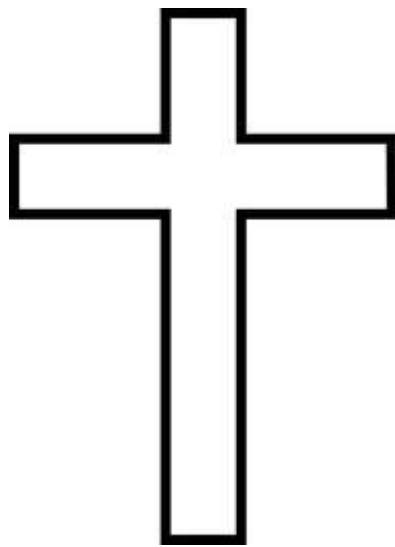

Η Καινή Διαθήκη

The New Testament

εγέννησε τον Σολομώντα εκ της του Ουρίου 7+
 engendered Solomon from the [wife] of Uriah.

Σολομών δε εγέννησε τον Ροβοάμ Ροβοάμ δε
 And Solomon engendered Rehoboam, and Rehoboam

εγέννησε τον Αβία Αβία δε εγέννησε τον Ασά 8+
 engendered Abia, and Abia engendered Asa,

Ασά δε εγέννησε τον Ιωσαφάτ Ιωσαφάτ δε εγέννησε
 and Asa engendered Jehoshaphat, and Jehoshaphat engendered

τον Ιωράμ Ιωράμ δε εγέννησε τον Οζιαν 9+ Οζίας δε
 Joram, and Joram engendered Uzziah, and Uzziah

εγέννησε τον Ιωάθαμ Ιωάθαμ δε εγέννησε τον Άχαζ
 engendered Jotham, and Jotham engendered Ahaz,

Άχαζ δε εγέννησε τον Εζεκίαν 10+ Εζεκίας δε εγέννησε
 and Ahaz engendered Hezekiah, and Hezekiah engendered

τον Μανασσή Μανασσής δε εγέννησε τον Αμών
 Manasseh, and Manasseh engendered Amon,

Αμών δε εγέννησε τον Ιωσίαν 11+ Ιωσίας δε εγέννησε
 and Amon engendered Josiah, and Josiah engendered

τον Ιεχονίαν και τους αδελφούς αυτού επί της
 Jechoniah and his brethren unto the

μετοικεσίας Βαβυλώνος 12+ μετά δε την μετοικεσίαν
 displacement in Babylon. And after the displacement

Βαβυλώνος Ιεχονίας εγέννησε τον Σαλαθιήλ
 of Babylon, Jechoniah engendered Salathiel,

Σαλαθιήλ δε εγέννησε τον Ζοροβάβελ 13+
 and Salathiel engendered Zerubbabel,

+ וְשָׁלֹמֹן הוּלִיד אֶת־רְחֹבָם וְרְחֹבָם
 הוּלִיד אֶת־אֲבִיהָ וְאֲבִיהָ הוּלִיד אֶת־אֶסָּא:
 + וְאֶסָּא הוּלִיד אֶת־יְהוֹשָׁפָט וַיְהוֹשָׁפָט
 הוּלִיד אֶת־יֹרָם וַיֹּרָם הוּלִיד אֶת עֹזִיָּהוּ:
 + וְעֹזִיָּהוּ הוּלִיד אֶת־יוֹתָם וַיֹּתָם הוּלִיד
 אֶת־אָחָז וְאָחָז הוּלִיד אֶת־יְחִזְקִיָּהוּ:
 + וַיְחִזְקִיָּהוּ הוּלִיד אֶת־מְנַשֶּׁה וּמְנַשֶּׁה
 הוּלִיד אֶת־אֲמוֹן וְאֲמוֹן הוּלִיד אֶת־יְאֲשִׁיהוּ:

+ וַיְאֲשִׁיהוּ הוּלִיד אֶת־יְכֹנָיָהוּ
 וְאֶת־אָחָז לְעֵת גְּלוֹת בָּבֶל:
 + וְאַחֲרֵי גְלוֹתָם בָּבֶלָה הוּלִיד יְכֹנָיָהוּ אֶת
 שָׁאֲלִיתְיָאֵל וְשָׁאֲלִיתְיָאֵל הוּלִיד אֶת־זְרוּבָבֶל:
 + וַיִּזְרוּבָבֶל הוּלִיד אֶת־אֲבִיהוּד וְאֲבִיהוּד
 הוּלִיד אֶת־אֱלִיקִים וְאֱלִיקִים הוּלִיד אֶת
 עֲזִיר:

+ אֲבִיהוּד אֶת־אֱלִיקִים וְאֱלִיקִים
 אֶת־אֲבִיהוּד וְאֲבִיהוּד אֶת־זְרוּבָבֶל:
 + זְרוּבָבֶל אֶת־יְחִזְקִיָּהוּ וַיְחִזְקִיָּהוּ
 אֶת־מְנַשֶּׁה וּמְנַשֶּׁה אֶת־יְאֲשִׁיהוּ:
 + יְאֲשִׁיהוּ אֶת־אֲמוֹן וְאֲמוֹן
 אֶת־יְחִזְקִיָּהוּ וַיְחִזְקִיָּהוּ אֶת־אֲבִיהוּד
 וְאֲבִיהוּד אֶת־זְרוּבָבֶל:

+ אֲבִיהוּד אֶת־אֱלִיקִים וְאֱלִיקִים
 אֶת־אֲבִיהוּד וְאֲבִיהוּד אֶת־זְרוּבָבֶל:
 + זְרוּבָבֶל אֶת־יְחִזְקִיָּהוּ וַיְחִזְקִיָּהוּ
 אֶת־מְנַשֶּׁה וּמְנַשֶּׁה אֶת־יְאֲשִׁיהוּ:
 + יְאֲשִׁיהוּ אֶת־אֲמוֹן וְאֲמוֹן
 אֶת־יְחִזְקִיָּהוּ וַיְחִזְקִיָּהוּ אֶת־אֲבִיהוּד
 וְאֲבִיהוּד אֶת־זְרוּבָבֶל:

Μαρίας τῷ Ἰωσήφ πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς εὐρέθη
 Mary] [to] Joseph, before their coming together, was found
 ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου 19+ Ἰωσήφ δὲ
 in [the] womb having one] of spirit holy]. And Joseph
 ὁ ἀνὴρ αὐτῆς δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτήν
 her husband, being righteous, and not wanting
 παραδειγματίσαι εβουλήθη λάθρα ἀπολύσαι αὐτήν 20+
 to make her an example, willed in private to dismiss her.
 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου
 these [things] And of his pondering], behold, an angel [of the] Lord
 κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων Ἰωσήφ υἱὸς Δαβὶδ μὴ
 by dream appeared to him, saying, Joseph son of David,
 φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου το
 you should not fear to take to yourself Mary your wife;
 γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματος ἁγίου
 for the one in her engendered of spirit is holy].

21+ τέξεται δὲ υἱόν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 And she shall bear a son, and you shall call his name

Ἰησοῦν αὐτός γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν
 Jesus, for he shall deliver his people from

ἀμαρτιῶν αὐτῶν 22+ τούτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα
 their sins. And this completely happened that
 πληρωθῆ το ρηθέν ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ
 should be fulfilled the [thing] having been spoken by the Lord through the

προφήτου λέγοντος 23+ ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ
 prophet, saying, Behold, the virgin in [the] womb

ἔξει καὶ τέξεται υἱόν καὶ καλέσουσι το
 has [one]], and she shall birth a son, and they shall call

ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον
 his name Emmanuel; which is being translated,

וַיֹּסֶף בְּעֵלְהָ אִישׁ צְדִיק וְלֹא אָבָה
 לְתַתָּהּ לְחַרְפָּה וַיֹּאמֶר אֲשַׁלְחֶנָּה בְּפֶתֶר:
 הוּא חֹשֵׁב כְּזֹאת וְהִנֵּה מִלְּאָה יְהוּה
 נִרְאָה אֵלָיו בְּחִלּוֹם וַיֹּאמֶר יוֹסֵף בֶּן-דָּוִד
 אַל-תִּירָא מִקַּחַת אֵת מְרִימָה אֲשֶׁרֶהָ כִּי
 הַנּוֹצֵר בְּקִרְבָּהּ מְרוּיַח תִּקְדָּשׁ הוּא:

וְהִיא יִלְדֶת בֶּן וְקָרְאתָ אֶת-שְׁמוֹ יֵשׁוּעַ
 כִּי הוּא יוֹשִׁיעַ אֶת-עַמּוֹ מִחַטָּאתֵיהֶם:
 וְכָל-זֹאת הֵיטָה לְמַלְאָת אֶת-דָּבָר
 יְהוּה אֲשֶׁר-דָּבָר בְּיַד הַנְּבִיא לֵאמֹר:
 הִנֵּה הָעַלְמָה הָרְהָ וְיִלְדֶת בֶּן וְקָרְאוּ
 שְׁמוֹ עִמְנוּאֵל אֲשֶׁר פְּרוּשׁוֹ הָאֵל עִמָּנוּ:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּה אֲשֶׁרֶהָ
 וְיִלְדֶת בֶּן וְקָרְאתָ אֶת-שְׁמוֹ יֵשׁוּעַ
 כִּי הוּא יוֹשִׁיעַ אֶת-עַמּוֹ מִחַטָּאתֵיהֶם:
 וְכָל-זֹאת הֵיטָה לְמַלְאָת אֶת-דָּבָר
 יְהוּה אֲשֶׁר-דָּבָר בְּיַד הַנְּבִיא לֵאמֹר:
 הִנֵּה הָעַלְמָה הָרְהָ וְיִלְדֶת בֶּן וְקָרְאוּ
 שְׁמוֹ עִמְנוּאֵל אֲשֶׁר פְּרוּשׁוֹ הָאֵל עִמָּנוּ:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּה אֲשֶׁרֶהָ
 וְיִלְדֶת בֶּן וְקָרְאתָ אֶת-שְׁמוֹ יֵשׁוּעַ
 כִּי הוּא יוֹשִׁיעַ אֶת-עַמּוֹ מִחַטָּאתֵיהֶם:
 וְכָל-זֹאת הֵיטָה לְמַלְאָת אֶת-דָּבָר
 יְהוּה אֲשֶׁר-דָּבָר בְּיַד הַנְּבִיא לֵאמֹר:
 הִנֵּה הָעַלְמָה הָרְהָ וְיִלְדֶת בֶּן וְקָרְאוּ
 שְׁמוֹ עִמְנוּאֵל אֲשֶׁר פְּרוּשׁוֹ הָאֵל עִמָּנוּ:

μεθ' ημών ο θεός 24+ διεγερθείς δε ο Ιωσήφ από
 with us God]. having been awakened And Joseph] from
 του ύπνου εποίησεν ως προσέταξεν αὐτῷ ο ἄγγελος
 the sleep did as assigned to him the angel
 κυρίου και παρέλαβε την γυναίκα αὐτοῦ 25+ και ουκ
 [of the] Lord], and he took to himself his wife. And not
 εγίνωσκεν αὐτήν ἕως ου ἔτεκεν τον υιόν αὐτῆς
 he knew her] until of which [time] she bore son her
 τον πρωτότοκον και ἐκάλεσε το ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν
 first-born]. And he called his name Jesus.

2 ב

1+ του δε Ἰησοῦ γεννηθέντος εν Βηθλεέμ
 And Jesus having been born in Bethlehem
 της Ιουδαίας εν ἡμέραις Ἡρώδου του βασιλέως ιδού
 of Judea, in [the] days of Herod the king, behold,
 μάγοι από ανατολών παρεγένοντο εις Ἱεροσόλυμα 2+
 magi from [the] east came unto Jerusalem,
 λέγοντες που εστίν ο τεχθείς βασιλεύς των
 saying, Where is the one having been born king of the
 Ιουδαίων εἶδομεν γαρ αὐτοῦ τον ἀστέρα εν τη
 Jews? For we beheld his star in the
 ανατολή και ἦλθομεν προσκυνήσαι αὐτῷ 3+
 east, and we came to do obeisance to him.
 ακούσας δε Ἡρώδης ο βασιλεύς εταράχθη και πάσα
 And hearing, Herod the king was disturbed, and all
 Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ 4+ και συναγαγών πάντας
 Jerusalem with him. And gathering together all

+ וַיִּיקָץ יוֹסֵף מִשְׁנָתוֹ וַיַּעַשׂ כְּאֲשֶׁר צִוְּהוּ
 מִלְאָךְ יְהוָה וַיֵּאסֹף אֶת־אִשְׁתּוֹ אֶל־בֵּיתוֹ׃
 + וְלֹא יָדָעָה עַד כִּי־יִלְדָה בֵּן
 אֶת־בְּכוֹרָהּ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יֵשׁוּעַ׃

+ וַיְהִי בִימֵי הוֹרְדוֹס הַמֶּלֶךְ כְּאֲשֶׁר
 נוֹלַד יֵשׁוּעַ בְּבֵית־לְחָם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ

מְגוּשִׁים מֵאֲרָץ מִזְרַח יְרוּשָׁלָּיִם׃
 + וַיֵּאמְרוּ אִיְהוָה מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים
 אֲשֶׁר יוֹלֵד כִּי רָאִינוּ אֶת־כּוֹכְבוֹ
 בַּמִּזְרַח וְנָבֵא לְהַשְׁתַּחֲוֹת לוֹ׃

+ וַיְהִי כִשְׁמַע הוֹרְדוֹס הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבָרֵיהֶם
 וַיִּתְחַרַד הוּא וְכָל־יְרוּשָׁלָּיִם עִמּוֹ׃
 + וַיִּקְהַל אֶת־כָּל־רְאֵשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְסוֹפְרֵי

+ וַיִּמְצָאוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכּוֹכֵב
 וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו וַיִּבְרְחוּ מִיְדוֹ
 וַיָּבֹאוּ בֵּית־לְחָם וַיִּמְצְאוּ אֶת־יֵשׁוּעַ
 עִמָּם׃

+ וַיִּבְרְחוּ מִיְדוֹ וַיָּבֹאוּ בֵּית־לְחָם
 וַיִּמְצְאוּ אֶת־יֵשׁוּעַ עִמָּם׃

הַכּוֹכֵב וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו וַיִּבְרְחוּ
 מִיְדוֹ וַיָּבֹאוּ בֵּית־לְחָם וַיִּמְצְאוּ
 אֶת־יֵשׁוּעַ עִמָּם׃

+ וַיִּבְרְחוּ מִיְדוֹ וַיָּבֹאוּ בֵּית־לְחָם
 וַיִּמְצְאוּ אֶת־יֵשׁוּעַ עִמָּם׃

τούς αρχιερείς και γραμματεῖς του λαοῦ ἐπυνθάνετο
 the chief priests and scribes of the people, he inquired
 παρ' αὐτῶν που ο Χριστὸς γεννᾶται 5+ οἱ δε εἶπον
 of them where the Christ is born. And they said
 αὐτῷ ἐν Βηθλεέμ της Ιουδαίας οὕτως γαρ γέγραπται
 to him, In Bethlehem of Judea; for thus it has been written
 διά του προφήτου 6+ και συ Βηθλεέμ γη Ιούδα
 by the prophet, And you, Bethlehem, land of Judea,
 ουδαμῶς ελαχίστη εἰ ἐν τοις ηγεμόσιν Ιούδα ἐκ
 not at all least are] in the governs of Judea. from out of
 σου γαρ ἐξελεύσεται ηγούμενος ὅστις ποιμανεῖ
 you For] shall come forth one leading, who shall tend
 τον λαόν μου τον Ισραήλ 7+ τότε Ηρώδης λάθρα
 my people Israel. Then Herod, in private
 καλέσας τους μάγους ηκρίβωσε παρ' αὐτῶν τον
 having called the magi, exacted from them the
 χρόνον του φαινομένου ἀστέρος 8+ και πέμψας
 time of the appearing star]. And having sent
 αὐτούς εἰς Βηθλεέμ εἶπε πορευθέντες ακριβῶς
 them unto Bethlehem, he said, Having gone, exactly
 ἐξετάσατε περί του παιδίου ἐπὶν δε εὔρητε
 inquire concerning the child! And when you should have found,
 ἀπαγγείλατέ μοι ὅπως καγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω
 report to me, so that I also having come should do obeisance
 αὐτῷ 9+ οἱ δε ἀκούσαντες του βασιλέως ἐπορεύθησαν
 to him. And they, having heard the king, went.

הָעַם וַיִּשְׁאַל אֹתָם לֵאמֹר אֵיפֹה יוֹלֵד
 הַמָּשִׁיחַ׃
 + וַיֹּאמְרוּ לוֹ בְּבֵית-לָחֶם יְהוּדָה כִּי-כֵן
 כָּתוּב בְּיַד הַנְּבִיא׃
 + וְאַתָּה בֵּית-לָחֶם אֲרָץ יְהוּדָה אֵינְךָ
 צָעִיר בְּאַלְפֵי יְהוּדָה כִּי מִמֶּנּוּ יֵצֵא
 מוֹשֵׁל אֲשֶׁר יְרַעַה אֶת-עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃
 + אִזְ קָרָא הוֹרְדוֹס לַמְּגִישִׁים בְּסֵתֶר

וַיִּחְקֹר לְדַעַת הָעֵת אֲשֶׁר נִרְאָה הַכּוֹכֵב׃
 + וַיִּשְׁלַחֵם בֵּית-לָחֶם וַיֹּאמֶר לָכוּ חֲקְרוּ
 הַיֹּשֵׁב עַל-דָּבָר הַנֶּעֱרַר וְהִיָּה כִּי-תִמְצְאוּן אֹתוֹ
 וְהַגִּדְתֶּם לִי וְאַבְרָהָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת-לוֹ גַּם-אֲנִי׃
 + וַיְהִי כַּשְּׂמַעֵם אֶת-דְּבָרֵי הַמֶּלֶךְ
 וַיֵּלְכוּ וְהִנֵּה הַכּוֹכֵב אֲשֶׁר-רָאוּ בַּמִּזְרָח
 הָלַךְ לִפְנֵיהֶם עַד אֲשֶׁר-בָּא וַיַּעֲמֵד
 מִמַּעַל לְאֲשֶׁר-הָיָה שֵׁם הַיֶּלֶד׃

וַיִּחְקֹר לְדַעַת הָעֵת אֲשֶׁר נִרְאָה הַכּוֹכֵב׃
 + וַיִּשְׁלַחֵם בֵּית-לָחֶם וַיֹּאמֶר לָכוּ חֲקְרוּ
 הַיֹּשֵׁב עַל-דָּבָר הַנֶּעֱרַר וְהִיָּה כִּי-תִמְצְאוּן אֹתוֹ
 וְהַגִּדְתֶּם לִי וְאַבְרָהָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת-לוֹ גַּם-אֲנִי׃
 + וַיְהִי כַּשְּׂמַעֵם אֶת-דְּבָרֵי הַמֶּלֶךְ
 וַיֵּלְכוּ וְהִנֵּה הַכּוֹכֵב אֲשֶׁר-רָאוּ בַּמִּזְרָח
 הָלַךְ לִפְנֵיהֶם עַד אֲשֶׁר-בָּא וַיַּעֲמֵד
 מִמַּעַל לְאֲשֶׁר-הָיָה שֵׁם הַיֶּלֶד׃

וַיִּחְקֹר לְדַעַת הָעֵת אֲשֶׁר נִרְאָה הַכּוֹכֵב׃
 + וַיִּשְׁלַחֵם בֵּית-לָחֶם וַיֹּאמֶר לָכוּ חֲקְרוּ
 הַיֹּשֵׁב עַל-דָּבָר הַנֶּעֱרַר וְהִיָּה כִּי-תִמְצְאוּן אֹתוֹ
 וְהַגִּדְתֶּם לִי וְאַבְרָהָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת-לוֹ גַּם-אֲנִי׃
 + וַיְהִי כַּשְּׂמַעֵם אֶת-דְּבָרֵי הַמֶּלֶךְ
 וַיֵּלְכוּ וְהִנֵּה הַכּוֹכֵב אֲשֶׁר-רָאוּ בַּמִּזְרָח
 הָלַךְ לִפְנֵיהֶם עַד אֲשֶׁר-בָּא וַיַּעֲמֵד
 מִמַּעַל לְאֲשֶׁר-הָיָה שֵׁם הַיֶּלֶד׃

και ιδού ο αστήρ ον είδον εν τη ανατολή
 And behold, the star which they beheld in the east
 προήγεν αυτούς έως ελθών έστη επάνω ου ην
 led before them, until having come it stood above of which [place] was
 το παιδίον 10+ ιδόντες δε τον αστέρα εχάρησαν χαράν
 the child]. And beholding the star, they rejoiced joy
 μεγάλην σφόδρα 11+ και ελθόντες εις την οικίαν
 a great], exceedingly. And having come unto the residence,
 είδον το παιδίον μετά Μαρίας της μητρός αυτού και
 they saw the child with Mary his mother. And
 πεσόντες προσεκύνησαν αυτό και ανοίξαντες
 having fallen, they did obeisance to him. And having opened
 τους θησαυρούς αυτών προσήνεγκαν αυτό δώρα
 their treasures, they offered to him gifts --
 χρυσόν και λίβανον και σμύρναν 12+ και
 gold and frankincense and myrrh. And
 χρηματισθέντες κατ' όναρ μη ανακάμψαι προς
 having received a divine message by dream, to not return to
 Ηρώδη δι' άλλης οδού ανεχώρησαν εις την χώραν
 Herod, by another way they withdrew] unto
 αυτών 13+ αναχωρησάντων δε αυτών ιδού άγγελος
 their place. withdrawing And of their], behold, an angel
 κυρίου φαίνεται κατ' όναρ τω Ιωσήφ λέγων
 [of the] Lord appeared by dream [to] Joseph, saying,
 εγερθείς παράλαβε το παιδίον και την μητέρα αυτού
 Having arisen, take to yourself the child and his mother,
 και φεύγε εις Αίγυπτον και ίσθι εκεί έως αν
 and flee into Egypt! and be there until whenever

וַיֵּלְכוּ בְּדֶרֶךְ אַחֵר אֶל-אַרְצָם׃
 + הֵם הָלְכוּ מִשָּׁם וַהֲנִיחַ מִלְּאֵךְ יְהוָה
 נִרְאָה אֶל-יֹוסֵף בְּחֵלֹם לֵאמֹר קוּם
 אֶת-הַיֶּלֶד וְאֶת-אִמּוֹ וּבְרַח-לֶךְ מִצְרַיִם
 וַהֲנִיחֶ-שָׁם עַד-אֲמַרְתִּי אֵלֶיךָ כִּי
 הוֹרְדוֹס מִבְּקִשׁ אֶת-נַפְשׁ הַנְּעָר לְקַחְתָּהּ׃
 וַיִּרְאוּ אֶת-הַכּוֹכֵב וַיִּשְׂמְחוּ וַיִּשְׂמְחוּ גְדוּלָּה
 עַד-מְאֹד׃
 + וַיָּבֹאוּ הַבַּיְתָּה וַיִּמְצְאוּ אֶת-הַיֶּלֶד
 עִם-מָרְיָם אִמּוֹ וַיִּפְּלוּ עַל-פְּנֵיהֶם
 וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ-לוֹ וַיִּפְתְּחוּ אֶת-אֹזְנוֹתָם
 וַיִּקְרִיבוּ-לוֹ מִנְחָה זָהָב וּלְבֹנָה וְנֹמֶר׃
 + וַיִּצְווּ בְּחֵלֹם לְבָלְתִי שׁוּב אֶל-הוֹרְדוֹס

+ جَاءَ يُوسُفُ الْمَسِيحُ مِنْ مِصْرَ
 إِذْ كَانَ فِي مِصْرَ
 + وَجَاءَ إِلَى بَيْتِهِ وَوَجَدَ
 حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ
 حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ
 حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ
 حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ

+ جَاءَ يُوسُفُ الْمَسِيحُ مِنْ مِصْرَ
 إِذْ كَانَ فِي مِصْرَ
 + وَجَاءَ إِلَى بَيْتِهِ وَوَجَدَ
 حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ
 حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ
 حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ
 حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ حَسْبُ

εἶπω σοι μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον
 I should speak to you! [[is] about For Herod] to seek the child
 του ἀπολέσαι αὐτό 14+ ὁ δε ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ
 to destroy it. And having arisen, he took to himself the
 παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ
 child and his mother [by] night, and
 ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον 15+ καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς
 he withdrew into Egypt. And he was there until the
 τελευτῆς Ἡρώδου ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ
 decease of Herod, that should be fulfilled the [thing] having been spoken by
 τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος ἐξ
 the Lord through the prophet, saying, From out of
 Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱὸν μου 16+ τότε Ἡρώδης
 Egypt I called my son. Then Herod,
 ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν
 knowing that he was mocked by the magi, was enraged exceedingly.
 καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς
 And having sent, he did away with all the boys, the ones
 ἐν Βηθλεέμ καὶ ἐν πάσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ
 in Bethlehem, and in all the borders of it, from
 διετούς καὶ κατωτέρω κατὰ τὸν χρόνον ὃν
 two years [old] and below, according to the time which
 ἠκρίβωσε παρά τῶν μάγων 17+ τότε ἐπληρώθη τὸ
 was exacted from the magi. Then was fulfilled the [thing]
 ρηθὲν ὑπὸ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος 18+
 having been spoken by Jeremiah the prophet, saying,

+ וַיִּקְרָא וַיִּקְרָח אֶת-הַיְלֵד וְאֶת-אִמּוֹ לְיִלְהָ
 וַיִּבְרַח מִצְרַיִמָּה׃
 + וַיְהִי-שָׁם עַד מוֹת הוֹרְדוֹס
 לְמַלְאֲאֵת אֶת-דְּבַר יְהוָה בְּיַד הַנְּבִיא
 לְאֹמֵר מִמְּצַרִּים קָרָאתִי לְבָנִי׃
 + וַיֵּרָא הוֹרְדוֹס כִּי הִתְלוּ בוֹ
 הַמְּגֻנָּשִׁים וַיִּקְצֹף מְאֹד וַיִּשְׁלַח וַיִּהְרַג
 אֶת-כָּל-הַיְלֵדִים אֲשֶׁר בְּבֵית-לְחָם׃

וּבְכָל-גְּבוּלֶיהָ לְמִבְּנֵי-שְׁנָתַיִם וּלְמִטָּה
 לְפִי הָעֵת אֲשֶׁר חָקַר מִפִּי הַמְּגֻנָּשִׁים׃
 + אֲזַי הוֹקֵם הַנְּאֻמָּר בְּפִי יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא
 לְאֹמֵר׃
 + קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי וּבְכִי
 תִמְרוּרִים רָחַל מְבַכָּה עַל-בְּנֵיהָ
 מְאֹנָה לְהַנְחִים עַל-בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנִי׃

+ וְעַתָּה יְיָ מִן עַמְּלֵל לְהַלְלֵם
 הַלְלוּם כְּלַלְמֵם הַחַיִּים לְחַיִּי יְיָ׃
 + וְהַלְלוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם לְחַלְלוֹתֵיכֶם וְהַלְלוּ
 וְהַלְלוּ לְעַד וְעַד וְעַד וְעַד וְעַד וְעַד
 יְיָ אֱלֹהֵי יְיָ יְיָ מִן עַמְּלֵל לְחַלְלוֹתֵיכֶם
 + וְהַלְלוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם לְחַלְלוֹתֵיכֶם
 וְהַלְלוּ לְעַד וְעַד וְעַד וְעַד וְעַד וְעַד
 יְיָ אֱלֹהֵי יְיָ יְיָ מִן עַמְּלֵל לְחַלְלוֹתֵיכֶם

וְהַלְלוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם לְחַלְלוֹתֵיכֶם
 אֲבִי אֲבִי וְחַפְּתֵיכֶם לְחַלְלוֹתֵיכֶם׃
 + וְהַלְלוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם לְחַלְלוֹתֵיכֶם
 וְהַלְלוּ לְעַד וְעַד וְעַד וְעַד וְעַד וְעַד
 יְיָ אֱלֹהֵי יְיָ יְיָ מִן עַמְּלֵל לְחַלְלוֹתֵיכֶם
 + וְהַלְלוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם לְחַלְלוֹתֵיכֶם
 וְהַלְלוּ לְעַד וְעַד וְעַד וְעַד וְעַד וְעַד
 יְיָ אֱלֹהֵי יְיָ יְיָ מִן עַמְּלֵל לְחַלְלוֹתֵיכֶם

ὕδατι εἰς μετάνοιαν ὁ δε οπίσω μου ἐρχόμενος
 water for repentance, the one after me coming
 ισχυρότερός μου ἐστίν ου ουκ εἰμί ικανός τα
 stronger than me is]; of whom I am not fit the
 υποδήματα βαστάσαι αὐτός υμᾶς βαπτίσει εν
 sandals to bear]. He shall immerse you in
 πνεύματι αγίῳ και πυρί 12+ ου το πτύον εν τη
 spirit holy] and fire -- of which the winnowing fan [is] in
 χειρί αὐτοῦ και διακαθαριεῖ την ἄλωνα αὐτοῦ και
 his hand, and he shall thoroughly cleanse his threshing-floor, and
 συνάξει τον σίτον αὐτοῦ εἰς την αποθήκην το δε
 shall gather together his grain into the storehouse; but the
 ἄχυρον κατακαύσει πυρί ασβέστῳ 13+ τοτε
 straw he shall incinerate fire by inextinguishable]. Then
 παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπό της Γαλιλαίας ἐπί τον
 comes Jesus from Galilee unto the
 Ἰορδάνην προς τον Ἰωάννη του βαπτισθῆναι υπ'
 Jordan to John, to be immersed by
 αὐτοῦ 14+ ὁ δε Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτόν λέγων ἐγώ
 him. And John restrains him, saying, I
 χρείαν ἔχω υπό σου βαπτισθῆναι και συ ἔρχη προς
 need have by you to be immersed], and you come to
 με 15+ ἀποκριθεῖς δε ὁ Ἰησοῦς εἶπε προς αὐτόν ἄφες
 me? And answering Jesus said to him, Allow [it]
 ἄρτι οὕτω γαρ πρέπον ἐστίν ἡμῖν πληρώσαι
 just now! for to this it is becoming to us to fulfill
 πᾶσαν δικαιοσύνην τότε ἀφήσιν αὐτόν 16+ και
 all righteousness. Then he allows him. And

אֲשֶׁר קָטַנְתִּי מְשַׁאֵת נַעֲלָיו וְהוּא
 יִטְבֵּל אֶתְכֶם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּבָאֵשׁ:
 + וּבְיָדוֹ הַמְזוּרָה וְזָרָה אֶת־נַגְנוֹ
 וְאֶסֶף אֶת־דָּגָיו אֶל־אֶזְרָו וְאֶת־הַפִּיץ
 יִשְׂרָפוּנוּ בָאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא תִכְבֶּה:
 + וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ מִן־הַגַּלִּיל הִירָדְנָה
 אֶל־יּוֹחָנָן לְהִטְבֵּל עַל־יָדוֹ:

+ וַיּוֹחֲנָן חָשָׁף אוֹתוֹ לֵאמֹר אֲנֹכִי צָרִיךְ
 לְהִטְבֵּל עַל־יָדְךָ וְאַתָּה בָּא אֵלַי:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנְיָחָה לִּי כִּי כֵן
 נֶאֱמָר לְשָׁנֵינוּ לְמַלְא כָּל־הַצְּדָקָה וַיִּנַּח לוֹ:
 + וַיְהִי כֹאֲשֶׁר נִטְבַּל יֵשׁוּעַ וַיִּמָּהַר וַיַּעַל
 מִן־הַמַּיִם וְהִנֵּה הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ־לוֹ וַיֵּרָא
 אֶת־רוּחַ אֱלֹהִים יּוֹרְדָת כִּיּוֹנָה וְנָחָה עָלָיו:

מֵהַ יָּבֵא יֵשׁוּעַ אֶל־אֶזְרָו וְאֶת־הַפִּיץ
 יִשְׂרָפוּנוּ בָאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא תִכְבֶּה:
 + וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ מִן־הַגַּלִּיל הִירָדְנָה
 אֶל־יּוֹחָנָן לְהִטְבֵּל עַל־יָדוֹ:
 מֵהַ יָּבֹא יֵשׁוּעַ אֶל־אֶזְרָו וְאֶת־הַפִּיץ
 יִשְׂרָפוּנוּ בָאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא תִכְבֶּה:
 + וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ מִן־הַגַּלִּיל הִירָדְנָה
 אֶל־יּוֹחָנָן לְהִטְבֵּל עַל־יָדוֹ:

+ מֵהַ יָּבֹא יֵשׁוּעַ אֶל־אֶזְרָו וְאֶת־הַפִּיץ
 יִשְׂרָפוּנוּ בָאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא תִכְבֶּה:
 + וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ מִן־הַגַּלִּיל הִירָדְנָה
 אֶל־יּוֹחָנָן לְהִטְבֵּל עַל־יָדוֹ:
 מֵהַ יָּבֹא יֵשׁוּעַ אֶל־אֶזְרָו וְאֶת־הַפִּיץ
 יִשְׂרָפוּנוּ בָאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא תִכְבֶּה:
 + וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ מִן־הַגַּלִּיל הִירָדְנָה
 אֶל־יּוֹחָנָן לְהִטְבֵּל עַל־יָדוֹ:

βαπτισθείς ο Ιησούς ανέβη ευθύς από του
Jesus having been immersed, ascended straightway from the
 ύδατος και ιδού ανεώχθησαν αυτώ οι ουρανοί και
water. And behold, were opened to him the heavens], and
 είδε το πνεύμα του θεού καταβαίνον ωσει
he beheld the spirit of God coming down as
 περιστεράν και ερχόμενον επ' αυτόν 17+ και ιδού
a dove, and coming upon him. And behold,
 φωνή εκ των ουρανών λέγουσα ούτός εστιν ο
a voice from out of the heavens, saying, This is
 υιός μου ο αγαπητός εν ω ευδόκησα
my son the beloved, in whom I take pleasure.

4 7

1+ τότε ο Ιησούς ανήχθη εις την έρημον υπό του
Then Jesus was led into the wilderness by the
 πνεύματος πειρασθήναι υπό του διαβόλου 2+ και
spirit, to be tested by the devil. And
 ηστεύσας ημέρας τεσσαράκοντα και νύκτας
he fasted days forty] and nights
 τεσσαράκοντα ύστερον επείνασε 3+ και προσέλθων
forty]; afterwards he hungered. And having come forward
 αυτώ ο πειράζων είπεν ει υιός ει του θεού
to him, the one testing said, If you are son of God,
 ειπέ ίνα οι λίθοι ούτοι άρτοι γένωνται 4+ ο δε
speak! that these stones bread loaves should become]. And
 αποκριθείς είπε γέγραπται ουκ επ' άρτω μόνω
responding he said, It has been written, Not by bread alone

וַיִּגְשׁ אֵלָיו הַמְּנוּסָה וַיֹּאמֶר אִם
 זֶה בְּנִי יְדִידִי אֲשֶׁר־רָצִיתִי בּוֹ:

אֲזַ נִשָּׂא הַרְוִיחַ אֶת־יְשׁוּעַ הַמַּדְבָּרָה לְמַעַן
 יִנְסָהוּ הַשָּׁטָן:
 וַיְהִי אַחֲרָי צוּמוֹ אַרְבָּעִים
 יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וַיִּרְעַב:

בֶּן־הָאֱלֹהִים אַתָּה דַּבֵּר לְאַבְנֵים הָאֵלֶּה
 וַתְּהַיְיֶנָּה לְלֶחֶם:
 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֵן כְּתוּב לֹא עַל־הַלֶּחֶם
 לִבְדּוֹ יַחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא
 פִּי־הַיְהוָה:

אֲנִי אֵלֹהִים לֹא אֶסְתַּבְּחֶנּוּ אֲנִי אֵלֹהִים
 וְנִסָּהוּ אֵלֹהִים אֵלֹהִים חַלְלֵם׃
 וְהָיָה אַחֲרָי צוּמוֹ אַרְבָּעִים
 יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה׃

וַיִּגְשׁ אֵלָיו הַמְּנוּסָה וַיֹּאמֶר אִם
 זֶה בְּנִי יְדִידִי אֲשֶׁר־רָצִיתִי בּוֹ׃
 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֵן כְּתוּב לֹא עַל־הַלֶּחֶם
 לִבְדּוֹ יַחְיֶה הָאָדָם׃

אֲנִי אֵלֹהִים לֹא אֶסְתַּבְּחֶנּוּ אֲנִי אֵלֹהִים
 וְנִסָּהוּ אֵלֹהִים אֵלֹהִים חַלְלֵם׃
 וַיִּגְשׁ אֵלָיו הַמְּנוּסָה וַיֹּאמֶר אִם
 זֶה בְּנִי יְדִידִי אֲשֶׁר־רָצִיתִי בּוֹ׃
 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֵן כְּתוּב לֹא עַל־הַלֶּחֶם
 לִבְדּוֹ יַחְיֶה הָאָדָם׃

ζήσεται ἄνθρωπος ἀλλ' ἐπὶ παντί ρήματι
shall [live a man], but by every word

εκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ 5+ τότε
coming forth by [the] mouth of God. Then

παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν
takes him the devil] unto the holy city,

καὶ ἴστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ 6+
and he stands him upon the border of the temple.

καὶ λέγει αὐτῷ εἰ υἱὸς εἰ τοῦ θεοῦ βάλε
And he says to him, If you are son of God, throw

σεαυτὸν κάτω γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς
yourself below! for it has been written that, [To]

αγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σου καὶ ἐπὶ χειρῶν
his angels he shall give charge concerning you; and by hands

αρούσί σε μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα
they shall lift you, lest at any time you should stumble against a stone

σου 7+ ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς πάλιν γέγραπται οὐκ
your foot]. said to him Jesus], Again it has been written,

ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου 8+ πάλιν
You shall not put to test [the] Lord your God. Again

παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλόν
takes him the devil] unto mountain high

λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας
an exceedingly], and shows to him all the kingdoms

τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν 9+ καὶ λέγει αὐτῷ
of the world, and their glory. And he says to him,

ταῦτα πάντα σοὶ δώσω εἴν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι
All these I will give to you, if falling down you should do obeisance to me.

+ וַיִּשְׁאַהֲבוּ הַשָּׁטָן אֶל-עֵיר הַקִּדְשׁ
וַיַּעֲמִידֵהוּ עַל-פְּנֵי-גַב בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם בְּנֵי-הָאֱלֹהִים אַתָּה
נִפְלֵא לְמִטָּה כִּי כָתוּב כִּי מִלְאָכָיו יִצְוֶה-לְךָ׃
וְעַל-כַּפְּיָם יִשְׁאוּנְךָ פֶּן-תִּגָּף בְּאַבְנֵי רַגְלֶךָ׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ וְעוֹד כָּתוּב

לֹא תִנְסֶה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃
+ וַיּוֹסֶף הַשָּׁטָן וַיִּשְׁאַהֲבוּ אֶל-הַר גְּבוּהַ מְאֹד
וַיִּרְאֶהוּ אֶת-כָּל מַמְלָכוֹת תְּבֵל וְכַבֻּדָּן׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּל-זֹאת לְךָ אֶתְּנֶנָּה
אִם-תִּקְדַּד וְתִשְׁתַּחֲוֶה לִּי׃

+ וַיֹּסֶף הַשָּׁטָן וַיִּשְׁאַהֲבוּ אֶל-הַר גְּבוּהַ מְאֹד
וַיִּרְאֶהוּ אֶת-כָּל מַמְלָכוֹת תְּבֵל וְכַבֻּדָּן׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּל-זֹאת לְךָ אֶתְּנֶנָּה
אִם-תִּקְדַּד וְתִשְׁתַּחֲוֶה לִּי׃
+ וַיֹּסֶף הַשָּׁטָן וַיִּשְׁאַהֲבוּ אֶל-הַר גְּבוּהַ מְאֹד
וַיִּרְאֶהוּ אֶת-כָּל מַמְלָכוֹת תְּבֵל וְכַבֻּדָּן׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּל-זֹאת לְךָ אֶתְּנֶנָּה
אִם-תִּקְדַּד וְתִשְׁתַּחֲוֶה לִּי׃

+ וַיֹּסֶף הַשָּׁטָן וַיִּשְׁאַהֲבוּ אֶל-הַר גְּבוּהַ מְאֹד
וַיִּרְאֶהוּ אֶת-כָּל מַמְלָכוֹת תְּבֵל וְכַבֻּדָּן׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּל-זֹאת לְךָ אֶתְּנֶנָּה
אִם-תִּקְדַּד וְתִשְׁתַּחֲוֶה לִּי׃
+ וַיֹּסֶף הַשָּׁטָן וַיִּשְׁאַהֲבוּ אֶל-הַר גְּבוּהַ מְאֹד
וַיִּרְאֶהוּ אֶת-כָּל מַמְלָכוֹת תְּבֵל וְכַבֻּדָּן׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּל-זֹאת לְךָ אֶתְּנֶנָּה
אִם-תִּקְדַּד וְתִשְׁתַּחֲוֶה לִּי׃

λαός ο καθήμενος εν σκότει εἶδε φως μέγα και
 people sitting in darkness beheld light a great]; and
 τοις καθημένοις εν χώρα και σκιά θανάτου φως
 to the ones sitting in a place and shadow of death light

ἀνέτειλεν αυτοῖς 17+ ἀπό τότε ἤρξατο ο Ἰησοῦς
 arose to them. From then Jesus began

κηρύσσειν και λέγειν μετανοεῖτε ἤγγικε γαρ η
 to proclaim and to say, Repent! approaches for the

βασιλεία των ουρανών 18+ περιπατών δε ο Ἰησοῦς
 kingdom of the heavens]. walking And Jesus]

παρά την θάλασσαν της Γαλιλαίας εἶδε δυο
 by the sea of Galilee, beheld two

αδελφούς Σίμωνα τον λεγόμενον Πέτρον και
 brothers -- Simon the one being called Peter, and

Ἀνδρέαν τον αδελφόν αυτού βάλλοντας ἀμφίβληστρον
 Andrew his brother, throwing a casting-net

εις την θάλασσαν ἦσαν γαρ αλιεῖς 19+ και λέγει
 into the sea -- for they were fishermen. And he says

αυτοῖς δεῦτε οπίσω μου και ποιήσω υμάς αλιεῖς
 to them, Come after me! and I will make you fishers

ανθρώπων 20+ οι δε ευθέως ἀφέντες τα δίκτυα
 of men. And they immediately having left the nets

ἠκολούθησαν αὐτῷ 21+ και προβάς ἐκεῖθεν εἶδεν
 followed him. And advancing from there, he beheld

ἄλλους δύο αδελφούς Ἰάκωβον τον του Ζεβεδαίου
 another two brothers -- James the [son of] Zebedee,

και Ἰωάννην τον αδελφόν αυτού εν τῷ πλοίῳ μετὰ
 and John his brother, in the boat with

מִן־הָעֵת הַהִיא הִחֵל יֵשׁוּעַ לְקַרְא קְרוֹא
 וְאָמַר שׁוּבוּ כִּי מִלְכוּת הַשָּׁמַיִם קְרִיבָה
 לָבוֹא:

וַיְהִי בְּהַתְּהַלְכוֹ עַל־יַד יַם־הַגְּלִיל
 וַיֵּרָא וְהָיָה שְׁנֵי אַנְשִׁים אַחִים שְׂמֹעוֹן
 הַנִּקְרָא פֶּטְרוֹס וְאַנְדְּרִי אָחִיו מִשְׁלִיכִים
 מִצֹּדָה בָּיִם כִּי דִיגִים הֵם:

+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם לָכוּ אַחֲרַי וְאֶשְׁמְכֶם
 לְדִיגֵי אַנְשִׁים:

+ וַיַּעֲזְבוּ מִהֶרָה אֶת הַמַּכְמְרוֹת וַיֵּלְכוּ
 אַחֲרָיו:

+ וַיְהִי כִּעֲבָרוֹ מִשָּׁם וַיֵּרָא שְׁנֵי אַנְשִׁים
 אַחִים אַחֲרָיִם אֶת־יַעֲקֹב בֶּן־זֵבְדִי וְאֶת־יוֹחָנָן
 אָחִיו כְּאֵנִיָּה עִם־זֵבְדִי אֲבִיהֶם וְהָמָּה
 מִתְקַנִּים אֶת־מַכְמְרוֹתָם וַיִּקְרָא אֵלֵיהֶם:

+ וַיֵּלֶךְ מִן־הָעֵת הַהִיא יֵשׁוּעַ לְקַרְא אֲנָשִׁים
 וַיֹּאמֶר שׁוּבוּ כִּי מִלְכוּת הַשָּׁמַיִם קְרִיבָה
 לָבוֹא:

+ וַיְהִי בְּהַתְּהַלְכוֹ עַל־יַד יַם־הַגְּלִיל
 וַיֵּרָא וְהָיָה שְׁנֵי אַנְשִׁים אַחִים שְׂמֹעוֹן
 הַנִּקְרָא פֶּטְרוֹס וְאַנְדְּרִי אָחִיו מִשְׁלִיכִים
 מִצֹּדָה בָּיִם כִּי דִיגִים הֵם:

וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם לָכוּ אַחֲרַי וְאֶשְׁמְכֶם
 לְדִיגֵי אַנְשִׁים:

+ וַיַּעֲזְבוּ מִהֶרָה אֶת הַמַּכְמְרוֹת וַיֵּלְכוּ
 אַחֲרָיו:

+ וַיְהִי כִּעֲבָרוֹ מִשָּׁם וַיֵּרָא שְׁנֵי אַנְשִׁים
 אַחִים אַחֲרָיִם אֶת־יַעֲקֹב בֶּן־זֵבְדִי וְאֶת־יוֹחָנָן
 אָחִיו כְּאֵנִיָּה עִם־זֵבְדִי אֲבִיהֶם וְהָמָּה
 מִתְקַנִּים אֶת־מַכְמְרוֹתָם וַיִּקְרָא אֵלֵיהֶם:

Ζεβεδαίου του πατρός αυτών καταρτίζοντας

Zebedee their father, readying

τα δίκτυα αυτών και εκάλεσεν αυτούς 22+ οι δε
their nets; and he called them. And

ευθέως αφέντες το πλοίον και τον πατέρα αυτών
immediately having left the boat and their father,

ηκολούθησαν αυτώ 23+ και περιήγεν όλην
they followed him. And led about all

την Γαλιλαίαν ο Ιησούς διδάσκων εν
Galilee Jesus] teaching in

ταις συναγωγαίς αυτών και κηρύσσων το ευαγγέλιον
their synagogues, and proclaiming the good news

της βασιλείας και θεραπεύων πάσαν νόσον και
of the kingdom, and curing every disease and

πάσαν μαλακίαν εν τω λαώ 24+ και απήλθεν η
every infirmity among the people. And went forth the

ακοή αυτου εις όλην την Συρίαν και προσήνεγκαν
report of him into all Syria. And they brought

αυτώ πάντας τους κακώς έχοντας ποικίλαις νόσοις
to him all the ones an illness having] with various diseases,

και βασάνοις συνεχομένους και δαιμονιζομένους και
and torments being held by], and ones being demon-possessed, and ones

σεληνιαζομένους και παραλυτικούς και εθεράπευσεν
acting as lunatic, and paralytics; and he cured

αυτους 25+ και ηκολούθησαν αυτώ όχλοι πολλοί από
them. And followed him multitudes great] from

της Γαλιλαίας και Δεκαπόλεως και Ιεροσολύμων και
Galilee, and Decapolis, and Jerusalem, and

Ιουδαίας και πέραν του Ιορδάνου
Judea, and on the other side of the Jordan.

וַיָּבִיאוּ אֵלָיו אֶת כָּל־הַחֹלִים הַמְּעֻנִים
בְּכָל־חַלְלִים וּמְכַאֲבִים וְאַחֲוָי שְׂדִים
וּמִזִּכְי יִרְח וְנִכְי אֲבָרִים וַיִּרְפְּאֵם׃
וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו הַמְּנִים הַמְּנִים מִן־הַגְּלִיל
וּמִן־עֶשְׂרַת הָעָרִים וּמִירוּשָׁלַיִם וַיְהִי
וַיִּמְעַבְּרֵן לַיַּרְדֵּן׃
וַיַּעֲזְבוּ מִהֵרָה אֶת־הַדִּנְיָ +
וְאֶת־אֲבִיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו׃
וַיִּסָּב יֵשׁוּעַ בְּכָל־הַגְּלִיל וַיְלַמֵּד
בְּכִנְסוּיֹתֵיהֶם וַיְבַשֵּׂר בְּשׁוֹרֵת הַמְּלָכוֹת
וַיִּרְפֵּא כָל־מַחְלָה וְכָל־מַדּוּהַ בָּעָם׃
וַשְּׁמָעוּ יֵצֵא בְּכָל־אֲרֶץ סוּרְיָא +

וַיִּבְיִאוּ אֵלָיו אֶת כָּל־חֹלֵי הַמְּעֻנִים
בְּכָל־חַלְלִים וּמְכַאֲבִים וְאַחֲוָי שְׂדִים
וּמִזִּכְי יִרְח וְנִכְי אֲבָרִים וַיִּרְפְּאֵם׃
וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו הַמְּנִים הַמְּנִים מִן־הַגְּלִיל
וּמִן־עֶשְׂרַת הָעָרִים וּמִירוּשָׁלַיִם וַיְהִי
וַיִּמְעַבְּרֵן לַיַּרְדֵּן׃
וַיַּעֲזְבוּ מִהֵרָה אֶת־הַדִּנְיָ +
וְאֶת־אֲבִיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו׃
וַיִּסָּב יֵשׁוּעַ בְּכָל־הַגְּלִיל וַיְלַמֵּד
בְּכִנְסוּיֹתֵיהֶם וַיְבַשֵּׂר בְּשׁוֹרֵת הַמְּלָכוֹת
וַיִּרְפֵּא כָל־מַחְלָה וְכָל־מַדּוּהַ בָּעָם׃
וַשְּׁמָעוּ יֵצֵא בְּכָל־אֲרֶץ סוּרְיָא +

5 η

1+ **ιδών δε τους όχλους ανέβη εις το όρος και**
 And beholding the multitudes, he ascended into the mountain. And
καθίσαντος αυτού προσήλθον αυτώ οι μαθηταί αυτού 2+
 he having sat, there came forward to him his disciples.
και ανοίξας το στόμα αυτού εδίδασκεν αυτούς λέγων
 And having opened his mouth, he taught them, saying,
3+ μακάριοι οι πτωχοί τω πνεύματι ότι αυτών
 Blessed [are] the poor to the one in spirit, for of them
εστιν η βασιλεία των ουραनों 4+ **μακάριοι οι**
 is the kingdom of the heavens. Blessed [are] the ones
πενθούντες ότι αυτοί παρακληθήσονται 5+ **μακάριοι**
 mourning, for they shall be comforted. Blessed [are]
οι πραείς ότι αυτοί κληρονομήσουσι την γην 6+
 the gentle, for they shall inherit the earth.
μακάριοι οι πεινώντες και διψώντες
 Blessed [are] the ones hungering and thirsting
την δικαιοσύνην ότι αυτοί χορτασθήσονται 7+
 for righteousness, for they shall be filled.
μακάριοι οι ελεήμονες ότι αυτοί ελεηθήσονται 8+
 Blessed [are] the merciful, for they shall be shown mercy.
μακάριοι οι καθαροί τη καρδιά ότι αυτοί
 Blessed [are] the clean in heart, for they
τον θεόν όψονται 9+ **μακάριοι οι ειρηνοποιοί ότι αυτοί**
 shall see God. Blessed [are] the peacemakers, for they

<p style="text-align: center;">+</p> <p> + וַיְהִי כִּרְאוֹתוֹ אֶת־הַמּוֹן הָעָם וַיַּעַל הַהָרָה וַיֵּשֶׁב שָׁם וַיְנַשֵּׂן אֵלָיו תַּלְמִידָיו׃ + וַיִּפְתַּח אֶת־פִּיו וַיֹּרֶם וַיֹּאמֶר׃ + אֲשֶׁר־יְעַנִּי הַרוּחַ כִּי לָהֶם מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם׃ + אֲשֶׁר־הֵאֱבִילִים כִּי־הֵם יִנּוּחְמוּ׃ + אֲשֶׁר־הֵעֲנוּיִם כִּי־הֵמָּה יִירְשׁוּ אֶרֶץ׃ </p>	<p style="text-align: center;">+</p> <p> + אֲשֶׁר־יְהַרְעֵבִים וְהַצְּמָאִים לִצְדָקָה כִּי־הֵם יִשְׂבְּעוּ׃ + אֲשֶׁר־יְהַרְחֲמִנִים כִּי־הֵם יִרְוּחְמוּ׃ + אֲשֶׁר־יְבָרִי לִבָּב כִּי־הֵם יִחְזוּ אֶת־הָאֱלֹהִים׃ + אֲשֶׁר־יְרַדְּפִי שְׁלוֹם כִּי־בְנֵי אֱלֹהִים יִקְרָא לָהֶם׃ </p>
---	---

<p style="text-align: center;">+</p> <p> + جَاءَ سَاعًا وَنِصْفًا لِحَضْرَتِهِمْ سَلَامًا وَخَدَّعَهُمْ بِصِدْقِهِمْ وَأَلْحَمَهُمُ + فَكَلَّمَهُمْ بِكَلِمَاتٍ لَسَانَ رِجَالٍ وَنُصَحًا + وَنُصَحًا + وَنُصَحًا + وَنُصَحًا + وَنُصَحًا + وَنُصَحًا </p>	<p style="text-align: center;">+</p> <p> + لِحَضْرَتِهِمْ سَلَامًا وَخَدَّعَهُمْ بِصِدْقِهِمْ + وَنُصَحًا + وَنُصَحًا + وَنُصَحًا + وَنُصَحًا + وَنُصَحًا + وَنُصَحًا + وَنُصَحًا </p>
--	--

υιοί θεού κληθήσονται 10+ μακάριοι οι δεδιωγμένοι
 sons of God shall be called]. Blessed [are] the ones having been persecuted
 ἔνεκεν δικαιοσύνης ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
 because of righteousness, for of them is the kingdom of the

ουρανῶν 11+ μακάριοί ἐστέ ὅταν ονειδίσωσιν ὑμᾶς
 heavens. Blessed are you whenever they should berate you,
 και διώξωσι και εἰπωσι παν πονηρόν ρήμα καθ'
 and persecute, and shall say every wicked saying against

υμῶν ψευδόμενοι ἔνεκεν ἐμοῦ 12+ χαίρετε και
 you in lying, because of me. Rejoice and
 αγαλλιάσθε ὅτι ο μισθός υμῶν πολὺς ἐν τοῖς
 exult, for your wage [is] great in the
 ουρανοῖς οὕτω γαρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς προ
 heavens! for so they persecuted the prophets before

υμῶν 13+ υμεῖς ἐστέ το ἀλας τῆς γῆς εἰάν δε το
 you. You are the salt of the earth. But if the
 ἀλας μωρανθή ἐν τίνι ἀλισθήσεται εἰς οὐδέν
 salt becomes insipid, by what means shall it be salted? For nothing
 ισχύει ἔτι εἰ μη βληθῆναι ἔξω και καταπατεῖσθαι
 it is strong for] any longer, unless to be thrown outside, and to be trampled upon

υπό τῶν ἀνθρώπων 14+ υμεῖς ἐστέ το φως του
 by the men. You are the light of the
 κόσμου ου δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους
 world. is not able A city] to hide upon a mountain

κειμένη 15+ ουδέ καίουσι λύχνον και τιθέασιν αὐτόν
 being situated]; nor do they burn a lamp, and put it

<p>οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ κληθήσονται ἐνεκεν δικαιοσύνης ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μακάριοί ἐστέ ὅταν ονειδίσωσιν ὑμᾶς και διώξωσι και εἰπωσι παν πονηρόν ρήμα καθ' υμῶν ψευδόμενοι ἔνεκεν ἐμοῦ χαίρετε και αγαλλιάσθε ὅτι ο μισθός υμῶν πολὺς ἐν τοῖς ουρανοῖς οὕτω γαρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς προ υμῶν υμεῖς ἐστέ το ἀλας τῆς γῆς εἰάν δε το ἀλας μωρανθή ἐν τίνι ἀλισθήσεται εἰς οὐδέν ισχύει ἔτι εἰ μη βληθῆναι ἔξω και καταπατεῖσθαι ὑπό τῶν ἀνθρώπων υμεῖς ἐστέ το φως του κόσμου ου δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη ουδέ καίουσι λύχνον και τιθέασιν αὐτόν</p>	<p>בַּמָּה יִמָּלֵחַ הֵן לֹא־יִצְלַח עוֹד לְכָל כִּי אִם־לְהִשְׁלִיךְ חוֹצָה וְהִיָּה מִרְמָס לְבְנֵי אָדָם: אַתֶּם אֲזֵרוּ שָׁל־עוֹלָם עִיר יִשָּׁבֵת עַל־הַהָר לֹא תִסְתֶּר: וְגַם אֵין מִדְּלִיקִים נֵר לְשׁוּם אוֹתוֹ תַּחַת הָאִיפָה כִּי אִם־עַל־תְּמַנּוּרָה לְהֵאִיר לְכָל־אֲשֶׁר בְּבַיִת: אַתֶּם מְלָח הָאָרֶץ וְאִם־תִּמָּלֵחַ הָיָה תִּפְּל וְאִם־תִּמָּלֵחַ הָיָה תִּפְּל</p>
---	--

<p>οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ κληθήσονται ἐνεκεν δικαιοσύνης ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μακάριοί ἐστέ ὅταν ονειδίσωσιν ὑμᾶς και διώξωσι και εἰπωσι παν πονηρόν ρήμα καθ' υμῶν ψευδόμενοι ἔνεκεν ἐμοῦ χαίρετε και αγαλλιάσθε ὅτι ο μισθός υμῶν πολὺς ἐν τοῖς ουρανοῖς οὕτω γαρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς προ υμῶν υμεῖς ἐστέ το ἀλας τῆς γῆς εἰάν δε το ἀλας μωρανθή ἐν τίνι ἀλισθήσεται εἰς οὐδέν ισχύει ἔτι εἰ μη βληθῆναι ἔξω και καταπατεῖσθαι ὑπό τῶν ἀνθρώπων υμεῖς ἐστέ το φως του κόσμου ου δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη ουδέ καίουσι λύχνον και τιθέασιν αὐτόν</p>	<p>οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ κληθήσονται ἐνεκεν δικαιοσύνης ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μακάριοί ἐστέ ὅταν ονειδίσωσιν ὑμᾶς και διώξωσι και εἰπωσι παν πονηρόν ρήμα καθ' υμῶν ψευδόμενοι ἔνεκεν ἐμοῦ χαίρετε και αγαλλιάσθε ὅτι ο μισθός υμῶν πολὺς ἐν τοῖς ουρανοῖς οὕτω γαρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς προ υμῶν υμεῖς ἐστέ το ἀλας τῆς γῆς εἰάν δε το ἀλας μωρανθή ἐν τίνι ἀλισθήσεται εἰς οὐδέν ισχύει ἔτι εἰ μη βληθῆναι ἔξω και καταπατεῖσθαι ὑπό τῶν ἀνθρώπων υμεῖς ἐστέ το φως του κόσμου ου δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη ουδέ καίουσι λύχνον και τιθέασιν αὐτόν</p>
---	---

υπό τον μόδιον ἀλλ' ἐπί την λυχνίαν και λάμπει
under the bushel, but upon the lamp-stand; and it radiates

πάσι τοις εν τη οικία 16+ ούτω λαμψάτω το φως
to all the ones in the house. So let radiate the light

υμών ἐμπροσθεν των ανθρώπων ὅπως ἴδωσιν
of your's before men, so that they should behold

υμών τα καλά έργα και δοξάσωσι τον πατέρα υμών
your good works, and they should glorify your father,

τον εν τοις ουρανοίς 17+ μη νομίσητε ὅτι ἦλθον
the one in the heavens. You should not think that I came

καταλύσαι τον νόμον η τους προφήτας ουκ ἦλθον
to depose the law or the prophets. I came not

καταλύσαι ἀλλά πληρῶσαι 18+ ἀμήν γαρ λέγω υμίν
to depose, but to fulfill. For amen I say to you,

έως αν παρέλθη ο ουρανός και η γη ἰῶτα εν η
until whenever shall pass away the heaven and the earth, iota one] or

μία κεραία ου μη παρέλθη από του νόμου έως αν
one dot in no way should pass from the law, until whenever

πάντα γένηται 19+ ος εάν ουν λύση μίαν των
all comes to pass. Who ever then should untie one of the

εντολών τούτων των ελαχίστων και διδάξη ούτως
commandments of these least], and shall teach so

τους ανθρώπους ελάχιστος κληθήσεται εν τη βασιλεία
men], least shall be called] in the kingdom

των ουρανόων ος δ' αν ποιήση και διδάξη ούτος
of the heavens. And who ever should do and should teach, this one

μέγας κληθήσεται εν τη βασιλεία των
great shall be called] in the kingdom of the

כי יאר אורכם לפני בני האדם +
למען יראו מעשיכם הטובים
ושבחו את־אביכם שבשמים:
+ אל־תדמו כי באתי להפד
את־תתורה או את־דברי הנביאים
לא באתי להפד כי אם־למלאת:
+ כי אמן אמר אני לכם עד כ־יגעברו

הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ לֹא תֵעָבֶר יוֹד אַחַת אִוְקֹץ
אֶחָד מִן־תּוֹרַת עַד אֲשֶׁר יִקְוִים הַכֹּל:
+ לְכֵן הָאִישׁ אֲשֶׁר יִפָּר אַחַת מִן־תּוֹמְצוֹת
הַקְּטַנוֹת הָאֵלֶּה וַיִּלְמַד אֶת־בְּנֵי הָאָדָם
לַעֲשׂוֹת כְּמוֹהוּ קָטוֹן יִקְרָא לוֹ בְּמַלְכוֹת
הַשָּׁמַיִם וְאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה וַיִּלְמַד אֶתְּ
לְזֶה גְדוֹל יִקְרָא בְּמַלְכוֹת הַשָּׁמַיִם:

οὐδὲν ἕλκεν οὐδὲν ῥυτίτις
ἢ ἕλκεν ἢ ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις
+ οὐδὲν ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις
οὐδὲν ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις
+ οὐδὲν ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις

οὐδὲν ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις
οὐδὲν ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις
+ οὐδὲν ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις
οὐδὲν ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις
+ οὐδὲν ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις ἢ ῥυτίτις

ουρανών 20+ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ μὴ
 heavens. For I say to you, that if should not
 περισσεύσει ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλείον των
 abound your righteousness] greater than of the
 γραμματέων καὶ Φαρισαίων οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν
 scribes and Pharisees, in no way should you enter into the
 βασιλείαν των ουρανών 21+ ἠκούσατε ὅτι ερρέθη
 kingdom of the heavens. You heard that it was said
 τοῖς ἀρχαίοις οὐ φονεύσεις ὅς δ' ἂν φονεύσῃ
 to the ancients, You shall not murder; and who ever should murder,
 ἐνοχος ἔσται τῇ κρίσει 22+ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς
 shall be liable to the judgment. But I say to you, that all
 ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκὴ ἐνοχος ἔσται τῇ
 provoking to anger his brother, in vain, shall be liable to the
 κρίσει ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ρακά
 judgment. And who ever should say [to] his brother, Worthless!
 ἐνοχος ἔσται τῷ συνέδριῳ ὅς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ
 shall be liable to the sanhedrin. And who ever should say O moron!
 ἐνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός 23+ εἰ μὴ οὖν
 shall be liable for the Gehenna of fire. If then
 προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ
 you should offer your gift [offering] upon the altar, and
 ἐκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ
 there should remember that your brother has something against
 σου 24+ ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ
 you, leave there your gift [offering] before the

+ כִּי אָנִי אֹמֵר לָכֶם אִם לֹא תִתְּנֶה
 צְדָקָתְכֶם מִרוּבָה מִצְדָקַת הַסּוֹפְרִים
 וְהַפְּרוּשִׁים לֹא תִבְאוּ בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם׃
 + הֲלֹא שָׁמַעְתֶּם כִּי נֹאמַר לְרֵאשִׁימִים לֹא
 תִרְצַח וְאֲשֶׁר יִרְצַח תִּיבָה הוּא לְבֵית דִּין׃
 + וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כָּל־אֲשֶׁר יִקְצֹף עַל־אֶחָיו
 חֲנֹם תִּיבָה הוּא לְבֵית דִּין וְאֲשֶׁר יֹאמַר

אֶל־אֶחָיו רִקָּא תִיב הוּא לְסִנְהֶדְרִין וְאֲשֶׁר
 נִבְּל יִקְרָא לוֹ הוּא מְחוּיב אֵשׁ גֵּיהֵנָם׃
 + לְכִן אִם־תִּקְרִיב קָרְבָּנְךָ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ
 וְזָכַרְתָּ כִּי־יֵשׁ לְאֶחָיְךָ דְּבַר רִיב עִמָּךְ׃
 + הַנַּח שְׁם אֶת־קָרְבָּנְךָ לְפָנַי
 הַמִּזְבֵּחַ וְלֵךְ כִּפֹּר אֶת־פְּנֵי אֶחָיְךָ
 וְאֶתְרִי כִן בּוֹא הַקָּרֵב אֶת־קָרְבָּנְךָ׃

+ אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אִם לֹא תִתְּנֶה
 צְדָקָתְכֶם מִרוּבָה מִצְדָקַת הַסּוֹפְרִים
 וְהַפְּרוּשִׁים לֹא תִבְאוּ בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם׃
 + הֲלֹא שָׁמַעְתֶּם כִּי נֹאמַר לְרֵאשִׁימִים לֹא
 תִרְצַח וְאֲשֶׁר יִרְצַח תִּיבָה הוּא לְבֵית דִּין׃
 + וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כָּל־אֲשֶׁר יִקְצֹף עַל־אֶחָיו
 חֲנֹם תִּיבָה הוּא לְבֵית דִּין וְאֲשֶׁר יֹאמַר

חֲנֹם תִּיבָה הוּא לְבֵית דִּין וְאֲשֶׁר יֹאמַר
 אֶל־אֶחָיו רִקָּא תִיב הוּא לְסִנְהֶדְרִין וְאֲשֶׁר
 נִבְּל יִקְרָא לוֹ הוּא מְחוּיב אֵשׁ גֵּיהֵנָם׃
 + לְכִן אִם־תִּקְרִיב קָרְבָּנְךָ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ
 וְזָכַרְתָּ כִּי־יֵשׁ לְאֶחָיְךָ דְּבַר רִיב עִמָּךְ׃
 + הַנַּח שְׁם אֶת־קָרְבָּנְךָ לְפָנַי
 הַמִּזְבֵּחַ וְלֵךְ כִּפֹּר אֶת־פְּנֵי אֶחָיְךָ
 וְאֶתְרִי כִן בּוֹא הַקָּרֵב אֶת־קָרְבָּנְךָ׃

θυσιαστηρίου και ὑπαγε πρότον διαλλάγηθι τῷ
 altar, and go away! first to reconcile with
 ἀδελφῷ σου και τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου
 your brother, and then having come offer your gift [offering].

25 + ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ ἕως ὅτου
 Be well-disposed towards your opponent quickly! at wherever
 εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ μήποτε σε παραδώ ὁ
 you are in the way with him, lest at any time should deliver you up the
 ἀντίδικός σου τῷ κριτῇ και ὁ κριτὴς σε παραδώ τῷ
 opponent] to the judge, and the judge should deliver you up to the
 ὑπηρέτῃ και εἰς φυλακὴν βληθήσῃ 26 + ἀμήν λέγω
 officer, and into prison he should throw [you]]. Amen I say
 σοι ου μη ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἀν ἀποδώς
 to you, In no way should you come forth from there, until whenever you should deliver over
 τὸν ἔσχατον κοδράντην 27 + ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς
 the last quadrans. You heard that it was said to the
 ἀρχαίοις σου μοιχεύσεις 28 + ἐγὼ δε λέγω ὑμῖν ὅτι
 ancients, You shall not commit adultery. But I say to you that,
 πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν
 all looking at a wife for lusting her,
 ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ 29 + εἰ δε
 already committed adultery with her in his heart. And if
 ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε ἔξελε αὐτόν
 eye your right] causes you to stumble, take it out,
 και βάλε ἀπὸ σου συμφέρει γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται
 and throw [it] from you! for it is advantageous to you that should be destroyed
 ἐν τῶν μελῶν σου και μη ὅλον τὸ σῶμά σου
 one of your members], and should not entire body your]

+ שְׂמַעְתֶּם כִּי נֹאמֵר לְרֵאשִׁימִים לֹא תִנְאָף׃
 + וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כֹּל-הַמִּסְתַּכֵּל
 בְּאִשָּׁה לְחַמֵּד אוֹתָהּ נֹאף נֹאפָה בְּלִבּוֹ׃
 + וְאִם תִּכְשִׁילָךְ עֵינַי יְמִינְךָ נִקֵּר אוֹתָהּ
 וְהִשְׁלַךְ מִמֶּךָ כִּי טוֹב לָךְ אֲשֶׁר יֵאבֵד אֶחָד
 מֵאַבְרֵיךָ מִיִּרְדֹת כָּל-גִּוּפְךָ אֲלֵ-גִיהֶנָּם׃
 + מִהֵרָה תִּתְרַצֶּה לְאִישׁ רִיבְךָ׃
 בְּעוֹדְךָ בְּדֶרֶךְ אֶתוֹ פֶּן-יִסְגִּירְךָ אִישׁ
 רִיבְךָ אֶל-הַשֹּׁפֵט וְהַשֹּׁפֵט יִסְגִּירְךָ
 לְשׁוֹטֵר וְהַשֹּׁלֵט אֶל-בֵּית הַכֶּלֶא׃
 + אֲמֵן אֹמֵר אֲנִי לָךְ לֹא תִצָּא מִשָּׁם עַד
 אִם-שָׁלַמְתָּ אֶת-הַפְּרוּטָה הָאֶחָדוֹנָה׃

+ אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֵבֵנוּ וְחַטֹּאתֵינוּ
 אֲכַלְנוּ וְכָל-הַיּוֹם נִלְכַּח עֵלֵינוּ
 אֲכַלְנוּ וְכָל-הַיּוֹם נִלְכַּח עֵלֵינוּ
 אֲכַלְנוּ וְכָל-הַיּוֹם נִלְכַּח עֵלֵינוּ׃
 + אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֵבֵנוּ וְחַטֹּאתֵינוּ
 אֲכַלְנוּ וְכָל-הַיּוֹם נִלְכַּח עֵלֵינוּ
 אֲכַלְנוּ וְכָל-הַיּוֹם נִלְכַּח עֵלֵינוּ
 אֲכַלְנוּ וְכָל-הַיּוֹם נִלְכַּח עֵלֵינוּ׃
 + אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֵבֵנוּ וְחַטֹּאתֵינוּ
 אֲכַלְנוּ וְכָל-הַיּוֹם נִלְכַּח עֵלֵינוּ
 אֲכַלְנוּ וְכָל-הַיּוֹם נִלְכַּח עֵלֵינוּ
 אֲכַלְנוּ וְכָל-הַיּוֹם נִלְכַּח עֵלֵינוּ׃

βληθή εἰς γέενναν 30+ και εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ
 be thrown into Gehenna. And if your right hand
 σκανδαλίζει σε ἔκκοπον αὐτήν και βάλε ἀπὸ σου
 causes you to stumble, cut it off, and throw [it] from you!
 συμφέρει γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελών σου
 for it is advantageous to you that should be destroyed one of your members],

και μη ὅλον το σῶμά σου βληθή εἰς γέενναν 31+
 and should not entire body your] be thrown into Gehenna.
 ερρέθη δε ὅτι ος ἀν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
 Also it was said that, Who ever should dismiss his wife,

δὲ αὐτὴ ἀποστάσιον 32+ ἐγὼ δε λέγω ὑμῖν ὅτι ος
 let him give to her a certificate of divorce. But I say to you that, Who
 ἀν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτός λόγου
 ever should dismiss his wife, except for [the] matter
 πορνείας ποιεῖ αὐτήν μοιχάσθαι και ος εἰάν
 of harlotry, makes her to commit adultery. And who ever

ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχάται 33+ πάλιν ἠκούσατε
 a woman being divorced should marry] commits adultery. Again, you heard
 ὅτι ερρέθη τοῖς ἀρχαίοις οὐκ ἐπιορκήσεις
 that it was said to the ancients, You shall not swear upon,

ἀποδώσεις δε τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου 34+ ἐγὼ δε
 but shall render to the Lord your oaths. But I
 λέγω ὑμῖν μη ὁμόσαι ὅλως μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ
 say to you, Do not swear by an oath wholly; nor on the heaven,
 ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ 35+ μήτε ἐν τῇ γῆ ὅτι
 for it is [the] throne of God; nor on the earth, for

וְאִם-יִדְדֶךָ תִּמְנִית תִּכְשִׁילֶךָ קִצֵּץ אוֹתָהּ +
 וְהִשְׁלַךְ מִמֶּךָ כִּי טוֹב לָךְ אֲשֶׁר יֵאבֵד אֶחָד
 מֵאַבְרָיִךָ מִרְדֵּת כָּל-גּוֹפֶךָ אֶל-גֵּיהֶנֶם :
 + וְנֹאמֵר אִישׁ כִּי יִשְׁלַח אֶת-אִשְׁתּוֹ וְנָתַן לָהּ
 סֵפֶר כְּרִיתוֹת :
 + וְנֹאנִי אֹמֵר לָכֶם הַמְּשַׁלַּח אֶת-אִשְׁתּוֹ
 בְּלִתי עַל-דִּבְרֵי זְנוּת מְבִיאָהּ לִיְדֵי נְאוּפִים

וְהַלְקַח אֶת-הַגְּרוּשָׁה לוֹ לְאִשָּׁה נֹאף הוּא :
 + עוֹד שְׁמַעְתֶּם כִּי נֹאמֵר לְרֵאשִׁימִים לֹא
 תִּשָּׁבַע לְשָׁקֵר וְשָׁלֵם לִיהוָה שְׁבוּעוֹתֶיךָ :
 + וְנֹאנִי אֹמֵר לָכֶם לֹא תִשָּׁבְעוּ כָּל-שְׁבוּעָה
 לֹא בַשָּׁמַיִם כִּי-כִסֵּא אֱלֹהִים הֵמָּה :
 + וְלֹא בָאָרֶץ כִּי-הָדוֹם רִגְלֵיו הִיא וְלֹא
 בִירוּשָׁלַיִם כִּי-הִיא קְרִית מֶלֶךְ רָב :

וְאִם-יִדְדֶךָ תִּמְנִית תִּכְשִׁילֶךָ קִצֵּץ אוֹתָהּ +
 עוֹד שְׁמַעְתֶּם כִּי נֹאמֵר לְרֵאשִׁימִים לֹא
 תִּשָּׁבַע לְשָׁקֵר וְשָׁלֵם לִיהוָה שְׁבוּעוֹתֶיךָ :
 + וְנֹאנִי אֹמֵר לָכֶם לֹא תִשָּׁבְעוּ כָּל-שְׁבוּעָה
 לֹא בַשָּׁמַיִם כִּי-כִסֵּא אֱלֹהִים הֵמָּה :
 + וְלֹא בָאָרֶץ כִּי-הָדוֹם רִגְלֵיו הִיא וְלֹא
 בִירוּשָׁלַיִם כִּי-הִיא קְרִית מֶלֶךְ רָב :

וְאִם-יִדְדֶךָ תִּמְנִית תִּכְשִׁילֶךָ קִצֵּץ אוֹתָהּ +
 עוֹד שְׁמַעְתֶּם כִּי נֹאמֵר לְרֵאשִׁימִים לֹא
 תִּשָּׁבַע לְשָׁקֵר וְשָׁלֵם לִיהוָה שְׁבוּעוֹתֶיךָ :
 + וְנֹאנִי אֹמֵר לָכֶם לֹא תִשָּׁבְעוּ כָּל-שְׁבוּעָה
 לֹא בַשָּׁמַיִם כִּי-כִסֵּא אֱלֹהִים הֵמָּה :
 + וְלֹא בָאָרֶץ כִּי-הָדוֹם רִגְלֵיו הִיא וְלֹא
 בִירוּשָׁלַיִם כִּי-הִיא קְרִית מֶלֶךְ רָב :

δίδου και τον θέλοντα από σου δανείσασθαι μη
 give! And the one wanting from you to borrow, you should not
 αποστραφής 43 + ηκούσατε ότι ερρέθη αγαπήσεις
 turn away. You heard that it was said, You shall love
 τον πλησίον σου και μισήσεις τον εχθρόν σου 44 +
 your neighbor, and you shall detest your enemy.
 εγώ δε λέγω υμίν αγαπάτε τους εχθρούς υμών
 But I say to you, Love your enemies!
 ευλογείτε τους καταρωμένους υμάς καλώς ποιείτε
 Bless the ones cursing you! well Do]
 τους μισούντας υμάς και προσεύχεσθε υπέρ των
 to the ones detesting you! and pray for the ones
 επηρεαζόντων υμάς και διωκόντων υμάς 45 + όπως
 threatening you and persecuting you! so that
 γένησθε υιοί του πατρός υμών του εν ουρανοίς
 you should become sons of your father, of the one in [the] heavens.
 ότι τον ήλιον αυτού ανατέλλει επί πονηρούς και
 For his sun rises upon wicked ones and
 αγαθούς και βρέχει επί δικαίους και αδίκους 46 +
 good ones, and it rains upon [the] just and unjust.
 εάν γαρ αγαπήσητε τους αγαπώντας υμάς τίνα
 For if you should love the ones loving you, what
 μισθόν έχετε ουχί και οι τελώναι το αυτό ποιούσι 47 +
 wage have you? Do not also the tax collectors do the same?
 και εάν ασπάσησθε τους αδελφούς υμών μόνον τι
 And if you should greet your brethren only, what
 περισσόν ποιείτε ουχί και οι τελώναι το αυτό
 extra do you do? [Do] not also the tax collectors the same

+ שְׁמַעְתֶּם כִּי נֹאמֵר וְאַהְבַּת לְרֵעֵךְ וְשִׂנְאָת
 אֶת־אִיְבֹךָ :
 + וְנֹאנִי אֹמֵר לְכֶם אֶהְבּוּ אֶת־אִיְבִיכֶם
 בְּרַכּוּ אֶת־מְקַלְלֵיכֶם הִיטִיבוּ לְשִׁנְאֵיכֶם
 וְהִתְפַּלְלוּ בְּעַד מְכַאֲבֵיכֶם וְרַדְפִּיכֶם :
 + לְמַעַן תִּהְיוּ בָנִים לְאֲבִיכֶם שֶׁבְּשָׂמַיִם

אֲשֶׁר הוּא מְזַרְיַח שְׂמִשּׁוֹ לְרֵעִים וְלְטוֹבִים
 וּמִמְטִיר עַל־הַצַּדִּיקִים וְגַם עַל־הַרְשָׁעִים :
 + כִּי אִם־תֹּאהְבּוּ אֶת־אֲהֲבֵיכֶם
 מִה־שְׂבַרְכֶם הֲלֹא גַם־הַמְכֹסִים יַעֲשׂוּ־זֹאת :
 + וְאִם־תִּשְׂאֲלוּ לְשִׁלּוֹם אֲחֵיכֶם בְּלֶבֶד
 מִה־שְׂבַחְכֶם הֲלֹא גַם־הַמְכֹסִים יַעֲשׂוּ־זֹאת :

+ עֲחָדָם : וְאִם־אֵלֶיךָ יִשְׁמַע לְפָנֶיךָ הֲוֵי
 לְחַלּוֹתְכֶם :
 + אֲנִי אֹמֵר וְאַתְּ לֹא תִשְׁמָע
 לְחַלּוֹתְכֶם : הַיְיָ אֱלֹהֵי לֵב לֵב
 הֲוֵי לֵב לֵב : וְעַתָּה לֵב וְשִׁמְעָה לֵב
 אֲנִי וְהַיְיָ אֱלֹהֵי לֵב וְהַיְיָ אֱלֹהֵי לֵב :
 + אֲנִי וְהַיְיָ אֱלֹהֵי לֵב וְהַיְיָ אֱלֹהֵי לֵב
 וְהַיְיָ אֱלֹהֵי לֵב וְהַיְיָ אֱלֹהֵי לֵב

בְּעַד מְכַאֲבֵיכֶם מִלֵּב כִּי אִם־תִּשְׂאֲלוּ
 לְשִׁלּוֹם אֲחֵיכֶם לְמַעַן
 תִּהְיוּ בָנִים לְאֲבִיכֶם :
 + אֲנִי אֹמֵר וְאַתְּ לֹא תִשְׁמָע
 לְחַלּוֹתְכֶם : הַיְיָ אֱלֹהֵי לֵב לֵב
 הֲוֵי לֵב לֵב : וְעַתָּה לֵב וְשִׁמְעָה לֵב
 אֲנִי וְהַיְיָ אֱלֹהֵי לֵב וְהַיְיָ אֱלֹהֵי לֵב :

ποιούσιν 48+ ἔσεσθε οὖν υμεῖς τέλειοι ὡς περ
do]? You shall be then yourselves perfect, as
ο πατήρ υμῶν ο ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι
your father, the one in the heavens is perfect.

6 1

1+ προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην υμῶν μὴ ποιεῖν
Take heed of your charity! to not act
ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς
in front of men [so as] to be a spectacle to them,
εἰ δὲ μή γε μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ υμῶν τῷ
otherwise a wage you have not] from your father, the one
ἐν τοῖς οὐρανοῖς 2+ ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην
in the heavens. Whenever then you should do charity,
μὴ σαλπίσσης ἐμπροσθέν σου ὡς περ οἱ
you should not trump before you, as the
υποκριταὶ ποιούσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς
hypocrites do in the synagogues and in the
ῥύμαις ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀμήν
streets, so that they should be glorified by men. Amen
λέγω ὑμῖν ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν 3+ σου δὲ
I say to you, they receive their wage. But you
ποιούντος ἐλεημοσύνην μὴ γνῶτω ἡ ἀριστερά σου τί
doing charity, let not know your left [hand]] what
ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου 4+ ὅπως ἡ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν
does your right! so that might be your charity] in

+ לְכֵן הָיוּ שְׂלָמִים כְּאֲשֶׁר אָבִיכֶם שְׁבִשְׂמִים
שְׁלָם הוּא:

+ הַשְּׂמְרוּ לָכֶם מַעֲשׂוֹת צְדָקָתְכֶם
לְפָנַי בְּנֵי אָדָם לְהִרְאוֹת לָהֶם כִּי אִם-כֵּן
אֵין-לָכֶם שְׂכָר מֵאֵת אָבִיכֶם שְׁבִשְׂמִים:
+ לְכֵן בְּעֲשׂוֹתְךָ צְדָקָה אַל-תִּרְיַע לְפָנַיךָ

בְּשׂוֹפֵר כְּאֲשֶׁר יַעֲשׂוּ הַחֲנֻפִּים בְּבֵיתִי כְּנִסְיוֹת
וּבְרַחֲבוֹת לְמַעַן יִהְיֶה לָּו אוֹתָם הָאֲנָשִׁים אֲמֵן
אֹמֵר אֲנִי לָכֶם הַמָּה נִשְׂאוּ אֶת שְׂכָרְם:
+ וְאַתָּה בְּעֲשׂוֹתְךָ צְדָקָה אַל-תִּדְעַ
שְׂמֵאלְךָ אֶת אֲשֶׁר עֹשֶׂה יְמִינְךָ:
+ לְמַעַן תִּהְיֶה צְדָקָתְךָ בְּסֵתֶר וְאָבִיךָ
תִּרְאֶה בַּמִּסְתָּרִים הוּא בְּגִלְיִי וְגִמְלָךָ:

+ אִם אָמַרְתָּ לְאָבִיךָ אֲנִי
: אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ אִם אָמַרְתָּ לְאָבִיךָ אֲנִי
: אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

אִם אָמַרְתָּ לְאָבִיךָ אֲנִי
: אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
: אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
: אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

χρείαν ἔχετε προ του υμᾶς αἰτήσαι αὐτόν 9+ οὕτως
need you have] before you ask him. So

ουν προσεύχεσθε υμεῖς πάτερ ημών ο εν τοις
then you pray! Our father, the one in the

ουρανοῖς αγιασθήτω το ὄνομά σου 10+ ελθέτω
heavens, sanctify your name! Let [come

η βασιλεία σου γενηθήτω το θέλημά σου ως εν
your kingdom!]! Let [come to pass your will] as in

ουρανῶ και επί της γης 11+ τον ἄρτον ημών τον
heaven also upon the earth! Our bread, the

επιούσιον δος ημῖν σήμερον 12+ και ἄφες ημῖν
sufficient, give to us today! And forgive us

τα οφειλήματα ημών ως και ημεῖς ἀφίεμεν
our debts! as also we forgive

τοις οφειλέταις ημών 13+ και μη εσενέγκης ημᾶς εις
our debtors. And do not insert us for

πειρασμόν αλλά ρύσαι ημᾶς ἀπό του πονηροῦ ὅτι
a test, but rescue us from the wicked one! For

σου εστιν η βασιλεία και η δύναμις και η δόξα
of you is the kingdom, and the power, and the glory,

εις τους αιώνας ἀμήν 14+ εἰάν γαρ ἀφήτε
into the eons, amen. For if you should forgive

τοις ἀνθρώποις τα παραπτώματα αὐτῶν ἀφήσει και υμῖν
men their transgressions, shall also forgive you

ο πατήρ υμών ο ουράνιος 15+ εἰάν δε μη ἀφήτε
father your heavenly]. But if you should not forgive

τοις ἀνθρώποις τα παραπτώματα αὐτῶν ουδέ ο πατήρ
men their transgressions, not even father

וְאֵל־תְּבִיאֵנוּ לְיַדֵּי נַסְיוֹן כִּי אִם־תִּתְחַלְצֵנוּ +
מִן־הַרָע כִּי לָךְ הַמַּמְלָכָה וְהַנְּבוּרָה
וְהַתְּפָאֶרֶת לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים אָמֵן :
כִּי אִם־תִּמְחַלּוּ לְבְנֵי־אָדָם עַל־חַטָּאתָם +
יִמְחַל גַּם־לָכֶם אֲבִיכֶם שְׁבַשְׁמַיִם :
וְאִם לֹא תִמְחַלּוּ לְבְנֵי אָדָם +
גַּם־אֲבִיכֶם לֹא יִמְחַל לְחַטָּאתֵיכֶם :

וְאֵלֵךְ אֲחַלְּ לְנַשְׂאֵיכֶם רָלֵךְ פִּי +
וְכִי בַעֲדָה חָלָל וְזָלֵל וְזָלֵל וְזָלֵל וְזָלֵל
וְזָלֵל וְזָלֵל וְזָלֵל וְזָלֵל וְזָלֵל וְזָלֵל :
וְאֵלֵךְ אֲחַלְּ לְנַשְׂאֵיכֶם חֲלָלֵיכֶם +
וְאֵלֵךְ אֲחַלְּ לְנַשְׂאֵיכֶם חֲלָלֵיכֶם :
וְאֵלֵךְ אֲחַלְּ לְנַשְׂאֵיכֶם חֲלָלֵיכֶם +
וְאֵלֵךְ אֲחַלְּ לְנַשְׂאֵיכֶם חֲלָלֵיכֶם :
וְאֵלֵךְ אֲחַלְּ לְנַשְׂאֵיכֶם חֲלָלֵיכֶם :
וְאֵלֵךְ אֲחַלְּ לְנַשְׂאֵיכֶם חֲלָלֵיכֶם :

τη ψυχὴ υμῶν τι φάγητε και τι πίνητε μηδέ τω
for your life! what you should eat, and what you should drink; nor to
σώματι υμῶν τι ενδύσησθε ουχί η ψυχὴ πλείον εστι
your body, what you should put on. not life more Is]

της τροφῆς και το σώμα του ενδύματος 26+
than nourishment, and the body [more than] a garment?

εμβλέψατε εις τα πετεινά του ουρανού ότι ου
Look at the birds of the heaven! for they do not
σπείρουσιν ουδέ θερίζουσιν ουδέ συναγούσιν εις
sow, nor do they harvest, nor do they gather together into

αποθήκας και ο πατήρ υμῶν ο ουράνιος τρέφει αυτά
storehouses; and father your heavenly] maintains them.

ουχ υμείς μάλλον διαφέρετε αυτών 27+ τις δε εἶ
Are you therefore rather different [than] them? And who of

υμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι επί
you being anxious is able to add unto

την ηλικίαν αυτού πήχυν ένα 28+ και περί ενδύματος
his stature cubit one]? And concerning a garment,

τι μεριμνάτε καταμάθετε τα κρίνα του αγρού πως
why are you anxious? Study the lilies of the field! how

αυξάνει ου κοπιά ουδέ νήθει 29+ λέγω δε υμῖν ότι
they grow; they do not tire nor spin. And I say to you that

ουδέ Σολομών εν πάση τη δόξη αυτού περιεβάλετο
not even Solomon in all his glory was clothed

ως εν τούτων 30+ ει δε τον χόρτον του αγρού
as one of these. But if the grass of the field

σήμερον όντα και αύριον εις κλίβανον βαλλόμενον
today is being, and tomorrow into an oven [is] being thrown],

אַל-שׁוֹשְׁנֵי הַשָּׂדֶה הַצֹּמְחוֹת:
+ לֹא יַעֲמְלוּ וְלֹא יִטְווּ וְאֲנִי אֹמֵר
לָכֶם כִּי גַם-שְׁלֵמָה בְּכָל-הַדָּרוֹ
לֹא-הָיָה לְבוּשׁ כְּאַחַת מֵהֵנָּה:
+ וְאִם-כִּכָּה מִלְּבִישׁ הָאֵלֶּהִים אֶת-תְּצִיר
הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר הַיּוֹם צִמַּח וּמָחָר יוֹשְׁלֵךְ
לְתוֹךְ הַתַּנּוּר אֵף כִּי-אַתֶּם קִטְנֵי אִמּוֹנָה:

+ וְהַבֵּיטוּ אֶל-עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרֵאוּ הֵן
לֹא יִזְרְעוּ וְלֹא יִקְצְרוּ וְלֹא יֶאֱסְפוּ
לְאִסְמִים וְאֲבִיכֶם שֹׁבְשָׁמוֹם מִכֹּל־כֹּל
אַתֶּם הֲלֹא אַתֶּם נֹעְלִיתֶם עָלֵיהֶם מֵאֵד:
+ וּמִי בְכֶם בְּדֹאגָתוֹ יוּכַל לְהוֹסִיף
עַל-קוֹמָתוֹ אִמָּה אַחַת:
+ וְלְלְבוּשׁ לְמָה תִּדְאָגָה הַתְּבוֹנֵנוּ-נָא

+ וְשֵׁעָמָה וְזוֹכָא אֲבַחְכֶם וְכֵן וְלֹא לֵךְ הֵלֵךְ
חַלְ:
+ אֲכִיז אֲנִי לְחֵה וְיָהּ וְהִפְלֵה עֲלֵיכֶם
בְּחַלְטֵה עֲשֵׂמִישׁ אֲהַבְשֶׁם אֲבִי וְאֲנִי חֲמִישׁ:
+ אֲנִי לְחַיִּי אֲנִי וְשִׁמְלֵה וְהֵמָּנָה אֲהַבְשֶׁם
וְהֵמָּנָה נִפְלַ גִּבְעוֹתֵי אֲלֵלֵה אֲנִי חֲמִישׁ חֲלַבְ:
לֵךְ שִׁבְרֵה נְהִי לְחֵה וְאֲנִי, מִן-חֲמִישֵׁי אֲנִי:

ο θεός ούτως αμφιέννυσιν ου πολλώ μάλλον
 [and] God so clothes [them], [will he] not much rather
 υμάς ολιγόπιστοι 31+ μη ουν μεριμνήσητε λέγοντες
 you, O ones of little belief? Do not then be anxious! saying,
 τι φάγωμεν η τι πίνωμεν η τι περιβαλώμεθα 32+
 What shall we eat, or what shall we drink, or what should be worn?
 πάντα γαρ ταύτα τα έθνη επιζητεί οίδε γαρ ο πατήρ
 For all these [things] the nations seek anxiously. knows For father
 υμών ο ουράνιος ότι χρήζετε τούτων απάντων 33+
 your heavenly] that you need these [things] all together.
 ζητείτε δε πρώτον την βασιλείαν του θεού και
 But seek first the kingdom of God and
 την δικαιοσύνην αυτού και ταύτα πάντα προστεθήσεται
 his righteousness! and all these [things] will be added
 υμίν 34+ μη ουν μεριμνήσητε εις την αύριον
 to you. You should not then be anxious for tomorrow;
 η γαρ αύριον μεριμνήσει τα εαυτής αρκετόν τη
 for tomorrow shall be anxious for the [things] of itself. Sufficient to the
 ημέρα η κακία αυτής
 day [is] the evil of it.

7 1

1+ μη κρίνετε ίνα μη κριθήτε 2+ εν ω γαρ
 Judge not that you should not be judged! by what For]
 κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε και εν ω μέτρω
 judgment you judge, you shall be judged; and by what measure

וְאֵת-צְדָקְתוֹ וְנוֹסֵף לָכֶם כָּל-אֵלֶּה׃
 + לָכֵן אֶל-תִּדְאֲגוּ לְיוֹם מִן-הַיּוֹם
 וְאֵת-נְשֻׁתָהּ וּמִה-נִּלְבָּשׁ׃
 + מִן-הַיּוֹם הַזֶּה וְיָדָע לֹא יִדְאֲגוּ לְיוֹם מִן-הַיּוֹם
 וְאֵת-כָּל-אֵלֶּה מִבְּקָשִׁים הַגּוֹיִם׃
 + הֲלֹא יָדַע אֲבִיכֶם אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם
 כִּי צָרִיכִים אַתֶּם לְכָל-אֵלֶּה׃
 + אֲדָּרְשׁוּ וְדָרְשׁוּ בְּרֵאשֹׁנָה אֶת-מַלְכוּת אֱלֹהִים
 וְכֵן יוֹסֵף לָכֶם כָּל-אֵלֶּה׃
 + לָכֵן אֶל-תִּדְאֲגוּ לְיוֹם מִן-הַיּוֹם
 מִן-הַיּוֹם הַזֶּה וְיָדָע לֹא יִדְאֲגוּ לְיוֹם מִן-הַיּוֹם
 וְאֵת-כָּל-אֵלֶּה מִבְּקָשִׁים הַגּוֹיִם׃
 + הֲלֹא יָדַע אֲבִיכֶם אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם
 כִּי צָרִיכִים אַתֶּם לְכָל-אֵלֶּה׃
 + אֲדָּרְשׁוּ וְדָרְשׁוּ בְּרֵאשֹׁנָה אֶת-מַלְכוּת אֱלֹהִים
 וְכֵן יוֹסֵף לָכֶם כָּל-אֵלֶּה׃

+ לֵאמֹר אֲנִי אֶל-אֱלֹהִים
 וְאֵת-כָּל-אֵלֶּה מִבְּקָשִׁים הַגּוֹיִם׃
 + הֲלֹא יָדַע אֲבִיכֶם אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם
 כִּי צָרִיכִים אַתֶּם לְכָל-אֵלֶּה׃
 + אֲדָּרְשׁוּ וְדָרְשׁוּ בְּרֵאשֹׁנָה אֶת-מַלְכוּת אֱלֹהִים
 וְכֵן יוֹסֵף לָכֶם כָּל-אֵלֶּה׃
 + לֵאמֹר אֲנִי אֶל-אֱלֹהִים
 וְאֵת-כָּל-אֵלֶּה מִבְּקָשִׁים הַגּוֹיִם׃
 + הֲלֹא יָדַע אֲבִיכֶם אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם
 כִּי צָרִיכִים אַתֶּם לְכָל-אֵלֶּה׃
 + אֲדָּרְשׁוּ וְדָרְשׁוּ בְּרֵאשֹׁנָה אֶת-מַלְכוּת אֱלֹהִים
 וְכֵן יוֹסֵף לָכֶם כָּל-אֵלֶּה׃

μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν ³⁺ τι δε βλέπεις το
 you measure, it shall be measured back to you. But why do you see the
 κάρφος το εν τω οφθαλμῷ του αδελφού σου την δε
 speck, the one in the eye of your brother, but the
 εν τω σω οφθαλμῷ δοκόν ου κατανοεῖς ⁴⁺ η πως
 in your eye beam] you do not contemplate? Or how
 ερεῖς τω αδελφῷ σου ἀφες εκβάλω το κάρφος από
 shall you say [to] your brother, Allow me to cast out the speck from
 του οφθαλμού σου και ιδού η δοκός εν
 your eye; and behold, the beam [is] in
 τω οφθαλμῷ σου ⁵⁺ υποκριτά έκβαλε πρώτον την
 your eye? Hypocrite, cast out first the
 δοκόν εκ του οφθαλμού σου και τότε διαβλέψεις
 beam from your eye! and then you shall see clearly
 εκβαλεῖν το κάρφος εκ του οφθαλμού
 to cast out the speck from the eye
 του αδελφού σου ⁶⁺ μη δώτε το ἅγιον τοις κυσί
 of your brother. You should not give the holy to the dogs;
 μηδέ βάλητε τους μαργαρίτας υμων ἐμπροσθεν των
 nor should you throw your pearls before the
 χοίρων μήποτε καταπατήσωσιν αυτούς εν
 swine, lest at any time they shall trample them with
 τοις ποσίν αυτών και στραφέντες ρήξωσιν υμάς ⁷⁺
 their feet, and having turned should tear you.
 αιτείτε και δοθήσεται ὑμῖν ζητείτε και ευρήσετε
 Ask! and it shall be given to you. Seek! and you shall find.
 κρούετε και ανοιγήσεται ὑμῖν ⁸⁺ πας γαρ ο αιτών
 Knock! and it shall be opened to you. For every one asking

+ וְלָמָּה זֶה תִּרְאֶה אֶת־הַקִּיסָם בְּעֵין אַחִיךָ
 וְאַל־תִּקְוֶה אֲשֶׁר בְּעֵינֶיךָ לֹא תִּבְיט׃
 + וְאִיךָ תֹאמַר אֶל־אַחִיךָ הִנִּיחָה לִּי וְאַסִּיר
 אֶת־הַקִּיסָם מֵעֵינֶיךָ וְהִנֵּה תִּקְוֶה בְּעֵינֶיךָ׃
 + הִתְנַף הָסֵר בְּרֹאשׁוֹנָה אֶת־תִּקְוֶה
 מֵעֵינֶיךָ וְאַחֲרַי כֵּן רְאֵה תִּרְאֵה
 לְהִסִּיר אֶת־הַקִּיסָם מֵעֵין אַחִיךָ׃

+ אַל־תִּתְּנוּ אֶת־הַקִּדָּשׁ לְכָל־בָּיִם
 וְאַל־תִּשְׁלִיכוּ בְּפָנֵינוּכֶם לְפָנֵי הַחֲזִזִים
 פֶּן־יִרְמְסוּם בְּרִגְלֵיהֶם וּפָנֵינוּ וְטָרְפוּ אֶתְכֶם׃
 + שְׂאֵלוּ וְיִנָּתֵן לָכֶם דְּרֹשׁוּ וְתִמְצְאוּ דְּבַקּוּ
 וַיִּפְתַּח לָכֶם׃
 + כִּי כָל־הַשְּׂאֵל יִקְבַּל וְהַדֹּרֵשׁ יִמְצָא
 וְהַדֹּבֵק יִפְתַּח לוֹ׃

+ וְכִנְיָ וְיָ וְנָא אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 וְכִנְיָ וְיָ וְנָא אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי׃

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי׃

+ וְכִנְיָ וְיָ וְנָא אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי׃

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי׃

λαμβάνει και ο ζητών ευρίσκει και τῷ κρούοντι
 receives; and the one seeking finds; and to the one knocking
 ανοιγήσεται 9+ η τις εστιν εξ υμών άνθρωπος ον
 it shall be opened. Or who is it of you, [being] a man, whom
 εάν αιτήση ο υιός αυτού άρτον μη λίθον επιδώσει
 ever should ask his son] [for] bread, a stone shall give
 αυτώ 10+ και εάν ιχθύν αιτήση μη όφιν επιδώσει
 to him]? And if a fish he shall ask for], a serpent shall give
 αυτώ 11+ ει ουν υμείς πονηροί όντες οίδατε δόματα
 to him]? If then, you being wicked, know gifts
 αγαθά διδόναι τοις τέκνοις υμών πόσω μάλλον
 good to give] [to] your children, how much rather
 ο πατήρ υμών ο εν τοις ουρανοίς δώσει αγαθά
 your father, the one in the heavens shall give good [things]
 τοις αιτούσιν αυτόν 12+ πάντα ουν όσα αν θέλητε
 to the ones asking him? All [things] then, as much as you should want
 ίνα ποιώσιν υμίν οι άνθρωποι ούτω και υμείς ποιείτε
 that should do to you men], so also you do
 αυτοίς ούτος γαρ εστιν ο νόμος και οι προφήται 13+
 to them! for this is the law and the prophets.
 εισέλθετε διά της στενής πύλης ότι πλατεία η
 Enter through the narrow gate! for spacious [is] the
 πύλη και ευρύχωρος η οδός η απαγούσα εις την
 gate, and broad [is] the way leading unto the
 απώλειαν και πολλοί εισιν οι εισερχόμενοι δι'
 destruction, and many are the ones entering through
 αυτής 14+ ότι στενή η πύλη και τεθλιμμένη η
 it. For narrow [is] the gate, and being afflicted [is] the

הַיֵּשׁ בְּכֶם אִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁאַל + לְכֶם בְּנֵי הָאָדָם עֲשׂוּ לָהֶם נְסִימָה
 מִמֶּנּוּ בְּנֵי לָחֶם וְנָתַן-לוֹ אֶבֶן : כִּי-זֹאת הַתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים :
 + וְכִי יִשְׁאַל מִמֶּנּוּ דָג הַיּוֹתֵן-לוֹ נַחֵשׁ : בָּאוּ בַּפֶּתַח הַצָּר כִּי רָחֵב הַפֶּתַח
 + הֵן אֲתֶם הַרְעִים יְדָעִים לָתֵת וּמְרוֹנוֹת דְּרֹךְ הָאֲבֹדִין וְרַבִּים אֲשֶׁר יָבֹאוּ
 מִתְּנֹת טְבוֹת לְבָנֶיכֶם אֶף כִּי-אֲבִיכֶם : בּוֹ
 + שְׁבַע-שָׁמַיִם יִתֵּן אֶדְ-טוֹב לְשֹׂאֲלִים מֵאֵתוֹ : וְצָר הַפֶּתַח וּמוֹצָק דְּרֹךְ הַחַיִּים
 לְכֵן כֹּל אֲשֶׁר תִּרְצוּ שְׂיַעֲשׂוּ : וּמַעֲשִׂים הֵם אֲשֶׁר יִמְצְאוּהָ :

וְעָשְׂתֶם נִזְכָּר לְחַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : וְעָשְׂתֶם נִזְכָּר לְחַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם :
 + חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם :
 חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם :
 חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם :
 חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם :
 חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם :
 חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם :
 חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם : חַטָּאת לְעַלְמֵי לֹם :

οδός η ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ ὀλίγοι εἰσὶν
 way, the one leading unto the life, and few are
 οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν 15+ προσέχετε δε ἀπὸ τῶν
 the ones finding it. And take heed of the
 ψευδοπροφητῶν οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν
 false prophets! the ones who come to you in
 ἐνδύμασι προβάτων ἐσωθεν δε εἰσι λύκοι ἀρπαγες 16+
 garments of sheep, but inside they are wolves predacious].
 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς
 From their fruits you shall recognize them.
 μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ
 Do they collect together from thorn-bushes [the] grape], or from
 τριβόλων σύκα 17+ οὕτω παν δένδρον ἀγαθόν
 thistles figs]? Thus every tree good
 καρπούς καλοῦς ποιεῖ το δε σαπρόν δένδρον
 fruits good produces], but the rotten tree
 καρπούς πονηρούς ποιεῖ 18+ οὐ δύναται δένδρον
 fruits bad produces]. is not able tree
 ἀγαθόν καρπούς πονηρούς ποιεῖν οὐδέ δένδρον
 A good fruits bad to produce], nor tree
 σαπρόν καρπούς καλοῦς ποιεῖν 19+ παν δένδρων μὴ
 a rotten fruits good to produce]. All trees not
 ποιούν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πυρ
 producing fruit good] are cut down, and into a fire
 βάλλεται 20+ ἀρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν
 thrown]. Yes, it is so -- from their fruits

+ הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם מִנְּבִיאֵי הַשָּׁקֶר
 הַבָּאִים אֵלֵיכֶם בְּלִבוֹשׁ כְּבָשִׁים
 וּבְקִרְבָּם זֵאֲבִים תִּרְפִּים הֵמָּה:
 + הַכֹּר תִּכְּבִּירוּ אוֹתָם בְּפָרִים הַיֹּאֲסֵפוּ
 עֲנָבִים מִן־הַקִּצְצִים אוֹ תֵּאֲנִים מִן־הַבְּרֻקָּנִים:
 + כִּן כָּל־עֵץ טוֹב עֹשֶׂה פְּרִי

טוב וְהַנְּשָׁחַת עֹשֶׂה פְּרִי רָע:
 + עֵץ טוֹב לֹא־יוּכַל עֲשׂוֹת פְּרִי רָע
 וְעֵץ נִשְׁחָת לֹא יַעֲשֶׂה פְּרִי טוֹב:
 + וְכָל־עֵץ אֲשֶׁר־לֹא יַעֲשֶׂה פְּרִי טוֹב יִכָּרֵת
 וְיוֹשַׁל בְּאֵשׁ:
 + לְכִן בְּפָרִים תִּכְּבִּירוּ אוֹתָם:

+ אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 + אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 + אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 + אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא

+ אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 + אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 + אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא
 + אֲנִי אֶמְצֵא אֵלַי אֲנִי אֶמְצֵא

επιγνώσεσθε αυτούς 21 + ου πας ο λέγων μοι κύριε
 you shall recognize them. Not all saying to me, O Lord,
 κύριε εισελεύσεται εις την βασιλείαν των ουρανών
 O Lord, shall enter into the kingdom of the heavens;
 ἀλλ' ο ποιών το θέλημα του πατρός μου του εν
 but the one doing the will of my father, the one in the
 ουρανοίς 22 + πολλοί ερούσί μοι εν εκείνη τη ημέρα
 heavens. Many shall say to me in that day,
 κύριε κύριε ου τω σω ονόματι προεφητεύσαμεν και
 O Lord, O Lord, not [in] your name did we prophesy], and
 τω σω ονόματι δαιμόνια εξεβάλομεν και τω σω
 [in] your name demons cast out], and [in] your
 ονόματι δυνάμεις πολλάς εποιήσαμεν 23 + και τότε
 name powerful [works] many do]?, And then
 ομολογήσω αυτοίς ότι ουδέποτε έγνων υμάς
 I will acknowledge to them that, At no time I knew you.
 αποχωρείτε απ' εμού οι εργαζόμενοι την ανομίαν 24 +
 Retreat from me! O ones working lawlessness.
 πας ουν όστις ακούει μου τους λόγους τούτους και
 Every one then whoever hears my words these], and
 ποιεί αυτούς ομοιώσω αυτόν ανδρί φρονίμω όστις
 does them, I shall liken him man to a practical], one who
 ωκοδόμησε την οικίαν αυτού επί την πέτραν 25 + και
 built his house upon the rock. And
 κατέβη η βροχή και ήλθον οι ποταμοί και
 came down the rain], and came the rivers], and
 έπνευσαν οι άνεμοι και προσέπεσον τη οικία εκείνη
 blew the winds], and they fell on that house,

+ לא כל־הֶאֱמַר לִי אֲדַנִּי אֲדַנִּי יְבוֹא
 בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם כִּי אִם־הָעֲשָׂה רְצוֹן אָבִי
 שְׁבַשְׁמַיִם :
 + וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יֵאמְרוּ רַבִּים אֵלַי אֲדַנִּי
 אֲדַנִּי הֲלֹא בְשִׁמְךָ נִבְאָנוּ וּבְשִׁמְךָ נִרְשָׁנוּ
 שְׂדֵיִם וּבְשִׁמְךָ עָשִׂינוּ נִפְלְאוֹת רַבּוֹת :
 + אֲזִי אֶעֱנֶה־בָּם לֵאמֹר מַעֲוָלָם לֹא
 יִדְעֵתִי אַתְּכֶם סוּרוּ מִמֶּנִּי פַעַלִּי אֲנִי :
 + לְכֹן כָּל־הַשְּׁמַע אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהִים
 וְעָשָׂה אֹתָם אֲדַמְהוּ לְאִישׁ חָכָם
 אֲשֶׁר־בָּנָה אֶת־בֵּיתוֹ עַל־הַצּוּר :
 + וַיִּרְדּוּ הַגְּשָׁמִים וַיִּשְׁטְפוּ הַנְּחָלִים
 וַיִּנְשְׁבוּ הַרְוּחוֹת וַיִּנְעֻנוּ בְּבֵית הַהוּא
 וְלֹא נָפַל כִּי יוֹסֵד עַל־הַצּוּר :

+ לֹא כֹל אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה
 אֵלֶּה לְחַלְצֵה־אֶת־הַנְּשָׁמָה אֵלֶּה אֵלֶּה
 וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יֵאמְרוּ רַבִּים אֵלַי
 אֲדַנִּי אֲדַנִּי הֲלֹא בְשִׁמְךָ נִבְאָנוּ
 וּבְשִׁמְךָ עָשִׂינוּ נִפְלְאוֹת רַבּוֹת :
 + אֲזִי אֶעֱנֶה־בָּם לֵאמֹר מַעֲוָלָם לֹא
 יִדְעֵתִי אַתְּכֶם סוּרוּ מִמֶּנִּי פַעַלִּי אֲנִי :
 + לְכֹן כָּל־הַשְּׁמַע אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהִים
 וְעָשָׂה אֹתָם אֲדַמְהוּ לְאִישׁ חָכָם
 אֲשֶׁר־בָּנָה אֶת־בֵּיתוֹ עַל־הַצּוּר :
 + וַיִּרְדּוּ הַגְּשָׁמִים וַיִּשְׁטְפוּ הַנְּחָלִים
 וַיִּנְשְׁבוּ הַרְוּחוֹת וַיִּנְעֻנוּ בְּבֵית הַהוּא
 וְלֹא נָפַל כִּי יוֹסֵד עַל־הַצּוּר :

και ουκ έπεσε τεθεμελίωτο γαρ επί την πέτραν 26 +
and it did not fall; for the foundation was laid upon the rock.

και πας ο ακούων μου τους λόγους τούτους και μη
And all hearing my words these], and not

ποιών αυτούς ομοιωθήσεται ανδρί μωρώ όστις
doing them, shall be likened man to a moronish], one who

ωκοδόμησε την οικίαν αυτού επί την άμμον 27+ και
built his house upon the sand. And

κατέβη η βροχή και ήλθον οι ποταμοί και
came down the rain], and came the rivers], and

έπνευσαν οι άνεμοι και προσέκοψαν τη οικία εκείνη
blew the winds], and they struck against that house,

και έπεσε και ην η πτώσις αυτής μεγάλη 28+ και
and it fell, and was downfall its] great. And

εγένετο ότε συνετέλεσεν ο Ιησούς τους λόγους τούτους
it came to pass when Jesus completed these words,

εξεπλήσσοντο οι όχλοι επί τη διδαχή αυτού 29+
were overwhelmed the multitudes] by his teaching;

ην γαρ διδάσκων αυτούς ως εξουσίαν έχων και
for he was teaching them as authority one having], and

ουχ ως οι γραμματείς
not as the scribes.

8 π

1+ καταβάντι δε αυτώ από του όρους ηκολούθησαν
coming down And in his] from the mountain, followed

αυτώ όχλοι πολλοί 2+ και ιδού λεπρός ελθών
him multitude a great]. And behold, a leper, having come,

הַאֲלֶה וַיִּשְׁתּוּמֵם הַמּוֹן הָעַם עַל־תּוֹרָתוֹ :
+ כִּי הָיָה מְלַמֵּד אוֹתָם כְּאִישׁ שְׁלֵטוֹן וְלֹא
כְּסוֹפְרִים :
+ וַיֵּרֶד מִן־הַהָר וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו הַמּוֹן עִם
רֶב :
+ וַהֲיָה אִישׁ מִצָּרַע בָּא וַיִּשְׁתַּחֲוֶה־לּוֹ +
וְכָל־הַשְּׂמֵעַ אֶת־דְּבָרֵי אֵלֶּה +
וְלֹא יַעֲשֶׂה אֹתָם יְדֻמָּה לְאִישׁ בְּעַר
אֲשֶׁר־בָּנָה אֶת־בֵּיתוֹ עַל־הַחֹל :
+ וַיֵּרֶד הַגִּשְׁם וַיִּשְׁטְפוּ הַנְּחָלִים
וַיִּנְשְׁבוּ הָרוּחֹת וַיִּפְגְּעוּ בְּבֵית
הַהוּא וַיִּפֹּל וַתְּהִי מִפְּלִתוֹ גְּדוּלָּה :
+ וַיְהִי כְּכֹלֹת יֵשׁוּעַ לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים

+ אַחַד מֵהַ חֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ חָבֵי לְמַעַן
וַיִּבְרָא לְחַיֵּי אֶת־הַחֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ :

וַיִּשְׁתּוּמֵם הַמּוֹן חָלַל מֵלֶךְ :
+ חָלַל מֵלֶךְ אֶת־הַחֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ
אֶת־הַחֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ :

+ אֶת־הַחֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ אֶת־הַחֲלָלִים
חָלַל מֵלֶךְ אֶת־הַחֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ
אֶת־הַחֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ אֶת־הַחֲלָלִים
חָלַל מֵלֶךְ אֶת־הַחֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ

+ אֶת־הַחֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ אֶת־הַחֲלָלִים
חָלַל מֵלֶךְ אֶת־הַחֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ
אֶת־הַחֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ אֶת־הַחֲלָלִים
חָלַל מֵלֶךְ אֶת־הַחֲלָלִים חָלַל מֵלֶךְ

προσεκύνει αὐτῷ λέγων κύριε εἰάν θέλης δύνασαι

did obeisance to him, saying, O Lord, if you should want, you are able

με καθάρισαι 3+ και εκτείνας την χείρα ἤψατο αὐτοῦ

to cleanse me. And stretching out the hand, touched him

ο Ἰησοῦς λέγων θέλω καθαρίσθητι και ευθέως

Jesus], saying, I want, be cleansed! And immediately

εκαθαρίσθη αὐτοῦ η λέπρα 4+ και λέγει αὐτῷ

he was cleansed of his leprosy. And says to him

ο Ἰησοῦς ὄρα μηδενί εἶπης ἀλλ' ὑπάγε σεαυτόν

Jesus], See that no one you tell! But go yourself

δείξον τῷ ιερεί και προσένεγκε το δῶρον ο

show] to the priest, and offer the gift [offering]! the one

προσέταξε Μωσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς 5+ εἰσελθόντι

Moses assigned for a testimony to them. having entered

δε τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοῦμ προσήλθεν αὐτῷ

And Jesus] into Capernaum, came forward to him

εκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν 6+ και λέγων κύριε

a centurion enjoining him, and saying, O Lord,

ο παις μου βέβληται εν τη οικία παραλυτικός δεινῶς

my servant is lying in the house a paralytic, awfully

βασανιζόμενος 7+ και λέγει αὐτῷ ο Ἰησοῦς ἐγώ

being tormented]. And says to him Jesus], I

ελθὼν θεραπεύσω αὐτόν 8+ και αποκριθείς ο

coming shall cure him. And responding the

εκατόνταρχος ἔφη κύριε ουκ εἰμί ικανός ἵνα μου ὑπό

centurion said, O Lord, I am not fit that under my

την στέγην εἰσέλθης ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγον και

roof you should enter]; but only speak [the] word! and

וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם־תִּרְצֶה תִּוְכַל לְטַהַרְנִי׃

+ וַיִּשְׁלַח יֵשׁוּעַ אֶת־יָדוֹ וַיַּגַּע־בּוֹ וַיֹּאמֶר

חַפְצִי אֲנִכִּי טָהוֹר וּבִרְנֶע נִרְפָּאה צָרְעָתוֹ׃

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ רָאה אֶל־תִּסְפֹּר

לְאִישׁ וְלֹד הַרְאֵה אֶל־הַפֶּה וְהִקְרַבְתָּ

אֶת־הַקְּרָבָן אֲשֶׁר צָנָה מִנְּשָׂה לְעֵדוּת לָהֶם׃

+ וַיְהִי כִּבְאוֹ אֶל־כְּפַר־נַחֻם וַיִּגַּשׁ אֵלָיו

שֶׁר־מָאָה אֶחָד וַיִּתְחַנֵּן־לוֹ לֵאמֹר׃

+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְנִרְפָּאתִיו׃

+ וַיַּעַן שֶׁר־הַמָּאָה וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי

נִקְלָתִי מֵאֲשֶׁר תָּבֹא בְּצֵל קוֹרְתִי

רַק דְּבַר־נָא דְּבַר וְנִרְפָּא נַעְרִי׃

וַיְהִי כִּבְאוֹ אֵלָיו אֶל־כְּפַר־נַחֻם וַיִּגַּשׁ אֵלָיו לְעֵדוּת לָהֶם׃

+ וַיִּשְׁלַח יֵשׁוּעַ אֶת־יָדוֹ וַיַּגַּע־בּוֹ וַיֹּאמֶר חַפְצִי אֲנִכִּי טָהוֹר וּבִרְנֶע נִרְפָּאה צָרְעָתוֹ׃

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ רָאה אֶל־תִּסְפֹּר לְאִישׁ וְלֹד הַרְאֵה אֶל־הַפֶּה וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַקְּרָבָן אֲשֶׁר צָנָה מִנְּשָׂה לְעֵדוּת לָהֶם׃

+ וַיְהִי כִּבְאוֹ אֵלָיו אֶל־כְּפַר־נַחֻם וַיִּגַּשׁ אֵלָיו לְעֵדוּת לָהֶם׃

+ וַיִּשְׁלַח יֵשׁוּעַ אֶת־יָדוֹ וַיַּגַּע־בּוֹ וַיֹּאמֶר חַפְצִי אֲנִכִּי טָהוֹר וּבִרְנֶע נִרְפָּאה צָרְעָתוֹ׃

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ רָאה אֶל־תִּסְפֹּר לְאִישׁ וְלֹד הַרְאֵה אֶל־הַפֶּה וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַקְּרָבָן אֲשֶׁר צָנָה מִנְּשָׂה לְעֵדוּת לָהֶם׃

+ וַיְהִי כִּבְאוֹ אֵלָיו אֶל־כְּפַר־נַחֻם וַיִּגַּשׁ אֵלָיו לְעֵדוּת לָהֶם׃

+ וַיְהִי כִּבְאוֹ אֵלָיו אֶל־כְּפַר־נַחֻם וַיִּגַּשׁ אֵלָיו לְעֵדוּת לָהֶם׃

+ וַיִּשְׁלַח יֵשׁוּעַ אֶת־יָדוֹ וַיַּגַּע־בּוֹ וַיֹּאמֶר חַפְצִי אֲנִכִּי טָהוֹר וּבִרְנֶע נִרְפָּאה צָרְעָתוֹ׃

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ רָאה אֶל־תִּסְפֹּר לְאִישׁ וְלֹד הַרְאֵה אֶל־הַפֶּה וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַקְּרָבָן אֲשֶׁר צָנָה מִנְּשָׂה לְעֵדוּת לָהֶם׃

+ וַיְהִי כִּבְאוֹ אֵלָיו אֶל־כְּפַר־נַחֻם וַיִּגַּשׁ אֵלָיו לְעֵדוּת לָהֶם׃

+ וַיִּשְׁלַח יֵשׁוּעַ אֶת־יָדוֹ וַיַּגַּע־בּוֹ וַיֹּאמֶר חַפְצִי אֲנִכִּי טָהוֹר וּבִרְנֶע נִרְפָּאה צָרְעָתוֹ׃

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ רָאה אֶל־תִּסְפֹּר לְאִישׁ וְלֹד הַרְאֵה אֶל־הַפֶּה וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַקְּרָבָן אֲשֶׁר צָנָה מִנְּשָׂה לְעֵדוּת לָהֶם׃

+ וַיְהִי כִּבְאוֹ אֵלָיו אֶל־כְּפַר־נַחֻם וַיִּגַּשׁ אֵלָיו לְעֵדוּת לָהֶם׃

ιαθήσεται ο παις μου 9+ και γαρ εγώ άνθρωπος ειμι
 shall be healed my servant]. also For I a man am]
 υπό εξουσίαν έχων υπ' εμαυτόν στρατιώτας και
 under authority, having under myself soldiers. And
 λέγω τούτῳ πορεύθητι και πορεύεται και άλλῳ
 I say to this one, Go! and he goes. And to another,
 έρχου και έρχεται και τῷ δούλῳ μου ποιήσον τούτο
 Come! and he comes. And [to] my manservant, Do this!

και ποιεί 10+ ακούσας δε ο Ιησούς εθαύμασε και είπε
 and he does. And hearing, Jesus marveled, and he said
 τοις ακολουθούσιν αμήν λέγω υμίν ουδέ εν
 to the ones following, Amen I say to you, not even in

τῷ Ισραήλ τοσαύτην πίστιν εύρον 11+ λέγω δε υμίν
 Israel such great belief did I find]. And I say to you,
 ότι πολλοί από ανατολών και δυσμών ήξουσι και
 that many from east and west shall come, and
 ανακλιθήσονται μετά Αβραάμ και Ισαάκ και Ιακώβ
 shall be lain down with Abraham and Isaac and Jacob

εν τη βασιλεία των ουρανών 12+ οι δε υιοί της
 in the kingdom of the heavens. But the sons of the
 βασιλείας εκβληθήσονται εις το σκότος το εξώτερον
 kingdom shall be cast out into the darkness outer];
 εκεί έσται ο κλαυθμός και ο βρυγμός των οδόντων
 there, there shall be weeping and the gnashing of teeth.

13+ και είπεν ο Ιησούς τῷ εκατοντάρχη ύπαγε και ως
 And Jesus said to the centurion, Go! and as

ויצחק ויעקב במלכות השמים :
 + אבל בני המלכות המה יגרושו
 אל-החשך החיצון שם תהיה תולדה וחרוק
 השנים :
 + ויאמר ישוע אל-שר-המאה לך
 וכאמונתך בן יהיה לך וירפא נערו בשעה
 תהיא :
 + כי אנכי איש אשר תחת ממשלה וגם-יש
 תחת ידי אנשי צבא ואמרתי לזה לך וזה לך
 ולזה בוא ובא ולעבדי עשה-זאת ועשה :
 + וישמע ישוע ויתמה ויאמר אל-ההלכים
 אחריו אמן אמר אני לכם גם-בישראל
 לא-מצאתי אמונה רבה כזאת :
 + ואני אמר לכם רבים יבאו
 ממוזרח וממערב ויסבו עם-אברהם

+ אפ' אני לא מצאתי אמונה רבה כזאת :
 + ואני אמר לכם רבים יבאו
 ממוזרח וממערב ויסבו עם-אברהם
 + אפ' אני לא מצאתי אמונה רבה כזאת :
 + ואני אמר לכם רבים יבאו
 ממוזרח וממערב ויסבו עם-אברהם
 + אפ' אני לא מצאתי אמונה רבה כזאת :
 + ואני אמר לכם רבים יבאו
 ממוזרח וממערב ויסבו עם-אברהם

אפ' אני לא מצאתי אמונה רבה כזאת :
 + ואני אמר לכם רבים יבאו
 ממוזרח וממערב ויסבו עם-אברהם
 + אפ' אני לא מצאתי אמונה רבה כזאת :
 + ואני אמר לכם רבים יבאו
 ממוזרח וממערב ויסבו עם-אברהם
 + אפ' אני לא מצאתי אמונה רבה כזאת :
 + ואני אמר לכם רבים יבאו
 ממוזרח וממערב ויסבו עם-אברהם

ἐπίστευσας γενηθήτω σοι και ιάθη ο παις αυτού εν
 you trusted let it be to you! And was healed his servant] in
 τη ώρα εκείνη 14+ και ελθών ο Ιησούς εις την οικίαν
 that hour. And Jesus having come into the house
 Πέτρου είδε την πενθεράν αυτού βεβλημένην και
 of Peter, he beheld his mother-in-law lying and
 πυρέσσουσαν 15+ και ήψατο της χειρός αυτής και
 having a fever. And he touched her hand, and
 αφήκεν αυτήν ο πυρετός και ηγέρθη και διηκόνει
 left her the fever]; and she arose, and served
 αυτοίς 16+ οψίας δε γενομένης προσήνεγκαν αυτό
 to them. late And becoming], they brought near to him
 δαιμονιζομένους πολλούς και εξέβαλε τα πνεύματα
 being demon-possessed many]; and he cast out the spirits
 λόγω και πάντα του κακώς έχοντας εθεράπευσεν 17+
 by a word; and all an illness having] he cured;
 όπως πληρωθή το ρηθέν διά Ησαΐου του
 so that might be fulfilled the [thing] having been spoken through Isaiah the
 προφήτου λέγοντος αυτός τας ασθενείας ημών έλαβε
 prophet saying, He himself our weaknesses took],
 και τας νόσους εβάστασεν 18+ ιδών δε ο Ιησούς
 and the diseases he bore]. beholding And Jesus]
 πολλούς όχλους περι αυτόν εκέλευσεν απελθείν εις
 great multitudes around him, bid to go forth unto
 το πέραν 19+ και προσελθών εις γραμματεύς είπεν
 the other side. And having come forward, one scribe said
 αυτό διδάσκαλε ακολουθήσω σοι όπου εάν
 to him, Teacher, I will follow you where ever

+ וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ בֵּיתָהּ פְּטָרוֹס וַיֵּרָא
 אֶת-חֲמוֹתוֹ נֹפֶלֶת לְמִשְׁכַּב וְחוֹלֶת קְדַחַת׃
 + וַיִּנְגַע בְּיָדָהּ וַתִּרְפֵּי מִמְּוֶנֶה הַקְּדַחַת וַתִּקַּם
 וַתְּשָׁרְתֵם׃
 + וַיְהִי לַעֲת עָרֵב וַיָּבִיאוּ אֵלָיו רַבִּים
 אֲחֻזַּי שָׂדִים וַיִּגְרֹשׁ אֶת-הַדְּרוֹחֹת
 בְּדַבָּר פִּיּוֹ וַיִּרְפֵּא אֶת כָּל-הַחוֹלִים׃

+ לְמַלְאֵת אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר יֵשׁוּעַ הַנְּבִיא
 לֵאמֹר חָלִינוּ הוּא נִשְׂא וּמְכַאֲבֵינוּ סִבְלָם׃
 + וַיְהִי כִּדְאוֹת יֵשׁוּעַ הַמּוֹן עִם רַב
 סְבִיבֹתָיו וַיִּצְוּ לָעֵבֶר מִשָּׁם אֶל-עֵבֶר הַיָּם׃
 + וַיִּנְגַּשׁ אֵלָיו אֶחָד הַסּוֹפְרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 רַבִּי אֵלֶכָה אַחֲרֶיךָ אֵל כָּל-אֲשֶׁר תִּלְךָ׃

+ וַיִּבֹא יֵשׁוּעַ אֶל-בֵּית פֶּטְרוֹס
 וַיֵּרָא אֶת-חֲמוֹתוֹ נֹפֶלֶת לְמִשְׁכַּב
 וְחוֹלֶת קְדַחַת׃
 + וַיִּנְגַע בְּיָדָהּ וַתִּרְפֵּי מִמְּוֶנֶה
 הַקְּדַחַת וַתִּקַּם וַתְּשָׁרְתֵם׃
 + וַיְהִי עָרֵב וַיָּבִיאוּ אֵלָיו רַבִּים
 וַיִּגְרֹשׁ אֶת-הַדְּרוֹחֹת בְּדַבָּר
 פִּיּוֹ וַיִּרְפֵּא אֶת כָּל-הַחוֹלִים׃

+ וַיִּבֹא יֵשׁוּעַ אֶל-בֵּית פֶּטְרוֹס
 וַיֵּרָא אֶת-חֲמוֹתוֹ נֹפֶלֶת לְמִשְׁכַּב
 וְחוֹלֶת קְדַחַת׃
 + וַיִּנְגַע בְּיָדָהּ וַתִּרְפֵּי מִמְּוֶנֶה
 הַקְּדַחַת וַתִּקַּם וַתְּשָׁרְתֵם׃
 + וַיְהִי עָרֵב וַיָּבִיאוּ אֵלָיו רַבִּים
 וַיִּגְרֹשׁ אֶת-הַדְּרוֹחֹת בְּדַבָּר
 פִּיּוֹ וַיִּרְפֵּא אֶת כָּל-הַחוֹלִים׃

ἀπέρχη ²⁰⁺ και λέγει αὐτῷ οἱ ἰησοῦς αἱ ἀλώπεκες
 you should go forth. And says to him Jesus], The foxes
 φωλεοὺς ἔχουσι και τα πετεινὰ του ουρανοῦ
 dens have], and the birds of the heaven
 κατασκηνώσεις ο δε υἱός του ανθρωπου ουκ ἔχει
 shelters; but the son of man has not
 που την κεφαλὴν κλίνει ²¹⁺ ἕτερος δε
 where the head he should lean]. And another
 των μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ κύριε ἐπίτρεψόν μοι
 of his disciples said to him, O Lord, commit to my care to me
 πρῶτον ἀπελθεῖν και θάψαι τον πατέρα μου ²²⁺ ο δε
 first to go forth and bury my father! And
 ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἀκολουθεῖ μοι και ἀφες τους
 Jesus said to him, Follow me, and allow the
 νεκρούς θάψαι τους εαυτῶν νεκρούς ²³⁺ και
 dead to bury [their] own dead! And
 ἐμβάντι αὐτῷ εἰς το πλοῖον ηκολούθησαν αὐτῷ
 in his stepping into the boat, followed him
 οἱ μαθηταί αὐτοῦ ²⁴⁺ και ιδού σεισμός μέγας ἐγένετο
 his disciples]. And behold, quaking a great] took place
 ἐν τη θαλάσση ὥστε το πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ
 on the sea, so as to [[the] boat cover] under
 των κυμάτων αὐτός δε ἐκάθευδε ²⁵⁺ και προσελθόντες
 the waves; but he was sleeping. And coming forward
 οἱ μαθηταί αὐτοῦ ἤγειραν αὐτόν λέγοντες κύριε
 his disciples] roused him, saying, O Lord,

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ לְשׁוּעָלַיִם
 יִשְׁחַזְרוּרִים וְלַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם קְנִיִּים וּבְנֵי-הָאָדָם
 אֵינִן לֹא מְקוּמָה לְהִנָּיֵחַ אֶת-רֵאשׁוֹ:
 + וְאִישׁ אַחַר מִן-הַתְּלַמִּידִים אָמַר אֵלָיו
 אֲדֹנָי הִנֵּי-הִלְכָה לִי וְאֵלֶיךָ בְּרֵאשׁוֹנָה לְקַבֵּר
 אֶת-אָבִי:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ לֵךְ אַחֲרַי

וְהִנֵּחַ לַמָּוֶתִים לְקַבֵּר אֶת-מֵתֵיהֶם:
 + וַיֵּרֶד אֶל-הָאֲנָפִיה וַיֵּרְדוּ אִתּוֹ תְּלַמִּידָיו:
 + וְהָיְתָה סַעַר גְּדוֹל הָיְתָה בֵּינָם עַד-אֲשֶׁר
 כָּסוּ הַגְּלִילִים אֶת-הָאֲנָפִיה וְהוּא יָשָׁן:
 + וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו תְּלַמִּידָיו וַיַּעֲרִירוּ אוֹתוֹ
 לֵאמֹר הוֹשִׁיעֵנו אֲדֹנָיִנוּ אֲבָרְדָנוּ:
 :

+ אֵלָיו לֵאמֹר לֵבְדָד לֹא חָלַל נַפְשָׁא
 לְמַעַן אֲלֵפִישׁוּ אֶת-נַפְשָׁא מְלַל כְּוִי מִן
 : וְהָיְתָה לְבָד לֵבְדָד לֵבְדָד וְנִשְׁכָּח וְיָשָׁן:
 + אֵלָיו מִן כֹּחַ אֲלֵפִישׁוּ, אֵלָיו לֵבְדָד
 : וְהָיְתָה לֵבְדָד לֵבְדָד לֵבְדָד אֵלָיו אֵלָיו
 + אֵלָיו מִן אֵלָיו לֵבְדָד לֵבְדָד
 אֵלָיו לֵבְדָד לֵבְדָד אֵלָיו לֵבְדָד :

+ אֵלָיו לֵבְדָד לֵבְדָד אֵלָיו לֵבְדָד
 : אֵלָיו לֵבְדָד :
 + אֵלָיו לֵבְדָד אֵלָיו לֵבְדָד
 : אֵלָיו לֵבְדָד :
 + אֵלָיו לֵבְדָד אֵלָיו לֵבְדָד
 : אֵלָיו לֵבְדָד :

σώσον ημάς απολλύμεθα 26+ και λέγει αυτοίς τι
 save us! we perish. And he says to them, Why
 δειλοί εστε ολιγόπιστοι τότε εγερθείς επετίμησε τοις
 are you timid, O ones of little belief? Then having arisen, he reproached the
 ανέμοις και τη θαλάσση και εγένετο γαλήνη μεγάλη
 winds and the sea; and there became calm a great].

27+ οι δε άνθρωποι εθαύμασαν λέγοντες ποταπός
 And the men marveled, saying, What kind
 εστιν ούτος ότι και οι άνεμοι και η θάλασσα
 is this one, that even the winds and the sea
 υπακούουσιν αυτώ 28+ και ελθόντι αυτώ εις το πέραν
 obey him? And in his coming unto the other side,
 εις την χώραν των Γεργεσηνών υπήντησαν αυτώ
 unto the place of the Gergesenes, there encountered to him
 δύο δαιμονιζόμενοι εκ των μνημείων εξερχόμενοι
 two demon-possessed, from out of the sepulchres coming forth],
 χαλεποί λίαν ώστε μη ισχύειν τινά παρελθείν διά
 ill-tempered exceedingly], so that not were able any to go by

της οδού εκείνης 29+ και ιδού έκραξαν λέγοντες τι
 that way. And behold, they cried out, saying, What [is it]
 ημίν και σοι Ιησού υιέ του θεού ήλθες ώδε προ
 to us and to you, Jesus, O son of God? [Are] you come here before

καιρού βασανίσαι ημάς 30+ ην δε μακράν απ'
 time to torment us? And there was far from
 αυτών αγέλη χοίρων πολλών βοσκομένη 31+ οι δε
 them a herd of swine, many grazing. And the

עד אשר לא-יכל איש לעבר בדרך ההוא:
 מה תרדים אתם ויקם ויגער
 ברוחות ובנים ותהי דממה רבה:
 ויתמהו האנשים ויאמרו מי אפוא הוא
 אשר גם-הרוחות והים אליו ישמעון:
 ויהי כבאו אל-עבר הים אל-ארץ
 הגדרים ויפגשוהו שני אנשים אחוזי שדים
 יצאים מבתי הקברות והמה רגזנים מאד
 + והנה הם צעקים לאמר מה לנו ולך
 ישוע בן האלהים הבאת הים לענותנו בלא
 עת:
 + ושם עדר חזירים רבים רעים הרחק
 מהם:
 + ויתחננו אליו השדים לאמר אם
 תגרשנו תנה לנו לבוא בעדר החזירים:

+ ואלה הם שמות השדים אשר יצאו מן השדים:
 + ואלה שמות השדים אשר יצאו מן השדים:
 + ואלה שמות השדים אשר יצאו מן השדים:
 + ואלה שמות השדים אשר יצאו מן השדים:
 + ואלה שמות השדים אשר יצאו מן השדים:
 + ואלה שמות השדים אשר יצאו מן השדים:
 + ואלה שמות השדים אשר יצאו מן השדים:
 + ואלה שמות השדים אשר יצאו מן השדים:
 + ואלה שמות השדים אשר יצאו מן השדים:
 + ואלה שמות השדים אשר יצאו מן השדים:

δαίμονες παρεκάλουν αὐτόν λέγοντες εἰ
 daimons enjoined him, saying, If
 εκβάλλεις ἡμᾶς ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν
 you cast us out, commission us to go forth into the
 ἀγέλην τῶν χοίρων **32+** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὑπάγετε οἱ
 herd of the swine. And he said to them, Go!
 δε ἐξελθόντες ἀπήλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων
 And having gone forth, they departed into the herd of the swine.
 καὶ ἰδοὺ ὥρμησε πάντα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ
 And behold, advanced all the herd of the swine down
 τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέθανον ἐν
 the precipice into the sea, and they died in
 τοῖς ὕδασιν **33+** οἱ δε βόσκοντες ἔφυγον καὶ
 the waters. And the ones grazing fled. And
 ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ
 having gone forth into the city, they reported all, and
 τα τῶν δαιμονιζομένων **34+** καὶ ἰδοὺ πάντα ἡ
 the [things] of the ones being demon-possessed. And behold, all the
 πόλις ἐξήλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ καὶ ἰδόντες
 city came forth to meet with Jesus. And seeing
 αὐτόν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ
 him, they enjoined him how he should cross over from
 τῶν ὁρίων αὐτῶν
 their borders.

9 v

1+ καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς
 And stepping into the boat, he passed through, and came unto

+ וְהָיָה כָּל־הָעִיר יִצְאָה לִקְרֹאת יֵשׁוּעַ +
 וְכִרְאוֹתָם אָתּוֹ וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ לָעֵבֶר מִגְּבוּלָם :
 מִן־הַמּוֹרָד אֶל־הַיָּם וַיִּמּוּתוּ בַּמָּוִם :
 + וַיִּנּוֹסוּ הָרְעִים וַיִּבְאוּ הָעִירָה וַיִּגִּידוּ
 אֶת־הַכֹּל וְאֵת אֲשֶׁר נַעֲשְׂהָ לְאַחֲזוֹי הַשָּׂדִים :
 + וַיֵּרֶד בְּאַנְיָה וַיַּעֲבֵר וַיָּבֹא אֶל־עִירוֹ :
 +

+ וַיֵּבֶא אֶל־הַפְּלֹיֹטָה +
 וַיַּעֲבֵר אֶל־הַפְּלֹיֹטָה וַיַּעֲבֵר אֶל־הַפְּלֹיֹטָה +
 : וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ לָעֵבֶר מִגְּבוּלָם :
 + וַיִּנּוֹסוּ הָרְעִים וַיִּבְאוּ הָעִירָה וַיִּגִּידוּ
 אֶת־הַכֹּל וְאֵת אֲשֶׁר נַעֲשְׂהָ לְאַחֲזוֹי הַשָּׂדִים :
 + וַיֵּרֶד בְּאַנְיָה וַיַּעֲבֵר וַיָּבֹא אֶל־עִירוֹ :
 +

την ιδίαν πόλιν 2+ και ιδού προσέφερον αυτώ
 his own city. And behold, they brought to him
 παραλυτικόν επί κλίνης βεβλημένον και
 a paralytic upon a bed lying]. And
 ιδών ο Ιησούς την πίστιν αυτών εἶπε τῷ παραλυτικῷ
 Jesus beholding their belief, said to the paralytic,
 θάρσει τέκνον αφέωνταί σοι αι αμαρτία σου 3+ και
 Courage child! have been forgiven you sins your]! And
 ιδού τινές των γραμματέων εἶπον εν εαυτοῖς ούτος
 behold, some of the scribes said to themselves, This one
 βλασφημεί 4+ και ιδών ο Ιησούς τας ενθυμήσεις αυτών
 blasphemes. And Jesus knowing their thinking,
 εἶπεν ἵνατι υμεῖς ενθυμείσθε πονηρά εν
 said, Why do you ponder wicked [things] in
 ταις καρδίαις υμών 5+ τι γαρ εστιν ευκοπώτερον εἰπείν
 your hearts? For what is easier, to say,
 αφέωνταί σοι αι αμαρτία η εἰπείν ἐγειραι και
 have been forgiven you The sins]; or to say, Arise and
 περιπάτει 6+ ἵνα δε εἰδητέ ὅτι εξουσίαν ἐχει ο
 walk! But so that you should know that authority has the
 υἱός του ανθρωπου επί της γης αφιέναι αμαρτίας
 son of man] over the earth to forgive sins --
 τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ εγερθεῖς ἄρον σου
 then he says to the paralytic, Having arisen, lift up your
 την κλίνην και ὑπαγε εἰς τον οἶκόν σου 7+ και
 bed, and go unto your house! And

וְהָיָה הֵם מְבִיאִים אֵלָיו אִישׁ נֹכְחַ
 אַבְרָיִם וְהוּא מוֹשֵׁב עַל-הַמַּטָּה וַיְהִי
 כִּרְאוֹת יִשׁוּעַ אֶת-אֲמוֹנְתָם וַיֹּאמֶר אֶל-נֹכְחַ
 הָאֲבְרָיִם חֲזַק בְּנֵי נְסֻלְחוֹ-לָךְ חֲטָאתֶיךָ׃
 וְהָיָה אֲנָשִׁים מִן-הַסּוֹפְרִים אָמְרוּ
 בְּלִבָּבָם מַגִּיד הוּא׃
 וַיִּשׁוּעַ רָאָה אֶת-מַחְשַׁבְתָּם וַיֹּאמֶר
 לָמָּה תְּחַשְׁבוּ רָעָה בְּלִבָּבְכֶם׃

+ כִּי מָה הַנְּקֻלָּה הָאֹמֵר נְסֻלְחוֹ-לָךְ
 חֲטָאתֶיךָ אִם-אֹמֵר קוּם הַתְּהַלֵּךְ׃
 + אֲדָה לְמַעַן תִּדְעוּן כִּי בֶן-הָאָדָם
 יִשְׁלַח לְשִׁלְטֹן בְּאָרֶץ לְסֻלַּח לְחַטָּאִים
 וַיֹּאמֶר אֶל-נֹכְחַ הָאֲבְרָיִם קוּם שָׂא
 אֶת-מַטְתְּךָ וּלְךָ-לָךְ אֶל-בֵּיתְךָ׃
 + וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ לְבֵיתוֹ׃

וְהָיָה לְמַעַן תִּדְעוּן כִּי בֶן-הָאָדָם
 יִשְׁלַח לְשִׁלְטֹן בְּאָרֶץ לְסֻלַּח לְחַטָּאִים
 וַיֹּאמֶר אֶל-נֹכְחַ הָאֲבְרָיִם קוּם שָׂא
 אֶת-מַטְתְּךָ וּלְךָ-לָךְ אֶל-בֵּיתְךָ׃
 + וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ לְבֵיתוֹ׃

+ וְהָיָה לְמַעַן תִּדְעוּן כִּי בֶן-הָאָדָם
 יִשְׁלַח לְשִׁלְטֹן בְּאָרֶץ לְסֻלַּח לְחַטָּאִים
 וַיֹּאמֶר אֶל-נֹכְחַ הָאֲבְרָיִם קוּם שָׂא
 אֶת-מַטְתְּךָ וּלְךָ-לָךְ אֶל-בֵּיתְךָ׃
 + וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ לְבֵיתוֹ׃

εγερθείς ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ 8+ ἰδόντες δε
 having arisen, he went forth unto his house. having seen And
 οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεόν τον
 the multitudes] marveled, and they glorified God, the one
 δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις 9+ καὶ
 giving authority such] to men. And
 παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον
 Jesus passing by there beheld a man sitting down
 ἐπὶ τὸ τελώνιον Ματθαῖον λεγόμενον καὶ λεγεί
 at the tax collector's station, being called Matthew. And he says
 αὐτῷ ἀκολούθει μοι καὶ ἀναστάς ἠκολούθησεν αὐτῷ
 to him, Follow me! And having arisen, he followed him.
 10+ καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ
 And it came to pass of his reclining in the house. And
 ἰδοῦ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἀμαρτωλοὶ ἐλθόντες
 behold, many tax collectors and sinners having come
 συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 11+
 were reclining together with Jesus and his disciples.
 καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 And the Pharisees seeing, said [to] his disciples,
 διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει
 Why with the tax collectors and sinners does [eat
 ὁ διδάσκαλος ὑμῶν 12+ ὁ δε Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν
 teacher your]? And Jesus having heard, said
 αὐτοῖς οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ
 to them, no need have The ones being strong] of a physician,
 ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες 13+ πορευθέντες δε μάθετε
 but the ones illnesses having] [do] . But having gone learn

ותלמידיו : ותמון העם ראו וישתוממו וישבחו
 + ויראו הפרושים ויאמרו אל-תלמידיו
 מדוע יאכל רבכם עם-המוכסים והחטאים :
 + וישמע ישוע ויאמר אליהם החזקים
 אינם צריכים לרפא כי אם-החולים :
 + ואתם צאו ולמדו מה הוא
 + ויהי בעבר ישוע משם וירא איש
 ישב בבית-המכס ושמו מתי ויאמר
 אליו לכה אחרי ויקם וילך אחריו :
 + ויהי בהסבו בביתו והנה מוכסים
 וחטאים רבים באו ויסבו עם-ישוע

+ : ואל-תלמידי
 + ויראו הפרושים ויאמרו אל-תלמידי
 מדוע יאכל רבכם עם-המוכסים והחטאים :
 + וישמע ישוע ויאמר אליהם החזקים
 אינם צריכים לרפא כי אם-החולים :
 + ואתם צאו ולמדו מה הוא
 + ויהי בעבר ישוע משם וירא איש
 ישב בבית-המכס ושמו מתי ויאמר
 אליו לכה אחרי ויקם וילך אחריו :
 + ויהי בהסבו בביתו והנה מוכסים
 וחטאים רבים באו ויסבו עם-ישוע

τι εστιν ἔλεον θέλω και ου θυσίαν ου γαρ ἦλθον
 what it is [said], Mercy I want, and not sacrifice! not For not I came]

καλέσαι δικαίους αλλά αμαρτωλούς εις μετάνοιαν 14+
 to call [the] righteous, but sinners unto repentance.

τότε προσέρχονται αὐτῷ οι μαθηταί Ιωάννου
 Then came forward to him the disciples of John,
 λέγοντες διατί ημεις και οι Φαρισαίοι νηστεύομεν
 saying, Why do we and the Pharisees fast

πολλά οι δε μαθηταί σου ου νηστεύουσι 15+ και
 much, but your disciples do not fast? And

εἶπεν αυτοίς ο Ιησούς μη δύνανται οι υιοί του
 said to them Jesus], are not able the sons of the
 νυμφώνος πενθείν εφ' ὅσον μετ' αυτών εστιν ο
 bridal chamber] to mourn as long as with them is the
 νυμφίος ελεύσονται δε ημέραι ὅταν απαρθή απ'
 groom]. But there shall come days whenever departs from

αὐτῶν ο νυμφίος και τότε νηστεύσουσιν 16+
 them the groom], and then they shall fast.

ουδεις δε επιβάλλει επίβλημα ράκους αγνάφου επί
 But no one puts a piece of cloth rag of an unshrunk] upon
 ιματίω παλαιῷ αίρει γαρ το πλήρωμα αυτού από
 garment an old], lifts away for the fullness of it] from

του ιματίου και χειρόν σχίσμα γίνεται 17+ ουδέ
 the garment, and worse [the] split becomes]. Nor

βάλλουσιν οίνον νέον εις ασκούς παλαιούς
 do they throw wine new] into leather bags old];

שְׂנַאֲמַר חֹסֶד חֲפְצָתִי וְלֹא זָבַח כִּי
 לֹא-בָאתִי לְקַרֵּא אֶת-הַצְּדִיקִים
 כִּי אִם-אֶת-הַחַטָּאִים לְתַשׁוּבָה:
 + וַיָּגִשׁוּ אֵלָיו תַּלְמִידֵי יוֹחָנָן וַיֹּאמְרוּ
 מִדּוּעַ אֲנַחְנוּ וְהַפָּרוֹשִׁים צָמִים
 הֲרֵבָה וְתַלְמִידֶיךָ אֵינָם צָמִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם יְשׁוּעַ אֵיךְ יִכְלוּ בְּנֵי
 הַחוּפָּה לְהַתְּאָבֵל בְּעוֹד הַחֲתָן עִמָּהֶם הַנָּה

יָמִים בָּאִים וְלוֹקַח מֵאַתֶּם הַחֲתָן וְאִז יִצְמוּמוּ:
 + אֵין אָדָם מְשִׁים טָלֵאי חֲדָשׁ
 עַל-שִׂמְלַה בְּלָה כִּי יִנְתֶּק הַטָּלֵאי
 מִן-הַשִּׂמְלַה וַיִּתְּרַחֵב הַקְּרַע:
 + וְאֵין נוֹתָנִים יַיִן חֲדָשׁ בְּנֹאדוֹת בָּלִים
 בְּיִבְקָעוּ הַנֹּאדוֹת וְהֵינִן יִשְׁפֹּךְ וְהַנֹּאדוֹת
 יֵאבְדוּ אֲבָל נוֹתָנִים אֶת-הַיַּיִן הַחֲדָשׁ
 בְּנֹאדוֹת חֲדָשִׁים וְשִׁנִּיָּהֶם יִחַדּוּ וְיִשְׁמְרוּ:

וְלֹא יִשְׁטָאֵל כִּי לֵאמֹר אֵין כִּי
 יִכְלוּ לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא

וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא
 + וְלֹא יִשְׁטָאֵל לִיבָא לִיבָא לִיבָא לִיבָא

ει δε μήγε ρήγνυνται οι ασκοί και ο οίνος εκχέεται
otherwise are torn the leather bags], and the wine pours out,
και οι ασκοί απολούνται αλλά βάλλουσιν οίνον
and the leather bags they destroy. But they cast wine
νέον εις ασκούς καινούς και αμφότερα συντηρούνται
new] into leather bags new], and both are preserved together.

18+ ταύτα αυτού λαλούντος αυτοίς ιδού άρχων εις
these [things] [In] his speaking] to them, behold, ruler one]

ελθών προσεκύνει αυτώ λέγων ότι η θυγάτηρ μου
having come, did obeisance to him, saying that, My daughter
άρτι ετελεύτησεν αλλά ελθών επίθες την χείρά σου
just now came to an end; but having come, place your hand

επ' αυτήν και ζήσεται 19+ και εγερθείς ο Ιησούς
upon her! and she shall live. And Jesus having arisen,

ηκολούθησεν αυτώ και οι μαθηταί αυτού 20+ και ιδού
he followed him and his disciples. And behold,
γυνή αιμορροούσα δώδεκα έτη προσελθούσα όπισθεν
a woman hemorrhaging twelve years, having come forward behind,

ήψατο του κρασπέδου του ιματίου αυτού 21+ έλεγε γαρ
touched the decorative hem of his cloak. For she said

εν εαυτή εάν μόνον άψωμα του ιματίου αυτού
in herself, If only I should touch his cloak,

σωθήσομαι 22+ ο δε Ιησούς επιστραφείς και ιδών
I shall be delivered. And Jesus having turned, and beholding

αυτήν είπε θάρσει θυγατερ η πίστις σου σέσωκέ σε
her, said, Courage daughter! your belief has delivered you.

και εσώθη η γυνή από της ώρας εκείνης 23+
And was delivered the woman] from that hour.

+ וַיְהִי הוּא מְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֶת־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וְהָיָה אַחַד הַשָּׂרִים בָּא וַיִּשְׁתַּחֲוֶה־לוֹ
וַיֹּאמֶר עֲתָה זֶה מִתָּה בְּתִי בְּאֶ־נָא
וַיִּשֵׁם אֶת־יָדָהּ עָלֶיהָ וַתִּחְיֶה׃
+ וַיָּקָם יֵשׁוּעַ וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו הוּא וַתִּלְמִידָיו׃

+ וְהָיָה אִשָּׁה זָבַת דָּם שְׁתַּיִם עֹשֶׂהָ
שָׁנָה נֹגֶשֶׁת מֵאַחֲרָיו וַתֵּנַע בְּכַנְף בְּגָדוֹ׃

+ כִּי אָמְרָה בְּלָבָה רַק אִם־אֵנַע בְּבִגְדוֹ
אֲנִישָׁע׃
+ וַיַּפֵּן יֵשׁוּעַ וַיֵּרָא אוֹתָהּ וַיֹּאמֶר
חֲזִקִי בְּתִי אֲמוֹנָתִךְ הַוְשִׁיעָה לְךָ׃
וַתִּשָּׁע הָאִשָּׁה מִן־הַשָּׁעָה הַהִיא׃
+ וַיָּבֵא יֵשׁוּעַ אֶל־בֵּית הַשָּׂר וַיֵּרָא אֶת
הַמְחַלְלִים בְּחִלְלֵי־לַיִם וְאֶת־הָעֵם הַהוֹמָה
וַיֹּאמֶר׃

+ יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּלֶךְ מֵחֵלְלֵי לַיִם
וְהָיָה אִשָּׁה זָבַת דָּם שְׁתַּיִם עֹשֶׂהָ
שָׁנָה נֹגֶשֶׁת מֵאַחֲרָיו וַתֵּנַע בְּכַנְף
בְּגָדוֹ׃

+ אֲנִישָׁע וַיֵּלֶךְ מֵחֵלְלֵי לַיִם
וַיֵּרָא אֶת־הַמְחַלְלִים
וְהָיָה אִשָּׁה זָבַת דָּם שְׁתַּיִם עֹשֶׂהָ
שָׁנָה נֹגֶשֶׁת מֵאַחֲרָיו וַתֵּנַע
בְּכַנְף בְּגָדוֹ׃

και ελθών ο Ιησούς εις την οικίαν του άρχοντος και
 And Jesus having come into the house of the ruler, and
 ιδών τους αυλητάς και τον όχλον θορυβούμενον 24 +
 beholding the pipers and the multitude making a disruption,
 λέγει αυτοίς αναχωρείτε ου γαρ απέθανε το
 he says to them, Withdraw! not for died the
 κοράσιον αλλά καθεύδει και κατεγέλων αυτού 25 +
 young woman], but sleeps. And they ridiculed him.
 ότε δε εξεβλήθη ο όχλος εισελθών εκράτησε
 But when was cast out the multitude], having entered, he held
 της χειρός αυτής και ηγέρθη το κοράσιον 26 + και
 her hand, and arose the young woman]. And
 εξήλθεν η φήμη αύτη εις όλην την γην εκείνην 27 +
 went forth this reputation into entire land that].
 και παράγοντι εκείθεν τω Ιησού ηκολούθησαν αυτώ
 And passing from there in the] of Jesus, there followed him
 δύο τυφλοί κρίζοντες και λέγοντες ελέησον ημάς
 two blind [men], crying out and saying, Show mercy upon us,
 υιέ Δαβίδ 28 + ελθόντι δε εις την οικίαν προσήλθον
 O son of David! And having come into the house, there came forward
 αυτώ οι τυφλοί και λέγει αυτοίς ο Ιησούς πιστεύετε
 to him the blind [men]. And says to them Jesus], Do you trust
 ότι δύναμαι τούτο ποιήσαι λέγουσιν αυτώ ναι κύριε
 that I am able to do this? They say to him, Yes, O Lord.
 29 + τότε ήψατο των οφθαλμών αυτών λέγων κατά
 Then he touched their eyes, saying, According to

+ וַיְהִי כִּאֲשֶׁר הוֹצִיאוּ אֶת־הָעַם מִשָּׁם
 וַיָּבֵא הַבַּיִתָּה וַיֵּאחֶז בַּיַּדָּהּ וַתִּקֶּם הַנְּעֻרָה׃
 + וַתֵּצֵא הַשְּׂמוּעָה הַזֹּאת בְּכָל־הָאָרֶץ
 הַהִיא׃
 + וַיַּעֲבֵר יֵשׁוּעַ מִשָּׁם וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו שְׁנַי
 אַנְשִׁים עִוְרִים וְהֵמָּה צֹעְקִים וְאֹמְרִים חָנּוּנִי
 בֶן־דָּוִד׃

+ וַכְּבוֹאוֹ הַבַּיִתָּה נִגְשׂוּ אֵלָיו הָעִוְרִים
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ הַמַּאֲמִינִים
 אַתֶּם כִּי יֵשׁ-לְאֵל יָדַי לַעֲשׂוֹת
 זֹאת וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֵן אֲדֹנָיִנוּ׃
 + וַיַּנֶּע בְּעֵינֵיהֶם וַיֹּאמֶר יְהִי לָכֶם
 כְּאִמּוֹנֵתְכֶם׃

δὲ ἰησοῦς ἐλθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχόντου
 + καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον
 θορυβούμενον 24 + λέγει τοῖς αὐτοῖς
 ἀναχωρεῖτε ὅτι οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ
 κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει καὶ ἐβέλων αὐτοῦ
 25 + ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος εἰσελθὼν
 ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς καὶ ἤγειρε
 τὸ κοράσιον 26 + καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη
 αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην 27 +
 καὶ παρὰ τὸν δρόμον ἐκεῖθεν ἐπὶ τοῦ
 ἰησοῦ ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ
 κρίζοντες καὶ λέγοντες ἐλέησον ἡμᾶς
 υἱὲ Δαβὶδ 28 + ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν
 προσήλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ καὶ λέγει αὐτοῖς
 ὁ ἰησοῦς πιστεύετε ὅτι δύναμαι τούτο
 ποιῆσαι λέγουσιν αὐτῷ ναι κύριε 29 +
 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων
 κατά

την πίστιν υμῶν γενηθήτω ὑμῖν 30+ και ανεώχθησαν
 your belief let it be to you! And were opened
 αυτῶν οι οφθαλμοί και ενεβριμήσατο αυτοίς ο Ιησούς
 their eyes]; and strictly charged them Jesus],
 λέγων οράτε μηδεὶς γινωσκέτω 31+ οι δε εξελθόντες
 saying, See you let no one know! And they, having gone forth,
 διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκεῖνη 32+ αυτῶν δε
 spread of him abroad in entire land that]. And of their
 εξερχομένων ιδού προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον
 going forth, behold, they brought near to him man
 κωφὸν δαιμονιζόμενον 33+ και εκβληθέντος του
 a mute] being demon-possessed. And having been cast out of the
 δαιμονίου ἐλάλησεν ο κωφός και εθαύμασαν οι
 demon [possessed] [man], spoke the mute]. And marveled the
 ὄχλοι λέγοντες ουδέποτε εφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ
 multitudes], saying, At no time was such shown forth in Israel.

34+ οι δε Φαρισαῖοι ἐλέγον ἐν τῷ ἀρχοντὶ των
 But the Pharisees said, By the ruler of the

δαιμονίων ἐκβάλλει τα δαιμόνια 35+ και
 demons he casts out the demons. And
 περιήγεν ο Ἰησούς τὰς πόλεις πάσας και τὰς κώμας
 Jesus went about the cities all] and the towns,
 διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αυτῶν και κηρύσσων το
 teaching in their synagogues, and proclaiming the
 ευαγγέλιον τῆς βασιλείας και θεραπεύων πᾶσαν
 good news of the kingdom, and curing every

+ וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵיהֶם וַיִּגְעַר בָּם
 יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר רְאוּ פִּן-יִוְדַע לְאִישׁ׃
 + וְהִמָּה בְּצִאָתָם הִשְׁמִיעוּ אֶת-שְׁמֵעוּ
 בְּכָל-הָאָרֶץ הַזֶּה׃
 + הִמָּה יֵצְאוּ וְהִנֵּה הִבִּיאוּ אֵלָיו אִישׁ אֶלֶם
 אֶחָזִי שֹׁד׃
 + וַיִּגְרֹשׁ אֶת-הַשֹּׁד וְהָאֶלֶם הִחַל
 לְדַבֵּר וַיִּתְמַה הַמּוֹן הָאֲנָשִׁים וַיֹּאמְרוּ

מֵעוֹלָם לֹא-נִרְאָתָה כֹּזֵאת בְּיִשְׂרָאֵל׃
 + וְהַפְּרוּשִׁים אָמְרוּ עַל-יְדֵי שָׁר
 הַשָּׂדִים מְגֻרֵשׁ הוּא אֵת הַשָּׂדִים׃
 + וַיִּסָּב יֵשׁוּעַ בְּכָל-הָעָרִים וְהַכְּפָרִים
 וַיְלַמֵּד בְּכִנְסוּיֹתֵיהֶם וַיְבַשֵּׂר בְּשׁוֹרֵת
 הַמְּלָכוֹת וַיִּרְפֵּא כָּל-מַחְלָה וְכָל-מַדְוָה
 בָּעָם׃

+ אὐτὸς δὲ ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς πόλεως
 καὶ τῆς κώμης ἐβῆ εἰς τὴν συναγωγὴν
 αὐτῆς καὶ ἔδιδάκκει αὐτοὺς
 καὶ πάντες ἐθαύμαζον αὐτὸν
 διότι ἐκτρέφοντο ἐν ταῖς συναγωγαῖς
 αὐτῆς ἀπὸ τῆς παιδείας τῆς ἀριστοῦ
 καὶ αὐτὸς ἐκτρέφοντο ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς αὐτῆς ἀπὸ τῆς παιδείας
 τῆς ἀριστοῦ

+ כִּשְׁמֵי אֱלֹהִים׃
 + וַיָּצֵא אֹתָם אֶל-בַּיְתָּהּ וְהִנֵּה
 אִישׁ אֶלֶם׃
 + וְהִנֵּה אִישׁ אֶלֶם
 וְהִנֵּה אִישׁ אֶלֶם
 וְהִנֵּה אִישׁ אֶלֶם
 וְהִנֵּה אִישׁ אֶלֶם
 וְהִנֵּה אִישׁ אֶלֶם

νόσον και πάσαν μαλακίαν 36+ ιδών δε τους
 disease, and every infirmity. And having beheld the
 όχλους εσπλαγχνίσθη περί αυτών ότι ήσαν
 multitudes, he was moved with compassion for them, for they were
 εκλελυμένοι και ερριμμένοι ωσει πρόβατα μη έχοντα
 fainting and dropping as sheep not having
 ποιμένα 37+ τότε λέγει τοις μαθηταίς αυτού ο μεν
 a shepherd. Then he says [to] his disciples, For sure
 θερισμός πολός οι δε εργάται ολίγοι 38+ δεήθητε ουν
 [the] harvest [is] great, but the workers few; beseech then
 του κυρίου του θερισμού όπως εκβάλη εργάτας εις
 of the Lord of the harvest, so that he should cast workers into
 τον θερισμόν αυτού
 his harvest.

10 ,

1+ και προσκαλεσάμενος τους δώδεκα μαθητάς αυτού
 And having called on twelve disciples his],
 έδωκεν αυτοίς εξουσίαν πνευμάτων ακαθάρτων ώστε
 he gave to them authority spirits of unclean], so as to
 εκβάλλειν αυτά και θεραπεύειν πάσαν νόσον και
 cast them out, and to cure every disease and
 πάσαν μαλακίαν 2+ των δε δώδεκα αποστόλων τα
 every infirmity. And of the twelve apostles, the
 ονόματά εισι ταύτα πρώτος Σίμων ο λεγόμενος
 names are these; first Simon the one being called

+
 וּבִרְאוֹתוֹ אֶת־הַהַמְנִים נִכְמְרוּ +
 רַחֲמָיו עֲלֵיהֶם כִּי הֵם מִתְעַלְפִּים
 וְנִדְחִים כְּצֹאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רֹעֵה:
 + אַז יִדְבֹר לְתַלְמִידָיו וַיֹּאמֶר
 רַב הַקְּצִיר וְהַפְּעֻלִים מְעַטִּים:
 + לְכֵן הִתְחַנְּנוּ אֶל־בְּעַל הַקְּצִיר לְשַׁלַּח
 פְּעֻלִים לְקַצְרוֹ:

+
 + וַיִּקְרָא אֵלָיו אֶת־שְׁנַיִם עֶשֶׂר תַּלְמִידָיו
 וַיִּתֵּן לָהֶם שְׁלֹטֹן עַל־רוּחֹת הַטְּוֵמָאָה
 לְנִגְרָשָׁם וְלַרְפוּאָה כָּל־חֲלִי וְכָל־מַדְוָה:
 + וְאַלְהָה שְׁמוֹת שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַשְּׁלִיחִים
 הָרִאשׁוֹן שְׁמֵעוֹן הַנִּקְרָא פֶּטְרוֹס וְאַנְדְּרִי
 אָחִיו יַעֲקֹב בֶּן־זְבֵדִי וַיּוֹחֲזֵן אָחִיו:

+
 + גַּם שֵׁם אֶת־נָעֻם לְחַנַּנִּי אֲדָמָה חַלְמַי
 יְהוֹנָתָן בֶּן־נָעֻם אֲבִי חַזְקִיָּה וְיֵשׁוּעַ
 יָחִיָּה:
 + אֶת־שֵׁם אֶת־לֵאזָרִי וְהַפְּעֻלִים מְעַטִּים:
 + גַּם שֵׁם חַבְלָה בֶּן־זְבֵדִי וְיֵשׁוּעַ בְּרֵעֵה
 לְסֵנִי גַם:

+
 + אֶת־שֵׁם אֶת־חַמַּי וְהַפְּעֻלִים מְעַטִּים:
 אֶת־שֵׁם אֶת־יֵשׁוּעַ בְּרֵעֵה
 אֶת־שֵׁם אֶת־לֵאזָרִי וְהַפְּעֻלִים מְעַטִּים:
 אֶת־שֵׁם אֶת־חַמַּי וְהַפְּעֻלִים מְעַטִּים:
 אֶת־שֵׁם אֶת־יֵשׁוּעַ בְּרֵעֵה אֶת־שֵׁם אֶת־לֵאזָרִי
 אֶת־שֵׁם אֶת־חַמַּי וְהַפְּעֻלִים מְעַטִּים:

Πέτρος και Ανδρέας ο αδελφός αυτού Ιάκωβος ο του
 Peter, and Andrew his brother; James the [son of]
 Ζεβεδαίου και Ιωάννης ο αδελφός αυτού 3+ Φίλιππος
 Zebedee, and John his brother; Philip
 και Βαρθολομαίος Θωμάς και Ματθαίος ο τελώνης
 and Bartholomew; Thomas, and Matthew the tax collector;
 Ιάκωβος ο του Αλφαίου και Λεββαίος ο
 James the [son] of Alphaeus, and Lebbaeus the one
 επικληθείς Θαδδαίος 4+ Σίμων ο Κανανίτης και
 called Thaddaeus; Simon the Canaanite, and
 Ιούδας Ισκαριώτης ο και παραδούς αυτόν 5+
 Judas Iscariot, the one also having delivered him up.
 τούτους τους δώδεκα απέστειλεν ο Ιησούς παραγγείλας
 These twelve Jesus sent, exhorting
 αυτοίς λέγων εις οδόν εθνών μη απέλθητε και
 them, saying, Unto [the] way of [the] nations you should not go forth, and
 εις πόλιν Σαμαρειτών μη εισέλθητε 6+
 unto a city of Samaritans you should not enter.
 πορεύεσθε δε μάλλον προς τα πρόβατα τα απολωλότα
 But you go rather to the sheep lost]
 οίκου Ισραήλ 7+ πορευόμενοι δε κηρύσσετε λέγοντες
 of [the] house of Israel! And going, proclaim! saying
 ότι ήγγικεν η βασιλεία των ουρανών 8+ ασθενούντας
 that, approaches The kingdom of the heavens]. Ones being weak
 θεραπεύετε νεκρούς εγείρετε λεπρούς καθαρίζετε
 cure! Dead raise up! Leprous cleanse!

+ פִּילְפּוֹס וּבֶרֶת־תְּלָמִי תוֹמָא וּמְתֵי הַמּוֹכֵס
 יַעֲקֹב בֶּן־תְּלָפִי וְ לְבִי הַמְּכֹנְנָה תְּדִי :
 + שְׁמֵעוֹן הַקְּנִי וַיְהִינָדָה אִישׁ־קְרִיּוֹת הוּא
 הַמְסֹר אֹתוֹ :
 + אֶת־שְׁנַיִם הָעֶשֶׂר הָאֵלֶּה שָׁלַח יֵשׁוּעַ וַיֵּצֵא
 אֹתָם לֵאמֹר אֶל־דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אֶל־תֵּלְכוּ
 וְאֶל־עִיר הַשְּׂמֵרוֹנִים אֶל־תֵּבֹאוּ :

+ לְכוּ אֶל־הַצֹּאֵן הָאֲבֹדוֹת אֲשֶׁר
 לְבֵית־יִשְׂרָאֵל :
 + וּבְלִקְחֵכֶם קְרֹאוּ לֵאמֹר מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם
 קְרִבָּה לָבוֹא :
 + רַפְּאוּ אֵת הַחֹלִים שְׁתֵּרוּ אֵת
 הַמְּצֻרְעִים הַקִּיְמוּ אֵת הַמְּתִים וְאֵת
 הַשָּׂדִים בְּרֵשׁוּ חַנּוּם לְקַחְתֶּם חַנּוּם תִּתְּנוּ :

+ וּפִילְפּוֹס וּבֶרֶת־תְּלָמִי תוֹמָא וּמְתֵי הַמּוֹכֵס
 יַעֲקֹב בֶּן־תְּלָפִי וְ לְבִי הַמְּכֹנְנָה תְּדִי :
 + שְׁמֵעוֹן הַקְּנִי וַיְהִינָדָה אִישׁ־קְרִיּוֹת הוּא
 הַמְסֹר אֹתוֹ :
 + אֶת־שְׁנַיִם הָעֶשֶׂר הָאֵלֶּה שָׁלַח יֵשׁוּעַ וַיֵּצֵא
 אֹתָם לֵאמֹר אֶל־דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אֶל־תֵּלְכוּ
 וְאֶל־עִיר הַשְּׂמֵרוֹנִים אֶל־תֵּבֹאוּ :

+ וְאֵל לְחַן יְהוָה וְיֵשׁוּעַ לְאֵל
 חֵן יְהוָה וְיֵשׁוּעַ לְאֵל חֵן יְהוָה :
 + וְאֵל לְחַן יְהוָה וְיֵשׁוּעַ לְאֵל
 חֵן יְהוָה וְיֵשׁוּעַ לְאֵל חֵן יְהוָה :
 + וְאֵל לְחַן יְהוָה וְיֵשׁוּעַ לְאֵל
 חֵן יְהוָה וְיֵשׁוּעַ לְאֵל חֵן יְהוָה :

δαιμόνια εκβάλλετε δωρεάν ελάβετε δωρεάν δότε 9+

Demons cast out! Freely you received, freely you give!

μη κτήσησθε χρυσόν μηδέ άργυρον μηδέ

You should not acquire gold, nor silver, nor

χαλκόν εις τας ζώνας υμών 10+ μη πήραν εις οδόν

brass [coin] in your belts, nor a provision bag for [the] way,

μηδέ δύο χιτώνας μηδέ υποδήματα μηδέ ράβδους

nor two inner garments, nor sandals, nor rods;

άξιος γαρ ο εργάτης της τροφής αυτού εστιν 11+

worth for the worker his provision is].

εις ην δ' αν πόλιν η κώμην εισέλθητε εξετάσατε τις

And into whatever city or town you should enter, inquire diligently who

εν αυτή άξιός εστι κακει μείνατε έως αν

in it is worthy, and there remain until whenever

εξέλθητε 12+ εισερχόμενοι δε εις την οικίαν

you should go forth! And entering into the house,

ασπάσασθε αυτήν 13+ και εάν μεν η η οικία αξία

greet it! And if indeed might be the house] worthy,

ελθετω η ειρήνη υμών επ' αυτήν εάν δε μη η αξία

let [come your peace] upon it! But if it might not be worthy,

η ειρήνη υμών προς υμάς επιστραφήτω 14+ και ος εάν

your peace to you let return!]! And who ever

μη δέξηται υμάς μηδέ ακούση τους λόγους υμών

should not receive you, nor should hear your words,

εξερχόμενοι της οικίας η της πόλεως εκείνης

in going forth from the residence or that city,

וּבְבוֹאֵכֶם אֶל־הַבַּיִת שְׂאֵלֶיזְלוּ לְשָׁלוֹם: +
וְהָיָה אִם־הִגִּינוּ בַּבַּיִת יָבֹוא עָלֵינוּ שְׁלוֹמְכֶם
וְאִם־אֵינָנוּ הִגִּינוּ שְׁלוֹמְכֶם אֵלֵיכֶם יָשׁוּב:
וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יִקְבָּל אֶתְכֶם
וְלֹא יִשְׁמַע לְדִבְרֵיכֶם וַיְצַאתֶם
מִן־הַבַּיִת הַהוּא וּמִן־הָעִיר הַהִיא
וַנְּעַרְתֶּם אֶת־עַפְרֹן רַגְלֵיכֶם:
+ לֹא תִקְחוּ זָהָב וְלֹא כֶסֶף וְלֹא נְחֹשֶׁת
בַּחֲגֹרֵיכֶם:
+ וְלֹא תִרְמִיל לַדֶּרֶךְ וְלֹא שְׂתִי
כּוֹתָנוֹת וְלֹא נַעֲלָיִם וְלֹא מַטְּהָ
כִּי־רְאוּי לַפְּעַל דֵּי מַחִיתוֹ:
+ וְכֹל־עִיר וְכֹפֶר אֲשֶׁר תִּבְאוּ
שָׁמָּה דַרְשׁוּ מִי הוּא הִגִּינוּ לָזֶה
בַּתּוֹכָהּ וְשָׁם שְׁבוּ עַד צֵאתְכֶם:

+ אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי
עַל־מֶנְעֵהָ:
+ אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי
חַלְטֵהָ, אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי
נִפְעָה:
+ אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי
חַלְטֵהָ, אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי
חַלְטֵהָ, אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי
נִפְעָה:
+ אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי
חַלְטֵהָ, אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי
חַלְטֵהָ, אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי וְכָל אֲנִי
נִפְעָה:

εκτινάξατε τον κονιορτόν των ποδών υμών 15+ αμήν
shake off the dust of your feet! Amen

λέγω υμίν ανεκτότερον ἔσται γη Σοδόμων και
I say to you, More endurable will it be to [the] land of Sodom and

Γομόρρων εν ημέρα κρίσεως η τη πόλει εκείνη 16+
Gomorrhah in [the] day of judgment, than [to] that city.

ιδού εγώ αποστέλλω υμάς ως πρόβατα εν μέσω
Behold, I send you as sheep in [the] midst

λύκων γίνεσθε ουν φρόνιμοι ως οι όφεις και
of wolves. Be then skilled as the serpents, and

ακέραιοι ως αι περιστεραί 17+ προσέχετε δε από των
unmixed as the doves! And take heed of the

ανθρώπων παραδώσουσιν γαρ υμάς εις συνέδρια και
men! for they shall deliver you unto sanhedrins, and

εν ταις συναγωγαίς αυτών μαστιγώσουσιν υμάς 18+ και
in their synagogues they shall whip you. And

επί ηγεμόνας δε και βασιλείς αχθήσεσθε ένεκεν
before governors also and kings you shall be led because of

εμού εις μαρτύριον αυτοίς και τοις έθνεσιν 19+
me, for a testimony to them and to the nations.

όταν δε παραδιδώσιν υμάς μη μεριμνήσητε πως η τι
And whenever they deliver you, be not anxious how or what

λαλήσητε δοθήσεται γαρ υμιν εν εκείνη τη ώρα τι
you should speak; for it shall be given to you in that hour what

λαλήσετε 20+ ου γαρ υμείς εστε οι λαλούντες αλλά
you should speak; not for you are] the ones speaking, but

אָמֵן אָמַר אֲנִי לָכֵם כִּי יִקַּל לְאַרְצֵי-סוּדוֹם +
וְעַמְרָה בְּיוֹם הַדִּין מִן-הָעִיר הַזֹּאת:
וְהָנָּה אֲנֹכִי שֹׁלֵחַ אֶתְכֶם בְּשִׁלְחַן כְּבָשִׂים
בֵּין זְאֵבִים לְכֹן הָיוּ עֲרוּמִים בְּנִחְשִׁים
וְתַמְיָמִים כְּיוֹנִים:
וְהִשְׁמַרְוּ לָכֵם מִבְּנֵי הָאָדָם כִּי
יִמְסְרוּ אֶתְכֶם לְסִנְהֶדְרִיּוֹת וְיִכְּפוּ
אֶתְכֶם בְּשׂוֹטִים בְּכַנְסִיּוֹתֵיהֶם:

+ וְלִבְנֵי מַשְׁלִיִּים וּמַלְכִּים תּוֹבְאוּ
לְמַעַנִי לְעֵדוֹת לָהֶם וְלַגּוֹיִם:
+ וְכִי יִמְסְרוּ אֶתְכֶם אַל-תִּדְאָגוּ אִיךָ
תִּדְבְּרוּ וּמָה תִּדְבְּרוּ כִּי יִנָּתֵן לָכֵם
בְּשִׁעָה הַזֹּאת אֶת אֲשֶׁר תִּדְבְּרוּ:
+ כִּי לֹא אַתֶּם הֵם הַמְדַבְּרִים כִּי
רוּחַ אֲבִיכֶם הוּא הַמְדַבֵּר בְּפִיכֶם:

+ אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם

+ אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם
אֲמַרְכֶם אֲנִי לָכֵם וְלִכְלֵם

το πνεῦμα του πατρός υμών το λαλούν εν υμίν 21 +
 the spirit of your father, the one speaking in you.

παραδώσει δε αδελφός αδελφόν εις θάνατον και
 shall deliver up But brother] brother unto death, and

πατήρ τέκνον και επαναστήσονται τέκνα επί γονείς
 a father a child. And shall rise up children] against parents,

και θανατώσουσιν αυτούς 22+ και έσεσθε μισούμενοι
 and shall put them to death. And you will be detested

υπό πάντων διά το όνομά μου ο δε υπομείνας
 by all on account of my name. But the one remaining

εις τέλος ούτος σωθήσεται 23+ όταν δε διώκωσιν
 unto completion, this one shall be delivered. But whenever they should persecute

υμάς εν τη πόλει ταύτη φεύγετε εις την άλλην
 you in this city, flee unto the other!

αμήν γαρ λέγω υμίν ου μη τελέσητε τας πόλεις
 For amen I say to you, In no way should you finish the cities

του Ισραήλ έως αν έλθη ο υιός του ανθρώπου 24+
 of Israel, until whenever should come the son of man].

ουκ έστι μαθητής υπέρ τον διδάσκαλον ουδέ δούλος
 not is A disciple] above the teacher, nor a servant

υπέρ τον κύριον αυτού 25+ αρκετόν τω μαθητή ίνα
 above his master. Sufficient to the disciple that

γένηται ως ο διδάσκαλος αυτού και ο δούλος ως
 he should become as his teacher, and the servant as

ο κύριος αυτού ει τον οικοδεσπότην Βεελζεβούβ
 his master. If the master of the house Beelzebub

וְאָח יְמֹסֵר אֶת־אָחִיו לְמֹות וְאָב יְמֹסֵר
 אֶת־בְּנוֹ וְקָמוּ בָנִים בְּאָבוֹתָם וַיְמִיתוּ אוֹתָם׃
 + וְהָיִיתֶם שְׂנוּאִים לְכָל־אָדָם לְמַעַן
 שְׂמִי וְהִמָּחֲכָה עַד־עֵת קֵץ הוּא יִנְשָׁע׃
 + וְאִם־יִרְדְּפוּ אֶתְכֶם בְּעִיר אַחַת
 נִסּוּ לָעִיר אַחֶרֶת כִּי אֲמַן אֵמַר
 אֲנִי לָכֶם לֹא תִכְלוּ לָעֵבֶר עָרֵי

יִשְׂרָאֵל עַד כִּי־יָבֹוא בֶן־הָאָדָם׃
 + אִין תִּלְמִיד נִעְלָה עַל־רַבּוֹ וְעַבְד
 עַל־אֲדֹנָיו׃
 + דִּיּוֹ לְתַלְמִיד לְהִיּוֹת כְּרַבּוֹ וְלְעַבְד
 לְהִיּוֹת כְּאֲדֹנָיו אִם־לְבַעַל הַבַּיִת קָרָא
 בְּעַל־זְבוּל אִף כִּי־לְאֲנָשֵׁי בֵיתוֹ׃

+ וְעַלְמָר דְּבִי אֲנִי לְכָל־שָׂמַיָא
 אֲכָרְכָם לְכָל־מִלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 אֲכָרְכָם אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 + אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 + אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא

אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 + אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא
 אֲנִי לְכָל־חַלְכָא אֲנִי לְכָל־חַלְכָא

απεκάλεσαν πόσω μάλλον τους οικιακούς αυτού 26 +
they invoked], how much more the ones of his house?

μη ουν φοβηθήτε αυτούς ουδέν γαρ εστι
You should not then fear them; for nothing is

κεκαλυμμένον ο ουκ αποκαλυφθήσεται και κρυπτόν
being covered, which shall not be uncovered; and hidden,

ο ου γνωσθήσεται 27+ ο λέγω υμίν εν τη
which shall not be known. What I say to you in the

σκοτία είπατε εν τω φωτί και ο εις το ους
darkness, you speak in the light! and what in the ear

ακούετε κηρύξατε επί των δωμάτων 28+ και
you hear, proclaim upon the roofs! And

μη φοβείσθε από των αποκτεινόντων το σώμα την
fear not of the ones killing the body, the

δε ψυχήν μη δυναμένων αποκτείνει φοβήθητε δε
but soul not being able to kill! But you fear

μάλλον τον δυνάμενον και ψυχήν και σώμα
rather the one being able both [the] soul and body

απολέσαι εν γεέννη 29+ ουχί δύο στρουθία ασσαρίου
to destroy in Gehenna! Are not two sparrows an assarion

πωλείται και εν εξ αυτών ου πεσείται επί την
sold for]? and one of them shall not fall upon the

γην άνευ του πατρός υμών 30+ υμών δε και αι τρίχες
earth without your father. But you, even the hairs

της κεφαλής πάσαι ηριθμημέναι εισί 31+ μη ουν
of the head all counted are]. Do not then

+ על-כן לא תיראו מפניהם
כי אין דבר מכוסה אשר לא
יגלה ואין נעלם אשר לא יודע:
+ את אשר אני אומר לכם בחשך דברו
באור ואשר ילחש לאזניכם השמיעו מעל
הגגות:
+ ואל-תיראו מן-ההרגים את-הגוף
ואת-הנפש לא-יוכלו להרג אך

תיראו את אשר-יוכל לאבד גם
את-הנפש גם את-הגוף בגיהנם:
+ הלא תמכרנה שתי צפרים באסר ואחת
מהנה לא תפול ארצה מבלעדי אביכם:
+ ואתם גם-שערות ראשכם נמנות כולן:
+ לכן אל-תיראו הנה יקרתי מצפרים
רבות:

+ לَمْ تَخَفُوا مِنْ هَذِهِ الْمَوْتِ الَّتِي لَهَا قُوَّةٌ كَثِيرَةٌ
وَأَنْتُمْ تَخَفُونَ مِنَ الَّتِي لَهَا قُوَّةٌ كَثِيرَةٌ أَكْثَرَ
+ وَمَنْ يَتَّقُنِي يَتَّقِ الْوَيْلَ الَّتِي لَهَا قُوَّةٌ كَثِيرَةٌ
أَكْثَرَ
+ وَمَنْ يَتَّقِ الْوَيْلَ يَتَّقِ الْوَيْلَ الَّتِي لَهَا قُوَّةٌ كَثِيرَةٌ
أَكْثَرَ
+ وَمَنْ يَتَّقِ الْوَيْلَ يَتَّقِ الْوَيْلَ الَّتِي لَهَا قُوَّةٌ كَثِيرَةٌ
أَكْثَرَ
+ وَمَنْ يَتَّقِ الْوَيْلَ يَتَّقِ الْوَيْلَ الَّتِي لَهَا قُوَّةٌ كَثِيرَةٌ
أَكْثَرَ

وَأَنْتُمْ تَخَفُونَ مِنَ الَّتِي لَهَا قُوَّةٌ كَثِيرَةٌ
أَكْثَرَ
+ وَمَنْ يَتَّقِ الْوَيْلَ يَتَّقِ الْوَيْلَ الَّتِي لَهَا قُوَّةٌ كَثِيرَةٌ
أَكْثَرَ
+ وَمَنْ يَتَّقِ الْوَيْلَ يَتَّقِ الْوَيْلَ الَّتِي لَهَا قُوَّةٌ كَثِيرَةٌ
أَكْثَرَ
+ وَمَنْ يَتَّقِ الْوَيْلَ يَتَّقِ الْوَيْلَ الَّتِي لَهَا قُوَّةٌ كَثِيرَةٌ
أَكْثَرَ
+ وَمَنْ يَتَّقِ الْوَيْلَ يَتَّقِ الْوَيْلَ الَّتِي لَهَا قُوَّةٌ كَثِيرَةٌ
أَكْثَرَ

φοβηθήτε πολλῶν στρουθίων διαφέρετε υμεῖς 32+ πας
 fear! [than] many sparrows you differ]. Every one
 οὖν ὅστις ομολογήσει ἐν ἐμοί ἔμπροσθεν
 then whoever shall acknowledge [being] mine before
 τῶν ἀνθρώπων ομολογήσω καγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν
 men, I shall acknowledge, even myself, him before
 τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς 33+ ὅστις δ' ἂν
 my father, of the one in heavens. And whoever
 ἀρνήσεται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ἀρνήσομαι
 should deny me before the men, I shall deny
 αὐτόν καγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν
 him, even myself, before my father, the one in
 οὐρανοῖς 34+ μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν
 [the] heavens. You should not think that I came to cast
 εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ
 peace upon the earth; I came not to cast peace, but
 μάχαιραν 35+ ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ
 a sword. For I came to cleave a man against
 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς
 his father, and a daughter against her mother,
 καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθεράς αὐτῆς 36+ καὶ ἐχθροί
 and a daughter-in-law against her mother-in-law; and [the] enemies
 τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ 37+ ὁ φιλῶν
 of the man [are] the ones of his own house. The one being fond of
 πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστι μου ἀξίος καὶ
 a father or mother above me, is not worthy of me; and
 ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστι
 the one being fond of a son or daughter above me, is not

הֵן כָּל־אֲשֶׁר יוֹדֵה בִּי לְפָנַי הָאָדָם +
 אֹדֶה־בּוֹ נִם־אֲנִי לְפָנַי אָבִי שְׁבַשְׁמַיִם :
 וְאֲשֶׁר יִכְחַשׁ בִּי לְפָנַי הָאָדָם +
 אִכְחַשׁ־בּוֹ נִם־אֲנִי לְפָנַי אָבִי שְׁבַשְׁמַיִם :
 וְאֶל־תַּחֲשְׁבוּ כִּי בָאתִי לְהַטִּיל שְׁלוֹם +
 בְּאֶרֶץ לֹא בָאתִי לְהַטִּיל שְׁלוֹם כִּי אִם־תְּרֹב :

+ כִּי בָאתִי לְהַפְרִיד בֵּין אִישׁ וְאָבִיו +
 וּבֵין בֵּת וְאִמָּה וּבֵין כָּלֵה וְחַמּוֹתָהּ :
 + וְאִיבֵי אִישׁ אֲנָשִׁי בֵיתוֹ :
 + הָאֵהָב אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ יוֹתֵר +
 מִמֶּנִּי אֵינּוּ כְּדִי לִי וְהָאֵהָב אֶת־בְּנוֹ +
 וּבֵתוֹ יוֹתֵר מִמֶּנִּי אֵינּוּ כְּדִי לִי :

+ וְכָל־מִי שֶׁיֵּלֵךְ אַחֲרַי יֵלֵךְ אַחֲרַי +
 אֲנִי אֶפְרָח אִתּוֹ כְּאֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח :
 + וְכָל־מִי שֶׁיֵּלֵךְ אַחֲרַי יֵלֵךְ אַחֲרַי +
 כְּאֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח :
 + וְכָל־מִי שֶׁיֵּלֵךְ אַחֲרַי יֵלֵךְ אַחֲרַי +
 כְּאֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח :
 וְכָל־מִי שֶׁיֵּלֵךְ אַחֲרַי יֵלֵךְ אַחֲרַי +
 כְּאֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח :

+ וְכָל־מִי שֶׁיֵּלֵךְ אַחֲרַי יֵלֵךְ אַחֲרַי +
 כְּאֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח :
 + וְכָל־מִי שֶׁיֵּלֵךְ אַחֲרַי יֵלֵךְ אַחֲרַי +
 כְּאֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח :
 + וְכָל־מִי שֶׁיֵּלֵךְ אַחֲרַי יֵלֵךְ אַחֲרַי +
 כְּאֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח :
 + וְכָל־מִי שֶׁיֵּלֵךְ אַחֲרַי יֵלֵךְ אַחֲרַי +
 כְּאֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח אֲנִי אֶפְרָח :

μου άξιός 38+ και ος ου λαμβάνει
 worthy of me. And [the] one who does not take
 τον σταυρόν αυτού και ακολουθεί οπίσω μου ουκ έστι
 his cross and follow after me, is not
 μου άξιός 39+ ο ευρών την ψυχήν αυτού
 worthy of me. The one finding his life,
 απολέσει αυτήν και ο απολέσας την ψυχήν αυτού
 shall lose it; and the one losing his life,
 ένεκεν εμού ευρήσει αυτήν 40+ ο δεχόμενος υμάς
 because of me, shall find it. The one receiving you,
 εμέ δέχεται και ο εμέ δεχόμενος δέχεται τον
 receives me; and the one receiving me, receives the one
 αποστείλαντά με 41+ ο δεχόμενος προφήτην εις
 sending me. The one receiving a prophet in
 όνομα προφήτου μισθόν προφήτου λήψεται και ο
 [the] name of a prophet, a wage of a prophet shall receive]; and the one
 δεχόμενος δίκαιον εις όνομα δικαίου μισθόν δικαίου
 receiving a just one in [the] name of a just one, a wage of a just one
 λήψεται 42+ και ος εάν ποτίση ένα
 shall receive]. And who ever shall give a drink to one
 των μικρών τούτων ποτήριον ψυχρού μόνον εις
 of these small ones a cup of cold [water] only in
 όνομα μαθητού αμήν λέγω υμίν ου μη απολέση
 [the] name of a disciple, amen I say to you, In no way shall he lose
 τον μισθόν αυτού
 his wage.

וְאִשֶּׁר לֹא יִקַּח אֶת־צִלּוּבוֹ וְהִלְךְ אַחֲרַי + הַמְקַבֵּל נְבִיא לְשֵׁם נְבִיא שְׂכָר נְבִיא יִקַּח +
 אֵינּוּ כְרִי לִי : וְהַמְקַבֵּל צַדִּיק לְשֵׁם צַדִּיק שְׂכָר צַדִּיק יִקַּח :
 הַמֵּצֵא אֶת־נַפְשׁוֹ יִאבְדֶנָּה וְהַמְאֲבֵד + וְהַמְשַׁקֵּה אֶת־אֶחָד הַקְטַנִּים הָאֵלֶּה +
 אֶת־נַפְשׁוֹ לְמַעַנִּי הוּא יִמָּצָא : רַק כּוֹס מַיִם קָרִים לְשֵׁם תְּלָמִיד אֲמֵן
 וְהַמְקַבֵּל אֹתִי הוּא מְקַבֵּל אֹתִי הוּא מְקַבֵּל אֶת אֲשֶׁר שְׂלַחְנִי : אָמֵר אֲנִי לָכֶם כִּי לֹא־יֵאבֵד שְׂכָרוֹ :

+ הַחֵל וְלֵךְ עִמָּךְ וְאִם אֵלֶּיךָ בָּאֵי, לֵךְ
 עִמָּךְ לֵךְ :
 + וְהַמְקַבֵּל אֶת־נַפְשׁוֹ יִאבְדֶנָּה וְהַמְאֲבֵד
 אֶת־נַפְשׁוֹ לְמַעַנִּי הוּא יִמָּצָא :
 + הַמְקַבֵּל אֹתִי הוּא מְקַבֵּל
 וְהַמְקַבֵּל אֹתִי הוּא מְקַבֵּל אֶת אֲשֶׁר שְׂלַחְנִי :

+ וְהַמְקַבֵּל נְבִיא לְשֵׁם נְבִיא שְׂכָר נְבִיא יִקַּח +
 וְהַמְקַבֵּל צַדִּיק לְשֵׁם צַדִּיק שְׂכָר צַדִּיק יִקַּח :
 + הַמֵּצֵא אֶת־נַפְשׁוֹ יִאבְדֶנָּה וְהַמְאֲבֵד
 אֶת־נַפְשׁוֹ לְמַעַנִּי הוּא יִמָּצָא :
 + רַק כּוֹס מַיִם קָרִים לְשֵׁם תְּלָמִיד אֲמֵן
 אָמֵר אֲנִי לָכֶם כִּי לֹא־יֵאבֵד שְׂכָרוֹ :

11 8'

1+ και εγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσω
 And it came to pass when Jesus finished setting in order
 τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ μετέβη ἐκεῖθεν
 twelve disciples his], he crossed over from there
 του διδάσκειν και κηρύσσειν εν ταις πόλεσιν αὐτῶν 2+
 to teach and to proclaim in their cities.
 ὁ δε Ἰωάννης ἀκούσας εν τῷ δεσμοτηρίῳ τὰ ἔργα
 And John having heard in the jail the works
 του Χριστοῦ πέμψας δύο των μαθητῶν αὐτοῦ 3+ εἶπεν
 of the Christ, having sent two of his disciples, he said
 αὐτῷ συ εἰ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν 4+
 to him, Are you the coming one, or another are we expecting]?
 και ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες
 And answering Jesus said to them, Having gone
 ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ α ἀκούετε και βλέπετε 5+
 report to John what you hear and see!
 τυφλοὶ ἀναβλέπουσι και χωλοὶ περιπατοῦσι λεπροὶ
 [the] blind look up, and [the] lame walk, [the] lepers
 καθαρίζονται και κωφοὶ ἀκούουσι νεκροὶ ἐγείρονται
 are cleansed, and deaf-mutes hear; dead are raised,
 και πτωχοὶ εὐαγγελίζονται 6+ και μακάριός ἐστιν ὅς
 and poor are announced good news. And blessed is who
 εἴαν μὴ σκανδαλισθῇ εν ἐμοί 7+ τούτων δε
 ever should not be offended in me. And these

+
 וְיִהְיֶה כְּכֹלֹת יִשׁוּעַ לְצִוּוֹת אֶת־שְׁנַיִם +
 עָשָׂר תַּלְמִידָיו וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם לְלִמְד וּלְקַרְא
 בְּעָרֵיהֶם :
 + וַיּוֹחֲזֶן שָׁמַע בְּבֵית הַסֵּתֶר אֶת־מַעֲשֵׂי
 הַמְּשִׁיחַ וַיִּשְׁלַח שְׁנַיִם מִתַּלְמִידָיו :
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֵתָה הוּא הַבָּא אִם־נִחַכָּה
 לְאַחַר :
 + וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם לֵכוּ הַגִּידוּ לַיוֹחֲזָן
 : אֵת־אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם וְאֵת־אֲשֶׁר רְאִיתֶם :
 + עוֹרִים רְאִים וּפְסָחִים מִהַקְּלָכִים
 מְצָרְעִים מְטֹהְרִים וְחֹרְשִׁים שׁוֹמְעִים
 וּמְתִים קָמִים וְעִנְיִים מְתַבְּשָׁרִים :
 + וְאֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִכְשַׁל בִּי :
 + הַמָּה הֵלְכוּ וַיִּשׁוּעַ הִחַל לְדַבֵּר אֶל־הַמּוֹן
 הָעָם עַל־אֲדוֹת יוֹחֲזָן וַיֹּאמֶר מִה־זֶּה יִצְאָתֶם
 הַמִּדְבָּרָה לְרֵאוֹת הַקְּנָה אֲשֶׁר יָנוּעַ בְּרוּחַ :

+
 אֱמַנְתִּי אֲלֵיכֶם וְשִׁמְחֶתְכֶם אֲתִּיבָה אֲלֵיכֶם :
 + שְׂמַחְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲסַמְּחֵנָה אֲבִלְחַמְתֶּם
 אֲלֵיכֶם אֲחַלְחֶלְכֶם אֲמַחְמֶתְכֶם :
 + אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם :
 + אֲמַחְמֶתְכֶם אֲמַחְמֶתְכֶם אֲמַחְמֶתְכֶם :
 + אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם :
 + אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם :
 + אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם :
 + אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם :
 + אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם :
 + אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם :
 + אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם :
 + אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם :
 + אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם :
 + אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם אֲבִלְחַמְתֶּם אֲלֵיכֶם :

πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις
 having gone, Jesus began to say to the multitudes
 περί Ἰωάννου τι ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον
 concerning John, What did you come forth into the wilderness

θεάσασθαι κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον 8+
 to see? a reed by [the] wind being shaken]?

ἀλλὰ τι ἐξήλθετε ἰδεῖν ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς
 But what did you come forth to behold? a man in soft
 ἱματίοις ἠμφιεσμένον ἰδοὺ οἱ τα μαλακά φορούντες
 garments being clothed]? Behold, the ones soft [garments] wearing

ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων εἰσὶν 9+ ἀλλὰ τι
 in the houses of the palaces are]. But what
 ἐξήλθετε ἰδεῖν προφήτην ναὶ λέγω ὑμῖν καὶ
 did you come forth to behold? A prophet? Yes, I say to you, and

περισσότερον προφήτου 10+ οὗτος γὰρ ἐστὶ περί
 more extra of a prophet. For this it is concerning
 οὗ γέγραπται ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
 of whom it has been written, Behold, I send my messenger
 πρὸ προσώπου σου ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου
 before your face, who shall carefully prepare your way

ἐμπροσθέν σου 11+ ἀμήν λέγω ὑμῖν οὐκ ἐγήγερται
 before you. Amen I say to you, [There] has not been arisen

ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ
 among ones born of women greater than John the
 βαπτιστοῦ ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
 Baptist; but the lesser in the kingdom of the

ουρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστὶν 12+ ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν
 heavens greater than he is]. And from the days

מְלֵאכֵי לְפָנָיָהּ וּפְנֵה דְרַבְּךָ לְפָנָיָהּ :
 + אָמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם לֹא קָם בִּילְוּדֵי
 אִשָּׁה גְדוֹל מִיּוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל וְהַקָּטָן
 בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם יִגְדַּל מִמֶּנּוּ :
 + וּמִיָּמֵי יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל וְעַד-הַנְּהַ מַלְכוּת
 הַשָּׁמַיִם נִתְפָּשָׂה בְּיַד חֲזָקָה וְהַמְתַּחֲזָקִים
 יִחַטְּבוּהָ :
 + אוּ מִה-זֶה יֵצְאֲתֶם לְרֵאוֹת הָאִישׁ
 לְבוּשׁ בְּגָדֵי עֲדָנִים הַנֵּה הַלְבָּשִׁים
 עֲדָנִים בְּבִתֵּי הַמְּלָכִים הַמָּה :
 + וְעַתָּה מִה-זֶה יֵצְאֲתֶם לְרֵאוֹת
 אִם לְרֵאוֹת אִישׁ נְבִיא אֲכֵן אֲמַר
 אֲנִי לָכֶם אֶף-גְּדוֹל הוּא מִנְּבִיא :
 + כִּי זֶה הוּא אֲשֶׁר כָּתוּב עָלָיו הִנְנִי שְׁלַח

וְנִלְכֵם אֲרִיִּים מִן-הַיָּם :
 + אֲרִיִּים אֲרִיִּים לְחֵם וְלֶם מִן בְּלִלְיָהּ,
 נֵם וּזֹבַח נֵם מִן-חַטָּאת וְחֵם
 וְנֵם בְּחַלְבֵהּ עֲשֵׂתָ זֹכֶם מִן-
 + נֵם מִן-חַטָּאת וְנֵם מִן-חַטָּאת
 לְמַעַן חַלְבֵהּ אֲרִיִּים מִן-חַטָּאת
 חַלְבֵהּ אֲרִיִּים מִן-חַטָּאת לְמַעַן :
 + וְאֵלֶּיךָ מִן-חַטָּאת לְחֵם
 וְנֵם מִן-חַטָּאת לְחֵם :
 + וְנֵם מִן-חַטָּאת לְחֵם
 וְנֵם מִן-חַטָּאת לְחֵם :
 + וְנֵם מִן-חַטָּאת לְחֵם
 וְנֵם מִן-חַטָּאת לְחֵם :
 + וְנֵם מִן-חַטָּאת לְחֵם
 וְנֵם מִן-חַטָּאת לְחֵם :

Ιωάννου του βαπτιστού έως ἄρτι ἡ βασιλεία των
of John the Baptist until just now the kingdom of the

ουρανῶν βιάζεται και βιασταί αρπάζουσιν αὐτήν 13 +
heavens is forced, and by assailants is snatched].

πάντες γαρ οἱ προφῆται και ο νόμος έως Ιωάννου
For all the prophets and the law until John

προεφήτευσαν 14+ και εἰ θέλετε δέξασθαι αὐτός ἐστιν
prophesied]. And if you want to receive, he is

Ἠλίας ο μέλλων ἔρχεσθαι 15+ ο ἔχων ὠτα
Elijah, the one being about to come. The one having ears

ακούειν ακουέτω 16+ τίني δε ομοιώσω
to hear, let him hear! But what shall I liken

την γενεάν ταύτην ομοία ἐστί παιδίσι εν αγορά
this generation? It is likened to boys in a market

καθημένοις και προσφωνούσι τοις εταίροις αυτών 17 +
sitting down and calling out to their companions.

και λέγουσιν ηυλήσαμεν υμίν και ουκ ωρχήσασθε
And they say, We piped for you, and you did not dance;

εθρηνήσαμεν υμίν και ουκ εκόψασθε 18+ ἦλθεν γαρ
we wailed for you, and you did not beat your chest. came For

Ιωάννης μήτε εσθίων μήτε πίνων και λέγουσι
John] neither eating nor drinking, and they say,

δαιμόνιον ἔχει 19+ ἦλθεν ο υιός του ανθρώπου
a demon He has]. came The son of man]

εσθίων και πίνων και λέγουσιν ιδού άνθρωπος
eating and drinking, and they say, Behold, [the] man

φάγος και οἰνοπότης τελωνῶν φίλος και αμαρτωλῶν
[is] a glutton and a winebibber, of tax collectors a friend] and sinners.

וְקָרְאִים לְחֻבְרֵיהֶם לֵאמֹר: +
כִּי כָל־הַנְּבִיאִים וְהַתּוֹרָה עַד־יִוְחָנָן
נִבְּאוּ:

וַיֹּאמְרוּ שָׂד בֶּן־בְּאִי־יִוְחָנָן וְהוּא לֹא אָכַל וְלֹא שָׁתָה +
וַיִּבֵּא בֶן־הָאָדָם אָכַל וְשָׁתָה וְהֵם
הַעֲתִיד לָבוֹא:

+ מִי אֲשֶׁר אֲזַנְיִם לוֹ לְשִׁמְעַע יִשְׁמַע:
וְאֶל־מִי אֲדַמָּה אֶת־הַדּוֹר הַזֶּה +
דוֹמָה הוּא לִילְדִים הַיֹּשְׁבִים בְּשֹׁקִים

+ וְכָל־מִי אֲשֶׁר אֲזַנְיִם לוֹ לְשִׁמְעַע יִשְׁמַע:
וְאֶל־מִי אֲדַמָּה אֶת־הַדּוֹר הַזֶּה +
דוֹמָה הוּא לִילְדִים הַיֹּשְׁבִים בְּשֹׁקִים

+ וְכָל־מִי אֲשֶׁר אֲזַנְיִם לוֹ לְשִׁמְעַע יִשְׁמַע:
וְאֶל־מִי אֲדַמָּה אֶת־הַדּוֹר הַזֶּה +
דוֹמָה הוּא לִילְדִים הַיֹּשְׁבִים בְּשֹׁקִים

+ וְכָל־מִי אֲשֶׁר אֲזַנְיִם לוֹ לְשִׁמְעַע יִשְׁמַע:
וְאֶל־מִי אֲדַמָּה אֶת־הַדּוֹר הַזֶּה +
דוֹמָה הוּא לִילְדִים הַיֹּשְׁבִים בְּשֹׁקִים

και εδικαιώθη η σοφία από των τέκνων αυτής 20+ τότε
 And was justified wisdom] by her children. Then
 ήρξατο ονειδίζειν τας πόλεις εν αις εγένοντο αι
 he began to berate the cities in which took place the
 πλείσται δυνάμεις αυτού ότι ου μετενόησαν 21+
 most of his [works] of power, for they did not repent.
 ουαί σοι Χοραζίν ουαί σοι Βηθσαιδά ότι ει εν
 Woe to you, Chorazin, woe to you, Bethsaida, For if in
 Τύρω και Σιδώνι εγένοντο αι δυνάμεις αι γενόμεναι
 Tyre and Sidon took place the [works] of powers having taken place
 εν υμίν πάλαι αν εν σάκκω και σποδώ
 in you, earlier indeed in sackcloth and ashes
 μετενόησαν 22+ πλήν λέγω υμίν Τύρω και Σιδώνι
 they would have repented. Only I say to you, to Tyre and Sidon
 ανεκτότερον έσται εν ημέρα κρίσεως η υμίν 23+ και
 It will be more endurable] in [the] day of judgment than to you. And
 συ Καπερναούμ η έως του ουρανού υψωθείσα
 you, Capernaum, the [place] unto the heaven raised up high],
 έως άδου καταβιβασθήση ότι ει εν Σοδόμοις
 unto Hades you shall be brought down; for if in Sodom
 εγένοντο αι δυνάμεις αι γενόμεναι εν σοι
 took place the [works] of power, the ones taking place in you,
 έμειναν αν μέχρι της σήμερα 24+ πλήν λέγω
 they would have remained until today. Only I say
 υμίν ότι γη Σοδόμων ανεκτότερον έσται εν
 to you that [[to the] land of Sodom It will be more endurable] in
 ημέρα κρίσεως η σοι 25+ εν εκείνω τω καιρώ
 day of judgment, than to you. In that time

+ אַז הַחַל לְהוֹכִיחַ הָעָרִים אֲשֶׁר-רַב
 נְבוּרוֹתָיו נַעֲשׂוּ בְתוֹכָן וְלֹא שָׁבוּ׃
 + אוֹי לָךְ כּוֹרְזִין אוֹי לָךְ בֵּית-צִיּוֹן כִּי
 הַנְּבוּרוֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ בְקִרְבְּךָ לֹא בְצוּר
 וּבְצִידוֹן נַעֲשׂוּ הֲלֹא-כִכָּר שָׁבוּ בְשֵׁךְ וְאַפָּר׃
 + אָבֶל אֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי בַיּוֹם
 הַדִּין יִקַּל לְצוּר וְצִידוֹן מִכֶּם׃

+ וְאַתָּה כִּפְּר־נַחוּם הַמְרוֹמָמָה עַד-הַשָּׁמַיִם
 עַד-שָׁאוּל תּוֹרְדֵי כִי הַנְּבוּרוֹת אֲשֶׁר
 נַעֲשׂוּ בְתוֹכָךְ לֹא בְסֻדּוֹם נַעֲשׂוּ כִי עָתָה
 עֹמְדָה עַל-תְּלָהּ עַד-הַיּוֹם הַזֶּה׃
 + אָבֶל אֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי בַיּוֹם
 הַדִּין יִקַּל לְאַדְמַת סֻדּוֹם מִמֶּךָ׃
 + בְּעֵת הַהִיא עָנָה יֵשׁוּעַ וְאָמַר אוֹרְחָי אָבִי

+ וְטַרְטֵרָה וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 + וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 + וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 + וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה

+ וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 + וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 + וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 + וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה
 וְכָל-חֵמְלָה וְכָל-חֵמְלָה

αποκριθείς ο Ιησούς εἶπεν ἐξομολογούμαι σοι πάτερ

Jesus responding said, I make acknowledgment to you, father,

κύριε του ουρανού και της γης ὅτι ἀπέκρυψας

O Lord of the heaven and the earth, that you concealed

τάυτα ἀπό σοφῶν και συνετῶν και ἀπεκάλυψας

these [things] from [the] wise and discerning, and uncovered

αυτά νηπίοις 26+ ναι ο πατήρ ὅτι ούτως ἐγένετο

them to simple ones. Yes, O father, for so it was

ευδοκία ἐμπροσθέν σου 27+ πάντα μοι παρεδόθη υπό

benevolent before you. All [things] to me were delivered up by

του πατρός μου και ουδείς ἐπιγινώσκει τον υιόν

my father. And no one recognizes the son,

ει μη ο πατήρ ουδέ τον πατέρα τις ἐπιγινώσκει

were it not for the father. Not even the father any recognizes],

ει μη ο υιός και ω εán βούληται ο υιός

were it not for the son, and to whom ever should will the son]

ἀποκαλύψαι 28+ δεύτε προς με πάντες οι κοπιώντες

to reveal. Come to me all ones tiring

και πεφορτισμένοι καγώ αναπαύσω υμάς 29+ άρατε

and being loaded down, and I will cause you rest! Lift

τον ζυγόν μου εφ' υμάς και μάθετε απ' εμού ὅτι

my yoke upon you, and learn from me! for

πράός ειμι και ταπεινός τη καρδία και ευρήσετε

I am gentle and humble in the heart, and you shall find

ανάπαυσιν ταις ψυχαίς υμών 30+ ο γαρ ζυγός μου

rest for your souls. For my yoke

χρηστός και το φορτίον μου ελαφρόν εστιν

[is] gracious, and my load is light.

אָדוֹן הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ כִּי הִסְתַּרְתָּ אֶת-אַלֹּהִי

מִן-הַחֲכָמִים וְהַנְּבוֹנִים וְנִלְיָתָם לְעוֹלָלִים:

+ הֵן אָבִי כִּי כֵן הָיָה רְצוֹן לְפָנֶיךָ:

+ הַכֹּל נִמְסַר-לִי מֵאֵת אָבִי וְאֵין מְכִיר

אֶת-הַבֵּן בְּלִתי הָאָב וְאֵין מְכִיר אֶת-הָאָב

בְּלִתי הַבֵּן וְאֲשֶׁר יַחְפֹּץ הַבֵּן לְגִלוֹת לוֹ:

+ פָּנּוּ אֵלַי כָּל-הָעַמִּים וְהַטְּעוּנִים וְאֲנִי

אֲנִיחַ לָכֶם:

+ קַבְּלוּ עָלֵיכֶם אֶת-עוֹלֵי וְלִמְדוּ מִמֶּנִּי

כִּי-עָנּוּ וְשָׁפַל רוּחַ אֲנֹכִי וּמִצְאוּ מְרֻנֶנֶע

לְנַפְשֵׁיכֶם:

+ כִּי עוֹלֵי נָעִים וְקַל מִשְׁאֵי:

מֵאֵלֹהִים אֵלֶיךָ לְךָ אֵלֹהִים וְיִשְׁתַּחֲוֶה

וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה

וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה

+ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה

⊞

+ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה

לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ

וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ

וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ

+ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ

וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ

+ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ

וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ

+ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ

וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ

⊞

12 יב

1+ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς
In that time Jesus went on the
 σάββασι διὰ τῶν σπορίμων οἱ δε μαθηταὶ αὐτοῦ
Sabbaths through the corn-fields. And his disciples
 ἐπείνασαν καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχους καὶ ἐσθίειν **2+**
hungered, and they began to pluck ears of corn and to eat.
 οἱ δε Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ ἰδοὺ
And the Pharisees seeing, said to him, Behold,
 οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἐξεστὶ ποιεῖν ἐν
your disciples do what is not allowed to do on
 σαββάτῳ **3+** ὁ δε εἶπεν αὐτοῖς οὐκ ἀνέγνωτε τι
[the] Sabbath. And he said to them, Did you not read what
 ἐποίησε Δαβὶδ ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ'
David did when he hungered and the ones with
 αὐτοῦ **4+** πῶς εἰσήλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ
him? How he entered into the house of God, and
 τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν οὓς οὐκ ἐξόν
the bread loaves of the place setting he ate, which not allowable
 ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς
was] for him to eat, nor to the ones with him, except for the
 ἱερεῦσι μόνοις **5+** ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι
priests alone? Or did you not read in the law, that
 τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον
on the Sabbaths the priests in the temple the Sabbath

עָשָׂה דָּוִד כְּאֲשֶׁר רָעַב הוּא וְאֲנָשָׁיו :
 + אֲשֶׁר בָּא אֶל־בֵּית הָאֱלֹהִים וַיֹּאכַל
 אֶת־לֶחֶם הַפְּנִים אֲשֶׁר אֵינָנוּ מוֹתֵר לוֹ
 וְלֵאנָשָׁיו לֶאֱכֹל רַק לַפְּתָנִים לְבָדָם :
 + וְהֲלֹא קָרְאתֶם בַּתּוֹרָה כִּי בַשַּׁבָּתוֹת
 יִחַלְלוּ הַפְּתָנִים אֶת־הַשַּׁבָּת בַּמִּקְדָּשׁ וְאֵין
 לָהֶם עוֹן :
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלֹא קָרְאתֶם אֶת אֲשֶׁר

חֲזַק חַבְדֵּי יְהוָה חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי :
 + אֲחֵיכֶם חַל לַחֲבֵל אֶת־לִמְדָה
 הַלְּשׁוֹנָה וְפִאֲחוֹת וְזִכְרוּ אֶת־חַל מֵהַיָּד
 עַל־פִּי מֵהַיָּד לִמְדָה חַל לַחֲבֵל
 וְחַכְמַת אֶת־אֶת־לְחֵמֵי חַיֵּי :
 + אֲרֹם לֵאמֹר מִיֵּשֶׁבֶת אֶת־חַכְמַת
 חַמְבֵּל חַמְבֵּל לִמְדָה חַל לַחֲבֵל חַיֵּי :
 אֲרֹם :

βεβηλούσι και αναίτιοί εισι 6+ λέγω δε υμίν ότι του
 profane], and they are innocent? But I say to you that the
 ιερού μείζον εστίν ὡδε 7+ ει δε εγνώκειτε τι εστιν
 temple a greater than] is here. And if you had known what it is,
 ἔλεον θέλω και ου θυσίαν ουκ αν κατεδικάσατε
 Mercy I want and not sacrifice; you would not have judged against
 τους αναίτιους 8+ κύριος γαρ εστι του σαββάτου ο
 the innocent. master For is of the Sabbath the
 υιός του ανθρωπου 9+ και μεταβάς εκείθεν ήλθεν
 son of man]. And having crossed over from there, he came
 εις την συναγωγήν αυτών 10+ και ιδού άνθρωπος ην
 into their synagogue. And behold, there was a man
 την χείρα έχων ξηράν και επηρώτησαν αυτόν
 a hand having] withered. And they asked him,
 λέγοντες ει ἔξεστι τοις σάββασι θεραπεύειν ινα
 saying, Is it allowed on the Sabbaths to cure? that
 κατηγορήσωσιν αυτου 11+ ο δε ειπεν αυτοίς τις
 they should charge him. And he said to them, What
 ἔσται εξ υμών άνθρωπος ος ἔξει πρόβατον εν και
 will be of you man] who shall have sheep one], and
 εάν εμπέση τούτο τοις σάββασι εις βόθυνον ουχί
 if this one should fall on the Sabbaths into a cistern, shall not
 κρατήσει αυτό και εγερεί 12+ πόσω ουν διαφέρει
 [grab] hold of it and raise [it] ? How much then differs
 άνθρωπος προβάτου ὡστε ἔξεστι τοις σάββασι
 a man [than] a sheep? So that it is allowed on the Sabbaths

<p>וַאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי יִשְׁפָּח גְּדוּל מִן־הַמִּקְדָּשׁ: וְלוֹ יִדְעֶתֶם מֵהַהוּא שְׁנֵאמַר חֹסֵד חֲפֹצְתִי וְלֹא זָבַח לֹא הִרְשַׁעְתֶּם אֶת הַנְּקִיִּים: כִּי בֶן־הָאָדָם הוּא גַם־אֲרוֹן הַשְּׁבֵת: וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם אֶל־בֵּית הַכְּנֶסֶת שָׁלְתֶם: וְהִנֵּה־שָׁם אִישׁ וַיְדֹוּ יְבִשָּׁה</p>	<p>וַיִּשְׁאַלְוּהוּ הַמּוֹתֵר לְרַפָּא בַשְּׁבֵת לְמַעַן יִמְצְאוּ עָלָיו עֲלִילַת דְּבָרִים: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַיֵּשׁ בְּכֶם אָדָם אֲשֶׁר־לוֹ כֶּבֶשׂ אֶחָד וְנָפַל בְּבוֹר בַּשְּׁבֵת וְלֹא־יִחְזִיק בּוֹ וַיַּעֲלֵנוּ: וּמִה־יִקָּר אָדָם מִן־הַכֶּבֶשׂ לְכֵן מוֹתֵר לַעֲשׂוֹת טוֹבָה בַּשְּׁבֵת:</p>
---	---

<p>אֲנִי אֹמֵר לָכֶם וְגוֹ' כִּי יִשְׁפָּח מִן־הַמִּקְדָּשׁ: אֲלֵה וְגוֹ' נִחְיֶה מֵהַהוּא שְׁנֵאמַר חֹסֵד וְגוֹ' אֲנִי אֹמֵר לָכֶם וְגוֹ' חֲפֹצְתִי וְלֹא זָבַח לֹא הִרְשַׁעְתֶּם אֶת הַנְּקִיִּים: כִּי בֶן־הָאָדָם הוּא גַם־אֲרוֹן הַשְּׁבֵת וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם אֶל־בֵּית הַכְּנֶסֶת שָׁלְתֶם וְהִנֵּה־שָׁם אִישׁ וַיְדֹוּ יְבִשָּׁה</p>	<p>אֲנִי אֹמֵר לָכֶם וְגוֹ' כִּי יִשְׁפָּח מִן־הַמִּקְדָּשׁ: אֲלֵה וְגוֹ' נִחְיֶה מֵהַהוּא שְׁנֵאמַר חֹסֵד וְגוֹ' אֲנִי אֹמֵר לָכֶם וְגוֹ' חֲפֹצְתִי וְלֹא זָבַח לֹא הִרְשַׁעְתֶּם אֶת הַנְּקִיִּים: כִּי בֶן־הָאָדָם הוּא גַם־אֲרוֹן הַשְּׁבֵת וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם אֶל־בֵּית הַכְּנֶסֶת שָׁלְתֶם וְהִנֵּה־שָׁם אִישׁ וַיְדֹוּ יְבִשָּׁה</p>
--	--

καλῶς ποιεῖν 13+ τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ ἐκτεινον
well to do]. Then he says to the man, Stretch out
την χεῖρά σου και ἐξέτεινεν και ἀποκατεστάθη υγιῆς
your hand! And he stretched [it] out, and it was restored in health

ὡς ἡ ἄλλη 14+ οἱ δε Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον
as the other. And the Pharisees council took]

κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν 15+
against him, having gone forth, how they should destroy him.

ὁ δε Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν και
But Jesus having known he withdrew from there. And
ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί και ἐθεράπευσεν
followed him multitudes great], and he cured

αὐτούς πάντας 16+ και ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μη
them all. And he gave reproach to them that not

φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν 17+ ὅπως πληρωθῆ το
openly him [known] they should make], so that should be fulfilled the [thing]

ρηθέν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος 18+
having been spoken through Isaiah the prophet, saying,

ἰδοὺ ὁ παις μου ὃν ἠρέτισα ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν
Behold, my child whom I selected, my beloved for whom
εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου θήσω τὸ πνεύμά μου ἐπ'
takes pleasure in my soul]; I will put my spirit upon

αὐτὸν και κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ 19+ οὐκ
him, and judgment to the nations he will report]. He shall not

ερίσει οὐδέ κραυγᾶσει οὐδέ ἀκούσει τις ἐν ταῖς
contend nor cry out, nor shall anyone hear in the

πλατεῖαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ 20+ κάλαμον
squares his voice]. A reed

לְאָמַר: + וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִישׁ פָּשֵׁט אֶת־יָדְךָ וַיִּפְשֵׁט
+ הֵן עֲבָדִי בְּחֶרְתִּי בּוֹ יְדִידִי רָצָתָה נִפְשִׁי
אַתָּה וְתִרְפָּא וְתִשָּׁב כְּיָדוֹ הָאֲחֶרֶת:
נַתַּתִּי רוּחִי עָלָיו וּמִשְׁפָּט לְגוֹיִם יוֹצִיא:
+ לֹא יִצְעַק וְלֹא יִשָּׂא וְלֹא יִשְׁמִיעַ בַּחֲוֹץ
+ קוֹלוֹ:
+ קָנָה רָצוּץ לֹא יִשְׁבּוֹר וּפְשִׁתָּה כִּהְתָּה

וַיֹּאמֶר: + וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִישׁ פָּשֵׁט אֶת־יָדְךָ וַיִּפְשֵׁט
+ הֵן עֲבָדִי בְּחֶרְתִּי בּוֹ יְדִידִי רָצָתָה נִפְשִׁי
אַתָּה וְתִרְפָּא וְתִשָּׁב כְּיָדוֹ הָאֲחֶרֶת:
נַתַּתִּי רוּחִי עָלָיו וּמִשְׁפָּט לְגוֹיִם יוֹצִיא:
+ לֹא יִצְעַק וְלֹא יִשָּׂא וְלֹא יִשְׁמִיעַ בַּחֲוֹץ
+ קוֹלוֹ:
+ קָנָה רָצוּץ לֹא יִשְׁבּוֹר וּפְשִׁתָּה כִּהְתָּה

συντετριμμένον ου κατεάξει και λίνον τυφόμενον
 being broken he shall not break away, and flax smoldering]
 ου σβέσει ἕως αν εκβάλῃ εις νίκος
 he shall not extinguish, until whenever he should cast forth into victory
 την κρίσιν 21+ και εν τῷ ονόματι αὐτοῦ ἔθνη
 equity]. And in his name nations
 ελπιούσιν 22+ τότε προσηνήχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος
 shall hope. Then was brought to him one being demon-possessed,
 τυφλός και κωφός και εθεράπευσεν αὐτόν ὥστε τον
 blind and mute. And he cured him, so as for the
 τυφλόν και κωφόν και λαλεῖν και βλέπειν 23+ και
 blind and mute one even to speak and to see. And
 ἐξίσταντο πάντες οι ὄχλοι και ἔλεγον μήτι οὗτός
 were amazed all the multitudes] and said, not this
 εστιν ο χριστός ο υἱός Δαβίδ 24+ οι δε Φαρισαῖοι
 Is] the Christ, the son of David? But the Pharisees
 ακουσάντες εἶπον οὗτος ουκ εκβάλλει τα δαιμόνια
 having heard, said, This one does not cast out the demons,
 ει μη εν τῷ Βεελζεβούλ ἀρχοντι των δαιμονίων 25+
 except by Beelzebul [the] ruler of the demons.
 ειδώς δε ο Ιησούς τας ενθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αυτοίς
 knowing But Jesus] their thinking, said to them,
 πάσα βασιλεία μερισθείσα καθ' εαυτῆς ερημούται
 Every kingdom portioned out against itself is made desolate.
 και πάσα πόλις η οικία μερισθείσα καθ' εαυτῆς
 And every city or house being portioned out against itself
 ου σταθήσεται 26+ και ει ο σατανάς τον σατανάν
 shall not be left standing. And if Satan Satan

הַשָּׂדִים :
 + וַיִּשְׁוַע יָדַע אֶת־מַחְשְׁבוֹתָם וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם כֹּל־מִמְלַכְתָּה הֵנְחָלְתָּה
 עַל־עַצְמָה תַּחֲרַב וְכֹל־עִיר וּבַיִת
 הֵנְחָלְקִים עַל־עַצְמָם לֹא יִכּוֹנוּ :
 + וְהַשָּׁטָן אִם־יִגְרַשׁ אֶת־הַשָּׁטָן נִחְלָק
 עַל־עַצְמוֹ וַאִיִּכְכָּה תִּכּוֹן מִמְלַכְתּוֹ :
 לֹא יִכְבֶּנֶה עַד־יִוָּצֵא לְנֹצַח מִשְׁפָּט :
 + וְלִשְׁמוֹ גּוֹיִם יִיחָלוּ :
 + אִזְ הוֹבֵא אֵלָיו אִישׁ עוֹר וְאֵלֶם אֲשֶׁר אֶחָזוּ
 שָׂדַי וַיִּרְפְּאֵהוּ וַיִּדְבַּר הָאֵלֶם וְגַם רָאָה :
 + וַיִּתְמַהוּ כֹּל־הַמּוֹן הָעָם וַיֹּאמְרוּ הֲכִי זֶה
 בֶּן־דָּוִד :
 + וַיִּשְׁמְעוּ הַפְּרוּשִׁים וַיֹּאמְרוּ אִין זֶה מִגְּרִישׁ
 אֶת־הַשָּׂדִים כִּי אִם־עַל־יָדֵי בַעַל זְבוּל שָׂר

+ וַיֹּאמְרוּ אִין זֶה עֲשָׂה אֲנִיכֶם וְאִין לֹא תִפְעַם
 אֲנִיכֶם אֲלֵם כִּי־חַלְלוֹתִים יֵשׁוּ וְאִין :
 + וְעַד אִין זֶה תִּשְׁעֲבֹדוּם אֲנִיכֶם לְמַלְכֵם
 כִּי חַלְלוֹתֵם וְאִין חַלְלוֹתֵם עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם אֲנִיכֶם
 כִּי אֲנִיכֶם וְאִין חַלְלוֹתֵם עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם לֹא תִפְעַם :
 + אֲנִיכֶם שְׂמַחְתֶּם לְעַלְפֵיכֶם חַפְּזֵם עַל נַפְשׁוֹתֵם
 אֲנִיכֶם אֲנִיכֶם מִחַלְלוֹתֵם חַלְלוֹתֵם :
 לֹא יִשְׁוַע יָדַע אֶת־מַחְשְׁבוֹתָם וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם כֹּל־מִמְלַכְתָּה הֵנְחָלְתָּה
 עַל־עַצְמָה תַּחֲרַב וְכֹל־עִיר וּבַיִת
 הֵנְחָלְקִים עַל־עַצְמָם לֹא יִכּוֹנוּ :
 + וְהַשָּׁטָן אִם־יִגְרַשׁ אֶת־הַשָּׁטָן נִחְלָק
 עַל־עַצְמוֹ וַאִיִּכְכָּה תִּכּוֹן מִמְלַכְתּוֹ :
 לֹא יִכְבֶּנֶה עַד־יִוָּצֵא לְנֹצַח מִשְׁפָּט :
 + וְלִשְׁמוֹ גּוֹיִם יִיחָלוּ :
 + אִזְ הוֹבֵא אֵלָיו אִישׁ עוֹר וְאֵלֶם אֲשֶׁר אֶחָזוּ
 שָׂדַי וַיִּרְפְּאֵהוּ וַיִּדְבַּר הָאֵלֶם וְגַם רָאָה :
 + וַיִּתְמַהוּ כֹּל־הַמּוֹן הָעָם וַיֹּאמְרוּ הֲכִי זֶה
 בֶּן־דָּוִד :
 + וַיִּשְׁמְעוּ הַפְּרוּשִׁים וַיֹּאמְרוּ אִין זֶה מִגְּרִישׁ
 אֶת־הַשָּׂדִים כִּי אִם־עַל־יָדֵי בַעַל זְבוּל שָׂר

εκβάλλει εφ' εαυτόν εμερίσθη πως ουν σταθήσεται
casts out], against himself he portions]; how then shall [be left standing

η βασιλεία αυτού 27+ και ει εγώ εν Βεελζεβούλ
his kingdom]?, And if I by Beelzebul

εκβάλλω τα δαιμόνια οι υιοί υμών εν τίνι
cast out the demons, [[do] your sons by what [means]]

εκβάλλουσι διά τούτο αυτοί υμών έσονται κριταί
cast out? On account of this they will be your judges.

28+ ει δε εγώ εν πνεύματι θεού εκβάλλω τα δαιμόνια
But if I by spirit of God cast out the demons,

άρα έφθασεν εφ' υμάς η βασιλεία του θεού 29+ η
surely then came upon you the kingdom of God. Or

πως δύναται τις εισελθειν εις την οικίαν του ισχυρού
how is anyone able to enter into the house of a strong man

και τα σκεύη αυτού διαρπάσαι εάν μη πρώτον δήση
and his equipment plunder], if not first he ties up

τον ισχυρόν και τότε την οικίαν αυτού διαρπάσει 30+
the strong man? And then his house he shall plunder]?

ο μη ων μετ' εμού κατ' εμού εστι και ο μη
The one not being with me against me is], and the one not

συνάγων μετ' εμού σκορπίζει 31+ διά τούτο λέγω
gathering together with me disperses. On account of this I say

υμίν πάσα αμαρτία και βλασφημία αφεθήσεται τοις
to you, Every sin and blasphemy shall be forgiven to the

ανθρώποις η δε του πνεύματος βλασφημία ουκ
men; but the of the spirit blasphemy] shall not

+ וְאִם-אֲנִי מְגַרֵּשׁ אֶת-הַשְּׂדֵיִם
בְּבַעַל-זְבוּל בְּנִיכֶם בְּמִי יִגְרָשׁוּ
אַתֶּם עַל-כֵּן הִמָּה יִהְיוּ שְׂפֹטֵיכֶם :
+ וְאִם בְּרוּחַ אֱלֹהִים אֲנִי מְגַרֵּשׁ
אֶת-הַשְּׂדֵיִם הַגֵּה הַגֵּיעָה אֵלֵיכֶם מִלְכוּת
הָאֱלֹהִים :
+ אוֹ אֵיךְ יוּכַל אִישׁ לָבוֹא לְבַיִת הַגָּבוֹר

וְלָגוּל אֶת-כְּלָיו אִם-לֹא יֵאָסֵר בְּרֵאשׁוֹנָה
אֶת-הַגָּבוֹר וְאַחַר יִשְׁסֶה אֶת-בֵּיתוֹ :
+ כֹּל אֲשֶׁר אֵינְנוּ אִתִּי הוּא לְנִגְדִי
וְאֲשֶׁר אֵינְנוּ מִכֵּנֶס אִתִּי הוּא מִפְּוֹר :
+ עַל-כֵּן אֲנִי אֹמֵר לָכֶם כֹּל-חַטָּא וְגִדּוּף
יִסָּלַח לְאָדָם אֶדְ-גִּדּוּף הָרוּחַ לֹא יִסָּלַח
לְאָדָם :

+ אֲנִי אֲנִי בְּחַלְוֹתַי מְחַמֵּם לְמִי
וְאִם בְּחַלְוֹתַי בְּחַלְוֵי מְחַמֵּם לְמִי :
מְחַלְלֵי מִי מִי אֲנִי מְחַמֵּם לְחַלְוֵי אֲנִי :
+ אֲנִי בְּחַלְוֵי אֲנִי אֲנִי מְחַמֵּם לְחַלְוֵי אֲנִי :
וְאִם בְּחַלְוֵי אֲנִי מְחַמֵּם לְחַלְוֵי אֲנִי :

+ אֲנִי אֲנִי מְחַמֵּם לְחַלְוֵי אֲנִי

וְאִם בְּחַלְוֵי אֲנִי מְחַמֵּם לְחַלְוֵי אֲנִי :
אֲנִי אֲנִי מְחַמֵּם לְחַלְוֵי אֲנִי :
+ אֲנִי אֲנִי מְחַמֵּם לְחַלְוֵי אֲנִי :
אֲנִי אֲנִי מְחַמֵּם לְחַלְוֵי אֲנִי :
אֲנִי אֲנִי מְחַמֵּם לְחַלְוֵי אֲנִי :
אֲנִי אֲנִי מְחַמֵּם לְחַלְוֵי אֲנִי :

αφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις 32+ καὶ ὅς εἰάν τις εἴπῃ
 be forgiven to the men. And whoever should say
 λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου αφεθήσεται
 a word against the son of man, it shall be forgiven
 αὐτῷ ὁ δ' ἄν τις εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος
 him; but the one who should speak against the spirit
 τοῦ ἁγίου οὐκ αφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τῷ νῦν
 holy], it shall not be forgiven him, neither in the present

αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι 33+ ἢ ποιήσατε τὸ
 eon, nor in the one about to be. Then make the
 δένδρον καλόν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν ἢ
 tree good, and its fruit good; or
 ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ
 make the tree rotten, and its fruit
 σαπρὸν ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκειται
 rotten! For of the fruit the tree is known.

34+ γεννήματα ἐχιδνῶν πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν
 Offspring of vipers, how are you able good [things] to speak],
 πονηροὶ ὄντες ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς
 being wicked? For from out of the abundance of the

καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ 35+ ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ
 heart the mouth speaks. The good man from
 τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ
 the good treasury of the heart casts forth the
 ἀγαθὰ καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ
 good [things]; and the wicked man from the wicked

θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ πονηρά 36+ λέγω δε ὑμῖν ὅτι
 treasury casts forth the wicked [things]. But I say to you that

וְכָל אֲשֶׁר יִדְבַּר דְּבַר הַרְפָּה + וְיִלְדֵי צַפְעוֹנִים אֵיכָה תִּכְלְוּ לְדַבֵּר טוֹב +
 בְּכֵן-הָאָדָם יִסְלַח לוֹ וְהִמְחַרְףּ : וְאַתֶּם רְעִים כִּי-מִשְׁפַּעַת הַלֵּב יִדְבַּר הַפֶּה :
 אֶת-רוּחַ הַקִּדְשׁ לֹא יִסְלַח לוֹ + אִישׁ טוֹב מֵאֲוֶצֶר לְבוֹ הַטּוֹב מוֹצִיא :
 לֹא-בְעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא-לְעוֹלָם הַבָּא : אֶת-הַטּוֹב וְאִישׁ רָע מֵאֲוֶצֶר הָרַע מוֹצִיא רָע :
 + וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כָּל-מִלָּה בְּטִלְיָה אֲשֶׁר
 לְעֵץ נִשְׁחָת וְלִפְרִיֹו נִשְׁחָת כִּי בְּפְרִיֹו נִכְרַת
 הָעֵץ : יִדְבְּרוּ בְנֵי הָאָדָם וְתַנּוּ עָלֶיהָ חֲשָׁבוֹן בְּיוֹם
 הַדִּין :

+ וְכָל אֲשֶׁר יִדְבַּר דְּבַר הַרְפָּה + וְיִלְדֵי צַפְעוֹנִים אֵיכָה תִּכְלְוּ לְדַבֵּר טוֹב +
 בְּכֵן-הָאָדָם יִסְלַח לוֹ וְהִמְחַרְףּ : וְאַתֶּם רְעִים כִּי-מִשְׁפַּעַת הַלֵּב יִדְבַּר הַפֶּה :
 אֶת-רוּחַ הַקִּדְשׁ לֹא יִסְלַח לוֹ + אִישׁ טוֹב מֵאֲוֶצֶר לְבוֹ הַטּוֹב מוֹצִיא :
 לֹא-בְעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא-לְעוֹלָם הַבָּא : אֶת-הַטּוֹב וְאִישׁ רָע מֵאֲוֶצֶר הָרַע מוֹצִיא רָע :
 + וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כָּל-מִלָּה בְּטִלְיָה אֲשֶׁר
 לְעֵץ נִשְׁחָת וְלִפְרִיֹו נִשְׁחָת כִּי בְּפְרִיֹו נִכְרַת
 הָעֵץ : יִדְבְּרוּ בְנֵי הָאָדָם וְתַנּוּ עָלֶיהָ חֲשָׁבוֹן בְּיוֹם
 הַדִּין :

παν ρήμα αργόν ο εάν λαλήσωσιν οι άνθρωποι
every saying rough], which ever shall speak men],

αποδώσουσιν περι αυτού λόγον εν ημέρα κρίσεως 37 +
they shall render for it a reckoning in [the] day of judgment.

εκ γαρ των λόγων σου δικαιοθήση και εκ
For by your words you shall be justified, and by

των λόγων σου καταδικασθήση 38 + τότε απεκρίθησάν
your words you shall be condemned. Then answered

τινες των γραμματέων και Φαρισαίων λέγοντες
some of the scribes and Pharisees, saying,

διδάσκαλε θέλομεν από σου σημείον ιδείν 39 + ο δε
Teacher, we want from you a sign to see]. And he

αποκριθείς είπεν αυτοίς γενεά πονηρά και μοιχαλίσ
answering said to them, A generation wicked and adulterous

σημείον επιζητεί και σημείον ου δοθήσεται αυτή
a sign seeks anxiously]; and a sign shall not be given it,

ει μη το σημείον Ιωνά του προφήτου 40 + ώσπερ γαρ
except the sign of Jonah the prophet. For as

ην Ιωνάς εν τη κοιλία του κήτους τρεις ημέρας και
Jonah was in the belly of the whale three days and

τρεις νύκτας ούτως έσται ο υίός του ανθρώπου εν
three nights, so will [be the son of man] in

τη καρδια της γης τρεις ημέρας και τρεις νύκτας 41 +
the heart of the earth three days and three nights.

άνδρες Νινευίται αναστήσονται εν τη κρίσει μετά
Ninevite men shall rise up in the judgment with

της γενεάς ταύτης και κατακρινούσιν αυτήν ότι
this generation and shall condemn it, for

+ כִּי מִדְּבַר־רִיחַ תִּצְדֶּק וּמִדְּבַר־רִיחַ תִּחַוֶּיב׃
+ וַיַּעֲנוּ אַנְשֵׁים מִן־הַסּוּפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים׃
וַיֹּאמְרוּ רַבִּי חָפְצֵנוּ לִרְאוֹת אוֹת עַל־יָדְךָ׃
+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם דּוֹר רָע
וּמְנַאֲף מִבְּקֶשְׁלוֹ אוֹת וְאוֹת לֹא
יִתֶן־לוֹ בְּלִתִּי אִם־אוֹת יוֹנָה הַנְּבִיא׃
+ כִּי כַּאֲשֶׁר הָיָה יוֹנָה בְּמִעֵי הַדָּג

שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת בֵּין
יְהִיָּה בֶן־הָאָדָם בְּלִבְ הָאֲדָמָה
שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת׃
+ אַנְשֵׁי נִינְוָה יַעֲמְדוּ לְמִשְׁפַּט
עַם־הַדּוֹר הַזֶּה וַיִּרְשָׁעוּהוּ כִּי הֵם שָׁבוּ
בְקִרְיַאת יוֹנָה וְהָיָה־פֶה גָדוֹל מִיוֹנָה׃

חַלֵּל גִּלְגַּל וְנִסְחָיוֹ גַּם אֵנָּה
נִבְלָה־וְגַם חָטְאָה גִּתְּהָ וְגַם׃
+ מִן חֲלִיבִי׃ חַי וְאוֹרָהּ מִן חֲלִיבִי׃
הַאֲשֵׁר־שָׁם׃
+ מִן חֲטָאֵה אֵנָּה מִן חֲטָאֵה
מִן חֲטָאֵה אֵנָּה מִן חֲטָאֵה לִמְחַלְפֵה
עַל חֲטָאֵה מִן חֲטָאֵה חֲטָאֵה אֵלֵה׃
+ מִן חֲטָאֵה מִן חֲטָאֵה לִמְחַלְפֵה
חֲטָאֵה אֵלֵה׃ חֲטָאֵה אֵלֵה׃ חֲטָאֵה אֵלֵה׃

לֵךְ הַאֲשֵׁר־לִי לֵךְ אֵלֵה וְנִסְחָיוֹ גַּם
+ אֵנָּה חַי וְאוֹרָהּ מִן חֲטָאֵה
וְנִסְחָיוֹ גַּם אֵלֵה׃ חֲטָאֵה אֵלֵה׃
מִן חֲטָאֵה מִן חֲטָאֵה גַּם חֲטָאֵה
חֲטָאֵה אֵלֵה׃ חֲטָאֵה אֵלֵה׃
+ חֲטָאֵה מִן חֲטָאֵה גַּם חֲטָאֵה
חֲטָאֵה מִן חֲטָאֵה מִן חֲטָאֵה וְנִסְחָיוֹ
גַּם אֵלֵה׃ חֲטָאֵה מִן חֲטָאֵה׃

μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνά και ἰδοὺ πλείον
they repented at the proclamation of Jonah; and behold, a greater than

Ἰωνά ὧδε 42 + βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ
Jonah [is] here. [the] queen of [the] south shall rise in the
κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης και κατακρινεῖ αὐτήν
judgment with this generation and shall condemn it,
ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν
for she came from the ends of the earth to hear the
σοφίαν Σολομώντος και ἰδοὺ πλείον Σολομώντος
wisdom of Solomon; and behold, a greater than Solomon

ὧδε 43 + ὅταν δε τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ
[is] here. But whenever the unclean spirit should go forth from
τοῦ ἀνθρώπου διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητούν
the man, it goes through waterless places, seeking

ἀνάπαυσιν και οὐχ εὐρίσκει 44 + τότε λέγει
rest, and does not find. Then it says,
ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξήλθον και
I will return unto my house from where I came forth. And
ἐλθὼν εὐρίσκει σχολάζοντα σεσαρωμένον και
having come it finds relaxing, being swept, and

κεκοσμημένον 45 + τότε πορεύεται και παραλαμβάνει
being adorned. Then it goes and takes
μεθ' ἑαυτοῦ ἐπτά ἕτερα πνεύματα πονηρότερα
with himself seven other spirits more wicked
ἑαυτοῦ και εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ και γίνεται τα
than itself. And entering it dwells there; and becomes the
ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων
last of that man worse [than] the first.

מִלְכַּת תִּימָן תֵּעַמֵּד לְמִשְׁפַּט
עַם-הַדֹּר הַזֶּה וְתִרְשִׁיעֵנוּ כִּי בָאָה
מִקְצוֹת הָאָרֶץ לְשִׁמֵּעַ אֶת-חֻקֹּתַי
שְׁלֵמָה וְהִנֵּה-פֶה גָדוֹל מִשְׁלֵמָה:
וְהָרִוּחַ הַטְּמֵאָה אַחֲרַי צִאֲתָהּ
מִן-הָאָדָם הַשֵּׁטֶט בְּמִקְמוֹת צִיָּה
לְבַקֵּשׁ-לָהּ מְנוּחָה וְלֹא תִמְצָא:

אָז תֹּאמַר אֲשׁוּבָה אֶל-בֵּיתִי +
אֲשֶׁר יֵצְאֵתִי מִשָּׁם וּבָאָה וּמְצָאָה
אֹתוֹ מְפוּנָה וּמְטוּאָטָא וּמְהוֹדָר:
וְאַחַר תֵּלְךָ וְלִקְחָה עִמָּה שְׁבַע
רוּחוֹת אַחֲרוֹת רָעוֹת מְמֻנָּה וּבָאוּ וְשָׁכְנוּ
שָׁם וְהִיְתָה אַחֲרַיִת הָאָדָם הַהוּא רָעָה
מִרְאֲשִׁיתוֹ כִּן יִהְיֶה גַם-לְדוֹר הַרְעֵה הַזֶּה:

וְיִפְקֹד אֹתָם לְעֵבֶר וְיִשְׁמַח אֲנִי
בָּהֶם: +
וְיִשְׁמַח אֲנִי וְיִשְׁמַח אֲנִי
וְיִשְׁמַח אֲנִי וְיִשְׁמַח אֲנִי: +
וְיִשְׁמַח אֲנִי וְיִשְׁמַח אֲנִי
וְיִשְׁמַח אֲנִי וְיִשְׁמַח אֲנִי
וְיִשְׁמַח אֲנִי וְיִשְׁמַח אֲנִי: +

וְיִפְקֹד אֹתָם לְעֵבֶר וְיִשְׁמַח אֲנִי
בָּהֶם: +
וְיִשְׁמַח אֲנִי וְיִשְׁמַח אֲנִי
וְיִשְׁמַח אֲנִי וְיִשְׁמַח אֲנִי: +
וְיִשְׁמַח אֲנִי וְיִשְׁמַח אֲנִי
וְיִשְׁמַח אֲנִי וְיִשְׁמַח אֲנִי
וְיִשְׁמַח אֲנִי וְיִשְׁמַח אֲנִי: +

οὕτως ἔσται και τη γενεά ταύτη τη πονηρά 46+ ἔτι δε
 So it will be also [to] generation this evil]. And yet
 αυτού λαλούντος τοις ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ και
 of his speaking to the multitudes, behold, the mother and
 οι αδελφοί αυτού εἰστήκεισαν ἔξω ζητούντες
 his brothers stood outside, seeking
 αὐτῷ λαλήσαι 47+ εἶπε δε τις αὐτῷ ἰδοὺ
 to speak to him. And said a certain one to him, Behold,
 ἡ μήτηρ σου και οι αδελφοί σου ἔξω εἰστήκασιν
 your mother and your brothers [are] outside standing,
 ζητούντές σοι λαλήσαι 48+ ο δε αποκριθείς εἶπε τῷ
 seeking to speak to you. And he responding said to the one
 εἰπόντι αὐτῷ τις εστιν ἡ μήτηρ μου και τίνες εἰσίν
 speaking to him, Who is my mother, and who are
 οι αδελφοί μου 49+ και εκτείνας την χεῖρα αυτού ἐπί
 my brothers? And stretching out his hand unto
 τους μαθητάς αυτού εἶπεν ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου και
 his disciples, he said, Behold, my mother and
 οι αδελφοί μου 50+ ὅστις γαρ αν ποιήση το θέλημα
 my brothers. For who ever should do the will
 του πατρός μου του εν ουρανοῖς αὐτός μου
 of my father, of the one in heavens, he my
 αδελφός και αδελφή και μήτηρ εστίν
 brother and sister and mother is].

13 ג

1+ εν δε τη ημέρα εκείνη εξελθὼν ο Ιησοῦς ἀπὸ της
 And in that day, Jesus having gone forth from the

+ וַיֵּשׁ יְדוֹ עַל-תְּלִמְיָדָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲמִי
 וְאֶחָיו :
 + כִּי כָּל הָעֹשֶׂה רְצוֹן אָבִי שֶׁבְּשָׁמַיִם הוּא
 אָח וְאָחוֹת וְאֵם לִי :
 + וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ מִן-הַבַּיִת
 וַיֵּשֶׁב עַל-הַרִים :
 + עוֹדְנָנוּ מְדַבֵּר אֶל-הַמּוֹן הָעַם וְהִנֵּה אָמוֹ
 וְאֶחָיו עֹמְדֵי בַחוּץ וְהֵם מְבַקְּשִׁים לְדַבֵּר
 אִתּוֹ :
 + וַיַּוְבֵד אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה אָמְךָ וְאֶחָיְךָ
 עֹמְדִים בַּחוּץ וּמְבַקְּשִׁים לְדַבֵּר אִתְּךָ :
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל-הָאִישׁ הַמְּנִיד
 לֹא מִי הִיא אֲמִי וּמִי הֵם אֶחָיו :

+ וַיֵּשׁ יְדוֹ עַל-תְּלִמְיָדָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲמִי
 וְאֶחָיו :
 + כִּי כָּל הָעֹשֶׂה רְצוֹן אָבִי שֶׁבְּשָׁמַיִם הוּא
 אָח וְאָחוֹת וְאֵם לִי :
 + וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ מִן-הַבַּיִת
 וַיֵּשֶׁב עַל-הַרִים :
 + עוֹדְנָנוּ מְדַבֵּר אֶל-הַמּוֹן הָעַם וְהִנֵּה אָמוֹ
 וְאֶחָיו עֹמְדִים בַּחוּץ וְהֵם מְבַקְּשִׁים לְדַבֵּר
 אִתּוֹ :
 + וַיַּוְבֵד אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה אָמְךָ וְאֶחָיְךָ
 עֹמְדִים בַּחוּץ וּמְבַקְּשִׁים לְדַבֵּר אִתְּךָ :
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל-הָאִישׁ הַמְּנִיד
 לֹא מִי הִיא אֲמִי וּמִי הֵם אֶחָיו :

οικίας ἐκάθητο παρά την θάλασσαν 2+ και
house, sat down by the sea. And
συνήχθησαν προς αὐτόν ὄχλοι πολλοί ὥστε αὐτόν
were gathered together with him multitudes great], so that he
εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθήσθαι και πας ὁ ὄχλος
into the boat having stepped] sat down; and all the multitude
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει 3+ και ἐλάλησεν αὐτοῖς
upon the shore stood]. And he spoke to them
πολλά ἐν παραβολαῖς λέγων ἰδοὺ ἐξήλθεν ὁ
many [things] in parables, saying, Behold, came forth the one
σπείρων του σπειρεῖν 4+ και ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν
sowing to sow. And in his sowing,
α μεν ἐπεσε παρά την οδὸν και ἦλθε τα
some [seed] indeed fell by the way, and came the
πετεινά και κατέφαγεν αὐτά 5+ ἀλλὰ δε ἐπεσεν ἐπὶ τα
birds] and ate them. And others fell upon the
πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχε γην πολλήν και εὐθέως
rocky [places], where it did not have earth much]. And immediately
ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ εἶχειν βάθος γῆς 6+
it rose up, on account of the not having a depth of earth.
ἡλίου δε ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη και διὰ τὸ
But [the] sun having risen scorched it; and on account of the
μὴ εχειν ρίζαν ἐξηράνθη 7+ ἀλλὰ δε ἐπεσεν ἐπὶ τας
not having root it was dried up. And others fell by the
ἀκάνθας και ἀνέβησαν αὶ ἀκανθαὶ και ἀπέπνιξαν
thorn-bushes, and ascended the thorn-bushes] and choked

+ וַיִּקְהָלוּ אֵלָיו הַמּוֹן עִם רַב וַיֵּרֶד
אֶל-הָאֲנָנִיָּה וַיֵּשֶׁב בָּהּ וְכָל-הָעָם עֹמְדִים
עַל-שִׁפְתַי הַיָּם:
+ וַיֵּרֶב לְדַבֵּר אֵלֵיהֶם בְּמִשְׁלִים
לְאמֹר הִנֵּה הַזֵּרֵעַ יֵצֵא לְזֵרֵעַ:
+ וַיִּזְרַע וַיִּפֹּל מִן-הַזֵּרֵעַ עַל-יַד
הַדֶּרֶךְ וַיָּבֹאוּ הָעוֹף וַיֹּאכְלוּהוּ:

+ וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל עַל-מְקָם הַסְּלָעִים
אֲשֶׁר אֵין שָׁם אֲדָמָה תִּרְבֶּה וַיִּמְהַר
לְצִמְחַת כִּי אֵין לוֹ עִמָּק אֲדָמָה:
+ וַיְהִי כַזֵּרֵחַ הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּצְרַב וַיִּיבֶשׁ כִּי
אֵין-לוֹ שֶׁרֶשׁ:
+ וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל בֵּין הַקִּצִּים וַיַּעֲלוּ הַקִּצִּים
וַיִּמְעֹכּוּהוּ:

+ אֲנָנִיָּה וַיֵּשֶׁב בָּהּ וְכָל-הָעָם עֹמְדִים
עַל-שִׁפְתַי הַיָּם:
+ וַיֵּרֶב לְדַבֵּר אֵלֵיהֶם בְּמִשְׁלִים
לְאמֹר הִנֵּה הַזֵּרֵעַ יֵצֵא לְזֵרֵעַ:
+ וַיִּזְרַע וַיִּפֹּל מִן-הַזֵּרֵעַ עַל-יַד
הַדֶּרֶךְ וַיָּבֹאוּ הָעוֹף וַיֹּאכְלוּהוּ:

+ אֲנָנִיָּה וַיֵּשֶׁב בָּהּ וְכָל-הָעָם עֹמְדִים
עַל-שִׁפְתַי הַיָּם:
+ וַיֵּרֶב לְדַבֵּר אֵלֵיהֶם בְּמִשְׁלִים
לְאמֹר הִנֵּה הַזֵּרֵעַ יֵצֵא לְזֵרֵעַ:
+ וַיִּזְרַע וַיִּפֹּל מִן-הַזֵּרֵעַ עַל-יַד
הַדֶּרֶךְ וַיָּבֹאוּ הָעוֹף וַיֹּאכְלוּהוּ:

αὐτά 8+ ἀλλά δε ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν και
 them. And others fell upon the earth good], and
 ἐδίδου καρπὸν ὁ μεν εκατόν ὁ δε ἐξήκοντα ὁ δε
 yielded fruit; some indeed a hundred, and some sixty, and some
 τριάκοντα 9+ ὁ ἔχων ὠτα ἀκούειν ἀκουέτω 10+ και
 thirty. The one having ears to hear, let him hear! And
 προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ διατί εν
 having come, the disciples said to him, Why in
 παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς 11+ ὁ δε ἀποκριθεὶς εἶπεν
 parables do you speak to them? And he answering said
 αὐτοῖς ὅτι υμῖν δέδοται γνῶναι τα μυστήρια της
 to them that, To you has been given to know the mysteries of the
 βασιλείας των ουρανῶν ἐκείνοις δε ου δέδοται 12+
 kingdom of the heavens, but to those it has not been given.
 ὅστις γαρ ἔχει δοθήσεται αὐτῷ και περισσευθήσεται
 For whosoever has, it shall be given to him, and he shall abound;
 ὅστις δε ουκ ἔχει και ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ
 but whosoever does not have, even what he has shall be lifted from him.
 13+ διὰ τούτο εν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλώ ὅτι
 On account of this in parables I speak to them]. For
 βλέποντες ου βλέπουσιν και ἀκούοντες ουκ
 seeing they do not see, and hearing they do not
 ἀκούουσιν ουδέ συνιούσιν 14+ και ἀναπληροῦται ἐπ'
 hear, nor perceive. And is fulfilled by

+ וַיִּשְׂא אֶשְׂרָף נָפֶל עַל-הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה וַיִּתֵּן
 פְּרִי זֶה מֵאָה שְׁעָרִים וְזֶה שְׁשִׁים וְזֶה שְׁלֹשִׁים :
 + מִי אֲשֶׁר לוֹ אָזְנוֹיִם לְשִׁמְעַע יִשְׁמָע :
 + וַיִּגְשׂוּ אֵלָיו הַתַּלְמִידִים וַיֹּאמְרוּ
 לָמָּה זֶה בְּמִשְׁלִים תְּדַבֵּר אֵלֵיהֶם :
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר כִּי לָכֵם נָתַן לְדַעַת
 אֶת-סוּדוֹת מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם וְלָהֶם לֹא נָתַן :

+ כִּי מִי שִׁישׁ-לוֹ נָתַן וַיִּתֵּן לוֹ וַיַּעֲדִיף וּמִי
 שִׂאִין לוֹ גַם מִה-שִׁישׁ-לוֹ יִנְטֹל מִמֶּנּוּ :
 + עַל-כֵּן בְּמִשְׁלִים אֲדַבֵּר אֵלֵיהֶם כִּי
 בְּרֵאֶתָם לֹא יֵרְאוּ וּבְשִׁמְעָם לֹא יִשְׁמָעוּ
 אֶת-לֹא יִבְנִינוּ :
 + וְהַתְּקוּיִים בָּהֶם נְבוֹאֵת יִשְׁעֵיהֶוּ הָאֲמַרְת
 שְׁמָעוּ שְׁמָעוּ וְאֶל-תְּבִינוּ וְרֵאוּ רֵאוּ
 וְאֶל-תְּדַעוּ :

+ וַיִּשְׂא אֶשְׂרָף נָפֶל עַל-הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה
 וַיִּתֵּן פְּרִי זֶה מֵאָה שְׁעָרִים וְזֶה שְׁשִׁים וְזֶה שְׁלֹשִׁים :
 + מִי אֲשֶׁר לוֹ אָזְנוֹיִם לְשִׁמְעַע יִשְׁמָע :
 + וַיִּגְשׂוּ אֵלָיו הַתַּלְמִידִים וַיֹּאמְרוּ
 לָמָּה זֶה בְּמִשְׁלִים תְּדַבֵּר אֵלֵיהֶם :
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר כִּי לָכֵם נָתַן לְדַעַת
 אֶת-סוּדוֹת מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם וְלָהֶם לֹא נָתַן :

+ וַיִּשְׂא אֶשְׂרָף נָפֶל עַל-הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה
 וַיִּתֵּן פְּרִי זֶה מֵאָה שְׁעָרִים וְזֶה שְׁשִׁים וְזֶה שְׁלֹשִׁים :
 + מִי אֲשֶׁר לוֹ אָזְנוֹיִם לְשִׁמְעַע יִשְׁמָע :
 + וַיִּגְשׂוּ אֵלָיו הַתַּלְמִידִים וַיֹּאמְרוּ
 לָמָּה זֶה בְּמִשְׁלִים תְּדַבֵּר אֵלֵיהֶם :
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר כִּי לָכֵם נָתַן לְדַעַת
 אֶת-סוּדוֹת מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם וְלָהֶם לֹא נָתַן :

αυτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα ἀκοή
 them the prophecy of Isaiah, the one saying, Hearing
 ακούσετε και ου μη συνήτε και βλέποντες
 you shall hear, and in no way should you perceive; and seeing

βλέψετε και ου μη ἴδητε 15+ επαχύνθη γαρ ἡ
 you shall see, and in no way should you know. was thickened For the
 καρδία του λαού τούτου και τοις ὠσὶ βαρέως
 heart of this people], and with the ears heavily
 ἤκουσαν και τους οφθαλμούς αυτών εκάμμυσαν
 they heard, and of their eyes they closed the eyelids];
 μήποτε ἴδωσι τοις οφθαλμοῖς και τοις ὠσίν
 lest at any time they should see with the eyes, and [with] the ears
 ακούσωσιν και τη καρδία συνώσι και επιστρέψωσι
 should hear, and the heart should perceive, and they should turn,

και ἰάσομαι αυτούς 16+ υμών δε μακάριοι
 and I shall heal them. your But blessed [are]]

οι οφθαλμοί ὅτι βλέπουν και τα ὠτα υμών ὅτι
 eyes, for they see, and your ears, for

ακούει 17+ ἀμήν γαρ λέγω υμῖν ὅτι πολλοί προφήται
 they hear. For amen I say to you, that many prophets

και δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν α βλέπετε και
 and just ones desired to behold what you see, and

ουκ εἶδον και ακούσαι α ακούετε και ουκ ἤκουσαν
 beheld not; and to hear what you hear, and heard not.

18+ υμεῖς ουν ακούσατε την παραβολήν του
 You then hear the parable of the one

σπείροντος 19+ παντός ακούοντος τον λόγον της
 sowing. Every one hearing the word of the

כִּי הַשָּׁמַן לְבַהֲעֵם הַזֶּה וְאַזְנוֹי הַכָּבֵד
 וְעֵינָיו הַשֹּׁעַ פֶּן־יִרְאֶה בְּעֵינָיו וּבְאַזְנוֹי
 יִשְׁמַע וּלְבָבוֹ יִבִּין וְשֹׁב וּרְפָא לוֹ:
 + וְאַתֶּם אֲשֶׁר־עֵינֵיכֶם כִּי תִרְאֶינָה וְאַזְנוֹיכֶם
 כִּי תִשְׁמַעְנָה:
 + כִּי־אָמֵן אֵמַר אֲנִי לְכֶם נְבִיאִים
 וְצַדִּיקִים רַבִּים נִכְסְפוּ לִרְאֹת אֵת
 אֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים וְלֹא רָאוּ וְלִשְׁמַע
 אֵת אֲשֶׁר אַתֶּם שֹׁמְעִים וְלֹא שָׁמְעוּ:
 + לְכֵן אַתֶּם שֹׁמְעֵי־נֹא אֵת מִשַּׁל הַזִּזְרֵעַ:
 + כֹּל־אִישׁ שִׁמַּע אֶת־דְּבַר הַמַּלְכוּת
 וְלֹא יְבִינְהוּ וּבָא הָרָע וְחָטַף אֶת־הַזִּזְרֵעַ
 בְּלִבָּבוֹ הוּא הַנִּזְרָע עַל־יַד הַדֹּרֵךְ:

+ אֲשֶׁר אֵתְּמַר אֲנִי לְכֶם נְבִיאִים
 וְצַדִּיקִים רַבִּים נִכְסְפוּ לִרְאֹת אֵת
 אֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים וְלֹא רָאוּ וְלִשְׁמַע
 אֵת אֲשֶׁר אַתֶּם שֹׁמְעִים וְלֹא שָׁמְעוּ:
 + לְכֵן אַתֶּם שֹׁמְעֵי־נֹא אֵת מִשַּׁל הַזִּזְרֵעַ:
 + כֹּל־אִישׁ שִׁמַּע אֶת־דְּבַר הַמַּלְכוּת
 וְלֹא יְבִינְהוּ וּבָא הָרָע וְחָטַף אֶת־הַזִּזְרֵעַ
 בְּלִבָּבוֹ הוּא הַנִּזְרָע עַל־יַד הַדֹּרֵךְ:
 + אֲשֶׁר אֵתְּמַר אֲנִי לְכֶם נְבִיאִים
 וְצַדִּיקִים רַבִּים נִכְסְפוּ לִרְאֹת אֵת
 אֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים וְלֹא רָאוּ וְלִשְׁמַע
 אֵת אֲשֶׁר אַתֶּם שֹׁמְעִים וְלֹא שָׁמְעוּ:
 + לְכֵן אַתֶּם שֹׁמְעֵי־נֹא אֵת מִשַּׁל הַזִּזְרֵעַ:
 + כֹּל־אִישׁ שִׁמַּע אֶת־דְּבַר הַמַּלְכוּת
 וְלֹא יְבִינְהוּ וּבָא הָרָע וְחָטַף אֶת־הַזִּזְרֵעַ
 בְּלִבָּבוֹ הוּא הַנִּזְרָע עַל־יַד הַדֹּרֵךְ:

βασιλείας και μη συνιέντος έρχεται ο πονηρός και
kingdom, and not perceiving, there comes the evil one, and
αρπάζει το εσπαρμένον εν τη καρδία αυτού ούτός
seizes by force the thing being sown in his heart. This

εστιν ο παρά την οδόν σπαρείς 20+ ο δε επί τα
is the one by the way being sown. And the one by the
πετρώδη σπαρείς ούτός εστιν ο τον λόγον ακούων
rocky [places] being sown, this is the one the word hearing],

και ευθύς μετά χαράς λαμβάνων αυτόν 21+ ουκ έχει
and straightway with joy receives it; he has no
δε ρίζαν εν εαυτώ αλλά πρόσκαιρός εστι γενομένης
but] root in himself, but is temporary. taking place
δε θλίψεως η διωγμού διά τον λόγον ευθύς
And affliction] or persecution on account of the word, straightway

σκανδαλίζεται 22+ ο δε εις τας ακάνθας σπαρείς
he is caused to stumble. And the one in the thorn-bushes being sown,
ούτός εστιν ο τον λόγον ακούων και η μέριμνα
this is the one the word hearing], and the anxiety
του αιώνος τούτου και η απάτη του πλούτου
of this eon, and the deception of riches

συμπνίγει τον λόγον και άκαρπος γίνεται 23+ ο δε
chokes out the word, and unfruitful he becomes]. But the one
επί την γην την καλήν σπαρείς ούτός εστιν ο τον
upon the earth good being sown], this is the one the
λόγον ακούων και συνιών ος δη καρποφορεί και
word hearing], and perceiving; who indeed bears fruit, and
ποιεί ο μεν εκατόν ο δε εξήκοντα ο δε τριάκοντα
produces some indeed a hundred, and some sixty, and some thirty.

24+ άλλην παραβολήν παρέθηκεν αυτοίς λέγων
Another parable he pointed out to them, saying,

וְהַנְזָרַע עַל־מְקוֹם הַסְּלָעִים הוּא
הַשְּׂמִיעַ אֶת־הַדְּבָר וּמִיָּד יִקְחֶנּוּ בְשִׂמְחָה:
וְלוֹ אֵין שָׂרֵשׁ תְּחִתּוֹ וְיִקּוּם
רַק לְשָׁעָה וּבִהְיוֹת צָרָה וְרִדְיָה
בְּגִלְלֵי הַדְּבָר יִכָּשֵׁל כְּרָנֵעַ:
וְהַנְזָרַע אֶל־הַקִּצְיִם הוּא הַשְּׂמִיעַ

אֶת־הַדְּבָר וְדֹאנָת הָעוֹלָם הִזָּה וְנִכְלִי הָעֵשֶׁר
יִמְעֹכוּ אֶת־הַדְּבָר וּפְרִי לֹא־יִהְיֶה לוֹ:
וְהַנְזָרַע עַל־הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה הוּא הַשְּׂמִיעַ
אֶת־הַדְּבָר וּמִבֵּין אֹתוֹ אֶף־יַעֲשֶׂה פְרִי וְנָתַן
זֶה מֵאָה שְׁעָרִים וְזֶה שְׁשִׁים וְזֶה שְׁלֹשִׁים:
וְיִשֶׁם לְפָנֵיהֶם מִשָּׁל אַחֵר וַיֹּאמֶר

וְהַנְזָרַע עַל־מְקוֹם הַסְּלָעִים הוּא
הַשְּׂמִיעַ אֶת־הַדְּבָר וּמִיָּד יִקְחֶנּוּ בְשִׂמְחָה:
וְלוֹ אֵין שָׂרֵשׁ תְּחִתּוֹ וְיִקּוּם
רַק לְשָׁעָה וּבִהְיוֹת צָרָה וְרִדְיָה
בְּגִלְלֵי הַדְּבָר יִכָּשֵׁל כְּרָנֵעַ:
וְהַנְזָרַע אֶל־הַקִּצְיִם הוּא הַשְּׂמִיעַ

וְהַנְזָרַע עַל־מְקוֹם הַסְּלָעִים הוּא
הַשְּׂמִיעַ אֶת־הַדְּבָר וּמִיָּד יִקְחֶנּוּ בְשִׂמְחָה:
וְלוֹ אֵין שָׂרֵשׁ תְּחִתּוֹ וְיִקּוּם
רַק לְשָׁעָה וּבִהְיוֹת צָרָה וְרִדְיָה
בְּגִלְלֵי הַדְּבָר יִכָּשֵׁל כְּרָנֵעַ:
וְהַנְזָרַע אֶל־הַקִּצְיִם הוּא הַשְּׂמִיעַ

ωμοιώθη η βασιλεία των ουρανών ανθρώπω

is like The kingdom of the heavens] a man

σπείροντι καλόν σπέρμα εν τω αγρώ αυτού 25 + εν δε
sowing good seed in his field. And during

τω καθεύδειν τους ανθρώπους ήλθεν αυτού ο εχθρός
the sleeping of the men, came his enemy]

και έσπειρε ζιζάνια αναμέσον του σίτου και
and sowed tares in the midst of the grain, and

απήλθεν 26 + ότε δε εβλάστησεν ο χόρτος και καρπόν
went forth. And when burst forth the blade], and fruit

εποίησε τότε εφάνη και τα ζιζάνια 27 +
produced], then appeared also the tares.

προσελθόντες δε οι δούλοι του οικοδεσπότη είπον
And coming forward, the manservants of the master of the house said

αυτώ κύριε ουχί καλόν σπέρμα έσπειρας εν τω σω
to him, O Master, was it not good seed you sowed in your

αγρώ πόθεν ουν έχει τα ζιζάνια 28 + ο δε έφη αυτοίς
field? from where then have the tares? And he said to them,

εχθρός άνθρωπος τούτο εποίησεν οι δε δούλοι είπον
an enemy, a man did this. And the manservants said

αυτώ θέλεις ουν απελθόντες συλλέξομεν αυτά 29 +
to him, Do you want then having gone forth we gather them?

ο δε έφη ου μήποτε συλλέγοντες τα ζιζάνια
And he said, No, lest gathering the tares

εκριζώσητε άμα αυτοίς τον σίτον 30 + άφετε
you should root out together with them the grain. Allow

<p>מלכות השמים דומה לאדם אשר זרע זרע טוב בשדהו: + ויהי בהיות האנשים ישנים ויבא איבו ויזרע זונגין בין החטים וילך לו: + וכאשר פרח הדשא ניעש פרי ויראו גם הזונגין: + ויגשו עבדיו בעל-הבית ויאמרו אליו אדנינו הלא זרע טוב זרעת בשדהך ומאין לו הזונגין:</p>	<p>+ ויאמר להם איש איב עשה זאת ויאמרו אליו העבדים התחפץ כין-גלף ונלקט אתם: + ויאמר לא פון-תלקטו את-הזונגין וישרשתם גם את-החטים: + הניחו אתם ויגדלו שניהם יחד עד-הקציר והיה פעת הקציר ואמרתיו לקוצרים לקטו בראשונה</p>
--	---

<p>אָמַן וְגַם מִלְכָּה אֵלֶּה וְגַם לְחַטֵּי אִיּוֹן אִי אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה + אֵלֶּה וְגַם אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אִיּוֹן אִי אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה: + אֵלֶּה וְגַם אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה: + אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה</p>	<p>בְּמִלְכָּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה + אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה: + אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה: + אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה + אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה אֵלֶּה</p>
---	---

συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρα μέχρι του θερισμού και εν
 to grow together both] until the harvest! And at
 τῷ καιρῷ του θερισμού ἐρῶ τοῖς θερισταῖς
 the time of the harvest I will say to the harvesters,
 συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια και δήσατε αὐτὰ εἰς
 Gather together first the tares, and tie them into
 δέσμας πρὸς το κατακαύσαι αὐτὰ τον δε σίτον
 a bundle so as to incinerate them! but the grain

συναγάγετε εἰς την αποθήκην μου 31 + ἄλλην
 you gather together unto my storehouse! Another
 παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων ομοία ἐστὶν ἡ
 parable he pointed out to them, saying, is likened The
 βασιλεία των ουρανῶν κόκκῳ σινάπεως ὃν λαβὼν
 kingdom of the heavens] to a kernel of mustard, which having taken

ἄνθρωπος ἐσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ 32 + ὁ
 a man], sowed in his field; the one which
 μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων των σπερμάτων ὅταν δε
 lesser indeed is] of all the seeds; but whenever
 αὐξηθῆ μείζον των λαχάνων ἐστὶ και γίνεται
 it should grow, greater the vegetation is], and it becomes
 δένδρον ὥστε ελθεῖν τὰ πετεινά του ουρανοῦ και
 a tree, so as for to come the birds of the heaven] and

κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ 33 + ἄλλην
 encamp in its branches. Another
 παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς ομοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
 parable he spoke to them, is likened The kingdom
 των ουρανῶν ζύμη ἣν λαβούσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς
 of the heavens] to yeast, which having taken, a woman hides in
 ἀλεύρου σάτα τρία εἰς οὐ εἰς οὐ εἰς οὐ εἰς οὐ
 of flour seahs three], until of which [time] is leavened

אֶת-הַזֵּינִין וְאֶנְדוּ אֹתָם אֲנֻנְדוֹת
 לְשָׂרְפָם וְאֶת הַחֹטִיִּים אֶסְפוּ לְאוֹצָרַי׃
 + וַיִּשֶׂם לְפָנֵיהֶם מִשָּׁל אַחַר וַיֹּאמֶר
 מִלְכוֹת הַשָּׁמַיִם דּוֹמָה לְגַרְנֵי שֶׁל-חֲרָדֵל
 אֲשֶׁר לְקַחוּ אִישׁ וַיִּזְרַע בְּשָׂדֵהוּ׃
 + וְהוּא קֹטֵן מִכָּל-הַזֵּרְעִים וּכְאֲשֶׁר

צֶמַח גָּדוֹל הוּא מִן-הַיְרֻקוֹת וְהָיָה לְעֵץ
 עַד-אֲשֶׁר יֵבֵאוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם וְקִנְנוּ בְּעֵנָפוֹ׃
 + וַיִּשָּׂא עוֹד מִשָּׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 מִלְכוֹת הַשָּׁמַיִם דּוֹמָה לְשֵׂאֵר
 אֲשֶׁר לְקַחְתּוּ אִשָּׁה וְתַמְנֵן בְּשֵׁלֶשׁ
 סָאִים קֶמַח עַד כִּי-יִחְמֵן כּוֹלּוֹ׃

חֲדָתָא לְסֵי גָּא אֲכֹכְתָא וְסֵי גָּא אֲכָּ
 אֲכָּ לְסֵי אֲכָּ אֲכָּ לְסֵי אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ

אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ
 אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ אֲכָּ

όλον ³⁴⁺ ταύτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν
 [the] entire [amount]]. All these [things] Jesus spoke in
 παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις καὶ χωρὶς παραβολῆς
 parables to the multitudes, and without the help of parables
 οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς ³⁵⁺ ὅπως πληρωθῆ το
 he did not speak to them. So that should be fulfilled the [thing]
 ρηθέν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος ανοίξω ἐν
 having been spoken through the prophet, saying, I shall open in
 παραβολαῖς τὸ στόμα μου ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ
 parables my mouth; I will bellow things being hidden from
 καταβολῆς κόσμου ³⁶⁺ τότε ἀφείς τοὺς ὄχλους ἦλθεν
 [the] founding of [the] world. Then dismissing the multitudes, went
 εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς καὶ προσήλθον αὐτῷ
 into the house [Jesus]. And came forward to him
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες φράσον ἡμῖν τὴν
 his disciples, saying, Expound to us the
 παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ ³⁷⁺ ὁ δὲ
 parable of the tares of the field. And
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ σπείρων τὸ καλόν
 answering he said to them, The one sowing the good
 σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ³⁸⁺ ὁ δὲ ἀγρός
 seed is the son of man; and the field
 ἐστὶν ὁ κόσμος τὸ δὲ καλόν σπέρμα οὗτοί ἐσιν οἱ
 is the world; and the good seed, these are the
 υἱοὶ τῆς βασιλείας τα δὲ ζιζάνια ἐσιν οἱ υἱοὶ τοῦ
 sons of the kingdom; and the tares are the sons of the
 πονηροῦ ³⁹⁺ ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ
 wicked one; and the enemy, the one sowing them is the

כָּל־אֱלֹהֵי דְבַר יִשׁוּעַ בְּמִשְׁלִים אֶל־הַמּוֹנִין +
 הָעָם וּבְכֹלֵי מִשְׁלַל לֹא דְבַר אֲלֵיהֶם דְּבַר :
 לְמַלְאָת אֵת אֲשֶׁר דְּבַר הַנְּבִיא לֵאמֹר +
 אֶפְתָּחָהּ בְּמִשְׁלַל פִּי אֲבִיעָהּ חִידוֹת מִנִּי־קִדְּם :

אִזְ שִׁלַּח יִשׁוּעַ אֶת־הַמּוֹנִין הָעָם וַיָּבֵא +
 הַבַּיְתָה וַיְנַשְׂנוּ אֵלָיו תִּלְמִידָיו וַיֹּאמְרוּ

בְּאֶרְ־נָא לָנוּ אֶת־מִשְׁלַל זִוְנֵי הַשְּׂדֵה :
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַזֹּרֵעַ
 אֶת־הַזֹּרֵעַ הַטּוֹב הוּא בֶן־הָאָדָם :
 + וְהַשְּׂדֵה הוּא הָעוֹלָם וְהַזֹּרֵעַ הַטּוֹב בְּנֵי
 הַמַּלְכוּת הֵם וְהַזִּוְנִין בְּנֵי הָרַע הַמָּה :
 + וְהָאֵיב אֲשֶׁר זָרְעָם הוּא הַשָּׂטָן וְהַקְּצִיר
 הוּא קִץ הָעוֹלָם וְהַקְּצָרִים הֵם הַמַּלְאָכִים :

מִן־לֵב גַּלְתָּהּ כֹּל־נֶעַד בְּפִלְסֵיהִי לְחַטָּה +
 מִן־לֵב פִּלְסֵיהִי לֵב כֹּל־לֵב מִן־לֵב חַטָּה :
 + אֲבִי וַיְנַשְׂלֵהּ וַיֹּסֶר וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנֵי
 נַפְשָׁהּ וַיֹּאמֶר אֲפֹשֶׁת בְּנֵהּ, כִּי־לֵב־וֹ אֲכַד
 חֲסִידָהּ וַיִּסָּר מִן־מִן־וַיִּחַטְּאֵם וַיִּחַטְּאֵם :
 + מִן־לֵב נֶעַד עַבְדִּי לְחַטָּה מִן־לֵב לְחַטָּה
 מִן־לֵב לֵב לֵב לֵב לֵב לֵב לֵב לֵב לֵב לֵב

פֶּעַם לְ כֹל־לֵב מִן־לֵב מִן־לֵב מִן־לֵב :
 + מִן־לֵב חַטָּה מִן־לֵב לֵב מִן־לֵב מִן־לֵב :
 + וַיִּסָּר לְבָבָהּ אֲפֹשֶׁת, בְּנֵי וַיִּחַטְּאֵם :
 + מִן־לֵב מִן־לֵב מִן־לֵב מִן־לֵב מִן־לֵב :
 + וַיִּסָּר לְבָבָהּ מִן־לֵב מִן־לֵב מִן־לֵב :
 + וַיִּסָּר לְבָבָהּ מִן־לֵב מִן־לֵב מִן־לֵב :
 + וַיִּסָּר לְבָבָהּ מִן־לֵב מִן־לֵב מִן־לֵב :

διάβολος ο δε θερισμός συντέλεια του αιώνός εστιν
 devil; and the harvest [[the] completion of the age is];
 οι δε θερισταί άγγελοί εισιν 40+ ώσπερ ουν συλλέγεται
 and the harvesters are angels. As then are collected together
 τα ζιζάνια και πυρί κατακαίεται ούτως έσται εν τη
 the tares and in fire incinerated], so it will be in the
 συντελεία του αιώνος τούτου 41+ αποστελεί ο υίός
 completion of this eon. shall send forth The son
 του ανθρώπου τους αγγέλους αυτού και συλλέξουσιν
 of man] his angels, and they shall gather together
 εκ της βασιλείας αυτού πάντα τα σκάνδαλα και
 from his kingdom all the ones causing offence, and
 τους ποιούντας την ανομίαν 42+ και βαλούσιν αυτούς
 the ones committing lawlessness. And they shall throw them
 εις την κάμινον του πυρός εκεί έσται ο κλαυθμός
 into the furnace of the fire; there, there shall be the weeping
 και ο βρυγμός των οδόντων 43+ τότε οι δίκαιοι
 and the gnashing of the teeth. Then the just
 εκλάμπουσιν ως ο ήλιος εν τη βασιλεία
 shall shine forth as the sun in the kingdom
 του πατρός αυτών ο έχων ώτα ακούειν ακουέτω 44+
 of their father. The one having ears to hear let him hear!
 πάλιν ομοία εστιν η βασιλεία των ουρανών θησαυρώ
 Again is likened the kingdom of the heavens] to a treasure
 κεκρυμμένω εν τω αγρώ ον ευρών άνθρωπος
 being hidden in the field, which having found a man

+ וְהָיָה כְּאִשֶּׁר יִלְקְטוּ הַזּוֹנִיִּין וְנִשְׂרְפוּ
 בְּאֵשׁ כֵּן יִהְיֶה לְקֵץ הָעוֹלָם הַזֶּה:
 + בְּיַם הַיָּם יִשְׁלַח אֶת־מַלְאָכָיו וְלִקְטוּ
 מִמְּלַכּוֹתָיו אֵת כָּל־הַמְּכַשְׁלוֹת וְאֵת כָּל־פְּעֻלֵי
 הָאָוֶן:
 + וְהִשְׁלִיכוּ אֹתָם אֶל־תֵּנוּר הָאֵשׁ
 שָׁם תִּהְיֶה הַיִּלְלָה וְחִרְק הַשָּׁנִים:
 +

+ אִזּ יִזְהִירוּ הַצַּדִּיקִים כְּשֶׁמֶשׁ בְּמַלְכוּת
 אֲבִיהֶם מִי אֲשֶׁר לוֹ אָזְנוֹיִם לְשִׁמְעַ יִשְׁמַע:
 + עוֹד דּוֹמָה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם
 לְאוֹצֵר טָמוּן בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר מְצָאוּ
 אִישׁ וַיִּטְמְנֶהוּ וּבִשְׂמֻחָתוֹ יִלְד וּמָכַר
 אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וּקְנָה אֶת־הַשָּׂדֶה הַהוּא:
 +

+ ܘܗܝܘܬܐ ܟܝܘܢ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ
 ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ:
 + ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ
 ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ:
 +

+ ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ
 ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ
 ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ:
 + ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ
 ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ:
 +

+ ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ:
 + ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ
 ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ:
 + ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ
 ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ:
 + ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ
 ܘܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ ܕܥܝܢܐ:
 +

ἔκρυψε και από της χαράς αυτού υπάγει και πάντα
 hid, and from the joy of it goes and all
 όσα έχει πωλεί και αγοράζει τον αγρόν εκείνον 45 +
 as much as he has he sells, and he buys that field.
 πάλιν ομοία εστίν η βασιλεία των ουρανών ανθρώπω
 Again is likened the kingdom of the heavens] to a man,
 εμπόρω ζητούντι καλούς μαργαρίτας 46 + ος ευρών
 a merchant seeking good pearls; who having found
 ένα πολύτιμον μαργαρίτην απελθών πέπρακε πάντα
 one valuable pearl, having gone forth sells all
 όσα είχε και ηγόρασεν αυτόν 47 + πάλιν ομοία εστίν
 as much as he has, and buys it. Again is likened
 η βασιλεία των ουρανών σαγήνη βληθείση εις την
 the kingdom of the heavens] to a dragnet being thrown into the
 θάλασσαν και εκ παντός γένους συναγαγούση 48 + ην
 sea, and of every kind gathering together; which
 ότε επληρώθη αναβιβάσαντες επί τον αιγιαλόν και
 when it was filled, having been hauled upon the shore, and
 καθίσαντες συνέλεξαν τα καλά εις αγγεία τα δε
 having sat down they gather together the good [things] into receptacles, and the
 σαπρά έξω έβαλον 49 + ούτως έσται εν τη συντελεία
 rotten out they throw]. Thus shall it be in the completion
 του αιώνος εξελεύσονται οι άγγελοι και αφοριούσι
 of the age; shall go forth the angels], and they shall separate
 τους πονηρούς εκ μέσου των δικαίων 50 + και
 the evil ones from [the] midst of the righteous. And
 βαλούσιν αυτούς εις την κάμινον του πυρός εκεί
 they shall throw them into the furnace of the fire; there,

+ עוד דוֹמָה מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם לְאִישׁ
 סוֹחֵר הַמְּבַקֵּשׁ מִרְגְּלֵי־וֹת טֹבוֹת:
 + וְכֹאֲשֶׁר מָצָא מִרְגְּלֵי־וֹת אַחַת יִקְרָה מֵאֵד
 הַלֵּךְ וַיִּמְכַּר אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקֶּן אֶת־הָ:
 + עוד דוֹמָה מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם
 לְמִכְמֶרֶת אֲשֶׁר הִשְׁלָכָה לַיָּם
 וּמִיָּמִינִים שׁוֹנִיִּים וַאֲסָפוּ לְתוֹכָהּ:
 +

+ וְכֹאֲשֶׁר נִמְלְאָה הָעֵלֶוּ אֶתְּהָ אֶל־שִׁפְתֵי
 הַיָּם וַיִּשְׁבוּ וַיִּלְקְטוּ אֶת־הַמִּינִים הַטּוֹבִים
 לְתוֹךְ הַכַּלִּים וְאֵת הַרְעִים הִשְׁלִיכוּ:
 + כֵּן יִהְיֶה לְקֶץ הָעוֹלָם הַמְּלֹאֲכִים וַיָּצֵאוּ
 וַהֲבָדִילוּ אֶת־הַרְשָׁעִים מִתּוֹךְ הַצְּדִיקִים:
 + וְהַשְּׁלִיכוּם אֶל־תַּנּוּר הָאֵשׁ שָׁם
 תִּהְיֶה הַיִּלְלָה וְחִרְק הַשָּׁנִים:
 +

+ וְהָאֵת אֲנִי מְלַחֵם אֶתְּהָ אֶל־שִׁפְתֵי
 הַיָּם וַיִּשְׁבוּ וַיִּלְקְטוּ אֶת־הַמִּינִים הַטּוֹבִים
 לְתוֹךְ הַכַּלִּים וְאֵת הַרְעִים הִשְׁלִיכוּ:
 + כֵּן יִהְיֶה לְקֶץ הָעוֹלָם הַמְּלֹאֲכִים וַיָּצֵאוּ
 וַהֲבָדִילוּ אֶת־הַרְשָׁעִים מִתּוֹךְ הַצְּדִיקִים:
 + וְהַשְּׁלִיכוּם אֶל־תַּנּוּר הָאֵשׁ שָׁם
 תִּהְיֶה הַיִּלְלָה וְחִרְק הַשָּׁנִים:
 +

+ וְהָאֵת אֲנִי מְלַחֵם אֶתְּהָ אֶל־שִׁפְתֵי
 הַיָּם וַיִּשְׁבוּ וַיִּלְקְטוּ אֶת־הַמִּינִים הַטּוֹבִים
 לְתוֹךְ הַכַּלִּים וְאֵת הַרְעִים הִשְׁלִיכוּ:
 + כֵּן יִהְיֶה לְקֶץ הָעוֹלָם הַמְּלֹאֲכִים וַיָּצֵאוּ
 וַהֲבָדִילוּ אֶת־הַרְשָׁעִים מִתּוֹךְ הַצְּדִיקִים:
 + וְהַשְּׁלִיכוּם אֶל־תַּנּוּר הָאֵשׁ שָׁם
 תִּהְיֶה הַיִּלְלָה וְחִרְק הַשָּׁנִים:
 +

ἔσται ὁ κλαυθμός και ὁ βρυγμός των οδόντων 51 +
 there shall be the weeping and the gnashing of the teeth.
 λέγει αυτοίς ὁ Ἰησοῦς συνήκατε ταῦτα πάντα λέγουσιν
 says to them Jesus], Do you perceive all these [things] ? They say
 αὐτῷ ναι κύριε 52+ ὁ δε εἶπεν αυτοίς διὰ τούτο
 to him, Yes, O Lord. And he said to them, On account of this
 πας γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν των
 every scribe discipled into the kingdom of the
 ουρανῶν ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη ὅστις
 heavens is likened to a man, a master of a house, who
 ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ και παλαιὰ 53 +
 casts out from his treasury new and old.
 και ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς
 And it came to pass when Jesus finished

τας παραβολὰς ταύτας μετήρεν ἐκείθεν 54+ και
 these parables, he moved on from there. And
 ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν
 having come into his fatherland, he taught them in
 τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ὥστε ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς και
 their synagogue, so as to overwhelm them, and
 λέγειν πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη και αἱ
 [for them] to say, From what place [is] this one, this wisdom, and the
 δυνάμεις 55+ οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός
 [works of] power? not Is this] the of the fabricator son]?
 οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ και
 Is not his mother called Mary, and
 οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ Ἰάκωβος και Ἰωσὴς και Σίμων και
 his brothers James, and Joses, and Simon, and

הַאֵלֶּה וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם :
 וַיָּבֵא אֶל-אַרְצוֹ וַיְלַמֵּד אֹתָם בְּבֵית
 וַיִּאמְרוּ אֵלָּה וַיִּאמְרוּ אֵלָיו הֵן אֲדֹנָינוּ :
 וַיִּאמְרוּ אֵלֵיהֶם עַל-כֵּן כָּל-סוֹפֵר מְלֻמָּד
 לְמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם הֲוֵמָה לְאִישׁ בַּעַל-בַּיִת
 הַמּוֹצֵא מֵאוֹצְרוֹ חֲדָשׁוֹת וְגַם יְשָׁנוֹת :
 וַיְהִי כִכְלוֹת יִשׁוּעַ לְדַבֵּר אֶת-הַמִּשְׁלִים +

וַיִּבֶן אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
 וַיִּבְנֵהוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַנְיָמִן וְלְבִנְיָמִן
 וְלְבִנְיָמִן וְלְבִנְיָמִן וְלְבִנְיָמִן :
 וְלְבִנְיָמִן וְלְבִנְיָמִן וְלְבִנְיָמִן :
 וְלְבִנְיָמִן וְלְבִנְיָמִן וְלְבִנְיָמִן :
 וְלְבִנְיָמִן וְלְבִנְיָמִן וְלְבִנְיָמִן :
 וְלְבִנְיָמִן וְלְבִנְיָמִן וְלְבִנְיָמִן :

Ιούδας 56+ και αι αδελφαί αυτού ουχί πάσαι προς
Judas? And his sisters, not all with

ημάς εισί πόθεν ουν τούτω ταύτα πάντα 57+ και
us are they]? From where then to this one these [things] [are] all]? And

εσκανδαλίζοντο εν αυτώ ο δε Ιησούς είπεν αυτοίς
they were offended by him. But Jesus said to them,

ουκ έστι προφήτης άτιμος ει μη εν τη πατρίδι αυτού
is not A prophet] without honor, except in his fatherland,

και εν τη οικία αυτού 58+ και ουκ εποίησεν εκεί
and in his house. And he did not do there

δυνάμεις πολλές διά την απιστίαν αυτών
[[works] of power many] because of their unbelief.

14 71

1+ εν εκείνω τω καιρώ ήκουσεν Ηρώδης ο
In that time heard Herod the

τετράρχης την ακοήν Ιησού 2+ και είπε τοις
tetrarch] the report of Jesus. And he said [to]

παισίν αυτού ούτός εστιν Ιωάννης ο βαπτιστής αυτός
his servants, This is John the Baptist; he

ηγέρθη από των νεκρών και διά τούτο αι
is risen from the dead; and because of this the

δυνάμεις ενεργούσιν εν αυτώ 3+ ο γαρ Ηρώδης
[works of] power are exerted in him. For Herod

κρατήσας τον Ιωάννην έδησεν αυτόν και έθετο εν
having held John, bound him and put [him] in

וַאֲחִיּוֹתָיו הָלֹא כּוֹלֵן אֶתְנּוּ
הֵן וּמֵאִין אֵיפּוֹא לּוֹ כָּל־אֵלֶּה:
וַיְהִי לָהֶם לְמִכְשׁוֹל וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם
אֵין תִּנְבִּיא נִקְלָה אִם־לֹא בְּאֶרֶצוֹ וּבְבֵיתוֹ:
וְלֹא־עָשָׂה שָׁם נִבְּוִרוֹת רַבּוֹת מִפְּנֵי חֶסֶד
אֱמוּנָתָם:

+
בְּעֵת הַהִיא שָׁמַע הוֹרְדוֹס

שֶׁר־רִבֵּעַ הַמְּדִינָה אֶת שִׁמְעַ יֵשׁוּעַ:
וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרָיו זֶה הוּא יוֹחָנָן
הַמְּטַבִּיל אֲשֶׁר נִעוֹר מִן־הַמֵּתִים
עַל־כֵּן תִּפְחֹת פְּעֻלִים בּוֹ:
כִּי הוֹרְדוֹס תָּפַשׂ אֶת־יוֹחָנָן
וַיֹּאסְרֵהוּ וַיִּשְׁמְחֵהוּ בְּבֵית הַסֵּהר בְּגִלְל
הוֹרְדוּדִיָּה אֲשֶׁת פִּילְפּוֹס אָחִיו:

+
וְאֵלֶּם אֲרָאִים לְמַעַן לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים:
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים:
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים:
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים:

+
וְאֵלֶּם אֲרָאִים לְמַעַן לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים:
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים:
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים:
וְאֵלֶּם לֵדַע לִי כִּי אֵלֶּם אֲרָאִים:

φυλακή **διά** Ηρωδιάδα **την** γυναίκα Φιλίππου
 prison, on account of Herodias the wife of Philip

του αδελφού αυτού **4+** **έλεγε** **γάρ** **αυτώ** ο Ιωάννης
 his brother. said For to him John],

ουκ **έξεστί** **σοι** **έχειν** **αυτήν** **5+** **και** **θέλων**
 It is not allowed to you to have her. And wanting

αυτόν **αποκτείνειν** **εφοβήθη** **τον** **όχλον** **ότι** **ως**
 to kill him, he feared the multitude, for as

προφήτην **αυτόν** **είχον** **6+** **γενεσίων** **δε** **αγομένων**
 a prophet him they held]. And a birthday being celebrated

του Ηρώδου **ωρχήσατο** **η** **θυγάτηρ** **της** **Ηρωδιάδος** **εν**
 of Herod, danced the daughter of Herodias] in

τω **μέσω** **και** **ήρεσε** **τω** **Ηρώδη** **7+** **όθεν** **μεθ'** **όρκου**
 the midst, and she pleased Herod. Whereupon with an oath

ωμολόγησεν **αυτή** **δούναν** **ο** **εάν** **αιτήσεται** **8+** **η** **δε**
 he acknowledged to give to her what ever she asked. And she,

προβιβασθείσα **υπό** **της** **μητρός** **αυτής** **δος** **μοι** **φησίν**
 being forced by her mother -- Give to me, she says,

ώδε **επί** **πίνακι** **την** **κεφαλήν** **Ιωάννου** **του** **βαπτιστού**
 here upon a platter the head of John the Baptist!

9+ **και** **ελυπήθη** **ο** **βασιλεύς** **διά** **δε** **τους** **όρκους**
 And fretted the king], but on account of the oaths,

και **τους** **συνανακειμένους** **εκέλευσεν** **δοθήναι** **10+** **και**
 and the ones reclining together with [him] , he bid [it] to be given. And

+ וְאָמְרָה שְׂמָה אֶת־הַדְּבָרִים
 בְּפִיָּה וַתִּשְׁאַל לֵאמֹר תִּנְהַלֵּי פֶה
 בְּקַעֲרָה אֶת־רֹאשׁ יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל:
 + וַיֵּצֵר לְמִלְךָ אֶף בְּעֵבֹר הַשְּׂבוּעָה
 וְהַמְסֻבִּים עִמּוֹ צָוָה לָתֵת לָהּ:
 + וַיִּשְׁלַח וַיִּשְׂא אֶת־רֹאשׁ יוֹחָנָן מֵעֵלְיוֹ
 בְּבֵית הַסֵּהר:
 + כִּי אָמַר יוֹחָנָן אֵלָיו אֲסֻרָה הִיא לָךְ:
 + וַיִּבְקֶשׁ לְהַרְגוֹ וַיִּירָא אֶת־הַהֶמְוֹן כִּי
 לִנְבִיא חֲשָׁבוּהוּ:
 + וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא הוֹלְכֵת הַזֶּרְדִּים וַתִּרְקַד
 בַּת־הַזֶּרְדִּים בְּתוֹכָם וַתִּיטָב בְּעֵינֵי הַזֶּרְדִּים:
 + וַיִּשָּׁבַע לָהּ וַיֹּאמֶר מִתַּת־שְׂאֵל נַפְשֶׁךָ וְאַתָּן
 לָךְ:

+ לֹא יִנְהַל לֹא יִלְחָם וְהָיָה לְכָל אִישׁ אִישׁ
 + מִן מִן חָלַף וְחָלַף אִישׁ לְאִישׁ אִישׁ
 מִן מִן חָלַף וְחָלַף אִישׁ לְאִישׁ חָבִיבִים:
 + וַיֵּצֵא לֹא לְחַלְכַּל חָלַף וְיָם
 חָבִיבִים אֲסֻרָה חָבִיבִים לֹא:
 + וַיִּשְׁלַח וַיִּשְׂא אֶת־רֹאשׁ יוֹחָנָן מֵעֵלְיוֹ
 בְּבֵית הַסֵּהר:
 + אִישׁ אִישׁ לֹא לְחַלְכַּל חָבִיבִים
 חָבִיבִים אֲסֻרָה חָבִיבִים לֹא:
 + וַיִּשְׁלַח וַיִּשְׂא אֶת־רֹאשׁ יוֹחָנָן מֵעֵלְיוֹ
 בְּבֵית הַסֵּהר:
 + חָבִיבִים אֲסֻרָה חָבִיבִים לֹא:
 חָבִיבִים אֲסֻרָה חָבִיבִים לֹא:

πέμψας ἀπεκεφάλισε τον Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ 11 +
 having sent forth, he beheaded John in the prison.
 καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἠνέχθη ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ
 And his head was brought upon a platter, and was given to the
 κορασίῳ καὶ ἤνεγκε τὴν μητρί αὐτῆς 12 + καὶ
 young woman. And she brought [it] [to] her mother. And
 προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤραν τὸ σῶμα καὶ
 having come his disciples] carried the body, and
 ἔθαψαν αὐτό καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ 13 +
 buried it. And having come, they reported [to] Jesus.
 καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ
 And having heard Jesus] withdrew from there in a boat
 εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν καὶ ἀκούσαντες οἱ
 unto a desolate place in private. And having heard, the
 ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων 14 +
 multitudes followed him on foot from the cities.
 καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον καὶ
 And having come forth, Jesus beheld a great multitude, and
 ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσε
 he was moved with compassion over them, and he cured
 τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν 15 + οὐσίας δὲ γενομένης
 their ill ones. And evening having become,
 προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες
 there came forward to him his disciples, saying,
 ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν
 is desolate The place], and the hour already went by;
 ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς
 dismiss the multitudes, that having gone forth into the

וַיִּבְיֹאוּ אֶת־רֵאשִׁי בְּקַעְרָה וַיִּתְּנוּ
 אַחֲרָיו בְּרִגְלֵיהֶם מִן־הָעָרִים :
 וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ וַיֵּרָא הַמּוֹן עִם־רֵב וַיִּהְיֶמוּ
 מֵעַיִן לָהֶם וַיִּרְפֵּא אֶת־הַחֲלָשִׁים אֲשֶׁר בָּהֶם :
 וַיְהִי לַעֵת עָרֵב וַיִּגְשׂוּ אֵלָיו
 תְּלָמִידָיו וַיֹּאמְרוּ הַמָּקוֹם חָרֵב וְגַם־נֹטָה
 הַיּוֹם שָׁלַחָה אֶת־הַמּוֹן הָעַם וַיִּלְכוּ
 אֶל־הַכְּפָרִים לְקַנּוֹת לָהֶם אֶכְלָ :
 וַיִּבְיֹאוּ אֶת־רֵאשִׁי בְּקַעְרָה וַיִּתְּנוּ
 אַחֲרָיו בְּרִגְלֵיהֶם מִן־הָעָרִים :
 וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ וַיֵּרָא הַמּוֹן עִם־רֵב וַיִּהְיֶמוּ
 מֵעַיִן לָהֶם וַיִּרְפֵּא אֶת־הַחֲלָשִׁים אֲשֶׁר בָּהֶם :
 וַיְהִי לַעֵת עָרֵב וַיִּגְשׂוּ אֵלָיו
 תְּלָמִידָיו וַיֹּאמְרוּ הַמָּקוֹם חָרֵב וְגַם־נֹטָה
 הַיּוֹם שָׁלַחָה אֶת־הַמּוֹן הָעַם וַיִּלְכוּ
 אֶל־הַכְּפָרִים לְקַנּוֹת לָהֶם אֶכְלָ :

וַיִּבְיֹאוּ אֶת־רֵאשִׁי בְּקַעְרָה וַיִּתְּנוּ
 אַחֲרָיו בְּרִגְלֵיהֶם מִן־הָעָרִים :
 וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ וַיֵּרָא הַמּוֹן עִם־רֵב וַיִּהְיֶמוּ
 מֵעַיִן לָהֶם וַיִּרְפֵּא אֶת־הַחֲלָשִׁים אֲשֶׁר בָּהֶם :
 וַיְהִי לַעֵת עָרֵב וַיִּגְשׂוּ אֵלָיו
 תְּלָמִידָיו וַיֹּאמְרוּ הַמָּקוֹם חָרֵב וְגַם־נֹטָה
 הַיּוֹם שָׁלַחָה אֶת־הַמּוֹן הָעַם וַיִּלְכוּ
 אֶל־הַכְּפָרִים לְקַנּוֹת לָהֶם אֶכְלָ :

κώμας αγοράσωσιν εαυτοίς βρώματα 16+ ο δε Ιησούς
 towns they should buy foods for themselves! But Jesus
 είπεν αυτοίς ου χρείαν έχουσιν απελθείν δότε αυτοίς
 said to them, No need do they have to go forth, you give to them
 υμείς φαγείν 17+ οι δε λέγουσιν αυτώ ουκ
 yourselves [something] to eat! And they say to him, We do not
 έχομεν ὡδε ει μη πέντε ἄρτους και δύο ιχθύας 18+
 have [anything] here except for five bread loaves and two fishes.
 ο δε είπε φέρετέ μοι αυτούς ὡδε 19+ και κελεύσας
 And he said, Bring them to me here! And having bid
 τους ὄχλους ανακλιθῆναι επί τους χόρτους και
 the multitudes to lie down upon the grass, and
 λαβών τους πέντε ἄρτους και τους δύο ιχθύας
 having taken the five bread loaves, and the two fishes,
 αναβλέψας εις τον ουρανόν ευλόγησε και κλάσας
 having looked up into the heaven, he blessed. And having broken,
 έδωκε τοις μαθηταίς τους ἄρτους ο δε μαθηταί τοις
 he gave to the disciples the bread loaves, and the disciples to the
 ὄχλοις 20+ και έφαγον πάντες και εχορτάσθησαν και
 multitudes. And all ate and were filled. And
 ήραν το περισσεύον των κλασμάτων δώδεκα
 they lifted the abounding pieces -- twelve
 κοφίνους πλήρεις 21+ οι δε εσθίοντες ήσαν άνδρες
 hampers full. And the ones having eaten were men
 ὡσει πεντακισχίλιοι χωρίς γυναικών και παιδίων 22+
 about five thousand], apart from women and children.

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵינֶם צָרִיכִים
 לְלֶכֶת תְּנוּ אִתְּכֶם לָהֶם לֶאֱכֹל:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵינְנוּ פֹה כִּי
 אִם־תְּמַשֵּׁת כְּבָרוֹת־לָחֶם וּשְׁנַי דְּגָוִים:
 + וַיֹּאמֶר הִבִּיאוּם אֵלַי הִנֵּה:
 + וַיֵּצֵאוּ אֶת־הָעָם לְשֶׁבֶת עַל־הַדֶּשָׁא
 וַיִּקַּח אֶת־תְּמַשֵּׁת כְּבָרוֹת־הַלֶּחֶם
 וְאֶת־שְׁנַי הַדְּגָוִים וַיִּשָּׂא עֵינָיו הַשָּׁמַיְמָה

וַיְבָרֶךְ וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן אֶת־הַלֶּחֶם
 לַתְּלַמִּידִים וְהַתְּלַמִּידִים נָתְנוּ לָעָם:
 + וַיֵּאָכְלוּ כֻלָּם וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּשְׂאוּ
 מִן־הַכֶּפְתוּתִים הַנּוֹתָרִים שְׁנַיִם עָשָׂר סֵלִים
 מִלֵּאִים:
 + וְהָאֹכְלִים כְּתַמַּשֵּׁת אֲלָפִים אִישׁ מִלֶּבֶד
 הַנָּשִׁים וְהַטָּף:
 + וַיֵּאָץ יִשׁוּעַ בְּתַלְמִידָיו לָרֶדֶת

+ וְהָיָה אֵת־כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה יֵשׁוּעַ
 לְחַיְהוּתָם לְחַיְהוּתָם לְחַיְהוּתָם:
 + וְהָיָה אֵת־כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 אֵלָיו שְׂמֵחַ יֵשׁוּעַ וְהָיָה לְעָם:
 + וְהָיָה אֵת־כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 לְחַיְהוּתָם:
 + וְהָיָה אֵת־כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 לְחַיְהוּתָם לְחַיְהוּתָם לְחַיְהוּתָם

וְהָיָה אֵת־כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 לְחַיְהוּתָם לְחַיְהוּתָם לְחַיְהוּתָם:
 + וְהָיָה אֵת־כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 אֵלָיו שְׂמֵחַ יֵשׁוּעַ וְהָיָה לְעָם:
 + וְהָיָה אֵת־כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 לְחַיְהוּתָם:
 + וְהָיָה אֵת־כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 לְחַיְהוּתָם לְחַיְהוּתָם לְחַיְהוּתָם

και ευθέως ηνάγκασεν ο Ιησούς τους μαθητάς αυτού
 And immediately compelled Jesus] his disciples
 εμβήναι εις το πλοίον και προάγειν αυτόν εις το
 to step into the boat, and to lead before him unto the
 πέραν εώς ου απολύση τους όχλους 23 + και
 other side, until of which he should dismiss the multitudes. And
 απολύσας τους όχλους ανέβη εις το όρος κατ' ιδίαν
 having dismissed the multitudes, he ascended into the mountain in private
 προσεύξασθαι οψίας δε γενομένης μόνος ην εκεί 24 +
 to pray. And evening being come, alone he was there].
 το δε πλοίον ήδη μέσον της θαλάσσης ην
 And the boat already in [the] midst of the sea was],
 βασανιζόμενον υπό των κυμάτων ην γαρ εναντίος ο
 being tormented by the waves; was for adverse the
 άνεμος 25 + τετάρτη δε φυλακή της νυκτός απήλθε
 wind]. And [the] fourth watch of the night went forth
 προς αυτούς ο Ιησούς περιπατών επί της θαλάσσης
 to them Jesus] walking upon the sea.
 26 + και ιδόντες αυτόν οι μαθηταί επί την θάλασσαν
 And seeing him the disciples upon the sea
 περιπατούντα εταράχθησαν λέγοντες ότι
 walking] were disturbed, saying that,
 φάντασμα εστι και από του φόβου έκραξαν 27 +
 It is a phantom! And from the fear they cried out.
 ευθέως δε ελάλησεν αυτοίς ο Ιησούς λέγων θαρσείτε
 And immediately spoke to them Jesus], saying, Courage!

באָנִיָּה לְעֵבֶר לְפָנָיו אֶל־עֵבֶר
 הַיָּם עַד אֲשֶׁר־יִשְׁלַח אֶת־הָעָם :
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־הָעָם וַיַּעַל הַהָרָה בְּדָד
 לְהַתְּפַלֵּל וַיְהִי־עָרֵב וְהוּא לְבָדּוֹ שָׁמָּה :
 + וְהָאֲנִיָּה בָּאָה עַד חֲצִי הַיָּם
 וְהַנְּגִלִים יִטְרַפּוּתָּהּ כִּי הָרוּחַ לִנְגִדָּה :
 + וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַרְבִּיעִית וַיָּבֹא

אֲלֵיהֶם יִשׁוּעַ וְהוּא מְהֵלֵךְ עַל־פְּנֵי הַיָּם :
 + וְהַתְּלַמִּידִים רָאוּ אוֹתוֹ מְהֵלֵךְ עַל־פְּנֵי
 הַיָּם וַיִּבְהַלּוּ וַיֹּאמְרוּ מִרְאֵה־רוּחַ הוּא
 וַיִּצְעֲקוּ מִפֶּחֶד :
 + וַיִּמְהַר יִשׁוּעַ וַיַּדְּבַר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר
 חֲזִקוּ כִּי־אֲנִי הוּא אֶל־תִּירְאוּ :

וַיִּשְׁמָעוּ לְכַפְּתֵיהֶם אֶל־אֱלֹהִים וַיִּבְהַלּוּ
 לְחִזְקָה יַיָּם יֵצֵא אֵלָּהּ לְחִזְקָה :
 + וַיִּבְהַלּוּ אֵלָּהּ לְחִזְקָה וַיִּבְהַלּוּ אֵלָּהּ לְחִזְקָה :
 לְחִזְקָה לְחִזְקָה לְחִזְקָה לְחִזְקָה לְחִזְקָה :

+ וַיִּשְׁמָעוּ אֵלָּהּ וַיִּבְהַלּוּ אֵלָּהּ לְחִזְקָה :
 + וַיִּשְׁמָעוּ אֵלָּהּ וַיִּבְהַלּוּ אֵלָּהּ לְחִזְקָה :
 + וַיִּשְׁמָעוּ אֵלָּהּ וַיִּבְהַלּוּ אֵלָּהּ לְחִזְקָה :

+ וַיִּשְׁמָעוּ אֵלָּהּ וַיִּבְהַלּוּ אֵלָּהּ לְחִזְקָה :
 + וַיִּשְׁמָעוּ אֵלָּהּ וַיִּבְהַלּוּ אֵלָּהּ לְחִזְקָה :
 + וַיִּשְׁמָעוּ אֵלָּהּ וַיִּבְהַלּוּ אֵלָּהּ לְחִזְקָה :
 + וַיִּשְׁמָעוּ אֵלָּהּ וַיִּבְהַלּוּ אֵלָּהּ לְחִזְקָה :

εγὼ εἰμι μὴ φοβείσθε 28+ ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ
 I am [he], do not be fearful! And responding to him,
 ὁ Πέτρος εἶπε κύριε εἰ σὺ εἶ κέλευσόν με πρὸς
 Peter said, O Lord, if you are [he], bid me to
 σε ελθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα 29+ ὁ δὲ εἶπεν ἐλθέ και
 come to you upon the waters! And he said, Come! And
 καταβάς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ
 descending from the boat Peter] walked upon
 τὰ ὕδατα ελθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν 30+ βλέπων δὲ τὸν
 the waters to go to Jesus. But seeing the
 ἄνεμον ἰσχυρόν ἐφοβήθη και ἀρξάμενος
 wind strong], he feared. And beginning
 καταποντίζεισθαι ἔκραξε λέγων κύριε σώσόν με 31+
 to sink, he cried out, saying, O Lord, save me!
 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο
 And immediately Jesus having stretched out the hand took hold of
 αὐτοῦ και λέγει αὐτῷ ὀλιγόπιστε εἰς τι ἐδίστασας
 him, and says to him, O one of little belief, for why did you hesitate?
 32+ και ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ
 And of their stepping into the boat, abated the
 ἄνεμος 33+ οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες
 wind]. And the ones in the boat having come
 προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες ἀληθῶς θεοῦ υἱός
 did obeisance to him, saying, Truly of God son
 εἶ 34+ και διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν
 you are]. And having passed through, they came unto the land

+ וַיַּעַן פְּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם־אַתָּה הוּא
 אֲדֹנָי צְוֹה־נָא וָאָבֹא אֵלֶיךָ עַל־הַמַּיִם׃
 + וַיֹּאמֶר בּוֹא וַיֵּרֶד פְּטְרוֹס מִן־הָאֲנִיָּה
 וַיִּתְלַךְ עַל־פְּנֵי הַמַּיִם לְבּוֹא אֶל־יֵשׁוּעַ׃
 + וַיִּהְיֶה כִּרְאֹתוֹ אֶת־הַרְוֵחַ כִּי
 חֲזָקָה הָיָא וַיֵּירָא וַיִּחַל לְטַבֵּעַ
 וַיִּצְעַק וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הוֹשִׁיעֵנִי׃

+ וַיַּמְהַר יֵשׁוּעַ וַיִּשְׁלַח אֶת־יָדוֹ וַיִּחְזַק־בּו
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו קַטְן אַמּוּנָה מִה־לֵּךְ כִּי חָלַק
 לִבְךָ׃
 + הֵם עָלוּ אֶל־הָאֲנִיָּה וְהַרְוֵחַ שָׁכְכָה׃
 + וְאֲנָשֵׁי הָאֲנִיָּה נָגְשׁוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ־לוֹ
 וַיֹּאמְרוּ אָבֶל בֶּן־אֱלֹהִים אַתָּה׃
 + וַיַּעֲבְרוּ אֶת־הַיָּם וַיִּבְאוּ אֶרְצָה גַלִּיסָר׃

+ אֲדֹנָי מַלְאָכִי אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ
 אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ
 + אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ
 + אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ
 + אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ

+ אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ
 + אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ
 + אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֲבִי־אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ

Γεννησαρέτ 35+ και επιγνόντες αυτόν οι άνδρες
of Gennesaret. And having recognized him, the men
του τόπου εκείνου απέστειλαν εις όλην την περίχωρον
of that place sent into all round about [place]
εκείνην και προσήνεγκαν αυτώ πάντας τους κακώς
that], and they brought to him all the ones illnesses
έχοντας 36+ και παρεκάλουν αυτόν ίνα μόνον
having]. And they enjoined him that only
άψωνται του κρασπέδου του ιματίου αυτού και όσοι
they might touch the decorative hem of his cloak. And as many as
ήψαντο διεσώθησαν
touched were delivered.

15 טו

1+ τότε προσέρχονται τω Ιησού οι από
Then came forward [to] Jesus the ones from
Ιεροσολύμων γραμματείς και Φαρισαίοι λέγοντες 2+
Jerusalem -- scribes and Pharisees, saying,
διατί οι μαθηταί σου παραβαίνουνσιν την παράδοσιν
Why [do] your disciples violate the tradition
των πρεσβυτέρων ου γαρ νίπτονται τας χείρας αυτών
of the elders? for they do not wash their hands
όταν άρτον εσθίωσιν 3+ ο δε αποκριθείς είπεν αυτοίς
whenever bread they eat]. And he answering said to them,
διατί και υμείς παραβαίνετε την εντολήν του θεού
Why also do you violate the commandment of God

וַיִּבְרֹאוּ אֶתְּךָ אֲנֹשֵׁי הַמָּקוֹם הַהוּא וַיִּשְׁלַחוּ
אֶל-כָּל-סְבִיבוֹתֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֵלָיו אֵת
כָּל-הַחֹלִים:
וַיִּבְקְשׂוּ מִמֶּנּוּ רַק לְנָגַע בְּכַנְף בְּגָדוֹ
וְכָל-הַנִּגְעִים נוֹשְׁעִים:
+
אִזּוּ בָּאוּ אֶל-יֵשׁוּעַ הַסּוֹפְרִים +

וְהַפְּרוֹשִׁים אֲשֶׁר מִירוּשָׁלָיִם:
+ וַיֹּאמְרוּ מַדּוּעַ תִּלְמִידֶיךָ עֹבְרִים אֵת
קְבֻלַּת הַזְּקֵנִים כִּי אֵינָם נוֹטְלִים יְדֵיהֶם
לְסַעֲוֶדָה:
+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם מַדּוּעַ גַּם-אַתֶּם
עֹבְרִים אֶת-מִצְוַת אֱלֹהִים לְמַעַן קְבֻלַּתְכֶם:

וַיִּבְרֹאוּ אֶתְּךָ אֲנֹשֵׁי הַמָּקוֹם הַהוּא וַיִּשְׁלַחוּ
אֶל-כָּל-סְבִיבוֹתֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֵלָיו אֵת
כָּל-הַחֹלִים:
וַיִּבְקְשׂוּ מִמֶּנּוּ רַק לְנָגַע בְּכַנְף בְּגָדוֹ
וְכָל-הַנִּגְעִים נוֹשְׁעִים:
+
אִזּוּ בָּאוּ אֶל-יֵשׁוּעַ הַסּוֹפְרִים +

וְהַפְּרוֹשִׁים אֲשֶׁר מִירוּשָׁלָיִם:
+ וַיֹּאמְרוּ מַדּוּעַ תִּלְמִידֶיךָ עֹבְרִים אֵת
קְבֻלַּת הַזְּקֵנִים כִּי אֵינָם נוֹטְלִים יְדֵיהֶם
לְסַעֲוֶדָה:
+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם מַדּוּעַ גַּם-אַתֶּם
עֹבְרִים אֶת-מִצְוַת אֱלֹהִים לְמַעַן קְבֻלַּתְכֶם:

διά την παράδοσιν υμών 4+ ο γαρ θεός ενετείλατο
through your tradition? For God gave charge,

λέγων τίμα τον πατέρα και την μητέρα και ο
saying, Esteem the father and the mother! and, The one

κακολογών πατέρα η μητέρα θανάτω τελευτάτω 5+
speaking evil of father or mother, by death shall come to an end.

υμείς δε λέγετε ος αν είπη τω πατρί η τη μητρί
But you say, Who ever should say to the father or to the mother,

δώρον ο εάν εξ εμού ωφεληθής 6+ και
A gift [offering] [is] what ever from me you should derive benefit]; and

ου μη τιμήση τον πατέρα αυτού η την μητέρα αυτού
in no way should esteem his father or his mother;

και ηκυρώσατε την εντολήν του θεού διά
and you voided the commandment of God through

την παράδοσιν υμών 7+ υποκριταί καλώς προεφήτευσε
your tradition. Hypocrites, well prophesied

περί υμών Ησαΐας λέγων 8+ εγγίζει μοι
concerning you Isaiah], saying, approach me

ο λαός ούτος τω στόματι αυτών και τοις χείλεσί
This people] [with] their mouth, and with the lips

με τιμά η δε καρδία αυτών πόρρω απέχει απ' εμού 9+
esteem me, but their heart [is] far off at a distance from me.

μάτην δε σέβονται με διδάσκοντες διδασκαλίας
But in vain they worship me, teaching instructions --

εντάλματα ανθρώπων 10+ και προσκαλεσάμενος τον
precepts of men. And having called on the

כִּי הֵאָלֵהִים צְוָה לֵאמֹר כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ +

וְאֶת־אִמְךָ וּמִקְלָל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת:

+ וְאַתֶּם אֹמְרִים הָאָמַר לְאָבִיו

וְלִאִמּוֹ קִרְבָּן מִהַ־שְּׂאֵתָה נְהַגְהָ לִּי

אֵינּוּ חַיֵּב בְּכִבּוּד אָבִיו וְאִמּוֹ:

+ הַחַנּוּפִים הַיֵּטֵב נָבֵא עָלֵיכֶם יִשְׁעֵיהוּ

לֵאמֹר:

+ וְנִגַּשׁ הָעָם הַזֶּה בְּפִיו וּבִשְׂפָתָיו כַּבֵּדוּנִי

וְלִבָּם רַחֵק מִמֶּנִּי:

+ וַתְּהִי יְרֵאתָם אֹתִי מִצְנֹת אַנְשִׁים

מִלְּוִמְדָה:

+ וַיְקַרָא אֶל־הָעָם וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמְעוּ

וְהִבִּינוּ:

+ אֲלֵכֶם לְעֵינֵי אֲבוֹתֵיכֶם וְלֵאמֹר

: אֲבִי וְאִמִּי כִּי אֲבִי וְאִמִּי כִּי אֲבִי וְאִמִּי

+ אֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי

וְאֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי

: אֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי

+ וְנִבְרָא בְּכָרְךָ עָפְרָה אֲדֹנָיךָ חֲלִבְךָ

אֲלֵכֶם וְאִמִּי

+ אֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי

וְאֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי

+ אֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי

: אֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי

+ אֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי וְאֲבִי וְאִמִּי

: אֲבִי וְאִמִּי

ὄχλον εἶπεν αυτοῖς ἀκούετε καὶ συνίετε 11+ οὐ το
 multitude, he said to them, Hear and perceive! Not the [thing]
 εισερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον
 entering into the mouth defiles the man;
 ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος
 but the [thing] going forth from out of the mouth,
 τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον 12+ τότε προσελθόντες
 this defiles the man. Then having drawn near,
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ οἶδας ὅτι οἱ
 his disciples said to him, Do you know that the
 Φαρισαῖοι οἱ ἀκούσαντες τὸν λόγον
 Pharisees, the ones hearing the word,
 ἐσκανδαλίσθησαν 13+ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πάντα
 were offended? And he answering said, Every
 φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐρανόσιος
 plant which planted not father my heavenly]
 ἐκριζωθήσεται 14+ ἀφετε αὐτούς ὁδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ
 shall be rooted out. Let them go! guides they are blind]
 τυφλῶν τυφλός δε τυφλόν εἰάν ὁδηγῆ ἀμφοτέροι
 of [the] blind. [[the] blind And [the] blind if [should guide], both
 εἰς βόθυνον πεσοῦνται 15+ ἀποκριθεὶς δε ὁ Πέτρος
 into a cistern shall fall]. And responding Peter
 εἶπεν αὐτῷ φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην 16+ ὁ
 said to him, Expound to us this parable!
 δε Ἰησοῦς εἶπεν ἀκμήν καὶ υμεῖς ἀσύνετοί ἐστε 17+
 And Jesus said, At this moment even you senseless are]?)

כִּי לֹא הִנְכַסְתָּ אֶל־הַפֶּה יִטְמָא אֶת־הָאָדָם כִּי
 אִם־הַיּוֹצֵא מִן־הַפֶּה הוּא מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם׃

+ וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו תְּלִמִידָיו וַיֹּאמְרוּ הַיְדַעְתָּ
 כִּי הִפְרוּשִׁים שָׁמְעוּ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה
 וַיִּכְשְׁלוּ־בּוֹ׃

+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר כָּל־מַטֵּעַ אֲשֶׁר לֹא
 נָטַע אָבִי שְׁבִשְׁמִים עֶקֶר יַעֲקֹר׃
 + הַנִּיחֵנוּ אוֹתָם מְדַרְיָכִים עוֹרְרִים׃

הַמָּה לְעוֹרְרִים וְכִי־יִדְרִיךְ עוֹרֵר
 אֶת־הָעוֹר וְנִפְלוּ שְׁנֵיהֶם אֶל־הַשַּׁחַת׃

+ וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵלָיו בָּאֵר לָנוּ
 אֶת־הַמָּשָׁל הַזֶּה׃

+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ עֲדָנָה גַם־אַתֶּם לֹא תִשְׁכִּילוּ׃

+ הָעוֹד לֹא תִדְעוּ כִּי כָל־הַבָּא אֶל־הַפֶּה
 יוֹרֵד אֶל־הַכֶּרֶשׁ וַיִּשְׁפֹּךְ מִשָּׁם לְמוֹצָאוֹת׃

+ לֵאמֹר אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם
 מִמַּטֵּעַ לְחַיִּים אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם׃
 + וְכִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם מִמַּטֵּעַ
 אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם מִמַּטֵּעַ אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם׃

+ וְכִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם מִמַּטֵּעַ
 אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם מִמַּטֵּעַ אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם׃

+ וְכִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם מִמַּטֵּעַ
 אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם מִמַּטֵּעַ אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם׃
 + וְכִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם מִמַּטֵּעַ
 אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם מִמַּטֵּעַ אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם׃
 + וְכִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם מִמַּטֵּעַ
 אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם מִמַּטֵּעַ אֲנִי מְטַמָּא אֶת־הָאָדָם׃

οὐπω νοεῖτε ὅτι παν το εισπορευόμενον εἰς το
 Not yet do you comprehend, that all entering into the
 στόμα εἰς την κοιλίαν χωρεῖ και εἰς αφεδρώνα
 mouth in the belly has a space], and into [the] bowel

εκβάλλεται 18+ τα δε εκπορευόμενα εκ του
 is cast out? But the [things] going forth out of the
 στόματος εκ της καρδίας εξέρχεται κακείνα κοινοί
 mouth from the heart come forth], and those defile

τον άνθρωπον 19+ εκ γαρ της καρδίας εξέρχονται
 the man. For from out of the heart come forth
 διαλογισμοί πονηροί φόνοι μοιχείαι πορνείαι κλοπαί
 thoughts evil], murders, adulteries, harlotries, frauds,

ψευδομαρτυρία βλασφημια 20+ ταύτα εστι τα
 false witnesses, blasphemies. These are the [things]
 κοινούντα τον άνθρωπον το δε ανίπτους χερσί
 defiling the man. But [[with] unwashed hands

φαγείν ου κοινοί τον άνθρωπον 21+ και εξελθών
 to eat] does not defile the man. And having gone forth
 εκείθεν ο Ιησούς ανεχώρησεν εἰς τα μέρη Τύρου και
 from there Jesus] withdrew into the parts of Tyre and

Σιδώνος 22+ και ιδού γυνή Χανααναία από
 Sidon. And behold, a Canaanite woman from
 των ορίων εκείνων εξελθούσα εκραύγασεν αυτώ
 those borders coming forth cried out to him,
 λέγουσα ελέησόν με κύριε υιέ Δαβίδ η θυγάτηρ μου
 saying, Show mercy on me, O Lord, O son of David; my daughter

את־הָאָדָם: +
 וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ מִשָּׁם וַיִּסָּר אֶל־גַּלִּילֹת צוּר
 מִן־הַלֵּב וְהוּא מְטַמֵּא אֶת־הָאָדָם:
 + כִּי מִן־הַלֵּב יוֹצְאוֹת מַחְשָׁבוֹת רָע
 רְצִיחוֹת נְאוּפִים וְנֹנִים גְּבוֹת עֲדוּת שִׁקָּר
 וְגִדּוּפִים:
 + אֵלֶּה הֵם הַמְטַמְּאִים אֶת־הָאָדָם אֲבָל
 אֲכִילָה בְּלֹא נְטִילַת יָדַיִם לֹא תַטְמֵא

לְכֹסֶה גַּם לֹא מַעְלָה הֵיטָבָה, לֹא מַשְׁבֵּחַת מַעַל:
 + וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ אֶת־הָאֵשָׁה אֲשֶׁה כְּנַעֲנִית יֹצֵאת מִן־הַגְּבוּלוֹת
 הָהֵם וַתַּצְעַק אֵלָיו לֵאמֹר חַנּוּנִי אֲדֹנָי
 בֶּן־דָּוִד כִּי בְתִי מְעוֹנָה מְאֹד עַל־יַדַי שָׂד:
 לְפָנֶיךָ לְחַיֵּיכָּם אֵלֶּיךָ אֵלֹהֵי אֲבוֹתַי
 אֵלֶּיךָ בָּאֵלֶיךָ וְהוּא מְטַמֵּא אֶת־הָאָדָם:
 + וַיִּסָּר אֶל־גַּלִּילֹת צוּר מִן־הַלֵּב
 וְהוּא מְטַמֵּא אֶת־הָאָדָם:
 + כִּי מִן־הַלֵּב יוֹצְאוֹת מַחְשָׁבוֹת רָע
 רְצִיחוֹת נְאוּפִים וְנֹנִים גְּבוֹת עֲדוּת שִׁקָּר
 וְגִדּוּפִים:
 + אֵלֶּה הֵם הַמְטַמְּאִים אֶת־הָאָדָם אֲבָל
 אֲכִילָה בְּלֹא נְטִילַת יָדַיִם לֹא תַטְמֵא

κακῶς δαιμονίζεται 23+ ο δε ουκ απεκριθη αυτη
 [is] badly demon-possessed! And he did not answer her
 λόγον και προσελθόντες οι μαθηταί αυτου ηρώτων
 a word. And having come disciples his] asked
 αυτον λέγοντες απόλυσον αυτην ότι κράζει όπισθεν
 him, saying, Dismiss her! for she cries out behind
 ημών 24+ ο δε αποκριθείς ειπεν ουκ απεστάλην
 us. And responding he said, I was not sent
 ει μη εις τα πρόβατα τα απολωλότα οικού Ισραήλ
 except unto the sheep lost] of [the] house of Israel.
 25+ η δε ελθούσα προσεκύνει αυτώ λέγουσα κύριε
 And she having come did obeisance to him, saying, O Lord,
 βοήθει μοι 26+ ο δε αποκριθείς ειπεν ουκ έστι καλόν
 help me! And he answering said, It is not good
 λαβείν τον άρτον των τέκνων και βαλείν τοις
 to take the bread of the children, and to throw [it] to the
 κυναρίοις 27+ η δε ειπεν ναι κύριε και γαρ τα
 little dogs. And she said, Yes O Lord, for even the
 κυνάρια εσθίει απο των ψιχίων των πιπτόντων από
 little dogs eat from the crumbs falling from
 της τραπέζης των κυρίων αυτών 28+ τότε αποκριθείς
 the table of their masters. Then responding
 ο Ιησούς ειπεν αυτη ω γύναι μεγάλη σου η πίστις
 Jesus said to her, O woman, great [is] of you the belief];
 γενηθήτω σοι ως θέλεις και ιάθη η θυγάτηρ αυτης
 let it be to you as you want! And was healed her daughter]

וְלֹא־עָנָה אֹתָהּ דָּבָר וַיִּגָּשׁוּ
 תַלְמִידָיו וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ לֵאמֹר
 שְׁלַחָהּ כִּי־צַעֲקַת הִיא אַחֲרֵינוּ:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לֹא שׁוּלַחְתִּי בְלָתִי
 אֶל־הַצֹּאֵן הָאֹכְדוֹת אֲשֶׁר לְבֵית יִשְׂרָאֵל:
 + וְהִיא בָאָה וַתִּשְׁתַּחֲוֶי לּוֹ וַתֹּאמֶר אֲדֹנָי
 עֲזְרָנִי:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לֹא־טוֹב לְקַחַת אֶת־לֶחֶם

הַבָּנִים וְלִהְשָׁלִיכּוּ לִפְנֵי צְעִירֵי הַכְּלָבִים:
 + וַתֹּאמֶר כִּן אֲדֹנָי אֶפְסֵ כִּי־גַם־צְעִירֵי
 הַכְּלָבִים יֹאכְלוּ מִן־הַפֶּרּוֹרִים
 הַנִּפְלִים מֵעַל־שֻׁלְחַן אֲדֹנֵיהֶם:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִשָּׁה
 רַבָּה אַמּוֹנִתְךָ יְהִי־לְךָ כִּרְצוֹנְךָ
 וַתִּרְפָּא בָתֶּה מִן־הַשָּׁעָה הַהִיא:

+ וְלֹא עָנָה אֹתָהּ דָּבָר וַיִּגָּשׁוּ
 תַלְמִידָיו וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ לֵאמֹר
 שְׁלַחָהּ כִּי־צַעֲקַת הִיא אַחֲרֵינוּ:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לֹא שׁוּלַחְתִּי בְלָתִי
 אֶל־הַצֹּאֵן הָאֹכְדוֹת אֲשֶׁר לְבֵית יִשְׂרָאֵל:
 + וְהִיא בָאָה וַתִּשְׁתַּחֲוֶי לּוֹ וַתֹּאמֶר אֲדֹנָי
 עֲזְרָנִי:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לֹא־טוֹב לְקַחַת אֶת־לֶחֶם

הַבָּנִים וְלִהְשָׁלִיכּוּ לִפְנֵי צְעִירֵי הַכְּלָבִים:
 + וַתֹּאמֶר כִּן אֲדֹנָי אֶפְסֵ כִּי־גַם־צְעִירֵי
 הַכְּלָבִים יֹאכְלוּ מִן־הַפֶּרּוֹרִים
 הַנִּפְלִים מֵעַל־שֻׁלְחַן אֲדֹנֵיהֶם:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִשָּׁה
 רַבָּה אַמּוֹנִתְךָ יְהִי־לְךָ כִּרְצוֹנְךָ
 וַתִּרְפָּא בָתֶּה מִן־הַשָּׁעָה הַהִיא:

από της ώρας εκείνης 29+ και μεταβάς εκείθεν
 from that hour. And having crossed over from there,
 ο Ιησούς ήλθε παρά την θάλασσαν της Γαλιλαίας και
 Jesus came by the sea of Galilee; and
 αναβάς εις το όρος εκάθητο εκεί 30+ και
 having ascended into the mountain, he was sitting there. And
 προσήλθον αυτώ όχλοι πολλοί έχοντες μεθ' εαυτών
 came forward to him multitudes great], having with themselves
 χωλούς τυφλούς κωφούς κυλλούς και ετέρους
 lame, blind, mutes, cripples, and others
 πολλούς και έρριψαν αυτούς παρά τους πόδας
 many]; and they dropped them by the feet
 του Ιησού και εθεράπευσεν αυτούς 31+ ώστε τους
 of Jesus; and he cured them. So that the
 όχλους θαυμάσαι βλέποντας κωφούς λαλούντας
 multitudes marveled seeing mutes speaking,
 κυλλούς υγιείς χωλούς περιπατούντας και τυφλούς
 cripples in health, lame walking, and blind
 βλέποντας και εδόξασαν τον θεόν Ισραήλ 32+ ο δε
 seeing. And they glorified the God of Israel. And
 Ιησούς προσκαλεσάμενος τους μαθητάς αυτου είπε
 Jesus having called on his disciples, said,
 σπλαγχνίζομαι επί τον όχλον ότι ήδη ημέρας τρεις
 I am moved with compassion over the multitude, for already days three]
 προσμένουσί μοι και ουκ έχουσι τι φάγωσι και
 they remain with me, and they have not anything to eat; and
 απολύσαι αυτούς νήστεις ου θέλω μήποτε
 to dismiss them hungry from fasting I do not want, lest at any time

<p> + וַיֵּעֲבֹר יֵשׁוּעַ מִשָּׁם וַיָּבֹא אֶל-הַיָּם וַיְהִי כִּי הִלְךָ וַיֵּצֵא הַתְּהוֹמִים וַיִּשָּׁב שָׁם׃ + וַיָּבֹאוּ אֵלָיו הַמִּזְוֵן עִם רֹב וְעַמְמָהֶם בְּסֻחִים עֹנְדִים אֲלֵמִים קְטַטְעִים וְרַבִּים כְּהַמָּה וַיִּפְּלוּם לְרַגְלֵי יֵשׁוּעַ וַיִּרְפְּאוּם׃ + וַיִּתְמַתּוּ הָעַם בְּרִאֲוָתָם אֶת-הָאֲלֵמִים מִדְּבָרִים וְהַקְטַטְעִים בְּרִיאִים וְהַפְּסֻחִים </p>	<p> מִהֶקְלָכִים וְהַעֹנְדִים רַאִים וַיִּשְׁבְּחֻהוּ אֶת-אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ + וַיִּקְרָא יֵשׁוּעַ אֶל-תְּלֻמִּידָיו וַיֹּאמֶר נִכְמְרוּ רַחֲמֵי עַל-הָעָם כִּי-זֶה עָמָד עִמָּדֵי שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאֵין לָהֶם מַה-לֶּאכֹל וְאֵינֶנִּי חֹפֵץ לְשַׁלֵּחַם רֵעֵבִים פֶּן-יִתְעַלְּפוּ בְּדַרְדָּר׃ </p>
---	---

<p> + וַיֵּצֵא, וַיִּזְכֹּר אֶת-כָּל-אֵלֶּיָּה וַיִּזְכֹּר, וַיִּזְכֹּר וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת׃ </p> <p> + וַיֵּצֵא לְדַבְּרֵי חָפְזֵי וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת׃ </p>	<p> וַיֵּצֵא וַיִּזְכֹּר וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת׃ </p> <p> + וַיֵּצֵא לְדַבְּרֵי חָפְזֵי וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת וְהָאֵלֱלוּת׃ </p>
--	---

εκλυθώσιν εν τη οδώ 33+ και λέγουσιν αυτώ
 they faint in the way. And say to him
 οι μαθηταί αυτου πόθεν ημίν εν ερημία άρτοι
 his disciples], From where [is there] for us, [being] in desolation, bread loaves
 τοσούτοι ώστε χορτάσαι όχλον τοσούτον 34+ και
 for so many, so as to fill a multitude so great? And
 λέγει αυτοίς ο Ιησούς πόσους άρτους έχετε οι δε
 says to them Jesus], How many bread loaves do you have? And they
 είπον επτά και ολίγα ιχθύδια 35+ και εκέλευσε τοις
 said, Seven, and a few small fishes. And he bid the
 όχλοις αναπεσείν επί την γην 36+ και λαβών τους
 multitudes to recline upon the ground. And having taken the
 επτά άρτους και τους ιχθύας ευχαριστήσας έκλασε
 seven bread loaves, and the fishes, having given thanks he broke
 και έδωκε τοις μαθηταίς αυτου οι δε μαθηταί τω
 and gave [to] his disciples, and the disciples to the
 όχλω 37+ και έφαγον πάντες και εχορτάσθησαν και
 multitude. And all ate and were filled. And
 ήραν το περισσεύον των κλασμάτων επτά
 they lifted up the abundance of the pieces -- seven
 σπυρίδας πλήρεις 38+ οι δε εσθίοντες ήσαν
 baskets full. And the ones eating were
 τετρακισχίλιοι άνδρες χωρίς γυναικών και παιδίων
 four thousand men, separate from women and children.
 39+ και απολύσας τους όχλους ενέβη εις το πλοίον
 And having dismissed the multitudes, he stepped into the boat,

+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַתִּלְמִידִים מֵאִין לָנוּ
 בְּמִדְבָּר דֵּי־לֶחֶם לְהַשְׁבִּיעַ אֶת־הַמּוֹן רַב
 כֵּן־זֶה:
 + וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם כִּפְּחָה כִּפְּרוֹת לֶחֶם
 לָכֶם וַיֹּאמְרוּ שֶׁבַע וּמַעַט דִּגְנִים קִטְנִים:
 + וַיִּצַו אֶת־הַמּוֹן הָעָם וַיֵּשְׁבוּ לָאָרֶץ:
 + וַיִּקַּח אֶת־שֶׁבַע כִּפְּרוֹת הַלֶּחֶם
 וְאֵת הַדִּגְנִים וַיְבָרֶךְ וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן
 אֶל־הַתִּלְמִידִים וְהַתִּלְמִידִים נָתְנוּ לָעָם:
 + וַיֹּאכְלוּ כוֹלָם וַיִּשְׁבְּעוּ וַיֵּשְׂאוּ
 מִן־הַפֶּתוֹתִים הַנּוֹתְרִים שֶׁבַע־הַדּוּדִים
 מִלֵּאִים:
 + וְהָאֹכְלִים אַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ מִלֶּבֶד
 הַנָּשִׁים וְהַטָּף:
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־הָעָם וַיֵּרֶד בְּאַנְיָה וַיָּבֹא
 אֶל־נְבוֹל מַגְדָּן:
 לְחֵצֵה:
 + וְרָחֵלָה גְּלוֹסָה וְשֹׁשָׁנָה וְעַמְלָה
 וְהַדִּיּוֹטָה וְזִמְיָה וְכָל מַלְכֵי עַבְדֵי אֲשֶׁר־יָבִיאוּ
 + וְלֹאֵן וְיָבִי אֶל־חֵלֶם וְהָאֶלֶף וְהָאֶלֶף
 אֲלֵפִים חֲמִשָּׁה וְשָׁלֹשׁ וְנֶגְדָה וְהָאֶלֶף:
 + וְחָיָה וְעִיר לְחֵצֵה שֶׁלֵּם לֵלֶפֶס
 וְהָאֶלֶף לְחֵצֵה וְנֶגְדָה וְנֶגְדָה:
 + וַיִּפְּסֵוּ לְחֵצֵה וַיִּשְׁבְּחֵהוּ חַל אֵי־כָּח:
 + וְעַמְלָה לְמִלְכֵי עַבְדֵי אֲשֶׁר־לְלֵוִי וְעַבְדֵי
 וְזִמְיָה וְנֶגְדָה לְחֵצֵהוּ וְנֶגְדָה

και ἦλθεν εἰς τα ὄρια Μαγδαλά

and came into the borders of Magdala.

16 τω

1+ και προσελθόντες οι Φαρισαῖοι και Σαδδουκαῖοι

And having come forward, the Pharisees and Sadducees

πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτόν σημεῖον ἐκ τοῦ

testing, asked him a sign from out of the

ουρανοῦ ἐπιδείξαι αὐτοῖς 2+ ο δε ἀποκρίθεις εἶπεν

heaven to display] to them. And he answering said

αὐτοῖς οψίας γενομένης λέγετε εὐδία πυρράζει γαρ

to them, Evening having become, you say, Fair weather; is fiery red for

ο ουρανός 3+ και πρωῖ σήμερον χειμών

the heaven]. And at morning, Today [it will be] distressful;

πυρράζει γαρ στυγνάζων ο ουρανός υποκριταί

is fiery red for being gloomy the heaven]. Hypocrites,

το μεν πρόσωπον του ουρανοῦ γινώσκετε

forasmuch as the face of the heaven you know

διακρίνειν τα δε σημεῖα των καιρών ου δύνασθε 4+

to examine, but the signs of the times you are not able.

γενεά πονηρά μοιχαλῖς σημεῖον ἐπιζητεῖ και

generation A wicked adulterous a sign seeks anxiously]; and

σημεῖον ου δοθήσεται αὐτή εἰ μη το σημεῖον Ἰωνά

a sign shall not be given it, except the sign of Jonah

του προφήτου και καταλιπὼν αὐτοῦς ἀπήλθε 5+ και

the prophet. And leaving them behind, he went forth. And

+
 וַיִּגְּשׁוּ הַפְּרוּשִׁים וְהַצְּדוּקִים לְנִסּוֹתָיו
 וַיִּשְׁאַלְוּ מֵאַתָּה לְהֵרְאוֹתְךָ אֹתָם מִן־הַשָּׁמַיִם׃
 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּעָרֵב תֹּאמְרוּ
 יוֹם־צֶחַח יִהְיֶה כִּי אֲדַמּוּ הַשָּׁמַיִם׃
 וּבִבְקָר תֹּאמְרוּ הַיּוֹם סֵעָר כִּי־אֲדַמּוּ
 וְהִתְקַדְּרוּ הַשָּׁמַיִם תִּנְפְּיִם אַתֶּם מִכִּיָּרִים׃

אֶת־פְּנֵי הַשָּׁמַיִם וְאֵתוֹת הָעֵתִים לֹא תִכְיֹרוּ׃
 וְדוֹר רָע וּמְנַאֲף מִבְּקֶשְׁתְּךָ לּוֹ אֹת
 וְאֹת לֹא יִנְתֶּן־לוֹ בְּלִתי אִם־אֹת
 יוֹנָה הַנְּבִיא וַיַּעֲזֹבֵם וַיֵּלֶךְ לּוֹ׃
 וַיִּבְאוּ הַתְּלָמוּדִים אֶל־עֵבֶר הַיָּם
 וְהֵם שָׁכְחוּ לְקַחַת אֶתֶם לָחֶם׃

+
 וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ
 לְמַעַן יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ׃
 וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ
 לְמַעַן יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ׃
 וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ
 לְמַעַן יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ׃
 וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ
 לְמַעַן יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ׃

וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ
 לְמַעַן יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ׃
 וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ
 לְמַעַן יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ׃
 וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ
 לְמַעַן יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ׃
 וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ
 לְמַעַן יִשְׁאַלְוּ מִן־הַשָּׁמַיִם לְךָ׃

ελθόντες οι μαθηταί αυτού εις το πέραν επελάθοντο
having come his disciples] unto the other side forgot

άρτους λαβείν 6+ ο δε Ιησούς ειπεν αυτοίς οράτε
bread loaves to take]. And Jesus said to them, See!

και προσέχετε από της ζύμης των Φαρισαίων και
and take heed from the yeast of the Pharisees and

Σαδδουκαίων 7+ οι δε διελογίζοντο εν εαυτοίς
Sadducees! And they were arguing among themselves,

λέγοντες ότι άρτους ουκ ελάβομεν 8+ γνους δε
saying that, bread loaves We did not take]. And knowing,

ο Ιησούς ειπεν αυτοίς τι διαλογίζεσθε εν εαυτοίς
Jesus said to them, Why are you arguing among yourselves,

ολιγόπιστοι ότι άρτους ουκ ελάβετε 9+ ούπω
O ones of little belief, that bread loaves you did not take]?. Not yet

νοείτε ουδέ μνημονεύετε τους πέντε άρτους των
do you comprehend, nor remember the five bread loaves of the

πεντακισχιλίων και πόσους κοφίνους ελάβετε 10+ ουδέ
five thousand, and how many hampers you took up? Nor

τους επτά άρτους των τετρακισχιλίων και πόσας
the seven bread loaves of the four thousand, and how many

σπυρίδας ελάβετε 11+ πως ου νοείτε ότι ου
baskets you took up? How do you not comprehend that [it is] not

περί άρτου ειπον υμίν προσέχειν από της ζύμης
concerning bread I spoke to you to take heed from the yeast

<p>+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם רְאוּ וְהִשְׁמְרוּ לְכֶם מִשָּׂאֵר הַפְּרוּשִׁים וְהַצְדִּיקִים: + וַיַּחְשְׁבוּ כֹה וְכֹה בְקִרְבָּם וַיֹּאמְרוּ עַל־דְּבַר שְׂלֵא־לְקַחְנוּ אִתָּנוּ לֶחֶם: + וַיַּדַע יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם קָטְנוּ אֲמוּנָה מְהֵרָתָחֲשְׁבוּ בְלִבְבְּכֶם אֲשֶׁר לֹא־לְקַחְתֶּם אִתְּכֶם לֶחֶם:</p>	<p>+ הַעוֹד לֹא תִשְׁכִּילוּ וְלֹא תִזְכְּרוּ אֶת־חֲמִשָּׁת כְּבוֹרוֹת־הַלֶּחֶם לְחֲמִשָּׁת אֲלָפִים אִישׁ וְכַמָּה סֵלִים נִשְׂאֵתֶם: + וְאֶת־שִׁבְע כְּבוֹרוֹת הַלֶּחֶם לְאַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ וְכַמָּה דוּדִים נִשְׂאֵתֶם: + אִיךָ לֹא תִבְיִנוּ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם אָמַרְתִּי אֲלֵיהֶם הִשְׁמְרוּ לְכֶם מִשָּׂאֵר הַפְּרוּשִׁים וְהַצְדִּיקִים:</p>
--	---

<p>+ ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἰδοὺ ἔχετε ἑπτὰ ἄρτους ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἰδοὺ ἔχετε ἑπτὰ ἄρτους καὶ πόσους κοφίνους ἔλαβετε 10+ ἰδοὺ καὶ πόσους κοφίνους ἔλαβετε 11+ ὅτι οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περι ἄρτου εἶπον ὑμῖν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης</p>	<p>חֲמִישָׁת כְּבוֹרוֹת לֶחֶם לְחֲמִישָׁת אֲלָפִים אִישׁ וְכַמָּה סֵלִים נִשְׂאֵתֶם: + וְאֶת־שִׁבְע כְּבוֹרוֹת הַלֶּחֶם לְאַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ וְכַמָּה דוּדִים נִשְׂאֵתֶם: + אִיךָ לֹא תִבְיִנוּ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם אָמַרְתִּי אֲלֵיהֶם הִשְׁמְרוּ לְכֶם מִשָּׂאֵר הַפְּרוּשִׁים וְהַצְדִּיקִים:</p>
--	---

των Φαρισαίων και Σαδδουκαίων 12+ τότε συνήκαν
 of the Pharisees and Sadducees? Then they perceived
 ότι ουκ είπε προσέχειν από της ζύμης του άρτου
 that he did not say to take heed of the yeast of the bread loaf,
 αλλά από της διδαχής των Φαρισαίων και

Σαδδουκαίων 13+ ελθών δε ο Ιησούς εις τα μέρη
 Sadducees. having come And Jesus] into the parts
 Καισαρείας της Φιλίππου ηρώτα τους μαθητάς αυτού
 of Caesarea of Philippi asked his disciples,
 λέγων τίνα με λέγουσιν οι άνθρωποι είναι τον υιόν

του ανθρώπου 14+ οι δε είπον οι μεν Ιωάννην τον
 of man]? And they said, Some John the
 βαπτιστήν άλλοι δε Ηλίαν έτεροι δε Ιερεμίαν η ένα
 Baptist, and others Elijah, and others Jeremiah, or one

των προφητών 15+ λέγει αυτοίς υμείς δε τίνα
 of the prophets. He says to them, And you, who

με λέγετε είναι 16+ αποκριθείς δε Σίμων Πέτρος είπε
 do you say me to be? And answering Simon Peter said,

συ ει ο Χριστός ο υιός του θεού του ζώντος 17+
 You are the Christ, the son of the God living].

και αποκριθείς ο Ιησούς είπεν αυτώ μακάριος ει
 And responding Jesus said to him, Blessed are you
 Σίμων Βαρ Ιωνά ότι σαρξ και αίμα ουκ απεκάλυψε
 Simon Bar Jonah; for flesh and blood did not reveal it

+ אַז הַבִּינוּ כִּי לֹא אָמַר לָהֶם לְהַשְׁמֵר
 מִשְׂאֵר הַלֶּחֶם כִּי אִם־מִלְמוּד הַפְּרוּשִׁים
 וְהַצְּדִיקִים:
 + וַיְהִי כְּבּוֹא יֵשׁוּעַ אֶל־גַּלִּילוֹת קִיסָרְיָה
 שָׁל־פִּילְפּוֹס וַיִּשְׁאַל אֶת־תַּלְמִידָיו לֵאמֹר
 מִה־אֹמְרִים לִי בְנֵי אָדָם מִי הוּא בֶן־הָאָדָם:
 + וַיֹּאמְרוּ יֵשׁ אֹמְרִים יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל

הוּא וַיֵּשׁ אֹמְרִים אֱלִיָּהוּ וְאַחֲרֵיהֶם אֹמְרִים
 יְרֵמְיָהוּ אִו אַחַד מִן־הַנְּבִיאִים:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם וְאַתֶּם מִה־תֹּאמְרוּ לִי מִי
 אָנִי:
 + וַיַּעַן שְׁמַעוֹן פְּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵתָּה
 הוּא הַמְּשִׁיחַ בֶּן־אֱלֹהִים חַיִּים:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲשֶׁרִידָ שְׁמַעוֹן
 בְּרִי־יֹנָה כִּי־בֶשֶׂר וָדָם לֹא גָלָה־לְךָ
 אֶת־זֹאת כִּי אִם־אָבִי שֶׁבְּשָׁמַיִם:

+ + אֲנִי וְיֵשׁ אֹמְרִים אֱלִיָּהוּ וְאַחֲרֵיהֶם אֹמְרִים
 יְרֵמְיָהוּ אִו אַחַד מִן־הַנְּבִיאִים:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם וְאַתֶּם מִה־תֹּאמְרוּ לִי מִי
 אָנִי:
 + וַיַּעַן שְׁמַעוֹן פְּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵתָּה
 הוּא הַמְּשִׁיחַ בֶּן־אֱלֹהִים חַיִּים:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲשֶׁרִידָ שְׁמַעוֹן
 בְּרִי־יֹנָה כִּי־בֶשֶׂר וָדָם לֹא גָלָה־לְךָ
 אֶת־זֹאת כִּי אִם־אָבִי שֶׁבְּשָׁמַיִם:

+ אֲנִי וְיֵשׁ אֹמְרִים אֱלִיָּהוּ וְאַחֲרֵיהֶם אֹמְרִים
 יְרֵמְיָהוּ אִו אַחַד מִן־הַנְּבִיאִים:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם וְאַתֶּם מִה־תֹּאמְרוּ לִי מִי
 אָנִי:
 + וַיַּעַן שְׁמַעוֹן פְּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵתָּה
 הוּא הַמְּשִׁיחַ בֶּן־אֱלֹהִים חַיִּים:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲשֶׁרִידָ שְׁמַעוֹן
 בְּרִי־יֹנָה כִּי־בֶשֶׂר וָדָם לֹא גָלָה־לְךָ
 אֶת־זֹאת כִּי אִם־אָבִי שֶׁבְּשָׁמַיִם:

σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς 18 +
 to you, but my father, the one in the heavens.
 καγὼ δε σοι λέγω ὅτι συ εἶ Πέτρος καὶ ἐπὶ ταύτη
 And I say unto you, that you are Peter, and upon this,
 τη πέτρα οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν καὶ πύλαι
 the rock, I will build my assembly, and [the] gates
 ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς 19 + καὶ δώσω σοι
 of Hades shall not prevail against it. And I will give to you
 τὰς κλείς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ ὅ ἐάν
 the keys of the kingdom of the heavens; and whatever
 δήσης ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς
 you should have bound upon the earth, it shall be have been bound in the
 οὐρανοῖς καὶ ὅ ἐάν λύσης ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται
 heavens; and what ever you should have untied upon the earth, it shall
 λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς 20 + τότε διεστείλατο τοῖς
 have been untied in the heavens. Then he gave orders [to]
 μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν
 his disciples that not one shall say that he is
 Ἰησοῦς ὁ Χριστός 21 + ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς
 Jesus the Christ. From then Jesus began
 δεῖκνυειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτόν
 to show [to] his disciples that it is necessary for him
 ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν
 to go forth unto Jerusalem, and much to suffer] from the
 πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ
 elders and chief priests and scribes, and
 ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι 22 + καὶ
 to be killed, and in the third day to be risen. And

+ וְגַם־אֲנִי אֹמֵר לָךְ כִּי אֶתָּה פְּטָרוֹס
 וְעַל־הַצּוּר הַזֶּה אֶבְנֶנָּה אֶת־קַהְלֶתִי
 וְשַׁעְרֵי שְׂאוּל לֹא יִגְבְּרוּ עָלַיָּה׃
 + וְאַתָּן לָךְ אֶת־מַפְתָּחוֹת מַלְכוּת
 הַשָּׁמַיִם וְכֹל־אֲשֶׁר תָּאָסֵר עַל־הָאָרֶץ
 אָסוּר יִהְיֶה בַּשָּׁמַיִם וְכֹל־אֲשֶׁר תִּתִּיר
 עַל־הָאָרֶץ מוּתָר יִהְיֶה בַּשָּׁמַיִם׃

+ אֲזַ צְנָה עַל־תְּלִמִּידָיו אֲשֶׁר לֹא
 יִסְפְּרוּ לְאִישׁ כִּי הוּא הַמָּשִׁיחַ׃
 + מִן־הַעַת תְּהִיָּא הַחֵל יִשׁוּעַ
 לְהַגִּיד לְתִלְמִידָיו כִּי צָרִיךְ הוּא
 לְלַכֵּת יְרוּשָׁלַיִם וַיַּעֲזִיבָהּ הַרְבֵּה מִיַּדִּי
 הַזְּקֵנִים וְרֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים
 וַיְהִרְגוּ וּבִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוּם יָקוּם׃
 + וַיִּקְחֵהוּ פְּטָרוֹס וַיַּחֲלֵל לְגַעַר־בוֹ לֵאמֹר

+ אֶפְ רֵא רֵא רֵא רֵא לִי וְיֵאָדָּה
 מֵהַ כַּפָּה הַחַד מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה
 לְיָדְךָ, הַזֶּה הוּא הַמָּשִׁיחַ לֵךְ נִסְעֵנָּה׃
 + לִי רֵא רֵא מַלְכָּה וְיִחַלְגֵהּ
 וַיַּעֲזִיבָהּ הַחַד מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה
 מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה
 כִּי כֵן נִסְאָה יֵאָדָּה׃
 + מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה

לֵךְ נִסְעֵנָּה וְיֵאָדָּה׃
 + מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה
 וְיֵאָדָּה מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה
 מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה
 מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה
 + מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה מֵהַ כַּפָּה אֲכַנְסֵה

προσλαβόμενος αὐτόν ο Πέτρος ἤρξατο επιτιμᾶν αὐτόν
 taking him by himself Peter] began reproaching to him,
 λέγων ἰλεώς σοι κύριε ου μη ἔσται σοι τούτο 23 + ο
 saying, Kindness to you O Lord, in no way will [be to you this].
 δε στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ ὑπάγε ὀπίσω μου
 And having turned he said [to] Peter, Get away behind me,
 σατανά σκάνδαλόν μου εἰ ὅτι ου φρονεῖς τα
 Satan! my obstacle you are], for you do not think the [things]
 του θεοῦ ἀλλά τα των ἀνθρώπων 24 + τότε ο Ἰησοῦς
 of God, but the [things] of men. Then Jesus
 εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἰ τις θέλει ὀπίσω μου
 said [to] his disciples, If any wants after me
 ελθεῖν ἀπαρνησάσθω εαυτὸν καὶ ἀράτω
 to come], let [him] totally reject himself, and lift
 τον σταυρόν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι 25 + ος γὰρ ἀν
 his cross, and follow me! For who ever
 θέλη την ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν ος δ'
 should want his life to preserve], will lose it. But who
 ἀν ἀπολέσῃ την ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει
 ever should lose his life because of me, shall find
 αὐτήν 26 + τι γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος εἰάν τον
 it. For what benefits a man if the
 κόσμον ὅλον κερδήσῃ την δε ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθή
 world entire] he should gain, but his soul should suffer loss?
 η τι δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα της ψυχῆς αὐτοῦ
 Or what will give a man bargain] for his soul?
 27 + μέλλει γὰρ ο υἱὸς του ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τη
 is about For the son of man] to come in the

חַס לְךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵי-לֵךְ כְּזֹאת:
 + וַיִּפֶן וַיֹּאמֶר לְפֶטְרוֹס סוּר מֵעָלַי
 הַשָּׁטָן מִכְּשׁוֹל אֶתְּהָ לִי כִּי לִבְךָ לְדַבְּרֵי
 בְּנֵי-אָדָם וְלֹא לְדַבְּרֵי אֱלֹהִים:
 + וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל-תְּלִמִידָיו אִישׁ
 כִּי-יִחַפֵּץ לְלָקֵחַ אֶחָדֵם יִכְחַשׁ בְּעֵצְמוֹ
 וַנִּשְׂא אֶת-צְלוֹנוֹ וְהִלֵּךְ אַחֲרָי:
 + כִּי הֶחֱפֵץ לְהַצִּיל אֶת-נַפְשׁוֹ תֵּאבֵד נַפְשׁוֹ

מִמֶּנּוּ וְהִמְאָבֵד נַפְשׁוֹ לְמַעַנִּי הוּא יִמְצָאֵנָה:
 + כִּי מִה-יִוְעִיל הָאָדָם שִׂיקָנָה
 אֶת-כָּל-הָעוֹלָם וְהִשְׁחִית אֶת-נַפְשׁוֹ
 אוּ מִה-יִתֵּן הָאָדָם פְּדִיוֹן נַפְשׁוֹ:
 + כִּי בֶן-הָאָדָם עֹתִיד לָבוֹא
 בְּכָבוֹד אָבִיו עִם-מַלְאָכָיו וְאֵז
 יִשְׁלַח לְכָל-אִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ:

וְכָּן יָבִיאוּ אֵלָיו אֶת-הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי
 + וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי
 לְכָל הַיּוֹם, וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל
 הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי לְכָל הַיּוֹם:
 + וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי
 לְכָל הַיּוֹם, וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל
 הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי לְכָל הַיּוֹם:
 + וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי
 לְכָל הַיּוֹם, וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל
 הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי לְכָל הַיּוֹם:

+ וְכָּן יָבִיאוּ אֵלָיו אֶת-הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי
 + וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי
 לְכָל הַיּוֹם, וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל
 הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי לְכָל הַיּוֹם:
 + וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי
 לְכָל הַיּוֹם, וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל
 הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי לְכָל הַיּוֹם:
 + וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי
 לְכָל הַיּוֹם, וְהָיָה אֵלָיו כְּכֹל
 הַכֶּלֶב הַשָּׂוִי לְכָל הַיּוֹם:

δόξη του πατρός αυτού μετά των αγγέλων αυτού και
 glory of his father with his angels; and
 τότε αποδώσει εκάστῳ κατὰ την πράξιν αυτού 28 +
 then he shall recompense each according to his actions.
 ἀμήν λέγω υμῖν εἰσὶ τινες των ὧδε εστηκότων
 Amen I say to you, there are some of the ones here standing,
 οἵτινες ου μη γευσόνται θανάτου ἕως αν ἴδωσιν
 the ones who in no way shall taste death, until whenever they should behold
 τον υἱόν του ανθρώπου ερχόμενον εν
 the son of man coming in
 τη βασιλεία αυτού
 his kingdom.

17 ῃ

1+ και μεθ' ημέρας εξ παραλαμβάνει ο Ιησούς
 And after days six] Jesus takes with himself
 τον Πέτρον και Ιάκωβον και Ιωάννην
 Peter, and James, and John
 τον αδελφόν αυτού και αναφέρει αυτούς εις ὄρος
 his brother, and he bears them unto mountain
 υψηλόν κατ' ἰδίαν 2+ και μετεμορφώθη ἔμπροσθεν
 a high] in private. And he transformed in front of
 αὐτῶν και ἔλαμψεν το πρόσωπον αὐτοῦ ως ο ἥλιος
 them, and radiated his face] as the sun.
 τα δε ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκά ως το φως 3+ και
 And the garments of his became white as the light. And
 ἰδοῦ ὠφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς και Ηλίας μετ' αὐτοῦ
 behold, there appeared to them Moses and Elijah with him,

אַמֵּן אַמֵּן אַמֵּן אָמְרֵי אֲנִי לָכֶם כִּי יֵשׁ בְּעַמּוּדֵי
 פֶּה אֲשֶׁר לֹא יִשְׁעֻמוּ טַעַם מִיָּתֶה עַד
 כִּי יִרְאוּ אֶת־בְּנֵי־הָאָדָם בָּא בְּמַלְכוּתוֹ:
 +
 וּמִקֵּץ שְׁשַׁת יָמִים לָקַח לוֹ יֵשׁוּעַ
 אֶת־פֶּטְרוֹס וְאֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־יֹחָנָן

אָחִיו וַיַּעֲלֵם בְּדָד עַל־הַר גְּבוּרָה:
 + וַיִּשְׁתַּנָּה לְעֵינֵיהֶם וַיִּזְהִירוּ פָּנָיו
 כַּשֶּׁמֶשׁ וּבִגְדָיו כְּאֹר הַלְּבִינּוֹ:
 + וְהִנֵּה נִרְאוּ אֵלֵיהֶם מֹשֶׁה וְאֵלֵיהֶם וְהָם
 מַדְבְּרִים אִתּוֹ:

בִּלְחַפְזָא כִּי אֲמַרְתִּים לָכֶם כִּי יֵשׁ בְּעַמּוּדֵי
 פֶּה אֲשֶׁר לֹא יִשְׁעֻמוּ טַעַם מִיָּתֶה עַד
 כִּי יִרְאוּ אֶת־בְּנֵי־הָאָדָם בָּא בְּמַלְכוּתוֹ:
 +
 וּמִקֵּץ שְׁשַׁת יָמִים לָקַח לוֹ יֵשׁוּעַ
 אֶת־פֶּטְרוֹס וְאֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־יֹחָנָן

בִּלְחַפְזָא כִּי אֲמַרְתִּים לָכֶם כִּי יֵשׁ בְּעַמּוּדֵי
 פֶּה אֲשֶׁר לֹא יִשְׁעֻמוּ טַעַם מִיָּתֶה עַד
 כִּי יִרְאוּ אֶת־בְּנֵי־הָאָדָם בָּא בְּמַלְכוּתוֹ:
 +
 וּמִקֵּץ שְׁשַׁת יָמִים לָקַח לוֹ יֵשׁוּעַ
 אֶת־פֶּטְרוֹס וְאֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־יֹחָנָן

συλλαλούντες 4+ αποκριθείς δε ο Πέτρος εἶπεν τῷ
 conversing together. And responding Peter said [to]
 Ἰησοῦ κύριε καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι εἰ θέλεις
 Jesus, O Lord, it is good for us to be here; if you want,
 ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς σοι μίαν και Μωσῆ

μίαν και μίαν Ηλία 5+ ἐτι αὐτοῦ λαλούντος ἰδοῦ
 one, and one to Elijah. Yet of his speaking, behold,
 νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς και ἰδοῦ
 a cloud giving light overshadowed them, and behold,
 φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα οὗτός ἐστιν
 [there was] a voice from out of the cloud saying, This is
 ο υἱός μου ο αγαπητός ἐν ᾧ εὐδόκησα
 my son the beloved, in whom I take pleasure in;

αὐτοῦ ἀκούετε 6+ και ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον
 hearken to him! And hearing the disciples] fell

ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν και εφοβήθησαν σφόδρα 7+ και
 upon their face, and they were fearful exceedingly. And
 προσελθὼν ο Ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν και εἶπεν
 coming forward, Jesus touched them, and said,

εγέρθητε και μη φοβείσθε 8+ ἐπάραντες δε
 Arise, and be not fearful! And having lifted up
 τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μη τον Ἰησοῦν
 their eyes, no one they beheld] except Jesus

μόνον 9+ και καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους
 only. And in their going down from the mountain,

+ וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֶל־יֵשׁוּעַ
 אֲדֹנָי טוֹב לָנוּ לְהִיּוֹת פֹּה אִם־טוֹב
 בְּעֵינֶיךָ נַעֲשֶׂה פֹה שְׁלֹשׁ סוּכּוֹת לָךְ
 אַחַת וְלִמּוֹשֶׁה אַחַת וְלֵאֱלִיָּהוּ אַחַת׃
 + עֹדְנֵנוּ מְדַבֵּר וְהִנֵּה עֲנַן־אֹרֶךְ הַצֵּל
 עֲלֵיהֶם וְהִנֵּה קוֹל מִתּוֹךְ הָעֲנַן אֹמֵר זֶה־בְּנֵי
 יִדְיָדִי אֲשֶׁר רָצִיתִי בּוֹ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן׃
 + וַיְהִי כַּשִּׁמְעַת הַתְּלִמִּידִים וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם

וַיִּירָאוּ מְאֹד׃
 + וַיִּנְשֵׂא יֵשׁוּעַ וַיִּנְעֶבְבֶם וַיֹּאמֶר קוּמוּ
 אֶל־תִּירְאוּ׃
 + וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וְלֹא רָאוּ אִישׁ בְּלִתֵּי יֵשׁוּעַ
 לְבָדוֹ׃
 + וַיְבָרְדָתֶם מִן־הַהָר צְנֹה עֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ
 לֵאמֹר לֹא תִגִּידוּ לְאִישׁ אֶת־דְּבַר הַפִּרְאָה
 עַד אִם־קָם בֶּן־הָאָדָם מֵעַם הַמֵּתִים׃

+ חַיָּה וְיָהּ כִּכְפָּרָה אֲרִיִּי לְעֵבֶד
 חַיָּה, עֲבָדָה מֶלֶךְ לִי וְהָיָה מִסָּרָה אֲרִיִּי
 לִי כִּי אֲרִיִּי נִחְבָּה וְהָיָה אֱלֹהִים מְחַלְלֵךְ עִבְדִּי
 לִי מֵעַד לְכַבֵּדָה מֵעַד אֲרִיִּי לְכַבֵּדָה׃
 + חַיָּה מֶלֶךְ מְחַלְלֵךְ מֵעַד אֲרִיִּי לְכַבֵּדָה
 חַיָּה מֵעַד אֲרִיִּי לְכַבֵּדָה וְהָיָה מִסָּרָה אֲרִיִּי
 לִי, וְנִחְבָּתָה וְזָכַרְתָּ לִי עֲבָדָה לְכַבֵּדָה׃

+ חַיָּה עֲבָדָה אֱלֹהִים אֲנִי מֵעַד אֲרִיִּי
 חַיָּה מֵעַד אֲרִיִּי׃
 + אֲרִיִּי אֲרִיִּי לְכַבֵּדָה מֵעַד אֲרִיִּי לְכַבֵּדָה
 אֲרִיִּי אֲרִיִּי לְכַבֵּדָה מֵעַד אֲרִיִּי לְכַבֵּדָה׃
 + חַיָּה מֵעַד אֲרִיִּי לְכַבֵּדָה מֵעַד אֲרִיִּי לְכַבֵּדָה׃
 + חַיָּה מֵעַד אֲרִיִּי לְכַבֵּדָה מֵעַד אֲרִיִּי לְכַבֵּדָה׃

ενετείλατο αυτοίς ο Ιησούς λέγων μηδενί είπητε το
gave charge to them Jesus], saying, Not to one should you tell the
όραμα εώς ου ο υιός του ανθρώπου εκ νεκρών
vision, until of which [time] the son of man from [the] dead

αναστή 10+ και επηρώτησαν αυτόν οι μαθηταί αυτού
should rise up]. And asked him his disciples],
λέγοντες τι ουν οι γραμματείς λέγουσιν ότι Ηλίαν
saying, Why then [do] the scribes say that Elijah

δει ελθείν πρώτον 11+ ο δε Ιησούς αποκριθείς είπεν
must come first? And Jesus answering said
αυτοίς Ηλίαν μεν έρχεται πρώτον και αποκαταστήσει
to them, Elijah indeed comes first, and shall restore

πάντα 12+ λέγω δε υμίν ότι Ηλίαν ήδη ήλθε και
all [things] . And I say to you that Elijah already came, and
ουκ επέγνωσαν αυτόν αλλ' εποίησαν εν αυτώ οσα
they did not recognize him, but they did to him as much as
ηθέλησαν ούτω και ο υιός του ανθρώπου μέλλει
they wanted. So also the son of man [is] about

πάσχειν υπ' αυτών 13+ τότε συνήκαν οι μαθηταί ότι
to suffer by them. Then perceived the disciples] that

περί Ιωάννου του βαπτιστού είπεν αυτοίς 14+ και
concerning John the Baptist he spoke to them. And
ελθόντων αυτών προς τον όχλον προσήλθεν αυτώ
of their coming to the multitude, there came forward to him

άνθρωπος γονυπετών αυτώ και λέγων 15+ κύριε
a man kneeling to him, and saying, O Lord,

וַיִּשְׁאַלְוּהוּ תְלִמִידָיו לֵאמֹר מַה-נָּה
אֲמָרִים הַסּוֹפְרִים אֵלָיְהוּ בּוֹא יְבוֹא
בְּרֵאשׁוֹנָה:
וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אַךְ אֵלָיְהוּ
יְבֹא בְּרֵאשׁוֹנָה וְהָשִׁיב אֶת-הַכֹּל:
וְאַבְלֵ אֵמַר אֲנִי לָכֶם אֵלָיְהוּ כְּכֹר
בָּא וְלֹא הַפִּירוּהוּ וַיַּעֲשׂוּ-בּו כְּרִצּוֹנָם
וְכֵן גַּם-בֶּן-הָאָדָם יַעֲוֶנֶה עַל-יָדָם:

וְאִז הִבִּינוּ הַתְּלִמִידִים כִּי עַל-יְדֵי חֲנָן
הַמְּטָבִיל דִּבֶּר אֵלֵיהֶם:
וַיְהִי כְּבוֹאָם אֶל-הַמּוֹן הָעָם וַיִּנָּשׂ
אֵלָיו אִישׁ וַיִּכְרַע עַל-בְּרַכְוֵי לְנַגְדּוֹ:
וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֲמֵנָּא עַל-בְּנֵי כִּי-מוֹפֵה
יֵרַח הוּא וְחָלְיוֹ רַע כִּי-פְעָמִים רַבּוֹת הוּא
נִפְלָ בְּאֵשׁ וּפְעָמִים רַבּוֹת אֶל-תּוֹךְ הַמַּיִם:

וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֲמֵנָּא עַל-בְּנֵי כִי-מוֹפֵה
יֵרַח הוּא וְחָלְיוֹ רַע כִּי-פְעָמִים רַבּוֹת הוּא
נִפְלָ בְּאֵשׁ וּפְעָמִים רַבּוֹת אֶל-תּוֹךְ הַמַּיִם:
וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֲמֵנָּא עַל-בְּנֵי כִי-מוֹפֵה
יֵרַח הוּא וְחָלְיוֹ רַע כִּי-פְעָמִים רַבּוֹת הוּא
נִפְלָ בְּאֵשׁ וּפְעָמִים רַבּוֹת אֶל-תּוֹךְ הַמַּיִם:
וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֲמֵנָּא עַל-בְּנֵי כִי-מוֹפֵה
יֵרַח הוּא וְחָלְיוֹ רַע כִּי-פְעָמִים רַבּוֹת הוּא
נִפְלָ בְּאֵשׁ וּפְעָמִים רַבּוֹת אֶל-תּוֹךְ הַמַּיִם:

וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֲמֵנָּא עַל-בְּנֵי כִי-מוֹפֵה
יֵרַח הוּא וְחָלְיוֹ רַע כִּי-פְעָמִים רַבּוֹת הוּא
נִפְלָ בְּאֵשׁ וּפְעָמִים רַבּוֹת אֶל-תּוֹךְ הַמַּיִם:
וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֲמֵנָּא עַל-בְּנֵי כִי-מוֹפֵה
יֵרַח הוּא וְחָלְיוֹ רַע כִּי-פְעָמִים רַבּוֹת הוּא
נִפְלָ בְּאֵשׁ וּפְעָמִים רַבּוֹת אֶל-תּוֹךְ הַמַּיִם:
וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֲמֵנָּא עַל-בְּנֵי כִי-מוֹפֵה
יֵרַח הוּא וְחָלְיוֹ רַע כִּי-פְעָמִים רַבּוֹת הוּא
נִפְלָ בְּאֵשׁ וּפְעָמִים רַבּוֹת אֶל-תּוֹךְ הַמַּיִם:

ελέησόν μου τον υιόν ότι σεληνιάζεται και κακώς
 show mercy on my son, for he acts lunatic, and badly
 πάσχει πολλάκις γαρ πίπτει εις το πυρ και πολλάκις
 he suffers]. For often he falls into the fire, and often

εις το ύδωρ 16+ και προσήνεγκα αυτόν τοις
 into the water. And I brought him [to]
 μαθηταίς σου και ουκ ηδυνήθησαν
 your disciples, and they were not able

αυτόν θεραπεύσαι 17+ αποκριθείς δε ο Ιησούς ειπεν ω
 to cure him. And responding Jesus said, O
 γενεά άπιστος και διεστραμμένη έως πότε έσομαι
 generation unbelieving and perverted], until when shall I be
 μεθ' υμών έως πότε ανέξομαι υμών φέρετέ
 with you? Until when shall I endure you? Bring

μοι αυτόν ώδε 18+ και επετίμησεν αυτό ο Ιησούς και
 him to me here! And reproached him Jesus], and
 εξήλθεν απ' αυτού το δαιμόνιον και εθεραπεύθη ο
 came forth from him the demon. And was cured the

παις από της ώρας εκείνης 19+ τότε προσελθόντες οι
 child] from that hour. Then having come forward the
 μαθηταί τω Ιησού κατ' ιδίαν ειπον διατί ημείς ουκ
 disciples] [to] Jesus in private, said, Why [were] we not

ηδυνήθημεν εκβαλείν αυτό 20+ ο δε Ιησούς ειπεν
 able to cast it out? And Jesus said
 αυτοίς διά την απιστίαν υμών αμήν γαρ λέγω υμίν
 to them, Because of your unbelief. For amen I say to you,

+ וַיִּגְשׁוּ הַתְּלָמִידִים אֶל־יֵשׁוּעַ וְהוּא לִבְדוֹ
 לְרַפְּאֵל לוֹ׃
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הוּא דוֹר חָסֵר אֲמוּנָה
 וּפְתִילֵת לְעַד־מָתִי אֶהְיֶה עִמָּכֶם עַד־מָתִי
 אֲשָׂא אֶתְכֶם הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֵלַי הִנֵּה׃
 + וַיִּגְעַר־בּוֹ יֵשׁוּעַ וַיֹּצֵא הַשָּׂדֶה מִמֶּנּוּ
 וַיִּרְפָּא הַנַּעַר מִן־הַשָּׁעָה הַהִיא׃
 + וַיִּגְשׁוּ הַתְּלָמִידִים אֶל־יֵשׁוּעַ וְהוּא לִבְדוֹ
 וַיֹּאמְרוּ מִדּוּעַ אֲנִיחֵנוּ לֹא יִכְלֵנוּ לְגַרְשׁוֹ׃
 + וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם מִפְּנֵי חָסֵר
 אֲמוּנַתְכֶם כִּי אֲמֵן אֹמֵר אֲנִי לְכֶם אִם־יִישׁ
 בְּכֶם אֲמוּנָה כְּגִרְגֵר הַחֶרֶדֶל וְאֹמְרֵתֶם
 אֶל־הַהָר הַזֶּה הִעֲתֵק מִזֶּה שָׁמָּה וְנָעֲתַק
 מִמְּקוֹמוֹ וְאֵין דְּבַר אֲשֶׁר יִבְצֹר מִכֶּם׃

לִמְ גַּר אֵלֶּיךָ הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ חַסֵּה חַסֵּה יְיָ
 אֲנִיחֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֹא יִכְלֵנוּ לְגַרְשׁוֹ׃
 + וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם מִפְּנֵי חָסֵר
 אֲמוּנַתְכֶם׃
 + חַסֵּה חַסֵּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֹא יִכְלֵנוּ לְגַרְשׁוֹ׃
 מִמְּקוֹמוֹ וְאֵין דְּבַר אֲשֶׁר יִבְצֹר מִכֶּם׃
 אֲשָׂא אֶתְכֶם הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֵלַי הִנֵּה׃
 אֲשָׂא אֶתְכֶם הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֵלַי הִנֵּה׃
 אֲשָׂא אֶתְכֶם הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֵלַי הִנֵּה׃
 אֲשָׂא אֶתְכֶם הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֵלַי הִנֵּה׃
 אֲשָׂא אֶתְכֶם הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֵלַי הִנֵּה׃
 אֲשָׂא אֶתְכֶם הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֵלַי הִנֵּה׃
 אֲשָׂא אֶתְכֶם הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֵלַי הִנֵּה׃

εὶάν ἐχῆτε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως ερεῖτε τῷ
 if you have belief as a kernel of mustard, you shall say [to]
 ὄρει τούτῳ μετάβηθι εντεύθεν ἐκεῖ και μεταβήσεται
 this mountain, Be crossed over from here [to] there, even it will cross over;
 και ουδέν αδυνατήσῃ υμῖν 21+ τούτο δε το γένος ουκ
 and nothing shall be impossible to you. But this kind does not
 εκπορεύεται εἰ μὴ εν προσευχῇ και νηστεία 22+
 go forth except by prayer and fasting.
 αναστρεφόμενων δε αυτών εν τη Γαλιλαία εἶπεν
 returning And of their] to Galilee, said
 αυτοῖς ο Ιησούς μέλλει ο υἱός του ανθρώπου
 to them Jesus], is about The son of man]
 παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ανθρώπων 23+ και
 to be delivered up into [the] hands of men; and
 αποκτενοῦσιν αὐτόν και τη τρίτη ἡμέρα εγερθήσεται
 they shall kill him, and the third day he shall be raised up.
 και ελυπήθησαν σφόδρα 24+ ελθόντων δε αυτών εἰς
 And they fretted exceedingly. having come And of their] into
 Καπερναούμ προσήλθον οἱ τα δίδραχμα
 Capernaum, came forward the ones the double-drachmas
 λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ και εἶπον ο διδάσκαλος υμῶν
 receiving] [to] Peter, and said, Your teacher,
 ου τελεῖ τα δίδραχμα 25+ λέγει ναι και ὅτε
 does he not fulfill the double-drachmas? He says, Yes. And when
 εἰσήλθεν εἰς την οἰκίαν προέφθασεν αὐτόν ο Ιησούς
 he entered into the house, anticipated him Jesus],
 λέγων τι σοι δοκεῖ Σίμων οἱ βασιλεῖς της γης ἀπό
 saying, What do you assume, Simon? The kings of the earth -- from

+ וְהָיָה כִּבְנוֹאֵם אֶל-כְּפַר-נְחוּם וַיִּגְשׂוּ
 וּבְצוּם:
 + וַיְהִי בְעֶבְרָם בְּאֶרֶץ הַנְּגִלִיל וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם יְשׁוּעַ עֲתִיד בֶּן-הָאָדָם לְהַמְסֹר בְּיַדִּי
 אֲנָשִׁים:
 + וַיִּתְרַגְּזוּהוּ וּבִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוּם יְקוּם
 וַיִּתְעַצְבוּ מְאֹד:
 + וַיְהִי כִבְנוֹאֵם אֶל-כְּפַר-נְחוּם וַיִּגְשׂוּ
 אֶל-פֶּטְרוֹס וַנְּבֹאֵי מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל וַיֹּאמְרוּ
 הֲלֹא יִתֵּן רַבְכֶּם אֶת-מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל:
 + וַיֹּאמֶר יִתֵּן וַנְּבֹאוּ הַבַּיִתָּה קִדְּם
 אֹתוֹ יְשׁוּעַ לְשֹׂאֵל וַיֹּאמֶר מִה-דַּעְתְּךָ
 שְׂמַעוֹן מַלְכֵי הָאֶרֶץ מִמֶּי יְקוּחוּ מִכֶּסֶף
 וּמִס מֵאֵת בְּנֵיהֶם אוֹ מֵאֵת הַדָּרִים:
 + וַיְהִי כִבְנוֹאֵם אֶל-כְּפַר-נְחוּם וַיִּגְשׂוּ
 אֶל-פֶּטְרוֹס וַנְּבֹאֵי מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל וַיֹּאמְרוּ
 הֲלֹא יִתֵּן רַבְכֶּם אֶת-מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל:
 + וַיֹּאמֶר יִתֵּן וַנְּבֹאוּ הַבַּיִתָּה קִדְּם
 אֹתוֹ יְשׁוּעַ לְשֹׂאֵל וַיֹּאמֶר מִה-דַּעְתְּךָ
 שְׂמַעוֹן מַלְכֵי הָאֶרֶץ מִמֶּי יְקוּחוּ מִכֶּסֶף
 וּמִס מֵאֵת בְּנֵיהֶם אוֹ מֵאֵת הַדָּרִים:
 + וַיְהִי כִבְנוֹאֵם אֶל-כְּפַר-נְחוּם וַיִּגְשׂוּ
 אֶל-פֶּטְרוֹס וַנְּבֹאֵי מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל וַיֹּאמְרוּ
 הֲלֹא יִתֵּן רַבְכֶּם אֶת-מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל:
 + וַיֹּאמֶר יִתֵּן וַנְּבֹאוּ הַבַּיִתָּה קִדְּם
 אֹתוֹ יְשׁוּעַ לְשֹׂאֵל וַיֹּאמֶר מִה-דַּעְתְּךָ
 שְׂמַעוֹן מַלְכֵי הָאֶרֶץ מִמֶּי יְקוּחוּ מִכֶּסֶף
 וּמִס מֵאֵת בְּנֵיהֶם אוֹ מֵאֵת הַדָּרִים:
 + וַיְהִי כִבְנוֹאֵם אֶל-כְּפַר-נְחוּם וַיִּגְשׂוּ
 אֶל-פֶּטְרוֹס וַנְּבֹאֵי מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל וַיֹּאמְרוּ
 הֲלֹא יִתֵּן רַבְכֶּם אֶת-מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל:
 + וַיֹּאמֶר יִתֵּן וַנְּבֹאוּ הַבַּיִתָּה קִדְּם
 אֹתוֹ יְשׁוּעַ לְשֹׂאֵל וַיֹּאמֶר מִה-דַּעְתְּךָ
 שְׂמַעוֹן מַלְכֵי הָאֶרֶץ מִמֶּי יְקוּחוּ מִכֶּסֶף
 וּמִס מֵאֵת בְּנֵיהֶם אוֹ מֵאֵת הַדָּרִים:

+ וַיְהִי כִבְנוֹאֵם אֶל-כְּפַר-נְחוּם וַיִּגְשׂוּ
 אֶל-פֶּטְרוֹס וַנְּבֹאֵי מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל וַיֹּאמְרוּ
 הֲלֹא יִתֵּן רַבְכֶּם אֶת-מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל:
 + וַיֹּאמֶר יִתֵּן וַנְּבֹאוּ הַבַּיִתָּה קִדְּם
 אֹתוֹ יְשׁוּעַ לְשֹׂאֵל וַיֹּאמֶר מִה-דַּעְתְּךָ
 שְׂמַעוֹן מַלְכֵי הָאֶרֶץ מִמֶּי יְקוּחוּ מִכֶּסֶף
 וּמִס מֵאֵת בְּנֵיהֶם אוֹ מֵאֵת הַדָּרִים:
 + וַיְהִי כִבְנוֹאֵם אֶל-כְּפַר-נְחוּם וַיִּגְשׂוּ
 אֶל-פֶּטְרוֹס וַנְּבֹאֵי מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל וַיֹּאמְרוּ
 הֲלֹא יִתֵּן רַבְכֶּם אֶת-מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל:
 + וַיֹּאמֶר יִתֵּן וַנְּבֹאוּ הַבַּיִתָּה קִדְּם
 אֹתוֹ יְשׁוּעַ לְשֹׂאֵל וַיֹּאמֶר מִה-דַּעְתְּךָ
 שְׂמַעוֹן מַלְכֵי הָאֶרֶץ מִמֶּי יְקוּחוּ מִכֶּסֶף
 וּמִס מֵאֵת בְּנֵיהֶם אוֹ מֵאֵת הַדָּרִים:
 + וַיְהִי כִבְנוֹאֵם אֶל-כְּפַר-נְחוּם וַיִּגְשׂוּ
 אֶל-פֶּטְרוֹס וַנְּבֹאֵי מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל וַיֹּאמְרוּ
 הֲלֹא יִתֵּן רַבְכֶּם אֶת-מִחֻצֵּי הַשָּׁקֶל:
 + וַיֹּאמֶר יִתֵּן וַנְּבֹאוּ הַבַּיִתָּה קִדְּם
 אֹתוֹ יְשׁוּעַ לְשֹׂאֵל וַיֹּאמֶר מִה-דַּעְתְּךָ
 שְׂמַעוֹן מַלְכֵי הָאֶרֶץ מִמֶּי יְקוּחוּ מִכֶּסֶף
 וּמִס מֵאֵת בְּנֵיהֶם אוֹ מֵאֵת הַדָּרִים:

τίνων λαμβάνουσι τέλη η κήνσον από
 whom do they receive taxes or tribute, from
 των υιών αυτών η από των αλλοτρίων 26+ λέγει αυτώ
 their sons or from the strangers? says to him
 ο Πέτρος από των αλλοτρίων έφη αυτώ ο Ιησούς
 Peter], From the strangers. said to him Jesus],
 άρα γε ελεύθεροί εισιν οι υιοί 27+ ίνα δε μη
 It is so, indeed free are the sons]. But that we should not
 σκανδαλίσωμεν αυτούς πορευθείς εις την θάλασσαν
 stumble them, having gone to the sea,
 βάλε άγκιστρον και τον αναβαίνοντα πρώτον ιχθύν
 throw a hook! and the ascending first fish]
 άρον και ανοίξας το στόμα αυτού ευρήσεις στατήρα
 take! And having opened its mouth, you will find a stater;
 εκείνον λαβών δος αυτοίς αντί εμού και σου
 that having taken, give it to them for me and you!

18 π

1+ εν εκείνη τη ώρα προσήλθον οι μαθηταί τω
 In that hour came forward the disciples] [to]
 Ιησού λέγοντες τις άρα μείζων εστίν εν τη βασιλεία
 Jesus, saying, Who then is greater in the kingdom
 των ουρανών 2+ και προσκαλεσάμενος ο Ιησούς
 of the heavens? And Jesus having called
 παιδίον έστησεν αυτό εν μέσω αυτών 3+ και είπεν
 a child, stood it in [the] midst of them. And he said,

+ וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס אֵלָיו מַאת
 הַזָּרִים וַיֹּאמֶר לוֹ יֵשׁוּעַ אִם-כֵּן
 אֶפְוֵא הַבְּנִים פֶּטְרוֹרִים הַמָּה:
 + וְאוֹלָם לְמַעַן אֲשֶׁר-לֹא-נִהְיֶה לְהֶם
 לְמַכְשׁוֹל לְךָ אֶל-הַיָּם וְהִשְׁלַכְתָּ חֶפֶז
 אֶל-תּוֹכּוֹ וְאֶת-הַדָּג הַרְאֵשׁוֹן אֲשֶׁר יַעֲלֶה
 שָׂאֵהוּ וְכִאֲשֶׁר תִּפְתַּח אֶת-פִּיו תִּמְצֵא בּוֹ
 מַטְבַּע אוֹתוֹ קַח וְשִׁקְלֵתָ עַל יָדַי וְעַל יָדְךָ:

+ בְּשָׂעָה הַזֹּאת נִגְשׂוּ הַתְּלָמִידִים אֶל-יֵשׁוּעַ
 וַיֹּאמְרוּ מִי אֶפְוֵא הַגָּדוֹל בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:
 + וַיִּקְרָא יֵשׁוּעַ אֵלָיו יֶלֶד קָטָן וַיַּעֲמִידֵהוּ
 בְּתוֹכָם:
 + וַיֹּאמֶר אֲמֵן אֲמֵן אָמֵן לָכֶם
 אִם-לֹא תָשׁוּבוּ לְהֵיוֹת כִּיְלָדִים
 לֹא תִבְאוּ אֶל-מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:

+ אֲנִי לִמְעַלְמֵי שָׁמַיִם וְאַל-תִּבְטְחוּ
 עֲלֵיכֶם כִּי יִבְטְחוּ עֲלֵיכֶם
 + וְגַלְתֶּם אֵלֶיךָ וְגַלְתֶּם
 אֵלֶיךָ וְגַלְתֶּם אֵלֶיךָ וְגַלְתֶּם
 וְגַלְתֶּם וְגַלְתֶּם וְגַלְתֶּם
 מֵ, שֶׁתִּבְטְחוּ עֲלֵיכֶם וְגַלְתֶּם:

+ כִּי, שָׂעָה מֵעַתָּה אֶל-לִבְכֶם לֹא תִבְטְחוּ
 וְכִי יִבְטְחוּ עֲלֵיכֶם וְגַלְתֶּם:
 + וְגַלְתֶּם אֵלֶיךָ וְגַלְתֶּם אֵלֶיךָ
 + וְגַלְתֶּם אֵלֶיךָ וְגַלְתֶּם אֵלֶיךָ
 וְגַלְתֶּם אֵלֶיךָ וְגַלְתֶּם אֵלֶיךָ
 לֹא תִבְטְחוּ עֲלֵיכֶם לְחַלְתֶּם אֵלֶיכֶם:

αμήν λέγω υμῖν εἰάν μη στραφήτε και γένησθε
 Amen I say to you, If you should not turn and become
 ως τα παιδιά ου μη εισέλθητε εις την βασιλείαν
 as the children, in no way should you enter into the kingdom

των ουρανών 4+ ὅστις ουν ταπεινώση εαυτόν ως
 of the heavens. Whoever then humbles himself as
 το παιδίον τούτο ούτός εστιν ο μείζων εν τη
 this child, this one is the greater in the

βασιλεία των ουρανών 5+ και ος εἰάν δέξηται
 kingdom of the heavens. And who ever receives

παιδίον τοιούτον εν επί τω ονόματί μου εμέ δέχεται 6+
 child such one] in my name, receives me.

ος δ' αν σκανδαλίση ένα των μικρών τούτων
 And who ever should cause to stumble one of these small ones

των πιστευόντων εις εμέ συμφέρει αὐτῷ ἵνα
 trusting in me, it would be advantageous to him that

κρεμασθή μύλος ονικός επί τον τράχηλον αυτού και
 should be hung a millstone of a donkey] upon his neck, and

καταποντισθή εν τω πελάγει της θαλάσσης 7+ ουαί
 he should be sunk in the open sea. Woe

τω κόσμω από των σκανδάλων ανάγκη γαρ εστιν
 to the world because of the obstacles; a necessity for it is

ελθείν τα σκάνδαλα πλήν ουαί τω ανθρώπω εκείνω
 to come [for] the obstacles]. Except woe [to] that man

δι' ου το σκάνδαλον έρχεται 8+ ει δε η χειρ σου η
 through whom the obstacle comes. And if your hand or

+ לְכֵן כָּל־הַמְשָׁפִיל אֶת־עַצְמוֹ כִּי־לֹד
 הַזֶּה הוּא הַגָּדוֹל בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:
 + וְהַמְקַבֵּל יֶלֶד אֶחָד כְּזֶה בְּשֵׁמִי אוֹתִי הוּא
 מְקַבֵּל:
 + הַמְקַבֵּל אֶת־אֶחָד מִן־הַקְטָנִים הָאֵלֶּה
 הַמְאַמְיָנִים בִּי נֹחַ לוֹ שִׁיתְלֶה פֶּלֶח־רֶכֶב
 עַל־צִנְאוֹרוֹ וְשׁוֹבֵעַ בְּמַצּוּלוֹת נֶם:

+ אוֹי לְעוֹלָם מִן־הַמְכַשְׁלִים כִּי
 הַמְכַשְׁלִים בּוֹא יבֹאוּ אֶבֶל אוֹי לְאִישׁ
 תְּהוּא אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ יבּוֹא הַמְכַשׁוֹל:
 + וְאִם־תְּכַשִּׁילָה יָדְךָ אוֹ רִגְלְךָ קַצֵּץ
 אוֹתָהּ וְהַשְׁלֵךְ מִמֶּךָ טוֹב לָךְ לְבוֹא לְחַיִּים
 פֶּסַח אוֹ קַטֵּעַ מִהַיּוֹת לָךְ שְׁתֵּי יָדִים
 אוֹ־שְׁתֵּי רִגְלִים וְתוֹשֵׁלְךָ אֶל־אֵשׁ עוֹלָם:

+ וְכֹחַ מְחַל וְיִחַבְּבֵךְ נִפְעָה אֲבִי אֱלֹהִים
 לְלִבְךָ מֵהַמְּחַל וְזֶה חַבְּבֵהוּ וְיִחַבְּבֵךְ:
 + וְכֹחַ וְנִפְעָל אֲבִי אֱלֹהִים מֵהַמְּחַל לֵב
 מְחַבֵּל:
 + וְכֹחַ וְנִפְעָל לִבְךָ מֵהַמְּחַל וְיִחַבְּבֵךְ
 כִּי פִעַל מֵהַמְּחַל לִבְךָ וְיִחַבְּבֵךְ וְיִחַבְּבֵךְ
 וְיִחַבְּבֵךְ כִּי מֵהַמְּחַל לִבְךָ וְיִחַבְּבֵךְ:
 + וְכֹחַ לְלִבְךָ מֵהַמְּחַל אֱלֹהִים

+ וְכֹחַ מְחַל וְיִחַבְּבֵךְ נִפְעָה אֲבִי אֱלֹהִים
 לְלִבְךָ מֵהַמְּחַל וְזֶה חַבְּבֵהוּ וְיִחַבְּבֵךְ:
 + וְכֹחַ וְנִפְעָל אֲבִי אֱלֹהִים מֵהַמְּחַל לֵב
 מְחַבֵּל:
 + וְכֹחַ וְנִפְעָל לִבְךָ מֵהַמְּחַל וְיִחַבְּבֵךְ
 כִּי פִעַל מֵהַמְּחַל לִבְךָ וְיִחַבְּבֵךְ וְיִחַבְּבֵךְ
 וְיִחַבְּבֵךְ כִּי מֵהַמְּחַל לִבְךָ וְיִחַבְּבֵךְ:
 + וְכֹחַ לְלִבְךָ מֵהַמְּחַל אֱלֹהִים

ο πους σου σκανδαλίζει σε έκκοψον αυτά και βάλε
your foot causes you to stumble, cut them off, and throw [them]
από σου καλόν σοι εστίν εισελθείν εις την ζωήν
from you! good for you It is] to enter into life
χωλόν η κυλλόν η δύο χείρας η δύο πόδας έχοντα
lame or crippled, than two hands or two feet having]
βληθήναι εις το πυρ το αιώνιον 9+ και ει
to be thrown into the fire eternal]. And if
ο οφθαλμός σου σκανδαλίζει σε έξελε αυτόν και βάλε
your eye stumbles you, take it out and cast [it]
από σου καλόν σοι εστι μονόφθαλμον εις την ζωήν
from you! good for you It is one-eyed in life
εισελθείν η δύο οφθαλμούς έχοντα βληθήναι εις
to enter], than two eyes having] to be thrown into
την γέενναν του πυρός 10+ οράτε μη
the Gehenna of fire. See [that] you should not
καταφρονήσητε ενός των μικρών τούτων λέγω γαρ
disdain one of these small ones! For I say
υμίν ότι οι άγγελοι αυτών εν ουρανοίς διά παντός
to you, that their angels in [the] heavens continually
βλέπουσιν το πρόσωπον του πατρός μου του εν
look on the face of my father, the one in
ουρανοίς 11+ ήλθε γαρ ο υιός του ανθρώπου σώσαι
[the] heavens. is come For the son of man] to save
το απολωλός 12+ τι υμίν δοκει εάν γένηται τι
the lost. What [do] you think? If there should be to any
ανθρώπω εκατόν πρόβατα και πλανηθή εν εξ αυτών
man a hundred sheep, and should wander one] from them,
ουχι αφείς τα ενενήκοντα εννέα επί τα όρη
shall he not leave the ninety nine upon the mountains,

<p>+ ואם-עיניך תכשילך נקר אותה והשילך ממך טוב לך לבוא לחיים בעין אחת מהיות לך שתי עינים ותושלך אל-אש גיהנם: + וראו פן-תבזו אחד הקטנים האלה כי אמר אני לכם מלאכייהם</p>	<p>ראים תמיד את-פני אבי שבשמים: + כי בן-האדם בא להושיע את-האבד: + מה-דעתכם כיהיו לאיש מאה כבשים ואבד אחד מהם הלא יעזב את-התשעים ותשעה על-ההרים ותלך לבקש את-האבד:</p>
---	--

<p>+ αὐτὸς οὐκ ἐπιλείψει τὸν ἑνὸς κατὰ τὸν ἄλλον ὅτι λέγει ὁ κύριος ὁ θεός· ἄρα ἡ ἀρχὴ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ἐγένετο ἐν ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη·</p>	<p>+ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη· καὶ ἡ ἡμέρα ἦν ἁγιασμένη·</p>
---	---

πορευθεὶς ζητεῖ το πλανώμενον 13+ και εἰάν γένηται
 [and] having gone seek the one wandering? And if it happens
 ευρεῖν αὐτό ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτό
 he finds it, amen I say to you, that he rejoices over it,
 μάλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐενενήκοντα ἐεννέα τοῖς μη
 rather than over the ninety nine not

πεπλανημένοις 14+ οὕτως οὐκ ἐστὶ θέλημα ἐμπροσθεν
 wandering. Thus it is not [the] will before
 τοῦ πατρός ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται εἰς
 your father, the one in [the] heavens, that should be lost one

των μικρῶν τούτων 15+ εἰάν δε ἀμάρτησῃ εἰς σε
 of these small ones]. But if should sin against you
 ὁ ἀδελφός σου ὑπαγέ και ἐλεγξον αὐτόν μεταξύ σου
 brother your], go and reprove him between you
 και αὐτοῦ μόνου εἰάν σου ἀκούσῃ ἐκέρδησας
 and him alone! If he should hear you, you gain

τον ἀδελφόν σου 16+ εἰάν δε μη ἀκούσῃ παράλαβε
 your brother. And if he should not hear, take
 μετὰ σου ἐτι ἐνα ἢ δύο ἵνα ἐπὶ στόματος δύο
 with you still one or two, that by [the] mouth of two

μαρτύρων ἢ τριῶν σταθή παν ρήμα 17+ εἰάν δε
 witnesses or three shall be established every matter]! But if
 παρακούσῃ αὐτῶν εἰπέ τη ἐκκλησία εἰάν δε και της
 he should disregard them, speak to the assembly! And if also the
 ἐκκλησίας παρακούσῃ ἐστῶ σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικός και
 assembly he should disregard, let him be to you as if a heathen and

<p>וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יִמְצְאוּהוּ אִמֵּן אָמַר אָנִי לָכֶם כִּי־יִשְׁמַח עָלַיִּו יוֹתֵר מֵעַל הַתְּשׁוּעִים וְתִשָּׁעַה אֲשֶׁר לֹא אָבְדוּ: כֵּן אֵינְנוּ רְצוּן מִלְּפָנַי אֲבִיכֶם שְׁבַשְׂמִים שִׂיאָבֵד אָחֵד מִן־הַקְּטָנִים הָאֵלֶּה: וְכִי יִחָטְא־לְךָ אָחִיךָ לְךָ וְהוֹכַחְתָּ אוֹתוֹ בֵּינְךָ לְבֵינִו וְאִם־יִשְׁמַע אֵלֶיךָ קִנִּיתָ לְךָ</p>	<p>אָחִיךָ: + וְאִם־לֹא יִשְׁמַע וְלָקַחְתָּ עִמָּךְ עוֹד אָחֵד אוֹ שְׁנָיִם כִּי עַל־פִּי שְׁנָיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם כָּל־דְּבָר: + וְאִם־לֹא יִשְׁמַע אֵלֶיךָם וְהִגַּדְתָּ אֶל־הַקְּהָל וְאִם־לֹא יִשְׁמַע גַּם־אֶל־הַקְּהָל וְהָיָה לְךָ כְּגוֹי וְכַמּוֹכֵס:</p>
---	---

<p>كَلِمَاتٍ تَجْعَلُونَ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً كَمَا نَحْنُ نَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً + وَنَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً وَنَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً + وَنَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً وَنَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً وَنَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً</p>	<p>كَلِمَاتٍ تَجْعَلُونَ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً كَمَا نَحْنُ نَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً + وَنَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً وَنَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً + وَنَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً وَنَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً وَنَحْنُ لِكُلِّ لَحْنٍ وَنُصْرَةً</p>
---	---

ο τελώνης 18+ αμήν λέγω υμίν όσα εάν δήσητε
 tax collector! Amen I say to you, as much as you should tie
 επί της γης έσται δεδεμένα εν τω ουρανώ και
 upon the earth, it will be tied in the heaven; and
 όσα εάν λύσητε επί της γης έσται λελυμένα εν
 as much as you should untie upon the earth, it will be untied in

τω ουρανώ 19+ πάλιν αμήν λέγω υμίν ότι εάν δύο
 the heaven. Again amen I say to you, that if two
 υμών συμφωνήσωσιν επί της γης περί παντός
 of you should join in harmony upon the earth concerning every
 πράγματος ου εάν αιτήσωνται γενήσεται αυτοίς
 matter of which ever they should ask, it shall happen to them

παρά του πατρός μου του εν ουρανοίς 20+ ου γαρ
 by my father, the one in [the] heavens. For where
 εισι δύο η τρεις συνηγμένοι εις το εμόν όνομα
 there are two or three being gathered together in my name,

εκεί ειμί εν μέσω αυτών 21+ τότε προσελθών αυτώ
 there I am in [the] midst of them. Then having come forward to him,
 ο Πέτρος είπε κύριε ποσάκις αμαρτήσει εις εμέ
 Peter said, O Lord, how often shall [sin against me

ο αδελφός μου και αφήσω αυτώ έως επτάκις 22+ λέγει
 my brother] and I forgive him -- until seven times? says
 αυτώ ο Ιησούς ου λέγω σοι εως επτάκις αλλ' έως
 to him Jesus], Not I say to you unto seven times, but unto

εβδομηκοντάκις επτά 23+ διά τούτο ωμοιώθη η
 seventy times seven. On account of this likened [is] the

או שלשה בשמי שם אני בתוכם :
 + ויגיש אליו פטרוס ויאמר לו
 אדני כמה פעמים יחטא לי אחי
 ומחלתי לו העד שבע פעמים :
 + ויאמר אליו ישוע לא אמר לך
 עד שבע פעמים כי עד שבעים ושבע :
 + על כן דומה מלכות השמים למלך
 בשך ודם שהיה יורד לחשבון עם עבדיו :

אמן אמר אני לכם כל אשר תאסרו
 על הארץ אסור יהיה בשמים וכל
 אשר תתירו על הארץ מותר יהיה בשמים :
 + ועוד אמר אני לכם שנים מכם כי יהיו
 לב אחד בארץ על כל דבר אשר ישאלו
 בוא יבוא להם מאת אבי שבשמים :
 + כי בכל מקום אשר יאספו שנים

+ אסרו על הארץ וכל אשר יתיר
 על הארץ יתיר בשמים :
 + ועוד אמר אני לכם שנים מכם
 כי יהיו לב אחד בארץ על כל דבר
 אשר ישאלו בוא יבוא להם מאת
 אבי שבשמים :
 + כי בכל מקום אשר יאספו שנים

חשבון עם עבדיו :
 + ויגיש אליו פטרוס ויאמר לו
 אדני כמה פעמים יחטא לי אחי
 ומחלתי לו העד שבע פעמים :
 + ויאמר אליו ישוע לא אמר לך
 עד שבע פעמים כי עד שבעים
 ושבע :
 + על כן דומה מלכות השמים
 למלך בשך ודם שהיה יורד לחשבון
 עם עבדיו :

βασιλεία των ουρανών ανθρώπω βασιλεί ος ηθέλησε
 kingdom of the heavens to a man, a king, who wants
 συνάραι λόγον μετά των δούλων αυτού 24+ αρχαμένου
 to take up a reckoning with his manservants. having begun
 δε αυτού συναίρειν προσηνέχθη αὐτῷ εἰς οφειλέτης
 And he] to take up the matter, brings near to him one debtor
 μυρίων ταλάντων 25+ μη έχοντος δε αυτού
 of ten thousand talents. not having But he]
 αποδούναι εκέλευσεν αὐτόν ο κύριος αυτού πραθήναι
 [means] to give back, bids him his master] to be sold,
 και την γυναίκα αυτού και τα τέκνα και πάντα ὅσα
 and his wife, and the children, and all as much as
 εἶχε και αποδοθήναι 26+ πεσών ουν ο δούλος
 he had, and to render back. falling Then the manservant],
 προσεκύνει αὐτῷ λέγων κύριε μακροθύμησον ἐπ'
 did obeisance to him, saying, O Lord, be lenient upon
 εμοί και πάντα σοι αποδώσω 27+ σπλαγχνισθείς δε
 me! and all to you I will give back]. being moved with compassion on And
 ο κύριος του δούλου εκείνου απέλυσεν αὐτόν και το
 the master] that manservant, released him, and the
 δάνειον αφήκεν αὐτῷ 28+ εξελθὼν δε ο δούλος εκείνος
 debt forgave to him]. And going forth that manservant
 εύρεν ένα των συνδούλων αυτού ος ωφείλεν αὐτῷ
 found one of his fellow-servants, who owed to him
 εκατόν δηνάρια και κρατήσας αὐτόν ἐπνιγε λέγων
 a hundred denarii, and having held him, choked [him] saying,

+ וְכַאֲשֶׁר הִחֵל לְחַשְׁבַּת הַדָּבָר
 לְפָנָיו אִישׁ אֶשֶׁר הָיָה חַיִּב לוֹ
 עֲשָׂרַת אֲלָפִים כֶּסֶף:
 + וְלֹא הָיָה לוֹ לְשַׁלֵּם וַיִּצְוּ אֲדֹנָיו לְמַכֵּר
 אוֹתוֹ וְאֶת-אִשְׁתּוֹ וְאֶת-בָּנָיו וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ
 וַיִּשְׁלַם:
 + וַיִּפֹּל הָעֶבֶד עַל-פָּנָיו וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ לֵאמֹר

אֲדֹנָי הָאֲרָךְ-יָי אֲפָה וְאִשְׁלָם לְךָ הַכֹּל:
 + וַיִּהְיוּ מְעִי אֲדֹנָי הָעֶבֶד הַהוּא
 וַיִּפְטְרֵהוּ וַיִּמְחַל לוֹ אֶת חֹבוֹ:
 + וַיֵּצֵא הָעֶבֶד הַהוּא מִלְּפָנָיו וַיִּמְצָא
 אֶחָד מִחֲבֵרָיו וְהוּא חַיִּב לוֹ מֵאָה
 דִּינָרִים וַיִּחְזַק-בּוֹ וַיִּחְנַקְהוּ לֵאמֹר
 שְׁלֵם אֵת אֲשֶׁר אַתָּה חַיִּב לִי:

+ וַעֲבָדָה לְחַיִּי אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לִי
 וַיִּשְׁלַם אֲדֹנָיו אֶת-חֹבוֹ:
 + אֲדֹנָיו אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לִי
 וַיִּשְׁלַם אֲדֹנָיו אֶת-חֹבוֹ:
 + וַיִּפֹּל הָעֶבֶד עַל-פָּנָיו וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ לֵאמֹר

אֲדֹנָי הָאֲרָךְ-יָי אֲפָה וְאִשְׁלָם לְךָ הַכֹּל:
 + וַיִּהְיוּ מְעִי אֲדֹנָיו הָעֶבֶד הַהוּא
 וַיִּפְטְרֵהוּ וַיִּמְחַל לוֹ אֶת חֹבוֹ:
 + וַיֵּצֵא הָעֶבֶד הַהוּא מִלְּפָנָיו וַיִּמְצָא
 אֶחָד מִחֲבֵרָיו וְהוּא חַיִּב לוֹ מֵאָה
 דִּינָרִים וַיִּחְזַק-בּוֹ וַיִּחְנַקְהוּ לֵאמֹר
 שְׁלֵם אֵת אֲשֶׁר אַתָּה חַיִּב לִי:

απόδος μοι εἰ τι οφείλεις 29+ πεσών οὖν
 Give back to me if anything you owe! falling Then
 ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει
 his fellow-servant] at his feet enjoined
 αὐτὸν λέγων μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί καὶ αποδώσω
 him, saying, Be lenient upon me, and I will give back
 σοι 30+ ὁ δὲ οὐκ ἠθέλην ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν
 to you! But he did not want [to], but going forth he cast
 αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως οὗ αποδώ το
 him into prison, until he should give back the thing
 ὀφειλόμενον 31+ ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τα
 being owed. knowing And his fellow-servants] the [things]
 γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα καὶ ἐλθόντες
 happening, fretted exceedingly. And having gone
 διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τα γενόμενα
 they made clear [to] their master all the [things] happening.

32+ τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει
 Then having called him his master], says

αὐτῷ δούλε πονηρέ πάσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
 to him, manservant O wicked], all that debt

ἀφήκά σοι ἐπεὶ παρεκάλεσάς με 33+ οὐκ ἔδει καὶ σε
 I canceled to you, when you enjoined me; not must also you]
 ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα
 show mercy on your fellow-servant as also I showed mercy on you?

34+ καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν
 And being provoked to anger, his master delivered him

τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ αποδώ παν
 to the tormenters, until of which [time] he should give back all

+ וַיִּפֹּל חֲבֵרוֹ לְפָנָיו וַיִּבְקֶשׂ מִמֶּנּוּ
 לֵאמֹר הָאֶרֶץ לִי אֶפְשָׁה וְאֶשְׁלְמָה לָּךְ הַכֹּל׃
 + וְהוּא מֵאֵן וַיִּלֶּךְ וַיִּנְיַחְהוּ בַּמִּשְׁמֶר עַד
 שִׁישְׁלָם-לוֹ אֶת-חֹבּוֹ׃
 + וְהָעֲבָדִים חֲבָרְיוֹ רָאוּ אֶת-אִשְׁרָה
 נַעֲשָׂה וַיַּעֲצְבוּ מְאֹד וַיִּבְאוּ וַיְגִידוּ
 לְאֲדֹנָיהֶם אֶת-כָּל-אִשְׁרָה נַעֲשָׂה׃

+ וַיִּקְרָא אֵלָיו אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ אַתָּה
 עָבַד בְּלִיעֵל אֶת-כָּל-הַחֹב הַהוּא
 מִחֲלַתִּי לָּךְ יַעַן אִשְׁרָה-בְּקִשְׁתָּ מִמֶּנּוּ׃
 + הֲלֹא הָיָה גַם-עֲלֶיךָ לְרַחֵם עַל
 חֲבָרְךָ כַּאֲשֶׁר רַחַמְתִּי-אֵנִי עֲלֶיךָ׃
 + וַיִּקְצַף אֲדֹנָיו וַיִּתְּנֵהוּ בְּיַד הַנְּגִשִׁים
 עַד כִּי-יִשְׁלַם אֶת-כָּל-חֹבּוֹ׃

+ וְנָפַל אִשְׁרָה לְפָנָיו וַיִּבְקֶשׂ מִמֶּנּוּ
 לֵאמֹר הָאֶרֶץ לִי אֶפְשָׁה וְאֶשְׁלְמָה לָּךְ הַכֹּל׃

+ וְהוּא מֵאֵן וַיִּלֶּךְ וַיִּנְיַחְהוּ בַּמִּשְׁמֶר עַד
 שִׁישְׁלָם-לוֹ אֶת-חֹבּוֹ׃
 + וְהָעֲבָדִים חֲבָרְיוֹ רָאוּ אֶת-אִשְׁרָה
 נַעֲשָׂה וַיַּעֲצְבוּ מְאֹד וַיִּבְאוּ וַיְגִידוּ
 לְאֲדֹנָיהֶם אֶת-כָּל-אִשְׁרָה נַעֲשָׂה׃

+ וַיִּקְרָא אֵלָיו אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ אַתָּה
 עָבַד בְּלִיעֵל אֶת-כָּל-הַחֹב הַהוּא
 מִחֲלַתִּי לָּךְ יַעַן אִשְׁרָה-בְּקִשְׁתָּ מִמֶּנּוּ׃
 + הֲלֹא הָיָה גַם-עֲלֶיךָ לְרַחֵם עַל
 חֲבָרְךָ כַּאֲשֶׁר רַחַמְתִּי-אֵנִי עֲלֶיךָ׃
 + וַיִּקְצַף אֲדֹנָיו וַיִּתְּנֵהוּ בְּיַד הַנְּגִשִׁים
 עַד כִּי-יִשְׁלַם אֶת-כָּל-חֹבּוֹ׃

το οφειλόμενον αὐτῷ 35+ οὕτως και ο πατήρ μου
 being owed to him. So also father my
 ο επουρανίος ποιήσει υμῖν εἴαν μη αφήτε ἕκαστος
 heavenly] shall do to you if forgives not each]
 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν υμῶν
 his brother from your hearts
 τα παραπτώματα αὐτῶν
 of their transgressions.

19 ט

1+ και εγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ο Ἰησοῦς
 And it came to pass when Jesus finished
 τοὺς λόγους τούτους μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας και
 these words, he moved from Galilee, and
 ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ
 he came unto the borders of Judea on the other side of the
 Ἰορδάνου 2+ και ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί
 Jordan. And followed him multitudes great];
 και ἐθεράπευσεν αὐτούς ἐκεῖ 3+ και προσήλθον αὐτῷ
 and he cured them there. And came forward to him
 οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτόν και λέγοντες αὐτῷ
 the Pharisees] testing him, and saying to him,
 εἰ ἐξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
 Is it allowed to a man to dismiss his wife
 κατὰ πάσαν αἰτίαν 4+ ο δε ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς
 for every reason? And he answering said to them,
 οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ο ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν
 Did you not read that the one making from [the] beginning, male

+ וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו הַמִּון עִם־רַב וַיִּרְפְּאֵם שָׁם :
 + וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו הַפְּרוּשִׁים לְנִסּוֹתוֹ וַיֹּאמְרוּ
 לְיוֹכָל אִישׁ לְשַׁלַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ עַל־כֹּל־דְּבָר :

+ וַיְהִי כְּכֹלֹת יִשׁוּעַ לְדַבֵּר אֵת
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּסַּע מִן־הַנְּגִלִיל וַיָּבֹא
 אֶל־נֶבּוּל יְהוּדָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן :
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלֹא קָרָאתֶם כִּי
 מִרְאֵשׁ הַיִּצְר זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֶתֶם :

+ וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו הַמִּון עִם־רַב וַיִּרְפְּאֵם שָׁם :
 + וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו הַפְּרוּשִׁים לְנִסּוֹתוֹ וַיֹּאמְרוּ
 לְיוֹכָל אִישׁ לְשַׁלַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ עַל־כֹּל־דְּבָר :

+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלֹא קָרָאתֶם כִּי
 מִרְאֵשׁ הַיִּצְר זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֶתֶם :
 + וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו הַמִּון עִם־רַב וַיִּרְפְּאֵם שָׁם :
 + וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו הַפְּרוּשִׁים לְנִסּוֹתוֹ וַיֹּאמְרוּ
 לְיוֹכָל אִישׁ לְשַׁלַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ עַל־כֹּל־דְּבָר :

και θήλυ ἐποίησεν αυτούς 5+ και εἶπεν ἕνεκεν
 and female made them]. And he said, On account of
 τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τον πατέρα και την
 this shall leave a man] the father and the
 μητέρα και προσκολληθήσεται τη γυναικί αυτού και
 mother, and shall cleave to his wife, and
 ἔσονται οι δύο εις σάρκα μίαν 6+ ὥστε ουκέτι εισί
 will be the two] for flesh one]. So that no longer are they
 δύο αλλά σαρξ μία ο ουν ο θεός συνέζευξεν
 two, but flesh one]. What then God yoked together,
 ἄνθρωπος μη χωριζέτω 7+ λέγουσιν αὐτῷ τι ουν
 let not man separate! They say to him, Why then
 Μωσῆς ἐνετείλατο δούναι βιβλίον ἀποστασίου και
 did Moses give charge to give a scroll of divorce, and
 ἀπολύσαι αὐτήν 8+ λέγει αὐτοῖς ὅτι Μωσῆς προς
 to dismiss her? He says to them that, Moses for
 την σκληροκαρδίαν υμῶν ἐπέτρεψεν υμῖν ἀπολύσαι
 the hardness of your heart committed to your care to dismiss
 τας γυναίκας υμῶν ἀπ' αρχῆς δε ου γέγονεν οὕτως
 your wives; from [the] beginning but] it happened not thus.
 9+ λέγω δε υμῖν ὅτι ος αν ἀπολύση
 And I say to you, that who ever should dismiss
 την γυναίκα αὐτοῦ μη ἐπί πορνεία και γαμήση ἄλλην
 his wife, not for harlotry, and should marry another,
 μοιχάται και ο ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχάται
 commits adultery; and the one being dismissed marrying, commits adultery.
 10+ λέγουσιν αὐτῷ οι μαθηταί αὐτοῦ ει οὕτως ἐστίν η
 say to him His disciples], If thus is the

+ וַיֹּאמֶר עַל־כֵּן יַעֲזֹב־אִישׁ אֶת־אִשׁוֹ
 וְאֶת־אִמּוֹ וְיִדְבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ שְׁנֵיהֶם
 לְבָשָׂר אֶחָד׃
 + אִם־כֵּן אֵינָם עוֹד שְׁנַיִם כִּי
 אִם־בְּשָׂר אֶחָד לְכֵן אֵת אִשְׁרֵי חֵבֶר
 הָאֵלֵהִים אֶל־יַפְרַד הָאָדָם׃
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְלָמָּה זֶה צִוָּה מֹשֶׁה
 לַתֵּת־לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְלִשְׁלַחָהּ׃

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִפְּנֵי קִשְׁי לְבַבְכֶם
 הַנִּיחַ לְכֶם מֹשֶׁה לְשַׁלַּח אֶת־נְשֵׁיכֶם
 וַיִּמְרָאשׁ לֹא הָיָה הַדָּבָר כֵּן׃
 + וַאֲנִי אָמַר לְכֶם הַמְּשַׁלַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ
 שְׁלֹא עַל־דָּבָר זָנוּת וְנִשְׂא אַחֶרֶת נְאֻם
 הוּא וְהַנִּשְׂא אֶת־הַגְּרוּשָׁה נְאֻם הוּא׃
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַתְּלַמִּידִים אִם־זֶה מִשְׁפָּט

+ וְאֵלֵהֶם מִפְּנֵי קִשְׁי לְבַבְכֶם
 הַנִּיחַ לְכֶם מֹשֶׁה לְשַׁלַּח אֶת־נְשֵׁיכֶם
 וַיִּמְרָאשׁ לֹא הָיָה הַדָּבָר כֵּן׃
 + וַאֲנִי אָמַר לְכֶם הַמְּשַׁלַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ
 שְׁלֹא עַל־דָּבָר זָנוּת וְנִשְׂא אַחֶרֶת נְאֻם
 הוּא וְהַנִּשְׂא אֶת־הַגְּרוּשָׁה נְאֻם הוּא׃
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַתְּלַמִּידִים אִם־זֶה מִשְׁפָּט

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִפְּנֵי קִשְׁי לְבַבְכֶם
 הַנִּיחַ לְכֶם מֹשֶׁה לְשַׁלַּח אֶת־נְשֵׁיכֶם
 וַיִּמְרָאשׁ לֹא הָיָה הַדָּבָר כֵּן׃
 + וַאֲנִי אָמַר לְכֶם הַמְּשַׁלַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ
 שְׁלֹא עַל־דָּבָר זָנוּת וְנִשְׂא אַחֶרֶת נְאֻם
 הוּא וְהַנִּשְׂא אֶת־הַגְּרוּשָׁה נְאֻם הוּא׃
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַתְּלַמִּידִים אִם־זֶה מִשְׁפָּט

αιτία του ανθρώπου μετά της γυναικός ου

fault of the man with the wife, it is not

συμφέρει γαμήσαι 11+ ο δε εἶπεν αυτοίς ου πάντες

advantageous to marry. And he said to them, Not all

χωρούσι τον λόγον τούτον ἀλλ' οἰς δέδοται 12+

have space for this word, but to the ones whom it has been given.

εἰσὶ γὰρ ευνούχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρός

For there are eunuchs, the ones who from belly [the] mother's]

εγεννήθησαν οὕτως και εἰσὶν ευνούχοι οἵτινες

were procreated thus; and there are eunuchs, the ones who

ευνουχίσθησαν ὑπὸ των ανθρώπων και εἰσὶν ευνούχοι

were made eunuchs by men; and there are eunuchs,

οἵτινες ευνούχισαν εαυτούς διὰ την βασιλείαν

the ones who made eunuchs of themselves on account of the kingdom

των ουρανών ο δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω 13+

of the heavens. The one being able to have space, let him have space!

τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία ἵνα τὰς χεῖρας

Then they brought to him children that the hands

επιθή αὐτοῖς και προσεύξεται οἱ δε μαθηταί

he should place] upon them, and should pray for [them] ; but the disciples

επετίμησαν αὐτοῖς 14+ ο δε Ἰησοῦς εἶπεν ἄφετε τὰ

reproached them. And Jesus said, Allow the

παιδία και μη κωλύετε αὐτὰ ελθεῖν πρὸς με

children, and do not restrain them to come to me!

των γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία των ουρανών 15+

for of such is the kingdom of the heavens.

הַאִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ לֹא טוֹב לְקַחַת אִשָּׁה׃
+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֹא יוּכַל כָּל־אָדָם קִבֹּל
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה כִּי־אֵם אֵלֶּה אֲשֶׁר־נָתַן
לָהֶם׃

+ וַיֵּשׁ סְרִיסִים אֲשֶׁר נוֹלְדוּ בֶן מִבֶּטֶן אִמָּם
וַיֵּשׁ סְרִיסִים הַמְסֻרִים עַל־יְדֵי אָדָם
וַיֵּשׁ סְרִיסִים אֲשֶׁר סָרְסוּ עַצְמָם לְמַעַן

מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם מִי שְׂיוּכַל לְקַבֵּל יְקַבֵּל׃
+ אִזּוּ יָבִיאוּ אֵלָיו יְלָדִים לְמַעַן יָשִׁים
עֲלֵיהֶם אֶת־יְדָיו וַיִּתְפַּלֵּל וַיְנַעֲרוּ־בָם
הַתּוֹלְמִידִים׃

+ וַיִּשׁוּעַ אָמַר הַנִּיחוּ לְיְלָדִים וְאֶל־תִּמְנָעוּם
מִבּוֹא אֵלַי כִּי לְאֵלֶּה מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם׃
+ וַיִּשֶׁם אֶת־יְדָיו עֲלֵיהֶם וַיַּעֲבֵר מִשָּׁם׃

וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת־בְּנֵי
לְעָלְמָא דְּבְרֵיהּ לֵבְנֵי חַיִּים לְעָלְמָא
דְּבְרֵיהּ אֲנִי וְיָהּ אֲנִי לְעָלְמָא דְּבְרֵיהּ
לְחַיִּים אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח אֱלֹהֵינוּ אֶת־בְּנֵי
לְעָלְמָא דְּבְרֵיהּ לְעָלְמָא דְּבְרֵיהּ
אֲנִי וְיָהּ אֲנִי לְעָלְמָא דְּבְרֵיהּ
לְחַיִּים אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

και επιθείς αυτοίς τας χείρας επορεύθη εκείθεν
 And having placed [upon them the hands], he went from there.

16+ και ιδού εις προσελθών ειπεν αυτώ διδάσκαλε
 And behold, one having come forward said to him, teacher
 αγαθέ τι αγαθόν ποιήσω ίνα έχω ζωήν αιώνιον
 Good], what good [thing] shall I do, that I should have life eternal?

17+ ο δε ειπεν αυτώ τι με λέγεις αγαθόν ουδείς
 And he said to him, Why do you call me good? no one
 αγαθός ει μη εις ο θεός ει δε θέλεις εισελθειν εις
 [is] good except one -- God. But if you want to enter into
 την ζωήν τήρησον τας εντολάς 18+ λέγει αυτώ ποίας
 the life, keep the commandments! He says to him, Which?

ο δε Ιησούς ειπε το ου φονεύσεις ου
 And Jesus said, The one -- you shall not murder; you shall not
 μοιχεύσεις ου κλέψεις ου ψευδομαρτυρήσεις
 commit adultery; you shall not steal; you shall not witness falsely;

19+ τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα σου και
 esteem your father and your mother; and,

αγαπήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν 20+ λέγει
 you shall love your neighbor as yourself. says
 αυτώ ο νεανίσκος πάντα ταύτα εφυλαξάμην εκ
 to him The young man], All these I kept from

νεότητός μου τι έτι υστερώ 21+ έφη αυτώ ο Ιησούς
 my youth; what still do I lack? said to him Jesus],
 ει θέλεις τέλειος είναι ύπαγε πώλησόν σου
 If you want to be perfect, go away [and] sell your

+ וְהִנֵּה-אִישׁ נָשָׂא אֵלָיו וַיֹּאמֶר רַבִּי הַטּוֹב
 מִה הַטּוֹב אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה וְאֶקְנֶה חַיִּי עוֹלָם:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה-זֶּה תִּשְׁאַלֵּנִי עַל-הַטּוֹב
 אֵין-טוֹב כִּי אִם-אֶחָד וְהוּא הָאֱלֹהִים
 וְאִם-תִּחְפְּצֶה לָבוֹא לַחַיִּים שְׂמַר אֶת-הַמִּצְוֹת:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה הַנְּהַי וַיֹּאמֶר
 יִשׁוּעַ אֵלָה הֵן לֹא תִרְצָח לֹא תִנָּאֵף
 לֹא תִגְנוֹב לֹא תַעֲנֶה עַד שָׂקָר:

+ כִּכְרֹס אֶת-אֲבִיךָ וְאֶת-אִמֶּךָ וְאֶת-הַבְּרִית
 לְרַעְיָךְ כְּמוֹתֶךָ:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַבְּחֹר אֶת-כָּל-אֵלֶּה
 שְׂמַרְתִּי מִנְעוּרַי וּמִה חֲסַרְתִּי עוֹד:
 + וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ אֵלָיו אִם-תִּחְפְּצֶה
 לְהֵיוֹת שְׂלֵם לָךְ מְכַר אֶת-רְכוּשְׁךָ
 וְנָתַתָּ לָעֲנִיִּים וְהָיָה לְךָ אוֹצָר
 בְּשָׁמַיִם וְשׁוֹב הַלֵּם וְהָלַכְתָּ אַחֲרַי:

+ וְהָיָה אִישׁ וְנָשָׂא אֵלָיו וַיֹּאמֶר רַבִּי הַטּוֹב
 מִה הַטּוֹב אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה וְאֶקְנֶה חַיִּי עוֹלָם:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה-זֶּה תִּשְׁאַלֵּנִי עַל-הַטּוֹב
 אֵין-טוֹב כִּי אִם-אֶחָד וְהוּא הָאֱלֹהִים
 וְאִם-תִּחְפְּצֶה לָבוֹא לַחַיִּים שְׂמַר אֶת-הַמִּצְוֹת:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה הַנְּהַי וַיֹּאמֶר
 יִשׁוּעַ אֵלָה הֵן לֹא תִרְצָח לֹא תִנָּאֵף
 לֹא תִגְנוֹב לֹא תַעֲנֶה עַד שָׂקָר:

+ וְהָיָה אִישׁ וְנָשָׂא אֵלָיו וַיֹּאמֶר רַבִּי הַטּוֹב
 מִה הַטּוֹב אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה וְאֶקְנֶה חַיִּי עוֹלָם:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה-זֶּה תִּשְׁאַלֵּנִי עַל-הַטּוֹב
 אֵין-טוֹב כִּי אִם-אֶחָד וְהוּא הָאֱלֹהִים
 וְאִם-תִּחְפְּצֶה לָבוֹא לַחַיִּים שְׂמַר אֶת-הַמִּצְוֹת:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה הַנְּהַי וַיֹּאמֶר
 יִשׁוּעַ אֵלָה הֵן לֹא תִרְצָח לֹא תִנָּאֵף
 לֹא תִגְנוֹב לֹא תַעֲנֶה עַד שָׂקָר:

τα υπάρχοντα και δος πτωχοίς και ἕξεις θησαυρόν
possessions, and give to poor ones! and you shall have treasure

εν ουρανῷ και δεύρο ακολουθῆθαι μοι **22+** ακούσας δε
in heaven. And come, follow me! having heard And

ο νεανίσκος τον λόγον απήλθε λυπούμενος ην γαρ
the young man] the word went forth fretting; for he was

ἔχων κτήματα πολλά **23+** ο δε Ιησούς εἶπεν τοις
holding possessions many]. And Jesus said [to]

μαθηταίς αυτου αμήν λέγω υμῖν ὅτι δυσκόλως
his disciples, Amen I say to you that, with difficulty

πλούσιος εισελεύσεται εις την βασιλείαν των
a rich man shall enter into the kingdom of the

ουρανῶν **24+** πάλιν δε λέγω υμῖν ευκοπώτερόν εστι
heavens. And again I say to you, it is easier for

κάμηλον διά τρυπήματος ραφίδος διελθεῖν η
a camel through [the] hole [made by] an awl to go], than

πλούσιον εις την βασιλείαν του θεού εισελθεῖν **25+**
a rich man into the kingdom of God to enter].

ακούσαντες δε οι μαθηταί αυτου εξεπλήσσοντο σφόδρα
And having heard, his disciples were overwhelmed exceedingly,

λέγοντες τις ἀρα δύναται σωθῆναι **26+** εμβλέψας δε
saying, Who then is able to be delivered? And looking,

ο Ιησούς εἶπεν αυτοίς παρά ανθρώποις τούτο
Jesus said to them, By men this

αδύνατόν εστι παρά δε θεῷ πάντα δυνατά **27+** τότε
is impossible, but by God all [things] [are] possible. Then

וַיְהִי כִשְׁמַע הַכָּהֵן אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה +
וַיִּתְעַצֵּב וַיֵּלֶךְ כִּי נִכְסִים רַבִּים הָיוּ לוֹ׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־תַּלְמִידָיו אָמֵן אָמַר
אֲנִי לָכֶם קִשְׁיָה לְעִשְׂרֵי לְבוֹא אֶל־מַלְכוּת
הַשָּׁמַיִם׃
+ וְעוֹד אֲנִי אָמַר לָכֶם נֶקֶל לַנְּמֹל לְעָבֵר
בְּנֶקֶב הַמַּחַט מִבֹּא עֵשִׂיר אֶל־מַלְכוּת
הָאֱלֹהִים׃

+ וְהַתְּלַמִּידִים כִּשְׁמָעָם זֹאת הִשְׁתּוֹמָמוּ +
מְאֹד וַיֹּאמְרוּ מִי אֶפְוֵא יוֹכֵל לְהִנָּשֵׁעַ׃
+ וַיַּבְטֵבָם יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם מִבְּנֵי
אָדָם וַיְפֹלֵא הַדָּבָר וַיִּמְהַלְּלֵם הֵים לֹא וַיְפֹלֵא
כָּל־דָּבָר׃
+ וַיַּעַן פֶּטְרוּס וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֵן אֲנַחְנוּ עֲזוֹבָנוּ
אֶת־הַכֹּל וַנִּלְךָ אַחֲרֶיךָ וַיִּמְדֵּי־יְהִיֶה חֻלְקָנוּ׃

+ עֲבַד יְהוָה חֲלָמָה חֲלָמָה
וְיִצְחָק אֵלָיו חֵן חֵן לְמִי אֱלֹהִים׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃
+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃

+ וְהִלְכֵם אֵלָיו חֵן חֵן לְמִי אֱלֹהִים׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃
+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הָעָם חֲלָמָה חֲלָמָה׃

αποκριθείς ο Πέτρος εἶπεν αὐτῷ ἰδοὺ ἡμεῖς
 responding Peter said to him, Behold, we
 ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοὶ τί ἄρα
 left all, and followed you; what then
 ἔσται ἡμῖν 28+ ὁ δε Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἀμήν λέγω
 will be to us? And Jesus said to them, Amen I say
 ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ
 to you, that you, the ones following me, in the
 παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίση ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
 regeneration, whenever should be seated the son of man] upon
 θρόνου δόξης αὐτοῦ καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα
 [the] throne of his glory, shall sit also you] upon twelve
 θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ 29+
 thrones judging the twelve tribes of Israel.
 καὶ πᾶς ὅς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφάς
 And every one who left house, or brothers, or sisters,
 ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγρούς
 or father, or mother, or wife, or children, or fields,
 ἐνεκεν τοῦ ὀνόματός μου ἑκατονταπλασίονα λήψεται
 because of my name, a hundred-fold shall receive],
 καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει 30+ πολλοὶ δε
 and life eternal shall inherit]. But many
 ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι
 first will be last, and last first.

20 5

1+ ὁμοία γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 likened For is the kingdom of the heavens]

+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם אַמֵּן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם
 אַתֶּם הַהֲלֹכִים אַחֲרַי בְּהַתְּחַדֵּשׁ הַבְּרִיאָה
 כְּאֲשֶׁר יֵשֵׁב בֶּן־הָאָדָם עַל־כִּסֵּא כְבוֹדוֹ
 גַּם־אַתֶּם תָּשִׁיבוּ עַל־שְׁנַיִם עָשָׂר כִּסְאוֹת
 לְשִׁפְט אֶת־שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל:
 + וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר עָזַב בָּתָּיִם וְאָחִים וְאָחֻיּוֹת
 וְאֵב וְאֵם וְאִשְׁת׃ וּבָנִים וְשָׂדוֹת לְמַעַן שְׂמִי

הוא יקח מאה שערים ותיני עולם יירש:
 + ואולם רבים מן־הראשונים יהיו
 אחרונים ומן־האחרונים ראשונים:
 + כי דומה מלכות השמים לאיש
 בעל־בית אשר השכים בבקר
 ויצא לשכר פעלים לכרמו:

+ אֲנִי לְכֹחַ אֲמַר אֲלֵיהֶם אַמֵּן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם
 אַתֶּם הַהֲלֹכִים אַחֲרַי בְּהַתְּחַדֵּשׁ הַבְּרִיאָה
 כְּאֲשֶׁר יֵשֵׁב בֶּן־הָאָדָם עַל־כִּסֵּא כְבוֹדוֹ
 גַּם־אַתֶּם תָּשִׁיבוּ עַל־שְׁנַיִם עָשָׂר כִּסְאוֹת
 לְשִׁפְט אֶת־שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל:
 + וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר עָזַב בָּתָּיִם וְאָחִים
 וְאָחֻיּוֹת וְאֵב וְאֵם וְאִשְׁת׃ וּבָנִים
 וְשָׂדוֹת לְמַעַן שְׂמִי

+ וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר עָזַב בָּתָּיִם וְאָחִים
 וְאָחֻיּוֹת וְאֵב וְאֵם וְאִשְׁת׃ וּבָנִים
 וְשָׂדוֹת לְמַעַן שְׂמִי

+ וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר עָזַב בָּתָּיִם וְאָחִים
 וְאָחֻיּוֹת וְאֵב וְאֵם וְאִשְׁת׃ וּבָנִים
 וְשָׂדוֹת לְמַעַן שְׂמִי

ανθρώπω οικοδεσπότη ὅστις ἐξήλθεν ἅμα
to a man, a master of a house, who came forth at the same time
πρωῖ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς
[in the] morning to hire workers for

τον ἀμπελώνα αὐτοῦ 2+ και συμφωνήσας μετὰ των
his vineyard. And having agreed with the
ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τῆς ἡμέρας ἀπέστειλεν αὐτούς
workers for a denarius a day, he sent them

εἰς τον ἀμπελώνα αὐτοῦ 3+ και ἐξελθόν περί την
into his vineyard. And having come forth around the
τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ
third hour, he beheld others standing in the market

αργούς 4+ κακεῖνοις εἶπεν ὑπάγετε και υμεῖς εἰς τον
idle. And to those he said, You go also yourselves into the

ἀμπελώνα και ὁ εἴη ἡ δίκαιον δώσω ὑμῖν 5+
vineyard! and what ever might be just I will give to you.
οἱ δὲ ἀπήλθον πάλιν ἐξελθόν περί ἕκτην και
And they went forth. Again going forth around [the] sixth and

ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως 6+ περί δὲ την
ninth hour, he did likewise. And around the
ἐνδεκάτην ὥραν ἐξελθόν εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας
eleventh hour, having come forth, he found others standing
αργούς και λέγει αὐτοῖς τι ὧδε ἐστήκατε ὅλην
idle, and he says to them, Why here do you stand] [the] entire

την ἡμέραν ἀργοί 7+ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι οὐδεὶς
day idle? They say to him that, No one
ἡμᾶς ἐμισθώσατο λέγει αὐτοῖς ὑπάγετε και υμεῖς εἰς
hired us. He says to them, You go also yourselves into

+ וַיִּפְסַק עִם הַפְּעֻלִים דִּינָר לַיּוֹם וַיִּשְׁלַחֵם
אֶל-כַּרְמֹו:
+ וַיֵּצֵא בַשָּׁעָה הַשְּׁלִישִׁית וַיִּרְא
אֶחָרִים עֹמְדִים בְּטִלִּים בְּשׁוּק:
+ וַיֹּאמֶר לָהֶם לָכוּ גַם-אַתֶּם אֶל-כַּרְמִי
וְאֲנִי אֶתֶן לָכֶם כַּמְשַׁפֵּט וַיֵּלְכוּ:

+ וַיֵּצֵא בַשָּׁעָה עֲשָׂרָה וַיִּמְצָא
אֶחָרִים עֹמְדִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָמָּה
אַתֶּם עֹמְדִים פֹּה בְּטִלִּים כָּל-הַיּוֹם:
+ וַיֹּאמְרוּ לוֹ כִּי לֹא-שָׁכַר אֹתָנוּ
אִישׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכוּ גַם-אַתֶּם
אֶל-הַכַּרְם וְשָׁכַרְכֶּם יוֹתֵן לָכֶם:

+ מִי יָבֵן עַר פְּחֹלָה לְיֵשׁוּעַ
בְּעֵינָיו וַיֵּצֵא אֹתָם לְחַוְטָם:
+ וְהָיָה בְּחַלְלֵי עֵינָיו וְהָיָה וְהָיָה
בְּעֵינָיו וְהָיָה:
+ וְהָיָה לְמֹתָם וְהָיָה אֶל-אֲנָשִׁים
לְחַוְטָם וְהָיָה וְהָיָה לְחַוְטָם:
+ וְהָיָה אֶל-אֲנָשִׁים וְהָיָה וְהָיָה

+ וַיֵּצֵא אֹתָם עַד עֵינָיו וְהָיָה:
+ וְהָיָה וְהָיָה אֶל-אֲנָשִׁים
וְהָיָה וְהָיָה לְחַוְטָם:
+ וְהָיָה לְמֹתָם וְהָיָה אֶל-אֲנָשִׁים
וְהָיָה וְהָיָה לְחַוְטָם:
+ וְהָיָה אֶל-אֲנָשִׁים וְהָיָה וְהָיָה

τον αμπελώνα και ο εάν η δίκαιον λήψεσθε 8+
 the vineyard, and what ever might be just you shall receive!
 οψίας δε γενομένης λέγει ο κύριος του αμπελώνος
 And evening having become, says the master of the vineyard
 τῷ επιτρόπῳ αὐτοῦ κάλεσον τους εργάτας και
 [to] his caretaker, Call the workers, and
 ἀπόδος αὐτοῖς τον μισθόν ἀρχάμενος ἀπό των
 render to them the wage! beginning from the
 ἐσχάτων ἕως των πρώτων 9+ και ἐλθόντες οι περί
 last unto the first. And the ones having come around
 την ενδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνά δηνάριον 10+
 the eleventh hour, received each a denarius.
 ἐλθόντες δε οι πρώτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα
 And having come, the first ones thought that more
 λήψονται και ἔλαβον και αὐτοί ἀνά δηνάριον 11+
 they shall receive]; and they received also themselves each a denarius.
 λαβόντες δε ἐγόγγυζον κατὰ του οικοδεσπότη 12+
 And having received, they grumbled against the master of the house,
 λέγοντες ὅτι οὗτοι οι ἐσχατοι μίαν ὥραν
 saying that, These last [[for only] one hour
 ἐποίησαν και ἴσους ἡμῖν αὐτοῦς ἐποίησας τοῖς
 produced], and equal to us you made them], the ones
 βαστάσασι το βάρος της ημέρας και τον καύσωνα
 bearing the load of the day and the burning wind.
 13+ ο δε ἀποκριθείς εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν εταίρε ουκ
 And he responding said to one of them, My companion, not

+ וַיְהִי בְּעֶרְבַי וַיֹּאמֶר בְּעַל הַכֶּרֶם
 אֶל-פְּקִידוֹ קְרָא אֶת-הַפְּעֻלִים וְתֵן לָהֶם
 אֶת-שְׂכָרָם הַחֵל בְּאַחֲרוֹנִים וְכֹלָה
 בְּרֵאשׁוֹנִים:
 + וַיָּבֹאוּ הַנְּשֻׁכָּרִים בְּשַׁעַת אַחַת
 עֲשָׂרָה וַיִּקְחוּ אִישׁ אִישׁ דִּינָר אֶחָד:
 + וּבָבֹא הַרְאִישׁוֹנִים דָּמוּ בְּנִפְשָׁם כִּי יִקְחוּ
 יוֹתֵר וַיִּקְחוּ גַם-הֵם אִישׁ אִישׁ דִּינָר אֶחָד:

+ וַיְהִי בְּקַחְתָּם וַיִּלְוֵנוּ עַל-בְּעַל הַבַּיִת
 לְאֹמֵר:
 + אֲלֵה אֶחְרוֹנִים לֹא עָשׂוּ כִי
 אִם-שָׁעָה אַחַת וְאַתָּה הַשְׂוִיתָ אֹתָם לָנוּ
 אֲשֶׁר סָבְלָנוּ אֶת-טֶרֶח הַיּוֹם וְחוּמוֹ:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל-אֶחָד מֵהֶם רְעִי לֹא
 הוֹנִיתִי אֶתְךָ הֲלֹא דִינָר פְּסַקְתָּ עִמִּי:

+ جَاءَ مَسَاكِينٌ وَرَأَى الرَّبُّ أَنَّهُ جَائِعٌ
 لِيُطْعِمَهُمْ، فَحَلَا مَسَاكِينًا لِمَا كَانَ
 عَلَيْهِمْ مِنْ جُوعٍ:
 + وَأَتَتْهُمُ الْسَّاعَةُ وَجَاءَتْهُمُ
 عَشْرَةَ وَنُحْتَمِلُ قِيَمَةَ يَوْمٍ وَحُمُومًا:
 + وَنُحْتَمِلُ قِيَمَةَ يَوْمٍ وَحُمُومًا:
 + وَنُحْتَمِلُ قِيَمَةَ يَوْمٍ وَحُمُومًا:
 + وَنُحْتَمِلُ قِيَمَةَ يَوْمٍ وَحُمُومًا:
 + وَنُحْتَمِلُ قِيَمَةَ يَوْمٍ وَحُمُومًا:

+ وَجَاءَتْهُمُ الْسَّاعَةُ وَجَاءَتْهُمُ
 عَشْرَةَ وَنُحْتَمِلُ قِيَمَةَ يَوْمٍ وَحُمُومًا:
 + وَنُحْتَمِلُ قِيَمَةَ يَوْمٍ وَحُمُومًا:
 + وَنُحْتَمِلُ قِيَمَةَ يَوْمٍ وَحُمُومًا:
 + وَنُحْتَمِلُ قِيَمَةَ يَوْمٍ وَحُمُومًا:
 + وَنُحْتَمِلُ قِيَمَةَ يَوْمٍ وَحُمُومًا:

אַדִּיקוֹ סֵי אוּחִי דִּהְנַרְיוֹ סוּנֵפֹוֹנְהַסָּאס מוֹי 14+ אַרוֹן
 I wrong you]; not [for] a denarius did you agree with me]?) Carry
 תּוֹ סוֹן קַאי וּפְאָגֵי תְּעֹלוֹ דֵּי תּוֹתוֹ תּוֹ עֶשְׁחָתוֹ דּוֹנָא
 yours and go! But I want to these last ones to give]
 וּסְ קַאי סוֹי 15+ הִי אוּכֵּ עֲזֵסְתִּי מוֹי פּוֹיֵהַסַּי הוֹ עֵלוֹ עֵן
 as also to you. Or is it not allowed to me to do what I want in
 תּוֹיַס עֵמוֹיַס עֵי הוֹ הוֹפְּתַלְמוֹס סוֹי פּוֹנְהַרוֹס עֵסְתִּין הוֹתִי
 the [things] mine? Is [it] your eye is wicked, that
 עֵגוֹ אַגַּאְתוֹס עֵימִי 16+ אוֹתוֹס עֵסוֹנְתַי הוֹי עֵסְחָתוֹי פּרוֹתוֹי
 I am good? Thus will be the last first,
 קַאי הוֹי פּרוֹתוֹי עֵסְחָתוֹי פּוֹלְלוֹי גַּאֵר עֵיַסִּי קְהִלְתוֹי
 and the first last. For many are called,
 הוֹלִיגוֹי דֵּי עֵקְלֵקְתוֹי 17+ קַאי אַנַּבְאִינּוֹן הוֹיִשׁוּסַס עֵיַס
 but few chosen. And ascending Jesus] unto
 יֵרוּסוֹלוֹמָא פַּרְעֵלַבֵּי תּוֹס דּוֹדֵקַא מַאְתְּתַאס קַאֲ
 Jerusalem, took with himself the twelve disciples in
 יְדִיאַן עֵן תְּהִי הוֹדוֹ קַאי עֵיַפֵּן אוֹתוֹיַס 18+ יְדוּ
 private on the way, and he said to them; Behold,
 אַנַּבְאִינּוֹמֵן עֵיַס יֵרוּסוֹלוֹמָא קַאי הוֹי וִיּוֹס
 we ascend unto Jerusalem, and the son
 תּוֹ אַנְתְּרוֹפּוֹ פַּרַאדוֹתְּהַסֵּתַי תּוֹיַס אַרְחִיעֵרֵעֵיַס קַאי
 of man shall be delivered up to the chief priests, and
 גְּרַאמַמַּאטֵעֵיַס קַאי קַאֲתַאקְרִינוּעֵיַס אַתּוֹן תְּחַנְתּוֹ 19+ קַאי
 scribes, and they shall condemn him to death. And
 פַּרַאדוֹסוּסֵיַס אַתּוֹן תּוֹיַס עֵתְּנֵסִין עֵיַס תּוֹ עֵמְפַאֲזַיַס קַאי
 they shall deliver him up to the nations, to mock and

אַתְּ שְׁנַיִם הַעֲשֶׂר לְבָדֵם וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּדַרְךָ : + קַח אֶת־שֶׁלֶף וְלֶךְ וְאַנִּי רְצוֹנִי
 שְׂאֵתָן לְזֶה הָאֲחֵרוֹן כְּמוֹךָ :
 + הֲלֹא אוֹכַל לַעֲשׂוֹת בְּשָׁלִי כְּרְצוֹנִי
 הָאֵם־תִּרְעַע עֵינֶיךָ עַל־אֲשֶׁר טוֹב אָנִי :
 + כֵּן יִהְיוּ הָאֲחֵרוֹנִים רֵאשׁוֹנִים
 וְהָרֵאשׁוֹנִים יִהְיוּ אַחֲרוֹנִים כִּי־רַבִּים
 הֵם הַקְּרוֹאִים וּמְעַטִּים הַנִּבְחָרִים :
 + וַיְהִי כַּעֲלוֹת יִשׁוּעַ יְרוּשָׁלַיִם וַיִּקַּח אֵלָיו
 אֶת־שְׁנַיִם הַעֲשֶׂר לְבָדֵם וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּדַרְךָ : +
 הֲנִנוּ עָלִים יְרוּשָׁלַיִמָּה וּבֶן־הָאָדָם יִמָּסֵר
 לְרֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְלִסּוֹפְרִים וְהִרְשִׁיעוּהוּ
 לְמוֹת :
 + וּמָסְרוּ אוֹתוֹ לְגוֹיִם לְהַתֵּל בּוֹ
 וְלַהֲפוֹת אוֹתוֹ בְּשׂוֹטִים וְלַצֹּלֵב
 אוֹתוֹ וּבֵיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יָקוּם :

+ וְהָיָה כַּעֲלוֹת יִשׁוּעַ יְרוּשָׁלַיִם וַיִּקַּח אֵלָיו
 אֶת־שְׁנַיִם הַעֲשֶׂר לְבָדֵם וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּדַרְךָ : +
 הֲנִנוּ עָלִים יְרוּשָׁלַיִמָּה וּבֶן־הָאָדָם יִמָּסֵר
 לְרֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְלִסּוֹפְרִים וְהִרְשִׁיעוּהוּ
 לְמוֹת :
 + וּמָסְרוּ אוֹתוֹ לְגוֹיִם לְהַתֵּל בּוֹ
 וְלַהֲפוֹת אוֹתוֹ בְּשׂוֹטִים וְלַצֹּלֵב
 אוֹתוֹ וּבֵיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יָקוּם :

μαστιγώσαι και σταυρώσαι και τη τρίτη ημέρα
to whip and to crucify; and in the third day

αναστήσεται 20+ τότε προσήλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ των
he shall rise up. Then came forward to him the mother of the
υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ των υἱῶν αὐτῆς προσκυνούσα
sons of Zebedee with her sons doing obeisance,

και αιτούσά τι παρ' αὐτοῦ 21+ ο δε εἶπεν αὐτῇ
and asking something from him. And he said to her,

τι θέλεις λέγει αὐτῷ εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι
What do you want? She says to him, Say that should sit these

οι δύο υιοί μου εις εκ δεξιῶν σου και εις ἐξ
two sons my], one on your right, and one on

ευωνύμων σου εν τη βασιλεία σου 22+ αποκρίθεις δε
your left, in your kingdom! And answering

ο Ιησούς εἶπεν ουκ οἶδατε τι αιτείσθε δύνασθε πιεῖν
Jesus said, You do not know what you ask. Are you able to drink

το ποτήριον ο εγώ μέλλω πίνειν και το βάπτισμα
the cup which I am about to drink? And the immersion

ο εγώ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι λέγουσιν αὐτῷ
which I [am] immersed to be immersed? They say to him,

δυνάμεθα 23+ και λέγει αυτοῖς το μεν ποτήριόν μου
We are able. And he says to them, Indeed, my cup

πίεσθε και το βάπτισμα ο εγώ βαπτίζομαι
you shall drink, and the immersion which I [am] immersed

βαπτισθήσεσθε το δε καθίσει εκ δεξιῶν μου και ἐξ
you shall be immersed; but to sit on my right and on

ευωνύμων μου ουκ ἐστίν ἐμόν δούναι ἀλλ' οἱς
my left is not mine to give, but to the ones whom

אַז נְנִישָׁה אֶלָּיו אָם בְּנֵי זְבֵדֵי עִם־בְּנֵיהָ +
וַתִּשְׁתַּחוּ לוֹ לְבִקְשׁ מִמֶּנּוּ דְבָר׃
וַיֹּאמֶר אֶלֶיהָ מִה־בְּקִשְׁתְּךָ וַתֹּאמֶר
אֶלָּיו אָמֵר־נָא וַיֵּשְׁבוּ שְׁנֵי־בְנֵי הָאֵלֶּה אַחַד
לְיַמִּינָךְ וְאַחַד לְשְׂמְאַלְךָ בְּמַלְכוּתְךָ׃
וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתֶּם אֵת אֲשֶׁר
שְׂאַלְתֶּם הַיּוֹכֵל הַיּוֹכֵל לְשִׁתּוֹת אֶת־הַכּוֹס

אֲשֶׁר אֲנִי עֹתִיד לְשִׁתּוֹתוֹ וְלַהֲטָבֵל טְבִילָה
אֲשֶׁר אֲנִי נֹטָבֵל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו נוֹכָל׃
וַיֹּאמֶר אֶלֶיהֶם הֲנִן אֶת־כּוֹסֵי תִשְׁתּוּ
וְטְבִילָה אֲשֶׁר אֲנִי נֹטָבֵל תִּטְבְּלוּ וְשִׁבְתֶּה
לְיַמִּינִי וְלְשְׂמְאַלִי אֵין בְּיָדִי לְתַתָּה
בְּלִתִּי לְאֲשֶׁר הַיּוֹכֵן לָהֶם מֵאֵת אָבִי׃

+ τῶν υἱῶν τοῦ Ζεβεδαιοῦ ἰδοὺ ἄνευ ὑμῶν, ὅτι
ἠὲν ἔτι δὲ λέγει αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς ἵνα καθίσωσιν μετὰ
σου ἐκ δεξιῶν σου καὶ ἐκ εὐωνύμων σου
ἐν τῇ βασιλείᾳ σου ὅτε ἔλθῃς τὸ
ἐκ δεξιῶν σου καὶ ἐκ εὐωνύμων σου
ἐν τῇ βασιλείᾳ σου ὅτι ἠὲν ἔτι δὲ λέγει
αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς
ἵνα καθίσωσιν μετὰ σου ἐκ δεξιῶν σου
καὶ ἐκ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου
ὅτε ἔλθῃς

ἵνα καθίσωσιν μετὰ σου ἐκ δεξιῶν σου
καὶ ἐκ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου
ὅτε ἔλθῃς ἵνα καθίσωσιν μετὰ σου ἐκ
δεξιῶν σου καὶ ἐκ εὐωνύμων σου ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου ὅτι ἠὲν ἔτι δὲ λέγει αὐτῷ
ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς ἵνα
καθίσωσιν μετὰ σου ἐκ δεξιῶν σου καὶ
ἐκ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου
ὅτε ἔλθῃς ἵνα καθίσωσιν μετὰ σου ἐκ
δεξιῶν σου καὶ ἐκ εὐωνύμων σου ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου ὅτι ἠὲν ἔτι δὲ λέγει αὐτῷ
ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς ἵνα
καθίσωσιν μετὰ σου ἐκ δεξιῶν σου καὶ
ἐκ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου
ὅτε ἔλθῃς

δύο τυφλοί καθήμενοι παρά την οδόν ακούσαντες
two blind men sitting down by the way, having heard
ὅτι Ἰησοῦς παράγει ἐκράξαν λέγοντες ἐλέησον ημᾶς
that Jesus is passing by, cried out, saying, Show mercy on us,

κύριε υἱὸς Δαβὶδ 31+ ο δε ὄχλος ἐπετίμησεν αυτοῖς
O Lord, son of David! But the multitude reproached them
ἵνα σιωπήσωσιν οἱ δε μείζον ἐκράζον λέγοντες
that they should keep silent. But all the greater they cried out, saying,

ἐλέησον ημᾶς κύριε υἱὸς Δαβὶδ 32+ και στας
Show mercy on us, O Lord, son of David! And standing,
ο Ἰησοῦς ἐφώνησεν αυτοὺς και εἶπε τι θέλετε
Jesus called them, and said, What do you want

ποιήσω υμῖν 33+ λέγουσιν αὐτῷ κύριε ἵνα ανοιχθῶσιν
I should do to you? They say to him, O Lord, that should be open

ημῶν οἱ οφθαλμοί 34+ σπλαγχνισθεὶς δε ο Ἰησοῦς
our eyes]. And moved with compassion, Jesus
ἤψατο τῶν οφθαλμῶν αὐτῶν και εὐθέως ἀνέβλεψαν
touched their eyes. And immediately gained sight
αὐτῶν οἱ οφθαλμοί και ηκολούθησαν αὐτῷ
their eyes], and they followed him.

21 כ

1+ και ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα και ἦλθον εἰς
And when they approached unto Jerusalem, and came into
Βηθσφαγή πρὸς τὸ ὄρος τῶν ελαιῶν τότε ο Ἰησοῦς
Bethphage, to the mount of olives, then Jesus
ἀπέστειλε δύο μαθητάς 2+ λέγων αυτοῖς πορεύθητε
sent two disciples, saying to them, Go

וַיִּגְעַר בָּם הָעָם לְהַתְּשָׁתָם וְהֵם צָעֲקוּ
עוֹד וַיֹּאמְרוּ אֲדֹנָיֵנוּ תִּנְנֶנּוּנָא בְּיָדְךָ דָּוִד׃
וַיַּעֲמֵד יֵשׁוּעַ וַיִּקְרָא לָהֶם וַיֹּאמֶר
מִהַתְּרָצוּ שְׂאֵעֶשָׂה לָכֶם׃
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲדֹנָיֵנוּ אֲשֶׁר תִּפְקַחְנָה
עֵינֵינוּ׃
וְרַחֲמֵי יֵשׁוּעַ נִכְמְרוּ וַיִּגַע בְּעֵינֵיהֶם׃

וּפְתָאם נִפְקָחוּ עֵינֵיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו׃

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרְבוּ לִירוּשָׁלַיִם
וַיָּבֹאוּ בֵּית־פְּגִי אֶל־תֵּר הַזֵּיתִים
וַיִּשְׁלַח יֵשׁוּעַ שְׁנַיִם מִן־הַתְּלָמִידִים׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכוּ אֶל־הַכֶּפֶר

וַיִּגְעַר בָּם הָעָם לְהַתְּשָׁתָם וְהֵם צָעֲקוּ
עוֹד וַיֹּאמְרוּ אֲדֹנָיֵנוּ תִּנְנֶנּוּנָא בְּיָדְךָ דָּוִד׃
וַיַּעֲמֵד יֵשׁוּעַ וַיִּקְרָא לָהֶם וַיֹּאמֶר
מִהַתְּרָצוּ שְׂאֵעֶשָׂה לָכֶם׃
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲדֹנָיֵנוּ אֲשֶׁר תִּפְקַחְנָה
עֵינֵינוּ׃
וְרַחֲמֵי יֵשׁוּעַ נִכְמְרוּ וַיִּגַע בְּעֵינֵיהֶם׃

וּפְתָאם נִפְקָחוּ עֵינֵיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו׃

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרְבוּ לִירוּשָׁלַיִם
וַיָּבֹאוּ בֵּית־פְּגִי אֶל־תֵּר הַזֵּיתִים
וַיִּשְׁלַח יֵשׁוּעַ שְׁנַיִם מִן־הַתְּלָמִידִים׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכוּ אֶל־הַכֶּפֶר

εις την κώμην την απέναντι υμών και ευθέως
 into the town, the one before you! And immediately
 ευρήσετε όνον δεδεμένην και πώλον μετ' αυτής
 you shall find a donkey being tied, and a foal with her;
 λύσαντες αγάγετέ μοι 3+ και εάν τις υμίν ειπή τι
 having untied lead [them] to me! And if anyone should say to you anything,
 ερείτε ότι ο κύριος αυτών χρείαν έχει ευθέως δε
 you say that, Their master need has]; and immediately
 αποστελλεί αυτούς 4+ τούτο δε όλον γέγονεν ίνα
 he sends them. And this entirely came to pass, that
 πληρωθή το ρηθέν διά του προφήτου
 should be fulfilled the [thing] having been spoken through the prophet,
 λέγοντος 5+ ειπάτε τη θυγατρί Σιών ιδού
 saying, Say to the daughter of Zion! Behold,
 ο βασιλεύς σου έρχεται σοι πραύς και επιβεβηκός
 your king comes to you, gentle, and being mounted
 επί όνον και πώλον υιόν υποζυγίου 6+ πορευθέντες
 upon a donkey, and a foal, an offspring of a beast of burden. having gone
 δε οι μαθηταί και ποιήσαντες καθώς προσέταξεν
 And the disciples], and having done as assigned
 αυτοίς ο Ιησούς 7+ ήγαγον την όνον και τον πώλον
 to them Jesus], they led the donkey and the foal,
 και επέθηκαν επάνω αυτών τα μάτια αυτών και
 and they placed upon them their cloaks, and
 επεκάθισεν επάνω αυτών 8+ ο δε πλείστος όχλος
 he sat upon them. And the greatest [part] of [the] multitude

אֲשֶׁר מִמּוֹלְכֵם שָׁם תִּמְצְאוּ אֶתֹן אֲסוּדָה
 ועיר עמוה התירו אתם והביאו אלי:
 + וכי־יאמר איש אליכם דבר ואמרתם
 האדון צריך להם ומיך ישלחם:
 + וכל־זאת היתה למלאות מה־שנאמר ביד
 הנביא לאמר:
 + אמרו לבת־ציון הנה מלכך יבוא לך

עני ורכב על־חמור ועל־עיר בן־אתנות:
 + ויילכו התלמידים ויעשו כאשר צוה
 אתם ישוע:
 + ויביאו את־האתון ואת־העיר וישמו
 עליהם את־בגדיהם וישיבוהו עליהם:
 + ורב ההמון פרשו את־בגדיהם
 על־הדרך ואחרים כרתו סעיפי
 עצים וישטחום על־הדרך:

וְלִפְעָלָהּ מִחַטָּאָה מַעֲשֵׂה אֲנָחַס אֲנָחַס
 וְאֲנָחַס מִחַטָּאָה מַעֲשֵׂה אֲנָחַס ל:
 + אֲנָחַס אֲנָחַס לֵחַס מִחַטָּאָה לֵחַס
 וְלֵחַס מִחַטָּאָה מַעֲשֵׂה אֲנָחַס לֵחַס:

+ מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה
 וְאֲנָחַס מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה
 + אֲנָחַס לֵחַס מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה
 מִחַטָּאָה אֲנָחַס לֵחַס מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה

מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה:
 + אֲנָחַס מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה
 לֵחַס מִחַטָּאָה:
 + אֲנָחַס מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה
 מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה:
 + אֲנָחַס מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה
 מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה:
 מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה מִחַטָּאָה

ἐστρωσαν εαυτών τα ιμάτια εν τη οδῷ ἄλλοι δε
 spread out their own cloaks in the way; and others
 ἔκοπτον κλάδους ἀπό των δένδρων και εστρώννουον
 beat branches from the trees, and spread [them] out
 εν τη οδῷ 9+ οι δε ὄχλοι οι προάγοντες και οι
 in the way. And the multitudes, the ones leading before and the ones
 ακολουθούντες ἔκραζον λέγοντες ωσαννά τῷ υἱῷ
 following, cried out, saying, Hosanna to the son
 Δαβίδ ευλογημένος ο ἐρχόμενος εν ονόματι
 of David. Being blessed [is] the one coming in [the] name
 κυρίου ωσαννά εν τοις υψίστοις 10+ και
 of [the] Lord; hosanna in the highest. And
 εισελθόντος αὐτοῦ εις Ἱεροσόλυμα εσεισθη πάσα η
 in his entering into Jerusalem, was shaken all the
 πόλις λέγουσα τις εστιν οὗτος 11+ οι δε ὄχλοι ἔλεγον
 city], saying, Who is this? And the multitudes said,
 οὗτός εστιν Ἰησοῦς ο προφήτης ο ἀπό Ναζαρέτ
 This is Jesus the prophet, the one from Nazareth
 της Γαλιλαίς 12+ και εισήλθεν ο Ἰησοῦς εις το ιερόν
 of Galilee. And Jesus entered into the temple
 του θεοῦ και ἐξέβαλε πάντας τους πωλούντας και
 of God, and he cast out all the ones selling and
 αγοράζοντας εν τῷ ιερῷ και τας τραπέζας των
 buying in the temple; and the tables of the
 κολλυβιστῶν κατέστρεψε και τας καθέδρας των
 money-changers he overturned, and the chairs of the ones
 πωλούντων τας περιστερὰς 13+ και λέγει αὐτοῖς
 selling the doves. And he says to them,

וְהַמֹּון הָעַם הַהֵלְכִים לְפָנָיו וְאַחֲרָיו +
 קָרְאוּ לֵאמֹר הוֹשֵׁעַ־נָא לְבֵן־דָּוִד בָּרוּךְ
 הַבָּא בְשֵׁם יְהוָה הוֹשֵׁעַ־נָא בְּמִרְוּמִים׃
 + וַיְהִי כִּבְאוֹ יְרוּשָׁלַיִם וַתְּהִם כָּל־הָעִיר
 וַיֹּאמְרוּ מִי זֶה׃
 + וַיֹּאמְרוּ הֵמֵן הָעַם זֶה הוּא
 הַנְּבִיא יֵשׁוּעַ מִנְּצָרֶת אֲשֶׁר בְּגַלִּיל׃

+ וַיָּבֵא יֵשׁוּעַ אֶל־מִקְדָּשׁ הָאֱלֹהִים
 וַיְנַגְדְּשׁ מִשֵּׁם אֵת כָּל־הַמְּכָרִים
 וְהַקֹּנִים בַּמִּקְדָּשׁ וַיַּהַפְּדֵם אֶת־שׁוּלְחָנֹת
 הַשְּׁלֻחָנִים וְאֶת־מִשְׁבּוֹת מְכָרֵי הַיּוֹנִים׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֵן כְּתוּב כִּי
 בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא וְאַתֶּם
 שְׂמַתֶּם אֹתוֹ לְמִעֲרַת פְּרִי־צִים׃

+ חֲבַל נְעֻם לְמִכְלָא דְאַלְמֵי
 אֶסְפֵּם לְחַלְמֵהּ וְאַחֲבַתְבּוּ
 כְּמִכְלָא מִשְׁטַף חַדְשֵׁי וְיִכְחַדְּכֵם
 חַחְוִשְׁוֹאֵם וְשִׁמְיֵם וְיִכְחַתְבֵם לְכֵן׃
 + וְאַחֲבַתְבּוּ לְמֵהּ חֲבַתְבּוּ לְמֵהּ
 חֲבַתְבּוּ לְמֵהּ וְשִׁמְיֵם לְכֵן
 חֲבַתְבּוּ לְמֵהּ וְשִׁמְיֵם לְכֵן׃
 + חֲבַתְבּוּ לְמֵהּ וְשִׁמְיֵם לְכֵן׃

+ חֲבַתְבּוּ לְמֵהּ וְשִׁמְיֵם לְכֵן׃
 חֲבַתְבּוּ לְמֵהּ וְשִׁמְיֵם לְכֵן׃
 חֲבַתְבּוּ לְמֵהּ וְשִׁמְיֵם לְכֵן׃
 חֲבַתְבּוּ לְמֵהּ וְשִׁמְיֵם לְכֵן׃

γέγραπται ο οίκος μου οίκος προσευχής κληθήσεται

It is written, My house a house of prayer shall be called];

υμείς δε αυτόν εποιήσατε σπήλαιον ληστών 14+ και

but you made it a cave of robbers. And

προσήλθον αυτόν χωλοί και τυφλοί εν τω ιερῶ και

came forward to him [the] lame and blind in the temple; and

εθεράπευσεν αυτούς 15+ ιδόντες δε οι αρχιερείς και

he cured them. beholding And the chief priests and

οι γραμματεῖς τα θαυμάσια α εποίησε και τους

the scribes] the wonders which he did, and the

παῖδας κρίζοντας εν τω ιερῶ και λέγοντας ωσαννά

children crying out in the temple, and saying, Hosanna

τω υἱῶ Δαβὶδ ηγανάκτησαν 16+ και εἶπον αυτόν

to the son of David; they were indignant. And they said to him,

ακούεις τι οὔτοι λέγουσιν ο δε Ἰησοῦς λέγει αυτοῖς

Do you hear what these say? And Jesus says to them,

ναι ουδέποτε ανέγνωτε οτι εκ στόματος νηπίων

Yes, at no time did you read that, From out of [the] mouth of infants

και θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον 17+ και καταλιπὼν

and nursing ones I readied praise? And leaving

αυτούς ἐξήλθεν ἔξω της πόλεως εις Βηθανίαν και

them, he came forth outside the city into Bethany; and

ηυλίσθη ἐκεῖ 18+ πρωῖας δε επανάγων εις την πόλιν

he lodged there. And in the morning turning back into the city,

επεινάσε 19+ και ιδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ της οδοῦ

he hungered. And beholding fig-tree one] upon the way,

וַיִּנְשְׂאוּ אֵלָיו עוֹרִים וּפְסָחִים בַּמִּקְדָּשׁ
וַיִּרְפְּאֵם:

וַיְהִי כִּרְאוֹת רֵאשִׁי הַכֹּהֲנִים
וְהַסּוֹפְרִים אֵת הַנִּפְלְאוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה
וְאֵת הַיְלָדִים הַצֹּעֲקִים בַּמִּקְדָּשׁ וְאֹמְרִים
הוֹשַׁע־נָא לְבֶן־דָּוִד וַיִּתֵּר לָהֶם:

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַשְׁמַע אֶתְּךָ
אֶת־אֲשֶׁר אֹמְרִים אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ
אֵלֵיהֶם שְׁמַע אֲנֹכִי הֲכִי לֹא קִרְאתֶם

מִפִּי עוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים יִסְדֹּתָ עוֹ:

+ וַיַּעֲזְבֵם וַיֵּצֵא אֶל־מַחוּץ לְעִיר
אֶל־בֵּית־הַיְנִי וַיִּלֶּן שָׁם:

+ וּבִבְקֹר שָׁב אֶל־הָעִיר וְהוּא רָעֵב:

+ וַיֵּרָא תְּאֵנָה אַחַת עַל־הַדֶּרֶךְ וַיִּקְרַב
אֵלֶיהָ וְלֹא־מָצָא בָּהּ מְאוּמָה בְּלֶתִי הָעֵלִים

וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ מַעֲתָה לֹא־יְהִיָה מִמֶּנֶּךָ

פְּרִי עַד־עוֹלָם וַתִּיבֹשׁ הַתְּאֵנָה פִּתְאֹם:

+ וַיִּפְּאוּ לֹם כַּמְּבַלָּה שֶׁכֶּתֶר הַשְּׁמַע
וְהַשְׁמַע אֵלֶיךָ:

+ כִּי שָׁמַע הָיָה וְהָיָה כַּמְּבַלָּה וְהָיָה לְהַשְׁמַע
וְהָיָה לְהַשְׁמַע וְהָיָה לְהַשְׁמַע
וְהָיָה לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע:

+ וְהָיָה לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע
וְהָיָה לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע
וְהָיָה לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע

כִּי מְבַלָּה לֹם מִשְׁמַע וְהָיָה לְהַשְׁמַע

וְהָיָה לְהַשְׁמַע וְהָיָה לְהַשְׁמַע וְהָיָה לְהַשְׁמַע:

+ וְהָיָה לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע

וְהָיָה לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע:

+ כִּי שָׁמַע הָיָה וְהָיָה לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע

+ וְהָיָה לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע לְהַשְׁמַע

ἦλθεν ἐπ' αὐτήν και ουδέν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ
 he came unto it and nothing found] on it except
 φύλλα μόνον και λέγει αὐτῇ μηκέτι ἐκ σου καρπός
 leaves only. And he says to it, No longer from you fruit
 γένηται εἰς τον αἰώνα και ἐξηράνθη παραχρήμα
 should] be produced into the eon. And 4dried up Iimmediately

ἡ συκὴ 20+ και ἰδόντες οἱ μαθηταί εθαύμασαν
 2the 3fig-tree]. And beholding, the disciples marveled,

λέγοντες πως παραχρήμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ 21+
 saying, How did immediately dry up the fig-tree]?

ἀποκριθεὶς δε ο Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἀμήν λέγω ὑμῖν
 And answering Jesus said to them, Amen I say to you,

εάν ἐχῆτε πίστιν και μη διακριθήτε ου μόνον
 If you should have belief, and should not examine, not only

το της συκῆς ποιήσετε ἀλλά καν τω ὄρει τούτῳ
 the [thing] of the fig-tree shall you do, but even if [to] this mountain

εἴπητε ἀρθῆτι και βλήθητι εἰς την θάλασσαν
 you should say, Be lifted and be thrown into the sea!

γενήσεται 22+ και πάντα ὅσα αν αιτήσητε ἐν τη
 it shall come to pass. And all as much as you should have asked in the

προσευχῇ πιστεύοντες λήψεσθε 23+ και ἐλθόντι αὐτῷ
 prayer, believing, you shall receive. And in his coming

εἰς το ἱερόν προσήλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ
 into the temple, came forward to him [while] teaching, the

ἀρχιερεῖς και οἱ πρεσβύτεροι του λαού λέγοντες ἐν
 chief priests and the elders of the people, saying, By

ποία ἐξουσία ταῦτα ποιεῖς και τις σοι ἔδωκεν
 what authority do you do these [things] , and who gave to you

וְיִרְאוּ הַתְּלָמִידִים וַיִּתְמַהוּ + וְיִאמְרוּ אֵיךְ יִבְשֶׁה הַתְּאֵנָה פְתָאם :
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲמֵן אָמַר
 אֲנִי לָכֶם אִם-תִּהְיֶה בְּכֶם אֲמוּנָה וְלֹא
 חֶלֶק לְבַבְכֶם כְּמַעֲשֵׂה הַתְּאֵנָה הַזֹּאת
 תַּעֲשׂוּ וְאִם תֹּאמְרוּ אֶל-הַהָר הַזֶּה הִנֵּה הַנָּשָׂא
 וְנִעַתְקָתָ אֶל-תּוֹךְ הַיָּם וְהָיָה כֵן :

+ וְכָל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלוּ בַתְּפִלָּה וְאִתָּם
 מֵאֲמִינִים יִבֹּא לָכֶם :
 + וַיִּבֹּא אֶל-הַמִּקְדָּשׁ וַיְלַמַּד שָׁם
 וְרֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְזִקְנֵי הָעָם נִגְשׂוּ אֵלָיו
 וַיֹּאמְרוּ בְּאֵי-זוֹ רְשׁוּת אַתָּה עוֹשֶׂה
 אֵלֶּה וּמִי נָתַן לְךָ הַרְשׁוּת הַזֹּאת :

וְלֹא אֲעֲבֹד כִּסֵּף וְכֶסֶד וְחָיִל
 לְבָשָׂר׃ אֲעֲבֹד אֶת-יְהוָה׃
 וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 + וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 : וְכִי אֶלְמַד :
 + וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 + וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד

וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 : וְכִי אֶלְמַד :
 + וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 : וְכִי אֶלְמַד :
 + וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 + וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 וְכִי אֶלְמַד וְכִי אֶלְמַד
 : וְכִי אֶלְמַד :

την εξουσίαν ταύτην **24+** αποκριθείς δε ο Ιησούς εἶπεν
 this authority? And answering Jesus said
 αυτοῖς ἐρωτήσω υμᾶς καγὼ λόγον ἓνα ὃν εἰάν
 to them, I shall ask you also word one], which if
 εἴπητέ μοι καγὼ υμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
 you should tell to me, I also will tell to you by what authority
 ταῦτα ποιῶ **25+** τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν ἐξ
 I do these [things] . The immersion of John, from what place was it? From
 οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων οἱ δε διελογίζοντο παρ'
 heaven or from men? And they argued by
 εαυτοῖς λέγοντες εἰάν εἴπωμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐρεῖ
 themselves, saying, If we should say, From heaven; he will say
 ἡμῖν διὰτι οὐκ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ **26+** εἰάν δε
 to us, Why then did you not believe him? And if
 εἴπωμεν ἐξ ἀνθρώπων φοβούμεθα τὸν ὄχλον
 we should say, From men; we fear the multitude.
 πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην **27+** καὶ
 For all hold John as a prophet. And
 ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον οὐκ οἶδαμεν ἔφη
 answering [to] Jesus they said, We do not know. He said
 αυτοῖς καὶ αὐτὸς οὐδὲ ἐγὼ λέγω υμῖν ἐν ποίᾳ
 to them also himself, Nor I tell to you by what
 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ **28+** τι δε υμῖν δοκεῖ ἄνθρωπος τις
 authority I do these [things] . But what do you think? A certain man
 εἶχε τέκνα δύο καὶ προσελθὼν τῷ πρῶτῳ εἶπεν
 had children two]. And having come forward to the first, he said,

+ וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם גַּם־אֲנִי
 אֲשַׁאֲלֶה אֶתְכֶם דָּבָר אֶחָד אֲשֶׁר
 אִם־תִּגִּידוּ אֹתוֹ לִי גַם־אֲנִי אֲגִיד לְכֶם
 בְּאֵי־זוֹ רְשׁוּת אֲנִי עוֹשֶׂה אֵלֶּה:
 + טְבִילַת יוֹחָנָן מֵאֵין הַיְהוּדָה הַמִּשְׁתַּמִּים
 אִם־מִבְּנֵי אָדָם וַיַּחֲשֹׁבוּ בְלִבְכֶם לֵאמֹר:
 + אִם־נֹאמֶר מִשָּׁמַיִם וְאָמַר אֲלֵינוּ
 מִדּוּעַ אִפּוֹא לֹא הָאֲמִנְתֶּם בּוֹ וְאִם־נֹאמֶר

מִבְּנֵי אָדָם יִרְאִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַמּוֹן הָעֵם
 כִּי־כֹלֶם חֹשְׁבִים אֶת־יוֹחָנָן לְנָבִיא:
 + וַיַּעֲנוּ אֶת־יִשׁוּעַ וַיֹּאמְרוּ לֹא יָדָעֵנוּ
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם גַּם־אֲנִי לֹא אֹמֵר
 לְכֶם מִה רְשׁוּתִי כִּי אֶעֱשֶׂה אֵלֶּה:
 + אָבֵל מִה־דַּעְתְּכֶם אִישׁ הִיָּה וְלוֹ
 שְׁנֵי בָנִים וַיִּגַּשׁ אֶל־הַרְאשׁוֹן וַיֹּאמֶר
 בְּנֵי לְךָ הַיּוֹם וְעַבְדְּךָ בְּכַרְמִי:

+ חַטָּא נְעָא דִּרְשׁוּתֵךְ לֹא
 אִם רְשׁוּתֵךְ חַטָּא וְרֵא רְשׁוּתֵךְ
 לֹא אִם רְשׁוּתֵךְ חַטָּא לֹא
 בְּרֵא רְשׁוּתֵךְ חַטָּא לֹא חַטָּא
 + חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא

חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא
 חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא חַטָּא

τέκνον ὑπάγε σήμερον εργάζου εν τω αμπελώνί μου
 Child, go! today work in my vineyard!

29 + ο δε αποκριθείς εἶπεν ου θέλω ὕστερον δε
 And responding he said, I do not want [to] . But afterwards,

μεταμεληθείς ἀπήλθεν 30+ και προσελθὼν τῷ δευτέρῳ
 having changed his mind he went forth. And having come forward to the second,

εἶπεν ὡσαύτως ο δε αποκριθείς εἶπεν ἐγὼ κύριε και
 he said likewise. And he answering said, I [will] , O master. and

ουκ ἀπήλθε 31+ τις εκ των δύο εποίησε το θέλημα
 he did not go forth. Which of the two did the will

του πατρός λέγουσιν αὐτῷ ο πρώτος λέγει αὐτοῖς
 of the father? They say to him, The first. says to them

ο Ιησοῦς ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι και αι
 Jesus], Amen I say to you, that, The tax collectors and the

πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εις την βασιλείαν του θεού
 harlots go before you into the kingdom of God.

32 + ηλθέ γαρ προς ὑμᾶς Ιωάννης εν οδῷ
 came For to you John] in [the] way

δικαιοσύνης και ουκ επιστεύσατε αὐτῷ οἱ δε
 of righteousness, and you did not believe him, but the

τελώναι και αι πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ ὑμεῖς δε
 tax collectors and the harlots believed him. But you

ιδόντες ου μετεμελήθητε ὕστερον του πιστεύσαι
 having seen did not repent afterwards to believe

αὐτῷ 33+ ἄλλην παραβολήν ακούσατε ἀνθρώπος τις
 him. Another parable hear! A certain man

+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לֹא הִפְצֵיתִי וְאֶחְרִיכֶן נַחֵם
 וַיִּלֶּךְ׃
 + וַיָּנָשׂ אֶל־הַשְּׁנַי וַיַּדְבֵּר כְּזֹאת נִם־אֲלוֹי
 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הַנְּנִי אַדְנִי וְלֹא הִלֵּךְ׃
 + מִי מִשְׁנִיחֶם עֲשָׂה אֶת־רְצוֹן אָבִיו וַיֹּאמְרוּ
 אֲלוֹי הֲרֵאשׁוֹן וַיֹּאמֶר לָהֶם יִשׁוּעַ אָמֵן
 אָמַר אֲנִי לְכֶם הַמְּוֹכְסִים וְהַזְּנוֹנֹת יַקְדָּמוּ
 אֲתֶכֶם לָבוֹא אֶל־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים׃

+ כִּי יוֹחֲנָן בָּא אֵלֵיכֶם בְּדֶרֶךְ צַדִּיקָה
 וְלֹא הֶאֱמַנְתֶּם לוֹ וְהַמְּוֹכְסִים וְהַזְּנוֹנוֹת
 הֵם הֶאֱמִינוּ לוֹ וְאַתֶּם רָאִיתֶם וְלֹא
 נַחַמְתֶּם אֶחְרִיכֶן לְהֶאֱמִין לוֹ׃
 + שָׁמְעוּ מִשָּׁל אֶחָד אִישׁ בֵּעַל־בַּיִת
 הָיָה אֲשֶׁר נָטַע כַּרְמֵם וַיַּעַשׂ בְּדָר סְבִיב לוֹ
 וַיִּחְצֹב יָקָב וַיִּבֶן מַגְדָּל בְּתוֹכּוֹ וַיִּתְּנֶהוּ
 אֶל־כַּרְמֵימָם וַיִּלְךְ בְּדֶרֶךְ מִרְחֹק׃

+ τὸς ὁ ἦν ἦν ἠγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ
 ἡ ἀγαπᾶτο τὸν ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο
 + τὸς ὁ ἦν ἠγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο
 ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο
 + ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο ἡ ἀγαπᾶτο
 ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο ἡ ἀγαπᾶτο
 ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο ἡ ἀγαπᾶτο
 ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο ἡ ἀγαπᾶτο

+ ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο ἡ ἀγαπᾶτο
 ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο ἡ ἀγαπᾶτο
 ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο ἡ ἀγαπᾶτο
 ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο ἡ ἀγαπᾶτο
 ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο ἡ ἀγαπᾶτο
 ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο ἡ ἀγαπᾶτο
 ἡ ἀγαπᾶτο ἑαυτῷ ἢ ἡ ἀγαπᾶτο ἡ ἀγαπᾶτο

ην οικοδεσπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα και
 was master of a house, who planted a vineyard, and
 φραγμόν αὐτῷ περιέθηκε και ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν
 a barrier for it he put around], and he dug in it a wine vat,
 και ὠκοδόμησε πύργον και ἐξέδοτο αὐτόν γεωργοῖς
 and built a tower, and handed it over to growers,
 και ἀπεδήμησεν 34+ ὅτε δε ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν
 and he traveled abroad. And when approached the season of the
 καρπῶν ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς
 fruits], he sent his servants to the
 γεωροὺς λαβεῖν τοὺς καρπούς αὐτοῦ 35+ και λαβόντες
 growers to receive of his fruits. And having taken
 οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν ὃν δε
 the growers] his servants, one they flayed, and one
 ἀπέκτειναν ὃν δε ἐλιθοβόλησαν 36+ πάλιν ἀπέστειλεν
 they killed, and one they stoned. Again he sent
 ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων και ἐποίησαν
 other servants more [than] the first; and they did
 αὐτοῖς ὡσαύτως 37+ ὕστερον δε ἀπέστειλεν πρὸς
 to them likewise. And afterwards he sent to
 αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων ἐντραπήσονται
 them his son, saying, They will respect
 τὸν υἱὸν μου 38+ οἱ δε γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον
 my son. And the growers seeing the son, said
 ἐν ἑαυτοῖς οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος δεῦτε
 among themselves, This is the heir; come,
 ἀποκτείνωμεν αὐτόν και κατάσχωμεν
 we should kill him, and take control

מִן־הָרְאשׁוֹנִים וְגַם־לָהֶם עָשׂוּ כֵן :
 + וּבְאַחֲרֹנָה שָׁלַח אֲלֵיהֶם אֶת־בְּנוֹ כִּי אָמַר
 מִפְּנֵי בְנֵי יַגְרוּוֹ :
 + וַיְהִי כִּרְאוֹת הַפְּרָמִים אֶת־הַבֵּן
 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו זֶה הוּא הַיֹּרֵשׁ
 לָכֵן וַנְּהַרְגֵהוּ וְנִאֲחֲזֵהוּ בְּנַחֲלָתוֹ :
 + וַיְהִי בְּהִגִּיעַ עֵת הַבְּצִיר וַיִּשְׁלַח
 עֲבָדָיו אֶל־הַפְּרָמִים לְקַחַת אֶת־פְּרִיָוֹ :
 + וַיַּחֲזִיקוּ הַפְּרָמִים בְּעֲבָדָיו אֶת־זֶה
 הַבֵּן וְאֶת־זֶה הָרְגוּ וְאֶת־זֶה סָקְלוּ :
 + וַיּוֹסֶף שְׁלַח עֲבָדִים אַחֲרָיִם רַבִּים

אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדָי אֶלְכֶם
 וְלָקַחְתֶּם אֶת־פְּרִיָוֹ :
 + אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדָי אֶלְכֶם
 וְלָקַחְתֶּם אֶת־פְּרִיָוֹ :
 + אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדָי אֶלְכֶם
 וְלָקַחְתֶּם אֶת־פְּרִיָוֹ :
 + אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדָי אֶלְכֶם
 וְלָקַחְתֶּם אֶת־פְּרִיָוֹ :
 + אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדָי אֶלְכֶם
 וְלָקַחְתֶּם אֶת־פְּרִיָוֹ :

אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדָי אֶלְכֶם
 וְלָקַחְתֶּם אֶת־פְּרִיָוֹ :
 + אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדָי אֶלְכֶם
 וְלָקַחְתֶּם אֶת־פְּרִיָוֹ :
 + אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדָי אֶלְכֶם
 וְלָקַחְתֶּם אֶת־פְּרִיָוֹ :
 + אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדָי אֶלְכֶם
 וְלָקַחְתֶּם אֶת־פְּרִיָוֹ :
 + אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדָי אֶלְכֶם
 וְלָקַחְתֶּם אֶת־פְּרִיָוֹ :

την κληρονομίαν αὐτοῦ 39+ και λαβόντες ἐξέβαλον
of his inheritance. And having taken, they cast

αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελώνος και ἀπέκτειναν 40+ ὅταν
him outside the vineyard, and killed [him] . Whenever

οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελώνος τι ποιήσει
then shall come the master of the vineyard], what shall he do

τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις 41+ λέγουσιν αὐτῷ κακοῦς
to those growers? They say to him, [the] evil men,

κακῶς ἀπολέσει αὐτούς και τὸν ἀμπελώνα ἐκδώσεται
harshly he will destroy them, and the vineyard he will hand over

ἄλλοις γεωργοῖς οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς
to other growers, the ones who will render to him the

καρπούς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν 42+ λέγει αὐτοῖς
fruits in their seasons. says to them

ὁ Ἰησοῦς οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς λίθον
Jesus], At no time did you read in the scriptures? [the] stone

ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομούντες οὗτος ἐγένηθη
which rejected the ones building], this one became

εἰς κεφαλὴν γωνίας παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη και
as head corner [stone] ; by [the] Lord this happened, and

ἐστὶ θαυμαστή ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν 43+ διὰ τοῦτο
it is wonderful in our eyes. On account of this

λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία
I say to you, that, shall be lifted away from you The kingdom

τοῦ θεοῦ και δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρπούς
of God], and shall be given to a nation producing the fruits

וַיִּחְזְקוּ בוּ וַיִּדְחֲפוּהוּ אֶל־מַחוּץ לְפָרֶם +
וַיִּהְרֹגוּ אֹתוֹ :

וַעֲתָה כִּי־יָבוֹא בְעַל הַפָּרֶם מִהַיְעֹשָׂה +
לְכַרְמִים הֵהֵם :

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו יִרְעֵ לְרָעִים וַיֹּאבְדֶם +
וְאֶת־הַפָּרֶם יִתֵּן לְכַרְמִים אַחֲרָיִם
אֲשֶׁר יֵשִׁיבוּ לוֹ אֶת־פְּרִיָו בְּעֵתוֹ :

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ הַכִּי לֹא־קָרָאתֶם
בְּפִתּוּבִים אָבְן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ

בְּנֵה מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה וְזֹאת הִיא נִפְלְאוֹת
בְּעֵינֵינוּ :

+ עַל־כֵּן אֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי־תוֹקַח
מִכֶּם מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְתִסָּב
לְגוֹי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־פְּרִיָה :

+ אֲנִי לֵאמֹר לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי
חַחֲדָשׁ וְחַחֲדָשׁ וְיִשְׁלַח בְּכֶם מֶ, מֵ, מֵ, מֵ, מֵ

+ אֲנִי לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי
לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי :

+ אֲנִי לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי
מִיְמֵי לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי
וְיִשְׁלַח בְּכֶם מִיְמֵי לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי :

+ אֲנִי לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי
חַחֲדָשׁ וְחַחֲדָשׁ וְיִשְׁלַח בְּכֶם מִיְמֵי

לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי
מִיְמֵי לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי :

+ אֲנִי לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי
מִיְמֵי לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי
וְיִשְׁלַח בְּכֶם מִיְמֵי לְכֹהֵן לְכַחַלְתֶּם מִיְמֵי :

αυτῆς 44+ και ο πεσών επί τον λίθον τούτον
of it. And the one falling upon this stone
συνθλασθήσεται εφ' ον δ' αν πέση λικμήσει
shall be fractured in pieces; upon whom but] ever it should fall it shall winnow

αυτόν 45+ και ακούσαντες οι αρχιερείς και οι
him. And hearing the chief priests and the
Φαρισαίοι τας παραβολάς αυτού έγνωσαν ότι περί
Pharisees] his parables, knew that about

αυτών λέγει 46+ και ζητούντες αυτόν κρατήσαι
them he speaks. And seeking to hold him,
εφοβήθησαν τους όχλους επειδή ως προφήτην
they feared the multitudes, since as a prophet
αυτόν είχαν
they held him].

22 כב

1+ και αποκριθείς ο Ιησούς πάλιν είπεν αυτοίς εν
And responding Jesus again spoke to them in
παραβολαίς λέγων 2+ ωμοιώθη η βασιλεία των
parables, saying, was likened The kingdom of the
ουρανών ανθρώπω βασιλεί όστις εποίησε γάμους
heavens] to a man, a king, who prepared wedding [feasts]
τω υιώ αυτού 3+ και απέστειλε τους δούλους αυτού
for his son. And he sent his servants
καλέσαι τους κεκλημένους εις τους γάμους και
to call the ones being invited unto the wedding [feasts]; and
ουκ ήθελον ελθειν 4+ πάλιν απέστειλεν άλλους
they did not want to come. Again he sent other

וְהַנֶּפֶל אֶל־הָאֶבֶן הַהוּא יִשָּׁבֵר +
וְאֲשֶׁר תִּפֹּל עָלָיו תִּשְׁחָקֶהוּ׃
וַיְהִי כִשְׂמַע רְאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַפְּרוּשִׁים +
אֶת־מִשְׁלָיו וַיִּבְיִנוּ כִּי עָלִיָּהֶם דִּבֶּר׃
וַיִּבְקְשׂוּ לְתַפְּשׂוּ וַיִּירָאוּ מִפְּנֵי
רַב־הָעָם כִּי לִנְבִיא תִשָּׁבוּהוּ׃

+ וַיִּסָּף יֵשׁוּעַ דִּבֶּר אֲלֵיהֶם בְּמִשְׁלֵים וַיַּעַן
וַיֹּאמֶר׃
+ דֹּמָה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם לְמֶלֶךְ׃
בָּשָׂר וְדָם אֲשֶׁר־עָשָׂה חַתּוּנָה לְבָנָו׃
+ וַיִּשְׁלַח אֶת־עֲבָדָיו לְקַרְא הַקְּרוּאִים
אֶל־הַחַתּוּנָה וְלֹא אָבוּ לָבוֹא׃
+ וַיִּסָּף שְׁלַח עֲבָדִים אֲחֵרִים לֵאמֹר

+ וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃
וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃
וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃
וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃
וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃
וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃

+ וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃
וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃
וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃
וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃
וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃
וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמְרוּ אֶתְכֶם מִכָּל־יַד אֲנָשִׁים׃

δούλους λέγων εἶπατε τοῖς κεκλημένοις ἰδοὺ
 servants, saying, Say to the ones being invited! Behold,
 το ἀριστόν μου ἠτοιμάσα ἡ ταύροι μου καὶ τὰ
 my dinner is prepared; my bullocks and the
 σιτιστὰ τεθυμένα καὶ πάντα ἑτοιμα δεῦτε εἰς
 fattened [calves] are being sacrificed, and all [things] [are] prepared; come to
 τοὺς γάμους 5+ οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον ὁ μὲν
 the wedding [feasts] . But neglecting, they went forth, the one
 εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ 6+
 unto his own field, and one unto his trade;
 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν
 and the remaining having taken hold of his servants, insulted
 καὶ ἀπέκτειναν 7+ καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος
 and killed [them] . And having heard, that king
 ὠργίσθη καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ
 was provoked to anger. And having sent forth his military,
 ἀπόλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκεῖνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν
 he destroyed those murderers, and their city
 ἐνέπρησε 8+ τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ ὁ μὲν
 he burned. Then he says [to] his servants, Indeed the
 γάμος ἑτοιμὸς ἐστὶν οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν
 wedding [feast] is prepared, but the ones being invited were not
 ἀξιοὶ 9+ πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν
 worthy. You go then unto the outer reaches of the ways!
 καὶ ὅσους εἰάν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους
 and as many as you should find, invite to the wedding [feasts] !
 10+ καὶ ἐξεληθόντες οἱ δούλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς
 And having gone forth those servants] into the ways,

אֶת־הַמְרַצְחִים הָהֵם וְאֶת־עֵינֵם שָׂרַף בָּאֵשׁ :
 אָמְרוּ אֶל־הַקְרוֹאִים הַנֶּה עָרַכְתִּי
 אֶת־סְעוּדַתִּי שְׂוָרִי וּמְרִיאֵי טְבוּחִים
 וְהַפֵּל מוֹכֵן בָּאוּ אֶל־הַחַתּוּנָה :
 + וְהֵם לֹא־שָׂתוּ לָבֶם לְזֹאת וַיֵּלְכוּ
 לָהֶם זֶה אֶל־שָׂדֵהוּ וְזֶה אֶל־מִסְחָרוֹ :
 + וְהַנְּשָׂאִים תָּפְשׂוּ אֶת־עֵבְדֵי וַיִּתְּעַלְלוּ
 בָּם וַיִּהָרְגוּם :
 + וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח צְבָאוֹתָיו וַיַּאֲבֹד
 אֶת־הַמְרַצְחִים הָהֵם וְאֶת־עֵינֵם שָׂרַף בָּאֵשׁ :
 + אָז אָמַר אֶל־עֲבָדָיו הֲנִי הַחַתּוּנָה
 מוֹכֵנָה וְהַקְרוֹאִים לֹא הָיוּ רְאוּיִם לָהּ :
 + לָכֵן לְכוּ־נָא לְרֹאשֵׁי הַדְּרָכִים וְכָל־אִישׁ
 אֲשֶׁר תִּמְצְאוּ קְרָאוּ אֶל־הַחַתּוּנָה :
 + וַיִּצְאוּ הָעֲבָדִים הָהֵם אֶל־הַדְּרָכִים

אֲנִי לְמַלְאֵךְ לַלֵּוִי אֲנִי לְמַלְאֵךְ לַלֵּוִי אֲנִי :
 לְכֹהֲנֵי גֵרִים אֲנִי אֲנִי לְכֹהֲנֵי גֵרִים אֲנִי :
 אֲנִי אֲנִי לְכֹהֲנֵי גֵרִים אֲנִי :
 + אֲנִי אֲנִי לְכֹהֲנֵי גֵרִים אֲנִי :
 + וְאֵל מִחַל לְכַפֵּר אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 + כִּי וַיִּשְׁבַּח אֲנִי אֲנִי לְכֹהֲנֵי גֵרִים :
 + וְנִפְעַם חַבְּרָה אֲנִי לְכֹהֲנֵי גֵרִים :
 + כִּי עָבַדְתִּי אֲנִי לְכֹהֲנֵי גֵרִים :

συνήγαγον πάντα ὅσους εὔρον πονηρούς τε και
gathered together all, as many as they found, both wicked and

αγαθούς και επλήσθη ο γάμος ανακειμένων 11 +
good; and was filled the wedding [feast]] with ones reclining.

εισελθών δε ο βασιλεύς θεάσασθαι τους
entering And the king] to see the ones

ανακειμένους είδεν εκεί άνθρωπον ουκ ενδεδυμένον
reclining, beheld there a man not having put on

ένδυμα γάμου 12+ και λέγει αυτώ εταίρε πως
garment [the] wedding]. And he says to him, Friend, how

εισήλθες ὡδε μη έχων ένδυμα γάμου ο δε εφимώθη
did you enter here not having garment a wedding]?) And he was halted.

13+ τότε είπεν ο βασιλεύς τοις διακόνοις δήσαντες
Then said the king] to the servants, Having bound

αυτού πόδας και χείρας άρατε αυτόν και εκβάλετε
his feet and hands, lift him and cast [him]

εις το σκότος το εξώτερον εκεί έσται ο κλαυθμός
into the darkness outer]! There, there will be the weeping

και ο βρυγμός των οδόντων 14+ πολλοί γαρ εισι
and the gnashing of teeth. For many are

κλητοί ολίγοι δε εκλεκτοί 15+ τότε πορευθέντες οι
called, but few are chosen. Then having gone, the

Φαρισαίοι συμβούλιον έλαβον ὡπως
Pharisees council took] how

αυτόν παγιδεύσωσιν εν λόγῳ 16+ και αποστέλλουσιν
they should ensnare him in a matter. And they sent

וַיִּאָסְפוּ אֶת־כָּל אֲשֶׁר מָצְאוּ נִם־רָעִים : תְּחִיצוֹן שָׁם תִּהְיֶה הַיְלָלָה וַתִּרְקַח הַשָּׁנִים :
נִם־טוֹבִים וַיִּמְלֹא בֵּית־הַחַתּוּנָה מְסוּבִים : + כִּי רַבִּים הֵם הַקְּרוֹאִים וּמְעַטִּים
וַיְהִי כְּבּוֹא הַמַּלְאָךְ לִרְאוֹת הַנּוֹבְחִים :
אֶת־הַמְּסוּבִים וַיֵּרָא בָהֶם אִישׁ + וַיֵּלְכוּ הַפְּרוּשִׁים וַיִּתְּעֲצוּ אִיךְ יִכְשִׁילוּהוּ
אֲשֶׁר אֵינָנוּ לְבוּשׁ בְּגָדֵי חַתּוּנָה : בְּדָבָר פִּיּוֹ :
וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַעִי אִיךְ בָּאתָ הֵנָּה + וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו אֶת־תְּלַמִּידֵיהֶם
וַאִין עָלֶיךָ בְּגָדֵי חַתּוּנָה וַיִּאָּלֶם : + וְעַמָּהֶם אָנֹשִׁי הוֹרְדוֹס לֵאמֹר רַבִּי
וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ לַמְּשַׁרְתִּים אָסְרוּ יָדָיו יְדַעְנוּ כִּי־אִישׁ אֶמֶת אַתָּה וְאֶת־דְּרֹךְ יְדֵעְנוּ כִּי־אִישׁ אֶמֶת וְלֹא תִגּוֹר מִפְּנֵי
וְרַגְלָיו וּנְשָׂאתָם וְהִשְׁלַכְתָּם אוֹתוֹ אֶל־הַחֹשֶׁךְ : אִישׁ כִּי אֵינְךָ מִכִּיר פְּנֵי אָדָם :

וַיִּאָסְפוּ אֶת־כָּל אֲשֶׁר מָצְאוּ נִם־רָעִים : תְּחִיצוֹן שָׁם תִּהְיֶה הַיְלָלָה וַתִּרְקַח הַשָּׁנִים :
נִם־טוֹבִים וַיִּמְלֹא בֵּית־הַחַתּוּנָה מְסוּבִים : + כִּי רַבִּים הֵם הַקְּרוֹאִים וּמְעַטִּים
וַיְהִי כְּבּוֹא הַמַּלְאָךְ לִרְאוֹת הַנּוֹבְחִים :
אֶת־הַמְּסוּבִים וַיֵּרָא בָהֶם אִישׁ + וַיֵּלְכוּ הַפְּרוּשִׁים וַיִּתְּעֲצוּ אִיךְ יִכְשִׁילוּהוּ
אֲשֶׁר אֵינָנוּ לְבוּשׁ בְּגָדֵי חַתּוּנָה : בְּדָבָר פִּיּוֹ :
וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַעִי אִיךְ בָּאתָ הֵנָּה + וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו אֶת־תְּלַמִּידֵיהֶם
וַאִין עָלֶיךָ בְּגָדֵי חַתּוּנָה וַיִּאָּלֶם : + וְעַמָּהֶם אָנֹשִׁי הוֹרְדוֹס לֵאמֹר רַבִּי
וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ לַמְּשַׁרְתִּים אָסְרוּ יָדָיו יְדַעְנוּ כִּי־אִישׁ אֶמֶת אַתָּה וְאֶת־דְּרֹךְ יְדֵעְנוּ כִּי־אִישׁ אֶמֶת וְלֹא תִגּוֹר מִפְּנֵי
וְרַגְלָיו וּנְשָׂאתָם וְהִשְׁלַכְתָּם אוֹתוֹ אֶל־הַחֹשֶׁךְ : אִישׁ כִּי אֵינְךָ מִכִּיר פְּנֵי אָדָם :

וַיִּאָסְפוּ אֶת־כָּל אֲשֶׁר מָצְאוּ נִם־רָעִים : תְּחִיצוֹן שָׁם תִּהְיֶה הַיְלָלָה וַתִּרְקַח הַשָּׁנִים :
נִם־טוֹבִים וַיִּמְלֹא בֵּית־הַחַתּוּנָה מְסוּבִים : + כִּי רַבִּים הֵם הַקְּרוֹאִים וּמְעַטִּים
וַיְהִי כְּבּוֹא הַמַּלְאָךְ לִרְאוֹת הַנּוֹבְחִים :
אֶת־הַמְּסוּבִים וַיֵּרָא בָהֶם אִישׁ + וַיֵּלְכוּ הַפְּרוּשִׁים וַיִּתְּעֲצוּ אִיךְ יִכְשִׁילוּהוּ
אֲשֶׁר אֵינָנוּ לְבוּשׁ בְּגָדֵי חַתּוּנָה : בְּדָבָר פִּיּוֹ :
וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַעִי אִיךְ בָּאתָ הֵנָּה + וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו אֶת־תְּלַמִּידֵיהֶם
וַאִין עָלֶיךָ בְּגָדֵי חַתּוּנָה וַיִּאָּלֶם : + וְעַמָּהֶם אָנֹשִׁי הוֹרְדוֹס לֵאמֹר רַבִּי
וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ לַמְּשַׁרְתִּים אָסְרוּ יָדָיו יְדַעְנוּ כִּי־אִישׁ אֶמֶת אַתָּה וְאֶת־דְּרֹךְ יְדֵעְנוּ כִּי־אִישׁ אֶמֶת וְלֹא תִגּוֹר מִפְּנֵי
וְרַגְלָיו וּנְשָׂאתָם וְהִשְׁלַכְתָּם אוֹתוֹ אֶל־הַחֹשֶׁךְ : אִישׁ כִּי אֵינְךָ מִכִּיר פְּנֵי אָדָם :

וַיִּאָסְפוּ אֶת־כָּל אֲשֶׁר מָצְאוּ נִם־רָעִים : תְּחִיצוֹן שָׁם תִּהְיֶה הַיְלָלָה וַתִּרְקַח הַשָּׁנִים :
נִם־טוֹבִים וַיִּמְלֹא בֵּית־הַחַתּוּנָה מְסוּבִים : + כִּי רַבִּים הֵם הַקְּרוֹאִים וּמְעַטִּים
וַיְהִי כְּבּוֹא הַמַּלְאָךְ לִרְאוֹת הַנּוֹבְחִים :
אֶת־הַמְּסוּבִים וַיֵּרָא בָהֶם אִישׁ + וַיֵּלְכוּ הַפְּרוּשִׁים וַיִּתְּעֲצוּ אִיךְ יִכְשִׁילוּהוּ
אֲשֶׁר אֵינָנוּ לְבוּשׁ בְּגָדֵי חַתּוּנָה : בְּדָבָר פִּיּוֹ :
וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַעִי אִיךְ בָּאתָ הֵנָּה + וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו אֶת־תְּלַמִּידֵיהֶם
וַאִין עָלֶיךָ בְּגָדֵי חַתּוּנָה וַיִּאָּלֶם : + וְעַמָּהֶם אָנֹשִׁי הוֹרְדוֹס לֵאמֹר רַבִּי
וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ לַמְּשַׁרְתִּים אָסְרוּ יָדָיו יְדַעְנוּ כִּי־אִישׁ אֶמֶת אַתָּה וְאֶת־דְּרֹךְ יְדֵעְנוּ כִּי־אִישׁ אֶמֶת וְלֹא תִגּוֹר מִפְּנֵי
וְרַגְלָיו וּנְשָׂאתָם וְהִשְׁלַכְתָּם אוֹתוֹ אֶל־הַחֹשֶׁךְ : אִישׁ כִּי אֵינְךָ מִכִּיר פְּנֵי אָדָם :

αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν
 to him their disciples with the Herodians,
 λέγοντες διδάσκαλε οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν
 saying, Teacher, we know that you are true, and the
 ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις καὶ οὐ μέλει
 way of God in truth you teach, and there is no care
 σοὶ περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον
 to you concerning any one, not for you see] to [the] person
 ἀνθρώπων 17+ εἰπέ οὖν ἡμῖν τί σοὶ δοκεῖ ἐξεῆσθαι
 of men. Now then tell to us! What [do] you think? Is it allowed
 δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ 18+ γινούς; δεὸς Ἰησοῦς
 to give tribute to Caesar or not? knowing And Jesus]
 τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε τί με πειράζετε ὑποκριταί 19+
 their wickedness, said, Why do you test me, hypocrites?
 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου· οἱ δὲ
 Display to me the money for the tribute! And they
 προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον 20+ καὶ λέγει αὐτοῖς
 brought to him a denarius. And he says to them,
 τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή 21+ λέγουσιν
 What [is] the image to this and the inscription? They say
 αὐτῷ· Καίσαρος· τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν
 to him, Caesar's. Then he says to them, Render then
 τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ
 the [things] of Caesar, to Caesar, and the [things] of God, [to]
 θεῷ 22+ καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν καὶ ἀφέντες
 God! And having heard they marveled, and leaving

+ לְכֵן הַגִּידָה־נָא לָנוּ מִה־דַּעְתְּךָ
 הַמּוֹתֵר לְתַת־מַס לְקִיסָר אִם־לֹא:
 + וַיִּשְׁוֶעַ יָדַע אֶת־דַּעְתָּם וַיֹּאמֶר הַתְּנַפְּיִם
 מִה־תְּנַסּוּנֵי:
 + הִרְאוּנִי אֶת־מַטְבֵּעַ הַמָּס וַיָּבִיאוּ לוֹ דִּינָר:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַצְנוּרָה הַזֹּאת
 וְהַמִּכְתָּב אֲשֶׁר עָלָיו שְׁלֹמִי הֵם:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו שְׁלֹמִי וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם לְכֵן תָּנוּ לְקִיסָר אֵת אֲשֶׁר
 לְקִיסָר וְלֵאלֹהִים אֵת אֲשֶׁר לֵאלֹהִים:
 + וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּתְמָהּוּ וַיִּנְיַחוּהוּ וַיֵּלְכוּ:
 + וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַצְנוּרָה הַזֹּאת

+ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַצְנוּרָה הַזֹּאת
 וְהַמִּכְתָּב אֲשֶׁר עָלָיו שְׁלֹמִי הֵם:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו שְׁלֹמִי וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם לְכֵן תָּנוּ לְקִיסָר אֵת אֲשֶׁר
 לְקִיסָר וְלֵאלֹהִים אֵת אֲשֶׁר לֵאלֹהִים:
 + וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּתְמָהּוּ וַיִּנְיַחוּהוּ וַיֵּלְכוּ:
 + וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַצְנוּרָה הַזֹּאת

αὐτόν ἀπήλθον **23+** ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον
him, they went forth. On that day, came forward

αὐτῷ Σαδδουκαῖοι οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν
to him Sadducees], the ones saying there is no resurrection.

καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν **24+** λέγοντες διδάσκαλε
And they asked him, saying, Teacher,

Μωσῆς εἶπεν εἰάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα
Moses said, If any should die not having children,

ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφός αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ
shall ally by marriage his brother] [to] his wife, and

ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ **25+** ἦσαν δε
shall raise up seed [to] his brother.

παρ' ἡμῖν ἐπτά ἀδελφοί καὶ ὁ πρῶτος
Now there were with us seven brothers; and the first

γαμήσας ἐτελεύτησεν καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφήκεν
having married came to an end; and not having seed he left

τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ **26+** ὁμοίως καὶ ὁ
his wife [to] his brother. In like manner also the

δεύτερος καὶ τὸ τρίτος ἕως τῶν ἐπτά **27+** ὕστερον δε
second, and the third, unto the seven. And afterwards

πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή **28+** ἐν τῇ οὖν
all died and the woman. In the then

ἀναστάσει τίνος τῶν ἐπτά ἔσται γυνή πάντες γὰρ
resurrection, which of the seven will she be wife? for all

ἔσχον αὐτήν **29+** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς
had her. And answering Jesus said to them,

<p>בְּיוֹם הַהוּא נִגְשׂוּ אֵלָיו צְדוּקִים וְהֵם הָאֹמְרִים אֵין תְּחִיַת הַמֵּתִים וַיִּשְׁאַלֵּהוּ אֹתוֹ לֵאמֹר: + רַבִּי הֲנֵן מֹשֶׁה אָמַר אִישׁ כִּי־יָמוּת וּבָנָיִם אֵין־לוֹ וַיָּבֵם אָחָיו אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהָקִים זָרַע לְאָחָיו: + וְאִתְּנֵנוּ הֵיוּ שִׁבְעָה אַחִים וְהָרְאִישׁוֹן נָשָׂא אִשָּׁה וַיָּמָת וְזָרַע אֵין לוֹ וַיַּעֲזֹב אֶת־אִשְׁתּוֹ לְאָחָיו:</p>	<p>+ וְכַמוֹכֵן גַּם הַשְּׁנַיִ וְכֵן גַּם הַשְּׁלִישִׁי עַד הַשְּׁבַעָה: + וְאַחֲרַי כּוֹלָם מֵתָה גַם־הָאִשָּׁה: + וְעַתָּה בַתְּחִיַת הַמֵּתִים לְמִי מִן־הַשְּׁבַעָה תְּהִיָה לְאִשָּׁה כִּי לְכוֹלָם תִּיָּתֵה: + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם טַעִים אַתֶּם בְּאֲשֶׁר אֵינְכֶם יוֹדְעִים אֶת־הַכְּתוּבִים וְלֹא אֶת־גְּבוּרַת הָאֱלֹהִים:</p>
---	--

<p>+ כִּמֹּד מֵאִשָּׁה מֵאִשָּׁה וְזֵה אֲנִי אֲכַוֵּן לָם לֵבָב שֵׁנָה־כְּשֵׁנָה אֶעֱלֶה־לָם: + וְכַמוֹכֵן לִמְחַלְפֵי כֹסֶם רֵזִי לְ זֵה רֵעַ נִכְחָדִים בָּהֶם לֵבָב לִמְ חַנּוּס נִפְעַל רֵשָׁעִים, רֵשָׁעִים מִנְפֵסִים וְזֵה רֵשָׁעִים לְרֵשָׁעִים, + אֵין אִשָּׁה אֶחָדָה אֶחָדָה לְרֵשָׁעִים עֲבָדָה מִזֶּה עַד עַד אֶחָדָה אֶחָדָה וְזֵה אֶחָדָה אֶחָדָה לִמְ חַנּוּס עֲבָדָה מִרֵשָׁעִים לְרֵשָׁעִים:</p>	<p>+ מֹדֵד אֶחָדָה אֶחָדָה אֶחָדָה אֶחָדָה אֶחָדָה וְזֵה אֶחָדָה אֶחָדָה לְעֲבָדָה־מֵמֵת: + כִּי־יָמוּת אִישׁ וְלֹא־יָרַח אֶת־אִשְׁתּוֹ וּבָנָיִם אֵין־לוֹ וַיָּבֵם אָחָיו אֶת־אִשְׁתּוֹ וַיַּעֲזֹב אֶת־אִשְׁתּוֹ לְאָחָיו: + וְכַמוֹכֵן גַּם הַשְּׁנַיִ וְכֵן גַּם הַשְּׁלִישִׁי עַד הַשְּׁבַעָה: + וְאַחֲרַי כּוֹלָם מֵתָה גַם־הָאִשָּׁה: + וְעַתָּה בַתְּחִיַת הַמֵּתִים לְמִי מִן־הַשְּׁבַעָה תְּהִיָה לְאִשָּׁה כִּי לְכוֹלָם תִּיָּתֵה: + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם טַעִים אַתֶּם בְּאֲשֶׁר אֵינְכֶם יוֹדְעִים אֶת־הַכְּתוּבִים וְלֹא אֶת־גְּבוּרַת הָאֱלֹהִים:</p>
--	---

πλανάσθε μη εἰδότες τὰς γραφάς μηδέ τὴν δύναμιν
 You err, not knowing the scriptures, nor the power
 τοῦ θεοῦ 30+ ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν
 of God. For in the resurrection neither they marry,
 οὔτε ἐκγαμίζονται ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν
 nor give in marriage, but as angels of God in
 οὐρανῷ εἰσι 31+ περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν
 heaven they are]. But concerning the resurrection of the
 νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ρηθὲν ὑμῖν ὑπὸ
 dead, Did you not read the [thing] having been spoken to you by
 τοῦ θεοῦ λέγοντος 32+ ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ
 God, saying, I am the God of Abraham, and
 ὁ θεὸς Ἰσαάκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς
 the God of Isaac, and the God of Jacob? He is not the God
 νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων 33+ καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι
 of [the] dead, but of living. And having heard, the multitudes
 ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδασχῇ αὐτοῦ 34+ οἱ δὲ Φαρισαῖοι
 were overwhelmed at his teaching. And the Pharisees,
 ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους
 having heard that he halted the Sadducees,
 συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ 35+ καὶ ἐπηρώτησεν εἰς
 gathered together at the same [place]. And asked one
 ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν καὶ λέγων 36+
 of them], a legal expert, testing him and saying,

+ וַיִּשְׁמַע הַמּוֹן הָעָם וַיִּשְׁתַּמְּמוּ עַל-תּוֹרָתוֹ :
 + וַהֲפְרוּשִׁים כְּשִׁמְעֵם כִּי סָכַר פִּי
 תְּנַשְׂאָנָה כִּי יִהְיוּ כְּמַלְאכֵי אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם :
 + וְעַל-דִּבְרֵי תַחֲנִית הַמֵּתִים הֲלֹא קָרָאתֶם
 אֶת-הַנְּאֻמָּה לְכֶם מִפִּי הָאֱלֹהִים לֵאמֹר :
 + אֲנֹכִי אֱלֹהֵי אֲבֹתְכֶם וְאֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְהוּא אֵינְנִי אֱלֹהֵי
 הַמֵּתִים כִּי אִם-אֱלֹהֵי הַחַיִּים :
 + וַיִּשְׁאֲלֵהוּ חָכָם אֶחָד מֵהֶם לְנִסּוֹתוֹ
 לֵאמֹר :
 + רַבִּי אֵי-זוֹ הִיא מִצְוָה גְּדוֹלָה בַּתּוֹרָה :

וְלֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע הַמּוֹן הָעָם וַיִּשְׁתַּמְּמוּ עַל-תּוֹרָתוֹ :
 + וַהֲפְרוּשִׁים כְּשִׁמְעֵם כִּי סָכַר פִּי תְּנַשְׂאָנָה כִּי יִהְיוּ כְּמַלְאכֵי אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם :
 + וְעַל-דִּבְרֵי תַחֲנִית הַמֵּתִים הֲלֹא קָרָאתֶם אֶת-הַנְּאֻמָּה לְכֶם מִפִּי הָאֱלֹהִים לֵאמֹר :
 + אֲנֹכִי אֱלֹהֵי אֲבֹתְכֶם וְאֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְהוּא אֵינְנִי אֱלֹהֵי הַמֵּתִים כִּי אִם-אֱלֹהֵי הַחַיִּים :
 + וַיִּשְׁאֲלֵהוּ חָכָם אֶחָד מֵהֶם לְנִסּוֹתוֹ לֵאמֹר :
 + רַבִּי אֵי-זוֹ הִיא מִצְוָה גְּדוֹלָה בַּתּוֹרָה :

διδάσκαλε ποία εντολή μεγάλη εν τω νόμω 37+ ο
 Teacher, which commandment [is] great in the law?
 δε Ιησούς ἐφη αὐτῷ ἀγαπήσεις κύριον τον θεόν σου
 And Jesus said to him, You shall love [the] Lord your God
 εν ὅλη τη καρδία σου και εν ὅλη τη ψυχῇ σου και
 with entire heart your], and with entire soul your], and
 εν ὅλη τη διανοία σου 38+ αὕτη εστὶ πρώτη και
 with entire thought your]. This is [the] first and
 μεγάλη εντολή 39+ δευτέρα δε ομοία αὕτη ἀγαπήσεις
 great commandment. And second likened to it, You shall love
 τον πλησίον σου ως σεαυτόν 40+ εν ταύταις ταις
 your neighbor as yourself. In these the
 δυσὶν εντολαίς ὅλος ο νόμος και οι προφήται
 two commandments all the law and the prophets
 κρέμανται 41+ συνηγμένων δε των Φαρισαίων
 hang upon. being gathered together And the Pharisees],
 ἐπηρώτησεν αὐτούς ο Ιησούς 42+ λέγων τι υμίν
 asked them Jesus], saying, What do you
 δοκεῖ περί του Χριστοῦ τίνος υἱός εστι λέγουσιν
 think concerning the Christ? Whose son is he? They say
 αὐτῷ του Δαβὶδ 43+ λέγει αὐτοῖς πως ουν Δαβὶδ εν
 to him, David's. He says to them, How then does David in
 πνεύματι κύριον αὐτόν καλεῖ λέγων 44+ εἶπεν ο
 spirit him Lord call]? Saying, said The
 κύριος τω κυρίῳ μου κάθου εκ δεξιῶν μου ἕως αν
 Lord] [to] my Lord, Sit down at my right until whenever

וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֵלָיו וְאַתְּ הֵבֵתָ + וַיְהִי בְהִקְהֵל הַפְּרוּשִׁים וַיִּשְׁאַלֵם יֵשׁוּעַ
 אֵת יְהוָה אֵלֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וְ
 בְּכָל־נַפְשֶׁךָ וּבְכָל־מַדְעֶךָ :
 וְזֹאת הִיא הַמִּצְוָה הַגְּדוּלָּה וְהָרֵאשׁוֹנָה :
 וְהַשְּׁנִיית דְּוֹמָה לָהּ וְאַתְּ הֵבֵתָ לְרַעְיָן כְּמוֹךָ :
 וְהַנִּבְיָאִים בְּשְׁתֵּי הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה תִּלְוְנָה כָּל־הַתּוֹרָה
 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם וְאֵיךְ קָרָא־לוֹ דָּוִד בְּרוּחַ
 אֲדֹנָי בְּאָמְרוֹ :
 נָאֹם יְהוָה לְאֲדֹנָי שָׁב לְיָמֵינִי
 עַד־אֲשִׁית אֵיבִיךָ הָדָם לְרִגְלֶיךָ :

וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֵלָיו וְאַתְּ הֵבֵתָ + וַיְהִי בְהִקְהֵל הַפְּרוּשִׁים וַיִּשְׁאַלֵם יֵשׁוּעַ
 אֵת יְהוָה אֵלֵךְ בְּכָל־לִבְּךָ וְ
 בְּכָל־נַפְשֶׁךָ וּבְכָל־מַדְעֶךָ :
 וְזֹאת הִיא הַמִּצְוָה הַגְּדוּלָּה וְהָרֵאשׁוֹנָה :
 וְהַנִּבְיָאִים בְּשְׁתֵּי הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה תִּלְוְנָה כָּל־הַתּוֹרָה
 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם וְאֵיךְ קָרָא־לוֹ דָּוִד בְּרוּחַ
 אֲדֹנָי בְּאָמְרוֹ :
 נָאֹם יְהוָה לְאֲדֹנָי שָׁב לְיָמֵינִי
 עַד־אֲשִׁית אֵיבִיךָ הָדָם לְרִגְלֶיךָ :

θω τους εχθρούς σου υποπόδιον των ποδών σου
I should establish your enemies [for] a footstool for your feet!

45 + ει ουν Δαβίδ καλεί αυτόν κύριον πως υιός
If then David called him, Lord, how son

αυτού εστι 46 + και ουδείς εδύνατο αυτό αποκριθήναι
is he his]? And no one was able to answer him

λόγον ουδέ ετόλμησέ τις απ' εκείνης της ημέρας
a word; nor dared anything from that day

επερωτήσαι αυτόν ουκέτι
to ask him] any more.

23 כג

1 + τότε ο Ιησούς ελάλησεν τοις όχλοις και τοις
Then Jesus spoke to the multitudes and [to]

μαθηταίς αυτού 2 + λέγων επί της Μωσέως καθέδρας
his disciples, saying, Upon the chair of Moses

εκάθισαν οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι 3 + πάντα
sat the scribes and the Pharisees. All

ουν όσα αν είπωσιν υμίν τηρείν τηρείτε και
then, as much as they should say to you to give heed, you give heed and

ποιείτε κατά δε τα έργα αυτών μη ποιείτε
do! But according to their works do not do!

λέγουσιν γαρ και ου ποιούσι 4 + δεσμεύουσι γαρ
for they speak and do not do. For they bind

φορτία βαρέα και δυσβάστακτα και επιθέουσιν επί
load a heavy] and ones hard to bear, and place [them] upon

וְעַתָּה אִם-דָּוִד קָרָא לוֹ אֲדוֹן אֵיךְ הוּא
בְּנֹוֹ:

וְלֹא-יָכֹל אִישׁ לַעֲנוֹת אֹתוֹ
דָּבָר וְלֹא-עָרַב עוֹד אִישׁ אֶת-לְבָבוֹ
מִן-הַיּוֹם הַזֶּה לְשֵׁאל אוֹתוֹ:

וְאֵז יְדַבֵּר יִשְׁוֶע אֶל-הַמּוֹן הָעָם
וְאֶל-תַּלְמִידָיו לֵאמֹר:

וְהַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים יִשְׁבִּים עַל-כִּסֵּא
מֹשֶׁה:

וְלִבְנֵי כָל אִשְׁרָי-יֹאמְרוּ לְכֶם שְׁמְרוּ
וְעֲשׂוּ רַק הַשְׁמְרוּ מִעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂיהֶם
כִּי אֹמְרִים הֵם וְאִינֶם עֹשִׂים:

וְכִי אֹסְרִים מִשְׁאֵת כְּבָרִים
וְעֹמְסִים עַל-שְׁכֶם הָאֲנָשִׁים וְהֵם אִינֶם
רוֹצִים לְהַנִּיעֵם אֶף בְּאֶצְבָּעֵם:

וְאֵל מִחַל גִּבּוֹר מִן אֵל לֹא יִכְבָּר
כִּי מֹסֵה:

וְאֵל אֵל אֵל אֵל אֵל לֹא יִכְבָּר אֵל
וְאֵל אֵל אֵל אֵל אֵל לֹא יִכְבָּר אֵל:

וְאֵל מִחַל גִּבּוֹר מִן אֵל לֹא יִכְבָּר
כִּי מֹסֵה:

וְאֵל מִחַל גִּבּוֹר מִן אֵל לֹא יִכְבָּר

וְאֵל מִחַל גִּבּוֹר מִן אֵל לֹא יִכְבָּר
כִּי מֹסֵה:

וְאֵל מִחַל גִּבּוֹר מִן אֵל לֹא יִכְבָּר
כִּי מֹסֵה:

וְאֵל מִחַל גִּבּוֹר מִן אֵל לֹא יִכְבָּר
כִּי מֹסֵה:

וְאֵל מִחַל גִּבּוֹר מִן אֵל לֹא יִכְבָּר

τους ὤμους των ανθρώπων τω δε δακτύλῳ αὐτῶν
the shoulders of men; but with their finger

ου θέλουσι κινήσαι αὐτά 5+ πάντα δε
they do not want to move them. And all

τα ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι προς το θεαθῆναι τοις
their works they do to be a spectacle to the

ανθρώποις πλατύνουσι δε τα φυλακτήρια αὐτῶν και
men. And they widen their phylacteries, and

μεγαλύνουσιν τα κράσπεδα των ιματίων αὐτῶν 6+
magnify the decorative hems of their cloaks;

φιλούσί τε την πρωτοκλισίαν εν τοις δείπνοις και τας
and are fond of first place in the suppers, and the

πρωτοκαθεδρίας εν ταις συναγωγαίς 7+ και τους
first seats in the synagogues, and the

ασπασμούς εν ταις αγοραίς και καλεῖσθαι υπό των
greetings in the markets, and to be called by the

ανθρώπων ραββί ραββί 8+ υμεῖς δε μη κληθῆτε
men, Rabbi, Rabbi. But you should not be called,

ραββί εις γαρ εστιν υμών ο καθηγητής ο Χριστός
Rabbi; for one is your mentor, the Christ,

πάντες δε υμεῖς ἀδελφοί εστε 9+ και πατέρα
and all you are brethren. And father

μη καλέσητε υμών επί της γης εις γαρ εστιν
call not [any] of yours upon the earth; one for there is] --

ο πατήρ υμών ο εν τοις ουρανοῖς 10+ μηδέ κληθῆτε
your father, the one in the heavens. Nor be called

καθηγηταί εις γαρ υμών εστιν ο καθηγητής ο Χριστός
mentors; for one is your mentor -- the Christ.

<p> + וְעָשִׂים אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם לְהִרְאוֹת בָּהֶם לְבָנֵי אָדָם כִּי מֵרְחִיבִים אֶת־תַּפְּלִיָּהֶם וּמֵאַרְיִכִים אֶת־צִיצִיּוֹתֵיהֶם׃ + וְאֶהְיֶה לְהִסָּב רֵאשִׁנִּים בְּסַעוּדוֹת וּלְשֵׁבֶת רֵאשִׁנִּים בְּבֵתֵי כְנִסְיֹת׃ + וְשִׁישְׂאֵלֹוּ בְשִׁלּוּמָם בְּשׂוֹקִים וְשִׁיקְרָאוּ לָהֶם בְּנֵי הָאָדָם רַבִּי רַבִּי׃ </p>	<p> + וְאַתֶּם אַל־יִקְרָא לָכֶם רַבִּי כִּי אֶחָד הוּא מוֹרִיכֶם הַמְּשִׁיחַ וְאַתֶּם אַחִים כָּלְכֶם׃ + וְאַל־תִּקְרְאוּ אָב לְאִישׁ מִכֶּם בָּאָרֶץ כִּי אֶחָד הוּא אָבִיכֶם אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם׃ + גַּם אַל־יִקְרָא לָכֶם מוֹרֶה כִּי מוֹרֶה אֶחָד לָכֶם הַמְּשִׁיחַ׃ </p>
---	--

<p> + אַחֲרָיִךְ וְיָבֵל לְאִשְׁמֹאֵל וְיָבֵל לְאִשְׁמֹאֵל לְכַן הָרֵעָה חֶפְזָה לִּי וְאֶפְלַסְתִּי׃ אַחֲרָיִךְ וְאֶחָלְאָה וְיָבֵל לְאִשְׁמֹאֵל׃ + וְאִשְׁתִּי וְעַ שְׂחָכָה בְּסַעוּדָה אִישׁ חֹאכֵהָ בְּחֵטְאֵהָ׃ + וְשִׁישְׂאֵלֹוּ בְשִׁלּוּמָם וְשִׁישְׂאֵלֹוּ וְשִׁישְׂאֵלֹוּ בְּשִׁלּוּמָם׃ </p>	<p> + אַחֲרָיִךְ וְיָבֵל לְאִשְׁמֹאֵל וְיָבֵל לְאִשְׁמֹאֵל וְיָבֵל לְאִשְׁמֹאֵל וְיָבֵל לְאִשְׁמֹאֵל׃ + אַחֲרָיִךְ לְאִשְׁמֹאֵל לְחָהּ כְּיֹאכָה וְיָבֵל לְאִשְׁמֹאֵל וְיָבֵל לְאִשְׁמֹאֵל׃ + אַחֲרָיִךְ לְאִשְׁמֹאֵל וְיָבֵל לְאִשְׁמֹאֵל וְיָבֵל לְאִשְׁמֹאֵל׃ </p>
--	--

11 + ο δε μείζων υμών ἔσται υμών διάκονος 12 +

And the greater of you will be your servant.

ὅστις δε υψώσει εαυτόν ταπεινωθήσεται και ὅστις

And whoever shall exalt himself, shall be humbled; and whoever

ταπεινώσει εαυτόν υψωθείσεται 13 + ουαί υμίν

shall humble himself, shall be exalted. Woe to you

γραμματεῖς και Φαρισαῖοι υποκριταί ὅτι κατεσθίετε

scribes and Pharisees, hypocrites, for you devour

τας οικίας των χηρών και προφάσει μακρά

the houses of the widows, and as an excuse long

προσευχόμενοι διά τούτο λήψεσθε περισσότερον

praying]; on account of this you shall receive more extra

κρίμα 14 + ουαί υμίν γραμματεῖς και Φαρισαῖοι

judgment. Woe to you scribes and Pharisees,

υποκριταί ὅτι κλείετε την βασιλειαν των ουρανόων

hypocrites, for you lock the kingdom of the heavens

ἐμπροσθεν των ανθρώπων υμεις γαρ ουκ εισέρχεσθε

before men; for you do not enter in,

ουδέ τους εισερχομένους αφίετε εισελθείν 15 + ουαί

nor the ones entering do you allow to enter. Woe

υμίν γραμματεῖς και Φαρισαῖοι υποκριταί οτι

to you scribes and Pharisees, hypocrites, for

περιάγετε την θάλασσαν και την ξηράν ποιήσαι ένα

you lead about the sea and the dry land, to make one

προσήλυτον και ὅταν γένηται ποιείτε αυτόν υιόν

convert, and whenever he becomes [so], you make him a son

<p>+ וְהַגְדוֹל בְּכֶם יְהִי לְכֶם לְמִשְׁרָת׃ + כָּל־הַמְרוֹמִם אֶת־עַצְמוֹ יִשְׁפֹּל וְהַמְשָׁפִיל אֶת־עַצְמוֹ יִרְוּמִם׃ + אָבֵל אוֹי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים הַחֲנֻפִים כִּי סֹגְרִים אַתֶּם מִפְּנֵי הָאָדָם אֵת מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם הֵן אַתֶּם לֹא־תָבֹאוּ בָּהּ וְאֵת הַבָּאִים לֹא תְנִיחוּ לָבֹא׃ + וְאוֹי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים הַחֲנֻפִים</p>	<p>כִּי־בְלָעִים אַתֶּם אֶת־בֵּיתִי הָאֵלֱמִנּוֹת וּמְאָרִיכִים בְּתַפְלָה לְמַרְאֵה עֵינַיִם תַּחַת זֹאת מְשַׁפֵּט גְּדוֹל יוֹתֵר מֵאֵד תִּשְׁפֹּטוּ׃ + אוֹי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים הַחֲנֻפִים כִּי־סוֹבְבִים אַתֶּם בֵּינִים וּבֵינֵיבָשָׁה לְמַעַן גִּידֵר אִישׁ אֶחָד וְכִי יתְנַיֵּיר תַּעֲשׂוּ אוֹתוֹ לְבֶן־גִּיהֵנָם כְּפָלִים כְּכֶם׃</p>
--	---

<p>+ מֵ אֵל וְיָהּ וְיֵהּ בְּחַהּ נִסְמֵ אֶלְהֵ מַעֲבָדֵי׃ + מֵ אֵל וְיָהּ וְיֵהּ נִפְעֵל נִפְעֵל נִפְעֵל מֵ אֵל וְיָהּ וְיֵהּ נִפְעֵל נִפְעֵל נִפְעֵל׃ + מֵ אֵל וְיָהּ וְיֵהּ מִפְּנֵי אֶלְהֵ מַעֲבָדֵי וְיָהּ מִפְּנֵי אֶלְהֵ מַעֲבָדֵי מֵ אֵל וְיָהּ וְיֵהּ מִפְּנֵי אֶלְהֵ מַעֲבָדֵי׃ + מֵ אֵל וְיָהּ וְיֵהּ מִפְּנֵי אֶלְהֵ מַעֲבָדֵי</p>	<p>כִּי־בְלָעִים אַתֶּם אֶת־בֵּיתִי הָאֵלֱמִנּוֹת וּמְאָרִיכִים בְּתַפְלָה לְמַרְאֵה עֵינַיִם תַּחַת זֹאת מְשַׁפֵּט גְּדוֹל יוֹתֵר מֵאֵד תִּשְׁפֹּטוּ׃ + אוֹי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים הַחֲנֻפִים כִּי־סוֹבְבִים אַתֶּם בֵּינִים וּבֵינֵיבָשָׁה לְמַעַן גִּידֵר אִישׁ אֶחָד וְכִי יתְנַיֵּיר תַּעֲשׂוּ אוֹתוֹ לְבֶן־גִּיהֵנָם כְּפָלִים כְּכֶם׃</p>
--	---

γεέννης διπλότερον υμῶν **16+** οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοί
 of Gehenna -- more double than yourselves. Woe to you guides
 τυφλοί οἱ λέγοντες ὅς ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ ναῷ
 blind], the ones saying, Who ever should swear by an oath on the temple,
 οὐδὲν ἐστὶν ὅς δ' ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ χρυσῷ του
 it is nothing; but who ever should swear by an oath on the gold of the
 ναοῦ οφείλει **17+** μωροὶ καὶ τυφλοὶ τις γὰρ
 temple, he owes. Morons and blind; for what
 μείζων ἐστὶν ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγιάζων τον
 is greater, the gold, or the temple sanctifying the
 χρυσόν **18+** καὶ ὅς ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ
 gold? And [saying] , Who ever should swear by an oath on the
 θυσιαστηρίῳ οὐδὲν ἐστὶν ὅς δ' ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ
 altar, it is nothing; but who ever should swear by an oath by the
 δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ οφείλει **19+** μωροὶ καὶ τυφλοὶ
 gift [offering] upon it, he owes. Morons and blind;
 τι γὰρ μείζον τον δῶρον ἢ το θυσιαστήριον
 for which [is] greater, the gift [offering] , or the altar
 το ἀγιάζων το δῶρον **20+** ὁ οὖν ὁμώσας ἐν τῷ
 sanctifying the gift [offering] ? The one then swearing an oath by the
 θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πάσι τοῖς
 altar, swears an oath by it, and by all the [things]
 ἐπάνω αὐτοῦ **21+** καὶ ὁ ὁμώσας ἐν τῷ ναῷ
 upon it. And the one swearing an oath by the temple,
 ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικήσαντι αὐτόν **22+**
 swears an oath by it, and by the one dwelling in it.

+ אֵי לָכֶם מִנְהִיגִים עֹרִים הָאֲמָרִים
 הַנִּשְׁבָּע בְּהִיכָל אֵין־זֹאת מְאוּמָה
 וְהַנִּשְׁבָּע בְּזֶהב הַהִיכָל חַיֵּב:
 + כְּסִילִים וְעֹרִים כִּי מִה־הוּא הַגְּדוֹל
 אִם־הַזֶּהָב אוֹ הַהִיכָל הַמִּקְדָּשׁ אֵת־הַזֶּהָב:
 + וְאֲמָרְתֶם הַנִּשְׁבָּע בַּמִּזְבֵּחַ אֵין מְאוּמָה
 וְהַנִּשְׁבָּע בַּקָּרְבָן אֲשֶׁר־עָלָיו חַיֵּב:
 + אֲשֶׁר עָלָיו
 + וְהַנִּשְׁבָּע בְּהִיכָל נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְשׁוֹכֵן בּוֹ:
 + וְהַנִּשְׁבָּע בְּשָׂמַיִם נִשְׁבַּע בְּכֶסֶף אֱלֹהִים
 וּבִישֵׁב עָלָיו:

+ וְהַנִּשְׁבָּע בְּהִיכָל נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְשׁוֹכֵן בּוֹ:
 + וְהַנִּשְׁבָּע בְּשָׂמַיִם נִשְׁבַּע בְּכֶסֶף אֱלֹהִים
 וּבִישֵׁב עָלָיו:
 + אֲשֶׁר עָלָיו
 + וְהַנִּשְׁבָּע בְּהִיכָל נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְשׁוֹכֵן בּוֹ:
 + וְהַנִּשְׁבָּע בְּשָׂמַיִם נִשְׁבַּע בְּכֶסֶף אֱלֹהִים
 וּבִישֵׁב עָלָיו:

και ο ομόσας εν τω ουρανῷ ομνύει εν τῷ
And the one swearing an oath by the heaven, swears an oath by the
θρόνῳ του θεοῦ και εν τῷ καθημένῳ επάνω αυτού
throne of God, and by the one sitting down upon it.

23 + ουαί υμίν γραμματεῖς και Φαρισαῖοι υποκριταί
Woe to you scribes and Pharisees, hypocrites;
ὅτι αποδεκατούτε το ηδύοσμον και το ἀνηθον και
for you tithe the mint, and the dill, and
το κύμινον και αφήκατε τα βαρύτερα του νόμου
the cummin, and leave the heavier matters of the law --
την κρίσιν και τον ἔλεον και την πίστιν ταῦτα
the judgment, and the mercy, and the belief -- these
έδει ποιῆσαι κακείνα μη αφήναι 24 + οδηγοί τυφλοί
necessary to do, and these are not allowed. guides Blind],
οι διϋλίζοντες τον κώνωπα την δε κάμηλον
the ones straining the gnat, but a camel

καταπίνοντες 25 + ουαί υμίν γραμματεῖς και Φαρισαῖοι
swallowing down]. Woe to you scribes and Pharisees,
υποκριταί ὅτι καθαρίζετε το έξωθεν του ποτηρίου
hypocrites; for you cleanse the outside of the cup
και της παροψίδος έσωθεν δε γέμουσιν εξ αρπαγής
and the dish, but inside is full of seizure
και ακρασίας 26 + Φαρισαίε τυφλέ καθάρισον πρώτον
and intemperance. Blind Pharisee, cleanse first
το εντός του ποτηρίου και της παροψίδος ίνα
the [thing] within the cup and the dish, that

הַיְתוּשׁ וּבִלְעִים אֵת הַנְּמֹל׃
+ אוֹי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים
הַחֲנֻפִים כִּי מְעַשְׂרִים אַתֶּם אֶת־הַמִּנְהָא
וְאֶת־הַשֶּׁבֶת וְאֶת־הַכֶּמֶן וְתַנְיָחוּ אֶת
הַחֲמורוֹת בַּתּוֹרָה אֶת־הַמִּשְׁפָּט וְאֶת־הַחֻקִּים
וְאֶת־הָאֲמוּנָה וְהִיָּה לְכֶם לַעֲשׂוֹת אֶת
אֱלֹהִים וְלֹא לְהַנִּיחַ גַּם־אֶת־אֱלֹהִים׃
+ מְנַהֲיָגִים עוֹרִים הַמְסַנְּגִים אֶת

הַיְתוּשׁ וּבִלְעִים אֵת הַנְּמֹל׃
+ אוֹי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים הַחֲנֻפִים
כִּי מְטַהֲרִים אַתֶּם אֶת־הַכּוֹס וְאֶת־הַקֶּעֶרֶת
מִחוּץ וְתוֹכָן מְלֵא גִזְלִים וְגַרְגָּרוֹת׃
+ פְּרוּשׁ עוֹר טָהוֹר בְּרֵאשׁוֹנָה אֶת־תּוֹךְ
הַכּוֹס לְמַעַן תִּטְהַר גַּם־מִחוּץ׃

וְ, לְחֵם שֹׁפֵרִים אֶת־הַנְּמֹל׃
+ וְהַחֲנֻפִים אֶת־הַכּוֹס וְהַקֶּעֶרֶת
מִחוּץ וְתוֹכָן מְלֵא גִזְלִים וְגַרְגָּרוֹת׃
+ וְהַפְּרוּשִׁים אֶת־הַכּוֹס וְהַקֶּעֶרֶת
מִחוּץ וְתוֹכָן מְלֵא גִזְלִים וְגַרְגָּרוֹת׃
+ וְהַחֲנֻפִים אֶת־הַכּוֹס וְהַקֶּעֶרֶת
מִחוּץ וְתוֹכָן מְלֵא גִזְלִים וְגַרְגָּרוֹת׃

וְ, לְחֵם שֹׁפֵרִים אֶת־הַנְּמֹל׃
+ וְהַחֲנֻפִים אֶת־הַכּוֹס וְהַקֶּעֶרֶת
מִחוּץ וְתוֹכָן מְלֵא גִזְלִים וְגַרְגָּרוֹת׃
+ וְהַפְּרוּשִׁים אֶת־הַכּוֹס וְהַקֶּעֶרֶת
מִחוּץ וְתוֹכָן מְלֵא גִזְלִים וְגַרְגָּרוֹת׃
+ וְהַחֲנֻפִים אֶת־הַכּוֹס וְהַקֶּעֶרֶת
מִחוּץ וְתוֹכָן מְלֵא גִזְלִים וְגַרְגָּרוֹת׃

γένηται και το εκτός αυτών καθαρὸν 27+ ουαί υμίν
should also become their outside] clean. Woe to you

γραμματεῖς και Φαρισαῖοι υποκριταί ὅτι
scribes and Pharisees, hypocrites; for

παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις οἵτινες ἔξωθεν
you are like tombs being whitewashed, ones which outside

μεν φαίνονται ωραῖοι ἔσωθεν δε γέμουσιν οστέων
indeed appear beautiful, but inside are full of bones

νεκρῶν και πάσης ακαθαρσίας 28+ ούτω και υμεῖς
of [the] dead and of all uncleanness. So also you

ἔξωθεν μεν φαίνεσθε τοις ανθρώποις δίκαιοι
from outside indeed appear to men as righteous,

ἔσωθεν δε μεστοί εστε υποκρίσεως και ανομίας 29+
but inside you are full of hypocrisy and of lawlessness.

ουαί υμίν γραμματεῖς και Φαρισαῖοι υποκριταί ὅτι
Woe to you scribes and Pharisees, hypocrites; for

οικοδομεῖτε τους τάφους των προφητῶν και
you build the tombs of the prophets, and

κοσμεῖτε τα μνημεῖα των δικαίων 30+ και λέγετε ει
adorn the memorials of the righteous ones, and you say, If

ἡμεθα εν ταις ημέραις των πατέρων ημών ουκ αν
we were in the days of our fathers, would not [be]

ἡμεν κοινωνοί αυτών εν τω αίματι των προφητῶν 31+
we] their partners in the blood of the prophets.

ὥστε μαρτυρεῖτε εαυτοῖς ὅτι υιοί εστε των
So that you witness against yourselves, that you are sons of the ones

הַחַנְפִּים כִּי בּוֹנִים אַתֶּם קְבָרֵי הַנְּבִיאִים
וְתִיפוּ אֶת־צִיּוֹנִי קְבָרוֹת הַצַּדִּיקִים:
+ וְאָמַרְתֶּם אִם־הִינּוּ בִימֵי אֲבוֹתֵינוּ
לֹא־הָיְתָה יָדְנוּ עִמָּהֶם לְשַׁפֵּךְ דַּם הַנְּבִיאִים:
+ וְהִנֵּה אַתֶּם מְעִידִים בְּעֵצְמֹכֶם
שָׂבָנִים אַתֶּם לְרוֹצְחֵי הַנְּבִיאִים:
+ אוֹי לָכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים
הַחַנְפִּים כִּי־דַמִּים אַתֶּם לְקְבָרִים
הַמְּסוּיָדִים הַנִּגְרָאִים נְאֻמִּים מִחוּץ וְתוֹכָם
מְלֵא עֲצָמוֹת מֵתִים וְכָל־טוֹמְאָה:
+ כִּכְהָ צַדִּיקִים אַתֶּם לְמִרְאָה עֵינָי
בְּנֵי אָדָם וְתוֹכְכֶם מְלֵא חֲנוּפָה וְאָוֶן:
+ אוֹי לָכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים

כֹּהֲנִים וְזִנְיָ אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה
וְהָיָה כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה:
+ וְהָיָה כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה
כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה:
+ וְהָיָה כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה
וְהָיָה כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה:
+ וְהָיָה כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה
וְהָיָה כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה:
+ וְהָיָה כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה
וְהָיָה כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה:
+ וְהָיָה כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה
וְהָיָה כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה:
+ וְהָיָה כֹּהֲנִים אֲנִי־אֶהְיֶה וְנִתְנָה

φονευσάντων τους προφήτας 32+ και υμείς πληρώσατε
murdering the prophets. And you, you fill up

το μέτρον των πατέρων υμών 33+ οφείς γεννήματα
the measure of your fathers. Serpents, offspring

εχιδνών πως φύγητε από της κρίσεως της γεέννης 34+
of vipers, how should you flee from the judgment of Gehenna?

διά τούτο ιδού εγώ αποστέλλω προς υμάς
On account of this, behold, I send to you

προφήτας και σοφούς και γραμματείς και εξ αυτών
prophets and wise men and scribes; and of them

αποκτενείτε και σταυρώσετε και εξ αυτών
you shall kill and crucify, and of them

μαστιγώσετε εν ταις συναγωγαίς υμών και διώξετε
you will whip in your synagogues, and persecute them

από πόλεως εις πόλιν 35+ όπως έλθη εφ' υμάς παν
from city to city; so that should come upon you all

αίμα δίκαιον εκχυνόμενον επί της γης απο του
blood righteous] having been poured out upon the earth, from the

αίματος Αβελ του δικαίου έως του αίματος
blood of Abel the righteous, unto the blood

Ζαχαρίου υιού Βαραχίου ον εφονεύσατε μεταξύ του
of Zachariah son of Barachiah, whom you murdered between the

ναού και του θυσιαστηρίου 36+ αμήν λέγω υμίν ότι
temple and the altar. Amen I say to you that

ήξει πάντα ταύτα επί την γενεάν ταύτην 37+
shall come all these [things] upon this generation.

עד-ידם זכריה בן-ברכיה אשר
רצחתם אותו בין ההיכל ולמזבח:
+ אמן אמר אני לכם בא כל-אלה
על-הדור הזה:
+ ירושלים ירושלים החרגת את-הנביאים
והסקלת את השלוחים אליה כמה פעמים
הפצתי לבקבץ את-בניך פתרנגולת המקבצת
את-אפרחיה תחת כנפיה ולא אביתם:
+ ובכן מלאו אתם סאת אבותיכם:
+ נחשים ילדי צפעונים איך תמלטו מדין
גיהנם:
+ לכן הנני שלח לכם נביאים וחקמים
וסופרים ומהם תהרגו ותצלבו ומהם תפכו
בשטים בכנסיותיכם ותרדפום מעיר
לעיר:
+ למען יבא עליכם כל-ידם נקי
הנשפך בארץ מדם-הכל הצדיק

האויפים ר'א' כ' מ'נ'א ל'ג'נ'א:
+ א'ב'נ'א ו'נ'א'א ח'ל'ב'א ח'ל'מ' ו'נ'א
ו'א'נ'א ו'א'א'א'ג'ו'א'ל א'י'א'א' כ' ו'נ'א' ו'מ'כ'ל
ו'נ'א'א'א' ח'ב'נ'א' ל'ו'נ'א' ו'א'נ'א' כ'ו' ב'א'נ'א
מ'א' ו'מ'ל'ל'א'א' ח'נ'א' מ'ב'ל'א' ל'ח'ב'נ'א:
+ א'ח'ב' א'נ'א' א'נ'א' ל'ח'א' ו'נ'א'א'א'
מ'ל'ב' ח'ל'מ'א' ח'ל' ע'ז'ב'א' מ'ו'א': מ'
+ א'א'ע'ל'א' א'א'ע'ל'א' מ'ל'ל'א' ח'נ'א' ו'א' ח'ב'א'

Ιερουσαλήμ Ιερουσαλήμ η αποκτένουσα τους
 Jerusalem, Jerusalem, the one killing the
 προφήτας και λιθοβολούσα τους απεσταλμένους προς
 prophets, and stoning the ones sent to
 αυτήν ποσάκις ηθέλησα επισυναγαγείν τα τέκνα σου
 her. How often I wanted to assemble your children
 ον τρόπον επισύναγει όρνις τα νοσσία εαυτής υπό
 in which manner assembles a hen] her nestlings under
 τας πτέρυγας και ουκ ηθελήσατε 38+ ιδού αφήεται
 the wings, and you wanted not. Behold, is left
 υμίν ο οίκος υμών έρημος 39+ λέγω γαρ υμίν ου μη
 to you your house] desolate. For I say to you, In no way
 με ίδητε απ' άρτι έως αν είπητε ευλογημένος
 should you behold me from now, until whenever you should say, Being blessed
 ο ερχόμενος εν ονόματι κυρίου
 [is] the one coming in [the] name [of the] Lord.

24 כד

1+ και εξελθών ο Ιησούς επορεύετο από του ιερού
 And coming forth, Jesus went from the temple.
 και προσήλθον οι μαθηταί αυτου επιδείξαι αυτώ τας
 And came forward his disciples] to display to him the
 οικοδομάς του ιερού 2+ ο δε Ιησούς είπεν αυτοίς
 constructions of the temple. And Jesus said to them,
 ου βλέπετε πάντα ταύτα αμήν λέγω υμίν ου μη
 Do you see all these [things]? Amen I say to you, In no way
 αφεθή ώδε λίθος επί λίθον ος ου μη
 shall there be left here a stone upon a stone, which in any way

וַיֵּשׁוּ תַלְמִידָיו לְהִרְאוֹתוֹ אֶת־בְּנֵינֵי הַמִּקְדָּשׁ׃ + הֲנֵה בֵיתְכֶם יִעֲזֹב לְכֶם שָׁמַיִם׃
 + כִּי אֲנִי אֹמֵר לְכֶם מֵעַתָּה לֹא תִרְאוּנִי
 עַד אֲשֶׁר תֵּאמְרוּ בְּרוּךְ הוֹיָא בְּשֵׁם־יְהוָה׃ + וַיֵּצֵא־יֵשׁוּעַ מִן־הַמִּקְדָּשׁ לָלֶכֶת לְדֶרֶכּוֹ׃
 + וַיֵּשׁוּעַ וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם הִרְאִיתֶם
 אֶת־כָּל־אֵלֶּה אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לְכֶם לֹא־תִשָּׂאֵר
 פֶּה אֶבֶן עַל־אֶבֶן אֲשֶׁר לֹא תִתְפָּרֵק׃

+ וַיֵּשׁוּעַ וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם הִרְאִיתֶם אֶת־כָּל־אֵלֶּה אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לְכֶם לֹא־תִשָּׂאֵר פֶּה אֶבֶן עַל־אֶבֶן אֲשֶׁר לֹא תִתְפָּרֵק׃
 + וַיֵּשׁוּעַ וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם הִרְאִיתֶם אֶת־כָּל־אֵלֶּה אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לְכֶם לֹא־תִשָּׂאֵר פֶּה אֶבֶן עַל־אֶבֶן אֲשֶׁר לֹא תִתְפָּרֵק׃
 + וַיֵּשׁוּעַ וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם הִרְאִיתֶם אֶת־כָּל־אֵלֶּה אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לְכֶם לֹא־תִשָּׂאֵר פֶּה אֶבֶן עַל־אֶבֶן אֲשֶׁר לֹא תִתְפָּרֵק׃
 + וַיֵּשׁוּעַ וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם הִרְאִיתֶם אֶת־כָּל־אֵלֶּה אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לְכֶם לֹא־תִשָּׂאֵר פֶּה אֶבֶן עַל־אֶבֶן אֲשֶׁר לֹא תִתְפָּרֵק׃

καταλυθήσεται 3+ καθήμενου δε ἐπὶ του
 shall be resting. sitting down And [in] αυτού his] upon the
 ὄρους των ελαιῶν προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ'
 mount of olives, there came forward to him the disciples in
 ἰδίαν λέγοντες εἰπέ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται και τι
 private, saying, Tell us when these [things] will be, and what
 το σημεῖον της σης παρουσίας και της συντελείας
 [is] the sign of your arrival, and the completion
 του αἰῶνος 4+ και αποκριθείς ο Ἰησους εἶπεν αυτοίς
 of the age? And answering Jesus said to them,
 βλέπετε μη τις υμᾶς πλανήσῃ 5+ πολλοὶ γαρ
 Take heed lest any should mislead you! For many
 ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ἐγὼ εἰμι ο
 shall come in my name, saying, I am the
 Χριστός και πολλοὺς πλανήσουσιν 6+ μελλήσετε δε
 Christ. And many they shall mislead]. But you shall be about
 ἀκούειν πολέμους και ακοὰς πολέμων ὁράτε μη
 to hear of wars and reports of wars. Look to it! lest
 θροείσθε δει γαρ πάντα γενέσθαι ἀλλ' οὐπω ἐστὶ
 you be alarmed, must for all these [things]] take place, but not yet is
 το τέλος 7+ ἐγερθήσεται γαρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος και
 the end. shall rise up For nation] against nation, and
 βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν και ἔσονται λιμοὶ και
 kingdom against kingdom. And there will be famines, and
 λοιμοὶ και σεισμοὶ κατὰ τόπους 8+ πάντα δε ταῦτα
 pestilent [things] , and earthquakes in places. And all these [things]

אני הוא המשיח והתעו רבים:
 + ואתם עתידים לשמע מלחמות
 ושמיעות מלחמה ראו פן-תבהלנו כי-היו
 תהיה כל-זאת אך עדן אין הקץ:
 + כי יקום גוי על-גוי וממלכה על-ממלכה
 והיה רעב ודבר ורעש הנה והנה:
 + וכל-אלה רק ראשית החבליים:
 + וישב על-הר הזיתים וישו
 אליו התלמידים לבדם ויאמרו
 אמר-נא לנו מתי תהיה זאת ומה
 אות בואך ואות קץ העולם:
 + וינען ישוע ויאמר להם ראו פן-יתעה
 אתכם איש:
 + כי רבים יבאו בשמי לאמר

אני הוא המשיח והתעו רבים:
 + ואתם עתידים לשמע מלחמות
 ושמיעות מלחמה ראו פן-תבהלנו כי-היו
 תהיה כל-זאת אך עדן אין הקץ:
 + כי יקום גוי על-גוי וממלכה על-ממלכה
 והיה רעב ודבר ורעש הנה והנה:
 + וכל-אלה רק ראשית החבליים:
 + וישב על-הר הזיתים וישו
 אליו התלמידים לבדם ויאמרו
 אמר-נא לנו מתי תהיה זאת ומה
 אות בואך ואות קץ העולם:
 + וינען ישוע ויאמר להם ראו פן-יתעה
 אתכם איש:
 + כי רבים יבאו בשמי לאמר

αρχή ωδίνων 9+ τότε παραδώσουσιν υμάς εις
 [are the] beginning of birth-pangs. Then they shall deliver you unto
 θλίψιν και αποκτενούσιν υμάς και έσεσθε
 affliction, and shall kill you; and you shall be
 μισούμενοι υπό πάντων των εθνών διά
 ones being detested by all the nations on account of

το όνομά μου 10+ και τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί
 my name. And then shall be stumbled many],
 και αλλήλους παραδώσουσιν και μισήσουσιν
 and one another they shall deliver up], and they shall detest

αλλήλους 11+ και πολλοί ψευδοπροφήται εγερθήσονται
 one another. And many false prophets shall arise,

και πλανήσουσι πολλούς 12+ και διά το
 and they shall mislead many. And on account of the
 πληθυνθήναι την ανομίαν ψυγήσεται η αγάπη
 multiplying the lawlessness, shall be made cold the love

των πολλών 13+ ο δε υπομείνας εις τέλος ούτος
 of many]. But the one remaining unto [the] end, this one

σωθήσεται 14+ και κηρυχθήσεται τούτο το ευαγγέλιον
 shall be delivered. And shall be proclaimed this good news
 της βασιλείας εν όλη τη οικουμένη εις μαρτύριον
 of the kingdom] in [the] entire inhabitable world, for a testimony

πάσι τοις έθνεσι και τότε ήξει το τέλος 15+
 to all the ones among [the] nations; and then shall come the end.

όταν ουν ιδητε το βδέλυγμα της ερημώσεως
 Whenever then you should behold the abomination of the desolation,

אז יסגירו אתכם לצרה והמיתו אתכם +
 והייתם שנואים לכל הגוים למען שמי:
 ואז יכשלו רבים ומסרו איש
 את רעהו ושנאו איש את אחיו:
 ונביאי שקר רבים יקומו והתעו רבים:
 ומפני אשר ירבה הפשע תפוג אהבת
 הרבים:

והמחכה עד-עת קץ הוא יושע:
 ותקרא בשורת המלכות הזאת
 בכל-הארץ לעדות לכל-הגוים ואחר יבוא
 הקץ:
 לכן כאשר תראו את-שקוץ
 משמים אשר אמר דניאל הנביא
 עומד במקום קדוש הקרא יבין:

אז יסגירו עליכם לצרה והמיתו אתכם +
 והייתם שנואים לכל הגוים למען שמי:
 ואז יכשלו רבים ומסרו איש את רעהו
 ושנאו איש את אחיו:
 ונביאי שקר רבים יקומו והתעו רבים:
 ומפני אשר ירבה הפשע תפוג אהבת
 הרבים:

והמחכה עד-עת קץ הוא יושע:
 ותקרא בשורת המלכות הזאת
 בכל-הארץ לעדות לכל-הגוים ואחר יבוא
 הקץ:
 לכן כאשר תראו את-שקוץ משמים
 אשר אמר דניאל הנביא עומד במקום
 קדוש הקרא יבין:

το ρηθέν διά Δανιήλ του προφήτου εστός εν
 the [thing] having been spoken through Daniel the prophet, standing in
 τόπω αγίω ο αναγινώσκων νοείτω 16+ τότε
 place a holy]; (the one reading let him comprehend!) Then
 οι εν τη Ιουδαία φευγέτωσαν επί τα όρη 17+ ο
 the ones in Judea, let them flee unto the mountains! The one
 επί του δώματος μη καταβαινέτω άραί τι εκ
 upon the roof, let him not go down to lift anything from out of
 της οικίας αυτού 18+ και ο εν τω αγρώ μη
 his house. And the one in the field, let him not
 επιστρεψάτω οπίσω άραι τα ιμάτια αυτού 19+ ουαί δε
 turn back to carry his garments. But woe
 ταις εν γαστρί εχούσαις και ταις θηλαζούσαις εν
 to the ones one in [the] womb having], and the ones nursing in
 εκείναις ταις ημέραις 20+ προσεύχεσθε δε ίνα
 those days. And pray that
 μη γένηται η φυγή υμών χειμώνος μηδέ εν σαββάτω
 should not take place your flight into exile] in winter, nor on [the] Sabbath.
 21+ έσται γαρ τότε θλίψις μεγάλη οία ου γέγονεν
 For there will be then affliction great], such as has not taken place
 απ' αρχής κόσμου έως του νυν ουδ' ου μη
 from [the] beginning of [the] world until the present, nor in any way
 γένηται 22+ και ει μη εκολοβώθησαν αι ημέραι εκείναι
 to be. And unless were cut short those days],
 ουκ αν εσώθη πάσα σαρξ διά δε τους εκλεκτούς
 not even was [delivered any flesh]. But on account of the chosen ones

+ אַז נִוּס יְנוּסוּ אַנְשֵׁי יְהוּדָה אֶל־הַהָרִים:
 + וְאִשֶּׁר עַל־הַגַּן אֶל־יִרְדֵּן לְשֵׂאת דְּבַר
 מִבֵּיתוֹ:
 + וְאִשֶּׁר בְּשָׂדֵה אֶל־יִשָּׁב הַבַּיְתָה לְשֵׂאת
 אֶת־מִלְבוּשׁוֹ:
 + וְאִזֵּי לְהָרוֹת וְלִמְיַנִּיקוֹת בֵּימֵי הַהֵם:
 + אֲךְ הַתְּפִלָּלוֹ שְׁלֹא תִהְיֶה מִנּוּסְתְּכֶם

בַּחֲרָף וְלֹא בַשְּׂבָת:
 + כִּי אִזֵּי תִהְיֶה צָרָה גְדוֹלָה אֲשֶׁר
 כְּמוֹתָ לֹא־נִהְיָתָה מִרֵאשִׁית הַזֶּה
 וְעַד־עַתָּה וְכְמוֹתָ לֹא תוֹסֶף:
 + וְלֹא יִקָּצְרוּ הַיָּמִים הָהֵם
 לֹא יִנָּצַל כָּל־בָּשָׂר אֲךְ לְמַעַן
 הַבְּחִירִים יִקָּצְרוּ הַיָּמִים הָהֵם:

+ וְלֹא יִנָּצַל כָּל־בָּשָׂר אֲךְ לְמַעַן
 הַבְּחִירִים יִקָּצְרוּ הַיָּמִים הָהֵם:
 + וְלֹא יִנָּצַל כָּל־בָּשָׂר אֲךְ לְמַעַן
 הַבְּחִירִים יִקָּצְרוּ הַיָּמִים הָהֵם:
 + וְלֹא יִנָּצַל כָּל־בָּשָׂר אֲךְ לְמַעַן
 הַבְּחִירִים יִקָּצְרוּ הַיָּמִים הָהֵם:

+ וְלֹא יִנָּצַל כָּל־בָּשָׂר אֲךְ לְמַעַן
 הַבְּחִירִים יִקָּצְרוּ הַיָּמִים הָהֵם:
 + וְלֹא יִנָּצַל כָּל־בָּשָׂר אֲךְ לְמַעַן
 הַבְּחִירִים יִקָּצְרוּ הַיָּמִים הָהֵם:
 + וְלֹא יִנָּצַל כָּל־בָּשָׂר אֲךְ לְמַעַן
 הַבְּחִירִים יִקָּצְרוּ הַיָּמִים הָהֵם:

κολοβωθήσονται αι ημέραι εκείναι 23+ τότε εάν τις
shall be cut short those days]. Then if any

υμίν είπη ιδού ώδε ο Χριστός η ώδε μη
should say to you, Behold, here [is] the Christ, or here; you should not

πιστεύσητε 24+ εγερθήσονται γαρ ψευδόχριστοι και
believe. For shall arise false christs and

ψευδοπροφήται και δώσουσιν σημεία μεγάλα και
false prophets, and they will give signs great] and

τέρατα ώστε πλανήσαι ει δυνατόν και τους
miracles, so as to mislead, if possible, even the

εκλεκτούς 25+ ιδού προείρηκα υμίν 26+ εάν ουν
chosen ones. Behold, I described to you beforehand. If then

είπωσιν υμίν ιδού εν τη ερήμω εστί μη
they should say to you, Behold, in the wilderness he is]; you should not

εξέλθητε ιδού εν τοις ταμείοις μη
go forth. [or] , Behold, he is in the inner chambers; you should not

πιστεύσητε 27+ ώσπερ γαρ η αστραπή εξέρχεται από
believe [it] . For as the lightning comes forth from

ανατολών και φαίνεται έως δυσμών ούτως έσται και
[the] east, and shines forth unto [the] west, so will be also

η παρουσία του υιού του ανθρώπου 28+ όπου γαρ εάν
the arrival of the son of man. For where ever

η το πτώμα εκεί συναχθήσονται οι αετοί 29+
might be the corpse, there will be gathered together the eagles].

ευθέως δε μετά την θλίψιν των ημερών εκείνων ο
And immediately after the affliction of those days, the

אֶל-תְּצַאוּ הַנּוֹ בַחֲדָרִים אֶל-תְּאֲמִינוּ:
+ כִּי כְבֹרֵךְ הַיּוֹצֵא מִמִּזְרַח וּיֵאִיר
עַד-הַמַּעֲרָב כֵּן יִהְיֶה גַם-בּוֹאוֹ
שָׁל-בֶן-הָאָדָם:
+ כִּי בְאֲשֶׁר הִחֲלָל שָׁם יִקְבְּצוּ הַנְּשָׁרִים:
+ וּמִיָּד אַחֲרַי צִרְתַּת הַיָּמִים הָהֵם תִּחְשָׁד:
הַשָּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ לֹא יִנְיָה אֲזָרוֹ וְהַכּוֹכָבִים
יִפְּלוּ מִן-הַשָּׁמַיִם וְחִילֵי הַשָּׁמַיִם יִתְמוֹטְטוּ:

אֶל-תְּצַאוּ הַנּוֹ וְיֵאִיר אֶל-תְּאֲמִינוּ:
+ כִּי כְבֹרֵךְ הַיּוֹצֵא מִמִּזְרַח וּיֵאִיר
עַד-הַמַּעֲרָב כֵּן יִהְיֶה גַם-בּוֹאוֹ
שָׁל-בֶן-הָאָדָם:
+ כִּי בְאֲשֶׁר הִחֲלָל שָׁם יִקְבְּצוּ הַנְּשָׁרִים:
+ וּמִיָּד אַחֲרַי צִרְתַּת הַיָּמִים הָהֵם תִּחְשָׁד:
הַשָּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ לֹא יִנְיָה אֲזָרוֹ וְהַכּוֹכָבִים
יִפְּלוּ מִן-הַשָּׁמַיִם וְחִילֵי הַשָּׁמַיִם יִתְמוֹטְטוּ:

ἥλιος σκοτισθήσεται και η σελήνη ου δώσει

sun shall be darkened, and the moon shall not give

το φέγγος αυτής και οι αστέρες πεσούνται από του

its brightness, and the stars shall fall from the

ουρανού και αι δυνάμεις των ουρανών

heaven, and the forces of the heavens

σαλευθήσονται 30+ και τότε φανήσεται το σημείον

shall be shaken. And then shall appear the sign

του υιού του ανθρώπου εν τω ουρανῶ και τότε

of the son of man in the heaven. And then

κόψονται πάσαι αι φυλαί της γης και όψονται τον

shall beat their chest all the tribes of the earth]. And they shall see the

υιόν του ανθρώπου ερχόμενον επί των νεφελών του

son of man coming upon the clouds of the

ουρανού μετά δυνάμεως και δόξης πολλής 31+ και

heaven with power and glory great]. And

αποστελεί τους αγγέλους αυτού μετά σάλπιγγος φωνής

he shall send his angels with a trumpet sound

μεγάλης και επισυνάξουσι τους εκλεκτούς αυτού εκ

of great]. And they shall assemble his chosen from out of

των τεσσάρων ανέμων απ' άκρων ουρανών έως

the four winds, from [the] tips of [the] heavens unto

άκρων αυτών 32+ από δε της συκής μάθετε την

their tips. But from the fig-tree learn the

παραβολήν όταν ήδη ο κλάδος αυτής γένηται απαλός

parable! Whenever already its branches become tender,

και τα φύλλα εκφύη γινώσκετε ότι εγγύς το θέρος

and the leaves spring forth, know that [[is] near summer].

33+ ούτως και υμείς όταν ίδητε πάντα ταύτα

So also you, whenever you behold all these [things] ,

+ אַז יִרְאֶה אוֹת בֶּן-הָאָדָם בְּשָׁמַיִם וְסִפְדּוּ

כָּל-מִשְׁפָּחוֹת הָאָרֶץ וְרָאוּ אֶת-בֶּן-הָאָדָם

כִּי אֵם-עַנְיֵי הַשָּׁמַיִם בְּגִבּוֹרָה וְכְבוֹד רַב :

+ וְשָׁלַח אֶת-מַלְאָכָיו בְּקוֹל שׁוֹפָר גָּדוֹל

וְקָבְצוּ אֶת-בְּחִירָיו מֵאַרְבַּע הַרְוֵחוֹת

לְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם :

+ וּמִן-הַתְּאֵנָה לְמִדּוֹ אֶת-הַמָּשָׁל

הַזֶּה כִּי-אֲשֶׁר יִרְטַב עֵנְפָּהּ וּפָרְחוּ

עָלֶיהָ יִדְעֻתֶם כִּי קָרוֹב הַקָּיִץ :

+ כִּן גַּם-אַתֶּם בְּרְאוּתְכֶם אֶת-כָּל-אֵלֶּה דַעוּ

כִּי-קָרוֹב הוּא בְּפֶתַח :

+ אֲנִי אֶמְצְאוֹ אֶת-הַבְּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

אֲנִי אֶמְצְאוֹ אֶת-הַבְּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת אֵת-הַבָּנוֹת

γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις 34+ ἀμήν λέγω
 know that it is near at [the] doors. Amen I say
 υμῖν οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἀν πάντα
 to you, In no way should [pass away] this generation] until whenever all
 ταῦτα γένηται 35+ ὁ οὐρανός και ἡ γῆ
 these [things] should come to pass. The heaven and the earth
 παρελεύσονται οἱ δε λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι 36+
 shall pass away, but my words in no way shall pass away.
 περὶ δε τῆς ἡμέρας ἐκείνης και ὥρας οὐδεὶς οἶδεν
 But concerning that day and hour no one knows,
 οὐδέ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν εἰ μὴ ὁ πατήρ μου
 not even the angels of the heavens, only my father
 μόνος 37+ ὡσπερ δε αἱ ἡμέραι του Νώε οὕτως ἔσται
 alone. And as the days of Noah, so will be
 και ἡ παρουσία του υιού του ἀνθρώπου 38+
 also the arrival of the son of man.
 ὡσπερ γαρ ἦσαν ἐν ταις ἡμέραις ταις προ του
 For as were in the days, the ones before the
 κατακλυσμού τρώγοντες και πίνοντες γαμούντες και
 flood, gnawing and drinking, marrying and
 ἐγκαμίζοντες ἄχρι ἡς ἡμέρας εἰσήλθε Νώε εἰς την
 giving in marriage, as far as of which day Noah entered into the
 κιβωτόν 39+ και οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἤλθεν ὁ
 ark, and they did not know, until came the
 κατακλυσμός και ἤρεν ἅπαντας οὕτως ἔσται και ἡ
 flood] and lifted all. So it will be also in the

שְׁלֵבֵי בֵּן־הָאָדָם :
 + כִּי כַּאֲשֶׁר לִפְנֵי יָמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ אֲכָלִים
 וְשָׂתוּם נְשָׂאִים נְשִׂים וְנִתְּנִים נָשִׁים לְאֲנָשִׁים
 עַד־הַיּוֹם אֲשֶׁר־בָּא נֹחַ אֶל־הַתְּבֹה:
 + וְלֹא יָדְעוּ עַד־בּוֹא הַמַּבּוּל וַיִּמַּח
 אֶת־כּוּלָּם כִּן יִהְיֶה גַם־בּוֹאוֹ שְׁלֵבֵי־בֵּן־הָאָדָם :
 + אָמֵן אָמַר אֲנִי לְכֶם כִּי לֹא יַעֲבֹר
 הַדּוֹר הַזֶּה עַד אֲשֶׁר־יִהְיוּ כָּל־אֵלֶּה :
 + הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ יַעֲבֹרוּ וְדַבְּרִי לֹא
 יַעֲבֹרוּן :
 + וְהַיּוֹם הַהוּא וְהַשָּׁעָה הַהִיא אֵין
 אִישׁ יוֹדֵעַ גַּם־לֹא מִלְּאֲכֵי הַשָּׁמַיִם
 גַּם־לֹא הַבֵּן בְּלִתִּי אָבִי לְבַדּוֹ :
 + וְכִימִי נֹחַ כִּן יִהְיֶה גַם־בּוֹאוֹ :

אֲמַרְתֶּם אֲלֵינוּ :
 + אֲבָל לָמָּה כֵּן יִהְיֶה גַם־בּוֹאוֹ :
 + עַתָּה אֲמַרְתֶּם אֲלֵינוּ :
 + אֲבָל לָמָּה כֵּן יִהְיֶה גַם־בּוֹאוֹ :
 + אֲבָל לָמָּה כֵּן יִהְיֶה גַם־בּוֹאוֹ :
 + אֲבָל לָמָּה כֵּן יִהְיֶה גַם־בּוֹאוֹ :
 + אֲבָל לָמָּה כֵּן יִהְיֶה גַם־בּוֹאוֹ :
 + אֲבָל לָמָּה כֵּן יִהְיֶה גַם־בּוֹאוֹ :

παρουσία του υιού του ανθρώπου 40 + τότε δύο
 arrival of the son of man. Then two
 έσονται εν τω αγρώ ο εις παραλαμβάνεται και ο
 will be in the field; the one shall be taken by himself, and the
 εις αφήεται 41 + δύο αλήθουσαι εν τω μύλωνι μία
 one left. Two [women] grinding at the mill; one
 παραλαμβάνεται και μία αφήεται 42 + γρηγορείτε ουν
 shall be taken by herself, and one left. Be vigilant then,
 ότι ουκ οίδατε ποία ώρα ο κύριος υμών έρχεται 43 +
 for you know not what hour your Lord comes!
 εκείνο δε γινώσκετε ότι ει ήδει ο οικοδεσπότης ποία
 But this know! that if knew the master of the house] what
 φυλακή ο κλέπτης έρχεται εγρηγόρησεν αν και
 watch the thief comes, he would have been vigilant, and
 ουκ αν είασε διορυγήναι την οικίαν αυτού 44 +
 he would not have allowed to be dug through his house].
 διά τούτο και υμείς γίνεσθε έτοιμοι ότι η
 On account of this you also be prepared! for in which
 ώρα ου δοκείτε ο υιός του ανθρώπου έρχεται 45 + τις
 hour you think not, the son of man comes. Who
 άρα εστίν ο πιστός δούλος και φρόνιμος ον
 then is the trustworthy manservant and practical] whom
 κατέστησεν ο κύριος αυτού επί της θεραπείας αυτού
 placed his master] over his service,
 του διδόναι αυτοίς την τροφήν εν καιρώ 46 + μακάριος
 to give to them provision in season? Blessed [is]

אֲזַי יְהִיוּ שְׁנַיִם בְּשָׂדֵה וַיֵּאָסֶף אֶחָד וְהָאֶחָד
 יֵעֹזֵב:
 + שְׁתַּיִם טוֹחֲנוֹת בְּרִחִים וְתֵאָסֶף אַחַת
 וְאֶחָת תֵּעֹזֵב:
 + לְכֵן שָׁקְדוּ כִּי אֵינְכֶם יוֹדְעִים בְּאֵי-זוֹ
 שָׁעָה יָבֹא אֲדֹנֵיכֶם:
 + וְאֶת-זֹאת דַּעוּ אֲשֶׁר לֹא-יָדַע בְּעַל
 הַבַּיִת בְּאֵי-זוֹ אֲשַׁמְרָה יָבֹא הַגִּנָּב כִּי-עֵתָהּ

שָׁקֵד וְלֹא הַנִּיחַ לְחֵתֵר אֶת-בֵּיתוֹ:
 + לְכֵן הָיוּ נְכוֹנִים נִם-אֲתָם כִּי בְשָׁעָה
 אֲשֶׁר לֹא תִדְמוּ יָבֹא בֶן-הָאָדָם:
 + מִי הוּא אֲפֹא הָעֶבֶד הַנִּצָּמֵן
 וְהַנְּבוֹן אֲשֶׁר הִפְקִידוֹ אֲדֹנָיו עַל-עֲבָדָיו
 לְתֵת לָהֶם אֶת-אֲכָלָם בְּעֵתוֹ:
 + אֲשֶׁר־י הָעֶבֶד אֲשֶׁר יָבֹא אֲדֹנָיו וַיִּמְצָאֵהוּ
 עֹשֶׂה כֵן:
 הֲלֹא עֲבַד מֵוֹ אֶרְבַּע שָׁעֹת:
 + חָלַל מֵוֹ אֶפְ אֲרֵבָה מֵוֹ מְחַלְטֵב
 וְנִעְבְּדָה וְלֹא שָׁחַבְתָּ אֲרֵבָה מֵוֹ אֶרְבַּע שָׁעֹת:
 וְהֵנָּה עַתָּה:
 + וְכֵן גַּר אֲרֵבָה, חָבַרְתָּ מֵוֹ מִחֲמַדָּה
 וְשִׁבְעָה וְאַחַד מֵוֹ מֵוֹ חַלְטֵב
 מֵוֹ אֲרֵבָה לְמֵוֹ שְׁבַע וְאַרְבָּעִים:
 + וְלֵבָבָה, לְחָבַרְתָּ מֵוֹ וְנִחָה אֶרְבַּע
 מֵוֹ מֵוֹ עֲשֵׂשׁוֹת, וְחָבַרְתָּ מֵוֹ חָבַרְתָּ:
 אֲזַי יְהִיוּ שְׁנַיִם בְּשָׂדֵה וַיֵּאָסֶף אֶחָד וְהָאֶחָד
 יֵעֹזֵב:
 + שְׁתַּיִם טוֹחֲנוֹת בְּרִחִים וְתֵאָסֶף אַחַת
 וְאֶחָת תֵּעֹזֵב:
 + לְכֵן שָׁקְדוּ כִּי אֵינְכֶם יוֹדְעִים בְּאֵי-זוֹ
 שָׁעָה יָבֹא אֲדֹנֵיכֶם:
 + וְאֶת-זֹאת דַּעוּ אֲשֶׁר לֹא-יָדַע בְּעַל
 הַבַּיִת בְּאֵי-זוֹ אֲשַׁמְרָה יָבֹא הַגִּנָּב כִּי-עֵתָהּ

אֲזַי יְהִיוּ שְׁנַיִם בְּשָׂדֵה וַיֵּאָסֶף אֶחָד וְהָאֶחָד
 יֵעֹזֵב:
 + שְׁתַּיִם טוֹחֲנוֹת בְּרִחִים וְתֵאָסֶף אַחַת
 וְאֶחָת תֵּעֹזֵב:
 + לְכֵן שָׁקְדוּ כִּי אֵינְכֶם יוֹדְעִים בְּאֵי-זוֹ
 שָׁעָה יָבֹא אֲדֹנֵיכֶם:
 + וְאֶת-זֹאת דַּעוּ אֲשֶׁר לֹא-יָדַע בְּעַל
 הַבַּיִת בְּאֵי-זוֹ אֲשַׁמְרָה יָבֹא הַגִּנָּב כִּי-עֵתָהּ

אֲזַי יְהִיוּ שְׁנַיִם בְּשָׂדֵה וַיֵּאָסֶף אֶחָד וְהָאֶחָד
 יֵעֹזֵב:
 + שְׁתַּיִם טוֹחֲנוֹת בְּרִחִים וְתֵאָסֶף אַחַת
 וְאֶחָת תֵּעֹזֵב:
 + לְכֵן שָׁקְדוּ כִּי אֵינְכֶם יוֹדְעִים בְּאֵי-זוֹ
 שָׁעָה יָבֹא אֲדֹנֵיכֶם:
 + וְאֶת-זֹאת דַּעוּ אֲשֶׁר לֹא-יָדַע בְּעַל
 הַבַּיִת בְּאֵי-זוֹ אֲשַׁמְרָה יָבֹא הַגִּנָּב כִּי-עֵתָהּ

ο δούλος εκείνος ον ελθών ο κύριος αυτού ευρήσει
that servant whom having come his master] shall find

ποιούντα ούτως 47+ αμήν λέγω υμίν ότι επί πάσι
doing thus. Amen I say to you that, Over all

τοις υπάρχουσιν αυτού καταστήσει αυτόν 48+ εάν δε
his possessions he shall place him. But if

είπη ο κακός δούλος εκείνος εν τη καρδία αυτού
should say evil servant that] in his heart,

χρονίζει ο κύριός μου ελθείν 49+ και άρξηται τύπτειν
passes time My master] to come; and he should begin to beat

τους συνδούλους εσθίειν δε και πίνειν μετά των
the fellow-servants, and to eat and drink with the ones

μεθύνων 50+ ήξει ο κύριος του δούλου εκείνου εν
being intoxicated; shall come the master of that servant] in

ημέρα η ου προσδοκά και εν ώρα η
a day in which he does not expect, and in an hour in which

ου γινώσκει 51+ και διχοτομήσει αυτόν και
he knows not. And he shall cut him in pieces, and

το μέρος αυτού μετά των υποκριτών θήσει εκεί
his portion with the hypocrites will be established]. There,

έσται ο κλαυθμός και ο βρυγμός των οδόντων
there shall be the weeping and the gnashing of the teeth.

25 כה

1+ τότε ομοιωθήσεται η βασιλεία των ουρανόων δέκα
Then shall be likened the kingdom of the heavens [to] ten

παρθένοις αίτινες λαβούσαι τας λαμπάδας αυτών
virgins, the ones who having taken their lamps

בְּיוֹם לֹא יָצְפָה וּבִשְׁעָה לֹא יָדַע :
+ וַיִּשְׂפָּה אֹתוֹ וַיִּשִׂים אֶת־הַלְקוֹ עִם־הַתְּנָנִים
שָׁם תִּהְיֶה הַיְלָלָה וְחֹרֵק הַשָּׁנִים :
+ אִז תִּדְרֹמָה מִלְּכוֹת הַשָּׁמַיִם לְעֶשֶׂר עֲלֻמוֹת
אֲשֶׁר לָקְחוּ אֶת־נְרוֹתֵיהֶן וַתִּצְאֲנָה לְקִרְאֵת
הַחֲתָן :

אָמֵן אָמַר אֲנִי לְכֶם כִּי יִפְקִידְהוּ
עַל־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ :
+ וְאִם־יֹאמַר הָעֶבֶד הֲרַע בְּלִבּוֹ מֵאַחַר
אֲדֹנָי לָבוֹא :
+ וְהִכָּה אֶת־חֲבֵרָיו וְאָכַל וְשָׁתָה
עִם־הַסּוֹבְאִים :
+ בּוֹא יָבוֹא אֲדֹנָי הָעֶבֶד הַהוּא

וְלֹא שָׂאָה וְלֹא יָדָע :
+ וְנִפְלְאוּ, וְנִפְלְאוּ חֲלָמִים חֶסֶד נִסְבָּה
כִּי־כֵן אֵלֶּךָ נִסְאָה כִּי־כֵן אֵלֶּךָ :
+ מִן־הַיָּמִים וְהַיָּמִים כִּלְכֵּלֵם אֲשֶׁר
לְחַיֵּי גֵהֶם מִן־הַיָּמִים לְחַיֵּי־מֵתָם
וְנִפְלְאוּ לֵאמֹר אֵלֶּךָ חֲלָמִים :

ἐξήλθον εἰς ἀπάντησιν του νυμφίου 2+ πέντε δε ἦσαν
 went forth to meet the groom. And five were
 ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι και αι πέντε μωραί 3+ αίτινες
 of them] practical, and the five moronish. The ones who
 μωραί λαβούσαι τας λαμπάδας αὐτῶν ουκ ἔλαβον
 [were] moronish, having taken their lamps, did not take
 μεθ' εαυτῶν ἔλαιον 4+ αι δε φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον
 with themselves oil]. But the practical took oil
 εν τοις αγγείοις αὐτῶν μετὰ των λαμπάδων αὐτῶν 5+
 in their receptacles with their lamps.
 χρονίζοντος δε του νυμφίου ενύσταξαν πάσαι και
 passing time But the groom], they all slumbered and
 ἐκάθευδον 6+ μέσης δε νυκτός κραυγή γέγονεν ιδού
 slept. And in the middle of [the] night a cry came, Behold,
 ο νυμφίος ἐρχεται ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ 7+
 the groom comes, go forth to meet him!
 τότε ηγέρθησαν πάσαι αι παρθένοι ἐκεῖναι και
 Then arose all those virgins, and
 ἐκόσμησαν τας λαμπάδας αὐτῶν 8+ αι δε μωραί ταις
 they trimmed their lamps. And the moronish to the
 φρονίμοις εἶπον δότε ημῖν εκ του ελαίου υμών ότι
 practical said], Give to us from your oil! for
 αι λαμπάδες ημών σβέννυνται 9+ απεκρίθησαν δε αι
 our lamps are extinguishing. answered And the
 φρόνιμοι λέγουσαι μήποτε ουκ αρκέση ημῖν και
 practical], saying, No, lest at any time it should not be sufficient to us and

+ חַמֵּשׁ מִהֵן חֲכָמוֹת וְחֲמִשׁ כְּסִילוֹת:
 + וְתַקְחֶנָּה הַכְּסִילוֹת אֶת־הַנֵּרוֹת
 וְלֹא־לָקְחוּ עִמָּהֶן שָׁמֶן:
 + וְהַחֲכָמוֹת לָקְחוּ שָׁמֶן בְּכִלְיֵיהֶן וְאֵת
 גֵּירוֹתֵיהֶן:
 + וְכַאֲשֶׁר אַחֲרַיִתָּהּ לָבוֹא וְתִנְמְנָה כּוֹלֵן
 וְתִרְדְּמָנָה:
 + וַיְהִי בַחֲצוֹת הַלַּיְלָה וַיִּשְׁמַע קוֹל

תְּרוּעָה הַיְהִי הַחֲתָן צְאִינָה לְקָרְאָתוֹ:
 + אַז הִתְעוֹרְרוּ כָּל־הָעֲלָמוֹת
 הָיָה וַיִּשְׁבְּנָה אֶת־גֵּירוֹתֵיהֶן:
 + וַתֹּאמְרֶנָּה הַכְּסִילוֹת אֶל־הַחֲכָמוֹת
 תִּנְּנָה לָנוּ מִשָּׁמֶנְכֶן כִּי יִכְבוּ גֵירוֹתֵינוּ:
 + וַתַּעֲנִינָה הַחֲכָמוֹת לֵאמֹר לֹא
 כֵּן פֶּן־לֹא יִסְפִּיק לָנוּ וְלָכֵן כִּי
 אִם־לָכֵן אֶל־הַמּוֹכְרִים וַקְּנִינָה לָכֵן:

+ וַיִּבֶן אֱלֹהִים אֶת־הַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ
 וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ
 לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ
 + וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ
 לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ
 + וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ
 לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ

+ וַיִּבֶן אֱלֹהִים אֶת־הַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ
 וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ
 לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ
 + וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ
 לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ
 + וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ
 לְעִבְדֶּךָ וְהַמִּצְבֵּי־אֵלֶיךָ לְעִבְדֶּךָ

υμῖν πορεύεσθε δε μάλλον προς τους πωλούντας και
 to you; but you go rather to the ones selling, and
 αγοράσατε εαυταίς 10+ απερχομένων δε αυτών
 buy for yourselves. going forth And of their]
 αγοράσαι ήλθεν ο νυμφίος και αι έτοιμοι
 to buy, came the groom]; and the ones prepared
 εισήλθον μετ' αυτού εις τους γάμους και εκλείσθη
 entered with him unto the wedding [feasts]; and was locked
 η θύρα 11+ ύστερον δε έρχονται και αι λοιπαί
 the door]. And afterwards came also the remaining
 παρθένοι λέγουσαι κύριε κύριε άνοιξον ημίν 12+ ο δε
 virgins, saying, O Master, O Master, open to us! And he
 αποκριθείς είπεν αμήν λέγω υμίν ουκ οίδα υμάς 13+
 answering said, Amen I say to you, I do not know you.
 γρηγορείτε ουν ότι ουκ οίδατε την ημέραν ουδέ την
 Be vigilant then! for you know not the day nor the
 ώραν εν η ο υιός του ανθρωπου έρχεται 14+
 hour in which the son of man comes.
 ώσπερ γαρ άνθρωπος αποδημών εκάλεσε τους ιδίους
 For as a man traveling abroad called his own
 δούλους και παρέδωκεν αυτοίς τα υπάρχοντα αυτού 15+
 servants, and delivered up to them his possessions.
 και ω μεν έδωκε πέντε τάλαντα ω δε δύο
 And to one he gave five talents, and to [another] two,
 ω δε εν εκάστω κατά την ιδίαν δύναμιν και
 and to [another] one, to each according to his own ability; and

וְאֶת־הַשְּׁעָה אֲשֶׁר יָבֵא בֶן־הָאָדָם :
 + כִּי הַדָּבָר הַזֶּה לְאִישׁ נֹסֵעַ לְמַרְחֹק
 אֲשֶׁר קָרָא אֶל־עַבְדָּיו וַיַּפְקֵד בְּיָדָם
 אֶת־רְכוּשׁוֹ :
 + וַיִּתֵּן לְזֶה חֲמִשָּׁה כֶּפָרִים וְלְזֶה שְׁתֵּים וְלְזֶה
 אֶחָת לְכָל־אִישׁ לְפִי יִקְלָתוֹ וַיִּמְהַר וַיִּסַּע
 מִשָּׁם :
 + וַיְהִי הַנְּהַל הַלְכוֹת לְקַנּוֹת וְהַחֲתָן בָּא
 וַתְּבֹאנָה הַנְּכַנּוֹת עִמּוֹ אֶל־הַחֲתוּנָה וַתִּפְסְגֵן
 הַדָּלֹת :
 + וַאֲחֵר בָּאוּ גַם־יִתֵּר הַעֲלָמוֹת
 וַתֹּאמְרֶנָּה אֲדֹנָיֵנוּ אֲדֹנָיֵנוּ פָּתַח־לָנוּ :
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲמֵן אָמֵן אָמֵן לָכֵן לֹא יָדַעְתִּי
 אֶתְכֶן :
 + לָכֵן שָׁקְדוּ כִּי אֵינְכֶם יוֹדְעִים אֶת־הַיּוֹם

+ אֲדֹנָיֵנוּ אֲדֹנָיֵנוּ מִחֶלֶד הָלַךְ וַיִּבֶן
 אֲדֹנָיֵנוּ לְעֵצָה מִן הָאֲבָנִים :
 + אֲדֹנָיֵנוּ לְבָנוּ וַיִּבֶן מִן הָאֲבָנִים
 לְבָנוֹתָיו, אֲדֹנָיֵנוּ לְבָנוֹתָיו :
 + אֲדֹנָיֵנוּ לְבָנוֹתָיו לְבָנוֹתָיו לְבָנוֹתָיו
 + אֲדֹנָיֵנוּ לְבָנוֹתָיו לְבָנוֹתָיו לְבָנוֹתָיו
 + אֲדֹנָיֵנוּ לְבָנוֹתָיו לְבָנוֹתָיו לְבָנוֹתָיו

απεδήμησεν ευθέως 16+ πορευθείς δε ο τα πέντε
 he traveled abroad immediately. And having gone, the one the five
 τάλαντα λαβών ειργάσατο εν αυτοίς και εποίησεν
 talents receiving] worked with them, and made

αλλά πέντε τάλαντα 17+ ωσαύτως και ο τα
 another five talents. Likewise also the one [receiving] the

δύο εκέρδησε και αυτός άλλα δύο 18+ ο δε το εν
 two, he gained himself also another two. And the the one
 λαβών απελθών ώρυξεν εν τη γη και απέκρυψε
 one receiving], having gone forth dug in the ground, and concealed

το αργύριον του κυρίου αυτού 19+ μετά δε χρόνον
 the money of his master. And after time

πολύν έρχεται ο κύριος των δούλων εκείνων και
 a long] came the master of those servants. And

συναίρει λόγον μετ' αυτών 20+ και προσελθών ο
 he takes up a reckoning with them. And having come forward the one

τα πέντε τάλαντα λαβών προσήνεγκεν άλλα πέντε
 the five talents receiving], brought another five

τάλαντα λέγων κύριε πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας
 talents, saying, O Master, five talents to me you delivered;

ίδε άλλα πέντε τάλαντα εκέρδησα επ' αυτοίς 21+
 see, another five talents I gained besides them!

έφη δε αυτώ ο κύριος αυτού ευ δούλε αγαθέ και
 said And to him his master], Well [done], O [servant good and

πιστέ επί ολίγα ης πιστός επί πολλών
 trustworthy], over a few [things] you were trustworthy, over many

σε καταστήσω είσελθε εις την χαράν του κυρίου σου
 I will place you; enter into the joy of your master!

וְכֵן הִלְקַח שְׁתַּיִם וְכֵן הִלְקַח שְׁתַּיִם וְכֵן הִלְקַח שְׁתַּיִם +
 אַחֲרוֹת:

וְלִקַּח הָאִחַת הַלֵּךְ וַיִּחַפֵּר
 בְּאֲדָמָה וַיִּטְמֵן אֶת־כֶּסֶף אֲדֹנָיו:

וְאַחֲרַי יָמִים רַבִּים בָּא אֲדֹנָי
 הַעֲבָדִים הָהֵם וַיַּעַשׂ חֶשְׁבֹן עִמָּהֶם:

+ וַיִּגַּשׁ הַלֵּקַח חֲמֵשׁ הַכֶּפָּרִים וַיָּבֵא
 חֲמֵשׁ כֶּפָּרִים אַחֲרוֹת וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי

חֲמֵשׁ כֶּפָּרִים הִפְקַדְתָּ בְיָדִי הִנֵּה
 חֲמֵשׁ כֶּפָּרִים אַחֲרוֹת הִרְנוּחְתִּי בְהֵן:

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי הֵטִיבְתָּ לַעֲשׂוֹת
 עָבֵד טוֹב וְנִאֲמָן כִּי בְמַעַט נִאֲמָן הָיִיתָ

וְעַל־הַרְבֵּה אֶפְקִידְךָ בּוֹא לְשִׂמְחַת אֲדֹנֶיךָ:

+ אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי +
 אֲדֹנָי:

+ אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי +
 אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי:

+ אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי +
 אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי:

+ אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי +
 אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי:

+ אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי +
 אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי:

+ אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי +
 אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי אֲדֹנָי:

22 + προσελθὼν δε και ο τα δύο τάλαντα λαβὼν
 And coming forward also the one the two talents receiving],
 εἶπε κύριε δύο τάλαντά μοι παρέδωκας ἴδε ἄλλα δύο
 said, O Master, two talents you delivered up to me; see, another two
 τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αυτοίς 23 + ἔφη αὐτῷ
 talents I gained besides them! said to him
 ο κύριος αὐτοῦ ευ δούλε αγαθέ και πιστέ ἐπί
 [And] his master], Well [done], O [servant good and trustworthy], over
 ολίγα ης πιστός ἐπί πολλῶν σε καταστήσω
 a few [things] you were trustworthy, over many I will place you;
 εἰσελθε εἰς την χαράν του κυρίου σου 24 +
 enter into the joy of your master!
 προσελθὼν δε και ο το εν τάλαντον εἰληφώς εἶπε
 And having come forward also the one the one talent having taken], said,
 κύριε ἔγνων σε ὅτι σκληρός εἰ ἄνθρωπος θερίζων
 O Master, I knew that you are a hard man, harvesting
 ὅπου ουκ ἔσπειρας και συνάγων ὅθεν
 where you sowed not, and gathering from where
 ου διεσκόρπισας 25 + και φοβηθεῖς ἀπελθὼν ἔκρυψα
 you dispersed not. And fearing, having gone forth, I hid
 το τάλαντόν σου εν τη γη ἴδε ἔχεις το σον 26 +
 your talent in the ground; see, you have yours!
 ἀποκριθεῖς δε ο κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ πονηρέ
 And responding his master said to him, O Wicked
 δούλε και σκηρὲ ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου ουκέσπειρα
 servant and lazy], you knew that I harvest where I sowed not,

וַיִּגַּשׁ גַּם־לִקְחַת הַכַּפְּרִים וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי
 כַּפְּרִים הַכַּפְּרִת בְּיָדִי הִנֵּה כַּפְּרִים הֲרוּחָתִי
 בְּהֵן:
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָיו הִשִּׁיבֵת לַעֲשׂוֹת
 עֵבֶד טוֹב וְנֹאמֵן בְּמִזְעֵר נֹאמֵן הָיִית
 וְעַל־הַרְבֵּה אֶפְקִידֶךָ בּוֹא לְשִׁמְחַת אֲדֹנָיֶךָ:
 וַיִּגַּשׁ גַּם־הַלִּקְחַת אֶת־הַכַּפֶּר הָאֶחָת וַיֹּאמֶר

אֲדֹנָי יְדַעְתִּיךָ כִּי־אִישׁ קָשָׁה אֶתָּה קִצֵּר
 בְּאֲשֶׁר לֹא זְרַעְתָּ וְכִנֵּס מֵאֲשֶׁר לֹא פִזְרָתָּ:
 וַאֲיֵרָא וְאֵלֶיךָ וְנֹאמֵן אֶת־כַּפְּרֶךָ
 בְּאֲדָמָה וְעַתָּה הֵא־לֶךָ אֲשֶׁר־לְךָ:
 וַיַּעַן אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֵבֶד הָרַע
 וְהַעֲצִל אֶתָּה יְדַעְתָּ כִּי־קִצֵּר אֲנִכִּי בְּאֲשֶׁר
 לֹא זְרַעְתִּי וְכִנֵּס מֵאֲשֶׁר לֹא פִזְרָתִי:

וְאֵת מִן הַדְּבָרִים חָבְּרָהּ, וְאֵת
 מִן, וְאֵת חָבְרָהּ נִסְבָּה לֵּךְ
 וְאֵת מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ חֲלִמָה:
 וְאֵת לֵךְ לֵךְ מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ
 מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ לֵךְ חֲלִמָה מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ
 חֲלִמָה מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ לֵךְ חֲלִמָה מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ
 מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ לֵךְ חֲלִמָה מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ
 מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ לֵךְ חֲלִמָה מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ
 מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ לֵךְ חֲלִמָה מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ

וְאֵת מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ, וְאֵת
 מִן, וְאֵת חָבְרָהּ נִסְבָּה לֵּךְ
 וְאֵת מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ חֲלִמָה:
 וְאֵת לֵךְ לֵךְ מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ
 מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ לֵךְ חֲלִמָה מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ
 מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ לֵךְ חֲלִמָה מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ
 מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ לֵךְ חֲלִמָה מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ
 מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ לֵךְ חֲלִמָה מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ
 מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ לֵךְ חֲלִמָה מִן הַדְּבָרִים חָבְרָהּ

και συναγω ὅθεν ου διεσκόρπισα 27+ ἔδει ουν
and gather from where I dispersed not. It was necessary then
σε βαλεῖν το αργύριόν μου τοις τραπεζίταις και
for you to put my money with the bankers; and

ελθὼν εγω εκομισάμην αν το εμόν συν τόκω 28+
coming I be delivered whatever [was] mine with interest.
ἀρατε ουν ἀπ' αυτού το τάλαντον και δότε τω
Take then from him the talent, and give it to the one

έχοντι τα δέκα τάλαντα 29+ τω γαρ έχοντι παντί
having the ten talents! For to every one having
δοθήσεται και περισσευθήσεται ἀπό δε του μη
shall be given, and shall abound; but from the one not

έχοντος και ο έχει αρθήσεται ἀπ' αυτού 30+ και
having, even what he has shall be taken from him. And
τον αχρείον δούλον εκβάλετε εις το σκότος
the useless servant cast out] into darkness

το εξώτερον εκεί είναι ο κλαυθμός και ο βρυγμός
outer]! There, there will be the weeping and gnashing

των οδόντων 31+ όταν δε έλθη ο υιός του ανθρώπου
of the teeth. And whenever comes the son of man
εν τη δόξη αυτού και πάντες οι άγιοι άγγελοι μετ'
in his glory, and all the holy angels with

αυτού τότε καθίσει επί θρόνου δόξης αυτού 32+ και
him, then shall he sit upon [the] throne of his glory. And
συναχθήσεται έμπροσθεν αυτού πάντα τα έθνη και
he shall gather together before him all the nations, and

לְכֹן הָיָה עָלַי לְתַת אֶת-כַּסְפִּי +
לְשִׁלְחָנִים וְאֲנִי בָּבוֹאִי הָיִיתִי לְקַח אֶת
אֲשֶׁר-לִי וְתַרְבִּיתוֹ:
עַל-כֵּן שָׂאוּ מִמֶּנִּי אֶת הַכֶּכֶר וְתָנוּ
אֶל-הָאִישׁ אֲשֶׁר-לוֹ עֵשֶׂר הַכֶּכֶר:
כִּי מִי אֲשֶׁר יִשְׁלוֹ יִנָּתֵן לוֹ וַיַּעֲדִיף וּמִי
אֲשֶׁר אֵין-לוֹ יוֹקֵחַ מִמֶּנִּי גַם אֶת אֲשֶׁר-לוֹ:

וְאֶת-עֶבֶד הַבְּלִיעַל הַשְּׁלִיכוּ אֶל-הַחֲשָׁךְ +
הַחִיצוֹן שָׁם תִּהְיֶה הַיְלָלָה וְחֹרֵק הַשֶּׁנִּים:
וְהָיָה כִּי יָבוֹא בֶן-הָאָדָם בְּכְבוֹדוֹ
וְכָל-הַמַּלְאָכִים הַקְּדוּשִׁים עִמּוֹ וַיֵּשֶׁב עַל-כִּסֵּא
כְּבוֹדוֹ:
וְנִאֲסְפוּ לְפָנָיו כָּל-הַגּוֹיִם וְהַפְּרִיד
בֵּינֵיהֶם כַּאֲשֶׁר יַפְרִיד הָרֶעֶה
בֵּין הַכֶּכְּבָשִׁים וּבֵין הָעֵתוּדִים:

וְלֵאמֹר אֲנִי הֵיכָן אֶשְׁבֵּן, לִשְׁמַעְכֶּם
וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי
אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם:
וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי
אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם:
וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי
אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם:
וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי
אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם:

וְלֵאמֹר אֲנִי הֵיכָן אֶשְׁבֵּן, לִשְׁמַעְכֶּם
וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי
אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם:
וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי
אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם:
וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי
אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם:
וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי
אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם וְאֵלֶּךְ אֲנִי אֶשְׁבֵּן אֶתְכֶם:

αφοριεῖ αὐτούς ἀπ' ἀλλήλων ὡσπερ ὁ ποιμὴν
he will separate them from one another, as the shepherd

αφορίζει τα πρόβατα ἀπὸ των ερίφων 33 + και
separates the sheep from the kids [of the goats] . And

στήσει τα μεν πρόβατα εκ δεξιῶν αὐτοῦ τα δε
he will set the indeed sheep] on his right, and the

ερίφια ἐξ ευωνύμων 34 + τότε ερεί ο βασιλεύς τοις
little kids on [his] left. Then shall say the king] to the ones

εκ δεξιῶν αὐτοῦ δεῦτε οἱ ευλογημένοι
on his right, Come, O ones being blessed

του πατρός μου κληρονομήσατε την ητοιμασμένην
of my father, inherit the being prepared

υμίν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου 35 +
for you kingdom] from [the] founding of [the] world!

επεινάσα γαρ και ἐδώκατέ μοι φαγείν ἐδίψησα και
For I hungered, and you gave me to eat; I thirsted, and

εποτίσατέ με ξένος ἤμην και συνηγάγετέ με 36 +
you gave me a drink; I was a stranger, and you brought me [in] ;

γυμνός και περιεβάλετέ με ησθένησα και
naked, and you clothed me; I was sick, and

επεσκέψασθέ με εν φυλακῇ ἤμην και ἦλθετε προς
you visited me; in prison I was], and you came to

με 37 + τότε αποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες
me. Then will answer to him the righteous], saying,

κύριε πότε σε είδομεν πεινῶντα και εθρέψαμεν η
O Master, when did we see [you] hungry, and we nourished [you] ; or

διψῶντα και εποτίσαμεν 38 + πότε δε σε είδομεν ξένον
thirsting, and we gave [you] a drink? And when did we behold you a stranger,

<p>+ וְהָצִיב אֶת־הַכִּבְשִׂים לְיַמִּינוּ וְאֵת הַעֲתוּדִים לְשֵׁמֶלָיו׃ + אֲזַי אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל־הַנֶּצְבִּים לְיַמִּינוּ בְּאוֹ בְּרוּכֵי אָבִי וְרָשׁוּ אֶת־הַמְּלָכוֹת הַמּוֹכְנֶה לָכֶם לְמִן־הַנּוֹסֵד הָעוֹלָם׃ + כִּי רָעַב הָיִיתִי וְתֹאכְלוּנִי צָמָא הָיִיתִי וְתִשְׁקוּנִי אֶרְחַח הָיִיתִי וְתִצְפּוּנִי׃</p>	<p>+ עָרוֹם וְתִכְסוּנִי חוֹלָה וְתִבְקְרוּנִי בְּמִשְׁמַר הָיִיתִי וְתִבְאוּ אֵלָי׃ + וְעָנּוּ הַצַּדִּיקִים וְאָמְרוּ אֲדֹנָיִנוּ מָתִי רָאִינוּךָ רָעַב וְנִכְלַלְךָ אוֹ צָמָא וְנִשְׁקָה אוֹתָךְ׃ + וּמָתִי רָאִינוּךָ אֶרְחַח וְנִאֲסַפְךָ אוֹ עָרוֹם וְנִכְסְךָ׃</p>
---	--

<p>+ אֲנִי עָרֹם וְתִכְסוּנִי חוֹלָה וְתִבְקְרוּנִי בְּמִשְׁמַר הָיִיתִי וְתִבְאוּ אֵלָי׃ + וְעָנּוּ הַצַּדִּיקִים וְאָמְרוּ אֲדֹנָיִנוּ מָתִי רָאִינוּךָ רָעַב וְנִכְלַלְךָ אוֹ צָמָא וְנִשְׁקָה אוֹתָךְ׃ + וּמָתִי רָאִינוּךָ אֶרְחַח וְנִאֲסַפְךָ אוֹ עָרוֹם וְנִכְסְךָ׃</p>	<p>+ אֲנִי עָרֹם וְתִכְסוּנִי חוֹלָה וְתִבְקְרוּנִי בְּמִשְׁמַר הָיִיתִי וְתִבְאוּ אֵלָי׃ + וְעָנּוּ הַצַּדִּיקִים וְאָמְרוּ אֲדֹנָיִנוּ מָתִי רָאִינוּךָ רָעַב וְנִכְלַלְךָ אוֹ צָמָא וְנִשְׁקָה אוֹתָךְ׃ + וּמָתִי רָאִינוּךָ אֶרְחַח וְנִאֲסַפְךָ אוֹ עָרוֹם וְנִכְסְךָ׃</p>
---	---

και συνηγάγομεν η γυμνόν και περιεβάλομεν 39 +
and brought [you in] ? or naked, and we clothed [you] ?

πότε δε σε είδομεν ασθενή η εν φυλακή και
And when did we behold you sick or in prison, and

ήλθομεν προς σε 40 + και αποκριθείς ο βασιλεύς ερεί
we came to you? And answering the king shall say

αυτοίς αμήν λέγω υμίν εφ' όσον εποιήσατε ενί
to them, Amen I say to you, in as much as you did to one

τούτων των αδελφών μου των ελαχίστων
of these of my brethren the least]

εμοί εποιήσατε 41 + τότε ερεί και τοις εξ ευωνύμων
you did to me. Then he will say also to the ones on [his] left,

πορεύεσθε απ' εμού οι κατηραμένοι εις το πυρ
Go from me! O ones being cursed into the fire

το αιώνιον το ητοιμασμένον τω διαβόλω και
eternal], the one having been prepared for the devil and

τοις αγγέλοις αυτού 42 + επείνασα γαρ και ουκ
his angels. For I hungered, and you did not

εδώκατέ μοι φαγείν εδίψησα και ουκ εποτίσατέ με
give to me to eat; I thirsted, and you did not give me a drink;

43 + ξενός ήμην και ου συνηγάγετέ με γυμνός και
I was a stranger, and you did not bring me [in] ; naked, and

ου περιεβάλετέ με ασθενής και εν φυλακή και
you did not clothe me; sick and in prison, and

ουκ επεσκεψασθέ με 44 + τότε αποκριθήσονται αυτώ
you did not visit me. Then will answer to him

+ וּמַתִּי רַאֲיוֹנָהּ חוֹלָה אוּ בְּמִשְׁמַר וְנֹבֵא
אַלְיָהּ :

+ וְהַמְלִיךְ יַעֲנֶה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אָמֵן
אָמַר אָנֹכִי לָכֶם מִה־שְׁעֵשִׁיתֶם לְאַחַד

מֵאֵחָיו הַצְּעִירִים הָאֵלֶּה לִּי עֲשִׂיתֶם :

+ וְאָז יֹאמֶר גַּם אֶל־הַנְּצֻבִים
לְשִׂמְאֵלוֹ לְכוּ מֵעַלֵּי אַרְוֵרִים אֶל־אֵשׁ
עוֹלָם הַמּוֹכֵנָה לְשָׁטָן וְלִמְלֹאכָיו :

+ כִּי רָעִב הָיִיתִי וְלֹא הֶאֱכַלְתֶּם אוֹתִי
צָמֵא הָיִיתִי וְלֹא הִשְׁקִיתֶם אוֹתִי :

+ אֶרְחַ הָיִיתִי וְלֹא אֶסְפַּתֶּם אוֹתִי
עָרוֹם וְלֹא כִסִּיתֶם אוֹתִי חוֹלָה

וּבְמִשְׁמַר וְלֹא בִקְרַתֶּם אוֹתִי :

+ וְעַנּוּ גַם־הֵם וַאֲמָרוּ אֲדֹנָיֵנוּ מַתִּי
רַאֲיוֹנָהּ רָעִב אוּ צָמֵא אוּ אֶרְחַ אוּ עָרוֹם
אוּ חוֹלָה אוּ בְּמִשְׁמַר וְלֹא שִׁרְתַּנּוּךְ :

+ וְהַמְלִיךְ לֵאמֹר הִנֵּה אֲנִי אֵלֶיכֶם כֹּה
בָּשָׂר אֲשֶׁר אֲנִי אֵלֶיכֶם לֵאמֹר :

+ וְהַחֲנִי מַלְאָכָא דְכֹהֵן לְמַעַן אֲכַלְתֶּם
אֵינִי לְחֵם אֲכַלְתֶּם אֲכַלְתֶּם לְמַעַן

לִמְלַךְ אֲשֶׁר אֲנִי לֵאמֹר לֵךְ חַבְדָּהּ :

+ וְהַמְלִיךְ נֹאמַר אֵלֶיכֶם לְמַעַן שְׂחַלְתֶּם
וְלֵךְ לְחֵם לְמַעַן לִמְלַךְ לְמַעַן לְחַלְתֶּם

וְהַמְלִיךְ לֵאמֹר הִנֵּה אֲנִי אֵלֶיכֶם כֹּה
בָּשָׂר אֲשֶׁר אֲנִי אֵלֶיכֶם לֵאמֹר :

וְהַחֲנִי מַלְאָכָא דְכֹהֵן לְמַעַן אֲכַלְתֶּם
אֵינִי לְחֵם אֲכַלְתֶּם אֲכַלְתֶּם לְמַעַן

לִמְלַךְ אֲשֶׁר אֲנִי לֵאמֹר לֵךְ חַבְדָּהּ :

+ וְהַמְלִיךְ נֹאמַר אֵלֶיכֶם לְמַעַן שְׂחַלְתֶּם
וְלֵךְ לְחֵם לְמַעַן לִמְלַךְ לְמַעַן לְחַלְתֶּם

και αυτοί λέγοντες κύριε πότε σε είδομεν πεινώντα η
they also], saying, O Master, when did we behold you hungering, or
διψώντα η ξένον η γυμνόν η ασθενή η εν φυλακή
thirsting, or a stranger, or naked, or sick, or in prison,

και ου διηκονήσαμεν σοι 45+ τότε αποκριθήσεται
and we did not serve to you? Then he will answer

αυτοίς λέγων αμήν λέγω υμίν εφ' όσον ουκ
to them, saying, Amen I say to you, if as much as you did not
εποιήσατε ενί τούτων των ελαχίστων ουδέ εμοί
do to one of these of the least], not even to me

εποιήσατε 46+ και απελεύσονται ούτοι εις κόλασιν
did you do. And these shall go forth unto punishment

αιώνιον οι δε δίκαιοι εις ζωήν αιώνιον
eternal]; but the righteous unto life eternal.

26 כו

1+ και εγένετο ότε ετέλεσεν ο Ιησούς πάντα
And it came to pass when Jesus finished all

τους λόγους τούτους είπε τοις μαθηταίς αυτού 2+
these words, he said [to] his disciples,

οίδατε ότι μετά δύο ημέρας το πάσχα γίνεται και ο
You know that after two days the passover takes place, and the
υιός του ανθρώπου παραδίδοται εις το σταυρωθήναι
son of man is delivered up for the crucifying.

3+ τότε συνήχθησαν οι αρχιερείς και οι γραμματείς
Then were gathered together the chief priests, and the scribes,

και οι πρεσβύτεροι του λαού εις την αυλήν του
and the elders of the people in the courtyard of the

וַיְהִי כְּכֹלֹת יֵשׁוּעַ לְדַבֵּר אֵת
+ וַיְהִי כְּכֹלֹת יֵשׁוּעַ לְדַבֵּר אֵת
כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר אֶל־תְּלָמוּדָיו
+ אַתֶּם יִדְעֶתֶם כִּי עוֹד יוֹמִים וְהַפֶּסַח
בָּא וּבֶן־הָאָדָם יִמָּסֵר לְהַצְלִיב׃
+ וַיִּקְהָלוּ רָאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים וּזְקֵנֵי
הָעָם אֶל־חֲצַר הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַשְּׂמוּ קִיפָא׃

וַיְהִי כְּכֹלֹת יֵשׁוּעַ לְדַבֵּר אֵת
+ וַיְהִי כְּכֹלֹת יֵשׁוּעַ לְדַבֵּר אֵת
כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר אֶל־תְּלָמוּדָיו
+ אַתֶּם יִדְעֶתֶם כִּי עוֹד יוֹמִים וְהַפֶּסַח
בָּא וּבֶן־הָאָדָם יִמָּסֵר לְהַצְלִיב׃
+ וַיִּקְהָלוּ רָאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים וּזְקֵנֵי
הָעָם אֶל־חֲצַר הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַשְּׂמוּ קִיפָא׃

αρχιερέως του λεγομένου Καϊάφα 4+ και
 chief priest, of the one being called Caiaphas. And
 συνεβουλεύσαντο ίνα τον Ιησούν κρατήσωσι δόλω
 they were advising that they should seize Jesus by treachery,
 και αποκτείνωσιν 5+ έλεγον δε μη εν τη εορτή ίνα
 and should kill [him] . But they said, Not during the holiday, that
 μη θόρυβος γένηται εν τω λαώ 6+ του δε Ιησού
 should not a tumult] take place among the people. And Jesus
 γενομένου εν Βηθανία εν οικία Σίμωνος του
 being in Bethany, in [the] house of Simon the
 λεπρού 7+ προσήλθεν αυτώ γυνή αλάβαστρον
 leper, there came forward to him a woman an alabaster [flask]
 μύρου έχουσα βαρυτίμου και κατέχεεν επί
 of a perfumed liquid having] of a heavy price, and she poured it down upon
 την κεφαλήν αυτου ανακειμένου 8+ ιδόντες δε
 his head, as he reclined. seeing [it] And
 οι μαθηταί αυτου ηγανάκτησαν λέγοντες εις τι
 his disciples], were indignant, saying, For what [reason]
 η απώλεια αύτη 9+ ηδύνατο γαρ τούτο το μύρον
 [is] this loss? would be able For this perfumed liquid]
 πραθήναι πολλού και δοθήναι τοις πτωχοίς 10+
 to be sold for much, and to be given to the poor.
 γνους δε ο Ιησούς ειπεν αυτοίς τι κόπους παρέχετε
 But knowing, Jesus said to them, Why troubles do you make]
 τη γυναικί έργον γαρ καλόν ειργάσατο εις εμέ
 to the woman? work for a good she worked] for me.

+ וַיִּנְעָצוּ יַחְדָּו לְתַפְּשׁ אֶת־יֵשׁוּעַ בְּעָרְמָה
 וְלִהְמוֹתוֹ׃
 + וַיֹּאמְרוּ אִךְ־לֹא בְחָג פְּנֵי־תְהִיָּה מִהוּמָה
 בְּעַם׃
 + וַיְהִי בִּהְיוֹת יֵשׁוּעַ בֵּית הַיְנִי בְּבֵית שְׂמַעוֹן
 הַמְצָרָע׃
 + וַתִּקְרַב אֵלָיו אִשָּׁה וּבִיָּדָה פֶּדֶן מִרְקַחַת
 יִקְרָה מָאֵד וַתַּצִּק עַל־רֹאשׁוֹ בְּהִסְיָבוֹ לֶאֱכֹל׃

+ וַיִּירְאוּ הַתְּלָמוּדִים וַיִּכְעְסוּ
 וַיֹּאמְרוּ עַל־מָה הָאֵבוֹד הַזֶּה׃
 + כִּי הַמְרַקַחַת הַזֹּאת הֵיטָה רְאוּנָהּ
 לְהַמְכֹּר בְּמַחִיר רָב וּלְתַת לְעֲנִיִּים׃
 + וַיַּדַּע יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְמָה תִּלְאוּ
 אֶת־הָאִשָּׁה הַלֹּא מַעֲשֵׂה טוֹב עָשְׂתָה עִמָּדִי׃

+ אֲרִאֲכִלְכֵם כֹּל נְעָם אֲנִי חֲנִיכֵל כִּי עֲשִׂיתֶם
 אִימְלֵלְכֶם׃
 + אֲרִאֲכִיבְכֶם כֹּל כִּי חֲנִיכֵי אֵל
 נְעָם אֲנִי עֲשִׂיתֶם כִּי עֲשִׂיתֶם׃
 + אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי נְעָם אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי
 אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי
 אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי

+ אֲרִאֲכִלְכֵם כֹּל נְעָם אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי
 אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי
 אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי
 אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי
 אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי
 אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי אֲנִי חֲנִיכֵי

11 + πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' εαυτῶν
For at all times the poor you have] with yourselves;

ἐμέ δε οὐ πάντοτε ἔχετε 12+ βαλούσα γὰρ αὕτη
but me you do not at all times have. laying For this [woman]]

το μύρον τούτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς
this perfumed liquid upon my body, so

το ενταφιάσαι με ἐποίησεν 13+ ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅπου
to embalm me did]. Amen I say to you, Where

εἰάν κηρυχθή το εὐαγγέλιον τούτο ἐν ὅλῳ
ever should be proclaimed this good news] in [the] entire

τῷ κόσμῳ λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς
world, there shall be spoken also what this [woman] did, for

μνημόσυνον αὐτῆς 14+ τότε πορευθεὶς εἰς τῶν
a memorial of her. Then having gone, one of the

δώδεκα ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης πρὸς τοὺς
twelve, the one being called Judas Iscariot, to the

ἀρχιερεῖς 15+ εἶπε τι θέλετέ μοι δοῦναι καγὼ ὑμῖν
chief priest, said, What do you want to give me, and I to you

παραδώσω αὐτόν οἱ δὲ ἐστήσαν αὐτῷ τριάκοντα
will deliver him up]? And they established to him thirty

ἀργύρια 16+ καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει ευκαιρίαν ἵνα
silver [pieces] . And from then he sought an opportune time that

αὐτόν παραδώ 17+ τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων
he should deliver him up. And on the first [day] of the unleavened [breads] ,

יהודה איש־קריות אל־ראשי הפהנים :
+ ויאמר מה־תתנו לי ואמסרנו
בידכם וישקלו־לו שלשים כסף :
+ ומן־העת ההיא בקש תאנה למסר אותו :
+ ויהי בראשון לחג המצות
ויגשו התלמידים אל־ישוע לאמר
איפה נכין לך לאכל את־הפסח :

+ בחלותי למה תטבבני הנה לכה
+ טבבני לך ומה לך בחלותי הנה לכה :
+ מהו זה ומהו זה ומהו זה ומהו זה
+ מהו זה ומהו זה ומהו זה ומהו זה :
+ מהו זה ומהו זה ומהו זה ומהו זה :
+ מהו זה ומהו זה ומהו זה ומהו זה :
+ מהו זה ומהו זה ומהו זה ומהו זה :
+ מהו זה ומהו זה ומהו זה ומהו זה :
+ מהו זה ומהו זה ומהו זה ומהו זה :
+ מהו זה ומהו זה ומהו זה ומהו זה :
+ מהו זה ומהו זה ומהו זה ומהו זה :

προσήλθον οι μαθηταί τω Ιησού λέγοντες αὐτῷ που
 came forward the disciples] [to] Jesus, saying to him, Where
 θέλεις ετοιμάσωμέν σοι φαγεῖν το πάσχα 18+ ο δε
 do you want we should prepare for you to eat the passover? And he
 εἶπεν υπάγετε εις την πόλιν προς τον δείνα και
 said, Go into the city, to a certain person, and
 εἶπατε αὐτῷ ο διδάσκαλος λέγει ο καιρός μου
 say to him! The teacher says, My time
 εγγύς εστι προς σε ποιῶ το πάσχα μετά
 is near; with you I will observe the passover with
 των μαθητῶν μου 19+ και εποίησαν οι μαθηταί ως
 my disciples. And did the disciples] as
 συνέταξεν αυτοίς ο Ιησούς και ητοίμασαν το πάσχα
 gave orders to them Jesus]; and they prepared the passover.
 20+ οψίας δε γενομένης ανέκειτο μετά των δώδεκα 21+
 And evening becoming, he reclined with the twelve.
 και εσθιόντων αὐτῶν εἶπεν αμὴν λέγω υμῖν ὅτι εις
 And [during] their eating he said, Amen I say to you, that one
 εξ υμῶν παραδώσει με 22+ και λυπούμενοι σφόδρα
 of you shall deliver me up. And fretting exceedingly,
 ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν μήτι ἐγώ
 they began to say to him, each of them, By no means I
 εἰμι κύριε 23+ ο δε αποκριθείς εἶπεν ο εμβάψας
 am [he], O Lord. And he responding said, The one dipping
 μετ' ἐμοῦ εν τῷ τρυβλίῳ την χεῖρα οὗτός
 with me in the saucer the hand], this one
 με παραδώσει 24+ ο μεν υἱός του ανθρωπου υπάγει
 will deliver me up. Indeed the son of man goes away,

+ וַיֹּאמֶר לְכוּ הָעִירָה אֶל־פְּלִנִי אֶלְמַנִּי
 וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר רַבֵּנוּ עֲתִי קְרוּבָה
 וּבְבֵיתָהּ אֶעֱשֶׂה אֶת־הַפֶּסַח עִם־תְּלַמִּידָי:
 + וַיַּעֲשׂוּ הַתְּלַמִּידִים כַּאֲשֶׁר צִוָּם יֵשׁוּעַ
 וַיִּכְיֶנּוּ אֶת־הַפֶּסַח:
 + וַיְהִי בְעֶרְבַּי וַיֵּסֶב עִם־שְׁנַיִם הָעֹשֶׂר:
 + וּבְאֶכְלֵם וַיֹּאמֶר אֶמֶן אָמַר
 אֲנִי לָכֶם אֶחָד מִכֶּם יִמְסְרֵנִי:

+ וַיִּתְעַצְבוּ מְאֹד וַיַּחֲלֹו אִישׁ אִישׁ
 לֵאמֹר לוֹ הֲאֵנֹכִי הוּא אֹדֵנִי:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל
 עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:
 + הֵן בֶּן־הָאָדָם הַלֵּוֹי יִלְךְ בְּכַתּוּב
 עָלָיו וְאֹזִי לְאִישׁ אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ יִמְסֹר
 בֶּן־הָאָדָם טוֹב לְאִישׁ הַהוּא שְׂלֵא נִוְלָד:

+ וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:

+ וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי:

καθώς γέγραπται περί αυτού ουαί δε τω
 as it has been written concerning him; but woe [to]
 ανθρώπω εκείνω δι' ου ο υιός του ανθρώπου
 that man by whom the son of man
 παραδίδεται καλόν ην αυτώ ει ουκ εγεννήθη
 is delivered up. It was good to him if was not born
 ο άνθρωπος εκείνος 25+ αποκριθείς δε Ιούδας ο
 that man]. And responding Judas the one
 παραδιδούς αυτόν είπε μήτι εγώ ειμι ραββί λέγει
 delivering him up, said, Not I am [he], Rabbi? He says
 αυτώ συ είπας 26+ εσθιόντων δε αυτών
 to him, You said [it]. eating And [during] their],
 λαβών ο Ιησούς τον άρτον και ευλογήσας έκλασε και
 Jesus having taken the bread, and having blessed, broke it and
 εδίδου τοις μαθηταίς και είπε λάβετε φάγετε τούτό
 gave it to the disciples, and said, Take! eat! this
 εστι το σώμά μου 27+ και λαβών το ποτήριον και
 is my body. And having taken the cup, and
 ευχαριστήσας έδωκεν αυτοίς λέγων πίετε εξ αυτού
 giving thanks, he gave to them, saying, You drink of it
 πάντες 28+ τούτο γαρ εστι το αίμά μου το της
 all! For this is my blood, the [blood] of the
 καινής διαθήκης το περί πολλών εκχυνόμενον εις
 new covenant, the one for many, being poured out for
 άφεσιν αμαρτιών 29+ λέγω δε υμίν ότι ου μη πίο
 a release of sins. And I say to you, that in no way shall I drink
 απ' άρτι εκ τούτου του γεννήματος της αμπέλου
 from now on from this, the offspring of the grapevine,

לָהֶם וַיֹּאמֶר שְׁתוּ מִמְּנַחַת כְּלֵכֶם׃
 + כִּי זֶה הוּא דָמִי דַם-הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה
 הַנּוֹשָׁפֶת בְּעַד רַבִּים לְסִלְיַחַת חַטָּאִים׃
 + וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם לֹא אֶשְׁתֶּה מֵעַתָּה מִכֶּרֶי
 הַחֲנָפִין הַזֶּה עַד הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר אֶשְׁתֶּה
 אֹתוֹ עִמָּכֶם וְהוּא חֲדָשׁ בְּמַלְכוּת אָבִי׃
 + וַיֵּשֶׁן יְהוּדָה הַמָּסֹר אוֹתוֹ וַיֹּאמֶר רַבִּי
 הַאֲנִי הוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה אֲמַרְתָּ׃
 + וַיְהִי בְּאַכְלָם וַיִּקַּח יֵשׁוּעַ אֶת-הַלֶּחֶם
 וַיְבָרֵךְ וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן לְתַלְמִידִים
 וַיֹּאמֶר קַחוּ וְאָכְלוּ זֶה הוּא גּוֹפִי׃
 + וַיִּקַּח אֶת-הַכּוֹס וַיְבָרֵךְ וַיִּתֵּן

לָהֶם וַיֹּאמֶר שְׁתוּ מִמְּנַחַת כְּלֵכֶם׃
 + כִּי זֶה הוּא דָמִי דַם-הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה
 הַנּוֹשָׁפֶת בְּעַד רַבִּים לְסִלְיַחַת חַטָּאִים׃
 + וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם לֹא אֶשְׁתֶּה מֵעַתָּה מִכֶּרֶי
 הַחֲנָפִין הַזֶּה עַד הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר אֶשְׁתֶּה
 אֹתוֹ עִמָּכֶם וְהוּא חֲדָשׁ בְּמַלְכוּת אָבִי׃
 + וַיֵּשֶׁן יְהוּדָה הַמָּסֹר אוֹתוֹ וַיֹּאמֶר רַבִּי
 הַאֲנִי הוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה אֲמַרְתָּ׃
 + וַיְהִי בְּאַכְלָם וַיִּקַּח יֵשׁוּעַ אֶת-הַלֶּחֶם
 וַיְבָרֵךְ וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן לְתַלְמִידִים
 וַיֹּאמֶר קַחוּ וְאָכְלוּ זֶה הוּא גּוֹפִי׃
 + וַיִּקַּח אֶת-הַכּוֹס וַיְבָרֵךְ וַיִּתֵּן

ἕως την ημέρας εκείνης ὅταν αὐτό πίνω μεθ' υμῶν
 until that day, whenever I should drink it with you
 καινόν εν τη βασιλεία του πατρός μου 30+ και
 new in the kingdom, the one of my father. And
 υμνήσαντες ἐξήλθον εις το ὄρος των ελαιῶν 31+ τότε
 having sung praise, they went forth unto the mount of the olives. Then
 λέγει αὐτός ο Ιησούς πάντες υμεῖς σκανδαλισθήσεσθε
 says to them Jesus], All you will be stumbled
 εν εμοί εν τη νυκτί ταύτη γέγραπται γαρ πατάξω τον
 by me in this night. For it is written, I will strike the
 ποιμένα και διασκορπισθήσεται τα πρόβατα της
 shepherd, and will disperse the sheep of the
 ποιμένης 32+ μετά δε το εγερθήναί με προάξω υμάς εις
 flock]. And after my rising, I will go before you into
 την Γαλιλαίαν 33+ αποκριθείς δε ο Πέτρος εἶπεν αὐτῷ
 Galilee. And responding Peter said to him,
 ει και πάντες σκανδαλισθήσονται εν σοι εγώ
 If even all were to stumble in you, I
 ουδέποτε σκανδαλισθήσομαι 34+ ἔφη αὐτῷ ο Ιησούς
 at no time shall be made to stumble. said to him Jesus],
 ἀμήν λέγω σοι ὅτι εν ταύτη τη νυκτί πριν ἀλέκτορα
 Amen I say to you, that in this night, before a rooster
 φωνήσαι τρις ἀπαρνήση με 35+ λέγει αὐτῷ
 calls out, three times you shall totally reject me. says to him
 ο Πέτρος καν δέη με συν σοι αποθανεῖν
 Peter], And if it should be necessary for me with you to die],
 ου μη σε ἀπαρνήσομαι ὁμοίως και πάντες οι μαθηταί
 in no way shall I totally reject you. In like manner also all the disciples

+ וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן אָמַר אֶת־הַהֵלֵל וַיֵּצֵאוּ
 אֶל־הַר הַיְיִתִּים׃
 + וְאֵז אָמַר אֵלֵיהֶם יִשׁוּעַ אַתֶּם
 כְּלַכֶּם תִּכְשְׁלוּן בִּי הַלַּיְלָה כִּי כְּתוּב
 אֶכְפֹּה אֶת־הָרֶעֶה וְתִפּוּצִין הַצֹּאֵן׃
 + וְאַחֲרֵי כֵן אָמַר אֵלָיו לְפָנֶיכֶם הַנְּגִילָה׃
 + וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר לוֹ גַּם כִּי־יִכְשְׁלוּ

בְּךָ כּוֹלֵם אֲנִי לֹא אֶכְשַׁל לְעוֹלָם׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִשׁוּעַ אָמֵן אֲמַר אֲנִי
 לָךְ כִּי בִלְיָלָה תִּזְהַר בְּטָרְסִים יִקְרָא
 הַתִּרְנַנְגוֹל תִּכְחַשׁ בִּי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו פֶּטְרוֹס גַּם אִם
 עָלִי לָמוּת אַתָּה לֹא אֶכְחַשׁ בְּךָ
 וְכֵן אֲמָרוּ גַם כָּל־הַתִּלְמִידִים׃

+ וַעֲבָדוּ הַנְּפֻסָּה לַיהוָה וְגַלְתָּ׃
 + וְכֹלֵךְ אֲנִי לְמֹסֶד נְעֻסָּה אֲדַבֵּר לְחַסֶּה
 אֲדַבֵּר לְךָ כִּי כִמְוֶה לְלִבִּי בָּאֵת־יְהוָה
 וְאֲכַחֲשֶׂה לִּי חַסֶּה וְנִבְּרָוּהוּ חַסֶּה וְחַסֶּה׃
 + וְכֵן גַּלְתָּ וְנִבְּרָוּהוּ אֲנִי לְחַסֶּה
 לְיִלְלָה׃
 + חַסֶּה אֲכַחֲשֶׂה אֲנִי לְמֹסֶד לְחַסֶּה וְנִבְּרָוּהוּ

חַסֶּה אֲנִי כִמְוֶה לְמֹסֶד אֲדַבֵּר לְךָ׃
 + אֲנִי לְמֹסֶד אֲכַחֲשֶׂה אֲנִי
 אֲנִי לְךָ וְכִמְוֶה לְלִבִּי מִגַּם וְנִבְּרָוּהוּ
 אֲדַבֵּר לְךָ אֲדַבֵּר לְךָ׃
 + אֲנִי לְמֹסֶד אֲכַחֲשֶׂה אֲנִי לְמֹסֶד
 לְחַסֶּה אֲכַחֲשֶׂה אֲנִי לְחַסֶּה וְנִבְּרָוּהוּ
 אֲכַחֲשֶׂה אֲנִי לְחַסֶּה׃

είπον **36+** τότε έρχεται μετ' αυτών ο Ιησούς εις
 spoke. Then comes with them Jesus] unto
 χωρίον λεγόμενον Γεθσημανή και λέγει τοις
 a place being called, Gethsemane. And he says to the
 μαθηταίς καθίσατε αυτού έως ου απελθών
 disciples, Sit here! until of which [time] going forth
 προσεύξωμαι εκεί **37+** και παραλαβών τον Πέτρον και
 I should pray there And taking with him Peter and
 τους δύο υιούς Ζεβεδάιου ήρξατο λυπείσθαι και
 the two sons of Zebedee, he began to fret and
 αδημονείν **38+** τότε λέγει αυτοίς περίλυπός εστιν
 be anxious. Then he says to them, is dejected
 η ψυχή μου έως θανάτου μείνατε ώδε και γρηγορείτε
 My soul] unto death; remain here and be vigilant
 μετ' εμού **39+** και προελθών μικρόν έπεσεν επί
 with me! And having gone forth a little, he fell upon
 πρόσωπον αυτού προσευχόμενος και λέγων πάτερ μου
 his face, praying, and saying, O my father,
 ει δυνατόν εστι παρελθέτω απ' εμού
 if it is possible, let [pass from me
 το ποτήριον τούτο πλην ουχ ως εγώ θέλω αλλ' ως
 this cup]! except not as I want, but as
 συ **40+** και έρχεται προς τους μαθητάς και ευρίσκει
 you. And he comes to the disciples, and he finds
 αυτούς καθεύδοντας και λέγει τω Πέτρω ούτως
 them sleeping. And he says [to] Peter, So

+ אַחֲרֵי־כֵן בָּא אֲתָם יִשׁוּעַ אֶל־הַצֵּדֶר
 הַנִּקְרָא בְּתִשְׁמֹנֵי וַיֹּאמֶר אֶל־הַתְּלָמִידִים שְׁבוּ
 לְכֶם פֹּה עַד־אֲשֶׁר אֶלְדָּ שְׁמָה וְהַתְּפַלְּלֹתַי:
 + וַיִּקַּח אֹתוֹ אֶת־פְּטָרוֹס וְאֶת־שֵׁנִי
 בְּנֵי זְבֵדִי וַיִּחַל לְהַעֲצֹב וּלְמוֹג:
 + וַיֹּאמֶר לָהֶם נַפְשֵׁי מְרָה־לִּי
 עַד־מּוֹת עִמָּדוֹי פֹּה וְשִׁקְדוֹי עִמָּי:

+ וַיִּלֶךְ מֵעַט מֵאֲתָם וַיִּפֹּל עַל־פְּנָיו
 וַיִּתְפַּלֵּל לֵאמֹר אָבִי אִם־יִוְכַל לְהִיּוֹת
 תֵּעָבְרֵנָא מֵעָלַי הַכּוֹס הַזֹּאת אֶךְ
 לֹא כְרָצוֹנִי כִּי אִם־כְּרָצוֹנְךָ:
 + וַיָּבֵא אֶל־הַתְּלָמִידִים וַיִּמָּצְאֵם
 יִשְׁנִים וַיֹּאמֶר אֶל־פְּטָרוֹס הִנֵּה לֹא־הָיָה
 בִּיכְלִתְכֶם לְשִׁקֵּד עִמִּי שָׁעָה אַחַת:

+ וַיֵּלֶךְ יֵשׁוּעַ מֵאֲתָם וַיִּפֹּל עַל־פְּנָיו
 וַיִּתְפַּלֵּל לֵאמֹר אָבִי אִם־יִוְכַל לְהִיּוֹת
 תֵּעָבְרֵנָא מֵעָלַי הַכּוֹס הַזֹּאת אֶךְ
 לֹא כְרָצוֹנִי כִּי אִם־כְּרָצוֹנְךָ:
 + וַיָּבֵא אֶל־הַתְּלָמִידִים וַיִּמָּצְאֵם
 יִשְׁנִים וַיֹּאמֶר אֶל־פְּטָרוֹס הִנֵּה לֹא־הָיָה
 בִּיכְלִתְכֶם לְשִׁקֵּד עִמִּי שָׁעָה אַחַת:

+ וַיֵּלֶךְ יֵשׁוּעַ מֵאֲתָם וַיִּפֹּל עַל־פְּנָיו
 וַיִּתְפַּלֵּל לֵאמֹר אָבִי אִם־יִוְכַל לְהִיּוֹת
 תֵּעָבְרֵנָא מֵעָלַי הַכּוֹס הַזֹּאת אֶךְ
 לֹא כְרָצוֹנִי כִּי אִם־כְּרָצוֹנְךָ:
 + וַיָּבֵא אֶל־הַתְּלָמִידִים וַיִּמָּצְאֵם
 יִשְׁנִים וַיֹּאמֶר אֶל־פְּטָרוֹס הִנֵּה לֹא־הָיָה
 בִּיכְלִתְכֶם לְשִׁקֵּד עִמִּי שָׁעָה אַחַת:

ουκ ισχύσατε μίαν ὥραν γρηγορήσαι μετ' εμοῦ 41 +
 were you not able one hour to be vigilant] with me?

γρηγορεῖτε και προσεύχεσθε ἵνα μη εισέλθητε εις
 Be vigilant and pray! that you should not enter into

πειρασμόν το μεν πνεύμα πρόθυμον η δε σαρξ
 [the] test. For the spirit [is] eager, but the flesh

ασθενής 42+ πάλιν εκ δευτέρου απελθών προσήυξατο
 weak. Again a second [time] , having gone forth he prayed,

λέγων πάτερ μου ει ου δύναται τούτο το ποτήριον
 saying, O my father, if it is not possible for this cup

παρελθῆν απ' εμού εάν μη αυτό πῖω γενηθήτω
 to pass from me, except that I drink it, let [take place

το θέλημά σου 43+ και ελθών ευρίσκει αυτούς πάλιν
 your will]! And having come he finds them again

καθεύδοντας ήσαν γαρ αυτών οι οφθαλμοί
 sleeping; were for their eyes]

βεβαρημένοι 44+ και αφείς αυτούς απελθών πάλιν
 weighed down. And allowing them, going forth again

προσήυξατο εκ τρίτου τον αυτόν λόγον ειπών 45 +
 he prayed a third [time] , the same word having said,

τότε έρχεται προς τους μαθητάς αυτου και λέγει
 Then he comes to his disciples, and he says

αυτοίς καθεύδετε το λοιπόν και αναπαύεσθε ιδού
 to them, Sleep the remaining, and rest! Behold,

ήγγικεν η ώρα και ο υίός του ανθρώπου
 approaches the hour], and the son of man

παραδίδοται εις χείρας αμαρτωλών 46+ εγειρεσθε
 is delivered up into [the] hands of sinners. Arise!

שְׁקִדוּ וְהִתְפַּלְלוּ פֶּן-תִּבְאֹו לְיָדַי +
 נִסְיוֹן הֵן הָרוּחַ תִּכְפֹּץ וְהַבֶּשֶׂר רַפָּה :
 וַיִּוְסֶף לְלַכְּתָּ-לוֹ שֵׁנִית וַיִּתְפַּלֵּל לֵאמֹר
 אָבִי אִם-לֹא תוּכַל הַכּוֹס הַזֹּאת לָעֵבֶר מֵעָלַי
 בְּלִתי אִם אֲשַׁתָּה אֵתָה יְהִי כְרַצוֹנְךָ :
 וַיָּבֹא וַיִּמְצָאם גַּם בֹּפְעִים הַזֹּאת יִשְׁנִים כִּי
 עֵינֵיהֶם כְּבִדוֹת :

+ וַיִּנְיחֶם וַיִּוְסֶף לְלַכְּתָּ וַיִּתְפַּלֵּל שְׁלִישִׁית +
 בְּאָמְרוֹ עוֹד-הַפֶּעַם כְּדַבֵּר הַזֶּה :
 + וַיָּבֹא אֶל-הַתְּלָמִידִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 נִוְמוּ עוֹד וְנִוְחוּ הַנְּהַ תִּשְׁעָה קְרוֹבָה
 וּבֶן-הָאָדָם נִמְסָר בְּיַדֵי חַטָּאִים :
 + קִוְמוּ וְנִלְכְּתָה הַנְּהַ הַמְסָר אוֹתִי הַלְךָ
 וְקָרֵב :

+ אֲבִי אִם-לֹא תוּכַל הַכּוֹס הַזֹּאת לָעֵבֶר מֵעָלַי
 בְּלִתי אִם אֲשַׁתָּה אֵתָה יְהִי כְרַצוֹנְךָ :
 + וַיָּבֹא וַיִּמְצָאם גַּם בֹּפְעִים הַזֹּאת יִשְׁנִים כִּי
 עֵינֵיהֶם כְּבִדוֹת :

+ אֲבִי אִם-לֹא תוּכַל הַכּוֹס הַזֹּאת לָעֵבֶר מֵעָלַי
 בְּלִתי אִם אֲשַׁתָּה אֵתָה יְהִי כְרַצוֹנְךָ :
 + וַיָּבֹא וַיִּמְצָאם גַּם בֹּפְעִים הַזֹּאת יִשְׁנִים כִּי
 עֵינֵיהֶם כְּבִדוֹת :

ἄγωμεν ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με 47+ και ἐτι
 we lead on. Behold, approaches the one delivering me up]. And yet while
 αὐτοῦ λαλούντος ἰδοὺ Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα ἦλθε
 he was speaking, behold, Judas one of the twelve came,
 και μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν και
 and with him multitude a great] with swords and
 ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων και πρεσβυτέρων τοῦ
 wood [spears], from the chief priests and elders of the
 λαοῦ 48+ ὁ δε παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς
 people. And the one delivering him up gave to them
 σημεῖον λέγων ὃν ἀν φιλήσω αὐτός ἐστι κρατήσατε
 a sign, saying, Whom ever I should kiss, it is he; seize
 αὐτὸν 49+ και εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπε
 him! And immediately having come forward [to] Jesus, he said,
 χαίρε ραββί και κατεφίλησεν αὐτὸν 50+ ὁ δε Ἰησοῦς
 Hail, rabbi! And he kissed him. And Jesus
 εἶπεν αὐτῷ εταίρε ἐφ' ὧ πάρει τότε
 said to him, Companion, for what reason are you at hand? Then
 προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν και
 having come forward, they put hands upon Jesus, and
 ἐκράτησαν αὐτὸν 51+ και ἰδοὺ εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ
 seized him. And behold, one of the ones with Jesus
 ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ
 stretched out the hand, [and] drew up his sword,
 και πατάξας τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν
 and striking the servant of the chief priest, he removed
 αὐτοῦ τὸ ὠτίον 52+ τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
 his ear. Then says to him Jesus],

עֹדְנֵנוּ מִדְּבַר וְהִנֵּה יְהוֹדָה אֶחָד +
 מִשְׁנַיִם הָעֹשֶׂר בָּא וְעָמוּ הַמּוֹן רַב בְּחֻרְבוֹת
 וּבְמִקְלוֹת מֵאֵת רֹאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְזָקְנֵי הָעָם :
 וְהִמְסֹר אֹתוֹ נָתַן לָהֶם אוֹת לֵאמֹר
 הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶשְׁקֶהוּ זֶה הוּא תִפְשׁוּהוּ :
 וּמִיָּד נָגַשׁ אֶל-יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר שְׁלוֹם לָךְ
 רַבִּי וַיִּנְשֹׁק-לוֹ :

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ רַעִי עַל-מָה בָאתָ
 וַיִּגְשׁוּ וַיִּשְׁלְחוּ אֶת-יְדֵיהֶם בְּיֵשׁוּעַ וַיִּתְּפְשׁוּ
 אֹתוֹ :
 + וְהִנֵּה אֶחָד מִן-הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
 עִם-יֵשׁוּעַ שָׁלַח יָדוֹ וַיִּשְׁלֶף חֶרֶב וַיַּךְ
 אֶת-עַבְדֵּי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּקְצֹץ אֶת-אָזְנוֹ :
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ הֲשֵׁב אֶת-חֶרְבְּךָ

+ אֲנִי אֶפְשֶׁה לְךָ כַּמְּסֹר אֹתוֹ
 יוֹ כֵּן אֵי אֶחָד מִן-הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
 עִם-יֵשׁוּעַ שָׁלַח יָדוֹ וַיִּשְׁלֶף חֶרֶב
 וַיַּךְ אֶת-עַבְדֵּי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּקְצֹץ
 אֶת-אָזְנוֹ :
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ הֲשֵׁב אֶת-חֶרְבְּךָ

אֲנִי אֶפְשֶׁה לְךָ כַּמְּסֹר אֹתוֹ :
 + אֲנִי אֶפְשֶׁה לְךָ כַּמְּסֹר אֹתוֹ :
 + אֲנִי אֶפְשֶׁה לְךָ כַּמְּסֹר אֹתוֹ :
 + אֲנִי אֶפְשֶׁה לְךָ כַּמְּסֹר אֹתוֹ :
 + אֲנִי אֶפְשֶׁה לְךָ כַּמְּסֹר אֹתוֹ :
 + אֲנִי אֶפְשֶׁה לְךָ כַּמְּסֹר אֹתוֹ :

ἀπόστρεψόν σου την μάχαιραν εις τον τόπον αυτής

Return your sword unto its place!

πάντες γαρ οι λαβόντες μάχαιραν εν μαχαίρα

for all the ones taking [the] sword by a sword

αποθανούνται 53+ η δοκείς ότι ου δύναμαι άρτι

shall die]. Or do you think that I am not able just now

παρακαλέσαι τον πατέρα μου και παραστήσει μοι

to call for the aid of my father, and he will stand by me

πλείους η δώδεκα λεγεώνας αγγέλων 54+ πως ουν

more than twelve legions of angels? How then

πληρωθώσιν αι γραφαί ότι ούτως δει γενέσθαι 55+

should [be fulfilled the scriptures], that thus it must take place?

εν εκείνη τη ώρα είπεν ο Ιησούς τοις όχλοις ως επί

In that hour Jesus said to the multitudes, As against

ληστήν εξήλθετε μετά μαχαιρών και ξύλων

a robber do you come forth with swords and wood [spears]

συλλαβείν με καθ' ημέραν προς υμάς εκαθέζομην

to seize me? Daily with you I sat

διδάσκων εν τω ιερώ και ουκ εκρατήσατέ με 56+

teaching in the temple, and you did not seize me.

τούτο δε όλον γέγονεν ίνα πληρωθώσιν αι γραφαί

But this entire [thing] has happened, that should be fulfilled the scriptures

των προφητών τότε οι μαθηταί πάντες αφέντες

of the prophets]. Then the disciples all] leaving

αυτόν έφυγον 57+ οι δε κρατήσαντες τον Ιησούν

him, fled. And the ones seizing Jesus

אַל-תַּעֲרֶהָ כִּי כָל-אֶחָזִי חָרַב בַּחֶרֶב יֵאָבְדוּ:

+ הַתְּאֹמֵר בְּלִבְךָ כִּי לֹא יִכְלֹתִי

לְשָׂאֵל עִתָּהּ מֵאֵת אָבִי וַיִּצְוֶה-לִּי יוֹתֵר

מִשְׁנָיִם עֶשֶׂר לְגִיּוֹנוֹת שֶׁל-מַלְאָכִים:

+ וְאֵיכָכָה אֶפְּוֵא יִמְלְאוּ הַכְּתוּבִים כִּי-כֵן

הָיָה תְהִיָּה:

+ בְּשָׁעָה הַזֹּאת אָמַר יֵשׁוּעַ אֶל-הַמּוֹנֵן

הָעַם כְּבָצֵאת עַל-פְּרִיץ יִצְאָתֶם בַּחֶרֶבֹּת

וּבְמִקְלֹת לְתַפְשֵׁנִי וְאַנִּי הָיִיתִי יֹשֵׁב וּמִלְמֹד

בְּמִקְדָּשׁ יוֹם וְלֹא הִחַזְקְתֶם בִּי:

+ וְכָל-זֹאת הָיְתָה לְמִלְאֵת כְּתָבֵי הַנְּבִיאִים

אֲזַ עֲזוּבוּהוּ הַתַּלְמִידִים כּוֹלֵם וַיְנַוְסוּ:

+ וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר תַּפְּשׁוּ אֶת-יֵשׁוּעַ

הַזֶּה לִיכוּתוֹ אֶל-קִנְיָא הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר

נִקְהָלוּ בְּבֵיתוֹ הַסּוֹפְרִים וְהַזִּקְנִים:

וַיִּשְׁפָּט אֶל-הַכֹּהֵן חֲלָמָה לֵּאמֹר לֵבִי מֵלֵב

וַיִּשְׁפָּט חֲלָמָה לֵּאמֹר חֲסִידֵי אֱלֹהִים:

+ אֲנִי שֹׂבֵעַ אֶת-לֶחְמִי וְלֹא שֹׂבֵעַ אֶת-

לֶחְמֵי אֱלֹהִים וְהַיְתָה לִּי חֲסִידֵי אֱלֹהִים:

+ אֲבִיךָ מִחַל נִשְׁחָלֵךְ גִּלְגָּלְךָ וְהָיָה לְךָ

וְהָיָה לְךָ:

+ כִּי, שָׂחָדָה אֶת-נַפְשִׁי לְחֵטְא אֲבִי

וְהָיָה לְנַפְשִׁי נִשְׁחָלָה כִּשְׁפָטִי אֶת-חֲסִידֵי

אֱלֹהִים וְהָיָה לְךָ חֲסִידֵי אֱלֹהִים:

וְהָיָה לְךָ חֲסִידֵי אֱלֹהִים וְהָיָה לְךָ חֲסִידֵי

אֱלֹהִים וְהָיָה לְךָ חֲסִידֵי אֱלֹהִים:

+ אֲבִיךָ מִחַל נִשְׁחָלָה לְעֵצֶיךָ אֶת-חֲסִידֵי

אֱלֹהִים וְהָיָה לְךָ חֲסִידֵי אֱלֹהִים:

וְהָיָה לְךָ חֲסִידֵי אֱלֹהִים:

ἀπήγαγον προς Καϊάφαν τον αρχιερέα όπου οι
 took [him] away to Caiaphas the chief priest, where the
 γραμματεῖς και οι πρεσβύτεροι συνήχθησαν 58+ ο δε
 scribes and the elders were gathered together. And
 Πέτρος ηκολούθει αὐτῷ ἀπό μακρόθεν ἕως της
 Peter followed him from far off, unto the
 αυλῆς του αρχιερέως και εισελθὼν ἔσω ἐκάθητο
 courtyard of the chief priest. And entering inside he sat down
 μετὰ των υπηρετῶν ιδεῖν το τέλος 59+ οι δε
 with the officers to see the conclusion. And the
 αρχιερεῖς και οι πρεσβύτεροι και το συνέδριον ὅλον
 chief priests, and the elders, and the sanhedrin entire]
 ἐζήτησαν ψευδομαρτυρίαν κατά του Ἰησοῦ ὅπως
 sought false witness against Jesus, so that
 θανατώσωσιν αὐτόν 60+ και ουχ εὔρον και
 they should kill him; and they did not find [reason]; and
 πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων ουχ εὔρον
 many false witnesses having come forward did not find [reason].
 ὕστερον δε προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες 61+
 But afterwards having come forward two false witnesses],
 εἶπον οὗτος ἔφη δύναμαι καταλύσαι τον ναόν
 they said, This one said, I am able to destroy the temple
 του θεοῦ και διά τριῶν ημερῶν οικοδομήσαι αὐτόν
 of God, and in three days to rebuild it.
 62+ και ἀναστὰς ο αρχιερεύς εἶπεν αὐτῷ ουδέν
 And having risen up, the chief priest said to him, Nothing
 ἀποκρίνη τι οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν 63+ ο δε
 you answer? What these you do bear witness against]? But

+ וּבְאַחֲרֹנָה נִגְשׂוּ שְׁנֵי עֲדֵי שִׁקְרָה וַיֹּאמְרוּ
 + זֶה אָמַר יֵשׁ לְאֵל יְדֵי לְהָרֵס אֶת־הַיְכָל
 הָאֵלֶּהִים וְלִבְנוֹתוֹ בְּשֵׁלֶשֶׁת יָמִים׃
 + וַיִּקְּם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו הֲלֹא תַעֲנֶה דָבָר מִה־זֶּה
 יַעֲדִיבוּ בְךָ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה׃
 + וַיִּשׁוּעַ הַחֲרִישׁ וַיַּעַן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיֹּאמֶר

+ וּפְטָרוֹס הַלֵּךְ אַחֲרָיו מִרְחוֹק
 עַד לְחֻצֵּר הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיָּבֵא
 בְּנִימָה וַיֵּשֶׁב אֵצֶל הַמְּשַׁרְתִּים
 לְרֵאוֹת מִה־יִּהְיֶה אַחֲרֵית הַדָּבָר׃
 + וְרֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים
 וְכָל־הַסֵּנְהֶדְרִין בִּקְשׂוּ עֲדוֹת שִׁקְרָה
 בַּיְשׁוּעַ לְהַמִּיתוֹ וְלֹא מָצְאוּ׃
 + וְאַחֲרָיו אָמַר יֵשׁ לְאֵל יְדֵי לְהָרֵס אֶת־הַיְכָל
 הָאֵלֶּהִים וְלִבְנוֹתוֹ בְּשֵׁלֶשֶׁת יָמִים׃
 + וַיִּקְּם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו הֲלֹא תַעֲנֶה דָבָר מִה־זֶּה
 יַעֲדִיבוּ בְךָ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה׃
 + וַיִּשׁוּעַ הַחֲרִישׁ וַיַּעַן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיֹּאמֶר

Ἰησοῦς ἐσιώπα και ἀποκριθείς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν
 Jesus kept silent. And responding the chief priest said
 αὐτῷ ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζώντος ἵνα
 to him, I adjure you according to the God living], that
 ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
 to us you should say if you are the Christ, the son of God.

64+ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς σὺ εἶπας πλην λέγω ὑμῖν
 says to him Jesus], You said [it]. Furthermore I say to you,
 ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον
 From now you shall see the son of man sitting down
 ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως και ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν
 at [the] right [hand] of the power, and coming upon the

νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ 65+ τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε
 clouds of the heaven. Then the chief priest tore
 τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων ὅτι ἐβλασφήμησε τι ἐτι
 his garments, saying that, He blasphemed; what still
 χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων ἴδε νυν ἠκούσατε
 need do we have] of witnesses? See! now you heard

τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ 66+ τι ὑμῖν δοκεῖ οἱ δε
 his blasphemy. What [do] you think? And they

ἀποκριθέντες εἶπον ἔνοχος θανάτου ἐστὶ 67+ τότε
 responding, said, liable of death He is]. Then
 ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ και ἐκολάφισαν
 they spat in his face; and buffeted

αὐτόν οἱ δε ἐρράπισαν 68+ λέγοντες προφήτευσον ἡμῖν
 him, and some slapped, saying, Prophecy to us,

עֲדִים הֲלֹא עָתָה שָׁמַעְתֶּם אֶת־גְּדֻפּוֹ ;
 + מִהֲדַעְתְּכֶם וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ־מִוֹת
 הוּא ;
 + וַיִּרְקוּ בְּכַנְיֹו וַיִּכּוּהוּ בְּאַגְרוֹף
 וַאֲחֵרִים הִכּוּהוּ עַל־הַלְּחִי ;
 + וַיֹּאמְרוּ הִנֵּבֵא לָנוּ תְּמָשִׁיחַ מִי הוּא הַמְּכַח
 אוֹתָךְ ;
 לוֹ מִשְׁבִּיעַךְ אֲנִי בְּאֱלֹהִים חַיִּים שְׂתֹאמַר
 לָנוּ אִם־אָתָּה תְּמָשִׁיחַ בְּן־הָאֱלֹהִים ;
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ אָתָּה אָמַרְתָּ וְאֲנִי
 אֹמֵר לָכֶם מֵעַתָּה תֵּרְאוּ אֶת־בְּן־הָאָדָם יֹשֵׁב
 לְיְמִין הַקְּדוּשָׁה וְבָא עִם־עַנְיֵי הַשָּׁמַיִם ;
 + וַיִּקְרַע תְּכָתֵן הַגְּדוּל אֶת־בְּגָדָיו
 וַיֹּאמֶר מִגִּדְף הוּא וּמִה־לָּנוּ עוֹד לְבַקֵּשׁ

וְכִּי־חַטָּאת אֲנִי לֹא־מַעֲשֵׂה לָכֵן
 + וְכִי־בְּאֵלֹהֵי אֲבוֹתַי אֲנִי מְשָׁבַע
 אֲנִי אֵלֹהִים אֲנִי מְשָׁבַע בְּכֹחַ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי
 + אֲנִי לֹא־מַעֲשֵׂה לָכֵן אֲנִי אֵלֹהִים לָכֵן
 + וְכִי־גַם מֵעַתָּה תֵּרְאוּ אֶת־בְּן־הָאָדָם
 יֹשֵׁב לְיְמִין הַקְּדוּשָׁה וְבָא עִם־עַנְיֵי הַשָּׁמַיִם ;
 + וְכִי־אֲנִי אֵלֹהִים אֲנִי מְשָׁבַע בְּכֹחַ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי
 אֲנִי לֹא־מַעֲשֵׂה לָכֵן אֲנִי אֵלֹהִים לָכֵן
 + וְכִי־גַם מֵעַתָּה תֵּרְאוּ אֶת־בְּן־הָאָדָם
 יֹשֵׁב לְיְמִין הַקְּדוּשָׁה וְבָא עִם־עַנְיֵי הַשָּׁמַיִם ;
 + וְכִי־אֲנִי אֵלֹהִים אֲנִי מְשָׁבַע בְּכֹחַ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי
 אֲנִי לֹא־מַעֲשֵׂה לָכֵן אֲנִי אֵלֹהִים לָכֵן
 + וְכִי־גַם מֵעַתָּה תֵּרְאוּ אֶת־בְּן־הָאָדָם
 יֹשֵׁב לְיְמִין הַקְּדוּשָׁה וְבָא עִם־עַנְיֵי הַשָּׁמַיִם ;

εμνήσθη ο Πέτρος του ρήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος
 Peter remembered the saying of Jesus, having said
 αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρις ἀπαρνήσῃ
 to him that, Before a rooster calls out, three times you shall totally reject
 με καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἐκλαυσε πικρῶς
 me. And having gone forth outside he wept bitterly.

27 כז

1+ πρωΐας δε γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ
 And the morning having become, council took all the
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ
 chief priests], and the elders of the people against
 τοῦ Ἰησοῦ ὥστε θανατώσαι αὐτόν 2+ καὶ δήσαντες
 Jesus, so as to put him to death. And having bound
 αὐτόν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν αὐτόν Ποντίῳ
 him, they took and delivered him up to Pontius
 Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι 3+ τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ
 Pilate, to the governor. Then beholding Judas the one
 παραδιδούς αὐτόν ὅτι κατεκρίθη μεταμεληθεὶς
 delivering him up], that he was condemned, changed his mind
 ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερέυσι καὶ
 [so as] to return the thirty silver [pieces] to the chief priests and
 τοῖς πρεσβυτέροις 4+ λέγων ἡμάρτον παραδούς αἷμα
 to the elders, saying, I sinned, having delivered up blood
 ἀθῶον οἱ δε εἶπον τι πρὸς ἡμᾶς συ ὄψει 5+
 innocent]. But they said, What [is that] to us? You shall see [to that].
 καὶ ρίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ ἀνεχώρησε καὶ
 And having tossed the silver [pieces] in the temple, he withdrew. And

אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו לֵאמֹר בְּטָרִם
 יִקְרָא הַתְּרַנְנָוּל תִּכְחַשׁ בִּי שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים וַיֵּצֵא הַחוּצָה וַיִּמְרַר בְּבִכּוֹ:
 +
 וַיְהִי לְפָנֹת הַבְּקָר וַיִּוָּעְצוּ כָּל־רְאִשֵׁי
 הַכֹּהֲנִים וּזְקֵנֵי הָעָם עַל־יְשׁוּעַ לְהַמִּיתוֹ:
 +
 וַיֹּאסְרוּ אֹתוֹ וַיּוֹלִיכּוּהוּ מִשֵּׁם וַיִּמְסְרוּהוּ

אֶל־פּוֹנְטִיּוֹס פִּילָטוֹס הַהַגְמוֹן:
 + וַיִּרְא יְהוּדָה הַמָּסֵר אוֹתוֹ כִּי
 הִרְשִׁיעוּהוּ וַיִּנְחֵם וַיָּשָׁב אֶת־שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף
 אֶל־רְאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַזְקֵנִים לֵאמֹר:
 + וַיִּשְׁלַךְ אֶת־הַכֶּסֶף אֶל־הַתֵּיכֵל וַיִּפֹּן וַיֵּלֶךְ
 וַיִּתְחַנֵּק:

לִמְוֹסָם וַיִּמְסְרוּ אֹתוֹ לְפִילָטוֹס הַהַגְמוֹן:
 +
 וַיִּרְא יְהוּדָה הַמָּסֵר אוֹתוֹ כִּי
 הִרְשִׁיעוּהוּ וַיִּנְחֵם וַיָּשָׁב אֶת־שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף
 אֶל־רְאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַזְקֵנִים לֵאמֹר:
 + וַיִּשְׁלַךְ אֶת־הַכֶּסֶף אֶל־הַתֵּיכֵל וַיִּפֹּן וַיֵּלֶךְ
 וַיִּתְחַנֵּק:

+ וַיִּמְסְרוּ אֹתוֹ לְפִילָטוֹס הַהַגְמוֹן:
 + וַיִּרְא יְהוּדָה הַמָּסֵר אוֹתוֹ כִּי
 הִרְשִׁיעוּהוּ וַיִּנְחֵם וַיָּשָׁב אֶת־שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף
 אֶל־רְאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַזְקֵנִים לֵאמֹר:
 + וַיִּשְׁלַךְ אֶת־הַכֶּסֶף אֶל־הַתֵּיכֵל וַיִּפֹּן וַיֵּלֶךְ
 וַיִּתְחַנֵּק:

+ וַיִּמְסְרוּ אֹתוֹ לְפִילָטוֹס הַהַגְמוֹן:
 + וַיִּרְא יְהוּדָה הַמָּסֵר אוֹתוֹ כִּי
 הִרְשִׁיעוּהוּ וַיִּנְחֵם וַיָּשָׁב אֶת־שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף
 אֶל־רְאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַזְקֵנִים לֵאמֹר:
 + וַיִּשְׁלַךְ אֶת־הַכֶּסֶף אֶל־הַתֵּיכֵל וַיִּפֹּן וַיֵּלֶךְ
 וַיִּתְחַנֵּק:

ἀπελθὼν ἀπήγγατο 6+ οἱ δε ἀρχιερεῖς λαβόντες τα
 having gone forth he hung himself. But the chief priests having taken the
 ἀργύρια εἶπον οὐκ ἐξεστι βαλεῖν αὐτά εἰς τον
 silver pieces, said, It is not allowed to throw them into the
 κορβανάν ἐπεὶ τιμὴ αἱματός ἐστι 7+ συμβούλιον δε
 offering when [[the] value for blood it is]. council And
 λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τον αγρόν του
 taking], they bought with them the field of the
 κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις 8+ διό ἐκλήθη
 potter for a burial [ground] for strangers. Therefore is called
 ο αγρός ἐκεῖνος αγρός αἱματος ἕως της σήμερον 9+
 that field], Field of blood, until today.
 τότε ἐπληρώθη το ρηθέν διὰ Ἰερεμίου του
 Then was fulfilled the [thing] having been spoken through Jeremiah the
 προφήτου λέγοντος και ἔλαβον τα τριάκοντα
 prophet, saying, And I took the thirty
 ἀργύρια την τιμὴν του τετιμημένου ον
 silver [pieces], the value of the one being valued, the one who
 ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ 10+ και ἔδωκαν αὐτά
 was valued by [the] sons of Israel. And they gave them
 εἰς τον αγρόν του κεραμέως καθά συνέταξέ μοι
 for the field of the potter as gave orders to me
 κύριος 11+ ο δε Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν του
 [the] Lord]. And Jesus stood before the
 ἡγεμόνος και ἐπηρώτησεν αὐτόν ο ἡγεμών λέγων
 governor. And asked him the governor], saying,

+ וַיִּקְחוּ רֵאשִׁי הַכֹּהֲנִים אֶת־הַכֶּסֶף
 וַיֹּאמְרוּ לֹא־נִכּוֹן לָנוּ לְתַתּוֹ אֶל־אֲרוֹן
 הַקֹּדֶשׁ כִּי־מַחִיר דְּמַיִם הוּא׃
 + וַיִּזְעֻזּוּ וַיִּקְנוּ־בּוֹ אֶת־שָׂדֶה הַיּוֹצֵר
 לְקְבוּרַת הַגֵּרִים׃
 + עַל־כֵּן יִקְרָא לְשָׂדֶה הַהוּא שָׂדֶה הַדָּם
 עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
 + אַז נִתְמַלֵּא מִה־שְׂנֵאמַר בְּיַד יְרֵמְיָהוּ
 הַנְּבִיא וַיִּקְחוּ שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף אֶדָר
 הַיִּקְר אֲשֶׁר יִקָּר מֵעַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
 + וַיִּתְּנוּ אֹתָם אֶל־שָׂדֶה הַיּוֹצֵר כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 יְהוָה אוֹתִי׃
 + וַיִּשׁוּעַ הָעַמֵּד לִפְנֵי הַהִגְמוֹן וַיִּשְׁאַלְהוּ
 הַהִגְמוֹן לֵאמֹר הַאֲתָה הוּא מְלִךְ
 הַיְהוּדִים וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ אֲתָה אָמַרְתָּ׃

+ וַיִּבֶר גְּמוֹלָה וְיָהּ עֲמַלְמֹה, לְחֻשְׁבֵּי
 אֲרָחֵס לֵא עֲלֵיךְ וְיִזְחַעְמֹה, גְּמֵה
 מֵאִזְכָּר חֲלָל וְחֵלֶס, וְיָהּ מֹה׃
 + וְנִשְׁחַח חֲלָל אֲרָחֵס גְּמֵה אֲרָחֵס
 וְיָהּ לְחֵסֶה מֵחֵסֶה אֲרָחֵס וְיָהּ חֻשְׁבֵּי׃
 + וְחֵלֶס מֹה אֲרָחֵס, אֲרָחֵס אֲרָחֵס מֹה
 מֵאִזְכָּר וְיָהּ חֵסֶה חֵסֶה לְחֵסֶה׃
 + וְיָהּ אֲרָחֵס, חֵסֶה וְיָהּ אֲרָחֵס חֵסֶה
 וְיָהּ אֲרָחֵס חֵסֶה לְחֵסֶה אֲרָחֵס׃

συ ει ο βασιλεύς των Ιουδαίων ο δε Ιησούς ἔφη
Are you the king of the Jews? And Jesus said

αυτώ συ λέγεις 12+ και εν τω κατηγορείσθαι αυτόν
to him, You say [it] . And in the charging him

υπό των αρχιερέων και των πρεσβυτέρων ουδέν
by the chief priests and the elders, nothing

απεκρίνατο 13+ τότε λέγει αυτώ ο Πιλάτος ουκ
he answered]. Then says to him Pilate], Do you not

ακούεις πόσα σου καταμαρτυρούσιν 14+ και ουκ
hear how much they witness against you? And he did not

απεκρίθη αυτώ προς ουδέ εν ρήμα ώστε θαυμάζειν
answer to him to not even one word; so that marveled

τον ηγεμόνα λίαν 15+ κατά δε εορτήν ειώθει ο
the governor] exceedingly. And according to [the] holiday was accustomed the

ηγεμών απολύειν ένα τω όχλω δέσμιον ον ήθελον
governor] to release one to the multitude prisoner], whom they wanted.

16+ είχαν δε τότε δέσμιον επίσημον λεγόμενον
And they had then prisoner a notorious] being called

Βαραββάν 17+ συνηγμένων ουν αυτών είπεν αυτοίς
Barabbas. being gathered together then Of their], said to them

ο Πιλάτος τίνα θέλετε απολύσω υμίν Βαραββάν η
Pilate], Whom do you want I release to you? Barabbas or

Ιησούν τον λεγόμενον Χριστόν 18+ ήδει γαρ ότι
Jesus, the one being called, Christ. For he knew that

וְרֵאשִׁי הַכֹּהֲנִים וְהַיִּזְקָנִים דִּבְרוּ + וּבָעִת הַהִיא הָיָה לָהֶם אֲסִיר מְפֹרָס +
עָלָיו שְׂטַנְתָּם וְהוּא לֹא־עֲנָה דָבָר : וְשָׁמוּ בַר־אֲבָא :
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו פִּילָטוֹס הַאִינְךָ + וַיְהִי כַאֲשֶׁר נִקְהְלוּ וַיֹּאמֶר
שָׁמַע כְּמָה הֵם מְעִידִים בְּךָ : אֲלֵיהֶם פִּילָטוֹס אֶת־מִי תִרְצוּ
+ וְלֹא עָנְתוּ אַךְ־דָּבָר אֶחָד וַיִּתְּמָה הַהֲגִמּוֹן שְׂאֵתִיר לָכֶם אֶת בַּר־אֲבָא אוֹ
עַד־מָאד : אֶת־יִשׁוּעַ הַנִּקְרָא בְּשֵׁם־מְשִׁיחַ : כִּי יָדַע אֲשֶׁר מִקְנֵאתָם בּוֹ הִסְגְּרוּהוּ :
וְהַהֲגִמּוֹן הָיָה מִתִּיר לָעַם בְּכָל־חַג +
אֲסִיר אֶחָד אֵת אֲשֶׁר יִחַפְּצוּ :

וְרֵאשִׁי הַכֹּהֲנִים וְהַיִּזְקָנִים דִּבְרוּ + וּבָעִת הַהִיא הָיָה לָהֶם אֲסִיר מְפֹרָס +
עָלָיו שְׂטַנְתָּם וְהוּא לֹא־עֲנָה דָבָר : וְשָׁמוּ בַר־אֲבָא :
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו פִּילָטוֹס הַאִינְךָ + וַיְהִי כַאֲשֶׁר נִקְהְלוּ וַיֹּאמֶר
שָׁמַע כְּמָה הֵם מְעִידִים בְּךָ : אֲלֵיהֶם פִּילָטוֹס אֶת־מִי תִרְצוּ
+ וְלֹא עָנְתוּ אַךְ־דָּבָר אֶחָד וַיִּתְּמָה הַהֲגִמּוֹן שְׂאֵתִיר לָכֶם אֶת בַּר־אֲבָא אוֹ
עַד־מָאד : אֶת־יִשׁוּעַ הַנִּקְרָא בְּשֵׁם־מְשִׁיחַ : כִּי יָדַע אֲשֶׁר מִקְנֵאתָם בּוֹ הִסְגְּרוּהוּ :
וְהַהֲגִמּוֹן הָיָה מִתִּיר לָעַם בְּכָל־חַג +
אֲסִיר אֶחָד אֵת אֲשֶׁר יִחַפְּצוּ :

διά φθόνον παρέδωκαν αὐτόν 19+ καθήμενου δε
 on account of envy they delivered him up. sitting down And
 αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν
 of his] upon the rostrum, sent to him
 ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα μηδὲν σοὶ καὶ
 his wife], saying, [Let there be] nothing [between] you and
 τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ πολλά γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ'

ὄναρ δι' αὐτόν 20+ οἱ δε ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 a dream concerning him. But the chief priests and the
 πρεσβύτεροι ἐπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται
 elders persuaded the multitudes that they should ask for

τον Βαραββάν τον δε Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν 21+
 Barabbas, And Jesus should perish.

ἀποκριθεὶς δε ὁ ηγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς τίνα θέλετε
 And responding the governor said to them, Who do you want
 ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν οἱ δε εἶπον Βαραββάν
 from the two I should release to you? And they said, Barabbas.

22+ λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος τι οὖν ποιήσω Ἰησοῦν
 says to them Pilate], What then shall I do with Jesus

τον λεγόμενον Χριστόν λέγουσιν αὐτῷ πάντες
 the one being called Christ? say to him all],

σταυρωθήτω 23+ ὁ δε ηγεμὼν ἔφη τι γὰρ κακόν
 Let [him] be crucified! And the governor said, For what evil

ἐποίησεν οἱ δε περισσῶς ἔκραζον λέγοντες
 did he do? And they extremely more cried out, saying,

את-מי משנייהם תרצו שאתיר
 לכם ויאמרו את בר-אבא:
 + ויאמר אליהם פילטוס ומה-אעשה
 לישוע הנקרא בשם-משיח ויענו כולם
 יצלב:
 + ויאמר ההגמון ומה-עשה רעה
 ויצעקו עוד ויאמרו יצלב:
 + ויהי בשבתו על-כפסא הדין
 ותשלח אליו אשתו לאמר אל-תהי
 ידך בצדיק הזה כי בעבורו
 הרבה עוניתי היום בחלום:
 + וראשי הכהנים והזקנים הסיתו
 את-הגמון העם לשאל להם את
 בר-אבא ולאבד את-ישוע:
 + ויען ההגמון ויאמר אליהם

למי ירצו אלהם ויאמרו להם מה
 ואישם ואלו ויהי אשם לחי-אבא:
 + אשם להם פילטוס ואלהם ואלהם
 מעשרה חנה רחמי להם חלום:
 + אשם להם ויהי בשבתו חלום
 ויאמר להם אשם להם ויאמר להם:
 חבו ואלו ויהי אשם ואלהם ואלהם
 + אשם להם ויהי אשם להם

σταυρωθήτω **24+** **ιδών** δε ο Πιλάτος **ότι** ουδέν
 Let [him] be crucified! seeing And Pilate] that in nothing
ωφελεί **αλλά** **μάλλον** **θόρυβος** **γίνεται** **λαβών** **ύδωρ**
 he derived benefit, but rather a tumult it became], having taken water,
απενίψατο **τας** **χείρας** **απέναντι** **του** **όχλου** **λέγων**
 he washed [his] hands before the multitude, saying,
αθώς **ειμι** **από** **του** **αίματος** **του** **δικαίου** **τούτου** **υμείς**
 I am innocent of the blood of this just one; you
όψεσθε **25+** **και** **αποκριθείς** **πας** **ο** **λαός** **είπε**
 shall see to it. And responding all the people said,
το **αίμα** **αυτού** **εφ'** **ημάς** **και** **επί** **τα** **τέκνα** **ημών** **26+**
 His blood [is] upon us and upon our children.
τότε **απέλυσεν** **αυτοίς** **τον** **Βαραββάν** **τον** **δε**
 Then he released to them Barabbas. And
Ιησούν **φραγελλώσας** **παρέδωκεν** **ίνα** **σταυρωθή** **27+**
 scourging Jesus, he delivered him up that he should be crucified.
τότε **οι** **στρατιώται** **του** **ηγεμόνος** **παραλαβόντες**
 Then the soldiers of the governor, having taken with [them]
τον **Ιησούν** **εις** **το** **πραιτώριον** **συνήγαγον** **επ'** **αυτόν**
 Jesus to the praetorium, gathered against him
όλην **την** **σπείραν** **28+** **και** **εκδύσαντες** **αυτόν**
 [the] entire cohort. And stripping him,
περιέθηκαν **αυτώ** **χλαμύδα** **κοκκίνην** **29+** **και** **πλέξαντες**
 they put on him military cloak a scarlet]. And having plaited

+ וַיְהִי כִּרְאוֹת פִּילָטוֹס כִּי לֹא-יִזְעִיל
 מֵאוֹמְרָה וְכִי רִבְתָּה עוֹד הַמְּהוֹמָה וַיִּקַּח
 מִיָּם וַיִּרְחֹץ אֶת-יָדָיו לְעֵינָיו הָעַם וַיֹּאמֶר
 נָקִי אֲנִי מִדָּם הַצַּדִּיק הַזֶּה אַתֶּם רְאוּ:
 + וַיַּעֲנוּ כָל-הָעָם וַיֹּאמְרוּ דָמוֹ עָלֵינוּ
 וְעַל-בָּנֵינוּ:
 + אַז הִתִּיר לָהֶם אֶת בֵּר-אֶבֶן וְאֵת יִשׁוּעַ
 הַכֹּהֵן בְּשׁוֹטִים וַיִּמָּסַר אוֹתוֹ לְהַצְלִיב:

+ וַיִּקְחוּ אֲנָשֵׁי הַצָּבָא אֲשֶׁר לְהַגְמוֹן
 אֶת-יִשׁוּעַ וַיְבִיאוּהוּ אֶל-בֵּית-הַמְּשֻׁפֵּט
 וַיֹּאסְפוּ עָלָיו אֶת כָּל-הַגְּדוּד:
 + וַיִּפְשְׁטוּ אוֹתוֹ אֶת-בְּגָדָיו וַיַּעֲטֻפוּהוּ מַעִיל
 שָׁנִי:
 + וַיִּשְׁרְגוּ קָצִים וַיַּעֲשׂוּ עֲטָרַת וַיִּשְׂמִימוּ
 עַל-רֹאשׁוֹ וְקָנָה בִּימֵינוּ וַיִּכְרְעוּ לְפָנָיו
 וַיִּתְלוּצְצוּ בוֹ לֵאמֹר שָׁלוֹם לָךְ מַלְאָךְ
 הַיְהוּדִים:

+ قَالَهُمْ فِي ذَلِكَ سَأَلْنَا لَكَ صَوْلًا لَمْ تَجِدْ
 لَكَ صَوْلًا وَكَانَ سَعْلًا كَمَا سَعَلَ رُكْبَانُ
 الرِّجَالِ، لَحْمٌ جَسَدًا كَمَا جَسَدُ حَمَلٍ، كَمَا
 كَانَ وَنَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ
 + وَكَانَ جَسَدًا كَمَا جَسَدُ حَمَلٍ كَمَا جَسَدُ
 حَمَلٍ: ٥
 + وَنَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ
 جَسَدًا كَمَا جَسَدُ حَمَلٍ كَمَا جَسَدُ حَمَلٍ: ٥

+ וְנַחֲשֵׁי הַצָּבָא אֲשֶׁר לְהַגְמוֹן
 לָקְחוּ אֶת-יִשׁוּעַ וַיְבִיאוּהוּ אֶל-בֵּית-הַמְּשֻׁפֵּט
 וַיֹּאסְפוּ עָלָיו אֶת כָּל-הַגְּדוּד:
 + וַיִּפְשְׁטוּ אוֹתוֹ אֶת-בְּגָדָיו וַיַּעֲטֻפוּהוּ מַעִיל
 שָׁנִי:
 + וַיִּשְׁרְגוּ קָצִים וַיַּעֲשׂוּ עֲטָרַת וַיִּשְׂמִימוּ
 עַל-רֹאשׁוֹ וַיִּתְלוּצְצוּ בוֹ לֵאמֹר שָׁלוֹם לָךְ מַלְאָךְ
 הַיְהוּדִים:

στέφανον ἐξ ακανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ
 a crown of thorns, they placed [it] upon
 την κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐπὶ την δεξιάν αὐτοῦ
 his head, and a reed in his right hand.
 καὶ γονυπετήσαντες ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζον αὐτῷ
 And kneeling before him, they mocked him,
 λέγοντες χαίρε ο βασιλεύς των Ιουδαίων 30+ καὶ
 saying, Hail, king of the Jews! And
 ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τον κάλαμον καὶ
 having spit on him, they took the reed, and
 ἔτυπτον εἰς την κεφαλὴν αὐτοῦ 31+ καὶ ὅτε ἐνέπαιζαν
 beat upon his head. And when they mocked
 αὐτῷ ἐξέδυσαν αὐτὸν την χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν
 him, they took [off him the military cloak], and they put on
 αὐτὸν τα ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς
 him his garments; and they took him to
 το σταυρώσαι 32+ ἐξερχόμενοι δε εὐρον ἄνθρωπον
 be crucified. And going forth, they found man
 Κυρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα τούτον ἠγγάρευσαν ἵνα
 a Cyrenaean], by name Simon. This one they conscripted that
 ἄρῃ τον σταυρόν αὐτοῦ 33+ καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον
 he should bear his cross. And having come unto a place
 λεγόμενον Γολγοθά ο ἐστι λεγόμενος κρανίου
 being called Golgotha, which is being called, of the skull
 τόπος 34+ ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς
 place], they gave to him to drink vinegar, with bile
 μειγμένον καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖν 35+
 being mixed]. And having tasted, he did not want to drink.

+ וַיִּרְקוּ בוּ וַיִּקְחוּ אֶת־הַקֶּנֶה וַיַּנְתּוּהוּ
 עַל־רֹאשׁוֹ׃
 + וַאֲחֵרֵי הַתְּלוּצְצִים בוּ הִפְשִׁיטוּ אוֹתוֹ
 אֶת־הַמָּעִיל וַיִּלְבִּישׁוּהוּ אֶת־בְּגָדָיו וַיּוֹבִילוּהוּ
 לְצֶלֶב׃
 + וַיְהִי בְצֵאתָם וַיִּמְצְאוּ אִישׁ קוֹרִינִי וְשֵׁמוֹ
 שִׁמְעוֹן וַיִּאָּנְסוּ אוֹתוֹ לְשֵׂאת לוֹ אֶת־צְלוֹבוֹ׃
 + וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַהוּא

נִלְגְּלָתָא הוּא מְקוֹם גְּלִגְלָת׃
 + וַיִּתְּנוּ־לוֹ לְשֵׂאתוֹת הַמֶּזֶן מְסוּדָה
 בְּמַרְוֵרוֹת וַיִּשְׁעֵם וְלֹא אָבָה לְשֵׂאתוֹת׃
 + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר צָלְבוּ אוֹתוֹ וַיִּחְלְקוּ
 אֶת־בְּגָדָיו לָהֶם וַיִּפְּלוּ גוֹרֵל לְמַלְאֲתַי
 אֵת אֲשֶׁר־נִאָּמַר בְּפִי הַנְּבִיא יִחְלְקוּ
 בְּגָדֵי לָהֶם וְעַל־לְבוּשֵׁי יִפְּלוּ גוֹרֵל׃

+ וַיִּמְצְאוּ אִישׁ קוֹרִינִי וְשֵׁמוֹ
 שִׁמְעוֹן וַיִּאָּנְסוּ אוֹתוֹ לְשֵׂאת לוֹ
 אֶת־צְלוֹבוֹ׃
 + וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַהוּא

+ וַיִּתְּנוּ־לוֹ לְשֵׂאתוֹת הַמֶּזֶן מְסוּדָה
 בְּמַרְוֵרוֹת וַיִּשְׁעֵם וְלֹא אָבָה לְשֵׂאתוֹת׃
 + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר צָלְבוּ אוֹתוֹ וַיִּחְלְקוּ
 אֶת־בְּגָדָיו לְמַלְאֲתַי אֵת אֲשֶׁר־נִאָּמַר
 בְּפִי הַנְּבִיא יִחְלְקוּ בְּגָדֵי לָהֶם
 וְעַל־לְבוּשֵׁי יִפְּלוּ גוֹרֵל׃

σταυρώσαντες δε αυτόν διμερίσαντο τα ιμάτια αυτού
 And having crucified him, they divided his garments,
 βάλλοντες κλήρον ίνα πληρωθή το ρηθέν υπό
 casting a lot; that should be fulfilled the [thing] having been spoken by
 του προφήτου διμερίσαντο τα ιμάτια μου εαυτοίς
 the prophet, They divided my garments among themselves,
 και επί τον ιματισμόν μου έβαλον κλήρον 36+ και
 and over my clothes they cast a lot. And
 καθήμενοι ετήρουν αυτόν εκεί 37+ και επέθηκαν
 sitting down they kept him there. And they placed
 επάνω της κεφαλής αυτού την αιτίαν αυτού
 above his head his accusation
 γεγραμμένην ούτός εστιν Ιησούς ο βασιλεύς των
 being written -- This is Jesus the king of the
 Ιουδαίων 38+ τότε σταυρούνται συν αυτώ δύο λησται
 Jews. Then were crucified with him two robbers,
 εις εκ δεξιών και εις εξ ευωνύμων 39+ οι δε
 one at [his] right and one at [his] left. And the ones
 παραπορευόμενοι εβλασφήμουν αυτόν κινούντες
 coming near blasphemed him, shaking
 τας κεφαλάς αυτών 40+ και λέγοντες ο καταλύων τον
 their heads, and saying, O one destroying the
 ναόν και εν τρισίν ημέραις οικοδομών σώσον
 temple, and in three days rebuilding [it] , deliver
 σεαυτόν ει υιός ει του θεού κατάβηθι από του
 yourself! If you are [the] son of God, come down from the
 σταυρού 41+ ομοίως δε και οι αρχιερείς εμπαιζόντες
 cross! And in like manner also the chief priests mocking

+ וַיִּשְׁבּוּ שְׂמֵת וַיִּשְׁמְרוּ אֹתוֹ :
 + וַיִּשְׂמוּ אֶת־דָּבָר אֲשֶׁמְתוּ מִמַּעַל לְרֹאשׁוֹ
 וַיִּכְתְּבוּ זֶה הוּא יֵשׁוּעַ מֶלֶךְ הַיְהוּדִים :
 + וַיִּצְלְבוּ אֹתוֹ שְׁנֵי פְרִיצִים אֶחָד מִיְמֵינוּ
 וְאֶחָד מִשְּׂמָאלוֹ :
 + וְהַעֲבִירִים גָּדְפוּ אֹתוֹ וַיִּנְיְעוּ אֶת־רֹאשָׁם :

+ וַיֹּאמְרוּ אֵתָּה תְהָרֵס אֶת־תְּהִיכֵל
 וּבְנֵהוּ בְשָׁלֹשֶׁת יָמִים הַזֶּשֶׁע לְנִפְשֶׁךָ וְאִם
 בֶּן־הָאֱלֹהִים אַתָּה רְדָה מִן־הַצֵּלוֹב :
 + וְכֵן הִלְעִיגוּ גַם־רֹאשֵׁי הַכֹּהֲנִים
 עִם־הַסּוֹפְרִים וְהַזִּקְנִים לֵאמֹר :

+ וְהִלְכֵךְ מֵהַצֵּלוֹב לִמְךָ :
 + וְהִלְכֵךְ לְלֵךְ אֶת־חֵלְעֵךְ וְהִלְכֵךְ :
 + וְהִלְכֵךְ מֵהַצֵּלוֹב לִמְךָ :
 + וְהִלְכֵךְ מֵהַצֵּלוֹב לִמְךָ :
 + וְהִלְכֵךְ מֵהַצֵּלוֹב לִמְךָ :
 + וְהִלְכֵךְ מֵהַצֵּלוֹב לִמְךָ :

+ וְהִלְכֵךְ מֵהַצֵּלוֹב לִמְךָ :
 + וְהִלְכֵךְ מֵהַצֵּלוֹב לִמְךָ :
 + וְהִלְכֵךְ מֵהַצֵּלוֹב לִמְךָ :
 + וְהִלְכֵךְ מֵהַצֵּלוֹב לִמְךָ :
 + וְהִלְכֵךְ מֵהַצֵּלוֹב לִמְךָ :
 + וְהִלְכֵךְ מֵהַצֵּלוֹב לִמְךָ :

μετά των γραμματέων και πρεσβυτέρων ἔλεγον 42 +
 with the scribes and elders, said,
 άλλους ἔσωσεν εαυτόν ου δύναται σώσαι ει
 Others he delivered, himself he is not able to deliver. If
 βασιλεύς Ισραήλ εστι καταβάτω νυν από του
 king of Israel he is], let him come down now from the
 σταυρού και πιστεύσομεν επ' αὐτό 43 + πέποιθεν επί
 cross, and we will believe upon him! He relied upon
 τον θεόν ρυσάσθω νυν αὐτόν ει θέλει αὐτόν εἶπε γαρ
 God; let him rescue him now! if he wants him. For he said
 ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός 44 + το δ' αὐτό και οι λησταί
 that, of God I am [the] son]. And the same [way] also the robbers
 οι συσταυρωθέντες αὐτό ωνειδίζον αὐτόν 45 + από δε
 being crucified along with him berated him. And from
 ἑκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπί πάσαν την γην ἕως
 [the] sixth hour darkness came upon all the land until
 ὥρας ενάτης 46 + περί δε την ενάτην ὥραν
 hour [the] ninth]. And around the ninth hour
 ανεβόησεν ο Ιησούς φωνή μεγάλη λέγων ηλί ηλί
 Jesus yelled out voice with a great], saying, Eli, Eli,
 λιμά σαβαχθανί τουτ' ἐστι θεέ μου θεέ μου ἵνα τι
 lima sabachthani; that is, My God, My God, why
 με εγκατέλιπες 47 + τινές δε των εκεί εστῶτων
 have you abandoned me? And some of the ones standing there
 ακούσαντες ἔλεγον ὅτι Ηλίαν φωνεῖ οὗτος 48 + και
 having heard, said that, calls Elijah This one]. And

אַתְּ-אַחֲרַיִם הַיְשׁוּעַ וְלַעֲצָמוֹ לֹא
 יוּכַל לְהַוְשִׁיעַ אִם-מִלְךָ יִשְׂרָאֵל הוּא
 יִרְד־נָא עִתָּה מִן-הַצְּלוּב וְנֹאמִין בּוֹ:
 בְּטַח בְּאַל־הַיִּם עִתָּה יִפְלְטֶהוּ
 אִם-תִּפְּץ בּוֹ כִּי אָמַר בֶּן-הָאֱלֹהִים אָנֹכִי:
 וְכִזְזֹת תִּרְפוּהוּ גַם-תִּפְּרִיצִים הַנְּצַלְבִים
 אֲתוֹ:
 וַיְהִי תִשְׁךָ עַל-כָּל-הָאָרֶץ מִן

הַשָּׁעָה הַשְּׁשִׁית עַד הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית:
 + וְכַעַת הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית וַיִּזְעַק
 יֵשׁוּעַ בְּקוֹל גָּדוֹל אֱלִי אֱלִי לְמָה
 נִשְׁבַּקְתָּנִי וְהוּא אֱלִי אֱלִי לְמָה עֲזַבְתָּנִי:
 + וַיִּשְׁמְעוּ אַנְשִׁים מִן-הַעֲמֻדִים שָׁם
 וַיֹּאמְרוּ הוּא קוֹרֵא אֶל-אֱלֹהָיו:
 + וַיִּמְהַר אֶחָד מֵהֶם וַיִּרֶץ וַיִּקַּח סָפוֹג
 וַיִּמְלֵא אֹתוֹ חֲמֵץ וַיִּשֶׂם עַל-קַנְהוֹ וַיִּשְׁקֶהוּ:

וְכָל-הַיְשׁוּעָה לְרַעְיוֹנֵי רַעֵם נִפְעָם לֹא
 מַעֲבָד לְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 נִשְׁמָעִים לְךָ וְנִשְׁפָּקָה דְּמֵנוּ בְּכָל
 יְמֵינוּ וְכָל-הַיְשׁוּעָה לְרַעֵם נִפְעָם לֹא
 מַעֲבָד לְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 נִשְׁמָעִים לְךָ וְנִשְׁפָּקָה דְּמֵנוּ בְּכָל
 יְמֵינוּ וְכָל-הַיְשׁוּעָה לְרַעֵם נִפְעָם לֹא
 מַעֲבָד לְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 נִשְׁמָעִים לְךָ וְנִשְׁפָּקָה דְּמֵנוּ בְּכָל
 יְמֵינוּ

וְכָל-הַיְשׁוּעָה לְרַעֵם נִפְעָם לֹא
 מַעֲבָד לְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 נִשְׁמָעִים לְךָ וְנִשְׁפָּקָה דְּמֵנוּ בְּכָל
 יְמֵינוּ וְכָל-הַיְשׁוּעָה לְרַעֵם נִפְעָם לֹא
 מַעֲבָד לְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 נִשְׁמָעִים לְךָ וְנִשְׁפָּקָה דְּמֵנוּ בְּכָל
 יְמֵינוּ וְכָל-הַיְשׁוּעָה לְרַעֵם נִפְעָם לֹא
 מַעֲבָד לְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 נִשְׁמָעִים לְךָ וְנִשְׁפָּקָה דְּמֵנוּ בְּכָל
 יְמֵינוּ

σεισμόν και τα γενόμενα εφοβήθησαν σφόδρα
 earthquake, and the [things] happening, feared exceedingly,
 λέγοντες αληθώς θεού υιός ην ούτος 55+ ήσαν δε εκεί
 saying, Truly son of God this was]. And were there
 γυναίκες πολλαί από μακρόθεν θεωρούσαι αίτινες
 women many] from far off viewing, ones who
 ηκολούθησαν τω Ιησού από της Γαλιλαίας
 followed Jesus from Galilee,
 διακονούσαι αυτώ 56+ εν αις ην Μαρία η
 serving to him; among whom was Mary the
 Μαγδαληνή και Μαρία η του Ιακώβου και Ιωσή
 Magdalene, and Mary the of James and Joses
 μήτηρ και η μήτηρ των υιών Ζεβεδάιου 57+ οψίας δε
 mother], and the mother of the sons of Zebedee. And evening
 γενομένης ήλθεν άνθρωπος πλούσιος από
 having become, [there] came man a rich] from
 Αριμαθαίας τούνομα Ιωσήφ ος και αυτός
 Arimathea, by name Joseph, who also himself
 εμαθήτευσε τω Ιησού 58+ ούτος προσελθών τω
 was discipled [by] Jesus. This one having come forward [to]
 Πιλάτω ητήσατο το σώμα του Ιησού τότε ο Πιλάτος
 Pilate, asked the body of Jesus. Then Pilate
 εκέλευσεν αποδοθήναι το σώμα 59+ και λαβών το
 bid to give the body. And having taken the
 σώμα ο Ιωσήφ ενετύλιξεν αυτό σινδόνι καθαρά 60+
 body, Joseph swathed it fine linen with pure],

ישוע ויצו פילטוס ותנתן לו :
 + ויקח יוסף את הגוויה ויכרך אותה
 בקדין טהור :
 + וישמה בקבר הקדר אשר הצב לו
 בסלע ויגל אבן גדולה על פתח הקבר
 ויילך לו :
 + ושם נשים רבות אשר הלכו אחרי ישוע
 מן הגליל לשרתו והנה ראות מרחוק :
 + ובתוכן מרים המגדלית ומרים
 אם יעקב ויוסי ואם בני זבדי :
 + ויהי בערב ויבא איש עשיר מן הרמתים
 ושמו יוסף וגם הוא מתלמידי ישוע :
 + ויגש אל פילטוס לשאל את הגווית

ו יצו פילטוס ונתן לו :
 ו יקח יוסף את הגוויה ויכרך אותה
 בקדין טהור :
 ו ישמה בקבר הקדר אשר הצב לו
 בסלע ויגל אבן גדולה על פתח הקבר
 ויילך לו :
 + ושם נשים רבות אשר הלכו אחרי ישוע
 מן הגליל לשרתו והנה ראות מרחוק :
 + ובתוכן מרים המגדלית ומרים
 אם יעקב ויוסי ואם בני זבדי :
 + ויהי בערב ויבא איש עשיר מן הרמתים
 ושמו יוסף וגם הוא מתלמידי ישוע :
 + ויגש אל פילטוס לשאל את הגווית

και ἔθηκεν αὐτό ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ
 and he placed it in his new sepulchre, which
 ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ και προσκυλίσας λίθον
 he quarried in the rock. And having rolled stone
 μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπήλθεν 61+ ἦν δε ἐκεῖ
 a great] for the door of the sepulchre, he went forth. And was there,
 Μαρία ἡ Μαγδαληνή και ἡ ἄλλη Μαρία καθήμεναι
 Mary the Magdalene, and the other Mary, sitting down
 ἀπέναντι τοῦ τάφου 62+ τῇ δε επαύριον ἣτις ἐστί
 before the tomb. And the next day, which is
 μετὰ τὴν παρασκευὴν συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς και
 after the preparation, were gathered together the chief priests and
 οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον 63+ λέγοντες κύριε
 the Pharisees to Pilate, saying, O master,
 ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν
 we remember that, that deluded one said, while still living,
 μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι 64+ κέλευσον οὖν
 After three days I arise. Bid then
 ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας
 to safeguard the tomb until the third day!
 μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτός κλέψωσιν
 lest at any time coming his disciples] at night should steal
 αὐτόν και εἰπῶσιν τῷ λαῷ ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν
 it, and should say to the people, He is risen from the dead;
 και ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης 65+
 and will be the last delusion worse than the first.
 ἔφη δε αὐτοῖς ὁ Πιλάτος ἔχετε κουστωδῖαν υπάγετε
 said And to them Pilate], You have a custodial guard, Go away!

+ וּמְרִים הַמַּגְדָּלִית וּמְרִים הָאֲחֵרָת
 הָיוּ יֹשְׁבוֹת שָׁם מִמּוּל הַקֶּבֶר :
 + וַיְהִי מִמִּתְחַרְת עֶרֶב הַשְּׁבֹת וַיִּקְהְלוּ
 רָאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַפְּרוּשִׁים אֶל-פִּילָטוֹס :
 + וַיֹּאמְרוּ אֲדֹנָיֵנוּ זְכַרְנוּ כִּי אָמַר הַיְמִסִּית
 הַהוּא בְּעוֹדֵנוּ חַי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים קוּם
 אֶקוּם :

+ לְכִן צִוְּה־נָא וַיִּסְכַּר פִּי הַקֶּבֶר עַד-הַיּוֹם
 הַשְּׁלִישִׁי פֶּן-יָבֹאוּ תַלְמִידָיו בְּלִילָהּ וַיִּגְנְבוּהוּ
 וַאֲמָרוּ אֶל-הָעָם הַגֵּה-קָם מִן-הַיְמִתִּים וְהִיתָה
 הַתְרַמִּית הָאֲחֵרֹנָה רְעָה מִן-הַרְאִשׁוֹנָה :
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פִּילָטוֹס הִגֵּה לָכֶם אֲנָשִׁי
 מִשְׁמַר לָכוּ סְכְרוּהוּ כַּאֲשֶׁר יִדְעֶתֶם :

+ אֵלֶּה הַמִּלִּוּוֹת הַכּוֹסִיּוֹת הַכּוֹסִיּוֹת
 הַכּוֹסִיּוֹת לְלֵאֵלִים אֵלֶּה הַכּוֹסִיּוֹת הַכּוֹסִיּוֹת :
 + לְעֵלֶּה אֵלֶּה הַכּוֹסִיּוֹת הַכּוֹסִיּוֹת הַכּוֹסִיּוֹת
 הַכּוֹסִיּוֹת הַכּוֹסִיּוֹת הַכּוֹסִיּוֹת הַכּוֹסִיּוֹת :
 + אֵלֶּה לְמֹסֶה פִּילָטוֹס אֵלֶּה לְחַטָּה
 מִשְׁמַר לָכוּ אֵלֶּה הַכּוֹסִיּוֹת הַכּוֹסִיּוֹת הַכּוֹסִיּוֹת :
 אֵלֶּה

ασφαλίσασθε ως οίδατε 66+ οι δε πορευθέντες
 You safeguard as you know! And the ones having gone
 ησφαλίσαντο τον τάφον σφραγίσαντες τον λίθον
 safeguarded the tomb, setting a seal upon the stone
 μετά της κουστωδίας
 by the custodial guard.

28 כב

1+ οψέ δε σαββάτων τη επιφωσκούση εις μίαν
 And late on Sabbath, in the evening on [day] one
 σαββάτων ήλθε Μαρία η Μαγδαληνή και η άλλη
 of Sabbath, came Mary the Magdalene, and the other
 Μαρία θεωρήσαι τον τάφον 2+ και ιδού σεισμός
 Mary, to view the tomb. And behold, earthquake
 εγένετο μέγας άγγελος γαρ κυρίου καταβάς εξ
 took place a great]; for an angel of [the] Lord having come down from out of
 ουρανού προσελθών απεκύλισε τον λίθον από της
 heaven, having come forward, rolled the stone from the
 θύρας και εκάθητο επάνω αυτού 3+ ην δε
 door, and was sitting down upon it. was And
 η ιδέα αυτού ως αστραπή και το ένδυμα αυτού λευκόν
 his shape] as lightning, and his garment white
 ωσει χιών 4+ από δε του φόβου αυτού εσειέθησαν
 as snow. And from the fear of him shook
 οι τηρούντες και εγένοντο ωσει νεκροί 5+
 the ones keeping [guard]], and became as dead.

וַיֵּלְכוּ וַיִּסְכְּרוּ אֶת־פִּי הַקֶּבֶר וַיִּחְתְּמוּ
 אֶת־הָאֶבֶן וַיַּעֲמִידוּ עָלָיו אֶת־הַמְּשָׁמֵר:

וְאַחֲרַי מוֹצְאֵי הַשֶּׁבֶת כְּשֶׁהָאִיר
 לְאַחַד בַּשֶּׁבֶת בָּאָה מְרִים הַמְּגִדְלִית
 וּמְרִים הָאֲחֵרֶת לְרֵאוֹת אֶת־הַקֶּבֶר:
 וְהִנֵּה רָעַשׁ גָּדוֹל הָיָה כִּי־מִלְאָךְ
 יִהְיֶה יָרֵד מִן־הַשָּׁמַיִם וַיִּגַּל

אֶת־הָאֶבֶן מִן־הַפֶּתַח וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ:
 וּמְרֵאָהּוּ כְּמְרֵאָהּ הַבָּרֶק וּלְבוּשׁוֹ לָבָן
 כְּשֶׁלֶג:

וַיִּבְהֲלוּ הַשְּׁמֵרִים מִפֶּחַדּוֹ וַיִּהְיוּ כַּמֵּתִים:
 וַיַּעַן הַמְּלָאָךְ וַיֹּאמֶר אֶל־הַנָּשִׁים
 אַתֶּן אֶל־תִּירְאֵן הֵן יִדְעֵתִי כִּי
 אֶת־יִשׁוּעַ הַנֶּצְלָב אַתֶּן מִבְּקִשׁוֹת:

וְלֹא יָדָעוּ אֲלוֹהֵי אֲבוֹתָם וַיִּסְתְּרוּ
 אֶת־הַמְּשָׁמֵר וַיַּעֲמִידוּ עָלָיו אֶת־הַמְּשָׁמֵר:

וְאַחֲרַי מוֹצְאֵי הַשֶּׁבֶת וַיִּגַּל
 אֶת־הָאֶבֶן וַיַּעֲמִידוּ עָלָיו אֶת־הַמְּשָׁמֵר:
 וַיִּבְהֲלוּ הַשְּׁמֵרִים מִפֶּחַדּוֹ וַיִּהְיוּ כַּמֵּתִים:
 וַיַּעַן הַמְּלָאָךְ וַיֹּאמֶר אֶל־הַנָּשִׁים
 אַתֶּן אֶת־הַמְּשָׁמֵר הַזֶּה וַיִּסְתְּרוּ אֶת־פִּי הַקֶּבֶר וַיִּחְתְּמוּ אֶת־הָאֶבֶן וַיַּעֲמִידוּ עָלָיו אֶת־הַמְּשָׁמֵר:

וְלֹא יָדָעוּ אֲלוֹהֵי אֲבוֹתָם וַיִּסְתְּרוּ
 אֶת־הַמְּשָׁמֵר וַיַּעֲמִידוּ עָלָיו אֶת־הַמְּשָׁמֵר:
 וַיִּבְהֲלוּ הַשְּׁמֵרִים מִפֶּחַדּוֹ וַיִּהְיוּ כַּמֵּתִים:
 וַיַּעַן הַמְּלָאָךְ וַיֹּאמֶר אֶל־הַנָּשִׁים
 אַתֶּן אֶת־הַמְּשָׁמֵר הַזֶּה וַיִּסְתְּרוּ אֶת־פִּי הַקֶּבֶר וַיִּחְתְּמוּ אֶת־הָאֶבֶן וַיַּעֲמִידוּ עָלָיו אֶת־הַמְּשָׁמֵר:

αποκριθείς δε ο άγγελος είπεν ταις γυναιξί μη
 responding And the angel] said to the women, not
 φοβείσθε υμείς οίδα γαρ ότι Ιησούν τον
 fear You]! for I know that Jesus the one

εσταυρώμενον ζητείτε 6+ ουκ έστιν ώδε ηγέρθη γαρ
 having been crucified you seek]. He is not here, for he is risen
 καθώς είπε δεύτε ίδετε τον τόπον όπου έκειτο
 as he said. Come, behold the place where was situated

ο κύριος 7+ και ταχύ πορευθείσαι είπατε τοις
 [the] Lord]! And quickly going, say [to]
 μαθηταίς αυτου ότι ηγέρθη από των νεκρών και
 his disciples! that, He is risen from the [the] dead, and
 ιδού προάγει υμάς εις την Γαλιλαίαν εκεί
 behold, he goes before you into Galilee; there

αυτόν όψεσθε ιδού είπον υμίν 8+ και εξελθούσαι
 you shall see him. Behold, I told to you. And having gone forth
 ταχύ από του μνημείου μετά φόβου και χαράς
 quickly from the sepulchre with fear and joy

μεγάλης έδραμον απαγγείλαι τοις μαθηταίς αυτου 9+
 great], they ran to report [to] his disciples.
 ως δε επορεύοντο απαγγείλαι τοις μαθηταίς αυτου και
 As they were going to report [to] his disciples, that
 ιδού ο Ιησούς απήντησεν αυταίς λέγων χείρετε αι δε
 behold, Jesus met them, saying, Hail! And they
 προσελθούσαι εκράτησαν αυτου τους πόδας και
 having come forward held his feet, and
 προσεκύνησαν αυτώ 10+ τότε λέγει αυταίς ο Ιησούς
 did obeisance to him. Then says to them Jesus],

וְהוּא אֵינְנוּ פֹה כִּי-קָם כְּאֲשֶׁר אָמַר בְּאַנָּה
 וְיִרְאִינָה אֶת-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁכַב-שָׁם הָאָדוֹן:

וְלִכְנָה מִהֵרָ וְהִנְדַּתָּן לְתַלְמִידָיו כִּי
 קָם מִן-הַמֵּתִים וְהִנָּה הוּא הוֹלֵךְ לְפָנֵיכֶם
 הַנְּלִילָה וְשֵׁם תִּרְאוּהוּ הִנָּה אִמְרַתִּי לָכֵן:
 וְתַמְהִרְנָה וְתִצְאָנָה מִן-הַקֶּבֶר

בִּירְאָה וּבְשִׂמְחָה גְדוֹלָה וְתִרְצְנָה לְסִפּוּר
 אֶל-תַּלְמִידָיו:
 + הִנָּה הוֹלְכוֹת לְסִפּוּר אֶל-תַּלְמִידָיו וְהִנָּה
 יְשׁוּעַ נִקְרָה אֲלֵיהֶן וַיֹּאמֶר שְׁלוֹם לָכֵן
 וְתַנְשְׁנָה וְתִאחַזְנָה בְּרִגְלָיו וְתִשְׁתַּחֲוּוּ לּוֹ:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶן יְשׁוּעַ אֶל-תִּירְאוּ לִכְנָה
 וְהִנְדַּתְנָה לְאַחֵי וַיִּלְכוּ הַנְּלִילָה וְשֵׁם יִרְאוּנִי:

וְהוּא אֵינְנוּ פֹה כִּי-קָם כְּאֲשֶׁר אָמַר בְּאַנָּה
 וְיִרְאִינָה אֶת-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁכַב-שָׁם הָאָדוֹן:
 + וְלִכְנָה מִהֵרָ וְהִנְדַּתָּן לְתַלְמִידָיו כִּי
 קָם מִן-הַמֵּתִים וְהִנָּה הוּא הוֹלֵךְ לְפָנֵיכֶם
 הַנְּלִילָה וְשֵׁם תִּרְאוּהוּ הִנָּה אִמְרַתִּי לָכֵן:
 + וְתַמְהִרְנָה וְתִצְאָנָה מִן-הַקֶּבֶר
 + וְהוּא אֵינְנוּ פֹה כִּי-קָם כְּאֲשֶׁר אָמַר בְּאַנָּה
 וְיִרְאִינָה אֶת-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁכַב-שָׁם הָאָדוֹן:
 + וְלִכְנָה מִהֵרָ וְהִנְדַּתָּן לְתַלְמִידָיו כִּי
 קָם מִן-הַמֵּתִים וְהִנָּה הוּא הוֹלֵךְ לְפָנֵיכֶם
 הַנְּלִילָה וְשֵׁם תִּרְאוּהוּ הִנָּה אִמְרַתִּי לָכֵן:
 + וְתַמְהִרְנָה וְתִצְאָנָה מִן-הַקֶּבֶר

וְהוּא אֵינְנוּ פֹה כִּי-קָם כְּאֲשֶׁר אָמַר בְּאַנָּה
 + וְיִרְאִינָה אֶת-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁכַב-שָׁם הָאָדוֹן:
 + וְלִכְנָה מִהֵרָ וְהִנְדַּתָּן לְתַלְמִידָיו כִּי
 קָם מִן-הַמֵּתִים וְהִנָּה הוּא הוֹלֵךְ לְפָנֵיכֶם
 הַנְּלִילָה וְשֵׁם תִּרְאוּהוּ הִנָּה אִמְרַתִּי לָכֵן:
 + וְתַמְהִרְנָה וְתִצְאָנָה מִן-הַקֶּבֶר
 + וְהוּא אֵינְנוּ פֹה כִּי-קָם כְּאֲשֶׁר אָמַר בְּאַנָּה
 וְיִרְאִינָה אֶת-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁכַב-שָׁם הָאָדוֹן:
 + וְלִכְנָה מִהֵרָ וְהִנְדַּתָּן לְתַלְמִידָיו כִּי
 קָם מִן-הַמֵּתִים וְהִנָּה הוּא הוֹלֵךְ לְפָנֵיכֶם
 הַנְּלִילָה וְשֵׁם תִּרְאוּהוּ הִנָּה אִמְרַתִּי לָכֵן:
 + וְתַמְהִרְנָה וְתִצְאָנָה מִן-הַקֶּבֶר

μη φοβείσθε υπάγετε απαγγείλατε τοις αδελφοίς μου
Fear not! Go! report [to] my brethren!

ίνα απέλθωσιν εις την Γαλιλαίαν κακει με όψονται 11 +
that they should go forth into Galilee, and there they shall see me.

πορευομένων δε αυτών ιδού τινές της κουστωδίας
going And of their], behold, some of the custodial guard
ελθόντες εις την πόλιν απήγγειλαν τοις αρχιερεύσιν
having come into the city reported to the chief priests

άπαντα τα γενόμενα 12+ και συναχθέντες μετά
all the [things] happening. And having gathered together with
των πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες αργύρια
the elders, and council having taken, silver

ικανά έδωκαν τοις στρατιώταις 13+ λέγοντες είπατε
enough they gave the soldiers], saying, Say
ότι οι μαθηταί αυτου νυκτός ελθόντες έκλεψαν αυτόν
that, His disciples by night having come] stole him,

ημών κοιμωμένων 14+ και εάν ακουσθή τούτο επί του
of us being asleep! And if this should be heard by the
ηγεμόνος ημείς πείσομεν αυτόν και υμάς αμερίμνους
governor, we shall persuade him, and you free from care

ποιήσομεν 15+ οι δε λαβόντες τα αργύρια εποίησαν
we will make]. And they having taken the money, did
ως εδιδάχθησαν και διεφημίσθη ο λόγος ούτος παρά
as they were taught. And was spread abroad this word by

Ιουδαίοις μέχρι της σήμεραν 16+ οι δε ένδεκα μαθηταί
[the] Jews unto today. But the eleven disciples
επορεύθησαν εις την Γαλιλαίαν εις το όρος ου
went into Galilee, unto the mountain where

+ ויהי בלכתן והנה אנשים
מן־המשמר באו העירה ויגידו
לראשי הכהנים את כל־הנעשה:
+ ויקהלו עם־הזקנים ויתעצו
ויתנו־כסף לרב אל־אנשי הצבא לאמר:
+ אמרו־נא כִּי־באו תלמידיו
לילה ויגנבו אותו ואנחנו ישנים:

+ ואם־ישמע הדבר בית־ההגמון
אנחנו נפיקהו ואתם אל־תיראו:
+ ויקחו את־הכסף ויעשו כאשר
שמו בפיהם ותצא השמועה הזאת
בין היהודים עד היום הזה:
+ ועשיתי עשר התלמידים הלכו הנגילה
אל־ההר אשר אמר להם ישוע:

+ + גַּם אֵלֶּיךָ יְהוָה אֱדוֹתָנוּ
מִן־הַמִּשְׁמָר בָּאוּ הָעִירָה וַיִּגִּידוּ
לְרֹאשֵׁי הַכֹּהֲנִים אֵת כָּל־הַנְּעֻשָׂה:
+ וַיִּקְהֲלוּ עִם־הַזְּקֵנִים וַיִּתְעַצְּוּ
וַיִּתְּנוּ־כֶּסֶף לְרֹב אֶל־אֲנָשֵׁי הַצֶּבֶא לֵאמֹר:
+ אֲמָרוּ־נָא כִּי־בָאוּ תַלְמִידָיו
לַיְלָה וַיִּגְנְבוּ אוֹתוֹ וְאֲנַחְנוּ יְשָׁנִים:

+ מִן־הַמִּשְׁמָר בָּאוּ הָעִירָה וַיִּגִּידוּ
לְרֹאשֵׁי הַכֹּהֲנִים אֵת כָּל־הַנְּעֻשָׂה:
+ וַיִּקְהֲלוּ עִם־הַזְּקֵנִים וַיִּתְעַצְּוּ
וַיִּתְּנוּ־כֶּסֶף לְרֹב אֶל־אֲנָשֵׁי הַצֶּבֶא לֵאמֹר:
+ אֲמָרוּ־נָא כִּי־בָאוּ תַלְמִידָיו
לַיְלָה וַיִּגְנְבוּ אוֹתוֹ וְאֲנַחְנוּ יְשָׁנִים:

ετάξατο αυτοίς ο Ιησούς 17+ και ιδόντες αυτόν
 ordered them Jesus]. And seeing him,
 προσεκύνησαν αὐτῷ οἱ δὲ ἐδίστασαν 18+ και
 they did obeisance to him; but some hesitated. And
 πρόσελθων ο Ιησούς ἐλάλησεν αυτοίς λέγων ἐδόθη
 having come forward, Jesus spoke to them, saying, was given
 μοι πάντα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ και ἐπὶ γῆς 19+
 to me All authority] in heaven and upon earth.
 πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη
 Going then, disciple all the nations!
 βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς και
 immersing them in the name of the father, and
 τοῦ υἱοῦ και τοῦ ἁγίου πνεύματος 20+ διδάσκοντες
 of the son, and of the holy spirit. Teaching
 αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν και
 them to give heed to all as much as I gave charge to you. And
 ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως
 behold, I with you am] all the days until
 τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀμήν
 the completion of the age. Amen.

+ וַיִּרְאוּ אֹתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ-לוֹ וַיִּשׁ מֵהֶם אֲשֶׁר
 חָלַק לָבָם:
 + וַיִּגַּשׁ יֵשׁוּעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר
 נָתַן-לִי כָּל-שְׁלֹטָן בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
 + וְאַתֶּם לִכְּנֹא-כָּל-הַגּוֹיִם

וַעֲשׂוּ תַלְמִידִים וּטְבַלְתֶּם אֹתָם
 לְשֵׁם-הָאֵב וְהַבֵּן וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ:
 + וְלַמְדַתֶּם אֹתָם לְשֹׁמֵר אֶת-כָּל-אֲשֶׁר
 צִוִּיתִי אֲתֶכֶם וְהָיָה אֲנֹכִי אִתְּכֶם
 כָּל-הַיָּמִים עַד-קֵץ הָעוֹלָם אָמֵן:

+ וַיִּרְאוּ אֹתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ-לוֹ וַיִּשׁ מֵהֶם אֲשֶׁר
 חָלַק לָבָם:
 + וַיִּגַּשׁ יֵשׁוּעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר
 נָתַן-לִי כָּל-שְׁלֹטָן בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
 + וְאַתֶּם לִכְּנֹא-כָּל-הַגּוֹיִם

+ וַיִּרְאוּ אֹתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ-לוֹ וַיִּשׁ מֵהֶם אֲשֶׁר
 חָלַק לָבָם:
 + וַיִּגַּשׁ יֵשׁוּעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר
 נָתַן-לִי כָּל-שְׁלֹטָן בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
 + וְאַתֶּם לִכְּנֹא-כָּל-הַגּוֹיִם

18

1+ αρχή του ευαγγελίου Ιησού Χριστού υιού
[the] beginning of the good news of Jesus Christ, son

του θεού 2+ ως γέγραπται εν τοις προφήταις ιδού
of God. As it has been written in the prophets, Behold,

εγώ αποστέλλω τον άγγελόν μου προ προσώπου
I send my messenger before

σου ος κατασκευάσει την οδόν σου έμπροσθέν
your face, who shall carefully prepare your way before

σου 3+ φωνή βοώντος εν τη ερήμω ετοιμάσατε την
you. A voice yelling in the wilderness, Prepare the

οδόν κυρίου ευθείας ποιείτε τας τρίβους αυτού 4+
way [of the] Lord! straight Make] his roads!

εγένετο Ιωάννης βαπτίζων εν τη ερήμω και
John came immersing in the wilderness, and

κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εις άφεσιν αμαρτιών
proclaiming an immersion of repentance for a release of sins.

5+ και εξεπορεύετο προς αυτόν πάσα η Ιουδαία
And went forth to him all the

χώρα και οι Ιεροσολυμίται και εβαπτίζοντο
region of Judea, and the ones of Jerusalem, and

πάντες εν τω Ιορδάνη ποταμώ υπ' αυτού
all were immersed in the Jordan river by him,

εξομολογούμενοι τας αμαρτίας αυτών 6+ ην δε
acknowledging their sins. was And

+
תחלת בשורת ישוע המשיח +
בן-האֱלֹהִים:
כְּכַתּוּב בַּנְּבִיאִים הַנְּגִי שְׁלַח
מִלְאָכֵי לְפָנָיו וּפְנֵה דְרָכָיו:
+ קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פָּנּוּ דְרָךְ יְהוָה יִשְׁרוּ
מִסְלֹתָיו:

+ יוֹחֲנָן הָיָה טָבֵל בַּמִּדְבָּר וְקוֹרֵא
טְבִילַת הַתְּשׁוּבָה לְסְלִיחַת חַטָּאִים:
+ וַתֵּצֵא אֵלָיו כָּל-אֶרֶץ יְהוּדָה
וּבְנֵי יְרוּשָׁלַיִם וַיִּטְבְּלוּ כּוֹלֵם עַל-יְדּוֹ
בְּנְהַר הַיַּרְדֵּן מִתְנַדְּדִים אֶת-חַטָּאתָם:
+ וַיּוֹחֲנֵן לְבוּשׁ שָׁעַר גְּמָלִים וְאָזוּר עוֹר
בְּמַתְנֵיו וּמֵאֲכָלוּ חֲגָבִים וְדָבַשׁ הִיעָר:

+
+ גֵּלְעָד וְגַלְגָּדִים וְגַלְגָּדִים וְגַלְגָּדִים
בְּיַם יְהוֹשֻׁעַ בְּיַם יְהוֹשֻׁעַ
+ אֲבָיָה וְחֵלְבֵית גֵּרְשֹׁן וְכַנְזַת מֶלֶךְ אֲרָם
כִּי כָל-חֵלְבֵית מֶלֶךְ אֲרָם
+ מֶלֶךְ אֲרָם בְּיַם יְהוֹשֻׁעַ
וְכַנְזַת מֶלֶךְ אֲרָם
+ מֶלֶךְ אֲרָם בְּיַם יְהוֹשֻׁעַ

+ חֲכָמִים וְגַלְגָּדִים וְגַלְגָּדִים
+ וְגַלְגָּדִים וְגַלְגָּדִים
+ מֶלֶךְ אֲרָם בְּיַם יְהוֹשֻׁעַ
+ מֶלֶךְ אֲרָם בְּיַם יְהוֹשֻׁעַ
+ מֶלֶךְ אֲרָם בְּיַם יְהוֹשֻׁעַ
+ מֶלֶךְ אֲרָם בְּיַם יְהוֹשֻׁעַ

Ἰωάννης ενδεδυμένος τρίχας καμήλου και ζώνην
 John] clothed [with] hair of a camel, and a belt
 δερματίνην περί την οσφύν αυτού και εσθίων
 made of skin around his loin, and eating

ακρίδας και μέλι άγριον 7+ και εκήρυσσε λέγων
 locusts and honey wild]. And he proclaimed, saying,
 έρχεται ο ισχυρότερός μου οπίσω μου ου ουκ
 There comes one more stronger than me after me, of whom
 ειμί ικανός κύψας λύσαι τον ιμάντα των
 I am not fit having bowed down to untie the strap

υποδημάτων αυτού 8+ εγώ μεν εβάπτισα υμάς εν
 of his sandals. I indeed immerse you in

ύδατι αυτός δε βαπτίσει υμάς εν πνεύματι αγίω 9+
 water; but he shall immerse you in spirit holy].

και εγένετο εν εκείναις ταις ημέραις ήλθεν Ιησούς
 And it came to pass in those days, Jesus came
 από Ναζαρέθ της Γαλιλαίας και εβαπτίσθη υπό
 from Nazareth of the of Galilee, and he was immersed by

Ἰωάννου εις τον Ιορδάνην 10+ και ευθέως αναβαίνων
 John into the Jordan. And immediately ascending
 από του ύδατος είδε σχιζομένους τους ουρανούς
 from the water, he beheld [the] splitting of the heavens,
 και το πνεύμα ωσει περιστεράν καταβαίνον επ'
 and the spirit as a dove coming down upon

αυτόν 11+ και φωνή εγένετο εκ των ουρανών συ
 him. And a voice came from out of the heavens, [saying], You

ει ο υιός μου ο αγαπητός εν ω ευδόκησα 12+ και
 are my son the beloved, in whom I take pleasure. And

וַיִּקְרָא לֵאמֹר בּוֹא יְבֵא אַחֲרַי הַחֹק מִמֶּנִּי +
 אֲשֶׁר קִטְנִתִּי מִלְכָרְע לְהַתִּיר אֶת־שָׂרוֹךְ
 נַעֲלָיו:

+ אֲנֹכִי טָבַלְתִּי אֶתְכֶם בְּמַיִם +
 וְהוּא יִטְבֵּל אֶתְכֶם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ:
 + וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ מִנַּצְרֶת

אֲשֶׁר בְּגַלִּיל וַיִּטְבַּל עַל־יַדֵּי יוֹחָנָן בִּיַּרְדֵּן:
 + וַיְהִי אַךְ־עָלָה עָלָה מִן־הַמַּיִם וַיֵּרָא
 הַשָּׁמַיִם וְהִנֵּה נִבְּתָחוּ וְהָרוּחַ כִּיּוֹנָה יֵרְדֶת
 עָלָיו:

+ וַיְהִי קוֹל מִן־הַשָּׁמַיִם אֹתָהּ
 בְּנֵי יַדָּי אֲשֶׁר רָצִיתִי־בוֹ:
 + וּמִהָר הוֹצִיאוּ הָרוּחַ הַמִּדְבָּרָה:

+ אֲנִי חֲבִיב וְהוּא אֲהַבֵּנִי וְהוּא יִטְבֵּל
 אֶתְכֶם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ:
 + וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ מִנַּצְרֶת
 לְיַרְדֵּן וַיִּטְבַּל עַל־יַדֵּי יוֹחָנָן בִּיַּרְדֵּן:

+ וַיְהִי קוֹל מִן־הַשָּׁמַיִם אֹתָהּ
 בְּנֵי יַדָּי אֲשֶׁר רָצִיתִי־בוֹ:
 + וּמִהָר הוֹצִיאוּ הָרוּחַ הַמִּדְבָּרָה:

ευθύς το πνεύμα αυτόν εκβάλλει εις την έρημον 13+
 straightway the spirit cast him into the wilderness.
 και ην εκεί εν τη ερήμω ημέρας τεσσαράκοντα
 And he was there in the wilderness days forty]
 πειραζόμενος υπό του σατανά και ην μετά των
 being tested by Satan, and he was with the
 θηρίων και οι άγγελοι διηκόνουν αυτό 14+ μετά δε
 wild beasts; and the angels served to him. And after
 το παραδοθήναι τον Ιωάννη ήλθεν ο Ιησούς εις την
 the delivering up John, Jesus came into the
 Γαλιλαίαν κηρύσσων το ευαγγέλιον της βασιλείας
 Galilee, proclaiming the good news of the kingdom
 του θεού 15+ και λέγων ότι πεπλήρωται ο καιρός
 of God, and saying, that, is fulfilled The time],
 και ήγγικεν η βασιλεία του θεού μετανοείτε και
 and approaches the kingdom of God]; repent and
 πιστεύετε εν τω ευαγγελίω 16+ περιπατών δε παρά
 believe in the good news! And walking by
 την θάλασσαν της Γαλιλαίας είδε Σίμονα και
 the sea of the of Galilee, he beheld Simon and
 Ανδρέαν τον αδελφόν αυτού βάλλοντας αμφίβληστρον
 Andrew his brother casting a casting-net
 εν τη θαλάσση ήσαν γαρ αλιείς 17+ και είπεν
 in the sea; for they were fishermen. And said
 αυτοίς ο Ιησούς δεύτε οπίσω μου και ποιήσω υμάς
 to them Jesus], Come after me, and I will make you
 γενέσθαι αλιείς ανθρώπων 18+ και ευθέως αφέντες τα
 to become fishers of men. And immediately leaving

+ וַיְהִי שָׁם בְּמַדְבָּר אַרְבָּעִים יוֹם וַהֲשִׁיב
 נִסְחֹו וַיְהִי עִם־הַחַיּוֹת וְהַמְּלָאכִים שְׂרֵתוּהוּ:
 + וְאַחֲרַי אֲשֶׁר הִסְגֵּר יוֹחָנָן בֶּן יִשׁוּעַ
 הַגַּלִּילָה וַיִּקְרָא אֶת־בְּשׂוֹרֵת מַלְכוּת
 הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר:

+ וַיְהִי בְּהַתְּהַלְכוֹ עַל־יַד יַם־הַגַּלִּיל
 וַיֵּרָא וְהָיָה שָׁמְעוֹן וְאַנְדְּרֵי אָחִי שָׁמְעוֹן
 פִּרְשִׁים מְצוּדָה בַיָּם כִּי דִיגִים הָיוּ:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יִשׁוּעַ לָכוּ אַחֲרַי וְאַתְּנֶנְכֶם
 דִּיגֵי אָנָשִׁים:
 + וַיַּעֲזְבוּ מִהֵר אֶת־מַכְמֹרֵיהֶם וַיֵּלְכוּ
 אַחֲרָיו:

+ אָמַר אֵלָיו בְּמַדְבָּר אַרְבָּעִים יוֹם
 וַהֲשִׁיב נִסְחֹו וַיְהִי עִם־הַחַיּוֹת וְהַמְּלָאכִים
 שְׂרֵתוּהוּ:
 + וְאַחֲרַי אֲשֶׁר הִסְגֵּר יוֹחָנָן בֶּן יִשׁוּעַ
 הַגַּלִּילָה וַיִּקְרָא אֶת־בְּשׂוֹרֵת מַלְכוּת
 הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר:

+ אָמַר אֵלָיו בְּהַתְּהַלְכוֹ עַל־יַד יַם־הַגַּלִּיל
 וַיֵּרָא וְהָיָה שָׁמְעוֹן וְאַנְדְּרֵי אָחִי שָׁמְעוֹן
 פִּרְשִׁים מְצוּדָה בַיָּם כִּי דִיגִים הָיוּ:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יִשׁוּעַ לָכוּ אַחֲרַי וְאַתְּנֶנְכֶם
 דִּיגֵי אָנָשִׁים:
 + וַיַּעֲזְבוּ מִהֵר אֶת־מַכְמֹרֵיהֶם וַיֵּלְכוּ
 אַחֲרָיו:

δίκτυα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ ¹⁹⁺ και προβάς
 their nets, they followed him. And having advanced
 ἐκεῖθεν ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τον του Ζεβεδαίου
 from there a little, he saw James the [son] of Zebedee,
 και Ἰωάννην τον αδελφόν αὐτοῦ και αὐτούς εν τῷ
 and John his brother, and them in the
 πλοίῳ καταρτίζοντας τα δίκτυα ²⁰⁺ και ευθέως
 boat readying the nets. And immediately
 ἐκάλεσεν αὐτούς και ἀφέντες τον πατέρα αὐτῶν
 he called them. And having left their father
 Ζεβεδαίον εν τῷ πλοίῳ μετὰ των μισθωτῶν
 Zebedee in the boat with the hirelings,

ἀπήλθον ὀπίσω αὐτοῦ ²¹⁺ και εισπορεύονται εις
 they went forth after him. And they entered into
 Καπερναούμ και ευθέως τοις σάββασιν εισελθὼν εις
 Capernaum. And immediately on the Sabbaths having entered into
 την συναγωγὴν ἐδίδασκεν ²²⁺ και ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
 the synagogue he taught. And they were overwhelmed by
 τη διδαχῇ αὐτοῦ ἦν γαρ διδάσκων αὐτούς ὡς
 his teaching. For he was teaching them as

ἐξουσίαν ἔχων και ουχ ὡς οἱ γραμματεῖς ²³⁺ και
 authority one having], and not as the scribes. And
 ἦν εν τη συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος εν
 there was in their synagogue a man with

πνεύματι ἀκαθάρτῳ και ἀνέκραξε ²⁴⁺ λέγων εα τι
 spirit an unclean]; and he shouted aloud, saying, Alas, what
 ἡμῖν και σοι Ἰησοῦ Ναζαρηνέ ἦλθες ἀπολέσαι
 [is it] to us and to you, Jesus O Nazarene? [Are] you come to destroy

+ וַיְהִי כְּעָבְרוּ מֵעַט מִשָּׁם וַיֵּרָא אֶת־יֵזְעֵק
 בֶּן־זַבְדִּי וְאֶת־יוֹחָנָן אֶחָיו וְגַם־הַמָּה
 בָּאֵנְיָה וּמִתְקַנְיִים אֶת־הַמְּכַמְרוֹת׃
 + וַיִּמְהַר וַיִּקְרָא אֲלֵיהֶם וַיַּעֲזֹבוּ אֶת־זַבְדִּי
 אֲבִיהֶם בָּאֵנְיָה עִם־הַשְּׂכִירִים וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו׃

+ וַיָּבֹאוּ אֶל־כְּפָר נַחֹם וַיִּמְהַר

לְבֹא בַשָּׁבֶת לְבֵית הַכְּנֻסֹת וַיִּלְמַד׃
 + וַיִּשְׁתַּמְּמוּ עַל־תּוֹרָתוֹ כִּי־הָיָה
 מְלַמֵּדֵם כְּאִישׁ שְׁלֵטוֹן וְלֹא כַּסֹּפְרִים׃
 + וְאִישׁ הָיָה שָׁם בְּבֵית הַכְּנֻסֹת שְׁלֵמָה
 אֲשֶׁר־רוּחַ טוֹמָאָה בּוֹ וַיִּזְעַק לֵאמֹר׃

+ וַיְהִי חָצִי לַלַּיְלָה וַיֵּלֶךְ אֶל־הַכְּנֻסֹת
 וַיִּזְעַק וַיִּשְׁתַּמְּמוּ עַל־תּוֹרָתוֹ
 כִּי־הָיָה מְלַמֵּדֵם
 כְּאִישׁ שְׁלֵטוֹן וְלֹא
 כַּסֹּפְרִים׃
 + וְאִישׁ הָיָה שָׁם
 בְּבֵית הַכְּנֻסֹת
 שְׁלֵמָה אֲשֶׁר־רוּחַ
 טוֹמָאָה בּוֹ וַיִּזְעַק
 לֵאמֹר׃

+ וַיְהִי חָצִי לַלַּיְלָה וַיֵּלֶךְ
 אֶל־הַכְּנֻסֹת וַיִּזְעַק
 וַיִּשְׁתַּמְּמוּ עַל־תּוֹרָתוֹ
 כִּי־הָיָה מְלַמֵּדֵם
 כְּאִישׁ שְׁלֵטוֹן וְלֹא
 כַּסֹּפְרִים׃
 + וְאִישׁ הָיָה שָׁם
 בְּבֵית הַכְּנֻסֹת
 שְׁלֵמָה אֲשֶׁר־רוּחַ
 טוֹמָאָה בּוֹ וַיִּזְעַק
 לֵאמֹר׃

ημάς οἶδά σε τις εἶ ο ἅγιος του θεοῦ 25+ και
 us? I know you, who you are, the holy [one] of God. And
 ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων φιμώθητι και
 gave reproach to him Jesus], saying, Be halted, and

ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ 26+ και σπαράξαν
 come forth from out of him! And
 αὐτόν το πνεῦμα το ἀκάθαρτον και
 having thrown him into a spasm spirit the unclean], and

κράξαν φωνή μεγάλη ἐξήλθεν ἐξ αὐτοῦ 27+ και
 having cried out voice with a great], came forth from out of him. And
 εθαμβήθησαν πάντες ὥστε συζητεῖν προς εαυτούς
 all were distraught, so as to debate among themselves,
 λέγοντας τι ἐστι τούτο τις ἡ διδαχὴ ἡ καινή αὕτη
 saying, What is this? Whose teaching new] [is] this,
 ὅτι κατ' ἐξουσίαν και τοις πνεύμασι τοις
 that with authority even to the spirits

ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει και ὑπακούουσιν αὐτῷ 28+
 unclean] he gives orders, and they obey him?
 ἐξήλθε δε ἡ ἀκοή αὐτοῦ εὐθύς εἰς ὅλην την
 And went forth the report of him straightway into all the

περίχωρον της Γαλιλαίας 29+ και εὐθέως εκ της
 place round about the Galilee. And immediately from out of the
 συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς την οἰκίαν Σίμωνος
 synagogue having gone forth, they came into the house of Simon

και Ανδρέου μετὰ Ἰακώβου και Ἰωάννου 30+ η δε
 and Andrew, with James and John. And the
 πενθερά Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα και εὐθέως
 mother-in-law of Simon was reclining in a fever; and immediately

+ וַיִּנְעָר-בּוֹ יֵשׁוּעַ לֵאמֹר הֲאֵלֶם יֵצֵא מִמֶּנּוּ :
 + וַיִּסְתַּבְּהוּ רוּיַח הַטּוֹמְאָה וַיִּזְעַק בְּקוֹל
 גָּדוֹל וַיֵּצֵא מִמֶּנּוּ :
 + וַיִּבְהַלּוּ כּוֹלֵם וַיִּשְׁאַלּוּ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ
 לֵאמֹר מַה-זֹּאת מַה-הִיא הַתּוֹרָה
 הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֵף-לְרוּחֹת הַטּוֹמְאָה

מְצוּהָ הוּא בְּגִבּוֹרָה וְהִנֵּה שְׁמְעוֹת לוֹ :
 + וַיֵּצֵא שְׁמֵעוֹ מִהֵר בְּכָל-סְבִיבוֹת אֶרֶץ
 הַגָּלִיל :
 + וַיְהִי אַחֲרַי צֵאתָם מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וַיָּבֹאוּ
 בֵּיתָה שְׁמֵעוֹן וְאַנְדְּרִי עִם יַעֲקֹב וַיּוֹחֲנִן :
 + וְחֹתָנָת שְׁמֵעוֹן שְׁכָבָה אַחֲוִיזַת
 הַקְּדָחַת וַיִּמְהָרוּ וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו עָלֶיהָ :

+ וַיִּנְעָר-בּוֹ יֵשׁוּעַ לֵאמֹר הֲאֵלֶם יֵצֵא מִמֶּנּוּ :
 + וַיִּסְתַּבְּהוּ רוּיַח הַטּוֹמְאָה וַיִּזְעַק בְּקוֹל
 גָּדוֹל וַיֵּצֵא מִמֶּנּוּ :
 + וַיִּבְהַלּוּ כּוֹלֵם וַיִּשְׁאַלּוּ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ
 לֵאמֹר מַה-זֹּאת מַה-הִיא הַתּוֹרָה
 הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֵף-לְרוּחֹת הַטּוֹמְאָה

מְצוּהָ הוּא בְּגִבּוֹרָה וְהִנֵּה שְׁמְעוֹת לוֹ :
 + וַיֵּצֵא שְׁמֵעוֹ מִהֵר בְּכָל-סְבִיבוֹת אֶרֶץ
 הַגָּלִיל :
 + וַיְהִי אַחֲרַי צֵאתָם מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וַיָּבֹאוּ
 בֵּיתָה שְׁמֵעוֹן וְאַנְדְּרִי עִם יַעֲקֹב וַיּוֹחֲנִן :
 + וְחֹתָנָת שְׁמֵעוֹן שְׁכָבָה אַחֲוִיזַת
 הַקְּדָחַת וַיִּמְהָרוּ וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו עָלֶיהָ :

λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς 31+ καὶ προσελθὼν
 they speak to him concerning her. And having come forward
 ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς καὶ
 he raised her, holding her hand; and
 ἀφήκεν αὐτὴν ὁ πυρετός εὐθέως καὶ διηκόνει αὐτοῖς
 left her the fever immediately], and she served them.

32+ οψίας δε γενομένης ὅτε ἔδυσεν ὁ ἥλιος ἔφερον
 And evening having become, when went down the sun], they brought
 πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς
 to him all the ones illnesses having], and the ones

δαιμονιζομένους 33+ καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη
 being demon-possessed. And the city entire] being assembled

ἦν πρὸς τὴν θύραν 34+ καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς
 was at the door. And he cured many
 κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ δαιμόνια πολλά
 illnesses having] of various diseases, and demons many]
 ἐξέβαλε καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τα δαιμόνια ὅτι
 he cast out; and he did not allow to speak the demons], for

ἤδεισαν αὐτὸν 35+ καὶ πρωῒ ἐννυχὸν λίαν
 they knew him. And [[in the] morning by night exceedingly
 ἀναστὰς ἐξῆλθε καὶ ἀπήλθεν εἰς ἔρημον τόπον
 having risen up] he departed, and he went forth unto a desolate place,

κακεῖ προσήχετο 36+ καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων
 and there prayed. And pursued him Simon

καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ 37+ καὶ εὐρόντες αὐτὸν λέγουσιν
 and the ones with him]. And having found him, they say

וַיֵּשׁוּ וַיֵּאָחוּזוּ בַיְהוּדָה וַיְקִימֶהָ וַתִּרְף
 מִמְּנַתָּהּ הַקְּדוּחַת פְּתָאם וַתִּשְׁרַת אוֹתָם׃
 + וַיְהִי בְעָרְב כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ וַיָּבִיאוּ אֵלָיו
 אֵת כָּל־הַחֹלִים וְאֵת אַחֲזוּזֵי הַשָּׂדִים׃
 + וְכָל־הָעִיר נֶאֱסָפוּ וַיִּתְּדוּ פֶתַח הַבַּיִת׃
 + וַיִּרְפָּא רַבִּים אֲשֶׁר הָיוּ חֹלִים תְּקָלִים
 שׁוֹנִים וַיִּגְרֶשׁ שָׂדִים תְּרַבָּה וְלֹא־נָתַן

אֶת־הַשָּׂדִים לְדַבֵּר בִּי יְדַעוּהוּ׃
 + וַיִּשְׁכַּם בְּבֹקֶר בְּעוֹד נֶשֶׁף וַיֵּצֵא
 וַיֵּלֶךְ אֶל־מְקוֹם חֲרָבָה וַיִּתְפַּלֵּל שָׁם׃
 + וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרָיו שְׂמֵעוֹן וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
 אָתוּ׃
 + וַיִּמְצְאוּהוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֵינָה כוֹלָם
 מִבְּקָשִׁים אוֹתָךְ׃

וַיֵּשׁוּ אֲרָמִים אֲרָמִים אֲרָמִים אֲרָמִים
 אֲרָמִים אֲרָמִים אֲרָמִים אֲרָמִים
 + וַיִּתְּדוּ אֵת כָּל־הַחֹלִים
 אֲשֶׁר הָיוּ חֹלִים תְּקָלִים
 + וַיִּרְפָּא רַבִּים אֲשֶׁר
 הָיוּ חֹלִים תְּקָלִים
 + וַיִּגְרֶשׁ שָׂדִים תְּרַבָּה
 וְלֹא־נָתַן

וַיִּשְׁכַּם בְּבֹקֶר בְּעוֹד נֶשֶׁף
 וַיֵּצֵא וַיֵּלֶךְ אֶל־מְקוֹם
 חֲרָבָה וַיִּתְפַּלֵּל שָׁם׃
 + וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרָיו שְׂמֵעוֹן
 וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אָתוּ׃
 + וַיִּמְצְאוּהוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
 הֵינָה כוֹלָם מִבְּקָשִׁים
 אוֹתָךְ׃

αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦσί σε 38+ και λέγει αυτοῖς
 to him that, All seek you. And he says to them,
 ἄγωμεν εἰς τὰς εχομένας κωμοπόλεις ἵνα και
 We should lead on unto the [places] having small cities, that even
 ἐκεῖ κηρύξω εἰς τούτο γὰρ ἐξελήλυθα 39+ και ην
 there I should proclaim; for this for I have come forth]. And he was
 κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην
 proclaiming among their synagogues in all
 τὴν Γαλιλαίαν και τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων 40+ και
 the Galilee, and the demons casting out]. And
 ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλὼν αὐτὸν και
 comes to him a leper enjoining him, and
 γονυπετῶν αὐτὸν και λέγων αὐτῷ ὅτι εἰάν
 kneeling down to him, and saying to him that, If

θέλης δύνασαι με καθαρῖσαι 41+ ο δε Ἰησοῦς
 you should want, you are able to cleanse me. And Jesus,
 σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ και
 being moved with compassion, stretched out [his] hand [and] touched him, and
 λέγει αὐτῷ θέλω καθαρῖσθητι 42+ και εἰπόντος αὐτοῦ
 says to him, I want, be cleansed! And having spoken,
 εὐθέως ἀπήλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα και ἐκαθαρίσθη
 immediately went forth from him the leprosy], and he was cleansed.

43+ και ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτὸν
 And having given strict charge to him, immediately he cast him away.

44+ και λέγει αὐτῷ ὅρα μηδενὶ μηδέν εἶπης ἀλλ'
 And he says to him, See that to anyone nothing you should say], but

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכוּ וּגְלוּכָהּ אֶל-עָרֵי הַפְּרָזוֹת הַקְּרֹבוֹת וְאֶקְרָא בָּם-שֵׁם כִּי בְעִבּוֹר-זֹאת יִצְאָתִי: + וַיְהִי קִרְאָה בְּכִנְסוּיֹתֵיהֶם בְּכָל-הַנְּגִלִיל וַיִּגְרָשׁ אֶת-הַשְּׂדֵיִם: + וַיָּבֹא אֵלָיו אִישׁ מְצֹרַע וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו וַיִּכְרַע עַל-בְּרָכָיו וַיֹּאמֶר לוֹ אִם-תִּרְצֶה תוּכַל לְטַהַרְנִי: 	+ וַיִּרְחַם עָלָיו יֵשׁוּעַ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּגְעֵבוּ וַיֹּאמֶר רְצֵה אֲנֹכִי טָהוֹר: + עוֹדְנֵנוּ מְדַבֵּר וְהַצְרַעַת סָרְהָה מִמֶּנּוּ וַיִּטָּהֵר: + וַיִּגְעֵר-בּוֹ וַיִּמְהַר לְהוֹצִיאֵו הַחוּצָה: + וַיֹּאמֶר אֵלָיו רְאֵה אֶל-תַּגִּיד לְאִישׁ דָּבָר וְלֹךְ הִרְאֵה אֶל-תַּכְתֵּן וְהִקְרַב לְטַהַרְתָּךְ אֵת אֲשֶׁר-צָוָה מֹשֶׁה לְעֵדוּת לָהֶם:
--	--

+ אֵלֶּיךָ לְמַעַן לְפָנֶיךָ אֲלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ וְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ: 	+ אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ + אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ:
--	---

+ אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ: + אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ: + אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ: 	+ אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ: + אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ: + אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ אֵלֶּיךָ מִיָּד לְמַעַן יֵצֵא אֱלֹהֵינוּ:
---	---

ὑπάγε σεαυτόν δείξον τῷ ἱερεί και προσένεγκε περί
 go yourself show] to the priest, and offer for
 του καθαρισμού σου α προσέταξε Μωσής εις
 your cleansing what Moses assigned for
 μαρτύριον αυτοίς 45+ ο δε εξελθὼν ἤρξατο
 a testimony to them! But having gone forth, he began
 κηρύσσειν πολλά και διαφημίζειν τον λόγον ὡστε
 to proclaim many [things], and to spread abroad the matter, so that
 μηκέτι αὐτόν δύνασθαι φανερώς εις πόλιν εἰσελθεῖν
 no longer was he able openly into a city to enter];
 ἀλλ' ἐξω εν ἐρήμοις τόποις ην και ἤρχοντο προς
 but outside in deserted places he was]. And they came to
 αὐτόν πανταχόθεν
 him from every place.

2 ב

1+ και πάλιν εἰσήλθεν εις Καπερναούμ δι'
 And again he entered into Capernaum after [some]
 ημερών και ηκούσθη ὅτι εις οἶκόν εστι 2+ και
 days; and it was heard that in [the] house he is]. And
 ευθέως συνήχθησαν πολλοί ὡστε μηκέτι χωρεῖν
 immediately were gathered together many, so that [they] no longer had space,
 μηδέ τα προς την θύραν και ἐλάλει αυτοίς τον
 nor the [places] by the door. And he spoke to them the
 λόγον 3+ και ἔρχονται προς αὐτόν παραλυτικόν
 word. And they come to him a paralytic
 φέροντες αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων 4+ και μη
 bringing], being lifted by four [men] . And not

+ וְהוּא יֵצֵא וַיְחַל לְקַרְא הַרְבֵּה וּלְהַשְׁמִיעַ
 הַדְּבָר עַד אֲשֶׁר לֹא-יִכָּל לְבֹא עוֹד אֶל-עִיר
 לְעֵינֵי הָעָם וַיֵּשֶׁב מִחוּץ לְעִיר בְּמִקְדָּמוֹת
 הַרְבֵּה וַיָּבֹאוּ אֵלָיו מִכָּל-עִבְרָיו מִסָּבִיב:

+ וַיְהִי מִיָּמִים וַיָּבֹא שְׁנִית אֶל-כָּפָר
 נִחְוָם וַיֵּשְׁמְעוּ כִּי-הוּא בְּבֵית:

+ וַיֵּצֵאוּ רַבִּים מִהֶרֶה עַד-אַפְסֵי
 מְקוֹם לְעֹמֵד אֶף-לְפָנֵי הַפֶּתַח
 וַיְדַבֵּר אֵלֵיהֶם אֶת-הַדְּבָר:
 + וַיָּבֹאוּ אֵלָיו אַנְשִׁים נִשְׂאִים אִישׁ
 נִכְה אֶבְרִים וַיִּשְׁאוּהוּ בְּאַרְבָּעָה:
 + וְלֹא יָכְלוּ לָנֶשֶׁת אֵלָיו מִפְּנֵי הָעָם
 וַיִּסְרֻוּ אֶת-הֲגַנּוֹ בְּמִקְוֵם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם

+ וְהָיָה כִּי יֵצֵא מִכָּפָר
 וְלֹא יִכָּל לְבֹא עוֹד אֶל-עִיר
 לְעֵינֵי הָעָם וַיֵּשֶׁב מִחוּץ
 לְעִיר בְּמִקְדָּמוֹת הַרְבֵּה
 וַיָּבֹאוּ אֵלָיו מִכָּל-עִבְרָיו
 מִסָּבִיב:

+ וַיְהִי מִיָּמִים וַיָּבֹא שְׁנִית אֶל-כָּפָר
 נִחְוָם וַיֵּשְׁמְעוּ כִּי-הוּא בְּבֵית:

לְעֵינֵי הָעָם וַיֵּשֶׁב מִחוּץ
 לְעִיר בְּמִקְדָּמוֹת הַרְבֵּה
 וַיָּבֹאוּ אֵלָיו אֲנָשִׁים
 נִשְׂאִים אִישׁ נִכְה אֶבְרִים
 וַיִּשְׁאוּהוּ בְּאַרְבָּעָה:
 + וְלֹא יָכְלוּ לָנֶשֶׁת אֵלָיו
 מִפְּנֵי הָעָם וַיִּסְרֻוּ
 אֶת-הֲגַנּוֹ בְּמִקְוֵם אֲשֶׁר
 הָיָה שָׁם

δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον
 being able to draw near to him on account of the multitude,
 ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν καὶ ἐξορύξαντες
 they unroofed the roof where he was. And having gouged [it] out,
 χαλώσι τὸν κράββατον ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικός
 they let down the litter upon which the paralytic
 κατέκειτο **5+** ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει
 reclined. beholding And Jesus] their belief says
 τῷ παραλυτικῷ τέκνον ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου
 to the paralytic, Son, have been forgiven you your sins].

6+ ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι
 were And some of the scribes there sitting down],

καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν **7+** τί
 and reasoning in their hearts, Why
 οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας τις δύναται ἀφιέναι
 [does] this one thus speak blasphemies? Who is able to forgive

ἀμαρτίας εἰ μὴ εἰς ὁ θεός **8+** καὶ εὐθέως
 sins except one -- God? And immediately
 ἐπιγινούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως
 Jesus recognizing in his spirit, that so

διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς εἶπεν αὐτοῖς τί
 they reasoned within themselves, he said to them, Why

ταῦτα διαλογίσεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν **9+** τί ἐστὶν
 do you reason these [things] in your hearts? What is
 εὐκοπώτερον εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ ἀφέωνταί σοι αἱ
 easier to say to the paralytic? have been forgiven you The
 ἀμαρτίαι ἢ εἰπεῖν ἐγείραι καὶ ἄρόν σου
 sins]; or to say, Arise, and lift your

<p>וַיִּחְתְּרוּ תְּחִירָה נְיוֹרִידוֹ אֶת־הַמְּשָׁכָב אֲשֶׁר שָׁכַב עָלֶיהָ נֹכַח הָאֲבָרִים + וַיְהִי כִּי רָאוּת יִשׁוּעַ אֶת־אֲמוֹנָתָם וַיֹּאמֶר אֶל־נֹכַח הָאֲבָרִים בְּנֵי נִסְלָחוּ־לָךְ תִּטְּאָתֶיךָ + וְשָׁם אֲנָשִׁים מִן־הַסּוֹפְרִים יֹשְׁבִים וַיֹּאמְרוּ בְּלִבָּם + מַה־לָּזֶה כִּי יִדְבַר גְּדוּפִים כְּאֵלֶּה מִי יִכַּל</p>	<p>לְסַלֵּחַ לְחַטָּאִים כִּי אִם הָאֱלֹהִים לְבַדּוֹ + וַיִּדַע יִשׁוּעַ בְּרוּחוֹ כִּי־כֵן חָשְׁבִים בְּלִבָּבָם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִדּוּעַ תִּחְשְׁבוּ כְּאֵלֶּה בְּלִבְבָבְכֶם + מַה תִּנְקַל הָאָמֵר אֶל־נֹכַח הָאֲבָרִים נִסְלָחוּ־לָךְ תִּטְּאָתֶיךָ אִם־אָמֹר קוּם שְׂא אֶת מְשָׁכְבְּךָ וְהִתְתַּלֵּךְ + לְחַבְּבֶם שְׂלֵמָה כִּי־רָ רַ לְ רֵ יוֹ רֵ לְמֵ אֶ + נִעָם וְיָ נֵאֵד בְּיָדֵי מְלָכִים חֲדָיו חָבֵב כִּי־נִעָם לְמֵ לְמֵ חֵן חֲדָיו חָבֵב כִּי־נִעָם לְמֵ חֵבֶלֶת + אֶרְיָ אֶרְעִימָה לְכֹחֵ לְחֵן וְעַתְּמֵ לְיָ שְׂלֵמָתִי אֶרְ לְכֹחֵ וְשָׁם עָלָם כִּי־נִעָם לְמֵ לְ</p>
--	--

<p>جُنُودًا سَلَمَةً لَمْ يَكُنْ لِي كَرَامَةٌ وَكَلِيلًا إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ وَعَبَّاسًا إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ + جُنُودًا إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ لَمْ يَكُنْ لِي كَرَامَةٌ لَمْ يَكُنْ لِي كَرَامَةٌ + كَرَامَةٌ إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ وَكَلِيلًا إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ + وَكَلِيلًا إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ إِذْ كُنْتُ</p>	<p>לְחַבְּבֶם שְׂלֵמָה כִּי־רָ רַ לְ רֵ יוֹ רֵ לְמֵ אֶ + נִעָם וְיָ נֵאֵד בְּיָדֵי מְלָכִים חֲדָיו חָבֵב כִּי־נִעָם לְמֵ לְמֵ חֵן חֲדָיו חָבֵב כִּי־נִעָם לְמֵ חֵבֶלֶת + אֶרְיָ אֶרְעִימָה לְכֹחֵ לְחֵן וְעַתְּמֵ לְיָ שְׂלֵמָתִי אֶרְ לְכֹחֵ וְשָׁם עָלָם כִּי־נִעָם לְמֵ לְ</p>
---	---

τον κράββατον και περιπάτει 10+ ίνα δε ειδήτε ότι
 litter, and walk! But that you should know that
 εξουσίαν έχει ο υιός του ανθρώπου αφιέναι επί της
 authority has the son of man] to forgive upon the
 γης αμαρτίας λέγει τῷ παραλυτικῷ 11+ σοι λέγω
 earth sins], he says to the paralytic, To you I say,
 ἐγείραι και ἄρον τον κράββατόν σου και ὑπάγε εις
 Arise, and lift your litter, and go unto
 τον οἶκόν σου 12+ και ηγέρθη ευθέως και ἄρας τον
 your house! And he arose immediately, and having lifted the
 κράββατον ἐξήλθεν ἐναντίον πάντων ὥστε
 litter, he went forth before all; so that
 ἐξίστασθαι πάντας και δοξάζειν τον θεόν λέγοντας ότι
 all were amazed, and glorified God, saying that,
 ουδέποτε οὕτως εἶδομεν 13+ και ἐξήλθε πάλιν παρά
 At no time we beheld thus. And he went forth again by
 την θάλασσαν και πας ο ὄχλος ἤρχετο προς αὐτόν
 the sea; and all the multitude came to him,
 και ἐδίδασκεν αὐτούς 14+ και παράγων εἶδε Λευῖν
 and he taught them. And passing by, he beheld Levi
 τον του Αλφαιού καθήμενον ἐπὶ το τελώνιον και
 the [son of] Alphaeus sitting down at the tax collector's station, and
 λέγει αὐτῷ ἀκολουθεῖ μοι και ἀναστάς ἠκολούθησεν
 he says to him, Follow me! And having risen up he followed
 αὐτῷ 15+ και ἐγένετο ἐν τῷ κατακείσθαι αὐτόν ἐν
 him. And it came to pass in his reclining in

+ וְלִמְעַן יִדְעוּן כִּי בֶן־הָאָדָם
 יֵשׁ-לוֹ הַשְּׁלֵטֶן לְסַלֵּחַ לַחַטָּאִים
 בְּאַרְצָא וַיֹּאמֶר אֶל־נִכְנָה הָאֲבָרִים:
 + לָךְ אֲנִי אֹמֵר קוּם שָׂא אֶת־מִשְׁכָּבְךָ וְלֶךְ
 אֶל־בֵּיתְךָ:
 + וַיִּקָּם פְּתָאם וַיִּשָּׂא אֶת־מִשְׁכָּבוֹ וַיֵּצֵא
 לְעֵינָי כּוֹלָם עַד כִּי־תָמְהוּ כּוֹלָם וַיִּשְׁבְּחוּ
 אֶת־הָאֱלֹהִים לְאֹמֵר מִעוֹלָם לֹא־רָאִינוּ
 כֹּזֵאת:

+ וַיָּשָׁב וַיֵּצֵא אֶל־יַד הַיָּם וַיָּבֹאוּ אֵלָיו
 כָּל־הָעָם וַיְלַמְדֵם:
 + וַיְהִי בְּעֶבְרוֹ וַיֵּרָא אֶת־לֵוִי בֶן־חַלְפִי
 יוֹשֵׁב בְּבֵית הַמָּכֶס וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 לָכֵה אַחֲרָי וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו:
 + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר הִסֵּב בְּבֵיתוֹ וַיִּסְבּוּ מוֹכְסִים
 וַחַטָּאִים רַבִּים עִם־יִשׁוּעַ וְעִם־תְּלַמִּידָיו
 כִּי רַבִּים הָיוּ הַהֹלְכִים אַחֲרָיו:

+ וְהָיָה וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲלֵב שׁוֹבֵי גֵרָסָא
 כִּי־יָחַז לְמַעַבְבֵּי עוֹלָם אֲנִי לְמַעַבְבֵּי:
 + לְךָ אֲנִי אֹמֵר קוּם שָׂא אֶת־מִשְׁכָּבְךָ וְלֶךְ
 לְבֵיתְךָ:
 + וַיִּקָּם כִּי־עָבְדוּ מַעַבְבֵּי עִשְׂרִים
 חֲמֵסָא אֲנִי לְמַעַבְבֵּי עוֹלָם וַיִּשְׁבְּחוּ
 אֶת־הָאֱלֹהִים לְאֹמֵר מִעוֹלָם לֹא־רָאִינוּ
 כֹּזֵאת:

וְלִמְעַן יִדְעוּן כִּי בֶן־הָאָדָם
 יֵשׁ-לוֹ הַשְּׁלֵטֶן לְסַלֵּחַ לַחַטָּאִים
 בְּאַרְצָא וַיֹּאמֶר אֶל־נִכְנָה הָאֲבָרִים:
 + לָךְ אֲנִי אֹמֵר קוּם שָׂא אֶת־מִשְׁכָּבְךָ וְלֶךְ
 אֶל־בֵּיתְךָ:
 + וַיִּקָּם פְּתָאם וַיִּשָּׂא אֶת־מִשְׁכָּבוֹ וַיֵּצֵא
 לְעֵינָי כּוֹלָם עַד כִּי־תָמְהוּ כּוֹלָם וַיִּשְׁבְּחוּ
 אֶת־הָאֱלֹהִים לְאֹמֵר מִעוֹלָם לֹא־רָאִינוּ
 כֹּזֵאת:

τη οικία αὐτοῦ και πολλοί τελῶναι και αμαρτωλοί
his house, also many tax collectors and sinners
συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ και τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
reclined together with Jesus and his disciples;

ἦσαν γαρ πολλοί και ηκολούθησαν αὐτῷ **16+** και οἱ
for there were many, and they followed him. And the
γραμματεῖς και οἱ Φαρισαῖοι ἰδόντες αὐτὸν εσθίοντα
scribes and the Pharisees beholding him eating
μετά τῶν τελωνῶν και αμαρτωλῶν ἔλεγον τοῖς
with the tax collectors and sinners said [to]
μαθηταῖς αὐτοῦ τι ὅτι μετά τῶν τελωνῶν και
his disciples, Why [is it] that with the tax collectors and

αμαρτωλῶν εσθίει και πίνει **17+** και ακούσας ο Ἰησοῦς
sinners he eats and drinks? And Jesus having heard
λέγει αὐτοῖς ου χρείαν ἔχουσιν οἱ ισχύοντες
says to them, No need have the ones being strong
ιατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες ουκ ἦλθον καλέσαι
of a physician, but the ones illness having]. I came not to call

δικαίους ἀλλά αμαρτωλούς εἰς μετάνοιαν **18+** και
[the] righteous, but sinners to repentance. And
ἦσαν οἱ μαθηταί Ἰωάννου και οἱ τῶν Φαρισαίων
were the disciples of John and the ones of the Pharisees]
νηστεύοντες και ἔρχονται και λέγουσιν αὐτῷ διατί
fasting; and they come and say to him, Why [do]
οἱ μαθηταί Ἰωάννου και οἱ τῶν Φαρισαίων
the disciples of John and the ones of the Pharisees

νηστεύουσιν οἱ δε σοι μαθηταί ου νηστεύουσι **19+**
fast, but your disciples do not fast?

+ וְהַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים רָאוּ אֹתוֹ
אֲכָל עִם-הַמּוֹכְסִים וְהַחֲטָאִים וַיֹּאמְרוּ
אֶל-תְּלַמִּידָיו מַה-לְרַבְּכֶם כִּי אֲכָל
וְשָׂתָה הוּא עִם-הַמּוֹכְסִים וְהַחֲטָאִים:
+ וַיִּשְׁמַע יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הַחֲזָקִים אֵינֶם
צָרִיכִים לְרִפּאָה כִּי אִם-הַחֲלִילִים לֹא בָאתִי
לְקַרְאֵי הַצָּדִיקִים כִּי אִם-הַחֲטָאִים לְתִשּׁוּבָה:

+ וְתִלְמִידַי יוֹחֲזִין וְתִלְמִידַי הַפְּרוּשִׁים
הָיוּ מְרַבִּים לְצוּם וַיִּבְאוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
מַדּוּעַ תִּלְמִידַי יוֹחֲזִין וְתִלְמִידַי הַפְּרוּשִׁים
צָמִים וְתִלְמִידֶיךָ אֵינֶם צָמִים:
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיֶהֶם יֵשׁוּעַ אֵיךְ יוּכְלוּ בְּנֵי
הַחֲזָקָה לְצוּם בְּעוֹד הַחֲזָקָה עִמָּהֶם כָּל-יְמֵי
הַיּוֹת הַחֲזָקָה עִמָּהֶם לֹא יוּכְלוּ לְצוּם:

חֲזָקָה מְרַבִּים וְהַפְּרוּשִׁים רָאוּ אֹתוֹ
וְהָיוּ מְרַבִּים לְצוּם וַיִּבְאוּ וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו מַדּוּעַ תִּלְמִידַי יוֹחֲזִין וְתִלְמִידֶיךָ
אֵינֶם צָמִים:
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיֶהֶם יֵשׁוּעַ אֵיךְ יוּכְלוּ
בְּנֵי חֲזָקָה לְצוּם בְּעוֹד הַחֲזָקָה עִמָּהֶם
כָּל-יְמֵי הַיּוֹת הַחֲזָקָה עִמָּהֶם לֹא יוּכְלוּ
לְצוּם:

חֲזָקָה מְרַבִּים וְהַפְּרוּשִׁים רָאוּ אֹתוֹ
וְהָיוּ מְרַבִּים לְצוּם וַיִּבְאוּ וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו מַדּוּעַ תִּלְמִידַי יוֹחֲזִין וְתִלְמִידֶיךָ
אֵינֶם צָמִים:
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיֶהֶם יֵשׁוּעַ אֵיךְ יוּכְלוּ
בְּנֵי חֲזָקָה לְצוּם בְּעוֹד הַחֲזָקָה עִמָּהֶם
כָּל-יְמֵי הַיּוֹת הַחֲזָקָה עִמָּהֶם לֹא יוּכְלוּ
לְצוּם:

και εἶπεν αυτοῖς ὁ Ἰησοῦς μη δύνανται οἱ υἱοὶ
 And said to them Jesus], Is it possible [for] the sons
 του νυμφώνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι
 of the bridal chamber, in which the groom with them is],
 νηστεύειν ὅσον χρόνον μεθ' εαυτῶν ἔχουσι τὸν
 to fast? As much time with as they themselves have] the
 νυμφίον οὐ δύνανται νηστεύειν 20+ ἐλεύσονται δε
 groom, they are not able to fast. But will come
 ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος και τότε
 days whenever should depart from them the groom], and then
 νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις 21+ και οὐδεὶς
 they shall fast in those days. And no one
 ἐπίβλημα ράκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ
 a piece of cloth rag of an unshrunk sews] upon garment
 παλαιῷ εἰ δε μη αἶρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινόν
 an old]; otherwise, lifts its fullness] the new
 του παλαιού και χεῖρον σχίσμα γίνεται 22+ και
 from the old, and worse [the] split becomes]. And
 οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς
 no one casts wine new] into leather wine bags old];
 εἰ δε μη ρήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς και ὁ
 otherwise, tears the wine new] the leather wine bags, and the
 οἶνος ἐκχείται και οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται ἀλλὰ
 wine pours out, and the leather wine bags are destroyed; but
 οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινούς βλητέον 23+ και
 wine new into leather wine bags new is to be put]. And
 ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διὰ
 it came to pass [that] he passed on the Sabbath through
 των σπορίμων και ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδόν
 the corn-fields, and began his disciples [their] way

+ הַגָּה יָמִים בָּאִים וְלוֹקַח מֵאֲתָם
 הַחֲתָן וְאֵז יִצְוֵמוּ בְּיָמֵים הָהֵם :
 + אֵין-אָדָם תִּפְרַר מִטְּלִית בְּגַד חֲדָשׁ
 עַל-שִׁמְלַת בָּלָה בִּי אִם-כֵּן יִנְתַּק מִלִּידוֹ
 הַחֲדָשׁ מִן-הַבָּלָה וְתִרְעַר הַקָּרִיעָה :
 + וְאֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ בְּנֵאדוֹת

בָּלִים בִּי אִם-כֵּן יִבְקַע הַיַּיִן הַחֲדָשׁ
 אֶת-הַנְּאֻדוֹת וְהַיַּיִן יִשְׁפָּךְ וְהַנְּאֻדוֹת יֵאָבְדוּ
 אָבֵל יַיִן חֲדָשׁ יִנְתֵן בְּנֵאדוֹת חֲדָשִׁים :
 + וַיְהִי כְּעָבְרוֹ בִּשְׂבֻת בֵּין הַשָּׂדוֹת וַיִּחְלוּ
 תַלְמִידָיו לְקַטֵּף מִלִּילַת בְּלִכְתָּם :

בָּלִים, וְ אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ
 חֲדָשִׁים וְ אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ :
 + אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ בְּנֵאדוֹת
 חֲדָשִׁים וְ אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ :

: אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ בְּנֵאדוֹת
 חֲדָשִׁים וְ אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ :
 אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ בְּנֵאדוֹת
 חֲדָשִׁים וְ אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ :
 אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ בְּנֵאדוֹת
 חֲדָשִׁים וְ אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ :

+ אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ בְּנֵאדוֹת
 חֲדָשִׁים וְ אֵין אָדָם נִתֵן יַיִן חֲדָשׁ :

ποιεῖν τίλλοντες τους στάχυας 24+ και οι Φαρισαῖοι
to make] [while] plucking the ears of corn. And the Pharisees
έλεγον αὐτῷ ἴδε τι ποιούσιν ἐν τοῖς σάββασιν ο
said to him, See! why do they do on the Sabbath which

οὐκ ἔξεστι 25+ και αὐτός ἔλεγεν αὐτοῖς οὐδέποτε
is not allowed? And he said to them, At no time
ἀνέγνωτε τι ἐποίησε Δαβὶδ ὅτε χρεῖαν ἔσχε και
did you read what David did when need he had], and

ἐπείνασεν αὐτός και οι μετ' αὐτοῦ 26+ πῶς
he hungered himself and the ones with him? How
εἰσήλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ
he entered into the house of God unto Abiathar the
ἀρχιερέως και τους ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν
chief priest, and the bread loaves of the place setting he ate,
ους οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερέυσι και ἔδωκε
which is not allowed to eat, unless to the priests; and he gave

και τοῖς συν αὐτῷ οὔσι 27+ και ἔλεγεν αὐτοῖς τὸ
even to the ones with him being]? And he said to them, The
σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο οὐχ
Sabbath on account of man exists, not

ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον 28+ ὥστε κύριός ἐστιν
man on account of the Sabbath. So that is lord
ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου και τοῦ σαββάτου
the son of man] also of the Sabbath.

3 א

1+ και εἰσήλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν και ἦν
And he entered again into the synagogue. And was

אם-לפניהם ויתן גם-לאנשים אשר אתו:
+ ויאמר אליהם השבת נתנה בעבור
האדם ולא האדם בעבור השבת:
+ לכן אדון בן-האדם גם לשבת:
+ וישב ויבוא אל-בית הכנסת ושם-איש
אשר ידו יבשה:

אם-לפניהם ויתן גם-לאנשים אשר אתו:
+ ויאמר אליהם השבת נתנה בעבור
האדם ולא האדם בעבור השבת:
+ לכן אדון בן-האדם גם לשבת:
+ וישב ויבוא אל-בית הכנסת ושם-איש
אשר ידו יבשה:

אם-לפניהם ויתן גם-לאנשים אשר אתו:
+ ויאמר אליהם השבת נתנה בעבור
האדם ולא האדם בעבור השבת:
+ לכן אדון בן-האדם גם לשבת:
+ וישב ויבוא אל-בית הכנסת ושם-איש
אשר ידו יבשה:

εκεί ^{there} ^{a man} ^{being withered} ^{having} ^{the} ^{hand]}. ²⁺
 και ^{And} ^{they closely watched him,} ^{if} ^{on the} ^{Sabbaths} ^{he will cure}
 αυτόν ^{him,} ^{that} ^{they should charge} ^{him.} ³⁺ και ^{And} ^{he says} ^{to the}
 ανθρώπω ^{man,} ^{to the one} ^{being withered} ^{having} ^{the} ^{hand]}, ^{Arise}
 εις ^{into} ^{the} ^{middle!} ⁴⁺ και ^{And} ^{he says} ^{to them,} ^{Is it allowed} ^{on the}
 σάββασιν ^{Sabbaths} ^{to do good} ^{or} ^{to do evil?} ^{a life} ^{to preserve]}
 η ^{or} ^{to kill?} ^{And they} ^{kept silent.} ⁵⁺ και ^{And} ^{having looked round about}
 αυτούς ^{them} ^{with} ^{anger,} ^{being grieved} ^{over} ^{the} ^{callousness}
 της ^{of their heart,} ^{he says} ^{to the} ^{man,} ^{Stretch out}
 την ^{your hand!} ^{And} ^{he stretched [it] out,} ^{and} ^{was restored}
 η ^{his hand]} ^{in health} ^{as} ^{the} ^{other.} ⁶⁺ και ^{And} ^{having gone forth,} ^{the}
 Φαρισαίοι ^{Pharisees} ^{immediately} ^{with} ^{the} ^{Herodians} ^{council}
 εποίουν ^{took]} ^{against} ^{him,} ^{how} ^{they should destroy him.} ⁷⁺ και ^{And}

+ וַיִּאָרְבוּ לוֹ אִם-יִרְפְּאוּהוּ בַשַּׁבָּת
 לְמַעַן יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילוֹת דְּבָרִים:
 + וַיֹּאמֶר אֶל-הָאִישׁ אֲשֶׁר יָבֹשָׁה יְדוֹ קוּם
 עֲמֵד בְּתוֹךְ:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הַמּוֹתֵר בַּשַּׁבָּת לְהִיטִיב
 אוֹ לְהָרַע לְהַצִּיל נַפְשׁ אוֹ לְהָמִית וַיַּחֲרִישׁוּ:
 + וַיַּפֵּן וַיִּבֹט אֵלֵיהֶם בְּזַעַף וַיִּתְעַצֵּב

+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הַמּוֹתֵר בַּשַּׁבָּת לְמַעַן יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילוֹת דְּבָרִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הַמּוֹתֵר בַּשַּׁבָּת לְמַעַן יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילוֹת דְּבָרִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הַמּוֹתֵר בַּשַּׁבָּת לְמַעַן יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילוֹת דְּבָרִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הַמּוֹתֵר בַּשַּׁבָּת לְמַעַן יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילוֹת דְּבָרִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הַמּוֹתֵר בַּשַּׁבָּת לְמַעַן יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילוֹת דְּבָרִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הַמּוֹתֵר בַּשַּׁבָּת לְמַעַן יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילוֹת דְּבָרִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הַמּוֹתֵר בַּשַּׁבָּת לְמַעַן יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילוֹת דְּבָרִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הַמּוֹתֵר בַּשַּׁבָּת לְמַעַן יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילוֹת דְּבָרִים:

ο Ιησούς ανεχώρησε μετά των μαθητών αυτού προς
 Jesus withdrew with his disciples to
 την θάλασσαν και πολύ πλήθος από της Γαλιλαίας
 the sea. And a great multitude from the Galilee
 ηκολούθησαν αυτώ και από της Ιουδαίας 8+ και από
 followed him, and from Judea, and from
 Ιεροσολύμων και από της Ιδουμαίας και πέραν του
 Jerusalem, and from Idumea, and on the other side of the
 Ιορδάνου και οι περί Τύρον και Σιδώνα πλήθος
 Jordan, and the ones around Tyre and Sidon. multitude
 πολύ ακούσαντες όσα εποίει ήλθον προς αυτόν 9+
 A great], having heard as much as he was doing, came to him.
 και είπεν τοις μαθηταίς αυτού ίνα πλοιάριον
 And he spoke [to] his disciples that a small boat
 προσκαρτερή αυτώ διά τον όχλον ίνα μη
 should attend constantly to him because of the multitude, that they should not
 θλίβωσιν αυτόν 10+ πολλούς γαρ εθεράπευσεν ώστε
 squeeze him. For many he cured; so as
 επιίπτειν αυτώ ίνα αυτού άψωνται όσοι είχαν
 to fall upon him, that should touch him as many as had
 μάστιγας 11+ και τα πνεύματα τα ακάθαρτα όταν
 scourges]. And the spirits unclean], whenever
 αυτόν εθεώρει προσέπιπτεν αυτώ και έκραζε λέγοντα
 they viewed him, fell at him, and cried out saying
 ότι συ ει ο υίός του θεού 12+ και πολλά επετίμα
 that, You are the son of God. And much he reproached
 αυτοίς ίνα μη αυτόν φανερόν ποιήσωσι 13+ και
 them], that not him apparent they should make]. And

+ וּמִיְהוּדָה וּמִירוּשָׁלַיִם וּמִמְאָדוֹם וּמֵעֵבֶר
 הַיַּרְדֵּן וּמִסְבִּיבוֹת צוּר וְצִידוֹן הַמּוֹן רַב
 בָּאוּ אֵלָיו כִּי שָׁמְעוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה׃
 + וַיֹּאמֶר אֶל־תִּלְמִידָיו לְהֵכִין לוֹ אֹנִיָּה
 קַטְנָה מִפְּנֵי הָעָם לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִדְחֻקוּהוּ׃
 + כִּי רָפָא לְרַבִּים עַד כִּי־נִפְּלוּ
 עָלָיו כָּל־הַמְּנוּנְנָעִים לִנְגַע בּוֹ׃

+ וְהַרְוֵחוֹת הַטְּמְאוֹת כְּרָאוּתָן אֹתוֹ
 נִפְּלוּ לְפָנָיו וַתִּצְעַקְנָה לֵאמֹר אַתָּה הוּא
 בֶּן־אֱלֹהִים׃
 + וַיַּעַד בָּם מֵאֵד לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־תִגְלִינָה
 אוֹתוֹ׃
 + וַיַּעַל אֶל־הַהָר וַיִּקְרָא אֶל־אֲשֶׁר הוּא
 חֲפֵץ וַיָּבֹאוּ אֵלָיו׃

+ וְהָאֵלֵּי אֲרִיֵּלַע מִן אֲרִיֵּמַס מִן אֲרִיֵּחַבִּי
 וְהָאֵלֵּי מִן אֲרִיֵּי יוֹ מִן אֲרִיֵּי יוֹ׃
 וַיַּעֲרַח טֹהַר לְאֵלֵּי אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן
 + וְהָאֵלֵּי לְאֵלֵּי אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן
 מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן
 + מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן
 מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן

+ וְהָאֵלֵּי אֲרִיֵּי אֲרִיֵּי אֲרִיֵּי אֲרִיֵּי אֲרִיֵּי
 וְהָאֵלֵּי אֲרִיֵּי אֲרִיֵּי אֲרִיֵּי אֲרִיֵּי אֲרִיֵּי
 מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי
 + מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי
 מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן
 מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן אֲרִיֵּי מִן

αναβαίνει εις το όρος και προσκαλείται ους
 he ascends into the mountain, and calls on whom
 ήθελεν αυτός και απήλθον προς αυτόν 14+ και
 he wants; and they went forth to him. And
 εποίησε δώδεκα ίνα ώσι μετ' αυτού και ίνα
 he appointed twelve that they might be with him, and that
 αποστέλλη αυτούς κηρύσσειν 15+ και έχειν εξουσίαν
 he should send them to proclaim, and to have authority
 θεραπεύειν τας νόσους και εκβάλλειν τα δαιμόνια 16+
 to cure the diseases, and to cast out the demons.
 και επέθηκε τω Σίμωνι όνομα Πέτρον 17+ και
 And he placed upon Simon, [the] name Peter; and
 Ιάκωβον τον του Ζεβεδαιού και Ιωάννην τον
 James the [son of] Zebedee, and John the
 αδελφόν του Ιακώβου και επέθηκεν αυτοίς ονόματα
 brother of James; and he placed upon them [the] names
 Βοανεργές ο εστιν υιοί βροντής 18+ και Ανδρέαν
 Boanerges, which is, sons of thunder. And Andrew,
 και Φίλιππον και Βαρθολομαίον και Ματθαίον και
 and Philip, and Bartholomew, and Matthew, and
 Θωμάν και Ιάκωβον τον του Αλφαιού και
 Thomas, and James the [son] of Alphaeus, and
 Θαδδαιόν και Σίμονα τον Κανανίτην 19+ και Ιούδαν
 Thaddaeus, and Simon the Canaanite, and Judas
 Ισκαριώτην ος και παρέδωκεν αυτόν και έρχονται εις
 Iscariot, who also delivered him up. And they come to
 οίκον 20+ και συνέρχεται πάλιν όχλος ώστε μη
 a house; and comes together again a multitude so that are not

וַיִּבְנֶה אֹתָם בְּשֵׁם בְּנֵי-רְגוּשׁ הוּא בְּנֵי-רָעַם :
 וְאֵת אַנְדְּרִי וְאֵת פִּילְפּוֹס וְאֵת
 בָּר-תְּלָמִי וְאֵת מַתִּי וְאֵת-תּוֹמָא וְאֵת-יַעֲקֹב
 בֶּן-חֲלֹפִי וְאֵת-תַּדִּי וְאֵת שְׁמֵעוֹן הַקְּנִי :
 וְאֵת-יְהוּדָה אִישׁ קָרִיּוֹת אֲשֶׁר הִסְגִּיר
 אֹתוֹ :
 + וַיִּמְן שְׁנַיִם עֶשֶׂר אִישׁ לְהִיּוֹת אֹתוֹ
 וְלִשְׁלֹחַם לְקָרָא :
 + וְהָיָה לָהֶם הַשְּׁלֵטֶן לְרַפָּא
 אֶת-הַתְּחִלּוּאִים וְלְגַרֵּשׁ אֶת-הַשָּׂדִים :
 + וַיָּשֶׂם אֶת-שְׁנַיִם הָעֶשֶׂר וַיִּבְנֶה אֶת-שְׁמֵעוֹן
 בְּשֵׁם פְּטְרוֹס :
 + וְאֵת-יַעֲקֹב בֶּן-זְבֵדִי וְאֵת יוֹחָנָן אָחִי יַעֲקֹב

וַיִּבְנֶה אֹתָם בְּשֵׁם בְּנֵי-רְגוּשׁ הוּא בְּנֵי-רָעַם :
 וְאֵת אַנְדְּרִי וְאֵת פִּילְפּוֹס וְאֵת
 בָּר-תְּלָמִי וְאֵת מַתִּי וְאֵת-תּוֹמָא וְאֵת-יַעֲקֹב
 בֶּן-חֲלֹפִי וְאֵת-תַּדִּי וְאֵת שְׁמֵעוֹן הַקְּנִי :
 וְאֵת-יְהוּדָה אִישׁ קָרִיּוֹת אֲשֶׁר הִסְגִּיר
 אֹתוֹ :
 + וַיִּמְן שְׁנַיִם עֶשֶׂר אִישׁ לְהִיּוֹת אֹתוֹ
 וְלִשְׁלֹחַם לְקָרָא :
 + וְהָיָה לָהֶם הַשְּׁלֵטֶן לְרַפָּא
 אֶת-הַתְּחִלּוּאִים וְלְגַרֵּשׁ אֶת-הַשָּׂדִים :
 + וַיָּשֶׂם אֶת-שְׁנַיִם הָעֶשֶׂר וַיִּבְנֶה אֶת-שְׁמֵעוֹן
 בְּשֵׁם פְּטְרוֹס :
 + וְאֵת-יַעֲקֹב בֶּן-זְבֵדִי וְאֵת יוֹחָנָן אָחִי יַעֲקֹב

δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν 21+ και
 able they] neither bread to eat]. And
 ακούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξήλθον κρατήσαι
 hearing, the ones of his come forth to seize
 αὐτόν ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη 22+ και οἱ γραμματεῖς
 him, for they said that, He is startled. And the scribes,
 οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι
 the ones from Jerusalem, having come down said that,
 Βεελζεβούλ ἔχει και ὅτι ἐν τῷ ἀρχοντὶ τῶν
 He has Beelzebul; and that, By the ruler of the
 δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια 23+ και
 demons he cast out the demons. And
 προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν
 having called them, in parables he said
 αὐτοῖς πῶς δύναται σατανᾶς σατανάν ἐκβάλλειν 24+
 to them, How [is] able Satan Satan to cast out]?
 και εἰάν βασιλεία ἐφ' ἐαυτὴν μερισθῆ ἢ οὐ δύναται
 And if a kingdom against itself should be parted out, is not able
 σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη 25+ και εἰάν οἰκία ἐφ'
 to stand that kingdom]. And if a house against
 ἐαυτὴν μερισθῆ ἢ οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη
 itself should be parted out, shall not be able to stand that house].
 26+ και εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἐαυτόν και
 And if Satan rose up against himself, and
 μεμερίσται ἢ οὐ δύναται σταθῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει 27+
 has been parted out, he is not able to stand, but end has an].

+ וַיִּשְׁמְעוּ קְרוֹבָיו וַיֵּצְאוּ לְהַחְזִיק בּוֹ כִּי
 אָמְרוּ יֵצֵא מִדַּעְתּוֹ:
 + וְהַסּוֹפְרִים אֲשֶׁר יָרְדוּ מִירוּשָׁלַיִם
 אָמְרוּ בְעַל-זְבוּל בּוֹ וְעַל-יָדֵי
 שָׂרֵי-הַשָּׂדִים הוּא מְגַרֵּשׁ אֶת-הַשָּׂדִים:
 + וַיִּקְרָא אוֹתָם אֵלָיו וַיְדַבֵּר לָהֶם בְּמִשְׁלִים
 לֵאמֹר אִיךָ יוּכַל הַשָּׁטָן לְגַרֵּשׁ הַשָּׁטָן:
 + וְאִם-נִחְלַק מַמְלָכָה עַל-עַצְמָהּ
 לֹא-תִיכַל לַעֲמֹד הַמַּמְלָכָה הַהִיא:
 + וּבֵית אִם-נִחְלַק עַל-עַצְמוֹ
 לֹא-יִוָּכַל לַעֲמֹד הַבַּיִת הַהוּא:
 + וְאִם-הַשָּׁטָן יִתְקוּמֶם אֶל-עַצְמוֹ
 וְנִחְלַק לֹא-יִוָּכַל לַעֲמֹד כִּי-בָא קֶצֶוֹ:
 + אִין אִישׁ יָכֹל לְבֹא לְבַיִת הַגִּבּוֹר
 וּלְגַזֵּל אֶת-כְּלָיו אִם-לֹא יֵאָסֵר בְּרֵאשׁוֹנָה
 אֶת-הַגִּבּוֹר וְאַחַר יִשְׁסֶה אֶת-בַּיִתוֹ:

+ וַיִּשְׁמְעוּ קְרוֹבָיו וַיֵּצְאוּ לְהַחְזִיק בּוֹ כִּי
 אָמְרוּ יֵצֵא מִדַּעְתּוֹ:
 + וְהַסּוֹפְרִים אֲשֶׁר יָרְדוּ מִירוּשָׁלַיִם
 אָמְרוּ בְעַל-זְבוּל בּוֹ וְעַל-יָדֵי
 שָׂרֵי-הַשָּׂדִים הוּא מְגַרֵּשׁ אֶת-הַשָּׂדִים:
 + וַיִּקְרָא אוֹתָם אֵלָיו וַיְדַבֵּר לָהֶם בְּמִשְׁלִים
 לֵאמֹר אִיךָ יוּכַל הַשָּׁטָן לְגַרֵּשׁ הַשָּׁטָן:
 + וְאִם-נִחְלַק מַמְלָכָה עַל-עַצְמָהּ
 לֹא-תִיכַל לַעֲמֹד הַמַּמְלָכָה הַהִיא:
 + וּבֵית אִם-נִחְלַק עַל-עַצְמוֹ
 לֹא-יִוָּכַל לַעֲמֹד הַבַּיִת הַהוּא:
 + וְאִם-הַשָּׁטָן יִתְקוּמֶם אֶל-עַצְמוֹ
 וְנִחְלַק לֹא-יִוָּכַל לַעֲמֹד כִּי-בָא קֶצֶוֹ:
 + אִין אִישׁ יָכֹל לְבֹא לְבַיִת הַגִּבּוֹר
 וּלְגַזֵּל אֶת-כְּלָיו אִם-לֹא יֵאָסֵר בְּרֵאשׁוֹנָה
 אֶת-הַגִּבּוֹר וְאַחַר יִשְׁסֶה אֶת-בַּיִתוֹ:

ου δύναται ουδείς τα σκεύη του ισχυρού εισελθών

is able No one] [[the] items of the strong man by entering

εις την οικίαν αυτού διαρπάσαι εάν μη πρώτον τον

into his house to plunder], if not first the

ισχυρόν δήση και τότε την οικίαν αυτού

strong man he should tie up], and then his house

διαρπάσει 28+ αμήν λέγω υμίν ότι πάντα αφεθήσεται

he will plunder. Amen I say to you that, All shall be forgiven

τα αμαρτήματα τοις υιοίς των ανθρώπων και

sins] to the sons of men, and

βλασφημίας όσας αν βλασφημήσωσιν 29+ ος δ' αν

blasphemies as many as they should have blasphemed; but who ever

βλασφημήση εις το πνεύμα το άγιον ουκ έχει άφεσιν

should blaspheme against the spirit holy] has not forgiveness

εις τον αιώνα αλλ' ένοχος εστιν αιωνίου κρίσεως 30+

into the eon, but is liable to eternal judgment.

ότι έλεγον πνεύμα ακάθαρτον έχει 31+ έρχονται ουν

For they said, spirit an unclean He has]. Then come

οι αδελφοί και η μήτηρ αυτού και έξω εστώτες

the brothers and his mother, and outside standing]

απέστειλαν προς αυτόν φωνούντες αυτόν 32+ και

they sent to him, calling him. And

εκάθητο όχλος περι αυτόν ειπον δε αυτώ ιδού

sat [the] multitude] around him, and they said to him, Behold,

η μήτηρ σου και οι αδελφοί σου έξω ζητούσί σε 33+

your mother and your brothers outside seek you.

και απεκρίθη αυτοίς λέγων τις εστιν η μήτηρ μου η

And he answered to them, saying, Who is my mother or

אָמֵן אָמַר אֲנִי לְכֶם כִּי כָל־הַתְּשׁוּבָיִם

יִסְלְחוּ לְבָנֵי אָדָם וְכָל־הַגְּדֻפִים אֲשֶׁר

יִגְדְּפוּ:

אֵךְ הַמְּגִידָה אֶת־רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֵין־לּוֹ

סְלִיחָה לְעוֹלָם כִּי־עוֹנֵנוּ יִשָּׂא לְנִצְח:

כִּי־הַמָּוֶה אֲמָרוּ רוּחַ שׁוֹמְאָה בּוֹ:

+ וַיָּבֹאוּ אֹמוֹ וְאָחִיו וַיַּעֲמְדוּ מִחוּץ וַיִּשְׁלְחוּ

אֵלָיו לְקָרָא לוֹ:

+ וַהֲמוֹן עָם יִשְׁבוּ סָבִיב לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו

הִנֵּה אָמָדָ וְאָחִיךָ בְחוּץ וּמְבַקְשִׁים אוֹתְךָ:

+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם מִי הֵם אֹמְי וְאָחִי:

+ אֲכַחֵם אֲנִי לְכֶם וְחָלַסְתֶּם סְלִיחָתְכֶם

וְכָל־הַגְּדֻפִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּנָם לְכֶם:

+ וְכֹךְ יִבְיָאֵף עַל אוֹתָם וְהִשָּׂא לְכֶם לְכֶם

וְהַמְּגִידָה אֶת־רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לֹא־יִסְלַחְכֶם:

+ וְכֹךְ יִבְיָאֵף אֲמָרוּ רוּחַ שׁוֹמְאָה בּוֹ:

30: 33

+ אֲכַחֵם אֲנִי לְכֶם וְחָלַסְתֶּם סְלִיחָתְכֶם

וְכָל־הַגְּדֻפִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּנָם לְכֶם:

+ וְכֹךְ יִבְיָאֵף עַל אוֹתָם וְהִשָּׂא לְכֶם לְכֶם

וְהַמְּגִידָה אֶת־רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לֹא־יִסְלַחְכֶם:

+ וְכֹךְ יִבְיָאֵף אֲמָרוּ רוּחַ שׁוֹמְאָה בּוֹ:

οἱ ἀδελφοί μου 34+ και περιβλεψάμενος κύκλω τους
 my brothers? And having looked round about the ones
 περί αὐτόν καθημένους λέγει ἴδε ἡ μήτηρ μου και
 around him sitting], he says, See! my mother and

οἱ ἀδελφοί μου 35+ ος γαρ αν ποιήση το θέλημα
 my brothers. For who ever should do the will
 του θεού ούτος ἀδελφός μου και ἀδελφή και μήτηρ
 of God, this one my brother and sister and mother
 ἐστί
 is].

4 7

1+ και πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρά την θάλασσαν
 And again he began to teach by the sea.
 και συνήχθη προς αὐτόν ὄχλος πολύς ὥστε αὐτόν
 And was gathered together to him multitude a great], so that he
 ἐμβάντα εἰς το πλοῖον καθήσθαι εν τη θάλασση και
 having stepped into the boat, sat down in the sea; and
 πᾶς ο ὄχλος προς την θάλασσαν ἐπί της γης ην
 all the multitude close to the sea upon the ground [were]].

2+ και ἐδίδασκεν αὐτούς εν παραβολαῖς πολλά και
 And he taught them in parables many [things] , and

ἐλέγεν αὐτοῖς εν τη διδαχῇ αὐτοῦ 3+ ακούετε ἰδοῦ
 said to them in his teaching, Hearken! Behold,

ἐξήλθεν ο σπείρων του σπείραι 4+ και ἐγένετο εν
 went forth the one sowing to sow. And it came to pass in
 τω σπείρειν ο μεν ἐπεσε παρά την οδόν και ἦλθε
 the sowing, some [seed] fell by the way, and came

וְכָל-הָעָם עֹמֵד עַל-יַד הַיָּם בִּיבְשָׁה:
 + וַיִּלְמְדוּם הַרְבֵּה בַּמַּשְׁלִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 בְּלִמְדוֹ אוֹתָם:
 + שָׁמְעוּ שָׁמוֹעַ הִנֵּה יֵצֵא הַזֵּרַע לְזֶרַע:
 + וַיְהִי בַזֵּרְעוֹ וַיִּפֹּל מִן-הַזֵּרַע עַל-יַד
 הַדֶּרֶךְ וַיִּבְאוּ עֹרֵף הַשָּׁמַיִם וַיֹּאכְלוּהוּ:
 + וַיִּפֹּן וַיִּבֹט אֶל-הַיֹּשְׁבִים סְבִיבָיו וַיֹּאמֶר
 הִנֵּה אֲמִי וְאָחִי:
 + כִּי כָל-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רְצוֹן הָאֱלֹהִים הוּא
 אָחִי וְאָחֹתִי וְאָמִי:
 + וַיֵּשֶׁב וַיַּחֲלֵל לְלַמֵּד עַל שְׂפַת הַיָּם וַיִּקְהְלוּ
 אֵלָיו הַמִּזִּין עִם-רֹב וַיִּרְדּוּ וַיֵּשֶׁב בְּאַנְיָה בֵּינָם

וַיֵּשֶׁב וַיִּבֹט אֶל כָּל-הָעָם וַיִּבֹט אֶל-הַיֹּשְׁבִים סְבִיבָיו וַיֹּאמֶר
 הִנֵּה אֲמִי וְאָחִי:
 + כִּי כָל-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רְצוֹן הָאֱלֹהִים הוּא
 אָחִי וְאָחֹתִי וְאָמִי:
 + וַיֵּשֶׁב וַיַּחֲלֵל לְלַמֵּד עַל שְׂפַת הַיָּם וַיִּקְהְלוּ
 אֵלָיו הַמִּזִּין עִם-רֹב וַיִּרְדּוּ וַיֵּשֶׁב בְּאַנְיָה בֵּינָם
 וַיֵּשֶׁב וַיִּבֹט אֶל כָּל-הָעָם וַיִּבֹט אֶל-הַיֹּשְׁבִים סְבִיבָיו וַיֹּאמֶר
 הִנֵּה אֲמִי וְאָחִי:
 + כִּי כָל-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רְצוֹן הָאֱלֹהִים הוּא
 אָחִי וְאָחֹתִי וְאָמִי:
 + וַיֵּשֶׁב וַיַּחֲלֵל לְלַמֵּד עַל שְׂפַת הַיָּם וַיִּקְהְלוּ
 אֵלָיו הַמִּזִּין עִם-רֹב וַיִּרְדּוּ וַיֵּשֶׁב בְּאַנְיָה בֵּינָם

τα πετεινά του ουρανού και κατέφαγεν αυτό 5+
 the birds of the heaven] and devoured it.
 άλλο δε έπεσεν επί το πετρώδες όπου ουκ είχε γην
 And other fell upon the rocky [place], where it did not have earth
 πολλήν και ευθέως εξανέτειλε διά το μη έχειν
 much]; and immediately it rose up, because of the not having
 βάθος γης 6+ ηλίου δε ανατείλαντος εκαυματίσθη και
 a depth of earth. And [the] sun having arisen, it was scorched, and
 διά το μη έχειν ρίζαν εξηράνθη 7+ και άλλο
 because of the not having root it was dried up. And other
 έπεσεν εις τας ακάνθας και ανέβησαν αι άκανθαι
 fell into the thorns, and ascended the thorns],
 και συνέπνιξαν αυτό και καρπόν ουκ έδωκε 8+ και
 and choked it, and fruit it did not give]. And
 άλλο έπεσεν εις την γην την καλήν και εδίδου
 other fell into the earth good], and gave
 καρπόν αναβαίνοντα και αυξάνοντα και έφερεν εν
 fruit ascending and growing; and bore one]
 τριάκοντα και εν εξήκοντα και εν εκατόν 9+ και
 thirty, and one sixty, and one a hundred. And
 έλεγεν αυτοίς ο έχων ώτα ακούειν ακουέτω 10+
 he said to them, The one having ears to hear, let him hear!
 ότε δε εγένετο καταμόνας ηρώτησαν αυτόν οι περι
 And when he was alone, they asked him, (the ones around

+ וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל עַל-מְקוֹם הַסֵּלַע
 אֲשֶׁר אֵין-לוֹ שֵׁם אֲדָמָה הַרְבֵּה וַיִּמְהַר
 לְצַמַּח כִּי לֹא-הָיָה לוֹ עִמְק אֲדָמָה:
 + וַיְהִי כַּזֶּרֶחַ הַשָּׁמֶשׁ וַיִּצְרַב וַיִּיבֶשׁ כִּי
 אֵין-לוֹ שֶׁרֶשׁ:
 + וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל בֵּין הַקִּצִּים וַיַּעֲלוּ
 הַקִּצִּים וַיִּמְעַכּוּהוּ וְלֹא נָתַן פְּרִי:
 + וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל עַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה
 וַיִּתֵּן פְּרִי עָלָהּ וַיִּגְדַּל וַיַּעֲשֶׂה זֶה שְׁלֹשִׁים
 שָׁעָרִים וְזֶה שְׁלֹשִׁים וְזֶה מֵאָה:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִי אֲשֶׁר אֲזַנִּים לוֹ לְשִׁמְעַ
 שִׁמְעַ:
 + וַיְהִי בַּהֵיוֹתוֹ לְבַדּוֹ וַיִּגְשׁוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
 אִתּוֹ עִם-שְׁנַיִם הָעֶשְׂרִי וַיִּשְׁאַלְוּהוּ עַל-הַמָּשָׁל:

+ וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל עַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה
 וַיִּתֵּן פְּרִי עָלָהּ וַיִּגְדַּל וַיַּעֲשֶׂה זֶה שְׁלֹשִׁים
 שָׁעָרִים וְזֶה שְׁלֹשִׁים וְזֶה מֵאָה:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִי אֲשֶׁר אֲזַנִּים לוֹ לְשִׁמְעַ
 שִׁמְעַ:
 + וַיִּגְשׁוּ אֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ עִם-שְׁנַיִם
 הָעֶשְׂרִי וַיִּשְׁאַלְוּהוּ עַל-הַמָּשָׁל:

αὐτόν συν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν 11+ και
 him with the twelve,) the parable. And
 ἔλεγεν αὐτοῖς ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς
 he said to them, To you has been given to know the mystery of the
 βασιλείας τοῦ θεοῦ ἐκείνοις δε τοῖς ἔξω εν
 kingdom of God; but to those, to the ones outside, in
 παραβολαῖς τα πάντα γίνεται 12+ ἵνα βλέποντες
 parables all [things] happen]. That [in] seeing
 βλέπωσι και μη ἴδωσι και ακούοντες ακούωσι και
 they should see, and not know; and [in] hearing they should hear, and
 μη συνιώσι μήποτε επιστρέψωσι και αφεθή
 not perceive; lest at any time they should turn, and should be forgiven
 αὐτοῖς τα αμαρτήματα 13+ και λέγει αὐτοῖς ουκ
 them [their] sins]. And he says to them, Do you not
 οἴδατε τὴν παραβολήν ταύτην και πως πάσας τας
 know this parable? and how all the
 παραβολάς γνώσεσθε 14+ ο σπείρων τον λόγον
 parables shall you know? The one sowing the word
 σπείρει 15+ οὔτοι δε εισιν οι παρά τη οδόν όπου
 sows]. And these are the ones by the way where
 σπείρεται ο λόγος και όταν ακούσωσιν ευθέως
 is sown the word]; and whenever they hear, immediately
 ἔρχεται ο σατανάς και αἶρει τον λόγον τον
 comes Satan and takes away the word, the one
 εσπαρμένον εν ταις καρδίαις αὐτῶν 16+ και οὔτοι
 being sown in their hearts. And these

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכֶם נָתַן לְדַעַת סוּד
 מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְאֲשֶׁר מִבְּחוּץ לָהֶם הַכֹּל
 בְּמִשְׁלֵי:
 לְמַעַן יֵרְאוּ וְיֵרְאוּ וְלֹא יֵדְעוּ וְשָׁמְעוּ שְׁמוֹעַ
 וְלֹא יִבְנִיּוּ פֶן-יִשׁוּבוּ וְנִסְלַח לְחַטָּאתָם:
 וַיֹּאמֶר לָהֶם לֹא יֵדְעוּם אֶת-הַמְּשָׁל
 הַזֶּה וְאֵיךְ תִּבְנִיּוּ אֶת-הַמְּשָׁלִים כּוּלָם:
 הַזֶּה הוּא זֵרַע אֶת-הַדְּבָר:
 וְעַל-יַד הַדְּרֹךְ אֵלֶּה הֵם אֲשֶׁר יִזְרַע-בָּם
 הַדְּבָר וְכִשְׁמָעֵם אוֹתוֹ מִיַּד בָּא הַשָּׁטָן
 וַיִּשָּׂא אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה וּבִלְבָבָם:
 וְכֵן הַנִּזְרָעִים עַל-מְקוֹמוֹת הַסִּלְעַ הֵם
 הַשְּׁמָעִים אֶת-הַדְּבָר וּמִהֵר בְּשִׁמְחָה יִקְחוּהוּ:

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכֶם נָתַן לְדַעַת סוּד
 מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְאֲשֶׁר מִבְּחוּץ לָהֶם הַכֹּל
 בְּמִשְׁלֵי:
 לְמַעַן יֵרְאוּ וְיֵרְאוּ וְלֹא יֵדְעוּ וְשָׁמְעוּ שְׁמוֹעַ
 וְלֹא יִבְנִיּוּ פֶן-יִשׁוּבוּ וְנִסְלַח לְחַטָּאתָם:
 וַיֹּאמֶר לָהֶם לֹא יֵדְעוּם אֶת-הַמְּשָׁל
 הַזֶּה וְאֵיךְ תִּבְנִיּוּ אֶת-הַמְּשָׁלִים כּוּלָם:
 הַזֶּה הוּא זֵרַע אֶת-הַדְּבָר:
 וְעַל-יַד הַדְּרֹךְ אֵלֶּה הֵם אֲשֶׁר יִזְרַע-בָּם
 הַדְּבָר וְכִשְׁמָעֵם אוֹתוֹ מִיַּד בָּא הַשָּׁטָן
 וַיִּשָּׂא אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה וּבִלְבָבָם:
 וְכֵן הַנִּזְרָעִים עַל-מְקוֹמוֹת הַסִּלְעַ הֵם
 הַשְּׁמָעִים אֶת-הַדְּבָר וּמִהֵר בְּשִׁמְחָה יִקְחוּהוּ:

εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι οἱ
 are in like manner the ones upon the rocky [places] being sown; the ones
 ὅταν ακούσωσι τον λόγον ευθέως μετά χαράς
 whenever they should hear the word, immediately with joy
 λαμβάνουσιν αὐτόν **17+** και ουκ έχουσι ρίζαν εν
 they receive it; and they do not have root in
 εαυτοίς αλλά πρόσκαιροί εισιν εἴτα γενομένης
 themselves, but are temporary; then when happens
 θλίψεως η διωγμού διά τον λόγον ευθέως
 affliction] or persecution because of the word, immediately
 σκανδαλίζονται **18+** και ούτοί εισιν οἱ εις τας
 they are caused to stumble. And these are the ones among the
 ακάνθας σπειρόμενοι οἱ τον λόγον ακούοντες **19+**
 thorns being sown; the ones the word having heard],
 και αι μέριμναι του αιώνος τούτου και η απάτη του
 and the anxieties of this eon, and the deception of the
 πλούτου και αι περί τα λοιπά επιθυμῖαι
 riches, and on account of the remaining desires
 εισπορευόμεναι συμπνίγουσι τον λόγον και άκαρπος
 entering in, they choke the word, and unfruitful
 γίνεται **20+** και ούτοί εισιν οἱ ἐπὶ την γην
 it becomes]. And these are the ones upon the earth
 την καλήν σπαρέντες οἵτινες ακούουσι τον λόγον και
 good having been sown]; the ones who hear the word, and
 παραδέχονται και καρποφοροῦσιν εν τριάκοντα και
 welcome [it], and bear fruit -- one thirty, and
 εν εξήκοντα και εν εκατόν **21+** και έλεγεν αυτοίς
 one sixty, and one a hundred. And he said to them,

+ אַךְ אֵין-לָהֶם שָׂרֵשׁ בְּקָרְבָּם וְרַק
 לְשָׁעָה יַעֲמְדוּ וְאַחֲרֵי כֵן בָּבֹא צָרָה
 וְרַדִּיפָה בְּגַלְלֵי הַדָּבָר מִהֲרָה יִכָּשְׁלוּ:
 + וְאֵלֶּה הַנּוֹזְרֵים בֵּין הַקְּצִים הֵם הַשְּׂמַעִים
 אֶת-הַדָּבָר:
 + וְרַאגֹּת הָעוֹלָם הֵזָה וּמִרְמַת
 הָעֵשֶׂר וְתַאֲוֹת אַחֲרוֹת בָּאוֹת וּמְמַעֲכוֹת
 אֶת-הַדָּבָר וּפְרִי לֹא יִהְיֶה-לּוֹ:
 + וְאֵלֶּה הַזּוֹרְעִים עַל-הָאֲדָמָה
 הַטּוֹבָה הֵם הַשְּׂמַעִים אֶת-הַדָּבָר
 וּמְקַבְּלִים אֹתוֹ וְעוֹשִׂים פְּרִי זֶה שְׁלֹשִׁים
 שָׁעָרִים וְזֶה שְׁשִׁים וְזֶה מֵאָה:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הִיבִיאוּ הַיֵּזֶר
 לְשׁוֹם תַּחַת הָאֵיפָה וְתַחַת הַמָּטָה
 וְלֹא לְהַעֲלוֹתוֹ עַל-הַמְּנוֹרָה:

+ סֵפֶף לֹם לְחַלְמֵה אֵן לֵה אֵן אֵן אֵן אֵן
 + אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן
 אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן
 + אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן
 אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן
 אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן
 אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן
 אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן

μήτι ο λύχνος ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τον μόνιον τεθή
Does the lamp come [out] that under the bushel it should be put],
ἢ ὑπὸ την κλίνην ουχ ἵνα ἐπὶ την λυχνίαν
or under the bed? [Is it] not that upon the lamp-stand

ἐπιτεθή 22+ ου γαρ ἐστὶ τι κρυπτόν ο εἰάν μη
it should be placed]? For not is anything hidden which should not
φανερωθή ουδέ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα εἰς
be made manifest, nor becomes concealed, but that into

φανερὸν ἔλθῃ 23+ εἰ τις ἔχει ὠτα ἀκούειν
[the] open it should come]. If any has ears to hear

ἀκουέτω 24+ και ἐλέγεν αυτοίς βλέπετε τι ἀκούετε
let him hear! And he said to them, Take heed what you hear!

ἐν ᾧ μέτρω μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν και
In what measure you measure, it shall be measured to you. And

προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν 25+ ος γαρ αν
it shall be added to you to the ones hearing]. For who ever

ἔχη δοθήσεται αὐτῷ και ος ουκ ἔχει και ο
has, it shall be given to him; and the one who does not have, even what

ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ 26+ και ἐλέγεν οὕτως
he has shall be taken from him. And he said, Thus

ἐστὶν ἡ βασιλεία του θεοῦ ως εἰάν ἄνθρωπος βάλη
is the kingdom of God, as if a man should cast

τον σπόρον ἐπὶ της γης 27+ και καθεύδῃ και
the seed upon the ground, and should sleep, and
ἐγείρηται νύκτα και ἡμέραν και ο σπόρος βλαστάνῃ
should arise night and day, and the seed should burst forth,

και μηκύνῃται ως ουκ οἶδεν αὐτός 28+ αυτομάτη γαρ
and should lengthen as not he knows]. For by itself

שְׂאִינ־לוֹ יוֹקח מִמֶּנּוּ גַם אֶת־אֲשֶׁר לוֹ :
+ כִּי אִינ־דְּבַר סְתוּם אֲשֶׁר לֹא־יִנְלָה
+ וַיֹּאמֶר מִלְכוּת הַאֱלֹהִים הִיא
+ כְּאֵדָם מִשְׁלִיךְ זֶרַע בְּאֲדָמָה :
+ וְשָׁכַב וְקָם לַיְלָה יוֹם וְהַזֶּרַע יִצְמַח וְיִגְדֵל
וְהוּא לֹא יָדַע :
+ כִּי הָאָרֶץ מֵאֲלֵיהָ מוֹצִיָּאָה פְרִיָּה
+ כִּי אִינ־דְּבַר סְתוּם אֲשֶׁר לֹא־יִנְלָה
: וַיֹּאמֶר מִלְכוּת הַאֱלֹהִים הִיא
כְּאֵדָם מִשְׁלִיךְ זֶרַע בְּאֲדָמָה :
וְשָׁכַב וְקָם לַיְלָה יוֹם וְהַזֶּרַע יִצְמַח וְיִגְדֵל
וְהוּא לֹא יָדַע :
כִּי הָאָרֶץ מֵאֲלֵיהָ מוֹצִיָּאָה פְרִיָּה

+ כִּי אִינ־דְּבַר סְתוּם אֲשֶׁר לֹא־יִנְלָה
: וַיֹּאמֶר מִלְכוּת הַאֱלֹהִים הִיא
כְּאֵדָם מִשְׁלִיךְ זֶרַע בְּאֲדָמָה :
וְשָׁכַב וְקָם לַיְלָה יוֹם וְהַזֶּרַע יִצְמַח וְיִגְדֵל
וְהוּא לֹא יָדַע :
כִּי הָאָרֶץ מֵאֲלֵיהָ מוֹצִיָּאָה פְרִיָּה
+ כִּי אִינ־דְּבַר סְתוּם אֲשֶׁר לֹא־יִנְלָה
: וַיֹּאמֶר מִלְכוּת הַאֱלֹהִים הִיא
כְּאֵדָם מִשְׁלִיךְ זֶרַע בְּאֲדָמָה :
וְשָׁכַב וְקָם לַיְלָה יוֹם וְהַזֶּרַע יִצְמַח וְיִגְדֵל
וְהוּא לֹא יָדַע :
כִּי הָאָרֶץ מֵאֲלֵיהָ מוֹצִיָּאָה פְרִיָּה

η γη καρποφορεί πρῶτον χόρτον εἶτα στάχυν εἶτα
the earth bears fruit; first [the] blade, then stalk, then

πλήρη σίτον ἐν τῷ στάχυϊ 29+ ὅταν δε παραδώ ο
[the] full grain in the stalk. And whenever should be delivered up the
καρπός εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον ὅτι
fruit], immediately he sends the sickle, for

παρέστηκεν ὁ θερισμός 30+ καὶ ἔλεγε τίνι
stands by the harvest]. And he said, To what

ομοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ ἐν ποίᾳ
should we liken the kingdom of God? or by what kind

παραβολῆ παραβάλωμεν αὐτήν 31+ ὡς κόκκῳ
of parable shall we compare it? As a kernel

σινάπεως ὅς ὅταν σπαρή ἐπὶ τῆς γῆς μικρότερος
of mustard, which whenever it should be sown upon the ground lesser than

πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς 32+
all the seeds is] of the ones upon the earth.

καὶ ὅταν σπαρή ἀναβαίνει καὶ γίνεται πάντων
And whenever it should be sown it ascends and becomes [[than] all

τῶν λαχάνων μείζων καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους
the vegetation greater], and produces branches great],

ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινά
so as to enable under its shade the birds

τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνούν 33+ καὶ τοιαύταις
of heaven to encamp]. And with such

παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον καθὼς
parables many] he spoke to them the word, as

וְהָיָה קָטָן מִכָּל-הַזֵּרְעִים אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ :
+ וְאֶחָדֵיהֶם יִגְדֵל
עַל-כָּל-הַזֵּרְקוֹת וְעֵשָׂה עֲנָפִים גְּדוֹלִים
עַד-אֲשֶׁר יִקְנְנוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּצִלוֹ :
+ וּבְמִשְׁלֵי רַבִּים כְּאֵלֶּה דִבֶּר אֵלֵיהֶם
אֶת-הַדִּבָּר כִּפְי-אֲשֶׁר יָכְלוּ לִשְׁמָע :

אֶת-הַדִּבָּרָא רַאשׁוֹנָה וְאַחֲרָיו אֶת-הַשְּׂבָלֹת
וְאַחֲרֵיהֶן אֶת-הַחֹטָה הַמְּלֵאָה בַשְּׂבָלֹת :
+ וּכְאֲשֶׁר נָמַל הַפְּרִי יִמְהַר לְשַׁלַּח מִגֵּל כִּי
בְשָׂל קָצִיר :
+ וַיֹּאמֶר אֶל-מָה נִדְּמָה אֶת-מַלְכוּת
הַאֱלֹהִים וּבְאֵי-זֶה מְשָׁל נִמְשָׁלִנָּה :
+ כְּגִרְגֵר שָׁל-חֶרְדֵּל אֲשֶׁר יִזְרַע בְּאֶדְמָה

וְהָיָה קָטָן מִכָּל-הַזֵּרְעִים אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ :
+ וְאֶחָדֵיהֶם יִגְדֵל
עַל-כָּל-הַזֵּרְקוֹת וְעֵשָׂה עֲנָפִים גְּדוֹלִים
עַד-אֲשֶׁר יִקְנְנוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּצִלוֹ :
+ וּבְמִשְׁלֵי רַבִּים כְּאֵלֶּה דִבֶּר אֵלֵיהֶם
אֶת-הַדִּבָּרָא רַאשׁוֹנָה וְאַחֲרָיו אֶת-הַשְּׂבָלֹת
וְאַחֲרֵיהֶן אֶת-הַחֹטָה הַמְּלֵאָה בַשְּׂבָלֹת :
+ וּכְאֲשֶׁר נָמַל הַפְּרִי יִמְהַר לְשַׁלַּח מִגֵּל כִּי
בְשָׂל קָצִיר :
+ וַיֹּאמֶר אֶל-מָה נִדְּמָה אֶת-מַלְכוּת
הַאֱלֹהִים וּבְאֵי-זֶה מְשָׁל נִמְשָׁלִנָּה :
+ כְּגִרְגֵר שָׁל-חֶרְדֵּל אֲשֶׁר יִזְרַע בְּאֶדְמָה

וְהָיָה קָטָן מִכָּל-הַזֵּרְעִים אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ :
+ וְאֶחָדֵיהֶם יִגְדֵל
עַל-כָּל-הַזֵּרְקוֹת וְעֵשָׂה עֲנָפִים גְּדוֹלִים
עַד-אֲשֶׁר יִקְנְנוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּצִלוֹ :
+ וּבְמִשְׁלֵי רַבִּים כְּאֵלֶּה דִבֶּר אֵלֵיהֶם
אֶת-הַדִּבָּרָא רַאשׁוֹנָה וְאַחֲרָיו אֶת-הַשְּׂבָלֹת
וְאַחֲרֵיהֶן אֶת-הַחֹטָה הַמְּלֵאָה בַשְּׂבָלֹת :
+ וּכְאֲשֶׁר נָמַל הַפְּרִי יִמְהַר לְשַׁלַּח מִגֵּל כִּי
בְשָׂל קָצִיר :
+ וַיֹּאמֶר אֶל-מָה נִדְּמָה אֶת-מַלְכוּת
הַאֱלֹהִים וּבְאֵי-זֶה מְשָׁל נִמְשָׁלִנָּה :
+ כְּגִרְגֵר שָׁל-חֶרְדֵּל אֲשֶׁר יִזְרַע בְּאֶדְמָה

ηδύναντο ακούειν 34+ χωρίς δε παραβολής ουκ
 they were able to hear. And without parables he did not
 ελάλει αυτοίς κατ' ιδίαν δε τοις μαθηταίς αυτού
 speak to them. in private But [to] his disciples

επέλυε πάντα 35+ και λέγει αυτοίς εν εκείνη
 he explained all]. And he says to them in that
 τη ημέρα οψίας γενομένης διέλθωμεν εις το πέραν
 day, Evening becoming, we should go through unto the other side.

36+ και αφέντες τον όχλον παραλαμβάνουσιν αυτόν
 And letting go the multitude, they take him with themselves,
 ως ην εν τω πλοίω και άλλα δε πλοιάρια ην μετ'
 as he was in the boat. But also other small boats were with
 αυτού 37+ και γίνεται λαίλαψ ανέμου μεγάλη τα δε
 him. And comes a tempest wind of a great], and the
 κύματα επέβαλλεν εις το πλοίον ώστε αυτό ήδη
 waves put upon into the boat, so that it already

γεμίζεσθαι 38+ και ην αυτός επί τη πρύμνη επί το
 was filling. And he was himself at the stern upon the
 προσκεφάλαιον καθεύδων και διεγείρουσιν αυτόν και
 pillow sleeping. And they awaken him, and
 λέγουσιν αυτό διδάσκαλε ου μέλει σοι ότι
 say to him, Teacher, is it not a care to you that

απολλύμεθα 39+ και διεγερθείς επετίμησεν τω ανέμω
 we perish? And having awakened, he gave reproach to the wind,
 και είπε τη θαλάσση σιώπα πεφίμωσο και εκόπασεν
 and said to the sea, Be silent! Be halted! And abated

וּבְבִלְי מְשָׁל לֹא דָבַר אֲלֵיהֶם + וּנְתַקֵּם רוּחַ-סֶעֱרָה גְדוֹלָה וַיִּשְׁטְפוּ הַגִּלְיִים +
 וְהָיָה בַּהַיּוֹת תִּלְמִידָיו עִמוֹ וְאִין : אֶל-תּוֹךְ הָאֲנִיָּה עַד אֲשֶׁר-כָּמַעַט מְלֹאָה :
 אִישׁ אֲתָם יִבְאָר לָהֶם אֶת-הַכֹּל : + וְהוּא יֵשֵׁן עַל-הַקֶּסֶת בְּאַחֲרָי
 וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא לִפְנוֹת עֶרֶב וַיֹּאמֶר + הָאֲנִיָּה וַיַּעֲרֹו אֹתוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו רַבִּי
 אֲלֵיהֶם נַעֲבְרָה אֶל-עֶבֶר הַיָּם : הֲלֹא תִדְאָג לָנוּ וְנִאֲנַחֵנוּ אֲבָדִים :
 + וַיַּנְיִחוּ אֶת-הַמּוֹן הָעָם וַיִּקְחוּ אֹתוֹ בְּאֲנִיָּה + וַיַּעֲזֹר וַיַּנְעֵר בְּרוּחַ וַיֹּאמֶר אֶל-הַיָּם הַס
 אֲשֶׁר הָיָה בָּהּ וְאֲנִיּוֹת אַחֲרוֹת הִלְכוּ אַחֲרָיו : נָדָם וַתִּשְׁדָּ הַרוּחַ וַתְּהִי דְמָמָה רַבָּה :

וַיִּלְכֵּם אֹהַם בְּשִׁפְטֵיהֶם אֶסְמִיכָא אֶסְמִיכָא וַיִּזְדַּבְּרוּ : + אֹהַם וַיִּבְּעוּ חַלְבָּה וַיִּזְדַּבְּרוּ :
 אֶסְמִיכָא לְאֶלְכֵיכֹּסְתֵי, וַיִּבְּעוּ, אֶסְמִיכָא + אֹהַם חֲפָעַם אֹהַם חֲלָבִים :
 אֶסְמִיכָא לְאֶסְמִיכָא אֶסְמִיכָא חֲלָבִים חֲלָבִים חֲלָבִים : + אֹהַם חֲפָעַם לְחֵטְא אֶסְמִיכָא, חֲלָבִים חֲפָעַם אֶסְמִיכָא
 אֶסְמִיכָא אֶסְמִיכָא אֶסְמִיכָא אֶסְמִיכָא אֶסְמִיכָא : + אֶסְמִיכָא חֲלָבִים חֲלָבִים חֲלָבִים חֲלָבִים חֲלָבִים : +

ο άνεμος και εγένετο γαλήνη μεγάλη 40+ και είπεν
 the wind], and there became calm a great]. And he said
 αυτοίς τι δειλοί εστε ούτω πως ουκ έχετε πίστιν
 to them, Why timid are you so]? How do you not have belief?
 41+ και εφοβήθησαν φόβον μέγαν και έλεγον προς
 And they feared fear a great], and they said to
 αλλήλους τις άρα ούτός εστιν ότι και ο άνεμος και
 one another, Who then is this, that even the wind and
 η θάλασσα υπακούουσιν αυτώ
 the sea obey him?

5 η

1+ και ήλθον εις το πέραν της θαλάσσης εις την
 And they came unto the other side of the sea, into the
 χώραν των Γαδαρηनों 2+ και εξελθόντι αυτώ εκ
 place of the Gadarenes. And on his having come forth from out of
 του πλοίου ευθέως απήντησεν αυτώ εκ των
 the boat, immediately there met him from out of the
 μνημείων άνθρωπος εν πνεύματι ακαθάρτω 3+ ος
 tombs a man with spirit an unclean], who
 την κατοίκησιν είχεν εν τοις μνημείοις και ούτε
 [[his] dwelling had] in the tombs; and neither
 αλύσεσιν ουδείς ηδύνατο αυτόν δήσαι 4+ διά το
 [with] chains no one was able to bind him; for the reason
 αυτόν πολλάκις πέδαις και αλύσεσι δεδέσθαι και
 he often [with] shackles and chains had been bound, and

וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם לָמָּה תַרְדִּים אַתֶּם אֵיךְ
 תַסְרֶתֶם אֲמוֹנָה:
 וַיִּירָאוּ יְרָאָה גְדוֹלָה וַיֹּאמְרוּ
 אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי אַפּוֹא הוּא אֲשֶׁר
 בָּם הַרְוִיחַ וּבָם הַיָּם שְׂמָעִים לוֹ:

+
 וַיָּבֵאוּ אֶל־עֶבֶר הַיָּם אֶל־אֶרֶץ הַנַּגְדָּרִים:

+ הוּא יֵצֵא מִן־הָאֵנִיָּה וְהִנֵּה־אִישׁ אֲשֶׁר־רוּחַ
 טוֹמָאָה בּוֹ בָּא לְקַרְאָתוֹ מִבֵּין הַקְּבָרִים:
 + וּמוֹשָׁבוֹ בְּקְבָרִים וְנָם בְּעֵבֶתִים לֹא־יָכֹל
 אִישׁ לְאַסְרוֹ:
 + כִּי־פָעֻמִּים הָרַבָּה אֲסָרוּהוּ בְּכַבְלִים
 וּבְעֵבֶתִים וַיִּנְתַּק אֶת־הָעֵבֶתִים וַיִּשְׁבֵּר
 אֶת־הַכְּבָלִים וְאִישׁ לֹא עָצַר כַּח לְכַבְּשׁוֹ:

+ אֲרֹאֲכֶם לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים
 לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים:
 + אֲרֹאֲכֶם לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים
 לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים:
 + אֲרֹאֲכֶם לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים
 לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים:

+ אֲרֹאֲכֶם לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים
 לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים:
 + אֲרֹאֲכֶם לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים
 לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים:

+ אֲרֹאֲכֶם לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים
 לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים:
 + אֲרֹאֲכֶם לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים
 לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים:
 + אֲרֹאֲכֶם לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים
 לְאֵלֵי אֱלֹהִים לְאֵלֵי אֱלֹהִים:

διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας
 had been pulled apart by him the chains], and the shackles
 συντετριφθαι καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἰσχυε δαμάσαι 5+
 had been broken, and no one him was strong [enough] to tame].
 καὶ διαπαντός νυκτός καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ
 And always, night and day, in the mountains, and
 ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων
 in the tombs, he was crying out, and cutting
 εαυτὸν λίθοις 6+ ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν
 himself [with] stones. And beholding Jesus from far off,
 ἔδραμε καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ 7+ καὶ κράξας
 he ran and did obeisance to him. And having cried out
 φωνὴ μεγάλη εἶπε τι ἐμοί καὶ σοὶ Ἰησοῦ
 voice with a great] he said, What [is it] to me and to you, Jesus,
 υἱέ τοῦ θεοῦ τοῦ υψίστου ὀρκίζω σε τὸν θεόν
 O son of the God highest]? I adjure you by God
 μὴ με βασανίσῃς 8+ ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ἔξελθε το
 that you should not torment me. For he said to him, Come forth, O
 πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου 9+ καὶ
 spirit unclean] from out of the man! And
 ἐπηρώτα αὐτὸν τι σοὶ ὄνομα καὶ ἀπεκρίθη λέγων
 he asked him, What [is] your name? And he answered, saying,
 λεγεὼν ὄνομά μοι ὅτι πολλοί ἐσμεν 10+ καὶ παρεκάλει
 Legion [is] my name, for we are many. And he appealed to
 αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς
 him much, that not them he should send] outside the

<p> + וְהוּא תְּמִיד לִילָה וַיּוֹמֵם בְּהַרְיִים וּבְקִבְרִים צִעַק וּפָצַע אֶת־עַצְמוֹ בְּאֶבְנִים: + וַיְהִי כִּי־רָאִתוּ אֶת־יֵשׁוּעַ מִרְּחוֹק וַיִּרְץ וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ: + וַיִּזְעַק קוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמֶר מִה־לִּי וַלְךָ יֵשׁוּעַ בֶּן־אֵל עֲלִיּוֹן הַנְּנִי מִשְׁבִּיעֶךָ בְּאֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא תַעֲנִינִי: </p>	<p> + כִּי הוּא אָמַר אֵלָיו צֵא רוּחַ הַטּוֹמְאָה מִן־הָאָדָם הַזֶּה: + וַיִּשְׁאַל אֹתוֹ מִה־שְּׁמֶךָ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לְגִיּוֹן שְׁמִי כִּי־רַבִּים אֲנִי־נָנוּ: + וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו מְאֹד לְבַלְתִּי שְׁלָחַם אֶל־מַחוּץ לְאַרְץ: </p>
---	--

<p> + وَحَدَّ وَجَّ جَلَلَهُ كَمَا كَتَبَ جُذَاءُ مَسَاوِي كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ الْفُكَا كَمَا كَتَبَ لِي لِي لِي لِي لِي لِي: + وَجَّ: وَجَّ: وَجَّ: وَجَّ: وَجَّ: وَجَّ: لِي: + كَمَا كَتَبَ جُذَاءُ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ: </p>	<p> + وَجَّ: وَجَّ: وَجَّ: وَجَّ: وَجَّ: وَجَّ: كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ كَمَا كَتَبَ: </p>
---	---

χώρας 11+ ην δε εκεί προς τα όρη αγέλη χοίρων
 place. And was there by the mountains herd of swine

μεγάλη βοσκομένη 12+ και παρεκάλεσαν αυτόν πάντες
 a great] grazing. And appealed to him all

οι δαίμονες λέγοντες πέμψον ημάς εις τους χοίρους
 the demons], saying, Send us forth into the swine!

ίνα εις αυτούς εισέλθωμεν 13+ και επέτρεψεν αυτοίς
 that into them we should enter. And committed them

ευθέως ο Ιησούς και εξελθόντα τα πνεύματα
 immediately Jesus]. And having come forth, the spirits

τα ακάθαρτα εισήλθον εις τους χοίρους και ώρμησεν
 unclean] entered into the swine. And advanced

η αγέλη κατά του κρημού εις την θάλασσαν
 the herd] down the precipice into the sea,

ήσαν δε ως δισχίλιοι και επνίγοντο εν τη θαλάσση
 (and there were about two thousand;) and they drowned in the sea.

14+ οι δε βόσκοντες τους χοίρους έφυγον και
 And the ones grazing the swine fled, and

ανήγγειλαν εις την πόλιν και εις τους αγρούς και
 they announced in the city, and in the fields. And

εξήλθον ιδείν τι εστι το γεγονός 15+ και έρχονται
 they came forth to behold what it is -- the thing taking place. And they came

προς τον Ιησούν και θεωρούσι τον δαιμονιζόμενον
 to Jesus; and viewing the demon-possessed

καθήμενον και ιματισμένον και σωφρονούντα τον
 sitting down and being dressed and being of a sound mind, the one

εσχηκότα τον λεγεώνα και εφοβήθησαν 16+ και
 having the legion; that they feared. And

וַיִּנְיֹסוּ רַעִי הַחֲזִירִים וַיִּנְיֹדוּ +
 בְּמוֹרֵד הַהָרִים :
 וַיִּתְחַנְּנוּ לוֹ כָּל־הַשָּׂדִים לֵאמֹר +
 שְׁלַחֲנוּ אֶל־הַחֲזִירִים וְנִבְאָה אֶל־תּוֹכֶם :
 וַיַּנַּח לָהֶם וַיִּצְאוּ רוּחוֹת הַטּוֹמְאָה +
 וַיָּבֹאוּ בַּחֲזִירִים וַיִּשְׁתָּעַר הָעֵדֶר מִן־הַמּוֹרָד +
 אֶל־הַיָּם וְהֵם כָּאֵלֶּפִים בְּמִסְפָּר וַיִּטּוּבְעוּ +
 בָּיָם :

וַיִּנְיֹסוּ רַעִי הַחֲזִירִים וַיִּנְיֹדוּ +
 אֶת־הַדָּבָר בְּעִיר וּבְשָׂדוֹת וַיִּצְאוּ לְרְאוֹת +
 אֶת־אֲשֶׁר־נְהַיְתָה :
 וַיָּבֹאוּ אֶל־יֵשׁוּעַ וַיִּרְאוּ אֶת־אֲחֻזַּי +
 הַשָּׂדִים אֲשֶׁר הִלְגִּינוּ בּוֹ וְהוּא יוֹשֵׁב +
 מְלוּבָשׁ בְּגָדִים וְטוֹב־שִׁכָּל וַיִּירָאוּ :
 וַיִּנְיֹדוּ לָהֶם הָרְאִים אֶת־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה +

וַיִּנְיֹסוּ רַעִי הַחֲזִירִים וַיִּנְיֹדוּ +
 אֶת־הַדָּבָר בְּעִיר וּבְשָׂדוֹת וַיִּצְאוּ לְרְאוֹת +
 אֶת־אֲשֶׁר־נְהַיְתָה :
 וַיָּבֹאוּ אֶל־יֵשׁוּעַ וַיִּרְאוּ אֶת־אֲחֻזַּי +
 הַשָּׂדִים אֲשֶׁר הִלְגִּינוּ בּוֹ וְהוּא יוֹשֵׁב +
 מְלוּבָשׁ בְּגָדִים וְטוֹב־שִׁכָּל וַיִּירָאוּ :
 וַיִּנְיֹדוּ לָהֶם הָרְאִים אֶת־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה +

וַיִּנְיֹסוּ רַעִי הַחֲזִירִים וַיִּנְיֹדוּ +
 אֶת־הַדָּבָר בְּעִיר וּבְשָׂדוֹת וַיִּצְאוּ לְרְאוֹת +
 אֶת־אֲשֶׁר־נְהַיְתָה :
 וַיָּבֹאוּ אֶל־יֵשׁוּעַ וַיִּרְאוּ אֶת־אֲחֻזַּי +
 הַשָּׂדִים אֲשֶׁר הִלְגִּינוּ בּוֹ וְהוּא יוֹשֵׁב +
 מְלוּבָשׁ בְּגָדִים וְטוֹב־שִׁכָּל וַיִּירָאוּ :
 וַיִּנְיֹדוּ לָהֶם הָרְאִים אֶת־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה +

και ιδού έρχεται εις των αρχισυναγωγών ονόματι
And behold, there comes one of the chiefs of the synagogue, by name
Ιάειρος και ιδών αυτόν πίπτει προς τους πόδας αυτού
Jairus. And beholding him, he falls to his feet,

23+ και παρεκάλει αυτόν πολλά λέγων ότι
and he appeals to him much, saying that,
το θυγάτριόν μου εσχάτως έχει ίνα ελθών
My young daughter [[the] last is next to]; that having come,
επιθής αυτή τας χείρας όπως σωθή και
you should place upon her [your] hands, so that she should be preserved, and
ζήσεται 24+ και απήλθε μετ' αυτού και ηκολούθει
she should live. And he went forth with him; and followed

αυτώ όχλος πολύς και συνέθλιβον αυτόν 25+ και
him multitude a great], and squeezed together on him. And

γυνή τις ούσα εν ρύσει αίματος έτη δώδεκα 26+ και
a certain woman being with a flow of blood years twelve], and
πολλά παθούσα υπό πολλών ιατρών και δαπανήσασα
much suffering] under many physicians, and having spent
τα παρ' εαυτής πάντα και μηδέν ωφεληθείσα
the [things] of hers -- all, and not deriving benefit,

αλλά μάλλον εις το χειρόν ελθούσα 27+ ακούσασα
but rather to the worse having come]; she having heard
περί του Ιησού ελθούσα εν τω όχλω όπισθεν
concerning Jesus, having come among the multitude behind,

ήψατο του ιματίου αυτού 28+ έλεγε γαρ ότι καν
touched his cloak; for she said that, If only

των ιματίων αυτού άψωμαι σωθήσομαι 29+ και ευθέως
his garments I should touch], I shall be delivered. And immediately

+ וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו מְאֹד לֵאמֹר בְּתִי הַקְּטָנָה
תְּלַתָּה עַד-לְמוֹת אֲנָא בּוֹא-נָא וְשִׁים
יָדֶיךָ עָלַיָּה לְמַעַן תִּנְשָׁע וְתִחְיֶה׃
+ וַיֵּלֶךְ אֵתוֹ וַיִּלְכּוּ אַחֲרָיו הַמּוֹן רַב
וַיִּדְחַקוּהוּ׃
+ וְאִשָּׁה הִיְתָה בְּזוֹב דְּמִיָּה שְׁתִּים עֶשְׂרֵה
שָׁנָה׃
+ וְהִיא נִעְנָה הַרְבֵּה תַחַת יָדֵי רַפָּאִים

רַבִּים וְהוֹצִיָאָה אֶת-כָּל אֲשֶׁר-לָהּ וְלֹא
לְהוֹעִיל כִּי אִם כְּבֹדָה מִחֲלָתָהּ מְאֹד׃
+ וַיְהִי כְּשָׁמְעָה אֶת-שִׁמְעַי יֵשׁוּעַ וַתְּבוֹא
בְּתוֹךְ הַמּוֹן הָעָם מֵאַחֲרָיו וַתִּנְעַב בְּבִגְדוֹ׃
+ כִּי אָמְרָה אֵךְ אֲנֵעַ בְּבִגְדוֹ וְאֹנְשָׁה׃
+ וַיִּיבֶשׂ מְקוֹר דְּמִיָּה פִּתְאֹם
וַתִּבֶן בְּבִשְׂרָהּ כִּי נִרְפָּא נִנְעָה׃

+ אֲכַסְתָּ אֶת-כָּל אֲשֶׁר-לָהּ וְלֹא
לְהוֹעִיל כִּי אִם כְּבֹדָה מִחֲלָתָהּ מְאֹד׃
+ וַיְהִי כְּשָׁמְעָה אֶת-שִׁמְעַי יֵשׁוּעַ וַתְּבוֹא
בְּתוֹךְ הַמּוֹן הָעָם מֵאַחֲרָיו וַתִּנְעַב בְּבִגְדוֹ׃
+ כִּי אָמְרָה אֵךְ אֲנֵעַ בְּבִגְדוֹ וְאֹנְשָׁה׃
+ וַיִּיבֶשׂ מְקוֹר דְּמִיָּה פִּתְאֹם
וַתִּבֶן בְּבִשְׂרָהּ כִּי נִרְפָּא נִנְעָה׃

+ אֲכַסְתָּ אֶת-כָּל אֲשֶׁר-לָהּ וְלֹא
לְהוֹעִיל כִּי אִם כְּבֹדָה מִחֲלָתָהּ מְאֹד׃
+ וַיְהִי כְּשָׁמְעָה אֶת-שִׁמְעַי יֵשׁוּעַ וַתְּבוֹא
בְּתוֹךְ הַמּוֹן הָעָם מֵאַחֲרָיו וַתִּנְעַב בְּבִגְדוֹ׃
+ כִּי אָמְרָה אֵךְ אֲנֵעַ בְּבִגְדוֹ וְאֹנְשָׁה׃
+ וַיִּיבֶשׂ מְקוֹר דְּמִיָּה פִּתְאֹם
וַתִּבֶן בְּבִשְׂרָהּ כִּי נִרְפָּא נִנְעָה׃

εξηράνθη η πηγή του αίματος αυτής και ἔγνω τῷ
 was dried the spring of her blood, and she knew [in her]
 σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος 30+ και εὐθέως
 body that she was healed from the scourge. And immediately
 ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνούς ἐν εαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ
 Jesus realizing in himself the from out of him
 δύναμιν ἐξελθούσαν ἐπιστρεφείς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγε
 power went forth], having turned among the multitude, he said,
 τις μου ἤψατο τῶν ἱματίων 31+ και ἔλεγον αὐτῷ
 Who touched my garments? And said to him
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε
 his disciples], You see the multitude squeezing you,
 και λέγεις τις μου ἤψατο 32+ και περιεβλέπετο ἰδεῖν
 and you say, Who touched me? And he looked round about to behold
 τὴν τούτο ποιήσασαν 33+ η δε γυνή φοβηθεῖσα και
 the one doing this. And the woman being fearful and
 τρέμουσα εἰδυῖα ὁ γέγονεν ἐπ' αὐτή ἦλθε και
 trembling, knowing what has happened to her, came and
 προσέπεσεν αὐτῷ και εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν
 fell at him, and told him all the
 ἀλήθειαν 34+ ὁ δε εἶπεν αὐτῇ θυγατερ η πίστις σου
 truth. And he said to her, O daughter, the belief of yours
 σέσωκέ σε ὑπάγε εἰς εἰρήνην και ἴσθι υγιῆς ἀπὸ
 has delivered you, go in peace, and be in health from
 τῆς μάστιγός σου 35+ ἔτι αὐτοῦ λαλούντος ἔρχονται
 your scourge! While he was speaking, they came

+ וּבְרַנֵּעַ יָדַעַ יֵשׁוּעַ בְּנִפְשׁוֹ כִּי
 נְבוֹרָה יֵצְאָה מִמָּוְנוּ וַיִּפֶּן בְּתוֹךְ
 הָעָם וַיֹּאמֶר מִי נָנַע בְּבִגְדַי׃
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו תִּלְמִידָיו הִנֵּה רָאָה
 אֶת־הַהֶמוֹן הַזֶּה וְהִנֵּה אַתָּה וְאַמְרָתְךָ מִי־נָנַע בִּי׃
 + וַיִּבֶט סָבִיב לְרֵאוֹת אֶת־אֲשֶׁר עָשְׂתָה
 זֹאת׃
 + וְהָאִשָּׁה יָרָאָה וְחָרְדָה כִּי יֵדַעַ

אֶת־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה לָּהּ וְתָבֵא וְתַפְּלֵל
 לְפָנָיו וְתִגְדֹּלֶנּוּ אֶת כָּל הָאָמֶת׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בְּתִי אֲמוֹנָתְךָ הוֹשִׁיעָה
 לָּךְ לְכִי לְשָׁלוֹם וְחַיִּית מִנַּעֲדָךְ׃
 + עוֹדְנֵנוּ מִדְּבַר וְהִנֵּה אֲנָשִׁים בָּאִים
 מִבֵּית־רֹאשׁ הַכְּנֶסֶת וַיֹּאמְרוּ בְּתָךְ
 מָתָה לָּמָּה תִּטְרִיחַ־עוֹד אֶת הַמְּוֹרָה׃

+ חֲפָצִים מִיֵּשׁוּעַ אֲרִאֲסֵנָהּ כִּי חֲסֵנָהּ מֵ׃
 + וְנָעַד וְהָ חֲסֵנָהּ אֵלַי חֲפָצֵנָהּ
 וְנִשְׁלַח נֶפֶשׁ חֲסֵנָהּ אֲרִאֲסֵנָהּ לָּהּ
 + חֲנֵנָהּ אֲרִאֲסֵנָהּ מֵזֶה לְכֵּן׃
 + אֲרִאֲסֵנָהּ לְמִלְחָמָה׃ וְנִשְׁלַח אֲרִאֲסֵנָהּ לְחֵנָהּ
 + וְנִשְׁתִּי כִּי לָּהּ אֲרִאֲסֵנָהּ חֲסֵנָהּ מֵזֶה לְ׃
 + וְנִשְׁלַח אֲרִאֲסֵנָהּ חֲסֵנָהּ מֵזֶה לְ׃
 + מֵזֶה לְ׃ וְנִשְׁלַח אֲרִאֲסֵנָהּ חֲסֵנָהּ מֵזֶה לְ׃

+ וְנִשְׁלַח אֲרִאֲסֵנָהּ לְ׃
 + מֵזֶה לְ׃ וְנִשְׁלַח אֲרִאֲסֵנָהּ לְ׃
 + מֵזֶה לְ׃ וְנִשְׁלַח אֲרִאֲסֵנָהּ לְ׃
 + מֵזֶה לְ׃ וְנִשְׁלַח אֲרִאֲסֵנָהּ לְ׃
 + מֵזֶה לְ׃ וְנִשְׁלַח אֲרִאֲסֵנָהּ לְ׃
 + מֵזֶה לְ׃ וְנִשְׁלַח אֲרִאֲסֵנָהּ לְ׃
 + מֵזֶה לְ׃ וְנִשְׁלַח אֲרִאֲסֵנָהּ לְ׃

από του αρχισυναγώγου λέγοντες ότι η θυγάτηρ σου
 from the chief of the synagogue, saying that, Your daughter
 απέθανε τι έτι σκύλλεις τον διδάσκαλον 36+ ο δε
 died, why yet inconvenience the teacher? But
 Ιησούς ευθέως ακούσας τον λόγον λαλούμενον λέγει
 Jesus immediately having heard the word being spoken, says
 τω αρχισυναγώγω μη φοβού μόνον πίστευε 37+ και
 to the chief of the synagogue, Do not fear, only believe! And
 ουκ αφήκεν ουδένα αυτώ συνακολουθήσαι ει μη
 he did not allow anyone to follow together with him, except
 Πέτρον και Ιάκωβον και Ιωάννην τον αδελφόν
 Peter, and James, and John the brother
 Ιακώβου 38+ και έρχεται εις τον οίκον του
 of James. And he comes unto the house of the
 αρχισυναγώγου και θεωρεί θόρυβον και κλαίοντας
 chief of the synagogue, and he views a tumult, and weeping
 και αλαλάζοντας πολλά 39+ και εισελθών λέγει
 and shouting much]. And having entered he says
 αυτοίς τι θορυβείσθε και κλαίετε το παιδίον
 to them, Why make a disruption and weep? the child
 ουκ απέθανεν αλλά καθεύδει 40+ και κατεγέλων αυτού
 died not, but sleeps. And they ridiculed him.
 ο δε εκβαλών άπαντας παραλαμβάνει τον πατέρα του
 But casting out all, he takes to himself the father of the
 παιδίου και την μητέρα και τους μετ' αυτού και
 child, and the mother, and the ones with him, and
 εισπορεύεται όπου ην το παιδίον ανακείμενον 41+ και
 enters where was the child] reclining. And

הַנְּעֻרָה לֹא מָתָה אֲך־יְשָׁנָה הִיא׃
 + וַיִּשְׁחָקוּ לוֹ וְהוּא הוֹצִיא אֶת־כּוֹלָם וַיִּקַּח
 אֶת־אָבִי הַנְּעֻרָה וְאֶת־אִמָּהּ וְהַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
 אִתּוֹ וַיָּבֵא אֶל־הַחֹדֶר אֲשֶׁר־שָׁם שָׁכְבָת
 הַנְּעֻרָה׃
 + וַיֵּאחֲזוּ בְיַד הַנְּעֻרָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ טְלִיטָא
 קוּמִי פְרוּשׁוֹ וַיְלִדָה אֲנִי אָמַר לָךְ קוּמִי נָא׃
 + וְכִשְׁמַע יִשׁוּעַ אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר
 וַיֹּאמֶר אֶל־רֵאשׁ הַכְּנִסֹת אֶל־תִּירָא רַק
 הָאֲמִינָה׃
 + וְלֹא נָתַן אִישׁ לְלָכֶת אִתּוֹ זִוְלָתִי
 פְּטָרוֹס וַיַּעֲקֹב וַיְיֻחָנֵן אַחֵי יַעֲקֹב׃
 + וַיָּבֵא בֵּית־רֵאשׁ הַכְּנִסֹת וַיִּרְא מִהוֹמֹת
 הַבָּכִים וְהַמְיַלְלִים בְּקוֹל גָּדוֹל׃
 + וַיָּבֵא וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם מַה־תַּהֲמוּ וְתִבְכוּ

הֲטָבָה לְלֵאָה לֹא חָטְאָה רָלָה וְהַכָּחַס׃׃
 + אֲבָרְכֶם כֹּחַ חַלְסֵהּ, כֹּחַ וְיָ
 רָפָה לְחַלְסֵהּ הַיָּחִיד לְרֵאשׁ וְהַלְלָהּ
 לְרֵאשׁ וְלִמְסֵהּ וְלִמְסֵהּ חָלָה
 לְרֵאשׁ וְיֻחָנֵן כֹּחַ לְלֵאָה׃
 + וְיֵשׁוּעַ וְיֻחָנֵן כֹּחַ חַלְסֵהּ
 חָלָה וְיֵשׁוּעַ לְרֵאשׁ וְיֻחָנֵן כֹּחַ חַלְסֵהּ

κρατήσας της χειρός του παιδίου λέγει αυτή ταλιθά
 holding the hand of the child, he says to her, Talitha
 κούμι ο εστι μεθερμηνευόμενον το κοράσιον σοι
 cumi! which is being translated, Young woman, to you

λέγω ἐγειραι 42+ και ευθέως ανέστη το κοράσιον και
 I say, Arise! And immediately arose the young woman], and
 περιεπάτει ην γαρ ετών δώδεκα και εξέστησαν
 walked, for she was years [old] twelve]. And they were amazed

εκστάσει μεγάλη 43+ και διεστείλατο αυτοίς πολλά
 astonishment with great]. And he warned them much
 ίνα μηδείς γνώ τούτο και είπε δοθήναι αυτή
 that no one should know this; and he said to give to her
 φαγείν
 to eat.

6 1

1+ και εξήλθεν εκείθεν και ήλθεν εις
 And he came forth from there, and went into
 την πατρίδα αυτου και ακολουθούσιν αυτώ
 his fatherland; and followed him
 οι μαθηταί αυτου 2+ και γενομένου σαββάτου ήρξατο
 his disciples]. And taking place [the] Sabbath], he began
 εν τη συναγωγή διδάσκειν και πολλοί ακούοντες
 in the synagogue to teach]; and many hearing
 εξεπλήσσοντο λέγοντες πόθεν τούτω ταύτα
 were overwhelmed, saying, From where did this one [receive] these [things] ?
 και τις η σοφία η δοθείσα αυτώ ότι και δυνάμεις
 And, What wisdom having been given to him, that even power

תלמידיו: + ומייד קמה תילדה ותתהלך והיא
 בת-שנים עשרה שנה וישמו שמה גדולה:
 + ויזהר אותם מאד לאמר אל-יודע
 תדבר לאיש ויצו לתת לה לאכול:
 + ויצא משם ויבא אל-ארצו וילכו אחריו

והיחל ללמד + ויהי ביום השבת ויחל ללמד
 בבית הכנסת וישמעו רבים וישתוממו
 ויאמרו מאין לאיש הזה כאלה
 ומה הקכמה הנתונה לו עד-אשר
 נעשו גבורות כאלה על-ידיו:
 + והיחל ללמד + והיחל ללמד
 בבית הכנסת וישמעו רבים וישתוממו
 ויאמרו מאין לאיש הזה כאלה
 ומה הקכמה הנתונה לו עד-אשר
 נעשו גבורות כאלה על-ידיו:
 + והיחל ללמד + והיחל ללמד

τοιαύται διὰ των χειρών αυτού γίνονται 3+ ουχ ούτός
 such through his hands takes place]? this not
 εστιν ο τέκτων ο υιός Μαρίας αδελφός δε
 Is] the [son of] [the] fabricator, the son of Mary, and brother
 Ιακώβου και Ιωσή και Ιούδα και Σίμωνος και
 of James, and Joses, and Judah, and Simon? And
 ουκ εισίν αι αδελφαί αυτού ὡδε προς ημάς και
 are not his sisters here with us? And
 εσκανδαλίζοντο εν αυτώ 4+ ἔλεγε δε αυτοίς ο Ιησούς
 they were stumbled by him. said And to them Jesus]
 ὅτι ουκ ἔστι προφήτης ἀτιμος ει μη εν
 that, is not A prophet] without honor except in
 τη πατρίδι αυτού και εν τοις συγγενέσι και εν
 his fatherland, and among the relatives, and in
 τη οικία αυτού 5+ και ουκ ηδύνατο εκεί ουδεμίαν
 his [own] house. And he was not able there not even one
 δύναμιν ποιῆσαι ει μη ολίγοις αρρώστοις επιθείς
 powerful work to do], except to a few ill ones, having placed [upon
 τας χείρας εθεράπευσε 6+ και εθαύμαζε διὰ
 the hands], he cured [them] . And he marveled because of
 την απιστίαν αυτών και περιήγε τας κώμας κύκλω
 their unbelief. And he led about the towns round about,
 διδάσκων 7+ και προσκαλείται τους δώδεκα και
 teaching. And he calls on the twelve, and
 ἤρξατο αυτούς αποστέλλειν δύο δύο και εδίδου
 begins to send them two by two; and he gave
 αυτοίς εξουσίαν των πνευμάτων των ακαθάρτων 8+
 to them authority of the spirits unclean].

+ וַיְתִמָּה עַל-חֲסְרוֹן אֲמוֹנָתָם
 וַיַּעֲבֹר בַּכְּפָרִים מִסְּבִיב וַיְלַמֵּד:
 + וַיִּקְרָא אֶל-שְׁנַיִם הָעֶשְׂרִי וַיְחַלֵּ
 לְשַׁלַּח אוֹתָם שְׁנַיִם שְׁנַיִם וַיִּתֵּן לָהֶם
 שְׁלֵטֶן עַל-רוּחֹת הַטּוֹמְאוֹת:
 + וַיִּצְוּ עֲלֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא יִקְחוּ מֵאוֹמָה

+ לֵאמֹר אֲנִי וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַתָּה
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְאַתָּה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה אֱלֹהֵי מִצְרָיִם
 וְאַתָּה אֱלֹהֵי כְּנָעַן וְאַתָּה אֱלֹהֵי
 אֲרָם וְאַתָּה אֱלֹהֵי חֵטְאֵינוּ וְאַתָּה
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה אֱלֹהֵי
 מִצְרָיִם וְאַתָּה אֱלֹהֵי כְּנָעַן
 וְאַתָּה אֱלֹהֵי אֲרָם וְאַתָּה אֱלֹהֵי
 חֵטְאֵינוּ וְאַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאַתָּה אֱלֹהֵי מִצְרָיִם וְאַתָּה
 אֱלֹהֵי כְּנָעַן וְאַתָּה אֱלֹהֵי
 אֲרָם וְאַתָּה אֱלֹהֵי חֵטְאֵינוּ

και παρήγγειλεν αυτοίς ἵνα μηδέν αἴρωσιν εἰς οδόν
 And he made exhortation to them that nothing they should carry] in [the] way,
 εἰ μη ράβδον μόνον μη πήραν μη ἄρτον μη εἰς
 except a rod only -- no provision bag, no bread, no in
 την ζώνην χαλκόν 9+ ἀλλ' υποδεδεμένους σανδάλια
 the belt brass [coin]]; but being tied on sandals];
 και μη ἐνδύσησθε δύο χιτώνας 10+ και ἔλεγεν αυτοίς
 and not putting on two inner garments. And he said to them,
 ὅπου ἐάν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν
 Where ever you should enter into a house, there abide until whenever
 ἐξέλθητε ἐκεῖθεν 11+ και ὅσοι ἂν μη δέξωνται
 you should come forth from there! And as many as should not receive
 υμᾶς μηδέ ἀκούσωσιν υμῶν ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν
 you, nor should hear you, in going forth from there,
 ἐκτινάξατε τον χούν τον υποκάτω των ποδῶν υμῶν
 you shake off the dust underneath your feet
 εἰς μαρτύριον αυτοίς ἀμήν λέγω υμῖν ἀνεκτότερον
 for a testimony to them! Amen I say to you, More endurable
 ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρα κρίσεως ἢ
 it will be for Sodom or Gomorrah in [the] day of judgment, than
 τη πόλει ἐκείνη 12+ και ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα
 that city. And having come forth, they proclaimed that
 μετανοήσωσι 13+ και δαιμόνια πολλά ἐξέβαλλον και
 they should repent. And demons many they cast out], and
 ἤλειπον ἐλαίῳ πολλούς ἀρρώστους και ἐθεράπευον
 they anointed with oil many ill ones], and they cured.

לְדָרֶךְ זִוְלָתִי מִקֶּל לְבָדוֹ לֹא תִרְמִי ל
 וְלֹא לֶחֶם וְלֹא מֵעוֹת בְּחַגּוּרָה׃
 + וְלֹא הָיוֹת נְעוּלֵי סַנְדָּל וְשִׁתִּי כִּוְתָנּוֹת לֹא יִלְבְּשוּ׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כִּי תִבְאוּ בֵּית־אִישׁ בְּאַחַד הַמְּקוֹמוֹת שְׁבוּ־בּוֹ עַד כִּי־תֵצְאוּ מִשָּׁם׃
 + וְכָל־אֲשֶׁר לֹא־יֵאֲסֹפוּ אֶתְכֶם

וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֲלֵיכֶם צָאוּ מִשָּׁם וְנַעֲרוּ אֶת־עֵפֶר כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם לְעִדּוֹת לֵהֶם אָמֵן אֲנִי אֹמֵר לָכֶם לְסֹדֵם וְלַעֲמַרְהָ יִקָּל בְּיוֹם הַדִּין מִן־הָעִיר הַזֹּאת׃
 + וַיֵּצְאוּ וַיִּקְרְאוּ לָשׁוּב בְּתִשְׁבֻּבָה׃
 + וַיִּגְרְשׁוּ שָׂדִים רַבִּים וַיְרִסוּכוּ בְּשֵׁםן חַלָּשִׁים רַבִּים וַיִּרְפְּאוּם׃

כִּי לֹא יִשְׁמְעוּ אֲלֵיכֶם צָאוּ מִשָּׁם וְנַעֲרוּ אֶת־עֵפֶר כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם לְעִדּוֹת לֵהֶם אָמֵן אֲנִי אֹמֵר לָכֶם לְסֹדֵם וְלַעֲמַרְהָ יִקָּל בְּיוֹם הַדִּין מִן־הָעִיר הַזֹּאת׃
 + וַיֵּצְאוּ וַיִּקְרְאוּ לָשׁוּב בְּתִשְׁבֻּבָה׃
 + וַיִּגְרְשׁוּ שָׂדִים רַבִּים וַיְרִסוּכוּ בְּשֵׁםן חַלָּשִׁים רַבִּים וַיִּרְפְּאוּם׃

כִּי לֹא יִשְׁמְעוּ אֲלֵיכֶם צָאוּ מִשָּׁם וְנַעֲרוּ אֶת־עֵפֶר כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם לְעִדּוֹת לֵהֶם אָמֵן אֲנִי אֹמֵר לָכֶם לְסֹדֵם וְלַעֲמַרְהָ יִקָּל בְּיוֹם הַדִּין מִן־הָעִיר הַזֹּאת׃
 + וַיֵּצְאוּ וַיִּקְרְאוּ לָשׁוּב בְּתִשְׁבֻּבָה׃
 + וַיִּגְרְשׁוּ שָׂדִים רַבִּים וַיְרִסוּכוּ בְּשֵׁםן חַלָּשִׁים רַבִּים וַיִּרְפְּאוּם׃

ενείχεν αὐτῷ και ἠθέλεν αὐτόν αποκτείνειν και
held [it] against him, and wanted to kill him; and

ουκ ηδύνατο 20+ ο γαρ Ηρώδης εφοβείτο τον Ιωάννην
was not able. For Herod feared John,

ειδώς αὐτόν άνδρα δίκαιον και άγιον και συνετήρει
knowing him man [as] a righteous and holy], and he preserved

αὐτόν και ακούσας αὐτοῦ πολλά εποίηι και ηδέως
him. And having heard of him, many [things] he did], and with pleasure

αὐτοῦ ἠκουε 21+ και γενομένης ημέρας ευκαιρίου ότε
heard him. And having become day an opportune], when

Ηρώδης τοις γενεσίοις αὐτοῦ δείπνον εποίηι τοις
Herod for his birthday a supper made] [to]

μεγιστάσιν αὐτοῦ και τοις χιλιάρχοις και τοις
his great men, and to the commanders of thousands, and to the

πρώτοις της Γαλιλαίας 22+ και εισελθούσης
first ones of Galilee; and having entered

της θυγατρὸς αὐτῆς της Ηρωδιάδος και ορχησαμένης
her daughter], the one of Herodias, and dancing,

και αρεσάσης τῷ Ηρώδῃ και τοις συνανακειμένοις
and pleasing Herod, and the ones reclining together with [him],

εἶπεν ο βασιλεύς τῷ κορασίῳ αἰτησόν με ο εάν
said the king] to the young woman, Ask me what ever

θέλης και δώσω σοι 23+ και ώμοσεν αὐτῇ ότι
you should want, and I will give [it] to you! And he swore by an oath to her that,

ο εάν με αιτήσης δώσω σοι έως ημίςους
What ever me you should ask], I will give to you, unto half

της βασιλείας μου 24+ η δε εξελθούσα εἶπε
of my kingdom. And she having gone forth said

+ כִּי הוֹרְדוֹס יֵרָא אֶת־יוֹחָנָן בְּאִשֶּׁר יָדַע

כִּי־אִישׁ צַדִּיק וְקָדוֹשׁ הוּא וַיִּשְׁמַר עָלָיו

וַתְּרַבֶּה עֲשָׂה וַיַּעֲרֹב לוֹ לִשְׁמַע אֹתוֹ:

+ וַיְהִי הַיּוֹם הַמּוֹכֵשׁ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה

הוֹרְדוֹס מִשְׁתָּה בַּיּוֹם הַיּוֹלְדֹת אֹתוֹ לְגִדּוּלָיו

וְלִשְׂרֵי הָאֲלָפִים וְלִרְאִשֵׁי הַגָּלִיל:

+ וַתָּבֵא בַת־הוֹרְדִיָּה וַתִּתְרַקֵּד וַתִּשְׁטַב

בְּעֵינֵי הוֹרְדוֹס וּבְעֵינֵי הַמְּסֻבִּים עִמּוֹ

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הַנְּעֻרָה שְׂאֵלֵי

מִמֶּנִּי אֶת־אֲשֶׁר תִּחְפְּצִי וְאֶתֵּן לָךְ:

+ וַיִּשָּׁבַע לָהּ לֵאמֹר כֹּל־אֲשֶׁר תִּשְׂאָלֵי

מִמֶּנִּי אֶתֵּן לָךְ עַד־חֲצֵי הַמְּלָכוֹת:

+ וַתֵּצֵא וַתֹּאמֶר לְאִמָּהּ מַה אֲשָׂאֵל

וַתֹּאמֶר אֶת־רֹאשׁ יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל:

+ וַיִּשְׁמַע אֹתוֹ הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁבַּע לָהּ

וַיֹּאמֶר אֶל־הַנְּעֻרָה שְׂאֵלֵי מִמֶּנִּי

אֶת־אֲשֶׁר תִּחְפְּצִי וְאֶתֵּן לָךְ:

+ וַיִּשָּׁבַע לָהּ לֵאמֹר כֹּל־אֲשֶׁר תִּשְׂאָלֵי

מִמֶּנִּי אֶתֵּן לָךְ עַד־חֲצֵי הַמְּלָכוֹת:

+ וַתֵּצֵא וַתֹּאמֶר לְאִמָּהּ מַה אֲשָׂאֵל

וַתֹּאמֶר אֶת־רֹאשׁ יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל:

+ וַיִּשְׁמַע אֹתוֹ הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁבַּע לָהּ

וַיֹּאמֶר אֶל־הַנְּעֻרָה שְׂאֵלֵי מִמֶּנִּי

אֶת־אֲשֶׁר תִּחְפְּצִי וְאֶתֵּן לָךְ:

+ וַיִּשָּׁבַע לָהּ לֵאמֹר כֹּל־אֲשֶׁר תִּשְׂאָלֵי

מִמֶּנִּי אֶתֵּן לָךְ עַד־חֲצֵי הַמְּלָכוֹת:

+ וַתֵּצֵא וַתֹּאמֶר לְאִמָּהּ מַה אֲשָׂאֵל

וַתֹּאמֶר אֶת־רֹאשׁ יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל:

τη μητρί αυτής τι αιτήσομαι η δε εἶπε την κεφαλὴν
to her mother, What shall I ask? And she said, The head

Ἰωάννου του βαπτιστοῦ 25+ και εισελθούσα ευθέως
of John the baptist. And having entered immediately

μετά σπουδῆς προς τον βασιλέα ητήσατο λέγουσα
with haste to the king, she asked saying,

θέλω ἵνα μοι δως εξαυτῆς ἐπὶ πίνακι την κεφαλὴν
I want that you give to me immediately upon a platter the head

Ἰωάννου του βαπτιστοῦ 26+ και περίλυπος γενόμενος
of John the baptist. And dejected being

ο βασιλεύς διὰ τους ὀρκους και τους
the king] because of the oaths, and of the ones

συνανακειμένους ουκ ηθέλησεν αυτήν αθετήσαι 27+
reclining together with [him], did not want to disregard her.

και ευθέως αποστείλας ο βασιλεύς σπεκουλάτωρα
And immediately having sent the king] a guard,

επέταξεν ενεχθήναι την κεφαλὴν αυτού ο δε απελθὼν
gave orders to be brought for his head]. And having gone forth

απεκεφάλισεν αυτόν εν τη φυλακή 28+ και ἤνεγκε
he beheaded him in the prison. And he brought

την κεφαλὴν αυτού ἐπὶ πίνακι και ἔδωκεν αυτήν τῷ
his head upon a platter, and he gave it to the

κορασίῳ και το κοράσιον ἔδωκεν αυτήν
young woman. And the young woman gave it

τη μητρί αυτής 29+ και ακούσαντες οι μαθηταὶ αυτού
to her mother. And having heard, his disciples

ἦλθον και ἦραν το πτώμα αυτού και ἔθηκαν αυτό εν
came and lifted his corpse, and put it in

וּמִיָּד שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶחָד הַטְּבָחִים וַיְצַוְהוּ + וְהָבִיָּא אֶת־רִאשׁוֹ:
וַיִּלְךָ וַיִּכְרַת אֶת־רִאשׁוֹ בְּבֵית
הַסֵּהַר וַיְבִיֵּאֵהוּ בַקְּעָרָה וַיִּתְּנֶהוּ
לַנְּעָרָה וְהַנְּעָרָה נָתַתָּה אֶל־אִמָּהּ:
וַיִּשְׁמְעוּ תַלְמִידָיו וַיָּבִיאוּ וַיִּשְׂאוּ אֶת־גּוֹיָתוֹ
וַיִּשְׂימוּהָ בַקְּבֹר:

וּמִיָּד שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶחָד הַטְּבָחִים וַיְצַוְהוּ + וְהָבִיָּא אֶת־רִאשׁוֹ:
וַיִּלְךָ וַיִּכְרַת אֶת־רִאשׁוֹ בְּבֵית
הַסֵּהַר וַיְבִיֵּאֵהוּ בַקְּעָרָה וַיִּתְּנֶהוּ
לַנְּעָרָה וְהַנְּעָרָה נָתַתָּה אֶל־אִמָּהּ:
וַיִּשְׁמְעוּ תַלְמִידָיו וַיָּבִיאוּ וַיִּשְׂאוּ אֶת־גּוֹיָתוֹ
וַיִּשְׂימוּהָ בַקְּבֹר:

τω μνημείῳ 30+ και συναγονται οι αποστολοι προς
 the tomb. And gathered together the apostles] to
 τον Ιησούν και απήγγειλαν αὐτῷ πάντα και ὅσα
 Jesus, and they reported to him all, even as much as

εποίησαν και ὅσα ἐδίδαξαν 31+ και εἶπεν αυτοίς
 they did, and as much as they taught. And he said to them,
 δεύτε υμεῖς αυτοί κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον και
 You come by yourselves in private unto a desolate place, and
 αναπαύεσθε ὀλίγον ἦσαν γαρ οι ερχόμενοι και
 rest a little! were For the ones coming and
 οι υπάγοντες πολλοί και ουδέ φαγεῖν
 the ones going] many; and not even to eat

ηυκαίρουν 32+ και ἀπήλθεν εἰς ἔρημον τόπον
 did they have an opportune time]. And he went forth unto a desolate place

τω πλοίῳ κατ' ἰδίαν 33+ και εἶδον αὐτούς υπάγοντας
 in the boat in private. And they beheld them going away,
 και ἐπέγνωσαν αὐτόν πολλοί και πεζή ἀπό πασών
 and recognized him many], and on foot from all
 των πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ και προήλθον αὐτούς
 the cities they ran together there], and they went forth,

και συνήλθον προς αὐτόν 34+ και ἐξελθὼν εἶδεν
 and came together to him. And having come forth, beheld
 ο Ιησούς πολύν ὄχλον και ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'
 Jesus] a great multitude, and he was moved with compassion over
 αυτοίς ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μη ἔχοντα ποιμένα και
 them, for they were as sheep not having a shepherd. And

+ וַיִּקְהָלוּ הַשְּׁלִיחִים אֶל-יֵשׁוּעַ וַיְנַיֶּדוּ לוֹ
 אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂו וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר לָמְדוּ׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בָּאוּ אַתֶּם לְבַדְּכֶם
 אֶל-מְקוֹם חֲרִיבָה וְנוּחַו מֵעַט כִּי רַבִּים הָיוּ
 הַבָּאִים וְהִיצְאִים עַד-לְאֵין-עֵת לָהֶם לֶאֱכֹל׃
 + וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם בְּאַנְיָה אֶל-אַחַת הַחֲרִיבוֹת

לְבַדָּד׃
 + וְהֶהְמוֹן רָצָה אוֹתָם יִצְאִים וַיִּכְרֹוּהוּ
 רַבִּים וַיִּרְוּצוּ שָׁמָּה בְּרִגְלֵיהֶם מִכָּל
 הָעָרִים וַיַּעֲבְרוּ אוֹתָם וַיֵּאֲסֹפוּ אֵלָיו׃
 + וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ וַיֵּרָא הֶמוֹן עִם רַב וַיִּהְמוּ
 מֵעַיִן לָהֶם כִּי הָיוּ כְּצֹאן אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם
 רֹעֶה וַיִּחַל לְלַמֵּד אוֹתָם דְּבָרִים חֲרִיבָה׃

+ אֶל-אֶחָד מֵהַחֲרִיבוֹת
 לְמַדְּכֶם וְנִחַוְתֶּם מֵעַט
 כִּי רַבִּים הָיוּ הַבָּאִים
 וְהִיצְאִים עַד-לְאֵין-עֵת
 לָהֶם לֶאֱכֹל׃
 + וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם
 בְּאַנְיָה אֶל-אֶחָד
 מֵהַחֲרִיבוֹת׃

+ אֶל-אֶחָד מֵהַחֲרִיבוֹת
 לְמַדְּכֶם וְנִחַוְתֶּם מֵעַט
 כִּי רַבִּים הָיוּ הַבָּאִים
 וְהִיצְאִים עַד-לְאֵין-עֵת
 לָהֶם לֶאֱכֹל׃
 + וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם
 בְּאַנְיָה אֶל-אֶחָד
 מֵהַחֲרִיבוֹת׃

ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς πολλά 35+ και ἤδη ὥρας
 he began to teach them many [things] . And already [the] hour
 πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ
 great having been], having come forward to him
 οἱ μαθηταί αὐτοῦ λέγουσιν ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος
 his disciples], say that, It is a desolate place,
 και ἤδη ὥρα πολλή 36+ ἀπόλυσον αὐτούς ἵνα
 and already hour [it is] a great]. Dismiss them! that
 ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλω ἀγρούς και κώμας
 having gone forth into the round about fields], and towns,
 ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους τι γαρ φάγωσιν
 they should buy to themselves bread loaves; anything for they shall eat
 ουκ ἔχουσιν 37+ ο δε ἀποκριθείς εἶπεν αὐτοῖς δότε
 they do not have]. And he answering said to them, You give
 αὐτοῖς υμεῖς φαγεῖν και λέγουσιν αὐτῷ
 to them yourselves [something] to eat! And they say to him,
 ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων δηναρίων ἄρτους
 Having gone forth should we buy two hundred denarii of bread loaves,
 και δώμεν αὐτοῖς φαγεῖν 38+ ο δε λέγει αὐτοῖς
 and should we give to them to eat? And he says to them,
 πόσους ἄρτους ἔχετε υπάγετε και ἴδετε και
 How many bread loaves do you have? Go and see! And
 γνόντες λέγουσι πέντε και δύο ἰχθύας 39+ και
 having known, they say, Five and two fishes. And
 ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλίνειν πάντα συμπόσια συμπόσια
 he gave orders to them to lie all down, parties by parties,

+ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָפָה הַיּוֹם לְעָרֹב
 וַיִּגְשׂוּ אֵלָיו תַּלְמִידָיו וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה
 הַמָּקוֹם חָרֵב וְהַיּוֹם רַד מְאֹד׃
 + וְשָׁלַח אֹתָם וַיֵּלְכוּ אֶל-הַחֲצָרִים
 וְהַכְּפָרִים מְסֻבִּיב לְקַנּוֹת לֶחֶם
 לֶחֶם כִּי אֵין-לָהֶם מִה-שֵׂאֲכָלוּ׃
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם תִּנּוּ אִתְּם לֶחֶם

לְאָכֹל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנְיָךְ לְקַנּוֹת לֶחֶם
 בְּמֵאֲתָיִם דִּינָר לְתַת לָהֶם לְאָכֹל׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כְּפָרוֹת-לֶחֶם יֵשׁ
 לָכֶם לָכוּ וּרְאוּ וַיַּדְעוּ וַיֹּאמְרוּ חֲמִשׁ וּשְׁנַי
 דָּגִים׃
 + וַיִּצְוּ אֹתָם לְשֹׁבֵת כּוּלָּם חֲבוּרָה
 חֲבוּרָה לְבַד עַל-יַרְק הַדְּשָׂא׃

+ וַיֵּלְכוּ אֶל-הַחֲצָרִים
 וְהַכְּפָרִים מְסֻבִּיב לְקַנּוֹת לֶחֶם
 לֶחֶם כִּי אֵין-לָהֶם מִה-שֵׂאֲכָלוּ׃
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם תִּנּוּ אִתְּם לֶחֶם

לְאָכֹל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנְיָךְ לְקַנּוֹת לֶחֶם
 בְּמֵאֲתָיִם דִּינָר לְתַת לָהֶם לְאָכֹל׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כְּפָרוֹת-לֶחֶם יֵשׁ
 לָכֶם לָכוּ וּרְאוּ וַיַּדְעוּ וַיֹּאמְרוּ חֲמִשׁ וּשְׁנַי
 דָּגִים׃
 + וַיִּצְוּ אֹתָם לְשֹׁבֵת כּוּלָּם חֲבוּרָה
 חֲבוּרָה לְבַד עַל-יַרְק הַדְּשָׂא׃

ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ 40+ καὶ ἀνέπεσον πρασιαί
 upon the green grass. And they reclined, plot
 πρασιαί ἀνά ἑκατόν καὶ ἀνά πενήκοντα 41+ καὶ
 by plot, by hundreds, and by fifties. And
 λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας
 having taken the five bread loaves and the two fishes,
 ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε καὶ
 having looked up into the heaven, he blessed. And
 κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς
 he broke off in pieces of the bread loaves, and he gave [to]
 μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς καὶ τοὺς δύο
 his disciples, that they should place near to them; and the two
 ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι 42+ καὶ ἔφαγον πάντες καὶ
 fishes he portioned to all. And all ate, and
 ἐχορτάσθησαν 43+ καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα
 were filled. And they took up of pieces twelve
 κοφίνους πλήρεις καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων 44+ καὶ ἦσαν
 hampers full], and of the fishes. And were
 οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους ὡσεὶ πεντακισχίλιοι
 the ones having eaten of the bread loaves] about five thousand
 ἄνδρες 45+ καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητάς αὐτοῦ
 men. And immediately he compelled his disciples
 ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν
 to step into the boat, and to lead to the other side
 πρὸς Βηθσαιδὰ ἕως αὐτὸς ἀπολύσει τὸν ὄχλον 46+

+ וַיֵּשְׁבוּ שְׁמוֹנֶת עָשָׂר שְׁמוֹנֶת עָשָׂר וְלִמְנָשִׁים :

+ וַיִּקַּח אֶת־תְּחֵמֶשֶׁת כַּפְרוֹת הַלֶּחֶם
 וְאֶת־שְׁנֵי הַדָּגִים וַיִּשָּׂא עֵינָיו הַשָּׁמַיְמָה וַיְבָרֵךְ
 וַיַּפְרֹס אֶת־הַלֶּחֶם וַיִּתֵּן לְתַלְמִידָיו לְשֹׂם
 לְפָנֵיהֶם וְאֶת־שְׁנֵי הַדָּגִים חָלַק לְכוֹלֵם :
 + וַיֵּאָכְלוּ כֹּלֵם וַיִּשְׁבְּעוּ :
 + וַיִּשְׂאוּ מִן־הַפִּתּוֹתִים מְלֹא

סֵלִים שְׁנַיִם עָשָׂר וְגַם מִן־הַדָּגִים :

+ וְהָאֲכָלִים מִן־הַלֶּחֶם הָיוּ כַּחֲמִשָּׁת אַלְפֵי
 אִישׁ :

+ וְאַחֲרֵי־כֵן הָאֵיץ בִּתְלַמִּידָיו לְרֶדֶת
 בְּצִיָּה וּלְעָבוֹר לְפָנָיו אֶל־עֵבֶר הַיָּם
 אֶל־בֵּית צִיָּדָה עַד־שִׁלְחוֹ אֶת־הָעָם :
 + וַיְהִי אַחֲרַי שִׁלְחוֹ אֹתָם וַיַּעַל הַהֶרֶה
 לְהַתְּפַלֵּל :

+ וְהָאֲכָלִים מִן־הַלֶּחֶם הָיוּ כַּחֲמִשָּׁת אַלְפֵי
 אִישׁ :
 + וְאַחֲרֵי־כֵן הָאֵיץ בִּתְלַמִּידָיו לְרֶדֶת
 בְּצִיָּה וּלְעָבוֹר לְפָנָיו אֶל־עֵבֶר הַיָּם
 אֶל־בֵּית צִיָּדָה עַד־שִׁלְחוֹ אֶת־הָעָם :
 + וַיַּעַל הַהֶרֶה לְהַתְּפַלֵּל :

+ וְהָאֲכָלִים מִן־הַלֶּחֶם הָיוּ כַּחֲמִשָּׁת אַלְפֵי
 אִישׁ :
 + וְאַחֲרֵי־כֵן הָאֵיץ בִּתְלַמִּידָיו לְרֶדֶת
 בְּצִיָּה וּלְעָבוֹר לְפָנָיו אֶל־עֵבֶר הַיָּם
 אֶל־בֵּית צִיָּדָה עַד־שִׁלְחוֹ אֶת־הָעָם :
 + וַיַּעַל הַהֶרֶה לְהַתְּפַלֵּל :

και αποταξάμενος αυτοίς απήλθεν εις το όρος
 And having dismissed them, he went forth into the mountain
 προσεύξασθαι 47+ και οψίας γενομένης ην το πλοίον
 to pray. And evening having become], was the boat]
 εν μέσω της θαλάσσης και αυτός μόνος επί της
 in the middle of the sea, and he [was] alone upon the
 γης 48+ και είδεν αυτούς βασανιζομένους εν τω
 land. And he beheld them being tormented in the
 ελαύνειν ην γαρ ο άνεμος εναντίος αυτοίς και περι
 rowing; was for the wind] opposite them. And around
 τετάρτην φυλακήν της νυκτός έρχεται προς αυτούς
 [the] fourth watch of the night he comes to them,
 περιπατών επί της θαλάσσης και ήθελε παρελθειν
 walking upon the sea, and he wanted to go by
 αυτούς 49+ οι δε ιδόντες αυτόν περιπατούντα επί της
 them. And they beholding him walking upon the
 θαλάσσης έδοξαν φάντασμα είναι και ανέκραξαν 50+
 sea, thought it to be a phantom, and they shouted aloud.
 πάντες γαρ αυτόν είδον και εταράχθησαν και ευθέως
 For all beheld him, and were disturbed. And immediately
 ελάλησε μετ' αυτών και λέγει αυτοίς θαρσείτε εγώ
 he spoke with them, and he says to them, Take courage, I
 ειμι μη φοβείσθε 51+ και ανέβη προς αυτούς εις το
 am [he], do not fear! And he ascended to them into the
 πλοίον και εκόπασεν ο άνεμος και λίαν εκ
 boat; and abated the wind]. And exceedingly beyond
 περισσού εν εαυτοίς εξίσταντο και εθαύμαζον 52+
 extra among themselves they were amazed and marveled].

+ וַיְהִי-עֶרֶב וַהֲאֲנִיָּה בָּאָה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהוּא
 לְבַדּוֹ בַּיַּבְשָׁה׃
 + וַיִּרְא אֹתָם מִתִּנְנָעִים בְּשׁוֹטָם פִּי
 הָרוּחַ לִנְגָדָם וַיְהִי כַעַת הָאֲשַׁמְרֶת
 הָרְבִיעִית וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם מִתְּהַלְךְ
 עַל-פְּנֵי הַיָּם וַיֹּאֲל לְעִבּוֹר לִפְנֵיהֶם׃
 + וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מִתְּהַלְךְ עַל-פְּנֵי הַיָּם
 וַיֹּאמְרוּ מִרְאֵה-רוּחַ הוּא וַיִּצְעֲקוּ׃
 + כִּי-כּוֹלֵם רְאוּהוּ וַיִּבְהַלּוּ אֹז דָּבָר אֲתָם׃
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם חֲזִקוּ כִּי-אֲנִי הוּא אֶל-תִּירְאוּ׃
 + וַיִּרֶד אֲלֵיהֶם בָּאֲנִיָּה וְהָרוּחַ שָׁכְכָה
 וַיִּשְׁתּוּמִם לָבָם עוֹד-יֹתֵר וַיִּתְמָהוּ׃
 + כִּי לֹא הִשְׁכִּילוּ בְּדַבֵּר-כְּבוֹדֹת הַלֵּחַם
 מִפְּנֵי קָשִׁי לְבָבָם׃

+ וַיְהִי עֶרֶב וַהֲאֲנִיָּה בָּאָה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהוּא
 לְבַדּוֹ בַּיַּבְשָׁה׃
 + וַיִּרְא אֹתָם מִתִּנְנָעִים בְּשׁוֹטָם פִּי
 הָרוּחַ לִנְגָדָם וַיְהִי כַעַת הָאֲשַׁמְרֶת
 הָרְבִיעִית וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם מִתְּהַלְךְ
 עַל-פְּנֵי הַיָּם וַיֹּאֲל לְעִבּוֹר לִפְנֵיהֶם׃
 + וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מִתְּהַלְךְ עַל-פְּנֵי הַיָּם
 וַיֹּאמְרוּ מִרְאֵה-רוּחַ הוּא וַיִּצְעֲקוּ׃
 + כִּי-כּוֹלֵם רְאוּהוּ וַיִּבְהַלּוּ אֹז דָּבָר אֲתָם׃
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם חֲזִקוּ כִּי-אֲנִי הוּא אֶל-תִּירְאוּ׃
 + וַיִּרֶד אֲלֵיהֶם בָּאֲנִיָּה וְהָרוּחַ שָׁכְכָה
 וַיִּשְׁתּוּמִם לָבָם עוֹד-יֹתֵר וַיִּתְמָהוּ׃
 + כִּי לֹא הִשְׁכִּילוּ בְּדַבֵּר-כְּבוֹדֹת הַלֵּחַם
 מִפְּנֵי קָשִׁי לְבָבָם׃

ου γαρ συνήκαν επί τοις ἄρτοις ην γαρ
 For they did not perceive concerning the bread loaves; was for
 η καρδία αὐτῶν πεπωρωμένη 53+ και διαπεράσαντες
 their heart] calloused. And having passed through,
 ἦλθον επί την γην Γενησαρέτ και προσωμίσθησαν
 they came unto the land of Gennesaret, and were moored.
 54+ και εξελθόντων αὐτῶν εκ του πλοίου ευθέως
 And on their coming forth from out of the boat, immediately
 επιγνόντες αὐτόν 55+ περιδραμόντες ὅλην
 having recognized him, running all]
 την περίχωρον εκείνην ἤρξαντο επί τοις κραββάτοις
 round about that [place], they began upon the litters
 τους κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἤκουον ὅτι
 the ones illnesses having to carry round about], where they were hearing that,
 εκεί εστι 56+ και ὅπου αν εισεπορεύετο εις κώμας η
 He is there. And where ever he entered into towns or
 πόλεις η αγρούς εν ταις αγοραῖς ετίθουν τους
 cities or fields, in the markets they put the ones
 ασθενούντας και παρεκάλουν αὐτόν ἵνα καν του
 being invalid]; and they appealed to him that if only the
 κρασπέδου του ματίου αὐτοῦ ἄψωνται και ὅσοι αν
 decorative hem of his cloak they could just touch]; and as many as
 ἤπτοντο αὐτοῦ εσώζοντο
 touched him were delivered.

71

1+ και συναγονται προς αὐτόν οι Φαρισαῖοι και
 And gathered together to him the Pharisees and

או אל־הערים ואל־השדות שם שמו
 את־החולים בחוצות ויתחננו לו שיגעו רק
 בכנף בגדו והיה כל אשר נגעו בו ונושעו:
 +
 ויקהליו אליו הפרושים ואנשים
 מן־הסופרים אשר באו מירושלם:

והוא יבא אל־הכפרים
 ויבקרם וישמעו כי הוא שם:
 ויבקרם וישמעו כי הוא שם:
 +
 והוא יבא אל־הכפרים
 ויבקרם וישמעו כי הוא שם:
 +
 והוא יבא אל־הכפרים
 ויבקרם וישמעו כי הוא שם:

τινες των γραμματέων ελθόντες από Ιεροσολύμων 2+
 some from the scribes, having come from Jerusalem.
 και ιδόντες τινάς των μαθητών αυτού κοιναίς χερσί
 And they beholding certain ones of his disciples with common hands,
 τουτ' ἐστίν ανίπτοις εσθίοντας άρτους εμέμψαντο 3+
 that is to say unwashed, eating bread, they complained;
 οι γαρ Φαρισαίοι και πάντες οι Ιουδαίοι εάν μη
 for the Pharisees and all the Jews, unless
 πυγμή νίψονται τας χείρας ουκ εσθίουσι κρατούντες
 with a fist they washed hands] they do not eat, holding
 την παράδοσιν των πρεσβυτέρων 4+ και από
 the tradition of the elders. And [coming] from
 αγοράς εάν μη βαπτίσωνται ουκ εσθίουσι και
 markets, if they should not immerse, they do not eat; and
 άλλα πολλά εστιν α παρέλαβον κρατείν
 other [things] many] there are which they take on themselves to hold --
 βαπτισμούς ποτηρίων και ξεστών και χαλκίων και
 immersion of cups, and quart pitchers, and brass kettles, and
 κλινών 5+ έπειτα επερωτώσιν αυτόν οι Φαρισαίοι και
 beds. Thereupon asked him the Pharisees and
 οι γραμματείς διατί οι μαθηταί σου ου περιπατούσι
 the scribes], Why do your disciples not walk
 κατά την παράδοσιν των πρεσβυτέρων αλλά
 according to the tradition of the elders, but
 ανίπτοις χερσίν εσθίουσι τον άρτον 6+ ο δε
 [with] unwashed hands they eat the bread? And he

+ וַיְהִי כִּי־רָאוּתָם מִתְּלַמְּדָיו אֹכְלִים לֶחֶם
 בְּיָדִים טְמֵאוֹת כְּלוֹמֵר בְּלֹא נְטִילָה וַיּוֹכִיחוּ
 אֹתָם:

+ כִּי הַפְּרוּשִׁים וְכָל־הַיְהוּדִים לֹא
 יֹאכְלוּ עַד־אֲשֶׁר נָטְלוּ אֶת־יְדֵיהֶם
 עַד־הַפָּרֶק בְּאַחְזָם בְּמַה שֶּׁמְסְרוּ הַזִּקְנִים:
 + וְאֵת אֲשֶׁר מִן־הַשּׁוֹק אֵינָם אֹכְלִים
 בְּלֹא טְבִילָה וְעוֹד דְּבָרִים רַבִּים:

+ וַיֹּאמֶר אֲנִי וְכָל־הַיְהוּדִים לֹא
 יֹאכְלוּ עַד־אֲשֶׁר נָטְלוּ אֶת־יְדֵיהֶם
 עַד־הַפָּרֶק בְּאַחְזָם בְּמַה שֶּׁמְסְרוּ הַזִּקְנִים:
 + וְאֵת אֲשֶׁר מִן־הַשּׁוֹק אֵינָם אֹכְלִים
 בְּלֹא טְבִילָה וְעוֹד דְּבָרִים רַבִּים:

אֲשֶׁר קִבְּלוּ לְשֹׁמֵר כְּמוֹ טְבִילַת
 כְּסוֹת וְכַדִּים וַיּוֹרוֹת וּמַטּוֹת:
 + וַיִּשְׁאַלּוּ אוֹתוֹ הַפְּרוּשִׁים וְהַסּוֹפְרִים מַדּוּעַ
 תְּלַמְּדֵיהֶם אֵינָם נֹהֲגִים כְּכִי מִסְּרַת הַזִּקְנִים
 כִּי־אֹכְלִים לֶחֶם בְּלֹא נְטִילַת יָדַיִם:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֵיטֵב נָבֵא
 יִשְׁעִיָּהוּ עָלֵיכֶם הַחֲנֻפִים כְּכַתּוּב הָעַם
 הַזֶּה בְּשִׁפְתָיו כְּבָדוּנִי וּלְבָבוֹ רַחֵק מִמֶּנִּי:

+ וַיֹּאמֶר אֲנִי וְכָל־הַיְהוּדִים לֹא
 יֹאכְלוּ עַד־אֲשֶׁר נָטְלוּ אֶת־יְדֵיהֶם
 עַד־הַפָּרֶק בְּאַחְזָם בְּמַה שֶּׁמְסְרוּ הַזִּקְנִים:
 + וְאֵת אֲשֶׁר מִן־הַשּׁוֹק אֵינָם אֹכְלִים
 בְּלֹא טְבִילָה וְעוֹד דְּבָרִים רַבִּים:

αποκριθείς εἶπεν αυτοῖς ὅτι καλῶς
 answering said to them that, Well
 προεφήτευσεν Ησαΐας περί υμῶν των υποκριτῶν ὡς
 Isaiah prophesied concerning you the hypocrites, as
 γέγραπται οὗτος ὁ λαός τοῖς χείλεσί με τιμά ἡ δε
 it has been written, This people with the lip esteem me], but
 καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ 7+ μάτην δε
 their heart [is] far off at a distance from me. And in vain
 σέβονταιί με διδάσκοντες διδασκαλίας εντάλματα
 they worship me, teaching [as] instructions [the] precepts
 ἀνθρώπων 8+ ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ
 of men. For leaving the commandment of God,
 κρατεῖτε τὴν παράδοσιν των ἀνθρώπων βαπτισμούς
 you hold the tradition of men -- immersions
 ἕστων και ποτηρίων και ἄλλα παρόμοια τοιαύτα
 of quart pitchers and cups, and other similar such [things]
 πολλά ποιεῖτε 9+ και ἔλεγεν αυτοῖς καλῶς αθετεῖτε
 many] you do. And he said to them, Well you annul
 τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ ἵνα τὴν παράδοσιν υμῶν
 the commandment of God, that your tradition
 τηρήσητε 10+ Μωσῆς γὰρ εἶπε τίμα τον πατέρα σου
 you give heed to]. For Moses said, Esteem your father
 και τὴν μητέρα σου και ὁ κακολογῶν πατέρα ἡ
 and your mother! And, Let the one speaking evil of father or
 μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ 11+ υμεῖς δε λέγετε εἰάν
 mother in death come to an end! But you say, If
 εἶπη ἄνθρωπος τῷ πατρί ἡ τῇ μητρί κορβάν ὁ
 should say a man] [to] a father or [to] a mother, Corban, (which

הָאֱלֹהִים כְּדִי שֶׁתִּשְׁמְרוּ אֶת־הַמִּצְוֹת שֶׁלְכֶם : +
 וְתִהְיוּ יֹרְאֵתֶם אֹתִי מִצְוֹת אֲנֹשִׁים
 מִלְמַדִּים :
 כִּי עֲזַבְתֶּם אֶת־מִצְוֹת אֱלֹהִים לְהַחְזִיק
 בְּמִצְוֹת בְּנֵי־אָדָם טְבִילוֹת כְּדִים :
 וְכֹסוֹת וְכֹאֲלֵה רַבּוֹת אֲתֶם עֹשִׂים :
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְפֹה בְּשִׁלְתֶּם אֶת־מִצְוֹת

+ כִּי־מִשָּׁה אָמַר כְּבֹד אֶת־אָבִיךָ
 וְאֶת־אִמְךָ וּמִקְלָל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת :
 + וְאֲתֶם אֹמְרִים אִישׁ כִּי־יֹאמֶר
 לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ קֶרֶבֶן פְּרוּשׁוֹ מִתְּנָה
 לְאֱלֹהִים מִה־שָּׂאֲתָה נִהְיֶנָּה לִי :

+ וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים
 וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים
 וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים
 וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים
 וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים :

+ וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים
 וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים
 וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ חֲלֻפִים :

ἐστι δῶρον ὃ εἰάν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς 12+ καὶ
 is a gift [offering]) what ever of me you should derive benefit. And
 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδέν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ
 no longer you allow him anything to do] [to] his father
 ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ 13+ ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
 or [to] his mother, voiding the word of God
 τῇ παραδόσει υμῶν ἢ παρεδώκατε καὶ παρόμοια
 by your tradition which you delivered; and similar
 τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε 14+ καὶ προσκαλεσάμενος
 such [things] many] you do. And having called
 πάντα τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς ἀκούετε μου πάντες
 all the multitude, he said to them, Hear me all,
 καὶ συνίετε 15+ οὐδέν ἐστὶν ἐξῴθεν τοῦ ἀνθρώπου
 and perceive! There is nothing from outside of man
 εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται
 entering into him which is able
 αὐτὸν κοινῶσαι ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ
 to make him unclean; but the [things] going forth from him,
 ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινούντα τὸν ἄνθρωπον 16+ εἰ τις
 those are the [things] making [unclean the man]. If any
 ἔχει ὠτα ἀκούειν ἀκουέτω 17+ καὶ ὅτε εἰσήλθεν εἰς
 has ears to hear let him hear! And when he entered into
 οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐπηρώτων αὐτὸν
 a house from the multitude, asked him
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς 18+ καὶ λέγει
 his disciples] concerning the parable. And he says

+ וְלֹא תִנְיָחוּ לוֹ לַעֲשׂוֹת עוֹד מֵאַוְמָה
 לְאָבִיו וְלְאִמּוֹ:
 + וְתִפְּרוּ אֶת־דְּבַר הָאֱלֹהִים
 עַל־יָדַי קִבְּלַתְכֶם אֲשֶׁר קִבְּלַתֶּם
 וְהִרְבֵּה כְּאֵלֶּה אַתֶּם עֹשִׂים:
 + וַיִּקְרָא אֶל־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם שְׁמַעוּ אֵלַי כְּלַכֶּם וְהִבִּינוּ:
 + אִין דְּבַר מַחוּץ לְאַדָּם אֲשֶׁר יוּכַל לְטַמְּא
 אֹתוֹ בְּבֹאוֹ אֶל־קִרְבוֹ כִּי אִם־הַדְּבָרִים
 הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ הֵמָּה יִטְמְאוּ אֶת־הָאָדָם:
 + כָּל־אֲשֶׁר אֹזְנִים לוֹ לִשְׁמַע יִשְׁמַע:
 + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר שָׁב הַבַּיְתָה מִן־הַהַמּוֹן
 וַיִּשְׁאַל וַהֲוֵהוּ תִלְמִידָיו עַל־דְּבַר הַמִּשְׁלָל:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲאֵף־אַתֶּם תִּסְרִי
 בִּינָה הֲלֹא תִשְׁכִּילוּ כִּי כָל־הַבָּא אֶל־תוֹךְ
 הָאָדָם מַחוּץ לָּהּ לֹא יִטְמְאֶנּוּ:

+ וְלֹא תִנְיָחוּ לוֹ לַעֲשׂוֹת עוֹד מֵאַוְמָה
 לְאָבִיו וְלְאִמּוֹ:
 + וְתִפְּרוּ אֶת־דְּבַר הָאֱלֹהִים
 עַל־יָדַי קִבְּלַתְכֶם אֲשֶׁר קִבְּלַתֶּם
 וְהִרְבֵּה כְּאֵלֶּה אַתֶּם עֹשִׂים:
 + וַיִּקְרָא אֶל־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם שְׁמַעוּ אֵלַי כְּלַכֶּם וְהִבִּינוּ:
 + אִין דְּבַר מַחוּץ לְאַדָּם אֲשֶׁר יוּכַל לְטַמְּא
 אֹתוֹ בְּבֹאוֹ אֶל־קִרְבוֹ כִּי אִם־הַדְּבָרִים
 הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ הֵמָּה יִטְמְאוּ אֶת־הָאָדָם:
 + כָּל־אֲשֶׁר אֹזְנִים לוֹ לִשְׁמַע יִשְׁמַע:
 + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר שָׁב הַבַּיְתָה מִן־הַהַמּוֹן
 וַיִּשְׁאַל וַהֲוֵהוּ תִלְמִידָיו עַל־דְּבַר הַמִּשְׁלָל:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲאֵף־אַתֶּם תִּסְרִי
 בִּינָה הֲלֹא תִשְׁכִּילוּ כִּי כָל־הַבָּא אֶל־תוֹךְ
 הָאָדָם מַחוּץ לָּהּ לֹא יִטְמְאֶנּוּ:

αυτοῖς οὕτω και υμεῖς ασύνετοί εστε ου νοεῖτε
to them, Thus also you are senseless? Do you not comprehend
ὅτι παν το ἐξωθεν εισπορευόμενον εις
that everything from outside entering into

τον άνθρωπον ου δύναται αυτόν κοινώσαι 19+ ὅτι
a man is not able to make him unclean. For
ουκ εισπορεύεται αυτού εις την καρδίαν αλλ' εις την
it enters not into his heart, but into the
κοιλίαν και εις τον αφεδρώνα εκπορεύεται καθαρίζον
belly; and into the bowel it goes forth, cleansing

πάντα τα βρώματα 20+ ἔλεγε δε ὅτι το εκ του
all the foods. And he said that, The [thing] from out of the
ανθρώπου εκπορευόμενον εκείνο κοινοί τον
man going forth], that defiles the

άνθρωπον 21+ ἔσωθεν γαρ εκ της καρδίας
man. For from inside out of the heart
των ανθρώπων οι διαλογισμοί οι κακοί εκπορεύονται
of men thoughts evil goes forth],

μοιχεῖαι πορνείαι φόνοι 22+ κλοπαί πλεονεξίαι
adulteries, harlotries, murders, frauds, desires for wealth,
πονηρίαι δόλος ασέλγεια οφθαλμός πονηρός
wickednesses, treachery, lewdness, eye a wicked],

βλασφημία υπερηφανία αφροσύνη 23+ πάντα ταύτα
blasphemy, pride, folly. All these
τα πονηρά ἔσωθεν εκπορεύεται και κοινοί τον
evils from inside go forth and defile the

άνθρωπον 24+ και εκείθεν αναστάς απήλθεν εις τα
man. And from there having risen up, he went forth into the
μεθόρια Τύρου και Σιδώνας και εισελθών εις την
boundaries of Tyre and Sidon. And he entered into the

+ כּי לא יבוא בלבו כּי אם בכרשו ויצא
אל־בית תּפסא תּמנקה כל־הנאכל:
+ ויאמר היצא מן־האדם הוא מטמא
את־האדם:
+ כּי מקרב האדם מלבו יצאות
המתשבות הרעות נאף ונזה ורצוח:

+ כּל־הרעות האלה מקרב
האדם הן יוצאות ומטמאות אתו:
+ ויקם משם וילך לו אל־גבולות
צור וצידון ובבואו הביתה לא אָבָה
שינדע לאיש ולא יכל להסתור:

+ ואל תאמר ללב לא יטמא
ומטמא את האדם ויאמר כל
האדם:
+ ומתוך זה נאף זה כּוּנֵעַ תּוֹם חַטָּאת
לִי־הנֵעַ:
+ כּי לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
הנֵעַ נֵעַפֿ חַטָּאת חַטָּאת חַטָּאת:

לֵאמֹר וְנֵעַפֿ חַטָּאת חַטָּאת חַטָּאת:
+ וְנֵעַפֿ חַטָּאת חַטָּאת חַטָּאת חַטָּאת:
+ וְנֵעַפֿ חַטָּאת חַטָּאת חַטָּאת חַטָּאת:
+ וְנֵעַפֿ חַטָּאת חַטָּאת חַטָּאת חַטָּאת:
+ וְנֵעַפֿ חַטָּאת חַטָּאת חַטָּאת חַטָּאת:

οικίαν ουδένα ἤθελε γνῶναι και ουκ ηδυνήθη

house, no one wanting] to know, but he was not able

λαθεῖν 25 + ακούσασα γαρ γυνή περί αυτού ης

to be unaware. having heard For a woman] about him, of which

εἶχε το θυγάτριον αυτής πνεύμα ακάθαρτον ελθούσα

had young daughter her spirit an unclean], having come

προσέπεσε προς τους πόδας αυτού 26 + ην δε η γυνή

fell at his feet. was And the woman]

Ελληνίς Συροφοίνισσα τω γένει και ηρώτα αυτόν ἵνα

a Greek, Syro-phoenician by race, and she asked him that

το δαιμόνιον εκβάλλη εκ της θυγατρός αυτής 27 + ο

the demon he should cast out] from her daughter.

δε Ιησούς εἶπεν αυτή άφες πρώτον χορτασθήναι τα

And Jesus said to her, Allow first to be filled the

τέκνα ου γαρ καλόν εστι λαβεῖν τον άρτον των

children!] not for good it is] to take the bread of the

τέκνων και βαλεῖν τοις κυναρίοις 28 + η δε απεκρίθη

children, and to throw [it] to the little dogs. And she answered

και λέγει αυτό ναι κύριε και γαρ τα κυνάρια

and says to him, Yes, O Lord, but even the little dogs

υποκάτω της τραπέζης εσθίει από των ψιχίων των

underneath the table eat from the crumbs of the

παιδίων 29 + και εἶπεν αυτή διά τούτον τον λόγον

children. And he said to her, On account of this word,

ύπαγε εξελήλυθε το δαιμόνιον εκ

go! has come forth the demon] from out of

כי אשה אשר רוח טומאה +
נכנסה בבתה הקטנה שמעה
את שמעו ותבא ותפל לרגליו:
+ והאשה יונית וארץ מולדתה
פניקיא אשר לסוריא ותבקש
ממנו לגרש את השד מבתה:
+ ויאמר אליה ישוע הניחי לבנים

לשבע בראשונה כי לא טוב לקחת לחם
הבנים ולהשליכו לזעירי הכלבים:
+ ותען ותאמר אליו כן אדני אבל
גם זעירי הכלבים יאכלו תחת
השולחן מפרורי לחם הבנים:
+ ויאמר אליה בגלל דברך
זה לכילך יצא השד מבתך:

κ̅ι̅ α̅σ̅η̅ α̅σ̅η̅ ρ̅ο̅υ̅χ̅ τ̅ο̅μ̅ο̅α̅η̅ +
ν̅κ̅η̅σ̅η̅ β̅η̅τ̅η̅ η̅κ̅η̅τ̅η̅ σ̅η̅μ̅ε̅η̅
α̅τ̅η̅ σ̅η̅μ̅ε̅ο̅ υ̅τ̅η̅β̅α̅ υ̅τ̅η̅π̅λ̅
λ̅ο̅γ̅ο̅υ̅ ρ̅ε̅γ̅λ̅ο̅υ̅:
+ υ̅τ̅η̅ α̅σ̅η̅ ι̅ο̅ν̅ι̅τ̅ η̅α̅ρ̅τ̅η̅
μ̅ο̅λ̅δ̅η̅τ̅η̅σ̅ η̅π̅η̅κ̅ι̅α̅
α̅σ̅η̅ρ̅ η̅σ̅ο̅ρ̅ι̅α̅ υ̅τ̅η̅β̅η̅κ̅η̅σ̅
μ̅η̅μ̅η̅ν̅ο̅ λ̅ο̅γ̅η̅σ̅η̅σ̅ α̅τ̅η̅
σ̅η̅δ̅ μ̅η̅β̅η̅τ̅η̅σ̅:
+ υ̅ι̅α̅μ̅η̅ρ̅ α̅λ̅ι̅η̅ ι̅σ̅η̅υ̅ε̅
η̅ν̅ι̅χ̅η̅ι̅ λ̅η̅β̅η̅ν̅ι̅σ̅

וַיִּשְׁמַע הַיֵּשׁוּעַ כִּי
הָיְתָה לְבָתוּלָה קְטַנָּה
שָׁמְעָה: וַתֵּעַן וַתֹּאמֶר
לְיֵשׁוּעַ כֵּן אֲדֹנָי אֲבָל
גַּם זְעִירֵי הַכְּלָבִים
יֹאכְלוּ מִפְּרוּרֵי לֶחֶם
הַבָּנִים: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
בְּגַלְלֵי דְבָרְךָ
זֶה לְכִילְךָ יֵצֵא הַשָּׁד
מִבֵּיתְךָ:

της θυγατρὸς σου 30+ και ἀπελθούσα εἰς
 your daughter. And having gone forth unto
 τον οἶκον αὐτῆς εὗρε το δαιμόνιον ἐξεληλυθός και
 her house, she found the demon having gone forth, and
 την θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ της κλίνης 31+ και
 the daughter being laid upon the bed. And
 πάλιν ἐξελθὼν ἐκ των ορίων Τύρου και Σιδώνος
 again having come forth from the borders of Tyre and Sidon,
 ἦλθε προς την θάλασσαν της Γαλιλαίας ἀναμέσον
 he came to the sea of the Galilee, in the midst
 των ορίων Δεκαπόλεως 32+ και φέρουσιν αὐτῷ
 of the borders of Decapolis. And they bring to him
 κωφὸν μογιλάλον και παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα
 a deaf-mute stammering. And they appeal to him that
 ἐπιθή αὐτῷ την χεῖρα 33+ και
 he should place upon him his hand. And
 ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ του ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλε
 taking him away from the multitude in private, he put
 τους δακτύλους αὐτοῦ εἰς τα ὠτα αὐτοῦ και πτύσας
 his fingers into his ears, and having spit
 ἤψατο της γλώσσης αὐτοῦ 34+ και ἀναβλέψας εἰς τον
 touched his tongue. And having looked up into the
 ουρανὸν ἐστέναξε και λέγει αὐτῷ εφφαθά ο εστιν
 heaven, he moaned, and says to him, Ephphatha, which is,
 διανοίχθητι 35+ και εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ
 Be opened wide! And immediately were opened wide his
 αι ακοαί και ἐλύθη ο δεσμός της γλώσσης αὐτοῦ
 hearing [faculties], and was untied the bond of his tongue],

+ ותבא אל ביתה ותמצא את הילדה +
 מושפכת על המטה והשד יצא ממנה :
 + וישב יצא מגבול צור וצידון ויבא
 אל־ים הגליל בתוך גבול עשר הערים :
 + ויביאו אליו איש אשר היה חרש
 ואלם ויתחננו לו לשום עליו את־דו :

+ ויקח אתו לבדו מקרב ההמון וישם
 את־אצבעותיו באזניו וירק ויגע על־לשונו :
 + ויבט השמימה ויאמח ויאמר
 אליו אפתח ופרושו התפתח :
 + וברגע נפתחו אזניו וייתר אסור
 לשונו וידבר בשפה ברורה :

+ ὁ ἀκούσας λέγει ὁ ἀκούσας ἡμεῖς +
 ἰσχυροὶ καὶ ἰσχυροὶ ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς :
 + ὁ ἀκούσας λέγει ὁ ἀκούσας ἡμεῖς +
 ἰσχυροὶ καὶ ἰσχυροὶ ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς :
 + ὁ ἀκούσας λέγει ὁ ἀκούσας ἡμεῖς +
 ἰσχυροὶ καὶ ἰσχυροὶ ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς :

+ ὁ ἀκούσας λέγει ὁ ἀκούσας ἡμεῖς +
 ἰσχυροὶ καὶ ἰσχυροὶ ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς :
 + ὁ ἀκούσας λέγει ὁ ἀκούσας ἡμεῖς +
 ἰσχυροὶ καὶ ἰσχυροὶ ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς :

και ελάλει ορθώς 36+ και διεστείλατο αυτοίς ινα
 and he spoke rightly. And he warned them that
 μηδενί είπωσιν όσον δε αυτός αυτοίς διεστέλλετο
 to no one they should speak]. But as much as he warned them,
 μάλλον περισσότερον εκήρυσσον 37+ και
 rather more extra they proclaimed. And
 υπερπερισσώς εξεπλήσσοντο λέγοντες καλώς πάντα
 more exceedingly they were overwhelmed, saying, all [things] well
 πεποίηκε και τους κωφούς ποιεί ακούειν και τους
 He has done]. Both the deaf he makes to hear, and the
 αλάλους λαλείν
 speechless to speak.

8 π

1+ εν εκείναις ταις ημέραις παμπόλλου όχλου όντος
 In those days, a very great multitude being,
 και μη έχόντων τι φάγωσι
 and not having anything to eat,
 προσκαλεσάμενος ο Ιησούς τους μαθητάς αυτού λέγει
 Jesus having called his disciples, says
 αυτοίς 2+ σπλαγχνίζομαι επί τον όχλον ότι ήδη
 to them, I am moved with compassion over the multitude, for already
 ημέρας τρεις προσμένουσί μοι και ουκ έχουσι τι
 days three] they remain with me, and they do not have anything
 φάγωσι 3+ και εάν απολύσω αυτούς νήστεις εις
 to eat. And if I should release them hungry from fasting unto

<p>וַיֵּצֵאוּ עֲלֵיהֶם שְׂלֵא־יִנְיָדוּ לְאִישׁ וְכַאֲשֶׁר יִזְהָירוּ בֵּן יָרְבֹו לְהַשְׁמִיעַ׃ + וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ עַד־מְאֹד וַיֹּאמְרוּ אֶת־הַכֹּל עָשָׂה יָפוּה גַם־הַחֲרָשִׁים הוּא עָשָׂה לְשִׁמְעֵים גַם־הָאֱלֹמִים לְמַדְבָּרִים׃ + וַיְהִי בִּימֵים הָהֵם בְּהַקְבֹּץ עִם</p>	<p>רַב וְאֵין לָהֶם מִהַיִּאכֹלוּ וַיִּקְרָא יִשׁוּעַ אֶל־תַּלְמִידָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם׃ + נִכְמְרוּ רַחֲמֵי עַל־הָעָם כִּי־זֶה שְׂלַשְׁת יָמִים עִמָּדוּ עִמִּי וְאֵין לָהֶם לֶחֶם לְאָכֹל׃ + וְהִנֵּה בְּשַׁלְחִי אוֹתָם רָעִבִים לְבַתְּיָהֶם יִתְעַלְּפוּ בַדְרֹךְ כִּי־יֵשׁ בָּהֶם אֲשֶׁר בָּאוּ מִמֶּדְבָּרָה׃</p>
--	--

<p>οὐκ ἐστὶν ἄλλοσ ἐπὶ τῆς γῆς ἃ ἐστὶν ἡ καρδιά + οὐκ ἔστιν ἄλλοσ ἐπὶ τῆς γῆς ἃ ἐστὶν ἡ καρδιά οὐκ ἔστιν ἄλλοσ ἐπὶ τῆς γῆς ἃ ἐστὶν ἡ καρδιά + οὐκ ἔστιν ἄλλοσ ἐπὶ τῆς γῆς ἃ ἐστὶν ἡ καρδιά οὐκ ἔστιν ἄλλοσ ἐπὶ τῆς γῆς ἃ ἐστὶν ἡ καρδιά + οὐκ ἔστιν ἄλλοσ ἐπὶ τῆς γῆς ἃ ἐστὶν ἡ καρδιά</p>	<p>אֵין לָהֶם מִהַיִּאכֹלוּ וַיִּקְרָא יִשׁוּעַ אֶל־תַּלְמִידָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם׃ + נִכְמְרוּ רַחֲמֵי עַל־הָעָם כִּי־זֶה שְׂלַשְׁת יָמִים עִמָּדוּ עִמִּי וְאֵין לָהֶם לֶחֶם לְאָכֹל׃ + וְהִנֵּה בְּשַׁלְחִי אוֹתָם רָעִבִים לְבַתְּיָהֶם יִתְעַלְּפוּ בַדְרֹךְ כִּי־יֵשׁ בָּהֶם אֲשֶׁר בָּאוּ מִמֶּדְבָּרָה׃</p>
---	--

οἶκον αὐτῶν ἐκλυθήσονται ἐν τῇ οδῷ τινές γὰρ
 their house, they shall be fainting in the way; for some
 αὐτῶν μακρόθεν ἦκασι 4+ καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ
 of them from far off have come]. And answered him
 οἱ μαθηταί αὐτοῦ πόθεν τούτους δυνήσεταιί τις ὧδε
 his disciples], From what place of these shall be able any here]
 χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας 5+ καὶ ἐπηρώτα
 to fill of bread in a desolate [place] ? And he asked
 αὐτούς πόσους ἔχετε ἄρτους οἱ δὲ εἶπον ἐπτὰ 6+
 them, How many do you have bread loaves]? And they said, Seven.
 καὶ παρήγγειλεν τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς
 And he exhorted the multitude to recline upon the ground.
 καὶ λαβὼν τοὺς ἐπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἐκλάσεν
 And having taken the seven bread loaves, having given thanks, he broke,
 καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραθῶσι
 and gave [to] his disciples, that they should place [it] near [them] ;
 καὶ παρέθηκεν τῷ ὄχλῳ 7+ καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα
 and they placed [it] near the multitude. And they had small fishes a few];
 καὶ εὐλογήσας εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτὰ 8+
 and having blessed, he said to place [near also them].
 ἔφαγον δὲ καὶ ἐχορτάσθησαν καὶ ἦσαν
 And they ate, and were filled. And they lifted up
 περισσεύματα κλασμάτων ἐπτὰ σπυρίδας 9+ ἦσαν δὲ
 an abundance of pieces -- seven small baskets. were And
 οἱ φαγόντες ὡς τετρακισχίλιοι καὶ ἀπέλυσεν
 the ones eating] about four thousand; and he dismissed

+ וַיִּעַנּוּ תַלְמִידָיו וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מֵאֵין יוּכַל
 אִישׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת־אֶלֶּה לֶחֶם פַּה בַּמִּדְבָּר:
 + וַיִּשְׂאֵל אוֹתָם וַיֹּאמֶר כַּמָּה
 כֶּבֶדוֹת־לֶחֶם יֵשׁ לָכֶם וַיֹּאמְרוּ שֶׁבַע:
 + וַיִּצַּו אֶת־הָעָם לְשֵׁבֶת לְאַרְצָן
 וַיִּקַּח אֶת־שֶׁבַע כֶּבֶדוֹת הַלֶּחֶם

+ וַיְבָרֶךְ וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן לְתַלְמִידָיו
 לְשֹׁם לְפָנֵיהֶם וַיְשִׁימוּ לְפָנֵי הָעָם:
 + וְלָהֶם מַעַט דָּגִים קְטַנִּים וַיְבָרֶךְ
 וַיֹּאמֶר לְשֹׁם לְפָנֵיהֶם גַּם־אֶת־אֶלֶּה:
 + וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּשְׂאוּ מִן־הַפֶּתוּחִים
 הַנּוֹתְרִים שֶׁבַע־דוּדִים:
 + וְהָאֲבָלִים כְּאַרְבַּעַת אֲלָפִים וַיִּשְׁלַחֵם:

+ אֲכָלִים לִמְלַחְמֵיכֶם, וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּשְׂאוּ
 מִן־הַפֶּתוּחִים שֶׁבַע־דוּדִים
 וְהָאֲבָלִים כְּאַרְבַּעַת אֲלָפִים
 וַיִּשְׁלַחֵם:
 + וַיִּבְרַךְ וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן לְתַלְמִידָיו
 לְשֹׁם לְפָנֵיהֶם וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּשְׂאוּ
 מִן־הַפֶּתוּחִים שֶׁבַע־דוּדִים
 וְהָאֲבָלִים כְּאַרְבַּעַת אֲלָפִים
 וַיִּשְׁלַחֵם:

+ וַיִּבְרַךְ וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן לְתַלְמִידָיו
 לְשֹׁם לְפָנֵיהֶם וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּשְׂאוּ
 מִן־הַפֶּתוּחִים שֶׁבַע־דוּדִים
 וְהָאֲבָלִים כְּאַרְבַּעַת אֲלָפִים
 וַיִּשְׁלַחֵם:

αυτούς 10+ και ευθέως εμβάς εις το πλοίον μετά
them. And immediately having stepped into the boat with
των μαθητών αυτού ήλθεν εις τα μέρη Δαλμανουθά
his disciples, he came into the parts of Dalmanutha.

11+ και εξήλθον οι Φαρισαίοι και ήρξαντο συζητείν
And came forth the Pharisees, and they began to debate
αυτώ ζητούντες παρ' αυτού σημείον από του
with him, seeking from him a sign from the

ουρανού πειράζοντες αυτόν 12+ και αναστενάξας τω
heaven, testing him. And having groaned [in]
πνεύματι αυτού λέγει τι η γενεά αυτή σημείον
his spirit, he says, Why does this generation for a sign
επιζητεί αμήν λέγω υμίν ει δοθήσεται
seek anxiously? Amen I say to you, Shall be given

τη γενεά ταύτη σημείον 13+ και αφείς αυτούς εμβάς
to this generation a sign], [no]. And having left them, having stepped

πάλιν εις το πλοίον απήλθεν εις το πέραν 14+ και
again] into the boat, he went forth unto the other side. And
επελάθοντο λαβείν άρτους και ει μη ένα άρτον
they forgot to take bread loaves; and except [for] one bread loaf,

ουκ είχαν μεθ' εαυτών εν τω πλοίω 15+ και
they did not have [any] with themselves in the boat. And
διεστέλλετο αυτοίς λέγων οράτε βλέπετε από της
he warned them saying, See! take heed of the

ζύμης των Φαρισαίων και της ζύμης Ηρώδου 16+
yeast of the Pharisees and the yeast of Herod!

+ וַיֵּרֶד בְּאַנְיָה עִם־תְּלַמִּידָיו
+ וַיָּבֹא אֶל־גַּלִּילוֹת דִּלְמַנּוּתָא:
+ וַיֵּצְאוּ הַפְּרוּשִׁים וַיִּחְלְלוּ לְהִתְנַפֵּחַ עִמּוֹ
+ וַיִּשְׁאַלּוּ מֵאַתּוֹ אוֹת מִן־הַשָּׁמַיִם לְמַעַן נִסְתּוֹ:
+ וַיֹּאנֵחַ בְּרוּחוֹ וַיֹּאמֶר מַה־תִּדְוֹר
הַזֶּה מִבְּקִשְׁלֹו אוֹת אָמֵן אָמַר אָנֹכִי
לְכֶם אִם־יִנְתֵּן אוֹת לְדוֹר הַזֶּה:
+ וַיַּעַל מִעֲלֵיהֶם וַיָּשָׁב וַיֵּרֶד

בְּאַנְיָה וַיַּעֲבֹר אֶל־עֵבֶר הַיָּם:
+ וְהֵם שָׂכְחוּ לְקַחַת בִּרְדֵם לֶחֶם וְלֹא־הָיָה
לָהֶם בְּאַנְיָה בְּלִתִּי אִם־פְּכַר־לֶחֶם אָחַת:
+ וַיִּזְהַר אוֹתָם לֵאמֹר רְאוּ הַשָּׁמַיִם לְכֶם
מִשְׁאַר הַפְּרוּשִׁים וּמִשְׁאַר הַזֹּרְדוֹס:
+ וַיִּחְשְׁבוּ כִּי וְכֹה וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
אֶל־רֵעֵהוּ עַל־כִּי־לֶחֶם אֵין אִתָּנוּ:

+ וַיֵּרֶד בְּאַנְיָה עִם־תְּלַמִּידָיו
+ וַיָּבֹא אֶל־גַּלִּילוֹת דִּלְמַנּוּתָא:
+ וַיֵּצְאוּ הַפְּרוּשִׁים וַיִּחְלְלוּ לְהִתְנַפֵּחַ עִמּוֹ
+ וַיִּשְׁאַלּוּ מֵאַתּוֹ אוֹת מִן־הַשָּׁמַיִם לְמַעַן נִסְתּוֹ:
+ וַיֹּאנֵחַ בְּרוּחוֹ וַיֹּאמֶר מַה־תִּדְוֹר
הַזֶּה מִבְּקִשְׁלֹו אוֹת אָמֵן אָמַר אָנֹכִי
לְכֶם אִם־יִנְתֵּן אוֹת לְדוֹר הַזֶּה:
+ וַיַּעַל מִעֲלֵיהֶם וַיָּשָׁב וַיֵּרֶד

עָבֹר:
+ וְהֵם שָׂכְחוּ לְקַחַת בִּרְדֵם לֶחֶם וְלֹא־הָיָה
לָהֶם בְּאַנְיָה בְּלִתִּי אִם־פְּכַר־לֶחֶם אָחַת:
+ וַיִּזְהַר אוֹתָם לֵאמֹר רְאוּ הַשָּׁמַיִם לְכֶם
מִשְׁאַר הַפְּרוּשִׁים וּמִשְׁאַר הַזֹּרְדוֹס:
+ וַיִּחְשְׁבוּ כִּי וְכֹה וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
אֶל־רֵעֵהוּ עַל־כִּי־לֶחֶם אֵין אִתָּנוּ:

και διελογίζοντο προς αλλήλους λέγοντες ότι άρτους
 And they reasoned with one another, saying that, bread loaves
 ουκ έχομεν 17+ και γνούς ο Ιησούς λέγει αυτοίς τι
 We have no]. And knowing, Jesus says to them, Why
 διαλογίζεσθε ότι άρτους ουκ έχετε ούπω νοείτε
 do you reason that bread loaves you have no]? Not yet do you comprehend,
 ουδέ συνίετε έτι πεπωρωμένην έχετε
 nor perceive? still being calloused Do you have
 την καρδίαν υμών 18+ οφθαλμούς έχοντες ου
 your heart? eyes Having], do you not
 βλέπετε και ώτα έχοντες ουκ ακούετε και ου
 see? And ears having, do you not hear? And do you not
 μνημονεύετε 19+ ότε τους πέντε άρτους έκλασα εις
 remember? When the five bread loaves I broke for
 τους πεντακισχιλίους πόσους κοφίνους πλήρεις
 the five thousand, how many hampers full
 κλασμάτων ήρατε λέγουσιν αυτώ δώδεκα 20+ ότε δε
 of pieces did you lift? They say to him, Twelve. And when
 τους επτά εις τους τετρακισχιλίους πόσων σπυρίδων
 the seven for the four thousand, how many small baskets
 πληρώματα κλασμάτων ήρατε οι δε είπον επτά 21+
 full of pieces did you lift? And they said, Seven.
 και έλεγεν αυτοίς πως ου συνίετε 22+ και έρχεται
 And he said to them, How do you not perceive? And he comes
 εις Βηθσαιδαν και φέρουσιν αυτώ τυφλόν και
 into Bethsaida; and they bring to him a blind [man], and

פְּתוּתִים נְשְׂאָתֶם וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו שְׁנַיִם עָשָׂר׃
 + וּבְשֵׁבַע לְאַרְבַּעַת אֲלָפֵי אִישׁ כַּמָּה דוּדִים
 מְלֵאֵי פְתוּתִים נְשְׂאָתֶם וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו שֶׁבַע׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אֵיךְ לֹא תְבַיְנוּ׃
 + וַיָּבֵא אֶל־בֵּית צִיּוֹדָה וַיְבִיאוּ אֵלָיו
 אִישׁ עוֹר וַיִּתְחַנְּנוּ לוֹ לְנֹעַת בּוֹ׃
 + וַיַּדַּע יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם מִה־תִּתְּשְׁבוּ
 עַל פִּי־לָחֶם אֵין לָכֶם הָעוֹד לֹא תִשְׁכִּילוּ
 וְלֹא תְבַיְנוּ וְלִבְכֶם עוֹדֵנוּ קֶשֶׁה׃
 + עֵינַיִם לָכֶם וְלֹא תִרְאוּ וְאָזְנַיִם
 לָכֶם וְלֹא תִשְׁמְעוּ וְלֹא תִזְכְּרוּ׃
 + כַּאֲשֶׁר פָּרְסִיתִי אֶת־חֲמִשָּׁת כַּכְרוֹת
 הַלָּחֶם לְחֲמִשָּׁת אֲלָפֵי אִישׁ כַּמָּה סֻלִּים מְלֵאֵי

חֵן חֶלֶם עֲמַלְהֶם אֲנִיךְ לֹם הֵא חֶמֶן׃
 + אֲנִיךְ לֹמֶם הֵא חֶמֶן לֶאֱזָכָה
 אֶלְעִם חֶמֶן אֲשֶׁר־נִיךְ יָמִי נֵחֵי׃
 חֶלֶם עֲמַלְהֶם אֲנִיךְ עֲנֶכָה׃
 + אֲנִיךְ לֹמֶם אֲנִיךְ לֶאֱזָכָה
 לֹמֶם חֶמֶן חֶלֶם אֲנִיךְ׃
 + אֲנִיךְ לְחַמְלֶה גְּנִיךְ אֲנִיךְ לֹם
 חֶמֶן חֶמֶן מֶמֶם חֶמֶן וַיְנִיחוּ לֹם׃
 + וַיַּדַּע יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם מִה־תִּתְּשְׁבוּ
 עַל פִּי־לָחֶם אֵין לָכֶם הָעוֹד לֹא תִשְׁכִּילוּ
 וְלֹא תְבַיְנוּ וְלִבְכֶם עוֹדֵנוּ קֶשֶׁה׃
 + עֵינַיִם לָכֶם וְלֹא תִרְאוּ וְאָזְנַיִם
 לָכֶם וְלֹא תִשְׁמְעוּ וְלֹא תִזְכְּרוּ׃
 + כַּאֲשֶׁר פָּרְסִיתִי אֶת־חֲמִשָּׁת כַּכְרוֹת
 הַלָּחֶם לְחֲמִשָּׁת אֲלָפֵי אִישׁ כַּמָּה סֻלִּים מְלֵאֵי

παρακαλοῦσιν αὐτόν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται 23 + και
 they appeal to him that he should touch him. And
 ἐπιλαβόμενος τῆς χειρός του τυφλοῦ ἐξήγαγεν αὐτόν
 taking hold of the hand of the blind [man], he led him
 ἔξω τῆς κώμης και πτύσας εἰς τα ὄμματα αὐτοῦ
 outside of the town; and having spit into his eyes,
 ἐπιθείς τας χείρας αὐτῷ ἐπηρώτα αὐτόν εἰ τι
 having placed his hands to him, he asks him if anything
 βλέπει 24 + και αναβλέψας ἔλεγεν βλέπω
 he sees. And having looked up he said, I see
 τους ανθρώπους ως δένδρα περιπατούντας 25 + εἶτα
 men as trees, walking. Then
 πάλιν ἐπέθηκε τας χείρας ἐπὶ τους οφθαλμούς αὐτοῦ
 again he placed the hands upon his eyes,
 και ἐποίησεν αὐτόν αναβλέψε και αποκατεστάθη και
 and he made him to look up. And he was restored, and
 ἐνέβλεψεν τηλαυγῶς ἅπαντας 26 + και ἀπέστειλεν
 he looked clearly [on] all. And he sent
 αὐτόν εἰς τον οἶκον αὐτοῦ λέγων μηδέ εἰς την
 him unto his house, saying, Neither into the
 κώμην εἰσέλθης μηδέ εἴπης τινί ἐν τη κώμη 27 +
 town should you enter, nor should you speak to any in the town.
 και ἐξήλθεν ο Ἰησοῦς και οι μαθηταί αὐτοῦ εἰς τας
 And Jesus went forth, and his disciples, into the
 κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου και ἐν τη οδῷ
 towns of Caesarea, the one of Philippi. And in the way
 ἐπηρώτα τους μαθητάς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς τίνα με
 he asks his disciples, saying to them, Who me

+ וַיִּאָחֶז בְּיַד הָעוֹר וַיִּוֹלְכֵהוּ אֶל־מַחוּץ
 לְכַפֵּר וַיִּרְק בְּעֵינָיו וַיִּשֶׂם יָדָיו עָלָיו
 וַיִּשְׁאַלֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲרָאָה אַתָּה׃
 + וַיִּבֹט וַיֹּאמֶר אֲרָאָה אֶת־בְּנֵי הָאָדָם
 כִּי מִתְהַלְכִים כְּאִילָנוֹת אָנִי רֹאֶה׃
 + וַיִּוְסֶף וַיִּשֶׂם שְׁנֵי יָדָיו עַל־עֵינָיו
 וַתִּפְקַחְנָה עֵינָיו וַיִּרְפָּא וַיֵּרָא הַכֹּל הַיּוֹם׃

עַד־לְמַרְחֹק׃
 + וַיִּשְׁלַחֵהוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־תְּבֹא
 אֶל־תּוֹךְ הַכַּפֵּר וְאֶל־תְּדַבֵּר לְאִישׁ בְּכַפֵּר׃
 + וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ וַתִּלְמִידָיו לָלֶכֶת אֶל־כַּפְּרַי
 קִיסָרְיָה שֶׁל־פִּילִיפּוֹס וַיְהִי בַדֶּרֶךְ
 וַיִּשְׁאַל אֶת־תִּלְמִידָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 מָה־אֲמַרִים לִי בְנֵי אָדָם מִי־אָנִי׃

+ וַיִּשְׁלַחֵהוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־תְּבֹא
 אֶל־תּוֹךְ הַכַּפֵּר וְאֶל־תְּדַבֵּר לְאִישׁ בְּכַפֵּר׃
 + וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ וַתִּלְמִידָיו לָלֶכֶת אֶל־כַּפְּרַי
 קִיסָרְיָה שֶׁל־פִּילִיפּוֹס וַיְהִי בַדֶּרֶךְ
 וַיִּשְׁאַל אֶת־תִּלְמִידָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 מָה־אֲמַרִים לִי בְנֵי אָדָם מִי־אָנִי׃

+ וַיִּשְׁלַחֵהוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־תְּבֹא
 אֶל־תּוֹךְ הַכַּפֵּר וְאֶל־תְּדַבֵּר לְאִישׁ בְּכַפֵּר׃
 + וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ וַתִּלְמִידָיו לָלֶכֶת אֶל־כַּפְּרַי
 קִיסָרְיָה שֶׁל־פִּילִיפּוֹס וַיְהִי בַדֶּרֶךְ
 וַיִּשְׁאַל אֶת־תִּלְמִידָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 מָה־אֲמַרִים לִי בְנֵי אָדָם מִי־אָנִי׃

λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι 28+ οἱ δε ἀπεκρίθησαν
 say [do] men] to be? And they answered,
 Ἰωάννην τον βαπτιστήν και ἄλλοι Ηλίαν ἄλλοι δε
 John the Baptist; and others Elijah; and others,
 ἓνα των προφητῶν 29+ και αὐτός λέγει αυτοίς
 One of the prophets. And he says to them,
 υμεῖς δε τίνα με λέγετε εἶναι αποκριθείς δε ο Πέτρος
 And you, whom do you say me to be? And answering Peter
 λέγει αὐτῷ συ εἰ ο Χριστός 30+ και ἐπετίμησεν
 says to him, You are the Christ. And he gave reproach
 αυτοίς ἵνα μηδενί λέγωσι περί αὐτοῦ 31+ και
 to them that to no one they should tell concerning him. And
 ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς ὅτι δεῖ τον υἱόν
 he began to teach them that [it is] necessary for the son
 του ἀνθρώπου πολλά παθεῖν και αποδοκιμασθῆναι
 of man many [things] to suffer], and to be rejected
 ἀπό των πρεσβυτέρων και ἀρχιερέων και
 by the elders, and chief priests, and
 γραμματέων και αποκτανθῆναι και μετά τρεις
 scribes, and to be killed, and after three
 ημέρας ἀναστήναι 32+ και παρησιᾶ τον λόγον
 days to rise up. And in an open manner the matter
 ἐλάλει και προσλαβόμενος αὐτόν ο Πέτρος ἤρξατο
 he spoke]. And taking him to himself Peter] began
 ἐπιτιμάν αὐτῷ 33+ ο δε ἐπιστραφεῖς και ἰδών
 to reproach him. And he turned. And beholding

וַיֵּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל וַיֵּשׁ אַמְרִים +
 אֵלָיְהוּ וְאַחֲרֵיהֶם אַמְרִים אַחַד מִן־הַנְּבִיאִים:
 + וַיִּשְׁאַל אֹתָם לֵאמֹר וְאַתֶּם
 מִה־תֹּאמְרוּ לִי מִי־אֲנִי וַיַּעַן פֶּטְרוֹס
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה הוּא הַמָּשִׁיחַ:
 + וַיֵּעַד בָּם לְבַלְתִּי דַבֵּר־עָלָיו לְאִישׁ:
 + וַיִּחַל לְהוֹרֹתָם שְׂצָרִיד בֶּן־הָאָדָם
 לְעֲנוֹת תְּרַבָּה וְתוֹקְנִים וְרָאשֵׁי

הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים יִמְאַסּוּהוּ וַיִּהְרַג
 וּמִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים קוֹם יָקוּם:
 + וְהוּא דַבֵּר אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה בְּאָזְנוֹ
 כּוֹלֵם וַיִּקְחָהוּ פֶטְרוֹס וַיִּחַל לְגַעֵר־בוֹ:
 + וַיִּפֶן אַחֲרָיו וַיִּבֹט אֶל־תְּלִמִּידָיו
 וַיִּגַּעַר בְּפֶטְרוֹס וַיֹּאמֶר סוּר מֵעַל
 פְּנֵי הַשֵּׁטָן כִּי אֵין לְבָד לְדַבְּרֵי
 הָאֱלֹהִים כִּי אִם־לְדַבְּרֵי הָאָדָם:

+ וְלֹא יֵדָע אֵיךְ אֵלֹהִים וְנִסְיָן שֶׁחֲבִילָה
 אֵלֹהִים וְנִסְיָן גַּם אֵלֹהִים וְנִסְיָן שֶׁ
 אֵלֹהִים לֹא יֵדָע אֵיךְ אֵלֹהִים וְנִסְיָן
 אֵלֹהִים חָלַל וְנִסְיָן חָלַל אֵלֹהִים
 אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים

אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים
 חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים חָלַל אֵלֹהִים

τους μαθητάς αυτού επετίμησεν τῷ Πέτρῳ λέγων
 his disciples he reproached Peter, saying,
 ὑπάγε ὀπίσω μου σατανά ὅτι οὐ φρονεῖς τα
 Go behind me satan! for you do not think the [things]

του θεοῦ ἀλλά τα των ἀνθρώπων 34+ και
 of God, but the [things] of men. And
 προσκαλεσάμενος τον ὄχλον συν τοις μαθηταῖς αυτού
 having called the multitude with his disciples,
 εἶπεν αυτοῖς ὅστις θέλει ὀπίσω μου ελθεῖν
 he said to them, Whoever wants after me to come],
 ἀπαρνησάσθω εαυτὸν και ἀράτω τον σταυρόν αυτού
 let him totally reject himself, and lift his cross,

και ακολουθεῖτω μοι 35+ ος γαρ αν θέλη
 and follow me! For who ever should want
 την ψυχὴν αυτού σώσαι ἀπολέσει αὐτήν ος δ' αν
 his life to preserve] shall lose it; and who ever
 ἀπολέσει την ψυχὴν αυτού ἐνεκεν ἐμοῦ και του
 should lose his life because of me and of the

ευαγγελίου οὗτος σώσει αὐτήν 36+ τι γαρ ωφελήσει
 good news, this one will preserve it. For what will it benefit
 ἄνθρωπον εἰάν κερδήσῃ τον κόσμον ὅλον και
 a man, if he should gain the world whole], and

ζημιωθῆ την ψυχὴν αυτού 37+ η τι δώσει ἄνθρωπος
 suffer loss of his soul? Or what shall [give a man]

ἀντάλλαγμα της ψυχῆς αυτού 38+ ος γαρ αν επαισχυνθῆ
 as a bargain for his soul? For who ever should be ashamed of
 με και τους ἐμούς λόγους εν τη γενεά ταύτη
 me and of my words in generation this
 τη μοιγαλίδι και ἀμαρτωλῷ και ο υἱός του ἀνθρώπου
 adulterous and sinful], even the son of man

+ וַיִּקְרָא אֶל-הָעָם וְאֶל-תַּלְמִידָיו
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַחֲפֵץ לְלָקֵת אַחֲרַי יִכְחָשׁ
 בְּנַפְשׁוֹ וַיִּשָּׂא אֶת-צַלְוֹבוֹ וַיֵּלֶךְ אַחֲרָי׃
 + כִּי כָל-אִשֶּׁר יִחְפֹּץ לְהַצִּיל אֶת-נַפְשׁוֹ
 יִאבְדֶנָּה וְכֹל אֲשֶׁר תֵּאבֵד תֵּאבֵד נַפְשׁוֹ לְמַעַנִּי
 וְלִמְעַן תִּבְשׂוּרָה הוּא יִצְלֶנָּה׃

+ כִּי מִה־יִסְכֵּן לְאָדָם שְׂיִקְנֶה
 אֶת-כָּל-הָעוֹלָם וְנִשְׁחַתָּה נַפְשׁוֹ׃
 + אִו מִה־יִּתֵּן אִישׁ פְּדִיוֹן נַפְשׁוֹ׃
 + כִּי הָאִישׁ אֲשֶׁר-הָיִיתִי אֲנִי וְדַבְּרִי
 לֹו לְחַרְפָּה בְּדוֹר הַנֶּאֱמָר וְהַחֹוֹטֵא הַזֶּה
 אֶף-הוּא יִהְיֶה לְחַרְפָּה לְבֶן-הָאָדָם בְּבוֹאוֹ
 בְּכָבוֹד אָבִיו עִם-הַמַּלְאָכִים הַקְּדוֹשִׁים׃

+ וַיִּקְרָא אֶל-הָעָם וְאֶל-תַּלְמִידָיו
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַחֲפֵץ לְלָקֵת אַחֲרַי יִכְחָשׁ
 בְּנַפְשׁוֹ וַיִּשָּׂא אֶת-צַלְוֹבוֹ וַיֵּלֶךְ אַחֲרָי׃
 + כִּי כָל-אִשֶּׁר יִחְפֹּץ לְהַצִּיל אֶת-נַפְשׁוֹ
 יִאבְדֶנָּה וְכֹל אֲשֶׁר תֵּאבֵד תֵּאבֵד נַפְשׁוֹ לְמַעַנִּי
 וְלִמְעַן תִּבְשׂוּרָה הוּא יִצְלֶנָּה׃

+ חָלַק כָּל-מַלְאָכָיו וְנִשְׁחַתָּה נַפְשׁוֹ׃
 + אִו מִה־יִּתֵּן אִישׁ פְּדִיוֹן נַפְשׁוֹ׃
 + כִּי הָאִישׁ אֲשֶׁר-הָיִיתִי אֲנִי וְדַבְּרִי
 לֹו לְחַרְפָּה בְּדוֹר הַנֶּאֱמָר וְהַחֹוֹטֵא הַזֶּה
 אִו מִה־יִּתֵּן אִישׁ פְּדִיוֹן נַפְשׁוֹ׃
 + אִו מִה־יִּתֵּן אִישׁ פְּדִיוֹן נַפְשׁוֹ׃

+ וַיִּקְרָא אֶל-הָעָם וְאֶל-תַּלְמִידָיו

επαισχυνθήσεται αὐτόν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
 shall be ashamed of him, whenever he should come in the glory
 του πατρός αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων
 of his father with the angels holy].

9 v

1+ και ἔλεγεν αὐτοῖς ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶ τινες
 And he said to them, Amen I say to you that, There are some
 τῶν ὧδε ἐστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται
 of the ones here standing, the ones who in no way shall taste
 θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
 of death, until whenever they should behold the kingdom of God
 ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει 2+ και μεθ' ἡμέρας ἕξ
 coming in power. And after days six]
 παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον και τὸν Ἰάκωβον
 Jesus took to himself Peter, and James,
 και τὸν Ἰωάννην και ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος
 and John, and brought them into mountain
 ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους και μετεμορφώθη
 a high] in private alone. And he was transformed
 ἐμπροσθεν αὐτῶν 3+ και τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο
 in front of them. And his garments became
 στίλβοντα λευκά λίαν ὡς χιών οἷα γναφεύς ἐπὶ
 shining, white exceedingly] as snow, such as a fuller upon
 τῆς γῆς οὐ δύναται λευκάναι 4+ και ὤφθη αὐτοῖς
 the earth is not able to whiten. And appeared to them
 Ἠλίας συν Μωσεῖ και ἦσαν συλλαλούντες τῷ Ἰησοῦ
 Elijah with Moses], and they were conversing together with Jesus.

עמו על-הר גבוה וישתנה לעיניהם:
 + ויזהירו בגדיו ויהיו לבנים מאד
 כשגן אשר לא יוכל כובס בארץ להלבין
 כמותם:
 + וירא אליהם אליהו ומשה ויהיו
 מדברים עם-ישוע:
 + ויאמר אליהם אמן אמר אני
 לכם כי יש בעמדים פה אשר
 לא יטעמו טעם מיתה עד כ-יראו
 מלכות האלהים באה בגבורה:
 + ואחרי ששת ימים לקח ישוע את-פטרס
 ואת-יעקב ואת-יוחנן ויעלם לבדם

וירא אליהם
 + וישתנה
 + ויהיו לבנים
 מאד
 כשגן אשר
 לא יוכל
 כובס בארץ
 להלבין
 כמותם:
 + וירא
 אליהם
 אליהו
 ומשה
 ויהיו
 מדברים
 עם-ישוע:
 + ויאמר
 אליהם
 אמן
 אמר אני
 לכם
 כי יש
 בעמדים
 פה אשר
 לא יטעמו
 טעם
 מיתה
 עד כ-יראו
 מלכות
 האלהים
 באה
 בגבורה:
 + ואחרי
 ששת
 ימים
 לקח
 ישוע
 את-פטרס
 ואת-יעקב
 ואת-יוחנן
 ויעלם
 לבדם

5+ και αποκριθείς ο Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ ραββί
 And responding Peter says to Jesus, Rabbi,
 καλόν ἐστίν ἡμᾶς ὧδε εἶναι και ποιήσωμεν σκηνάς
 it is good for us to be here; and we should make tents
 τρεῖς σοι μίαν και Μωσεί μίαν και Ηλία μίαν 6+
 three]; for you one, and Moses one, and Elijah one;
 ου γαρ ἤδει τι λαλήσει ἦσαν γαρ ἐκφοβοί 7+ και
 not for he knew] what he shall speak, for they were frightened. And
 ἐγένετο νεφέλη επισκιάζουσα αυτοίς και ἦλθε φωνή
 there became a cloud overshadowing them; and came a voice
 εκ της νεφέλης λέγουσα οὗτός ἐστιν ο υἱός μου
 from out of the cloud, saying, This is my son

ο ἀγαπητός αὐτοῦ ἀκούετε 8+ και ἐξάπινα
 the beloved, hear him! And suddenly
 περιβλεψάμενοι ουκέτι ουδένα εἶδον ἀλλά
 having looked round about, no longer anyone they beheld], but
 τον Ἰησοῦν μόνον μεθ' εαυτῶν 9+ καταβαινόντων δε
 Jesus alone with themselves. going down And
 αὐτῶν ἀπό του ὄρους διεστείλατο αυτοίς ἵνα μηδενί
 [of] their] from the mountain, he gave warning to them that to no one
 διηγήσονται α εἶδον εἰ μη ὅταν ο υἱός
 should they describe what they saw, except whenever the son
 του ἀνθρώπου εκ νεκρῶν ἀναστή 10+ και τον
 of man from [the] dead should be raised up]. And the
 λόγον ἐκράτησαν προς εαυτούς συζητούντες τι ἐστι
 matter they kept to themselves, debating what is

+ וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֶל־יֵשׁוּעַ רַבִּי טוֹב
 לָנוּ לְהִיוֹת פֹּה נַעֲשֶׂה־נָּא שָׁלֹשׁ סוֹכּוֹת
 לְךָ אַחַת וּלְמֹשֶׁה אַחַת וּלְאַלְיָהוּ אַחַת:
 + כִּי לֹא־יָדַע מִה־יִדְבָּר כִּי נִבְהַלְנוּ:
 + וַיְהִי עָנָן סוֹכֵךְ עֲלֵיהֶם וַיֵּצֵא מִן־הָעָנָן
 קוֹל אֹמֵר זֶה בְּנִי יְדִידִי אֵלַיו תִּשְׁמָעוּן:

+ וַיִּבְיטוּ פְתָאם כֹּה וְלֹא־רָאוּ
 עוֹד אִישׁ בְּלִתִּי אֶת־יֵשׁוּעַ לְבַדּוֹ אֲתָם:
 + וַיִּרְדּוּ מִן־הַהָר וַיִּזְהָרִם לְבִלְתִּי
 הַגִּיד לְאִישׁ אֶת־אֲשֶׁר רָאוּ עַד
 כִּי־יָקוּם בֶּן־הָאָדָם מִן־הַמָּתִים:
 + וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַדְּבָר בְּלִבָּם וַיִּדְרָשׁוּ
 לְדַעַת הַתְּקוּמָה מִן־הַמָּתִים מִה־הָיָא:

+ וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 + וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 + וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 + וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 + וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 + וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ

+ וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 + וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 + וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 + וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 + וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 + וַיֹּאמֶר אֵלַיו לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ
 וְגַם לְמַעַן יִזְכָּרְךָ עַמְּךָ

το εκ νεκρών αναστήναι 11+ και επηρώτων αυτόν
 the [thing] -- from [the] dead to rise up]?, And they asked him,
 λέγοντες ότι λέγουσιν οι γραμματεῖς ότι Ηλίαν δει
 saying that, say The scribes] that it is necessary for Elijah

ελθῆν πρώτον 12+ ο δε αποκριθείς εἶπεν αυτοίς
 to come first. And he answering said to them,
 Ηλίας μεν ελθών πρώτον αποκαθιστά πάντα και
 Elijah indeed having come first restores all [things]; and
 πως γέγραπται επί τον υἱόν του ανθρωπου ἵνα
 how it has been written about the son of man, that

πολλά πάθη και εξουδενωθή 13+ αλλά λέγω
 many [things] he should suffer, and should be treated with contempt. And I say
 υμῖν ότι και Ηλίας ελήλυθε και εποίησαν αυτώ
 to you, that also Elijah has come, and they did to him

όσα ηθέλησαν καθώς γέγραπται επ' αυτόν 14+ και
 as much as they wanted, as it was written of him. And
 ελθών προς τους μαθητάς εἶδεν όχλον πολύν περί
 having come to the disciples, he beheld multitude a great] around

αυτούς και γραμματεῖς συζητούντας αυτοίς 15+ και
 them, and scribes debating with them. And
 ευθέως πας ο όχλος ιδών αυτόν εξεθαμβήθη και
 immediately all the multitude beholding him were astonished, and

προστρέχοντες ησπάζοντο αυτόν 16+ και επηρώτησε
 were running up to greet him. And he asked

τους γραμματεῖς τι συζητεῖτε προς αυτούς 17+ και
 the scribes, What do you debate with them? And

עם־רב סביבותם וסופרים מתנבחים עמם: + וישאלוהו לאמר מה־זה אמרים
 הסופרים כי אליהו בוא יבוא בראשונה:
 + ויען ויאמר להם הנה אליהו בא
 בראשונה וישב את־הכל ומה־כָּתוּב על
 בן־הָאָדָם הלא אשר יעונה הרבה וימאס:
 + אבל אמר אני לכם גם־בא אליהו
 וגם־עשו לו כרצונם ככתוב עליו:
 + ויהי כבואו אל־התלמידים וירא
 + וכל־העם כראותם אתו כן תקמהו
 וירוצו אליו וישאלו־לו לשלום:
 + וישאל את־הסופרים מה־אתם מתנבחים
 עמָּהֶם:
 + ויען אחר מן־העם ויאמר רבי הבאתי
 אליך את־בני אשר־רוח אלם בקרבו:

+ וספרא ליה מה אמר מה־זה אמרים
 הסופרים כי אליהו בוא יבוא בראשונה:
 + ויען ויאמר להם הנה אליהו בא
 בראשונה וישב את־הכל ומה־כָּתוּב על
 בן־הָאָדָם הלא אשר יעונה הרבה וימאס:
 + אבל אמר אני לכם גם־בא אליהו
 וגם־עשו לו כרצונם ככתוב עליו:
 + ויהי כבואו אל־התלמידים וירא
 + וכל־העם כראותם אתו כן תקמהו
 וירוצו אליו וישאלו־לו לשלום:
 + וישאל את־הסופרים מה־אתם מתנבחים
 עמָּהֶם:
 + ויען אחר מן־העם ויאמר רבי הבאתי
 אליך את־בני אשר־רוח אלם בקרבו:

αποκριθείς εις εκ του όχλου εἶπε διδάσκαλε
 answering one from out of the multitude said, Teacher,
 ήνεγκα τον υιον μου προς σε έχοντα πνεύμα άλαλον
 I brought my son to you, having spirit a speechless].

18+ και όπου αν αυτον καταλάβη ρήσσει αυτον και
 And where ever he should be overtaken it tears him, and
 αφρίζει και τρίζει τους οδόντας αυτου και ξηραίνεται
 he foams, and grinds his teeth, and he withers.

και ειπον τοις μαθηταις σου ινα αυτο εκβάλωσι και
 And I spoke [to] your disciples that they should cast it out, and
 ουκ ισχυσαν 19+ ο δε αποκριθείς αυτω λέγει ω γενεά
 they prevailed not. And answering to him, he says, O generation
 άπιστος έως ποτε προς υμας εσομαι έως ποτε
 unbelieving], for how long to you will I be]? For how long

ανεξομαι υμων φερετε αυτον προς με 20+ και
 shall I endure you? Bring him to me! And
 ήνεγκαν αυτον προς αυτον και ιδων αυτον ευθεως
 they brought him to him. And beholding him, immediately
 το πνεύμα εσπαραξεν αυτον και πεσων επί της γης
 the spirit threw him into a spasm; and having fallen upon the ground

εκυλίετο αφρίζων 21+ και επηρώτησε τον πατέρα αυτου
 he rolled foaming. And he asked his father,
 ποσος χρόνος εστιν ως τουτο γεγονεν αυτω ο δε
 How long a time is it [that] this has happened to him? And he

ειπε παιδιόθεν 22+ και πολλάκις αυτον και εις πυρ
 said, From childhood. And often him both into [the] fire
 έβαλε και εις ύδατα ινα απολέση αυτον αλλ' ει τι
 it threw] and into waters, that it should destroy him; but if any [way]

+ ובכל־מקום אשר יאחזוהו הוא מרצץ
 אתו ויךד רירו ויךק שניו ויבש גופו
 ואמר אל־תלמידיה לנגרשו ולא יכלו:
 + ויען ויאמר להם הוי דור חסר
 אמונה עד־מתי אהיה עמכם עד־מתי
 אשא אתכם הביאו אתו לפני:
 + וביאוהו לפניו ויהי באשר

ראוהו וירוץצנו הרוח פתאם ניפל
 ארצה ויתגולל ויךד רירו:
 + וישאל את־אביו כמה ימים
 היתה־לו זאת ויאמר מימי נעוריו:
 + ופעמים רבות הפיל אתו
 גם־באש גם־במים להאבדו אך
 אם־יכל תוכל רחם עלינו ועזרנו:

+ וכל־מקום אשר יאחזוהו הוא מרצץ
 אתו ויךד רירו ויךק שניו ויבש גופו
 :ואמר אל־תלמידיה לנגרשו ולא יכלו:
 + ויען ויאמר להם הוי דור חסר
 אמונה עד־מתי אהיה עמכם עד־מתי
 אשא אתכם הביאו אתו לפני:
 + וביאוהו לפניו ויהי באשר

ראוהו וירוץצנו הרוח פתאם ניפל
 ארצה ויתגולל ויךד רירו:
 + וישאל את־אביו כמה ימים
 היתה־לו זאת ויאמר מימי נעוריו:
 + ופעמים רבות הפיל אתו
 גם־באש גם־במים להאבדו אך
 אם־יכל תוכל רחם עלינו ועזרנו:

δύνασαι βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεῖς εφ' ἡμᾶς 23 +
 you are able, help us! be moved with compassion upon us!
 ο δε Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ το εἰ δύνασαι
 And Jesus said to him, The [thing], if you are able

πιστεύσαι πάντα δυνατά τῷ πιστεύοντι 24 + και
 to believe-- all [things] [are] possible to the one trusting. And
 ευθέως κράξας ο πατήρ του παιδίου μετά δακρύων
 immediately crying out the father of the child] with tears

έλεγε πιστεύω κύριε βοήθει μου τη απιστία 25 + ιδών
 said, I believe, O Lord, help my unbelief! beholding
 δε ο Ἰησοῦς ότι επισυντρέχει όχλος επετίμησε τῷ
 And Jesus] that ran together [the] multitude], he reproached the
 πνεύματι τῷ ακαθάρτῳ λέγων αὐτῷ το πνεύμα
 spirit unclean], saying to it, O spirit,
 το άλαλον και κωφόν εγώ σοι επιτάσσω έξελθε έξ
 speechless and mute, I give orders to you, Come forth out of

αυτού και μηκέτι εισέλθης εις αὐτόν 26 + και
 him! and no longer should you enter into him. And
 κράξαν και πολλά σπαράξαν αὐτόν εξήλθε και
 having cried out, and greatly throwing him into a spasm, it came forth; and
 εγένετο ωσει νεκρός ώστε πολλούς λέγειν ότι
 he became as dead; so as for many to say that
 απέθανεν 27 + ο δε Ἰησοῦς κρατήσας αὐτόν της
 he died. And Jesus having held him by the

χειρός ήγειρεν αὐτόν και ανέστη 28 + και
 hand, raised him; and he rose up. And

מְצֻדָּה צֵא מִמֶּנּוּ וְאַל-תִּסְּףָה לְבוֹא-בּו עוֹד :
 + וַיִּצְעַק וַיִּרְצֹץ אֹתוֹ מְאֹד וַיֵּצֵא
 וַיְהִי כַּמֶּת וַרְבִּים אָמְרוּ כִּי גֹעַ:
 + וַיַּחֲזֹק יֵשׁוּעַ בְּיָדוֹ וַיַּעֲרִהוּ וַיִּקָּם:
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא הַבֵּיתָה וַיִּשְׁאַלְוּהוּ
 תְּלִמִּידָיו בְּהִיוֹתָם אִתּוֹ לְבָדִם לֵאמֹר
 מַדּוּעַ אֲנַחְנוּ לֹא יִכְלָנוּ לְגַרְשׁוֹ :

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ לֵאמֹר אִם-תּוּכַל
 אָמְרָתָּ כֹּל יוּכַל הַמַּאֲמִין :
 + וַיִּתֵּן אָבִי הַיֶּלֶד אֶת-קִלּוֹ בְּבִכִּי וַיֹּאמֶר
 אֲנִי מֵאֲמִין אֲדַנִּי עֲזֵר-נָא לְחִסְרוֹן אֲמוֹנָתִי :
 + וַיִּרְא יֵשׁוּעַ אֶת-הָעַם מִתְקַבֵּץ אֵלָיו וַיִּגְעַר
 בָּרוּחַ הַטְּמֵא וַיֹּאמֶר רוּחַ אֱלֹהִים וַחֲרֵשׁ אֲנִי

+ אֲמַרְתָּ כֹּל וְנֵעַד אֲנִי לְעֵבֶד אֱלֹהִים
 חַלְּלֵהוּ וְנִצְּרָה אֲנִי לְחַיֵּי אֱלֹהִים :
 + וְכִּי-עָבַדְתָּ מֶלֶךְ אֱלֹהִים, וְהָלַלְתָּ אֱלֹהִים
 אֲנִי לְעֵבֶד אֱלֹהִים אֲנִי לְחַיֵּי אֱלֹהִים :
 חַלְּלֵהוּ וְנִצְּרָה אֲנִי לְחַיֵּי אֱלֹהִים :
 + חַלְּלֵהוּ וְנִצְּרָה אֲנִי לְחַיֵּי אֱלֹהִים,
 וְכִּי-עָבַדְתָּ מֶלֶךְ אֱלֹהִים, וְהָלַלְתָּ
 אֱלֹהִים, וְנִצְּרָה אֲנִי לְחַיֵּי אֱלֹהִים :
 חַלְּלֵהוּ וְנִצְּרָה אֲנִי לְחַיֵּי אֱלֹהִים :
 חַלְּלֵהוּ וְנִצְּרָה אֲנִי לְחַיֵּי אֱלֹהִים :

εισελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ

in his entering into [the] house, his disciples

επηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν ὅτι ἡμεῖς οὐκ

responded to him in private that, We were not

ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό 29+ και εἶπεν αὐτοῖς τούτο

able to cast it out And he said to them, This

το γένος ἐν οὐδενί δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν

kind by nothing is able to come forth, except by

προσευχῆ και νηστεία 30+ και ἐκεῖθεν ἐξελθόντες

prayer and fasting. And from there having gone forth

παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας και οὐκ ἠθέλεν

they passed through Galilee, and he did not want

ἵνα τις γνῶ 31+ ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητάς αὐτοῦ

that any should know. For he taught his disciples,

και ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

and said to them that, The son of man

παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων και ἀποκτενοῦσιν

is delivered up unto [the] hands of men, and they shall kill

αὐτόν και ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται

him; and having been killed, the third day he shall rise up.

32+ οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ρῆμα και ἐφοβούντο

But they knew not the saying, and feared

αὐτόν ἐπερωτήσαι 33+ και ἦλθεν εἰς Καπερναοῦμ και

to ask him. And he came into Capernaum. And

ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτοὺς τι ἐν τῇ

in the house being] he asked them, What in the

ὁδῷ πρὸς εαυτοὺς διελογίζεσθε 34+ οἱ δὲ ἐσιώπων

way among yourselves were you reasoning]? And they were silent;

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַמִּין הַזֶּה יָצָא

לֹא יָצָא כִּי אִם־בְּתַפְלָה וּבְצוּם:

+ וַיִּצְאוּ מִשָּׁם וַיַּעֲבְרוּ בְּגִלְגַּל וְלֹא אָבָה

לְהִנָּדָע לְאִישׁ:

+ כִּי הָיָה מְלַמֵּד אֶת־תַּלְמִידָיו

לְאמֹר אֲלֵיהֶם כִּי עֲתִיד בֶּן־הָאָדָם

לְהִמָּסֵר בְּיַד בְּנֵי־אָדָם וַיִּתְּרַגְּמוּהוּ

וְאַחֲרַי מוֹתוֹ יָקוּם בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי:

+ וְהֵם לֹא הִבִּינוּ אֵת הַדְּבָר וַיִּירָאוּ לְשָׁאֵל

אוֹתוֹ:

+ וַיָּבֹא אֶל־כַּפְּרִנְחוֹם וַיְהִי בְּבַיִת וַיֹּאמֶר

אֲלֵיהֶם מָה הַתְּנַפְּחֹתֶם אִישׁ עִם־רֵעֵהוּ

בְּדֶרֶךְ:

+ וַיִּתְּרִישׁוּ כִּי הִתְעַשְׂקוּ בְּדֶרֶךְ מִי הַגָּדוֹל

בָּהֶם:

+ אֲנִי לְמֹה אֶלְכֶם וְאַתֶּם כֹּתְבִים לֵאמֹר

לֹא־יָצָא מִן־בֵּית הָאָדָם וְלֹא־יָצָא מִן־בֵּית

הָאָדָם וְלֹא־יָצָא מִן־בֵּית הָאָדָם וְלֹא־יָצָא

מִן־בֵּית הָאָדָם וְלֹא־יָצָא מִן־בֵּית הָאָדָם:

+ וְאַתֶּם כֹּתְבִים לֵאמֹר לֹא־יָצָא מִן־בֵּית

הָאָדָם וְלֹא־יָצָא מִן־בֵּית הָאָדָם וְלֹא־יָצָא

מִן־בֵּית הָאָדָם וְלֹא־יָצָא מִן־בֵּית הָאָדָם:

אֲנִי לְמֹה אֶלְכֶם וְאַתֶּם כֹּתְבִים לֵאמֹר:

+ אֲנִי לְמֹה אֶלְכֶם וְאַתֶּם כֹּתְבִים לֵאמֹר:

לֹא־יָצָא מִן־בֵּית הָאָדָם וְלֹא־יָצָא מִן־בֵּית

הָאָדָם וְלֹא־יָצָא מִן־בֵּית הָאָדָם וְלֹא־יָצָא

מִן־בֵּית הָאָדָם וְלֹא־יָצָא מִן־בֵּית הָאָדָם:

+ אֲנִי לְמֹה אֶלְכֶם וְאַתֶּם כֹּתְבִים לֵאמֹר:

+ אֲנִי לְמֹה אֶלְכֶם וְאַתֶּם כֹּתְבִים לֵאמֹר:

προς αλληλους γαρ διελέχθησαν εν τη οδῳ τις
with one another for] they were reasoning in the way, who

μείζων 35+ και καθίσας εφώνησε τους δώδεκα και
[was] greater. And sitting down, he called the twelve, and
λέγει αυτοίς ει τις θέλει πρώτος είναι ἔσται
he says to them, If anyone wants to be first, he shall be

πάντων ἔσχατος και πάντων διάκονος 36+ και λαβῶν
last of all, and servant of all. And having taken

παιδίον ἔστησεν αυτό εν μέσῳ αυτών και
a child, he set it in [the] midst of them; and

εναγκαλισάμενος αυτό εἶπεν αυτοίς 37+ ος εἴαν εν
having embraced it, he said to them, Who ever one

των τοιούτων παιδίων δέξεται επί τῷ ονόματί μου
of such children should receive] in my name,

εμέ δέχεται και ος εἴαν εμέ δέξεται ουκ εμέ δέχεται
receives me; and who ever should receive me, not me receives],

αλλά τον αποστειλαντά με 38+ απεκρίθη δε αυτό
but the one having sent me. responded And to him

ο Ιωάννης λέγων διδάσκαλε εἶδομέν τινα
John], saying, Teacher, we beheld a certain one

τῷ ονόματί σου εκβάλλοντα δαιμόνια ος ουκ
in your name casting out demons, who does not

ακολουθεί ημῖν και εκωλύσαμεν αυτόν ὅτι ουκ
follow us; and we restrained him, for he does not

ακολουθεί ημῖν 39+ ο δε Ιησούς εἶπεν μη κωλύετε
follow us. And Jesus said, Do not restrain

αυτόν ουδείς γαρ εστιν ος ποιήσει δύναμιν επί
him! no one For there is] who shall do a [work] of power in

+ וַיִּשָׁב וַיִּקְרָא אֶל־שְׁנַיִם הַעֲשָׂר וַיֹּאמֶר
אֵלֵיהֶם אִישׁ כִּי־יִחַפֵּץ לִהְיוֹת הָרִאשׁוֹן הוּא
יְהִי הָאַחֲרוֹן לְכוּלָּם וּמִשְׂרֵת כּוּלָּם:
+ וַיִּקַּח יֶלֶד וַיַּעֲמִידֵהוּ בְּתוֹכְכֶם וַיִּחַבְּקֵהוּ
וַיֹּאמֶר לָהֶם:
+ הַמְקַבֵּל בְּשֵׁמִי יֶלֶד אֶחָד כְּזֶה
הוּא מְקַבֵּל אוֹתִי וְהַמְקַבֵּל אוֹתִי אֵינְנוּ

מְקַבֵּל אוֹתִי כִּי אִם־אֵת אֲשֶׁר שְׁלָחְנוּ:
+ וַיַּעַן יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַבִּי רְאִינוּ אִישׁ
מְגֵרֵשׁ שָׂדִים בְּשֵׁמֶךָ וַאֲיַנְנוּ הוֹלְךְ אַחֲרֵינוּ
וְנִכְלָאֵנוּ יַעַן אֲשֶׁר לֹא־הָלַךְ אַחֲרֵינוּ:
+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־תְּכַלְאוּהוּ
כִּי אֵין אִישׁ עֹשֶׂה גְבוּרָה בְּשֵׁמִי
וַיּוּכַל בְּמַהְרָה לְדַבֵּר־בִּי רַעָה:

+ חַיֵּי כְּאִסְרָאֵל שׁוּ חַר שׁוּ וְהָיָה זֶה כְּשֵׁם:
+ אֲבָלֹת נְעָדָה שׁוּ אֵל לְדַאֲרֵי חַיָּי אֲכִי
לְשׁוֹן כֹּחַ גִּזְרֵי כֹחַ גִּזְרֵי אֲבָלֹת נְעָדָה
אֲכִי אֲכִי גִזְרֵי אֲכִי אֲכִי גִזְרֵי אֲכִי:
+ אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי
אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ גִזְרֵי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ גִזְרֵי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:

+ חַיֵּי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ חַיֵּי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ חַיֵּי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ חַיֵּי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ חַיֵּי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ חַיֵּי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ חַיֵּי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ חַיֵּי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ חַיֵּי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ חַיֵּי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:
+ חַיֵּי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי אֲכִי:

τω ονόματί μου και δυνησεται ταχύ κακολογήσαί με
my name, and be able to quickly speak evil of me.

40 + ος γαρ ουκ ἐστι καθ' ημών υπέρ ημών εστιν 41 +
For he who is not against us, for us is].

ος γαρ αν ποτίση υμάς ποτήριον ύδατος εν
For who ever should give you a drink of a cup of water in
τω ονόματί μου ότι Χριστού εστε αμήν λέγω υμίν
my name, for you are of Christ, amen I say to you,

ου μη απολέση τον μισθόν αυτού 42 + και ος αν
in no way should he lose his wage. And whoever

σκανδαλίση ένα των μικρών των πιστεύοντων εις
should cause to stumble one of the little ones trusting in
εμέ καλόν εστιν αυτώ μάλλον ει περικειται λίθος
me, good it is] to him rather if encompass stone
μυλικός περι τον τράχηλον αυτού και βέβληται εις
a mill] around his neck, and to be thrown into

την θάλασσαν 43 + και εάν σκανδαλίξη σε η χειρ σου
the sea. And if should cause you to stumble your hand],
απόκοψον αυτήν καλόν σοι εστί κυλλόν εις την ζωην
cut it off! good to you It is crippled into life
εισελθείν η τας δύο χείρας έχοντα απελθειν εις
to enter], rather than two hands having] to go forth into

την Γέενναν εις το πυρ το άσβεστον 44 + όπου
Gehenna, into the fire inextinguishable], where
ο σκώληξ αυτών ου τελευτά και το πυρ ου
their worm does not come to an end, and the fire [is] not

σβέννυται 45 + και εάν ο πους σου σκανδαλίξη σε
extinguished. And if your foot causes you to stumble,

+ כי כל אשר איננו לצדינו לנו הוא :
+ כי כל-המשקה אתכם כוס מים
בשמי באשר למשיח אתם אמן
אמר אני לכם לא-יאבד שקרו :
+ וכל-המכשיל אחד הקטנים
המאמינים כי טוב לו שיתלה
פלח-רכב על-צנארו והושלה בים :

+ ואם-ידך תכשילה קצץ אתה טוב לה
לבוא לחיים ואתה קטע מהיות לה שתי
ידיים ותלה אל-גיהנם אל-האש אשר לא
תקבה :
+ אשר-שם תולעתם לא תמות ואשם לא
תקבה :
+ ואם-רגלך תכשילה קצץ אתה

+ וכל-המכשיל אחד הקטנים
המאמינים כי טוב לו שיתלה
פלח-רכב על-צנארו והושלה בים :
+ כי כל-המשקה אתכם כוס מים
בשמי באשר למשיח אתם אמן
אמר אני לכם לא-יאבד שקרו :
+ וכל-המכשיל אחד הקטנים
המאמינים כי טוב לו שיתלה
פלח-רכב על-צנארו והושלה בים :

+ ואם-ידך תכשילה קצץ אתה טוב לה
לבוא לחיים ואתה קטע מהיות לה שתי
ידיים ותלה אל-גיהנם אל-האש אשר לא
תקבה :
+ אשר-שם תולעתם לא תמות ואשם לא
תקבה :
+ ואם-רגלך תכשילה קצץ אתה

ἀπόκοψον αὐτόν καλόν ἐστί σοι εἰσελθεῖν εἰς
 cut it off! good It is] to you to enter into
 τὴν ζωὴν χωλόν ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα
 life lame, rather than two feet having]
 βληθῆναι εἰς τὴν Γέενναν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστον 46 +
 to be thrown into Gehenna, into the fire inextinguishable],
 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ
 where their worm does not come to an end, and the fire [is] not
 σβέννυται 47 + καὶ εἴαν ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζῃ σε
 extinguished. And if your eye causes you to stumble,
 ἐκβάλε αὐτόν καλόν σοι ἐστί μονόφθαλμον εἰσελθεῖν
 cast it out! good to you [For] it is] one-eyed to enter]
 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ δύο ὀφθαλμούς
 into the kingdom of God, rather than two eyes
 ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν Γέενναν τοῦ πυρός 48 + ὅπου
 having] to be thrown into the Gehenna of fire, where
 ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ
 their worm does not come to an end, and the fire [is] not
 σβέννυται 49 + πας γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται καὶ πάντα
 extinguished. For all with fire shall be salted], and every
 θυσία ἀλί ἀλισθήσεται 50 + καλόν τὸ ἅλας εἴαν δὲ τὸ
 sacrifice with salt shall be salted]. [[is] good The salt]; but if the
 ἅλας ἀναλον γένηται ἐν τίνι αὐτό ἀρτύσετε ἔχετε
 salt insipid becomes], by what [means] shall you season? Have
 ἐν ἑαυτοῖς ἅλας καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις
 in yourselves salt], and make peace with one another!

טוב לך לבוא לחיים ואתה פסח +
 מהיות לך שתי רגלים ותושלך
 לגיהנם אלהי-אש אשר לא תקבה:
 +
 ואשר-שם תולעתם לא תמות ואשם לא
 תקבה:
 +
 ואם-עינך תכשילך עקר אתה טוב לך
 לבוא במלכות האלהים בעל עין אחת
 מהיות לך שתי עינים ותושלך לגיהנם:
 +
 אשר-שם תולעתם לא תמות ואשם לא
 תקבה:
 +
 טוב המלח ואם-המלח יהיה
 תפל במה תתקנו אותו יהי-לכם
 מלח בקרבכם ויהי שלום ביניכם:
 +
 כל-איש באש ימלח וכל-קרבן
 במלח ימלח:
 +
 טוב המלח ואם-המלח יהיה
 תפל במה תתקנו אותו יהי-לכם
 מלח בקרבכם ויהי שלום ביניכם:
 +
 טוב לך לבוא לחיים ואתה פסח +
 מהיות לך שתי רגלים ותושלך
 לגיהנם אלהי-אש אשר לא תקבה:
 +
 ואשר-שם תולעתם לא תמות ואשם לא
 תקבה:
 +
 ואם-עינך תכשילך עקר אתה טוב לך
 לבוא במלכות האלהים בעל עין אחת
 מהיות לך שתי עינים ותושלך לגיהנם:
 +
 ואשר-שם תולעתם לא תמות ואשם לא
 תקבה:
 +
 טוב המלח ואם-המלח יהיה
 תפל במה תתקנו אותו יהי-לכם
 מלח בקרבכם ויהי שלום ביניכם:
 +
 כל-איש באש ימלח וכל-קרבן
 במלח ימלח:
 +
 טוב המלח ואם-המלח יהיה
 תפל במה תתקנו אותו יהי-לכם
 מלח בקרבכם ויהי שלום ביניכם:
 +

+
 אֲשֶׁר-שָׁם תֹּלְעָתָם לֹא תָמוּת וְאֵשׁ לֹא
 תִכְבֶּה:
 +
 כָּל-אִישׁ בְּאֵשׁ יִמְלַח וְכָל-קָרְבָן
 בְּמֶלַח יִמְלַח:
 +
 טוֹב הַמֶּלַח וְאִם-הַמֶּלַח יִהְיֶה
 תָּפֵל בְּמַה תִּתְקְנוּ אוֹתוֹ יִהְיֶה-לְכֶם
 מֶלַח בְּקִרְבְּכֶם וְיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם:
 +
 כָּל-אִישׁ בְּאֵשׁ יִמְלַח וְכָל-קָרְבָן
 בְּמֶלַח יִמְלַח:
 +
 טוֹב הַמֶּלַח וְאִם-הַמֶּלַח יִהְיֶה
 תָּפֵל בְּמַה תִּתְקְנוּ אוֹתוֹ יִהְיֶה-לְכֶם
 מֶלַח בְּקִרְבְּכֶם וְיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם:
 +
 טוֹב לְךָ לָבוֹא לְחַיִּים וְאַתָּה פֹּסַח
 מִהְיוֹת לְךָ שְׁתֵּי רַגְלִים וְתוֹשָׁלָךְ
 לְגֵיהֶנֶם אֱלֹהֵי-אֵשׁ אֲשֶׁר לֹא תִכְבֶּה:
 +
 וְאִשֶׁר-שָׁם תֹּלְעָתָם לֹא תָמוּת וְאֵשׁ
 לֹא תִכְבֶּה:
 +
 וְאִם-עֵינְךָ תִכְשִׁילְךָ עֲקֹר אֶתָּה טוֹב
 לָבוֹא בְּמַלְכוּת אֱלֹהִים בְּעַל עֵין אַחַת
 מִהְיוֹת לְךָ שְׁתֵּי עֵינַיִם וְתוֹשָׁלָךְ
 לְגֵיהֶנֶם:
 +
 וְאִשֶׁר-שָׁם תֹּלְעָתָם לֹא תָמוּת וְאֵשׁ
 לֹא תִכְבֶּה:
 +
 כָּל-אִישׁ בְּאֵשׁ יִמְלַח וְכָל-קָרְבָן
 בְּמֶלַח יִמְלַח:
 +
 טוֹב הַמֶּלַח וְאִם-הַמֶּלַח יִהְיֶה
 תָּפֵל בְּמַה תִּתְקְנוּ אוֹתוֹ יִהְיֶה-לְכֶם
 מֶלַח בְּקִרְבְּכֶם וְיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם:
 +
 כָּל-אִישׁ בְּאֵשׁ יִמְלַח וְכָל-קָרְבָן
 בְּמֶלַח יִמְלַח:
 +
 טוֹב הַמֶּלַח וְאִם-הַמֶּלַח יִהְיֶה
 תָּפֵל בְּמַה תִּתְקְנוּ אוֹתוֹ יִהְיֶה-לְכֶם
 מֶלַח בְּקִרְבְּכֶם וְיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם:
 +

10

1+ κακείθεν ἀναστάς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια
 And from there, rising up he comes unto the borders
 της Ἰουδαίας διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου και
 of Judea, by the other side of the Jordan. And
 συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν και ὡς
 went again multitudes] to him; and as
 εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς 2+ και
 he was accustomed, again he taught them. And
 προσελθόντες Φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν αὐτόν εἰ
 coming forward, Pharisees asked him, Is
 ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολύσαι πειράζοντες αὐτόν 3+
 it allowed for a man a wife to dismiss]? testing him.
 ο δε ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς τι ὑμῖν
 And answering he said to them, What did to you
 ἐνετείλατο Μωσῆς 4+ οἱ δε εἶπον Μωσῆς ἐπέτρεψεν
 Moses give charge]? And they said, Moses committed to one's care
 βιβλίον ἀποστασίου γράψαι και ἀπολύσαι 5+ και
 a scroll of divorce to write] and to dismiss. And
 ἀποκριθεὶς ο Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς πρὸς τὴν
 answering Jesus said to them, Because of the
 σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην
 hardness of your heart he wrote to you this commandment.
 6+ ἀπὸ δε ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν και θήλυ ἐποίησεν
 But from [the] beginning of creation male and female made

מִשָּׁה: +
 + וַיֹּאמְרוּ מִשָּׁה הַתִּיר לְכָתֹב סֵפֶר כְּרִיתוֹת וּלְשַׁלַּח:
 + וַיֵּצֵן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִפְּנֵי קְשִׁי
 לְבַבְכֶם כָּתַב לָכֶם אֶת־הַמִּצְוָה הַזֹּאת:
 + אֲבָל מִרְאשִׁית הַבְּרִיאָה זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם אֱלֹהִים:
 + וַיִּקְּם מִשָּׁם וַיֵּלֶךְ אֶל־נְבוּל יְהוּדָה
 מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּקְהֵלוּ עוֹד אֵלָיו
 הַמּוֹן עִם וַיְלַמְּדֵם כְּפַעַם כְּפַעַם:
 + וַיִּגְשׂוּ אֵלָיו הַפָּרוּשִׁים לְנִסּוֹתוֹ וַיִּשְׁאַלֻּהוּ
 וַיֹּאמְרוּ הַיּוֹכֵל אִישׁ לְשַׁלַּח אֶת־אִשׁוֹ:
 + וַיֵּצֵן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִה־צְוָה אֲתָכֶם

+ וְרָא לְמֹה וְכִנָּה פִּינֹחֶה וְכִנָּה
 + וְרָא לְמֹה וְרָא לְמֹה וְרָא לְמֹה
 וְנִחְבָּהֹת גִּבְרָה וְעֵבֶר מִנְעֵהוּ:
 + וְכִנָּה וְכִנָּה לְמֹה לְמֹה לְמֹה
 לְחֵה גִבְרָה לְחֵה פִּנְסוֹתוֹ מִנְעֵהוּ:
 + וְכִנָּה גִבְרָה וְכִנָּה וְכִנָּה וְכִנָּה
 וְכִנָּה לְמֹה לְמֹה וְכִנָּה וְכִנָּה:
 + וְכִנָּה לְמֹה לְמֹה וְכִנָּה לְמֹה
 וְכִנָּה לְמֹה לְמֹה וְכִנָּה לְמֹה:
 + וְכִנָּה לְמֹה לְמֹה וְכִנָּה לְמֹה

αυτούς ο θεός 7+ ἕνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος
 them God]. Because of this shall leave a man]
 τον πατέρα αυτού και την μητέρα και
 his father and mother, and
 προσκολληθήσεται προς την γυναίκα αυτού 8+ και
 shall be cleaved to his wife; and
 ἔσονται οι δύο εις σάρκα μίαν ὥστε ουκέτι εισί
 will be the two] for flesh one]. So that no longer are they
 δύο αλλά μία σάρξ 9+ ο ούν ο θεός συνέζευξεν
 two, but one flesh. What then God yoked together,
 ἄνθρωπος μη χωρίζετω 10+ και εν τη οικία πάλιν
 let not man separate! And in the house again
 οι μαθηταί αυτού περί του αυτού επηρώτησαν αυτόν
 his disciples concerning the same asked him.
 11+ και λέγει αυτοίς ος εάν απολύση
 And he says to them, Who ever should dismiss
 την γυναίκα αυτού και γαμήση ἄλλην μοιχάται επ'
 his wife, and should marry another, commits adultery against
 αυτήν 12+ και εάν γυνή απολύση τον άνδρα αυτής και
 her. And if a wife should dismiss her husband, and
 γαμηθή ἄλλω μοιχάται 13+ και προσέφερον αυτώ
 should marry another, she commits adultery. And they brought to him
 παιδιά ίνα άψηται αυτών οι δε μαθηταί επετίμων
 children, that he should touch them; but the disciples gave reproach
 τοις προσφέρουσιν 14+ ιδών δε ο Ιησούς
 to the ones bringing them. And having beheld, Jesus

על־בן יעזב־איש את־אביו ואת־אמו + דבֿבֿק בְּאִשְׁתּוֹ :	+ ויאמר אליהם המִשְׁלִיחַ את־אִשְׁתּוֹ ולקח אחרת נאִף הוא עִלְיָהּ :
+ והיו שְׁנֵיהֶם לְבָשָׂר אֶחָד וְאֵם־בֶּן אֶבְרָהָם אֵינָם עוֹד שְׁנַיִם כִּי אִם־בָּשָׂר אֶחָד :	+ ואִשָּׁה כִּי תֵעָזֵב אִשְׁתָּה וְהִיְתָה לְאִישׁ אַחֵר נֹאֲפֶת הִיא :
+ לִכֵּן אֵת אֲשֶׁר־חָבַר אֱלֹהִים לֹא יִפְרִידֵנוּ אֲדָם :	+ וַיָּבִיאוּ אֵלָיו יְלָדִים לְמַעַן יַנּוּעַ בָּהֶם וַיִּנְעֵרוּ הַתְּלַמִּידִים בְּמִבְיָאִים אֲתָם :
+ וַיְהִי בְּבֵית וַיָּשׁוּבוּ תְלַמִּידָיו לְשֹׂאֵל אֹתוֹ על־זאת :	+ וַיִּרְא יֵשׁוּעַ וַיִּרַע לוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם וַיִּרְא אַחֲרָת נֹאִף הוּא עִלְיָהּ :

+ וַיִּבְרָא לֵבָד לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס וְעַמּוּס לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס :	+ וַיִּבְרָא לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס וְעַמּוּס לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס :
+ וַיִּבְרָא לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס וְעַמּוּס לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס :	+ וַיִּבְרָא לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס וְעַמּוּס לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס :
+ וַיִּבְרָא לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס וְעַמּוּס לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס :	+ וַיִּבְרָא לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס וְעַמּוּס לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס :
+ וַיִּבְרָא לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס וְעַמּוּס לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס :	+ וַיִּבְרָא לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס וְעַמּוּס לְעַמּוּס וְיִשְׁעָא לְעַמּוּס :

ηγανάκτησεν και εἶπεν αυτοῖς ἄφετε το παιδία

was indignant, and said to them, Allow the children

έρχεσθαι προς με και μη κωλύετε αυτά των γαρ

to come to me, and do not restrain them! for of the ones

τοιούτων ἐστίν η βασιλεία του θεού 15+ αμὴν λέγω

such is the kingdom of God. Amen I say

υμῖν ος εἴαν μη δέξηται την βασιλείαν του θεού

to you, Who ever should not receive the kingdom of God

ως παιδίον ου μη εισέλθη εις αυτήν 16+ και

as a child, in no way shall he enter into it. And

εναγκαλισάμενος αυτά τιθείς τας χείρας επ' αυτά

having embraced them, having put [his] hands upon them,

ηυλόγει αυτά 17+ και εκπορευομένου αυτού εις οδόν

he blessed them. And [in] his going forth into [the] way,

προσδραμών εις και γονυπετήσας αυτόν επηρώτα

running up one] and kneeling at him, asked

αυτόν διδάσκαλε αγαθέ τι ποιήσω ίνα ζωήν αιώνιον

him, teacher Good], what shall I do that life eternal

κληρονομήσω 18+ ο δε Ιησούς εἶπεν αυτό τω τι

I should inherit]? And Jesus said to him, Why

με λέγεις αγαθόν ουδεις αγαθός ει μη εις ο θεός 19+

do you call me good? No one [is] good except one -- God.

τας εντολάς οίδας μη μοιχεύσης μη φονεύσης μη

The commandments you know, do not commit adultery, do not murder, do not

κλέψης μη ψευδομαρτυρήσης μη αποστερήσης τίμα

steal, do not witness falsely, do not wrong, esteem

הַנִּיחֻ לְיִלְדֵי־מִלְכֻת־הָאֱלֹהִים
כִּי לְאֵלֶּה מְלָכּוֹת הָאֱלֹהִים:
+ אָמֵן אָמַר אֲנִי לְכֶם כֹּל אֲשֶׁר-לֹא יִקְבַּל
אֶת-מְלָכּוֹת הָאֱלֹהִים כִּי לֹא-יָבֹא בָּהּ:
+ וַיַּחַבְּקֵם וַיִּשֶׁת יָדָיו עֲלֵיהֶם וַיְבָרְכֵם:
+ וַיְהִי בְּצֵאתוֹ לְדֶרֶךְ וַהֲנִיחַ אִישׁ רֶגֶץ
לְקִרְאָתוֹ וַיִּכְרַע לְפָנָיו וַיִּשְׁאַל אוֹתוֹ לֵאמֹר

רַבִּי הַטּוֹב מִה אֶעֱשֶׂה וְאֵירֶשׁ חַיֵּי עוֹלָם:
+ וַיֹּאמֶר לוֹ יֵשׁוּעַ מַדּוּעַ קָרָאתָ לִּי טוֹב
אֵין טוֹב כִּי אִם אַחַד וְהוּא הָאֱלֹהִים:
+ הֵן יִדְעֶת אֶת-הַמִּצְוֹת לֹא תִנְאַף לֹא
תִרְצַח לֹא תִגְנוֹב לֹא-תִעֲנֶה עַד שֶׁקָּרַ
לֹא תִעֲשֶׂק כִּיבֵד אֶת-אָבִיךָ וְאֶת-אִמְךָ:

לְמִי עֲבַדְתָּ הַלְלָה אֱלֹהִים לְדָבָר, הֲלֵךְ
הָאֱלֹהִים אֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים לְדָבָר וְהָאֱלֹהִים
אֱלֹהִים אֱלֹהִים מְלָכּוֹת הָאֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים:
+ אֲרַחֵם אֱלֹהִים לְדָבָר לְדָבָר וְהָאֱלֹהִים
מְלָכּוֹת הָאֱלֹהִים אֱלֹהִים לְדָבָר לְדָבָר לְדָבָר:

+ אֲרַחֵם אֱלֹהִים לְדָבָר וְהָאֱלֹהִים, שְׂמֹחַ
אֱלֹהִים מְלָכּוֹת הָאֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים:

+ וְהָאֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְדָבָר לְדָבָר
וְהָאֱלֹהִים, אֲרַחֵם אֱלֹהִים לְדָבָר לְדָבָר
לְדָבָר מְלָכּוֹת הָאֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים לְדָבָר:
+ אֲרַחֵם אֱלֹהִים לְדָבָר לְדָבָר לְדָבָר
לְדָבָר לְדָבָר אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְדָבָר:
+ אֲרַחֵם אֱלֹהִים לְדָבָר לְדָבָר לְדָבָר
לְדָבָר לְדָבָר אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְדָבָר:
לְדָבָר לְדָבָר אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְדָבָר:

τον πατέρα σου και την μητέρα 20+ ο δε αποκριθείς
 your father and mother! And he answering
 είπεν αυτώ διδάσκαλε ταύτα πάντα εφυλαξάμην εκ
 said to him, Teacher, these [things] all I kept from
 νεότητός μου 21+ ο δε Ιησούς εμβλέψας αυτώ
 my youth. And Jesus looking at him
 ηγάπησεν αυτόν και είπεν αυτώ εν σοι υστερεί
 loved him, and said to him, One [thing] to you is lacking,
 ύπαγε όσα έχεις πώλησον και δος τοις πτωχοίς
 Go, as much as you have sell, and give to the poor,
 και έξεις θησαυρόν εν ουρανώ και δεύρο
 and you shall have treasure in heaven! And come
 ακολούθει μοι άρας τον σταυρόν 22+ ο δε στυγνάσας
 follow me, taking up the cross! But he being gloomy
 επί τω λόγω απήλθεν λυπούμενος ην γαρ έχων
 over the word went forth fretting; for he was holding
 κτήματα πολλά 23+ και περιβλεψάμενος ο Ιησούς
 possessions many]. And looking round about, Jesus
 λέγει τοις μαθηταίς αυτου πως δυσκόλως οι
 says [to] his disciples, How with difficulty the ones
 τα χρήματα έχοντες εις την βασιλείαν του θεού
 things having] into the kingdom of God
 εισελεύσονται 24+ οι δε μαθηταί εθαμβούντο επί
 shall enter]. And the disciples were distraught at
 τοις λόγοις αυτου ο δε Ιησούς παλιν αποκριθείς λέγει
 his words. And Jesus again responding says

+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַבִּי אֶת-כָּל-אֲלֹהֵי
 שְׁמַרְתִּי מִנְעוּרָי:
 + וַיִּבְטְבוּ יֵשׁוּעַ וַיִּיאָהֲבֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 אַחַת חֲסֹרֶת לְךָ מִכֹּר אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לְךָ
 וְתָן לְעֵנִיִּים וַיְהִי-לֵךְ אוֹצֵר בְּשָׂמַיִם
 וּבֹא שָׂא אֶת-הַצְּלוּב וְלֵךְ אַחֲרָי:
 + וַיֵּצֵר-לוֹ עַל-הַדְּבָר הַזֶּה וַיַּעֲצֹב
 וַיֵּלֶךְ לוֹ כִּי-הוֹן רַב הָיָה לוֹ:

+ וַיִּבֶט יֵשׁוּעַ סָבִיב וַיֹּאמֶר אֶל-תַּלְמִידָיו
 כִּמָּה יִקְשֶׁה לְבַעֲלֵי נַכְסִים לְבֹא בְּמַלְכוּת
 הָאֱלֹהִים:
 + וַיִּבְהַלּוּ הַתַּלְמִידִים עַל-דְּבָרָיו
 וַיִּסְקַף יֵשׁוּעַ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּנֵי
 מָה קָשָׁה לְבַטְחִים עַל-חֵילָם
 לְבֹא אֶל-מַלְכוּת הָאֱלֹהִים:

+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַבִּי אֶת-כָּל-אֲלֹהֵי
 שְׁמַרְתִּי מִנְעוּרָי:
 + וַיִּבְטְבוּ יֵשׁוּעַ וַיִּיאָהֲבֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 אַחַת חֲסֹרֶת לְךָ מִכֹּר אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לְךָ
 וְתָן לְעֵנִיִּים וַיְהִי-לֵךְ אוֹצֵר בְּשָׂמַיִם
 וּבֹא שָׂא אֶת-הַצְּלוּב וְלֵךְ אַחֲרָי:
 + וַיֵּצֵר-לוֹ עַל-הַדְּבָר הַזֶּה וַיַּעֲצֹב
 וַיֵּלֶךְ לוֹ כִּי-הוֹן רַב הָיָה לוֹ:

+ וַיִּבֶט יֵשׁוּעַ סָבִיב וַיֹּאמֶר אֶל-תַּלְמִידָיו
 כִּמָּה יִקְשֶׁה לְבַעֲלֵי נַכְסִים לְבֹא בְּמַלְכוּת
 הָאֱלֹהִים:
 + וַיִּבְהַלּוּ הַתַּלְמִידִים עַל-דְּבָרָיו
 וַיִּסְקַף יֵשׁוּעַ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּנֵי
 מָה קָשָׁה לְבַטְחִים עַל-חֵילָם
 לְבֹא אֶל-מַלְכוּת הָאֱלֹהִים:

αυτοῖς τέκνα πως δύσκολόν ἐστι τους πεποιθότας
to them, Sons, how difficult it is for the ones yielding
ἐπί τοις χρήμασιν εἰς την βασιλείαν του θεοῦ
upon things into the kingdom of God

εἰσελθεῖν 25+ ευκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ της
to enter]. It is easier for a camel through the

τρυμαλιάς ραφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς την
hole [made by] an awl to enter], than a rich [person] into the

βασιλείαν του θεοῦ εἰσελθεῖν 26+ οἱ δε περισσῶς
kingdom of God to enter]. And they were extremely

ἐξεπλήσσοντο λέγοντες προς εαυτούς και τις δύναται
overwhelmed, saying to themselves, And who is able

σωθήναι 27+ εμβλέψας δε αυτοῖς ο Ἰησοῦς λέγει παρά
to be delivered? And looking at them, Jesus says, With

ανθρώποις αδύνατον ἀλλ' ου παρά θεῷ πάντα γαρ
men impossible, but not with God; for all [things]

δυνατά ἐστι παρά των θεῷ 28+ και ἤρξατο ο Πέτρος
are possible with God. And Peter began

λεγεῖν αὐτῷ ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα και
to say to him, Behold, we left all and

ἠκολουθήσαμεν σοι 29+ ἀποκριθεὶς δε ο Ἰησοῦς εἶπεν
followed you. And answering Jesus said,

αμήν λέγω υμῖν ουδεὶς ἐστιν ος ἀφήκεν οικίαν ἢ
Amen I say to you, There is no one who left house, or

ἀδελφούς ἢ ἀδελφάς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα
brothers, or sisters, or father, or mother, or wife,

ἢ τέκνα ἢ ἀγρούς ἐνεκεν ἐμοῦ και του ευαγγελίου
or children, or fields, because of me and the good news,

נִקְל לְגַמֵּל לָעֵבֶר בְּנֶקֶב הַמַּחַת +
מְבוֹא עֲשִׂיר אֶל-מַלְכוּת הָאֱלֹהִים :
+ וַיּוֹסִיפוּ עוֹד לְהַשְׁתּוֹמֵם וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
אֶל-אָחִיו וּמִי-אֲפֹא יוּכַל לְהִנְשֵׁעַ :
+ וַיַּבְטֵבְם יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר מִבְּנֵי
אָדָם תִּפְלֵא זֹאת אֵךְ לֹא מֵאֱלֹהִים
כִּי מֵאֱלֹהִים לֹא יִפְלֵא כָּל-דִּבָּר :

+ וַיַּחֲל פִּשְׁרוֹס לְאֹמֶר אֵלָיו הֵן
אֲנַחְנוּ עֹזְבֵינוּ אֶת-הַכֹּל וַנֵּלֶךְ אַחֲרֶיךָ :
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲמֵן אָמֵן אֲנִי
לְכֶם כִּי אֵין אִישׁ אֲשֶׁר עֹזֵב אֶת-בֵּיתוֹ אוֹ
אֶת-אָחִיו אוֹ אֶת-אָחִיוֹתָיו אוֹ אֶת-אָבִיו
אוֹ אֶת-אִמּוֹ אוֹ אֶת-אֶשְׁתּוֹ אוֹ אֶת-בְּנָיו אוֹ
אֶת שְׂדוֹתָיו לְמַעַן לְמַעַן הַבְּשׂוֹרָה :

+ וַעֲשֵׂם מֹה לְיִחְזַק וַיֵּלֶךְ חַסְדָּא
וַיִּסְתַּחֲפֵה אֵם חַסְדָּא לְחַלְצֵהּ מִן-אֵם
לְחַלְצֵהּ :
+ וְהָאֵם וַיֵּלֶךְ חַסְדָּא וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם
וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם :
+ וַיֵּלֶךְ חַסְדָּא וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם
וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם

וַעֲשֵׂם מֹה לְיִחְזַק וַיֵּלֶךְ חַסְדָּא
וַיִּסְתַּחֲפֵה אֵם חַסְדָּא לְחַלְצֵהּ מִן-אֵם
לְחַלְצֵהּ :
+ וְהָאֵם וַיֵּלֶךְ חַסְדָּא וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם
וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם :
+ וַיֵּלֶךְ חַסְדָּא וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם
וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם וַיִּסְתַּחֲפֵה מִן-אֵם

30+ εαν μη λάβη εκατονταπλασίονα νυν εν
 [that] should not receive a hundred fold now in
 τω καιρώ τούτῳ οικίας και αδελφους και αδελφάς
 this time -- houses, and brethren, and sisters,
 και μητέρας και τέκνα και αγρούς μετά διωγμών
 and mothers, and children, and fields, with persecutions,
 και εν τω αιώνι τω ερχομένῳ ζωὴν αιώνιον 31+
 and in the eon coming] life eternal.
 πολλοί δε ἔσονται πρώτοι ἔσχατοι και οι ἔσχατοι
 But many first will be last, and the last
 πρώτοι 32+ ἦσαν δε εν τη οδῷ αναβαίνοντες εις
 first. And they were in the way, ascending into
 Ιεροσόλυμα και ην προάγων αυτούς ο Ιησούς και
 Jerusalem; and was leading before them Jesus]. And
 εθαμβούντο και ακολουθούντες εφοβούντο και
 they were distraught; and following, they were afraid. And
 παραλαβὼν πάλιν τους δώδεκα ἤρξατο αυτοίς λέγειν
 having taken to himself again the twelve, he began to speak to them
 τα μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν 33+ ὅτι ιδού
 the [things] about to come to pass to him. For behold,
 αναβαίνομεν εις Ιεροσόλυμα και ο υἱός
 we ascend into Jerusalem, and the son
 του ανθρωπου παραδοθήσεται τοις αρχιερεύσι και
 of man shall be delivered up to the chief priests, and
 τοις γραμματεύσι και κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ
 to the scribes, and they shall condemn him to death,
 και παραδώσουσιν αὐτὸν τοις ἔθνεσι 34+ και
 and they will deliver him up to the nations. And

וְהוֹלְכִים אַחֲרָיו בְּחֶרֶדָה וַיִּוְסַף לָקַח
 אֹתָם אֶת־שְׁנַיִם הָעֶשְׂרִי וַיַּחֲלֵל לְהַגִּיד
 לָהֶם אֶת־אֲשֶׁר יִקְרָהוּ לֵאמֹר:
 הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֲלֵיכֶם יְרוּשָׁלַיִם וּבֶן־הָאָדָם
 יִמְסֹר לְרֵאשֵׁי הַכְּהֹנִים וְלַסּוֹפְרִים
 וַיִּרְשָׁעוּהוּ לְמוֹת וַיִּמְסְרוּ אֹתוֹ לְגוֹיִם:
 וַיְהִי תְלֹלוֹ בּוֹ וַיִּכּוּהוּ בְּשׁוֹטִים וַיִּרְקוּ בְּפָנָיו
 וְאֲשֶׁר לֹא יִקַּח עִתָּהּ בְּזִמְנֵי הַזֶּה
 בְּכָל־הֶרְדִּיפוֹת מֵאָה פְּעָמִים כְּהִמָּה
 בְּתַיִם וְאַחִים וְאַחֲיוֹת וְאִמּוֹת וּבָנִים
 וְשָׂדוֹת וְלַעֲוָלִים הִבָּא תַּיִי עוֹלָם:
 וְאוֹלָם רַבִּים מִן־הֶרְאִשׁוֹנִים יִהְיוּ
 אַחֲרוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים רֵאשׁוֹנִים:
 וַיְהִי בְּדֶרֶךְ בְּעֵלּוֹתָם יְרוּשָׁלַיִם
 וַיִּשׁוּעַ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם וְהִמָּה נִבְהָלִים

וְהוֹלְכִים אַחֲרָיו בְּחֶרֶדָה וַיִּוְסַף לָקַח
 אֹתָם אֶת־שְׁנַיִם הָעֶשְׂרִי וַיַּחֲלֵל לְהַגִּיד
 לָהֶם אֶת־אֲשֶׁר יִקְרָהוּ לֵאמֹר:
 הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֲלֵיכֶם יְרוּשָׁלַיִם וּבֶן־הָאָדָם
 יִמְסֹר לְרֵאשֵׁי הַכְּהֹנִים וְלַסּוֹפְרִים
 וַיִּרְשָׁעוּהוּ לְמוֹת וַיִּמְסְרוּ אֹתוֹ לְגוֹיִם:
 וַיְהִי תְלֹלוֹ בּוֹ וַיִּכּוּהוּ בְּשׁוֹטִים וַיִּרְקוּ בְּפָנָיו

וְהוֹלְכִים אַחֲרָיו בְּחֶרֶדָה וַיִּוְסַף לָקַח
 אֹתָם אֶת־שְׁנַיִם הָעֶשְׂרִי וַיַּחֲלֵל לְהַגִּיד
 לָהֶם אֶת־אֲשֶׁר יִקְרָהוּ לֵאמֹר:
 הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֲלֵיכֶם יְרוּשָׁלַיִם וּבֶן־הָאָדָם
 יִמְסֹר לְרֵאשֵׁי הַכְּהֹנִים וְלַסּוֹפְרִים
 וַיִּרְשָׁעוּהוּ לְמוֹת וַיִּמְסְרוּ אֹתוֹ לְגוֹיִם:
 וַיְהִי תְלֹלוֹ בּוֹ וַיִּכּוּהוּ בְּשׁוֹטִים וַיִּרְקוּ בְּפָנָיו
 וְאֲשֶׁר לֹא יִקַּח עִתָּהּ בְּזִמְנֵי הַזֶּה
 בְּכָל־הֶרְדִּיפוֹת מֵאָה פְּעָמִים כְּהִמָּה
 בְּתַיִם וְאַחִים וְאַחֲיוֹת וְאִמּוֹת וּבָנִים
 וְשָׂדוֹת וְלַעֲוָלִים הִבָּא תַּיִי עוֹלָם:
 וְאוֹלָם רַבִּים מִן־הֶרְאִשׁוֹנִים יִהְיוּ
 אַחֲרוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים רֵאשׁוֹנִים:
 וַיְהִי בְּדֶרֶךְ בְּעֵלּוֹתָם יְרוּשָׁלַיִם
 וַיִּשׁוּעַ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם וְהִמָּה נִבְהָלִים

וְהוֹלְכִים אַחֲרָיו בְּחֶרֶדָה וַיִּוְסַף לָקַח
 אֹתָם אֶת־שְׁנַיִם הָעֶשְׂרִי וַיַּחֲלֵל לְהַגִּיד
 לָהֶם אֶת־אֲשֶׁר יִקְרָהוּ לֵאמֹר:
 הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֲלֵיכֶם יְרוּשָׁלַיִם וּבֶן־הָאָדָם
 יִמְסֹר לְרֵאשֵׁי הַכְּהֹנִים וְלַסּוֹפְרִים
 וַיִּרְשָׁעוּהוּ לְמוֹת וַיִּמְסְרוּ אֹתוֹ לְגוֹיִם:
 וַיְהִי תְלֹלוֹ בּוֹ וַיִּכּוּהוּ בְּשׁוֹטִים וַיִּרְקוּ בְּפָנָיו

εμπαΐξουσιν αὐτῷ και μαστιγώσουσιν αὐτόν και
 they shall mock him, and they shall whip him, and
 εμπτύσουσιν αὐτῷ και αποκτενοῦσιν αὐτόν και τη
 they shall spit on him, and they shall kill him. And in the
 τρίτη ημέρα ἀναστήσεται 35+ και προσπορεύονται
 third day he will rise up. And going to
 αὐτῷ Ἰάκωβος και Ἰωάννης οι υιοί Ζεβεδαίου
 him, James and John, the sons of Zebedee,
 λέγοντες διδάσκαλε θέλομεν ἵνα ο εἴαν αἰτήσωμεν
 saying, Teacher, we want that what ever we should ask
 ποιήσης ἡμῖν 36+ ο δε εἶπεν αυτοῖς τι θέλετε
 you should do for us. And he said to them, What do you want
 ποιήσαί με ὑμῖν 37+ οι δε εἶπον αὐτῷ δος ἡμῖν ἵνα
 me to do for you? And they said to him, Give us that
 εἰς εκ δεξιῶν σου και εἰς ἐξ ευωνύμων σου
 one at your right, and one at your left,
 καθίσωμεν εν τη δόξῃ σου 38+ ο δε Ἰησοῦς εἶπεν
 should sit in your glory. And Jesus said
 αυτοῖς ουκ οἶδατε τι αἰτεῖσθε δύνασθε πιεῖν το
 to them, You do not know what you ask. Are you able to drink the
 ποτήριον ο εγώ πίνω και το βάπτισμα ο εγώ
 cup which I drink, and the immersion which I
 βαπτίζομαι βαπτισθῆναι 39+ οι δε εἶπον αὐτῷ
 am immersed [with] to be immersed? And they said to him,
 δυνάμεθα ο δε Ἰησοῦς εἶπεν αυτοῖς το μεν ποτήριον
 We are able. But Jesus said to them, The cup indeed

לְיַמֵּינָהּ וְאֶחָד לְשְׂמאלָהּ בְּכַבּוֹדָהּ׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם יְשׁוּעַ לֹא יֵדַעְתֶּם אֶת אֲשֶׁר
 שְׁאַלְתֶּם הַתּוֹכְלוּ לְשִׁתּוֹת אֶת־הַכּוֹס אֲשֶׁר אֲנִי
 שְׁתֶּה וְלַהֲטָבֵל הַטָּבִילָה אֲשֶׁר אֲנִי נֹטֵבֵל׃
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו נֹכַח וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם
 יְשׁוּעַ אֶת־הַכּוֹס אֲשֶׁר־אֲנִי שְׁתֶּה תִּשְׁתֶּה
 וְהַטָּבִילָה אֲשֶׁר אֲנִי נֹטֵבֵל תִּטָּבֵלוּ׃
 וַיִּמְתָּוּהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוּם יְקוּם׃
 + וַיִּקְרְבוּ אֵלָיו יַעֲקֹב וַיּוֹחֲזֵן בְּנֵי
 זְבֻדֵי וַיֹּאמְרוּ רַבִּי חֲפָצִים אֲנַחְנוּ
 שְׂתַעֲשֶׂה לָּנוּ אֶת־אֲשֶׁר נִשְׂאֵל מִמְּךָ׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם מָה־אוּיְתֵם כִּי־אֶעֱשֶׂה
 לָכֶם׃
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו תְּנֵה־לָּנוּ לְשִׁבֵּת אֶחָד

נִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה׃
 + וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה
 וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה
 וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה
 וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה
 וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה
 וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה
 וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה
 וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה
 וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה
 וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה וְנִשְׂעָה

ο εγὼ πίνω πίεσθε και το βάπτισμα ο εγὼ
which I drink, you shall drink; and the immersion which I
βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε 40+ το δε καθίσαι εκ
am immersed, you shall be immersed. But the sitting at
δεξιὼν μου και εξ ευωνύμων μου ουκ ἔστιν ἐμὸν
my right and at my left, it is not mine
δούναι ἀλλ' οἰς ητοιμάσται 41+ και ακούσαντες
to give, but to ones whom it has been prepared. And hearing
οι δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου και
the ten began to be indignant on account of James and
Ἰωάννου 42+ ο δε Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτούς
John. But Jesus having called them,
λέγει αὐτοῖς οἶδατε ὅτι οι δοκούντες ἀρχειν των
says to them, You know that the ones seeming to rule the
εθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν και οι μεγάλοι αὐτῶν
nations dominate them; and their great ones
κατεξουσίαζουσιν αὐτῶν 43+ ουχ ούτως δε ἔσται εν
exercise authority over them. not thus But] will it be with
υμῖν ἀλλ' ος εαν θέλη γενέσθαι μέγας εν υμῖν
you. But who ever should want to become great among you,
ἔσται διάκονος υμῶν 44+ και ος αν θέλη υμῶν
shall be your servant. And who ever of you should want
γενέσθαι πρώτος ἔσται πάντων δούλος 45+ και γαρ ο
to become first, shall be servant of all. For even the
υἱός του ανθρωπου ουκ ἦλθε διακονηθῆναι ἀλλά
son of man came not to be served, but

+ אַךְ שָׁבַת לַיְמִינִי וְלִשְׂמאַלַי אֵין
בְּיָדַי לְתַת בְּלִתי לְאֶשֶׁר הוּכֵן לָהֶם:
+ וַיְהִי כַשֶּׁמַע זֹאת הִעָשְׂרָה וַיַּחֲלוּ לְכַעֵס
אֶל-יַעֲקֹב וַיּוֹחֲנֵן:
+ וַיִּקְרָא לָהֶם יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם
יַדְעֶתֶם כִּי הַנְּחָשִׁבִים לְהַשְׁתַּרֵּר עַל-הַגּוֹיִם
הֵם רְדִים בָּהֶם וַגְּדוּלֵיהֶם שׂוֹלְטִים עָלֵיהֶם:

+ וְלֹא יְהִי כֵן בְּקַרְבְּכֶם כִּי אִם-הִתְחַפֵּן
לְהַיּוֹת גְּדוּל בְּכֶם יְהִי לָכֶם לְמַשְׁרֵת:
+ וְהִתְחַפֵּן לְהַיּוֹת הָרֵאשִׁי יְהִי עֶבֶד לְכָל:

+ כִּי בֶן-הָאָדָם גַּם-הוּא לֹא בָא
לְמַעַן יִשְׁרָתוּהוּ כִּי אִם-לְשָׂרֵת
וּלְתַת אֶת-נַפְשׁוֹ כִּפְרַת תַּחַת רַבִּים:

+ ἵνα δὲ ἔλθῃ ἡ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου +
εἰς τὸ λαμβάνειν τὸν ἀνθρώπον +
+ ἵνα εὐφρανθῇ αὐτὸς ἐπὶ τῶν ἀγγέλων +
+ αὐτῶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἵνα ἔλθῃ +
+ ἵνα ἡ δόξα τοῦ πατρὸς τοῦ οὐρανοῦ ἡ δόξα +
+ αὐτοῦ ἡ δόξα ἡ δόξα τοῦ πατρὸς τοῦ οὐρανοῦ +
+ ἡ δόξα ἡ δόξα τοῦ πατρὸς τοῦ οὐρανοῦ +

+ ἵνα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἵνα εὐφρανθῇ αὐτὸς +
+ ἐπὶ τῶν ἀγγέλων αὐτῶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου +
+ ἵνα ἔλθῃ ἵνα ἡ δόξα τοῦ πατρὸς τοῦ οὐρανοῦ +
+ ἡ δόξα αὐτοῦ ἡ δόξα τοῦ πατρὸς τοῦ οὐρανοῦ +
+ ἡ δόξα ἡ δόξα τοῦ πατρὸς τοῦ οὐρανοῦ +

διακονήσαι και δούναι την ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντί
 to serve, and to give his life a ransom for
 πολλῶν 46+ και ἔρχονται εἰς Ἰεριχὼ και
 many. And they come unto Jericho. And
 ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἰεριχὼ και
 exiting of his] from Jericho, and
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ και ὄχλου ἱκανοῦ υἱὸς Τιμαίου
 his disciples, and multitude a fit], a son of Timaeus --
 Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν
 Bar Timaeus the blind man, was sat down by the way
 προσαιτῶν 47+ και ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός
 begging. And having heard that Jesus the Nazarene
 ἐστὶν ἤρξατο κράζειν και λέγειν ὁ υἱὸς Δαβίδ
 it is], he began to cry out, and to say, The son of David,
 Ἰησοῦ ἐλέησόν με 48+ και ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα
 Jesus, show mercy on me! And reproached him many] that
 σιωπήσῃ ὁ δε πολλῶ μάλλον ἐκράζεν υἱέ Δαβίδ
 he should keep silent; but the more rather he cried out, O son of David,
 ἐλέησόν με 49+ και στας ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ
 show mercy on me! And Jesus stopping, spoke for him
 φωνηθῆναι και φωνοῦσι τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ
 to be called. And they call the blind [man], saying to him,
 θάρσει ἐγείραι φωνεῖ σε 50+ ὁ δε ἀποβαλὼν
 Take courage! Arise! he calls you. And throwing off
 τὸ μᾶτιον αὐτοῦ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν 51+
 his cloak, having risen up, he came to Jesus.

+ וַיִּבְאוּ יְרִיחוֹ וַיְהִי כִּצְאֹתוֹ מִיְרִיחוֹ
 הוּא וְתַלְמִידָיו וְהֵמּוֹן עִם רַב וְהֵנָּה
 בְּרִשְׁמֵי בֶן-שִׁימִי אִישׁ עֹנֵר יָשָׁב
 עַל-יַד הַדֶּרֶךְ לְבִקֵּשׁ צְדָקָה׃
 + וַיִּשְׁמַע כִּי הוּא יֵשׁוּעַ הַנָּצְרִי וַיִּחַל
 לְצַעֵק וַיֹּאמֶר אָנָּה בֶן-דָּוִד יֵשׁוּעַ חַנְּנִי׃
 + וַיִּנְעֲרוּ-בּו רַבִּים לְהַחֲשֹׁתוֹ וְהוּא
 הִרְבָּה עוֹד לְצַעֵק בֶּן-דָּוִד חַנְּנִי׃

+ וַיַּעֲמֵד יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר קְרֹאוּ-לוֹ וַיִּקְרְאוּ
 לְעֹנֵר וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲזֵק קוּם קְרֹא-לָךְ׃
 + וַיִּשְׁלַךְ אֶת-שִׂמְלָתוֹ מֵעָלָיו וַיָּקָם וַיִּבֹּא
 אֶל-יֵשׁוּעַ׃
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה-תְּרַצֶּה
 שְׂאֵשְׁשָׁה-לָּךְ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֹנֵר רַבּוּנִי אֲשֶׁר
 אָרָאָה׃

+ אֲרִאִי שֶׁבַח לְיְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע
 וְיַעֲשֶׂה לָּנוּ כְּכֹחַ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע
 חֲנֻנֵינוּ וְיִשְׁמַע אֶת-לַבְיָנוּ כִּי-לִבְנוּ שְׂמַחֵנוּ
 מִלֵּב אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ׃
 + אֲשֶׁר יִשְׁמַע אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע לְחַמְנוּ
 וְיִשְׁמַע בְּיָמֵינוּ וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה שֶׁבַח
 + אֲשֶׁר יִשְׁמַע אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה
 וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה
 וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה

אֲרִאִי שֶׁבַח לְיְהוָה׃
 + אֲשֶׁר יִשְׁמַע אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה
 וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה
 וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה
 וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה
 וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה
 וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמַע אֶת-יְהוָה

και αποκριθείς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς τι θέλεις
 And responding says to him Jesus], What do you want
 ποιήσω σοι ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ ραββονί ἵνα
 that I should do for you? And the blind [man] said to him, Rabboni, that
 αναβλέψω 52+ ὁ εἰς Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ὕπαγε ἡ πίστις
 I should gain sight. And Jesus said to him, Go! the belief
 σου σέσωκέ σε και εὐθέως ἀνέβλεψεν και
 of yours has delivered you. And immediately he gained sight, and
 ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ
 he followed Jesus in the way.

11 8'

1+ και ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ εἰς Βηθφαγή
 And when they approached unto Jerusalem, unto Bethphage
 και Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἀποστέλλει
 and Bethany to the mount of the olives, he sends
 δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2+ και λέγει αὐτοῖς ὑπάγετε
 two of his disciples. And he says to them, Go
 εἰς τὴν κώμην κατέναντι ὑμῶν και εὐθέως
 into the town in front of you! And immediately
 εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτήν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον
 entering into it, you will find a foal being tied,
 ἐφ' ᾧ οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε λύσαντες αὐτόν
 upon which not one of men has sat; having untied it,
 ἀγάγετε 3+ και εἴαν τις ὑμῖν εἴπῃ τι ποιεῖτε τούτο
 lead it! And if anyone should say to you, Why do you do this?
 εἶπατε ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει και εὐθέως
 Say that, Its master need has]; and immediately

+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֵלָיו לֵךְ-לֵךְ
 אֲמַנְתָּךְ הוֹשִׁיעָה לָּךְ וּכְרַנֵּעַ נִפְקָחוּ
 עֵינָיו וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו יֵשׁוּעַ בְּדֶרֶךְ:

+ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרְבוּ לִירוּשָׁלַיִם
 אֶל-בֵּית-פְּנִי וּבֵית-הֵינִי אֶל-הַר
 הַהַיְתִים וַיִּשְׁלַח שְׁנַיִם מִתַּלְמִידָיו:

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ-לֵךְ
 אֲמַנְתָּךְ הוֹשִׁיעָה לָּךְ וּכְרַנֵּעַ נִפְקָחוּ
 עֵינָיו וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו יֵשׁוּעַ בְּדֶרֶךְ:

+ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרְבוּ לִירוּשָׁלַיִם
 אֶל-בֵּית-פְּנִי וּבֵית-הֵינִי אֶל-הַר
 הַהַיְתִים וַיִּשְׁלַח שְׁנַיִם מִתַּלְמִידָיו:

+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם לָכוּ אֶל-הַכֶּפֶר
 אֲשֶׁר מִמּוֹלְכֵיכֶם וְהָיָה כְּבִאכֶם שָׁמָּה
 וּמִצֹּאתֵיכֶם עֵיר אֲסוּר אֲשֶׁר לֹא-יֵשֵׁב
 עָלָיו אָדָם אֹתוֹ תִּתְּרוּ וְהָבִיאוּ:
 + וְכִי-יֹאמֶר אֵלֵיכֶם אִישׁ לָמָּה
 תַּעֲשׂוּ זֹאת וְאָמַרְתֶּם הָאָדוֹן צָרִיךְ
 לוֹ וְהוּא מִהֵר יִשְׁלַחְנוּ הֵנָּה:

+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם לֵךְ-לֵךְ
 אֲמַנְתָּךְ הוֹשִׁיעָה לָּךְ וּכְרַנֵּעַ נִפְקָחוּ
 עֵינָיו וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו יֵשׁוּעַ בְּדֶרֶךְ:
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרְבוּ לִירוּשָׁלַיִם
 אֶל-בֵּית-פְּנִי וּבֵית-הֵינִי אֶל-הַר
 הַהַיְתִים וַיִּשְׁלַח שְׁנַיִם מִתַּלְמִידָיו:

αὐτόν ἀποστελεῖ ὧδε **4+** ἀπήλθον δε και εὕρον τον
 he will send [it] here! And they went forth and found the
 πῶλον δεδεμένον προς την θύραν ἔξω ἐπὶ του
 foal being tied at the door outside upon the
 ἀμφοδου και λύουσιν αὐτόν **5+** και τινες των
 plaza; and they untied it. And some of the ones
 ἐκεῖ εστηκότων ἔλεγον αυτοίς τι ποιείτε λύοντες τον
 standing there said to them, What do you do untying the
 πῶλον **6+** οι δε εἶπον αυτοίς καθώς
 foal? And they spoke to them as
 ἐνετείλατο ο Ἰησούς και ἀφήκαν αὐτούς **7+** και
 Jesus gave charge; and they allowed them. And
 ἤγαγον τον πῶλον προς τον Ἰησούν και ἐπέβαλον
 they led the foal to Jesus, and they put upon
 αὐτῷ τα μᾶτια αὐτῶν και ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ **8+**
 it their cloaks; and he sat upon him.
 πολλοί δε τα μᾶτια αὐτῶν ἐστρωσαν εἰς την οδόν
 And many their cloaks spread out] in the way;
 ἄλλοι δε στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ των δένδρων και
 and others boughs beat] from out of the trees, and
 ἐστρώννουν εἰς την οδόν **9+** και οι προάγοντες και
 spread [them] out in the way. And the ones leading before, and
 οι ἀκολουθούντες ἐκραζον λέγοντες ὡσαννά
 the ones following, cried out, saying, Hosanna,
 εὐλογημένος ο ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου **10+**
 being blessed [is] the one coming in [the] name [of the] Lord.

+ וַיִּלְכוּ וַיִּמְצְאוּ הָעִיר אֶסּוּר אֶל-הַשַּׁעַר
 בחוץ על-אֵם הַדָּרָךְ וַיִּתְּירוּהוּ:
 + וַאֲנָשִׁים מִן-הָעַמּוּדִים שָׁם אָמְרוּ אֵלָיְהֶם
 מִה-זֹּאת עֲשִׂיתֶם לְהַתִּיר אֶת-הָעִיר:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיְהֶם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יֵשׁוּעַ וַיִּנְיחוּ
 לָהֶם:
 + וַיָּבִיאוּ אֶת-הָעִיר אֶל-יֵשׁוּעַ וַיְנַשְׂמוּ
 עָלָיו אֶת-בְּגָדֵיהֶם וַיֵּשֶׁב עָלָיו:
 + וְרַבִּים פָּרְשׂוּ אֶת-בְּגָדֵיהֶם
 עַל-הַדָּרָךְ וְאַחֲרֵים כָּרְתוּ עֲנָפִים
 מִן-הָעֵצִים וַיִּשְׁטְחוּ עַל-הַדָּרָךְ:
 + וְהַהֲלָכִים לִפְנָיו וְאַחֲרָיו צָעְקוּ לֵאמֹר
 הוֹשַׁע־נָא בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה:
 + בְּרוּכָה מְלֶכֶת דָּוִד אֲבִינּוּ הַבָּאָה
 בְּשֵׁם יְהוָה הוֹשַׁע־נָא בְּמַרוֹמִים:

+ וְהָיָה כִּי יָבֹא הַמֶּלֶךְ אֲדָמָה וְנִשְׂמָה
 כַּאֲשֶׁר הָיָה לְיֵשׁוּעַ בְּמַרְוֵם אֲדָמָה
 כִּי אָמַר לְמַלְאָכָא בְּשֵׁם אֲדָמָה:
 + וְהָיָה כִּי יָבֹא הַמֶּלֶךְ אֲדָמָה וְנִשְׂמָה
 כַּאֲשֶׁר הָיָה לְיֵשׁוּעַ בְּמַרְוֵם אֲדָמָה
 כִּי אָמַר לְמַלְאָכָא בְּשֵׁם אֲדָמָה:
 + וְהָיָה כִּי יָבֹא הַמֶּלֶךְ אֲדָמָה וְנִשְׂמָה
 כַּאֲשֶׁר הָיָה לְיֵשׁוּעַ בְּמַרְוֵם אֲדָמָה
 כִּי אָמַר לְמַלְאָכָא בְּשֵׁם אֲדָמָה:
 + וְהָיָה כִּי יָבֹא הַמֶּלֶךְ אֲדָמָה וְנִשְׂמָה
 כַּאֲשֶׁר הָיָה לְיֵשׁוּעַ בְּמַרְוֵם אֲדָמָה
 כִּי אָמַר לְמַלְאָכָא בְּשֵׁם אֲדָמָה:

ευλογημένη η ερχομένη βασιλεία εν ονόματι

Being blessed [is] the coming kingdom in [the] name

κυρίου του πατρός ημών Δαβίδ ωσαννά εν τοις

[of the] Lord, of the one of our father David. Hosanna in the

υψίστοις 11+ και εισήλθεν εις Ιεροσόλυμα ο Ιησούς

highest. And entered into Jerusalem Jesus],

και εις το ιερόν και περιβλεψάμενος πάντα οψίας

and into the temple. And having looked round about all, late

ήδη ούσης της ώρας εξήλθεν εις Βηθανίαν μετά

already being the hour], he went forth into Bethany with

των δώδεκα 12+ και τη επαύριον εξελθόντων αυτών

the twelve. And in the next day of their coming forth

από Βηθανίας επείνασεν 13+ και ιδών συκήν

from Bethany, he hungered. And beholding a fig-tree

μακρόθεν έχουσαν φύλλα ήλθεν ει άρα ευρήσει τι

far off having leaves, he went to see if he shall find anything

εν αυτή και ελθών επ' αυτήν ουδέν εύρεν ει μη

on it. And having come upon it, nothing he found] except

φύλλα ου γαρ ην καιρός σύκων 14+ και αποκριθείς

leaves; not for it was] [the] season of figs. And responding

ο Ιησούς ειπεν αυτή μηκέτι εκ σου εις τον αιώνα

Jesus said to it, No longer from you into the eon

μηδείς καρπόν φάγοι και ήκουον οι μαθηταί αυτου 15+

not one fruit [be] may] to eat. And heard his disciples].

και έρχονται εις Ιεροσόλυμα και εισελθών ο Ιησούς

And they come into Jerusalem; and Jesus having entered

+ וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ יְרוּשָׁלַיִם אֶל־בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
וַיֵּרָא וַיִּתְבונֵן עַל־הַכֹּל וְהַיּוֹם רָפָה לְעָרוֹב
וַיֵּצֵא אֶל־בֵּית־הַיַּיִן עִם־שְׁנַיִם הַעֲשָׂר׃
+ וַיְהִי מִמִּתְחַרֵּת בְּצֵאתָם מִבֵּית־הַיַּיִן וַיִּרְעַב׃

+ וַיֵּרָא תְּאֵנָה מְרַחֵק וְלָהּ עֵלִים

וַיָּבֹא לְרֵאוֹת הַיִּמְצָא־בָּהּ פְּרִי

וַיִּקְרַב אֵלֶיהָ וְלֹא־מָצָא בָּהּ כִּי

אִם־עֵלִים כִּי לֹא הָיְתָה עֵת תְּאֵנִים׃

+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ מַעַתָּה אִישׁ אֶל־יֹאכֵל

פְּרִי מִמֶּךָ עַד־עוֹלָם וַיִּשְׁמְעוּ תְּלַמִּידָיו׃

+ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַיִם וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ

אֶל־בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וַיִּחַל לְגַרֵּשׁ

מִשֵּׁם אֶת־הַמּוֹכְרִים וְאֶת־הַקּוֹנִים

בַּמִּקְדָּשׁ וְאֶת־שִׁלְחָנוֹת הַשִּׁלְחָנִים

וְאֶת־מוֹשְׁבֹת מְכַרֵי הַיַּיִן הַפֶּדֶד׃

+ וַחֲלַד נִעְמַד לְאִישׁ עַל לְמַגְלָה
וְנֹאֵר גְּלַגְלִיָּתָא בְּוֹס אִישׁ וְיָבֵן חֲנִיָּה
וַיִּזְמַע נִפְם לְחֵטֵא חֲנִיָּה חֶר וְהִי חֲסֵא׃
+ וְלֵאמֹר אֵשׁוֹר בְּוֹ נִפְם לְךָ בְּחֵטֵא חֲנִיָּה
חֶפֶץ׃

+ וְנֹאֵר וְהִיא אֵשׁוֹר לְךָ וְיִזְמַע וְהִיא

בְּוֹ חֶפֶץ אֵשׁוֹר לְאִישׁ וְנֹאֵר וְנִעְבַּד בְּוֹ

וְיִזְמַע וְהִיא אֵשׁוֹר לְאִישׁ אֵשׁוֹר בְּוֹ אֵשׁוֹר

וְחֶפֶץ אֵשׁוֹר לְאִישׁ אֵשׁוֹר לְאִישׁ אֵשׁוֹר

+ וְנֹאֵר לְמַגְלָה לְחֵטֵא חֲנִיָּה

חֲנִיָּה חֶפֶץ אֵשׁוֹר לְאִישׁ אֵשׁוֹר

וְנֹאֵר אֵשׁוֹר לְאִישׁ אֵשׁוֹר חֶפֶץ

+ וְחֶפֶץ אֵשׁוֹר לְאִישׁ אֵשׁוֹר

בְּוֹ חֶפֶץ אֵשׁוֹר וְנֹאֵר חֶפֶץ

חֶפֶץ אֵשׁוֹר אֵשׁוֹר וְנֹאֵר חֶפֶץ

εις το ιερόν ἤρξατο εκβάλλειν τους πωλούντας και
 into the temple began to cast out the ones selling and
 αγοράζοντας εν τῷ ιερῷ και τὰς τραπέζας των
 buying in the temple; and the tables of the
 κολλυβιστῶν και τὰς καθέδρας των πωλούντων τὰς
 money-changers and the chairs of the ones selling the
 περιστεράς κατέστρεψε 16+ και ουκ ἤφιεν ἵνα τις
 doves he overturned; and he did not allow that any
 διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ιεροῦ 17+ και ἐδίδασκε
 carry vessels through the temple. And he taught,
 λέγων αυτοῖς ου γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος
 saying to them, Has it not been written that, My house a house
 προσευχῆς κληθήσεται πάσι τοῖς ἔθνεσιν υμεῖς δε
 of prayer shall be called] by all the nations? But you
 ἐποιήσατε αὐτόν σπήλαιον ληστῶν 18+ και ἤκουσαν
 made it a cave of robbers. And heard
 οἱ γραμματεῖς και οἱ ἀρχιερεῖς και ἐζήτησαν πως
 the scribes and the chief priests], and they sought how
 αὐτόν ἀπολέσωσιν εφοβούντο γὰρ αὐτόν ὅτι πᾶς ὁ
 they should destroy him; for they feared him, for all the
 ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδασχῇ αὐτοῦ 19+ και ὅτε
 multitude were overwhelmed by his teaching. And when
 ὡσὲν ἐγένετο ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως 20+ και
 evening became, he went forth outside the city. And
 πρωῒ παραπορευόμενοι εἶδον τὴν συκὴν
 [in the] morning coming near, they beheld the fig-tree
 ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν 21+ και ἀναμνησθεῖς ὁ Πέτρος
 being dried up from [the] roots. And calling to mind, Peter

+ וְלֹא הָיְיָח לְאִישׁ לְשֹׂאת כְּלֵי דְרָךְ
 הַמִּקְדָּשׁ :
 + וַיִּלְמַד וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲלֹא כָתוּב כִּי
 בֵּיתִי בַּיּוֹם תִּפְלֶה יִקְרָא לְכָל־הָעַמִּים
 וְאַתֶּם עֹשִׂיתֶם אֹתוֹ מְעַרְת פְּרִיצִים :
 + וַיִּשְׁמְעוּ הַסּוֹפְרִים וְרֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים
 וַיִּתְנַכְּלוּ אֹתוֹ לְהַשְׁמִידוֹ כִּי יֵרְאוּ מִפְּנֵי יַעֲזָרָה
 אֲשֶׁר כָּל־הָעַם מִשְׁתוֹמְמִים עַל־תּוֹרָתוֹ :
 + וַיְהִי בְעָרֵב וַיֵּצֵא אֶל־מַחוּץ לְעִיר :
 + וַיְהִי יָהִם עֹבְרִים בִּבְקָר וַיֵּרְאוּ
 אֶת־הַתְּאֵנָה כִּי יִבְשָׁה מִשְׁרִשֶׁיהָ :
 + וַיִּזְכֹּר פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַבִּי
 הֲנִיָּה הַתְּאֵנָה אֲשֶׁר אֵרְרָתָה יִבְשָׁה :

+ וְלֹא עָלְמָה אִישׁ נָחֵץ נִכְּחֵי נִכְחֵי
 מִבְּיָמָיךְ :
 + וְנִכְחֵי נִכְחֵי אִישׁ נִכְחֵי לֵב גִּלְגָּלִית
 גִּלְגָּלִית, גִּלְגָּלִית לֵב גִּלְגָּלִית לֵב גִּלְגָּלִית
 אִישׁ נִכְחֵי נִכְחֵי, גִּלְגָּלִית לֵב גִּלְגָּלִית :
 + וְנִכְחֵי נִכְחֵי אִישׁ נִכְחֵי
 נִכְחֵי אִישׁ נִכְחֵי, גִּלְגָּלִית לֵב גִּלְגָּלִית :
 + וְנִכְחֵי נִכְחֵי אִישׁ נִכְחֵי
 נִכְחֵי אִישׁ נִכְחֵי, גִּלְגָּלִית לֵב גִּלְגָּלִית :

λέγει αὐτῷ ραββί ἴδε ἡ συκὴ ἣν κατηράσω

says to him, Rabbi, see! the fig-tree which you cursed

εξήρανται 22+ και ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς

is dried up. And responding Jesus says to them,

ἔχετε πίστιν θεοῦ 23+ ἀμήν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν

Have belief of God! For amen I say to you, that who ever

εἶπη τῷ ὄρει τούτῳ ἀρθῆτι και βλήθητι εἰς τὴν

should say to this mountain, Be lifted, and be thrown into the

θάλασσαν και μη διακριθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ

sea! and should not examine in his heart,

ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται ἔσται αὐτῷ ὁ

but should trust that what he says takes place, it will be to him what

εἰάν εἶπη 24+ διὰ τούτο λέγω ὑμῖν πάντα

ever he should say. On account of this I say to you, All

ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε πιστεύετε ὅτι

as much as praying you ask], trust that

λαμβάνετε και ἔσται ὑμῖν 25+ και ὅταν στήκητε

you receive! and it will be to you. And whenever you stand firmly

προσευχόμενοι ἀφίετε εἰ τι ἔχετε κατὰ τινος ἵνα

praying, forgive! if you have anything against anyone, that

και ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφή ὑμῖν

also your father, the one in the heavens should forgive you

τα παραπτώματα ὑμῶν 26+ εἰ δε ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε οὐδέ

your transgressions. But if you do not forgive, not even

ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει

your father, the one in the heavens, shall forgive

+ וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם תְּהִי־נָא בְכֶם

אָמוּנַת אֱלֹהִים:

+ כִּי־אָמֵן אָמַר אֲנִי לְכֶם כָּל־אֲשֶׁר יֹאמַר

אֶל־הָהָר הַזֶּה הַנִּשְׂא וְהִעֲתַק אֶל־תּוֹךְ

הַיָּם וְאִין סָפַק בְּלִבְבוֹ כִּי אִם־יֵאָמֵן כִּי

יַעֲשֶׂה דְבָרוֹ כִּן־יְהִי־לוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַר:

+ עַל־כֵּן אֲנִי אֹמֵר לְכֶם כֹּל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלֻּ

בְּתַפְלִתְכֶם הָאֱמִינִי כִּי תִקְחוּ וַיְהִי לְכֶם:

+ וְכִי תַעֲמְדוּ לְהִתְפַּלֵּל תִּמְחַלּוּ לְכָל־אִישׁ

אֵת אֲשֶׁר בְּלִבְבְּכֶם עָלָיו לְמַעַן יִסְלַח

אֲבִיכֶם שְׁבַשְׁמַיִם נְס־הוּא לְפִשְׁעֵיכֶם:

+ וְאַתֶּם אִם־לֹא תִמְחַלּוּ אֶת־אֲבִיכֶם

שְׁבַשְׁמַיִם לֹא־יִסְלַח לְפִשְׁעֵיכֶם:

+ אֲחִינָה נְעָמָה אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי:

בְּחַסְדֵּךְ אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי:

+ אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי:

לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם אֲנִי אֲרַחֵם לְכֶם

τα παραπτώματα υμών 27+ και έρχονται πάλιν εις
 your transgressions. And they come again into
 Ιεροσόλυμα και εν τω ιερώ περιπατούντος αυτού
 Jerusalem. And in the temple [during] his walking,
 έρχονται προς αυτόν οι αρχιερείς και οι γραμματείς
 there comes to him the chief priests, and the scribes,
 και οι πρεσβύτεροι 28+ και λέγουσιν αυτόν εν ποία
 and the elders. And they say to him, By what
 εξουσία ταύτα ποιείς και τις σοι την εξουσίαν ταύτην
 authority do you do these [things] ? and, Who to you this authority
 έδωκεν ίνα ταύτα ποιής 29+ ο δε Ιησούς
 gave] that you should do these [things] ? And Jesus
 αποκριθείς είπεν αυτοίς επρωτησω υμάς και εγώ
 answering said to them, shall ask you And I]
 ένα λόγον και αποκρίθητέ μοι και ερώ υμίν εν
 one matter, and you answer me, and I will tell to you by
 ποία εξουσία ταύτα ποιώ 30+ το βάπτισμα Ιωάννου εξ
 what authority I do these [things] ! The immersion of John, from
 ουρανού ην η εξ ανθρώπων αποκρίθητέ μοι 31+ και
 heaven was it] or from men? You answer me! And
 ελογίζοντο προς εαυτούς λέγοντες εάν είπωμεν εξ
 they considered [it] among themselves, saying, If we should say, From
 ουρανού ερεί διατί ούν ουκ επιστεύσατε αυτόν 32+
 heaven, he will say, Why then did you not believe him?
 αλλ' εάν είπωμεν εξ ανθρώπων εφοβούντο τον
 But if we should say, From men -- they feared the

לְכֶם בְּאֵי-זוֹ רְשׁוּת אֲנִי עוֹשֶׂה אֵלֶּהָ :
 + טְבִילַת יוֹחָנָן הַמְּשֻׁמִּים הֲיִתְּהָ אִם-מִבְּנֵי
 אָדָם הַשְּׂבִיבוּנִי :
 + וַיִּנְעֻצּוּ וַיַּחֲדוּ לֵאמֹר אִם-נֹאמֵר מִשְּׁמַיִם
 יֵאמֵר מִדּוּעַ אֲפֹאֵל לֹא הָאֲמִנְתֶּם בּוֹ :
 + אִו הַנֹּאמֵר מִבְּנֵי-אָדָם וַיִּירָאוּ אֶת-הָעַם
 כִּי-כֹלֵם חָשְׁבוּ אֶת-יוֹחָנָן לְנָבִיא בְּאֵמֶת :
 + וַיִּשׁוּבוּ וַיִּבְּאוּ יְרוּשָׁלַיִם וַיְהִי הוּא
 מִתְּהִלָּה בַּמִּקְדָּשׁ וַיִּבְּאוּ אֵלָיו רַאשֵׁי
 הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים וְהַזִּקְנִים :
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּאֵי-זוֹ רְשׁוּת אַתָּה עוֹשֶׂה
 אֵלֶּהָ וּמִי נָתַן לְךָ אֶת-הַרְשׁוּת הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת
 אֶת-אֵלֶּהָ :
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם גַּם-אֲנִי אֲשָׂאֵלְכֶם
 אֶתְכֶם דְּבַר אֶחָד וְאַתֶּם הַשְּׂבִיבוּנִי וְאֹמַר

רַע :
 + וְחָכְמָה גְּדוּלָּה וְגִישׁוּת לִי אֲשַׁחֲכֶם מֵ,
 לִי עֲשֵׂתֶם רַע לִי בְּגַד-רֵעֵי רַעֲיֹה לִי :
 + וְאִם אֲשַׁחֲכֶם בְּחָכְמָה וְגִישׁוּת
 וְרַע רַעֲיֹה לִי וְלִי עֲשֵׂתֶם רַעֲיֹה
 לִי וְלִי לִי לִי מִחֲכָמָה וְגִישׁוּת :
 + וְאִם רַעֲיֹה לִי בְּגַד-רֵעֵי וְגִישׁוּת מֵ,
 לִי חָכְמָה גְּדוּלָּה וְגִישׁוּת מֵ אֲנִי
 לִי לִי לִי וְגִישׁוּת רַעֲיֹה מֵ :
 + וְאִם רַעֲיֹה לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי
 רַעֲיֹה לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי
 רַעֲיֹה לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

λαόν πάντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὅτι ὄντως
 people; for all held that John really
 προφήτης ἦν 33 + καὶ ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ
 was a prophet. And answering they say [to] Jesus,
 οὐκ οἶδαμεν καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς
 We do not know. And Jesus answering says to them,
 οὐδέ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ
 Nor I will tell you by what authority these [things] I do.

12 יב

1+ καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν
 And he began to them in parables to speak].
 ἀμπελώνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος καὶ περιέθηκε
 a vineyard planted A man], and placed around it
 φραγμόν καὶ ὥρυξεν ὑπολήνιον καὶ ὠκοδόμησε
 a barrier, and dug a wine-vat, and built
 πύργον καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησεν
 a tower, and handed it over to growers, and traveled abroad.
 2+ καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ
 And he sent to the growers at the season
 δούλον ἵνα παρά τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ
 a servant], that from the growers he should receive] from the
 καρπού τοῦ ἀμπελώνος 3+ οἱ δὲ λαβόντες
 fruit of the vineyard. But they having taken,
 αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν 4+ καὶ πάλιν
 flayed him, and sent [him] away empty. And again
 ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δούλον κακεῖνον
 he sent to them another servant, And that one

+ וַיִּעֲנֵנו וַיֹּאמְרוּ אֶל־יֵשׁוּעַ לֹא יִדְעֵנּוּ וַיֵּעַן
 יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אִם־כֵּן גַּם־אֲנִי לֹא
 אֹמֵר לָכֶם בְּאֵי־זוֹ רְשׁוֹת אֲנִי עֹשֶׂה אֵלֶּה:

+ וַיִּחַל לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם בְּמִשְׁלִים
 לֵאמֹר אִישׁ אֶחָד נָטַע כַּרְם וַיַּעַשׂ
 בְּיָדוֹ סָבִיב וַיִּחְצַב יָקָב וַיִּבֶן מְגֹדֶל

וַיִּתְּנֵהוּ אֶל־כַּרְמִים וַיִּלְךְ לְמַרְחָקִים:
 + וּלְמוֹעֵד שָׁלַח עֶבֶד אֶל־הַכַּרְמִים
 לְקַחַת מֵאֵת הַכַּרְמִים מִפְּרֵי הַכָּרֶם:
 + וַיֵּאחָזוּהוּ וַיִּכּוּהוּ וַיְשַׁלְּחוּהוּ רִיקָם:
 + וַיִּסָּף לְשַׁלַּח אֲלֵיהֶם עֶבֶד אֶחָד וְאֵתוֹ
 סָקְלוּ בְּאֲבָנִים וּמָחֲצוּ רֹאשׁוֹ וַיְשַׁלְּחוּהוּ
 בְּחַרְפָּה:

+ וְהָיָה אִם־אֵיכָדֶךָ לְךָ לֵעֲשׂוֹת לִי כֵּן
 אֵיכָדֶךָ לְךָ לֵאמֹר אֵיכָדֶךָ לֵאמֹר לֵאמֹר
 כֵּן אֵיכָדֶךָ לְךָ לֵאמֹר לֵאמֹר כֵּן:

+ וַיִּחַל לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם בְּמִשְׁלִים
 לֵאמֹר אִישׁ אֶחָד נָטַע כַּרְם וַיַּעַשׂ
 בְּיָדוֹ סָבִיב וַיִּחְצַב יָקָב וַיִּבֶן מְגֹדֶל

וַיִּתְּנֵהוּ אֶל־הַכַּרְמִים וַיִּלְךְ לְמַרְחָקִים:
 + וּלְמוֹעֵד שָׁלַח עֶבֶד אֶל־הַכַּרְמִים
 לְקַחַת מֵאֵת הַכַּרְמִים מִפְּרֵי הַכָּרֶם:
 + וַיֵּאחָזוּהוּ וַיִּכּוּהוּ וַיְשַׁלְּחוּהוּ רִיקָם:
 + וַיִּסָּף לְשַׁלַּח אֲלֵיהֶם עֶבֶד אֶחָד וְאֵתוֹ
 סָקְלוּ בְּאֲבָנִים וּמָחֲצוּ רֹאשׁוֹ וַיְשַׁלְּחוּהוּ
 בְּחַרְפָּה:

λιθοβολήσαντες κεφαλαίωσαν και απέστειλαν
 having stoned, they smote on the head, and sent away
 ητιμωμένον 5+ και πάλιν άλλον απέστειλεν κακείνον
 being disgraced. And again another he sent. And that one
 απέκτειναν και πολλούς άλλους τους μεν δέροντες
 they killed, and many others; some flaying,
 τους δε αποκτείνοντες 6+ έτι ούν ένα υιόν έχων
 and [some] killing. Still then one son having],
 αγαπητόν αυτού απέστειλε και αυτόν προς αυτούς
 his beloved, he sent him also to them
 έσχατον λέγων ότι εντραπήσονται τον υιόν μου 7+
 last, saying that, They will show respect for my son.
 εκείνοι δε οι γεωργοί είπον προς εαυτούς ότι ούτός
 But those growers said to themselves that, This
 εστιν ο κληρονόμος δεύτε αποκτείνωμεν αυτόν και
 is the heir; come, we should kill him, and
 ημών έσται η κληρονομία 8+ και λαβόντες αυτόν
 will be ours the inheritance]. And taking him,
 απέκτειναν και εξέβαλον έξω του αμπελώνος 9+ τι
 they killed him, and cast [him] outside the vineyard. What
 ούν ποιήσει ο κύριος του αμπελώνος ελεύσεται και
 then shall he do -- the master of the vineyard? He will come and
 απολέσει τους γεωρούς και δώσει τον αμπελώνα
 destroy the growers, and he will give the vineyard
 άλλους 10+ ουδέ την γραφήν ταύτην ανέγνωτε λίθον
 to others. Nor this scripture did you read], [the] stone

+ וַיִּסְפָּק וַיִּשְׁלַח אַחֶר וְגַם־אֹתוֹ הִרְגוּ וְכֵן
 עָשׂוּ לְרַבִּים אַחֲרָיִם מִהֶם הַכּוּ וּמִהֶם הִרְגוּ:

+ וְלוֹ עוֹד בֶּן יָחִיד אֲשֶׁר אֶהְיֶה וַיִּשְׁלַח
 גַּם־אֹתוֹ אֵלֵיהֶם בְּאַחֲרָנָה כִּי־אָמַר מִפְּנֵי בְנֵי
 יְגִירָו:
 + וְהַכֹּרְמִים הָהֵם אָמְרוּ אִישׁ
 אֶל־רֵעֵהוּ הִנֵּה־זֶה הוּא הַיּוֹרֵשׁ לָכֵן

וְנִהְיֶה וְהַיּוֹרֵשׁ הַהוּא לָנוּ:
 + וַיֹּאחֲזוּהוּ וַיִּהְרְגוּ אוֹתוֹ וַיִּשְׁלִיכוּהוּ
 אֶל־מְחוּץ לְכַרְם:
 + וְעַתָּה מִה־יַּעֲשֶׂה בְּעַל הַכַּרְם
 הַלֵּא יָבוֹא וַיַּאֲבֵד אֶת־הַכַּרְמִים
 הָהֵם וְנָתַן אֶת־הַכַּרְם לְאַחֲרָיִם:
 + הַלֵּא קִרְאתֶם אֶת־הַכַּתוּב הַזֶּה אֲבָן
 מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הַיְתָה לְרֹאשׁ הַפֶּנֶה:

+ וַיִּסְפָּק וַיִּשְׁלַח אַחֶר וְגַם־אֹתוֹ הִרְגוּ וְכֵן
 עָשׂוּ לְרַבִּים אַחֲרָיִם מִהֶם הַכּוּ וּמִהֶם הִרְגוּ:
 + וְלוֹ עוֹד בֶּן יָחִיד אֲשֶׁר אֶהְיֶה וַיִּשְׁלַח
 גַּם־אֹתוֹ אֵלֵיהֶם בְּאַחֲרָנָה כִּי־אָמַר מִפְּנֵי בְנֵי
 יְגִירָו:
 + וְהַכֹּרְמִים הָהֵם אָמְרוּ אִישׁ
 אֶל־רֵעֵהוּ הִנֵּה־זֶה הוּא הַיּוֹרֵשׁ לָכֵן

+ וַיִּסְפָּק וַיִּשְׁלַח אַחֶר וְגַם־אֹתוֹ הִרְגוּ וְכֵן
 עָשׂוּ לְרַבִּים אַחֲרָיִם מִהֶם הַכּוּ וּמִהֶם הִרְגוּ:
 + וְלוֹ עוֹד בֶּן יָחִיד אֲשֶׁר אֶהְיֶה וַיִּשְׁלַח
 גַּם־אֹתוֹ אֵלֵיהֶם בְּאַחֲרָנָה כִּי־אָמַר מִפְּנֵי בְנֵי
 יְגִירָו:
 + וְהַכֹּרְמִים הָהֵם אָמְרוּ אִישׁ
 אֶל־רֵעֵהוּ הִנֵּה־זֶה הוּא הַיּוֹרֵשׁ לָכֵן

ον απεδοκίμασαν οι οικοδομούντες ούτος εγενήθη
 which rejected the ones building], this is become
 εις κεφαλήν γωνίας 11+ παρά κυρίου εγένετο αύτη
 for head of [the] corner. By [the] Lord this happened,
 και έστι θαυμαστή εν οφθαλμοίς ημών 12+ και
 and it is wonderful in our eyes. And
 εζήτουν αυτόν κρατήσαι και εφοβήθησαν τον όχλον
 they sought to seize him, and they feared the multitude;
 έγνωσαν γαρ ότι προς αυτούς την παραβολήν είπε
 for they knew that against them the parable he spoke].
 και αφέντες αυτόν απήλθον 13+ και αποστέλλουσι
 And leaving him they went forth. And they sent
 προς αυτόν τινας των Φαρισαίων και των
 to him some of the Pharisees and of the
 Ηρωδιανών ίνα αυτόν αγρεύσωσι λόγω 14+ οι δε
 Herodians, that they should catch him in a matter. And they
 ελθόντες λέγουσιν αυτόν διδάσκαλε οίδαμεν ότι
 having come, say to him, Teacher, we know that
 αληθής ει και ου μέλει σοι περί ουδενός ου
 you are true, and [there is] no care to you concerning anyone; not
 γαρ βλέπεις εις πρόσωπον ανθρώπων αλλ' επ'
 for you see] to [the] person of men, but in
 αληθείας την οδόν του θεού διδάσκεις έξεστι κήνσον
 truth the way of God you teach. Is it allowed tribute
 Καίσαρι δούναι η ου 15+ δώμεν η μη δώμεν
 to Caesar to give], or not? Should we give, or should we not give?
 ο δε ειδώς αυτών την υπόκρισιν είπεν αυτοίς τι
 And he, knowing their hypocrisy, said to them, Why

+ מֵאֵת יְהוָה הַיְתָה זֹאת הֲיֵאֱמָר
 בְּעֵינֵינוּ:
 + וַיִּבְקְשׁוּ לְתַפְשׂוֹ וַיִּירָאוּ מִפְּנֵי הָעָם
 יַעַן אֲשֶׁר־הִבִּינוּ כִּי עָלֵיהֶם דִּבֶּר
 אֶת־הַמִּשְׁלַל הַזֶּה וַיִּנְיַחוּהוּ וַיֵּלְכוּ:
 + וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו אַנְשִׁים מִן־הַפְּרוּשִׁים
 וּמֵאֲנָשֵׁי הַיְיִרָדוּס לְתַפֵּשׂ אֹתוֹ בְּדִבְרוֹ:

+ וַיָּבֹאוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו רַבִּי יִדְעֵנוּ כִּי־אִישׁ
 אֱמַת אֲתָה וְלֹא־תִגְדֹר מִפְּנֵי אִישׁ כִּי
 לֹא תִשָּׂא פָנֶיךָ אִישׁ וּבְאֱמַת מוֹרָה אֲתָה
 אֶת־דִּרְךְךָ הָאֱלֹהִים תִּנְכֹּן לְתֵת מַס
 אֶל־קִיסָר אִם־לֹא תִנְתֵּן אִם־לֹא נִתֵּן:

+ וַיֵּלְכוּ לִמְסֹדֵי הַיְיִרָדוּס וַיִּבְקְשׁוּ
 לְתַפְשׂוֹ וַיִּירָאוּ מִפְּנֵי הָעָם
 + וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו אַנְשִׁים מִן־הַפְּרוּשִׁים
 וּמֵאֲנָשֵׁי הַיְיִרָדוּס לְתַפֵּשׂ אֹתוֹ
 בְּדִבְרוֹ:

+ וַיָּבֹאוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו רַבִּי יִדְעֵנוּ
 כִּי־אִישׁ אֱמַת אֲתָה וְלֹא־תִגְדֹר
 מִפְּנֵי אִישׁ כִּי לֹא תִשָּׂא פָנֶיךָ
 אִישׁ וּבְאֱמַת מוֹרָה אֲתָה אֶת־
 דִּרְךְךָ הָאֱלֹהִים תִּנְכֹּן לְתֵת
 מַס אֶל־קִיסָר אִם־לֹא תִנְתֵּן
 אִם־לֹא נִתֵּן:

με πειράζετε φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω 16+
do you test me? Bring to me a denarius, that I should see it!

οἱ δε ἤνεγκαν και λέγει αυτοίς τίνος η εικόν αὐτή
And they brought [it] . And he says to them, Whose image [is] this

και η επιγραφή οἱ δε εἶπον αὐτῷ Καίσαρος 17+ και
and the inscription? And they said to him, Caesar. And

αποκριθείς ο Ιησούς εἶπεν αυτοίς ἀπόδοτε τα
answering Jesus said to them, Render the [things]
Καίσαρος Καίσαρι και τα του θεού τῷ θεῷ και
of Caesar to Caesar, and the [things] of God to God. And

εθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ 18+ και ἔρχονται Σαδδουκαῖοι
they marveled at him. And Sadducees came

προς αὐτόν οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μη εἶναι και
to him, the ones who say a resurrection not to be. And

επηρώτησαν αὐτόν λέγοντες 19+ διδάσκαλε Μωσῆς
they asked him, saying, Teacher, Moses

ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι εἰάν τινος ἀδελφός ἀποθάνη και
wrote to us that if any brother should die, and

καταλίπη γυναίκα και τέκνα μη ἀφή ἵνα λάβη
should leave behind a wife, and children she should not leave], that should take

ο ἀδελφός αὐτοῦ την γυναίκα αὐτοῦ και ἐξαναστήσῃ
his brother] his wife, and should raise up

σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ 20+ ἐπτά ἀδελφοί ἦσαν
seed [to] his brother. seven brothers [There were].

και ο πρώτος ἔλαβε γυναίκα και ἀποθνήσκων
And the first took a wife, and dying

οὐκ ἀφήκε σπέρμα 21+ και ο δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν
he left no seed. And the second took her,

+ וַיָּבִיאוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיוּם הַצְּנוּרָה
הַזֹּאת וְהַמְּכַתֵּב אֲשֶׁר עָלָיו שְׁלֹמִי
הֵם וַיֹּאמְרוּ אֵלָיוּ שְׁלֹמִי קִיסָר׃
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמְרָא אֵלָיוּם אֵת
אֲשֶׁר לְקִיסָר תִּנְנוּ לְקִיסָר וְאֵת אֲשֶׁר
לְאֱלֹהִים תִּנְנוּ לְאֱלֹהִים וַיִּתְּמָהּ עָלָיו׃
+ וַיָּבִיאוּ אֵלָיוּ מִן־הַצְּדוּקִים הָאֲמָרִים
אֵין תְּחִינָת הַמֵּתִים וַיִּשְׁאַלְדָּהּוּ לֵאמֹר׃

+ רַבִּי מֹשֶׁה כָּתוּב לָנוּ כִּי יָמוּת
אָחִי־אִישׁ וְהֵנִיחַ אִשָּׁה וּבָנִים אֵין לוֹ וְלָקַח
אָחִיו אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהָקִים זָרַע לְאָחִיו׃
+ וְהֵנִיחַ שְׁבָעָה אָחִים וַיִּקַּח הַרְּאִשׁוֹן
אִשָּׁה וַיָּמָת וְלֹא־הִשְׁאִיר אָחִירָיו זָרַע׃
+ וַיִּקַּח אֶתֶּה הַשֵּׁנִי וַיָּמָת וְלֹא־הֵנִיחַ זָרַע
וְכֵן גַּם הַשְּׁלִישִׁי׃

+ אֲחִי־אִישׁ וְהֵנִיחַ אִשָּׁה וּבָנִים אֵין לוֹ וְלָקַח
אָחִיו אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהָקִים זָרַע לְאָחִיו׃
+ וְהֵנִיחַ שְׁבָעָה אָחִים וַיִּקַּח הַרְּאִשׁוֹן
אִשָּׁה וַיָּמָת וְלֹא־הִשְׁאִיר אָחִירָיו זָרַע׃
+ וַיִּקַּח אֶתֶּה הַשֵּׁנִי וַיָּמָת וְלֹא־הֵנִיחַ זָרַע
וְכֵן גַּם הַשְּׁלִישִׁי׃

+ רַבִּי מֹשֶׁה, וְכָתוּב לָנוּ כִּי יָמוּת
אָחִי־אִישׁ וְהֵנִיחַ אִשָּׁה וּבָנִים אֵין לוֹ וְלָקַח
אָחִיו אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהָקִים זָרַע לְאָחִיו׃
+ וְהֵנִיחַ שְׁבָעָה אָחִים וַיִּקַּח הַרְּאִשׁוֹן
אִשָּׁה וַיָּמָת וְלֹא־הִשְׁאִיר אָחִירָיו זָרַע׃
+ וַיִּקַּח אֶתֶּה הַשֵּׁנִי וַיָּמָת וְלֹא־הֵנִיחַ זָרַע
וְכֵן גַּם הַשְּׁלִישִׁי׃

και απέθανε και ουδέ αυτός αφήκε σπέρμα και ο
and he died, and not even he left seed. And the

τρίτος ωσαύτως 22+ και έλαβον αυτήν οι επτά και
third likewise. And took her the seven], and

ουκ αφήκαν σπέρμα εσχάτη πάντων απέθανε και η
left no seed. Last of all died also the

γυνή 23+ εν τη ουν αναστάσει όταν αναστώσι τίνος
wife]. In then the resurrection, whenever they shall arise, which

αυτών είναι γυνή οι γαρ επτά έσχον αυτήν γυναίκα
of them shall she be wife, for the seven had her for a wife?

24+ και αποκριθείς ο Ιησούς ειπεν αυτοίς ου διά
And answering Jesus said to them, not On account of

τούτο πλανάσθε μη ειδότες τας γραφάς μηδέ την
this do you] err, not knowing the scriptures nor the

δύναμιν του θεού 25+ όταν γαρ εκ νεκρών αναστώσιν
power of God? For whenever from [the] dead they rise up],

ούτε γαμούνσιν ούτε γαμίσκονται αλλ' εισίν ως
neither they marry nor are given in marriage; but are as

άγγελοι οι εν τοις ουρανοίς 26+ περι δε των
angels, the ones in the heavens. But concerning the

νεκρών ότι εγείρονται ουκ ανέγνωτε εν τη βίβλω
dead, that they arise; did you not read in the book

Μωσέως επί της βάτου ως ειπεν αυτώ ο θεός
of Moses about the bush, as spoke to him God],

λέγων εγώ ο θεός Αβραάμ και ο θεός Ισαάκ και
saying, I [am] the God of Abraham, and the God of Isaac, and

את־הַכְּתוּבִים וְלֹא אֶת־גְּבוּרַת הָאֱלֹהִים :
+ כִּי בָעֵת קוּמָם מִן־הַמְּתִים לֹא יִשְׂאוּ נְשִׁים
וְלֹא תִנְשְׂאָנָה כִּי־יִהְיוּ כְּמַלְאָכֵי הַשָּׁמַיִם :
+ וְעַל־דִּבְרֵי הַמְּתִים שִׁיקוּמוֹ הֲלֹא
קָרָאתֶם בְּסֵפֶר מֹשֶׁה בְּסֵנְהָ אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר
אֵלָיו הָאֱלֹהִים לֵאמֹר אָנֹכִי אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב :
וַיִּאמֶר יִשׁוּעַ אֲלֵיהֶם הֲלֹא
טַעִים אַתֶּם בְּאֲשֶׁר לֹא יִדְעֶתֶם

וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ
+ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ
וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ :
+ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ
וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ :
+ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ
וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ :
וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ :
וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ :
וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ :
וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ :

ο θεός Ιακώβ 27+ ουκ ἐστίν ο θεός νεκρών αλλά
 the God of Jacob? He is not the God of [the] dead, but
 θεός ζώντων υμείς ούν πολύ πλανάσθε 28+ και
 [the] God of living. You then greatly erred. And
 προσελθόν εις των γραμματέων ακούσας αυτών
 having come forward one of the scribes], having heard them
 συζητούντων ειδώς ότι καλώς αυτοίς απεκρίθη
 debating, knowing that well to them he answered],
 επηρώτησεν αυτόν ποία ἐστί πρώτη πασών εντολή
 asked him, Which is foremost of all commandment]?
 29+ ο δε Ιησούς απεκρίθη αυτώ ότι πρώτη πασών
 And Jesus answered to him that, Foremost of all
 των εντολών ακουε Ισραήλ κύριος ο θεός ημών
 of the commandments, Hear, O Israel! [the] Lord our God
 κύριος εις ἐστί 30+ και αγαπήσεις κύριον
 Lord one is]. And You shall love [the] Lord
 τον θεόν σου εξ όλης της καρδιάς σου και εξ όλης
 your God from all your heart, and from all
 της ψυχής σου και εξ όλης της διανοίας σου και εξ
 your soul, and from all your thought, and from
 όλης της ισχύος σου αυτή πρώτη εντολή 31+ και
 all your strength. This [is] [the] foremost commandment. And
 δευτέρα ομοία αυτή αγαπήσεις τον πλησίον σου ως
 [the] second [is] likened to this, You shall love your neighbor as
 σεαυτόν μείζων τούτων άλλη εντολή ουκ ἐστί 32+
 yourself. Greater than these other commandment no is].

+ וְכָל-נַפְשָׁךְ וְכָל-מַדְעָךְ וְכָל-מְאֹדְךָ
 זאת היא המצוה הראשונה:
 + וְהַשְׁנִית תְּדַמָּה לָּהּ וְאַהֲבֶתָ לָרַעַךְ
 כְּמוֹדָּךְ וְאִין מְצֻנָה גְדוֹלָה מֵאַלֶּה:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַסּוֹפֵר אָמְנָם רַבִּי יֵשׁוּעַ
 דְּבַרְתָּ כִּי אֱלֹהִים אֶחָד הוּא וְאִין עוֹד
 מִלְּבָדוֹ:
 + הָאֱלֹהִים אֵינָנוּ אֱלֹהֵי הַמַּתִּים כִּי
 אִם-אֱלֹהֵי הַחַיִּים לְכֵן טוֹעִים אַתֶּם הַרְבֵּה:
 + וְאַחַד מִן-הַסּוֹפְרִים שָׁמַע אֶתֶם מִתּוֹכֵיכֶם
 וַיִּקְרַב אֵלֵיהֶם וַיִּרָא כִּי הֵיטֵב הֵשִׁיבֵם
 וַיִּשְׁאַלְהוּ מִה־הִיא הָרֵאשֹׁנָה לְכָל-הַמְצֻוֹת:
 + וַיַּעַן אֹתוֹ יֵשׁוּעַ הָרֵאשֹׁנָה לְכָל-הַמְצֻוֹת
 שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:
 + וְאַהֲבֶתָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לְבָבְךָ

+ וְכָל-נַפְשָׁךְ וְכָל-מַדְעָךְ וְכָל-מְאֹדְךָ
 זאת היא המצוה הראשונה:
 + וְהַשְׁנִית תְּדַמָּה לָּהּ וְאַהֲבֶתָ לָרַעַךְ
 כְּמוֹדָּךְ וְאִין מְצֻנָה גְדוֹלָה מֵאַלֶּה:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַסּוֹפֵר אָמְנָם רַבִּי יֵשׁוּעַ
 דְּבַרְתָּ כִּי אֱלֹהִים אֶחָד הוּא וְאִין עוֹד
 מִלְּבָדוֹ:
 + הָאֱלֹהִים אֵינָנוּ אֱלֹהֵי הַמַּתִּים כִּי
 אִם-אֱלֹהֵי הַחַיִּים לְכֵן טוֹעִים אַתֶּם הַרְבֵּה:
 + וְאַחַד מִן-הַסּוֹפְרִים שָׁמַע אֶתֶם מִתּוֹכֵיכֶם
 וַיִּקְרַב אֵלֵיהֶם וַיִּרָא כִּי הֵיטֵב הֵשִׁיבֵם
 וַיִּשְׁאַלְהוּ מִה־הִיא הָרֵאשֹׁנָה לְכָל-הַמְצֻוֹת:
 + וַיַּעַן אֹתוֹ יֵשׁוּעַ הָרֵאשֹׁנָה לְכָל-הַמְצֻוֹת
 שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:
 + וְאַהֲבֶתָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לְבָבְךָ

και ειπεν αυτώ ο γραμματεύς καλώς διδάσκαλε επ'
And said to him the scribe], Well teacher, in
αληθείας ειπας ότι εις εστι θεός και ουκ εστιν άλλος
truth you spoke, that there is one God, and there is no other

πλην αυτου 33+ και το αγαπάν αυτον εξ όλης
besides him. And to love him from [the] entire
της καρδιάς και εξ όλης της συνέσεως και εξ όλης
heart, and from [the] entire understanding, and from [the] entire
της ψυχής και εξ όλης της ισχύος και το αγαπάν
soul, and of [the] entire strength, and to love
τον πλησίον ως εαυτον πλείον εστι παντων των
the neighbor as himself, is more than all the

ολοκαυτωμάτων και των θυσιών 34+ και ο Ιησούς
whole burnt-offerings and the sacrifice [offerings] . And Jesus
ιδών αυτον ότι νουνεχώς απεκρίθη ειπεν αυτώ ου
beholding him, that prudently he answered, he said to him, not
μακράν ει από της βασιλείας του θεού και ουδείς
far You are] from the kingdom of God. And no one

ουκέτι ετόλμα αυτον επερωτήσαι 35+ και αποκριθείς
any longer dared to question him. And responding
ο Ιησούς ελεγε διδάσκων εν τω ιερώ πως λέγουσιν
Jesus said teaching in the temple, How say

οι γραμματείς ότι ο Χριστός υιός εστι Δαβίδ 36+
the scribes that the Christ is son of David?
αυτός γαρ Δαβίδ ειπεν εν πνεύματι αγίω ειπεν ο
himself For David] said by spirit holy], said The
κύριος τω κυρίω μου κάθου εκ δεξιών μου έως αν
Lord] [to] my Lord, Sit down at my right! until whenever

את-לבו לשאל אותו שאֵלָה :
+ וישוע מלמד במקדש ויען ויאמר איך
יאמרו הסופרים כי המשיח בן-דוד הוא :
+ הלא דוד אמר ברוח הקדש
נאום יהנה לאדני שב לימיני
עד-אשית איבך הדם לרגליך :

אֵלָה וְיִשְׁעוּסָא, וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא :
וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא :
וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא :
וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא :
וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא :
וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא :
וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא :
וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא :
וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא :
וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא וְיִשְׁעוּסָא :

θω τους εχθρούς σου υποπόδιον των ποδών σου 37 +
 I should make your enemies a footstool for your feet.
 αυτός ούν Δαβίδ λέγει αυτόν κύριον και πόθεν
 himself then David] calls him Lord. Then from where
 υιός αυτού εστι και ο πολύς όχλος ήκουεν αυτού
 his son is he]? And the great multitude heard him
 ηδέως 38 + και έλεγεν αυτοίς εν τη διδαχή αυτού
 with pleasure. And he said to them in his teaching,
 βλέπετε από των γραμματέων των θελόnton εν
 Take heed of the scribes, of the ones wanting in
 στολαίς περιπατείν και ασπασμούς εν ταις αγοραίς
 robes to walk], and greetings in the markets,
 39 + και πρωτοκαθεδρίας εν ταις συναγωγαίς και
 and first seats in the synagogues, and
 πρωτοκλισίας εν τοις δείπνοις 40 + οι κατεσθίοντες
 first place at the suppers, the ones devouring
 τας οικίας των χηρών και προφάσει μακρά
 the houses of the widows, and making an excuse long
 προσευχόμενοι ούτοι λήψονται περισσότερον κρίμα 41 +
 for praying] -- these shall receive more extra judgment!
 και καθίσας ο Ιησούς κατέναντι του γαζοφυλακίου
 And Jesus having sat down over against the treasury,
 εθεώρει πως ο όχλος βάλλει χαλκόν εις το
 viewed how the multitude cast money into the
 γαζοφυλάκιον και πολλοί πλούσιοι έβαλλον πολλά 42 +
 treasury. And many rich cast much.

הַנְּהַדְדוּד בְּעֵצְמוֹ קָרְאוּ לוֹ אֲדוֹן וְאֵיךְ +
 הוא בנו וַיֵּאָהֶב רַב הָעַם לְשִׁמְעַת אֹתוֹ :
 וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּלִמּוֹד אֹתָם הִשְׁמְרוּ +
 מִן־הַסּוֹפְרִים הָאֵהָהִיִּם לְהַתְּהַלֵּךְ עִטּוּפֵי
 טְלִית וְשִׁישְׂאָלוּ בְּשִׁלּוּמָם בְּשִׁנְקִים :
 וְלִשְׁבֹּת רֵאשִׁנִּים בְּבֵתִי כְּנִסְיֹת +
 וּלְהִסָּב רֵאשִׁנִּים בְּסַעֲוֹדוֹת :

הַבְּלָעִים אֶת־בֵּיתִי הָאֲלֻמְנוֹת +
 וּמְאַרְיָכִים בַּתְּפִלָּה לְמִרְאֵה עֵינַיִם
 הַמָּה מִשְׁפָּט גָּדוֹל יִתֵּר מְאֹד יִשְׁפֹּטוּ :
 וַיִּשְׁוַע יֹשֵׁב מִמּוֹל אֲדוֹן הָאוֹצָר וְהוּא +
 רָאָה אֶת־הָעַם מְשִׁימִים מְעוֹת בְּאֲדוֹן
 הָאוֹצָר וְעֹשִׂירִים רַבִּים נִתְּנוּ הַרְבֵּה :
 וַתִּבֹּא אֲלֻמְנָה עֲנִיָּה וַתִּתֵּן שְׁתֵּי
 פְרוּטוֹת אֲשֶׁר הֵן רַבַּע אֶפֶס :

אֹתוֹ אֲנִי חָלַפְתִּי וְגַם לִי מִלִּי ,
 אֲנִי חָלַפְתִּי בְּיָדֵי אֱלֹהִים , אֲנִי חָלַפְתִּי
 עֲבָד אֹתוֹ אֲנִי לִי חָלַפְתִּי :
 אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי
 אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי
 אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי
 אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי :

אֹתוֹ אֲנִי חָלַפְתִּי וְגַם לִי מִלִּי +
 אֲנִי חָלַפְתִּי בְּיָדֵי אֱלֹהִים , אֲנִי חָלַפְתִּי
 אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי :
 אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי
 אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי
 אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי
 אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי אֲנִי חָלַפְתִּי :

και ελθούσα μία χήρα πτωχή έβαλε λεπτά δύο ο
 And having come, one widow poor] threw leptas two], which
 εστι κοδράντης 43 + και προσκαλεσάμενος
 is a quadrans. And having called
 τους μαθητάς αυτού λέγει αυτοίς αμήν λέγω υμίν ότι
 his disciples, he says to them, Amen I say to you that
 η χήρα αυτή η πτωχή πλείον πάντων βέβληκε των
 widow this poor more than all cast] of the ones
 βαλόντων εις το γαζοφυλάκιον 44 + πάντες γαρ εκ
 casting into the treasury; for all from out of
 του περισσεύοντος αυτοίς έβαλον αυτή δε εκ
 their abundance cast; but this [woman] from
 της υστερήσεως αυτής πάντα όσα είχεν έβαλεν όλον
 her deficiency all as much as she had cast], entire
 τον βίον αυτής
 livelihood her].

13 ג

1 + και εκπορευομένου αυτού εκ του ιερού λέγει
 And as he was going forth from out of the temple, says
 αυτώ εις των μαθητών αυτού διδάσκαλε ιδε ποταποί
 to him one of his disciples], Teacher, behold what
 λίθοι και ποταπαί οικοδομαί 2 + και ο Ιησούς
 stones and what constructions! And Jesus
 αποκριθείς ειπεν αυτώ βλέπεις ταύτας τας μεγάλας
 responding said to him, You see these great
 οικοδομάς ου μη αφεθή λίθος επί λίθω ος ου μη
 constructions; in no way shall there be left stone upon stone which shall not

+ וַיִּקְרָא אֶל-תַּלְמִידָיו וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם אָמֵן אֵינִי לָכֶם כִּי
 הָאֵלֵמְנָה הָעֵנִיָּה הַזֹּאת נִתְּנָה יוֹתֵר
 מִכָּל-הַנִּתְּנִים אֶל-אֲרוֹן הָאוֹצֵר:
 + כִּי כֹלֵם נִתְּנִי מִן-הָעֵדֶף שְׁלֵהָם
 וְהִיא מִמְּחֹסְרָה נִתְּנָה כָּל-אֲשֶׁר-לָהּ אֵת
 כָּל-מַחֲיֹתָהּ:

+ וַיְהִי בְּצֵאתוֹ מִן-הַמִּקְדָּשׁ וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיו אֶחָד מִתַּלְמִידָיו רַבִּי רְאֵה
 מַה-יְפֹו הָאֲבָנִים וְהַבְּנֵינִים הָאֵלֶּה:
 + וַיַּעַן אֹתוֹ יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הֲרָאִיתָ
 אֵת-הַבְּנֵינִים הַגְּדֹלִים הָאֵלֶּה לֹא-תִשָּׂאֵר
 אֶבֶן עַל-אֶבֶן אֲשֶׁר לֹא תִתְּפָרֵק:

+ וַיִּקְרָא אֶל-תַּלְמִידָיו וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם אָמֵן אֵינִי לָכֶם כִּי
 הָאֵלֵמְנָה הָעֵנִיָּה הַזֹּאת נִתְּנָה יוֹתֵר
 מִכָּל-הַנִּתְּנִים אֶל-אֲרוֹן הָאוֹצֵר:
 + כִּי כֹלֵם נִתְּנִי מִן-הָעֵדֶף שְׁלֵהָם
 וְהִיא מִמְּחֹסְרָה נִתְּנָה כָּל-אֲשֶׁר-לָהּ אֵת
 כָּל-מַחֲיֹתָהּ:

+ וַיְהִי בְּצֵאתוֹ מִן-הַמִּקְדָּשׁ וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיו אֶחָד מִתַּלְמִידָיו רַבִּי רְאֵה
 מַה-יְפֹו הָאֲבָנִים וְהַבְּנֵינִים הָאֵלֶּה:
 + וַיַּעַן אֹתוֹ יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הֲרָאִיתָ
 אֵת-הַבְּנֵינִים הַגְּדֹלִים הָאֵלֶּה לֹא-תִשָּׂאֵר
 אֶבֶן עַל-אֶבֶן אֲשֶׁר לֹא תִתְּפָרֵק:

καταλυθή 3+ και καθήμενου αυτού εις το ὄρος
 be broken up. And as he was sitting in the mount
 των ελαιών κατέναντι του ιερού επηρώτων αυτόν
 of olives opposite the temple, asked him
 κατ' ιδίαν Πέτρος και Ιάκωβος και Ιωάννης και
 in private Peter and James and John and
 Ανδρέας 4+ εἶπε ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται και τι το
 Andrew], Tell to us when these [things] will be, and what the

σημείον ὅταν μέλλη πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι 5+
 sign [is] whenever are about all these [things]] to be completed!
 ο δε Ιησούς ἀποκριθείς αυτοῖς ἤρξατο λέγειν
 And Jesus answering them began to say,

βλέπετε μη τις υμᾶς πλανήσῃ 6+ πολλοί γαρ
 Take heed that not anyone should mislead you! For many
 ελεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ
 shall come in my name, saying that, I

εἰμι και πολλούς πλανήσουσιν 7+ ὅταν δε ἀκούσητε
 am [he] . And many they shall mislead]. But whenever you should hear
 πολέμους και ἀκοάς πολέμων μη θροεῖσθε δει γαρ
 of wars and reports of wars, be not alarmed! for it is necessary

γενέσθαι ἀλλ' οὐπω το τέλος 8+ ἐγερθήσεται γαρ
 to take place, but not yet [is] the end. For shall rise up
 ἔθνος ἐπὶ ἔθνος και βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν και
 nation against nation, and kingdom against kingdom; and
 ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους και ἔσονται λιμοὶ και
 there will be earthquakes in [different] places, and there will be famines and

+ וַיֵּשֶׁב עַל-הַר הַתְּיָתִים מִמּוֹל
 הַמִּקְדָּשׁ וַיִּשְׁאַל-וְהוּא פְּטָרוֹס וַיַּעֲקֹב
 וַיּוֹחָנָן וַאֲנָדְרִי וְהֵם לְבָדָם אָתּוֹ׃
 + אָמַר-נָא לָנוּ מָתִי תִהְיֶה-זֹּאת וּמַה-הוּא
 הָאֵת בָּבֶא הָעֵת אֲשֶׁר תֵּעָשֶׂה-בָּהּ כָּל-זֹאת׃
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיַּדְבֵּר אֵלֵיהֶם הַשְּׁמֵרוּ
 לָכֶם פֶּן-יִתְעַה אֶתְכֶם אִישׁ׃

+ כִּי רַבִּים יָבֹאוּ בְּשֵׁמִי לֵאמֹר אֲנִי הוּא
 וְהִתְעוּ רַבִּים׃
 + וּבְשֵׁמְעֵכֶם מִלְחָמוֹת וּשְׂמוּעוֹת מִלְחָמָה
 אֶל-תִּבְהִילוּ כִּי-הֵיוּ תִהְיֶה זֹאת וְעוֹד לֹא בָּא
 הַקָּץ׃
 + כִּי-יִקְרֹם גּוֹי עַל-גּוֹי וּמַמְלָכָה
 עַל-מַמְלָכָה וְהָיָה רָעַשׁ כֹּה וְהָיָה רָעַב
 וּמַהוּמָה׃

+ וַיֵּשֶׁב עַל-הַר הַתְּיָתִים מִמּוֹל
 הַמִּקְדָּשׁ וַיִּשְׁאַל-וְהוּא פְּטָרוֹס וַיַּעֲקֹב
 וַיּוֹחָנָן וַאֲנָדְרִי וְהֵם לְבָדָם אָתּוֹ׃
 + אָמַר-נָא לָנוּ מָתִי תִהְיֶה-זֹּאת וּמַה-הוּא
 הָאֵת בָּבֶא הָעֵת אֲשֶׁר תֵּעָשֶׂה-בָּהּ כָּל-זֹאת׃
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיַּדְבֵּר אֵלֵיהֶם הַשְּׁמֵרוּ
 לָכֶם פֶּן-יִתְעַה אֶתְכֶם אִישׁ׃

+ וַיֵּשֶׁב עַל-הַר הַתְּיָתִים מִמּוֹל
 הַמִּקְדָּשׁ וַיִּשְׁאַל-וְהוּא פְּטָרוֹס וַיַּעֲקֹב
 וַיּוֹחָנָן וַאֲנָדְרִי וְהֵם לְבָדָם אָתּוֹ׃
 + אָמַר-נָא לָנוּ מָתִי תִהְיֶה-זֹּאת וּמַה-הוּא
 הָאֵת בָּבֶא הָעֵת אֲשֶׁר תֵּעָשֶׂה-בָּהּ כָּל-זֹאת׃
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיַּדְבֵּר אֵלֵיהֶם הַשְּׁמֵרוּ
 לָכֶם פֶּן-יִתְעַה אֶתְכֶם אִישׁ׃

ταραχαί αρχαί ωδίνων ταῦτα 9+ βλέπετε δε υμεῖς
 disturbances; [[the] beginnings of pangs these [are]]. take heed And you]
 εαυτοῦς παραδώσουσιν γαρ υμᾶς εἰς συνέδρια και
 to yourselves! for they shall deliver you up unto sanhedrins; and
 εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε και ἐπὶ ηγεμόνων και
 in synagogues you shall be flayed; and before governors and
 βασιλέων αχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον
 kings you shall be stood because of me, for a testimony
 αυτοῖς 10+ και εἰς πάντα τα ἔθνη δεῖ πρῶτον
 to them. And unto all the nations must first

κηρυχθῆναι το ευαγγέλιον 11+ ὅταν δε ἀγάγωσιν υμᾶς
 be proclaimed the good news. And whenever they should lead you
 παραδιδόντες μη προμεριμνάτε τι λαλήσητέ μηδέ
 being delivered up, do not be anxious beforehand what you should speak, nor
 μελετάτε ἀλλ' ὁ εἰάν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ
 meditate upon! But what ever should be given to you in that
 τῇ ὥρᾳ τούτο λαλεῖτε οὐ γαρ ἐστε υμεῖς οἱ
 hour, this speak! not for are you] the ones

λαλοῦντες ἀλλὰ το πνεῦμα το ἅγιον 12+ παραδώσει
 speaking, but the spirit holy]. shall deliver up
 δε ἀδελφός ἀδελφόν εἰς θάνατον και πατήρ τέκνον
 And brother] brother unto death, and a father a child;
 και ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς και
 and shall rise up children] against parents, and
 θανατώσουσιν αυτοὺς 13+ και ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ
 shall put them to death. And you will be [a thing] being detested by

+ אלה ראשית החבליים ואתם השמר
 בנפשתיכם כי ימסרו אתכם לסנהדריות
 והופיתם בבתי כנסיות ולפני נגידים
 ומלכים תובאו למעני לעדות להם:
 + והבשורה צריכה להקרא בראשנה
 לכל הגוים:
 + וכאשר יוליכו ומסרו אתכם

אל תדאגו ואל תחשבו מה תדברו
 כי הדבר אשר יושם בפניכם בשעה
 ההיא אותו תדברו וען אשר לא אתם
 המדברים כי אם רוח הקדש:
 + ואח ימסר את אחיו למות ואב את בנו
 וקמו בנים באבותם והמיתו אותם:
 + והייתם שנואים לכל למען שמי
 והמחכה עד-עת קץ הוא יושע:

+ ואל תדאגו ואל תחשבו מה תדברו
 כי הדבר אשר יושם בפניכם בשעה
 ההיא אותו תדברו וען אשר לא אתם
 המדברים כי אם רוח הקדש:
 + ואח ימסר את אחיו למות ואב את בנו
 וקמו בנים באבותם והמיתו אותם:
 + והייתם שנואים לכל למען שמי
 והמחכה עד-עת קץ הוא יושע:

+ ואל תדאגו ואל תחשבו מה תדברו
 כי הדבר אשר יושם בפניכם בשעה
 ההיא אותו תדברו וען אשר לא אתם
 המדברים כי אם רוח הקדש:
 + ואח ימסר את אחיו למות ואב את בנו
 וקמו בנים באבותם והמיתו אותם:
 + והייתם שנואים לכל למען שמי
 והמחכה עד-עת קץ הוא יושע:

πάντων **διά** το **ὄνομά** μου ο **δε** **υπομείνας** **εἰς**
all on account of my name; but the one remaining unto

τέλος οὗτος **σωθήσεται** **14+** **ὅταν** **δε** **ἴδητε** **το**
[the] end, this one shall be delivered. And whenever you should behold the

βδέλυγμα της ερημώσεως **το** ρηθέν **υπό**
abomination of the desolation, the [thing] having been spoken by

Δανιήλ του **προφήτου** **εστώς** **όπου** ου **δει** ο
Daniel the prophet, standing where [it] must not, (let the one

αναγινώσκων **νοεῖτω** **τότε** **οι** **εν** **τη** **Ιουδαία**
reading comprehend!) then the ones in Judea

φευγέτωσαν **εἰς** **τα** **ὄρη** **15+** ο **δε** **επί** του **δώματος**
let] flee into the mountains! And the one upon the roof,

μη **καταβάτω** **εἰς** **την** **οικίαν** **μηδέ** **εἰσελθέτω** **ἀραί**
let [him] go not down into the house, nor enter to take

τι **ἐκ** της **οικίας** **αυτου** **16+** **καὶ** ο **εἰς** **τον**
anything from out of his house! And the one in the

ἀγρόν **ων** **μη** **ἐπιστρεψάτω** **εἰς** **τα** **οπίσω** **ἀραι**
field being], let him not turn back to take

το **μάτιον** **αυτου** **17+** **ουαί** **δε** **ταις** **εν** **γαστρί** **εχούσαις**
his cloak! And woe to the ones in [the] womb having [one]],

καὶ **ταις** **θηλαζούσαις** **εν** **ἐκείναις** **ταις** **ἡμέραις** **18+**
and to the ones nursing in those days.

προσεύχεσθε **δε** **ίνα** **μη** **γένηται** **ἡ** **φυγή** **υμῶν**
And pray that might not be in the your flight]

χειμῶνος **19+** **έσονται** **γαρ** **αι** **ἡμέραι** **ἐκείναι** **θλίψις** **οία**
winter! will be For those days] an affliction, such as

מְלָבוּשׁוֹ: + וְכִי תֵרְאוּ אֶת־שָׁקוֹץ מְשֻׁמִּים אֲשֶׁר + וְאֹוֵי לְהַרּוֹת וּלְמִוְנִיקוֹת בַּיָּמִים הַהֵמָּה: + אֲדָהּ הַתַּפְּלִלוּ אֲשֶׁר לֹא־תִהְיֶה מְנוּסַתְכֶם בַּחֶרֶף: + כִּי הַיָּמִים הַהֵם יִהְיוּ עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא־נִהְיִיתֶה כְּמוֹתָה מֵרֵאשִׁית הַבְּרִיאָה אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים עַד־עַתָּה וְכְמוֹתָ לֹא־תִהְיֶה עוֹד:

וְכִי תֵרְאוּ אֶת־שָׁקוֹץ מְשֻׁמִּים אֲשֶׁר + וְאֹוֵי לְהַרּוֹת וּלְמִוְנִיקוֹת בַּיָּמִים הַהֵמָּה: + אֲדָהּ הַתַּפְּלִלוּ אֲשֶׁר לֹא־תִהְיֶה מְנוּסַתְכֶם בַּחֶרֶף: + כִּי הַיָּמִים הַהֵם יִהְיוּ עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא־נִהְיִיתֶה כְּמוֹתָ מֵרֵאשִׁית הַבְּרִיאָה אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים עַד־עַתָּה וְכְמוֹתָ לֹא־תִהְיֶה עוֹד:

וְכִי תֵרְאוּ אֶת־שָׁקוֹץ מְשֻׁמִּים אֲשֶׁר + וְאֹוֵי לְהַרּוֹת וּלְמִוְנִיקוֹת בַּיָּמִים הַהֵמָּה: + אֲדָהּ הַתַּפְּלִלוּ אֲשֶׁר לֹא־תִהְיֶה מְנוּסַתְכֶם בַּחֶרֶף: + כִּי הַיָּמִים הַהֵם יִהְיוּ עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא־נִהְיִיתֶה כְּמוֹתָ מֵרֵאשִׁית הַבְּרִיאָה אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים עַד־עַתָּה וְכְמוֹתָ לֹא־תִהְיֶה עוֹד:

וְכִי תֵרְאוּ אֶת־שָׁקוֹץ מְשֻׁמִּים אֲשֶׁר + וְאֹוֵי לְהַרּוֹת וּלְמִוְנִיקוֹת בַּיָּמִים הַהֵמָּה: + אֲדָהּ הַתַּפְּלִלוּ אֲשֶׁר לֹא־תִהְיֶה מְנוּסַתְכֶם בַּחֶרֶף: + כִּי הַיָּמִים הַהֵם יִהְיוּ עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא־נִהְיִיתֶה כְּמוֹתָ מֵרֵאשִׁית הַבְּרִיאָה אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים עַד־עַתָּה וְכְמוֹתָ לֹא־תִהְיֶה עוֹד:

ου γέγονε τοιαύτη απ' αρχής κτίσεως ης
 has not taken place with this kind from [the] beginning of creation of which
 ἐκτίσεν ο θεος ἕως του νυν και ου μη γένηται 20 +
 God created until the present, and in no way shall be.
 και ει μη κύριος εκολόβωσε τας ημέρας ουκ αν
 And unless [the] Lord cut short the days, not would
 εσώθη πάσα σαρξ αλλά διά τους εκλεκτούς ους
 have escaped any flesh]; but on account of the chosen ones whom
 εξελέξατο εκολόβωσε τας ημέρας 21 + και τότε εάν
 he chose, he cut short the days. And then if
 τις υμίν είπη ιδού ὠδε ο Χριστός η ιδού εκεί μη
 any should say to you, Behold, here [is] the Christ, or, Behold, there; do not
 πιστεύσητε 22 + εγερθήσονται γαρ ψευδόχριστοι και
 believe it! For shall arise false christs and
 ψευδοπροφήται και δώσουσι σημεία και τέρατα προς
 false prophets, and they shall give signs and miracles to
 το αποπλανάν ει δυνατόν και τους εκλεκτούς 23 +
 lead astray, if possible, even the chosen ones.
 υμείς δε βλέπετε ιδού προείρηκα υμίν πάντα 24 +
 But you take heed! Behold, I have described beforehand to you all [things].
 ἀλλ' εν εκείναις ταις ημέραις μετά την θλίψιν εκείνην
 And in those days after that affliction,
 ο ήλιος σκοτισθήσεται και η σελήνη ου δώσει
 the sun shall be made dark, and the moon shall not give
 το φέγγος αυτής 25 + και οι αστέρες του ουρανού
 its brightness; and the stars of the heaven
 έσονται εκπίπτοντες και αι δυνάμεις αι εν τοις
 will be falling off, and the powers, the ones in the

אף את־הבְּחִירִים אִם־יִכָּלֹו :
 + וְאַתֶּם רְאוּ הַיּוֹם מִרְאֵשׁ הַיּוֹדֵתִי לָכֶם
 אֶת־כָּל־ :
 + וְהָיָה בְּיָמִים הָהֵם אֲחֵרֵי הַצָּרָה הַזֹּאת
 תִּחְשְׁדוּ הַשָּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ לֹא־יָנִיחַ אֹרֹוֹ :
 + וְהַכּוֹכָבִים יִפְּלוּ מִן־הַשָּׁמַיִם וְתִחַלְי
 הַשָּׁמַיִם יִתְמוֹטְטוּ :
 + וְלוֹלֵי קִצֵּר יִהְיֶה אֶת־הַיָּמִים הָהֵם
 לֹא־יִנָּשֵׁעַ כָּל־בָּשָׂר אֶךְ לְמַעַן הַבְּחִירִים
 אֲשֶׁר בָּחַר בָּם קִצֵּר אֶת־הַיָּמִים :
 + וְאִז אִם־יֵאמֶר אֵלֵיכֶם אִישׁ הַיּוֹם־פֹּה
 תִּמְשִׁיחַ אוֹ הַיּוֹם שָׁם אֶל־תֶּאֱמִינוּ :
 + כִּי יִקְוֶמוּ מְשִׁיחֵי שָׂקָר וְנִבְיָאֵי
 שָׂקָר וְנִתְּנוּ אֹתוֹת וּמוֹפְתִים לְהַתְּעוֹת

הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה מִרְאֵשׁ הַיּוֹדֵתִי לָכֶם :
 + אֲנִי אֵלֵיכֶם הַיּוֹם הַזֶּה אֵלֵיכֶם אֵלֵיכֶם
 לָכֶם הַיּוֹם הַזֶּה :
 + כִּי הַיּוֹם הַזֶּה אֵלֵיכֶם אֵלֵיכֶם אֵלֵיכֶם
 אֵלֵיכֶם אֵלֵיכֶם אֵלֵיכֶם אֵלֵיכֶם :
 + וְכִי יִקְוֶמוּ מְשִׁיחֵי שָׂקָר וְנִבְיָאֵי
 שָׂקָר וְנִתְּנוּ אֹתוֹת וּמוֹפְתִים לְהַתְּעוֹת

ουρανοίς σαλευθήσονται 26+ και τότε όψονται τον
 heavens, shall be shaken. And then they shall see the
 υιόν του ανθρώπου ερχόμενον εν νεφέλαις μετά
 son of man coming in clouds with

δυνάμεως πολλής και δόξης 27+ και τότε αποστελεί
 power great] and glory. And then he shall send
 τους αγγέλους αυτού και επισυνάξει
 his angels, and they will assemble
 τους εκλεκτούς αυτού εκ των τεσσάρων ανέμων απ'
 his chosen ones from the four winds, from

άκρου γης έως άκρου ουρανού 28+ απο δε
 [the] uttermost part of [the] earth unto [the] uttermost part of heaven. But from
 της συκής μάθετε την παραβολήν όταν αυτής ήδη
 the fig-tree learn the parable! Whenever already her
 ο κλάδος απαλός γένηται και εκφύη τα φύλλα
 branches tender] come to pass, and she should spring forth the leaves,

γινώσκετε ότι εγγύς το θέρος εστίν 29+ ούτω και
 know that near summer is!] So also
 υμείς όταν ταύτα ίδητε γινόμενα γινώσκετε ότι
 you, whenever you should see these taking place, know that

εγγύς εστιν επί θύραις 30+ αμήν λέγω υμίν ότι ου μη
 it is near at [the] doors! Amen I say to you that, in no way
 παρέλθη η γενεά αυτή μέχρις ου πάντα ταύτα
 should [pass by this generation], until of which [time] all these [things]

γένηται 31+ ο ουρανός και η γη παρελεύσονται
 should take place. The heaven and the earth shall pass away;

וְאֵז יִרְאוּ אֶת־בְּנֵי־הָאָרֶץ בְּאֵז
 בְּעֵנָיִם בְּגִבּוֹרָה רַבָּה וּבְכָבוֹד׃
 וְאֵז יִשְׁלַח אֶת־מַלְאָכָיו וַיִּקְבְּצוּ
 אֶת־בְּחִירָיו מֵאַרְבַּע הָרְחוֹת
 מִקְצֵה הָאָרֶץ עַד־קְצֵה הַשָּׁמַיִם׃
 וּמִן־הַתְּאֵנָה לְמִדּוֹנָא אֶת־מִשְׁלַל
 הַדָּבָר כְּשִׁירֵי־טֵב עֲנֹפֶה וּפְרַח

עֲלֶה יִדְעֶתֶם כִּי קָרוֹב הַקִּיץ׃
 כִּן נִסְ־אַתֶּם בְּרִאתְכֶם כִּי־הָיוּ
 אֵלֶּה דְעוּ כִּי־קָרוֹב הוּא בְּפִתְחָ׃
 אֲמֵן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם לֹא יַעֲבֹר
 הַדּוֹר הַזֶּה עַד אֲשֶׁר־יְהִיוּ כָּל־אֵלֶּה׃
 הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ יַעֲבֹרוּ וְדָבָרִי לֹא
 יַעֲבֹרוּ׃

וְהָיָה כַּמָּטֵב לְנִסְ־אֵלֶּה׃
 כְּמָטֵב חַר שֵׁלֵל וְכַּח חַר שֵׁלֵל׃
 וְהָיָה עֲנֹף וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃
 וְהָיָה חַר שֵׁלֵל וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃
 וְהָיָה חַר שֵׁלֵל וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃
 וְהָיָה חַר שֵׁלֵל וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃
 וְהָיָה חַר שֵׁלֵל וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃

וְהָיָה חַר שֵׁלֵל וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃
 וְהָיָה חַר שֵׁלֵל וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃
 וְהָיָה חַר שֵׁלֵל וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃
 וְהָיָה חַר שֵׁלֵל וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃
 וְהָיָה חַר שֵׁלֵל וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃
 וְהָיָה חַר שֵׁלֵל וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃
 וְהָיָה חַר שֵׁלֵל וְהָיָה חַר שֵׁלֵל׃

ο δε λόγοι μου ου μη παρέλθωσι 32+ περί δε
 but my words in no way shall pass away. But concerning
 της ημέρας εκείνης και της ώρας ουδείς οίδεν ουδέ
 that day and of the hour no one knows, not even
 οι άγγελοι οι εν ουρανῶ ουδέ ο υιός ει μη ο
 the angels, the ones in heaven, nor the son -- only the
 πατήρ 33+ βλέπετε αγρυπνείτε και προσεύχεσθε
 father. Take heed, be awake and pray!

ουκ οίδατε γαρ πότε ο καιρός εστιν 34+ ως
 you know not for] when the time is. [It is] as
 άνθρωπος απόδημος αφείς την οικίαν αυτού και δους
 a man going abroad leaving his house, and giving
 τοις δούλοις αυτού την εξουσίαν και εκάστω
 [to] his servants the authority, and to each one
 το έργον αυτού και τω θυρωρώ ενετείλατο ίνα
 his work; and to the doorkeeper he gave charge that

γρηγορή 35+ γρηγορείτε ούν ουκ οίδατε γαρ πότε ο
 he should be vigilant. Be vigilant then! you know not for] when the
 κύριος της οικίας έρχεται οψέ η μεσονυκτίου η
 master of the house comes -- [at] evening, or [at] midnight, or

αλεκτοροφωνίας η πρωί 36+ μη ελθών εξαίφνης
 [at the] crowing of a rooster, or [in the] morning; lest coming suddenly

εύρη υμάς καθεύδοντας 37+ α δε υμίν λέγω πάσι
 he should find you sleeping. And what shall I say to you -- to all

λέγω γρηγορείτε
 I say, Be vigilant!

את־מְלֹאכְתּוֹ וְאֶת־הַשּׁוֹעֵר צְנִיחַ לְשִׁקְד׃
 + לְכֵן שִׁקְדוּ כִּי לֹא יִדְעֶתֶם מָתַי יָבוֹא
 בַּעַל הַבַּיִת אִם־בְּעֶרְבַּי אוֹ־בַחֲצוֹת הַלַּיְלָה
 אִם־בַּעַת קְרִיאַת הַתְּרַנְנוּל אוֹ בַּבֶּקֶר׃
 + כִּן־יָבוֹא פְתָאֵם וּמָצָא אֶתְכֶם יְשָׁנִים׃
 + וְאֵת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לָכֶם הִנְנִי אָמֵר לְכֹל
 שִׁקְדוּ׃

וְאֵת־בֵּיתוֹ וַיִּתֵּן רְשׁוֹת לְעֹבְדָיו וְלֹא־יֵשׁ
 אֶת־מְלֹאכְתּוֹ וְאֵת־הַשּׁוֹעֵר צְנִיחַ לְשִׁקְד׃
 + לְכֵן שִׁקְדוּ כִּי לֹא יִדְעֶתֶם מָתַי יָבוֹא
 בַּעַל הַבַּיִת אִם־בְּעֶרְבַּי אוֹ־בַחֲצוֹת הַלַּיְלָה
 אִם־בַּעַת קְרִיאַת הַתְּרַנְנוּל אוֹ בַּבֶּקֶר׃
 + כִּן־יָבוֹא פְתָאֵם וּמָצָא אֶתְכֶם יְשָׁנִים׃
 + וְאֵת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לָכֶם הִנְנִי אָמֵר לְכֹל
 שִׁקְדוּ׃

14 7

1+ ἦν δε το πάσχα και τα άζυμα μετά
 And it was the passover, and the [holiday of the] unleavened [breads] after
 δύο ημέρας και εξήτουν οι αρχιερείς και οι
 two days. And sought the chief priests and the
 γραμματεῖς πως αυτόν εν δόλω κρατήσαντες
 scribes] how him by treachery seizing [him]
 αποκτείνωσιν 2+ έλεγον δε μη εν τη εορτή μήποτε
 they should kill]. And they said, Not during the holiday, lest at any time
 θόρυβος έσται του λαού 3+ και όντος αυτού εν
 there shall be a tumult of the people. And he being in
 Βηθανία εν τη οικία Σίμωνος του λεπρού
 Bethany in the house of Simon the leper,
 κατακειμένου αυτού ήλθε γυνή έχουσα αλάβαστρον
 in his reclining, came a woman having an alabaster [jar]
 μύρου νάρδου πιστικής πολυτελούς και συντρίψασα
 of perfumed spikenard liquid] of great cost; and having broken
 το αλάβαστρον κατέχεεν αυτού κατά της κεφαλής 4+
 the alabaster [jar], she poured [it] on his head.
 ήσαν δε τινες αγανακτούντες προς εαυτούς και
 And there were some being indignant within themselves, and
 λέγοντες εις τι η απώλεια αύτη του μύρου γέγονεν 5+
 saying, For why this loss of perfumed liquid has] taken place?
 ηδύνατο γαρ τούτο πραθήναι επάνω τριακοσίων
 For it was possible to sell this above three hundred

+
 + וַיְהִי עוֹד יוֹמִים וַחֲגַ הַפֶּסַח
 וְהַמִּצּוֹת בָּא וַיִּבְקְשׁוּ רֵאשִׁי הַכֹּהֲנִים
 וְהַסּוֹפְרִים לְתַפְשׂוֹ בְּעָרְמָה לְהַמִּיתוֹ׃
 + וַיֹּאמְרוּ לֹא בָחֵן פְּנֵי-תְהִיָּה מְהוּמָה בָּעָם׃
 + וַיְהִי בְהִיּוֹתוֹ בְּבֵית-הַיְהוּדָי בֵּית שִׁמְעוֹן
 הַמְצָרְעַע וַיִּסֹּב אֶל-הַשְּׁלֶחֶן וַתָּבֵא אִשָּׁה

וּבְיָדָהּ פֶּתֶי-מִרְקָחַת גִּרְדֵי נֶחֶד וַיִּקַּר מֵאֹד
 וַתִּשָּׁבֵר אֶת-הַפֶּתֶי וַתַּצִּק עַל-רֹאשׁוֹ׃
 + וַיֵּשׂ אִשָּׁר מִתְרַעְמִים אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ
 לֵאמֹר עַל-מָה הָיְתָה אַבּוּד הַמִּרְקָחָה הַזֹּאת׃
 + כִּי רְאוּיָה הָיְתָה זֹאת לְהַמְכֹּר בְּיֹתֵר
 מִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת דִּינָר וְלָתֵת לְעֵינָיִים וַיִּגְעְרוּ
 בָּהּ׃

+
 + וַיְהִי אֲזַי אִשָּׁה אֶחָדָה נָשָׂא אֶת-הַמִּרְקָח
 וַתִּשָּׁבֵר אֶת-הַפֶּתֶי וַתַּצִּק עַל-רֹאשׁוֹ׃
 + וַיֵּשׂוּ אִשָּׁר מִתְרַעְמִים אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ
 לֵאמֹר עַל-מָה הָיְתָה אַבּוּד הַמִּרְקָחָה
 הַזֹּאת׃
 + וַיֹּאמְרוּ לֹא בָחֵן פְּנֵי-תְהִיָּה מְהוּמָה
 בָּעָם׃
 + וַיְהִי בְהִיּוֹתוֹ בְּבֵית-הַיְהוּדָי בֵּית
 שִׁמְעוֹן הַמְצָרְעַע וַיִּסֹּב אֶל-הַשְּׁלֶחֶן
 וַתָּבֵא אִשָּׁה

וַיְהִי אֲזַי אִשָּׁה אֶחָדָה נָשָׂא אֶת-הַמִּרְקָח
 וַתִּשָּׁבֵר אֶת-הַפֶּתֶי וַתַּצִּק עַל-רֹאשׁוֹ׃
 + וַיֵּשׂוּ אִשָּׁר מִתְרַעְמִים אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ
 לֵאמֹר עַל-מָה הָיְתָה אַבּוּד הַמִּרְקָחָה
 הַזֹּאת׃
 + וַיֹּאמְרוּ לֹא בָחֵן פְּנֵי-תְהִיָּה מְהוּמָה
 בָּעָם׃
 + וַיְהִי בְהִיּוֹתוֹ בְּבֵית-הַיְהוּדָי בֵּית
 שִׁמְעוֹן הַמְצָרְעַע וַיִּסֹּב אֶל-הַשְּׁלֶחֶן
 וַתָּבֵא אִשָּׁה

δηναρίων και δοθῆναι τοις πτωχοῖς και ενεβριμώντο
 denarii, and to be given to the poor; and [they] strictly charged
 αὐτή 6+ ο δε Ιησούς εἶπεν ἀφετε αὐτήν τι αὐτή
 her. And Jesus said, Let her go! Why for her
 κόπους παρέχετε καλόν ἔργον ειργάσατο εις ἐμέ 7+
 troubles do you make]? a good work she worked] for me.
 πάντοτε γαρ τους πτωχοὺς ἔχετε μεθ' εαυτῶν και
 For at all times the poor you have] among yourselves, and
 ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτούς ευ ποιήσαι ἐμέ δε ου
 whenever you want you are able for them good to do]; me but not
 πάντοτε ἔχετε 8+ ο εἶχεν αὐτή ἐποίησεν προέλαβε
 at all times you do have]. What she has, she did; she first took
 μυρίσαι μου το σώμα εις τον ενταφιασμόν 9+ ἀμήν
 to perfume my body for the entombing. Amen
 λέγω υμῖν ὅπου εἴαν κηρυχθῆ το ευαγγέλιον τούτο
 I say to you, Where ever should be proclaimed good news this]
 εις ὅλον τον κόσμον και ο ἐποίησεν αὐτή
 in [the] entire world, even what this woman did
 λαληθήσεται εις μνημόσυνον αὐτῆς 10+ και ο Ιούδας
 shall be spoken for her memorial. And Judas
 ο Ισκαριώτης εις των δώδεκα ἀπήλθεν προς τους
 Iscariot, one of the twelve, went forth to the
 αρχιερεῖς ἵνα παραδώ αὐτόν αυτοῖς 11+ οἱ δε
 chief priests, that he should deliver him up to them. And they
 ἀκούσαντες ἐχάρησαν και ἐπηγγείλαντο αὐτῷ
 hearing, rejoiced, and they promised to him

+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ הַנִּיחֵנוּ לָהּ לְמַעַן תִּלְאוּ
 נַפְשָׁהּ מֵעֲשֵׂה טוֹב עֲשֵׂתָה עִמָּדִי :
 + כִּי הָעֲנִיִּים תְּמִיד עִמָּכֶם וּכְשֶׁתִּרְצוּ
 תּוּכְלוּ לְהִיטִיב לָהֶם וְאַנְכִי לֹא אֶהְיֶה אִתְּכֶם
 תְּמִיד :
 + אֵת אֲשֶׁר הָיָה לָאֵל יְדָה עֲשֵׂתָה
 קְדָמָה לְסוּף אֶת־גּוֹפִי לְקַבּוּרְתּוֹ :
 + אָמֵן אָמַר אֲנִי לָכֶם כִּי בְּאֲשֶׁר תִּקְרָא

הַבְּשׂוּרָה הַזֹּאת אֶל־כָּל־הָעוֹלָם גַּם
 אֶת־אֲשֶׁר עֲשֵׂתָה הִיא יִסּוּפָר לְזִכְרוֹן לָהּ :
 + וַיְהוּדָה אִישׁ־קְרִיּוֹת אַחֵר
 מִשְׁנַיִם הָעֶשֶׂר הֵלֵךְ אֶל־רֵאשִׁי
 הַכֹּהֲנִים לְמַסֵּר אוֹתוֹ אֲלֵיהֶם :
 + וְהֵם כְּשָׁמְעִים שָׂמְחוּ וַיֹּאמְרוּ
 לְתַתְּלוּ כֶסֶף וַיִּבְקֹשׁ הַאֲנָה לְמַסְרוֹ :

+ אֵת אֲשֶׁר הָיָה לָאֵל יְדָה עֲשֵׂתָה
 קְדָמָה לְסוּף אֶת־גּוֹפִי לְקַבּוּרְתּוֹ :
 + אָמֵן אָמַר אֲנִי לָכֶם כִּי בְּאֲשֶׁר תִּקְרָא
 הַבְּשׂוּרָה הַזֹּאת אֶל־כָּל־הָעוֹלָם גַּם
 אֶת־אֲשֶׁר עֲשֵׂתָה הִיא יִסּוּפָר לְזִכְרוֹן לָהּ :
 + וַיְהוּדָה אִישׁ־קְרִיּוֹת אַחֵר
 מִשְׁנַיִם הָעֶשֶׂר הֵלֵךְ אֶל־רֵאשִׁי
 הַכֹּהֲנִים לְמַסֵּר אוֹתוֹ אֲלֵיהֶם :
 + וְהֵם כְּשָׁמְעִים שָׂמְחוּ וַיֹּאמְרוּ
 לְתַתְּלוּ כֶסֶף וַיִּבְקֹשׁ הַאֲנָה לְמַסְרוֹ :

αργύριον δούναι και εζήτει πως ευκαίρως
money to give]. And he sought how opportunely

αυτόν παραδώ 12+ και τη πρώτη ημέρα των
he should deliver him up. And on the first day of the

αζύμων ὅτε το πάσχα ἔθουν λέγουσιν αὐτῷ
unleavened [breads], when the passover they sacrifice], say to him

οι μαθηταί αὐτοῦ που θέλεις ἀπελθόντες ετοιμάσομεν
his disciples], Where do you want [that] going forth we shall prepare

ἵνα φάγης το πάσχα 13+ και ἀποστέλλει δύο
that you should eat the passover? And he sends two

των μαθητῶν αὐτοῦ και λέγει αὐτοῖς υπάγετε εἰς την
of his disciples, and says to them, Go into the

πόλιν και ἀπαντήσῃ υμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
city, and will meet you a man a clay vessel of water

βαστάζων ἀκολουθήσατε αὐτῷ 14+ και ὅπου εἶναι
bearing]; you follow him! And where ever

εἰσέλθῃ εἶπατε τῷ οικοδεσπότη ὅτι ο διδάσκαλος
he should enter, say to the master of the house that, The teacher

λέγει που εστι το κατάλυμα ὅπου το πάσχα μετὰ
says, Where is the lodging where the passover with

των μαθητῶν μου φάγω 15+ και αὐτός υμῖν δείξει
my disciples I should eat]? And he will show to you

ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον ἐκεῖ ετοιμάσατε
upper room a great] being spread out prepared; there prepare

ἡμῖν 16+ και ἐξήλθον οι μαθηταί αὐτοῦ και ἦλθον εἰς
for us! And went forth his disciples] and came into

την πόλιν και εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς και
the city, and they found [it] as he said to them; and

+ וַיְהִי בַחֲגֵי הַמִּצּוֹת בַּיּוֹם הַרְּאִשׁוֹן אֲשֶׁר
יִזְבַּח הַפֶּסַח וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו תִּלְמִידָיו אֵיפֹה
תַּחֲפֹץ לְאָכַל אֶת־הַפֶּסַח וְנִלְכָּה וְנִכְיִן׃
+ וַיִּשְׁלַח שְׁנַיִם מִתְּלַמִּידָיו וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם לָכוּ הָעִירָה וּפְנֹעַ אֶתְכֶם
אִישׁ נִשְׂא צִפְחַת מַיִם לָכוּ אַחֲרָיו׃
+ וּבְאֲשֶׁר יָבוֹא שָׁמָּה אָמְרוּ לְבַעַל

הַבַּיִת כֹּה אָמַר הַרְּב אֵינָה הַמְּלוֹן אֲשֶׁר
אָכַל שָׁם אֶת־הַפֶּסַח עִם־תְּלַמִּידָיו׃
+ וְהוּא יִרְאֶה אֶתְכֶם עַל־יָד גְּדוּלָּה
מוֹצֵצָה וּמוֹכֶנֶת וְשָׁם הִכִּינוּ לָנוּ׃
+ וַיֵּצְאוּ תְּלַמִּידָיו וַיִּבְאוּ הָעִירָה וַיִּמְצְאוּ
כַּאֲשֶׁר אָמַר לָהֶם וַיִּכְיִנוּ אֶת־הַפֶּסַח׃

+ וְכַשֵּׁן כָּסֵא מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן
וְכַשֵּׁן מִשְׁבַּת מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן
וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל
וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל׃
+ וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל
וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל
וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל׃

וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל
וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל
וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל
וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל
וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל
וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשֵּׁן מִיִּשְׂרָאֵל׃

ητοίμασαν το πάσχα 17+ και οψίας γενομένης έρχεται
 they prepared the passover. And evening having become, he comes
 μετά των δώδεκα 18+ και ανακειμένων αυτών και
 with the twelve. And as they were reclining and
 εσθιόντων είπεν ο Ιησούς αμήν λέγω υμίν ότι εις εξ
 eating, Jesus said, Amen I say to you that, one of
 υμών παραδώσει με ο εσθίων μετ' εμού 19+ οι δε
 you shall deliver me up, the one eating with me. And they
 ήρξαντο λυπείσθαι και λέγειν αυτώ εις καθ' εις μη
 began to grieve, and to say to him one by one, No,
 τι εγώ και άλλος μη τι εγώ 20+ ο δε αποκριθείς
 how I? and another, No, how I? And answering
 είπεν αυτοίς εις εκ των δώδεκα ο
 he said to them, One from out of the twelve, the one
 εμβαπτόμενος μετ' εμού εις το τρυβλίον 21+ ο μεν
 dipping with me into the saucer. Indeed the
 υιός του ανθρώπου υπάγει καθώς γέγραπται περί
 son of man goes away, as it has been written concerning
 αυτού ουαί δε τω ανθρώπω εκείνω δι' ου ο υιός
 him; but woe [to] that man by whom the son
 του ανθρώπου παραδίδοται καλόν ην αυτώ ει ουκ
 of man is delivered up; it was good to him if was not
 εγεννήθη ο άνθρωπος εκείνος 22+ και εσθιόντων αυτών
 born man that]. And as they were eating,
 λαβών ο Ιησούς άρτον ευλογήσας έκλασε και έδωκεν
 Jesus having taken [the] bread, having blessed, broke and gave
 αυτοίς και είπε λάβετε φάγετε τούτό εστι
 to them. And he said, Take! Eat! this is

+ וַיְהִי בְעָרֵב וַיָּבֵא עִם־שְׁנַיִם הַעֲשָׂר׃
 + וַיִּסְבּוּ וַיֹּאכְלוּ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲמֵן אָמֵן אָמֵן
 לָכֶם אֶחָד מִכֶּם יִמְסְרֵנִי וְהוּא אֵכֵל אִתִּי׃
 + וַיִּחְלְלוּ לְהַתְּעֵצֵב וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו זֶה אֶחָד
 זֶה הַכִּי אֲנִי הוּא׃
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אֶחָד מִשְׁנַיִם
 הַעֲשָׂר׃ הוּא הַטָּבִיל עָמִי בִקְעָרָה׃

+ הֵן בְּן־הָאָדָם הֵלֵךְ יֵלֵךְ בְּכַתּוּב עָלָיו
 אָבֵל אוֹי לְאִישׁ הַהוּא אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ יִמְסָר
 בְּן־הָאָדָם טוֹב לְאִישׁ הַהוּא שְׂלֵא נוֹלָד׃
 + וַיְהִי בְּאָכְלָם וַיִּקַּח יֵשׁוּעַ לֶחֶם וַיְבָרֵךְ
 וַיִּבְצַע וַיִּתֵּן לָהֶם וַיֹּאמֶר קְחוּ אֲכָלוּ זֶה הוּא
 גּוֹפִי׃

+ וַיְהִי בְעָרֵב וַיָּבֵא עִם־שְׁנַיִם הַעֲשָׂר׃
 + וַיִּסְבּוּ וַיֹּאכְלוּ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲמֵן אָמֵן אָמֵן
 לָכֶם אֶחָד מִכֶּם יִמְסְרֵנִי וְהוּא אֵכֵל אִתִּי׃
 + וַיִּחְלְלוּ לְהַתְּעֵצֵב וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו זֶה אֶחָד
 זֶה הַכִּי אֲנִי הוּא׃
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אֶחָד מִשְׁנַיִם
 הַעֲשָׂר׃ הוּא הַטָּבִיל עָמִי בִקְעָרָה׃

+ וַיְהִי בְעָרֵב וַיָּבֵא עִם־שְׁנַיִם הַעֲשָׂר׃
 + וַיִּסְבּוּ וַיֹּאכְלוּ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲמֵן אָמֵן אָמֵן
 לָכֶם אֶחָד מִכֶּם יִמְסְרֵנִי וְהוּא אֵכֵל אִתִּי׃
 + וַיִּחְלְלוּ לְהַתְּעֵצֵב וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו זֶה אֶחָד
 זֶה הַכִּי אֲנִי הוּא׃
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אֶחָד מִשְׁנַיִם
 הַעֲשָׂר׃ הוּא הַטָּבִיל עָמִי בִקְעָרָה׃

το σώμά μου 23 + και λαβών το ποτήριον ευχαριστήσας
 my body. And having taken the cup, having given thanks,
 έδωκεν αυτοίς και έπιον εξ αυτού πάντες 24 + και
 he gave to them, and drank of it all]. And
 είπεν αυτοίς τούτό εστι το αίμά μου το της
 he said to them, This is my blood, the [blood] of the
 καινής διαθήκης το περί πολλών εκχυνόμενον 25 +
 new covenant, the [blood] for many being poured out].
 αμήν λέγω υμίν ότι ουκέτι ου μη πίο εκ του
 Amen I say to you that, No longer in any way shall I drink of the
 γεννήματος της αμπέλου έως της ημέρας εκείνης όταν
 offspring of the grapevine, until that day whenever
 αυτό πίνω καινόν εν τη βασιλεία του θεού 26 + και
 I should drink it new in the kingdom of God. And
 υμνήσαντες εξήλθον εις το όρος των ελαιών 27 + και
 having sung praise, they came forth unto the mount of olives. And
 λέγει αυτοίς ο Ιησούς ότι πάντες σκανδαλισθήσεσθε
 says to them Jesus] that, All shall be stumbled
 εν εμοί εν τη νυκτί ταύτη ότι γέγραπται πατάξω τον
 in me in this night; for it has been written, I will strike the
 ποιμένα και διασκορπισθήσεται τα πρόβατα 28 + αλλά
 shepherd, and will be dispersed the sheep]. But
 μετά το εγερθήναί με προάξω υμάς εις την Γαλιλίαν
 after my arising, I will lead before you into Galilee.
 29 + ο δε Πέτρος έφη αυτώ και ει πάντες
 And Peter said to him, Even if all

הַיְיִתִּים : +
 וַיִּקַּח אֶת־הַכּוֹס וַיְבָרֵךְ וַיִּתֵּן לָהֶם וַיִּשְׁתּוּ
 מִמֶּנָּה כּוֹלֵם : +
 וַיֹּאמֶר לָהֶם זֶה דְּמֵי דַם־הַבְּרִית
 הַחֲדָשָׁה הַנּוֹשֵׁף בְּעַד רַבִּים : +
 אָמֵן אָמַר אֲנִי לָכֶם שְׂתַּה לֹא־אֲשַׁתָּה
 עוֹד מִפְּרִי הַנֶּגֶן עַד־הַיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר
 אֲשַׁתָּה אִתּוֹ חֲדָשׁ בְּמַלְכוּת הַאֱלֹהִים : +
 וְאַחֲרַי קָרָאם אֶת־הַהַלֵּל וַיֵּצְאוּ אֶל־הַר
 הַגִּלְיָה : +
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ אַתֶּם כָּלְכֶם
 תִּפְשְׁלוּ בִּי בַלְיִלָה הַזֹּה כִּי כְתוּב
 אֲכָה אֶת־הָרֶעֱה וַתְּפוּצִין הַצֹּאן : +
 אַךְ אַחֲרַי קוֹמֵי מִן־הַמַּתִּים אֵלַי לְפָנֵיכֶם
 הַנֶּגְלִילָה : +
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פֶּטְרוֹס גַּם אִם־יִכְּשְׁלוּ כּוֹלֵם
 אֲנִי לֹא אֲכַשֵּׁל : +

וַיִּשְׁתּוּ מִמֶּנָּה כּוֹלֵם : +
 וַיֹּאמֶר לָהֶם זֶה דְּמֵי דַם־הַבְּרִית
 הַחֲדָשָׁה הַנּוֹשֵׁף בְּעַד רַבִּים : +
 אָמֵן אָמַר אֲנִי לָכֶם שְׂתַּה לֹא־אֲשַׁתָּה
 עוֹד מִפְּרִי הַנֶּגֶן עַד־הַיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר
 אֲשַׁתָּה אִתּוֹ חֲדָשׁ בְּמַלְכוּת הַאֱלֹהִים : +
 וְאַחֲרַי קָרָאם אֶת־הַהַלֵּל וַיֵּצְאוּ אֶל־הַר
 הַגִּלְיָה : +
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ אַתֶּם כָּלְכֶם
 תִּפְשְׁלוּ בִּי בַלְיִלָה הַזֹּה כִּי כְתוּב
 אֲכָה אֶת־הָרֶעֱה וַתְּפוּצִין הַצֹּאן : +
 אַךְ אַחֲרַי קוֹמֵי מִן־הַמַּתִּים אֵלַי לְפָנֵיכֶם
 הַנֶּגְלִילָה : +
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פֶּטְרוֹס גַּם אִם־יִכְּשְׁלוּ כּוֹלֵם
 אֲנִי לֹא אֲכַשֵּׁל : +

σκανδαλισθήσονται ἀλλ' οὐκ ἐγώ 30+ καὶ λέγει αὐτῷ
shall be stumbled, yet not I. And says to him

ὁ Ἰησοῦς ἀμήν λέγω σοὶ ὅτι σήμερον ἐν
Jesus], Amen I say to you that, today in

τῇ νυκτὶ ταύτῃ πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνήσαι τρις
this night, before twice [the] rooster calls out loud, three times

ἀπαρνήσῃ με 31+ ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον
you shall totally reject me. And he all [the] extra said, Rather

εἴαν με δέη συναποθανεῖν σοὶ οὐ μὴ
if it should be for me to die together with you, in no way

σε ἀπαρνήσομαι ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον 32+ καὶ
shall I totally reject you. And likewise also all spoke. And

ἐρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανή καὶ
they came unto a place of which the name [is] Gethsemane. And

λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καθίσατε ὧδε ἕως
he says [to] his disciples, Sit here while

προσεύξομαι 33+ καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ
I pray! And taking Peter and

τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μεθ' εαυτοῦ καὶ ἤρξατο
James and John with himself, and he began

ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν 34+ καὶ λέγει αὐτοῖς
to be astonished and anxious. And he says to them,

περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου μείνατε
is dejected My soul] unto death. Abide

ὧδε καὶ γρηγορεῖτε 35+ καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν
here and be vigilant! And having gone forth a little, he fell

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן אָמֵן אָמֵן אָמֵן לְךָ הָיָה כִּי
הַיּוֹם בְּלַיְלָה הַזֶּה בְּטֶרֶם יִקְרָא הַתְּרַנְנוּל
פְּעָמַיִם אֶתְּהָ תִּכְחַשׁ-בִּי שְׁלֹשׁ פְּעָמַיִם׃
+ וְהוּא הִתְאַמֵּץ וַיּוֹסֶף לְדַבֵּר וַיֹּאמֶר
גַּם כִּי-יִהְיֶה עָלַי לְמוֹת אֶתְּךָ פֶּחַשׁ
לֹא-אֶכְחַשׁ בְּךָ וְכֵן אָמְרוּ גַם-כּוֹלֵם׃
+ וַיָּבֵאוּ אֶל-חֶצֶר אַחַת וּשְׁמָהּ
בֵּית-שָׁמַיִ וַיֹּאמֶר אֶל-תְּלַמִּידָיו

שְׁבוּ-לָכֶם פֹּה עַד אֲשֶׁר אֶתְּפֹלֵל׃
+ וַיִּקַּח אֹתוֹ אֶת-פֶּטְרוֹס וְאֶת-יַעֲקֹב
וְאֶת-יוֹחָנָן וַיְחַל לְהַשְׁתּוֹמֵם וּלְמוֹג׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם נַפְשִׁי מִתְּהִלָּי
עַד-מוֹת עֲמַדוֹי פֹּה וּשְׁקִדוֹ׃
+ וַיַּעֲבֵר מֵעַט מִשָּׁם וְהִלָּא וַיִּפֹּל
אַרְצָה וַיִּתְּפֹלֵל אֲשֶׁר אִם-יִוָּכַל
הָיִיתָ תַּעֲבֵר מֵעָלָי הַשָּׁעָה הַזֹּאת׃

+ אֲנִי לֹא נֶעֱמַד אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי
וְאֲנִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי
וְאֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי
+ אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי
+ אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי
+ אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי
+ אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי

אֲנִי׃
+ אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי
+ אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי
+ אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי
+ אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי
+ אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי
+ אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי אֲחַפְּזֵי אֲנִי לִי

ἐπί τῆς γῆς και προσήχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστι
upon the ground, and prayed that, if it is possible

παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα 36+ και ἔλεγεν Ἀββὰ
might pass from him the hour]. And he said, Abba

ὁ πατήρ πάντα δυνατά σοι παρένεγκε το ποτήριον
father, all [things] [are] possible with you; carry away cup

ἀπ' ἐμοῦ τούτο ἀλλ' οὐ τι ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τι
from me this! but not what I want, but what

συ 37+ και ἔρχεται και εὐρίσκει αὐτούς
you [want] . And he comes and finds them

καθεύδοντας και λέγει τῷ Πέτρῳ Σίμων καθεύδεις
sleeping. And he says [to] Peter, Simon, do you sleep?

οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορήσαι 38+ γρηγορεῖτε
Were you not able one hour to be vigilant? Be vigilant

και προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς
and pray! that you should not enter into

πειρασμόν το μεν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δε σαρξ
a test. Indeed the spirit [is] eager, but [the] flesh

ασθενής 39+ και πάλιν ἀπελθὼν προσήξατο τον
weak. And again, having gone forth he prayed, the

αὐτόν λόγον εἰπὼν 40+ και υποστρέψας εὗρεν
same word having said]. And having returned, he found

αὐτούς πάλιν καθεύδοντας ἦσαν γαρ
them again sleeping, were for

οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι και οὐκ ἤδεισαν τι
their eyes] being weighed down, and they did not know what

αὐτῷ ἀποκριθῶσι 41+ και ἔρχεται το τρίτον και λέγει
they should answer to him. And he comes the third [time], and he says

+ וַיֹּאמֶר אָבִיא אָבִי כֹל תּוּכֵל הָעֶבְרָא נָא
מַעֲלִי אֶת־הַכּוֹס הַזֶּה לֹא אֶת־אֲשֶׁר
אֲנִי רוֹצֵה כִּי אִם־אֶת אֲשֶׁר־אַתָּה:
+ וַיָּבֵא וַיִּמְצְאֵם יְשׁוּעַם וַיֹּאמֶר אֶל־פֶּטְרוֹס
שָׁמְעוּן הַתִּישׁן הַכִּי־לֹא יָכֹלֶת לְשַׁקֵּד שְׁעָה
אַחַת:
+ שָׁקְדוּ וְהַתְּפַלְּלוּ פֶּן־תִּבְאֹו לְיַדִּי נִסְיוֹן
הֵן הַרוּחַ הַזֶּה הִיא תִּפְצֵה וְהַבָּשָׂר רַפָּה:

+ וַיִּסְקֶה לְסוּר וַיִּתְּפַלֵּל בְּאַמְרוֹ
עוֹד־הַפַּעַם כְּדְבָרִים הַהֵמָּה:
+ וַיָּשָׁב וַיִּמְצְאֵם שְׁנֵית יְשׁוּעַם כִּי
עֵינֵיהֶם כְּבֻדוֹת וְלֹא יָדְעוּ מַה־יַּעֲנִינָהוּ:
+ וַיָּבֵא פַעַם שְׁלִישִׁית וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
נִמְנו עוֹד וְנִנְחֹו רַב־לִי כִּי־בָאָה הַשְּׁעָה
הַזֶּה בֶּן־הָאָדָם נִמְסָר בְּיַדֵּי הַתַּאֲרִים:

+ אֲנִי אֲבִיא אֲבִי כֹל תּוּכֵל אֲבִי נָא
מַעֲלִי אֶת־הַכּוֹס הַזֶּה לֹא אֶת־אֲשֶׁר
אֲנִי רוֹצֵה כִּי אִם־אֶת אֲשֶׁר־אַתָּה:
+ וַיָּבֵא וַיִּמְצְאֵם יְשׁוּעַם וַיֹּאמֶר אֶל־פֶּטְרוֹס
שָׁמְעוּן הַתִּישׁן הַכִּי־לֹא יָכֹלֶת לְשַׁקֵּד שְׁעָה
אַחַת:
+ שָׁקְדוּ וְהַתְּפַלְּלוּ פֶּן־תִּבְאֹו לְיַדִּי נִסְיוֹן
הֵן הַרוּחַ הַזֶּה הִיא תִּפְצֵה וְהַבָּשָׁר רַפָּה:
+ אֲנִי אֲבִיא אֲבִי כֹל תּוּכֵל אֲבִי נָא
מַעֲלִי אֶת־הַכּוֹס הַזֶּה לֹא אֶת־אֲשֶׁר
אֲנִי רוֹצֵה כִּי אִם־אֶת אֲשֶׁר־אַתָּה:
+ וַיָּבֵא וַיִּמְצְאֵם יְשׁוּעַם וַיֹּאמֶר אֶל־פֶּטְרוֹס
שָׁמְעוּן הַתִּישׁן הַכִּי־לֹא יָכֹלֶת לְשַׁקֵּד שְׁעָה
אַחַת:
+ שָׁקְדוּ וְהַתְּפַלְּלוּ פֶּן־תִּבְאֹו לְיַדִּי נִסְיוֹן
הֵן הַרוּחַ הַזֶּה הִיא תִּפְצֵה וְהַבָּשָׁר רַפָּה:

αυτοῖς καθεύδετε το λοιπόν και αναπαύεσθε
 to them, Sleep the remaining and rest!
 απέχει ἦλθεν ἡ ὥρα ἰδοὺ παραδίδοται ο υἱός
 Be at a distance! came the hour]. Behold, is delivered up the son
 του ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν 42 +
 of man] into the hands of sinners.
 ἐγείρεσθε ἄγωμεν ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικε
 Arise! we should lead on. Behold, the one delivering me up approaches.
 43 + και εὐθέως ἐτι αὐτοῦ λαλούντος
 And immediately while he [was] speaking,
 παραγίνεται Ἰούδας εἰς ὧν τῶν δώδεκα και μετ'
 Judas comes, being one of the twelve, and with
 αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν και ξύλων
 him multitude a great] with swords and wood [spears],
 παρὰ τῶν ἀρχιερέων και τῶν γραμματέων και τῶν
 from the chief priests and the scribes and the
 πρεσβυτέρων 44 + δεδώκει δε ὁ παραδιδούς αὐτόν
 elders. had given And the one delivering him up]
 σύσσημον αὐτοῖς λέγων ὅν ἀν φιλήσω αὐτός ἐστι
 an agreed upon sign to them, saying, Whom ever I should kiss, it is he;
 κρατήσατε αὐτόν και ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς 45 + και
 Seize him, and take [him] away safely! And
 ἐλθὼν εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει αὐτῷ ραββί
 having come, immediately having come forward to him, he says to him, Rabbi,
 ραββί και κατεφίλησεν αὐτόν 46 + οἱ δε ἐπέβαλον ἐπ'
 rabbi; and he kissed him. And they put upon
 αὐτόν τὰς χεῖρας αὐτῶν και ἐκράτησαν αὐτόν 47 + εἰς
 him their hands, and seized him. one

תפשו אתו והוליכוהו אל-ימנל: + קומו ונלכה הגה המוסר אותי קרב: +
 הוא בא והוא נגש אליו ויאמר רבי רבי + עודנו מדבר ויהודה בא והוא
 וינשק-לו: + אחד משנים העשר ועמו המון רב
 וישלחו-בו את-ידיהם ויתפשוהו: + בתרבות ובמקלות מאת ראשי
 ויאחד מן-העמדים אצלו שלף את-חרבו + תפונים ותסופרים ותזקנים:
 ויד את-עבד תפתן הגדול ויקצץ את-אזנו: + ותמוסר אתו נתן להם אות
 לאמר האיש אשר אשקהו זה הוא

והוא בא והוא נגש אליו ויאמר רבי רבי + קומו ונלכה הגה המוסר אותי קרב: +
 עודנו מדבר ויהודה בא והוא וינשק-לו: + אחד משנים העשר ועמו המון רב
 וישלחו-בו את-ידיהם ויתפשוהו: + בתרבות ובמקלות מאת ראשי
 ויאחד מן-העמדים אצלו שלף את-חרבו + תפונים ותסופרים ותזקנים:
 ויד את-עבד תפתן הגדול ויקצץ את-אזנו: + ותמוסר אתו נתן להם אות
 לאמר האיש אשר אשקהו זה הוא

και οι πρεσβύτεροι και οι γραμματεῖς 54+ και
 and the elders, and the scribes. And
 ο Πέτρος από μακρόθεν ηκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω
 Peter from far off followed him, even inside
 εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως και ἦν συγκαθήμενος
 into the courtyard of the chief priest. And he was sitting together
 μετὰ τῶν ὑπηρετῶν και θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς
 with the officers, and being heated by the light.

55+ οι δε ἀρχιερεῖς και ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν
 And the chief priests and [the] entire sanhedrin sought
 κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατώσαι αὐτόν
 against Jesus testimony] to put him to death;

και οὐχ εὕρισκον 56+ πολλοί γαρ εψεудоμαρτύρουν
 and they did not find. For many witnessed falsely

κατ' αὐτοῦ και ἴσαι αι μαρτυρίαὶ οὐκ ἦσαν 57+ και
 against him, and equal the testimonies were not]. And
 τινες ἀναστάντες εψεудоμαρτύρουν κατ' αὐτοῦ
 certain ones having risen up witnessed falsely against him,

λέγοντες ὅτι 58+ ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι
 saying that, We heard him saying that,
 ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τούτον χειροποίητον και διὰ
 I shall break up this temple made with hands, and in

τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω 59+
 three days another not made by hands I will build].

και οὐδέ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν 60+ και
 And not even thus equal was their testimony]. And

לאמר:
 + ופֶּטְרוֹס הֵלֵךְ אַחֲרָיו מֵרָחוֹק
 עד-לְחַצְרֵי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל פְּנִימָה וַיֵּשֶׁב
 שָׁם עִם-הַמְּשָׁרְתִים וַיִּתְחַמֵּם נֹגֵד הָאֹר:
 + וַרְאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְכָל-הַסֹּנְהֶדְרִין בִּקְשׁוּ
 עֲדוּת עָלָיו-יְשׁוּעַ לְהַמְיָתוֹ וְלֹא מָצְאוּ:
 + כִּי רַבִּים עָנּוּ בּוֹ עֲדוּת שֶׁקֶר
 אֲבָל לֹא הָיוּ דְבָרֵיהֶם מְכֻנָּנִים:
 + וַיִּקְוִמוּ אַנְשִׁים וַיַּעֲנּוּ בּוֹ עֲדוּת שֶׁקֶר
 + שָׁמְעָנוּ אֹתוֹ אָמַר אֲנִי אֶהְרֵס אֶת-הַהֵיכָל
 הַזֶּה מַעֲשֵׂה יָדַי אָדָם וְלִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אֲבָנָה
 הֵיכָל אֲחֵר אֲשֶׁר אֵינָנו מַעֲשֵׂה יָדַי אָדָם:
 + וְגַם-בְּזֹאת לֹא הִיָּתָה עֲדוּתָם מְכֻנָּנָה:
 + וַיִּקֶּם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיַּעֲמֵד בַּתְּוֹךְ
 וַיִּשְׁאַל אֶת-יְשׁוּעַ לֵאמֹר הָאֵינְךָ מְשִׁיב
 דְבָר מֵהַזֶּה אֱלֹה עֲנִים בְּךָ:

+ אֲרִעֵיךָ וְכֹחַ חַלְמָה, מִמֶּנִּי כִּי אֶהְרֵס
 אֹתוֹ:
 + וַיֵּשֶׁב עַל-מַעְבְּרָתוֹ, וַיִּכְתֹּב וַיִּשְׁלַח
 מִבְּיָמָיו וַיִּחַבֵּן כְּתוּבָה לְדָוִד אֲבִי
 דָּוִד אֲרִעֵיךָ וְכֹחַ חַלְמָה מִמֶּנִּי כִּי אֶהְרֵס
 אֹתוֹ:
 + וַיִּשְׁלַח אֶת-הַכְּתוּבָה לְדָוִד אֲבִי
 דָּוִד אֲרִעֵיךָ וְכֹחַ חַלְמָה מִמֶּנִּי כִּי אֶהְרֵס
 אֹתוֹ:
 + וַיִּשְׁלַח אֶת-הַכְּתוּבָה לְדָוִד אֲבִי
 דָּוִד אֲרִעֵיךָ וְכֹחַ חַלְמָה מִמֶּנִּי כִּי אֶהְרֵס
 אֹתוֹ:

αναστάς ο αρχιερέυς εις το μέσον επηρώτησε
 having risen up the chief priest] into the midst, questioned
 τον Ιησούν λέγων ουκ αποκρίνη ουδέν τι
 Jesus, saying, Do you not answer one [thing] ? What [is it]

ούτοί σου καταμαρτυρούσιν 61 + ο δε εσιώπα και
 these [are] bearing witness against you? And he kept silent, and
 ουδέν απεκρίνατο πάλιν ο αρχιερέυς επηρώτα
 not one [thing] did he answer. Again the chief priest questioned
 αυτόν και λέγει αυτώ συ ει ο Χριστός ο υιός του
 him, and says to him, Are you the Christ, the son of the
 ευλογητού 62 + ο δε Ιησούς ειπεν εγώ ειμι και
 blessed? And Jesus said, I am, and
 όψεσθε τον υιόν του ανθρωπου καθήμενον εκ δεξιών
 you shall see the son of man sitting on [the] right
 της δυνάμεως και ερχόμενον μετά των νεφελών του
 of the power, and coming with the clouds of the
 ουρανού 63 + ο δε αρχιερέυς διαρρήξας
 heaven. And the chief priest, having torn
 τους χιτώνας αυτού λέγει τι έτι χρείαν έχομεν
 his inner garments, says, What yet need do we have
 μαρτύρων 64 + ηκούσατε της βλασφημίας τι
 of witnesses? You heard the blasphemy; what
 υμίν φαίνεται οι δε πάντες κατέκριναν αυτόν είναι
 does it appear to you? And they all condemned him to be
 ένοχον θανάτου 65 + και ήρξαντό τινες εμπτύειν αυτώ
 liable of death. And some began to spit on him,
 και περικαλύπτειν το πρόσωπον αυτού και κολαφίζειν
 and to cover his face, and to buffet

וְהוּא הִחְרִישׁ וְלֹא הִשִּׁיב דְּבַר וַיּוֹסֶף
 עוֹד הִכְהִין הַגְּדוֹל לְשַׁאֵל אֹתוֹ וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו הֲאִתָּה הוּא הַמְּשִׁיחַ בֶּן־הַמְּבָרָךְ:
 + וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲנִי הוּא וְאַתֶּם
 תִּרְאוּ אֶת־בֶּן־הָאָדָם יוֹשֵׁב לְיְמִין
 הַגְּבוּרָה וְבָא עִם־עַנְנֵי הַשָּׁמַיִם:
 + וַיִּקְרַע הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל אֶת־בְּגָדָיו

וַיֹּאמֶר מִה־לָּנוּ עוֹד לְבַקֵּשׁ עֲדִים:
 + הֲיֵה שְׂמֵעֲתֶם אֶת־הַגְּדוֹף מִה־דַּעְתְּכֶם
 וַיִּרְשָׁיעוּהוּ כוֹלָם כִּי־חַיֵּב מִיְתָה הוּא:
 + וַיִּחְלְוּ מֵהֶם לָרֶק בּוֹ וַיַּחֲפוּ אֶת־פָּנָיו
 וַיַּכּוּהוּ בְּאֶגְרֵף וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲנִבְא
 וְהַמְשַׁרְתִּים אֲחֻזּוּהוּ בְּמַכּוֹת עַל־הַלְחִי:

לְעָד אֲכַזְּבֵם לֹא חָפְזָה רַחֵם פָּה חָכְמָה
 חָכְמָה חֲסִידֵיךָ חֲלִיפֵי מֶלֶךְ:
 + מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם,
 וְאִתָּה מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם:
 + מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם
 וְאִתָּה מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם:
 + מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם
 וְאִתָּה מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם:

+ וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם
 חָכְמָה חֲסִידֵיךָ חֲלִיפֵי מֶלֶךְ:
 + מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם,
 וְאִתָּה מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם:
 + מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם
 וְאִתָּה מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם:
 + מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם
 וְאִתָּה מִי אִם וְיֵשׁוּעַ עָלֵם אֲסֹר מִלְּפָנֶיךָ לֹא חֲסִידֵם:

αὐτόν και λέγειν αὐτῷ προφήτευσον και οι
 him, and to say to him, Prophecy! And the
 υπηρέται ραπίσμασιν αὐτόν έβαλλον 66+ και
 officers slaps at him threw]. And
 όντος του Πέτρου εν τη αυλή κάτω έρχεται μία των
 Peter being in the courtyard below, there comes one of the
 παιδισκών του αρχιερέως 67+ και ιδούσα τον Πέτρον
 maidservants of the chief priest. And beholding Peter
 θερμαινόμενον εμβλέψασα αὐτῷ λέγει και συ μετά
 heating himself, having looked at him, she says, Even you with
 του Ναζαρηνού Ιησού ήσθα 68+ ο δε ηρνήσατο λέγων
 the Nazarene Jesus were]. But he denied, saying,
 ουκ οίδα ουδέ επίσταμαι τι συ λέγεις και
 I have not known [him], nor have knowledge of what you say. And
 εξήλθεν έξω εις το προαύλιον και αλέκτωρ
 he went forth outside into the porch of the courtyard; and a rooster
 εφώνησε 69+ και η παιδίσκη ιδούσα αὐτόν πάλιν
 called out. And the maidservant beholding him, again
 ήρξατο λέγειν τοις παρεστηκόσιν ότι ούτος εξ
 began to say to the ones standing by that, This one of
 αυτών εστιν 70+ ο δε πάλιν ηρνείτο και μετά μικρόν
 them is]. And he again denied. And after a little [time],
 πάλιν οι παρεστώτες έλεγον τω Πέτρω αληθώς εξ
 again the ones standing by said to Peter, Truly of
 αυτών ει και γαρ Γαλιλαίος ει και η λαλιά σου
 them you are], for even you are a Galilean, and your speech

+ וַיְהִי בַּהַיּוֹת פְּטָרוֹס בְּתַחֲתֵית הַחֲצִיר
 וַתְּבֹא אַחַת מִשְׁפָּחוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל:
 + וַתֵּרֶא אֶת־פְּטָרוֹס כִּי מִתְחַמֵּם הוּא
 וַתִּבְטֹבוּ וַתֹּאמֶר גַּם־אַתָּה הָיִיתָ עִם־הַנְּצֻרִי
 יִשׁוּעַ:
 + וַיִּבְכַּחַשׁ וַיֹּאמֶר לֹא אֲדַע וְלֹא
 אֲבִין מָה אַתָּה אֹמֶרֶת וַיֵּצֵא הַחוּצָה

אֶל־הָאוּלָם וַיִּקְרָא הַתַּרְגָּמָל:
 + וַתֵּרְאֶהוּ הַשְּׂפָחָה וַתֹּאמֶר עוֹד
 אֶל־הָעִמְדִים שָׁם זֶה הוּא אֶחָד מֵהֶם וַיִּבְכַּחַשׁ
 פַּעַם שְׁנִיית:
 + וּמָעַט אַחֲרֵי־כֵן גַּם־הָעִמְדִים שָׁם
 אָמְרוּ אֶל־פְּטָרוֹס אֲמַנָּם אַתָּה אֶחָד מֵהֶם
 כִּי אַרְגָּמָלִי אַתָּה וְלִשׁוֹנְךָ כָּל־שׁוֹנָם:

+ וַיֵּצֵא אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח
 אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח
 אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח
 אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח
 אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח
 אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ

+ וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח
 אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח
 אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח
 אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח
 אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח
 אֶת־כַּסְיָתוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת־כַּסְיָתוֹ

ομοιάζει 71+ ο δε ήρξατο αναθεματίζειν και ομνύειν
 coincides. And he began to devote to consumption and to swear by an oath
 ότι ουκ οίδα τον άνθρωπον τούτον ον λέγετε 72+ και
 that, I have not known this man of whom you speak. And
 εκ δευτέρου αλέκτωρ εφώνησε και
 a second [time] a rooster called out. And
 ανεμνήσθη ο Πέτρος του ρήματος ου είπεν αυτώ
 Peter called to mind the saying which said to him
 ο Ιησούς ότι πριν αλέκτορα φωνήσαι δις απαρνήση
 Jesus] that, Before a rooster calls out twice, you shall totally reject
 με τρίς και επιβαλών έκλαιε
 me three times. And giving it attention he wept.

15 טו

1+ και ευθέως επί το πρωϊ συμβούλιον ποιήσαντες
 And immediately in the morning, a council having been appointed,
 οι αρχιερείς μετά των πρεσβυτέρων και γραμματέων
 the chief priests with the elders and [the] scribes,
 και όλον το συνέδριον δήσαντες τον Ιησούν
 and [the] entire sanhedrin, having bound Jesus,
 απήνεγκαν και παρέδωκαν τω Πιλάτω 2+ και
 carried [him] away, and delivered [him] up to Pilate. And
 επηρώτησεν αυτόν ο Πιλάτος συ ει ο βασιλεύς των
 questioned him Pilate], Are you the king of the
 Ιουδαίων ο δε αποκριθείς είπεν αυτώ συ λέγεις 3+
 Jews? And answering he said to him, You say [it] .

וַיִּחַל לְהַחְרִים אֶת־נַפְשׁוֹ וְלִהְשָׁבַע לְאֹמֶר
 + לֹא יָדַעְתִּי אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּרְתֶּם:
 + וְהַתְּרַנְּגַל קָרָא פַּעַם שְׁנִית וַיִּזְכֹּר
 פְּטָרוֹס אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ יֵשׁוּעַ
 בְּפִטְרָם יִקְרָא הַתְּרַנְּגַל פַּעַמַּיִם תִּכְחַשׁ
 בִּי שְׁלֹשׁ פַּעַמַּיִם וַיִּשֶׁם עַל־לְבוֹ וַיִּבֶךְ:
 +

+ וַיְהִי לְפָנֹת הַבֵּקֶר וַיִּמְתְּרוּ רָאשֵׁי
 הַכְּהֵנִים וְעַמְּהֶם הַזְּקֵנִים וְהַסּוֹפְרִים
 וְכָל־הַסַּנְהֶדְרִין לְהַנְעִיץ וַיֹּאמְרוּ אֶת־יֵשׁוּעַ
 וַיּוֹלִיכּוּהוּ מִשֶּׁם וַיִּמְסְרוּהוּ אֶל־פִּילָטוֹס:
 + וַיִּשְׁאַל אוֹתוֹ פִּילָטוֹס הַאֲתָה מֶלֶךְ
 הַיְּהוּדִים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה אֹמְרָת:
 + וְרָאשֵׁי הַכְּהֵנִים הִרְבּוּ לְשַׁטְנוֹ:

+ וְהָיָה בַּבֹּקֶר וַיִּמְתְּרוּ רָאשֵׁי
 הַכְּהֵנִים וְעַמְּהֶם הַזְּקֵנִים וְהַסּוֹפְרִים
 וְכָל־הַסַּנְהֶדְרִין לְהַנְעִיץ וַיֹּאמְרוּ אֶת־יֵשׁוּעַ
 וַיּוֹלִיכּוּהוּ מִשֶּׁם וַיִּמְסְרוּהוּ אֶל־פִּילָטוֹס:
 + וַיִּשְׁאַל אוֹתוֹ פִּילָטוֹס הַאֲתָה מֶלֶךְ
 הַיְּהוּדִים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה אֹמְרָת:
 + וְרָאשֵׁי הַכְּהֵנִים הִרְבּוּ לְשַׁטְנוֹ:
 +

+ וְהָיָה בַּבֹּקֶר וַיִּמְתְּרוּ רָאשֵׁי
 הַכְּהֵנִים וְעַמְּהֶם הַזְּקֵנִים וְהַסּוֹפְרִים
 וְכָל־הַסַּנְהֶדְרִין לְהַנְעִיץ וַיֹּאמְרוּ אֶת־יֵשׁוּעַ
 וַיּוֹלִיכּוּהוּ מִשֶּׁם וַיִּמְסְרוּהוּ אֶל־פִּילָטוֹס:
 + וַיִּשְׁאַל אוֹתוֹ פִּילָטוֹס הַאֲתָה מֶלֶךְ
 הַיְּהוּדִים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה אֹמְרָת:
 + וְרָאשֵׁי הַכְּהֵנִים הִרְבּוּ לְשַׁטְנוֹ:
 +

+ וְהָיָה בַּבֹּקֶר וַיִּמְתְּרוּ רָאשֵׁי
 הַכְּהֵנִים וְעַמְּהֶם הַזְּקֵנִים וְהַסּוֹפְרִים
 וְכָל־הַסַּנְהֶדְרִין לְהַנְעִיץ וַיֹּאמְרוּ אֶת־יֵשׁוּעַ
 וַיּוֹלִיכּוּהוּ מִשֶּׁם וַיִּמְסְרוּהוּ אֶל־פִּילָטוֹס:
 + וַיִּשְׁאַל אוֹתוֹ פִּילָטוֹס הַאֲתָה מֶלֶךְ
 הַיְּהוּדִים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה אֹמְרָת:
 + וְרָאשֵׁי הַכְּהֵנִים הִרְבּוּ לְשַׁטְנוֹ:
 +

και κατηγορουν αυτού οι αρχιερείς πολλά αυτός δε
 And charged him the chief priests] much; but he
 ουδέν απεκρίνατο 4+ ο δε Πιλάτος πάλιν
 not one [thing] answered]. And Pilate again
 επηρώτησεν αυτόν λέγων ουκ αποκρίνη ουδέν ίδε
 questioned him, saying, Do you not answer one [thing] ? See
 πόσα σου καταμαρτυρούσιν 5+ ο δε Ιησούς ουκέτι
 how much they bear witness against you! But Jesus no longer
 ουδέν απεκρίθη ώστε θαυμάζουν τον Πιλάτον 6+
 anything answered], so that Pilate marveled.
 κατά δε εορτήν απέλυεν αυτοίς ένα δέσμιον όνπερ
 And according to [the] holiday he loosed to them one prisoner, whomsoever
 ητούντο 7+ ην δε ο λεγόμενος Βαραββάς μετά
 they asked. And there was the one being called Barabbas, with
 των συστασιαστών δεδεμένος οίτινες εν τη στάσει
 the joint-conspirators being bound], the ones who with the faction
 φόνον πεποιήκεισαν 8+ και αναβοήσας ο όχλος
 murder committed]. And yelling out, the multitude
 ήρξατο αιτείσθαι καθώς αεί ποίει αυτοίς 9+ ο δε
 began to ask [him to do] as continually he did to them. And
 Πιλάτος απεκρίθη αυτοίς λέγων θέλετε απολύσω
 Pilate answered them, saying, Do you want that I should release
 υμίν τον βασιλέα των Ιουδαίων 10+ εγίνωσκε γαρ ότι
 to you the king of the Jews? For he knew that

הַמֶּלֶךְ :
 + וַיִּוְסֶף פִּילָטוֹס וַיִּשְׁאַלְהוּ לֵאמֹר הַאִינְךָ
 מְשִׁיב דְּבַר רְאֵה פְּמָה הֵם עָנוּ בָךְ :
 + וַיִּשְׁוֵעַ לֹא־הִשִּׁיב עוֹד אַף־דְּבַר אֶחָד
 וַיִּתְמָה פִּילָטוֹס :
 + וּמִדִּי חָג בְּחִנּוּ הָיָה פּוֹטֵר לָהֶם
 אֶסִּיר אֶחָד אֵת אֲשֶׁר יִבְקֶשׁוּ :
 + וַיְהִי אִישׁ הַנִּקְרָא בָּשֶׁם בַּר־אָבָא אֶסוּר
 עִם־הַמּוֹרְדִים אֲשֶׁר רָצְחוּ רָצַח בְּעֵת
 הַמֶּלֶךְ :
 + וַיַּעַל הַהֶמְנוֹן וַיִּחְלוּ לְבַקֵּשׁ
 שְׁעֵשָׁה לָהֶם כַּפְּעִים בַּפְּעִים :
 + וַיַּעַן אֹתָם פִּילָטוֹס וַיֹּאמֶר רְצוֹנְכֶם
 שְׁאֲתִיר לָכֶם אֶת־מֶלֶךְ הַיְהוּדִים :
 + כִּי יִדַע אֲשֶׁר רַק־מִקְנָאָה מְסֻרוֹהוּ רָאִשִׁי
 הַפְּתָנִים :

+ וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְהוּ לֵאמֹר הַאִינְךָ
 מְשִׁיב דְּבַר רְאֵה פְּמָה הֵם עָנוּ בָךְ :
 + וַיִּשְׁוֵעַ לֹא־הִשִּׁיב עוֹד אַף־דְּבַר אֶחָד
 וַיִּתְמָה פִּילָטוֹס :
 + וּמִדִּי חָג בְּחִנּוּ הָיָה פּוֹטֵר לָהֶם
 אֶסִּיר אֶחָד אֵת אֲשֶׁר יִבְקֶשׁוּ :
 + וַיְהִי אִישׁ הַנִּקְרָא בָּשֶׁם בַּר־אָבָא אֶסוּר
 עִם־הַמּוֹרְדִים אֲשֶׁר רָצְחוּ רָצַח בְּעֵת
 הַמֶּלֶךְ :
 + וַיַּעַל הַהֶמְנוֹן וַיִּחְלוּ לְבַקֵּשׁ
 שְׁעֵשָׁה לָהֶם כַּפְּעִים בַּפְּעִים :
 + וַיַּעַן אֹתָם פִּילָטוֹס וַיֹּאמֶר רְצוֹנְכֶם
 שְׁאֲתִיר לָכֶם אֶת־מֶלֶךְ הַיְהוּדִים :
 + כִּי יִדַע אֲשֶׁר רַק־מִקְנָאָה מְסֻרוֹהוּ רָאִשִׁי
 הַפְּתָנִים :

διά φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς 11 +
through envy delivered him up the chief priests].

οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μάλλον
But the chief priests incited the multitude, that rather

τὸν Βαραββάν ἀπολύσῃ αὐτοῖς 12+ ὁ δὲ Πιλάτος
he should release Barabbas to them. And Pilate

ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς τι οὖν θέλετε
responding again said to them, What then do you want

ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων 13+ οἱ
[that] I shall do [to] whom you call king of the Jews?

δὲ πάλιν ἐκράζαν σταύρωσον αὐτόν 14+ ὁ δὲ
And again they cried out, Crucify him! And

Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς τι γὰρ κακὸν ἐποίησεν οἱ δὲ
Pilate said to them, For what evil did he? But they

περισσοτέρως ἐκράζαν σταύρωσον αὐτόν 15+ ὁ δὲ
more exceedingly cried out, Crucify him! And

Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἰκανὸν ποιῆσαι
Pilate, wanting for the multitude [that which was] fit to do],

ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββάν καὶ παρέδωκε
released to them Barabbas. And he delivered up

τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ 16+ οἱ δὲ
Jesus, having been scourged, that he should be crucified. And the

στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτόν ἐσω τῆς αὐλῆς ὃ ἐστὶ
soldiers took him away inside the courtyard, which is

πρατώριον καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν 17+
[the] praetorium; and they called together [the] entire cohort.

<p>וְרֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים הִסִּיתוּ אֶת־הַקְּהוּלָּהּ לְבַלְתִּי הַתִּיר לָהֶם כִּי אִם־בְּר־אָבָא וַיִּסָּף פִּילָטוֹס וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם וּמַה־אֲפֹא רְצוֹנְכֶם שְׂאֲעֹשֶׂה לָאֲשֶׁר אַתֶּם קֹרְאִים מִלְּךָ הַיְהוּדִים׃ וַיִּקְרְאוּ עוֹד הַצֹּלֵב אֹתוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פִּילָטוֹס מַה־אֲפֹא רְעָה עֲשֶׂה וְהֵם הִרְבוּ־עוֹד לִקְרֹא הַצֹּלֵב אֹתוֹ׃</p>	<p>+ וַיּוֹאֵל פִּילָטוֹס לַעֲשׂוֹת כְּרְצוֹן הָעָם וַיִּתֵּר לָהֶם אֶת בְּר־אָבָא וְאֵת יֵשׁוּעַ הַכֹּהֵן בְּשׁוֹטִים וַיִּמָּסַר אוֹתוֹ לְהַצִּילָב׃ + וַיּוֹלִיכּוּהוּ אַנְשֵׁי הַצֹּבָא אֶל־תּוֹךְ הַחֲצַר הַיּוֹא בֵּית הַמִּשְׁפָּט וַיַּזְעִיקוּ אֶת־כָּל־הַגִּדּוּד׃ + וַיִּלְבִּישׁוּהוּ אַרְגָּמָן וַיִּשְׂרְגּוּ עֲטָרַת קִצִּים וַיַּעֲטְרוּהוּ׃</p>
--	--

<p>+ וְגַד־חֲסִידָהּ וְהָיָה אֵתָּהּ סָבִילָהּ לְחִנּוּתָהּ וְלִכְרִי־אֶזְכָּרָהּ לְמֹה׃ + וְהָיָה פִּילָטוֹס אֲרִיבֵהּ לְמֹהּ מַלְּכָהּ מִחַסְדָּהּ לְחַסְדָּהּ אֲרִיבֵהּ לְמֹהּ וַיְהִי אֲרִיבֵהּ מַלְּכָהּ וַיִּשְׂמְךָ׃ + וְהָיָה אֲרִיבֵהּ מַלְּכָהּ וַיִּשְׂמְךָ׃ + וְהָיָה פִּילָטוֹס אֲרִיבֵהּ לְמֹהּ מַלְּכָהּ וַיִּשְׂמְךָ׃</p>	<p>וְהָיָה אֵתָּהּ סָבִילָהּ׃ + פִּילָטוֹס וְהָיָה כִּי וַיִּחַבְדּוּ לְחִנּוּתָהּ לְחִנּוּתָהּ אֲרִיבֵהּ לְמֹהּ לְכַר־אֶזְכָּרָהּ אֲרִיבֵהּ לְמֹהּ לְחַסְדָּהּ לְחַסְדָּהּ וַיִּשְׂמְךָ׃ + אֲרִיבֵהּ אֲרִיבֵהּ וְהָיָה אֲרִיבֵהּ לְחַסְדָּהּ וַיִּשְׂמְךָ׃ + אֲרִיבֵהּ אֲרִיבֵהּ וְהָיָה אֲרִיבֵהּ לְחַסְדָּהּ וַיִּשְׂמְךָ׃</p>
---	---

και ενδύουσιν αυτόν πορφύραν και περιτιθέασιν
 And they clothed him [in] purple, and they put [it] on
 αυτό πλέξαντες ακάνθινον στέφανον 18+ και ήρξαντο
 him having plaited a thorny crown]. And they began
 ασπάζεσθαι αυτόν χαίρε βασιλεύ των Ιουδαίων 19+
 to salute him, Hail, O king of the Jews!
 και έτυπτον αυτού την κεφαλήν καλάμω και
 And they beat him on the head with a reed, and
 ενέπτυνον αυτό και τιθέντες τα γόνατα προσεκύνουν
 spat on him; and setting the knees they did obeisance to
 αυτό 20+ και ότε ενέπαιξαν αυτό εξέδυσαν αυτόν
 him. And when they mocked him, they took [off him
 την πορφύραν και ενέδυσαν αυτόν τα ιμάτια τα ίδια
 the purple], and put on him garments his own],
 και εξάγουσιν αυτόν ίνα σταυρώσωσιν αυτόν 21+ και
 and they led him out that they should crucify him. And
 αγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναίον
 they conscripted one passing by, a certain Simon a Cyrenian,
 ερχόμενον απ' αγρού τον πατέρα Αλεξάνδρου και
 coming from [the] field, the father of Alexander and
 Ρούφου ίνα άρη τον σταυρόν αυτού 22+ και
 Rufus, that he should carry his cross. And
 φέρουσιν αυτόν επί Γολγοθά τόπον ο εστι
 they brought him unto Golgotha, a place which is
 μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος 23+ και edίδουν
 being translated, of a Skull Place]. And they gave

+ וַיַּחֲלוּ לְבָרְכוֹ לְאֹמֶר שְׁלוֹם לְךָ מִלְּךָ
 הַיְהוּדִים:
 + וַיָּבֹאוּ עַל־רֹאשׁוֹ בְּקִנְיָה וַיִּרְקוּ בוֹ
 וַיִּכְרְעוּ עַל־בְּרִייתָהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ:
 + וְאַחֲרָיִי הִתְלוֹצְצוּ בּוֹ הַפְּשִׁיטוּ
 אוֹתוֹ אֶת־הָאֲרָנְמָן וַיִּלְבְּשׁוּהוּ
 אֶת־בְּגָדָיו וַיּוֹצִיאוּהוּ לְצֶלֶב אֹתוֹ:

+ וְאִישׁ אֶחָד עֶבֶר וְהוּא בָּא מִן־הַשְּׂדֵה
 וּשְׁמוֹ שְׁמַעוֹן הַקּוֹרֵינִי אָבִי אֶלְכְּסַנְדְּרוֹס
 וְרוּפּוֹס וַיִּאָּנְסוּ אוֹתוֹ לְשִׂאת אֶת־צְלוֹבוֹ:
 + וַיְבִיאוּהוּ אֶל־גִּלְגֹּלְתָא הַמְּקוֹם הוּא מְקוֹם
 הַגִּלְגֹּלֶת:
 + וַיִּתְּנוּ לוֹ לְשִׁתּוֹת יַיִן מְסוּךְ בְּמַר וְהוּא
 לֹא לָקַח:

+ וַיִּבְרְאוּ אֵת הַצֶּלֶב לְעַלְמָא עַלְמָא
 הַיְהוּדִים:
 + וַיִּבְרְאוּ אֵת הַצֶּלֶב לְעַלְמָא עַלְמָא
 הַיְהוּדִים:
 + וַיִּבְרְאוּ אֵת הַצֶּלֶב לְעַלְמָא עַלְמָא
 הַיְהוּדִים:
 + וַיִּבְרְאוּ אֵת הַצֶּלֶב לְעַלְמָא עַלְמָא
 הַיְהוּדִים:

+ וַיִּבְרְאוּ אֵת הַצֶּלֶב לְעַלְמָא עַלְמָא
 הַיְהוּדִים:
 + וַיִּבְרְאוּ אֵת הַצֶּלֶב לְעַלְמָא עַלְמָא
 הַיְהוּדִים:
 + וַיִּבְרְאוּ אֵת הַצֶּלֶב לְעַלְמָא עַלְמָא
 הַיְהוּדִים:
 + וַיִּבְרְאוּ אֵת הַצֶּלֶב לְעַלְמָא עַלְמָא
 הַיְהוּדִים:

αὐτὸ πιεῖν εσμυρνισμένον οἶνον ο δε ουκ ἔλαβε 24+
 to him to drink myrrh mixed with wine]; but he did not take.
 και σταυρώσαντες αὐτὸν διεμερίζονται
 And having crucified him, they divided
 τα μᾶτια αὐτοῦ βάλλοντες κλήρον ἐπ' αὐτὰ τις
 his garments, casting a lot over them, who
 τι ἄρη 25+ ἦν δε ὥρα τρίτη και εσταύρωσαν αὐτὸν
 should take what. And it was hour [the] third], and they crucified him.

26+ και ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ
 And [there] was the inscription of his accusation

ἐπιγεγραμμένη ο βασιλεύς των Ἰουδαίων 27+ και συν
 being inscribed, The king of the Jews. And with
 αὐτὸ σταυρούσι δύο ληστές ἕνα εκ δεξιῶν και ἕνα
 him they crucified two robbers, one at [his] right, and one
 ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ 28+ και ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ
 at his left. And was fulfilled the scripture], the one

λέγουσα και μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη 29+ και οἱ
 saying, And with lawless ones he was imputed]. And the ones

παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινούντες
 coming near blasphemed him, shaking
 τας κεφαλὰς αὐτῶν και λέγοντες οὐά ο καταλύων
 their heads, and saying, Ah, the one breaking up

τον ναόν και ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν 30+
 the temple and in three days rebuilding,

σώσον σεαυτὸν και κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ 31+
 deliver yourself, and come down from the cross!

וַיִּמְלֵא הַכְּתוּב הָאֵמֶר וְאֶת־פְּשָׁעִים נִמְנָה: + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צָלְבוּ אוֹתוֹ וַיִּחַלְקוּ בְּנֶדְוֵי
 לָהֶם וַיִּפְּלוּ עֲלֵיהֶם גּוֹרֵל מִה־יִּקַּח אִישׁ
 אִישׁ: + וְהָעֲבָרִים גָּדְפוּ אוֹתוֹ וַיִּנְיֵעוּ
 רֹאשָׁם וַיֹּאמְרוּ הֵאֱחָ אֶתְּהָ הַהוֹרֵס
 אֶת־הַהֵיכָל וּבֹנֶה אוֹתוֹ בְּשִׁלְשַׁת יָמִים:
 הוֹשֵׁעַ אֶת־עַצְמָהּ וְרֹדֶה מִן־הַצִּלּוּב:
 וְכֵן גַּם־רֹאשֵׁי הַכֹּהֲנִים עִם־הַסּוֹפְרִים
 הִתְלוּצְצוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וַיֹּאמְרוּ אֶת־אֲחֵרִים
 הוֹשִׁיעַ וְאֶת־עַצְמוֹ לֹא יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ:

וַיִּמְלֵא הַכְּתוּב הָאֵמֶר וְאֶת־פְּשָׁעִים נִמְנָה: + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צָלְבוּ אוֹתוֹ וַיִּחַלְקוּ בְּנֶדְוֵי
 לָהֶם וַיִּפְּלוּ עֲלֵיהֶם גּוֹרֵל מִה־יִּקַּח אִישׁ
 אִישׁ: + וְהָעֲבָרִים גָּדְפוּ אוֹתוֹ וַיִּנְיֵעוּ
 רֹאשָׁם וַיֹּאמְרוּ הֵאֱחָ אֶתְּהָ הַהוֹרֵס
 אֶת־הַהֵיכָל וּבֹנֶה אוֹתוֹ בְּשִׁלְשַׁת יָמִים:
 הוֹשֵׁעַ אֶת־עַצְמָהּ וְרֹדֶה מִן־הַצִּלּוּב:
 וְכֵן גַּם־רֹאשֵׁי הַכֹּהֲנִים עִם־הַסּוֹפְרִים
 הִתְלוּצְצוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וַיֹּאמְרוּ אֶת־אֲחֵרִים
 הוֹשִׁיעַ וְאֶת־עַצְמוֹ לֹא יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ:

ομοίως και οι αρχιερείς emπαίζοντες προς αλλήλους
 And in like manner the chief priests mocking among one another
 μετά των γραμματέων έλεγον άλλους έσωσεν εαυτόν
 with the scribes saying, Others he delivered, himself

ου δύναται σώσαι 32+ ο Χριστός ο βασιλεύς
 he is not able to deliver. The Christ, the king
 του Ισραήλ καταβάτω νυν από του σταυρού ίνα
 of Israel, let him come down now from the cross! that
 ίδωμεν και πιστεύσωμεν και οι συνεσταυρωμένοι
 we should know and should believe. And the ones being crucified along with

αυτώ ωνειδίζον αυτόν 33+ γενομένης δε ώρας έκτης
 him berated him. And having become hour [the] sixth],
 σκότος εγένετο εφ' όλην την γην έως ώρας ενάτης
 darkness took place upon [the] entire land until hour [the] ninth].

34+ και τη ώρα τη εννάτη εβόησεν ο Ιησούς φωνή
 And in the hour ninth] Jesus yelled out voice
 μεγάλη λέγων ελωϊ ελωϊ λιμά σαβαχθανί ο εστι
 a great], saying, Eloi, eloi, lima sabacthani? which is
 μεθερμηνευόμενον ο θεός μου ο θεός μου εις τι
 being translated, My God, my God, for why

με εγκατέλιπες 35+ και τινες των παρεστηκότων
 did you abandon me? And some of the ones standing by,

ακούσαντες έλεγον ιδού Ηλίαν φωνεί 36+ δραμών δε
 having heard, said, Behold, he calls Elijah. having run And
 εις και γεμίσας σπόγγον όξους και περιθείς τε
 one] and filled [the] sponge [with] vinegar, and having put it on also
 καλάμω επότιζεν αυτόν λέγων άφετε ίδωμεν ει
 a reed, gave him to drink, saying, Allow it! we should see if

וַיְהִי כִּי שָׁמְעוּ אֵלֶיךָ יִשְׂרָאֵל יָרַד עִתָּהּ
 מִן־הַצִּלּוֹב לְמַעַן נִרְאָה וְנֶאֱמִין
 וְגַם־הַנְּצִלְבִים אֶתּוֹ חָרְפוּהוּ׃
 וּבַהֲיִוֹת הַשָּׁעָה הַשְּׁשִׁית הָיָה חֲשֵׁךְ׃
 עַל־כָּל־הָאָרֶץ עַד הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית׃
 וּבַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית וַיִּזְעַק יֵשׁוּעַ
 בְּקוֹל גָּדוֹל אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי לְמָה שָׁבַקְתָּנִי

וַיְהִי וַיִּשְׁמְעוּ אֵלֵי אֱלֵי לְמָה עִזְבַּתָּנִי׃
 וַיִּשְׁמְעוּ אַנְשִׁים מִן הָעַמֻּדִים שֵׁם
 וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה אֵל־אֱלֹהֵינוּ הוּא קֹרֵא׃
 וַיִּרְץ אֶחָד מֵהֶם וַיִּמְלֵא סֹבּוֹן חֲמֶץ
 וַיִּשֶׂם עַל־קִנְיָה וַיִּשְׁקֵהוּ וַיֹּאמֶר הַנִּיחֻהוּ
 וְנִרְאָה אִם־יָבֹא אֱלֹהֵינוּ לְהוֹרִידוֹ׃

וְהָיוּ אֵלֵי אֱלֵי לְמָה עִזְבַּתָּנִי׃
 וַיִּשְׁמְעוּ אַנְשִׁים מִן הָעַמֻּדִים שֵׁם
 וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה אֵל־אֱלֹהֵינוּ הוּא קֹרֵא׃
 וַיִּרְץ אֶחָד מֵהֶם וַיִּמְלֵא סֹבּוֹן חֲמֶץ
 וַיִּשֶׂם עַל־קִנְיָה וַיִּשְׁקֵהוּ וַיֹּאמֶר הַנִּיחֻהוּ
 וְנִרְאָה אִם־יָבֹא אֱלֹהֵינוּ לְהוֹרִידוֹ׃

וְהָיוּ אֵלֵי אֱלֵי לְמָה עִזְבַּתָּנִי׃
 וַיִּשְׁמְעוּ אַנְשִׁים מִן הָעַמֻּדִים שֵׁם
 וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה אֵל־אֱלֹהֵינוּ הוּא קֹרֵא׃
 וַיִּרְץ אֶחָד מֵהֶם וַיִּמְלֵא סֹבּוֹן חֲמֶץ
 וַיִּשֶׂם עַל־קִנְיָה וַיִּשְׁקֵהוּ וַיֹּאמֶר הַנִּיחֻהוּ
 וְנִרְאָה אִם־יָבֹא אֱלֹהֵינוּ לְהוֹרִידוֹ׃

έρχεται Ηλίας καθελεῖν αὐτόν 37+ ο δε Ιησούς αφείς
Elijah comes to lower him. And Jesus letting go

φωνήν μεγάλην ἐξέπνευσε 38+ και το καταπέτασμα
voice [with] a great[, expired. And the veil

του ναού εσχίσθη εις δύο από άνωθεν έως κάτω 39+
of the temple split in two, from above unto below.

ιδών δε ο κεντυρίων ο παρεστηκώς εξ εναντίας
And beholding, the centurion, the one standing by opposite

αυτού ότι ούτω κράξας ἐξέπνευσεν εἶπεν αληθώς
him, that thus having cried out he expired, said, Truly

ο άνθρωπος ούτος υἱός ην θεού 40+ ήσαν δε και
this man was son of God. And there were also

γυναίκες από μακρόθεν θεωρούσαι εν αις ην
women from far off viewing, among whom was

Μαρία Μαγδαληνή και Μαρία η του Ιακώβου του
Mary Magdalene, and Mary the one of James the

μικρού και Ιωσή μήτηρ και Σαλώμη 41+ αι και
less and Joses mother, and Salome, (the ones who also

ότε ην εν τη Γαλιλαία ηκολούθουν αυτώ και
when he was in the Galilee followed him, and

διηκόνουν αυτώ και άλλαι πολλαί αι συναναβάσαι
served him) and others many] -- the ones going up with

αυτώ εις Ιεροσόλυμα 42+ και ήδη οψίας γενομένης
him unto Jerusalem. And already evening having become

επει ην παρασκευή ο εστι προσάββατον 43+ ήλθεν
(since it was [the] preparation which is before the Sabbath,) there came

וַיִּשְׁעֵ נִתָּן קוֹל גְּדוֹל וַיִּפַּח אֶת־נַפְשׁוֹ + וַיִּפְרֹקֵת הַהִיכָל נִקְרָעָה לְשָׁנַיִם קָרָעִים מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה + וַיִּרְא שָׂר הַמַּאֲהָה הָעֹמֵד מִנֶּגֶד כִּי בִזְעָקוֹ כָּכָה יִצְאָה נַפְשׁוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֵן הָאִישׁ הַזֶּה הָיָה בֶן־הָאֱלֹהִים + וְגַם־נָשִׁים הָיוּ שָׁם צִפּוֹת מֵרְחוֹק וּבָתוֹךְן גַּם־מֵרִים הַמִּנְגְּדִית וּמֵרִים אָמוּן שָׁל־יַעֲקֹב הַצִּעִיר וְשָׁל־יִוְסִי וְשָׁל־מִית:

+ וְאֲשֶׁר בְּהִיּוֹתוֹ בְּגָלִיל גַּם־הָלְכוּ אַחֲרָיו וְגַם שָׂרְתוּהוּ וְאַחֲרוֹת רַבּוֹת אֲשֶׁר־עָלוּ אֵתוֹ יְרוּשָׁלַיִם: + וַיֵּת הָעָרֵב הַגִּיעַ וּמִפְּנֵי אֲשֶׁר עָרֵב שָׁבֵת הָיָה הוּא הַיּוֹם שָׁלְפָנֵי הַשַּׁבָּת: + וַיָּבֵא יוֹסֵף הַרְמָתִי יוֹעֵץ נֹכְבָּד אֲשֶׁר הָיָה מִחֶכְהָ גַם־הוּא לְמַלְכוֹת הָאֱלֹהִים וַיִּתְחַזַּק וַיָּבֵא אֶל־פִּילָטוֹס וַיִּשְׁאַל אֶת־גּוֹפֶת יִשׁוּעַ:

+ וַיִּשְׁעֵ נִתָּן קוֹל גְּדוֹל וַיִּפַּח אֶת־נַפְשׁוֹ + וַיִּפְרֹקֵת הַהִיכָל נִקְרָעָה לְשָׁנַיִם קָרָעִים מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה + וַיִּרְא שָׂר הַמַּאֲהָה הָעֹמֵד מִנֶּגֶד כִּי בִזְעָקוֹ כָּכָה יִצְאָה נַפְשׁוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֵן הָאִישׁ הַזֶּה הָיָה בֶן־הָאֱלֹהִים + וְגַם־נָשִׁים הָיוּ שָׁם צִפּוֹת מֵרְחוֹק וּבָתוֹךְן גַּם־מֵרִים הַמִּנְגְּדִית וּמֵרִים אָמוּן שָׁל־יַעֲקֹב הַצִּעִיר וְשָׁל־יִוְסִי וְשָׁל־מִית:

+ וְאֲשֶׁר בְּהִיּוֹתוֹ בְּגָלִיל גַּם־הָלְכוּ אַחֲרָיו וְגַם שָׂרְתוּהוּ וְאַחֲרוֹת רַבּוֹת אֲשֶׁר־עָלוּ אֵתוֹ יְרוּשָׁלַיִם: + וַיֵּת הָעָרֵב הַגִּיעַ וּמִפְּנֵי אֲשֶׁר עָרֵב שָׁבֵת הָיָה הוּא הַיּוֹם שָׁלְפָנֵי הַשַּׁבָּת: + וַיָּבֵא יוֹסֵף הַרְמָתִי יוֹעֵץ נֹכְבָּד אֲשֶׁר הָיָה מִחֶכְהָ גַם־הוּא לְמַלְכוֹת הָאֱלֹהִים וַיִּתְחַזַּק וַיָּבֵא אֶל־פִּילָטוֹס וַיִּשְׁאַל אֶת־גּוֹפֶת יִשׁוּעַ:

Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας εὐσχήμων βουλευτῆς ὅς
 Joseph, the one from Arimathea, a decent counselor, who
 καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
 also himself was waiting for the kingdom of God.
 τολμήσας εἰσήλθε πρὸς Πιλάτον καὶ ἠτήσατο τὸ
 He having dared entered to Pilate, and asked the
 σῶμα τοῦ Ἰησοῦ 44 + ὁ δὲ Πιλάτος εθαύμασεν εἰ ἤδη
 body of Jesus. And Pilate marveled that already
 τέθνηκε καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα
 he has died. And having called the centurion,
 ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν 45 + καὶ γνοὺς
 he questioned him if earlier he died]. And having known
 ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ
 from the centurion, he presented the body to Joseph.
 46 + καὶ ἀγοράσας σινδόνα καὶ καθελὼν αὐτὸν
 And having bought fine linen, and having lowered him,
 ἐνείλησε τὴν σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν
 he wrapped [him] in the fine linen; and he laid him down in
 μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας καὶ
 a tomb, which was quarried from out of rock, and
 προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου 47 +
 he rolled a stone upon the door of the tomb.
 ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσή
 And Mary the Magdalene and Mary of Joses
 ἐθεώρουν πού τίθεται
 viewed where he was placed.

16 τϛ

1 + καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ
 And [the] elapsing of the Sabbath, Mary the

+ וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה	+ וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה
--	--

+ וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה
 + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה
 + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה
 + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה

+ וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה
 + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה
 + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה
 + וַיְהִי כִּשְׁמֵת הַשַּׁבָּת וַתִּקְנֶינָה

Μαγδαληνή και Μαρία η του Ιακώβου και
 Magdalene, and Mary the one of James, and
 Σαλώμη ηγόρασαν αρώματα ίνα ελθούσαι αλείψωσι
 Salome, bought aromatics, that having come they should anoint

αυτόν 2+ και λίαν πρωϊ της μιάς σαββάτων
 him. And exceedingly [in the] morning [of] [day] one of [the] Sabbaths,

έρχονται επί το μνημείον ανατείλαντος του ηλίου 3+
 they come unto the tomb, [at the] rising of the sun.

και έλεγον προς εαυτάς τις αποκυλίσει ημίν τον
 And they said among themselves, Who will roll away for us the

λίθον εκ της θύρας του μνημείου 4+ και
 stone] from the door of the tomb? And
 αναβλέψασαι θεωρούσιν ότι αποκεκύλισται ο λίθος
 having looked up, they viewed that was rolled away the stone];

ην γαρ μέγας σφόδρα 5+ και εισελθούσαι εις το
 for it was great exceedingly]. And having entered into the
 μνημείον είδον νεανίσκον καθήμενον εν τοις δεξιοίς
 tomb, they saw a young man sitting down on the right,

περιβεβλημένον στολήν λευκήν και εξεθαμβήθησαν 6+
 being clothed apparel in white]; and they were astonished.

ο δε λέγει αυτοίς μη εκθαμβείσθε Ιησούν ζητείτε τον
 And he says to them, Do not be astonished! You seek Jesus the

Ναζαρηνόν τον εσταυρωμένον ηγέρθη ουκ έστιν ώδε
 Nazarene, the one having been crucified; he was arisen, he is not here;

ίδε ο τόπος όπου έθηκαν αυτόν 7+ αλλ' υπάγετε
 see the place where they put him! But go!

מְרִים הַמַּגְדָּלִית וּמְרִים אִם יַעֲקֹב
 וְשִׁלְמִית סַמִּים לְלֶכֶת וּלְסוּךְ אֹתוֹ בְּהֶם:
 + וּבְאַחַד בַּשַּׁבָּת בְּבִקְרֵי הַשָּׁמַיִם
 בָּאוּ אֶל-הַקֶּבֶר כַּעֲלוֹת הַשָּׁמֶשׁ:
 + וַתֹּאמְרֵנָה אִשָּׁה אֶל-אַחֹתָהּ מִי
 יִגְלֶל-לָנוּ אֶת-הָאֶבֶן מֵעַל פֶּתַח הַקֶּבֶר:
 + וּבְהַבִּיטֶן רָאוּ וְהִנֵּה נִגְלָלָה
 הָאֶבֶן כִּי הִיְתָה נִדְלָה מְאֹד:
 + וַתִּבְאֲרֵנָה אֶל-תּוֹךְ הַקֶּבֶר וַתִּרְאֶינָה

בַּחֹר אֶחָד יוֹשֵׁב מִיָּמִין וְהוּא עֹטָה
 שִׁמְלָה לְבָנָה וַתִּשְׁתּוֹמַמְנָה:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶן אַל-תִּשְׁתּוֹמַמְנָה אֶת-יִשְׁוֵעַ
 הַנִּצְרִי הַנִּצָּלָב אֲתֶן מִבְּקִשׁוֹת הוּא קָם אֵינְנוּ
 פֹּה הִנֵּה-זֶה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִשְׁכִּיבוּהוּ בּוֹ:
 + וְאַתֶּן לְכֹנֵה וְהִנְדִּתֶן לְתַלְמִידָיו
 וּלְפֶטְרוֹס כִּי הוֹלֵךְ הוּא לְפָנֵיכֶם תִּנְלִילָה
 וְשִׁם תִּרְאוּהוּ כַּאֲשֶׁר אָמַר לָכֶם:

ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων
 ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων:
 + ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων
 ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων:
 + ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων
 ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων:
 + ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων

ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων
 ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων:
 + ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων
 ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων:
 + ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων
 ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων:
 + ἡ τῶν ἁγίων καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων

εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι
 say [to] his disciples and [to] Peter that
 προάγει υμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε
 he goes before you unto Galilee; there you shall see him,

καθὼς εἶπεν ὑμῖν **8+** καὶ ἐξελθούσαι ταχύ ἐφυγον
 as he said to you. And having come forth quickly, they fled
 ἀπὸ τοῦ μνημείου εἶχε δε αὐτὰς τρόμος καὶ
 from the tomb. took hold of And them trembling and

ἐκστασις καὶ οὐδενὶ οὐδέν εἶπον εφοβούνται γὰρ **9+**
 a change of state]; and no one not one thing they told]; for they were afraid.

ἀναστάς δε πρωῒ πρώτη σαββάτου ἐφάνη
 And having risen [in the] morning [on the] first [day] of [the] Sabbath, he appeared
 πρῶτον Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει
 first to Mary the Magdalene, from whom he had cast out

ἐπτὰ δαιμόνια **10+** ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς
 seven demons. That one having gone reported to the ones

μετ' αὐτοῦ γενομένοις πενθοῦσι καὶ κλαίουσι **11+**
 with him having been], [who were] mourning and weeping.

κακεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς
 And those having heard that he lives, and was seen by her,

ἠπίστησαν **12+** μετὰ δε ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν
 disbelieved. And after these [things] with two of them

περιπατούσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ
 walking, he was made manifest in another appearance

πορευομένοις εἰς ἀγρόν **13+** κακεῖνοι ἀπελθόντες
 going into [the] field. And those having gone forth

<p> + וַתִּמְהַרְרָה לְצֵאתָ וַתִּגְּדֹלֶה מִן־הַקֶּבֶר כִּי אֶחָזַתָּן רְעֵדָה וַתִּמְהַרְרָן וְלֹא־הִגִּידוּ דָבָר לְאִישׁ כִּי יָרְאוּ׃ + וְהוּא כְּאֲשֶׁר קָם מִן־הַמַּתִּים בְּאֶחָד בַּשַּׁבָּת נִרְאָה בְּרֵאשִׁיטָה אֶל־מַרְיָם הַמַּגְדָּלִית אֲשֶׁר גֵּרַשׁ מִמֶּנָּה שְׁבַעַת שָׁדִים׃ + וַתִּלְדָּ וַתִּגְדָּ לְאִנָּשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ </p>	<p> עָמוּ וְהֵם מִתְאַבְּלִים וּבְכִים׃ + וְכַאֲשֶׁר שָׁמְעוּ כִּי חַי וְנִרְאָה אֶלֶיהָ לֹא הֵאֱמִינוּ לָהּ׃ + וְאַחֲרֵי־כֵן נִרְאָה בְּדַמוֹת אַחֲרֵת לְשָׁנַיִם מֵהֶם בְּדֶרֶךְ בֵּהֵיטָם יוֹצְאִים הַשָּׂדֶה׃ + וְהֵם הָלְכוּ וַיִּגִּידוּ לְאַחֲרֵים וְגַם־לָהֶם לֹא הֵאֱמִינוּ׃ </p>
--	--

<p> + ὁ ἄλλος ἦν ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή ἧς ἐκβεβλήκει αὐτὸν ἡ δαιμόνια ἑπτὰ + ἡ ἑτέρα ἡ μορφή ἡ ἑτέρα ἡ μορφή + ἡ ἀγρός ἡ ἀγρός ἡ ἀγρός + ἡ ἀπελθόντες ἡ ἀπελθόντες ἡ ἀπελθόντες </p>	<p> + ὁ ἄλλος ἦν ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή ἧς ἐκβεβλήκει αὐτὸν ἡ δαιμόνια ἑπτὰ + ἡ ἑτέρα ἡ μορφή ἡ ἑτέρα ἡ μορφή + ἡ ἀγρός ἡ ἀγρός ἡ ἀγρός + ἡ ἀπελθόντες ἡ ἀπελθόντες ἡ ἀπελθόντες </p>
--	--

απήγγειλαν τοις λοιποῖς οὐδέ εκείνοις ἐπίστευσαν 14 +
reported to the rest; [and] those neither believed.

ὑστερον ανακειμένοις αυτοῖς τοις ἑνδεκα ἐφανερώθη
Afterwards [with them] reclining, to them to the eleven he was made manifest],

καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν
and he berated their unbelief and hardness of heart,

ὅτι τοις θεασσαμένοις αὐτὸν ἐγηγεμένον
that to the ones seeing him being arisen

οὐκ ἐπίστευσαν 15 + καὶ εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες εἰς
they did not believe. And he said to them, Having gone into

τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάση
the world all together, proclaim the good news to all

τῇ κτίσει 16 + ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς
in the creation! The one believing and being immersed

σωθήσεται ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται 17 +
shall be delivered; but the one disbelieving shall be condemned.

σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσι ταῦτα παρακολουθήσει ἐν
And signs [to] these believing shall follow closely; in

τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι γλώσσαις
my name demons they shall cast out]; languages

λαλήσουσι καιναῖς 18 + ὄφεις αρούσι καὶ
they shall speak new]; serpents they shall take away]; and if

θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάβει ἐπὶ
anything deadly they shall drink, in no way shall it hurt them; upon

ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι καὶ καλῶς ἔξουσιν 19 +
ill ones hands they shall place], and well they shall suffice].

+ וּבְאַחֲרָנָה נִרְאָה לְעֵשְׂתֵי הָעָשָׂר
בְּהֵיוֹתָם מְסֻבִּים לְאָכֹל וַיִּחַרְף חֶסְרוֹן
אֲמוֹנָתָם וּקְשִׁי לְבָבָם אֲשֶׁר לֹא־הֶאֱמִינוּ
לְרֵאיוֹ וְהוּא נֶעוֹר מִן־הַמֵּתִים:
+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכוּ אֶל־כָּל־הָעוֹלָם
וּקְרְאוּ אֶת־הַבְּשׂוּרָה לְכָל־הַבְּרִיאָה:
+ הַמֵּאֲמִין וְנִטְבָּל הוּא יִנְשַׁע וְאֲשֶׁר
לֹא־יֵאֱמִין יֵאָשֶׁם:

+ וְאֵלֶּה הָאֵתוֹת אֲשֶׁר יִלְווּ אֶל־הַמֵּאֲמִינִים
וַיִּנְרְשׂוּ שָׂדִים בְּשָׂמִי וּבְלִשְׁנוֹת תְּרָשׁוֹת
וַיִּדְבְּרוּ:
+ נְחָשִׁים יִשְׂאוּ בִידֵיהֶם וַיִּשְׂתּוּ
סַם־הַמָּוֶת וְלֹא יִזְיקֵם עַל־חוּלִים
וַיִּשְׂמוּ אֶת־יְדֵיהֶם וַיִּיטֹב לָהֶם:
+ וַיְהִי אַחֲרָי אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֲתָם הָאָדוֹן
וַיִּנְשֵׂא הַשְּׂמִימָה וַיֵּשֶׁב לַיַּמִּין הָאֵלֶּהִים:

+ וַיֵּלֶךְ אֵלָיו וַיִּבֶן אֵת הַמִּצְדָּה
וַיִּשְׁמַע אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח
לְבֵיתוֹ וַיִּלְכָּד אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח
לְבֵיתוֹ וַיִּלְכָּד אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח

+ וַיֵּלֶךְ אֵלָיו וַיִּבֶן אֵת הַמִּצְדָּה
וַיִּשְׁמַע אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח
לְבֵיתוֹ וַיִּלְכָּד אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח
לְבֵיתוֹ וַיִּלְכָּד אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח

+ וַיֵּלֶךְ אֵלָיו וַיִּבֶן אֵת הַמִּצְדָּה
וַיִּשְׁמַע אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח
לְבֵיתוֹ וַיִּלְכָּד אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח
לְבֵיתוֹ וַיִּלְכָּד אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח

+ וַיֵּלֶךְ אֵלָיו וַיִּבֶן אֵת הַמִּצְדָּה
וַיִּשְׁמַע אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח
לְבֵיתוֹ וַיִּלְכָּד אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח
לְבֵיתוֹ וַיִּלְכָּד אֶת־הַמִּצְדָּה וַיִּבְרַח

ο μεν ουν κύριος μετά το λαλήσαι αυτοίς ανελήφθη

So then the Lord, after speaking with them, was taken up

εις τον ουρανόν και εκάθισεν εκ δεξιών του θεού 20 +

into the heaven, and he sat at [the] right of God.

εκείνοι δε εξελθόντες εκήρυξαν πανταχού του κυρίου

And those having gone forth, proclaimed everywhere of the Lord,

συνεργούντος και τον λόγον βεβαιούντος διά των

and [were] working together the word [firming] by the

επακολουθούντων σημείων αμην

following after signs]. Amen.

בְּאַתּוֹת הַבָּאוֹת אַחֲרָיו אָמֵן: + וְהָמָּה יֵצְאוּ וַיִּקְרְאוּ בְּכָל־הַמְּקוֹמוֹת
וַיֵּד הָאֲדוֹן הִיָּה עִמָּהֶם וַיַּחֲזֵק אֶת־הַדְּבָר

וְהָמָּה יֵצְאוּ וַיִּקְרְאוּ בְּכָל־הַמְּקוֹמוֹת + וְהָמָּה יֵצְאוּ וַיִּקְרְאוּ בְּכָל־הַמְּקוֹמוֹת
וַיֵּד הָאֲדוֹן הִיָּה עִמָּהֶם וַיַּחֲזֵק אֶת־הַדְּבָר
וְהָמָּה יֵצְאוּ וַיִּקְרְאוּ בְּכָל־הַמְּקוֹמוֹת +

θεοῦ πορευόμενοι ἐν πάσαις ταις ἐντολαίς και

God, going in all the commandments and

δικαιώμασι τοῦ κυρίου ἀμεμπτοι 7+ και ουκ ἦν
 ordinances of the Lord blameless. And there was no
 αυτοῖς τέκνον καθότι ἡ Ἐλισάβητ ἦν στειρα και

child to them, in so far as Elizabeth was sterile, and

ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν ταις ἡμέραις αὐτῶν
 both advancing in their days

ἦσαν 8+ ἐγένετο δε ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτόν ἐν
 were]. And it came to pass in his officiating as priest in

τῇ τάξει τῆς εφημερίας αὐτοῦ ἐναντι τοῦ θεοῦ 9+

the order of his daily rotations before God,

κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι
 according to the custom of the priesthood, he obtained by lot to burn incense

εἰσελθὼν εἰς τὸν ναόν τοῦ κυρίου 10+ και παν τὸ
 [when] entering into the temple of the Lord. And all the

πλήθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῆ ὥρα
 multitude of the people [were] praying outside at the hour

τοῦ θυμιάματος 11+ ὠφθη δε αὐτῷ ἄγγελος κυρίου
 of incense. And there appeared to him an angel [of the] Lord

εστῶς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος
 standing at [the] right of the altar of incense.

12+ και ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν και φόβος
 And Zacharias was disturbed seeing [him], and fear

ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν 13+ εἶπε δε πρὸς αὐτόν ὁ
 fell upon him. said And to him the

<p>וְלָהֶם אֵין וְלֹד כִּי אֱלִישָׁבַע עֲקָרָה וּשְׁנֵיהֶם בָּאוּ בְיָמִים: וַיְהִי הַיּוֹם בְּכַהֲנֹו לְפָנַי אֱלֹהִים בְּסֻדָּר מִשְׁמֹרוֹ: וְלִהְקַטִּיר קְטֹרֶת לְפָנַי גּוֹרְלוֹ כְּמִשְׁפֵּט עֲבוּדַת הַפְּהָנִים וַיָּבֵא אֱלֹהֵיכֶל יְהוָה: וְכָל־קְהָל הָעָם מִתְפַּלְּלִים בַּחוּץ בְּשַׁעַת הַקְּטֹרֶת:</p>	<p>וַהֲנִיחַ מִלְאָךְ יְהוָה נִרְאָה אֵלָיו עֹמֵד מִימִין מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת: וַיֵּרָא זְכַרְיָה וַיִּבְהַל וַאֲימָה נִפְלְאָה עָלָיו: וַיֵּאמֶר אֵלָיו הַמִּלְאָךְ אַל־תִּירָא זְכַרְיָהוּ כִּי נִשְׁמָעָה תְּפִלָּתְךָ וְאֱלִישָׁבַע אֲשֶׁתְּךָ תֵּלֵד לְךָ בֵּן וְקִרְאתָ שְׁמוֹ יוֹחָנָן:</p>
---	---

<p>וַיֵּרָא זְכַרְיָהוּ וַאֲימָה נִפְלְאָה עָלָיו: וַיֵּאמֶר אֵלָיו הַמִּלְאָךְ אַל־תִּירָא זְכַרְיָהוּ כִּי נִשְׁמָעָה תְּפִלָּתְךָ וְאֱלִישָׁבַע אֲשֶׁתְּךָ תֵּלֵד לְךָ בֵּן וְקִרְאתָ שְׁמוֹ יוֹחָנָן:</p>	<p>וַיֵּרָא זְכַרְיָהוּ וַאֲימָה נִפְלְאָה עָלָיו: וַיֵּאמֶר אֵלָיו הַמִּלְאָךְ אַל־תִּירָא זְכַרְיָהוּ כִּי נִשְׁמָעָה תְּפִלָּתְךָ וְאֱלִישָׁבַע אֲשֶׁתְּךָ תֵּלֵד לְךָ בֵּן וְקִרְאתָ שְׁמוֹ יוֹחָנָן:</p>
--	--

ἄγγελος μη φοβού Ζαχαρία διότι εισηκούσθη
angel], Fear not, Zacharias! because was heard
 η δέησίς σου και η γυνή σου Ελισάβετ
your supplication], and your wife Elizabeth
 γεννήσει υιόν σοι και καλέσεις το όνομα αυτού
shall bear a son to you, and you shall call his name

Ιωάννην 14+ και έσται χαρά σοι και αγαλλίασις και
John. And he will be a joy to you and exultation; and

πολλοί επί τη γεννήσει αυτού χαρήσονται 15+ έσται
many at his nativity shall rejoice].

γαρ μέγας ενώπιον του κυρίου και οίνον και
For he will be great before the Lord, and wine and
 σίκερα ου μη πΐη και πνεύματος αγίου
liquor in no way shall he drink; and spirit of holy

πλησθήσεται έτι εκ κοιτίας μητρός αυτού 16+ και
he shall be filled] still from belly his mother's]. And

πολλούς των υιών Ισραήλ επιστρέψει επί κύριον
many of the sons of Israel he will turn] to [the] Lord

τον θεόν αυτών 17+ και αυτός προελεύσεται ενώπιον
their God. And he shall go forth before

αυτού εν πνεύματι και δυνάμει Ηλίου επιστρέψει
him in spirit and power of Elijah, to turn

καρδίας πατέρων επί τέκνα και απειθείς εν
hearts of fathers unto children, and ones resisting persuasion to

φρονήσει δικαίων ετοιμάσαι κυρίω λαόν
[the] intelligence of [the] righteous; to prepare [for the] Lord a people

κατεσκευασμένον 18+ και είπε Ζαχαρίας προς τον
being carefully prepared. And Zacharias said to the

+ וְהָיָה לְךָ לְשִׁמְחָה וְגֵי לְרַבִּים יִשְׁמְחוּ +
 בְּהַנָּלְדוֹ :
 + כִּי־גָדוֹל יִהְיֶה לְפָנָי יְהוָה וַיִּין וְשָׂכָר
 לֹא יִשְׁתֶּה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ יִמְלֵא מִבְּטֶן אִמּוֹ :
 + וְרַבִּים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָשִׁיב אֶל־יְהוָה
 אֶל־הֵיהֶם :

+ וְהוּא יִלְךָ לְפָנָיו בְּרוּחַ אֱלֹהֵינוּ וּבְנִבְרֹתָיו
 לְהָשִׁיב לֵב אֲבוֹת עַל־בָּנִים וְאֵת הַסּוֹכְרִים
 בְּתַבּוּנַת הַצַּדִּיקִים לְהַעֲמִיד עִם מוֹכֵן
 לִיהוָה :
 + וַיֹּאמֶר זְכַרְיָה אֶל־הַמַּלְאָךְ בְּמָה אֲדַע
 אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה כִּי־אֲנִי זָקֵן וְאִשְׁתִּי בָּאָה
 בְּיָמַי :

+ ῥῆσιν ἁγίοις ἡμῶν ἡμεῖς
 : ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 + ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 : ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 + ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 : ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς

+ ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 : ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 + ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 : ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς

ἄγγελον κατὰ τι γνώσομαι τούτο ἐγὼ γὰρ εἰμι
 angel, By what [thing] shall I know this, for I am
 πρεσβύτης και η γυνή μου προβεβηκυία εν ταις
 an old man, and my wife is advanced in
 ημέραις αυτής 19+ και αποκριθείς ο ἄγγελος εἶπεν
 her days? And answering the angel said
 αὐτῷ ἐγὼ εἰμι Γαβριήλ ο παρεστηκώς ενώπιον
 to him, I am Gabriel, the one standing in the presence
 του θεού και απεστάλην λαλήσαι προς σε και
 of God, and I was sent to speak to you, and
 ευαγγελίσασθαί σοι ταῦτα 20+ και ιδού ἔση
 to announce good news to you of these [things]. And behold, you will be
 σιωπών και μη δυνάμενος λαλήσαι ἄχρι ης
 kept silent, and not being able to speak till of which
 ημέρας γένηται ταῦτα ανθ ων ουκ
 day these [things] take place, because
 ἐπίστευσας τοις λόγοις μου οἵτινες πληρωθήσονται
 you believed not my words, the ones which shall be fulfilled
 εις τον καιρόν αυτών 21+ και ην ο λαός προσδοκῶν
 in their time. And [[were] the people] expecting
 τον Ζαχαρίαν και εθαύμαζον εν τω χρονίζειν αὐτόν
 Zacharias, and they wondered at his passing time
 εν τω ναῷ 22+ εξελθὼν δε ουκ ηδύνατο λαλήσαι
 in the temple. And having come forth, he was not able to speak
 αυτοίς και επέγνωσαν ὅτι οπτασίαν εώρακεν εν τω
 to them. And they realized that an apparition he has seen] in the
 ναῷ και αὐτός ην διανεύων αυτοίς και διέμενε
 temple. And he was signifying with [his] head to them, and he remained
 κωφός 23+ και εγένετο ως επλήσθησαν αι ημέραι
 mute. And it came to pass as were filled the days]

+ וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי גַבְרִיאֵל
 הָעוֹמֵד לְפָנֶיךָ הָאֵלֵהִים וְשְׁלוּחַ אֲזָכִי לְדַבֵּר
 אֵלֶיךָ וּלְבַשְׂרֶךָ אֶת־הַבְּשׂוּרָה הַזֹּאת:
 + וְהִנֵּה נִאֲלָם וְלֹא תוּכַל לְדַבֵּר עַד־הַיּוֹם
 אֲשֶׁר יָקוּם הַדְּבָר הַזֶּה תַּחַת כִּי־לֹא
 הָאֵמַנְתָּ לְדַבְּרֵי וְהֵם יִמְלֹאוּ בְּמוֹעֲדָם:
 + וְהָעַם הוֹחִילוּ לְזִכְרָיָה וַיִּתְמַהוּ
 כִּי־הִתְמַהוּ בְּהִיכָל:
 + וַיְהִי בְּצֵאתוֹ לֹא יָכַל לְדַבֵּר
 אֲלֵיהֶם וַיִּדְעוּ כִּי־מְרָאָה רָאָה
 בְּהִיכָל וַיִּרְמְזוּ לָהֶם וַעֲוָדָנוּ נִאֲלָם:
 + וַיְהִי כֹּאֲשֶׁר מְלֹאוּ יָמֵי עֲבֹדָתוֹ וַיָּשָׁב
 אֶל־בֵּיתוֹ:

+ חָבַר וְיָב מָרַס וְאִסְרָא וְאִסְרָא וְאִסְרָא
 + חָבַר וְיָב מָרַס וְאִסְרָא וְאִסְרָא וְאִסְרָא
 + חָבַר וְיָב מָרַס וְאִסְרָא וְאִסְרָא וְאִסְרָא
 + חָבַר וְיָב מָרַס וְאִסְרָא וְאִסְרָא וְאִסְרָא
 + חָבַר וְיָב מָרַס וְאִסְרָא וְאִסְרָא וְאִסְרָא
 + חָבַר וְיָב מָרַס וְאִסְרָא וְאִסְרָא וְאִסְרָא
 + חָבַר וְיָב מָרַס וְאִסְרָא וְאִסְרָא וְאִסְרָא
 + חָבַר וְיָב מָרַס וְאִסְרָא וְאִסְרָא וְאִסְרָא

της λειτουργίας αυτού ἀπήλθεν εἰς τον οἶκον αὐτοῦ 24 +
 of his ministraton, he went forth unto his house.
 μετὰ δε ταύτας τας ημέρας συνέλαβεν Ελισάβετ
 And after these days conceived Elizabeth
 η γυνή αὐτοῦ και περιέκρυβεν εαυτήν μήνας
 his wife], and she covered round about and concealed herself months
 πέντε λέγουσα ὅτι 25+ οὕτω μοι πεποίηκεν ο κύριος
 five], saying that, Thus has done to me the Lord]
 εν ημέραις αἰς ἐπείδεν ἀφελείν το ὄνειδός μου
 in [the] days in which he looked upon to remove my scorn
 εν ανθρώποις 26+ εν δε τω μηνί τω ἕκτω απεστάλη
 among men. And in the month sixth was sent
 ο ἄγγελος Γαβριήλ υπό του θεού εἰς πόλιν
 the angel Gabriel] by God unto a city
 της Γαλιλαίας η ὄνομα Ναζαρέθ 27+ προς παρθένον
 of Galilee, with the name Nazareth, to a virgin
 μεμνηστευμένην ἀνδρί ω ὄνομα Ἰωσήφ εξ οἴκου
 being espoused to a man whose name [was] Joseph, from [the] house
 Δαβίδ και το ὄνομα της παρθένου Μαριάμ 28+ και
 of David; and the name of the virgin [was] Mary. And
 εἰσελθὼν ο ἄγγελος προς αὐτήν εἶπε χαίρε
 entering the angel] to her, said, Hail!
 κεχαριτωμένη ο κύριος μετά σου ευλογημένη
 one being shown favor. The Lord [is] with you,
 συ εν γυναιξίν 29+ η δε ιδούσα διεταράχθη
 O you being blessed among women. And she, seeing, was disturbed

+ וַיְהִי אַחֲרַיִם הַיָּמִים הָאֵלֶּה וַתֵּהָרֵ אֶלְיָשָׁבַע
 אֶשְׁתּוֹ וַתֵּתְחַבֵּא חֲמִשָּׁה חֳדָשִׁים וַתֹּאמֶר:
 + כָּכָה עָשָׂה לִי יְהוָה בְּיָמַי פְּקֻדוֹ
 אֹתִי לְאַסֵּף אֶת־חֲרָפְתִּי מִבְּנֵי אָדָם:
 + וַיְהִי בַחֲדָשׁ הַשְּׁשִׁי וַיִּשְׁלַח
 אֱלֹהִים אֶת־גַּבְרִיאֵל הַמַּלְאָךְ גַּלְיִלְיָה
 אֶל־עִיר אַחַת וְשִׁמּוֹה נְצָרֶת:

+ אֶל־בְּתוּלָה מְאֹרְשָׁה לְאִישׁ אֲשֶׁר־שְׁמוֹ
 יוֹסֵף מִבֵּית דָּוִד וְשֵׁם הַבְּתוּלָה מָרְיָם:
 + וַיָּבֵא הַמַּלְאָךְ הַחֲדָדָה וַיֹּאמֶר אֶלְיָהָ
 שְׁלוֹם לָךְ אֲשֶׁת־חַן יְהוָה עִמָּךְ בְּרוּכָה אַתְּ
 בְּנָשִׁים:
 + וְהִיא בְרָאוּתָהּ נִבְהָלָה לְדַבְּרוֹ
 וַתֹּאמֶר בְּלִבָּהּ מָה הַבְּרָכָה הַזֹּאת:

ἁγιασμένης:
 + ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης
 ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης
 + ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης
 ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης
 + ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης
 ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης

ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης
 + ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης
 ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης
 + ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης
 ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης
 + ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης
 ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης ἁγιασμένης

36+ και ιδού Ελισάβετ η συγγενής σου και αυτή
 And behold, Elizabeth your relative, even she
 συνειληφυία υιόν εν γήρει αυτής και ούτος μην
 [is] having conceived a son in her old age, and this one month
 έκτος εστίν αυτή τη καλουμένη στειρά 37+ ότι ουκ
 sixth is in her being called sterile]. For not
 αδυνατήσσει παρά τω θεώ παν ρήμα 38+ είπεν δε
 shall [with God any thing]. said And
 Μαριάμ ιδού η δούλη κυρίου γένοιτό μοι κατά
 Mary], Behold, the maidservant of [the] Lord; may it be to me according to
 το ρημά σου και απήλθεν απ' αυτής ο άγγελος 39+
 your word. And went forth from her the angel].
 αναστάσα δε Μαριάμ εν ταις ημέραις ταύταις
 rising up And Mary] in these days,
 επορεύθη εις την ορεινήν μετά σπουδής εις πόλιν
 went into the mountainous area with haste, unto a city
 Ιούδα 40+ και εισήλθεν εις τον οίκον Ζαχαρίου και
 of Judah. And she entered into the house of Zacharias, and
 ησπάσατο την Ελισάβετ 41+ και εγένετο ως
 she greeted Elizabeth. And it came to pass as
 ήκουσεν η Ελισάβετ τον ασπασμόν της Μαρίας
 Elizabeth heard the greeting of Mary,
 εσκίρτησε το βρέφος εν τη κοιλία αυτής και επλήσθη
 leaped the babe] in her belly. And was filled
 πνεύματος αγίου η Ελισάβετ 42+ και ανεφώνησε φωνή
 spirit of holy Elizabeth]. And she sounded out loud voice

לְלַכֵּת הַהֲרָה אֶל-עִיר יְהוּדָה: +
 וַתְּבֹא בֵּית זְכַרְיָה וַתִּבְרָךְ אֶת-אֵלִישֶׁבַע: +
 וַיְהִי כַשְׁמַע אֵלִישֶׁבַע אֶת-בְּרַכַת מְרִים +
 וַיִּרְקַד תֵּילָד בְּמַעֲיָהּ וַתִּמְלֵא אֵלִישֶׁבַע רוּחַ +
 הַקֹּדֶשׁ: +
 וַתִּקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל וַתֹּאמֶר בְּרוּכָה +
 אַתְּ בְּנָשִׁים וּבְרוּךְ פְּרִי בִטְנֶיךָ: +

וַיְהִי כַשְׁמַע אֵלִישֶׁבַע אֶת-בְּרַכַת מְרִים +
 וַיִּרְקַד תֵּילָד בְּמַעֲיָהּ וַתִּמְלֵא אֵלִישֶׁבַע רוּחַ +
 הַקֹּדֶשׁ: +
 וַתִּקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל וַתֹּאמֶר בְּרוּכָה +
 אַתְּ בְּנָשִׁים וּבְרוּךְ פְּרִי בִטְנֶיךָ: +

μεγάλη και εἶπεν ευλογημένη συ εν γυναιξί και
 [with] a great] and said, O you being blessed among women, and
 ευλογημένος ο καρπός της κοιλίας σου 43+ και
 being blessed [is] the fruit of your belly. And
 πόθεν μοι τούτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ του κυρίου μου
 from where [is] this to me, that should come the mother of my Lord]
 προς με 44+ ἰδου γαρ ως εγένετο ἡ φωνή
 to me? For behold, as took place the sound
 του ασπασμού σου εις τα ὠτά μου εσκίρτησε εν
 of your greeting] in my ears, leaped in
 αγαλλιάσει το βρέφος εν τη κοιλία μου 45+ και
 exultation the babe] in my belly. And
 μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοις
 blessed [is] the one believing, for there will be a perfection to the [things]
 λελαλημένοις αὐτῇ παρά κυρίου 46+ και εἶπε Μαριάμ
 spoken to her by [the] Lord. And Mary said,
 μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τον κύριον 47+ και ηγαλλίασε
 magnifies soul My] the Lord, and exults
 το πνεύμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτήρῳ μου 48+ ὅτι
 my spirit] over God my deliverer. For
 ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν της δούλης αὐτοῦ
 he looked upon the low estate of his maidservant.
 ἰδού γαρ ἀπὸ του νυν μακαριούσῃ με πάσαι αι γενεαί
 For behold, from the present shall declare me blessed all generations].
 49+ ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεία ο δυνατός και ἅγιον
 For did a magnificent [thing] to me the mighty one], and holy
 το ὄνομα αὐτοῦ 50+ και το ἔλεος αὐτοῦ εις γενεάς
 [is] his name. And his mercy [is] for generations

+ וְהַגִּיל רִנְחִי בְּאַלְהֵי יִשְׂרָאֵל +
 + אֲשֶׁר רָאָה בְּעֵינֵי אִמְתּוֹ כִּי הִנֵּה +
 מַעֲתָה יְאֻשְׁרוֹנֵי כָּל־הַדְּרוֹת +
 + כִּי גִדְלוֹת עָשָׂה לִּי שְׂדֵי וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ +
 + וְתַסְדּוֹ לְדוֹר דּוֹרִים עַל יְרֵאָיו +
 + וּמַה־לִּי כִּי־אִם אֲדַנִּי בְּאֵה אֱלֹהֵי +
 + כִּי קוֹל בְּרַכְתָּךְ בָּא בְּאָזְנֵי +
 וְהִנֵּה רַקֵּד בְּשִׂמְחָה תִּילָד בְּיַמֵּי +
 + וְאֲשֶׁרֵי הַמְּאֲמִינָה כִּי הַמְּלֵא +
 יִמְלֵא אֲשֶׁר דּוֹבַר־לָהּ מֵאֵת יְהוָה +
 + וְהִתְאַמַּר מְרִים רוֹמְמָה נִפְשֵׁי אֶת־יְהוָה +

+ אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי +
 לְאֵלֵי +
 + אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי +
 בְּשִׂמְחָה וְיִגְדַּל אֱלֹהֵי אֲשֶׁרֵי בְּיַמֵּי +
 + אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי +
 לְאֵלֵי וְיִגְדַּל אֱלֹהֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי +
 + אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי +

γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν 51+ ἐποίησε κράτος
of generations to the ones fearing him. He executed might
ἐν βραχίονι αὐτοῦ διεσκόρπισεν υπερηφάνους διανοία
with his arm; he dispersed proud ones -- [the] thought
καρδίας αὐτῶν 52+ καθείλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ
of their hearts. He demolished mighty ones from thrones, and
ὑψωσε ταπεινούς 53+ πεινώντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν
raised up high humble ones. ones being hungry He filled up] of good [things],
καὶ πλουτούντας ἐξαπέστειλεν κενούς 54+ ἀντελάβετο
and ones being rich he sent out empty. He took hold of
Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους 55+ καθὼς
Israel his servant, to be remembered for mercy], (as
ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ
he said to our fathers, [to] Abraham and [to]
σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα 56+ ἔμεινε δε Μαριάμ
his seed), into the eon. abided And Mary]
συν αὐτῇ ὡσεὶ μήνας τρεῖς καὶ υπέστρεψεν εἰς
with her about months three]; and she returned unto
τὸν οἶκον αὐτῆς 57+ τῇ δε Ελισάβετ ἐπλήσθη ὁ
her house. And Elizabeth fulfilled the
χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν καὶ ἐγέννησεν υἱόν 58+ καὶ
time [of] her giving birth; and she bore a son. And
ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι
heard the ones adjacent], and her relatives, that
ἐμεγάλυνε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς καὶ
[the] Lord magnified his mercy with her; and

נְבוֹרוֹת עָשָׂה בְּזֵרְעוֹ פְּזָר נְאִים בְּמִזְמוֹת
לְבָבָם:

הָרַס נְדִיבִים מִכִּסְאוֹתָם וַיֵּרָם שְׂפָלִים:
וְרַעֲבִים מִלֵּא־טוֹב וְעֲשִׂירִים שָׁלַח רִיקָם:

תָּמַד בְּיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ לְזַכֵּר אֶת־רַחֲמָיו:

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־אֲבוֹתֵינוּ לְאַבְרָהָם
וּלְיִזְרְעֵל עַד־עוֹלָם:

וַתָּשָׁב מְרִיָּם עִמָּה כַּשָּׁלְשָׁה חֳדָשִׁים
וַתָּשָׁב לְבֵיתָהּ:

וַיִּמְלְאוּ יָמֶי אֶל־יִשְׁבַּע לְלֶדֶת וַתֵּלֶד בֶּן:
וַיִּשְׁמְעוּ שְׂכֵנֶיהָ וְקְרוֹבֵיהָ כִּי־הִגְדִּיל
יְהוָה אֶת־חַסְדּוֹ עִמָּה וַיִּשְׁמְחוּ אַתָּה:

חָבַד וְחָסֵד אֲבוֹתָם כִּי־חָסַד הָיָה עִמָּהּ,
בְּאֵי חָסֵד וְלִבְחָם:

שָׁנַף הַמַּסְפָּא נֶחַ חַסְדֵּי־אֲבוֹתָם
מִבְּחָם:

חָפַץ שָׁבַד לְחַסֵּד אֲבוֹתָם כִּי־עָלָה
שְׂפִילָתָהּ:

חָיָה לְרַחֲמָיו חֲבִיבָהּ אֲבוֹתָם כִּי־עָלָה
אֲבוֹתָם וְחָלַל חָסֵד אֲבוֹתָם חָסֵד:

אֲבוֹתָם חָסֵד וְזֵכֶר לְחַסֵּד:
וְשָׁנַף יָדָם כִּי־חָסֵד אֲבוֹתָם חָסֵד:

וַיִּשְׁמְעוּ אֲבוֹתָם מִכְּחַסֵּד אֲבוֹתָם:
אֲבוֹתָם חָסֵד וְזֵכֶר לְחַסֵּד:

וַיִּשְׁמְעוּ אֲבוֹתָם מִכְּחַסֵּד אֲבוֹתָם:
אֲבוֹתָם חָסֵד וְזֵכֶר לְחַסֵּד:

אֲבוֹתָם חָסֵד וְזֵכֶר לְחַסֵּד:
אֲבוֹתָם חָסֵד וְזֵכֶר לְחַסֵּד:

συνέχαιρον αυτή 59+ και εγένετο εν τη ογδόη
 they rejoiced along with her. And it came to pass in the eighth
 ημέρα ήλθον περιτεμείν το παιδίον και εκάλουν
 day, they came to circumcise the child; and they called
 αυτό επί τω ονόματι του πατρός αυτού Ζαχαρίαν 60+
 it after the name of his father Zacharias.
 και αποκριθείσα η μήτηρ αυτού είπεν ουχί αλλά
 And answering his mother said, No, but
 κληθήσεται Ιωάννης 61+ και είπον προς αυτήν ότι
 he shall be called John. And they said to her that,
 ουδείς εστιν εν τη συγγενεία σου ος καλείται τω
 No one is among your kin who is called [by]
 ονόματι τούτῳ 62+ ενένευον δε τω πατρί αυτού το
 this name. And they beckoned [to] his father, for the [name]
 τι αν θέλοι καλείσθαι αυτόν 63+ και αιτήσας
 that he might want to call him. And asking
 πινακίδιον έγγραψε λέγων Ιωάννης εστί
 for a writing tablet, he wrote, saying, John is
 το όνομα αυτού και εθαύμασαν πάντες 64+ ανεώχθη δε
 his name. And they all marveled. was opened And
 το στόμα αυτού παραχρήμα και η γλώσσα αυτού και
 his mouth] immediately, and his tongue, and
 ελάλει ευλογών τον θεόν 65+ και εγένετο επί πάντας
 he spoke blessing God. And came upon all
 φόβος τους περιοκούντας αυτούς και εν όλη
 fear] the ones living about them. And in [the] entire

+ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וַיִּבְאוּ לְמוֹל
 אֶת-הַיֶּלֶד וַיִּקְרְאוּ אֶת-שְׁמוֹ זְכַרְיָה עַל-שֵׁם
 אָבִיו
 + וַתַּעַן אִמּוֹ וַתֹּאמֶר לֹא כִי יוֹחֵן יִקְרָא לוֹ:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ אִין-אִישׁ בְּמִשְׁפַּחְתְּךָ אֲשֶׁר
 שְׁמוֹ כִשֵּׁם הַזֶּה:
 + וַיִּרְמְזוּ אֵל-אָבִיו לְדַעַת מָה הַשֵּׁם אֲשֶׁר

יִקְרָא לוֹ:
 + וַיִּשְׁאַל לוֹחַ וַיִּכְתֹּב עָלָיו לֵאמֹר יוֹחֵן
 שְׁמוֹ וַיִּתְמַהוּ כּוֹלָם:
 + וַיִּפְתַּח פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ פִּתְּאִים וַיְדַבֵּר וַיִּבְרַךְ
 אֶת-הָאֱלֹהִים:
 + וַתִּפֹּל אִמָּה עַל-כָּל-שְׁכִנְיָהֶם וַיְסוּפֵר
 כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּכָל-הָרִי יְהוּדָה:

+ ὁμοῦ αὐτῶν ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς

+ ὁμοῦ αὐτῶν ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς

+ ὁμοῦ αὐτῶν ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς

τη ορεινή της Ιουδαίας διελαλείτο πάντα
mountainous area of Judea were discussed all

τα ρήματα ταύτα 66+ και ἔθεντο πάντες οι
these matters]. And placed [them] all the ones

ακούσαντες εν τη καρδία αυτών λέγοντες τι άρα
having heard] in their heart, saying, What then

το παιδίον τούτο ἔσται και χείρ κυρίου ην μετ'
this child will] be? And [the] hand [of the] Lord was with

αυτού 67+ και Ζαχαρίας ο πατήρ αυτου επλήσθη
him. And Zacharias his father was filled

πνεύματος αγίου και προεφήτευσεν λέγων 68+
spirit of holy], and prophesied, saying,
ευλογητός κύριος ο θεός του Ισραήλ ότι επεσκέψατο
Blessed [is] [the] Lord God of Israel, for he visited

και εποίησε λύτρωσιν τω λαώ αυτου 69+ και ήγειρε
and made a ransoming [to] his people; and he raised

κέρας σωτηρίας ημίν εν τω οίκω Δαβίδ
a horn of deliverance to us by the house of David

του παιδός αυτου 70+ καθώς ελάλησε διά στόματος
his servant; as he spoke by [the] mouth

των αγίων των απ' αιώνος προφητών αυτου 71+
of the holy ones, of the ones from [the] eon, his prophets --

σωτηρίαν εξ εχθρών ημών και εκ χειρός πάντων
deliverance from our enemies, and from [the] hand of all

των μισούντων ημάς 72+ ποιήσαι έλεος μετά
of the ones detesting us; to do mercy with

των πατέρων ημών και μνησθήναι διαθήκης αγίας
our fathers, and to remember covenant holy

וַיִּצְמַח לָנוּ קֶרֶן יְשׁוּעָה בְּבֵית דָּוִד עֲבָדָיו : +
מִתְּאֵפוֹא יְהִיָּה הַיְלָד הַזֶּה וַיְדַבֵּר יְהוָה הַיְתָה הַיְתָה
עִמּוֹ : +
וַיִּמְלֵא זְכָרְיָה אָבִיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וַיִּנְבֵּא
לְאֹמֹר : +
בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי
בְקֹדֶשׁ אֶת־עַמּוֹ וַיִּשְׁלַח לּוֹ פָּדוּת :

חַיָּים : +
וְאֵיךְ גִּלְגַּל בְּפָנֶיךָ וַיְנַחֵם, מִיָּעָרָה וְהָיָה
חֶלֶם : +
וַיְנַחֵם מִן חֶלְבֻתְךָ הָיָה אֵיךְ וַיְחַלֵּם : +
מִיָּעָרָה : +
וְחָבֵא עִמָּךְ חַסְדֵךְ וְחַסְדֵךְ לְבַתְּלֵמָה, +
מִיָּעָרָה : +
וְאֵיךְ אֵיךְ חֶסֶד וְחַסְדֵךְ וְחַסְדֵךְ וְחַסְדֵךְ : +
וְאֵיךְ אֵיךְ חֶסֶד וְחַסְדֵךְ וְחַסְדֵךְ וְחַסְדֵךְ : +

εκραταιούτο πνεύματι και ην εν ταις ερήμοις έως
 was fortified in spirit, and was in the wildernesses until
 ημέρας αναδείξεως αυτού προς τον Ισραήλ
 [the] day of his appointment with Israel.

2 ב

1+ εγένετο δε εν ταις ημέραις εκείναις εξήλθε δόγμα
 And it came to pass in those days, went forth a decree
 παρά Καίσαρος Αυγούστου απογράφεσθαι πάσαν την
 by Caesar Augustus to register all the
 οικουμένην 2+ αύτη η απογραφή πρώτη εγένετο
 habitable world. This census first took place
 ηγεμονεύοντος της Συρίας Κυρηνίου 3+ και
 governing Syria of Cyrenius]. And
 επορεύοντο πάντες απογράφεσθαι έκαστος εις
 all went forth to register each unto
 την ιδίαν πόλιν 4+ ανέβη δε και Ιωσήφ από
 his own city. ascended And also Joseph] from
 της Γαλιλαίας εκ πόλεως Ναζαρέθ εις
 Galilee, from out of [the] city of Nazareth into
 την Ιουδαίαν εις πόλιν Δαβίδ ήτις καλείται Βηθλεέμ
 Judea, unto [the] city of David, which is called Bethlehem,
 διά το είναι αυτόν εξ οίκου και πατριάς Δαβίδ 5+
 (on account of his being from [the] house and family of David),
 απογράψασθαι συν Μαριάμ τη μεμνηστευμένη
 to be registered with Mary, to the one being espoused
 αυτό γυναικί ούση εγκύω 6+ εγένετο δε εν
 to him as wife, being pregnant. And it came to pass in

+ וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף מִן־הַנְּגִלִיל מֵעִיר
 נְצָרֶת אֶל־יְהוּדָה לְעִיר דָּוִד הַנִּקְרָאֵת
 בֵּית־לֶחֶם כִּי־הָיָה מִבֵּית דָּוִד וּמִמְשַׁפְּחָתוֹ׃
 + וְהִתְפַּקֵּד עִם־מְרִים הַמְּאָרְשָׁה לֹא וְהָיָה
 הָרָה׃
 + וַיְהִי בִּהְיוֹתָם שָׁם וַיִּמְלְאוּ יָמִיהָ לְלֶדֶת׃

+ וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף מִן־הַנְּגִלִיל מֵעִיר
 נְצָרֶת אֶל־יְהוּדָה לְעִיר דָּוִד הַנִּקְרָאֵת
 בֵּית־לֶחֶם כִּי־הָיָה מִבֵּית דָּוִד וּמִמְשַׁפְּחָתוֹ׃
 + וְהִתְפַּקֵּד עִם־מְרִים הַמְּאָרְשָׁה לֹא וְהָיָה
 הָרָה׃
 + וַיְהִי בִּהְיוֹתָם שָׁם וַיִּמְלְאוּ יָמִיהָ לְלֶדֶת׃

τω εἶναι αὐτούς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ
 their being there, were fulfilled the days] [of]
 τεκεῖν αὐτήν 7+ καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν
 her to give birth. And she gave birth to her son the
 πρωτότοκον καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν
 first-born, and she swaddled him, and laid
 αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ
 him in the stable, because there was no place for them in the
 καταλύματι 8+ καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ
 lodging. And shepherds were in the same place
 ἀγρᾶντες καὶ φυλάσσοντες φυλακάς τῆς νυκτός
 living outdoors and keeping watches at night
 ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν 9+ καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου
 over their flock. And behold, an angel [of the] Lord
 ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς
 stood by them, and glory [of the] Lord shone about them,
 καὶ εφοβήθησαν φόβον μέγαν 10+ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
 and they feared fear a great]. And said to them the
 ἄγγελος μὴ φοβείσθε ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν
 angel], Fear not! for behold I announce to you good news --
 χαρὰν μεγάλην ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ 11+ ὅτι
 joy great] which shall be to all people. For
 ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὅς ἐστι Χριστὸς κύριος
 was born to you today a deliverer who is Christ [the] Lord,
 ἐν πόλει Δαβὶδ 12+ καὶ τούτο ὑμῖν τὸ σημεῖον
 in [the] city of David. And this to you [is] the sign];

גְּדוּלָּהּ :
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַמְּלֶאךָ אֶל־תִּירְאוּ
 כִּי הִנְנִי מְבַשֵּׂר אֶתְכֶם שְׂמֵחָה
 גְּדוּלָּה אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְכָל־הָעָם :
 + כִּי הַיּוֹם יוֹלֵד לָכֶם מוֹשִׁיעַ אֲשֶׁר
 הוּא הַמְּשִׁיחַ הָאֲדוֹן בְּעִיר דָּוִד :
 + וְזֶה לָכֶם הָאוֹת אֲשֶׁר תִּמְצְאוּן יֶלֶד
 מִחֶתֶל וְשָׁכַב בְּאַבּוֹס :

חַלְמָא אֲרַמְלָא וְיִשְׂרָאֵל וְכָדָא :
 + אֲרַמְלָא לְמַאן חַלְמָא לְ אֲרַמְלָא
 לְמַאן חַלְמָא לְ אֲרַמְלָא אֲרַמְלָא אֲרַמְלָא :
 + אֲרַמְלָא אֲרַמְלָא לְ חַלְמָא חַלְמָא :
 + אֲרַמְלָא אֲרַמְלָא לְ חַלְמָא חַלְמָא :
 + אֲרַמְלָא אֲרַמְלָא לְ חַלְמָא חַלְמָא :
 + אֲרַמְלָא אֲרַמְלָא לְ חַלְמָא חַלְמָא :

ευρήσετε βρέφος εσπαργανωμένον κείμενον εν φάτνη
you shall find [the] babe being swaddled, lying in a stable.

13+ και εξαίφνης εγένετο συν τω αγγέλω πλήθος
And suddenly there was with the angel a multitude
στρατιάς ουρανού αινοούντων τον θεόν και λεγόντων
military of heavenly] praising God, and saying,

14+ δόξα εν υψίστοις θεώ και επί γης ειρήνη εν
Glory in [the] highest [to] God, and upon earth peace, among

ανθρώποις ευδοκία 15+ και εγένετο ως απήλθον
men [with] benevolence. And it came to pass as went forth

απ' αυτών εις τον ουρανόν οι άγγελοι και οι
from them into the heaven the angels], that the

άνθρωποι οι ποιμένες ειπον προς αλλήλους
men, the shepherds said to one another,

διέλθωμεν δη έως Βηθλεέμ και ιδωμεν
We should go indeed unto Bethlehem, and behold

το ρήμα τούτο το γεγονός ο ο κύριος εγνώρισεν
this thing taking place, which the Lord made known

ημίν 16+ και ήλθον σπεύσαντες και ανεύρον την τε
to us. And they came having hastened, and discovered both

Μαριάμ και τον Ιωσήφ και το βρέφος κείμενον εν
Mary and Joseph, and the babe lying in

τη φάτνη 17+ ιδοντες δε διεγνώρισαν περί του
the stable. And beholding, they made known concerning the

ρήματος του λαληθέντος αυτοίς περί
thing being spoken to them concerning

του παιδίου τούτου 18+ και πάντες οι ακούσαντες
this child. And all the ones having heard

+ וּפְתָאם הָיָה אֶצְל הַמְּלָאָךְ הַמּוֹן צָבָא
הַשְּׁמַיִם וְהֵם מְשַׁבְּחִים אֶת־הָאֱלֹהִים
וְאֹמְרִים:

+ כְּבוֹד בְּמַרוֹמִים לְאֱלֹהִים
וּבְאֶרֶץ שְׁלוֹם בְּאֲנָשֵׁי רְצוֹנוֹ:

+ וַיְהִי כִּאֲשֶׁר עָלוּ מֵעֲלֵיהֶם הַמְּלָאָכִים
הַשְּׁמַיִמָה וַיֹּאמְרוּ הַרְעִים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ

נַעֲבְרָה־נָּא עַד בֵּית־לְחֵם וְנִרְאָה
הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר הוֹדִיעָנוּ יְהוָה:
+ וַיִּמְהָרוּ וַיָּבֹאוּ וַיִּמְצְאוּ אֶת־מְרִים
וְאֶת־יוֹסֵף וְאֶת־הַיֶּלֶד וְהוּא שָׁכַב בְּאֵבוֹס:
+ וַיִּרְאוּ וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־תְּדַבֵּר
הַנְּאָמַר אֲלֵיהֶם עַל־הַנַּעַר הַזֶּה:
+ וְכָל־הַשְּׁמַעִים תָּמְהוּ עַל תְּדַבְרִים
אֲשֶׁר־דִּבְּרוּ אֲלֵיהֶם הַרְעִים:

+ וַיִּבְרָח אֲלֵיהֶם חָרָה אֵימָה
וַיִּשְׁבְּחוּ אֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ
לְאֱלֹהִים:

+ וַיִּשְׁבְּחוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים
וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים:
+ וַיִּשְׁבְּחוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים
וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים:
+ וַיִּשְׁבְּחוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים
וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים:

וַיִּבְרָח אֲלֵיהֶם חָרָה אֵימָה
וַיִּשְׁבְּחוּ אֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ
לְאֱלֹהִים:
+ וַיִּשְׁבְּחוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים
וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים:
+ וַיִּשְׁבְּחוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים
וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים:
+ וַיִּשְׁבְּחוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים
וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים:

εθαύμασαν περί των λαληθέντων υπό των
wondered concerning the [things] being spoken by the
ποιμένων προς αυτούς 19+ η δε Μαριάμ
shepherds to them. But Mary
πάντα συνετήρει τα ρήματα ταύτα συμβάλλουσα εν
preserved all these things, uniting [them] in
τη καρδία αυτής 20+ και επέστρεψαν οι ποιμένες
her heart. And returned the shepherds],
δοξάζοντες και αινούντες τον θεόν επί πάσιν οἰς
glorifying and praising God for all which
ήκουσαν και είδον καθώς ελαλήθη προς αυτούς 21+
they heard and beheld, as it was told to them.
και ότε επλήσθησαν ημέραι οκτώ του περιτεμείν το
And when were fulfilled days eight] to circumcise the
παιδίον και εκλήθη το όνομα αυτού Ιησούς το
child, that was called his name] Jesus, the one
κληθέν υπό του αγγέλου προ του συλληφθήναι αυτόν
being called by the angel before his being conceived
εν τη κοιλία 22+ και ότε επλήσθησαν αι ημέραι
in the belly. And when were fulfilled the days]
του καθαρισμού αυτής κατά τον νόμον Μωσέως
of her cleansing, according to the law of Moses,
ανήγαγον αυτόν εις Ιεροσόλυμα παραστήσαι τω
they led him unto Jerusalem to render to the
κυρίῳ 23+ καθώς γέγραπται εν νόμῳ κυρίου ότι παν
Lord, (as it has been written in [the] law [of the] Lord that, Every
άρσεν διανοίγον μήτραν άγιον τω κυρίῳ κληθήσεται
male opening wide [the] womb holy to the Lord shall be called[;])

+ ומרבים שמרה את-הדברים האלה
ותחשבים בלבה:
+ וישובו הרעים והם מהללים
ומשבחים את-האלהים על-כל אשר
שמעו וראו כפי-אשר נאמר אליהם:
+ ויהי במלאת לנער שמנה ימים

וימול ויקרא שמו ישוע כשם אשר
קרא-לו המלאך בטרם הרה בכטון:
+ וימלאו ימי טהרהם בתורת משה
ויעלוהו ירושלים להעמידו לפני יהוה:
+ ככתוב בתורת יהוה כל-זכר
פטור רחם יקרא קדש ליהוה:

כלם יאמרו ללל לאלהים ויהי
+ ויבן יום יחיד לאלהים כלם
כלם ללל ומשבחים בלבם:
+ ומשבע יחיד לאלהים ויהי
ומכלל לאלהים כל כל יום ויום
אבן יאמרו ללל לאלהים:
+ ויהי כלם ומשבחים ויהי

ללל לאלהים, שבח ושמחה,
+ כלם כלם מוג ונאמן באלהים:
+ ויהי כלם ויהי כלם ויהי כלם
אבן נאמן ונאמן אשכנז,
לאלהים ונאמן ונאמן, מוג ויחיד:
+ אבן ויחיד ויחיד ויחיד ויחיד
פלא ויחיד ויחיד ויחיד ויחיד:

24+ και του δούναι θυσίαν κατά το ειρημένον εν
 and to give a sacrifice according to the [thing] being said in
 νόμω κυρίου ζεύγος τρυγόνων η δύο νεοσσούς
 [the] law [of the] Lord -- a pair of turtle-doves or two young
 περιστερών 25+ και ιδού ην άνθρωπος εν
 pigeons. And behold, there was a man in
 Ιερουσαλήμ ω όνομα Συμεών και ο άνθρωπος ούτος
 Jerusalem whose name [was] Simeon; and this man
 δίκαιος και ευλαβής προσδεχόμενος παράκλησιν
 was just and reverent, waiting for [the] consolation
 του Ισραήλ και πνεύμα άγιον ην επ' αυτόν 26+ και
 of Israel; and spirit holy] was upon him. And
 ην αυτό κεχρηματισμένον υπό του πνεύματος
 there was to him a receiving of a divine message by the spirit
 του αγίου μη ιδείν θάνατον πριν η ίδη τον
 holy] to not see death before he should behold the
 Χριστόν κυρίου 27+ και ήλθεν εν τω πνεύματι εις
 Christ of [the] Lord. And he came in the spirit into
 το ιερόν και εν τω εισαγαγείν τους γονείς το
 the temple. And in the bringing by the parents the
 παιδίον Ιησούν του ποιήσαι αυτούς κατά το
 child Jesus], for them to do according to the [thing]
 ειθισμένον του νόμου περί αυτού 28+ και αυτός
 accustomed by the law for him, that he
 εδέξατο αυτό εις τας αγκάλας αυτού και ευλόγησε
 received it into his embrace, and he blessed

יְרֵאֵה-מִנּוֹת עַד אִם-רָאָה אֶת-מְשִׁיחַ יְהוָה:
 + וַיָּבֵא בְרוּחַ אֱלֹהִים-מִקֶּדֶשׁ וַיְהִי
 כַּאֲשֶׁר הִבִּיאוּ הוֹרְיוֹ אֶת-הַנְּעָר
 יִשׁוּעַ לָעֲשׂוֹת לוֹ כְּחֻקַּת הַתּוֹרָה:
 + וַיִּקְחֵהוּ עַל-זְרְעוֹתָיו וַיְבָרֶךְ
 אֶת-הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר:
 + וְלִהְיוּ לְךָ קְרִיבִים קְרִיבִים כְּרִיבִים כְּרִיבִים
 יְהוָה שְׁתֵּי תָרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה:
 + וְהָיָה אִישׁ בִּירוּשָׁלַיִם וְשָׂמוּ שְׁמֵעוֹן
 וְהוּא אִישׁ צַדִּיק וְחָסִיד מְחַכֶּה לְנַחֲמַת
 יִשְׂרָאֵל וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הִיִּתָּה עָלָיו:
 + וְלוֹ נִגְלָה בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא

אֲנִי אֲרֹאֶה לְךָ אֶת-מְשִׁיחַ יְהוָה:
 + וַיָּבֵא בְרוּחַ אֱלֹהִים-מִקֶּדֶשׁ וַיְהִי
 כַּאֲשֶׁר הִבִּיאוּ הוֹרְיוֹ אֶת-הַנְּעָר
 יִשׁוּעַ לָעֲשׂוֹת לוֹ כְּחֻקַּת הַתּוֹרָה:
 + וַיִּקְחֵהוּ עַל-זְרְעוֹתָיו וַיְבָרֶךְ
 אֶת-הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר:
 + וְלִהְיוּ לְךָ קְרִיבִים קְרִיבִים כְּרִיבִים
 יְהוָה שְׁתֵּי תָרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה:
 + וְהָיָה אִישׁ בִּירוּשָׁלַיִם וְשָׂמוּ שְׁמֵעוֹן
 וְהוּא אִישׁ צַדִּיק וְחָסִיד מְחַכֶּה לְנַחֲמַת
 יִשְׂרָאֵל וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הִיִּתָּה עָלָיו:
 + וְלוֹ נִגְלָה בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא

τον θεόν και εἶπε 29+ νυν απολύεις τον δούλόν σου
 God, and said, Now loosen your servant,

δέσποτα κατά το ρήμά σου εν ειρήνη 30+ ὅτι εἶδον
 O master, according to your word, in peace. For saw

οι οφθαλμοί μου το σωτήριόν σου 31+ ο ητοιμάσας
 my eyes] your deliverance, which you prepared

κατά πρόσωπον πάντων των λαών 32+ φως εις
 before [the] face of all the peoples; a light for

αποκάλυψιν εθνών και δόξαν λαού σου Ισραήλ 33+
 an uncovering of nations, and glory of your people Israel.

και ην Ιωσήφ και η μήτηρ αυτού θαυμάζοντες επί
 And was Joseph and his mother marveling] over

τοις λαλουμένοις περί αυτού 34+ και ευλόγησεν
 the [things] being spoken concerning him. And blessed

αυτούς Συμεών και εἶπε προς Μαριάμ
 them Simeon], and said to Mary

την μητέρα αυτού ιδού ούτος κείται εις πτώσιν και
 his mother, Behold, this one is situated for a downfall and

ανάστασιν πολλών εν τω Ισραήλ και εις σημείον
 a rising up of many in Israel, and for a sign

αντιλεγόμενον 35+ και σου δε αυτής την ψυχήν
 being disputed; ([you and], your soul

διελεύσεται ρομφαία ὅπως αν αποκαλυφθώσιν
 shall go through a broadsword],) so that should be uncovered

εκ πολλών καρδιών διαλογισμοί 36+ και ην Άννα
 of many hearts [the] thoughts]. And there was Anna

<p>+ עָתָה תִּפְטַר אֶת־עַבְדְּךָ כְּדָבָרְךָ אֲדֹנָי בְּשָׁלוֹם: + כִּי־רָאוּ עֵינַי אֶת־יְשׁוּעָתְךָ: + אֲשֶׁר הִכִּינוֹתָ לְפָנַי כָּל־הָעַמִּים: + אִוֵּר לְהָאִיר עֵינַי הַגּוֹיִם וְתִפְאַרֶת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ: + וְאָבְיוּ וְאָמְרוּ תִמְהוּם עַל־הַדְּבָרִים הַנְּאֻמָּרִים עָלָיו:</p>	<p>+ וַיְבָרֶךְ אוֹתָם שְׂמֵעוֹן וַיֹּאמֶר אֶל־מַרְיָם אַמֵּן הִנֵּה־זֶה מוֹסֵד לְמַכְשׁוֹל וְלִתְקוּמָה לְרַבִּים בְּיִשְׂרָאֵל וְלֵאמֹת מְרִיבָה: + וּבְנִפְשֶׁךָ תַּחְתֵּר חָרֵב לְמַעַן אֲשֶׁר־תִּגְלִינָה מִחֻשְׁבוֹת לְבַב רַבִּים: + וְאִשָּׁה נְבִיאָה הִיְתָה שָׁם חֲנָה בֵּת־פְּנוּאֵל מִשֹּׁבֵט אֲשֶׁר וְהָיָא בָּאָה בֵּינָם וַיִּשְׁבָּה עִם־בְּעֻלָּה שְׁבַע שָׁנִים אַחֲרַי בְּתוּלִיָּה:</p>
--	---

<p>+ וַיְבָרֶךְ אֲתָם שְׂמֵעוֹן וַיֹּאמֶר אֶל־מַרְיָם אַמֵּן הִנֵּה־זֶה מוֹסֵד לְמַכְשׁוֹל וְלִתְקוּמָה לְרַבִּים בְּיִשְׂרָאֵל וְלֵאמֹת מְרִיבָה: + וּבְנִפְשֶׁךָ תַּחְתֵּר חָרֵב לְמַעַן אֲשֶׁר־תִּגְלִינָה מִחֻשְׁבוֹת לְבַב רַבִּים: + וְאִשָּׁה נְבִיאָה הִיְתָה שָׁם חֲנָה בֵּת־פְּנוּאֵל מִשֹּׁבֵט אֲשֶׁר וְהָיָא בָּאָה בֵּינָם וַיִּשְׁבָּה עִם־בְּעֻלָּה שְׁבַע שָׁנִים אַחֲרַי בְּתוּלִיָּה:</p>	<p>+ וַיְבָרֶךְ אֲתָם שְׂמֵעוֹן וַיֹּאמֶר אֶל־מַרְיָם אַמֵּן הִנֵּה־זֶה מוֹסֵד לְמַכְשׁוֹל וְלִתְקוּמָה לְרַבִּים בְּיִשְׂרָאֵל וְלֵאמֹת מְרִיבָה: + וּבְנִפְשֶׁךָ תַּחְתֵּר חָרֵב לְמַעַן אֲשֶׁר־תִּגְלִינָה מִחֻשְׁבוֹת לְבַב רַבִּים: + וְאִשָּׁה נְבִיאָה הִיְתָה שָׁם חֲנָה בֵּת־פְּנוּאֵל מִשֹּׁבֵט אֲשֶׁר וְהָיָא בָּאָה בֵּינָם וַיִּשְׁבָּה עִם־בְּעֻלָּה שְׁבַע שָׁנִים אַחֲרַי בְּתוּלִיָּה:</p>
--	--

προφήτις θυγάτηρ Φανουήλ εκ φυλής Ασήρ αὕτη
 a prophetess, daughter of Phanuel of [the] tribe of Asher; she
 προβεβηκυία εν ημέραις πολλαίς ζήσασα ἔτη μετὰ
 was advanced in days many], having lived years with
 ἀνδρός ἐπτά ἀπό της παρθενίας αὐτῆς 37+ και αὕτη
 a husband seven] from her virginity, and she
 χήρα ὡς ἐτών ογδοηκοντατεσσάρων η οὐκ
 [was] a widow about years eighty-four], who did not
 ἀφίστατο ἀπό του ἱεροῦ νηστείαις και δεήσεσι
 leave from the temple; [with] fastings and supplications
 λατρεύουσα νύκτα και ἡμέραν 38+ και αὕτη αὕτη
 serving night and day. And she, [the] same
 τη ὥρα ἐπιστάσα ἀνωμολογεῖτο τῷ κυρίῳ και
 hour standing by, confessed to the Lord, and
 ἐλάλει περί αὐτοῦ πάσι τοῖς προσδεχομένοις
 spoke concerning him to all the ones waiting for
 λύτρωσιν εν Ἱερουσαλήμ 39+ και ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα
 a ransoming in Jerusalem. And as they finished all together
 τα κατὰ τον νόμον κυρίου υπέστρεψαν εἰς
 the [things] according to the law [of the] Lord, they returned unto
 την Γαλιλαίαν εἰς την πόλιν εαυτῶν Ναζαρέθ 40+ το δε
 Galilee, unto their own city Nazareth. And the
 παιδίον ηὔξανε και εκραταιούτο πνεύματι
 child grew and was fortified in spirit,
 πληρούμενον σοφίας και χάρις θεοῦ ην ἐπ' αὐτό 41+
 being filled with wisdom; and favor of God was upon it.
 και επορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς
 And went his parents] each year unto

+ וְיִכְלוּ אֶת־הַפֶּל כְּתוּרַת יְהוָה
 + וַיֵּשְׁבוּ הַגְּלִילָה אֶל־נַצְרַת עִירָם׃
 + וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיִּחְזַק בְּרוּחַ
 + וַיִּמָּלֵא חֲכָמָה וַחֲסֹד אֱלֹהִים עִמּוֹ׃
 + וְעָלוּ הַזְּרָיו יְרוּשָׁלַיִם מִדִּי
 שָׁנָה בְּשָׁנָה לְחַג אֶת־חַג הַפֶּסַח׃

+ וְיִכְלוּ אֶת־הַפֶּל כְּתוּרַת יְהוָה
 + וַיֵּשְׁבוּ הַגְּלִילָה אֶל־נַצְרַת עִירָם׃
 + וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיִּחְזַק בְּרוּחַ
 + וַיִּמָּלֵא חֲכָמָה וַחֲסֹד אֱלֹהִים עִמּוֹ׃
 + וְעָלוּ הַזְּרָיו יְרוּשָׁלַיִם מִדִּי
 שָׁנָה בְּשָׁנָה לְחַג אֶת־חַג הַפֶּסַח׃

+ וְיִכְלוּ אֶת־הַפֶּל כְּתוּרַת יְהוָה
 + וַיֵּשְׁבוּ הַגְּלִילָה אֶל־נַצְרַת עִירָם׃
 + וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיִּחְזַק בְּרוּחַ
 + וַיִּמָּלֵא חֲכָמָה וַחֲסֹד אֱלֹהִים עִמּוֹ׃
 + וְעָלוּ הַזְּרָיו יְרוּשָׁלַיִם מִדִּי
 שָׁנָה בְּשָׁנָה לְחַג אֶת־חַג הַפֶּסַח׃

+ וְיִכְלוּ אֶת־הַפֶּל כְּתוּרַת יְהוָה
 + וַיֵּשְׁבוּ הַגְּלִילָה אֶל־נַצְרַת עִירָם׃
 + וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיִּחְזַק בְּרוּחַ
 + וַיִּמָּלֵא חֲכָמָה וַחֲסֹד אֱלֹהִים עִמּוֹ׃
 + וְעָלוּ הַזְּרָיו יְרוּשָׁלַיִם מִדִּי
 שָׁנָה בְּשָׁנָה לְחַג אֶת־חַג הַפֶּסַח׃

Ιερουσαλήμ τη εορτή του πάσχα 42+ και ὅτε εγένετο
Jerusalem to the holiday of the passover. And when he was
 ετών δώδεκα αναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα
years [old] twelve], of their ascending unto Jerusalem
 κατὰ το ἔθος της εορτῆς 43+ και τελειωσάντων τας
according to the custom of the holiday, and having finished the
 ημέρας εν τῷ υποστρέφειν αὐτούς υπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ
days, in their returning, remained behind Jesus the
 παις εν Ἱερουσαλήμ και ουκ ἔγνω Ἰωσήφ και
child] in Jerusalem; and did not know Joseph and
 η μήτηρ αὐτοῦ 44+ νομίσαντες δε αὐτόν εν τη συνοδία
his mother]. But thinking him in the group
 εἶναι ἦλθον ημέρας ὁδόν και ανεζήτουν αὐτόν εν
to be], they came a day's journey; and they searched him out among
 τοῖς συγγενέσι και εν τοῖς γνωστοῖς 45+ και μη
the relatives and among the acquaintances. And not
 ευρόντες αὐτόν υπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ
finding him, they returned unto Jerusalem
 ζητούντες αὐτόν 46+ και εγένετο μεθ' ημέρας τρεῖς
seeking him. And it came to pass after days three]
 εύρον αὐτόν εν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον εν μέσῳ των
they found him in the temple, sitting in [the] midst of the
 διδασκάλων και ακούοντα αὐτῶν και επρωτώντα
teachers, both hearing them, and questioning
 αὐτούς 47+ εξίσταντο δε πάντες οἱ ακούοντες
them. were amazed And all the ones hearing

+ וְלֹא מֵצְאוּהוּ וַיָּשׁוּבוּ יְרוּשָׁלַיִם לְבַקְשׁוֹ׃
 + וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיִּמְצְאוּהוּ
 בַּמִּקְדָּשׁ וְהוּא יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַמּוֹרִים וְשֹׁמֵעַ
 אֲלֵיהֶם וְשֹׂאֵל אֹתָם׃
 + וְכָל־הַשֹּׁמְעִים אֹתוֹ תָּמְהוּ עַל־שִׁכְלוֹ
 וְעַל־תְּשׁוּבָתוֹ׃
 + וַיְהִי בְּהֵיוֹתוֹ בֶּן־שְׁתַּיִם עֶשְׂרִי
 שָׁנָה וַיַּעֲלוּ יְרוּשָׁלַיִם כְּמִשְׁפַּט הַחֹן׃
 + וַיִּמְלְאוּ הַיָּמִים וַיָּשׁוּבוּ וַיִּנְתֵּר הַנַּעַר
 יֹשֵׁעַ בִּירוּשָׁלַיִם וְהוֹרִיו לֹא יָדְעוּ׃
 + וַיֵּאמְרוּ עִם־חֶבְל הָאֲרָחִים הוּא וַיִּלְכוּ
 בְּדֶרֶךְ יוֹם וַיִּבְקְשׂוּהוּ בֵּין הַקְּרוּבִים
 וְהִמְיֹדְעִים׃

+ וְלֹא מֵצְאוּהוּ וַיָּשׁוּבוּ יְרוּשָׁלַיִם לְבַקְשׁוֹ׃
 + וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיִּמְצְאוּהוּ
 בַּמִּקְדָּשׁ וְהוּא יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַמּוֹרִים וְשֹׁמֵעַ
 אֲלֵיהֶם וְשֹׂאֵל אֹתָם׃
 + וְכָל־הַשֹּׁמְעִים אֹתוֹ תָּמְהוּ עַל־שִׁכְלוֹ
 וְעַל־תְּשׁוּבָתוֹ׃
 + וַיְהִי בְּהֵיוֹתוֹ בֶּן־שְׁתַּיִם עֶשְׂרִי
 שָׁנָה וַיַּעֲלוּ יְרוּשָׁלַיִם כְּמִשְׁפַּט הַחֹן׃
 + וַיִּמְלְאוּ הַיָּמִים וַיָּשׁוּבוּ וַיִּנְתֵּר הַנַּעַר
 יֹשֵׁעַ בִּירוּשָׁלַיִם וְהוֹרִיו לֹא יָדְעוּ׃
 + וַיֵּאמְרוּ עִם־חֶבְל הָאֲרָחִים הוּא וַיִּלְכוּ
 בְּדֶרֶךְ יוֹם וַיִּבְקְשׂוּהוּ בֵּין הַקְּרוּבִים
 וְהִמְיֹדְעִים׃

αυτού επί τη συνέσει και ταις αποκρίσεσιν αυτού 48 +
him] by the understanding and his answers.

και ιδόντες αυτόν εξεπλάγησαν και προς αυτόν
And seeing him, they were overwhelmed. And to him

η μήτηρ αυτού είπε τέκνον τι εποίησας ημίν ούτως
his mother said], Child, why did you so to us?

ιδού ο πατήρ σου καγώ οδυνώμενοι εξητούμέν σε 49 +
Behold, your father and I were grieving seeking you.

και ειπεν προς αυτούς τι ότι εξητείτέ με ουκ
And he said to them, Why [is it] that you seek me, do you not

ήδειτε ότι εν τοις του πατρός μου δει είναιί με
know that among the [things] of my father it is necessary for me to be?]

50 + και αυτοί ου συνήκαν το ρήμα ο ελάλησεν
And they did not perceive the saying which he spoke

αυτοίς 51 + και κατέβη μετ' αυτών και ήλθεν εις
to them. And he went down with them and came into

Ναζαρέθ και ην υποτασσόμενος αυτοίς και
Nazareth, and he was being submitted to them. And

η μήτηρ αυτού διετήρει πάντα τα ρήματα ταύτα εν
his mother kept carefully all these sayings in

τη καρδία αυτής 52 + και Ιησούς προέκοπτε σοφία και
her heart. And Jesus progressed in wisdom and

ηλικία και χάριτι παρά θεώ και ανθρώποις
stature, and in favor with God and men.

אֱלֹהִים: + וַיְהִי כִּרְאוֹתָם אֹתוֹ וַיִּשְׁתַּמְּחוּ וַתֹּאמֶר
אֵלָיו אִמּוֹ בְּנֵי לֵמָּה כָּכָה עָשִׂיתָ לָּנוּ הַנְּהַ
אָבִיךָ וְאַנְכִי בְּעֵצְבֹת לֵב בְּקִשְׁנוֹךְ:
+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵמָּה זֶה בְּקִשְׁתֶּם אֹתִי
הֲלֹא יָדַעְתֶּם כִּי אֵהְיֶה בְּאִשְׁרֵי לְאָבִי:
+ וְהֵם לֹא הִבִּינוּ אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר

אֱלֹהִים: + וַיֵּרֶד אֹתָם וַיָּבֵא אֶל־נִצְרֶת וַיִּכְנַע לָהֶם
וַאִמּוֹ שָׁמְרָה בְּלִבָּהּ אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה:
+ וַיִּשְׁוַע הַלֵּךְ וַנְּדַל בְּחָכְמָה
וּבְקוֹמָה וּבְחָן לְפָנָי אֱלֹהִים וְאָדָם:

+ וַיִּשְׁוַע חָכְמָה אֲלֵיהֶם לֵב וַיִּכְנַע
בְּ, לִבָּהּ בְּלִבָּהּ לֵב שְׁמֵרָה וְגַם אֲלֵיהֶם
אֲלֵיהֶם בְּלִבָּהּ אֲלֵיהֶם חָכְמָה לֵב:
+ אֲלֵיהֶם לֵב חָכְמָה אֲלֵיהֶם לֵב
וְגַם אֲלֵיהֶם חָכְמָה אֲלֵיהֶם לֵב וְגַם אֲלֵיהֶם
+ וְגַם אֲלֵיהֶם חָכְמָה אֲלֵיהֶם לֵב וְגַם אֲלֵיהֶם
חָכְמָה: ω

3 א

1+ **עַן** **עֵת** **דֵּע** **פֵּנְטֵקַיִדֵּקָאָטוּ** **תְּש** **הֵגֵמוֹנִיָּא** **תִּיבֵרִיּוּס**
 in year And [the] fifteenth of the governing of Tiberius
קַיְסָרֹס **הֵגֵמוֹנֵעֻוֹנְטֹס** **פּוֹנְטִיּוּס** **פִּילָאָטוּס** **תְּש**
 Caesar, [and the] governing of Pontius Pilate of the
יְהוּדַיָּא **כַּי** **טֵטְרַאָרְכוּנְטֹס** **תְּש** **גַּלִּילַיָּא** **הֶרֹדֹס**
 Jews, and being tetrarch of Galilee Herod,
פִּילִיָּפּוּס **דֵּע** **תּוּ** **אֲדֵלְפּוּס** **אֲטוּ** **טֵטְרַאָרְכוּנְטֹס**
 and Philip his brother being tetrarch
תְּש **יְטוּרַיָּא** **כַּי** **טְרַאָחוֹנִיְטִידֹס** **חֹרָא** **כַּי** **לִיְסַנִּיּוּס**
 of Iturea and Trachonitis [the] region, and Lysanias
תְּש **אַבִּילֵנְהִי** **טֵטְרַאָרְכוּנְטֹס** **2+** **עַפְ** **אַרְחִיעֵרֵעֻוֹנ** **אַנְנָא**
 being tetrarch of Abilene, with chief priests Annas
כַּי **קַיָּאָפָא** **עֵגֵנֵעַטוּ** **רֵמָא** **תְּשׁוּ** **עַפִּי** **יְוָאֲנְנָה** **תּוּ**
 and Caiaphas, came [the] word of God unto John the
תּוּ **זַאֲחַרְיָאָס** **יְוִוֹן** **עַן** **תְּה** **עֵרְמָו** **3+** **כַּי** **הֵלְתֵּעַן** **עִיס**
 son of Zacharias in the wilderness. And he went into
פָּאָסַן **תְּה** **פֵּרִיָּחוֹרֹן** **תּוּ** **יֹרְדָּאָנוּס** **קְהֵרֻסְסֻוֹן**
 all the place round about the Jordan proclaiming
בָּאָפְטִיסְמָא **מֵעַתְּוִיָּא** **עִיס** **אַפֵּסִין** **אַמַּרְטִיּוֹן** **4+** **וֹס**
 an immersion of repentance for a release of sins; as
גֵּעֵגְרַאָפְטַי **עַן** **בִּיבְלוּס** **לֹגֻוֹן** **הִסַּיְוִו** **תּוּ** **פְּרוֹפְהֵטוּס**
 it has been written in [the] book of [the] words of Isaiah the prophet,
לֵעֻוֹנְטֹס **פּוֹנְהִי** **בּוֹוֹנְטֹס** **עַן** **תְּה** **עֵרְמָו** **עֵטוּיְמָאָסַעַטֵעַ**
 saying, A voice yelling in the wilderness, Prepare

+

דְּבַר אֱלֹהִים אֶל-יוֹחָנָן בֶּן-זְכַרְיָה בְּמִדְבָּר:

+ וַיְהִי בַשָּׁנָה חֲמִשׁ עָשָׂרָה לְמַלְכוּת
 טִיבֵרְיוּס קִיסָר וּפּוֹנְטִיּוּס פִּילָטוּס הַגִּמְוֹן
 בִּיהוּדָה וְהוֹרְדוּס שַׁר-רַבֵּעַ עַל-הַגְּלִיל
 וְאַחִיו פִּילָפּוּס שַׁר-רַבֵּעַ עַל-מְדִינֹת יְטוּר
 וְטְרַאָחוֹנָה וְלֹסָנִיס שַׁר-רַבֵּעַ עַל-אַבִּילָיִן:
 + בְּיַמֵּי הַפְּהֻלִים הַגְּדוֹלִים חָנָן וְקַיָּאָפָא הָיָה

+ וַיָּבֵא בְּכָל-כְּפַר הַיְהוּדָה וַיִּקְרָא
 טְבִילַת הַתְּשׁוּבָה לְסִלִּיחַת הַחַטָּאִים:
 + כְּכַתּוּב בְּסֵפֶר דְּבָרַי יִשְׁעִיָהוּ
 הַנְּבִיא קוֹל קוֹרָא בְּמִדְבָּר פְּנּוּ
 דְּרֹךְ יְהוָה יִשְׁרוּ מְסֻלּוֹתָיו:

+

+ וַיְהִי בַשָּׁנָה חֲמִשׁ עָשָׂרָה לְמַלְכוּת
 טִיבֵרְיוּס קִיסָר וּפּוֹנְטִיּוּס פִּילָטוּס הַגִּמְוֹן
 בִּיהוּדָה וְהוֹרְדוּס שַׁר-רַבֵּעַ עַל-הַגְּלִיל
 וְאַחִיו פִּילָפּוּס שַׁר-רַבֵּעַ עַל-מְדִינֹת יְטוּר
 וְטְרַאָחוֹנָה וְלֹסָנִיס שַׁר-רַבֵּעַ עַל-אַבִּילָיִן:
 + בְּיַמֵּי הַפְּהֻלִים הַגְּדוֹלִים חָנָן וְקַיָּאָפָא הָיָה

חֲלָלָא וְאַלְמָא כַּל טַעֲמָא כִּי וְחִיָּנִי
 חֲטֵאוֹתָ:

+ וְאֵלֶּכָּא בְּחַלְמֵ אֲדוּסָא וְסוּוֹ, טַעֲמָא כִּי חֲבִי
 חֲטֵאוֹתָ, וְאַחֲרָיָא לְעַתְמָא וְטַעֲמָא:

+ אַחֲרָיָא וְחֲלָלֵת בְּחַלְמֵ וְחֲלָלֵת
 וְאַחֲרָיָא נַחֲמָא וְאַחֲרָיָא מַלְא וְטַעֲמָא
 חֲטֵאוֹתָ לְעַתְמָא טַעֲמָא וְחִיָּנִי
 חֲטֵאוֹתָ הַחֲטֵאוֹתָ עַתְמָא לְאַלְמָא:

την οδόν κυρίου ευθείας ποιείτε τας τρίβους αυτού 5+
 the way [of the] Lord! straight Make] his roads!
 πάσα φάραγξ πληρωθήσεται και παν όρος και
 Every ravine shall be filled, and every mountain and
 βουνός ταπεινωθήσεται και έσται τα σκολιά εις
 hill shall be lowered; and will be the crooked] for
 ευθείαν και αι τραχείαι εις οδούς λείας 6+ και
 straight, and the rough for ways smooth]; and
 όψεται πάσα σαρξ το σωτήριον του θεού 7+ έλεγεν
 shall see all flesh] the deliverance of God. He said
 ούν τοις εκπορευομένοις όχλοις βαπτισθήναι υπ'
 then to the coming forth multitudes] to be immersed by
 αυτού γεννήματα εχιδνών τις υπέδειξεν υμίν φυγείν
 him, Offspring of vipers, who indicated to you to flee
 από της μελλούσης οργής 8+ ποιήσατε ούν καρπούς
 from the about to be wrath]? Do then fruits
 αξίους της μετανοίας και μη άρξησθε λέγειν
 worthy of the repentance! For you should not begin to say
 εν εαυτοίς πατέρα έχομεν τον Αβραάμ λέγω γαρ
 among yourselves, father We have] Abraham; for I say
 υμίν ότι δύναται ο θεός εκ των λίθων τούτων
 to you, that God is able from out of these stones
 εγείραι τέκνα τω Αβραάμ 9+ ήδη δε και η αξίνη
 to raise children [to] Abraham. But already even the axe
 προς την ρίζαν των δένδρων κείται παν ουν δένδρον
 at the root of the trees is situated]. Every tree then
 μη ποιούν καρπόν καλόν εκκόπτεται και εις πυρ
 not producing fruit good] is cut down, and into [the] fire

כָּל־גֵּיָא יִנְשָׂא וְכָל־הָר וְנִבְעָה יִשְׁפְּלוּ +
 וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרְקָסִים לְבִקְעָה:
 + וְרָאוּ כָל־בָּשָׂר אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהִים:
 + וַיֹּאמֶר אֶל־הַמּוֹן הָעָם הַיִּצְאִים לְהַטְבִּיל
 עַל־יָדוֹ אֶתְּם וְלִדְי הַצִּפְעוֹנִים מִי הַשְּׂכִיל
 אֶתְכֶם לְהַמְלִיט מִפְּנֵי הַקֶּצֶף הַזֶּה:
 + לָכֵן עֲשׂוּ פְרִי רְאוּי לְתִשׁוּבָה וְאֶל־תִּדְמּוּ

בְּנִפְשְׁכֶם לְאֹמֵר אֲבָרְהָם הוּא אָבִינוּ כִּי
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲשֶׁר מִן־הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה
 יִכְלֵ הָאֱלֹהִים לְהַקִּים בָּנִים לְאֲבָרְהָם:
 + וְכִבֵּר הַיּוֹשֵׁם הַנִּגְרָן עַל־שֵׁרֶשׁ
 הַעֲצִים וְהִנֵּה כָל־עֵץ אֲשֶׁר אֵינְנוֹ עֹשֶׂה
 פְּרִי טוֹב יִגְדַע וְהוּשְׁלָךְ בְּאֵשׁ:
 לָכֵן עֲשׂוּ פְרִי רְאוּי לְתִשׁוּבָה וְאֶל־תִּדְמּוּ

+ גְּלִמָּה נְסִלָּה נִטְחָלָה אֲחֻלָּה
 וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרְקָסִים לְבִקְעָה:
 + וְרָאוּ כָל־בָּשָׂר אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהִים:
 + וַיֹּאמֶר אֶל־הַמּוֹן הָעָם הַיִּצְאִים לְהַטְבִּיל
 עַל־יָדוֹ אֶתְּם וְלִדְי הַצִּפְעוֹנִים מִי הַשְּׂכִיל
 אֶתְכֶם לְהַמְלִיט מִפְּנֵי הַקֶּצֶף הַזֶּה:
 + לָכֵן עֲשׂוּ פְרִי רְאוּי לְתִשׁוּבָה וְאֶל־תִּדְמּוּ

+ גְּלִמָּה נְסִלָּה נִטְחָלָה אֲחֻלָּה
 וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרְקָסִים לְבִקְעָה:
 + וְרָאוּ כָל־בָּשָׂר אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהִים:
 + וַיֹּאמֶר אֶל־הַמּוֹן הָעָם הַיִּצְאִים לְהַטְבִּיל
 עַל־יָדוֹ אֶתְּם וְלִדְי הַצִּפְעוֹנִים מִי הַשְּׂכִיל
 אֶתְכֶם לְהַמְלִיט מִפְּנֵי הַקֶּצֶף הַזֶּה:
 + לָכֵן עֲשׂוּ פְרִי רְאוּי לְתִשׁוּבָה וְאֶל־תִּדְמּוּ

βάλλεται 10+ και επηρώτων αυτόν οι όχλοι λέγοντες
thrown]. And asked him the multitudes], saying,

τι ούν ποιήσομεν 11+ αποκριθείς δε λέγει αυτοίς ο
What then shall we do? And answering he says to them, The one

έχων δύο χιτώνας μεταδώτω τω μη έχοντι και
having two inner garments, share with the one not having! And

ο έχων βρώματα ομοίως ποιείτω 12+ ήλθον δε και
the one having foods, in like manner do! And there came also

τελώναι βαπτισθήναι και είπον προς αυτόν
tax collectors to be immersed, and they said to him,

διδάσκαλε τι ποιήσομεν 13+ ο δε είπε προς αυτούς
Teacher, what shall we do? And he said to them,

μηδέν πλέον παρά το διατεταγμένον υμίν πράσσετε
nothing more beyond that being set in order to you exact]!

14+ επηρώτων δε αυτόν και στρατευόμενοι λέγοντες
asked And him also soldiers], saying,

και ημείς τι ποιήσομεν και είπε προς αυτούς
And we, what shall we do? And he said to them,

μηδένα διασειήσητε μηδέ συκοφαντήσητε και
No one should you shake up nor extort, and

αρκείσθε τοις οψωνίοις υμών 15+ προσδοκόντος δε του
let [your rations]! were expecting And the

λαού και διαλογιζομένων πάντων εν
people], and all were reasoning in

ταις καρδίαις αυτών περί του Ιωάννου μήποτε αυτός
their hearts concerning John, if perhaps he

ויאמר אליהם אל־תגבּוּ יוֹתֵר מִתְּקַבֵּם + וַיִּשְׁאַלֵהוּ הַמּוֹן הָעָם לֵאמֹר מָה אַפּוּא נַעֲשֶׂה:
ויאמר אליהם גם־אנשי הצבא לאמר ואנחנו מה־נעשה ויאמר אליהם אל־תזעזעו איש ואל־תעשקו ודוּ לָכֶם בְּשִׁבְרֵכֶם: + ויהי כאשר־חָפָה הָעָם וְכוּלָם חֹשְׁבִים בְּלִבָּם לֵאמֹר אוּלַי יוֹחֵן הוּא הַמָּשִׁיחַ:
וַיִּשְׁאַלֵהוּ גַם־אנְשֵׁי הַצִּבָּא לֵאמֹר וְאַנְחֵנוּ מִה־נַּעֲשֶׂה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַל־תִּזְעֲזְעוּ אִישׁ וְאַל־תַּעֲשִׂקוּ וְדוּ לָכֶם בְּשִׁבְרֵכֶם: + וַיְהִי כַאֲשֶׁר־חָפָה הָעָם וְכוּלָם חֹשְׁבִים בְּלִבָּם לֵאמֹר אוּלַי יוֹחֵן הוּא הַמָּשִׁיחַ:

וַיִּשְׁאַלֵהוּ הַמּוֹן הָעָם לֵאמֹר מָה אַפּוּא נַעֲשֶׂה: + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַל־תִּזְעֲזְעוּ אִישׁ וְאַל־תַּעֲשִׂקוּ וְדוּ לָכֶם בְּשִׁבְרֵכֶם: + וַיְהִי כַאֲשֶׁר־חָפָה הָעָם וְכוּלָם חֹשְׁבִים בְּלִבָּם לֵאמֹר אוּלַי יוֹחֵן הוּא הַמָּשִׁיחַ:
וַיִּשְׁאַלֵהוּ גַם־אנְשֵׁי הַצִּבָּא לֵאמֹר וְאַנְחֵנוּ מִה־נַּעֲשֶׂה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַל־תִּזְעֲזְעוּ אִישׁ וְאַל־תַּעֲשִׂקוּ וְדוּ לָכֶם בְּשִׁבְרֵכֶם: + וַיְהִי כַאֲשֶׁר־חָפָה הָעָם וְכוּלָם חֹשְׁבִים בְּלִבָּם לֵאמֹר אוּלַי יוֹחֵן הוּא הַמָּשִׁיחַ:
וַיִּשְׁאַלֵהוּ הַמּוֹן הָעָם לֵאמֹר מָה אַפּוּא נַעֲשֶׂה: + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַל־תִּזְעֲזְעוּ אִישׁ וְאַל־תַּעֲשִׂקוּ וְדוּ לָכֶם בְּשִׁבְרֵכֶם: + וַיְהִי כַאֲשֶׁר־חָפָה הָעָם וְכוּלָם חֹשְׁבִים בְּלִבָּם לֵאמֹר אוּלַי יוֹחֵן הוּא הַמָּשִׁיחַ:

εἶη ὁ Χριστός 16+ ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἀπασὶ λέγων
 may be the Christ. John answered all together, saying,
 ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς ἐρχεται δὲ ὁ
 I indeed in water immerse you], but comes the one
 ἰσχυρότερός μου οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λύσαι τὸν
 stronger than me, of whom I am not fit to untie the
 ἰμάντα τῶν υποδημάτων αὐτοῦ αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
 strap of his sandals; he will immerse you in
 πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ 17+ οὗ τὸ πτύον ἐν
 spirit holy] and in fire; of whom the winnowing fan [is] in
 τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ
 his hand, and he will thoroughly cleanse his threshing-floor; and
 συναΐξει τὸν σίτον εἰς τὴν αποθήκην αὐτοῦ τὸ δὲ
 he will gather the grain into his storehouse; and the
 ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ 18+ πολλὰ μὲν οὖν
 straw he will incinerate with fire inextinguishable]. many indeed then
 καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν 19+
 And] other [things] comforting he announced good news to the people.
 ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ
 But Herod the tetrarch, being reproved by him
 περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
 concerning Herodias the wife of his brother
 Φίλιππου καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν
 Philip, and concerning all which did [the] evils
 ὁ Ἡρώδης 20+ προσέθηκε καὶ τούτο ἐπὶ πάσι καὶ
 Herod], added also this unto all -- that

+ וַיַּעַן יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר לְכוּלָּם הֵן-אַנִּי טוֹבֵל
 אֶתְכֶם בַּמַּיִם אֲבָל בּוֹא יְבוֹא הַחֹק מִמֶּנִּי
 אֲשֶׁר קִטְנֹתַי מִהַתִּיר אֶת-שְׂרוּדִי נִעְלִיו
 הוּא יִטְבֵּל אֶתְכֶם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּבָאֵשׁ׃
 + וּבִידּוֹ הַמְזֻזָּה לְהַבִּיר אֶת-דָּגְנִי
 וַיֹּאסֶף אֶת-דָּגְנִי אֶל-אוֹצְרוֹ וְאֶת-הַמִּזְּ
 יִשְׂרָפֶנּוּ בָאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא-תִכְבֵּה׃

+ וְכֵן בְּדִבְרֵי אַחֵרִים הִרְבֵּה הוֹכִיחַ
 וַיְבַשֵּׁר אֶת-הָעָם׃
 + וְהֵרֹדֵדוֹס שֶׁר-רָבַע הַמְדִינָה אֲשֶׁר הוֹכִיחַ
 עַל-יָדּוֹ עַל-דִּבְרֵי הַזֵּרוּדִיָּה אֲשֶׁת אָחִיו
 פִּילִפּוֹס וְעַל-כָּל-הַרָּע אֲשֶׁר עָשָׂה הֵרֹדֵדוֹס׃
 + הוֹסִיף עַל-כָּל-אַלֶּה נָּם אֶת-זֹאת וַיִּסַּגֵּר
 אֶת-יוֹחָנָן בְּמִשְׁמַר׃

+ חַיָּה נִשְׁמָה אֲכָלָה לְמַעַן אֲרֹא אֶת-חַיָּה
 אֲכָלָה לְחַיָּה בְּחַיָּה אֲכָלָה אֲכָלָה לְחַיָּה
 מִן הַיָּם אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה
 מִן הַיָּם אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה׃
 + מִן הַיָּם אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה
 אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה׃
 אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה׃

+ אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה
 אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה׃
 + אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה
 אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה׃
 + אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה
 אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה אֲכָלָה׃

Ζοροβάβελ του Σαλαθιήλ του Νηρί 28+ του
 Zerubbabel, the [son of] Salathiel, the [son of] Neri, the [son of]
 Μελχί του Αδδί του Κωσάμ του Ελμωδάμ
 Melchi, the [son of] Addi, the [son of] Cosam, the [son of] Elmodam,
 του Ηρ 29+ του Ιωσή του Ελιέζερ του
 the [son of] Er, the [son of] Jose, the [son of] Eliezer, the [son of]
 Ιωρείμ του Ματθάτ του Λευϊ 30+ του Σιμεών
 Jorim, the [son of] Matthat, the [son of] Levi, the [son of] Simeon,
 του Ιούδα του Ιωσήφ του Ιωνάν του
 the [son of] Juda, the [son of] Joseph, the [son of] Jonan, the [son of]
 Ελιακείμ 31+ του Μελεά του Μαϊναν του
 Eliakim, the [son of] Melea, the [son of] Menan, the [son of]
 Ματταθά του Ναθάν του Δαβίδ 32+ του Ιεσσαί
 Mattatha, the [son of] Nathan, the [son of] David, the [son of] Jesse,
 του Ωβήδ του Βοόζ του Σαλμών του
 the [son of] Obed, the [son of] Boaz, the [son of] Salmon, the [son of]
 Ναασσών 33+ του Αμιναδάβ του Αράμ του
 Naasson, the [son of] Aminadab, the [son of] Aram, the [son of]
 Εσρώμ του Φαρές του Ιούδα 34+ του [son of]
 Esrom, the [son of] Perez, the [son of] Juda, the
 Ιακώβ του Ισαάκ του Αβραάμ του Θάρρα
 Jacob, the [son of] Isaac, the [son of] Abraham, the [son of] Terah,
 του Ναχώρ 35+ του Σαρούχ του Ραγαύ του
 the [son of] Nachor, the [son of] Saruch, the [son of] Ragau, the [son of]

בְּיַהוּדָה׃
 + בְּיִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר בְּשִׁלְמוֹן
 + בְּנַחֲשׁוֹן׃
 + בְּעַמִּינָדָב בְּאַרְחָרְיוֹן בְּפָרֶץ
 בְּיְהוּדָה׃
 + בְּיַעֲקֹב בְּיִצְחָק בְּאַבְרָהָם בְּתָרַח
 בְּנַחֲוֹר׃
 + בְּשָׂרוּג בְּרַעֲוִי בְּפֶלֶג בְּעֶבֶר
 בְּשִׁלַּח׃
 בְּשִׂאֲלֵי יִשְׂרָאֵל בְּיִרְיָ׃
 + בְּמֶלֶכִי בְּאַדִּי בְּקֹסֶם בְּאַלְמֶדָן
 בְּעֵר׃
 + בְּיֹוֹסִי בְּאַלְיַעֲזָר בְּיֹוֹרִים בְּמִתָּת
 בְּלוֹי׃
 + בְּשִׁמְעוֹן בְּיְהוּדָה בְּיֹוֹסֵף בְּיֹוֹנָם
 בְּאַלְיָקִים׃
 + בְּמִלְאָה בְּמִנְאָה בְּמִתְתָּה בְּנָתָן

+ בְּרַעֲוִי בְּחֶסֶד׃ בְּבָא בְּשִׁלְמוֹן בְּ
 נִסְעָה׃
 + בְּחֶסֶד בְּאִוֶּם בְּשִׁי אִוֶּם בְּפָרֶץ
 בְּנַחֲוֹר׃
 + בְּחֶסֶד בְּרַעֲוִי בְּאִוֶּם בְּאִוֶּם
 בְּנִסְעָה׃
 + בְּשִׁי אִוֶּם בְּאִוֶּם בְּפֶלֶג בְּחֶסֶד
 בְּעֵר׃
 + בְּחֶסֶד בְּרַעֲוִי בְּחֶסֶד בְּחֶסֶד בְּחֶסֶד
 בְּעֵר׃

Φαλέκ του Εβέρ του Σαλά ³⁶⁺ του Καϊνάν
 Phalec, the [son of] Heber, the [son of] Sala, the [son of] Cainan,
 του Αρφαξάδ του Σημ του Νώε του Λάμεχ
 the [son of] Arphaxad, the [son of] Shem, the [son of] Noah, the [son of] Lamech,
³⁷⁺ του Μαθουσάλα του Ενώχ του Ιαρέδ
 the [son of] Mathusala, the [son of] Enoch, the [son of] Jared,
 του Μαλελεήλ του Καϊνάν ³⁸⁺ του Ενώς του
 the [son of] Maleleel, the [son of] Cainan, the [son of] Enos, the [son of]
 Σηθ του Αδαμ του Θεού
 Seth, the [son of] Adam, the [son of] God.

4 7

¹⁺ Ιησούς δε πνεύματος αγίου πλήρης υπέστρεψεν
 And Jesus spirit of holy full] returned
 από του Ιορδάνου και ήγετο εν τω πνεύματι εις
 from the Jordan; and he was led by the spirit into
 την έρημον ²⁺ ημέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος
 the wilderness, days forty] being tested
 υπό του διαβόλου και ουκ έφαγεν ουδέν εν
 by the devil. And he did not eat anything during
 ταις ημέραις εκείναις και συντελεσθεισών αυτών
 days those]. And with their being completed,
 ύστερον επείνασε ³⁺ και ειπεν αυτώ ο διάβολος ει
 afterwards he hungered. And said to him the devil], If
 υιός ει του θεού ειπε τω λίθω τούτῳ ίνα γένηται
 you are Son of God, tell this stone that it become

בְּ-קִינֹן בֶּן-אַרְפַּכְשָׁד בֶּן-שֵׁם בֶּן-נֹחַ +
 בֶּן-לָמֶךְ;
 בְּ-מַתוּשָׁלַח בֶּן-חֲנוּךְ בֶּן-יֶרֶד +
 בֶּן-מֵתֶלְחַל בֶּן-קִינֹן;
 בְּ-אַנּוּשׁ בֶּן-שֵׁת בֶּן-אַדָּם בֶּן-אֱלֹהִים;
 +

+ וַיִּשׁוּעַ שָׁב מִן-הַיַּרְדֵּן וְהוּא מָלֵא
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וַיִּשָּׂאֵהוּ הַרוּחַ הַמְדַבָּרָה:
 + וַיְנַסֵּהוּ הַשָּׁטָן אַרְבַּעַיִם יוֹם וְלֹא אָכַל
 מֵאַיִמָּה בַּיָּמִים הָהֵם וְאַחֲרַי אֲשֶׁר-תָּמּוּ
 יְיָרֵב:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַשָּׁטָן אַם בֶּן-אֱלֹהִים
 אַתָּה דַּבֵּר אֶל-הָאֶבֶן הַזֹּאת וְתֵהִי לְלֶחֶם:

+ כִּי מֵיֵךְ כִּי אֶרְפָּעֵךְ כִּי עַם כִּי אֶנִּי כִּי
 לְחָיִי:
 + כִּי מֵחֶלְעֵל כִּי אֶנִּי כִּי יֵן כִּי
 מֵחֵלְחַל כִּי מֵיֵךְ:
 + כִּי אֶנּוּשׁ כִּי שֵׁת כִּי אֶדָּם כִּי אֱלֹהִים כִּי
 +

+ וַעֲדָה יְהִי כִּי מֵחֶלְעֵל וְעַם כִּי מֵיֵךְ
 מֵחֵלְחַל מֵחֵלְחַל מֵחֵלְחַל לְעַם:
 + מֵחֵלְחַל אֶרְפָּעֵךְ וְעַם כִּי
 אֶחְלָפֵי כִּי מֵחֵלְחַל לְעַם כִּי מֵיֵךְ
 מֵחֵלְחַל מֵחֵלְחַל מֵחֵלְחַל לְעַם כִּי מֵיֵךְ
 + מֵחֵלְחַל מֵחֵלְחַל מֵחֵלְחַל לְעַם כִּי מֵיֵךְ
 מֵחֵלְחַל מֵחֵלְחַל מֵחֵלְחַל לְעַם:

αὐτόν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ
 him upon the border of the temple, and said to him,
 εἰ ὁ υἱὸς εἰ τοῦ θεοῦ βάλε σεαυτὸν ἐντεύθεν
 If the son you are] of God, throw yourself from here

κάτω 10+ γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ
 below! For it has been written that, [To] his angels

ἐντελείται περὶ σου τοῦ διαφυλάξαι σε 11+ καὶ ἐπὶ
 he shall give charge concerning you, to guard you; and upon
 χειρῶν αρουσί σε μήποτε προσκόψης πρὸς λίθον
 hands they shall lift you, lest at any time should stumble against a stone

τον πόδα σου 12+ καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
 your foot]. And answering said to him Jesus]

ὅτι εἶρηται οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τον θεόν σου 13+
 that, It has been said, Do not put to test [the] Lord your God!

καὶ συντελέσας πάντα πειρασμόν ὁ διάβολος ἀπέστη
 And having completed all [the] test the devil], left

ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ 14+ καὶ υπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς
 from him until an occasion. And Jesus returned
 ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ
 in the power of the spirit into Galilee; and
 φήμη ἐξήλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ
 a reputation went forth unto [the] entire place round about concerning him.

15+ καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν
 And he taught in their synagogues,

δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων 16+ καὶ ἦλθεν εἰς
 being extolled by all. And he came unto

+ כִּי כָתוּב כִּי-מִלְאָכְיוֹ יִצְוֶה-לָךְ לְשִׁמְרָתָךְ :

+ וְכִי עַל-כַּפַּיִם יִשְׂאוּנֶנָּה פֶּן-תִּגְדַּף בְּאֶבֶן
 רַגְלֶךָ :

+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֵן נֹאמֵר
 לֹא תִנְסֶה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ :
 + וּכְכֹלֹת הַשְּׁטָן כָּל-מִסָּה וַיִּרְדֵּף מִמִּנְהוֹ
 עַד-עֵת :

+ וַיָּשָׁב יֵשׁוּעַ בְּגִבּוֹרַת הַרוּחַ
 אֶל-הַגָּלִיל וַיֵּצֵא שְׁמֵעוּ בְּכָל-הַכְּפָר :
 + וְהוּא מְלַמֵּד בְּכִנְסוּיֹתֵיהֶם וַיְהִלְלוּהוּ
 כּוֹלָם :
 + וַיָּבֵא אֶל-נַצְרֶת אֲשֶׁר נִדְדַל-שָׁם
 וַיִּלְדָּד כְּמִשְׁפָּטוֹ בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת אֶל-בֵּית
 הַכְּנִסָּה וַיִּקְרָם לְקִרְאָ בַסֵּפֶר :

+ בְּחַדְתִּי לֵאמֹר יִלְחַלְחַסְתֶּם, נַפְשׁוֹ חַלְמֵי
 וַיִּשְׁמְעוּהוּ :

+ וְחָל וּזְחִסְתֶּם נַעֲמֵלוֹהוּ וְלֹא אֶהְיֶה
 אִי חַלְמֵי בְחַסְפֶּךָ :

+ חֵסֶה וְיָהּ נַעֲמֵד אֲנִי לֹא אֲחִי
 וְלֹא אֶחְבֵּב לְחֵסֶה אֲלֵמֵי :

+ וְחָזַן עַלְמֵי אֶחְלַמְיָי אֶחְלַמְתֶּם
 נַעֲמֵלוֹתֶם, פִּיִּם כִּי לֹא אֲחִי אֲנִי :

+ וְהוֹמָהּ נַעֲמֵד בְּחַסְפֶּךָ וְהוֹמָהּ לְחַלְמֵי
 נַעֲמֵד חַלְמֵת, לְכִי בְחַלְמֵי אֲנִי וְנִי וְנִי :

+ וְהוֹמָהּ חַלְמֵי אֲנִי בְחַסְפֶּךָ אֲנִי
 וְנַעֲמֵלְכֶם אֲנִי כִי חַלְמֵי אֲנִי :
 + וְהוֹמָהּ לִנְפְשׁוֹ לִנְפְשׁוֹ אֲנִי וְנִי
 חַלְמֵי אֲנִי וְנִי אֲנִי לְחַסְפֶּךָ אֲנִי
 בְחַסְפֶּךָ וְנַעֲמֵלְכֶם אֲנִי לְחַסְפֶּךָ :

την Ναζαρέθ ου ην τεθραμμένος και εισήλθε
 Nazareth, of which he was reared. And he entered
 κατά το ειωθός αυτώ εν τη ημέρα των
 (according to the [thing] accustomed for him in the day of the
 σαββάτων εις την συναγωγήν και ανέστη αναγνώναι
 Sabbaths) into the synagogue, and he rose up to read.

17+ και επεδόθη αυτώ βιβλίον Ησαΐου του
 And there was given over to him a scroll of Isaiah the
 προφήτου και αναπτύξας το βιβλίον εύρε τον τόπον
 prophet. And unrolling the scroll, he found the place

ου ην γεγραμμένον 18+ πνεύμα κυρίου επ' εμέ
 of which it was having been written, Spirit [of the] Lord [is] upon me,
 ου ένεκεν έχρισέ με ευαγγελίσασθαι πτωχοίς
 because of which he anointed me to announce good news to [the] poor;
 απέσταλκέ με ίάσασθαι τους συντετριμμένους
 he has sent me to heal the ones being broken
 την καρδίαν κηρύξαι αιχμαλώτοις άφεσιν και τυφλοίς
 in heart, to proclaim to captives a release, and to blind

ανάβλεψιν αποστείλαι τεθραυσμένους εν αφέσει 19+
 a recovery of sight, to send to the ones being devastated a release];

κηρύξαι ενιαυτόν κυρίου δεκτόν 20+ και πτύξας το
 to proclaim year [of the] Lord [the] accepted]. And having rolled up the
 βιβλίον αποδούς τω υπηρέτη εκάθισε και πάντων
 scroll, having given [it] back to the assistant, he sat down. And all
 εν τη συναγωγή οι οφθαλμοί ήσαν ατενίζοντες αυτώ
 in the synagogue eyes] were gazing upon him.

21+ ήρξατο δε λέγειν προς αυτούς ότι σήμερα
 And he began to say to them that, Today

וינתן-לו ספר ישעיה הנביא ויפתח
 את-הספר וימצא את-המקום אשר
 היה-כתוב בו:
 + רוח אדני יהוה עלי יען משח אתי
 לבשר עניים:
 + שלחני לחבש לנשברי-לב לקרא
 לשבויים דרור ולעוררים פקח-קנח לשלח
 רצוצים חפשים לקרא שנת-רצון ליהוה:
 + ויהי כאשר נלל את-הספר
 וישיבהו אל-החזן וישב ועיני כל-אשר
 בבית הכנסת נשואות אליו:
 + ויחל ויאמר אליהם היום
 נתמלא הכתוב הזה באזניכם:

+ ויהי כאשר נלל את-הספר וישיבהו אל-החזן וישב ועיני כל-אשר בבית הכנסת נשואות אליו:
 + ויחל ויאמר אליהם היום נתמלא הכתוב הזה באזניכם:
 + ויהי כאשר נלל את-הספר וישיבהו אל-החזן וישב ועיני כל-אשר בבית הכנסת נשואות אליו:
 + ויחל ויאמר אליהם היום נתמלא הכתוב הזה באזניכם:

πεπλήρωται η γραφή αὕτη εν τοις ὠσίν υμῶν 22+ και
 has been fulfilled this scripture] in your ears. And
 παντες εμαρτύρουν αὐτῷ και εθαύμαζον ἐπὶ τοις
 all bore witness to him, and marveled over the
 λόγοις της χάριτος τοις εκπορευομένοις εκ
 words of favor, the ones going forth from out of
 του στόματος αὐτου και ἔλεγον ουχ οὗτός εστιν ο
 his mouth. And they said, not this Is] the
 υἱός Ιωσήφ 23+ και εἶπε προς αὐτούς πάντως ερεϊτέ
 son of Joseph? And he said to them, Assuredly you shall say
 μοι την παραβολήν ταύτην ιατρέ θεράπευσον σεαυτόν
 to me this parable, Physician attend to yourself!
 ὅσα ηκούσαμεν γενόμενα εν τη Καπερναούμ
 As many [things] as we heard taking place in Capernaum,
 ποιήσον και ὧδε εν τη πατρίδι σου 24+ εἶπε δε αμὴν
 do also here in your fatherland! And he said, Amen
 λέγω υμῖν ὅτι ουδεὶς προφήτης δεκτός εστιν εν
 I say to you that, Not one prophet is accepted in
 τη πατρίδι αὐτου 25+ ἐπ' ἀληθείας δε λέγω υμῖν
 his fatherland. in truth And] I say to you,
 πολλαὶ χήραι ἦσαν εν ταις ἡμέραις Ηλίου εν
 many widows There were] in the days of Elijah in
 τῷ Ισραήλ ὅτε εκλείσθη ο ουρανός ἐπὶ ἔτη τρία και
 Israel, when was locked the heaven] for years three] and
 μήνας ἕξ ὡς ἐγένετο λιμός μέγας ἐπὶ πάσαν την
 months six], as took place famine a great] upon all the
 γην 26+ και προς ουδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ηλίας
 land. And to not one of them was Elijah sent,

+ וְכֹלֵם הָעִירוּהוּ וְתָמְהוּ עַל־דְּבָרֵי
 חֵן הַיְצָאִים מִפִּיהוּ וַיֹּאמְרוּ הֲלֹא־זֶה הוּא
 בֶּן־יְוֹסֵף?
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֵן תֹּאמְרוּ לִי
 אֶת־הַמִּשְׁלַל הַזֶּה רַבָּא רַבָּא אֶת־עֲצָמָי
 וְכֹלֵל אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּכַפְר־נַחוּם
 עֲשֶׂה־כֵן גַּם־פֶּה בְּעִיר מוֹלְדָתָךְ:
 + וַיֹּאמֶר אָמֵן אָמֵן אָנִי לָכֶם
 אִין־נְבִיא רְצוּי בְּאֶרֶץ מוֹלְדָתוֹ:
 + וְאַמֶּת אֲנִיד לָכֶם אֲלֶמְנוֹת רַבּוֹת
 הָיוּ בְּיִשְׂרָאֵל בִּימֵי אֱלִיהוּ בְּהַעֲצֹר
 הַשָּׁמַיִם שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְשֵׁשׁ חֳדָשִׁים
 וַיְהִי רָעַב גָּדוֹל בְּכָל־הָאָרֶץ:
 + וְאֱלִיהוּ לֹא־נִשְׁלַח אֶל־אַחַת מִהֲנֶה זוֹלָתִי
 צָרְפָתָה אֲשֶׁר לְצִידוֹן אֶל־אִשָּׁה אֲלֶמְנָה:
 + וְכֹלֵם הָעִירוּהוּ וְתָמְהוּ עַל־דְּבָרֵי
 חֵן הַיְצָאִים מִפִּיהוּ וַיֹּאמְרוּ הֲלֹא־זֶה הוּא
 בֶּן־יְוֹסֵף?
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֵן תֹּאמְרוּ לִי
 אֶת־הַמִּשְׁלַל הַזֶּה רַבָּא רַבָּא אֶת־עֲצָמָי
 וְכֹלֵל אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּכַפְר־נַחוּם
 עֲשֶׂה־כֵן גַּם־פֶּה בְּעִיר מוֹלְדָתָךְ:
 + וַיֹּאמֶר אָמֵן אָמֵן אָנִי לָכֶם

+ אִין־נְבִיא רְצוּי בְּאֶרֶץ מוֹלְדָתוֹ:
 + וְאַמֶּת אֲנִיד לָכֶם אֲלֶמְנוֹת רַבּוֹת
 הָיוּ בְּיִשְׂרָאֵל בִּימֵי אֱלִיהוּ בְּהַעֲצֹר
 הַשָּׁמַיִם שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְשֵׁשׁ חֳדָשִׁים
 וַיְהִי רָעַב גָּדוֹל בְּכָל־הָאָרֶץ:
 + וְאֱלִיהוּ לֹא־נִשְׁלַח אֶל־אַחַת מִהֲנֶה זוֹלָתִי
 צָרְפָתָה אֲשֶׁר לְצִידוֹן אֶל־אִשָּׁה אֲלֶמְנָה:
 + וְכֹלֵם הָעִירוּהוּ וְתָמְהוּ עַל־דְּבָרֵי
 חֵן הַיְצָאִים מִפִּיהוּ וַיֹּאמְרוּ הֲלֹא־זֶה הוּא
 בֶּן־יְוֹסֵף?
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֵן תֹּאמְרוּ לִי
 אֶת־הַמִּשְׁלַל הַזֶּה רַבָּא רַבָּא אֶת־עֲצָמָי
 וְכֹלֵל אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּכַפְר־נַחוּם
 עֲשֶׂה־כֵן גַּם־פֶּה בְּעִיר מוֹלְדָתָךְ:
 + וַיֹּאמֶר אָמֵן אָמֵן אָנִי לָכֶם

ει μη εις Σάρεπτα της Σιδώνος προς γυναίκα χήραν
except unto Sarepta of Sidon, to woman a widow].

27+ και πολλοί λεπροί ήσαν επί Ελισσαίου του
And many lepers there were] in [the time] of Elisha the

προφήτου εν τω Ισραήλ και ουδείς αυτών
prophet in Israel, and not one of them

εκαθαρίσθη ει μη Νεεμάν ο Σύρος 28+ και
was cleansed, except Naaman the Syrian. And

επλήσθησαν πάντες θυμού εν τη συναγωγή ακούοντες
they were all filled [with] rage in the synagogue, hearing

ταύτα 29+ και αναστάντες εξέβαλον αυτόν έξω της
these [things] . And having risen up, they cast him outside the

πόλεως και ήγαγον αυτόν έως οφρύος του όρους
city, and led him unto a brow of the mountain

εφ' ου η πόλις αυτών ωκοδόμητο εις το
upon which their city had been built, so as

κατακρημνίσει αυτόν 30+ αυτός δε διελθών διά μέσου
to fling him downwards. But he going through [the] midst

αυτών επορεύετο 31+ και κατήλθεν εις Καπερναούμ
of them went away. And he went down unto Capernaum,

πόλιν της Γαλιλαίας και ην διδάσκων αυτούς εν τοις
a city of Galilee, and was teaching them on the

σάββασι 32+ και εξεπλήσσοντο επί τη διδαχή αυτού
Sabbaths. And they were overwhelmed at his teaching,

ότι εν εξουσία ην ο λόγος αυτού 33+ και εν τη
for with authority was his word]. And in the

+ ומצרעים רבים היו בישראל
בימי אלישע הנביא ולא טהר
אחד מהם זולתי נעמן הארמי:
+ וכל אשר בבית הכנסת כשמעם
את הדברים האלה נימלאו חמה:
+ ויקומו וידיחו אותו אל מחוץ לעיר
ויביאוהו עד גב ההר אשר נבנתה

עירם עליו למען השליכו מטה:
+ אן-הוא עבר בתוכם וילך לדרכו:
+ ויירד אל-כפר-נחום עיר הנגליל
וילמדם בשבתות:
+ וישתוממו על-תורתו כי דבר שלטון
דברו:
+ ובבית הכנסת היה איש ובו רוח
ישד טמא ויזעק בקול גדול לאמר:

לִי זִפְתָּ גַיִי מִן לֵאמֹר אֲנִי אֲחִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ וְשִׁמְעוּ אֵלַי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

συναγωγή ην ἄνθρωπος ἔχων πνεύμα δαιμονίου
 synagogue was a man having a spirit demon
 ακαθάρτου και ανέκραξε φωνή μεγάλη 34+ λέγων ἕα
 of an unclean], and he shouted aloud voice with a great], saying, Alas,
 τι ἡμῖν και σοι Ἰησοῦ Ναζαρηνέ ἦλθες
 what [is it] to us and to you, Jesus -- Nazarene? Are you come
 ἀπολέσαι ἡμᾶς οἶδά σε τις εἶ ο ἅγιος του θεοῦ 35 +
 to destroy us? I know you, who you are, the holy one of God.
 και ἐπετίμησεν αὐτῷ ο Ἰησοῦς λέγων φιμώθητι και
 And reproached him Jesus], saying, Be halted, and
 ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ και ρίψαν αὐτόν το δαιμόνιον εἰς
 come forth from him! And having tossed him the demon] into
 μέσον ἐξήλθεν ἀπ' αὐτοῦ μηδέν βλάβαν αὐτόν 36 +
 [the] midst, came forth from him, in nothing having hurt him.
 και ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντα και συνελάλουν
 And there became a stupefaction upon all, and they conversed together
 πρὸς ἀλλήλους λέγοντες τις ο λόγος οὔτος ὅτι ἐν
 with one another, saying, What word [is] this, that with
 ἐξουσία και δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις
 authority and power he gives orders to the unclean
 πνεύμασι και ἐξέρχονται 37+ και ἐξεπορεύετο ἦχος
 spirits, and they come forth? And went forth [the] sound
 περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον της περιχώρου 38 +
 concerning him] unto every place round about.
 ἀναστάς δε ἐκ της συναγωγῆς εἰσήλθεν εἰς την
 And rising up from out of the synagogue, he entered into the

+ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ לֵאמֹר מָה הַדָּבָר
 לְהַאֲבִידֵנוּ יְדַעְתִּיךָ מִי אַתָּה קְדוֹשׁ הָאֱלֹהִים׃

+ וַיִּנְעֲר-בוּ יֵשׁוּעַ לֵאמֹר הָאֱלֹם וַיָּצֵא מִמֶּנּוּ
 וַיִּפְּלֵהוּ הַשָּׁד בְּתוֹכָם וַיָּצֵא מִמֶּנּוּ לֹא הָרַע
 לוֹ׃

+ וַתִּפֹּל אֵימָה עַל-כּוֹלָם וַיְדַבְּרוּ

לְרוּחֹת הַטּוֹמְאָה וְהָמָה יֵצְאִים׃
 + וַשָּׁמְעוּ הוֹלֵךְ בְּכָל-מְקוֹמוֹת הַכְּפָר׃
 + וַיִּקָּם מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וַיָּבֵא בֵּיתָהּ
 שָׁמְעוֹן וְחַתָּנָת שָׁמְעוֹן אֶתְחַנְּתָהּ
 קְדַחַת רָעָה וַיִּפְּנְעוּ בוּ בַעֲדָהּ׃

וְהָאִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ לֵאמֹר מָה הַדָּבָר
 לְהַאֲבִידֵנוּ יְדַעְתִּיךָ מִי אַתָּה קְדוֹשׁ הָאֱלֹהִים׃

+ וַיִּנְעֲר-בוּ יֵשׁוּעַ לֵאמֹר הָאֱלֹם וַיָּצֵא מִמֶּנּוּ
 וַיִּפְּלֵהוּ הַשָּׁד בְּתוֹכָם וַיָּצֵא מִמֶּנּוּ לֹא הָרַע
 לוֹ׃

+ וַתִּפֹּל אֵימָה עַל-כּוֹלָם וַיְדַבְּרוּ
 וְהָאִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ לֵאמֹר מָה הַדָּבָר
 לְהַאֲבִידֵנוּ יְדַעְתִּיךָ מִי אַתָּה קְדוֹשׁ הָאֱלֹהִים׃

וְהָאִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ לֵאמֹר מָה הַדָּבָר
 לְהַאֲבִידֵנוּ יְדַעְתִּיךָ מִי אַתָּה קְדוֹשׁ הָאֱלֹהִים׃

+ וַיִּנְעֲר-בוּ יֵשׁוּעַ לֵאמֹר הָאֱלֹם וַיָּצֵא מִמֶּנּוּ
 וַיִּפְּלֵהוּ הַשָּׁד בְּתוֹכָם וַיָּצֵא מִמֶּנּוּ לֹא הָרַע
 לוֹ׃

+ וַתִּפֹּל אֵימָה עַל-כּוֹלָם וַיְדַבְּרוּ
 וְהָאִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ לֵאמֹר מָה הַדָּבָר
 לְהַאֲבִידֵנוּ יְדַעְתִּיךָ מִי אַתָּה קְדוֹשׁ הָאֱלֹהִים׃

οικίαν Σίμωνος η πενθερά δε του Σίμωνος ην
house of Simon. the mother-in-law And] of Simon was
συνεχομένη πυρετώ μεγάλω και ηρώτησαν αυτόν
constrained fever by a great]; and they asked him
περί αυτής 39 + και επιστάς επάνω αυτής επετίμησε
concerning her. And standing above her, he reproached
τω πυρετώ και αφήκεν αυτήν παραχρήμα δε
the fever; and it left her. And immediately
αναστάσα διηκόνει αυτοίς 40 + δύνοντος δε του ηλίου
rising up she served to them. And [at the] going down of the sun,
πάντες όσοι είχαν ασθενούντας νόσοις ποικίλαις
all as many as had ones being weak diseases by various]
ήγαγον αυτούς προς αυτόν ο δε ενί εκάστω αυτών
led them to him; And one each of them
τας χείρας επιθείς εθεράπευσεν αυτούς 41 +
the hands having placed he cured them.
εξήρχετο δε και δαιμόνια από πολλών κράζοντα και
And there came forth also demons from many, crying out and
λέγοντα ότι συ ει ο Χριστός ο υιός του θεού και
saying that, You are the Christ the son of God. And
επιτιμών ουκ εία αυτά λαλείν ότι ήδεισαν τον
reproaching, he did not allow them to speak; for they knew the
Χριστόν αυτόν είναι 42 + γενομένης δε ημέρας
Christ him to be]. And becoming day,
εξελθών επορεύθη εις έρημον τόπον και οι όχλοι
having come forth, he went into a desolate place. And the multitudes
εζήτουν αυτόν και ήλθον έως αυτού και κατείχον
sought him, and came unto him, and constrained

וַיִּתְּיָצֵב עָלֶיהָ וַיְנַעַר בְּקִדְחַת וַתִּרְרָה
מִמְּנַתָּה וַתִּקָּם מִהֵרָה וַתִּשְׁרַת אֹתָם׃
וַתְּהִי כֹל אֲשֶׁר לָהֶם חַלִּים וְחַלְּוִים
שׁוֹנִים וַיָּבִיאוּם אֵלָיו כְּבוֹא הַשָּׁמֶשׁ וַיִּשָּׂם
אֶת־יָדָיו עַל־כָּל־אֶחָד מֵהֶם וַיִּרְפָּא אוֹתָם׃
וְגַם־שָׂדִים יָצְאוּ מֵרַבִּים וְהֵם

קָרְאִים וְאֹמְרִים אַתָּה הוּא הַמְּשִׁיחַ
בְּן־הָאֱלֹהִים וַיְנַעַר־בָּם וְלֹא נָתַן
לְדַבֵּר כִּי יָדְעוּ אֲשֶׁר הוּא הַמְּשִׁיחַ׃
וַכְּאוֹר הַבֶּקֶר יָצָא וַיִּלְךְ־לוֹ אֶל־מְקוֹם
שׁוֹמֵם וְהַמּוֹן הָעָם בִּקְשׁוּהוּ וַיָּבֹאוּ
עָדָיו וַיַּפְּצְרוּ־בּוֹ לְבַלְתִּי סוּר מֵהֶם׃

וַיֵּצֵא אֹתָם אֶל־עֲרִיצָה וַיִּתְּיָצֵב
עָלֵיהֶם וַיְנַעַר בְּקִדְחַת וַתִּרְרָה
מִמְּנַתָּה וַתִּקָּם מִהֵרָה וַתִּשְׁרַת אֹתָם׃
וַתְּהִי כֹל אֲשֶׁר לָהֶם חַלִּים וְחַלְּוִים
שׁוֹנִים וַיָּבִיאוּם אֵלָיו כְּבוֹא הַשָּׁמֶשׁ
וַיִּשָּׂם אֶת־יָדָיו עַל־כָּל־אֶחָד מֵהֶם
וַיִּרְפָּא אוֹתָם׃ וְגַם־שָׂדִים יָצְאוּ
מֵרַבִּים וְהֵם

וַיֵּצֵא אֹתָם אֶל־עֲרִיצָה וַיִּתְּיָצֵב
עָלֵיהֶם וַיְנַעַר בְּקִדְחַת וַתִּרְרָה
מִמְּנַתָּה וַתִּקָּם מִהֵרָה וַתִּשְׁרַת אֹתָם׃
וַתְּהִי כֹל אֲשֶׁר לָהֶם חַלִּים וְחַלְּוִים
שׁוֹנִים וַיָּבִיאוּם אֵלָיו כְּבוֹא הַשָּׁמֶשׁ
וַיִּשָּׂם אֶת־יָדָיו עַל־כָּל־אֶחָד מֵהֶם
וַיִּרְפָּא אוֹתָם׃ וְגַם־שָׂדִים יָצְאוּ
מֵרַבִּים וְהֵם

αὐτόν του μη πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν 43+ ο δε εἶπε
 him to not go from them. And he said
 προς αὐτούς ὅτι και ταις ἐτέραις πόλεσιν
 to them that, Also to the other cities
 ευαγγελίσασθαι με δει την βασιλειαν του θεού
 to announce good news [it is] necessary for me] -- the kingdom of God.
 ὅτι εις τούτο ἀπέσταλμαι 44+ και ην κηρύσσων εν
 For in this I have been sent. And he was proclaiming in
 ταις συναγωγαῖς της Γαλιλαιας
 the synagogues of the of Galilee.

5 η

1+ εγένετο δε εν τω τον ὄχλον επικείσθαι αὐτό
 And it came to pass in the [time] the multitude pressed upon him
 του ακούειν τον λόγον του θεού και αὐτός ην εστώς
 to hear the word of God, and he was standing
 παρά την λίμνην Γεννησαρέτ 2+ και εἶδε δύο πλοία
 by the lake of Gennesaret, and he saw two boats
 εστῶτα παρά την λίμνην οι δε αλιεῖς αποβάντες ἀπ'
 standing by the lake; and the fishermen having disembarked from
 αὐτῶν ἀπέπλυναν τα δίκτυα 3+ εμβάς δε εις εν των
 them [were] washing the nets. And having stepped into one of the
 πλοίων ο ην του Σίμωνος ηρώτησεν αὐτόν ἀπό της
 boats, which was Simon's, he asked him from the
 γης επαναγαγεῖν ὀλίγον και καθίσας ἐδίδασκεν εκ
 land to turn back a little]. And having sat down he taught from out of

<p>+ וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲנִי עָלַי לְבָשָׁר גַּם-לְעֵרִים הָאֲחֵרוֹת אֶת-בְּשׂוֹרֶת מַלְכוּת הָאֱלֹהִים כִּי לְזֹאת שׁוֹלְחָתִי: + וַיְהִי קֹרָא בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת שְׁבַנְגְלִיל:</p>	<p>יָם-גְּנִיסָר: + וַיֵּרָא שְׁתֵּי אַנְיֹת עֹמְדוֹת עַל-יַד הַיָּם וַתִּדְיָגִים יֵצְאוּ מֵהֶן וְהֵם מְכַבְּסִים אֶת הַמְּכַמְרוֹת: + וַיֵּרֶד אֶל-אַחַת מִן-הָאֲנִיֹּת אֲשֶׁר הִיא לְשִׁמְעוֹן וַיִּבְקֶשׂ מִמֶּנּוּ לְהַעֲבִירוֹ מֵעַט מִן-הַיָּבֶשֶׁת אֶל-הַיָּם וַיֵּשֶׁב וַיְלַמֵּד אֶת-הָעָם מִתּוֹךְ הָאֲנִיָּה:</p>
--	--

<p>+ אֵת דְּבַר הָאֱלֹהִים וְהוּא עֹמֵד עַל-יַד אֵת דְּבַר הָאֱלֹהִים וְהוּא עֹמֵד עַל-יַד אֵת דְּבַר הָאֱלֹהִים וְהוּא עֹמֵד עַל-יַד</p>	<p>אֵת דְּבַר הָאֱלֹהִים וְהוּא עֹמֵד עַל-יַד אֵת דְּבַר הָאֱלֹהִים וְהוּא עֹמֵד עַל-יַד אֵת דְּבַר הָאֱלֹהִים וְהוּא עֹמֵד עַל-יַד</p>
---	---

του πλοίου τους όχλους 4+ ως δε επαύσατο λαλών
 the boat the multitudes]. And as he ceased speaking,
 είπε προς τον Σίμονα επανάγαγε εις το βάθος και
 he said to Simon, Turn back into the depth, and
 χαλάσατε τα δίκτυα υμών εις άγραν 5+ και αποκριθείς
 let down your nets for a catch! And responding
 ο Σίμων ειπεν αυτώ επιστάτα δι' όλης της νυκτός
 Simon said to him, Master, through [the] entire night
 κοπιάσαντες ουδέν ελάβομεν επί δε τω ρήματί σου
 having tired nothing we took], but on your word
 χαλάσω το δίκτυον 6+ και τούτο ποιήσαντες
 I will let down the net. And this having done,
 συνέκλεισαν πλήθος ιχθύων πολύ διερρήγνυτο δε
 they closed up a multitude fishes of great]; was being torn And
 το δίκτυον αυτών 7+ και κατένευσαν τοις μετόχοις
 their net]. And they nodded to [their] partners,
 τοις εν τω ετέρω πλοίω του ελθόντας συλλαβέσθαι
 to the ones in the other boat, to come seize
 αυτοίς και ήλθον και έπλησαν αμφοτέρα τα πλοία
 them; and they came and filled both the boats,
 ώστε βυθίζεσθαι αυτά 8+ ιδών δε Σίμων Πέτρος
 so that they were submerged. And beholding, Simon Peter
 προσέπεσε τοις γόνασι του Ιησού λέγων έξελθε απ'
 fell at the knees of Jesus, saying, Go forth from
 εμού ότι ανήρ αμαρτωλός ειμι κύριε 9+ θάμβος γαρ
 me, for a man a sinner I am], O Lord. For a stupefaction

+ וַיְהִי כְּכַלְתּוֹ לְדַבֵּר וַיֹּאמֶר
 אֶל-שְׁמַעוֹן הַעֵבֵר אֶל-עֶמְקַי הַיָּם
 וְהוֹרִידוּ אֶת-מִכְרֹוֹתֵיכֶם לְצוּד׃
 + וַיַּעַן שְׁמַעוֹן וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִזְרָה
 כָּל-הַלַּיְלָה יָנַעְנוּ וְלֹא אֶחְזָקוּ מֵאַנְיָה
 אֶךְ עַל-פִּיךָ אוֹרִיד אֶת-הַמִּכְרֹת׃
 + וַיַּעֲשׂוּ-כֵן וַיִּלְכְּדוּ דָגִים הַרְבֵּה מְאֹד
 וַתִּקְרַע מִכְרֹתָם׃

+ וַיִּנְיִפוּ יָד אֶל-חֲבֵרֵיהֶם אֲשֶׁר בְּאַנְיָה
 הַשְּׁנִיָּה לָבוֹא אֵלֵיהֶם וּלְעֶזְרָם וַיָּבֹאוּ
 וַיִּמְלְאוּ אֶת-שְׁתֵּי הָאַנְיּוֹת עַד-לְשִׁקְע׃
 + וַיְהִי כִּרְאוֹת שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס אֶת-זֹאת
 וַיִּפֹּל לְבָרְכֵי יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי
 צְאֵנָּה מֵעָלַי כִּי-אִישׁ חוֹטֵא אָנֹכִי׃
 + כִּי שָׁמָּה הִחְזִיקָה אוֹתוֹ וְאֶת-כָּל
 אֲשֶׁר עָמְדוּ עַל-צִיד הַדָּגִים אֲשֶׁר צָדוּ׃

+ וַיְהִי כְּכַלְתּוֹ לְדַבֵּר אֶל-שְׁמַעוֹן הַעֵבֵר
 אֶל-עֶמְקַי הַיָּם וְהוֹרִידוּ אֶת-מִכְרֹוֹתֵיכֶם
 לְצוּד׃ וַיַּעַן שְׁמַעוֹן וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִזְרָה
 כָּל-הַלַּיְלָה יָנַעְנוּ וְלֹא אֶחְזָקוּ מֵאַנְיָה
 אֶךְ עַל-פִּיךָ אוֹרִיד אֶת-הַמִּכְרֹת׃ וַיַּעֲשׂוּ-כֵן
 וַיִּלְכְּדוּ דָגִים הַרְבֵּה מְאֹד וַתִּקְרַע מִכְרֹתָם׃

+ וַיִּנְיִפוּ יָד אֶל-חֲבֵרֵיהֶם אֲשֶׁר בְּאַנְיָה
 הַשְּׁנִיָּה לָבוֹא אֵלֵיהֶם וּלְעֶזְרָם וַיָּבֹאוּ
 וַיִּמְלְאוּ אֶת-שְׁתֵּי הָאַנְיּוֹת עַד-לְשִׁקְע׃ וַיְהִי
 כִּרְאוֹת שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס אֶת-זֹאת וַיִּפֹּל
 לְבָרְכֵי יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי צְאֵנָּה מֵעָלַי
 כִּי-אִישׁ חוֹטֵא אָנֹכִי׃ וַיִּשְׁמַע יֵשׁוּעַ וַיִּתְּנֵהוּ
 אֶת-כָּל אֲשֶׁר עָמְדוּ עַל-צִיד הַדָּגִים אֲשֶׁר צָדוּ׃

περιέσχεν αὐτόν και πάντας τους συν αὐτῷ ἐπὶ τη
 compassed him, and all the ones with him, over the
 ἀγρὰ των ἰχθύων ἣ συνέλαβον 10+ ομοίως δε και
 catch of the fishes which they seized; and likewise also
 Ἰάκωβον και Ἰωάννην υἱούς Ζεβεδαίου οἱ ἦσαν
 James and John, [the] sons of Zebedee, the ones who were
 κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι και εἶπε πρὸς τον Σίμονα
 partners [with] Simon. And said to Simon
 ὁ Ἰησοῦς μη φοβού ἀπὸ του νυν ἀνθρώπους ἔση
 Jesus], Fear not! from now on men you will be
 ζωγρῶν 11+ και καταγαγόντες τα πλοία ἐπὶ την γην
 taking alive!] And leading the boats unto the land,
 ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ 12+ και ἐγένετο
 leaving all, they followed him. And it came to pass
 ἐν τῷ εἶναι αὐτόν ἐν μίᾳ των πόλεων και ἰδού ἀνὴρ
 in his being in one of the cities, and behold -- a man
 πλήρης λέπρας και ἰδὼν τον Ἰησοῦν πεσὼν ἐπὶ
 full of leprosy. And seeing Jesus, falling upon
 πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων κύριε εἰάν θέλης
 [his] face, he beseeched him, saying, O Lord, if you should want,
 δύνασαι με καθαρίσαι 13+ και ἐκτείνας την χεῖρα
 you are able to cleanse me. And having stretched out the hand,
 ἤψατο αὐτοῦ εἰπὼν θέλω καθαρίσθητι και εὐθέως ἡ
 he touched him, saying, I want, be cleansed! And immediately the
 λέπρα ἀπήλθεν ἀπ' αὐτοῦ 14+ και αὐτὸς παρήγγειλεν
 leprosy went forth from him. And he exhorted

+ וְכֵן גַּם אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־יִוְחָנָן בְּנֵי זְבֻדִי
 אֲשֶׁר הִתְחַבְּרוּ עִם־שְׁמֵעוֹן וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ
 אֶל־שְׁמֵעוֹן אַל־תִּירָא מֵעַתָּה צוּד תִּצְוֹד
 אַנְשִׁים:
 + וַיּוֹלִיכֵו אֶת־הָאֲנִיּוֹת אֶל־הַיַּבְשָׁה
 וַיַּעֲזְבוּ אֶת־הַכֹּל וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו:
 + וַיְהִי בְּהִיּוֹתוֹ בְּאַחַת הָעָרִים
 וַהֲנִה־אִישׁ כּוֹלֵו צָרוּעַ וַיִּרְא אֶת־יֵשׁוּעַ

וַיִּפֹּל עַל־פְּנָיו וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו לֵאמֹר
 אֲדֹנָי אִם־תְּחַפֵּץ תּוּכַל לְטַהַרְנִי:
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־יָדוֹ וַיַּגַּע־בּוֹ וַיֹּאמֶר חָפֵץ
 אֲנֹכִי טָהֵר וּפְתָאֵם סָרָה מִמֶּנּוּ הַצָּרְעַת:
 + וַיֵּצֵו עָלָיו לְבַלְתִּי סִפֵּר לְאִישׁ כִּי
 אִם־לֶךְ וְהִרְאָה אֶל־הַכֹּהֵן וְהִקְרַב קָרְבָן
 עַל־טְהַרְתֶּךָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה לְעֵדוּת לְהֵם:

+ וְכֵן גַּם אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־יִוְחָנָן בְּנֵי זְבֻדִי
 אֲשֶׁר הִתְחַבְּרוּ עִם־שְׁמֵעוֹן וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ
 אֶל־שְׁמֵעוֹן אַל־תִּירָא מֵעַתָּה צוּד תִּצְוֹד
 אַנְשִׁים:
 + וַיּוֹלִיכֵו אֶת־הָאֲנִיּוֹת אֶל־הַיַּבְשָׁה
 וַיַּעֲזְבוּ אֶת־הַכֹּל וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו:
 + וַיְהִי בְּהִיּוֹתוֹ בְּאַחַת הָעָרִים
 וַהֲנִה־אִישׁ כּוֹלֵו צָרוּעַ וַיִּרְא אֶת־יֵשׁוּעַ

כֹּל רָפָא, וְכֵן גַּם אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־יִוְחָנָן בְּנֵי זְבֻדִי
 אֲשֶׁר הִתְחַבְּרוּ עִם־שְׁמֵעוֹן וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ
 אֶל־שְׁמֵעוֹן אַל־תִּירָא מֵעַתָּה צוּד תִּצְוֹד
 אַנְשִׁים:
 + וַיּוֹלִיכֵו אֶת־הָאֲנִיּוֹת אֶל־הַיַּבְשָׁה
 וַיַּעֲזְבוּ אֶת־הַכֹּל וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו:
 + וַיְהִי בְּהִיּוֹתוֹ בְּאַחַת הָעָרִים
 וַהֲנִה־אִישׁ כּוֹלֵו צָרוּעַ וַיִּרְא אֶת־יֵשׁוּעַ

αὐτὸ μηδενί εἰπεῖν ἀλλὰ ἀπελθὼν δείξον σεαυτὸν
 him no one to tell]; but [said], Having gone forth show yourself
 τῷ ἱερεί και προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου
 to the priest, and offer concerning your cleansing

καθὼς προσέταξε Μωσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς 15 +
 as Moses assigned for a testimony to them!

διήρχετο δε μάλλον ο λόγος περὶ αὐτοῦ και
 went through And more the word] concerning him. And
 συνήρχοντο ὄχλοι πολλοί ἀκούειν και θεραπεύεσθαι
 gathered together multitudes many] to hear, and to be cured

ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν 16+ αὐτὸς δε ην
 by him of their sicknesses. And he was

ὑποχωρῶν εν ταις ἐρήμοις και προσευχόμενος 17+ και
 retreating in the wildernesses, and praying. And

εγένετο εν μιά τῶν ἡμερῶν και αὐτὸς ην διδάσκων
 it came to pass on one of the days, and he was teaching,

και ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι και νομοδιδάσκαλοι
 and there were sitting down Pharisees and teachers of the law,

οἱ ἦσαν ἐληλυθότες εκ πάσης κώμης
 the ones who were coming from out of every town

τῆς Γαλιλαίας και Ιουδαίας και Ιερουσαλήμ και
 of Galilee, and Judea, and Jerusalem. And

δύναμις κυρίου ην εἰς το ἰάσθαι αὐτούς 18+ και
 power [of the] Lord was there for them to be healed. And

ιδού ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ος ην
 behold, men were bringing upon a bed a man who was

παραλελυμένος και ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν και
 disabled, and they sought to carry him in, and

θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ 19+ και μη ευρόντες διὰ
 to put [him] in front of him. And not having found by

וְשָׁמְעוּ הוֹלֵךְ הַלֹּךְ וְנָדַל וַיִּקְבְּצוּ עִם רַב
 לְשִׁמוּעַ וְלִהְרַפָּא עַל-יְדוֹ מִתְחַלְּוֹאֵיהֶם׃
 וְהוּא סָר אֶל-הַמְדַבְּרוֹת וּמִתְפַּלֵּל׃
 וַיְהִי הַיּוֹם וְהוּא מְלַמֵּד וּפְרוֹשִׁים
 וּמוֹרִי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר בָּאוּ מִכָּל-כְּפָרִי
 הַגְּלִיל וּמִיְהוּדָה וּירוּשָׁלַיִם יֹשְׁבִים
 שָׁם וַתְּהִי-בּוֹ גְבוּרַת יְהוָה לְרַפּוֹא׃

וַהֲנִיחָ אַנְשִׁים נוֹשְׂאִים אִישׁ בְּמִטָּה
 וְהוּא נִכְה אֲבָרִים וַיִּבְקְשׁוּ לְהַבְיֹאוֹ
 אֶל-תּוֹךְ הַבַּיִת וְלָשׁוּם לְפָנָיו׃
 וְלֹא-מָצְאוּ דֶרֶךְ לְהַכְנִיסוֹ מֵרַב הָעָם
 וַיַּעֲלוּ הַגִּנָּה וַיִּזְרִידוּהָ עַל-עַרְשׂוֹ בֵּין
 הָרְעָפִים לְתוֹךְ הַבַּיִת לְפָנָי יֵשׁוּעַ׃

וְשָׁמְעוּ הוֹלֵךְ הַלֹּךְ וְנָדַל וַיִּקְבְּצוּ עִם רַב
 לְשִׁמוּעַ וְלִהְרַפָּא עַל-יְדוֹ מִתְחַלְּוֹאֵיהֶם׃
 וְהוּא סָר אֶל-הַמְדַבְּרוֹת וּמִתְפַּלֵּל׃
 וַיְהִי הַיּוֹם וְהוּא מְלַמֵּד וּפְרוֹשִׁים
 וּמוֹרִי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר בָּאוּ מִכָּל-כְּפָרִי
 הַגְּלִיל וּמִיְהוּדָה וּירוּשָׁלַיִם יֹשְׁבִים
 שָׁם וַתְּהִי-בּוֹ גְבוּרַת יְהוָה לְרַפּוֹא׃

וְהָיְתָה אֲנָשִׁים נוֹשְׂאִים אִישׁ בְּמִטָּה
 וְהוּא נִכְה אֲבָרִים וַיִּבְקְשׁוּ לְהַבְיֹאוֹ
 אֶל-תּוֹךְ הַבַּיִת וְלָשׁוּם לְפָנָיו׃
 וְלֹא-מָצְאוּ דֶרֶךְ לְהַכְנִיסוֹ מֵרַב הָעָם
 וַיַּעֲלוּ הַגִּנָּה וַיִּזְרִידוּהָ עַל-עַרְשׂוֹ בֵּין
 הָרְעָפִים לְתוֹךְ הַבַּיִת לְפָנָי יֵשׁוּעַ׃

ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτόν διὰ τον ὄχλον αναβάντες
 what [means] they should carry him in through the multitude, having ascending
 ἐπὶ το δῶμα διὰ των κεράμων καθήκαν αὐτόν συν
 upon the roof, through the ceramic [tiles] they lowered him] with

τω κλινιδίῳ εἰς το μέσον ἔμπροσθεν του Ἰησοῦ 20 +
 the cot into the midst before Jesus.

και ιδὼν την πίστιν αὐτῶν εἶπεν αὐτῷ ἄνθρωπε
 And beholding their belief, he said to him, O man,

αφέωνταί σοι αι αμαρτίαι σου 21 + και ἤρξαντο
 are forgiven you your sins]. And began

διαλογίζεσθαι οι γραμματεῖς και οι Φαρισαῖοι
 to reason the scribes and the Pharisees],

λέγοντες τις εστιν οὗτος ος λαλεῖ βλασφημίας τις
 saying, Who is this who speaks blasphemy? Who

δύναται αφιέναι αμαρτίας ει μη μόνος ο θεος 22 +
 is able to forgive sins, except God alone?

επιγνούς δε ο Ἰησοῦς τους διαλογισμούς αὐτῶν
 recognizing And Jesus] their thoughts,

αποκριθείς εἶπε προς αὐτούς τι διαλογίζεσθε εν
 responding said to them, Why do you reason in

ταις καρδίαις υμῶν 23 + τι εστιν ευκοπώτερον ειπεῖν
 your hearts? What is easier to say?

αφέωνταί σοι αι αμαρτίαι σου η ειπεῖν ἐγειραι και
 are forgiven to you Your sins]; or to say, Arise and

περιπάτει 24 + ἵνα δε ειδήτε ὅτι εξουσίαν ἔχει ο
 walk! But that you should know that authority has the

υιός του ανθρωπου ἐπὶ της γης αφιέναι αμαρτίας
 son of man] upon the earth to forgive sins,

וַיֵּרָא אֶת־אֲמוֹנָתָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו +
 בֶּן־אָדָם נִסְלַח־לָךְ חַטָּאתֶיךָ :
 וַיַּחֲלוּ הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים +
 לַחֲשֹׁב מִחֲשָׁבוֹת לֵאמֹר מִי הוּא זֶה
 הַמְדַבֵּר גְּדוּפִים מִי יוּכַל לְסַלַּח
 לַחֲטָאִים בְּלֹא הַאֱלֹהִים לְבַדּוֹ :
 וַיִּדְעֵ יֵשׁוּעַ אֶת־מַחֲשָׁבוֹתָם וַיַּעַן וַיֹּאמֶר +

אֲלֵיהֶם מָה אַתֶּם חֹשְׁבִים בְּלִבְבְּכֶם :
 מָה הַנֶּקֶל הָאָמַר נִסְלַח־לָךְ +
 חַטָּאתֶיךָ אִם־אָמַר קוּם וְהִתְהַלֵּךְ :
 אֲךָ לְמַעַן תִּדְעוּן כִּי בֶן־הָאָדָם
 יִשְׁלַח הַשְּׁלֵטֹן בְּאָרֶץ לְסַלַּח לַחֲטָאִים
 וַיֹּאמֶר אֶל־נֹכַח הָאֲבָרִים אָמַר אֲנִי אֵלֶיךָ
 קוּם וּשֵׂא אֶת־עַרְשֶׁךָ וּלֵךְ אֶל־בֵּיתֶךָ :

חָלַל שָׁמַיָא וְחָרַב שְׁמַעֲמֵה לְמַן
 לֵךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, עַם יִשְׂרָאֵל
 וְיִשְׁלַח לְחַיֵּי חַיָּה מִן־שָׁמַיָא, וַיֵּשֶׁב :
 + יָבֹא שָׁמַיָא וְיִשְׁלַח לְמַן שְׁמַעֲמֵה לְמַן
 חַיָּה מִן־שָׁמַיָא וְיִשְׁלַח לְמַן שְׁמַעֲמֵה :
 + יִשְׁלַח לְמַן שְׁמַעֲמֵה לְמַן שְׁמַעֲמֵה
 חַיָּה מִן־שָׁמַיָא וְיִשְׁלַח לְמַן שְׁמַעֲמֵה
 לְמַן שְׁמַעֲמֵה לְמַן שְׁמַעֲמֵה :

+ וַיֵּשֶׁב יְיָ מִן־שָׁמַיָא וְיִשְׁלַח לְמַן
 לְמַן שְׁמַעֲמֵה לְמַן שְׁמַעֲמֵה :
 + וְיִשְׁלַח לְמַן שְׁמַעֲמֵה לְמַן
 שְׁמַעֲמֵה לְמַן שְׁמַעֲמֵה :
 + וְיִשְׁלַח לְמַן שְׁמַעֲמֵה לְמַן
 שְׁמַעֲמֵה לְמַן שְׁמַעֲמֵה :
 + וְיִשְׁלַח לְמַן שְׁמַעֲמֵה לְמַן
 שְׁמַעֲמֵה לְמַן שְׁמַעֲמֵה :

εἶπε τῷ παραλελυμένῳ σοὶ λέγω ἐγείραι καὶ ἄρας

he said to the disabled man, To you I say, Arise, and take

το κλινίδιον σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου 25 + καὶ

your cot, go unto your house! And

παραχρήμα ἀναστάς ἐνώπιον αὐτῶν ἄρας εφ' ὧ

immediately, having risen before them, [and] having lifted [that] upon

κατέκειτο ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ

which he reclined, he went forth unto his house

δοξάζων τὸν θεόν 26 + καὶ ἐκστασις ἔλαβεν ἅπαντας

glorifying God. And astonishment took all,

καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν καὶ ἐπλήσθησαν φόβου

and they glorified God, and were filled of fear,

λέγοντες ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον 27 + καὶ

saying that, We beheld an incredible [thing] today. And

μετὰ ταῦτα ἐξήλθε καὶ εθεάσατο τελώνην ὀνόματι

after these [things] he went forth, and he saw a tax collector, by name

Λευὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον καὶ εἶπεν αὐτῷ

Levi, sitting down at the tax collector's station. And he said to him,

ἀκολούθει μοι 28 + καὶ καταλιπὼν ἅπαντα ἀναστάς

Follow me! And leaving behind all, having risen,

ἠκολούθησεν αὐτῷ 29 + καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην

he followed him. And made banquet a great

Λευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ καὶ ἦν ὄχλος

Levi] for him in his house. And was [there] multitude

τελωνῶν πολὺς καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν

of tax collectors a great], and others who were with them

κατακείμενοι 30 + καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν

reclining. And grumbled their scribes

+ וַיִּמְהַר וַיֵּקָם לְעֵינֵיהֶם וַיִּשָּׂא אֶת מִשְׁכָּבוֹ

וַיֵּלֶךְ אֶל-בֵּיתוֹ וַיְהִלֵּל אֶת-הָאֱלֹהִים:

+ וַשְּׂמָה הַחֲזִיקָה אֶת-כּוֹלָם

וַיְבָרְכוּ אֶת-הָאֱלֹהִים וַיִּמְלְאוּ יְרֵאָה

וַיֵּאמְרוּ כִּי נִפְלְאוֹת רָאִינוּ הַיּוֹם:

+ וַיְהִי אַחֲרָי כֵּן וַיֵּצֵא וַיֵּרָא מוֹכֵס

אֶחָד וַשְּׁמוֹ לֵוִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּבֵית

הַמָּכֶס וַיֵּאמֶר אֵלָיו לָכֵה אַחֲרָי:

+ וַיַּעֲזֹב אֶת-הַכֶּלִּי וַיֵּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו:

+ וַיַּעַשׂ-לוֹ לֵוִי מִשְׁתֶּה גְדוֹל בְּבֵיתוֹ

וְעַם-רַב מִן-הַמּוֹכְסִים וְאֲנָשִׁים

אַחֲרָי הָיוּ מְסוּבִים עִמָּהֶם:

+ וַיִּלְוֵנוּ הַסּוֹפְרִים אֲשֶׁר בָּהֶם וְהַפְּרוּשִׁים

עַל-תְּלִמִּידָיו וַיֵּאמְרוּ מַדּוּעַ אַתֶּם אֹכְלִים

וְשׂוֹתִים עִם-הַמּוֹכְסִים וְהַתְּטָאִים:

+ וַחֲשַׁב אֱלֹהִים לֵוִי אֶת-גִּבּוֹרָתוֹ:

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים לֵוִי אֶת-הַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב

וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב

וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב

+ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים לֵוִי אֶת-הַמִּשְׁכָּב

וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב

וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב

+ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים לֵוִי אֶת-הַמִּשְׁכָּב

וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב

+ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים לֵוִי אֶת-הַמִּשְׁכָּב

וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב וְהַמִּשְׁכָּב

+ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים לֵוִי אֶת-הַמִּשְׁכָּב

και οι Φαρισαίοι προς τους μαθητάς αυτού λέγοντες
 and the Pharisees] against his disciples, saying,
 διατί μετά των τελωνών και αμαρτωλών εσθίετε και
 Why with the tax collectors and sinners does he eat and
 πίνετε 31+ και αποκριθείς ο Ιησούς είπε προς αυτούς
 drink? And answering Jesus said to them,
 ου χρείαν έχουσιν οι υγιαίνοντες ιατρού αλλ'
 No need have [do] the ones being in health] of a physician, but
 οι κακώς έχοντες 32+ ουκ ελήλυθα καλέσαι δικαίους
 the ones illnesses having]. I have not come to call righteous ones
 αλλά αμαρτωλούς εις μετάνοιαν 33+ οι δε είπον προς
 but sinners unto repentance. And they said to
 αυτόν διατί οι μαθηταί Ιωάννου νηστεύουσι πυκνά
 him, Why [do] the disciples of John fast frequently,
 και δεήσεις ποιούνται ομοίως και οι των
 and supplications make], and in like manner the ones of the
 Φαρισαίων οι δε σοι εσθίουσι και πίνουσιν 34+ ο δε
 Pharisees, but the ones to you eat and drink? And he
 είπε προς αυτούς μη δύνασθε τους υιούς του
 said to them, Are you able the sons of the
 νυμφώνος εν ω ο νυμφίος μετ' αυτών εστι ποιήσαι
 bridal chamber when the groom with them is to make
 νηστεύειν 35+ ελεύσονται δε ημέραι και όταν απαρθή
 fast]? But there will come days, that whenever departs
 απ' αυτών ο νυμφίος τότε νηστεύσουσιν εν εκείναις
 from them the groom], then they shall fast in those

+ וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַבְּרִיאִים
 אֵינָם צָרִיכִים לָרֵפָא כִּי אִם־הַחַלִּים:
 + לֹא בָאתִי לְקַרֹּא הַצָּדִיקִים
 לְתִשׁוּבָה כִּי אִם־הַחַטָּאִים:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲנָ תִלְמִידֵי יוֹחָנָן
 מְרַבִּים לְצוּם וְאֹמְרִים תְּחַנּוּת

וְגַם תִּלְמִידֵי הַפְּרוּשִׁים עֹשִׂים
 כֵּן וְתִלְמִידֵיךָ אֹכְלִים וְשׂוֹתִים:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַתּוֹכְלוּ אֲנִס בְּנֵי
 הַחַוְפָּה לְצוּם וְהַחֲתָן עוֹרְדוֹ עִמָּהֶם:
 + וְאוּלָּם יָמִים בָּאִים וְלוֹקַח מֵאֲתָם
 הַחֲתָן אֵץ יִצְוֶמוּ בְּיָמִים הָהֵמָּה:

ὁ ἀκούων λέγει ἑαυτὸν, ἔχω ἄνθετον
 καὶ ἐπιπέσει ἐπὶ μέλας ἕως ἁπλοῦς:
 + ὁ ἀκούων ἑαυτὸν λέγει, ἔχω ἄνθετον
 καὶ ἐπιπέσει ἐπὶ μέλας ἕως ἁπλοῦς
 ἕως ἁπλοῦς:
 + ὁ ἀκούων ἑαυτὸν λέγει, ἔχω ἄνθετον
 καὶ ἐπιπέσει ἐπὶ μέλας ἕως ἁπλοῦς:
 + ὁ ἀκούων ἑαυτὸν λέγει, ἔχω ἄνθετον

ὁ ἀκούων ἑαυτὸν λέγει, ἔχω ἄνθετον
 καὶ ἐπιπέσει ἐπὶ μέλας ἕως ἁπλοῦς:
 + ὁ ἀκούων ἑαυτὸν λέγει, ἔχω ἄνθετον
 καὶ ἐπιπέσει ἐπὶ μέλας ἕως ἁπλοῦς:
 + ὁ ἀκούων ἑαυτὸν λέγει, ἔχω ἄνθετον
 καὶ ἐπιπέσει ἐπὶ μέλας ἕως ἁπλοῦς:
 + ὁ ἀκούων ἑαυτὸν λέγει, ἔχω ἄνθετον

ταις ἡμέραις 36+ ἔλεγε δε και παραβολήν προς αυτοῦς
 days. And he spoke also a parable to them
 ὅτι ουδείς ἐπίβλημα ἱματίου καινού ἐπιβάλλει ἐπί
 that, No one a piece of cloth coat of a new puts] upon
 ἱμάτιον παλαιόν ει δε μήγε και το καινόν σχίζει και
 cloak an old]; otherwise also the new splits, and
 τω παλαιώ ου συμφωνεῖ το από του καινού 37+
 the old [cloak] does not join in harmony with the one of the new.
 και ουδείς βάλλει οἶνον νέον εις ασκούς παλαιούς
 And no one casts wine new] into leather [wine] bags old];
 ει δε μήγε ρήξει ο νέος οἶνος τους ασκούς και
 otherwise shall tear the new wine] the leather [wine] bags, and
 αὐτός εκχυθήσεται και οι ασκοί απολούνται 38+
 it will be poured out, and the leather [wine] bags will be destroyed.
 ἀλλά οἶνον νέον εις ασκούς καινούς βλητέον και
 But wine new into leather [wine] bags new is put], and
 ἀμφοτέροι συντηρούνται 39+ και ουδείς πιών
 both are preserved together. And no one having drunk
 παλαιόν ευθέως θέλει νέον λέγει γαρ ο παλαιός
 old [wine] immediately wants new; for he says the old
 χρηστότερός ἐστιν
 is better.

6 1

1+ ἐγένετο δε εν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ
 And it came to pass on Sabbath following the great one,

+ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם גַּם אֶת-הַמְּשָׁל הַזֶּה
 אֵין אִישׁ מֵעֹלָה מִטְּלִית שֶׁל-בִּגְד חָדָשׁ
 עַל-בִּגְד בְּלוּי כִּי אִם-כֵּן גַּם הַחֹדֶשׁ יִקְרַע
 וְגַם לֹא-תִשׂוּה מִטְּלִית הַחֹדֶשׁ לְבְלוּי:
 + וְאֵין אִישׁ נֹתֵן יַיִן חֹדֶשׁ בְּנֹאדוֹת
 בְּלִים כִּי אִם-כֵּן הַיַּיִן הַחֹדֶשׁ יִבְקַע
 אֶת-הַנֹּאדוֹת וְהוּא יִשְׁפֹךְ וְהַנֹּאדוֹת יֵאבְדוּ:
 + אַבְל יוֹתֵן הַיַּיִן הַחֹדֶשׁ בְּנֹאדוֹת

חֹדָשִׁים וְשְׁנֵיהֶם יִחְדּוּ יִשְׁמְרוּ:
 + וְאֲשֶׁר שָׁתָה יַיִן יִשָּׂן אֵינֶנּוּ חֶפֶץ עוֹד
 בַּיַּיִן חֹדֶשׁ כִּי יֹאמֶר הַיַּשָּׁן נָעִים מִמֶּנּוּ:
 +

+ וַיְהִי בַיּוֹם הַשֵּׁבֶת הַשְּׁנִי לְסִפְרִית
 הָעֶמֶר עָבַר בֵּין הַשָּׂדוֹת וַיִּקְטְפוּ תְלֵמִידָיו
 מִלֵּילָת וַיִּפְּרוּ אֶתְּן בִּידֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ:
 +

+ וְהָיָה בַיּוֹם הַשֵּׁבֶת הַשְּׁנִי לְסִפְרִית
 הָעֶמֶר עָבַר בֵּין הַשָּׂדוֹת וַיִּקְטְפוּ תְלֵמִידָיו
 מִלֵּילָת וַיִּפְּרוּ אֶתְּן בִּידֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ:
 +

+ וְהָיָה בַיּוֹם הַשֵּׁבֶת הַשְּׁנִי לְסִפְרִית
 הָעֶמֶר עָבַר בֵּין הַשָּׂדוֹת וַיִּקְטְפוּ תְלֵמִידָיו
 מִלֵּילָת וַיִּפְּרוּ אֶתְּן בִּידֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ:
 +

+ וְהָיָה בַיּוֹם הַשֵּׁבֶת הַשְּׁנִי לְסִפְרִית
 הָעֶמֶר עָבַר בֵּין הַשָּׂדוֹת וַיִּקְטְפוּ תְלֵמִידָיו
 מִלֵּילָת וַיִּפְּרוּ אֶתְּן בִּידֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ:
 +

διαπορεύεσθαι αὐτόν διὰ τῶν σπορίμων καὶ ἐτίλλον
 he traveled through the corn-fields; and were plucking
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας καὶ ἤσθιον
 his disciples] the ears of corn and were eating [them]

ψώγοντες τὰς χερσὶ 2+ τινές δε τῶν Φαρισαίων
 by rubbing in pieces with their hands. And some of the Pharisees
 εἶπον αὐτοῖς τι ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν
 said to them, Why do you do what [is] not allowed to do on

τοῖς σάββασι 3+ καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτούς
 the Sabbaths? And answering to them

εἶπεν ὁ Ἰησοῦς οὐδέ τούτο ἀνέγνωτε ὃ
 Jesus said, Neither this did you read, what

εποίησε Δαβὶδ ὅποτε ἐπεινάσεν αὐτός καὶ οἱ μετ'
 David did, when he hungered himself and the ones with

αὐτοῦ ὄντες 4+ ὡς εἰσήλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ
 him being]? How he entered into the house of God,

καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε καὶ ἔφαγε
 and the bread loaves of the place setting he took, and he ate,

καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ οὓς οὐκ ἔξεστι
 and he gave also to the ones with him, which is not allowed

φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς 5+ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς
 to be eaten except only the priests]? And he said to them

ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ
 that, is Lord The son of man] also of the

σαββάτου 6+ ἐγένετο δε καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ
 Sabbath. And it came to pass also on another Sabbath

εἰσελθεῖν αὐτόν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν καὶ
 for him to enter into the synagogue and to teach. And

וְאֲנָשִׁים מִן־הַפְּרוּשִׁים אָמְרוּ אֵלָיְהֶם לְמָה
 אַתֶּם עֹשִׂים אֵת אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה בַשַּׁבָּת:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיְהֶם הֲלֹא קָרָאתֶם
 אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד בְּהֵיוֹתוֹ רָעֵב הוּא וְאֲשֶׁר
 הָיוּ אֵתוֹ:
 + אֲשֶׁר בָּא אֶל־בֵּית הָאֱלֹהִים
 וַיִּקַּח אֶת־לֶחֶם הַפְּנִיּוֹת וַיֹּאכַל
 וְגַם־נָתַן לְאֲנָשָׁיו אֵת אֲשֶׁר לֹא נָכוֹן
 לְאֲכָלוֹ כִּי אִם־לַכֹּהֲנִים לְבָדָם:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיְהֶם כִּי בֶן־הָאָדָם גַּם־אָדוֹן
 הַשַּׁבָּת הוּא:
 + וַיְהִי בַשַּׁבָּת אַחֲרַת וַיָּבֵא אֶל־בֵּית הַכְּנֹסֶת
 וַיְלַמֵּד וְשָׂם אִישׁ אֲשֶׁר יְבֹשָׁה יָדוֹ הַיְמָנִית:

+ אֲנִיעַם וְגַם לֶחֶם פְּנִיּוֹת אֲכָלוּ
 לְמַעַן מָנוּ חֲבֵרָה אֲנִיעַם לְבָדָם
 וְגַם עָלְמָה לְחֵבֶרָה כְּעַבְדָּה:
 + חָנָּה נָעַד וְאֲכָלוּ לְמַעַן הֲלֵךְ מִן־הָאֵרֶץ
 מִן־הָאֵרֶץ לְבָדָם וְחֵבֶרָה וְגַם חָנָּה וְגַם חָנָּה
 וְגַם חָנָּה:
 + וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה
 וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה

לְמַעַן וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה
 לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה:
 + וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה
 וְגַם לְחֵבֶרָה:
 + וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה
 לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה
 וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה וְגַם לְחֵבֶרָה

ην εκεί άνθρωπος και η χειρ αυτού η δεξιά ην
 there was there a man, and hand his right] was
 ξηρά 7+ παρετήρουν δε αυτόν οι γραμματεῖς και οι
 withered. And they closely watched him -- the scribes and the
 Φαρισαῖοι ει εν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει αυτόν
 Pharisees, [to see] if on the Sabbath he will cure him],
 ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ 8+ αὐτός δε ἤδει
 that they should find a charge against him. But he knew
 τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν και εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ
 their thoughts, and he said to the man, to the one
 ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα ἐγειραι και στήθι εἰς τὸ
 withered having the] hand, Arise, and stand in the
 μέσον ο δε ἀναστάς ἔστη 9+ εἶπεν οὖν ο Ἰησοῦς πρὸς
 midst! And he having risen up stood. Then said Jesus to
 αὐτοὺς ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι ἔξεστι τοῖς σάββασιν
 them, I will ask you, What is allowed to the Sabbaths --
 ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι ψυχὴν σώσαι ἢ
 to do good or to do evil? a soul to preserve] or
 ἀπολέσαι 10+ και περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς
 to destroy? And having looked round about on all of them,
 εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ο δε
 he said to the man, Stretch out your hand! And he
 ἐποίησεν οὕτως και ἀποκατεστάθη ἡ χειρ αὐτοῦ υγιῆς
 did thus. And was restored his hand] in health
 ὡς ἡ ἄλλη 11+ αὐτοὶ δε ἐπλήσθησαν ἀνοίας και
 as the other. But they were filled with thoughtlessness; and
 διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τι ἂν ποιήσειαν τῷ
 they discussed with one another what they might do [to]

+ וַיֹּאבְדוּ לוֹ הַסּוּפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים
 לְרֵאוֹת אִם-יִרְפָּא בְּשַׁבָּת לְמַעַן
 יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילַת דְּבָרִים:
 + וְהוּא יָדַע אֶת-מַחְשְׁבוֹתָם וַיֹּאמֶר
 אֶל-הָאִישׁ אֲשֶׁר יָבִשָׁה יָדוֹ וַעֲמֹד בְּתוֹךְ
 וַיִּקָּם וַיַּעֲמֵד:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיִהֶם יְשׁוּעַ אֲשֶׁר אֵלֶיךָ אֶתְכֶם

דְּבַר מַה-הַנִּכּוֹן בְּשַׁבָּת הַלְהִיטִיב
 אִם לְהַרְעֵ לְהַצִּיל נַפְשׁ אִם-לְאַבֵּד:
 + וַיִּבֶט סָבִיב אֶל-כּוּלָם וַיֹּאמֶר
 לְאִישׁ פָּשׁט אֶת-יָדְךָ וַיַּעַשׂ כֵּן
 וַתִּרְפָּא יָדוֹ וַתִּשָּׁב כְּאַחֶרֶת:
 + וְהִמָּה נִמְלְאוּ חִמָּה וַיִּנְסְדוּ יַחַד
 מַה-לַּעֲשׂוֹת לְיֵשׁוּעַ:

+ וַיִּפְּסוּ אֵלָיו מִלֵּוִי מִלֵּוִי
 מִלֵּוִי אֵלָיו מִלֵּוִי מִלֵּוִי
 וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם
 + וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם
 וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם
 + וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם
 וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם
 + וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם
 וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם

+ וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם
 וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם
 + וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם
 וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם
 + וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם
 וַיִּבְרָאוּ לְכָל אֶתְרָם

Ἰησοῦ 12+ ἐγένετο δε εν ταις ημέραις ταύταις ἐξήλθεν
 Jesus. And it came to pass in those days, he went forth
 εις το ὄρος προσεύξασθαι και ην διανυκτερεύων εν
 into the mountain to pray; and he was spending the night in
 τη προσευχή του θεού 13+ και ὅτε ἐγένετο ημέρα
 the prayer of God. And when it became day,
 προσεφώνησε τους μαθητάς αυτού και εκλεξάμενος
 he called out to his disciples, even choosing
 ἀπ' αυτών δώδεκα ους και αποστόλους ωνόμασε 14+
 from them twelve, whom also apostles he named] --
 Σίμωνα ον και ωνόμασεν Πέτρον και Ανδρέαν
 Simon, whom also he named Peter, and Andrew
 τον αδελφόν αυτού Ιάκωβον και Ιωάννην Φίλιππον
 his brother, James and John, Philip
 και Βαρθολομαίον 15+ Ματθαίον και Θωμάν Ιάκωβον
 and Bartholomew, Matthew and Thomas, James
 τον του Αλφαιού και Σίμωνα τον καλούμενον
 the [son of] Alphaeus, and Simon the one being called
 Ζηλωτήν 16+ Ιούδαν Ιακώβου και Ιούδαν Ισκαριώτην
 Zealot, Judas of James, and Judas Iscariot,
 ος και ἐγένετο προδότης 17+ και καταβάς μετ' αυτών
 who also became [the] betrayer. And going down with them,
 ἔστη επί τόπου πεδινού και ὄχλος μαθητών αυτού
 he stopped at place a flat], and a multitude of his disciples,
 και πλήθος πολύ του λαού από πάσης της Ιουδαίας
 and multitude a great] of the people from all Judea,

<p> + וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיֵּצֵא הַהֵרָה לְהַתְּפַלֵּל וַיַּעֲמֵד כָּל־הַלַּיְלָה בַתְּפִלָּה לְאֱלֹהִים: + וּבַהֵיטֵב הַבִּקְרָא אָסַף אֵלָיו אֶת־תְּלִמְיָדָיו וַיִּבְחַר מֵהֶם שְׁנַיִם עָשָׂר אֲשֶׁר קָרָא לָהֶם שְׁלִיחִים: + אֶת־שִׁמְעוֹן אֲשֶׁר גַּם־קָרָאוּ פֶטְרוֹס וְאֶת־אַנְדְּרֵי אָחִיו אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־ יוֹחָנָן אֶת פִּילִיפּוֹס וְאֶת בֶּר־תְּלֵמַי: </p>	<p> + אַת מַתִּי וְאַת־תּוֹמָא וְאַת־יַעֲקֹב בֶּן־חֲלֵפַי וְאַת־שִׁמְעוֹן אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ תְּקֵנָא: + אֶת־יְהוּדָה בֶּן־יַעֲקֹב וְאֶת־יְהוּדָה אִישׁ־קָרְיוֹת וְהוּא אֲשֶׁר הָיָה לְמוֹסֵר: + וַיֵּרֵד אִתָּם וַיַּעֲמֵד בְּמַקּוֹם מִישׁוֹר הוּא וְהַמּוֹן תְּלִמְיָדָיו וְקָהַל עִם רַב מִכָּל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם וּמְחוּפָּה יָם־צֶר וְצִידוֹן אֲשֶׁר בָּאוּ לְשִׁמְעַת אֹתוֹ וְלְהִרְפֹּא מִחֲלָיִיהֶם: </p>
---	---

<p> + אֵת מַתִּי וְאֵת תּוֹמָא וְאֵת יַעֲקֹב בֶּן־חֲלֵפַי וְאֵת שִׁמְעוֹן אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ תְּקֵנָא: + אֵת יְהוּדָה בֶּן־יַעֲקֹב וְאֵת יְהוּדָה אִישׁ־קָרְיוֹת וְהוּא אֲשֶׁר הָיָה לְמוֹסֵר: + וַיֵּרֵד אִתָּם וַיַּעֲמֵד בְּמַקּוֹם מִישׁוֹר הוּא וְהַמּוֹן תְּלִמְיָדָיו וְקָהַל עִם רַב מִכָּל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם וּמְחוּפָּה יָם־צֶר וְצִידוֹן אֲשֶׁר בָּאוּ לְשִׁמְעַת אֹתוֹ וְלְהִרְפֹּא מִחֲלָיִיהֶם: </p>	<p> + אֵת מַתִּי וְאֵת תּוֹמָא וְאֵת יַעֲקֹב בֶּן־חֲלֵפַי וְאֵת שִׁמְעוֹן אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ תְּקֵנָא: + אֵת יְהוּדָה בֶּן־יַעֲקֹב וְאֵת יְהוּדָה אִישׁ־קָרְיוֹת וְהוּא אֲשֶׁר הָיָה לְמוֹסֵר: + וַיֵּרֵד אִתָּם וַיַּעֲמֵד בְּמַקּוֹם מִישׁוֹר הוּא וְהַמּוֹן תְּלִמְיָדָיו וְקָהַל עִם רַב מִכָּל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם וּמְחוּפָּה יָם־צֶר וְצִידוֹן אֲשֶׁר בָּאוּ לְשִׁמְעַת אֹתוֹ וְלְהִרְפֹּא מִחֲלָיִיהֶם: </p>
---	---

και Ιερουσαλήμ και της παραλίου Τύρου και
 and Jerusalem, and of the coast of Tyre and
 Σιδώνος οι ήλθον ακούσαι αυτού και ιαθήναι από
 Sidon, which came to hear him, and to be healed of
 των νόσων αυτών 18+ και οι οχλούμενοι υπό
 their diseases, and the ones being mobbed by
 πνευμάτων ακαθάρτων και εθεραπεύοντο 19+ και πας
 spirits unclean]; and they were being cured. And all
 ο όχλος εζητει άπτεσθαι αυτού ότι δύναμις παρ'
 the multitude sought to touch him, for power by
 αυτού εξήρχετο και ιάτο πάντα 20+ και αυτός
 him came forth and healed all. And he,
 επάρας τους οφθαλμούς αυτού εις τους μαθητάς αυτού
 lifting up his eyes unto his disciples,
 έλεγε μακάριοι οι πτωχοί ότι υμετέρα εστίν η
 said, Blessed [are] the poor, for yours is the
 βασιλεία του θεού 21+ μακάριοι οι πεινώντες νυν
 kingdom of God. Blessed [are] the ones hungering now,
 ότι χορτασθήσεσθε μακάριοι οι κλαίοντες νυν ότι
 for you shall be filled. Blessed [are] the ones weeping now, for
 γελάσετε 22+ μαάριοί εστε όταν μισησωσιν υμάς
 you shall laugh. Blessed are you whenever should detest you
 οι άνθρωποι και όταν αφορίσωσιν υμάς και
 men], and whenever they should separate you, and
 ονειδίσωσι και εκβάλωσι το όνομα υμών ως πονηρόν
 should berate [you] , and should cast out your name as wicked,
 ένεκα του υιού του ανθρώπου 23+ χάρητε εν εκείνη
 because of the son of man. Rejoice in that

+ וְכָל־הַהֶמוֹן מִבְּקָשִׁים לָנֶעֱת בּוֹ כִּי
 גְבוּרָה יִצְאָה מֵאֵתוֹ וְרַפָּאָה אֶת־כּוֹלֵם:
 + וְהוּא נִשְׂא אֶת־עֵינָיו אֶל־תְּלַמִּידָיו
 וַיֹּאמֶר אֲשֶׁרִיכֶם אַתֶּם הָעֲנִיִּים
 כִּי־לָכֶם מַלְכוּת הָאֱלֹהִים:
 + אֲשֶׁרִיכֶם אַתֶּם הָרַעֲבִים הַיּוֹם כִּי תִשְׂבְּעוּ
 אֲשֶׁרִיכֶם הַיּוֹם כִּי תִשְׂחָקוּ:
 + אֲשֶׁרִיכֶם אִם־יִשְׁנְאוּ אֶתְכֶם הָאֲנָשִׁים
 וְאִם־יִגְדּוּ אֶתְכֶם וְחָרְפוּ וַיִּנְאַצּוּ
 אֶת־שִׁמְכֶם כֹּשֶׁם רָע לְמַעַן בֶּן־הָאָדָם:
 + שְׂמַחוּ בַיּוֹם הַהוּא וְרַקְדּוּ כִּי
 הִנֵּה שְׂכָרְכֶם רַב בְּשָׁמַיִם כִּי־כִדְבָר
 הַזֶּה עָשׂוּ אֲבֹתֵיהֶם לְגִבְיָאִים:
 אֲנִי אֲנִי:
 + אֲלֵכֶּה וְחָפְצִי מֵכָּא גּוֹלְשִׁיכֵּה
 אֲלֵכֶּה לְזַכְּתֵי מֵכָּא גּוֹלְשִׁיכֵּה:
 + אֲלֵכֶּה וְשִׁמְיָ לְכֵה בְּנִיעֵה
 מְחַפְצִי לְכֵה מְחַפְצִי לְכֵה מְחַפְצִי
 אֲנִי בְּנֵה מֵכָּא גּוֹלְשִׁיכֵּה:
 + שְׂמַחוּ בְּכֵּה מֵכָּא גּוֹלְשִׁיכֵּה וְיִשְׂחָקוּ
 מֵכָּא גּוֹלְשִׁיכֵּה וְיִשְׂחָקוּ

+ אֲנִי אֲנִי:
 אֲלֵכֶּה וְחָפְצִי מֵכָּא גּוֹלְשִׁיכֵּה
 אֲלֵכֶּה לְזַכְּתֵי מֵכָּא גּוֹלְשִׁיכֵּה:
 + אֲלֵכֶּה וְשִׁמְיָ לְכֵה בְּנִיעֵה
 מְחַפְצִי לְכֵה מְחַפְצִי לְכֵה מְחַפְצִי
 אֲנִי בְּנֵה מֵכָּא גּוֹלְשִׁיכֵּה:
 + שְׂמַחוּ בְּכֵה מֵכָּא גּוֹלְשִׁיכֵּה וְיִשְׂחָקוּ
 מֵכָּא גּוֹלְשִׁיכֵּה וְיִשְׂחָקוּ

τη ημέρα και σκιρτήσατε ιδού γαρ ο μισθός υμών
 day, and leap! for behold your wage
 πολὺς εν τω ουρανῷ κατά ταῦτα γαρ εποίουν
 [is] great in the heaven. according to these [things] For did

τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν 24+ πλην ουαί υμῖν
 to the prophets their fathers]. Furthermore, woe to you,

τοῖς πλουσίοις ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν υμῶν 25 +
 to the rich, for you receive your comfort.

ουαί υμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι ὅτι πεινάσετε ουαί
 Woe to you, the ones being filled up, for you shall hunger. Woe

υμῖν οἱ γελῶντες νυν ὅτι πενήσετε και κλαύσετε
 to you, the ones laughing now, for you shall mourn and weep.

26+ ουαί ὅταν καλῶς υμᾶς εἴπωσιν οἱ ἄνθρωποι
 Woe whenever well of you should speak the men],

κατά ταῦτα γαρ εποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις
 according to these [things] for did to the false prophets

οἱ πατέρες αὐτῶν 27+ ἀλλά υμῖν λέγω τοῖς ἀκουουσιν
 their fathers]. But to you I say, to the ones hearing,

ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς υμῶν καλῶς ποιεῖτε τοῖς
 Love your enemies! well Do] to the ones

μισοῦσιν υμᾶς 28+ εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους υμῖν
 detesting you! Bless the ones cursing you!

και προσεύχεσθε υπέρ των ἐπηρεαζόντων υμᾶς 29+
 And pray for the ones threatening you!

τω τύπτοντί σε επί την σιαγόνα πάρεχε και την
 To the one beating you upon the jaw, furnish also the

אָד-אוי לָכֶם הָעֹשִׂיִּים כִּי-כָבֹד לְקַחְתֶּם
 את נְחַמְתֶּם:

אָד-אוי לָכֶם הַשְּׁבָעִים כִּי תִרְעְבוּ אוֹי לָכֶם
 הַשְּׂחָקִים הַיּוֹם כִּי תִתְאַבְּלוּ וְתִבְכוּ:

אָד-אוי לָכֶם אִם כָּל-הָאֲנָשִׁים
 מְשַׁבְּחִים אֶתְכֶם כִּי כִדְבַר הַזֶּה
 עָשׂוּ אֲבוֹתֵיהֶם לְנְבִיאֵי הַשָּׁקֶר:

אָבֵל אַתֶּם הַשְּׂמָעִים אֲלֵיכֶם אֲנִי אֹמֵר
 אֶהְיוּ אֶת-אֵיבֵיכֶם הַיְשִׁיבוּ לְשִׁנְאֵיכֶם:

בְּרַכּוּ אֶת-מְקַלְלֵיכֶם וְהַתְּפַלְלוּ בְּעַד
 מְקַלְמֵיכֶם:

הַמַּכְהָ אֶתְךָ עַל-הַתְּלַחֵי הַיְטֵה-לוֹ
 גַּם אֶת-הָאֲחֵרֶת וְהַלְקַח אֶת-מְעִילְךָ
 אַל-תִּמְנַע מִמֶּנּוּ גַם אֶת-כּוֹתְנֹתְךָ:

שָׂרָה בְּעֵתָהּ שָׂחָה לַיהוָה חֲבִיבָהּ
 מֵאֵם רַחֲמָהּ מֵאֵם לִבְתָּהּ: ֞
 + בָּרַךְ הוּא, לֵחֵה חַדְשֵׁי אֵם וּמְבַלְהָהּ
 בְּהַנְחָהּ:
 + הוּא, לֵחֵה שְׂחָה וְהַחֲפֵה הוּא, לֵחֵה
 לֵד יִסְתַּב מֵעַד וְהַחֲבֵה מֵאֵם אֲחֵהּ:
 + הוּא, לֵחֵה בָּרַךְ נִסְאָה אֲחֵהּ חַלְבָהּ
 בְּרַחֲמֵהּ וְעָפְנָה מֵחֵה לֵחֵה חֲבִיבָהּ מֵאֵם
 לִבְתָּהּ וְהַחֲבֵה אֲחֵהּ מֵאֵם מֵאֵם: ֞

+ לֵחֵה וְהוּא אֲחֵהּ אֲחֵהּ לֵחֵה אֲחֵהּ
 לֵחֵה חֲבִיבָהּ חֲבִיבָהּ וְעָפְנָה לֵחֵה וְעָפְנָה
 לֵחֵה:

+ הוּא אֲחֵהּ לֵחֵה וְהַחֲבֵה לֵחֵה הוּא לֵחֵה
 עַד אֲחֵהּ וְהַחֲבֵה לֵחֵה בְּחֵה אֵם:

+ הוּא אֲחֵהּ לֵחֵה חַלְבָהּ מֵאֵם לֵחֵה אֲחֵהּ
 מֵאֵם חַלְבָהּ חַלְבָהּ לֵחֵה אֲחֵהּ אֵם
 חֵה אֲחֵהּ: ֞

ἄλλην και από του αίροντός σου το ιμάτιον και τον
 other! And from the one taking away your cloak, also the
 χιτώνα μη κωλύσης 30+ παντί δε τω αιτούντί σε
 inner garment you should not restrain. And to every one asking you,
 δίδου και από του αίροντος τα σα μη απαίτει 31+
 give! And from the one taking away your [things], do not exact [payment]!
 και καθώς θέλετε ίνα ποιώσιν υμίν οι άνθρωποι
 And as you want that should do to you men],
 και υμείς ποιείτε αυτοίς ομοίως 32+ και ει αγαπάτε
 you also do to them in like manner! And if you love
 τους αγαπώντας υμάς ποία υμίν χάρις εστί και γαρ
 the ones loving you, what to you favor is it]? for even
 οι αμαρτωλοί τους αγαπώντας αυτούς αγαπώσι 33+
 the sinners the ones loving them love].
 και εάν αγαθοποιήτε τους αγαθοποιούντας υμάς
 And if you should do good for the ones doing you good,
 ποία υμίν χάρις εστί και γαρ οι αμαρτωλοί το αυτό
 what to you favor is it]? for even the sinners the same
 ποιούσι 34+ και εάν δανείζητε παρ' ων ελπίζετε
 do]. And if you should lend from whom you hope
 απολαβείν ποία υμίν χάρις εστί και γαρ αμαρτωλοί
 to recover, what to you favor is it]? for even sinners
 αμαρτωλοίς δανείζουσιν ίνα απολάβωσι τα ίσα 35+
 to sinners lend], that they should recover [what is] equal.

+ וְכָל־הַשְּׂאֵל מִמֶּךָ תֵּן־לוֹ וְהִלַּקְתָּ
 אֶת־אֲשֶׁר לְךָ אֶל־תִּתְּבַע מֵאֲתוֹ׃
 + וְכֹאֲשֶׁר תִּרְצוּ שְׂיַעֲשׂוּ לְכֶם בְּנֵי
 הָאָדָם בֵּן תַּעֲשׂוּ לָהֶם גַּם־אֲתֶם׃
 + וְאִם־תֵּאָהָבוּ אֶת־אֶהְבִּיכֶם מִה חֲסִדְכֶם
 כִּי גַם־הַחֲטָאִים אֶהְבִּים אֶת־אֶהְבִּיָּהֶם׃
 + וְאִם תִּיטִיבוּ לְמִטִּיבִיכֶם מִה
 חֲסִדְכֶם גַּם־הַחֲטָאִים יַעֲשׂוּ־כֵן׃
 + וְאִם־תִּלְווּ אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר תִּקְווּ
 לְקַבֵּל מֵהֶם מִה חֲסִדְכֶם גַּם הַחֲטָאִים מִלְּוִיִּם
 אֶת־הַחֲטָאִים לְמַעַן יוֹשֵׁב לָהֶם הַמְּלוּה׃
 + אֲבָל אֶהְבּוּ אֶת־אִיְבִיכֶם וְהִיטִיבוּ
 וְהִלְווּ וְאֵל תִּצְפּוּ לְתַשְׁלוֹם וְיִהְיֶה
 שְׂכָרְכֶם רַב וְהִייתֶם בְּנֵי עֲלִיּוֹן כִּי
 טוֹב הוּא גַם־לְכַפּוּיֵי טוֹבָה וְלָרָעִים׃

+ לְחַל וְעָל לְךָ לִי מִטְּוָה
 מִי וְעָמַל וְיִלְמֵ לְךָ וְאַחַד־כֹּ
 + אֲבָל אֶהְבּוּ אֶת־אִיְבִיכֶם וְהִיטִיבוּ
 לְכֶם גַּם־הַחֲטָאִים אֶהְבִּים אֶת־אֶהְבִּיָּהֶם׃
 + וְאִם תִּלְווּ אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר תִּקְווּ
 לְקַבֵּל מֵהֶם מִה חֲסִדְכֶם גַּם הַחֲטָאִים מִלְּוִיִּם
 אֶת־הַחֲטָאִים לְמַעַן יוֹשֵׁב לָהֶם הַמְּלוּה׃
 + אֲבָל אֶהְבּוּ אֶת־אִיְבִיכֶם וְהִיטִיבוּ
 וְהִלְווּ וְאֵל תִּצְפּוּ לְתַשְׁלוֹם וְיִהְיֶה
 שְׂכָרְכֶם רַב וְהִייתֶם בְּנֵי עֲלִיּוֹן כִּי
 טוֹב הוּא גַם־לְכַפּוּיֵי טוֹבָה וְלָרָעִים׃

πλην αγαπάτε τους εχθρούς υμών και αγαθοποιείτε
 Furthermore, love your enemies, and do good,
 και δανείζετε μηδέν απελπίζοντες και ἔσται
 and lend nothing despairing for]! and will be
 ο μισθός υμών πολύς και ἔσεσθε υιοί του υψίστου
 your wage] great, and you will be sons of the highest.
 ὅτι αὐτός χρηστός ἐστιν ἐπί τους αχαρίστους και
 For he is gracious upon the ungracious and

πονηρούς 36+ γίνεσθε οὖν οικτίρμονες καθὼς και
 wicked. You become then pitying, as also

ο πατήρ υμών οικτίρμων ἐστὶ 37+ και μη κρίνετε και
 your father is pitying! And judge not! and
 ου μη κριθήτε μη καταδικάζετε και ου μη
 in no way should you be judged. Condemn not! and in no way

καταδικασθήτε απολύετε και απολυθήσεσθε 38+ δίδοτε
 should you be condemned. Dismiss! and you will be dismissed. Give!
 και δοθήσεται υμῖν μέτρον καλὸν πεπιεσμένον και
 and it shall be given to you! measure In good], being compressed and
 σεσαλευμένον και υπερεκχυνόμενον δώσουσιν εις
 shaken and overrunning, shall they give unto
 τον κόλπον υμών τω γαρ αὐτῷ μέτρῳ ὃ μετρεῖτε
 your bosom. For the same measure which you measure,

αντιμετρηθήσεται υμῖν 39+ εἶπε δε παραβολὴν αυτοῖς
 it will be measured back to you. And he spoke a parable to them,
 μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν οδηγεῖν ουχί
 In anything is [[the] blind] [[the] blind to guide]? Shall not

αμφότεροι εις βόθυνον πεσοῦνται 40+ ουκ ἐστὶ
 both into a cistern fall]? is not
 μαθητῆς υπέρ τον διδάσκαλον αὐτοῦ κατηρτισμένος δε
 A disciple] above his teacher; but by fashion

לְכֵן הָיוּ רַחֲמָנִים פְּאֶשֶׁר גַּם אֲבִיכֶם
 רַחוּם הוּא:
 וְאֵל־תִּשְׁפֹּטוּ וְלֹא תִשְׁפָּטוּ אֶל־תִּתְיָבוּ וְלֹא
 תִּחֻיָּבוּ נִקְוֹ וְתִנְקֹו:
 תִּנְנוּ וְתִנְתְּנוּ לָכֶם וּמִדָּה יִפֶּה דְחֻקָּה
 וּגְדוּשָׁה וּמוֹשְׁפָּעָה יִשְׁיבוּ אֶל־חֻקְכֶם כִּי

בְּמִדָּה אֲשֶׁר אַתֶּם מוֹדְדִים יִמְד לָכֶם:
 וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 הַיּוֹכֵל עֵנַר לְהַדְרִיף אֶת־הָעֵנַר
 הֲלֹא יִפְלוּ שְׁנֵיהֶם אֶל־הַשַּׁחַת:
 וְאִין תִּלְמִיד נִעְלָה עַל־רֵבּוֹ וְדִין
 לְכָל־תִּלְמִיד שָׁלֵם לְהִיּוֹת כְּרֵבּוֹ:

אָמַר אֲמַר מִן־הַיָּמִים אֲנִי
 וְאֵל־תִּשְׁפֹּטוּ וְלֹא תִשְׁפָּטוּ אֶל־תִּתְיָבוּ וְלֹא
 תִּחֻיָּבוּ נִקְוֹ וְתִנְקֹו:
 תִּנְנוּ וְתִנְתְּנוּ לָכֶם וּמִדָּה יִפֶּה דְחֻקָּה
 וּגְדוּשָׁה וּמוֹשְׁפָּעָה יִשְׁיבוּ אֶל־חֻקְכֶם כִּי

כִּי־יִשְׁפָּטוּ אֶתְכֶם וְאַתֶּם
 אֲנִי וְאֵל־תִּשְׁפֹּטוּ וְלֹא תִשְׁפָּטוּ אֶל־תִּתְיָבוּ וְלֹא
 תִּחֻיָּבוּ נִקְוֹ וְתִנְקֹו:
 תִּנְנוּ וְתִנְתְּנוּ לָכֶם וּמִדָּה יִפֶּה דְחֻקָּה
 וּגְדוּשָׁה וּמוֹשְׁפָּעָה יִשְׁיבוּ אֶל־חֻקְכֶם כִּי

πας ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ 41 + τι δε βλέπεις
 every one will be as his teacher. But why do you see

το κάρφος το ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου
 the speck, the one in the eye of your brother,

την δε δοκὸν την ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ ου
 but the beam, the one in your own eye you do not

κατανοεῖς 42 + η πως δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου
 mind? Or how are you able to say [to] your brother,

ἀδελφέ ἀφες ἐκβάλω το κάρφος το ἐν
 O brother, allow [me] to cast out the speck, the one in

τῷ ὀφθαλμῷ σου αὐτός την ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου
 your eye, [and] yourself the in your eye

δοκὸν ου βλέπων υποκριτὰ ἐκβαλε πρότον την
 beam [are] not seeing]? Hypocrite, cast out first the

δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου και τότε διαβλέψεις
 beam from your eye, and then you shall see clearly

ἐκβαλεῖν το κάρφος το ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
 to cast out the speck, the one in the eye

τοῦ ἀδελφοῦ σου 43 + ου γαρ ἐστι δένδρον καλόν
 of your brother! not For there is tree a good]

ποιούν καρπὸν σαπρόν ουδέ δένδρον σαπρόν ποιούν
 producing fruit rotten]; nor tree a rotten] producing

καρπὸν καλόν 44 + ἕκαστον γαρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου
 fruit good]. For each tree from its own

καρπού γινώσκεται ου γαρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι
 fruit is known. For not from thorn-bushes [do] they collect

σύκα ουδέ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν 45 + ο
 figs, nor from a bush do they gather the vintage grape. The

וְלָמָּה זֶה אַתָּה רֹאֵה אֶת־הַקָּסֶם אֲשֶׁר
 בְּעֵינַי אַחֲרָיָה וְאֶת־הַקּוֹרָה בְּעֵינֶיךָ לֹא תִּבְשִׂיט׃
 + וְאֵיךְ תֹּאמַר אֶל־אַחֲרָיָה אַחֵי הַגִּיחָה
 לִי וְאֶסִּיר אֶת־הַקָּסֶם אֲשֶׁר בְּעֵינֶיךָ
 וְאֵינֶיךָ רֹאֵה אֶת־הַקּוֹרָה אֲשֶׁר בְּעֵינֶיךָ
 הַחֲנִיף הָסֵר בְּרֹאשׁוֹנָה אֶת־הַקּוֹרָה
 מֵעֵינֶיךָ וְאַחֲרֵי־כֵן רֹאֵה תְּרָאָה לְהָסִיר

אֶת־הַקָּסֶם אֲשֶׁר בְּעֵינַי אַחֲרָיָה׃
 + כִּי־עַיִן טוֹב אֵינָנוּ עוֹשֶׂה פְּרִי נִשְׁחָת
 וְעַיִן נִשְׁחָת אֵינָנוּ עוֹשֶׂה פְּרִי טוֹב׃
 + כִּי כָל־עַיִן נֹכַח בְּפָרְיוֹ כִּי
 אֵין אֶסְפִּים הָאֵינִים מִן־הַקְּצִים
 אַף אֵין־בְּצָרִים עֲנֹב מִן־הַסֵּנֶה׃
 + אִישׁ טוֹב מֵאֲצֵר לְבֹו הַטּוֹב מִפִּיק

+ מִנְּהָ אֵין מֵאֵה אֵתָה לְכֵל גְּחִימֵי אֵי־אֵהוּ
 מֵאֵהוּ אֵין גְּחִימֵי לֵה מֵחֵטְאֵי לֵה׃
 + אֵה אֵה מֵחֵטְאֵי מֵעַבְדֵי אֵה לְכֵסֵי
 לְאֵהוּ אֵה עֲתָם אֵהָם לְכֵל מֵ
 חֵטְאֵי אֵהָם מֵאֵה אֵה חֵטְאֵי אֵהָם לֵה
 מֵחֵטְאֵי לֵה נִעַבְדֵי בְּאֵהָם אֵהָם לֵה
 מֵאֵהוּ אֵה חֵטְאֵי אֵהָם מֵאֵהוּ אֵהָם

לְחִפְּמֵה לְכֵל מֵ חֵטְאֵי אֵהָם׃
 + לֵה אֵה אֵה לְכֵל גְּחִימֵי אֵהָם לְכֵל
 אֵה לֵה אֵה לְכֵל גְּחִימֵי אֵהָם לְכֵל׃
 + חֵטְאֵי אֵהָם לְכֵל מֵחֵטְאֵי אֵהָם אֵהָם
 אֵה לֵה מֵחֵטְאֵי מֵחֵטְאֵי אֵהָם׃
 + חֵטְאֵי אֵהָם מֵחֵטְאֵי אֵהָם

αγαθός άνθρωπος εκ του αγαθού θησαυρού

good man from out of the good treasure

της καρδιάς αυτού προφέρει το αγαθόν και ο

of his heart brings forth the good [thing]; and the

πονηρός άνθρωπος εκ του πονηρού θησαυρού

wicked man from out of the wicked treasure

της καρδιάς αυτού προφέρει το πονηρόν εκ γαρ του

of his heart brings forth the bad; for from the

περισσέματος της καρδιάς λαλεί το στόμα αυτού 46 +

abundance of the heart speaks his mouth].

τι δε με καλείτε κύριε κύριε και ου ποιείτε α λέγω

And why do you call me, O Lord, O Lord, and do not do what I say?

47 + πας ο ερχόμενος προς με και ακούων μου

Every one coming to me, and hearing my

των λόγων και ποιών αυτούς υποδείξω υμίν τίνι

words, and doing them, I will show plainly to you what

εστίν όμοιος 48 + όμοίός εστιν ανθρώπω οικοδομούντι

he is likened to. He is likened to a man building

οικίαν ος έσκαψε και εβάθυνε και έθηκε θεμέλιον

a house, who dug, and deepened, and set a foundation

επί την πέτραν πλημμύρας δε γενομένης προσέρρηξεν

upon the rock. And an inundation having become, beat against

ο ποταμός τη οικία εκείνη και ουκ ίσχυσε σαλεύσαι

the river] that house, and was not strong [enough] to shake

αυτήν τεθεμελίωτο γαρ επί την πέτραν 49 + ο δε

it; for it was founded upon the rock. And the one

ακούσας και μη ποιήσας όμοίός εστιν ανθρώπω

hearing, and not doing, is likened to a man

אַתְּ-הַטּוֹב וְאִישׁ רָע מֵאֲזַר לְבוֹ הָרַע מִפִּיק

אַתְּ-הָרַע כִּי-מִשְׁפַּעַת לֵב אִישׁ יִמְלֵל פִּיהוּ:

+ וְלָמָּה זֶה אַתֶּם קְרָאִים לִי אֲדֹנָי אֲדֹנָי

וְאִינְכֶם עֹשִׂים אֵת אֲשֶׁר-אָנִי אֹמֵר:

+ כָּל-הַבָּא אֵלַי וְשׁוֹמֵעַ אֶת-דִּבְרֵי

וְעֹשֶׂה אֹתָם אֲנִיד לְכֶם לְמִי הוּא דּוֹמָה:

+ דּוֹמָה הוּא לְאִישׁ בִּנְיָה-בֵּית אֲשֶׁר

הָעֵמִיק לְחַפְר וַיִּיסְדּוּ עַל-הַצּוּר

וְכִבּוֹא הַשֶּׁטֶף פָּרַץ תִּנְחַל בְּבֵית הַהוּא

וְלֹא יָכֹל לְהִנְיֵעוּ כִּי-טוֹב מִבְּנֵהוּ:

+ וְאֲשֶׁר שָׁמַע וְלֹא עָשָׂה דּוֹמָה

לְאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית עַל-הַקְּרָקַע

וְאִין לוֹ יִסוּד וַיִּפְרָץ-בּוֹ תִּנְחַל וַיִּפֹּל

פְּתָאִים וַיִּגְדַּל שֶׁבֶר הַבֵּית הַהוּא:

וְנִבְנָה חֲפֵם לְחֵטְא אֵלֶּיךָ חֲנִיָּה בְּנֵיָה כֹּחַ
שֶׁבִטְחָהּ בְּנֵיָהּ וְנִבְנָה חֲפֵם בְּנֵיָהּ אֵלֶּיךָ כֹּחַ

וְהִיאָה, לְכֹחַ חֲנִיָּה מְחַלְלֵת שֶׁפִּעוֹתֶיךָ: ׀

+ וְכֹחַ מִיָּד אֲנִיָּהּ לִי, כֹּחַ, אֵלֶּיךָ, אֵלֶּיךָ

וְכֹחַ רֵיחַ לִי חֲבִיבִיךָ אֲנִיָּהּ: ׀

+ כֹּחַ הַיָּד וְהִיאָה לְכֹחַ אֲנִיָּהּ, אֲנִיָּהּ מְחַלְלֵת

אֵלֶּיךָ לְמִיךָ אֲנִיָּהּ לְכֹחַ וְכֹחַ:

+ וְכֹחַ לְכֹחַ אֲנִיָּהּ וְכֹחַ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ

אֲנִיָּהּ מִיָּד אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ
אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ

אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ

+ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ

אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ

אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ

אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ

אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ אֲנִיָּהּ

οικοδομήσαντι οικίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς
 having built a house upon the ground without the help of
 θεμελίου ἣ προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς καὶ εὐθέως
 a foundation, which beat against the river], and immediately
 ἔπεσε καὶ ἐγένετο τὸ ρήγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα
 it fell, and became the breakup of that house] great.

7 ι

1+ ἐπεὶ δε ἐπλήρωσε πάντα τὰ ρήματα αὐτοῦ εἰς τὰς
 And when he fulfilled all his sayings in the

ακοάς του λαοῦ εἰσήλθεν εἰς Καπερναοῦμ 2+

hearing of the people, he entered into Capernaum.
 εκατοντάρχου δε τινος δούλος κακῶς ἔχων ἐμελλε
 of a centurion And a certain servant an illness having], about

τελευτάν ος ἦν αὐτῷ ἐντιμος 3+ ἀκούσας δε περὶ
 to come to an end, who was of value to him; and having heard concerning

του Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους των
 Jesus, he sent to him elders of the

Ἰουδαίων ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ
 Jews, asking him that having come he should preserve

τον δούλον αὐτοῦ 4+ οἱ δε παραγενόμενοι πρὸς
 his servant. And the ones having come to

τον Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως λέγοντες
 Jesus, appealed to him diligently, saying

ὅτι ἀξίος ἐστὶν ὃ παρέξει τούτο 5+ ἀγαπά γαρ
 that, worthy is The one whom he shall grant this]. For he loves

το ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὠκοδόμησεν
 our nation; and the synagogue he himself built

אליו אנשים מזקני היהודים וישאל
 מאתו לבוא ולהושיע את עבדו:
 + ויבאו אל ישוע ויתחננו לו מאד
 ויאמרו ראוי הוא אשר תעשה בקשתו:
 + כי אהב עמנו הוא והוא בנה לנו
 את־בית הכנסת:
 + ויהי אחרי כלותו לדבר את־כל־דבריו
 באזני העם ויבא אל כפר־נחום:
 + ועבד לאחד משרי המאות חלה
 למות והוא יקר בעיניו מאד:
 + וישמע את־שמע ישוע וישלח

עבדו וישאלוהו ויתחננו לו מאד
 ויאמרו ראוי הוא אשר תעשה בקשתו:
 + כי אהב עמנו הוא והוא בנה לנו
 את־בית הכנסת:
 + ויהי אחרי כלותו לדבר את־כל־דבריו
 באזני העם ויבא אל כפר־נחום:
 + ועבד לאחד משרי המאות חלה
 למות והוא יקר בעיניו מאד:
 + וישמע את־שמע ישוע וישלח

ημίν ⁶⁺ ο δε Ιησούς επορεύετο συν αυτοίς ήδη δε
 for us. And Jesus went with them; but already
 αυτού ου μακράν απέχοντος από της οικίας
 he not [being] far at a distance from the house,
 έπεμψε προς αυτόν ο εκατόνταρχος φίλους λέγων
 sent forth to him the centurion friends], saying
 αυτό κύριε μη σκύλλου ου γαρ ειμι ικανός ίνα υπό
 to him, O Lord, be not inconvenienced! for not am I fit that under
 την στέγην μου εισέλθης ⁷⁺ διό ουδέ εμαυτόν
 my roof you should enter]. Therefore not even myself
 ηξιόσα προς σε ελθείν αλλά ειπε λόγω και
 I deem worthy to you to come], but say [the] word! and
 ιαθήσεται ο παις μου ⁸⁺ και γαρ εγώ ανθρωπός ειμι
 shall be healed my servant]. For also I am a man
 υπό εξουσίαν τασσόμενος έχων υπ' εμαυτόν
 under authority ordering], having under myself
 στρατιώτας και λέγω τούτω πορεύθητι και πορεύεται
 soldiers, and I say to this one, Go! and he goes;
 και άλλω έρχου και έρχεται και τω δούλω μου
 and to another, Come! and he comes; and [to] my servant,
 ποιήσον τούτο και ποιεί ⁹⁺ ακούσας δε ταύτα
 Do this! and he does. And hearing these [things]
 ο Ιησούς εθαύμασεν αυτόν και στραφείς τω
 Jesus marveled at him; and turning [to]
 ακολουθούντι αυτόν όχλω ειπε λέγω υμίν ουδέ εν
 following him [the] multitude said, I say to you, not even in

+ וַיִּלֶךְ אִתָּם יֵשׁוּעַ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב
 אֶל-הַבַּיִת וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שְׂרָ-הַמַּאֲהָ
 אֶת-רָעִיו לֵאמֹר לוֹ בִּי אֲדֹנָי אֶל-נָא תִטְרַח
 כִּי-נִקְלָתִי מֵאֲשֶׁר תִּבּוֹא בְּצַל קוֹרְתִי:
 + וּבִעֲבוּר זֹאת גַּם-אֶת-עַצְמִי
 לֹא תִשְׁבַּתִּי רְאוּנִי לְבוֹא אֵלֶיךָ אֵךְ
 דְּבַר-נָא דְּבַר וַיִּרְפָּא נַעֲרִי:
 + כִּי גַם-אֲנֹכִי אִישׁ נִתּוֹן תַּחַת

הַמְּשָׁלָה וַיִּשְׁתַּחַת יְדֵי אַנְשֵׁי צָבָא
 וְאִמְרָתִי לָזֶה לָךְ וְהַלֵּךְ וְלָזֶה בּוֹא
 וּבָא וְלַעֲבָדֵי עֲשֵׂה-זֹאת וְעֲשֵׂה:
 + וַיִּשְׁמַע יֵשׁוּעַ אֶת-דְּבָרָיו וַיִּתְמַה
 עָלָיו וַיִּפֹּן וַיֹּאמֶר אֶל-הַקְּמוֹן הַהֵלֶךְ
 אַחֲרָיו אִמְרָ אֲנִי לְכֶם גַּם-בִּישְׂרָאֵל
 לֹא-מִצְּאָתִי אִמּוֹנָה גְּדוּלָה כְּזֹאת:

+ וַעֲבָד וְיָרַךְ אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם וַיִּבְרַח
 אֶת-הַבַּיִת וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שְׂרָ-הַמַּאֲהָ
 וַיִּשְׁמַע וַיִּתְמַה עָלָיו וַיִּפֹּן וַיֹּאמֶר
 אֶל-הַקְּמוֹן הַהֵלֶךְ אַחֲרָיו אִמְרָ אֲנִי
 לְכֶם גַּם-בִּישְׂרָאֵל לֹא-מִצְּאָתִי אִמּוֹנָה
 גְּדוּלָה כְּזֹאת:

וַעֲבָד וַיִּבְרַח אֶת-הַבַּיִת וַיִּשְׁלַח
 אֵלָיו שְׂרָ-הַמַּאֲהָ וַיִּשְׁמַע וַיִּתְמַה
 עָלָיו וַיִּפֹּן וַיֹּאמֶר אֶל-הַקְּמוֹן
 הַהֵלֶךְ אַחֲרָיו אִמְרָ אֲנִי לְכֶם
 גַּם-בִּישְׂרָאֵל לֹא-מִצְּאָתִי אִמּוֹנָה
 גְּדוּלָה כְּזֹאת:

τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον 10+ και
 Israel so great a belief found I]. And
 υποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὔρον
 having returned the ones having been sent forth] unto the house, found
 τὸν ἀσθενούντα δούλον υγιαίνοντα 11+ και ἐγένετο
 the weakened servant being in health. And it came to pass
 ἐν τῇ ἐξῆς ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναϊν
 in the next [place], he went into a city being called Nain;
 και συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
 and going with him of his disciples
 ἱκανοὶ και ὄχλος πολὺς 12+ ὡς δε ἤγγισε τῇ
 [were] a fit [amount]], and multitude a great]. And as he approached to the
 πύλῃ τῆς πόλεως και ἰδού ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς
 gate of the city, that behold, was conveyed one having died],
 υἱὸς μονογενῆς τῆ μητρί αὐτοῦ και αὐτή ἦν χήρα
 a son, an only child of his mother, and she was a widow;
 και ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς συν αὐτῇ 13+ και
 and a multitude of the city, a fit [amount] [was] with her. And
 ἰδὼν αὐτήν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτή και
 beholding her, the Lord was moved with compassion over her, and
 εἶπεν αὐτῇ μη κλαίε 14+ και προσελθὼν ἥψατο τῆς
 he said to her, Do not weep! And coming forward he touched the
 σοροῦ οἱ δε βαστάζοντες ἔστησαν και εἶπεν
 coffin, and the ones bearing [it] stopped. And he said,
 νεανίσκε σοι λέγω ἐγέρθητι 15+ και ἀνεκάθισεν ὁ
 O young man, to you I say, Arise! And sat erect the

+ וַיָּשׁוּבוּ הַשְּׁלוּחִים אֶל־הַבַּיִת וַיִּמְצְאוּ
 אֶת־הַעֶבֶד הַחֹלֶה וְהֵנָּה נֹרְפָא:
 + וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַיֵּלֶךְ אֶל־עִיר
 וְשָׁמָּה נָעִים וְרַבִּים מִתְלַמִּידָיו
 הַלְכִים אִתּוֹ וְהִמּוֹן עִם רַב:
 + הוּא קָרַב אֶל־שֵׁעַר הָעִיר וְהֵנָּה
 מוּצִיָּאִים מִתּוֹ בֶּן יָחִיד לְאִמּוֹ וְהָיָא
 אֶלְמָנָה וְעַמָּה רַבִּים מְעַם הָעִיר:
 + וְכִרְאוֹת אֶתְּהָּ הָאָדוֹן נִכְמְרוּ
 רַחֲמָיו עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר לָהּ אֶל־תִּבְכִּי:
 + וַיָּגַשׁ וַיִּגַּע בַּמִּטָּה וַיַּעֲמְדוּ הַנְּשֵׂאִים
 וַיֹּאמֶר נַעַר אָמַר אָנֹכִי אֶלְיָךְ קוּמָה:
 + וַיִּתְעוֹדֵד הַמֵּת וַיִּחַל לְדַבֵּר וַיִּתְנַהֵוּ
 לְאִמּוֹ:

+ וַיָּשׁוּבוּ הַשְּׁלוּחִים אֶל־הַבַּיִת וַיִּמְצְאוּ
 אֶת־הַעֶבֶד הַחֹלֶה וְהֵנָּה נֹרְפָא:
 + וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַיֵּלֶךְ אֶל־עִיר
 וְשָׁמָּה נָעִים וְרַבִּים מִתְלַמִּידָיו
 הַלְכִים אִתּוֹ וְהִמּוֹן עִם רַב:
 + הוּא קָרַב אֶל־שֵׁעַר הָעִיר וְהֵנָּה
 מוּצִיָּאִים מִתּוֹ בֶּן יָחִיד לְאִמּוֹ וְהָיָא
 אֶלְמָנָה וְעַמָּה רַבִּים מְעַם הָעִיר:
 + וְכִרְאוֹת אֶתְּהָּ הָאָדוֹן נִכְמְרוּ
 רַחֲמָיו עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר לָהּ אֶל־תִּבְכִּי:
 + וַיָּגַשׁ וַיִּגַּע בַּמִּטָּה וַיַּעֲמְדוּ הַנְּשֵׂאִים
 וַיֹּאמֶר נַעַר אָמַר אָנֹכִי אֶלְיָךְ קוּמָה:
 + וַיִּתְעוֹדֵד הַמֵּת וַיִּחַל לְדַבֵּר וַיִּתְנַהֵוּ
 לְאִמּוֹ:

νεκρός και ήρξατο λαλείν και έδωκεν αυτόν τη
 dead one], and began to speak; and he gave him [to]
 μητρί αυτού 16+ έλαβε δε φόβος πάντας και εδόξαζον
 his mother. took [hold] And fear] of all, and they glorified
 τον θεόν λέγοντες ότι προφήτης μέγας εγήγερται εν
 God, saying that, prophet A great] has been risen up among
 ημίν και ότι επεσκέψατο ο θεός τον λαόν αυτού 17+
 us; and that, God visited his people.
 και εξήλθεν ο λόγος ούτος εν όλη τη Ιουδαία περί
 And went forth this word in [the] whole of Judea concerning
 αυτού και εν πάση τη περιχώρω 18+ και απήγγειλαν
 him, and in all the place round about. And reported
 Ιωάννη οι μαθηταί αυτού περί πάντων τούτων 19+
 to John, his disciples], concerning all these [things] .
 και προσκαλεσάμενος δύο τινάς των μαθητών αυτού
 And calling on a certain two of his disciples,
 ο Ιωάννης έπεμψε προς τον Ιησουν λέγων συ ει ο
 John sent [them] forth to Jesus, saying, Are you the
 ερχόμενος η άλλον προσδοκώμεν 20+
 coming one, or another should we expect?
 παραγενόμενοι δε προς αυτόν οι άνδρες είπον
 And having come to him, the men said,
 Ιωάννης ο βαπτιστής απέσταλκεν ημάς προς σε
 John the baptist has sent us to you,
 λέγων συ ει ο ερχόμενος η άλλον προσδοκώμεν 21+
 saying, Are you the coming one, or another should we expect?
 εν αυτή δε τη ώρα εθεράπευσε πολλούς από νόσων
 in [the] same And] hour he cured many from diseases,

וְרָעָה אֶתְּהָא כּוֹלָם וַיִּשְׁבְּחוּ +
 אֶת־הָאֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ נְבִיא גְדוֹל קָם
 בְּקִרְבָּנוּ וְהָאֱלֹהִים פָּקַד אֶת־עַמּוֹ :
 וַיֵּצֵא הַדְּבָר תִּהְיֶה עָלָיו בְּכָל־יְהוּדָה
 וּבְכָל־הַכְּפָר :
 וְתִלְמִידַי יוֹחֲזֵן הַגִּידוּ לּוֹ אֶת־כָּל־אֲלֵהָ :

וַיָּבֹאוּ אֵלָיו הָאֲנָשִׁים וַיֹּאמְרוּ +
 יוֹחֲזֵן הַמַּטְבִּיל שְׁלַחְנוּ אֵלָיְךָ לֵאמֹר
 הַאֲתָה הוּא הַבָּא אֲס־נַחֲפָה לְאַחֶר :
 וְהוּא רָפָא בְּעֵת הַהִיא רַבִּים
 מִחֲלָיִים וּמִנִּנְעִים וּמִרוּחֹת רָעוֹת
 וּלְעוֹרִים רַבִּים נָתַן רְאוּת עֵינָם :

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲנִי וְכָל־הָאֲנָשִׁים
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים :
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים :
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים :

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲנִי וְכָל־הָאֲנָשִׁים
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים :
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים :
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים
 וְכָל־הָאֲנָשִׁים וְכָל־הָאֲנָשִׁים :

και μαστίγων και πνευμάτων πονηρών και τυφλοί
and scourges, and spirits evil]; and blind

πολλοίς εχαρίσατο το βλέπειν 22+ και αποκριθείς
to many] he granted to see. And answering

ο Ιησούς ειπεν αυτοίς πορευθέντες απαγγείλατε
Jesus said to them, Having gone, report

Ιωάννη α είδετε και ηκούσατε ότι τυφλοί
to John what you saw and heard! that blind

αναβλέπουσι χωλοί περιπατούσι λεπροί καθαρίζονται
gained sight, lame walk, lepers are cleansed,

κωφοί ακούουσι νεκροί εγείρονται πτωχοί
deaf-mutes hear, dead are raised, poor

ευαγγελίζονται 23+ και μακάριός εστιν ος εάν μη
are being announced good news; and blessed is who ever should not

σκανδαλισθή εν εμοί 24+ απελθόντων δε των αγγέλων
be stumbled in me. having gone forth And the messengers

Ιωάννου ήρξατο λεγείν τοις όχλοις περί Ιωάννου
of John], he began to speak to the multitudes concerning John,

τι εξεληλύθατε εις την έρημον θεάσασθαι κάλαμον
What have you come forth into the wilderness to view? A reed

υπό ανέμου σαλευόμενον 25+ αλλά τι εξεληλύθατε
by [the] wind being shaken? But what have you come forth

ιδείν άνθρωπον εν μαλακοίς ιματίοις ημφιεσμένον
to behold? A man in soft garments being clothed?

ιδού οι εν ιματισμώ ενδόξω και τρυφή υπάρχοντες
Behold, the ones in clothes noble] and in luxury existing

εν τοις βασιλείοις εισίν 26+ αλλά τι εξεληλύθατε
in the palaces are]. But what have you come forth

+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכוּ
וְהִגִּידוּ לְיוֹחָנָן אֵת אֲשֶׁר רָאִיתֶם וְאֲשֶׁר
שָׁמַעְתֶּם עוֹרִים רַאִים וּפְסָחִים מִדְּהַלְכִים
וּמִצְרָעִים מְטֻהָרִים וְחַרְשִׁים שׁוֹמְעִים
וּמֵתִים קָמִים וְעֵנִיִּים מִתְּבַשְּׂרִים:
+ וְאֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִכָּשֵׁל בִּי:
+ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִלְכוּ שְׁלוּחָי יוֹחָנָן

וַיְחַל לְדַבֵּר אֶל־הַמּוֹן הָעַם עַל־אֲדוֹת
יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר מַה־זֶּה יִצְאֲתֶם תְּמַדְּבָרָה
לְרֵאוֹת הַקִּנְיָה אֲשֶׁר יִנּוּעַ בְּרוּחַ:
+ אוּ מַה־זֶּה יִצְאֲתֶם לְרֵאוֹת הָאִישׁ לְבוּשׁ
בְּגָדֵי עֲדָנִים הִנֵּה הַמְּלוּבָשִׁים בְּגָדֵי תְּפָאֶרֶת
וְהַמְּעוֹנְנִים בְּחִצְרוֹת הַמְּלָכִים הַמָּה:
+ וְעַתָּה מַה־זֶּה יִצְאֲתֶם לְרֵאוֹת

+ וַחֲסִי מִנֵּי וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא:
וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא וְהָ אִשׁוּסֵי
מִלְּבָבָא וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא
מִלְּבָבָא וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא
וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא:
+ וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא וְהָ אִשׁוּסֵי
וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא וְהָ אִשׁוּסֵי
וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא

לְחִסֵּי מִנֵּי וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא:
וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא וְהָ אִשׁוּסֵי
וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא וְהָ אִשׁוּסֵי
וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא וְהָ אִשׁוּסֵי
וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא:
+ וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא וְהָ אִשׁוּסֵי
וְהָ אִשׁוּסֵי מִלְּבָבָא וְהָ אִשׁוּסֵי

ιδεῖν προφήτην ναι λέγω υμῖν και περισσότερον

to behold? A prophet? Yes, I say to you, and more extra

προφήτου 27+ οὗτός εστι περί ου γέγραπται ιδού

a prophet. This is he concerning of which it has been written, Behold,

εγώ αποστέλλω τον άγγελόν μου προ προσώπου σου

I send my messenger before your face,

ος κατασκευάσει την οδόν σου έμπροσθέν σου 28+

who shall carefully prepare your way before you.

λέγω γαρ υμίν μείζων εν γεννητοίς γυναικών

For I say to you, a greater among born] women

προφήτης Ιωάννου του βαπτιστού ουδείς εστιν ο δε

[than the] prophet John the baptist no one is. But the

μικρότερος εν τη βασιλεία του θεού μείζων αυτού

lesser in the kingdom of God greater than he

εστι 29+ και πας ο λαός ακούσας και οι τελώναι

is]. And all the people having heard, and the tax collectors,

εδικαίωσαν τον θεόν βαπτισθέντες το βάπτισμα

justified God, having been immersed [in] the immersion

Ιωάννου 30+ οι δε Φαρισαίοι και οι νομικοί την

of John. But the Pharisees and the legal experts, the

βουλήν του θεού ηθέτησαν εις εαυτούς μη

counsel of God, disregarded for themselves, not

βαπτισθέντες υπ' αυτού 31+ τίνοι ούν ομοιώσω τους

having been immersed by him. What then shall I liken the

ανθρώπους της γενεάς ταύτης και τίνοι εισίν όμοιοι 32+

men of this generation? and to what are they likened?

אם-לראות איש נביא הן אני אמר
לכם אף-גדול הוא מנביא:
+ זה הוא אשר כתוב עליו הנני שלח
מלאכי לפניך ופנה דרכך לפניך:
+ כי אמר אני לכם אין איש בילודי
אשה גדול מיוחנן המטביל והקטן
במלכות האלהים יגדל ממנו:
+ וכל-העם השמעים והמכסים הצדיקו
את-האלהים ויטבילו בטבילת יוחנן:

+ והפרושים והחכמים הפרו את-עצת
האלהים על-נפשם ולא נטבלו על-ידו:
+ ויאמר האדון עתה אל-מי אדמה
את-אנשי הדור הזה ואל-מי הם דמים:
+ דמים הם לילדים הישבים
בשוק וקראים זה אל-זה ואמרים
חללנו לכם בתלילים ולא רקדתי
קוננו לכם קינה ולא בכיתם:

+ ואלו יחלמו, גלית ואלו ר' ח' ואלו
ר' ח' חלמו מ'ג' ואלו ואלו ר' ח' ח' ח'
מ'ג' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
+ ואלו ר' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
חלמו ר' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
+ חלמו ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
חלמו ר' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח':

+ ואלו ר' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח':

ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθήμενοις καὶ
 They are likened to children, to the ones in [the] market sitting down, and
 προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις καὶ λέγουσιν ἠυχήσαμεν
 calling out to one another, and they say, We piped
 ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν καὶ
 to you, and you danced not; we lamented to you, and
 οὐκ ἐκλαύσατε 33 + ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής
 you wept not. has come For John the baptist]
 μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων καὶ λέγετε
 neither bread eating] nor wine drinking]; and you say,
 δαιμόνιον ἔχει 34 + ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 a demon He has]. has come The son of man]
 ἐσθίων καὶ πίνων καὶ λέγετε ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος
 eating and drinking; and you say, Behold, a man glutton,
 καὶ οἰνοπότης φίλος τελωνῶν καὶ αμαρτωλῶν 35 + καὶ
 and a winebibber, a friend of tax collectors and sinners. And
 ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων 36 +
 was justified wisdom] by her children all].
 ἠρώτα δε τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγη
 asked And a certain one him of the Pharisees] that he should eat
 μετ' αὐτοῦ καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
 with him. And entering into the house of the
 Φαρισαίου ἀνεκλίθη 37 + καὶ ἰδοὺ γυνή ἐν τῇ πόλει
 Pharisee, he reclined. And behold, a woman in the city,
 ἣτις ἦν αμαρτωλὸς ἐπιγνούσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ
 who was a sinner, realizing that he reclined in the
 οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου κομίσασα ἀλάβαστρον
 house of the Pharisee, carried an alabaster [jar]
 μύρου 38 + καὶ στάσα παρά τοὺς πόδας αὐτοῦ
 of perfumed liquid, and stationed by his feet

+ כִּי בָּא יוֹחָנָן הַמְּטַבֵּיל לְחָם לֹא־אָכַל
 וַיִּינּוּ לֹא־שָׁתָה וְאָמְרָתֶם שָׂד בּוֹ׃
 + וּבָא בֶן־הָאָדָם וְהוּא אָכַל וְשָׁתָה
 וְאָמְרָתֶם הִנֵּה זֹלִל וְסָבָא וְרַע לְמוֹכְסִים
 וְלַחֲטָאִים׃
 + וְהִתְקַמָּה נֹצֵדִיקָה בְּכָל־בְּנֵיהָ׃

+ וְאַחַד מִן־הַפְּרוּשִׁים בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לֶאֱכֹל
 אֹתוֹ לְחָם וַיָּבֵא אֶל־בֵּית הַפְּרוּשׁ וַיִּסָּב׃
 + וְהִנֵּה אִשָּׁה אַחַת בְּעִיר אֲשֶׁר
 הָיְתָה חַטָּאת כְּשִׂמְעָה כִּי־הוּא מֵסֵב
 בֵּית הַפְּרוּשׁ וַתָּבֵא פַדְ־מַרְקָחַת׃
 + וַתַּעֲמֵד לְרַגְלָיו מֵאַחֲרָיו וַתִּבֶּ וַתּוֹרֵד

+ אֵלֶּיָּהּ כִּי הָיָה מִן־הַפְּרוּשִׁים
 אֲשֶׁר חָבַד לְאֹכְלוֹ וְלִשְׁתּוֹ
 וְהָיָה כִּי־בָּא אֵלָיו וְהוּא אָכַל וְשָׁתָה
 וְהָיָה כִּי־בָּא אֵלָיו וְהוּא אָכַל וְשָׁתָה
 וְהָיָה כִּי־בָּא אֵלָיו וְהוּא אָכַל וְשָׁתָה
 וְהָיָה כִּי־בָּא אֵלָיו וְהוּא אָכַל וְשָׁתָה
 וְהָיָה כִּי־בָּא אֵלָיו וְהוּא אָכַל וְשָׁתָה

+ אֵלֶּיָּהּ כִּי הָיָה מִן־הַפְּרוּשִׁים
 אֲשֶׁר חָבַד לְאֹכְלוֹ וְלִשְׁתּוֹ
 וְהָיָה כִּי־בָּא אֵלָיו וְהוּא אָכַל וְשָׁתָה
 וְהָיָה כִּי־בָּא אֵלָיו וְהוּא אָכַל וְשָׁתָה
 וְהָיָה כִּי־בָּא אֵלָיו וְהוּא אָכַל וְשָׁתָה
 וְהָיָה כִּי־בָּא אֵלָיו וְהוּא אָכַל וְשָׁתָה
 וְהָיָה כִּי־בָּא אֵלָיו וְהוּא אָכַל וְשָׁתָה

οπίσω κλαίουσα ἤρξατο βρέχειν τους πόδας αυτού

behind weeping, began to rain his feet

τοῖς δάκρυσιν καὶ ταῖς θριξίν της κεφαλῆς αὐτῆς

[with] tears, and with the hair of her head

ἐξέμασσε καὶ κατεφίλει τους πόδας αὐτοῦ καὶ ἠλείφε

she wiped clean and kissed his feet, and anointed

τῷ μύρῳ 39 + ἰδὼν δε ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας

with the perfumed liquid. And beholding, the Pharisee having invited

αὐτὸν εἶπεν ἐν εαυτῷ λέγων οὗτος εἴη προφήτης

him, said to himself, saying, If this one was a prophet,

εἰγίνωσκεν ἀν τις καὶ ποταπή ἡ γυνή ἣτις ἀπτεται

he would have known who and what kind of woman she is who touches

αὐτοῦ ὅτι ἀμαρτωλὸς ἐστὶ 40 + καὶ ἀποκριθεὶς

him, that she is a sinner. And responding

ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὸν Σίμων ἔχω σοὶ τι

Jesus said to him, Simon, I have to you something

εἰπεῖν ὁ δε φησὶ διδάσκαλε εἶπε 41 + δύο

to say]. And he says, Teacher, speak! two

χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῆ τινὶ ὁ εἰς ὠφείλε

debtors There were] to a certain money-lender; the one owed

δηνάρια πεντακόσια ὁ δε ἕτερος πενήκοντα 42 + μὴ

denarii five hundred], and the other fifty. not

εχόντων δε αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις εχαρίσατο

having anything And they] to give back, both he granted [pardon].

τις οὖν αὐτῶν εἶπε πλείον αὐτὸν ἀγαπήσει 43 +

Which then of them, tell, more loves him]?

דְּמַעוֹת עַל־רַגְלָיו וַתִּנְגַב אֶתֶן בְּשֵׁעַר רֹאשָׁהּ +
וַתִּשָּׂק אֶת־רַגְלָיו וַתִּסָּךְ אֶתֶן בְּמַרְקָחַת:
+ וַיֵּרָא הַפְּרוֹשׁ אֲשֶׁר קָרָא אֹתוֹ וַיֹּאמֶר
בְּלִבּוֹ אֱלֹהֵי הַיְהוָה זֶה נִבְיָא כִּי־עָתָה
יָדַע יָדַע מִי־הִיא זֹאת וַאֲיִזּוֹ הִיא
הַנִּנְעֵת בּוֹ כִּי־אִשָּׁה חַטָּאָה הִיא:
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׂמַעוֹן
דְּבַר־לִי אֵלָיִךָ וַיֹּאמֶר רַבִּי דְּבַר:

+ לְנִשְׂחָה אֶחָד הָיוּ שְׁנֵי בְעַל־יְחֻבוֹת הָאֶחָד
חָיֵב לוֹ דִּינָרִים חָמֵשׁ מֵאוֹת וְהָאֶחָד דִּינָרִים
חָמִשִּׁים:

+ וּמִפְּנֵי שְׂלֵא תִּיהָ לָהֶם לְפָרַע

מַחֲל לְשִׁנְיָהֶם וְעָתָה אֶמְרֵנָּא

מִי מְשַׁנְיָהֶם יַחֲבֵב אֹתוֹ יוֹתֵר:

+ וַיַּעַן שְׂמַעוֹן וַיֹּאמֶר כְּמַדּוּמָה אֲנִי זֶה

שְׂמַחֲל לוֹ יוֹתֵר וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִפְהַ דְּנִתָּ:

וְהָאֶחָד הָיוּ שְׁנֵי בְעַל־יְחֻבוֹת הָאֶחָד

חָיֵב לוֹ דִּינָרִים חָמֵשׁ מֵאוֹת וְהָאֶחָד דִּינָרִים

חָמִשִּׁים:

+ וּמִפְּנֵי שְׂלֵא תִּיהָ לָהֶם לְפָרַע

מַחֲל לְשִׁנְיָהֶם וְעָתָה אֶמְרֵנָּא

מִי מְשַׁנְיָהֶם יַחֲבֵב אֹתוֹ יוֹתֵר:

+ וַיַּעַן שְׂמַעוֹן וַיֹּאמֶר כְּמַדּוּמָה אֲנִי זֶה

שְׂמַחֲל לוֹ יוֹתֵר וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִפְהַ דְּנִתָּ:

וְהָאֶחָד הָיוּ שְׁנֵי בְעַל־יְחֻבוֹת הָאֶחָד

חָיֵב לוֹ דִּינָרִים חָמֵשׁ מֵאוֹת וְהָאֶחָד דִּינָרִים

חָמִשִּׁים:

+ וּמִפְּנֵי שְׂלֵא תִּיהָ לָהֶם לְפָרַע

מַחֲל לְשִׁנְיָהֶם וְעָתָה אֶמְרֵנָּא

מִי מְשַׁנְיָהֶם יַחֲבֵב אֹתוֹ יוֹתֵר:

+ וַיַּעַן שְׂמַעוֹן וַיֹּאמֶר כְּמַדּוּמָה אֲנִי זֶה

שְׂמַחֲל לוֹ יוֹתֵר וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִפְהַ דְּנִתָּ:

וְהָאֶחָד הָיוּ שְׁנֵי בְעַל־יְחֻבוֹת הָאֶחָד

חָיֵב לוֹ דִּינָרִים חָמֵשׁ מֵאוֹת וְהָאֶחָד דִּינָרִים

αποκριθείς δε ο Σίμων εἶπεν υπολαμβάνω ὅτι ὦ το
 And answering Simon said, I undertake that to whom the
 πλείον εχαρίσατο ο δε εἶπεν αὐτῷ ορθῶς ἐκρίνας 44 +
 more he granted pardon. And he said to him, Rightly you judged.
 και στραφεῖς προς την γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη
 And having turned to the woman, he said to Simon,
 βλέπεις ταύτην την γυναῖκα εισηλθόν σου εις
 You see this woman? I entered into your
 την οικίαν ὕδωρ ἐπὶ τους πόδας μου ουκ ἔδωκας
 house, water for my feet you gave not;
 αὕτη δε τοις δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τους πόδας και
 but she tears rained] for my feet, and
 ταις θριξί της κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε 45 + φίλημά μοι
 with the hair of her head wiped clean. a kiss to me
 ουκ ἔδωκας αὕτη δε ἀφ' ἧς εισηλθον
 You did not give]; but this woman from which [time] I entered,
 ου διέλιπε καταφιλούσά μου τους πόδας 46 + ελαίῳ
 stopped not kissing my feet. with oil
 την κεφαλῆν μου ουκ ἤλειψας αὕτη δε μύρω
 my head You anointed not]; but she with perfumed liquid
 ἤλειψέ μου τους πόδας 47 + ου χάριν λέγω σοι
 anointed my feet. Of which favor, I say to you,
 ἀφέωνται αἱ ἀμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί ὅτι ηγάπησε
 have been forgiven sins her many], for she loved
 πολύ ὦ δε ὀλίγον ἀφίεται ὀλίγον ἀγαπά 48 + εἶπε δε
 much; but to whom little is forgiven, little loves]. And he said
 αὕτη ἀφέωνταί σου αἱ ἀμαρτίαι 49 + και ἤρξαντο οἱ
 to her, have been forgiven of you The sins]. And began the ones

+ וַיִּפֶן אֶל-הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אֶל-שִׁמְעוֹן
 הֲרֵאִיתָ אֶת-הָאִשָּׁה הַזֹּאת הַנְּהַי בָּאתִי
 אֶל-בֵּיתָךְ וַיִּמִּים עַל-רַגְלֵי לֹא נָתַתָּ וְהִיא
 הוֹרִידָה דְּמָעוֹת עַל-רַגְלֵי וַתִּנְגַּב בְּשֵׁעָרָהּ:
 + אֶתָּה לֹא נִשְׁקַתְּנִי נִשְׁיָקָה אֶתָּה וְהִיא
 מֵאֵז בָּאתִי לֹא חִדְּלָה לְנִשֵּׁק אֶת-רַגְלֵי:
 + אֶתָּה בְּשֶׁמֶן לֹא סָכַתָּ אֶת-רֵאשִׁי

וְהִיא בְּמַרְקָחַת סֶכֶה אֶת-רַגְלֵי:
 + לָכֵן אֹמֵר אֲנִי אֵלֶיךָ נִסְלַחְוּ לָהּ
 חַטֹּאתֶיהָ הַרְבּוֹת כִּי הַרְבֵּה אָהָבָה
 וְאֲשֶׁר נִסְלַח-לוֹ מֵעַט הוּא אָהָב מֵעַט:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ נִסְלַחְוּ לָךְ חַטֹּאתֶיךָ:
 + וַיַּחֲלוּ הַמְּסֻבִּים עִמּוֹ לֵאמֹר בְּלָבָם
 מִי הוּא זֶה אֲשֶׁר נִסְלַח לְחַטָּאִים:

+ וְהָיָה כַּמְּרַקְחַת סֶכֶה אֶת-רַגְלֵי:
 + לָכֵן אֹמֵר אֲנִי אֵלֶיךָ נִסְלַחְוּ לָהּ
 חַטֹּאתֶיהָ הַרְבּוֹת כִּי הַרְבֵּה אָהָבָה
 וְאֲשֶׁר נִסְלַח-לוֹ מֵעַט הוּא אָהָב מֵעַט:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ נִסְלַחְוּ לָךְ חַטֹּאתֶיךָ:
 + וַיַּחֲלוּ הַמְּסֻבִּים עִמּוֹ לֵאמֹר בְּלָבָם
 מִי הוּא זֶה אֲשֶׁר נִסְלַח לְחַטָּאִים:

+ וְהָיָה כַּמְּרַקְחַת סֶכֶה אֶת-רַגְלֵי:
 + לָכֵן אֹמֵר אֲנִי אֵלֶיךָ נִסְלַחְוּ לָהּ
 חַטֹּאתֶיהָ הַרְבּוֹת כִּי הַרְבֵּה אָהָבָה
 וְאֲשֶׁר נִסְלַח-לוֹ מֵעַט הוּא אָהָב מֵעַט:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ נִסְלַחְוּ לָךְ חַטֹּאתֶיךָ:
 + וַיַּחֲלוּ הַמְּסֻבִּים עִמּוֹ לֵאמֹר בְּלָבָם
 מִי הוּא זֶה אֲשֶׁר נִסְלַח לְחַטָּאִים:

συνανακείμενοι λέγειν εν εαυτοίς τις ούτός εστιν ος
 reclining together with him] to say among themselves, Who is this who
 και αμαρτίας αφήσιν 50+ είπε δε προς την γυναίκα η
 even sins forgives]? And he said to the woman, the
 πίστις σου σέσωκέ σε πορεύου εις ειρήνην
 belief of yours has delivered you, go in peace!

8 π

1+ και εγένετο εν τω καθεξής και αυτός διώδευε
 And it came to pass in order, and he traveled through
 κατά πόλιν και κώμην κηρύσσων και
 by city and town proclaiming and
 ευαγγελιζόμενος την βασιλείαν του θεού και οι
 announcing good news -- the kingdom of God; and the
 δώδεκα συν αυτώ 2+ και γυναίκες τινες αι ήσαν
 twelve with him, and certain women who were
 τεθεραπευμένοι από πνευμάτων πονηρών και
 ones having been cured from spirits evil] and
 ασθενειών Μαρία η καλουμένη Μαγδαληνή αφ'
 weaknesses; Mary the one being called Magdalene, from
 ης δαιμόνια επτά εξεληλύθει 3+ και Ιωάννα γυνή
 whom demons seven] had come forth, and Joanna wife
 Χουζά επιτρόπου Ηρώδου και Σουσάννα και έτεραι
 of Chuza a caretaker of Herod, and Susanna, and others
 πολλαί αίτινες διηκόνουν αυτώ από
 many] who served to him from
 των υπαρχόντων αυταίς 4+ συνιόντος δε όχλου πολλού
 their subsistence. being together And multitude a great],

+ וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אֲמוּנָתְךָ הַיְשִׁיעָה לְךָ
 לְכִי לְשָׁלוֹם:

+ וַנָּשִׁים אֲשֶׁר נִרְפְּאוּ מִרִּחְוֹת רָעוֹת
 וּמִחֲלָיִים מְרִיִם הִנְקִירָאָה מִגְּדָלִית
 אֲשֶׁר גְּרָשׁוּ מִמִּנְהָ שְׂבַעַה שָׁדִים:
 + וַיּוֹחֲנָה אִשָּׁת כּוּזָא סוֹכֵן הַיְרֹדוֹס וְשׁוֹשַׁנָּה
 וְאַחֵרוֹת רַבּוֹת אֲשֶׁר שָׂרְתָוּהוּ מִנְּכֹסֵיהֶן:
 + וַיְהִי בְּהִתְאַסֵּף הַמּוֹן עִם־רַב אֲשֶׁר יֵצְאוּ
 אֵלָיו מִכָּל־עִיר וָעִיר וַיְדַבֵּר בְּמִשְׁלָל:

+ בָּנִפְעוּם לְחַטְאוֹתָם וְיִכְפֹּר אֶל־כַּפָּר וּמִבְּשָׂר
 אֶת־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְשָׁנִים הָעֹשֶׂר אֵתוֹ:

+ וַנִּעַל מֶלֶךְ אֱלֹהֵינוּ וְהָיָה חַטְאוֹתָם
 וְיִכְפֹּר אֶל־כַּפָּר וּמִבְּשָׂר אֶת־מַלְכוּת
 הָאֱלֹהִים וְשָׁנִים הָעֹשֶׂר אֵתוֹ:
 + וַיְהִי בְּהִתְאַסֵּף הַמּוֹן עִם־רַב אֲשֶׁר יֵצְאוּ
 אֵלָיו מִכָּל־עִיר וָעִיר וַיְדַבֵּר בְּמִשְׁלָל:

+ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּעֲבֹר מֵעִיר
 אֶל־עִיר וּמִכַּפָּר אֶל־כַּפָּר קוֹרָא וּמִבְּשָׂר
 אֶת־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְשָׁנִים הָעֹשֶׂר אֵתוֹ:

+ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּעֲבֹר מֵעִיר
 אֶל־עִיר וּמִכַּפָּר אֶל־כַּפָּר קוֹרָא וּמִבְּשָׂר
 אֶת־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְשָׁנִים הָעֹשֶׂר אֵתוֹ:

και των κατά πόλιν επιπορευομένων προς αυτόν
and of the ones by city coming to him,

είπε διά παραβολής 5+ εξήλθεν ο σπείρων
he spoke by parable. There went forth the one sowing

του σπείραι τον σπόρον εαυτού και εν
to sow his own seed. And in

τω σπείρειν αυτόν ο μεν έπεσε παρά την οδόν και
his sowing, some fell by the way; and

κατεπατήθη και τα πετεινά του ουρανού κατέφαγεν
it was trampled, and the birds of the heaven devoured

αυτό 6+ και έτερον έπεσεν επί την πέτραν και
it. And other fell upon the rock; and

φυέν εξηράνθη διά το μη έχειν ικμάδα 7+
having germinated, it withered, on account of the not having moisture.

και ετέρον έπεσεν εν μέσω των ακανθών και
And other fell in [the] midst of the thorn-bushes; and

συμφυείσαι αι άκανθαι απέπνιξαν αυτό 8+ και
growing together with the thorn-bushes they choked it. And

ετέρον έπεσεν επί την γην την αγαθήν και φυέν
other fell upon the earth good], and having germinated,

εποίησε καρπόν εκατονταπλασίονα ταύτα λέγων
produced fruit a hundred fold. These [things] saying,

εφώνει ο έχων ώτα ακουείν ακουέτω 9+
he spoke out loud, The one having ears to hear let him hear!

επηρώτων δε αυτόν οι μαθηταί αυτού λέγοντες τις
asked And him his disciples], saying, What

είη η παραβολή αυτή 10+ ο δε είπεν υμίν δέδοται
may [this parable]? And he said, To you it has been given

וַיִּצְמַח וַיַּעַשׂ פְּרִי מֵאֵה שְׁעָרִים וַיְכַל לְדַבֵּר
וַיִּקְרָא מִי אֲשֶׁר אָזְנוּם לֹא לְשִׁמְעַי וְשִׁמְעַי:
וַיִּשְׁאַל וְהוֹתוֹ תְּלַמִּידוֹ לֵאמֹר מָה הַמַּשְׁלַל
הַזֶּה:
וַיֹּאמֶר לָכֵם נִתֵּן לְדַעַת אֶת־סוּדוֹת
מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְלֹא־חָרִים בְּמַשְׁלִים לְמַעַן
בְּרֹאֲתֵם לֹא יֵרְאוּ וּבְשִׁמְעֵם לֹא יִבִּינוּ:
וַיִּצְמַח וַיַּעַשׂ פְּרִי מֵאֵה שְׁעָרִים וַיְכַל לְדַבֵּר
וַיִּקְרָא מִי אֲשֶׁר אָזְנוּם לֹא לְשִׁמְעַי וְשִׁמְעַי:
וַיִּשְׁאַל וְהוֹתוֹ תְּלַמִּידוֹ לֵאמֹר מָה הַמַּשְׁלַל
הַזֶּה:
וַיֹּאמֶר לָכֵם נִתֵּן לְדַעַת אֶת־סוּדוֹת
מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְלֹא־חָרִים בְּמַשְׁלִים לְמַעַן
בְּרֹאֲתֵם לֹא יֵרְאוּ וּבְשִׁמְעֵם לֹא יִבִּינוּ:

וַיִּצְמַח וַיַּעַשׂ פְּרִי מֵאֵה שְׁעָרִים וַיְכַל לְדַבֵּר
וַיִּקְרָא מִי אֲשֶׁר אָזְנוּם לֹא לְשִׁמְעַי וְשִׁמְעַי:
וַיִּשְׁאַל וְהוֹתוֹ תְּלַמִּידוֹ לֵאמֹר מָה הַמַּשְׁלַל
הַזֶּה:
וַיֹּאמֶר לָכֵם נִתֵּן לְדַעַת אֶת־סוּדוֹת
מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְלֹא־חָרִים בְּמַשְׁלִים לְמַעַן
בְּרֹאֲתֵם לֹא יֵרְאוּ וּבְשִׁמְעֵם לֹא יִבִּינוּ:

γνῶναι τα μυστήρια της βασιλείας του θεού τοις δε
to know the mysteries of the kingdom of God; but to the
λοιποῖς εν παραβολαῖς ἵνα βλέποντες μη
rest -- in parables, that seeing they should not

βλέπωσι και ακούοντες μη συνιώσιν 11+ ἔστι δε
see, and hearing they should not perceive. is And
αὕτη η παραβολή ο σπόρος ἐστίν ο λόγος του θεού
this] the parable. The seed is the word of God.

12+ οι δε παρά την οδόν εἰσιν οι ακούοντες εἴτα
And the ones by the way are the ones hearing; then
έρχεται ο διάβολος και αἶρει τον λόγον από
comes the devil and takes the word from
της καρδίας αυτών ἵνα μη πιστεύσαντες σωθῶσιν
their heart, lest having believed they should be delivered.

13+ οι δε επί της πέτρας οι ὅταν ακούσωσι
And the ones upon the rock [are] the ones whenever they hear,
μετά χαράς δέχονται τον λόγον και οὔτοι ρίζαν
with joy they receive the word; and these root
ουκ ἔχουσιν οι προς καιρόν πιστεύουσι και εν
have no], which for a time believe, and in

καιρώ πειρασμού ἀφίστανται 14+ το δε εις τας
time of test they leave. And the one into the
ακάνθας πεσόν οὔτοί εἰσιν οι ακούσαντες και υπό
thorn-bushes falling]; these are the ones having heard, and by
μεριμνῶν και πλούτου και ηδονῶν του βίου
anxieties and riches and pleasures of existence

πορευόμενοι συμπνίγονται και ου τελεσφοροῦσι 15+
going along are choked, and do not bring to perfection.

לָהֶם רַק לְשָׁעָה מֵאֲמִינִים וּבַעֲת הַנִּסְיוֹן יִסָּגוּ אַחֲרָיִם
וְזֶה הוּא הַמְּשָׁל הַזֶּרַע הוּא
דְּבַר-אֱלֹהִים:
וְאֲשֶׁר עַל-יַד הַדֶּרֶךְ הֵם הַשְּׂמָעִים
וְאֲחֵר-כֵּן בָּא הַשֵּׁטָן וְנִשָּׂא אֶת-הַדָּבָר מִלִּבָּם
כִּן-יֵאֱמִינֻ וְנִשְׁעֻ:
וְאֲשֶׁר עַל-הַפֶּלַע הֵם הַשְּׂמָעִים
אֶת-הַדָּבָר וּמִקְבָּלִים בְּשִׂמְחָה וְשֵׂרֵשׁ אֵין

וְעֵשָׂה בְּנֵי-אֱלֹהִים חֲבָלֵי לֵם לְחֵלֶם
חֲפָיִם לֵב לֵם אֵלֵם וְאֵלֵם מֵ,
מִשְׂחָה אֵם חֲבָלֵם לֵם חֲבָלֵם:
+ מֵם וְיֵם וְנִפְלָ בְּנֵם בְּנֵם מֵלֵם אֵם
אֵלֵם וְעֵשָׂה חֲבָלֵם אֵם חֲבָלֵם
אֵם חֲבָלֵם אֵם חֲבָלֵם וְחֲבָלֵם
חֲבָלֵם חֲבָלֵם חֲבָלֵם אֵם לֵם חֲבָלֵם:
+ מֵם וְנֵם חֲבָלֵם אֵם חֲבָלֵם אֵם
+ מֵלֵם וְיֵם וְחֲבָלֵם חֲבָלֵם אֵם חֲבָלֵם

το δε εν τη καλή γη οὔτοι εἰσιν οἵτινες εν καρδία
 And the one in the good earth; these are they who with heart
 καλή και αγαθή ακούσαντες τον λόγον κατέχουσι
 a good and better], having heard the word, hold [it] ,

και καρποφορούσιν εν υπομονή 16+ ουδείς δε λύχνον
 and bear fruit with patience. And no one a lamp

άψας καλύπτει αυτόν σκεύει η υποκάτω κλίνης
 lighting] covers it with a vessel, or underneath a bed

τίθησιν αλλ' επί λυχνίας επιτίθησιν ίνα οι
 puts [it] ; but upon a lamp-stand he places [it] , that the ones

εισπορευόμενοι βλέπωσι το φως 17+ ου γαρ εστι
 entering shall see by the light. For nothing is

κρυπτόν ο ου φανερόν γενήσεται ουδέ απόκρυφον
 hidden, which not open shall nor concealed,

ο ου γνωσθήσεται και εις φανερόν έλθη 18+
 which shall not be known and into [the] open should come].

βλέπετε ούν πως ακούετε ος γαρ αν έχη
 Take heed then how you hear! For who ever should have,

δοθήσεται αυτό και ος αν μη έχη και ο δοκεί
 to him it shall be given; and whoever should not have, even what he seems

έχειν αρθήσεται απ' αυτού 19+ παρεγένοντο δε προς
 to have shall be taken from him. And there came to

αυτόν η μήτηρ και οι αδελφοί αυτού και ουκ
 him the mother and his brothers, and they were not

εδύναντο συντυχείν αυτό διά τον όχλον 20+ και
 able to meet with him because of the multitude. And

+ לְכֵן רָאוּ אֵיךְ תִּשְׁמָעוּן כִּי כָל־אִשְׁרֵי
 יִשְׂרָאֵל נִתְּוֹן נִתְּוֹן לֹו וְכָל־אִשְׁרֵי אֵין יִשְׂרָאֵל נָם
 אֶת־אִשְׁרֵי הוּא חֲשָׁב לְהִיּוֹת לֹו יוֹקֵחַ מִמֶּנּוּ :
 + וַיָּבֵאוּ אֵלָיו אָמּוֹ וְאָחָיו וְלֹא
 יָכְלוּ לָגִשֵׁת אֵלָיו מִפְּנֵי הָעָם :
 + וַיּוֹנְד־לֹו לְאמֹר אָמֵךְ וְאָחֶיךָ
 עֹמְדִים בַּחוּץ וְהֵם חֲפְצִים לְרָאוֹתְךָ :
 אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁמְעוּ בְּלֵב טוֹב
 וְטָהוֹר וְעֲשִׂים פְּרִי בְּתוֹחֶלֶת :
 + וְאֵין־אִישׁ מִדְּלִיק נֵר וּמִכֶּסֶה
 אוֹתוֹ בְּכֵלִי וְלֹא יִשְׁימְהוּ תַּחַת
 הַמָּטָה כִּי עַל־הַמְּנוֹרָה יַעֲלֶהוּ לְמַעַן
 יֵרָאוּ כָּל־בְּאֵי הַבַּיִת אֶת־הָאוֹר :
 + כִּי אֵין־דָּבָר סְתוּם אֲשֶׁר לֹא יִגְלֶה
 וְאֵין גֵּנוּז אֲשֶׁר לֹא יִנְדַע וַיֵּצֵא לְאוֹר :

+ וַיֹּאמֶר אֲנִי עֲשֵׂה לְכֵן
 לְכֵן נִתְּוֹן לֹו וְכָל־אִשְׁרֵי אֵין יִשְׂרָאֵל נָם
 אֶת־אִשְׁרֵי הוּא חֲשָׁב לְהִיּוֹת לֹו יוֹקֵחַ מִמֶּנּוּ :
 + וַיָּבֵאוּ אֵלָיו אָמּוֹ וְאָחָיו וְלֹא
 יָכְלוּ לָגִשֵׁת אֵלָיו מִפְּנֵי הָעָם :
 + וַיּוֹנְד־לֹו לְאמֹר אָמֵךְ וְאָחֶיךָ
 עֹמְדִים בַּחוּץ וְהֵם חֲפְצִים לְרָאוֹתְךָ :
 אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁמְעוּ בְּלֵב טוֹב
 וְטָהוֹר וְעֲשִׂים פְּרִי בְּתוֹחֶלֶת :
 + וְאֵין־אִישׁ מִדְּלִיק נֵר וּמִכֶּסֶה
 אוֹתוֹ בְּכֵלִי וְלֹא יִשְׁימְהוּ תַּחַת
 הַמָּטָה כִּי עַל־הַמְּנוֹרָה יַעֲלֶהוּ לְמַעַן
 יֵרָאוּ כָּל־בְּאֵי הַבַּיִת אֶת־הָאוֹר :
 + כִּי אֵין־דָּבָר סְתוּם אֲשֶׁר לֹא יִגְלֶה
 וְאֵין גֵּנוּז אֲשֶׁר לֹא יִנְדַע וַיֵּצֵא לְאוֹר :

απηγγέλη αὐτῷ λεγόντων ἡ μήτηρ σου καὶ
 it was reported to him, saying, Your mother and
 οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες 21 +
 your brothers stand outside, to see you wanting].
 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτοὺς μήτηρ μου καὶ
 But responding he said to them, My mother and
 ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
 my brothers are these, the ones the word of God
 ακοῦντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν 22 + καὶ ἐγένετο ἐν
 hearing] and doing it. And it came to pass on
 μίᾳ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ
 one of the days, and he stepped into a boat and
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς διέλθωμεν
 his disciples; and he said to them, We should go through
 εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης καὶ ἀνήχθησαν 23 +
 unto the other side of the lake. And they embarked.
 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε καὶ κατέβη λαίλαψ
 sailing And [during] their] he slept soundly. And came down a tempest
 ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην καὶ συνεπληροῦντο καὶ
 of wind onto the lake, and they were filling up, and
 ἐκινδύνεον 24 + προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν
 were exposed to danger. And coming forward, they awoke him,
 λέγοντες ἐπιστάτα ἐπιστάτα ἀπολλύμεθα ὁ δὲ ἐγερθεὶς
 saying, Master, master, we perish. And he having arisen
 ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος καὶ
 reproached the wind and the swell of water; and
 ἐπαύσαντο καὶ ἐγένετο γαλήνη 25 + εἶπε δὲ αὐτοῖς πού
 they ceased, and became a calm. And he said to them, Where

+ וַיִּשְׁמְעוּ אֵלֵיהֶם הַמַּיִם וְהַיָּם
 הַשְּׂמָעִים אֶת דְּבַר הָאֱלֹהִים וַעֲשִׂים
 + וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּרֶד אֶל-אֲנָנִיָּה הוּא
 וַתִּלְמִידָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם נַעֲבֹרָה
 אֶל-עֵבֶר הַיָּם וַיִּשְׁמְעוּ הַיָּם וְהַיָּמָה
 + וַיְהִי בְּלִכְתָּם בְּאֲנִיָּה וַיִּשְׁכַּב
 וַיִּישָׁן וְרוּחַ סְעָרָה יָרְדָה עַל-הַיָּם

וַיִּשְׁמְעוּ אֵלֵיהֶם הַמַּיִם וַיְהִי בְּסִפְפָּה
 + וַיִּגְשׂוּ וַיַּעֲדוּ אוֹתוֹ וַיֹּאמְרוּ מוֹרָה
 מוֹרָה אֲבָדְנוּ וַיַּעֲזֹר וַיַּעֲזֹר בְּרוּחַ
 וַבְּמִשְׁבְּרֵי-יָם וַיִּשְׁתַּקּוּ וַתְּהִי דְמָמָה
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵיךְ אֲמוֹנְתְכֶם וַיִּירָאוּ
 וַיִּתְמְהוּ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ מִי אֵפוֹא הוּא
 הַמְצִינָה גַם-אֶת-הַרוּחוֹת וְאֶת-הַמַּיִם וְשָׁמְעוּ
 לוֹ

+ וַיִּשְׁמְעוּ אֵלֵיהֶם הַמַּיִם וְהַיָּם
 הַשְּׂמָעִים אֶת דְּבַר הָאֱלֹהִים וַעֲשִׂים
 + וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּרֶד אֶל-אֲנָנִיָּה הוּא
 וַתִּלְמִידָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם נַעֲבֹרָה
 אֶל-עֵבֶר הַיָּם וַיִּשְׁמְעוּ הַיָּם וְהַיָּמָה
 + וַיְהִי בְּלִכְתָּם בְּאֲנִיָּה וַיִּשְׁכַּב
 וַיִּישָׁן וְרוּחַ סְעָרָה יָרְדָה עַל-הַיָּם

+ וַיִּשְׁמְעוּ אֵלֵיהֶם הַמַּיִם וַיְהִי בְּסִפְפָּה
 + וַיִּגְשׂוּ וַיַּעֲדוּ אוֹתוֹ וַיֹּאמְרוּ מוֹרָה
 מוֹרָה אֲבָדְנוּ וַיַּעֲזֹר וַיַּעֲזֹר בְּרוּחַ
 וַבְּמִשְׁבְּרֵי-יָם וַיִּשְׁתַּקּוּ וַתְּהִי דְמָמָה
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵיךְ אֲמוֹנְתְכֶם וַיִּירָאוּ
 וַיִּתְמְהוּ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ מִי אֵפוֹא הוּא
 הַמְצִינָה גַם-אֶת-הַרוּחוֹת וְאֶת-הַמַּיִם וְשָׁמְעוּ
 לוֹ

εστιν η πίστις υμών φοβηθέντες δε εθαύμασαν
 is the trust of yours? But fearing they wondered,
 λέγοντες προς αλλήλους τις άρα ούτός εστιν ότι και
 saying to one another, Who then is this, that even
 τοις ανέμοις επιτάσσει και τω ύδατι και
 to the winds he gives orders, and to the water, and
 υπακούουσιν αυτώ 26+ και κατέπλευσαν εις την
 they obey him? And they sailed down unto the
 χώραν των Γαδαρηνών ήτις εστίν αντιπέραν
 region of the Gadarenes, which is opposite
 της Γαλιλαίας 27+ εξελθόντι δε αυτώ επί την γην
 Galilee. coming forth And in his] unto the land,
 υπήντησεν αυτώ ανήρ τις εκ της πόλεως ος είχε
 encountered him a certain man] from out of the city, who had
 δαιμόνια εκ χρόνων ικανών και ιμάτιον ουκ
 demons for of time a fit amount], and a garment he was not
 ενεδιδύσκετο και εν οικία ουκ έμενεν αλλ' εν τοις
 dressed in], and in a house he abided not], but in the
 μνήμασιν 28+ ιδών δε τον Ιησούν και ανακράξας
 tombs. And beholding Jesus, and having shouted aloud,
 προσέπεσεν αυτώ και φωνή μεγάλη ειπε τι εμοί
 he fell at him, and voice [with] a great] said, What [is it] to me
 και σοι Ιησού υιέ του θεού του υψίστου δέομαί
 and to you, Jesus, O son God of the highest]? I beseech
 σου μη με βασανίσης 29+ παρήγγελλε γαρ τω
 you not me [that] you should For he summoned the

+ וַיַּעֲבְרוּ וַיָּבֹאוּ אֶל-אֶרֶץ הַגַּדָּרִים אֲשֶׁר
 מִמּוֹל הַגְּלִיל׃
 + וַיַּעַל אֶל-הַיַּבְשָׁה וַיִּפְגְּשֶׁהוּ אִישׁ יֹצֵא מִן
 הָעִיר אֲשֶׁר שָׁדִים בּוֹ מִיָּמִים רַבִּים וּבְגָד לֹא
 לְבָשׁ וּבְבֵית לֹא יָשָׁב כִּי אִם-בְּקַבְרִים׃
 + וַיִּרְא אֶת-יֵשׁוּעַ וַיַּפֵּל לְפָנָיו וַיִּקְרָא׃

בְּקוֹל גְּדוֹל מֵה־לִּי וְלִי יֵשׁוּעַ בֶּן-אֵל
 עֲלִיּוֹן מִבְּקֵשׁ אֲנִי מִמּוֹךְ אֲשֶׁר לֹא תַעֲנֵנִי׃
 + כִּי הוּא צִוָּה אֶת-הָרִיחַ הַטָּמֵא
 לְצֵאת מִן-הָאִישׁ כִּי יָמִים רַבִּים
 תָּפַשׁ בּוֹ וַיֵּאָסֶר בַּזִּיקִים וַיִּשְׁמַר
 בְּקַבְרִים וְהָיָה כִּי יִנְתַּק אֶת-הַמּוֹסְרוֹת
 וַיִּנְדַּח בְּיַד הַשָּׂדֶה אֶל-הַמַּדְבָּרוֹת׃

+ וַיַּעֲבְרוּ וַיָּבֹאוּ אֶל-אֶרֶץ הַגַּדָּרִים אֲשֶׁר
 מִמּוֹל הַגְּלִיל׃
 + וַיַּעַל אֶל-הַיַּבְשָׁה וַיִּפְגְּשֶׁהוּ אִישׁ יֹצֵא מִן
 הָעִיר אֲשֶׁר שָׁדִים בּוֹ מִיָּמִים רַבִּים וּבְגָד לֹא
 לְבָשׁ וּבְבֵית לֹא יָשָׁב כִּי אִם-בְּקַבְרִים׃
 + וַיִּרְא אֶת-יֵשׁוּעַ וַיַּפֵּל לְפָנָיו וַיִּקְרָא׃

מַלְאָכָה, הִטְלָה וְזָכָה אֲנִי לָךְ
 אֵלֶיךָ נְעָדָה גֵּוֹתִי וְאֲנִי אֲנִי מִמְּךָ
 גֵּוֹתִי אֲנִי חָבִיב לְךָ וְעֵצְמִי׃
 + וְעַתָּה רְאֵה לִּי חֵן נְעָדָה לִּי אֲנִי
 לְפָנֶיךָ לְחַבֵּם כִּי גֵוֹתִי שָׁחָה וְאֲנִי
 חָבִיב אֲנִי וְעֵצְמִי אֲנִי חָבִיב לְךָ
 חָבִיב אֲנִי וְעֵצְמִי אֲנִי חָבִיב לְךָ
 חָבִיב אֲנִי וְעֵצְמִי אֲנִי חָבִיב לְךָ׃

πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου
 spirit unclean] to come forth from the man.
 πολλοὶς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν καὶ ἐδεσμεῖτο
 For many times it seized him with force, and he was bound
 ἀλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος καὶ διαρρήσσω
 in chains, and in shackles being kept]; and tearing up
 τὰ δεσμά ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς
 the bonds he was driven by the demon into the
 ἐρήμους. **30+** ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων τι
 wildernesses. asked And him Jesus], saying, What
 σοὶ ἐστὶν ὄνομα ὃ δὲ εἶπεν Λεγεών ὅτι
 [[given] to you is [the] name]? And he said, Legion; because
 δαιμόνια πολλὰ εἰσήλθεν εἰς αὐτὸν **31+** καὶ παρεκάλει
 demons many] entered into him. And they appealed to
 αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον
 him that he should not give orders to them into the abyss
 ἀπελθεῖν **32+** ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν
 to go forth]. But there was there a herd of swine, a fit amount
 βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα
 grazing in the mountain. And they appealed to him that
 ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκεῖνους εἰσελθεῖν καὶ
 he should commission to them into those to enter]. And
 ἐπετρέψεν αὐτοῖς **33+** ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ
 he commissioned [it] to them. going forth And the demons] from
 τοῦ ἀνθρώπου εἰσήλθεν εἰς τοὺς χοίρους καὶ
 the man, entered into the swine, and
 ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημονοῦ εἰς τὴν λίμνην
 advanced the herd] down the precipice into the lake,
 καὶ ἀπεπνίγη **34+** ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ
 and choked. having beheld And the ones grazing] the

לְהֵם: + וַיִּשְׁאַל אֹתוֹ יֵשׁוּעַ לֵאמֹר מַה־שְּׁמְךָ וַיֹּאמֶר
 לְגִיּוֹן שְׁמִי כִּי־שָׂדִים רַבִּים נִכְנְסוּ בִּי:
 + וַיִּתְחַנְּנוּ לוֹ לְבַלְתִּי צֹת אֹתָם לְרַדֹּת
 אֶל־הַתְּהוֹם:
 + וְשָׁם עָדַר תְּזוּרִים רַבִּים רָעָה בְּהָר
 וַיִּתְחַנְּנוּ לוֹ לְהַנִּיחַ לָהֶם לְבוֹא בְּתוֹכָם וַיִּנְח

וַיִּפֶּס לְמֵהּ + וְכָשָׁם אֶתְלֵה אֶתְלֵה לְמֵהּ:
 + וְנֶפֶס אֶתְלֵה אֶתְלֵה אֶתְלֵה אֶתְלֵה
 כָּשָׁם אֶתְלֵה אֶתְלֵה אֶתְלֵה אֶתְלֵה
 לְעִנְיָהּ אֶתְלֵה אֶתְלֵה אֶתְלֵה אֶתְלֵה
 + יְהוֹ אֶתְלֵה אֶתְלֵה אֶתְלֵה אֶתְלֵה
 אֶתְלֵה אֶתְלֵה אֶתְלֵה אֶתְלֵה אֶתְלֵה

γεγενημένον ἔφυγον και ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εις
 [thing] taking place, fled, and having gone forth they reported in
 την πόλιν και εις τους αγρούς 35 + ἐξήλθον δε ιδεῖν
 the city and in the fields. And they came forth to behold
 το γεγονός και ἦλθον προς τον Ἰησοῦν και εὔρον
 the [thing] taking place. And they came to Jesus, and they found
 καθήμενον τον ἄνθρωπον ἀφ' ου τα δαιμόνια
 sitting down the man from whom the demons
 ἐξεληλύθει ἱματισμένον και σωφρονούντα παρά τους
 had went forth], being dressed and being of a sound mind, by the
 πόδας του Ἰησοῦ και εφοβηθήσαν 36 + ἀπήγγειλαν δε
 feet of Jesus; and they feared. reported And
 αυτοίς και οι ιδόντες πως εσώθη ο δαιμονισθείς 37 +
 to them the ones also beholding] how was delivered the demon-possessed [man]].
 και ηρώτησαν αὐτόν ἅπαν το πλήθος της περιχώρου
 And asked him all the multitude of the place round about
 των Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν ὅτι φόβω
 of the Gadarenes] to go forth from them, for fear
 μεγάλῳ συνείχοντο αὐτός δε ἐμβάς εις το πλοῖον
 by a great they were held]. And he stepping into the boat
 υπέστρεψεν 38 + ἐδέετο δε αὐτοῦ ο ἀνὴρ ἀφ' ου
 returned. beseeched And him the man from whom
 ἐξεληλύθει τα δαιμόνια εἶναι συν αὐτῷ ἀπέλυσε δε
 came forth the demons] to be with him. released But
 αὐτόν ο Ἰησοῦς λέγων 39 + ὑπόστρεψε εις
 him Jesus], saying, Return unto

+ וַיֵּצְאוּ לְרֹאֵת אֶת אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיָּבֹאוּ
 אֶל-יֵשׁוּעַ וַיִּמְצְאוּ-שָׁם אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר
 יָצָאוּ מִמֶּנּוּ הַשְּׂדִים וְהוּא יוֹשֵׁב לְרֵגְלֵי יֵשׁוּעַ
 מְלֻבָּשׁ בְּגָדִים וְטוֹב-שִׁכְלֵו וַיִּירָאוּ׃
 + וַיִּנְיְדוּ לָהֶם הָרָאִים אֵיךְ נִרְפָּא אַחֲזוּ
 הַשְּׂדִים׃
 + וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ כָּל-הַמּוֹן חֻבֵּל
 הַנְּדָרִים לְלָקֵת מֵאַתָּם כִּי-אֵימָה גְדוֹלָה

נִפְלְאָה עָלֵיהֶם וַיֵּרֶד בְּאֵנְיָהּ וַיֵּשֶׁב׃
 + וַיִּבְקֶשׂ מִמֶּנּוּ הָאִישׁ אֲשֶׁר יָצָאוּ מִמֶּנּוּ
 הַשְּׂדִים לְשָׁבֵת אֹתוֹ וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ יֵשׁוּעַ
 וַיֹּאמֶר׃
 + שׁוּב לְבֵיתְךָ וְסַפֵּר הַנְּדָלוֹת אֲשֶׁר
 עָשָׂה-לְךָ הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ לוֹ וַיִּשְׁמַע
 בְּכָל-הָעִיר אֶת-הַנְּדָלוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה-לוֹ
 יֵשׁוּעַ׃

+ וַיֵּצְאוּ לְרֹאֵת אֶת אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיָּבֹאוּ
 אֶל-יֵשׁוּעַ וַיִּמְצְאוּ-שָׁם אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר
 יָצָאוּ מִמֶּנּוּ הַשְּׂדִים וְהוּא יוֹשֵׁב לְרֵגְלֵי יֵשׁוּעַ
 מְלֻבָּשׁ בְּגָדִים וְטוֹב-שִׁכְלֵו וַיִּירָאוּ׃
 + וַיִּנְיְדוּ לָהֶם הָרָאִים אֵיךְ נִרְפָּא אַחֲזוּ
 הַשְּׂדִים׃
 + וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ כָּל-הַמּוֹן חֻבֵּל
 הַנְּדָרִים לְלָקֵת מֵאַתָּם כִּי-אֵימָה גְדוֹלָה

נִפְלְאָה עָלֵיהֶם וַיֵּרֶד בְּאֵנְיָהּ וַיֵּשֶׁב׃
 + וַיִּבְקֶשׂ מִמֶּנּוּ הָאִישׁ אֲשֶׁר יָצָאוּ מִמֶּנּוּ
 הַשְּׂדִים לְשָׁבֵת אֹתוֹ וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ יֵשׁוּעַ
 וַיֹּאמֶר׃
 + שׁוּב לְבֵיתְךָ וְסַפֵּר הַנְּדָלוֹת אֲשֶׁר
 עָשָׂה-לְךָ הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ לוֹ וַיִּשְׁמַע
 בְּכָל-הָעִיר אֶת-הַנְּדָלוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה-לוֹ
 יֵשׁוּעַ׃

τον οἶκόν σου και διηγού ὅσα ἐποίησέ σοι ο θεός
 your house, and describe as much as did for you God]!
 και ἀπήλθε καθ' ὅλην την πόλιν κηρύσσων ὅσα
 And he went forth through [the] whole city proclaiming as much as
 ἐποίησεν αὐτῷ ο Ἰησοῦς 40 + ἐγένετο δε εν τῷ
 did for him Jesus]. And it came to pass in the
 υποστρέψαι τον Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτόν ο ὄχλος
 returning of Jesus, gladly received him the multitude];
 ἦσαν γαρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν 41 + και ιδού
 for they were all expecting him. And behold,
 ἦλθεν ἀνὴρ ὠ ὄνομα Ἰάειρος και αὐτός ἀρχων της
 there came a man whose name [was] Jairus, and he [was] a ruler of the
 συναγωγῆς υπήρχε και πεσὼν παρά τους πόδας
 synagogue existing there. And having fallen by the feet
 του Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτόν εἰσελθεῖν εἰς
 of Jesus, he appealed to him to enter into
 τον οἶκον αὐτοῦ 42 + ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ην αὐτῷ
 his house; for [his] daughter was an only child to him,
 ὡς ετών δώδεκα και αὕτη ἀπέθνησκειν εν δε
 about years [old] twelve], and she was dying. And in
 τῷ υπάγειν αὐτόν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν 43 + και
 his going, the multitudes thronged him. And
 γυνή οὔσα εν ρύσει αἵματος ἀπό ετών δώδεκα ἣτις
 a woman being in a flow of blood for years twelve], which
 εἰς ἰατρούς προσαναλώσασα ὅλον τον βίον ουκ
 on physicians consumed [her] entire livelihood], not
 ἴσχυσεν υπ' ουδενός θεραπευθῆναι 44 + προσελθούσα
 being able by anyone to be cured, having come forward

+ וַיְהִי בְּשׁוּב יֵשׁוּעַ וַיִּקְבַּל אֹתוֹ
 הָעָם כִּי כוֹלֵם הָיוּ מִחֻבִּים לוֹ׃
 + וַהֲגִידָה אִישׁ וּשְׁמוֹ יְאִיר וְהוּא רֹאשׁ
 הַכְּנֶסֶת וַיָּבֹא וַיִּפֹּל לְרַגְלָיו יֵשׁוּעַ
 וַיִּתְחַנֵּן-לוֹ לָבוֹא אֵתוֹ אֶל-בֵּיתוֹ׃
 + כִּי בֵּית יַחֲיִידָה לוֹ כְּבֵת שְׁתַּיִם-עֶשְׂרִים

שָׁנָה וְהוּא נְטֻתָה לְמוֹת וַיְהִי בְּלֻכְתּוֹ
 שְׁמָה וַיִּדְחַקוּהוּ הַמּוֹן הָעָם׃
 + וְאִשָּׁה זָבַת דָּם שְׁתַּיִם עֶשְׂרִים
 שָׁנָה אֲשֶׁר הוֹצִיָּאָה כָּל-מַחֲיָתָהּ
 לְרַפְּאִים וְאִין אִישׁ יָכַל לְרַפְּאָתָהּ׃
 + הִיא קָרְבָה מֵאַחֲרָיו וַתִּגַּע בְּכַנְף
 בְּגָדוֹ וַיִּעֲמַד זֹבַב דְּמִיָּה פְתָאִים׃

+ יָ: סָפָה וְיָ: טָעַד סָבַל חֲנָה
 סָפָה סָבַל סָפָה לְמִי טָעַד סָבַל
 + סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל
 חֲנָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל
 סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל
 + סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל
 לְמִי סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל

סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל
 סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל
 + סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל
 סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל
 סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל
 + סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל
 סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל סָפָה סָבַל

όπισθεν ἤψατο του κρασπέδου του ιματίου αυτού και
behind [him], touched the decorative hem of his cloak; and

παραχρήμα ἔστη η ρύσις του αίματος αυτής 45+ και
immediately stopped the flow of her blood]. And

εἶπεν ο Ιησούς τις ο αψάμενός μου αρνουμένων
Jesus said, Who [is] the one touching me? denying

δε πάντων εἶπεν ο Πέτρος και οι μετ' αυτού
And all], Peter said, and the ones with him,

επιστάτα οι όχλοι συνέχουσί σε και αποθλίβουσι
Master, the multitudes constrain you and squeeze,

και λέγεις τις ο αψάμενός μου 46+ ο δε Ιησούς
and you say, Who [is] the one touching me? And Jesus

εἶπεν ἤψατό μου τις εγώ γαρ ἔγνω δύναμιν
said, touched me Someone], for I know power

εξελθούσαν απ' εμού 47+ ιδούσα δε η γυνή ότι
went forth from me. knowing And the woman] that

ουκ ἔλαθε τρέμουσα ἦλθε και προσπεσούσα αυτώ
she did not escape notice, trembling came], and having fallen before him,

δι' ην αιτίαν ἤψατο αυτού απήγγειλεν αυτώ
for which reason she touched him, she reported to him

ενώπιον παντός του λαού και ως ιάθη
in the presence of all the people, and how she was healed

παραχρήμα 48+ ο δε εἶπεν αυτή θάρσει θυγατερ η
immediately. And he said to her, Take courage, O daughter, the

πίστις σου σέσωκέ σε πορεύου εις ειρήνην 49+
belief of yours has delivered you, go in peace!

έτι δε αυτού λαλούντος έρχεταιί τις παρά του
And while he [was] speaking, there comes one from the

+ וַיֹּאמֶר ישׁוּעַ מִי־זֶה נִגְעָה בִּי וַיִּכְחָשׁוּ
כֻלָּם וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס וְהַעֲמִידים אֶצְלוֹ
מִזְרָה הַמִּזְמֵן הָעָם וְדִחְקִים וְלִחְצִים
אֵתָּה וְאַתָּה תֹאמַר מִי נִגְעָה בִּי:
+ וַיֹּאמֶר ישׁוּעַ נִגְעָה בִּי אֲדָם כִּי
יִדְעֵתִי אֲשֶׁר יֵצְאָה מִמֶּנִּי גְבוּרָה:
+ וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי לֹא־נִסְתְּרָה מִמֶּנּוּ וַתִּגַּשׁ

בַּחֲרָדָה וַתִּפְלֹל לְפָנָיו וַתִּגַּד בְּאָזְנֵי כָל־הָעָם
עַל־מָה נִגְעָה בּוֹ וְאֵת אֲשֶׁר נִרְפְּאָה בְּתָאָם:
+ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ חֲזִקִי בְּתִי אֲמוֹנֶנְתְּךָ הוֹשִׁיעֶהָ
לְךָ לְכִי לְשָׁלוֹם:
+ עוֹדְנֵנוּ מִדְּבַר וְאִישׁ בָּא מִבֵּית רֹאשׁ
הַכְּנִסְתָּ וַיֹּאמֶר מִתָּה בָּתְּךָ אֶל־תִּטְרִיחַ
אֶת־הַמִּזְרָה:

+ וַיֹּאמֶר ישׁוּעַ וְאַתָּה מִי נִגְעָה בִּי:
כֻלָּם וַיִּכְחָשׁוּ כֻלָּם וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס וְהַעֲמִידים אֶצְלוֹ
מִזְרָה הַמִּזְמֵן הָעָם וְדִחְקִים וְלִחְצִים
אֵתָּה וְאַתָּה תֹאמַר מִי נִגְעָה בִּי:
+ וַיֹּאמֶר ישׁוּעַ נִגְעָה בִּי אֲדָם כִּי
יִדְעֵתִי אֲשֶׁר יֵצְאָה מִמֶּנִּי גְבוּרָה:
+ וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי לֹא־נִסְתְּרָה מִמֶּנּוּ וַתִּגַּשׁ

לֶעֱמַל עֲמַל כְּלָל אֵינִי אֶחָדָה
וְכִי־אֲנִי אֶחָדָה וְכִי־אֲנִי אֶחָדָה:
+ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ חֲזִקִי בְּתִי אֲמוֹנֶנְתְּךָ הוֹשִׁיעֶהָ
לְךָ לְשָׁלוֹם:
+ עוֹדְנֵנוּ מִדְּבַר וְאִישׁ בָּא מִבֵּית רֹאשׁ
הַכְּנִסְתָּ וַיֹּאמֶר מִתָּה בָּתְּךָ אֶל־תִּטְרִיחַ
אֶת־הַמִּזְרָה:

αρχισυναγωγού λέγων αὐτῷ ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ
 chief of the synagogue, saying to him that, has died daughter
 σου μη σκύλλε τον διδάσκαλον 50+ ο δε Ἰησοῦς
 Your], do not inconvenience the teacher! And Jesus
 ακούσας απεκρίθη αὐτῷ λέγων μη φοβού μόνον
 having heard responded to him, saying, Do not fear! Only
 πίστευε και σωθήσεται 51+ εισελθὼν δε εις την
 trust and she shall be delivered! And entering into the
 οικίαν ουκ αφήκεν εισελθεῖν ουδένα ει μη Πέτρον
 house, he did not allow to enter anyone], except Peter,
 και Ιωάννην και Ιάκωβον και τον πατέρα της
 and John, and James, and the father of the
 παιδός και την μητέρα 52+ έκλαιον δε πάντες και
 child and the mother. wept And all], and
 εκόπτοντο αὐτήν ο δε εἶπε μη κλαίετε ουκ απέθανεν
 beat their chest over her. But he said, Weep not! She died not,
 αλλά καθεύδει 53+ και κατεγέλων αὐτοῦ ειδότες ὅτι
 but sleeps. And they ridiculed him, knowing that
 απέθανεν 54+ αὐτός δε εκβαλὼν έξω πάντας και
 she died. And he having cast all outside, and
 κρατήσας της χειρός αὐτῆς εφώνησε λέγων ἡ παις
 having taken hold of her hand, spoke out loud, saying, Child,
 εγείρου 55+ και επέστρεψε το πνεύμα αὐτῆς και
 arise! And returned her spirit], and
 ανέστη παραχρήμα και διέταξεν αὐτῆ δοθῆναι
 she rose up immediately. And he ordered for her to be given [something]
 φαγείν 56+ και εξέστησαν οι γονεῖς αὐτῆς ο δε
 to eat. And were amazed her parents]; and he

+ וַיִּשְׁמַע יֵשׁוּעַ וַיֵּעַן וַיֹּאמֶר לוֹ
 אַל-תִּבְכוּ כִּי לֹא מָתָה אַדְּ-יִשְׁנָה הִיא :
 + וַיִּשְׁחַקוּ עָלָיו בְּאֲשֶׁר יָדְעוּ כִּי-מָתָה :
 + וְהוּא אָחֻז בְּיָדָהּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר הַיְלָדָה
 קוּמִי :
 + וַתָּשֶׁב רוּחָהּ וַתִּקַּם פְּתָאִם וַיֵּצֵו לְתַת-לָּהּ
 לֶאֱכוֹל :
 + וַיִּתְמָהּוּ אָבִיהָ וְאִמָּהּ וַיֵּצֵו עָלֵיהֶם

+ וַיִּשְׁמַע יֵשׁוּעַ וַיֵּעַן וַיֹּאמֶר לוֹ :
 אַל-תִּבְכוּ כִּי לֹא מָתָה אַדְּ-יִשְׁנָה הִיא :
 + וַיִּשְׁחַקוּ עָלָיו בְּאֲשֶׁר יָדְעוּ כִּי-מָתָה :
 + וְהוּא אָחֻז בְּיָדָהּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר הַיְלָדָה
 קוּמִי :
 + וַתָּשֶׁב רוּחָהּ וַתִּקַּם פְּתָאִם וַיֵּצֵו לְתַת-לָּהּ
 לֶאֱכוֹל :
 + וַיִּתְמָהּוּ אָבִיהָ וְאִמָּהּ וַיֵּצֵו עָלֵיהֶם

παρήγγειλεν αυτοίς μηδενί εἰπείν το γεγονός
 exhorted them no one to tell] the [thing] having taken place.

9 v

1+ συγκαλεσάμενος δε τους δώδεκα μαθητάς ἔδωκεν
 And having called together the twelve disciples, he gave
 αυτοίς δύναμιν και εξουσίαν επί πάντα τα δαιμόνια
 to them power and authority over all the demons,
 και νόσους θεραπεύειν 2+ και απέστειλεν αυτούς
 and diseases to cure]. And he sent them
 κηρύσσειν την βασιλείαν του θεού και ιάσθαι τους
 to proclaim the kingdom of God, and to heal the ones
 ασθενούντας 3+ και εἶπε προς αυτούς μηδέν αἴρετε
 being weak. And he said to them, nothing Take]
 εις την οδόν μήτε ράβδους μήτε πήραν μήτε
 for the way! neither rods, nor provision bag, nor
 ἄρτον μήτε ἀργύριον μήτε ἀνά δύο χιτώνας ἔχειν 4+
 bread, nor money, nor up [to] two inner garments to have].
 και εις ην αν οικίαν εισέλθητε εκεί μένετε και
 And into which ever house you should enter, there abide! And
 εκείθεν εξέρχεσθε 5+ και ὅσοι εἰάν μη δέξωνται
 from there go forth! And as many as should not have received
 υμᾶς εξερχόμενοι ἀπό της πόλεως εκείνης και τον
 you, in going forth from that city, even the
 κονιορτόν ἀπό των ποδών υμών αποτινάξατε εις
 dust of your feet brush off for

לְבַלְתִּי הַנִּיד לְאִישׁ אֶת אֲשֶׁר נִעְשָׂה:

+

+ וַיִּקְרָא אֶל-שְׁנַיִם הָעֹשָׂר וַיִּתֵּן לָהֶם
 גְּבוּרָה וְשִׁלְטָן עַל כָּל-הַשָּׂדִים וְלָרְפָא
 חֲלָיִים:

+ וַיִּשְׁלַחֵם לְקַרְא אֶת-מַלְכוּת
 הָאֱלֹהִים וְלָרְפָא אֶת-חַחֲלִים:

+ וַיֹּאמֶר לָהֶם אַל-תִּקְחוּ מֵאוּמָה לְדָרֶךְ
 לֹא מַטְוֹת וְלֹא תַרְמִיל וְלֹא-לָחֶם וְלֹא-כֶסֶף

וְאַל-יִהְיֶה לְאִישׁ מִכֶּם שְׂתֵי כוֹתְנֹת:
 + וְהַבֵּית אֲשֶׁר תִּבְאוּ בוֹ שָׁם שְׁבוּ-לָכֶם
 וּמִשָּׁם צֵאוּ:

+ וְכֹל אֲשֶׁר לֹא-יִקְבְּלוּ אֶתְכֶם צֵאוּ
 מִן-הָעִיר הַהִיא וְנַעֲרוּ אֶת-הָעֶפֶר
 מֵעַל רַגְלֵיכֶם לְעִדּוֹת בָּהֶם:

וְלֹא-עַל לֵב טַהוֹר לְמַעַן תִּשְׁמְרוּ:

+

+ וַיִּשְׁלַחֵם לְקַרְא אֶת-מַלְכוּת
 הָאֱלֹהִים וְלָרְפָא אֶת-חַחֲלִים:

+ וַיִּשְׁלַחֵם לְקַרְא אֶת-מַלְכוּת
 הָאֱלֹהִים וְלָרְפָא אֶת-חַחֲלִים:

+ וַיִּשְׁלַחֵם לְקַרְא אֶת-מַלְכוּת
 הָאֱלֹהִים וְלָרְפָא אֶת-חַחֲלִים:

לֹא-עֲנִיָּה וְלֹא-יִזְמִיל וְלֹא-לֶסֶף וְלֹא-
 חֶסֶף וְלֹא-יִזְמִיל גְּבוּרָה וְשִׁלְטָן לָחֶם:

+ וְלֹא-יִהְיֶה לְאִישׁ מִכֶּם שְׂתֵי כוֹתְנֹת:
 + וְהַבֵּית אֲשֶׁר תִּבְאוּ בוֹ שָׁם שְׁבוּ-לָכֶם
 וּמִשָּׁם צֵאוּ:

+ וְכֹל אֲשֶׁר לֹא-יִקְבְּלוּ אֶתְכֶם צֵאוּ
 מִן-הָעִיר הַהִיא וְנַעֲרוּ אֶת-הָעֶפֶר
 מֵעַל רַגְלֵיכֶם לְעִדּוֹת בָּהֶם:

+ וְכֹל אֲשֶׁר לֹא-יִקְבְּלוּ אֶתְכֶם צֵאוּ
 מִן-הָעִיר הַהִיא וְנַעֲרוּ אֶת-הָעֶפֶר
 מֵעַל רַגְלֵיכֶם לְעִדּוֹת בָּהֶם:

μαρτύριον ἐπ' αὐτούς 6+ ἐξερχόμενοι δε διήρχοντο
 a testimony unto them! And coming forth, they went
 κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι και θεραπεύοντες
 through the towns, announcing good news and curing
 πανταχοῦ 7+ ἤκουσε δε Ηρώδης ο τετράρχης τα
 everywhere. heard And Herod the tetrarch the [things]
 γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα και διηπόρει διά
 taking place by him all]; and he was perplexed because of
 το λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται εκ
 it being said by some that, John has been raised from
 νεκρῶν 8+ ὑπό τινων δε ὅτι Ηλίας ἐφάνη ἄλλων δε
 [the] dead, by some and] that, Elijah was appeared; and others
 ὅτι προφήτης εἰς των ἀρχαίων ἀνέστη 9+ και
 that, A prophet, one of the ancient ones rose up. And
 εἶπεν Ηρώδης Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα τις δε εἰστιν
 Herod said, John I beheaded, but who is
 οὗτος περί ου ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα και ἐζήτει
 this concerning of which I hear such? And he sought
 ἰδεῖν αὐτόν 10+ και υποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι
 to see him. And returning, the apostles
 διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν και
 described to him as much as they did. And
 παραλαβὼν αὐτούς υπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον
 taking them to himself, he retreated in private into place

וַיֹּאמֶר הוֹרְדוֹס הֵן אֲנֹכִי נִשְׁאַתִּי אֶת־רֹאשׁ + וַיִּצְאוּ וַיַּעֲבְרוּ בְּכַפְּרַיִם מִבְּשָׂרַיִם +
 יוֹחָנָן מֵעָלָיו וּמִי־זֶה אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ עָלָיו
 אֶת־הַבְּשׂוּרָה וּמִרְפָּאִים בְּכָל־מְקוֹם :
 וְהוֹרְדוֹס שָׂר הָרִבֵּעַ שָׁמַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר
 נַעֲשָׂה עֲלֵי־דָוִד וַתִּפְּעֵם רוּחוֹ כִּי־יֵשׁ
 אֲשֶׁר אָמְרוּ יוֹחָנָן נֶעוֹר מִן־הַמֵּתִים :
 וַיֵּשׁ אֲשֶׁר אָמְרוּ אֵלָיָהוּ נִרְאָה וְאַחֲרָיִם
 אָמְרוּ קִם נְבִיא אֶחָד מִן־הַנְּבִיאִים
 הַקְּדָמוֹנִים :
 וַיִּשְׁרֹטוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּקְחֵם אֵלָיו
 וַיִּסְרֹ עִמָּהֶם לְבַדָּם אֶל־מְקוֹם שׁוּמִים
 אֲשֶׁר לְעִיר הַנִּקְרָאָה בֵּית־צִיְדָה :

וַיֹּאמֶר הוֹרְדוֹס הֵן אֲנֹכִי נִשְׁאַתִּי אֶת־רֹאשׁ + וַיִּצְאוּ וַיַּעֲבְרוּ בְּכַפְּרַיִם מִבְּשָׂרַיִם +
 יוֹחָנָן מֵעָלָיו וּמִי־זֶה אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ עָלָיו
 אֶת־הַבְּשׂוּרָה וּמִרְפָּאִים בְּכָל־מְקוֹם :
 וְהוֹרְדוֹס שָׂר הָרִבֵּעַ שָׁמַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר
 נַעֲשָׂה עֲלֵי־דָוִד וַתִּפְּעֵם רוּחוֹ כִּי־יֵשׁ
 אֲשֶׁר אָמְרוּ יוֹחָנָן נֶעוֹר מִן־הַמֵּתִים :
 וַיֵּשׁ אֲשֶׁר אָמְרוּ אֵלָיָהוּ נִרְאָה וְאַחֲרָיִם
 אָמְרוּ קִם נְבִיא אֶחָד מִן־הַנְּבִיאִים
 הַקְּדָמוֹנִים :
 וַיִּשְׁרֹטוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּקְחֵם אֵלָיו
 וַיִּסְרֹ עִמָּהֶם לְבַדָּם אֶל־מְקוֹם שׁוּמִים
 אֲשֶׁר לְעִיר הַנִּקְרָאָה בֵּית־צִיְדָה :

ἐρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαιῶν **11+** οἱ δε ὄχλοι
 a desolate] of a city being called Bethsaida. But the multitudes,
 γνόντες ηκολούθησαν αὐτῷ καὶ δεξάμενος αὐτούς
 having known, followed him. And having received them,
 ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ
 he spoke to them concerning the kingdom of God; and
 τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἴατο **12+** ἡ δε ἡμέρα
 the ones need having] of treatment he healed. But the day
 ἤρξατο κλίνειν προσελθόντες δε οἱ δώδεκα εἶπον
 began to decline; having come forward And the twelve], said
 αὐτῷ ἀπόλυσον τὸν ὄχλον ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς
 to him, Dismiss the multitude! that going forth into the
 κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγρούς καταλύσωσι καὶ
 round about towns and fields they should rest up, and
 εὕρωσιν ἐπισιτισμόν ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν
 should find provisions; for here in a desolate place we are].

13+ εἶπε δε πρὸς αὐτούς δότε αὐτοῖς υμεῖς φαγεῖν
 And he said to them, give to them You] to eat!
 οἱ δε εἶπον οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλείον η πέντε ἄρτοι
 And they said, There are not with us more than five bread loaves
 καὶ δύο ἰχθύες εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς
 and two fishes, unless having gone we
 ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαόν τούτον βρώματα **14+**
 should buy for all this people foods].
 ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι εἶπε δε πρὸς
 For there were about men five thousand]. And he said to

וַתִּמְזַן הָעָם יְדַעוּ וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו
 וַיְקַבְּלֵם וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם עַל-מַלְכוּת
 הַמַּלְכוּת וַיְרַפָּא אֶת-הַצָּרִיכִים לְרַפְּוֹתָם׃
 + וְהַיּוֹם רָפָה לְעָרֵב וּשְׁנַיִם הָעָשָׂר
 נִגְשׂוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו שְׁלַח-נָא אֶת-הָעָם
 וַיִּלְכוּ אֶל-הַכְּפָרִים וְהַתְּצָרִים
 אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵינוּ לְלוֹן וּלְמִצָּא מְזוֹן
 כִּי-פָה בְּמִקּוֹם שׁוֹמֵם אֲנַחְנוּ׃

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם תִּנְּנוּ-אֶתְּם לָהֶם
 לְאֵכֶל וַיֹּאמְרוּ אֵין לָנוּ כִּי אִם-תְּחַמְּשֵׁת
 כְּפָרוֹת-לָהֶם וְדָגִים שְׁנַיִם בִּלְתִּי
 אִם-יִגְלַף וְנִקְנָה-אֵכֶל לְכָל-הָעָם הַזֶּה׃
 + כִּי הָיוּ כְּחַמְּשַׁת אֲלֵפֵי-אִישׁ וַיֹּאמֶר
 אֶל-תְּלַמִּידָיו הוֹשִׁיבוּ אֶתְּם שׁוֹרוֹת
 שׁוֹרוֹת חֲמִשִּׁים אִישׁ הַשּׁוֹרָה הָאֶתְּת׃

+ חַבְּלָא וְכַסְּיֵיהֶם שְׂמֵיכֵם כְּמֵהֶם׃
 + אֵין לָנוּ לְמֵהֶם נַעֲמַד מֵהֶם לְמֵהֶם
 לְכַחַל מֵהֶם וְהֵם אֵין לָנוּ לְכַחַל
 מֵהֶם לְכַחַל לְמֵהֶם וְהֵם אֵין לָנוּ לְכַחַל
 אֵין לָנוּ לְכַחַל לְמֵהֶם לְכַחַל חַבְּלָא׃
 + חַבְּלָא מֵהֶם, חַבְּלָא לְמֵהֶם, חַבְּלָא
 וְהֵם אֵין לָנוּ לְכַחַל לְכַחַל מֵהֶם
 וְהֵם אֵין לָנוּ לְכַחַל לְכַחַל מֵהֶם׃

חַבְּלָא וְכַסְּיֵיהֶם שְׂמֵיכֵם כְּמֵהֶם׃
 + אֵין לָנוּ לְמֵהֶם נַעֲמַד מֵהֶם לְמֵהֶם
 לְכַחַל מֵהֶם וְהֵם אֵין לָנוּ לְכַחַל
 מֵהֶם לְכַחַל לְמֵהֶם וְהֵם אֵין לָנוּ לְכַחַל
 אֵין לָנוּ לְכַחַל לְמֵהֶם לְכַחַל חַבְּלָא׃
 + חַבְּלָא מֵהֶם, חַבְּלָא לְמֵהֶם, חַבְּלָא
 וְהֵם אֵין לָנוּ לְכַחַל לְכַחַל מֵהֶם
 וְהֵם אֵין לָנוּ לְכַחַל לְכַחַל מֵהֶם׃

τους μαθητάς αυτού κατακλίνατε αυτούς κλισίας ανά
his disciples, Lay them down in resting-places by

πεντήκοντα 15+ και εποίησαν ούτως και ανέκλιναν
fifties. And they did so, and they laid them [

άπαντας 16+ λαβών δε τους πέντε άρτους και τους
all]. And having taken the five bread loaves and the
δύο ιχθύας αναβλέψας εις τον ουρανόν ευλόγησεν
two fishes, looking up into the heaven, he blessed
αυτούς και κατέκλασε και εδίδου τοις μαθηταίς
them, and broke off in pieces, and gave to the disciples

παρατιθέναι τω όχλω 17+ και έφαγον και
to place near to the multitude. And they ate, and
εχορτάσθησαν πάντες και ήρθη το περισσεύσαν
all were filled. And was taken up the abounding [portion]

αυτοίς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα 18+ και εγένετο εν
to them of pieces -- hampers twelve]. And it came to pass in
τω είναι αυτόν προσευχόμενον καταμόνας συνήσαν
his being praying alone, were with
αυτό οι μαθηταί και επηρώτησεν αυτούς λέγων
him the disciples], and he questioned them, saying,

τίνα με λέγουσιν οι όχλοι είναι 19+ οι δε
Whom [do] me say the multitudes] to be? And they
αποκριθέντες είπον Ιωάννην τον βαπτιστήν άλλοι δε
answering said, John the Baptist; and others,
Ηλίαν άλλοι δε ότι προφήτης τις των αρχαίων
Elijah; and others that, A certain prophet of the ancients

ανέστη 20+ είπε δε αυτοίς υμεις δε τίνα με λέγετε
rose up. And he said to them, But you, whom do you say me

+ וַיֵּשְׁבוּ כֵן וַיּוֹשִׁיבוּ אֶת־כּוֹפֵיָם׃
+ וַיִּקַּח אֶת־תְּחֵמֶשֶׁת כַּפְרוֹת הַלֶּחֶם וְאֶת־שְׁנֵי
הַדְּגָנִים וַיִּשָּׂא עֵינָיו הַשָּׁמַיְמָה וַיְבָרֶךְ עָלֵיהֶם׃
וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן לְתַלְמִידָיו לְשֹׂם לִפְנֵי הָעָם׃
+ וַיֹּאכְלוּ כּוֹלָם וַיִּשְׁבְּעוּ וַיִּשְׂאוּ
מִן־הַפְּתוּתִים הַנּוֹתָרִים לָהֶם מְלֵא שָׁנַיִם
עֶשֶׂר סָלִים׃

+ וַיְהִי הוּא מִתְפַּלֵּל לְבָדּוֹ וַיִּאָּסְפוּ
אֵלָיו תַּלְמִידָיו וַיִּשְׂאֵל אֹתָם לֵאמֹר
הַמּוֹן הָעָם מִה־אֹמְרִים לִי מִי־אָנִי׃
+ וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל וַיִּשׁ
אֹמְרִים אֵלָיָהוּ וְאַחֲרָיִם אֹמְרִים קָם
נְבִיא אַחַד מִן־הַנְּבִיאִים הַקְּדָמוֹנִים׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם וְאַתֶּם מִה־תֹּאמְרוּ לִי

+ וַיֵּשְׁבוּ כֵן וַיּוֹשִׁיבוּ אֶת־כּוֹפֵיָם׃
לְחֵמָה׃
+ וַיִּקַּח אֶת־תְּחֵמֶשֶׁת כַּפְרוֹת הַלֶּחֶם וְאֶת־שְׁנֵי
הַדְּגָנִים וַיִּשָּׂא עֵינָיו הַשָּׁמַיְמָה וַיְבָרֶךְ עָלֵיהֶם׃
וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן לְתַלְמִידָיו לְשֹׂם לִפְנֵי הָעָם׃
+ וַיֹּאכְלוּ כּוֹלָם וַיִּשְׁבְּעוּ וַיִּשְׂאוּ
מִן־הַפְּתוּתִים הַנּוֹתָרִים לָהֶם מְלֵא שָׁנַיִם
עֶשֶׂר סָלִים׃

+ וַיְהִי הוּא מִתְפַּלֵּל לְבָדּוֹ וַיִּאָּסְפוּ
אֵלָיו תַּלְמִידָיו וַיִּשְׂאֵל אֹתָם לֵאמֹר
הַמּוֹן הָעָם מִה־אֹמְרִים לִי מִי־אָנִי׃
+ וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל וַיִּשׁ
אֹמְרִים אֵלָיָהוּ וְאַחֲרָיִם אֹמְרִים קָם
נְבִיא אַחַד מִן־הַנְּבִיאִים הַקְּדָמוֹנִים׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם וְאַתֶּם מִה־תֹּאמְרוּ לִי

εἶναι ἀποκριθεὶς δε Πέτρος εἶπε τον Χριστόν
to be? And answering Peter said, The Christ
του θεοῦ 21+ ο δε επιτιμήσας αυτοίς παρήγγειλε
of God. And he having reproached them, exhorted [them]

μηδενί εἰπείν τούτο 22+ εἰπών ὅτι δεῖ τον υἱόν
no one to tell] this, having said that, It is necessary for the son
του ανθρώπου πολλά παθεῖν και αποδοκιμασθῆναι
of man many [things] to suffer], and to be rejected
ἀπό των πρεσβυτέρων και αρχιερέων και
by the elders and chief priests and
γραμματέων και αποκτανθῆναι και τη τρίτη ημέρα
scribes, and to be killed, and the third day

εγερθῆναι 23+ ἔλεγε δε προς πάντας ει τις θέλει
to be raised. And he said to all, If any wants
οπίσω μου ελθεῖν απαρνησάσθω εαυτόν και ἀράτω
after me to come], let him totally reject himself, and lift
τον σταυρόν αυτού καθ' ἡμέραν και ακολουθεῖτω μοι
his cross by day, and follow me!

24+ ος γαρ εἰάν θέλη την ψυχὴν αυτού σῶσαι
For who ever should want his life to preserve]
απολέσει αὐτήν ος δ' αν ἀπολέσει την ψυχὴν αυτού
shall lose it; but who ever should lose his life
ένεκεν ἐμοῦ οὗτος σῶσει αὐτήν 25+ τι γαρ ωφελείται
because of me, this one shall preserve it. For what benefits
ἀνθρωπος κερδήσας τον κόσμον ὅλον εαυτόν δε
a man, having gained the world whole], himself but

מִי־אֲנִי וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר מְשִׁיחַ הָאֵלֹהִים
אָתָּה:
+ וְהוּא הָעֵיד בָּם וַיִּצְוֶם לְבַלְתִּי
הַגִּיד לְאִישׁ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה:
+ וַיֹּאמֶר צָרִיף בֶּן־הָאָדָם לְעֵנַת הַרְבֵּה
וְהַזְקִינִים וְרָאִשֵׁי הַכְּהֹנִים וְהַסּוֹפְרִים
יִמָּאָסוּהוּ וַיִּהְרַג וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוּם יָקוּם:
+ וְאֵל־כּוֹלָם אָמַר אִישׁ כִּי־יִחַפֵּץ

לְלַכֵּת אַחֲרַי יִכְחַשׁ בְּנַפְשׁוֹ וְנָשָׂא
אֶת־צְלוּבוֹ יוֹם וְהַלֵּךְ אַחֲרַי:
+ כִּי הַחֲפֵץ לְהַצִּיל אֶת־נַפְשׁוֹ הַאֲבֵד
נַפְשׁוֹ מִמּוֹנוֹ וְהַמְּאֲבֵד אֶת־נַפְשׁוֹ לְמַעַנִי הוּא
יִצְלִינָה:
+ כִּי מִה־יּוֹעִיל הָאָדָם שִׂיקָנָה אֶת
כָּל־הָעוֹלָם וְהַשְּׁחִית אֶת־נַפְשׁוֹ:

אֲנִי וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר מְשִׁיחַ הָאֵלֹהִים
אָתָּה:
+ וְהוּא הָעֵיד בָּם וַיִּצְוֶם לְבַלְתִּי
הַגִּיד לְאִישׁ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה:
+ וַיֹּאמֶר צָרִיף בֶּן־הָאָדָם לְעֵנַת הַרְבֵּה
וְהַזְקִינִים וְרָאִשֵׁי הַכְּהֹנִים וְהַסּוֹפְרִים
יִמָּאָסוּהוּ וַיִּהְרַג וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוּם יָקוּם:
+ וְאֵל־כּוֹלָם אָמַר אִישׁ כִּי־יִחַפֵּץ

+ אֲנִי וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר מְשִׁיחַ הָאֵלֹהִים
אָתָּה:
+ וְהוּא הָעֵיד בָּם וַיִּצְוֶם לְבַלְתִּי
הַגִּיד לְאִישׁ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה:
+ וַיֹּאמֶר צָרִיף בֶּן־הָאָדָם לְעֵנַת הַרְבֵּה
וְהַזְקִינִים וְרָאִשֵׁי הַכְּהֹנִים וְהַסּוֹפְרִים
יִמָּאָסוּהוּ וַיִּהְרַג וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוּם יָקוּם:
+ וְאֵל־כּוֹלָם אָמַר אִישׁ כִּי־יִחַפֵּץ

απολέσας η ζημιωθείς 26+ ος γαρ αν επαισχυνθή με
 destroying] or suffering loss? For who ever is ashamed of me
 και τους εμούς λόγους τούτον ο υιός του ανθρώπου
 and my words, this one the son of man
 επαισχυνθήσεται όταν έλθη εν τη δόξη αυτού και
 will be ashamed of whenever he should come in his glory, and
 του πατρός και των αγίων αγγέλων 27+ λέγω δε υμίν
 of the father, and of the holy angels. But I say to you
 αληθώς εισί τινες των ώδε εστηκότων οι ου μη
 truly, there are some of the ones here standing who in no way
 γεύσονται θανάτου έως αν ιδωσι την βασιλειαν
 shall taste death until whenever they should see the kingdom
 του θεού 28+ εγένετο δε μετά τους λόγους τούτους ωσει
 of God. And it came to pass after these words, about
 ημέραι οκτώ και παραλαβών Πέτρον και Ιωάννην
 days eight]; and having taken with himself Peter and John
 και Ιάκωβον ανέβη εις το όρος προσεύξασθαι 29+
 and James, he ascended into the mountain to pray.
 και εγένετο εν τω προσεύξασθαι αυτόν το είδος
 And it came to pass in his praying, the form
 του προσώπου αυτού έτερον και ο ιματισμός αυτού
 of his person [became] another, and his clothes
 λευκός εξαστράπτων 30+ και ιδού άνδρες δύο
 white flashing]. And behold, men two]
 συνελάλουν αυτό οίτινες ήσαν Μωσής και Ηλίας 31+
 conversed together with him, who were Moses and Elijah.

+ כִּי הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיִיתִי אֲנִי וְדַבְרֵי
 לוֹ לְחִרְפָּה הוּא יִהְיֶה לְחִרְפָּה
 לְבֶן־הָאָדָם כִּאֲשֶׁר יָבֵא בְכָבוֹד
 וּבְכָבוֹד הָאֵב וְהַמְלָאכִים תִּקְדָּוּשִׁים :
 + וּבְאֵמַת אֲנִי אָמַר לָכֶם יֵשׁ
 מִן־הַעֲמֻדִים פֶּה אֲשֶׁר לֹא־יִטְעֲמוּ מוֹת
 עַד כִּי־יֵרְאוּ אֶת־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים :
 + וַיְהִי כִשְׁמֹנֶה יָמִים אַחֲרַי הִדְבְּרִים

הָאֵלֶּה נִיָּקַח אֵלָיו אֶת־פְּטָרוֹס וְאֶת־יִוְחָנָן
 וְאֶת־יַעֲקֹב וַיַּעַל אֶל־הַהָר לְהַתְפַּלֵּל שָׁם :
 + וַיְהִי בְהַתְפַּלְלוֹ וַיִּשְׁתַּנּוּ פָּנָיו וּלְבוּשׁוֹ
 הִלְבִּין וְהַבְּרִיק :
 + וַהֲנִה שְׁנַי אַנְשִׁים מִדְּבָרִים אֵתוֹ מִזְּשָׁה
 וְאֵלֶיהֶן :
 + הִמָּה נִרְאוּ בְכָבוֹדָם וְהִגִּידוּ
 אֶת־אֲחֵרֵיתוֹ אֲשֶׁר יִמְלֶאנָה בִּירוּשָׁלַיִם :

+ וַיְהִי כִשְׁמֹנֶה יָמִים אַחֲרַי הִדְבְּרִים
 כִּי הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיִיתִי אֲנִי וְדַבְרֵי
 לוֹ לְחִרְפָּה הוּא יִהְיֶה לְחִרְפָּה
 לְבֶן־הָאָדָם כִּאֲשֶׁר יָבֵא בְכָבוֹד
 וּבְכָבוֹד הָאֵב וְהַמְלָאכִים תִּקְדָּוּשִׁים :
 + וּבְאֵמַת אֲנִי אָמַר לָכֶם יֵשׁ
 מִן־הַעֲמֻדִים פֶּה אֲשֶׁר לֹא־יִטְעֲמוּ מוֹת
 עַד כִּי־יֵרְאוּ אֶת־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים :
 + וַיְהִי כִשְׁמֹנֶה יָמִים אַחֲרַי הִדְבְּרִים

הָאֵלֶּה נִיָּקַח אֵלָיו אֶת־פְּטָרוֹס
 וְאֶת־יַעֲקֹב וַיַּעַל אֶל־הַהָר לְהַתְפַּלֵּל שָׁם :
 + וַיְהִי בְהַתְפַּלְלוֹ וַיִּשְׁתַּנּוּ פָּנָיו וּלְבוּשׁוֹ
 הִלְבִּין וְהַבְּרִיק :
 + וַהֲנִה שְׁנַי אַנְשִׁים מִדְּבָרִים אֵתוֹ מִזְּשָׁה
 וְאֵלֶיהֶן :
 + הִמָּה נִרְאוּ בְכָבוֹדָם וְהִגִּידוּ
 אֶת־אֲחֵרֵיתוֹ אֲשֶׁר יִמְלֶאנָה בִּירוּשָׁלַיִם :

οἱ οφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἐξοδὸν αὐτοῦ ἣν
 The ones appearing in glory spoke of his departure which
 ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ 32+ ὁ δὲ Πέτρος καὶ
 he was about to fulfill in Jerusalem. And Peter and
 οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνω
 the ones with him were being weighed down with sleep;
 διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς
 and staying awake they beheld his glory, and the
 δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ 33+ καὶ ἐγένετο ἐν
 two men standing with him. And it came to pass in
 τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος
 their parting from him, Peter said
 πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐπιστάτα καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὥδε εἶναι
 to Jesus, Master, it is good for us to be here;
 καὶ ποιήσωμεν σκηνάς τρεῖς μίαν σοὶ καὶ
 for we should make tents three] -- one for you, and
 Μωσεῖ μίαν καὶ μίαν Ἡλία μὴ εἰδώς ὁ λέγει 34+
 one for Moses, and one for Elijah; not knowing what he says.
 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ
 these [things] And of his saying] there came a cloud and
 ἐπεσκίασεν αὐτούς ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους
 overshadowed them; and they were afraid in the of those ones
 εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην 35+ καὶ φωνὴ ἐγένετο
 entering] into the cloud. And a voice came
 ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου
 from out of the cloud, saying, This is my son
 ὁ ἀγαπητός ἀκούετε 36+ καὶ ἐν τῷ γενέσθαι
 the beloved, αὐτοῦ hear! And in the taking place

וּפְטָרוֹס וְאַשֵׁר אֶתֹּן נְדָרָיִם וַיִּקְיָצוּ
 וַיֵּרְאוּ אֶת־כְּבוֹדוֹ וְאֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים הֶעֱמָדִים
 עֲלָיו׃
 וַיְהִי כְּהִפָּרֶדֶם מֵעֵמוּ וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס
 אֱלֹהֵי־יִשׁוּעַ מוֹרָה טוֹב לָנוּ לְהִיּוֹת פֹּה
 נַעֲשֶׂה־נָּא שְׁלֹשׁ סוּכּוֹת לָךְ אַחַת וּלְמֹשֶׁה
 אַחַת וּלְאַלְיָהוּ אַחַת וְלֹא יָדַע מַה־דָּבָר׃

+ עוד הוא מְדַבֵּר כְּזֹאת וְהֵיחָא עָנָן סָבֵף
 עָלֵיהֶם וַיִּכְבוֹּאֵם בְּתוֹךְ הָעָנָן וַיַּחְרְדוּ׃
 + וְהֵיחָא קוּל מִן־הָעָנָן אָמַר זֶה־בְּנִי יְיָ
 אֱלִיוֹ תִּשְׁמָעוּן׃
 + וּבְהִשְׁמָע הַקּוּל נִמְצָא יִשׁוּעַ לְבַדּוֹ
 וְהִמָּה הִחֲשׂוּ וְלֹא־הִגִּידוּ דָבָר לְאִישׁ
 בְּיָמִים הָהֵם מִכֹּל אֲשֶׁר רָאוּ׃

+ αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν +
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν

+ αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν +
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν

+ αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν +
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν

+ αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν +
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν

την φωνήν ευρέθη ο Ιησούς μόνος και αυτοί εσίγησαν
 voice], Jesus was found alone. And they were quiet,
 και ούδενι απήγγειλαν εν εκείναις ταις ημέραις
 and to no one they reported in those days
 ουδέν ων εωράκασιν 37+ εγένετο δε εν τη εξής
 anything of what they [had] seen. And it came to pass on the next
 ημέρα κατελθόντων αυτών από του όρους
 day, of their going down from the mountain,
 συνήντησεν αυτώ όχλος πολύς 38+ και ιδού ανήρ
 there met with him multitude a great]. And behold, a man
 από του όχλου ανεβόησε λέγων διδάσκαλε δέομαί
 from the multitude yelled out, saying, Teacher, I beseech
 σου επιβλέψαι επί τον υιόν μου ότι μονογενής εστί
 you to look upon my son! for he is an only child
 μοι 39+ και ιδού πνεύμα λαμβάνει αυτόν και
 to me. And behold, a spirit takes him, and
 εξαίφνης κράζει και σπαράσσει αυτόν μετά αφρού
 suddenly he cries out, and it throws him into a spasm with foam,
 και μόγις αποχωρεί απ' αυτου συντρίβον αυτόν 40+
 and hardly retreats from him breaking him.
 και εδεήθη των μαθητών σου ίνα εκβάλωσιν αυτό
 And I beseeched your disciples that they should cast it out,
 και ουκ ηδυνήθησαν 41+ αποκριθείς δε ο Ιησούς είπεν
 and they were not able. And responding Jesus said,
 ω γενεά άπιστος και διεστραμμένη έως πότε έσομαι
 O generation unbelieving] and being perverted, until how long will I be
 προς υμάς και ανέξομαι υμών προσάγαγε ώδε
 with you, and endure you? Bring here

+ וַיְהִי מִמְחֶרֶת בְּרִדְתָּם מִן־הַהָרַר וַיֵּצֵא
 עִם־רֹב לְקִרְאָתוֹ:
 + וַהֲגִיָּה אִישׁ אֶחָד מִן־הָעָם זֶעֶק לֵאמֹר אֲנָא
 רַבִּי פְּנִיחָנָא אֶל־בְּנֵי כִי יְחִיד הוּא לִי:
 + וַהֲגִיָּה כִי אֶחָז בּוֹ רוּחַ הוּא מְצַעֵק
 פְּתָאִים וְהַרוּחַ מְרוּצֵץ אֶתּוֹ בְּהוֹרִיד

רִירוֹ וּמִקְשָׁה לְסוּר מִמֶּנּוּ וַיִּדְכֵּא אֹתוֹ:
 + וַאֲבִקֵּשׁ מִתְלַמִּידֶיךָ לְגִרְשׁוֹ וְלֹא יָכִלוּ:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הוּי דוֹר חָסֵר
 אֲמוּנָה וּפְתִלְתִּיל עַד־מָתִי אֶהְיֶה עִמָּכֶם
 וְאֶשָּׂא אֶתְכֶם הֵבֵא אֶת־בְּנֶיךָ הַגֵּה:
 רַבִּי וַיְהִי מִמְחֶרֶת בְּרִדְתָּם מִן־הַהָרַר וַיֵּצֵא עִם־רֹב לְקִרְאָתוֹ:
 + וַהֲגִיָּה אִישׁ אֶחָד מִן־הָעָם זֶעֶק לֵאמֹר אֲנָא רַבִּי פְּנִיחָנָא אֶל־בְּנֵי כִי יְחִיד הוּא לִי:
 + וַהֲגִיָּה כִי אֶחָז בּוֹ רוּחַ הוּא מְצַעֵק פְּתָאִים וְהַרוּחַ מְרוּצֵץ אֶתּוֹ בְּהוֹרִיד

+ רַבִּי וַיְהִי מִמְחֶרֶת בְּרִדְתָּם מִן־הַהָרַר וַיֵּצֵא עִם־רֹב לְקִרְאָתוֹ:
 + וַהֲגִיָּה אִישׁ אֶחָד מִן־הָעָם זֶעֶק לֵאמֹר אֲנָא רַבִּי פְּנִיחָנָא אֶל־בְּנֵי כִי יְחִיד הוּא לִי:
 + וַהֲגִיָּה כִי אֶחָז בּוֹ רוּחַ הוּא מְצַעֵק פְּתָאִים וְהַרוּחַ מְרוּצֵץ אֶתּוֹ בְּהוֹרִיד

רַבִּי וַיְהִי מִמְחֶרֶת בְּרִדְתָּם מִן־הַהָרַר וַיֵּצֵא עִם־רֹב לְקִרְאָתוֹ:
 + וַהֲגִיָּה אִישׁ אֶחָד מִן־הָעָם זֶעֶק לֵאמֹר אֲנָא רַבִּי פְּנִיחָנָא אֶל־בְּנֵי כִי יְחִיד הוּא לִי:
 + וַהֲגִיָּה כִי אֶחָז בּוֹ רוּחַ הוּא מְצַעֵק פְּתָאִים וְהַרוּחַ מְרוּצֵץ אֶתּוֹ בְּהוֹרִיד

τον υἱόν σου 42 + ἔτι δε προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν
 your son]! And while yet during his coming forward, tore
 αὐτόν το δαιμόνιον και συνεσπάραξεν ἐπετίμησε δε
 him the demon] and flailed about; gave reproach And
 ο Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ και ἰάσατο τον
 Jesus] to the spirit unclean], and healed the
 παῖδα και ἀπέδωκεν αὐτόν τῷ πατρί αὐτοῦ 43 +
 child, and gave him back [to] his father.
 ἐξεπλήσσοντο δε πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι
 were overwhelmed And all] at the magnificence
 του θεοῦ πάντων δε θαυμαζόντων ἐπὶ πάσιν οἰς
 of God. And [as] all were wondering over all what
 ἐποίησεν ο Ἰησοῦς εἶπε προς τους μαθητάς αὐτοῦ 44 +
 Jesus did, he said to his disciples,
 θέσθε υμεῖς εἰς τα ὠτα υμῶν τους λόγους τούτους
 You put into your ears these words!
 ο γαρ υἱός του ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς
 The son of man is about to be delivered into
 χεῖρας ἀνθρώπων 45 + οἱ δε ἠγνόουν το ρῆμα τούτο και
 [the] hands of men. And they knew not this saying, and
 ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μη
 it was being covered up from them, that they should not
 αἰσθωνται αὐτό και εφοβούνται ἐρωτήσαι αὐτόν
 perceive it; and they feared to ask him
 περὶ του ρήματος τούτου 46 + εἰσήλθε δε διαλογισμός
 concerning this saying. And there entered an arguing

כִּי עָתִיד בֶּן־הָאָדָם לְהַמְסֹר בְּיַדֵּי בְנֵי־אָדָם : + וַיְהִי אֲדָן הַקָּרִיב לְבֹא הַפִּילֹו הַשָּׂדֶה
 וַיְרוּצְצֵהוּ וַיִּשְׁוַע נָעַר בְּרוּחַ הַטָּמֵא
 וַיִּרְפֵּא אֶת־הַנָּעַר וַיִּשְׁיבְהוּ לְאַבְיוֹ :
 + וַיִּשְׁתַּוְּמָמוּ כֹּוֹלִם עַל־גְּדוּלַת הָאֱלֹהִים
 וַיְהִי בְתַמָּהֶם כֹּוֹלִם עַל־כָּל אֲשֶׁר
 עָשָׂה וַיִּאמְרוּ יִשׁוּעַ אֵל־תִּלְמִידָיו :
 + שִׁימוּ אִתְּם בְּאָזְנֵיכֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

+ וְהָמָּה לֹא הִבִּינוּ אֶת־הַמֵּאמָר
 הַזֶּה וַיְהִי נִעְלָם מִדַּעְתָּם וַיִּירָאוּ
 לְשַׂאֵל אֹתוֹ עַל־הַמֵּאמָר הַזֶּה :
 + וַיַּעַל עַל־לִבָּבָם לְחַשׁוֹב מִי הַגְּדוֹל
 בָּהֶם :

+ וְהָאֵלֹהִים חָפְזִים לִלְאִוְחֵם וַיִּשְׁוַע
 אֶת־הַנָּעַר בְּרוּחַ הַטָּמֵא וַיִּרְפֵּא
 אֶת־הַנָּעַר וַיִּשְׁיבְהוּ לְאַבְיוֹ :
 + וַיִּשְׁתַּוְּמָמוּ כֹּוֹלִם עַל־גְּדוּלַת
 הָאֱלֹהִים וַיְהִי בְתַמָּהֶם כֹּוֹלִם
 עַל־כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּאמְרוּ
 יִשׁוּעַ אֵל־תִּלְמִידָיו :
 + שִׁימוּ אִתְּם בְּאָזְנֵיכֶם אֶת־הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה :

+ וְהָמָּה לֹא הִבִּינוּ אֶת־הַמֵּאמָר
 הַזֶּה וַיְהִי נִעְלָם מִדַּעְתָּם וַיִּירָאוּ
 לְשַׂאֵל אֹתוֹ עַל־הַמֵּאמָר הַזֶּה :
 + וַיַּעַל עַל־לִבָּבָם לְחַשׁוֹב מִי הַגְּדוֹל
 בָּהֶם :

ἐν αυτοῖς το τις ἀν εἴη μείζων αὐτῶν 47+ ὁ δε
among them -- the one who ever may be [the] greater of them. And
Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν
Jesus knowing the arguing of their hearts,

ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτό παρ' εαυτῷ 48+
having taken hold of a child, he set it by himself.

καὶ εἶπεν αυτοῖς ὅς ἐάν δέξηται τούτο τὸ παιδίον
And he said to them, Who ever should receive this child

ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται καὶ ὅς ἐάν
in my name, receives me; and who ever

ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με ὁ γὰρ
receives me, receives the one sending me. For

μικρότερος ἐν πάσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτος ἔσται
[the] lesser among all you existing], this one will be

μέγας 49+ ἀποκριθεὶς δε ὁ Ἰωάννης εἶπεν ἐπιστάτα
great. And responding John said, Master,

εἶδομέν τινὰ ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ
we beheld one by your name casting out the

δαιμόνια καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ
demons], and we restrained him, for he does not follow

μεθ' ἡμῶν 50+ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς
with us. And said to him Jesus],

μη κωλύετε ὅς γὰρ οὐκ ἐστὶ καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν
Restrain not! for the one which is not against us for us

ἐστὶν 51+ ἐγένετο δε ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς
is]. And it came to pass in the filling up the

ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ καὶ αὐτός
days of his being lifted up, and he

מְגֵרֵשׁ שְׂדִים בְּשֵׁמֶךָ וְנִכְלָא אוֹתוֹ כִּי אֵינְנוּ
הוֹלֵךְ עִמָּנוּ:
+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֵלָיו אַל-תְּכַלֵּא כִּי
כָל אֲשֶׁר אֵינְנוּ לְצָרֵינוּ לָנוּ הוּא:
+ וַיְהִי כְּאֲשֶׁר קָרְבוּ יָמֵי הָעֲלֹתוֹ
וַיִּשֶׂם אֶת-פָּנָיו לְלֶכֶת יְרוּשָׁלַיִם:
+ וַיֵּדַע יֵשׁוּעַ אֶת-מַחְשַׁבַת לֵבָם
וַיִּקַּח יֶלֶד וַיַּעֲמִידֵהוּ אֶצְלוֹ:
+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הַמְקַבֵּל אֶת-תֵּיִלָּד
הַזֶּה לְשֵׁמִי אוֹתִי הוּא מְקַבֵּל וְהַמְקַבֵּל
אוֹתִי הוּא מְקַבֵּל אֶת אֲשֶׁר שְׁלַחְנִי כִּי
תִקְשָׁן בְּכוֹלְכֶם הוּא יְהִי הַגָּדוֹל:
+ וַיַּעַן יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר מוֹרְדָה רָאִינוּ אִישׁ

הַזֶּה וְהִצַּפְתָּ וְלֹא כִּי בָעֲרָךְ הִחַלְתֵּם,
עַל דָּל רָאִה אֶת חֶכְךָ בְּחַיֵּי הָיִי:
+ אֲנִי לְמַעַן לֹא אֶחְלָה כִּי חַיֵּי
וְלֹא מֵעַם לְמַחְלָה שְׁלֻפְתָּה מֵ: אֵם
+ אֲמַר אֶת-יְהוָה וְהִחַלְתָּ לְמַעַן אֲנִי וְשֵׁם לְמַעַן
אֲדַמְּךָ בְּיָדֵי הַמָּוֶת וְיִרְאֵה לְיִשְׂרָאֵל:
+ וַעֲשֵׂה דָבָר וְלֹא תִשְׁעָבְדֵהוּ וְלֹא תִשְׁעָבְדֵהוּ
וְלֹא תִשְׁעָבְדֵהוּ וְלֹא תִשְׁעָבְדֵהוּ
+ אֲנִי לְמַעַן לֹא אֶחְלָה כִּי חַיֵּי
וְלֹא מֵעַם לְמַחְלָה שְׁלֻפְתָּה מֵ: אֵם
+ אֲמַר אֶת-יְהוָה וְהִחַלְתָּ לְמַעַן אֲנִי וְשֵׁם לְמַעַן
אֲדַמְּךָ בְּיָדֵי הַמָּוֶת וְיִרְאֵה לְיִשְׂרָאֵל:
+ וְהִחַלְתָּ לְמַעַן אֲנִי וְשֵׁם לְמַעַן
אֲדַמְּךָ בְּיָדֵי הַמָּוֶת וְיִרְאֵה לְיִשְׂרָאֵל:

το πρόσωπον αυτού εστήριξε του πορεύεσθαι εις
his face firmly fixed] to go into

Ιερουσαλήμ 52+ και απέστειλεν αγγέλους προ
Jerusalem. And he sent messengers before

προσώπου αυτού και πορευθέντες εισήλθον εις
his face. And having gone, they entered into

κώμην Σαμαρειτών ώστε ετοιμάσαι αυτώ 53+ και
a town of Samaritans, so as to prepare for him. And

ουκ εδέξαντο αυτόν ότι το πρόσωπον αυτού ην
they did not receive him, for his face was [as]

πορευόμενον εις Ιερουσαλήμ 54+ ιδόντες δε
going to Jerusalem. And knowing,

οι μαθηταί αυτού Ιάκωβος και Ιωάννης είπον κύριε
his disciples James and John said, O Lord,

θέλεις είπωμεν πυρ καταβήναι από του ουρανού και
do you want we should tell fire to descend from heaven and

αναλώσαι αυτούς ως και Ηλίας εποίησε 55+
consume them as also Elijah did?

στραφείς δε επετίμησεν αυτοίς και είπεν ουκ οίδατε
And turning, he gave reproach to them, and said, You do not know

οίου πνεύματός εστε υμεις 56+ ο γαρ υιός
of what spirit you are. For the son

του ανθρώπου ουκ ήλθε ψυχάς ανθρώπων απολέσαι
of man came not lives of men to destroy],

αλλά σώσαι και επορεύθησαν εις ετέραν κώμην 57+
but to preserve. And they went unto another town.

εγένετο δε πορευομένων αυτών εν τη οδώ είπέ
And it came to pass in their going in the way, said

+ וַיִּפְּן וַיִּנְעַר-בָּם וַיֹּאמֶר הֲלֹא
אַל-אַחַד מִכְּפָרֵי הַשְּׂמֵרוֹנִים לְהִכִּין לוֹ:
+ וְלֹא קִבְּלוּהוּ כִּי פָנָיו הָלְכִים יְרוּשָׁלָּיִם:

+ וַיִּרְאוּ יַעֲקֹב וַיְיֹחָנָן תְּלִמְיָדָיו וַיֹּאמְרוּ
אַדְנֵינוּ הִתְרַצָּה וְנֹאמַר שְׂתַרְדַּד אִישׁ
מִן-הַשָּׁמַיִם וְתֵאכְלֵם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֵינוּ:

+ וַיִּפְּן וַיִּנְעַר-בָּם וַיֹּאמֶר הֲלֹא
יֵדְעֶתֶם בְּנֵי רוּחוֹ שֶׁל מִי אַתֶּם:
+ כִּי בֶן-הָאָדָם לֹא בָּא לְאַבִּד נַפְשׁוֹת אָדָם
כִּי אִם-לְהוֹשִׁיעַ וַיִּלְכוּ לָהֶם אַל-כִּפָּר אַחֵר:

+ וַיְהִי בְּלִכְתָּם בְּדֶרֶךְ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִישׁ
אַדְנֵי אֵלֶכָה אַחֲרֶיךָ אַל-כָּל-אֲשֶׁר תִּלְדָּךְ:

+ וַיִּפְּן וַיִּנְעַר-בָּם וַיֹּאמֶר הֲלֹא
יֵדְעֶתֶם בְּנֵי רוּחוֹ שֶׁל מִי אַתֶּם:
+ כִּי בֶן-הָאָדָם לֹא בָּא לְאַבִּד
נַפְשׁוֹת אָדָם כִּי אִם-לְהוֹשִׁיעַ
וַיִּלְכוּ לָהֶם אַל-כִּפָּר אַחֵר:
+ וַיִּרְאוּ יַעֲקֹב וַיְיֹחָנָן תְּלִמְיָדָיו
וַיֹּאמְרוּ אַדְנֵינוּ הִתְרַצָּה וְנֹאמַר
שְׂתַרְדַּד אִישׁ מִן-הַשָּׁמַיִם וְתֵאכְלֵם
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֵינוּ:

+ וַיִּפְּן וַיִּנְעַר-בָּם וַיֹּאמֶר הֲלֹא
יֵדְעֶתֶם בְּנֵי רוּחוֹ שֶׁל מִי אַתֶּם:
+ כִּי בֶן-הָאָדָם לֹא בָּא לְאַבִּד
נַפְשׁוֹת אָדָם כִּי אִם-לְהוֹשִׁיעַ
וַיִּלְכוּ לָהֶם אַל-כִּפָּר אַחֵר:
+ וַיִּרְאוּ יַעֲקֹב וַיְיֹחָנָן תְּלִמְיָדָיו
וַיֹּאמְרוּ אַדְנֵינוּ הִתְרַצָּה וְנֹאמַר
שְׂתַרְדַּד אִישׁ מִן-הַשָּׁמַיִם וְתֵאכְלֵם
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֵינוּ:

τις προς αυτόν ακολουθήσω σοι όπου αν
a certain one] to him, I will follow you where ever

απέρχη κύριε 58+ και είπεν αυτό ο Ιησούς αι
you should go, O Lord. And said to him Jesus], The

αλώπεκες φωλεούς έχουσι και τα πετεινά του
foxes dens have], and the birds of the

ουρανού κατασκηνώσεις ο δε υιός του ανθρώπου
heaven shelters, but the son of man

ουκ έχει που την κεφαλήν κλίνη 59+ είπε δε προς
does not have where the head he should lean]. And he said to

έτερον ακολούθει μοι ο δε είπεν κύριε επίτρεψόν
another, Follow me! And he said, O Lord, commit it

μοι απελθόντι πρώτον θάψαι τον πατέρα μου 60+ είπε
to me! having gone forth first to bury my father. said

δε αυτό ο Ιησούς άφες τους νεκρούς θάψαι
And to him Jesus], Let the dead bury

τους εαυτών νεκρούς συ δε απελθών διάγγελλε την
their own dead! but you going forth declare the

βασιλείαν του θεού 61+ είπε δε και έτερος
kingdom of God! And said also another,

ακολουθήσω σοι κύριε πρώτον δε επίτρεψόν μοι
I will follow you, O Lord, but first commit to me

αποτάξασθαι τοις εις τον οίκόν μου 62+ είπε δε προς
to dismiss the ones in my house. said And to

αυτόν ο Ιησούς ουδείς επιβαλών την χείρα αυτού επ'
him Jesus], No one having put his hand upon

άροτρον και βλέπων εις τα οπίσω εύθετός εστιν
a plow, and looking at the [things] behind, is fit

לְקַבֵּר אֶת־מִתְיָהִם וְאַתָּה לֵךְ
הוֹדַע אֶת־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים:
וַיֹּאמֶר עוֹד אִישׁ אַחַר אֶלְכָה אַחֲרֶיךָ
אֲדַנִּי רַק הַנִּיחָה־לִּי בְרֵאשׁוֹנָה לְהַפְטֹר מִבְּנֵי
בֵּיתִי:
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ הַשֵּׁם יְדוּ עַל־הַמְחַרְשָׁה
וּמִבֵּית אַחֲרֵיוֹ לֹא יִכָּשֵׁר לְמַלְכוּת הָאֱלֹהִים:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ הַנִּיחַ לַמְּתִים
וַיִּבְנֶה־הָאָדָם אֵינ־לוֹ מְקוֹם לְהַנִּיחַ רֵאשׁוֹ:
וְאֶל־אִישׁ אַחַר אָמַר לֵךְ אַחֲרַי וְהוּא
אָמַר אֲדַנִּי תָן־לִּי וְאֶלְכָה בְרֵאשׁוֹנָה לְקַבֵּר
אֶת־אָבִי:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ הַנִּיחַ לַמְּתִים

ו
+ אֵלָיו לֹא יִכָּשֵׁר לְמַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְיָבֹא
לְמַעַן לְחַלְּצֵם מִכַּף מָוֶת
וְיִבְנֶה־הָאָדָם אֵינ־לוֹ מְקוֹם לְהַנִּיחַ רֵאשׁוֹ:
וְאֶל־אִישׁ אַחֲרַי וְהוּא אָמַר אֲדַנִּי תָן־לִּי
וְאֶלְכָה בְרֵאשׁוֹנָה לְקַבֵּר אֶת־אָבִי:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ הַנִּיחַ לַמְּתִים
וּמִבֵּית אַחֲרֵיוֹ לֹא יִכָּשֵׁר לְמַלְכוּת הָאֱלֹהִים:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ הַנִּיחַ לַמְּתִים
וּמִבֵּית אַחֲרֵיוֹ לֹא יִכָּשֵׁר לְמַלְכוּת הָאֱלֹהִים:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ הַנִּיחַ לַמְּתִים
וּמִבֵּית אַחֲרֵיוֹ לֹא יִכָּשֵׁר לְמַלְכוּת הָאֱלֹהִים:

εις την βασιλείαν του θεού
for the kingdom of God.

10

1+ μετά δε ταύτα ανέδειξεν ο κύριος και ετέρους
And after these [things], made manifest the Lord] even another
εβδομήκοντα και απέστειλεν αυτούς ανά δύο προ
seventy, and sent them by two before
προσώπου αυτού εις πάσαν πόλιν και τόπον ου
his face into every city and place where
έμελλεν αυτός έρχεσθαι 2+ έλεγεν ουν προς αυτούς
he was about to come. Then he said to them,
ο μεν θερισμός πολύς οι δε εργάται ολίγοι δεήθητε
Indeed the harvest [is] great, but the workers few; beseech
ούν του κυρίου του θερισμού όπως εκβάλλη
then the Lord of the harvest! that he should put
εργάτας εις τον θερισμόν αυτού 3+ υπάγετε ιδού εγώ
workers into his harvest. Go! behold, I
αποστέλλω υμάς ως άρνας εν μέσσω λύκων 4+ μη
send you as lambs in [the] midst of wolves. Do not
βαστάζετε βαλάντιον μη πήραν μηδέ υποδήματα και
bear a bag, nor provision, nor sandals! and
μηδένα κατά την οδόν ασπάσησθε 5+ εις ην δ' αν
no one in the way should you greet. into which And] ever
οικίαν εισέρχησθε πρώτον λέγετε ειρήνη τω
house you should enter, first say! Peace [to]

הַקְצִיר וַיִּשְׁלַח פְּעֻלִים לְקַצְרֵיהֶם׃
+ לְכוּ-נָא הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלֵחַ אֶתְכֶם
כְּשֹׁלְחַי כְּבָשִׂים בֵּין זְאֵבִים׃
+ אַל-תִּשְׂאוּ כִּיס וְלֹא תַרְמִיל וְלֹא נַעֲלִים
וְאַל-תִּשְׂאֲלוּ לְשִׁלּוֹם-אִישׁ בְּדַרְוֹ׃
+ וּלְכֹל-בַּיִת אֲשֶׁר תָּבֹאוּ שָׁם אָמְרוּ
בְּרֵאשֹׁנָה שְׁלֹום לְבַיִת הַזֶּה׃

וְאַחֲרַי תְּדַבְּרִים הָאֵלֶּה תְּבַדִּיל
הָאָדוֹן עוֹד שְׂבָעִים אַחֲרַי וַיִּשְׁלַחֵם
לְפָנָיו שְׁנַיִם שְׁנַיִם אֶל-כָּל-עִיר
וּמְקוֹם אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לְבֹא שָׁמָּה׃
+ וַיֹּאמֶר לָהֶם הֵן הַקְצִיר רַב
וְהַפְּעֻלִים מְעַטִּים לְכֵן הִתְחַנְּנוּ אֶל-אָדוֹן

سَيُؤْتِيكُمْ فُجْرًا لَكُمُ الْوَيْسُ : ٥
+ اَلَمْ تَرَ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ لَكُمْ رُكْحًا
رُكْحًا كَ بَيْتِ زَاكَا :
+ لَمْ تَعْمَلُوْا لَكُمْ جَنْفًا اَلَمْ تَكُنْ لَكُمْ
اَلَمْ تَكُنْ تَعْمَلُوْا رُكْحًا كَ رُكْحًا لَكُمْ
اَلَمْ تَعْمَلُوْا : ٥
+ اَلَمْ تَرَ جَنْفًا وَرُكْحًا كَ رُكْحًا
اَلَمْ تَرَ رُكْحًا عَلَمًا لَكُمْ لَكُمْ

+ הָאֵלֶּה מֵלֶךְ בְּיָד נְעֻד כֹּחַ אֱלֹהִים
רַעְיוֹנֵי עֲתִידֵי הָעוֹלָם הָאֵלֶּה
וְהוּא מֵינֵי בְּיָדֵי הָאֵלֶּה
וְהוּא מֵינֵי הָאֵלֶּה לְכָל הָאֵלֶּה : ٥
+ אֵלֶּה לְכָל הָאֵלֶּה
וְהוּא מֵינֵי הָאֵלֶּה לְכָל הָאֵלֶּה

οἴκῳ τούτῳ 6+ και εἰάν η ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης
 this house. And if there might be there a son of peace,
 ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτόν η εἰρήνη υμῶν εἰ δε μήγε
 shall rest upon him your peace]; but if not,
 ἐφ' υμᾶς ἀνακάμψει 7+ ἐν αὐτῇ δε τη οἰκία μένετε
 unto you it shall return. in [the] same And] house abide!
 ἐσθίοντες και πίνοντες τα παρ' αὐτῶν ἄξιος γαρ
 eating and drinking the [things] of theirs; worthy for
 ο εργάτης του μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι μη μεταβαίνετε ἐξ
 the worker of his wage is]! Do not cross over from
 οἰκίας εἰς οἰκίαν 8+ και εἰς δ' ἢν ἀν πόλιν
 house to house! And into what ever city
 εἰσέρχησθε και δέχονται υμᾶς ἐσθίετε τα
 you should enter, and they should receive you, eat the [things]
 παρατιθέμενα υμῖν 9+ και θεραπεύετε τους ἐν αὐτῇ
 being placed near to you! And attend to the in it
 ἀσθενεῖς και λέγετε αὐτοῖς ἡγγικεν ἐφ' υμᾶς η
 weak]! and say to them! approaches unto you The
 βασιλεία του θεοῦ 10+ εἰς ἣν δ' ἀν πόλιν
 kingdom of God]. into which And] ever city
 εἰσέρχησθε και μη δέχονται υμᾶς ἐξελθόντες
 you should enter, and they should not receive you, having gone forth
 εἰς τας πλατείας αὐτῆς εἶπατε 11+ και τον κονιορτόν
 into its square, you say! Even the dust
 τον κολληθέντα ἡμῖν ἀπό της πόλεως υμῶν
 cleaving to us from your city

+ וְרָפְאוּ אֶת-הַחֹלִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ וְאָמְרוּ
 עֲלֵיו שְׁלוֹמְכֶם וְאִם-לֹא אֵלֵיכֶם יָשׁוּב׃
 + וּבְבֵית תְּהוּא תִשְׁבוּ וְתֹאכְלוּ וְתִשְׁתּוּ
 מֵאֲשֶׁר יִנְתֵּן לָכֶם כִּי רָאוּי הַפּוֹעֵל
 לְשָׂכְרוֹ אֶל-תִּסְעוּ מִבֵּית לְבַיִת׃
 + וְכָל-עִיר אֲשֶׁר תִּבְאוּ בָּהּ וְקִבְּלוּ
 אֶתְכֶם וַיִּצְאֲתֶם אֶל-רְחוֹבוֹתֶיהָ וְאָמַרְתֶּם׃
 + אַךְ אֶת-עַפְרַי עֵירְכֶם אֲשֶׁר
 בְּרִגְלֵינוּ נִנְעָרְהוּ לָכֶם רַק יָדַעַ
 תִּדְעוּ כִּי קִרְבָּה מַלְכוּת הָאֱלֹהִים׃

+ אֲרָא אֲנִי אֶת-עַפְרַי עֵירְכֶם אֲשֶׁר
 בְּרִגְלֵינוּ נִנְעָרְהוּ לָכֶם רַק יָדַעַ
 תִּדְעוּ כִּי קִרְבָּה מַלְכוּת הָאֱלֹהִים׃
 + אֲרָא אֲנִי אֶת-עַפְרַי עֵירְכֶם אֲשֶׁר
 בְּרִגְלֵינוּ נִנְעָרְהוּ לָכֶם רַק יָדַעַ
 תִּדְעוּ כִּי קִרְבָּה מַלְכוּת הָאֱלֹהִים׃
 + אֲרָא אֲנִי אֶת-עַפְרַי עֵירְכֶם אֲשֶׁר
 בְּרִגְלֵינוּ נִנְעָרְהוּ לָכֶם רַק יָדַעַ
 תִּדְעוּ כִּי קִרְבָּה מַלְכוּת הָאֱלֹהִים׃
 + אֲרָא אֲנִי אֶת-עַפְרַי עֵירְכֶם אֲשֶׁר
 בְּרִגְלֵינוּ נִנְעָרְהוּ לָכֶם רַק יָדַעַ
 תִּדְעוּ כִּי קִרְבָּה מַלְכוּת הָאֱלֹהִים׃

απομασσόμεθα υμίν πλήν τούτο γινώσκετε ότι
we wipe off against you. Except know this! that

ήγγικεν εφ' υμάς η βασιλεία του θεού 12+ λέγω δε
has approached unto you the kingdom of God]. But I say

υμίν ότι Σοδόμοις εν τη ημέρα εκείνη
to you that, to Sodom in day that

ανεκτότερον είναι η τη πόλει εκείνη 13+ ουαί σοι
it will be more endurable] than [to] that city. Woe to you

Χωραζίν ουαί σοι Βηθσαϊδά ότι ει εν Τύρω και
Chorazin. Woe to you Bethsaida. for if in Tyre and

Σιδώνι εγένοντο αι δυνάμεις αι γενόμεναι εν υμίν
Sidon took place the [works of] power which took place in you,

πάλαι αν εν σάκκω και σποδώ καθήμεναι
even earlier in sackcloth and ashes sitting

μετενόησαν 14+ πλην Τύρω και Σιδώνι
they would have repented]. Furthermore to Tyre and Sidon

ανεκτότερον είναι εν τη κρίσει η υμίν 15+ και συ
it will be more endurable in the judgment, than for you. And you,

Καπερναούμ η έως του ουρανού υψωθείσα
Capernaum, the one unto the heaven having been raised up high];

έως άδου καταβιβασθήση 16+ ο ακούων υμών
unto Hades you shall be brought down. The one hearing you,

εμού ακούει και ο αθετών υμάς εμέ αθετεί ο δε
hears me; and the one disregarding you, disregards me; and the one

εμέ αθετών αθετεί τον αποστείλαντά με 17+
disregarding me, disregards the one having sent me.

υπέστρεψαν δε οι εβδομήκοντα μετά χαράς λέγοντες
returned And the seventy] with joy, saying,

+ אמר אני לכם לסדום יקל
ביום שהוא מן העיר ההיא:
+ אני לך פורזין אני לך בית צידה
כי הגבורות אשר נעשו בקרבך
אלו נעשו בצור ובצידון הלא
כבר ישבו בשק ואפר ושבו:
+ אכן לצור וצידון יקל בדין מכם:

+ ואת כפר נחום אשר עד השמים
התרוממת אל שאל תורדי:
+ השומע אליכם אלי הוא שומע
והבוזה אתכם אותי הוא בוזה והבוזה
אותי הוא בוזה את אשר שלחני:
+ וישובו השבעים בשמחה ויאמרו אדנינו
גם השדים נכנעים תחתינו בשמך:

+ אָמַר אֲנִי לָכֶם לְסוּדוֹם יִקַּל
בַּיּוֹם הַהוּא מִן־הָעִיר הַהִיא:
+ אֲנִי לְךָ פּוֹרְזִין אֲנִי לְךָ בֵּית־צִידָה
כִּי הַגְּבוּרוֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ בְּקִרְבְּךָ
אֵלֶּה נַעֲשׂוּ בְּצוּר וּבְצִידוֹן הֲלֹא
כְּבָר יֵשְׁבוּ בְּשֶׁק וְאֶפֶר וְשָׁבוּ:
+ אַכֵּן לְצוּר וְצִידוֹן יִקַּל בְּדִין מִכֶּם:
+ אָמַר אֲנִי לָכֶם וְלַעֲשָׂוִים לָכֶם:
בַּיּוֹם הַהוּא אֲנִי לָכֶם לְסוּדוֹם יִקַּל:
+ אֲנִי לְךָ פּוֹרְזִין אֲנִי לְךָ בֵּית־צִידָה
כִּי הַגְּבוּרוֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ בְּקִרְבְּךָ
אֵלֶּה נַעֲשׂוּ בְּצוּר וּבְצִידוֹן הֲלֹא
כְּבָר יֵשְׁבוּ בְּשֶׁק וְאֶפֶר וְשָׁבוּ:
+ אַכֵּן לְצוּר וְצִידוֹן יִקַּל בְּדִין מִכֶּם:
+ אָמַר אֲנִי לָכֶם וְלַעֲשָׂוִים לָכֶם:
בַּיּוֹם הַהוּא אֲנִי לָכֶם לְסוּדוֹם יִקַּל:

+ אָמַר אֲנִי לָכֶם וְלַעֲשָׂוִים לָכֶם:
בַּיּוֹם הַהוּא אֲנִי לָכֶם לְסוּדוֹם יִקַּל:
+ אֲנִי לְךָ פּוֹרְזִין אֲנִי לְךָ בֵּית־צִידָה
כִּי הַגְּבוּרוֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ בְּקִרְבְּךָ
אֵלֶּה נַעֲשׂוּ בְּצוּר וּבְצִידוֹן הֲלֹא
כְּבָר יֵשְׁבוּ בְּשֶׁק וְאֶפֶר וְשָׁבוּ:
+ אַכֵּן לְצוּר וְצִידוֹן יִקַּל בְּדִין מִכֶּם:
+ אָמַר אֲנִי לָכֶם וְלַעֲשָׂוִים לָכֶם:
בַּיּוֹם הַהוּא אֲנִי לָכֶם לְסוּדוֹם יִקַּל:

κύριε και τα δαιμόνια υποτάσσεται ἡμίν εν

O Lord, even the demons are submitted to us in

τω ονόματί σου 18+ εἶπε δε αυτοῖς εθεώρουν

your name. And he said to them, I viewed

τον σατανάν ως αστραπήν εκ του ουρανού

Satan as lightning from out of the heaven

πεσόντα 19+ ιδού δίδωμι ὑμίν την εξουσίαν

falling]. Behold, I give to you the authority

του πατείν επάνω όφρων και σκορπίων και επί

to tread upon serpents and scorpions, and upon

πάσαν την δύναμιν του εχθρού και ουδέν υμάς

all the power of the enemy; and nothing you

ου μη αδικήσει 20+ πλην εν τούτω μη χαίρετε ότι

in any way shall injure]. Furthermore in this rejoice not! that

τα πνεύματα ὑμίν υποτάσσεται χαίρετε δε ότι

the spirits submit to you. But you rejoice! that

τα ονόματα ὑμών εγράφη εν τοις ουρανοῖς 21+ εν

your names are written in the heavens. In

αυτή τη ώρα ηγαλλιάσατο τω πνεύματι ο Ιησούς και

the same hour exulted in the spirit Jesus], and

εἶπεν εξομολογούμαί σοι πάτερ κύριε του ουρανού

said, I make acknowledgment to you, O father, O Lord of the heaven

και της γης ότι απέκρυψας ταύτα από σοφών και

and of the earth, that you concealed these [things] from [the] wise and

συνετών και απεκάλυψας αυτά νηπίος ναι ο πατήρ

experts, and uncovered them to simple ones; Yes, O father,

ότι ούτως εγένετο ευδοκία έμπροσθέν σου 22+ και

for thus it was benevolent before you. And

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רְאִיתִי אֶת־הַשָּׁטָן נֹפֵל

כַּבֵּרֶךְ מִן־הַשָּׁמַיִם:

+ הַיְהִי הַשְּׁלֹטָתִי אִתְּכֶם לְדָרוֹךְ

עַל־נַחְשִׁים וְעַקְרָבִים וְעַל כָּל־גְּבוּרֹת

הָאָיִב וְכָל־דָּבָר לֹא יִזִּיק לָכֶם:

+ אֵךְ בְּזֹאת אֶל־תִּשְׁמְחוּ אֲשֶׁר־נִכְנְעִים

תַּחְתֵּיכֶם הַרוּחֹת כִּי אִם־שִׂמְחוּ עַל

אֲשֶׁר־נִכְתְּבוּ שְׁמוֹתֵיכֶם בַּשָּׁמַיִם:

+ בַּשָּׂעָה הַהִיא עָלַץ יֵשׁוּעַ בְּרוּחַ

הַקֹּדֶשׁ וַיֹּאמֶר אֹדֶךָ אָבִי אֲדֹנָי

הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ כִּי הִסְתַּרְתָּ אֶת־אֱלֹהֵי

מִן־הַחֲכָמִים וְהַנְּבוֹנִים וְגִלִּיתָם לְעֵלְלִים

הֵן אָבִי כִּי־כֵן הָיְתָ רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

+ הַכֹּל נִמְסַר־לִי מֵאֵת אָבִי וְאֵין יוֹדֵעַ

+ מִן־הַשָּׁמַיִם לְאֵלֵינוּ וְהַיְהִי שִׁלְטָנֵנוּ

לְפָנֶיךָ יְהוָה וְנִפְלֵא אֱמֶתְךָ כִּי שִׁלְטָנֵנוּ:

+ מִן־הָאָיִב וְכָל־דָּבָר לֹא יִזִּיק לָכֶם:

וְאַךְ בְּזֹאת אֶל־תִּשְׁמְחוּ אֲשֶׁר־נִכְנְעִים

תַּחְתֵּיכֶם הַרוּחֹת כִּי אִם־שִׂמְחוּ עַל

מֵעַתָּה בְּכִי אֵלֵינוּ וְהַיְהִי שִׁלְטָנֵנוּ

לְאֵלֵינוּ כְּעַתָּה: מ

+ כִּי בַשָּׂעָה הַהִיא עָלַץ יֵשׁוּעַ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ:

וַיֹּאמֶר אֹדֶךָ אָבִי אֲדֹנָי

הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ כִּי הִסְתַּרְתָּ אֶת־אֱלֹהֵי

מִן־הַחֲכָמִים וְהַנְּבוֹנִים וְגִלִּיתָם לְעֵלְלִים

הֵן אָבִי כִּי־כֵן הָיְתָ רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ: מ

+ הַכֹּל נִמְסַר־לִי מֵאֵת אָבִי וְאֵין יוֹדֵעַ

στραφεῖς προς τους μαθητάς εἶπε πάντα παρεδόθη
 turning to the disciples he said, All [things] were delivered up
 μοι ὑπό του πατρός μου και ουδείς γινώσκει τις
 to me by my father; and no one knows who
 εστιν ο υἱός ει μη ο πατήρ και τις εστιν ο πατήρ
 is the son, except the father, and who is the father,
 ει μη ο υἱός και ὧ εάν βούληται ο υἱός
 except the son, and to whom ever wants the son]

αποκαλύψαι 23+ και στραφεῖς προς τους μαθητάς
 to reveal. And having turned to the disciples
 κατ' ἰδίαν εἶπε μακάριοι οι οφθαλμοί οι βλέποντες
 in private he said, Blessed [are] the eyes, the ones seeing
 α βλέπετε 24+ λέγω γαρ υμῖν ὅτι πολλοί προφήται
 what you see. For I say to you, that many prophets
 και βασιλείς ηθέλησαν ιδεῖν α υμείς βλέπετε και
 and kings wanted to see what you see, and
 ουκ εἶδον και ακούσαι α ακούετε και ουκ ἤκουσαν
 saw not; and to hear what you hear, and heard not.

25+ και ιδού νομικός τις ανέστη εκπειράζων αὐτόν και
 And behold, a certain legal expert rose up putting him to test, and
 λέγων διδάσκαλε τι ποιήσας ζωὴν αἰώνιον
 saying, Teacher, what having done, life eternal
 κληρονομήσω 26+ ο δε εἶπε προς αὐτόν εν τῷ νόμῳ
 shall I inherit]? And he said to him, In the law,
 τι γέγραπται πως αναγινώσκεις 27+ ο δε αποκριθείς
 what has been written? How do you read? And answering

מי תבין בלתי האב ומי האב בלתי
 תבין ואשר יחפץ תבין לגלות לו:
 + ויפן אל-תלמידיו לְבָדֵם ויאמר אשרי
 העינים הראות את אשר אתם ראים:
 + כי אמר אני לכם נביאים ומלכים רבים
 תשקו לראות את אשר אתם ראים ולא ראו
 ולשמע את אשר אתם שמעים ולא שמעו:

+ והנה חכם אחד קם לנסותו ויאמר
 מורה מה-אעשה ואירש חיי עולם:
 + ויאמר אליו מה-כתוב בתורה איך אתה
 קורא:
 + ויען ויאמר ואהבת את יהוה אלהיך
 בכל-לבבך ובכל-נפשך ובכל-מאדך
 ובכל-מדתך ואת-רעהך כמוך:

וַיֹּסֵף אֶל-תּוֹלְמִידוֹתָיו לְבָדֵם וַיֹּאמֶר אֲשֶׁרִי
 הָעֵינַיִם הַרְאוֹת אֶת אֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים:
 + כִּי אָמַר אֲנִי לָכֶם נְבִיאִים וּמַלְכִים רַבִּים
 תִּשְׁקוּ לְרֹאֹת אֶת אֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים וְלֹא רָאוּ
 וּלְשָׁמַע אֶת אֲשֶׁר אַתֶּם שֹׁמְעִים וְלֹא שָׁמְעוּ:
 + וְהִנֵּה חָכָם אֶחָד קָם לְנִסּוֹתוֹ וַיֹּאמֶר
 מוֹרֶה מִה-אֶעֱשֶׂה וְאִירֶשׁ חַיֵּי עוֹלָם:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִה-כָּתוּב בַּתּוֹרָה אֵיךְ אַתָּה
 קוֹרֵא:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר וְאֶהְבֶּת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 בְּכָל-לֵבְבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ
 וּבְכָל-מִדְּעֶךָ וְאֶת-רֵעֶךָ כְּמוֹךָ:
 + וַיֹּסֵף אֶל-תּוֹלְמִידוֹתָיו לְבָדֵם וַיֹּאמֶר אֲשֶׁרִי
 הָעֵינַיִם הַרְאוֹת אֶת אֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים:
 + כִּי אָמַר אֲנִי לָכֶם נְבִיאִים וּמַלְכִים רַבִּים
 תִּשְׁקוּ לְרֹאֹת אֶת אֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים וְלֹא רָאוּ
 וּלְשָׁמַע אֶת אֲשֶׁר אַתֶּם שֹׁמְעִים וְלֹא שָׁמְעוּ:
 + וְהִנֵּה חָכָם אֶחָד קָם לְנִסּוֹתוֹ וַיֹּאמֶר
 מוֹרֶה מִה-אֶעֱשֶׂה וְאִירֶשׁ חַיֵּי עוֹלָם:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִה-כָּתוּב בַּתּוֹרָה אֵיךְ אַתָּה
 קוֹרֵא:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר וְאֶהְבֶּת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 בְּכָל-לֵבְבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ
 וּבְכָל-מִדְּעֶךָ וְאֶת-רֵעֶךָ כְּמוֹךָ:

εἶπεν ἀγαπήσεις κύριον τον θεόν σου ἐξ ὅλης
 he said, You shall love [the] Lord your God with all
 της καρδίας σου και ἐξ ὅλης της ψυχῆς σου και ἐξ
 your heart, and with all your soul, and with
 ὅλης της ισχύος σου και ἐξ ὅλης της διανοίας σου
 all your strength, and with all your thought,
 και τον πλησίον σου ὡς σεαυτόν 28+ εἶπε δε αὐτῷ
 and your neighbor as yourself. And he said to him,
 ὀρθῶς ἀπεκρίθης τούτο ποίει και ζήση 29+ ο δε
 Rightly you answered; do this and you shall live! But he
 θέλων δικαιούν εαυτόν εἶπε προς τον Ἰησοῦν και τις
 wanting to justify himself, said to Jesus, And who
 ἐστί μου πλησίον 30+ ὑπολαβὼν δε ο Ἰησοῦς εἶπεν
 is my neighbor? And undertaking, Jesus said,
 ἀνθρώπος τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλήμ εἰς Ἰεριχώ
 A certain man went down from Jerusalem unto Jericho,
 και λησταίς περιέπεσεν οἱ και ἐκδύσαντες αὐτόν
 and robbers fell among], the ones who both having stripped him,
 και πληγὰς ἐπιθέντες ἀπήλθον ἀφέντες ἡμιθανή
 and wounds [upon him] having placed], went forth leaving [him] half-dead
 τυγχάνοντα 31+ κατὰ συγκυρίαν δε ἱερεὺς τις
 happening by chance. by chance And] a certain priest
 κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκεῖνη και ἰδὼν αὐτόν
 went down by that way; and beholding him,
 ἀντιπαρήλθεν 32+ ὁμοίως δε και Λευῖτης γενόμενος
 he passed by on the other side. And in like manner also a Levite, being
 κατὰ τον τόπον ἐλθὼν και ἰδὼν ἀντιπαρήλθε 33+
 at the place, having come and beholding, passed by on the other side.

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֵּן הַיְשִׁיבוֹתָ עֲשֵׂה-זֹאת
 וְחַיֶּה:
 + וְהוּא חָפֵץ לְהַצְטַדֵּק וַיֹּאמֶר אֶל-יֵשׁוּעַ
 וַיְמִי הוּא רָעִי:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אִישׁ אֶחָד יָרַד
 מִירוּשָׁלַיִם לִירִיחוֹ וַנִּפְּל בְיַדֵי שָׂדְדִים
 וְהֵם הִפְשִׁיטוּהוּ וְגַם-פָּצְעוּהוּ וַיַּעֲזְבוּ אֹתוֹ:

והוא עומד בין-מות לחיים ויילכו להם:
 + ויקר מקרהו פתן אחר ירד בדרך
 תהוא וירא אתו ויעבר מעליו:
 + וכן גם-איש לוי נקרה במקום
 ויגש וירא אתו ויעבר מעליו:
 + והנה שמרונה הלך בדרך ויבא
 עליו וירא אתו ויהמו מעיו:

+ אֵלָיו לֵמַעַן אֲנִי אֶעֱשֶׂה לְךָ חַסְדִּים
 חַסְדִּים:
 + וְהוּא יָבֵן חַסְדִּים לְכַוְנָה וַעֲשֵׂה לְךָ
 חַסְדִּים מֵעַתָּה:
 + אֵלָיו לֵמַעַן אֲנִי אֶעֱשֶׂה לְךָ חַסְדִּים
 וְאֵלֶיךָ לְכַוְנָה וְעָשִׂיתָ חַסְדִּים
 לְעַלְמֵי עוֹלָמָא, וְעָשִׂיתָ חַסְדִּים
 חַסְדִּים לְעַלְמֵי עוֹלָמָא:
 חַסְדִּים לְעַלְמֵי עוֹלָמָא:

+ וְאֵלֶיךָ חַסְדִּים וְעָשִׂיתָ חַסְדִּים
 חַסְדִּים:
 + וְהוּא יָבֵן חַסְדִּים לְכַוְנָה וַעֲשֵׂה
 לְךָ חַסְדִּים מֵעַתָּה:
 + אֵלֶיךָ חַסְדִּים וְעָשִׂיתָ חַסְדִּים
 חַסְדִּים לְעַלְמֵי עוֹלָמָא, וְעָשִׂיתָ
 חַסְדִּים לְעַלְמֵי עוֹלָמָא:
 חַסְדִּים לְעַלְמֵי עוֹלָמָא:

Σαμαρείτης δε τις οδούν ἦλθε κατ' αὐτόν και ιδών
 But a certain Samaritan, traveling, came by him; and beholding
 αὐτόν εσπλαγχνίσθη 34+ και προσελθών κετέδησε
 him, he was moved with compassion. And having come forward, he bound
 τα τραύματα αὐτοῦ επιχέων ἔλαιον και οἶνον
 his wounds, pouring on oil and wine;
 επιβιάσας δε αὐτόν επί το ἴδιον κτήνος ἤγαγεν
 and having set him upon his own beast, he led
 αὐτόν εις πανδοχείον και επεμελήθη αὐτοῦ 35+ και
 him unto an inn, and took care of him. And
 επί την αὔριον ἐξελθών εκβαλόν δύο δηνάρια
 on the next morning, having come forth, casting down two denarii,
 ἔδωκε τω πανδοχεί και εἶπεν αὐτῶ επιμελήθητι
 he gave [them] to the inn-keeper, and said to him, Take care
 αὐτοῦ και ο τι αν προσδαπανήσης ἐγώ εν
 of him! and whatsoever you should spend besides, I in
 τω επανέρχεσθαι με αποδώσω σοι 36+ τις ούν τούτων
 my returning back will repay to you. Which then of these
 των τριών δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι του
 three seems to you [[the] neighbor to have been] of the one
 εμπεισόντος εις τους ληστας 37+ ο δε εἶπεν ο
 having fallen among the robbers? And he said, The one
 ποιήσας το ἔλεος μετ' αὐτοῦ εἶπεν ούν αὐτῶ
 having mercy with him. said then to him
 ο Ιησούς πορεύου και συ ποίει ομοίως 38+
 Jesus], Go, and you do in like manner!
 ἐγένετο δε εν τω πορεύεσθαι αὐτούς και αὐτός
 And it came to pass in their going, that he

<p> + וַיָּנֶשׂ אֱלֹהֵי וַיַּחֲבֹשׂ אֶת־פָּצְעָיו וַיְסוּכֶם בְּשִׁמְן וַיַּיֵּן וַיַּרְכִּיבֵהוּ עַל־בַּהֲמַתּוֹ וַיּוֹלִיכֵהוּ אֶל־הַמֶּלֶחֶן וַיְכַלְכֵּלֵהוּ׃ + וְלְמַחֲרָת בִּנְסָעוֹ הוֹצִיא שְׁנֵי דִינָרִים וַיְתִיבֵם לְבַעַל הַמֶּלֶחֶן וַיֹּאמֶר כֹּלְכֵל אֹתוֹ וְאֵת אֲשֶׁר תּוֹסִיף עוֹד לְהוֹצִיא </p>	<p> ἑλῖο ἀνὶ βשובὶ ἀσπλῆνῳ ῥῆϛ + ἠῆῃῃ μὶ μὴ-ἡσπληῃ ἡῖῃ ῃῆῖῖῃ ῃῆ ῃῃ ῃῖ ῃῃ ῃῃ + ῃῖῖῖῖ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ + ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ </p>
---	--

<p> + ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ : ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ + ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ : ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ + ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ </p>	<p> ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ + ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ : ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ + ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ : ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ ῃῃ </p>
--	--

εισήλθεν εις κώμην τινά γυνή δε τις ονόματι
entered into a certain town. woman And a certain], by name

Μάρθα υπεδέξατο αυτόν εις τον οίκον αυτής 39 + και
Martha, welcomed him into her house. And

τήδε ην αδελφή καλουμένη Μαρία η και
thus there was a sister being called Mary, who also

παρακαθίσασα παρά τους πόδας του Ιησού ήκουε
having sat by the feet of Jesus, heard

τον λόγον αυτού 40 + η δε Μάρθα περιεσπάτο περί
his word. But Martha was distracted about

πολλήν διακονίαν επιστάσα δε είπε κύριε ου μέλει
much service, and having stood by, she said, O Lord, is it no care

σοι ότι η αδελφή μου μόνη με κατέλιπε διακονείν
to you that my sister alone left me] to serve?

είπε ούν αυτή ίνα μοι συναντιλάβηται 41 +
Speak then to her that she should aid me!

αποκριθείς δε είπεν αυτή ο Ιησούς Μάρθα Μάρθα
And answering said to her Jesus], Martha, Martha,

μεριμνάς και τυρβάζη περί πολλά 42 + ενός δε εστι
you are anxious and turbulent concerning many [things]. one But there is]

χρεία Μαρία δε την αγαθήν μερίδα εξελέξατο ήτις
need, and Mary the good portion chose], which

ουκ αφαιρεθήσεται απ' αυτής
shall not be removed from her.

11 א'

1 + και εγένετο εν τω είναι αυτόν εν τόπω τινί
And it came to pass in his being in a certain place

וְלֵה אַחֹת וּשְׁמָהּ מָרְתָּה אֲשֶׁר יִשְׁבֶּה
לְרַגְלֵי יֵשׁוּעַ לְשִׁמְעַת אֶל־דְּבָרָיו:
וּמִרְתָּה יִגְעָה בְּרַב שְׂרוּתָהּ
וּתְנִיחַ וּתְאָמַר הֲלֹא תֵשִׁים עַל־לִבִּי
אֲדַנִּי אֲשֶׁר אַחֹתִי עֲזָבַתְנִי לְשֵׁרָת
לְבַדִּי אֲמַר־נָא אֵלֶיהָ וּתְתַמְּדֵנִי בֵּי:
וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהּ מִרְתָּה מִרְתָּה

אֵת הָאֵת וּמְבַהֶלֶת לְדְבָרִים הַרְבֵּה:
וְאֵין צָרָךְ אֶלָּא בְּאַחַד וּמִרְתָּה בְּחֶרֶת
בְּחֶלֶק הַטּוֹב אֲשֶׁר לֹא־יִוָּקַח מִמֶּנָּה:

וַיְהִי הוּא מִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם אַחַד
וַיִּכְבְּלוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַחַד מִתְלַמְּדָיו

וְלֵה אֵת וּשְׁמָהּ מָרְתָּה אֲשֶׁר יִשְׁבֶּה
לְרַגְלֵי יֵשׁוּעַ לְשִׁמְעַת אֶל־דְּבָרָיו:
וּמִרְתָּה יִגְעָה בְּרַב שְׂרוּתָהּ
וּתְנִיחַ וּתְאָמַר הֲלֹא תֵשִׁים עַל־לִבִּי
אֲדַנִּי אֲשֶׁר אַחֹתִי עֲזָבַתְנִי לְשֵׁרָת
לְבַדִּי אֲמַר־נָא אֵלֶיהָ וּתְתַמְּדֵנִי בֵּי:
וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהּ מִרְתָּה מִרְתָּה

וְאֵין צָרָךְ אֶלָּא בְּאַחַד וּמִרְתָּה בְּחֶרֶת
בְּחֶלֶק הַטּוֹב אֲשֶׁר לֹא־יִוָּקַח מִמֶּנָּה:
וַיְהִי הוּא מִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם אַחַד
וַיִּכְבְּלוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַחַד מִתְלַמְּדָיו

וְלֵה אֵת וּשְׁמָהּ מָרְתָּה אֲשֶׁר יִשְׁבֶּה
לְרַגְלֵי יֵשׁוּעַ לְשִׁמְעַת אֶל־דְּבָרָיו:

προσευχόμενον ὡς επαύσατο εἶπέ τις
 praying, as he ceased, said a certain one
 των μαθητών αυτού προς αὐτόν κύριε δίδαξον ημάς
 of his disciples to him, O Lord, teach us
 προσεύχεσθαι καθὼς και Ιωάννης ἐδίδαξε
 to pray! as also John taught
 τους μαθητάς αυτού 2+ εἶπε δε αυτοίς ὅταν
 his disciples. And he said to them, Whenever
 προσεύχησθε λέγετε πάτερ ημών ο εν τοις
 you pray, say! Our father, the one in the
 ουρανοίς αγιασθήτω το ὄνομά σου ελθέτω η βασιλεία
 heavens, let [your name]! Let [kingdom
 σου γενηθήτω το θέλημά σου ως εν ουρανῶ και επί
 your]! Let [your will] as in heaven also upon
 της γης 3+ τον ἄρτον ημών τον επιούσιον δίδου ημίν
 the earth. our bread sufficient Give to us]
 το καθ' ημέραν 4+ και ἄφες ημίν τας αμαρτίας ημών
 for [the] day! And forgive to us our sins!
 και γαρ αυτοί αφίεμεν παντί οφείλονται ημίν και μη
 for also to them we forgive -- to all owing us. And do not
 εισενέγκης ημάς εις πειρασμόν αλλά ρύσαι ημάς
 insert us for a test! but rescue us
 από του πονηρού 5+ και εἶπεν προς αυτούς τις εξ
 from the evil! And he said to them, Who among
 υμών ἔξει φίλον και πορεύεται προς αὐτόν
 you shall have a friend, and shall go to him
 μεσονυκτίου και εἶπη αὐτῷ φίλε χρήσόν μοι τρεῖς
 at midnight, and should say to him, O friend, furnish to me three

אָדני לְמִדְנֵנוּ לְהַתְּפַלֵּל בְּאַשְׁרֵי
 לְמִדְנֵנוּ בְּיִוְחָנָן אֶת־תְּלִמְיֹדָיו:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כִּי תִתְּפַלְּלוּ אָמְרוּ אָבִינוּ
 שְׁבַשְׁמִים יִתְקַדֵּשׁ שְׁמֶךָ תָּבוֹא מַלְכוּתְךָ
 יַעֲשֵׂה רְצוֹנְךָ כְּמוֹ בְּשָׂמִים בְּן בְּאַרְצָךְ:
 + אֶת־לֶחֶם חֻקֵּנוּ תֵן־לָנוּ יוֹם יוֹם:

+ וּמְחַל־נָא עַל־חַטֹּאתֵינוּ כִּי מְחַלִּים
 בְּסִגְנוֹתֵנוּ לְכֹל הַחַיִּב לָנוּ וְאַל־תְּבִיאֵנוּ
 לְיָדֵי נְסִיוֹן כִּי אִם־הַצִּילָנוּ מִן־הָרָע:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִי בְּכֶם אֲשֶׁר־לוֹ אֶהְיֶה
 וְהָלַךְ וּבָא אֵלָיו בְּחֻצוֹת הַלְּיָלָה וַאֲמַר
 אֵלָיו יְדִידֵי הַלְּוֵנִי שְׁלֹשֶׁת כִּכְרוֹת־לֶחֶם:

וְכֵן יֵשׁוּעַ עָלָם אָמֵן לִי שֵׁי חֵן אֱלֹהֵינוּ,
 חֵן רַחֲמֵי לִחְיֵי לֵבֵי אֲבֹתֵינוּ
 וְכֵן אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ לְאֱלֹהֵינוּ,
 + אֵלֵינוּ לִמְעַד רַחֲמֵי אֲבֹתֵינוּ לֵבֵי
 אֲבֹתֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲבֹתֵינוּ
 אֲבֹתֵינוּ וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁתַּחֲוֶה
 לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ:

+ וְכֵן לְאֵלֵינוּ וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 + וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁתַּחֲוֶה
 לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 + וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁתַּחֲוֶה
 לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ:

άρτους 6+ επειδή φίλος μου παρεγένετο εξ οδού
bread loaves! since a friend of mine is come from a journey

προς με και ουκ έχω ο παραθήσω αυτώ 7+
to me, and I do not have the [thing] I shall place for him.

κακείνος έσωθεν αποκριθείς είπη μη μοι κόπους
And that one inside answering should say, Do not for me troubles

πάρεχε ήδη η θύρα κέκλεισται και τα παιδία μου
make!] already the door is locked, and my children

μετ' εμού εις την κοίτην εισίν ου δύναμαι αναστάς
with me in bed are]; I am not able to rise up

δούναί σοι 8+ λέγω υμίν ει και ου δώσει αυτώ
to give to you. I say to you, even if he will not give to him

αναστάς διά το είναι αυτού φίλον διά γε
having risen up, because of the being his friend; indeed because of his

την αναίδειαν αυτού εγερθείς δώσει αυτώ όσων
insistence, he will arise to give to him as much as

χρήζει 9+ καγώ υμίν λέγω αίτειτε και δοθήσεται υμίν
he needs. And I say to you, Ask! and it shall be given to you.

ζητείτε και ευρήσετε κρούετε και ανοιγήσεται υμίν
Seek! and you shall find. Knock! and it shall be opened to you.

10+ πας γαρ ο αιτών λαμβάνει και ο ζητών ευρίσκει
For all asking receive; and the one seeking finds;

και τω κρούοντι ανοιγήσεται 11+ τίνα δε υμών
and to the one knocking it shall be opened. And which of you

τον πατέρα αιτήσει ο υιός άρτον μη λίθον
[being] a father, shall ask [and] the son] [for] bread -- shall a stone

כי-אֶהְיֶה בָּא אֵלַי מִן-הַדֶּרֶךְ וְלִי אֵין-כֶּל לְשׁוֹם לְפָנָיו:	עֲזוֹת פָּנָיו וַיִּתֵּן-לוֹ כָּכֶל-צָרָכּוֹ:
וְהוּא מִבֵּית יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר אֶל-תּוֹנִיעֵנִי כִּי-כָּבֵד נִסְנָה תִּדְלֹת וַיִּלְדִּי שׁוֹכְבִים עַמְדִּי בַמִּטָּה לֹא-אוֹכֵל לָקוּם וּלְתֵת לָךְ:	+ וְגַם-אֲנִי אָמַר לָכֶם שְׂאֵלוּ וַיִּנָּתֵן לָכֶם דְּרָשׁוּ וְתִמְצְאוּ דַפְקוּ וַיִּפְתַּח לָכֶם: + כִּי כָל-הַשְּׂאֵל יִקְבַּל וְהַדְרֹשׁ יִמְצָא וְהַדַּפֵּק יִפְתַּח-לוֹ:
+ אָמַר אֲנִי לָכֶם גַּם כִּי לֹא-יָקוּם לְתֵת-לוֹ עַל-הַיּוֹתוֹ אֶהְיֶה יָקוּם בְּעֶבֶר	+ וְגַם בְּכֶם הָאֵב אֲשֶׁר יִשְׂאֵל מִמֶּנּוּ בְּנוֹ לָחֶם וַיִּנָּתֵן-לוֹ אֶבֶן וְאִם-דָּג הִיָּתֵן-לוֹ נָחֹשׁ תִּתֵּת הַדָּג:

+ וְהוּא מִבֵּית יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר אֶל-תּוֹנִיעֵנִי כִּי-כָּבֵד נִסְנָה תִּדְלֹת וַיִּלְדִּי שׁוֹכְבִים עַמְדִּי בַמִּטָּה לֹא-אוֹכֵל לָקוּם וּלְתֵת לָךְ:	+ אֶפְרַיִם אֶרְרָא אֶרְרָא אֶרְרָא אֶרְרָא וְהוּא מִבֵּית יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר אֶל-תּוֹנִיעֵנִי כִּי-כָּבֵד נִסְנָה תִּדְלֹת וַיִּלְדִּי שׁוֹכְבִים עַמְדִּי בַמִּטָּה לֹא-אוֹכֵל לָקוּם וּלְתֵת לָךְ:
+ אָמַר אֲנִי לָכֶם גַּם כִּי לֹא-יָקוּם לְתֵת-לוֹ עַל-הַיּוֹתוֹ אֶהְיֶה יָקוּם בְּעֶבֶר	+ אֶרְרָא אֶרְרָא אֶרְרָא אֶרְרָא וְהוּא מִבֵּית יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר אֶל-תּוֹנִיעֵנִי כִּי-כָּבֵד נִסְנָה תִּדְלֹת וַיִּלְדִּי שׁוֹכְבִים עַמְדִּי בַמִּטָּה לֹא-אוֹכֵל לָקוּם וּלְתֵת לָךְ:

ἐπιδώσει αὐτῷ εἰ καὶ ἰχθύν μὴ ἀντὶ ἰχθύος
he give to him], [no]. Shall also [if he asks for a] fish, shall instead of a fish

ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ 12+ ἢ καὶ εἰάν τις αἰτήσῃ ὄν
a serpent give to him], [no]. Or even if he should ask for an egg,

μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον 13+ εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροί
will he give to him a scorpion, [no]. If then you, wicked ones

υπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς
being], know gifts good to give] [to]

τέκνοις ὑμῶν πόσω μᾶλλον ὁ πατήρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ
your children; how much more the father from heaven

δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτούσιν αὐτόν 14+ καὶ
shall give spirit holy] to the ones asking him? And

ἣν ἐκβάλλων δαιμόνιον καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν
he was casting out a demon, and it was mute.

ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ
And it happened of the demon coming forth, spoke the

κωφός καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι 15+ τινὲς δὲ ἐξ
mute]; and marveled the multitudes]. And certain ones of

αὐτῶν εἶπον ἐν Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
them said, By Beelzeboul, ruler of the demons

ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια 16+ ἄλλοι δὲ πειράζοντες
he casts out the demons. And others testing,

σημεῖον παρ' αὐτοῦ ἐζήτησαν ἐξ οὐρανοῦ 17+ αὐτὸς δὲ
a sign from him sought] from heaven. But he,

εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς πάντα
knowing their thoughts, said to them, Every

+ או כִּי־יִשְׁאַלְנוּ בִּיצָה הַיּוֹתֵן־לוֹ עֲקָרָב׃
+ הֵן־אַתֶּם הָרָעִים יֹדְעִים לָתֵת מִתְּנוֹת
טְבוֹת לְבְנֵיכֶם אַךְ־כִּי הָאֵב מִן־הַשָּׁמַיִם
יִתֵּן אֶת־רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְשֹׁאֲלִים מֵאַתָּן׃
+ וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּגְרֹשׁ שָׂדֵד וְהוּא אֵלִים וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר יֵצֵא הַשָּׂדֵד וַיְדַבֵּר הָאֵלִים וַיִּתְמַהוּ
הָעָם׃

+ וַיֵּשׁ מֵהֶם אִשְׁרָאֵל אֲמָרוּ בְּבַעַל־זְבוּל
שֵׁר הַשָּׂדִים הוּא מְגַרֵּשׁ אֶת־הַשָּׂדִים׃
+ וַיֵּשׁ אִשְׁרָאֵל נִסּוּהוּ וַיִּשְׁאַלְוּ מִמֶּנּוּ אוֹת
מִן־הַשָּׁמַיִם׃
+ וְהוּא יָדַע אֶת־מַחְשְׁבוֹתֵם וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם כֹּל־מִמְלַכָּה הַנִּחַלְקָה
עַל־עֲצָמָה תִּחַרְבּ וּבֵית עַל־בֵּית יִפֹּל׃

+ אֲרָאֵי כִּי־אֵלִים וְנִסִּים עֲשִׂים לָהֶם לְמַעַן חַפְּזֵם
חַפְּזֵם לָם׃
+ אֲרָאֵי כִּי־אֵלִים וְנִסִּים עֲשִׂים לָהֶם לְמַעַן
חַפְּזֵם לָם לְחַיְבֵם
כִּי־עֲשִׂים לָהֶם לְמַעַן חַפְּזֵם לָם
וְנִסִּים עֲשִׂים לָהֶם לְמַעַן חַפְּזֵם לָם׃
+ אֲרָאֵי כִּי־אֵלִים וְנִסִּים עֲשִׂים לָהֶם לְמַעַן
חַפְּזֵם לָם לְחַיְבֵם

אֲרָאֵי כִּי־אֵלִים וְנִסִּים עֲשִׂים לָהֶם לְמַעַן
חַפְּזֵם לָם׃
+ אֲרָאֵי כִּי־אֵלִים וְנִסִּים עֲשִׂים לָהֶם לְמַעַן
חַפְּזֵם לָם לְחַיְבֵם
כִּי־עֲשִׂים לָהֶם לְמַעַן חַפְּזֵם לָם
וְנִסִּים עֲשִׂים לָהֶם לְמַעַן חַפְּזֵם לָם׃
+ אֲרָאֵי כִּי־אֵלִים וְנִסִּים עֲשִׂים לָהֶם לְמַעַן
חַפְּזֵם לָם לְחַיְבֵם

βασιλεία ἐφ' εαυτήν διαμερισθείσα ερημούται και
kingdom against itself being divided] is made desolate; and

οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει 18+ εἰ δε και ο σατανάς ἐφ'
a house against a house falls. And if also Satan against
εαυτὸν διεμερίσθη πως σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ
himself be divided], how shall [his kingdom]?

ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβούλ εκβάλλειν με τα δαιμόνια
For you say, By Beelzeboul [is] my casting out the demons.

19+ εἰ δε ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ εκβάλλω τα δαιμόνια
But if I by Beelzeboul cast out the demons,

οι υιοί υμών ἐν τίνι εκβάλλουσι διὰ τούτο
your sons, by whom do they cast out? On account of this

κριταί υμών αὐτοί ἔσονται 20+ εἰ δε ἐν δακτύλῳ θεοῦ
your judges they shall be]. But if by [the] finger of God

εκβάλλω τα δαιμόνια ἄρα ἔφθασεν ἐφ' υμᾶς ἡ
I cast out the demons, then came upon you the

βασιλεία του θεοῦ 21+ ὅταν ο ισχυρός καθωπλισμένος
kingdom of God. Whenever the strong [man], being armed,

φυλάσσει τὴν εαυτοῦ αυλήν ἐν εἰρήνῃ ἐστί
should guard his own courtyard, in peace are

τα υπάρχοντα αὐτοῦ 22+ ἐπὶ δε ο ισχυρότερος αὐτοῦ
possessions his]. But when the stronger than he

επελθὼν νικήσει αὐτὸν τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει
coming should overcome him, his full armor he takes]

ἐφ' ἡ ἐπεποίθει και τα σκύλα αὐτοῦ διαδίδωσιν 23+
upon which he yields, and his spoils he distributes.

וְגַם הַשֵּׁטָן אֶם-נִחַלְק עַל-עַצְמוֹ + הָאֱלֹהִים:
אִיכָכָה תִּכּוֹן מִמְּלַכְתּוֹ כִּי אֲמַרְתֶּם + כְּשֶׁהַנְּבוֹר שֹׁמֵר אֶת-חַצְרוֹ
שָׁבַע לְזָבוּל מִנְּרֵשׁ אֲנִי אֶת-הַשָּׁדִים: וְנִשְׁקוּ עָלָיו שָׁלוֹם יִהְיֶה רְכוּשׁוֹ:
וְאִם-יָבוֹא עָלָיו חֶזֶק מִמֶּנּוּ + וְתִקְפוּ יִשָּׂא מִמֶּנּוּ אֶת-נִשְׁקוֹ אֲשֶׁר
בְּשַׁחֲבוֹ וְאֶת-מִלְּחָחוֹ יִחַלֵּק:
אֲתֶם עַל-כֵּן הִמָּה יִהְיוּ שֹׁפְטֵיכֶם: + כֹּל אֲשֶׁר אֵינְנֵנו אֵתִי הוּא לְנַגְדִּי
וְאֲשֶׁר אֵינְנֵנו מִכֵּנֵס אֵתִי הוּא מִפְּזֵר:

וְגַם הַשֵּׁטָן אֶם-נִחַלְק עַל-עַצְמוֹ + הָאֱלֹהִים:
אִיכָכָה תִּכּוֹן מִמְּלַכְתּוֹ כִּי אֲמַרְתֶּם + כְּשֶׁהַנְּבוֹר שֹׁמֵר אֶת-חַצְרוֹ
שָׁבַע לְזָבוּל מִנְּרֵשׁ אֲנִי אֶת-הַשָּׁדִים: וְנִשְׁקוּ עָלָיו שָׁלוֹם יִהְיֶה רְכוּשׁוֹ:
וְאִם-יָבוֹא עָלָיו חֶזֶק מִמֶּנּוּ + וְתִקְפוּ יִשָּׂא מִמֶּנּוּ אֶת-נִשְׁקוֹ אֲשֶׁר
בְּשַׁחֲבוֹ וְאֶת-מִלְּחָחוֹ יִחַלֵּק:
אֲתֶם עַל-כֵּן הִמָּה יִהְיוּ שֹׁפְטֵיכֶם: + כֹּל אֲשֶׁר אֵינְנֵנו אֵתִי הוּא לְנַגְדִּי
וְאֲשֶׁר אֵינְנֵנו מִכֵּנֵס אֵתִי הוּא מִפְּזֵר:

Ο μὴ ὄν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστὶ καὶ ὁ μὴ
 The one not being with me, against me is]; and the one not
 συναγών μετ' ἐμοῦ σκορπίζει 24+ ὅταν το
 gathering together with me, disperses. Whenever the
 ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου
 unclean spirit should go forth from the man,
 διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν καὶ
 it goes through waterless places seeking rest; and
 μὴ εὐρίσκον λέγει υποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου
 not finding, it says, I will return unto my house
 ὅθεν ἐξήλθον 25+ καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον
 from where I came forth. And having come, it finds [it] being swept
 καὶ κεκοσμημένον 26+ τότε πορεύεται καὶ
 and trimmed. Then it goes and
 παραλαμβάνει ἐπτά ἕτερα πνεύματα πονηρότερα
 takes to itself seven other spirits more evil]
 ἐαυτοῦ καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ καὶ γίνεται τα
 [than] itself, and they enter to dwell there; and becomes the
 ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων 27+
 last of that man worse than the first.
 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις
 And it happened in his saying these [things], having lifted up a certain
 γυνή φωνήν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ μακαρία
 woman] [her] voice from out of the multitude, said to him, Blessed [is]
 ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοί σου εθήλασας
 the belly bearing you, and [the] breasts which you nursed.
 28+ αὐτὸς δὲ εἶπε μενούγγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες
 And he said, Certainly [are] blessed the ones hearing

הַרְיוּחַ הַטְּמָאָה אַחֲרַי צְאֵתָהּ +
 מִן־הָאָדָם תְּשׁוּטַט בְּמִקְמוֹת צִיָּה
 לְבָקֶשׂ-לָהּ מְנוּחָ וְלֹא תִמְצָא אֶז תֹּאמֶר
 אֲשׁוּבָה-נָא אֶל־בֵּיתִי אֲשֶׁר יֵצְאֵתִי מִשָּׁם :
 + וּבְבוֹאָהּ תִּמְצָא אֹתוֹ מְטוֹאָטָא וּמִהַוְדָּר :
 + וְאַחֲרַי תִּלְדְּ וְלִקְחָהּ שְׁבַע רוּחוֹת
 אַחֲרוֹת רָעוֹת מִמֶּנָּה וּבָאוּ וּשְׁכְּנוּ שָׁם וְהִיָּתָהּ

אַחֲרֵית הָאָדָם הַהוּא רָעָה מִרְאֲשִׁיתוֹ :
 + וַיְהִי כַּדְּבָרוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 וְאַשָּׁה אַחַת מִן־הָעָם נִשְׂאָה אֶת־קוֹלָהּ
 וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֲשֶׁרִי הִבְטֵן אֲשֶׁר
 נִשְׂאָתָךְ וְאֲשֶׁרִי הִשְׁדִּים אֲשֶׁר יִנְקָתָ :
 + וְהוּא אָמַר וְאַף כִּי־אֲשֶׁרִי הִשְׁמָעִים
 וְהִשְׁמָרִים אֶת דְּבַר הָאֱלֹהִים :

+ וְהִיָּתָהּ אַחֲרֵית הָאָדָם הַהוּא רָעָה מִרְאֲשִׁיתוֹ :
 + וַיְהִי כַּדְּבָרוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 וְאַשָּׁה אַחַת מִן־הָעָם נִשְׂאָה אֶת־קוֹלָהּ
 וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֲשֶׁרִי הִבְטֵן אֲשֶׁר
 נִשְׂאָתָךְ וְאֲשֶׁרִי הִשְׁדִּים אֲשֶׁר יִנְקָתָ :
 + וְהוּא אָמַר וְאַף כִּי־אֲשֶׁרִי הִשְׁמָעִים
 וְהִשְׁמָרִים אֶת דְּבַר הָאֱלֹהִים :

+ וְהִיָּתָהּ אַחֲרֵית הָאָדָם הַהוּא רָעָה מִרְאֲשִׁיתוֹ :
 + וַיְהִי כַּדְּבָרוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 וְאַשָּׁה אַחַת מִן־הָעָם נִשְׂאָה אֶת־קוֹלָהּ
 וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֲשֶׁרִי הִבְטֵן אֲשֶׁר
 נִשְׂאָתָךְ וְאֲשֶׁרִי הִשְׁדִּים אֲשֶׁר יִנְקָתָ :
 + וְהוּא אָמַר וְאַף כִּי־אֲשֶׁרִי הִשְׁמָעִים
 וְהִשְׁמָרִים אֶת דְּבַר הָאֱלֹהִים :

τον λόγον του θεού και φυλάσσοντες αυτόν 29 +
 the word of God and keeping it.
 των δε όχλων επαθροιζομένων ήρξατο λέγειν
 And the multitudes being gathered together, he began to say,
 η γενεά αυτή πονηρά εστι σημείον επιζητεί και
 This generation is wicked; a sign it seeks anxiously], and
 σημείον ου δοθήσεται αυτή ει μη το σημείον Ιωνά
 no sign shall be given it, except the sign of Jonah
 του προφήτου 30+ καθώς γαρ εγένετο Ιωνάς σημείον
 the prophet. For as Jonah became a sign
 τοις Νινευίταις ούτως έσται και ο υιός
 to the Ninevites, so shall be also the son
 του ανθρώπου τη γενεά ταύτη 31+ βασίλισσα νότου
 of man [to] this generation. [the] queen of [the] south
 εγερθήσεται εν τη κρίσει μετά των ανδρών
 shall arise in the judgment with the men
 της γενεάς ταύτης και κατακρινεί αυτούς ότι ήλθεν
 of this generation, and shall condemn them; for she came
 εκ των περάτων της γης ακούσαι την σοφίαν
 from the ends of the earth to hear the wisdom
 Σολομώντος και ιδού πλείον Σολομώντος ώδε 32 +
 of Solomon; and behold, more than a Solomon [is] here.
 άνδρες Νινευι αναστήσονται εν τη κρίσει μετά
 Men of Nineveh shall rise up in the judgment with
 της γενεάς ταύτης και κατακρινούσιν αυτήν ότι
 this generation, and shall condemn it; for
 μετενόησαν εις το κήρυγμα Ιωνά και ιδού πλείον
 they repented at the proclamation of Jonah; and behold, more than

+ וְבַהֲקִבֵץ עַם־רַב וַיִּפְתַּח פִּי
 וַיֹּאמֶר הַדּוֹר הַזֶּה דּוֹר רָע הוּא
 אֹת הוּא מְבַקֵּשׁ וְאוֹת לֹא יִנְתֶּן־לוֹ
 בְּלִתי אִם־אוֹת יוֹנָה הַנְּבִיא:
 + כִּי כַאֲשֶׁר הָיָה יוֹנָה לְאַנְשֵׁי נִינְוָה לְאוֹת
 כֵּן יִהְיֶה גַם־בֶּן־הָאָדָם לְדּוֹר הַזֶּה:
 + מִלִּכְתּוֹת תִּימָן תֵּעָמֵד לְמִשְׁפַּט עַם־אַנְשֵׁי

הַדּוֹר הַזֶּה וְהַרְשִׁיעָה אוֹתָם כִּי בָאָה
 מִקְצוֹת הָאָרֶץ לְשִׁמֹּעַ אֶת־הַכְּמַת
 שְׁלֹמֹה וְהַנְּהָ יִשְׁפָּה גְדוֹל מִשְׁלֹמֹה:
 + אַנְשֵׁי נִינְוָה יַעֲמְדוּ לְמִשְׁפַּט עַם־הַדּוֹר
 הַזֶּה וְהַרְשִׁיעוּהוּ כִּי הֵם שָׁבוּ בְקַרְיַאת
 יוֹנָה וְהַנְּהָ יִשְׁפָּה גְדוֹל מִיוֹנָה:

+ וְכִי לְכַלְכֵּל מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי
 וְכִי לְחַסְדֵּי מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי
 לְחַסְדֵּי מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי:
 + וְכִי לְחַסְדֵּי מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי
 מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי:
 + וְכִי לְחַסְדֵּי מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי

וְכִי לְחַסְדֵּי מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי
 מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי:
 + וְכִי לְחַסְדֵּי מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי
 מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי:
 + וְכִי לְחַסְדֵּי מִן־הָאֵלֹהִים לְחַסְדֵּי

Ἰωνά ὧδε 33+ οὐδεὶς δε λύχνον ἄψας εἰς κρυπτόν
 a Jonah [is] here. And no one a lamp lighting], in a hidden [place]
 τίθησιν οὐδέ ὑπὸ τον μόδιον ἀλλ' ἐπὶ την λυχνίαν
 puts it], nor under a bushel, but upon the lamp-stand,
 ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι το φέγγος βλέπωσιν 34+ ο
 that the ones entering [[by] the brightness shall see]. The
 λύχνος του σώματός εστιν ο οφθαλμός ὅταν οὖν
 lamp of the body is the eye. Whenever then
 ο οφθαλμός σου ἀπλούς η και ὅλον το σώμά σου
 your eye might be sincere, then entire body your]
 φωτεινόν εστιν ἐπὶν δε πονηρός η και το σώμά σου
 is light. But when it might be evil, then your body
 σκοτεινόν 35+ σκόπει οὖν μη το φως το εν σοι
 [is] dark. Watch then lest the light, the one in you
 σκότος εστιν 36+ εἰ οὖν το σώμά σου ὅλον φωτεινόν
 is darkness! If then body your entire] [is] giving light,
 μη ἔχον τι μέρος σκοτεινόν ἔσται φωτεινόν ὅλον
 not having any part dark, it will be giving light entirely],
 ὡς ὅταν ο λύχνος τη ἀστραπή φωτίζη σε 37+ εν δε
 as whenever the lamp's lighting should give you light. And in
 τω λαλήσαι ἠρώτα αὐτόν Φαρισαῖός τις ὅπως
 his speaking, asked him a certain Pharisee] that
 ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ εἰσελθὼν δε ἀνέπεσεν 38+ ο δε
 he should dine with him. And entering he reclined. And the
 Φαρισαῖος ἰδὼν εθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον
 Pharisee, beholding, wondered that not first

+ אֵין מְדַלִּיק-נֵר לְשׁוּם בֵּסְתֵר
 אִו-תַּחַת הָאֵיפָה כִּי יִשְׁמְהוּ עַל הַמְּנוּרָה
 לְמַעַן יֵרְאוּ בְּאֵי הַבַּיִת אֶת-אֹרֹו:
 + נֵר הַגּוֹף הוּא הָעַיִן לְכֵן עֵינֶךָ
 כִּי-תִהְיֶה תְּמוּמָה גַם כָּל-גּוּפְךָ יֹאזֵר
 וּבְהִיּוֹתָה רְעָה וְחֹשֶׁךְ גַּם-גּוּפְךָ:
 + עַל-כֵּן הַשְּׁמֵר-לָךְ פֶּן-יִחְשֶׁךְ הָאֹזֵר אֲשֶׁר
 בְּקִרְבְּךָ:

+ וְהִנֵּה אִם-גּוּפְךָ כּוֹלֹ אֹזֵר וְאֵין
 בּוֹ כָּל-דְּבַר-חֹשֶׁךְ אִזְ יֹאזֵר כּוֹלֹ
 כְּאֵלֹו יֹאִיר לָךְ תֵּנֵר בְּבִרְק נִגְהוּ:
 + וַיְהִי בְּדַבְּרוֹ וַיִּבְקֶשׂ מִמֶּנּוּ פָּרוּשׁ אֶחָד
 לְאָכַל אֶתוֹ לֶחֶם וַיָּבֵא הַבַּיִתָּה וַיִּסָּב:
 + וַיִּרְא הַפָּרוּשׁ וַיִּתְמָה אֲשֶׁר לֹא-נִטְלָה
 יָדוֹ רֵאשׁוֹנָה לְפָנָי הַסְּעוּדָה:

+ לֵךְ אִנְּךָ מִמֶּנּוּ יֵשׁ לְךָ מִמֶּנּוּ לֵךְ
 בְּחֶסֶד אִם אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ אִם לֵךְ לְךָ
 מִמֶּנּוּ אִם יֵשׁ לְךָ וְכֹלֵךְ מִמֶּנּוּ מִמֶּנּוּ מִמֶּנּוּ:
 + יֵשׁ לְךָ וְכֹלֵךְ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ
 אִם לְךָ מִמֶּנּוּ וְכֹלֵךְ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ
 מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ:
 + אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ

: אִם
 + אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ
 מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ:
 + אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ
 אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ:
 + אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ
 אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ:
 + אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ אִם לְךָ מִמֶּנּוּ

εβαπτίσθη προ του αρίστου 39 + είπε δε ο κύριος
 he immersed] before the dinner. said And the Lord]
 προς αυτόν νυν υμείς οι Φαρισαίοι το έξωθεν του
 to him, Now you, the Pharisees, the outside of the
 ποτηρίου και του πίνακος καθαρίζετε το δε έσωθεν
 cup and the platter cleanse]; but the inside
 υμών γέμει αρπαγής και πονηρίας 40 + άφρονες ουχ
 of you [is] full of seizure and wickedness. Fools, did not
 ο ποιήσας το έξωθεν και το έσωθεν εποίησε 41 +
 the one making the outside, also the inside make]?
 πλην τα ενόντα δότε ελεημοσύνη και ιδού
 Furthermore, the [things] being within give charity! and behold,
 πάντα καθαρά υμίν εστιν 42 + αλλ' ουαί υμίν τοις
 [then] all [things] clean to you are]! But woe to you, to the
 Φαρισαίος ότι αποδεκατούτε το ηδύοσμον και το
 Pharisees; for you tithe the mint and the
 πήγανον και παν λάχανον και παρέρχεσθε την
 rue and every vegetation, and pass by the
 κρίσιν και την αγάπην του θεού ταύτα έδει
 judgment and the love of God; these [things] are necessary
 ποιήσαι κακείνα μη αφιέναι 43 + ουαί υμίν τοις
 to do, and those [things] [are] not to be dismissed. Woe to you, to the
 Φαρισαίοις ότι αγαπάτε την πρωτοκαθεδρίαν εν ταις
 Pharisees; for you love the first seat in the
 συναγωγαίς και τους ασπασμούς εν ταις αγοραίς 44 +
 synagogues, and the greetings in the markets.

וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֲדוֹן הֲיֵן עֵתָהּ הַפְּרוּשִׁים
 מְטַהְרִים אֶתְּמֹס אֶת־הַכּוֹס וְהַקְּעָרָה
 מִחוּץ וְקֹרְבָנְכֶם מְלֵא גִזְלֵי וְרָשָׁע׃
 + הַכֹּסִיּוֹת הֲלֹא עֹשֶׂה חוּצוֹ
 שֶׁל דְּבַר גַּם־עֹשֶׂה אֶת־תּוֹכוֹ׃
 + אֲבָל־תִּנּוּ לְצַדִּיקָה אֶת אֲשֶׁר־בָּם וְהִנֵּה
 הַכֹּל טָהוֹר לָכֶם׃
 + אֲזַי לָכֶם הַפְּרוּשִׁים הַמְעַשְׂרִים
 אֶת־הַמִּנְתָּא וְאֶת־הַפִּינִס וְאֶת כָּל־הַתִּירֵק

וּמְנִיחִים אֶת־הַמְּשֻׁפֵּט וְאֶת אֲהַבַת אֱלֹהִים
 וְעַלְיֵכֶם לַעֲשׂוֹת אֶת־אֵלֶּה וְלֹא לְהַנִּיחַ גַּם
 אֶת־אֵלֶּה׃
 + אֲזַי לָכֶם הַפְּרוּשִׁים כִּי תֵאָהָבוּ
 לְשִׁבַת רֵאשִׁנִּים בְּבִתִּי כְנִסְיֹת
 וְשִׁישְׂאָלוֹ בְּשָׁלוֹמְכֶם בְּשׁוּקִים׃
 + אֲזַי לָכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים הַחֲנֻפִּים
 כִּי אַתֶּם כְּקִבְרִים אֲשֶׁר אֵינָם נִכְרִים וּבְנֵי
 הָאָדָם מְתַהַלְכִים עֲלֵיהֶם וְלֹא יָדְעוּ׃

+ אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי כִּי אֵלֶּה אֲנִי
 כִּי מִן הַחֲסִידִים הָיִיתִי כְּאַתֶּם
 חֲסִידֵי יְהוָה וְיָדָעְתִּי כִּי אֵלֶּה אֲנִי
 + וְיָדָעְתִּי כִּי אֵלֶּה אֲנִי
 + כִּי מִן הַחֲסִידִים הָיִיתִי כְּאַתֶּם
 חֲסִידֵי יְהוָה וְיָדָעְתִּי כִּי אֵלֶּה אֲנִי

+ אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי כִּי אֵלֶּה אֲנִי
 כִּי מִן הַחֲסִידִים הָיִיתִי כְּאַתֶּם
 חֲסִידֵי יְהוָה וְיָדָעְתִּי כִּי אֵלֶּה אֲנִי
 + וְיָדָעְתִּי כִּי אֵלֶּה אֲנִי
 + כִּי מִן הַחֲסִידִים הָיִיתִי כְּאַתֶּם
 חֲסִידֵי יְהוָה וְיָדָעְתִּי כִּי אֵלֶּה אֲנִי

οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ ὅτι
 Woe to you scribes and Pharisees, hypocrites; for
 ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἀδηλα καὶ οἱ ἄνθρωποι
 you are as the tombs concealed], and the men
 περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν 45 + ἀποκριθεὶς δε
 walking upon [them] have not known [it]. And responding,
 τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ διδάσκαλε ταῦτα
 a certain person of the legal experts says to him, Teacher, these [things]
 λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις 46 + ὁ δε εἶπε καὶ ὑμῖν τοῖς
 saying even us you And he said, And to you, to the
 νομικοῖς οὐαὶ ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία
 legal experts, woe; for you load men [with] loads
 δυσβάστακτα καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ
 hard to bear, and yourselves with one of your fingers do not
 προσψάετε τοῖς φορτίοις 47 + οὐαὶ ὑμῖν ὅτι
 touch the loads]. Woe to you; for
 οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν οἱ δε
 you build the tombs of the prophets, but
 πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς 48 + ἄρα μαρτυρεῖτε
 your fathers killed them. Then you witness
 καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν ὅτι
 and assent to the works of your fathers; for
 αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς ὑμεῖς δε οἰκοδομεῖτε
 they indeed killed them, and you build
 αὐτῶν τὰ μνημεῖα 49 + διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία
 their tombs. On account of this also the wisdom

על-קברות הנביאים וְאבותיכם הָרַגוּ אוֹתָם: + וַיַּעַן אֶחָד מִחֲכָמֵי הַתּוֹרָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 רַבִּי בְּדַבְּרֶיךָ אֵלֶּה תִּתְחַרֵּף גַּם-אֹתָנוּ:
 + וַיֹּאמֶר אוֹי לָכֶם חֲכָמֵי הַתּוֹרָה גַּם אֹתָם
 כִּי עֲמָסִים אֹתָם עַל-בְּנֵי הָאָדָם מִשָּׂאוֹת
 כְּבָדִים מִסָּבֵל וְאֹתָם בְּעֵצְמָכֶם אֵינֶכֶם
 נִגְעִים בַּמִּשָּׂאוֹת גַּם-בְּאֶחָת מֵאֲצַבְעוֹתֵיכֶם:
 + אוֹי לָכֶם כִּי-בֹנִים אֹתָם נִפְשוֹת

+ וּבְכֵן עֲדִים אֹתָם וְרוֹצִים בְּמַעֲשֵׂי
 אֲבוֹתֵיכֶם כִּי הִמָּה הָרַגוּ אוֹתָם
 וְאֹתָם בּוֹנִים אֶת-קְבָרֵיהֶם:
 + בְּעֵבוֹר זֹאת גַּם-אֶמְרָה חֲכָמַת
 הָאֵלֶּהִים אֲשֶׁלַח אֵלֵיהֶם נְבִיאִים
 וְשְׁלִיחִים וּמָהֶם יִתְרַגְּוּ וַיִּרְדְּפוּ:

וְהָאֵלֵהֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם

+ וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם
 אֵת אֲבוֹתֵיכֶם וְהִצִּיבֵם אֵת אֲבוֹתֵיכֶם

του θεού εἶπεν αποστελῶ εἰς αὐτούς προφήτας και
of God said, I will send unto them prophets and
αποστόλους και ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι και
apostles, and of them they will kill and
εκδιώξουσιν 50+ ἵνα ἐκζητηθῇ το αἷμα πάντων των
drive out; that should be required, the blood of all the
προφητῶν το εκχυνόμενον ἀπό καταβολῆς κόσμου
prophets being poured out from [the] founding of [the] world,
ἀπό της γενεάς ταύτης 51+ ἀπό του αἵματος Ἀβελ ἕως
of this generation. From the blood of Abel unto
του αἵματος Ζαχαρίου του απολομένου μεταξύ του
the blood of Zacharias, the one perishing between the
θυσιαστηρίου και του οἴκου ναι λέγω υμῖν
altar and the house. Yes, I say to you,
ἐκζητηθήσεται ἀπό της γενεάς ταύτης 52+ οὐαὶ υμῖν
it will be required of this generation. Woe to you,
τοῖς νομικοῖς ὅτι ἤρατε την κλείδα της γνώσεως
to the legal experts; for you take away the key of the knowledge,
αυτοὶ οὐκ εἰσήλθετε και τους εισερχομένους
[and] you yourselves do not enter, and the ones entering
εκωλύσατε 53+ λέγοντος δε αὐτοῦ ταῦτα προς
you restrain. saying And of his] these [things] to
αὐτοὺς ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς και οἱ Φαρισαῖοι
them, began the scribes and the Pharisees]
δεινῶς ἐνέχειν και αποστοματίζειν αὐτὸν περὶ
awfully to press, and to ensnare him with off-hand questions concerning
πλειόνων 54+ ἐνεδρεύοντες αὐτὸν ζητούντες θηρεύσαι
many [things] ; lying in wait for him, seeking to hunt

+ לְמַעַן יִדְרֹשׁ מִן־הַדּוֹר הַזֶּה דָּם
כָּל־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר נִשְׁפְּדוּ לְמִן־הַנּוֹסֵד הָאָרֶץ :

+ מַדְמַם־הַקֶּבֶל עַד־דָּם זְכַרְיָהוּ אֲשֶׁר
נִהְרַג בֵּין הַמְּזֻבְחַת וּלְבַיִת אֶכְנָן אָמַר אֲנִי
לְכֶם דְּרוֹשׁ יִדְרֹשׁ מִן־הַדּוֹר הַזֶּה :
+ אֹי לְכֶם תִּכְמְי הַתּוֹרָה כִּי־תִסְרְתֶם

אֶת־מִפְתַּח הַדַּעַת אֲתֶם לֹא־בְאִתְּם
וְאֶת־הַבָּאִים מְנַעְתֶּם :
+ וַיְהִי כַּדְּבָרוֹ לָהֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וַיִּחְלְוּ הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים לְצַרֵּר אוֹתוֹ
מְאֹד וּלְהַקְשׁוֹת לוֹ דְּבָרִים הַרְבֵּה :
+ וַיֶּאָרְבוּ לוֹ לְלַכְּד דְּבַר מִפִּיהוּ
לְמַעַן יִמְצְאוּ עָלָיו עֲלִילַת דְּבָרִים :

+ וַיְנַדְּבִיחוּ וְהָאֵלֹהִים נִבְרָא וְיֵשׁוּעַ
וְיֵשׁוּעַ וְיֵשׁוּעַ, חָלַסְתָּ כִּי עָזַבְתָּ אֱלֹהִים מֶלֶךְ :
+ וְכִי וְהָאֵלֹהִים וְהָאֵלֹהִים לֹא־נִבְרָא וְיֵשׁוּעַ מֶלֶךְ
וְיֵשׁוּעַ מֶלֶךְ, כִּי לֹא־נִבְרָא אֱלֹהִים אֶת
אֱלֹהִים לְחַסֵּת, וְיֵשׁוּעַ כִּי עָזַבְתָּ אֱלֹהִים מֶלֶךְ :
+ הֲלֹא לְחַסֵּת שְׂפָרוֹ אֱלֹהִים מֶלֶךְ אֱלֹהִים וְיֵשׁוּעַ
אֱלֹהִים לֹא חָלַסְתָּ אֱלֹהִים מֶלֶךְ אֱלֹהִים :

חָלַסְתָּ :
+ וְיֵשׁוּעַ מֶלֶךְ אֱלֹהִים מֶלֶךְ אֱלֹהִים
שְׂפָרוֹ אֱלֹהִים מֶלֶךְ אֱלֹהִים מֶלֶךְ
אֱלֹהִים מֶלֶךְ אֱלֹהִים מֶלֶךְ אֱלֹהִים :
+ וְיֵשׁוּעַ מֶלֶךְ אֱלֹהִים מֶלֶךְ אֱלֹהִים
מֶלֶךְ אֱלֹהִים מֶלֶךְ אֱלֹהִים מֶלֶךְ אֱלֹהִים
מֶלֶךְ אֱלֹהִים מֶלֶךְ אֱלֹהִים מֶלֶךְ אֱלֹהִים :
: 88

τι **ΕΚ** του στόματος αυτού **ίνα** κατηγορήσωσιν
 something from out of his mouth, that they should charge
αυτού
 him.

12 יב

1+ **ΕΝ** οἱς **ΕΠΙΣΥΝΑΧΘΕΙΣΩΝ** των μυριάδων του
 In a time when there assembled the myriads of the
όχλου **ώστε** καταπατείν **αλλήλους** **ήρξατο** **λέγειν**
 multitude so as to trample one another, he began to say
προς τους μαθητάς αυτού **πρώτον** προσέχετε **εαυτοίς**
 to his disciples, First, take heed to yourselves
από της ζύμης των **Φαρισαίων** **ήτις** **εστίν** **υπόκρισις**
 of the yeast of the Pharisees, which is hypocrisy.

2+ **ουδέν** **δε** **συγκεκαλυμμένον** **εστίν** **ο** **ουκ**
 For nothing is being covered which shall not
αποκαλυφθήσεται **και** **κρυπτόν** **ο** **ου** **γνωσθήσεται**
 be uncovered; and hidden which shall not be made known.

3+ **ανθ** **ων** **όσα** **εν** **τη** **σκοτία** **είπατε** **εν** **τω** **φωτί**
 Because as much as in the darkness you should say], in the light
ακουσθήσεται **και** **ο** **προς** **το** **ους** **ελαλήσατε** **εν**
 it shall be heard]; and what in the ear you spoke] in
τοις **ταμείοις** **κηρυχθήσεται** **επί** **των** **δωμάτων** 4+
 the inner chambers, it shall be proclaimed upon the roofs.
λέγω **δε** **υμίν** **τοις** **φίλοις** **μου** **μη** **φοβηθήτε** **από** **των**
 And I say to you, [to] my friends, fear not from the ones
αποκτεινόντων **το** **σώμα** **και** **μετά** **τάυτα** **μη** **εχόντων**
 killing the body! and after these [things] having nothing

+

<p>+ וַיְהִי עַד-כֹּה וְעַד-כֹּה בְּהַתְּאַסְּףָה רַבְבוֹת עִם עַד כִּי-לְחַצְוֹ אִישׁ אֶת-רַעְיָהוּ וַיִּחַל לְדַבֵּר אֶל-תַּלְמִידָיו לֵאמֹר בְּרֵאשׁוֹנָה הַשְּׁמְרוּ לְנַפְשֵׁיכֶם מִשְׂאֹר הַפְּרוּשִׁים שֶׁהוּא הַתְּנוּפָה: + וְאִין דְּבַר מְכוּסָה אֲשֶׁר לֹא</p>	<p>יְנַלְה וְלֹא סְתוּם אֲשֶׁר לֹא יִדְעֶ: + לְכֵן כָּל-אֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם בְּחֶשֶׁךְ בְּאוֹר יִשְׁמַע וְאֶת-אֲשֶׁר לְחֶשֶׁתֶּם בְּחַדְרִים קָרָא יִקְרָא מֵעַל-הַגְּבוּלֹת: + וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם יְדִידֵי אֶל-תִּירְאוּ מִן-הַמְּמַיתִים אֶת-הַגְּבוּף וְאַחֲרֵיכֶן אֵין-לָאֵל יָדָם לְהַרְעֵ עוֹד:</p>
---	--

+

<p>+ אֲחַלְפֵה וְלֹא תִלְמֵד: + חַלְפֵה וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד כִּי תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד כִּי תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד: + אֲחַלְפֵה וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד: + לֵאמֹר יְהוָה וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד</p>	<p>וְאֲחַלְפֵה וְלֹא תִלְמֵד: + חַלְפֵה וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד כִּי תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד כִּי תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד: + אֲחַלְפֵה וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד: + לֵאמֹר יְהוָה וְלֹא תִלְמֵד וְלֹא תִלְמֵד</p>
---	---

περισσότερόν τι ποιήσαι 5+ υποδείξω δε υμίν τίνα
 more extra to do. But I will plainly show to you who
 φοβηθήτε φοβήθητε τον μετά το αποκτείνειν
 you should fear. Fear the one, after the killing,
 εξουσίαν έχοντα εμβαλεῖν εις την γέενναν ναι λέγω
 authority having] to put into Gehenna. Yes, I say
 υμίν τούτον φοβήθητε 6+ ουχί πέντε στρουθία
 to you, this one fear! Are not five sparrows
 πωλείται ασσαρίων δύο και εν εξ αυτών ουκ ἐστιν
 sold assarion [for] two], and one of them is not
 επιλεησμένον ενώπιον του θεού 7+ αλλά και αι
 forgotten before God? But even the
 τρίχες της κεφαλής υμών πάσαι ηρίθμηνται μη ούν
 hairs of your head have all been counted. Do not then
 φοβείσθε πολλών στρουθίων διαφέρετε υμεις 8+
 fear! from many sparrows you differ].
 λέγω δε υμίν πας ος αν ομολογήση εν εμοί
 But I say to you, Every one who ever should make acknowledgement in me
 έμπροσθεν των ανθρωπων και ο υιός του ανθρωπου
 before men, also the son of man
 ομολογήσει εν αυτώ έμπροσθεν των αγγελών
 will make acknowledgement in him before the angels
 του θεού 9+ ο δε αρνησάμενός με ενώπιον
 of God. But the one denying me before
 των ανθρωπων απαρνηθήσεται ενώπιον των αγγέλων
 men, will be totally rejected before the angels

וְאַתֶּם גַּם־שְׁעֵרוֹת רֵאשֵׁיכֶם נִמְנֹת כּוֹלֵן +
 לְכֵן אַל־תִּירְאוּ יִקְרָתֶם מִצְפָּרִים רַבּוֹת׃
 וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כֹּל אֲשֶׁר יוֹדֵה
 בִּי לְפָנַי הָאָדָם גַּם בְּן־הָאָדָם
 יוֹדֵה בּוֹ לְפָנַי מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים׃
 וְהַמִּכְחָשׁ בִּי לְפָנַי הָאָדָם הוּא
 יִכּוּחַשׁ לְפָנַי מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים׃

וְאַתֶּם גַּם־שְׁעֵרוֹת רֵאשֵׁיכֶם נִמְנֹת כּוֹלֵן +
 לְכֵן אַל־תִּירְאוּ יִקְרָתֶם מִצְפָּרִים רַבּוֹת׃
 וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כֹּל אֲשֶׁר יוֹדֵה
 בִּי לְפָנַי הָאָדָם גַּם בְּן־הָאָדָם
 יוֹדֵה בּוֹ לְפָנַי מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים׃
 וְהַמִּכְחָשׁ בִּי לְפָנַי הָאָדָם הוּא
 יִכּוּחַשׁ לְפָנַי מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים׃

וְאַתֶּם גַּם־שְׁעֵרוֹת רֵאשֵׁיכֶם נִמְנֹת כּוֹלֵן +
 לְכֵן אַל־תִּירְאוּ יִקְרָתֶם מִצְפָּרִים רַבּוֹת׃
 וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כֹּל אֲשֶׁר יוֹדֵה
 בִּי לְפָנַי הָאָדָם גַּם בְּן־הָאָדָם
 יוֹדֵה בּוֹ לְפָנַי מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים׃
 וְהַמִּכְחָשׁ בִּי לְפָנַי הָאָדָם הוּא
 יִכּוּחַשׁ לְפָנַי מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים׃

וְאַתֶּם גַּם־שְׁעֵרוֹת רֵאשֵׁיכֶם נִמְנֹת כּוֹלֵן +
 לְכֵן אַל־תִּירְאוּ יִקְרָתֶם מִצְפָּרִים רַבּוֹת׃
 וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כֹּל אֲשֶׁר יוֹדֵה
 בִּי לְפָנַי הָאָדָם גַּם בְּן־הָאָדָם
 יוֹדֵה בּוֹ לְפָנַי מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים׃
 וְהַמִּכְחָשׁ בִּי לְפָנַי הָאָדָם הוּא
 יִכּוּחַשׁ לְפָנַי מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים׃

του θεού 10+ και πας ος ερεί λόγον εις τον υιόν
of God. And every one who shall say a word against the son
του ανθρώπου αφεθήσεται αυτώ τω δε εις το άγιον
of man, it shall be forgiven him; but to the one against the holy
πνεύμα βλασφημήσαντι ουκ αφεθήσεται 11+ όταν δε
spirit blaspheming], it will not be forgiven. And whenever
προσφέρωσιν υμάς επί τας συναγωγάς και τας
they should bring you unto the synagogues, and the
αρχάς και τας εξουσίας μη μεριμνάτε πως η τι
rulers, and the authorities, be not anxious! how or what
απολογήσησθε η τι είπητε 12+ το γαρ άγιον πνεύμα
you should plead or what you should say. For the holy spirit
διδάξει υμάς εν αυτη τη ώρα α δει ειπείν 13+
shall teach you in that same hour what is necessary to say.
είπε δε τις αυτώ εκ του όχλου διδάσκαλε
And said a certain one to him from out of the multitude, Teacher,
είπε τω αδελφώ μου μερίσασθαι μετ' εμού την
tell [to] my brother to portion with me the
κληρονομίαν 14+ ο δε είπεν αυτώ άνθρωπε τις
inheritance. And he said to him, Man, who
με κατέστησε δικαστήν η μεριστήν εφ' υμάς 15+
ordained me magistrate or apportioner for you?
είπε δε προς αυτούς οράτε και φυλάσσεσθε από της
And he said to them, See and guard from the
πλεονεξίας ότι ουκ εν τω περισσεύειν τινί
desire for wealth! for not in the abundance to anyone

וְכָל אֲשֶׁר יְדַבֵּר חֲרָפָה עַל-בֶּן-הָאָדָם +
יִסָּלַח לוֹ וְהַמְגִידֶנָּה אֶת-רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לֹא יִסָּלַח
לוֹ:
וְכֹאֲשֶׁר יָבִיאוּ אֶתְכֶם אֶל-בֵּיתִי כְנִסְיֹת
וְלִפְנֵי תְרַשׁוּיֹת וְהַשְׁלִיטִים אֶל-תְּדַאֲגוּ אִיךָ
תִּצְטַדְּקוּ וּבִמְהָרָה תִּצְטַדְּקוּ וּמִהַ-תִּדְבְּרוּ:
כִּי-רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הוּא יוֹרֵה אֶתְכֶם
בְּשָׁעָה הַהִיא אֶת-הַנֶּכֶן לְדַבֵּר:

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֶחָד מִן-הָעָם רַבִּי אֹמְרֵנָא
אַל-אֶחָי וַיַּחְלַק אֶתִּי אֶת-הִירוּשָׁה:
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו בֶּן-אָדָם מִי שְׂמֵנִי עֲלֵיכֶם
לְשַׁפֵּט וְלִמְחַלֵּק:
+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם רֵאוּ וְהַשְׁמְרוּ
לְכֶם מִבְּצַע בְּצַע כִּי חַיִּי הָאָדָם
אֵינֶם תִּלְווּם בְּהַרְבּוֹת קַנְיָנוּ:

+ וְכָל הַיּוֹמָיִם חָלַק אֶל כָּל
הָעָרִים וְעָלְמָם לֵאמֹר לֹא יִסָּלַח לָכֵן
וְהַמְגִידֶנָּה אֶתִּי לֵאמֹר לֹא יִסָּלַח
לוֹ: + וְכֹאֲשֶׁר יָבִיאוּ אֶתְכֶם
אֶל-בֵּיתִי כְנִסְיֹת וְלִפְנֵי
תְרַשׁוּיֹת וְהַשְׁלִיטִים אֶל-תְּדַאֲגוּ
אִיךָ תִּצְטַדְּקוּ וּבִמְהָרָה תִּצְטַדְּקוּ
וּמִהַ-תִּדְבְּרוּ:
+ כִּי-רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הוּא יוֹרֵה אֶתְכֶם
בְּשָׁעָה הַהִיא אֶת-הַנֶּכֶן לְדַבֵּר:

+ וְכָל הַיּוֹמָיִם חָלַק אֶל כָּל
הָעָרִים וְעָלְמָם לֵאמֹר לֹא יִסָּלַח לָכֵן
וְהַמְגִידֶנָּה אֶתִּי לֵאמֹר לֹא יִסָּלַח
לוֹ: + וְכֹאֲשֶׁר יָבִיאוּ אֶתְכֶם
אֶל-בֵּיתִי כְנִסְיֹת וְלִפְנֵי
תְרַשׁוּיֹת וְהַשְׁלִיטִים אֶל-תְּדַאֲגוּ
אִיךָ תִּצְטַדְּקוּ וּבִמְהָרָה תִּצְטַדְּקוּ
וּמִהַ-תִּדְבְּרוּ:
+ כִּי-רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הוּא יוֹרֵה אֶתְכֶם
בְּשָׁעָה הַהִיא אֶת-הַנֶּכֶן לְדַבֵּר:

η ζωή αυτού ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ 16+

his life is] of his possessions.

εἶπε δε παραβολήν πρὸς αὐτούς λέγων ἀνθρώπου

And he spoke a parable to them, saying, man

τινός πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα 17+ και

a certain rich bore well The place of]. And

διελογιζέτο ἐν ἑαυτῷ λέγων τι ποιήσω ὅτι οὐκ ἔχω

he reasoned in himself, saying, What shall I do, for I do not have

που συνάξω τοὺς καρπούς μου 18+ και εἶπεν τούτο

[a place] where to gather up my fruits? And he said, This

ποιήσω καθελὼ μου τὰς ἀποθήκας και μείζονας

I will do; I will demolish my storehouses, and greater

οικοδομήσω και συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου

I will build]; and I will gather there all my produce

και τὰ ἀγαθὰ μου 19+ και ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου ψυχῇ

and my good [things]. And I will say [to] my soul, Soul,

ἔχεις πολλά ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά ἀναπαύου

you have many good [things] laid up for years many]. Rest,

φάγε πίε εὐφραίνου 20+ εἶπεν δε αὐτῷ ὁ θεὸς ἀφρων

eat, drink, be glad! said But to him God], Fool,

ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σου

this night your soul will be exacted from you;

α δε ἠτοίμασας τίνι ἔσται 21+ οὕτως ὁ θησαυρίζων

and what you prepare, to whom will it be? Thus the one treasuring up

ἑαυτῷ και μη εἰς θεὸν πλουτῶν 22+ εἶπε δε πρὸς

for himself, and not unto God being rich]. And he said to

לְשָׁנַיִם רַבּוֹת הַנֶּפֶשׁ אֲכָלִי שְׁתֵּי וְשִׁשִּׁי +
 וְהָאֱלֹהִים אָמַר לוֹ אַתָּה הַכֹּסֶל +
 בְּעֵצָם הַלַּיְלָה הַזֶּה יִדְרָשׁוּ מִמֶּךָ
 אֶת־נַפְשְׁךָ וְאֲשֶׁר הִכְיִנּוֹתָ לָךְ לְמִי יִהְיֶה +
 זֶה חֶלֶק הָאֵצֶר לוֹ אֲצִרֹת וְלֹא יַעֲשִׂיר
 בְּאֱלֹהִים +
 וַיֹּאמֶר אֶל־תִּלְמִידָיו לֵכֵן אֲנִי +

וַיֵּשֶׁא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר שְׂדֵה
 אִישׁ עֲשִׂיר אֶחָד עָשָׂה תְבוּאָה הַרְבֵּה +
 וַיִּחַשְׁבַּ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר מִה־אֶעֱשֶׂה כִּי
 אֵין־לִי מְקוֹם לְאֶסוֹף אֶת־תְּבוּאָתִי +
 וַיֹּאמֶר אֶת־זֹאת אֶעֱשֶׂה הֵרֵס
 אֶסְמִי וּבְנֵה גְדוּלִים מֵהֶם וְאֶכְנָסָה
 שְׂמָה אֶת־כָּל־יְבוּלֵי וְטוֹבֵי +
 וַיֹּאמֶר לְנַפְשֵׁי נַפְשֵׁי יִשְׁלַךְ טוֹבָה הַרְבֵּה +

τους μαθητάς αυτού διά τούτο υμίν λέγω μη
his disciples, Because of this I say to you, not
μεριμνάτε τη ψυχῇ υμών τι φάγητε μηδέ τω
Let life your] in what you should eat, nor the

σώματι τι ενδύσησθε 23 + η ψυχῇ πλείον εστι
body in what you should put on! The life is more than

της τροφῆς και το σώμα του ενδύματος 24 +
nourishment, and the body [more than] a garment.

κατανοήσατε τους κόρακας ότι ου σπείρουν ουδέ
Contemplate the crows! for they sow not, nor

θερίζουν οισ ουκ εστι ταμείον ουδέ αποθήκη
reap, to the ones which there is no storeroom nor storehouse;

και ο θεός τρέφει αυτούς πόσω μάλλον υμείς
and God maintains them. How much more you

διαφέρετε των πετεινών 25 + τις δε εξ υμών μεριμνών
differ from the birds? But who of you being anxious

δύναται προσθίναί επί την ηλικίαν αυτού πήχυν ένα
is able to add unto his stature cubit one]?

26 + ει ούν ουτε ελάχιστον δύνασθε τι περί των
If then neither [the] least [thing] you are able, why concerning the

λοιπών μεριμνάτε 27 + κατανοήσατε τα κρίνα πως
rest are you anxious? Contemplate the lilies, how

αυξάνει ου κοπιά ουδέ νήθει λέγω δε υμίν ουδέ
they grow! it labors not, nor spins; but I say to you, not even

Σολομών εν πάση τη δόξη αυτού περιεβάλετο ως εν
Solomon in all his glory was clothed as one

אמר לְכֶם אֶל־תְּדַאֲגוּ לְנִפְשְׁכֶם
מִה־תֵּאכְלוּ וְלֹא לְגוֹפְכֶם מִה־תִּלְבָּשׁוּ׃
+ תִּנְפֹשׁ יִקְרָה הִיא מִן־הַמְּזֹזִין וְהַגּוֹף יִקָּר
מִן־הַמְּלָבוֹשׁ׃
+ הַתְּבוֹנְנֵי אֶל־הָעֲרָבִים אֲשֶׁר לֹא
יִזְרְעוּ וְלֹא יִקְצְרוּ וְגַם־אֵין לָהֶם
מְגוּרָה וְאוֹצָר וְהָאֱלֹהִים מְכַלְכֵּל
אוֹתָם וּמִה־יִקְרִים אֹתָם מִן־הָעוֹף׃

+ וּמִי־זֶה מִכֶּם אֲשֶׁר בְּדַאֲגָתוֹ יוּכַל
לְהוֹסִיף אֶמְהָ אַחַת עַל־קוֹמָתוֹ׃
+ וְעַתָּה הֵן־מַעֲט מְזַעֵר לַעֲשׂוֹת
לֹא תוּכְלוּ וְלִיּוֹתֵר מִה־תְּדַאֲגוּ׃
+ הַתְּבוֹנְנֵי אֶל־הַשּׁוֹשְׁנִים הַצְּמֻחֹת וְאֵינָן
שׁוֹת וְאֵינָן אֲרָגוֹת וְאֵינִי אֹמֵר לְכֶם גַּם־שֶׁל־מָה
בְּכָל־הַדָּרוֹ לֹא־הָיָה לְבוּשׁ כְּאַחַת מִהֵנָּה׃

אֵינִי אֹמֵר לְכֶם לֹא־תִדְאֲגוּ לְנִפְשְׁכֶם
וְלֹא לְגוֹפְכֶם לְעִלְיָנְכֶם׃
+ תִּנְפֹשׁ יִקְרָה הִיא מִן־הַמְּזֹזִין וְהַגּוֹף יִקָּר
מִן־הַמְּלָבוֹשׁ׃
+ אֲדַבְּרָה בְּחִכְיָה וְלֹא אוֹיְבֵי הֵלֵךְ
שִׁי יִבֵּי הַלְּבָב לְמֹה וְהָאֱלֹהִים מְכַלְכֵּל
אוֹתָם וּמִה־יִקְרִים אֹתָם מִן־הָעוֹף׃

+ אֵינִי אֹמֵר לְכֶם לֹא־תִדְאֲגוּ לְנִפְשְׁכֶם
וְלֹא לְגוֹפְכֶם לְעִלְיָנְכֶם׃
+ תִּנְפֹשׁ יִקְרָה הִיא מִן־הַמְּזֹזִין וְהַגּוֹף יִקָּר
מִן־הַמְּלָבוֹשׁ׃
+ אֲדַבְּרָה בְּחִכְיָה וְלֹא אוֹיְבֵי הֵלְכֵי
לְכֶם לֹא־תִדְאֲגוּ לְנִפְשְׁכֶם וְלֹא לְגוֹפְכֶם
לְעִלְיָנְכֶם׃
+ תִּנְפֹשׁ יִקְרָה הִיא מִן־הַמְּזֹזִין וְהַגּוֹף יִקָּר
מִן־הַמְּלָבוֹשׁ׃
+ אֲדַבְּרָה בְּחִכְיָה וְלֹא אוֹיְבֵי הֵלְכֵי
לְכֶם לֹא־תִדְאֲגוּ לְנִפְשְׁכֶם וְלֹא לְגוֹפְכֶם
לְעִלְיָנְכֶם׃

τούτων 28+ ει δε τον χόρτον εν τω αγρώ σήμερον
 of these. But if the grass in the field today
 όντα και αύριον εις κλίβανον βαλλόμενον ο
 being], and tomorrow into [the] oven is being thrown], the one
 θεός ούτως αμφιέννυσι πόσω μάλλον υμάς
 God so clothes; how much more you,

ολιγόπιστοι 29+ και υμείς μη ζητείτε τι φάγητε η
 O ones of little belief? And you, do not seek what you should eat, or

τι πίνετε και μη μετεωρίζεσθε 30+ ταυτα γαρ]
 what you should drink, and do not be raised up high! For these [things

πάντα τα έθνη του κόσμου επιζητεί υμών δε
 all the nations of the world seek anxiously; but your

ο πατήρ οίδεν ότι χρήζετε τούτων 31+ πλην ζητείτε
 father knows that you need these. Furthermore, seek

την βασιλείαν του θεού και ταύτα πάντα
 the kingdom of God! and all these [things]

προστεθήσεται υμίν 32+ μη φοβού το μικρόν ποίμνιον
 shall be added to you. Fear not small flock!

ότι ευδόκησεν ο πατήρ υμών δούναι υμίν την
 for thinks well your father] to give to you the

βασιλείαν 33+ πωλήσατε τα υπάρχοντα υμών και δότε
 kingdom. Sell your possessions, and give

ελεημοσύνην ποιήσατε εαυτοίς βαλάντια μη
 charity! Make to yourselves bags not

וְאִם-כֶּכָּה יִלְבִּישׁ אֱלֹהִים אֶת-חֲצִיר
 הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר הַיּוֹם יִשָּׁנוּ וּמָחָר יִשְׂלָךְ
 לְתוֹךְ הַתֵּנוּר אִף כִּי-אֶתְכֶם קִטְנֵי אֱמוּנָה:
 + וְגַם-אַתֶּם אֶל-תִּדְרָשׁוּ מִה-תֵּאכְלוּ
 וּמִה-תִּשְׂתּוּ וְאֶל-תִּתְלַכוּ בַּגְּדֹלוֹת:
 + כִּי אֶת-כָּל-אֱלֹהִים מִבְּקָשִׁים גּוֹיֵי הָאָרֶץ
 וְאַבִּיכֶם הוּא יוֹדֵעַ כִּי-צָרִיכִים אַתֶּם לְאֱלֹהִים:

+ אִךְ דִּרְשׁוּ אֶת-מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְנֹסַף
 לָכֶם כָּל-אֱלֹהִים:
 + אֶל-תִּירָא הָעֵדֶר הַקָּטָן כִּי רֹצֵחַ
 אַבִּיכֶם לָתֵת לָכֶם אֵת הַמַּלְכוּת:
 + מְכֹרוּ אֶת-אֲשֶׁר לָכֶם וְתִנּוּ צַדִּיקָה
 עֲשׂוּ לָכֶם כִּיסִּים אֲשֶׁר לֹא יִבְלוּ וְאוֹצָר
 בַּשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא יִגְרַע לְעוֹלָם אֲשֶׁר
 גֵּנֵב לֹא-יִקְרַב אֵלָיו וְסֹס לֹא יֹאכְלֶהוּ:

+ אֲנִי לְחַטָּאִים גִּבְרִיתִים אֶבְרָהָם
 בְּנֵמְלֵה אֲחֵינוּ נִפְלַ גְּבִירֵי אֲרָם אֲרָם אֲרָם
 חֲלִיבֵי בְּנֵי אֲבֵהֵם לְחַטָּאִים אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם:
 + אֲנִי אֲחֵהֶם לְחַטָּאִים אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם
 אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם:

+ אֲנִי לְחַטָּאִים גִּבְרִיתִים אֶבְרָהָם
 חֲלִיבֵי בְּנֵי אֲבֵהֶם לְחַטָּאִים אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם:
 אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם:

+ בְּיָמַי כִּי כָּחַלְתֶּם אֱלֹהִים
 אֲנִי לְחַטָּאִים גִּבְרִיתִים אֶבְרָהָם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם:
 + אֲנִי לְחַטָּאִים גִּבְרִיתִים אֶבְרָהָם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם:
 + אֲנִי לְחַטָּאִים גִּבְרִיתִים אֶבְרָהָם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם:
 אֲנִי לְחַטָּאִים גִּבְרִיתִים אֶבְרָהָם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם:
 אֲנִי לְחַטָּאִים גִּבְרִיתִים אֶבְרָהָם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם:
 אֲנִי לְחַטָּאִים גִּבְרִיתִים אֶבְרָהָם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם אֲחֵהֶם:

παλαιούμενα θησαυρόν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς
 growing old! a treasure unceasing in the heavens,
 ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδέ σης διαφθείρει 34 +
 where thief shall not approach nor moth ruin.
 ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν ἐκεῖ καὶ
 For where is your treasure], there also
 ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται 35 + ἔστωσαν ὑμῶν αἰ οσφύες
 your heart will be. Let [your loins]

περιεζωσμένοι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι 36 + καὶ ὑμεῖς
 being girded, and the lamps burning! And you
 ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον εαυτῶν
 likened to men waiting for their Lord,
 πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων ἵνα ἐλθόντας καὶ
 [as to] when he disengages from the wedding [feasts], that having come and
 κρούσαντος εὐθέως ἀνοιξώσιν αὐτῷ 37 + μακάριοι
 having knocked, immediately they should open to him. Blessed
 οἱ δούλοι ἐκεῖνοι οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει
 those servants, whom coming the Lord] shall find
 γρηγορούντας ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ
 being vigilant. Amen I say to you, that he will gird himself, and
 ἀνακλινεῖ αὐτούς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς 38 +
 lay them down, and going by will serve to them.
 καὶ εἰάν ἐλθῆ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ καὶ ἐν τῇ
 And if he should come in the second watch, and in the
 τρίτῃ φυλακῇ ἐλθῆ καὶ εὖρη οὕτως μακάριοί
 third watch he should come], and should find [them] thus, blessed
 εἰσιν οἱ δούλοι ἐκεῖνοι 39 + τούτο δε γινώσκετε ὅτι εἰ
 are those servants. this But know]! that if

כִּי־בְמִקּוֹם אֲוָצְרֶכֶם שָׁם יִהְיֶה +
 גַּם־לְבַבְכֶם :
 + מִתְנַיִכֶם יִהְיוּ חֲגוּרִים וְהַנְּרוֹת דֹּלְקִים :
 + וְאַתֶּם הָיוּ דְמִים לְאַנְשִׁים הַמְּחַכִּים
 לְאֲדֻנֵיהֶם מִתִּי יָשׁוּב מִן־הַחֲתוּנָה
 וְכֹאֲשֶׁר יָבוֹא וְדָפַק יִפְתְּחוּ־לוֹ כְּרָנֵעַ :
 + אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעֶבְדִּים הָאֵלֶּם אֲשֶׁר הָאֲדוֹן
 בְּבוֹאוֹ יִמְצָאֵם שֹׁקְדִים אָמֵן אָמַר אֲנִי לְכֶם
 כִּי יִתְאַזֵּר וַיּוֹשִׁיבֶם וְהָלַךְ וְשָׂרַת אוֹתָם :
 + וְאִם־יָבוֹא בְּאַשְׁמוּרָה הַשְּׁנִיית אֹ
 בְּאַשְׁמוּרָה הַשְּׁלִישִׁית וַיִּמְצָא כֵן אֲשֶׁר־
 יִהְיֶה הָעֶבְדִּים הָאֵלֶּם :
 + וְזֹאת דַּעוּ כִּי אֵלֶּי יָדַע בַּעַל הַבַּיִת
 בְּאֵי־זוֹ שָׁעָה יָבוֹא הַנֹּגֵב כִּי־עָתָה
 שֹׁקֵד וְלֹא־נָתַן לַחֲתָר אֶת־בַּיִתוֹ :

+ אֲכַבֵּן אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר־לִי
 וְאֶת־כָּל־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר־לְכָל־אֶחָד
 מֵעַמִּי וְאֶת־כָּל־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר־לְכָל־
 אֶחָד מֵעַמִּי וְאֶת־כָּל־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר־
 לְכָל־אֶחָד מֵעַמִּי :
 + אֲכַבֵּן אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר־לִי
 וְאֶת־כָּל־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר־לְכָל־אֶחָד
 מֵעַמִּי וְאֶת־כָּל־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר־לְכָל־
 אֶחָד מֵעַמִּי וְאֶת־כָּל־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר־
 לְכָל־אֶחָד מֵעַמִּי :

ἤδει οἰκοδεσπότης ποία ὥρα ο κλέπτης ἔρχεται
 knew the master of the house] what hour the thief comes,
 ἐγρηγόρησεν αν και ουκ αν αφήκε διορυγήναι
 he would have been vigilant, and would not have let be dug through
 τον οίκον αυτού 40+ και υμεις ούν γίνεσθε έτοιμοι ότι
 his house]. And you then be prepared! for
 η ὥρα ου δοκείτε ο υιός του ανθρώπου ἔρχεται 41+
 the hour you think not -- the son of man comes.
 είπε δε αυτώ ο Πέτρος κύριε προς ημάς
 said And to him Peter], O Lord, to us
 την παραβολήν ταύτην λέγεις η και προς πάντας 42+
 this parable do you speak], or also to all?
 είπε δε ο κύριος τις άρα εστίν ο πιστός οικονόμος
 said And the Lord], Who then is the trustworthy manager
 και φρόνιμος ον καταστήσει ο κύριος επί
 and practical], whom places the master] over
 της θεραπειάς αυτού του διδόναι εν καιρώ το
 his attendants, to give in time the
 σιτομέτριον 43+ μακάριος ο δούλος εκείνος ον ελθών
 measure of grain? Blessed [is] that servant, whom having come
 ο κύριος αυτού ευρήσει ποιούντα ούτως 44+ αληθώς
 his master] finds doing thus. Truly
 λέγω υμίν ότι επί πάσι τοις υπάρχουσιν αυτού
 I say to you, that over all his possessions
 καταστήσει αυτόν 45+ εαν δε είπη ο δούλος εκείνος
 he will place him. But if should say that servant]

לָכֵן גַּם־אַתֶּם הָיוּ נְכוֹנִים כִּי בְּשָׁעָה
 אֲשֶׁר לֹא פָלַלְתֶּם יָבוֹא בֶן־הָאָדָם׃
 וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס אֲדִינִינוּ הֲלֹנֹה אֶתָּה אֹמֵר
 אֶת־הַמָּשָׁל הַזֶּה אִם־גַּם לְכָל־אָדָם׃
 וַיֹּאמֶר הָאֲדֹנָי מִי־הוּא אֵפוֹא הַסֵּכֶן
 הַנֶּאֱמָן וְהַנְּבוֹן אֲשֶׁר יִפְקִידֶהוּ הָאֲדֹנָי
 עַל־עֲבָדָיו לְתַת אֶת־אֲרוֹתָם בְּעֵתוֹ׃

+ אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעֶבֶד הַהוּא אֲשֶׁר יָבֹא אֲדִינֹו
 וַיִּמְצְאוּהוּ עֹשֶׂה כֵן׃
 + אָמֵת אֲנִיד לָכֶם כִּי עַל־כָּל אֲשֶׁר־יִשְׁלֹו
 יִפְקִידֶהוּ׃
 + וְהָעֶבֶד הַהוּא אִם־יֹאמֶר בְּלִבּוֹ מֵאַחַר
 אֲדִינִי לָבוֹא וְהִחַל לְהַכּוֹת אֶת־הָעֲבָדִים
 וְאֶת־הַשְּׂפָחוֹת וְלֶאֱכַל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁכַּר׃

וְיֵאָדָם כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 + כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי

כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 + כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 + כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי

εν τη καρδία αυτού χρονίζει ο κύριός μου έρχεσθαι
 in his heart, passes time My master] in coming;
 και άρξεται τύπτειν τους παίδας και τας παιδίσκας
 and he should begin to beat the manservants and the maidservants,
 εσθίειν τε και πίνειν και μεθύσκεσθαι 46+ ήξει ο
 and to eat and drink, and to be intoxicated; shall come the
 κύριος του δούλου εκείνου εν ημέρα η ου
 master of that servant] in a day in which he does not
 προσδοκά και εν ώρα η ου γινώσκει και
 expect, and in an hour in which he knows not; and
 διχοτομήσει αυτόν και το μέρος αυτού μετά των
 he shall cut him in pieces, and his portion with the
 απίστων θήσει 47+ εκείνος δε ο δούλος ο γνούς το
 unbelieving will be put]. And that servant, which having known the
 θέλημα του κυρίου εαυτού και μη ετοιμάσας μηδέ
 will of his master, and not having prepared, nor
 ποιήσας προς το θέλημα αυτού δαρήσεται πολλάς 48+
 doing according to his will, shall be flayed much.
 ο δε μη γνούς ποιήσας δε άξια πληγών
 But the one not having known, but doing [things] worthy of strokes,
 δαρήσεται ολίγας παντί δε ω εδόθη πολύ πολύ
 shall be flayed [with] few. And to every one whom was given much], much
 ζητηθήσεται παρ' αυτού και ω παρέθεντο πολύ
 shall be sought from him. And to whom they placed near much,
 περισσότερον αιτήσουσιν αυτόν 49+ πυρ ήλθον βαλείν
 more extra shall they ask him. fire I came to throw]
 εις την γην και τι θέλω ει ήδη ανήφθη 50+
 onto the earth, and what will I, if already it be lighted?

+ בוא יבוא אדני העֶבֶד הֵהוּא בְּיוֹם
 לא יִצְפֶּה וּבִשְׁעָה לֹא יָדַע וַיִּשְׁפָּךְ
 אֹתוֹ וְשָׁם אֶת־חֲלָקוֹ עִם־הַסּוֹרְרִים:
 + וְהָעֶבֶד הֵהוּא אֲשֶׁר יָדַע אֶת־רְצוֹן אֲדֹנָיו
 וְלֹא הָכִין וְלֹא־עָשָׂה כְּרְצוֹנוֹ יוֹכֵה מְכֹת
 רַבּוֹת:
 + וְאֲשֶׁר לֹא־יָדַע וְעָשָׂה דְּבָרִים אֲשֶׁר
 הוּא חָיֵב עֲלֵיהֶם מְכֹת לֹא־יוֹכֵה כִּי

אִם־מָעַט כִּי כָל־אִישׁ אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ הַרְבֵּה
 דְּרוֹשׁ יִדְרֹשׁ מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה וְאֲשֶׁר הִפְקִידוֹ
 בְּיָדוֹ הַרְבֵּה יִשְׁאָלוּ מֵאֹתוֹ יוֹתֵר:
 + אֲנִי בָאתִי לְשַׁלַּח אֵשׁ בְּאָרֶץ
 וּמִה־חָפְצָתִי כִּי כִבֵּר בְּעָרָה:
 + וַיֵּשׁ לִי לְהַטְבִּיל טְבִילָה אֶחָת
 וּמִה־יֵיצֵר לִי עַד כִּי־תִכְוֶלֶה:

+ וְכֵן כָּל־מִי שֶׁנִּתְּנָה לּוֹ מְעַט
 וְהוֹדֵהוּ מְעַט וְהוֹדֵהוּ מְעַט,
 מְעַט מִכֵּן חֵן מִמֶּנּוּ:
 + וְכֵן כָּל־מִי שֶׁנִּתְּנָה לּוֹ מְעַט
 וְהוֹדֵהוּ מְעַט וְהוֹדֵהוּ מְעַט,
 מְעַט מִכֵּן חֵן מִמֶּנּוּ:
 + וְכֵן כָּל־מִי שֶׁנִּתְּנָה לּוֹ מְעַט
 וְהוֹדֵהוּ מְעַט וְהוֹדֵהוּ מְעַט,
 מְעַט מִכֵּן חֵן מִמֶּנּוּ:

וְכֵן כָּל־מִי שֶׁנִּתְּנָה לּוֹ מְעַט
 וְהוֹדֵהוּ מְעַט וְהוֹדֵהוּ מְעַט,
 מְעַט מִכֵּן חֵן מִמֶּנּוּ:
 + וְכֵן כָּל־מִי שֶׁנִּתְּנָה לּוֹ מְעַט
 וְהוֹדֵהוּ מְעַט וְהוֹדֵהוּ מְעַט,
 מְעַט מִכֵּן חֵן מִמֶּנּוּ:
 + וְכֵן כָּל־מִי שֶׁנִּתְּנָה לּוֹ מְעַט
 וְהוֹדֵהוּ מְעַט וְהוֹדֵהוּ מְעַט,
 מְעַט מִכֵּן חֵן מִמֶּנּוּ:

βάπτισμα δε έχω βαπτισθήναι και πως συνέχομαι
But an immersion I have to be immersed, and how constrained I am

έως ου τελεσθή 51+ δοκεíte ότι ειρήνην
until of which [time] it should be finished? Do you think that peace

παρεγενόμην δούναι εν τη γη ουχί λέγω υμίν
I came to execute] upon the earth? No, I say to you,

αλλ' η διαμερισμόν 52+ έσονται γαρ από του νυν
but only division. For there will be from now [on]

πέντε εν οίκω ενί διαμεμερισμένοι τρεις επί δυσί
five in house one] being divided -- three against two,

και δύο επί τρισί 53+ διαμερισθήσεται πατήρ εφ'
and two against three. shall be divided Father] against

υιώ και υιός επί πατρί μήτηρ επί θυγατρί και
son, and son against father; mother against daughter, and

θυγάτηρ επί μητρί πενθερά επί την νύμφην
daughter against mother; mother-in-law against the daughter-in-law,

αυτής και νύμφη επί την πενθεράν αυτης 54+
and she, [the] daughter-in-law, against her mother-in-law.

έλεγε δε και τοις όχλοις όταν ίδητε την
And he said also to the multitudes, Whenever you should behold the

νεφέλην ανατέλλουσαν από δυσμών ευθέως λέγετε
cloud arising from [the] west, immediately you say,

όμβρος έρχεται και γίνεται ούτω 55+ και όταν
A heavy shower comes; and it happens thus. And whenever

νότον πνέοντα λέγετε ότι καύσων έσται και γίνεται
a south [wind] is being blown, you say that, It will be a burning wind; and it happens.

56+ υποκριταί το πρόσωπον του ουρανού και της γης
Hypocrites, the surface of the heaven and of the earth

הַאֲמָרִים אֲתֶם שׁוֹבְאֵתִי לְתֵת שְׁלוֹם +
בְּאָרֶץ אֲנִי אֹמֵר לָכֶם לֹא כִּי אֶם-מִחֻלָּתָהּ :
כִּי מַעֲתָה חֲמֻשָּׁה בְּבַיִת אֶחָד יִחָלֵק +
שְׁלֹשָׁה עַל-שְׁנַיִם וְשְׁנַיִם עַל-שְׁלֹשָׁה :
הָאֵב יִחָלֵק עַל-הַיּוֹן וְהַיּוֹן עַל-הָאֵב +
הָאֵם עַל-הַבֵּת וְהַבֵּת עַל-הָאֵם הַחַמּוֹת +
עַל-הַכֹּלֵה וְהַכֹּלֵה עַל-הַחַמּוֹת :

+ וַיֹּאמֶר גַּם אֶל-הַמּוֹן הַעָם +
כִּי אֲתֶם אֶת-הָעֵב עֹלֵה בַמַּעְרָב +
וְאֹמְרֵם גִּשְׁמֵם כֹּא וְכֵן יִהְיֶה :
+ וְאֶם-נִשְׁבָּה רִיחַ הַנִּגְבַּ תֹּאמְרוּ הִנֵּה חֹם +
כֹּא וְגַם יָבֹא :
+ הַחֲנַפִּים יִדְעוּ אֶתֶם לְבַחַן +
אֶת-פְּנֵי הָאָרֶץ וְהַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָעֵת +
הַזֹּאת אֵיךְ לֹא תִבְחַנּוּ אֹתָהּ :

וְכַיֵּן אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ +
כִּי אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ לְחַן וְלֶחֶם וְלֶחֶם אֵלֵינוּ +
פֶּלֶא וְחַסֵּד :
+ וְכַיֵּן אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ +
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ :
+ וְכַיֵּן אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ +
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ :
+ וְכַיֵּן אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ +

וְכַיֵּן אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ +
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ לְחַן וְלֶחֶם וְלֶחֶם אֵלֵינוּ +
וְכַיֵּן אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ :
+ וְכַיֵּן אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ +
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ :
+ וְכַיֵּן אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ +

οἶδατε δοκιμάζειν τον δε καιρόν τούτον πως ου
 you know to distinguish, but [concerning] this time, how do you not
 δοκιμάζετε 57+ τι δε και αφ' εαυτών ου κρίνετε
 distinguish? And why even of yourselves do you not judge
 το δίκαιον 58+ ως γαρ υπάγεις μετά
 [what is] just? For as you go with
 του αντιδίκου σου επ' άρχοντα εν τη οδώ δος
 your opponent unto [the] ruler, in the way make
 εργασίαν απηλλάχθαι απ' αυτού μήποτε κατασύρη
 an effort to be dismissed from him; lest at any time he should drag
 σε προς τον κριτήν και ο κριτής σε παραδώ τω
 you to the judge, and the judge should deliver you up to the
 πράκτορι και ο πράκτωρ σε βάλλη εις φυλακήν 59+
 exactor, and the exactor should throw you into prison.
 λέγω σοι ου μη εξέλθης εκείθεν έως ου και
 I say to you, In no way shall you come forth from there, until of which ever [time]
 το έσχατον λεπτόν αποδώς
 the last lepton you should repay].

13 יג

1+ παρήσαν δε τινες εν αυτώ τω καιρώ
 were at hand And certain ones] at the same time
 απαγγέλλοντες αυτώ περι των Γαλιλαίων ων το
 reporting to him concerning the Galileans, of whom the
 αίμα Πιλάτος έμιξε μετά των θυσιών αυτών 2+ και
 blood Pilate mixed with their sacrifices. And

+ מִדְּוַע מְעַצְמְכֶם אֵינְכֶם דְּנִים דְּיִן אֲמַת:
 + כִּי בְּלִכְתָּךְ אֶל־הַשָּׂר עִם־אִישׁ רִיבָךְ
 הַשְׂתַּדְּל לְהַנְצִל מִמֶּנּוּ בְּעוֹדָךְ בְּדַרְךְ
 פֶּן־יִסְחַב אוֹתָךְ אֶל־הַשֶּׁפֶט וְהַשֶּׁפֶט יִמְסְרָךְ
 אֶל־הַשּׁוֹטֵר וְהַשּׁוֹטֵר יִשְׁלִיכְךָ אֶל־בֵּית
 הַכְּלָא:
 + וְאֲנִי אֹמֵר לָךְ לֹא תֵצֵא מִשָּׁם עַד
 אִם־שְׁלֹמֹת נָם אֶת־הַפְּרוּטָה הָאֲחֵרוֹנָה:

+ וַיָּבֹאוּ אַנְשִׁים בְּעֵת הַהִיא וַיְנִידוּ
 לוֹ אֶת־דְּבַר הַגְּלִילִים אֲשֶׁר עָרַב
 פִּילָטוֹס דָּמָם עִם־זִבְחֵיהֶם:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֵאמְרוּם
 אֲתֶם שֶׁהַגְּלִילִים הָאֵלֶּה הֵיוּ חֲטָאִים
 מִכָּל־אֲנָשֵׁי הַגְּלִיל כִּי מִצָּאָם כְּדָבַר הַזֶּה:

וְהַעֲבִירָם נִחְיָם אֲדֹמָה וְהִלְפִיעָה אֲכֹרָה
 וְיָבֹא מִן־הָאֲדֹמָה לֵבִי עִם־אֲדֹמָה:
 + לְחַטָּא וְיָבֹא עִם־תְּפִיעָה לֵבִי וְיִשְׁפָּא אֲדֹמָה
 מִשָּׁמַיָא:

וְלִבְיָנָם וַיִּחְיֶיךָ בְּעֵת אֲשֶׁר־:
 וְהָאֲדֹמָה לֵבִי וְלֵבִי אֲפִסָּם עִם־אֲכֹרָה
 חַטָּא וְהִלְפִיעָה עִם־אֲדֹמָה מִשָּׁמַיָא:

+ וְיָבֹא וְיִשְׁפָּא אֲדֹמָה עִם־כְּלֵבֵיכֶם
 וְיָבֹא אֲדֹמָה לֵבִי עִם־אֲדֹמָה מִן־כֹּחַ
 אֲדֹמָה וְהִלְפִיעָה מִן־כֹּחַ אֲדֹמָה
 וְיָבֹא לֵבִי לֵבִי וְיָבֹא עִם־אֲדֹמָה לְחַטָּא

+ בְּעֵת וְיָבֹא אֲדֹמָה אֲפִסָּם אֲדֹמָה
 לֵבִי עִם־אֲדֹמָה וְיָבֹא עִם־אֲדֹמָה
 מִן־כֹּחַ אֲדֹמָה עִם־אֲדֹמָה:
 + וְיָבֹא עִם־אֲדֹמָה לֵבִי עִם־אֲדֹמָה

αποκριθείς ο Ιησούς εἶπεν αυτοῖς δοκεῖτε ὅτι
 responding Jesus said to them, Do you think that
 οι Γαλιλαῖοι οὗτοι αμαρτωλοί παρά πάντα τους
 these Galileans sinners beyond all the

Γαλιλαίους ἐγένοντο ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν 3+ ουχί
 Galileans were], that such [things] they suffered]? No,
 λέγω υμῖν ἀλλ' εἴαν μὴ μετανοήτε πάντες
 I say to you; but if you should not repent, all

ὡσαύτως ἀπολείσθε 4+ ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα και οκτώ
 likewise you shall Or those ten and eight
 εφ' οὓς ἐπεσεν ο πύργος εν τῷ Σιλωάμ και
 upon whom fell the tower in Siloam, and
 ἀπέκτεινεν αὐτούς δοκεῖτε ὅτι οὗτοι οφειλέται
 it killed them. Do you think that these debtors
 ἐγένοντο παρά πάντα ἀνθρώπους τους κατοικούντας
 were] beyond all men dwelling

εν Ἱερουσαλήμ 5+ ουχί λέγω υμῖν ἀλλ' εἴαν μὴ
 in Jerusalem? No, I say to you; but if you should not

μετανοήτε πάντες ὁμοίως ἀπολείσθε 6+ ἔλεγε δε
 repent, all in like manner you shall And he spoke

ταύτην την παραβολήν συκὴν εἶχε τις εν
 this parable. a fig-tree had A certain one] in
 τῷ ἀμπελώνι αὐτοῦ πεφυτευμένην και ἦλθε καρπὸν
 his vineyard being planted; and he came fruit

ζητῶν εν αὐτῇ και ουχ εὔρεν 7+ εἶπε δε προς τον
 seeking] on it, and he found not. And he said to the

+ לא כִּי־אָמַר אֲנִי לָכֶם אִם־לֹא
 תִּשׁוּבוּ וְגַם־אַתֶּם כָּלְכֶם תֵּאבְדוּ:
 + או שְׂמַנְתָּה הָעֵשֶׂר הָהֵם אֲשֶׁר נָפַל עָלֵיהֶם
 הַמְּגֵדָל בְּשִׁלְחַ וַיְמִיתֵם הָאֲמֵרִים אֲתֶם שְׁהִיוּ
 אֲשֶׁמִּים מִכָּל־הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים בִּירוּשָׁלָּיִם:
 + לא כִּי־אָמַר אֲנִי לָכֶם אִם־לֹא
 תִּשׁוּבוּ וְגַם־אַתֶּם כָּלְכֶם תֵּאבְדוּ:

+ וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר אִישׁ אֶחָד
 הֵיטָה־לוֹ תְּאֵנָה נְטוּעָה בְּכַרְמֹו
 וַיָּבֵא לְבַקֵּשׁ־בָּהּ פְּרִי וְלֹא מָצָא:
 + וַיֹּאמֶר אֶל־הַפֶּרֶם הַנֵּה־זֶה שָׁלֹשׁ
 שָׁנִים אֲנֹכִי בָא לְבַקֵּשׁ פְּרִי בְּתֵאנָה
 הַזֹּאת וְלֹא מָצָאתִי כֶּרֶת אוֹתָהּ
 לְמָה־זֶּה תִּשְׁחִית אֶת הָאֲדָמָה:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַיְיָ לְכֹה וְנִסְּתָה
 חָכְמָה חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה
 + וְכֹה אֵלָיו חֲכָמָה וְנִסְּתָה
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:
 + וְכֹה אֵלָיו חֲכָמָה וְנִסְּתָה
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:

+ וְכֹה אֵלָיו חֲכָמָה וְנִסְּתָה
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:
 חֲכָמָה וְהִנֵּה אֵלָיו חֲכָמָה:

αμπελουργόν ιδού τρία ἔτη ἔρχομαι ζητών καρπὸν
vine dresser, Behold, three years I come seeking fruit
ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ και οὐχ εὐρίσκω ἔκκοψον αὐτήν
on this fig-tree, and I found not. Cut it down!

ἵνατί και τὴν γῆν καταργεῖ 8+ ο δε ἀποκριθεὶς λέγει
Why even the land render] useless? But he answering says
αὐτῷ κύριε ἀφες αὐτήν και τούτο το ἔτος ἕως ὅτου
to him, O master, leave it even this year, until whenever

σκάψω περὶ αὐτήν και βάλω κοπρία 9+ και μὲν
I shall dig around it, and throw manure; and if then
ποιήσῃ καρπὸν εἰ δε μήγε εἰς το μέλλον
it should produce fruit, [good], but if not for the about to be

ἐκκόψεις αὐτήν 10+ ἦν δε διδάσκων ἐν μίᾳ τῶν
you can cut it down]. And he was teaching in one of the

συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι 11+ και ιδού γυνή ἣν
synagogues in the Sabbath [days]. And behold, there was a woman
πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα και οκτώ και
a spirit having] of feebleness years ten and eight], and
ἣν συγκύπτουσα και μὴ δυναμένη ἀνακύψαι
was stooped down, and not able to raise [her] head

εἰς το παντελές 12+ ἰδὼν δε αὐτήν ο Ἰησοῦς
totally. And seeing her, Jesus
προσεφώνησε και εἶπεν αὐτῇ γύναι ἀπολέλυσαι
called out, and said to her, O woman, you have been loosened

τῆς ἀσθενείας σου 13+ και ἐπεθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας
of your feebleness. And he placed [her hands];

וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי הַנִּיחָה אֶתְּךָ עוֹד
הַשָּׁנָה הַזֹּאת עַד אֲשֶׁר־עֲזֹקְתִּיָּהּ וְשִׁמְתִּי דָמֶן
לָּהּ:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי הַנִּיחָה אֶתְּךָ עוֹד
הַשָּׁנָה הַזֹּאת עַד אֲשֶׁר־עֲזֹקְתִּיָּהּ וְשִׁמְתִּי דָמֶן
לָּהּ:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי הַנִּיחָה אֶתְּךָ עוֹד
הַשָּׁנָה הַזֹּאת עַד אֲשֶׁר־עֲזֹקְתִּיָּהּ וְשִׁמְתִּי דָמֶן
לָּהּ:

וַהֲנִיָּה אִשָּׁה אֲשֶׁר בָּהּ רוּחַ־חַיִּי
כַּשְׂמֹנֶה עֲשָׂרָה שָׁנָה וְהִיא כְּפֹפֶה
וְלֹא יָכְלָה לָקוּם קוֹמָה זְקוּפָה:

וַיֵּרָא יֵשׁוּעַ וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר לָּהּ אִשָּׁה
הִחְלִצִי מִחַיִּיךְ:

וַיִּשֶׁם יָדָיו עָלֶיהָ וַכְּרַגַּע קָמָה
וַתִּתְעוֹרֶר וַתִּשְׁבַּח אֶת־הָאֱלֹהִים:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי הַנִּיחָה אֶתְּךָ עוֹד
הַשָּׁנָה הַזֹּאת עַד אֲשֶׁר־עֲזֹקְתִּיָּהּ וְשִׁמְתִּי דָמֶן
לָּהּ:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי הַנִּיחָה אֶתְּךָ עוֹד
הַשָּׁנָה הַזֹּאת עַד אֲשֶׁר־עֲזֹקְתִּיָּהּ וְשִׁמְתִּי דָמֶן
לָּהּ:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי הַנִּיחָה אֶתְּךָ עוֹד
הַשָּׁנָה הַזֹּאת עַד אֲשֶׁר־עֲזֹקְתִּיָּהּ וְשִׁמְתִּי דָמֶן
לָּהּ:

וַהֲנִיָּה אִשָּׁה אֲשֶׁר בָּהּ רוּחַ־חַיִּי
כַּשְׂמֹנֶה עֲשָׂרָה שָׁנָה וְהִיא כְּפֹפֶה
וְלֹא יָכְלָה לָקוּם קוֹמָה זְקוּפָה:

וַיֵּרָא יֵשׁוּעַ וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר לָּהּ אִשָּׁה
הִחְלִצִי מִחַיִּיךְ:

וַיִּשֶׁם יָדָיו עָלֶיהָ וַכְּרַגַּע קָמָה
וַתִּתְעוֹרֶר וַתִּשְׁבַּח אֶת־הָאֱלֹהִים:

και παραχρήμα ανωρθώθη και εδόξαζε τον θεόν 14 +
 and immediately she was erected, and she glorified God.

αποκριθείς δε ο αρχισυνάγωγος αγανακτών ότι τω
 But responding the chief of the synagogue being indignant that on the
 σαββάτω εθεράπευσεν ο Ιησούς έλεγεν τω όχλω εξ
 Sabbath cured Jesus], said to the multitude, Six
 ημέραι εισίν εν αις δει εργάζεσθαι εν ταύταις
 days there are in which it behooves to work, during these
 ούν ερχόμενοι θεραπεύεσθε και μη τη ημέρα του
 then in coming you be cured, and not in the day of the

σαββάτου 15 + απεκρίθη ούν αυτώ ο κύριος και είπεν
 Sabbath! And [then to him the Lord], and said,

υποκριταί έκαστος υμών τω σαββάτω ου λύει
 Hypocrite, each of you in the Sabbath, does he not untie
 τον βουν αυτού η τον όνον από της φάτνης και
 his ox or donkey from the stable, and

απαγαγών ποτίζει 16 + ταύτην δε θυγατέρα Αβραάμ
 having taking it away waters it? And this one, a daughter of Abraham

ούσαν ην έδησεν ο σατανάς ιδού δέκα και οκτώ
 being], whom bound Satan], behold, ten and eight
 έτη ουκ έδει λυθήναι από του δεσμού τούτου τη
 years, must she not be untied from this bond on the

ημέρα του σαββάτου 17 + και ταύτα λέγοντας αυτου
 day of the Sabbath? And these [things] saying of his],

κατησχύνοντο πάντες οι αντικείμενοι αυτώ και πας
 were put to shame all the ones being adverse to him]. And all

ο όχλος έκαιρεν επί πάσι τοις ενδόξοις τοις
 the multitude rejoiced over all the noble [things], the ones

+ וַיִּכְעַס רֹאשׁ הַכְּנֶסֶת עַל-אֲשֶׁר רָפָא
 יִשׁוּעַ בַּשָּׁבֹת וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל-הָעָם שֵׁשֶׁת
 יָמִים הֵם אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בָהֶם מְלֶאכֶה
 בְּאַלְהָה בָּאוּ וְהִרְפְּאוּ וְלֹא בַיּוֹם הַשָּׁבֹת:
 + וַיַּעַן הָאָדוֹן וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲתִנְּךָ הַלֹּא
 יִתִּיר אִישׁ מִכֶּם בַּשָּׁבֹת אֶת-שׁוֹרוֹ אוֹ
 אֶת-חֲמֹרוֹ מִן-הָאֲבוֹס וַיּוֹלִיכֵהוּ לְהַשְׁקֵתוֹ:

+ וַיִּזְאַת אֲשֶׁר הָיָא בִּתְ-אֲבְרָהָם וַאֲשֶׁר
 הִשְׁטִין אֶסְרָהּ זֶה שְׂמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה
 הָלֹא תוֹתֵר מִמוֹסְרוֹתֶיהָ בַּיּוֹם הַשָּׁבֹת:
 + וַיְהִי כְּאָמְרוֹ אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 נִכְלְמוּ כָּל-מִתְקוֹמְמָיו וַיִּשְׂמַח כָּל-הָעָם
 עַל-כָּל-הַנִּפְלְאוֹת הַנִּעֲשׂוֹת עַל-יָדוֹ:

+ חָנָּה וְגַם זֶה גִּבְעֻלָּהּ חֵן וְחַסְדָּהּ
 חַל וְיִאֲמַר בְּעִבְרָה נְעָמָה אֲרַמְזֵהּ
 לְחִנְיָה שֶׁהָיָה אֲרַמְזֵהּ נִשְׁמַח וְיִשְׂמַח
 אֲרַמְזֵהּ לְחִנְיָה חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ
 חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ
 + נְעָמָה וְגַם חָנָּה אֲרַמְזֵהּ לִמְנוּחַת כְּרִפָּה
 יוֹ יוֹ וְחֵן וְחַסְדָּהּ בְּעִבְרָה לִי אֲרַמְזֵהּ
 אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ

+ וְגַם זֶה גִּבְעֻלָּהּ חֵן וְחַסְדָּהּ
 אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ
 עַתָּה לִי אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ
 חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ
 חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ
 + חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ
 חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ
 חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ
 חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ חֵן וְחַסְדָּהּ אֲרַמְזֵהּ

γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ 18+ ἔλεγε δε τίνι ομοία ἐστίν η
 being done by him. And he said, To what likened is the
 βασιλεία του θεού και τίνι ομοιώσω αυτήν 19+
 kingdom of God? and to what shall I liken it?
 ομοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως ὃν λαβὼν ἄνθρωπος
 It is likened to a kernel of mustard, which having taken a man]
 ἔβαλεν εἰς κήπον εαυτοῦ και ηῤῥησε και ἐγένετο εἰς
 threw into his own garden; and it grew and became into
 δένδρον μέγα και τα πετεινά του ουρανοῦ
 tree a great], and the birds of the heaven
 κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ 20+ και πάλιν
 encamped in the branches of it. And again
 εἶπε τίνι ομοιώσω την βασιλείαν του θεού 21+
 he said, To what shall I liken the kingdom of God?
 ομοία ἐστὶ ζύμη ην λαβούσα γυνή ἐκρυψεν εἰς
 It is likened to leaven, which having taken, a woman hid in
 αλεύρου σάτα τρία ἕως ου ἐζυμώθη ὅλον 22+
 of flour seahs three], until of which [time] was leavened all].
 και διεπορεύετο κατὰ πόλεις και κώμας διδάσκων
 And he traveled by cities and towns, teaching,
 και πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ 23+ εἶπε δε
 and a coursing making] unto Jerusalem. And said
 τις αὐτῷ κύριε εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι ο δε
 a certain one to him, O Lord, are [there] few being delivered? And
 εἶπε προς αὐτούς 24+ ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ την
 he said to them, Struggle to enter through the

ותמננהו בשלש סאים קמת עד אשר יחמץ
 כולו:
 + ויעבר בערים ובכפרים עבור
 ולמד וילך לדרך לבוא ירושלים:
 + וישאלהו איש לאמר אדנינו המעט הם
 הנושעים:
 + ויאמר אליהם התאמצו לבוא
 בפתח הצר כי אמר אני לכם
 רבים יבקשו לבוא ולא יוכלו:
 + ויאמר למך דומה מלכות
 האלהים ואלמה אמשילנה:
 + דומה היא לגרנר של חרדל אשר
 לקחו איש וישמהו בגנו ויצמח ויהי
 לעץ גדול ועוף השמים יקנן בענפיו:
 + ויאמר עוד אלמה אדמה את מלכות
 האלהים:
 + דומה היא לשאר אשר לקחתו אשר

+ ויאמר למך דומה מלכות האלהים ואלמה אמשילנה:
 + דומה היא לגרנר של חרדל אשר לקחו איש וישמהו בגנו ויצמח ויהי לעץ גדול ועוף השמים יקנן בענפיו:
 + ויאמר עוד אלמה אדמה את מלכות האלהים:
 + דומה היא לשאר אשר לקחתו אשר
 + ויאמר למך דומה מלכות האלהים ואלמה אמשילנה:
 + דומה היא לגרנר של חרדל אשר לקחו איש וישמהו בגנו ויצמח ויהי לעץ גדול ועוף השמים יקנן בענפיו:
 + ויאמר עוד אלמה אדמה את מלכות האלהים:
 + דומה היא לשאר אשר לקחתו אשר

στενής πύλης ὅτι πολλοί λέγω υμῖν ζητήσουσιν

narrow gate, for many, I say to you, will seek

εἰσελθεῖν και ουκ ισχύσουσιν 25+ αφ' ου αν

to enter, and will not be able. From of which ever [time]

εγερθή ο οικοδεσπότης και αποκλείση την θύραν

should arise the master of the house], and should lock the door,

και άρξησθε έξω εσάναι και κρούειν την θύραν

and you should begin outside to stand and to knock on the door,

λέγοντες κύριε κύριε άνοιξον ημίν και αποκριθείς

saying, O lord, O lord, open to us! And answering

ερεί υμίν ουκ οίδα υμάς πόθεν εστε 26+

he shall say to you, I do not know you, [or] from what place you are [from] .

τότε άρξεσθε λέγειν εφάγομεν ενώπιόν σου και

Then you will begin to say, We ate in your presence, and

επίομεν και εν ταις πλατείαις ημών εδίδαξας 27+ και

we drank, and in our squares you taught. And

ερεί λέγω υμίν ουκ οίδα υμάς πόθεν εστε

he shall say, I say to you, I do not know you, from what place you are;

απόστητε απ' εμού πάντες οι εργάται της αδικίας 28+

depart from me all workers of iniquity!

εκεί έσται ο κλαυθμός και ο βρυγμός των οδόντων

There will be the weeping and the gnashing of teeth,

όταν όψησθε Αβραάμ και Ισαάκ και Ιακώβ και

whenever you should see Abraham, and Isaac, and Jacob, and

πάντας τους προφήτας εν τη βασιλεία του θεού

all the prophets in the kingdom of God,

+ ויאמר אני אמר לכם אינני יודע אתכם +
מאין אתם סורו ממני כל-פעלי האין :
+ ושם תהיה היללה וכל השנים +
כאשר תראו את-אברהם ויצחק
ויעקב ואת-כל הנביאים במלכות
האלהים ואתם מגרשים החוצה :
+ מיֹום אשר יקום בעל הבית
וסגר את-הדלת ותחלו לעמד
בחוץ ולדפק על-הדלת לאמר
אֲדִיננו פתח-לנו וענה ואמר אליכם
אינני יודע אתכם מאין אתם :
+ אז תחלו לאמר הלא אכלנו
ושתינו לפניך וברחבותינו למדת :

גֵּיֹוֹרָה אֲלֵי אֵלֹהִים לֵאמֹר
וְשָׁמַעְתָּ אֵלֹהִים לְחַלּוֹת נַעֲמָה :
+ וְכֹה עָבְדָה אֵלֹהִים וְנִשְׁמַח וְכֹה עָבְדָה אֵלֹהִים :
וְהָיָה כִּי תִשְׁמַח לְחַלּוֹת גֵּיֹוֹרָה
וְהָיָה לְחַלּוֹת לְחַלּוֹת גֵּיֹוֹרָה
וְהָיָה לְחַלּוֹת אֵלֹהִים לְחַלּוֹת אֵלֹהִים :
+ וְהָיָה לְחַלּוֹת אֵלֹהִים לְחַלּוֹת אֵלֹהִים :
□ וְהָיָה לְחַלּוֹת אֵלֹהִים :

וְהָיָה לְחַלּוֹת אֵלֹהִים לְחַלּוֹת אֵלֹהִים :
+ וְהָיָה לְחַלּוֹת אֵלֹהִים לְחַלּוֹת אֵלֹהִים :
וְהָיָה לְחַלּוֹת אֵלֹהִים לְחַלּוֹת אֵלֹהִים :
וְהָיָה לְחַלּוֹת אֵלֹהִים לְחַלּוֹת אֵלֹהִים :
וְהָיָה לְחַלּוֹת אֵלֹהִים לְחַלּוֹת אֵלֹהִים :
וְהָיָה לְחַלּוֹת אֵלֹהִים לְחַלּוֹת אֵלֹהִים :
וְהָיָה לְחַלּוֹת אֵלֹהִים לְחַלּוֹת אֵלֹהִים :
וְהָיָה לְחַלּוֹת אֵלֹהִים לְחַלּוֹת אֵלֹהִים :

υμάς δε εκβαλλομένους ἔξω 29+ και ἤξουσιν ἀπό
 but you being cast forth outside. And they shall come from
 ανατολών και δυσμών και βορρά και νότου και
 east and west, and north and south, and
 ανακλιθήσονται εν τη βασιλεία του θεού 30+ και ιδού
 shall lie down in the kingdom of God. And behold,
 εισίν ἔσχατοι οι ἔσονται πρώτοι και εισί πρώτοι οι
 there are last who will be first, and there are first who
 ἔσονται ἔσχατοι 31+ εν αυτή τη ημέρα προσήλθόν
 will be last. On the same day came forward
 τινες Φαρισαίοι λέγοντες αὐτῷ ἔξελθε και πορεύου
 certain Pharisees, saying to him, Come forth, and go
 εντεύθεν ὅτι Ηρώδης θέλει σε αποκτείνειν 32+ και
 from here! for Herod wants to kill you. And
 εἶπεν αυτοῖς πορευθέντες εἶπατε τη αλώπεκι ταύτη
 he said to them, Having gone, you tell to the fox this,
 ιδού εκβάλλω δαιμόνια και ἰάσεις επιτελώ
 Behold, I cast out demons, and works of healing I complete]
 σήμερον και αύριον και τη τρίτη τελειούμαι 33+
 today and tomorrow, and the third [day] I am perfected.
 πλήν δει με σήμερον και αύριον και τη
 Furthermore, it is necessary for me today, and tomorrow, and the
 εχομένη πορεύεσθαι ὅτι ουκ ενδέχεται προφήτην
 next to go; for it is not permitted a prophet
 απολέσθαι ἔξω Ιερουσαλήμ 34+ Ιερουσαλήμ
 to perish outside Jerusalem. Jerusalem,

+ וַיִּבְאוּ מִמְּזֻרְחָ וּמִמְּעַרְבֵי וּמִמְּצָפוֹן
 וּמִמְּדָרוֹם וַיִּסְבּוּ בְּמַלְכוּת הָאֱלֹהִים׃
 + וְהִנֵּה יֵשׁ אַחֲרֹנִים אֲשֶׁר יְהִיוּ רֵאשׁוֹנִים
 וְרֵאשׁוֹנִים אֲשֶׁר יְהִיוּ אַחֲרֹנִים׃
 + בַּיּוֹם הַהוּא נִגְּשׂוּ מִן־הַפְּרוּשִׁים וַיֹּאמְרוּ
 אֵלָיו צֵא וְלֵךְ מִזֶּה כִּי הוֹרְדוֹס מְבַקֵּשׁ
 לְהַרְגֶּךָ׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכוּ וְאָמְרוּ אֶל־הַשּׁוֹעֵל

הַזֶּה הִנְנִי מִגְּרֵשׁ שָׂדִים וּפְעֵל רְפוּאוֹת הַיּוֹם
 וּמִחֶר וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי אָבֹא עַד־קֶצֶי׃
 + אָבֹל הַלּוֹךְ אֵלֶיךָ הַיּוֹם וּמִחֶר וּמִמְּחֻרְתּוֹ
 כִּי לֹא־יִתְכַנֵּן אֲשֶׁר יֹאבֵד נְבִיא מְחוּץ
 לְירוּשָׁלַיִם׃
 + יְרוּשָׁלַיִם יְרוּשָׁלַיִם הַהֲרַגְתְּ אֶת־הַנְּבִיאִים
 וְהַסְקַלְתְּ אֶת־הַנְּשֻׁלְחִים אֲלֵיהֶם כְּמֵה
 פְּעָמִים חֲפֻצְתִּי לְקַבֵּץ אֶת־בְּנֵיךָ׃

+ אֲנִי אֶל־לְמַעַן אֶעֱבֹד אֱלֹהִים
 לְחַלְלֵם מִן־הַנְּפֹס רֵעִים עַל־עַמִּי
 וְלִעֲשׂוֹת אֶת־חֻבּוֹתֵי כֹהֵן אֱלֹהֵינוּ
 וְלִעֲשׂוֹת אֶת־הַלְּלוֹת לְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ׃
 + כִּי כִּי לֹא־יִתְכַנֵּן אֲשֶׁר יֹאבֵד
 נְבִיא מְחוּץ לְירוּשָׁלַיִם׃
 + יְרוּשָׁלַיִם יְרוּשָׁלַיִם הַהֲרַגְתְּ אֶת־הַנְּבִיאִים
 וְהַסְקַלְתְּ אֶת־הַנְּשֻׁלְחִים אֲלֵיהֶם כְּמֵה
 פְּעָמִים חֲפֻצְתִּי לְקַבֵּץ אֶת־בְּנֵיךָ׃

+ אֲנִי אֶל־לְמַעַן אֶעֱבֹד אֱלֹהִים
 לְחַלְלֵם מִן־הַנְּפֹס רֵעִים עַל־עַמִּי
 וְלִעֲשׂוֹת אֶת־חֻבּוֹתֵי כֹהֵן אֱלֹהֵינוּ
 וְלִעֲשׂוֹת אֶת־הַלְּלוֹת לְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ׃
 + כִּי כִּי לֹא־יִתְכַנֵּן אֲשֶׁר יֹאבֵד
 נְבִיא מְחוּץ לְירוּשָׁלַיִם׃
 + יְרוּשָׁלַיִם יְרוּשָׁלַיִם הַהֲרַגְתְּ אֶת־הַנְּבִיאִים
 וְהַסְקַלְתְּ אֶת־הַנְּשֻׁלְחִים אֲלֵיהֶם כְּמֵה
 פְּעָמִים חֲפֻצְתִּי לְקַבֵּץ אֶת־בְּנֵיךָ׃

Ἰερουσαλήμ ἡ ἀποκτενούσα τοὺς προφήτας καὶ
 Jerusalem, the one killing the prophets, and
 λιθοβολούσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν
 stoning the ones being sent to her.
 ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξει τα τέκνα σου ὃν τρόπον
 How often I wanted to assemble your children in the manner
 ὄρνις τὴν εαυτῆς νοσσιάν ὑπὸ τὰς πτέρυγας καὶ
 a hen [gathers] her own nest under [her] wings, and
 οὐκ ἠθελήσατε 35+ ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν
 you wanted it not. Behold, is left to you your house]
 ἔρημος λέγω δε ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ με ἴδητε ἕως ἂν
 desolate. And I say to you that, In no way shall you behold me, until whenever
 ἦξη ὅτε εἶπητε εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
 it should come when you should say, Being blessed [is] the one coming in
 ὀνόματι κυρίου
 [the] name [of the] Lord.

14 7

1+ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος
 And it came to pass in his coming into a certain house
 τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν
 of the rulers of the Pharisees on a Sabbath to eat
 ἄρτον καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτὸν 2+ καὶ
 bread, that they were closely watching him. And
 ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικός ἐμπροσθεν αὐτοῦ 3+
 behold, a certain man was dropsical before him.
 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς
 And responding Jesus spoke to the legal experts

+ וַיְהִי כִּבְאוֹ בַשַּׁבָּת אֶל־בֵּית אֶחָד מִרְאֲשֵׁי
 תַּחַת כְּנֻפֵיהֶ וְאַתֶּם לֹא אֲבִיתֶם:
 + וְהִנֵּה אִישׁ אֶחָד לְפָנָיו אֲשֶׁר גּוּפוֹ צָבָה
 מַמְוֵם:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֶל־הַחֲכָמִים
 וְאֶל־הַפְּרוּשִׁים לֵאמֹר הַמּוֹתֵר
 לְרַפֵּא בַשַּׁבָּת אִם־לֹא וַיַּחֲרִישׁוּ:

לְרַפֵּא וַיַּעֲלֵמֵם לְאֵלֹהִים כִּי אֲחַת מִן
 לְחַיֵּה בְּחַיֵּה אֱלֹהִים וְאֵלֹהִים אֲחַת
 : וְהִנֵּה אִישׁ אֶחָד לְפָנָיו אֲשֶׁר גּוּפוֹ צָבָה
 מַמְוֵם:
 + וַיַּעֲלֵמֵם לְאֵלֹהִים כִּי אֲחַת מִן
 לְחַיֵּה בְּחַיֵּה אֱלֹהִים וְאֵלֹהִים אֲחַת
 : וְהִנֵּה אִישׁ אֶחָד לְפָנָיו אֲשֶׁר גּוּפוֹ צָבָה
 מַמְוֵם:
 + וַיַּעֲלֵמֵם לְאֵלֹהִים כִּי אֲחַת מִן
 לְחַיֵּה בְּחַיֵּה אֱלֹהִים וְאֵלֹהִים אֲחַת
 :

+ וַיַּעֲלֵמֵם לְאֵלֹהִים כִּי אֲחַת מִן
 לְחַיֵּה בְּחַיֵּה אֱלֹהִים וְאֵלֹהִים אֲחַת
 : וְהִנֵּה אִישׁ אֶחָד לְפָנָיו אֲשֶׁר גּוּפוֹ צָבָה
 מַמְוֵם:
 + וַיַּעֲלֵמֵם לְאֵלֹהִים כִּי אֲחַת מִן
 לְחַיֵּה בְּחַיֵּה אֱלֹהִים וְאֵלֹהִים אֲחַת
 :

και Φαρισαίους λέγων ει ἔξεστι τῷ σαββάτῳ

and Pharisees, saying, Is it allowed on [the] Sabbath

θεραπεύειν 4+ οι δε ησύχασαν και επιλαβόμενος

to cure]? But they were still. And taking hold,

ιάσατο αὐτόν και ἀπέλυσεν 5+ και ἀποκριθείς προς

he healed him, and dismissed him. And responding to

αὐτούς εἶπε τίνος υμῶν ὄνος η βους εις φρέαρ

them, he said, Which of you [having] a donkey or ox into a well

εμπεσεῖται και ουκ ευθέως ἀνασπάσει αὐτόν εν τη

[that] falls], and not immediately will pull him up on the

ἡμέρα του σαββατου 6+ και ουκ ἴσχυσαν

day of the Sabbath? And they were not able

ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ προς ταῦτα 7+ ἔλεγε δε προς

to answer to him as to these [things] . And he spoke to

τους κεκλημένους παραβολὴν ἐπέχων πως τας

the ones being invited a parable, giving heed how the

πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο λέγων προς αὐτούς 8+ ὅταν

first places they chose], saying to them, Whenever

κληθῆς υπό τινος εις γάμους μη

you should be invited by anyone to wedding [feasts] , you should not

κατακλιθῆς εις την πρωτοκλισίαν μήποτε

lie down in the first place, lest at any time

ἐντιμότερός σου η κεκλημένος υπ' αὐτοῦ 9+

a more important [one than] you might be invited by him;

και ελθὼν ο σε και αὐτόν καλέσας ερεῖ σοι δος

and having come, the one you and him having invited] shall say to you, Give

+ וַיֹּאחֲזֵבוּ וַיִּרְפְּאוּהוּ וַיִּשְׁלְּחֵהוּ׃
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִי בְכֶם הָאִישׁ
 אֲשֶׁר חָמְרוּ אוֹ שׁוּרוֹ יפֹּל אֶל-הַבְּאֵר
 וְלֹא-יִמְהַר לְהַעֲלוֹתוֹ בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת׃
 + וְלֹא יִדְעוּ לְהַשִּׁיב דָּבָר׃
 + וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ אֶל-הַקְּרוֹנָאִים
 בְּרֹאוֹתוֹ אֶת-אֲשֶׁר בְּחָרוּ לָהֶם׃

לְשַׁבֵּת בְּרֹאשׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם׃
 + כִּי-יִקְרָא אִתְּךָ אִישׁ אֶל-הַחֲתוּנָה
 אֶל-תִּסֹּב בְּרֹאשׁ פֶּן-יִקְרָא שְׁמֶךָ אִישׁ נִכְבָּד
 מִמֶּךָ׃
 + וְכֹא תִקְרָא לָךְ וְלוֹ וְאָמַר
 אֲלֵיךָ פִּינָה מְקוֹם לָזֶה וְאֵז תִּקְוִים
 בְּכַלְמָה לְשַׁבֵּת בַּמְּקוֹם הָאֲחֵרוֹן׃

+ וְלֹא יִדְעוּ לְהַשִּׁיב דָּבָר׃
 + וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ אֶל-הַקְּרוֹנָאִים
 בְּרֹאוֹתוֹ אֶת-אֲשֶׁר בְּחָרוּ לָהֶם׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִי בְכֶם הָאִישׁ
 אֲשֶׁר חָמְרוּ אוֹ שׁוּרוֹ יפֹּל אֶל-הַבְּאֵר
 וְלֹא-יִמְהַר לְהַעֲלוֹתוֹ בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת׃
 + וְלֹא יִדְעוּ לְהַשִּׁיב דָּבָר׃
 + וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ אֶל-הַקְּרוֹנָאִים
 בְּרֹאוֹתוֹ אֶת-אֲשֶׁר בְּחָרוּ לָהֶם׃

+ וְלֹא יִדְעוּ לְהַשִּׁיב דָּבָר׃
 + וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ אֶל-הַקְּרוֹנָאִים
 בְּרֹאוֹתוֹ אֶת-אֲשֶׁר בְּחָרוּ לָהֶם׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִי בְכֶם הָאִישׁ
 אֲשֶׁר חָמְרוּ אוֹ שׁוּרוֹ יפֹּל אֶל-הַבְּאֵר
 וְלֹא-יִמְהַר לְהַעֲלוֹתוֹ בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת׃
 + וְלֹא יִדְעוּ לְהַשִּׁיב דָּבָר׃
 + וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ אֶל-הַקְּרוֹנָאִים
 בְּרֹאוֹתוֹ אֶת-אֲשֶׁר בְּחָרוּ לָהֶם׃

τούτῳ τόπον place to this one! και τότε ἀρξη μετ' αἰσχύνης and then you begin with shame
 τον ἔσχατον τόπον κατέχειν the last place to take]. 10+ ἀλλ' οταν But whenever
 κληθῆς πορευθείς ανάπεσε εις τον ἔσχατον you should be invited, having gone, recline in the last
 τόπον ἵνα ὅταν ἔλθῃ ο κεκληκῶς σε εἶπῃ σοι place, that whenever should come the one having invited you], he should say to you,
 φίλε προσανάβηθι ἀνώτερον τότε ἔσται σοι δόξα O friend, ascend higher! Then there will be glory to you
 ἐνώπιον των συνανακειμένων σοι 11+ ὅτι πας in the presence of the ones reclining together with you. For every [one]
 ο υψῶν εαυτὸν ταπεινωθήσεται και ο ταπεινῶν exalting himself shall be humbled; and the one humbling
 εαυτὸν υψωθήσεται 12+ ἔλεγε δε και τῷ κεκληκῶτι himself shall be exalted. And he said also to the one having invited
 αὐτὸν ὅταν ποιῆς ἀριστον ἢ δεῖπνον μη φώνει him, Whenever you should make a dinner or supper, do not call
 τους φίλους σου μηδέ τους ἀδελφούς σου μηδέ your friends, nor your brethren, nor
 τους συγγενεῖς σου μηδέ γείτονας πλουσίους μήποτε your relatives, nor neighbors rich]! lest at any time
 και αυτοί σε ἀντικαλέσωσι και γένηται also they invite you in return, and there should be
 σοι ἀνταπόδομα 13+ ἀλλ' οταν ποιῆς δοχὴν κάλει a recompense to you. But whenever you make a banquet, call
 πτωχοὺς ἀναπήρους χωλοὺς τυφλοὺς 14+ και μακάριος [the] poor, maimed, lame, blind! And blessed

+ וכי תקרא לך והסב במקום
 האחרון למען יבא הקרא לך ואמר
 אליך אהובי עליה למעלה מזה
 והיה לך כבוד לפני המסובים עמך:
 + כי כל-המרומם עצמו ישפיל
 והמשפיל את עצמו ירום:
 + וגם אל-האיש אשר קרא לו
 אומר כי תעשה סעודת צהרים או

סעודת ערב אל-תקרא לאהביך
 ולאחייך ולקרוביך ולשכניך העשירים
 פן יקראוך גם-המה והיה לך לשלום:
 + אבל כִּי-תעשה משתה קרא העניים
 והנזכרים והפסחים והעורים:
 + ואשריך באשר אין להם לשלם לך
 כי ישלם לך בתחית הצדיקים:

+ אֲלֵךְ אֲנִי וְאַתָּה וְכָל
 הַיְהוּדָא וְיִשְׂרָאֵל וְכָל
 הָעָם וְכָל הַמְּלָכִים וְכָל
 הַיְהוּדָא וְכָל הַיְהוּדָא
 וְכָל הַיְהוּדָא וְכָל הַיְהוּדָא
 וְכָל הַיְהוּדָא וְכָל הַיְהוּדָא
 וְכָל הַיְהוּדָא וְכָל הַיְהוּדָא

אֲנִי וְאַתָּה וְכָל הַיְהוּדָא
 וְכָל הַיְהוּדָא וְכָל הַיְהוּדָא
 וְכָל הַיְהוּדָא וְכָל הַיְהוּדָא
 וְכָל הַיְהוּדָא וְכָל הַיְהוּדָא
 וְכָל הַיְהוּדָא וְכָל הַיְהוּדָא
 וְכָל הַיְהוּדָא וְכָל הַיְהוּדָא
 וְכָל הַיְהוּדָא וְכָל הַיְהוּדָא

ἔση ὅτι οὐκ ἔχουσιν ανταποδοῦναί σοι
 you will be, for they do not have [anything] to recompense to you;
 ανταποδοθήσεται γὰρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν
 for it shall be recompensed to you in the resurrection of the
 δικαίων 15+ ἀκούσας δε τις τῶν συνανακειμένων
 just. And having heard, a certain one of the ones reclining together with
 ταῦτα εἶπεν αὐτῷ μακάριος ὅς φάγεται ἀριστον
 these, said to him, Blessed [is] [the] one who shall eat dinner
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ 16+ ὁ δε εἶπεν αὐτῷ
 in the kingdom of God. And he said to him,
 ἀνθρώπος τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσε
 A certain man made supper a great], and invited
 πολλοὺς 17+ καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλου αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ
 many. And he sent his servant at the hour
 τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις ἔρχεσθε ὅτι
 of the supper, to say to the ones being invited, Come! for
 ἤδη ἐτοιμὰ ἐστὶ πάντα 18+ καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μίας
 already is prepared all]. And they began by one
 παραιτεῖσθαι πάντες ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ ἀγρόν
 to ask pardon -- all [of them]. The first said to him, a field
 ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν
 I bought], and I have a necessity to go forth and to see it;
 ἐρωτῶ σε ἔχε με παρητημένον 19+ καὶ ἕτερος εἶπε
 I ask you, Have me pardoned! And another said,
 ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι
 teams of oxen I bought five], and I go to try
 αὐτὰ ἐρωτῶ σε ἔχε με παρητημένον 20+ καὶ ἕτερος
 them; I ask you, Have me pardoned! And another

+ וַיִּשְׁמַע אֶחָד מִן־הַמְּסֻבִּים
 אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲשֶׁרִי
 הָאֲכִיל לֶחֶם בְּמַלְכוּת הָאֱלֹהִים:
 + וְהוּא אָמַר אֵלָיו אִישׁ אֶחָד עָשָׂה
 סְעוּדָה גְּדוֹלָה וַיִּקְרָא לְרַבִּים:
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־עַבְדּוֹ לֵעֵת הַסְּעוּדָה
 אֶל־הַקְּרוֹוָאִים לֵאמֹר בָּאוּ כִּי־הַכֵּל מוּכָן:

+ וַיִּחְלוּ כוֹלָם יַחְדָּו לְהַתְנַצֵּל וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו הֲרֵאשׁוֹן שְׂדֵה קְנִיתִי וְהִלֵּא
 אֵצֶא לְרֵאתוֹ אֲבַקֵּשׁ מִמֶּךָ נְקָנִי:
 + וְאַחֵר אָמַר חֲמִשָּׁתַּי צְמִדֵי־בָקָר קְנִיתִי
 וְאַנִּי הֵלֵךְ לְבַחֵן אוֹתָם אֲבַקֵּשׁ מִמֶּךָ נְקָנִי:
 + וְאַחֵר אָמַר אִשָּׁה לְקַחְתִּי וּבְגָלָל

+ חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 + חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה

+ חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה
 חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה וְהָיָה חַיָּוָה

εἶπε γυναίκα ἐγῆμα και διά τούτο ου δύναμαι
said, a wife I married], and on account of this I am not able

ελθεῖν 21+ και παραγενόμενος ο δούλος εκείνος
to come. And having come that servant],

απήγγειλε τω κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα τότε οργισθεῖς
reported [to] his master these [things]. Then being provoked to anger,

ο οικοδεσπότης εἶπε τω δούλῳ αὐτοῦ ἐξελθε ταχέως
the master of the house said [to] his servant, Go forth quickly

εις τας πλατείας και ρύμας της πόλεως και τους
into the squares and streets of the city, and the

πτωχούς και αναπήρους και χωλούς και τυφλούς
poor and maimed and lame and blind

εισάγαγε ὧδε 22+ και εἶπεν ο δούλος κύριε γέγονεν
bring here! And said the servant], O master, it has taken place

ως ἐπέταξας και ἐτι τόπος ἐστί 23+ και εἶπεν ο
as you ordered, and still there is place. And said the

κύριος προς τον δούλον ἐξελθε εις τας οδούς και
master] to the servant, Go forth into the ways and

φραγμούς και ἀνάγκασον εισελθεῖν ἵνα γεμισθῇ
fences, and compel [them] to enter! that should be filled

ο οἶκός μου 24+ λέγω γαρ υμῖν ὅτι ουδεῖς
my house]. For I say to you that, Not one

των ανδρών εκείνων των κεκλημένων γεύσεταιί μου
of those men, of the ones having been invited, shall taste of my

του δείπνου 25+ συνεπορεύοντο δε αὐτῷ ὄχλοι πολλοί
supper. And going with him multitudes [were] great];

הַדָּבָר הַזֶּה לֹא אוֹכֵל לָבוֹא:
+ וַיָּבֹא הָעֶבֶד וַיִּגִּד אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
לְאֲדֹנָיו וַיִּקְצֹף בְּעַל הַבַּיִת וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדּוֹ
מִהָרָצָה צֵא אֶל־רַחֲבוֹת הָעִיר וְאֶל־חוּצוֹתֶיהָ
וְהִבֵּא הֵנָּה אֶת־הָעֲנִיִּים וְאֶת־הַנְּדָכָאִים
וְאֶת־הָעֹרְרִים וְאֶת־הַפְּסָחִים:
+ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר
צְוִיתָ כִּן נַעֲשֶׂה וַיֵּשְׁעוּד מִקּוֹם:

+ וַיֹּאמֶר הָאֲדֹנָי אֶל־הָעֶבֶד צֵא
אֶל־הַדְּרָכִים וְאֶל־הַנְּדָרוֹת וּפְצֹר
בָּהֶם לָבוֹא לְמַעַן יִמָּלֵא בֵּיתִי:
+ כִּי אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֵין אֶחָד מִן־הָאֲנָשִׁים
הַקְרוּאִים הֵהֶם אֲשֶׁר יִשְׁעוּ סְעוּדָתִי:
+ וְהַמּוֹן עִם־רַב הַלְּכִים אֵתוֹ וַיִּפֶן וַיֹּאמֶר
אֵלֵיהֶם:

וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ
+ וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ
מֶלֶךְ מַלְכֵּנוּ וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ
לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ
וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ:
וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ:
+ וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ:
וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ:

+ וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ
לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ
לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ:
+ וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ
וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ:
+ וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ:
וַיֹּאמֶר מַלְכֵּנוּ לֵבְנֵי מַלְכֵּנוּ:

και στραφεῖς εἶπε προς αὐτούς 26+ εἰ τις ἔρχεται
 and having turned he said to them, If anyone comes
 προς με και ου μισεῖ τον πατέρα αὐτοῦ και
 to me, and does not detest his father and
 την μητέρα και την γυναῖκα και τα τέκνα και
 mother, and wife and children, and
 τους αδελφούς και τας αδελφάς ἐτι δε και την εαυτοῦ
 brothers and sisters, and still also his own
 ψυχὴν ου δύναται μου μαθητὴς εἶναι 27+ και ὅστις
 life, he is not able my disciple to be]. And whosoever
 ου βαστάζει τον σταυρόν αὐτοῦ και ἔρχεται οπίσω
 does not bear his cross, and come after
 μου ου δύναται μου εἶναι μαθητὴς 28+ τις γαρ εἶς
 me, is not able to be my disciple. For who of
 υμῶν θέλων πύργον οικοδομήσαι οὐχι πρότον
 you wanting a tower to build], not having first
 καθίσας ψηφίζει την δαπάνην εἰ ἔχει τα προς
 sat down to tally the expense, [sees] if he has the [things] for
 ἀπαρτισμόν 29+ ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον
 completion? that lest at any time having set its foundation,
 και μη ισχύοντος εκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες
 and not being able to complete [it], all the ones viewing
 ἀρξονται ἐμπαιζειν αὐτῷ 30+ λέγοντες ὅτι οὗτος
 should begin to mock him, saying that, This
 ο ἄνθρωπος ἤρξατο οικοδομεῖν και ουκ ἴσχυσεν
 man began to build, and was not able
 εκτελέσαι 31+ ἢ τις βασιλεύς πορευόμενος συμβαλεῖν
 to complete. Or what king going to engage with

+ אִישׁ כִּי־יָבֹוא אֵלַי וְלֹא יִשְׁנֵא
 אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ וְאֶת־אֶשְׁתּוֹ
 וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת־אֶחָיו וְאֶת־אֶחָיָיו וְאֶת־
 גַּם־אֶת־נַפְשׁוֹ לֹא יוּכַל לִהְיוֹת תַּלְמִידִי׃
 + וְאִשֶּׁר לֹא יִשָּׂא אֶת־צְלוּבוֹ וְבֵא
 אַחֲרָי לֹא יוּכַל לִהְיוֹת תַּלְמִידִי׃
 + כִּי מִי מִכֶּם הֵחָפֵץ לִבְנוֹת מִגְדָּל

לֹא יֵשֵׁב רֵאשׁוֹנָה וַיַּחֲשֵׁב אֶת־הַהוֹצָאוֹת
 אִם־הֵשִׁג תְּשִׁיג יָדוֹ לְהַשְׁלִימוֹ׃
 + פֶּן־יִבְסֵד וְלֹא־יִוְכַל לְכַלְתּוֹ וְהָיָה
 כָּל־רֵאָיו יִקְוִמוּ וְלֹעֲגוּ־לוֹ לֵאמֹר׃
 + הָאִישׁ הַזֶּה הֵחָל לִבְנוֹת וְלֹא יָכַל
 לְכַלּוֹת׃
 + אִו מִי־הוּא הַמְּלַךְ הַקָּם לְהִתְנַדָּרוֹת

+ וְכִי יִבְנוֹת מִגְדָּל
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם

+ אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם
 אִם־יִשְׁלֵם

ετέρω βασιλεί εις πόλεμον ουχί καθίσας πρότον
 another king in war, does not sit first
 βουλευεται ει δυνατός εστιν εν δέκα χιλιάσιν
 to consult if he is able with ten thousand
 απαντήσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ερχομένῳ ἐπ'
 to meet the one with twenty thousand coming against
 αὐτόν 32+ ει δε μήγε ἐτι πόρρω αὐτοῦ ὄντος
 him? But if not, still at a distance of his being],

πρεσβείαν αποστείλας ερωτά τα προς ειρήνην 33+
 an embassy having sent], he asks the [terms] for peace.
 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ υμῶν ος ουκ αποτάσσεται
 So then, every [one] of you who does not send away
 πᾶσι τοις εαυτοῦ υπάρχουσιν ου δύναται μου εἶναι
 to all the [things] he himself possesses, is not able to be my
 μαθητής 34+ καλόν το ἄλας εἰάν δε το ἄλας
 disciple. [[is] good Salt], but if the salt

μωρανθή εν τίνι αρτυθήσεται 35+ οὔτε εις γην
 should become insipid, by what [means] shall it be seasoned? Neither for earth,
 οὔτε εις κοπρίαν εὐθετόν εστιν ἐξω βάλλουσιν
 nor for manure is it fit, [but] outside they throw
 αὐτό ο ἔχων ὠτα ακούειν ακουέτω
 it. The one having ears to hear let him hear!

15 טו

1+ ἦσαν δε εγγίζοντες αὐτῷ πάντες οι τελῶναι και
 And were approaching to him all the tax collectors and

מִלְחָמָה בְּמִלְחָה אַחֵר וְלֹא יֵשֵׁב בְּרֵאשׁוֹנָה
 וַיְתַעֲצֵן אִם-יִוָּכַל לְעַרְךָ בְּעִשְׂרֵת אֲלָפִים
 לְקַרְאֵת הַבָּא עָלָיו בְּעִשְׂרִים אֲלָף:
 + וְאִם-לֹא יִוָּכַל וְשָׁלַח אֵלָיו מִלְּאָכִים
 בְּעוֹדָנּוּ מִרְחֹק לְבַקֵּשׁ שָׁלוֹם:
 + וְכֵן כָּל-אִישׁ מִכֶּם אֲשֶׁר לֹא-יַעֲזֹב
 כָּל-קַנְיָנָיו לֹא יִוָּכַל לְהִיּוֹת תְּלָמִידִי:
 + טוֹב הַמְּלַח וְאִם הַמְּלַח הָיָה תְּפֹל בְּמָה
 יִתְיַקֵּן:
 + גַּם לְאֲדָמָה גַּם לְדָמֶן לֹא יִצְלַח הַחֹזֶצֶה
 יִשְׁלִיכֻהוּ מִי אֲשֶׁר אֲזַנִּים לוֹ לְשִׁמְעַ יִשְׁמַע:
 +
 + וַיְהִי בִקְרֹב אֵלָיו כָּל-הַמּוֹכְסִים
 וַיְחַפְּטֵימָם לְשִׁמְעַ אוֹתוֹ:

חַם מְלַחָה טוֹבָה מֵהַלֵּם לְמִסְמַר מְלַחָה
 וְאִם מְעַבְדֵי מְלַחָה אֵלֶיךָ לְמִסְמַר
 לְמִסְמַר וְאִם-הֵם חַלְמֵם, מְעַבְדֵי אֵלֶיךָ:
 + וְאִם-יִוָּכַל לֵאמֹר לֵךְ אֵלַי וְאִם-יִשְׁמַע
 מְעַבְדֵי אֵלֶיךָ מִמְּלַחָה עַל עַלְמָה:
 + מְלַחָה גַּלְמֵי מְלַחָה וְלֹא עַבְדֵי מְלַחָה
 מְעַבְדֵי לֵךְ מְעַבְדֵי וְנִסְמָה לֵךְ וְאִלְמָה:
 + עֲפִינָה מֵ, מְלַחָה אֵלֶיךָ וְאִם אֵלֶיךָ
 מְלַחָה וְאִם-הֵם מְלַחָה וְאִם-הֵם:
 + לֵךְ לֵךְ אֵלַי וְלֵךְ לֵךְ אֵלַי לְחַיֵּי עוֹלָם
 לֵךְ מֵ מֵ, וְאִם-הֵם לֵךְ וְנִסְמָה עַבְדֵי:
 +
 + מְלַחָה טוֹבָה מֵהַלֵּם לְמִסְמַר מְלַחָה
 וְנִסְמָה לְמִסְמַר:

οι αμαρτωλοί ακούειν αυτού 2+ και διεγόγγυζον οι
 the sinners to hear him. And complained the
 Φαρισαίοι και οι γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος
 Pharisees and the scribes], saying that, This one
 αμαρτωλούς προσδέχεται και συνεσθίει αυτοίς 3+
 sinners favorably receives], and eats with them.
 εἶπε δε προς αυτούς την παραβολήν ταύτην λέγων 4+
 And he spoke to them this parable, saying,
 τις άνθρωπος ἐξ υμῶν ἔχων εκατόν πρόβατα και
 What man of you, having a hundred sheep, and
 ἀπολέσας ἐν ἐξ αυτών ου καταλείπει τα ενενήκοντα
 having lost one of them, leaves not the ninety
 εννέα ἐν τη ἐρήμῳ και πορεύεται ἐπὶ το
 nine in the wilderness, and goes after the one
 ἀπολωλός ἕως εὔρη αὐτό 5+ και εὐρών επιτίθισιν
 being lost, until he should find it? And having found, he places [it]
 ἐπὶ τους ὤμους εαυτού χαίρων 6+ και ἐλθὼν εἰς τον
 upon his own shoulders, rejoicing. And having come unto the
 οἶκον συγκαλεῖ τους φίλους και τους γείτονας
 house, he calls together the friends and the neighbors,
 λέγων αυτοίς συγχαρήτέ μοι ὅτι εὔρον
 saying to them, Rejoice along with me! for I found
 το πρόβατόν μου το ἀπολωλός 7+ λέγω υμῖν ὅτι
 my sheep, the one being lost. I say to you that
 οὕτως χαρά ἐστὶ ἐν τῷ ουρανῷ ἐπὶ ἐνί
 thus joy there will be] in the heaven over one

וַיִּלְוֵנוּ הַפְּרוֹשִׁים וְהַסּוֹפְרִים לְאֹמֵר הָאֵישׁ
 הַזֶּה מְקַבֵּל אֶת-הַחַטָּאִים וְאֵכֵל אִתָּם׃
 וַיִּשָּׂא אֶת-הַמָּשָׁל הַזֶּה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם׃
 מִי בְכֶם הָאִישׁ אֲשֶׁר-לוֹ מֵאָה
 כֶּבֶשִׁים וְאֶבֶד לוֹ אֶחָד מֵהֶם וְלֹא
 יטוֹשׂ אֶת-הַתְּשׁוּעִים וְתִשְׁעָה בַּמִּדְבָּר
 וְהִלְךְ אַחֲרַי הָאֶבֶד עַד כִּי-יִמְצָאֶהוּ׃
 וְהָיָה כִּמְצָאוֹ אֹתוֹ יִשְׂמְנֵנוּ עַל-כִּתְפוֹ
 בְּשִׂמְחָה׃
 + וְבֹא אֶל-בֵּיתוֹ וְקֵרָא לְאַהֲבָיו
 וְלַשְׂכָּנָיו יוֹחַד לְאֹמֵר שְׂמְחוּ אִתִּי
 כִּי מָצָאתִי אֶת-שְׂוִי הָאֶבֶד׃
 + אֹמֵר אֲנִי לְכֶם כֵּן שְׂמְחָה תִּהְיֶה
 בְּשָׂמִים עַל-חֹטֵא אֶחָד אֲשֶׁר שָׁב
 יוֹתֵר מֵעַל-תְּשׁוּעִים וְתִשְׁעָה צְדִיקִים
 אֲשֶׁר לֹא-יִצְטָרְכוּ לְתִשׁוּבָה׃

חַלְצָאֵת׃
 + וְבֹא אֶל-בֵּיתוֹ וְקֵרָא לְאַהֲבָיו
 וְלַשְׂכָּנָיו יוֹחַד לְאֹמֵר שְׂמְחוּ אִתִּי
 כִּי מָצָאתִי אֶת-שְׂוִי הָאֶבֶד׃
 + אֹמֵר אֲנִי לְכֶם כֵּן שְׂמְחָה תִּהְיֶה
 בְּשָׂמִים עַל-חֹטֵא אֶחָד אֲשֶׁר שָׁב
 יוֹתֵר מֵעַל-תְּשׁוּעִים וְתִשְׁעָה צְדִיקִים
 אֲשֶׁר לֹא-יִצְטָרְכוּ לְתִשׁוּבָה׃
 חַלְצָאֵת׃
 + וְבֹא אֶל-בֵּיתוֹ וְקֵרָא לְאַהֲבָיו
 וְלַשְׂכָּנָיו יוֹחַד לְאֹמֵר שְׂמְחוּ אִתִּי
 כִּי מָצָאתִי אֶת-שְׂוִי הָאֶבֶד׃
 + אֹמֵר אֲנִי לְכֶם כֵּן שְׂמְחָה תִּהְיֶה
 בְּשָׂמִים עַל-חֹטֵא אֶחָד אֲשֶׁר שָׁב
 יוֹתֵר מֵעַל-תְּשׁוּעִים וְתִשְׁעָה צְדִיקִים
 אֲשֶׁר לֹא-יִצְטָרְכוּ לְתִשׁוּבָה׃
 חַלְצָאֵת׃

αμαρτωλώ μετανοούντι η επί ενενήκοντα εννέα

sinner repenting, than over ninety nine

δικαίοις οίτινες ου χρείαν έχουσι μετανοίας 8+ η τις

just ones who no need have] for repentance. Or what

γυνή δραχμάς έχουσα δέκα εάν απολέση δραχμήν

woman drachmas having ten], if she should lose drachma

μίαν ουχί άπτει λύχνον και σαροί την οικίαν και

one], does not light a lamp, and sweeps the house, and

ζητεί επιμελώς έως ότου εύρη 9+ και ευρούσα

seeks carefully until whenever she should find [it] ? And having found,

συγκαλείται τας φίλας και τας γείτονας λέγουσα

she calls together the friends and neighbors, saying,

συγχαρήτέ μοι ότι εύρον την δραχμήν ην απώλεσα

Rejoice along with me! for I found the drachma which I lost.

10+ ούτως λέγω υμίν χαρά γίνεται ενώπιον των

Thus I say to you, joy takes place before the

αγγέλων του θεού επί ενί αμαρτωλώ μετανοούντι 11+

angels of God over one sinner repenting.

είπε δε άνθρωπος τις είχε δύο υιούς 12+ και είπεν ο

And he said, A certain man had two sons. And said the

νεώτερος αυτών τω πατρί πάτερ δος μοι το

younger of them] to the father, O father, give to me the

επιβάλλον μέρος της ουσίας και διείλεν αυτοίς τον

assigned part of the wealth. And he divided to them the

או מי האשה אשר-לה עשרה +
 דרַבְמוֹנִים וְאָבַד לָהּ דְּרַבְמוֹן אֶחָד
 וְלֹא-תִדְּלִיק נֵר וְתִטְאֵט אֶת-הַבַּיִת
 וְתַחַפֵּשׁ הַיֵּטֵב עַד כִּי-תִמְצָאָהּ׃
 וְהָיָה כִּמְצָאָהּ אוֹתוֹ תִקְרָא לְרַעוּתֶיהָ
 וְלִשְׂכֵנוֹתֶיהָ לֵאמֹר שְׂמַחְנָה אִתִּי כִּי
 מְצָאתִי אֶת הַדְּרַבְמוֹן אֲשֶׁר אָבַד לִי׃

כִּן אֲנִי אֹמֵר לְכֶם תְּהִיָּה שְׂמִיחָה לְפָנַי
 מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים עַל-חֹטֵא אֶחָד אֲשֶׁר-שָׁב
 מִחַטָּאתוֹ׃
 וַיֹּאמֶר אִישׁ אֶחָד הָיוּ לוֹ שְׁנַי בָּנִים׃
 וַיֹּאמֶר הַצְעִיר אֶל-אָבִיו אָבִי
 תְּנֵה-לִי אֶת-חֶלֶק הַנְּכָסִים אֲשֶׁר
 יִפְּלֵ לִי וַיַּחֲלֶק לָהֶם אֶת-הַנְּחִלָּה׃

אָרְאָה אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים

וַיֹּאמֶר הַזָּקֵן, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים
 אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים, אֲנִי אֶת-אֱלֹהִים

βίον **13+** και μετ' ου πολλάς ημέρας συναγαγών
 livelihood. And after not many days having gathered
 άπαντα ο νεώτερος υιός απεδήμησεν εις χώραν
 all the younger son], traveled abroad unto a place
 μακράν και εκεί διεσκόρπισε την ουσίαν αυτού ζων
 afar, and there dispersed his wealth living

ασώτως **14+** δαπανήσαντος δε αυτού πάντα εγένετο
 carnally. spending And he] all, there became
 λιμός ισχυρός κατά την χώραν εκείνην και αυτός
 famine a strong] in that place; and he

ήρξατο υστερείσθαι **15+** και πορευθείς εκολλήθη ενί
 began to fail. And having gone, he cleaved to one
 των πολιτών της χώρας εκείνης και έπεμψεν αυτόν εις
 of the citizens of that place; and he sent him forth into

τους αγρούς αυτού βόσκειν χοίρους **16+** και επεθύμει
 his field to graze swine. And he was desiring

γεμίσει την κοιλίαν αυτού από των κερατίων ων
 to fill his belly from the husks which

ήσθιον οι χοίροι και ουδείς εδίδου αυτό **17+** εις
 were eating the swine], and no one gave to him. to

εαυτόν δε ελθών ειπεν πόσοι μίσθιοι
 himself And having come], he said, How many hirelings

του πατρός μου περισσεύουσιν άρτων εγώ δε λίμω
 of my father abound of bread loaves, but I with hunger

απόλλυμαι **18+** αναστάς πορεύσομαι προς
 perish? Having risen up, I will go to

וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיֵּאָסֶף הַבֶּן הַצֶּעִיר
 אֶת־הַכֹּל וַיֵּלֶךְ אֶל־אָרֶץ רְחוֹקָה וַיְהִי
 זֹלָל וְסָבָא וַיַּפְזֹר שָׁם אֶת־רְכוּשׁוֹ׃
 וַאֲחֵרֵי כָלוּתוֹ אֶת־הַכֹּל הָיָה רָעֵב חֹזֵק
 בְּאָרֶץ הַהִיא וַיַּחַל לְהִיּוֹת חֹסֵר־לֶחֶם׃
 וַיֵּלֶךְ וַיִּדְבֹק בְּאֶחָד מִבְּנֵי הַמְּדִינָה בְּאָרֶץ
 הַהִיא וַיִּשְׁלַח אוֹתוֹ אֶל־שְׂדוֹתָיו לְרַעוֹת
 חֲזִירִים׃

+ וַיִּתְּאוּ לְמִלָּא בְטָנוּ מִהַחֲרוֹבִים
 אֲשֶׁר יֵאָכְלוּ הַחֲזִירִים וְאִין נָתַן לוֹ׃
 + וַיָּשָׁב אֶל־לְבוֹ וַיֵּאמֶר מִה־רָבוּ
 שְׂכִירֵי אָבִי אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם לֶאֱכֹל
 דִּימָם וְהוֹתֵר וְאֲנִי אֲבִד בְּרָעֵב׃
 + אֶקְוֶמָה־נָּא וְאֶלְכָה אֶל־אָבִי וְאֵמַר
 אֵלָיו אָבִי חַטָּאתִי גַם לְשָׁמַיִם גַּם לְפָנֶיךָ׃

+ וַיֵּלֶךְ אֶל־אֶרֶץ רְחוֹקָה
 וַיִּפְזֹר שָׁם אֶת־רְכוּשׁוֹ׃
 + וַאֲחֵרֵי כָלוּתוֹ אֶת־הַכֹּל
 הָיָה רָעֵב חֹזֵק בְּאֶרֶץ
 הַהִיא וַיַּחַל לְהִיּוֹת חֹסֵר־
 לֶחֶם׃
 + וַיֵּלֶךְ וַיִּדְבֹק בְּאֶחָד
 מִבְּנֵי הַמְּדִינָה בְּאֶרֶץ
 הַהִיא וַיִּשְׁלַח אוֹתוֹ אֶל־
 שְׂדוֹתָיו לְרַעוֹת חֲזִירִים׃

+ וַיִּתְּאוּ לְמִלָּא בְטָנוּ מִהַחֲרוֹבִים
 אֲשֶׁר יֵאָכְלוּ הַחֲזִירִים וְאִין נָתַן לוֹ׃
 + וַיָּשָׁב אֶל־לְבוֹ וַיֵּאמֶר מִה־רָבוּ
 שְׂכִירֵי אָבִי אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם לֶאֱכֹל
 דִּימָם וְהוֹתֵר וְאֲנִי אֲבִד בְּרָעֵב׃
 + אֶקְוֶמָה־נָּא וְאֶלְכָה אֶל־אָבִי וְאֵמַר
 אֵלָיו אָבִי חַטָּאתִי גַם לְשָׁמַיִם גַּם לְפָנֶיךָ׃

τον πατέρα μου και ερώ αυτώ πάτερ ήμαρτον εις
 my father, and I will say to him, O father, I sinned unto
 τον ουρανόν και ενώπιόν σου 19+ και ουκέτι ειμί
 the heaven, and before you; and no longer am I
 άξιος κληθήναι υιός σου ποιήσόν με ως ένα
 worthy to be called your son; make me as one
 των μισθίων σου 20+ και αναστάς ήλθε προς
 of your hirelings! And having risen up, he went to
 τον πατέρα αυτού έτι δε αυτού μακράν απέχοντος
 his father. And still he far at a distance being],
 είδεν αυτόν ο πατήρ αυτού και εσπλαγχνίσθη και
 beheld him his father], and was moved with compassion, and
 δραμών επέπεσεν επί τον τράχηλον αυτού και
 running fell upon his neck, and
 κατεφίλησεν αυτόν 21+ είπε δε αυτώ ο υιός πάτερ
 kissed him. said And to him the son], O father,
 ήμαρτον εις τον ουρανόν και ενώπιόν σου και
 I sinned unto the heaven, and before you, and
 ουκέτι ειμί άξιος κληθήναι υιός σου 22+ είπε δε ο
 no longer am I worthy to be called your son. said But the
 πατήρ προς τους δούλους αυτού εξενέγκατε την
 father] to his servants, Bring forth the
 στολήν την πρώτην και ενδύσατε αυτόν και δότε
 apparel foremost], and put [it] on him! And give
 δακτύλιον εις την χείρα αυτού και υποδήματα εις
 a ring for his hand, and sandals for
 τους πόδας 23+ και ενέγκαντες τον μόσχον
 the feet! And having brought the calf

גם לפניה ואני נקלתי מהקרא עוד בנה: +
 ונקלתי מהקרא עוד בנה שימני כאחד
 שכיריך: +
 ויאמר האב אל-עבדיו הביאו
 וניקם ויבא אל-אביו עודנו
 את-השמלה היפה והלבשוהו ותנו
 מרחוק ואביו ראהו ויהמו מעיו
 טבעת על-ידו ונעלים ברגליו:
 ויהיאו עגל המרבק וטבחו אתו ונאכלה
 ונשמח: +
 ויאמר אליו הבן אבי חטאתי גם לשמים: +

אֲנִי וְאֲנִי נִקְלֵתִי מִהַקְרֵא עוֹד בְּנֵה: +
 וְנִקְלֵתִי מִהַקְרֵא עוֹד בְּנֵה שִׁימֵנִי כְּאֶחָד
 שְׂכִירֶיךָ: +
 וַיֹּאמֶר הָאָב אֶל-עֲבָדָיו הַבִּיאוּ
 וְנִקְמָה וַיָּבֹא אֶל-אָבִיו עוֹדֵנּוּ
 אֶת-הַשְּׂמֹלֶה הַיָּפֵה וְהַלְבִּישׁוּהוּ וְתָנוּ
 מֵרָחֹק וַאֲבִיו רָאָהוּ וַיִּהְמוּ מֵעֵי
 טֹבַעַת עַל-יָדוֹ וְנַעֲלִים בְּרַגְלָיו:
 וַיִּהְיֶיאוּ עֵגֶל הַמֵּרְבֵּק וַטְבְּחוּ אֹתוֹ וַנֹּאכְלָהּ
 וַנִּשְׂמַח: +
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַבֵּן אָבִי חָטָאתִי גַם לַשָּׁמַיִם: +

τον σιτευτόν θύσατε και φαγόντες ευφρανθώμεν 24 +
well fed], sacrifice [it] ! and eating we should be merry;

ότι ούτος ο υιός μου νεκρός ην και ανέζησε και
for this my son was dead, and is revived; and
απολωλώς ην και ευρέθη και ήρξαντο ευφραίνεσθαι
he was lost, and was found. And they began to be merry.

25 + ην δε ο υιός αυτού ο πρεσβύτερος εν αγρώ και
was And son his elder] in [the] field. And
ως ερχόμενος ήγγισε τη οικία ήκουσε συμφωνίας
as coming he approached] to the house, he heard [the] harmony of sound
και χορών 26 + και προσκαλεσάμενος ένα των παιδων
and dancers. And having called on one of the servants,

επυνθάνετο τι είη ταύτα 27 + ο δε είπεν αυτώ ότι
he inquired about what these [things] may be. And he said to him that,
ο αδελφός σου ήκει και έθυσεν ο πατήρ σου τον
Your brother is come, and sacrificed your father] the
μόσχον τον σιτευτόν ότι υγιαίνοντα αυτόν απέλαβεν
calf well fed]; for being in health he recovered him.

28 + ωργίσθη δε και ουκ ήθελεν εισελθειν ο ούν
And he was provoked to anger, and did not want to enter. Then

πατήρ αυτού εξελθών παρεκάλει αυτόν 29 + ο δε
his father having come forth comforted him. And
αποκριθείς είπε τω πατρί ιδού τοσαύτα έτη δουλεύω
responding he said to the father, Behold, so many years I served
σοι και ουδέποτε εντολήν σου παρήλθον και εμοί
you, and at no time your command passed by]; and to me
ουδέποτε έδωκας έριφον ίνα μετά των φίλων μου
at no time did you give a kid, that with my friends

עגל המרפק על-אשר שב אליו בשלום :
+ ויחר לו וימאן לבוא הביתה
ויצא אביו וידבר על-לבן :
+ ויען ויאמר אל-אביו הנה זה
שנים רבות אנכי עבד אתך ומימי
לא עברתי את-מצותך ואתה מימי
לא-נתת לי גדי למען אשיש עם-רעי :

+ כי זה-בני היה מת ויהי ואבד וימצא
ויחלו לשמח :
+ ובנו הגדול בשדה ויהי בשובו כאשר
קרב אל-הבית וישמע קול זמרה ומחלות :
+ ויקרא אל-אחד הנערים וישאל לדעת
מה-הדבר :
+ ויאמר אליו כי-בא אחיך ויטבח אביך

והוא וקולו ויהי ויהי ויהי ויהי :
+ והוא וקולו ויהי ויהי ויהי :
+ והוא וקולו ויהי ויהי ויהי :
+ והוא וקולו ויהי ויהי ויהי :
+ והוא וקולו ויהי ויהי ויהי :
+ והוא וקולו ויהי ויהי ויהי :

והוא וקולו ויהי ויהי ויהי :
+ והוא וקולו ויהי ויהי ויהי :
+ והוא וקולו ויהי ויהי ויהי :
+ והוא וקולו ויהי ויהי ויהי :
+ והוא וקולו ויהי ויהי ויהי :

ευφρανθῶ 30+ ὅτε δε ο υἱός σου ούτος ο καταφαγών
 I should be glad. And when your son this], the one devouring
 σου τον βίον μετά πορνών ήλθεν έθυσας αυτώ τον
 your livelihood with harlots, came, you sacrificed for him the
 μόσχον τον σιτευτόν 31+ ο δε είπεν αυτώ τέκνον συ
 calf well fed]. And he said to him, Child, you
 πάντοτε μετ εμού ει και πάντα τα εμά σα εστιν
 at all times with me are]; and all the [things] of mine are yours.
 32+ ευφρανθήναι δε και χαρήναι έδει ότι
 But to be merry and rejoice is necessary; for
 ο αδελφός σου ούτος νεκρός ην και ανεζήσε και
 your brother this] was dead, and is revived; and
 απολωλώς ην και ευρέθη
 he was lost, and is found.

16 τσ

1+ έλεγε δε και προς τους μαθητάς αυτου άνθρωπος τις
 And he said also to his disciples, A certain man
 ην πλούσιος ος είχεν οικονόμον και ούτος διεβλήθη
 was rich, who had a manager; and this one was accused
 αυτώ ως διασκορπίζων τα υπάρχοντα αυτου 2+ και
 by him as wasting his possessions. And
 φωνήσας αυτόν είπεν αυτώ τι τούτο ακούω περι
 having called him, he said to him, What [is] this I hear concerning
 σου απόδος τον λόγον της οικονομίας σου ου γαρ
 you? Render a reckoning of your management; not for

ועתה בא בנד־זה אשר בלע את־נחלתך +
 עם־הזנות ותזבח־לו את־המר־בב:
 ויאמר אליו בני אתה תמיד
 עמדי וכל אשר־לי לך הוא:
 + אבל אחיך הנה ראוי לשוש ולשמח
 עליך כי הנה מת נדחי ואבד נמצא:

+ וגם אל־תלמידיו אמר איש עשיר
 הנה ולו סכן על־ביתו וילשינוהו
 אליו כי־מפזר הוא את־קניניו:
 + ויקרא אליו ויאמר מה־זאת
 שמעתי עליך תן חשבון פקודתך
 כי לא תוכל להיות עוד סכן לי:

+ למ־יהו־בִּי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 + לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 + לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 + לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 + לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 + לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ

+ וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 + וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 + וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 + וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 + וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 + וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ
 + וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ לְמִי־וְיִשְׁמַעֲלֵנוּ

δυνήση ἐτι οικονομεῖν 3+ εἶπε δε εν εαυτώ ο
 you are] able any more to manage. said And to himself the
 οικονόμος τι ποιήσω ὅτι ο κύριός μου αφαιρείται
 manager], What shall I do, for my master removes
 την οικονομίαν ἀπ' εμού σκάπτειν ουκ ισχύω
 the management from me? to dig I am not strong
 επαιτεῖν αισχύνομαι 4+ ἔγνων τι ποιήσω ἵνα ὅταν
 to beg I am ashamed. I know what I shall do that whenever
 μετασταθῶ της οικονομίας δέξονταιί με εις
 should be changed over the management], [that] they shall receive me into
 τους οίκους αυτών 5+ και προσκαλεσάμενος ἕνα
 their houses. And calling on one
 ἕκαστον των χρεωφειλετών του κυρίου εαυτού ἔλεγε
 each] of the debtors of his master, he said
 τω πρώτῳ πόσον οφείλεις τω κυρίῳ μου 6+ ο δε
 to the first, How much do you owe my master? And
 εἶπεν εκατόν βάτους ελαίου και εἶπεν αυτώ δέξαι
 he said, A hundred baths of olive oil. And he said to him, Take
 σου το γράμμα και καθίσας ταχέως γράψον
 your invoice, and sitting, quickly write
 πεντήκοντα 7+ ἔπειτα ετέρῳ εἶπεν συ δε πόσον
 fifty! Thereupon to another he said, And you, how much
 οφείλεις ο δε εἶπεν εκατόν κόρους σίτου και λέγει
 do you owe? And he said, A hundred cors of grain. And he says
 αυτώ δέξαι σου το γράμμα και γράψον ογδοήκοντα
 to him, You take the invoice, and write eighty!

+ וַיֹּאמֶר הַסּוֹכֵן בְּלִבּוֹ מָה אֶעֱשֶׂה
 כִּי-יִקַּח אֲדֹנָי מִמֶּנִּי אֶת הַפְּקוּדָה לְעֵדֶר
 לֹא-אוּכַל וְלִחְזוֹר עַל-הַפְּתָחַי אֲנִי בּוֹשׁ׃
 + וַיַּדְעֵתִי מָה אֶעֱשֶׂה לְמַעַן וְאֶסְפוּנִי
 אֶל-בְּתִיחֵם בְּעֵת אִם הוֹסֵרְתִי מִפְּקוּדֹתַי׃
 + וַיִּקְרָא אֶל-כָּל-אֶחָד מִהָאֲנָשִׁים׃

אֲשֶׁר-נָשָׂה בָהֶם אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר
 אֶל-הֶרְאֵשׁוֹן כַּמָּה אֶתָּה תִּיָּב לְאֲדֹנָי׃
 + וַיֹּאמֶר מֵאֶת-בֵּית שָׁמֹן וַיֹּאמֶר אֵלָיו קַח
 אֶת-שְׂטָרְךָ וּמָהֵר שֵׁב וְכַתְּבָתָּ חֲמִשִּׁים׃
 + וְאֶל-אֶחָד אָמַר כַּמָּה אֶתָּה
 תִּיָּב וַיֹּאמֶר מֵאֶת כָּר חֲמִים וַיֹּאמֶר
 קַח אֶת-שְׂטָרְךָ וְכַתְּבָתָּ שְׁמֹנִים׃

+ אֲנִי מִסָּעִד לִמְסָעִד וְכֹה יִכְתֹּב גְּמֻלָּתִי וְאֶסְפּוּנִי
 לִמְסָעִד אֲנִי הִלְחֵשְׁתִּי וְכֹה יִכְתֹּב גְּמֻלָּתִי׃
 + וַיִּדְעֵתִי מִהֵנָּה אֶעֱשֶׂה לְמַעַן וְאֶסְפּוּנִי
 וְכֹה יִכְתֹּב גְּמֻלָּתִי וְכֹה יִכְתֹּב גְּמֻלָּתִי׃
 + וַיִּקְרָא אֶל-כָּל-אֶחָד מִהָאֲנָשִׁים׃

+ אֲנִי לִמְסָעִד וְכֹה יִכְתֹּב גְּמֻלָּתִי וְכֹה יִכְתֹּב גְּמֻלָּתִי׃
 לִמְסָעִד אֲנִי הִלְחֵשְׁתִּי וְכֹה יִכְתֹּב גְּמֻלָּתִי׃
 + וַיִּדְעֵתִי מִהֵנָּה אֶעֱשֶׂה לְמַעַן וְאֶסְפּוּנִי
 וְכֹה יִכְתֹּב גְּמֻלָּתִי וְכֹה יִכְתֹּב גְּמֻלָּתִי׃

8+ και επήνεσεν ο κύριος τον οικονόμον της αδικίας
 And praised the master] the manager unrighteous]
 ότι φρονίμως εποίησεν ότι οι υιοί του αιώνος τούτου
 for with practicality he acted]. For the sons of this eon
 φρονιμώτεροι υπέρ τους υιούς του φωτός εις
 [are] more practical than the sons of the light in
 την γενεάν την εαυτών εισι 9+ καγώ υμίν λέγω
 generation their own are]. And I say to you,
 ποιήσατε εαυτοίς φίλους εκ του μαμωνά της
 Make to yourselves friends from out of the mammon of the
 αδικίας ίνα όταν εκλείπητε δέξονται υμάς εις τας
 unrighteous, that whenever you fail, they should receive you into the
 αιωνίους σκηνάς 10+ ο πιστός εν ελαχίστω και εν
 eternal tents. The one trustworthy in [the] least also in
 πολλώ πιστός εστι και ο εν ελαχίστω άδικος και
 much is trustworthy; and the one in [the] least unjust] also
 εν πολλώ άδικός εστιν 11+ ει ούν εν τω αδίκω
 in much is unjust]. If then in the unjust
 μαμωνά πιστοί ουκ εγένεσθε το αληθινόν τις υμίν
 mammon trustworthy you were not], the true who to you
 πιστεύσει 12+ και ει εν τω αλλοτρίω πιστοί
 will trust]? And if in [that which is] a stranger's trustworthy
 ουκ εγένεσθε το υμέτερον τις υμίν δώσει 13+ ουδείς
 you were not], your own who to you will give]? No
 οικέτης δύναται δυσί κυρίοις δουλεύειν η γαρ τον
 servant is able two masters to serve]; for either the

+ וַיִּשְׁבַּח הָאֲדוֹן אֶת-סֵכֵן הָעוֹלָהּ +
 על-אֲשֶׁר הָעֲרִים לַעֲשׂוֹת כִּי בְנֵי הָעוֹלָם
 הַזֶּה עָרוּמִים הֵם בְּדוֹרָם מִבְּנֵי הָאֹר:
 + וְגַם-אֲנִי אָמַר לָכֶם קִנּוּ לָכֶם אֲהָבִים
 בְּמָמוֹנָה שֶׁל-עוֹלָה לְמַעַן יֵאָסְפוּ אֶתְכֶם
 בְּעַת כְּלַתּוֹ אֶל-מִשְׁכְּנֹת עוֹלָם:
 + הַנְּאֻמָּן בְּמַעַשׁ מְזַעֵר נְאֻמָּן גַּם-בְּהַרְבֵּה
 וְהַמְעוֹל בְּמַעַשׁ מְזַעֵר מְעוֹל גַּם-בְּהַרְבֵּה:

+ לְכֵן אִם-בְּמָמוֹנָה שֶׁל-עוֹלָה לֹא הֵייתֶם
 נְאֻמָּנִים אֶת הָאֲמִתִּי מִי יִפְקֹדְנוּ בְּיַדְכֶם:
 + וְאִם-בְּדָבָר אֲשֶׁר לְאַחֲרִים לֹא הֵייתֶם
 נְאֻמָּנִים אֶת אֲשֶׁר לָכֶם מִי יִתֵּן לָכֶם:
 + אִין עֶבֶד יָכֹל לַעֲבֹד שְׁנַי אֲדֹנָיִם
 כִּי יִשְׁנָא אֶת-הָאֲחֵד וַיֵּאָהֵב אֶת-הָאֲחֵד
 אִו יִדְבֵּק בְּאֲחֵד וְאֶת-הָאֲחֵד יִבְזֶה לֹא
 תוּכְלוּ עֲבֹד אֶת-הָאֱלֹהִים וְאֶת הַמָּמוֹן:

+ אַעֲבֹד טוֹ לְיֵשׁוּעַס וְלֵאֱלֹהִים וְשִׁבְחָהוּ
 חַדָּ: כֵּן, יֵשׁוּעַס וְלֵאֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ אֱלֹהִים
 כֵּן כֵּן, וְלֵאֱלֹהִים בְּעֵינֵי אֱלֹהִים מִן אֱלֹהִים:
 + אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְאֱלֹהִים
 לְאֱלֹהִים וְשִׁבְחָהוּ מִן שִׁבְחָהוּ אֱלֹהִים וְשִׁבְחָהוּ
 יֵשׁוּעַס וְשִׁבְחָהוּ אֱלֹהִים וְשִׁבְחָהוּ אֱלֹהִים:
 + כֵּן וְשִׁבְחָהוּ מִן שִׁבְחָהוּ אֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ
 מִן שִׁבְחָהוּ אֱלֹהִים וְשִׁבְחָהוּ אֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ
 מִן שִׁבְחָהוּ אֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ אֱלֹהִים:

+ אֲנִי מְחַל בְּחַטָּאתֵיכֶם וְלֵאֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ
 לְאֱלֹהִים יֵשׁוּעַס לְאֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ:
 + אֲנִי מְחַל בְּחַטָּאתֵיכֶם לְאֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ
 מִן שִׁבְחָהוּ אֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ אֱלֹהִים:
 + אֲנִי מְחַל בְּחַטָּאתֵיכֶם לְאֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ
 אֲנִי מְחַל בְּחַטָּאתֵיכֶם לְאֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ
 אֲנִי מְחַל בְּחַטָּאתֵיכֶם לְאֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ
 אֲנִי מְחַל בְּחַטָּאתֵיכֶם לְאֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ:
 אֲנִי מְחַל בְּחַטָּאתֵיכֶם לְאֱלֹהִים מִן שִׁבְחָהוּ:

ένα μισήσει και τον έτερον αγαπήσει η ενός
 one he will detest, and the other he will love; or one
 ανθέξεται και του ετέρου καταφρονήσει ου
 he will hold to, and the other disdain. You [are] not
 δύνασθε θεώ δουλεύειν και μαμωνά 14+ ήκουον δε
 able God to serve] and mammon. heard And
 ταύτα πάντα και οι Φαρισαίοι φιλάργυροι υπάρχοντες
 all these [things] the Pharisees fond of money being],
 και εξεμυκτήριζον αυτόν 15+ και είπεν αυτοίς υμείς
 and they derided him. And he said to them, You
 εστε οι δικαιούντες εαυτούς ενώπιον των ανθρώπων
 are the ones justifying yourselves before men,
 ο δε θεός γινώσκει τας καρδίας υμών ότι το εν
 but God knows your hearts. For the in
 ανθρώποις υψηλόν βδέλυγμα ενώπιον του θεού εστιν
 men lofty [thing]] an abomination before God is].
 16+ ο νόμος και οι προφήται έως Ιωάννου από
 The law and the prophets [were] until John. From
 τότε η βασιλεία του θεού ευαγγελίζεται και πας
 then the kingdom of God is announced as good news, and every one
 εις αυτήν βιάζεται 17+ ευκοπώτερον δε εστι τον
 into it forces]. But easier it is [for] the
 ουρανόν και την γην παρελθείν η του νόμου μίαν
 heaven and the earth to pass away, than of the law [for] one
 κεραίαν πεσείν 18+ πας ο απολύων την γυναίκα αυτού
 dot to fall]. Every one divorcing his wife,
 και γαμών ετέραν μοιχεύει και πας
 and marrying another, commits adultery; and every one

+ וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 וְכָל־אִישׁ בְּיָד חֲזָקָה יָבֹוא בָּהּ:
 + אָבָל נִקְל לְשָׁמֹם וְלָאָרֶץ לָעֵבֶר
 מֵאֲשֶׁר יִפְלֵ קוֹץ אֶחָד מִן־הַתּוֹרָה:
 + כָּל־הַמְּשַׁלַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ וְנָשָׂא אַחֶרֶת נֹאֲמָה
 הוּא וְכָל־הַנָּשִׂא אֶת־הַנְּרוּשָׁה מֵאִשְׁתּוֹ נֹאֲמָה
 הוּא:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם הֵם הַמְּצַטְטִדִּיקִים
 לְפָנַי הָאֲדָם וְאֵלֵהֶם יוֹדֵעַ אֶת־לְבַבְכֶם כִּי
 הַנְּבִיָּה בְּאָדָם תּוֹעֵבָה הוּא לְפָנַי הָאֵלֹהִים:
 + הַתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים נָתַנּוּ עִד־וְיִוָּחָן

ומן־אז והלאה בשורת מלכות האלהים
 וכל־איש ביד חזקה יבוא בה:
 + אבל נקל לשמום ולארץ לעבר
 מאשר יפל קוץ אחד מן־התורה:
 + כל־המשלח את־אשתו ונשא אחרת נאמה
 הוא וכל־הנשא את־הנרושה מאישה נאמה
 הוא:

+ וַיִּשְׁמְעוּ אֵת
 כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 + אָבָל נִקְל לְשָׁמֹם
 מֵאֲשֶׁר יִפְלֵ קוֹץ אֶחָד
 מִן־הַתּוֹרָה:
 + כָּל־הַמְּשַׁלַּח
 אֶת־אִשְׁתּוֹ וְנָשָׂא
 אַחֶרֶת נֹאֲמָה הוּא
 וְכָל־הַנָּשִׂא אֶת־הַנְּרוּשָׁה
 מֵאִשְׁתּוֹ נֹאֲמָה הוּא:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם
 הֵם הַמְּצַטְטִדִּיקִים לְפָנַי
 הָאֲדָם וְאֵלֵהֶם יוֹדֵעַ אֶת־
 לְבַבְכֶם כִּי הַנְּבִיָּה בְּאָדָם
 תּוֹעֵבָה הוּא לְפָנַי הָאֵלֹהִים:
 + הַתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים
 נָתַנּוּ עִד־וְיִוָּחָן

ושמעו את כל־הדברים האלה
 + אבל נקל לשמום מאשר יפל קוץ אחד
 מן־התורה:
 + כל־המשלח את־אשתו ונשא אחרת
 נאמה הוא וכל־הנשא את־הנרושה
 מאישה נאמה הוא:
 + ויאמר אליהם אתם הם המצטטדיקים
 לפני האדם ואלהם יודע את־לבבכם כי
 הנביא באדם תועבה הוא לפני האלהים:
 + התורה והנביאים נתנו עד־ויוחן

ο απολελυμένην από ανδρός γαμών μοιχεύει 19 +
 one being divorced from a husband marrying], commits adultery.

άνθρωπος δε τις ην πλούσιος και ενεδιδύσκετο
 man And a certain] was rich, and dressed in
 πορφύραν και βύσσον ευφραινόμενος καθ ημέραν
 purple and linen, being merry daily

λαμπρώς 20+ πτωχός δε τις ην ονόματι Λάζαρος
 [and] glowing. poor man And a certain there was], by name Lazarus,

ος εβέβλητο προς τον πυλώνα αυτού ηλκωμένος 21 +
 who was laid at his gatehouse, one having sores,

και επιθυμών χορτασθήναι από των ψιχίων των
 and desiring to be filled from the crumbs of the ones
 πιπτόντων από της τραπέζης του πλουσίου αλλά και
 falling from the table of the rich man. And also

οι κύνες ερχόμενοι απέλειχον τα έλκη αυτού 22 +
 the dogs coming licked his sores.

εγένετο δε αποθανείν τον πτωχόν και
 And it came to pass for to die the poor man], and
 απενεχθήναι αυτόν υπό των αγγέλων εις τον κόλπον
 for him to be carried by the angels into the bosom

του Αβραάμ απέθανε δε και ο πλούσιος και ετάφη 23 +
 of Abraham. And [also the rich man], and was buried.

και εν τω άδη επάρας τους οφθαλμούς αυτού
 And in Hades having lifted up his eyes

υπάρχων εν βασάνοις ορά τον Αβραάμ από
 being in torment, he sees Abraham from

איש עשיר היה והוא לבוש
 ארגמן ושש ויתענג וישמח יום יום:
 ואיש אביון ושמו לעזר מושקב פתח
 שער ביתו והוא מלא אבעבועות:
 ויתאו לשבע מן הפרורים
 הנפלים מעל שלחן העשיר וגם

הפּלבים באו וילקו אבעבועותיו:
 ויהי כאשר מת האביון וישאוהו
 המלאכים אל-חיק אברהם וגם-העשיר מת
 ויקבר:
 ויהי בשאול וכאבו גדול מאד וישא
 את-עיניו וירא את אברהם מרחוק
 ואת-לעזר בחיקו:

איש עשיר היה והוא לבוש
 ארגמן ושש ויתענג וישמח יום יום:
 ואיש אביון ושמו לעזר מושקב פתח
 שער ביתו והוא מלא אבעבועות:
 ויתאו לשבע מן הפרורים
 הנפלים מעל שלחן העשיר וגם

הפּלבים באו וילקו אבעבועותיו:
 ויהי כאשר מת האביון וישאוהו
 המלאכים אל-חיק אברהם וגם-העשיר מת
 ויקבר:
 ויהי בשאול וכאבו גדול מאד וישא
 את-עיניו וירא את אברהם מרחוק
 ואת-לעזר בחיקו:

μακρόθεν και Λάζαρον εν τοις κόλποις αυτού 24 + και
 far off, and Lazarus in his enfolded arms. And
 αυτός φωνήσας εἶπε πάτερ Αβραάμ ελέησόν με
 he speaking out loud, said, O father Abraham, show mercy on me,
 και πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψη το άκρον
 and send forth Lazarus that he should dip the tip
 του δακτύλου αυτού ύδατος και καταψύχη
 of his finger in water, and should cool

την γλώσσάν μου ὅτι οδυνώμαι εν τη φλογί ταύτη 25 +
 my tongue; for I grieve in this flame.

εἶπεν δε Αβραάμ τέκνον μνήσθητι ὅτι απέλαβες συ
 said And Abraham], Son, remember that you accepted
 τα αγαθά σου εν τη ζωή σου και Λάζαρος ομοίως
 the good [things] of yours in your life, and Lazarus in like manner

τα κακά νυν δε οδε παρακαλείται συ δε οδυνάσαι 26 +
 the bad. But now thus he is comforted, but you grieve.

και επί πάσι τούτοις μεταξύ ημών και υμών χάσμα
 And upon all these [things], between us and you chasm
 μέγα εστήρικται ὅπως οι θέλοντες διαβήναι ένθεν
 [is] a great] firmly fixed; so that the ones wanting to pass over on this side
 προς υμάς μη δύνωνται μηδέ οι εκείθεν προς
 to you are not able, nor the ones from there to

ημάς διαπερώσιν 27 + εἶπε δε ερωτώ ούν σε πάτερ
 us should pass through. And he said, I ask then you, O father,

ἵνα πέμψης αυτόν εις τον οίκον του πατρός μου 28 +
 that you should send him forth unto the house of my father.

+ וַיִּצְעַק וַיֹּאמֶר אָבִי אֲבָרָהָם
 חַנּוּנִי וְשִׁלַּח־נָא אֶת־לְעֶזֶר וַיִּטְבֹּל
 אֶת־רֹאשׁ אֶצְבָּעוֹ בַּמַּיִם לְקַרֵּר
 אֶת־לְשׁוֹנִי כִּי נִעְצַבְתִּי בַּמּוֹקֵד הַזֶּה:
 + וַיֹּאמֶר אֲבָרָהָם בְּנֵי זֵכֶר כִּי־אִתָּה לְקַחְתָּ
 טוֹבָה בְּחַיִּיךָ וְלְעֶזֶר לָקַח אֶת־הַתְּרֵעוֹת
 וְעַתָּה הוּא יְנַחֵם וְאִתָּה בְּמַעֲצָבָה:
 + וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂגִיָּא גְדוֹל מִפְּרִיד

בִּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יִוָּכְלוּ
 לְעִבּוֹר הַחַפְצִים לְלָקֵחַ מִפֶּה אֱלֵיכֶם
 וְגַם לֹא יַעֲבְרוּ מִשָּׁם אֵלֵינוּ:
 + וַיֹּאמֶר אִם־כֵּן אָבִי שְׂאֵל אֲנִי
 מֵאִתָּךְ לְשִׁלַּח אֹתוֹ אֶל־בֵּית אָבִי:
 + כִּי חַמְשָׁה אַחִים לִי וַיַּעַד בָּהֶם כֵּן־יָבֹאוּ
 גַם־הֵם אֶל־מְקוֹם הַמַּעֲצָבָה הַזֶּה:

+ וְהָיָה כַּמֶּלֶךְ וְהָיָה אֲבִי אֲבָרָהָם
 וְהָיָה חַלֵּם חַלֵּם לְלֵאיוֹ וְהָיָה כֹּה־וְכֹה
 הָיָה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה לְלֵאיוֹ וְהָיָה
 חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה:
 + אֲנִי לֹם אֲבָרָהָם חַי, אֲבָרָהָם וְהָיָה
 לְקַחְתָּ וְהָיָה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה
 חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה:
 + חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה

חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה
 חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה
 חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה:
 + אֲנִי לֹם חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה
 חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה:
 + חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה
 חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה:
 חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה חַמְשָׁה:

ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς ὅπως διαμαρτύρηται αυτοῖς
 For I have five brothers, so that he should testify to them,
 ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τούτον
 that not also they should] come unto this place
 τῆς βασάνου 29+ λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωσέα
 of torment. says And Abraham], They have Moses
 καὶ τοὺς προφῆτας ἀκουσάτωσαν αὐτῶν 30+ ὁ δὲ
 and the prophets, let them hear them! But
 εἶπεν· οὐχὶ πᾶτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' εἴαν τις ἀπὸ νεκρῶν
 he said, No, O father Abraham; but if one from [the] dead
 πορευθῆ ἕως αὐτοῦ μετανοήσουσιν 31+ εἶπε δὲ αὐτῷ
 should go to them, they shall repent. And he said to him,
 εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν
 If Moses and the prophets they did not hear,
 οὐδέ εἴαν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσονται
 not even if one from [the] dead should rise up will they be yielded.

17 ῥ

1+ εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ
 And he said to the disciples, It is inadmissible for not
 ελθεῖν τὰ σκάνδαλα οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἐρχεται 2+
 to come the obstacles]; but woe [to him] through whom they come.
 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ονικός περικεῖται περὶ
 It would be equitable for him if a millstone of a donkey was encompassed around
 τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν
 his neck, and he be tossed into the sea,

+ וַיֹּאמֶר אֲבָרָהָם יֵשׁ לָהֶם מִשָּׂה וְהַנְּבִיאִים
 אֲלֵיהֶם יִשְׁמְעוּן׃
 + וַיֹּאמֶר לֹא־כֵן אֲבָרָהָם אָבִי כִּי אִם־נִבְאֵ
 אֲלֵיהֶם אֶחָד מִן־הַמֵּתִים אֲזִ יִשׁוּבוּ׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם־לֹא יִשְׁמְעוּ
 אֶל־מִשָּׂה וְאֶל־הַנְּבִיאִים גַּם כִּי־יָקוּם
 אֶחָד מִן־הַמֵּתִים לֹא יֵאֱמִינּוּ׃

+ וַיֹּאמֶר אֶל־תְּלַמִּידָיו אֵי אַפְשָׁר
 שְׁלֹא־יָבֹאוּ הַמַּכְשָׁלִים אֲבָל אוֹי לְאִישׁ אֲשֶׁר
 עַל־יָדוֹ יָבֹאוּ׃
 + נֹחַ לוֹ שִׁיתְּלָהּ פֶּלֶח־רֶכֶב
 בְּצַוָּאָרוֹ וַיּוֹשֶׁלְךָ אֶל־הַיָּם מֵאֲשֶׁר
 יִכְשִׁיל אֶת־אֶחָד מִהַקְטָנִים הָאֵלֶּה׃

+ אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 + אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי

+ אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי
 אֵי אֵי לִמְרִיבֵי אֵי אֵי לִמְרִיבֵי

η ἵνα σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων 3+

than that he should cause [one of these small [ones]].

προσέχετε εαυτοῖς εἰάν δε ἀμάρτη εἰς σε

Take heed to yourselves! And if should sin against you

ο ἀδελφός σου ἐπιτίμησον αὐτῷ και εἰάν μετανοήση

your brother], reproach him! And if he should repent,

ἀφες αὐτῷ 4+ και εἰάν επτάκις της ημέρας ἀμάρτη

forgive him! And if seven times of the day he should sin

εἰς σε και επτάκις της ημέρας επιστρέψη λέγων

against you, and seven times of the day should turn, saying,

μετανοώ ἀφήσεις αὐτῷ 5+ και εἶπον οἱ ἀπόστολοι

I repent, you shall forgive him. And said the apostles]

τω κυρίῳ πρόσθες ἡμῖν πίστιν 6+ εἶπε δε ο κύριος

to the Lord, Add to us belief! said And the Lord],

εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως ελέγετε αν τη

If you have belief as a kernel of mustard, you would have said [to]

συκαμίνῳ ταύτῃ εκριζώθητι και φυτεύθητι εν τη

this sycamine tree, Be rooted out, and be planted in the

θαλάσση και υπήκουσεν αν υμῖν 7+ τις δε εξ υμῶν

sea! and it would have obeyed you. But who of you

δούλον ἔχων αροτριώντα η ποιμαίνοντα ος

a servant having] plowing or tending, who

εἰσελθόντι εκ του αγρου ερεί ευθέως παρελθόν

entering from out of the field, will say immediately, [in his] having arrived,

ανάπεσε 8+ ἀλλ' ουχί ερεί αὐτῷ ετοίμασον τι

Recline [to eat] ! But will he not say to him, Prepare something!

הַיְזָאת הַעֲקָרִי וְהַשְׁתְּלִי בְּתוֹךְ הַיָּם וְתִשְׁמַע
לְכֶם:
+ מִי בְכֶם אֲשֶׁר לוֹ עֶבֶד חֹרֵשׁ אִו
רָעָה אֲשֶׁר יָבֵא מִן־הַשָּׂדֶה וְאָמַר
אֵלָיו מַהֲרָה גִשְׁה־הַנֶּהַת וְהִסָּב:
+ הֲלֹא יֹאמֵר אֵלָיו הֲכֵן לִי אֲרוֹנַת
הָעָרֶב וְחֹזֵר מִתְּנִיךְ וְשָׂרְתָנִי עַד אִם־כִּלְיִתִי
לֹאֲכַל וְלִשְׁתוֹת וְאֲכַלְתָּ וְשָׂתִיתָ גַם־אֲתָה:
+ הַשְּׁמָרוּ לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי־יִחַטֵּא לָךְ
אֲחִיךָ הַזֶּה לֹא וְאִם־יִנָּחֵם מְחַל לוֹ:
+ וְכִי־יִחַטֵּא לָךְ שִׁבְעַת פְּעָמִים
בַּיּוֹם וְשָׁב אֵלֶיךָ שִׁבְעַת פְּעָמִים
בַּיּוֹם וְאָמַר נִחַמְתִּי וּמְחַלְתָּ לוֹ:
+ וְיֹאמְרוּ הַשְּׁלִיחִים אֶל־הָאֲדוֹן הַזֶּה לָנוּ
אֲמוֹנָה:
+ וְיֹאמֵר הָאֲדוֹן לוֹ־הִיָּתָה לְכֶם אֲמוֹנָה
כִּגְרָר תַּחֲרִיד לֵאזֵ תֵאמְרוּ אֶל־הַשְּׂקִמָּה

אֲמוֹנָה וְהַשְׁתְּלִי בְּתוֹךְ הַיָּם וְתִשְׁמַע
לְכֶם:
+ מִי בְכֶם אֲשֶׁר לוֹ עֶבֶד חֹרֵשׁ אִו
רָעָה אֲשֶׁר יָבֵא מִן־הַשָּׂדֶה וְאָמַר
אֵלָיו מַהֲרָה גִשְׁה־הַנֶּהַת וְהִסָּב:
+ הֲלֹא יֹאמֵר אֵלָיו הֲכֵן לִי אֲרוֹנַת
הָעָרֶב וְחֹזֵר מִתְּנִיךְ וְשָׂרְתָנִי עַד אִם־כִּלְיִתִי
לֹאֲכַל וְלִשְׁתוֹת וְאֲכַלְתָּ וְשָׂתִיתָ גַם־אֲתָה:
+ הַשְּׁמָרוּ לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי־יִחַטֵּא לָךְ
אֲחִיךָ הַזֶּה לֹא וְאִם־יִנָּחֵם מְחַל לוֹ:
+ וְכִי־יִחַטֵּא לָךְ שִׁבְעַת פְּעָמִים
בַּיּוֹם וְשָׁב אֵלֶיךָ שִׁבְעַת פְּעָמִים
בַּיּוֹם וְאָמַר נִחַמְתִּי וּמְחַלְתָּ לוֹ:
+ וְיֹאמְרוּ הַשְּׁלִיחִים אֶל־הָאֲדוֹן הַזֶּה לָנוּ
אֲמוֹנָה:
+ וְיֹאמֵר הָאֲדוֹן לוֹ־הִיָּתָה לְכֶם אֲמוֹנָה
כִּגְרָר תַּחֲרִיד לֵאזֵ תֵאמְרוּ אֶל־הַשְּׂקִמָּה

אֲמוֹנָה וְהַשְׁתְּלִי בְּתוֹךְ הַיָּם וְתִשְׁמַע
לְכֶם:
+ מִי בְכֶם אֲשֶׁר לוֹ עֶבֶד חֹרֵשׁ אִו
רָעָה אֲשֶׁר יָבֵא מִן־הַשָּׂדֶה וְאָמַר
אֵלָיו מַהֲרָה גִשְׁה־הַנֶּהַת וְהִסָּב:
+ הֲלֹא יֹאמֵר אֵלָיו הֲכֵן לִי אֲרוֹנַת
הָעָרֶב וְחֹזֵר מִתְּנִיךְ וְשָׂרְתָנִי עַד אִם־כִּלְיִתִי
לֹאֲכַל וְלִשְׁתוֹת וְאֲכַלְתָּ וְשָׂתִיתָ גַם־אֲתָה:
+ הַשְּׁמָרוּ לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי־יִחַטֵּא לָךְ
אֲחִיךָ הַזֶּה לֹא וְאִם־יִנָּחֵם מְחַל לוֹ:
+ וְכִי־יִחַטֵּא לָךְ שִׁבְעַת פְּעָמִים
בַּיּוֹם וְשָׁב אֵלֶיךָ שִׁבְעַת פְּעָמִים
בַּיּוֹם וְאָמַר נִחַמְתִּי וּמְחַלְתָּ לוֹ:
+ וְיֹאמְרוּ הַשְּׁלִיחִים אֶל־הָאֲדוֹן הַזֶּה לָנוּ
אֲמוֹנָה:
+ וְיֹאמֵר הָאֲדוֹן לוֹ־הִיָּתָה לְכֶם אֲמוֹנָה
כִּגְרָר תַּחֲרִיד לֵאזֵ תֵאמְרוּ אֶל־הַשְּׂקִמָּה

δειπνήσω και περιζώσάμενος διακόνει μοι ἕως
 I should have supper; and girding yourself serve me! until
 φάγω και πίο και μετά ταύτα φάγεσαι και
 I should have eaten and drunk, and after these [things] shall eat and
 πίεσαι συ 9+ μη χάριν έχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι
 drink you]. Shall favor he have] with that servant because
 ἐποίησε τα διαταχθέντα αὐτῷ οὐ δοκῶ 10+ οὕτω
 he did the [things] being ordered to him? I think not. Thus
 και υμεῖς ὅταν ποιήσητε πάντα τα διαταχθέντα
 also you, whenever you should have done all the [things] set in order
 ὑμῖν λέγετε ὅτι δούλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν ὅτι ο
 for you, say that, servants useless We are]; for what
 ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιθήκαμεν 11+ και ἐγένετο ἐν
 we ought to do we have done. And it came to pass in
 τῷ πορεύεσθαι αὐτόν εἰς Ἱερουσαλήμ και αὐτός
 his going unto Jerusalem, and he
 διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας και Γαλιλαίας 12+ και
 went through the middle of Samaria and Galilee. And
 εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινὰ κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ
 of his entering into a certain town, there met with him
 δέκα λεπροῖ ἀνδρες οἱ ἔστησαν πόρρωθεν 13+ και
 ten leprous men, which stood at a distance. And
 αὐτοὶ ἤραν φωνὴν λέγοντες Ἰησοῦ ἐπιστάτα
 they lifted [their] voice, saying, Jesus, master,
 ἐλέησον ἡμᾶς 14+ και ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες
 show mercy on us! And beholding, he said to them, Having gone,

שמרון והגליל :
 + ויבא אל כפר אחד והנה לקראתו
 עשרה אנשים מצרעים ויעמדו מרחוק :
 + וישאו את קולם ויקראו ישוע מורה
 קנני :
 + וירא אותם ויאמר אליהם לכו והראו
 אל הכהנים ויהי בלכתם וישתהרו :

אמרתי לא :
 + כן גם אתם אחרי עשותכם את כל אשר
 צויתם אמרו אנתנו עבדים אין מועיל
 בם כי רק את המושל עלינו עשינו :
 + ויהי בלכתו ירושלים והוא עבר בין
 ארסוסי וסיני || Γεωργίου Γ. 1 :
 + ארסוסי וסיני :
 + ארסוסי וסיני :
 + ארסוסי וסיני :
 + ארסוסי וסיני :
 + ארסוסי וסיני :

ἐπιδείξατε εαυτούς **τοῖς** **ιερέυσι** **καὶ** **εγένετο** **ἐν**
display yourselves to the priests! And it came to pass in
τῷ **υπάγειν** **αυτούς** **εκαθαρίσθησαν** **15+** **εἰς** **δε** **ἐξ** **αυτῶν**
their going away, they were cleansed. And one of them,
ιδὼν **ὅτι** **ιάθη** **υπέστρεψε** **μετὰ** **φωνῆς** **μεγάλης**
beholding that he was healed, returned with voice a great]
δοξάζων **τον** **θεόν** **16+** **καὶ** **έπεσεν** **ἐπὶ** **πρόσωπον** **παρὰ**
glorifying God, and he fell upon [his] face by
τοὺς **πόδας** **αυτοῦ** **ευχαριστῶν** **αυτῷ** **καὶ** **αυτός** **ἦν**
his feet giving thanks to him; and he was
Σαμαρείτης **17+** **ἀποκριθεὶς** **δε** **ὁ** **Ἰησοῦς** **εἶπεν** **οὐχί**
a Samaritan. And responding Jesus said, Were there not
οἱ **δέκα** **εκαθαρίσθησαν** **οἱ** **δε** **ἐννέα** **που** **18+**
ten cleansed; [[are] the but nine where?]
οὐχ **εὐρέθησαν** **υποστρέψαντες** **δοῦναι** **δόξαν**
Were there not found [any] returning to give glory
τῷ **θεῷ** **εἰ** **μη** **ὁ** **ἀλλογενῆς** **οὗτος** **19+** **καὶ** **εἶπεν** **αυτῷ**
to God, except this foreigner? And he said to him,
ἀναστάς **πορεύου** **ἡ** **πίστις** **σου** **σέσωκέ** **σε** **20+**
Having risen up, go! the belief of yours has delivered you.
ἐπερωτηθεὶς **δε** **ὑπὸ** **τῶν** **Φαρισαίων** **πότε** **έρχεται** **ἡ**
And having been asked by the Pharisees, When comes the
βασιλεία **τοῦ** **θεοῦ** **ἀπεκρίθη** **αυτοῖς** **καὶ** **εἶπεν**
kingdom of God? he answered them and said,
οὐκ **έρχεται** **ἡ** **βασιλεία** **τοῦ** **θεοῦ** **μετὰ** **παρατηρήσεως**
comes not The kingdom of God] with observation.
21+ **οὐδέ** **ερούσιν** **ιδού** **ὧδε** **ἡ** **ιδού** **ἐκεῖ** **ιδού** **γὰρ** **ἡ**
Nor shall they say, Behold, here, or, Behold, there. For behold, the

וְאַחַד מֵהֵם בָּרְאֵתוֹ כִּי נִרְפָּא וַיֵּשֶׁב + **כְּבוֹד לְאֱלֹהִים זִוְלָתִי הַנְּכָרִי הַזֶּה:**
וַיִּשְׁפַח אֶת־הָאֱלֹהִים קוֹל גְּדוֹל: + **וַיֹּאמֶר אֵלָיו קוּם וְלֵךְ אֶמְוֹנְתֶךָ הַיּוֹשִׁיעַה**
וַיַּפֵּל עַל־פָּנָיו לְרַגְלָיו וַיִּוָּדֶה לוֹ וְהוּא + **לֵךְ:**
שֹׁמְרוֹנֵי: + **וַיִּשְׁאַלְוּהוּ הַפְּרוּשִׁים לֵאמֹר מָתִי תָבוֹא**
וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הֲלֹא הָעֵשְׂרָה טָהָרוּ + **מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם מַלְכוּת**
וַאֲנִי הַתְּשִׁיעָה: + **הָאֱלֹהִים לֹא תָבוֹא בְּמַרְאֵה עֵינַיִם:**
וְהִי לֹא־נִמְצָא מִי שִׁיָּשׁוּב לְתַת + **וְלֹא יֹאמְרוּ הִנֵּה־פֹה אוֹ הִנֵּה־שָׁם**

וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא הָעֵשְׂרָה טָהָרוּ + **לֹא־לְמַעַן אֲלֹהִים לְעֵינַיִם:**
וְאֵלֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־לְעֵינַיִם: + **וְלֹא־לְעֵינַיִם אֲלֹהֵינוּ:**
וְאֵלֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־לְעֵינַיִם: + **וְלֹא־לְעֵינַיִם אֲלֹהֵינוּ:**
וְאֵלֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־לְעֵינַיִם: + **וְלֹא־לְעֵינַיִם אֲלֹהֵינוּ:**
וְאֵלֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־לְעֵינַיִם: + **וְלֹא־לְעֵינַיִם אֲלֹהֵינוּ:**
וְאֵלֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־לְעֵינַיִם: + **וְלֹא־לְעֵינַיִם אֲלֹהֵינוּ:**
וְאֵלֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־לְעֵינַיִם: + **וְלֹא־לְעֵינַיִם אֲלֹהֵינוּ:**

βασιλεία του θεού εντός υμών εστίν 22+ εἶπε δε προς
 kingdom of God within you is]. And he said to
 τους μαθητάς ελεύσονται ημέραι ὅτε επιθυμήσετε
 the disciples, There shall come days when you shall desire
 μίαν των ημερών του υιού του ανθρώπου ιδεῖν και
 one of the days of the son of man to see], and
 ουκ ὄψεσθε 23+ και ερούσιν υμῖν ἰδοὺ ὧδε ἢ ἰδοὺ
 you will not see [it]. And they shall say to you, Behold, here, or, Behold,
 ἐκεῖ μη ἀπέλθῃτε μηδέ διώξητε 24+ ὥσπερ γαρ ἡ
 there; do not go forth nor pursue! For as the
 αστραπή ἡ αστράπτουσα εκ της υπ'
 lightning, the one flashing from out of the [one place] under
 ουρανόν εις την υπ' ουρανόν λάμπει οὕτως
 heaven, unto the [other place] under heaven radiates]; so
 ἔσται και ο υιός του ανθρώπου εν τη ημέρα αυτού 25+
 it will be also the son of man in his day.
 πρότον δε δεῖ αὐτόν πολλά παθεῖν και
 But first it is necessary for him much to suffer], and
 αποδοκιμασθῆναι από της γενεάς ταύτης 26+ και καθώς
 to be rejected by this generation. And as
 ἐγένετο εν ταις ημέραις Νώε οὕτως ἔσται και εν
 it happened in the days of Noah, so it will be also in
 ταις ημέραις του υιού του ανθρώπου 27+ ἥσθιον
 the days of the son of man. They ate,
 ἐπινον ἐγάμουν ἐξεγαμίζοντο ἀχρι ης ημέρας
 they drank, they married, they gave in marriage, as far as which day

כִּי מִלְכוּת הָאֱלֹהִים הֵנָּה בְּקִרְבְּכֶם:
 + וַיֹּאמֶר אֶל־הַתְּלָמִידִים יָמִים
 בָּאִים וְהִתְאַוִּיתֶם לִרְאוֹת יוֹם אֶחָד
 כִּימִי בֶן־הָאָדָם וְלֹא תֵרְאוּ:
 + וְאִם יֹאמְרוּ אֵלֵיכֶם הֵנָּה שֵׁם הֵנָּה־פֹה
 אֶל־תֵּלְכוּ וְאֶל־תִּרְוּצוּ אַחֲרֵיהֶם:
 + כִּי כַבְּרֵק אֲשֶׁר יִבְרַק מִקְצֵה
 הַשָּׁמַיִם וַיֵּאִיר עַד־קְצֵה הַשָּׁמַיִם

כִּן יִהְיֶה בֶן־הָאָדָם בְּיוֹמוֹ:
 + אֵד בְּרֵאשׁוֹנָה עָלָיו לְסֹבֵל
 הַרְבֵּה וְלִהְיוֹת נִמְאָס בְּדוֹר הַזֶּה:
 + וְכֹאֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי נֹחַ כִּן יִהְיֶה בִּימֵי
 בֶן־הָאָדָם:
 + הֵמָּה אָכְלוּ וְשָׂתוּ וְנָשְׂאוּ נָשִׁים וְהָיוּ
 לְאִנְשִׁים עַד־הַיּוֹם אֲשֶׁר־בָּא נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה
 וַיָּבֵא הַמַּבּוּל וַיִּשְׁחַת אֶת־כּוֹלָם:

וְהָיוּ אֲנִי וְאַתָּה וְכָל־הָעָם
 יֹאמְרוּ אֶל־הַיְיָ לֵאמֹר
 + וְהָיוּ אֲנִי וְאַתָּה וְכָל־הָעָם
 יֹאמְרוּ אֶל־הַיְיָ לֵאמֹר
 + וְהָיוּ אֲנִי וְאַתָּה וְכָל־הָעָם
 יֹאמְרוּ אֶל־הַיְיָ לֵאמֹר
 + וְהָיוּ אֲנִי וְאַתָּה וְכָל־הָעָם
 יֹאמְרוּ אֶל־הַיְיָ לֵאמֹר

וְהָיוּ אֲנִי וְאַתָּה וְכָל־הָעָם
 יֹאמְרוּ אֶל־הַיְיָ לֵאמֹר
 + וְהָיוּ אֲנִי וְאַתָּה וְכָל־הָעָם
 יֹאמְרוּ אֶל־הַיְיָ לֵאמֹר
 + וְהָיוּ אֲנִי וְאַתָּה וְכָל־הָעָם
 יֹאמְרוּ אֶל־הַיְיָ לֵאמֹר
 + וְהָיוּ אֲנִי וְאַתָּה וְכָל־הָעָם
 יֹאמְרוּ אֶל־הַיְיָ לֵאמֹר

εισήλθε Νώε εἰς τὴν κιβωτόν καὶ ἦλθεν ὁ
 Noah entered into the ark, and came the
 κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας 28+ ὁμοίως καὶ
 flood] and destroyed all. In like manner also
 ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λωτ ἤσθιον ἔπινον
 as it happened in the days of Lot; they ate, they drank,
 ἠγόραζον ἐπώλουν ἐφύτευον ὠκοδόμουν 29+ ἡ δὲ
 they were buying, they were selling, they were planting, they were building; but in which
 ἡμέρα ἐξήλθε Λωτ ἀπὸ Σοδόμων ἔβρεξε πῦρ καὶ
 day Lot went forth from Sodom, it rained fire and
 θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας 30+ κατὰ
 sulphur from heaven, and it destroyed all. According to
 ταῦτα ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 these [things] it will be in which day the son of man
 ἀποκαλύπτεται 31+ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅς ἐσται
 is revealed. In that day the one who shall be
 ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ
 upon the roof, and his items in the house,
 μὴ καταβάτω ἀραὶ αὐτὰ καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ
 let him not go down to take them! And the one in the field,
 ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω 32+
 in like manner, let him not return to the [things] behind!
 μνημονεύετε τῆς γυναίκος Λωτ 33+ ὅς εἰάν τις ζητήσῃ
 Remember Lot's wife! Who ever should seek
 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν καὶ ὅς εἰάν τις
 his soul to preserve] shall lose it; and who ever
 ἀπολέσῃ αὐτήν ζωογονήσῃ αὐτήν 34+ λέγω ὑμῖν
 should lose it brings it forth alive. I say to you,

+ וְכַאֲשֶׁר הָיָה בַיּוֹם לוֹט אָכַל
 וְשָׁתָה קְנֵה וּמָכַר נֹטֵעַ וּבֹנֵה:
 + וַיְהִי בַיּוֹם אֲשֶׁר יֵצֵא לוֹט מִסְדּוֹם וַיִּמְטֵר
 אֵשׁ וּנְפִרִית מִן־הַשָּׁמַיִם וַיִּשְׁחַת אֶת־כּוֹלָם:
 + כֵּן יִהְיֶה בַיּוֹם אֲשֶׁר יִגָּלֶה בֶּן־הָאָדָם:
 + אִישׁ כִּי יִהְיֶה בַיּוֹם הַהוּא עַל־הַגֶּגֶז

+ וְכֹלֵיו בְּבַיִת אֶל־יֵרֵד לְשֵׁאת אֹתָם
 וְאִישׁ אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה אֶל־יָשֵׁב לְאַחֹר:
 + זְכְרוּ אֶת־אֵשֶׁת לוֹט:
 + הַחֶפֶץ לְמַלֵּט אֶת־נַפְשׁוֹ יַאֲבֹדָה וְאֲשֶׁר
 יַאֲבֹד אֹתָהּ יִחְיֶה:
 + אֲנִי אֹמֵר לָכֶם בְּלִילָה הַהוּא יִהְיוּ שְׁנַיִם
 בְּמִטָּה אַחַת וַיֵּאסֹף אֶחָד וְאֶחָד יֵעֹזֵב:

+ ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων τὸν σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν
 ἠγαπήσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸν ἑαυτοῦ
 ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων τὸν σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν
 ἠγαπήσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸν ἑαυτοῦ
 + ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων τὸν σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν
 ἠγαπήσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸν ἑαυτοῦ
 + ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων τὸν σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν
 ἠγαπήσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸν ἑαυτοῦ
 + ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων τὸν σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν
 ἠγαπήσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸν ἑαυτοῦ

ταύτη τη νυκτί ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μίας ὁ εἰς

In this night there will be two upon bed one]; the one

παραληφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται 35+ δύο

will be taken, and the other will be left. Two [women]

ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ το αὐτό μία παραληφθήσεται

will be grinding together; one will be taken,

καὶ ἡ ἕτερα ἀφεθήσεται 36+ δύο ἔσονται ἐν τῷ

and the other will be left. Two [men] shall be in the

ἀγρῷ ὁ εἰς παραληφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος

field; the one will be taken and the other

ἀφεθήσεται 37+ καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ πού

will be left. And responding they say to him, Where,

κύριε ὁ δε εἶπεν αὐτοῖς ὅπου τὸ σῶμα ἐκεῖ

O Lord? And he said to them, Where the body, there

συναχθήσονται οἱ αετοί

will be gathered the eagles].

18 π

1+ ἔλεγε δε καὶ παραβολήν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν

And he spoke also a parable to them, to the necessity

πάντοτε προσεύχεσθαι καὶ μὴ ἐκκακεῖν 2+ λέγων

at all times to pray, and not to tire, saying,

κριτῆς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει τὸν θεόν μὴ

judge There was a certain] in a certain city, God not

φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος 3+

fearing], and man not respecting].

שְׁתַּיִם תְּהִינָה טַחְנוֹת יְחַד אַחַת תֵּאָסֶף +
אַחַת תֵּעֹזֵב:

+ שְׁנַיִם יִהְיוּ בַשָּׂדֶה וְנֶאֱסַף אֶחָד וְאֶחָד
יֵעֹזֵב:

+ וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיפֹה תִּהְיֶה
זֹאת אֲדַיְנִנוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּאִשְׁרֵי
הַפְּגָר שָׁם יִקְבְּצוּ הַנְּשָׂרִים:

+ וְגַם-מִשָּׁל דְּבַר אֲלֵיהֶם לְהַתְּפַלֵּל תָּמִיד
וְלֹא לְהַתְּרַפּוֹת:

+ וַיֹּאמֶר שׁוֹפֵט הִיָּה בְּעִיר אַחַת אֲשֶׁר לֹא
יָרָא אֶת-הָאֱלֹהִים וְלֹא-נָשָׂא פָנָי אָדָם:
+ וְאֶל-מִנְהַ הִיָּתָה בְּעִיר הַהִיא וַתִּבֹּא
אֵלָיו לֵאמֹר דִּינָה אֶת-דִּינִי מִמְּרִיבֵי:

+ וְהָיָה נִסְמָךְ לְפָנֶיךָ אֲחִישָׁוּר
וְהָיָה אֲחִישָׁוּר אֲחִישָׁוּר אֲחִישָׁוּר:
+ וְהָיָה נִסְמָךְ לְפָנֶיךָ וְהָיָה אֲחִישָׁוּר
נִסְמָךְ:
+ חַוָּה אֲחִישָׁוּר לְמִלְכָּה וְהָיָה אֲחִישָׁוּר
אֲחִישָׁוּר וְהָיָה אֲחִישָׁוּר וְהָיָה אֲחִישָׁוּר:
+

+ אֲחִישָׁוּר לְמִלְכָּה וְהָיָה אֲחִישָׁוּר
וְהָיָה אֲחִישָׁוּר לְמִלְכָּה וְהָיָה אֲחִישָׁוּר
+ וְהָיָה אֲחִישָׁוּר לְמִלְכָּה וְהָיָה אֲחִישָׁוּר
וְהָיָה אֲחִישָׁוּר לְמִלְכָּה וְהָיָה אֲחִישָׁוּר
+ וְהָיָה אֲחִישָׁוּר לְמִלְכָּה וְהָיָה אֲחִישָׁוּר
וְהָיָה אֲחִישָׁוּר לְמִלְכָּה וְהָיָה אֲחִישָׁוּר
+ וְהָיָה אֲחִישָׁוּר לְמִלְכָּה וְהָיָה אֲחִישָׁוּר
וְהָיָה אֲחִישָׁוּר לְמִלְכָּה וְהָיָה אֲחִישָׁוּר:

χήρα δε ην εν τη πόλει εκείνη και ήρχετο προς
 And a widow was in that city, and she came to
 αυτόν λέγουσα εκδίκησόν με από του αντιδίκου μου
 him, saying, Avenge me of my opponent!

4+ και ουκ ηθέλησεν επί χρόνον μετά δε ταύτα είπεν
 And he did not want [to] for a time; but afterwards he said
 εν εαυτώ ει και τον θεόν ου φοβούμαι και
 to himself, If even God I do not fear, and
 άνθρωπον ουκ εντρέπομαι 5+ διά γε το παρέχειν
 man I do not respect; yet because makes
 μοι κόπον την χήραν ταύτην εκδικήσω αυτήν ίνα μη
 trouble to me this widow], I shall avenge her, that not
 εις τέλος ερχομένη υποπιάζη με 6+ είπε δε ο κύριος
 in [the] end it should bruising me]. said And the Lord],
 ακούσατε τι ο κριτής της αδικίας λέγει 7+ ο δε θεός
 Hear what the judge unrighteous] says. But God,
 ου μη ποιήσει την εκδίκησιν των
 shall he in no way execute the vengeance of the ones
 εκλεκτών αυτού των βοώντων προς αυτόν ημέρας
 of his chosen, of the ones yelling to him day
 και νυκτός και μακροθυμών επ' αυτοίς 8+ λέγω υμίν
 and night, and is lenient unto them. I say to you
 ότι ποιήσει την εκδίκησιν αυτών εν τάχει πλήν ο
 that he shall execute his vengeance quickly. Furthermore, the
 υίός του ανθρώπου ελθών άρα ευρήσει την πίστιν
 son of man, having come then, shall he find the belief

+ וַיִּמְאַן יוֹם וַיּוֹם וּמִקֵּץ יָמִים
 אָמַר בְּנַפְשׁוֹ גַם־כִּי לֹא אֵירָא
 אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא־אֶשָּׂא פָנַי לְאָדָם׃
 + אֶעֱשֶׂה אֶת־מִשְׁפַּט הָאֱלֹמְנָה הַזֹּאת
 עַל־הַלְאוֹתָהּ אֹתִי פֶן־תָּבוֹא תָמִיד וְדָכְאָתָנִי
 בְּמַלְאִים׃
 + וַיֹּאמֶר הָאֲדוֹן שְׁמַעֲנוּ אֶת־אֲשֶׁר אָמַר דָּוִן

הָעוֹלָה׃
 + וְהָאֱלֹהִים הֵהוּא לֹא יַעֲשֶׂה
 מִשְׁפַּט בְּחִירָיו הַקְּרָאִים אֵלָיו
 יוֹמָם וְלַיְלָה וְאֵלֵיהֶם יִתְאַפֵּק׃
 + אֲנִי אָמַר לָכֶם כִּי־עָשׂוּ יַעֲשֶׂה
 אֶת־מִשְׁפַּטֶּם בְּמַהֲרָה אֵךְ בֶּן־הָאָדָם
 בָּבֹאוּ הַיּוֹמָצָא אֲמוֹנָה בְּאָרֶץ׃

+ אֲלֵךְ לִי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 וְהָאֱלֹהִים הֵהוּא לֹא יַעֲשֶׂה
 מִשְׁפַּט בְּחִירָיו הַקְּרָאִים אֵלָיו
 יוֹמָם וְלַיְלָה וְאֵלֵיהֶם יִתְאַפֵּק׃
 + אֲנִי אָמַר לָכֶם כִּי־עָשׂוּ יַעֲשֶׂה
 אֶת־מִשְׁפַּטֶּם בְּמַהֲרָה אֵךְ בֶּן־הָאָדָם
 בָּבֹאוּ הַיּוֹמָצָא אֲמוֹנָה בְּאָרֶץ׃

וְהָאֱלֹהִים הֵהוּא לֹא יַעֲשֶׂה
 מִשְׁפַּט בְּחִירָיו הַקְּרָאִים אֵלָיו
 יוֹמָם וְלַיְלָה וְאֵלֵיהֶם יִתְאַפֵּק׃
 + אֲנִי אָמַר לָכֶם כִּי־עָשׂוּ יַעֲשֶׂה
 אֶת־מִשְׁפַּטֶּם בְּמַהֲרָה אֵךְ בֶּן־הָאָדָם
 בָּבֹאוּ הַיּוֹמָצָא אֲמוֹנָה בְּאָרֶץ׃

ἐπί τῆς γῆς 9+ εἶπε δε και προς τινας τους
 upon the earth? And he spoke also to some (the ones
 πεποιθότας εφ' εαυτοῖς ὅτι εισί δίκαιοι και
 relying upon themselves, that they are righteous, and
 εξουθενούντας τους λοιπούς την παραβολήν ταύτην 10+
 treating with contempt the rest) this parable.
 ἄνθρωποι δύο ανέβησαν εις το ιερόν προσεύξασθαι
 men Two] ascended unto the temple to pray;
 ο εις Φαρισαίος και ο ἕτερος τελώνης 11+ ο
 the one a Pharisee, and the other a tax collector. The
 Φαρισαίος σταθείς προς εαυτόν ταύτα προσηύχετο
 Pharisee standing to himself these [things] prayed],
 ο θεός ευχαριστώ σοι ὅτι ουκ ειμί ὡσπερ οι λοιποί
 God, I give thanks to you that I am not as the rest
 των ανθρώπων ἀρπαγες ἀδικοι μοιχοί η και ως
 of the men, predacious, unjust, adulterers, or even as
 ούτος ο τελώνης 12+ νηστεύω δις του σαββάτου
 this tax collector. I fast twice a Sabbath,
 αποδεκατώ πάντα ὅσα κτώμαι 13+ και ο τελώνης
 I tithe all as much as I acquire. And the tax collector
 μακρόθεν εστώς ουκ ἠθέλεν ουδέ τους οφθαλμούς εις
 far off standing, wanted not even [[his] eyes unto
 τον ουρανόν επάραι αλλ' ἔτυπεν εις
 the heaven to lift up], but beat onto
 το στήθος αυτου λέγων ο θεός ιλάσθητί μοι τω
 his breast, saying, God, deal kindly with me the

+ וַיִּוְסַף וַיִּשָּׂא מִשָּׁלוֹ אֶל־אֲנָשִׁים
 בְּטָחִים בְּנִפְשָׁם כִּי צְדִיקִים הָמָּה
 וְאַחֲרֵיהֶם נִבְזִים בְּעֵינֵיהֶם וַיֹּאמֶר:
 + שְׁנֵי אֲנָשִׁים עָלוּ אֶל־הַמִּקְדָּשׁ
 לְהִתְפַּלֵּל אֶחָד פָּרוּשׁ וְאֶחָד מִזֵּבֵּס:
 + וַיַּעֲמֵד הַפָּרוּשׁ לְבַדּוֹ וַיִּתְפַּלֵּל
 לֵאמֹר אֱלֹהִים אֱלֹהִים עַל כִּי אֵינְנִי

כִּיתָר הָאָדָם הַזֶּה לִּים וְהַעֲשִׂקִים
 וְהַנֹּאפִים וְנִם־לֹא כַּמֹּכֵס הַזֶּה:
 + אֲנִי צָם פְּעֵמִים בְּשָׁבוּעַ אֲנִי
 מְעַשֵּׂר אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי קֹנֵה:
 + וְהַמִּזֵּבֵּס עָמַד מִרְחוֹק וְלֹא אָבָה
 לִישָׂאת אֶת־עֵינָיו הַשְּׁמַיְמָה וְתוֹפֵף עַל־לְבוֹ
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים סִלְּחָה־לִּי אֲנִי הַחֹשֵׁא:

+ וַיִּוְסַף וַיִּשָּׂא מִשָּׁלוֹ אֶל־אֲנָשִׁים
 בְּטָחִים בְּנִפְשָׁם כִּי צְדִיקִים הָמָּה
 וְאַחֲרֵיהֶם נִבְזִים בְּעֵינֵיהֶם וַיֹּאמֶר:
 + שְׁנֵי אֲנָשִׁים עָלוּ אֶל־הַמִּקְדָּשׁ
 לְהִתְפַּלֵּל אֶחָד פָּרוּשׁ וְאֶחָד מִזֵּבֵּס:
 + וַיַּעֲמֵד הַפָּרוּשׁ לְבַדּוֹ וַיִּתְפַּלֵּל
 לֵאמֹר אֱלֹהִים אֱלֹהִים עַל כִּי אֵינְנִי

+ וַיִּוְסַף וַיִּשָּׂא מִשָּׁלוֹ אֶל־אֲנָשִׁים
 בְּטָחִים בְּנִפְשָׁם כִּי צְדִיקִים הָמָּה
 וְאַחֲרֵיהֶם נִבְזִים בְּעֵינֵיהֶם וַיֹּאמֶר:
 + שְׁנֵי אֲנָשִׁים עָלוּ אֶל־הַמִּקְדָּשׁ
 לְהִתְפַּלֵּל אֶחָד פָּרוּשׁ וְאֶחָד מִזֵּבֵּס:
 + וַיַּעֲמֵד הַפָּרוּשׁ לְבַדּוֹ וַיִּתְפַּלֵּל
 לֵאמֹר אֱלֹהִים אֱלֹהִים עַל כִּי אֵינְנִי

αμαρτωλῷ 14+ λέγω υμῖν κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος
 sinner. I say to you, this one went down justified
 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος ὅτι πᾶς ὁ υψών
 unto his house, rather than that one. For every [one] exalting
 εαυτὸν ταπεινωθήσεται ὁ δὲ ταπεινῶν εαυτὸν
 himself shall be humbled; and the one humbling himself
 υψωθήσεται 15+ προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη
 shall be exalted. And they brought to him also the babes,
 ἵνα αὐτῶν ἀπτηται ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταί
 that he should touch [them]; but seeing, the disciples
 ἐπετίμησαν αὐτοῖς 16+ ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος
 reproached them. But Jesus, having called on
 αὐτὰ εἶπεν ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ
 them, said, Allow the children to come to me, and
 μὴ κωλύετε αὐτὰ τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ
 do not restrain them! for of such is the
 βασιλεία τοῦ θεοῦ 17+ ἀμήν λέγω υμῖν ὅς ἐάν μὴ
 kingdom of God. Amen I say to you, Who ever should not
 δέξεται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον οὐ μὴ
 receive the kingdom of God as a child, in no way
 εἰσεέλθῃ εἰς αὐτήν 18+ καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν
 shall he enter into it. And asked a certain him
 ἀρχῶν λέγων διδάσκαλε ἀγαθὴ τι ποιήσας ζωὴν
 ruler], saying, teacher Good], what having done life
 αἰώνιον κληρονομήσω 19+ εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς τι
 eternal shall I [do to] inherit]? said And to him Jesus], Why

+ אָנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי־יָרֵד זֶה לְבֵיתוֹ
 וְצָדֵק מִזֶּה כִּי כָל־הַמְּרִים נִפְשׁוּ
 יִשְׁפָּל וְאֲשֶׁר יִשְׁפִּילָה יִרָמֵם:
 + וַיָּבִיאוּ אֵלָיו גַּם אֶת־הַיְלָדִים לְמַעַן
 יַנּוּעַ בָּהֶם וַיִּרְאוּ הַתַּלְמִידִים וַיִּנְעֲרוּ בָם:
 + וַיִּקְרָא אֹתָם יֵשׁוּעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר
 הַנִּיחוּ לַיְלָדִים לָבוֹא אֵלָי וְאַל־תִּמְנְעוּם

כִּי לְאֵלֶּה מַלְכוּת הָאֱלֹהִים:
 + אָמֵן אֹמֵר אָנִי לָכֶם כֹּל אֲשֶׁר לֹא יִקְבַּל
 אֶת־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים כִּי־לֹד הוּא לֹא־יָבֵא
 בָּהּ:
 + וַיִּשְׁאַלְהוּ קָצִין אֶחָד לֵאמֹר רַבִּי
 הַטּוֹב מִזֶּה־אֲעֹשֶׂה וְאִירֶשׁ חַיֵּי עוֹלָם:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ מַדּוּעַ קָרָאתָ לִי טוֹב
 אִין טוֹב כִּי אִם־אֶחָד וְהוּא הָאֱלֹהִים:

+ אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם

אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם

+ אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֲנִי אֹמֵר לָכֶם

με λέγεις αγαθόν ουδείς αγαθός ει μη εις ο θεός 20 +
do you call me good? No one [is] good except one -- God.

τας εντολάς οίδας μη μοιχεύσης μη φονεύσης μη
The commandments you know, Do not commit adultery, do not murder, do not
κλέψης μη ψευδομαρτυρήσης τίμα τον πατέρα σου
steal, do not witness falsely, esteem your father

και την μητέρα σου 21+ ο δε ειπε ταύτα πάντα
and your mother! And he said, These all

εφυλαξάμην εκ νεότητός μου 22+ ακούσας δε ταύτα
I kept from my youth. And having heard these [things],

ο Ιησούς ειπεν αυτώ έτι εν σοι λείπει πάντα
Jesus said to him, Still one [thing] to you is missing; all

όσα έχεις πώλησον και διάδος πτωχοίς και έξεις
as much as you have, sell and distribute to [the] poor, and you shall have

θησαυρόν εν ουρανώ και δεύρο ακολούθει μοι 23 +
treasure in heaven; and come follow me!

ο δε ακούσας ταύτα περίλυπος εγένετο ην γαρ
But hearing these [things], dejected he became; for he was

πλούσιος σφόδρα 24+ ιδών δε αυτόν ο Ιησούς
rich, exceedingly. beholding And him Jesus

περίλυπον γενόμενον ειπε πως δυσκόλως οι
dejected being], said, How with difficulty the ones

τα χρήματα έχοντες εισελεύσονται εις την βασιλείαν
things having] shall enter into the kingdom

του θεού 25+ ευκοπώτερον γαρ εστι κάμηλον διά
of God. easier For it is] for a camel through

<p> + אֶת־הַמְצֻוֹת אֵתָּה יוֹדֵעַ לֹא תִנְאָף לֹא תִרְצַח לֹא תִגְנוֹב לֹא־תַעֲנֶה עַד שָׁקֶר כִּבְדֹּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ : + וַיֹּאמֶר אֶת־כָּל־אֱלֹהִים שָׁמַרְתִּי מִנְעוּרָי : + וַיִּשְׁמַע יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר עוֹד אַחַת חֲסָרְתָּ מְזַכֵּר אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לְךָ וְחֵלֶק לְעֲנִיִּים וַיְהִי לְךָ אוֹצָר בְּשָׁמַיִם וּבּוֹא וְלֵךְ אַחֲרָי : </p>	<p> + וַיְהִי כִשְׁמֵעוֹ אֶת־זֹאת וַיִּעֲצֹב מְאֹד כִּי־עָשָׂר גְּדוֹל הָיָה לוֹ : + וַיִּרְא יֵשׁוּעַ כִּי נִעְצֹב וַיֹּאמֶר כַּמָּה יִקְשֶׁה לְבַעַלֵי נְכָסִים לָבוֹא אֶל־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים : + כִּי נָקֹל לְגַמֵּל עֹבֵר בְּתוֹךְ־נֶקֶב הַמַּחֲטָה מִבּוֹא עֹשִׂיר אֶל־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים : </p>
---	--

<p> + וְהַמְצֻוֹת אֵתָּה יוֹדֵעַ לֹא תִנְאָף לֹא תִרְצַח לֹא תִגְנוֹב לֹא־תַעֲנֶה עַד שָׁקֶר כִּבְדֹּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ : + וַיֹּאמֶר אֶת־כָּל־אֱלֹהִים שָׁמַרְתִּי מִנְעוּרָי : + וַיִּשְׁמַע יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר עוֹד אַחַת חֲסָרְתָּ מְזַכֵּר אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לְךָ וְחֵלֶק לְעֲנִיִּים וַיְהִי לְךָ אוֹצָר בְּשָׁמַיִם וּבּוֹא וְלֵךְ אַחֲרָי : </p>	<p> לְבַעַלֵי נְכָסִים לָבוֹא אֶל־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים : + כִּי נָקֹל לְגַמֵּל עֹבֵר בְּתוֹךְ־נֶקֶב הַמַּחֲטָה מִבּוֹא עֹשִׂיר אֶל־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים : + וְהַמְצֻוֹת אֵתָּה יוֹדֵעַ לֹא תִנְאָף לֹא תִרְצַח לֹא תִגְנוֹב לֹא־תַעֲנֶה עַד שָׁקֶר כִּבְדֹּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ : + וַיֹּאמֶר אֶת־כָּל־אֱלֹהִים שָׁמַרְתִּי מִנְעוּרָי : + וַיִּשְׁמַע יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר עוֹד אַחַת חֲסָרְתָּ מְזַכֵּר אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לְךָ וְחֵלֶק לְעֲנִיִּים וַיְהִי לְךָ אוֹצָר בְּשָׁמַיִם וּבּוֹא וְלֵךְ אַחֲרָי : </p>
---	--

τρυμαλιάς ραφίδος εισελθείν η πλούσιον εις την
 [the] hole from an awl to enter], than a rich [man] into the
 βασιλείαν του θεού εισελθείν 26+ είπεν δε οι
 kingdom of God to enter]. said And the ones
 ακούσαντες και τις δύναται σωθήναι 27+ ο δε είπε
 hearing], Then who is able to be delivered? And he said,
 τα αδύνατα παρά ανθρώποις δυνατά εστι παρά
 The impossible by men, are possible with
 τω θεώ 28+ είπε δε ο Πέτρος ιδού ημείς αφήκαμεν
 God. said And Peter], Behold, we left
 πάντα και ηκολουθήσαμεν σοι 29+ ο δε είπεν αυτοίς
 all, and we followed you. And he said to them,
 αμήν λέγω υμίν ότι ουδείς εστιν ος αφήκεν οικίαν
 Amen I say to you that no one there is] who left house,
 η γονείς η αδελφούς η γυναίκα η τέκνα ένεκεν της
 or parents, or brethren, or wife, or children, because of the
 βασιλείας του θεού 30+ ος ου μη απολάβη
 kingdom of God, who in no way should recover
 πολλαπλασίονα εν τω καιρώ τούτῳ και εν τῳ αιώνι
 much more in this time, and in the age
 τῳ ερχομένῳ ζωήν αιώνιον 31+ παραλαβών δε τους
 coming] life eternal. And having taken to himself the
 δώδεκα είπεν προς αυτούς ιδού αναβαίνομεν εις
 twelve, he said to them, Behold, We ascend unto
 Ιεροσόλυμα και τελεσθήσεται πάντα τα
 Jerusalem, and shall be finished all the [things]
 γεγραμμένα διά των προφητών τῳ υιώ
 being written by the prophets about the son

+ וַיֹּאמְרוּ הַשְּׂמַעִים וּמִי יוּכַל לְהִנְשֵׁעַ :
 + וַיֹּאמֶר אֲשֶׁר יִפְּלֵא מִבְּנֵי אָדָם לֹא יִפְּלֵא
 מֵאֱלֹהִים :
 + וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס הֵן אֲנִי וְנִחְנוּ עִזְבוּנֵנוּ אֶת־הַכֹּל
 וַיִּלְךְ אַחֲרָיו :
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אָמֵן אָמֵן אָנִי
 לָכֶם אֵין אִישׁ אֲשֶׁר עֲזַב אֶת־בֵּיתוֹ אוֹ

אֶת־אֲבוֹתָיו אוֹ אֶת־אֶחָיו אוֹ אֶת־אִשְׁתּוֹ
 אוֹ אֶת־בְּנָיו לְמַעַן מַלְכוּת הַאֱלֹהִים :
 + וְלֹא־יִקַּח תַּחְתֵּיהֶם כְּפָלִי כְּפָלִים
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלְעוֹלָם תִּבָּא חַיִּי עוֹלָם :
 + וַיִּקַּח אֵלָיו אֶת־שְׁנַיִם הָעֹשֶׂר וַיֹּאמֶר
 לָהֶם הִנְנוּ עֹלִים יְרוּשָׁלַיִם וְכָל־הַפְּתוּב
 בִּיְרֵדֵי הַנְּבִיאִים עַל בֶּן־הָאָדָם יִפְּלֵא :

+ אֲנִי וְנִחְנוּ עִזְבוּנֵנוּ אֶת־הַכֹּל
 לְאַחֲרָיו :
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אָמֵן אָמֵן אָנִי
 לָכֶם אֵין אִישׁ אֲשֶׁר עֲזַב אֶת־בֵּיתוֹ אוֹ
 אֶת־אֲבוֹתָיו אוֹ אֶת־אֶחָיו אוֹ אֶת־אִשְׁתּוֹ
 אוֹ אֶת־בְּנָיו לְמַעַן מַלְכוּת הַאֱלֹהִים :
 + וְלֹא־יִקַּח תַּחְתֵּיהֶם כְּפָלִי כְּפָלִים
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלְעוֹלָם תִּבָּא חַיִּי עוֹלָם :
 + וַיִּקַּח אֵלָיו אֶת־שְׁנַיִם הָעֹשֶׂר וַיֹּאמֶר
 לָהֶם הִנְנוּ עֹלִים יְרוּשָׁלַיִם וְכָל־הַפְּתוּב
 בִּיְרֵדֵי הַנְּבִיאִים עַל בֶּן־הָאָדָם יִפְּלֵא :

אֲנִי וְנִחְנוּ עִזְבוּנֵנוּ אֶת־הַכֹּל
 לְאַחֲרָיו :
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אָמֵן אָמֵן אָנִי
 לָכֶם אֵין אִישׁ אֲשֶׁר עֲזַב אֶת־בֵּיתוֹ אוֹ
 אֶת־אֲבוֹתָיו אוֹ אֶת־אֶחָיו אוֹ אֶת־אִשְׁתּוֹ
 אוֹ אֶת־בְּנָיו לְמַעַן מַלְכוּת הַאֱלֹהִים :
 + וְלֹא־יִקַּח תַּחְתֵּיהֶם כְּפָלִי כְּפָלִים
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלְעוֹלָם תִּבָּא חַיִּי עוֹלָם :
 + וַיִּקַּח אֵלָיו אֶת־שְׁנַיִם הָעֹשֶׂר וַיֹּאמֶר
 לָהֶם הִנְנוּ עֹלִים יְרוּשָׁלַיִם וְכָל־הַפְּתוּב
 בִּיְרֵדֵי הַנְּבִיאִים עַל בֶּן־הָאָדָם יִפְּלֵא :

ἵνα σιωπήσῃ αὐτός δε πολλῶ μάλλον ἐκράζεν υἱέ
 that he should keep silent; but he more rather cried out, O son
 Δαβίδ ἐλέησόν με 40+ σταθείς δε ο Ἰησοῦς ἐκέλευσεν
 of David, show mercy on me! And having stopped, Jesus urged
 αὐτόν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν ἐγγίσαντος δε αὐτοῦ
 for him to be brought to him. having approached And at his],
 ἐπηρώτησεν αὐτόν 41+ λέγων τι σοι θέλεις ποιήσω
 he asked him, saying, What do you want I should do?
 ο δε εἶπε κύριε ἵνα ἀναβλέψω 42+ και οι Ἰησοῦς
 And he said, O Lord, that I should gain sight. And Jesus
 εἶπεν αὐτῷ ἀνάβλεψον ἡ πίστις σου σέσωκέ σε 43+
 said to him, Gain sight! the belief of yours has delivered you.
 και παραχρήμα ἀνέβλεψε και ἠκολούθει αὐτῷ
 And immediately he gained sight; and he followed him,
 δοξάζων τον θεόν και πας ο λαός ιδὼν ἔδωκεν
 glorifying God. And all the people having beheld, gave
 αἶνον τῷ θεῷ
 praise to God.

19 ט

1+ και εισελθὼν διήρχετο την Ιεριχώ 2+ και ιδού
 And having entered he went through Jericho. And behold,
 ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος και αὐτός
 [there was] a man by name being called Zacchaeus, and he
 ἦν ἀρχιτελώνης και οὗτος ἦν πλούσιος 3+ και
 was a chief tax collector, and this one was rich. And

וַיַּעֲמַד יִשׁוּעַ וַיֵּצֵא לְהַבְיֵאוּ אֵלָיו + וְכָל-הָעָם רָאוּ וַיִּוְדוּ לְאֱלֹהִים:
 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב וַיִּשְׁאַלְהוּ לֵאמֹר:
 מִהֶ-תִּרְצֶה שְׂאֵעֲשֶׂה-לְּךָ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי + וַיִּבֹא וַיַּעֲבֵר בִּירִיחוֹ:
 אֲשֶׁר תִּפְקַחְנָה עֵינָי: + וְהִנֵּה-אִישׁ זָכִי שְׁמוֹ וְהוּא מִרְאשֵׁי
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו תִּפְקַחְנָה עֵינַי אֲמוֹנָתְךָ: + הַמּוֹכְסִים וְעֹשֵׂי-רָ:
 הוֹשִׁיעָה לְּךָ: + וַיִּבְקַשׁ לְרָאוֹת אֶת-יֵשׁוּעַ מִי הוּא וְלֹא
 וּפְתָאם נִפְקָחוּ עֵינָיו וַיִּלְךְ: + יְכַל מִפְּנֵי הָעָם כִּי-שָׂפַל קוֹמָה הָיָה:
 אַחֲרָיו הָלַךְ וְשִׁבַּח אֶת-הָאֱלֹהִים

וַיַּעֲמַד יִשׁוּעַ וַיֵּצֵא לְהַבְיֵאוּ אֵלָיו + וְכָל-הָעָם רָאוּ וַיִּוְדוּ לְאֱלֹהִים:
 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב וַיִּשְׁאַלְהוּ לֵאמֹר:
 מִהֶ-תִּרְצֶה שְׂאֵעֲשֶׂה-לְּךָ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי + וַיִּבֹא וַיַּעֲבֵר בִּירִיחוֹ:
 אֲשֶׁר תִּפְקַחְנָה עֵינָי: + וְהִנֵּה-אִישׁ זָכִי שְׁמוֹ וְהוּא מִרְאשֵׁי
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו תִּפְקַחְנָה עֵינַי אֲמוֹנָתְךָ: + הַמּוֹכְסִים וְעֹשֵׂי-רָ:
 הוֹשִׁיעָה לְּךָ: + וַיִּבְקַשׁ לְרָאוֹת אֶת-יֵשׁוּעַ מִי הוּא וְלֹא
 וּפְתָאם נִפְקָחוּ עֵינָיו וַיִּלְךְ: + יְכַל מִפְּנֵי הָעָם כִּי-שָׂפַל קוֹמָה הָיָה:
 אַחֲרָיו הָלַךְ וְשִׁבַּח אֶת-הָאֱלֹהִים

εζήτει ιδείν τον Ιησοῦν τις εστι και ουκ ηδύνατο
 he was seeking to see Jesus, who he is. And he was not able

από του όχλου ότι τη ηλικία μικρός ην 4+ και
 because of the multitude, for [his] stature was small. And
 προδραμών έμπροσθεν ανέβη επί συκομωραϊαν ίνα
 having run in front, he ascended up a wild fig-tree, that

ίδη αυτόν ότι δι' εκείνης έμελλε διέρχεσθαι 5+
 he should behold him; for by that [place] he was about to go.

και ως ήλθεν επί τον τόπον αναβλέψας ο Ιησούς
 And as he came unto the place, having looked up, Jesus

είδεν αυτόν και είπε προς αυτόν Ζακχαΐε σπεύσας
 beheld him, and said to him, Zacchaeus, making haste

κατάβηθι σήμερον γαρ εν τω οίκω σου δει με
 come down! for today in your house it is necessary for me

μείναι 6+ και σπεύσας κατέβη και υπεδέξατο αυτόν
 to remain. And making haste, he came down, and welcomed him

χαίρων 7+ και ιδόντες πάντες διεγόγγυζον λέγοντες
 rejoicing. And having seen, all complained, saying

ότι παρά αμαρτωλώ ανδρί εισήλθε καταλύσαι 8+
 that, With a sinful man he enters to rest up.

σταθείς δε Ζακχαΐος είπε προς τον κύριον ιδού τα
 But standing, Zacchaeus said to the Lord, Behold, the

ημίση των υπαρχόντων μου κύριε δίδωμι τοις πτωχοίς
 half of my possessions, O Lord, I give to the poor;

και ει τινός τι εσυκοφάντησα αποδίδωμι τετραπλούν
 and if to any what I extorted, I will give back fourfold.

9+ είπε δε προς αυτόν ο Ιησούς ότι σήμερον
 said And to him Jesus] that, Today

בָּא לְלוֹן בְּבֵית אִישׁ חוּטֵא :
 + וַיְקַדֵּם וַיֵּרֶץ וַיַּעַל עַל־שַׁקְמָה אַחַת לְמַעַן
 רְאוֹת אֹתוֹ כִּי־שָׁם דָּרְכוּ אֲשֶׁר יַעֲבֹר־בָּהּ :
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא יִשׁוּעַ אֶל־הַמָּקוֹם
 הַהוּא וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיִּרְאֶהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 זָכִי רַד מִהֵר כִּי־הַיּוֹם אָשִׁב בְּבֵיתְךָ :
 + וַיִּמְהַר וַיִּרְדַּ וַיִּיאַסְפֶּהוּ בִשְׂמֹחָה :
 + וַיְלַלּוּ כָל־הָרֹאִים לֵאמֹר
 אַדְנִי אֶת־מַחְצִית נְכֹסֵי אָנִי נָתַן לְעֲנִיִּים
 וְאִם־עָשָׂקְתִּי אִישׁ אָשִׁיב לוֹ אַרְבַּעַתַּיִם :
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִשׁוּעַ הַיּוֹם הַזֶּה תִּשׁוּעָה
 לְבֵית הַזֶּה כַּאֲשֶׁר בֶּן־אֲבָרָהָם גַּם־הוּא :

+ וַיֵּרֶץ וַיַּעַל עַל־שַׁקְמָה אַחַת לְמַעַן
 רְאוֹת אֹתוֹ כִּי־שָׁם דָּרְכוּ אֲשֶׁר יַעֲבֹר־בָּהּ :
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא יִשׁוּעַ אֶל־הַמָּקוֹם
 הַהוּא וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיִּרְאֶהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 זָכִי רַד מִהֵר כִּי־הַיּוֹם אָשִׁב בְּבֵיתְךָ :
 + וַיִּמְהַר וַיִּרְדַּ וַיִּיאַסְפֶּהוּ בִשְׂמֹחָה :
 + וַיִּלְלִי כָל־הָרֹאִים לֵאמֹר

+ בָּא לְלוֹן בְּבֵית אִישׁ חוּטֵא :
 וַיֵּרֶץ וַיַּעַל עַל־שַׁקְמָה אַחַת לְמַעַן
 רְאוֹת אֹתוֹ כִּי־שָׁם דָּרְכוּ אֲשֶׁר יַעֲבֹר־בָּהּ :
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא יִשׁוּעַ אֶל־הַמָּקוֹם
 הַהוּא וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיִּרְאֶהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 זָכִי רַד מִהֵר כִּי־הַיּוֹם אָשִׁב בְּבֵיתְךָ :
 + וַיִּמְהַר וַיִּרְדַּ וַיִּיאַסְפֶּהוּ בִשְׂמֹחָה :
 + וַיִּלְלִי כָל־הָרֹאִים לֵאמֹר

σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο καθότι και αὐτός υἱός
 deliverance in this house took place], in so far as he also a son

Αβραάμ ἐστὶν 10+ ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 of Abraham is]. came For the son of man]

ζητήσαι και σώσαι τὸ ἀπολωλός 11+ ἀκουόντων δε
 to seek and to deliver the one being lost. hearing And

αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολὴν διὰ
 in their] these [things], adding he spoke a parable on account of

τὸ ἐγγύς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλήμ και δοκεῖν αὐτούς
 near his being] Jerusalem, and their thinking

ὅτι παραχρήμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ
 that immediately was about the kingdom of God]

αναφαίνεσθαι 12+ εἶπεν οὖν ἀνθρώπος τις ευγενής
 to appear. He said then, man A certain well-born]

επορεύθη εἰς χώραν μακρὰν λαβεῖν ἐαυτῷ βασιλείαν
 went unto a place afar, to receive for himself a kingdom,

και υποστρέψαι 13+ καλέσας δε δέκα δούλους ἐαυτοῦ
 and to return. And having called ten of his servants,

ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνας και εἶπε πρὸς αὐτούς
 he gave to them ten minas, and said to them,

πραγματεύσασθε ἕως ἐρχομαι 14+ οἱ δε πολῖται αὐτοῦ
 Be engaged in matters until I return. And his citizens

εμίσουν αὐτὸν και ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω
 detested him, and sent an embassy after

αὐτοῦ λέγοντες οὐ θέλομεν τούτον βασιλεύσαι ἐφ'
 him, saying, We do not want this one to reign over

כִּי בָּא בֶּן־הָאָדָם לְבַקֵּשׁ וְלִהְיוֹשִׁיעַ
 אֶת־הָאָבֶד׃
 + וַיְהִי כְשִׁמְעָם אֶת־זֵאת וַיִּסְף וַיֵּרָד
 מִשָּׁל כִּי קָרַב לִירוּשָׁלַיִם וְהָמָּה חֲשָׁבִים
 אֲשֶׁר בְּמַהֲרָה תִּגְלָה מְלָכוּת הָאֱלֹהִים׃
 + וַיֹּאמֶר אִישׁ אֶחָד מִן־הָאֲצִילִים הָלֹךְ
 אֶל־אָרֶץ רְחוֹקָה לְקַחַת לּוֹ מַמְלָכָה וּלְשׁוּב׃

+ וַיִּקְרָא אֶל־עֲשָׂרָה מֵעֲבָדָיו וַיִּתֵּן לָהֶם
 עֲשָׂרָה מְנִיָּם וַיֹּאמֶר לָהֶם סְחֲרוּ בָהֶם עַד
 בָּאִי׃
 + וּבְנֵי עִירוֹ שָׂנְאִים אוֹתוֹ וַיִּשְׁלְחוּ מִלְּאָכִים
 אֶחָדָיו לֵאמֹר מֵאַסְנֹנוֹ אוֹתוֹ הָאִישׁ מִמְּלִיךְ
 עָלֵינוּ׃

+ וַיִּקְרָא אֶל־עֲשָׂרָה מֵעֲבָדָיו וַיִּתֵּן לָהֶם
 עֲשָׂרָה מְנִיָּם וַיֹּאמֶר לָהֶם סְחֲרוּ בָהֶם עַד
 בָּאִי׃
 + וּבְנֵי עִירוֹ שָׂנְאִים אוֹתוֹ וַיִּשְׁלְחוּ מִלְּאָכִים
 אֶחָדָיו לֵאמֹר מֵאַסְנֹנוֹ אוֹתוֹ הָאִישׁ מִמְּלִיךְ
 עָלֵינוּ׃

+ וַיִּקְרָא אֶל־עֲשָׂרָה מֵעֲבָדָיו וַיִּתֵּן לָהֶם
 עֲשָׂרָה מְנִיָּם וַיֹּאמֶר לָהֶם סְחֲרוּ בָהֶם עַד
 בָּאִי׃
 + וּבְנֵי עִירוֹ שָׂנְאִים אוֹתוֹ וַיִּשְׁלְחוּ מִלְּאָכִים
 אֶחָדָיו לֵאמֹר מֵאַסְנֹנוֹ אוֹתוֹ הָאִישׁ מִמְּלִיךְ
 עָלֵינוּ׃

ημάς **15+** και εγένετο εν τω επανελθείν αυτόν λαβόντα
 us. And it came to pass in his returning back, having received
 την βασιλείαν και είπε φωνηθήναι αυτό
 the kingdom, that he spoke to be called to him
 τους δούλους τούτους ος έδωκε το αργύριον
 for these servants], the ones to whom he gave the money,
 ίνα γνω τις τι διεπραγματεύσατο **16+** παρεγένετο δε
 that he should know what business each did. And came
 ο πρώτος λέγων κύριε η μνα σου προσειργάσατο
 the first saying, O master, your minas gained an additional
 δέκα μνας **17+** και είπεν αυτό ευ αγαθέ δούλε ότι
 ten minas. And he said to him, Good, O good servant; for
 εν ελαχίστω πιστός εγένου ίσθι εξουσίαν έχων
 in [the] least trustworthy you were], let there be for you authority having]
 επάνω δέκα πόλεων **18+** και ήλθεν ο δεύτερος λέγων
 above ten cities! And came the second], saying,
 κύριε η μνα σου εποίησε πέντε μνας **19+** είπε δε και
 O master, Your mina made five minas. And he said also
 τούτω και συ γίνου επάνω πέντε πόλεων **20+** και
 to this one, And you become above five cities. And
 έτερος ήλθε λέγων κύριε ιδού η μνα σου ην είχον
 another came saying, O master, behold, your mina which I have
 αποκειμένην εν σουδαρίω **21+** εφοβούμην γαρ σε ότι
 is being reserved in a scarf. For I feared you, for

+ וַיְהִי אַחֲרֵי קַחְתּוֹ אֶת־הַמַּמְלָכָה
 וַיָּשָׁב וַיִּצְוֵ לְקַרְא אֶת־הַעֲבָדִים הָהֵם
 אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם אֶת־הַכֶּסֶף לְמַעַן יֵדַע
 מַה־הָרְוִיחַ כֹּל־אֶחָד בְּמִסְחָרוֹ׃
 + וַיָּבֹא הָרִאשׁוֹן וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי
 מְנָה שְׁלֶךְ הֵבִיא עִשְׂרֵת מְנָיִם׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֵטִיבוֹתָ לַעֲשׂוֹת הָעֶבֶד
 הַטּוֹב תַּחַת אֲשֶׁר הָיִיתָ נֹאמֵן בְּמַעַט
 מִזֶּעֶר הָיָה שְׁלִיט עַל־עֲשָׂר עָרִים׃

+ וַיָּבֹא הַשֵּׁנִי וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מְנָה שְׁלֶךְ עָשָׂה
 חֲמִשָּׁת מְנָיִם׃
 + וַיֹּאמֶר גַּם־לָזֶה אַף־אֶתָּה הָיָה עַל־חֲמִשׁ
 עָרִים׃
 + וַיָּבֹא הָאֶחָד וַיֹּאמֶר הֵאֱלֶךְ מְנָה
 שְׁלֶךְ אֲשֶׁר־הָיָה אֲצִלִּי צָרוּר בְּסוּדָר׃
 + מִירְאָתִי אֶתָּךְ כִּי אִישׁ קָשָׁה אֶתָּה לְקַח
 אֶת־אֲשֶׁר לֹא הִנְחַת וְקִצַּר אֶת־אֲשֶׁר לֹא
 זָרַעְתָּ׃

+ וַיָּבֹא הַשֵּׁנִי וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מְנָה שְׁלֶךְ עָשָׂה
 חֲמִשָּׁת מְנָיִם׃
 + וַיֹּאמֶר גַּם־לָזֶה אַף־אֶתָּה הָיָה עַל־חֲמִשׁ
 עָרִים׃
 + וַיָּבֹא הָאֶחָד וַיֹּאמֶר הֵאֱלֶךְ מְנָה
 שְׁלֶךְ אֲשֶׁר־הָיָה אֲצִלִּי צָרוּר בְּסוּדָר׃
 + מִירְאָתִי אֶתָּךְ כִּי אִישׁ קָשָׁה אֶתָּה לְקַח
 אֶת־אֲשֶׁר לֹא הִנְחַת וְקִצַּר אֶת־אֲשֶׁר לֹא
 זָרַעְתָּ׃

+ וַיָּבֹא הַשֵּׁנִי וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מְנָה שְׁלֶךְ עָשָׂה
 חֲמִשָּׁת מְנָיִם׃
 + וַיֹּאמֶר גַּם־לָזֶה אַף־אֶתָּה הָיָה עַל־חֲמִשׁ
 עָרִים׃
 + וַיָּבֹא הָאֶחָד וַיֹּאמֶר הֵאֱלֶךְ מְנָה
 שְׁלֶךְ אֲשֶׁר־הָיָה אֲצִלִּי צָרוּר בְּסוּדָר׃
 + מִירְאָתִי אֶתָּךְ כִּי אִישׁ קָשָׁה אֶתָּה לְקַח
 אֶת־אֲשֶׁר לֹא הִנְחַת וְקִצַּר אֶת־אֲשֶׁר לֹא
 זָרַעְתָּ׃

άνθρωπος αυστηρός ει αίρεις ο ουκ έθηκας και
 man a stern you are], [for] you take up what you rendered not, and
 θερίζεις ο ουκ έσπειρας 22+ λέγει δε αυτώ εκ
 you harvest what you sowed not. And he says to him, From out of
 του στόματός σου κρινώ σε πονηρέ δούλε ήδεις ότι
 your mouth I will judge you, O wicked servant. You knew that
 εγώ άνθρωπος αυστηρός ειμι αίρων ο ουκ έθηκα
 I man a stern am], taking up what I rendered not,
 και θερίζων ο ουκ έσπειρα 23+ και διά τι ουκ
 and harvesting what I sowed not. And therefore why did you not
 έδωκας το αργύριόν μου επί την τράπεζαν και εγώ
 give my money unto the [money lenders] table, and I
 ελθών συν τόκω αν έπραξα αυτό 24+ και τοις
 having come with interest would have exacted it]? And to the ones
 παρεστώσιν είπεν άρατε απ' αυτού την μναν και
 standing by, he said, Take from him the mina, and
 δότε τω τας δέκα μνας έχοντι 25+ και είπον αυτώ
 give [it] to the one ten minas having! And they said to him,
 κύριε έχει δέκα μνας 26+ λέγω γαρ υμίν ότι παντί
 O master, he has ten minas. For I say to you that, To every [one]
 τω έχοντι δοθήσεται από δε του μη έχοντος και ο
 having, it shall be given; but of the one not having, even what
 έχει αρθήσεται απ' αυτού 27+ πλην
 he has shall be taken from him. Furthermore,
 τους εχθρούς μου εκείνους τους μη θελήσαντάς με
 my enemies, those of the ones not wanting me

+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲדֹנָיֵנוּ יֵשׁ-לּוֹ עֲשֶׂרֶת מְנָיִם: + וַיֹּאמֶר אֵלָיו עַל-פִּיךָ אֲשַׁפְּטֶךָ
 הַעֲבֹד הֲרַע אֶתְּךָ יַדְעָתָּ כִּי-אֲנִי אִישׁ
 קָשָׁה לְקַח אֶת-אֲשֶׁר לֹא הִנְחֵתִי
 וְקוֹצֵר אֶת-אֲשֶׁר לֹא זָרְעֵתִי:
 + וְלָמָּה לֹא-נָתַתָּ אֶת-כֶּסֶפִּי לְשׁוֹלְחָנִי
 וְאֲנִי בָבוֹאִי הָיִיתִי תוֹבֵעַ אוֹתוֹ בְּמַרְבִּית:
 + וַיֹּאמֶר אֵל-הַעֲמֻדִים שָׁם שְׂאוּ מִמֶּנּוּ
 אֶת-הַמְּנָה וְהִנֵּנוּ אֶל-אֲשֶׁר-לוֹ עֲשֶׂרֶת הַמְּנָיִם:
 + הֵן אֲנִי אֹמֵר לְכֶם כִּי כָל-אִישׁ
 שִׁי-שׁ-לוֹ יִנְתֵּן לוֹ וְאֲשֶׁר אֵין לוֹ
 יוֹקֵחַ מִמֶּנּוּ גַם אֶת-אֲשֶׁר-לוֹ:
 + אֲבָל אֶת-אֵיבֵי הָהֵם אֲשֶׁר
 מְאַסּוּנִי מִמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם הֵבִיאוּ
 אֹתָם הִנֵּה וְהִרְגוּ אֹתָם לְפָנָי:

+ אַמְרֵי לֵאמֹר לִמְךָ אֶמְרֵי לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
 חֲבֵרֵי בְּעֵינֵי מְךָ מֵאֵל לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
 רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם
 מֵעַל מֵעַל: רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם
 + לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
 רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל
 רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל
 רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל
 רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל
 רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל רַחֵם מֵעַל

βασιλεύσαι ἐπ' αὐτούς ἀγάγετε ὧδε και
 to reign over them, lead [them] here and
 κατασφάζατε ἐμπροσθέν μου 28+ και εἰπὼν ταῦτα
 butcher them in front of me! And having said these [things] ,
 ἐπορεύετο ἐμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα 29+
 he went ahead, ascending unto Jerusalem.
 και ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθσφαγή και Βηθανίαν
 And it came to pass as he approached unto Bethphage and Bethany,
 πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν ἀπέστειλε
 to the mountain, the one being called Olives, he sent
 δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 30+ εἰπὼν υπάγετε εἰς τὴν
 two of his disciples, having said, Go unto the
 κατέναντι κώμην ἐν ἣ εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε
 opposite town; in which entering you will find
 πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων
 a foal being tied, upon which no one at any time of men]
 ἐκάθισε λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε 31+ και εἰάν τις
 sat. Having untied him, lead [him] . And if anyone
 ὑμᾶς ἐρωτά διὰ τί λύετε οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ
 asks you, On account of why do you untie? thus shall you say to him
 ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει 32+ ἀπελθόντες δε οἱ
 that, His master need has]. And going forth, the ones
 ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς 33+ λυόντων
 having been sent found [it] as he said to them. untying
 δε αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς
 And of their] the foal, said his masters] to

+ וְכִי־יֹאמֶר אֲלֵיכֶם אִישׁ לְמָה תִּתְּרוּהוּ
 וְיַעֲבֹר לְפָנֵיהֶם וַיַּעַל יְרוּשָׁלַיִם :
 + וַיְהִי בְקִרְבּוֹ אֶל־בֵּית־פְּנִי
 וּבֵית־הַיְנִי אֶל־הַר הַנִּקְרָא הַר הַזֵּיתִים
 + וַיִּשְׁלַח שְׁנַיִם מִתַּלְמוּדָיו לֵאמֹר :
 + וְכִי־יֹאמֶר אֲלֵיכֶם אִישׁ לְמָה תִּתְּרוּהוּ
 כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו יֵעָן כִּי הָאָדוֹן צָרִיךְ לּוֹ :
 + וַיֵּלְכוּ הַשְּׁלוֹחִים וַיִּמְצְאוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 אֲלֵיהֶם :
 + וַיִּתְּרוּ אֶת־הָעִיר וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּעֵלְיוֹ
 לְמָה זֶה אַתֶּם מִתְּיָרִים אֶת־הָעִיר :

+ וַיֵּלְכוּ שְׁנַיִם מִתַּלְמוּדָיו לֵאמֹר :
 + וְכִי־יֹאמֶר אֲלֵיכֶם אִישׁ לְמָה תִּתְּרוּהוּ
 כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו יֵעָן כִּי הָאָדוֹן צָרִיךְ לּוֹ :
 + וַיֵּלְכוּ הַשְּׁלוֹחִים וַיִּמְצְאוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 אֲלֵיהֶם :
 + וַיִּתְּרוּ אֶת־הָעִיר וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּעֵלְיוֹ
 לְמָה זֶה אַתֶּם מִתְּיָרִים אֶת־הָעִיר :

αυτούς τι λύετε τον πώλον 34+ οι δε είπον
 them, Why do you untie the foal? And they said,

ο κύριος αυτού χρείαν έχει 35+ και ήγαγον αυτόν
 His master need has]. And they led him

προς τον Ιησούν και επιρρίψαντες εαυτών τα ιμάτια
 to Jesus. And having cast their own garments

επί τον πώλον επεβίβασαν τον Ιησούν 36+
 upon the foal, they sat Jesus upon [him] .

πορευομένου δε αυτού υπεστρώννυον τα ιμάτια αυτών
 going And of his], they spread their garments

εν τη οδώ 37+ εγγίζοντος δε αυτού ήδη προς τη
 in the way. approaching And of his] already to the

καταβάσει του όρους των ελαιών ήρξαντο άπαν το
 descent of the Mount of Olives, began all the

πλήθος των μαθητών χαίροντες αίνειν τον θεόν φωνή
 multitude of the disciples] rejoicing to praise God voice

μεγάλη περί πασών ων είδον δυνάμεων 38+ λέγοντες
 with a great] for all which they beheld [of works] of power, saying,

ευλογημένος ο ερχόμενος βασιλεύς εν ονόματι
 Blessed be the coming king in [the] name

κυρίου ειρήνη εν ουρανών και δόξα εν υψίστοις 39+
 [of the] Lord; peace in heaven, and glory in [the] highest.

και τινες των Φαρισαίων από του όχλου είπον προς
 And some of the Pharisees from the multitude said to

αυτόν διδάσκαλε επιτίμησον τοις μαθηταίς σου 40+ και
 him, Teacher, reproach your disciples! And

αποκριθείς είπεν αυτοίς λέγω υμίν ότι εάν ούτοι
 responding he said to them, I say to you that, if these

+ וַיֹּאמְרוּ הָאָדוֹן צְרִיךְ לוֹ :
 + וַיְבִיאֻהוּ אֶל־יֵשׁוּעַ וַיִּשְׁלִיכוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם
 עַל־הָעֵדִיר וַיַּרְכִּיבוּ עָלָיו אֶת־יֵשׁוּעַ :
 + וּבִלְכָתוֹ הִצִּיעוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם עַל־הַדָּרָךְ :

+ וַיִּקְרַב אֶל־מוֹרְדַר הַר הַזֵּיתִים
 וַיַּחֲלוּ כָּל־הַמִּזְוֵן הַתְּלִמִּידִים לְשִׁבְחָהּ

+ אֶת־הָאֱלֹהִים בְּשִׁמְחָה וּבְקוֹל גָּדוֹל
 עַל כָּל־הַנְּבוֹרוֹת אֲשֶׁר רָאוּ לֵאמֹר :
 + וַאֲנָשִׁים מִן הַפְּרוּשִׁים אֲשֶׁר בְּתוֹךְ
 הָעָם אָמְרוּ אֵלָיו רַבִּי גֵּעַר בְּתִלְמִידֶיךָ :
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֹמֵר לָכֶם
 אִם־אֵלֶּה יַחֲשׂוּ הָאֲבֹנִים תִּזְעַקְנָה :

+ וַיֹּאמְרוּ הָאָדוֹן צְרִיךְ לוֹ :
 + וַיְבִיאֻהוּ אֶל־יֵשׁוּעַ וַיִּשְׁלִיכוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם
 עַל־הָעֵדִיר וַיַּרְכִּיבוּ עָלָיו אֶת־יֵשׁוּעַ :
 + וּבִלְכָתוֹ הִצִּיעוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם עַל־הַדָּרָךְ :
 + וַיִּקְרַב אֶל־מוֹרְדַר הַר הַזֵּיתִים
 וַיַּחֲלוּ כָּל־הַמִּזְוֵן הַתְּלִמִּידִים לְשִׁבְחָהּ
 אֶת־הָאֱלֹהִים בְּשִׁמְחָה וּבְקוֹל גָּדוֹל
 עַל כָּל־הַנְּבוֹרוֹת אֲשֶׁר רָאוּ לֵאמֹר :
 + וַאֲנָשִׁים מִן הַפְּרוּשִׁים אֲשֶׁר בְּתוֹךְ
 הָעָם אָמְרוּ אֵלָיו רַבִּי גֵּעַר בְּתִלְמִידֶיךָ :
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֹמֵר לָכֶם
 אִם־אֵלֶּה יַחֲשׂוּ הָאֲבֹנִים תִּזְעַקְנָה :

σιωπήσωσιν οι λίθοι κεκράζονται 41 + και ως ήγγισεν
 should keep silent, the stones will have been crying out. And as he approached
 ιδών την πόλιν έκλαυσεν επ' αυτή 42 + λέγων ότι ει
 beholding the city, he wept over it, saying that, If
 έγνως και συ και γε εν τη ημέρα σου ταύτη τα
 you knew, even you, also indeed in your day this], the [things]
 προς ειρήνην σου νυν δε εκρύβη από οφθαλμών σου
 for your peace -- but now it was hidden from your eyes.

43 + ότι ήξουσιν ημέραι επί σε και περιβαλούσιν
 For shall come days] upon you, that shall put
 οι εχθροί σου χάρακά σοι και περικυκλώσουσί σε
 your enemies a siege mound] you, and shall surround you,
 και συνέξουσί σε πάντοθεν 44 + και εδαφιούσί σε και
 and shall constrain you from all sides, and shall dash you and
 τα τέκνα σου εν σοι και ουκ αφήσουσιν εν σοι
 your children with you, and they shall not leave among you
 λίθον επί λίθω ανθ' ων ουκ έγνως τον καιρόν
 a stone upon a stone; because you knew not the time
 της επισκοπής σου 45 + και εισελθών εις το ιερόν
 of your visitation. And entering into the temple,
 ήρξατο εκβάλλειν τους πωλούντας εν αυτώ και
 he began to cast out the ones selling in it and
 αγοράζοντας 46 + λέγων αυτοίς γέγραπται ο οίκός μου
 buying]; saying to them, It has been written, My house
 οίκος προσευχής εστιν υμείς δε αυτόν εποιήσατε
 a house of prayer is]; but you made it

+ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב וַיֵּרָא אֶת-הָעִיר וַיִּבֶךְ
 עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר:

+ כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עָלֶיךָ
 וְשָׂפְכוּ אֲבֹנֶיךָ סוּלָלָה סְבִיבֶיךָ
 וְהִקְיִפוּךָ וְצָרוּ עָלֶיךָ מִכָּל-עֲבָרֶיךָ:
 + וְהָרְסוּ עַד-לְאַרְץ אוֹתָךְ וְאֶת-בְּנֵיךָ

בְּקִרְבֶּךָ וְלֹא-יִשְׁאִירוּ בְּךָ אָבֶן עַל-אָבֶן
 עַקֵּב אֲשֶׁר-לֹא יָדַעְתָּ עַת פְּקוּדֶתְךָ:
 + וַיָּבֵא אֶל-הַמִּקְדָּשׁ וַיִּחַל לְגַרֵּשׁ
 מִשָּׁם אֶת הַמִּכְרִים וְאֶת הַקּוֹנִים בּוֹ:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲנֵן כְּתוּב בֵּיתִי
 בֵּית-תְּפִלָּה וְאַתֶּם עֹשִׂיתֶם אוֹתוֹ מְעַרְת
 פְּרִיצִים:

+ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב וַיֵּרָא אֶת-הָעִיר וַיִּבֶךְ
 עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר:
 + כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עָלֶיךָ
 וְשָׂפְכוּ אֲבֹנֶיךָ סוּלָלָה סְבִיבֶיךָ
 וְהִקְיִפוּךָ וְצָרוּ עָלֶיךָ מִכָּל-עֲבָרֶיךָ:
 + וְהָרְסוּ עַד-לְאַרְץ אוֹתָךְ וְאֶת-בְּנֵיךָ

وَعَجَفَهُ جُحْر جَحْف عَل جَحْف سَلَف
 وَاَل تَه جَحْف، اَنْتَه وَهَه جَنْدَر: ه
 + وَحَا جَل لَمَجَلَه عَا، لَجَفَه لَمَلَه وَاَنْتَه
 جَم وَهَوَاطَنَه:
 + وَهَوَاطَنَه لَمَه جَلَمَت وَهَوَاطَنَه جَمَه
 سِ لَمَه سِ اَنْتَه، اَنْتَه سِ
 حَتَبَه وَهَوَاطَنَه، حَتَبَه سِ وَهَوَاطَنَه: ه

σπήλαιον ληστῶν 47+ και ην διδάσκων το καθ'
 a cave of robbers. And he was teaching by
 ημέραν εν τω ιερῷ οι δε αρχιερείς και οι
 day in the temple. And the chief priests and the
 γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι και οι πρότοι
 scribes were seeking to destroy him, and the foremost
 του λαοῦ 48+ και ουχ εὔρισκον το τι ποιήσωσιν ο
 of the people. And they did not find what they should do; the
 λαός γαρ ἀπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ακούων
 people for] all depended on hearing him.

20 כ

1+ και εγένετο εν μιά των ημερών εκείνων
 And it came to pass in one of those days,
 διδάσκοντος αὐτοῦ τον λαόν εν τω ιερῷ και
 of his teaching the people in the temple, and
 ευαγγελιζομένου ἐπέστησαν οι αρχιερείς και οι
 announcing good news, stood by the chief priests and the
 γραμματεῖς συν τοις πρεσβυτέροις 2+ και εἶπον προς
 scribes] with the elders, and they spoke to
 αὐτὸν λέγοντες εἶπε ἡμῖν εν ποία ἐξουσία
 him, saying, Tell us! by what kind of authority
 ταῦτα ποιεῖς η τις εστιν ο δους σοι
 do you do these [things]? or who is the one having given to you
 την ἐξουσίαν ταύτην 3+ ἀποκριθείς δε εἶπε προς
 this authority? And answering he said to

+ וַיְהִי מִלְמַד בְּמִקְדָּשׁ יוֹם יוֹם וְרֵאשִׁי
 הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים וְגַם־רֵאשִׁי הָעָם בִּקְשׁוּ
 לְאַבְרֹוֹ:
 + וְלֹא מֵצֵאוּ מִה־לְעֲשׂוֹת כִּי
 כָּל־הָעָם דְּבִקְוּ אַחֲרָיו לְשִׁמְעַתּוֹ:

+ וַיְהִי הַיּוֹם וְהוּא מְלַמֵּד אֶת־הָעָם

בְּמִקְדָּשׁ וּמִבִּשְׂרַר וַיִּגְשׁוּ הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים
 עִם־הָעָם:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אָמַרְנָא לָנוּ בְּאִי־זוֹ
 רְשׁוֹת אַתָּה עֹשֶׂה אֶת־אֱלֹהִים וּמִי הוּא
 הַנִּתֵּן לְךָ אֶת־הָרְשׁוֹת הַזֹּאת:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֶף־אֲנִי אֲשַׁאֲלֶכֶם
 דְּבַר וְאָמְרוּ לִי:

+ וְהוּא מְלַמֵּד אֶת־הָעָם
 + וְהוּא מְלַמֵּד אֶת־הָעָם
 + וְהוּא מְלַמֵּד אֶת־הָעָם
 + וְהוּא מְלַמֵּד אֶת־הָעָם
 + וְהוּא מְלַמֵּד אֶת־הָעָם

+ וְהוּא מְלַמֵּד אֶת־הָעָם

בְּמִקְדָּשׁ וּמִבִּשְׂרַר וַיִּגְשׁוּ הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים
 עִם־הָעָם:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אָמַרְנָא לָנוּ בְּאִי־זוֹ
 רְשׁוֹת אַתָּה עֹשֶׂה אֶת־אֱלֹהִים וּמִי הוּא
 הַנִּתֵּן לְךָ אֶת־הָרְשׁוֹת הַזֹּאת:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֶף־אֲנִי אֲשַׁאֲלֶכֶם
 דְּבַר וְאָמְרוּ לִי:

αυτούς ερωτήσω υμάς καγώ ένα λόγον και είπατέ
 them, will ask you And I] one word, and you tell

μοι 4+ το βάπτισμα Ιωάννου εξ ουρανού ην η εξ
 to me! The immersion of John, from heaven was it], or from

ανθρώπων 5+ ο δε συνελογίσαντο προς εαυτοίς
 men? And they reckoned to themselves,

λέγοντες ότι εάν είπωμεν εξ ουρανού ερεί διά
 saying that, If we should say from heaven; he shall say, Therefore

τι ούν ουκ επιστεύσατε αυτώ 6+ εαν δε είπωμεν
 why then did you not believe in him? And if we should say,

εξ ανθρώπων πας ο λαός καταλιθάσει ημάς
 From men; all the people will completely stone us;

πεπεισμένος γαρ εστιν Ιωάννην προφήτην είναι 7+ και
 persuaded for they are] John to be a prophet. And

απεκρίθησαν μη ειδέναι πόθεν 8+ και ο Ιησούς είπεν
 they answered, We do not know from where. And Jesus said

αυτοίς ουδέ εγώ λέγω υμίν εν ποία εξουσία
 to them, Nor do I say to you by what authority

ταύτα ποιώ 9+ ήρξατο δε προς τον λαόν λέγειν
 I do these [things] . And he began to the people to speak]

την παραβολήν ταύτην άνθρωπος τις εφύτευσεν
 this parable, A certain man planted

αμπελώνα και εξέδοτο αυτόν γεωργοίς και απεδήμησε
 a vineyard, and handed it over to growers, and traveled abroad

χρόνους ικανούς 10+ και εν καιρώ απέστειλεν προς
 of time a fit [amount]]. And in [the] season he sent to

+ מְבִילֵת יוֹחָנָן הַמְּשָׁמִים הִנֵּחָה אִם־מִבְּנֵי
 אָדָם:

+ וַיִּוְעָצוּ וַיְחָדְדוּ לְאֹמֶר אִם־נֹאמֶר
 מִן־הַשָּׁמַיִם וְאֹמֶר לְמָה זֶה לֹא הָאֲמַנְתֶּם בּוֹ:

+ וְאִם־נֹאמֶר מִבְּנֵי אָדָם וְסָקְלוּנוּ כָּל־הָעָם
 כִּי־בְרוּר לָהֶם שְׂיִזְחָנוּן נִבְיָא הִנֵּה:
 + וַיַּעֲנוּ לֹא יָדַעְנוּ מֵאֵין:

+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם נִם־אֲנִי לֹא אֹמֵר
 לָכֶם בְּאִי־זוֹ רִשׁוּת אֲנִי עֹשֶׂה אֵלֶּה:

+ וַיַּעַן וַיְדַבֵּר אֶל־הָעָם אֶת־הַמָּשָׁל הַזֶּה
 אִישׁ אֶחָד נָטַע כָּרְם וַיִּתְּנֵהוּ בְּיַד כָּרְמִים

+ וַיֵּלֶךְ בְּדַרְדָּר מִרְחוֹק לְיָמִים רַבִּים:

+ וּלְמוֹעֵד שָׁלַח עֶבֶד אֶל־הַכָּרְמִים
 לְתַת־לוֹ מִפְּרֵי הַכָּרְם וְהַכָּרְמִים הַכּוּהוּ

וַיִּשְׁלַחֵהוּ רִיקָם:

+ + كَحَبْلَةِ تِلْكَ وَتَسْأَلُكَ عَنَّا دِيَاثَا
 كَحَبْلَةِ تِلْكَ:

+ + وَتَسْأَلُكَ عَنَّا دِيَاثَا
 كَحَبْلَةِ تِلْكَ وَتَسْأَلُكَ عَنَّا دِيَاثَا
 لَ كَحَبْلَةِ تِلْكَ لَ كَحَبْلَةِ تِلْكَ:

+ + وَتَسْأَلُكَ عَنَّا دِيَاثَا
 كَحَبْلَةِ تِلْكَ وَتَسْأَلُكَ عَنَّا دِيَاثَا
 لَ كَحَبْلَةِ تِلْكَ لَ كَحَبْلَةِ تِلْكَ:

+ + وَتَسْأَلُكَ عَنَّا دِيَاثَا
 كَحَبْلَةِ تِلْكَ وَتَسْأَلُكَ عَنَّا دِيَاثَا
 لَ كَحَبْلَةِ تِلْكَ لَ كَحَبْلَةِ تِلْكَ:

+ + وَتَسْأَلُكَ عَنَّا دِيَاثَا
 كَحَبْلَةِ تِلْكَ وَتَسْأَلُكَ عَنَّا دِيَاثَا
 لَ كَحَبْلَةِ تِلْكَ لَ كَحَبْلَةِ تِلْكَ:

+ + وَتَسْأَلُكَ عَنَّا دِيَاثَا
 كَحَبْلَةِ تِلْكَ وَتَسْأَلُكَ عَنَّا دِيَاثَا
 لَ كَحَبْلَةِ تِلْكَ لَ كَحَبْلَةِ تِلْكَ:

τους γεωργούς δούλον ἵνα ἀπὸ τοῦ καρπού τοῦ
the growers a servant that from the fruit of the
αμπελώνος δώσιν αὐτῷ οἱ δε γεωργοὶ δείραντες
vineyard they might give to him; but the growers having flayed

αὐτόν εξαπέστειλαν κενόν 11+ και προσέθετο πέμψαι
him, sent [him] away empty. And he proceeded to send forth
έτερον δούλον οἱ δε κακείνον δείραντες και
another servant; but they that one also having flayed] and

ατιμάσαντες εξαπέστειλαν κενόν 12+ και προσέθετο
dishonoring [him] , sent [him] away empty. And he proceeded
πέμψαι τρίτον οἱ δε και τούτον τραυματίσαντες
to send forth a third; but they also this one having wounded],

εξέβαλον 13+ εἶπεν δε ο κύριος του αμπελώνος τι
cast [him] out. said And the master of the vineyard], What
ποιήσω πέμψω τον υιόν μου τον αγαπητόν ἴσως
shall I do? I will send forth my son, the beloved; perhaps

τούτον ιδόντες εντραπήσονται 14+ ιδόντες δε αὐτόν οἱ
beholding this one they will show respect. But beholding him, the

γεωργοὶ διελογίζοντο προς εαυτούς λέγοντες οὗτός
growers reasoned to themselves, saying, This
εστιν ο κληρονόμος δεύτε αποκτείνωμεν αὐτόν ἵνα
is the heir. Come, we should kill him, that

ημών γένηται η κληρονομία 15+ και εκβαλόντες αὐτόν
becomes ours the inheritance]. And having cast him
έξω του αμπελώνος απέκτειναν τι ούν ποιήσει
outside the vineyard they killed [him] . What then shall [

αυτοῖς ο κύριος του αμπελώνος 16+ ελεύσεται και
to them the master of the vineyard]? He shall come and

+ וַיִּסְּף שְׁלַח עֶבֶד אַחֵר וַיָּבֹאוּ
גַם-אֹתוֹ וַיִּבְזוּהוּ וַיִּשְׁלְחוּהוּ רִיקָם:
+ וַיִּסְּף לְשַׁלַּח שְׁלִישִׁי וְגַם-אֹתוֹ
כָּצְעוּ וַיִּנְרְשׁוּהוּ וַיִּדְּתוּהוּ חוּצָה:
+ וַיֹּאמֶר בְּעַל-הַפְּרִים מִה-אֵשֶׁה אֶשְׁלַחָה
אֶת-בְּנִי אֶת-יְדִידִי אוֹלִי וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ וַיִּירָאוּ
מִפָּנָיו:
+ וַכִּרְאוּת אֹתוֹ הַפְּרִים נִוְעָצוּ

+ וַיִּחְדוּ לֵאמֹר זֶה הוּא הַיּוֹרֵשׁ לָנוּ
וְנַהַרְגֵהוּ וְתָהִי-לָנוּ הַיְרֻשָּׁה:
+ וַיִּנְרְשׁוּ אֹתוֹ אֶל-מַחֲוֵץ לַפְּרִים וַיַּהַרְגוּהוּ
וְעַתָּה מִה-יַעֲשֶׂה לָהֶם בְּעַל-הַפְּרִים:
+ יָבוֹא וַיֹּאבֵד אֶת-הַפְּרִים
וְהֵם וַיִּתֵּן אֶת-הַפְּרִים לְאַחֵרִים
וַיְהִי כְּשִׁמְעָם וַיֹּאמְרוּ חֲלִילָה:

+ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת-בְּנִי אֶת-יְדִידִי אוֹלִי וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ וַיִּירָאוּ
מִפָּנָיו:
+ וַכִּרְאוּת אֹתוֹ הַפְּרִים נִוְעָצוּ
אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת-בְּנִי אֶת-יְדִידִי אוֹלִי וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ וַיִּירָאוּ
מִפָּנָיו:
+ וַכִּרְאוּת אֹתוֹ הַפְּרִים נִוְעָצוּ

+ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת-בְּנִי אֶת-יְדִידִי אוֹלִי וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ וַיִּירָאוּ
מִפָּנָיו:
+ וַכִּרְאוּת אֹתוֹ הַפְּרִים נִוְעָצוּ
אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת-בְּנִי אֶת-יְדִידִי אוֹלִי וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ וַיִּירָאוּ
מִפָּנָיו:
+ וַכִּרְאוּת אֹתוֹ הַפְּרִים נִוְעָצוּ

απολέσει τους γεωργούς τούτους και δώσει τον
shall destroy those growers, and he will give the

αμπελώνα ἄλλοις ἀκούσαντες δε εἶπον μη γένοιτο 17+
vineyard to others. And having heard, they said, May it not be.

ο δε εμβλέψας αυτοίς εἶπεν τι οὖν ἐστι
And looking to them, he said, What then is

το γεγραμμένον τούτο λίθον ον ἀπεδοκίμασαν οι
this having been written, [the] stone which rejected the ones

οικοδομούντες ούτος εγενήθη εις κεφαλήν γωνίας 18+
building], this is become for head of [the] corner.

πας ο πεσών επ' εκείνον τον λίθον συνθλασθήσεται
Every [one] falling upon that stone shall be fractured in pieces,

εφ' ον δ' αν πέση λικμήσει αυτόν 19+ και
upon whom but ever it should fall], it will winnow him. And

εζήτησαν οι αρχιερείς και οι γραμματεῖς επιβαλῖν
sought the chief priests and the scribes] to put

επ' αυτόν τας χείρας εν αυτή τη ώρα και
upon him hands] in that same hour, and

εφοβήθησαν ἔγνωσαν γαρ ότι προς αυτούς
they feared; for they knew that against them

την παραβολήν ταύτην εἶπε 20+ και παρατηρήσαντες
this parable he spoke]. And closely watching,

ἀπέστειλαν εγκαθέτους υποκρινομένους εαυτούς
they sent ones lying in wait, pretending themselves

δικαίους εἶναι ἵνα επιλάβωνται αυτού λόγου εις
to be righteous, that they should take hold of his word for

το παραδούναι αυτόν τη αρχή και τη εξουσία του
delivering him up to the sovereignty, and to the authority of the

ηγεμόνος 21+ και ἐπηρώτησαν αυτόν λέγοντες
governor. And they questioned him, saying,

וַיִּבְטְּבִם וַיֹּאמֶר וּמָה הוּא זֶה הַכְּתוּב
אֲבָן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים הַיְּתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה:
כָּל הַנֶּפֶל עַל-הָאֲבָן הַהוּא יִשְׁבֵּר
וְאֵת אֲשֶׁר תִּפְּל עָלָיו תִּשְׁחַקְהוּ:
וַיִּבְקְשׂוּ רְאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים
לְשַׁלְּחֵי-יָדָם בּוֹ בְּעֵת הַהוּא וַיִּירָאוּ מִפְּנֵי

הָעָם כִּי יָדְעוּ אֲשֶׁר עָלֵיהֶם דְּבַר אֵת-הַמָּשָׁל
הַזֶּה:
וַיִּאָּרְבוּ-לוֹ וַיִּשְׁלְחוּ מְאָרְבִּים מִתַּחַת-פְּשֵׁים
כְּהִלְכֵי תָם לְמַעַן יִלְכְּדוּ אוֹתוֹ בְּדָבָר
לְהַסְגִּירוֹ אֶל-הַשָּׂרָרָה וּבִיד הַהַגְמוֹן:
וַיִּשְׁאַלְוּהוּ לֵאמֹר רַבִּי יָדְעָנוּ כִּי

וַיִּבְטְּבִם וַיֹּאמֶר וּמָה הוּא זֶה הַכְּתוּב
אֲבָן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים הַיְּתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה:
כָּל הַנֶּפֶל עַל-הָאֲבָן הַהוּא יִשְׁבֵּר
וְאֵת אֲשֶׁר תִּפְּל עָלָיו תִּשְׁחַקְהוּ:
וַיִּבְקְשׂוּ רְאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים
לְשַׁלְּחֵי-יָדָם בּוֹ בְּעֵת הַהוּא וַיִּירָאוּ מִפְּנֵי

הָעָם כִּי יָדְעוּ אֲשֶׁר עָלֵיהֶם דְּבַר אֵת-הַמָּשָׁל
הַזֶּה:
וַיִּאָּרְבוּ-לוֹ וַיִּשְׁלְחוּ מְאָרְבִּים מִתַּחַת-פְּשֵׁים
כְּהִלְכֵי תָם לְמַעַן יִלְכְּדוּ אוֹתוֹ בְּדָבָר
לְהַסְגִּירוֹ אֶל-הַשָּׂרָרָה וּבִיד הַהַגְמוֹן:
וַיִּשְׁאַלְוּהוּ לֵאמֹר רַבִּי יָדְעָנוּ כִּי

διδάσκαλε οίδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις
 Teacher, we know that rightly you speak and teach,
 καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν
 and do not take face, but in truth the
 ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις 22 + ἔξεστιν ἡμῖν Καίσαρι
 way of God you teach. Is it allowed for us to Caesar
 φόρον δοῦναι ἢ οὐ 23 + κατανοήσας δε αὐτῶν
 tribute to give] or not? But contemplating their
 τὴν πανουργίαν εἶπε πρὸς αὐτοὺς τι με πειράζετε 24 +
 cunning, he said to them, Why do you test me?
 ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ
 Display to me a denarius; whose [[does] it have image and
 ἐπιγραφὴν ἀποκριθέντες δε εἶπον Καίσαρος 25 + ὁ δε
 inscription]? And answering they said, Caesar. And
 εἶπεν αὐτοῖς ἀπόδοτε τοίνυν τα Καίσαρος
 he said to them, Give back therefore the [things] of Caesar
 Καίσαρι καὶ τα τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ 26 + καὶ
 to Caesar, and the [things] of God to God. And
 οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ρήματος ἐναντίον
 they were not able to take hold of his saying before
 τοῦ λαοῦ καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ
 the people; and marveling over his answer,
 ἐσίγησαν 27 + προσελθόντες δε τινες τῶν
 they were quiet. But coming forward, a certain one of the
 Σαδδουκαίων οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ
 Sadducees, the ones speaking against a resurrection, [claiming] it not
 εἶναι ἐπηρώτησαν αὐτόν 28 + λέγοντες διδάσκαλε
 to be, asked him, saying, Teacher,

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכֵן תִּגְדּוּ לְקִיסָר אֶת־אֲשֶׁר
 לְקִיסָר וְלֹא־לְאֱלֹהִים אֶת־אֲשֶׁר לְאֱלֹהִים :
 + וְלֹא יִכְלוּ לְלַכְדוֹ בְּדָבָר לְפָנַי
 הָעַם וַיִּתְמָהּוּ עַל־מַעֲנָהּוּ וַיִּחְרִישׁוּ :
 + וַיִּקְרְבוּ אֲנָשִׁים מִן־הַצַּדֻּקִים הָאֵמָרִים
 אֵין תִּחְיֵית הַמָּתִים וַיִּשְׁאַלְוּהוּ לֵאמֹר :
 נְכוֹנָה תִּדְבֹּר וּתְלַמְּד וְלֹא־תִשָּׂא פְּנִים כִּי
 בָּאֵמֶת מוֹרָה אַתָּה אֶת־דָּרֶךְ אֱלֹהִים :
 + הַמּוֹתֵר לָנוּ לְתַת־מָס לְקִיסָר אִם־לֹא :
 + וַיַּדַּע אֶת־נֹכְלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לֵהֶם :
 + מִה־תְּנַסּוּנֵי תְרַאוּנִי דִּינָר הַצְּרוּרָה
 וְהַמְּכֻתָּב אֲשֶׁר עָלָיו שֵׁל־מִי הֵם וַיַּעֲנוּ
 וַיֹּאמְרוּ שֵׁל־קִיסָר :

+ וְהָיוּ לְמַעַן נְעַם מִלְּפָנֵי מֶלֶךְ
 וְנִמְצֵאוּ לְמַעַן יִתְקַדְּשׁ שֵׁם אֱלֹהִים :
 + וְלֹא אֶעֱבֹד לְמֵתוֹת מְלָכִים וְגוֹ' מַלְאֲכֵי
 שָׁמַיָּם אֲשֶׁר הֵם עֹשֵׂי מַלְאֲכֵי שָׁמַיָּם :
 + מִי־כֵן יִגָּדוּ אֶת־הַמָּתִים וְאֶת־הַצְּדִקִּים
 וְאֶת־הַמָּוֹתֵי וְאֶת־הַמִּלְּחָמוֹת וְגוֹ' :
 + וְאֶת־הַמִּשְׁפָּחִים וְאֶת־הַבָּתוּלוֹת וְגוֹ' :
 + וְאֶת־הַמִּשְׁפָּחִים וְאֶת־הַבָּתוּלוֹת וְגוֹ' :
 + וְאֶת־הַמִּשְׁפָּחִים וְאֶת־הַבָּתוּלוֹת וְגוֹ' :
 + וְאֶת־הַמִּשְׁפָּחִים וְאֶת־הַבָּתוּלוֹת וְגוֹ' :

Μωσής ἐγράψεν ἡμῖν εἰάν τις ἀδελφός αποθάνη
 Moses wrote to us, If anyone's brother should die
 ἔχων γυναῖκα καὶ οὗτος ἀτεκνος αποθάνη ἵνα λάβῃ
 having a wife, and he childless should die], that should take
 ὁ ἀδελφός αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα
 his brother] the wife, and should raise up seed
 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ 29 + ἐπτά οὖν ἀδελφοί ἦσαν καὶ ὁ
 [to] his brother. then seven brothers There were], and the
 πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἀτεκνος 30 + καὶ
 first having taken a wife died childless. And
 ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα καὶ οὗτος ἀπέθανεν
 took the second] the wife, and he died
 ἀτεκνος 31 + καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν ὡσαύτως δε
 childless. And the third took her, and likewise
 καὶ οἱ ἐπτά καὶ οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ
 also the seven; and they did not leave children, and
 ἀπέθανον 32 + ὕστερον δε πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ
 they died. And afterwards all died and the
 γυνή 33 + ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται
 woman. In then the resurrection, which of them [does] she become
 γυνή οἱ γὰρ ἐπτά ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα 34 + καὶ
 wife? for the seven had her as wife. And
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς οἱ υἱοὶ
 answering said to them Jesus], The sons
 τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται 35 +
 of this age marry and give in marriage.
 οἱ δε καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ
 But the ones being deemed worthy of that age to attain and

+ וְהָיָה הָיוּ שִׁבְעָה אֲחִים וְהָרְאִישׁוֹן
 לָקַח אִשָּׁה וַיָּמָת וּבָנִים אֵין לוֹ:
 + וַיִּקַּח אֶתְהָּ הַשְּׁנַי וַיָּמָת גַּם־הוּא לֹא־בָנִים:
 + וַיִּקַּח אֶתְהָּ הַשְּׁלִישִׁי וּכְדָבָר הַזֶּה עָשָׂה
 אַךְ־הַשִּׁבְעָה וְלֹא־הָנִיחוּ בָנִים וַיָּמָתוּ:
 + וּבְאַחֲרֹנָה מָתָה גַם־הָאִשָּׁה:
 +

+ וְהָיָה בְּתַחֲתֵי הַמָּתִים לְמִי מֵהֶם תִּהְיֶה
 לְאִשָּׁה כִּי־תִהְיֶה לְשִׁבְעָה לְאִשָּׁה:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּנֵי
 הָעוֹלָם הַזֶּה יִשְׂאוּ נָשִׁים וְתִנָּשְׂאוּן:
 + וְהַזְכִּים לְעוֹלָם הַבָּא וְלַתַּחֲתִית
 הַמָּתִים לֹא־יִשְׂאוּ נָשִׁים וְלֹא תִנָּשְׂאוּן:
 +

+ ἔχων γυναῖκα καὶ οὗτος ἀτεκνος
 ἀποθάνη ἵνα λάβῃ ὁ
 ἀδελφός αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
 καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα
 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ 29 +
 ἐπτά οὖν ἀδελφοί ἦσαν
 καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν
 γυναῖκα ἀπέθανεν ἀτεκνος
 30 + καὶ ἔλαβεν ὁ
 δεύτερος τὴν γυναῖκα
 καὶ οὗτος ἀπέθανεν
 ἀτεκνος 31 + καὶ ὁ
 τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν
 ὡσαύτως δε καὶ οἱ
 ἐπτά καὶ οὐ κατέλιπον
 τέκνα καὶ ἀπέθανον
 32 + ὕστερον δε
 πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ
 γυνή 33 + ἐν τῇ οὖν
 ἀναστάσει τίνος αὐτῶν
 γίνεται γυνή οἱ γὰρ
 ἐπτά ἔσχον αὐτὴν
 γυναῖκα 34 + καὶ
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς οἱ υἱοὶ τοῦ
 αἰῶνος τούτου γαμοῦσι
 καὶ ἐκγαμίσκονται 35 +
 οἱ δε καταξιωθέντες τοῦ
 αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν
 καὶ

+ ἔχων γυναῖκα καὶ οὗτος ἀτεκνος
 ἀποθάνη ἵνα λάβῃ ὁ
 ἀδελφός αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
 καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα
 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ 29 +
 ἐπτά οὖν ἀδελφοί ἦσαν
 καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν
 γυναῖκα ἀπέθανεν ἀτεκνος
 30 + καὶ ἔλαβεν ὁ
 δεύτερος τὴν γυναῖκα
 καὶ οὗτος ἀπέθανεν
 ἀτεκνος 31 + καὶ ὁ
 τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν
 ὡσαύτως δε καὶ οἱ
 ἐπτά καὶ οὐ κατέλιπον
 τέκνα καὶ ἀπέθανον
 32 + ὕστερον δε
 πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ
 γυνή 33 + ἐν τῇ οὖν
 ἀναστάσει τίνος αὐτῶν
 γίνεται γυνή οἱ γὰρ
 ἐπτά ἔσχον αὐτὴν
 γυναῖκα 34 + καὶ
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς οἱ υἱοὶ τοῦ
 αἰῶνος τούτου γαμοῦσι
 καὶ ἐκγαμίσκονται 35 +
 οἱ δε καταξιωθέντες τοῦ
 αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν
 καὶ

της αναστάσεως της εκ νεκρών ούτε γαμούσιν
of the resurrection of the ones from [the] dead, neither marry

ούτε εκγαμίζονται **36+** ούτε γαρ αποθανεῖν ἔτι
nor give in marriage. For neither to die any longer

δύνανται ισάγγελοι γαρ εἰσι και υιοί εἰσι του θεού
are they able], like angels for they are], and they are sons of God,

της αναστάσεως υιοί ὄντες **37+** ὅτι δε εγειρονται οι
of the resurrection sons being]. But that be raised the

νεκροί και Μωσής εμήνυσεν επί της βάτου ως
dead], even Moses indicated at the bush, as

λέγει κύριον τον θεόν Αβραάμ και τον θεόν Ισαάκ
he says, [the] Lord God of Abraham, and the God of Isaac,

και τον θεόν Ιακωβ **38+** θεός δε ουκ ἔστι νεκρών
and the God of Jacob. But God is not of [the] dead,

αλλά ζώντων πάντες γαρ αὐτῷ ζώσιν **39+**
but of living ones; for all live to him.

αποκριθέντες δε τινες των γραμματέων εἶπον
And answering some of the scribes said,

διδάσκαλε καλώς εἶπας **40+** ουκέτι δε ετόλμων
Teacher, well you spoke. And no longer they dared

επερωτάν αυτόν ουδέν **41+** εἶπε δε προς αυτούς πως
to ask him anything. And he said to them, How

λέγουσι τον Χριστόν υιόν Δαβίδ εἶναι **42+** και αυτός
do they say the Christ [[the] son of David to be]? And he,

Δαβίδ λέγει εν βίβλω ψαλμών εἶπεν ο κύριος τω
David says in [the] book of Psalms; said The Lord] [to]

כי לא יוכלו למנות עוד כי +
שׁוים הם למלאכים ובני אלהים
המה בהיותם בני התקומה:
+ וגם משה רמז בסנה שיקומו
המתים בקראו את־יהוה אלהי
אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב:
+ והאלהים לא אלהי המתים הוא כי
אם־אלהי החיים כי כולם חיים לו:

+ ויענו אנשים מן־הסופרים רבי יפה
דברת:
+ ולא מצאו עוד את־לבם לשאל אותו
דבר:
+ ויאמר אליהם איך יאמרו למשיח שהוא
בן־דוד:
+ וידוד בעצמו אמר בספר תהלים
נאום־יהוה לאדני שב לימיני:

+ אִפֹּל־יֵשׁוּעַ אֵלֹהִים לְחַיָּה מֵעֵשֶׂת אָבִי
מִלְּפָנֶיךָ אֵלֵּי כֹהֲנֵי אֱלֹהִים:
+ וְגַם מֹשֶׁה רָמַז בְּסֵנֶה שְׂקִימוֹ
+ וְגַם מֹשֶׁה רָמַז בְּסֵנֶה שְׂקִימוֹ
הַמֵּתִים בִּקְרֹאוֹ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
+ וְהָאֱלֹהִים לֹא אֱלֹהֵי הַמֵּתִים הוּא כִּי
אִם־אֱלֹהֵי הַחַיִּים כִּי כֻלָּם חַיִּים לּוֹ:

+ הָאֱלֹהִים אֵלֵּי כֹהֲנֵי אֱלֹהִים:
לֹא מְצָאוּ עוֹד אֶת־לִבָּם לְשַׁאֵל אֹתוֹ
דָּבָר:
+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵיךְ יֹאמְרוּ לְמֹשֶׁה שֶׁהוּא
בֶּן־דָּוִד:
+ וְדָוִד בְּעַצְמוֹ אָמַר בְּסֵפֶר תְּהִלָּים
נְאוּם־יְהוָה לְאֲדֹנָי שֶׁב־לְיָמֵינִי:

κυρίῳ μου κάθου εκ δεξιῶν μου 43 + ἕως αν θω
 my Lord, sit down at my right, until whenever I put
 τους εχθρούς σου υποπόδιον των ποδῶν σου 44 + Δαβίδ
 your enemies as a footstool for your feet. David
 οὐν κύριον αὐτόν καλεῖ και πως υἱός αὐτοῦ εστιν 45 +
 then him Lord calls], so how his son is he]?
 ακούοντος δε παντός του λαού εἶπεν τοις
 hearing And all the people], he said [to]
 μαθηταῖς αὐτοῦ 46 + προσέχετε από των γραμματέων
 his disciples, Take heed of the scribes,
 των θελόντων περιπατεῖν εν στολαῖς και φιλούντων
 of the ones wanting to walk in robes, and being fond of
 ασπασμούς εν ταις αγοραῖς και πρωτοκαθεδρίας εν
 greetings in the markets, and first seats in
 ταις συναγωγαῖς και πρωτοκλισίας εν τοις δείπνοις
 the synagogues, and first place in the suppers;
 47 + οι κατεσθίουσι τας οικίας των χηρῶν και
 the ones who devour the houses of the widows, and
 προφάσει μακρά προσεύχονται οὔτοι λήψονται
 for an excuse long they pray]. These shall receive
 περισσότερον κρίμα
 extra judgment.

21 כא

1 + αναβλέψας δε εἶδε τους βάλλοντας τα δῶρα αὐτῶν
 And looking up he beheld throwing their gifts

+ עַד־אֲשֵׁית אֵיבִיךָ הָדָם לְרַגְלֶיךָ;
 + הֲנִיָּה דָּוָד קָרָא לוֹ אֲדוֹן וְאֵיךְ הוּא בְּנִי;
 + וַיֹּאמֶר אֶל־תְּלַמִּידָיו בְּאָזְנֵי כָל־הָעָם:
 + הִזְהָרוּ מִן־הַסּוֹפְרִים הַחֲפְצִים
 לְהַתְּהַלֵּךְ עִטּוּפֵי טְלִית וְאֶהְבִּים שִׁישָׁאֵלוּ
 בְּשִׁלּוּמָם בְּשִׁנְקִים וְלִשְׁבֹּת רֵאשִׁנִּים בְּבֵתִי
 כְּנִסְיוֹת וְלִהְסֹב רֵאשִׁנִּים בְּסַעֲוֹדוֹת:

+ הַבְּלָעִים אֶת־בֵּיתִי הַאֲלֻמְנוֹת
 וּמֵאֲרִיכִים בְּתַפְלָתָם לְמַרְאֵה עֵינַיִם
 הַמָּה מִשְׁפָּט גְּדוֹל יִתֵּר מְאֹד יִשְׁפֹּטוּ:
 + וַיֵּיבֵט וַיִּרְא אֶת־הַעֲשִׂירִים מְשִׁימִים
 אֶת־גְּדֻבּוֹתָם בְּאֲרוֹן הָאֹצֵר:

+ וַיֵּבֵט וַיִּרְא אֶת־הַעֲשִׂירִים מְשִׁימִים
 אֶת־גְּדֻבּוֹתָם בְּאֲרוֹן הָאֹצֵר:
 + וַיֵּבֵט וַיִּרְא אֶת־הַעֲשִׂירִים מְשִׁימִים
 אֶת־גְּדֻבּוֹתָם בְּאֲרוֹן הָאֹצֵר:
 + וַיֵּבֵט וַיִּרְא אֶת־הַעֲשִׂירִים מְשִׁימִים
 אֶת־גְּדֻבּוֹתָם בְּאֲרוֹן הָאֹצֵר:

+ וַיֵּבֵט וַיִּרְא אֶת־הַעֲשִׂירִים מְשִׁימִים
 אֶת־גְּדֻבּוֹתָם בְּאֲרוֹן הָאֹצֵר:
 + וַיֵּבֵט וַיִּרְא אֶת־הַעֲשִׂירִים מְשִׁימִים
 אֶת־גְּדֻבּוֹתָם בְּאֲרוֹן הָאֹצֵר:

εις το γαζοφυλάκιον πλουσίους 2+ είδε δε τινα
 into the treasury [the] rich]. And he beheld a certain
 και χήραν πενιχράν βάλλουσαν εκεί δύο λεπτά 3+ και
 widow destitute] throwing there two leptas. And
 είπεν αληθώς λέγω υμίν ότι η χήρα η πτωχή αυτή
 he said, Truly I say to you that widow poor this
 πλείον πάντων έβαλεν 4+ άπαντες γαρ ούτοι εκ
 more than all threw in]. For all these from out of
 του περισσεύοντος αυτοίς έβαλον εις τα δώρα του
 their abundance threw in the gifts for
 θεού αυτή δε εκ του υστερήματος αυτής άπαντα
 God; but she from out of her deficiency all
 τον βίον ον είχεν έβαλε 5+ και τινων λεγόντων
 the livelihood which she had threw]. And [as] some [were] speaking
 περί του ιερού ότι λίθοις καλοίς και αναθήμασι
 concerning the temple, that [with] stones goodly] and consecrated offerings
 κεκόσμηται είπε 6+ ταύτα α θεωρείτε
 it was adorned, he said, As to these [things] which you view,
 ελεύσονται ημέραι εν αις ουκ αφεθήσεται λίθος επί
 there shall come days in which shall not be left a stone] upon
 λίθω ος ου καταλυθήσεται 7+ επηρώτησαν δε αυτόν
 a stone, which shall not be broken up. And they asked him,
 λέγοντες διδάσκαλε πότε ούν ταύτα έσται και τι
 saying, Teacher, when then will these [things] be, and what [is]
 το σημείον όταν μέλλη ταύτα γίνεσθαι 8+ ο δε είπεν
 the sign whenever these [things] are about to take place? And he said,

+ וַיֵּרָא גַם־אֶל־מִנְהַ עֲנִיָּה נִתְּנָה בּוֹ שְׁתֵּי
 פְרוּטוֹת:
 + וַיֹּאמֶר אֲמַת אַנְיָד לְכֶם כִּי הָאֶלְמָנָה
 הָעֲנִיָּה הַזֹּאת נִתְּנָה יוֹתֵר מִכּוֹלָם:
 + כִּי כָל־אֵלֶּה הִתְּנַדְּבוּ לְאֱלֹהִים
 מִהֶעֱדָף שְׁלָהֶם וְהִיא מִמִּחְסוֹרָה נִתְּנָה
 אֶת־כָּל־אֲשֶׁר הָיָה לָּהּ לְמִחְיָה:

+ וַיְהִי בְּאָמְרָם לְמַקְדָּשׁ שְׁהוּא מִהֶוֶדֶד
 בְּאֲבָנִים יְפוֹת וּבְמִתְּנּוֹת וַיֹּאמֶר:
 + אֵת אֲשֶׁר אַתֶּם רְאִים הֲיֵה יָמִים בָּאִים
 וְלֹא תִשָּׂאֵר אֶבֶן עַל־אֶבֶן אֲשֶׁר לֹא תִתְּפָרֵק:
 + וַיִּשְׁאַלֻּהוּ לֵאמֹר רַבִּי מָתִי אֲפּוּא
 תְּהִיָּה זֹאת וּמָה הוּא הָאוֹת לְעֵת הַיּוֹתָה:
 + וַיֹּאמֶר רְאוּ פֶן־יִתְּעוּ אֶתְכֶם כִּי

+ וַיֵּרָא גַם־אֶל־מִנְהַ עֲנִיָּה נִתְּנָה בּוֹ שְׁתֵּי
 פְרוּטוֹת:
 + וַיֹּאמֶר אֲמַת אַנְיָד לְכֶם כִּי הָאֶלְמָנָה
 הָעֲנִיָּה הַזֹּאת נִתְּנָה יוֹתֵר מִכּוֹלָם:
 + כִּי כָל־אֵלֶּה הִתְּנַדְּבוּ לְאֱלֹהִים
 מִהֶעֱדָף שְׁלָהֶם וְהִיא מִמִּחְסוֹרָה נִתְּנָה
 אֶת־כָּל־אֲשֶׁר הָיָה לָּהּ לְמִחְיָה:

+ וַיֵּרָא גַם־אֶל־מִנְהַ עֲנִיָּה נִתְּנָה בּוֹ שְׁתֵּי
 פְרוּטוֹת:
 + וַיֹּאמֶר אֲמַת אַנְיָד לְכֶם כִּי הָאֶלְמָנָה
 הָעֲנִיָּה הַזֹּאת נִתְּנָה יוֹתֵר מִכּוֹלָם:
 + כִּי כָל־אֵלֶּה הִתְּנַדְּבוּ לְאֱלֹהִים
 מִהֶעֱדָף שְׁלָהֶם וְהִיא מִמִּחְסוֹרָה נִתְּנָה
 אֶת־כָּל־אֲשֶׁר הָיָה לָּהּ לְמִחְיָה:

βλέπετε μη πλανηθήτε πολλοί γαρ ελεύσονται
 Take heed that you should not be misled! For many shall come
 ἐπί τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι καὶ ὁ
 in my name, saying that, I am [he], and [saying], The
 καιρὸς ἤγγικε μη οὖν πορευθήτε ὀπίσω αὐτῶν 9 +
 time approaches. not then You should] go after them.
 ὅταν δε ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας
 And whenever you should hear of wars and commotions,
 μη πτοηθήτε δει γαρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον
 you should not be terrified. For it is necessary these [things] take place first;
 ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος 10 + τότε ἔλεγεν αὐτοῖς
 but not immediately [is] the end. Then he said to them,
 ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ
 shall rise [Nation] against nation, and kingdom against
 βασιλείαν 11 + σεισμοὶ τε μεγάλοι κατὰ τόπους καὶ
 kingdom; earthquakes also great] in places; and
 λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται φόβητρά τε καὶ σημεῖα
 famines and pestilences shall be there]; fearful [things] also], and signs
 ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται 12 + προ δε τούτων
 from heaven great there will be]. But before these [things]
 ἀπαντῶν ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' υμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ
 all together, they shall put upon you their hands], and
 διώξουσι παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς
 shall persecute [you], [and] deliver you up unto synagogues, and prisons,
 ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἐνεκεν
 leading [you] unto kings and governors because of

רבים יבאו בשמי ואמרו אני הוא והעת
 קרובה ואתם אל-תלכו אחריהם:
 + ובשמעכם מלחמות ומיהומות
 אל-תחתו כי היו תהיה-זאת
 לראשונה אך-עוד קץ למועד:
 + ויסף דבר אליהם לאמר גוי
 על-גוי יקום וממלכה על-ממלכה:

+ והיה רעש גדול פה וכה ורעב ודבר
 וגם-מוראים ואתות גדלות מן-השמים:
 + ולפני כל-אלה ישלחו בכם
 את-ידיהם וירדפו וימסרו אתכם
 לבתי כנסיות ואל-בתי כלאים ותובאו
 לפני מלכים וגוידים למען שמי:

אלהים...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

+ ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

του ονόματός μου 13+ αποβήσεται δε υμίν εις
my name. But it shall result to you for

μαρτύριον 14+ θέσθε ουν εις τας καρδίας υμών μη
a testimony. Then you put it into your hearts not

προμελετάν απολογηθήναι 15+ εγώ γαρ δώσω υμίν
to meditate beforehand to make a defense! For I shall give to you

στόμα και σοφίαν η ου δυνησονται αντειπείν ουδέ
a mouth and wisdom, in which will not be able to contradict nor

αντιστήναι πάντες οι αντικείμενοι υμίν 16+
oppose all the ones being adverse to you].

παραδοθήσεσθε δε και υπό γονέων και αδελφών και
But you will be delivered up even by parents, and brethren, and

συγγενών και φίλων και θανατώσουσιν
relatives, and friends; and they shall put to death

εξ υμών 17+ και έσεσθε μισούμενοι υπό πάντων
[some] of you. And you will be detested by all

διά το όνομά μου 18+ και θρίξ εκ
on account of my name. But a hair from

της κεφαλής υμών ου μη απόληται 19+ εν
your head in no way shall perish. By

τη υπομονή υμών κτήσασθε τας ψυχάς υμών 20+
your endurance acquire your life!

όταν δε ίδητε κυκλουμένην υπό στρατοπέδων
And whenever you should behold being encircled by encamped armies

την Ιεροσαλήμ τότε γνώτε ότι ήγγικεν
Jerusalem], then know that approaches

וְגַם תִּמְסְרוּ עַל-יְדֵי יוֹלְדֵיכֶם וְאַחֲיֶיכֶם
וְקָרוֹבֵיכֶם וְרַעֲיֶיכֶם וְיָמִיתוּ מִכֶּם:
וְהָיִיתֶם שְׂנוּאִים לְכָל-אָדָם לְמַעַן שְׂמוֹ:
אֲךָ לֹא-יִפֹּל מִשַּׁעֲרַת רִאשְׁכֶּם אַרְצָה:
בְּתוֹחַלְתְּכֶם קָנוּ לָכֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם:
וְכֹאשֶׁר תִּרְאוּ מַחְנֹת סוֹבְבִים
אֶת-יְרוּשָׁלַיִם יָדַעַ תִּדְעוּ כִּי קָרַב חֲרָבָנָה:

וְגַם תִּמְסְרוּ עַל-יְדֵי יוֹלְדֵיכֶם וְאַחֲיֶיכֶם
וְקָרוֹבֵיכֶם וְרַעֲיֶיכֶם וְיָמִיתוּ מִכֶּם:
וְהָיִיתֶם שְׂנוּאִים לְכָל-אָדָם לְמַעַן שְׂמוֹ:
אֲךָ לֹא-יִפֹּל מִשַּׁעֲרַת רִאשְׁכֶּם אַרְצָה:
בְּתוֹחַלְתְּכֶם קָנוּ לָכֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם:
וְכֹאשֶׁר תִּרְאוּ מַחְנֹת סוֹבְבִים
אֶת-יְרוּשָׁלַיִם יָדַעַ תִּדְעוּ כִּי קָרַב חֲרָבָנָה:

η ερήμωσις αὐτῆς 21+ τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
 her desolation]. Then let the ones in Judea
 φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη καὶ οἱ ἐν μέσῳ
 flee into the mountains! And let the ones in [the] midst of
 αὐτὴν ἐκχωρεῖτωσαν καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ
 her withdraw! And let the ones in the regions not
 εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτὴν 22+ ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως
 enter into her! For days of avenging
 αὐταῖ ἐσι τοῦ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα
 these are] to fulfill all the [things] having been written.
 23+ οὐαὶ δε ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς
 But woe to the ones in [the] womb having one], and to the ones
 θηλαζούσαις ἐν ἐκεῖναις ταῖς ἡμέραις ἔσται γὰρ
 nursing in those days. For there will be
 ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ ἐν
 distress great] upon the land, and wrath among
 τῷ λαῷ τούτῳ 24+ καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας
 this people. And they shall fall by [the] mouth of [the] sword,
 καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη καὶ
 and shall be taken captive into all the nations; and
 Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν ἄχρι
 Jerusalem will be for treading by nations until
 πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν 25+ καὶ ἔσται σημεῖα
 shall be fulfilled [the] times of [the] nations]. And there shall be signs
 ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἀστροῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
 among [the] sun, and moon, and stars; and upon the earth
 συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἠχούσης θαλάσσης καὶ
 conflict of nations, in perplexity of resounding sea and

אַז ינוסו אנשי יהודה אל־ההרים ואשר
 הם בתוכה יצאו ואשר־בפרזות אל־יבואו
 בה:
 כִּי־ימי נקם הַמָּה לְמַלְאֵת כָּל־הַפְּתוּב:
 ואוי להרות ולמיניקות בימים הַהֵם כִּי
 תהיה צרה גדולה בארץ וקצף על־הָעַם
 הַזֶּה:

ונפלו לפי־הקרב והגלו אל־כל־הגוים +
 והיתה ירושלים מרמס לגוים
 עד אשר־ימלאו עתות הגוים:
 והיו אתות בשמש ובירח
 ובכוכבים ועל־הָאָרֶץ מצוקה לגוים
 ומבוכה מהמית הים ומשב־ריו:

+ מִיָּמֵי אֲבֹתָם וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ
 לְלֵאמֹר אֵלֶיךָ יָבֹאוּ וְעַתָּה אֵלֶיךָ
 יָבֹאוּ וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ לְמַ:
 + וְהָיָה אֲשֶׁר אֲבֹתָם וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ
 מִן־הַיָּם וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ:
 + וְהָיָה אֲשֶׁר אֲבֹתָם וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ
 מִן־הַיָּם וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ:

וְהָיָה אֲשֶׁר אֲבֹתָם וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ
 מִן־הַיָּם וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ:
 + וְהָיָה אֲשֶׁר אֲבֹתָם וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ
 מִן־הַיָּם וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ:
 + וְהָיָה אֲשֶׁר אֲבֹתָם וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ
 מִן־הַיָּם וְעַתָּה אֵלֶיךָ יָבֹאוּ:

σάλου 26+ αποψυχόντων ανθρώπων από φόβου και
 tossing about; fainting men] from fear and
 προσδοκίας των επερχομένων τη οικουμένη
 expectation of the [things] coming to the inhabitable world;

αι γαρ δυνάμεις των ουρανών σαλευθήσονται 27+ και
 for the powers of the heavens shall be shaken. And
 τότε όψονται τον υιόν του ανθρώπου ερχόμενον εν
 then they shall see the son of man coming in

νεφέλη μετά δυνάμεως και δόξης πολλής 28+
 a cloud with power and glory much].

αρχομένων δε τούτων γίνεσθαι ανακύψατε και
 But [at the] beginning of these [things] to come to pass, let [
 and
 επάρατε τας κεφαλάς υμών διότι εγγίζει
 lifted up your heads], because approaches

η απολύτρωσις υμών 29+ και είπε παραβολήν αυτοίς
 your release by ransom]! And he spoke a parable to them,

ίδετε την συκήν και πάντα τα δένδρα 30+ όταν
 Look at the fig-tree, and all the trees! Whenever
 προβάλωσιν ήδη βλέποντες αφ' εαυτών γινώσκετε ότι
 they should burgeon already, seeing it yourselves, you know that

ήδη εγγύς το θέρος εστίν 31+ ούτω και υμείς όταν
 already near the summer is]! Thus also you, whenever

ίδητε ταύτα γινόμενα γινώσκετε ότι εγγύς εστιν η
 you should see these [things] taking place, know that is near the

βασιλεία του θεού 32+ αμήν λέγω υμίν ότι ου μη
 kingdom of God]! Amen I say to you, that in no way

וַיְמַוְנֵנוּ בְּנֵי-הָאָדָם מֵאִימָהּ +
 וַיִּמְחַרְרֵת הַבָּאוֹת עַל-כָּל-הָאָרֶץ +
 כִּי-חִילֵי הַשָּׁמַיִם יִתְמוּטְטוּ +
 וְאִזּוֹ יֵרְאוּ אֶת-בֶּן-הָאָדָם בָּא +
 בְּעָנָן בְּגִבּוֹרָה וּבְכְבוֹד רָב +
 וּכְהִחַל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְבוֹא הַתְּעוֹדָה +
 וּשְׂאוּ רְאשֵׁיכֶם כִּי-קָרְבָה גְּאוּלְתְּכֶם +
 וַיְדַבֵּר אֵלֵיהֶם בְּמִשְׁלַל לֵאמֹר +
 רְאוּ אֶת-הַתְּאֵנָה וְאֵת כָּל-הָעֵצִים +
 כִּי-תֵרְאוּ אֹתָם מוֹצִיאִים אֶת-פְּרִתָּהּ +
 הֲלֹא יֵדְעֶתֶם כִּי קָרֵב הַקָּיִץ +
 כֵּן גַּם-אַתֶּם בְּהִיּוֹת אֵלֶּה לְנִגְדְּכֶם +
 דַּעוּ כִּי קָרוֹבָה מְלֻכוֹת הָאֱלֹהִים +
 אֲמֵן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם לֹא יַעֲבֹר +
 הַדּוֹר הַזֶּה עַד כִּי-יְהִי כָל-אֵלֶּה +

וַיְמַוְנֵנוּ בְּנֵי-הָאָדָם מֵאִימָהּ +
 וַיִּמְחַרְרֵת הַבָּאוֹת עַל-כָּל-הָאָרֶץ +
 כִּי-חִילֵי הַשָּׁמַיִם יִתְמוּטְטוּ +
 וְאִזּוֹ יֵרְאוּ אֶת-בֶּן-הָאָדָם בָּא +
 בְּעָנָן בְּגִבּוֹרָה וּבְכְבוֹד רָב +
 וּכְהִחַל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְבוֹא הַתְּעוֹדָה +
 וּשְׂאוּ רְאשֵׁיכֶם כִּי-קָרְבָה גְּאוּלְתְּכֶם +
 וַיְדַבֵּר אֵלֵיהֶם בְּמִשְׁלַל לֵאמֹר +
 רְאוּ אֶת-הַתְּאֵנָה וְאֵת כָּל-הָעֵצִים +
 כִּי-תֵרְאוּ אֹתָם מוֹצִיאִים אֶת-פְּרִתָּהּ +
 הֲלֹא יֵדְעֶתֶם כִּי קָרֵב הַקָּיִץ +
 כֵּן גַּם-אַתֶּם בְּהִיּוֹת אֵלֶּה לְנִגְדְּכֶם +
 דַּעוּ כִּי קָרוֹבָה מְלֻכוֹת הָאֱלֹהִים +
 אֲמֵן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם לֹא יַעֲבֹר +
 הַדּוֹר הַזֶּה עַד כִּי-יְהִי כָל-אֵלֶּה +

παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἀν πάντα γένηται 33 +
shall [generation this], until whenever all shall take place.

ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται οἱ δὲ λόγοι μου
The heaven and the earth shall pass away, but my words

οὐ μὴ παρέλθωσι 34 + προσέχετε δε εαυτοῖς μήποτε
in no way shall pass away. But take heed to yourselves! lest at any time

βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ
should be weighed down your hearts] in dizziness, and intoxication,

καὶ μερίμναις βιωτικαῖς καὶ αιφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς
and anxieties of life; and in a sudden upon you

ἐπιστῆ ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 + ὡς παγίς γὰρ ἐπελεύσεται
should stand that day]. as a snare For] it shall come

ἐπὶ πάντα τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης
upon all the ones being settled upon [the] face of all

τῆς γῆς 36 + ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντί καιρῷ δεόμενοι
the earth. Be awake then at every season! beseeching,

ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν πάντα τὰ μέλλοντα
that you should be deemed worthy to flee from all the [things] being about

γίνεσθαι καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ
to take place, and to stand before the son of

ἀνθρώπου 37 + ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ
man. And he was [by] days in the temple

διδάσκων τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠυλίζετο εἰς τὸ
teaching, and by nights coming forth to lodge in the

ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν 38 + καὶ πᾶς ὁ λαὸς
mountain being called, Olives. And all the people

הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ יַעֲבִרוּ וְדָבָרִי לֹא יַעֲבִרוּן +
לְכֵן שָׁקְדוּ בְּכָל־עֵת וְהִתְפַּלְּלוּ לְמַעַן תִּעֲצְרוּ־כַח לְהַמְלִיט מִכָּל־אַלֶּה הַעֲתִידוֹת לָבוֹא וְהִתְיַצְבְּתֶם לְפָנַי בֶּן־הָאָדָם +
רַק הַשָּׁמַיִם לְכֶם פֶּן־יִכְבַּד לְבַבְכֶם בְּמִשְׁתָּה וּבְשִׁכְרוֹן וּבְדַאגוֹת הַמַּחֲנֶה וְכֹא עֲלֵיכֶם הַיּוֹם הַזֶּה פִּתְאֹם +
כִּי כְמוֹ־פֶח יָבוֹא עַל כָּל־הַיֹּשְׁבִים עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ +
לְכֵן שָׁקְדוּ בְּכָל־עֵת וְהִתְפַּלְּלוּ לְמַעַן תִּעֲצְרוּ־כַח לְהַמְלִיט מִכָּל־אַלֶּה הַעֲתִידוֹת לָבוֹא וְהִתְיַצְבְּתֶם לְפָנַי בֶּן־הָאָדָם +
וְיִהְיֶה מְלָמַד יוֹמָם בְּמַקְדָּשׁ וּבַלַּיְלָה יֵצֵא אֶל־הַהָר הוּא הַר הַיְיִתִים לְלוֹן +
וְכָל־הָעָם הַשְּׂכִימוּ לָבוֹא אֵלָיו בְּמַקְדָּשׁ לִשְׁמַע אֹתוֹ +

וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +
וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +
וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +
וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +
וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +
וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +
וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +
וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +
וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +
וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +
וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +
וְהָאָדָם לֹא יַעֲבִרוּן +

ὠρθριζε προς αὐτόν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ
rose early to him in the temple, to hear him.

22 כב

1+ ἤγγιζε δε ἡ εορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη
approached And the holiday of the unleavened [breads]], the one being called

πάσχα 2+ καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
passover. And sought the chief priests and the scribes]

τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν ἐφοβούντο γὰρ τὸν λαόν
the [means] of how to do away with him; for they feared the people.

3+ εἰσήλθε δε σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον
entered And Satan] into Judas, the one being called

Ἰσκαριώτην ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα 4+ καὶ
Iscariot, being from the number of the twelve. And

ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερέυσι καὶ τοῖς
having gone forth, he conversed together with the chief priests and the

στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτόν παραδῶ αυτοῖς 5+ καὶ
commandants, the [thing] of how he should deliver him up to them. And

ἐχάρησαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δούναι 6+ καὶ
they rejoiced, and agreed money to him to give]. And

ἐξωμολόγησε καὶ ἐζήτει ευκαιρίαν
he acknowledged [it] ; and he sought an opportune time

τοῦ παραδούναι αὐτόν αυτοῖς ἄτερ ὄχλου 7+
to deliver him up to them separate from [the] multitude.

ἦλθε δε ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων ἐν ἣ ἔδει
And came the day of the unleavened [breads] , in which it is necessary

וְהַשָּׂרִים אִיךְ יִמְסְרֵנוּ בְיָדָם :
+ וַיִּשְׂמְחוּ וַיֵּאָתְרוּ לְתַת־לוֹ כֶּסֶף :
+ וַיִּבְטַח אֹתָם וַיִּבְקַשׁ תּוֹאֲנָה לְמִסְרוֹ
אֵלֵיהֶם בְּסִתֵּר וְלֹא-בְפָנַי הַהֵמוֹן :
+ וַיָּבֵא יוֹם הַמִּצּוֹת אֲשֶׁר יִזְבַּח בּוֹ הַפֶּסַח :
+ וַיִּקְרַב חַג הַמִּצּוֹת הוּא חַג הַפֶּסַח :
+ וַיֵּרָא שֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים מִבְּקָשֵׁי
אִיךְ יִתְרַגְּוּהוּ כִּי יֵרָאוּ מִפְּנֵי הָעָם :
+ וְהַשָּׂטָן נִכְנַס בִּיהוּדָה הַנִּקְרָא
אִישׁ-קִרְיֹת וְהוּא אֶחָד מִשְׁנַיִם הָעֹשֶׂר :
+ וַיִּלֶּךְ וַיִּוָּעֵץ עִם-רֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים

וַיֵּלֶךְ חֶלְלָא חַר וְכִי-חֲסִי כִּי חֲסִי
+ וְהַשָּׂטָן נִכְנַס בִּיהוּדָה הַנִּקְרָא
אִישׁ-קִרְיֹת וְהוּא אֶחָד מִשְׁנַיִם הָעֹשֶׂר :
+ וַיִּקְרַב חַג הַמִּצּוֹת הוּא חַג הַפֶּסַח :
+ וַיֵּרָא שֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים מִבְּקָשֵׁי
אִיךְ יִתְרַגְּוּהוּ כִּי יֵרָאוּ מִפְּנֵי הָעָם :
+ וְהַשָּׂטָן נִכְנַס בִּיהוּדָה הַנִּקְרָא
אִישׁ-קִרְיֹת וְהוּא אֶחָד מִשְׁנַיִם הָעֹשֶׂר :
+ וַיִּלֶּךְ וַיִּוָּעֵץ עִם-רֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים

θύεσθαι το πάσχα 8+ και απέστειλε Πέτρον και
 to sacrifice the passover. And he sent Peter and
 Ιωάννην ειπών πορευθέντες ετοιμάσατε ημίν το
 John, having said, Having gone, prepare for us the
 πάσχα ίνα φάγωμεν 9+ οι δε είπον αυτώ που θέλεις
 passover, that we should eat! And they said to him, Where do you want
 ετοιμάσομεν 10+ ο δε είπεν αυτοίς ιδού
 we shall prepare? And he said to them, Behold,
 εισελθόντων υμών εις την πόλιν συναντήσει υμίν
 of your entering into the city, will meet you
 άνθρωπος κεράμιον ύδατος βαστάζων ακολουθήσατε
 a man a clay vessel of water bearing]; follow
 αυτώ εις την οικίαν ου εισπορεύεται 11+ και
 him into the house of which he enters. And
 ερείτε τω οικοδεσπότη της οικίας λέγει σοι ο
 you shall say to the master of the house, says to you The
 διδάσκαλος που εστι το κατάλυμα όπου το πάσχα
 teacher], Where is the lodging where the passover
 μετά των μαθητών μου φάγω 12+ κακείνος υμίν δείξει
 with my disciples I should eat]? And that one will show to you
 ανώγειον μέγα εστρωμένον εκεί ετοιμάσατε 13+
 upper room a great] being spread out -- there prepare!
 απελθόντες δε εύρον καθώς είρηκεν αυτοίς και
 And having gone forth, they found as he said to them; and
 ητοίμασαν το πάσχα 14+ και ότε εγένετο η ώρα
 they prepared the passover. And when it became the hour,

+ וַיִּשְׁלַח אֶת־פֶּטְרוֹס וְאֶת־יוֹחָנָן לְאָמֹר
 לְכוּ וְהַכִּינוּ לָנוּ אֶת־הַפֶּסַח וְנֹאכְלָה׃
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיפֹה תִּהְיֶה תַּחֲפֹץ וְנִכְיִן אוֹתוֹ׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הִנֵּה אִתְּם בָּאִים
 הָעִירָה וּפְנֵעַ אִתְּכֶם אִישׁ נֹשֵׂא צַפְחַת מַיִם
 לְכוּ אַחֲרָיו אֶל־הַבַּיִת אֲשֶׁר יְבוֹא בוֹ׃
 + וַאֲמַרְתֶּם אֵל־בַּעַל הַבַּיִת כֹּה׃
 אָמֹר־לָךְ הָרַב אֵיִה הַמָּלוֹן אֲשֶׁר
 אָכְלָה־שָׂם אֶת־הַפֶּסַח עִם־תְּלָמִידַי׃
 + וְהוּא יִרְאֶה אֶתְכֶם עָלֶיהָ גְדוּלָּה מוֹצֵצָה
 שָׂם תְּכִינוּ׃
 + וַיֵּלְכוּ וַיִּמְצְאוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם וַיִּכְיִנוּ
 אֶת־הַפֶּסַח׃
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִנְיַעַה הַשָּׁעָה וַיִּסָּב
 הוּא וּשְׁנַיִם־עָשָׂר הַשְּׁלִיחִים אִתּוֹ׃

+ וַעֲבָדוּ אֹךְ אֲנִי אֲנִי כַּמֶּה כַּמֶּה
 אֲבָרָה וְאֲבָרָה לְפִי טָהוֹר וְלִלְחָנַי׃
 + וְהוּא מֵהַ מֵהַ מֵהַ לְחֵה חֲלֵלָה
 טוֹה וְכֵלָה וְנִמְצְאוּ אֵלָיךְ לְפִנֵּה׃
 + וְהוּא אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי לְפִנֵּה
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי לְפִנֵּה
 + וְהוּא מֵהַ מֵהַ מֵהַ לְפִנֵּה
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי לְפִנֵּה׃
 + וְהוּא מֵהַ מֵהַ מֵהַ לְפִנֵּה
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי לְפִנֵּה׃

ἀνέπεσε και οι δώδεκα απόστολοι συν αυτώ 15+ και
 he reclined, and the twelve apostles with him. And
 εἶπε προς αυτούς επιθυμία επεθύμησα τούτο
 he said to them, With desire I desired this

το πάσχα φαγείν μεθ' υμών προ του με παθειν 16+
 passover to eat] with you before my suffering.
 λέγω γαρ υμίν ότι ουκέτι ου μη φάγω εξ αυτού έως
 For I say to you, that no longer in any way shall I eat of it, until

ότου πληρωθή εν τη βασιλεία του θεού 17+ και
 whenever it should be fulfilled in the kingdom of God. And
 δεξάμενος ποτήριον ευχαριστήσας εἶπε λάβετε τούτο
 having received [the] cup, having given thanks, he said, Take this,

και διαμερίσατε εαυτοίς 18+ λέγω γαρ υμίν ότι ου μη
 and divide it among yourselves! For I say to you, that in no way
 πίο από του γενήματος της αμπέλου έως ότου η
 shall I drink from the produce of the grapevine, until whenever the

βασιλεία του θεού ἔλθη 19+ και λαβών ἄρτον
 kingdom of God should come. And having taken [the] bread,
 ευχαριστήσας ἐκλασε και ἔδωκεν αυτοίς λέγων
 having given thanks he broke, and he gave it to them, saying,
 τούτό εστι το σώμά μου το υπέρ υμών διδόμενον
 This is my body, the one for you being given;

τούτο ποιείτε εις την εμήν ανάμνησιν 20+ ωσαύτως
 this do in my remembrance! Likewise
 και το ποτήριον μετά το δειπνήσαι λέγων τούτο
 also the cup, after having supper, saying, This

כִּי־תִבּוֹא מַלְכוּת הָאֱלֹהִים :
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם נִכְסְפִי לֶאֱכֹל
 + וַיִּקַּח אֶת־הַלֶּחֶם וַיְבָרֵךְ וַיִּבְצַע וַיִּתֵּן
 לָהֶם וַיֹּאמֶר זֶה גּוֹפִי הַנּוֹתֵן בְּעַדְכֶם זֹאת עֲשׂוּ
 לְזִכְרִי :
 + וְכֵן גַּם־אֶת־הַכּוֹס אַחֵר הִסְעוּדָה לֵאמֹר
 זֶה הַכּוֹס הִיא הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה בְּדַמִּי הַנִּשְׁפָּךְ
 בְּעַדְכֶם :
 + וַיֹּאמֶר אֲנִי לָכֶם שְׂתֵּה לֹא
 אֶשְׁתֶּה מֵעַתָּה מִפְּרִי הַנֶּגֶן עַד

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם נִכְסְפִי לֶאֱכֹל
 + וַיִּקַּח אֶת־הַלֶּחֶם וַיְבָרֵךְ וַיִּבְצַע וַיִּתֵּן
 לָהֶם וַיֹּאמֶר זֶה גּוֹפִי הַנּוֹתֵן בְּעַדְכֶם זֹאת עֲשׂוּ
 לְזִכְרִי :
 + וְכֵן גַּם־אֶת־הַכּוֹס אַחֵר הִסְעוּדָה לֵאמֹר
 זֶה הַכּוֹס הִיא הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה בְּדַמִּי הַנִּשְׁפָּךְ
 בְּעַדְכֶם :
 + וַיֹּאמֶר אֲנִי לָכֶם שְׂתֵּה לֹא
 אֶשְׁתֶּה מֵעַתָּה מִפְּרִי הַנֶּגֶן עַד

το ποτήριον η καινή διαθήκη εν τω αίματί μου το
 cup [is] the new covenant in my blood, the one
 υπέρ υμών εκχυνόμενον 21 + πλήν ιδού η χείρ του
 for you being poured out]. Furthermore, behold, the hand of the one
 παραδιδόντος με μετ' εμού επί της τραπέζης 22 + και
 delivering me up [is] with me at the table. And
 ο μεν υίός του ανθρώπου πορεύεται κατά
 indeed [the] son of man goes as
 το ωρισμένον πλήν ουαί τω
 having been confirmed; except woe [to]
 ανθρώπω εκείνω δι' ου παραδίδεται 23 + και αυτοί
 that man by whom he is delivered up. And they
 ήρξαντο συζητείν προς εαυτούς το τις άρα είη εξ
 began to debate with themselves who then it may be of
 αυτών ο τούτο μέλλων πράσσειν 24 + εγένετο δε και
 them, the one this about to do]. And there became also
 φιλονεικία εν αυτοίς το τις αυτών δοκεί είναι
 a rivalry among them, the one -- which of them seems to be
 μείζων 25 + ο δε είπεν αυτοίς οι βασιλείς των εθνών
 greater. And he said to them, The kings of the nations
 κυριεύουσιν αυτών και οι εξουσιάζοντες αυτών
 dominate them, and the ones exercising authority over them
 ευεργέται καλούνται 26 + υμείς δε ουχ ούτως αλλ' ο
 benefactors are called]. But among you not so; but the
 μείζων εν υμίν γενέσθω ως ο νεώτερος και ο
 greater among you, let him be as the younger, and the one
 ηγούμενος ως ο διακονών 27 + τις γαρ μείζων ο
 leading, as the one serving! For which [is] greater, the one

הַגְּדוֹל בָּהֶם: + אֵךְ הִנֵּה יִדְּ-הַמָּסֵר אוֹתִי אֵתִי +
 עַל-הַשְּׁלֵחָן: + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מַלְכֵי הַגּוֹיִם רֹדִים +
 בָּהֶם וְשְׁלִיטֵיהֶם עֲשִׂי חֶסֶד וְקָרָא לָהֶם: + כִּי הֵן בְּנֵי-הָאָדָם הַלֵּךְ כַּאֲשֶׁר נִחְרָץ עָלָיו: +
 וְאַתֶּם לֹא-כֵן כִּי הַגְּדוֹל בְּכֶם: + אָבֵל אוֹי לְאִישׁ הַהוּא אֲשֶׁר עַל-יָדוֹ יִמָּסֵר: +
 יְהִיָּה כַצֶּעִיר וְהַמְּנַהֵיג כַּמְּשֻׁרֵת: + וְהֵם תְּחַלְּלוּ לְחַקֵּר אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ: +
 מִי־הוּא זֶה מֵהֶם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה-זֹאת: + כִּי מִי הַגְּדוֹל הַמָּסֵב אוֹ הַמְּשֻׁרֵת הַלֵּא +
 הַמָּסֵב וְאֲנִי הִנְנִי בְּתוֹכְכֶם כְּמוֹ הַמְּשֻׁרֵת: + וְגַם-מְרִיבָה הִיְתָה בֵּינֵיהֶם מִי יִחְשָׁב +

בְּיָד מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +

חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +

חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +
 חַלְמָה + מִן אֱלֹהִים וְהַמְּשֻׁרֵת כֵּן יִחְשָׁב: +

ανακείμενος η ο διακονών ουχί ο ανακείμενος
reclining or the one serving? Is it not the one reclining?

εγώ δε ειμι εν μέσω υμών ως ο διακονών 28 +
But I am in [the] midst of you as the one serving.

υμείς δε εστε οι διαμεμενηκότες μετ' εμού εν
But you are the ones abiding with me in

τοις πειρασμοίς μου 29 + καγώ διατίθειμαι υμίν καθώς
my tests. And I ordain to you, as

διέθετό μοι ο πατήρ μου βασιλείαν 30 + ίνα εσθήητε
ordained to me my father] a kingdom, that you should eat

και πίνητε επί της τραπέζης μου εν τη βασιλεία μου
and should drink at my table in my kingdom,

και καθίσησθε επί θρόνων κρίνοντες τας δώδεκα
and you shall sit upon thrones judging the twelve

φυλάς του Ισραήλ 31 + είπε δε ο κύριος Σίμων Σίμων
tribes of Israel. said And the Lord], Simon, Simon,

ιδού ο σατανάς εξητήσατο υμάς του σινιάσαι ως
behold, Satan demanded you [all] to sift] as

τον σίτον 32 + εγώ δε εδεήθην περί σου ίνα
grain, but I beseeched concerning you, that

μη εκλείπη η πίστις σου και συ ποτε
should not fail the belief of yours], and you at some time or other

επιστρέψας στήριξον τους αδελφούς σου 33 + ο δε
having returned, support your brethren! And

είπεν αυτώ κύριε μετά σου έτοιμός ειμι και εις
he said to him, O Lord, with you I am prepared even unto

וְאַתֶּם הֵם הָעֹמְדִים עִמִּי עַד-עַתָּה +
בְּנוֹסִינֹתַי :
+ לְכֵן אֲנִי מִנְחִיל אֶתְכֶם הַמְּלָכוֹת כְּאֲשֶׁר
הִנְחִילֵנִי אָבִי :
+ לְמַעַן תֹּאכְלוּ וְתִשְׂתּוּ עַל-שֻׁלְחָנִי
בְּמְלָכוֹתַי וְיִשְׁבְּתֶם עַל-כִּסְאוֹת לְשֹׁפֵט
אֶת-שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבֹטֵי יִשְׂרָאֵל :

+ וַיֹּאמֶר הָאֲדֹנָי שְׂמְעוּן שְׂמְעוּן הַיְהִי
שְׁאֵל לֹא הַשְׁטָן לְזָרוֹת אֶתְכֶם כְּחַטִּים :
+ וְאֲנִי הַתְּפִלָּה לְתִי בַעֲדָךְ אֲשֶׁר
לֹא-תִכְלֶה אֲמוֹנֶתְךָ וְאַתָּה כְּאֲשֶׁר
תָּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה חֲזָק אֶת-אֲחִיךָ :
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי הִנְנִי נָכוֹן לְלַכֵּת
אִתָּךְ גַּם לְבֵית הָאֲסוּרִים גַּם לְמָוֹת :

וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :

וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :
+ אֱלֹהִים וְהִשְׁמָעְתָּ לִּי אֹהֵי אֱלֹהִים :

φυλακὴν και εις θάνατον πορεύεσθαι 34+ ο δε ειπεν
 prison and unto death to go]. And he said,
 λέγω σοι Πέτρε ου μη φωνήσει σήμερον αλέκτωρ
 I say to you, Peter, in no way shall [today [the] rooster]

πρίν η τρίς απαρνήση μη ειδέναι με 35+ και
 before three times you should totally reject [me], to not know me. And
 ειπεν αυτοίς οτε απέστειλα υμάς άτερ βαλαντίου
 he said to them, When I sent you separate of [money] bag,
 και πήρας και υποδημάτων μη τινος υστερήσατε
 and provision bag, and sandals, [did you] lack anything?

οι δε ειπον ουθενός 36+ ειπεν ούν αυτοίς αλλά νυν
 And they said, Nothing. He said then to them, But now

ο έχων βαλάντιον αράτω ομοίως και πήραν
 the one having a [money] bag take it, in like manner also [the] provision bag!
 και ο μη έχων πωλήσει το μάτιον αυτού και
 And the one not having shall sell his cloak and

αγοράσει μάχαιραν 37+ λέγω γαρ υμίν ότι έτι τούτο
 shall buy a sword! For I say to you that yet this

το γεγραμμένον δει τελεσθήναι εν εμοί το
 thing having been written must be finished by me, the [thing saying] ,

και μετά ανόμων ελογίσθη και γαρ τα περι
 And with [the] lawless ones he was imputed. For also the [things] about

εμού τέλος έχει 38+ οι δε ειπον κύριε ιδού μάχαιραι
 me an end have]. And they said, O Lord, behold, swords

ώδε δύο ο δε ειπεν αυτοίς ικανόν εστι 39+ και
 here [are] two]. And he said to them, It is enough. And

+ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֹמֵר לָךְ פְּשָׁרוֹס
 לֹא יִקְרָא תְּרַנְגָּל הַיּוֹם עַד כִּי־כַחֲשָׁתָּ
 בִּי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים לֹא יִדְעָתוּ:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם כַּאֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי
 אֲתֶכֶם בְּלִי־כִס וְתַרְמִיל וְנַעֲלָיִם
 תַּחֲסֹרְתֶם דָּבָר וַיֹּאמְרוּ לֹא חֲסֹרְנוּ כֹל:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אֲכֵן עֲתָה אֲשֶׁר־לוֹ
 כִּס יִשְׂאָהוּ וְכֵן גַּם־אֶת־הַתְּרַמִּיל וְאֲשֶׁר

אֵין־לוֹ הוּא יִמְכֹּר אֶת־בְּגָדוֹ וַיִּקְנֶה חֶרֶב:
 + כִּי־אֹמֵר אֲנִי לָכֶם שְׁצַרְיָךְ עוֹד
 שְׂיִמָּלֵא בִי הַכְּתוּב הַזֶּה וְאֶת־פְּשָׁעִים
 נִמְנָה כִּי גַם־הַכְּתוּב עָלַי בָּא עַד־קִצּוֹ:
 + וַיֹּאמְרוּ אֲדֹנָינוּ הִנֵּה־פֹה שְׁתֵּי חֶרְבוֹת
 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם דִּי:
 + וַיֵּצֵא וַיִּלָּךְ כַּיּוֹם בַּיּוֹם אֶל־הַר
 הַזֶּה וַיִּלְכּוּ אַחֲרָיו גַּם־תַּלְמִידָיו:

+ אֲנִי לֹא נֶעְדָּד אֲנִי כֹה לִי עֲמָהָה
 וְלֹא נֶעְדָּד אֲנִי וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם וְלֹא
 אֲכַסֵּב אֶחְפָּה וְלֹא נֶעְדָּד אֲנִי לְ: 35
 + וְאֲנִי לֹא־סֵי: 36 וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם
 וְלֹא נֶעְדָּד אֲנִי וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם
 לְכֹחַ חַיֵּיכֶם אֲנִי לֹא נֶעְדָּד אֲנִי:
 + אֲנִי לֹא־סֵי: 37 וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם
 וְלֹא נֶעְדָּד אֲנִי וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם

לֹא שָׁפַק נָחַץ נִשְׁחָה מִן־נֶחֱךָ לֹא שָׁפַק:
 + אֲנִי כֹה לִי עֲמָהָה לִי וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם
 וְלֹא נֶעְדָּד אֲנִי וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם
 וְלֹא נֶעְדָּד אֲנִי וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם:
 + וְאֲנִי לֹא־סֵי: 38 וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם
 וְלֹא נֶעְדָּד אֲנִי וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם
 וְלֹא נֶעְדָּד אֲנִי וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם:
 + וְאֲנִי לֹא־סֵי: 39 וְאִזְכָּר לְכֹחַ חַיֵּיכֶם

εξελθὼν επορεύθη κατὰ το ἔθος εἰς το ὄρος των
going forth, he went according to custom unto the mount of the
ελαιῶν ηκολούθησαν δε αὐτῷ και οι μαθηταὶ αὐτοῦ
olives; followed And him also his disciples].

40 + γενόμενος δε ἐπὶ του τόπου εἶπεν αὐτοῖς
And being at the place, he said to them,

προσεύχεσθε μη εισελθεῖν εἰς πειρασμόν 41 + και
Pray to not enter into a test! And
αὐτός απεσπάσθη απ' αὐτῶν ωσει λίθου βολήν και
he drew away from them about a stone shot; and

θεῖς τα γόνατα προσηύχετο 42 + λέγων πάτερ εἰ
setting [his] knees he prayed, saying, O father, if
βούλει παρενεγκεῖν το ποτήριον τούτο απ' εμού πλήν
you will to carry away this cup from me -- except

μη το θέλημά μου αλλά το σον γινέσθω 43 + ὠφθη δε
not my will, but yours be. And appeared

αὐτῷ ἄγγελος απ' ουρανού ενισχύων αὐτόν 44 + και
to him an angel from heaven strengthening him. And
γενόμενος εν αγωνία εκτενέστερον προσηύχετο
being in agony, more intensely he prayed.

εγένετο δε ο ιδρώς αὐτοῦ ωσει θρόμβοι αίματος
became And his sweat] as clots of blood

καταβαίνοντες ἐπὶ την γην 45 + και αναστάς από της
going down upon the ground. And having risen up from the
προσευχῆς ελθὼν προς τους μαθητάς αὐτοῦ εὔρεν
prayer, coming to his disciples, he found

αυτούς κοιμωμένους από της λύπης 46 + και εἶπεν
them sleeping from the distress. And he said

בְּחִזְקָה וְתָהִי זַעְתּוֹ כְּנֹטְפֵי דָם יִרְדּוּ לְאַרְצָא : + וַיָּבֹא אֶל-הַמָּקוֹם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
וַיִּקָּם מִהַתְּפַלֵּל וַיָּבֹא אֶל-הַתְּלַמִּידִים
וַיֵּרָא וְהָיָה יְשָׁנִים מִיָּגוֹן :
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְמָה תִישָׁנוּ קוֹמוּ
וְהַתְּפַלְלוּ שְׁלֹא תִבְאוּ לַיְדֵי נִסְיוֹן :

+ וַיֵּרָא אֲלֵהֶם מִן-הַשָּׁמַיִם וַיַּחֲזִקֵהוּ :
וַיְחַבְּלֵי-מִוֶּתֶת בָּאוּ עָלָיו וַיּוֹסֶף לְהַתְּפַלֵּל :
וַיָּבֹא אֶל-הַמָּקוֹם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
וַיִּקָּם מִהַתְּפַלֵּל וַיָּבֹא אֶל-הַתְּלַמִּידִים
וַיֵּרָא וְהָיָה יְשָׁנִים מִיָּגוֹן :
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְמָה תִישָׁנוּ קוֹמוּ
וְהַתְּפַלְלוּ שְׁלֹא תִבְאוּ לַיְדֵי נִסְיוֹן :

וַיָּבֹא אֶל-הַמָּקוֹם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם :
וַיִּקָּם מִהַתְּפַלֵּל וַיָּבֹא אֶל-הַתְּלַמִּידִים
וַיֵּרָא וְהָיָה יְשָׁנִים מִיָּגוֹן :
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְמָה תִישָׁנוּ קוֹמוּ
וְהַתְּפַלְלוּ שְׁלֹא תִבְאוּ לַיְדֵי נִסְיוֹן :

+ וַיָּבֹא אֶל-הַמָּקוֹם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם :
וַיִּקָּם מִהַתְּפַלֵּל וַיָּבֹא אֶל-הַתְּלַמִּידִים
וַיֵּרָא וְהָיָה יְשָׁנִים מִיָּגוֹן :
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְמָה תִישָׁנוּ קוֹמוּ
וְהַתְּפַלְלוּ שְׁלֹא תִבְאוּ לַיְדֵי נִסְיוֹן :
וַיָּבֹא אֶל-הַמָּקוֹם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם :
וַיִּקָּם מִהַתְּפַלֵּל וַיָּבֹא אֶל-הַתְּלַמִּידִים
וַיֵּרָא וְהָיָה יְשָׁנִים מִיָּגוֹן :
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְמָה תִישָׁנוּ קוֹמוּ
וְהַתְּפַלְלוּ שְׁלֹא תִבְאוּ לַיְדֵי נִסְיוֹן :

+ וַיָּבֹא אֶל-הַמָּקוֹם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם :
וַיִּקָּם מִהַתְּפַלֵּל וַיָּבֹא אֶל-הַתְּלַמִּידִים
וַיֵּרָא וְהָיָה יְשָׁנִים מִיָּגוֹן :
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְמָה תִישָׁנוּ קוֹמוּ
וְהַתְּפַלְלוּ שְׁלֹא תִבְאוּ לַיְדֵי נִסְיוֹן :
וַיָּבֹא אֶל-הַמָּקוֹם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם :
וַיִּקָּם מִהַתְּפַלֵּל וַיָּבֹא אֶל-הַתְּלַמִּידִים
וַיֵּרָא וְהָיָה יְשָׁנִים מִיָּגוֹן :
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְמָה תִישָׁנוּ קוֹמוּ
וְהַתְּפַלְלוּ שְׁלֹא תִבְאוּ לַיְדֵי נִסְיוֹן :

αυτοῖς τι καθεύδετε ἀναστάντες προσεύχεσθε ἵνα
to them, Why do you sleep? having risen up, pray that

μη εισέλθητε εἰς πειρασμόν 47+ ἔτι δε αὐτοῦ
you should not enter into a test! And yet of his

λαλούντος ἰδοὺ ὄχλος και ο λεγόμενος Ἰούδας εἰς
speaking, behold, a multitude, and the one being called Judas, one
των δώδεκα προήρχετο αὐτῶν και ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ
of the twelve, was coming before them, and he approached to Jesus

φιλήσαι αὐτόν 48+ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἰούδα φιλήματι
to kiss him. Jesus said to him, Judas, [[with] a kiss

τον υἱόν του ἀνθρώπου παραδίδω 49+ ἰδόντες δε οἱ
the son of man [do] you deliver up]? And beholding, the ones
περί αὐτόν το ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ κύριε εἰ
around him being], said to him, O Lord, shall

πατάξομεν ἐν μαχαίρα 50+ και ἐπάταξεν εἰς τις
we strike with [the] sword? And struck one] a certain one
ἐξ αὐτῶν τον δούλον του ἀρχιερέως και ἀφείλεν
from them, the servant of the chief priest, and removed

αὐτοῦ το οὖς το δεξιόν 51+ ἀποκριθεὶς δε ο Ἰησοῦς
his ear right]. And responding Jesus

εἶπεν εἴτε εἰς τούτου και ἀψάμενος
said, Allow unto this! And having touched

του ωτίου αὐτοῦ ἴασατο αὐτόν 52+ εἶπε δε ο Ἰησοῦς
his ear, he healed him. said And Jesus]

προς τους παραγενομένους ἐπ' αὐτόν ἀρχιερεὶς και
to the ones coming unto him, [the] chief priests, and

+ עֲדָנֵנו מִדְּבַר וְהִנֵּה הַמּוֹן עִם וְאַחַד
מִשְׁנָיִם הָעֶשֶׂר הַנִּקְרָא יְהוּדָה הַלֵּזֶר
לִפְנֵיהֶם וַיִּקְרַב אֶל-יֵשׁוּעַ לִנְשֹׁק-לוֹ׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ יְהוּדָה הַבְּנִישִׁיקָה
אֹתָהּ מוֹסֵר אֶת-בֶּן-הָאָדָם׃
+ וְהֶאֱנָשִׁים אֲשֶׁר אָתוּ רָאוּ אֵת אֲשֶׁר
יְהִיָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַדְּנִינוּ הַנִּפְכָה בְּחָרֶב׃
+ וַיֵּךְ אֶחָד מֵהֶם אֶת-עַבְדֵּי הַפַּתֵּן

הַגָּדוֹל וַיִּקְצֹץ אֶת-אָזְנוֹ הַיְמָנִית׃
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר רַב עֲתָה
הָרְפוּ וַיָּנַע בְּאָזְנוֹ וַיִּרְפָּאָהוּ׃
+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל רָאשֵׁי הַכֹּהֲנִים
וְשָׂרֵי הַמִּקְדָּשׁ וְהַזִּקְנִים אֲשֶׁר בָּאוּ
עָלָיו לֵאמֹר כִּצְאָת עַל-פְּרִיץ
יְצַאְתֶּם עָלַי בְּחָרְבוֹת וּבִמְקָלוֹת׃

ⲉⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓ ⲁⲗⲉ ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ

+ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ
ⲛⲓⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ ⲁⲗⲁⲗⲉ

στρατηγούς του ιερού και πρεσβυτέρους ως επί
commandants of the temple, and elders, As against

ληστήν εξεληλύθατε μετά μαχαιρών και ξύλων 53 +
a robber do you come forth with swords and wood [staves] ?

καθ' ημέραν όντος μου μεθ' υμών εν τω ιερώ
By day my being with you in the temple,

ουκ εξετείνατε τας χείρας επ' εμέ αλλ' αύτη
you did not stretch out hands against me. But this

υμών εστιν η ώρα και η εξουσία του σκότους 54 +
is your hour, and the authority of darkness.

συλλαβόντες δε αυτόν ήγαγον και εισήγαγον αυτόν
And having seized him, they led and brought him

εις τον οίκον του αρχιερέως ο δε Πέτρος ηκολούθει
into the house of the chief priest. And Peter followed

μακρόθεν 55 + απάντων δε πυρ εν μέσω της αύλης
far off. And having lit a fire in [the] midst of the courtyard,

και συγκαθισάντων αυτών εκάθητο ο Πέτρος εν μέσω
and of their having sat down, Peter sat in [the] midst

αυτών 56 + ιδούσα δε αυτόν παιδίσκη τις καθήμενον
of them. beholding And him a certain maidservant] sitting down

προς το φως και ατενίσασα αυτώ είπε και ούτος
by the light, and having gazed upon him, said, Even this one

συν αυτώ ην 57 + ο δε ηρνήσατο αυτόν λέγων γύναι
with him was]. But he denied him, saying, O woman,

ουκ οίδα αυτόν 58 + και μετά βραχύ έτερος ιδών
I do not know him. And after a little, another beholding

αυτόν έφη και συ εξ αυτών ει ο δε Πέτρος είπεν
him, said, And you of them are]. And Peter said,

וְאֵנֹכִי הָיִיתִי עִמָּכֶם בְּמִקְדָּשׁ יוֹם
וְלֹא־שָׁלַחְתֶּם יָדְכֶם בִּי וְאֹלָם
זֹאת שְׁעַתְכֶם וְזֶה שְׁלֹטוֹן הַחֹשֶׁךְ׃
וַיִּתְפָּשׂוּ אוֹתוֹ וַיּוֹלִיכוּהוּ וַיְבִיאֵהוּ בֵּית
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וּפְטָרוֹס הַלֵּדִי אַחֲרָיו מִרְחוֹק׃

+ וַיְהִי כִּי־בָעֲרוּ אֵשׁ בְּתוֹךְ הַחֲצֵר

וַיֵּשְׁבוּ וַיִּחַדּוּ וַיֵּשֶׁב גַּם־פֶּטְרוֹס בְּתוֹכָם׃
+ וַתִּרְאֶהוּ שֹׁפְחָה אַחַת יוֹשֵׁב נֹגֵד הָאוֹר
וַתִּבְטַטְבוּ וַתֹּאמֶר גַּם־זֶה הִוא עִמּוֹ׃
+ וַיִּכְחַשְׁבוּ וַיֹּאמֶר אִשָּׁה לֹא יָדַעְתִּיו׃
+ וְעוֹד מַעֲט וַיִּרְאֶהוּ אִישׁ אַחֵר וַיֹּאמֶר
גַּם־אַתָּה מֵהֶם וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס בֶּן־אַדָּם לֹא
מֵהֶם אֵנֹכִי׃

+ וַיֵּשְׁבוּ וַיִּחַדּוּ וַיֵּשֶׁב גַּם־פֶּטְרוֹס בְּתוֹכָם׃
+ וַתִּרְאֶהוּ שֹׁפְחָה אַחַת יוֹשֵׁב נֹגֵד הָאוֹר
וַתִּבְטַטְבוּ וַתֹּאמֶר גַּם־זֶה הִוא עִמּוֹ׃
+ וַיִּכְחַשְׁבוּ וַיֹּאמֶר אִשָּׁה לֹא יָדַעְתִּיו׃
+ וְעוֹד מַעֲט וַיִּרְאֶהוּ אִישׁ אַחֵר וַיֹּאמֶר
גַּם־אַתָּה מֵהֶם וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס בֶּן־אַדָּם לֹא
מֵהֶם אֵנֹכִי׃

+ וַיֵּשְׁבוּ וַיִּחַדּוּ וַיֵּשֶׁב גַּם־פֶּטְרוֹס בְּתוֹכָם׃
+ וַתִּרְאֶהוּ שֹׁפְחָה אַחַת יוֹשֵׁב נֹגֵד הָאוֹר
וַתִּבְטַטְבוּ וַתֹּאמֶר גַּם־זֶה הִוא עִמּוֹ׃
+ וַיִּכְחַשְׁבוּ וַיֹּאמֶר אִשָּׁה לֹא יָדַעְתִּיו׃
+ וְעוֹד מַעֲט וַיִּרְאֶהוּ אִישׁ אַחֵר וַיֹּאמֶר
גַּם־אַתָּה מֵהֶם וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס בֶּן־אַדָּם לֹא
מֵהֶם אֵנֹכִי׃

άνθρωπε ουκ ειμί 59+ και διαστάσης ωσει ώρας μιάς
 O man, I am not. And having elapsed about an hour], one
 άλλος τις διΐσχυρίζετο λέγων επ' αληθείας και
 another certain] contended obstinately, saying, In truth also
 ούτος μετ' αυτού ην και γαρ Γαλιλαίος εστιν 60+ είπε
 this one with him was]; for also he is a Galilean. said
 δε ο Πέτρος άνθρωπε ουκ οίδα ο λέγεις και
 And Peter], O man, I do not know what you say. And
 παραχρήμα έτι λαλούντος αυτού εφώνησεν αλέκτωρ
 immediately while [speaking he [was] called out a rooster].
 61+ και στραφείς ο κύριος ενέβλεψεν τω Πέτρω και
 And having turned, the Lord looked at Peter. And
 υπεμνήσθη ο Πέτρος του λόγου του κυρίου ως είπεν
 Peter remembered the word of the Lord, as he said
 αυτώ ότι πριν αλέκτορα φωνήσαι απαρνήση με
 to him that, Before [the] rooster calls out, you shall totally reject me
 τρις 62+ και εξελθών έξω ο Πέτρος έκλαυσε
 three times. And having gone forth outside, Peter wept
 πικρώς 63+ και οι άνδρες οι συνέχοντες τον Ιησούν
 bitterly. And the men holding Jesus,
 ενέπαιζον αυτώ δέροντες 64+ και
 mocked him, flaying [him] . And
 περικαλύψαντες αυτόν έτυπτον αυτού το πρόσωπον
 having covered him up, they beat his face,
 και επηρώτων αυτόν λέγοντες προφήτευσον τις εστιν
 and asked him, saying, Prophecy! who is

וְאַחֲרַי עָבַר כְּשָׁעָה אַחַת שָׁעָה +
 אִישׁ אַחֵר לֵאמֹר אֲמַנְם נִסְדָּה
 הָיָה עִמּוֹ כִּי־גִלְגִּילַי נִסְדָּה־הוּא :
 וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס בֶּן־אָדָם לֹא יַדְעֵתִי מָה
 אַתָּה אֹמֵר וְעוֹדֵנוּ מְדַבֵּר וְהִתְרַנְּגוֹל קָרָא :
 וַיִּפֶן הָאָדָם וַיִּבֶט אֶל־פֶּטְרוֹס
 וַיִּזְכֹּר פֶּטְרוֹס אֶת־דְּבַר הָאָדָם אֲשֶׁר

דִּבֶּר אֵלָיו לֵאמֹר בְּטָרֵם יִקְרָא
 הִתְרַנְּגֵל תִּכְחַשְׁבִּי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים :
 וַיֵּצֵא פֶטְרוֹס תְּחוּצָה וַיִּמָּרַר בְּבִכּוֹ :
 וְהֶאֱנָשִׁים אֲשֶׁר אָחִזּוּ אֶת־יְשׁוּעַ הִתְעַלְלֵלוּ
 בּוֹ וַיִּכְוֶהוּ :
 וַיִּחַבּוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיִּכְוֶהוּ עַל־פְּנָיו
 וַיִּשְׁאַלְוּהוּ לֵאמֹר הִנָּבֵא מִי הוּא הַמְּכַה
 אוֹתְךָ :

וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ +
 וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ :
 וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ :
 וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ :
 וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ :
 וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ :

וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ +
 וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ :
 וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ :
 וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ :
 וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ :
 וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ וְכַלְמֵהּ :

Ο παίσας σε 65+ και έτερα πολλά βλασφημούντες
 the one hitting you? And other [things] many] blaspheming
 έλεγον εις αυτόν 66+ και ως εγένετο ημέρα
 they said to him. And as it became day,
 συνήχθη το πρεσβυτέριον του λαού αρχιερείς και
 there gathered together the council of elders of the people, chief priests and
 γραμματείς και ανήγαγον αυτόν εις
 scribes, and they led him into
 το συνέδριον αυτών λέγοντες 67+ ει συ ει ο Χριστός
 their sanhedrin, saying, If you are the Christ,
 ειπε ημίν ειπε δε αυτοίς εán υμίν ειπω ου μη
 tell to us! And he said to them, If I should tell to you, in no way
 πιστεύσητε 68+ εán δε και ερωτήσω ου μη αποκριθήτέ
 should you believe. And if also I asked, in no way should you answer
 μοι η απολύσητε 69+ από του νυν έσται ο υίός
 me, or loose [me]. From the present will be the son
 του ανθρωπου καθήμενος εκ δεξιών της δυνάμεως
 of man] sitting down at [the] right of the power
 του θεού 70+ ειπον δε πάντες συ ουν ει ο υίός
 of God. said And all], Then you are the son
 του θεού ο δε προς αυτους έφη υμεις λέγετε ότι
 of God? And he to them said], You say it, for
 εγώ ειμι 71+ οι δε ειπον τι έτι χρείαν έχομεν
 I am. And they said, What still need do we have
 μαρτυρίας αυτοί γαρ ηκούσαμεν από
 of a witness? For we ourselves heard from

+ ועוד גְּדוּפִים אֲחֵרִים הִרְבּוּ עָלָיו :
 + וּבְהֵיטֵב הַבְּקָר נִקְהָלוּ זְקֵנֵי הָעָם וְרֵאשֵׁי
 הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים וַיַּעֲלוּהוּ לִפְנֵי סֵנְהֶדְרִין
 שְׁלָהֶם וַיֹּאמְרוּ אִם הַמְּשִׁיחַ אַתָּה הִנְדָּ-לָנוּ :
 + וְאִם-אֲשָׂאֵל לֹא-תָשִׁיבוּ דָבָר וְלֹא
 תִשְׁלַחֲנוּנִי :

+ אֲבָל מֵעַתָּה יִהְיֶה בֶן-הָאָדָם
 יֹשֵׁב לְיְמִין גְּבוּרַת הָאֱלֹהִים :
 + וַיֹּאמְרוּ כִּי-כֵן הָאֵתָה אֵפֹא הוּא
 בֶן-הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם אֹמְרִתֶם
 כִּי-אֲנִי הוּא :
 + וַיֹּאמְרוּ מַה-לָּנוּ עוֹד לְבַקֵּשׁ
 עֲדִים הֲלֹא בְּאָזְנוֹנֵינוּ שָׁמַעְנוּהָ מִפִּי :

+ אֲנִי אֲשָׂאֵל לֹא תָשִׁיבוּ דָבָר וְלֹא
 תִשְׁלַחֲנוּנִי :
 + וְאִם-אֲשָׂאֵל לֹא תָשִׁיבוּ דָבָר וְלֹא
 תִשְׁלַחֲנוּנִי :
 + וְאִם-אֲשָׂאֵל לֹא תָשִׁיבוּ דָבָר וְלֹא
 תִשְׁלַחֲנוּנִי :

+ אֲנִי אֲשָׂאֵל לֹא תָשִׁיבוּ דָבָר וְלֹא
 תִשְׁלַחֲנוּנִי :
 + וְאִם-אֲשָׂאֵל לֹא תָשִׁיבוּ דָבָר וְלֹא
 תִשְׁלַחֲנוּנִי :
 + וְאִם-אֲשָׂאֵל לֹא תָשִׁיבוּ דָבָר וְלֹא
 תִשְׁלַחֲנוּנִי :

του στόματος αυτού

his mouth.

23 כג

1+ και αναστάν άπαν το πλήθος αυτών ήγαγεν
And having risen up, all the multitude of them led

αυτόν επί τον Πιλάτον 2+ ήρξαντο δε κατηγορείν
him unto Pilate. And they began to charge

αυτού λέγοντες τούτον εύρομεν διαστρέφοντα το
him saying, This one we find perverting the

έθνος και κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι
nation, and preventing to Caesar tribute to be given],

λέγοντα εαυτόν Χριστόν βασιλέα είναι 3+ ο δε
saying himself Christ [the] king to be]. And

Πιλάτος επηρώτησεν αυτόν λέγων συ ει ο βασιλεύς
Pilate asked him, saying, Are you the king

των Ιουδαίων ο δε αποκριθείς αυτώ έφη συ λέγεις
of the Jews? And answering to him he said, You say it.

4+ ο δε Πιλάτος είπε προς τους αρχιερείς και τους
And Pilate said to the chief priests and the

όχλους ουδέν ευρίσκω αίτιον εν τω ανθρωπω τούτω
multitudes, Not one do I find fault] in this man.

5+ οι δε επίσχυον λέγοντες ότι ανασείει τον
And they grew more urgent and violent, saying that, He incites the

λαόν διδάσκων καθ' όλης της Ιουδαίας αρχάμενος
people, teaching throughout entire Judea, beginning

+
: ויָקָם כָּל־קְהָלָם וַיּוֹלִיכוּהוּ אֶל־פִּילָטוֹס +

+ וַיַּחֲלֹו לְדַבֵּר עָלָיו שְׂטָנָה לְאֹמֵר אֶת־זֶה
מִצָּאֵנוּ מְסִית אֶת־הָעָם וּמְגַע אוֹתוֹ מִתַּת מַס
לְקִיסָר בְּאֹמְרוֹ כִּי הוּא מְלִךְ הַמַּשִּׁיחַ:
+ וַיִּשְׁאַלְהוּ פִּילָטוֹס לְאֹמֵר הַאֲתָה מְלִךְ

תִּיהְיִידִים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲתָה אָמַרְתָּ:
+ וַיֹּאמֶר פִּילָטוֹס אֶל־רְאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים
וְאֶל־הַמּוֹן הָעָם לֹא־מִצָּאֵתִי אֲשֶׁמָּה בְּאִישׁ
הַזֶּה:
+ וְהֵם הִתְאַמְצוּ לְדַבֵּר מַדְרִיחַ
הוּא אֶת־הָעָם בְּלִמְדוֹ בְּכָל־יְהוּדָה
הַחַל מִן־הַנְּגִלִיל וְעַד־הַנְּהַר:

+
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +

חַלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +
+ אֲמַרָה גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי וְגַם גַּלִּילִי +

ἀπό της Γαλιλαίας ἕως ὧδε 6+ Πιλάτος δε ακούσας
 from Galilee unto here. And Pilate having heard
 Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαίος ἐστι
 Galilee, asked if the man is a Galilean.

7+ και ἐπιγνούς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν
 And having realized that under the authority of Herod he is],
 ἀνέπεμψεν αὐτόν πρὸς Ἡρώδη ὄντα και αὐτόν ἐν
 he sent him to Herod, being also he] in

Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις 8+ ὁ δε
 Jerusalem in these days. And
 Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν ἦν γὰρ θέλων
 Herod beholding Jesus, rejoiced exceedingly, for he was wanting
 ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ
 for a fit [time] to behold him, because of the hearing many [things]
 περὶ αὐτοῦ και ἤλπιζε τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ
 concerning him; and he hoped any sign to behold] by him

γινόμενον 9+ ἐπηρώτα δε αὐτόν ἐν λόγοις ἱκανοίς
 taking place. And he asked him with of words a [fit] amount];

αὐτός δε οὐδέν ἀπεκρίνατο αὐτῷ 10+ εἰστήκεισαν δε
 but he nothing answered to him]. And standing by
 οἱ ἀρχιερεῖς και οἱ γραμματεῖς εὐτόνως
 [were] the chief priests and the scribes, intensely

κατηγοροῦντες αὐτοῦ 11+ ἐξουθενήσας δε αὐτόν
 charging him. having treated And him
 ὁ Ἡρώδης συν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ και
 Herod with his military], and

וַיִּקְנוּ לְרֵאֵת אֹתָא אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה׃
 + וַיִּרְבּוּ לְשֹׂאֵל אוֹתוֹ וְהוּא לֹא־הִשִּׁיב אוֹתוֹ
 דְּבָר׃
 + וַיַּעֲמְדוּ רֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים
 וַיִּתְחַזְּקוּ לְדַבֵּר עָלָיו שְׂטָנָה׃
 + וַיִּבְּזוּ אוֹתוֹ הַיְּהוּדָיִם וְהַסּוֹפְרִים
 וַיִּתְּתֵלְבוּ וַיִּלְבֹּשׂ אוֹתוֹ בְּגָדֵי הַיְּהוּדָיִם
 וַיִּשְׁלַחְהוּ אֶל־פִּילָטוֹס׃
 + וַיְהִי כִשְׁמַע פִּילָטוֹס אֶת־שֵׁם
 הַנְּגַלִּיל וַיִּשְׁאַל אִם־הוּא אִישׁ גְּלִילִי׃
 + וְכֹאֲשֶׁר יָדַע כִּי־מִמְּשָׁלַת הַיְּהוּדָיִם
 הוּא שָׁלְחוּ אֶל־הַיְּהוּדָיִם אֲשֶׁר הָיָה
 גַּם־הוּא בִירוּשָׁלַיִם בְּיָמֵי הָאֵלֶּה׃
 + וַיִּשְׁמַח הַיְּהוּדָיִם עַד־מְאֹד כִּי־רָאוּ אוֹתוֹ
 אֶת־יֵשׁוּעַ כִּי מִיָּמִים רַבִּים הִתְאַוָּה
 לְרֵאֵת אוֹתוֹ כִּי־שָׁמַע אֶת־שֵׁמוֹ

+ וַיִּתְחַזְּקוּ אֲשֶׁר עָלָיו שְׂטָנָה׃
 + וַיִּבְּזוּ אוֹתוֹ הַיְּהוּדָיִם וְהַסּוֹפְרִים
 וַיִּתְּתֵלְבוּ וַיִּלְבֹּשׂ אוֹתוֹ בְּגָדֵי הַיְּהוּדָיִם
 וַיִּשְׁלַחְהוּ אֶל־פִּילָטוֹס׃
 + וַיְהִי כִשְׁמַע פִּילָטוֹס אֶת־שֵׁם
 הַנְּגַלִּיל וַיִּשְׁאַל אִם־הוּא אִישׁ גְּלִילִי׃
 + וְכֹאֲשֶׁר יָדַע כִּי־מִמְּשָׁלַת הַיְּהוּדָיִם
 הוּא שָׁלְחוּ אֶל־הַיְּהוּדָיִם אֲשֶׁר הָיָה
 גַּם־הוּא בִירוּשָׁלַיִם בְּיָמֵי הָאֵלֶּה׃
 + וַיִּשְׁמַח הַיְּהוּדָיִם עַד־מְאֹד כִּי־רָאוּ אוֹתוֹ
 אֶת־יֵשׁוּעַ כִּי מִיָּמִים רַבִּים הִתְאַוָּה
 לְרֵאֵת אוֹתוֹ כִּי־שָׁמַע אֶת־שֵׁמוֹ

εμπαίξας περιβαλὼν αὐτὸν εσθήτα λαμπράν
 having mocked [him], having put around him attire bright],
 ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ 12+ ἐγένοντο δὲ φίλοι ο τε
 sent him back to Pilate. And they became friends, both
 Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ'
 Pilate and Herod, in this day with
 ἀλλήλων προὔπληρον γὰρ ἐν ἐχθρα ὄντες πρὸς
 one another; for beforehand at enmity [they were] being] between
 εαυτοῦς 13+ Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς
 themselves. And Pilate, having called together the
 ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν 14+ εἶπεν
 chief priests and the rulers and the people, said
 πρὸς αὐτοὺς προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τούτον
 to them, You brought to me this man
 ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον
 as perverting the people. And behold, I before
 ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὔρον ἐν
 you having questioned [him], nothing find] in
 τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ'
 this man for a fault of which to lay charge against
 αὐτοῦ 15+ ἀλλ' οὐδέ Ἡρώδης ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς
 him, and not even Herod; for I sent you
 πρὸς αὐτὸν καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ
 to him; and behold, nothing worthy of death is
 πεπραγμένον αὐτῷ 16+ παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω
 being acted by him. Correcting him then, I will release [him].
 17+ ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ εορτήν
 (And by necessity he had to release to them each holiday

לְעִינֵיכֶם וְלֹא מִצְּאֹתַי בְּאִישׁ הַזֶּה כָּל־אֲשֶׁמָּה
 מִן־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אַתֶּם טוֹעֲנִים אֹתוֹ :
 וְגַם־הוֹרְדוֹס לֹא מִצָּא כִּי הָשִׁיבוּ
 אֵלֵינוּ וְהִנֵּה אֵין־חֲטָא מוֹת לְאִישׁ הַזֶּה :
 עַל־כֵּן אִסְרֵנוּ וְאַתִּירֵנוּ :
 וְלוֹ תִּהְיֶה לְהַתִּיר לָהֶם חָבוּשׁ אַחַד בְּיָמֵי
 הַחֹג :
 בְּיָוִם הַהוּא נַעֲשֶׂה פִּילָטוֹס וְהוֹרְדוֹס
 אֶהְבִּים זֶה לְזֶה כִּי לְפָנַי אֵיבָה בֵּינֵיהֶם :
 וַיִּקְרָא פִּילָטוֹס אֶת־רֹאשֵׁי
 הַכֹּהֲנִים וְאֶת־הַשָּׂרִים וְאֶת־הָעָם :
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הִבֹּאתֶם לְפָנַי אֶת־הָאִישׁ
 הַזֶּה כִּמְסִית אֶת־הָעָם וְהִנֵּה אֲנִי חֹקֵרְתִּי

חֲפֻצֹתָם לְחַבְּרֵהּ אֶחְלָא אֲרִיב לֵא עֲבִדָּה
 כְּיָבִיא אֲמֹר נָחַל וְנִיבַע אֲרִיב : כֹּס :
 אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב :
 אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב :
 אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב :
 אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב :
 אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב אֲרִיב :

ένα 18+ ανέκραξαν δε παμπληθεί λέγοντες αίρε
one [person]). But they shouted aloud all at once, saying, Take

τούτον απόλυσον δε ημίν τον Βαραββάν 19+ όστις ην
this [one] , but release to us Barabbas; who was

διά στάσιν τινά γενομένην εν τη πόλει και
on account of a certain insurrection having taken place in the city, and

φόνον βεβλημένος εις φυλακήν 20+ πάλιν ουν
[for] murder, thrown into prison. Then again,

ο Πιλátος προσεφώνησε θέλων απολύσαι τον Ιησουν
Pilate called out to [them] , wanting to release Jesus.

21+ οι δε επεφώνουν λέγοντες σταύρωσον σταύρωσον
But they were sounding out, saying, Crucify! Crucify

αυτόν 22+ ο δε τρίτον είπε προς αυτούς τι γαρ κακόν
him! And the third [time] he said to them, For what evil

εποίησεν ούτος ουδέν αίτιον θανάτου εύρον εν αυτώ
[did] this one do? No fault for death do I find in him;

παιδεύσας ουν αυτόν απολύσω 23+ οι δε επέκειντο
correcting him then I will release [him] . And they pressed

φωναίς μεγάλαις αιτούμενοι αυτόν σταυρωθήναι και
voices with great], asking for him to be crucified. And

κατίσχυον αι φωναί αυτών και των αρχιερέων 24+ ο
prevailed voices their] and of the chief priests.

δε Πιλátος επέκρινε γενέσθαι το αίτημα αυτών 25+
And Pilate adjudged to take place their request].

וַיִּצְעֲקוּ כָּל־הַמּוֹנִים וַיֹּאמְרוּ הָסֵר
אֶת־זֶה וְהַתֵּר לָנוּ אֶת בַּר־אֶבְיָא׃
וְהוּא הָיָה אֲסוּר בֵּית הַפְּלֵא עַל־דְּבַר
מִרְדָּ אֲשֶׁר־נִהְיָה בְּעִיר וְעַל־רִצָּח׃
וַיִּסְף פִּילָטוֹס וַיַּדְבֵּר אֲלֵיהֶם כִּי תִפְּץ
לְהַתִּיר אֶת־יֵשׁוּעַ׃
וְהַמָּה קָרְאוּ לְאֹמֵר הַצֵּלֵב אוֹתוֹ הַצֵּלֵב׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פַּעַם שְׁלִישִׁית

מִה עֲשָׂה זֶה רָעָה כָּל־מִשְׁפַּט מוֹת
לֹא־מִצְאָתִי בּוֹ עַל־כֵּן אֶיִסְרֶנּוּ וְאֶתִירֶנּוּ׃
וַיִּפְצְרוּ בּוֹ בְּקוֹל גָּדוֹל וַיִּבְקְשׁוּ אֲשֶׁר
יִצְלַב וַיִּחָזַק קוֹלָם וְקוֹל רֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים׃
וַיִּגְזֹר פִּילָטוֹס אֲשֶׁר תֵּעָשֶׂה בְּקִשְׁתָּם׃
וַיִּתֵּר לָהֶם אֶת־הַנְּתוּן בְּבֵית הָאֲסוּרִים
עַל־דְּבַר־מִרְדָּ וְרִצָּח אֶת אֲשֶׁר שָׁאָלוּ
וְאֶת־יֵשׁוּעַ נָתַן לָהֶם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּרִצּוֹנָם׃

וּמַה וְיָהּ גִּלְסָה אֲנִי לְמֹת
עֲמֵלְמֹת, לְמֹתָּ וְיָהּ לְכֹזֵר אֲכָר׃
וּמַה אֲכָר וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי
וּמַה אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי׃
וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי׃
וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי׃
וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי׃
וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי׃

וּמַה וְיָהּ גִּלְסָה אֲנִי לְמֹת
עֲמֵלְמֹת, לְמֹתָּ וְיָהּ לְכֹזֵר אֲכָר׃
וּמַה אֲכָר וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי
וּמַה אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי׃
וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי׃
וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי׃
וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי׃
וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי וְיָהּ אֲכָרְמִי׃

απέλυσε δε αυτοίς τον διά στάσιν και φόνον
 And he released to them the one through insurrection and murder
 βεβλημένον εις την φυλακήν ον ητούντο τον δε
 being thrown into the prison, whom they asked for; but

Ιησούν παρέδωκε τω θελήματι αυτών 26+ και ως
 Jesus he delivered up [to] their will. And as

απήγαγον αυτόν επιλαβόμενοι Σίμωνός τινος
 they led him away, having taken hold of Simon, a certain
 Κυρηναίου του ερχομένου απ' αγρού επέθηκαν αυτώ
 Cyrenian, coming from [the] field, they placed upon him

τον σταυρόν φέρειν όπισθεν του Ιησού 27+
 the cross, to bear it behind Jesus.

ηκολούθει δε αυτώ πολύ πλήθος του λαού και
 And were following him a great multitude of the people, and

γυναικών αι και εκόπτοντο και εθρήνουν αυτόν 28+
 women, which also were beating their chest and wailing over him.

στραφείς δε προς αυτάς ο Ιησούς ειπε θυγατέρες
 And having turned to them, Jesus said, Daughters

Ιερουσαλήμ μη κλαίετε επ' εμέ πλην εφ' εαυτάς
 of Jerusalem, weep not for me! furthermore, for yourselves

κλαίετε και επί τα τέκνα υμών 29+ ότι ιδού έρχονται
 weep], and for your children! For behold, there come

ημέραι εν αις ερούσι μακάριαι αι στείραι και
 days in which they shall say, Blessed [are] the sterile, and

κοιλία αι ουκ εγέννησαν και μαστοί οι
 bellies which bore not, and breasts [which]

ουκ εθήλασαν 30+ τότε άρξονται λέγειν τοις όρεσι
 nursed not. Then they shall begin to say to the mountains,

וְכֹאֲשֶׁר הוֹלִיכוּהוּ מִשָּׁם וַיְחַזְקוּ
 בְּאִישׁ אֶחָד תְּבֵא מִן־הַשָּׂדֶה וְשָׂמוּ
 שָׁמְעוֹן אִישׁ קוֹרֵינִי וַיְשִׁימוּ עָלָיו
 אֶת־הַצֵּלֹב לְשֵׂאת אֶתְּרֵי יֵשׁוּעַ׃
 + וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו הַמּוֹן עִם־רֵב וְהַמּוֹן
 נָשִׁים וְהֵנָּה סֹפְדוֹת וּמְקַנְנֹת עָלָיו׃
 + וַיִּפֶן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶן בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם׃

אֶל־תְּבַכְינָה עָלַי כִּי־עַל־נַפְשִׁי כֵן בְּכִינָה
 וְעַל־בְּנֵיכֶן׃
 + כִּי הִנֵּה יָמַימ בָּאִים וְאָמְרוּ אֲשֶׁרֵי
 הָעֵקֶרֹת וְאֲשֶׁרֵי הַמַּעֲיִם אֲשֶׁר לֹא יֵלְדוּ
 וְאֲשֶׁרֵי הַשָּׂדִים אֲשֶׁר לֹא הֵינִיקוּ׃
 + אַז יֹאמְרוּ אֶל־הַתְּהָרִים נִפְלוּ
 עָלֵינוּ וְאֶל־הַגְּבָעוֹת כְּסוּנוּ׃

וְהַלֵּל וְרַחֵם אֹתָם כֵּן כֵּן אֲשֶׁר אֵלֹהִים
 אֱמַר לְעַד לְעַד וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵת׃
 + וְהַלֵּל וְרַחֵם אֹתָם כֵּן כֵּן אֲשֶׁר
 אֱמַר לְעַד לְעַד וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵת׃
 חַלְסֵם, וְחַלְסֵם וְחַלְסֵם כְּעֵת וְחַלְסֵם׃
 + וְרַחֵם אֹתָם כֵּן כֵּן אֲשֶׁר אֱמַר לְעַד
 לְעַד וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵת׃
 + וְרַחֵם אֹתָם כֵּן כֵּן אֲשֶׁר אֱמַר לְעַד
 לְעַד וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵת׃

כֵּן כֵּן אֲשֶׁר אֱמַר לְעַד לְעַד
 חַלְסֵם כְּעֵת וְחַלְסֵם׃
 + וְרַחֵם אֹתָם כֵּן כֵּן אֲשֶׁר אֱמַר לְעַד
 לְעַד וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵת׃
 וְרַחֵם אֹתָם כֵּן כֵּן אֲשֶׁר אֱמַר לְעַד
 לְעַד וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵת׃
 + וְרַחֵם אֹתָם כֵּן כֵּן אֲשֶׁר אֱמַר לְעַד
 לְעַד וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵת׃

πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ τοῖς βουνοῖς καλύψατε ἡμᾶς **31 +**
 Fall upon us! And to the hills, Cover us!
 ὅτι εἰ ἐν τῷ υγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν ἐν τῷ
 For if in the wet wood these [things] they do, in the
 ξηρῷ τι γένηται **32 +** ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο
 dry what should happen]? And they led also other two
 κακούργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι **33 +** καὶ ὅτε
 evildoers with him to be done away with. And when
 ἀπήλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον κρανίον ἐκεῖ
 they went forth unto the place being called Skull, there
 ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους ἓνα μὲν ἐκ
 they crucified him, and the evildoers, one on [the]
 δεξιῶν ἓνα δὲ ἐξ ἀριστερῶν **34 +** ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε
 right, and one on [the] left. And Jesus said,
 πάτερ ἄφεσ αὐτοῖς οὐ γὰρ οἶδασι τι ποιοῦσι
 O Father, forgive them! for they do not know what they do.
 διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρον **35 +**
 And dividing his garments they cast a lot.
 καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ
 And stood the people] viewing. And deriding also
 οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς λέγοντες ἄλλους ἔσωσε
 [were] the rulers with them, saying, Others he delivered,
 σωσάτω εαυτὸν εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός ὁ
 let [him] deliver himself! if this is the Christ, the one
 τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός **36 +** ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ
 chosen of God. mocked And at him also the

כִּי אֵינָם יֹדְעִים מַה הֵם עֹשִׂים
 וַיִּחְלְקוּ בְגָדָיו לָהֶם וַיַּפִּילוּ גוֹרָל׃
 + וְהָעָם עֹמֵד וְרֹאֶה וַיִּלְעָגוּ-לוֹ הַשָּׂרִים
 לֵאמֹר אֶת-אַחֲרֵי הַיּוֹשִׁיעַ יוֹשַׁע-נָא נַפְשׁוֹ
 אִם-הוּא הַמְּשִׁיחַ בְּחִיר הָאֱלֹהִים׃
 + וַיְהִתְלוּ בּוֹ אַנְשֵׁי הַצָּבָא וַיִּגְשׁוּ וַיִּבְיֵאוּ לוֹ
 חֶמֶץ׃
 + כִּי אִם-כָּכָה יַעֲשׂוּ בְּעֵץ הַלֶּחַ מַה-יַּעֲשׂוּ׃
 בְּיָבֵשׁ׃
 + וְגַם-שְׁנַיִם אַחֲרָיִם אַנְשֵׁי רָשָׁע מוֹצָאִים
 לְמוֹת אֶתוֹ׃
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּאוּ אֶל-הַמָּקוֹם הַנִּקְרָא
 גּוֹלְגֹתָא וַיִּצְלְבוּ אֹתוֹ שָׁם וְאֶת-אַנְשֵׁי
 הַרָשָׁע אַחָד מִיְמִינֹו וְאֶחָד מִשְּׂמֹאלוֹ׃
 + וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲבִי סֶלַח לָהֶם

לְמֵה לְכֵּי נִחֵם מְהֵרָה חַטָּאתָם
 וְקָלְכָה נְשָׁאָתוֹ, אֲרִיזָא חַטָּאתָם חַטָּאתָם׃
 + וְכָסֵר תְּהֵאֵרָה אִתְּךָ מִכָּתְיָב תְּהֵאֵרָה
 מִן רָע אֲרִיזָא מִן רָע לְרֵעֵיךָ לְרֵעֵיךָ אֲרִיזָא נְשָׁא
 תַּעֲשֶׂה אֲרֵם תְּהֵאֵרָה מִכָּתְיָב חַטָּאתָם אֲרִיזָא׃
 + וְכָתוּבֵם תְּהֵאֵרָה מִן רָע אֲרִיזָא חַטָּאתָם
 חַטָּאתָם אֲרִיזָא מִן רָע אֲרִיזָא חַטָּאתָם׃
 + וְכָתוּבֵם תְּהֵאֵרָה מִן רָע אֲרִיזָא חַטָּאתָם
 חַטָּאתָם אֲרִיזָא מִן רָע אֲרִיזָא חַטָּאתָם׃
 + וְכָתוּבֵם תְּהֵאֵרָה מִן רָע אֲרִיזָא חַטָּאתָם
 חַטָּאתָם אֲרִיזָא מִן רָע אֲרִיזָא חַטָּאתָם׃

στρατιώται προσερχόμενοι και ὄξος
 soldiers], coming forward and vinegar

προσφέροντες αὐτό 37+ και λέγοντες εἰ συ εἰ ο
 bringing] to him, and saying, If you are the

βασιλεύς των Ιουδαίων σώσον σεαυτόν 38+ ην δε
 king of the Jews, save yourself! And there was

και επιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ' αὐτό γραμμασιν
 also an inscription being depicted above him in letters

Ελληνικοῖς και Ρωμαϊκοῖς και Εβραϊκοῖς οὗτός εστιν
 in Greek, and Roman, and Hebrew -- This is

ο βασιλεύς των Ιουδαίων 39+ εἰς δε των
 the king of the Jews. And one of the

κρεμασθέντων κακούργων εβλασφήμει αὐτόν λέγων
 hanging evildoers blasphemed him, saying,

εἰ συ εἰ ο Χριστός σώσον σεαυτόν και ημάς 40+
 If you are the Christ, save yourself and us!

αποκριθείς δε ο ἕτερος ἐπετίμα αὐτό λέγων ουδέ
 And responding the other reproached him, saying, Not even

φοβή συ τον θεόν ὅτι εν τω αὐτῷ κρίματι εἰ 41+
 do you fear God, for under the same judgment you are]?

και ημεῖς μεν δικαίως ἄξια γαρ ων ἐπράξαμεν
 And we indeed justly; for worthy of what we acted,

απολαμβάνομεν οὗτος δε ουδέν ἄτοπον ἐπραξε 42+ και
 we receive; but this one did not out of place act]. And

ἔλεγε τω Ιησοῦ μνήσθητί μου κύριε ὅταν ἔλθης
 he said to Jesus, Remember me, O Lord, whenever you should come

וַיֹּאמְרוּ אֵם-אַתָּה הוּא מֶלֶךְ הַיְהוּדִים +
 הוֹשֵׁעַ נַפְשֵׁךָ :
 וְגַם-מִכְתָּב הָיָה מִמֶּעַל לוֹ בְּכַתֵּב יוֹנִי
 וְרוֹמִי וְעֵבְרִי זֶה הוּא מֶלֶךְ הַיְהוּדִים :
 וְאַחַד מֵאַנְשֵׁי הַרְשָׁע תְּתַלּוּם בְּדָף אֶתוֹ
 לֵאמֹר הֲלֹא אַתָּה הַמְּשִׁיחַ הוֹשֵׁעַ עַצְמְךָ
 וְאַתָּנוּ :

וַיַּעַן הָאַחֵר וַיִּגְעַר-בּוֹ לֵאמֹר הֲלֹא
 תִירָא אֶת-הָאֱלֹהִים כִּי עֲנִשׁוּ עֲנֻשְׁךָ :
 וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ כְּמִשְׁפָּט כִּי לְקַחְנוּ כְּגִמּוּל
 יְדִינּוּ וְהָאִישׁ הַזֶּה לֹא-עָשָׂה מְאוּמָה רָע :
 וַיֹּאמֶר אֶל-יֵשׁוּעַ זְכַרְנִי-נָא אֲדֹנָי בְּבֹאֶךָ
 כְּמִלְכוּתְךָ :

וַיֹּאמְרוּ אֵם-אַתָּה הוּא מֶלֶךְ הַיְהוּדִים +
 הוֹשֵׁעַ נַפְשֵׁךָ :
 וְגַם-מִכְתָּב הָיָה מִמֶּעַל לוֹ בְּכַתֵּב יוֹנִי
 וְרוֹמִי וְעֵבְרִי זֶה הוּא מֶלֶךְ הַיְהוּדִים :
 וְאַחַד מֵאַנְשֵׁי הַרְשָׁע תְּתַלּוּם בְּדָף אֶתוֹ
 לֵאמֹר הֲלֹא אַתָּה הַמְּשִׁיחַ הוֹשֵׁעַ עַצְמְךָ
 וְאַתָּנוּ :

וַיַּעַן הָאַחֵר וַיִּגְעַר-בּוֹ לֵאמֹר הֲלֹא
 תִירָא אֶת-הָאֱלֹהִים כִּי עֲנִשׁוּ עֲנֻשְׁךָ :
 וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ כְּמִשְׁפָּט כִּי לְקַחְנוּ כְּגִמּוּל
 יְדִינּוּ וְהָאִישׁ הַזֶּה לֹא-עָשָׂה מְאוּמָה רָע :
 וַיֹּאמֶר אֶל-יֵשׁוּעַ זְכַרְנִי-נָא אֲדֹנָי בְּבֹאֶךָ
 כְּמִלְכוּתְךָ :

εν τη βασιλεία σου 43 + και είπεν αυτώ ο Ιησούς
 in [to] your kingdom. And said to him Jesus],
 αμήν λέγω σοι σήμερα μετ' εμού έση εν
 Amen I say to you, Today with me you will be in
 τω παραδείσω 44 + ην δε ωσει ώρα έκτη και σκότος
 paradise. And it was about hour [the] sixth], and darkness
 εγένετο εφ' όλην την γην έως ώρας ενάτης 45 + και
 came upon [the] entire land until hour [the] ninth]. And
 εσκοτίσθη ο ήλιος και εσχίσθη το καταπέτασμα του
 was darkened the sun], and was split the veil of the
 ναού μέσον 46 + και φωνήσας φωνή μεγάλη ο Ιησούς
 temple] in the middle. And calling out voice with a great], Jesus
 είπεν πάτερ εις χείράς σου παραθήσομαι
 said, Father, into your hands I place
 το πνεύμά μου και ταύτα ειπών εξέπνευσεν 47 + ιδών
 my spirit. And these [things] having said he expired. beholding
 δε ο εκατόνταρχος το γενόμενον εδόξασε τον θεόν
 And the centurion] the thing taking place, glorified God,
 λέγων όντως ο άνθρωπος ούτος δίκαιος ην 48 + και
 saying, Really, this man was righteous. And
 πάντες οι συμπαραγενόμενοι όχλοι επί
 all the coming together multitudes] upon
 την θεωρίαν ταύτην θεωρούντες τα γενόμενα
 this sight, viewing the [things] having taken place,

+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֵלָיו אָמֵן אָמֵן אָמֵן
 לְךָ כִּי הַיּוֹם תִּהְיֶה עִמָּדִי בְּנֹן־עֵדֶן׃
 + וַיְהִי כַשְׁעָה הַשְּׁשִׁית וַהֲגָה־חֲשָׁךְ
 עַל־כָּל־הָאָרֶץ עַד הַשְּׁעָה הַתְּשִׁיעִית׃
 + וַיִּחְשַׁךְ הַשָּׁמַשׁ וַפְּרֹכֶת תִּהְיֶה כָּל־קִרְעָה
 לְשָׁנִים קְרָעִים׃
 + וַיִּקְרָא יֵשׁוּעַ בְּקוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמֶר אָבִי
 בְּיָדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי וַיְהִי כְּכִלּוֹתוֹ לְדַבֵּר
 וַיִּפַּח נַפְשׁוֹ׃
 + וַיֵּרָא שָׂר־הַמַּצָּה אֵת אֲשֶׁר
 נִהְיָתָה וַיִּתֵּן כְּבוֹד לְאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
 אָכֵן הָאִישׁ הַזֶּה צַדִּיק הָיָה׃
 + וְכָל־הַמּוֹן הָעָם אֲשֶׁר הִתְאַסְּפוּ לְרִאיוֹת
 הַמִּזְבֵּחַ הָיָה בְּתִבְיָטָם אֶל־כָּל־אֲשֶׁר
 נַעֲשָׂה תוֹפְפוּ עַל־לִבָּם וַיָּשׁוּבוּ׃

+ אָמֵן לִמְנַעַם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם
 וְגַם־כֹּהֵן חָבַר וְאַסְמָא בְּנֵי־יִשְׁרָאֵל׃
 + אֲרָם אֲרָם וְגַם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם׃
 נְעֻמָּה חַל חַל חַל חַל חַל חַל חַל חַל חַל חַל׃
 + וְגַם־כֹּהֵן עֲזָרָה וְכֹהֵן אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ
 וְכֹהֵן אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ׃
 + וְגַם־כֹּהֵן אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ
 אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ׃
 + וְגַם־כֹּהֵן אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ
 אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ אֶלְיָהוּ׃

τύπτοντες εαυτών τα στήθη υπέστρεφον 49 +
 [were] beating themselves [on] the breast returning.
 εισηγήκεισαν δε πάντες οι γνωστοί αυτού μακρόθεν
 stood And all the ones who knew him] afar off,
 και γυναίκες αι συνακολουθήσασαι αυτό από
 even [the] women following him from
 της Γαλιλαίας ορώσαι ταύτα 50 + και ιδού ανήρ
 Galilee, seeing these [things] . And behold, [there was] a man
 ονόματι Ιωσήφ βουλευτής υπάρχων ανήρ αγαθός και
 named Joseph, a counselor, being man a good] and
 δίκαιος 51 + ούτος ουκ ην συγκατατεθειμένος τη βουλή
 just, (this one was not assenting together with the counsel
 και τη πράξει αυτών από Αριμαθαίας πόλεως των
 and their action) from Arimathea, a city of the
 Ιουδαίων ος και προσεδέχετο και αυτός την
 Jews, who even was waiting also himself the
 βασιλείαν του θεού 52 + ούτος προσελθών τω Πιλάτω
 kingdom of God. This one came forward to Pilate
 ητήσατο το σώμα του Ιησού 53 + και καθελών αυτό
 to ask the body of Jesus. And having lowered it,
 ενετύλιξεν αυτό σινδόνι και έθηκεν αυτό εν μνήματι
 he swathed it in fine linen, and he put it in a tomb
 λαξευτώ ου ουκ ην ουδέπω ουδείς κείμενος 54 + και
 of dressed stone, of which was not yet any one being laid. And

והוא מחכה למלכות האלהים :
 + ויגש אל־פילטוס וישאל ממנו את גוית
 ישוע :
 + ויורד אתה ויכרכך בסדינים וישלמה
 בקבר חצוב בפלע אשר ערן לא הושם בו
 אדם :
 + והיום ערב שבת והשבת הגיעה :
 + וכל־מיודעיו עמדו מרחוק וגם־הנשים
 אשר הלכו אתו מן־הנליל ועיניהן ראות
 את־אלה :
 + והנה־איש ושמו יוסף והוא מן־היעצים
 איש טוב וצדיק מן־הקדומים עיר היהודים :
 + אשר לא־נטה אחריו עצתם ופועלם

אֲרָאִי : ו
 + וְנָא מִזֵּי לְאֵל פִּלְאָטוֹס שְׁאַל מִמֶּנּוּ אֵת גּוֹיֵת
 יֵשׁוּעַ :
 + וְיֵרֵד אֶתְּךָ וְיִכְרַכְךָ בְּסָדִינִים וְיִשְׁלֶמֶת
 בְּקִבְרֵי חֲצוּבִים בַּפֶּלַע אֲשֶׁר עָרֵן לֹא הוּשָׂם בּוֹ
 אָדָם :
 + וְהַיּוֹם עֶרֶב שַׁבָּת וְהַשַּׁבָּת הַגִּיעָה :
 + וְכָל־מִיּוֹדְעָיו עָמְדוּ מֵרַחֵק וְגַם־הַנְּשִׂיִם
 אֲשֶׁר הָלְכוּ אִתּוֹ מִן־הַלַּיִל וְעֵינֵיהֶן רְאוּת
 אֶת־אֱלֹהִים :
 + וְהָנָה־אִישׁ וּשְׁמוֹ יוֹסֵף וְהוּא מִן־הַיַּעֲצִים
 אִישׁ טוֹב וְצַדִּיק מִן־הַקְּדוּמִים עִיר הַיְהוּדִים :
 + אֲשֶׁר לֹא־נָטָה אַחֲרָיו עֲצָתָם וּפְעוּלָם

ημέρα ην παρασκευή και σάββατον επέφωσκε 55 +
 day it was preparation], and Sabbath evening coming on.
 κατακολουθήσασαι δε και γυναίκες αίτινες ήσαν
 But following closely after also [were] women, (the ones who were
 συνεληλυθίαι αυτώ εκ της Γαλιλαίας εθεάσαντο
 gathered together to him from out of Galilee,) for seeing
 το μνημείον και ως ετέθη το σώμα αυτου 56 +
 the sepulchre, and how was placed his body].
 υποστρέψασαι δε ητοίμασαν αρώματα και μύρα
 And having returned, they prepared aromatics and perfumed liquids;
 και το μεν σάββατον ησύχασαν κατά την εντολήν
 and on the Sabbath they were tranquil according to the commandment.

24 כד

1+ τη δε μιά των σαββάτων όρθρου βαθέως ήλθον
 And [day] one of the Sabbaths, dawn at deep], they came
 επί το μνήμα φέρουσαι α ητοίμασαν αρώματα και
 unto the tomb, bringing which they prepared aromatics], and
 τινες συν αυταίς 2+ εύρον δε τον λίθον
 some [others] with them. And they found the stone
 αποκεκυλισμένον από του μνημείου 3+ και
 having been rolled away from the sepulchre. And
 εισελθούσαι ουχ εύρον το σώμα του κυρίου
 having entered, they did not find the body of the Lord
 Ιησού 4+ και εγένετο εν τω διαπορείσθαι αυτάς
 Jesus. And it came to pass in their being perplexed

+ ומן-הַנְּשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אִתּוֹ
 מִן-הַלַּיְלָה הַלְּכוֹת אַחֲרָיו וַתֵּרְאֶינָה
 אֶת-הַקֶּבֶר וְאֵת אֲשֶׁר הוּשְׂמוּ בּוֹ וַיָּנִיתוּ:
 + וַתִּשְׁבְּנָה וַיִּכְנֶנּוּ סָמוּם וּמִרְקָחוֹת וּבִשְׂבַת
 שָׁבְתוּ כַּמִּצְוָה:
 +

+ וּבְאַחַד בִּשְׂבַת לְפָנַי עָלוֹת הַשַּׁחַר
 בָּאוּ אֶל-הַקֶּבֶר וַתִּבְיֹאֲנָה אֶת-הַסָּמִים

+ וַתֵּרְאֶינָה אֶת-הַקֶּבֶר וְאֵת אֲשֶׁר הוּשְׂמוּ בּוֹ וַיָּנִיתוּ:
 + וַתִּשְׁבְּנָה וַיִּכְנֶנּוּ סָמוּם וּמִרְקָחוֹת וּבִשְׂבַת
 שָׁבְתוּ כַּמִּצְוָה:
 +

+ וּבְאַחַד בִּשְׂבַת לְפָנַי עָלוֹת הַשַּׁחַר
 בָּאוּ אֶל-הַקֶּבֶר וַתִּבְיֹאֲנָה אֶת-הַסָּמִים

περί τούτου και ιδού δύο άνδρες επέστησαν

on account of this, that behold, two men stood by

αύταις εν εσθήσεσιν αστραπούσαις 5+ εμφόβων δε

them in attire flashing lightning. thrown into fear And

γενομένων αυτών και κλινουσών το πρόσωπον εις

being of their], and leaning the face unto

την γην είπον προς αυτάς τι ζητείτε τον ζώντα

the ground, they said to them, Why do you seek the living

μετά των νεκρών 6+ ουκ έστιν ώδε αλλ' ηγέρθη

with the dead? He is not here, but arisen.

μνήσθητε ως ελάλησεν υμίν έτι ων εν τη Γαλιλαια

Remember! as he spoke to you still being in Galilee.

7+ λέγων ότι δει τον υιον του ανθρωπου

Saying that, It is necessary for the son of man

παραδοθηναι εις χειρας ανθρωπων αματωλων και

to be delivered up into [the] hands men of sinful], and

σταυρωθηναι και τη τρίτη ημερα αναστηναι 8+ και

to be crucified, and on the third day to rise up. And

εμνήσθησαν των ρημάτων αυτου 9+ και υποστρέψασαι

they remembered his sayings. And they returned

από του μνημείου απήγγειλαν πάντα ταύτα τοις

from the sepulchre, to report all these [things] to the

ένδεκα και πάσι τοις λοιποις 10+ ήσαν δε η

eleven, and to all the rest. And they were the

Μαγδαληνη Μαρία και Ιωάννη και Μαρία Ιακώβου

Magdalene -- Mary, and Joanna, and Mary of James,

και αι λοιπαί συν αυταις αι έλεγον προς τους

and the rest with them, the ones who spoke to the

+ וַיִּפְּל פְּחַד עֲלֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֶינָה פְּנֵיהֶן
 אַרְצָה וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶן מִה־תִּבְקֹשְׁנָה אֶת־הַחַי
 בֵּין הַמֵּתִים:
 + אַיֵּנּוּ פֹה כִּי קָם זְכוּרָנָה אֶת אֲשֶׁר־דִּבֶּר
 אֲלֵיכֶן בְּעוֹדְנוּ בַּגְּלִיל לְאֹמֶר:
 + וַתִּזְכְּרָנָה אֶת־דִּבְרָיו:

+ וַתִּשְׁבְּנָה מִן־הַקֶּבֶר וַתִּגְדְּנָה אֶת
 כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְעִשְׂתֵי הָעֶשְׂרִי
 וְלְכָל־הַנִּשְׁאָרִים:
 + וְאֵלֶּה הֵן אֲשֶׁר הִגִּידוּ אֶל־הַשְּׁלִיחִים
 אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מִרְיָם הַמַּגְדָּלִית
 וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב וְהָאַחֲרוֹת:

+ מִרְיָם הַמַּגְדָּלִית, מִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:
 + וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:
 + וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:
 + וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:
 + וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:
 + וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:

+ וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:
 + וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:
 + וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:
 + וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:
 + וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:
 + וַיּוֹחֲנָה וּמִרְיָם אֵם יַעֲקֹב, וְהָאַחֲרוֹת:

αποστόλους ταῦτα 11 + και εφάνησαν ενώπιον αυτών
apostles these [things] . And appeared before them

ὡσει λήρος τα ρήματα αυτών και ηπίστουν αυταίς 12 +
as nonsense their words], and they disbelieved them.

ο δε Πέτρος αναστάς έδραμεν επί το μνημείον και
But Peter having risen up, ran unto the sepulchre; and
παρακύψας βλέπει τα οθόνια κείμενα μόνα και
having leaned over, he sees the linen bands being situated alone, and

απήλθε προς εαυτόν θαυμάζων το γεγονός 13 +
he went forth to his own [place] wondering at the [thing] having taken place.

και ιδού δύο εξ αυτών ήσαν πορευόμενοι εν αυτή
And behold, two of them were going on [the] same
τη ημέρα εις κόμην απέχουσιν σταδίους εξήκοντα
day unto a town at a distance stadiums of sixty]

από Ιερουσαλήμ η όνομα Εμμαούς 14 + και αυτοί
from Jerusalem -- the name [is] Emmaus. And they

ωμίλουν προς αλλήλους περί πάντων
were consorting with one another concerning all

των συμβεβηκότων τούτων 15 + και εγένετο εν
these [things] coming to pass. And it happened during

τω ομιλείν αυτούς και συζητείν και αυτός ο Ιησούς
their consorting and debating, that Jesus himself

εγγίσας συνεπορεύετο αυτοίς 16 + οι δε
having approached, went with them. And

οφθαλμοί αυτών εκρατούντο του μη επιγνώναι αυτόν
their eyes were kept to not recognize him.

וַדְּבַר־יְהוָה הָיוּ כְּדַבְּרֵי־רִיק +
בְּעֵינֵיהֶם וְלֹא הֶאֱמִינוּ לָהֶן :
וַיֵּקֶם פְּטְרוֹס וַיֵּרָץ אֶל־הַקֶּבֶר וַיִּשְׁקֶף +
וְלֹא־רָאָה כִּי אִם־הַתְּכַרִּיכִים מוּנְחִים שָׁם
וַיֵּשֶׁב לְמַקְוֹמוֹ מִשְׁתַּוְּמִם עַל־אֲשֶׁר נִהְיָה :
וְהִנֵּה שְׁנַיִם מֵהֶם הָיוּ הֹלְכִים בְּעֶצְמָם
הַיּוֹם הַזֶּה אֶל־כְּפָר אֶחָד הַרְחֵק

מִירוּשָׁלַיִם כְּשֵׁשִׁים רִיס וּשְׁמוֹ עִמָּאוֹס :
+ וְהֵם נִדְּבְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ
עַל־כָּל־הַקְּרוֹת הָאֵלֶּה :
+ וַיְהִי הֵם מְדַבְּרִים וּמִתְנַכְּחִים יְחָד
וְהִנֵּה יֵשׁוּעַ עֹצְמוֹ נִגַּשׁ וַיֵּלֶךְ אִתָּם :
+ וְעֵינֵיהֶם אֲחֻזּוֹת וְלֹא יִכְירוּהוּ :

וַיֵּלֶךְ אִתָּם כְּשֵׁשִׁים רִיס וּשְׁמוֹ עִמָּאוֹס +
וְהֵם נִדְּבְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ
עַל־כָּל־הַקְּרוֹת הָאֵלֶּה :
+ וַיְהִי הֵם מְדַבְּרִים וּמִתְנַכְּחִים יְחָד
וְהִנֵּה יֵשׁוּעַ עֹצְמוֹ נִגַּשׁ וַיֵּלֶךְ אִתָּם :
+ וְעֵינֵיהֶם אֲחֻזּוֹת וְלֹא יִכְירוּהוּ :

וַיֵּלֶךְ אִתָּם כְּשֵׁשִׁים רִיס וּשְׁמוֹ עִמָּאוֹס +
וְהֵם נִדְּבְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ
עַל־כָּל־הַקְּרוֹת הָאֵלֶּה :
+ וַיְהִי הֵם מְדַבְּרִים וּמִתְנַכְּחִים יְחָד
וְהִנֵּה יֵשׁוּעַ עֹצְמוֹ נִגַּשׁ וַיֵּלֶךְ אִתָּם :
+ וְעֵינֵיהֶם אֲחֻזּוֹת וְלֹא יִכְירוּהוּ :

17+ εἶπε δε προς αυτοὺς τίνες οι λόγοι οὗτοι ους
 And he said to them, What words [are] these which
 αντιβάλλετε προς ἀλλήλους περιπατούντες και εστε
 you argue with one another [while] walking, and are
 σκυθρωποί 18+ αποκριθεὶς δε ο εις ω ὄνομα
 looking downcast? And answering the one whose name
 Κλεοπᾶς εἶπεν προς αὐτόν συ μόνος παροικεῖς
 [was] Cleopas, said to him, You alone sojourn
 Ἰερουσαλήμ και ουκ ἔγνωσ τα γενόμενα εν
 in Jerusalem, and you do not know the [things] taking place in
 αὐτή εν ταις ημέραις ταύταις 19+ και εἶπεν αυτοίς
 it in these days? And he said to them,
 ποία οι δε εἶπον αὐτῷ τα περί Ἰησοῦ του
 What kind? And they said to him, The [things] concerning Jesus the
 Ναζωραίου ος εγένετο ανήρ προφήτης δυνατός εν
 Nazarene, who was a man, a prophet, mighty in
 ἔργω και λόγῳ εναντίον του θεού και παντός του
 work and word before God and all the
 λαοῦ 20+ ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν οι αρχιερεῖς και
 people. And how that delivered him up the chief priests and
 οι ἄρχοντες ημών εις κρίμα θανάτου και
 our rulers] unto [the] judgment of death, and
 εσταύρωσαν αὐτόν 21+ ημεῖς δε ηλπίζομεν ὅτι αὐτός
 they crucified him. But we were hoping that he
 εστιν ο μέλλων λυτροῦσθαι τον Ἰσραήλ αλλά γε
 is the one about to ransom Israel. But indeed

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מַה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 אֲשֶׁר אַתֶּם נֹשְׂאִים וְנֹתְנִים בְּהֶם יַחְדָּו
 בְּדַרְךְ וַיַּעֲמָדוּ וּפְנִיָהֶם זָעִפִּים:
 וַיַּעַן אֶחָד מֵהֶם וּשְׁמוֹ קְלִיּוֹפָס וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו הַאֲתָה לְבַדְךָ נָר בִּירוּשָׁלַיִם וְלֹא יָדַעְתָּ
 אֶת־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה בְּתוֹכָהּ בְּיָמֵי הָאֵלֶּה:
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם וּמָה הִיא וַיַּגִּידוּ
 אֵלָיו מֵעֲשָׂה יִשׁוּעַ הַנַּצְרִי אֲשֶׁר
 הָיָה אִישׁ נְבִיא גְבוּר בַּפֶּעַל וּבְאֵמֶר
 לְפָנֵי הָאֱלֹהִים וּלְפָנָיו כָּל־הָעָם:
 וְכִהְיִינוּ הַגְּדוֹלִים וּזְקֵנֵינוּ הִסְגִּירוּהוּ
 לְמִשְׁפַּט־מוֹת וַיַּצְלִבוּהוּ:
 וַאֲנַחְנוּ קָוִינוּ כִּי זֶה־הוּא הָעֹתִיד
 לְגַאֵל אֶת־יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה זֶה שְׁלַשֵּׁת
 יָמִים הַיּוֹם מָאֵז נַעֲשׂוּ אֵלֶּה:

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם וּמָה הִיא וַיַּגִּידוּ
 אֵלָיו מֵעֲשָׂה יִשׁוּעַ הַנַּצְרִי אֲשֶׁר
 הָיָה אִישׁ נְבִיא גְבוּר בַּפֶּעַל וּבְאֵמֶר
 לְפָנֵי הָאֱלֹהִים וּלְפָנָיו כָּל־הָעָם:
 וְכִהְיִינוּ הַגְּדוֹלִים וּזְקֵנֵינוּ הִסְגִּירוּהוּ
 לְמִשְׁפַּט־מוֹת וַיַּצְלִבוּהוּ:
 וַאֲנַחְנוּ קָוִינוּ כִּי זֶה־הוּא הָעֹתִיד
 לְגַאֵל אֶת־יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה זֶה שְׁלַשֵּׁת
 יָמִים הַיּוֹם מָאֵז נַעֲשׂוּ אֵלֶּה:

συν **πάσι** τούτοις τρίτην ταύτην ημέραν **ἀγει**
 with all these [things], this third day leads in
 σήμερον **ἀφ' οὗ** ταύτα εγένετο 22 + **ἀλλά** και
 today], from which [time] these [things] took place. But also
 γυναίκες **τινες** ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν **ἡμᾶς**
 certain women from us amazed us,
 γενόμεναι **ὄρθρια** ἐπὶ το μνημεῖον 23 + **και** μη
 happening at daybreak unto the sepulchre; and not
 ευρούσαι το **σῶμα** αὐτοῦ ἤλθον λέγουσαι και
 having found his body, they came saying also
οπτασίαν ἀγγέλων εωρακέναι **οἱ** λέγουσιν αὐτόν
 an apparition of angels to have seen], ones who say him
ζην 24 + **και** ἀπήλθόν **τινες** των συν ἡμῖν ἐπὶ το
 to be living. And went forth some of the ones with us] unto the
 μνημεῖον και **εὑρον** οὕτως καθὼς και **αι** γυναίκες
 sepulchre, and found [it] so as also the women
εἶπον αὐτόν **δε** οὐκ **εἶδον** 25 + **και** αὐτός **εἶπεν** προς
 said; but him they did not see. And he said to
αυτούς **ω** **ἀνόητοι** και **βραδεῖς** τη καρδία
 them, O unthinking ones and slow in heart
του πιστεύειν ἐπὶ **πάσιν** οἱς **ελάλησαν** οἱ **προφήται** 26 +
 to trust upon all which spoke the prophets].
ουχί ταύτα **έδει** παθεῖν τον **Χριστόν** και **εἰσελθεῖν**
 Is it not these [things] necessary to suffer the Christ], and to enter
εις την δόξαν αὐτοῦ 27 + **και** ἀρχάμενος ἀπὸ **Μωσέως**
 into his glory? And beginning from Moses,
και ἀπὸ **πάντων** των **προφητῶν** διηρμήνευεν αὐτοῖς
 and from all of the prophets, he interpreted to them

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הוּא חֹסְרֵי דַעַת וְכַבְדֵּי
 לֵב מֵהֶאֱמִין בְּכָל אֲשֶׁר-דִּבְרוּ הַנְּבִיאִים:
 + הֲלֹא עַל-הַמְּשִׁיחַ הָיָה לְסַבֵּל
 אֶת-כָּל-זֵאת וְלִהְיוֹת בְּכָבוֹדוֹ:
 + וַיַּחַל מִמֹּשֶׁה וּמִכָּל-הַנְּבִיאִים וַיְבַאֵר
 לָהֶם אֶת-כָּל-הַכְּתוּבִים הַנִּצְּאִים עָלָיו:
 + אֶלְא שְׁנַיִם-נְשִׁים מִקְּרִבְנוּ הִתְרִידוּנוּ
 אֲשֶׁר-קָדְמוּ בְּבִקֹּר לְבָא אֶל-הַקְּבֹר:
 + וְלֹא מְצָאוּ אֶת-גּוֹיְתוֹ וְתַבְּאֵת וְתַגְּדָנָה
 כִּי רָאוּ גַם-מִרְאָה מִלְּאֲכִים הָאֹמְרִים כִּי-הוּא
 חַי:
 + וַיִּלְכוּ אַנְשִׁים מִשְׁלָנוּ אֶל-הַקְּבֹר וַיִּמְצְאוּ
 כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ הַנְּשִׁים וְאוֹתוֹ לֹא רָאוּ:

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הוּא חֹסְרֵי דַעַת
 וְכַבְדֵּי לֵב מֵהֶאֱמִין בְּכָל אֲשֶׁר-
 דִּבְרוּ הַנְּבִיאִים:
 + הֲלֹא עַל-הַמְּשִׁיחַ הָיָה לְסַבֵּל
 אֶת-כָּל-זֵאת וְלִהְיוֹת בְּכָבוֹדוֹ:
 + וַיַּחַל מִמֹּשֶׁה וּמִכָּל-הַנְּבִיאִים
 וַיְבַאֵר לָהֶם אֶת-כָּל-הַכְּתוּבִים
 הַנִּצְּאִים עָלָיו:
 + אֶלְא שְׁנַיִם-נְשִׁים מִקְּרִבְנוּ
 הִתְרִידוּנוּ אֲשֶׁר-קָדְמוּ בְּבִקֹּר
 לְבָא אֶל-הַקְּבֹר:
 + וְלֹא מְצָאוּ אֶת-גּוֹיְתוֹ
 וְתַבְּאֵת וְתַגְּדָנָה כִּי רָאוּ
 גַם-מִרְאָה מִלְּאֲכִים הָאֹמְרִים
 כִּי-הוּא חַי:
 + וַיִּלְכוּ אַנְשִׁים מִשְׁלָנוּ
 אֶל-הַקְּבֹר וַיִּמְצְאוּ כְּאֲשֶׁר
 אָמְרוּ הַנְּשִׁים וְאוֹתוֹ לֹא רָאוּ:

εν πάσαις ταις γραφαίς τα περί εαυτού 28+ και
 in all the scriptures the [things] concerning himself. And
 ήγγισαν εις την κώμην ου επορεύοντο και αυτός
 they approached unto the town where they were going. And he
 προσεποιείτο πορρωτέρω πορεύεσθαι 29+ και
 pretended farther to be going]. And
 παρεβιάσαντο αυτόν λέγοντες μείνον μεθ' ημών ότι
 they pressured him, saying, Stay with us, for
 προς εσπέραν εστί και κέκλικεν η ημέρα και
 towards evening it is], and has declined the day]. And
 εισήλθε του μείναι συν αυτοίς 30+ και εγένετο εν
 he entered to stay with them. And it came to pass in
 τω κατακλιθήναι αυτόν μετ' αυτών λαβών τον άρτον
 his lying down to eat with them, having taken the bread,
 ευλόγησε και κλάσας επεδίδου αυτοίς 31+ αυτών δε
 he blessed, and having broken gave [it] over to them. And their
 διηνοιχθησαν οι οφθαλμοί και επέγνωσαν αυτόν και
 were opened wide eyes], and they recognized him. And
 αυτός άφαντος εγένετο απ' αυτών 32+ και είπον
 he invisible became] to them. And they said
 προς αλληλους ουχι η καρδια ημών καιομένη ην εν
 to one another, not our heart burning Was] in
 ημίν ως ελάλει ημίν εν τη οδώ και ως διήνοιγεν
 us as he was speaking to us in the way, and as he opened wide
 ημίν τας γραφάς 33+ και αναστάντες αυτή τη ώρα
 to us the scriptures? And rising up the same hour,

עבר מעיניהם :
 + ויאמרו איש אל-רעהו הלא ביער
 שמה וישם פניו ויהי כהלך לו לדרך:
 + ויפצרו-בו לאמר שבה אתנו כי
 עת-ערב הגיע ונטה היום ויבא הביתה
 לשבת אתם :
 + ויהי כאשר הסב עמם ויקח
 את-הלחם ויברך ויבצע ויתן להם :
 + ותפקחנה עיניהם ויכירוהו והוא חמק

+ ויאמרו איש אל-רעהו הלא ביער
 שמה וישם פניו ויהי כהלך לו לדרך:
 + ויפצרו-בו לאמר שבה אתנו כי
 עת-ערב הגיע ונטה היום ויבא הביתה
 לשבת אתם :
 + ויהי כאשר הסב עמם ויקח
 את-הלחם ויברך ויבצע ויתן להם :
 + ותפקחנה עיניהם ויכירוהו והוא חמק

υπέστρεψαν εις Ιερουσαλήμ και εύρον
they returned into Jerusalem, and they found
συνηθροισμένους τους ένδεκα και τους συν αυτοίς
being gathered together the eleven], and the ones with them,

34+ λέγοντας ότι ηγέρθη ο κύριος όντως και ώφθη
saying that, is risen The Lord] really, and he appeared

Σίμωνι 35+ και αυτοί εξηγούντο τα εν τη οδώ
to Simon. And they described the [things] in the way,
και ως εγνώσθη αυτοίς εν τη κλάσει του άρτου
and how he was made known to them in the breaking of the bread.

36+ ταύτα δε αυτών λαλούντων αυτός ο Ιησούς έστη
these [things] And of their speaking], Jesus himself stood

εν μέσω αυτών και λέγει αυτοίς ειρήνη υμίν 37+
in [the] midst of them, and says to them, Peace to you.

πτοηθέντες δε και έμφοβοι γενόμενοι εδόκουν πνεύμα
And being terrified, and thrown into fear becoming], they thought a spirit

θεωρείν 38+ και είπεν αυτοίς τι τεταραγμένοι εστέ
they viewed]. And he said to them, Why are you disturbed?

και διατι διαλογισμοί αναβαίνουσιν εν
and why do thoughts ascend into

ταις καρδίαις υμών 39+ ίδετε τας χείράς μου και
your hearts? Behold my hands and

τους πόδας μου ότι αυτός εγώ ειμι ψηλαφήσατέ με
my feet, that he I am]! Handle me

και ίδετε ότι πνεύμα σάρκα και οστέα ουκ έχει
and see! for a spirit flesh and bones does not have],

וַיָּאמְרוּ אֵלָיו מִן־הַמָּוֶת
וַיִּסְפְּרוּ אֵת אֲשֶׁר קָרָם בְּדֶרֶךְ
וְאֵת אֲשֶׁר הִכִּירוּהוּ בְּבַצִּיעַת הַלֶּחֶם:
וְעוֹדָם מְדַבְּרִים בְּדִבְרֵי הָאֵלֶּה וַיִּשְׁוַע
עֲצָמוֹ עָמַד בְּתוֹכָם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁלוֹם
לָכֶם:

וַהֲמָה חֲתוּ וַנִּבְעָתוּ וַיִּחְשְׁבוּ כִּי־רוּחַ הֵם
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִה־לָּכֶם כִּי תִבְהַלּוּ
וְלָמָּה תַעֲלִינָה מִחֲשָׁבוֹת בְּלִבְבְּכֶם:
וְרָאוּ אֶת־יָדָיו וְאֶת־רַגְלָיו כִּי אֵנָּכִי
הוּא מִשְׁשׁוֹנִי וְרָאוּ כִּי רוּחַ אֵין לוֹ
בְּשָׁר וּבְעֲצָמוֹת כַּאֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים בִּי:

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁלוֹם
וַיִּסְפְּרוּ אֵת אֲשֶׁר קָרָם בְּדֶרֶךְ
וְאֵת אֲשֶׁר הִכִּירוּהוּ בְּבַצִּיעַת הַלֶּחֶם:
וְעוֹדָם מְדַבְּרִים בְּדִבְרֵי הָאֵלֶּה וַיִּשְׁוַע
עֲצָמוֹ עָמַד בְּתוֹכָם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁלוֹם
לָכֶם:

וַהֲמָה חֲתוּ וַנִּבְעָתוּ וַיִּחְשְׁבוּ כִּי־רוּחַ הֵם
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִה־לָּכֶם כִּי תִבְהַלּוּ
וְלָמָּה תַעֲלִינָה מִחֲשָׁבוֹת בְּלִבְבְּכֶם:
וְרָאוּ אֶת־יָדָיו וְאֶת־רַגְלָיו כִּי אֵנָּכִי
הוּא מִשְׁשׁוֹנִי וְרָאוּ כִּי רוּחַ אֵין לוֹ
בְּשָׁר וּבְעֲצָמוֹת כַּאֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים בִּי:

καθώς ἐμέ θεωρεῖτε ἔχοντα 40 + και τούτο εἰπὼν
as you view me having. And this having said,

ἐπέδειξεν αυτοῖς τὰς χεῖρας και τοὺς πόδας 41 +
he displayed to them [his] hands and [his] feet.

ἔτι δε ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς και
And yet of their disbelieving from the joy, and
θαυμαζόντων εἶπεν αυτοῖς ἔχετε τι βρώσιμον
marveling, he said to them, Have you anything eatable

ἐνθάδε 42 + οἱ δε ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος οπτοῦ μέρος
here? And they gave over to him fish of a roasted part],

και ἀπὸ μελισσίου κηρίου 43 + και λαβὼν ἐνώπιον
and some from a bee's honeycomb. And having taken before

αὐτῶν ἔφαγεν 44 + εἶπε δε αυτοῖς οὗτοι οἱ λόγοι οὗς
them, he ate. And he said to them, These [are] the words which

ἐλάλησα πρὸς υμᾶς ἔτι ὧν συν υμῖν ὅτι δεῖ
I spoke to you while still being with you, that it is necessary
πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
to fulfill all the [things] being written in the law

Μωσέως και προφήταις και ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ 45 +
of Moses, and [the] prophets, and [the] Psalms, concerning me.

τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς
Then he opened wide their mind to perceive the

γραφᾶς 46 + και εἶπεν αυτοῖς ὅτι οὕτω γέγραπται και
scriptures. And he said to them that, Thus it has been written, and

οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν και ἀναστήναι
thus it is necessary for to suffer the Christ], and to be raised up

אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵלَيْכֶם בְּעוֹד הַיּוֹתֵי
עִמָּכֶם כִּי הַמָּלֵא יִמְלֵא כָּל-הַכְּתוּב עָלַי
בְּתוֹרַת מֹשֶׁה וּבְנַבִּיאִים וּבְתַהֲלִים:
+ אִז פָּתַח אֶת-לִבָּם לְהִבִּין אֶת-הַכְּתוּבִים:
+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בֵּן כְּתוּב וְכֵן נִגְזַר אֲשֶׁר
יְעוֹנָה הַמְּשִׁיחַ וַיָּקוּם מִן-הַמֵּתִים בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי:
+ וַיְהִי כַאֲשֶׁר דִּבַּר אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
הִרְאָה אֲתָם אֶת יַדָּיו וְאֶת רַגְלָיו:
+ וְהֵם עוֹד לֹא הָאֵמִינוּ מִשְׁמַחָה וַיִּתְמַחֻ
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הִישַׁלְכֶם פֶּה אֶכֶל:
+ וַיִּתְּנוּ לוֹ חֲתִיכַת דָּג צְלוּי וּמַעַט צוּרָף
דָּבָשׁ:
+ וַיִּקַּח וַיֹּאכַל לְעֵינֵיהֶם:
+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵלֶּה הֵם הַדְּבָרִים

+ וְהָיָה לָמוֹת אֲנִי מֵלֵךְ וְהָיָה
לְעֵינֵיכֶם:
+ וְהָיָה חֲזוֹן לְמוֹת לְכֹהֵן מִשְׁחָה
וְהָיָה אֲנִי מֵלֵךְ וְהָיָה לְעֵינֵיכֶם:
+ וְהָיָה חֲזוֹן לְמוֹת לְכֹהֵן מִשְׁחָה
וְהָיָה אֲנִי מֵלֵךְ וְהָיָה לְעֵינֵיכֶם:
+ וְהָיָה חֲזוֹן לְמוֹת לְכֹהֵן מִשְׁחָה
וְהָיָה אֲנִי מֵלֵךְ וְהָיָה לְעֵינֵיכֶם:
+ וְהָיָה חֲזוֹן לְמוֹת לְכֹהֵן מִשְׁחָה
וְהָיָה אֲנִי מֵלֵךְ וְהָיָה לְעֵינֵיכֶם:
+ וְהָיָה חֲזוֹן לְמוֹת לְכֹהֵן מִשְׁחָה
וְהָיָה אֲנִי מֵלֵךְ וְהָיָה לְעֵינֵיכֶם:

εκ νεκρών τη τρίτη ημέρα 47+ και κηρυχθήναι επί
 from [the] dead in the third day; and to be proclaimed in
 τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν και ἀφεσιν αμαρτιῶν εἰς
 his name repentance and release of sins] unto

πάντα τα ἔθνη ἀρχάμενον ἀπὸ Ἰερουσαλήμ 48+
 all the nations, beginning from Jerusalem.

υμεῖς δε εστε μάρτυρες τούτων 49+ και ιδού εγώ
 And you are witnesses of these [things]. And behold, I
 ἀποστέλλω την επαγγελίαν του πατρός μου εφ' υμάς
 send the promise of my father unto you.

υμεῖς δε καθίσατε εν τη πόλει Ἰερουσαλήμ ἕως
 But you stay in the city of Jerusalem! until

ου ενδύσησθε δύναμιν εξ ὕψους 50+
 of which [time] you shall be clothed with power of [the] height.

εξήγαγε δε αὐτούς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν και
 And he led them outside as far as unto Bethany. And

επάρας τας χείρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς 51+ και
 having lifted up his hands, he blessed them. And

εγένετο εν τῷ εὐλογεῖν αὐτόν αὐτούς διέστη ἀπ'
 it came to pass in his blessing them, he was parted from

αὐτῶν και ανεφέρετο εἰς τον ουρανόν 52+ και αυτοί
 them, and was borne into the heaven. And they

προσκυνήσαντες αὐτόν υπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ
 having done obeisance to him, returned unto Jerusalem

μετά χαράς μεγάλης 53+ και ἦσαν διαπαντος εν τῷ
 with joy great]. And they were always in the

היני וישא את ידיו ויברכם :
 + ויהי בברכו אתם ויפרד מעליהם וינשא
 השמימה :
 + והם השתחוו לו וישבו לירושלים
 בשמחה גדולה :
 + ויהיו תמיד במקדש מהללים
 ומברכים את האלהים אמן :
 ואשר תקרא בשמו תשובה וסליחה +
 התפאים בכל הגוים החל מירושלים :
 + ואתם ידי הדברים האלה :
 + והנני שולח לכם את הבטחת
 אבי ואתם שבו בעיר ירושלים
 עד כִּי־תלִבְּשוּ עז מִמָּרוֹם :
 + ויוציאם אל־מחוג לְעִיר עֶד־בַּיִת

אֲנִי וְיֵשׁוּעַ אֶת־יְדָיו וַיְבָרְכֵם :
 + וַיְהִי בְּבָרְכֵם אֶתְּם וַיִּפְרָד מֵעֲלֵיהֶם וַיִּנְשָׂא
 הַשָּׁמַיְמָה :
 + וְהֵם הִשְׁתַּחֲוּוּ־לוֹ וַיֵּשְׁבוּ לְיְרוּשָׁלַיִם
 בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה :
 + וַיְהִיו תָּמִיד בַּמִּקְדָּשׁ מְהַלְלִים
 וּמְבָרְכִים אֶת־הָאֱלֹהִים אָמֵן :
 אֲנִי וְיֵשׁוּעַ אֶת־יְדָיו וַיִּבְרְכֵם +
 אֲנִי וְיֵשׁוּעַ אֶת־יְדָיו וַיִּבְרְכֵם +
 אֲנִי וְיֵשׁוּעַ אֶת־יְדָיו וַיִּבְרְכֵם +
 אֲנִי וְיֵשׁוּעַ אֶת־יְדָיו וַיִּבְרְכֵם +
 אֲנִי וְיֵשׁוּעַ אֶת־יְדָיו וַיִּבְרְכֵם +
 אֲנִי וְיֵשׁוּעַ אֶת־יְדָיו וַיִּבְרְכֵם +
 אֲנִי וְיֵשׁוּעַ אֶת־יְדָיו וַיִּבְרְכֵם +
 אֲנִי וְיֵשׁוּעַ אֶת־יְדָיו וַיִּבְרְכֵם +
 אֲנִי וְיֵשׁוּעַ אֶת־יְדָיו וַיִּבְרְכֵם +
 אֲנִי וְיֵשׁוּעַ אֶת־יְדָיו וַיִּבְרְכֵם +

ιερω αινούντες και ευλογούντες τον θεόν αμήν
temple, praising and blessing God. Amen.

1 8

1+ εν αρχή ην ο λόγος και ο λόγος ην προς
 In [the] beginning was the word, and the word was with
 τον θεόν και θεός ην ο λόγος 2+ ούτος ην εν
 God, and God was the word]. This one was in
 αρχή προς τον θεόν 3+ πάντα δι' αυτού εγένετο
 [the] beginning with God. All through him existed,
 και χωρίς αυτού εγένετο ουδέ εν ο γέγονεν 4+
 and apart from him existed not even one [thing] which exists.
 εν αὐτῷ ζώη ην και η ζωή ην το φως
 In him was life, and the life was the light
 των ανθρώπων 5+ και το φως εν τη σκοτία φαίνει
 of men. And the light in the darkness appears,
 και η σκοτία αυτό ου κατέλαβεν 6+ εγένετο
 and the darkness it not overtook]. There existed
 άνθρωπος απεσταλμένος παρά θεού όνομα αὐτῷ
 a man being sent by God, [the] name to him --
 Ιωάννης 7+ ούτος ήλθεν εις μαρτυρίαν ίνα
 John. This one came for a witness that
 μαρτυρήση περί του φωτός ίνα πάντες πιστεύσωσιν
 he should witness concerning the light, that all should believe
 δι' αυτού 8+ ουκ ην εκείνος το φως αλλ' ίνα
 through him. was not That one] the light, but that

+	
+ בְּרֵאשִׁית הָיְתָה הַדְּבָר וְהַדְּבָר הָיָה אֵת הָאֱלֹהִים וְאֵלֹהִים הָיָה הַדְּבָר : + הוּא הָיָה בְּרֵאשִׁית אֵת הָאֱלֹהִים : + הַכֹּל נִהְיָה עַל־יָדוֹ וּמִבְּלִעַדָּיו לֹא נִהְיָה כָּל־אֲשֶׁר נִהְיָה : + בּוֹ הָיָו חַיִּים וְחַתִּיִּים הָיָו אֹר לְבִנֵי הָאָדָם :	+ וְהָאוֹר הָאֵיר בְּחַשְׁךָ וְחַשְׁךָ לֹא הִשָּׁיָנוּ : + וַיְהִי אִישׁ שָׁלוֹחַ מֵאֵת הָאֱלֹהִים וּשְׁמוֹ יוֹחָנָן : + הוּא בָא לְעֵדוּת לְהַעֲרִיד עַל־הָאוֹר לְמַעַן יֵאמְרִינוּ כּוֹלָם עַל־יָדוֹ : + הוּא לֹא־הָיָה הָאוֹר כִּי אִם־לְהַעֲרִיד עַל־הָאוֹר :

+	
+ כִּי בְּרֵאשִׁית אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים : + אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים : + אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים : + אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים : + אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים : + אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים :	+ אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים : + אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים : + אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים : + אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים : + אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים : + אֵת הָאֱלֹהִים, אֵת הָאֱלֹהִים :

μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός 9+ ἦν τὸ φῶς
 he should witness concerning the light. was The light
 το ἀληθινόν ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον
 true] which lightens every man coming
 εἰς τὸν κόσμον 10+ ἐν τῷ κόσμῳ ἦν καὶ ὁ κόσμος
 into the world. in the world He was], and the world
 δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω 11+
 by him existed, and the world him not knew].
 εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον 12+
 Unto his own he came, and his own him not received].
 ὅσοι δε ἔλαβον αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα
 But as many as received him, he gave to them authority children
 θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 of God to become], to the ones believing in his name;
 13+ οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδέ ἐκ θελήματος
 the ones who not from blood, nor from will
 σαρκός οὐδέ ἐκ θελήματος ἀνδρός ἀλλ' ἐκ θεοῦ
 of flesh, nor from will of man, but from God
 ἐγεννήθησαν 14+ καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ
 were born. And the word flesh became], and
 ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ εθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ
 tented among us, and we saw his glory,
 δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός πλήρης χάριτος
 glory as an only child of [the] father, full of favor
 καὶ ἀληθείας 15+ Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ
 and truth. John witnessed concerning him, and

הָאֹר הָאֱמֶתִי הַמַּאִיר לְכָל-אָדָם אֲשֶׁר
 בָּא אֵל-הָעוֹלָם:
 וְהָעוֹלָם הָיָה וְעַל-יְדוֹ נִהְיָה הָעוֹלָם
 וְהָעוֹלָם לֹא יָדָעוּ:
 הוּא בָּא בְּשֵׁלוֹ וְאֲשֶׁר-הִמָּה לוֹ לֹא
 קִבְּלוּהוּ:
 וְהַמְקַבְּלִים אֹתוֹ הַמֵּאֲמִינִים בְּשֵׁמוֹ
 נִתְּן-עֲזָר לָמוֹ לְהִיּוֹת בְּנִים לְאֱלֹהִים:

אֲשֶׁר לֹא מָדַם וְלֹא מִחֻפֵּץ הַבֶּשֶׂר אֶף
 לֹא-מִחֻפֵּץ נִבְרָר נוֹלְדוּ כִּי אִם-מֵאֱלֹהִים:
 וְהַדְּבָר נִהְיָה בֶּשֶׂר וַיִּשְׁכַּן
 בְּתוֹכֵנוּ וַנִּחְזֶה כְבוֹדוֹ כְּכּוֹד בֵּן
 יָחִיד לְאָבִיו רַב-חֹסֶד וְאֱמֶת:
 וַיּוֹחֲנֵן הָעִיד עָלָיו וַיִּקְרָא לְאֹמֵר
 הִנֵּה זֶה הוּא אֲשֶׁר אָמַרְתִּי הַבָּא
 אַחֲרַי הִנֵּה לְפָנַי כִּי קָדַם-לִי הָיָה:

אֲשֶׁר לֹא מָדַם וְלֹא מִחֻפֵּץ הַבֶּשֶׂר אֶף
 לֹא-מִחֻפֵּץ נִבְרָר נוֹלְדוּ כִּי אִם-מֵאֱלֹהִים:
 וְהַדְּבָר נִהְיָה בְּשֵׁר וַיִּשְׁכַּן
 בְּתוֹכֵנוּ וַנִּחְזֶה כְבוֹדוֹ כְּכּוֹד בְּנֵי
 יָחִיד לְאָבִיו רַב-חֹסֶד וְאֱמֶת:
 וַיּוֹחֲנֵן הָעִיד עָלָיו וַיִּקְרָא לְאֹמֵר
 הִנֵּה זֶה הוּא אֲשֶׁר אָמַרְתִּי הַבָּא
 אַחֲרַי הִנֵּה לְפָנַי כִּי קָדַם-לִי הָיָה:

אֲשֶׁר לֹא מָדַם וְלֹא מִחֻפֵּץ הַבֶּשֶׂר אֶף
 לֹא-מִחֻפֵּץ נִבְרָר נוֹלְדוּ כִּי אִם-מֵאֱלֹהִים:
 וְהַדְּבָר נִהְיָה בְּשֵׁר וַיִּשְׁכַּן
 בְּתוֹכֵנוּ וַנִּחְזֶה כְבוֹדוֹ כְּכּוֹד בְּנֵי
 יָחִיד לְאָבִיו רַב-חֹסֶד וְאֱמֶת:
 וַיּוֹחֲנֵן הָעִיד עָלָיו וַיִּקְרָא לְאֹמֵר
 הִנֵּה זֶה הוּא אֲשֶׁר אָמַרְתִּי הַבָּא
 אַחֲרַי הִנֵּה לְפָנַי כִּי קָדַם-לִי הָיָה:

κέκραγε λέγων οὗτος ην ον είπον ο οπίσω μου
 cried out, saying, This was whom I said, The one after me
 ερχόμενος έμπροσθέν μου γέγονεν ότι πρώτός μου
 coming] before me was], for foremost [over] me
 ην 16+ και εκ του πληρώματος αυτού ημείς
 he was]. And from out of his fullness we
 πάντες ελάβομεν και χάριν αντί χάριτος 17+ ότι ο
 all received, even favor upon favor. For the
 νόμος διά Μωσέως εδόθη η χάρις και η αλήθεια
 law through Moses was given]; the favor and the truth
 διά Ιησού Χριστού εγένετο 18+ θεόν ουδείς εώρακε
 through Jesus Christ came]. God No one has seen]
 πώποτε ο μονογενής υιός ο ων εις τον κόλπον
 at any time; the only born son, the one being in the bosom
 του πατρός εκείνος εξηγήσατο 19+ και αυτή εστίν η
 of the father, that one described [him] . And this is the
 μαρτυρία του Ιωάννου ότε απέστειλαν οι Ιουδαίοι εξ
 witness of John, when sent the Jews] from
 Ιεροσολύμων ιερείς και Λευίτας ίνα ερωτήσωσιν
 Jerusalem priests and Levites, that they should ask
 αυτόν συ τις ει 20+ και ωμολόγησε και ουκ
 him, you Who are]? And he acknowledged, and did not
 ηρνήσατο και ωμολόγησεν ότι ουκ ειμί εγώ ο
 deny; and acknowledged that, not I am] the
 Χριστός 21+ και ηρώτησαν αυτόν τι ούν Ηλίας ει
 Christ. And they asked him, What then? Elijah Are
 συ και λέγει ουκ ειμί ο προφήτης ει συ και
 you]? And he says, I am not. the prophet Are you]? And

וּמִמְלֹאָהוּ לְקַחְנוּ כּוֹלְנוּ חֶסֶד עַל-חֶסֶד :
 כִּי הַתּוֹרָה נִתְּנָה בְּיַד-מֹשֶׁה וְהַחֶסֶד
 וְהָאֱמֶת בְּאֵן עַל-יְדֵי יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ :
 אֶת הָאֱלֹהִים לֹא-רָאָה אִישׁ מֵעוֹלָם הַבֵּן
 הַיְחִיד אֲשֶׁר בְּחִיק הָאֵב הוּא הוֹדִיעַ :
 וְזֹאת עֲדוּת יוֹחֵן בְּשִׁלְחַת הַיְהוּדִים +
 כְּתוּבִים וְלִוּיִם מִירוּשָׁלַיִם לְשֹׂאֵל אֹתוֹ מִי
 אֵתָּה :
 + וְהוּא הוֹדָה וְלֹא כָחַשׁ וַיּוֹדָה לֵאמֹר לֹא
 הַמְּשִׁיחַ אֲנִי :
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וּמִי אַתָּה הָאֵלֶיְהוּ אַתָּה
 וַיֹּאמֶר אֵינְנִי הָאֵתָּה הַנְּבִיא וַיַּעַן לֹא :

אָמַר אֵלֶיךָ וְלִוּיִם וְכֹהֲנִים וְעַמְּךָ :
 אֵלֶיךָ וְלִוּיִם וְכֹהֲנִים וְעַמְּךָ :
 אֵלֶיךָ וְלִוּיִם וְכֹהֲנִים וְעַמְּךָ :
 אֵלֶיךָ וְלִוּיִם וְכֹהֲנִים וְעַמְּךָ :
 אֵלֶיךָ וְלִוּיִם וְכֹהֲנִים וְעַמְּךָ :
 אֵלֶיךָ וְלִוּיִם וְכֹהֲנִים וְעַמְּךָ :
 אֵלֶיךָ וְלִוּיִם וְכֹהֲנִים וְעַמְּךָ :
 אֵלֶיךָ וְלִוּיִם וְכֹהֲנִים וְעַמְּךָ :
 אֵלֶיךָ וְלִוּיִם וְכֹהֲנִים וְעַמְּךָ :
 אֵלֶיךָ וְלִוּיִם וְכֹהֲנִים וְעַמְּךָ :

απεκρίθη ου 22+ είπον ούν αυτώ τις ει ίνα
 he answered, No. They said then to him, Who are you? that
 απόκρισιν δώμεν τοις πέμψασιν ημάς τι λέγεις
 an answer we should give to the ones having sent us; what say you

περί σεαυτού 23+ έφη εγώ φωνή βοώντος εν τη
 concerning yourself? He said, I [am] a voice yelling in the
 ερήμω ευθύνατε την οδόν κυρίου καθώς είπεν
 wilderness, Straighten the way [of the] LORD! as said

Ησαϊας ο προφήτης 24+ και οι απεσταλμένοι ήσαν
 Isaiah the prophet. And the ones being sent were

εκ των Φαρισαίων 25+ και ηρώτησαν αυτόν και
 of the Pharisees. And they asked him, and
 είπον αυτώ τι ούν βαπτίζεις ει συ ουκ ει ο
 said to him, Why then do you immerse, if you are not the

Χριστός ούτε Ηλίας ούτε ο προφήτης 26+ απεκρίθη
 Christ, nor Elijah, nor the prophet? answered
 αυτοίς ο Ιωάννης λέγων εγώ βαπτίζω εν ύδατι
 to them John], saying, I immerse in water;

μέσος δε υμών έστηκεν ον υμείς ουκ οίδατε 27+
 but in [the] midst of you stands whom you know not.
 αυτός εστιν ο οπίσω μου ερχόμενος ος έμπροσθέν
 He is the one after me coming], who before
 μου γέγονεν ου εγώ ουκ ειμί άξιος ίνα λύσω
 me exists], of whom I am not worthy that I should untie

αυτού το ιμάντα του υποδήματος 28+ ταύτα εν
 his strap of the sandal. These [things] in

וְלֹא הִנָּבִיא: + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מִי־זֶה אַתָּה לְמַעַן לִמְעַן נִשְׁיב
 אֶת־שְׁלֹחֵינוּ דְבַר מִה־תֹּאמַר לְנִפְשֵׁךָ: + וַיֹּאמֶר אָנִי קוֹל קוֹרֵא בְּמִדְבָּר פְּנֵי
 דְרָךְ יְהוָה כְּאֲשֶׁר אָמַר יִשְׁעִיָהוּ הִנָּבִיא: + וְהַשְּׁלֹחִים בָּאוּ מִן־הַפְּרוּשִׁים: +
 וַיִּשְׁאַלּוּהוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מַדּוּעַ אַפּוֹא מִטְּבִיל אַתָּה אִם־אֵינְךָ הַמָּשִׁיחַ וְלֹא אֵלֵיהֶוּ
 וְלֹא הִנָּבִיא: + וַיַּעַן אַתָּם יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי מִטְּבִיל
 בְּמַיִם וּבַתּוֹכְכֶם עוֹמֵד אֲשֶׁר לֹא יַדְעֶתֶם אֹתוֹ: + הוּא הֵבֵא אַחֲרַי אֲשֶׁר הִיָּה לְפָנַי
 וְאָנִי נִקְלָתִי מִהַתִּיר שְׂרוּךְ נַעֲלָיו: + וְזֹאת הִיָּתְהָ בְּבֵית אֲנִיָּה מֵעַבְר
 לְיַרְדֵּן אֲשֶׁר יוֹחָנָן מִטְּבִיל שָׁם:

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מִי־זֶה אַתָּה לְמַעַן לִמְעַן נִשְׁיב
 אֶת־שְׁלֹחֵינוּ דְבַר מִה־תֹּאמַר לְנִפְשֵׁךָ: + וַיֹּאמֶר אָנִי קוֹל קוֹרֵא בְּמִדְבָּר פְּנֵי
 דְרָךְ יְהוָה כְּאֲשֶׁר אָמַר יִשְׁעִיָהוּ הִנָּבִיא: + וְהַשְּׁלֹחִים בָּאוּ מִן־הַפְּרוּשִׁים: +
 וַיִּשְׁאַלּוּהוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מַדּוּעַ אַפּוֹא מִטְּבִיל אַתָּה אִם־אֵינְךָ הַמָּשִׁיחַ וְלֹא אֵלֵיהֶוּ
 וְלֹא הִנָּבִיא: + וַיַּעַן אַתָּם יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי מִטְּבִיל
 בְּמַיִם וּבַתּוֹכְכֶם עוֹמֵד אֲשֶׁר לֹא יַדְעֶתֶם אֹתוֹ: + הוּא הֵבֵא אַחֲרַי אֲשֶׁר הִיָּה לְפָנַי
 וְאָנִי נִקְלָתִי מִהַתִּיר שְׂרוּךְ נַעֲלָיו: + וְזֹאת הִיָּתְהָ בְּבֵית אֲנִיָּה מֵעַבְר
 לְיַרְדֵּן אֲשֶׁר יוֹחָנָן מִטְּבִיל שָׁם:

Βηθανία ἐγένετο πέραν του Ιορδάνου όπου ην

Bethany took place on the other side of the Jordan, where

Ιωάννης βαπτίζων 29+ τη επαύριον βλέπει ο Ιωάννης

John was immersing. The next day John sees

τον Ιησούν ἐρχόμενον προς αὐτόν και λέγει ἴδε ο

Jesus coming to him, and he says, See the

αμνός του θεού ο αἶρων την αμαρτίαν του

lamb of God! the one carrying the sin of the

κόσμου 30+ οὗτός εστι περί ου ἐγώ εἶπον οπίσω

world. This is concerning of whom I said, After

μου ἐρχεται ἀνὴρ ος ἐμπροσθέν μου γέγονεν ὅτι

me comes a man, who before me was], for

πρώτός μου ην 31+ καγὼ ουκ ἤδειν αὐτόν ἀλλ'

foremost [over] me he was]. And I did not know him; but

ἵνα φανερωθῆ τῷ Ισραὴλ διὰ τούτο ἦλθον

that he should be made manifest [to] Israel -- on account of this

ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων 32+ και ἐμαρτύρησεν

I came in the water immersing. And

Ιωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαίνον

John witnessed, saying that, I saw the spirit descending

ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ και ἐμεινεν ἐπ'

as a dove from out of heaven, and it remained upon

αὐτόν 33+ καγὼ ουκ ἤδειν αὐτόν ἀλλ' ο πέμψας

him. And I did not know him; but the one

με βαπτίζειν ἐν ὕδατι ἐκεῖνός μοι εἶπεν ἐφ'

having sent me forth to immerse in water, that one said to me, Upon

ὄν ἀν ἴδης τὸ πνεῦμα καταβαίνον και μένον

whom ever you should behold the spirit descending and remaining

+ וַיְהִי מִמְּחֻרָת יוֹרְא יוֹחָנָן אֶת־יֵשׁוּעַ בָּא
אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁה הָאֱלֹהִים הַנְּשֵׂא חַטָּאת
הָעוֹלָם:

+ זֶה הוּא אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אַחֲרַי יְבֹא אִישׁ
אֲשֶׁר הָיָה לְפָנַי כִּי קִדְּם־לִי הָיָה:

+ וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּיו כִּי אִם־בְּעֵבֹר יִגָּלָה
בְּיִשְׂרָאֵל בְּאֵתִי אֲנִי לְטָבֵל בְּמַיִם:

+ וַיַּעַד יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר חֲזִיתִי הַרוּחַ
כְּדָמוֹת יוֹנָה יֹרֶדֶת מִשְׁמַיִם וַתִּנָּח עָלָיו:
+ וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּיו וְהִשְׁלַח אֵתִי לְטָבֵל
בְּמַיִם הוּא אָמַר אֵלַי אֶת אֲשֶׁר־תִּרְאֶה
הַרוּחַ יֹרֶדֶת וְנָחָה עָלָיו הִנֵּה זֶה
הוּא אֲשֶׁר יְטַבֵּל בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ:

+ ὁ ἀκούων μου ἔρχεται ἔμπροσθέν μου
καὶ ἐγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν ἀλλ' ἵνα
φανερωθῆ τῷ Ισραὴλ διὰ τούτο ἦλθον
εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω
ἐν τῷ ὕδατι ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἔστιν ὁ
ἀκούων μου ἔρχεται ἔμπροσθέν μου:

+ וְהוּא אֲשֶׁר יָדַעְתִּי אַחֲרַי יְבֹא אִישׁ
אֲשֶׁר הָיָה לְפָנַי כִּי קִדְּם־לִי הָיָה:
+ וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּיו כִּי אִם־בְּעֵבֹר יִגָּלָה
בְּיִשְׂרָאֵל בְּאֵתִי אֲנִי לְטָבֵל בְּמַיִם:

+ ὁ ἀκούων μου ἔρχεται ἔμπροσθέν μου
καὶ ἐγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν ἀλλ' ἵνα
φανερωθῆ τῷ Ισραὴλ διὰ τούτο ἦλθον
εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω
ἐν τῷ ὕδατι ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἔστιν ὁ
ἀκούων μου ἔρχεται ἔμπροσθέν μου:

אָמַרְתִּי אַחֲרַי יְבֹא אִישׁ
אֲשֶׁר הָיָה לְפָנַי כִּי קִדְּם־לִי הָיָה:
+ וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּיו כִּי אִם־בְּעֵבֹר יִגָּלָה
בְּיִשְׂרָאֵל בְּאֵתִי אֲנִי לְטָבֵל בְּמַיִם:

+ ὁ ἀκούων μου ἔρχεται ἔμπροσθέν μου
καὶ ἐγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν ἀλλ' ἵνα
φανερωθῆ τῷ Ισραὴλ διὰ τούτο ἦλθον
εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω
ἐν τῷ ὕδατι ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἔστιν ὁ
ἀκούων μου ἔρχεται ἔμπροσθέν μου:

ἐπ' αὐτόν οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι
 upon him, he is the one immersing by spirit
 ἀγίῳ ³⁴⁺ καγὼ εἶδρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός
 holy]. And I have seen, and I have witnessed that this
 ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ³⁵⁺ τῇ ἐπαύριον πάλιν
 is the son of God. The next day again
 εἰστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐξ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο
 John stood, and of his disciples two].
³⁶⁺ καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατούντι λέγει ἴδε ὁ
 And looking at Jesus walking, he says, Behold the
 ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ³⁷⁺ καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο
 lamb of God! And heard him the two
 μαθηταὶ λαλούντος καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ³⁸⁺
 disciples] speaking, and they followed Jesus.
 στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτούς
 having turned And Jesus], and seeing them
 ἀκολουθούντας λέγει αὐτοῖς τι ζητεῖτε οἱ δὲ εἶπον
 following, says to them What do you seek? And they said
 αὐτῷ ραββί ὁ λέγεται ἐρμηνευόμενον διδάσκαλε
 to him, Rabbi, which is to say, being translated, Teacher,
 πού μένεις ³⁹⁺ λέγει αὐτοῖς ἔρχεσθε καὶ ἴδετε ἦλθον
 where do you stay? He says to them, Come and see! They came
 καὶ εἶδον πού μένει καὶ παρ' αὐτῷ ἐμείναν τὴν
 and saw where he stayed, and with him they stayed]
 ἡμέραν ἐκείνην ὥρα δὲ ἦν ὡς δεκάτῃ ⁴⁰⁺ ἦν
 that day. And [the] hour was about [the] tenth. was

וְאָנִי רֵאִיתִי וְאָעִידָה כִּי זֶה הוּא אַחֲרֵי יְשׁוּעַ:
 בֶּן־הָאֱלֹהִים: + וַיִּפֶּן יְשׁוּעַ אַחֲרָיו וַיִּרְא אֹתָם
 וַיְהִי מִמְחֻרָת נִיסָף יוֹחָנָן וַיַּעֲמֵד וַעֲמּו
 שְׁנַיִם מִתְלַמִּידָיו: הַלְכִים אַחֲרָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם:
 וַיִּבֹט אֶל־יְשׁוּעַ וְהוּא מִתְהַלֵּךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה
 שֶׁהָאֱלֹהִים: + וַיִּשְׁנֵי תְלַמִּידָיו שָׁמְעוּ אֶת־דְּבָרוֹ וַיִּלְכוּ
 וַיִּרְאוּ אֲלֵיהֶם בָּאוּ וַרְאוּ וַיָּבֹאוּ
 וַיִּרְאוּ אֶת־מָקוֹם מְלוֹנּוֹ וַיִּשְׁבוּ עִמּו
 בַּיּוֹם הַהוּא וְהָעֵת כַּשְּׁעָה הָעֲשִׁירִית:

וְאָנִי רֵאִיתִי וְאָעִידָה כִּי זֶה הוּא אַחֲרֵי יְשׁוּעַ:
 בֶּן־הָאֱלֹהִים: + וַיִּפֶּן יְשׁוּעַ אַחֲרָיו וַיִּרְא אֹתָם
 וַיְהִי מִמְחֻרָת נִיסָף יוֹחָנָן וַיַּעֲמֵד וַעֲמּו
 שְׁנַיִם מִתְלַמִּידָיו: הַלְכִים אַחֲרָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם:
 וַיִּבֹט אֶל־יְשׁוּעַ וְהוּא מִתְהַלֵּךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה
 שֶׁהָאֱלֹהִים: + וַיִּשְׁנֵי תְלַמִּידָיו שָׁמְעוּ אֶת־דְּבָרוֹ וַיִּלְכוּ
 וַיִּרְאוּ אֲלֵיהֶם בָּאוּ וַרְאוּ וַיָּבֹאוּ
 וַיִּרְאוּ אֶת־מָקוֹם מְלוֹנּוֹ וַיִּשְׁבוּ עִמּו
 בַּיּוֹם הַהוּא וְהָעֵת כַּשְּׁעָה הָעֲשִׁירִית:

Ἀνδρέας ὁ ἀδελφός Σίμωνος Πέτρου εἰς ἐκ τῶν
Andrew the brother of Simon Peter] one of the
δύο τῶν ἀκουσάντων παρά Ἰωάννου καὶ
two of the ones having heard from John, and

ἀκολουθησάντων αὐτῷ 41 + εὐρίσκει οὗτος πρῶτος
having followed him. finds He first]
τον ἀδελφόν τον ἴδιον Σίμονα καὶ λέγει αὐτῷ
brother his own] Simon, and says to him,
εὐρήκαμεν τον μεσίαν ὁ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον
We have found the Messiah, which is being translated,

Χριστός 42 + καὶ ἤγαγεν αὐτόν προς τον Ἰησοῦν
Christ. And he led him to Jesus.
εμβλέψας δε αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε συ εἶ Σίμων ὁ
And looking at him, Jesus said, You are Simon the
υἱὸς Ἰωνά συ κληθήσῃ Κηφάς ὁ ἐρμηνεύεται
son of Jonah, you shall be called Cephas; which is translated,

πέτρος 43 + τη ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς την
A piece of rock. The next day he wanted to go forth into
Γαλιλαίαν καὶ εὐρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
Galilee, and he finds Philip, and says to him

Ἰησοῦς ἀκολουθεῖ μοι 44 + ἦν δε ὁ Φίλιππος ἀπὸ
Jesus], Follow me! was And Philip] from

Βηθσαϊδά ἐκ της πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου 45 +
Bethsaida, from out of the city of Andrew and Peter.
εὐρίσκει Φίλιππος τον Ναθανήλ καὶ λέγει αὐτῷ
Philip finds Nathanael, and says to him,
ὃν ἐγράψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ
The one whom Moses wrote in the law, and the
προφῆται εὐρήκαμεν Ἰησοῦν τον υἱὸν του Ἰωσήφ
prophets, we have found -- Jesus the son of Joseph,

יְקַרָא כִּיפָא וְהוּא בִּינְיָת פֶּטְרוֹס :
+ וַיְהִי מִמְּחֻרָת וַיּוֹאֵל יֵשׁוּעַ לְצֵאת הַגְּלִילָה
וַיִּמְצָא אֶת-פִּילְפּוֹס וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ אַחֲרָי :
+ וּפִילְפּוֹס מִבֵּית-צִיְדָה עִיר אַנְדֵּרַי
וּפֶטְרוֹס :
+ וְאַנְדֵּרַי אַחֵי שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס הָיָה אֶחָד
מִן-הַשְּׁנַיִם אֲשֶׁר שְׁמֵעוּ מֵאֵת יוֹחָנָן וַיִּלְכוּ
אַחֲרָיו :
+ הוּא מִצָּא רֵאשׁוֹנָה אֵת שְׁמַעוֹן אַחֵי
וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִצָּאנוּ אֶת-הַמָּשִׁיחַ :
+ וַיִּבְיָאֵהוּ אֶל-יֵשׁוּעַ וַיְהִי כְּהַבִּיט
אֵלָיו יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר שְׁמַעוֹן בֶּן-יוֹחָנָן לֵךְ

גָּלוּ, :
+ אִם יֵךְ قَلْبُفָسَا وَهَلْ هُوَ، وَآلِ كَ وَكُ حُ
: ۚ نִי כֵךְ כִּי-בִנְיָת מֵאֵת וַיּוֹאֵל אֵלָיו יֵשׁוּעַ :
+ וּפִילְפּוֹס וַיִּמְצָא לְנָתָנָאֵל וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ
+ אִם יֵבְיָאֵהוּ חַלְפָה וְהוּא מִבֵּית צִיְדָה
וַיִּבְיָאֵהוּ אֶל-יֵשׁוּעַ וַיִּבְיָאֵהוּ אֶת-הַמָּשִׁיחַ :
+ וַיִּבְיָאֵהוּ אֶל-יֵשׁוּעַ וַיִּבְיָאֵהוּ אֶת-הַמָּשִׁיחַ :
לְיִלְלָה וַיִּמְצָא לְפֶטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ

τον από Ναζαρέτ 46+ και είπεν αυτώ Ναθανήλ εκ
 the one from Nazareth. And said to him Nathanael], from out of
 Ναζαρέτ δύναται τι αγαθόν είναι λέγει αυτώ
 Nazareth able [is] anything good to be]? says to him

Φίλιππος έρχου και ιδε 47+ είδεν ο Ιησούς
 Philip], Come and see! Jesus beheld
 τον Ναθαναήλ ερχόμενον προς αυτόν και λέγει περί
 Nathanael coming to him, and says concerning
 αυτού ιδε αληθώς Ισραηλίτης εν ω δόλος ουκ
 him, See! truly an Israelite in whom deceit

έστι 48+ λέγει αυτώ Ναθαναήλ πόθεν με
 there is no]. says to him Nathanael], From what place
 γινώσκεις απεκρίθη ο Ιησούς και είπεν αυτώ προ
 do you know me? Jesus answered and said to him, Before
 του σε Φίλιππον φωνήσαι όντα υπό την συκήν
 you Philip calling], being under the fig-tree,

είδόν σε 49+ απεκρίθη Ναθαναήλ και λέγει αυτώ
 I beheld you. Nathanael responded and says to him,
 ραββί συ ει ο υιός του θεού συ ει ο βασιλεύς
 Rabbi, you are the son of God, you are the king

του Ισραήλ 50+ απεκρίθη Ιησούς και είπεν αυτώ
 of Israel. Jesus responded and said to him,
 ότι είπόν σοι είδόν σε υποκάτω της συκής
 Because I said to you, I beheld you underneath the fig-tree,

πιστεύεις μείζων τούτων όψει 51+ και λέγει αυτώ
 you believe? Greater [things] [than] these you shall see. And he says to him,

וַיִּפְנֶעַ פִּילְפּוֹס אֶת־נַתְנָאֵל וַיֹּאמֶר אֵלָיו +
 מִצָּאֵנוּ אֶת אֲשֶׁר כָּתוּב מִשָּׁה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה
 וְהִנְבִּיאִים אֶת־יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹסֵף מִנְצֻרֶת׃
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו נַתְנָאֵל הַמְנַצֵּרֶת
 יֵצֵא טוֹב וַיֹּאמֶר אֵלָיו בֶּא וְרָאָה׃
 וַיִּרְא יֵשׁוּעַ אֶת־נַתְנָאֵל בָּא
 לְקַרְאָתוֹ וַיֹּאמֶר עָלָיו הִנֵּה בָאֵמֶת
 בֶּן־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אֵין־בוֹ רְמִיָּה׃

וַיֹּאמֶר אֵלָיו נַתְנָאֵל אֵיךְ יָדַעְתָּנִי וַיַּעַן
 יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לוֹ בְּטָרְם קָרָא לְךָ פִּילְפּוֹס
 וְאַתָּה תַחַת הַתְּאֵנָה אָנֹכִי רְאִיתִיךָ׃
 וַיַּעַן נַתְנָאֵל וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַבִּי אַתָּה
 בֶּן־אֱלֹהִים הוּא מְלֶכֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יַעַן אֲשֶׁר
 הִנֵּדְתִּי לְךָ כִּי־תַחַת הַתְּאֵנָה רְאִיתִיךָ
 הָאֵמֶת הִנֵּה גְדֹלוֹת מֵאַלֶּה תִרְאָה׃

וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר

וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר

וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר

αμήν αμήν λέγω υμίν ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τον ουρανόν
 Amen, amen, I say to you, From now on you shall see the heaven
 ανεωγότα και τους αγγέλους του θεού αναβαίνοντας
 opening, and the angels of God ascending
 και καταβαίνοντας επί τον υιόν του ανθρώπου
 and descending upon the son of man.

2 ב

1+ και τη ημέρα τη τρίτη γάμος εγένετο εν Κανά
 And the day third] a wedding took place in Cana

της Γαλιλαίας και ην η μήτηρ του Ιησού εκεί 2+
 of Galilee. And was the mother of Jesus] there.

εκλήθη δε και ο Ιησούς και οι μαθηταί αυτού εις
 And were invited also Jesus and his disciples unto

τον γάμον 3+ και υστερήσαντος οίνου λέγει η μήτηρ
 the wedding. And lacking wine, says the mother

του Ιησού προς αυτόν οίνον ουκ έχουσι 4+ λέγει
 of Jesus] to him, wine They do not have]. says

αυτή ο Ιησούς τι εμοί και σοι γύναι ούπω ήκει
 to her Jesus], What [is it] to me and to you, O woman? not yet is

η ώρα μου 5+ λέγει η μήτηρ αυτού τοις διακόνοις ο τι
 hour my]. Says his mother to the servants, What

αν λέγη υμίν ποιήσατε 6+ ήσαν δε εκεί υδρία
 ever he should say to you, you do it! And there were there water-pitchers

λίθιναι εξ κείμεναι κατά τον καθαρισμόν των
 stone six] being situated for the cleansing of the

+
 + וביום השלישי היתה חתונה
 בקנה אשר בגליל ושם אם ישוע:
 + וישוע ותלמידיו גם-הם היו
 מן-הקרואים אל-החתונה:
 + ויהי כאשר כלה הין ותאמר
 אם ישוע אליו אין להם יין:
 + ויאמר אליה ישוע מה-לי
 ולי אשה עתי עד-הן לא-באה:
 + ותאמר אמו אל-המשכרים
 כל-אשר יאמר לכם תעשו:
 + ושם ששה כדאי-אבן ערוכים
 כמשפט היהודים לטהרתם שתים
 או-שלוש בתים יכול כל-אחד:

+
 לחם ויהי סעודה שם
 ויהי סעודה שם, ויהי סעודה
 חלקם סעודה לחם ויהי סעודה
 + ויהי סעודה שם ויהי סעודה שם:
 + ויהי סעודה שם ויהי סעודה שם:
 לחם חבוס:
 + ויהי סעודה שם ויהי סעודה שם
 ויהי סעודה שם ויהי סעודה שם:
 ויהי סעודה שם ויהי סעודה שם:

+
 + ויהי סעודה שם ויהי סעודה שם
 ויהי סעודה שם ויהי סעודה שם:
 לחם חבוס:
 + ויהי סעודה שם ויהי סעודה שם
 ויהי סעודה שם ויהי סעודה שם:
 ויהי סעודה שם ויהי סעודה שם:
 ויהי סעודה שם ויהי סעודה שם:

Ιουδαίων χωρούσαι ἀνά μετρητάς δύο ἢ τρεῖς 7+

Jews, having capacity of up [to] measures two or three].

λέγει αυτοῖς ὁ Ἰησοῦς γεμίσατε τὰς υδρίας ὕδατος

says to them Jesus], Fill the water-pitchers [with] water!

καὶ ἐγένισαν αὐτὰς ἕως ἄνω 8+ καὶ λέγει αυτοῖς

And they filled them unto upward. And he says to them,

ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ καὶ

Draw out now, and bring [it] to the chief attendant! And

ἤνεγκαν 9+ ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλιнос τὸ ὕδωρ

they brought. And as tasted the chief attendant] the water

οἶνον γεγεννημένον καὶ οὐκ ἤδει πόθεν ἐστίν οἱ δὲ

wine becoming], and knew not from where it is, (but the

διάκονοι ἤδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ φωνεῖ

servants knew, the ones drawing the water), calls

τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλιнос 10+ καὶ λέγει αὐτῷ πας

the groom the chief attendant], and he says to him, Every

ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι καὶ ὅταν

man first the good wine places], and whenever

μεθυσθῶσι τότε τὸν ἐλάσσω σὺ τετήρηκας τὸν

they should be intoxicated, then the lesser; you have kept the

καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι 11+ ταύτην ἐποίησεν τὴν

good wine until just now. This did the

ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανά τῆς Γαλιλαίας

beginning of the signs Jesus] in Cana of Galilee,

καὶ ἐφάνερωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐπίστευσαν εἰς

and manifested his glory; and trusted in

+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם יֵשׁוּעַ מִלֹּא
הַכֹּדִים מָיִם וַיִּמְלְאוּם עַד-לְמַעַלְהָ:
+ וַיֹּאמֶר שְׂאֵבוּ-נָא וְהִבִּיאוּ אֶל-רֵב הַמְּסָבָה
וַיִּבִּיאוּ:
+ וַיִּטְעַם רֵאשׁ הַמְּסָבָה אֶת-הַמַּיִם
אֲשֶׁר נִהְפְּכוּ לַיַּיִן וְלֹא יָדַע מֵאֵין הוּא
וְהַמְּשֻׁרְתִּים אֲשֶׁר-שְׂאֵבוּ אֶת-הַמַּיִם יָדְעוּ
וַיִּקְרָא רֵאשׁ-הַמְּסָבָה אֶל-הַחֶתָן:

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּל-אִישׁ יִתֵּן
בְּרֵאשׁוֹנָה אֶת-הַיַּיִן הַטּוֹב וְאַחֲרָי
שְׁתוּתָם לְרְוִיחַ יִתֵּן לָהֶם אֶת-הַנְּרוּעַ
וְאַתָּה צְפַנְתָּ הַיַּיִן הַטּוֹב עַד-עַתָּה:
+ זֹאת רֵאשִׁית הָאֵתוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה
יֵשׁוּעַ בְּקָנָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַנְּגִלִיל וַיַּגֵּל
אֶת-כְּבוֹדוֹ וַיֵּאֱמִינוּ בּוֹ תְּלִמִּידָיו:

+ אֵלֵינוּ לְעֵינֵינוּ וְעַל-לֵבֵנוּ
לֵבָרְכֵנוּ וְעַל-לֵבֵנוּ לְחַלְּ
+ אֵלֵינוּ וְעַל-לֵבֵנוּ לְחַלְּ
וְעַל-לֵבֵנוּ לְחַלְּ:
+ וְעַל-לֵבֵנוּ וְעַל-לֵבֵנוּ
וְעַל-לֵבֵנוּ וְעַל-לֵבֵנוּ
וְעַל-לֵבֵנוּ וְעַל-לֵבֵנוּ
וְעַל-לֵבֵנוּ וְעַל-לֵבֵנוּ

אֵלֵינוּ לְעֵינֵינוּ וְעַל-לֵבֵנוּ
+ אֵלֵינוּ לְעֵינֵינוּ וְעַל-לֵבֵנוּ
אֵלֵינוּ וְעַל-לֵבֵנוּ לְחַלְּ
+ וְעַל-לֵבֵנוּ וְעַל-לֵבֵנוּ
וְעַל-לֵבֵנוּ וְעַל-לֵבֵנוּ
וְעַל-לֵבֵנוּ וְעַל-לֵבֵנוּ
וְעַל-לֵבֵנוּ וְעַל-לֵבֵנוּ
וְעַל-לֵבֵנוּ וְעַל-לֵבֵנוּ

αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 12+ μετὰ τούτο κατέβη εἰς
him his disciples]. After this he went down into

Καπερναοῦμ αὐτός και η μήτηρ αὐτοῦ και
Capernaum, he and his mother, and

οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ και οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ και ἐκεῖ
his brothers, and his disciples; and there

ἐμειναν οὐ πολλάς ἡμέρας 13+ και ἐγγύς ἦν το
they stayed not many days. And near was the

πάσχα τῶν Ἰουδαίων και ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα
passover of the Jews, and ascended unto Jerusalem

ὁ Ἰησοῦς 14+ και εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας
Jesus]. And he found in the temple the ones selling

βόας και πρόβατα και περιστεράς και τοὺς
oxen and sheep and doves, and the

κερματιστάς καθήμενους 15+ και ποιήσας φραγέλλιον
money-changers sitting down. And having made a scourge

ἐκ σχοινίων πάντα ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τα τε
out of rough cords, he cast out all from the temple -- both the

πρόβατα και τοὺς βόας και τῶν κολλυβιστῶν
sheep and the oxen. And of the money-changers,

ἐξέχεε τὸ κέρμα και τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε 16+
he poured out the brass coins, and the tables he overturned.

και τοῖς τὰς περιστεράς πωλοῦσιν εἶπεν ἄρατε
And to the ones the doves selling] he said, Take

ταῦτα ἐντεύθεν μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου
these from here! Do not make the house of my father

οἶκον ἐμπορίου 17+ ἐμνήσθησαν δε οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
a house of a market-place! remembered And his disciples]

וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיֵּרֶד אֶל-כְּפַר-נְחוּם הוּא
וְאָמְרוּ וְאָחִיו וְתַלְמִידָיו וְלֹא אָרְכוּ לָהֶם שָׁם
הַיָּמִים :
וַיִּקְרְבוּ יָמֵי חַג־הַפֶּסַח אֲשֶׁר
לְיְהוּדִים וַיַּעַל יֵשׁוּעַ יְרוּשָׁלָּיִם :
וַיִּמְצָא בַּמִּקְדָּשׁ מִכְרֵי בָקָר וְצֹאֵן
וּבְנֵי יוֹנָה וּפְרֹטֵי הַכֶּסֶף יֹשְׁבִים שָׁם :
וַיִּקַּח חֲבָלִים וַיַּעֲבֹתֵם לְשׁוֹט וַיִּגְרֹשׁ כּוֹלֵם
מִן־הַמִּקְדָּשׁ וְאֵת הַצֹּאֵן וְאֵת הַבָּקָר וַיִּפְזֹר
אֶת־מַעוֹת הַשּׁוֹלְחָנִים וַיַּהַפֵּךְ שׁוֹלְחַנְתֵּיהֶם :
וְאֶל־מִכְרֵי הַיּוֹנִים אָמַר הוֹצִיאוּ אֵלַי
מִזֶּה וְאֶל־תַּעֲשׂוּ אֶת־בַּיִת אָבִי לְבַיִת מִסְכָּה :
וַיִּזְכְּרוּ תַלְמִידָיו אֶת־הַכְּתוּב כִּי־קִנְיַת
בַּיִתָּךְ אֶכְלֶתֶנִּי :

וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיֵּרֶד אֶל־כְּפַר־נְחוּם
וְאָמְרוּ וְאָחִיו וְתַלְמִידָיו וְלֹא אָרְכוּ לָהֶם
שָׁם הַיָּמִים :
וַיִּקְרְבוּ יָמֵי חַג־הַפֶּסַח אֲשֶׁר
לְיְהוּדִים וַיַּעַל יֵשׁוּעַ יְרוּשָׁלָּיִם :
וַיִּמְצָא בַּמִּקְדָּשׁ מִכְרֵי בָקָר וְצֹאֵן
וּבְנֵי יוֹנָה וּפְרֹטֵי הַכֶּסֶף יֹשְׁבִים שָׁם :
וַיִּקַּח חֲבָלִים וַיַּעֲבֹתֵם לְשׁוֹט וַיִּגְרֹשׁ כּוֹלֵם
מִן־הַמִּקְדָּשׁ וְאֵת הַצֹּאֵן וְאֵת הַבָּקָר וַיִּפְזֹר
אֶת־מַעוֹת הַשּׁוֹלְחָנִים וַיַּהַפֵּךְ שׁוֹלְחַנְתֵּיהֶם :
וְאֶל־מִכְרֵי הַיּוֹנִים אָמַר הוֹצִיאוּ אֵלַי
מִזֶּה וְאֶל־תַּעֲשׂוּ אֶת־בַּיִת אָבִי לְבַיִת מִסְכָּה :
וַיִּזְכְּרוּ תַלְמִידָיו אֶת־הַכְּתוּב כִּי־קִנְיַת
בַּיִתָּךְ אֶכְלֶתֶנִּי :

וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיֵּרֶד אֶל־כְּפַר־נְחוּם
וְאָמְרוּ וְאָחִיו וְתַלְמִידָיו וְלֹא אָרְכוּ לָהֶם
שָׁם הַיָּמִים :
וַיִּקְרְבוּ יָמֵי חַג־הַפֶּסַח אֲשֶׁר
לְיְהוּדִים וַיַּעַל יֵשׁוּעַ יְרוּשָׁלָּיִם :
וַיִּמְצָא בַּמִּקְדָּשׁ מִכְרֵי בָקָר וְצֹאֵן
וּבְנֵי יוֹנָה וּפְרֹטֵי הַכֶּסֶף יֹשְׁבִים שָׁם :
וַיִּקַּח חֲבָלִים וַיַּעֲבֹתֵם לְשׁוֹט וַיִּגְרֹשׁ כּוֹלֵם
מִן־הַמִּקְדָּשׁ וְאֵת הַצֹּאֵן וְאֵת הַבָּקָר וַיִּפְזֹר
אֶת־מַעוֹת הַשּׁוֹלְחָנִים וַיַּהַפֵּךְ שׁוֹלְחַנְתֵּיהֶם :
וְאֶל־מִכְרֵי הַיּוֹנִים אָמַר הוֹצִיאוּ אֵלַי
מִזֶּה וְאֶל־תַּעֲשׂוּ אֶת־בַּיִת אָבִי לְבַיִת מִסְכָּה :
וַיִּזְכְּרוּ תַלְמִידָיו אֶת־הַכְּתוּב כִּי־קִנְיַת
בַּיִתָּךְ אֶכְלֶתֶנִּי :

ὅτι γεγραμμένον ἐστίν ὁ ζήλος τοῦ οἴκου σου
that being written it is], The zeal of your house

κατέφαγε με 18+ ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
devoured me. responded then The Jews], and
εἶπον αὐτῷ τι σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν ὅτι ταῦτα
said to him, What sign do you show to us that these [things]

ποιεῖς 19+ ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς λύσατε
you do? Jesus answered and said to them, Loosen
τον ναόν τούτον καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν
this temple! and in three days I will raise it.

20+ εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τεσσαράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν
then said The Jews], Forty and six years
ὠκοδομήθη ὁ ναός οὗτος καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις
it took to build this temple, and you in three days

ἐγερῶ αὐτόν 21+ ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ
will raise it? But that one spoke concerning the temple

τοῦ σώματος αὐτοῦ 22+ ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ τῶν
of his body. When then he was raised from the

νεκρῶν ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τούτο
dead, remembered his disciples] that this

ἔλεγεν αὐτοῖς καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ
he said to them; and they believed in the scripture, and in the

λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 23+ ὡς δὲ ἦν ἐν
word which Jesus spoke. And as he was in

Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ εορτῇ πολλοί
Jerusalem at the passover, in the holiday [feast], many

ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ θεωροῦντες αὐτοῦ
trusted in his name, viewing his

+ וַיֵּעַנּוּ הַיְהוּדִים וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
אֵי-זוֹ אוֹת תִּרְאֶנּוּ שְׂתַעֲשֶׂה כְּזֹאת:
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הָרְסוּ
אֶת-הַהֵיכָל הַזֶּה וּבְשִׁלְשָׁה יָמִים אֶקְיָמֶנּוּ:
+ וַיֹּאמְרוּ הַיְהוּדִים הַזֶּה וְאֵתָּה בְּשִׁלְשָׁה יָמִים
הֵיכָל הַזֶּה תִּקְיָמֶנּוּ:

+ וְהוּא דִּבֶּר עַל-הַיֵּכָל גּוֹיָתוֹ:
+ וְאַחֲרָי קוֹמוּ מִן-הַמַּתִּים זָכְרוּ
תְּלַמִּידָיו כִּי-זֹאת אָמַר לָהֶם וַיֵּאֱמִינוּ
בְּכַתּוּב וּבְדִבְרֵי אֲשֶׁר-דִּבֶּר יֵשׁוּעַ:
+ וַיְהִי בְּהֵיטוֹ בִּירוּשָׁלַיִם בְּחַג-הַפֶּסַח
וַיֵּאֱמִינוּ רַבִּים בְּשִׁמוֹ כִּי רָאוּ הָאֵתוֹת אֲשֶׁר
עָשָׂה:

+ וַיֵּעַנּוּ הַיְהוּדִים וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
אֵי-זוֹ אוֹת תִּרְאֶנּוּ שְׂתַעֲשֶׂה כְּזֹאת:
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הָרְסוּ
אֶת-הַהֵיכָל הַזֶּה וּבְשִׁלְשָׁה יָמִים אֶקְיָמֶנּוּ:
+ וַיֹּאמְרוּ הַיְהוּדִים הַזֶּה וְאֵתָּה בְּשִׁלְשָׁה יָמִים
הֵיכָל הַזֶּה תִּקְיָמֶנּוּ:

+ וְהוּא דִּבֶּר עַל-הַיֵּכָל גּוֹיָתוֹ:
+ וְאַחֲרָי קוֹמוּ מִן-הַמַּתִּים זָכְרוּ
תְּלַמִּידָיו כִּי-זֹאת אָמַר לָהֶם וַיֵּאֱמִינוּ
בְּכַתּוּב וּבְדִבְרֵי אֲשֶׁר-דִּבֶּר יֵשׁוּעַ:
+ וַיְהִי בְּהֵיטוֹ בִּירוּשָׁלַיִם בְּחַג-הַפֶּסַח
וַיֵּאֱמִינוּ רַבִּים בְּשִׁמוֹ כִּי רָאוּ הָאֵתוֹת אֲשֶׁר
עָשָׂה:

τα σημεία α εποίει 24+ αυτός δε ο Ιησούς ουκ
 signs which he did. himself But Jesus] did not
 πίστευεν εαυτόν αυτοίς διά το αυτόν γινώσκειν
 trust himself to them, on account of his knowing
 πάντας 25+ και ότι ου χρείαν είχεν ίνα τις
 all; and that no need he had] that any
 μαρτυρήση περί του ανθρώπου αυτός γαρ εγίνωσκε
 should witness concerning man; for he knew
 τι ην εν τω ανθρώπω
 what was in man.

3 א

1+ ην δε άνθρωπος εκ των Φαρισαίων Νικόδημος
 And there was a man of the Pharisees, Nicodemus
 όνομα αυτώ άρχων των Ιουδαίων 2+ ούτος ήλθεν
 [was the] name to him, a ruler of the Jews. This one came
 προς τον Ιησούν νυκτός και είπεν αυτώ ραββί
 to Jesus by night, and said to him, Rabbi,
 οίδαμεν ότι από θεού ελήλυθας διδάσκαλος
 we know that from God you have come [as] a teacher;
 ουδείς γαρ ταύτα τα σημεία δύναται ποιείν α συ
 for no one these signs is able to do] which you
 ποιείς εάν μη η ο θεός μετ' αυτού 3+
 do, unless God should be with him.
 απεκρίθη ο Ιησούς και είπεν αυτώ αμήν αμήν λέγω
 Jesus responded and said to him, Amen, amen, I say
 σοι εάν μη τις γεννηθή άνωθεν ου δύναται ιδείν την
 to you, Unless one should be born from above, he is not able to behold the

+ וְהוּא יִשׁוּעַ לֹא הָאֱמִינִן לָהֶם עַל-אֲשֶׁר
 יָדַע אֶת-כּוֹלָם :

+ וְלֹא הִצְטַרְךָ לְעֵדוּת אִישׁ עַל-הָאָדָם
 כִּי הוּא יָדַע מִה-בְּקִרְבִּי הָאָדָם :

+ וּבִפְרוּשִׁים אִישׁ נִקְדִּימוֹן שְׁמוֹ קִצִּין
 הִיְהוּדִים :

+ וַיָּבֹא אֶל-יִשׁוּעַ לַיְלָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַבִּי

יִדְעֵנוּ כִּי אַתָּה מוֹרֶה מֵאֵת אֱלֹהִים בְּאֵת
 כִּי לֹא-יִוָּכַל אִישׁ לַעֲשׂוֹת הָאֵתוֹת אֲשֶׁר
 אַתָּה עֹשֶׂה בְּלִתי אִם-הָאֱלֹהִים עִמּוֹ :
 + וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱמִינִן אֱמִינִן אֲנִי
 אֹמֵר לָךְ אִם-לֹא יוֹלֵד אִישׁ מִלְּמַעַלָּה
 לֹא-יִוָּכַל לְרֹאוֹת אֶת-מַלְכוּת הָאֱלֹהִים :

+ וְהוּא יִשׁוּעַ לֹא הָאֱמִינִן לָהֶם עַל-אֲשֶׁר
 יָדַע אֶת-כּוֹלָם :
 + וְלֹא הִצְטַרְךָ לְעֵדוּת אִישׁ עַל-הָאָדָם
 כִּי הוּא יָדַע מִה-בְּקִרְבִּי הָאָדָם :
 + וּבִפְרוּשִׁים אִישׁ נִקְדִּימוֹן שְׁמוֹ קִצִּין
 הִיְהוּדִים :

+ וַיָּבֹא אֶל-יִשׁוּעַ לַיְלָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַבִּי
 יִדְעֵנוּ כִּי אַתָּה מוֹרֶה מֵאֵת אֱלֹהִים בְּאֵת

+ וְהוּא יִשׁוּעַ לֹא הָאֱמִינִן לָהֶם עַל-אֲשֶׁר
 יָדַע אֶת-כּוֹלָם :
 + וְלֹא הִצְטַרְךָ לְעֵדוּת אִישׁ עַל-הָאָדָם
 כִּי הוּא יָדַע מִה-בְּקִרְבִּי הָאָדָם :
 + וּבִפְרוּשִׁים אִישׁ נִקְדִּימוֹן שְׁמוֹ קִצִּין
 הִיְהוּדִים :

βασιλείαν του θεού 4+ λέγει προς αυτόν ο Νικόδημος
 kingdom of God. says to him Nicodemus],
 πως δύναται άνθρωπος γεννηθήναι γέροντων
 How is [a man] to be born being aged?
 μη δύναται εις την κοιλίαν της μητρός αυτού
 Is he able into the belly of his mother
 δεύτερον εισελθείν και γεννηθήναι 5+
 a second [time] to enter], and be born?
 απεκρίθη ο Ιησούς αμήν αμήν λέγω σοι εάν μη τις
 Jesus answered, Amen, amen, I say to you, Unless one
 γεννηθή εξ ύδατος και πνεύματος ου δύναται
 should be born of water and spirit, he is not able
 εισελθείν εις την βασιλείαν του θεού 6+ το
 to enter into the kingdom of God. The one
 γεγεννημένον εκ της σαρκός σαρξ εστι και το
 being born of the flesh is flesh; and the one
 γεγεννημένον εκ του πνεύματος πνεύμά εστι 7+
 being born of the spirit is spirit.
 μη θαυμάσης ότι είπόν σοι δει υμάς γεννηθήναι
 You should not wonder that I said to you, It is necessary for you to be born
 άνωθεν 8+ το πνεύμα όπου θέλει πνει και
 from above. The wind where it wants blows], and
 την φωνήν αυτού ακούεις αλλ' ουκ οίδας πόθεν
 its sound you hear, but you know not from what place
 έρχεται και που υπάγει ούτως εστί πας
 it comes, and where it goes; so is every [one]

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו נִקְדִּימוֹן אֵיךְ יוֹלֵד אָדָם
 והוא זָקֵן הַיּוֹכֵל לָשׁוּב אֶל-בֶּטֶן אִמּוֹ וַיּוֹלֵד:

+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן אָנִי אֹמֵר לָךְ
 אִם-לֹא יוֹלֵד אִישׁ מִן-הַמַּיִם וְהָרוּחַ
 לֹא-יּוֹכֵל לָבוֹא אֶל-מַלְכוּת הָאֱלֹהִים:
 + הַנּוֹלֵד מִן-הַבֶּטֶן בֶּטֶן הוּא

והנולד מן-הָרוּחַ רוּחַ הוּא:
 + אֶל-תִּתְמַה עַל-אֹמְרֵי לָךְ
 כִּי עֲלֵיכֶם לְהוֹלֵד מִלְמַעְלָה:
 + הָרוּחַ בְּאִשֶּׁר יִחַפֵּץ שָׁם הוּא נֹשֵׁב וְאֵתָּה
 תִּשְׁמַע אֶת-קוֹלוֹ וְלֹא תֵדַע מֵאֵין בָּא וְאֵנָּה
 הוּא הוֹלֵךְ כִּן כָּל-הַנּוֹלֵד מִן-הָרוּחַ:

+ אֵלֶּיךָ לֹא תִפְגַּעוּ אֲנִי אֲבִיךָ לְחַיֵּי
 אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי
 אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי
 אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי
 אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי
 אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי
 אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי

אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי
 אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי
 אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי
 אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי
 אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי
 אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי אֲבִיךָ לְחַיֵּי

ο γεγεννημένος εκ του πνεύματος 9+

being born of the spirit.

απεκρίθη Νικόδημος και ειπεν αυτώ πως δύναται

Nicodemus answered and said to him, How is it possible

ταύτα γενέσθαι 10+ απεκρίθη Ιησούς και ειπεν

for these [things] to be? Jesus answered and said

αυτώ συ ει ο διδάσκαλος του Ισραήλ και ταύτα

to him, You are the teacher of Israel, and these [things]

ου γινώσκεις 11+ αμήν αμήν λέγω σοι ότι ο

you know not? Amen, amen, I say to you that, What

οίδαμεν λαλούμεν και ο εωράκαμεν μαρτυρούμεν

we know we speak, and what we have seen we witness;

και την μαρτυρίαν ημών ου λαμβάνετε 12+ ει τα

and our witness you do not receive. If the

επίγεια ειπον υμίν και ου πιστεύετε πως εάν

earthly [things] I told to you, and you do not believe, how then if

ειπω υμίν τα επουράνια πιστεύσετε 13+ και ουδείς

I should speak to you the heavenly [things], will you believe? And no one

αναβέβηκεν εις τον ουρανόν ει μη ο εκ του

has ascended into the heaven, except the one from out of the

ουρανού καταβάς ο υιός του ανθρώπου ο ων εν

heaven descending -- the son of man, the one being in

τω ουρανώ 14+ και καθώς Μωσής ύψωσε τον όφιν

the heaven. And as Moses raised up high the serpent

εν τη ερήμω ούτως υψωθήναι δει τον υιόν

in the wilderness, so to be raised up high is it necessary for the son

+ וַיַּעַן נִקְדֵּימוֹן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֵיכָּה תֵּהִיָּה

כְּזֹאת:

+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַב

בְּיִשְׂרָאֵל אַתָּה וְזֹאת לֹא יֵדְעָתָּ:

+ אָמֵן אָמֵן אֲנִי אֹמֵר לָךְ כִּי אֵת

אֲשֶׁר־יִדְעֵנוּ נִדְבֵּר וְאֵת אֲשֶׁר־רְאִינוּ

נַעֲדִיר וְאַתָּם לֹא תִקְבְּלוּ עִדּוּתֵנוּ:

+ אִם הִנְדִּיתִי לָכֶם עֲנִינֵי הָאָרֶץ

וְאִינְכֶם מֵאֲמִינִים אֵיךְ תֵּאֱמִינּוּ

בְּתִגְדֵי לָכֶם עֲנִינֵי הַשָּׁמַיִם:

+ וְאִישׁ לֹא־עָלָה הַשָּׁמַיְמָה בְּלִתִּי אִם־אֲשֶׁר

יָרַד מִן־הַשָּׁמַיִם בֶּן־הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא

בְּשָׁמַיִם:

+ וְכֹאֲשֶׁר הִנְבִּיֵה מֹשֶׁה אֶת־הַנָּחַשׁ

בַּמִּדְבָּר בֶּן צָרִיד בֶּן־הָאָדָם לְהַנָּשֵׂא:

+ חַיָּה נִפְעָלָה וְהָיָה לָהּ חַיָּה לְחַיָּה

לְחַיָּה:

+ חַיָּה נִפְעָלָה וְהָיָה לָהּ חַיָּה לְחַיָּה

לְחַיָּה וְהָיָה לָהּ חַיָּה לְחַיָּה:

+ אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר לִי וְלָכֶם וְלָכֶם

וְלָכֶם וְלָכֶם וְלָכֶם וְלָכֶם וְלָכֶם

וְלָכֶם וְלָכֶם וְלָכֶם וְלָכֶם וְלָכֶם:

+ וְהָיָה לָכֶם חַיָּה לְחַיָּה

וְהָיָה לָכֶם חַיָּה לְחַיָּה

וְהָיָה לָכֶם חַיָּה לְחַיָּה:

+ וְהָיָה לָכֶם חַיָּה לְחַיָּה וְהָיָה לָכֶם

חַיָּה לְחַיָּה וְהָיָה לָכֶם חַיָּה לְחַיָּה

וְהָיָה לָכֶם חַיָּה לְחַיָּה וְהָיָה לָכֶם

חַיָּה לְחַיָּה וְהָיָה לָכֶם חַיָּה לְחַיָּה:

του ανθρώπου 15+ ἵνα πᾶς ο πιστεύων εἰς αὐτόν
of man]; that every [one] believing in him
μη ἀπόληται ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον 16+ οὕτω γὰρ
should not perish, but have life eternal]. For thus
ἠγάπησεν ο θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ
God loved the world, so that son his
τὸν μονογενῆ ἔδωκεν ἵνα πᾶς ο πιστεύων εἰς αὐτόν
only born he gave], that every [one] trusting in him,
μη ἀπόληται ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον 17+ οὐ
should not perish, but should have life eternal]. did not
γὰρ ἀπέστειλεν ο θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον
For send God] his son into the world
ἵνα κρίνη τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ
that he should judge the world, but that should be delivered the
κόσμος δι' αὐτοῦ 18+ ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν οὐ
world] by him. The one trusting in him is not
κρίνεται ὁ δε μη πιστεύων ἤδη κέκριται ὅτι
judged; but the one not trusting already has been judged, for
μη πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ
he trusts not in the name of the only born son
τοῦ θεοῦ 19+ αὕτη δε ἐστὶν ἡ κρίσις ὅτι τὸ φῶς
of God. And this is the judgment -- that the light
ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
has come into the world, and loved men]
μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς ἦν γὰρ πονηρὰ
more the darkness than the light; [[were] for evil

לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יֵאבֹד כָּל־הַמְּאֲמִין
בו כִּי אִם־יִחְיֶה חַיֵּי עוֹלָם:
+ כִּי־אֶהְבֶּה רַבָּה אֶהֱבֵה אֱלֹהִים
אֶת־הָעוֹלָם עַד־אֲשֶׁר נָתַן אֶת־בְּנוֹ
אֶת־יְחִידוֹ לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יֵאבֹד
כָּל־הַמְּאֲמִין בו כִּי אִם־יִחְיֶה חַיֵּי עוֹלָם:
+ כִּי הָאֱלֹהִים לֹא־שָׁלַח אֶת־בְּנוֹ בְּעוֹלָם

לְדִין אֶת־הָעוֹלָם כִּי אִם־לְמַעַן יִוָּשַׁע בו
הָעוֹלָם:
+ הַמְּאֲמִין בו לֹא יִדוֹן וְאֲשֶׁר לֹא־יֵאֲמִין בו
כִּבְרֵי נִדוֹן כִּי לֹא־הֵאֲמִין בְּשֵׁם בֶּן־הָאֱלֹהִים
הַיְחִיד:
+ וְזֶה הוּא הַדִּין כִּי הָאֹר בָּא
אֶל־הָעוֹלָם וּבְנֵי הָאָדָם אָהָבוּ חֹשֶׁךְ
יֹתֵר מִן־הָאֹר כִּי רָעִים מַעֲשֵׂיהֶם:

+ וְגַל כֹּה גִּמְטָה כֹּה לֵב כֹּה
אֵל נִסְחָה לֵב טָהוֹר לְחַלָּה:
+ מִכֹּה לֵב אֵלֵי אֵלֵי לְחַלָּה אֵלֵי
לְחַוֵּי טָהוֹר נִסְחָה לֵב כֹּה גִּמְטָה כֹּה
לֵב טָהוֹר: אֵל נִסְחָה לֵב טָהוֹר לְחַלָּה:
+ לֵב לֵב עֵינֵי אֵלֵי לְחַוֵּי לְחַלָּה
וְנִסְחָה טָהוֹר, לְחַלָּה אֵלֵי גִּמְטָה לְחַלָּה

כֹּה טָהוֹר:
+ כֹּה גִּמְטָה כֹּה לֵב טָהוֹר אֵל
גִּלֵּם טָהוֹר כֹּה גִּמְטָה אֵל טָהוֹר לֵב טָהוֹר
טָהוֹר גִּמְטָה טָהוֹר כֹּה אֵלֵי לֵב טָהוֹר:
+ מִטָּה גִּמְטָה טָהוֹר לֵב טָהוֹר לְחַלָּה
אֵלֵי טָהוֹר לֵב טָהוֹר לֵב טָהוֹר לֵב טָהוֹר
אֵלֵי טָהוֹר לֵב טָהוֹר לֵב טָהוֹר:

αὐτῶν τα ἔργα 20+ πας γαρ ο φαύλα πράσων μισεῖ
 their works]. For every [one] heedlessly acting] detests
 το φως και ουκ ἔρχεται προς το φως ἵνα μη
 the light, and does not come to the light, that should not
 ελεγχθή τα ἔργα αὐτοῦ 21+ ο δε ποιὼν την ἀλήθειαν
 be reproved his works]. But the one observing the truth
 ἔρχεται προς το φως ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τα ἔργα
 comes to the light, that should be made manifest his works],
 ὅτι εν θεῷ εστιν ειργασμένα 22+ μετὰ ταῦτα
 that in God [they are] working. After these [things]
 ἦλθεν ο Ιησούς και οι μαθηταί αὐτοῦ εις την Ιουδαίαν
 Jesus came and his disciples unto the Judean
 γην και εκεί διέτριβε μετ' αὐτῶν και εβάπτισεν 23+
 land; and there he spent time with them and was immersing.
 ην δε και Ιωάννης βαπτίζων εν Αινῶν εγγύς
 was And also John] immersing in Aenon near
 του Σαλήμ ὅτι ὕδατα πολλά ην εκεί και
 Salim, for water much there was] there; and
 παρεγίνοντο και εβαπτίζοντο 24+ οὐπω γαρ ην
 they were arriving and being immersed. For not yet was
 βεβλημένος εις την φυλακὴν ο Ιωάννης 25+ εγένετο
 thrown into the prison John]. Became
 ουν ζήτησις εκ των μαθητῶν Ιωάννου μετὰ
 then an inquiry from the disciples of John with
 Ιουδαίων περι καθαρισμοῦ 26+ και ἦλθον προς
 [the] Jews concerning cleansing. And they came to

כִּי כָל-פֶּעַל עוֹלָה שֵׁנָא אֶת-הָאֹר
 וְלֹא יבֵא לְאֹר פֶּן-יִכַח עַל-מַעֲשָׂיו:
 + אָבֵל עֵשָׂה הָאֲמַת יבֵא לְאֹר לְמַעַן
 יִגְלוּ מַעֲשָׂיו כִּי נַעֲשׂוּ בְּאֵל הַיָּם:
 + וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 וַיָּבֵא יֵשׁוּעַ וְתַלְמִידָיו אֶל-אֶרֶץ
 יְהוּדָה וַיֵּשְׁב-שָׁם עַמְקָם וַיִּטְבַּל:
 + וְגַם יוֹחָנָן הָיָה טֹבֵל בְּעֵינָוֶן קְרוֹב לְשֵׁלֶם
 כִּי-שָׁם הָיוּ מַיִם לְרֹב וַיָּבֵאוּ וַיִּטְבְּלוּ:
 + כִּי עוֹד לֹא-נִתְּן יוֹחָנָן אֶל-בֵּית הַסֵּהַר:
 + וַתְּהִי מַחְלָקֶת בֵּין תַּלְמִידֵי יוֹחָנָן
 וּבֵין יְהוּדֵי עַל-דְּבַר הַטְּהָרָה:
 + וַיָּבֵאוּ אֶל-יוֹחָנָן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו רַבִּי
 הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיָה עִמָּךְ בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְאֲשֶׁר
 הִעֲדִיתָ לוֹ הֲנֵנוּ טֹבֵל וְכוּלָם בָּאִים אֵלָיו:
 כָּל-חַיִּת עָלַם חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ תֵּאֵר
 אֲלֵךְ שְׂפָתַיךָ אֲדַבֵּר אִם חַיִּיב:
 + לֹא חָיִיב חָפֵל נִפְלֵס אִם טֵעֵם בְּשֵׁם
 אֲשֶׁר:
 + וְאֵת דֵּי אֵלֵּיךְ לֵאמֹר לֵאמֹר חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ
 וְנֵשֶׁם חַס נִחַס אֵיךְ חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ
 חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל
 חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל
 חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל

כָּל-חַיִּת עָלַם חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ תֵּאֵר
 אֲלֵךְ שְׂפָתַיךָ אֲדַבֵּר אִם חַיִּיב:
 + לֹא חָפֵל חָפֵל נִפְלֵס אִם טֵעֵם בְּשֵׁם
 אֲשֶׁר:
 + וְאֵת דֵּי אֵלֵּיךְ לֵאמֹר לֵאמֹר חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ
 וְנֵשֶׁם חַס נִחַס אֵיךְ חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל
 חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל
 חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל
 חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל
 חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל וְנִחַס אֵיךְ חָפֵל

τον Ιωάννην και είπον αυτώ ραββί ος ην μετά
 John, and they said to him, Rabbi, the one who was with
 σου πέραν του Ιορδάνου ω συ μεμαρτύρηκας
 you on the other side of the Jordan, in whom you witnessed --
 ίδε ούτος βαπτίζει και πάντες έρχονται προς αυτόν
 See! this one immerses and all come to him.

27+ απεκρίθη Ιωάννης και είπεν ου δύναται άνθρωπος
 John answered and said, is not able Man]

λαμβάνειν ουδέν εαν μη η δεδομένον αυτώ εκ
 to receive anything, unless it should be given to him from

του ουρανού 28+ αυτοί υμείς μοι μαρτυρείτε ότι είπον
 the heaven. You yourselves witness to me that I said,

ουκ ειμί εγώ ο Χριστός αλλ' ότι απεσταλμένος ειμί
 not am I] the Christ; but that I am one being sent

έμπροσθεν εκείνου 29+ ο έχων την νύμφην
 before that one. The one having the bride

νυμφίος εστίν ο δε φίλος του νυμφίου ο εστηκώς
 is [the] groom; and the friend of the groom, the one standing

και ακούων αυτού χαρά χάρει διά την φωνήν
 and hearing him, with joy rejoices because of the voice

του νυμφίου αύτη ούν η χαρά η εμή πεπλήρωται 30+
 of the groom. This then joy my] is fulfilled.

εκείνον δει αυξάνειν εμέ δε ελαττούσθαι 31+ ο
 That one must grow, but me to lessen. The one

άνωθεν ερχόμενος επάνω πάντων εστίν ο ων εκ
 from above coming] above all is]. The one being from

της γης εκ της γης εστι και εκ της γης λαλεί ο
 the earth, of the earth is], and of the earth he speaks. The one

וַיַּעַן יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר לֹא-יִוְכַל אִישׁ לְקַחַת
 דְּבַר בְּלִתִּי אִם-נָתַן-לוֹ מִן-הַשָּׁמַיִם:
 וְאַתֶּם עַדִּי אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵינְנִי
 הַמְּשִׁיחַ רַק-שְׁלוּחַ אֲנִי לְפָנָיו:
 וְאֲשֶׁר-לוֹ הַכֹּלֵה הוּא הַחֶתָּן וְרַע הַחֶתָּן
 הָעֵמֹד וְשָׁמַע אֶת־שְׁמוֹחַ וְשָׂמַח לְקוֹל

הַחֶתָּן הַיָּה שְׂמִיחָתִי זֹאת עָתָה שְׁלֹמָה:
 + הוּא יְגַדֵּל הַלֹּחַ וְגַדֵּל וְאֲנִי אֶחְסֵר הַלֹּחַ
 וְחֶסֶר:
 + הָבָא מִמַּעַל נַעֲלָה עַל-כֹּל וְאֲשֶׁר
 מֵאָרֶץ מֵאָרֶץ הוּא וּמֵאָרֶץ יְדַבֵּר
 הָבָא מִשָּׁמַיִם נַעֲלָה עַל-כֹּל:

ὁ ἰωάννης ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν οὐ δύναται
 ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν εἰ μὴ ἂν
 ἴσθαι ἃ ἐλάττωσάν τινι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
 28+ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον
 ὅτι ἐγώ οὐκ εἰμι ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι
 ἀπεσταλμένος εἰμι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
 29+ ὁ ἔχων τὴν νύμφην ἔμπροσθεν
 αὐτοῦ ἐστὶν ὁ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ
 ἑστηκώς, καὶ ἀκούων αὐτοῦ μετὰ
 χαρᾶς χαίρει διὰ τὴν φωνήν τοῦ
 νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ
 πεπλήρωται. 30+ ὁ ἀνωθεν
 ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστὶν ὁ
 ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶ καὶ
 ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 ἐρχόμενος ἐπὶ πάντων ἐστὶν ὁ ὢν ἐκ
 τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶ καὶ ἐκ τῆς
 γῆς λαλεῖ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος

+ καὶ ἰωάννης ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν οὐ δύναται
 ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν εἰ μὴ ἂν
 ἴσθαι ἃ ἐλάττωσάν τινι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
 28+ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον
 ὅτι ἐγώ οὐκ εἰμι ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι
 ἀπεσταλμένος εἰμι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
 29+ ὁ ἔχων τὴν νύμφην ἔμπροσθεν
 αὐτοῦ ἐστὶν ὁ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ
 ἑστηκώς, καὶ ἀκούων αὐτοῦ μετὰ
 χαρᾶς χαίρει διὰ τὴν φωνήν τοῦ
 νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ
 πεπλήρωται. 30+ ὁ ἀνωθεν
 ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστὶν ὁ
 ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶ καὶ
 ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 ἐρχόμενος ἐπὶ πάντων ἐστὶν ὁ ὢν ἐκ
 τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶ καὶ ἐκ τῆς
 γῆς λαλεῖ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος

εκ του ουρανού ερχόμενος επάνω πάντων εστί 32 +
 from the heaven coming above all is],
 και ο εώρακε και ήκουσε τούτο μαρτυρεί και
 and what he has seen and heard, this one witnesses; and
 την μαρτυρίαν αυτού ουδείς λαμβάνει 33+ ο λαβών
 his witness no one receives. The one receiving
 αυτού την μαρτυρίαν εσφράγισεν ότι ο θεός
 of his witness, set a seal that God
 αληθής εστιν 34+ ον γαρ απέστειλεν ο θεός τα
 is true; for the one whom God sent, the
 ρήματα του θεού λαλεί ου γαρ εκ μέτρου δίδωσιν
 sayings of God speaks]; for not by measure does [
 ο θεός το πνεύμα 35+ ο πατήρ αγαπά τον υιόν και
 God] the spirit. The father loves the son, and
 πάντα δέδωκεν εν τη χειρί αυτού 36+ ο πιστεύων
 all [things] he has put in his hand. The one trusting
 εις τον υιόν έχει ζωήν αιώνιον ο δε απειθών τω
 in the son has life eternal]; but the one resisting the
 υιώ ουκ όψεται την ζωήν αλλ' η οργή του θεού
 son shall not see the life, but the anger of God
 μένει επ' αυτόν
 remains upon him.

4 7

1+ ως ούν έγνων ο κύριος ότι ήκουσαν οι
 When therefore knew the Lord] that heard the

+ וְאֵת אֲשֶׁר רָאָה וְשָׁמַע אֹתוֹ יַעֲרִיד וְאֵין
 מְקַבֵּל עֲדוּתוֹ :
 + וְאֲשֶׁר קִבֵּל עֲדוּתוֹ הוּא חֶתוּם חֶתָּם כִּי
 הֵאֱלֵהִים אֲמֶת :
 + כִּי אֲשֶׁר שָׁלַח אֱלֹהִים הוּא יִדְבֵר
 דְּבָרֵי אֱלֹהִים כִּי־לֹא בַמְּדָה נָתַן אֱלֹהִים
 אֶת־הָרִוּחַ :
 + הָאֵב אֶהָב אֶת־בְּנָו וְאֶת־כָּל נָתַן בְּיָדוֹ :

+ כָּל־הַמְּאֲמִין בְּבֶן יִשְׁלֹו חַיֵּי עוֹלָם
 וְאֲשֶׁר לֹא יֵאֲמִין בְּבֶן לֹא יִרְאֶה חַיִּים
 כִּי אִם־חֲרוֹן אַף אֱלֹהִים יִשְׁכֵּן עָלָיו :
 + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר נֹדַע לְאֶדְוִן כִּי שָׁמְעוּ
 הַפְּרוּשִׁים אֲשֶׁר יִשְׁוַע הָעַמִּיד וְגַם
 הַטְּבִיל תַּלְמִידִים הִרְבָּה מִיּוֹחָנָן :

+ אֲלֵהִים אֲמֶת וְאֵין מְקַבֵּל עֲדוּתוֹ
 הוּא חֶתוּם חֶתָּם כִּי אֲשֶׁר שָׁלַח אֱלֹהִים
 הוּא יִדְבֵר דְּבָרֵי אֱלֹהִים כִּי־לֹא בַמְּדָה
 נָתַן אֱלֹהִים אֶת־הָרִוּחַ :
 + הָאֵב אֶהָב אֶת־בְּנָו וְאֶת־כָּל נָתַן
 בְּיָדוֹ :

כָּל־הַמְּאֲמִין בְּבֶן יִשְׁלֹו חַיֵּי עוֹלָם
 וְאֲשֶׁר לֹא יֵאֲמִין בְּבֶן לֹא יִרְאֶה חַיִּים
 כִּי אִם־חֲרוֹן אַף אֱלֹהִים יִשְׁכֵּן עָלָיו :
 + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר נֹדַע לְאֶדְוִן כִּי שָׁמְעוּ
 הַפְּרוּשִׁים אֲשֶׁר יִשְׁוַע הָעַמִּיד וְגַם
 הַטְּבִיל תַּלְמִידִים הִרְבָּה מִיּוֹחָנָן :

Φαρισαίοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητάς ποιεί και
 Pharisees] that Jesus more disciples made and
 βαπτίζει η Ἰωάννης 2+ καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτός ουκ
 immersed] than John, (though indeed Jesus himself did not
 εβάπτισεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 3+ ἀφήκε
 immerse, but his disciples), he left
 την Ἰουδαίαν και ἀπήλθεν εἰς την Γαλιλαίαν 4+
 Judea, and went forth into Galilee.
 ἔδει δε αὐτόν διέρχεσθαι διὰ της Σαμαρείας 5+
 But it was necessary for him to go through Samaria.
 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν της Σαμαρείας λεγομένην
 He comes then into a city of Samaria being called
 Συχάρ πλησίον του χωρίου ο ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ
 Sychar, neighboring the place which Jacob gave to Joseph
 τω υἱῷ αὐτοῦ 6+ ην δε ἐκεῖ πηγή του Ἰακώβ ο οὖν
 his son. was And there [the] spring of Jacob]. Then
 Ἰησοῦς κεκοπιακῶς εκ της οδοιπορίας εκαθέζετο
 Jesus being tired from the journey, sat
 οὕτως ἐπὶ τη πηγῇ ὥρα ην ὡσεὶ ἕκτη 7+ ἔρχεται
 thus at the spring; hour it was about [the] sixth]. There comes
 γυνή εκ της Σαμαρείας ἀντλήσαι ὕδωρ λέγει αὐτῇ
 a woman from out of Samaria to draw water. says to her
 ο Ἰησοῦς δος μοι πιεῖν 8+ οἱ γαρ μαθηταὶ αὐτοῦ
 Jesus], Give to me to drink! For his disciples
 ἀπεληλύθεισαν εἰς την πόλιν ἵνα τροφάς αγοράσωσι
 went forth into the city, that provisions they should buy].

+ וְאוֹלָם יִשׁוּעַ הוּא לֹא הִטְבִּיל בִּי
 אֶם-תִּלְמִידֵיּוֹ :
 + וַיֵּצֵא מֵאַרְץ יְהוּדָה וַיֵּלֶךְ שְׁנֵי יָמִים הַנְּגִלְיָה :
 + וַיְהִי לְעֶבֶר דְּרֹךְ אֶרֶץ שְׁמֶרֹן :
 + וַיָּבֹא לְעִיר מְעָרֵי שְׁמֶרֹן וּשְׁמָה סוּכַר
 מִמּוֹל חֶלְקֵת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר-נָתַן יַעֲקֹב לְיוֹסֵף :
 בְּנוֹ :
 + וְשֵׁם בְּאֵר יַעֲקֹב וַיִּשׁוּעַ הָיָה עָרְף
 מִן-הַדְּרֹךְ וַיִּשָּׁב-לוֹ עַל-הַבְּאֵר וְהָעֵת כַּשְּׂעָה
 הַשְּׁשִׁית :
 + וַתָּבֹא אִשָּׁה שְׁמֶרֹנִית לְשָׂאֵב-מָוִם
 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יִשׁוּעַ הֲנִי-נָא לִי לְשֵׁתוֹת :
 + כִּי תִלְמִידֵיּוֹ הָלְכוּ הָעִירָה לִקְנוֹת אֶכְלִ :

+ יְהוֹשֻׁעַ הוּא לֹא הִטְבִּיל בִּי
 אֶם-תִּלְמִידֵיּוֹ :
 + וַיֵּצֵא מֵאַרְץ יְהוּדָה וַיֵּלֶךְ שְׁנֵי יָמִים הַנְּגִלְיָה :
 + וַיְהִי לְעֶבֶר דְּרֹךְ אֶרֶץ שְׁמֶרֹן :
 + וַיָּבֹא לְעִיר מְעָרֵי שְׁמֶרֹן וּשְׁמָה סוּכַר
 מִמּוֹל חֶלְקֵת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר-נָתַן יַעֲקֹב לְיוֹסֵף :
 בְּנוֹ :
 + וְשֵׁם בְּאֵר יַעֲקֹב וַיִּשׁוּעַ הָיָה עָרְף
 מִן-הַדְּרֹךְ וַיִּשָּׁב-לוֹ עַל-הַבְּאֵר וְהָעֵת כַּשְּׂעָה
 הַשְּׁשִׁית :
 + וַתָּבֹא אִשָּׁה שְׁמֶרֹנִית לְשָׂאֵב-מָוִם
 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יִשׁוּעַ הֲנִי-נָא לִי לְשֵׁתוֹת :
 + כִּי תִלְמִידֵיּוֹ הָלְכוּ הָעִירָה לִקְנוֹת אֶכְלִ :

9+ λέγει ουν αυτώ η γυνή η Σαμαρείτις πως συ
 says Then to him woman the Samaritan], How do you,
 Ιουδαίος ων παρ' εμού πειν αιτείς ούσης
 being a Jew, from me to drink ask], being
 γυναικός Σαμαρείτιδος ου γαρ συγχρώνται Ιουδαίοι
 a Samaritan woman? do not For have dealings with Jews]

Σαμαρείταις 10+ απεκρίθη Ιησούς και ειπεν αυτή ει
 Samaritans. Jesus answered and said to her, If
 ήδεις την δωρέαν του θεού και τις εστιν ο λέγων
 you knew the gift of God, and who is the one saying
 σοι δος μοι πειν συ αν ήτησας αυτόν και
 to you, Give to me to drink! you would have asked him, and

έδωκεν αν σοι ύδωρ ζων 11+ λέγει αυτώ η γυνή
 he would have given to you water living]. says to him The woman],
 κύριε ούτε άντλημα έχεις και το φρέαρ εστί βαθύ
 O master, neither a bucket do you have, and the well is deep;

πόθεν ούν έχεις το ύδωρ το ζων 12+ μη συ μείζων
 from what place then have you the water living]? you greater than
 ει του πατρός ημών Ιακώβ ος έδωκεν ημίν το φρέαρ
 Are] our father Jacob, who gave to us the well,
 και αυτός εξ αυτου έπие και οι υιοί αυτου και
 and himself from it drank], and his sons, and

τα θρέμματα αυτου 13+ απεκρίθη ο Ιησούς και ειπεν
 his livestock? Jesus answered and said
 αυτή πας ο πίνων εκ του ύδατος τούτου διψησει
 to her, Every [one] drinking of this water thirsts

+ ותאמר אליו האשה השמרונית
 הן יהודי אתה ואיככה תשאל ממני
 לשותות ואנכי אשה שמרונית כי לא
 יתערבו היהודים עם השמרונים:
 + ויען ישוע ויאמר אליה לו ידעת
 את-מתת האלהים ומי זה האמר
 אליך תנינא לי לשותות כי עתה
 שאלת ממנו ונתן לך מים חיים:

+ ותאמר אליו האשה אדני
 כלי אין-לך לשאב-בו והבאר
 עמוקה ומאין לך מים חיים:
 + הגדול אתה מיעקב אבינו
 אשר נתן-לנו את-הבאר הזאת
 וישת ממנה הוא ובניו ובעירו:
 + ויען ישוע ויאמר אליה כל-השתה
 מן-המים האלה ישוב ויצמא:

+ אֵלֹהִים לֹא יִשְׁתָּה מִן־הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיָשׁוּב וְיִצְמָא:
 אֵלֹהִים לֹא יִשְׁתָּה מִן־הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיָשׁוּב וְיִצְמָא:
 אֵלֹהִים לֹא יִשְׁתָּה מִן־הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיָשׁוּב וְיִצְמָא:
 אֵלֹהִים לֹא יִשְׁתָּה מִן־הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיָשׁוּב וְיִצְמָא:
 אֵלֹהִים לֹא יִשְׁתָּה מִן־הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיָשׁוּב וְיִצְמָא:
 אֵלֹהִים לֹא יִשְׁתָּה מִן־הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיָשׁוּב וְיִצְמָא:
 אֵלֹהִים לֹא יִשְׁתָּה מִן־הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיָשׁוּב וְיִצְמָא:
 אֵלֹהִים לֹא יִשְׁתָּה מִן־הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיָשׁוּב וְיִצְמָא:
 אֵלֹהִים לֹא יִשְׁתָּה מִן־הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיָשׁוּב וְיִצְמָא:
 אֵלֹהִים לֹא יִשְׁתָּה מִן־הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיָשׁוּב וְיִצְמָא:

πάλιν 14+ ος δ αν πίη εκ του ύδατος ου εγώ
 again; but whoever should drink of the water which I
 δώσω αυτώ ου μη διψήση εις τον αιώνα αλλά το
 give to him, in no way should he thirst into the eon; but the
 ύδωρ ο δώσω αυτώ γενήσεται εν αυτώ πηγή
 water which I shall give to him shall become in him a spring
 ύδατος αλλομένου εις ζωήν αιώνιον 15+ λέγει προς
 of water leaping up into life eternal]. Says to
 αυτόν η γυνή κύριε δος μοι τούτο το ύδωρ ίνα
 him the woman, O master, give to me this water! that
 μη διψώ μηδέ έρχωμαι ενθάδε αντλείν 16+ λέγει
 I should not thirst, nor should come here to draw. says
 αυτή ο Ιησούς ύπαγε φώνησον τον άνδρα σου και
 to her Jesus], Go, call your husband, and
 ελθέ ενθάδε 17+ απεκρίθη η γυνή και είπεν ουκ
 come here! answered The woman] and said, I do not
 έχω άνδρα λέγει αυτή ο Ιησούς καλώς είπας ότι
 have a husband. says to her Jesus], Well you said that,
 άνδρα ουκ έχω 18+ πέντε γαρ άνδρας έσχες και νυν
 a husband I do not have]; for five husbands you had, and now
 ον έχεις ουκ έστι σου ανήρ τούτο αληθές
 the one whom you have is not your husband; this truly
 είρηκας 19+ λέγει αυτώ η γυνή κύριε θεωρώ ότι
 you have said. says to him The woman], O master, I view that

+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ מִן־הַמַּיִם אֲשֶׁר
 אֲנֹכִי נֹתֵן לּוֹ לֹא יִצְמָא לְעוֹלָם כִּי
 הַמַּיִם אֲשֶׁר אֶתֵּן לּוֹ יִהְיוּ בְּקִרְבּוֹ
 לְמִקְוֵה מַיִם נִבְעִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם:
 + וַתֹּאמֶר אֵלָיו הָאִשָּׁה אֲדֹנָי תְּנֵה־לִּי
 הַמַּיִם הַהֵם לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־אֶצְמָא
 עוֹד וְלֹא אוֹסִיף לָבוֹא הֵנָּה לְשָׂאב:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ יִשׁוּעַ לְכִי וּקְרָאִי לְאִישׁךָ
 וְשׁוּבִי הַלָּוִם:
 + וַתַּעַן הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר אֵין לִי אִישׁ וַיֹּאמֶר
 אֵלָיָהּ יִשׁוּעַ כִּן דְּבַרְתָּ אֵין לִי אִישׁ:
 + כִּי בְעָלִים תְּמַשָּׁה הָיוּ לְךָ וַאֲשֶׁר עָתָה
 לְךָ אֵינְנִי בְעֵלְךָ לְכִן אָמַת הַדָּבָר אֲשֶׁר
 דְּבַרְתָּ:
 + וַתֹּאמֶר אֵלָיו הָאִשָּׁה אֲדֹנָי רָאָה אֲנֹכִי כִּי
 נְבִיא אָתָּה:

+ גַּלְגַּלִּים וְנִעְבְּרָה כֹּחַ חַסְדָּה וְגַבְרָה
 אֲהַבֵּל לִמְלֵךְ לֵבִי לֵבִי לְחַלְלֵה אֶלֶף חַסְדָּה
 מִלֵּב וְנִמְסָה אֶלֶף מִלֵּב מִלֵּב מִלֵּב
 חַסְדָּה וְנִמְסָה וְנִמְסָה לְחַלְלֵה:
 + אֲהַבֵּל לִמְלֵךְ אֶלֶף חַסְדָּה מִלֵּב, מִלֵּב, מִלֵּב
 לְכִי מִלֵּב חַסְדָּה וְנִמְסָה אֶלֶף מִלֵּב מִלֵּב
 מִלֵּב מִלֵּב אֶלֶף חַסְדָּה וְנִמְסָה מִלֵּב מִלֵּב:
 + אֲהַבֵּל לִמְלֵךְ אֶלֶף חַסְדָּה, לְחַלְלֵה אֶלֶף, לְחַלְלֵה אֶלֶף:

προφήτης εἰ σὺ 20+ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ
 a prophet you are]. Our fathers in this mountain
 προσεκύνησαν καὶ υμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις
 did obeisance, and you say that in Jerusalem
 ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν 21+ λέγει
 is the place where it is necessary to do obeisance. says
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς γύναι πιστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα
 to her Jesus], O woman, trust me, that there comes an hour,
 ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις
 when neither in this mountain, nor in Jerusalem,
 προσκυνήσετε τῷ πατρὶ 22+ υμεῖς προσκυνεῖτε ὁ
 shall you do obeisance to the father. You do obeisance to whom
 οὐκ οἶδατε ἡμεῖς προσκυνούμεν ὁ οἶδαμεν ὅτι ἡ
 you know not; we do obeisance to whom we know; for the
 σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστὶν 23+ ἀλλ' ἔρχεται
 deliverance of the Jews is]. But comes
 ὥρα καὶ νυν ἐστὶν ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ
 [the] hour, and now is, when the true [ones] doing obeisance
 προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ
 shall do obeisance to the father in spirit and truth;
 καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνούντας
 for also the father such seeks] to do obeisance to
 αὐτόν 24+ πνεῦμα ὁ θεὸς καὶ τοὺς προσκυνούντας
 him. God [is] spirit, and the ones doing obeisance to

+ אֲבוֹתֵינוּ הַשְּׁתַחֲוּוּ בְּהַר הַזֶּה וְאַתֶּם
 אֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם הוּא הַמָּקוֹם הַנִּבְחָר
 לְהִשְׁתַּחֲוֹת שָׁמָּה:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יִשׁוּעַ אִשָּׁה הָאֲמִינִי
 לִי כִּי תִבּוֹא שָׁעָה אֲשֶׁר לֹא תִשְׁתַּחֲוּוּ
 לְאֵב בְּהַר הַזֶּה וְלֹא בִירוּשָׁלַיִם:
 + אַתֶּם מִשְׁתַּחֲוִים אֶל-אֲשֶׁר לֹא

יְדַעְתֶּם וְאַנְחֵנוּ מִשְׁתַּחֲוִים אֶל-אֲשֶׁר
 יְדַעְנוּ כִּי הַיְשׁוּעָה מִן-הַיְהוּדִים הוּא:
 + אֵינֶלֶם תִּבּוֹא שָׁעָה וְעַתָּה הוּא אֲשֶׁר
 עֹבְדֵי אֵל הָאֲמִתִּים יִשְׁתַּחֲוּוּ לְאֵב בְּרוּחַ
 וּבִאֲמַת כִּי בְּמִשְׁתַּחֲוִים כְּאֵלָה חֲפִיץ הָאֵב:
 + הָאֵלֵהִים רוּחַ הוּא וְהַמִּשְׁתַּחֲוִים לוֹ
 צְרִיכִים לְהִשְׁתַּחֲוֹת בְּרוּחַ וּבִאֲמַת:

+ אֲכַתְּמָ בְּמִטָּה כִּי אֵלֵךְ אֵינִי אֲשֶׁר
 אֲבִי אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ
 לְחַיֵּי:
 + אֲנִי לֹא נִשְׂאָה אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ
 וְאֲבָרָךְ אֲבָרָךְ וְלֹא בְּמִטָּה כִּי אֵלֵךְ
 לֹא כִּי אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ לְחַיֵּי:
 + אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ לְחַיֵּי וְלֹא
 נִשְׂאָה אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ לְחַיֵּי

+ וְנִשְׂאָה אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ
 אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ
 אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ
 אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ
 אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ
 אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ אֲבָרָךְ

αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν 25 +
him in spirit and truth must do obeisance].

λέγει αὐτῷ ἡ γυνή οἶδα ὅτι μεσίας ἔρχεται ὁ
says to him The woman], I know that Messiah comes, the one
λέγομενος Χριστός ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος ἀναγγελεῖ
being called Christ; whenever he should come, that one will announce

ἡμῖν πάντα 26+ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς ἐγὼ εἰμι ὁ
to us all [things] . says to her Jesus], I am [he] , the one

λαλῶν σοι 27+ καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
speaking to you. And upon this came his disciples,

καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικός ἐλάλει οὐδεὶς
and they marvelled that with a woman he spoke]; no one

μέντοι εἶπε τι ζητεῖς ἢ τι λαλεῖς μετ’ αὐτῆς 28 +
however said, What do you seek? or, Why do you speak with her?

ἀφήκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή καὶ ἀπήλθεν
then left her water-pitcher The woman], and she went forth

εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις 29+ δεῦτε
into the city, and says to the men, Come,

ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα
see a man who told to me all [things] as much as I did!

μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός 30+ ἐξήλθον οὖν ἐκ
Maybe this is the Christ? They came forth then from out of

τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν 31+ ἐν δε
the city, and came to him. But in

τω μεταξύ ἠρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ λέγοντες ραββί
between asked him the disciples], saying, Rabbi,

וַתֹּאמֶר אֵלָיו הַאִשָּׁה יְדַעְתִּי כִּי-יֵבֶא
הַמָּשִׁיחַ אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ כְּרִיסְטוֹס
הוּא יָבוֹא וַיִּנְדָּד לָנוּ אֶת-כֹּל:
וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ יִשׁוּעַ אֲנִי הַמְדַבֵּר אֵלָיֶךָ
אֲנִי הוּא:
וְעוֹד הוּא מְדַבֵּר כְּזֹאת וַתִּלְמַדְיוּ כִּי
נִיתְמָהוּ עַל-דְּבָרוֹ עִם-אִשָּׁה וְאִישׁ לֹא
אָמַר-לוֹ מַה-תְּשֹׂא לָאוּ מַה-תִּדְבָּר עִמָּה:

וְהָאִשָּׁה עֲזָבָה אֶת-כַּדָּהּ וַתֵּלֶךְ
הָעִירָה וַתֹּאמֶר אֶל-הָאֲנָשִׁים:
בָּאוּ וּרְאוּ אִישׁ אֲשֶׁר הִגִּיד לִי
כֹּל-אֲשֶׁר עָשִׂיתִי אוּלַי זֶה הוּא הַמָּשִׁיחַ:
וַיִּצְאוּ מִן-הָעִיר וַיָּבֹאוּ אֵלָיו:
וְהִמָּה טָרָם יָבֹאוּ וַתִּלְמַדְיוּ
בְּקִשׁוֹ מִמֶּנּוּ לֵאמֹר אֵכָל-נָא אֲדֹנָי:

אֹמְרוֹת לְמַה אֵכָלָהּ סָ, וְנִחַר רָע
וַיִּצְאוּ אֵלָיו אֵלֶּיךָ אֲנִי כֹפֵר
בְּחַטָּאתִי:
וְאֹמְרוֹת לְמַה אֵכָלָהּ סָ, רָע רָע
וַיִּצְאוּ אֵלָיו וַיִּלְמְדוּ
וְנִיתְמָהוּ עִם-אִשָּׁה וְאִישׁ לֹא
אָמַר-לוֹ מַה-תְּשֹׂא לָאוּ מַה-תִּדְבָּר עִמָּה:
וַיִּצְאוּ אֵלָיו וַיִּלְמְדוּ

וְנִיתְמָהוּ עִם-אִשָּׁה וְאִישׁ לֹא
אָמַר-לוֹ מַה-תְּשֹׂא לָאוּ מַה-תִּדְבָּר עִמָּה:
וַיִּצְאוּ אֵלָיו וַיִּלְמְדוּ
וְנִיתְמָהוּ עִם-אִשָּׁה וְאִישׁ לֹא
אָמַר-לוֹ מַה-תְּשֹׂא לָאוּ מַה-תִּדְבָּר עִמָּה:
וַיִּצְאוּ אֵלָיו וַיִּלְמְדוּ
וְנִיתְמָהוּ עִם-אִשָּׁה וְאִישׁ לֹא
אָמַר-לוֹ מַה-תְּשֹׂא לָאוּ מַה-תִּדְבָּר עִמָּה:

φάγε 32+ ο δε εἶπεν αυτοῖς ἐγὼ βρώσιν ἔχω φαγεῖν
 eat! And he said to them, I food have] to eat
 ην υμεῖς οὐκ οἶδατε 33+ ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς
 which you know not. said Then the disciples] to
 ἀλλήλους μη τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν 34+ λέγει
 one another, Did anyone bring [anything] to him to eat? says
 αυτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐμὸν βρώμᾳ ἐστὶν ἵνα ποιῶ τὸ
 to them Jesus], My food is that I do the
 θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ
 will of the one having sent me, and I should perfect his
 τὸ ἔργον 35+ οὐχ υμεῖς λέγετε ὅτι ἐτι τετράμηνός ἐστι
 work. Do you not say that, still four months It is]
 καὶ ὁ θερισμὸς ἐρχεται ἰδοὺ λέγω ὑμῖν ἐπάρατε
 and the harvest comes? Behold, I say to you, Lift up
 τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας ὅτι
 your eyes, and see the places! for
 λευκαὶ εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη 36+ καὶ ὁ θερίζων
 they are white for harvest already. And the one harvesting
 μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν
 a wage receives], and gathers fruit unto life
 αἰώνιον ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρη καὶ
 eternal; that also the one sowing together should rejoice] also
 ὁ θερίζων 37+ ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστίν
 [with] the one harvesting. For in this the word is
 ὁ ἀληθινὸς ὅτι ἄλλος ἐστίν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος
 true that, Another is the one sowing, and another

+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם יֵשׁ-לִי אֲכֹל + וְהַקְצִיר בָּא הַנֶּה אֲנִי אֹמֵר לָכֶם שָׂאוּ עֵינֵיכֶם
 לְאֲכֹל אֲשֶׁר אִתְּם לֹא יִדְעֶתֶם: + וְרָאוּ בַשְּׂדוֹת כִּי-כֹבֵד הַלְּבִינֹו לְקָצִיר:
 + וַיֹּאמְרוּ הַתְּלָמִידִים אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ הֲכִי + וְהַקּוֹצֵר יִקַּח שְׂכָרוֹ וַיֹּאסֶף
 הָבִיא לוֹ אִישׁ לְאֲכֹל: + תְּבוֹאָה לְחַיֵּי עוֹלָם לְמַעַן יִשְׂמְחוּ
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם יְשׁוּעַ מֵאַכְלֵי עֵשׂוֹת: + יַחְדָּו גַּם הַזֶּרַע גַּם הַקּוֹצֵר:
 רְצוֹן שְׂלָחִי וְלִהְשָׁלִים מַעֲשָׂהוּ: + כִּי בֹאֵת יֵאֱמֹן הַמְּשָׁל כִּי זֶה זֶרַע וְאַחֵר
 + הֲלֹא אִתְּם תֹּאמְרוּ עוֹד אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים: + יִקְצֵר:

+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם יֵשׁ-לִי אֲכֹל + וְהַקְצִיר בָּא הַנֶּה אֲנִי אֹמֵר לָכֶם שָׂאוּ עֵינֵיכֶם
 לְאֲכֹל אֲשֶׁר אִתְּם לֹא יִדְעֶתֶם: + וְרָאוּ בַשְּׂדוֹת כִּי-כֹבֵד הַלְּבִינֹו לְקָצִיר:
 + וַיֹּאמְרוּ הַתְּלָמִידִים אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ הֲכִי + וְהַקּוֹצֵר יִקַּח שְׂכָרוֹ וַיֹּאסֶף
 הָבִיא לוֹ אִישׁ לְאֲכֹל: + תְּבוֹאָה לְחַיֵּי עוֹלָם לְמַעַן יִשְׂמְחוּ
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם יְשׁוּעַ מֵאַכְלֵי עֵשׂוֹת: + יַחְדָּו גַּם הַזֶּרַע גַּם הַקּוֹצֵר:
 רְצוֹן שְׂלָחִי וְלִהְשָׁלִים מַעֲשָׂהוּ: + כִּי בֹאֵת יֵאֱמֹן הַמְּשָׁל כִּי זֶה זֶרַע וְאַחֵר
 + הֲלֹא אִתְּם תֹּאמְרוּ עוֹד אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים: + יִקְצֵר:

ο θερίζων 38+ εγώ απέστειλα υμάς θερίζειν ο
[is] the one harvesting. I sent you to harvest what
ουχ υμείς κεκοπιάκατε άλλοι κεκοπιάκασι και υμείς
you have not tired in; others have tired, and you

εις τον κόπον αυτών εισεληλύθατε 39+ εκ δε
into their toil have entered]. And from
της πόλεως εκείνης πολλοί επίστευσαν εις αυτόν των
that city many believed in him of the
Σαμαρειτών διά τον λόγον της γυναικός
Samaritans, because of the word of the woman

μαρτυρούσης ότι είπέ μοι πάντα όσα εποίησα 40+
witnessing that, He told to me all [things] as much as I did.
ως ουν ήλθον προς αυτόν οι Σαμαρείται ηρώτων
Then as they came to him, the Samaritans asked
αυτόν μείναι παρ' αυτοίς και έμεινεν εκεί δύο
him to stay with them; and he stayed there two

ημέρας 41+ και πολλώ πλείους επίστευσαν διά
days. And many more believed because of

τον λόγον αυτου 42+ τη τε γυναικί έλεγον ότι ουκέτι
his word; also to the woman they said that, No longer
διά την σην λαλιάν πιστεύομεν αυτοί γαρ
because of your speech do we believe; for ourselves

ακηκόαμεν και οίδαμεν ότι ούτός εστιν αληθώς ο
we have heard, and we know that this is truly the

σωτήρ του κόσμου ο Χριστός 43+ μετά δε τας δύο
deliverer of the world, the Christ. And after the two

אָנְכִי שְׁלַחְתִּי אֲתֶכֶם לְקַצֹּר
אֶת־אֲשֶׁר לֹא עֲמַלְתֶּם בּוֹ וְאֶחָרִים
עָמְלוּ וְאַתֶּם נִכְנָסְתֶם בְּעֲמָלָם׃
וְשִׁמְרָנִים רַבִּים מִן־הָעִיר הַהִיא הֵאֵמִינוּ
בּוֹ עַל־דִּבְרֵי הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הָעִידָה לְאָמֵר
הוּא הַגִּיד לִי אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשִׂיתִי׃
וַיְהִי כִּאֲשֶׁר בָּאוּ אֵלָיו הַשִּׁמְרָנִים וַיִּשְׁאַלְוּ

מִמֶּנּוּ לְשִׁבֹּת אִתָּם וַיֵּשֶׁב שָׁם יוֹמִים׃
וְעוֹד רַבִּים מִהֵמָּה הֵאֵמִינוּ בּוֹ בְּעֵבֹר
דִּבְרוֹ׃
וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָאִשָּׁה מַעַתָּה לֹא־בִגְלָל
מֵאֲמֶרְךָ נֵאֱמִין כִּי בְּאֵזְנוּנוּ שָׁמַעְנוּ וְנִדַּע
כִּי־אֱמָנָם זֶה הוּא הַמְּשִׁיחַ מוֹשִׁיעַ הָעוֹלָם׃
וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנֵי הַיּוֹמִים וַיֵּצֵא מִשָּׁם לְלֶכֶת
הַגְּלִילָה׃

אָמַרְתִּי לְכֹל אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְאַתֶּם
לֹא־עֲמַלְתֶּם בּוֹ׃ וְאַתֶּם נִכְנָסְתֶם בְּעֲמָלָם׃
וְשִׁמְרָנִים רַבִּים מִן־הָעִיר הַהִיא הֵאֵמִינוּ
בּוֹ עַל־דִּבְרֵי הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הָעִידָה לְאָמֵר
הוּא הַגִּיד לִי אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשִׂיתִי׃
וַיְהִי כִּאֲשֶׁר בָּאוּ אֵלָיו הַשִּׁמְרָנִים וַיִּשְׁאַלְוּ

אָמַרְתִּי לְכֹל אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְאַתֶּם
לֹא־עֲמַלְתֶּם בּוֹ׃ וְאַתֶּם נִכְנָסְתֶם בְּעֲמָלָם׃
וְשִׁמְרָנִים רַבִּים מִן־הָעִיר הַהִיא הֵאֵמִינוּ
בּוֹ עַל־דִּבְרֵי הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הָעִידָה לְאָמֵר
הוּא הַגִּיד לִי אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשִׁיתִי׃
וַיְהִי כִּאֲשֶׁר בָּאוּ אֵלָיו הַשִּׁמְרָנִים וַיִּשְׁאַלְוּ

ημέρας ἐξήλθεν ἐκεῖθεν και ἀπήλθεν εἰς
 days he came forth from there, and he went forth into
 την Γαλιλαίαν 44 + αὐτός γαρ ο Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν
 Galilee. himself For Jesus] testified
 ὅτι προφήτης ἐν τη ἰδία πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει 45 +
 that a prophet in his own fatherland value has no].
 ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς την Γαλιλαίαν ἐδέξαντο αὐτόν οἱ
 When then he came into Galilee, received him the
 Γαλιλαῖοι πάντα εωρακότες α ἐποίησεν ἐν
 Galileans], having seen all the [things] which he did in
 Ἱεροσολύμοις ἐν τη εορτῇ και αὐτοὶ γαρ ἦλθον
 Jerusalem during the holiday [feast]; also they for] went
 εἰς την εορτήν 46 + ἦλθεν οὖν ο Ἰησοῦς πάλιν εἰς
 to the holiday [feast]. Then came Jesus again into
 την Κανά της Γαλιλαίας ὅπου ἐποίησε το ὕδωρ οἶνον
 Cana of Galilee, where he made the water wine.
 και ἦν τις βασιλικός οὗ ο υἱός ἡσθένει ἐν
 And there was a certain royal [official] whose son was weak in
 Καπερναοῦμ 47 + οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἔκει
 Capernaum]. He having heard that Jesus is come
 ἐκ της Ἰουδαίας εἰς την Γαλιλαίαν ἀπήλθε πρὸς
 from out of Judea into Galilee, went forth to
 αὐτόν και ἠρώτα αὐτόν ἵνα καταβῆ και ἰάσῃται
 him, and asked him that he should come down and heal
 αὐτοῦ τον υἱόν ἤμελλε γαρ ἀποθνήσκειν 48 + εἶπεν οὖν
 his son; for he was about to die. said Then
 ο Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν ἐάν μη σημεῖα και τέρατα
 Jesus] to him, If not signs and miracles

+ כִּי הוּא יִשׁוּעַ עֲצָמוֹ הָעִיד אֲשֶׁר
 אֵין כְּבוֹד לַנְּבִיא בְּאֶרֶץ מוֹלְדֹתוֹ׃
 + וַיְהִי הוּא כָּא אֶרֶץ הַנְּגֻלִיל
 וַיֵּאסְפוּהוּ אַנְשֵׁי הַנְּגֻלִיל כִּי רָאוּ אֵת
 כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה בִירוּשָׁלַיִם בְּיָמֵי הַחַן
 כִּי גַם־הִמָּה עָלוּ לְחַג אֶת־הַחַן׃
 + וַיָּבֹא יִשׁוּעַ עוֹד הַפֶּעַם אֶל־קָנָה אֲשֶׁר
 בְּנְגֻלִיל אֶל־מְקוֹם אֲשֶׁר שָׁם הַמַּיִם לְיֵינּוּ וַיְהִי
 אִישׁ מֵעַבְדֵי הַמְּלָךְ וּבָנוּ חֶלֶה בְּכַפֵּר־נַחוּם׃
 + וַיְהִי כִשְׁמֹעוֹ כִּי־בָא יִשׁוּעַ מִיְהוּדָה
 לְאֶרֶץ הַנְּגֻלִיל וַיֵּלֶךְ אֵלָיו וַיִּשְׁאַל מֵאֵתוֹ
 לְרִדֹת וּלְרַפָּא אֶת־בָּנוּ כִּי נָטָה לְמוֹת׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִשׁוּעַ אִם־לֹא תֵרָאוּ
 אֲתוֹת וּמוֹפְתִים לֹא תֵאֱמִינּוּ׃

+ אֹם יֵשׁוּעַ אֶשְׂבַּח וְיִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל וְיִחְזָק וְיִשְׁרָאֵל
 וְיִשְׁמָעֵאל וְיִחְזָק וְיִשְׁרָאֵל
 + אֹם יֵשׁוּעַ אֶשְׂבַּח וְיִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל וְיִחְזָק וְיִשְׁרָאֵל
 וְיִשְׁמָעֵאל וְיִחְזָק וְיִשְׁרָאֵל
 + אֹם יֵשׁוּעַ אֶשְׂבַּח וְיִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל וְיִחְזָק וְיִשְׁרָאֵל
 וְיִשְׁמָעֵאל וְיִחְזָק וְיִשְׁרָאֵל
 + אֹם יֵשׁוּעַ אֶשְׂבַּח וְיִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל וְיִחְזָק וְיִשְׁרָאֵל
 וְיִשְׁמָעֵאל וְיִחְזָק וְיִשְׁרָאֵל

ίδητε ου μη πιστεύσητε 49+ λέγει προς αυτόν ο
 you should in no way should you trust. says to him The
 βασιλικός κύριε κατάβηθι πριν αποθανείν
 royal [official]], O Lord, come down before dies

το παιδίον μου 50+ λέγει αυτό ο Ιησούς πορεύου
 my child!] says to him Jesus], Go!

ο υιός σου ζη και επίστευσεν ο άνθρωπος τω λόγω
 your son lives. And trusted the man] in the word

ω είπεν αυτό ο Ιησούς και επορεύετο 51+ ήδη δε
 which said to him Jesus], and he went. And already
 αυτού καταβαίνοντος οι δούλοι αυτού απήντησαν αυτό
 as he was going down, his servants met him,

και απήγγειλαν λέγοντες ότι ο παις σου ζη 52+
 and reported, saying that, Your child lives.

επύθετο ούν παρ' αυτών την ώραν εν η
 He inquired then of them the hour in which
 κομψότερον έσχε και είπον αυτό ότι χθές ώραν
 much better he sufficed]. And they said to him that, Yesterday hour

εβδόμην αφήκεν αυτόν ο πυρετός 53+ έγνω ούν ο
 [the] seventh left him the fever]. knew Then the
 πατήρ ότι εν εκείνη τη ώρα εν η είπεν αυτό
 father] that [it was] in that hour in which said to him
 ο Ιησούς ότι ο υιός σου ζη και επίστευσεν αυτός
 Jesus] that, Your son lives. And he trusted him,

και η οικία αυτού όλη 54+ τούτο πάλιν δεύτερον
 and family his entire]. This again [was] a second
 σημείον εποίησεν ο Ιησούς ελθών εκ της Ιουδαίας
 sign Jesus did, coming from out of Judea

+ וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר מְעַבְדִּי
 הַמֶּלֶךְ אֲדֹנָי רַדְדֵה־נָּא בְּטָרָם יָמוּת בְּנִי:
 + וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יִשׁוּעַ לֵךְ בְּנֵךְ חַי וְהָאִישׁ
 הַאֲמִין לְדָבָר אֲשֶׁר־דָּבַר אֱלֹהֵי יִשׁוּעַ וַיֵּלֶךְ:

+ וַיְהִי בְּרַדְדוֹ וַיִּפְּנְעוּ־בוּ עֲבָדָיו וַיִּבְשְׂרוּ
 אֹתוֹ כִּי־חַי בְּנֹו:
 + וַיִּדְרֹשׁ מֵאַתָּם אֶת־הַשְּׁעָה אֲשֶׁר

רָחַח לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי תְמוּל בְּשַׁעָה
 הַשְּׁבִיעִית רַפְתָּהּ מִמּוֹנֵי הַקֶּדְחָת:
 + וַיֵּדַע אָבִיהֶוּ כִּי הִיְתָה הַשְּׁעָה אֲשֶׁר
 אָמַר־לוֹ יִשׁוּעַ בְּנֵךְ חַי וַיֵּאֱמַן הוּא וְכָל־בֵּיתוֹ:

+ זֶה הָאֹת הַשְּׁנַי אֲשֶׁר עָשָׂה יִשׁוּעַ
 בְּבָאוֹ מִיְהוּדָה לְאֶרֶץ הַגִּלְלִיל:

+ אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי חַי וְכָל־כַּחַסְיָו
 שֶׁאֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי לֵלֵל:
 + אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי חַי וְכָל־כַּחַסְיָו
 חַי וְכָל־כַּחַסְיָו לֵלֵל אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי
 חַי וְכָל־כַּחַסְיָו לֵלֵל אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי
 חַי וְכָל־כַּחַסְיָו לֵלֵל אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי
 חַי וְכָל־כַּחַסְיָו לֵלֵל אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי

+ אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי חַי וְכָל־כַּחַסְיָו
 לֵלֵל אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי חַי וְכָל־כַּחַסְיָו
 לֵלֵל אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי חַי וְכָל־כַּחַסְיָו
 לֵלֵל אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי חַי וְכָל־כַּחַסְיָו
 לֵלֵל אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי חַי וְכָל־כַּחַסְיָו
 לֵלֵל אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי חַי וְכָל־כַּחַסְיָו
 לֵלֵל אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי חַי וְכָל־כַּחַסְיָו
 לֵלֵל אֵלֹהֵי מֶלֶךְ אֲדֹנָי חַי וְכָל־כַּחַסְיָו

ἐχὼν ἐν τῇ ἀσθενείᾳ 6+ τούτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς
 being held in his feebleness. this one seeing Jesus]
 κατακείμενον καὶ γινούς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον
 reclining, and knowing that a long already] time

ἔχει λέγει αὐτῷ θέλεις υγιῆς γενέσθαι 7+ ἀπεκρίθη
 he was held, says to him, Do you want sound to be]? Answered
 αὐτῷ ὁ ἀσθενὼν κύριε ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα
 him the one being invalid, O Lord, no man I have], that
 ὅταν παραχθῆ τοῦ ὕδαρ βάλη με εἰς τὴν
 whenever should be disturbed the water] should lay me in the
 κολυμβήθραν ἐν ᾗ ἐρχομαι ἐγὼ ἄλλος προ
 pool; in which [time] δε I come, another before

ἐμοῦ καταβαίνει 8+ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ἐγειραι ἄρον
 me descends. says to him Jesus], Arise, lift
 τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει 9+ καὶ εὐθέως
 your litter and walk! And immediately
 ἐγένετο υγιῆς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἦρε
 became in health the man], and he lifted
 τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει ἣν δε σάββατον
 his litter, and walked. And it was [the] Sabbath

ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ 10+ ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ
 on that day. Then said the Jews to the
 τεθεραπευμένῳ σάββατόν ἐστιν οὐκ ἐξεστὶ σοὶ ἄραι
 one being cured, It is a Sabbath, it is not allowed for you to carry
 τὸν κράββατον 11+ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ποιήσας με
 the litter. He responded to them, The one making me

+ וַיִּרְא אֹתוֹ יֵשׁוּעַ שֹׁכֵב וַיֵּדַע כִּי אָרְכוּ-לוֹ
 יָמֵי חָלְיוֹ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַתְּחַפֵּץ לְהַרְפֹּא:
 + וַיַּעַן תְּחוּלָה אֲדֹנָי אֵין-אִישׁ אֹתִי
 לְהַשְׁלִיכְנִי אֶל-הַבְּרֵכָה בְּהַרְעֵשׂ הַמַּיִם
 וּבְטָרָם אָבֹא וַיֵּרֶד אַחַר לִפְנָי:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ קוּם שָׂא אֶת-מִשְׁכְּבְּךָ
 וְהִתְהַלֵּךְ:

+ וּכְרָנַע שָׁב הָאִישׁ לְאִיתָנוּ וַיִּשָּׂא
 אֶת-מִשְׁכְּבוֹ וַיִּתְהַלֵּךְ וְהַיּוֹם הַהוּא יוֹם
 הַשַּׁבָּת:
 + וַיֹּאמְרוּ הַיְּהוּדִים אֶל-הָאִישׁ הַנִּרְפָּא
 שַׁבָּת הַיּוֹם אָסוּר לָךְ לְשֵׂאת אֶת-מִשְׁכְּבְּךָ:
 + וַיַּעַן אֹתָם לֵאמֹר הָאִישׁ אֲשֶׁר הִתְחַלְמֵנִי
 הוּא אָמַר אֵלַי שָׂא אֶת-מִשְׁכְּבְּךָ וְהִתְהַלֵּךְ:

+ לְמֵתָא עוֹלָא נְעֻדָּא גֵּוְרָא דֵּי גֵּוְרָא
 שְׁלֵמָא אֲרַמְּתָא לְ מֵתָא לְ מֵתָא לְ מֵתָא
 גֵּוְרָא:
 + חַוְּרָא מֵתָא גֵּוְרָא דֵּי אֲרַמְּתָא חַוְּרָא,
 לֵבָלָא לְ גֵּוְרָא דֵּי אֲרַמְּתָא גֵּוְרָא דֵּי אֲרַמְּתָא
 גֵּוְרָא דֵּי אֲרַמְּתָא גֵּוְרָא דֵּי אֲרַמְּתָא
 אֲרַמְּתָא דֵּי אֲרַמְּתָא גֵּוְרָא דֵּי אֲרַמְּתָא:
 + אֲרַמְּתָא לְ מֵתָא נְעֻדָּא עֻמְרָא חַוְּרָא מֵתָא:

+ חַוְּרָא עֻמְרָא אֲרַמְּתָא חַוְּרָא
 מֵתָא עֻמְרָא חַוְּרָא מֵתָא חַוְּרָא
 מֵתָא חַוְּרָא מֵתָא חַוְּרָא מֵתָא
 מֵתָא חַוְּרָא מֵתָא חַוְּרָא מֵתָא
 מֵתָא חַוְּרָא מֵתָא חַוְּרָא מֵתָא
 מֵתָא חַוְּרָא מֵתָא חַוְּרָא מֵתָא:

υγιή εκείνός μοι εἶπεν ἄρον τον κράββατόν σου και
in health, that one told me, Carry your litter, and

περιπάτει 12+ ηρώτησαν ουν αυτόν τις εστιν ο
walk! Then they asked him, Who is the

άνθρωπος ο ειπών σοι ἄρον τον κράββατόν σου και
man having said to you, Carry your litter and

περιπάτει 13+ ο δε ιαθείς ουκ ήδει τις εστιν
walk? But the one having been healed knew not who it is,

ο γαρ Ιησούς εξένευσεν όχλου όντος εν τω τόπω
for Jesus turned away, of a multitude being in the place.

14+ μετά ταύτα ευρίσκει αυτόν ο Ιησούς εν τω ιερῷ
After these [things] finds him Jesus] in the temple,

και εἶπεν αυτώ ἴδε υγιής γεγονόςας μηκέτι αμάρτανε
and he said to him, See, in health you are], no longer sin,

ίνα μη χειρόν τι σοι γένηται 15+ απήλθεν ο άνθρωπος
that nothing worse should happen to you! went forth The man],

και ανήγγειλε τοις Ιουδαίοις ότι Ιησούς εστιν ο
and announced to the Jews that Jesus is the one

ποιήσας αυτόν υγιή 16+ και διά τούτο εδίωκον
making him in health. And on account of this persecuted

τον Ιησούν οι Ιουδαίοι και εζήτουν αυτόν αποκτείνειν
Jesus the Jews], and sought to kill him;

ότι ταύτα εποίηει εν σαββάτω 17+ ο δε Ιησούς
for these [things] he did on a Sabbath. But Jesus

απεκρίνατο αυτοίς ο πατήρ μου έως άρτι εργαζεται
answered to them, My father until now works],

גְּדוּלָה מְזֹאֵת: + וַיִּשְׁאַלְוּהוּ מִי זֶה הָאִישׁ אֲשֶׁר אָמַר
גְּדוּלָה מְזֹאֵת: + וַיִּלְךְ הָאִישׁ וַיִּגַּד לַיהוּדִים כִּי־יִשׁוּעַ הוּא
אֲשֶׁר נִרְפָּא: + וְעַל־כֵּן רָדְפוּ הַיהוּדִים אֶת־יִשׁוּעַ
וַיִּבְקְשׂוּ הַמִּיתוֹ כִּי־עָשָׂה אֵלֶּה בַשַּׁבָּת: + וַיַּעַן אַתֶּם יִשׁוּעַ אָבִי פֹעֵל
פְּעוּלָתוֹ עַד־עַתָּה וְנִם־אֲנֹכִי פֹעֵל:
וַיִּשְׁאַלְוּהוּ מִי זֶה הָאִישׁ אֲשֶׁר אָמַר
לְךָ שָׂא אֶת־מִשְׁכַּבְּךָ וְהַתְּהַלֵּךְ:
וְהַנִּרְפָּא לֹא יָדַע מִי הוּא כִּי סָר יִשׁוּעַ
וַיִּלְךְ־לוֹ כִּי הָיָה הַמּוֹנֵן רַב בַּמָּקוֹם הַהוּא:
וַיְהִי אַחֲרָיִךְ כֵּן וַיִּמְצָאֵהוּ יִשׁוּעַ בְּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נִרְפָּא־לְךָ
אֶל־תּוֹסִיף לְחַטֵּא פֶּן־תֵּאָוֶנֶה אֵלָיִךְ רַעַה

וְאֵלֶּיךָ אֲנִי פֹעֵל וְנִם־אֲנִי פֹעֵל:
וַיִּשְׁאַלְוּהוּ מִי זֶה הָאִישׁ אֲשֶׁר אָמַר
לְךָ שָׂא אֶת־מִשְׁכַּבְּךָ וְהַתְּהַלֵּךְ:
וְהַנִּרְפָּא לֹא יָדַע מִי הוּא כִּי סָר יִשׁוּעַ
וַיִּלְךְ־לוֹ כִּי הָיָה הַמּוֹנֵן רַב בַּמָּקוֹם הַהוּא:
וַיְהִי אַחֲרָיִךְ כֵּן וַיִּמְצָאֵהוּ יִשׁוּעַ בְּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נִרְפָּא־לְךָ
אֶל־תּוֹסִיף לְחַטֵּא פֶּן־תֵּאָוֶנֶה אֵלָיִךְ רַעַה
וְאֵלֶּיךָ אֲנִי פֹעֵל וְנִם־אֲנִי פֹעֵל:
וַיִּשְׁאַלְוּהוּ מִי זֶה הָאִישׁ אֲשֶׁר אָמַר
לְךָ שָׂא אֶת־מִשְׁכַּבְּךָ וְהַתְּהַלֵּךְ:
וְהַנִּרְפָּא לֹא יָדַע מִי הוּא כִּי סָר יִשׁוּעַ
וַיִּלְךְ־לוֹ כִּי הָיָה הַמּוֹנֵן רַב בַּמָּקוֹם הַהוּא:
וַיְהִי אַחֲרָיִךְ כֵּן וַיִּמְצָאֵהוּ יִשׁוּעַ בְּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נִרְפָּא־לְךָ
אֶל־תּוֹסִיף לְחַטֵּא פֶּן־תֵּאָוֶנֶה אֵלָיִךְ רַעַה
וְאֵלֶּיךָ אֲנִי פֹעֵל וְנִם־אֲנִי פֹעֵל:

καγὼ ἐργάζομαι 18+ διὰ τούτο οὖν μάλλον
 and I work. On account of this then more
 ἐζήτην αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν ὅτι οὐ μόνον
 sought him the Jews to kill], for not only
 ἔλυε τὸ σάββατον ἀλλὰ καὶ πατέρα ἰδίον ἔλεγεν
 he untied the Sabbath, but also father his own called
 τὸν θεὸν ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ 19+
 God], equal himself making] [to] God.
 ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἀμὴν ἀμὴν
 Then answered Jesus, and he said to them, Amen, amen,
 λέγω ὑμῖν οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ
 I say to you, is not able The son] to do of himself
 οὐδὲν εἰ μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιούντα· ἀ γὰρ
 anything, unless what he should see the father doing; for what
 ἀν ἐκεῖνος ποιῇ ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ 20+
 ever that one should do, these also the son in like manner does.
 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν καὶ πάντα δείκνυσιν
 For [the] father is fond of the son, and all [things] shows
 αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ καὶ μείζονα τούτων δείξει
 to him] which he does; and greater than these he will show
 αὐτῷ ἔργα ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε 21+ ὥσπερ γὰρ ὁ
 to him works], that you should marvel. For as the
 πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ οὕτως καὶ
 father raises the dead, and restores to life; so also
 ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ 22+ οὐδέ γὰρ ὁ πατὴρ
 the son, whom he wants, he restores to life. For neither the father

אָז יוֹסִיפוּ הַיְהוּדִים לְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשׁוֹ +
 כִּי מִלְכָּד אֲשֶׁר חָלַל אֶת־הַשַּׁבָּת גַּם אָמַר
 כִּי הָאֱלֹהִים הוּא אָבִיו וַיִּדְמָה לְאֱלֹהִים:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אָמֵן
 אָמֵן אֲנִי אָמַר לָכֶם לֹא־יִוְכַל הַבֶּן
 לַעֲשׂוֹת דָּבָר מִנִּפְשׁוֹ בְּלֹא אֵת
 אֲשֶׁר־יִרְאֶה אֶת־אָבִיו עֹשֶׂה כִּי אֶת־אֲשֶׁר
 עֹשֶׂה הוּא גַם־הַבֶּן יַעֲשֶׂה כְּמֹהוּ:
 + כִּי הָאֵב אֱהָב אֶת־הַבֶּן וּמִוֹרָה
 אֹתוֹ כֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה וְעוֹד מַעֲשִׂים
 גְּדוֹלִים מֵאֵלֶּה יוֹרֵהוּ לְמַעַן תִּתְמַהוּ:
 + כִּי כַּאֲשֶׁר הָאֵב יַעֲדִיר וַיִּחְיֶה אֶת־הַמֵּתִים
 כֵּן גַּם־הַבֶּן יִחְיֶה אֶת־אֲשֶׁר יִחְפֹּץ:
 + כִּי הָאֵב לֹא־יִדְוִין אִישׁ כִּי אִם־נָתַן
 הַמִּשְׁפָּט כּוֹלֵוּ בְּיַד הַבֶּן לְמַעַן יִכְבְּדוּ
 כּוֹלֵם אֶת־הַבֶּן כַּאֲשֶׁר יִכְבְּדוּ אֶת־הָאֵב:

+ וְהַבֶּן לֹא־יִדְוִין אִישׁ כִּי אִם־נָתַן
 הַמִּשְׁפָּט כּוֹלֵוּ בְּיַד הַבֶּן לְמַעַן יִכְבְּדוּ
 כּוֹלֵם אֶת־הַבֶּן כַּאֲשֶׁר יִכְבְּדוּ אֶת־הָאֵב:
 + וְהַבֶּן לֹא־יִדְוִין אִישׁ כִּי אִם־נָתַן
 הַמִּשְׁפָּט כּוֹלֵוּ בְּיַד הַבֶּן לְמַעַן יִכְבְּדוּ
 כּוֹלֵם אֶת־הַבֶּן כַּאֲשֶׁר יִכְבְּדוּ אֶת־הָאֵב:
 + וְהַבֶּן לֹא־יִדְוִין אִישׁ כִּי אִם־נָתַן
 הַמִּשְׁפָּט כּוֹלֵוּ בְּיַד הַבֶּן לְמַעַן יִכְבְּדוּ
 כּוֹלֵם אֶת־הַבֶּן כַּאֲשֶׁר יִכְבְּדוּ אֶת־הָאֵב:
 + וְהַבֶּן לֹא־יִדְוִין אִישׁ כִּי אִם־נָתַן
 הַמִּשְׁפָּט כּוֹלֵוּ בְּיַד הַבֶּן לְמַעַן יִכְבְּדוּ
 כּוֹלֵם אֶת־הַבֶּן כַּאֲשֶׁר יִכְבְּדוּ אֶת־הָאֵב:
 + וְהַבֶּן לֹא־יִדְוִין אִישׁ כִּי אִם־נָתַן
 הַמִּשְׁפָּט כּוֹלֵוּ בְּיַד הַבֶּן לְמַעַן יִכְבְּדוּ
 כּוֹלֵם אֶת־הַבֶּן כַּאֲשֶׁר יִכְבְּדוּ אֶת־הָאֵב:

κρίνει ουδένα αλλά την κρίσιν πάσαν δέδωκε τῷ υἱῷ
 judges any one, but all judgment he has given to the son;
 23 + ἵνα πάντες τιμώσι τον υἱόν καθώς τιμώσι τον
 that all should esteem the son, as they esteem the
 πατέρα ο μη τιμών τον υἱόν ου τιμά τον πατέρα
 father. The one not esteeming the son, esteems not the father
 τον πέμψαντα αυτόν 24 + αμήν αμήν λέγω υμῖν ὅτι ο
 sending him. Amen, amen, I say to you, that the
 τον λόγον μου ακούων και πιστεύων τῷ πέμψαντί
 [one] my word hearing], and trusting in the one sending
 με έχει ζωήν αιώνιον και εις κρίσιν ουκ έρχεται
 me, has life eternal], and into judgment comes not],
 αλλά μεταβέβηκαν εκ του θανάτου εις την ζωήν 25 +
 but has crossed over from death unto life.
 αμήν αμήν λέγω υμῖν ὅτι έρχεται ὥρα και νυν
 Amen, amen, I say to you, that there comes an hour, and now
 εστιν ὅτε οι νεκροί ακούσονται της φωνής του υιού
 is, when the dead shall hear the voice of the son
 του θεού και οι ακούσαντες ζήσονται 26 + ὡσπερ γαρ
 of God, and the ones hearing shall live. For as
 ο πατήρ έχει ζωήν εν εαυτώ ούτως έδωκε και τῷ
 the father has life in himself, so he gave also to the
 υἱῷ ζωήν έχειν εν εαυτώ 27 + και εξουσίαν έδωκεν
 son life to have] in himself; and authority he gave]
 αυτώ και κρίσιν ποιείν ὅτι υἱός ανθρωπου εστι 28 +
 to him even judgment to execute], for son of man he is].

את־קול בן־האֱלֹהִים וְהַשְׁמָעִים חִיָּה יִחְיֶינּוּ :
 + כִּי בְאֲשֶׁר לְאָב יֵשׁ חַיִּים בְּעֶצְמוֹ כֵּן
 נָתַן גַּם־לְבֵן לְהַיּוֹת־לוֹ חַיִּים בְּעֶצְמוֹ :
 + וְאֶף־שֶׁלְטֹן נָתַן לוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט כִּי
 בֶן־אָדָם הוּא :
 + אֲל־תִּתְמַהוּ עַל־זֹאת כִּי הִנֵּה בָאָה
 שְׁעָה וַיִּשְׁמָעוּ כָּל־שֹׁכְנֵי קֶבֶר אֶת־קוֹלוֹ :

וְخَلَعَ نَفْسًا لِّأَبِي هَبْنِي لَكَ مَوْلًا +
 وَكُلُّ نَفْسٍ لِّأَبِي لَمْ حَتْفِي لَكَ مَوْلًا : 23 :
 + أَمِنْ أَمِنْ أَنِي أَمِر لَكُمْ السَّمْعَ دَبْرِي
 وَمَأْمُونٍ لِّسَلْخِي يَسْـلُـو حَيِّي عَوْلَمٍ وَلَا
 يَبَأُ بَمِشْפָط كَي־عَبَر مَمּוֹת לַחַיִּים :
 + אֲמִן אֲמִן אֲנִי אֹמֵר לְכֶם כִּי־תָבוֹא
 שְׁעָה וְעַתָּה הִיא אֲשֶׁר יִשְׁמָעוּ הַמֵּתִים
 : 24 :
 + אֲל־תִּתְמַהוּ עַל־זֹאת כִּי הִנֵּה בָאָה
 שְׁעָה וַיִּשְׁמָעוּ כָּל־שֹׁכְנֵי קֶבֶר אֶת־קוֹלוֹ :
 : 25 :
 + אֲל־תִּתְמַהוּ עַל־זֹאת כִּי הִנֵּה בָאָה
 שְׁעָה וַיִּשְׁמָעוּ כָּל־שֹׁכְנֵי קֶבֶר אֶת־קוֹלוֹ :
 : 26 :
 + אֲל־תִּתְמַהוּ עַל־זֹאת כִּי הִנֵּה בָאָה
 שְׁעָה וַיִּשְׁמָעוּ כָּל־שֹׁכְנֵי קֶבֶר אֶת־קוֹלוֹ :
 : 27 :
 + אֲל־תִּתְמַהוּ עַל־זֹאת כִּי הִנֵּה בָאָה
 שְׁעָה וַיִּשְׁמָעוּ כָּל־שֹׁכְנֵי קֶבֶר אֶת־קוֹלוֹ :
 : 28 :

μη θαυμάζετε τούτο ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ πάντες
Do not wonder at this! For comes an hour in which all
οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ
the ones in the tombs shall hear his voice,

29+ καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τα ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς
and they shall exit; the ones good [things] doing] unto

ἀνάστασιν ζωῆς οἱ δὲ τα φαύλα πράξαντες εἰς
a resurrection of life; but the ones heedlessly acting] unto

ἀνάστασιν κρίσεως 30+ οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ'
a resurrection of judgment. Not am I able to do of

εμαυτοῦ οὐδέν καθὼς ἀκούω κρίνω καὶ ἡ κρίσις
myself anything. As I hear I judge; and judgment

ἡ ἐμὴ δίκαια ἐστὶν ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν
my] is just, for I do not seek will my],

ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός 31+ εἰάν
but the will of the sending me forth father]. If

ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ εμαυτοῦ ἡ μαρτυρία μου
I testify concerning myself, my testimony

οὐκ ἐστὶν ἀληθῆς 32+ ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν
is not true. There is another - the one testifying

περὶ ἐμοῦ καὶ οἶδα ὅτι ἀληθῆς ἐστὶν ἡ μαρτυρία
concerning me. And I know that is true the testimony]

ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ 33+ ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς
which he testifies concerning me. You have sent to

Ἰωάννην καὶ μεμαρτύρηκε τὴν ἀληθείαν 34+ ἐγὼ δὲ οὐ
John, and he testifies the truth. But I do not

παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω ἀλλ'
from man the testimony receive], and

+ וְעַלֹּו עֲשִׂי הַטּוֹב לְקוֹם לְחַיִּים וְעֲשִׂי הָרָע
לְקוֹם לְדִין:
+ לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת דְּבַר מִנְפְּשִׁי כְּאֲשֶׁר
אֲשַׁמַּע כִּן אֲשַׁפֵּט וּמִשְׁפָּטִי צְדָק כִּי לֹא אֶבְקֶשׁ
רְצוֹנִי כִּי אִם־רְצוֹן הָאֵב אֲשֶׁר שְׁלַחְנִי:
+ אִם־אֲנֹכִי מַעֲיֵד עָלַי עֵדוּתִי לֹא נֶאֱמָנָה:

+ וַיֵּשׁ אַחֲרַי הַמַּעֲיֵד עָלַי וַיְדַעְתִּי כִּי
נֶאֱמָנָה עֵדוּתוֹ אֲשֶׁר־הוּא מַעֲיֵד עָלַי:
+ אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֶל־יוֹחָנָן וְהוּא הָעֵיֵד
עֵדוּת אֱמֶת:
+ וְאֲנִי לֹא אֶקַּח לִי עֵדוּת מֵאֲדָם
אֵךְ אֶמְרֵתִי זֹאת לְמַעַן תִּוְּשַׁעוּן:

+ וְנִפְעָה אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה
וְשָׂא אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה וְהָיָה:

+ לֹא מַעֲבֵד אֲנִי מְבָרַךְ לֹא מִי כֹהֵל נִפְעָה
לְחַבְּדוֹ אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם וְשָׂא אֲלֵי
אֲנִי מִיָּד כֹּהֵן לֹא מִיָּד כֹּהֵן אֲנִי
מִיָּד כֹּהֵן לֹא מִיָּד כֹּהֵן וְשָׂא אֲלֵי
אֲנִי מִיָּד כֹּהֵן לֹא מִיָּד כֹּהֵן:

+ וְשָׂא אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה
וְשָׂא אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה
וְשָׂא אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה
וְשָׂא אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה
וְשָׂא אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה
וְשָׂא אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה
וְשָׂא אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה
וְשָׂא אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה
וְשָׂא אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה
וְשָׂא אֲלֵי אֶחָד מֵהַלְּוִיִּם לְמַנְחָה

ταῦτα λέγω ἵνα υμεῖς σωθῆτε **35+** ἐκεῖνος ἦν ὁ
these [things] I say, that you should be delivered. That one was the
λύχνος ὁ καιόμενος και φαίνων υμεῖς δε ἠθελήσατε
lamp burning and shining, and you wanted

αγαλλιασθῆναι προς ὥραν εν τῷ φωτί αὐτοῦ **36+**
to exult for an hour in his light.

εγὼ δε ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω του Ἰωάννου
But I have the testimony greater [than] John;

τα γαρ ἔργα α ἔδωκέ μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω
for the works which gave me the father] that I should perfect

αὐτά αὐτά τα ἔργα α εγὼ ποιῶ μαρτυρεῖ περί
them, themselves the works] which I do testify concerning

εμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με απέσταλκε **37+** και ὁ πέμψας με
me, that the father has sent me. And the sending me forth

πατήρ αὐτός μεμαρτύρηκεν περί εμοῦ οὔτε
father], he has testified concerning me. Neither

φωνήν αὐτοῦ ακηκόατε πώποτε οὔτε εἶδος αὐτοῦ
his voice have you heard at any time, nor his appearance

εωράκατε **38+** και τον λόγον αὐτοῦ ουκ ἔχετε μένοντα
have you seen. And his word you have not abiding

εν υμῖν ὅτι ον απέστειλεν ἐκεῖνος τούτῳ υμεῖς
in you. For the one whom that one sent, in this one you

ου πιστεύετε **39+** ερευνάτε τας γραφάς ὅτι υμεῖς
do not believe. You search the scriptures that you

δοκεῖτε εν αὐταῖς ζωήν αἰώνιον ἔχειν και ἐκεῖναί
think in them life eternal to have], and these

+ הוא הָיָה הַיָּר הַדֹּלֵק וְהַמְּאִיר
וְאַתֶּם רְצִיתֶם לְשׁוֹשׁ כְּשַׁעָה לְאֹזְרוֹ:
+ וְלִי עֲדוּת גְּדוּלָּה מִעֲדוּת יוֹחָנָן
הַמְּעַשִּׂים אֲשֶׁר נָתַן לִי אָבִי לְהַשְׁלִימָם
הַמְּעַשִּׂים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר-אֲנִי עֹשֶׂה
מְעִידִים עָלַי כִּי הָאֵב שְׁלַחְנִי:
+ וְהָאֵב אֲשֶׁר שְׁלַחְנִי הוּא מְעִיד

עָלַי וְאַתֶּם אֶת-קוֹלוֹ לֹא-שָׁמַעְתֶּם
מֵעוֹלָם וְתַמּוּנְתוֹ לֹא רִאִיתֶם:
+ וְדַבְּרוּ אֵינְנוּ שָׁכֵן בְּקִרְבְּכֶם
כִּי אֵינְכֶם מֵאֱמִינִים לְשִׁלּוּחִי:
+ דַּרְשׁוּ בְּכַתְּבִים אֲשֶׁר תֹּאמְרוּ שִׁישׁ לָכֶם
תִּי עוֹלָם בָּהֶם וְהִמָּה הַמְּעִידִים עָלַי:

+ אֲנִי עֹשֶׂה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה
וְאַתֶּם לֹא שָׁמַעְתֶּם מֵעוֹלָם:
+ לֹא יָבִי אֵלַי לְמַטְּוֵת אֲנִי וְזָכָר מִי
וְאֵלֶּיךָ חֲבֹרָה לְעֵינַי וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְךָ
וְאֵלֶּיךָ אֲנִי עֹשֶׂה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה
אֲנִי מְעִיד עָלַי כִּי אֲנִי שְׁלַחְנִי:
+ אֲנִי אֲשֶׁר שְׁלַחְנִי הוּא מְעִיד

וְאַתֶּם לֹא שָׁמַעְתֶּם מֵעוֹלָם:
+ וְאַתֶּם לֹא שָׁמַעְתֶּם מֵעוֹלָם:
+ וְאַתֶּם לֹא שָׁמַעְתֶּם מֵעוֹלָם:
+ וְאַתֶּם לֹא שָׁמַעְתֶּם מֵעוֹלָם:
+ וְאַתֶּם לֹא שָׁמַעְתֶּם מֵעוֹלָם:

εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περί εμοῦ 40 + και ου
are the ones testifying concerning me. And you do not

θέλετε ελθεῖν προς με ἵνα ζωὴν ἔχητε 41 + δόξαν
want to come to me, that life you should have]. Glory

παρά ανθρώπων ου λαμβάνω 42 + αλλ' ἔγνωκα υμᾶς
from men I receive not. But I have known you,

ὅτι την αγάπην του θεού ουκ ἔχετε εν εαυτοῖς 43 +
that the love of God you have not in yourselves.

εγὼ ἐλήλυθα εν τῷ ὀνόματι του πατρός μου και
I have come in the name of my father, and

ου λαμβάνετε με εἰάν ἄλλος ἔλθῃ εν τῷ ὀνόματι
you did not receive me. If another should come in name

τῷ ἰδίῳ ἐκεῖνον λήψεσθε 44 + πως δύνασθε υμεῖς
his own], that one you will receive. How are you able

πιστεύσαι δόξαν παρά ἀλλήλων λαμβάνοντες και την
to believe, glory from one another receiving], and the

δόξαν την παρά του μόνου θεού ου ζητεῖτε 45 +
glory, the one from the only God you do not seek?

μη δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω υμῶν προς τον
Do not think that I accuse you to the

πάτερα ἐστὶν ὁ κατηγορῶν υμῶν Μωσῆς εἰς ον
father! there is the one accusing you -- Moses, in whom

υμεῖς ἠλπίκατε 46 + εἰ γαρ ἐπιστεύετε Μωσεῖ
you hope. For if you believed Moses,

<p>וְאַתֶּם אֵינְכֶם רוֹצִים לָבוֹא אֵלַי לְהִיּוֹת לְכֶם חַיִּים: + לֹא־אֶקְחָה כְבוֹד מִבְּנֵי אָדָם: + אֲכַן יַדְעֵתִי אֶתְכֶם כִּי אֵין־אַהֲבַת אֱלֹהִים בְּקִרְבְּכֶם: + אֲנִי הִנֵּה בָאתִי בְּשֵׁם אָבִי לֹא קִבַּלְתֶּם אֹתִי וְאַם־יָבֹא אַחֲרַי בְּשֵׁם עַצְמוֹ אַתּוֹ תִקְבְּלוּ: + אַיִךְ תּוֹכְלוּ לְהֶאֱמִין אַתֶּם הַלְקַחִים כְּבוֹד אִישׁ מֵאַתְּ רַעהוּ וְאַתְּ־הַכְּבוֹד אֲשֶׁר מֵאַתְּ־הָאֱלֹהִים הַיִּחִיד לֹא תִבְקְשׁוּ: + אַל־תַּחֲשׁבוּ כִי אֲנֹכִי אֲטַעַן עֲלֵיכֶם לְפָנַי אָבִי מֹשֶׁה אֲשֶׁר־לוֹ תִיחַלוּ הוּא הַטַּעַן עֲלֵיכֶם: + כִּי לוֹ תֶאֱמִינוּ לְמֹשֶׁה נִם־לִי תֶאֱמִינוּ כִּי הוּא כָּתַב עָלַי:</p>	<p>וְאַתֶּם אֵינְכֶם רוֹצִים לָבוֹא אֵלַי לְהִיּוֹת לְכֶם חַיִּים: + לֹא־אֶקְחָה כְבוֹד מִבְּנֵי אָדָם: + אֲכַן יַדְעֵתִי אֶתְכֶם כִּי אֵין־אַהֲבַת אֱלֹהִים בְּקִרְבְּכֶם: + אֲנִי הִנֵּה בָאתִי בְּשֵׁם אָבִי לֹא קִבַּלְתֶּם אֹתִי וְאַם־יָבֹא אַחֲרַי בְּשֵׁם עַצְמוֹ אַתּוֹ תִקְבְּלוּ: + אַיִךְ תּוֹכְלוּ לְהֶאֱמִין אַתֶּם הַלְקַחִים כְּבוֹד אִישׁ מֵאַתְּ רַעהוּ וְאַתְּ־הַכְּבוֹד אֲשֶׁר מֵאַתְּ־הָאֱלֹהִים הַיִּחִיד לֹא תִבְקְשׁוּ: + אַל־תַּחֲשׁבוּ כִי אֲנֹכִי אֲטַעַן עֲלֵיכֶם לְפָנַי אָבִי מֹשֶׁה אֲשֶׁר־לוֹ תִיחַלוּ הוּא הַטַּעַן עֲלֵיכֶם: + כִּי לוֹ תֶאֱמִינוּ לְמֹשֶׁה נִם־לִי תֶאֱמִינוּ כִּי הוּא כָּתַב עָלַי:</p>
--	--

οὐκ ἐθέλουσιν εἰς ἐμὴν ἐλθεῖν
ἵνα ζωὴν ἔχησαν·

+ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ἀγάπην
ἣν ἔδωκα ἵνα ἡμεῖς ἐλθῶμεν
εἰς τὸν κόσμον ἵνα ἡμεῖς
ζήσωμεν·

+ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ἀγάπην
ἣν ἔδωκα ἵνα ἡμεῖς ἐλθῶμεν
εἰς τὸν κόσμον ἵνα ἡμεῖς
ζήσωμεν·

+ οὐκ ἐθέλουσιν εἰς ἐμὴν ἐλθεῖν
ἵνα ζωὴν ἔχησαν·

+ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ἀγάπην
ἣν ἔδωκα ἵνα ἡμεῖς ἐλθῶμεν
εἰς τὸν κόσμον ἵνα ἡμεῖς
ζήσωμεν·

+ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ἀγάπην
ἣν ἔδωκα ἵνα ἡμεῖς ἐλθῶμεν
εἰς τὸν κόσμον ἵνα ἡμεῖς
ζήσωμεν·

επιστεύετε αν εμοί περί γαρ εμού εκείνος έγγραψεν 47+
 you would have believed in me; for concerning me that one wrote.
 ει δε τοις εκείνου γράμμασιν ου πιστεύετε πως
 But if in that one's letters you believe not, how
 τοις εμοίς ρήμασι πιστεύσετε
 in my sayings shall you believe]?

6 1

1+ μετά ταύτα απήλθεν ο Ιησούς πέραν της
 After these [things] Jesus went forth on the other side of the
 θαλάσσης της Γαλιλαίας της Τιβεριάδος 2+ και
 sea of Galilee -- of Tiberias. And
 ηκολούθει αυτώ όχλος πολύς ότι εώρων αυτού
 there followed him multitude a great], for they saw his
 τα σημεία α εποίει επί των ασθενούντων 3+ ανήλθε
 signs which he did for the invalids. went up
 δε εις το όρος ο Ιησούς και εκεί εκάθητο μετά
 And into the mountain Jesus], and there sat down with
 των μαθητών αυτού 4+ ην δε εγγύς το πάσχα η εορτή
 his disciples. And it was near the passover holiday
 των Ιουδαίων 5+ επάρας ούν ο Ιησούς τους
 of the Jews. having lifted up Then Jesus] the
 οφθαλμούς και θεασάμενος ότι πολύς όχλος έρχεται
 eyes, and seeing that a great multitude comes
 προς αυτόν λέγει προς τον Φίλιππον πόθεν
 to him, says to Philip, From what place

וְאִם-לִכְתָּבוּ אֵינְכֶם מֵאֲמִינִים אֵיךְ +
 תֵּאֲמִינֵנוּ לְדַבָּרַי:

+ וַיַּעַל יֵשׁוּעַ עַל-הַהָר וַיֵּשֶׁב-שָׁם הוּא
 וַתִּלְמִידָיו:

+ וַיְהִי אַחֲרֵי-כֵן וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ אֶל-עֵבֶר
 יַם-הַנֶּגְלִיל אֲשֶׁר לְטִיבֶרְיָה:
 + וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו הַמִּזִּין עִם-רֶב כִּי רָאוּ
 אוֹתָתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה עִם-הַחֹלִים:

+ וַיְמִי הַפֶּסַח חַג הַיְהוּדִים קָרְבוּ לְבוֹא:
 + וַיֵּשֶׂא יֵשׁוּעַ אֶת-עֵינָיו וַיִּרְא
 עִם-רֶב בָּא אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֶל-פִּילְפּוֹס
 מֵאֵינן נִקְנָה-לָהֶם לֶחֶם לֵאכֹל:

+ וְאֵל אֶלְעָזָר, וְגִמְזוֹ לֵב מִסִּבְחָתָא
 אֲדֹמָה אֲבָרָה לְחַלְלֵה יְמֵהּ וְהִשְׁחָרָהּ:

+ וְהוֹמָר נֶעֱמַד לְיֵהוּא אֲדֹמָה
 וְגִמְזוֹ אֲבָרָה חַבְרַיִל וְהִשְׁחָרָהּ:
 + וְגִמְזוֹ אֲבָרָה חַבְרַיִל וְהִשְׁחָרָהּ:

+ וְגִמְזוֹ אֲבָרָה חַבְרַיִל וְהִשְׁחָרָהּ:
 וְגִמְזוֹ אֲבָרָה חַבְרַיִל וְהִשְׁחָרָהּ:
 + וְגִמְזוֹ אֲבָרָה חַבְרַיִל וְהִשְׁחָרָהּ:
 וְגִמְזוֹ אֲבָרָה חַבְרַיִל וְהִשְׁחָרָהּ:

+ וְגִמְזוֹ אֲבָרָה חַבְרַיִל וְהִשְׁחָרָהּ:
 וְגִמְזוֹ אֲבָרָה חַבְרַיִל וְהִשְׁחָרָהּ:
 + וְגִמְזוֹ אֲבָרָה חַבְרַיִל וְהִשְׁחָרָהּ:
 וְגִמְזוֹ אֲבָרָה חַבְרַיִל וְהִשְׁחָרָהּ:

αγοράσομεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι 6+ τούτο δε
 should we buy bread loaves, that these should eat? But this
 ἔλεγε πειράζων αὐτόν αὐτός γὰρ ἤδει τι ἔμελλε
 he said testing him, for he knew what he was about

ποιεῖν 7+ ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος διακοσίων
 to do. answered to him Philip], Of two hundred
 δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκούσιν αὐτοῖς ἵνα ἕκαστος
 denarii [worth of] bread loaves are not sufficient for them, that each

αὐτῶν βραχὺ τι λάβη 8+ λέγει αὐτῷ εἰς ἓκ
 of them a little should receive]. Says to him one from
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφός Σίμωνος
 his disciples, Andrew the brother of Simon

Πέτρου 9+ ἐστὶ παιδάριον ἐν ᾧδε ὁ ἔχει πέντε
 Peter, There is boy one] here who has five
 ἄρτους κριθίνους καὶ δύο οὐάρια ἀλλὰ ταῦτα
 bread loaves of barley, and two little fishes; but these,

τι ἐστὶν εἰς τοσούτους 10+ εἶπε δε ὁ Ἰησοῦς ποιήσατε
 what are they for so many? said And Jesus], Make
 τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν ἦν δε χόρτος πολὺς ἐν
 the men recline! And there was grass much] in
 τῷ τόπῳ ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν
 the place. reclined Then the men] -- the number

ὡσεὶ πεντακισχίλιοι 11+ ἔλαβε δε τοὺς ἄρτους
 [was] about five thousand. took And the bread loaves
 ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε τοῖς μαθηταῖς
 Jesus], and having given thanks, he distributed to the disciples,

+ וְאָךְ לְנַסּוֹת אֹתוֹ דְּבַר-זֹאת
 כִּי הוּא יָדַע אֶת-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה:
 + וַיַּעַן אֹתוֹ פִּילְפּוֹס לֶחֶם בְּמֵאֲתַיִם דִּינָר
 לְאִי-יִמְצָא לְקַחַת לָהֶם אִישׁ אִישׁ מִעֵט:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֶחָד מִתְלָמִידָיו
 וְהוּא אַנְדְּרִי אָחִי שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס:
 + הִנֵּה אֲתָנוּ נֹעַר אֲשֶׁר-לוֹ חֲמֵשׁ
 כֶּבֶד־לֶחֶם שְׁעָרִים וּשְׁנַי דְּגָנִים

אֶךְ מִה-אַלְהָ לְעַם-רַב כְּזֹה:
 + וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ צִוּוּ אֶת-הָעָם לְשִׁבַת אַרְצָה
 וַיִּרְק דְּשָׂא לְרַב הָיָה בְּמִקּוֹם הַהוּא וַיֵּיָשְׁבוּ
 לְאַרְצָה כַּחֲמִשָּׁת אֲלָפִים אִישׁ בְּמִסְפָּר:
 + וַיִּקַּח יִשׁוּעַ אֶת-כֶּבֶד־וַת הַלֶּחֶם וַיִּבְרַךְ
 וַיִּתֵּן לְתִלְמִידָיו וְהַתְלָמִידִים נָתְנוּ לְמִסּוּבִים
 וַכְּכֹה גַם מִן-הַדְּגָנִים כְּאַנֵּת נִפְשָׁם:

+ וְהוּא אַנְדְּרִי אָחִי שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס:
 + הִנֵּה אֲתָנוּ נֹעַר אֲשֶׁר-לוֹ חֲמֵשׁ
 כֶּבֶד־לֶחֶם שְׁעָרִים וּשְׁנַי דְּגָנִים
 וְהוּא אַנְדְּרִי אָחִי שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס:
 + הִנֵּה אֲתָנוּ נֹעַר אֲשֶׁר-לוֹ חֲמֵשׁ
 כֶּבֶד־לֶחֶם שְׁעָרִים וּשְׁנַי דְּגָנִים
 וְהוּא אַנְדְּרִי אָחִי שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס:
 + הִנֵּה אֲתָנוּ נֹעַר אֲשֶׁר-לוֹ חֲמֵשׁ
 כֶּבֶד־לֶחֶם שְׁעָרִים וּשְׁנַי דְּגָנִים

וְהוּא אַנְדְּרִי אָחִי שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס:
 + הִנֵּה אֲתָנוּ נֹעַר אֲשֶׁר-לוֹ חֲמֵשׁ
 כֶּבֶד־לֶחֶם שְׁעָרִים וּשְׁנַי דְּגָנִים
 וְהוּא אַנְדְּרִי אָחִי שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס:
 + הִנֵּה אֲתָנוּ נֹעַר אֲשֶׁר-לוֹ חֲמֵשׁ
 כֶּבֶד־לֶחֶם שְׁעָרִים וּשְׁנַי דְּגָנִים
 וְהוּא אַנְדְּרִי אָחִי שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס:
 + הִנֵּה אֲתָנוּ נֹעַר אֲשֶׁר-לוֹ חֲמֵשׁ
 כֶּבֶד־לֶחֶם שְׁעָרִים וּשְׁנַי דְּגָנִים

οἱ δε μαθηταί τοις ανακειμένοις ὁμοίως και εκ των
 and the disciples to the ones reclining; in like manner also of the
 οψαρίων ὅσον ἤθελον 12+ ὡς δε ενεπλήσθησαν λέγει
 little fishes, as much as they wanted. And as they were filled up, he says
 τοις μαθηταίς αυτού συναγάγετε τα περισσεύσαντα
 [to] his disciples, Gather together the abounding
 κλάσματα ἵνα μη τι ἀπόληται 13+ συνήγαγον οὖν και
 pieces, that nothing should perish! They gathered together then, and
 ἐγένισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων εκ των πέντε
 filled twelve hampers of pieces of the five
 ἄρτων των κριθίνων α ἐπερίσσευσε τοις
 bread loaves of barley, which abounded to the ones
 βεβρωκόσιν 14+ οἱ ουν ἄνθρωποι ἰδόντες ο ἐποίησε
 having eaten. The men then, having seen what did
 σημεῖον ο Ἰησοῦς ἔλεγον ὅτι οὗτός εστιν ἀληθῶς ο
 sign Jesus], said that, This is truly the
 προφήτης ο ἐρχόμενος εἰς τον κόσμον 15+ Ἰησοῦς
 prophet, the one coming into the world. Jesus
 οὖν γνούς ὅτι μέλλουσιν ἐρχεσθαι και
 then knowing that they were about to come and
 ἀρπάζειν αὐτόν ἵνα ποιήσωσιν αὐτόν βασιλέα πάλιν
 to seize him by force, that they should make him king, again
 ἀνεχώρησεν εἰς το ὄρος αὐτός μόνος 16+ ὡς δε οψία
 withdrew unto the mountain himself alone. And as late
 ἐγένετο κατέβησαν οἱ μαθηταί αυτού ἐπί την
 it became], went down his disciples] unto the

+ וַיְהִי כַאֲשֶׁר שָׁבְעוּ וַיֹּאמֶר אֶל-תְּלַמִּידָיו
 אֲסֹפוּ אֶת-פְּתוֹתַי הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נִוְתְּרוּ
 לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא-יֵאבֵד מֵאוֹמֶה:
 + וַיֹּאסְפוּ וַיִּמְלְאוּ שְׁנַיִם-עָשָׂר
 סִלִּים מִפְּתוֹתַי חֲמִשׁ פְּכָרוֹת-לֶחֶם
 הַשְּׁעָרִים הַנּוֹתְרִים לְאֲכֻלֵיהֶם:
 + וַיְהִי כִּרְאוֹת הָאֲנָשִׁים אֶת-הָאוֹת

הַזֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה יֵשׁוּעַ וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה-זֶה
 הוּא בְּאֵמַת הַנְּבִיא הַבָּא לְעוֹלָם:
 + וַיִּדַע יֵשׁוּעַ כִּי-יָבֹאוּ וַיִּתְּפְשׂוּ בּוֹ לְהַמְלִיכוֹ
 וַיִּמְלֵט עוֹד הַפַּעַם אֶל-הַהָר הוּא לְבָדּוֹ:
 + וַיְהִי כִּעֶרֶב וַיֵּרְדוּ תְּלַמִּידָיו
 אֶל-הַיָּם וַיָּבֹאוּ בְּאֵנִיָּה וַיַּעֲבְרוּ
 אֶל-עֵבֶר הַיָּם אֶל-כְּפַר-נַחֲוִים:

+ וַיְהִי כִּרְאוֹת הָאֲנָשִׁים אֶת-הָאוֹת
 הַזֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה יֵשׁוּעַ וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה-זֶה
 הוּא בְּאֵמַת הַנְּבִיא הַבָּא לְעוֹלָם:
 + וַיִּדַע יֵשׁוּעַ כִּי-יָבֹאוּ וַיִּתְּפְשׂוּ בּוֹ
 לְהַמְלִיכוֹ וַיִּמְלֵט עוֹד הַפַּעַם אֶל-הָר
 הוּא לְבָדּוֹ:
 + וַיְהִי כִּעֶרֶב וַיֵּרְדוּ תְּלַמִּידָיו
 אֶל-הַיָּם וַיָּבֹאוּ בְּאֵנִיָּה וַיַּעֲבְרוּ
 אֶל-עֵבֶר הַיָּם אֶל-כְּפַר-נַחֲוִים:

לְחֵלֶס:
 + וַיִּדַע יֵשׁוּעַ כִּי-יָבֹאוּ וַיִּתְּפְשׂוּ בּוֹ
 לְהַמְלִיכוֹ וַיִּמְלֵט עוֹד הַפַּעַם אֶל-הָר
 הוּא לְבָדּוֹ:
 + וַיְהִי כִּעֶרֶב וַיֵּרְדוּ תְּלַמִּידָיו
 אֶל-הַיָּם וַיָּבֹאוּ בְּאֵנִיָּה וַיַּעֲבְרוּ
 אֶל-עֵבֶר הַיָּם אֶל-כְּפַר-נַחֲוִים:

θάλασσαν 17+ και εμβάντες εις το πλοῖον ἦρχοντο
 sea. And having stepped into the boat, they went
 πέραν της θαλάσσης εις Καπερναούμ και σκοτία
 to the other side of [the] sea unto Capernaum. And darkness
 ἤδη εγεγόνει και ουκ εληλύθει προς αυτούς
 already was, and had not come with them

ο Ιησούς 18+ η τε θάλασσα ανέμου μεγάλου
 Jesus]; in which also [the] sea wind by a great

πνέοντος διηγείρετο 19+ εληλακότες ούν ως σταδίους
 blowing was awakened]. Having rowed then about stadiums
 είκοσιπέντε η τριάκοντα θεωρούσι τον Ιησούν
 twenty-five] or thirty, they viewed Jesus

περιπατούντα επί της θαλάσσης και εγγύς του
 walking upon the sea, and near the

πλοίου γινόμενον και εφοβήθησαν 20+ ο δε λέγει
 boat coming], and they feared. And he says

αυτοίς εγώ ειμι μη φοβείσθε 21+ ἤθελον ούν λαβεῖν
 to them, I am [he], fear not! They wanted then to receive

αυτόν εις το πλοῖον και ευθέως το πλοῖον εγένετο
 him into the boat, and immediately the boat became

επί της γης εις ην υπήγον 22+ τη επαύριον ο
 upon the land into which they were going. The next day, the

όχλος ο εστηκώς πέραν της θαλάσσης ιδών ότι
 multitude standing on the other side of the sea, seeing that

πλοιαρίον άλλο ουκ ην εκεί ει μη εν εκείνο εις ο
 boat no other there was] except one, that one into which

: וַיִּכַּס אֶת־הַחֹשֶׁךְ וַיֵּשׁוּעַ לֹא-בָא אֵלֵיהֶם:

+ וַיִּסְעַר תֵּימָם כִּי-רִוּחַ גְּדוֹלָה הָיְתָה:
 + וְהֵם חָתְרוּ בְּמִשְׁוִטֵיהֶם כְּעֹשְׂרִים וְחָמֵשׁ
 או שְׁלֹשִׁים רִיס וַיִּרְאוּ אֶת-יֵשׁוּעַ מֵתְלָךְ
 עַל-הַיָּם הַלֹּוֹךְ וַקָּרַב אֶל-הָאֲנִיָּה וַיִּירְאוּ:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אֲנִי הוּא אֶל-תִּירְאוּ:
 + וַיֹּאֲיִלוּ לְקַחַת אֹתוֹ אֶל-תּוֹךְ הָאֲנִיָּה

וַכְּרַגַּע הַגִּיעָה הָאֲנִיָּה לְאָרֶץ אֲשֶׁר הֵם
 הַלֹּכִים שָׁמָּה:

+ וַיְהִי מִמְּחֻרַת וַיִּרְא הַמֹּון הָעָם
 הָעֹמֵד מֵעֵבֶר לַיָּם כִּי אֵין שָׁם אֲנִיָּה
 כִּי אִם-אֶחָת אֲשֶׁר יֵרְדוּ-בָּהּ תְּלִמִידָיו
 וְכִי יֵשׁוּעַ לֹא-יָרַד עִם-תְּלִמִידָיו בָּאֲנִיָּה
 אֶךְ תְּלִמִידָיו לְבָדָם נָסְעוּ מִזָּה:

+ וַאֲנִיָּה בְּשָׁפַע אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה
 לְכַזָּא לְחַפְיוֹ נָסַר וַשָּׁבַח הָאֲדָמָה לַמָּו
 אֶל-כֵּף, אֶל-כֵּף, אֶל-כֵּף, נְעָד:
 + וַיִּבֶן וַיִּבֶן אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה
 חָפַל וַיִּבֶן וַיִּבֶן אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה
 + וַיִּבֶן וַיִּבֶן אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה
 אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה לְעָד כִּי כֹתֵלָא חָל
 וַיִּבֶן אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה לְעָד כִּי כֹתֵלָא:
 + וַיִּבֶן אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה לְעָד כִּי כֹתֵלָא

וַאֲנִיָּה:
 + וַיִּבֶן אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה, בְּשָׁפַע
 חָפַל וַיִּבֶן אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה, לְעָד
 אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה, לְעָד אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה:
 + וַיִּבֶן אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה, לְעָד אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה
 בְּשָׁפַע אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה, לְעָד אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה
 לְעָד אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה, לְעָד אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה
 לְעָד אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה, לְעָד אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה:
 + וַיִּבֶן אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה, לְעָד אֶל-כֵּף הָאֲדָמָה

ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ὅτι οὐ συνεισήλθε
stepped into disciples his], and that entered not together with
τοὺς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον ἀλλὰ
his disciples Jesus] into the boat, but that

μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπήλθον ^{23 +} ἀλλὰ δε ἦλθε
alone his disciples went forth], (but other came
πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου
small boats] from Tiberias near the place where

ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου ^{24 +}
they ate the bread having given thanks [to] the Lord).

ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἐστὶν ἐκεῖ
When then saw the multitude] that Jesus is not there,
οὐδέ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐνέβησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ
nor his disciples, they stepped also themselves into the
πλοῖα καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοὺμ ζητούντες
boats, and came unto Capernaum seeking

τὸν Ἰησοῦν ^{25 +} καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς
Jesus. And having found him on the other side of [the]

θαλάσσης εἶπον αὐτῷ ραββί πότε ὧδε γέγονας ^{26 +}
sea, they said to him, Rabbi, How here have you become]?
ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν ἀμήν ἀμήν λέγω
answered to them Jesus] and said, Amen, amen, I say
υμῖν ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα ἀλλ' ὅτι
to you, You seek me, not that you saw signs, but that

ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε ^{27 +}
you ate from the bread loaves and were filled.

+ וַיַּעַן אֹתָם יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲמֵן אֲמֵן אֲנִי אֹמֵר +
+ וַיִּבְרָח אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָכְלוּ שָׁם
+ כִּי עַל־אֲשֶׁר אָכְלִיתֶם מִן־הַלֶּחֶם וַתִּשְׂבְּעוּ :
+ אֶל־תִּעַמְלוּ בַּמֶּאֱכָל הָאֵדָבָר
+ כִּי אִם־בַּמֶּאֱכָל הַקֵּיִם לְחַיֵּי עוֹלָם
+ אֲשֶׁר בֶּן־הָאָדָם יִתֵּן לָכֶם כִּי־אֵתוּ
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו :
+ וַיִּבְרָח אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָכְלוּ שָׁם
+ כִּי עַל־אֲשֶׁר אָכְלִיתֶם מִן־הַלֶּחֶם וַתִּשְׂבְּעוּ :
+ אֶל־תִּעַמְלוּ בַּמֶּאֱכָל הָאֵדָבָר
+ כִּי אִם־בַּמֶּאֱכָל הַקֵּיִם לְחַיֵּי עוֹלָם
+ אֲשֶׁר בֶּן־הָאָדָם יִתֵּן לָכֶם כִּי־אֵתוּ
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו :

+ אֲנִי אֹמֵר, וְגוֹ, וְגוֹ, וְגוֹ, וְגוֹ +
+ וַיִּבְרָח אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָכְלוּ שָׁם
+ כִּי עַל־אֲשֶׁר אָכְלִיתֶם מִן־הַלֶּחֶם וַתִּשְׂבְּעוּ :
+ אֶל־תִּעַמְלוּ בַּמֶּאֱכָל הָאֵדָבָר
+ כִּי אִם־בַּמֶּאֱכָל הַקֵּיִם לְחַיֵּי עוֹלָם
+ אֲשֶׁר בֶּן־הָאָדָם יִתֵּן לָכֶם כִּי־אֵתוּ
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו :
+ אֲנִי אֹמֵר, וְגוֹ, וְגוֹ, וְגוֹ, וְגוֹ +
+ וַיִּבְרָח אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָכְלוּ שָׁם
+ כִּי עַל־אֲשֶׁר אָכְלִיתֶם מִן־הַלֶּחֶם וַתִּשְׂבְּעוּ :
+ אֶל־תִּעַמְלוּ בַּמֶּאֱכָל הָאֵדָבָר
+ כִּי אִם־בַּמֶּאֱכָל הַקֵּיִם לְחַיֵּי עוֹלָם
+ אֲשֶׁר בֶּן־הָאָדָם יִתֵּן לָכֶם כִּי־אֵתוּ
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו :

+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו +
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו
+ חַתָּם אֶבְיֹו הָאֱלֹהִים בְּחֹתְמֹו

εργάζεσθε μη την βρώσιν την απολλυμένην αλλά
 Work not [for] the food perishing! but
 την βρώσιν την μένουσαν εις ζώην αιώνιον ην ο
 the food abiding unto life eternal, which the
 υιός του ανθρώπου υμίν δώσει τούτον γαρ ο πατήρ
 son of man will give to you; for this one the father

εσφράγισεν ο θεός 28+ είπον ούν προς αυτόν τι
 set seal upon God! They said then to him, What

ποιώμεν ίνα εργαζώμεθα τα έργα του θεού 29+
 should we do that we work the works of God?

απεκρίθη ο Ιησούς και είπεν αυτοίς τούτό εστι το
 Jesus answered and said to them, This is the
 έργον του θεού ίνα πιστεύσητε εις ον
 work of God, that you should have trusted in whom

απέστειλεν εκείνος 30+ είπον ούν αυτό τιν ούν
 that one sent. They said then to him, What then

ποιείς συ σημείον ίνα ίδωμεν και πιστεύσωμέν σοι
 do you do sign], that we should know and we should trust in you?

τι εργάζη 31+ οι πατέρες ημών το μάννα έφαγον εν
 What work do you do? Our fathers the manna ate] in
 τη ερήμω καθώς εστι γεγραμμένον άρτον εκ του
 the wilderness, as it is written, Bread from out of the

ουρανού έδωκεν αυτοίς φαγείν 32+ είπεν ούν αυτοίς
 heaven he gave to them to eat. said then to them

ο Ιησούς αμήν αμήν λέγω υμίν ου Μωσής δέδωκεν
 Jesus], Amen, amen, I say to you, Moses has not given

υμίν τον άρτον εκ του ουρανού αλλά ο πατήρ μου
 to you the bread from the heaven; but my father

δίδωσιν υμίν τον άρτον εκ του ουρανού τον
 gives to you the bread from the heaven -- the

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מִהַ נַּעֲשֶׂה לְפַעַל פְּעוּלוֹת
 אֱלֹהִים: + אָבוֹתֵינוּ אָכְלוּ אֶת־הַמָּן בַּמִּדְבָּר כְּכַתוּב
 לָחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם נָתַן־לָמוּ לֵאמֹר:
 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן
 אֲנִי אֹמֵר לָכֶם לֹא מוֹשֶׁה נָתַן לָכֶם
 אֶת־הַלֶּחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם כִּי־אָבִי נָתַן
 לָכֶם אֶת־הַלֶּחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם הָאֵמֶתִי:

+ אָמֵן לַיהוָה: אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֵלֵי
 אֵלֵי לָכֶם לֹא מוֹשֶׁה אֶלֶּם אֲבִי נָתַן
 לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם כִּי־אֲבִי נָתַן
 לָכֶם אֶת־הַלֶּחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם הָאֵמֶתִי:
 + אָמֵן לַיהוָה: אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֵלֵי
 אֵלֵי לָכֶם לֹא מוֹשֶׁה אֶלֶּם אֲבִי נָתַן
 לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם כִּי־אֲבִי נָתַן
 לָכֶם אֶת־הַלֶּחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם הָאֵמֶתִי:
 + אָמֵן לַיהוָה: אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֵלֵי
 אֵלֵי לָכֶם לֹא מוֹשֶׁה אֶלֶּם אֲבִי נָתַן
 לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם כִּי־אֲבִי נָתַן
 לָכֶם אֶת־הַלֶּחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם הָאֵמֶתִי:

αληθινόν **33+** ο γαρ ἄρτος του θεού εστιν ο
 true. For [the] bread of God is the one
 καταβαίνων εκ του ουρανού και ζωήν διδούς τω
 descending from out of the heaven, and life giving] to the
 κόσμῳ **34+** είπον ούν προς αυτόν κύριε πάντοτε δος
 world. They said then to him, O Master, at all times give
 ημίν τον ἄρτον τούτον **35+** είπε δε αυτοίς ο Ιησούς
 to us this bread! said And to them Jesus],
 εγώ ειμι ο ἄρτος της ζωής ο ερχόμενος προς με
 I am the bread of life; the one coming to me,
 ου μη πεινάση και ο πιστεύων εις εμέ ου μη
 in no way should hunger; and the one believing in me, in no way
 διψήση πώποτε **36+** αλλ' είπον υμίν ότι και
 should thirst at any time. But I said to you, that even
 εωράκατέ με και ου πιστεύετε **37+** παν ο δίδωσί
 you have seen me and do not trust. All which gives
 μοι ο πατήρ προς εμέ ήξει και τον ερχόμενον
 to me the father], to me shall come]; and the one coming
 προς με ου μη εκβάλω έξω **38+** ότι καταβέβηκα εκ
 to me in no way shall I cast outside. For I have descended from
 του ουρανού ουχ ίνα ποιώ το θέλημα το εμόν αλλά
 the heaven, not that I should do will my], but
 το θέλημα του πέμψαντός με **39+** τούτο δε εστι το
 the will of the one having sent me. And this is the
 θέλημα του πέμψαντός με πατρός ίνα παν ο
 will of the having sent me father], that all which

גם-חזיתם אתי ולא תאמינו:
 + כל אשר יתננו-לי אבי יבוא אלי
 וקבא אלי לא אהדפנו תחוץ-ה:
 + כי לא ירדתי מן השמים
 לעשות רצוני כי אם-רצון שלחני
 + וזה רצון האב אשר שלחני
 אשר כל-הנתן לי לא-יאבד לי
 כי אם-אקימנו ביום האחרון:

+ כי-לקחם אלהים הוא היורד
 מן השמים ונתן חיים לעולם:
 + ויאמרו אליו אדני תנה-לנו תמיד
 את-הלחם הזה:
 + ויאמר להם ישוע אנכי הוא
 לקחם החיים כל-קבא אלי לא
 ירעב והמאמין בי לא יצמא עוד:
 + ואני הנה אמרתי לכם כי

+ כח-מלך אֱלֹהִים :
 + חַל וְיָמַט לִי אִתְּ לְאֵלֵי, כִּי לֹא אֶסְמֵךְ
 אֵלֵי, כִּי לֹא אֶסְמֵךְ לִי אֵלֵי אֶפְסֵה לְחַי:
 + וְיַשְׁמְעֵנִי חַי עֲמָךְ לֵב טֹב אֵלֵי וְיִשְׁמְעֵנִי:
 + וְיַשְׁמַע אֱלֹהֵי וְיִשְׁמְעֵנִי חַי עֲמָךְ וְיִשְׁמְעֵנִי:
 + וְיַשְׁמַע אֱלֹהֵי וְיִשְׁמְעֵנִי חַי עֲמָךְ לֵב טֹב לְחַי
 אֶלֵי אֶסְמֵךְ לִי אֵלֵי אֶסְמֵךְ לִי אֵלֵי אֶסְמֵךְ לִי אֵלֵי אֶסְמֵךְ
 לִי אֵלֵי אֶסְמֵךְ לִי אֵלֵי אֶסְמֵךְ לִי אֵלֵי אֶסְמֵךְ לִי אֵלֵי אֶסְמֵךְ
 לִי אֵלֵי אֶסְמֵךְ לִי אֵלֵי אֶסְמֵךְ לִי אֵלֵי אֶסְמֵךְ לִי אֵלֵי אֶסְמֵךְ

δέδωκέ μοι μη απολέσω ἐξ αυτού ἀλλά
 he has given to me I should not lose of it, but
 ἀναστήσω αὐτό ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ 40+ τούτο δε ἐστι
 should raise it in the last day. And this is
 τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν
 the will of the one having sent me, that every [one] viewing
 τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχη ζωὴν
 the son, and trusting in him, should have life
 αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτόν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ
 eternal; and I will raise him up, I myself in the last day.
 41+ ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι
 were grumbling then The Jews] concerning him, because
 εἶπεν ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ
 he said, I am the bread, the one descending from out of the
 οὐρανοῦ 42+ καὶ ἔλεγον οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ
 heaven. And they said, not this is] Jesus the
 υἱὸς Ἰωσήφ ου ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν
 son of Joseph, of whom we know the father and the
 μητέρα πῶς οὖν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ
 mother? How then says this one that, From out of the
 οὐρανοῦ καταβέβηκα 43+ ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ
 heaven I have descended? answered then Jesus] and
 εἶπεν αὐτοῖς μη γογγύζετε μετ' ἀλλήλων 44+ οὐδεὶς
 said to them, Do not grumble with one another! No one
 δύναται ἐλθεῖν πρὸς με εἰ μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας
 is able to come to me unless the father, the one having sent
 με ἐλκύσῃ αὐτόν καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν τῇ
 me, should draw him; and I will raise him up in the

+ וְזֶה רִצּוֹן שְׁלַחֵי אֲשֶׁר כָּל־הָרְאָה
 אֶת־הַבֶּן וּמֵאַמִּין בּוֹ יִהְיוּ־לוֹ חַיִּי
 עוֹלָם וְאָנֹכִי אֶקְיָמְנֹו בַיּוֹם הַהֶחָדָּרֹן:
 + וַיִּלְנֹו עָלָיו הַיְהוּדִים כִּי־אָמַר
 אֲנֹכִי הוּא הַלֵּחַם הַיֵּרֶד מִן־הַשָּׁמַיִם:
 + וַיֹּאמְרוּ הֲלֹא זֶה הוּא יִשׁוּעַ בֶּן־יוֹסֵף

אַשֶׁר־אַנְחֲנֹו יָדְעִים אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ
 וְאֵיךְ יֹאמַר מִן־הַשָּׁמַיִם כְּאֵתִי:
 + וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמַר אֲלֵיהֶם אֶל־תִּהְיֶה תִּלְוָנָה
 בֵּינֵיכֶם:
 + לֹא־יֻכַל אִישׁ לְבֹוא אֵלַי בְּלֹתִי
 אִם־יִמְשְׁכֵהוּ אָבִי אֲשֶׁר שְׁלַחֵנִי
 וְאָנֹכִי אֶקְיָמְנֹו בַיּוֹם הַהֶחָדָּרֹן:

+ לֹא־יֻכַל אִישׁ לְבֹוא אֵלַי בְּלֹתִי
 אִם־יִמְשְׁכֵהוּ אָבִי אֲשֶׁר שְׁלַחֵנִי
 וְאָנֹכִי אֶקְיָמְנֹו בַיּוֹם הַהֶחָדָּרֹן:
 + וַיֹּאמְרוּ הֲלֹא זֶה הוּא יִשׁוּעַ בֶּן־יוֹסֵף

+ לֹא־יֻכַל אִישׁ לְבֹוא אֵלַי בְּלֹתִי
 אִם־יִמְשְׁכֵהוּ אָבִי אֲשֶׁר שְׁלַחֵנִי
 וְאָנֹכִי אֶקְיָמְנֹו בַיּוֹם הַהֶחָדָּרֹן:
 + וַיֹּאמְרוּ הֲלֹא זֶה הוּא יִשׁוּעַ בֶּן־יוֹסֵף

εσχάτη ημέρα 45+ ἐστὶ γεγραμμένον ἐν τοῖς
 last day. It is written in the
 προφήταις καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ τοῦ θεοῦ
 prophets, And they will be all instructed of God.
 πας οὖν ὁ ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν
 Every [one] then hearing from the father, and having learned,
 ἔρχεται πρὸς με 46+ οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις
 comes to me. Not that the father anyone
 εἶδεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ οὗτος εἶδεν
 has seen], except the one being from God, this one has seen
 τὸν πατέρα 47+ ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν ὁ πιστεύων
 the father. Amen, amen, I say to you, The one trusting
 εἰς ἐμέ ἔχει ζωὴν αἰώνιον 48+ ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος
 in me has life eternal. I am the bread
 τῆς ζωῆς 49+ οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ
 of life. Your fathers ate the manna in the
 ἐρήμῳ καὶ ἀπέθανον 50+ οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ
 wilderness, and died. This is the bread, the one
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ
 from the heaven descending], that whoever of it
 φάγη καὶ μὴ ἀποθάνῃ 51+ ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν
 should eat] even should not die. I am the bread living],
 ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς ἐάν τις φάγη ἐκ
 the one from the heaven having descended]. If anyone shall eat from
 τούτου τοῦ ἄρτου ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ὁ
 this bread, he shall live into the eon. also the

הלא כתוב בנביאים וכל־בני־יהוה למנוח
 יהיה לכן כל אשר שמע מן־האב והלמד
 יבא אלי:
 לא שראתה אדם את־האב בלתי הבא
 מאת האלהים הוא ראה את־האלהים:
 אמן אמן אני אמר לכם המאמין בי לו
 חיי עולם:
 אנכי הוא לחם החיים:

+ אבותיכם אכלו את־המן במדבר
 וימותו:
 + זה הוא הלחם הירד מן־השמים
 למען יאכל־איש ממנו ולא ימות:
 + אנכי הלחם החי הירד מן־השמים
 איש כ־יאכל מן־הלחם הזה יחיה
 לעולם והלחם אשר אִתְּנֶנּוּ הוא
 בשָׂרֵי אִשֶׁר אִתָּן בְּעַד חַיֵּי הָעוֹלָם:

+ جئت ليؤتيكم حياة
 خلفي والذين جئتم من قبل
 لم يأكلوا من لحمي ولم
 يشربوا من دمي:
 + لكن من يؤمن بي
 ويأكل لحمي ويشرب
 دمي فسيحيا حياة
 أبدية ولا يموت
 أبداً:
 + بل
 من يأكل من
 لحمي ويشرب
 دمي فسيحيا
 حياة أبدية:
 +

+ אֲנִי חַיֵּי הָעוֹלָם
 וְהַיּוֹנֵק מִי
 חַיֵּי הָעוֹלָם:
 + וְהַיּוֹנֵק מִי
 חַיֵּי הָעוֹלָם:
 + וְהַיּוֹנֵק מִי
 חַיֵּי הָעוֹלָם:
 + וְהַיּוֹנֵק מִי
 חַיֵּי הָעוֹלָם:
 +

ἄρτος δε ον εγώ δώσω η σάρξ μου εστίν ην εγώ
 bread But] which I shall give my flesh is], which I
 δώσω υπέρ της του κόσμου ζωής 52+ εμάχοντο ούν
 shall give for the of the world life]. were quarreling Then
 προς αλλήλους οι Ιουδαίοι λέγοντες πως
 with one another the Jews], saying, How
 δύναται ούτος ημίν δούναι την σάρκα φαγείν 53+ είπεν
 will this one be able to give us flesh to eat? said
 ούν αυτοίς ο Ιησούς αμήν αμήν λέγω υμίν εάν μη
 Then to them Jesus], Amen, amen, I say to you, Unless
 φάγητε την σάρκα του υιού του ανθρώπου και
 you should have eaten the flesh of the son of man, and
 πίητε αυτού το αίμα ουκ έχετε ζωήν εν εαυτοίς
 should have drunk of his blood, you shall not have life in yourselves.

54+ ο τρώγων μου την σάρκα και πίνων μου
 The one chewing of my flesh, and drinking of my
 το αίμα έχει ζωήν αιώνιον και εγώ αναστήσω αυτόν
 blood, has life eternal, and I will raise him up
 τη εσχάτη ημέρα 55+ η γαρ σάρξ μου αληθώς εστι
 in the last day. For my flesh truly is
 βρώσις και το αίμά μου αληθώς εστι πόσις 56+ ο
 solid food, and my blood truly is drink. The one
 τρώγων μου την σάρκα και πίνων μου το αίμα εν
 chewing of my flesh, and drinking of my blood, in
 εμοί μένει καγώ εν αυτώ 57+ καθώς απέστειλέ με ο
 me abides], and I in him. As sent me the

חַי עוֹלָם וְאֲנִי אֶקִימֶנּוּ בַיּוֹם הַהַחֲרוּץ :
 + כִּי בִשְׂרֵי בְּאֻמַּת הוּא אֹכֵל וְדָמִי בְּאֻמַּת
 הוּא שְׂקוּי :
 + הָאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרִי וְשָׁתָה אֶת־דָּמִי הוּא
 יֵלֵין בִּי וְאֲנִי בּוֹ :
 + כַּאֲשֶׁר שְׁלַחְנִי הָאֵב הַחַי וְאֲנֹכִי חַי בְּגִלְגַּל
 אָבִי בֶן הָאֹכֵל אֶת־יָם־הוּא יַחֲיֶה בְּגִלְגַּלִּי :
 + וַיִּתְנַבְּחוּ הַיְהוּדִים אִישׁ עַם־רֵעֵהוּ לֵאמֹר
 אִיכָּה יוֹכֵל זֶה לִתְת־לָנוּ אֶת־בְּשָׂרוֹ לֶאֱכֹל :
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יִשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן אֲנִי אֹמֵר
 לָכֶם אִם־לֹא תֹאכְלוּ אֶת־בְּשָׂרִי בֶן־הָאָדָם
 וְשָׁתִיתֶם אֶת־דָּמוֹ אִין־לָכֶם חַיִּים בְּקַרְבְּכֶם :
 + הָאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרִי וְשָׁתָה אֶת־דָּמִי יִשְׁלַח
 אֲבִי בְּגִלְגַּלִּי :

אֶפְתַּחֵהוּ, כִּי־עוֹלָם אֲנִי :
 + וְאֲנִי אֶקִימֶנּוּ בַיּוֹם הַהַחֲרוּץ, וְאֲנִי אֶקִימֶנּוּ
 בַיּוֹם הַהַחֲרוּץ :
 + וְאֲנִי אֶקִימֶנּוּ בַיּוֹם הַהַחֲרוּץ, וְאֲנִי אֶקִימֶנּוּ
 בַיּוֹם הַהַחֲרוּץ :
 + וְאֲנִי אֶקִימֶנּוּ בַיּוֹם הַהַחֲרוּץ, וְאֲנִי אֶקִימֶנּוּ
 בַיּוֹם הַהַחֲרוּץ :
 + וְאֲנִי אֶקִימֶנּוּ בַיּוֹם הַהַחֲרוּץ, וְאֲנִי אֶקִימֶנּוּ
 בַיּוֹם הַהַחֲרוּץ :
 + וְאֲנִי אֶקִימֶנּוּ בַיּוֹם הַהַחֲרוּץ, וְאֲנִי אֶקִימֶנּוּ
 בַיּוֹם הַהַחֲרוּץ :

ζών πατήρ καὶ γὼ ζω διά τον πατέρα και ο
 living father], I also live on account of the father; and the one
 τρώγων με κάκεινος ζήσεται δι' ἐμέ 58+ οὗτός ἐστιν
 chewing me, that one shall live through me. This is
 ο ἄρτος ο ἐκ του ουρανού καταβάς ου καθὼς
 the bread from out of the heaven having descended]. Not as
 ἔφαγον οι πατέρες υμῶν το μάννα και ἀπέθανον ο
 ate fathers your] the manna and died; the one
 τρώγων τούτον τον ἄρτον ζήσεται εις τον αιώνα 59+
 chewing this bread shall live into the eon.
 ταῦτα εἶπεν εν συναγωγῇ διδάσκων εν Καπερναούμ
 These [things] he said in [the] synagogue teaching in Capernaum.
 60+ πολλοί οὖν ἀκούσαντες εκ των μαθητῶν αὐτοῦ
 Many then having heard from out of his disciples
 εἶπον σκληρός ἐστιν οὗτος ο λόγος τις δύναται
 said, is hard this word], who is able
 αὐτοῦ ἀκούειν 61+ εἰδὼς δε ο Ἰησοῦς εν εαυτῷ ὅτι
 to hear it? knowing And Jesus] in himself that
 γογγύζουσι περί τούτου οι μαθηταί αὐτοῦ εἶπεν
 grumbled concerning this his disciples], said
 αὐτοῖς τούτο υμᾶς σκανδαλίζει 62+ εἰάν ουν θεωρήτε
 to them, This causes you to stumble? [What] then if you should view
 τον υἱόν του ανθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ην
 the son of man ascending where he was
 το πρότερον 63+ το πνεύμά ἐστι το ζωοποιούν η
 formerly? The spirit is the one restoring to life, the

וַיִּבְּן יֵשׁוּעַ בְּלִבּוֹ כִּי תִלְמִידָיו
 מְלִינִים עַל־זֹאת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 הַהִיטָה זֹאת לָכֶם לְמַכְשׁוֹל׃
 וַיֹּאף כִּי־תָרְאוּ אֶת־בֶּן־הָאָדָם
 עֹלָה אֶל־אֲשֶׁר הִיָּה־שָׁם לְפָנִים׃
 וְהַרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַנִּתֵּן תִּיִּים וְהַבָּשָׂר
 אֵינ־בוֹ מוֹעִיל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנִי
 דֹּבְרָתִי אֲלֵיכֶם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְחַיִּים׃

וַיִּבְּן יֵשׁוּעַ בְּלִבּוֹ כִּי תִלְמִידָיו
 מְלִינִים עַל־זֹאת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 הַהִיטָה זֹאת לָכֶם לְמַכְשׁוֹל׃
 וַיֹּאף כִּי־תָרְאוּ אֶת־בֶּן־הָאָדָם
 עֹלָה אֶל־אֲשֶׁר הִיָּה־שָׁם לְפָנִים׃
 וְהַרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַנִּתֵּן תִּיִּים וְהַבָּשָׂר
 אֵינ־בוֹ מוֹעִיל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנִי
 דֹּבְרָתִי אֲלֵיכֶם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְחַיִּים׃

וַיִּבְּן יֵשׁוּעַ בְּלִבּוֹ כִּי תִלְמִידָיו
 מְלִינִים עַל־זֹאת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 הַהִיטָה זֹאת לָכֶם לְמַכְשׁוֹל׃
 וַיֹּאף כִּי־תָרְאוּ אֶת־בֶּן־הָאָדָם
 עֹלָה אֶל־אֲשֶׁר הִיָּה־שָׁם לְפָנִים׃
 וְהַרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַנִּתֵּן תִּיִּים וְהַבָּשָׂר
 אֵינ־בוֹ מוֹעִיל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנִי
 דֹּבְרָתִי אֲלֵיכֶם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְחַיִּים׃

וַיִּבְּן יֵשׁוּעַ בְּלִבּוֹ כִּי תִלְמִידָיו
 מְלִינִים עַל־זֹאת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 הַהִיטָה זֹאת לָכֶם לְמַכְשׁוֹל׃
 וַיֹּאף כִּי־תָרְאוּ אֶת־בֶּן־הָאָדָם
 עֹלָה אֶל־אֲשֶׁר הִיָּה־שָׁם לְפָנִים׃
 וְהַרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַנִּתֵּן תִּיִּים וְהַבָּשָׂר
 אֵינ־בוֹ מוֹעִיל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנִי
 דֹּבְרָתִי אֲלֵיכֶם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְחַיִּים׃

וַיִּבְּן יֵשׁוּעַ בְּלִבּוֹ כִּי תִלְמִידָיו
 מְלִינִים עַל־זֹאת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 הַהִיטָה זֹאת לָכֶם לְמַכְשׁוֹל׃
 וַיֹּאף כִּי־תָרְאוּ אֶת־בֶּן־הָאָדָם
 עֹלָה אֶל־אֲשֶׁר הִיָּה־שָׁם לְפָנִים׃
 וְהַרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַנִּתֵּן תִּיִּים וְהַבָּשָׂר
 אֵינ־בוֹ מוֹעִיל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנִי
 דֹּבְרָתִי אֲלֵיכֶם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְחַיִּים׃

σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν τα ρήματα α εγώ λαλώ
 flesh does not benefit anyone; the sayings which I speak
 υμῖν πνεύμά ἐστι και ζωή ἐστιν 64+ ἀλλ' εἰσὶν ἐξ
 to you -- it is spirit, and it is life. But there are of
 υμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς
 you ones who do not believe. knew For from [the] beginning
 ο Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες και τις
 Jesus] who are the ones not believing, and who
 ἐστιν ο παραδώσων αὐτόν 65+ και ἔλεγε διὰ
 it is that shall be delivering him up. And he said, On account of
 τούτο εἶρηκα υμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ελθεῖν πρὸς
 this I have said to you, that no one is able to come to
 με εἰὰν μὴ ἡ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς μου
 me, unless it should be given to him from my father.
 66+ ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπήλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
 Because of this, many departed of his disciples]
 εἰς τὰ ὀπίσω και οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν 67+
 to the rear, and no longer with him walked].
 εἶπεν οὖν ο Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα μὴ και υμεῖς θέλετε
 said Then Jesus] to the twelve, Do you also want
 υπάγειν 68+ ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος κύριε
 to go away? answered Then to him Simon Peter], O Lord,
 πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα ρήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις
 to whom shall we go forth? [[the] words of life eternal You have].
 69+ και ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν και ἐγνώκαμεν ὅτι συ
 And we have believed and have known that you

נסגו אַחור וְלֹא יספּוּ לְהִתְהַלֵּךְ אִתּוֹ :
 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־שְׁנַיִם הָעֶשְׂרִי הַיֵּשׁ
 אֶת־נַפְשְׁכֶם גַּם־אִתָּם לְסוּר מֵאַחֲרַי :
 וַיַּעַן אֹתוֹ שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס אֲדֹנָי
 אֶל־מִי נִלְךָ דַּבְרֵי חַיֵּי עוֹלָם עַמּוּד :
 וַאֲנַחְנוּ הָאֲמֵנוּ וַנִּדַע כִּי־קָדוֹשׁ אַל־הֵימָּן
 אַתָּה :
 + אַד־יֵשׁ בְּכֶם אֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא
 יֵאֱמִינוּ כִּי יֵשׁוּעַ יֵדַע מִרֹאשׁ מִי הֵם
 אֲשֶׁר אֵינָם מֵאֲמִינִים וּמִי הַמוֹסֵר אֹתוֹ :
 + וַיֹּאמֶר עַל־כֵּן אֶמְרֹתִי לָכֶם כִּי לֹא־יוּכַל
 אִישׁ לָבוֹא אֵלַי בְּלֹתִי אִם־נִתֵּן־לּוֹ מֵאֵת אָבִי :
 + מִן־הַעֵת הַזֶּה יִהְיֶה רַבִּים מִתְּלָמֵי־דָוִד

+ וְהָיוּ אֵלֶיךָ אֲנָשִׁים חַיִּים וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ
 נִבְדָּה מֵאֵל וְלֹא מֵעָד וְלֹא מִדֵּבָר וְלֹא מֵרִעַ
 אֱמֶלֶךְ וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ וְלֹא מֵעֲשֵׂת לִי :
 + וְהָיוּ אֵלֶיךָ מֵחֵן וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ
 לִי אֱלֹהִים וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ לִי אֱלֹהִים :
 + וְלֹא מִדֵּבָר וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ
 וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ :
 + וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ וְלֹא מֵחַסְדֵּךָ :

ει ο Χριστός ο υιός του θεού του ζώντος 70 +
 are the Christ, the son of the living God.
 απεκρίθη αυτοίς ο Ιησούς ουκ εγώ υμάς τους δώδεκα
 responded to them Jesus], [Did] I not you the twelve
 εξελεξάμην και εξ υμών εις διάβολός εστιν 71 +
 choose], and of you one a devil is?]
 έλεγε δε τον Ιούδαν Σίμωνος Ισκαριώτην ούτος γαρ
 But he spoke of Judas [son of] Simon Iscariot; for this one
 έμελλεν αυτόν παραδιδόναι εις ων εκ των δώδεκα
 was about to deliver him up, being one of the twelve.

71

1+ και περιεπάτει ο Ιησούς μετά ταύτα εν τη Γαλιλαία
 And Jesus was walking with these in Galilee,
 ου γαρ ήθελεν εν τη Ιουδαία περιπατείν ότι εξήτουν
 for he did not want in Judea to walk], for sought
 αυτόν ο Ιουδαίοι αποκτείναι 2+ ην δε εγγύς η εορτή
 him the Jews to kill]. And it was near the holiday
 των Ιουδαίων η σκηνοπηγία 3+ είπον ουν προς
 of the Jews -- the one of pitching tents. said Then to
 αυτόν οι αδελφοί αυτού μετάβηθι εντεύθεν και ύπαγε
 him his brothers], Cross over from here, and go
 εις την Ιουδαίαν ίνα και οι μαθηταί σου θεωρήσωσιν
 into Judea! that also your disciples should view
 τα έργα σου α ποιείς 4+ ουδείς γαρ εν κρυπτώ
 your works which you do. For no one in secret

+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם יִשׁוּעַ הֲלֹא בְּחֶרְתִּי אָנִי
 בְּכֶם שְׁנַיִם הָעֶשְׂרִי וְאַחַד מִכֶּם שָׁטָן הוּא:
 + וְזֹאת דְּבַר עַל־יְהוּדָה בֶּן־שָׁמְעוֹן אִישׁ
 קְרִיּוֹת אֲשֶׁר יִמְסָרֵנוּ וְהוּא אָחַד מִשְׁנַיִם
 הָעֶשְׂרִי:

+ אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִלְךָ
 יִשׁוּעַ בְּאֶרֶץ הַנִּגְלִיל הַלּוּדִי וְעָבֹר
 כִּי לֹא חָפֵץ לְהִתְהַלֵּךְ בִּיהוּדָה

עַל־אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ הַיְהוּדִים לְהַמִּיתוֹ:
 + וַיִּקְרַב חֵג הַיְהוּדִים חֵג הַסּוּפּוֹת:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אָחִיו קוּם וְלֵךְ מִזֶּה
 אֲרָצָה יְהוּדָה לְמַעַן יֵרְאוּ גַם־תְּלַמִּידֶיךָ
 אֶת־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר־אַתָּה עוֹשֶׂה:
 + כִּי לֹא־יַעֲשֶׂה אִישׁ דְּבַר בְּסֵתֶר וְהוּא
 חָפֵץ לְהַנְדֹּעַ אִם־עוֹשֶׂה אֶתָּה כְּאֵלֶּה הַרְאָה
 אֶל־הָעוֹלָם:

+ אָמַר אֵלָיו לְמַד לֵךְ אִתָּה לֵךְ
 אֲנִי אֵלֶיךָ לֵךְ אִתָּה לֵךְ אֲנִי אֵלֶיךָ:

+ אָמַר אֵלָיו אֵלֶיךָ לֵךְ אֲנִי אֵלֶיךָ
 אֲנִי אֵלֶיךָ לֵךְ אֲנִי אֵלֶיךָ:

+ אָמַר אֵלָיו לֵךְ אֲנִי אֵלֶיךָ לֵךְ

לֵךְ אֵלַי כִּי כָּאֵל לְמַחְלָה גָּמְלוֹת
 חָלַל יִמְסָרֵנוּ כִּי חָפֵץ אָנֹכִי לְחַמְלָל:
 + אָמַר אֵלָיו אֵלֶיךָ לֵךְ אֲנִי אֵלֶיךָ לֵךְ
 אֲנִי אֵלֶיךָ לֵךְ אֲנִי אֵלֶיךָ לֵךְ אֲנִי אֵלֶיךָ
 אֲנִי אֵלֶיךָ לֵךְ אֲנִי אֵלֶיךָ לֵךְ אֲנִי אֵלֶיךָ
 אֲנִי אֵלֶיךָ לֵךְ אֲנִי אֵלֶיךָ לֵךְ אֲנִי אֵלֶיךָ

τι ποιεί και ζητεί αυτός εν παρρησία είναι ει
does anything], and seeks he himself in an open manner to be]. If

ταύτα ποιείς φανέρωσον σεαυτόν τω κόσμω 5+
these [things] you do, manifest yourself to the world!

ουδέ γαρ οι αδελφοί αυτού επίστευον εις αυτόν 6+
For neither his brothers believed in him.

λέγει ουν αυτοίς ο Ιησούς ο καιρός ο εμός ούπω
Then says Jesus to them, time My] [is] not yet

πάρεστιν ο δε καιρός ο υμέτερος πάντοτέ εστιν
at hand; but time your] at all times is

έτοιμος 7+ ου δύναται ο κόσμος μισείν υμάς εμέ δε
ready. is not able The world] to detest you; but me

μισεί ότι εγώ μαρτυρώ περί αυτού ότι
it detests, for I testify concerning it, that

τα έργα αυτού πονηρά εστιν 8+ υμείς ανάβητε εις
its works are evil. You ascend unto

την εορτήν ταύτην εγώ ούπω αναβαίνω εις
this holiday [feast] ! I not yet ascend unto

την εορτήν ταύτην ότι ο καιρός ο εμός ούπω
this holiday [feast] , for time my] [has] not yet

πεπλήρωται 9+ ταύτα δε ειπών αυτοίς έμεινεν εν
been fulfilled. And these [things] having said to them, he stayed in

τη Γαλιλαία 10+ ως δε ανέβησαν οι αδελφοί αυτού τότε
Galilee. But as ascended his brothers], then

και αυτός ανέβη εις την εορτήν ου φανερώς αλλ'
also he ascended unto the holiday [feast] , not openly, but

ως εν κρυπτώ 11+ οι ουν Ιουδαίοι εζήτουν αυτόν εν
as in secret. Then the Jews sought him during

<p>כי־אָהיוּ נִסְתָּרִים לֹא הֶאֱמִינוּ בוֹ : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ עֲתִי לֹא־בָאָה עַד־עֵתָהּ וְעַתָּכֶם תְּמִיד נִכְוָה: לֹא־יִוָּכַל הָעוֹלָם לִשְׁנוֹא אֶתְכֶם וְאֲתִי יִשְׁנֵא בְּאֲשֶׁר אֲנִי מַעֲדִיד עָלָיו כִּי רָעִים מִמֶּנִּי לָיוּ:</p>	<p>+ עלו אתם להג את־התג אני לא אעלה אל־התג הזה כי עתי לא מלאה עד־עֵתָהּ: + כִּזְאת דָּבַר וַיֵּשֶׁב בְּגִלְיָל: + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר עָלוּ אֶחָיו לְרִגְלֵי יֵשׁוּעַ נִסְתָּרוֹ לֹא בְּגִלְיוֹ כִּי אִם־כִּמְסֻתָּתָר: + וַתִּהְיוּרְדִים בְּקִשּׁוּהוֹ בְּחָג וַיֹּאמְרוּ אֵיךְ:</p>
--	--

<p>הֵי כִּי כִּי אֲנִי לֹא אֶעֱלֶה אֲנִי לֹא עַד־עֵתָהּ וְעַתָּכֶם תְּמִיד נִכְוָה: לֹא־יִוָּכַל הָעוֹלָם לִשְׁנוֹא אֶתְכֶם וְאֲתִי יִשְׁנֵא בְּאֲשֶׁר אֲנִי מַעֲדִיד עָלָיו כִּי רָעִים מִמֶּנִּי לָיוּ:</p>	<p>חַלְמֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ: + אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ: לֹא מִלֵּם אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ: מִלֵּם, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ: + מִלֵּם, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ: + אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ: מִלֵּם, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ: + מִלֵּם, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ: מִלֵּם, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ, אֲחֵהּ:</p>
---	---

τη εορτή και ἔλεγον που εστιν εκείνος 12+ και
 the holiday [feast], and they said, Where is that one? And
 γογγυσμός πολὺς περί αυτού ην εν τοις ὄχλοις
 grumbling much concerning him there was] among the multitudes.

οι μεν ἔλεγον ὅτι αγαθός εστιν ἄλλοι ἔλεγον ου
 Some said that, He is good. Others said, No,

ἀλλά πλανά τον ὄχλον 13+ ουδείς μέντοι παρρησία
 but he misleads the multitude! No one however in an open manner

ελάλει περί αυτού διά τον φόβον των Ιουδαίων 14+
 spoke concerning him for fear of the Jews.

ἤδη δε της εορτής μεσούσης ανέβη ο Ιησούς εις το
 But already of the holiday being in the middle], Jesus ascended into the

ιερόν και ἐδίδασκε 15+ και εθαύμαζον οι Ιουδαίοι
 temple, and was teaching. And marvelled the Jews],

λέγοντες πως ούτος γράμματα οίδε μη μεμαθηκώς 16+
 saying, How did this one letters know], not having learned?

ἀπεκρίθη αυτοίς ο Ιησούς και εἶπεν η ἐμή διδαχή
 answered them Jesus], and said, My teaching

ουκ ἐστιν ἐμή ἀλλά του πέμψαντός με 17+ εἴαν τις
 is not mine, but the one having sent me. If anyone

θέλη το θέλημα αυτού ποιείν γνώσεται περί της
 should want his will to do], he shall know concerning the

διδαχῆς πότερον εκ του θεού εστιν η ἐγώ απ'
 teaching, whether of God it is], or I from

+ וַיִּתְמַהוּ הַיְהוּדִים וַיֹּאמְרוּ בְּמָה
 יָדַע זֶה סֵפֶר וְהוּא לֹא לָמַד:
 + וַיַּעַן אֲתָם יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לִקְחִי
 לֹא־שָׁלִי הוּא כִּי אִם שְׁלִי־שְׁלִחִי:
 + הֲחִפְּץ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנִי יָדַע לִקְחִי
 אִם־מֵאֵת אֱלֹהִים הוּא אוֹ מִנְפָּשִׁי אֲדַבֵּר:
 + וַיִּתְּהִי תְלֹנֶה רַבָּה עַל־אֲדוֹתָיו
 בְּתוֹךְ הָעָם אֵלֶּה אָמְרוּ טוֹב הוּא וְאֵלֶּה
 אָמְרוּ לֹא כִּי־מִתְעָה הוּא אֶת־הָעָם:
 + אֵד אֵין־אִישׁ מְדַבֵּר עָלָיו בְּרַבִּים מִפְּנֵי
 יְרֵאת הַיְהוּדִים:
 + וַיְהִי בְּחֻצֵי יָמֵי הַחֵג וַיִּשׁוּעַ עָלֶה
 אֶל־הַמִּקְדָּשׁ וַיְלַמֵּד:

+ וַיִּתְמַהוּ הַיְהוּדִים וַיֹּאמְרוּ בְּמָה
 יָדַע זֶה סֵפֶר וְהוּא לֹא לָמַד:
 + וַיַּעַן אֲתָם יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לִקְחִי
 לֹא־שָׁלִי הוּא כִּי אִם שְׁלִי־שְׁלִחִי:
 + הֲחִפְּץ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנִי יָדַע לִקְחִי
 אִם־מֵאֵת אֱלֹהִים הוּא אוֹ מִנְפָּשִׁי אֲדַבֵּר:

ὁ ἀκούων τὸν λόγον οὗτον καὶ οὐκ
 ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ

ὁ ἀκούων τὸν λόγον οὗτον καὶ οὐκ
 ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ
 οὐκ ἔχει τὸν λόγον οὗτον ἐν ἑαυτῷ

εμαυτού λαλώ 18+ ο αφ' εαυτού λαλών την δόξαν
myself speak]. The one from himself speaking], glory

την ιδίαν ζητεί ο δε ζητών την δόξαν του
his own seeks]; but the one seeking the glory of the one

πέμψαντος αυτόν ούτος αληθής εστι και αδικία εν
having sent him, this one is true, and unrighteousness in

αυτώ ουκ ἐστιν 19+ ου Μωσής δέδωκεν υμίν τον
him is not]. Has not Moses given you the

νόμον και ουδείς εξ υμών ποιεί τον νόμον τι με
law, and not one of you practices the law? Why me

ζητείτε αποκτείνει 20+ απεκρίθη ο όχλος και είπεν
do you seek to kill]? answered The multitude] and said,

δαιμόνιον έχεις τις σε ζητεί αποκτείνει 21+
a demon You have]; who you seeks to kill]?

απεκρίθη ο Ιησούς και είπεν αυτοίς εν έργον εποίησα
Jesus answered and said to them, One work I did,

και πάντες θαυμάζετε 22+ διά τούτο Μωσής
and you all marvel. On account of this Moses

δέδωκεν υμίν την περιτομήν ουχ ότι εκ του Μωσέως
has given to you circumcision, not that from Moses

εστίν αλλ' εκ των πατέρων και εν σαββάτω
it is], but from the fathers; and on [the] Sabbath

περιτέμνετε άνθρωπον 23+ ει περιτομήν λαμβάνει
you circumcise a man. If circumcision receives

+ והמך בך מנפשו כבוד עצמו יבקש
והמבקש כבוד שלחו נאמן הוא ואין עולתה
בו:

+ הלא משה נתן לכם את התורה
ואין איש מכם עשה התורה מדוע תבקשו
להרגני:

+ וייען העם ויאמר שד בך מי מבקש
להרגך:

+ וייען ישוע ויאמר להם מעשה

אחד עשיתי וכולכם עלי תתמהו:

+ משה נתן לכם המילה אך
לא משה היא פי אם-מן האבות

וביום השבת תמולו כל-זכר:

+ ועתה אם-תמול ערלת אדם
בשבת למען אשר לא-תופר

תורת משה מה-תקצפו עלי כי

רפאתי האיש כולו בשבת:

+ וְאַתָּה יֵשׁוּעַ בְּנֵי אָדָם וְאַתָּה מְחַלְלֵם
לְנַפְשׁוֹ כְּכֹהֵן וְאַתָּה יֵשׁוּעַ בְּנֵי אָדָם וְאַתָּה
בְּנֵי אָדָם לֵאמֹר לְכֹהֵן לְכֹהֵן לְכֹהֵן:

+ וְאַתָּה יֵשׁוּעַ בְּנֵי אָדָם וְאַתָּה מְחַלְלֵם
לְנַפְשׁוֹ כְּכֹהֵן וְאַתָּה יֵשׁוּעַ בְּנֵי אָדָם וְאַתָּה

בְּנֵי אָדָם לֵאמֹר לְכֹהֵן לְכֹהֵן לְכֹהֵן:
וְאַתָּה יֵשׁוּעַ בְּנֵי אָדָם וְאַתָּה מְחַלְלֵם
לְנַפְשׁוֹ כְּכֹהֵן וְאַתָּה יֵשׁוּעַ בְּנֵי אָדָם וְאַתָּה

בְּנֵי אָדָם לֵאמֹר לְכֹהֵן לְכֹהֵן לְכֹהֵן:

עֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים וְכֹלְכֶם עָלַי תִּתְמָהוּ:

+ מֹשֶׁה נָתַן לָכֶם הַמִּילָה אֲךֹּ

לֹא מֹשֶׁה הִיא פִּי אִם-מִן-הָאֲבוֹת

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת תִּמְוִלוּ כָל-זָכָר:

+ וְעַתָּה אִם-תִּמְוִל עֶרְלַת אָדָם

בַּשַּׁבָּת לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא-תוֹפֵר

תּוֹרַת מֹשֶׁה מִה-תִּקְצְפוּ עָלַי כִּי

רָפִאתִי הָאִישׁ כּוֹלּוֹ בַּשַּׁבָּת:

άνθρωπος εν σαββάτω ίνα μη λυθή ο νόμος

a man] on [the] Sabbath, that should not be untied the law

Μωσέως εμοί χολάτε ότι όλον άνθρωπον υγιή

of Moses], with me [why] are you incensed] that entirely a man in health

εποίησα εν σαββάτω 24+ μη κρίνετε κατ' όψιν

I made] on [the] Sabbath? Judge not according to appearance,

αλλά την δικαίαν κρίσιν κρίνατε 25+ έλεγον ούν τινες

but righteous judgment judge!] Said then some

εκ των Ιεροσολυμιτών ουχ ούτός εστιν ον ζητούσιν

of the ones of Jerusalem, not Is this] whom they seek

αποκτείναι 26+ και ίδε παρρησία λαλεί και ουδέν

to kill? And you see! in an open manner he speaks], and nothing

αυτώ λέγουσι μήποτε αληθώς έγνωσαν οι άρχοντες

to him they say]; perhaps truly know the rulers]

ότι ούτός εστιν αληθώς ο Χριστός 27+ αλλά τούτον

that this is truly the Christ. But this

οίδαμεν πόθεν εστιν ο δε Χριστός όταν έρχηται

we know from what place he is; but the Christ whenever he should come,

ουδείς γινώσκει πόθεν εστιν 28+ έκραξεν ούν εν

no one knows from what place he is. cried out then in

τω ιερώ διδάσκων ο Ιησούς και λέγων καμέ

the temple teaching Jesus], and saying, And me

οίδατε και οίδατε πόθεν ειμί και απ' εμαυτού

you have known, and you have known from what place I am. And of myself

ουκ ελήλυθα αλλ' εστιν αληθινός ο πέμψας με ον

I have not come, but is true the one sending me], whom

+ אל-תשפטו למראה עין כי

אם-משפט צדק שפטו:

+ ויאמרו אנשים מי שבי ירושלים

הלא זה הוא אשר בקשו להרגו:

+ והנה הוא דבר ברבים ולא

יגדעו בו האף אומנם ידעו ראשינו

כי באמת זה הוא המשיח:

+ אך הלא ידענו זה מאין הוא והמשיח

כי יבוא לא ידע איש אי-מזה הוא:

+ אז קרא ישוע במקדש וילמד

ויאמר הן ידעתם אתי אף-ידעתם

מאין אני ומנפשי לא-באתי אכן יש

נאמן אשר שלחני ואתו לא ידעתם:

+ לֵאמֹר אֲנִי בְחַפְזָא בָּאָה לְ

אֲנִי בָּאָה לְ

+ אֲנִי בָּאָה לְ

אֲנִי בָּאָה לְ

+ אֲנִי בָּאָה לְ

אֲנִי בָּאָה לְ

אֲנִי בָּאָה לְ

+ אֲנִי בָּאָה לְ

אֲנִי בָּאָה לְ

אֲנִי בָּאָה לְ

+ אֲנִי בָּאָה לְ

אֲנִי בָּאָה לְ

אֲנִי בָּאָה לְ

אֲנִי בָּאָה לְ

אֲנִי בָּאָה לְ

υμείς ουκ οίδατε 29+ εγώ οίδα αυτόν ότι παρ'
 you know not. I have known him, for from
 αυτού ειμι κακείνός με απέστειλεν 30+ εζήτουν ούν
 him I am, and that one sent me. They were seeking then
 αυτόν πιάσαι και ουδείς επέβαλεν επ' αυτόν την
 to lay hold of him; and no one put upon him [their]
 χείρα ότι ούπω εληλύθει η ώρα αυτού 31+ πολλοί δε
 hand], for had not yet come his hour]. But many
 εκ του όχλου επίστευσαν εις αυτόν και έλεγον
 from out of the multitude believed in him, and said
 ότι ο Χριστός όταν έλθη μήτι πλείονα σημεία
 that, The Christ, whenever he should come, will more signs
 τούτων ποιήσει ων ούτος εποίησεν 32+ ήκουσαν οι
 [than] these he do] which this one did? heard The
 Φαρισαίοι του όχλου γογγύζοντος περι αυτού
 Pharisees] of the multitude murmuring concerning him
 ταύτα και απέστειλαν υπηρέτας οι Φαρισαίοι και
 these [things]]; and sent officers the Pharisees and
 οι αρχιερείς ίνα πιάσωσιν αυτόν 33+ είπεν ούν
 the chief priests] that they should lay hold of him. said then
 αυτοίς ο Ιησούς έτι μικρόν χρόνον μεθ' υμών ειμι
 to them Jesus], Still a little time with you I am],
 και υπάγω προς τον πέμψαντά με 34+ ζητήσετέ με
 and I go away to the one having sent me. You shall seek me,
 και ουχ ευρήσετε και όπου ειμί εγώ υμείς ου
 and shall not find; and where I am, you [are] not

+ וְאַנִּי יִדְעֶתִיו כִּי מֵאֲתָו אָנִי וְהוּא שְׁלָחָנִי :

+ וַיִּבְקְשׂוּ לְתַפְשׂוּ אִישׁ לֹא־שָׁלַח יָד בּוֹ כִּי לֹא־בָא עֵתוֹ :

+ וְרַבִּים מִן־הָעָם הָאֲמִינִו בּוֹ
 וַיֹּאמְרוּ אִם־יָבֹא הַמְּשִׁיחַ הַגָּם יַעֲשֶׂה
 אֵתוֹת הַרְבֵּה מֵאֲשֶׁר עָשָׂה זֶה :
 + וְהַפְּרוּשִׁים שָׁמְעוּ אֶת־הָעָם

מִתְלַחֲשִׁים עָלָיו כְּזֹאת וַיִּשְׁלַחוּ הַפְּרוּשִׁים

וְרֹאשֵׁי הַכֹּהֲנִים מְשַׁרְתִּים לְתַפְשׂוֹ :

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ אַךְ־מֵעַט עֹדֵדְנִי

עִמָּכֶם וְהִלַּכְתִּי אֶל־אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי :

+ תִּשְׁחַרְוּנִי וְלֹא תִמְצְאוּנִי וּבֵאֲשֶׁר

אָנִי שֵׁם אֲתֶם לֹא תִוְכְּלוּ לָבוֹא :

+ אֲנִי אֲנִי יְהִי נִסְיָא לְמִי וְגַם לְאִשׁוֹ מִיָּד

אֲנִי אֲנִי יְהִי נִסְיָא :

+ וְגַם לְמִי אֲנִי אֲנִי חֵלֶם,

אֲנִי אֲנִי חֵלֶם וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם :

+ וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם :

+ וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם :

+ וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם :

+ וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם :

+ וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם :

+ וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם :

+ וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם :

+ וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם :

+ וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם :

+ וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם וְגַם לְמִי אֲנִי חֵלֶם :

δύνασθε ελθεῖν 35+ εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς
 able to come. said then The Jews] to
 εαυτοὺς πού οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς
 themselves, Where [is] this one about to go that we
 ουχ ευρήσομεν αὐτόν μη εἰς τὴν διασποράν των
 shall not find him? Is unto the dispersion of the
 Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς
 Greeks he about to go], and to teach the
 Ἕλληνας 36+ τίς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε
 Greeks? What is this word which he said,
 ζητήσετε με καὶ ουχ ευρήσετε καὶ ὅπου εἰμί ἐγώ
 You shall seek me, and shall not find; and, Where I am,
 υμεῖς οὐ δύνασθε ελθεῖν 37+ ἐν δε τῇ ἐσχάτῃ
 you are not able to come? And during the last
 ἡμέρα τῆ μεγάλης τῆς εορτῆς εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ
 day, the great one of the holiday [feast], Jesus stood and
 ἐκράξε λέγων εἰάν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρὸς με καὶ
 cried out, saying, If anyone should thirst, come to me and
 πινέτω 38+ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ καθὼς εἶπεν ἡ
 drink! The one believing in me, as said the
 γραφή ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν
 scripture], rivers From out of his belly shall flow
 ὕδατος ζώντος 39+ τούτο δε εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος
 water of living]. But this he said concerning the spirit,
 οὓ ἐμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν
 of which were about to receive the ones believing in him];
 οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω
 not yet for there was spirit holy], for Jesus was not yet

+ וַיֹּאמְרוּ הַיְהוּדִים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ
 אָנָּה יֵלֵךְ זֶה וְאָנָּהנּוּ לֹא נִמְצָאָהוּ הַיּוֹדֵךְ
 אֶל־הַנְּפוּצִים בֵּין הַיּוֹנִים וַיִּלְמַד אֲנָשֵׁי יוּן׃
 + מָה הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אָמַר
 תִּשְׁתְּרוּנִי וְלֹא תִמְצָאוּנִי וּבְאֲשֶׁר
 אָנִי שָׂם אַתֶּם לֹא תוּכְלוּ לָבוֹא׃
 + וַיְהִי בַיּוֹם הַהֵוא תְּהָרֹן הַגְּדוֹל בְּתַנּוּ

וַיַּעֲמֵד יֵשׁוּעַ וַיִּקְרָא לֵאמֹר אִישׁ
 כִּי יִצְמָא יבֹא־נָא אֵלַי וַיִּשְׁתָּה׃
 + הַמְאֲמִין בִּי כְּדָבָר הַכֶּתוּב
 מִבְּטָנוּ יִתְהַרֵוּ נַהֲרֵי מַיִם חַיִּים׃
 + וְזֹאת אָמַר עַל־הַרוּחַ אֲשֶׁר
 יִקְחוּהוּ הַמְאֲמִינִים בּוֹ כִּי לֹא־נִתֵּן
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּטָרִם נִתְּפָאֵר יֵשׁוּעַ׃

+ אֲנִי וְנִסְיָאֵם חַיִּים לְכָל־כַּחַשׁ
 מִן־לְכָחֵאל וְשִׁם לֵךְ מִשְׁחָתֵם שִׁם לֵךְ
 כִּי לְכָחֵאל וְחַיִּים חַיִּים וְכָל־כַּחַשׁ
 לְשִׁמָּה׃
 + וְכָל־כַּחַשׁ מִן־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ
 מִן־כַּחַשׁ מִן־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ
 לְכָל־כַּחַשׁ מִן־כַּחַשׁ לְכָל־כַּחַשׁ׃
 + כַּחַשׁ מִן־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ

וַיִּשְׁמַע אֶת־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ
 וְכָל־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ
 + וְכָל־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ
 מִן־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ
 + וְכָל־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ
 מִן־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ
 וְכָל־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ וְכָל־כַּחַשׁ׃

εδοξάσθη 40+ πολλοί ούν εκ του όχλου
 glorified. Many then from out of the multitude,
 ακούσαντες τον λόγον έλεγον ούτός εστιν αληθώς ο
 hearing the word, said, This is truly the
 προφήτης 41+ άλλοι έλεγον ούτός εστιν ο Χριστός
 prophet. Others said, This is the Christ.
 άλλοι δε έλεγον μη γαρ εκ της Γαλιλαίας ο
 And others said, Does from out of Galilee the
 Χριστός έρχεται 42+ ουχί η γραφή είπεν ότι εκ
 Christ come]? not the scripture Said] that from out of
 του σπέρματος Δαβίδ και από Βηθλέεμ της κώμης
 the seed of David, and from Bethlehem, of the town
 όπου ην Δαβίδ ο Χριστός έρχεται 43+ σχίσμα ούν
 where David was from, the Christ comes? A split then
 εν τω όχλω εγένετο δι' αυτόν 44+ τινές δε ήθελον
 among the multitude took place because of him. But some wanted
 εξ αυτών πιάσαι αυτόν αλλ' ουδείς επέβαλεν επ'
 of them] to lay hold of him, but no one put upon
 αυτόν τας χείρας 45+ ήλθον ούν οι υπηρέται προς
 him the hands]. Came then the officers to
 τους αρχιερείς και Φαρισαίους και είπον αυτοίς
 the chief priests and Pharisees, and said to them
 εκείνοι διά τι ουκ ηγάγετε αυτόν 46+ απεκρίθησαν
 those], For why did you not bring him? answered
 οι υπηρέται ουδέποτε ούτως ελάλησεν άνθρωπος ως
 The officers], At no time thus spoke a man as

+ וּמְקַצְּתֶם רְצוֹן לְתַפְשׂוֹ וְאִישׁ לֹא־שָׁלַח יָד
 בוֹ :
 + וַיִּשׁוּבוּ הַמְּשַׁרְתִּים אֶל־רֹאשֵׁי
 הַכֹּהֲנִים וְהַפְּרוּשִׁים וְהֵם אָמְרוּ
 אֵלֵיהֶם מִדּוּעַ לֹא־הִבֵּאתֶם אֹתוֹ :
 + וַיַּעֲנוּ הַמְּשַׁרְתִּים מַעֲוֹלָם לֹא־דִבֶּר אִישׁ
 כֹּאִישׁ הַזֶּה :

+ ὁμοῦς ἄλλοι οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου
 ἄλλοι δὲ ἔλεγον οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός
 ἄλλοι δὲ ἔλεγον μή γάρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ
 Χριστός ἐρχεται 42+ οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ
 τοῦ σπέρματος Δαβὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλέεμ τῆς κώμης
 οὗπου ἦν Δαβὶδ ὁ Χριστός ἐρχεται 43+ σχίσμα οὖν
 ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο διὰ αὐτόν 44+ τινεὶ δὲ ἠέλωσαν
 ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν ἀλλ' οὐδείς ἐπέβαλεν ἐπ'
 αὐτόν τὰς χεῖρας 45+ ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς
 τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς
 ἐκεῖνοι διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν 46+ ἀπεκρίθησαν
 οἱ ὑπηρέται οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὡς

οὗτος ο ἄνθρωπος 47+ απεκρίθησαν οὖν αυτοίς οι
this man. responded then to them The

Φαρισαίοι μη και υμείς πεπλάνησθε 48+ μη τις εκ των
Pharisees], Have you also been misled? Did any of the
αρχόντων επίστευσεν εις αυτόν η εκ των Φαρισαίων
rulers believe in him, or of the Pharisees?

49+ αλλ' ο ὄχλος οὗτος ο μη γινώσκων τον νόμον
But this multitude, the one not knowing the law,

επικατάρατοί εισι 50+ λέγει Νικόδημος προς αυτούς
they are accursed. Nicodemus says to them,

ο ελθών νυκτός προς αυτόν εις ων εξ αυτών 51+
(the one coming by night to him, being one of them),

μη ο νόμος ημών κρίνει τον άνθρωπον εάν μη
Does our law judge the man, if it not

ακούση παρ' αυτού πρότερον και γνω τι ποιεί
be heard from him prior, and [made] known what he does?

52+ απεκρίθησαν και είπον αυτό μη και συ εκ
They answered and said to him, you also from out of

της Γαλιλαίας ει ερεύνησον και ιδε ότι προφήτης
Galilee Are]? Search and see! that a prophet

εκ της Γαλιλαίας ουκ εγήγερται 53+ και επορεύθη
from out of Galilee arises not]. And went

έκαστος εις τον οίκον αυτού
each] unto his house.

+ וַיֹּאמְרוּ אֵלֵיהֶם הַפְּרוּשִׁים הַכִּי נִדְחָתָם
גַּם-אַתָּם:

+ הַגַּם-הָאֱמִין בּוֹ אִישׁ מִן-הַשָּׂרִים אוֹ
מִן-הַפְּרוּשִׁים:

+ רַק הַהֲמוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר אֵינָם

יָדְעִים אֶת-הַתּוֹרָה אֲרוּרִים הִמָּה:

+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם נִקְדִּימוֹן אֲשֶׁר-בָּא

אֵלָיו בְּלַיְלָה וְהוּא הָיָה אֶחָד מֵהֶם:

+ הַכִּי תִשְׁפֹּט תוֹרָתֵנוּ אִישׁ בְּטָרָם

תַּחֲקֶרְהוּ לְדַעַת אֶת-אֲשֶׁר עָשָׂה:

+ וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַגַּם-אַתָּה מִן-הַנְּגִלִיל

דַּרְשֵׁנָּא וְרָאָה כִּי לֹא-קָם נָבִיא מִן-הַנְּגִלִיל:

+ וַיֵּלְכוּ אִישׁ אִישׁ לְבֵיתוֹ:

+ אֲנִי וְלֹא אֶתְּמַר לְכֹהֵל
לְכֹהֵל:

+ לְכֹהֵל אֲנִי וְלֹא אֶתְּמַר לְכֹהֵל
לְכֹהֵל:

+ אֲנִי וְלֹא אֶתְּמַר לְכֹהֵל
לְכֹהֵל:

+ אֲנִי וְלֹא אֶתְּמַר לְכֹהֵל
לְכֹהֵל:

אֲנִי וְלֹא אֶתְּמַר לְכֹהֵל
לְכֹהֵל:

+ אֲנִי וְלֹא אֶתְּמַר לְכֹהֵל
לְכֹהֵל:

+ אֲנִי וְלֹא אֶתְּמַר לְכֹהֵל
לְכֹהֵל:

+ אֲנִי וְלֹא אֶתְּמַר לְכֹהֵל
לְכֹהֵל:

+ אֲנִי וְלֹא אֶתְּמַר לְכֹהֵל
לְכֹהֵל:

+ אֲנִי וְלֹא אֶתְּמַר לְכֹהֵל
לְכֹהֵל:

+ אֲנִי וְלֹא אֶתְּמַר לְכֹהֵל
לְכֹהֵל:

8 π

1+ Ἰησοῦς δε επορεύθη εἰς το ὄρος των ελαιῶν 2+
And Jesus went to the mount of olives.

ὄρθρου δε πάλιν παρεγενετο εἰς το ἱερόν και πας ο
And at dawn again he came into the temple, and all the
λαός ἦρχετο προς αὐτόν και καθίσας ἐδίδασκεν
people came to him; and having sat he taught

αυτοῦς 3+ ἀγουσι δε οι γραμματεῖς και οι Φαρισαῖοι
them. led And the scribes and the Pharisees]

προς αὐτόν γυναίκα εν μοιχείᾳ κατειλημμένην και
to him a woman adultery having been overtaken in]. And

στήσαντες αὐτήν εν μέσῳ 4+ λέγουσιν αὐτό
having stood her in [the] midst, they say to him,

διδάσκαλε ταύτην εὔρομεν επαυτοφώρῳ μοιχευομένην
Teacher, this [woman] we found in the very act committing adultery.

5+ εν δε τῷ νόμῳ ημών Μωσῆς ενετείλατο
And in our law, Moses gave charge

τας τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι συ ούν τι λέγεις 6+
for such to be stoned; you then, what do you say?

τούτο δε ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν ἵνα ἔχῃσι
But this they said testing him, that they should have

κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ ο δε Ἰησοῦς κάτω κύψας
a charge against him. But Jesus low bowing],

τῷ δακτύλῳ ἐγράφεν εἰς την γην 7+ ὡς δε ἐπέμενον
[with his] finger he wrote on the ground. And as they continued

+

<p> + וַיִּשְׁוַע הַלֵּךְ אֶל־הַר הַזֵּיתִים: + וַיְהִי בַבֶּקֶר וַיָּבֹא עוֹד אֶל־הַמִּקְדָּשׁ וְכָל־הָעָם בָּאוּ אֵלָיו וַיָּשֶׁב וַיְלַמְדֵם: + וַיָּבִיאוּ הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים לִפְנֵי אִשָּׁה אֲשֶׁר נִתְפָּשָׂה וְהִיא נֹאֲפֶת וַיַּעֲמִידוּהָ בַתְּוֹךְ: + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו רַבִּי הָאִשָּׁה הַזֹּאת נִתְפָּשָׂה עַל מַעֲשֵׂה נְאוּפָה: + וַיִּשְׁוַע הַלֵּךְ אֶל־הַר הַזֵּיתִים: + וַיְהִי בַבֶּקֶר וַיָּבֹא עוֹד אֶל־הַמִּקְדָּשׁ וְכָל־הָעָם בָּאוּ אֵלָיו וַיָּשֶׁב וַיְלַמְדֵם: + וַיָּבִיאוּ הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים לִפְנֵי אִשָּׁה אֲשֶׁר נִתְפָּשָׂה וְהִיא נֹאֲפֶת וַיַּעֲמִידוּהָ בַתְּוֹךְ: + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו רַבִּי הָאִשָּׁה הַזֹּאת נִתְפָּשָׂה עַל מַעֲשֵׂה נְאוּפָה: </p>	<p> + וּמֹשֶׁה צִוְּנוּ בַתּוֹרָה לְסָקֵל נָשִׁים כְּאַלְהָה וְאַתָּה מַה־תֹּאמַר: + וְהֵם לְנִסּוֹת אֹתוֹ דִּבְרוּ־זֹאת לְמַצָּא עָלָיו שְׂטָנָה וַיִּתְּכּוֹפֶף יֵשׁוּעַ לְמַטָּה וַיִּתֵּן בְּאַצְבָּעוֹ עַל־הַקֶּרֶקַע: + וַיְהִי כֹאֲשֶׁר הוֹסִיפוּ לְשָׂאֵל אֹתוֹ וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִי בָכֶם חָף מִפֶּשַׁע הוּא וַיְדַהֲבָה אֶבֶן בְּרֹאשׁוֹנָה: + וּמֹשֶׁה צִוְּנוּ בַתּוֹרָה לְסָקֵל נָשִׁים כְּאַלְהָה וְאַתָּה מַה־תֹּאמַר: + וְהֵם לְנִסּוֹת אֹתוֹ דִּבְרוּ־זֹאת לְמַצָּא עָלָיו שְׂטָנָה וַיִּתְּכּוֹפֶף יֵשׁוּעַ לְמַטָּה וַיִּתֵּן בְּאַצְבָּעוֹ עַל־הַקֶּרֶקַע: + וַיְהִי כֹאֲשֶׁר הוֹסִיפוּ לְשָׂאֵל אֹתוֹ וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִי בָכֶם חָף מִפֶּשַׁע הוּא וַיְדַהֲבָה אֶבֶן בְּרֹאשׁוֹנָה: </p>
---	---

+

<p> + וַיִּשְׁוַע הַלֵּךְ אֶל־הַר הַזֵּיתִים: + וַיְהִי בַבֶּקֶר וַיָּבֹא עוֹד אֶל־הַמִּקְדָּשׁ וְכָל־הָעָם בָּאוּ אֵלָיו וַיָּשֶׁב וַיְלַמְדֵם: + וַיָּבִיאוּ הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים לִפְנֵי אִשָּׁה אֲשֶׁר נִתְפָּשָׂה וְהִיא נֹאֲפֶת וַיַּעֲמִידוּהָ בַתְּוֹךְ: + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו רַבִּי הָאִשָּׁה הַזֹּאת נִתְפָּשָׂה עַל מַעֲשֵׂה נְאוּפָה: + וּמֹשֶׁה צִוְּנוּ בַתּוֹרָה לְסָקֵל נָשִׁים כְּאַלְהָה וְאַתָּה מַה־תֹּאמַר: + וְהֵם לְנִסּוֹת אֹתוֹ דִּבְרוּ־זֹאת לְמַצָּא עָלָיו שְׂטָנָה וַיִּתְּכּוֹפֶף יֵשׁוּעַ לְמַטָּה וַיִּתֵּן בְּאַצְבָּעוֹ עַל־הַקֶּרֶקַע: + וַיְהִי כֹאֲשֶׁר הוֹסִיפוּ לְשָׂאֵל אֹתוֹ וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִי בָכֶם חָף מִפֶּשַׁע הוּא וַיְדַהֲבָה אֶבֶן בְּרֹאשׁוֹנָה: </p>	<p> + וּמֹשֶׁה צִוְּנוּ בַתּוֹרָה לְסָקֵל נָשִׁים כְּאַלְהָה וְאַתָּה מַה־תֹּאמַר: + וְהֵם לְנִסּוֹת אֹתוֹ דִּבְרוּ־זֹאת לְמַצָּא עָלָיו שְׂטָנָה וַיִּתְּכּוֹפֶף יֵשׁוּעַ לְמַטָּה וַיִּתֵּן בְּאַצְבָּעוֹ עַל־הַקֶּרֶקַע: + וַיְהִי כֹאֲשֶׁר הוֹסִיפוּ לְשָׂאֵל אֹתוֹ וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִי בָכֶם חָף מִפֶּשַׁע הוּא וַיְדַהֲבָה אֶבֶן בְּרֹאשׁוֹנָה: </p>
--	---

ερωτώντες αὐτόν ανακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς ὁ
 asking him, having raised the head he said to them, The one
 ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτή
 sinless of you first the stone at her

βαλέτω 8+ καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν
 let him cast! And again low bowing] he wrote on the

γῆν 9+ οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως
 ground. And they having heard, and by their consciences

ελεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἰς ἀρξάμενοι ἀπὸ
 being reproved, went forth one by one, beginning from

τῶν πρεσβυτέρων καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς
 the older; and was left behind alone Jesus,

καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὕσα 10+ ἀνακύψας δε
 and the woman in the middle being]. having raised the head And

ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλην τῆς γυναικός
 Jesus], and no one seeing] except the woman,

εἶπεν αὐτῇ γυνὴ που εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου
 said to her, Woman, where are they, those your accusers,

οὐδεὶς σε κατέκρινεν 11+ ἡ δὲ εἶπεν οὐδεὶς κύριε εἶπε
 did no one condemn you? And she said, No one, O Lord. said

δε αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς οὐδέ ἐγὼ σε κατακρίνω πορεύου
 And to her Jesus], Nor I condemn you; go

καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἀμάρτανε 12+ πάλιν οὖν
 and from now no more sin]! Again then

αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς
 to them Jesus spoke, saying, I am the light

τοῦ κόσμου ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί οὐ μὴ περιπατήσῃ
 of the world; the one following me in no way should walk

: וַיִּתְּכֹפֶף שְׁנִית לְמִטָּה וַיְתֵן עַל-הַקָּרָקַע :

+ הֵם שָׁמְעוּ וְלָבָם נִקְּפָם וַיֵּצְאוּ אֶחָד

אֶחָד הִחֵל מִן-הַזְּקֵנִים וְעַד הָאֲחֵרוֹנִים

: וַיִּנְתֵּר יֵשׁוּעַ לְבָדּוֹ וְהָאִשָּׁה עֹמֶדֶת בַּתְּוֹךְ :

+ וַיִּשָּׂא יֵשׁוּעַ אֶת-עֵינָיו וַיִּרְא כִּי-אֵין

אִישׁ בִּלְתִּי הָאִשָּׁה לְבִדָּה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ

: וְלֹא שָׁלַח פָּנָיו וַיִּרְא כִּי חֵלֶם בָּרָא :

+ וַיֵּבֶן אֶפְרָא הָרֵא וְהָרֵא חֲסִיִּת הָרֵא לְחַ

: וְלֹא הָיָה מִן הָאֵת לֵאמֹר :

+ וְלֹא הָיָה עֹמֶד לְפָנָיו וְהָאִשָּׁה עֹמֶדֶת בַּתְּוֹךְ :

: וַיִּשָּׂא יֵשׁוּעַ אֶת-עֵינָיו וַיִּרְא כִּי חֵלֶם בָּרָא :

+ וַיֵּבֶן אֶפְרָא הָרֵא וְהָרֵא חֲסִיִּת הָרֵא לְחַ

אִשָּׁה אֵיפֶה שְׁנִיתָ הַהִרְשִׁיעַ אִישׁ :

+ וְהָאֵמֶר לֹא אֶחָד אֶדְנִי וַיֹּאמֶר לְכֵן

גַּם-אֲנִי לֹא אֶרְשִׁיעַ לְכִי לְדַרְכֶּךָ וְאֵל

תְּחַטְּאֵי עוֹד :

+ וַיִּסַּף יֵשׁוּעַ וַיְדַבֵּר אֵלֶיהָ לֵאמֹר אֲנִי

אֹר הָעוֹלָם כֹּל-הַהֵלֶךְ אַחֲרֵי לֹא יִתְהַלֵּךְ

בְּחַשְׁכָּה כִּי-אֹר הַחַיִּים יִהְיֶה-לוֹ :

: אֲנִי הָרֵא וְהָרֵא לֵאמֹר שְׂחָב :

+ וְלֹא הָיָה מִן הָאֵת לֵאמֹר שְׂחָב :

+ וְלֹא הָיָה עֹמֶד לְפָנָיו וְהָאִשָּׁה עֹמֶדֶת בַּתְּוֹךְ :

+ וְלֹא הָיָה עֹמֶד לְפָנָיו וְהָאִשָּׁה עֹמֶדֶת בַּתְּוֹךְ :

: וַיִּשָּׂא יֵשׁוּעַ אֶת-עֵינָיו וַיִּרְא כִּי חֵלֶם בָּרָא :

+ וְלֹא הָיָה עֹמֶד לְפָנָיו וְהָאִשָּׁה עֹמֶדֶת בַּתְּוֹךְ :

εν τη σκοτία ἀλλ' ἐξει το φως της ζωής 13+ εἶπον
 in the darkness, but shall have the light of the life. said
 οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι συ περί σεαυτοῦ μαρτυρεῖς
 then to him The Pharisees], You concerning yourself testify];

η μαρτυρία σου ουκ ἐστιν ἀληθής 14+ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
 your testimony is not valid. Jesus answered
 και εἶπεν αὐτοῖς καν ἐγὼ μαρτυρῶ περί εμαυτοῦ
 and said to them, Even if I testify concerning myself,
 ἀληθής ἐστιν η μαρτυρία μου ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον
 is valid my testimony]; for I know from what place I came,
 και που υπάγω υμεῖς δε ουκ οἶδατε πόθεν ἐρχομαι
 and where I go. But you do no know from what place I come,

και που υπάγω 15+ υμεῖς κατά την σάρκα κρίνετε
 and where I go. You according to the flesh judge,

ἐγὼ ου κρίνω ουδένα 16+ και εἰάν κρίνω δε ἐγὼ
 I do not judge anyone. And if judge also I],
 η κρίσις η ἐμὴ ἀληθής ἐστιν ὅτι μόνος ουκ εἰμί ἀλλ'
 judgment my] is valid, because alone I am not], but

ἐγὼ και ο πέμψας με πατήρ 17+ και εν τῷ νόμῳ δε
 I and the having sent me father]. And in law also
 τῷ υμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων η μαρτυρία
 your] it has been written that, Of two men the testimony

ἀληθής ἐστιν 18+ ἐγὼ εἰμι ο μαρτυρῶν περί
 is valid. I am the one testifying concerning
 εμαυτοῦ και μαρτυρεῖ περί ἐμοῦ ο πέμψας με
 myself, and testifies concerning me the having sent me

אִישׁ :
 + וְכִי אֲשַׁפֵּט אֶנְכִי מִשְׁפָּטִי אֶמֶת כִּי לֹא
 אֶתָּה מֵעִיד עִדוּתְךָ אֵינְנָה נֶאֱמָנָה :
 + וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַף אִם-אֶעֱיֵד
 עַל-נַפְשִׁי עִדוּתִי אֶמֶת יַעַן אֲשֶׁר-יִדְעֶתִי
 מֵאִיִן בָּאתִי וְאֵנָּה אֲנִי הֹלֵךְ וְאַתֶּם לֹא
 יִדְעֶתֶם מֵאִיִן בָּאתִי וְאֵנָּה אֵלֶיךָ :
 + אַתֶּם לִפְנֵי הַבָּשָׂר תִּשְׁפָּטוּ וְאֲנִי לֹא אֲשַׁפֵּט

לֹא נִשְׁפָּט לִי הָאֵלֹהִים :
 + אֵלֹהִים אֲנִי וְהָאֵלֹהִים שֶׁעִיָּבֹדוּ אִתִּי
 לֹא מֵסֵבֵב גִּלְשֵׁיָו, אֲלֵלֵי אֵלֹהִים אֲכַבֵּד וְעֲבָדוּן :
 + וְכִנְיָכֵם מִחֵסֶה וְיָם בָּאֵת וְשִׁמְשֵׁי אֵלֹהִים יִהְיוּ
 לְכִבּוֹד עֲבָדָי מֵ, :
 + אֲנִי אֵלֹהִים וְשִׁמְשֵׁי אֵלֹהִים אֲכַבֵּד
 נִשְׁפָּט אֵלֹהִים וְעֲבָדוּן מֵסֵבֵב חַלְ, :

πατήρ 19+ ἔλεγον οὖν αὐτῷ που ἐστὶν ὁ πατήρ σου
 father]. They said then to him, Where is your father?
 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς οὔτε ἐμέ οἴδατε οὔτε
 Jesus answered, Neither me you know, nor
 τον πατέρα μου εἰ ἐμέ ἤδειτε και τον πατέρα μου
 my father. If you [would] have known me, also my father
 ἤδειτε αν 20+ ταῦτα τα ρήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς
 you [would] have known. These words Jesus spoke
 εν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων εν τῷ ἱερῷ και
 in the treasury, teaching in the temple; and
 ουδείς ἐπίασεν αὐτόν ὅτι οὐπω ἐληλύθει
 no one laid hold of him, for had not yet come
 ἡ ὥρα αὐτοῦ 21+ εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐγώ
 his hour]. said Then again to them Jesus], I
 υπάγω και ζητήσετέ με και εν τη αμαρτία υμῶν
 go away, and you shall seek me, and in your sin
 αποθανεῖσθε ὅπου ἐγώ υπάγω υμεῖς ου δύνασθε
 you shall die. Where I go, you are not able
 ελθεῖν 22+ ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι μήτι ἀποκτενεῖ
 to come. said Then the Jews], Maybe to kill
 εαυτόν ὅτι λέγει ὅπου ἐγώ υπάγω υμεῖς ου
 himself, that he says, Where I go, you are not
 δύνασθε ελθεῖν 23+ και εἶπεν αὐτοῖς υμεῖς εκ των
 able to come. And he said to them, You of the
 κάτω εστέ ἐγώ εκ των ἄνω εἰμὶ υμεῖς εκ
 lowers are], I of the uppers am]; you of

+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אָבִיךָ אִיזוֹ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ
 גַּם־אֲתִי גַם אֶת־אָבִי לֹא יִדְעֶתֶם וְלוֹ יִדְעֶתֶם
 אֲתִי כִי עֲתָה גַם אֶת־אָבִי יִדְעֶתֶם:
 + כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה דָּבַר בְּבֵית הָאוֹצָר
 בְּלִמְדוֹ בַּמִּקְדָּשׁ וְלֹא־תִפְשׁוּ אִישׁ כִּי לֹא־בָא
 עֲתוֹ:
 + וַיּוֹסֶף יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנִי הַלֵּךְ
 מִזֶּה וְתִבְקְשׁוּנִי וּבְחַטָּאתְכֶם תִּמְוֹתוּ אֶל־אֲשֶׁר

אֲנִי הַלֵּךְ שָׁמָּה אַתֶּם לֹא־תוֹכְלוּ לָבוֹא:
 + וַיֹּאמְרוּ תִּיהְיוּדִים הַיּוֹאֲבָד עֲצָמוּ כִּי אָמַר
 אֶל־אֲשֶׁר אֲנִי הוֹלֵךְ שָׁמָּה אַתֶּם לֹא־תוֹכְלוּ
 לָבוֹא:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם הַנֶּקֶם מִן־הַתְּחַתּוֹנִים
 וְאֲנִי מִן־הָעֲלִיוֹנִים אַתֶּם מִן־הָעוֹלָם
 תִּזְהוּ וְאֲנִי אֵינְנִי מִן־הָעוֹלָם תִּזְהוּ:

+ אֲנִי־לִי לֹא אֲבִיךָ אִיזוֹ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ
 גַּם־אֲתִי גַם אֶת־אָבִי לֹא יִדְעֶתֶם וְלוֹ יִדְעֶתֶם
 אֲתִי כִי עֲתָה גַם אֶת־אָבִי יִדְעֶתֶם:
 + כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה דָּבַר בְּבֵית הָאוֹצָר
 בְּלִמְדוֹ בַּמִּקְדָּשׁ וְלֹא־תִפְשׁוּ אִישׁ כִּי לֹא־בָא
 עֲתוֹ:
 + וַיּוֹסֶף יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנִי הַלֵּךְ
 מִזֶּה וְתִבְקְשׁוּנִי וּבְחַטָּאתְכֶם תִּמְוֹתוּ אֶל־אֲשֶׁר

אֲנִי הַלֵּךְ שָׁמָּה אַתֶּם לֹא־תוֹכְלוּ לָבוֹא:
 + וַיֹּאמְרוּ תִּיהְיוּדִים הַיּוֹאֲבָד עֲצָמוּ כִּי אָמַר
 אֶל־אֲשֶׁר אֲנִי הוֹלֵךְ שָׁמָּה אַתֶּם לֹא־תוֹכְלוּ
 לָבוֹא:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם הַנֶּקֶם מִן־הַתְּחַתּוֹנִים
 וְאֲנִי מִן־הָעֲלִיוֹנִים אַתֶּם מִן־הָעוֹלָם
 תִּזְהוּ וְאֲנִי אֵינְנִי מִן־הָעוֹלָם תִּזְהוּ:

του κόσμου τούτου ἐστέ ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ
this world are], I am not of

του κόσμου τούτου 24+ εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι
this world. I said then to you that,

αποθανεῖσθε ἐν ταῖς αμαρτίαις ὑμῶν εἴαν γὰρ
You shall die in your sins; for if

μη πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι ἀποθανεῖσθε ἐν
you should not believe that I am, you shall die in

ταῖς αμαρτίαις ὑμῶν 25+ ἔλεγον οὖν αὐτῷ συ τις
your sins. They said then to him, You, who

εἶ και εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς τὴν ἀρχὴν ὁ τι
are [you]? And said to them Jesus], The source of whatever

και λαλῶ ὑμῖν 26+ πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν
also I speak to you. Many [things] I have concerning you to say,

και κρίνειν ἀλλ' ὁ πέμπσας με ἀληθὴς ἐστὶ κάγω
and to judge; but the one having sent me is true, and I,

α ἤκουσα παρ' αὐτοῦ ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον
what I heard from him, these [things] I say unto the world.

27+ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν 28+
They did not know that the father to them he spoke].

εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅταν ὑψώσητε τὸν
said then to them Jesus], Whenever you should raise up high the

υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι και
son of man, then you shall know that I am; and

ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με
from myself I do nothing, but as taught me

לְכֵן אָמַרְתִּי לָכֶם כִּי תִמְוֹתוּ +
בְּחַטָּאֵיכֶם כִּי אִם-לֹא תִאֲמִינּוּ
כִּי-אֲנִי הוּא בְּחַטָּאֵיכֶם תִּמְוֹתוּ:
+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מִי-זֶה אָתָּה וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם
יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר נָם מֵרֵאשׁ דְּבַרְתִּי לָכֶם:
+ רַבּוֹת עִמִּי לְדַבֵּר וְלִשְׁפֹּט עֲלֵיכֶם
אֲכֵן שְׁלַחִי נְאֻמָּן הוּא וְאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי

מִמֶּנּוּ אֲתוּ אֲדַבֵּר אֶל-הָעוֹלָם:
+ וְהֵם לֹא הִבִּינוּ כִּי עַל-הָאֵב אָמַר
אֵלֵיהֶם:
+ אֲזַ אָמַר לָהֶם יֵשׁוּעַ בְּעֵת תִּנְשְׂאוּ
אֶת-בֶּן-הָאָדָם וַיִּדְעוּתָם כִּי-אֲנִי הוּא
וְכִי אֵינְנִי עֹשֶׂה דְבַר מִנְפָּשִׁי כִּי
אִם-כַּאֲשֶׁר לְמַדְנִי אָבִי אֵלֶּה אֲדַבֵּר:

+ אֲכֵן אָמַרְתִּי לָכֶם כִּי אִם-לֹא תִאֲמִינּוּ
בְּחַטָּאֵיכֶם תִּמְוֹתוּ:
+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מִי-זֶה אָתָּה וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם
יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר נָם מֵרֵאשׁ דְּבַרְתִּי לָכֶם:
+ רַבּוֹת עִמִּי לְדַבֵּר וְלִשְׁפֹּט עֲלֵיכֶם
אֲכֵן שְׁלַחִי נְאֻמָּן הוּא וְאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי

+ אֲכֵן אָמַרְתִּי לָכֶם כִּי אִם-לֹא תִאֲמִינּוּ
בְּחַטָּאֵיכֶם תִּמְוֹתוּ:
+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מִי-זֶה אָתָּה וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם
יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר נָם מֵרֵאשׁ דְּבַרְתִּי לָכֶם:
+ רַבּוֹת עִמִּי לְדַבֵּר וְלִשְׁפֹּט עֲלֵיכֶם
אֲכֵן שְׁלַחִי נְאֻמָּן הוּא וְאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי

ο πατήρ μου ταύτα λαλώ 29 + και ο πέμψας με
 my father], these [things] I speak. And the one having sent me,
 μετ' εμού εστιν ουκ αφήκέ με μόνον ο πατήρ ότι
 with me is]. not left me alone The father], for
 εγώ τα αρεστά αυτώ ποιώ πάντοτε 30 + ταύτα
 I the [things] pleasing to him do] at all times. These [things] αυτού
 λαλούντος πολλοί επίστευσαν εις αυτόν 31 + έλεγεν
 having spoken, many believed in him. said
 ούν ο Ιησούς προς τους πεπιστευκότας αυτώ
 then Jesus] to the believing in him
 Ιουδαίους εάν υμείς μείνητε εν τω λόγω τω εμώ
 Jews], If you should stay in word my],
 αληθώς μαθηταί μου εστε 32 + και γνώσεσθε την
 truly disciples you are my]. And you shall know the
 αλήθειαν και η αλήθεια ελευθερώσει υμάς 33 +
 truth, and the truth shall free you.
 απεκρίθησαν αυτώ σπέρμα Αβραάμ εσμεν και ουδενί
 They answered him, seed of Abraham We are], and to no one
 δεδουλεύκαμεν πώποτε πως συ λέγεις ότι ελεύθεροι
 have we been a slave to at any time. How do you say that, free
 γενήσεσθε 34 + απεκρίθη αυτοίς ο Ιησούς αμήν αμήν
 You shall become]? answered to them Jesus], Amen, amen,
 λέγω υμίν ότι πας ο ποιών την αμαρτίαν
 I say to you that, Every [one] committing the sin
 δούλος εστι της αμαρτίας 35 + ο δε δούλος ου μένει
 is a slave of the sin. And the manservant does not abide

לְחַרוּתָּם : וַיִּעֲנוּ אֹתוֹ זֶרַע אַבְרָהָם אֲנַחְנוּ
 עֲזַבְנִי לְבָדָד כִּי אֶת־הַטּוֹב בְּעֵינָיו אָנִי עֹשֶׂה
 תְּמִיד : וַיִּהְיֶי בְּדַבְּרוֹ זֹאת וַיֵּאֱמִינוּ בּוֹ רַבִּים :
 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הַיְהוּדִים הַמֵּאֱמִינִים בּוֹ
 אִם־תַּעֲמְדוּ בְּדַבְּרֵי בְּאֵמֶת תִּלְמִידִים אַתֶּם
 לִי : וַיֹּדְעֻהֶם אֵת הָאֵמֶת וְהָאֵמֶת תּוֹצִיאָכֶם
 לְחַרוּתָּם : וַיִּעֲנוּ אֹתוֹ זֶרַע אַבְרָהָם אֲנַחְנוּ
 וּמִיָּמִינוּ לֹא־הָיִינוּ לְאִישׁ לְעַבְדִּים
 וְאִיכָּה תֹאמַר בְּנֵי חוֹרֵין תִּהְיוּ :
 וַיַּעַן אֹתָם יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן אָנִי אֹמֵר
 לְכֶם כֹּל־עֹשֶׂה חֵטָא עֶבֶד הוּא לְחֵטָא :
 וְהָעֶבֶד לֹא־יִשְׁכַּן בְּבַיִת לְעוֹלָם הַבַּיִת
 יִשְׁכַּן לְעוֹלָם :

+ אֲנַחְנוּ זֶרַע אֲבֹתֵינוּ חַבְרָה אֲנַחְנוּ
 עֲבָדֵינוּ לְאִישׁ לְעַבְדִּים
 וְאִיכָּה תֹאמַר בְּנֵי חוֹרֵין תִּהְיוּ :
 + אֲנַחְנוּ זֶרַע אֲבֹתֵינוּ חַבְרָה אֲנַחְנוּ
 עֲבָדֵינוּ לְאִישׁ לְעַבְדִּים
 וְאִיכָּה תֹאמַר בְּנֵי חוֹרֵין תִּהְיוּ :
 + אֲנַחְנוּ זֶרַע אֲבֹתֵינוּ חַבְרָה אֲנַחְנוּ
 עֲבָדֵינוּ לְאִישׁ לְעַבְדִּים
 וְאִיכָּה תֹאמַר בְּנֵי חוֹרֵין תִּהְיוּ :

ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν
in the house into the eon; the son abides into the

αἰῶνα 36+ εἰάν οὖν ὁ υἱὸς υμᾶς ἐλευθερώσῃ ὄντως
eon. If then the son should free you, really

ἐλεύθεροι ἐσεσθε 37+ οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε
you will be free. I know that seed of Abraham you are];

ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτείνειν ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ
but you seek to kill me, for word my] does not

χωρεῖ ἐν υμῖν 38+ ἐγὼ ὃ ἐώρακα παρὰ τῷ πατρὶ μου
have space in you. I what I have seen by my father

λαλῶ καὶ υμεῖς οὖν ὃ ἐώρακατε παρὰ
speak]; and you then what you have seen by

τῷ πατρὶ υμῶν ποιεῖτε 39+ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον
your father you do. They answered and said

αὐτῷ ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστὶ λέγει αὐτοῖς
to him, Our father is Abraham. says to them

ὁ Ἰησοῦς εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε τὰ ἔργα
Jesus], If children of Abraham you were], the works

τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἀν 40+ νυν δε ζητεῖτέ
of Abraham you [would] have done. But now you seek

με ἀποκτείνειν ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν υμῖν
to kill me, a man who the truth to you

λελάληκα ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ τούτου Ἀβραάμ
has spoken], which I heard from God; this Abraham

οὐκ ἐποίησεν 41+ υμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα
did not do. You do the works

<p>+ לָכֵן אִם-הֵבִין יַעֲשֶׂה אֶתְכֶם בְּנֵי חוֹרֵין חַפְשִׁים בְּאֵמַת תְּהִיוּ: + וְדַעְתִּי כִּי-יִזְרַע אֲבָרְהָם אֶתְכֶם אֲבָל אֶתְכֶם מִבְּקָשִׁים לְהַמִּיתַנִּי כִּי דִבְרֵי לֹא-יִכֹּן בְּתוֹכְכֶם: + אֲנִי מְדַבֵּר אֵת אֲשֶׁר רָאִיתִי אֲצֶל אָבִי וְאֶתְכֶם עֹשִׂים אֵת אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֲצֶל אֲבִיכֶם: + וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אָבִינוּ הוּא אֲבָרְהָם</p>	<p>וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ לֹו הֵייתֶם בְּנֵי אֲבָרְהָם כִּמְעַשֵׂי אֲבָרְהָם עֹשִׂיתֶם: + וְעַתָּה אֶתְכֶם מִבְּקָשִׁים לְהַמִּיתַנִּי אֲנִי הָאִישׁ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם הָאֵמַת אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵעַם הָאֱלֹהִים אֲבָרְהָם לֹא עָשָׂה כִּזֹּאת: + אֶת-מְעַשֵׂי אֲבִיכֶם אֶתְכֶם עֹשִׂים וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא יִלְדֵי זְנוּנִים אֲנַחְנוּ יִשְׁלְנוּ אָב אֶחָד הוּא הָאֱלֹהִים:</p>
--	--

<p>+ אֲנִי מְדַבֵּר אֵת אֲשֶׁר רָאִיתִי אֲצֶל אָבִי וְאֶתְכֶם עֹשִׂים אֵת אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֲצֶל אֲבִיכֶם: + וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אָבִינוּ הוּא אֲבָרְהָם אֲנִי מְדַבֵּר אֵת אֲשֶׁר רָאִיתִי אֲצֶל אָבִי וְאֶתְכֶם עֹשִׂים אֵת אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֲצֶל אֲבִיכֶם: + וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אָבִינוּ הוּא אֲבָרְהָם אֲנִי מְדַבֵּר אֵת אֲשֶׁר רָאִיתִי אֲצֶל אָבִי וְאֶתְכֶם עֹשִׂים אֵת אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֲצֶל אֲבִיכֶם: + וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אָבִינוּ הוּא אֲבָרְהָם</p>	<p>+ חַוָּה אֲרַחֲמֶנּוּ לֹם אֲחֶנּוּ יִלְדוּ אֲבִיכֶם מֵעַ עַ אֲרַחֲמֶנּוּ לֹם אֲחֶנּוּ יִלְדוּ אֲלֵה חַוָּה, מֵעַ, מֵעַ, אֲרַחֲמֶנּוּ יִלְדוּ חַוָּה, מֵעַ, אֲרַחֲמֶנּוּ חַוָּה, מֵעַ, מֵעַ, אֲרַחֲמֶנּוּ + מֵעַ יִלְדוּ מֵעַ מֵעַ אֲרַחֲמֶנּוּ לֹם אֲחֶנּוּ יִלְדוּ לְחַוָּה יִלְדוּ, יִלְדוּ אֲרַחֲמֶנּוּ חַוָּה, מֵעַ, מֵעַ, אֲרַחֲמֶנּוּ + יִלְדוּ מֵעַ מֵעַ אֲרַחֲמֶנּוּ לֹם אֲחֶנּוּ יִלְדוּ + אֲרַחֲמֶנּוּ יִלְדוּ חַוָּה, מֵעַ, מֵעַ, אֲרַחֲמֶנּוּ חַוָּה, מֵעַ, מֵעַ, אֲרַחֲמֶנּוּ</p>
---	---

του πατρός υμών είπον ούν αυτώ ημείς εκ πορνείας
of your father. They said then to him, We of harlotry
ου γεγεννήμεθα ένα πατέρα έχομεν τον θεόν 42 +
have not been born]; one father we have] -- God.
είπεν αυτοίς ο Ιησούς ει ο θεός πατήρ υμών ην
said to them Jesus], If God father was your],
ηγαπάτε αν εμέ εγώ γαρ εκ του θεού εξήλθον και
you would have loved me; for I from God came forth], and
ήκω ουδέ γαρ απ' εμαυτού ελήλυθα αλλ' εκείνός
I come; for neither from myself have I come, but that one
με απέστειλε 43 + διατί την λαλιάν την εμήν ου
sent me. Why speech my do you not
γινώσκετε ότι ου δύνασθε ακούειν τον λόγον
know]? [it is] that you are not able to hear word
τον εμόν 44 + υμείς εκ του πατρός του διαβόλου εστε
my]? You of the father of the devil are],
και τας επιθυμίας του πατρός υμών θέλετε ποιείν
and the desires of your father you want to do.
εκείνος ανθρωποκτόνος ην απ' αρχής και εν τη
That one a man-killer was] from [the] beginning, and in the
αληθεία ουχ έστηκεν ότι ουκ έστιν αλήθεια εν αυτώ
truth has not stood], for is not truth] in him.
όταν λαλή το ψεύδος εκ των ιδίων λαλεί ότι
Whenever he should speak the lie, from out of his own he speaks; for
ψεύστης εστί και ο πατήρ αυτου 45 + εγώ δε ότι την
he is a liar, and the father of it. But I, for the

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יִשׁוּעַ לֹא הָיָה אֲלֵהֶם
אֲבִיכֶם כִּי־עָתָה אֶהְבֶּתֶם אֹתִי כִּי
אֲנֹכִי יֹצְאֵתִי וּבָאתִי מֵאֵת הָאֱלֹהִים
הֵן־לֹא־מִמֶּנִּי בָאתִי אֶדְ-הוּא שְׁלָחָנִי:
+ מִדּוֹעַ לֹא תִדְעוּ לְשׁוֹנֵי יַעַן אֲשֶׁר
לֹא־תוֹכְלוּן לְשָׁמַע אֶת־דְּבָרִי:

+ אַתֶּם מֵאֵת אֲבִיכֶם הַשָּׁטָן וְלַעֲשׂוֹת
אֶת־תְּאוֹת אֲבִיכֶם תִּפְצְצוּם הוּא רוֹצֵחַ
הָיָה מֵרֵאשִׁי וּבָאֵת לֹא עָמַד כִּי
אֵתֵּן אֵינ־בּוֹ מִדִּי דְבָרוֹ שֶׁקֶר יִדְבֹר
מִלְּבוֹ כִּי־מִשְׁקֶר הוּא וְאָבִי הַשָּׁקֶר:
+ וְאֲנִי יַעַן דְּבָרִי הָאֵתֵּן לֹא תֵאֱמִינּוּ לִי:

+ וְאַתְּ חֵלֵף לִי אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף
לֵךְ מֵהֶם וְאֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף:
+ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף
אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף
לְךָ אֲחֵלֵף אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף:
+ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף
לְךָ אֲחֵלֵף אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף:

+ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף
לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף
לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף
לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף
לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף:
+ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף
לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף לְךָ אֲחֵלֵף:

αλήθειαν λέγω ου πιστεύετε μοι 46+ τις ἐξ
truth I speak], [but] you do not believe me. Who of
υμών ελέγχει με περί αμαρτίας ει δε αλήθειαν
you reproves me concerning sin? But if truth

λέγω διατί υμείς ου πιστεύετε μοι 47+ ο ων εκ
I speak], why do you not believe in me? The one being of
του θεού τα ρήματα του θεού ακούει διά τούτο
God the sayings of God hears]; on account of this,

υμείς ουκ ακούετε ότι εκ του θεού ουκ εστέ 48+
you do not hear, for of God you are not].

απεκρίθησαν ουν οι Ιουδαίοι και ειπον αυτώ ου
answered Then the Jews], and they said to him, not
καλώς λέγομεν ημείς ότι Σαμαρείτης ει συ και
well speak Do we] that a Samaritan you are], and

δαιμόνιον έχεις 49+ απεκρίθη Ιησούς εγώ δαιμόνιον
a demon have]?, Jesus answered, I a demon
ουκ έχω αλλά τιμώ τον πατέρα μου και υμείς
do not have], but I esteem my father, and you

ατιμάζετε με 50+ εγώ δε ου ζητώ την δόξαν μου
dishonor me. But I do not seek my glory;

έστιν ο ζητών και κρίνων 51+ αμήν αμήν λέγω
there is the one seeking and judging. Amen, amen, I say
υμίν εάν τις τον λόγον τον εμόν τηρήση θάνατον
to you, If anyone word my should give heed to death

+ מי בכם על-עון יוכיחני ואם-אמת
דברתי מדוע לא-תאמינו לי:
+ אשר מאת האלהים הוא ישמע
את-דברי האלהים ואתם לא שמעתם:
באשר אינכם מאת האלהים:
+ אז יענו היהודים ויאמרו אליו הלא
הטבנו אשר דברנו כי שמרנו אתה וישד

בד:
+ ונען ישוע שד אין-בי רק
את-אבי אני מכבד ואתם תבזוני:
+ אכן לא אדרש את-כבודי
יש אחד אשר ידרש וישפט:
+ אמן אמן אני אמר לכם אם-ישמר
איש את-דברי לא יראה-מות לנצח:

+ וְخَبْرَ تَحْنَهُ تَحْنَسْ لَ خَل سَلْمَهُ
أَمْ يَعْزِيءُ خَلْلَهُ رَأَى رَأَى
لِخَبْرِهِ لَمْ كَحْمَلْتَهُ رَأَى لَ:
+ وَجْهَ رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى
عَبْدَ خَلْلَهُ رَأَى رَأَى لَ عَحْمَلْتَهُ
رَأَى رَأَى خَلْلَهُ رَأَى رَأَى رَأَى:
+ خَبْرَ تَحْنَهُ تَحْنَسْ لَ خَل سَلْمَهُ

رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى
+ رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى
لَ رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى:
+ رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى
رَأَى رَأَى:
+ رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى
رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى:

ου μη θεωρήση εις τον αιώνα 52+ είπον ούν αυτώ οι
 in no way shall he view] into the eon. said then to him The
 Ιουδαίοι νυν εγνώκαμεν ότι δαιμόνιον έχεις Αβραάμ
 Jews], Now we know that a demon you have]. Abraham
 απέθανε και οι προφήται και συ λέγεις εάν τις
 died, and the prophets, and you say, If anyone
 τον λόγον μου τηρήση ου μη γεύσεται θανάτου εις
 word should give heed to my] in no way shall he taste death into

τον αιώνα 53+ μη συ μείζων ει του πατρός ημών
 the eon. you greater than Are] our father
 Αβραάμ όστις απέθανε και οι προφήται απέθανον
 Abraham who died, and the prophets [that] died?

τίνα σεαυτόν συ ποιείς 54+ απεκρίθη Ιησούς εάν εγώ
 Whom yourself do you make]? Jesus answered, If I
 δοξάζω εμαυτόν η δόξα μου ουδέν εστιν έστιν
 glorify myself, my glory is nothing. It is

ο πατήρ μου ο δοξάζων με ον υμείς λέγετε ότι
 my father glorifying me, whom you say, that

θεός υμών εστι 55+ και ουκ εγνώκατε αυτόν εγώ δε
 your God he is]. And you have not known him; but I

οίδα αυτόν και εάν είπω ότι ουκ οίδα αυτόν
 know him. And if I should say that, I do not know him,

έσομαι όμοιος υμών ψεύστης αλλ' οίδα αυτόν και
 I will be like you, a liar. But I know him, and

τον λόγον αυτου τηρώ 56+ Αβραάμ ο πατήρ υμών
 his word I give heed to. Abraham, your father

ηγαλλιάσατο ίνα ίδη την ημέραν την εμήν και
 exulted that he should behold day my], and

כבודי מאין אבי הוא המכבד אתי
 אשר תאמרו לו הוא אל הינו:
 + ולא ידעתם אתו ואני ידעתי ואם אמרת
 אינני יודע אתו אהיה משקר כמוכם
 אבל ידעתיו ואת דברו שמרת:
 + אברהם אביכם שש לראות את יומי
 וירא וישמח:

+ אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ'
 אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ'
 אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ'
 אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ'
 אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ'
 אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ'
 אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ'
 אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ' אנהי למ'

εἶδε και εχάρη 57+ εἶπον ουν οι Ιουδαίοι προς αυτόν
 he saw and rejoiced. Then said the Jews to him,
 πενήκοντα ἔτη ούπω ἔχεις και Αβραάμ εώρακας 58 +
 fifty years not yet You have], and Abraham you have seen]?
 εἶπεν αυτοίς ο Ιησούς αμήν αμήν λέγω υμίν πριν
 said to them Jesus], Amen, amen, I say to you, Before
 Αβραάμ γενέσθαι εγώ ειμι 59+ ἦραν ουν λίθους ἵνα
 Abraham existed I am. Then they lifted stones that
 βάλωσιν ἐπ' αυτόν Ιησούς δε εκρύβη και ἐξήλθεν
 they should throw at him; but Jesus was hidden, and he went forth
 εκ του ιερού διελθών διά μέσου αυτών και
 from out of the temple, going through [the] midst of them, and
 παρήγεν ούτως
 passed by thus.

9 v

1+ και παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλόν εκ γενετής
 And passing on, he beheld a man blind from birth.
 2+ και ηρώτησαν αυτόν οι μαθηταί αυτού λέγοντες
 And asked him his disciples], saying,
 ραββί τις ἤμαρτεν ούτος η οι γονεῖς αυτού ἵνα
 Rabbi, Who sinned, this one or his parents, that
 τυφλός γεννηθή 3+ απεκρίθη ο Ιησούς ούτε ούτος
 blind he was born] Jesus answered, Neither this one
 ἤμαρτεν ούτε ο γονεῖς αυτού ἀλλ' ἵνα φανερωθή
 sinned, nor his parents; but that should be made manifest

+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲיְהוּדִים לֹא בֶן־תַּחְמֻשִׁים
 שָׁנָה אָתָּה וְאֶת־אַבְרָהָם רָאִיתָ:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם יְשׁוּעַ אֲמַן אֲמַן אָנֹכִי אֹמֵר
 לָכֶם בְּשָׂרָם הָיִיתָ אֶבְרָהָם אָנֹכִי הָיִיתִי:
 + אִזְ יִרְיֵמוּ אֶבְנִים לְרֵגְלָם אֵתוֹ
 וַיְשׁוּעַ הִתְעַלֵּם וַיֵּצֵא מִן־הַמִּקְדָּשׁ
 וַיֵּעֲבֹר בְּתוֹכָם עֶבֶר וַחֲלוּף:

+ וַיְהִי בְעֶבְרוֹ וַיֵּרָא אִישׁ וְהוּא עוֹר מִיּוֹם
 הַיֵּלֶדוֹ:
 + וַיִּשְׁאַלוּ אֹתוֹ תִּלְמִידָיו לֵאמֹר רַבִּי מִי
 הִחְטָא הוּא אִזְ יִלְדֵיּוֹ כִּי נוֹלַד עוֹר:
 + וַיַּעַן יְשׁוּעַ לֹא הוּא חָטָא וְלֹא יוֹלְדֵיּוֹ
 אֵדָּ לְמַעַן יִגְלוּ־בוּ מֵעַל־לִי אֵל:

+ אֲמַרְוּ לִי מֵאֵינֶם חַגְגַּל כִּי שָׁמַעַ
 עֲנִי לֵךְ לֵךְ אֵלֵינוּ מֵאֵינֶם שָׂאָ:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ אֵלֵינוּ:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:

+ אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:
 + אֲמַרְוּ לֵאמֹר אֵינֶם אֲמַרְוּ לֵאמֹר:

τα ἔργα του θεού εν αυτώ 4+ εμέ δει εργάζεσθαι τα
 the works of God in him. It is necessary to work the
 ἔργα του πέμψαντός με ἕως ημέρα εστίν ἔρχεται
 works of the one sending me forth, while it is day; there comes

νυξ ὅτε ουδείς δύναται εργάζεσθαι 5+ ὅταν εν τῷ
 [the] night when no one is able to work. Whenever in the

κόσμῳ ὡς εἰμι το κόσμου 6+ ταῦτα εἰπὼν
 world I should be], light I am the] of [the] world. These [things] having said,

ἔπτυσε χαμαί και ἐποίησε πηλόν εκ του
 he spit on [the] ground and he made mud from out of the

πτύσματος και ἐπέχρισε τον πηλόν επί τους
 spittle, and he smeared the mud upon the

οφθαλμούς του τυφλού 7+ και εἶπεν αυτώ ὑπάγε
 eyes of the blind [man]. And he said to him, Go

νίψαι εις την κολυμβήθραν του Σιλωάμ ο
 wash in the pool of Siloam! which

ερμηνεύεται απεσταλμένος ἀπήλθεν οὖν και ἐνίψατο
 is translated, Being sent. He went forth then and washed,

και ἦλθεν βλέπων 8+ οι ουν γείτονες και οι
 and came seeing. Then the neighbors, and the ones

θεωροῦντες αυτόν το πρότερον ὅτι τυφλός ην
 viewing him prior, [knowing] that he was blind,

ἔλεγον ουχ οὗτός εστιν ο καθήμενος και
 said, not this is] the one sitting down and

προσαιτών 9+ ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός εστιν ἄλλοι δε
 begging? Others said that, This one is [he]. And others

ὅτι ὁμοιος αυτώ εστιν εκείνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι
 that, likened to him He is]. That one said that, I am [he].

הוא שָׁלוֹחַ וְיִלְךָ וְיִרְחֵץ וְיִבְאָ וְעֵינָיו רְאוּתָּ:
 + וַיֹּאמְרוּ שְׂכַנָּיו וַאֲשֶׁר רָאוּ אֹתוֹ לִפְנֵים
 כִּי־עוֹר הוּא הֲלֹא הוּא הַיֹּשֵׁב וְשָׂאֵל צְדָקָה:

+ וַיְהִי כַּדְּבָרוֹ זֹאת וַיִּרְקַע עַל־הָאָרֶץ וַיַּעַשׂ
 טִיט מִן־הָרוֹק וַיִּמְרַח אֶת־הַטִּיט עַל־עֵינָיו
 הָעוֹר:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ וּרְחֵץ בַּבְּרֶכֶת הַשְּׁלֵחַ

+ אֵלֶּה אָמְרוּ כִי־זֶה הוּא וְאֵלֶּה אָמְרוּ
 אַךְ־דּוֹמָה לוֹ וְהוּא אָמַר אֲנִי הוּא:

+ לֵךְ אֲלֵךְ לַחֲבֹי חֲבֹי אֲנִי וְגַם יֵשׁוּעַ
 אֶחָדָה מִן אֲלֵה לְלֵךְ אֲנִי לֵךְ לֵךְ
 לַחֲבֹל:

+ חֲבֹי אֲנִי וְגַם יֵשׁוּעַ מִן אֲלֵה:

+ וְגַם יֵשׁוּעַ מִן אֲלֵה וְגַם יֵשׁוּעַ

מִן אֲלֵה וְגַם יֵשׁוּעַ מִן אֲלֵה:

+ וְגַם יֵשׁוּעַ מִן אֲלֵה וְגַם יֵשׁוּעַ
 מִן אֲלֵה וְגַם יֵשׁוּעַ מִן אֲלֵה:

+ וְגַם יֵשׁוּעַ מִן אֲלֵה וְגַם יֵשׁוּעַ
 מִן אֲלֵה וְגַם יֵשׁוּעַ מִן אֲלֵה:

+ וְגַם יֵשׁוּעַ מִן אֲלֵה וְגַם יֵשׁוּעַ
 מִן אֲלֵה וְגַם יֵשׁוּעַ מִן אֲלֵה:

+ וְגַם יֵשׁוּעַ מִן אֲלֵה וְגַם יֵשׁוּעַ
 מִן אֲלֵה וְגַם יֵשׁוּעַ מִן אֲלֵה:

10+ ἔλεγον οὖν αὐτῷ πως ανεώχθησάν σου
They said then to him, How were [your

οἱ ὀφθαλμοί 11+ απεκρίθη εκείνος και εἶπεν ἄνθρωπος
eyes]? That one answered and said, A man

λεγόμενος Ἰησοῦς πηλόν ἐποίησε και ἐπέχρισέ μου
being called Jesus mud made], and smeared [it] upon my

τους ὀφθαλμούς και εἶπέ μοι ὑπάγε εἰς την
eyes, and said to me, Go unto the

κολυμβήθραν του Σιλωάμ και νίψαι ἀπελθών δε και
pool of Siloam, and wash! And going forth and

νιψάμενος ἀνέβλεψα 12+ εἶπον οὖν αὐτῷ που ἐστιν
washing, I gained sight. They said then to him, Where is

ἐκεῖνος λέγει οὐκ οἶδα 13+ ἄγουσιν αὐτόν προς τους
that one? He says, I know not. They led him to the

Φαρισαίους τον ποτε τυφλόν 14+ ην δε σάββατον
Pharisees -- the one at one time blind. And it was [the] Sabbath

ότε τον πηλόν ἐποίησεν ο Ἰησοῦς και ἀνέωξεν
when the mud made Jesus], and opened

αυτού τους ὀφθαλμούς 15+ πάλιν ουν ηρώτων αὐτόν
his eyes. Then again asked him

και οι Φαρισαῖοι πως ἀνέβλεψεν ο δε εἶπεν αυτοῖς
also the Pharisees] how he gained sight. And he said to them,

πηλόν ἐπέθηκέ μοι ἐπί τους ὀφθαλμούς και
mud He placed] to me upon the eyes, and

ἐνιψάμην και βλέπω 16+ ἔλεγον οὖν ἐκ των
I washed, and I see. Said then from the

+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְאֵיךְ נִפְקַחו עֵינֶיךָ :
+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אִישׁ אֲשֶׁר-נִקְרָא
שְׁמוֹ יֵשׁוּעַ עָשָׂה טִיט וַיִּמָּרַח עַל-עֵינַי
וַיֹּאמֶר אֵלָי לֵךְ וּרְחֵץ בְּבִרְכַת הַשֶּׁלַח
וְאֵלֶךְ וְאָרְחֵץ וּתְפַקְחָנָה עֵינַי :
+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְאֵיךְ וַיִּבְיֵאוּ אֶת-הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיָה
עוֹר לְפָנָיו אֶל-הַפְּרוּשִׁים :
+ וְהַיּוֹם אֲשֶׁר עָשָׂה-כֵּן יֵשׁוּעַ אֶת-הַטִּיט

וַיִּפְקַח אֶת-עֵינָיו הַיּוֹם הַשַּׁבָּת :
+ וַיּוֹסִיפוּ לְשַׁאֵל אֹתוֹ גַּם-הַפְּרוּשִׁים
אֵיךְ נִפְקַחו עֵינָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם טִיט
שֶׁם עַל-עֵינַי וְאָרְחֵץ וְהִנְנִי רֹאֶה :
+ וַיֹּאמְרוּ מִקְצֵת הַפְּרוּשִׁים זֶה הָאִישׁ לֹא
מֵאֵת אֱלֹהִים הוּא כִּי לֹא-יִשְׁמַר אֶת-הַשַּׁבָּת
וְאֲחֵרִים אָמְרוּ אֵיכָה יוּכַל אִישׁ חַטָּא לַעֲשׂוֹת
אֲתוֹת כְּאַלֶּה וּתְהִי-מִחֻלָּקֶת בֵּינֵיהֶם :

+ אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן :
+ אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן
וְאֵלֶיךָ לֵךְ וּרְחֵץ בְּבִרְכַת הַשֶּׁלַח
וְאֵלֶיךָ לֵךְ וּרְחֵץ בְּבִרְכַת הַשֶּׁלַח
וְאֵלֶיךָ לֵךְ וּרְחֵץ בְּבִרְכַת הַשֶּׁלַח
+ אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן
+ אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן
+ אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן

אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן :
+ אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן
+ אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן
+ אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן
+ אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן
+ אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן
+ אֲרֹכָה לִמְרַחֵם אֱלֹהִים חַנּוּן

Φαρισαίων τινές οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ
Pharisees one], This man is not from
του θεοῦ ὅτι το σάββατον οὐ τηρεῖ ἄλλοι ἔλεγον
God, for the Sabbath he did not give heed to. Others said,
πὼς δύναται ἄνθρωπος αμαρτωλός τοιαῦτα σημεῖα
How [is] able a man a sinner] such signs

ποιεῖν καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς 17+ λέγουσι οὖν τῷ
to do]? And a split was among them. They say then to the
τυφλῷ πάλιν σὺ τι λέγεις περὶ αὐτοῦ ὅτι ἤνοιξέ
blind [man] again, You, what say you concerning him, for he opened
σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν
your eyes? And he said that, He is a prophet.

18+ οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι
did not believe then The Jews] concerning him, that
τυφλός ἦν καὶ ἀνέβλεψεν ἕως ὅτου ἐφώνησαν
he was blind, and gained sight, until whenever spoke up

τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος 19+ καὶ
his parents], of the one gaining sight. And
ἠρώτησαν αὐτούς λέγοντες οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν
they asked them saying, Is this your son,
ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλός ἐγεννήθη πὼς οὖν ἄρτι
whom you say that blind he was born]? How then just now

βλέπει 20+ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ
does he see? answered to them His parents] and
εἶπον οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι
said, We know that this is our son, and that
τυφλός ἐγεννήθη 21+ πὼς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἶδαμεν
blind he was born]. But how he now sees, we do not know;

וַיִּוְסִיפוּ וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָעוֹר וְאַתָּה
מִה־תֹּאמַר לֹו כִּי פָקַח עֵינָיִךָ וַיֹּאמֶר נִבְיָא
הוּא׃
וְלֹא־הֵאֱמִינוּ תִּיהְיוּדִים כִּי עוֹר הָיָה וְאָרוּ
עֵינָיו עַד־אֲשֶׁר קָרְאוּ אֶל־יֹדְדֵי הַנְּרִפָּא׃
וַיִּשְׁאַלוּ אֹתָם לֵאמֹר הֲזֶה בְנֵכֶם אֲשֶׁר
אֲמַרְתֶּם נֹולֵד עוֹר וְאִכָּה הוּא רֹאֶה עָתָה׃
וַיַּעֲנוּ אֹתָם יוֹדְדָיו וַיֹּאמְרוּ יִדְעֻנוּ
כִּי זֶה הוּא בְּנֵנוּ וְכִי נֹולֵד עוֹר׃
וְאָבֵל לֹא יִדְעֻנוּ אִיךָ הוּא רֹאֶה עָתָה וְלֹא
יִדְעֻנוּ מִי פָקַח אֶת־עֵינָיו הֲלֹא בְּיַד־דַּעַת הוּא
שְׁאַלוּ אֶת־פִּיהוּ וְהוּא יַגִּיד מִה־הָיָה לֹו׃

וַיִּוְסִיפוּ וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָעוֹר וְאַתָּה
מִה־תֹּאמַר לֹו כִּי פָקַח עֵינָיִךָ וַיֹּאמֶר נִבְיָא
הוּא׃
וְלֹא־הֵאֱמִינוּ תִּיהְיוּדִים כִּי עוֹר הָיָה וְאָרוּ
עֵינָיו עַד־אֲשֶׁר קָרְאוּ אֶל־יֹדְדֵי הַנְּרִפָּא׃
וַיִּשְׁאַלוּ אֹתָם לֵאמֹר הֲזֶה בְנֵכֶם אֲשֶׁר
אֲמַרְתֶּם נֹולֵד עוֹר וְאִכָּה הוּא רֹאֶה עָתָה׃
וַיַּעֲנוּ אֹתָם יוֹדְדָיו וַיֹּאמְרוּ יִדְעֻנוּ
כִּי זֶה הוּא בְּנֵנוּ וְכִי נֹולֵד עוֹר׃
וְאָבֵל לֹא יִדְעֻנוּ אִיךָ הוּא רֹאֶה עָתָה וְלֹא
יִדְעֻנוּ מִי פָקַח אֶת־עֵינָיו הֲלֹא בְּיַד־דַּעַת הוּא
שְׁאַלוּ אֶת־פִּיהוּ וְהוּא יַגִּיד מִה־הָיָה לֹו׃

η τις ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ
or who opened his eyes, we do not
οἶδαμεν αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει αὐτὸν ἐρωτήσατε αὐτὸς
know. He age has]; ask him! he

περὶ αὐτοῦ λαλήσει 22+ ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ
for himself shall speak]. These [things] said his parents],
ὅτι ἐφοβούνται τοὺς Ἰουδαίους ἤδη γὰρ συνετέθειντο
for they feared the Jews; for already agreed
οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα εἰάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν
the Jews], that if anyone should acknowledge him as Christ,

ἀποσυνάγωγος γένηται 23+ διὰ τούτο
removed from the synagogue he should be]. On account of this
οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον ὅτι ἡλικίαν ἔχει
his parents said that, age He has];

αὐτὸν ἐρωτήσατε 24+ ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν
ask him! They called then for a second [time] the
ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλὸς καὶ εἶπον αὐτῷ δὸς δόξαν
man who was blind, and said to him, Give glory
τῷ θεῷ ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος
to God! we know that this man

ἀμαρτωλὸς ἐστίν 25+ ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν
is a sinner. answered Then that one] and said,
εἰ ἀμαρτωλὸς ἐστίν οὐκ οἶδα ἐν οἶδα ὅτι
If he is a sinner I know not. One [thing] I know, that

τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω 26+ εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν τι
being blind, now I see. And they said to him again, What

+ כּוֹזֵאת דְּבָרוֹ יוֹלְדֵיוּ מִיִּרְאָתָם
אֶת-הַיְהוּדִים כִּי הַיְהוּדִים כְּכֹר נֹעְצוּ
לְנִדּוֹת אֶת-כָּל-אִשְׁרֵי יוֹדָה כִּי הוּא הַמְּשִׁיחַ:
+ עַל-כֵּן אָמְרוּ יוֹלְדֵיוּ בְּן-דַּעַת הוּא שְׂאֵלֵי
אֶת-פִּיהוּ:
+ וַיִּקְרְאוּ שְׁנֵית לְאִישׁ אֲשֶׁר הָיָה עֹנֵר

+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו תֵּן כְּבוֹד לְאֱלֹהִים אֲנַחְנוּ
יְדַעְנוּ כִּי-הָאִישׁ הַזֶּה חָטָא הוּא:
+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אִם-חָטָא הָאִישׁ לֹא יָדַעְתִּי
אֶחָת יָדַעְתִּי כִּי עֹנֵר הָיִיתִי וְעַתָּה הִנְנִי רֹאֶה:
+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו עוֹד מָה-עָשָׂה לָּךְ אֵיךְ
פָּקַח עֵינֶיךָ:

לֹא חָטָא, לֹא חָטָא, לֹא חָטָא אִם אִם אִם
לֹא חָטָא, לֹא חָטָא אִם אִם אִם חָטָא:
+ לֹא חָטָא אִם אִם אִם חָטָא
וַיִּשְׁאַל מִהֵנָּה וְהֵנָּה חָטָא אִם
חָטָא אִם אִם אִם חָטָא אִם
וַיִּשְׁמַע מִהֵנָּה אִם חָטָא אִם:
+ חָטָא אִם אִם אִם חָטָא,
וַיִּשְׁמַע מִהֵנָּה אִם חָטָא אִם:
+ חָטָא אִם אִם אִם חָטָא אִם

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו תֵּן כְּבוֹד לְאֱלֹהִים אֲנַחְנוּ
יְדַעְנוּ כִּי-הָאִישׁ הַזֶּה חָטָא הוּא:
+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אִם-חָטָא הָאִישׁ לֹא יָדַעְתִּי
אֶחָת יָדַעְתִּי כִּי עֹנֵר הָיִיתִי וְעַתָּה הִנְנִי רֹאֶה:
+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו עוֹד מָה-עָשָׂה לָּךְ אֵיךְ
פָּקַח עֵינֶיךָ:

εποίησέ σοι πως ἤνοιξέ σου τους οφθαλμούς 27 +
 did he do to you? How did he open your eyes?

απεκρίθη αυτοίς είπον υμίν ἤδη και ουκ ηκούσατε
 He answered to them, I told you already, and you heard not.

τι πάλιν θέλετε ακούειν μη και υμείς θέλετε αυτού
 Why again do you want to hear? Do also you want his

μαθηταί γενέσθαι 28 + ελοιδόρησαν ουν αυτόν και
 disciples to become? Then they reviled him, and

είπον συ ει μαθητής εκείνου ημείς δε του Μωσέως
 said, You are that one's disciple; but we of Moses

εσμέν μαθηταί 29 + ημείς οίδαμεν ότι Μωσει
 are disciples]. We know that to Moses

λελάληκεν ο θεός τούτον δε ουκ οίδαμεν πόθεν
 has spoken God]; but this one we do not know from what place

εστίν 30 + απεκρίθη ο άνθρωπος και είπεν αυτοίς
 he is. answered The man] and said to them,

εν γαρ τούτω θαυμαστόν εστιν ότι υμείς ουκ οίδατε
 For this is wonderful, that you do not know

πόθεν εστί και ανέωξέ μου τους οφθαλμούς 31 +
 from where he is, and he opened my eyes.

οίδαμεν δε ότι αμαρτωλών ο θεός ουκ ακούει αλλ'
 And we know that sinners God does not hear]; but

εάν τις θεοσεβής η και το θέλημα αυτού ποιή
 if anyone might be godly and his will should do]

τούτου ακούει 32 + εκ του αιώνος ουκ ηκούσθη
 this one he hears. From out of the eon it was not heard

וַיַּעַן הָאִישׁ וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה דְּבַר
 וְכִלְיָא הוּא אֲשֶׁר אַתֶּם לֹא יִדְעֶתֶם
 מֵאַיִן הוּא וְהוּא פִּקַּח אֶת־עֵינָי:
 וְהִנֵּה יִדְעֵנּוּ כִּי אֶת־הַחֲטָאִים
 לֹא־יִשְׁמַע אֵל כִּי אִם־אֶת־יְרֵא
 אֱלֹהִים וְעָשָׂה רְצוֹנּוֹ אֹתוֹ יִשְׁמַע:
 וְעוֹלָם לֹא נִשְׁמַע אֲשֶׁר־פִּקַּח אִישׁ עֵינָי
 עוֹר מִרְחָם:

וַיַּעַן הָאִישׁ וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה דְּבַר
 וְכִלְיָא הוּא אֲשֶׁר אַתֶּם לֹא יִדְעֶתֶם
 מֵאַיִן הוּא וְהוּא פִּקַּח אֶת־עֵינָי:
 וְהִנֵּה יִדְעֵנּוּ כִּי אֶת־הַחֲטָאִים
 לֹא־יִשְׁמַע אֵל כִּי אִם־אֶת־יְרֵא
 אֱלֹהִים וְעָשָׂה רְצוֹנּוֹ אֹתוֹ יִשְׁמַע:
 וְעוֹלָם לֹא נִשְׁמַע אֲשֶׁר־פִּקַּח אִישׁ עֵינָי
 עוֹר מִרְחָם:

וַיַּעַן הָאִישׁ וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה דְּבַר
 וְכִלְיָא הוּא אֲשֶׁר אַתֶּם לֹא יִדְעֶתֶם
 מֵאַיִן הוּא וְהוּא פִּקַּח אֶת־עֵינָי:
 וְהִנֵּה יִדְעֵנּוּ כִּי אֶת־הַחֲטָאִים
 לֹא־יִשְׁמַע אֵל כִּי אִם־אֶת־יְרֵא
 אֱלֹהִים וְעָשָׂה רְצוֹנּוֹ אֹתוֹ יִשְׁמַע:
 וְעוֹלָם לֹא נִשְׁמַע אֲשֶׁר־פִּקַּח אִישׁ עֵינָי
 עוֹר מִרְחָם:

וַיַּעַן הָאִישׁ וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה דְּבַר
 וְכִלְיָא הוּא אֲשֶׁר אַתֶּם לֹא יִדְעֶתֶם
 מֵאַיִן הוּא וְהוּא פִּקַּח אֶת־עֵינָי:
 וְהִנֵּה יִדְעֵנּוּ כִּי אֶת־הַחֲטָאִים
 לֹא־יִשְׁמַע אֵל כִּי אִם־אֶת־יְרֵא
 אֱלֹהִים וְעָשָׂה רְצוֹנּוֹ אֹתוֹ יִשְׁמַע:
 וְעוֹלָם לֹא נִשְׁמַע אֲשֶׁר־פִּקַּח אִישׁ עֵינָי
 עוֹר מִרְחָם:

ὅτι ἤνοιξέ τις οφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου 33 +
that anyone opened [the] eyes blind of one being born].

εἰ μὴ ἦν οὗτος παρά θεοῦ οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν
Unless this one was from God, he would not be able to do

οὐδέν 34+ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ ἐν ἀμαρτίαις
anything. They answered and said to him, In sin

συ ἐγεννήθης ὅλος καὶ συ διδάσκεις ἡμᾶς καὶ
you born were entirely], and you teach us? And

ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω 35+ ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι
they cast him outside. Jesus heard that

ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω καὶ εὐρών αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ
they cast him outside; and having found him, he said to him,

συ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ 36+
Do you believe in the son of God?

ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε καὶ τις ἐστὶ κύριε ἵνα
That one answered and said, And who is he, O Lord, that

πιστεύσω εἰς αὐτὸν 37+ εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ
I should believe in him? said And to him Jesus], Both

εώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σου
you see him and the one speaking with you

ἐκεῖνός ἐστιν 38+ ὁ δὲ ἔφη πιστεύω κύριε καὶ
is that one. And he said, I believe, O Lord. And

προσεκύνησεν αὐτῷ 39+ καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς εἰς κρίμα
he did obeisance to him. And Jesus said, For judgment

ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τούτον ἦλθον ἵνα οἱ μὴ
I into this world came], that the ones not

+ לֹא הָיָה זֶה מֵאֵת אֱלֹהִים
+ לֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מְאוֹמָה:
+ וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲנָּן בְּחַטָּאִים נוֹלְדִיִּת
+ כּוֹלֵד וְאַתָּה תִּלְמִדְנוּ וַיְהִי־דְפוּהוּ הַחֹצְפָה:
+ וַיִּשְׁמַע יֵשׁוּעַ כִּי הִדְפוּהוּ הַחֹצְפָה וַיִּפְגְּשׁוּהוּ
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַתְּאֲמִין בְּבֶן־הָאָדָם:
+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר מִי הוּא־זֶה אֲדֹנָי וְאַאֲמִין בּוֹ:

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ הֲנִי־רְאִיתָ אֹתוֹ
+ וְהִמְדִּבְרַת אֵלָיְךָ הֵנִּיָּה זֶה הוּא:
+ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי מֵאֲמִין אֲדֹנָי וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ:
+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אָנֹכִי בָאתִי לָעוֹלָם הַזֶּה לְדַיֵּן
+ לְמַעַן יִרְאוּ הַעוֹרִים וְהָרְאִים יִהְיוּ לְעוֹרִים:

+ אֲלֵה לִּי כִּי אֲלֵה אֲנִי אֲנִי
+ לֵךְ וְעַבְדֵהוּ אֲנִי אֲנִי לְחַבְדֵהוּ:
+ חַיָּה אֲנִי אֲנִי לֵךְ אֲנִי חַיָּה חַיָּה
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי חַיָּה חַיָּה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי:
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ חַיָּה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

βλέποντες βλέπωσι και οι βλέποντες τυφλοί
 seeing shall see; and the ones seeing blind
 γένωνται 40+ και ήκουσαν εκ των Φαρισαίων ταύτα
 should become]. And heard [some] of these Pharisees],
 οι όντες μετ' αυτού και είπον αυτώ μη και ημείς
 the ones being with him. And they said to him, And not we,
 τυφλοί εσμεν 41+ είπεν αυτοίς ο Ιησούς ει τυφλοί ήτε
 are we blind? said to them Jesus], If you were blind,
 ουκ αν είχετε αμαρτίαν νυν δε λέγετε ότι βλέπομεν
 you would not have sin; but now you say that, We see;
 η ουν αμαρτία υμών μένει
 therefore your sin remains.

10 ὁ

1+ αμήν αμήν λέγω υμίν ο μη εισερχόμενος διά
 Amen, amen, I say to you, The one not entering through
 της θύρας εις την αυλήν των προβάτων αλλά
 the door into the courtyard of the sheep, but
 αναβαίνων αλλαχόθεν εκείνος κλέπτης εστί και
 ascending from elsewhere, that one is a thief and
 ληστής 2+ ο δε εισερχόμενος διά της θύρας
 robber. But the one entering through the door
 ποιμήν εστι των προβάτων 3+ τούτω ο θυρωρός
 is [the] shepherd of the sheep. To this one the doorkeeper
 ανοίγει και τα πρόβατα της φωνής αυτού ακούει και
 opens; and the sheep his voice hear]; and

+ וְאֲשֶׁר הָיוּ עִמּוֹ מִן־הַפְּרוּשִׁים שָׁמְעוּ
 דְּבָרָיו וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲגַם אֲנַחְנוּ עֹנִים:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לוֹ הֵייתֶם עֹנִים
 לֹא־הָיָה בְּכֶם חֹטֵא וְעַתָּה אֲמַרְתֶּם
 פְּקָחִים אֲנַחְנוּ וְתַעֲמֹד חֹטֵאתְכֶם:
 + אָמֵן אָמֵן אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אִישׁ אֲשֶׁר

לֹא־יָבוֹא דְרֹךְ הַשְּׁעָר אֶל־מַכְלָא הַצֹּאֵן כִּי
 אִם־יַעֲלֶה בְּדְרֹךְ אַחֵר וְנָגַב הוּא וּפְרִיץ:
 + וְאֲשֶׁר יָבוֹא דְרֹךְ הַשְּׁעָר הוּא רֹעֵה
 הַצֹּאֵן:
 + לוֹ יִפְתַּח שְׁמֵר הַפֶּתַח וְהַצֹּאֵן אֶת־קְלוֹ
 תִּשְׁמַעְנָה וְהוּא לְצֹאֵנוּ בְּשֵׁם יִקְרָא וַיּוֹצִיאֵם:

+ וְעַתָּה כֹּה פִּינְעֵה אֵלַי וְחַחֵס תִּהְיֶה
 לְלֵב אֲרֵיכֶם לִמְלֵךְ לֵב אֵלַי שֶׁנֶּחֱמַתְּ
 + אֲרֵיכֶם לִמְלֵךְ וְעַתָּה אֵלַי שֶׁנֶּחֱמַתְּ
 תִּהְיֶה לְלֵב אֲרֵיכֶם לִמְלֵךְ וְעַתָּה
 אֵלַי שֶׁנֶּחֱמַתְּ תִּהְיֶה לְלֵב אֲרֵיכֶם
 לִמְלֵךְ וְעַתָּה אֵלַי שֶׁנֶּחֱמַתְּ:
 + אֲרֵיכֶם אֲרֵיכֶם אֲרֵיכֶם אֲרֵיכֶם וְעַתָּה

כֹּה פִּינְעֵה אֵלַי שֶׁנֶּחֱמַתְּ וְעַתָּה
 אֵלַי שֶׁנֶּחֱמַתְּ וְעַתָּה אֵלַי שֶׁנֶּחֱמַתְּ:
 + אֲרֵיכֶם אֲרֵיכֶם אֲרֵיכֶם אֲרֵיכֶם
 וְעַתָּה אֵלַי שֶׁנֶּחֱמַתְּ לִמְלֵךְ
 + אֲרֵיכֶם אֲרֵיכֶם אֲרֵיכֶם אֲרֵיכֶם
 וְעַתָּה אֵלַי שֶׁנֶּחֱמַתְּ:

τα ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα και ἐξάγει αὐτά 4+
 his own sheep he calls by name, and leads them out.
 και ὅταν τα ἴδια πρόβατα εκβάλῃ ἐμπροσθεν
 And whenever his own sheep should come forth, in front of
 αὐτῶν πορεύεται και τα πρόβατα αὐτῷ ακολουθεῖ ὅτι
 them he goes], and the sheep follow him; for
 οἶδασι την φωνήν αὐτοῦ 5+ αλλοτρίῳ δε ου μη
 they know his voice. But a stranger in no way
 ακολουθήσωσιν ἀλλά φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ ὅτι
 shall they follow, but they shall flee from him; for
 ουκ οἶδασι των αλλοτρίων την φωνήν 6+ ταύτην
 they do not know the stranger's voice. This
 την παροιμίαν εἶπεν αυτοῖς ο Ἰησοῦς ἐκεῖνοι δε
 proverb spoke to them Jesus]; but those
 ουκ ἔγνωσαν τίνα ἦν α ἐλάλει αυτοῖς 7+ εἶπεν
 did not know what it was which he spoke to them. said
 οὖν πάλιν αυτοῖς ο Ἰησοῦς ἀμήν ἀμήν λέγω υμῖν
 then again to them Jesus], Amen, amen, I say to you
 ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα των προβάτων 8+ πάντες ὅσοι
 that, I am the door of the sheep. All as many as
 ἦλθον κλέπται εἰσὶ και λησταί ἀλλ' ουκ ἤκουσαν
 came are thieves and robbers; but did not hear
 αὐτῶν τα πρόβατα 9+ ἐγώ εἰμι ἡ θύρα δι' ἐμοῦ
 them the sheep]. I am the door; through me
 εἴαν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται και εἰσελεύσεται και
 if anyone should enter, he shall be delivered, and shall enter and
 ἐξελεύσεται και νομήν ευρήσει 10+ ο κλέπτης
 shall go forth, and pasture shall find]. The thief

+ וְאַחֲרַי הוֹצִיאוּ אֶת־צֹאֲנוּ יַעֲבֹר לְפָנֶיךָ
 וְהִצִּיאֲן הַלְכוֹת אַחֲרָיו כִּי יִדְעוּ אֶת־קוֹלוֹ
 + וְאַחֲרַי זֶר לֹא תִלְכְּנָה כִּי אִם תִּבְרַחְנָה
 מִפְּנֵי אֶת־קוֹל הַזֶּרִים לֹא יִדְעוּ
 + תִּמְשָׁל הַזֶּה דְּבַר יִשׁוּעַ בְּאֲזִינֵיהֶם וְהִמָּה
 לֹא יִדְעוּ מָה הַדְּבַר אֲשֶׁר דְּבַר אֱלֹהִים
 + וַיּוֹסֶף יִשׁוּעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֲמֵן אֲמֵן

אֲנִי אֹמֵר לְכֶם אֲנִי הוּא פֶּתַח הַצֹּאֵן
 + כֹּל אֲשֶׁר בָּאוּ לְפָנַי וְנִגְבִּים הִמָּה
 וּפְרִיצִים וְהִצִּיאֲן לֹא־שָׁמְעוּ לְקוֹלִם
 + אֲנֹכִי הִפְתַּח אִישׁ כִּי־יְבוֹא כִּי
 יִוֹשַׁע וּבִצְאָתוֹ וּבִבּוֹאוֹ יִמְצָא מְרֻעָה
 + הַנִּגְבֵּל לֹא יְבוֹא כִּי אִם־לְנִגְבֹּב וְלִהְרוֹג
 וְלֵאבֹד וְאֲנִי בָאתִי לְהַבְיֵא לָהֶם חַיִּים וּמְלֵא
 סִפְקָם

+ וְאַחֲרַי הוֹצִיאוּ אֶת־צֹאֲנוּ יַעֲבֹר לְפָנֶיךָ
 וְהִצִּיאֲן הַלְכוֹת אַחֲרָיו כִּי יִדְעוּ אֶת־קוֹלוֹ
 + וְאַחֲרַי זֶר לֹא תִלְכְּנָה כִּי אִם תִּבְרַחְנָה
 מִפְּנֵי אֶת־קוֹל הַזֶּרִים לֹא יִדְעוּ
 + תִּמְשָׁל הַזֶּה דְּבַר יִשׁוּעַ בְּאֲזִינֵיהֶם וְהִמָּה
 לֹא יִדְעוּ מָה הַדְּבַר אֲשֶׁר דְּבַר אֱלֹהִים
 + וַיּוֹסֶף יִשׁוּעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֲמֵן אֲמֵן

אֲנִי אֹמֵר לְכֶם אֲנִי הוּא פֶּתַח הַצֹּאֵן
 + כֹּל אֲשֶׁר בָּאוּ לְפָנַי וְנִגְבִּים הִמָּה
 וּפְרִיצִים וְהִצִּיאֲן לֹא־שָׁמְעוּ לְקוֹלִם
 + אֲנֹכִי הִפְתַּח אִישׁ כִּי־יְבוֹא כִּי
 יִוֹשַׁע וּבִצְאָתוֹ וּבִבּוֹאוֹ יִמְצָא מְרֻעָה
 + הַנִּגְבֵּל לֹא יְבוֹא כִּי אִם־לְנִגְבֹּב וְלִהְרוֹג
 וְלֵאבֹד וְאֲנִי בָאתִי לְהַבְיֵא לָהֶם חַיִּים וּמְלֵא
 סִפְקָם

οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ
comes not, except that he should steal, and should sacrifice, and
ἀπολέσῃ ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ
should destroy; I came that life one should have], and

περισσὸν ἔχωσιν 11+ ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς ὁ
extra should have]. I am the shepherd good]. The
ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν
shepherd good] his life renders] for the

προβάτων 12+ ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν
sheep. the hireling But] (and not being [the] shepherd,)
οὐ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια θεωρεῖ τὸν λύκον
of which are not sheep] his own, views the wolf
ἐρχόμενον καὶ ἀφήσιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει καὶ ὁ
coming, and leaves the sheep, and flees; and the

λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα 13+
wolf seizes them by force, and disperses the sheep.
ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ καὶ οὐ
And the hireling flees, for he is a hireling, and there is no

μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων 14+ ἐγὼ εἰμι ὁ
care to him concerning the sheep. I am the
ποιμὴν ὁ καλὸς καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι
shepherd good], and I know the ones mine, and I am known

ὑπὸ τῶν ἐμῶν 15+ καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ
by the ones of mine. As knows me the father],
καγὼ γινώσκω τὸν πατέρα καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι
I also know the father; and my life I place

ὑπὲρ τῶν προβάτων 16+ καὶ ἀλλὰ πρόβατα ἔχω α
for the sheep. And other sheep I have which

+ אַנְכִי הוּא הַרְעָה הַטּוֹב הַרְעָה
הַטּוֹב יִתֵּן אֶת־נַפְשׁוֹ בְּעַד צֹאֲנוֹ
+ וְהַשְּׂכִיר אֲשֶׁר לֹא רָעָה הוּא וְהַצֹּאֵן
לֹא־צֹאֲנוֹ הוּא יִרְאֶה כִּי־בָא הַזֵּאֵב וְעֹזֵב
אֶת־הַצֹּאֵן וְנָס וְהַזֵּאֵב יַחְטֹף וְהַפִּיץ
אֶת־הַצֹּאֵן
+ הַשְּׂכִיר יָנוּס כִּי שְׂכִיר הוּא וְלֹא יֵדָאָן

לְצֹאֵן
+ אֲנִי הַרְעָה הַטּוֹב וְיַדְעֵתִי אֵת
אֲשֶׁר־לִי וְנֹדַעֵתִי לְאֲשֶׁר לִי
+ כְּאֲשֶׁר הָאָב יִדְעֵ אֶתִּי וְאֲנִי יַדְעֵתִי
אֶת־הָאָב וְאֵת־נַפְשִׁי אֶתֵּן בְּעַד הַצֹּאֵן
+ וְצֹאֵן אֲחֵרוֹת יִשְׁלִי אֲשֶׁר אֵינִן
מִן־הַמְּכֻלָּה הַזֹּאת וְעֹלֵי לְנַהַל גַּם־אֹתָן

ⲁⲛⲏⲕⲓ ⲟⲩⲁⲛ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
+ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
+ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ

+ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
+ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ
ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ ⲟⲩⲧⲱⲃⲏ

ουκ ἔστιν εκ της αυλής ταύτης κακείνά με δει
 are not of this yard; and those it is necessary for me
 αγαγεῖν και της φωνῆς μου ακούσουσι και γενήσεται
 to lead, and my voice they shall hear]; and there shall be
 μία ποίμνη εις ποιμήν 17+ διά τούτο ο πατήρ
 one flock, one shepherd. On account of this the father
 με αγαπά ὅτι εγώ τίθημι την ψυχὴν μου ἵνα πάλιν
 loves me, for I place my life, that again
 λάβω αυτήν 18+ ουδείς αίρει αυτήν απ' εμού αλλ'
 I should take it. No one takes it from me, but
 εγώ τίθημι αυτήν απ' εμαυτοῦ εξουσίαν ἔχω
 I place it of myself. authority I have]
 θείναι αυτήν και εξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αυτήν
 to place it, and authority I have] again to take it.
 ταύτην την εντολήν ἔλαβον παρά του πατρός μου 19+
 This commandment I received from my father.
 σχίσμα ουν πάλιν εγένετο εν τοις Ιουδαίοις διά
 Then a split again took place among the Jews on account of
 τους λόγους τούτους 20+ ἔλεγον δε πολλοί εξ αυτών
 these words. said And many of them],
 δαιμόνιον ἔχει και μαίνεται τι αυτού ακούετε 21+
 a demon He has], and is maniacal; why listen to him?
 ἄλλοι ἔλεγον ταῦτα τα ρήματα ουκ ἔστι
 Others said, These sayings are not
 δαιμονιζομένου μη δαιμόνιον δύναται τυφλών
 of one being demon-possessed. Is a demon able of blind ones

ותשמענה קולי ויהיה עדר אחד ורעה אחד :

+ על-כן אהב אתי אבי כי את-נפשי אתן
 למען אשוב ואקחה :

+ ואיש לא יקחנה מאתי כי
 אם-אני מעצמי אתננה יש-בירי
 לתת אתה ובירי לשוב לקחתה :

המצנה הזאת קבלתי מעם אבי :

+ ותהי מחלוקת גם-בפעם הזאת

בין היהודים על-הדברים האלה :

+ ויאמרו רבים מהם שד בו

ומשונע הוא למה תשמעו אליו :

+ ואחרים אמרו דבריו אינם כדברי איש
 אשר שד בו היוכל שד לפקח עיני עורים :

והלא מה שחילא ר' יאשיהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

+ ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

+ ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

+ ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו

οφθαλμούς ανοίγειν 22+ εγένετο δε τα εγκαίνια εν
 eyes to open]? And took place the holiday of rededication in
 Ιεροσολύμοις και χειμών ην 23+ και
 Jerusalem, and it was winter. And
 περιεπάτει ο Ιησούς εν τῷ ἱερῷ εν τῇ στοᾷ
 Jesus was walking in the temple, in the stoa
 Σολομώντος 24+ εκύκλωσαν οὖν αὐτόν οι Ιουδαῖοι
 of Solomon. encircled Then him the Jews],
 και ἔλεγον αὐτῷ ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις εἰ
 and said to him, For how long our soul do you carry]? If
 συ εἰ ο Χριστὸς εἶπε ἡμῖν παρρησία 25+ ἀπεκρίθη
 you are the Christ, tell us in an open manner! answered
 αὐτοῖς ο Ιησούς εἶπον ὑμῖν και ου πιστεύετε τα ἔργα
 them Jesus], I told to you, and you believe not. The works
 α ἐγώ ποιῶ εν τῷ ὀνόματι του πατρὸς μου ταῦτα
 which I do in the name of my father, these
 μαρτυρεῖ περί εμοῦ 26+ ἀλλ' υμεῖς ου πιστεύετε ου
 testify concerning me. But you believe not, not
 γαρ εστε εκ των προβάτων των ἐμῶν καθὼς εἶπον
 for you are] of sheep my], as I said
 ὑμῖν 27+ τα πρόβατα τα ἐμά της φωνῆς μου ακούει
 to you. sheep My my voice hear],
 καγὼ γινώσκω αὐτά και ακολουθοῦσί μοι 28+ καγὼ
 and I know them, and they follow me. And I
 ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς και ου μη ἀπόλωνται
 life eternal give to them], and in no way shall they perish

+ וְיִהְיֶה חֲנוּכָּה בִּירוּשָׁלַיִם וְהָעֵת סִתְיוּ :

+ וַיָּסָבוּ אֹתוֹ הַיְהוּדַיִם וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
 עַד-אַנְהָ תִּתְּלַח אֶת-נַפְשׁוֹ אִם-הִמְשִׁיחַ
 אַתָּה אֹמֵר-נָא וְנִשְׁמָעָה בְּאֲזְנוֹנוֹ :
 + וַיַּעַן אֹתָם יֵשׁוּעַ הֵן הֵנִידְתִּי אֵלֵיכֶם
 וְלֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר-אַנִּי

עָשָׂה בְּשֵׁם אָבִי הֵם יַעֲדוּ עָלַי :

+ וְאֹתָם לֹא תֶאֱמִינּוּ כִּי לֹא מֵצַאנִי אִתָּם
 כִּאֲשֶׁר אָמַרְתִּי לָכֶם :
 + צַאנִי תִשְׁמְעֶנָה אֶת-קוֹלִי וְאֲנִי יִדְעֶתִּין
 וְאַחֲרַי תִּלְכְּנָה :
 + וְאֲנִי אֶתֶּן לָהֶן חַיִּי עוֹלָם וְלֹא תֵאבְדֶנָּה
 לִנְצַח וְאִישׁ לֹא יִחַטֵּף אֶתְהֶן מִיַּדִּי :

+ אֲנִי וְכָל הַיּוֹדֵי אֵלֶּי אֶבְרָחָם
 אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר :

+ אֲנִי וְכָל הַיּוֹדֵי אֵלֶּי אֶבְרָחָם
 אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר :
 + אֲנִי וְכָל הַיּוֹדֵי אֵלֶּי אֶבְרָחָם
 אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר :
 + אֲנִי וְכָל הַיּוֹדֵי אֵלֶּי אֶבְרָחָם
 אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר :

+ אֲנִי וְכָל הַיּוֹדֵי אֵלֶּי אֶבְרָחָם
 אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר :
 + אֲנִי וְכָל הַיּוֹדֵי אֵלֶּי אֶבְרָחָם
 אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר :
 + אֲנִי וְכָל הַיּוֹדֵי אֵלֶּי אֶבְרָחָם
 אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר אֶיִשָּׁר :

εις τον αιωνα και ουχ αρπάσει τις αυτά εκ
into the eon; and not shall any seize them by force from out of

της χειρός μου 29+ ο πατήρ μου ος δέδωκέ μοι μείζων
my hand. My father, who has given to me, greater than

πάντων εστί και ουδείς δύναται αρπάζειν εκ
of all is]; and no one is able to seize them by force from out of

της χειρός του πατρός μου 30+ εγώ και ο πατήρ
the hand of my father. I and the father --

εν εσμεν 31+ εβάστασαν ούν πάλιν λίθους οι Ιουδαίοι
we are one. bore Then again stones the Jews]

ίνα λιθάσωσιν αυτόν 32+ απεκρίθη αυτοίς ο Ιησούς
that they should stone him. responded to them Jesus],

πολλά καλά έργα έδειξα υμίν εκ του πατρός μου διά
Many good works I showed to you from my father; for

ποίον αυτών έργον λιθάζετε με 33+ απεκρίθησαν αυτώ
what work of them do you stone me? answered to him

οι Ιουδαίοι λέγοντες περί καλού εργού ου
The Jews], saying, Concerning a good work we do not

λιθάζομέν σε αλλά περί βλασφημίας και ότι συ
stone you; but concerning blasphemy, and that you,

άνθρωπος ων ποιείς σεαυτόν θεόν 34+ απεκρίθη
being a man, make yourself God. responded

αυτοίς ο Ιησούς ουκ έστι γεγραμμένον εν
to them Jesus], Is it not written in

τω νόμω υμών εγώ είπα θεοί εστε 35+ ει εκείνους
your law, I said, You are gods? If those

הָאֵב אֲשֶׁר נִתְּנָן לִי גְדוּל הוּא עַל-כֵּן
וְאִישׁ לֹא-יִחַטֵּף אֶתְהֵן מִיַּד הָאֵב:
+ אֲנִי וְאָבִי אֶחָד אֲנַחְנוּ:
+ אִזְ יִרְיֵמוּ הַיְהוּדִים אֲבָנִים כְּפַעַם-כְּפַעַם
לְסַקְלוֹ:
+ וַיַּעַן אֹתָם יֵשׁוּעַ מַעֲשִׂים טוֹבִים
רַבִּים הִרְאִיתִי אֶתְכֶם מֵאֵת אָבִי מִה
הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָלִיו תִּסְקְלוּנִי:
+ וַיַּעֲנוּ הַיְהוּדִים אֹתוֹ לֵאמֹר

עַל-מַעֲשֶׂה טוֹב לֹא נִסְקַל אֹתְךָ כִּי
אִם-עַל-גְּדוּפְךָ אֶת-אֱלֹהִים וְעַל-אֲשֶׁר
אָרַם אֹתָהּ וַתַּעַשׂ עֲצָמָךְ אֱלֹהִים:
+ וַיַּעַן אֹתָם יֵשׁוּעַ הֲלֹא כְּתוּב
בְּתוֹרַתְכֶם אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אֹתָם:
+ הֵן יִקְרָא אֱלֹהִים לְמִי שֶׁהִיָּה דְבַר
הָאֱלֹהִים אֲלֵיהֶם וְהַכְּתוּב לֹא-יּוֹפֵר:

אָבִי וְנִתְּנָת לִי כֹחַ גָּדוֹל מֵאֵל
הַאֵב וְעַכְשָׁנָה וְנִתְּנָת לִי אֵב וְנִסְקָה:
+ אֲנִי וְאָבִי נֶאֱמָר נֶאֱמָר:
+ וְעַכְשָׁנָה וְנִתְּנָת לִי כֹחַ גָּדוֹל מֵאֵל
הַאֵב וְעַכְשָׁנָה וְנִתְּנָת לִי אֵב וְנִסְקָה:
+ אֲנִי וְאָבִי נֶאֱמָר נֶאֱמָר:
+ אֲנִי וְאָבִי נֶאֱמָר נֶאֱמָר:
+ אֲנִי וְאָבִי נֶאֱמָר נֶאֱמָר:

אֲנִי וְאָבִי נֶאֱמָר נֶאֱמָר לֵאמֹר
חַבְּרָה עָפְרָה וְיַחַם שֶׁן לִי הָאֵל
וְנִתְּנָת לִי כֹחַ גָּדוֹל מֵאֵל
כִּי הִנֵּה חַבְּרָה אֲנִי וְנִתְּנָת לִי כֹחַ
+ אֲנִי וְאָבִי נֶאֱמָר נֶאֱמָר לֵאמֹר
חַבְּרָה עָפְרָה וְיַחַם שֶׁן לִי הָאֵל
+ אֲנִי וְאָבִי נֶאֱמָר נֶאֱמָר לֵאמֹר
חַבְּרָה עָפְרָה וְיַחַם שֶׁן לִי הָאֵל

εἶπε θεούς προς ους ο λόγος του θεού εγένετο και
 he said of gods, to whom the word of God came, (and
 ου δύναται λυθήναι η γραφή 36+ ον ο πατήρ
 is not able to be untied the scripture), the one whom the father
 ηγίασεν και απέστειλεν εις τον κόσμον υμεις λέγετε
 sanctified and sent into the world, you say
 ότι βλασφημεις ότι ειπον υιός του θεού ειμι 37+ ει
 that, You blaspheme; for I said, the son of God I am]? If
 ου ποιώ τα έργα του πατρός μου μη πιστεύετε μοι
 I do not do the works of my father, do not believe me!
 38+ ει δε ποιώ καν εμοί μη πιστεύητε τοις
 But if I do, and if me you should not believe], the
 έργοις πιστεύσατε ίνα γνώτε και πιστεύσητε ότι
 works believe]; that you should know, and should believe, that
 εν εμοί ο πατήρ καγώ εν αυτώ 39+ εξήτουν ούν
 [[is] in me the father], and I in him! They sought then
 πάλιν αυτόν πιάσαι και εξήλθεν εκ
 again to lay hold of him; and he went forth from out of
 της χειρός αυτών 40+ και απήλθε πάλιν πέραν του
 their hand. And he went forth again on the other side of the
 Ιορδάνου εις τον τόπον όπου ην Ιωάννης το πρώτον
 Jordan, unto the place where John was first
 βαπτίζων και έμεινεν εκεί 41+ και πολλοί ήλθον προς
 immersing; and he stayed there. And many came to
 αυτόν και έλεγον ότι Ιωάννης μεν σημείον εποίησεν
 him, and said that, John indeed sign did

אָז יָשׁוּבוּ וַיִּבְקְשׁוּ לְתַפְשׁוֹ וַיִּמְלֹט מֵיָדָם׃ +
 וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב אֶל-עֵבֶר הַיַּרְדֵּן אֶל-הַמְּקוֹם
 אֲשֶׁר הִטְבִּיל-שָׁם יוֹחָנָן בְּתַחֲלֵה וַיָּשָׁב שָׁם׃ +
 וַיָּבֹאוּ אֵלָיו רַבִּים וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה
 יוֹחָנָן לֹא-עָשָׂה אוֹת אֶבֶל כָּל-אֲשֶׁר
 דִּבֶּר יוֹחָנָן עַל-הָאִישׁ הַזֶּה אֱמַת הוּא׃ +
 וַאֲיֵךְ תֹּאמְרוּ לְאֲשֶׁר קִדְּשׁוּ
 הָאֵב וַיִּשְׁלַחְהוּ לְעוֹלָם מִגֵּדֶף אֶתְּךָ
 יַעַן אָמַרְתִּי בֶן-אֱלֹהִים אָנִי׃ +
 אִם-לֹא אָעֲשֶׂה אֶת-מַעֲשֵׂי אָבִי
 אֶל-תֹּאמִינוּ לִי׃ +
 וְאִם-עָשָׂה אָנִי נָם אִם לֹא-תֹאמִינוּ
 לִי הֹאמִינוּ לְמַעֲשֵׂי לְמַעַן תִּדְּעוּ
 וְתֹאמִינוּ כִּי-בִי הָאֵב וְאָנִי בּוֹ׃

וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב אֶל-עֵבֶר הַיַּרְדֵּן אֶל-הַמְּקוֹם
 אֲשֶׁר הִטְבִּיל-שָׁם יוֹחָנָן בְּתַחֲלֵה וַיָּשָׁב שָׁם׃ +
 וַיָּבֹאוּ אֵלָיו רַבִּים וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה
 יוֹחָנָן לֹא-עָשָׂה אוֹת אֶבֶל כָּל-אֲשֶׁר
 דִּבֶּר יוֹחָנָן עַל-הָאִישׁ הַזֶּה אֱמַת הוּא׃ +
 וַאֲיֵךְ תֹּאמְרוּ לְאֲשֶׁר קִדְּשׁוּ
 הָאֵב וַיִּשְׁלַחְהוּ לְעוֹלָם מִגֵּדֶף אֶתְּךָ
 יַעַן אָמַרְתִּי בֶן-אֱלֹהִים אָנִי׃ +
 אִם-לֹא אָעֲשֶׂה אֶת-מַעֲשֵׂי אָבִי
 אֶל-תֹּאמִינוּ לִי׃ +
 וְאִם-עָשָׂה אָנִי נָם אִם לֹא-תֹאמִינוּ
 לִי הֹאמִינוּ לְמַעֲשֵׂי לְמַעַן תִּדְּעוּ
 וְתֹאמִינוּ כִּי-בִי הָאֵב וְאָנִי בּוֹ׃

ουδέν πάντα δε όσα είπεν Ιωάννης περί τούτου
no]; but all as much as John said concerning this one

αληθή ην 42+ και είστευσαν πολλοί εκεί εις αυτόν
was true. And believed many] there in him.

11 א'

1+ ην δε τις ασθενών Λάζαρος από Βηθανίας
And there was a certain sick [man], Lazarus, from Bethany,

εκ της κόμης Μαρίας και Μάρθας
from out of the town of Mary and Martha

της αδελφής αυτής 2+ ην δε Μαρια η αλείψασα
her sister. was And Mary] the one anointing

τον κύριον μύρω και εκμάξασα
the Lord with perfumed liquid, and wiped clean

τους πόδας αυτού ταις θριξίν αυτής ης ο αδελφός
his feet [with] her hair, whose brother

Λάζαρος ησθένει 3+ απέστειλαν ούν αι αδελφαί προς
Lazarus was sick. sent then The sisters] to

αυτόν λέγουσαι κύριε ίδε ον φιλείς ασθενεί 4+
him, saying, O Lord, behold, whom you are fond of is sick.

ακούσας δε ο Ιησούς είπεν αύτη η ασθένεια ουκ έστι
And hearing, Jesus said, This sickness is not

προς θάνατον αλλ' υπέρ της δόξης του θεού ίνα
to death, but for the glory of God, that

δοξασθή ο υίός του θεού δι' αυτής 5+ ηγάπα δε
should be glorified the son of God] through it. loved And

ο Ιησούς την Μάρθαν και την αδελφήν αυτής και
Jesus] Martha, and her sister, and

+ וַיֵּאמְרוּנוּ בּוֹ רַבִּים בְּמָקוֹם הַהוּא :

+

+ וַיְהִי אִישׁ חוֹלֵה וְהוּא לְעֶזְרָא
מִבֵּית־הַיְוָנִי כִפּוֹר מְרִים וּמְרִתָּא אַחֻוּתָּהּ :
+ הָיָא מְרִים אֲשֶׁר אֶת־הָאָדוֹן בְּמַרְקָחָת
וַתִּנָּגַב אֶת־רִגְלָיו בְּשַׁעֲרוֹתֶיהָ וּלְעֶזְרָא אַחִיהָ
הוּא חָלָה :

+ וַתִּשְׁלַחנָה אַחֻוּתָיו אֵלָיו לֵאמֹר

אָדוֹנֵי הִנֵּה אֲשֶׁר אַהֲבַתְּ חָלָה הוּא :

+ וַיִּשְׁמַע יֵשׁוּעַ וַיֵּאמֶר הַמַּחְלָה הַזֹּאת

לֹא לְמֹות הִיא כִּי אִם־לְכָבוֹד הָאֱלֹהִים

לְמַעַן יִכְבַּד־בָּהּ בֶּן־הָאֱלֹהִים :

+ וַיִּשְׁוַע אֶהָב אֶת מְרִתָּא וְאֶת־אַחֻוּתָּהּ

וְאֶת־לְעֶזְרָא :

+ וַיֵּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה :

+

+ וַיֵּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה
כִּינָּה מִיָּדָא אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה
+ וַיֵּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה
כִּינָּה מִיָּדָא אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה
+ וַיֵּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה
כִּינָּה מִיָּדָא אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה

+ וַיֵּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה

+ וַיֵּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה

+ וַיֵּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה

+ וַיֵּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה

+ וַיֵּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא וְהוּא חָלָה

וְהוּא חָלָה :

τον Λάζαρον 6+ ως ουν ήκουσεν ότι ασθενεί τότε μεν
 Lazarus. Then as he heard that he is sick, then indeed
 έμεινεν εν ω ην τόπω δύο ημέρας 7+ έπειτα μετά
 he stayed in where he was [the] place] two days. Thereupon after
 τούτο λέγει τοις μαθηταίς άγωμεν εις την Ιουδαίαν
 this he says to the disciples, We should lead unto Judea
 πάλιν 8+ λέγουσιν αυτώ οι μαθηταί ραββί νυν
 again. say to him The disciples], Rabbi, now
 εζήτουν σε λιθάσαι οι Ιουδαίοι και πάλιν υπάγεις
 seek to stone you the Jews], and again you go
 εκεί 9+ απεκρίθη ο Ιησούς ουχί δώδεκά εισιν ώραι
 there? Jesus answered, not twelve Are there] hours
 της ημέρας εάν τις περιπατή εν τη ημέρα ου
 in the day? If anyone should walk in the day, he shall not
 προσκόπτει ότι το φως του κόσμου τούτου βλέπει 10+
 stumble, for the light of this world he sees.
 εάν δε τις περιπατή εν τη νυκτί προσκόπτει ότι το
 But if anyone should walk in the night, he stumbles, for the
 φως ουκ έστιν εν αυτώ 11+ ταύτα ειπε και μετά
 light is not in him. These [things] he said. And after
 τούτο λέγει αυτοίς Λάζαρος ο φίλος ημών κεκοίμηται
 this he says to them, Lazarus our friend has went to sleep;
 αλλά πορεύομαι ίνα εξυπνίσω αυτόν 12+ είπον ούν
 but I shall go that I should wake him. said then

+ וְכִשְׁמַעוּ כִּי חָלָה וַיִּתְמַהְמַה וַיָּשָׁב
 יוֹמִים בְּמִקְוֶם אֲשֶׁר-הוּא שָׁם:
 + וַיִּמְאַחַר-יֵכָן אָמַר לְתַלְמִידָיו
 לָבוּ וַנָּשׁוּבָה אֶל-אֶרֶץ יְהוּדָה:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו תַּלְמִידָיו רַבִּי עֲתָה זֶה
 בְּקִשְׁנוּ תִּיהְיוּדִים לְסָקְלָהּ וְאַתָּה תָּשׁוּב שָׁמָּה:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ הֲלֹא שְׁתִּים-עֶשְׂרֵה

שְׁעוֹת לַיּוֹם אִישׁ כִּי-יִלְךָ בַּיּוֹם לֹא
 יִכָּשֶׁל כִּי יֵרָאֶה אֹרֶךְ הָעוֹלָם הַזֶּה:
 + וְהַחֲלָה בַּלַּיְלָהּ יִכָּשֶׁל כִּי הָאֹרֶךְ אֲיָנָנוּ
 בּוֹ:
 + וַאֲחֵרֵי דְבָרוֹ כִּזְאֵת אָמַר אֲלֵיהֶם לַעֲזֹר
 יְדִידָנוּ יֵשׁוּעַ הוּא וְאַנְכִי הִלְךָ לְמַעַן אֲעִירְנֵנוּ:
 + וַיֹּאמְרוּ תַלְמִידָיו אֲדֹנָי אִם-יֵשׁוּעַ הוּא
 יִרְפָּא לוֹ:

+ וְהָיָה עֲבַד יְהוָה חַיָּיָה בְּיִשְׂרָאֵל
 יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה נִשְׁחָבָה:
 + וְהָיָה חַיָּיָה לְאֵלֵינוּ, וְהָיָה לִי אֱלֹהִים
 לְמֹתָי:
 + וְהָיָה לִי אֱלֹהִים, וְהָיָה לְמֹתָי וְהָיָה
 חַיָּיָה לְאֵלֵינוּ, וְהָיָה לְאֵלֵינוּ וְהָיָה
 חַיָּיָה לְאֵלֵינוּ:
 + וְהָיָה לְאֵלֵינוּ וְהָיָה לְאֵלֵינוּ וְהָיָה
 חַיָּיָה לְאֵלֵינוּ

וְהָיָה כַּאֲשֶׁר לֵאמֹר
 חַיָּיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה
 + וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה
 וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה
 + וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה
 וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה
 + וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה
 וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה

οι μαθηταί αυτού κύριε ει κεκοίμηται σωθήσεται 13 +
 His disciples], O Lord, if he has went to sleep, he will be delivered.
 ειρήκει δε ο Ιησούς περί του θανάτου αυτού
 had spoken But Jesus] concerning his death;
 εκείνοι δε έδοξαν ότι περί της κοιμήσεως του ύπνου
 but they thought that concerning the resting of sleep
 λέγει 14+ τότε ούν ειπεν αυτοίς ο Ιησούς παρρησία
 he spoke of. Then therefore said to them Jesus] in an open manner,
 Λάζαρος απέθανε 15+ και χαίρω δι' υμάς ίνα
 Lazarus died. And I rejoice because of you, (that
 πιστεύσητε ότι ουκ ήμην εκεί αλλ' άγωμεν προς
 you should believe,) that I was not there; but we should lead on to
 αυτόν 16+ ειπεν ουν Θωμάς ο λεγόμενος Δίδυμος
 him. Then said Thomas, the one being called Didymus,
 τοις συμμαθηταίς άγωμεν και ημείς ίνα
 to the fellow-disciples, We should lead on also ourselves that
 αποθάνωμεν μετ' αυτού 17+ ελθων ούν ο Ιησούς
 we should die with him. Having come then, Jesus
 εύρεν αυτόν τέσσαρας ημέρας ήδη έχοντα εν τω
 found him four days already having [been] in the
 μνημείω 18+ ην δε η Βηθανία εγγύς των Ιεροσολύμων
 sepulchre. was And Bethany] near Jerusalem,
 ως από σταδίων δεκαπέντε 19+ και πολλοί εκ των
 about stadiums fifteen]. And many from the
 Ιουδαίων εληλύθεισαν προς τας περι Μάρθαν και
 Jews had come to the ones around Martha and

+ וַיִּשְׁוֶעַ דְּבַר עַל־מוֹתוֹ וְהָמָּה
 חָשְׁבוּ כִּי עַל־מְנוּחַת הַשְּׁנָה דְּבַר :
 + אַז אָמַר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם מִפּוֹרֶשׁ לְעֶזֶר מֵת :
 + וְשָׂמַח אֲנִי בְּגִלְלָכֶם כִּי לֹא־הָיִיתִי שָׁם
 לְמַעַן תֵּאֱמִינּוּ וְעַתָּה נִסְעָה וּנְלַכְהָ אֵלָיו :
 + וַיֹּאמֶר תּוֹמָא הִנְקָרָא דִּירְדוּמוֹס
 אַל־הַתְּלִמִּידִים חֲבֵרָיו נְלַכְהָ
 גַּם־אֲנַחְנוּ לְמַעַן נִמּוֹת עִמּוֹ :
 + וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ וַיִּמְצָאֵהוּ זֶה אַרְבָּעָה יָמִים
 שָׁכַב בְּקֶבֶר :
 + וּבֵית־הַיְנִי קָרוֹב לִירוּשָׁלַיִם כְּדָרֶךְ חֲמִשׁ
 עֶשְׂרֵה רִיס :
 + וְרַבִּים מִן־הַיְהוּדִים בָּאוּ בֵּית־מָרְתָא
 וּמְרִים לְנַחֵם אֶתְהֵן עַל־אַחֵיהֶן :

+ מֵהַ יְהוּדִים וְהָיָה כֵּן כָּל־מֵתָא מֵאֵלֵינוּ
 מְחַיֶּה וְגַלְגַּלְתָּ מֵהַ יְהוּדִים מֵהַ יְהוּדִים אֵלֵינוּ :
 + מֵהַ יְהוּדִים אֵלֵינוּ לְמַעַן נִסְעָה בְּעִמְרָא דִּלְנָו
 חֲסֵה לֵנו :
 + מֵהַ יְהוּדִים אֵלֵינוּ וְלֵנוּ מֵהַ יְהוּדִים מֵהַ יְהוּדִים
 וְהָיָה מֵהַ יְהוּדִים אֵלֵינוּ לְמַעַן :
 + מֵהַ יְהוּדִים אֵלֵינוּ וְהָיָה מֵהַ יְהוּדִים אֵלֵינוּ
 לְמַעַן אֵלֵינוּ מֵהַ יְהוּדִים אֵלֵינוּ מֵהַ יְהוּדִים
 חֲסֵה :

Μαρίαν ἵνα παραμυθήσονται αὐτάς περί
 Mary, so as to console them concerning
 του ἀδελφού αὐτῶν 20+ ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι
 their brother. Then Martha, as she heard that
 ο Ἰησοῦς ἐρχεται ὑπήντησεν αὐτῷ Μαρία δε ἐν τῷ
 Jesus comes, met him; but Mary in the
 οἴκῳ ἐκαθέζετο 21+ εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς
 house was seated]. Then said Martha to
 τον Ἰησοῦν κύριε εἰ ἦς ὧδε ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἀν
 Jesus, O Lord, if you were here, my brother would not have
 ετεθνήκει 22+ ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἀναιτήση
 died. But even now I know that as much as you should ask
 τον θεόν δώσει σοι ὁ θεός 23+ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς
 God, will give to you God]. says to her Jesus],
 ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου 24+ λέγει αὐτῷ Μάρθα
 shall arise Your brother]. says to him Martha],
 οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ
 I know that he will rise up in the resurrection in the
 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ 25+ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς ἐγὼ εἰμι ἡ
 last day. said to her Jesus], I am the
 ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ καὶ
 resurrection and the life. The one believing in me, even if
 ἀποθάνῃ ζήσει 26+ καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων
 he should die, he shall live. And every [one] living and believing
 εἰς ἐμέ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα πιστεύεις
 in me, in no way should die into the eon. [Do] you believe
 τοῦτο 27+ λέγει αὐτῷ ναι κύριε ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι
 this? She says to him, Yes, O Lord; I believe that

+ וַיְהִי כִשְׁמַע מִרְתָּא כִּי בָא יֵשׁוּעַ
 וַתֵּצֵא לְקִרְאָתוֹ וּמְרִים יוֹשֶׁבֶת בְּבֵית:
 + וַתֹּאמֶר מִרְתָּא אֶל-יֵשׁוּעַ אֲדֹנָי
 לֹא הָיִיתָ פֹּה כִּי-אָז לֹא-מָת אָחִי:
 + וְגַם-עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי כָל-אֲשֶׁר
 תִּשְׁאַל מֵאֵת אֱלֹהִים יִתֵּן לְךָ אֱלֹהִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ אָחִיךָ קוֹם יָקוּם:
 +

+ וַתֹּאמֶר אֵלָיו מִרְתָּא יָדַעְתִּי כִּי
 יָקוּם בְּתִקְוָמָה בַּיּוֹם הַזֶּה אֲחֵרֹן:
 + וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ אַנְכִי הִתְקוּמָה
 וְהַחַיִּים תִּמְאַמֵּן בִּי יִחְיֶה גַם כִּי-יָמוּת:
 + וְכָל-הַחַי אֲשֶׁר יֵאֱמִין-בִּי לֹא-יָמוּת
 לְעוֹלָם הַתְּאֱמִינִי לְדָבָר הַזֶּה:
 + וַתֹּאמֶר אֵלָיו כֵּן אֲדֹנָי הֵאֱמַנְתִּי כִּי-אֶתָּה

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵאמֹר אֲנִי
 וְהַחַיִּים תִּמְאַמֵּן בְּיָמֵי
 + אֲנִי לֹא מָת אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

συ ει ο Χριστός ο υιός του θεού ο εις τον
 you are the Christ, the son of God, the one into the
 κόσμον ερχόμενος 28+ και ταύτα ειπούσα απήλθε
 world coming]. And these [things] having said, she went forth,
 και εφώνησεν Μαρίαν την αδελφήν αυτής λάθρα
 and called Mary her sister in private,
 ειπούσα ο διδάσκαλος πάρεστι και φωνεῖ σε 29+
 having said, The teacher is at hand, and calls you.
 εκείνη ως ήκουσεν εγείρεται ταχύ και έρχεται προς
 That one, as she heard, rises quickly and comes to
 αυτόν 30+ ούπω δε εληλύθει ο Ιησούς εις την κώμην
 him. But not yet was Jesus come into the town,
 αλλ' ην εν τω τόπω όπου υπήντησεν αυτό
 but was in the place where met him
 η Μάρθα 31+ οι ουν Ιουδαίοι οι όντες μετ' αυτής
 Martha]. Then the Jews, the ones being with her
 εν τη οικία και παραμυθούμενοι αυτήν ιδόντες
 in the house, and consoling her, seeing
 την Μαρίαν ότι ταχέως ανέστη και εξήλθεν
 Mary, that quickly she rose up and went forth,
 ηκολούθησαν αυτή λέγοντες ότι υπάγει εις το
 they followed her, saying that, She goes unto the
 μνημείον ίνα κλαύση εκεί 32+ η ούν Μαρία ως
 sepulchre that she should weep there. Then Mary as
 ήλθεν όπου ην ο Ιησούς ιδούσα αυτόν έπεσεν εις
 she came where Jesus was, seeing him, fell unto

הַמְּשִׁיחַ בֶּן־הָאֱלֹהִים הַבָּא לָעוֹלָם׃
 + וְזֹאת דְּבַרָּהּ וְהִלְכָה וְקָרְאָה
 לְמַרְיָם וַתְּחַוֶּתָּהּ בְּסֵתֶר לְאֹמֶר
 הִנֵּה הַמּוֹרָה פֹּה וְהוּא קָרָא לָּהּ׃
 + וְהָיָה שְׂמֵעָה וַתִּקָּם וַתָּבֹא אֵלָיו׃
 + וַיִּשְׁמַע טָרֵם יָבֹא אֶל־הַכְּפֹר כִּי־עוֹדְנֹנִי
 עֹמֵד בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר פָּנְשָׁתוּ־שָׁם מִרְתָּא׃

+ וְהַיְהוּדִים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֶל־בֵּיתָהּ
 לְנִחְמָה פְּרָאוֹתָם אֶת־מַרְיָם כִּי־קָמָה
 פְּתָאם וַתֵּצֵא הִלְכוּ אַחֲרֶיהָ כִּי אָמְרוּ
 הִלְכָה אֶל־הַקֶּבֶר לְבִכּוֹת שָׁמָּה׃
 + וַתָּבֹא מַרְיָם אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁמַע עֹמֵד
 שָׁם וַתִּקְרָא אֹתוֹ וַתִּפֹּל לְרַגְלָיו וַתֹּאמֶר לוֹ
 אֲדֹנָי לֹו הֵייתָ פֹה כִּי־אָז לֹא־יָמַת אַחֲי׃

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע טָרֵם יָבֹא אֶל־הַכְּפֹר כִּי־עוֹדְנֹנִי
 עֹמֵד בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר פָּנְשָׁתוּ־שָׁם מִרְתָּא׃
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע טָרֵם יָבֹא אֶל־הַכְּפֹר
 כִּי־עוֹדְנֹנִי עֹמֵד בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר פָּנְשָׁתוּ־שָׁם
 מִרְתָּא׃
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע טָרֵם יָבֹא אֶל־הַכְּפֹר
 כִּי־עוֹדְנֹנִי עֹמֵד בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר פָּנְשָׁתוּ־שָׁם
 מִרְתָּא׃

+ וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע טָרֵם יָבֹא אֶל־הַכְּפֹר
 כִּי־עוֹדְנֹנִי עֹמֵד בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר פָּנְשָׁתוּ־שָׁם
 מִרְתָּא׃
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע טָרֵם יָבֹא אֶל־הַכְּפֹר
 כִּי־עוֹדְנֹנִי עֹמֵד בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר פָּנְשָׁתוּ־שָׁם
 מִרְתָּא׃
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע טָרֵם יָבֹא אֶל־הַכְּפֹר
 כִּי־עוֹדְנֹנִי עֹמֵד בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר פָּנְשָׁתוּ־שָׁם
 מִרְתָּא׃

τους πόδας αυτού λέγουσα αὐτῷ κύριε εἰ ἢς
 his feet, saying to him, O Lord, if you might have been
 ὧδε οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός 33 + Ἰησοῦς οὖν
 here, would not have died my brother]. Jesus then
 ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας
 as he beheld her weeping, and the coming with
 αὐτὴ Ἰουδαίους κλαίοντας ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι
 her Jews] weeping, was deeply moved in the spirit,
 καὶ ἐτάραξεν εαυτὸν 34 + καὶ εἶπε πού τεθείκατε
 and troubled himself. And he said, Where have you placed
 αὐτὸν λέγουσιν αὐτῷ κύριε ἔρχου καὶ ἴδε 35 +
 him? They say to him, O Lord, come and see!
 ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς 36 + ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι ἴδε
 Jesus burst into tears. Then said the Jews, See
 πῶς ἐφίλει αὐτὸν 37 + τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον οὐκ
 how he was fond of him! But some of them said, not
 ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀνοιξάσας τοὺς ὀφθαλμούς του
 able Was this one], opening the eyes of the
 τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ 38 +
 blind, to execute that also this one should not have died?
 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν εαυτῷ ἔρχεται
 Jesus then again deeply moved in himself comes
 εἰς τὸ μνημεῖον ἣν δὲ σπήλαιον καὶ λίθος ἐπέκειτο
 unto the sepulchre. And it was a cave, and a stone was pressed
 ἐπ' αὐτῷ 39 + λέγει ὁ Ἰησοῦς ἄρατε τὸν λίθον λέγει
 against it. Jesus says, Lift the stone! says

+ וַיְהִי כִּרְאוֹת יֵשׁוּעַ אֲתָהּ בְּכִיָּה
 וְגַם הִיְהוּדִים אֲשֶׁר-בָּאוּ אֲתָהּ
 בְּכִים וַתִּזְעַם רוּחוֹ וַיְהִי מִרְעִיד:
 + וַיֹּאמֶר אִיפֹה הַנְּחָתָם אֹתוֹ
 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲדֹנָי בֵּא וְרֹאֵה:
 + וַיִּבֶךְ יֵשׁוּעַ:
 + וַיֹּאמְרוּ הִיְהוּדִים הֲגַת מָה רַבָּה הָאֲהָבָה
 אֲשֶׁר אֲהָבוּ:

+ וַיֵּשׁ אֲשֶׁר אָמְרוּ הִפְקַח עֵינַי הָעוֹר
 הֲלֹא גַם-כָּל לְחַשְׁךְ אֹתוֹ מִמְּוֹת:
 + וַיּוֹסֶף עוֹד יֵשׁוּעַ לְהִזְעַם בְּרוּחוֹ וַיָּבֹא
 אֶל-הַקֶּבֶר וְהוּא מְעַרְהָ וְאָבֵן עַל-מְבוֹאָהּ:
 + וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ שָׂאוּ אֶת-הָאָבֵן מֵעַלֶּיהָ
 וַתֹּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא אַחֹת הַמֶּת אֲדֹנָי
 הֲגַת כְּבֹר בָּאֵשׁ כִּי-אַרְבָּעָה יָמִים לוֹ:

+ וַיֵּשׁ אֲשֶׁר אָמְרוּ הִפְקַח עֵינַי הָעוֹר
 הֲלֹא גַם-כָּל לְחַשְׁךְ אֹתוֹ מִמְּוֹת:
 + וַיּוֹסֶף עוֹד יֵשׁוּעַ לְהִזְעַם בְּרוּחוֹ וַיָּבֹא
 אֶל-הַקֶּבֶר וְהוּא מְעַרְהָ וְאָבֵן עַל-מְבוֹאָהּ:
 + וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ שָׂאוּ אֶת-הָאָבֵן מֵעַלֶּיהָ
 וַתֹּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא אַחֹת הַמֶּת אֲדֹנָי
 הֲגַת כְּבֹר בָּאֵשׁ כִּי-אַרְבָּעָה יָמִים לוֹ:

+ וַיֵּשׁ אֲשֶׁר אָמְרוּ הִפְקַח עֵינַי הָעוֹר
 הֲלֹא גַם-כָּל לְחַשְׁךְ אֹתוֹ מִמְּוֹת:
 + וַיּוֹסֶף עוֹד יֵשׁוּעַ לְהִזְעַם בְּרוּחוֹ וַיָּבֹא
 אֶל-הַקֶּבֶר וְהוּא מְעַרְהָ וְאָבֵן עַל-מְבוֹאָהּ:
 + וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ שָׂאוּ אֶת-הָאָבֵן מֵעַלֶּיהָ
 וַתֹּאמֶר אֵלָיו מָרְתָא אַחֹת הַמֶּת אֲדֹנָי
 הֲגַת כְּבֹר בָּאֵשׁ כִּי-אַרְבָּעָה יָמִים לוֹ:

αὐτῷ ἡ ἀδελφή του τεθνηκότος Μάρθα κύριε ἤδη
to him the sister of the one having died Martha], O Lord, already
ὅζει τεταρταίος γὰρ ἐστὶ 40+ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς
he reeks, [[the] fourth day for it is]. says to her Jesus],

οὐκ εἶπόν σοι ὅτι εἰάν πιστεύσης ὄψει τὴν δόξαν
Did I not say to you, that if you should believe, you shall see the glory

του θεοῦ 41+ ἦραν οὖν τον λίθον ου ην ο
of God? Then they lifted away the stone where was the one

τεθνηκῶς κείμενος ὁ δε Ἰησοῦς ἤρε τους οφθαλμούς
having died] situated. And Jesus lifted [his] eyes

άνω και εἶπε πάτερ ευχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου
upward, and said, O father, I give thanks to you that you heard me.

42+ ἐγὼ δε ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ακοῦεις ἀλλά
And I know that at all times you hear me; but

διά τον ὄχλον τον περιστώτα εἶπον ἵνα
on account of the multitude standing around I spoke, that

πιστεύσωσιν ὅτι συ με απέστειλας 43+ και ταῦτα
they should believe that you sent me. And these [things]

εἶπων φωνή μεγάλη εκραύγασε Λάζαρε δεῦρο έξω
having said, voice with a great] he cried out, Lazarus, come outside.

44+ και εξήλθεν ὁ τεθνηκῶς δεδεμένος τους πόδας
And came forth the one having died, being tied of the feet,

και τας χείρας κειρίαις και η ὄψις αὐτοῦ σουδαρίω
and the hands swathed, and his face with a scarf

περιεδέδετο λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λύσατε αὐτόν και
tied about. says to them Jesus], Untie him, and

άφετε υπάγειν 45+ πολλοί οὖν εκ των Ιουδαίων οἱ
let [him] go! Then many of the Jews, the ones

+ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יִשׁוּעַ הֲלֹא אָמַרְתִּי לְךָ כִּי

אֶם-תִּתְאַמֵּינִי תִתְחַזֵּי אֶת-כְּבוֹד הָאֱלֹהִים:

+ וַיִּשְׂאוּ אֶת-הָאָבֶן אֲשֶׁר הִמַּת הַיֹּשֵׁם

שָׁם וַיִּשׁוּעַ נִשְׂא אֶת-עֵינָיו לְמָרוֹם

וַיֹּאמֶר אֹדֶךָ אָבִי כִּי עָבִיתָנִי:

+ וְאָנִי יִדְעֵתִי כִּי תַעֲנֵנִי תָמִיד וְאוֹלָם

בְּעֵבֹר הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר סָבִיבוֹתַי דְּבַרְתִּי

לְמַעַן וַיִּאֱמִינּוּ בִּי כִּי אַתָּה שְׁלַחְתָּנִי:

+ וַיְהִי כְּכֹלוֹתוֹ לְדַבֵּר וַיִּקְרָא

בְּקוֹל גָּדוֹל לַעֲזָר קוֹם צֵא:

+ וַיֵּצֵא הִמַּת וַיִּדְּיו וַיִּגְלֶיו כְּרוּכַת

בְּתַכְרִיכִין וּפָנָיו לוֹטִים בְּסוּדָר וַיֹּאמֶר

אֵלֵיהֶם יִשׁוּעַ הַתִּירוּ אֹתוֹ וַיִּלְךָ לְדַרְכּוֹ:

+ וְרַבִּים מִן-הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בָּאוּ אֶל-מָרְיָם

+ אֵין אֵין לִמְעַד לֵאמֹר לֵאמֹר לְךָ לְךָ לְךָ

וְלִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

+ וְלִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

+ לֵאמֹר לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

+ וְלִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

+ וְלִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

+ וְלִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי לִי

ελθόντες προς την Μαρίαν και θεασάμενοι α
 having come with Mary, and seeing what
 εποίησεν ο Ιησούς ἐπίστευσαν εις αυτόν 46+ τινές δε
 Jesus did, believed in him. But some
 ἐξ αυτών ἀπήλθον προς τους Φαρισαίους και εἶπον
 of them went forth to the Pharisees, and told
 αυτοίς α εποίησεν ο Ιησούς 47+ συνήγαγον οὖν οι
 to them what Jesus did. gathered together Then the
 αρχιερείς και οι Φαρισαῖοι συνεδρίον και ἔλεγον τι
 chief priests and the Pharisees] [the] sanhedrin, and said, What
 ποιούμεν ὅτι οὗτος ο ἄνθρωπος πολλά σημεῖα ποιεῖ
 do we do, for this man many signs does]?
 48+ εἴν ἀφώμεν αυτόν οὕτως πάντες πιστεύσουσιν
 If we let him [do] thus, all shall believe
 εις αυτόν και ἐλεύσονται οι Ρωμαῖοι και αρούσιν
 in him; and shall come the Romans] and take
 ημῶν και τον τόπον και το ἔθνος 49+ εις δε τις
 us and the place and the nation. one And a certain]
 ἐξ αυτών Καϊάφας ἀρχιερέυς ων του ενιαυτό εκείνου
 of them, Caiaphas, being chief priest that year,
 εἶπεν αυτοίς υμεῖς ουκ οἴδατε ουδέν 50+ ουδέ
 said to them, You do not know anything; nor
 διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ημῖν ἵνα εις ἄνθρωπος
 reason that it be advantageous to us that one man
 αποθάνη υπέρ του λαού και μη ὅλον το ἔθνος
 should die for the people, and not [the] entire nation

בְּרֵאוֹתֵם אֶת־אֲשֶׁר עָשָׂה יֵשׁוּעַ הָאֲמִינוּ בוֹ :
 + וַיֵּשׁ אֲשֶׁר הָלְכוּ אֶל־הַפְּרוּשִׁים
 וַיְגִידוּ לָהֶם אֶת־אֲשֶׁר עָשָׂה יֵשׁוּעַ :
 + אַז יִקְהִילוּ רֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַפְּרוּשִׁים
 אֶת־סֵנְהֶדְרִין וַיֹּאמְרוּ מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי
 תֵאָשֵׁר הַלְזָה עֲשֵׂה אֲתוֹת תְּרַבֶּה :
 + אִם־לֹא נִכְלָאֵהוּ כּוֹלָם וַאֲמִינוּ בוֹ וּכְאֹי

הַרֹמָיִים וְלִקְחוּ גַם אֶת־אֲדָמָתָנוּ וְגַם
 אֶת־עַמֵּנוּ :
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם
 וְהוּא קַיָּפָא תִפְתֵּן הַגְּדוֹל בְּשָׁנָה
 תְּהִיָא אֲתָם לֹא־תִדְעוּ דְבָר :
 + אַף לֹא־תִתְבוּנְנוּ כִּי טוֹב לָנוּ מוֹת
 אִישׁ אֶחָד בְּעַד הַגּוֹי מֵאֲבֹד הָעָם כּוֹלּוֹ :

חַיֵּי עוֹלָם לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :

אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :
 + אֲמִינוּ לְכֹל הַיְּהוּדִים אֲמִינוּ :

ἀπόληται 51 + τούτο δε αφ' εαυτού ουκ είπεν αλλά
 should] perish. But this of himself not he said]. But
 αρχιερέυς ων του ενιαυτού εκείνου προεφήτευσεν ότι
 being chief priest that year he prophesied that
 έμελλεν ο Ιησούς αποθνήσκειν υπέρ του έθνους 52 +
 Jesus was about to die for the nation;
 και ουχ υπέρ του έθνους μόνον αλλ' ίνα και τα
 and not for the nation only, but that also the
 τέκνα του θεού τα διεσκορπισμένα συναγάγη εις
 children of God, the ones being dispersed, should be brought together into
 εν 53 + απ' εκείνης ούν της ημέρας συνεβουλεύσαντο
 one. From that then day] they advised
 ίνα αποκτείνωσιν αυτόν 54 + Ιησούς ούν ουκέτι
 that they should kill him. Jesus then no longer
 παρησία περιεπάτει εν τοις Ιουδαίοις αλλά
 in an open manner walked among the Jews, but
 απήλθεν εκείθεν εις την χώραν εγγύς της ερήμου
 went forth from there into the place near the wilderness,
 εις Εφραϊμ λεγομένην πόλιν κακει διέτριβε μετά
 into being called Ephraim a city], and there he spent time with
 των μαθηών αυτού 55 + ην δε εγγύς το πάσχα των
 his disciples. And it was near the passover of the
 Ιουδαίων και ανέβησαν πολλοί εις Ιεροσόλυμα εκ
 Jews; and ascended many] unto Jerusalem from out of

+ וְלֹא מִלְּבוֹ דְּבַר הַדְּבָר הַזֶּה
 כִּי הָיָה הַפֶּה הַגָּדוֹל בְּשָׁנָה הַהִיא
 וַיִּנְבֵּא אֲשֶׁר יָמוּת יִשׁוּעַ בְּעַד הָעָם:
 + וְלֹא בְּעַד הָעָם לְבַדּוֹ כִּי גַם לְקַבֵּץ
 אֶת־בְּנֵי הָאֱלֹהִים הַמְפּוֹזְרִים וְהָיוּ לְאַחָדִים:
 + וַיִּנְעֲצוּ יַחְדָּו לְהַמִּיתוֹ מִהַיּוֹם הַהוּא
 וְהִלָּאָה:

+ עַל־כֵּן לֹא־הִתְהַלֵּךְ יִשׁוּעַ עוֹד בְּתוֹךְ
 הַיְהוּדִים לְעֵינֵי הָעָם כִּי אִם־סָר מִשָּׁם
 אֶל־הָאָרֶץ הַקְּרוּבָה לְמִדְבַּר אֶל־עִיר
 עֶפְרַיִם וַיִּגְרֶם־שָׁם עִם־תְּלָמוּדָיו:
 + וַיִּקְרְבוּ יָמֵי הַפֶּסַח לַיהוּדִים וְעַם־רַב
 עָלוּ מִן־הָאָרֶץ יְרוּשָׁלַיִם לַפְּנֵי הַפֶּסַח
 לְהִתְקַדֵּשׁ:

+ וְהָיָה יוֹם לְכָל נַפְשׁוֹ לֵאמֹר אֲלֵי
 מִלְּאֵי גוֹזֵל־חַסְדֵי מֵהָאֵל וְהָיָה אֲלֵי
 אֲבֹתָיו וְהָיָה אֲלֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי
 + וְהָיָה אֲלֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי
 חַסְדֵי וְהָיָה אֲלֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי
 + וְהָיָה אֲלֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי
 וְהָיָה אֲלֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי:

+ וְהָיָה יוֹם לְכָל נַפְשׁוֹ לֵאמֹר אֲלֵי
 מִלְּאֵי גוֹזֵל־חַסְדֵי מֵהָאֵל וְהָיָה אֲלֵי
 אֲבֹתָיו וְהָיָה אֲלֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי
 + וְהָיָה אֲלֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי
 חַסְדֵי וְהָיָה אֲלֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי
 + וְהָיָה אֲלֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי
 וְהָיָה אֲלֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי מִלְּאֵי:

της χώρας προ του πάσχα ἵνα αγνίσωσιν εαυτούς 56+
 the region before the passover, that they should purify themselves.
 εζήτουν ουν τον Ιησούν και ἔλεγον μετ' αλληλων εν
 Then they were seeking Jesus, and said with one another in
 τω ιερῶ εστηκότες τι δοκεί υμίν ὅτι ου μη ἔλθη
 the temple standing, What do you think, that in no way should he come
 εις την εορτήν 57+ δεδώκεισαν δε και οι αρχιερείς
 unto the holiday [feast] ? gave And even the chief priests
 και οι Φαρισαῖοι εντολήν ἵνα εάν τις γνω που
 and the Pharisees] a command, that if any should know where
 εστι μηνύση ὅπως πιάσωσιν αὐτόν
 he is, he should indicate [it] , so that they should lay hold of him.

יב 12

1+ ο ούν Ιησούς προ εξ ημέρων του πάσχα ἦλθεν
 Then Jesus, before six days] the passover, came
 εις Βηθανίαν ὅπου ην Λάζαρος ο τεθνηκώς ον
 into Bethany, where Lazarus was, the one having died, whom
 ἤγειρεν εκ νεκρών 2+ εποίησαν ούν αὐτῷ δεῖπνον
 he raised from [the] dead. They made then for him a supper
 εκεί και η Μάρθα διηκόνει ο δε Λάζαρος εις ην
 there, and Martha served; And Lazarus was one
 των ανακειμένων αὐτῷ 3+ η ούν Μαρία λαβούσα
 of the ones reclining with him. Then Mary, having taken
 λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψε
 a liter of [spikenard liquid valuable], anointed

<p>+ וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־יֵשׁוּעַ וַיְהִי הֵם עֹמְדִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וַיְדַבְּרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִהֲתַאֲמְרוּ הַכִּי יָבֹא אֶל־הַחֹג׃ + וְרֵאשִׁי תִּפְתְּנִים וְהַפְּרוֹשִׁים גְּזָרוּ גְזֵרָה אֲשֶׁר אִם־יֵדַע אִישׁ אֶת־מְקוֹמוֹ יוֹדִיעֵנוּ לְמַעַן יִתְפָּשׂוּהוּ׃ + + וְשֵׁשֶׁת יָמִים לִפְנֵי חַג־הַפֶּסַח בָּא יֵשׁוּעַ</p>	<p>לְבֵית הַיְיָ מְקוֹם לְעֹזֵר אֲשֶׁר הָעִיר מְעַם הַמִּתִּים׃ + וַיַּעֲשׂוּ־לוֹ שֵׁם מִשְׁתֶּה בְּעָרֵב וּמְרִתָּא מְשֻׂרְתָת וְלְעֹזֵר אֶחָד מִן־הַמְּסֻבִּים אֹתוֹ׃ + וַתִּקַּח מֵרִים מִרְקַחַת גִּרְדִּי זָךְ וַיָּקֵר מְאֹד לְטָרָא אַחַת מְשֻׁקְלָהּ וַתִּסְדֹּךְ אֶת־רִגְלֵי יֵשׁוּעַ וַתַּגִּיב אֶת־רִגְלָיו בְּשַׁעְרוֹתֶיהָ וְהַבִּית יִמְלֵא רִיחַ הַמְּרַקַחַת׃</p>
---	--

<p>+ אֲכַחַךְ תֵּאֵד לִּי לְעֵד אֲכַחֲכֶם תֵּאֵד נָא לִּי כִּי־חָבַלְתֶּם לְכֹחַ שְׂבָתָהּ אֲנִי־אֵלֶּה וְלֹא אֱוִי־אֲלֵי־כֹחִי׃ + וְכִי־חָבַלְתֶּם אֵיךְ אֲפִי־כֶּסֶף תֵּאֵד אֵיךְ אֲנִי נָא כִּי־חָבַלְתֶּם לְכֹחַ אֲנִי־אֵלֶּה וְלֹא־אֲנִי־חָבַלְתֶּם׃ + + תֵּאֵד אֵיךְ מִנְּכֶם עָלָה אֲנִי־כֹחַ אֲוִי־כֹחַ לְכֹחַ־כֹּחַ אֲנִי־אֵלֶּה וְלֹא־אֲנִי־חָבַלְתֶּם׃</p>	<p>תֵּאֵד אֵיךְ־אֲנִי־חָבַלְתֶּם לְכֹחַ אֲוִי־כֹחַ׃ + אֲנִי־אֵלֶּה לְכֹחַ עֲבָדְכֶם אֲנִי־אֵלֶּה אֲנִי־אֵלֶּה חָבַלְתֶּם לְכֹחַ אֲנִי־חָבַלְתֶּם חָבַלְתֶּם׃ + וְכִי־עָלָה אֲנִי־כֹחַ אֲוִי־כֹחַ וְכִי־עָלָה אֲנִי־כֹחַ אֲוִי־כֹחַ וְכִי־עָלָה אֲנִי־כֹחַ אֲוִי־כֹחַ׃ + + תֵּאֵד אֵיךְ־אֲנִי־חָבַלְתֶּם לְכֹחַ אֲוִי־כֹחַ׃</p>
---	--

τους πόδας του Ιησού και εξέμαξε ταις θριξίν αυτής
 the feet of Jesus, and wiped clean [with] her hair
 τους πόδας αυτού η δε οικία επληρώθη εκ της οσμής
 his feet; and the house was filled of the scent
 του μύρου 4+ λέγει ούν εις εκ των μαθητών αυτού
 of the perfumed liquid. Says then one of his disciples,
 Ιούδας Σίμωνος Ισκαριώτης ο μέλλων
 Judas son of Simon Iscariot, the one being about
 αυτόν παραδιδόναι 5+ διατί τούτο το μύρον ουκ
 to deliver him up. Why [was] this perfumed liquid not
 επράθη τριακοσίων δηναρίων και εδόθη πτωχοίς 6+
 sold [for] three hundred denarii, and given to [the] poor?
 είπε δε τούτο ουχ ότι περί των πτωχών
 But he said this, not that concerning the poor
 έμελλεν αυτώ αλλ' ότι κλέπτης ην και το
 he was caring, but because he was a thief, and the
 γλωσσόκομον είχε και τα βαλλόμενα εβάσταζεν 7+
 [money] container he had], and the [things] being thrown in [it] he bore.
 είπεν ουν ο Ιησούς άφες αυτήν εις την ημέραν
 then said Jesus], Leave her [alone]! for the day
 του ενταφιασμού μου τετήρηκεν αυτό 8+ τους πτωχούς
 of my entombing she has kept it]; the poor
 γαρ πάντοτε έχετε μεθ' εαυτών εμέ δε ου πάντοτε
 for at all times you have] with you, but me not at all times
 έχετε 9+ έγνω ουν όχλος πολύς εκ των Ιουδαίων
 do you have. knew Then multitude a great of the Jews]
 ότι εκεί εστι και ήλθον ου διά τον Ιησούν μόνον
 that he is there; and they came not on account of Jesus only,

+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ הַיְיָחָה-לָּהּ לְיוֹם קְבוּרָתִי +
 בְּ-שְׂמֵעוֹן אִישׁ קְרִיּוֹת אֲשֶׁר יִמְסֵר אֹתוֹ :
 + מִדּוּעַ לֹא-נִמְכְּרָה הַמְּרַקְחַת
 בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת דִּינָר וְנִתְּן לְעֵנִיִּים :
 + וְהוּא לֹא-דִבֶּר זֹאת מִחֲמַלְתּוֹ
 עַל-הָעֵנִיִּים כִּי נִגְבַּ הָיָה וְכִּי הַכֶּסֶף
 בְּיָדוֹ וְנָשָׂא מֵאֲשֶׁר הָעִירוּ מֵעַם הַמֹּתִים :
 + וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ הַיְיָחָה-לָּהּ לְיוֹם קְבוּרָתִי +
 בְּ-שְׂמֵעוֹן אִישׁ קְרִיּוֹת אֲשֶׁר יִמְסֵר אֹתוֹ :
 + מִדּוּעַ לֹא-נִמְכְּרָה הַמְּרַקְחַת
 בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת דִּינָר וְנִתְּן לְעֵנִיִּים :
 + וְהוּא לֹא-דִבֶּר זֹאת מִחֲמַלְתּוֹ
 עַל-הָעֵנִיִּים כִּי נִגְבַּ הָיָה וְכִּי הַכֶּסֶף
 בְּיָדוֹ וְנָשָׂא מֵאֲשֶׁר הָעִירוּ מֵעַם הַמֹּתִים :

+ אֲרָאִי וְגַם נָעַד עֲחָפְסִים לְעַלְמֵי יְמֵיכֶם ;
 נְהַיֵּימָה :
 + בְּחַלְוֵי יְמֵי מַעֲבַרְתֶּם אֵינִי לְכֶם
 עֲחָפְסִים לְדֹרֵיכֵיכֶם לְכֶם בְּחַלְוֵי אֵינִי לְכֶם :
 + וְעַלְמֵי יְמֵיכֶם עֲחָפְסִים אֲרָאִי וְגַם
 נְהַיֵּימָה אֲנִי לְכֶם בְּחַלְוֵי יְמֵיכֶם
 + וְעַלְמֵי יְמֵיכֶם עֲחָפְסִים לְעַלְמֵי יְמֵיכֶם ;
 נְהַיֵּימָה אֲנִי לְכֶם בְּחַלְוֵי יְמֵיכֶם :

ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ
but that also they should see Lazarus whom he raised from

νεκρῶν 10+ ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ
[the] dead. consulted And the chief priests] that also

τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν 11+ ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν
Lazarus they should kill], for many because of him
υπήγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν
drew away of the Jews], and believed on Jesus.

12+ τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν
The next day multitude a great] having come unto the
εορτὴν ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς
holiday [feast], having heard that Jesus comes unto

Ἱεροσόλυμα 13+ ἔλαβον τὰ βαῖα τῶν φοινίκων καὶ
Jerusalem, took palm fronds of the palm trees, and
ἐξήλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ καὶ ἐκράζον ὡσαννά
came forth to meet him, and were crying out, Hosanna,
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου ὁ
being blessed [is] the one coming in [the] name [of the] LORD, the

βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ 14+ εὐρών δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄναριον
king of Israel. having found And Jesus] a young donkey,

ἐκάθισεν ἐπ' αὐτὸ καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον 15+
sat upon it, as it is written,
μη φοβοῦ θυγάτηρ Σιών ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται
Fear not, daughter of Zion; behold, your king comes,

καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου 16+ ταῦτα δὲ οὐκ
sitting upon [the] foal of a donkey. But these [things] did not

<p>וְרֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים הַתִּיבְעִצּוּ לְהַרְגוֹתָא־לְעֹזֵר:</p> <p>+ כִּי בִגְלָלוֹ בָּאוּ שְׂמֹחַ רַבִּים מִן־הַיְהוּדִים וַיֵּאֱמִינוּ בִישׁוּעַ:</p> <p>+ וַיְהִי מִמְּחִירַת כְּשִׁמוּעַ הַמּוֹן רַב אֲשֶׁר בָּאוּ לְחַג הַחַג כִּי־יָבֵא יֵשׁוּעַ יְרוּשָׁלָּיִם:</p> <p>+ וַיִּקְחוּ בְיָדָם כַּפּוֹת תְּמָרִים וַיֵּצְאוּ לְקִרְאָתוֹ וַיְרִיעֵנוּ לְאֹמֵר הוֹשַׁע־נָא בְּרוּךְ</p>	<p>הָבֵא בָּשָׂם יְהוָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:</p> <p>+ וַיִּמְצָא יֵשׁוּעַ עֵיר אֶחָד וַיִּרְכַּב עָלָיו כַּכְתוּב:</p> <p>+ אַל־תִּירָאִי בַת־צִיּוֹן הִנֵּה מֶלֶךְךָ יָבוֹא לָךְ רֹכֵב עַל־עֵיר בֶּן־אַתְנֹת:</p> <p>+ וְתִלְמִידָיו לֹא־הִבִּינוּ בְּרֵאשֹׁנָה כֹּל־זֹאת אֶךָ אַחֲרָי אֲשֶׁר נִתְפָּאֵר יֵשׁוּעַ זָכְרוּ כִּי־כֵן כָּתוּב עָלָיו וְכֵן נִם־עָשׂוּ לוֹ:</p>
--	--

<p>וַיִּקְחוּ בְיָדָם כַּפּוֹת תְּמָרִים וַיֵּצְאוּ לְקִרְאָתוֹ וַיְרִיעֵנוּ לְאֹמֵר הוֹשַׁע־נָא בְּרוּךְ</p> <p>וַיִּקְחוּ בְיָדָם כַּפּוֹת תְּמָרִים וַיֵּצְאוּ לְקִרְאָתוֹ וַיְרִיעֵנוּ לְאֹמֵר הוֹשַׁע־נָא בְּרוּךְ</p>	<p>וַיִּקְחוּ בְיָדָם כַּפּוֹת תְּמָרִים וַיֵּצְאוּ לְקִרְאָתוֹ וַיְרִיעֵנוּ לְאֹמֵר הוֹשַׁע־נָא בְּרוּךְ</p> <p>וַיִּקְחוּ בְיָדָם כַּפּוֹת תְּמָרִים וַיֵּצְאוּ לְקִרְאָתוֹ וַיְרִיעֵנוּ לְאֹמֵר הוֹשַׁע־נָא בְּרוּךְ</p>
---	---

ἔγνωσαν know his disciples] οι μαθηταί αυτού at first; το πρώτον but ἀλλ' ὅτε when
 εδοξάσθη Jesus was glorified ο Ιησούς then τότε they remembered ἐμνήσθησαν that ὅτι these [things] [were] ταύτα ην
 ἐπ' αὐτῷ about him γεγραμμένα written], και ταύτα and these [things] ἐποίησαν they did αὐτῷ to him. 17 +
 ἐμαρτύρει testified οὖν ο ὄχλος Then the multitude οων being μετ' αὐτοῦ with him], ὅτε when
 τον Λάζαρον he called Lazarus ἐφώνησεν from out of εκ the του μνημείου sepulchre, και and
 ἤγειρεν raised αὐτόν him εκ νεκρῶν from [the] dead. 18 + On account of διὰ this τούτο also και
 υπήντησεν met αὐτῷ him ο ὄχλος the multitude], ὅτι for ἤκουσε it heard τούτο this
 αὐτόν for him to have done πεποιηκέναι sign]. το σημεῖον Then the 19 + Pharisees οι ουν Φαρισαῖοι
 εἶπον said προς to εαυτούς themselves, θεωρεῖτε Do you contemplate ὅτι that ουκ ωφελεῖτε you benefit
 ουδέν nothing? ἴδε See! ο κόσμος the world οπίσω after αὐτοῦ him ἀπήλθεν went forth]. 20 +
 ἦσαν And there were δε certain τινες Ἕλληνες Greeks εκ των from the ones αναβαινόντων ascending, ἵνα that
 προσκυνήσωσιν they should do obeisance εν during τη the εορτῇ holiday [feast]. 21 + These οὔτοι then οὖν
 προσήλθον came forward Φιλίπῳ to Philip, τῷ to the one ἀπὸ from Βηθσαιδά Bethsaida
 της of Galilee, Γαλιλαίας and και they asked ηρώτων him, αὐτόν saying, λέγοντες O master, κύριε

+ וַיַּעֲבֹדוּ הַרְבֵּי־מַצֵּי־אֲשֶׁר־הָיוּ אֶצְלוֹ בְּקִרְיָאֵו
 אֶל־לַעֲזָרָה לְצֵאת מִן־הַקֶּבֶר וַיַּעַר אֹתוֹ מֵעַם
 הַמִּתִּים:
 + עַל־כֵּן הִמּוֹן הָעַם יֵצֵא לְקַרְאתוֹ
 כִּי שָׁמְעוּ אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הָאוֹת הַזֶּה:
 + וַהֲפֹרְשִׁים דִּבְרוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו
 לֵאמֹר הֲרַאִיתֶם כִּי הוֹעִיל לֹא תוֹעִילוּ

הַנְּהַ כָּל־הָעוֹלָם נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו:
 + וּבְתוֹךְ הָעָלָיִם לְהַשְׁתַּחֲוֹת בְּחֵג אַנְשֵׁי־
 יוֹנָיִם:
 + וַיִּקְרְבוּ אֶל־פִּילְפּוֹס אִישׁ בֵּית־צִידָה
 אֲשֶׁר בְּאַרְץ הַגְּלִיל וַיִּשְׁאַלוּ מִמֶּנּוּ
 לֵאמֹר אֲדֹנָי חֲפִצְנֵנוּ לְרְאוֹת אֶת־יֵשׁוּעַ:

אֲלֵךְ גַּם אֲנִי אֶעֱבֹד עִבְדֵי אֱלֹהֵינוּ וְהַלְבַּחְנוּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:

וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:
 + וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם וְהַלְבַּחְתָּ אֹתָם:

θέλομεν τον Ιησούν ιδεῖν 22 + ἔρχεται Φίλιππος και
 we want to see Jesus. Philip comes and
 λέγει τῷ Ανδρέα και πάλιν Ανδρέας και Φίλιππος
 speaks [to] Andrew; and again Andrew and Philip
 λέγουσι τῷ Ιησοῦ 23 + ο δε Ιησοῦς απεκρίνατο αυτοῖς
 speak [to] Jesus. But Jesus answered to them
 λέγων ελήλυθεν η ὥρα ἵνα δοξασθῇ ο υἱός
 saying, has come The hour] that should be glorified the son
 του ανθρώπου 24 + ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰάν μη ο
 of man]. Amen, amen, I say to you, Unless the
 κόκκος του σίτου πεσὼν εἰς την γην αποθάνη αὐτός
 kernel of grain falling into the earth should die, it
 μόνος μένει εἰάν δε αποθάνη πολὺν καρπὸν φέρει 25 +
 alone remains; and if it should die, much fruit it bears].
 ο φιλὼν την ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν και
 The one being fond of his life, shall lose it; and
 ο μισὼν την ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς
 the one detesting his life in this world unto
 ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν 26 + εἰάν ἐμοί διακονή
 life eternal shall keep it]. If to me should serve
 τις ἐμοί ἀκολουθεῖτω και ὅπου εἰμί ἐγὼ ἐκεῖ και
 anyone], me follow]! And where I am, there also
 ο διάκονος ο ἐμός ἐστὶν και εἰάν τις ἐμοί διακονή
 servant my will be]. And if anyone should serve to me,
 τιμήσει αὐτόν ο πατήρ 27 + νυν η ψυχὴ μου
 shall esteem him the father]. Now my soul

+ וַיִּבֹא פִּילְפּוֹס וַיִּגְדֹּל אֶל-אַנְדְּרֵי
 וְאַנְדְּרֵי וּפִילְפּוֹס הַגִּידוּ אֶל-יֵשׁוּעַ:
 + וַיֹּעַן אוֹתָם יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר בָּאָה הַשָּׁעָה
 שְׂיִפְאָר בֶּן-הָאָדָם:
 + אֲמֵן אֲמֵן אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אִם לֹא-תִפְּל
 הַחִטָּה אֶל-תּוֹךְ הָאֲדָמָה וּמָתָה תִשָּׂאֵר
 לְבָדָה וּכְאֲשֶׁר מָתָה תִעֲשֶׂה פְרִי הַרְבֵּה:
 + הָאֵהָב אֶת-נַפְשׁוֹ יִאֲבֹדָה וְהִשָּׂא

אֶת-נַפְשׁוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה יִנְצֹרָה לְחַיֵּי נְצִיחַ:
 + וְאִישׁ כִּי חָפֵץ לְשַׂרְתְּנִי יֵלֶךְ אַחֲרַי
 וּבְאֲשֶׁר אֶהְיֶה שָׁם יִהְיֶה נִם-מְשָׁרְתִי
 וְאֲשֶׁר יִשְׁרַתְנִי יִכְבְּדוּנִי אָבִי:
 + עַתָּה נִבְהַלְתָּה נַפְשִׁי וּמָה אֹמֵר
 הַצִּילֵנִי אָבִי מִן-הַשָּׁעָה הַזֹּאת אֲךְ
 עַל-כֵּן הִנֵּעַתִּי לַשָּׁעָה הַזֹּאת:

+ וְהוּא נִפְעַם לְעַמּוּס לְעַמּוּס וְהוּא
 נִפְעַם בְּחַלְתָּה מִן-נְפִישׁ לְעַמּוּס וְלְעַמּוּס:
 + אֲךְ לֹא רָע מַעֲשֵׂה תִּבְאֵה בְּחַיִּי, אֲךְ בְּכֹחַ
 יְהוָה אֲנִי אֵלֵךְ, וְהוּא נִפְעַם אֶפְסֵי מַעֲשֵׂהוּ
 כֹּחַ וְגַם מַעֲשֵׂה נִפְעַם, אֲכֹחַ: מ
 + מִן-נְפִישׁ נִפְעַם מִן-עֲבָרָה מִן-חַיִּי
 אֲכֹחַ בְּחַיִּי מִן-חַיִּי אֲכֹחַ אֲכֹחַ:
 + מִן-חַיִּי אֲכֹחַ לְעַמּוּס וְהוּא אֲכֹחַ:

τετάρακται και τι εἶπω πάτερ σῶσόν με εκ
 has been disturbed, and what should I say? O father, deliver me from
 της ὥρας ταύτης αλλά διά τούτο ἦλθον εις
 this hour! But on account of this I came unto

την ὥραν ταύτην 28+ πάτερ δόξασόν σου το ὄνομα
 this hour. O father, glorify your name!

ἦλθεν ουν φωνή εκ του ουρανού και εδόξασα
 Then came a voice from out of the heaven, Even I glorified,

και πάλιν δοξάσω 29+ ο ουν ὄχλος ο εστῶς και
 and again I will glorify. Then the multitude standing and
 ακούσας ἔλεγεν βροντήν γεγονέναι ἄλλοι ἔλεγον
 hearing, said, Thunder has taken place; others said,

ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν 30+ απεκρίθη ο Ιησούς και
 An angel has spoken to him. Jesus answered and
 εἶπεν ου δι' ἐμέ αὕτη η φωνή γέγονεν αλλά
 said, Not on account of me [has] this voice taken place, but

δι' υμᾶς 31+ νυν κρίσις εστί του κόσμου τούτου
 on account of you. Now is judgment of this world;

νυν ο ἄρχων του κόσμου τούτου εκβληθήσεται ἔξω
 now the ruler of this world shall be cast outside;

32+ καγὼ εἰάν υψωθῶ εκ της γης πάντας ελκύσω
 and I, if I be raised up high from the earth, I will draw all

προς εμαυτόν 33+ τούτο δε ἔλεγε σημαίνων ποίω
 to myself. And this he said, signifying what

θανάτω ἤμελλεν αποθνήσκειν 34+ απεκρίθη αὐτῷ ο
 death he was about to die. answered him The

<p>אָבִי פֶּאָר אֶת־שְׁמִי וַיֵּצֵא קוֹל מִן־הַשָּׁמַיִם אֹמֵר פֶּאָרְתִּי וְאֶפְאָר עוֹד: וְהָעָם הָעֹמְדִים שָׁמָּה שָׁמְעוּ וַיֹּאמְרוּ רַעַם נִשְׁמָע וְאַחֲרֵי־כֵן אָמְרוּ מִלָּאָה דְּבַר אֱתוּ: וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לֹא הָיָה הַקּוֹל הַזֶּה לְמַעְנֵי כִּי אִם־לְמַעַנְכֶם: עַתָּה הָעוֹלָם הַזֶּה נִדּוֹן עַתָּה יוֹשְׁלֵךְ שָׂר הָעוֹלָם הַזֶּה חוּצָה:</p>	<p>+ וַיֹּאנִי בְּהַנְּשָׂאִי מֵעַל־הָאָרֶץ אֶמְשֹׁךְ כּוֹלִם אֵלַי: + וְזֹאת דְּבַר לְרִמּוֹז אֵי־זֶה הַמּוֹת אֲשֶׁר יָמוּת: + וַיַּעֲנֵנּוּ אֹתוֹ הָעָם וַיֹּאמְרוּ אֲנַחְנוּ שָׁמְעִנּוּ מִן הַתּוֹרָה כִּי הַמָּשִׁיחַ יָבוֹן לְעוֹלָם וְאִיךָ אָמַרְתָּ בֶן־הָאָדָם צָרִיךְ לְהַנְּשֵׂא וּמִי בֶן־הָאָדָם הַהוּא:</p>
--	---

<p>+ אֲכֻזָּה שְׂבַח עֲבָדֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ אֲבָרְכֶם וְאֶשְׁבַּח אֶת־שֵׁמִי וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ</p>	<p>+ אֲכֻזָּה שְׂבַח עֲבָדֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ אֲבָרְכֶם וְאֶשְׁבַּח אֶת־שֵׁמִי וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְאֶת־כְּבוֹדֶךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ</p>
---	---

όχλος ημείς ηκούσαμεν εκ του νόμου ότι ο
multitude], We hear from the law that the
 Χριστός μένει εις τον αιώνα και πως συ λέγεις ότι
Christ abides into the eon; and how say you that
 δει υψωθήναι τον υιόν του ανθρώπου τις εστιν
it is necessary for to be raised up high the son of man]? Who is
 ούτος ο υιός του ανθρώπου 35 + είπεν ουν
this Son of man? Then said
 αυτοίς ο Ιησούς έτι μικρόν χρόνον το φως μεθ'
Jesus to them, Still a little time the light with
 υμών εστι περιπατείτε έως το φως έχετε ίνα μη
you is]. Walk while the light you have], that not
 σκοτία υμάς καταλάβη και ο περιπατών εν τη
darkness you should And the one walking in the
 σκοτία ουκ οίδε που υπάγει 36 + έως το φως έχετε
darkness knows not where he goes. While the light you have],
 πιστεύετε εις το φως ίνα υιοί φωτός γένησθε
trust in the light! that sons of light you should become].
 ταύτα ελάλησεν ο Ιησούς και απελθών εκρύβη απ'
These [things] Jesus spoke, and going forth, was hid from
 αυτών 37 + τοσαύτα δε αυτού σημεία πεποιηκότος
them. such great But his signs doing]
 έμπροσθεν αυτών ουκ έπίστευον εις αυτόν 38 + ίνα ο
in front of them, they did not believe in him; that the
 λόγος Ησαΐου του προφήτου πληρωθή ον είπεν
word of Isaiah the prophet should be fulfilled, which he said,
 κύριε τις έπίστευσε τη ακοή ημών και ο βραχίων
O Lord, who believed our report? and the arm

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ אֶדְ-לְמַצְעָר
 יִהְיֶה הָאֹר אֶמְכֶם הַתְּהִלְכוּ בְעוֹד
 לָכֶם הָאֹר פֶּן-יִשׁוּפְכֶם חֹשֶׁךְ וְתִהְיֶה
 בְּחֹשֶׁךְ לֹא יֵדַע אָנָּה הוּא הַלֵּךְ׃
 + בְּעוֹד לָכֶם הָאֹר הָאֱמִינִי בְאֹר לְמַעַן
 תִּהְיוּ בְנֵי הָאֹר אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

דְּבַר יֵשׁוּעַ וַיֵּלֶךְ וַיִּסְתַּר מִפְּנֵיהֶם׃
 + רַבִּים הָאֱתוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה לְעֵינֵיהֶם
 וּבְכָל-זֹאת לֹא הָאֱמִינִי בּוֹ׃
 + לְמַלְאֵת דְּבַר יֵשׁוּעַ הוּא הַנְּבִיא
 אֲשֶׁר אָמַר יִהְיֶה מִי הָאֱמִינִי לְשִׁמוּעַתְנוּ
 וְזִרְעֵה יִהְיֶה עַל-מִי נִגְלְתָה׃

+ אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים
 אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים
 אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים
 אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים
 אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים
 אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים

אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים׃
 אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים׃
 אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים׃
 אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים׃
 אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים׃
 אֲנִי לְמֹהַב לְעַבְדֵי אֱלֹהִים׃

κυρίου τίνι απεκαλύφθη 39+ διά τούτο
 [of the] Lord, to whom was it uncovered? On account of this

ουκ ηδύναντο πιστεύειν ότι πάλιν είπεν Ησαΐας 40+
 they were not able to believe, for again Isaiah said,

τετύφλωκεν αυτών τους οφθαλμούς και πεπόρωκεν
 He has blinded their eyes, and calloused

αυτών την καρδίαν ίνα μη ίδωσι τοις
 their heart; that they should not see [with] the

οφθαλμοίς και νοήσωσι τη καρδία και
 eyes, and comprehend [with] the heart, and

επιστραφώσι και ίάσωμαι αυτούς 41+ ταύτα
 be turned, and I should heal them. These [things]

είπεν Ησαΐας ότε είδε την δόξαν αυτού και ελάλησε
 Isaiah said, when he beheld his glory, and spoke

περί αυτού 42+ όμως μέντοι και εκ των αρχόντων
 concerning him. Even however also from the rulers

πολλοί επέστευσαν εις αυτόν αλλά διά τους
 many] believed in him; but because of the

Φαρισαίους ουχ ωμολόγουν ίνα μη
 Pharisees they did not acknowledge [it], that they should not

αποσυνάγωγοι γένωνται 43+ ηγάπησαν γαρ την δόξαν
 removed from the synagogue be]. For they loved the glory

των ανθρώπων μάλλον ήπερ την δόξαν του θεού 44+
 of men rather than the glory of God.

Ιησούς δε έκραξε και είπεν ο πιστεύων εις εμέ
 And Jesus cried out and said, The one believing in me,

+ על-כן לא יכלו להאמין כי עוד אמר
 ישעיהו:

+ השע עיניהם והשמין לבכם פן-יראו
 בעיניהם ולבכם יבין ושבו ורפאתי להם:
 + כזאת דבר ישעיהו בראותו
 את-תפארתו וינבא עליו:
 + ואולם גם מן-השרים האמינו-בו

רבים אך בגלל הפרושים לא
 הודו למען אשר-לא ינודו:

+ כי כבוד אנשים חביב עליהם מכבוד
 האלהים:
 + ויקרא ישוע ויאמר המאמין בי
 לא-בי הוא מאמין כי אם-בשליח אתי:

+ וכלל מן-השרים האמינו-בו
 וישעיהו אמר: ויראו
 בעיניהם ולבכם יבין ושבו ורפאתי להם:
 + כזאת דבר ישעיהו בראותו
 את-תפארתו וינבא עליו:
 + ואולם גם מן-השרים האמינו-בו

+ רבים אך בגלל הפרושים לא
 הודו למען אשר-לא ינודו:
 + כי כבוד אנשים חביב עליהם מכבוד
 האלהים:
 + ויקרא ישוע ויאמר המאמין בי
 לא-בי הוא מאמין כי אם-בשליח אתי:

ου πιστεύει εις εμέ αλλ' εις τον πέμψαντά με 45 +
believes not in me, but in the one having sent me;

και ο θεωρών εμέ θεωρεί τον πέμψαντά με 46 +
and the one contemplating me, contemplates the one having sent me.

εγώ φως εις τον κόσμον ελήλυθα ίνα πας
I a light unto the world have come], that every [one]

ο πιστεύων εις εμέ εν τη σκοτία μη μείνη 47 + και
believing in me, in the darkness should not abide]. And

εάν τις μου ακούση των ρημάτων και μη
if anyone should hear of my sayings, and should not

πιστεύση εγώ ου κρίνω αυτόν ου γαρ ήλθον ίνα
believe, I do not judge him; for I did not come that

κρίνω τον κόσμον αλλ' ίνα σώσω τον κόσμον 48 +
I judge the world, but that I should deliver the world.

ο άθετων εμέ και μη λαμβάνων τα ρήματά μου
The one disregarding me, and receives not my words,

έχει τον κρίνοντα αυτόν ο λόγος ον ελάλησα
has the [thing] judging him -- the word which I have spoken,

εκείνος κρινεί αυτόν εν τη εσχάτη ημέρα 49 + ότι
that shall judge him in the last day. For

εγώ εξ εμαυτού ουκ ελάλησα αλλ' ο πέμψας με
I of myself spoke not; but the having sent me

πατήρ αυτός μοι εντολήν έδωκε τι είπω και τι
father], he to me command gave] what I should say, and what

λαλήσω 50 + και οίδα ότι η εντολή αυτού ζωή αιώνιος
I should speak. And I know that his command life eternal

+ וְהָרְאָה אֹתִי הוּא רֹאֵה אֶת־שְׁלֹחִי :
+ אֲנִי בְּאֹתִי אֶל־הָעוֹלָם לְהִיּוֹת אוֹר
לְמַעַן כָּל־הַמְּאֲמִינִין בִּי לֹא יֵשֵׁב בְּחֹשֶׁךְ :
+ וְהַשְׁמִיעַ אֶת־דְּבָרֵי וְלֹא יִשְׁמְרֵם אֲנִי
לֹא אֲשַׁפֵּט אֹתוֹ כִּי לֹא־בְּאֹתִי לְשַׁפֵּט
אֶת־הָעוֹלָם כִּי אִם־לְהוֹשִׁיעַ אֶת־הָעוֹלָם :
+ וְאִישׁ אֲשֶׁר יְבֹזֵנִי וְלֹא יִקַּח אִמְרֵי

יֵשׁ אֶחָד אֲשֶׁר־יִדְּוִין אֹתוֹ הַדְּבָר אֲשֶׁר
דִּבַּרְתִּי הוּא יִדְּוִין אֹתוֹ בַּיּוֹם הַהֵוא־הַזֶּה :
+ כִּי אֲנִי לֹא מְלַבֵּי דְבַרְתִּי כִּי אִם־אָבִי
הַשְׁלִיחַ אֹתִי הוּא צִוֵּנִי אֶת־אֲשֶׁר אֹמַר
וְאֶת־אֲשֶׁר אֹמַר וְאֶת־אֲשֶׁר אֹדְבֵר :
+ וְאֲנִי יוֹדְעֵתִי כִּי מִצְוָתוֹ חַיִּי
עוֹלָם לְכֵן כָּל־אֲשֶׁר אֹדְבֵר כְּאֲשֶׁר
אֹמַר אֵלַי אָבִי כֵן אֲנִי מְדַבֵּר :

+ וְגַם יָדַע שׂוֹאֵה שׂוֹאֵה לֹחֵךְ וְגַם יָדַע :
+ אֲנִי לֹא מְלַבֵּי דְבַרְתִּי כִּי אִם־אָבִי
הַשְׁלִיחַ אֹתִי הוּא צִוֵּנִי אֶת־אֲשֶׁר אֹמַר
וְאֶת־אֲשֶׁר אֹדְבֵר :
+ וְאֲנִי יוֹדְעֵתִי כִּי מִצְוָתוֹ חַיִּי
עוֹלָם לְכֵן כָּל־אֲשֶׁר אֹדְבֵר כְּאֲשֶׁר
אֹמַר אֵלַי אָבִי כֵן אֲנִי מְדַבֵּר :

וְגַם יָדַע שׂוֹאֵה שׂוֹאֵה לֹחֵךְ וְגַם יָדַע :
+ אֲנִי לֹא מְלַבֵּי דְבַרְתִּי כִּי אִם־אָבִי
הַשְׁלִיחַ אֹתִי הוּא צִוֵּנִי אֶת־אֲשֶׁר אֹמַר
וְאֶת־אֲשֶׁר אֹדְבֵר :
+ וְאֲנִי יוֹדְעֵתִי כִּי מִצְוָתוֹ חַיִּי
עוֹלָם לְכֵן כָּל־אֲשֶׁר אֹדְבֵר כְּאֲשֶׁר
אֹמַר אֵלַי אָבִי כֵן אֲנִי מְדַבֵּר :

εστιν α ούν λαλώ εγώ καθώς είρηκέ μοι ο πατήρ
 is]. What then I speak, as has said to me the father],
 ούτως λαλώ
 so I speak.

13 ג

1+ προ δε της εορτής του πάσχα ειδώς ο Ιησούς ότι
 But before the holiday [feast] of the passover, Jesus knew that
 ελήλυθεν αυτού η ώρα ίνα μεταβή εκ
 has come his hour], that he should cross over out of
 του κόσμου τούτου προς τον πατέρα αγαπήσας
 this world to the father, having loved
 τους ιδίους τους εν τω κόσμω εις τέλος ηγάπησεν
 his own, of the ones in the world -- unto [the] end he loved
 αυτούς 2+ και δείπνου γενομένου του διαβόλου ήδη
 them. And supper taking place, the devil already
 βεβληκότος εις την καρδίαν Ιούδα Σίμωνος
 casting into the heart of Judas [son of] Simon
 Ισκαριώτου ίνα αυτόν παραδώ 3+ ειδώς ο Ιησούς ότι
 Iscariot, that he should deliver him up; Jesus knowing that
 πάντα δέδωκεν αυτό ο πατήρ εις τας χείρας και
 all had given to him the father], into [his] hands, and
 ότι από θεού εξήλθε και προς τον θεόν υπάγει 4+
 that from God he came forth, and to God he goes;
 εγείρεται εκ του δείπνου και τίθησι τα ιμάτια και
 he rises from the supper, and he puts [aside] [his] garments. And
 λαβών λέντιον διέζωσεν εαυτόν 5+ είτα βάλλει ύδωρ
 having taken a linen towel he girded up himself. Then he throws water

+
 ולפני חג הפסח כשידע ישוע כי
 באה שעתו לעבר מן העולם הזה
 אל־אביו כאשר אהב את בחיריו
 אשר בעולם כן אהבם עד־הקץ:
 + ויהי בסעודת הערב והשטן נתן בלב
 יהודה בן־שמעון איש קריות למסרו:

+ וידע ישוע כי נתן אביו את־הכל בידו
 וכי מאת אלהים בא ואל־אלהים ישוב:
 + ויקם מעל השלחן ויפשט
 את־בגדיו ויקח מטפחת ויהגרה:
 + ואחר יצק מים בכיור ויחל
 לרחץ את־רגלי תלמידיו ולנגב
 במטפחת אשר־הוא חגור בה:

+
 ומסר יְהוֹנָתָן בֶּן־שִׁמְעוֹן אִישׁ קְרִיּוֹת לְמַסְרוֹ
 וְיֵשׁוּעַ יָדָע כִּי מֵאֵת אֱלֹהִים בָּא וְאֶל־אֱלֹהִים יָשׁוּב:
 וַיִּקָּם מֵעַל הַשֻּׁלְחָן וַיִּפְשֹׁט
 אֶת־בְּגָדָיו וַיִּקַּח מִטְפַּחַת וַיִּהְיֶה
 רֹחֵץ וַיִּשְׁפֹּךְ מַיִם בַּכִּיּוֹר וַיִּחַל
 לְרַחֵץ אֶת־רַגְלֵי תַלְמִידָיו וְלִנְגֹב
 בַּמִּטְפַּחַת אֲשֶׁר־הוּא חָגוּר בָּהּ:

+ וידע ישוע כי נתן אביו את־הכל בידו
 וכי מאת אלהים בא ואל־אלהים ישוב:
 + ויקם מעל השלחן ויפשט
 את־בגדיו ויקח מטפחת ויהגרה:
 + ואחר יצק מים בכיור ויחל
 לרחץ את־רגלי תלמידיו ולנגב
 במטפחת אשר־הוא חגור בה:

εις τον νιπτήρα και ήρξατο νίπτειν τους πόδας των
into the washpot, and began to wash the feet of the
μαθητών και εκμάσσειν τω λεντίω ω ην
disciples, and to wipe [them] clean [with] the linen towel in which he was

διεζωσμένος 6+ έρχεται ούν προς Σίμωνα Πέτρον και
girding himself up. He comes then to Simon Peter; and
λέγει αυτώ εκείνος κύριε συ μου νίπτεις τους πόδας
says to him that one], O Lord, do you wash my feet?

7+ απεκρίθη Ιησούς και είπεν αυτώ ο εγώ ποιώ συ
Jesus answered and said to him, What I do, you

ουκ οίδας άρτι γνώση δε μετά ταύτα 8+ λέγει αυτώ
know not just now, but you shall know after these [things] . says to him
Πέτρος ου μη νίψης τους πόδας μου εις τον αιώνα
Peter], In no way should you wash my feet into the eon.

απεκρίθη αυτώ ο Ιησούς εάν μη νίψω σε ουκ έχεις
responded to him Jesus], Unless I should wash you, you have no

μέρος μετ' εμού 9+ λέγει αυτώ Σίμων Πέτρος κύριε
part with me. says to him Simon Peter], O Lord,

μη τους πόδας μου μόνον αλλά και τας χείρας και
not my feet only, but also the hands and

την κεφαλήν 10+ λέγει αυτώ ο Ιησούς ο
the head. says to him Jesus], The one

λελουμένος ου χρείαν έχει η τους πόδας νίπασθαι
being bathed no [other] need has] than the feet to wash],

αλλ' εστι καθαρός όλος και υμείς καθαροί εστε
but is clean entirely; and you are clean,

אָרְחַץ אֶתְּךָ אֵין לְךָ חֶלֶק עִמִּי:
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמַעוֹן פִּטְרוֹס אֲדֹנָי לֹא
אֶת־רַגְלֵי לְבָד כִּי בְּנִים אֶת־יָדַי וְאֶת־רֹאשִׁי:
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ הַמְרוּחָץ אֵין־לוֹ
לְרַחֵץ עוֹד כִּי אִם־אֶת־רַגְלָיו כִּי כוֹלוֹ
טָהוֹר הוּא וְאַתֶּם טְהוֹרִים אַךְ לֹא כוֹלְכֶם:

וַיִּנָּשׂ אֶל־שְׁמַעוֹן פִּטְרוֹס וְהוּא אָמַר
אֵלָיו אֲדֹנָי הַאֲתָה תִרְחֹץ אֶת־רַגְלֵי:
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתְּ אֲשֶׁר אָנֹכִי
עוֹשֶׂה אֵינְךָ יָדַע כְּעַתָּה וְאַחֲרַיִךְ תֵּדָע:
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו פִּטְרוֹס לֹא־תִרְחֹץ
אֶת־רַגְלֵי לְעוֹלָם וַיַּעַן אֹתוֹ יֵשׁוּעַ אִם־לֹא

מִעֲבִיר רֹאשׁ לְךָ לְךָ לְךָ לְךָ לְךָ מִחֵטְא:
+ אֲנִי לֹא מְעַבֵּר בְּרַחֲפֵי טֹבָה מִי, לֹא
טָלְטֵהוּ. וְיָלַד אֶת־עֲבִיר לֹא רָלָה אֵם הֵי, אֵם
יֵעָר:
+ אֲנִי לֹא מְעַבֵּר אִם וְיִשְׁמַע לֹא מִנִּים
רָלָה וְיָלַד מִי, טָלְטֵהוּ. יִעָבֵר בְּלִמָּה
יָלַד וְיִכַּח מִי אֵם אֵם אֵם אֵם אֵם אֵם
וְיִכַּח אֵם אֵם אֵם אֵם אֵם אֵם אֵם:

וַיִּנָּשׂ אֶל־שְׁמַעוֹן פִּטְרוֹס וְהוּא אָמַר
אֵלָיו אֲדֹנָי הַאֲתָה תִרְחֹץ אֶת־רַגְלֵי:
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתְּ אֲשֶׁר אָנֹכִי
עוֹשֶׂה אֵינְךָ יָדַע כְּעַתָּה וְאַחֲרַיִךְ תֵּדָע:
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו פִּטְרוֹס לֹא־תִרְחֹץ
אֶת־רַגְלֵי לְעוֹלָם וַיַּעַן אֹתוֹ יֵשׁוּעַ אִם־לֹא

ἀλλ' οὐχὶ πάντες 11+ ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτὸν
but not all. For he knew the one delivering him up;

διὰ τούτο εἶπεν οὐχὶ πάντες καθαροί εστε 12+ ὅτε
on account of this he said, Not all are clean. When

οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβε
therefore he washed their feet, and took

τα ἱμάτια αὐτοῦ ἀναπεσὼν πάλιν εἶπεν αὐτοῖς
his garments, having reclined again, he said to them,

γινώσκετε τι πεποίηκα ὑμῖν 13+ ὑμεῖς φωνεῖτέ με ὁ
Do you know what I have done to you? You call me, The

διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος καὶ καλῶς λέγετε εἰμὶ γὰρ
teacher, and, The Lord; and well you speak, for I am.

14+ εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος
If then, I washed your feet, [being] the Lord

καὶ ὁ διδάσκαλος καὶ ὑμεῖς οφείλετε ἀλλήλων
and the teacher, even you ought one another's

νίπτειν τοὺς πόδας 15+ ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν ἵνα
to wash] feet. an example For I gave to you], that

καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιήτε 16+ ἀμήν
as I did to you, also you should do. Amen,

ἀμήν λέγω ὑμῖν οὐκ ἔστι δούλος μείζων
amen, I say to you, not is A servant] greater than

τοῦ κυρίου αὐτοῦ οὐδέ ἀπόστολος μείζων τοῦ
his master; nor an apostle greater than the one

<p>+ כִּי יָדַע מִי יִמְסְרֶיהוּ עַל-כֵּן אָמַר לֹא כּוֹלְכֶם טְהוֹרִים: + וַיְהִי אַחֲרַי אֲשֶׁר-רָחַץ אֶת רַגְלֵיהֶם וַיִּלְבַּשׂ אֶת-בְּגָדָיו וַיֵּשֶׁב לְהִסָּב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הִיְדַעְתֶּם מָה הִדְבַּר אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לָכֶם: + אַתֶּם קְרֹאִים-לִי מוֹרֶה וְאֲדוֹן וְהִיטַבְתֶּם אֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם כִּי-אֲנִי הוּא:</p>	<p>+ לָכֵן אֲמַנְי הַמוֹרֶה וְהָאֲדוֹן רַחֲצֵתִי אֶת-רַגְלֵיכֶם גַּם-אַתֶּם חַיִּיבִים לְרַחֵץ אִישׁ אֶת-רַגְלֵי אָחִיו: + כִּי מוֹפֶת נָתַתִּי לָכֶם לְמַעַן תַּעֲשׂוּ גַם-אַתֶּם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לָכֶם: + אָמֵן אָמֵן אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֵין הָעֶבֶד גָּדוֹל מֵאֲדוֹנָיו וְאֵין הַשְּׁלִיחַ גָּדוֹל מִשְּׁלִיחוֹ:</p>
--	---

<p>+ וַיֵּד אֲתָּה אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה וְגַעַלְמִי לְמֹשֶׁה לְמֹשֶׁה אֲנִי וְלֹא אֲתָּה אֲנִי גַעַלְמִי וְגַעַלְמִי אֲנִי: + גַּם יָדַעְתִּי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה וְגַעַלְמִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה וְגַעַלְמִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה: + אֲנִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה אֲנִי וְגַעַלְמִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה: + אֲנִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה אֲנִי וְגַעַלְמִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה:</p>	<p>אֲנִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה אֲנִי וְגַעַלְמִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה: + אֲנִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה אֲנִי וְגַעַלְמִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה: + אֲנִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה אֲנִי וְגַעַלְמִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה: + אֲנִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה אֲנִי וְגַעַלְמִי אֲנִי מַעַבְדְּ לְמֹשֶׁה:</p>
---	--

πέμψαντος αὐτόν 17+ εἰ ταῦτα οἶδατε μακάριοί ἐστε
 having sent him. If these [things] you know, blessed are you
 εἰάν ποιήτε αὐτά 18+ οὐ περί πάντων υμῶν λέγω
 if you should do them. Not concerning all of you I speak.
 ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην ἀλλ' ἵνα ἡ γραφή
 I know whom I chose, but that the scripture
 πληρωθῆ ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπήρεν
 should be fulfilled, The one chewing with me bread] lifts
 ἐπ' ἐμέ τὴν πτέρναν αὐτοῦ 19+ ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν
 against me his heel]. From just now I tell [it] to you
 προ τοῦ γενέσθαι ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε ὅτι
 before it takes place, that whenever it takes place you should believe that
 ἐγὼ εἰμι 20+ ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν ὁ λαμβάνων
 I am [he] . Amen, amen, I say to you, the one receiving
 εἰάν τινα πέμψω ἐμέ λαμβάνει ὁ δε ἐμέ λαμβάνων
 whomsoever I shall send, receives me; and the one receiving me,
 λαμβάνει τὸν πέμψαντά με 21+ ταῦτα εἰπὼν
 receives the one having sent me. These [things] having said,
 ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησε καὶ
 Jesus was disturbed in the spirit, and testified and
 εἶπεν ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ υμῶν
 said, Amen, amen, I say to you, That one of you
 παραδώσει με 22+ ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ
 shall deliver me up. looked Then at one another the
 μαθηταί ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει 23+ ἦν δε
 disciples], being perplexed concerning what he says. was And

אם-יִדְעֶתֶם זֹאת אֲשֶׁר־יִכְּמְךָ בְּעֲשׂוֹתְךָם כֵּן +

+ לא על-כִּלְכֵּם דְּבַרְתִּי יוֹדֵעַ אֲנִי
 אֶת-אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי בְּהֵם אֵךְ לְמַעַן יִמְלֵא
 הַכֶּתוּב אוֹכֵל לַחֲמֵי הַגִּדִיל עָלַי עֲקֹב:
 + מַעֲתָה אֲנִי אֹמֵר לְכֶם בְּטָרֵם הַיּוֹתָהוּ
 לְמַעַן תָּבֹא וְהֶאֱמַנְתֶּם כִּי אֲנִי הוּא:
 + אָמֵן אָמֵן אֲנִי אֹמֵר לְכֶם כִּי

כָּל-הַמְּקַבֵּל אֶת אֲשֶׁר אֲשַׁלְּחֵהוּ אֵתִי
 מְקַבֵּל וְהַמְּקַבֵּל אֶת־שַׁלְּחִי:
 + וַיְהִי כְּכֹלֹת יֵשׁוּעַ לְדַבֵּר הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה וַיִּבְהַל בְּרוּחוֹ וַיַּעֲד וַיֹּאמֶר אָמֵן אָמֵן
 אֲנִי אֹמֵר לְכֶם כִּי אֶחָד מִכֶּם יִמְסְרֵנִי:
 + וַיִּבְיטוּ תְלָמִידָיו וַיִּתְמָהוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ
 כִּי נְבוֹכִים וְלֹא יָדְעוּ עַל-מִי דָבַר:
 + וְאֶחָד מִתְלָמִידָיו אֲשֶׁר יֵשׁוּעַ אֶהְבּוּ מִסֵּב

+ אֲנִי מְלַמֵּד וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל
 אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי:
 + לֵאמֹר אֵל גִּלְגָּה אֲנִי נָא וְנָא אֲנִי
 יֵשׁוּעַ לְמַעַן יִבְהַל אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל
 אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי:
 + וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל
 אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי:
 + אֲנִי מְלַמֵּד וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי

וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל
 אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי:
 + וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל
 אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי:
 + וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל
 אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי:
 + וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל
 אֲנִי וְהַיְהוֹעִי מְקַבֵּל אֲנִי:

ανακείμενος εις των μαθητών αυτού εν τῷ κόλπῳ
reclining one of his disciples] at the bosom

του Ἰησοῦ ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς 24+ νεύει οὖν τούτῳ
of Jesus, whom Jesus loved. nodded Then to this one

Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τις ἀν εἶη περὶ οὗ λέγει
Simon Peter] to inquire about who it may be concerning of whom he speaks.

25+ ἐπιπεσὼν δε ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στήθος του Ἰησοῦ
having fallen And that one] upon the breast of Jesus,

λέγει αὐτῷ κύριε τις ἐστίν 26+ ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς
says to him, O Lord, who is it? Jesus answers,

ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω
That one is to whom I having dipped the morsel shall give [it] .

καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος
And having dipped the morsel, he gives [it] to Judas [son of] Simon

Ἰσκαριώτῃ 27+ καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσήλθεν εἰς
Iscariot. And after the morsel, then entered into

ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὁ
that one Satan]. says then to him Jesus], What

ποιεῖς ποιήσον τάχιον 28+ τούτο δε οὐδεὶς ἐγνώ
you do, do more quickly! this But no one knew]

των ἀνακειμένων πρὸς τι εἶπεν αὐτῷ 29+ τινές γαρ
of the ones reclining about what he said to him. For some

ἐδόκουν ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας ὅτι
thought, since the [money] container had Judas], that

λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς
says to him Jesus], Buy what need we have] for

+ וְאַחֲרַי בִּלְעֹז בָּא הַשָּׁטָן אֶל-קָרְבוֹ וַיֹּאמֶר
+ וַיִּרְמֹז-לוֹ שְׂמֵעוֹן פְּטָרוֹס לְדָרֵשׁ
מִי-הוּא זֶה אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלָיו:
+ וַיִּפֹּל עַל-לֵב יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי מִי
הוּא:
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ הִנֵּה זֶה הוּא אֲשֶׁר-אֶטְבֵּל
פְּרוֹסְתִי לְתַתָּהּ לוֹ וַיִּטְבֵּל אֶת-פְּרוֹסְתּוֹ
וַיִּתֵּן אֶל-יְהוּדָה בֶּן-שָׂמְעוֹן אִישׁ קַרְיֹת:

וְאַחֲרַי בִּלְעֹז בָּא הַשָּׁטָן אֶל-קָרְבוֹ וַיֹּאמֶר
+ וַיִּרְמֹז-לוֹ שְׂמֵעוֹן פְּטָרוֹס לְדָרֵשׁ
מִי-הוּא זֶה אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלָיו:
+ וַיִּפֹּל עַל-לֵב יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי מִי
הוּא:
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ הִנֵּה זֶה הוּא אֲשֶׁר-אֶטְבֵּל
פְּרוֹסְתִי לְתַתָּהּ לוֹ וַיִּטְבֵּל אֶת-פְּרוֹסְתּוֹ
וַיִּתֵּן אֶל-יְהוּדָה בֶּן-שָׂמְעוֹן אִישׁ קַרְיֹת:

וְאַחֲרַי בִּלְעֹז בָּא הַשָּׁטָן אֶל-קָרְבוֹ וַיֹּאמֶר
+ וַיִּרְמֹז-לוֹ שְׂמֵעוֹן פְּטָרוֹס לְדָרֵשׁ
מִי-הוּא זֶה אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלָיו:
+ וַיִּפֹּל עַל-לֵב יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי מִי
הוּא:
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ הִנֵּה זֶה הוּא אֲשֶׁר-אֶטְבֵּל
פְּרוֹסְתִי לְתַתָּהּ לוֹ וַיִּטְבֵּל אֶת-פְּרוֹסְתּוֹ
וַיִּתֵּן אֶל-יְהוּדָה בֶּן-שָׂמְעוֹן אִישׁ קַרְיֹת:

την εορτήν η τοις πτωχοίς ίνα τι δώ 30 +
 the holiday [feast] ; or, to the poor that he should give something].
 λαβών ούν το ψωμίον εκείνος ευθέως εξήλθεν ην δε
 Having taken then the morsel, that one immediately went forth; and it was
 νυξ 31 + ότε εξήλθε λέγει ο Ιησούς νυν εδοξάσθη ο
 night. When he went forth, Jesus says, Now was glorified the
 υίός του ανθρώπου και ο θεός εδοξάσθη εν αυτώ 32 +
 son of man], and God was glorified in him.
 ει ο θεός εδοξάσθη εν αυτώ και ο θεός δοξάσει
 If God was glorified in him, also God shall glorify
 αυτόν εν εαυτώ και ευθύς δοξάσει αυτόν 33 + τεκνία
 him in himself, and straightway shall glorify him. Sons,
 έτι μικρόν μεθ' υμών ειμι ζητήσετέ με και καθώς
 still a little [while] with you I am]. You will seek me, and as
 είπον τοις Ιουδαίοις ότι όπου υπάγω εγώ υμείς ου
 I said to the Jews that, Where I go, you will not
 δύνασθε ελθειν και υμίν λέγω άρτι 34 + εντολήν
 be able to come; and to you I speak just now. commandment
 καινήν δίδωμι υμίν ίνα αγαπάτε αλλήλους καθώς
 A new] I give to you, that you love one another! as
 ηγάπησα υμάς ίνα και υμείς αγαπάτε αλλήλους 35 + εν
 I loved you, that also you love one another! In
 τούτω γνώσονται πάντες ότι εμοί μαθηταί εστε εάν
 this all shall know that my disciples you are], if
 αγάπην έχητε εν αλλήλοις 36 + λέγει αυτώ Σίμων
 love you should have] among one another. says to him Simon

<p> + וְהוּא בִקְרָתוֹ אֶת־פְּרוֹסַת הַלֶּחֶם מִהֵר לְצֵאת תְּחוּצָה וְלִילָה הָיָה: + הוּא יָצָא וַיִּשׁוּעַ אָמַר עֲתָה נִתְפָּאֵר בְּן־הָאָדָם וְהָאֱלֹהִים נִתְפָּאֵר בּוֹ: + הֵן הָאֱלֹהִים נִתְפָּאֵר בּוֹ וְגַם יִפְאָרְנוּ הָאֱלֹהִים בְּעֲצָמוֹ וּבְמִתְרָה יִפְאָרְתוּ: + בְּנֵי עוֹד־מְעַט מְזַעֵר אֶתְּיָה עִמָּכֶם אַתֶּם תִּבְקְשׁוּנִי וּכְאֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶל־הַיְהוּדִים </p>	<p> כִּי אֶל־אֲשֶׁר אָנִי הוֹלֵךְ לֹא תוֹכְלוּ לָבוֹא שָׁמָּה כֵּן אָנִי אֹמֵר אֵלֵיכֶם עֲתָה: + מְצוּהָ חֲדָשָׁה אָנִי נֹתֵן לָכֶם אֲשֶׁר תֵּאָהָבוּ אֲטֵשׁ אֶת־אֲחִיו כְּאֲשֶׁר אֶהְבֹּתִי אֶתְכֶם כֵּן גַּם־אַתֶּם אִישׁ אֶת־אֲחִיו תֵּאָהָבוּ: + בְּזֹאת יָדְעוּ כוֹלָם כִּי תִלְמִידִים אַתֶּם לִי תִשְׁכַּן אֶהְבֶּה בֵּינֵיכֶם: + וַיֹּאמֶר אֵלָיו פְּטְרוֹס אֲדֹנָי אַנָּה </p>
---	--

<p> + אֲנִי אֶפְעֹל כְּאֲשֶׁר אֶפְעֹל אֲנִי אֶפְעֹל לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי + אֲנִי אֶפְעֹל כְּאֲשֶׁר אֶפְעֹל אֲנִי אֶפְעֹל לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי + אֲנִי אֶפְעֹל כְּאֲשֶׁר אֶפְעֹל אֲנִי אֶפְעֹל לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי + אֲנִי אֶפְעֹל כְּאֲשֶׁר אֶפְעֹל אֲנִי אֶפְעֹל לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי + אֲנִי אֶפְעֹל כְּאֲשֶׁר אֶפְעֹל אֲנִי אֶפְעֹל לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי </p>	<p> אֲנִי אֶפְעֹל כְּאֲשֶׁר אֶפְעֹל אֲנִי אֶפְעֹל לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי + אֲנִי אֶפְעֹל כְּאֲשֶׁר אֶפְעֹל אֲנִי אֶפְעֹל לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי + אֲנִי אֶפְעֹל כְּאֲשֶׁר אֶפְעֹל אֲנִי אֶפְעֹל לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי + אֲנִי אֶפְעֹל כְּאֲשֶׁר אֶפְעֹל אֲנִי אֶפְעֹל לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי + אֲנִי אֶפְעֹל כְּאֲשֶׁר אֶפְעֹל אֲנִי אֶפְעֹל לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי לְאִי </p>
---	---

Πέτρος κύριε που υπάγεις απεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
 Peter], O Lord, where do you go? answered to him Jesus],
 ὅπου υπάγω οὐ δύνασαι μοι νυν ακολουθήσαι
 Where I go, you are not able me now to follow];

ὑστερον δε ακολουθήσεις μοι 37+ λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος
 but afterwards you shall follow me. says to him Peter],
 κύριε διατί οὐ δύναμαί σοι ακολουθήσαι ἄρτι
 O Lord, why [am] I not able to follow you just now?

την ψυχὴν μου υπέρ σου θήσω 38+ απεκρίθη αὐτῷ
 my life for you I will put]. answered to him
 ὁ Ἰησοῦς την ψυχὴν σου υπέρ εμοῦ θήσεις ἀμήν
 Jesus], your life for me Shall you place]? Amen,
 ἀμήν λέγω σοι οὐ μη ἀλέκτωρ φωνήσει ἕως οὐ
 amen, I say to you, In no way [the] rooster shall call out, until of which
 ἀπαρνήσῃ με τρις
 you shall totally reject me three times.

14 7

1+ μη ταρασσέσθω υμῶν καρδιά πιστεύετε εἰς
 Let not be disturbed your heart]! Trust in

τον θεόν και εἰς ἐμέ πιστεύετε 2+ ἐν τη οἰκία
 God, and in me trust]! In the residence
 του πατρός μου μοναί πολλαί εἰσιν εἰ δε μη εἶπον ἂν
 of my father abodes many there are]; but if not, I would have told

υμῖν πορεύομαι ετοιμάσαι τόπον υμῖν 3+ και εἰάν
 you. I go to prepare a place for you. And whenever

תלך וייען אתו ישוע אל־אשר אני הולך שמה לא־תוכל עתה ללכת אחרי ואחרי־כן תלך אחרי: + ויאמר אליו פטרס מדוע לא־אוכל עתה ללכת אחריך הן־נפשי אתן בעד־נפשך: + וייען אתו ישוע התתן נפשך בעד נפשי אמן אמן אני אמר בטרם יקרא	הַתְּרַנְּנָל הַתְּכַחֵשׁ בִּי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים: + אֶל־יִבְהַל לְבַבְכֶם הָאֲמִינוּ בְּאֱלֹהִים וְגַם בִּי הָאֲמִינוּ: + בְּבֵית אָבִי מְדוּרוֹת רַבִּים וְאִם־לֹא כֵן הָיִיתִי אוֹמֵר לָכֶם הִנְנִי הוֹלֵךְ לְהַכִּין לָכֶם מְקוֹם: + וְהָיָה כִּי־הִלַּכְתִּי וְהִכִּינוֹתִי לָכֶם
--	--

לְכַח אִוָּל אֶנְהוּ חַסָּה אֶכְסֵה אֶכְסֵה לְ לְכַח אִוָּל אֶנְהוּ לְכַח אֶכְסֵה אֶכְסֵה לְ וְאִם־לֹא כֵן הָיִיתִי אוֹמֵר לָכֶם + אֶנְהוּ לְכַח אֶכְסֵה אֶכְסֵה לְ לְכַח אֶכְסֵה אֶנְהוּ לְכַח אֶכְסֵה אֶכְסֵה לְ מִנְהוּ נִפְשִׁי בְּנִפְשִׁי אֶנְהוּ לְכַח אֶכְסֵה + אֶנְהוּ לְכַח אֶכְסֵה אֶנְהוּ לְכַח אֶכְסֵה אֶנְהוּ לְכַח אֶכְסֵה אֶנְהוּ לְכַח אֶכְסֵה	וְהִנְנִי הוֹלֵךְ לְהַכִּין לָכֶם מְקוֹם: + וְהָיָה כִּי־הִלַּכְתִּי וְהִכִּינוֹתִי לָכֶם + אֶל־יִבְהַל לְבַבְכֶם הָאֲמִינוּ בְּאֱלֹהִים וְגַם בִּי הָאֲמִינוּ: + בְּבֵית אָבִי מְדוּרוֹת רַבִּים וְאִם־לֹא כֵן הָיִיתִי אוֹמֵר לָכֶם הִנְנִי הוֹלֵךְ לְהַכִּין לָכֶם מְקוֹם: + וְהָיָה כִּי־הִלַּכְתִּי וְהִכִּינוֹתִי לָכֶם
--	---

πορευθῶ και ετοιμάσω υμίν τόπον πάλιν έρχομαι
I should go and should prepare for you a place, again I will come
και παραλήψομαι υμάς προς εμαυτόν ίνα όπου
and take you to myself; that where

ειμί εγώ και υμείς ήτε 4+ και όπου εγώ υπάγω
I am, also you should be]. And where I go

οίδατε και την οδόν οίδατε 5+ λέγει αυτώ Θωμάς
you know, and the way you know. says to him Thomas],
κύριε ουκ οίδαμεν που υπάγεις και πως δυνάμεθα
O Lord, we know not where you go; and how are we able

την οδόν ειδέναι 6+ λέγει αυτώ ο Ιησούς εγώ ειμι η
the way to know]?) says to him Jesus], I am the
όδος και η αλήθεια και η ζωή ουδείς έρχεται προς
way, and the truth, and the life; no one comes to

τον πατέρα ει μη δι' εμού 7+ ει εγνώκειτέ με και
the father unless through me. If you had known me, also
τον πατέρα μου εγνώκειτε αν και απ' άρτι γινώσκετε
my father you would have known]; and from now on you know

αυτόν και εωράκατε αυτόν 8+ λέγει αυτώ Φίλιππος
him and you have seen him. says to him Philip],

κύριε δείξον ημίν τον πατέρα και αρκεί ημίν 9+
O Lord, show to us the father! and it suffices to us.
λέγει αυτώ ο Ιησούς τοσούτον χρόνον μεθ' υμών
says to him Jesus], So great a time with you

מקום שוב אשוב ולקחתי אתכם אלי
למען תהיו גם-אתם באשר אני שם:
+ וידעתם אנה אני הולך ואת-הדרך
ידעתם:
+ ויאמר אליו תומא אדני לא ידענו אנה
אתה הולך ואיככה נדע את-הדרך:
+ ויאמר אליו ישוע אנכי הדרך והאמת
והחיים לא-יבא איש אל-האב בלתי
על-ידי:

+ לו-ידעתם אתי גם את-אבי ידעתם
ומעתה ידעתם אתו וגם ראיתם אתו:
+ ויאמר אליו פילפוס אדני
הראנו נא את-האב ודי לנו:
+ ויאמר אליו ישוע זה כמה ימים
אנכי אתכם ואתה פילפוס הטרם
תדעני הראה אתי ראה את-האב
ולמה-זה תאמר הראנו את-האב:

אם אתם רואים את-אבי, לא רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
+ אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:

+ אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:
אם אתם רואים את-אבי, רואים את-אבי:

εἰμι και ουκ ἐγνῶκάς με Φίλιππε ο εωρακῶς
 I am], and you do not know me, Philip? The one seeing
 ἐμέ εώρακε τον πατέρα και πως συ λέγεις δείξον
 me has seen the father; and how do you say, Show
 ἡμῖν τον πατέρα 10+ ου πιστεύεις ὅτι ἐγώ εν τῷ
 us the father? Do you not believe that I [am] in the
 πατρί και ο πατήρ εν εμοί εστι τα ρήματα α ἐγώ
 father, and the father in me is]? The words which I
 λαλώ υμῖν ἀπ' εμαυτού ου λαλώ ο δε πατήρ ο εν
 speak to you, from myself I speak not]; but the father, the one in
 εμοί μένων αὐτός ποιεί τα έργα 11+ πιστεύετε μοι
 me abiding], he does the works. Trust me!
 ὅτι ἐγώ εν τῷ πατρί και ο πατήρ εν εμοί εστιν
 that I [am] in the father, and the father in me is].
 εἰ δε μη διά τα έργα αὐτά πιστεύετε μοι 12+ ἀμήν
 But if not, because of the works themselves believe me! Amen,
 ἀμήν λέγω υμῖν ο πιστεύων εἰς ἐμέ τα έργα α
 amen, I say to you, The one believing in me, the works which
 ἐγώ ποιῶ κακεῖνος ποιήσει και μείζονα τούτων
 I do, even that one shall do; and greater than these
 ποιήσει ὅτι ἐγώ προς τον πατέρα μου πορεύομαι 13+
 he shall do; for I to my father go].
 και ο τι αν αιτήσητε εν τῷ ονόματί μου τούτο
 And whatever you should ask in my name, this
 ποιήσω ἵνα δοξασθή ο πατήρ εν τῷ υἱῷ 14+ εἰάν
 I shall do, that should be glorified the father] in the son. If
 τι αιτήσητε εν τῷ ονόματί μου ἐγώ ποιήσω 15+ εἰάν
 you should ask anything in my name, I shall do it. If

+ הַאִינֶדָּ מֵאֲמִין כִּי אֲנֹכִי בְּאָבִי וְאָבִי
 בִּי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלֵיכֶם
 לֹא־מִנְפְּשִׁי אֲנֹכִי דֹבֵר כִּי אָבִי הַשֶּׁכֶן
 בְּקִרְבִּי הוּא עֹשֶׂה אֶת־הַמַּעֲשִׂים:
 + הָאֲמִינוּ לִי כִּי־אֲנֹכִי בְּאָבִי וְאָבִי בִּי
 וְאִם־לֹא הָאֲמִינוּ לִי בְּגִלְלַת הַמַּעֲשִׂים:

+ אָמֵן אָמֵן אֲנִי אֹמֵר לָכֶם הַמֵּאֲמִין בִּי
 יַעֲשֶׂה גַם־הוּא אֶת־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר אֲנֹכִי
 עֹשֶׂה וְגַדְלוֹת מֵאֵלֶּה יַעֲשֶׂה אֶל־אָבִי:
 + וְכֹל־אֲשֶׁר תִּשְׁאַלּוּ בְּשֵׁמִי אֶעֱשֶׂנוּ וְיִכּוּבַד
 הָאֵב בְּבָנוּ:
 + כִּי־תִשְׁאַלּוּ דְבַר בְּשֵׁמִי אֲנִי אֶעֱשֶׂנוּ:
 + אִם־אֶהְבֶּתֶם אֹתִי אֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ:

+ לֵאמֹנֵךְ הִנֵּה אֲנִי בְּכֹחַ
 אֲבִי כִּי כֹחַ אֲבִי אֲנִי מְחַלֵּל
 אֲנִי מִן הַכֹּחַ לֵאמֹנֵךְ אֲבִי
 אֲנִי וְגַם כֹּחַ אֲבִי כֹחַ אֲבִי
 + מִכֹּחַ אֲבִי כֹחַ אֲבִי כֹחַ
 אֲבִי אֲנִי מְחַלֵּל כֹּחַ אֲבִי:
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי לֵאמֹנֵךְ

+ וְכֹחַ אֲבִי כֹחַ אֲבִי כֹחַ אֲבִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי לֵאמֹנֵךְ
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי לֵאמֹנֵךְ:
 + וְכֹחַ אֲבִי כֹחַ אֲבִי כֹחַ אֲבִי
 לֵאמֹנֵךְ וְכֹחַ אֲבִי כֹחַ אֲבִי:
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי לֵאמֹנֵךְ
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי לֵאמֹנֵךְ

αγαπάτέ με τας εντολάς τας εμάς τηρήσατε 16+ και
 you should love me, commandments my give heed to!] And
 εγώ ερωτήσω τον πατέρα και άλλον παράκλητον
 I will ask the father, and another comforter
 δώσει υμίν ίνα μένη μεθ' υμών εις τον αιώνα
 he shall give to you], that he should abide with you into the eon.

17+ το πνεύμα της αληθείας ο ο κόσμος ου δύναται
 The spirit of truth; whom the world is not able
 λαβείν ότι ου θεωρεί αυτό ουδέ γινώσκει αυτό
 to receive, for it does not contemplate it, nor knows it.
 υμεις δε γινώσκετε αυτό ότι παρ' υμίν μένει και εν
 But you know it, for with you it abides], and in

υμίν έσται 18+ ουκ αφήσω υμάς ορφανούς έρχομαι
 you it will be. I will not leave you orphans; I am coming

προς υμάς 19+ έτι μικρόν και ο κόσμος με ουκέτι
 to you. Yet a little [while] and the world me no longer
 θεωρεί υμεις δε θεωρείτέ με ότι εγώ ζω και υμεις
 views], but you view me, for I live, and you

ζήσεσθε 20+ εν εκείνη τη ημέρα γνώσεσθε υμεις ότι
 shall live. In that day you shall know that

εγώ εν τω πατρί μου και υμεις εν εμοί καγώ εν
 I [am] in my father, and you in me, and I in

υμίν 21+ ο έχων τας εντολάς μου και τηρών αυτάς
 you. The one having my commandments, and giving heed to them,
 εκείνός εστιν ο αγαπών με ο δε αγαπών με
 that one is the one loving me; and the one loving me

+ וְאֲנִי אֲשַׁאֲלָה מֵאָבִי וְהוּא יִתֵּן לָכֶם
 פְּרָקְלִיט אַחֵר אֲשֶׁר יִשְׁכֵּן אִתְּכֶם לְנֹצַח:
 + אֶת־רוּחַ הָאֱמֶת אֲשֶׁר לֹא־יִכְלֹ
 הָעוֹלָם לְהַשְׁיִגּוֹ בְּאֲשֶׁר לֹא יֵרְאֶהוּ וְלֹא
 יֵדְעֶהוּ וְאַתֶּם יֵדְעֶתֶם אֹתוֹ כִּי־הוּא
 שֵׁכֵן אִתְּכֶם וְיִהְיֶה בְּקִרְבְּכֶם:
 + לֹא אֶעֱזָבְכֶם יְתוּמִים אֲבוֹאָה אֵלֵיכֶם:

+ עוֹד מְעַט וְהָעוֹלָם לֹא יוֹסִיף
 לְרְאוֹת אֹתִי וְאַתֶּם תֵּרְאוּנִי כִּי
 חַי אֲנִי וְגַם־אַתֶּם תִּהְיֶה תְּחִינּוֹ:
 + וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִדְוַע תְּדַעוּ
 כִּי־אֲנִי בְּאָבִי וְאַתֶּם בִּי וְאֲנִי בְּכֶם:
 + מִי אֲשֶׁר מִצּוֹתַי אֹתוֹ וַיִּשְׁמַר אֹתָן
 הוּא אֲשֶׁר אֶהֱבֵ אֹתִי וְאֶהְבֵּי אֹהֱבֵ
 לְאָבִי וְאֲנִי אֶהְבֵּהוּ וְאֵלָיו אֶתְנַדַּע:

+ וְאֲנִי אֲשַׁאֲלָה מֵאָבִי וְהוּא יִתֵּן לָכֶם
 פְּרָקְלִיט אַחֵר אֲשֶׁר יִשְׁכֵּן אִתְּכֶם לְנֹצַח:
 + אֶת־רוּחַ הָאֱמֶת אֲשֶׁר לֹא־יִכְלֹ
 הָעוֹלָם לְהַשְׁיִגּוֹ בְּאֲשֶׁר לֹא יֵרְאֶהוּ וְלֹא
 יֵדְעֶהוּ וְאַתֶּם יֵדְעֶתֶם אֹתוֹ כִּי־הוּא
 שֵׁכֵן אִתְּכֶם וְיִהְיֶה בְּקִרְבְּכֶם:
 + לֹא אֶעֱזָבְכֶם יְתוּמִים אֲבוֹאָה אֵלֵיכֶם:

+ וְאֲנִי אֲשַׁאֲלָה מֵאָבִי וְהוּא יִתֵּן לָכֶם
 פְּרָקְלִיט אַחֵר אֲשֶׁר יִשְׁכֵּן אִתְּכֶם לְנֹצַח:
 + אֶת־רוּחַ הָאֱמֶת אֲשֶׁר לֹא־יִכְלֹ
 הָעוֹלָם לְהַשְׁיִגּוֹ בְּאֲשֶׁר לֹא יֵרְאֶהוּ וְלֹא
 יֵדְעֶהוּ וְאַתֶּם יֵדְעֶתֶם אֹתוֹ כִּי־הוּא
 שֵׁכֵן אִתְּכֶם וְיִהְיֶה בְּקִרְבְּכֶם:
 + לֹא אֶעֱזָבְכֶם יְתוּמִים אֲבוֹאָה אֵלֵיכֶם:

αγαπηθήσεται ὑπό του πατρός μου και εγώ αγαπήσω
shall be loved by my father; and I will love

αυτόν και εμφανίσω αυτό εμαυτόν 22 + λέγει αυτό
him, and I will reveal myself to him. says to him

Ιούδας ουχ ο Ισκαριώτης κύριε τι γέγονεν ότι ημίν
Judas] (not Iscariot), O Lord, what has taken place that to us

μέλλεις εμφανίζεις σεαυτόν και ουχί τω κόσμω 23 +
you are about to reveal yourself, and not to the world?

απεκρίθη ο Ιησούς και είπεν αυτό εάν τις αγαπά με
Jesus answered and said to him, If anyone loves me,

τον λόγον μου τηρήσει και ο πατήρ μου αγαπήσει
my word he will give heed to], and my father will love

αυτόν και προς αυτόν ελευσόμεθα και μονήν παρ'
him, and to him we will come, and an abode with

αυτό ποιήσομεν 24 + ο μη αγαπών με
him we will make]. The one not loving me,

τους λόγους μου ου τηρεί και ο λόγος ον
my words does not give heed to]; and the word which

ακούετε ουκ έστιν εμός αλλά του πέμψαντός με
you hear is not mine, but the having sent me

πατρός 25 + ταύτα λελάληκα υμίν παρ' υμίν μένων
father]. These [things] I have spoken to you, with you abiding].

26 + ο δε παράκλητος το πνεύμα το άγιον ο πέμψει
But the comforter, the spirit holy], whom will send

ο πατήρ εν τω ονόματί μου εκείνος υμάς διδάξει
the father] in my name, that one will teach you

πάντα και υπομνήσει υμάς πάντα α είπον υμίν 27 +
all [things], and will remind you all [things] which I said to you.

+ וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יְהוָה וְהוּא לֹא
אִישׁ קַרְיֹת אֲדֹנָי מִהֶלֶד כִּי תַחֲפֹץ
לְהַתְנַדֵּעַ אֵלֵינוּ וְלֹא לָעוֹלָם:
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אִישׁ כִּי
יֶאֱהָבֵנִי יִשְׁמַר אֶת־דְּבָרַי וְאָבִי יֶאֱהָב אֹתוֹ
וְנִבְוֵאָה אֱלֹהֵי וְנִשְׁמָע מִעוֹנָתֵנוּ אֲצִלוֹ:
+ וְאֲשֶׁר לֹא יֶאֱהָבֵנִי הוּא לֹא יִשְׁמַר
אֶת־דְּבָרַי וְהַדְּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם לֹא־שָׁלִי

הוא כי אם־שָׁל־אָבִי אֲשֶׁר שָׁלַחְנִי:
+ אֶת־אֵלֶּה דְבָרַי אֵלֵיכֶם בְּעוֹד הַיּוֹתֵי
עִמָּכֶם:
+ וְהַפְּרָק־לִיט רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר־יִשְׁלַח
אָבִי בְּשָׁמִי הוּא יִלְמְדְכֶם אֶת־כָּל
וַיִּזְכִּיר אֶת־כָּל אֲשֶׁר־הִנְדַּתִּי לָכֶם:
+ שְׁלוֹם אֲנִיחֵן לָכֶם אֶת־שְׁלוֹמִי אֶתֵּן

+ אֲנִי לֹא מֵאֵלֵי אֱלֹהִים לֵבֵן לֵב
שֶׁחַיֵּה לֵבֵן, כִּי לֵבֵן לֵב חַיֵּה לֵב
לְחַיֵּה נִפְעָה אֵלֵי אֱלֹהִים לְחַיֵּה:
+ חַיֵּה נִפְעָה אֵלֵי אֱלֹהִים לֵבֵן וַיִּשְׁמַע לֵב
חַיֵּה, וַיִּפֶּן אֵלֵי אֱלֹהִים, וְלֵבֵן חַיֵּה
אֵלֵי אֱלֹהִים לֵבֵן אֵלֵי אֱלֹהִים חַיֵּה שָׁלֵם:
+ אֵלֵי אֱלֹהִים לֵבֵן וַיִּשְׁמַע לֵב חַיֵּה, לֵבֵן וַיִּפֶּן

אֲנִי לֹא מֵאֵלֵי אֱלֹהִים לֵבֵן לֵב
שֶׁחַיֵּה לֵבֵן, כִּי לֵבֵן לֵב חַיֵּה לֵב
לְחַיֵּה נִפְעָה אֵלֵי אֱלֹהִים לְחַיֵּה:
+ חַיֵּה נִפְעָה אֵלֵי אֱלֹהִים לֵבֵן וַיִּשְׁמַע לֵב
חַיֵּה, וַיִּפֶּן אֵלֵי אֱלֹהִים, וְלֵבֵן חַיֵּה
אֵלֵי אֱלֹהִים לֵבֵן אֵלֵי אֱלֹהִים חַיֵּה שָׁלֵם:
+ אֵלֵי אֱלֹהִים לֵבֵן וַיִּשְׁמַע לֵב חַיֵּה, לֵבֵן וַיִּפֶּן

ειρήνη αφήμι υμίν ειρήνην την εμήν δίδωμι υμίν
Peace I leave with you, peace my] I give to you;
ου καθώς ο κόσμος δίδωσιν εγώ δίδωμι υμίν μη
not as the world gives, give I to you. Let not

ταρασέσθω υμών η καρδία μηδέ δειλιάτω 28 +
be disturbed your heart], nor be timid!

ηκούσατε ότι εγώ είπον υμίν υπάγω και έρχομαι
You heard that I said to you, I go away, and I come

προς υμάς ει ηγαπάτέ με εχάρητε αν ότι είπον
to you. If you loved me, you would have rejoiced that I said,

πορεύομαι προς τον πατέρα ότι ο πατήρ μου μείζων
I go to the father, for my father greater than

μου εστι 29 + και νυν είρηκα υμίν πριν γενέσθαι ίνα
me is]. And now I have told [it] to you before it takes place, that

όταν γένηται πιστεύσητε 30 + ουκέτι πολλά λαλήσω
whenever it happens, you should believe. No longer many [things] will I speak]

μεθ' υμών έρχεται γαρ ο του κόσμου άρχων και
with you; comes for the one of the world] -- [the] ruler; and

εν εμοί ουκ έχει ουδέν 31 + αλλ' ίνα γνώ ο
with me he does not have one thing. But that should know the

κόσμος ότι αγαπώ τον πατέρα και καθώς ενετείλατό
world] that I love the father; and as gave charge

μοι ο πατήρ ούτως ποιώ εγείρεσθε άγωμεν
to me the father], so I do. Arise! we should lead on

εντεύθεν

from here.

לְכֶם לֹא כְּאֲשֶׁר יִתֵּן הָעוֹלָם אֲנֹכִי נֹתֵן
לְכֶם אֶל-יִבְהֵל לְבַבְכֶם וְאֶל-יִחַת:
+ הֲלֹא שָׁמַעְתֶּם כִּי אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם
אֵלֶיךָ וְאֲשׁוּבָה אֵלֵיכֶם לֹא אֶתְבַּתֶּם אֵתִי
כִּי-עָתָה תִשְׁמַחוּ בְּתַנְיָדֵי לְכֶם כִּי-הִלַּךְ
אֲנִי אֶל-הָאָב כִּי אָבִי גָדוֹל מִמֶּנִּי:
+ וְעָתָה הֵנָּה הַנִּדְרֹתַי זֹאת לְכֶם

בְּשֶׁרֶם הַיּוֹתֵה לְמַעַן תִּבְּא וְתֵאֱמִינוּ:
+ לֹא-אֲרַבָּה עוֹד אֲמַרְיִם עִמָּכֶם כִּי הֵנָּה
כָּא שֶׁר הָעוֹלָם הֵנָּה וּבִי אֵינְ לֹו כֹל:
+ אֵךְ לְמַעַן יִדַע הָעוֹלָם כִּי אֶהָב
אֲנִי אֶת-אָבִי וְכְאֲשֶׁר צִוֵּנִי אָבִי
כֵן אֲעֲשֶׂה קוּמוּ וּנְלַכְה מִזֶּה:

וַיֵּלֶךְ מִמֶּנּוּ רַעִי לְהַעֲלֵה לֵבָא
רַעִי וְיִמְנָת רַעִי רַעִי מִמֶּנּוּ רַעִי
לְהַעֲלֵה לֵבָא לֵבָא וְיִמְנָת רַעִי
+ עֲבָדֵהוּ וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת
רַעִי וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת
וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת רַעִי
רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה
רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה

וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת רַעִי
+ וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת רַעִי
רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה
רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה
רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה
רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה
רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה
רַעִי לְהַעֲלֵה וְיִמְנָת רַעִי לְהַעֲלֵה

15 טו

1+ **εγώ** εἰμι ἡ **ἀμπελος** ἡ **αληθινή** και **ο πατήρ** μου **ο**
 I am the grapevine true], and my father the
γεωργός **εστι** 2+ **παν** κλήμα **εν** εμοί **μη** φέρον
 grower is]. Every vine branch in me not bearing
καρπὸν **αίρει** **αυτό** και **παν** το **καρπὸν** φέρον
 fruit, he takes it; and every [one] fruit bearing],
καθαίρει **αυτό** **ίνα** **πλείονα** **καρπὸν** φέρη 3+ **ἤδη**
 he cleanses it, that more fruit it should bear]. Already
υμείς **καθαροί** **εστε** **διά** **τον** **λόγον** **ον** **λελάληκα**
 you are clean through the word which I have spoken
υμίν 4+ **μείνατε** **εν** εμοί **καγώ** **εν** υμίν **καθώς** **το**
 to you. Abide in me, and I in you! As the
κλήμα **ου** **δύναται** **καρπὸν** φέρειν **αφ'** **εαυτοῦ** **εάν** **μη**
 vine branch is not able fruit to bear] of itself, unless
μείνη **εν** **τη** **αμπέλῳ** **οὕτως** **ουδέ** **υμείς** **εάν** **μη** **εν**
 it should abide in the grapevine, so not even you, unless in
εμοί **μείνητε** 5+ **εγώ** εἰμι ἡ **ἀμπελος** **υμείς** **τα**
 me you should abide]. I am the grapevine, you [are] the
κλήματα **ο** **μένων** **εν** εμοί **καγώ** **εν** **αυτῷ** **οὗτος**
 vine branches. The one abiding in me, and I in him, this one
φέρει **καρπὸν** **πολύν** **ὅτι** **χωρίς** **εμού** **ου** **δύνασθε**
 bears fruit much]; for apart from me you are not able
ποιεῖν **ουδέν** 6+ **εαν** **μη** **τις** **μείνη** **εν** εμοί **εβλήθη**
 to do anything. Unless one should abide in me, he is thrown

+
 אָנֹכִי הֵנֶפֶן הָאֲמֵתִית וְאָבִי הוּא הַפָּרֶם:
 כָּל־שָׂרִיג בִּי אֲשֶׁר אֵינְנִי עֹשֶׂה־פְּרִי
 יִסְרְנוּ וְאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פְּרִי יִטְהַרְנוּ לְהַרְבּוֹת
 אֶת־פְּרִי:
 + אַתֶּם כְּבָר מְטַהְרִים בְּעִבּוֹר
 דְּבָרֵי אֲשֶׁר דְּבַרְתִּי אֵלֵיכֶם:
 + עֲמַדְוֵי־בִי וְאֲנִי בְּכֶם כְּאֲשֶׁר הַשָּׂרִיג
 בַּל־יַעֲשֶׂה פְּרִי מֵאֵלָיו אִם־לֹא יַעֲמִד

בְּנֶפֶן כִּן נִם־אַתֶּם אִם־לֹא תַעֲמַדוּ בִּי:
 + אָנֹכִי הוּא הֵנֶפֶן וְאַתֶּם הַשָּׂרִיגִים
 הָעֲמִיד בִּי וְאֲנִי בּוֹ הוּא יַעֲשֶׂה־פְּרִי לְרַב
 כִּי בְלַעֲדֵי לֹא תוּכְלוּן עֲשׂוֹת דְּבַר:
 + אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יַעֲמִד בִּי הוֹשְׁלֶךְ
 הַחוּצָה כְּשָׂרִיג וַיִּיבֹשׁ וַיִּלְקַטּוּם
 וַיִּשְׁלִיכוּם אֶל־תוֹךְ הָאֵשׁ וְהָיָה לְבָעֵר:

+
 אֲנִי הֵנֶפֶן וְאַתֶּם הַשָּׂרִיגִים וְאֲנִי הוֹשְׁלֶכְתִּי
 חָצֵרָה:
 + כָּל־שָׂרִיג בִּי אֲשֶׁר אֵינְנִי עֹשֶׂה־פְּרִי
 יִסְרְנוּ וְאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פְּרִי יִטְהַרְנוּ לְהַרְבּוֹת
 אֶת־פְּרִי:
 + אַתֶּם כְּבָר מְטַהְרִים בְּעִבּוֹר
 דְּבָרֵי אֲשֶׁר דְּבַרְתִּי אֵלֵיכֶם:
 + עֲמַדְוֵי־בִי וְאֲנִי בְּכֶם כְּאֲשֶׁר הַשָּׂרִיג
 בַּל־יַעֲשֶׂה פְּרִי מֵאֵלָיו אִם־לֹא יַעֲמִד

נִפְעַם אֲלֵךְ חֶפְעָה כִּי־חֶפְעָה מְחַלֵּה
 אֶף לֵךְ אֲנִי אֲלֵךְ חֶפְעָה כִּי:
 + אֲנִי הֵנֶפֶן וְאַתֶּם הַשָּׂרִיגִים וְאֲנִי הוֹשְׁלֶכְתִּי
 חָצֵרָה:
 + כָּל־שָׂרִיג בִּי אֲשֶׁר אֵינְנִי עֹשֶׂה־פְּרִי
 יִסְרְנוּ וְאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פְּרִי יִטְהַרְנוּ לְהַרְבּוֹת
 אֶת־פְּרִי:
 + אַתֶּם כְּבָר מְטַהְרִים בְּעִבּוֹר
 דְּבָרֵי אֲשֶׁר דְּבַרְתִּי אֵלֵיכֶם:
 + עֲמַדְוֵי־בִי וְאֲנִי בְּכֶם כְּאֲשֶׁר הַשָּׂרִיג
 בַּל־יַעֲשֶׂה פְּרִי מֵאֵלָיו אִם־לֹא יַעֲמִד
 וְהָיָה לְבָעֵר: ט

ἐξω ως το κλήμα και εξηράνθη και συνάγουσιν
outside as the vine branch, and withers; and they gather

αυτά και εις πυρ βάλλουσι και καίεται 7+ εάν
them, and [[them] into [the] fire cast], and [they] are burned. If
μείνητε εν εμοί και τα ρήματά μου εν υμίν μείνη
you abide in me, and my words in you abide],

ο εάν θέλητε αιτήσεσθε και γενήσεται υμίν 8+ εν
whatever you should want, ask! and it shall be to you. In
τούτω εδοξάσθη ο πατήρ μου ίνα καρπόν πολύν
this is glorified my father], that fruit much

φέρητε και γενήσεσθε εμοί μαθηταί 9+ καθώς
you should bear], and should become to me disciples]. As
ηγάπησέ με ο πατήρ καγω ήγάπησα υμάς μείνατε
loved me the father], I also loved you; abide

εν τη αγάπη τη εμή 10+ εάν τας εντολάς μου
in the love, in the one mine! If my commandments
τηρήσητε μενείτε εν τη αγάπη μου καθώς εγω τας
you should keep], you shall abide in my love; as I the
εντολάς του πατρός μου τητήρηκα και μένω αυτού εν
commandments of my father have kept], and I abide of his in

τη αγάπη 11+ ταύτα λελάληκα υμίν ίνα η χαρά
the love]. These [things] I have spoken to you, that joy

η εμή εν υμίν μείνη και η χαρά υμών πληρωθή 12+
my in you should abide], and your joy should be full.
αύτη εστίν η εντολή η εμή ίνα αγαπάτε αλλήλους
This is commandment my], That you love one another!

καθώς ήγάπησα υμάς 13+ μείζονα ταύτης αγάπην
as I loved you. Greater love [than] this

+ אַם-תַּעֲמְדוּ בִּי וְדַבַּרְי יִהְיוּ בְכֶם +
כָּל-מֵה-שֶׁחָפְצְתֶם אֲזַ תִּשְׁאַלְנִי וַיַּעֲשֶׂה לְכֶם :

+ בְּזֹאת נִכְבַּד אָבִי בַּעֲשׂוֹתְכֶם +
פְּרִי לְרֹב וְהֵייתֶם לִי לְתַלְמִידִים :
+ כֹּאשֶׁר אֶהְבֵּנִי אָבִי אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם +
גַּם-אֲנִי וְאַתֶּם עֲמַדוּ בְּאַהֲבַתִּי :
+ אַם-תִּשְׁמְרוּ אֶת-מִצְוֹתַי תַּעֲמַדוּ

בְּאַהֲבַתִּי כֹאשֶׁר שָׁמַרְתִּי גַם-אֲנִי
אֶת-מִצְוֹת אָבִי וְעַמַּדְתִּי בְּאַהֲבַתּוֹ :
+ אֶת-אֱלֹהֵי דְבַרְתִּי אֵלֵיכֶם בְּעִבּוֹר תִּשְׁכַּח
שְׁמִחְתִּי בְכֶם וְתִהְיֶה שְׂמִיחְתְּכֶם שְׁלֵמָה :
+ הִנֵּה-זֹאת מִצְוֹתִי אֲשֶׁר תִּהְיֶהבוּן
אִישׁ אֶת-אָחִיו כֹּאשֶׁר אֶהְבֵּתִיכֶם :
+ אִין אֶהְבֵּה רַבָּה מֵאַהֲבַת הַנּוֹתֵן נַפְשׁוֹ
בַּעַד יַדְיָדָיו :

+ אֲנִי וְגַם אֲהַבֶּה אֶת-כָּל-בָּנָי אֲשֶׁר יֵשְׁבוּן
בְּיַד אֲבִי לְעֵשֶׂה לְכֶם :
+ כֹּסֵף וְכֶסֶד וְכָל-חֵן וְכָל-דָּבָר
שֶׁלֹּא בְּאֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם :
+ אֲהֵבֶנְךָ וְאֶהְבֵּנְךָ אֲנִי וְגַם
אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי :
+ אֲנִי וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי

וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי
וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי :
+ וְכָל-חֵן וְכָל-דָּבָר שֶׁלֹּא בְּאֶהְבֵּתִי
אֶתְכֶם :
+ וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי
וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי :
+ וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי וְגַם אֲהֵבֶנְךָ אֲנִי

ουδείς έχει ίνα τις την ψυχήν αυτού θη υπέρ
 no one has, that one his life should place] for
 των φίλων αυτού 14+ υμείς φίλοι μου εστέ εάν ποιήτε
 his friends. You my friends are], if you should do
 όσα εγώ εντέλλομαι υμίν 15+ ουκέτι υμάς λέγω
 as much as I give charge to you. No longer do I call you
 δούλους ότι ο δούλος ουκ οίδε τι ποιεί αυτού
 servants, for the servant knows not what does his
 ο κύριος υμάς δε είρηκα φίλους ότι πάντα α
 master]. you But I have called] friends, for all [things] which
 ήκουσα παρά του πατρός μου εγνώρισα υμίν 16+ ουχ
 I heard from my father I made known to you. not
 υμείς με εξελέξασθε αλλ' εγώ εξελεξάμην υμάς και
 You chose me], but I chose you, and
 έθηκα υμάς ίνα υμείς υπάγητε και καρπόν φέρητε
 appointed you, that you should go and fruit bear],
 και ο καρπός υμών μένη ίνα ο τι αν αιτήσητε τον
 and your fruit should abide; that whatever you should ask the
 πατέρα εν τω ονόματί μου δω υμίν 17+ ταύτα
 father in my name, he should give to you. These [things]
 εντέλλομαι υμίν ίνα αγαπάτε αλληήλους 18+ ει ο
 I give charge to you, that you should love one another. If the
 κόσμος υμάς μισεί γινώσκετε ότι εμέ πρώτον υμών
 world detests you, know that me first [before] you

+ ואתם אם-תעשו את אשר-אני מצוה
 אתכם ידידי אתם:
 + לא-אקרא לכם עוד עבדים כי
 העבד איננו ידע את-אשר יעשה אדניו
 ואמרתי ידידי אתם כי כל-אשר
 שמעתי מאת אבי הודעתני אתכם:
 + לא אתם בחרתם בי כי אם-אנכי

בחרתי בכם והפקדתי אתכם ללכת
 ולעשות פרי ופריכם יקום והיה כל
 אשר תשאלו מאבי בשמי יתן לכם:
 + את-אלה אנכי מצוה אתכם
 למען תאהבון איש את-אחיו:
 + אם-העולם שנא אתכם דעו כי אתי שנא
 ראשונה:

سلف إسمحة ت:
 + إسمحة إسمحة إسمحة
 إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة
 + إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة
 إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة
 + إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة
 إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة
 + إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة

+ إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة
 إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة
 + إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة
 إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة
 + إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة
 إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة
 + إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة إسمحة

μεμίσηκεν 19+ ει εκ του κόσμου ήτε ο κόσμος αν
it detested]! If of the world you were], the world would
το ίδιον εφίλει ότι δε εκ του κόσμου ουκ εστε αλλ'
its own be fond of]; but because of the world you are not], but
εγώ εξελεξάμην υμάς εκ του κόσμου διά
I chose you from out of the world, on account of

τούτο μισεί υμάς ο κόσμος 20+ μνημονεύετε του
this detests you the world]. Remember the
λόγου ου εγώ είπον υμίν ουκ έστι δούλος μείζων
word which I said to you! not is A servant] greater than
του κυρίου αυτου ει εμέ εδίωξαν και υμάς διώξουσιν
his master. If me they persecuted, also you they shall persecute.
ει τον λόγον μου ετήρησαν και τον υμέτερον
If my word they give heed to], then yours

τηρήσουσιν 21+ αλλά ταύτα πάντα ποιήσουσιν υμίν
they will give heed to]. But all these [things] they shall do to you
διά το όνομά μου ότι ουκ οίδασι τον πέμψαντά με
because of my name, for they know not the one having sent me.

22+ ει μη ήλθον και ελάλησα αυτοίς αμαρτίαν
Unless I came and spoke to them, sin

ουκ είχαν νυν δε πρόφασιν ουκ έχουσι περί
they [had] not had]; but now an excuse they have not] concerning

της αμαρτίας αυτών 23+ ο εμέ μισών και
their sin. The one detesting me, even

τον πατέρα μου μισεί 24+ ει τα έργα μη εποίησα εν
my father detests]. If the works I did not] among

שְׁמִי כִּי לֹא־יָדְעוּ אֶת־שְׁלֹחִי :
+ לֹוֹלֵא בְּאִתִּי וּדְבַרְתִּי אֵלֵיכֶם
+ לֹא־הָיָה בְּהֶם חֶטָּא וְעַתָּה לֹא
יִוָּכְלוּן לְהַתְנַצֵּל עַל־חֲטָאתָם :
+ הַשְּׂנֵא אֹתִי יִשְׁנֵא גַם־אֶת־אָבִי :
+ לֹוֹלֵא עֲשִׂיתִי בְּתוֹכְכֶם אֶת־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר
לֹא עָשָׂה אִישׁ אַחֵר לֹא־הָיָה בְּהֶם חֶטָּא
וְעַתָּה רְאוּ וַיִּשְׁנֵאוּ גַם־אֹתִי גַם־אֶת־אָבִי :

+ אֵלֵנוּ מִן־הָעוֹלָם הַיְיִתָּם הָיָה הָעוֹלָם
+ אֶהֱבֵ אֶת אֲשֶׁר־לוֹ וַיַּעַן כִּי־אֵינְכֶם
מִן־הָעוֹלָם כִּי אִם־בְּחִרְתִּי אֶתְכֶם
מִן־הָעוֹלָם לְכֵן הָעוֹלָם יִשְׁנֵא אֶתְכֶם :
+ זָכְכוּ אֶת־דְּבָרֵי אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
אֵלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא גָדוֹל הָעֶבֶד מֵאֲדֹנָיו
אִם־רָדְפוּ אֹתִי גַם־אֶתְכֶם יִרְדְּפוּ אִם־שָׁמְרוּ
אֶת־דְּבָרֵי גַם־אֶת־דְּבָרְכֶם יִשְׁמְרוּ :
+ אַבְּל כָּל־זֹאת יַעֲשׂוּ לָכֶם בְּעִבּוֹר

+ אֵלֵנוּ מִן־הָעוֹלָם הַיְיִתָּם הָיָה הָעוֹלָם
+ אֶהֱבֵ אֶת אֲשֶׁר־לוֹ וַיַּעַן כִּי־אֵינְכֶם
מִן־הָעוֹלָם כִּי אִם־בְּחִרְתִּי אֶתְכֶם
מִן־הָעוֹלָם לְכֵן הָעוֹלָם יִשְׁנֵא אֶתְכֶם :
+ זָכְכוּ אֶת־דְּבָרֵי אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
אֵלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא גָדוֹל הָעֶבֶד מֵאֲדֹנָיו
אִם־רָדְפוּ אֹתִי גַם־אֶתְכֶם יִרְדְּפוּ אִם־שָׁמְרוּ
אֶת־דְּבָרֵי גַם־אֶת־דְּבָרְכֶם יִשְׁמְרוּ :
+ אַבְּל כָּל־זֹאת יַעֲשׂוּ לָכֶם בְּעִבּוֹר

+ אֵלֵנוּ מִן־הָעוֹלָם הַיְיִתָּם הָיָה הָעוֹלָם
+ אֶהֱבֵ אֶת אֲשֶׁר־לוֹ וַיַּעַן כִּי־אֵינְכֶם
מִן־הָעוֹלָם כִּי אִם־בְּחִרְתִּי אֶתְכֶם
מִן־הָעוֹלָם לְכֵן הָעוֹלָם יִשְׁנֵא אֶתְכֶם :
+ זָכְכוּ אֶת־דְּבָרֵי אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
אֵלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא גָדוֹל הָעֶבֶד מֵאֲדֹנָיו
אִם־רָדְפוּ אֹתִי גַם־אֶתְכֶם יִרְדְּפוּ אִם־שָׁמְרוּ
אֶת־דְּבָרֵי גַם־אֶת־דְּבָרְכֶם יִשְׁמְרוּ :
+ אַבְּל כָּל־זֹאת יַעֲשׂוּ לָכֶם בְּעִבּוֹר

αυτοῖς α ουδείς ἄλλος πεποίηκεν αμαρτίαν
 them which no other has done, sin
 ουκ εἶχον νυν δε και εώρακασι και μεμισήκασι και
 they [had] not had]; but now even they have seen and have detested even
 ἐμέ και τον πατέρα μου 25+ ἀλλ' ἵνα πληρωθῆ ο
 me and my father. But that should be fulfilled the
 λόγος ο γεγραμμένος εν τω νόμω αυτών ὅτι ἐμίσησάν
 word] having been written in their law that, They detested
 με δωρεάν 26+ ὅταν δε ἔλθῃ ο παράκλητος ον
 me without a charge. But whenever should come the comforter], whom
 ἐγὼ πέμψω υμῖν παρά του πατρός το πνεῦμα της
 I send to you from the father, the spirit of the
 ἀληθείας ο παρά του πατρός εκπορεύεται εκείνος
 truth, who from the father goes forth, that one
 μαρτυρήσει περί εμού 27+ και υμεῖς δε μαρτυρεῖτε
 will witness concerning me; also and you] witness,
 ὅτι ἀπ' αρχῆς μετ' εμού εστε
 for from [the] beginning with me you were].

16 τσ

1+ ταῦτα λελάληκα υμῖν ἵνα μη σκανδαλισθήτε
 These [things] I have spoken to you, that you should not be caused to stumble.
 2+ αποσυναγωγους ποιήσουσιν υμάς ἀλλ' ἐρχεται
 From out of the synagogue they shall put you; and [there] comes
 ὥρα ἵνα πας ο αποκτεῖνας υμάς δόξη λατρείαν
 [the] hour that every [one] killing you think service

אָד דָּבַרְתִּי לְכַלֵּיכֶם לְמַעַן לֹא תִכְשְׁלוּ +
 בְּתוֹרַתְם שְׁנֵאת חֲנֹם שְׁנֵאתֵינוּ ;
 וּבְכוּא הַפְּרֻקְלִיט אֲשֶׁר אֲשַׁלַּח לְכֶם מֵאֵת
 אָבִי רוּחַ הָאֱמֶת הַיּוֹצֵא מֵאֵת אָבִי הוּא יְעִיד
 עָלַי ;
 וְגַם־אַתֶּם תִּעִידוּ כִּי מֵרֵאשִׁית הֵייתֶם עִמָּדִי ;

אֲפ' אֵי אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה +
 חַדְוָה אֵי־חַדְוָה ;
 אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה +
 אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה +
 אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה +
 אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה +
 אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה +
 אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה +
 אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה +
 אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה +
 אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה +
 אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה אֵי־חַדְוָה +

προσφέρειν τῷ θεῷ 3+ και ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι
 he offers] to God. And these [things] they shall do, for
 ουκ ἐγνώσαν τον πατέρα ουδέ εμέ 4+ αλλά ταῦτα
 they know not the father, nor me. But these [things]
 λελάληκα υμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε
 I have spoken to you, that whenever should come the hour], you should remember
 αὐτῶν ὅτι ἐγὼ εἶπον υμῖν ταῦτα δε υμῖν ἐξ ἀρχῆς
 them, that I spoke to you. But these [things] to you at [the] beginning
 ουκ εἶπον ὅτι μεθ' υμῶν ἦμην 5+ νυν δε υπάγω
 not I said], for with you I was]. But now I go away
 προς τον πέμψαντά με και ουδείς ἐξ υμῶν ερωτά
 to the one having sent me, and not one of you asks
 με που υπάγεις 6+ ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα υμῖν
 me, Where [do] you go? But because these [things] I have spoken to you,
 ἡ λύπη πεπλήρωκεν υμῶν την καρδίαν 7+ ἀλλ' ἐγὼ
 distress has filled your heart. But I
 την ἀλήθειαν λέγω υμῖν συμφέρει υμῖν ἵνα ἐγὼ
 the truth speak to you]; it is advantageous to you that I
 ἀπέλθω εἴαν γαρ ἐγὼ μη ἀπέλθω ο παρακλητος ουκ
 go forth. For if I should not go forth, the comforter shall not
 ελεύσεται προς υμᾶς εἴαν δε πορευθῶ πέμψω αὐτόν
 come to you; but if I go, I will send him
 προς υμᾶς 8+ και ελθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τον κόσμον
 to you. And having come, that one will reprove the world
 περί αμαρτίας και περί δικαιοσύνης και περί
 concerning sin, and concerning righteousness, and concerning

וְאֵת־אֱלֹהִים יַעֲשׂוּ לָכֶם יַעֲזֹב אֶת־אֲבִי
 וְנִסְּאֲתִי לֹא יִדְעוּ:
 + אֲבָל הַיְדֹדֹתִי לָכֶם אֶת־אֱלֹהִים לְמַעַן
 אֲשֶׁר־תִּזְכְּרוּ בָּבֹא הַשָּׁעָה כִּי אֲנֹכִי
 דְּבַרְתִּי אֵלֵיכֶם וּמֵרֵאשׁ לֹא־דִבַּרְתִּי
 אֵלֵיכֶם כְּאֱלֹהִים כִּי הָיִיתִי עִמָּכֶם:
 + וְעַתָּה הֵלֶךְ אֲנֹכִי אֶל־שָׁלְחִי
 וְלֹא יִשְׁאַלְנִי אִישׁ מִכֶּם אֲנָה תֵלֶךְ:

+ וְעֲצָבַת מְלֵאָה לְבַבְכֶם עַל־דְּבָרֵי
 אֶת־אֱלֹהִים אֵלֵיכֶם:
 + אֲוִלֶם אָמַת אֲנִיד לָכֶם כִּי לְכֹתִי אֶדְ-טוֹב
 לָכֶם כִּי אִם־לֹא אֵלֶךְ לֹא־יָבֹא אֵלֵיכֶם
 הַפֶּרֶק לִישׁ וְאִם־הֵלַכְתִּי אֲשַׁלְּחֵהוּ אֵלֵיכֶם:
 + וְהָיָה כִּי־יָבֹא וְהוֹכִיחַ אֶת־הָעוֹלָם
 עַל־דְּבַר הַחֲטָא וְהַצָּדֵק וְהַמְּשֻׁפָּט:

+ וְאֵת־אֱלֹהִים יַעֲשׂוּ לָכֶם יַעֲזֹב אֶת־אֲבִי
 וְנִסְּאֲתִי לֹא יִדְעוּ:
 + אֲבָל הַיְדֹדֹתִי לָכֶם אֶת־אֱלֹהִים לְמַעַן
 אֲשֶׁר־תִּזְכְּרוּ בָּבֹא הַשָּׁעָה כִּי אֲנֹכִי
 דְּבַרְתִּי אֵלֵיכֶם וּמֵרֵאשׁ לֹא־דִבַּרְתִּי
 אֵלֵיכֶם כְּאֱלֹהִים כִּי הָיִיתִי עִמָּכֶם:
 + וְעַתָּה הֵלֶךְ אֲנֹכִי אֶל־שָׁלְחִי
 וְלֹא יִשְׁאַלְנִי אִישׁ מִכֶּם אֲנָה תֵלֶךְ:
 + וְאֵת־אֱלֹהִים יַעֲשׂוּ לָכֶם יַעֲזֹב אֶת־אֲבִי
 וְנִסְּאֲתִי לֹא יִדְעוּ:

+ וְעֲצָבַת מְלֵאָה לְבַבְכֶם עַל־דְּבָרֵי
 אֶת־אֱלֹהִים אֵלֵיכֶם:
 + אֲוִלֶם אָמַת אֲנִיד לָכֶם כִּי לְכֹתִי אֶדְ-טוֹב
 לָכֶם כִּי אִם־לֹא אֵלֶךְ לֹא־יָבֹא אֵלֵיכֶם
 הַפֶּרֶק לִישׁ וְאִם־הֵלַכְתִּי אֲשַׁלְּחֵהוּ אֵלֵיכֶם:
 + וְהָיָה כִּי־יָבֹא וְהוֹכִיחַ אֶת־הָעוֹלָם
 עַל־דְּבַר הַחֲטָא וְהַצָּדֵק וְהַמְּשֻׁפָּט:

κρίσεως 9+ περί αμαρτίας μεν ότι ου πιστεύουσιν
judgment. Concerning sin then, that they believe not

εις εμέ 10+ περί δικαιοσύνης δε ότι προς
in me. concerning righteousness And], that to

τον πατέρα μου υπάγω και ουκέτι θεωρείτε με 11+
my father I go away, and no longer you view me.

περί δε κρίσεως ότι ο άρχων του κόσμου τούτου
And concerning judgment, for the ruler of this world

κέκριται 12+ έτι πολλά έχω λέγειν υμίν αλλ' ου
has been judged. Still many [things] I have to say to you, but you are not

δύνασθε βαστάζειν άρτι 13+ όταν δε έλθη εκείνος το
able to bear [them] just now. But whenever that one should come, the

πνεύμα την αληθείας οδηγήσει υμάς εις πάσαν την
spirit of the truth, he will guide you into all the

αλήθειαν ου γαρ λαλήσει αφ' εαυτού αλλ' όσα
truth; not for he shall speak from himself; but as much as

αν ακούση λαλήσει και τα ερχόμενα αναγγελεί
whatever he should hear, he shall speak; and the [things] coming he shall announce

υμίν 14+ εκείνος εμέ δοξάσει ότι εκ του εμού
to you. That one me will glorify]; for of mine

λήψεται και αναγγελεί υμίν 15+ πάντα όσα έχει ο
he shall take, and shall announce to you. All as much as has the

πατήρ εμά εστι διά τούτο είπον ότι εκ του εμού
father] is mine. On account of this I said that, Of mine

λαμβάνει και αναγγελεί υμίν 16+ μικρόν και ου
he takes, and shall announce to you. A little [while] , and you shall not

אל-הַאֲמַת כּוֹלָהּ כִּי לֹא יִדְבַר מֵעַצְמוֹ כִּי
אם-אֲשֶׁר יִשְׁמַע יִדְבַר וְהָאֱתִיּוֹת יִגִּיד לְכֶם:
+ הוּא יְפָאֲרֵנִי כִּי מִשְׁלִי יִקַּח וַיִּגִּיד לְכֶם:
+ כֹּל אֲשֶׁר לְאָבִי לִי הוּא עַל-כֵּן
אֲמַרְתִּי כִּי מִשְׁלִי יִקַּח וַיִּגִּיד לְכֶם:
+ הֵן-מְעַט וְלֹא תֵרְאוּנִי וְעוֹד-מְעַט
וְתִחְיוּנִי כִּי-אֲנִי הֵלֵךְ אֶל-אָבִי:

+ חַל סַלְמָא דִּלְכִּי מִסְּחַתְּ כִּי
+ חַל וְיִמְסֵא דִּילְכִּי אֶל-אָבִי וְלֹא אֶל-אֲבִי וְלֹא
אֶל-אֲבִי וְלֹא אֶל-אֲבִי וְלֹא אֶל-אֲבִי:
+ חַל יִמְסֵא דִּילְכִּי אֶל-אֲבִי וְלֹא אֶל-אֲבִי וְלֹא
אֶל-אֲבִי:
+ חַל וְיִמְסֵא דִּילְכִּי אֶל-אֲבִי וְלֹא אֶל-אֲבִי וְלֹא
אֶל-אֲבִי וְלֹא אֶל-אֲבִי:
+ חַל וְיִמְסֵא דִּילְכִּי אֶל-אֲבִי וְלֹא אֶל-אֲבִי וְלֹא
אֶל-אֲבִי וְלֹא אֶל-אֲבִי:

θεωρείτε με και παλιν μικρόν και ὄψεσθέ με ὅτι
view me; and again a little [while] and you shall see me, for

υπάγω προς τον πατέρα 17+ εἶπον οὖν εκ
I go away to the father. Said then [some] of

των μαθητών αυτού προς ἀλλήλους τι εστι τούτο ο
his disciples to one another, What is this which

λέγει ημῖν μικρόν και ου θεωρείτε με και
he says to us, A little [while], and you will not see me; and

παλιν μικρόν και ὄψεσθέ με και ὅτι εγώ υπάγω
again a little [while], and you shall see me; and, For I go away

προς τον πατέρα 18+ ἔλεγον οὖν τούτο τι εστιν ο
to the father? They said then, this What is] which

λέγει το μικρόν ουκ οίδαμεν τι λαλεί 19+ ἔγνω οὖν
he says, the, Little [while]? We do not know what he speaks. knew then

ο Ιησούς ὅτι ἤθελον αὐτόν ερωτάν και εἶπεν αυτοῖς
Jesus] that they wanted to ask him, and he said to them,

περί τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον
Concerning this do you seek with one another, that I said,

μικρόν και ου θεωρείτε με και παλιν μικρόν
A little [while], and you shall not view me; and again a little [while],

και ὄψεσθέ με 20+ ἀμήν ἀμήν λέγω υμῖν ὅτι
and you shall view me? Amen, amen, I say to you that,

κλαύσετε και θρηνήσετε υμεῖς ο δε κόσμος
will weep and wail You], but the world

χαρήσεται υμεῖς δε λυπηθήσεσθε ἀλλ' η λύπη υμών
will rejoice; and you will be distressed, but your distress

εις χαράν γενήσεται 21+ η γυνή ὅταν τίκτη
for joy will become]. The woman whenever she should give birth

+ ומקצת תלמידיו נדברו איש
אל-אחיו לאמר מה אמרו אלינו
הן-מעט ולא תראוני ועוד-מעט
ותחזוני ואמרו אני הלה אל-אבי:
+ ויאמרו מה אמרו מעט לא ידענו
מה-דבר:
+ וידע ישוע כי עם-לכם לשאל

אתו ויאמר אליהם העל הדבר הזה
תדרשו זה את-זה כי אמרתיו הן-מעט
ולא תראוני ועוד-מעט ותחזוני:
+ אמן אמן אני אמר לכם כי אתם
תבכו ותילילו והעולם ישמח הן-אתם
תעצבו אכן עצבכם יהפך לששון:
+ האשה כי תקריב ללדת עצב

ο αἰσῶν, ἰησοῦς λέει λέει ἄρα
+ ὁ αἰσῶν αἰσῶν, οἰσῶν, ἰησοῦς λέει
+ ἰησοῦς λέει ἄρα ὁ αἰσῶν αἰσῶν αἰσῶν
+ ἰησοῦς λέει ἄρα ὁ αἰσῶν αἰσῶν αἰσῶν
+ ἰησοῦς λέει ἄρα ὁ αἰσῶν αἰσῶν αἰσῶν
+ ἰησοῦς λέει ἄρα ὁ αἰσῶν αἰσῶν αἰσῶν

ο αἰσῶν αἰσῶν αἰσῶν αἰσῶν αἰσῶν
+ ἰησοῦς λέει ἄρα ὁ αἰσῶν αἰσῶν αἰσῶν
+ ἰησοῦς λέει ἄρα ὁ αἰσῶν αἰσῶν αἰσῶν
+ ἰησοῦς λέει ἄρα ὁ αἰσῶν αἰσῶν αἰσῶν
+ ἰησοῦς λέει ἄρα ὁ αἰσῶν αἰσῶν αἰσῶν

λύπην έχει ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς ὅταν δε γεννήσῃ
 distress has], for came hour her]; but whenever she should bear
 το παιδίον οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ
 the child, no longer [does] she remember the affliction, on account of
 τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον
 the joy, that was born a man] into the world.

22 + και υμεῖς οὖν λύπην μεν νυν ἔχετε πάλιν δε
 And you then distress indeed now have]; but again

ὄψομαι υμᾶς και χαρήσεται υμῶν ἡ καρδία και
 I shall see you, and shall rejoice your heart], and

τὴν χαρὰν υμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' υμῶν 23 + και εν
 your joy no one shall take from you. And in

ἐκείνη τῆ ἡμέρα ἐμέ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν ἀμήν
 that day me you shall ask] nothing. Amen,

ἀμήν λέγω υμῖν ὅτι ὅσα αν αἰτήσητε τὸν πατέρα
 amen, I say to you that, Whatever as much as you should ask the father

εν τῷ ὀνόματί μου δώσει υμῖν 24 + ἕως ἄρτι
 in my name, he will give to you. Until now

οὐκ ἠτήσατε οὐδέν εν τῷ ὀνόματί μου αἰτεῖτε και
 you asked not anything in my name; ask and

λήψεσθε ἵνα ἡ χαρὰ υμῶν ἡ πεπληρωμένη 25 +
 you shall receive, that your joy should be filled!

ταῦτα εν παροιμίαις λελάληκα υμῖν ἐρχεται ὥρα
 These [things] in proverbs I have spoken to you; comes [the] hour

ὅτε οὐκέτι εν παροιμίαις λαλήσω υμῖν ἀλλά
 when no longer in proverbs shall I speak to you, but

לָה כִּי מָלְאוּ יְמֵיהָ וְאַחֲרַי לְדָתָהּ
 אֶת־הַיָּלֵד לֹא־תִזְכֹּר עוֹד אֶת־עֲצָבוֹנָהּ
 וְהִיא שְׂמֵחָה כִּי־אָדָם נוֹלָד לְעוֹלָם:
 + וְגַם אַתֶּם כְּעַתָּה תִתְעַצְבוּ וְאַנִּי
 אָשׁוּב אֲרָאָה אֶתְכֶם וְשֵׁשׁ לְבָבְכֶם
 וְאִין־מְסִיר שְׂמֵחַתְכֶם מִכֶּם:
 + וּבַיּוֹם הַהוּא לֹא תִשְׁאַלְוּנִי דָבָר

אֲמֵן אֲמֵן אֲנִי אֹמֵר לְכֶם כִּי כָל־אֲשֶׁר
 תִּשְׁאַלוּ מֵאַת אָבִי בְשֵׁמִי יִתֵּן לְכֶם:
 + עַד־עַתָּה לֹא־שְׁאַלְתֶּם דְּבָר בְּשֵׁמִי
 שְׁאַלוּ וְתִקְחוּ לְמַעַן תִּמְלֵא שְׂמֵחַתְכֶם:
 + אֶת־אֱלֹהֵי דְבָרְתִי אֲלִיכֶם בְּמִשְׁלִים וְהִנֵּה
 שָׁעָה בָּאָה וְלֹא אֲדַבֵּר עוֹד אֲלִיכֶם בְּמִשְׁלִים
 כִּי אִם־בְּרוּר אֲדַבֵּר לְכֶם עַל־דְּבָר אָבִי:

וְהַיְהוֹדָה לְכֶם כִּי כָל־אֲשֶׁר
 תִּשְׁאַלוּ מֵאַת אָבִי בְשֵׁמִי יִתֵּן לְכֶם:
 + עַד־עַתָּה לֹא־שְׁאַלְתֶּם דְּבָר בְּשֵׁמִי
 שְׁאַלוּ וְתִקְחוּ לְמַעַן תִּמְלֵא שְׂמֵחַתְכֶם:
 + אֶת־אֱלֹהֵי דְבָרְתִי אֲלִיכֶם בְּמִשְׁלִים וְהִנֵּה
 שָׁעָה בָּאָה וְלֹא אֲדַבֵּר עוֹד אֲלִיכֶם בְּמִשְׁלִים
 כִּי אִם־בְּרוּר אֲדַבֵּר לְכֶם עַל־דְּבָר אָבִי:

וְהַיְהוֹדָה לְכֶם כִּי כָל־אֲשֶׁר
 תִּשְׁאַלוּ מֵאַת אָבִי בְשֵׁמִי יִתֵּן לְכֶם:
 + עַד־עַתָּה לֹא־שְׁאַלְתֶּם דְּבָר בְּשֵׁמִי
 שְׁאַלוּ וְתִקְחוּ לְמַעַן תִּמְלֵא שְׂמֵחַתְכֶם:
 + אֶת־אֱלֹהֵי דְבָרְתִי אֲלִיכֶם בְּמִשְׁלִים וְהִנֵּה
 שָׁעָה בָּאָה וְלֹא אֲדַבֵּר עוֹד אֲלִיכֶם בְּמִשְׁלִים
 כִּי אִם־בְּרוּר אֲדַבֵּר לְכֶם עַל־דְּבָר אָבִי:

παρρησία περί του πατρός αναγγελώ υμίν 26+ εν
 in an open manner concerning the father I will announce to you]. In
 εκείνη τη ημέρα εν τω ονόματί μου αιτήσεσθε και
 that day in my name you shall ask]; and
 ου λέγω υμίν ότι εγώ ερωτήσω τον πατέρα περί
 I say not to you that I will ask the father concerning
 υμών 27+ αυτός γαρ ο πατήρ φιλεί υμάς ότι υμείς
 you; himself for the father] is fond of you, for you
 εμέ πεφιλήκατε και πεπιστεύκατε ότι εγώ παρά
 are fond of me, and you have believed that I from
 του θεού εξήλθον 28+ εξήλθον παρά του πατρός και
 God have come forth]; I came forth from the father, and
 ελήλυθα εις τον κόσμον πάλιν αφήμι τον κόσμον
 I have come into the world; again I leave the world,
 και πορεύομαι προς τον πατέρα 29+ λέγουσιν αυτώ
 and I go to the father. say to him
 οι μαθηταί αυτου ιδε νυν παρρησία λαλείς και
 His disciples], See, now in an open manner you speak, and
 παροιμίαν ουδεμίαν λέγεις 30+ νυν οίδαμεν ότι οίδας
 proverb not one] do you say! Now we know that you know
 πάντα και ου χρείαν έχεις ίνα τις σε ερωτά εν
 all [things], and no need you have] that anyone should ask you. In
 τούτω πιστεύομεν ότι από θεού εξήλθες 31+
 this we believe that from God you came forth].
 απεκρίθη αυτοίς ο Ιησούς άρτι πιστεύετε 32+ ιδού
 responded to them Jesus], Now you believe? Behold,

בְּיוֹם הַהוּא תִשְׁאַלֵנוּ בְּשִׁמִּי וְאֵינִי אֹמֵר +
 לָכֶם אֲשֶׁר אֲנִי אֶעֱתִיר לְאָבִי בְּעֵדְכֶם :
 כִּי אָבִי גַם־הוּא אֹהֵב אֶתְכֶם עֵקֶב אֲשֶׁר
 אֶהְבֶּתֵנוּ וְהֶאֱמַנְתֶּם כִּי־מֵאֵת אֱלֹהִים יֵצְאָתִי :
 מֵאֵת הָאֵב יֵצְאָתִי וְאָבִא לְעוֹלָם אֲשׁוּבָה +
 אֲסוּר מִן־הָעוֹלָם וְאֵלַי אֶל־אָבִי :
 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו תִּלְמִידָיו הִנֵּה כָּעֵת
 בְּרוּר תְּמַלֵּל וְלֹא תִמְשַׁל מִשָּׁל :
 עֵתָה יִדְעֵנוּ כִּי־כָל יִדְעָתָ וְלֹא
 תִצְטָרֵךְ אֲשֶׁר יִשְׁאַלְךָ אִישׁ בְּזֹאת
 נֶאֱמִין כִּי מֵאֵת אֱלֹהִים יֵצְאָתָ :
 וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֵתָה תֵאֱמִינּוּ :
 הִנֵּה שָׁעָה בָּאָה וְעֵתָה זֹה הַגִּיעָה
 וְנִפְצוּתָם אִישׁ לְבֵיתוֹ וְאֵתִי תַעֲזוּבוּ
 לְבִדִּי וְאֵינִי לְבִדִּי כִּי אָבִי עִמָּדִי :

אֲנִי חַלֵּל לֹא אֶלְעָבְדֶנּוּ, מֵהַיּוֹם הַזֶּה חַלֵּלְתֶנּוּ +
 חַלֵּל אֲנִי אֶלְעָבְדֶנּוּ אֲלֵי אֱלֹהִים אֲנִי חַלֵּלְתֶנּוּ :
 כִּי אֲנִי חַלֵּל אֶלְעָבְדֶנּוּ אֲלֵי אֱלֹהִים אֲנִי חַלֵּלְתֶנּוּ :

מֵהַיּוֹם הַזֶּה חַלֵּלְתֶנּוּ וְיִשְׁעֵי מִלְּפָנֶיךָ
 אֲנִי חַלֵּלְתֶנּוּ אֲלֵי אֱלֹהִים אֲנִי חַלֵּלְתֶנּוּ :
 וְנִפְצוּתָם אִישׁ לְבֵיתוֹ וְאֵתִי תַעֲזוּבוּ
 לְבִדִּי וְאֵינִי לְבִדִּי כִּי אָבִי עִמָּדִי :
 חַלֵּל אֲנִי חַלֵּלְתֶנּוּ אֲלֵי אֱלֹהִים אֲנִי חַלֵּלְתֶנּוּ :
 חַלֵּל אֲנִי חַלֵּלְתֶנּוּ אֲלֵי אֱלֹהִים אֲנִי חַלֵּלְתֶנּוּ :

έρχεται ὥρα και νυν ελήλυθεν ἵνα σκορπισθήτε
 there comes an hour, and now has come, that you will be dispersed
 ἕκαστος εἰς τα ἴδια και ἐμέ μόνον αφήτε και
 each unto his own [place], and me alone you shall leave]; and
 ουκ εἰμί μόνος ὅτι ο πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστι 33 +
 I am not alone, for the father with me is].
 ταῦτα λελάληκα υμῖν ἵνα ἐν ἐμοί εἰρήνην ἔχητε
 These [things] I have spoken to you, that in me peace you should have].
 ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε ἀλλά θαρσεῖτε ἐγὼ
 In the world tribulation you shall have]; but be of courage! I
 νενίκηκα τὸν κόσμον
 have overcome the world.

17 ר

1+ ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς και ἐπήρε
 These [things] Jesus spoke, and lifted up
 τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν και εἶπε
 his eyes unto the heaven, and said,
 πάτερ ελήλυθεν ἡ ὥρα δόξασόν σου τὸν υἱόν ἵνα
 O father, has come the hour]; glorify your son! that
 και ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε 2+ καθὼς ἔδωκας αὐτῷ
 also your son should glorify you. As you gave to him
 ἐξουσίαν πάσης σαρκός ἵνα παν ὁ δέδωκας αὐτῷ
 authority [over] all flesh, that all whom you have given to him,
 δώσει αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον 3+ αὕτη δε ἐστὶν ἡ
 he gives to them life eternal. And this is the
 αἰώνιος ζωὴ ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινόν
 eternal life, that they should know you the only true

פֶּאֶר אֶת־בְּנֵי לְמַעַן יִפְאָרְךָ וְגַם־בְּנֵיךָ׃
 +
 וַיְהִי־לְכֶם שְׁלוֹם בְּי צָרָה לְכֶם בְּעוֹלָם
 אֶדְ-יִאֲמַץ לְבַבְכֶם אֲנִי נִצַּחְתִּי אֶת־הָעוֹלָם׃

+
 וְאֶת־אֱלֹהֵי דְבַר יִשׁוּעַ וַיִּשָּׂא עֵינָיו
 הַשְּׁמַיְמָה וַיֹּאמֶר אָבִי הַיְהִי־כָאֵה הַשְּׁעָה

פֶּאֶר אֶת־בְּנֵי לְמַעַן יִפְאָרְךָ וְגַם־בְּנֵיךָ׃
 +
 כַּאֲשֶׁר נָתַתָּ לּוֹ הַשְּׁלֹטָן עַל־כָּל־בָּשָׂר
 לְמַעַן יִתֵּן חַיֵּי עוֹלָם לְכָל אֲשֶׁר־נָתַתָּ לּוֹ׃
 +
 וְאֱלֹהֵי הֵם חַיֵּי הָעוֹלָם לְדַעַת
 אֶתְךָ כִּי אַתָּה הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ
 וְאֶת־יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ׃

וַיֹּאדָבְרוּ אִיִּים וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃
 וְלֵאמֹר לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃ וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר
 לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃ וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃
 וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃

+
 וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃

וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃
 וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃
 וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃
 וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃
 וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃
 וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר לָמָּה עָשִׂיתָ כֵּן׃

θεόν και ον απέστειλας Ιησοῦν Χριστόν 4+ εγώ
 God, and whom you sent Jesus Christ]. I
 σε εδόξασα επί της γης το έργον ετελείωσα ο
 glorified you upon the earth; the work I perfected] which
 δέδωκάς μοι ίνα ποιήσω 5+ και νυν δόξασόν με συ
 you have given to me that I should do. And now glorify me you],
 πάτερ παρά σεαυτώ τη δόξη η είχον προ του τον
 O father, with of yourself the glory]! which I had before the
 κόσμον είναι παρά σοι 6+ εφάνέρωσά σου
 world being [in existence] with you]. I made manifest your
 το όνομα τοις ανθρώποις ους δέδωκάς μοι εκ
 name to the men whom you have given to me from out of
 του κόσμου σοι ήσαν και εμοί αυτούς δέδωκάς
 the world. They were yours, and [them to me you have given];
 και τον λόγον σου τετηρήκασι 7+ νυν έγνωκαν ότι
 and your word they have given heed. Now they have known that
 πάντα όσα δέδωκάς μοι παρά σου εστιν 8+ ότι τα
 all [things], as many as you have given to me, from you are]. For the
 ρήματα α δέδωκάς μοι δέδωκα αυτοίς και αυτοί
 words which you have given to me, I have given to them; and they
 έλαβον και έγνωσαν αληθώς ότι παρά σου εξήλθον
 received, and they know truly that from you I came forth,
 και επίστευσαν ότι συ με απέστειλας 9+ εγώ περί
 and they believed that you sent me. I concerning
 αυτών ερωτώ ου περί του κόσμου ερωτώ αλλά
 them ask]; not concerning the world do I ask, but

הוּא +
 אֲנִי פִּאֲרַתִּיךָ בְּאֶרֶץ כְּלִיתִי +
 מְלֹאכְתְּךָ אֲשֶׁר צִוִּיתַנִּי לַעֲשׂוֹת :
 וְעַתָּה פִּאֲרַנִּי אֶתָּה אָבִי עִמָּךְ בְּכַבֹּד +
 אֲשֶׁר הָיְהִי-לִי עִמָּךְ טָרַם הַיּוֹת הָעוֹלָם :
 אֶת שְׁמֶךָ הוֹדַעְתִּי לְבָנֵי הָאָדָם +
 אֲשֶׁר נָתַתָּ לִּי מִתּוֹךְ הָעוֹלָם לְךָ הָיוּ
 וְלִי נָתַתָּ אֹתָם וְאֶת-דְּבָרְךָ נִצְרָו :
 וְעַתָּה יִדְעוּ כִּי-כֹל אֲשֶׁר נָתַתָּ לִּי מֵעַמָּךְ

הוּא +
 כִּי הִךְ בָּרִים אֲשֶׁר נָתַתָּ לִּי נָתַתִּי לָהֶם +
 וְהֵם קִבְּלוּם וַיִּכְרֹוּ בְּאֵמַת כִּי מֵעַמָּךְ
 יִצְאָתִי וַיֵּאֱמִינוּ כִּי אֶתָּה שְׁלַחְתָּנִי :
 אֲנִי בְּעַדְם אֶעְתִּיר לָךְ לֹא +
 בְּעַד הָעוֹלָם אֶעְתִּיר כִּי אִם-בְּעַד
 אֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַתָּ לִּי כִּי-לְךָ הַמָּה :

אֲנִי עָבַדְתִּיךָ כַּאֲשֶׁר חָבָה +
 אֵלֶיךָ וְנִתְּחַבְּבָה לִּי וְיִשְׂחַבְּבֵנִי :
 אֲנִי עָבַדְתִּיךָ כַּאֲשֶׁר חָבָה לְאֵלֶיךָ וְנִתְּחַבְּבֵנִי +
 אֲנִי עָבַדְתִּיךָ כַּאֲשֶׁר חָבָה לְאֵלֶיךָ וְנִתְּחַבְּבֵנִי :
 אֲנִי עָבַדְתִּיךָ לְפָנֶיךָ רַחֵם אֵלֶיךָ מֵעַתָּה +
 וְנִתְּחַבְּבָה לִּי כֹּךְ חֲלִמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ :
 אֲנִי עָבַדְתִּיךָ כַּאֲשֶׁר חָבָה לְאֵלֶיךָ וְנִתְּחַבְּבֵנִי :

אֲנִי עָבַדְתִּיךָ כַּאֲשֶׁר חָבָה לְאֵלֶיךָ +
 וְנִתְּחַבְּבֵנִי :
 אֲנִי עָבַדְתִּיךָ כַּאֲשֶׁר חָבָה לְאֵלֶיךָ וְנִתְּחַבְּבֵנִי :
 אֲנִי עָבַדְתִּיךָ כַּאֲשֶׁר חָבָה לְאֵלֶיךָ וְנִתְּחַבְּבֵנִי :
 אֲנִי עָבַדְתִּיךָ כַּאֲשֶׁר חָבָה לְאֵלֶיךָ וְנִתְּחַבְּבֵנִי :
 אֲנִי עָבַדְתִּיךָ כַּאֲשֶׁר חָבָה לְאֵלֶיךָ וְנִתְּחַבְּבֵנִי :

περί ων δέδωκάς μοι ὅτι σοι εἰσι 10+ και τα εμά
 concerning whom you have given to me; for they are yours. And the ones mine
 πάντα σα εστι και τα σα εμά και δεδόξασμαι εν
 all yours are]; and the ones yours mine; and I have been glorified in
 αυτοίς 11+ και ουκέτι ειμί εν τω κόσμω και ούτοι
 them. And no longer am I in the world, but these
 εν τω κόσμω εισί και εγώ προς σε έρχομαι πάτερ
 in the world are], and I to you come]. father
 άγιε τήρησον αυτούς εν τω ονόματί σου ους
 O holy], keep them in your name! [the ones] whom
 δέδωκάς μοι ίνα ώσιν εν καθώς ημείς 12+ ότε
 you have given to me, that they might be one, as we. When
 ήμην μετ' αυτών εν τω κόσμω εγώ ετήρουν αυτούς
 I was with them in the world, I kept them
 εν τω ονόματί σου ους δέδωκάς μοι εφύλαξα και
 in your name; whom you have given to me I guarded, and
 ουδείς εξ αυτών απώλετο ει μη ο υιός της απωλειας
 not one of them perished, except the son of destruction;
 ίνα η γραφή πληρωθή 13+ νυν δε προς σε έρχομαι
 that the scripture should be fulfilled. And now to you I come,
 και ταύτα λαλώ εν τω κόσμω ίνα έχωσι
 and these [things] I speak in the world, that they should have
 την χαράν την εμήν πεπληρωμένην εν αυτοίς 14+ εγώ
 joy my] having been filled in them. I
 δέδωκα αυτοίς τον λόγον σου και ο κόσμος εμίσησεν
 have given to them your word; and the world detested

+ וְכָל־אֲשֶׁר לִי לָךְ הֵוא וְשִׁלְךָ שָׁלִי
 וְנִתְפְּאָרְתִי בָהֶם:
 + וְאֲנִי אֲנִי עֹוד בְּעוֹלָם וְהֵם בְּעוֹלָם הַמָּה
 וְאֲנִי בָא אֵלֶיךָ אָבִי הַקְּדוֹשׁ נִצַּר אֶתֶם בְּשִׁמְךָ
 אֶת־אֲשֶׁר נָתַתָּ לִי לְמַעַן יְהִיוּ אֶחָד כְּמִנּוּ:
 + בְּהִיוֹתִי עִמָּהֶם בְּעוֹלָם אֲנִי נִצַּרְתִּי
 אֶתֶם בְּשִׁמְךָ אֶת־אֲשֶׁר נָתַתָּם לִי
 שְׁמַרְתִּי וְלֹא־אֶבַד מֵהֶם אִישׁ זֶלְתִּי

בְּן־הָאֲבֹדוֹן לְמִלְאֵת דְּבַר הַכְּתוּב:
 + וְעַתָּה הֵנִנִּי בָא אֵלֶיךָ וְאֶת־אֵלֶה אֲנִי
 מְדַבֵּר בְּעוֹלָם לְמַעַן תִּמְלֵא לָהֶם שְׂמֵחַתִּי
 בְּקִרְבָּם:
 + אֲנִי נָתַתִּי לָהֶם אֶת־דְּבַרְךָ וְהָעוֹלָם
 שָׂנֵא אֶתֶם יַעַן כִּי לֹא מִן־הָעוֹלָם הֵם
 כְּאֲשֶׁר גַּם־אֲנִי לֹא מִן־הָעוֹלָם אֲנִי:

+ אַחַד מִיָּם וְגַלְמֵי מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 גַּלְמֵי מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ:
 + מִיָּם לֵב מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם
 אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ

לֵב מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ
 מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ מֵהֶם אֶת־אֵלֶיךָ

αυτούς ὅτι ουκ εισίν εκ του κόσμου καθώς εγώ
 them, for they are not of the world, as I
 ουκ ειμί εκ του κόσμου 15+ ουκ ερωτώ ίνα άρης
 am not of the world. I ask not that you should take
 αυτούς εκ του κόσμου αλλ' ίνα τηρήσης αυτούς
 them from out of the world, but that you should keep them
 εκ του πονηρού 16+ εκ του κόσμου ουκ εισί καθώς
 from the evil. of the world They are not], as
 εγώ εκ του κόσμου ουκ ειμί 17+ αγίασον αυτούς εν
 I of the world am not]. Sanctify them in
 τη αληθεία σου ο λόγος ο σος αλήθειά εστι 18+ καθώς
 your truth! word Your] is truth. As
 εμέ απέστειλας εις τον κόσμον καγώ απέστειλα
 you sent me into the world, I also send
 αυτούς εις τον κόσμον 19+ και υπέρ αυτών εγώ
 them into the world. And for them I
 αγιάζω εμαυτόν ίνα και αυτοί ώσιν ηγιασμένοι
 sanctify myself, that also they might be ones having been sanctified
 εν αληθεία 20+ ου περί τούτων δε ερωτώ μόνον
 in truth. not for these And I ask] only,
 αλλά και περί των πιστευσόντων διά
 but also for the ones believing through
 του λόγου αυτών εις εμέ 21+ ίνα πάντες εν ώσι
 their word in me]; that all might be one;
 καθώς συ πάτερ εν εμοί καγώ εν σοι ίνα και
 as you, O father, [are] in me, and I in you, that also

למען יהיו גם־הם מקודשים באמת:
 + אולם לא לבר בעד־אלה
 אנכי מעתיר לך כי אם גם־בעד
 המאמינים בי על־פי דברם:
 + למען יהיו כולם אחד כאשר אתה אבי
 בי אתה ואני בדך והיו גם־המה בנו כאחד
 למען יאמין העולם כי אתה שלחתיני:
 + ולא אעִתיר לך אשר תקחם
 מן־העולם רק שתצרים מן־הָרַע:
 + לא מן־העולם הם כאשר גם־אנכי אינני
 מן־העולם:
 + קדש אתם באמתך דברך אמת:
 + כאשר אתה שלחת אתי אל־העולם
 כן גם־אני שלחתי אתם אל־העולם:
 + ואני מקדיש את־נפשי בעדם

למען יהיו גם־הם מקודשים באמת:
 + אולם לא לבר בעד־אלה
 אנכי מעתיר לך כי אם גם־בעד
 המאמינים בי על־פי דברם:
 + למען יהיו כולם אחד כאשר אתה אבי
 בי אתה ואני בדך והיו גם־המה בנו כאחד
 למען יאמין העולם כי אתה שלחתיני:
 + ולא אעִתיר לך אשר תקחם
 מן־העולם רק שתצרים מן־הָרַע:
 + לא מן־העולם הם כאשר גם־אנכי אינני
 מן־העולם:
 + קדש אתם באמתך דברך אמת:
 + כאשר אתה שלחת אתי אל־העולם
 כן גם־אני שלחתי אתם אל־העולם:
 + ואני מקדיש את־נפשי בעדם

αυτοί εν ημίν εν ώσιν ίνα ο κόσμος πιστεύση ότι
 they in us might be one; that the world should believe that
 συ με απέστειλας 22+ και εγώ την δόξαν ην δέδωκάς
 you sent me. And I the glory which you have given
 μοι δέδωκα αυτοίς ίνα ώσιν εν καθώς ημείς
 to me have given to them], that they should be one, as we
 εν εσμεν 23+ εγώ εν αυτοίς και συ εν εμοί ίνα
 are one. I in them, and you in me, that
 ώσι τετελειωμένοι εις εν και ίνα γινώσκη ο
 they should be perfected into one; and that should know the
 κόσμος ότι συ με απέστειλας και ηγάπησας αυτούς
 world] that you sent me, and loved them,
 καθώς εμέ ηγάπησας 24+ πάτερ ους δέδωκάς μοι
 as you loved me. O father, whom you have given to me,
 θέλω ίνα όπου ειμί εγώ κακείνοι ώσι μετ' εμού
 I want that where I am, also those should be with me;
 ίνα θεωρώσι την δόξαν την εμήν ην έδωκάς μοι ότι
 that they should view glory my], which you gave to me; for
 ηγάπησάς με προ καταβολής κόσμου 25+ πάτερ
 you loved me before [the] founding of [the] world. father
 δίκαιε και ο κόσμος σε ουκ έγνω εγώ δε σε έγνω
 O Righteous], even the world you did not know], but I knew you,
 και ούτοι έγνωσαν ότι συ με απέστειλας 26+ και
 and these knew that you sent me. And
 εγνώρισα αυτοίς το όνομά σου και γνωρίσω ίνα η
 I made known to them your name, and I will make [it] known; that the
 αγάπη ην ηγάπησάς με εν αυτοίς η καγώ εν
 love which you loved me in them should be], and I in

וְאֲנִי נִתְּתִי לָהֶם אֶת־הַכְּבוֹד אֲשֶׁר נָתַתָּ
 לִי לְמַעַן יִהְיוּ אֶחָד כַּאֲשֶׁר אָנֹכְנִי אֶחָד׃
 וְאֲנִי בָּהֶם וְאַתָּה בִּי לְמַעַן יִהְיוּ מִוְּשָׁלָמוֹם
 לְאֶחָד וְלִמְעַן יֵדַע הָעוֹלָם כִּי אַתָּה
 שְׁלַחְתָּנִי וְאַהֲבַתְּ אֹתָם כַּאֲשֶׁר אַהֲבַתְּנִי׃
 וְאָבִי אֲשֶׁר נָתַתָּם לִי רְצוֹנִי שִׁיְהִיו עִמָּדִי

בְּאֲשֶׁר אֶהְיֶה אֲנִי לְמַעַן יִחְזוּ בְּכְבוֹדֵי אֲשֶׁר
 נָתַתָּ לִּי כִּי אַהֲבַתְּנִי לְפָנֶי מוֹסְדוֹת עוֹלָם׃
 וְאָבִי הַצַּדִּיק הֵן הָעוֹלָם לֹא יֵדְעָה וְאֲנִי
 יֵדְעָתִיךָ וְאַלֶּה הַכִּירוּ אֲשֶׁר אַתָּה שְׁלַחְתָּנִי׃
 וְאֲנִי הוֹדַעְתִּים אֶת־שְׁמִיךָ וְאוֹסִיף
 לְהוֹדִיעֵם לְמַעַן תִּהְיֶה־בָּם הָאַהֲבָה
 אֲשֶׁר אַהֲבַתְּנִי וְגַם אֲנִי אֶהְיֶה בָּהֶם׃

וְאֲנִי נִתְּתִי לָהֶם אֶת־הַכְּבוֹד אֲשֶׁר
 נָתַתָּ לִּי לְמַעַן יִהְיוּ אֶחָד כַּאֲשֶׁר אָנֹכְנִי
 אֶחָד׃ וְאֲנִי בָּהֶם וְאַתָּה בִּי לְמַעַן יִהְיוּ
 מִוְּשָׁלָמוֹם לְאֶחָד וְלִמְעַן יֵדַע הָעוֹלָם
 כִּי אַתָּה שְׁלַחְתָּנִי וְאַהֲבַתְּ אֹתָם כַּאֲשֶׁר
 אַהֲבַתְּנִי׃ וְאָבִי אֲשֶׁר נָתַתָּם לִי רְצוֹנִי
 שִׁיְהִיו עִמָּדִי

וְאֲנִי נִתְּתִי לָהֶם אֶת־הַכְּבוֹד אֲשֶׁר
 נָתַתָּ לִּי לְמַעַן יִהְיוּ אֶחָד כַּאֲשֶׁר אָנֹכְנִי
 אֶחָד׃ וְאֲנִי בָּהֶם וְאַתָּה בִּי לְמַעַן יִהְיוּ
 מִוְּשָׁלָמוֹם לְאֶחָד וְלִמְעַן יֵדַע הָעוֹלָם
 כִּי אַתָּה שְׁלַחְתָּנִי וְאַהֲבַתְּ אֹתָם כַּאֲשֶׁר
 אַהֲבַתְּנִי׃ וְאָבִי אֲשֶׁר נָתַתָּם לִי רְצוֹנִי
 שִׁיְהִיו עִמָּדִי

αυτοίς

them.

18 π

1+ ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξήλθε συν

These [things] having said, Jesus came forth with

τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν

his disciples on the other side of the rushing stream of the

Κέδρων ὅπου ἦν κήπος εἰς ὃν εἰσήλθεν αὐτός

Kidron, where there was a garden into which entered he

καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 2+ ἤδει δε καὶ Ἰούδας ὁ

and his disciples]. knew And also Judas the one

παραδιδούς αὐτὸν τὸν τόπον ὅτι πολλάκις

delivering him up] the place; for often

συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3+

Jesus gathered together there with his disciples.

ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπείραν καὶ ἐκ τῶν

Then Judas, taking the cohort and of the

ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ

chief priests and Pharisees officers], came there

μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὀπλῶν 4+ Ἰησοῦς οὖν

with torches and lamps and weapons. Jesus then

εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξελθὼν

knowing all [things], the ones coming upon him, having come forth,

εἶπεν αυτοῖς τίνα ζητεῖτε 5+ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ

said to them, Whom do you seek? They answered to him,

+
וַיְהִי כְּכֹלֹת יֵשׁוּעַ לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה נִיצָא הַחוּצָה עִם־תְּלָמִידָיו
אֶל־עֵבֶר לְנַחַל קִדְרוֹן וְשָׁם הָיָה
בֶּן יַיָּבֵא בּוֹ הוּא וְתְלָמִידָיו
+ וְגַם־יְהוּדָה מוֹסְרֵוֹ יָדַע אֶת־הַמָּקוֹם
כִּי־פַעְמִים רַבּוֹת נוֹעַד שָׁמָּה יֵשׁוּעַ
עִם־תְּלָמִידָיו:

+ וַיִּקַּח יְהוּדָה אֶת־הַנֶּדָּוָד וּמִשְׁרָתִים
מֵאֵת רָאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַפְּרוּשִׁים וַיָּבֵא
שָׁמָּה בָּנֹרוֹת וּבְלִפְיָדִים וּבְכָל־נְשָׁק:
+ וַיֵּשׁוּעַ יָדַע אֶת כָּל־אֲשֶׁר יָבֵא עָלָיו
וַיֵּצֵא וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֶת־מִי תִּבְקְשׁוּ:
+ וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אֶת־יֵשׁוּעַ הַנֶּצְרִי וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ אֲנִי הוּא וְגַם־יְהוּדָה מוֹסְרֵוֹ
עָמַד אֶצְלָם:

+
וְלֵךְ אֲנִי נֵשֶׁא אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע
לְחַטָּא וְזִי לְחַטָּא וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי
וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי
+ וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי
לְאִשְׁתִּי וְלִבְנֵי וְלִבְנוֹתַי וְלִבְנֵי
וְלִבְנוֹתַי וְלִבְנֵי וְלִבְנוֹתַי
+ וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי
וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי

+ וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי
וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי
+ וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי
וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי
+ וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי
וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי
+ וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי
וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי וְנִשְׂבָּע אֶתְּמוֹתַי

Ἰησοῦν τον Ναζωραῖον λέγει αυτοῖς ο Ἰησοῦς ἐγώ

Jesus the Nazarene. says to them Jesus], I
εἰμι εἰστήκει δε και Ιούδας ο παραδιδούς αυτόν
am [he] . And standing by also [was] Judas, the one delivering him up,

μετ' αυτών 6+ ως ουν εἶπεν αυτοῖς ὅτι ἐγώ εἰμι
with them. When then he said to them that, I am [he] ,

ἀπήλθον εἰς τα οπίσω και ἔπεσον χαμαί 7+ πάλιν
they went rearwards, and fell on the ground. Again

οὖν αυτούς ἐπηρώτησε τίνα ζητεῖτε οἱ δε εἶπον
then he asked them, Whom do you seek? And they said,

Ἰησοῦν τον Ναζωραῖον 8+ ἀπεκρίθη ο Ἰησοῦς εἶπον
Jesus the Nazarene. Jesus answered, I said

υμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι εἰ οὖν ἐμέ ζητεῖτε ἀφετε τούτους
to you that I am [he] . If then you seek me, let these

υπάγειν 9+ ἵνα πληρωθῆ ὁ λόγος ον εἶπεν ὅτι οὖς
go! that should be fulfilled the word which he said, that, Whom

δέδωκάς μοι οὐκ ἀπόλεσα ἐξ αυτών ουδένα 10+
you have given to me perished not of them not one.

Σίμων ουν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἴλκυσεν αυτήν
Simon Peter then having a sword drew it,

και ἔπαισε τον του αρχιερέως δούλον και ἀπέκοψεν
and hit the of the chief priest servant], and cut off

αυτού το ωτίον το δεξιόν ην δε ὄνομα τω δούλω
his ear right]. was And [the] name to the servant]

Μάλχος 11+ εἶπεν ουν ο Ἰησοῦς τω Πέτρω βάλε
Malchus. said then Jesus] to Peter, Put

+ וַיְהִי בִּאמֹר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם אָנֹכִי
הוּא וַיִּסְגּוּ אַחֲזֹר וַיִּפְּלוּ אַרְצָה׃
+ וַיִּסֶּף וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתְּ-מִי
תִּבְקָשׁוּ וַיֹּאמְרוּ אֶת-יֵשׁוּעַ הַנֶּזְרָרִי׃
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הֲלֹא אָמַרְתִּי לָכֶם
אָנֹכִי הוּא לָכֵן אִם-אֶתִּי תִּבְקָשׁוּ הַנִּיחוּ לְאַלְהָ
וַיִּלְכוּ׃
+ לְמַלְאֵת הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲשֶׁר

נִתְּתָם לִי מֵאַלְהָ לֹא-אֶבְדֶּה לִּי אֶת-אֶחָד׃
+ וְלִשְׁמֹעוֹן פְּטָרוֹס חָרַב וַיִּשְׁלַףְהָ
וַיִּךְ אֶת-עֶבֶד הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּקְצָץ
אֶת-אָזְנוֹ הַיְמָנִית וְשֵׁם הָעֶבֶד מַלְכוֹס׃
+ וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל-פְּטָרוֹס הַשֵּׁב
חַרְבְּךָ אֶל-גַּדְנָה הֲלֹא-אָשְׁתָּה
אֶת-הַכּוֹס אֲשֶׁר נָתַן-לִי אָבִי׃

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנִי הוּא
וַיִּסְגּוּ אַחֲזֹר וַיִּפְּלוּ אַרְצָה׃
+ וַיִּסֶּף וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתְּ-מִי
תִּבְקָשׁוּ וַיֹּאמְרוּ אֶת-יֵשׁוּעַ הַנֶּזְרָרִי׃
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הֲלֹא אָמַרְתִּי לָכֶם
אָנֹכִי הוּא לָכֵן אִם-אֶתִּי תִּבְקָשׁוּ הַנִּיחוּ לְאַלְהָ
וַיִּלְכוּ׃
+ לְמַלְאֵת הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲשֶׁר

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנִי הוּא
וַיִּסְגּוּ אַחֲזֹר וַיִּפְּלוּ אַרְצָה׃
+ וַיִּסֶּף וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתְּ-מִי
תִּבְקָשׁוּ וַיֹּאמְרוּ אֶת-יֵשׁוּעַ הַנֶּזְרָרִי׃
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הֲלֹא אָמַרְתִּי לָכֶם
אָנֹכִי הוּא לָכֵן אִם-אֶתִּי תִּבְקָשׁוּ הַנִּיחוּ לְאַלְהָ
וַיִּלְכוּ׃
+ לְמַלְאֵת הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲשֶׁר

την μάχαιράν σου εις την θήκην το ποτήριον ο
 your sword into its holder! The cup which
 δέδωκέ μοι ο πατήρ ου μη πίο αυτό 12+ η ουν
 has given to me the father], should I in no way drink it? Then the
 σπείρα και ο χιλίαρχος και οι υπηρέται των
 cohort and the commander and the officers of the
 Ιουδαίων συνέλαβον τον Ιησούν και έδησαν αυτόν 13+
 Jews seized Jesus, and bound him.
 και απήγαγον αυτόν προς Άνναν πρώτον ην γαρ
 And they took him away to Annas first; for he was
 πενθερός του Καϊάφα ος ην αρχιερεύς
 father-in-law of Caiaphas, who was chief priest
 του ενιαυτού εκείνου 14+ ην δε Καϊάφας
 that year. And it was Caiaphas
 ο συμβουλεύσας τοις Ιουδαίοις ότι συμφέρει ένα
 advising the Jews, [saying] that, It is advantageous [for] one
 άνθρωπον απολέσθαι υπέρ του λαού 15+ ηκολούθει
 man to perish for the people. followed
 δε τω Ιησού Σίμων Πέτρος και άλλος μαθητής ο δε
 And Jesus Simon Peter], and another disciple. And
 μαθητής εκείνος ην γνωστός τω αρχιερεί και
 that disciple was known to the chief priest, and
 συνεισήλθε τω Ιησού εις την αυλήν του αρχιερέως
 he entered together with Jesus into the courtyard of the chief priest.
 16+ ο δε Πέτρος ειστήκει προς τη θύρα έξω
 And Peter stood by the door outside.
 εξήλθεν ούν ο μαθητής ο άλλος ος ην γνωστός τω
 came forth then The disciple other] who was known to the

אָז תִּפְשׁוּ הַגִּדּוּד וְיִשָּׂר הָאֵלֶּף וּמִשְׁכַּרְתִּי +
 הַיְהוּדִים אֶת־יִשׁוּעַ וַיֵּאָסְרוּהוּ :
 וַיּוֹלִיכוּהוּ בְּרֵאשׁוֹנָה אֶל־חֲנָן +
 כִּי הוּא הָיָה חוֹתֵן קַיִפָּא אֲשֶׁר שָׁמַשׁ
 בְּכַהֲנָה גְדוּלָה בִּשְׁנָה תְּהִיָּא :
 הוּא קַיִפָּא אֲשֶׁר יַעַץ אֶת־הַיְהוּדִים לֵאמֹר +
 טוֹב אֲשֶׁר אִישׁ־אֶחָד יֵאבֹד בְּעַד כָּל־הָעָם :
 וַיִּשְׁמְעוּן פְּטָרוֹס וְתַלְמִיד אַחֵר +
 הָלְכוּ אַחֲרֵי יִשׁוּעַ וְהַתְּלָמִיד הַהוּא
 הָיָה נוֹדֵעַ לַפֶּתַח הַגִּדּוּל וַיָּבֵא
 עִם־יִשׁוּעַ לַחֲצַר הַפֶּתַח הַגִּדּוּל :
 וּפְטָרוֹס עָמַד מִחוּץ לַשַּׁעַר וַיֵּצֵא +
 הַתְּלָמִיד הָאֵחֵר הַנּוֹדֵעַ לַפֶּתַח הַגִּדּוּל וַיַּדְבֵּר
 אֶל־הַשְּׁעֵרֶת וַיָּבֵא אֶת־פְּטָרוֹס הַבְּיָתָה :

וַיִּשְׁמְעוּן פְּטָרוֹס וְתַלְמִיד אַחֵר +
 הָלְכוּ אַחֲרֵי יִשׁוּעַ וְהַתְּלָמִיד הַהוּא
 הָיָה נוֹדֵעַ לַפֶּתַח הַגִּדּוּל וַיָּבֵא
 עִם־יִשׁוּעַ לַחֲצַר הַפֶּתַח הַגִּדּוּל :
 וּפְטָרוֹס עָמַד מִחוּץ לַשַּׁעַר וַיֵּצֵא +
 הַתְּלָמִיד הָאֵחֵר הַנּוֹדֵעַ לַפֶּתַח הַגִּדּוּל וַיַּדְבֵּר
 אֶל־הַשְּׁעֵרֶת וַיָּבֵא אֶת־פְּטָרוֹס הַבְּיָתָה :

αρχιερεί και εἶπε τη θυρωρῷ και εισήγαγεν
chief priest, and he spoke with the doorkeeper, and she brought in

τον Πέτρον ¹⁷⁺ λέγει οὖν η παιδίσκη η θυρωρός
Peter. Says then the maidservant doorkeeper

τω Πέτρω μη και συ εκ των μαθητών ει
to Peter, not also you of the disciples Are]

του ανθρώπου τούτου λέγει εκείνος ουκ ειμί ¹⁸⁺
of this man? That one says, I am not.

ειστήκεισαν δε οι δούλοι και οι υπηρέται ανθρακιάν
were standing And the servants and the officers], a charcoal bed

πεποιηκότες ὅτι ψύχος ην και εθερμαίνοντο ην δε
having made]; for it was chilly. And they were heating themselves. was And

μετ' αυτών ο Πέτρος εστῶς και θερμαινόμενος ¹⁹⁺
with them Peter standing], and heating himself.

ο ουν αρχιερεύς ηρώτησε τον Ιησούν περι
Then the chief priest asked Jesus concerning

των μαθητών αυτου και περι της διδαχής αυτου ²⁰⁺
his disciples, and concerning his teaching.

απεκρίθη αυτώ ο Ιησούς εγώ παρρησία ελάλησα τω
answered to him Jesus], I in an open manner spoke to the
κόσμω εγώ πάντοτε εδίδαξα εν τη συναγωγή και εν
world; I at all times taught in the synagogue, and in

τω ιερῷ ὅπου πάντοτε οι Ιουδαίοι συνέρχονται και
the temple, where at all times the Jews come together; and

εν κρυπτώ ελάλησα ουδέν ²¹⁺ τι με επρωτάς
in secret I spoke nothing. Why do you ask?

επερώτησον τους ακηκοότας τι ελάλησα αυτοίς ἴδε
Ask the ones hearing what I spoke to them! See!

+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנֹכִי דַבַּרְתִּי +
בְּאָזְנֵי כָל־הָעוֹלָם וְתָמִיד לְמַדְתִּי בְּבֵית
כְּנֶסֶת וּבְבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר כָּל־הַיְהוּדִים
נִקְהָלִים שָׁמָּה וְלֹא־דַבַּרְתִּי דָבָר בְּסֵתֶר:
+ וּמַה־תִּשְׁאַל אֹתִי שְׂאֵל־נָא
אֵת־הַשְּׁמַעִים מֵהַשְּׂדֵדֵי־דַבְּרֹתִי אֲלֵיהֶם
הֲנִם יוֹדְעִים אֵת־אֲשֶׁר אָמַרְתִּי:

+ וַתֹּאמֶר הָאִמָּה הַשְּׂעִרַת אֶל־פֶּטְרוֹס הַלֵּל
גַּם־אֵתָּה מִתְלַמְּיָדֵי הָאִישׁ הַזֶּה וַיֹּאמֶר לֹא:
+ וְהַעֲבָדִים וְהַמְשָׁרְתִים הֵד לִיקֹנוּ אִישׁ
נִקְהָלִים מִפְּנֵי הַקָּר וַיַּעֲמָדוּ וַיִּתְחַמְּמוּ
וְגַם־פֶּטְרוֹס עָמַד עִמָּם וּמִתְחַמָּם:
+ וַיִּשְׁאַל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֵת־יֵשׁוּעַ
עַל־תְּלַמְּיָדָיו וְעַל־לִקְחוֹ:

+ אֲמַרְתִּים וְיָדְעוּ אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל +
לְעַבְדֵי אֱלֹהִים אֲנִי אֶפְסָר וְאַלְחַנְיָסָס,
אֲנִי וְנָוֵסְטָס וְהַרְטָוֶס וְהַוֶּרְטִיקָס וְהַסְטֶפְטָס +
אֲנִי וְהַוֶּרְטִיקָס וְהַסְטֶפְטָס וְהַרְטָוֶס
וְהַנְּטֵפְטָס וְהַוֶּרְטִיקָס וְהַסְטֶפְטָס:
+ וְאֵת־כָּל־הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְהָאֲנָכִי +
חַלְלֵי־הַלֵּל, אֲנִי וְהַכֹּהֵן:

+ אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל +
חַלְלֵי־הַלֵּל אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל
אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל
אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל
אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל
אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל:
+ אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל
אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל:
+ אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל אֲנִי חַלְלֵי־הַלֵּל:

οὗτοι οἶδασιν α εἶπον εγώ 22+ ταύτα δε αυτού
 these know what I said. these [things] And in his
 ειπόντος εις των υπηρετών παρεστηκώς έδωκε
 having said], one of the officers standing by gave
 ράπισμα τω Ιησού ειπών ούτως αποκρίνη τω
 a slap to Jesus, having said, Thus you answer to the
 αρχιερεί 23+ απεκρίθη αυτώ ο Ιησούς ει κακώς
 chief priest? responded to him Jesus], If ill
 ελάλησα μαρτύρησον περί του κακού ει δε καλώς
 I have spoken, testify concerning the bad; but if well,
 τι με δέρεις 24+ απέστειλεν αυτόν ο Άννας δεδεμένον
 why do you flay at me? sent him Annas] being bound
 προς Καϊάφαν τον αρχιερέα 25+ ην δε Σίμων Πέτρος
 to Caiaphas the chief priest. was And Simon Peter]
 εστώς και θερμαινόμενος είπον ουν αυτώ μη και συ
 standing and heating himself. Then one said to him, not also you
 εκ των μαθητών αυτου ει ηρνήσατο εκείνος και είπεν
 of his disciples are]? That one denied, and said,
 ουκ ειμί 26+ λέγει εις εκ των δούλων του αρχιερέως
 I am not. Says one of the servants of the chief priest,
 συγγενής ων ου απέκοψε Πέτρος το ωτίον ουκ εγώ
 being a relative of whom Peter cut off the ear, Did I not
 σε είδον εν τω κήπω μετ’ αυτου 27+ πάλιν ουν
 see you in the garden with him? Then again

אֲלֵיוּ הָלַא נִם-אַתָּה מִתְלַמְיָדִיו וְיִכְחַשׁ וַיֹּאמֶר + וְיָהִי כַדְבָּרוֹ הַדְבָּרִים הָאֵלֶּה וַיִּפֶּן אַחַד
 הַמְשֻׁרְתִּים הָעֹמֵד שָׁמָּה אֶת-יְשׁוּעַ עַל-הַלְחִי
 וַיֹּאמֶר הַכּוֹזֵאת תַּעֲנֶה אֶת-הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל :
 + וַיַּעַן אוֹתוֹ יֵשׁוּעַ אִם-רָעָה דְבַרְתִּי
 הַגָּד רְעָתִי וְאִם-טוֹב מַדּוּעַ תִּפְקֵה לְחִיִּי :
 + וַיִּשְׁלַחֵהוּ חָנָן אֶסּוּר בְּאַזְיָקִים אֶל-קַיָּפָא
 הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל :
 + וְשָׁמְעוֹן פְּטְרוֹס עֹמֵד וּמִתְחַמֵּם וַיֹּאמְרוּ :

וַיֹּאמֶר אִישׁ מֵעַבְדֵי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל +
 וְהוּא מוֹדֵעַ לָאֲשֶׁר קִצְצָן פְּטְרוֹס
 אֶת-אָזְנוֹ הָלַא רְאִיתִיךָ עִמּוֹ בָּנָן :
 + וַיִּסָּף פְּטְרוֹס וַיִּכְחַשׁ וּפָתָאם קָרָא
 הַתִּרְנַנּוּל :

+ וַיְכַפֵּר מַרְסַס מֵעַל
 אוֹתוֹ לִם לֵבָא אִם אֲרַבָּ שׁוּ כֵּ הֵאֱלַעְתְּוֹ, וְ
 וְכַחֵס מְטַב אֲרַבָּ בָּהּ לֵבָא לִבְ-חַסְתִּי :
 + וְחָא נַעֲסַד אוֹתוֹ לִם אִם
 מְלַלֵּד אֲשֶׁמוֹ : חַל בְּעֵבָד אִם
 וְהָ עֲפֵי לִחְסָ חַסְלֵינָ, ו :
 + וְשׁוּ וְהָ עָזוּ לֵעָסַד בַּהּ אֲשֶׁמוּ לֵואֵ חַפָּא
 וְ-חַסְתִּי : ו

+ וְכַפֵּר מַרְסַס מֵעַל
 אוֹתוֹ לִם לֵבָא אִם אֲרַבָּ שׁוּ כֵּ הֵאֱלַעְתְּוֹ,
 וְכַחֵס מְטַב אֲרַבָּ בָּהּ לֵבָא לִבְ-חַסְתִּי :
 + וְחָא נַעֲסַד אוֹתוֹ לִם אִם
 מְלַלֵּד אֲשֶׁמוֹ : חַל בְּעֵבָד אִם
 וְהָ עֲפֵי לִחְסָ חַסְלֵינָ, ו :
 + וְשׁוּ וְהָ עָזוּ לֵעָסַד בַּהּ אֲשֶׁמוּ לֵואֵ חַפָּא
 וְ-חַסְתִּי : ו

ηρνήσατο ο Πέτρος και ευθέως αλέκτωρ εφώνησεν 28 +
 Peter denied; and immediately a rooster called out.
 άγουσιν ουν τον Ιησουν από του Καϊάφα εις το
 Then they led Jesus from Caiaphas unto the
 πραιτώριον ην δε πρωϊα και αυτοί ουκ εισήλθον εις
 praetorium. And it was morning; and they did not enter into
 το πραιτώριον ίνα μη μιανθώσιν αλλ' ίνα φάγωσι το
 the praetorium, that they should not be defiled; but that they should eat the
 πάσχα 29 + εξήλθεν ουν ο Πιλάτος προς αυτούς και
 passover. Then came forth Pilate to them, and
 είπε τίνα κατηγορίαν φέρετε κατά
 said, What charge do you bring against
 του ανθρώπου τούτου 30 + απεκρίθησαν και είπον αυτώ
 this man? They answered and said to him,
 ει μη ην ούτος κακοποιός ουκ αν σοι
 If [was this one] doing evil, would not to you
 παρεδώκαμεν αυτόν 31 + είπεν ουν αυτοίς ο Πιλάτος
 we Then said Pilate to them,
 λάβετε αυτόν υμεις και κατά τον νόμον υμών
 take him You], and according to your law
 κρίνατε αυτόν είπον ούν αυτώ οι Ιουδαίοι ημίν ουκ
 judge him! said Then to him the Jews], To us it is not
 έξεστιν αποκτείνειν ουδένα 32 + ίνα ο λόγος του Ιησού
 allowed to kill anyone; that the word of Jesus
 πληρωθή ον είπε σημαίνων ποίω θανάτω ήμελλεν
 should be fulfilled which he spoke signifying by what death he was about

+ וַיְהִי בִּבְקָר הַשָּׁמַיִם וַיִּזְכֹּר
 אֶת־יְשׁוּעַ מִבֵּית קַיָּפָא אֶל־בֵּית הַמַּשְׁפָּט
 וְהִמָּה לֹא נִכְנְסוּ שָׁמָּה לְמַעַן אֲשֶׁר
 לֹא־יִשְׁמְאוּ כִּי אִם־יֹאכְלוּ אֶת־הַפֶּסַח׃
 + וַיֵּצֵא פִּילָטוֹס אֶל־יְהוּדָאִים וַיֹּאמֶר
 מַה־תִּשְׁמְרוּ אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה׃
 + וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא־הֵיחָד זֶה

עֲשֵׂה רָע כִּי עֲתָה לֹא הִסְגַּרְנוּהוּ אֵלָיְךָ׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם פִּילָטוֹס קְחוּ אֹתוֹ
 אִתְּכֶם וְשִׁפְטוּהוּ כְּתוֹרַתְכֶם וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
 הִיְהוּדִים אֵין־לָנוּ רִשׁוּת לְהַמִּית אִישׁ׃
 + לְמַלְאֵת דְּבַר יְשׁוּעַ אֲשֶׁר דִּבֶּר
 לְרַמֵּז אֵי־זוֹ מִיתָה סוּפוֹ לְמוֹת׃

+ ἡμεῖς οὐκ ἐπιτρέψομεν
 ἵνα ἀποκτείνωμεν τὸν
 ἄνθρωπον· ἵνα ἡμεῖς
 ἴσμεν τί λέγει· ἵνα
 ἡμεῖς ἴσμεν τί λέγει· ἵνα
 ἡμεῖς ἴσμεν τί λέγει· ἵνα
 ἡμεῖς ἴσμεν τί λέγει· ἵνα
 ἡμεῖς ἴσμεν τί λέγει· ἵνα

+ ἡμεῖς οὐκ ἐπιτρέψομεν
 ἵνα ἀποκτείνωμεν τὸν
 ἄνθρωπον· ἵνα ἡμεῖς
 ἴσμεν τί λέγει· ἵνα
 ἡμεῖς ἴσμεν τί λέγει· ἵνα
 ἡμεῖς ἴσμεν τί λέγει· ἵνα
 ἡμεῖς ἴσμεν τί λέγει· ἵνα
 ἡμεῖς ἴσμεν τί λέγει· ἵνα

αποθνήσκειν 33 + εισήλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον
to die. entered then into the praetorium

πάλιν ὁ Πιλάτος καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν
again Pilate]. And he called Jesus, and said

αὐτῷ συ εἶ ο βασιλεύς των Ἰουδαίων 34 + ἀπεκρίθη
to him, Are you the king of the Jews? answered

αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ἀφ' εαυτοῦ συ τούτο λέγεις ἢ ἄλλοι
to him Jesus], From yourself do you say this, or others

σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ 35 + ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος μῆτι
spoke to you concerning me? Pilate answered, Much less

ἐγὼ Ἰουδαίός εἰμι τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
I a Jew am]; nation your] and the chief priests

παρέδωκάν σε ἐμοί τι ἐποίησας 36 +
delivered you to me. What did you do?

ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἐστὶν ἐκ
Jesus answered, kingdom My] is not of

τοῦ κόσμου τούτου εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν
this world. If of this world was

ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οἱ ὑπηρέται ἀν οἱ ἐμοί ἠγωνίζοντο
kingdom my], officers would my] have been struggling

ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις νυν δε
that I should not be delivered up to the Jews. But now

ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἐστὶν ἐντεῦθεν 37 + εἶπεν οὖν
kingdom my] is not from here. Then said

+ וַיָּשָׁב פִּילָטוֹס אֶל־בֵּית הַמִּשְׁפָּט וַיִּקְרָא
אֶל־יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאֲתָה הוּא מֶלֶךְ
הַיְהוּדִים:

+ וַיַּעַן אֹתוֹ יֵשׁוּעַ לֵאמֹר הַמֶּלֶכֶךְ
תְּדַבֵּר זֹאת אוֹ אַחֲרַיִם הַגִּידוּ־לִי עָלַי:
+ וַיֹּאמֶר פִּילָטוֹס הֲכִי אֲנֹכִי יְהוּדִי הֲלֹא
עַמָּךְ וְרֵאשֵׁי הַכְּהֹנִים הִסְגִּירוּךָ אֵלָי מִתְּ
עֲשִׂיתָ:

+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר מֶלֶכּוֹתִי אֵינְנָה

מִן־הָעוֹלָם הַזֶּה לוֹ־הִיְתָה מֶלְכוּתִי
מִן־הָעוֹלָם הַזֶּה כִּי אִזְ נִלְחַמּוּ לִי
מִשָּׂרְתַי לְבִלְתִּי הַמָּסָר בְּיַד הַיְהוּדִים
אֲבָל עַתָּה מֶלְכוּתִי אֵינְנָה מִפֶּה:
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו פִּילָטוֹס אַם־כֵּן אָפּוּא
מֶלֶךְ אַתָּה וַיַּעַן יֵשׁוּעַ לֵאמֹר אַתָּה
אָמַרְתָּ כִּי־מֶלֶךְ אֲנֹכִי לְזֹאת נִוְלַדְתִּי
וְלְזֹאת בָּאתִי בְּעוֹלָם לְהַעֲדִיד לְאַמֶּת
כָּל־אֲשֶׁר הוּא מִן־הָאַמֶּת יִשְׁמַע בְּקוֹלִי:

+ כֹּל יֵם פִּלְאָטוֹס לְאִי־לְפָנָיו סָמָר לִנְעָד
אֲרֹכּוֹ לִם אֲרֹכּוֹ לִם חֲלָכָהּ, וְחֲלָכָהּ עַם סָמָר:
+ אֲרֹכּוֹ לִם נְעָד כֹּךְ נְעָה אֲרֹכּוֹ
סָמָר אֲרֹכּוֹ לִם אֲרֹכּוֹ לִם חֲלָ:
+ אֲרֹכּוֹ לִם פִּלְאָטוֹס לִם אֲרֹכּוֹ
נְסָמָר אֲרֹכּוֹ כֵּךְ חֲכָה סָמָר אֲרֹכּוֹ
כֵּמָר אֲרֹכּוֹ לִם חֲכָה:
+ אֲרֹכּוֹ לִם נְעָד חֲלָכָהּ, וְחֲלָ לִם

סָמָר כֹּךְ סָמָר אֲרֹכּוֹ לִם חֲלָכָהּ
סָמָר לִם חֲלָכָהּ, וְחֲלָכָהּ עַם סָמָר
נְסָמָר וְלִם אֲרֹכּוֹ לִם אֲרֹכּוֹ לִם סָמָר
יֵם חֲלָכָהּ, וְחֲלָ לִם סָמָר חֲכָ:
+ אֲרֹכּוֹ לִם פִּלְאָטוֹס כֹּךְ חֲלָכָהּ אֲרֹכּוֹ
אֲרֹכּוֹ לִם נְעָד אֲרֹכּוֹ אֲרֹכּוֹ וְחֲלָכָהּ
אֲרֹכּוֹ לִם אֲרֹכּוֹ לִם חֲלָכָהּ סָמָר
אֲרֹכּוֹ לִם חֲלָכָהּ וְחֲלָכָהּ עַם סָמָר חֲכָ:
כֹּךְ וְחֲלָכָהּ, וְחֲלָ עַם סָמָר חֲכָ:

αὐτῷ ο Πιλάτος ουκ οὖν βασιλεύς εἶ συ
 Pilate to him, Then a king you are]?

ἀπεκρίθη ο Ἰησοῦς συ λέγεις ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ
 Jesus answered, You say [it] , for a king am I].

ἐγώ εἰς τούτο γεγέννημαι καὶ εἰς τούτο ἐλήλυθα εἰς
 I for this have been born], and for this I have come into

τον κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ πᾶς ο ὢν
 the world, that I should testify to the truth. Every [one] being

ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς 38+ λέγει
 of the truth hears my voice. says

αὐτῷ ο Πιλάτος τι ἐστὶν ἀλήθεια καὶ τούτο εἰπὼν
 to him Pilate], What is truth? And this having said,

πάλιν ἐξήλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ λέγει αὐτοῖς
 again he came forth to the Jews, and says to them,

ἐγώ ουδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ 39+ ἐστὶ δε
 I not one fault find] in him. But it is

συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἓνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα
 a custom with you that one to you I should loosen] at the passover.

βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τον βασιλέα των
 Do you want then I should loose to you the king of the

Ἰουδαίων 40+ ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες λέγοντες
 Jews? They cried out then again, all saying,

μη τούτον ἀλλὰ τον Βαραββάν ἦν δε ο Βαραββᾶς
 Not this one, but Barabbas; was And Barabbas]

ληστής
 a robber.

19 ט

1+ τότε οὖν ἔλαβεν ο Πιλάτος τον Ἰησοῦν καὶ
 Then therefore Pilate took Jesus and

וַיֹּאמֶר אֵלָיו פִּילָטוֹס מָה הִיא הָאֵמֶת
 וְאַחֲרֵי דְבָרוֹ זֹאת יָצָא שְׁנֵיט אֶל־הַיְהוּדִים
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנִי לֹא־מִצְאָתִי בּוֹ כָּל־עוֹן:
 הֵן מִנְהַג הוּא לְכֶם שְׂאֵשְׁלַח לְכֶם
 אִישׁ אֶחָד חֲפָזִי בְּפִסָּח רְצוֹנְכֶם
 שְׂאֵשְׁלַח לְכֶם אֶת־מֶלֶךְ הַיְהוּדִים:

וַיִּוְסִיפוּ וַיִּצְעֲקוּ לֵאמֹר לֹא אֶת־הָאִישׁ
 הַזֶּה אֲלָא אֶת־בַּר־אֲבָא וּבַר־אֲבָא הִנֵּה
 שִׁדְד:

וְאִז לָקַח פִּילָטוֹס אֶת־יֵשׁוּעַ וַיִּנְסְרֶהוּ
 בְּשׁוֹטִים:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו פִּילָטוֹס מָה הִיא הָאֵמֶת
 וְאַחֲרֵי דְבָרוֹ זֹאת יָצָא שְׁנֵיט אֶל־הַיְהוּדִים
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנִי לֹא־מִצְאָתִי בּוֹ כָּל־עוֹן:
 הֵן מִנְהַג הוּא לְכֶם שְׂאֵשְׁלַח לְכֶם
 אִישׁ אֶחָד חֲפָזִי בְּפִסָּח רְצוֹנְכֶם
 שְׂאֵשְׁלַח לְכֶם אֶת־מֶלֶךְ הַיְהוּדִים:

וַיִּוְסִיפוּ וַיִּצְעֲקוּ לֵאמֹר לֹא אֶת־הָאִישׁ
 הַזֶּה אֲלָא אֶת־בַּר־אֲבָא וּבַר־אֲבָא הִנֵּה
 שִׁדְד:
 וְאִז לָקַח פִּילָטוֹס אֶת־יֵשׁוּעַ וַיִּנְסְרֶהוּ
 בְּשׁוֹטִים:

εμαстіγωσε ²⁺ και οι στρατιώται πλέξαντες στέφανον
 whipped him. And the soldiers, having plaited a crown
 εξ ακανθών επέθηκαν αυτού τη κεφαλή και ιμάτιον
 of thorns, placed [it] upon his head, and a cloak
 πορφυρούν περιέβαλον αυτόν ³⁺ και έλεγον χείρε ο
 of purple they put around him. And they said, Hail, the
 βασιλεύς των Ιουδαίων και εδίδουν αυτό ραπίσματα
 king of the Jews! And they gave him slaps.
⁴⁺ εξήλθεν ούν πάλιν έξω ο Πιλάτος και λέγει
 came forth then again outside Pilate], and says
 αυτοίς ίδε άγω υμίν αυτόν έξω ίνα γνώτε ότι εν
 to them, See! I bring him to you outside, that you should know that in
 αυτό ουδεμίαν αιτίαν ευρίσκω ⁵⁺ εξήλθεν ουν
 him not one fault I find. then came forth
 ο Ιησούς έξω φορών τον ακάνθινον στέφανον και το
 Jesus] outside, wearing the thorny crown, and the
 πορφυρούν ιμάτιον και λέγει αυτοίς ίδε ο άνθρωπος
 purple cloak. And he says to them, Behold the man!
⁶⁺ ότε ούν είδον αυτόν οι αρχιερείς και οι υπηρέται
 When then beheld him the chief priests and the officers],
 εκραύγασαν λέγοντες σταύρωσον σταύρωσον αυτόν
 they cried out saying, Crucify, crucify him!
 λέγει αυτοίς ο Πιλάτος λάβετε αυτόν υμείς και
 says to them Pilate], Take him yourselves, and
 σταυρώσατε εγώ γαρ ουχ ευρίσκω εν αυτό αιτίαν ⁷⁺
 crucify! for I find no in him fault].

+ וַיִּשְׁרְגוּ אֲנָשֵׁי הַצָּבָא עֲטֻרַת קִצִּים
 וַיָּשִׂימוּ עַל-רֹאשׁוֹ וַיַּעֲטוּהוּ לְבוּשׂ אֲרָגְמָן:
 + וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם לָךְ מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים וַיַּכּוּהוּ
 עַל-הַלְחִי:
 + וַיֵּצֵא פִּילָטוֹס עוֹד הַחוּצָה וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם הִנְנִי מוֹצִיא אֹתוֹ אֵלַיְכֶם לְמַעַן
 תִּדְעוּ כִּי לֹא-מִצְאָתִי בּוֹ כָּל-עוֹן:
 + וַיִּשׁוּעַ יֵצֵא הַחוּץ וְעָלְיוֹ עֲטֻרַת

הַקִּצִּים וְלְבוּשׂ הָאֲרָגְמָן וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם פִּילָטוֹס הִנֵּה הָאָדָם:
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאוּהוּ רֹאשֵׁי הַכֹּהֲנִים
 וְהַמְּשָׁרְתִים וַיִּצְעֲקוּ לֵאמֹר הַצְּלֵב הַצֵּלֵב
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פִּילָטוֹס קְחוּהוּ אַתֶּם:
 וְהַצְּלִיבוּהוּ כִּי אֲנֹכִי לֹא-מִצְאָתִי בּוֹ אֲשֶׁמָּה:
 + וַיַּעֲנוּ הַיְּהוּדִים וַיֹּאמְרוּ תוֹרָה

+ וַיִּשְׁרְגוּ אֲנָשֵׁי הַצָּבָא עֲטֻרַת קִצִּים
 וַיָּשִׂימוּ עַל-רֹאשׁוֹ וַיַּעֲטוּהוּ לְבוּשׂ אֲרָגְמָן:
 + וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם לָךְ מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים וַיַּכּוּהוּ
 עַל-הַלְחִי:
 + וַיֵּצֵא פִּילָטוֹס עוֹד הַחוּצָה וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם הִנְנִי מוֹצִיא אֹתוֹ אֵלַיְכֶם לְמַעַן
 תִּדְעוּ כִּי לֹא-מִצְאָתִי בּוֹ כָּל-עוֹן:
 + וַיִּשׁוּעַ יֵצֵא הַחוּץ וְעָלְיוֹ עֲטֻרַת

+ וַיִּשְׁרְגוּ אֲנָשֵׁי הַצָּבָא עֲטֻרַת קִצִּים
 וַיָּשִׂימוּ עַל-רֹאשׁוֹ וַיַּעֲטוּהוּ לְבוּשׂ אֲרָגְמָן:
 + וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם לָךְ מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים וַיַּכּוּהוּ
 עַל-הַלְחִי:
 + וַיֵּצֵא פִּילָטוֹס עוֹד הַחוּצָה וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם הִנְנִי מוֹצִיא אֹתוֹ אֵלַיְכֶם לְמַעַן
 תִּדְעוּ כִּי לֹא-מִצְאָתִי בּוֹ כָּל-עוֹן:
 + וַיִּשׁוּעַ יֵצֵא הַחוּץ וְעָלְיוֹ עֲטֻרַת

απεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι ἡμεῖς νόμον ἔχομεν

answered him The Jews], We a law have],

καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν οφείλει ἀποθανεῖν ὅτι

and according to our law he ought to die, for

εαυτὸν υἱὸν θεοῦ ἐποίησεν 8+ ὅτε οὖν

himself a son of God he made]. Then when

ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τούτον τὸν λόγον μάλλον εφοβήθη

Pilate heard this word, more he feared.

9+ καὶ εἰσήλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει

And he entered into the praetorium again, and says

τῷ Ἰησοῦ πόθεν εἶ συ ὁ δε Ἰησοῦς ἀπόκρισιν

to Jesus, From what place are you? But Jesus an answer

οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ 10+ λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος ἐμοί

gave not] to him. Then says Pilate to him, To me

οὐ λαλεῖς οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρώσαί σε

you speak not? Do you not know that authority I have] to crucify you,

καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαί σε 11+ ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς

and authority I have] to release you? Jesus answered,

οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ εἰ μὴ

You do not have authority in anything against me, except

ἣν σοι δεδομένον ἄνωθεν διὰ τούτου ὁ

[what] was given to you from above. On account of this, the one

παραδιδούς με σοι μείζονα ἀμαρτίαν ἔχει 12+ ἐκ

delivering me up to you [[the] greater sin has]. From

יִשְׁ-לָנוּ וְעַל-פִּי תוֹרַתְנוּ חֵיב-מִיִּתָּהּ
הוּא כִּי-עָשָׂה עֲצָמוֹ בְּיָד-אֱלֹהִים:
+ וַיְהִי כִּשְׂמֵעַ פִּילָטוֹס אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה
וַיֹּאסֶף לִרְאֵה עוֹד:
+ וַיִּשָּׁב וַיִּבֹּא אֶל-בֵּית הַמִּשְׁפָּט וַיֹּאמֶר
אֶל-יֵשׁוּעַ מֵאַיִן אָתָּה וְלֹא-הֵשִׁיבוּ יֵשׁוּעַ דְּבָר:
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו פִּילָטוֹס אֵלָי לֹא
תְדַבֵּר הַלֵּא יִדְעָתָּ כִּי יֵשׁ-לֵאֵל יָדִי

לְצַלְבָּךְ וַיֵּשׁ-לֵאֵל יָדִי לְשַׁלְּחָ:
+ וַיַּעַן יֵשׁוּעַ לֵאמֹר לֹא הָיְתָה-לְךָ
רְשׁוּת עָלַי לִוְלֹא נִתֵּן-לְךָ מִלְּמַעְלָה לְכֹן
עוֹן הַמִּסְגִּיר אֹתִי אֵלֶיךָ גְּדוֹל מִעֲוֹנֶךָ:
+ אֲזַי בִּקִּשׁ פִּילָטוֹס לְשַׁלְּחוֹ וְהִיְהוּדִים
קָרְאוּ וַיֹּאמְרוּ אִם-תִּשְׁלַח אֶת-זֶה
אֵינְךָ אֹהֵב לְקִיסֵר כִּי כָל-הָעָשָׂה
עֲצָמוֹ מִלְּךָ מִרְדֵּךָ בְּקִיסֵר הוּא:

כִּי אֵלָי וְצִלְבְּךָ נִתְּנָה לְךָ
כִּי אֵלָי וְצִלְבְּךָ נִתְּנָה לְךָ:
+ חַיָּה עֲבָדָה וְכִי פִלְטוֹס מֵיָדֵי כִלְאֵי
נִתְּנָה לְךָ וְכִי:
+ אֵלָי וְכִי לְפִילָטוֹס וְכִי לְעֵבֶד
כִּי נִתְּנָה לְךָ וְכִי עֲבָדָה לְךָ לְמַת:
לְמַת:
+ אֵלָי לְמַת פִּילְטוֹס עֲבָדָה לְמַת
כִּי לְמַת וְכִי לְמַת וְכִי לְמַת:

וְכִי עֲבָדָה לְךָ וְכִי לְמַת:
+ אֵלָי לְמַת לְעֵבֶד לְמַת לְךָ לְמַת
עֲבָדָה לְךָ לְמַת לְמַת לְמַת:
וְכִי עֲבָדָה לְךָ לְמַת לְמַת לְמַת:
+ אֵלָי לְמַת לְמַת לְמַת לְמַת:
וְכִי עֲבָדָה לְךָ לְמַת לְמַת לְמַת:
וְכִי עֲבָדָה לְךָ לְמַת לְמַת לְמַת:
וְכִי עֲבָדָה לְךָ לְמַת לְמַת לְמַת:

τούτου ἐζήτει ο Πιλάτος ἀπολύσαι αὐτόν οἱ δε
 this Pilate sought to release him. But the
 Ἰουδαῖοι ἐκράζον λέγοντες εἰς τούτον ἀπολύσης
 Jews cried out, saying, If this one you should release,
 οὐκ εἰ φίλος τοῦ Καίσαρος πας ὁ βασιλέα
 you are not a friend of Caesar. Every [one] king
 εαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι 13+ ὁ οὖν Πιλάτος
 making himself], speaks against Caesar. Then Pilate
 ἀκούσας τούτον τὸν λόγον ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν καὶ
 hearing this word, brought Jesus outside; and
 ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον
 he sat upon the rostrum in [the] place being called
 Λιθόστρωτον Ἑβραϊστί δε Γαββαθὰ 14+ ἦν δε
 Lithostratus, but in Hebrew Gabbatha. And it was
 παρασκευὴ τοῦ πάσχα ὥρα δε ὡσεὶ ἕκτη καὶ λέγει
 preparation of the passover, hour And about [the] sixth]; and he says
 τοῖς Ἰουδαίοις ἴδε ὁ βασιλεὺς υμῶν 15+ οἱ δε
 to the Jews, Behold your king! And
 ἐκράυγασαν ἄρον ἄρον σταύρωσον αὐτόν λέγει
 they cried out, Take [him], take [him]! Crucify him! says
 αὐτοῖς ὁ Πιλάτος τὸν βασιλέα υμῶν σταυρώσω
 to them Pilate], your king Shall I crucify]?
 ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ
 answered The chief priests], We have no king except
 Καίσαρα 16+ τότε οὖν παρέδωκεν αὐτόν αὐτοῖς ἵνα
 Caesar. Then therefore he delivered him up to them that
 σταυρωθῆ παρῆλαβον δε τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤγαγον 17+
 he should be crucified. And they took Jesus, and led him.
 καὶ βαστάζων τὸν σταυρόν αὐτοῦ ἐξήλθεν εἰς τὸν
 And bearing his cross, he came forth unto the

+ וַיְהִי כִשְׁמַע פִּילָטוֹס אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה
 הוֹצִיא אֶת־יֵשׁוּעַ וַיֵּשֶׁב עַל־כִּסֵּא הַמְּשָׁפֵט
 בְּמָקוֹם הַנִּקְרָא רִצְפָּה וּבְלִשְׁוֹנִים גְּבֻתָּא׃
 + וְהָיְתָ עֶרֶב פֶּסַח וְכִשְׁפָּעָה הַשְּׁשִׁית
 וַיֹּאמֶר אֶל־הַיְהוּדִים הַגֵּה מִלְּכֶכֶם
 וְהֵם זִעְקוּ טוֹל טוֹל צֹלֵב אֹתוֹ׃

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פִּילָטוֹס הַצֹּלֵב
 אֲצִלֵּב אֶת־מִלְּכֶכֶם וַיַּעֲנוּ רָאשֵׁי
 הַכֹּהֲנִים אֵין־לָנוּ מֶלֶךְ כִּי אִם־קִיסָר׃
 + אַז מָסְרוּ אֲלֵיהֶם לְהַצִּיל
 וַיִּקְחוּ אֶת־יֵשׁוּעַ וַיֹּלִיכֵהוּ׃

+ جَاءَ عِنْدَ رَبِّ قَيْسَرٍ وَاسْتَأْذَنَ مِنْهُ خَلِّصَ
 كَيْفَمَا لَيْسَ لَهُ خَلِّصَ خَلِّصَ
 بَوَّاسُ جَدَّاهُ وَخَلِّصَ إِذْ يَفْهَمُ وَخَلِّصَ
 خَلِّصَ إِذْ يَفْهَمُ خَلِّصَ خَلِّصَ
 + وَحِينَئِذٍ كَانَ عَرَبٌ يَفْهَمُ خَلِّصَ
 خَلِّصَ خَلِّصَ خَلِّصَ خَلِّصَ
 + وَنَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ

+ وَاسْتَأْذَنَ مِنْهُ خَلِّصَ
 لَخَلِّصَ خَلِّصَ خَلِّصَ خَلِّصَ
 خَلِّصَ خَلِّصَ خَلِّصَ خَلِّصَ
 + وَنَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ نَحْنُ

λεγόμενον κρανίου τόπον ος λέγεται Εβραϊστί

being called of [the] Skull place], which is called in Hebrew,

Γολγοθά 18+ όπου αυτόν εσταύρωσαν και μετ' αυτού

Golgotha; where they crucified him, and with him

άλλους δύο εντεύθεν και εντεύθεν μέσον δε

others two], one here [on this side] and one here [on that side], in the middle And

τον Ιησούν 19+ έγγραψε δε και τίτλον ο Πιλάτος και

Jesus]. wrote And also a title Pilate], and

έθηκεν επί του σταυρού ην δε γεγραμμένον Ιησούς

put [it] upon the cross. And was written, Jesus

ο Ναζωραίος ο βασιλεύς των Ιουδαίων 20+ τούτον

the Nazarene the King of the Jews. This

ούν τον τίτλον πολλοί ανέγνωσαν των Ιουδαίων ότι

then title] many read of the Jews], for

εγγύς ην ο τόπος της πόλεως όπου

was near the place] the city where

εσταυρώθη ο Ιησούς και ην γεγραμμένον Εβραϊστί

Jesus was crucified; and it was written in Hebrew,

Ελληνιστί Ρωμαϊστί 21+ έλεγον ούν τω Πιλάτω οι

in Greek, in Roman. said then to Pilate the

αρχιερείς των Ιουδαίων μη γράφε ο βασιλεύς των

chief priests of the Jews], Write not, The King of the

Ιουδαίων αλλ' ότι εκείνος είπε βασιλεύς ειμι των

Jews! but that, That one said, I am king of the

Ιουδαίων 22+ απεκρίθη ο Πιλάτος ο γέγραφα γέγραφα

Jews. Pilate answered, What I have written, I have written.

23+ οι ουν στρατιώται ότε εσταύρωσαν τον Ιησούν

Then the soldiers when they crucified Jesus,

וַיִּצְלְבוּ אֹתוֹ שְׁמָה וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים אַחֲרָיו +
עִמּוֹ מִזָּה אַחַד וּמִזָּה אַחַד וַיִּשׁוּעַ בְּתוֹךְ :

+ וּפִילָטוֹס כָּתַב עַל-לוֹחַ וַיִּשֶׂם
עַל-הַצֵּלֹב וַיְהִי-דָבָר מִכְּתָבוֹ

וַיִּשׁוּעַ הַנִּצְרִי מִלֶּךְ הַיְהוּדִים :

+ וַיְהוּדִים רַבִּים קָרְאוּ אֶת-הַמְּכָתֵב

הַזֶּה כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר נִצְלַב-שָׁם

וַיִּשׁוּעַ קָרוֹב אֶל-הָעִיר וְהַמְּכָתֵב

כָּתוּב עִבְרִית וַיּוֹנִית וְרוֹמִית :

+ וַיֹּאמְרוּ רְאִשֵׁי כְהֵנִי הַיְהוּדִים

אֶל-פִּילָטוֹס אַל-נָא תִּכְתֵּב מִלֶּךְ הַיְהוּדִים

כִּי אִם-אֲשֶׁר אָמַר אֲנִי מִלֶּךְ הַיְהוּדִים :

+ וַיַּעַן פִּילָטוֹס וַיֹּאמַר אֵת-אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי

כָּתַבְתִּי :

+ וַיְהִי כִּאֲשֶׁר צִלְבוּ אֲנָשֵׁי הַצִּבְאָ

+ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ כִּי אֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ :

+ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ :

+ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ :

+ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

+ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ :

+ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

έλαβον τα ιμάτια αυτόν και εποίησαν τέσσαρα μέρη
 took his garments, (and they made four parts,
 εκάστω στρατιώτη μέρος και τον χιτώνα ην δε ο
 to each soldier a part), and the inner garment; was but the
 χιτών άρραφος εκ των άνωθεν υφαντός δι' όλου
 inner garment] seamless, from the top woven through entire.

24+ είπον ούν προς αλλήλους μη σχίσωμεν αυτού
 They said then to one another, We should not split it,
 αλλά λάχωμεν περί αυτού τίνος έσται ίνα η γραφή
 but obtain by lot for it, whose it shall be; that the scripture
 πληρωθή η λέγουσα διεμερίσαντο τα ίματιά μου
 should be fulfilled, the one saying, They divided into parts my garments
 εαυτοίς και επί τον ιματισμόν μου έβαλον κλήρον
 among themselves, and over my clothes they cast a lot.

οι μεν ουν στρατιώται ταύτα εποίησαν 25+
 Then indeed [the] soldiers did these [things] .

ειστήκεισαν δε παρά τω σταυρώ του Ιησού
 And stood by the cross of Jesus
 η μήτηρ αυτού και η αδελφή της μητρος αυτού Μαρία
 his mother, and the sister of his mother, Mary
 η του Κλωπά και Μαρία η Μαγδαληνή 26+ Ιησούς
 the one of Klopas, and Mary the Magdalene. Jesus

ούν ιδών την μητέρα και τον μαθητήν παρεστώτα
 then seeing [his] mother, and the disciple standing by
 ον ηγάπα λέγει τη μητρί αυτού γύναι ίδε ο υίός σου
 whom he loved, says [to] his mother, O woman, Behold your son.

27+ είτα λέγει τω μαθητή ιδού η μήτηρ σου και απ'
 Then he says to the disciple, Behold, your mother. And from

אָת־יִשׁוּעַ וַיִּקְחוּ אֶת־בְּגָדָיו וַיַּחֲלִקוּם
 גּוֹרֵל וַיַּעֲשׂוּ־כֵן אֲנָשֵׁי הַצָּבָא :
 לְאֶרְבָּעָה חֲלָקִים חֶלֶק לְאִישׁ וְגַם
 אֶת־כּוֹתְנֹתָיו וְהַכּוֹתְנֹת לְאִתְּהָ תְּפוּרָה
 + וַיִּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אֶחָיו אֶל־נָא
 נִקְרָעָה לְקָרְעִים כִּי־נִפְּיֵל עָלֶיהָ גּוֹרֵל
 לְמִי תִהְיֶה לְמַלְאֲת דְּדַבַּר הַכְּתוּב
 וַיַּחֲלִקוּ בְּגָדֵי לְהֵם וְעַל־לְבוּשֵׁי יִפְּיֵלוּ
 + וַיִּירָא יִשׁוּעַ אֶת־אִמּוֹ וְאֶת־תְּלָמִידוֹ אֲשֶׁר
 אָהַב עַמּוּדִים אָצְלוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־אִמּוֹ אִשָּׁה
 הִנֵּה בְּנִי :
 + וְאַחֵר אָמַר אֶל־תְּלָמִידוֹ הִנֵּה אִמִּי
 וּמִן־הַשָּׁעָה הַהִיא אָסַף אֶתָּה תְּתַלְמִיד
 אֶל־בֵּיתוֹ :

עַל־הַיָּדָיִם, אֲחִי־אֵלֶיךָ חַיִּים
 לְמִי כִּי אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ
 חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים :
 + אֲחִי־אֵלֶיךָ חַיִּים לְמִי לְמִי חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ
 חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ
 חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ
 חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים :
 חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים :
 חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים :

+ וַיִּירָא יִשׁוּעַ אֶת־אִמּוֹ וְאֶת־תְּלָמִידוֹ אֲשֶׁר
 אָהַב עַמּוּדִים אָצְלוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־אִמּוֹ אִשָּׁה
 הִנֵּה בְּנִי :
 + וְאַחֵר אָמַר אֶל־תְּלָמִידוֹ הִנֵּה אִמִּי
 וּמִן־הַשָּׁעָה הַהִיא אָסַף אֶתָּה תְּתַלְמִיד
 אֶל־בֵּיתוֹ :
 חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים :
 חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים וְגַם אֲשַׁלְּחֶנְךָ חַיִּים :

εκείνης της ώρας έλαβεν αυτήν ο μαθητής εις
that hour took her the disciple] for

τα ίδια 28 + μετά τούτο ιδών ο Ιησούς ότι πάντα ήδη
his own. After this, Jesus knowing that all [things] already

τετέλεσται ίνα τελειωθή η γραφή λέγει διψώ 29 +
have been finished, that should be perfected the scripture], says, I thirst.

σκεύος ούν έκειτο όξους μεστόν οι δε πλήσαντες
A utensil then was situated of vinegar full]; and the ones having filled

σπόγγον όξους και υσσώπω περιθέντες προσήνεγκαν
a sponge with vinegar, and hyssop putting on], brought [it] near

αυτού τω στόματι 30 + ότε ούν έλαβεν το όξος
his mouth. When therefore took the vinegar

ο Ιησούς είπε τετέλεσται και κλίνας την κεφαλήν
Jesus], he said, It has been finished; and having leaned the head,

παρέδωκεν το πνεύμα 31 + οι ουν Ιουδαίοι ίνα μη
he delivered up the spirit. Then the Jews (that should not

μείνη επί του σταυρού τα σώματα εν τω σαββάτω
remain upon the cross the bodies] during the Sabbath,

επί παρασκευή ην ην γαρ μεγάλη η ημέρα εκείνου
since it was preparation, was for a great day that]

του σαββάτου ηρώτησαν τον Πιλάτον ίνα κατεαγώσιν
of the Sabbath) asked Pilate that should be broken

αυτών τα σκέλη και αρθώσιν 32 + ήλθον ουν οι
their legs], and they should be taken away. Then came the

στρατιώται και του μεν πρώτου κατέαξαν τα σκέλη
soldiers. And the first one they broke the legs,

+ וַיְהִי מֵאַחֲרֵי־כֵן כַּאֲשֶׁר יָדַע
ישוע כי כָּבַד נַעֲשֶׂה הַכֹּל לְמַעַן
יִמָּלֵא הַכֶּתֹּב כַּיְהוּא אָמַר צְמִיאָתִי:
+ וְשֵׁם־כָּלִי מָלֵא חֲמִץ וַיִּטְבְּלוּ סִפּוֹנִי
בְּחֲמִץ וַיְשִׂימוּ עַל־אָזְנוֹ וַיִּקְרִיבוּ אֶל־פִּיּוֹ:
+ וַיִּקַּח יֵשׁוּעַ אֶת־הַחֲמִץ וַיֹּאמֶר
כּוֹלֵה נִיט אֶת־רֹאשׁוֹ וַתֵּצֵא רוּחוֹ:

+ וַתִּהְיוּדִים אָמְרוּ לֹא יָלִינוּ הַפְּגָרִים
עַל־הַצְּלוּב בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת כִּי־עָרֵב שַׁבַּת הָיָה
וְגָדוֹל יוֹם הַשַּׁבָּת הַהוּא וַיִּשְׁאַלּוּ מִן־פְּיִלָטוֹס
לְשַׁבֵּר אֶת־שׁוֹקֵיהֶם וְלַהוֹרִיד אֹתָם:
+ וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי הַצָּבָא וַיִּשְׁבְּרוּ אֶת־שׁוֹקֵי
הָאֶחָד וְאֶת־שׁוֹקֵי הַשֵּׁנִי הַנִּצְלָבִים עִמּוֹ:

+ וַיְהִי מֵאַחֲרֵי־כֵן כַּאֲשֶׁר יָדַע
ישוע כי כָּבַד נַעֲשֶׂה הַכֹּל לְמַעַן
יִמָּלֵא הַכֶּתֹּב כַּיְהוּא אָמַר צְמִיאָתִי:
+ וְשֵׁם־כָּלִי מָלֵא חֲמִץ וַיִּטְבְּלוּ סִפּוֹנִי
בְּחֲמִץ וַיְשִׂימוּ עַל־אָזְנוֹ וַיִּקְרִיבוּ אֶל־פִּיּוֹ:
+ וַיִּקַּח יֵשׁוּעַ אֶת־הַחֲמִץ וַיֹּאמֶר
כּוֹלֵה נִיט אֶת־רֹאשׁוֹ וַתֵּצֵא רוּחוֹ:

+ וַתִּהְיוּדִים אָמְרוּ לֹא יָלִינוּ הַפְּגָרִים
עַל־הַצְּלוּב בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת כִּי־עָרֵב שַׁבַּת הָיָה
וְגָדוֹל יוֹם הַשַּׁבָּת הַהוּא וַיִּשְׁאַלּוּ מִן־פְּיִלָטוֹס
לְשַׁבֵּר אֶת־שׁוֹקֵיהֶם וְלַהוֹרִיד אֹתָם:
+ וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי הַצָּבָא וַיִּשְׁבְּרוּ אֶת־שׁוֹקֵי
הָאֶחָד וְאֶת־שׁוֹקֵי הַשֵּׁנִי הַנִּצְלָבִים עִמּוֹ:

και του άλλου του συσταυρωθέντος αυτό 33 + επί δε
 and the other being crucified along with him. unto But
 τον Ιησούν ελθόντες ως είδον αυτόν ήδη τεθνηκότα
 Jesus having come], when they saw him already having died,
 ου κατέαξαν αυτού τα σκέλη 34 + αλλ' εις των
 they did not break his legs. But one of the
 στρατιωτών λόγχη αυτού την πλευράν ένυξε και
 soldiers with a lance his side pierced], and
 ευθέως εξήλθεν αίμα και ύδωρ 35 + και ο εωρακώς
 immediately came forth blood and water. And the one seeing
 μεμαρτύρηκε και αληθινή εστίν η μαρτυρία αυτού
 bears witness, and true is testimony his];
 κακείνος οίδεν ότι αληθή λέγει ίνα υμείς
 and that one knows that true he speaks], that you
 πιστεύσητε 36 + εγένετο γαρ ταύτα ίνα η γραφή
 should believe. took place For these [things]], that the scripture
 πληρωθή οστούν ου συντριβήσεται αυτού 37 + και
 should be fulfilled, Not a bone of his shall be broken. And
 πάλιν ετέρα γραφή λέγει όψονται εις ον
 again another scripture says, They shall look on whom
 εξεκέντησαν 38 + μετά δε ταύτα ηρώτησε τον Πιλάτον
 they pierced. And after these [things] asked Pilate
 ο Ιωσήφ ο από Αριμαθαίας ων μαθητής του Ιησού
 Joseph of Arimathea] (being a disciple of Jesus,
 κεκρυμμένος δε διά τον φόβον των Ιουδαίων ίνα
 but being hidden for the fear of the Jews) that

+ וַיִּבְאוּ אֶל־יֵשׁוּעַ וַיִּרְאוּ וְהָיָה מֵת וְלֹא
 שָׁבְרוּ אֶת־שׁוֹקָיו׃
 + וְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי הַצֹּבָא דִּקְרוּ
 בְּחַנִּית בְּצִדּוֹ וַיֵּצֵא דָם וּמַיִם׃
 + וְהִרְאָה זֹאת הָעִיד וְעֵדוּתוֹ קִנְיַת וְהוּא
 יוֹדֵעַ כִּי אֵמֶת יָגִיד לְמַעַן גַּם־אַתֶּם תֵּאֱמִינּוּ׃
 + כִּי זֹאת הָיְתָה לְמַלְאֵת הַכְּתוּב וְעַצֵּם
 לֹא־תִשְׁבְּרוּ בוֹ׃

+ וְעוֹד כְּתוּב אַחַר אֶחָד וְהַבִּיטוּ אֵלָיו אֵת
 אֲשֶׁר דִּקְרוּ׃
 + וְאַחַר בָּא יוֹסֵף הַרְמָתִי וְהוּא
 תַּלְמִיד יֵשׁוּעַ בְּסֵתֶר מְפָנֵי הַיְהוּדִים
 וַיִּשְׁאֵל מֵאֵת פִּילָטוֹס אֲשֶׁר יִתְּנֶהוּ
 לְשֵׂאת אֶת־גּוּפַת יֵשׁוּעַ וַיִּנַּח לוֹ
 פִּילָטוֹס וַיָּבֵא וַיִּשָּׂא אֶת־גּוּפַת יֵשׁוּעַ׃

+ וַיִּבְאוּ אֵלָיו וַיִּרְאוּ וְהָיָה מֵת וְלֹא
 שָׁבְרוּ אֶת־שׁוֹקָיו׃
 + וְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי הַצֹּבָא דִּקְרוּ
 בְּחַנִּית בְּצִדּוֹ וַיֵּצֵא דָם וּמַיִם׃
 + וְהִרְאָה זֹאת הָעִיד וְעֵדוּתוֹ קִנְיַת וְהוּא
 יוֹדֵעַ כִּי אֵמֶת יָגִיד לְמַעַן גַּם־אַתֶּם תֵּאֱמִינּוּ׃
 + כִּי זֹאת הָיְתָה לְמַלְאֵת הַכְּתוּב וְעַצֵּם
 לֹא־תִשְׁבְּרוּ בוֹ׃

+ וְעוֹד כְּתוּב אַחַר אֶחָד וְהַבִּיטוּ אֵלָיו אֵת
 אֲשֶׁר דִּקְרוּ׃
 + וְאַחַר בָּא יוֹסֵף הַרְמָתִי וְהוּא
 תַּלְמִיד יֵשׁוּעַ בְּסֵתֶר מְפָנֵי הַיְהוּדִים
 וַיִּשְׁאֵל מֵאֵת פִּילָטוֹס אֲשֶׁר יִתְּנֶהוּ
 לְשֵׂאת אֶת־גּוּפַת יֵשׁוּעַ וַיִּנַּח לוֹ
 פִּילָטוֹס וַיָּבֵא וַיִּשָּׂא אֶת־גּוּפַת יֵשׁוּעַ׃

άρη το σῶμα του Ιησού και επέτρεψεν ο Πιλάτος
 he should take the body of Jesus; and Pilate committed it to his care.

ήλθεν ουν και ήρε το σῶμα του Ιησού 39+ ήλθε δε
 Then he came, and took the body of Jesus. And came

και Νικόδημος ο ελθών προς τον Ιησούν νυκτός
 also Nicodemus (the one coming to Jesus by night

το πρώτον φέρων μίγμα σμύρνης και αλόης ως
 at first) bearing a mixture of myrrh and aloe, about

λίτρας εκατόν 40+ έλαβον ουν το σῶμα του Ιησού και
 liters a hundred]. They then took the body of Jesus, and

έδησαν αυτό εν οθονίοις μετά των αρωμάτων
 tied it with small pieces of cloth with the aromatics,

καθώς έθος εστί τοις Ιουδαίος ενταφιάζειν 41+ ην δε
 as is custom with the Jews to embalm. was And

εν τω τόπω όπου εσταυρώθη κήπος και εν τω
 in the place where he was crucified a garden], and in the

κήπω μνημείον καινόν εν ω ουδέπω ουδείς ετέθη
 garden sepulchre a new], in which not yet was anyone placed.

42+ εκεί ούν διά την παρασκευήν των Ιουδαίων
 There then (because of the preparation of the Jews,

ότι εγγύς ην το μνημείον έθηκαν τον Ιησούν
 for was near the sepulchre]) they placed Jesus.

20 5

1+ τη δε μιά των σαββάτων Μαρία η Μαγδαληνή
 But on [day] one of the Sabbaths, Mary the Magdalene

<p>+ וַיְבֹא גַם־נִקְדִּימוֹן אֲשֶׁר בָּא־לְפָנַי בְּלֵילָה אֶל־יֵשׁוּעַ וַיָּבֵא תְעוּבָת מִרְנָהְלוֹת כְּמֵאָה לִיטְרִין: + וַיִּקְחוּ אֶת־נוֹפֶת יֵשׁוּעַ וַיַּחְתְּלוּהָ בְּתַכְרִיכִין עִם־הַבְּשָׂמִים כְּמִנְהַג הַיְהוּדִים לְקַבֵּר אֶת־מֵתֵיהֶם: + וּבְמָקוֹם אֲשֶׁר נֶצְּלַב הָיָה נֹן וּבְנֹן קָבֵר</p>	<p>חָדָשׁ אֲשֶׁר לֹא־הוּנַח בּוֹ מֵת עַד־הַנְּהָ: + שָׁם שָׁמוּ אֶת־יֵשׁוּעַ כִּי־עָרַב שַׁבָּת הָיָה לַיהוּדִים וְהַקָּבֵר קָרוֹב: + וַיְהִי בְּאַחַד בַּשַּׁבָּת לְפָנוֹת הַבֹּקֶר בְּעוֹד הַחֹדֶץ וַתָּבֵא מָרְיָם הַמַּגְדָּלִית אֶל־הַקָּבֵר וַתֵּרָא וְהָיָה הָאֶבֶן מוּסָרָה מֵעַל הַקָּבֵר:</p>
---	--

<p>+ אֲרָא אֲרָא נִפְלְאוֹתָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא מַגְּדָלָא דְּגַלְלָא אֲרָא אֲרָא חַמְסָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא אֲרָא דְּסָאֵרָא: + אֲרָא אֲרָא אֲרָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא אֲרָא דְּסָאֵרָא: + אֲרָא אֲרָא אֲרָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא אֲרָא דְּסָאֵרָא: + אֲרָא אֲרָא אֲרָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא אֲרָא דְּסָאֵרָא:</p>	<p>+ חַמְסָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא חַמְסָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא: + חַמְסָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא חַמְסָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא: + חַמְסָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא חַמְסָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא: + חַמְסָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא חַמְסָא דְּסָאֵרָא אֲרָא אֲרָא:</p>
---	---

ἐρχεται πρωῒ σκοτίας ἐτι ούσης εις το μνημεῖον
 comes [in the] morning, dark still being], unto the sepulchre;
 και βλέπει τον λίθον ηρμένον εκ του μνημείου 2+
 and she sees the stone having been lifted from the sepulchre.
 τρέχει ούν και ἐρχεται προς Σίμωνα Πέτρον και
 She runs then and comes to Simon Peter, and
 προς τον άλλον μαθητήν ον εφίλει ο Ιησούς και
 to the other disciple, whom Jesus is fond of, and
 λέγει αυτοίς ήραν τον κύριον εκ του μνημείου
 says to them, They took the Lord from out of the sepulchre,
 και ουκ οίδαμεν που έθηκαν αυτόν 3+ εξήλθεν ούν
 and we do not know where they put him. went forth then
 ο Πέτρος και ο άλλος μαθητής και ήρχοντο εις το
 Peter], and the other disciple, and they came unto the
 μνημεῖον 4+ έτρεχον δε οι δύο ομού και ο άλλος
 sepulchre. ran And the two] together; and the other
 μαθητής προέδραμε τάχιον του Πέτρου και ήλθε
 disciple ran in front more quickly than of Peter, and came
 πρώτος εις το μνημεῖον 5+ και παρακύψας βλέπει
 first unto the sepulchre. And leaning over, he sees
 κείμενα τα οθόνια ου μέντοι εισήλθεν 6+
 lying the linen bands]; not however he enters].
 ἐρχεται ούν Σίμων Πέτρος ακολουθών αυτώ και
 Comes then Simon Peter following him, and
 εισήλθεν εις το μνημεῖον και θεωρεί τα οθόνια
 he entered into the sepulchre, and views the linen bands
 κείμενα 7+ και το σουδάριον ο ην επί
 lying. And the scarf which was upon

+ ותָּרַץ וּתְבֹא אֶל־שְׁמֵעוֹן פְּטָרוֹס
 וְאֶל־הַתְּלָמִיד הָאֲחֵר אֲשֶׁר יִשְׁמַע אֹהֲבוֹ
 וּתְאָמַר אֲלֵיהֶם הִנֵּה נָשְׂאוּ אֶת־הָאֲדוֹן
 מִקְבְּרוֹ וְלֹא יָדַעְנוּ אֵיפֶה הַנִּיחֻיָּהוּ׃
 + וַיֵּצֵא פְּטָרוֹס וְהַתְּלָמִיד הָאֲחֵר וַיֵּלְכוּ
 אֶל־הַקְּבֹר׃
 + וַיְרוּצוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו וַיִּמְהַר

הַתְּלָמִיד הָאֲחֵר לְרוּץ וַיַּעֲבֹר
 אֶת־פְּטָרוֹס וַיָּבֵא רֵאשׁוֹנָה אֶל־הַקְּבֹר׃
 + וַיִּשְׁקֹף אֶל־תּוֹכוֹ וַיֵּרָא אֶת־הַתְּכָרִיכִין
 מוֹנְחִים וְלֹא נִכְנָס׃
 + וַיָּבֵא שְׁמֵעוֹן פְּטָרוֹס אַחֲרָיו וְהוּא נִכְנָס
 אֶל־הַקְּבֹר וַיֵּרָא אֶת־הַתְּכָרִיכִין מוֹנְחִים׃
 + וְהַסּוֹדֵר אֲשֶׁר הָיְתָה עַל־רֹאשׁוֹ

+ οὐκ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον
 ὅτι φοβήθη τὸν κύριον ὅτι εἴθε
 ἔσται ὡς ἐν τῷ καινῷ διαγγέλλει
 ὁ κύριος ὅτι εἴθε ἔσται ὡς ἐν τῷ
 καινῷ διαγγέλλει ὁ κύριος ὅτι εἴθε
 ἔσται ὡς ἐν τῷ καινῷ διαγγέλλει
 ὁ κύριος ὅτι εἴθε ἔσται ὡς ἐν τῷ
 καινῷ διαγγέλλει ὁ κύριος ὅτι εἴθε

+ ὁ κύριος ὅτι εἴθε ἔσται ὡς ἐν τῷ
 καινῷ διαγγέλλει ὁ κύριος ὅτι εἴθε
 ἔσται ὡς ἐν τῷ καινῷ διαγγέλλει
 ὁ κύριος ὅτι εἴθε ἔσται ὡς ἐν τῷ
 καινῷ διαγγέλλει ὁ κύριος ὅτι εἴθε
 ἔσται ὡς ἐν τῷ καινῷ διαγγέλλει
 ὁ κύριος ὅτι εἴθε ἔσται ὡς ἐν τῷ
 καινῷ διαγγέλλει ὁ κύριος ὅτι εἴθε

έθηκαν αυτόν 14+ και ταύτα ειπούσα εστράφη εις
they placed him. And these [things] having said, she turns to
τα οπίσω και θεωρεί τον Ιησούν εστώτα και
the rear, and she views Jesus standing; and

ουκ ήδει ότι ο Ιησούς εστι 15+ λέγει αυτή ο Ιησούς
she knows not that it is Jesus. says to her Jesus],
γύναι τι κλαίεις τίνα ζητείς εκείνη δοκούσα ότι ο
O woman, Why do you weep? Whom do you seek? That one thinking that the
κηπουρός εστι λέγει αυτό κύριε ει συ εβάστασας
gardener he is], says to him, O master, if you bore
αυτόν ειπέ μοι που έθηκας αυτόν καγώ αυτόν αρώ
him, tell me where you put him, and I will take him.

16+ λέγει αυτή ο Ιησούς Μαρία στραφείσα εκείνη
says to her Jesus], Mary. Turning, that one

λέγει αυτό ραββουνί ο λέγεται διδάσκαλε 17+ λέγει
says to him, Rabboni, which is to say, Teacher. says
αυτή ο Ιησούς μη μου άπτου ούπω γαρ αναβέβηκα
to her Jesus], Do not touch me! for not yet have I ascended
προς τον πατέρα μου πορεύου δε προς
to my father. But go to

τους αδελφούς μου και ειπε αυτοίς αναβαίνω προς
my brethren and say to them! I ascend to
τον πατέρα μου και πατέρα υμών και θεόν μου και
my father, and your father; and my God and

θεόν υμών 18+ έρχεται Μαρία η Μαγδαληνή
your God. Comes [then] Mary the Magdalene

+ וַיְהִי כְּכַלּוֹתָהּ לְדַבֵּר זֹאת
וַתִּפֶּן אַחֲרֶיהָ וַתֵּרָא וַהֲנִהּ יֵשׁוּעַ
עֹמֵד וְלֹא יָדְעָה כִּי יֵשׁוּעַ הוּא׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ אֲשֶׁה לָּמָּה
תִּבְכִּי אֶת־מִי תִּבְקָשִׁי וְהִיא חֲשַׁבְתָּהּ
לְשֹׁמֵר הַגֶּן וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי
אִם־אָתָּה נִשְׂאָתָּ אֹתוֹ מִזֶּה הַגִּידְהָנָּא
לִי אֵיפֹה הַנְּחַתּוֹ וְלִקְחָתִיו מִשָּׁם׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ מַרְיָם וַתִּפֶּן

וַתֹּאמֶר אֵלָיו רַבּוּנִי הוּא מוֹרֶה׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ אַל־תִּנְעָעִי בִּי
כִּי עוֹד לֹא עָלִיתִי אֶל־אָבִי וְלֹכִי־נָּא
אֶל־אֲחִי וְהַגִּידִי לָהֶם אֲנִי עָלָה אֶל־אָבִי
וְאֲבִיכֶם וְאֶל־אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵיכֶם׃
+ וַתִּבֹּא מַרְיָם הַמַּגְדָּלִית וַתִּסְפֹּר
אֶל־הַתְּלַמִּידִים אֵת אֲשֶׁר־רָאָתָּה
אֶת־הָאָדוֹן וְכֹזֶאת דִּבֶּר אֵלֶיהָ׃

+ וַיְהִי כְּכַלּוֹתָהּ לְדַבֵּר זֹאת
וַתִּפֶּן אַחֲרֶיהָ וַתֵּרָא וַהֲנִהּ יֵשׁוּעַ
עֹמֵד וְלֹא יָדְעָה כִּי יֵשׁוּעַ הוּא׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ אֲשֶׁה לָּמָּה
תִּבְכִּי אֶת־מִי תִּבְקָשִׁי וְהִיא חֲשַׁבְתָּהּ
לְשֹׁמֵר הַגֶּן וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי
אִם־אָתָּה נִשְׂאָתָּ אֹתוֹ מִזֶּה הַגִּידְהָנָּא
לִי אֵיפֹה הַנְּחַתּוֹ וְלִקְחָתִיו מִשָּׁם׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ מַרְיָם וַתִּפֶּן

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַבּוּנִי הוּא מוֹרֶה׃
+ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ אַל־תִּנְעָעִי בִּי
כִּי עוֹד לֹא עָלִיתִי אֶל־אָבִי וְלֹכִי־נָּא
אֶל־אֲחִי וְהַגִּידִי לָהֶם אֲנִי עָלָה אֶל־אָבִי
וְאֲבִיכֶם וְאֶל־אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵיכֶם׃
+ וַתִּבֹּא מַרְיָם הַמַּגְדָּלִית וַתִּסְפֹּר
אֶל־הַתְּלַמִּידִים אֵת אֲשֶׁר־רָאָתָּה
אֶת־הָאָדוֹן וְכֹזֶאת דִּבֶּר אֵלֶיהָ׃

απαγγέλλουσα τοις μαθηταίς ὅτι εώρακε τον κύριον
reporting to the disciples that she has seen the Lord,

και ταύτα εἶπεν αὐτῇ 19+ ούσης ούν οψίας τη
and these [things] he said to her. It being then late [in]
ημέρα εκείνη τη μιά των σαββάτων και των θυρών
that day, in the [day] one of the Sabbaths, and the doors
κεκλεισμένων όπου ἦσαν οι μαθηταί συνηγμένοι
being locked where were the disciples] being gathered together
διὰ τον φόβον των Ιουδαίων ἦλθεν ο Ιησούς και
because of the fear of the Jews, Jesus came and

ἔστη εις το μέσον και λέγει αυτοίς ειρήνη υμίν 20+
stood in the midst, and says to them, Peace to you.

και τούτο ειπών ἔδειξεν αυτοίς τας χείρας και την
And this having said, he showed to them hands and the
πλευράν αυτού εχάρησαν ούν οι μαθηταί ιδόντες
side his]. rejoiced then The disciples] seeing

τον κύριον 21+ εἶπεν ούν αυτοίς ο Ιησούς πάλιν
the Lord. said then to them Jesus] again,
ειρήνη υμίν καθώς απέσταλκέ με ο πατήρ καγώ
Peace to you; as sent me the father], I also

πέμπω υμάς 22+ και τούτο ειπών ενεφύσησε και
send you. And this having said, he breathed onto, and

λέγει αυτοίς λάβετε πνεύμα ἅγιον 23+ αν τινων
says to them, Receive spirit holy]. Of whosoever
αφήτε τας αμαρτίας αφιενται αυτοίς αν τινων
you should forgive sins], they are forgiven to them; of whosoever

+ וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא וְהוּא אֶחָד בַּשַּׁבָּת
לְעֵת-עֶרֶב כַּאֲשֶׁר נִסְגְּרוּ דְלֵתוֹת
הַבַּיִת אֲשֶׁר-נִקְבְּצוּ שָׁם הַתּוֹלְמִידִים
מִיְרֵאֵת הַיְהוּדִים וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ וַיַּעֲמֵד
בֵּינֵיהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁלוֹם לָכֶם׃
+ וְאַחֲרַי דְּבָרוּ זֹאת הִרְאָם אֶת-יָדָיו
וְאֶת-צַדְדוֹ וַיִּשְׁמְחוּ הַתּוֹלְמִידִים בְּרֹאוֹתָם
אֶת-הָאָדוֹן׃

+ וַיִּסֶּף יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
שְׁלוֹם לָכֶם כַּאֲשֶׁר שָׁלַח אֹתִי
הָאֵב כִּן אֲנֹכִי שָׁלַח אֶתְכֶם׃
+ וְאַחֲרַי דְּבָרוּ זֹאת וַיַּפַּח בְּהֶם וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם קְחוּ לָכֶם אֶת-רוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃
+ וְהָיָה כָּל-אֲשֶׁר תִּסְלְחוּ לְחַטָּאתָם
וְנִסְלַח לָהֶם וְאֲשֶׁר תֹּאשִׁימוּ יֹאשְׁמוּ׃

+ יָבֹא מֵאֵלֶיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
כַּעֲבֹד אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה
יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה
יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה
אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה אֱלֹהֵי אֲרָם׃
+ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל
אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה אֱלֹהֵי אֲרָם׃

+ אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה אֱלֹהֵי אֲרָם
אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה אֱלֹהֵי אֲרָם
אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה אֱלֹהֵי אֲרָם
אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה אֱלֹהֵי אֲרָם
אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה אֱלֹהֵי אֲרָם׃
+ אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה אֱלֹהֵי אֲרָם
אֱלֹהֵי אֲרָם וְעַתָּה אֱלֹהֵי אֲרָם׃

κρατήτε κεκράτηνται 24+ Θωμάς δε εις εκ των
 you should hold, they are held. But Thomas, one of the
 δώδεκα ο λεγόμενος Δίδυμος ουκ ην μετ' αυτών
 twelve, the one being called Didymus, was not with them

ότε ήλθεν ο Ιησούς 25+ έλεγον ούν αυτώ οι άλλοι
 when Jesus came. said then to him The other
 μαθηταί εωράκαμεν τον κύριον ο δε είπεν αυτοίς
 disciples], We have seen the Lord. And he said to them,
 εάν μη ίδω εν ταις χερσίν αυτου τον τύπον των
 Unless I should see in his hands the impression of the
 ήλων και βάλω τον δάκτυλόν μου εις τον τύπον των
 nails, and should put my finger into the impression of the
 ήλων και βάλω την χείρά μου εις την πλευράν αυτου
 nails, and should put my hand into his side,

ου μη πιστεύσω 26+ και μεθ' ημέρας οκτώ πάλιν
 in no way shall I believe. And after days eight] again
 ήσαν έσω οι μαθηταί αυτου και Θωμάς μετ' αυτών
 were inside his disciples], and Thomas [was] with them.
 έρχεται ο Ιησούς των θυρών κεκλεισμένων και έστη
 Comes Jesus, of the doors having been locked, and stood

εις το μέσον και είπεν ειρήνη υμίν 27+ είτα λέγει
 in the midst and said, Peace to you. So then he says
 τω Θωμά φέρε τον δάκτυλόν σου ώδε και ίδε
 to Thomas, Bring your finger here, and behold
 τας χείράς μου και φέρε την χείρά σου και βάλε εις
 my hands; and bring your hand, and put [it] into

+ וְתוֹמָא אֶחָד מִשְׁנַיִם הָעָשָׂר הִנְקָרָא
 דִּידוּמוֹס לֹא־הָיָה בְּתוֹכְכֶם כְּבוֹא יֵשׁוּעַ׃
 + וַיִּגִּידוּ לוֹ הַתְּלָמִידִים הַנִּשְׁאָרִים לֵאמֹר
 רָא הָרְאִינוּ אֶת־הָאָדוֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 אִם־לֹא אֶרְאֶה בְּיָדוֹ אֶת־רֵשֶׁם הַמַּסְמְרוֹת
 וְאֲשִׁים אֶת־אֶצְבָּעִי בַּמְּקוֹם הַמַּסְמְרוֹת
 וְאֲשִׁים אֶת־יָדִי בְּצַדּוֹ לֹא אֶאֱמִין׃
 + וַיְהִי מִקְצֵה שְׁמוֹנֶת יָמִים וַתְּלַמִּידוֹ

שְׁנַיִת בְּבֵית וְתוֹמָא עִמָּהֶם וַיָּבֵא
 וַיִּשׁוּעַ וְהַדְּלָתוֹת מְסוּנָרוֹת וַיַּעֲמֵד
 בֵּינֵיהֶם וַיֹּאמֶר שְׁלוֹם לָכֶם׃
 + וְאַחֵר אָמַר אֶל־תוֹמָא שְׁלַח
 אֶצְבָּעֶךָ הִנֵּה וּרְאֵה אֶת־יָדִי וּשְׁלַח
 אֶת־יָדְךָ הִנֵּה וְשִׁים בְּצַדִּי וְאֶל־תְּהִי
 מִחוּפָּר אֲמוּנָה כִּי אִם־מֵאֲמִין׃

+ וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 : וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא :
 + וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא :

+ וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 : וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא :
 + וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא
 וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא וְאֶל־כַּסְיָא :

την πλευράν μου και μη γίνου άπιστος αλλά πιστός 28 +
 my side; and be not unbelieving, but believing!
 και απεκρίθη ο Θωμάς και είπεν αυτώ ο κύριός μου
 And Thomas responded and said to him, My Lord
 και ο θεός μου 29+ λέγει αυτώ ο Ιησούς ότι εώρακάς
 and my God. says to him Jesus], Because you have seen
 με πεπίστευκας μακάριοι οι μη ιδόντες και
 me, you have believed; blessed [are] the ones not seeing and
 πιστεύσαντες 30+ πολλά μεν ούν και αλλά σημεία
 having believed. Indeed many then even other signs
 εποίησεν ο Ιησούς ενώπιον των μαθητών αυτού α
 Jesus did in the presence of his disciples, which
 ουκ έστι γεγραμμένα εν τω βιβλίω τούτω 31+ ταύτα δε
 are not written in this scroll. But these [things]
 γέγραπται ίνα πιστεύσητε ότι ο Ιησούς εστιν ο
 have been written that you should believe that Jesus is the
 Χριστός ο υιός του θεού και ίνα πιστεύοντες ζωήν
 Christ, the son of God, and that believing life
 έχητε εν τω ονόματι αυτού
 you should have] in his name.

21 כא

1+ μετά ταύτα εφανέρωσεν εαυτόν πάλιν ο Ιησούς
 After these [things] manifested himself again Jesus]
 τοις μαθηταίς επί της θαλάσσης της Τιβεριάδος
 to the disciples at the sea of Tiberias.
 εφανέρωσε δε ούτως 2+ ήσαν όμου Σίμων Πέτρος
 And he manifested thus -- were together Simon Peter,

+ וייען תּוֹמָא וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי וְאַלֵּי־הִי
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ יַעֲן רָאִיתָ אֹתִי
 הַאֲמַנְתָּ אֲשֶׁר־י הַמְאֲמִינִים וְאַיִנָּם רֹאִים:
 + וְהִנֵּה גַם־אֵתוֹת אֲחֵרִים רַבִּים עָשָׂה יֵשׁוּעַ
 לְעֵינָי תִּלְמִידָיו אֲשֶׁר לֹא־נִכְתְּבוּ בַסֵּפֶר
 הַזֶּה:
 + וְאַלֵּה נִכְתְּבוּ לְמַעַן תִּאֲמִינּוּ כִּי

יֵשׁוּעַ הוּא הַמְּשִׁיחַ בֶּן־אֱלֹהִים וְלִמְעַן
 יִהְיוּ לָכֶם חַיִּים בְּשֵׁמוֹ בְּאֲמוּנַתְכֶם:
 +

+ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיִּסַּף יֵשׁוּעַ
 לְהִרְאוֹת אֶל־תִּלְמִידָיו עַל־יָם
 טִיבֵרְיָה וְזֶה־דְבַר הִרְאוֹתוֹ אֵלֵיהֶם:
 + שְׁמֵעוּן פְּטָרוֹס וְתוֹמָא הַנִּקְרָא דִידוֹמוֹס

+ אֲנִי וְשֵׁמוֹן בֶּן־אֱלֹהִים וְלִמְעַן
 נִמְשָׁךְ לָכֶם לְחַיֵּי גֵעִים וְלִלְחַלְכֵם:
 +
 + וְגַלְלִי מִלֵּךְ טָבָה וְאַתָּה תִּפְעֵל טָבָה
 לְדִלְחִיטָתִי, חַל מִכָּה וְלִלְחִיטָתִי טָבָה, וְיָבֵ
 מִכָּה:
 + אֲנִי וְשֵׁמוֹן בֶּן־אֱלֹהִים וְלִמְעַן
 נִמְשָׁךְ לָכֶם לְחַיֵּי גֵעִים וְלִלְחַלְכֵם:
 + אֲנִי וְשֵׁמוֹן בֶּן־אֱלֹהִים וְלִמְעַן

και Θωμάς ο λεγόμενος Δίδυμος και Ναθαναήλ
 and Thomas, the one being called Didymus, and Nathanael,
 ο από Κανά της Γαλιλαίας και οι του Ζεβεδαίου
 the one from Cana of Galilee, and the [sons of] Zebedee,
 και άλλοι εκ των μαθητών αυτού δύο 3+ λέγει αυτοίς
 and others of his disciples two]. says to them
 Σίμων Πέτρος υπάγω αλιεύειν λέγουσιν αυτώ
 Simon Peter], I go to fish. They say to him,
 ερχόμεθα και ημείς συν σοι εξήλθον και ανέβησαν
 go also We] with you. And they went forth, ascending
 εις το πλοίον ευθύς και εν εκείνη τη νυκτί επίασαν
 into the boat straightly; and in that night they laid hold
 ουδέν 4+ πρωΐας δε ήδη γενομένης έστη ο Ιησούς εις
 of nothing. And morning already coming to pass, Jesus stood on
 τον αιγιαλόν ου μέντοι ήδεισαν οι μαθηταί ότι
 the shore; not however know did the disciples] that
 Ιησούς εστι 5+ λέγει ουν αυτοίς ο Ιησούς παιδία μη τι
 it is Jesus. then says to them Jesus], Sons anything
 προσφάγιον έχετε απεκρίθησαν αυτώ ου 6+ ο δε
 for eating do you have]?, They answered to him, No. And
 ειπεν αυτοίς βάλετε εις τα δεξιά μέρη του πλοίου
 he said to them, Cast unto the right parts of the boat
 το δίκτυον και ευρήσετε έβαλον ούν και ουκέτι
 [with] the net and you shall find. They cast then, and no longer
 αυτό ελκύσαι ίσχυσαν από του πλήθους των ιχθύων
 to draw were they able] because of the multitude of the fishes.

ונתנאל מקנה אשר בארץ הנגליל ובני זבדי
 ועוד שנים אחרים מתלמידיו ישבו יחדו:
 + ויאמר אליהם שמעון פטרוס הנני
 הלך לדוג ויאמרו אליו גם-אנחנו
 נלך עמך ונצא ונרדו באנפה ולא
 לכדו מאומה בלילה ההוא:
 + הבקר אור וישוע עמד על-שפת הים

והתלמידים לא ידעו כי ישוע הוא:
 + ויאמר אליהם ישוע בני היש-לכם דבר
 לאכל ויאמרו לא:
 + ויאמר להם השליכו המכרות
 מימין לאנפה ותמצאו וישליכו ולא-יכלו
 עוד למשך אתה מרב הדגים:

כֹּה־אָמַר אֵלֵיהֶם שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס הַנְּנִי
 הֵלֵךְ לְדוּג וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו גַּם־אֲנַחְנוּ
 נֵלֵךְ עִמָּךְ וְנִצֵּא וְנִרְדּוּ בְּאַנְפָּה וְלֹא
 לְכַדּוֹ מֵאֲמֹחַ בְּלַיְלָה הַהוּא:
 + הַבֹּקֶר אֲוֹר וַיֵּשׁוּעַ עֹמֵד עַל־שֵׁפֶת הַיָּם

כֹּה־אָמַר אֵלֵיהֶם שְׁמַעוֹן פֶּטְרוֹס הַנְּנִי
 הֵלֵךְ לְדוּג וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו גַּם־אֲנַחְנוּ
 נֵלֵךְ עִמָּךְ וְנִצֵּא וְנִרְדּוּ בְּאַנְפָּה וְלֹא
 לְכַדּוֹ מֵאֲמֹחַ בְּלַיְלָה הַהוּא:
 + הַבֹּקֶר אֲוֹר וַיֵּשׁוּעַ עֹמֵד עַל־שֵׁפֶת הַיָּם

7+ λέγει οὖν ο μαθητής εκείνος ον ηγάπα ο Ιησούς
 Says then that disciple whom Jesus loved
 τῷ Πέτρῳ ο κύριός ἐστι Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας
 to Peter, the Lord It is]. Then Simon Peter, having heard
 ὅτι ο κύριός ἐστι τον επενδύτην διεζώσατο ην γαρ
 that the Lord it is], [[the] outer garment girded up], (for he was
 γυμνός και έβαλεν εαυτόν εις την θάλασσαν 8+ οι δε
 naked,) and threw himself into the sea. And the
 άλλοι μαθηταί τῷ πλοιαρίῳ ήλθον ου γαρ ήσαν
 other disciples in the boat came], ([for they were]
 μακράν από της γης αλλ' ως από πηχών διακοσίων
 far from the land, but about cubits two hundred],)
 σύροντες το δίκτυον των ιχθύων 9+ ως οὖν απέβησαν
 dragging along the net of the fishes. Then as they disembarked
 εις την γην βλέπουσιν ανθρακίαν κειμένην και
 onto the land, they see a charcoal bed being situated, and
 οψάριον επικείμενον και άρτον 10+ λέγει αυτοίς
 little fish resting upon it, and bread. says to them
 ο Ιησούς ενέγκατε από των οψαρίων ων επιάσατε
 Jesus], bring of the little fish which you laid hold of
 νυν 11+ ανέβη Σίμων Πέτρος και ειλκυσεν το
 just now. ascended Simon Peter], and he drew the
 δίκτυον επί της γης μεστόν ιχθύων μεγάλων εκατόν
 net upon the land full fishes of great], a hundred
 πεντηκοντατριών και τοσούτων όντων ουκ εσχίσθη
 [and] fifty-three; and being so great [[was] not split

+ וַיֹּאמֶר הַתְּלָמִיד הַהוּא אֲשֶׁר יְשׁוּעַ אָהָבוּ
 אֶל־פֶּטְרוֹס הֵנָּה־הָאֵדוֹן וַיְהִי כַשְּׁמַע שְׁמֵעוֹן
 פֶּטְרוֹס כִּי הוּא הָאֵדוֹן וַיִּחְזַר אֶת־מַעֲיָלוֹ
 כִּי עִירוֹם הָיָה וַיִּתְנַפֵּל אֶל־הַיָּם׃
 + וַתְּלָמִידִים הַנִּשְׁאָרִים בָּאוּ בַסְּפִינָה כִּי
 לֹא הִרְחִיקוּ מִן־הַיַּבֵּשָׁה כִּי אִם־כַּמְּאַתַּיִם
 אַמָּה וַיִּמְשְׁכוּ אֶת־הַמַּכְמֶרֶת עִם־הַדָּגִים׃
 + וַיְהִי בַעֲלוֹתָם אֶל־הַיַּבֵּשָׁה

וַיֵּרְאוּ וַהֲנִיחַ נַחֲלִי־אֵשׁ עָרוֹכִים
 וַדָּגִים עָלֵיהֶם וְלֶחֶם לֶאֱכֹל׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְשׁוּעַ הִבִּיאוּ
 מִן־הַדָּגִים אֲשֶׁר לְכַדְתֶּם עִתָּה׃
 + וַיַּעַל שְׁמֵעוֹן פֶּטְרוֹס וַיִּמְשֶׁךְ
 אֶת־הַמַּכְמֶרֶת אֶל־הַיַּבֵּשָׁה וְהָיָה מְלֵאָה
 דָּגִים גְּדוֹלִים מְאֹד וְחַמְשִׁים וּשְׁלֹשָׁה וְלֹא
 נִקְרְעָה הַמַּכְמֶרֶת אַף־כִּי רַבִּים הָיוּ׃

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְשׁוּעַ אֵלֶיךָ
 וְלֶחֶם לֶאֱכֹל מִן־הַיָּם וְלֹא
 יָבִיאוּ אֵלָיו אֶת־הַדָּגִים
 כִּי הָיָה חֵלֶד וְיָבִיאוּ אֵלָיו
 אֶת־הַמַּכְמֶרֶת וְהָיָה מְלֵאָה
 דָּגִים גְּדוֹלִים מְאֹד וְחַמְשִׁים
 וּשְׁלֹשָׁה וְלֹא נִקְרְעָה הַמַּכְמֶרֶת
 אַף־כִּי רַבִּים הָיוּ׃

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְשׁוּעַ אֵלֶיךָ
 וְלֶחֶם לֶאֱכֹל מִן־הַיָּם וְלֹא
 יָבִיאוּ אֵלָיו אֶת־הַדָּגִים
 כִּי הָיָה חֵלֶד וְיָבִיאוּ אֵלָיו
 אֶת־הַמַּכְמֶרֶת וְהָיָה מְלֵאָה
 דָּגִים גְּדוֹלִים מְאֹד וְחַמְשִׁים
 וּשְׁלֹשָׁה וְלֹא נִקְרְעָה הַמַּכְמֶרֶת
 אַף־כִּי רַבִּים הָיוּ׃

το δίκτυον ¹²⁺ λέγει αυτοίς ο Ιησούς δεύτε
 the net]. says to them Jesus], Come
 αριστήσατε ουδείς δε ετόλμα των μαθητών
 dine! But no one dared of the disciples
 εξετάσαι αυτόν συ τις ει ειδότες ότι ο κύριός
 to diligently inquire of him, you Who are]? knowing that the Lord
 εστιν ¹³⁺ έρχεται ουν ο Ιησούς και λαμβάνει τον
 it is]. Then comes Jesus, and takes the
 άρτον και δίδωσιν αυτοίς και το οψάριον ομοίως ¹⁴⁺
 bread, and gives to them, and the little fish in like manner.
 τούτο ήδη τρίτον εφανερώθη ο Ιησούς τοις
 This [is] already [the] third [time] Jesus was manifested to
 μαθηταίς αυτού εγερθείς εκ νεκρών ¹⁵⁺ ότε ούν
 his disciples, having been raised from [the] dead. When therefore
 ηρίστησαν λέγει τω Σίμωνι Πέτρω ο Ιησούς Σίμων
 they dined, says to Simon Peter Jesus], Simon,
 Ιωνά αγαπάς με πλείον τούτων λέγει αυτό ναι
 [son of] Jonas, do you love me more than these? He says to him, Yes,
 κύριε συ οίδας ότι φιλώ σε λέγει αυτό βόσκε
 O Lord, you know that I am fond of you. He says to him, Graze
 τα αρνία μου ¹⁶⁺ λέγει αυτό πάλιν δεύτερον Σίμων
 my little lambs! He says to him again a second [time], Simon,
 Ιωνά αγαπάς με λέγει αυτό ναι κύριε συ οίδας
 [son of] Jonas, do you love me? He says to him, Yes, O Lord, you know
 ότι φιλώ σε λέγει αυτό ποιμάινε τα πρόβατά μου ¹⁷⁺
 that I am fond of you. He says to him, Tend my sheep!

+ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם יֵשׁוּעַ בְּאוֹ בְרוֹ-לְחֶם
 וַאִין אִישׁ מִן-הַתְּלָמִידִים אֲשֶׁר מָלְאוּ לְבוֹ
 לְשָׂאֵל מִי אֶתָּה כִּי יָדְעוּ אֲשֶׁר הוּא הָאָדוֹן:
 + וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ וַיִּקַּח אֶת-הַלֶּחֶם וַיִּתֵּן לָהֶם
 וְאֶת-הַדָּגִים:
 + וְזֹאת הַפְּעַם הַשְּׁלִישִׁית אֲשֶׁר-נִרְאָה יֵשׁוּעַ
 אֶל-תְּלָמִידָיו אַחֲרֵי קִיּוּמוֹ מֵעַם הַמֵּתִים:
 + וַיְהִי אַחֲרָי אֲכָלָם וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ
 אֶל-שְׂמֵעוֹן פְּטָרוֹס שְׂמֵעוֹן בֶּן-יוֹנָה

הַתְּאָהֵב אֹתִי יוֹתֵר מֵאֵלֶּה וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 בֶּן אָדָנִי אֶתָּה יָדַעְתָּ כִּי אֶהְבֶּתִּיךָ
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַעִיָה אֶת-טְלָאֵי:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו עוֹד הַפְּעַם שְׂמֵעוֹן
 בֶּן-יוֹנָה הַתְּאָהֵב אֹתִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 בֶּן אָדָנִי אֶתָּה יָדַעְתָּ כִּי אֶהְבֶּתִּיךָ
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו נְהַג אֶת-צִאֲנִי:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו פְּעַם שְׁלִישִׁית שְׂמֵעוֹן

+ וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים
 לְהוֹדוֹתָ לְהוֹדוֹתָ לְהוֹדוֹתָ
 וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים
 לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ
 + וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים
 לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ
 + וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים
 לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ

גַּם כִּי אֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים
 לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ
 וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים
 לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ
 + וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים
 לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ
 + וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים
 לְהוֹדוֹתָ וְהָאֵלֹהִים לְהוֹדוֹתָ

λέγει αὐτῷ το τρίτον Σίμων Ἰωνά φιλεῖς με

He says to him the third [time], Simon, [son of] Jonas, are you fond of me?

ελυπήθη ο Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ το τρίτον φιλεῖς

Peter fretted that he said to him the third [time], Are you fond of

με και εἶπεν αὐτῷ κύριε συ πάντα οἶδας συ

me? And he said to him, O Lord, you know all [things], you

γινώσκεις ὅτι φιλώ σε λέγει αὐτῷ ο Ἰησοῦς βόσκει

know that I am fond of you. says to him Jesus], Graze

τα πρόβατά μου 18+ αμήν αμήν λέγω σοι ὅτε ης

my sheep! Amen, amen, I say to you, When you were

νεώτερος εζώννυες σεαυτόν και περιεπάτεις ὅπου

younger you tied up yourself, and you walked where

ἤθελες ὅταν δε γηράσης εκτενεῖς τας χεῖράς σου

you wanted; but whenever you shall grow old, you shall stretch out your hands,

και ἄλλος σε ζώσει και οἶσει ὅπου ου θέλεις

and another will tie you up, and shall bring [you] where you do not want.

19+ τούτο δε εἶπεν σημαίνων ποῖω θανάτω δοξάσει

And this he said, signifying by what death he shall glorify

τον θεόν και τούτο ειπὼν λέγει αὐτῷ ακολουθεῖ μοι

God. And this having said, he says to him, You follow me!

20+ επιστραφεῖς δε ο Πέτρος βλέπει τον μαθητήν ον

turning And Peter], sees the disciple whom

ηγάπα ο Ἰησοῦς ακολουθούντα ος και ανέπεσεν εν

Jesus loved following; the one who also reclined at

τω δείπνω επί το στήθος αὐτοῦ και εἶπε κύριε τις

the supper upon his breast and said, O Lord, who

בן-יונה התאהב אתי ויתעצב פטרוס

כי-אמר אליו בשלישית התאהב

אתי ויאמר אליו אדני את-כל

אתה יודע וידעת כי אהבתך

ויאמר אליו ישוע רעה את-צאני:

+ אמן אמן אני אומר לך בהיתך צעיר

לְיָמִים אֲתָה חֲנֻרָת עֲצָמֶךָ וְתִלְךָ אֶל-אֲשֶׁר

חֲפָצָת וְכֹאֲשֶׁר תִּזְקַן וּפְרִשְׁתָּ כַפְיָךָ וְאַחַר

יִחְנַרְךָ וְנִשְׁאַף אֶל-אֲשֶׁר לֹא תִחַפֵּץ:

+ וְכָל-זֹאת דִּבֶּר לְרִמּוֹ עַל-מִיתָתוֹ

אֲשֶׁר יִכְבֹּד-בָּהּ אֶת-הָאֱלֹהִים וַיְהִי

כְּכִלּוֹתוֹ לְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ אַחֲרַי:

+ וַיִּפֶן פֶּטְרוֹס וַיֵּרָא אֶת-הַתְּלָמִיד

אֲשֶׁר יִשׁוּעַ אָהָבוּ הַלֵּךְ אַחֲרֵיהֶם וְהוּא

אֲשֶׁר נָפַל עַל-לְבָבוֹ בְּסֻעֻדָּה וְגַם-אָמַר

אֲדָנָי מִי הוּא-זֶה אֲשֶׁר יִמְסְרֶךָ:

+ אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

+ אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

+ וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

וְגַם אֲנִי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי לֹא יָדָעְתִּי

εστιν ο παραδιδούς σε 21+ τούτον ιδών ο Πέτρος
 is the one delivering you up? Seeing this one, Peter
 λέγει τω Ιησού κύριε ούτος δε τι 22+ λέγει αυτώ
 says to Jesus, O Lord, about this one but what? says to him
 ο Ιησούς εάν αυτόν θέλω μένειν έως έρχομαι τι
 Jesus], If I want him to remain until I come, what [is it]
 προς σε συ ακολουθεί μοι 23+ εξήλθεν ούν
 to you? You follow me! went forth Then
 ο λόγος ούτος εις τους αδελφούς ότι
 this word] unto the brethren, that
 ο μαθητής εκείνος ουκ αποθνήσκει και ουκ είπεν αυτώ
 that disciple does not die. But said not to him
 ο Ιησούς ότι ουκ αποθνήσκει αλλ' εάν αυτόν θέλω
 Jesus] that he does not die; but, If I want him
 μένειν έως έρχομαι τι προς σε 24+ ούτός εστιν ο
 to remain until I come, what [is it] to you? This is the
 μαθητής ο μαρτυρών περί τούτων και γράψας
 disciple, the one witnessing concerning these [things], and writing
 ταύτα και οίδαμεν ότι αληθής εστιν
 these [things]; and we know that is true
 η μαρτυρία αυτου 25+ έστι δε και άλλα πολλά όσα
 his witness]. And there are also other [things] many], as much as
 εποίησεν ο Ιησούς άτινα εάν γραφήται καθ' εν ουδέ
 Jesus did, which if they should be written [one] by one, not even
 αυτόν οίμαι τον κόσμον χωρήσαι τα γραφόμενα
 itself I imagine the world] to have space for the being written
 βιβλία αμην
 scrolls]. Amen.

+ וַיְהִי בְּרֵאוֹת אֹתוֹ פְּטָרוֹס וַיֹּאמֶר
 אֶל־יֵשׁוּעַ אֲדֹנָי וְזֶה מִה־לּוֹ :
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ אִם־רְצוֹנִי שִׁישְׂאָר
 עַד־בָּאִי מִה־לְךָ וְלִזְאוֹת אֶתְּךָ לְךָ אַחֲרָי :
 + עַל־כֵּן יֵצֵא הַדָּבָר הַזֶּה בֵּין הָאֲחִים
 שֶׁהַתִּלְמִיד הַהוּא לֹא יָמוּת וַיֵּשׁוּעַ לֹא
 אָמַר־לוֹ כִּי לֹא־יָמוּת אָבָל אָמַר אִם־חָפְצִי
 כִּי־יִשְׂאָר עַד־בָּאִי מִה־זֶּה לְךָ :
 + זֶה הוּא הַתִּלְמִיד הַמַּעֲיֵד עַל־אֱלֹה וַאֲשֶׁר
 כָּתוּב כָּל־זֹאת וַיִּדְעֵנוּ כִּי עֲדוּתוֹ אָמֵת :
 + וַיֵּשׁ עוֹד מֵעֲשִׂים רַבִּים אַחֲרָיִם אֲשֶׁר
 עָשָׂה יֵשׁוּעַ וְאִם־יִכְתְּבוּ כּוֹלָם לְאַחַד
 אַחַד אֲדַמָּה שְׁנַם־הָעוֹלָם כּוֹלוֹ לֹא
 יָכִיל אֶת־הַסְּפָרִים אֲשֶׁר יִכְתְּבוּ אִמֵּן :

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ אִם־רְצוֹנִי שִׁישְׂאָר
 עַד־בָּאִי מִה־לְךָ וְלִזְאוֹת אֶתְּךָ לְךָ אַחֲרָי :
 + עַל־כֵּן יֵצֵא הַדָּבָר הַזֶּה בֵּין הָאֲחִים
 שֶׁהַתִּלְמִיד הַהוּא לֹא יָמוּת וַיֵּשׁוּעַ לֹא
 אָמַר־לוֹ כִּי לֹא־יָמוּת אָבָל אָמַר אִם־חָפְצִי
 כִּי־יִשְׂאָר עַד־בָּאִי מִה־זֶּה לְךָ :
 + זֶה הוּא הַתִּלְמִיד הַמַּעֲיֵד עַל־אֱלֹה וַאֲשֶׁר
 כָּתוּב כָּל־זֹאת וַיִּדְעֵנוּ כִּי עֲדוּתוֹ אָמֵת :
 + וַיֵּשׁ עוֹד מֵעֲשִׂים רַבִּים אַחֲרָיִם אֲשֶׁר
 עָשָׂה יֵשׁוּעַ וְאִם־יִכְתְּבוּ כּוֹלָם לְאַחַד
 אַחַד אֲדַמָּה שְׁנַם־הָעוֹלָם כּוֹלוֹ לֹא
 יָכִיל אֶת־הַסְּפָרִים אֲשֶׁר יִכְתְּבוּ אִמֵּן :

18

1+ τον μεν πρώτον λόγον εποιησάμην περί πάντων
 Indeed the first matter I made concerning all [the things],
 ω Θεόφιλε ων ήρξατο ο Ιησούς ποιείν τε και
 O Theophilus, which Jesus began to both do and
 διδάσκειν 2+ άχρι ης ημέρας εντειλάμενος τοις
 to teach, until which day giving charge to the
 αποστόλοις διά πνεύματος αγίου ους εξελέξατο
 apostles through spirit holy] whom he chose,
 ανελήφθη 3+ οις και παρέστησεν εαυτόν ζώντα
 he was taken up; to whom also he rendered himself living
 μετά το παθείν αυτόν εν πολλοίς τεκμηρίοις δι'
 after his suffering, with many evidences, during
 ημερών τεσσαράκοντα οπτανόμενος αυτοίς και λέγων
 days forty] being seen by them, and speaking
 τα περί της βασιλείας του θεού 4+ και
 the [things] concerning the kingdom of God. And
 συναλιζόμενος παρήγγειλεν αυτοίς από Ιεροσολύμων
 being assembled together, he exhorted them from Jerusalem
 μη χωρίζεσθαι αλλά περιμένειν την επαγγελίαν του
 to not separate], but to remain about for the promise of the
 πατρός ην ηκούσατέ μου 5+ ότι Ιωάννης μεν
 father, which [he says], You heard of me. For John indeed
 εβάπτισεν ύδατι υμείς δε βαπτισθήσεσθε εν πνεύματι
 immersed in water, but you shall be immersed in spirit

+
 בְּמֵאמַר הָרִאשׁוֹן כְּתִבְתִּי תְּאוּפִילוֹס
 עַל־כֹּל אֲשֶׁר הִחֵל יֵשׁוּעַ לַעֲשׂוֹת וְלַלְמֹד:
 עַד־הַיּוֹם אֲשֶׁר לוֹקַח לְמָרוֹם אַחֲרַי
 צִוִּיתוֹ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֶת־הַשְּׁלִיחִים אֲשֶׁר־בָּחַר
 בָּהֶם:
 וְאֲשֶׁר גַּם־הִתִּיצַב לָהֶם בְּאַתּוֹת רַבּוֹת

אַחֲרַי עֲוֹנוֹתוֹ וַיֵּרָא אֲלֵיהֶם אַרְבָּעִים
 יוֹם וַיְדַבֵּר עַל־מַלְכוּת הַאֱלֹהִים:
 וּבְאֲכֹלוֹ עִמָּהֶם צִוָּה אֹתָם
 לְבִלְתִּי סוּר מִירוּשָׁלַיִם וְלִהְיוֹתִיל
 לְהִבְטָחַת הָאֵב אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם מִמֶּנִּי:
 כִּי יוֹחֲנָן הַטָּבִיל בָּמַיִם וְאַתֶּם תִּטְבְּלוּ
 בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּקִרּוֹב אַחֲרַי הַיָּמִים הָאֵלֶּה:

+
 חָלַצְתָּ מִן־הַיָּד הַזֹּאת אֶת־אֶבְרָהָם
 וְאֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־יִשְׂרָאֵל
 וְאֶת־יִשְׁשַׁכָּר וְאֶת־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר
 וְאֶת־יִשְׁמָעֵאל בְּנֵי־יִשְׁחָר וְאֶת־יִשְׁחָר
 בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל
 וְאֶת־יִשְׁחָר בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר
 בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל

וְאֶת־יִשְׁחָר בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר
 בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל
 וְאֶת־יִשְׁחָר בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר
 בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל
 וְאֶת־יִשְׁחָר בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר
 בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל
 וְאֶת־יִשְׁחָר בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר
 בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְאֶת־יִשְׁחָר בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל

ἀγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας 6+ οἱ μὲν οὖν
 holy] not after these many days. They indeed then
 συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες κύριε εἰ ἐν
 having come together, asked him, saying, O Lord, is [it] in
 τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ
 this time you restore the kingdom

Ἰσραὴλ 7+ εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς οὐχ ὑμῶν ἐστὶ
 to Israel? And he said to them, not for you It is]
 γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν
 to know times or seasons which the father put in

τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ 8+ ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν
 his own authority. But you shall receive power
 ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς καὶ
 coming of the holy spirit] upon you. And
 ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν
 you will be to me witnesses in both Jerusalem, and in
 πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου
 all Judea and Samaria, and unto [the] end

τῆς γῆς 9+ καὶ ταῦτα εἰπὼν βλέπόντων αὐτῶν
 of the earth. And these [things] having said], of their looking,
 ἐπὴρθη καὶ νεφέλῃ υπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
 he was lifted up, and a cloud undertook him from

ὀφθαλμῶν αὐτῶν 10+ καὶ ὡς ατενίζοντες ἦσαν εἰς
 their eyes. And as they were gazing into
 τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
 the heaven at his going, and behold, men

δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήτι λευκῇ 11+ οἱ
 two] stood by them in attire white], ones who

+ וַיְהִי בְּהַתְּאַסְּפָם יַחְדָּו וַיִּשְׁאַלְוּהוּ לֵאמֹר
 אֲדֹנָיִנוּ הֲתָשִׁיב בְּעֵת הַזֹּאת אֶת-הַמְּלָכּוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל:

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֹא לָכֶם לְדַעַת הָעֵתִים
 וְהַזְּמַנִּים אֲשֶׁר קָבַע הָאֵל בְּשִׁלְטָנוֹ שָׁל:
 + אָבָל תִּשְׂאוּ גְבוּרָה בְּבוֹא עֲלֵיכֶם רוּחַ

הַקֹּדֶשׁ וְהֵייתֶם עֲדֵי בִירוּשָׁלַיִם וּבְכָל
 יְהוּדָה וּבְשׁוֹמְרוֹן וְעַד-קֶצֶה הָאֲרֶץ:
 + וַיְהִי כְּכֹלֹתוֹ לְדַבֵּר זֹאת הִעֲלָה
 וְהֵם רֹאִים וַיִּשְׂאוּהוּ עָנָן מִנִּגְדַּ עֵינֵיהֶם:
 + וַיִּבִּיטוּ אַחֲרָיו הַשָּׁמַיִם בְּעֹלֹתוֹ וְהִנֵּה
 שְׁנַי אַנְשִׁים לְבוּשֵׁי בָדִים נֹצְצִים עֲלֵיהֶם:
 + וַיֹּאמְרוּ אִנְשֵׁי הַנְּגִיל מִהֶתַעֲמָדוֹ

+ וַיֹּאמְרוּ אִנְשֵׁי הַנְּגִיל מִהֶתַעֲמָדוֹ
 אֲדֹנָיִנוּ לֹא תָשִׁיב בְּעֵת הַזֹּאת אֶת-הַמְּלָכּוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֹא לָכֶם לְדַעַת הָעֵתִים
 וְהַזְּמַנִּים אֲשֶׁר קָבַע הָאֵל בְּשִׁלְטָנוֹ שָׁל:
 + אָבָל תִּשְׂאוּ גְבוּרָה בְּבוֹא עֲלֵיכֶם רוּחַ

+ וַיֹּאמְרוּ אִנְשֵׁי הַנְּגִיל מִהֶתַעֲמָדוֹ
 אֲדֹנָיִנוּ לֹא תָשִׁיב בְּעֵת הַזֹּאת אֶת-הַמְּלָכּוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֹא לָכֶם לְדַעַת הָעֵתִים
 וְהַזְּמַנִּים אֲשֶׁר קָבַע הָאֵל בְּשִׁלְטָנוֹ שָׁל:
 + אָבָל תִּשְׂאוּ גְבוּרָה בְּבוֹא עֲלֵיכֶם רוּחַ

και ειπον ανδρες Γαλιλαίοι τι εστήκατε εμβλέποντες
 also said, Men, Galileans, why do you stand looking
 εις τον ουρανό ούτος ο Ιησούς ο αναληφθείς
 into the heaven? This Jesus, the one being taken up
 αφ' υμών εις τον ουρανό ούτως ελεύσεται ον
 from you into the heaven, so shall come in which
 τρόπον εθεάσασθε αυτόν πορευόμενον εις τον
 manner you saw him going into the
 ουρανό 12+ τότε υπέστρεψαν εις Ιερουσαλήμ από
 heaven. Then they returned unto Jerusalem from
 όρους του καλουμένου ελαιώνος ο εστιν εγγύς
 [the] mount, of the one being called Olive Grove, which is near
 Ιερουσαλήμ σαββάτου έχον οδόν 13+ και ότε
 Jerusalem, for a Sabbath sufficing] journey. And when
 εισήλθον ανέβησαν εις το υπερών ου ήσαν
 they entered, they ascended unto the upper room, where were
 καταμένοντες ο τε Πέτρος και Ιάκωβος και Ιωάννης
 staying both Peter, and James, and John,
 και Ανδρέας Φίλιππος και Θωμάς Βαρθολομαίος και
 and Andrew, Philip, and Thomas, Bartholomew, and
 Ματθαίος Ιάκωβος Αλφαίου και Σίμων ο Ζηλωτής
 Matthew, James of Alphaeus, and Simon the Zealot,
 και Ιούδας Ιακώβου 14+ ούτοι πάντες ήσαν
 and Jude of James. These all were
 προσκαρτερούντες ομοθυμαδόν τη προσευχή και τη
 attending constantly with one accord in prayer and
 δεήσει συν γυναιξί και Μαρία τη μητρί του Ιησού
 supplication, with [the] women, and Mary the mother of Jesus,

ועיניכם לשמים זה ישוע אשר
 הועלה מעליכם השמים בוא יבוא
 כאשר ראיתם אתו עלה למרום:
 + ויפנו וילכו ירושלימה מן ההר
 הנקרא הר הזיתים והוא קרוב
 לירושלים כדרך תחום שבת:
 + ויבאו העירה ויעלו אל העליה אשר

ישבו בה פטרוס ויעקב ויוחנן ואנדר
 פילפוס ותומא בר-תלמי ומתי יעקב
 בן-חלפי ושמעון הקנא ויהודה בן-יעקב:
 + כל אלה היו שקדים יחדו בלב
 אחד בתפלה ובתחנונים הם והנשים
 עם מרים אם ישוע ועם אחיו:

מעתה אדם שם בעתה מן נאם
 וישראל למען לעתה מן נאם
 אבי נא וישראל וישראל וישראל:
 + ומן גלגל מפה למן לעתה
 מן גלגל וישראל וישראל וישראל:
 וישראל וישראל וישראל וישראל:
 + ומן גלגל וישראל וישראל וישראל

מן גלגל וישראל וישראל וישראל:
 מעתה אדם שם בעתה מן נאם
 וישראל למען לעתה מן נאם
 אבי נא וישראל וישראל וישראל:
 + ומן גלגל מפה למן לעתה
 מן גלגל וישראל וישראל וישראל:
 וישראל וישראל וישראל וישראל:
 + ומן גלגל וישראל וישראל וישראל

και συν τοις αδελφοίς αυτου **15+** και εν ταις ημέραις
 and with his brothers. And in
 ταύταις αναστάς Πέτρος εν μέσω των μαθητών
 those days, Peter having risen up in [the] midst of the disciples,

είπεν ην τε όχλος ονομάτων επί το αυτό ως
 said, (and was [the] multitude of names together about

εκατόν είκοσιν **16+** άνδρες αδελφοί έδει
 a hundred twenty,) Men, brethren, it was necessary

πληρωθίηναι την γραφήν ταύτην ην προείπε το
 to fulfill this scripture, which foretold the
 πνεύμα το άγιον διά στόματος Δαβίδ περί Ιούδα
 spirit holy] through [the] mouth of David concerning Judas,
 του γενομένου οδηγού τοις συλλαβούσι τον Ιησουν
 the one becoming a guide to the ones seizing Jesus.

17+ ότι κατηριθμημένος ην συν ημίν και έλαχεν
 For he was counted with us, and obtained

τον κλήρον της διακονίας ταύτης **18+** ούτος μεν ούν
 a lot of this service. This one indeed then

εκτήσατο χωρίον εκ του μισθού της αδικίας και
 acquired a place from the wage of iniquity; and

πρηνής γεόμενος ελάκησε μέσος και εξεχύθη
 fallen headlong being], he split open in the middle, and poured out

πάντα τα σπλάγχνα αυτου **19+** και γνωστόν εγένετο
 all his intestines]. And known it became]

πάσι τοις κατοικούσιν Ιερουσαλήμ ώστε κληθήναι το
 to all the ones dwelling in Jerusalem, so as to call

וּבְיָמֵי הַהֵם קָם פְּטְרוֹס בְּתוֹךְ
 הָאָחִים וּמְסַפֵּר שְׁמוֹת הַנִּקְהָלִים
 יַחַד כְּמֵאָה וְעֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר:
 + אֲנָשִׁים אַחִים צָרִיךְ הָיָה שְׂמִינָא
 הַכְּתוּב הָיָה אֲשֶׁר רוּחַ הַקֹּדֶשׁ דִּבֶּר
 מִקְדָּם בְּפִי דָוִד עַל־יְהוֹנָדָה אֲשֶׁר
 הָיָה לְמוֹלֵיךְ אֶת־תְּפִשִׁי יִשׁוּעַ:
 + כִּי־הָיָה נִמְנָה אֶתְנֹו וּנְכָה בְּגוֹרֵל הַשְּׂרוֹת

וַהֲיָה הוּא קָנָה לוֹ שָׂדֶה בְּשָׂכָר
 הַרְשָׁעָה וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אַרְצָה
 וַיִּבְקַע בְּתוֹךְ וַיִּשְׁפְּכוּ כָּל־מַעְיוֹ:
 + וַנִּוָּדַע הַדָּבָר הַזֶּה לְכָל־יִשְׂרָאֵל
 וַיְרוּשָׁלַיִם וַיִּקְרָא בְּשִׁפְתָם לְשָׂדֶה
 הַהוּא חֶקֶל דְּמָא הוּא שְׂדֵה הַדָּם:

+ אֲנָשִׁים אַחִים צָרִיךְ הָיָה שְׂמִינָא
 הַכְּתוּב הָיָה אֲשֶׁר רוּחַ הַקֹּדֶשׁ דִּבֶּר
 מִקְדָּם בְּפִי דָוִד עַל־יְהוֹנָדָה אֲשֶׁר
 הָיָה לְמוֹלֵיךְ אֶת־תְּפִשִׁי יִשׁוּעַ:
 + כִּי־הָיָה נִמְנָה אֶתְנֹו וּנְכָה בְּגוֹרֵל הַשְּׂרוֹת

+ אֲנָשִׁים אַחִים צָרִיךְ הָיָה שְׂמִינָא
 הַכְּתוּב הָיָה אֲשֶׁר רוּחַ הַקֹּדֶשׁ דִּבֶּר
 מִקְדָּם בְּפִי דָוִד עַל־יְהוֹנָדָה אֲשֶׁר
 הָיָה לְמוֹלֵיךְ אֶת־תְּפִשִׁי יִשׁוּעַ:
 + כִּי־הָיָה נִמְנָה אֶתְנֹו וּנְכָה בְּגוֹרֵל הַשְּׂרוֹת

χωρίον εκείνο τη ίδια διαλέκτω αυτών Ακελδαμά
 that place, [in] own dialect their], Akeldama;
 τουτ' ἔστιν χωρίον αίματος 20+ γέγραπται γαρ
 that is, Place of Blood. For it has been written
 εν βίβλω ψαλμών γενηθήτω η έπαυλις αυτού έρημος
 in [the] book of Psalms, Let [become property his] desolate,
 και μη έστω ο κατοικών εν αυτή και την
 and let there not be one dwelling in it! and,
 επισκοπήν αυτού λάβοι έτερος 21+ δει ούν των
 his overseeing May receive another]. It is necessary then of the
 συνελθόντων ημίν ανδρών εν παντί χρόνω εν ω
 coming together with us men] during all [the] time in which
 εισήλθε και εξήλθεν εφ' ημάς ο κύριος Ιησούς 22 +
 entered and went forth among us the Lord Jesus],
 αρχάμενος από του βαπτίσματος Ιωάννου έως της
 beginning from the immersion of John until the
 ημέρας ης ανελήφθη αφ' ημών μάρτυρα
 day of which he was taken up from us, a witness
 της αναστάσεως αυτού γενέσθαι συν ημίν ένα
 of his resurrection to become with us [for] one
 τούτων 23+ και έστησαν δύο Ιωσήφ τον καλούμενον
 of these]. And they established two, Joseph the one being called
 Βαρσαβάν ος επεκλήθη Ιούστος και Μαθίαν 24+ και
 Barsabas, who was called Justus, and Matthias. And
 προσευζάμενοι είπον συ κύριε καρδιογνώστα πάντων
 praying, they said, You, O Lord, [are] a knower of hearts of all,
 ανάδειξον ον εξελέξω εκ τούτων των δυό ένα 25 +
 make manifest! whom you chose of these -- of the two [the] one],

בר־שָׁבָא וְהוּא מְכֻנָּה יוֹסֵטוֹס וְאֵת מַתְיָהוּ :
 + וַיִּתְּפֹלְלוּ וַיֹּאמְרוּ אַתָּה יְהוָה הַיּוֹדֵעַ
 כָּל־הַלְּבָבוֹת הָרְאֵה־נָּא מִן־הַשָּׁנִים
 הָאֵלֶּה אֶת־הָאֲחָד אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ בוֹ :
 + לְקַחַת אֶת־גּוֹרֵל הַשְּׂרוּתָה הַזֶּה וְהַשְּׁלִיחוֹת
 אֲשֶׁר עָבַר מִמֶּנָּה יְהוּדָה לְהֵלֶךְ אֶל־מְקוֹמוֹ
 שָׁלוֹ :
 + כִּי כְתוּב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים תְּהִי־שִׁירְתוֹ
 נִשְׁמָה וְאֶל־יְהִי בָּהּ יֵשֵׁב וְאוֹמֵר בְּקוֹדְדוֹתוֹ יִקַּח
 אַחֵר :
 + וְעַל־כֵּן צָרִיךְ שְׂאֲחָד מִן־הָאֲנָשִׁים
 אֲשֶׁר הִתְּהַלְּכוּ אִתָּנוּ כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר
 אֲדַבְּרִינוּ יְשׁוּעָה יוֹצֵא נָבֵא לְפָנֵינוּ :
 + וַיַּעֲמִידוּ שְׁנַיִם אֶת־יוֹסֵף הַנִּקְרָא

+ וְהוּא מְכֻנָּה יוֹסֵטוֹס וְאֵת מַתְיָהוּ :
 + וַיִּתְּפֹלְלוּ וַיֹּאמְרוּ אַתָּה יְהוָה הַיּוֹדֵעַ
 כָּל־הַלְּבָבוֹת הָרְאֵה־נָּא מִן־הַשָּׁנִים
 הָאֵלֶּה אֶת־הָאֲחָד אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ בוֹ :
 + לְקַחַת אֶת־גּוֹרֵל הַשְּׂרוּתָה הַזֶּה וְהַשְּׁלִיחוֹת
 אֲשֶׁר עָבַר מִמֶּנָּה יְהוּדָה לְהֵלֶךְ אֶל־מְקוֹמוֹ
 שָׁלוֹ :
 + כִּי כְתוּב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים תְּהִי־שִׁירְתוֹ
 נִשְׁמָה וְאֶל־יְהִי בָּהּ יֵשֵׁב וְאוֹמֵר בְּקוֹדְדוֹתוֹ יִקַּח
 אַחֵר :
 + וְעַל־כֵּן צָרִיךְ שְׂאֲחָד מִן־הָאֲנָשִׁים
 אֲשֶׁר הִתְּהַלְּכוּ אִתָּנוּ כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר
 אֲדַבְּרִינוּ יְשׁוּעָה יוֹצֵא נָבֵא לְפָנֵינוּ :
 + וַיַּעֲמִידוּ שְׁנַיִם אֶת־יוֹסֵף הַנִּקְרָא

λαβεῖν τον κλήρον της διακονίας ταύτης και
 to receive the lot of this service and
 αποστολής εξ ης παρέβη Ιούδας πορευθῆναι εις
 commission, from of which Judas violated to go unto
 τον τόπον τον ἴδιον 26+ και ἔδωκαν κλήρους αυτών
 place [his] own]. And they gave their lots,
 και ἔπεσεν ο κλήρος ἐπὶ Μαθθίαν και
 and fell the lot] upon Matthias, and
 συγκατεψηφίσθη μετὰ των ἑνδεκα αποστόλων
 he was allotted with the eleven apostles.

2 ב

1+ και εν τω συμπληρούσθαι την ημέραν
 And in the filling up the days
 της πεντηκοστής ἦσαν ἅπαντες ομοθυμαδόν ἐπὶ το
 of Pentecost, they were all together with one accord
 αυτό 2+ και ἐγένετο ἄφνω εκ του ουρανού
 in the same place. And came suddenly from out of the heaven
 ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας και ἐπλήρωσεν
 a sound as if being brought of a breath violent], and filled
 ὅλον τον οἶκον ου ἦσαν καθήμενοι 3+ και
 [the] whole house of which they were settled. And
 ὠφθησαν αυτοίς διαμεριζόμεναι γλώσσαι ὡσεὶ πυρός
 appeared to them divided tongues as of fire,
 ἐκάθισέ τε εφ' ἓνα ἕκαστον αυτών 4+ και
 and it sat upon one each] of them. And
 ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος αἰίου και ἤρξαντο
 they were filled all together spirit of holy], and they began

וַיִּפְּלוּ גִזְרֹת וַיִּפֹּל הַגּוֹרֵל עַל־מַתְּיָהוּ +
 וַיִּסְפַּח אֶל־עֲשֵׂתֵי עֶשֶׂר הַשְּׁלִיחִים:

+ וּבַיּוֹם מְלֵאת שְׁבַעַת הַשָּׁבוּעוֹת נֶאֱסְפוּ
 כּוֹלֵם לֵב אֶחָד:
 + וַיְהִי קוֹל רַעַשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם
 כְּתָאם כְּקוֹל רוּחַ סְעָרָה וַיִּמְלֵא

אֶת־כָּל־הַבַּיִת אֲשֶׁר הֵם יוֹשְׁבִים בּוֹ:
 + וַתֵּרְאֶינָה אֲלֵיהֶם לְשׁוֹנוֹת מִתְּפָרְדוֹת
 כְּמֵרָאָה אֵשׁ וַתִּנּוּחַ אַחַת אַחַת עַל־כָּל־אֶחָד
 מֵהֶם:
 + וַיִּמְלְאוּ כוֹלֵם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 וַיִּחְלְלוּ לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹנוֹת אַחֲרוֹת
 כַּאֲשֶׁר נִתְּנָם הָרוּחַ לְסַפֵּר:

+ וְהָיוּ כוֹלֵם לֵב אֶחָד:
 + וַיִּמְלְאוּ כוֹלֵם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 וַיִּחְלְלוּ לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹנוֹת אַחֲרוֹת
 כַּאֲשֶׁר נִתְּנָם הָרוּחַ לְסַפֵּר:

+ וַיִּמְלְאוּ כוֹלֵם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 וַיִּחְלְלוּ לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹנוֹת אַחֲרוֹת
 כַּאֲשֶׁר נִתְּנָם הָרוּחַ לְסַפֵּר:

כָּלֵם לֵב אֶחָד:
 + וַיִּמְלְאוּ כוֹלֵם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 וַיִּחְלְלוּ לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹנוֹת אַחֲרוֹת
 כַּאֲשֶׁר נִתְּנָם הָרוּחַ לְסַפֵּר:

λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις καθὼς το πνεῦμα εδίδου
to speak with other languages, as the spirit gave

αυτοῖς αποφθέγγεσθαι 5+ ἦσαν δε εν Ιερουσαλήμ
to them to be declared. And there were in Jerusalem

κατοικούντες Ιουδαίοι ἄνδρες ευλαβεῖς ἀπό παντός
dwelling Jews], men reverent] from every

έθνους των υπό τον ουρανό 6+ γενομένης δε της
nation of the ones under the heaven. having taken place And the

φωνής ταύτης συνήλθε το πλήθος και συνεχύθη ότι
report of this], came together the multitude] and were confounded, for

ήκουον εις έκαστος τη ιδία διαλέκτω λαλούντων
they heard one each in his own dialect

αυτών 7+ εξίσταντο δε και εθαύμαζον λέγοντες
of them speaking]. And they were amazed and marvelled, saying

προς αλληλους ουκ ιδού πάντες ούτοί εισιν οι
to one another, not Behold all these are], the ones

λαλούντες Γαλιλαίοι 8+ και πως ημείς ακούομεν
speaking, Galileans? And how hear we

έκαστος τη ιδία διαλέκτω ημών εν η εγεννήθημεν
each [in] own dialect our], in which we were born --

9+ Πάρθοι και Μήδοι και Ελαμίται και οι
Parthians, and Medes, and Elamites, and the ones

κατοικούντες την Μεσοποταμίαν Ιουδαίαν τε και
inhabiting Mesopotamia, and Judea, and

Καππαδοκίαν Πόντον και την Ασίαν 10+ Φρυγίαν
Cappadocia, Pontus, and Asia,

+ ובירוּשָׁלַיִם שָׁכְנוּ יְהוּדִים יְרֵאֵי אֱלֹהִים

מֵבִין כָּל-גּוֹי אֲשֶׁר תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם:

+ וַיְהִי בַּהֲיוֹת קוֹל הַרְעָשׁ תְּהוּא וַיִּקְבְּצוּ

עִם-רָב וַיְהִיו נְבוֹכִים כִּי כָל-אִישׁ

שָׁמַע אֶתֶם מִדְּבָרִים כְּשִׁפְתַי אֲרָצוֹ:

+ וַיִּשְׁתַּוְּמוּ וַיִּתְמַהוּ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ

אֶל-רֵעֵהוּ הֲנֵה הַמְדַבְּרִים הָאֵלֶּה

הֲלֹא כוֹלָם בְּנֵי הַגִּלְגַּל הֵמָּה:

+ וַאֲיֵךְ שְׁמַעִים אֲנַחְנוּ אֶתֶם אִישׁ

כְּשִׁפְתַי-אֲרֵץ מוֹלְדָתְנוּ:

+ פְּרַתִּיִּים וּמְדִים וְעִילָמִים וַיֵּשְׁבוּ אֲרָם

נְהָרִים יְהוּדָה וְקִפְרוֹדָקְיָה פְּנוֹטוֹס וְאַסִּיָּא:

+ פְּרוּגִיָּא וּפְּמִפּוֹלִיָּא מְצָרִים

וְחָבֵל לֹב אֲשֶׁר עַל-יַד קוֹרִינִי

וְהַבָּאִים מִרוֹמֵי יְהוּדִים וְגָרִים:

+ אֲבָרְכֶם עַל שְׁמַעְכֶּם טַב רַעֲיָא לְעֵינֵי וְכַסְיָא

לְעֵינֵי טַב:

+ אֲבָרְכֶם עַל שְׁמַעְכֶּם מְבֹרָכֵי אֲבָרְכֶם

וְכַסְיָא עַל-נַפְשֵׁיכֶם וְכַסְיָא עַל-נַפְשֵׁיכֶם:

+ אֲבָרְכֶם עַל שְׁמַעְכֶּם וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם

וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם:

+ אֲבָרְכֶם עַל שְׁמַעְכֶּם וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם

וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם:

+ אֲבָרְכֶם עַל שְׁמַעְכֶּם טַב רַעֲיָא לְעֵינֵי וְכַסְיָא

לְעֵינֵי טַב:

+ אֲבָרְכֶם עַל שְׁמַעְכֶּם מְבֹרָכֵי אֲבָרְכֶם

וְכַסְיָא עַל-נַפְשֵׁיכֶם וְכַסְיָא עַל-נַפְשֵׁיכֶם:

+ אֲבָרְכֶם עַל שְׁמַעְכֶּם וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם

וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם:

+ אֲבָרְכֶם עַל שְׁמַעְכֶּם וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם

וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם וְכַסְיָא לְעֵינֵיכֶם:

τε και Παμφυλίαν Αίγυπτον και τα μέρη
 both Phrygia and Pamphylia, Egypt, and the parts
 της Λιβύης της κατά Κυρήνην και οι επιδημούντες
 of Libya of the one about Cyrene, and the

Ρωμαίοι Ιουδαίοι τε και προσήλυτοι 11 +
 Romans emigrating [here], both Jews and converts,

Κρήτες και Αραβες ακούομεν λαλούντων αυτών
 Cretans and Arabians -- we hear them speaking

ταις ημετέραις γλώσσαις τα μεγαλεία του θεού 12 +
 in our own languages the magnificent [things] of God.

εξίσταντο δε πάντες και διηπόρουν άλλος προς
 were amazed And all] and perplexed, [[the] other to

άλλον λέγοντες τι αν θέλοι τούτο είναι 13 +
 another saying], What ever would this be?

έτεροι δε χλευάζοντες έλεγον ότι γλεύκους
 But others taunting said that, sweet new wine

μεμεστωμένοι εισί 14 + σταθείς δε Πέτρος συν
 They are stuffed with]. standing And Peter] with

τοις ένδεκα επήρε την φωνήν αυτου και απεφθέγξατο
 the eleven, lifted up his voice, and declared

αυτοις άνδρες Ιουδαίοι και οι κατοικούντες
 to them, Men, Jews, and the ones dwelling

Ιερουσαλήμ άπαντες τούτο υμίν γνωστόν έστω και
 in Jerusalem all]; this made known to you let be], and

ενωτίσασθε τα ρήματά μου 15 + ου γαρ ως υμεις
 give ear to my words! [[are] not For as you

υπολαμβάνετε ούτοι μεθύουσιν έστι γαρ ώρα τρίτη
 undertake these intoxicated], for it is hour [the] third

της ημέρας 16 + αλλά τούτο εστι το ειρημένον διά
 of the day. But this is the [thing] being spoken by

וַיִּשָׂא אֶת-קוֹלוֹ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר
 אֲנֹשֵׁי יְהוּדָה וַיֹּשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם כּוֹלֵם
 זֹאת יַדְעוּ תְדַעוּ וְהֶאֱזִינּוּ אֶל-דְּבָרֵי:
 כִּי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה לֹא שְׂכוּרִים הָמָּה
 כְּאֲשֶׁר אָמַרְתֶּם כִּי שְׁלֹשׁ שָׁעוֹת בַּיּוֹם עֹתָה:
 וְהוּא הָאֲמֹר עַל-יַדֵּי יוֹאֵל הַנָּבִיא:

על־אֶחָיו מִה־זֹּאת:
 וְאֲחֵרִים לְעִנּוּ וַיֹּאמְרוּ כִּי-מְלֵאֵי עָסִים
 הָמָּה:
 אִזְ יַעֲמֵד פְּטָרוֹס וְעֲשִׂתִי הָעֶשֶׂר עִמּוֹ

עַל־אֶחָיו מִה־זֹּאת:
 וְאֲחֵרִים לְעִנּוּ וַיֹּאמְרוּ כִּי-מְלֵאֵי עָסִים
 הָמָּה:
 אִזְ יַעֲמֵד פְּטָרוֹס וְעֲשִׂתִי הָעֶשֶׂר עִמּוֹ

עַל־אֶחָיו מִה־זֹּאת:
 וְאֲחֵרִים לְעִנּוּ וַיֹּאמְרוּ כִּי-מְלֵאֵי עָסִים
 הָמָּה:
 אִזְ יַעֲמֵד פְּטָרוֹס וְעֲשִׂתִי הָעֶשֶׂר עִמּוֹ

του προφήτου Ιωήλ 17+ και ἔσται εν ταις εσχάταις
 the prophet Joel, And it will be in the last
 ημέραις λέγει ο θεός εκχεώ από του πνεύματός
 days, says God, I will pour out from
 μου επί πάσαν σάρκα και προφητεύσουσιν οι υιοί
 my spirit upon all flesh; and shall prophesy
 υμών και αι θυγατέρες υμών και οι νεανίσκοι
 your sons and your daughters]; and
 υμών οράσεις όψονται και οι πρεσβύτεροι υμών
 your young men visions shall see], and your old men
 ενύπνια ενυπνιασθήσονται 18+ και γε επί
 dreams shall dream]. And indeed upon
 τους δούλους μου και επί τας δούλας μου
 my manservants and upon my maidservants
 εν ταις ημέραις εκείναις εκχεώ από του πνεύματός
 in those days I will pour out from
 μου και προφητεύσουσιν 19+ και δώσω τέρατα εν
 my spirit; and they shall prophesy. And I will execute miracles in
 τω ούρανώ άνω και σημεία επί της γης κάτω αίμα
 the heaven upward, and signs upon the earth below; blood,
 και πυρ και ατμίδα καπνού 20+ ο ήλιος
 and fire, and vapor of smoke. The sun
 μεταστραφήσεται εις σκότος και η σελήνη εις αίμα
 shall be converted into darkness, and the moon into blood,
 πριν η ελθειν την ημέραν κυρίου την μεγάλην και
 before the coming -- the day [of the] Lord great and
 επιφανή 21+ και ἔσται πας ος αν επικαλέσηται το
 apparent]. And it shall be all who ever should call upon the
 όνομα κυρίου σωθήσεται 22+ άνδρες Ισραηλίται
 name [of the] Lord shall be delivered. Men, Israelites,

בְּאַרְצָךְ מִתְחַת דָּם וְנָאֵשׁ וְתִימְרוֹת עֶשֶׂן׃
 וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נֹאֵם אֱלֹהִים׃
 וְהָיָה כָּל־בֶּשֶׂר וְנִבְּאוּ
 בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וּבְחֹזְרֵיכֶם חֲזִינֹת
 יִרְאוּ וְזִקְנֵיכֶם תִּלְמֹת יִתְלַמְּוּ׃
 וְגַם עַל־עַבְדֵי וְעַל־שִׁפְחוֹתַי בְּיָמִים
 תִּהְיֶה אֲשַׁפֵּךְ אֶת־רוּחִי וְנִבְּאוּ׃
 וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְאֹתוֹת
 וּבְאֶרֶץ מִתְחַת דָּם וְנָאֵשׁ וְתִימְרוֹת עֶשֶׂן׃
 וְהָיָה יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא׃
 וְהָיָה כָּל־אֲשֶׁר־יִקְרָא בְּשֵׁם־יְהוָה יִמְלֵט׃
 אֲנֹשֵׁי יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

כָּל־אִישׁ וְנִשָּׂא אֶת־אִשׁוֹ וְנִבְּאוּ אֵת־אִשְׁתּוֹ׃
 וְהָיָה כָּל־בֶּשֶׂר וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם
 וּבְחֹזְרֵיכֶם חֲזִינֹת יִרְאוּ וְזִקְנֵיכֶם תִּלְמֹת
 יִתְלַמְּוּ׃ וְגַם עַל־עַבְדֵי וְעַל־שִׁפְחוֹתַי
 בְּיָמִים תִּהְיֶה אֲשַׁפֵּךְ אֶת־רוּחִי וְנִבְּאוּ׃
 וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְאֹתוֹת
 וּבְאֶרֶץ מִתְחַת דָּם וְנָאֵשׁ וְתִימְרוֹת עֶשֶׂן׃
 וְהָיָה יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא׃
 וְהָיָה כָּל־אֲשֶׁר־יִקְרָא בְּשֵׁם־יְהוָה יִמְלֵט׃
 אֲנֹשֵׁי יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

ακούσατε τους λόγους τούτους Ἰησοῦν τον Ναζωραῖον
 hear these words! Jesus the Nazarene,
 ἄνδρα ἀπὸ του θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς υμᾶς
 a man from God exhibited unto you
 δυνάμεσι και τέρασι και σημείοις οἷς ἐποίησε δι'
 powers and miracles and signs, which did through
 αὐτοῦ ο θεός εν μέσω υμῶν καθώς και αὐτοί
 him God] in your midst, as even you yourselves
 οἶδατε 23+ τούτον τη ωρισμένη βουλή και προγνώσει
 know. This one by the confirmed counsel and foreknowledge
 του θεοῦ ἐκδοτον λαβόντες διά χειρῶν ἀνόμων
 of God delivered up]; having taken, by hands lawless
 προσπήξαντες ἀνείλετε 24+ ον ο θεός ἀνέστησε
 staking [him] up you did away with]. Whom God raised up,
 λύσας τας ωδίνας του θανάτου καθότι ουκ ην
 having loosed the pangs of death; in so far as it was not
 δυνατόν κρατεῖσθαι αὐτόν υπ' αὐτοῦ 25+ Δαβίδ
 possible for him to be held by it.
 γαρ λέγει εἰς αὐτόν προωρόμην τον κύριον
 For David says concerning him, I foresaw the Lord
 ἐνώπιόν μου διά παντός ὅτι εκ δεξιῶν μου
 before me continually; for at my right [hand]
 ἐστίν ἵνα μη σαλευθῶ 26+ διά τούτο ευφράνθη
 he is] that I shall not be shaken. On account of this was made merry
 η καρδία μου και ηγαλλιάσατο η γλώσσά μου
 my heart], and exulted my tongue];

ישוע הנצרי האיש אשר נאמן לכם
 מאת האלהים בגבורות ובמופתים
 ובאותות אשר האלהים עשה על-ידו
 בתוכם כאשר ידעתם גם-אתם:
 + אתו הנמסר על-פי עצת האלהים
 הנחרצה וידעתו מקדם לקחתם
 ובידי רשעים הוקעתם והרגתם:

+ ואלהים הקימו מן-המתים
 בתהירו את-חבלי המות לפי
 שלא היה בידו להתזיק בו:
 + כי-דוד אמר עליו שויתי יהוה
 לנגדי תמיד כי מימיני בל-אמוט:
 + לכן שמח לבי ונגל כבודי אף-בשרי
 ישכן לבטח:

ὁ λόγος τούτος ἔνευξεν ἰσχυρῶς
 ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἐκείνοι ἐκείνην
 ἡμέραν ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
 ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην:
 + ὁ λαὸς ἦν ἕως τοῦ
 ἡμεῶν, καὶ ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην:
 ὁ λαὸς ἦν ἕως τοῦ ἡμεῶν, καὶ ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην:

+ ὁ λαὸς ἦν ἕως τοῦ ἡμεῶν
 ὁ λαὸς ἦν ἕως τοῦ ἡμεῶν:
 + ὁ λαὸς ἦν ἕως τοῦ ἡμεῶν
 ὁ λαὸς ἦν ἕως τοῦ ἡμεῶν:
 ὁ λαὸς ἦν ἕως τοῦ ἡμεῶν, καὶ ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην:

ἐτι δε και η σαρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι 27 +
 but still also my flesh shall encamp in hope.
 ὅτι ουκ εγκαταλείψεις την ψυχὴν μου εις Ἄδου
 For you shall not abandon my soul into Hades,

ουδέ δώσεις τον ὀσιόν σου ιδεῖν διαφθοράν 28 +
 nor shall you give your sacred one to see corruption.
 ἐγνώρισάς μοι οδούς ζωῆς πληρώσεις με
 You made known to me [the] ways of life; you shall fill me

ευφροσύνης μετά του προσώπου σου 29 + ἄνδρες
 with gladness with your countenance. Men,
 ἀδελφοί ἐξόν εἰπεῖν μετά παρρησίας προς υμάς
 brethren, it is allowed to speak with an open manner to you
 περί του πατριάρχου Δαβὶδ ὅτι και ετελεύτησε και
 concerning the patriarch David, that both he came to an end and
 ετάφη και το μνήμα αυτού εστιν εν ημῖν ἀχρι
 was entombed, and his tomb is among us as far as

της ημέρας ταύτης 30 + προφήτης ούν υπάρχων και
 this day. A prophet then being, and
 ειδώς ὅτι ὀρκω ὤμοσεν αὐτῷ ο θεός εκ καρπού
 knowing that an oath swore to him God], (of [the] fruit
 της οσφύος αυτού το κατά σάρκα αναστήσειν τον
 of his loin, the one according to [the] flesh,) to raise up the

χριστόν καθίσει ἐπί του θρόνου αυτού 31 + προΐδων
 Christ, to sit upon his throne, looking out ahead
 ἐλάλησε περί της αναστάσεως του χριστού ὅτι ου
 he spoke concerning the resurrection of the Christ, that
 κατελείφθη η ψυχὴ αυτού εις Ἄδου ουδέ
 was not left his soul] in Hades, nor

+ כִּי לֹא־תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל
 לֹא־תִתֵּן חַסְדְּךָ לְרְאוֹת שְׁחַת:
 + וְתוֹדִיעֵנִי אֲרָחוֹת חַיִּים שְׁבַע שְׁמֹחוֹת
 אֶת־פְּנֶיךָ:
 + וְאֲנָשִׁים אֲחִים הִנִּיחוּ לִי וְאֲדַבְּרָה אֲלֵיכֶם
 כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבִי דָוִד אָבִינוּ מֵת וְנִקְבֵּר
 וְקִבְרָתוֹ אֲתַנּוּ הֵיא עַד־הַיּוֹם הַזֶּה:

+ וְהוּא נְבִיא וַיִּדַע אֶת־הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּע לוֹ הָאֱלֹהִים לְהַקִּים אֶת הַמְּשִׁיחַ כְּפִי
 הַבָּשָׂר מִפְּרִי חַלְצָיו לְהוֹשִׁיבוֹ עַל־כִּסֵּאִי:
 + לְכֵן בַּחֲזוֹתוֹ לְמִרְחֹק דָּבַר
 עַל־תְּקוּמַת הַמְּשִׁיחַ כִּי לֹא־נִעְזְבָה נַפְשׁוֹ
 לְשָׂאוֹל וְגַם־בְּשָׂרוֹ לֹא־רָאָה שְׁחַת:

+ وَهَلْ لَمْ تُعْزِمْ نَفْسَكَ لِنَفْسِ جَدِّكَ
 وَلَمْ تُعْزِمْ نَفْسَكَ لِنَفْسِ جَدِّكَ:
 + وَتُؤَدِّعُنِي أَرْحَاقَ حَيِّים سَبْعَ سَمُوحَاتِ
 أَتَـفْنِيكَ:
 + وَأَنِّسَ أَعْيُنَ إِخْوَانِي لِي وَأَدَبِّرَ أَلَيْكُمْ
 كَمَا بَدَّدْتُ مَعَهُ لَبَّابِي دَاوُدَ آبَائِنَا مَيِّتًا وَنَقَبَرُ
 وَكَبْرَتُهُ أَتَنْنُو هِيَ عَدَّـالِيَوْمِ هَذَا:

+ ἮΝ ΟὐΚ ἘΚΑΤΑΛΕΪΨΕΤΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗΝ ΜΟΥ Εἰς Ἄδου
 Οὐδὲ Δώσεις τὸ ὀσιόν σου ἵνα ἴδω διαφθοράν
 + Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς πληρώσεις με
 + Ἐὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου ἄνδρες
 ἀδελφοί ἐξόν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς
 περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ
 ἐτάφη καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι
 τῆς ἡμέρας ταύτης 30 + προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ
 εἰδὼς ὅτι ὀρκω ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ
 τῆς οσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν
 χριστὸν καθίσει ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ 31 + προΐδων
 ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ ὅτι οὐ
 κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς Ἄδου οὐδέ

η σάρξ αυτού είδε διαφθοράν 32+ τούτον τον Ιησούν
 his flesh saw corruption. This Jesus
 ανέστησεν ο θεός ου πάντες ημείς εσμεν
 God raised up, of which all we are

μάρτυρες 33+ τη δεξιά ούν του θεού υψωθείς
 witnesses. [By] the right [hand] then of God having been raised up high,
 την τε επαγγελίαν του αγίου πνεύματος λαβών
 and the promise of the holy spirit having received
 παρά του πατρός εξέχεε τούτο ο νυν υμείς
 by the father, he poured out this which you now

βλέπετε και ακούετε 34+ ου γαρ Δαβίδ ανέβη εις
 see and hear. did not For David] ascend into
 τους ουρανούς λέγει δε αυτός είπεν ο κύριος τω
 the heavens. For he says himself, [the] Lord said [to]

κυρίω μου κάθου εκ δεξιών μου 35+ έως αν
 my Lord, Sit down at my right, until whenever
 θω τους εχθρούς σου υποπόδιον των ποδών
 I should establish your enemies [as] a footstool

σου 36+ ασφαλώς ούν γινωσκέτω πας οίκος
 of your feet. With certainty then let [know] all [the] house
 Ισραήλ ότι και κύριον και χριστόν αυτόν ο θεός
 of Israel!] that both Lord and Christ him God

εποίησε τούτον τον Ιησούν ον υμείς εσταυρώσατε 37+
 made] -- this Jesus whom you crucified.
 ακούσαντες δε κατενύγησαν τη καρδία είπόν τε
 And having heard, they were vexed in the heart, and they said

הוא ישוע אשר הקים אלהים +
 מן-המתים ואנחנו כולנו עדיו:
 ועתה אחרי הנשאו בימין האלהים
 לקח מאת אביו את-הבטחת רוח הקדש
 וישפך את-אשר אתם ראים ושמעים:
 כי דוד לא עלה השמימה והנה הוא
 אמר נאום-יהנה לאדני שב לימיני:

עד-אשית איביך הדם לרגליך:
 לכן ידענא בית-ישראל כולו
 ברור כי האלהים שם את-ישוע זה
 אשר צלבתם לארון ולמשיח:
 ויהי כשמעם התעצבו אל-לבם
 ויאמרו אל-פטרס ואל-שאר
 השליחים אנשים אחים מה-נעשה:

למנו נעם ארעם אלמ א סג גל
 :סמגסו:
 אמנו ונצחמנו אלמ א ויהי
 נעם ח ארעם א סג גל ואל
 וסג ארעם א סג ארעם א סג א
 סג ארעם א סג ארעם א סג א
 :סג ארעם א סג ארעם א סג א
 ארעם א סג ארעם א סג ארעם א סג א
 :סג ארעם א סג ארעם א סג א

אמנו ונצחמנו ארעם א סג גל
 :סג ארעם א סג ארעם א סג א
 ארעם א סג ארעם א סג ארעם א סג א
 ארעם א סג ארעם א סג ארעם א סג א
 ארעם א סג ארעם א סג ארעם א סג א
 ארעם א סג ארעם א סג ארעם א סג א
 ארעם א סג ארעם א סג ארעם א סג א
 ארעם א סג ארעם א סג ארעם א סג א
 ארעם א סג ארעם א סג ארעם א סג א

προς τον Πέτρον και τους λοιπούς αποστόλους τι
 to Peter and the rest of [the] apostles, What
 ποιήσομεν άνδρες αδελφοί 38+ Πέτρος δε έφη προς
 shall we do men, brethren? And Peter said to
 αυτούς μετανοήσατε και βαπτισθήτω έκαστος υμών
 them, Repent, and be immersed each of you
 επί τω ονόματι Ιησού χριστού εις άφεσιν αμαρτιών
 in the name of Jesus Christ for a release of sins!
 και λήψεσθε την δωρεάν του αγίου πνεύματος 39+
 and you shall receive the present of the holy spirit.
 υμίν γαρ εστιν η επαγγελία και τοις τέκνοις
 For to you is the promise, and [to]
 υμών και πάσι τοις εις μακράν όσους αν
 your children, and to all the ones far [away] , as many as
 προσκαλέσεται κύριος ο θεός ημών 40+ ετέροις τε
 should call on [the] Lord our God. other And [with]
 λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρετο και παρεκάλει λέγων
 words many more] he testified and appealed, saying,
 σώθητε από της γενεάς της σκολιάς ταύτης 41+ οι
 Be delivered from generation this crooked]. The ones
 μεν ούν ασμένως αποδεξάμενοι τον λόγον αυτού
 indeed then gladly receiving his word
 εβαπτίσθησαν και προσετέθησαν τη ημέρα εκείνη
 were immersed; and were added day in that
 ψυχαί ωσει τρισχίλια 42+ ήσαν δε προσκαρτερούντες
 souls about three thousand]. And they were attending constantly

+ וַיֹּאמֶר פְּטְרוֹס אֲלֵיהֶם שׁוּבוּ
 מִדְּרֻכֵיכֶם וְהִטְבְּלוּ כָל־אִישׁ מִכֶּם
 לְשֵׁם יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ לְסִלְיַחַת חַטָּאֵיכֶם
 וְקַבְּלֶתֶם אֶת־מַתְּנַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃
 + כִּי לָכֵן הִתְבַּטְּחָה וְלִבְנֵיכֶם וְלִכְלֹל
 הָרְחוּקִים לְכָל־אֲשֶׁר קָרָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 לָהֶם׃
 + וַיַּעַד עוֹד בָּהֶם בְּדִבְרֵים אַחֵרִים הִרְבֵּה

וַיְנַהֲיֵיהֶם לֵאמֹר הַמְּלִטוּ נָא מִן־הַדּוֹר הַזֶּה
 הַזֶּה׃
 + וַיִּקְבְּלוּ אֶת־דִּבְרוֹ בְּשִׂמְחָה וַיִּטְבְּלוּ
 וּבֵינֵיהֶם הָיָה נוֹסְפוֹ כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי נַפְשׁ׃
 + וַיְהִיו שֹׁקְדִים עַל־תּוֹרַת הַשְּׁלֵיחִים
 וְעַל־הַתְּחַבְּרוֹת וְעַל־בְּצִיעַת הַלְּחָם
 וְעַל־הַתְּפִלָּה׃

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שׁוּבוּ
 מִדְּרֻכֵיכֶם וְהִטְבְּלוּ כָל־אִישׁ מִכֶּם
 לְשֵׁם יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ לְסִלְיַחַת חַטָּאֵיכֶם
 וְקַבְּלֶתֶם אֶת־מַתְּנַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃
 + כִּי לָכֵן הִתְבַּטְּחָה וְלִבְנֵיכֶם וְלִכְלֹל
 הָרְחוּקִים לְכָל־אֲשֶׁר קָרָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 לָהֶם׃
 + וַיַּעַד עוֹד בָּהֶם בְּדִבְרֵים אַחֵרִים הִרְבֵּה

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שׁוּבוּ
 מִדְּרֻכֵיכֶם וְהִטְבְּלוּ כָל־אִישׁ מִכֶּם
 לְשֵׁם יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ לְסִלְיַחַת חַטָּאֵיכֶם
 וְקַבְּלֶתֶם אֶת־מַתְּנַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃
 + כִּי לָכֵן הִתְבַּטְּחָה וְלִבְנֵיכֶם וְלִכְלֹל
 הָרְחוּקִים לְכָל־אֲשֶׁר קָרָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 לָהֶם׃
 + וַיַּעַד עוֹד בָּהֶם בְּדִבְרֵים אַחֵרִים הִרְבֵּה

τη διδαχή των αποστόλων και τη κοινωνία και τη
 in the teaching of the apostles, and in the fellowship, and in the
 κλάσει του άρτου και ταις προσευχαίς 43 + εγένετο
 breaking of bread, and in the prayers. came
 δε πάση ψυχή φόβος πολλά τε τέρατα και
 And to every soul fear]; and many miracles and
 σημεία διά των αποστόλων εγένετο 44 + πάντες δε
 signs through the apostles took place]. But all
 οι πιστεύοντες ήσαν επί το αυτό και είχαν
 the ones believing were together, and had
 άπαντα κοινά 45 + και τα κτήματα και τας
 all in common. And the possessions and the [things]
 υπάρξεις επίπρασκον και διεμέριζον αυτά πάσι
 of substance they sold, and they divided them to all
 καθότι αν τις χρείαν είχε 46 + καθ' ημέραν τε
 in so far as anyone need had]. by day And]
 προσκαρτερούντες ομοθυμαδόν εν τω ιερώ κλώντές
 attending constantly with one accord in the temple,
 τε κατ' οίκον άρτον μετελάμβανον τροφής εν
 and breaking in their houses bread], they shared provision with
 αγαλλιάσει και αφελότητι καρδιάς 47 + αινούντες
 exultation and simplicity of heart, praising
 τον θεόν και έχοντες χάριν προς όλον τον λαόν
 God, and having favor with all the people.
 ο δε κύριος προσετίθει τους σωζομένους καθ'
 And the Lord added the ones being delivered
 ημέραν τη εκκλησία
 daily to the assembly.

+ ויום יום היו שקדים להיות במקדש לב
 אָהָד וַיִּבְצְעוּ אֶת־הַלֶּחֶם בַּבַּיִת בַּבַּיִת :
 + וַיֵּאכְלוּ מִזֶּזֶנֶם בְּגִילָה וּבִתְּם
 לָבֵב וַיִּשְׁבְּחוּ אֶת־הָאֱלֹהִים וַיִּמְצְאוּ
 חֵן בְּעֵינָיו כָּל־הָעַם וְהָאֲדֹנָן הוֹסִיף
 יוֹם יוֹם עַל־הָעֵדָה אֶת־הַנוֹשָׁעִים :
 + ונתפל אימה על-כל-נפש ומופתים רבים
 ואתות נעשו על-ידי השליחים בירושלים :
 ואימה גדולה היתה על-כולם :
 + וכל-המאמינים התאחדו יחד
 וכל-אשר להם היה לנחלת כולם :
 + וימכרו את-אחוזתם ואת-רכושם
 ויחלקו לכולם לאיש איש די מחסורו :

+ ויום יום היו שקדים להיות במקדש לב
 + ונתפל אימה על-כל-נפש ומופתים רבים
 + ואתות נעשו על-ידי השליחים בירושלים :
 + ואימה גדולה היתה על-כולם :
 + וכל-המאמינים התאחדו יחד
 + וכל-אשר להם היה לנחלת כולם :
 + וימכרו את-אחוזתם ואת-רכושם
 + ויחלקו לכולם לאיש איש די מחסורו :
 + ונתפל אימה על-כל-נפש ומופתים רבים
 + ואתות נעשו על-ידי השליחים בירושלים :
 + ואימה גדולה היתה על-כולם :
 + וכל-המאמינים התאחדו יחד
 + וכל-אשר להם היה לנחלת כולם :
 + וימכרו את-אחוזתם ואת-רכושם
 + ויחלקו לכולם לאיש איש די מחסורו :

3 א

1+ **עָלִי** **תּוֹ** **אֲוֹתוֹ** **דֵּעַ** **פֶּטְרוֹס** **כַּי** **יּוֹאֲנָנְהִי** **אֲנֵבֵאִינוֹן**
 together And] Peter and John ascended

עִיס **תּוֹ** **יֵירוֹן** **עָלִי** **תֵּינ** **וֹרָאן** **תֵּי** **פְּרוֹסֵעֻחִי** **תֵּינ**
 unto the temple at the hour of prayer -- the

עֲנָאֲתֵינ 2+ **כַּי** **תֵּי** **אֲנִי** **חֻוֹלֹס** **עֵק** **כּוֹיִלִּיאַס**
 ninth. And a certain man lame from belly

מֵי **תְּרוֹס** **אֲוֹתוֹ** **יֵבֵאֲרָחוֹן** **עֵבֵאֲסֵאֲזֵעֵתוֹ** **וֹן** **עֵיִתְיוֹן** **כַּתְּ**
 his mother's being] was borne, whom they put

הַיֵּמֵרָאן **פְּרוֹס** **תֵּינ** **תְּוֵרָאן** **תּוֹ** **יֵירוֹ** **תֵּינ** **לֵעֻוֹמֵנָהִינ**
 daily at the door of the temple being called

וֵוֵרָאִיאַן **תּוֹ** **אֵיֵעִינ** **עֵלֵיֵחֻוֹסֻסֻינָהִינ** **פֵּרָא** **תּוֹן**
 Beautiful, to ask charity from the ones

עֵיסְפּוֹרֵעֻוֹמֵנֹוֹן **עִיס** **תּוֹ** **יֵירוֹן** 3+ **וֹס** **יֵדוֹן** **פֶּטְרוֹן** **כַּי**
 entering into the temple. Who seeing Peter and

יּוֹאֲנָנְהִינ **מֵעֵלְלוֹנֵתַס** **עֵיסֵיֵעִינָי** **עִיס** **תּוֹ** **יֵירוֹן** **הֵרֹוֹתָא**
 John being about to enter into the temple, asked

עֵלֵיֵחֻוֹסֻסֻינָהִינ 4+ **אֵעֵינִיסַס** **דֵּעַ** **פֶּטְרוֹס** **עִיס** **אֲוֹתוֹן** **סֵינ**
 charity. gazing And Peter] at him with

תּוֹ **יּוֹאֲנָנְהִי** **עֵיֵעֵינ** **בִּלְעֻסוֹן** **עִיס** **הַיֵּמָאָס** 5+ **וֹ** **דֵּעַ** **עֵפֵיֵעֵינ**
 John, said, Look at us! And he waited for

אֲוֹתוֹיֵס **פְּרוֹסְדוֹכֹוֹן** **תֵּי** **פֵּרָ** **אֲוֹתוֹן** **לַאֲבֵינ** 6+ **עֵיֵעֵינ**
 them, expecting something from them to receive]. said

+
 וּפְטָרוֹס וַיּוֹחֲזֵן הָיוּ עֲלֵימַי יַחְדָּו
 אֶל־הַמִּקְדָּשׁ לְתַפְלַת הַמִּנְחָה בַּשָּׁעָה
 הַתְּשִׁיעִית:
 + וַאִישׁ אֶחָד פֶּסֶחַ מִבֶּטֶן אִמּוֹ הוּבָא
 שָׁמָּה אֲשֶׁר הוֹשִׁיבוּהוּ יוֹם יוֹם לְפָנָי
 שַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַנִּקְרָא שַׁעַר הַמְּהוֹדָר
 לְשֵׁאל מִתְּנוֹת מֵאֵת בְּאֵי הַמִּקְדָּשׁ:
 + וַיְהִי כִּי רָאֵתוּ אֶת־פְּטָרוֹס וְאֶת־יּוֹחָנָן

בָּאִים אֶל־הַמִּקְדָּשׁ וַיִּבְקֹשׁ מֵאַתָּם צְדָקָה:
 + וַיִּסְתַּפְּל־בוּ פְטָרוֹס וְגַם־יּוֹחָנָן
 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַבִּיטָה אֵלֵינוּ:
 + וַיִּשֶׂם פָּנָיו אֲלֵיהֶם וַיִּקְוּ לְקַחַת מֵאַתָּם
 מִתְּנָה:
 + וַיֹּאמְרוּ פְטָרוֹס כְּסָף וְזָהָב אֵין־לִי
 וְאֲשֶׁר בְּיָדֵי אֲתוֹן אֶתְּנֶנּוּ לְךָ בְּשֵׁם־יֵשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ הַנִּצְרִי קוּם הִתְתַּלֵּךְ:

+
 וּפְטָרוֹס וַיּוֹחֲזֵן הָיוּ עֲלֵימַי יַחְדָּו
 אֶל־הַמִּקְדָּשׁ לְתַפְלַת הַמִּנְחָה בַּשָּׁעָה
 הַתְּשִׁיעִית:
 + וַאִישׁ אֶחָד פֶּסֶחַ מִבֶּטֶן אִמּוֹ הוּבָא
 שָׁמָּה אֲשֶׁר הוֹשִׁיבוּהוּ יוֹם יוֹם לְפָנָי
 שַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַנִּקְרָא שַׁעַר הַמְּהוֹדָר
 לְשֵׁאל מִתְּנוֹת מֵאֵת בְּאֵי הַמִּקְדָּשׁ:
 + וַיְהִי כִּי רָאֵתוּ אֶת־פְּטָרוֹס וְאֶת־יּוֹחָנָן

לְמַבְּלָהּ כִּי־סָרָה אֶת־הָאֵלֶּה לְמַ
 וַיִּסְתַּפְּל־בוּ פְטָרוֹס וְגַם־יּוֹחָנָן
 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַבִּיטָה אֵלֵינוּ:
 + וַיִּשֶׂם פָּנָיו אֲלֵיהֶם וַיִּקְוּ לְקַחַת מֵאַתָּם
 מִתְּנָה:
 + וַיֹּאמְרוּ פְטָרוֹס כְּסָף וְזָהָב אֵין־לִי
 וְאֲשֶׁר בְּיָדֵי אֲתוֹן אֶתְּנֶנּוּ לְךָ בְּשֵׁם־יֵשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ הַנִּצְרִי קוּם הִתְתַּלֵּךְ:

δε Πέτρος αργύριον και χρυσίον ουχ υπάρχει μοι
 But Peter], Silver and gold does not exist to me;
 ο δε έχω τούτό σοι δίδωμι εν τω ονόματι Ιησού
 but what I have, this I give to you. In the name of Jesus

χριστού του Ναζωραίου έγχειραι και περιπάτει 7+ και
 Christ of Nazareth arise and walk! And
 πιάσας αυτόν της δεξιάς χειρός ήγειρε
 laying hold of him by the right hand, he raised [him] .

παραχρήμα δε εστερεώθησαν αυτού αι βάσεις και τα
 And immediately were solidified his bases and

σφυρά 8+ και εξαλλόμενος έστη και περιεπάτει και
 ankles]. And leaping up, he stood and walked, and

εισήλθε συν αυτοίς εις το ιερόν περιπατών και
 entered with them into the temple, walking and

αλλόμενος και αιμών τον θεόν 9+ και είδεν αυτόν
 leaping and praising God. And saw him

πας ο λαός περιπατούντα και αινούντα τον θεόν 10+
 all the people] walking and praising God.

επεγίνωσκόν τε αυτόν ότι ούτος ην ο
 And they recognized him, that this one was the one

προς την ελεημοσύνην καθήμενος επί τη ωραία
 for charity sitting down] at the Beautiful

πύλη του ιερού και επλήσθησαν θάμβους και
 Gate of the temple. And they were filled with stupefaction and

εκστάσεως επί τω συμβεβηκότι αυτώ 11+
 astonishment over the [thing] having happened to him.

κρατούντος δε του ιαθέντος χωλού τον Πέτρον και
 holding And of the who was healed lame man] Peter and

Ιωάννην συνέδραμε προς αυτούς πας ο λαός επί τη
 John, ran together to them all the people] unto the

אֶת־הָאֱלֹהִים :
 + וַיֹּאחֲזוּ בְיַד יְמִינוֹ וַיְקִימֵהוּ וַיַּחֲזִקוּ בְּתַאֲמָר
 רַגְלָיו וְקָרְסוּ לְיָוָי :
 + וַיִּקְּמוּ עַל רַגְלָיו וַיִּתְּלֶךְ וַיִּבְאֵ
 אֲתָם אֶל־הַמִּקְדָּשׁ וְהוּא מִתְּהַלֵּךְ :
 + וַיִּמְדַּלְּגוּ וּמְשַׁבְּחִים אֶת־הָאֱלֹהִים :
 + וַיִּרְאֶהוּ כָּל־הָעָם מִתְּהַלֵּךְ וּמְשַׁבְּחִים
 אֶת־הָאֱלֹהִים :
 + וַיִּכְרְרוּ אוֹתוֹ כִּי הוּא הַיֹּשֵׁב לְשֹׂאֵל
 צְדָקָה בְּשַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַמְהוֹדָר
 וַיִּמְלְאוּ שְׂמֵחָה וְתִמְהוֹן עַל הַנְּעֻשָׁה לֹו :
 + וַיְהִי הוּא מְחֻזָּק בְּבִטְרוֹס וּבְיוֹחָנָן
 וַיִּרְץ אֲלֵיהֶם כָּל־הָעָם אֶל־הָאוֹלָם
 הַנִּקְרָא אוֹלָם שְׁלִשְׁלֹמֹה וַיִּשְׁתַּחֲוּמוּ :

וַיִּכְרְרוּ אוֹתוֹ כִּי הוּא הַיֹּשֵׁב לְשֹׂאֵל
 צְדָקָה בְּשַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַמְהוֹדָר
 וַיִּמְלְאוּ שְׂמֵחָה וְתִמְהוֹן עַל הַנְּעֻשָׁה לֹו :
 + וַיִּכְרְרוּ אוֹתוֹ כִּי הוּא הַיֹּשֵׁב לְשֹׂאֵל
 צְדָקָה בְּשַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַמְהוֹדָר
 וַיִּמְלְאוּ שְׂמֵחָה וְתִמְהוֹן עַל הַנְּעֻשָׁה לֹו :
 + וַיִּכְרְרוּ אוֹתוֹ כִּי הוּא הַיֹּשֵׁב לְשֹׂאֵל
 צְדָקָה בְּשַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַמְהוֹדָר
 וַיִּמְלְאוּ שְׂמֵחָה וְתִמְהוֹן עַל הַנְּעֻשָׁה לֹו :
 + וַיִּכְרְרוּ אוֹתוֹ כִּי הוּא הַיֹּשֵׁב לְשֹׂאֵל
 צְדָקָה בְּשַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַמְהוֹדָר
 וַיִּמְלְאוּ שְׂמֵחָה וְתִמְהוֹן עַל הַנְּעֻשָׁה לֹו :
 + וַיִּכְרְרוּ אוֹתוֹ כִּי הוּא הַיֹּשֵׁב לְשֹׂאֵל
 צְדָקָה בְּשַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַמְהוֹדָר
 וַיִּמְלְאוּ שְׂמֵחָה וְתִמְהוֹן עַל הַנְּעֻשָׁה לֹו :

στοά τη καλουμένη Σολομώντος έκθαμβοι 12+ ιδών δε
 stoa being called Solomon's, utterly astonished. And seeing,
 Πέτρος απεκρίνατο προς τον λαόν άνδρες Ισραηλίται
 Peter responded to the people, Men, Israelites,
 τι θαυμάζετε επί τούτῳ η ημίν τι ατενίζετε ως
 why do you marvel at this? or us why gaze upon] as [if it was]
 ιδία δυνάμει η ευσεβεία πεποιηκόσι του περιπατείν
 by our own power or piety making
 αυτόν 13+ ο θεός Αβραάμ και Ισαάκ και Ιακώβ ο
 him to walk? The God of Abraham, and Isaac, and Jacob, the
 θεός των πατέρων ημών εδόξασε τον παίδα αυτου
 God of our fathers glorified his servant
 Ιησούν ον υμείς παρεδώκατε και ηρνήσασθε αυτόν
 Jesus; whom you delivered up, and denied him
 κατά πρόσωπον Πιλάτου κρίναντος εκείνου απολύειν
 in front of Pilate, having adjudged to release that one.
 14+ υμείς δε τον άγιον και δίκαιον ηρνήσασθε και
 But you the holy and righteous one denied], and
 ητήσασθε άνδρα φονέα χαρισθήναι υμίν 15+ τον δε
 asked for a man, a murderer, to be granted to you; and the
 αρχηγόν της ζωής απεκτείνατε ον ο θεός ήγειρεν εκ
 chief of life you killed, whom God raised from
 νεκρών ου ημείς μάρτυρές εσμεν 16+ και επί τη
 [the] dead, of which we are witnesses. And by the

+ וַיֵּרָא פֶּטְרוֹס וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל-הָעָם
 אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מַה אַתֶּם תְּמַהִים
 עַל-הַדָּבָר הַזֶּה וּמַה-תִּסְתַּכְּלוּ בְּנוֹ
 כְּאֵלֹהֵי בְּכַחֲנוּ וּבְחִסְדֵי וַתִּנְנוּ הוּא מִהַלֵּךְ:
 + אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הוּא פֶּאֶר אֶת-עַבְדּוֹ
 יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר אַתֶּם מְסַרְתֶּם וְכַחֲשֶׁתֶם בּוֹ
 בְּפָנַי פִּילָטוֹס כְּשֶׁהָיָה דָן לְפֶטְרוֹס:

+ אַבְּל אַתֶּם כְּחֻשְׁתֶּם בְּקִדּוֹשׁ וּבְצַדִּיק
 וּשְׂאֵלְתֶם כִּי-יִנָּתֵן לָכֶם אִישׁ רִצְחָ
 בְּבִקְשַׁתְכֶם:
 + וְאֶת-יֵשׁוּעַ הַחַיִּים הַמֵּתִים אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים
 הִקִּים מִן-הַמֵּתִים וְאַנְחֵנוּ עִדּוֹ:
 + וְעַל אַמוּנַת שְׂמוֹ חִזַּק שְׂמוֹ
 אֶת-הָאִישׁ הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים
 וּמְכִירִים וְאַמוּנַתְנוּ בּוֹ הֶעֱלָתָה-לוֹ
 אֶת-הָאֲרוֹכָה הַזֹּאת לְעֵינֵי כוֹלְכֶם:

+ וַיֵּרָא פֶּטְרוֹס וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל-הָעָם
 אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מַה אַתֶּם תְּמַהִים
 עַל-הַדָּבָר הַזֶּה וּמַה-תִּסְתַּכְּלוּ בְּנוֹ
 כְּאֵלֹהֵי בְּכַחֲנוּ וּבְחִסְדֵי וַתִּנְנוּ הוּא מִהַלֵּךְ:
 + אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הוּא פֶּאֶר אֶת-עַבְדּוֹ
 יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר אַתֶּם מְסַרְתֶּם וְכַחֲשֶׁתֶם בּוֹ
 בְּפָנַי פִּילָטוֹס כְּשֶׁהָיָה דָן לְפֶטְרוֹס:

+ אַבְּל אַתֶּם כְּחֻשְׁתֶּם בְּקִדּוֹשׁ וּבְצַדִּיק
 וּשְׂאֵלְתֶם כִּי-יִנָּתֵן לָכֶם אִישׁ רִצְחָ
 בְּבִקְשַׁתְכֶם:
 + וְאֶת-יֵשׁוּעַ הַחַיִּים הַמֵּתִים אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים
 הִקִּים מִן-הַמֵּתִים וְאַנְחֵנוּ עִדּוֹ:
 + וְעַל אַמוּנַת שְׂמוֹ חִזַּק שְׂמוֹ
 אֶת-הָאִישׁ הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים
 וּמְכִירִים וְאַמוּנַתְנוּ בּוֹ הֶעֱלָתָה-לוֹ
 אֶת-הָאֲרוֹכָה הַזֹּאת לְעֵינֵי כוֹלְכֶם:

πίστει του ονόματος αυτού τούτον ον θεωρείτε και
 belief, of the one of his name, this one whom you view, and
 οίδατε εστερέωσε το όνομα αυτού και η πίστις η
 you know, he made solid his name]; and the belief which is
 δι' αυτού έδωκεν αυτώ την ολοκληριάν ταύτην
 by him he gave to him this wholeness

απέναντι πάντων υμών 17+ και νυν αδελφοί οίδα ότι
 before all of you. And now, brethren, I know that
 κατά άγνοιαν επράξατε ώσπερ και οι άρχοντες
 according to ignorance you acted, as also

υμών 18+ ο δε θεός α προκατήγγειλε διά
 your rulers. But what God preannounced through
 στόματος πάντων των προφητών αυτού παθειν τον
 [the] mouth of all his prophets, to suffer [for] the

χριστόν επλήρωσεν ούτως 19+ μετανοήσατε ούν και
 Christ], he fulfilled thus. Repent then, and
 επιστρέψατε εις το εξαλειφθήναι υμών τας αμαρτίας
 turn, for the wiping away of your sins!
 όπως αν έλθωσι καιροί αναψύξεως από προσώπου
 so that should come times of respite] from [the] presence

του κυρίου 20+ και αποστείλη τον προκεκηρυγμένον
 of the Lord, and he should send the one who was publicly proclaimed

υμίν Ιησούν χριστόν 21+ ον δει ουρανόν μεν
 to you -- Jesus Christ, which must heaven] indeed
 δέξασθαι άχρι χρόνων αποκαταστάσεως πάντων ων
 receive till times of restoration of all [things], of which
 ελάλησεν ο θεός διά στόματος πάντων αγίων αυτού
 God spoke through [the] mouth of all his holy

προφητών απ' αιώνος 22+ Μωσής μεν γαρ προς τους
 prophets from [the] eon. Moses indeed For to the

שוב כָּל־הַדְּבָרִים לְתַקְוָנָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 עֲשִׂיתֶם גַּם־אַתֶּם גַּם־רְאִשִׁיכֶם :
 וְהָאֱלֹהִים כְּפִי מְלֵא אֶת אֲשֶׁר הִגִּיד
 מִקִּדְּמָם בְּפִי כָל־נְבִיאָיו כִּי יַעֲוֶנָה הַמְּשִׁיחַ :
 לְכֵן הִנָּחֵמוּ וְשׁוּבוּ וַיִּמְחַו חַטָּאתֵיכֶם :
 אֲשֶׁר צָרִיךְ שִׁיקְבְּלוּ אֶתֹו הַשָּׁמַיִם עַד־יָמֵי

הָאֱלֹהִים בְּפִי־נְבִיאָיו הַקְּדוֹשִׁים מִיָּמֵי עוֹלָם :
 הֵן מִשָּׁה אָמַר אֶל־אֲבוֹתֵינוּ נְבִיא יְקִים
 לָכֶם יִהְיֶה אֶל־הֵיכֶם מִקְרָב אַחֲיֵיכֶם כְּמִנֵּי
 אֱלֹוֹ תִשְׁמָעוּן כָּל־אֲשֶׁר יִדְבֵּר אֲלֵיכֶם :

בְּיָמֵי מֹשֶׁה אֲשֶׁר נִבְּא אֵלָיו חַטָּאתֵיכֶם
 חַטָּאתֵיכֶם מִיָּמֵי אֲבֹתֵיכֶם וְעַתָּה
 אֲשֶׁר אֲנִי מְלֵא אֶת אֲשֶׁר הִגִּיד
 מִקִּדְּמָתֵיכֶם בְּפִי כָל־נְבִיאָיו
 כִּי יַעֲוֶנָה הַמְּשִׁיחַ לְכֵן
 הִנָּחֵמוּ וְשׁוּבוּ וַיִּמְחַו חַטָּאתֵיכֶם :
 אֲשֶׁר צָרִיךְ שִׁיקְבְּלוּ אֶתֹו
 הַשָּׁמַיִם עַד־יָמֵי

וַיִּשְׁמָעוּ אֵלָיו מִיָּמֵי עוֹלָם :
 הֵן מִשָּׁה אָמַר אֶל־אֲבוֹתֵינוּ
 נְבִיא יְקִים לָכֶם יִהְיֶה אֶל־הֵיכֶם
 מִקְרָב אַחֲיֵיכֶם כְּמִנֵּי אֱלֹוֹ
 תִשְׁמָעוּן כָּל־אֲשֶׁר יִדְבֵּר
 אֲלֵיכֶם :

πατέρας εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος
fathers said] that, a prophet unto you shall raise up [the] Lord
 ο θεός ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ
your God] from your brethren, as me; αὐτοῦ him
 ακούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἀν λαλήσῃ πρὸς
you shall hear according to all as much as he should speak to
 ὑμᾶς **23+** ἔσται δε πάσα ψυχή ἣτις ἀν μη ακούσῃ
you. And it shall be every soul which ever should not hearken
 τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ
to that prophet, shall be utterly destroyed from the
 λαοῦ **24+** καὶ πάντες δε οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουήλ
people. And indeed all the prophets from Samuel
 καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν καὶ κατήγγειλαν
and of the ones in order, as many as spoke, also announced
 τὰς ἡμέρας ταύτας **25+** ὑμεῖς εἰστε υἱοὶ τῶν
these days. You are sons of the
 προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεός
prophets, and of the covenant of which God ordained
 πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν λέγων πρὸς Ἀβραάμ καὶ
to our fathers, saying to Abraham, And
 ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πάντα αἱ
in your seed shall be blessed all the
 πατριάι τῆς γῆς **26+** ὑμῖν πρῶτον ὁ θεός ἀναστήσας
families of the earth. To you first God, having raised up
 τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογούντα
his servant Jesus, sent him blessing
 ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν
you, in the turning each from
 ὑμῶν
your wickednesses.

+ וְהָיָה כָּל־הַנִּפְשׁ אֲשֶׁר לֹא תִשְׁמַע
 אֶל־הַנְּבִיא הַהוּא וְנִכְרְתָה מֵעַמּוּיָהּ׃
 + וְגַם כָּל־הַנְּבִיאִים מִשְׁמוּאֵל וְאַשֶׁר נִבְאוּ
 אַחֲרָיו כּוֹלֵם הַגִּידוּ מִרֹאשׁ אֶת־הַיָּמִים
 הָאֵלֶּה׃
 + אֲהֵם בְּנֵי הַנְּבִיאִים וּבְנֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר

כָּרַת הָאֱלֹהִים עִם־אֲבוֹתֵינוּ בְּאָמְרוֹ
 אֶל־אַבְרָהָם וְנִבְרַכּוּ בְּזֶרְעוֹ כֹּל מִשְׁפָּחוֹת
 הָאָדָמָה׃
 + לָכֵם בְּרֹאשׁוֹנָה הָעֵמִיד הָאֱלֹהִים
 אֶת־עַבְדּוֹ יֵשׁוּעַ וַיִּשְׁלַחְהוּ לְבָרֵךְ אֶתְכֶם
 בְּשׁוּבְכֶם אִישׁ מֵרַע מֵעַלְלֵיכֶם׃

לְחַטָּה מִזֵּדָה מִכָּל אֲשֶׁר אֵלֵךְ לִמְ
 עַשְׂתָּה כִּי לֹא יִנְטַל חַטָּתָה׃
 + וְהָיָה כֹּל נִפְשָׁא אֲשֶׁר לֹא תִשְׁמַע
 לְנִבְיָא מִשְׁמוּאֵל וְאַשֶׁר נִבְאוּ
 אַחֲרָיו כּוֹלֵם הַגִּידוּ מִרֹאשׁ אֶת־הַיָּמִים
 הָאֵלֶּה׃
 + אֲהֵם בְּנֵי הַנְּבִיאִים וּבְנֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר

+ אֲבִיבֵי אֵלֵךְ לִמְעַשְׂתָּה וְנִבְרַכּוּ
 מִשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר אֵלֵךְ לִמְעַשְׂתָּה
 לְכָל־מִשְׁפָּחָא בְּזֶרְעוֹ כֹּל מִשְׁפָּחוֹת
 הָאָדָמָה׃
 + לָכֵם בְּרֹאשׁוֹנָה הָעֵמִיד הָאֱלֹהִים
 אֶת־עַבְדּוֹ יֵשׁוּעַ וַיִּשְׁלַחְהוּ לְבָרֵךְ אֶתְכֶם
 בְּשׁוּבְכֶם אִישׁ מֵרַע מֵעַלְלֵיכֶם׃

47

1+ λαλούντων δε αυτών προς τον λαόν επέστησαν
 speaking And of their] to the people, stood by
 αυτοίς οι ιερείς και ο στρατηγός του ιερού και οι
 them the priests], and the commandant of the temple, and the
 Σαδδουκαίοι 2+ διαπονούμενοι διά το
 Sadducees, being worked up because of
 διδάσκειν αυτούς τον λαόν και καταγγέλλειν εν τῷ
 their teaching the people, and announcing in
 Ἰησοῦ την ἀνάστασιν των νεκρῶν 3+ και επέβαλον
 Jesus the resurrection of the dead. And they put upon
 αυτοίς τὰς χεῖρας και ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς την
 them the hands, and put [them] in keep until the
 αὔριον ην γαρ εσπέρα ἤδη 4+ πολλοί δε των
 morrow; for it was evening already. But many of the ones
 ακουσάντων τον λόγον ἐπίστευσαν και ἐγενήθη ο
 hearing the word believed; and was the
 αριθμός των ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε 5+
 number of the men] about thousand five].
 ἐγένετο δε ἐπὶ την αὔριον συναχθῆναι αυτών
 And it came to pass on the morrow, gathered together their
 τοὺς ἀρχοντας και πρεσβυτέρους και γραμματεῖς εἰς
 rulers], and elders, and scribes in
 Ἰερουσαλήμ 6+ και Ἄνναν τον ἀρχιερέα και Καϊάφαν
 Jerusalem, and Annas the chief priest, and Caiaphas,

+
 וַיְהִי בְּדַבָּרָם אֶל־הָעָם וַיִּקְוֹמוּ עֲלֵיהֶם
 תְּפִלָּה וַיִּגִּיד תְּמַקְדֵּשׁ וְהַצְדִּיקִים
 + כִּי־תָרַח לָהֶם עַל־אֲשֶׁר לָמְדוּ אֶת־הָעָם
 וְהִגִּידוּ אֶת־תַּחֲתֵית הַמִּתִּים בְּיִשׁוּעַ
 + וַיִּשְׁלְחוּ יָדָם בָּהֶם וַיִּנְיָחוּם בַּמִּשְׁמֶר
 לְמַחֲרַת הַיּוֹם הַהוּא כִּי הָיָה עָרֵב
 + וַרְבִּים מִהַשְּׁמַעִים אֶת־הַדָּבָר הַאֲמִינִי

וַיְהִי מִסְפָּרָם כַּחֲמִשָּׁת אֲלָפִים אִישׁ
 + וַיְהִי מִמְּחֻרַת וַיִּקְהָלוּ שָׂרֵיהֶם
 רֵאשֵׁיָהֶם וּזְקֵנֵיהֶם וְסוֹפְרֵיהֶם יְרוּשָׁלָּיִם
 + וַחֲנָן תְּפִלָּה הַגְּדוֹל וְקִיפָא וַיּוֹחֲנָן
 וְאֶלְכַסְנָדְרוֹס וְכָל אֲשֶׁר מִמְּשַׁפַּחַת תְּפִלָּה
 הַגְּדוֹל:

+
 וַיְהִי מִסְפָּרָם כַּחֲמִשָּׁת אֲלָפִים אִישׁ
 + וַיְהִי מִמְּחֻרַת וַיִּקְהָלוּ שָׂרֵיהֶם
 רֵאשֵׁיָהֶם וּזְקֵנֵיהֶם וְסוֹפְרֵיהֶם יְרוּשָׁלָּיִם
 + וַחֲנָן תְּפִלָּה הַגְּדוֹל וְקִיפָא וַיּוֹחֲנָן
 וְאֶלְכַסְנָדְרוֹס וְכָל אֲשֶׁר מִמְּשַׁפַּחַת תְּפִלָּה
 הַגְּדוֹל:

+
 וַיְהִי מִסְפָּרָם כַּחֲמִשָּׁת אֲלָפִים אִישׁ
 + וַיְהִי מִמְּחֻרַת וַיִּקְהָלוּ שָׂרֵיהֶם
 רֵאשֵׁיָהֶם וּזְקֵנֵיהֶם וְסוֹפְרֵיהֶם יְרוּשָׁלָּיִם
 + וַחֲנָן תְּפִלָּה הַגְּדוֹל וְקִיפָא וַיּוֹחֲנָן
 וְאֶלְכַסְנָדְרוֹס וְכָל אֲשֶׁר מִמְּשַׁפַּחַת תְּפִלָּה
 הַגְּדוֹל:

και Ιωάννην και Αλέξανδρον και όσοι ήσαν εκ
 and John, and Alexander, and as many as were of
 γένους αρχιερατικού 7+ και στήσαντες αυτούς εν τω
 [the] family of [the] chief priest. And having stood them in the
 μέσω επυνθάνοντο εν ποία δυνάμει η εν ποίω
 midst, they inquired, By what power, or in whose
 ονόματι εποιήσατε τούτο υμείς 8+ τότε Πέτρος
 name do you this? Then Peter,
 πλησθείς πνεύματος αγίου είπε προς αυτούς
 filled spirit of holy], said to them,
 άρχοντες του λαού και πρεσβύτεροι του Ισραήλ 9+
 Rulers of the people, and elders of Israel.
 ει ημείς σήμερον ανακρινόμεθα επί ευεργεσία
 If we today are questioned about a good work
 ανθρώπου ασθενούς εν τίνι ούτος σέσωσται 10+
 man of [the] infirm], by how this one was delivered;
 γνωστόν έστω πάσιν υμίν και παντί τω λαώ
 let it be made known to you all, and to all the people
 Ισραήλ ότι εν τω ονόματι Ιησού χριστού του
 of Israel, that in the name of Jesus Christ the
 Ναζωραίου ον υμείς εσταυρώσατε ον ο θεός
 Nazarene, whom you crucified, whom God
 ήγειρεν εκ νεκρών εν τούτω ούτος παρέστηκεν
 raised from [the] dead, by this one this [man] stands
 ενώπιον υμών υγιής 11+ ούτός εστιν ο λίθος ο
 before you in health. This one is the stone
 εξουθενηθείς υφ υμών των οικοδομούντων ο
 being treated with contempt by you the ones building, the one

+ וַיִּעְמִידוּ אֹתָם בַּתּוֹךְ וַיִּשְׁאַלֵּם לֵאמֹר
 בְּאֵי-זֶה כַח וּבְאֵי-זֶה שֵׁם עֲשִׂיתֶם זֹאת:
 + וַיַּמְלֵא פֶטְרוֹס רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם שָׁמַעְנוּנִי רְאֵשִׁי הָעַם וְזָקְנֵי יִשְׂרָאֵל:
 + אִם-אֶנְחַנּוּנָהּ נִחְקֵר הַיּוֹם עַל-הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
 עָשִׂינוּ לְאִישׁ חוֹלָה וְשָׁאַלְתֶּם בְּמַה זֶה נֹשָׁע:

+ וַיֹּדַע לְכוּלְכֶם וּלְכָל-עַם יִשְׂרָאֵל
 כִּי-בָשָׂם יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הַנִּצָּרִי אֲשֶׁר
 צָלַבְתֶּם וְאֲשֶׁר הָאֱלֹהִים הִקִּימוּ מִן-הַמֵּתִים
 בְּשֵׁמוֹ עֹמֵד הַאִישׁ הַזֶּה בְּרִיא לְפָנֵיכֶם:
 + וְהוּא הָאֶבֶן אֲשֶׁר מְאֹסְתֶם
 אַתֶּם הַבּוֹנִים וַתְּהִי לְרֹאשׁ פְּנֵה:

+ וַיֹּדַע כָּל-הָעָם וְכָל-יִשְׂרָאֵל
 וְכָל-יִשְׂרָאֵל וְכָל-יִשְׂרָאֵל
 אֵם אֲנַחְנוּנָהּ נִחְקֵר הַיּוֹם
 עַל-הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשִׂינוּ
 לְאִישׁ חוֹלָה וְשָׁאַלְתֶּם בְּמַה
 זֶה נֹשָׁע:

+ וַיֹּדַע כָּל-הָעָם וְכָל-יִשְׂרָאֵל
 וְכָל-יִשְׂרָאֵל וְכָל-יִשְׂרָאֵל
 אֵם אֲנַחְנוּנָהּ נִחְקֵר הַיּוֹם
 עַל-הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשִׂינוּ
 לְאִישׁ חוֹלָה וְשָׁאַלְתֶּם בְּמַה
 זֶה נֹשָׁע:

γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας 12+ και οὐκ ἔστιν ἐν
 becoming for head of [the] corner. And there is not in
 ἄλλω οὐδενί ἢ σωτηρία οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν
 other no one deliverance]; for neither name is there
 ἕτερον ὑπὸ τον οὐρανόν το δεδομένον ἐν ἀνθρώποις
 another] under heaven being given to men
 ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς 13+ θεωροῦντες δε την του
 by which must be delivered we]. And viewing the
 Πέτρου παρρησίαν και Ιωάννου και καταλαβόμενοι
 open manner of Peter and John, and taking it in
 ὅτι ἀνθρώποι ἀγράμματοί εἰσι και ιδιώται
 that men illiterate they are] and common people,
 εθαύμαζον ἐπεγίνωσκόν τε αυτούς ὅτι συν
 they marvelled; and they recognized them, that with
 τῷ Ἰησοῦ ἦσαν 14+ τον δε ἄνθρωπον βλέποντες συν
 Jesus they were]. the But man seeing] with
 αυτοῖς ἐστῶτα τον τεθεραπευμένον οὐδέν εἶχον
 them standing, the one having been cured, nothing they had]
 ἀντειπεῖν 15+ κελεύσαντες δε αυτούς ἔξω του
 to contradict. And having bid them outside the
 συνεδρίου ἀπελθεῖν συνέβαλλον προς ἀλλήλους 16+
 sanhedrin to go forth], they engaged with one another,
 λέγοντες τι ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις ὅτι
 saying, What shall we do to these men?
 μεν γὰρ γνωστόν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν
 For indeed a known sign having taken place through them

+ וְאֵין הַיְשׁוּעָה בְּאַחֵר כִּי לֹא נָתַן תַּחַת
 הַשָּׁמַיִם שֵׁם אַחֵר לְבָנֵי אָדָם אֲשֶׁר-בּוֹ נִשְׁעַע :

+ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאוּ אֶת-אֲמִין לֵב
 פְּטָרוֹס וַיּוֹחֲזֵנוּ וַהֲבִינוּ כִּי הַדְּיוֹטוֹת
 הַמָּה וְלֹא בְעַלְיִ-חֲכֻמָּה וַיִּתְמַהוּ וְהֵם
 הִפְּרִירוּ כִּי הָיוּ הוֹלְכִים עִם-יֵשׁוּעַ :

+ אָבָל בְּרֵאוֹתֶם אֵת הָאִישׁ הַנֶּרְפָּא עִמָּד
 אֲצִלָּם לֹא מִצְאוּ לְדַבֵּר נִגְדָם דְּבַר :
 + וַיִּצְווּ אֹתָם לְצֵאת חוּצָה מִסֵּנְהֶדְרִין
 וַיִּתְעַצְּוּ יַחְדָּו :
 + וַיֹּאמְרוּ מַה-נַּעֲשֶׂה לְאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַנֵּה
 אֹתָם נָלִוִי נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵיהֶם וְגַם-מִפּוֹרְסָם
 לְכָל-יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם וְלֹא נוֹכַח לְכַחֵשׁ בּוֹ :

+ אֲלֵלֹהִים כְּזֶה אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין

אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין

πάσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ φανερόν και
 to all the ones dwelling in Jerusalem [is] apparent]; and
 ου δύναμεθα ἀρνήσασθαι 17+ ἀλλ' ἵνα μη ἐπί
 we are not able to deny [it]. But that not unto
 πλείον διανεμηθῆ εἰς τὸν λαόν ἀπειλή
 more it should be spread] among the people, with intimidation
 ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 we should press upon them, to no longer speak in
 τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων 18+ και καλέσαντες αὐτούς
 this name to not one of men. And having called them,
 παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου μη φθέγγεσθαι μηδέ
 they summoned them altogether to not utter a sound] nor
 διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ 19+ ὁ δε Πέτρος
 to teach in the name of Jesus. But Peter
 και Ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐτούς εἶπον εἰ
 and John answering to them said, If
 δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν
 it is just before God to hearken to you
 μάλλον ἢ τοῦ θεοῦ κρίνατε 20+ ου δύναμεθα γαρ
 rather than God, you judge! are not able For
 ἡμεῖς αὐτὸν εἶδομεν και ἠκούσαμεν μη λαλεῖν 21+
 we] what we know and hear to not speak.
 οἱ δε προσἀπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς μηδέν
 And the one adding threats released them, nothing
 εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολάσονται αὐτούς διὰ τὸν
 finding] how they shall punish them, on account of the
 λαόν ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεόν ἐπὶ τῷ
 people. For all glorified God over the [thing]

+ אַךְ לְמַעַן לֹא יִרְבֶּה הַדְּבָר
 בְּעַם וַיִּפְרֹץ נִגְעַרְהֶם לְבַלְתִּי
 דָּבָר עוֹד לְכָל־אָדָם בְּשֵׁם הַזֶּה:
 + וַיִּקְרְאוּ אֹתָם וַיִּצְווּם אֲשֶׁר לֹא יִדְבְּרוּ
 דָּבָר וְלֹא יִלְמְדוּ בְּשֵׁם יֵשׁוּעַ:
 + וַיַּעֲנוּ פֶּטְרוֹס וַיּוֹחֲנָן וַיֹּאמְרוּ אֵלֵיהֶם
 הַנִּכּוֹן הוּא לְפָנֵי הָאֱלֹהִים שָׁמַע לְכֶם

יִתֵּר מִשְׁמַע לְאֱלֹהִים שִׁפְטוּ אֹתָם:
 + כִּי לֹא נוֹכַל אֲנַחְנוּ לְחַדֵּל
 לְדַבֵּר אֵת אֲשֶׁר רְאִינוּ וְשָׁמַעְנוּ:
 + וַיּוֹסִיפוּ לְגַעֵר־בָּם וַיִּפְטְרוּ אֹתָם בְּאֲשֶׁר
 לֹא־מִצְאוּ דָבָר לְעַנּוֹשׁ אֹתָם מִפְּנֵי הָעָם כִּי
 כּוֹלָם מְהֻלָּלִים אֶת־הָאֱלֹהִים עַל־הַנְּעֻשָׂה:

+ אֲלֵהֶם וַיִּפְטְרוּם לֹא מְבַלְתִּי
 לְדַבֵּר אֵת אֲשֶׁר רְאִינוּ וְשָׁמַעְנוּ:
 + וַיּוֹסִיפוּ לְגַעֵר־בָּם וַיִּפְטְרוּ אֹתָם בְּאֲשֶׁר
 לֹא־מִצְאוּ דָבָר לְעַנּוֹשׁ אֹתָם מִפְּנֵי הָעָם כִּי
 כּוֹלָם מְהֻלָּלִים אֶת־הָאֱלֹהִים עַל־הַנְּעֻשָׂה:

+ אֲלֵהֶם וַיִּפְטְרוּם לֹא מְבַלְתִּי
 לְדַבֵּר אֵת אֲשֶׁר רְאִינוּ וְשָׁמַעְנוּ:
 + וַיּוֹסִיפוּ לְגַעֵר־בָּם וַיִּפְטְרוּ אֹתָם בְּאֲשֶׁר
 לֹא־מִצְאוּ דָבָר לְעַנּוֹשׁ אֹתָם מִפְּנֵי הָעָם כִּי
 כּוֹלָם מְהֻלָּלִים אֶת־הָאֱלֹהִים עַל־הַנְּעֻשָׂה:

γεγονότι 22+ ετών γαρ ην πλειόνων τεσσαράκοντα
having taken place. years [old] For was more than forty

ο άνθρωπος εφ' ον εγεγόνει το σημείον τούτο
the man] upon which had taken place this sign

της ιάσεως 23+ απολυθέντες δε ήλθον προς τους ιδίους
of healing. And having been released, they came to [their] own,

και απήγγειλαν όσα προς αυτούς οι αρχιερείς και
and reported as much as to them the chief priests and

οι πρεσβύτεροι είπον 24+ οι δε ακούσαντες
the elders said]. And having heard,

ομοθυμαδόν ήραν φωνήν προς τον θεόν και είπον
with one accord they lifted a voice to God, and said,

δέσποτα συ ο θεός ο ποιήσας τον ουρανό και
O Master, you [are] God, the one making the heaven, and

την γην και την θάλασσαν και πάντα τα εν
the earth, and the sea, and all the [things] in

αυτοίς 25+ ο διά στόματος Δαβίδ του παιδός
them; the one through [the] mouth of David

σου ειπόν ινατί εφρύαξαν έθνη και λαοί
your servant having spoken], Why do neigh nations], and peoples

εμελέτησαν κενά 26+ παρέστησαν οι βασιλείς της
meditate upon vain [things] ? stood The kings of the

γης και οι άρχοντες συνήχθησαν επί το αυτό κατά
earth], and the rulers gathered together against

του κυρίου και κατά του χριστού αυτού 27+
the Lord, and against his Christ.

+ כִּי בֶן־אַרְבָּעִים שָׁנָה וּמַעְלָה הָיָה הָאִישׁ
: הָיָה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עִמּוֹ אוֹת הַרְפוּאָה הַזֹּאת :

+ וְאַחֲרַי הַפְּטָרָם בָּאוּ אֶל־אַחֵיהֶם וַיְסַפְּרוּ
לָהֶם אֵת אֲשֶׁר אָמְרוּ אֵלֵיהֶם רָאשֵׁי הַכְּהֻנִּים
וְהַיְזְקִימִים :

+ וַיְהִי כַאֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־זֹאת וַיִּשְׁאוּ
אֶת־קוֹלָם בְּלֵב אֶחָד לְאֵלֵהֶם וַיֹּאמְרוּ
אֲדֹנָי אַתָּה הָאֵל הַעֲשֵׂה אֶת־הַשְּׁמַיִם

וְאֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל אֲשֶׁר־בָּם :
+ אֲשֶׁר אָמְרָת בְּפִי עַבְדְּךָ דָּוִד אֲבִינִי
בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ לָמָּה רָגַשׁוּ גוֹיִם וְלְאֻמִּים יִהְיוּ
רִיק :

+ וַיִּתְנַצְּבוּ מִלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים
נוֹסְדֵי יָחַד עַל־יְהוָה וְעַל־מְשִׁיחוֹ :
+ כִּי אֲמַנְם נוֹסְדֵי בְּעִיר הַזֹּאת הוֹרְדֹס
וּפְנַטְיוֹס פִּילָטוֹס עִם־הַגּוֹיִם וְלְאֻמֵי יִשְׂרָאֵל
עַל־יִשׁוּעַ עַבְדְּךָ הַקָּדוֹשׁ אֲשֶׁר מְשַׁחָת :

+ וְהָיָה כִּי אֵלֵינוּ יָבֹאוּ אֲנִי
וְהָיָה עִמָּנוּ, אֲנִי וְהָיָה עִמָּנוּ :
+ וְהָיָה אֵלֵינוּ אֲנִי וְהָיָה עִמָּנוּ
וְהָיָה אֵלֵינוּ אֲנִי וְהָיָה עִמָּנוּ :
+ וְהָיָה אֵלֵינוּ אֲנִי וְהָיָה עִמָּנוּ
וְהָיָה אֵלֵינוּ אֲנִי וְהָיָה עִמָּנוּ :

וְהָיָה אֵלֵינוּ אֲנִי וְהָיָה עִמָּנוּ :
+ וְהָיָה אֵלֵינוּ אֲנִי וְהָיָה עִמָּנוּ
וְהָיָה אֵלֵינוּ אֲנִי וְהָיָה עִמָּנוּ :
+ וְהָיָה אֵלֵינוּ אֲנִי וְהָיָה עִמָּנוּ
וְהָיָה אֵלֵינוּ אֲנִי וְהָיָה עִמָּנוּ :
+ וְהָיָה אֵלֵינוּ אֲנִי וְהָיָה עִמָּנוּ

συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐπὶ τὸν
For they gathered together in truth against the
 ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν ὃν ἐχρίσας Ἡρώδης
holy one, your servant Jesus, whom you anointed --
 τε καὶ Πόντιος Πιλάτος σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς
both Herod and Pontius Pilate, with nations, and peoples
 Ἰσραήλ ²⁸⁺ ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή
of Israel, to do as much as your hand and
 σου προώρισε γενέσθαι ²⁹⁺ καὶ τα νῦν κύριε
your counsel predefined to take place. And at present, O Lord,
 ἐπίδε ἐπὶ τὰς ἀπειλάς αὐτῶν καὶ δός τοις
look upon their intimidations, and grant [to]
 δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν
your servants with every open manner to speak
 τὸν λόγον σου ³⁰⁺ ἐν τῷ τὴν χεὶρά σου
your word! in the [thing] your hand
 ἐκτείνειν σε εἰς ἰάσιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα
you stretching out] for healing; and signs and miracles
 γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου
to take place through the name holy servant of your]
 Ἰησοῦ ³¹⁺ καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος
Jesus. And in their beseeching was shaken the place
 ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες
in which they were being gathered together], and they were [filled all
 πνεύματος ἁγίου καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
spirit of holy], and they spoke the word of God

+ לְעֲשׂוֹת אֵת אֲשֶׁר יָדָךְ וְעֲצָתְךָ מִקְדָּם
גְּזָרָה לְהַיּוֹת:
 + וְעַתָּה אֲדַנִּי רַחֵם אֶת־נַפְשִׁי וְתֵן
 לְעַבְדֶּיךָ לְדַבֵּר אֶת־דְּבָרְךָ בְּכָל־אָמֶן לְבָב:
 + בְּנִטְתָּךְ אֶת־יָדְךָ לְמַרְפֵּא וּלְתֵת אֶתֹת
 וּמוֹפְתִים בְּשֵׁם יֵשׁוּעַ עַבְדְּךָ הַקָּדוֹשׁ:
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִתְפַּלְּלוּ וַיִּנְעַ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 הָיוּ נִקְהָלִים שָׁם וַיִּמָּלְאוּ כּוֹלָם רוּחַ הַקָּדוֹשׁ
 וַיְדַבְּרוּ אֶת־דְּבַר הָאֱלֹהִים בְּאָמֶן לְבָב:

+ ὁ ἰησοῦς ἔλεγε καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 ἡ ἁγία καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 ἡ ἁγία καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 + ὁ ἰησοῦς ἔλεγε καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 ἡ ἁγία καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 + ὁ ἰησοῦς ἔλεγε καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 ἡ ἁγία καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 + ὁ ἰησοῦς ἔλεγε καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 ἡ ἁγία καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα

+ ὁ ἰησοῦς ἔλεγε καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 ἡ ἁγία καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 ἡ ἁγία καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 + ὁ ἰησοῦς ἔλεγε καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 ἡ ἁγία καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 + ὁ ἰησοῦς ἔλεγε καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 ἡ ἁγία καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 + ὁ ἰησοῦς ἔλεγε καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα
 ἡ ἁγία καὶ ἡ ἐκείνη ἡμέρα

μετά παρρησίας 32+ του δε πλήθους των
 with confidence. And the multitude of the ones
 πιστευσάντων ην η καρδιά και η ψυχή μία και ουδέ
 believing was heart and soul of one]; and not even
 εις τι των υπαρχόντων αυτώ έλεγεν ιδιον είναι
 one anything existing to him said] to be his own;

αλλ' ην αυτοίς άπαντα κοινά 33+ και μεγάλη
 but [[were] to them all things in common]. And [with] great
 δυνάμει απεδίδουν το μαρτύριον οι απόστολοι της
 power rendered testimony the apostles] of the
 αναστάσεως του κυρίου Ιησού χάρις τε μεγάλη ην
 resurrection of the Lord Jesus; favor and great] was

επί πάντας αυτούς 34+ ουδέ γαρ ενδεής τις
 upon all of them. For neither lacking anyone]
 υπήρχεν εν αυτοίς όσοι γαρ κτήτορες χωρίων η
 existed among them; for as many as [were] owners of places or
 οικιών υπήρχον πωλούντες έφερον τας τιμάς
 houses existing [to them] , by selling they brought the value

των πιπρασκομένων 35+ και ετίθουν παρά τους
 of the [things] being sold, and they put [it] by the
 πόδας των αποστόλων διεδίδοτο δε εκάστω καθότι
 feet of the apostles; and it was distributed to each in so far as

αν τις χρείαν είχεν 36+ Ιωσής δε ο επικληθείς
 any should need have]. And Joses, the one being called
 Βαρναβάς υπό των αποστόλων ο εστι
 Barnabas by the apostles, (which is,

+ וקהל המאמינים היתה להם לב
 אחד ונפש אחת ואין איש מהם
 אומר על-אשר בידו לי הוא כי
 הכל היתה להם לנחלת פולם:
 + ובגבורה רבה יעידו השליחים
 על-תקומת האדון ישוע וחסד גדול היתה
 על פולם:
 + כי לא-היתה בהם חסר דבר

כי כל-בעלי שדות ובתים מכרו
 אתם וביאו את-כסף מחירתם:
 + וישימוהו לרגלי השליחים
 ויופתו לכל-איש ואיש די מחסרו:
 + ויוסף אשר בנוהו השליחים בשם
 בר-נבא פרושו בן-הנחמה איש לבית
 לוי אשר נולד בארץ קיפרוס:

+ אַם אַתְּ מִן הַמַּאֲמִינִים הָיְתָה לְהֵם לְבָב
 אֶחָד וְנַפְשׁ אַחַת וְאֵין אִישׁ מֵהֶם
 אֹמֵר עַל-אֲשֶׁר בְּיָדוֹ לִי הוּא כִּי
 הַכֹּל הָיְתָה לְהֵם לְנַחְלַת פֹּלָם:
 + וּבְגִבּוּרָה רַבָּה יַעֲיִדוּ הַשְּׁלִיחִים
 עַל-תְּקוּמַת הָאָדוֹן יֵשׁוּעַ וְחֶסֶד גָּדוֹל הָיְתָה
 עַל פֹּלָם:
 + כִּי לֹא-הָיְתָה בְּהֶם חֶסֶר דָּבָר

+ אִם אַתְּ מִן הַמַּאֲמִינִים הָיְתָה לְהֵם לְבָב
 אֶחָד וְנַפְשׁ אַחַת וְאֵין אִישׁ מֵהֶם
 אֹמֵר עַל-אֲשֶׁר בְּיָדוֹ לִי הוּא כִּי
 הַכֹּל הָיְתָה לְהֵם לְנַחְלַת פֹּלָם:
 + וּבְגִבּוּרָה רַבָּה יַעֲיִדוּ הַשְּׁלִיחִים
 עַל-תְּקוּמַת הָאָדוֹן יֵשׁוּעַ וְחֶסֶד גָּדוֹל הָיְתָה
 עַל פֹּלָם:
 + כִּי לֹא-הָיְתָה בְּהֶם חֶסֶר דָּבָר

μεθερμηνευόμενον υἱός παρακλήσεως Λευΐτης

being translated, Son of Comfort), a Levite,

Κύπριος τῷ γένει 37+ υπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ

a Cypriot by race, existing to him a field

πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκε παρά τοὺς

having sold], brought the thing, and put it by the

πόδας τῶν ἀποστόλων

feet of the apostles.

5 η

1+ ἀνὴρ δε τις Ἀνανίας ὀνόματι συν Σαπφείρη τη

man And a certain], Ananias by name, with Sapphira

γυναικί αὐτοῦ ἐπώλησε κτήμα 2+ καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ

his wife, sold a possession. And he pilfered from

της τιμῆς συνειδυίας καὶ της γυναικός αὐτοῦ καὶ

the value, being fully conscious of [it] and his wife], and

ἐνέγκας μέρος τι παρά τοὺς πόδας τῶν

having brought a certain part by the feet of the

ἀποστόλων ἔθηκεν 3+ εἶπε δε Πέτρος Ἀνανία διατί

apostles put [it]]. said And Peter], Ananias, why

ἐπλήρωσεν ὁ Σατανὰς τὴν καρδίαν σου ψεύσασθαί

has Satan filled

your heart

σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι

[for] you to lie [against] the spirit holy], and to pilfer

ἀπὸ της τιμῆς τοῦ χωρίου 4+ οὐχί μένον σοι

from the value of the place? not Remaining in your [possession]

+ גַּם־לוֹ הָיָה שְׂדֵה וַיִּמְכְּרָהּוּ וַיָּבֵא
אֶת־הַכֶּסֶף וַיִּשְׂימָהוּ לְרֵגְלֵי הַשְּׁלִיחִים:

+ וַאִישׁ אֶחָד וּשְׁמוֹ חַנְּנִיָּה וְאִשְׁתּוֹ שַׁפְּיֵרָה
מָכַר אֶת־אֲחֻזָּתוֹ:

+ וַיִּקַּח מִן־הַמְּכֻרִים וַאֲשֶׁתּוֹ יָדַעַת
גַּם־הִיא וַחֲלָק אֶחָד הֵבִיא וַיִּשֶׂם לְרֵגְלֵי
הַשְּׁלִיחִים:

+ וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס חַנְּנִיָּה לָמָּה זֶה
מֵלֵא הַשֵּׁטֶן אֶת־לִבְבְּךָ לְשַׁקֵּר לְרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ וּלְהַסְתִּיר מִמֶּנִּי הַשְּׂדֵה:
+ הֲלֹא שְׂלָךְ הָיָה טָרֶם הַמְּכֻרִים
וְגַם־אֲחֵרֵי נִמְכַר הָיָה בְיָדְךָ וְלָמָּה
שָׁמַתָּ עַל־לִבְבְּךָ תִּדְבָּר הַזֶּה לֹא
שָׁקַרְתָּ לְבַנְי אָדָם כִּי אִם־לְאֱלֹהִים:

+ אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף
וְגַם־אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף:

+ אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף
אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף
אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף:

+ אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף
אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף:

גַּם־אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף
+ אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף
אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף
אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף
אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף
אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף
אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף
אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף אֲנִי אֶשָּׂא אֶת־כֶּסֶף:

έμενε και πραθέν εν τη ση εξουσία υπήρχε τι
 did it] remain? and [for] selling in your authority it existed]? Why [is it]
 ότι έθου εν τη καρδία σου το πράγμα τούτο
 that you put in your heart this thing]?

ουκ εψεύσω ανθρώποις αλλά τω θεώ 5+ ακούων
 You did not lie to men, but [to] God. hearing
 δε ο Ανανίας τους λόγους τούτους πεσών εξέψυξε
 And Ananias] these words, falling down, he expired.
 και εγένετο φόβος μέγας επί πάντας τους ακούοντας
 And there became fear great] upon all the ones hearing

ταύτα 6+ αναστάντες δε οι νεώτεροι συνέστειλαν
 these [things] . And having risen up, the younger men wrapped

αυτόν και εξενέγκαντες έθαψαν 7+ εγένετο δε ως
 him, and having brought [him] forth they entombed [him] . And it came to pass about
 ωρών τριών διάστημα και η γυνή αυτού μη ειδυία
 hours three] interval, and his wife, not knowing

το γεγονός εισήλθεν 8+ απεκρίθη δε αυτή ο Πέτρος
 what happened, entered. responded And to her Peter],

ειπέ μοι ει τοσούτου το χωρίον απέδοσθε η δε
 Tell me if so much for the place you rendered]? And she

είπεν ναι τοσούτου 9+ ο δε Πέτρος είπεν προς
 said, Yes, for so much. And Peter said to

αυτήν τι ότι συνεφωνήθη υμίν πειράσαι
 her, Why [is it] that you joined in one accord to test

το πνεύμα κυρίου ιδού οι πόδες των θαψάντων
 the spirit of [the] Lord? Behold, the feet of the ones burying

τον άνδρα σου επί τη θύρα και εξοίσουσί
 your husband [are] at the door, and

וְכַשְׁמַעַת חַנּוּכָּה אֶת־הַדְּבָרִים +
 הָאֵלֶּה נִפְלְ אֲרֻצָּה וַיִּגְנוּעַ וַתְּהִי
 יְרֵאָה גְדוּלָּה עַל כָּל־הַשְּׁמַעִים:
 וַיִּקְוֹמוּ הַצְּעִירִים וַיֵּאָסְפוּ אֹתוֹ
 וַיִּשְׁאוּהוּ הַחֹצְצָה וַיִּקְבְּרוּהוּ:
 וַיְהִי כַּמְשָׁלֶשׁ שָׁעוֹת וַתָּבֹא אִשְׁתּוֹ
 וְהִיא לֹא יָדְעָה אֵת אֲשֶׁר נַעֲשָׂה:

+ וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
 אֲמַרְיִלִי הַבְּמַחִיר הַזֶּה מְכַרְתֶּם
 אֶת־הַשְּׂדֵה וַתֹּאמֶר הֵן בְּמַחִיר הַזֶּה:
 + וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס אֵלֶיהָ לְמַה־זֶּה נֹעֲצֶתֶם
 לְנִסּוֹת אֶת־רוּחַ יְהוָה הַנֵּה בַפֶּתַח רַגְלֵי
 הַמְּקַבְּרִים אֶת־אִישׁךָ וַנִּשְׁאוּ אֶתְךָ הַחֹצְצָה:

+ וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
 אֲמַרְיִלִי הַבְּמַחִיר הַזֶּה מְכַרְתֶּם
 אֶת־הַשְּׂדֵה וַתֹּאמֶר הֵן בְּמַחִיר הַזֶּה:

+ וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס אֵלֶיהָ לְמַה־זֶּה
 נֹעֲצֶתֶם לְנִסּוֹת אֶת־רוּחַ יְהוָה
 הַנֵּה בַפֶּתַח רַגְלֵי הַמְּקַבְּרִים
 אֶת־אִישׁךָ וַנִּשְׁאוּ אֶתְךָ הַחֹצְצָה:

+ וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
 אֲמַרְיִלִי הַבְּמַחִיר הַזֶּה מְכַרְתֶּם
 אֶת־הַשְּׂדֵה וַתֹּאמֶר הֵן בְּמַחִיר הַזֶּה:
 + וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס אֵלֶיהָ לְמַה־זֶּה
 נֹעֲצֶתֶם לְנִסּוֹת אֶת־רוּחַ יְהוָה
 הַנֵּה בַפֶּתַח רַגְלֵי הַמְּקַבְּרִים
 אֶת־אִישׁךָ וַנִּשְׁאוּ אֶתְךָ הַחֹצְצָה:

σε 10+ ἔπεσε δε παραχρήμα παρά
 they shall bring you forth. And she fell immediately by
 τους πόδας αυτού και ἐξέψυξεν εισελθόντες δε οι
 his feet, and expired. having entered And the
 νεανίσκοι εὔρον αὐτήν νεκράν και ἐξενέγκαντες
 young men], found her dead; and having brought [her] forth
 ἔθαψαν προς τον άνδρα αὐτῆς 11+ και ἐγένετο
 they entombed [her] by her husband. And there became
 φόβος μέγας εφ' ὅλην την ἐκκλησίαν και ἐπί
 fear great] upon [the] entire assembly, and upon
 πάντας τους ακούοντας ταῦτα 12+ διά δε των χειρῶν
 all the ones hearing these [things] . And by the hands
 των αποστόλων ἐγίνετο σημεία και τέρατα εν τῷ
 of the apostles there took place signs and miracles among the
 λαῷ πολλά και ἦσαν ὁμοθυμαδόν ἅπαντες εν τη
 people -- many, (and they were with one accord all together in the
 στοά Σολομώντος 13+ των δε λοιπῶν οὔδεις ἐτόλμα
 stoa of Solomon; but of the rest no one dared
 κολλάσθαι αυτοίς ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτούς ο λαός 14+
 join them, but magnified them the people];
 μάλλον δε προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλήθη
 and more were added believing in the Lord, multitudes
 ανδρῶν τε και γυναικῶν 15+ ὥστε κατά τας
 of men and also of women) so as in the
 πλατείας εκφέρειν τους ασθενεῖς και τιθέναι ἐπί
 squares to bring forth the weak, and to put [them] upon

וּתְפֹל בְּתָאִם לְרַגְלֵיוּ וּתְנֹעַ
 וְהַנְּעָרִים בָּאוּ וְהִנֵּה מִתָּה וַיִּשְׁאַוּהָ
 תְּחוּצָה וַיִּקְבְּרוּהָ אֶצְלַי אִישָׁה:
 וּתְהִי יִרְאַה גְדוּלָּהּ עַל כָּל־תְּקֵהָ לְ
 וְעַל כָּל־הַשְּׂמֵעִים אֶת־אֱלֹהֶי:
 וַיֵּעָשׂוּ אֵתוֹת וּמוֹפְתִים רַבִּים
 בְּקִרְבַּ הָעָם עַל־יְדֵי תְשֻׁלִּיחִים וְכוּלָּם
 נֶאֱסָפוּ לֵב אֶחָד בְּאוֹלָם שָׁל־שָׁל־מָה:

+ וּמִן־הָאַחֲרִים אֵין אִישׁ אֲשֶׁר מָלְאוּ
 לְבוֹ לְהִלּוֹת עֲלֵיהֶם וְהָעָם הוֹקִיר אֹתָם:
 + וְעוֹד נִסְפְּחוּ מְאַמְיָנִים אֶל־הָאָדוֹן
 אַנְשִׁים וְנָשִׁים תְּרַבֵּה מְאֹד:
 + עַד כִּי־נִשְׂאוּ אֶת־תְּחוּלִים אֶל־תְּרַחֲבוֹת
 וַיִּשְׂיָמוּם עַל־מִטּוֹת וּמִשְׁכְּבוֹת לְמַעַן אֲשֶׁר
 יִלְךְ בְּטָרוֹס וְנִפְּל אֶדְ-צִלוֹ עַל־אֶחָד מֵהֶם:

+ וְכֹס בְּעֵצָה נִפְּלָה מִיָּד וּלְעֵלֶּם
 וְהַנְּעָרִים בָּאוּ וְהִנֵּה מִתָּה וַיִּשְׁאַוּהָ
 תְּחוּצָה וַיִּקְבְּרוּהָ אֶצְלַי אִישָׁה:
 וּתְהִי יִרְאַה גְדוּלָּהּ עַל כָּל־תְּקֵהָ לְ
 וְעַל כָּל־הַשְּׂמֵעִים אֶת־אֱלֹהֶי:
 וַיֵּעָשׂוּ אֵתוֹת וּמוֹפְתִים רַבִּים
 בְּקִרְבַּ הָעָם עַל־יְדֵי תְשֻׁלִּיחִים וְכוּלָּם
 נֶאֱסָפוּ לֵב אֶחָד בְּאוֹלָם שָׁל־שָׁל־מָה:

+ וְכֹס בְּעֵצָה נִפְּלָה מִיָּד וּלְעֵלֶּם
 וְהַנְּעָרִים בָּאוּ וְהִנֵּה מִתָּה וַיִּשְׁאַוּהָ
 תְּחוּצָה וַיִּקְבְּרוּהָ אֶצְלַי אִישָׁה:
 וּתְהִי יִרְאַה גְדוּלָּהּ עַל כָּל־תְּקֵהָ לְ
 וְעַל כָּל־הַשְּׂמֵעִים אֶת־אֱלֹהֶי:
 וַיֵּעָשׂוּ אֵתוֹת וּמוֹפְתִים רַבִּים
 בְּקִרְבַּ הָעָם עַל־יְדֵי תְשֻׁלִּיחִים וְכוּלָּם
 נֶאֱסָפוּ לֵב אֶחָד בְּאוֹלָם שָׁל־שָׁל־מָה:

κλινῶν και κραβάτων ἵνα ερχομένου Πέτρου καν
 beds and litters, that [at] [the] coming of Peter even
 η σκιά επισκιάση τινί αυτών 16+ συνήρχετο δε και
 the shadow should overshadow some one of them. And came together also
 τα πλήθος των πέριξ πόλεων εις Ιερουσαλήμ
 the multitudes of the all around cities] into Jerusalem,
 φέροντες ασθενείς και οχλουμένους υπό πνευμάτων
 bringing [the] weak and ones being mobbed by spirits
 ακαθάρτων οίτινες εθεραπεύοντο άπαντες 17+
 unclean], who were cured all together.
 αναστάς δε ο αρχιερεύς και πάντες οι συν αυτώ
 And having risen up, the chief priest and all the ones with him
 η ούσα αίρεσις των Σαδδουκαίων επλήσθησαν
 ([which] is [the] sect of the Sadducees,) were filled
 ζήλου 18+ και επέβαλον τας χείρας αυτών επί τους
 of zeal. And they put their hands upon the
 αποστόλους και έθεντο αυτους εν τηρήσει δημοσία
 apostles, and put them in keep a public].
 19+ άγγελος δε κυρίου διά της νυκτός ήνοιξε τας
 But an angel of the Lord by night opened the
 θύρας της φυλακής εξαγαγών τε αυτους είπεν 20+
 doors of the prison, leading out and them] said,
 πορεύεσθε και σταθέντες λαλείτε εν τω ιερώ τω
 Go! and standing, speak in the temple to the
 λαώ πάντα τα ρήματα της ζωής ταύτης 21+
 people all the words of this life!

+ וְגַם־הַמּוֹן־עַם הָעָרִים אֲשֶׁר מִסְבִּיב
 נִקְבְּצוּ יְרוּשָׁלַיִם מִבֵּיָאִים אֶת־הַחֹלִים
 וְאֶת־הַנְּלֻחָצִים מִרוּחֹת טְמְאוֹת וַיִּרְפְּאוּ
 כּוֹלָם:
 + וַיִּקֶּם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְכָל אֲשֶׁר אִתּוֹ
 וְהֵם אַנְשֵׁי כַת הַצַּדֻּקִים וַיִּמְלְאוּ קִנְיָה:
 + וַיִּשְׁלַחוּ יָד בְּשִׁלְיָחַיִם וַיִּתְּנוּם בְּמִשְׁמַר
 אֲשֶׁר לָעִיר:
 + וַיְהִי בַלַּיְלָה וַיִּפְתַּח מִלְּאךְ יְהוָה

אֶת־דַּלְתֵי בֵית־הַפֶּלֶא וַיּוֹצִיָאם לֵאמֹר:
 + לָכוּ וְהִתְיַצְבוּ בַּמִּקְדָּשׁ וּדְבַרוּ
 אֶל־הָעָם אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַחַיִּים הָאֵלֶּה:
 + וְהֵם כְּשָׁמְעֵם אֶת־זֹאת בָּאוּ אֶל־הַמִּקְדָּשׁ
 בַּהִיּוֹת הַבֶּקֶר וַיִּלְמְדוּ שָׁם וַיָּבֵא הַכֹּהֵן
 הַגָּדוֹל וְאֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּקְרְאוּ אֶל־סִנְהֶדְרִין
 וְאֶל־כָּל־זִקְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ
 אֶל־בֵּית הָאֲסוּרִים לְהַבִּיא אֹתָם:

+ אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי
 אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי
 אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי
 אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי
 אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי
 אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי

+ אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי
 אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי
 אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי
 אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי
 אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי
 אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי אֲדִיבִי

ακούσαντες δε εισήλθον υπό τον ὄρθρον εἰς το
 And having heard, they entered at the dawn into the
 ιερόν και ἐδίδασκον παραγενόμενος δε ο αρχιερεύς
 temple, and were teaching. But having come, the chief priest
 και οι συν αυτώ συνεκάλεσαν το συνέδριον και
 and the ones with him, they called together the sanhedrin and
 πάσαν την γερουσίαν των υιών Ισραήλ και
 all the council of elders of the sons of Israel, and
 απέστειλαν εἰς το δεσμοτήριον αχθῆναι αυτοὺς 22 +
 sent to the jail for them to be brought.
 οι δε υπηρέται παραγενόμενοι ουχ εύρον αυτοὺς εν
 And the officers having come, did not find them in
 τη φυλακή αναστρέψαντες δε απήγγειλαν 23 + λέγοντες
 the prison, and having returned, they reported, saying
 ὅτι το μεν δεσμοτήριον εύρομεν κεκλεισμένον εν
 that, Indeed [the] jail we found locked with
 πάση ασφαλεία και τους φύλακας εστῶτας προ των
 all security, and the keepers standing before the
 θυρών ανοίξαντες δε ἔσω ουδένα εύρομεν 24 + ως δε
 doors; but having opened inside no one we found]. And as
 ἤκουσαν τους λόγους τούτους ο τε ιερεύς και ο
 they heard these words, both the priest and the
 στρατηγός του ιερού και οι αρχιερείς διηπόρουν
 commandant of the temple and the chief priests were perplexed
 περί αυτών τι αν γένοιτο τούτο 25 +
 concerning them, whatever this might be.
 παραγενόμενος δε τις απήγγειλεν αυτοίς λέγων ὅτι
 And having come, a certain one reported to them, saying that,
 ιδού οι άνδρες ους ἔθεσθε εν τη φυλακή εισίν εν
 Behold, the men whom you put in the prison are in

+ וַיִּלְכוּ הַמְּשָׁרְתִים וְלֹא מָצְאוּם
 בְּבֵית הַכְּלֹא וַיָּשׁוּבוּ וַיִּגִּידוּ לְאֹמֶר:
 + בְּאֵנוּ וְהִנֵּה בַּיִת הַאֲסוּרִים סָגוּר
 וּמְסוּגָר וְהַשְּׂמָרִים עֹמְדִים עַל־הַפֶּתַח
 וְנִפְתַּח וְלֹא מָצָאנוּ בּוֹ אָדָם:
 + וַיְהִי כִשְׁמַע נְגִיד הַמִּקְדָּשׁ וְרֹאשֵׁי

הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיְהִיו
 נְבוֹכִים עֲלֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ מִה־תִּהְיֶה זֹאת:
 + וְאִישׁ אֶחָד בָּא וַיִּגִּד לָהֶם לֵאמֹר הִנֵּה
 הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שְׂמַתֶּם בַּמִּשְׁמָר עֹמְדִים
 הֵם בַּמִּקְדָּשׁ וּמִלְמַדִּים אֶת־הָעָם:

ὁ δὲ σάββας ὁ κληρὸς ἦν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν

ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν
 ὁ δὲ κληρὸς ἡμεῶν ὁ κληρὸς ἡμεῶν

τῷ ἱερῷ ἐστώτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν 26+ τότε
 the temple standing and teaching the people. Then
 ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς συν τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν
 having gone forth the commandant] with the officers led
 αὐτούς οὐ μετὰ βίας εφοβούντο γὰρ τὸν λαόν
 them, not with force; for they feared the people,
 ἵνα μὴ λιθασθῶσιν 27+ ἀγαγόντες δὲ αὐτούς
 that they should not be stoned. And having brought them,
 ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς ὁ
 they stood [them] in the sanhedrin; and asked them the
 ἀρχιερεὺς 28+ λέγων οὐ παραγγελία παρηγγείλαμεν
 chief priest], saying, [Was it] not with an exhortation we exhorted
 ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ καὶ ἰδοὺ
 to you to not teach in this name? And behold,
 πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδασχῆς ὑμῶν
 you have filled Jerusalem with your teaching,
 καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ
 and you want to bring upon us the blood
 ἀνθρώπου τούτου 29+ ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ
 of this man. And answering Peter and the
 ἀπόστολοι εἶπον πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ
 apostles said, to yield obedience It is necessary] to God rather than
 ἀνθρώποις 30+ ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν
 men. The God of our fathers raised
 Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ
 Jesus, whom you laid hands upon having hanged upon

+ וַיִּלְךָ שָׁמָּה הַנָּגִיד וּמִשְׁרָתָיו וַיִּקְחֵם
 אֶת־לֹא בְּחֻזְקָה כִּי יֵרָאוּ מִפְּנֵי הָעָם כֵּן
 יִסְקְלוּם׃
 + וַיָּבִיאוּ אֹתָם וַיַּעֲמִידוּם לְפָנָי סְנֵהֲדַרְיִן
 וַיִּשְׁאַלֵם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לֵאמֹר׃

+ וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וְהַשְּׁלִיחִים וַיֹּאמְרוּ הֲלֹא
 עָלֵינוּ לְהִקְשִׁיב בְּקוֹל אֱלֹהִים מִהִקְשִׁיב
 בְּקוֹל בְּנֵי אָדָם׃
 + אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הַקִּים אֶת־יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר
 שָׁלַחְתֶּם יָדְכֶם בּוֹ וַתִּתְּלוּ אוֹתוֹ עַל־הָעֵץ׃

+ וַיִּבֶן אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֶת־יֵשׁוּעַ
 וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ לְפָנֵינוּ וַיִּקְחֵם
 וַיַּעֲמִידוּם לְפָנֵינוּ וַיִּשְׁאַלֵם
 הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לֵאמֹר׃
 + וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וְהַשְּׁלִיחִים וַיֹּאמְרוּ
 הֲלֹא עָלֵינוּ לְהִקְשִׁיב בְּקוֹל אֱלֹהִים
 מִהִקְשִׁיב בְּקוֹל בְּנֵי אָדָם׃
 + אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הַקִּים אֶת־יֵשׁוּעַ
 אֲשֶׁר שָׁלַחְתֶּם יָדְכֶם בּוֹ וַתִּתְּלוּ
 אוֹתוֹ עַל־הָעֵץ׃

+ וַיִּבֶן אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֶת־יֵשׁוּעַ
 וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ לְפָנֵינוּ וַיִּקְחֵם
 וַיַּעֲמִידוּם לְפָנֵינוּ וַיִּשְׁאַלֵם
 הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לֵאמֹר׃
 + וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וְהַשְּׁלִיחִים וַיֹּאמְרוּ
 הֲלֹא עָלֵינוּ לְהִקְשִׁיב בְּקוֹל אֱלֹהִים
 מִהִקְשִׁיב בְּקוֹל בְּנֵי אָדָם׃
 + אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הַקִּים אֶת־יֵשׁוּעַ
 אֲשֶׁר שָׁלַחְתֶּם יָדְכֶם בּוֹ וַתִּתְּלוּ
 אוֹתוֹ עַל־הָעֵץ׃

ξύλου **31+** τούτον ο θεός αρχηγόν και σωτήρα
 a tree. This one -- God, chief and deliverer,
 ύψωσε τη δεξιά αυτού δούναι μετάνοιαν τω Ισραήλ
 exalted [by] his right [hand], to give repentance to Israel
 και άφεσιν αμαρτιών **32+** και ημείς εσμεν αυτού
 and release of sins. And we are his
 μάρτυρες των ρημάτων τούτων και το πνεύμα δε
 witnesses of these things; also the spirit but
 το άγιον ο έδωκεν ο θεός τοις πειθαρχούσιν
 holy], which God gave to the ones yielding obedience
 αυτώ **33+** οι δε ακούσαντες διεπρίοντο και
 to him. And the ones hearing were sawed through, and
 εβουλεύοντο ανελείν αυτούς **34+** αναστάς δε τις
 they consulted to do away with them. And having risen up, a certain one
 εν τω συνεδρίω Φαρισαίος ονόματι Γαμαλιήλ
 in the sanhedrin, a Pharisee, by name Gamaliel,
 νομοδιδάσκαλος τίμιος παντί τω λαώ εκέλευσεν έξω
 a teacher of the law, esteemed by all the people, urged outside
 βραχύ τι τους αποστόλους ποιήσαι **35+** είπέ τε προς
 a little [while] the apostles to be made [to go]]. And he said to
 αυτούς άνδρες Ισραηλίται προσέχετε εαυτοίς επί
 them, Men, Israelites, take heed to yourselves over
 τοις ανθρώποις τούτοις τι μέλλετε πράσσειν **36+**
 these men what you are about to act!

אַתְּ-זֶה נִשְׂא הָאֱלֹהִים בְּיַמֵּינוּ לְשָׁרָר
 וְלְמִוְשִׁיעַ לְתַת־תְּשׁוּבָה לְיִשְׂרָאֵל וְסִלִּיחַת
 הַחַטָּאִים׃
 וְנֶאֱנַחְנוּ עִדְיוֹ עַל־אַלֹּהִים וְנִגְמֵם-רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 אֲשֶׁר נָתַן אֹתוֹ הָאֱלֹהִים לְשִׁמְעִים בְּקוּלוֹ׃
 וַיְהִי כְשִׁמְעָם וַיִּגַע בָּם עַד נִפְשׁ וַיִּתְּעֻצּוּ
 לְהִרוֹג אֹתָם׃
 וַיִּקָּם בְּסִנְהֶדְרִין אֶחָד מִן־הַפְּרוּשִׁים
 בְּמַלְיָאֵל שְׁמוֹ וְהוּא מוֹרֵה הַתּוֹרָה

מְכוֹבָד בְּעֵינָי כָּל־הָעָם וַיֵּצֵאוּ לְהוֹצִיא
 אֶת־הַשְּׂלִיחִים הַחוּצָה לְזִמְנָן מֵעַט׃
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל הַשְּׁמַרוּ
 לָכֶם מִפְּנֵי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּמַה־שִּׁתַּעֲשׂוּ
 לָהֶם׃
 כִּי לִפְנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה קָם תּוֹרֵם וַיִּתֵּן
 אֶת־נַפְשׁוֹ כְּאֶחָד הַגְּדוֹלִים וַיִּדְבַק־בוֹ
 כְּאֶרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיִּתְּפָרְדוּ
 כָּל־אֲשֶׁר־שָׁמְעוּ אֵלָיו וַיְהִיו לְאִין׃

לֹא לָנוּ לְמַעַן אֲנַחְנוּ אֲלֵהֶם
 וְנֶאֱנַחְנוּ עִדְיוֹ עַל־אַלֹּהִים וְנִגְמֵם-רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 אֲשֶׁר נָתַן אֹתוֹ הָאֱלֹהִים לְשִׁמְעִים בְּקוּלוֹ׃
 וַיְהִי כְשִׁמְעָם וַיִּגַע בָּם עַד נִפְשׁ וַיִּתְּעֻצּוּ
 לְהִרוֹג אֹתָם׃
 וַיִּקָּם בְּסִנְהֶדְרִין אֶחָד מִן־הַפְּרוּשִׁים
 בְּמַלְיָאֵל שְׁמוֹ וְהוּא מוֹרֵה הַתּוֹרָה

אֶת־הַשְּׂלִיחִים הַחוּצָה לְזִמְנָן מֵעַט׃
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל הַשְּׁמַרוּ
 לָכֶם מִפְּנֵי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּמַה־שִּׁתַּעֲשׂוּ
 לָהֶם׃
 כִּי לִפְנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה קָם תּוֹרֵם וַיִּתֵּן
 אֶת־נַפְשׁוֹ כְּאֶחָד הַגְּדוֹלִים וַיִּדְבַק־בוֹ
 כְּאֶרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיִּתְּפָרְדוּ
 כָּל־אֲשֶׁר־שָׁמְעוּ אֵלָיו וַיְהִיו לְאִין׃

προ γαρ τούτων των ημερών ανέστη Θεудάς λέγων
 For before these days Theudas rose up, naming
 εἶναι τινὰ εαυτὸν ὃν προσεκλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν
 to be somebody himself], in whom leaned towards a number of men],
 ὡσεὶ τετρακοσίων ὃς ἀνηρέθη και πάντες ὅσοι
 about four hundred, who were done away with; and all as many as
 ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν και ἐγένοντο εἰς οὐδέν
 were persuaded by him, were parted, and came to nothing.
 37+ μετὰ τούτων ανέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς
 After this rose up Judas the Galilean] in the
 ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς και ἀπέστησε λαὸν ἰκανόν
 days of the census, and he separated of people a fit [amount]]
 ὀπίσω αὐτοῦ κακεῖνος ἀπόλετο και πάντες ὅσοι
 to [go] after him; and that one perished; and all as many as
 ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν 38+ και τα νυν λέγω
 were persuaded by him, were dispersed. And at present I say
 ὑμῖν ἀπόστητε ἀπὸ των ἀνθρώπων τούτων και ἐάσατε
 to you, abstain from these men, and allow
 αὐτούς ὅτι εἰ ἢ ἕξ ἀνθρώπων ἢ βουλὴ αὐτῆ ἢ
 them! for if should be of men this counsel], then
 το ἔργον τούτο καταλυθήσεται 39+ εἰ δε ἐκ θεοῦ ἐστιν
 this work will be broken up. But if of God it is],
 οὐ δύνασθε καταλύσαι αὐτὸ μήποτε και θεομάχοι
 you will not be able to break it up, lest at any time even as fighters against God
 εὑρεθήτε 40+ ἐπείσθησαν δε αὐτῷ και
 you be found]. And they were persuaded by him. And
 προσκαλεσάμενοι τους ἀποστόλους δείραντες
 having called the apostles, having flayed [them] ,
 παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι του Ἰησοῦ
 they exhorted [them] to not speak in the name of Jesus,

+ וְאַחֲרָיו קָם יְהוּדָה הַגַּלִּילִי בְיָמַי
 הַמְּפֹקֶד וַיִּקְרָא עִם רַב אַחֲרָיו וַיִּגְמֵהוּ
 נֶחֱרַג וְכֹל אֲשֶׁר-שָׁמְעוּ אֵלָיו נִפְצוּ:
 + וְעַתָּה אָנֹכִי אֹמֵר אֵלֵיכֶם חֲדָלּוּ לְכֶם
 מִן-הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וְהַנִּיחוּ לָהֶם כִּי הֵעֵצָה

וְהַפְּעוּלָה הַזֹּאת אִם-מֵאֵת אֲדָם הִיא תִּפְּרָא:
 + וְאִם-מֵאֵת הָאֱלֹהִים הִיא לֹא תִּפְּרָא
 לְהִפְרֹא אַתָּה פֶּן-תִּמְצְאוּ נִלְחָמִים
 אֶת-הָאֱלֹהִים:

ἠὲ καὶ ἐπὶ τοῦ οὐρανόθεν ἰδοὺ ἔρχομαι
 κἀγὼ ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν
 ἁρπάξω ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς
 ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν
 ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω
 αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν
 ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν
 ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν
 ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν

+ καὶ ὁμοίως ἐκείνους ἀποφάσει
 ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν
 ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν
 ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν
 ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν
 ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν
 ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν ἁρπάξω αὐτοὺς ὡς οὐρανὸν

και απέλυσαν αυτούς 41 + οι μεν ούν επορεύοντο
 and they released them. Indeed then they went
 χαίροντες από προσώπου του συνεδρίου ότι
 rejoicing from in front of the sanhedrin, that
 κατηξιώθησαν υπέρ του ονόματος του Ιησού
 they were deemed worthy for the name of Jesus
 ατιμασθήναι 42 + πάσάν τε ημέραν εν τω ιερῷ και
 to be dishonored. And every day in the temple, and
 κατ' οίκον ουκ επαύοντο διδάσκοντες και
 by house, they ceased not teaching and
 ευαγγελιζόμενοι Ιησούν τον χριστόν
 announcing good news of Jesus the Christ.

6 1

1+ εν δε ταις ημέραις ταύταις πληθυνόντων των
 And in these days were multiplying the
 μαθητών εγένετο γογγυσμός των Ελληνιστών
 disciples], [and] there took place a grumbling of the Hellenists
 προς τους Εβραίους ότι παρεθεωρούντο εν τη
 against the Hebrews, that were overlooked in the
 διακονία τη καθημερινή αι χήραι αυτών 2+
 service daily their widows].
 προσκαλεσάμενοι δε οι δώδεκα το πλήθος των
 having called And the twelve] the multitude of the
 μαθητών είπον ουκ αρεστόν εστιν ημάς
 disciples, said, not pleasing It is] for us
 καταλείψαντος τον λόγον του θεού διακονείν
 leaving behind the word of God, to serve

+ וַיֵּצְאוּ שְׂמֹחִים מִלְּפָנַי סְנֵהֲדֵרִין
 עַל־כִּי זָכוּ לְשִׂאת עַל־שְׁמוֹ כְּלִמָּה:
 + וְלֹא תָדְלוּ כָּל־יוֹם לְלִמּוֹד בְּמִקְדָּשׁ
 וּבְבָתָּיִם וּלְבִשֵׁר אֶת־בְּשׂוֹרֵת יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:

+ בְּיָמֵם הָהֵם כָּאֲשֶׁר רָבוּ הַתְּלָמִידִים

הַיְהִתָּה תִּלְוֹנַת הַיְהוּדִים הַיּוֹנִים עַל־הַעֲבָרִים
 עַל־אֲשֶׁר הָעֲלִימוּ עֵינֵיהֶם מֵאֲלֻמְנוּתֵיהֶם
 לְבִלְתִּי־תֵת לָהֶן יוֹם יוֹם אֶת־אֲרוֹתָן:
 + וַיִּקְרְאוּ שָׁנִים הָעֶשֶׂר אֶת־הַמּוֹן
 הַתְּלָמִידִים וַיֹּאמְרוּ לֹא־נֶאֱוָה לָנוּ כִּי נַעֲזֹב
 אֶת־דְּבַר הָאֱלֹהִים וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת:

+ וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת
 וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת
 וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת
 וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת
 וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת

+ וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת

וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת
 וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת
 וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת
 וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת
 וְנִשְׁמַשׁ אֶת־הַשְּׂלִחָנוֹת

τραπέζαις 3+ επισκέψασθε οὖν ἀδελφοί ἀνδρας ἐξ
 tables. Number then brethren!] men from among
 υμῶν μαρτυρουμένους ἐπτά πλήρεις πνεύματος
 you being witnesses -- seven [men], full spirit
 αγίου και σοφίας ους καταστήσομεν ἐπί
 of holy] and wisdom, whom we will place over
 της χρείας ταύτης 4+ ημεῖς δε τη προσευχή και τη
 this need. But we in prayer and in the
 διακονία του λόγου προσκαρτερήσομεν 5+ και ἠρεσεν
 service of the word will attend constantly. And was pleasing
 ο λόγος ενώπιον παντός του πλήθους και
 the word] before all the multitude. And
 ἐξελέξαντο Στέφανον ἀνδρα πλήρη πίστεως και
 they chose Stephen, a man full of belief and
 πνεύματος αγίου και Φίλιππον και Πρόχορον και
 spirit holy], and Philip, and Prochorus, and
 Νικάνορα και Τίμωνα και Παρμενάν και Νικόλαον
 Nicanor, and Timon, and Parmenas, and Nicolas
 προσήλυτον Αντιοχέα 6+ ους ἔστησαν ενώπιον των
 a convert of Antioch, whom they stood before the
 αποστόλων και προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αυτοῖς
 apostles. And having prayed, they placed on them
 τας χείρας 7+ και ο λόγος του θεού ηύξανε και
 hands]. And the word of God grew, and
 ἐπληθύνετο ο αριθμός των μαθητῶν εν Ιερουσαλήμ
 was multiplied the number of the disciples] in Jerusalem

+ לְכֵן אַחֵי בְרוּ-לְכֶם שְׁבַע אַנְשִׁים
 מִקְרִבְכֶם אֲשֶׁר שֵׁם טוֹב לָהֶם וּמְלֵאִים רוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ וְחֻקְמָה וְנִפְקִידִם עַל-הָעֵנָן הַזֶּה:
 + וְאַנְחָנוּ נִשְׁקַד עַל-הַתְּפִלָּה וְעַל-שְׁמוֹשׁ
 הַדָּבָר:
 + וַיִּיטֵב הַדָּבָר לִפְנֵי כָל-הַקְּהָל
 וַיִּבְחָרוּ אֶת-אַסְטָפָנוֹס אִישׁ מִלֵּא
 אֱמוּנָה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת-פִּילָפוֹס

וְאֶת-פְּרוֹכוֹרוֹס וְאֶת-נִיקָנוֹר וְאֶת-טִימוֹן
 וְאֶת-פָּרְמֶנָס וְאֶת-נִיקָלוֹס גַּר אַנְשֵׁי־כֹחַ:
 + אֶת-אַלְהָה הָעֹמִידוֹ לִפְנֵי הַשְּׁלִיחִים
 וַיִּתְפַּלְלוּ וַיִּסְמְכוּ אֶת-יְדֵיהֶם עֲלֵיהֶם:
 + וַיְהִי דְבַר הָאֱלֹהִים הוֹלֵךְ וְגֹדֵל
 וַיִּרְבּ מִסְפַּר הַתְּלָמִידִים בִּירוּשָׁלַיִם
 עַד-מְאֹד וַנִּסְתַּמְּנוּ רַב מִן-הַכֹּהֲנִים
 הַטּוֹבִים אֶת-לֵבָם אֶל-הָאֱמוּנָה:

+ جِي هُوَ مَسِيحُ الرَّبِّ هُوَ خَلِّصَنَا
 خَلِّصْنَا خَلِّصْنَا يَا رَبُّ خَلِّصْنَا
 مَسِيحُ الرَّبِّ هُوَ خَلِّصَنَا يَا رَبُّ خَلِّصْنَا
 هُوَ خَلِّصَنَا خَلِّصْنَا خَلِّصْنَا يَا رَبُّ:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ يَا رَبُّ عَلَى السَّحَابِ
 هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:

+ جِي هُوَ مَسِيحُ الرَّبِّ هُوَ خَلِّصَنَا
 خَلِّصْنَا خَلِّصْنَا يَا رَبُّ خَلِّصْنَا
 مَسِيحُ الرَّبِّ هُوَ خَلِّصَنَا يَا رَبُّ خَلِّصْنَا
 هُوَ خَلِّصَنَا خَلِّصْنَا خَلِّصْنَا يَا رَبُّ:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ يَا رَبُّ عَلَى السَّحَابِ
 هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:
 + وَنَحْنُ نَسْتَقِدُّكَ عَلَى السَّحَابِ هَذَا:

σφόδρα πολὺς τε ὄχλος των ιερῶν υπήκουον τη
exceedingly; also a great multitude of the priests hearkened to the

πίστει 8+ Στέφανος δε πλήρης πίστεως και δυνάμεως
belief. And Stephen, full of belief and power,

εποίει τέρατα και σημεία μεγάλα εν τω λαώ 9+
did miracles and signs great] among the people.

ανέστησαν δε τινες των εκ της συναγωγής της
And rose up certain ones of the ones from the synagogue, the one

λεγομένης Λιβερτινῶν και Κυρηναίων και
being called Libertines -- and Cyrenians, and

Αλεξανδρέων και των από Κιλικίας και Ασίας
Alexandrians, and the ones from Cilicia, and Asia,

συζητούντες τω Στεφάνω 10+ και ουκ ίσχυον
debating with Stephen. And they were not able

αντιστήναι τη σοφία και τω πνεύματι ω ελάλει 11+
to withstand the wisdom and the spirit which he spoke.

τότε υπέβαλον άνδρας λέγοντας ότι ακηκόαμεν
Then they suborned men, saying that, We have heard

αυτού λαλούντος ρήματα βλάσφημα εις Μωυσήν
him speaking words blasphemous] against Moses

και τον θεόν 12+ συνεκίνησαν τε τον λαόν και τους
and God. And they agitated together the people, and the

πρεσβυτέρους και τους γραμματείς και επιστάντες
elders, and the scribes; and attending [to it]

συνήρπασαν αυτόν και ήγαγον εις το συνέδριον 13+
they seized him, and brought [him] to the sanhedrin.

וְאֶסְטֵפָנוֹס מְלֵא חָסֵד וְנִבְוָה וַיַּעַשׂ
אֵתוֹת וּמוֹפְתִים גְּדוֹלִים בְּקִרְבֵּי הָעָם׃
וַיִּקְוֹמוּ אַנְשִׁים מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָא
עַל־שֵׁם הַתְּלִיבֵרְטִינִים וְשֵׁל־קוֹרִינִים
וְאֶלְכִסְנֵדְרִיִּים וּמִן־בְּנֵי קִילִיקְיָא
וְאֶסְיָא וַיִּתְנַכְּחוּ עִם־אֶסְטֵפָנוֹס׃
וְלֹא יָכְלוּ עִמּוֹ לִנְגַד הַחֻכְמָה וְהָרוּחַ
אֲשֶׁר־דִּבֶּר בּוֹ׃

וַיִּסִּיתוּ בּוֹ אַנְשִׁים לְאמֹר שְׂמַעְנוּ אֹתוֹ
מְדַבֵּר גְּדוּפִים בְּמִשָּׁה וּבְאַלְהִים׃
וַיַּעֲזְרוּ אֹת־הָעָם וְאֶת־הַזְּקֵנִים
וְהַסּוֹפְרִים וַיִּקְוֹמוּ עָלָיו וַיִּחַטְּפוּהוּ וַיְבִיאוּהוּ
לְפָנֵי סֵנְהֶדְרִין׃
וַיַּעֲמִידוּ עִדֵי שָׂקָר אֲשֶׁר אָמְרוּ
הָאִישׁ הַזֶּה אֵינָנוּ חֹדֵל לְהַטִּיחַ דְּבָרִים
נֶגֶד מְקוֹם הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה וְנִגַּד הַתּוֹרָה׃

וְאֶסְטֵפָנוֹס הָיָה מְלֵא חָסֵד וְנִבְוָה וַיַּעַשׂ
אֵתוֹת וּמוֹפְתִים גְּדוֹלִים בְּקִרְבֵּי הָעָם׃
וַיִּקְוֹמוּ אַנְשִׁים מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָא
עַל־שֵׁם הַתְּלִיבֵרְטִינִים וְשֵׁל־קוֹרִינִים
וְאֶלְכִסְנֵדְרִיִּים וּמִן־בְּנֵי קִילִיקְיָא
וְאֶסְיָא וַיִּתְנַכְּחוּ עִם־אֶסְטֵפָנוֹס׃
וְלֹא יָכְלוּ עִמּוֹ לִנְגַד הַחֻכְמָה וְהָרוּחַ
אֲשֶׁר־דִּבֶּר בּוֹ׃

וַיִּסִּיתוּ בּוֹ אַנְשִׁים לְאמֹר שְׂמַעְנוּ אֹתוֹ
מְדַבֵּר גְּדוּפִים בְּמִשָּׁה וּבְאַלְהִים׃
וַיַּעֲזְרוּ אֹת־הָעָם וְאֶת־הַזְּקֵנִים
וְהַסּוֹפְרִים וַיִּקְוֹמוּ עָלָיו וַיִּחַטְּפוּהוּ
וַיְבִיאוּהוּ לְפָנֵי סֵנְהֶדְרִין׃
וַיַּעֲמִידוּ עִדֵי שָׂקָר אֲשֶׁר אָמְרוּ
הָאִישׁ הַזֶּה אֵינָנוּ חֹדֵל לְהַטִּיחַ דְּבָרִים
נֶגֶד מְקוֹם הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה וְנִגַּד הַתּוֹרָה׃

ἐστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας
 And they set witnesses false], saying,
 ο ἄνθρωπος οὗτος ου παύεται ῥήματα βλάσφημα
 This man does not cease words blasphemous
 λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ αγίου τούτου και τοῦ
 speaking] against place holy this], and the
 νόμου 14+ ακηκόαμεν γαρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς
 law. For we have heard him saying, that Jesus
 ο Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τον τόπον τούτον και
 the Nazarene this] will destroy this place, and
 αλλάξει το ἔθνη α παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς 15+ και
 change the customs which delivered up to us Moses]. And
 απενίσαντες εις αὐτόν ἀπαντες οι καθεζόμενοι εν
 having gazed onto him, all the ones being seated in
 τῷ συνεδρίῳ εἶδον το πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ
 the sanhedrin beheld his face as
 πρόσωπον ἀγγέλου
 [the] face of an angel.

7 ι

1+ εἶπε δε ο αρχιερεὺς ει ἀρα ταῦτα οὕτως ἔχει 2+
 said And the chief priest], Do then these [things] so hold to?
 ο δε ἔφη ἄνδρες ἀδελφοί και πατέρες ακούσατε ο
 And he said, Men, brethren, and fathers, hearken! The
 θεός της δόξης ὠφθη τῷ πατρί ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι
 God of glory appeared [to] our father Abraham, being
 εν τῇ Μεσοποταμίᾳ πριν η κατοικήσαι αὐτόν εν
 in Mesopotamia before his dwelling in

+ כִּי שָׁמַעְנוּהוּ אָמַר זֶה יֵשׁוּעַ
 הַנֶּצְרִי יִתֵּן אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְיִשְׁנֶה
 אֶת־הַחֻקִּים אֲשֶׁר מְסֻר־לָנוּ מִנְּשָׂה:
 + וַיִּסְתַּכְּלוּ בּוֹ כָּל־הַיִּשְׁבִּים בְּסִנְהֶדְרִין
 וַיֵּרְאוּ וַהֲגִיחַ בָּנָיו כַּפְּנֵי מַלְאָךְ אֱלֹהִים:

+ וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל הָאֵמֶת דְּבָרָם:
 + וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲנֹשִׁים אֲחִים וְאָבוֹת שָׁמְעוּ
 אֵלֵהֶי הַכְּבוֹד נִרְאָה אֶל־אֲבֹתָהֶם אָבִינוּ
 בְּהִיּוֹתוֹ בְּאֶרֶם נְהָרִים טָרַם יֵשֵׁב בְּחָרָן:

+ יָבִיאוּ לָאֵל לְעֹלָם לְחַלְלֵהוּ כְּלֵל לְמִסְלָ
 נְחֻשָׁה אֶל אֱלֹהֵי אֲנָשִׁים כְּמִסְלָ כְּמִסְלָ:
 + וְעַל כֵּן יֵצֵא עֲחָדֵינוּ, וְיֵרְאוּ וַיִּשְׁחָדוּ
 מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁחָדוּ, וַיִּשְׁחָדוּ אֶת־מִסְלָ
 מִלִּפְנֵי חַיֵּי יְהוָה לְחַלְלֵהוּ כְּלֵל:
 + וַיִּשְׁחָדוּ אֶת־מִסְלָ כְּמִסְלָ אֶת־מִסְלָ
 כְּמִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ
 אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ:
 :

+ וַיֹּאמֶר לְעֹלָם יֵצֵא אֶת־מִסְלָ כְּמִסְלָ
 אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ
 אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ
 אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ
 אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ אֶת־מִסְלָ:
 :

Χαρράν 3+ και εἶπε προς αὐτόν ἐξελθε εκ
 Haran. And he said to him, Go forth from out of
 της γης σου και εκ της συγγενείας σου και δεύρο εις
 your land and from your kin, and come into
 γην ην αν σοι δείξω 4+ τότε ἐξελθών εκ γης
 a land which I show to you! Then having gone forth from [the] land
 Χαλδαιών κατώκησεν εν Χαρράν κακειθεν μετὰ το
 of the Chaldeans, he dwelt in Haran. And from there, after the
 αποθανεῖν τον πατέρα αὐτού μετώκησεν αὐτόν εις
 dying of his father, he displaced him into
 την γην ταύτην εις ην υμεις νυν κατοικεῖτε 5+ και
 this land into which you now dwell. And
 ουκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν εν αὐτῇ ουδέ βῆμα
 he did not give to him an inheritance in it, nor stool
 ποδός και ἐπηγγείλατο δούναι αὐτῷ εις κατάσχεσιν
 a foot]; and he promised to give to him for a possession
 αὐτήν και τῷ σπέρματι αὐτού μετ' αὐτόν ουκ ὄντος
 it], and [to] his seed after him, there not being
 αὐτῷ τέκνου 6+ ἐλάλησε δε οὕτως ο θεός ὅτι ἔσται
 a child to him. spoke And thus God], that will be
 το σπέρμα αὐτού πάροικον εν γη αλλοτρία και
 his seed] a sojourner in land an alien], and
 δουλώσουσιν αὐτό και κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια 7+
 they shall enslave it, and inflict evil years [for] four hundred].
 και το ἔθνος ὧ εἰάν δουλεύσωσι κρινώ εγώ εἶπεν
 And the nation which ever shall enslave [them] I shall judge, said

+ וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי לָדָד־לָךְ מֵאַרְצָךְ
 וּמִמּוֹלֶדְתְּךָ וּבֵא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָרָאךְ׃
 + וַיֵּצֵא מֵאַרְצָךְ כְּשָׂדִים וַיֵּשֶׁב בְּחָרָן וְאַחֲרָי
 מוֹת אָבִיו הֶעֱבִיר אֹתוֹ מִשָּׁם אֶל־הָאָרֶץ
 הַזֹּאת אֲשֶׁר אָתָּם יֹשְׁבִים בָּהּ כַּיּוֹם הַזֶּה׃
 + וְלֹא נָתַן לוֹ בָּהּ נַחֲלָה אֶף־לֹא מִדְּרֹךְ
 כַּף־רֶגֶל וַיִּבְטַח לְתַתָּהּ לְאַחֲוֹנָהּ לוֹ׃

וַיִּזְרְעוּ אַחֲרָיו בְּשָׂרָם הָיְה־לוֹ בֵּן׃
 + וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים כִּי־גַר יִהְיֶה
 זָרְעוֹ בְּאַרְצָךְ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם
 וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה׃
 + וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ
 דָן אֲנִכִּי אֹמֵר אֱלֹהִים וְאַחֲרֵי־כֵן
 יֵצְאוּ וַיַּעֲבֹדוּנִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃

+ וַיִּזְרְעוּ אַחֲרָיו בְּשָׂרָם הָיְה־לוֹ בֵּן׃
 + וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים כִּי־גַר יִהְיֶה
 זָרְעוֹ בְּאַרְצָךְ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם
 וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה׃
 + וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ
 דָן אֲנִכִּי אֹמֵר אֱלֹהִים וְאַחֲרֵי־כֵן
 יֵצְאוּ וַיַּעֲבֹדוּנִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃

+ וַיִּזְרְעוּ אַחֲרָיו בְּשָׂרָם הָיְה־לוֹ בֵּן׃
 + וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים כִּי־גַר יִהְיֶה
 זָרְעוֹ בְּאַרְצָךְ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם
 וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה׃
 + וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ
 דָן אֲנִכִּי אֹמֵר אֱלֹהִים וְאַחֲרֵי־כֵן
 יֵצְאוּ וַיַּעֲבֹדוּנִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃

ο θεός και μετά ταύτα εξελεύσονται και
 God. And after these [things] they shall come forth, and
 λατρεύσουσί μοι εν τω τόπω τούτῳ 8+ και έδωκεν
 shall serve to me in this place. And he gave
 αυτώ διαθήκην περιτομής και ούτως εγέννησε
 to him a covenant of circumcision; and thus he engendered
 τον Ισαάκ και περιέτεμεν αυτόν τη ημέρα τη ογδόη
 Isaac, and circumcised him the day eighth];
 και ο Ισαάκ τον Ιακώβ και ο Ιακώβ τους δώδεκα
 and Isaac [engendered] Jacob, and Jacob the twelve
 πατριάρχας 9+ και οι πατριάρχαι ζηλώσαντες
 patriarchs. And the patriarchs, envying
 τον Ιωσήφ απέδοντο εις Αίγυπτον και ην ο θεός μετ'
 Joseph, rendered [him] into Egypt; and God was with
 αυτού 10+ και εξείλετο αυτόν εκ πασών
 him, and delivered him from out of all
 των θλίψεων αυτού και έδωκεν αυτώ χάριν και
 his afflictions, and gave to him favor and
 σοφίαν εναντίον Φαράω βασιλέως Αιγύπτου και
 wisdom before Pharaoh king of Egypt. And
 κατέστησεν αυτόν ηγούμενον επ' Αίγυπτον και όλον
 he placed him as leader over Egypt and whole
 τον οίκον αυτού 11+ ήλθε δε λιμός εφ' όλην την γην
 house his]. And there came a famine upon [the] entire land
 Αιγύπτου και Χαναάν και θλίψις μεγάλη και ουχ
 of Egypt and Canaan, and affliction great], and did not
 εύρισκον χορτάσματα οι πατέρες ημών 12+ ακούσας δε
 find fodder our fathers]. hearing And

+ וַיִּתֵּן-לוֹ אֶת-בְּרִית הַמִּילָה וְכֵן
 הוּלִיד אֶת-יִצְחָק וַיִּמָּל אֹתוֹ בְּיוֹם
 הַשְּׁמִינִי וַיִּצְחָק הוּלִיד אֶת-יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב
 הוּלִיד אֶת-שְׁנַיִם עָשָׂר הָאָבוֹת:
 + וַיִּקְנְאוּ הָאָבוֹת בְּיוֹסֵף וַיִּמְכְּרוּ
 אוֹתוֹ מִצְרַיִם וְאֵלֵהֶם הָיָה עַמּוֹ:
 + וַיַּצִּילֵהוּ מִכָּל-צָרוֹתָיו וַיִּתֵּן-לוֹ חֵן

וְחֶקְמָה לְפָנָי פְּרָעָה מִלְּךָ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמְהוּ
 שְׁלִישׁ עַל-מִצְרַיִם וְעַל כָּל-בֵּיתוֹ:
 + וַיְהִי רָעַב עַל-כָּל-אֶרֶץ מִצְרַיִם וְכַנְעַן
 וְצָרָה גְדוֹלָה וְאָבוֹתֵינוּ לֹא-מָצְאוּ אֲכָל:
 + וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ-שָׂבָר בְּמִצְרַיִם
 וַיִּשְׁלַח-שָׂמָה אֶת-אָבוֹתֵינוּ בַּפַּעַם הַרְּאִשׁוֹנָה:

+ אֲבוֹתָנוּ לֹא-מָצְאוּ אֲכָל וְאֵלֵהֶם
 הָיָה עַמּוֹ וַיִּצִּילֵהוּ מִכָּל-צָרוֹתָיו
 וַיִּתֵּן-לוֹ חֵן וְחֶקְמָה לְפָנָי
 פְּרָעָה מִלְּךָ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמְהוּ
 שְׁלִישׁ עַל-מִצְרַיִם וְעַל כָּל-בֵּיתוֹ:
 + וַיְהִי רָעַב עַל-כָּל-אֶרֶץ מִצְרַיִם
 וְכַנְעַן וְצָרָה גְדוֹלָה וְאָבוֹתֵינוּ
 לֹא-מָצְאוּ אֲכָל וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב
 כִּי יֵשׁ-שָׂבָר בְּמִצְרַיִם וַיִּשְׁלַח-שָׂמָה
 אֶת-אָבוֹתֵינוּ בַּפַּעַם הַרְּאִשׁוֹנָה:

+ אֲבוֹתָנוּ לֹא-מָצְאוּ אֲכָל וְאֵלֵהֶם
 הָיָה עַמּוֹ וַיִּצִּילֵהוּ מִכָּל-צָרוֹתָיו
 וַיִּתֵּן-לוֹ חֵן וְחֶקְמָה לְפָנָי
 פְּרָעָה מִלְּךָ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמְהוּ
 שְׁלִישׁ עַל-מִצְרַיִם וְעַל כָּל-בֵּיתוֹ:
 + וַיְהִי רָעַב עַל-כָּל-אֶרֶץ מִצְרַיִם
 וְכַנְעַן וְצָרָה גְדוֹלָה וְאָבוֹתֵינוּ
 לֹא-מָצְאוּ אֲכָל וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב
 כִּי יֵשׁ-שָׂבָר בְּמִצְרַיִם וַיִּשְׁלַח-שָׂמָה
 אֶת-אָבוֹתֵינוּ בַּפַּעַם הַרְּאִשׁוֹנָה:

Ἰακώβ ὄντα σίτα ἐν Αἰγύπτῳ ἐξαπέστειλε
 Jacob] [of their] being grain in Egypt, sent forth
 τους πατέρας ἡμῶν πρότον 13+ και ἐν τῷ δευτέρῳ
 our fathers a first [time]. And in the second [time]
 ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ και φανερόν
 Joseph made himself known [to] his brothers; and apparent
 ἐγένετο τῷ Φαραῷ τὸ γένος τοῦ Ἰωσήφ 14+
 became to Pharaoh the family of Joseph].
 ἀποστείλας δε Ἰωσήφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ
 having sent And Joseph], called back his father
 Ἰακώβ και πάσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐν ψυχαῖς
 Jacob, and all his kin, in [total] souls
 ἐβδομήκοντα πέντε 15+ κατέβη δε Ἰακώβ εἰς
 seventy five]. went down And Jacob] unto
 Αἴγυπτον και ἐτελεύτησεν αὐτός και οἱ πατέρες ἡμῶν
 Egypt, and came to an end he and our fathers].
 16+ και μετετέθησαν εἰς Συχέμ και ἐτέθησαν ἐν τῷ
 And they were transferred unto Shechem, and were put in the
 μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραάμ τιμῆς ἀργυρίου παρά
 tomb which Abraham purchased for a value of silver from
 τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ τοῦ Συχέμ 17+ καθὼς δε ἤγγιζεν ὁ
 the sons of Emmor of Shechem. And as approached the
 χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὤμοσεν ὁ θεὸς τῷ
 time] of the promise of which God swore by an oath [to]
 Ἀβραάμ ἠύξησεν ὁ λαὸς και ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ
 Abraham, grew the people] and multiplied in Egypt,
 18+ ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος οὗς
 until of which [time] there rose up king another] who

+ וּבַפְעֵם הַשְּׁנִיית הַתְּנִידָע יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו
 + אֲבָרְהָם בְּכֶסֶפוֹ מִיַּד בְּנֵי־חַמּוֹר אָבִי שָׁכֵם:
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרְבָה עֵת הַשְּׁבוּעָה
 + אֲשֶׁר נִשְׁבַּע אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם
 + וַיִּגְדַּל הָעָם וַיִּרְבּ בְּמִצְרָיִם:
 + עַד כִּי־קָם מֶלֶךְ אַחֵר אֲשֶׁר לֹא־יָדַע
 + אֶת־יוֹסֵף:
 + וַיּוֹבֵאוּ שָׁכְמָה וַיּוֹשְׁמוּ בַקְּבֹר אֲשֶׁר קָנָה
 + וַיִּשְׁלַח יוֹסֵף וַיִּקְרָא לַיַּעֲקֹב אָבִיו
 + וַלְכָל־מְשַׁפְּחָתוֹ שְׁבָעִים וַחֲמִשׁ נַפְשׁ:
 + וַיֵּרֶד יַעֲקֹב מִצְרָיִמָה וַיָּמָת הוּא
 + וַאֲבוֹתָיו:
 + וַיִּבְאֵנוּ שָׁכְמָה וַיּוֹשְׁמוּ בַקְּבֹר אֲשֶׁר קָנָה

+ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר קָרְבָה עֵת הַשְּׁבוּעָה
 + אֲשֶׁר נִשְׁבַּע אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם
 + וַיִּגְדַּל הָעָם וַיִּרְבּ בְּמִצְרָיִם:
 + עַד כִּי־קָם מֶלֶךְ אַחֵר אֲשֶׁר לֹא־יָדַע
 + אֶת־יוֹסֵף:
 + וַיּוֹבֵאוּ שָׁכְמָה וַיּוֹשְׁמוּ בַקְּבֹר אֲשֶׁר קָנָה
 + וַיִּשְׁלַח יוֹסֵף וַיִּקְרָא לַיַּעֲקֹב אָבִיו
 + וַלְכָל־מְשַׁפְּחָתוֹ שְׁבָעִים וַחֲמִשׁ נַפְשׁ:
 + וַיֵּרֶד יַעֲקֹב מִצְרָיִמָה וַיָּמָת הוּא
 + וַאֲבוֹתָיו:
 + וַיִּבְאֵנוּ שָׁכְמָה וַיּוֹשְׁמוּ בַקְּבֹר אֲשֶׁר קָנָה

ουκ ἦδει τον Ἰωσήφ 19+ οὗτος κατασοφισάμενος
 knew not Joseph. This one having dealt subtly with
 το γένος ημών ἐκάκωσε τους πατέρας ημών του ποιείν
 our race, inflicted evil upon our fathers, to make [them]
 ἐκθετα τα βρέφη αυτών εις το μη ζωογονείσθαι
 expose their babies, so that they should not be brought forth alive.

20+ εν ω καιρώ εγεννήθη Μωσής και ην αστείος
 In which time Moses was born, and was fair
 τω θεώ ος ανετράφη μήνας τρεις εν τω οίκω
 to God, who was reared months three] in the house

του πατρός αυτού 21+ εκτεθέντα δε αυτόν
 of his father. being exposed And he],
 ανείλετο αυτόν η θυγάτηρ Φαραώ και ανεθρέψατο
 took him up the daughter of Pharaoh], and reared
 αυτόν εαυτή εις υιόν 22+ και επαιδεύθη Μωσής
 him herself for a son. And Moses was instructed
 πάση σοφία Αιγυπτίων ην δε δυνατός εν λόγοις και
 in all wisdom of [the] Egyptians; and he was mighty in words and

εν έργοις 23+ ως δε επληρούτο αυτό
 in works. And as was filled up to him
 τεσσαρακονταετής χρόνος ανέβη επί
 forty years of time], it ascended unto
 την καρδίαν αυτού επισκέψασθαι τους αδελφούς αυτού
 his heart to visit his brethren
 τους υιούς Ισραήλ 24+ και ιδών τινα αδικούμενον
 of the sons of Israel. And beholding a certain one being wronged,
 ημύνατο και εποίησεν εκδίκησιν τω
 he defended and executed vengeance for the one

ותָּזַה הַתְּחַכְּמִים לְמִשְׁפַּחְתָּנוּ וַיִּרְעֵ
 לְאַבְוֹתֵינוּ לְהַשְׁלִיךְ אֶת־עַלְלֵיהֶם
 אֶל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה לְבַלְתִּי הַחַיִּוֹתָם׃
 + בְּעֵת הַהִיא נִוְלַד מֹשֶׁה וַיְהִי־טוֹב
 לְאַלְהִים וַיְהִי אִמּוֹן בְּבֵית אָבִיו שְׁלֹשָׁה
 יָרְדִים׃
 + וַכְּאֲשֶׁר הוֹשִׁילָה אֶסְפָּה אֹתוֹ׃
 בַּת־פְּרָעָה וַתַּגְדִּילֶהוּ לָהּ לְבֵן׃
 + וַיְלֻוּמְד מֹשֶׁה בְּכָל־חֻכְמַת מִצְרָיִם
 וַיְהִי גִבּוֹר בַּדְּבָרִים וּבְמַעֲשָׂיִם׃
 + וּבְמַלְאֲתָלוּ אַרְבָּעִים שָׁנָה עָלָה
 עַל־לְבוֹ לְפָקֵד אֶת־אָחִיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
 + וַיִּרְא אִישׁ אֶחָד מוֹפָה חָנָם וַיּוֹשַׁע לוֹ
 וַיִּקָּם נִקְמַת הַמוֹפָה בְּהַכּוֹתוֹ אֶת־הַמִּצְרָיִ׃

וַיְהִי כִּי אֶתְּחַלֵּץ אֶתְּחַלֵּץ וְגַם יִזְכֹּר
 לְכַלְכַּלְתִּי וְגַם יִזְכֹּר לְכַלְכַּלְתִּי׃
 + וְגַם יִזְכֹּר לְכַלְכַּלְתִּי וְגַם יִזְכֹּר
 לְכַלְכַּלְתִּי׃
 + וְגַם יִזְכֹּר לְכַלְכַּלְתִּי וְגַם יִזְכֹּר
 לְכַלְכַּלְתִּי׃
 + וְגַם יִזְכֹּר לְכַלְכַּלְתִּי וְגַם יִזְכֹּר
 לְכַלְכַּלְתִּי׃
 + וְגַם יִזְכֹּר לְכַלְכַּלְתִּי וְגַם יִזְכֹּר
 לְכַלְכַּלְתִּי׃
 + וְגַם יִזְכֹּר לְכַלְכַּלְתִּי וְגַם יִזְכֹּר
 לְכַלְכַּלְתִּי׃
 + וְגַם יִזְכֹּר לְכַלְכַּלְתִּי וְגַם יִזְכֹּר
 לְכַלְכַּלְתִּי׃
 + וְגַם יִזְכֹּר לְכַלְכַּלְתִּי וְגַם יִזְכֹּר
 לְכַלְכַּלְתִּי׃

καταπονουμένω πατάξας τον Αιγύπτιον 25 + ενόμιζε δε
being harassed, having struck the Egyptian. And he thought

συνιέναι τους αδελφούς αυτού ότι ο θεός διά
would perceive his brethren] that God through

χειρός αυτού δίδωσιν αυτοίς σωτηρίαν οι δε
his hand is giving deliverance to them]; but

ου συνήκαν 26+ τη τε επιούση ημέρα ώφθη αυτοίς
they perceived not. And the following day he appeared to ones

μαχομένοις και συνήλασεν αυτούς εις ειρήνην ειπών
doing combat, and he forced them to peace, having said,

άνδρες αδελφοί εστε υμείς ινατί αδικείτε αλλήλους 27 +
Men, brethren you are], why wrong one another?

ο δε αδικών τον πλησίον απώσατο αυτόν ειπών τις
But the one wronging the neighbor, thrust him away, having said, Who

σε κατέστησεν άρχοντα και δικαστήν εφ' ημάς 28 +
placed you ruler and magistrate over us?

μη ανελείν με συ θέλεις ον τρόπον ανείλες
Do to do away with me you want], in which manner you did away with

χθές τον Αιγύπτιον 29+ έφυγε δε Μωσής εν
the Egyptian yesterday? And Moses fled at

τω λόγω τούτω και εγένετο πάροικος εν γη
this word, and became a sojourner in [the] land

Μαδιάμ ου εγέννησεν υιούς δύο 30+ και
of Midian, of which [place] he engendered sons two]. And

πληρωθέντων ετών τεσσαράκοντα ώφθη αυτώ εν
being fulfilled years forty], there appeared to him in

+ וַיִּחַשְׁבּוּ בְלִבָּבוּ כִּי יְבִינּוּ אֶחָיו אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ יִתֵּן הָאֱלֹהִים לָהֶם תְּשׁוּעָה וְהֵם לֹא יִבְיִינוּ : + וַיְהִי בַיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיָּבֵא בְתוֹכָם וְהֵם נֹצִים וַיִּבְקֶשׁ לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם לֵאמֹר אֲנָשִׁים אַחִים אַתֶּם וְלָמָּה תִכּוּ אִישׁ אֶת־אֶחָיו : + וְהַמֶּכֶה אֶת־רֵעֵהוּ הֲדַפּוּ לֵאמֹר מִי שָׂמַךְ לְאִישׁ שֶׁר וְשִׁפְטָ עָלֵינוּ :	+ הַלְהִרְגֵנִי אִתָּה אֵמַר כְּאֲשֶׁר הִרְגַּתְ אֶת־מִלְּ אֶת־הַמִּצְרִי : + וַיִּבְרַח מֹשֶׁה עַל־תְּהַדְּבַר הַזֶּה וַיְהִי־גֵר בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיּוֹלֵד שָׁם שְׁנֵי בָנִים : + וּבְמִלְאֵת אַרְבָּעִים שָׁנָה נִרְאָה אֵלָיו מִלְּאֶה בְּמִדְבַר הַר סִינַי בְּלִבְת־אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסִּינָה :
--	--

+ וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּצְרִי וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי : + וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי : + וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי :	+ וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי : + וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי : + וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעֵל אֶת־הַמִּצְרִי :
---	--

τη ερήμω του ὄρους Σινά ἄγγελος κυρίου εν φλογί
the wilderness of mount Sinai an angel of [the] Lord in a flame

πυρός βάτου 31+ ο δε Μωσής ιδών εθαύμαζε το
of fire of a bush. And Moses beholding, marvelled at the
όραμα προσερχομένου δε αυτού κατανοήσαι εγένετο
vision. coming forward And of his] to study [it] , there came

φωνή κυρίου προς αυτόν 32+ εγώ ο θεός
[the] voice of [the] Lord to him, [saying] , I [am] the God
των πατέρων σου ο θεός Αβραάμ και ο θεός Ισαάκ
of your fathers, the God of Abraham, and the God of Isaac,
και ο θεός Ιακώβ έντρομος δε γενόμενος Μωσής
and the God of Jacob. trembling And having become Moses]

ουκ ετόλμα κατανοήσαι 33+ ειπε δε αυτό ο κύριος
did not dare to study [it] . said And to him the Lord],
λύσον το υπόδημα των ποδών σου ο γαρ τόπος εν
Untie the sandal of your feet! for the place in

ω έστηκας γη αγία εστίν 34+ ιδών είδον την
which you stand ground is holy]. In beholding, I saw the
κάκωσιν του λαού μου του εν Αιγύπτω και
ill-treatment of my people in Egypt, and
του στεναγμού αυτών ήκουσα και κατέβην εξελέσθαι
their moaning I heard], and I came down to rescue

αυτούς και νυν δεύρο αποστελώ σε εις Αίγυπτον 35+
them. And now come, I shall send you to Egypt.
τούτον τον Μωϋσήν ον ηρνήσαντο ειπόντες τις
This Moses whom they denied, having said, Who
σε κατέστησεν άρχοντα και δικαστήν τούτον ο θεός
placed you ruler and magistrate? This one God

וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיִּתְמַה עַל־הַמַּרְאָה +
וּבְסוּרוֹ לְרֹאוֹת וַיִּהְיֶה־קוֹל יְהוָה אֵלָיו׃
וַאֲנֹכִי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב
וַיִּתְחַד מֹשֶׁה וַיֵּיָרָא מִהַבַּיִט׃
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה שֶׁל נַעֲלֶיךָ
מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה

עומד עליו אדמת־קדש הוא׃
+ ראה ראיתי את־עני עמי אשר
במצרים ואת־נאקתם שמעתי וארד
להצילם ועתה לכה ואשֶׁלְחֶךָ מִצְרַיִם׃
+ הוא משה אשר כחשו־בו לאמר מי
שְׁמֶךָ לְשֶׁר וְשִׁפְט אֶת־וּ שְׁלַח הָאֱלֹהִים לְשֶׁר
וְגֹאֵל בְּיַד הַמַּלְאָךְ הַנִּרְאָה אֵלָיו בְּסִנְיָה׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו וְגַם אֲנִי אֶשְׁלַח אִתְּךָ
וְגַם אֶשְׁלַח אִתְּךָ אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־
אַרְנֵט אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַרְנֵט אֶת־
מֹשֶׁה וְאֶת־אַרְנֵט אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־
אַרְנֵט אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַרְנֵט אֶת־
מֹשֶׁה וְאֶת־אַרְנֵט אֶת־מֹשֶׁה׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו וְגַם אֲנִי אֶשְׁלַח
אִתְּךָ וְגַם אֶשְׁלַח אִתְּךָ אֶת־מֹשֶׁה
וְאֶת־אַרְנֵט אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַרְנֵט
אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַרְנֵט אֶת־מֹשֶׁה
וְאֶת־אַרְנֵט אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַרְנֵט
אֶת־מֹשֶׁה׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו וְגַם אֲנִי אֶשְׁלַח
אִתְּךָ וְגַם אֶשְׁלַח אִתְּךָ אֶת־מֹשֶׁה
וְאֶת־אַרְנֵט אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַרְנֵט
אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַרְנֵט אֶת־מֹשֶׁה
וְאֶת־אַרְנֵט אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַרְנֵט
אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַרְנֵט אֶת־מֹשֶׁה׃

ἀρχοντα και λυτρωτήν απέστειλεν εν χειρί αγγέλου
[[as] ruler and ransomer sent] by [the] hand of [the] angel,

του οφθέντος αυτώ εν τη βάτω 36+ ούτος
of the one appearing to him in the bush. This one

εξήγαγεν αυτούς ποιήσας τέρατα και σημεία εν γη
led them out, having done miracles and signs in [the] land

Αιγύπτω και εν ερυθρά θαλάσση και εν τη ερήμω
of Egypt, and in [the] red sea, and in the wilderness

έτη τεσσαράκοντα 37+ ούτός εστιν ο Μωϋσής ο
years forty]. This is the Moses, the one

ειπών τοις υιοίς Ισραήλ προφήτην υμίν αναστήσει
having said to the sons of Israel, a prophet to you shall raise up

κύριος ο θεός ημών εκ των αδελφών υμών ως εμέ
[the] lord our God] from out of your brethren as me.

38+ ούτός εστιν ο γενόμενος εν τη εκκλησία εν
This is the one being among the assembly in

τη ερήμω μετά του αγγέλου του λαλούντος αυτώ
the wilderness with the angel, the one speaking to him

εν τω όρει Σινά και των πατέρων ημών ος εδέξατο
on mount Sinai, and of the ones of our fathers; who received

λόγια ζώντα δούναι ημίν 39+ ω ουκ ηθέλησαν
oracles living] to give to us; to whom did not want

υπήκοοι γενέσθαι οι πατέρες ημών αλλ' απώσαντο
subjects to become our fathers], but thrust [him] away,

και εστράφησαν ταις καρδιας αυτών εις Αίγυπτον 40+
and turned their hearts unto Egypt,

+ והוא הוציאם ויעש אתות ומפתים בארץ
מְצַרִים וּבְנֵי-סוּף וּבַמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה:
לְנוּ:

+ והוא משה אשר אמר אל-בני
ישראל נביא מקרב אחיכם כמני יקים
לכם יהנה אל-היכם אליו תשמעו:
+ והוא אשר היה בקהל במדבר
עם-המלאך הולך אליו בחר סיני

ועם-אבותינו ואשר קבל דברים חיים לתת
לנו:
+ הוא אשר אבותינו לא אבו לשמע
לו וימאסו אתו וילבבו פנה מצרומה:
+ ויאמרו אל-אחרון עשה לנו אל-הים
אשר ילכו לפנינו כי זה משה אשר העלנו
מארץ מצרים לא ידענו מה-היה לו:

+ וְהוּא הוֹצִיָאם וַיַּעַשׂ אֹתוֹת וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם וּבְנֵי-סוּף וּבַמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה:
לְנוּ:
+ וְהוּא מֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר אֶל-בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל נָבִיא מִקְרֵב אַחֲיֵיכֶם כַּמִּנִּי יָקִים
לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֵלָיו תִּשְׁמָעוּ:
+ וְהוּא אֲשֶׁר הָיָה בְּקֹהֶל בְּמִדְבַּר
עִם-הַמַּלְאָךְ הוֹלֵךְ אֵלָיו בְּחַר סִינַי

וְהוּא הוֹצִיָאם וַיַּעַשׂ אֹתוֹת וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם וּבְנֵי-סוּף וּבַמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה:
לְנוּ:
+ וְהוּא מֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר אֶל-בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל נָבִיא מִקְרֵב אַחֲיֵיכֶם כַּמִּנִּי יָקִים
לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֵלָיו תִּשְׁמָעוּ:
+ וְהוּא אֲשֶׁר הָיָה בְּקֹהֶל בְּמִדְבַּר
עִם-הַמַּלְאָךְ הוֹלֵךְ אֵלָיו בְּחַר סִינַי

εἰπόντες τῷ Ααρὼν ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ
 having said to Aaron, Make us gods who
 προπορεύονται ἡμῶν ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος ὅς
 shall go before us; for this Moses who
 ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου οὐκ οἶδαμεν τί
 led us out of [the] land of Egypt, we know not what
 γέγονεν αὐτῷ 41 + καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν
 has happened to him. And they made a calf image in
 ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ
 those days, and led up a sacrifice to the idol,
 καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν 42 +
 and made merry in the works of their hands.
 ἐστρεψε δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν
 turned And God] and delivered them up to serve
 τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ
 the military of the heaven; as it has been written in [the] book
 τῶν προφητῶν μὴ σφάγια καὶ θυσίας
 of the prophets, Did you not victims for slaughter and sacrifices
 προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ
 offer to me] years [for] forty] in the wilderness,
 οἶκος Ἰσραὴλ 43 + καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν
 O house of Israel? And you take up the tent
 τοῦ Μολόχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ρεμφάν
 of Molech, and the star of your god Remphan,
 τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς καὶ
 the models of which you made to do obeisance to them; and
 μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλώνης 44 + ἡ σκηνὴ
 I will displace you beyond Babylon. The tent

+ וַיַּעֲשׂוּ עֲגֹל בְּיָמִים הָהֵם וַיִּזְבְּחוּ
 זָבָחִים לְאֱלִיל וַיִּשְׁמְחוּ בְּמַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם׃
 + וַיִּפְן מֵהֶם הָאֱלֹהִים וַיִּתְּנֵם לְעַבֵּד
 אֶת צְבָא הַשָּׁמַיִם כַּפְתּוֹב בְּסֹפֶר
 הַנְּבִיאִים הַזֹּבְחִים וּמִנְחָה הַנְּשַׁתֵּם־לִי
 בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה בֵּית יִשְׂרָאֵל׃
 + וּנְשַׂאתֶם אֶת סִוְפַת מִלְכָם

וְאֶת־כּוֹכַב אֱלֹהֵיכֶם רִמְפָן הַצִּלְמִים
 אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת לָהֶם
 וְהַנְּגִלִיתִי אֶתְכֶם מִהָלְאָה לְבָבֶל׃
 + מִשְׁכַּן הָעֵדוּת הַזֶּה לְאַבְוֹתֵינוּ בַּמִּדְבָּר
 אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה כְּתַבְנִית אֲשֶׁר רָאָה
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ הַמִּדְבָּר אֱלֹוֹ׃

+ אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה

+ אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה
 אֲנִי אֶעֱלֶה לְכַלֵּם בְּהַרְבֵּה

του μαρτυρίου ην τοις πατράσιν ημών εν τη ερήμω
of testimony was [with] our fathers in the wilderness,
καθώς διετάξατο ο λαλὼν τῷ Μωσῇ ποιῆσαι
as set in order [by] the one speaking to Moses, to make
αυτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν εώρακει 45+ ην και
it according to the model which he had seen. Which also
εισηγάγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ημών μετὰ
brought in relieving our fathers] after
Ἰησοῦ εν τη κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν
Joshua in the taking possession of the nations, whom
ἐξώσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ημών ἕως
God pushed out from in front of our fathers, until
τῶν ἡμερῶν Δαβὶδ 46+ ὃς εὔρε χάριν ἐνώπιον
the days of David; who found favor before
τοῦ θεοῦ και ητήσατο εὐρεῖν σκηνώμα τῷ θεῷ
God, and asked to find a tent for the God
Ἰακώβ 47+ Σολομών δε ὠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον 48+
of Jacob. But Solomon built to him a house.
ἀλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος εν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ
But does not the highest in made by hands temples dwell];
καθὼς ὁ προφήτης λέγει 49+ ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος
as the prophet says, The heaven [is] my throne,
η δε γη υποπόδιον τῶν ποδῶν μου ποῖον οἶκον
and the earth a footstool for my feet; what house
οικοδομήσετέ μοι λέγει κύριος η τις τόπος
will you build to me? says [the] Lord, or what place
της καταπαύσεώς μου 50+ οὐχί η χειρ μου ἐποίησε
for my rest? Did not my hand make

+ וְשָׁלֹמֹה בָּנָה-לוֹ בַּיִת׃
 + אָבֵל הָעֲלִיזִין לֹא יִשְׁכֵּן בְּהִיכְלוֹת
 מַעֲשֵׂי יָדַיִם כִּי-אֲשֶׁר אָמַר הַנְּבִיא׃
 + הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הָדָם
 רַגְלִי אֵי-זֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּ-לִי
 אָמַר יְהוָה וְאֵי-זֶה מְקוֹם מְנוּחָתִי׃
 + הֲלֹא אֶת-כָּל-אֲלֹהֵי יַדֵּי-עֲשָׂתָה׃

+ אֲלֵמָה אֵיךְ גִּבֹּר לִי כֹחַ אֵל׃
 + וְהַיְהוָה לֹא עָשָׂה בְּחַיָּו אֱלֹהִים אֲנִי
 אֵלֵהֶם נִסִּים׃
 + וְעַתָּה גִּבֹּר אֵלֵהֶם כֹּחַ גִּבֹּרָתְךָ
 וְהַיְהוָה אֵל אֱלֹהֵי גִבּוֹרָתְךָ לֹא
 אֵלֵהֶם כֹּחַ אֱלֹהֵי גִבּוֹרָתְךָ וְנִסְיָתְךָ׃
 + לֹא אֵל אֱלֹהֵי גִבּוֹרָתְךָ לֹא עָשָׂה
 בְּחַיָּו אֱלֹהִים אֲנִי׃

ταῦτα πάντα 51 + σκληροτράχηλοι και ἀπερίτμητοι
 all these [things] ? O hard-necked and uncircumcised
 τη καρδία και τοις ὠσίν υμεῖς αἰ τῷ πνεύματι
 in heart and ears, you continually the spirit
 τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν και υμεῖς
 holy rush headlong against]; as your fathers, [so] also you.
 52 + τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν
 Which of the prophets not persecute did your fathers]?
 και ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς
 And they killed the ones preannouncing concerning the
 ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὗ νυν υμεῖς προδόται και
 advent of the just [one] ; of whom you now betrayers and
 φονεῖς γεγένησθε 53 + οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς
 murderers have become]. Who received the law by
 διαταγὰς ἀγγέλων και οὐκ ἐφυλάξατε 54 + ἀκούοντες δε
 disposition of angels, and kept [it] not. And hearing
 ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν και
 these [things] , they were sawed through [in] their hearts, and
 ἐβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν 55 + ὑπάρχων δε
 gnashed [their] teeth against him. And being
 πλήρης πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν
 full spirit of holy], having gazed into the heaven,
 εἶδε δόξαν θεοῦ και Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν
 he beheld [the] glory of God, and Jesus standing at [the] right
 τοῦ θεοῦ 56 + και εἶπεν ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς
 of God. And he said, Behold, I view the heavens

קָשִׁי עָרַף וְעַרְלֵי לֵב וְאַזְנוֹתַי מִמְּרִים + מְלָאכּוֹת הַמַּלְאָכִים וְלֹא שְׁמַרְתֶּם אוֹתָהּ :
 הָיִיתֶם תָּמִיד בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ פְּאַבוֹתֵיכֶם + וַיְהִי כְּשִׁמְעֶם אֶת־אֱלֹהִים וַיִּנְעַע בְּהֶם
 גַּם־אַתֶּם : עַד נִפְשׁ וַיִּחַרְקוּ עָלָיו שְׁנִיָּהֶם :
 מִי מִהַנְּבִיאִים אֲשֶׁר לֹא רָדְפוּהוּ + וְהוּא מְלֹא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וַיִּבֶט
 אַבוֹתֵיכֶם אֶת־הַמִּיתוֹ אֶת הַמְּבַשְּׂרִים + וְהוּא מְלֹא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וַיִּבֶט
 מִקְדָּם בִּיאֵת הַצַּדִּיק אֲשֶׁר עָתָה + הַשְׁמִימָה וַיֵּרָא אֶת־כְּבוֹד אֱלֹהִים
 הָיִיתֶם אַתֶּם מוֹסְרָיו וּמְרַצְחָיו : וְאֶת־יִשׁוּעַ נֹצֵב לַיְמִין הָאֱלֹהִים :
 אַתֶּם אֲשֶׁר קִבַּלְתֶּם אֶת־הַתּוֹרָה עַל־יַדַּי + וַיֵּאמֶר הַנְּבִי רָאָה אֶת־הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחִים
 וְאֵת בְּנֵי־הָאָדָם נֹצֵב לַיְמִין הָאֱלֹהִים :

אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ + אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ :
 אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ + וְיִזְכְּרְךָ אֱלֹהֵינוּ, שׁ שׁ :
 אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ + אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ :
 אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ + אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ :
 אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ + אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ :
 אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ + אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ :
 אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ + אֶסְמֵךָ מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ :

ανεωγμένους και τον υιόν του ανθρώπου εκ δεξιῶν
 being opened, and the son of man at [the] right
 εστῶτα του θεού 57+ κράζαντες δε φωνή μεγάλη
 standing] of God. And crying out voice with a great],
 συνέσχον τα ὠτα αὐτῶν και ὤρμησαν ομοθυμαδόν
 they held their ears, and advanced with one accord
 ἐπ' αὐτόν 58+ και εκβαλόντες ἔξω της πόλεως
 against him. And having cast [him] outside the city,
 ἐλιθοβόλουν και οι μάρτυρες απεθέντο
 they stoned [him] . And the witnesses put aside
 τα μᾶτια αὐτῶν παρά τους πόδας νεανίου
 their garments by the feet of a young man,
 καλουμένου Σαύλου 59+ και ἐλιθοβόλουν
 being called Saul. And they stoned
 τον Στέφανον επικαλούμενον και λέγοντα κύριε
 Stephen, [the] one calling upon and saying, O Lord
 Ἰησοῦ δέξαι το πνεύμά μου 60+ θεις δε τα γόνατα
 Jesus, receive my spirit! And having placed the knees,
 ἐκράξε φωνή μεγάλη κύριε μη στήσης αυτοίς
 he cried out voice a great], O Lord, you should not set to them
 την αμαρτίαν ταύτην και τούτο ειπὼν εκοιμήθη
 this sin]. And this having said, he went to sleep.

8 π

1+ Σαύλος δε ην συνευδοκῶν τη αναιρέσει αὐτοῦ
 And Saul was assenting with his removal.

+ וַיִּזְעַק קוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמְרוּ אֶת־אֲזִינֵיהֶם
 וַיִּתְנַפְּלוּ עָלָיו כּוֹלֵם יַחַד׃
 + וַיִּדְחֲפוּהוּ חוּצָה לְעִיר וַיִּסְקְלוּ אֹתוֹ
 בְּאֲבָנִים וְהַעֲדִים פָּשְׁטוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם
 לְרַגְלֵי בַחֹר אֶחָד וְשָׂמוּ שָׂאוֹל׃
 + וַיִּסְקְלוּ אֶת־אֲסָטֶפְנוֹס וְהוּא מְשׁוּעַ
 וְאָמַר אֲדֹנָי יִשׁוּעַ קַבֵּל אֶת־רוּחִי׃

+ וַיִּכְרַע עַל־בְּרַכְיֹו וַיִּזְעַק קוֹל גָּדוֹל
 יְהִי אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְלֹא־תִשְׁמַר לָהֶם אֶת־חַטָּאת הַזֹּאת
 וַיִּהְיֶה אַחֲרָי דְּבָרוֹ כְּדָבָר הַזֶּה וַיִּישָׁן׃
 + וְשָׂאוֹל גַּם־הוּא הָיָה רֹצֵחַ בְּהַרְגָתוֹ וְהָיָה
 בַּיּוֹם הַהוּא רִדְיָה גְדוֹלָה עַל־הַקְּהִילָה
 אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם וַיִּפּוּצוּ כּוֹלֵם בְּעָרֵי
 יְהוּדָה וּשְׁמֶרוֹן לְבַד מִן־הַשְּׁלִיחִים׃

+ וַיִּזְעַק קוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמְרוּ אֶת־אֲזִינֵיהֶם
 וַיִּתְנַפְּלוּ עָלָיו כּוֹלֵם יַחַד׃

+ וַיִּדְחֲפוּהוּ חוּצָה לְעִיר וַיִּסְקְלוּ אֹתוֹ
 בְּאֲבָנִים וְהַעֲדִים פָּשְׁטוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם
 לְרַגְלֵי בַחֹר אֶחָד וְשָׂמוּ שָׂאוֹל׃
 + וַיִּסְקְלוּ אֶת־אֲסָטֶפְנוֹס וְהוּא מְשׁוּעַ
 וְאָמַר אֲדֹנָי יִשׁוּעַ קַבֵּל אֶת־רוּחִי׃

+ וַיִּכְרַע עַל־בְּרַכְיֹו וַיִּזְעַק קוֹל גָּדוֹל
 יְהִי אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְלֹא־תִשְׁמַר לָהֶם אֶת־חַטָּאת הַזֹּאת
 וַיִּהְיֶה אַחֲרָי דְּבָרוֹ כְּדָבָר הַזֶּה וַיִּישָׁן׃
 + וְשָׂאוֹל גַּם־הוּא הָיָה רֹצֵחַ בְּהַרְגָתוֹ וְהָיָה
 בַּיּוֹם הַהוּא רִדְיָה גְדוֹלָה עַל־הַקְּהִילָה
 אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם וַיִּפּוּצוּ כּוֹלֵם בְּעָרֵי
 יְהוּדָה וּשְׁמֶרוֹן לְבַד מִן־הַשְּׁלִיחִים׃

εγένετο δε εν εκείνη τη ημέρα διωγμός μέγας επί
 And came to pass in that day persecution a great] against
 την εκκλησίαν την εν Ιεροσολύμοις πάντες δε
 the assembly, the one in Jerusalem; and all
 διεσπάρησαν κατά τας χώρας της Ιουδαίας και
 were dispersed throughout the places of Judea and
 Σαμαρείας πλην των αποστόλων 2+ συνεκόμισαν δε
 Samaria, except the apostles. collected up And
 τον Στέφανον άνδρες ευλαβείς και εποιήσαντο
 Stephen men reverent], and were making
 κοπετόν μέγαν επ' αυτό 3+ Σαύλος δε ελυμαίνεται
 beating of the breast a great] over him. But Saul laid waste
 την εκκλησίαν κατά τους οίκους εισπορευόμενος
 the assembly by houses entering].
 σύρων τε άνδρας και γυναίκας παρεδίδου εις
 Dragging both men and women, he delivered [them] up into
 φυλακήν 4+ οι μεν ουν διασπαρέντες διήλθον
 prison. The ones then being scattered went through
 ευαγγελιζόμενοι τον λόγον 5+ Φίλιππος δε κατελθών
 announcing good news -- the word. And Philip going down
 εις πόλιν της Σαμαρείας εκήρυσσεν αυτοίς τον
 unto a city of Samaria, proclaimed to them the
 χριστόν 6+ προσείχόν τε οι όχλοι τοις λεγομένοις
 Christ. took heed And the multitudes] to the [things] being said
 υπό του Φιλίππου ομοθυμαδόν εν τω ακούειν αυτούς
 by Philip with one accord, in their hearing

אֶת־הַדָּבָר :
 + וּפְיִלְפּוֹס יָרַד אֶל־עִיר שְׁמָרוֹן וַיְכַרְז
 וַיִּקְבְּרוּהוּ וַיְסַפְּרוּ עָלָיו מִסֶּפֶד גָּדוֹל :
 לָהֶם אֶת־הַמְּשִׁיחַ :
 + וַיִּקְשֹׁב הַמּוֹן הָעַם לֵב אֶחָד אֶל־אֲמָרֵי
 בְּבִתִּים וַיִּסְחַב מִשָּׁם אַנְשִׁים וְנָשִׁים וַיְסַגְּיֵרם
 פִּילְפּוֹס בְּשִׁמְעָם וּבְרָאוֹתָם אֶת־הָאֱתוֹת אֲשֶׁר
 לְכָל־אֶ :
 + וְהַנְּפוֹצִים עָבְרוּ בְּאֶרֶץ וַיְבַשְּׂרוּ

אֵלֶּכָּה מִגִּלְגַּלְתָּי אֶל־כַּנְזָאֵי :
 + אֵלֶּכָּה מִכַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי :
 + אֵלֶּכָּה מִכַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי :
 + אֵלֶּכָּה מִכַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי :
 + אֵלֶּכָּה מִכַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי :
 + אֵלֶּכָּה מִכַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי :
 + אֵלֶּכָּה מִכַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי :
 + אֵלֶּכָּה מִכַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי אֶל־כַּנְזָאֵי :

και βλέπειν τα σημεία α εποίει 7+ πολλών γαρ
 and seeing the signs which he did. For many
 των εχόντων πνεύματα ακάθαρτα βοώντα φωνή
 of the ones having spirits unclean], yelling voice
 μεγάλη εξήρχετο πολλοί δε παραλελυμένοι και χωλοί
 a great] came forth; and many having been disabled and lame
 εθεραπεύθησαν 8+ και εγένετο χαρά μεγάλη εν
 were cured. And came to pass joy a great] in
 τη πόλει εκείνη 9+ ανήρ δε τις ονόματι Σίμων
 that city. man And a certain], by name Simon,
 προϋπήρχεν εν τη πόλει μαγεύων και εξιστών το
 beforehand in the city [was] practicing magic, and amazing the
 έθνος της Σαμαρείας λέγων είναιί τινα εαυτόν μέγαν
 nation of Samaria, saying to be some himself] great one.
 10+ ω προσείχον πάντας από μικρού έως μεγάλου
 To whom all gave heed from small unto great,
 λέγοντες ούτός εστιν η δύναμις του θεού η μεγάλη
 saying, This one is the power of the God great].
 11+ προσείχον δε αυτώ διά το ικανώ χρόνω ταις
 And they were giving heed to him, because for a fit amount of time with the
 μαγείαις εξεστακέναι αυτούς 12+ ότε δε επίστευσαν
 magic [he] amazed them. And when they believed
 τω Φιλίππω ευαγγελιζομένω τα περί της
 Philip announcing good news, the [things] concerning the
 βασιλείας του θεού και του ονόματος Ιησού χριστού
 kingdom of God, and the name of Jesus Christ,

+ וְכֹלֶם הַקְּשִׁיבוּ אֵלָיו מִקְטָנִים וְעַד-גְּדֹלָהּ +
 וְהָרִוּחוֹת יָצְאוּ מֵהֶם צִעֲקוֹת בְּקוֹל גְּדוֹל
 וְרַבִּים נָכְוּ אֲבָרִים וּפְסוּחִים וְנִרְפְּאוּ׃
 + וַתְּהִי שִׂמְחָה גְדוֹלָה בְּעִיר הַהִיא׃
 + וְאִישׁ אֶחָד וְשֵׁמוֹ שְׁמַעוֹן הָיָה מִלְּפָנִים
 בְּעִיר מְכֻשָּׁף וּמִבְּהִיל אֶת-עַם שְׁמָרוֹן
 בְּאָמְרוֹ עַל-נַפְשׁוֹ כִּי גְדוֹל הוּא׃

+ אֲמַר זֶה הוּא גְבוּרַת הָאֱלֹהִים הַגְּדוֹלָה׃
 + וַיִּקְשְׁבוּ אֵלָיו עַל-הַיּוֹתוֹ מִבְּהִיל
 אוֹתָם בְּכִשְׁפֵי יָמִים רַבִּים׃
 + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר הֶאֱמִינוּ לְפִילִפּוֹס
 בְּבִשְׂרוֹ אֶת-מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְאֶת-שֵׁם
 יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ וַיִּטְבְּלוּ אַנְשִׁים וְנָשִׁים׃

+ וְכָלֹם הַקְּשִׁיבוּ אֵלָיו מִקְטָנִים
 וְעַד-גְּדֹלָהּ + וְהָרִוּחוֹת יָצְאוּ
 מֵהֶם צִעֲקוֹת בְּקוֹל גְּדוֹל
 וְרַבִּים נָכְוּ אֲבָרִים וּפְסוּחִים
 וְנִרְפְּאוּ׃ + וַתְּהִי שִׂמְחָה
 גְדוֹלָה בְּעִיר הַהִיא׃ + וְאִישׁ
 אֶחָד וְשֵׁמוֹ שְׁמַעוֹן הָיָה מִלְּפָנִים
 בְּעִיר מְכֻשָּׁף וּמִבְּהִיל אֶת-עַם
 שְׁמָרוֹן בְּאָמְרוֹ עַל-נַפְשׁוֹ
 כִּי גְדוֹל הוּא׃

εβαπτίζοντο ἄνδρες τε και γυναίκες 13+ ο δε Σίμων
they were immersed, both men and women. And Simon
και αυτός ἐπίστευσε και βαπτισθείς ην
even himself believed, and having been immersed, was
προσκαρτερών τῷ Φιλίππῳ θεωρών τε δυνάμεις και
constantly attending to Philip; and viewing [works of] power and
σημεία γινόμενα ἐξίστατο 14+ ακούσαντες δε οι εν
signs being done he was amazed. having heard And the in
Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδακται η Σαμάρεια τον
Jerusalem apostles] that Samaria received the
λόγον του θεού ἀπέστειλαν προς αυτούς τον Πέτρον
word of God, sent to them Peter
και Ιωάννην 15+ οίτινες καταβάντες προσηύξαντο
and John. Who having gone down prayed
περί αυτών ὅπως λάβωσι πνεύμα ἅγιον 16+
concerning them, that they should receive spirit holy].
ούπω γαρ ην ἐπ' ουδενί αυτών επιπεπτωκός
For not yet was it upon any one of them falling];
μόνον δε βεβαπτισμένοι υπήρχον εις το ὄνομα του
but only immersed being] in the name of the
κυρίου Ἰησοῦ 17+ τότε ἐπετίθουν τας χείρας ἐπ'
Lord Jesus. Then they placed the hands upon
αυτούς και ἐλάβανον πνεύμα ἅγιον 18+ θεασάμενος
them, and they received spirit holy]. seeing
δε ο Σίμων ὅτι διά της επιθέσεως των χειρών των
And Simon] that through the laying on of the hands of the

אשר יקבלו את־רוח הקדשׁ :
+ כי הרוח לא־צִלְחָה עַד־עֲתָה עַל־אֶחָד
מֵהֶם וְהֵם רַק־נִטְבָּלִים לְשֵׁם הָאֲדֹנָי יֵשׁוּעַ :
+ וַיִּסְמְכוּ אֶת־יְדֵיהֶם עָלֵיהֶם וַיִּקְבְּלוּ
אֶת־רוּחַ הַקֹּדֶשׁ :
+ וַיְהִי בְרֵאוֹת שְׁמֵעוֹן כִּי נָתַן רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
בְּסִמְיַכַת יְדֵי הַשְּׂלִיחִים וַיָּבֵא לַפְּנִיָּהֶם כְּסָף :

+ וַיֵּאֱמֹן שְׁמֵעוֹן גַּם־הוּא וַיִּטְבֵּל
וַיִּדְבֵּק בְּפִילִפּוֹס וַיֵּרָא אֶת־הָאֵתוֹת
וְהַמִּפְתִּיּוֹת הַגְּדֹלִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וַיִּתְמַח :
+ וַיִּשְׁמְעוּ הַשְּׂלִיחִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם
כִּי־קִבְּלָה שְׁמֵרוֹן אֶת־דְּבַר הָאֱלֹהִים
וַיִּשְׁלַחוּ אֵלָיהֶם אֶת־פֶּטְרוֹס וְאֶת־יּוֹחָנָן :
+ וַיִּרְדּוּ שָׁמָּה וַיִּתְפַּלְּלוּ בְּעֵדָם

אֲנִי וְנָאִי :
+ לְעַד הָאֵתָּה כִּי לֹא הָיָה לְיֹדְעֵי חֵן
בְּלִשְׁתָּא : וְכִּי חֲבָבָה תְּהֵאֵס כְּעֵבֶר וְהָיָה גְּעָרָה :
+ מִן־יָדָה שְׁמֵעָה תְּהֵאֵס חֲלִישָׁה אֲרִי :
+ חֲבָבָה תְּהֵאֵס אֲנִי וְנָאִי :
+ חֲבָבָה תְּהֵאֵס אֲנִי וְנָאִי :
+ חֲבָבָה תְּהֵאֵס אֲנִי וְנָאִי :
+ חֲבָבָה תְּהֵאֵס אֲנִי וְנָאִי :
+ חֲבָבָה תְּהֵאֵס אֲנִי וְנָאִי :

αποστόλων δίδοται το πνεύμα το άγιον προσήνεγκεν
apostles was given the spirit holy], he brought

αυτοίς χρήματα 19+ λέγων δότε καμοί
to them things, saying, Give to me also
την εξουσίαν ταύτην ίνα ω αν επιθώ τας χείρας
this authority, that whom ever I should place the hands

λαμβάνη πνεύμα άγιον 20+ Πέτρος δε είπε αυτόν
should receive spirit holy]. And Peter said to him,
το αργύριόν σου συν σοι είη εις απώλειαν ότι την
your money with you May be] unto destruction, for the
δωρεάν του θεού ενόμισας διά χρημάτων κτάσθαι
gift of God you thought by things [is] to be acquired].

21+ ουκ έστι σοι μερίς ουδέ κλήρος εν τω λόγω τούτω
There is no portion to you nor lot in this matter;

η γαρ καρδιά σου ουκ έστιν ευθεία ενώπιον του θεού
for your heart is not straight before God.

22+ μετανόησον ούν από της κακίας σου ταύτης και
Repent then from your evil this], and

δεήθητι του θεού ει άρα αφεθήσεταιί σοι η επίνοια
beseech God! if then shall be forgiven you the thought

της καρδιάς σου 23+ εις γαρ χολήν πικρίας και
of your heart]; for in bile of bitterness, and

σύνδεσμον αδικίας ορώ σε όντα 24+ αποκριθείς δε
bond of unrighteousness I see you being. And responding

ο Σίμων είπε δεήθητε υμείς υπέρ εμού προς τον
Simon said, You beseech for me to the

+ וְעַתָּה שׁוּב מִרְעֵתְךָ זֹאת וְהִתְחַנֵּן
+ וַיֹּאמֶר הַנּוֹדֵנָא גַם־לִי שְׁלֹטָן כְּשִׁלְטָן
אל־הָאֱלֹהִים אוּלַי תִּסְלַח לְךָ מִזִּמַּת לְבָבְךָ :
הֲזֵה אֲשֶׁר יִקְבֹּל אֶת־רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
כֹּל אֲשֶׁר־אֲשִׁים עָלָיו אֶת־יָדַי :
+ כִּי־רָאָה אָנֹכִי כִּי־בָאת בְּיָדַי
מְרוֹרֶת רוּשׁ וְחָרָצוּבוֹת רָשָׁע :
+ וַיַּעַן שְׁמֵעוֹן וַיֹּאמֶר הִעֲתִירוּ
אֲתֶם בְּעַדִּי אֶל־יְהוָה לְבִלְתִּי־בוֹא
עָלַי דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם :
+ וַיֹּאמֶר הַנּוֹדֵנָא גַם־לִי שְׁלֹטָן כְּשִׁלְטָן
הֲזֵה אֲשֶׁר יִקְבֹּל אֶת־רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
כֹּל אֲשֶׁר־אֲשִׁים עָלָיו אֶת־יָדַי :
+ וַיֹּאמֶר אֱלִיּוֹ פֶטְרוֹס כְּסִפְךָ
יְהִי אֲתָךְ לְאֻבְדוֹן יַעַן אֲשֶׁר אָמַרְתָּ
לְקַנּוֹת בְּמַחִיר אֶת־מִתַּת הָאֱלֹהִים :
+ אִין־לְךָ חֵלֶק וְגוֹרָל בְּדָבָר הַזֶּה
כִּי לְבָבְךָ אֵינְנוּ יִשָּׂר לְפָנַי הָאֱלֹהִים :

+ לֵאמֹר הֲאִישִׁי מִגֵּר אֲלֵמֶךָ :
+ כִּי־גֵר אָהֶבְתָּ כִּי־בָעֵתֶיךָ מִיָּדֶיךָ הִנְחַרְתָּ
אֲלֵמֶךָ וְלֵמֶךָ נִעְבַּדְתָּ לְכִי נִחַלְתָּ וְלִגְיָי :
+ כִּי־בָחַרְתָּ לְכִי מִיָּדֶיךָ הִנְחַרְתָּ
וְנִחַלְתָּ מִיָּדֶיךָ אֲלֵמֶךָ :
+ חַיָּה שְׂעִיבָה הִיא מִיָּדֶיךָ אֲנִי־אֶמְלֹךְ
כִּי־אֲלֵמֶךָ וְלֵאמֹר חַיָּה מִיָּדֶיךָ מִלְפָּנַי
וְלֵאמֹר חַיָּה מִיָּדֶיךָ מִלְפָּנַי :
+ כִּי־גֵר אָהֶבְתָּ כִּי־בָעֵתֶיךָ מִיָּדֶיךָ הִנְחַרְתָּ
אֲלֵמֶךָ וְלֵמֶךָ נִעְבַּדְתָּ לְכִי נִחַלְתָּ וְלִגְיָי :

κύριον ὅπως μηδέν επέλθη επ' ἐμέ ων ειρήκατε 25 +
 Lord! so that nothing should come upon me of which you have said.

οι μεν ούν διαμαρτυράμενοι και λαλήσαντες τον
 They indeed then, testifying and having spoken the
 λόγον του κυρίου υπέστρεψαν εις Ιερουσαλήμ
 word of the Lord, returned unto Jerusalem,

πολλάς τε κώμας των Σαμαρειτών ευηγγελίσαντο 26 +
 and [in] many towns of the Samaritans they announced good news.

άγγελος δε κυρίου ελάλησε προς Φίλιππον λέγων
 And an angel of [the] Lord spoke to Philip, saying,

ανάστηθι και πορεύου κατά μεσημβριάν επί την
 Rise up and go according to [the] south! unto the
 οδόν την καταβαίνουσαν από Ιερουσαλήμ εις Γάζαν
 way going down from Jerusalem unto Gaza;

αύτη εστίν έρημος 27 + και αναστάς επορεύθη και
 this is wilderness. And having risen up he went. And

ιδού ανήρ Αιθίοψ ευνούχος δυνάστης Κανδάκης
 behold, [there was] an Ethiopian man, a eunuch, a mighty one of Candace

της βασιλίσης Αιθιοπων ος ην επί πάσης
 the queen of [the] Ethiopians, who was over all

της γάζης αυτής ος εληλύθει προσκυνήσων εις
 her treasury, who had come to do obeisance in

Ιερουσαλήμ 28 + ην τε υποστρέφων και καθήμενος επί
 Jerusalem. And he was returning, and sitting upon

του άρματος αυτού ανεγίνωσκε τον προφήτην Ησαϊαν
 his chariot. [And] he read the prophet Isaiah.

29 + είπε δε το πνεύμα τω Φιλίππω πρόσελθε και
 said And the spirit] to Philip, Draw near and

וְהָמָּה הָעִידוּ וַדְּבָרוֹ אֶת־דְּבַר יְהוָה + לְקַנְדָּק מִלְּפֶת־כּוֹשׁ וּמִמּוֹנֵה עַל־כָּל־גְּנֻזֵיהָ
 וַיָּשׁוּבוּ יְרוּשָׁלַיִם וַיְבַשְּׂרוּ אֶת־הַבְּשׂוּרָה אֲשֶׁר עָלָה אֶל־יְרוּשָׁלַיִם לְהַשְׁתַּחֲוֹת׃
 בְּכַפְרַיִם רַבִּים אֲשֶׁר לְשֹׁמְרוֹנִים׃ + וַיְהִי בְּשׁוּבוֹ וְהוּא יָשָׁב עַל־מַרְכָּבָתוֹ
 וַיְדַבֵּר מִלְּאֻד־יְהוָה אֶל־פִּילְפּוֹס׃ וְקָרָא בְּסֵפֶר יִשְׁעִיָה הַנְּבִיא׃
 לְאֹמֵר קוּם לְךָ תִּגְנָבָה עַל־תִּדְרֶךָ׃ + וַיֹּאמֶר הָרוּחַ אֶל־פִּילְפּוֹס גְּשָׁה
 תִּירְדֶּת מִירוּשָׁלַיִם עֲזָתָה וְהִיא תִרְבָּה׃ וְהִלֹּה עַל־הַמַּרְכָּבָה הַזֹּאת׃

וְהָמָּה הָעִידוּ וַדְּבָרוֹ אֶת־דְּבַר יְהוָה + לְקַנְדָּק מִלְּפֶת־כּוֹשׁ וּמִמּוֹנֵה עַל־כָּל־גְּנֻזֵיהָ
 וַיָּשׁוּבוּ יְרוּשָׁלַיִם וַיְבַשְּׂרוּ אֶת־הַבְּשׂוּרָה אֲשֶׁר עָלָה אֶל־יְרוּשָׁלַיִם לְהַשְׁתַּחֲוֹת׃
 בְּכַפְרַיִם רַבִּים אֲשֶׁר לְשֹׁמְרוֹנִים׃ + וַיְהִי בְּשׁוּבוֹ וְהוּא יָשָׁב עַל־מַרְכָּבָתוֹ
 וַיְדַבֵּר מִלְּאֻד־יְהוָה אֶל־פִּילְפּוֹס׃ וְקָרָא בְּסֵפֶר יִשְׁעִיָה הַנְּבִיא׃
 לְאֹמֵר קוּם לְךָ תִּגְנָבָה עַל־תִּדְרֶךָ׃ + וַיֹּאמֶר הָרוּחַ אֶל־פִּילְפּוֹס גְּשָׁה
 תִּירְדֶּת מִירוּשָׁלַיִם עֲזָתָה וְהִיא תִרְבָּה׃ וְהִלֹּה עַל־הַמַּרְכָּבָה הַזֹּאת׃

κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ 30+ προσδραμών δε
 join to this chariot. And running up,
 ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν
 Philip heard him reading the
 προφήτην Ἠσαΐαν καὶ εἶπεν ἀρά γε γινώσκεις α
 prophet Isaiah, and said, Then indeed you know what
 ἀναγινώσκεις 31+ ὁ δε εἶπε πως γὰρ ἀνδρανήμην
 you read? And he said, For how might I be able,
 εἰ μὴ τις ὁδηγήσῃ με παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον
 unless someone should guide me? And he appealed to Philip
 ἀναβάντα καθίσει σὺν αὐτῷ 32+ ἡ δε περιοχὴ τῆς
 having ascended to sit with him. And the section of the
 γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη ὡς πρόβατον ἐπὶ
 scripture which he read was this, As a sheep unto
 σφαγῆν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος
 slaughter he was led, and as a lamb before the one shearing
 αὐτὸν ἀφώνος οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ 33+
 it [is] voiceless, so he opens not his mouth.
 ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη τὴν
 In his humiliation his judgment was taken away.
 δε γενεάν αὐτοῦ τις διηγήσεται ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς
 And his generation who shall describe], for [[is] taken from the
 γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ 34+ ἀποκριθεὶς δε ὁ εὐνούχος
 earth his life]? responding And the eunuch]
 τῷ Φιλίππῳ εἶπε δέομαί σου περὶ τίνος ὁ προφήτης
 to Philip, said, I beseech you, concerning whom prophet

+ וַיִּרְץ פִּילְפּוֹס אֵלָיָהּ וַיִּשְׁמַע אֶת־
 קְרֵא בְּסֵפֶר יִשְׁעִיָּה הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר
 הֲגַם תִּבְנֶן אֶת־אֲשֶׁר אַתָּה קוֹרֵא׃
 + וַיֹּאמֶר וַאֲיִכְכָּה אוֹכַל וְאִין אִישׁ אֲשֶׁר
 יוֹרְנִי וַיִּבְקֶשׂ מֵאֵת פִּילְפּוֹס לְעֹלֹת וְלִשְׁבֹּת
 אֲצִלוֹ׃
 + וְזֶה עֲנִין הַפְּתוּב אֲשֶׁר קָרָא

כְּשֶׁה לְטַבַּח יוֹבֵל וּכְרַחֵל לְפָנָי
 גּוֹזְזִיָּה נֶאֱלָמָה וְלֹא־יִפְתַּח פִּיו׃
 + בְּעֶצֶר מִשְׁפָּטוֹ לוֹקַח וְאֶת־דְּוָרוֹ
 מִי יִשׁוּחַח כִּי נִגְזְרוּ מֵאַרְץ חֲזִיו׃
 + וַיַּעַן הַסְּרִיס וַיֹּאמֶר אֶל־פִּילְפּוֹס
 אֲשֶׁאֱלֶה מִמֶּךָ עַל־מִי הַנְּבִיא מְדַבֵּר
 אֶת־זֹאת עַל־נַפְשׁוֹ אוֹ עַל־אִישׁ אַחֵר׃

+ וַיִּרְץ פִּילְפּוֹס אֵלָיָהּ וַיִּשְׁמַע אֶת־
 קְרֵא בְּסֵפֶר יִשְׁעִיָּה הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר
 הֲגַם תִּבְנֶן אֶת־אֲשֶׁר אַתָּה קוֹרֵא׃
 + וַיֹּאמֶר וַאֲיִכְכָּה אוֹכַל וְאִין אִישׁ אֲשֶׁר
 יוֹרְנִי וַיִּבְקֶשׂ מֵאֵת פִּילְפּוֹס לְעֹלֹת וְלִשְׁבֹּת
 אֲצִלוֹ׃
 + וְזֶה עֲנִין הַפְּתוּב אֲשֶׁר קָרָא

לְחֶסְדָּה אֲרֻחָבִי אֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי
 אֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי
 + וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי
 וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי
 + וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי
 וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי
 + וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי
 וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי וְאֲרֻחָבִי

λέγει τούτο περί εαυτού η περί ετέρου τινός 35 +
 speak [does] this? concerning himself, or concerning some other?
 ανοίξας δε ο Φίλιππος το στόμα αυτού και αρξάμενος
 having opened And Philip] his mouth, and having begun
 από της γραφής ταύτης ευηγγελίσατο αυτό τον Ιησούν
 from this scripture, announced good news to him -- Jesus.

36 + ως δε επορεύοντο κατά την οδόν ήλθον επί τι
 And as they were going along the way, they came upon some
 ύδωρ και φησιν ο ευνούχος ιδού ύδωρ τι κωλύει
 water. And says the eunuch], Behold, water, what prevents

με βαπτισθήναι 37 + είπε δε ο Φίλιππος ει πιστεύεις
 me to be immersed? said And Philip], If you believe
 εξ όλης της καρδιάς έξεστιν αποκριθείς δε είπε
 of [your] entire heart, it is allowed. And responding he said,
 πιστεύω τον υιόν του θεού είναι τον Ιησούν χριστόν
 I believe the son of God to be Jesus Christ].

38 + και εκέλευσε στήναι το άρμα και κατέβησαν
 And he urged to stop the chariot]. And went down
 αμφότεροι εις το ύδωρ ο τε Φίλιππος και ο
 both] into the water, both Philip and the
 ευνούχος και εβάπτισεν αυτόν 39 + ότε δε ανέβησαν
 eunuch; and he immersed him. And when they ascended
 εκ του ύδατος πνεύμα κυρίου
 from out of the water, spirit of [the] Lord
 ήρπασε τον Φίλιππον και ουκ είδεν αυτόν ουκέτι ο
 seized Philip by force, and did not see him any longer the

+ וַיִּפְתַּח פִּילְפּוֹס אֶת־פִּיו וַיִּחַל
 מִן־הַכְּתוּב הַזֶּה וַיִּבְשֹׂר אוֹתוֹ אֶת־יֵשׁוּעַ׃
 + וַיְהִי בְעֵבֶרֶם בְּדִרְךָ וַיָּבֹאוּ
 אֶל־מְקוֹם מַיִם וַיֹּאמֶר הַסָּרִיס
 הִנֵּה־מַיִם מִהֵּרָאֵנִי מִהַטָּבֵל׃
 + וַיֹּאמֶר פִּילְפּוֹס אִם־מֵאֲמִין אֶתָּה
 בְּכָל־לִבְבְּךָ מוֹתֵר־לְךָ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אָנִי

מֵאֲמִין כִּי יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ בֶּן־הָאֱלֹהִים הוּא׃
 + וַיֵּצֵאוּ לְהַעֲמִיד אֶת־הַמָּרְכָבָה וַיֵּרְדּוּ
 שְׁנֵיהֶם אֶל־הַתּוֹךְ הַמַּיִם פִּילְפּוֹס וְהַסָּרִיס
 וַיִּטְבַּל אוֹתוֹ׃
 + וַיְהִי כִּי עָלוּ מִן־הַמַּיִם וַיִּשָּׂא
 רוּחַ יְהוָה אֶת־פִּילְפּוֹס וְהַסָּרִיס לֹא
 רָאָהוּ עוֹד וַיִּלָּךְ לְדַרְכּוֹ שְׂמֹחַ׃

+ + וַיִּפְתַּח פִּילְפּוֹס אֶת־פִּיו וַיִּחַל
 מִן־הַכְּתוּב הַזֶּה וַיִּבְשֹׂר אוֹתוֹ אֶת־יֵשׁוּעַ׃
 + וַיְהִי בְעֵבֶרֶם בְּדִרְךָ וַיָּבֹאוּ
 אֶל־מְקוֹם מַיִם וַיֹּאמֶר הַסָּרִיס
 הִנֵּה־מַיִם מִהֵּרָאֵנִי מִהַטָּבֵל׃
 + וַיֹּאמֶר פִּילְפּוֹס אִם־מֵאֲמִין אֶתָּה
 בְּכָל־לִבְבְּךָ מוֹתֵר־לְךָ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אָנִי

+ + וַיִּפְתַּח פִּילְפּוֹס אֶת־פִּיו וַיִּחַל
 מִן־הַכְּתוּב הַזֶּה וַיִּבְשֹׂר אוֹתוֹ אֶת־יֵשׁוּעַ׃
 + וַיְהִי בְעֵבֶרֶם בְּדִרְךָ וַיָּבֹאוּ
 אֶל־מְקוֹם מַיִם וַיֹּאמֶר הַסָּרִיס
 הִנֵּה־מַיִם מִהֵּרָאֵנִי מִהַטָּבֵל׃
 + וַיֹּאמֶר פִּילְפּוֹס אִם־מֵאֲמִין אֶתָּה
 בְּכָל־לִבְבְּךָ מוֹתֵר־לְךָ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אָנִי

ευνούχος επορεύετο γαρ την οδόν αυτού χαίρων 40 +
 eunuch]; for he went his way rejoicing.
 Φίλιππος δε ευρέθη εις Αζωτον και διερχόμενος
 And Philip was found in Azotus; and going through
 ευηγγελίζετο τας πόλεις πάσας έως
 he announced good news [to] the cities all] until
 του ελθείν αυτόν εις Καισάρειαν
 he came unto Caesarea.

9 v

1+ ο δε Σαύλος έτι εμπνέων απειλής και φόνου εις
 And Saul still breathing intimidation and carnage against
 τους μαθητάς του κυρίου προσελθών τω αρχιερεί 2+
 the disciples of the Lord, having come forward to the chief priest,
 ητήσατο παρ' αυτού επιστολάς εις Δαμασκόν προς
 asked from him letters for Damascus to
 τας συναγωγάς όπως εάν τινας εύρη της οδού
 the synagogues, so that if any should be found of the way
 όντας άνδρας τε και γυναίκας δεδεμένους αγάγη
 being], both men and women, having bound [them] he should lead [them]
 εις Ιερουσαλήμ 3+ εν δε τω πορεύεσθαι εγένετο
 unto Jerusalem. And in the going, it happened
 αυτόν εγγίζειν τη Δαμασκώ και εξαίφνης
 [as] he approached [to] Damascus, and suddenly
 περιήστραπεν αυτόν φως από του ουρανού 4+ και
 flashed about him light from the heaven. And

וּפִילִפוֹס נִמְצָא בְּאַשְׁדּוֹד וַיֵּעֲבֹר
 וַיִּבְשֹׁר בְּכָל־הָעָרִים עַד־בָּאוּ לְקִיסְרִיָּה:

+
 וְשָׁאוּל עֹדֵנּוּ יִפְחַח זַעַם וַרְצַח
 עַל־תַּלְמִידֵי הָאֱדוֹן וַיִּבֹא אֶל־הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל:
 +
 וַיִּשְׁאַל מֵאֵתוֹ מִכְתָּבִים לְדַמְשֶׁק

אֶל־בְּתֵי כְּנִסְיֹת לְמַעַן אֲשֶׁר יֵאָסֵר
 אֶת־אֲשֶׁר יִמְצָא אֲחֵזִים בְּדַרְךְ הַהִיא
 אֲנָשִׁים אוֹ נָשִׁים וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלַיִם:
 + וַיְהִי הוּא הַלֵּךְ וְקָרַב לְדַמְשֶׁק וְהִנֵּה
 פְּתָאִם נֹגַה עָלָיו מִסְבִּיב אוֹר מִן־הַשָּׁמַיִם:
 + וַיִּפֹּל אֶרְצָה וַיִּשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר
 אֵלָיו שָׁאוּל שָׁאוּל לָמָּה תַרְדֵּפְנִי:

+ قَلْبُفُوسَ وَاِیْ فِیْلِفُوْسَ
 وَاِیْ فِیْلِفُوْسَ وَاِیْ فِیْلِفُوْسَ
 جَلَسَ حَتّٰی حَتّٰی لِقِيسَرِيَا : ٥

+ וְשָׁאוּל עֹדֵנּוּ יִפְחַח זַעַם וַרְצַח
 עַל־תַּלְמִידֵי הָאֱדוֹן וַיִּבֹא אֶל־הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל:
 + וַיִּשְׁאַל מֵאֵתוֹ מִכְתָּבִים לְדַמְשֶׁק

וַיִּשְׁמַע וַיִּזְדַּבְּרֵם כְּמִנְיֵן אֲשֶׁר יֵאָסֵר
 אֶת־אֲשֶׁר יִמְצָא אֲחֵזִים בְּדַרְךְ הַהִיא
 אֲנָשִׁים אוֹ נָשִׁים וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלַיִם:
 + וַיְהִי הוּא הַלֵּךְ וְקָרַב לְדַמְשֶׁק וְהִנֵּה
 פְּתָאִם נֹגַה עָלָיו מִסְבִּיב אוֹר מִן־הַשָּׁמַיִם:
 + וַיִּפֹּל אֶרְצָה וַיִּשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר
 אֵלָיו שָׁאוּל שָׁאוּל לָמָּה תַרְדֵּפְנִי:

πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ
 having fallen upon the ground, he heard a voice saying to him,
 Σαούλ Σαούλ τι με διώκεις 5+ εἶπε δε τις εἰ κύριε
 Saul, Saul, why do you persecute me? And he said, Who are you, O Lord?
 ο δε κύριος εἶπεν ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ον συ διώκεις
 And [the] Lord said, I am Jesus, whom you persecute.
 σκληρόν σοι προς κέντρα λακτίζειν 6+ τρέμων τε και
 [It is] hard to you against spurs to kick]. And trembling and
 θαμβῶν εἶπε κύριε τι με θέλεις ποιῆσαι και ο
 distraught, he said, O Lord, what do you want me to do? And the
 κύριος προς αὐτόν ἀλλά ἀνάστηθι και εἰσελθε εἰς
 Lord [said] to him, But rise up and enter into
 τὴν πόλιν και λαληθήσεταιί σοι τι σε δεῖ ποιεῖν 7+
 the city! and it will be told to you what you must do.
 οἱ δε ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν
 But the men journeying with him stood
 ἐννεοὶ ἀκούοντες μεν τῆς φωνῆς μηδένα δε
 dumb, hearing indeed the voice no one but
 θεωροῦντες 8+ ἠγέρθη δε ο Σαύλος ἀπὸ τῆς γῆς
 viewing]. rose And Saul] from the ground,
 ἀνεωγμένων τε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδένα ἐβλεπε
 having been opened and his eyes] no one he saw].
 χειραγωγούντες δε αὐτόν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν 9+
 leading by the hand And him], they brought [him] unto Damascus.
 και ἦν ἡμέρας τρεῖς μη βλέπων και οὐκ ἔφαγεν
 And he was days three] not seeing, and he did not eat

+ וַיֹּאמֶר מִי אַתָּה אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר
 הָאֲדֹנָי אֲנִי וַיִּשְׁעֵ אֲשֶׁר אַתָּה רוֹדֵף
 קָשָׁה לָּךְ לְבַעַט בְּדַרְכֵיכֶם
 + וְהוּא חָרַד וְנִבְעַת וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי
 מִהֲתַחַפֵּץ וְאֶעֱשֶׂה וַיַּעַן הָאֲדֹנָי קוּם לָּךְ
 הֲעִירָה וַיֹּאמֶר לָּךְ אֶת־אֲשֶׁר עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת:
 + וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ אִתּוֹ עָמְדוּ נְאֻלָּמִים
 כִּי שָׁמְעוּ אֶת־הַקּוֹל וְאִישׁ לֹא הָבִיטוּ:
 + וַיִּקָּם שָׂאוּל מִן־הָאָרֶץ וּבִפְתָחוֹ אֶת־עֵינָיו
 לֹא רָאָה אִישׁ וַיִּחְזִיקוּ בְּיָדוֹ וַיִּזְלִיכוּהוּ
 לְדַמְשֶׁק׃
 + וַתַּחֲשִׁכֵנָה עֵינָיו מִרְאוֹת שְׁלֹשָׁת יָמִים וְלֹא
 אָכַל וְלֹא שָׁתָה׃

+ חָלַל וְקָלַל בְּלִשְׁנוֹ׃ עָרַבְתָּ מֵאֵלֶיךָ
 וְיָבֵא לְךָ מִלְּשׁוֹן מֵתָם לְמֹתָם׃
 + מֵעַתָּה עָלֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָנוּ
 וְלֹא לַמִּזְבֵּחַ גִּבּוֹרֵי חַיִּים מֵאֵלֶיךָ מֵתָם׃
 + אֲשֶׁר־בְּרִיתְךָ בְּרִיתֵנוּ׃ אֱלֹהֵינוּ׃
 + וְלֹא מִלְּשׁוֹן מֵתָם לְמֹתָם
 וְלֹא מִלְּשׁוֹן חַיִּים מֵאֵלֶיךָ מֵתָם׃

ουδέ έπιεν 10+ ην δε τις μαθητής εν Δαμασκώ
 nor drink. And there was a certain disciple in Damascus,
 ονόματι Ανανίας και είπε προς αυτόν ο κύριος εν
 by name Ananias. And said to him the Lord] in
 οράματι Ανανία ο δε είπεν ιδού εγώ κύριε 11+ ο δε
 a vision, Ananias! And he said, Behold, [it is] I, O Lord. And
 κύριος προς αυτόν αναστάς πορεύθητι επί την
 [the] Lord [said] to him, Rise up, go unto the
 ρύμην την καλουμένην ευθείαν και ζήτησον εν οικία
 street called, Straight, and seek for [the] house
 Ιούδα Σαύλον ονόματι Ταρσέα ιδού γαρ προσεύχεται
 of Judas, one named Saul of Tarsus! For behold he prays,
 12+ και είδεν εν οράματι άνδρα ονόματι Ανανίαν
 and he saw in a vision a man, by name Ananias,
 εισελθόντα και επιθέντα αυτό χείρα όπως αναβλέψη
 entering and placing upon him a hand, so that he should gain sight.
 13+ απεκρίθη δε Ανανίας κύριε ακήκοα από πολλών
 responded And Ananias], O Lord, I have heard from many
 περί του ανδρός τούτου όσα κακά εποίησε τοις
 concerning this man, how many evils he did [to]
 αγίοις σου εν Ιερουσαλήμ 14+ και ώδε έχει εξουσίαν
 your holy ones in Jerusalem. And here he has authority
 παρά των αρχιερέων δήσαι πάντας τους
 by the chief priests to bind all the ones
 επικαλουμένους το όνομά σου 15+ είπε δε προς αυτόν
 calling upon your name. said And to him

+ ותלמיד אחד הנה בדמשק
 חנניה שמו ויאמר אליו האדון
 במחנה חנניה ויאמר הנני אדני:
 + ויאמר אליו האדון קום לך אל-הרחוב
 הנקרא הישר ושאל בבית יהודה לאיש
 טרסי ושמו שאול כי הנה הוא מתפלל:
 + וירא במחנה והנה איש ושמו
 חנניה בא החדרה וישם עליו
 את-ידו למען ישוב ויראה:
 + ויען חנניה ויאמר אדני שמעתי
 רבים מספרים על-האיש הנה כמה
 רעות עשה לקדושיך בירושלים:
 + וגם-פה רשות יש-לו מאת ראשי
 הכהנים לאסר את-כל-הקראים בשמך:
 + ויאמר אליו האדון לך כי-כלי

+ ויאמר אליו האדון קום לך אל-הרחוב
 הנקרא הישר ושאל בבית יהודה לאיש
 טרסי ושמו שאול כי הנה הוא מתפלל:
 + וירא במחנה והנה איש ושמו
 חנניה בא החדרה וישם עליו
 את-ידו למען ישוב ויראה:
 + ויען חנניה ויאמר אדני שמעתי
 רבים מספרים על-האיש הנה כמה
 רעות עשה לקדושיך בירושלים:
 + וגם-פה רשות יש-לו מאת ראשי
 הכהנים לאסר את-כל-הקראים בשמך:
 + ויאמר אליו האדון לך כי-כלי
 + ויאמר אליו האדון קום לך אל-הרחוב
 הנקרא הישר ושאל בבית יהודה לאיש
 טרסי ושמו שאול כי הנה הוא מתפלל:
 + וירא במחנה והנה איש ושמו
 חנניה בא החדרה וישם עליו
 את-ידו למען ישוב ויראה:
 + ויען חנניה ויאמר אדני שמעתי
 רבים מספרים על-האיש הנה כמה
 רעות עשה לקדושיך בירושלים:
 + וגם-פה רשות יש-לו מאת ראשי
 הכהנים לאסר את-כל-הקראים בשמך:
 + ויאמר אליו האדון לך כי-כלי

ο κύριος πορεύου ὅτι σκεύος εκλογῆς μοι
 the Lord], Go! for a utensil of choice to me
 ἐστίν οὗτος του βαστάσαι το ὄνομά μου ενώπιον
 this one is], to bear my name before
 ἐθνῶν και βασιλέων υιών τε Ισραήλ 16+ ἐγώ γαρ
 nations, and kings, and [the] sons of Israel. For I
 υποδείξω αὐτῷ ὅσα δει αὐτόν υπέρ
 will show plainly to him how much he must for
 του ονόματός μου παθεῖν 17+ ἀπήλθε δε Ανανίας και
 my name suffer]. went forth And Ananias] and
 εισηλθεν εις την οικίαν και επιθείς επ' αὐτόν τας
 entered into the house; and having placed upon him the
 χείρας εἶπε Σαούλ αδελφέ ο κύριος απέσταλκε με
 hands], he said, O brother Saul, the Lord has sent me,
 ο οφθείς σοι εν τη οδῷ η ἤρχου ὅπως
 the one appearing to you in the way by which you came, that
 αναβλέψης και πλησθῆς πνεύματος αγίου 18+ και
 you should gain sight, and should be filled spirit of holy]. And
 ευθέως απέπεσον από των οφθαλμών αὐτοῦ ὡσεὶ
 immediately there fell away from his eyes as [it were]
 λεπίδες ανέβλεψέ τε και αναστάς εβαπτίσθη 19+ και
 scales; and he gained sight, and having risen up he was immersed. And
 λαβῶν τροφήν ενίσχυσεν εγένετο δε ο Σαύλος μετά
 taking nourishment, he strengthened. existed And Saul] with
 των εν Δαμασκῷ μαθητῶν ημέρας τινάς 20+ και
 the in Damascus disciples] some days. And
 ευθέως εν ταις συναγωγαῖς εκήρυσσε τον χριστόν
 immediately in the synagogues he was proclaiming the Christ,

חפץ הוא לי לשאת את-שמי לפני
 גוים ומלכים ולפני בני ישראל:
 + כי אני אראהו כמה יש-לו לסבל למען
 שמי:
 + וילך תנניח ויבא הביתה וישם את-ידי
 עליו ויאמר שאול אחי הארון ישוע הנראה
 אליך בדרך אשר-באת בה שלחני למען

ותפקחנה עיניו ותמלא רוח הקדש:
 + וכרגע נפלו מעל עיניו כמו קשקשים
 ותפקחנה פתאם ויקם ויטבל:
 + ויאכל לחם ויחזק וישב שאול ימים
 אחדים עם-התלמידים אשר בדרמשק:
 + וימהר ויקרא בבתי כנסיות את-ישוע
 לאמר כי-הוא בן-האלהים הוא:

ונחמם לו לחם וישב
 בדרמשק עם-תלמידי
 + ויאמר לו שאול אחי
 הארון ישוע הנראה
 אליך בדרך אשר-באת
 בה שלחני למען
 וימהר ויקרא בבתי
 כנסיות את-ישוע לאמר
 כי-הוא בן-האלהים הוא:

ונחמם לו לחם וישב
 בדרמשק עם-תלמידי
 + ויאמר לו שאול אחי
 הארון ישוע הנראה
 אליך בדרך אשר-באת
 בה שלחני למען
 וימהר ויקרא בבתי
 כנסיות את-ישוע לאמר
 כי-הוא בן-האלהים הוא:

ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ 21 + ἐξίσταντο δε
 that this one is the son of God. were amazed And
 πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον οὐχ οὗτός ἐστιν
 all the ones hearing], and they said, not this is]
 ὁ πορθήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους
 the one ravaging in Jerusalem the ones calling upon
 τὸ ὄνομα τούτο καὶ ὧδε εἰς τούτο ἐλήλυθει ἵνα
 this name, and here for this he has come], that
 δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγη ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς 22 +
 them bound he should lead] unto the chief priests?
 Σαῦλος δε μᾶλλον ἐνεδυναμούτο καὶ συνέχυνε τοὺς
 And Saul [the] more was empowered, and confounded the
 Ἰουδαίους τοὺς κατοικούντας ἐν Δαμασκῶ συμβιβάζων
 Jews dwelling in Damascus, instructing
 ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός 23 + ὡς δε ἐπληροῦντο
 that this is the Christ. Now when were fulfilled
 ἡμέραι ἱκαναί συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν
 of days a fit amount], advised the Jews] to do away with
 αὐτόν 24 + ἐγνώσθη δε τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλή αὐτῶν
 him. was made known And to Saul their plot].
 παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός
 And they were closely watching the gates both day and night
 ὅπως αὐτόν ἀνέλωσι 25 + λαβόντες δε αὐτόν οἱ
 so as to do away with him. taking And him the
 μαθηταὶ νυκτός καθήκαν διὰ τοῦ τείχους
 disciples] by night, lowered [him] through the wall,

+ וַיִּתְמָהוּ כָּל־הַשְּׂמֵעִים וַיֵּאמְרוּ
 הֲלֹא זֶה הוּא אֲשֶׁר הָאָבִיד בִּירוּשָׁלַיִם
 אֶת־קְרָאֵי הַשֵּׁם הַזֶּה וְלִמְעַן זֹאת בָּא הַנֶּה
 לְהַבְיֹאֵם אֲסוּרִים לְפָנָי רָאשֵׁי הַכְּהֻנִּים:
 + וְשֹׂאֵל הָיָה הוֹלֵךְ וְחֹזֵק וַיִּקְהָם
 אֶת־הַיְהוּדִים יִשְׁבִּי דַמְשֶׁק בְּהוֹכִיחוֹ כִּי־זֶה
 הוּא הַמְּשִׁיחַ:

+ וַיְהִי כִּי־אָרְכוּ לֹו שָׁם הַיָּמִים
 וַיִּנְעֲצוּ הַיְהוּדִים יַחְדָּו לְהַמִּיתוֹ:
 + וַיִּנְדַּע לְשֹׂאֵל אָרְבָּם וְהִמָּה שְׂמָרוּ
 אֶת־הַשְּׂעָרִים יוֹמָם וְלַיְלָה לְהַמִּיתוֹ:
 + וַיִּקְחוּ אֹתוֹ הַתְּלָמִידִים לַיְלָה
 וַיּוֹרִידוּהוּ בַסֵּל בְּעַד הַחֹמָה:

+ וַיִּתְמָהוּ כָּל־הַשְּׂמֵעִים וַיֵּאמְרוּ
 הֲלֹא זֶה הוּא אֲשֶׁר הָאָבִיד בִּירוּשָׁלַיִם
 אֶת־קְרָאֵי הַשֵּׁם הַזֶּה וְלִמְעַן זֹאת בָּא הַנֶּה
 לְהַבְיֹאֵם אֲסוּרִים לְפָנָי רָאשֵׁי הַכְּהֻנִּים:
 + וְשֹׂאֵל הָיָה הוֹלֵךְ וְחֹזֵק וַיִּקְהָם
 אֶת־הַיְהוּדִים יִשְׁבִּי דַמְשֶׁק בְּהוֹכִיחוֹ כִּי־זֶה
 הוּא הַמְּשִׁיחַ:

+ וַיִּתְמָהוּ כָּל־הַשְּׂמֵעִים וַיֵּאמְרוּ
 הֲלֹא זֶה הוּא אֲשֶׁר הָאָבִיד בִּירוּשָׁלַיִם
 אֶת־קְרָאֵי הַשֵּׁם הַזֶּה וְלִמְעַן זֹאת בָּא הַנֶּה
 לְהַבְיֹאֵם אֲסוּרִים לְפָנָי רָאשֵׁי הַכְּהֻנִּים:
 + וְשֹׂאֵל הָיָה הוֹלֵךְ וְחֹזֵק וַיִּקְהָם
 אֶת־הַיְהוּדִים יִשְׁבִּי דַמְשֶׁק בְּהוֹכִיחוֹ כִּי־זֶה
 הוּא הַמְּשִׁיחַ:

χαλάσαντες ἐν σφυρίδι 26+ παραγενόμενος δε
 letting [him] down in a small basket. having arrived And
 ο Σαύλος ἐν Ἱερουσαλήμ ἐπειράτο κολλάσθαι τοῖς
 Saul] in Jerusalem, attempted to join the
 μαθηταῖς καὶ πάντες ἐφοβούνται αὐτὸν μὴ
 disciples; and all were afraid of him, not
 πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητῆς 27+ Βαρναβᾶς δε
 believing that [he] is a disciple. But Barnabas,
 ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους
 having taken him, brought [him] to the apostles,
 καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν
 and he described to them how in the way he saw the
 κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ καὶ πῶς ἐν
 Lord, and that he spoke to him, and how in
 Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ 28+
 Damascus he spoke openly in the name of Jesus.
 καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλήμ
 And he was with them entering into Jerusalem,
 29+ καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου
 and speaking openly in the name of the Lord
 Ἰησοῦ ἐλάλει τε καὶ συνεζήτηει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς
 Jesus. And he spoke and debated with the Hellenists;
 οἱ δε ἐπεχείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν 30+ ἐπιγνόντες δε οἱ
 but they attempted to do away with him. And knowing, the
 ἀδελφοί κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ
 brethren led him down unto Caesarea, and
 ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσὸν 31+ αἱ μὲν οὖν
 they sent him to Tarsus. the Indeed then]

וַיְהִי כִּבּוֹא שָׂאוּל יְרוּשָׁלַיִם וַיִּבְקֶשׂ
 לְהִלָּחֵט אֶל-הַתְּלָמִידִים וַיִּירָאוּ כּוֹלָם
 מִפְּנֵיו וְלֹא הֵאֱמִינוּ כִּי-תְלָמִיד הוּא׃
 וַיִּקַּח אֹתוֹ בַּר-נְבָא וַיְבִיאֵהוּ
 אֶל-הַשְּׂלִיחִים וַיְסַפֵּר לָהֶם אֶת אֲשֶׁר-רָאָה
 בַּדֶּרֶךְ אֶת-הָאֲדוֹן וְכִי הוּא דִבֶּר אֵלָיו וְאֲשֶׁר
 הִשְׁמיעַ בְּאָמֶץ לְבוֹ בְּדַמְשֶׁק אֶת-שֵׁם יֵשׁוּעַ׃

וַיְהִי אַתְּמָם יוֹצֵא נְבָא בִירוּשָׁלַיִם
 וַיִּקְרָא בְּאָמֶץ לְבוֹ בְּשֵׁם הָאֲדוֹן יֵשׁוּעַ׃
 וַיִּשְׁמְעוּ הָאֲחִים וַיִּזְרִידוּ אֹתוֹ
 לְקִיסְרִיָּה וַיִּשְׁלַחוּהוּ אֶל-טַרְסוֹס׃
 וַיְהִי שְׁלוֹם לְקַהְלֹת בְּכָל-מְקוֹמוֹת יְהוּדָה
 וְהַגְּלִיל וְשִׁמְרוֹן וְתַבְּנִינָה וְתַתְּהֵלְכָנָה בִּירוּשָׁלַיִם
 וְתַרְבִּינָה בְּנַחְמַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃

וַיְהִי כִּבּוֹא שָׂאוּל יְרוּשָׁלַיִם וַיִּבְקֶשׂ
 לְהִלָּחֵט אֶל-הַתְּלָמִידִים וַיִּירָאוּ כּוֹלָם
 מִפְּנֵיו וְלֹא הֵאֱמִינוּ כִּי-תְלָמִיד הוּא׃
 וַיִּקַּח אֹתוֹ בַּר-נְבָא וַיְבִיאֵהוּ
 אֶל-הַשְּׂלִיחִים וַיְסַפֵּר לָהֶם אֶת אֲשֶׁר-רָאָה
 בַּדֶּרֶךְ אֶת-הָאֲדוֹן וְכִי הוּא דִבֶּר אֵלָיו וְאֲשֶׁר
 הִשְׁמיעַ בְּאָמֶץ לְבוֹ בְּדַמְשֶׁק אֶת-שֵׁם יֵשׁוּעַ׃

וַיְהִי אַתְּמָם יוֹצֵא נְבָא בִירוּשָׁלַיִם
 וַיִּקְרָא בְּאָמֶץ לְבוֹ בְּשֵׁם הָאֲדוֹן יֵשׁוּעַ׃
 וַיִּשְׁמְעוּ הָאֲחִים וַיִּזְרִידוּ אֹתוֹ
 לְקִיסְרִיָּה וַיִּשְׁלַחוּהוּ אֶל-טַרְסוֹס׃

וַיְהִי שְׁלוֹם לְקַהְלֹת בְּכָל-מְקוֹמוֹת יְהוּדָה
 וְהַגְּלִיל וְשִׁמְרוֹן וְתַבְּנִינָה וְתַתְּהֵלְכָנָה בִּירוּשָׁלַיִם
 וְתַרְבִּינָה בְּנַחְמַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃

ἐκκλησῖαι καθ' ὅλης της Ιουδαίας και Γαλιλαίας
 assemblies according to [the] whole of Judea and Galilee
 και Σαμαρείας είχαν ειρήνην οικοδομούμεναι και
 and Samaria had peace, being built up and
 πορευόμεναι τῷ φόβῳ του κυρίου και τη
 going in the fear of the Lord; and in the
 παρακλήσει του αγίου πνεύματος ἐπληθύνοντο 32 +
 comfort of the holy spirit they were multiplied.
 ἐγένετο δε Πέτρον διερχόμενον διά πάντων
 And it came to pass, Peter going through all [places],
 κατελθεῖν και προς τους αγίους τους κατοικούντας
 went down also to the holy ones dwelling in
 Λύδδαν 33 + εὔρε δε ἐκεῖ ἀνθρώπον τινα Αινέα
 Lydda. And he found there a certain man, Eneas
 ονόματι ἐξ ἐτών οκτώ κατακείμενον ἐπὶ
 by name, [who was] for years eight] reclining upon
 κραβάτω ὃς ἦν παραλελυμένος 34 + και εἶπεν αὐτῷ
 a litter, who was disabled. And said to him
 ὁ Πέτρος Αινέα ἰάταί σε Ἰησοῦς ὁ χριστός ἀνάστηθι
 Peter], Eneas, heals you Jesus the Christ]; rise up
 και στρώσον σεαυτῷ και εὐθέως ἀνέστη 35 + και
 and make [bed your own]! And immediately he rose up. And
 εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικούντες Λύδαν και
 saw him all the ones dwelling Lydda and
 τον Σαρωναν οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τον κύριον 36 +
 Saron], the ones who turned unto the Lord.
 ἐν Ἰόππῃ δε τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά ἣ
 And in Joppa there was a certain disciple, by name Tabitha, which

את מטותיה איתה ויקם כרגע:
 + וירא אותו כל ישיבי לך והשרון ויפנו
 אל הארון:
 + ותלמידה בןפו ושמה טביתה
 תרגמו צביתה והיא מלאה מעשים
 טובים וצדקות אשר עשתה:
 + ויהי בסבב פטרס בכל המקומות
 ויירד גם אל הקדושים אשר ישבו בלד:
 + וימצא שם איש שמו אנניס והוא שכב
 על משכבו זה שמונה שנים והוא נכה
 אברים:
 + ויאמר אליו פטרס אנניס
 רפאך ישוע המשיח קום הצע

אָנָנִיס בְּכָל־הַמְּקוֹמוֹת
 וַיֵּרֵד גַּם אֶל־הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּלֹד:
 + וַיִּמְצָא שָׁם אִישׁ שְׁמוֹ אַנִּיִּס וְהוּא שָׁכַב
 עַל־מִשְׁכְּבוֹ זֶה שְׁמוֹנֶה שָׁנִים וְהוּא נֶכֶה
 אֲבָרִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו פֶּטְרוֹס אַנִּיִּס
 רְפָאֶךָ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ קוּם הֲצַע
 אָנָנִיס וַיִּקָּם מִמִּטָּתָהּ אִתָּהּ וַיִּקָּם כְּרִגְעַ:
 + וַיֵּרֵא אוֹתוֹ כָּל־יֹשְׁבֵי לְךָ וְהַשְּׂרוּן וַיִּפְּנוּ
 אֶל־הָאָרוֹן:
 + וְתַלְמִידָתָהּ בְּנִפּוֹ וְשֵׁמָּה טַבִּיִּתָּהּ
 תִּרְגְּמוּ צַבִּיִּתָּהּ וְהִיא מְלֵאָה מִמַּעֲשִׂים
 טוֹבִים וְצִדְקוֹת אֲשֶׁר עָשְׂתָה:
 אָנָנִיס בְּכָל־הַמְּקוֹמוֹת
 וַיֵּרֵד גַּם אֶל־הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּלֹד:
 + וַיִּמְצָא שָׁם אִישׁ שְׁמוֹ אַנִּיִּס וְהוּא שָׁכַב
 עַל־מִשְׁכְּבוֹ זֶה שְׁמוֹנֶה שָׁנִים וְהוּא נֶכֶה
 אֲבָרִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו פֶּטְרוֹס אַנִּיִּס
 רְפָאֶךָ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ קוּם הֲצַע

διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς αὕτη ἦν πλήρης

being interpreted is called Dorcas. She was full

αγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει 37 +

of good works and charity which she did.

ἐγένετο δε ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν

And it came to pass in those days, she having weakened,

ἀποθανεῖν λούσαντες δε αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερώῳ

died. And having bathed her, they put [her] in an upper room.

38 + ἐγγύς δε οὐσῆς Λύδδης τῆ Ἰόππῃ οἱ μαθηταί

near And being Lydda] Joppa, the disciples

ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀπέστειλαν

having heard that Peter is in it, sent

δύο ἀνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες μὴ οκνήσαι

two men to him appealing [for him] to not be reluctant

διελθεῖν ἕως αὐτῶν 39 + ἀναστάς δε Πέτρος συνήλθεν

to go unto them. And having risen up, Peter came together

αὐτοῖς ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερώον

with them, whom having arrived, they led up to the upper room.

καὶ παρέστησαν αὐτῷ πάσαι αἱ χήραι κλαίουσαι καὶ

And there stood beside him all the widows weeping, and

ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ'

displaying inner garments and cloaks, as many as made with

αὐτῶν οὕσα ἡ Δορκάς 40 + ἐκβαλὼν δε ἔξω πάντας

them [while] being Dorcas]. having put And outside all

ὁ Πέτρος θεισ τα γόνατα προσηύξατο καὶ

Peter], having placed [his] knees, he prayed. And

ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπε Ταβιθά ἀνάστηθι

having turned to the body, he said, Tabitha, rise up!

+ וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַתִּחַלֶּה וַתָּמָת
 וַיִּרְחֲצוּ אֹתָהּ וַיְשִׂימוּהָ בְּעֵלְיָהּ׃
 + וְלֹד קְרוּבָה הִיא לְיָפוֹ וַיִּשְׁמְעוּ
 הַתְּלָמוּדִים כִּי פָטְרוּס שָׁם וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו
 שְׁנַי אֲנָשִׁים וַיַּפְצְרוּ-בּוֹ לְבַלְתִּי הַעֲצֵל לָעֵבֶר
 אֵלֵיהֶם׃
 + וַיִּקָּם פָּטְרוּס וַיִּלְךָ אֹתָם וּבְבֹאוֹ הֶעֱלוּהוּ
 אֶל-הָעֵלְיָהּ וַתִּנְשָׁנָה אֵלָיו כָּל-הָאֵלְמָנוֹת
 בּוֹכִיֹת וּמְרֹאוֹת לוֹ אֵת הַכּוֹתֶנֶת וְאֵת
 הַבְּגָדִים אֲשֶׁר עָשְׂתָה צְבִיָּה בְּעוֹדָה עִמָּהּ׃
 + וַיּוֹצֵא פָטְרוּס אֶת-פּוֹקֶם הַחוּצָה
 וַיִּכְרַע עַל-בְּרַכְיֹו וַיִּתְפַּלֵּל וַיִּפֹּן
 אֶל-גְּוִיָּתָהּ וַיֹּאמֶר טָבִיטָא קוּמִי וַתִּפְתַּח
 אֶת-עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת-פָּטְרוּס וַתִּתְעוֹדֵד׃

+ אֲדֹכְיָא דִּי גֵּי בְּחַסְיָא בְּחַסְיָא
 אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא
 + אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא
 אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא
 אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא
 אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא
 + אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא
 אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא
 אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא דִּי אֲדֹכְיָא

η δε ἤνοιξε τους οφθαλμούς αυτής και ιδούσα
 And she opened her eyes, and seeing
 τον Πέτρον ανεκάθισε 41 + δους δε αυτή χείρα
 Peter, she sat erect. And having given to her [his] hand,
 ανέστησεν αυτήν φωνήσας δε τους αγίους και τας
 he raised her up, and having called the holy ones and the
 χήρας παρέστησεν αυτήν ζώσαν 42 + γνωστόν δε
 widows, he presented her living. known And
 εγένετο καθ' ὅλης της Ιόππης και πολλοί
 it became] throughout the whole of Joppa. And many
 πίστευσαν επί τον κύριον 43 + εγένετο δε ημέρας
 believed upon the Lord. And it came to pass of days
 ικανάς μείναι αυτόν εν Ιόππη παρά τινι Σίμωνι
 a fit amount that he abided] in Joppa with a certain Simon,
 βυρσει
 a tanner.

10 ,

1+ ανήρ δε τις ην εν Καισαρεία ονόματι
 man And a certain] was there in Caesarea, by name
 Κορνήλιος εκατοντάρχης εκ σπείρης της καλουμένης
 Cornelius, a centurion of [the] cohort being called,
 Ιταλικής 2+ ευσεβής και φοβούμενος τον θεόν συν
 Italic; pious and fearing God with
 παντί τω οίκω αυτού ποιών τε ελεημοσύνας πολλάς
 all his house, both performing charity much]

+ וַיִּשְׁלַח יְדוֹ וַיִּקָּם אֹתָהּ וַיִּקְרָא
 אֶת-הַקְּדוֹשִׁים וְאֶת-הָאֱלֹמָנוֹת וַיַּעֲמֵד אֹתָהּ
 חַיָּה לְפָנֶיהֶם׃
 + וַיִּוָּדַע הַדְּבָר בְּכָל-יְפוֹ וַיֵּאֱמִינוּ רַבִּים
 בְּאֲדוֹן׃
 + וַיּוֹאֵל לְשַׁבַּת בְּיּוֹם יָמִים רַבִּים
 עִם-בּוֹרְסֵי אֶחָד וּשְׁמוֹ שְׁמַעוֹן׃

+ וַאִישׁ הָיָה בְּקִיסְרֵיָה וּשְׁמוֹ קֶרְנִילְיוֹס
 שֶׁר-מֵאָה מִן-הַנְּדוּד הַנִּקְרָא הָאִיטְלָקִי׃
 + וְהוּא חֶסֶד וִירָא אֱלֹהִים עִם-כָּל-בְּנֵי
 בֵיתוֹ וְעָשָׂה צְדָקוֹת הַרְבֵּה לָעָם וּמִתְפַּלֵּל
 תָּמִיד לְאֱלֹהִים׃

+ אֲרַאסְא לְ אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא
 לְפָנֶיהֶם אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא
 + אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא
 מִן אֲרַאסְא׃
 + אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא
 מִן אֲרַאסְא׃

+ בְּמֵאָה אִישׁ אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא
 מִן אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא
 מִן אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא
 + אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא
 מִן אֲרַאסְא מִן אֲרַאסְא׃

τῷ λαῷ και δεόμενος του θεοῦ διά παντός 3+ εἶδεν
 to the people, and beseeching God always. He beheld
 ἐν ὁράματι φανερώς ὡσεὶ ὥραν ἐννάτην της ημέρας
 in a vision openly about hour [the] ninth of the day
 ἄγγελον του θεοῦ εἰσελθόντα προς αὐτόν και εἰπόντα
 an angel of God entering to him, and having said
 αὐτῷ Κορνήλιε 4+ ο δε ατενίσας αὐτῷ και ἐμφοβος
 to him, Cornelius. And gazing upon him, and thrown into fear
 γενόμενος εἶπε τι εστι κύριε εἶπε δε αὐτῷ
 becoming], he said, What is it, O Lord? And he said to him,
 αι προσευχαί σου και αι ελεημοσύναι σου ανέβησαν
 Your prayers and your charity ascended
 εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον του θεοῦ 5+ και νυν πέμψον
 for a memorial before God. And now send forth
 εἰς Ἰόππην ἀνδρας και μετὰπεμψαι Σίμονα ος
 unto Joppa men], and fetch Simon, who
 επικαλεῖται Πέτρος 6+ οὗτος ξενίζεται παρά τινι
 is called Peter. This one lodges with a certain
 Σίμωνι βυρσεὶ ὃ εστιν οικία παρά θάλασσαν οὗτος
 Simon, a tanner, whose house is by [the] sea; this one
 λαλήσει σοι τι σε δεῖ ποιεῖν 7+ ὡς δε ἀπήλθεν ο
 shall tell to you what is necessary for you to do. And when departed the
 ἄγγελος ο λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ φωνήσας δύο
 angel speaking to Cornelius], having called two
 των οικετῶν αὐτοῦ και στρατιώτην ευσεβή των
 of his servants, and soldier a pious] of the ones

+ וַיְהִי הַיּוֹם כְּשָׁעָה הַתְּשִׁיעִית
 לַיּוֹם וַהֲנִיחַ מְלָאָךְ אֱלֹהִים בְּאֵר
 אֱלֹהֵינוּ בְּמַחְזָה וַיֹּאמֶר קְרַנְיִלְיוֹס׃
 + וַיִּבֶט אֱלֹהֵינוּ וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה־זֶּה
 אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ תְּפִלּוֹתֶיךָ וְצַדִּיקוֹתֶיךָ
 עָלוּ לְזִכְרוֹן לְפָנַי הָאֱלֹהִים׃
 + וַעֲתָה שְׁלַח־לָךְ אֲנָשִׁים אֲלֵינוּ וְהֵבֵא
 אֵלֶיךָ אֶת־שְׂמֵעוֹן הַמְּכֻנָּה פֶּטְרוֹס׃

+ הוא מתגורר עם־בורסי אַחַד
 שְׂמֵעוֹן שְׂמוֹ אֲשֶׁר בֵּיתוֹ עַל־יַד הַיָּם הוּא
 יֹאמֶר לָךְ אֶת־אֲשֶׁר עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת׃
 + וַיִּלְךְ־לוֹ הַמְּלָאָךְ הַדֹּבֵר אֶל־קְרַנְיִלְיוֹס
 וַיִּקְרָא אֶל־שְׁנַיִם מַעֲבָדֵי בֵּיתוֹ
 וְאֶל־אִישׁ מִלְחָמָה אַחַד יֵרָא אֱלֹהִים
 מִן־הָעַמֻּדִים תָּמִיד לְפָנָיו לְשַׁרְתּוֹ׃

+ וַיְהִי הַיּוֹם כְּשָׁעָה הַתְּשִׁיעִית
 לַיּוֹם וַהֲנִיחַ מְלָאָךְ אֱלֹהִים בְּאֵר
 אֱלֹהֵינוּ בְּמַחְזָה וַיֹּאמֶר קְרַנְיִלְיוֹס׃
 + וַיִּבֶט אֱלֹהֵינוּ וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה־זֶּה
 אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ תְּפִלּוֹתֶיךָ וְצַדִּיקוֹתֶיךָ
 עָלוּ לְזִכְרוֹן לְפָנַי הָאֱלֹהִים׃
 + וַעֲתָה שְׁלַח־לָךְ אֲנָשִׁים אֲלֵינוּ וְהֵבֵא
 אֵלֶיךָ אֶת־שְׂמֵעוֹן הַמְּכֻנָּה פֶּטְרוֹס׃

+ וַיִּלְךְ־לוֹ הַמְּלָאָךְ הַדֹּבֵר אֶל־קְרַנְיִלְיוֹס
 וַיִּקְרָא אֶל־שְׁנַיִם מַעֲבָדֵי בֵּיתוֹ
 וְאֶל־אִישׁ מִלְחָמָה אַחַד יֵרָא אֱלֹהִים
 מִן־הָעַמֻּדִים תָּמִיד לְפָנָיו לְשַׁרְתּוֹ׃

προσκαρτερούντων αὐτῷ 8+ και ἐξηγησάμενος αὐτοῖς
attending constantly to him, and having described to them
ἀπαντα ἀπέστειλεν αὐτούς εἰς τὴν Ἰόππην 9+ τη δε
all things, he sent them unto Joppa. And the
επαύριον οδοιπορούντων ἐκείνων και τη πόλει
next day, as those are journeying and the city
εγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι
approaching], Peter ascended upon the roof to pray
περὶ ὥραν ἕκτην 10+ ἐγένετο δε πρόσπεινος και
around hour [the] sixth]. And he became hungry, and
ἤθελε γεύσασθαι παρασκευαζόντων δε ἐκείνων
wanted to taste. were making preparations And as those],
ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἑκστασις 11+ και θεωρεῖ
there fell upon him a change of state. And he viewed
τον οὐρανὸν ἀνεωγμένον και καταβαίνον ἐπ' αὐτὸν
heaven being opened; and there descending unto him
σκεύός τι ὡς οθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς
a certain item as piece of cloth a great], [the] four corners
δεδεμένον και καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς 12+ ἐν ᾧ
being tied, and being lowered unto the earth; in which
υπήρχε πάντα τα τετράποδα τῆς γῆς και τα θηρία
were all the four-footed [creatures] of the earth, and the wild beasts,
και τα ἑρπετά και τα πετεινά του οὐρανοῦ 13+ και
and the reptiles, and the birds of the heaven. And
ἐγένετο φωνή πρὸς αὐτὸν ἀναστάς Πέτρε θύσον και
there came a voice to him, Rise up, Peter, sacrifice and

+ וַיִּסְפָּר לָהֶם אֵת כָּל הַדְּבָרִים וַיִּשְׁלַחם
אַל-יָבוּ:
+ וַיְהִי מִמְּחֻרָת וַהֲמָה הַלְּכִים
בַּדֶּרֶךְ וַקְרָבִים לָעִיר וַיַּעַל פֶּטְרוֹס
עַל-הַגֶּגֶן לְהִתְפַּלֵּל כַּשָּׁעָה הַשְּׁשִׁית:
+ וְהוּא רָעַב וַיִּתְאַוּ לְטָעֵם-לֶחֶם
וּבְהִכְיָנָם לוֹ נִפְלְאָה עָלָיו תַּרְדֵּמָה:

+ וַיֵּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחִים וַהֲנֵה-כָּלִי
יָרַד אֵלָיו כְּדַמּוֹת מְטַפַּחַת-בַּד נְדוּלָּה
וַיּוֹרֵד קָשׁוֹר בְּאַרְבַּע כַּנְּפוֹתָיו עַל-הָאָרֶץ:
+ וּבְתוֹכּוֹ מִכָּל-בְּהֵמַת הָאָרֶץ וַחַיָּה וְרֶמֶשׂ
וְעוֹף הַשָּׁמַיִם:
+ וַיְהִי-קוֹל אֵלָיו לֵאמֹר קוּם פֶּטְרוֹס טַבַּח
וְאָכַל:

+ וַיִּסְפָּר לָהֶם אֵת כָּל הַדְּבָרִים וַיִּשְׁלַחם
אַל-יָבוּ:
+ וַיְהִי מִמְּחֻרָת וַהֲמָה הַלְּכִים
בַּדֶּרֶךְ וַקְרָבִים לָעִיר וַיַּעַל פֶּטְרוֹס
עַל-הַגֶּגֶן לְהִתְפַּלֵּל כַּשָּׁעָה הַשְּׁשִׁית:
+ וְהוּא רָעַב וַיִּתְאַוּ לְטָעֵם-לֶחֶם
וּבְהִכְיָנָם לוֹ נִפְלְאָה עָלָיו תַּרְדֵּמָה:

+ וַיֵּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחִים וַהֲנֵה-כָּלִי
יָרַד אֵלָיו כְּדַמּוֹת מְטַפַּחַת-בַּד נְדוּלָּה
וַיּוֹרֵד קָשׁוֹר בְּאַרְבַּע כַּנְּפוֹתָיו עַל-הָאָרֶץ:
+ וּבְתוֹכּוֹ מִכָּל-בְּהֵמַת הָאָרֶץ וַחַיָּה וְרֶמֶשׂ
וְעוֹף הַשָּׁמַיִם:
+ וַיְהִי-קוֹל אֵלָיו לֵאמֹר קוּם פֶּטְרוֹס טַבַּח
וְאָכַל:

φάγε ¹⁴⁺ ο δε Πέτρος εἶπε μηδαμῶς κύριε ὅτι
 eat! And Peter said, By no means, O Lord; for
 ουδέποτε ἔφαγον παν κοινόν η ακάθαρτον ¹⁵⁺ και
 at no time ate I anything common or unclean. And
 φωνή πάλιν εκ δευτέρου προς αυτόν α ο θεός
 a voice again a second [time] [came] to him, What God
 εκαθάρισε συ μη κοίνου ¹⁶⁺ τούτο δε εγένετο επί
 cleansed you [are] not to make unclean! And this happened unto
 τρις και πάλιν ανελήφθη το σκεύος εις τον
 three [times] . And again was taken up the item] into the
 ουρανόν ¹⁷⁺ ως δε εν εαυτώ διηπόρει ο Πέτρος τι
 heaven. And as within himself was perplexed Peter] what
 αν εἴη το ὄραμα ο εἶδε και ιδού οι άνδρες οι
 ever may be the vision] which he beheld, that behold, the men, the ones
 απεσταλμένοι από του Κορνηλίου διερωτήσαντες την
 being sent from Cornelius having inquired about the
 οικίαν Σίμωνος ἐπέστησαν επί τον πυλώνα ¹⁸⁺ και
 house of Simon, stood at the vestibule. And
 φωνήσαντες επυνθάνοντο ει Σίμων ο
 calling out they inquired, Does Simon, the one
 επικαλούμενος Πέτρος ενθάδε ξενίζεται ¹⁹⁺ του δε
 being called Peter, here lodge]? And
 Πέτρου ενθυμουμένου περί του οράματος εἶπεν
 Peter pondering over the vision, said

+ וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס חֲלִילָה לִּי אֲדֹנָי כִּי
 מעולם לא אכלתי כל־פגול וְטָמֵא:
 + וַיְהִי־עוֹד קוֹל אֵלָיו פַּעַם שְׁנִית לֵאמֹר
 אֶת־אֲשֶׁר טָהַר הָאֱלֹהִים אֶתָּה אֶל־תִּטְמָאנוּ:
 + וְכֵן הָיָה שָׁלַשׁ פְּעָמִים וַהֲכִלִי שֶׁבַח וְהַעֲלָה
 תְּשֻׁמָּה:
 + וַיְהִי בְּהַתְּפַעֵם רוּחַ פֶּטְרוֹס

על־הַמַּרְאָה אֲשֶׁר רָאָה וַהֲנִה הָאֲנָשִׁים
 הַשְּׁלוֹחִים מֵאֵת קֶרְנִילִיוֹס שֶׁאָלוּ
 לְבֵית שְׂמֵעוֹן וַיַּעֲמְדוּ עַל־הַפֶּתַח:
 + וַיִּקְרְאוּ וַיִּדְרְשׁוּ הַיֵּשׁ מִתְּגוֹרֵר
 שֶׁם שְׂמֵעוֹן הַמְּכֻנָּה פֶּטְרוֹס:
 + וּפֶטְרוֹס עוֹדְנֵנו חָשַׁב עִם־לִבּוֹ
 עַל־הַמַּרְאָה וַהֲרוּחַ אָמַר אֵלָיו הֲנִה
 שְׁלֹשָׁה אָנָשִׁים מְבַקְשִׁים אוֹתָךְ:

+ אֲנִי וְשְׂמֵעוֹן וְשְׂמֵעוֹן
 לֵאמֹר חֲלִילָה לִּי אֲדֹנָי כִּי
 אֶת־אֲשֶׁר טָהַר הָאֱלֹהִים אֶתָּה אֶל־תִּטְמָאנוּ:
 + וַיְהִי בְּהַתְּפַעֵם רוּחַ פֶּטְרוֹס

וַיִּשְׂאֵר חֲלִילָה לִּי אֲדֹנָי כִּי
 אֶת־אֲשֶׁר טָהַר הָאֱלֹהִים אֶתָּה אֶל־תִּטְמָאנוּ:
 + וַיְהִי בְּהַתְּפַעֵם רוּחַ פֶּטְרוֹס

αὐτῷ τὸ πνεῦμα ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς ζητούσί σε 20 +
 to him the spirit], Behold, men three] seek you;
 ἀλλὰ ἀναστάς κατάβηθι καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς
 and having risen up go down and go with them!
 μηδὲν διακρινόμενος διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς 21 +
 nothing examining], because I have sent them.
 καταβάς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν ἰδοὺ
 having gone down And Peter] to the men, said, Behold,
 ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε 22 +
 I am whom you seek. What [is] the reason for which you are at hand?
 οἱ δὲ εἶπον Κορνήλιος εκατοντάρχης ἀνὴρ δίκαιος
 And they said, Cornelius, a centurion, man a righteous]
 καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν μαρτυρούμενός τε ὑπὸ
 and one fearing God, and borne witness by
 ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων ἐχρηματίσθη ὑπὸ
 [the] entire nation of the Jews, received a divine message by
 ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ
 angel a holy] to fetch you unto his house,
 καὶ ἀκούσαι ῥήματα παρὰ σοῦ 23 +
 and to hear words from you.
 εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτούς ἐξένισε τῇ δε ἐπαύριον
 Then having invited them, he lodged [them] . And the next day
 ὁ Πέτρος ἐξήλθε σὺν αὐτοῖς καὶ τινες τῶν
 Peter went forth with them; and certain ones of the
 ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνήλθον αὐτῷ 24 + καὶ τῇ
 brethren from Joppa went together with him. And the

לְכֵן קוּם רַד וְלִכְה־נָא אַתָּם וְאֶל־תְּחַשְׁבּוּ
 חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים כִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתִּים׃
 + וַיֵּרֶד פֶּטְרוֹס אֶל־הָאֲנָשִׁים הַנְּשַׁלְּחִים
 אֲלוֹ מֵאֵת קַרְנִילִיּוֹס וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי הָאִישׁ
 אֲשֶׁר אַתֶּם מְבַקְשִׁים לְמַה־זֶּה בְּאַתֶּם הִנֵּה׃
 + וַיֹּאמְרוּ קַרְנִילִיּוֹס שֶׁר־מֵאַה אִישׁ
 צַדִּיק וַיֵּרָא אֲלֵהֶם וְלוֹ שֵׁם־טוֹב בְּכָל־עַם

תִּיהוּדִים צוֹנָה עַל־פִּי מְלֵאךְ קְרוֹשׁ לְקַרְא
 לְךָ אֶל־בֵּיתוֹ וְלִשְׁמַע דְּבָרִים מְפִיךָ׃
 + וַיִּקְרָא אַתָּם אֵלָיו וַיֵּאסְפֵם הַבַּיְתָה
 וַיְהִי מִמְּחֻרָת וַיֵּצֵא פֶטְרוֹס אַתָּם וּמִקְצַת
 הָאֲחִים אֲשֶׁר בְּיָפוֹ הִלְכוּ עִמּוֹ׃
 + וְלִמְחֻרָתוֹ בָּאוּ אֶל־קִיסְרִיָה וְקַרְנִילִיּוֹס
 מַחֲכֶה לָהֶם וְעִמּוֹ בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ
 וְקָרוֹבָיו וּמִיּוֹדְעָיו הִנְקִה־לֵּים אֵלָיו׃

+ אֶסְמֵךָ אֱלֹהִים וְאֵלֵךְ אֲנִי לְךָ
 וְיִחַיְךָ וְיִשְׁכַּחְךָ אֱלֹהִים׃
 + אֲנִי אֶסְמֵךָ אֱלֹהִים וְאֵלֵךְ אֲנִי
 לְךָ וְיִחַיְךָ וְיִשְׁכַּחְךָ אֱלֹהִים׃
 + אֲנִי אֶסְמֵךָ אֱלֹהִים וְאֵלֵךְ אֲנִי
 לְךָ וְיִחַיְךָ וְיִשְׁכַּחְךָ אֱלֹהִים׃
 + אֲנִי אֶסְמֵךָ אֱלֹהִים וְאֵלֵךְ אֲנִי
 לְךָ וְיִחַיְךָ וְיִשְׁכַּחְךָ אֱלֹהִים׃
 + אֲנִי אֶסְמֵךָ אֱלֹהִים וְאֵלֵךְ אֲנִי
 לְךָ וְיִחַיְךָ וְיִשְׁכַּחְךָ אֱלֹהִים׃

לִמְּיָמָיו כִּי חָלַעְתָּ פָּנֶיךָ וַיֵּצֵא
 לְחַיְךָ לְחַיְךָ מִשְׁכַּחְךָ חָלַעְתָּ חָיְךָ׃
 + אֲנִי אֶסְמֵךָ אֱלֹהִים וְאֵלֵךְ אֲנִי
 לְךָ וְיִחַיְךָ וְיִשְׁכַּחְךָ אֱלֹהִים׃
 + אֲנִי אֶסְמֵךָ אֱלֹהִים וְאֵלֵךְ אֲנִי
 לְךָ וְיִחַיְךָ וְיִשְׁכַּחְךָ אֱלֹהִים׃
 + אֲנִי אֶסְמֵךָ אֱלֹהִים וְאֵלֵךְ אֲנִי
 לְךָ וְיִחַיְךָ וְיִשְׁכַּחְךָ אֱלֹהִים׃
 + אֲנִי אֶסְמֵךָ אֱלֹהִים וְאֵלֵךְ אֲנִי
 לְךָ וְיִחַיְךָ וְיִשְׁכַּחְךָ אֱלֹהִים׃

επαύριον εισήλθον εις την Καισάρειαν ο δε
 next day they entered into Caesarea. And
 Κορνήλιος ην προσδοκῶν αυτούς συγκαλεσάμενος
 Cornelius was expecting them, having called together
 τους συγγενεῖς αὐτοῦ και τους αναγκαίους φίλους 25 +
 his relatives and important friends.
 ως δε εγένετο εισελθῆν τον Πέτρον συναντήσας
 And as it came to pass at Peter entering, having met
 αὐτῷ ο Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τους πόδας
 him, Cornelius, having fallen at the feet,
 προσεκύνησεν 26 + ο δε Πέτρος ἤγειρε αὐτον λέγων
 did obeisance. But Peter raised him, saying,
 ἀνάστηθι καγὼ αὐτός ἀνθρώπος εἰμι 27 + και
 Rise up! I also myself am a man. And
 συνομιλῶν αὐτῷ εισήλθε και ευρίσκει συνεληλυθότας
 accompanying him, he entered and found were come together
 πολλοὺς 28 + ἔφη τε προς αυτούς υμεῖς ἐπίστασθε ως
 many]. And he said to them, You know that
 ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρί Ἰουδαίῳ κολλάσθαι η
 it is unlawful [for] a man, a Jew, to join or
 προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ και ἐμοί ο θεός ἐδείξε
 approach a philistine. And to me God showed
 μηδένα κοινόν η ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον 29 +
 not one common or unclean to call man].
 διό και ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς
 Therefore also indisputably I came having been fetched.

וַיְהִי כְּבֹא פֶטְרוֹס וַיֵּצֵא קֶרְנִילִיּוֹס +
 לְקִרְאָתוֹ וַיִּפֹּל לְרַגְלָיו וַיִּשְׁתַּחֲוֶה׃
 + וַיִּקֶּם אוֹתוֹ פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר
 קוּם כִּי גַם־אֲנִי אָנוּשׁ אָנוּכִי׃
 + וַיַּדְבֵּר אֵתוֹ וַיִּבֹּא הַבְּיָתָה וַיִּמְצָא רַבִּים
 נֹאֲסָפִים שָׂמָּה׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אַתֶּם יַדְעֶתֶם כִּי־אָסוּר
 הוּא לְאִישׁ יְהוּדִי לְהִלָּוֹת וּלְקַרֵּב
 אֶל־נְכָרִי וְאֵתִי הוֹרָה אֱלֹהִים לְבִלְתִּי
 אָמַר חַל אֹו־טָמֵא עַל־כָּל־אָדָם׃
 + וּבַעֲבוּר זֹאת כְּאֲשֶׁר נִקְרָאתִי לֹא נִמְנָעֵתִי
 מִתְּהַלֵּךְ וְעַתָּה אֲשַׁלְּכֶם עַל־מַה־זֶּה קִרְאתֶם
 לִי׃

וַיְהִי כְּבֹא פֶטְרוֹס וַיֵּצֵא קֶרְנִילִיּוֹס +
 לְקִרְאָתוֹ וַיִּפֹּל לְרַגְלָיו וַיִּשְׁתַּחֲוֶה׃
 + וַיִּקֶּם אוֹתוֹ פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר
 קוּם כִּי גַם־אֲנִי אָנוּשׁ אָנוּכִי׃
 + וַיַּדְבֵּר אֵתוֹ וַיִּבֹּא הַבְּיָתָה וַיִּמְצָא רַבִּים
 נֹאֲסָפִים שָׂמָּה׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אַתֶּם יַדְעֶתֶם כִּי־אָסוּר
 הוּא לְאִישׁ יְהוּדִי לְהִלָּוֹת וּלְקַרֵּב
 אֶל־נְכָרִי וְאֵתִי הוֹרָה אֱלֹהִים לְבִלְתִּי
 אָמַר חַל אֹו־טָמֵא עַל־כָּל־אָדָם׃
 + וּבַעֲבוּר זֹאת כְּאֲשֶׁר נִקְרָאתִי לֹא נִמְנָעֵתִי
 מִתְּהַלָּךְ וְעַתָּה אֲשַׁלְּכֶם עַל־מַה־זֶּה קִרְאתֶם
 לִי׃

πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με 30+ και
 I inquire then to what matter you fetched me? And
 ο Κορνήλιος ἔφη ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης
 Cornelius said, From four days ago until this
 τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων και τὴν ἐνάτην ὥραν
 hour I was fasting, and the ninth hour
 προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου και ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη
 praying in my house; and behold, a man stood
 ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθήτι λαμπρᾷ 31+ και φησὶ
 before me in attire bright]. And he says,
 Κορνήλιε εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή και
 Cornelius, was listened to your prayer], and
 αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιόν τοῦ θεοῦ 32+
 your [gifts] of charity were remembered before God.
 πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην και μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς
 Send forth then unto Joppa, and call for Simon who
 ἐπικαλεῖται Πέτρος οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ
 is called Peter! this one lodges in [the] house
 Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν ὃς παραγενόμενος
 of Simon, a tanner, by [the] sea; who, having come,
 λαλήσει σοι 33+ ἐξαυτῆς οὖν ἐπέμψα πρὸς σε συ τε
 shall speak to you. Immediately then I sent to you; and you
 καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος νυν οὖν πάντες
 well did] having come. Now then, all
 ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκούσαι πάντα
 we before God are at hand to hear all

+ וַיֹּאמֶר קְרַנְיִלְיוֹס זֶה אֲרָבְעָה יָמִים
 הָיִיתִי צָם עַד-הַשְּׁעָה הַזֹּאת וּבַשְּׁעָה
 הַתְּשִׁיעִית הִתְפַּלֵּלְתִּי בְּתוֹךְ בֵּיתִי
 וַהֲנֵה-אִישׁ נֹצֵב לִפְנֵי בְּלָבוֹשׁ זֶהר׃
 + וַיֹּאמֶר קְרַנְיִלְיוֹס נִשְׁמָעָה תְּפִלָּתְךָ
 וְצִדְקוֹתֶיךָ הָיוּ לְזִכְרוֹן לִפְנֵי הָאֱלֹהִים׃
 + וְעַתָּה שְׁלַח אֵלַי-יְפוּ וּקְרֵא

אֲלֵיךָ אֶת-שְׁמֵעוֹן הַמְּכֻנָּה פֶּטְרוֹס
 מִתְגֹּרֵר הוּא בְּבֵית שְׁמֵעוֹן הַבּוֹרְסִי
 עַל-הַיָּם אֲשֶׁר בְּבוֹאוֹ וְדַבֵּר-לָךְ׃
 + וְאָמְהָר וְאֶשְׁלַח אֵלֶיךָ וְאִתָּה
 הִיטְבַּת לַעֲשׂוֹת אֲשֶׁר-בָּאת אֵלַי
 וַהֲנֵנוּ כְּוָלְנוּ פֶה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים
 לְשִׁמְעַתְּ אֶת-כָּל-אֲשֶׁר צִוִּיתָ בִּיהֵנָּה׃

+ אֲנִי לִי מִלְּפָנֶיךָ אֲרָבְעָה יָמִים
 אֲנִי חָצֵם לְמַעַן מֵ אֲנִי וְגַם אֲנִי
 מִשְׁעָר עַד עַתָּה בְּיָדֵי לֵב אֲנִי חָצֵם׃
 מִן אֲנִי לֵב מִיָּדֵי לֵב אֲנִי חָצֵם׃
 + וְאֲנִי לִי מִלְּפָנֶיךָ אֲרָבְעָה יָמִים
 אֲנִי חָצֵם לְמַעַן מֵ אֲנִי וְגַם אֲנִי
 מִשְׁעָר עַד עַתָּה בְּיָדֵי לֵב אֲנִי חָצֵם׃

אֲנִי לִי מִלְּפָנֶיךָ אֲרָבְעָה יָמִים
 אֲנִי חָצֵם לְמַעַן מֵ אֲנִי וְגַם אֲנִי
 מִשְׁעָר עַד עַתָּה בְּיָדֵי לֵב אֲנִי חָצֵם׃
 + וְאֲנִי לִי מִלְּפָנֶיךָ אֲרָבְעָה יָמִים
 אֲנִי חָצֵם לְמַעַן מֵ אֲנִי וְגַם אֲנִי
 מִשְׁעָר עַד עַתָּה בְּיָדֵי לֵב אֲנִי חָצֵם׃
 + וְאֲנִי לִי מִלְּפָנֶיךָ אֲרָבְעָה יָמִים
 אֲנִי חָצֵם לְמַעַן מֵ אֲנִי וְגַם אֲנִי
 מִשְׁעָר עַד עַתָּה בְּיָדֵי לֵב אֲנִי חָצֵם׃

τα προστεταγμένα σοι υπό του θεού 34+ ανοίξας
 the [things] assigned to you by God. having opened
 δε Πέτρος το στόμα αυτού εἶπεν ἐπ' ἀληθείας
 And Peter] his mouth, said, In truth
 καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ο θεός
 I am overtaken that is not one who discriminates God],
 35+ ἀλλ' ἐν παντί ἔθνει ο φοβούμενος αὐτόν και
 but in every nation fearing him, and
 εργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτός αὐτῷ ἐστι 36+ τον
 practicing righteousness, acceptable to him it is]. The
 λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ
 word which he sent to the sons of Israel,
 ευαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ οὗτός
 announcing good news, peace through Jesus Christ, this one
 ἐστι πάντων κύριος 37+ υμεῖς οἴδατε το γενόμενον
 is Lord of all. You know the taking place
 ῥήμα καθ' ὅλης της Ἰουδαίας ἀρχάμενον ἀπὸ
 thing] in all Judea, beginning from
 της Γαλιλαίας μετὰ το βάπτισμα ο
 Galilee, after the immersion which
 ἐκήρυξεν Ἰωάννης 38+ Ἰησοῦν τον ἀπὸ Ναζαρέτ ως
 John proclaimed. Jesus, the one from Nazareth, how
 ἐχρίσεν αὐτόν ο θεός πνεύματι αγίῳ και δυνάμει ος
 anointed him God spirit in holy] and power; who
 διήλθεν ευεργετῶν και ἰώμενος πάντας τους
 went through benefiting and healing all the ones
 καταδυναστευομένους ὑπὸ του διαβόλου ὅτι ο θεός
 being overpowered by the devil; for God

+ וַיִּפְתַּח פִּטְרוֹס אֶת־פִּיו וַיֹּאמֶר עֲתָה
 יִדְעֵתִי בְּאֵמֶת כִּי הָאֱלֹהִים אֵינְנִי נָשָׂא פָּנִים:
 + כִּי אִם־בְּכָל־עַם וְעַם הִירָא
 אוֹתוֹ וְעָשָׂה צְדָק רְצוּנִי הוּא לְפָנָיו:
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־דָּבָרוֹ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּבְשֹׂר
 אֶת־הַשְּׁלוֹם עַל־יְדֵי יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְהוּא אָדוֹן
 הַכֹּל:

+ אַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת־הַדָּבָר הַנֶּעֱשָׂה
 בְּכָל־יְהוּדָה הַחֵל מִן־הַנֶּגְלִיל אַחֲרַי
 הַטְּבִילָה אֲשֶׁר־קָרָא אֹתָהּ יוֹחָנָן:
 + אֵת אֲשֶׁר־מָשַׁח הָאֱלֹהִים אֶת־יֵשׁוּעַ
 הַנֶּצְרִי בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּבְגִבּוֹרָה וַיַּעֲבֹר
 בְּאֶרֶץ עֵשָׂה חֹסֵד וְרַפָּא אֶת־כָּל־הַנֹּכְבְּשִׁים
 תַּחַת יַד הַשָּׁטָן כִּי הָאֱלֹהִים הִיָּה עִמּוֹ:

+ וַיִּפְתַּח פִּטְרוֹס אֶת־פִּיו וַיֹּאמֶר עֲתָה
 יִדְעֵתִי בְּאֵמֶת כִּי הָאֱלֹהִים אֵינְנִי נָשָׂא פָּנִים:
 + כִּי אִם־בְּכָל־עַם וְעַם הִירָא
 אוֹתוֹ וְעָשָׂה צְדָק רְצוּנִי הוּא לְפָנָיו:
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־דָּבָרוֹ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּבְשֹׂר
 אֶת־הַשְּׁלוֹם עַל־יְדֵי יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְהוּא אָדוֹן
 הַכֹּל:

+ וַיִּפְתַּח פִּטְרוֹס אֶת־פִּיו וַיֹּאמֶר עֲתָה
 יִדְעֵתִי בְּאֵמֶת כִּי הָאֱלֹהִים אֵינְנִי נָשָׂא פָּנִים:
 + כִּי אִם־בְּכָל־עַם וְעַם הִירָא
 אוֹתוֹ וְעָשָׂה צְדָק רְצוּנִי הוּא לְפָנָיו:
 + וַיִּשְׁלַח אֶת־דָּבָרוֹ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּבְשֹׂר
 אֶת־הַשְּׁלוֹם עַל־יְדֵי יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְהוּא אָדוֹן
 הַכֹּל:

ην μετ' αὐτοῦ 39+ και ημεῖς εσμεν μάρτυρες πάντων
 was with him. And we are witnesses of all
 ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων και ἐν
 which he did both in the region of the Jews, and in

Ἰερουσαλήμ ὃν ἀνείλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου 40+
 Jerusalem; whom they did away with by hanging upon a tree.

τούτον ὁ θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ και ἔδωκεν
 This one God raised up in the third day, and appointed

αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι 41+ οὐ παντὶ τῷ λαῷ ἀλλὰ
 him apparent to become]; not to all the people, but

μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ
 to witnesses, to the ones being inaugurated by God,

ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν και συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ
 to us who ate with and drank with him after

το ἀναστήναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν 42+ και παρήγγειλεν
 his rising up from [the] dead. And he exhorted

ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ και διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτὸς
 us to proclaim to the people, and to testify that he

ἐστὶν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτῆς ζώντων
 is the one being confirmed by God [as] judge of [the] living

και νεκρῶν 43+ τούτῳ πάντες οἱ προφῆται
 and dead. To him all the prophets

μαρτυροῦσιν ἄφεσιν ἀμαρτιῶν λαβεῖν διὰ
 bear witness, a release of sins to receive] through

τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν
 his name for every [one] believing in him.

44+ ἔτι λαλούντος τοῦ Πέτρου τα ρήματα ταῦτα
 While [[was] speaking Peter] these things,

וַיֵּצְאוּ אֲתָנּוּ לְהִשְׁמִיעַ לָעָם וּלְהַעֲרִיד כִּי אַתָּה +
 וַיֵּצְאוּ אֲתָנּוּ לְהִשְׁמִיעַ לָעָם וּלְהַעֲרִיד כִּי אַתָּה +
 שָׁם הָאֱלֹהִים לְשׁוֹפֵט הַחַיִּים וְהַמֵּתִים :
 וְעָלְיוּ כָּל־הַנְּבִיאִים מְעִידִים כִּי יִקְבְּלוּ +
 וְעָלְיוּ כָּל־הַנְּבִיאִים מְעִידִים כִּי יִקְבְּלוּ +
 סְלִיחַת הַחַטָּאִים בְּשֵׁמוֹ כָּל־הַמְּאֱמִינִים בּוֹ :
 וּפְטָרוֹס עוֹדְנֵנוּ מְדַבֵּר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה +
 וּפְטָרוֹס עוֹדְנֵנוּ מְדַבֵּר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה +
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ צָלְחָה עַל כָּל־הַשְּׁמִיעִים
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ צָלְחָה עַל כָּל־הַשְּׁמִיעִים
 אֶת־הַדְּבָרִי :
 אֶת־הַדְּבָרִי :

וַיֵּצְאוּ אֲתָנּוּ לְהִשְׁמִיעַ לָעָם וּלְהַעֲרִיד כִּי אַתָּה +
 וַיֵּצְאוּ אֲתָנּוּ לְהִשְׁמִיעַ לָעָם וּלְהַעֲרִיד כִּי אַתָּה +
 שָׁם הָאֱלֹהִים לְשׁוֹפֵט הַחַיִּים וְהַמֵּתִים :
 וְעָלְיוּ כָּל־הַנְּבִיאִים מְעִידִים כִּי יִקְבְּלוּ +
 וְעָלְיוּ כָּל־הַנְּבִיאִים מְעִידִים כִּי יִקְבְּלוּ +
 סְלִיחַת הַחַטָּאִים בְּשֵׁמוֹ כָּל־הַמְּאֱמִינִים בּוֹ :
 וּפְטָרוֹס עוֹדְנֵנוּ מְדַבֵּר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה +
 וּפְטָרוֹס עוֹדְנֵנוּ מְדַבֵּר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה +
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ צָלְחָה עַל כָּל־הַשְּׁמִיעִים
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ צָלְחָה עַל כָּל־הַשְּׁמִיעִים
 אֶת־הַדְּבָרִי :
 אֶת־הַדְּבָרִי :

וַיֵּצְאוּ אֲתָנּוּ לְהִשְׁמִיעַ לָעָם וּלְהַעֲרִיד כִּי אַתָּה +
 וַיֵּצְאוּ אֲתָנּוּ לְהִשְׁמִיעַ לָעָם וּלְהַעֲרִיד כִּי אַתָּה +
 שָׁם הָאֱלֹהִים לְשׁוֹפֵט הַחַיִּים וְהַמֵּתִים :
 וְעָלְיוּ כָּל־הַנְּבִיאִים מְעִידִים כִּי יִקְבְּלוּ +
 וְעָלְיוּ כָּל־הַנְּבִיאִים מְעִידִים כִּי יִקְבְּלוּ +
 סְלִיחַת הַחַטָּאִים בְּשֵׁמוֹ כָּל־הַמְּאֱמִינִים בּוֹ :
 וּפְטָרוֹס עוֹדְנֵנוּ מְדַבֵּר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה +
 וּפְטָרוֹס עוֹדְנֵנוּ מְדַבֵּר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה +
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ צָלְחָה עַל כָּל־הַשְּׁמִיעִים
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ צָלְחָה עַל כָּל־הַשְּׁמִיעִים
 אֶת־הַדְּבָרִי :
 אֶת־הַדְּבָרִי :

ἐπέπεσε το πνεύμα το άγιον επί πάντας τους
 fell the spirit holy] upon all the ones
 ακούοντας τον λόγον 45+ και εξέστησαν οι εκ
 hearing the word. And were amazed the of
 περιτομής πιστοί όσοι συνήλθον τω Πέτρω ότι και
 [the] circumcision believers], as many as came with Peter, that also
 επί τα έθνη η δωρεά του αγίου πνεύματος
 upon the nations the present of the holy spirit
 εκκέχυται 46+ ήκουον γαρ αυτών λαλούντων
 has been poured out]. For they heard them speaking
 γλώσσαις και μεγαλυνόντων τον θεόν τότε
 languages, and magnifying God. Then
 απεκρίθη ο Πέτρος 47+ μήτι το ύδωρ κωλύσαι δύναται
 Peter responded, Shall water to be restrained be able]
 τις του μη βαπτισθήναι τούτους οίτινες το πνεύμα
 to anyone to not be immersed of these], who the spirit
 το άγιον έλαβον καθώς και ημείς 48+ προσέταξε τε
 holy received] as also we? And he assigned
 αυτούς βαπτισθήναι εν τω ονόματι του κυρίου τότε
 them to be immersed in the name of the Lord. Then
 ηρώτησαν αυτον επιμείναι ημέρας τινάς
 they asked him to remain some days.

11 81

1+ ήκουσαν δε οι απόστολοι και οι αδελφοί οι όντες
 heard And the apostles], and the brethren being

קָבְלוּ אֶת־רוּחַ הַקֹּדֶשׁ גַּם־הֵם כְּמִנּוּ :
 וַיֵּצְאוּ בְּשֵׁם הָאֱדוֹן לְטַבֵּל אֶתְּם וַיִּבְקְשׁוּ
 מִמֶּנּוּ לְשַׁבֵּת אֶתְּם יָמִים אֲחָדִים :
 וַיִּשְׁמְעוּ הַשְּׁלִיחִים וְהָאֲחִים אֲשֶׁר בִּיהוּדָה
 כִּי־קָבְלוּ גַם־הַגּוֹיִם אֶת־דְּבַר הָאֱלֹהִים :
 וְהַמַּאֲמִינִים הַמּוֹלִלִים אֲשֶׁר בָּאוּ
 אֶת־פֶּטְרוֹס תָּמְהוּ כִּי־מִתְּנַת רוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ נִשְׁפָּכָה גַם עַל־הַגּוֹיִם :
 כִּי שָׁמְעוּ אֶתְּם מִמְּלָלִים בְּלִשְׁנוֹת
 וּמְגִדְלִים אֶת־הָאֱלֹהִים :
 וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר הַיּוּכַל אִישׁ
 לְמַנַּע אֶת־הַיָּמִים מִטַּבֵּל אֶת־אֶלֶּהָ אֲשֶׁר

וְלֹא נִחְבְּאוּ אֹתָם וְשָׂם אֶת־הַיָּדָיִם
 אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם
 וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם :
 וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם :
 וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם :
 וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם :
 וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם :
 וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם :
 וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם :
 וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם :
 וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם :
 וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם וְהִשְׁמָעוּ אֹתָם :

κατὰ την Ιουδαίαν ὅτι και τα ἔθνη ἐδέξαντο τον
in Judea, that also the nations received the
λόγον του θεού 2+ και ὅτε ανέβη Πέτρος εις
word of God. And when Peter ascended unto
Ιεροσόλυμα διεκρίνοντο προς αὐτόν οι εκ
Jerusalem, argued with him the ones of
περιτομῆς 3+ λέγοντες ὅτι προς ἄνδρας
[the] circumcision], saying that, To men
ακροβυστίαν ἔχοντας εισήλθες και συνέφαγες
an uncircumcised [condition] having] -- you entered and ate with
αυτοῖς 4+ ἀρχάμενος δε ο Πέτρος ἐξετίθετο αυτοῖς
them? And beginning, Peter displayed to them
καθεξῆς λέγων 5+ ἐγώ ἦμην εν πόλει Ιόππη
in order, saying, I was in [the] city of Joppa
προσευχόμενος και εἶδον εν εκστάσει ὄραμα
praying. And I beheld in a change of state a vision,
καταβαίνον σκεύός τι ως οθόνην μεγάλην τέσσαρσιν
coming down a certain item] as piece of cloth a great], [[by] four
αρχαῖς καθιεμένην εκ του ουρανού και ἦλθεν ἀχρις
corners being lowered] from the heaven, and it came as far as
εμοῦ 6+ εις ην ατενίσας κατενόουν και εἶδον τα
me; on which having gazed upon I contemplated, and I saw the
τετράποδα της γης και τα θηρία και τα ερπετά
four-footed [creatures] of the earth, and the wild beasts, and the reptiles,
και τα πετεινά του ουρανού 7+ ἤκουσα δε φωνῆς
and the birds of the heaven. And I heard a voice

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר עָלָה פֶּטְרוֹס יְרוּשָׁלַיִם
+ וַיְרִיבוּ עִמּוֹ הַמּוֹלִים לֵאמֹר:

וַיִּחַל פֶּטְרוֹס וַיְסַפֵּר לָהֶם
+ כְּסֹדֵר אֶת־אֲשֶׁר קָרָהוּ לֵאמֹר:

+ מִתְפַּלֵּל הָיִיתִי בְּעִיר יְפוֹ וְאֶרְדָּם
וְאֶרָא מִרְאָה וְהִנֵּה־כְלֵי כֶּדְמוֹת

מִטְפַּחַת־בַּד גְּדוּלָּה יוֹרֵד מִן־הַשָּׁמַיִם
+ וְתוֹרֵד בְּאַרְבַּע כַּנְפוֹתֶיהָ וְתָבֵא עָדַי:

+ וְהִסְתַּכַּלְתִּי בָּהּ וְאָבִין וְאֶרָא
אֶת־בְּהֵמַת הָאָרֶץ וְאֶת־הַחַיָּה
וְרִמְשֵׁי הָאָדָמָה וְעוֹף הַשָּׁמַיִם:

+ וְאֶשְׁמַע נִם־קוֹל מְדַבֵּר אֵלַי קוֹם פֶּטְרוֹס
טָבַח וְאָכַל:

+ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר עָלָה פֶּטְרוֹס יְרוּשָׁלַיִם
+ וַיִּחַל לְסַפֵּר לָהֶם
כְּסֹדֵר אֶת־אֲשֶׁר קָרָהוּ לֵאמֹר:

+ מִתְפַּלֵּל הָיִיתִי בְּעִיר יְפוֹ וְאֶרְדָּם
וְאֶרָא מִרְאָה וְהִנֵּה־כְלֵי כֶּדְמוֹת

+ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר עָלָה פֶּטְרוֹס יְרוּשָׁלַיִם
+ וַיִּחַל לְסַפֵּר לָהֶם
כְּסֹדֵר אֶת־אֲשֶׁר קָרָהוּ לֵאמֹר:

+ מִתְפַּלֵּל הָיִיתִי בְּעִיר יְפוֹ וְאֶרְדָּם
וְאֶרָא מִרְאָה וְהִנֵּה־כְלֵי כֶּדְמוֹת

+ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר עָלָה פֶּטְרוֹס יְרוּשָׁלַיִם
+ וַיִּחַל לְסַפֵּר לָהֶם
כְּסֹדֵר אֶת־אֲשֶׁר קָרָהוּ לֵאמֹר:

+ מִתְפַּלֵּל הָיִיתִי בְּעִיר יְפוֹ וְאֶרְדָּם
וְאֶרָא מִרְאָה וְהִנֵּה־כְלֵי כֶּדְמוֹת

+ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר עָלָה פֶּטְרוֹס יְרוּשָׁלַיִם
+ וַיִּחַל לְסַפֵּר לָהֶם
כְּסֹדֵר אֶת־אֲשֶׁר קָרָהוּ לֵאמֹר:

+ מִתְפַּלֵּל הָיִיתִי בְּעִיר יְפוֹ וְאֶרְדָּם
וְאֶרָא מִרְאָה וְהִנֵּה־כְלֵי כֶּדְמוֹת

λεγούσης μοι αναστάς Πέτρε θύσον και φάγε 8+
 saying to me, Having risen up, Peter, sacrifice and eat!
 είπον δε μηδαμώς κύριε ότι παν κοινόν η ακάθαρτον
 And I said, By no means, O Lord, for all common or unclean
 ουδέποτε εισήλθεν εις το στόμα μου 9+ απεκρίθη δε
 at no time entered into my mouth. responded And
 μοι φωνή εκ δευτέρου εκ του ουρανού α ο θεός
 to me [the] voice] a second [time] from out of heaven, What God
 εκαθάρισε συ μη κοίνου 10+ τούτο δε εγένετο επί
 cleansed, you are not to make unclean! And this happened unto
 τρις και πάλιν ανεσπάσθη άπαντα εις τον ουρανό
 three times, and again it [was] pulled up all together into the heaven.
 11+ και ιδού εξαυτής τρεις άνδρες επέστησαν επί την
 And behold, immediately three men stood at the
 οικίαν εν η ήμην απεσταλμένοι από Καισαρείας
 house in which I was, ones being sent from Caesarea
 προς με 12+ είπε δε μοι το πνεύμα συνελθειν αυτοίς
 to me. said And to me the spirit] to come together with them,
 μηδέν διακρινόμενον ήλθον δε συν εμοί και οι εξ
 nothing examining]. And went with me also six
 αδελφοί ούτοι και εισήλθομεν εις την οίκον του
 brethren these], and we entered into the house of the
 ανδρός 13+ απήγγειλέ τε ημίν πως είδε τον άγγελον
 man. And he reported to us how he beheld the angel
 εν τω οίκω αυτου σταθέντα και ειπόντα αυτώ
 in his house, standing and having said to him,

+ וְאָמַר חֲלִילָהּ לִי אֲדֹנָי כִּי כָל־פְּגוּל וְטָמֵא לֹא־בָא בְּפִי־מְעוֹלָם: + וַיַּעֲנֵנִי הַקּוֹל שְׁנִית מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אֶת־אֲשֶׁר טָהַר הָאֱלֹהִים אַתָּה אֶל־תִּטְמָאֲנִי: + וְכֵן הָיָה שָׁלֹשׁ פְּעָמַיִם וְהִכַּל שָׁב וְהִעֲלָה הַשְּׁמַיְמָה: + וְהָיָה כִּרְגַע שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים עֹמְדִים	עַל פֶּתַח הַבַּיִת אֲשֶׁר אָנֹכִי שָׁם וְהָמָּה שְׁלוּחִים אֵלַי מִקִּיסְרִיָּה: + וַיֹּאמֶר אֵלַי הָרוּחַ לְלַכֵּת אִתָּם וּלְבַלְתִּי הַתְּמַהֲמָה וַיֵּלְכוּ אִתִּי גַם־שֵׁשֶׁת הָאֲחִים הָאֵלֶּה וַנִּבּוֹא אֶל־בֵּית הָאִישׁ: + וַנִּגְדַּל־לָנוּ אֵת אֲשֶׁר־רָאָה הַמַּלְאָךְ נֹצֵב בְּבֵיתוֹ וַאֲמַר אֵלָיו שְׁלַח אֶל־יָפוֹ אַנְשִׁים וּקְרֵא אֵלֶיךָ אֶת־שְׁמֵעוֹן הַמְּכֻנָּה פֶּטְרוֹס:
---	--

+ וְאֵלֶּיךָ וַיִּזְוֶהָ אֶת־הַמַּכְוֶה כֹּס: + וְאֵלֶּיךָ לִי וְאֵלֶּיךָ וַיִּלְכַּד חַמְסָה + וְאֵלֶּיךָ מִלֵּךְ אֶת־לִי כִּי עָמַד וַיִּזְוֶה אֶת־הַמַּכְוֶה וַיִּזְוֶה אֶת־הַמַּכְוֶה: + וְאֵלֶּיךָ מִלֵּךְ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ לִי חַמְסָה לְעֹמְדִים: + וְאֵלֶּיךָ מִלֵּךְ וְאֵלֶּיךָ לְעֹמְדִים וְאֵלֶּיךָ מִלֵּךְ וְאֵלֶּיךָ מִלֵּךְ	עַל אֵלֶיךָ וַיִּזְוֶהָ אֶת־הַמַּכְוֶה כֹּס: + וְאֵלֶּיךָ לִי וְאֵלֶּיךָ וַיִּלְכַּד חַמְסָה + וְאֵלֶּיךָ מִלֵּךְ אֶת־לִי כִּי עָמַד וַיִּזְוֶה אֶת־הַמַּכְוֶה וַיִּזְוֶה אֶת־הַמַּכְוֶה: + וְאֵלֶּיךָ מִלֵּךְ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ לִי חַמְסָה לְעֹמְדִים: + וְאֵלֶּיךָ מִלֵּךְ וְאֵלֶּיךָ לְעֹמְדִים וְאֵלֶּיךָ מִלֵּךְ וְאֵלֶּיךָ מִלֵּךְ
---	--

ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ἄνδρας και μετάπεμψαι

Send unto Joppa men], and fetch

Σίμωνα τον επικαλούμενον Πέτρον 14+ ος λαλήσει

Simon, the one called Peter! who shall speak

ρήματα προς σε εν οἷς σωθήσῃ συ και πας

words to you by which you shall be delivered, you and all

ο οἶκός σου 15+ εν δε τῷ ἀρξασθαί με λαλεῖν επέπεσε

your house. And in my beginning to speak, fell

το πνεύμα το ἅγιον ἐπ' αὐτούς ὡσπερ και ἐφ' ἡμᾶς

the spirit holy] upon them as also upon us

εν ἀρχῇ 16+ ἐμνήσθην δε του ρήματος κυρίου ὡς

in [the] beginning. And I remembered the saying of [the] Lord, how

ἔλεγεν Ἰωάννης μεν εβάρπτισεν ὕδατι υμεῖς δε

he said, John indeed immersed in water, but you

βαπτισθήσεσθε εν πνεύματι ἁγίῳ 17+ εἰ οὖν την ἴσην

shall be immersed in spirit holy]. If then the equal

δωρεάν ἔδωκεν αὐτοῖς ο θεός ὡς και ἡμῖν

present gave to them God] as also to us

πιστεύσασιν ἐπὶ τον κύριον Ἰησοῦν χριστόν ἐγώ δε

having believed on the Lord Jesus Christ, then I,

τις ἤμην δυνατός κωλύσαι τον θεόν 18+ ἀκούσαντες δε

who was I to be able to restrain God? And having heard

ταῦτα ἠσύχασαν και ἐδόξαζον τον θεόν λέγοντες

these [things], they were still, and they glorified God, saying,

ἄρα γε και τοις ἔθνεσιν ο θεός την μετάνοιαν

It is so indeed [that] also to the nations God repentance

ἔδωκεν εἰς ζωήν 19+ οἱ μεν οὖν διασπαρέντες

gave] unto life. The ones indeed then being disseminated

+ והוא ידבר אליך דברים אשר

תנשע בהם אתה וכל ביתך:

+ וכאשר תחילותי לדבר צלחה עליהם

רוח הקדש כאשר צלחה עלינו בתחילה:

+ ואזכר את דבר האדון אשר אמר יוחנן

הטביל במים ואתם תטבילו ברוח הקדש:

+ ועתה אם מתנה אחת נתן האלהים

להם וננו המאמינים באדון ישוע

המשית מי אנכי כי אעצר לאלהים:

+ ויהי כשמעם זאת ויחרישו ויהללו

את האלהים ויאמרו אכן גם לגוים

נתן האלהים התשובה לחיים:

+ והנפוצים מפני הצרה אשר

+ וְהוּא יְדַבֵּר אֵלֶיךָ דְּבָרִים אֲשֶׁר

תִּנְשָׁע בָּהֶם אַתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ:

+ וְכַאֲשֶׁר תַּחֲלִיתַי לְדַבֵּר צַלְחָה עָלֵיהֶם

רוּחַ הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צַלְחָה עָלֵינוּ בְּתַחֲלִילָה:

+ וְאֶזְכֹּר אֶת דְּבַר הָאֲדֹנָי אֲשֶׁר אָמַר יוֹחָנָן

הַטְּבִיל בַּמַּיִם וְאַתֶּם תַּטְּבִילוּ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ:

+ וְעַתָּה אִם־מִתְנַה אַחַת נָתַן הָאֱלֹהִים

+ וְהוּא יְדַבֵּר אֵלֶיךָ דְּבָרִים אֲשֶׁר

תִּנְשָׁע בָּהֶם אַתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ:

+ וְכַאֲשֶׁר תַּחֲלִיתַי לְדַבֵּר צַלְחָה עָלֵיהֶם

רוּחַ הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צַלְחָה עָלֵינוּ בְּתַחֲלִילָה:

+ וְאֶזְכֹּר אֶת דְּבַר הָאֲדֹנָי אֲשֶׁר אָמַר יוֹחָנָן

הַטְּבִיל בַּמַּיִם וְאַתֶּם תַּטְּבִילוּ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ:

+ וְעַתָּה אִם־מִתְנַה אַחַת נָתַן הָאֱלֹהִים

από της θλίψεως της γενομένης επί Στεφάνω
 because of the affliction taking place with Stephen,
 διήλθον έως Φοινίκης και Κύπρου και Αντιοχείας
 went unto Phoenicia, and Cyprus, and Antioch,
 μηδενί λαλούντες τον λόγον ει μη μόνον Ιουδαίοις
 to no one speaking the word] except only to Jews.

20+ ήσαν δε τινες εξ αυτών άνδρες Κύπριοι και
 And there were certain of them men], Cypriots and
 Κυρηναίοι οίτινες εισελθόντες εις Αντιόχειαν ελάλουν
 Cyrenians, who having entered unto Antioch, spoke
 προς τους Ελληνιστάς ευαγγελιζόμενοι τον κύριον
 to the Hellenists, announcing good news -- the Lord
 Ιησούν 21+ και ην χειρ κυρίου μετ' αυτων πολύς τε
 Jesus. And was [the] hand of [the] Lord] with them; and a great

αριθμός πιστεύσας επέστρεψεν επί τον κύριον 22+
 number having believed, turned unto the Lord.
 ηκούσθη δε ο λόγος εις τα ότα της εκκλησίας
 was heard And the word] in the ears of the assembly
 της εν Ιεροσολύμοις περί αυτών και εξαπέστειλαν
 in Jerusalem concerning them; and they sent out

Βαρνάβαν διελθείν έως Αντιόχειας 23+ ος
 Barnabas to go through unto Antioch. Who,
 παραγενόμενος και ιδών την χάριν του θεού εχάρη
 having come, and having seen the favor of God, rejoiced,
 και παρεκάλει πάντας τη προθέσει της καρδιάς
 and exhorted all to the attention of the heart

הַאֲמִינוּ וַיָּשׁוּבוּ אֶל־הָאֱדוֹן :
 + וַיִּשְׁמַע הַדָּבָר בְּאָזְנֵי הַקְּהִלָּה
 אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־בָּר־נָבָא
 אֶל־אֲנִטְיוֹכְיָא :
 + וַיָּבֵא שָׁמָּה וַיִּשְׂמַח בְּרֵאֲתוֹ אֶת־חַדָּס
 הָאֱלֹהִים וַיִּזְהַר אֶת־כּוֹלֵם לְדַבְּקָה בְּאֱדוֹן
 בְּלֵב נָכוֹן :

הִיָּתָה עַל־אֹדֶת אֶסְטָפָנוֹס הִלְכוּ וְבָאוּ
 עַד־פִּינֹקְיָא וְקִיפְרוֹס וְאֲנִטְיוֹכְיָא וְלֹא דִבְרוּ
 אֶת־הַדָּבָר כִּי אִם־אֶל־הַיְהוּדִים לְבָדָם :
 + וַיְהִי בְתוֹכֶם אֲנָשִׁי קִיפְרוֹס וְקוֹרִינִי אֲשֶׁר
 בָּאוּ אֶל־אֲנִטְיוֹכְיָא וַיְדַבְּרוּ גַם־אֶל־הַיְיֹנָנִים
 וַיְבַשְּׂרוּ אֹתָם אֶת־הָאֱדוֹן יִשׁוּעַ :
 + וַתְּהִי עִמָּהֶם יַד־יְהוָה וַרְבִּים

וַיִּשְׁמַע הַדָּבָר בְּאָזְנֵי הַקְּהִלָּה
 אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־בָּר־נָבָא
 אֶל־אֲנִטְיוֹכְיָא :
 + וַיָּבֵא שָׁמָּה וַיִּשְׂמַח בְּרֵאֲתוֹ אֶת־חַדָּס
 הָאֱלֹהִים וַיִּזְהַר אֶת־כּוֹלֵם לְדַבְּקָה בְּאֱדוֹן
 בְּלֵב נָכוֹן :
 וַיִּשְׁמַע הַדָּבָר בְּאָזְנֵי הַקְּהִלָּה
 אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־בָּר־נָבָא
 אֶל־אֲנִטְיוֹכְיָא :
 + וַיָּבֵא שָׁמָּה וַיִּשְׂמַח בְּרֵאֲתוֹ אֶת־חַדָּס
 הָאֱלֹהִים וַיִּזְהַר אֶת־כּוֹלֵם לְדַבְּקָה בְּאֱדוֹן
 בְּלֵב נָכוֹן :

προσμένειν τῷ κυρίῳ 24 + ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθός καὶ
 to remain in the Lord. For he was man a good], and
 πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως καὶ προσετέθη
 full spirit of holy] and of belief. And was added

ὄχλος ἰκανός τῷ κυρίῳ 25 + ἐξήλθε δὲ εἰς Ταρσόν
 multitude a fit] to the Lord. went forth And unto Tarsus

ὁ Βαρνάβας ἀναζητήσαι Σαῦλον 26 + καὶ εὐρών αὐτόν
 Barnabas] to search out Saul. And having found him,
 ἤγαγεν αὐτόν εἰς Ἀντιόχειαν ἐγένετο δὲ αὐτοὺς
 he brought him unto Antioch. And it came to pass to them

ἐνιαυτόν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ
 year a whole to be gathered with the assembly], and
 διδάξαι ὄχλον ἰκανόν χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν
 to teach multitude a fit]. were treated And first in

Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς χριστιανούς 27 + ἐν ταύταις
 Antioch the disciples as Christians]. in these
 δε ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται
 And] days came down] from Jerusalem prophets

εἰς Ἀντιόχειαν 28 + ἀναστάς δὲ εἰς εἶξ αὐτῶν ὀνόματι
 unto Antioch. And having risen, one of them, by name
 Ἄγαβος ἐσήμανε διὰ τοῦ πνεύματος λιμόν μέγαν
 Agabus, signified through the spirit famine a great]
 μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ὅστις καὶ
 about to be upon [the] entire world; which also

ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος 29 + τῶν δὲ μαθητῶν
 came to pass under Claudius Caesar. And the disciples,

מִירוּשָׁלַיִם אֶל-אַנְטִיּוֹכְיָא : +
 וַיָּקָם אֶחָד מֵהֶם וּשְׁמוֹ אֲנָבּוֹס וַיֵּיגַד עַל-פִּי
 וַיֹּאמְרוּנָה וַיִּאָּסְפוּ לְאָדוֹן עִם רַב :
 וַיֵּלֶךְ בֶּרֶ-נַבְא מִשָּׁם אֶל-טַרְסוֹס
 תְּבַל וַיְהִי-כֵן בִּימֵי קְלוּדְיוֹס :
 וַיִּנְעֲצוּ הַתְּלָמִידִים לְשִׁלַּח אִישׁ אִישׁ
 אֶל-אַנְטִיּוֹכְיָא :
 וַיְהִי בְיָמֵם הָהֵם וַיֵּרְדוּ נְבִיאִים +
 פְּאֲשֶׁר תִּשְׁיַג יָדוֹ לְעִזְרַת הָאֲחִים הַיֹּשְׁבִים
 בְּיְהוּדָה :

+ אֲנָבּוֹס אֶחָד מֵהֶם אֶל-טַרְסוֹס לֵאמֹר :
 וַיִּקָּם אֶחָד מֵהֶם וּשְׁמוֹ אֲנָבּוֹס וַיֵּיגַד עַל-פִּי
 וַיֹּאמְרוּנָה וַיִּאָּסְפוּ לְאָדוֹן עִם רַב :
 וַיֵּלֶךְ בֶּרֶ-נַבְא מִשָּׁם אֶל-טַרְסוֹס
 תְּבַל וַיְהִי-כֵן בִּימֵי קְלוּדְיוֹס :
 וַיִּנְעֲצוּ הַתְּלָמִידִים לְשִׁלַּח אִישׁ אִישׁ
 אֶל-אַנְטִיּוֹכְיָא :
 וַיְהִי בְיָמֵם הָהֵם וַיֵּרְדוּ נְבִיאִים +
 פְּאֲשֶׁר תִּשְׁיַג יָדוֹ לְעִזְרַת הָאֲחִים הַיֹּשְׁבִים
 בְּיְהוּדָה :

καθώς ηυπορείτό τις ὄρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς
 as any one was well-provided, confirmed each of them] for
 διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
 service to send [help] to the dwelling in Judea

ἀδελφοίς 30+ ὁ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς
 brethren]; which also they did, sending [it] to
 τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου
 the elders by [the] hand of Barnabas and Saul.

12 יב

1+ κατ' ἐκείνον δε τον καιρόν επέβαλεν Ἡρώδης ὁ
 at that And] time put upon Herod the
 βασιλεύς τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς
 king] the hands to afflict some of the ones of the

ἐκκλησίας 2+ ἀνείλε δε Ἰάκωβον τον ἀδελφόν
 assembly. And he did away with James the brother

Ἰωάννου μαχαίρα 3+ καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς
 of John [by the] sword. And having seen that it is pleasing to the
 Ἰουδαίοις προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον ἦσαν δε
 Jews, he proceeded to seize also Peter, (and they were

αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων 4+ ὃν καὶ πιάσας
 the days of the unleavened [breads]) whom also having laid hold of,
 ἔθετο εἰς φυλακὴν παραδούς τέσσαρσι τετραδίῳις
 put into prison, having delivered [him] up to four parties of four
 στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτὸν βουλόμενος μετὰ το
 soldiers to guard him, wanting after the

πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ 5+ ὁ μὲν οὖν Πέτρος
 passover to lead him to the people. Then indeed Peter

וַיִּסְרָף לְתַפְשׁ נִם־אֶת־פְּטָרוֹס וְהַיְיָמִים יָמִי
 חֲגֵי־הַמִּצּוֹת:
 + וַיֵּאָחֶז אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ בְּמִשְׁמָר וַיִּמְסְרֵהוּ
 לְאַרְבַּע מַחְלָקוֹת שֶׁל־אַרְבַּעַה אַנְשֵׁי צָבָא
 לְשָׁמְרוֹ כִּי אָמַר לְהַעֲלוֹתוֹ אַחֲרֵי הַפֶּסַח
 לְפָנֵי הָעָם:
 + פְּטָרוֹס הָיָה עֲצוּר בְּמִשְׁמָר וְהַקְהִילָה

וַיִּסְרָף לְתַפְשׁ נִם־אֶת־פְּטָרוֹס וְהַיְיָמִים יָמִי
 חֲגֵי־הַמִּצּוֹת:
 + וַיֵּאָחֶז אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ בְּמִשְׁמָר וַיִּמְסְרֵהוּ
 לְאַרְבַּע מַחְלָקוֹת שֶׁל־אַרְבַּעַה אַנְשֵׁי צָבָא
 לְשָׁמְרוֹ כִּי אָמַר לְהַעֲלוֹתוֹ אַחֲרֵי הַפֶּסַח
 לְפָנֵי הָעָם:
 + פְּטָרוֹס הָיָה עֲצוּר בְּמִשְׁמָר וְהַקְהִילָה

וַיִּסְרָף לְתַפְשׁ נִם־אֶת־פְּטָרוֹס וְהַיְיָמִים יָמִי
 חֲגֵי־הַמִּצּוֹת:
 + וַיֵּאָחֶז אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ בְּמִשְׁמָר וַיִּמְסְרֵהוּ
 לְאַרְבַּע מַחְלָקוֹת שֶׁל־אַרְבַּעַה אַנְשֵׁי צָבָא
 לְשָׁמְרוֹ כִּי אָמַר לְהַעֲלוֹתוֹ אַחֲרֵי הַפֶּסַח
 לְפָנֵי הָעָם:
 + פְּטָרוֹס הָיָה עֲצוּר בְּמִשְׁמָר וְהַקְהִילָה

וַיִּסְרָף לְתַפְשׁ נִם־אֶת־פְּטָרוֹס וְהַיְיָמִים יָמִי
 חֲגֵי־הַמִּצּוֹת:
 + וַיֵּאָחֶז אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ בְּמִשְׁמָר וַיִּמְסְרֵהוּ
 לְאַרְבַּע מַחְלָקוֹת שֶׁל־אַרְבַּעַה אַנְשֵׁי צָבָא
 לְשָׁמְרוֹ כִּי אָמַר לְהַעֲלוֹתוֹ אַחֲרֵי הַפֶּסַח
 לְפָנֵי הָעָם:
 + פְּטָרוֹס הָיָה עֲצוּר בְּמִשְׁמָר וְהַקְהִילָה

וַיִּסְרָף לְתַפְשׁ נִם־אֶת־פְּטָרוֹס וְהַיְיָמִים יָמִי
 חֲגֵי־הַמִּצּוֹת:
 + וַיֵּאָחֶז אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ בְּמִשְׁמָר וַיִּמְסְרֵהוּ
 לְאַרְבַּע מַחְלָקוֹת שֶׁל־אַרְבַּעַה אַנְשֵׁי צָבָא
 לְשָׁמְרוֹ כִּי אָמַר לְהַעֲלוֹתוֹ אַחֲרֵי הַפֶּסַח
 לְפָנֵי הָעָם:
 + פְּטָרוֹס הָיָה עֲצוּר בְּמִשְׁמָר וְהַקְהִילָה

ετηρείτο εν τη φυλακή προσευχή δε ην εκτενής
 was given heed to in the prison; prayer And there was intense]
 γινομένη υπό της εκκλησίας προς τον θεόν υπέρ
 taking place by the assembly unto God for
 αυτού 6+ οτε δε έμελλε αυτόν προαγείν ο Ηρώδης τη
 him. And when was about to lead him before [them] Herod] [in]
 νυκτί εκείνη ην ο Πέτρος κοιμώμενος μεταξύ δύο
 that night, Peter was sleeping between two
 στρατιωτών δεδεμένος αλύσεσι δυσί φύλακές τε προ
 soldiers, being bound chains with two]; and guards before
 της θύρας ετήρουν την φυλακήν 7+ και ιδού άγγελος
 the door kept the prison. And behold, an angel
 κυρίου επέστη και φως έλαμψεν εν τω οικήματι
 of the Lord stood by, and a light radiated in the building;
 πατάξας δε την πλευράν του Πέτρου ήγειρεν αυτόν
 and having struck the side of Peter, he roused him,
 λέγων ανάστα εν τάχει και εξέπεσον αυτού αι
 saying, Rise up quickly! And fell off of him the
 αλύσεις εκ των χειρών 8+ είπέ τε ο άγγελος προς
 chains] from [his] hands. said And the angel] to
 αυτόν περίζωσαι και υπόδησαι τα σανδάλιά σου
 him, Gird yourself and tie on your sandals!
 εποίησε δε ούτως και λέγει αυτό περιβαλού
 And he did so. And he says to him, Put on
 το μιάτιόν σου και ακολουθεί μοι 9+ και εξελθών
 your cloak and follow me! And going forth,

הַעֲתִירָה בְּעֵדוֹ בְּחֻזְקָה אֶל־הָאֱלֹהִים׃
 + וַיְהִי בַלַּיְלָהָ אֲשֶׁר אָמַר הוֹרְדוֹס
 לְהַבְיִאוֹ מִחֵר לְדִין וַיִּישָׁן פְּטָרוֹס בֵּין־שְׁנֵי
 אַנְשֵׁי צָבָא וְהוּא אֶסּוּר בְּשָׁנַיִם זָקִים
 וְשְׁמֵרֵי הַפֶּתַח שְׁמֵרִים אֶת־הַמְּשָׁמֵר׃
 + וְהִנֵּה מִלְּאָךְ יְהִינָה נֹצֵב עָלָיו
 וְאוֹר נָגַהּ בַּחֲדָר וַיִּסְפַּק עַל־יָרֵךְ
 פְּטָרוֹס וַיַּעֲיֶרְהוּ לֵאמֹר קוּם מִהֲרָה

וַיִּפְּלוּ מוֹסְרוֹתָיו מֵעַל יָדָיו׃
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַמְּלָאָךְ חָגֵר מִתְּנִיךְ
 וְהַנְּעִל אֶת־רַגְלֶיךָ וַיַּעַשׂ כֵּן וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו עֲטֵה מַעֲיִלָךְ וְלֶךְ אַחֲרָי׃
 + וַיֵּצֵא וַיִּלְךָ אַחֲרָיו וְלֹא יָדַע
 אִם־אָמַת הוּא הַנְּעִשָׂה־לוֹ עַל־יָדָיו
 הַמְּלָאָךְ כִּי כַּמְרָאָה הָיָה בְּעֵינָיו׃

אֲשֶׁר כִּי לֵאמֹר אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה
 אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה׃
 + אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה
 אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה
 אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה
 אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה
 אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה

כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי
 כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי כִּי

ηκολούθει αὐτῷ καὶ οὐκ ἤδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶ τὸ
 he followed him; and he did not know that it [was] true -- the [thing]
 γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου ἐδόκει δε ὄραμα βλέπειν
 taking place by the angel; but he thought a vision [he was] seeing].

10 + διελθόντες δε πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν
 And having gone through a first guard and a second,
 ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρὰν τὴν φέρουσαν εἰς
 they came unto the gate of iron, the one bearing into
 τὴν πόλιν ἣτις αυτομάτῃ ηνοιχθη αὐτοῖς καὶ
 the city, which by itself opened to them. And
 ἐξελθόντες προήλθον ρύμην μίαν καὶ εὐθέως ἀπέστη
 having come forth, they went street by one], and immediately separated
 ὁ ἀγγελὸς ἀπ' αὐτοῦ 11 + καὶ ὁ Πέτρος γενόμενος ἐν
 the angel] from him. And Peter having come to
 εαυτῷ εἶπε νυν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε κύριος
 himself said, Now I know truly that [the] Lord sent
 τὸν ἀγγελὸν αὐτοῦ καὶ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου
 his angel, and rescued me from [the] hand of Herod,
 καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων
 and [from] all the expectation of the people of the Jews.

12 + συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς
 And being fully conscious, he came unto the house of Mary the
 μητρός Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου οὐ
 mother of John, of the one being called Mark; where
 ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι 13 +
 there were a fit [amount] being gathered together and praying.
 κρούσαντος δε τοῦ Πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλώνου
 having knocked And Peter] at the door of the vestibule,

+ וַיַּעֲבְרוּ דָרְךָ הַמְּשֻׁמֶרֶת הָרְאשׁוֹנָה
 וְהַשְּׁנֵינִיָּה וַיָּבֹאוּ עַד-שַׁעַר הַבְּרִזָּל אֲשֶׁר
 יֵצְאוּ בּוֹ הָעִירָה וַיִּפְתַּח הַשַּׁעַר לִפְנֵיהֶם
 מֵאֵלָיו וַיֵּצְאוּ הַחוּצָה וַיַּעֲבְרוּ רְחוֹב
 אֶחָד וַיַּעַל הַמַּלְאָךְ מֵעָלָיו פְּתָאם׃
 + וַיְהִי בְּשׁוּב דְּעֵתוֹ עָלָיו וַיֹּאמֶר
 פְּטָרוֹס עֲתָה זֶה יַדְעֵתִי בְּאֵמֶת כִּי

הָאֱלֹהִים שָׁלַח אֶת-מַלְאָכּוֹ וַיִּפְלְטֵנִי מִיַּד
 הַיּוֹרְדֹס וּמִכָּל-מַזְיִמַת עִם הַיְהוּדִים׃
 + הוּא חָשַׁב כְּזָאת וְהוּא בָּא עַד-בַּיִת
 מַרְיָם אִם יוֹחֲנָן הַמְּכֻנָּה מִרְקוֹס אֲשֶׁר
 נִקְהַל-וַיִּשָּׂם רַבִּים וְהֵם מִתְפַּלְלִים יַחַד׃
 + וַיִּדְפַק עַל-דֶּלֶת הַשַּׁעַר וַתִּגַּשׁ
 נַעֲרָה לְהִקְשִׁיב וַשְּׁמָה רוֹדִי׃

+ וְהָיָה חָצִים חָלְוִים אֲרֵץ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 אֲדָמָה חֲנֻכָּה לְדָוִד כִּי יִפְתָּח לָנוּ אֱלֹהֵינוּ
 לְמַעַן שֶׁ כָּסֵף נַפְשׁוֹ חָצִים נַפְשׁוֹ חָצִים
 אֲדָמָה וְהָיָה חָצִים חָלְוִים אֲרֵץ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ׃
 + וְהָיָה חָצִים חָלְוִים אֲרֵץ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 וְהָיָה חָצִים חָלְוִים אֲרֵץ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 וְהָיָה חָצִים חָלְוִים אֲרֵץ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ

וְהָיָה חָצִים חָלְוִים אֲרֵץ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 + וְהָיָה חָצִים חָלְוִים אֲרֵץ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 וְהָיָה חָצִים חָלְוִים אֲרֵץ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 וְהָיָה חָצִים חָלְוִים אֲרֵץ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 + וְהָיָה חָצִים חָלְוִים אֲרֵץ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 וְהָיָה חָצִים חָלְוִים אֲרֵץ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ

προσήλθε παιδίσκη υπακούσαι ονόματι Ρόδη 14+ και
 there came forward a maidservant to listen, by name Rhoda. And
 επιγνούσα την φωνήν του Πέτρου από της χαράς
 having recognized the voice of Peter, from the joy
 ουκ ήνοιξε τον πυλώνα εισδραμούσα δε απήγγειλεν
 she did not open the vestibule; but having ran in, she reported

εστάναι τον Πέτρον προ του πυλώνος 15+ οι δε προς
 Peter to be standing before the vestibule. But the ones by
 αυτήν είπον μείνη η δε διίσχυρίζετο ούτως
 her said, You are maniacal. But she contended obstinately thus

έχειν οι δε έλεγον ο άγγελος αυτού εστιν 16+ ο δε
 to have [been] . And they said, his angel It is]. But
 Πέτρος επέμενε κρούων ανοίξαντες δε είδον αυτόν
 Peter continued knocking; and having opened, they beheld him,

και εξέστησαν 17+ κατασεισας δε αυτοίς τη χειρί
 and were amazed. And having waved to them with the hand
 σιγάν διηγήσατο αυτοίς πως ο κύριος

αυτόν εξήγαγεν εκ της φυλακής είπε δε
 led him from out of the prison. And he said,
 απαγγείλατε Ιακώβω και τοις αδελφοίς ταύτα και
 Report to James and to the brethren these [things] ! And

εξελθών επορεύθη εις έτερον τόπον 18+ γενομένης
 having come forth he went to another place. having come
 δε ημέρας ην τάραχος ουκ ολίγος εν τοις
 And day], there was disturbance no little] among the

<p>+ ותבֿר את־קול פֿטרֿוס ומשֿמְחֿתָּה לא־פֿתָּחָה לוֹ אֶת־דַּלַּת הַשָּׁעַר ונתַּרַץ הַבַּיִתָּה ונתַּגַּד לָהֶם כִּי־פֿטרֿוס עֹמֵד עַל־הַפֿתָּח: + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיָה מִשׁוֹנֵעַת אֶתְּ וְהִיא מִתְאַמְצָת כִּי־כֵן הַדָּבָר וַיֹּאמְרוּ מִלְּאָכּוּ הוּא:</p>	<p>וַיִּתְמַהוּ: + וַיִּרְמֹז לָהֶם בְּיָדוֹ לְחִשׁוֹת וַיִּסְפֵּר לָהֶם אֶשֶׁר־הוֹצִיאֹו הָאֲדוֹן מִן־הַמַּשְׁמֶרֶת וַיֹּאמֶר הַגִּידוּ אֶת־זֹאת לְיַעֲקֹב וְלְאֲחִים וַיֵּצֵא וַיֵּלֶךְ־לוֹ לְמָקוֹם אֲחֵר: + הַבֵּקֶר אֹרֵר וּמְבוֹכָה רַבָּה הָיְתָה בֵּין אַנְשֵׁי הַצָּבָא עַל־פֿטרֿוס וַיֹּאמְרוּ מָה־הָיְתָה לוֹ:</p>
--	--

<p>+ אֲבָרְכָא דְאֵלֹהִים כֻּלְּמֵי וְעֵבְרָא לֵךְ פְּתַחְתָּה לֹא אֶת־דַּלַּת הַשָּׁעַר וְנִתְרַץ הַבַּיִתָּה וְנִתְגַּד לְהֵם כִּי־פֿטרֿוס עֹמֵד עַל־הַפֿתָּח: + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיָה מִשׁוֹנֵעַת אֶתְּ וְהִיא מִתְאַמְצָת כִּי־כֵן הַדָּבָר וַיֹּאמְרוּ מִלְּאָכּוּ הוּא: + וַיֵּצֵא וַיֵּלֶךְ־לוֹ לְמָקוֹם אֲחֵר: + הַבֵּקֶר אֹרֵר וּמְבוֹכָה רַבָּה הָיְתָה בֵּין אַנְשֵׁי הַצָּבָא עַל־פֿטרֿוס וַיֹּאמְרוּ מָה־הָיְתָה לוֹ:</p>	<p>+ אֲבָרְכָא דְאֵלֹהִים כֻּלְּמֵי וְעֵבְרָא לֵךְ פְּתַחְתָּה לֹא אֶת־דַּלַּת הַשָּׁעַר וְנִתְרַץ הַבַּיִתָּה וְנִתְגַּד לְהֵם כִּי־פֿטרֿוס עֹמֵד עַל־הַפֿתָּח: + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיָה מִשׁוֹנֵעַת אֶתְּ וְהִיא מִתְאַמְצָת כִּי־כֵן הַדָּבָר וַיֹּאמְרוּ מִלְּאָכּוּ הוּא: + וַיֵּצֵא וַיֵּלֶךְ־לוֹ לְמָקוֹם אֲחֵר: + הַבֵּקֶר אֹרֵר וּמְבוֹכָה רַבָּה הָיְתָה בֵּין אַנְשֵׁי הַצָּבָא עַל־פֿטרֿוס וַיֹּאמְרוּ מָה־הָיְתָה לוֹ:</p>
--	--

στρατιώταις τι ἄρα ο Πέτρος εγένετο 19+ Ηρώδης δε
 soldiers to what then became of Peter. And Herod
 επιζητήσας αυτόν και μη ευρών ανακρίνας τους
 seeking him anxiously, and not finding, having questioned the
 φύλακας εκέλευσεν απαθήναι και κατελθών από
 guards, he urged [them] to be taken away. And having gone down from
 της Ιουδαίας εις την Καισάρειαν διέτριβεν 20+ ην δε
 Judea to Caesarea, he spent time. was And
 Ηρώδης θυμομαχών Τυρίοις και Σιδωνίοις
 Herod] violently incensed [with the] Tyrians and Sidonians;
 ομοθυμαδόν δε παρήσαν προς αυτόν και πείσαντες
 but with one accord they were at hand with him, and having persuaded
 Βλάστον τον επί του κοιτώνος του βασιλεώς
 Blastus, the one over the bedroom of the king,
 ητούντο ειρήνην διά το τρέφεσθαι αυτών την χώραν
 they asked peace; because was maintained their place]
 από της βασιλικής 21+ τακτή δε ημέρα ο Ηρώδης
 by the royalty. appointed And a day Herod],
 ενδυσάμενος εσθήτα βασιλικήν και καθίσας επί του
 having put on attire royal], and having sat upon the
 βήματος εδημηγόρει προς αυτούς 22+ ο δε δήμος
 rostrum, delivered a public address to them. And the people
 επεφώνει φωνή θεού και ουκ ανθρώπου 23+
 sounded out, [saying] [the] voice of a god, and not a man.
 παραχρήμα δε επάταξεν αυτόν άγγελος κυρίου
 And immediately struck him an angel of [the] Lord]

<p>וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בִּקֵּשׁ אֹתוֹ הַיּוֹרְדֹס וְלֹא מָצָאוּ חֶקֶר אֶת־הַשְּׂמֵרִים וַיֵּצֵאוּ לְהוֹצִיאָם לְמִנּוֹת וַיֵּרֶד מִיְהוּדָה אֶל־קִיסְרִיָּה וַיֵּשֶׁב שָׁם׃ וְהַיּוֹרְדֹס אֲזַי נָטַר אֶת־בְּנֵי־צוּר וַצִּידוֹן וַיָּבֵאוּ אֵלָיו לֵב אֶחָד וַיִּפְתּוּ אֶת־בִּלְסָטוֹס אֲשֶׁר עַל־חֲדָר הַמֶּלֶךְ וַיִּבְקְשׁוּ שְׁלוֹם יַעַן לְקַחְתוּ מַחֲנֵית אַרְצוֹתָם מֵאַרְץ הַמֶּלֶךְ׃</p>	<p>+ וַיְהִי בַיּוֹם הַמּוֹעֵד וַיִּלְבַּשׁ הַיּוֹרְדֹס לְבוּשׁ מַלְכוּת וַיֵּשֶׁב עַל־כִּסֵּא הַמַּשְׁפָּט וַיִּשְׁפַּךְ אֵלָיְהֶם אִמְרָתוֹ׃ + וַיִּרְיֵעוּ לוֹ הָעָם לֵאמֹר קוֹל אֱלֹהִים הוּא וְלֹא קוֹל אָדָם׃ + וַיִּכְהוּ מֵלֶאדָּה־יְהוָה פְּתָאם עֵקֶב אֲשֶׁר לֹא־נָתַן כְּבוֹד לְאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּהוּ תוֹלְעִים וַיָּמָת׃</p>
--	---

<p>+ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בִּקֵּשׁ אֹתוֹ הַיּוֹרְדֹס וְלֹא מָצָאוּ חֶקֶר אֶת־הַשְּׂמֵרִים וַיֵּצֵאוּ לְהוֹצִיאָם לְמִנּוֹת וַיֵּרֶד מִיְהוּדָה אֶל־קִיסְרִיָּה וַיֵּשֶׁב שָׁם׃ וְהַיּוֹרְדֹס אֲזַי נָטַר אֶת־בְּנֵי־צוּר וַצִּידוֹן וַיָּבֵאוּ אֵלָיו לֵב אֶחָד וַיִּפְתּוּ אֶת־בִּלְסָטוֹס אֲשֶׁר עַל־חֲדָר הַמֶּלֶךְ וַיִּבְקְשׁוּ שְׁלוֹם יַעַן לְקַחְתוּ מַחֲנֵית אַרְצוֹתָם מֵאַרְץ הַמֶּלֶךְ׃</p>	<p>+ וַיְהִי בַיּוֹם הַמּוֹעֵד וַיִּלְבַּשׁ הַיּוֹרְדֹס לְבוּשׁ מַלְכוּת וַיֵּשֶׁב עַל־כִּסֵּא הַמַּשְׁפָּט וַיִּשְׁפַּךְ אֵלָיְהֶם אִמְרָתוֹ׃ + וַיִּרְיֵעוּ לוֹ הָעָם לֵאמֹר קוֹל אֱלֹהִים הוּא וְלֹא קוֹל אָדָם׃ + וַיִּכְהוּ מֵלֶאדָּה־יְהוָה פְּתָאם עֵקֶב אֲשֶׁר לֹא־נָתַן כְּבוֹד לְאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּהוּ תוֹלְעִים וַיָּמָת׃</p>
--	---

ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν δόξαν τῷ θεῷ καὶ
 because he did not give the glory to God. And
 γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν ^{24 +} ὁ δὲ λόγος
 becoming worm-eaten, he expired. But the word
 τοῦ θεοῦ ἤϋξανε καὶ ἐπληθύνετο ^{25 +} Βαρνάβας δὲ καὶ
 of God grew and multiplied. And Barnabas and
 Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ πληρώσαντες τὴν
 Saul returned from Jerusalem, having fulfilled the
 διακονίαν συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν
 service, having taken along also John, the one
 ἐπικληθέντα Μάρκον
 called Mark.

13 י

^{1 +} ἦσαν δὲ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν
 And there were some in Antioch, according to the being [there]
 ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὁ τε Βαρνάβας
 assembly], prophets and teachers, both Barnabas
 καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ καὶ Λούκιος ὁ
 and Simeon, the one called Niger, and Lucius the
 Κυρηναῖος Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου
 Cyrenian, and Manaen of Herod the tetrarch
 σύντροφος καὶ Σαῦλος ^{2 +} λειτουργούντων δὲ αὐτῶν
 a companion], and Saul. officiating And of their]
 τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
 to the Lord, and fasting, said the spirit holy],
 ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς
 Separate indeed to me Barnabas and Saul for

+ וְדָבַר אֱלֹהִים הוֹלֵךְ וְרַב:
 + וַיָּשׁוּבוּ בֵּר-נְבִיא וְשְׂאוּל מִירוּשָׁלַיִם
 אַחֲרַי כְּלוּתָם אֶת-הַשְּׂמוּשׁ וַיִּקְחוּ
 אִתָּם אֶת-יֹחָנָן הַמְּכֻנָּה מִרְקוּס:
 +

+ וְאַנְשִׁים נְבִיאִים וּמְלַמְּדִים הָיוּ בְּקֵהִלָּה

אֲשֶׁר בְּאַנְטִיּוֹכְיָא בֵּר-נְבִיא וְשְׂמֵעוֹן הַנְּקָרָא
 נִיגֵר וְלוּקִיּוֹס הַקּוֹרִינִי וּמְנַחֵם אֲשֶׁר
 גּוֹדֵל עִם-הַיְהוּדָיִם שֶׁר-הָרַבֵּעַ וְשְׂאוּל:
 + וַיְהִי בְּשִׂרְתָּם בְּשֵׁם יְהוָה וּבְצֻמָּם
 וַיֹּאמֶר רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַבְּדִילוּ לִי אֶת בֵּר-נְבִיא
 וְאֶת-שְׂאוּל לְמַלְאכָה אֲשֶׁר קָרָאתִים לָהּ:
 +

+ אֲחֵלְפִיָּה כִּינֵזָה אֶמְנָסָה וְגִלְסָס וְנִיכָא
 אֶלְפֵיָה וְגַם אֶמְנָסָה בְּרִיטוֹנָה אֶמְנָסָה לְ
 בִּזְבִּינְטוֹס, וְגִלְסָס וְגִלְסָס וְגִלְסָס:
 + אֵלֶּיךָ אֲנִי יְיָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְגַם
 לְלִמְדוֹתֵינוּ לְלִמְדוֹתֵינוּ לְלִמְדוֹתֵינוּ
 +

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

אֲחֵלְפִיָּה כִּינֵזָה אֶמְנָסָה וְגִלְסָס וְנִיכָא
 אֶלְפֵיָה וְגַם אֶמְנָסָה בְּרִיטוֹנָה אֶמְנָסָה לְ
 בִּזְבִּינְטוֹס, וְגִלְסָס וְגִלְסָס וְגִלְסָס:
 + אֵלֶּיךָ אֲנִי יְיָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְגַם
 לְלִמְדוֹתֵינוּ לְלִמְדוֹתֵינוּ לְלִמְדוֹתֵינוּ
 +

το ἔργον ο προσκέκλημαι αὐτούς ³⁺ τότε
 the work which I have called them. Then
 νηστεύσαντες και προσευξάμενοι και επιθέντες τας
 fasting and praying, and placing the
 χείρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν ⁴⁺ οὔτοι μεν οὖν
 hands [upon] them, they dismissed [them] . These indeed then
 εκπεμφθέντες υπό του πνεύματος του αγίου κατήλθον
 having gone forth by the spirit holy], went down
 εις την Σελεύκειαν ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εις
 unto Seleucia; [and] from there they sailed away unto
 την Κύπρον ⁵⁺ και γενόμενοι εν Σαλαμίני
 Cyprus. And having come unto Salamis,
 κατήγγελλον τον λόγον του θεού εν ταις συναγωγαῖς
 they announced the word of God in the synagogues
 των Ιουδαίων εἶχον δε και Ιωάννην υπηρετήν ⁶⁺
 of the Jews; and they also had John as an assistant.
 διελθόντες δε την νήσον ἄχρι Πάφου εὕρον τινα
 And having gone through the island as far as Paphos, they found a certain
 μάγον ψευδοπροφήτην Ιουδαίον ω ὄνομα
 magus, a false prophet, a Jew whose name
 Βαρῆσους ⁷⁺ ος ην συν τω ανθυπάτω Σεργίω
 [was] Barjesus, which was with the proconsul Sergius
 Παύλω ἀνδρί συνετώ οὔτος προσκαλεσάμενος
 Paulus, man a discerning]. This one calling on
 Βαρνάβαν και Σαύλον επεζήτησεν ακούσαι τον
 Barnabas and Saul, sought anxiously to hear the

+ וַיִּצְוּמוּ וַיִּתְפַּלְלוּ וַיִּסְמְכוּ אֶת־יְדֵיהֶם
 עֲלֵיהֶם וַיִּשְׁלְחוּם׃
 + וַהֲמָה הִשְׁלוּחִים עַל־יְדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 יָרְדוּ אֶל־סֵלוּקִיָּא וּמִשָּׁם בָּאוּ בְּאַנְתִּיָּה
 אֶל־קִיפְרוֹס׃
 + וַיָּבֹאוּ אֶל־עִיר סֵלְמִיס וַיִּגִּידוּ
 אֶת־דְּבַר הָאֱלֹהִים בְּבֵתֵי הַכְּנִסְיֹת אֲשֶׁר

לַיהוּדִים וַיְהִי לָהֶם גַּם־יֹחָנָן לְמַשְׁרֵת׃
 + וַיַּעֲבְרוּ בְּכָל־הָאֵי עַד־פָּפוֹס
 וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מְכַשֵּׁף אֶחָד נְבִיא־שֶׁקֶר
 אִישׁ יְהוּדִי וּשְׁמוֹ בֶר־יִשׁוּעַ׃
 + אֲשֶׁר הָיָה עִם־סֵרְגְיוֹס פּוּלוֹס
 שֶׁר הַמְּדִינָה אִישׁ נְבוֹן וְהוּא קָרָא
 אֱלִיּוֹ אֶת־בֶּר־נְבִיא וְאֶת־שְׂאוּל
 וַיִּתְּאוּ לְשִׁמְעַת אֶת־דְּבַר הָאֱלֹהִים׃

+ וַחֲזָאֵי גַם הַאֵלֶּיָּהּ
 חֲלֵמֹס רִיבִי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 + אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 וְהָאֵלֶּיָּהּ אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 + אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 + אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 + אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי

אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 + אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 + אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 + אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי
 אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי אִיִּי

λόγον του θεού 8+ ανθίστατο δε αυτοίς Ελύμας ο
word of God. opposed But them Elymas the
 μάγος ούτω γαρ μεθερμηνεύεται το όνομα αυτού
magus], (for so [is] translated his name,)

ζητών διαστρέψαι τον ανθύπατον από της πίστεως 9+
seeking to turn aside the proconsul from the belief.

Σαύλος δε ο και Παύλος πλησθείς πνεύματος
And Saul, the one also [called] Paul, being filled spirit

αγίου και ατενίσας εις αυτόν 10+ είπεν ω πλήρης
of holy], and having gazed at him, said, O one full

παντός δόλου και πάσης ραδιουργίας υιέ διαβόλου
of all treachery, and all villainy, O son of [the] devil,

εχθρέ πάσης δικαιοσύνης ου παύση διαστρέφων τας
O enemy of all righteousness, will you not cease turning aside the

οδούς κυρίου τας ευθείας 11+ και νυν ιδού χειρ
ways of [the] Lord straight]? And now, behold, [the] hand

κυρίου επί σε και έση τυφλός μη βλέπων τον
of the Lord [is] upon you, and you will be blind, not seeing the

ήλιον άχρι καιρού παραχρήμα δε επέπεσεν επ' αυτόν
sun for a time. And immediately there fell upon him

αχλύς και σκότος και περιάγων εξήτει χειραγωγούς
a mistiness and darkness; and leading about he sought ones to guide [him] by hand.

12+ τότε ιδών ο ανθύπατος το γεγονός
Then beholding the proconsul] the [thing] having taken place,

επίστευσεν εκπλησσύμενος επί τη διδαχή του κυρίου
believed, being overwhelmed over the teaching of the Lord.

וַיַּעֲמֵד לְנֹגְדִים אֱלִימָא הַמְּכַשֵּׁף כִּי-זוּה
 פְּרוּשׁ שְׁמוֹ וַיִּבְקֶשׁ לְהַטּוֹת אֶת-הַשֶּׁר
 מִן-הָאֲמוּנָה:
 וַשָּׂאִיל הַנִּקְרָא גַם-פּוּלוֹס
 מָלֵא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וַיִּסְתַּכֵּל בּוֹ:
 וַיֹּאמֶר אֶתָּה הַמָּלֵא כָּל-מְרִמָּה
 וְכָל-עוֹלָה בֶן-בְּלִיעֵל וְשׂוֹנֵא כָּל-צֶדֶק הַלֵּא

תַּחֲדַל לְסַלָּף אֶת-דְּרָכֵי יְהוָה הַיִּשְׂרָאִים:
 וְעַתָּה הִנֵּה יָד-יְהוָה בְּךָ וְהָיִיתָ עֹנֵר
 וְלֹא תִרְאֶה אֶת-הַשָּׁמַשׁ עַד-עַת מוֹעֵד
 וְתַפֵּל עָלָיו פְּתָאִם אֶפְלָה וְחִשְׁכָּה וַיִּפֹּן
 הַנָּה וְהִנֵּה וַיִּבְקֶשׁ אִישׁ לְהוֹלִיכּוֹ בְיָדוֹ:
 וְהִשֵּׁר כַּאֲשֶׁר רָאָה אֶת-אֲשֶׁר נַעֲשָׂה
 הָאֲמוּנִין וַיִּשְׁתּוּמֵם עַל-תּוֹרַת הָאֲדוּנִין:

וַיַּעֲמֵד לְנֹגְדִים אֱלִימָא הַמְּכַשֵּׁף
 וַשָּׂאִיל הַנִּקְרָא גַם-פּוּלוֹס
 מָלֵא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וַיִּסְתַּכֵּל בּוֹ:
 וַיֹּאמֶר אֶתָּה הַמָּלֵא כָּל-מְרִמָּה
 וְכָל-עוֹלָה בֶן-בְּלִיעֵל וְשׂוֹנֵא כָּל-צֶדֶק הַלֵּא

וַיַּעֲמֵד לְנֹגְדִים אֱלִימָא הַמְּכַשֵּׁף
 וַשָּׂאִיל הַנִּקְרָא גַם-פּוּלוֹס
 מָלֵא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וַיִּסְתַּכֵּל בּוֹ:
 וַיֹּאמֶר אֶתָּה הַמָּלֵא כָּל-מְרִמָּה
 וְכָל-עוֹלָה בֶן-בְּלִיעֵל וְשׂוֹנֵא כָּל-צֶדֶק הַלֵּא

13+ αναχθέντες δε από της Πάφου οι περί
 And having embarked from Paphos, the ones around
 τον Παύλον ήλθον εις Πέργην της Παμφυλίας
 Paul, they came unto Perga of Pamphylia.
 Ιωάννης δε αποχώρησας απ' αυτών υπέστρεψεν εις
 And John retreated from them [and] returned unto
 Ιεροσόλυμα **14+** αυτοί δε διελθόντες από της Πέργης
 Jerusalem. And they having gone through from Perga,
 παρεγένοντο εις Αντιόχειαν της Πισιδίας και
 they came into Antioch of Pisidia; and
 εισελθόντες εις την συναγωγήν τη ημέρα των
 having entered into the synagogue on the day of the
 σαββάτων εκάθισαν **15+** μετά δε την ανάγνωσιν του
 Sabbath, they sat. And after the reading of the
 νόμου και των προφητών απέστειλαν οι
 law and of the prophets, sent the
 αρχισυνάγωγοι προς αυτούς λέγοντες άνδρες αδελφοί
 chiefs of the synagogue] to them, saying, Men, brethren,
 ει έστι λόγος εν υμίν παρακλήσεως προς τον λαόν
 if there is a word in you of comfort to the people,
 λέγετε **16+** αναστάς δε Παύλος και κατασεισας τη
 speak! having risen up And Paul], and waving the
 χειρί ειπεν άνδρες Ισραηλίται και οι φοβούμενοι
 hand, said, Men, Israelites, and ones fearing
 τον θεόν ακούσατε **17+** ο θεός του λαού τούτου
 God, hearken! The God of this people

+ וַיִּצְאוּ פּוֹלוֹס וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
 אִתּוֹ מִפּוֹס וַיֵּרְדוּ בְּאַנְתִּיּוֹכְיָה וַיָּבֹאוּ
 אֶל-פֶּרְגֵי אֲשֶׁר בְּפַמְפּוּלִיָּא וְשֵׁם נִפְרֵד
 יוֹהָנָן מֵעֲלֵיהֶם וַיָּשָׁב יְרוּשָׁלַיִם׃
 + וְהָמָּה נִסְעוּ מִפֶּרְגֵי וַיָּבֹאוּ אֶל-אַנְטִיּוֹכְיָא
 אֲשֶׁר בְּפִיֶסְדִּיָּא וַיָּבֹאוּ אֶל-בַּיִת
 הַכְּנֹסֶת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וַיֵּשְׁבוּ׃
 + וַיְהִי אַחֵר קָרְיָאת הַתּוֹרָה
 וְהַנְּבִיאִים וַיִּשְׁלַחוּ אֵלֵיהֶם רִאשֵׁי

הַכְּנֹסֶת לְאָמֹר אֲנָשִׁים אַחִים אִם-יֵשׁ
 לָכֶם דְּבַר-מוֹסָר לָעָם דְּבַרְוֹ׃
 + וַיִּקָּם פּוֹלוֹס וַיִּנְהַף יָדוֹ וַיֹּאמֶר
 אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאֵי אֱלֹהִים שְׁמָעוּ׃
 + אֱלֹהֵי הָעָם הַזֶּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּחַר
 בְּאַבְוֹתֵינוּ וַיְרוֹמֵם אֶת-הָעָם בְּהַיּוֹתָם גְּרִים
 בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְזָרוּעַ רְמָה הוֹצִיאָם מִשָּׁם׃

+ וַיִּשְׁלַחוּ אֵלֵיהֶם רִאשֵׁי
 הַכְּנֹסֶת לְאָמֹר אֲנָשִׁים אַחִים אִם-יֵשׁ
 לָכֶם דְּבַר-מוֹסָר לָעָם דְּבַרְוֹ׃
 + וַיִּקָּם פּוֹלוֹס וַיִּנְהַף יָדוֹ וַיֹּאמֶר
 אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאֵי אֱלֹהִים שְׁמָעוּ׃
 + אֱלֹהֵי הָעָם הַזֶּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּחַר
 בְּאַבְוֹתֵינוּ וַיְרוֹמֵם אֶת-הָעָם בְּהַיּוֹתָם גְּרִים
 בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְזָרוּעַ רְמָה הוֹצִיאָם מִשָּׁם׃

לְמַעַן שְׁמַעְתֶּם וְחָטְאתֶם אֲכַלְתֶּם
 לְחֵן אֲכַלְתֶּם אֲכַלְתֶּם לְחֵן
 לְחֵן אֲכַלְתֶּם אֲכַלְתֶּם לְחֵן
 + מִפְּנֵי פֶּאֶלְס אֲכַלְתֶּם אֲכַלְתֶּם לְחֵן
 בְּנֵי אֲכַלְתֶּם אֲכַלְתֶּם וְנִשְׁלַחְתֶּם לְחֵן אֲכַלְתֶּם
 אֲכַלְתֶּם׃
 + אֲכַלְתֶּם וְחָטְאתֶם אֲכַלְתֶּם לְחֵן

Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τους πατέρας ἡμῶν και τον λαόν
 Israel chose our fathers, and the people
 ὑψωσεν εν τη παροικία εν γη Αιγύπτω και μετά
 exalted] in the sojourn in [the] land of Egypt, and with
 βραχίονος υψηλού ἐξήγαγεν αυτούς εξ αυτής 18+ και
 arm a high] he led them out of it. And
 ως τεσσαρακονταετή χρόνον ετροποφόρησεν αυτούς
 about forty years time he bore with them
 εν τη ερήμω 19+ και καθελών ἔθνη επτά εν γη
 in the wilderness. And having demolished nations seven] in [the] land
 Χαναάν κατεκληροδότησεν αυτοίς την γην αυτών 20+
 of Canaan, he divided [by lot to them their land].
 και μετά ταύτα ως ἔτεσι τετρακοσίους και
 And after these [things], about years four hundred and
 πενήκοντα ἔδωκε κριτάς ἕως Σαμουήλ του
 fifty], he gave judges, until Samuel the
 προφήτου 21+ κακείθεν ητήσαντο βασιλέα και ἔδωκεν
 prophet. And from there they asked for a king. And gave
 αυτοίς ο θεός τον Σαούλ υιόν Κις άνδρα εκ φυλής
 to them God] Saul son of Kis, a man of [the] tribe
 Βενιαμίν ἔτη τεσσαράκοντα 22+ και μεταστήσας
 of Benjamin -- years [for] forty]. And having removed
 αυτόν ἠγειρεν αυτοίς τον Δαβίδ εις βασιλέα ω
 him, he raised up to them David for king, to whom
 και ειπε μαρτυρήσας εύρον Δαβίδ τον του Ιεσσαί
 also he said having borne witness], I found David the one of Jesse,
 άνδρα κατά την καρδίαν μου ος ποιήσει πάντα
 a man according to my heart, which shall do all

+ וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:
 + וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:
 + וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:
 + וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:

+ וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:
 + וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:
 + וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:

+ וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:
 + וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:
 + וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:

+ וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:
 + וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:
 + וַיִּשְׂאוּ אֹתָם וַיְכַלְכְּלִם בְּמִדְבָּר כְּאַרְבַּעַיִם
 שָׁנָה:
 + וַיִּשְׁמַד שְׁבַעַה גוֹיִם בְּאַרְצָן כְּנָעַן
 וַיַּחְלֶק אֶת־אַרְצָם לָהֶם לְנַחֲלָה:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נָתַן לָהֶם שְׁפָטִים כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה עַד־יָמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא:

τα θελήματα μου ^{23 +} τούτου ο θεός από του
my wants. of this one God from the
 σπέρματος κατ' επαγγελίαν ἤγειρε τὸν Ἰσραήλ
seed], according to [the] promise, raised up

σωτήριαν σωτήρα Ἰησοῦν ^{24 +} προκηρύξαντος
deliverance to Israel -- a deliverer, Jesus.
 Ἰωάννου προ προσώπου
[Which] John having publicly proclaimed before [the] presence

της εισόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ
of his entrance, an immersion for repentance to all the people

του Ἰσραήλ ^{25 +} ὡς δε ἐπλήρου ο Ἰωάννης τον
of Israel. And as John was fulfilling the
 δρόμον ἔλεγε τίνα με υπονοεῖτε εἶναι οὐκ εἰμί
race, he said, Who do you suspect me to be?

εγὼ ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμέ οὗ οὐκ εἰμί
I am not [he] . But behold, comes after me, one of whom I am not

ἄξιος το ὑπόδημα των ποδῶν λύσαι ^{26 +} ἄνδρες
worthy the sandal of [his] feet to untie]. Men,

ἀδελφοί υἱοὶ γένους Ἀβραάμ και οἱ ἐν ὑμῖν
brethren, sons of [the] race of Abraham, and the ones among you

φοβούμενοι τον θεόν ὑμῖν ο λόγος της σωτηρίας
fearing God -- to you the word

ταύτης ἀπεστάλη ^{27 +} οἱ γὰρ κατοικούντες ἐν
of this deliverance was sent. For the ones dwelling in

Ἱερουσαλήμ και οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τούτον
Jerusalem, and their rulers, this one

ἀγνοήσαντες και τὰς φωνὰς των προφητῶν τὰς κατὰ
not having known], nor the voices of the prophets on

<p>וּמִזְרָעוֹ הַאֲלֹהִים כְּפִי תְּהִבְטְחָה גּוֹאֵל לְיִשְׂרָאֵל אֶת־יְשׁוּעַ: + אֲשֶׁר לְפָנַי בּוֹאוֹ קָדָם יוֹחֲנָן לְקָרָא אֶת־טְבִילַת הַתְּשׁוּבָה אֶל־כָּל־עַם יִשְׂרָאֵל: + וַיְהִי כְּכֹלֹת יוֹחֲנָן אֶת־מְרוֹצָתוֹ וַיֹּאמֶר לְמִי תִחְשְׁבוּנִי לֹא אֲנִי הוּא כִּי הִנֵּה הוּא־בָּא אַחֲרַי וְאֲנִי נֹקֵלְתִי מִהַתִּיר אֶת־נַעֲלֵי רַגְלָיו:</p>	<p>+ אַנְשִׁים אַחִים בְּנֵי מִשְׁפַּחַת אַבְרָהָם וַיִּרְאוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּכֶם לְכֶם שְׁלוּחַ דְּבַר הַיְשׁוּעָה הַזֹּאת: + כִּי־יִשְׁבִּי יְרוּשָׁלַיִם וְרָאִישִׁיהֶם יַעַן אֲשֶׁר לֹא הִכִּירוּהוּ מִלְּאוֹ בְּמִשְׁפָּטָם אֲשֶׁר שִׁפְטוּהוּ אֶת־דְּבָרֵי הַנְּבִיאִים הַנִּקְרָאִים בְּכָל־שַׁבָּת:</p>
---	--

<p>+ וְכָּ אִי זִכַּר וְזִכַּר אֶפְסָר אֲלֵם אֶל־מַעֲלָא אֶבְי וְזִכַּר אֶל־עֲבָדַי, לַעֲבָדַי זִכַּר: + מַעֲלָא לְעֲבָדַי וְזִכַּר מִזֶּם זִכַּר־מַעֲלָא מַעֲבָדַי אֶל־זִכַּר־מַעֲלָא אֶל־לְחַלְמָא זִכַּר־מַעֲלָא: + מַעֲבָדַי מַעֲלָא מֵאֶפְסָר אֶל־מַעֲבָדַי אֶל־מַעֲלָא מֵאֶפְסָר אֶל־מַעֲבָדַי אֶל־מַעֲלָא, לֵאלֹהֵינוּ מֵאֶפְסָר אֶל־מַעֲלָא אֶל־מַעֲבָדַי אֶל־מַעֲלָא:</p>	<p>+ אֶל־אֶפְסָר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר + אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־מַעֲלָא אֶל־מַעֲלָא אֶל־מַעֲלָא לַעֲבָדַי מֵאֶפְסָר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר: + מֵאֶפְסָר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר אֶל־זִכַּר:</p>
---	--

παν σάββατον αναγινωσκομένας κρίναντες
 every Sabbath being read], having judged [him]
 επλήρωσαν 28+ και μηδεμίαν αιτίαν θανάτου ευρόντες
 they fulfilled [them]]. And not one reason for death having found,
 ητήσαντο Πιλάτον αναιρεθήναι αυτόν 29+ ως δε
 they asked Pilate to do away with him. And as
 ετέλεσαν παντα τα περί αυτού γεγραμμένα
 they finished all the [things] concerning him being written],
 καθελόντες από του ξύλου έθηκαν εις μνημείον 30+
 lowering [him] from the tree, they put [him] into a tomb.
 ο δε θεός ήγειρεν αυτόν εκ νεκρών 31+ ος ώφθη επί
 But God raised him from [the] dead, who appeared for
 ημέρας πλείους τοις συναβάσιν αυτό από
 days many] to the ones having gone up with him from
 της Γαλιλαίας εις Ιερουσαλήμ οίτινές εισι μάρτυρες
 Galilee unto Jerusalem, who are witnesses
 αυτού προς τον λαόν 32+ και ημείς υμάς
 of him to the people. And we
 ευαγγελιζόμεθα την προς τους πατέρας επαγγελίαν
 announce you good news -- the to the fathers promise]
 γενομένην 33+ ότι ταύτην ο θεός εκπεπλήρωκε τοις
 taking place, that this [thing] God has fulfilled
 τέκνοις αυτών ημίν αναστήσας Ιησούν ως και εν
 their children to us], having raised up Jesus; and as in
 τω ψαλμώ τω δευτέρω γέγραπται υιός μου ει συ
 the Psalm second] it has been written, my son You are],

וְאֵף כִּי־לֹא מִצְאוּבוּ מִשְׁפַּט־מִוֹת
 שְׂאֵלוּ מֵאֵת פִּילְטוֹס לְהַמִּיתוֹ׃
 וְכִאֲשֶׁר הִשְׁלִימוּ אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים
 הַכְּתוּבִים עָלָיו הוֹרִידוּ אוֹתוֹ מִן־הָעֵץ
 וַיְנִיחוּהוּ בַקֶּבֶר׃
 וְאֲבָל הָאֵלֹהִים הִקְיִמוּ מִן־הַמֵּתִים׃

וַיֵּרָא יָמִים רַבִּים אֶל־הָעָלִים אֹתוֹ
 מִן־הַנְּלִיל יְרוּשָׁלַיִם וְהַמָּה עֵתָה עָרְדוּ
 אֶל־הָעָם׃
 וְגַם אֲנַחְנוּ מִבְּשָׂרִים אֶתְכֶם אֶת־בְּשׂוֹרֵת
 הַהַבְּטָחָה אֲשֶׁר הִיְתָה לְאֲבוֹתֵינוּ כִּי אֹתָהּ
 קִיָּם הָאֵלֹהִים לְבַנֵּינוּ בְּהַקְיָמוֹ אֶת־יֵשׁוּעַ׃

וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְלֵבָא דְכָל־יִשְׂרָאֵל
 וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְכָל־יִשְׂרָאֵל׃
 וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְכָל־יִשְׂרָאֵל
 וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְכָל־יִשְׂרָאֵל׃
 וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְכָל־יִשְׂרָאֵל
 וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְכָל־יִשְׂרָאֵל׃

וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְכָל־יִשְׂרָאֵל
 וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְכָל־יִשְׂרָאֵל׃
 וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְכָל־יִשְׂרָאֵל
 וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְכָל־יִשְׂרָאֵל׃
 וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְכָל־יִשְׂרָאֵל
 וְהָאֵלֹהִים חָטָא לְכָל־יִשְׂרָאֵל׃

ειρημένον εν τοις προφήταις 41 + **ιδετε** οι
 being spoken by the prophets, Behold, O
 καταφρονηταί και θαυμάσατε και αφανίσθητε ότι
 despisers, and wonder and vanish! For
 έργον εγώ εργάζομαι εν ταις ημέραις υμών ο
 a work I work during your days, which
 ου μη πιστεύσητε εάν τις εκδιηγῆται υμίν 42 +
 in no way should you believe if one should tell you in detail.
 εξιόντων δε εκ της συναγωγῆς των Ιουδαίων
 And exiting from out of the synagogue of the Jews,
 παρεκάλουν τα ἔθνη εις το μεταξύ σάββατον
 appealed [to them] the nations] in the [time] between [the] Sabbath
 λαληθῆναι αυτοίς ταῦτα ρήματα 43 + λυθείσης δε της
 to speak to them these things. being dismissed And the
 συναγωγῆς ηκολούθησαν πολλοί των Ιουδαίων και
 synagogue], followed many of the Jews and
 των σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ και
 worshipping converts] Paul and
 τῷ Βαρνάβᾳ οἵτινες προσλαλούντες ἐπειθον αὐτούς
 Barnabas; who speaking, persuaded them
 επιμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ 44 + τῷ τε ἐρχομένῳ
 to continue in the favor of God. And on the coming
 σαββάτῳ σχεδόν πάντα ἡ πόλις συνήχθη ακούσαι
 Sabbath, nearly all the city gathered to hear
 τον λόγον τοῦ θεοῦ 45 + **ιδόντες** δε οι Ιουδαίοι τους
 the word of God. beholding But the Jews] the

+ ראו בְּנָדִים וְהַתְּמָהוּ וְשָׁמוּ
 כִּי־פֶעַל פֶּעַל אֲנִי בִּימֵיכֶם פֶּעַל
 אֲשֶׁר לֹא תֵאֱמִינוּ כִּי־סוֹפֵר לָכֶם:
 + וַיְהִי בְּצֵאתְכֶם מִבֵּית הַכְּנֹסֶת וַיִּבְקְשׁוּ מִקֹּדֶשׁ
 לְדַבֵּר אֵלֵיהֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בַּשַּׁבָּת
 הַבָּאָה:
 + וּבַהֲפָרֵד הַקֹּהֵל אִישׁ מִרְעֵהוּ רַבִּים
 מִן־הַיְהוּדִים וּמִגֵּרֵי הַצֹּדֵק הָלְכוּ אַחֲרָי

פּוֹלוֹס וּבַר־נִבָּא וְהִמָּה דְבָרוּ עַל־לָבֶם
 וַיִּזְהִירוּם לְעַמֵּד בְּחֶסֶד הָאֱלֹהִים:
 + וּבַשַּׁבָּת הַשְּׁנִיית נִקְהְלָה כְּמַעֲט
 כָּל־הָעִיר לְשִׁמְעַת אֶת־דְּבַר יְהוָה:
 + וַיְהִי כִּרְאוֹת הַיְהוּדִים אֶת־הַמּוֹן הָעַם
 וַיִּמְלְאוּ קִנְיָה וַיִּכְחִישׁוּ אֶת־דְּבָרֵי פּוֹלוֹס
 הַכְּחָשׁ וְגִדְרָה:

+ וַיֵּלְכוּ חֲכָמִים רַבִּים וְהַתְּמָהוּ וְשָׁמוּ
 וַיִּזְהִירוּם לְעַמֵּד בְּחֶסֶד הָאֱלֹהִים:
 + וּבַשַּׁבָּת הַשְּׁנִיית נִקְהְלָה כְּמַעֲט
 כָּל־הָעִיר לְשִׁמְעַת אֶת־דְּבַר יְהוָה:
 + וַיְהִי כִּרְאוֹת הַיְהוּדִים אֶת־הַמּוֹן הָעַם
 וַיִּמְלְאוּ קִנְיָה וַיִּכְחִישׁוּ אֶת־דְּבָרֵי פּוֹלוֹס
 הַכְּחָשׁ וְגִדְרָה:

וַיֵּלְכוּ חֲכָמִים רַבִּים וְהַתְּמָהוּ וְשָׁמוּ
 וַיִּזְהִירוּם לְעַמֵּד בְּחֶסֶד הָאֱלֹהִים:
 + וּבַשַּׁבָּת הַשְּׁנִיית נִקְהְלָה כְּמַעֲט
 כָּל־הָעִיר לְשִׁמְעַת אֶת־דְּבַר יְהוָה:
 + וַיְהִי כִּרְאוֹת הַיְהוּדִים אֶת־הַמּוֹן הָעַם
 וַיִּמְלְאוּ קִנְיָה וַיִּכְחִישׁוּ אֶת־דְּבָרֵי פּוֹלוֹס
 הַכְּחָשׁ וְגִדְרָה:

ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου και ἀντέλεγον τοις υπό
 multitudes, they were filled with jealousy, and spoke against the [things] by
 του Παύλου λεγομένοις ἀντιλέγοντες και
 Paul being spoken], disputing and

βλασφημούντες 46+ παρρησιασάμενοι δε ο Παύλος και
 blaspheming. But speaking openly, Paul and

ο Βαρνάβας εἶπον υμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρότον
 Barnabas said, To you it was important first

λαληθῆναι τον λόγον του θεού επειδή
 to be spoken for the word of God]; [but] since

ἀπωθείσθε αὐτόν και οὐκ ἀξίους κρίνετε εαυτοῦς
 you thrust it away, and do not worthy judge yourselves]

της αἰωνίου ζωῆς ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τα ἔθνη 47+
 of eternal life, behold, we turn unto the nations.

οὕτω γαρ ἐντέταλται ἡμῖν ο κύριος τέθεικά σε εἰς
 For thus has given charge to us the Lord], [saying], I have put you for

φως ἐθνῶν του εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου
 a light of nations, for you to be for deliverance unto [the] end

της γῆς 48+ ἀκούοντα δε τα ἔθνη ἔχαιρε και
 of the earth. And hearing, the nations rejoiced, and

εδόξαζον τον λόγον του κυρίου και ἐπίστευσαν
 glorified the word of the Lord; and believed

ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζώην αἰώνιον 49+
 as many as were being arranged for life eternal].

διεφέρετο δε ο λόγος του κυρίου δι' ὅλης
 was carried And the word of the Lord] through [the] entire

אָז יַעֲנוּ פּוֹלוֹס וּבַר־נֶבָא בְּפִנְיָהֶם +
 לְאֹמַר בְּדִין הָיָה לְהִשְׁמִיעַ אֶתְכֶם
 אֶת־דְּבַר הָאֱלֹהִים בְּרִאשׁוֹנָה וְעַתָּה
 אֶתְרִי אֲשֶׁר־מְאַסְתֶּם אוֹתוֹ וְדַנְתֶּם
 עַל עֲצָמְכֶם שְׂאִינְכֶם וְכֹאִים לְחַיֵּי
 עוֹלָם לְכֵן הִנְנוּ פְּנִים אֶל־הַגּוֹיִם:

+ כִּי בֵּן אָמַר לָנוּ יְהוָה נִתְתִּיךָ לְאוֹר
 גּוֹיִם לְהַיּוֹת יְשׁוּעָתִי עַד־קִצְצָה הָאָרֶץ:
 + וַיִּשְׂמְעוּ הַגּוֹיִם וַיִּשְׂמְחוּ וַיִּתְלַלוּ אֶת־דְּבַר
 יְהוָה וַיִּאֱמִינוּ כֹּל אֲשֶׁר הָיוּ מְזַוְּמָנִים לְחַיֵּי
 עוֹלָם:
 + וַיִּפְרֹץ דְּבַר־יְהוָה בְּכָל־הַמְּקוֹם:

+ אֲנִי גַם פְּנִי אֶלְכֶם חַב
 בָּרְכָה לְכֵן מֵאֵלֵךְ אֶלְכֶם חַב
 וְהָיָה כִּי תִלְכֶם וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב

וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 לְכֵן מֵאֵלֵךְ אֶלְכֶם חַב
 + וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב
 וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב וְהָיָה אֵלֵיכֶם חַב

της χώρας 50+ οι δε Ιουδαίοι παρώτρυναν τας
region. But the Jews instigated the
 σεβομένας γυναίκας και τας ευσχήμονας και τους
worshipping women, and the decent and the
 πρώτους της πόλεως και επήγειραν διωγμόν επί
foremost [men] of the city; and they roused up a persecution against
 τον Παύλον και τον Βαρνάβαν και εξέβαλον αυτούς
Paul and Barnabas, and cast them
 από των ορίων αυτών 51+ οι δε εκτιναζάμενοι τον
from their borders. And they, having shaken off the
 κονιορτόν των ποδών αυτών επ' αυτούς ήλθον εις
dust of their feet against them, came unto
 Ικόνιον 52+ οι δε μαθηταί επληρούντο χαράς και
Iconium. And the disciples were filled with joy and
 πνεύματος αγίου
spirit holy].

14 7

1+ εγένετο δε εν Ικονίω κατά το αυτό εισελθείν αυτούς
And it came to pass in Iconium, together they entered
 εις την συναγωγήν των Ιουδαίων και λαλήσαι ούτως
into the synagogue of the Jews, and spoke thus
 ώστε πιστεύσαι Ιουδαίων τε και Ελλήνων πολύ
so as for to believe of both Jews and Hellenists a great
 πλήθος 2+ οι δε απειθούντες Ιουδαίοι επήγειραν και
multitude]. But the Jews having resisted persuasion, roused up and
 εκάκωσαν τας ψυχάς των εθνών κατά των αδελφών
afflicted the souls of the nations against the brethren.

+ וְהַיְהוּדִים הָסִיתוּ אֶת־הַנָּשִׁים הַחֲסִידוֹת וְהַיִּקְרֹוֹת וְאֶת־אֲצִילֵי הָעִיר וַיַּעְזְרוּ רְדִיפָה
עַל־פּוֹלוֹס וּבֵר־נִבְא וַיִּנְדָּשׁוּם מִגְבוּלָם:
 + וְהִמָּה נִעְרָו עֲלֵיהֶם אֶת־הָעֶפֶר
מֵעַל רַגְלֵיהֶם וַיִּלְכוּ לְאִיקֹנִיוֹן:
 + וְהִתְלַמְּיָדִים מִלְּאוֹ שְׂמָחָה וְרוּחַ תְּקָדֶשׁ:

+ וַיְהִי בְּאִיקֹנִיוֹן וַיָּבֹאוּ יַחְדָּו
אֶל־בֵּית הַכְּנֶסֶת אֲשֶׁר לַיהוּדִים
וַיְדַבְּרוּ־שָׁם עַד כִּי־הֶאֱמִין הַמִּון
רַב מִן־הַיְהוּדִים וּמִן־הַיֵּנְנִים:
 + וְהַיְהוּדִים אֲשֶׁר לֹא הֶאֱמִינוּ עֲזָרוּ
וְהִכְעִסוּ אֶת־נַפְשׁוֹת הַגּוֹיִם עַל־הָאֲחִים:

וְהַיְהוּדִים הָסִיתוּ אֶת־הַנָּשִׁים הַחֲסִידוֹת וְהַיִּקְרֹוֹת וְאֶת־אֲצִילֵי הָעִיר וַיַּעְזְרוּ רְדִיפָה
עַל־פּוֹלוֹס וּבֵר־נִבְא וַיִּנְדָּשׁוּם מִגְבוּלָם:
וְהִמָּה נִעְרָו עֲלֵיהֶם אֶת־הָעֶפֶר
מֵעַל רַגְלֵיהֶם וַיִּלְכוּ לְאִיקֹנִיוֹן:
וְהִתְלַמְּיָדִים מִלְּאוֹ שְׂמָחָה וְרוּחַ תְּקָדֶשׁ:

וְהַיְהוּדִים הָסִיתוּ אֶת־הַנָּשִׁים הַחֲסִידוֹת וְהַיִּקְרֹוֹת וְאֶת־אֲצִילֵי הָעִיר וַיַּעְזְרוּ רְדִיפָה
עַל־פּוֹלוֹס וּבֵר־נִבְא וַיִּנְדָּשׁוּם מִגְבוּלָם:
וְהִמָּה נִעְרָו עֲלֵיהֶם אֶת־הָעֶפֶר
מֵעַל רַגְלֵיהֶם וַיִּלְכוּ לְאִיקֹנִיוֹן:
וְהִתְלַמְּיָדִים מִלְּאוֹ שְׂמָחָה וְרוּחַ תְּקָדֶשׁ:

3+ **ικανόν** **μεν** **οὖν** **χρόνον** **διέτριψαν** **παρρησιαζόμενοι**
 a fit Then time they spent] speaking openly
ἐπὶ **τῷ** **κυρίῳ** **τῷ** **μαρτυροῦντι** **τῷ** **λόγῳ**
 in the Lord, to the bearing witness to the word
τῆς **χάριτος** **αὐτοῦ** **διδόντι** **σημεῖα** **καὶ** **τέρατα** **γίνεσθαι**
 of his favor, granting signs and miracles to take place
διὰ **τῶν** **χειρῶν** **αὐτῶν** **4+** **εσχίσθη** **δε** **τὸ** **πλήθος** **τῆς**
 through their hands. was split And the multitude of the
πόλεως **καὶ** **οἱ** **μὲν** **ἦσαν** **σὺν** **τοῖς** **Ἰουδαίοις** **οἱ** **δὲ**
 city]; and some were with the Jews, and some
σὺν **τοῖς** **ἀποστόλοις** **5+** **ὡς** **δὲ** **εγένετο** **ορμὴ** **τῶν**
 with the apostles. And as there became a movement by the
εθνῶν **τε** **καὶ** **Ἰουδαίων** **σὺν** **τοῖς** **ἀρχουσιν** **αὐτῶν**
 nations, and also of Jews with their rulers,
ὕβρισαι **καὶ** **λιθοβολήσαι** **αὐτούς** **6+** **συνιδόντες**
 to insult and to stone them, being fully conscious,
κατέφυγον **εἰς** **τὰς** **πόλεις** **τῆς** **Λυκαονίας** **Λύστραν**
 they took refuge in the cities of Lycaonia, Lystra
καὶ **Δέρβην** **καὶ** **τὴν** **περίχωρον** **7+** **κακεῖ** **ἦσαν**
 and Derbe, and the place round about, and there they were
εὐαγγελιζόμενοι **8+** **καὶ** **τις** **ἀνὴρ** **ἐν** **Λύστροις**
 announcing good news. And a certain man in Lystra,
ἀδύνατος **τοῖς** **ποσίν** **ἐκάθθητο** **χολός** **ἐκ** **κοιλίας**
 disabled in the feet sat, lame from [the] belly
μητρὸς **αὐτοῦ** **υπάρχων** **ὅς** **οὐδέποτε** **περιπεπατήκει** **9+**
 of his mother being], who at no time walked.

וַיִּשְׁבְּוּ שָׁם יָמִים רַבִּים וַיְלַמְדוּ +
 וַמְעוֹזִים יְהוּנָה הַמַּעֲיֵד עַל־דְּבַר חֲסָדוֹ
 בְּעָשׂוֹתוֹ עַל־יָדֵיהֶם אֵתוֹת וּמוֹפְתִים:
 + וַיִּחָלֶק הַמּוֹן הָעִיר לְחָצֵי הַצֵּיִם הָיָה
 אַחֲרֵי הַיְהוּדִים וַחֲצֵיִם אַחֲרֵי הַשְּׁלִיחִים:
 + וַיְהִי כִּי רָגְשׁוּ הַגּוֹיִם וַהֲיְהוּדִים הִמָּה
 וַרְאִשִּׁיהֶם לְהִתְעַלֵּל בָּהֶם וּלְסַקֵּלָם:

+ וַיְנַדְעָ לָהֶם וַיַּמְלִטוּ לְעָרֵי לוּקוֹנְיָא
 אַל־לוּקוֹסְטְרָא וְדֶרְבִּי וּסְבִיבוֹתָן:
 + וַיַּבְשְׂרוּ־שָׁם הַבְּשׂוּרָה:
 + וְאִישׁ נֶכַח רַגְלָיִם בְּלוּסְטְרָא יָשֵׁב
 תַּחְתּוֹ פֶּסֶחַ מִבְּטָן אָמּוֹ וְלֹא הִלְךְ מִיָּמָיו:
 + וַיִּשְׁמַע אֶת־פּוֹלוֹס מִדְּבַר וְהוּא
 הִסְתַּכֵּל בּוֹ וַיֵּרָא כִּי־אֲמוֹנָה בּוֹ לְהַנְשֹׁעַ:

+ וְאֵלֶּיךָ מַלְאָכָי אֲנִי מִן־הַשָּׁמַיִם
 וְלָמַדְתִּיכֶם וְעַתָּה יִשְׁתְּעַלְּלֵיכֶם
 מִלְּפָנֵי אֱלֹהֵיכֶם וְלָמַדְתִּיכֶם
 + וְאַתְּ חָדְשָׁתָם לָמַדְתָּ בְּשֵׁנֶיךָ
 וְעַתָּה תִּשְׁתְּעַלְּלֵם לְפָנֵינוּ
 וְלֵאמֹר אֵלֵינוּ הַיְהוּדִים יָשָׁבוּ
 וַיַּלְמִדוּם וַיִּחָלֶק הַמּוֹן הָעִיר
 לְחָצֵי־הַצֵּיִם אַחֲרֵי־הַיְהוּדִים
 וְאַחֲרֵי־הַשְּׁלִיחִים וַיְהִי כִּי
 רָגְשׁוּ הַגּוֹיִם וַהֲיְהוּדִים הִמָּה
 וַרְאִשִּׁיהֶם לְהִתְעַלֵּל בָּהֶם
 וּלְסַקֵּלָם וַיְנַדְעָ לָהֶם
 וַיַּמְלִטוּ לְעָרֵי לוּקוֹנְיָא
 אַל־לוּקוֹסְטְרָא וְדֶרְבִּי
 וּסְבִיבוֹתָן וַיַּבְשְׂרוּ־שָׁם
 הַבְּשׂוּרָה וְאִישׁ נֶכַח רַגְלָיִם
 בְּלוּסְטְרָא יָשֵׁב תַּחְתּוֹ פֶּסֶחַ
 מִבְּטָן אָמּוֹ וְלֹא הִלְךְ מִיָּמָיו
 וַיִּשְׁמַע אֶת־פּוֹלוֹס מִדְּבַר
 וְהוּא הִסְתַּכֵּל בּוֹ וַיֵּרָא כִּי־אֲמוֹנָה
 בּוֹ לְהַנְשֹׁעַ

οὗτος ἤκουσε του Παύλου λαλούντος ος ατενίσας
 This one heard Paul speaking; who having gazed upon
 αὐτό και ιδών ότι πίστιν ἔχει του σωθήναι 10 +
 him, and seeing that belief he had], of the one to be delivered,
 εἶπε μεγάλη τη φωνή ἀνάστηθι επί τους πόδας σου
 said with a great voice, Rise upon your feet
 ορθός και ἤλλετο και περιεπάτει 11 + οι δε ὄχλοι
 straight! And he leaped up and walked. And the multitudes
 ἰδόντες ο εποίησεν ο Παύλος ἐπήραν
 beholding what Paul did, lifted up
 την φωνήν αυτών Λυκαονιστί λέγοντες οι θεοί
 their voice in Lycaonian, saying, The gods
 ομοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν προς ημάς 12 +
 having become like men, are come down to us.
 ἐκάλουν τε τον μεν Βαρνάβαν Δία τον δε Παύλον
 And they called Barnabas -- Dia, And Paul --
 Ἑρμῆν επειδή αὐτός ην ο ηγούμενος του λόγου 13 +
 Hermes, since he was the one leading by word.
 ο δε ιερέυς του Διός του ὄντος προ
 And the priest, the one of Dia, of the one being before
 της πόλεως αυτών ταύρους και στέμματα επί τους
 their city, bulls and garlands unto the
 πυλώνας ἐνέγκας συν τοις ὄχλοις ἤθελε θύειν 14 +
 vestibules having brought], with the multitudes, wanted to sacrifice.
 ἀκούσαντες δε οι ἀπόστολοι Βαρνάβας και Παύλος
 And having heard, the apostles Barnabas and Paul,

קראו הַרְמִיס בְּאֶשֶׁר הוּא רֹאשׁ הַמִּדְבָּרִים :
 + וַיֹּאמֶר בְּקוֹל גָּדוֹל עָמַד הֵכֵן
 עַל־רַגְלָיִךְ וַיִּדְלַג וַיִּתְהַלֵּךְ :
 + וַהֲמוֹן הָעָם רָאוּ אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה
 פּוֹלוֹס וַיִּשְׂאוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּדְבְּרוּ
 בְּלִשׁוֹן לִוְקוֹנִיִּית לְאֹמֶר הָאֱלֹהִים
 יִרְדּוּ אֵלֵינוּ בְּדַמוֹת אֲנָשִׁים :
 + וַיִּקְרְאוּ לְבַר־נֶבְא יוֹפִיטָר וּלְפּוֹלוֹס
 וְכֹהֵן בֵּית־יוֹפִיטָר לְפָנָיו הָעִיר
 בָּא הַשְּׁעָרָה בְּשֹׁנְרִים וּבַעֲטָרוֹת
 וַיַּחֲפֹץ לְזַבַּח הוּא וַהֲמוֹן הָעָם :
 + וַיְהִי כִשְׁמַע זֹאת הַשְּׁלִיחִים פּוֹלוֹס
 וְבַר נֶבְא וַיִּקְרְעוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם וַיִּרְוּצוּ
 אֶל־תּוֹךְ־הָעָם :

אֲלֹהִים מִן הַשָּׁמַיִם וְהוּא אֵל
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ :
 + אֲנִי לֹא חָפֵץ לְזַבַּח
 אֶת־בְּגָדֵי אֲנִישֵׁי
 אֲנִי חָפֵץ לְזַבַּח
 אֶת־בְּגָדֵי אֲנָשִׁים :
 + אֲנִי חָפֵץ לְזַבַּח
 אֶת־בְּגָדֵי אֲנָשִׁים :
 אֲנִי חָפֵץ לְזַבַּח
 אֶת־בְּגָדֵי אֲנָשִׁים :

אֲלֹהִים מִן הַשָּׁמַיִם וְהוּא אֵל
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ :
 + אֲנִי לֹא חָפֵץ לְזַבַּח
 אֶת־בְּגָדֵי אֲנִישֵׁי
 אֲנִי חָפֵץ לְזַבַּח
 אֶת־בְּגָדֵי אֲנָשִׁים :
 + אֲנִי חָפֵץ לְזַבַּח
 אֶת־בְּגָדֵי אֲנָשִׁים :
 אֲנִי חָפֵץ לְזַבַּח
 אֶת־בְּגָדֵי אֲנָשִׁים :

διαρρήξαντες τα ἱμάτια αὐτῶν εἰσεπήδησαν εἰς τὸν
having torn their garments, rushed into the

ὄχλον κρᾶζοντες 15+ και λέγοντες ἄνδρες τι
multitude crying, and saying, Men, why

ταῦτα ποιεῖτε και ημεῖς ομοιοπαθεῖς εσμεν υμῖν
do you do these [things] ? Even we having the same passions are as you

ἄνθρωποι ευαγγελιζόμενοι υμᾶς ἀπὸ τούτων
men], announcing good news -- [for] you from these

των ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν τὸν ζῶντα ὃς
vanities to turn] unto the God living], who

εποίησε τὸν οὐρανὸν και τὴν γῆν και τὴν
made the heaven, and the earth, and the

θάλασσαν και πάντα τα ἐν αὐτοῖς 16+ ὃς ἐν ταῖς
sea, and all the [things] in them; who in the

παρωχημέναις γενεαῖς εἴασε πάντα τα ἔθνη
passing by generations] allowed all the nations

πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν 17+ καίτοιγε οὐκ
to go [by] their ways; though indeed not

ἀμάρτυρον εαυτὸν ἀφήκεν ἀγαθοποιῶν οὐρανόθεν
without his own witness did he allow [it] , [but] doing good from heaven

υμῖν υετούς δίδους και καιρούς καρποφόρους
to you -- rains giving], and seasons bearing fruit,

ἐμπιπλὼν τροφῆς και ευφροσύνης τας καρδίας ημῶν
filling up provision and gladness of our hearts.

18+ και ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους
And saying these [things] , hardly ceased the multitudes]

τοῦ μη θύειν αὐτοῖς 19+ ἐπήλθον δε ἀπὸ Ἀντιοχείας
to not sacrifice to them. came And from Antioch

וַיִּצְעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ אַנְשִׁים לָמָּה תַעֲשׂוּ כֹזָאֵת
וְגַם לֹא־תַחְדָּל לְהַעֲדִיד עַל־עַצְמוֹ
וַיִּיטָב לָנוּ בְּתַתּוֹ מִטֶּר מִן־הַשָּׁמַיִם וְעַתּוֹת
שָׁבַע וַיִּמְלֵא לְבוֹתֵינוּ מִזֶּזֶן וְשִׁשׁוֹן
וְאִף בְּדַבְּרִים הָאֵלֶּה בְּרַב
עָמַל מְנַעוּ אֶת־הָעַם מִזִּבְחַ לָהֶם
וַיָּבֹאוּ שָׁמָּה יְהוּדִים מִן־אַנְטִיּוֹכְיָא

וַיִּצְעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ אַנְשִׁים לָמָּה תַעֲשׂוּ כֹזָאֵת
וְגַם לֹא־תַחְדָּל לְהַעֲדִיד עַל־עַצְמוֹ
וַיִּיטָב לָנוּ בְּתַתּוֹ מִטֶּר מִן־הַשָּׁמַיִם וְעַתּוֹת
שָׁבַע וַיִּמְלֵא לְבוֹתֵינוּ מִזֶּזֶן וְשִׁשׁוֹן
וְאִף בְּדַבְּרִים הָאֵלֶּה בְּרַב
עָמַל מְנַעוּ אֶת־הָעַם מִזִּבְחַ לָהֶם
וַיָּבֹאוּ שָׁמָּה יְהוּדִים מִן־אַנְטִיּוֹכְיָא

וַיִּצְעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ אַנְשִׁים לָמָּה תַעֲשׂוּ כֹזָאֵת
וְגַם לֹא־תַחְדָּל לְהַעֲדִיד עַל־עַצְמוֹ
וַיִּיטָב לָנוּ בְּתַתּוֹ מִטֶּר מִן־הַשָּׁמַיִם וְעַתּוֹת
שָׁבַע וַיִּמְלֵא לְבוֹתֵינוּ מִזֶּזֶן וְשִׁשׁוֹן
וְאִף בְּדַבְּרִים הָאֵלֶּה בְּרַב
עָמַל מְנַעוּ אֶת־הָעַם מִזִּבְחַ לָהֶם
וַיָּבֹאוּ שָׁמָּה יְהוּדִים מִן־אַנְטִיּוֹכְיָא

וַיִּצְעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ אַנְשִׁים לָמָּה תַעֲשׂוּ כֹזָאֵת
וְגַם לֹא־תַחְדָּל לְהַעֲדִיד עַל־עַצְמוֹ
וַיִּיטָב לָנוּ בְּתַתּוֹ מִטֶּר מִן־הַשָּׁמַיִם וְעַתּוֹת
שָׁבַע וַיִּמְלֵא לְבוֹתֵינוּ מִזֶּזֶן וְשִׁשׁוֹן
וְאִף בְּדַבְּרִים הָאֵלֶּה בְּרַב
עָמַל מְנַעוּ אֶת־הָעַם מִזִּבְחַ לָהֶם
וַיָּבֹאוּ שָׁמָּה יְהוּדִים מִן־אַנְטִיּוֹכְיָא

και Ικονίου Ιουδαίοι και πείσαντες τους όχλους και
and Iconium Jews]; and having persuaded the multitudes, and
λιθάσαντες τον Παύλον έσυραν έξω της πόλεως
having stoned Paul, they dragged him outside the city

νομίσαντες αυτόν τεθνάναι 20+ κυκλωσάντων δε
thinking him to have died. having encircled But
αυτόν των μαθητών αναστάς εισήλθεν εις την πόλιν
him the disciples], having risen up, he entered into the city.
και τη επαύριον εξήλθε συν τω Βαρνάβα εις Δέρβην
And the next day he went forth with Barnabas unto Derbe.

21+ ευαγγελισάμενοί τε την πόλιν εκείνην και
And having announced good news in that city, and
μαθητεύσαντες ικανούς υπέστρεψαν εις την Λύστραν
having discipled a fit [amount], they returned unto Lystra,

και Ικόνιον και Αντιόχειαν 22+ επιστηρίζοντες τας
and Iconium, and Antioch, staying up the
ψυχάς των μαθητών παρακαλούντες εμμένειν τη
souls of the disciples, appealing [to them] to adhere to the
πίστει και ότι διά πολλών θλίψεων δει ημάς
belief, and [saying] that, By many afflictions we must

εισελθείν εις την βασιλείαν του θεού 23+
enter into the kingdom of God.

χειροτονήσαντες δε αυτοίς πρεσβυτέρους κατ'
And having hand picked for them elders in every
εκκλησίαν προσευξάμενοι μετά νηστειών παρέθεντο
assembly, having prayed with fastings, they placed

וּמִן־אִיקֹנִיּוֹן וְאִיקֹנִיּוֹן וְאִיקֹנִיּוֹן וְאִיקֹנִיּוֹן
אֶת־פּוֹלוֹס בְּאַבְנִים וְיִסְתָּבוּהוּ
חוֹצֵה לְעִיר כִּי תִשָּׁבוּהוּ לְמַת:
+ וְיִסְבּוּ אֹתוֹ הַתְּלִמִּידִים וְיָקָם וַיָּבֵא
הָעִירָה וּמִמְחֶרֶת יָצָא אֶל־דֶּרְבִּי הוּא
וְבֵר־נָבֵא:
+ וַיִּבְשְׂרוּ אֶת־הַבְּשׂוּרָה בְּעִיר תְּהִיא
וְאַחֲרֵי הָעִמִּידִם תְּלִמִּידִים תְּרִבֶּה שָׁבוּ

אֶל־לוֹסְטְרָא וְאִיקֹנִיּוֹן וְאִיקֹנִיּוֹן:
+ וַיַּחֲזְקוּ אֶת־לֵב הַתְּלִמִּידִים וַיַּזְהִירוּ
אֹתָם לְעֵמֶד בְּאַמוּנָה וְכִי רַק־בְּצָרוֹת
רְבוֹת בּוֹא נְבוֹא אֶל־מְלָכוֹת הָאֱלֹהִים:
+ וַיִּבְחָרוּ לָהֶם זְקֵנִים בְּכָל־קְהָלָה
וַיִּקְהָלָה וַיִּתְפַּלְּלוּ וַיַּצְמוּ וַיִּפְקִידוּם
בְּיַד הָאָדוֹן אֲשֶׁר הָאֱמִינּוּ בּוֹ:

וּמִן־אִיקֹנִיּוֹן וְאִיקֹנִיּוֹן וְאִיקֹנִיּוֹן
אֶת־פּוֹלוֹס בְּאַבְנִים וְיִסְתָּבוּהוּ
חוֹצֵה לְעִיר כִּי תִשָּׁבוּהוּ לְמַת:
+ וְיִסְבּוּ אֹתוֹ הַתְּלִמִּידִים וְיָקָם וַיָּבֵא
הָעִירָה וּמִמְחֶרֶת יָצָא אֶל־דֶּרְבִּי הוּא
וְבֵר־נָבֵא:
+ וַיִּבְשְׂרוּ אֶת־הַבְּשׂוּרָה בְּעִיר תְּהִיא
וְאַחֲרֵי הָעִמִּידִם תְּלִמִּידִים תְּרִבֶּה שָׁבוּ

+ וַיַּחֲזְקוּ אֶת־לֵב הַתְּלִמִּידִים וַיַּזְהִירוּ
אֹתָם לְעֵמֶד בְּאַמוּנָה וְכִי רַק־בְּצָרוֹת
רְבוֹת בּוֹא נְבוֹא אֶל־מְלָכוֹת הָאֱלֹהִים:
+ וַיִּבְחָרוּ לָהֶם זְקֵנִים בְּכָל־קְהָלָה
וַיִּקְהָלָה וַיִּתְפַּלְּלוּ וַיַּצְמוּ וַיִּפְקִידוּם
בְּיַד הָאָדוֹן אֲשֶׁר הָאֱמִינּוּ בּוֹ:

αυτούς τω κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν 24 + καὶ
 them to the Lord in whom they had believed. And
 διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς Παμφυλίαν 25 + καὶ
 having gone through Pisidia, they came unto Pamphylia. And
 λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς
 having spoken in Perga the word], they went down unto
 Ἀτάλειαν 26 + κακεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν
 Attalia. And from there they sailed away unto Antioch,
 ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς
 from where they were delivered up to the favor of God, for
 τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν 27 + παραγενόμενοι δὲ καὶ
 the work which they fulfilled. And having arrived, and
 συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν ἀνήγγειλαν ὅσα
 having gathered together the assembly, they announced as much as
 ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς
 God did with them, and that he opened to the
 ἔθνεσι θύραν πίστεως 28 + διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον
 nations a door of belief. And they spent time there,
 οὐκ ὀλίγον συν τοῖς μαθηταῖς
 not a little, with the disciples.

15 טו

1 + καὶ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας
 And certain ones having come down from Judea
 ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς ὅτι εἰ μὴ
 taught the brethren, [saying] that, If you should not

+ וַיַּעֲבְרוּ בְּפִיִּסְדִּיָּא וַיָּבֹאוּ אֶל־פְּמֶפוּלִיָּא +
 + וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה בְּפֶרְגִּי וַיֵּרְדוּ
 אֶל־אַטְלִיָּא +
 + וּמִשָּׁם בָּאוּ בְּאַנְטִיּוֹכְיָא
 אֲשֶׁר נִמְסְרוּ שָׁם לְחֻקֵּי אֱלֹהִים
 עַל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר כָּלוּ אֹתָהּ +
 + וַיָּבֹאוּ וַיִּקְהִילוּ אֶת־הָעֵדָה וַיִּגִּידוּ

אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אִתָּם הָאֱלֹהִים וְאֵת
 אֲשֶׁר־פָּתַח לְגוֹיִם פְּתַח הָאֲמוּנָה +
 + וַיָּשָׁבוּ שָׁם עִם־הַתְּלַמִּידִים יָמִים לֹא
 מְעַט +
 + וַיֵּרְדוּ אֲנָשִׁים מִיהוּדָה וְהֵם
 מוֹרִים אֶת־הָאֲחִים לֵאמֹר אִם־לֹא
 תִּמְוָלוּ בְּדַת מוֹשֶׁה לֹא תוֹשָׁעוּן +

+ וַיָּבֹאוּ אֶל־פְּמֶפוּלִיָּא וַיִּשְׁמְעוּ
 לְמֹשֶׁה לְפָנָיו +
 + וַיֵּרְדוּ אֲנָשִׁים מִיהוּדָה וְהֵם
 מוֹרִים אֶת־הָאֲחִים לֵאמֹר אִם־לֹא
 תִּמְוָלוּ בְּדַת מוֹשֶׁה לֹא תוֹשָׁעוּן +

וַיָּבֹאוּ אֶל־פְּמֶפוּלִיָּא וַיִּשְׁמְעוּ
 לְמֹשֶׁה לְפָנָיו +
 + וַיֵּרְדוּ אֲנָשִׁים מִיהוּדָה וְהֵם
 מוֹרִים אֶת־הָאֲחִים לֵאמֹר אִם־לֹא
 תִּמְוָלוּ בְּדַת מוֹשֶׁה לֹא תוֹשָׁעוּן +

περιτέμνησθε τῷ ἔθει Μωϋσέως οὐ δύνασθε
 be circumcised in the custom of Moses, you are not able
 σωθῆναι ²⁺ γενομένης οὖν στάσεως καὶ ζητήσεως
 to be delivered. Having taken place then a faction and inquiry
 οὐκ ολίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς
 not a small] with Paul and Barnabas with them,
 ἔταξαν ἀναβαίνειν Παύλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς
 they ordered to ascend Paul and Barnabas], and certain
 ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ
 others of them to the apostles and
 πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλήμ περὶ
 elders in Jerusalem concerning
 τοῦ ζητήματος τούτου ³⁺ οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ
 this matter. They then indeed having been sent forward by
 τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν
 the assembly, went through Phoenicia and Samaria,
 ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν καὶ
 telling in detail the turning of the nations; and
 ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς ⁴⁺
 they caused joy great] to all the brethren.
 παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπεδέχθησαν ὑπὸ
 And having come unto Jerusalem, they were gladly received by
 τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν
 the assembly, and the apostles and the
 πρεσβυτέρων ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησε
 elders, and they announced as much as God did
 μετ' αὐτῶν ⁵⁺ ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς
 with them. And there rose up some of the ones from the

כָּל־הָאֲחִים שְׂמָחָה גְּדוּלָּה׃
 וְיְהִי כְּבִאָם יְרוּשָׁלַיִם וַיִּקְבְּלוּ אֹתָם׃
 וְהִקְהִלָּה וְהַשְּׁלִיחִים וְהַזְּקֵנִים וַיְגִידוּ לָהֶם׃
 אֶת־אֲשֶׁר הִגִּידִל הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם׃
 וַיִּקְוֹמוּ אֲנָשִׁים מֵאֱמִינִים מִכֶּתֶּת
 הַפְּרוּשִׁים וַיִּאמְרוּ לְמוֹל אֹתָם׃
 וּלְצִוְתָם לְשִׁמֹר אֶת־תּוֹרַת מֹשֶׁה׃
 + וַיְהִי רִיב וּמַחְלָקֶת רַבָּה לְפוֹלוֹס׃
 וּלְבֶר־נָפֵא עִמָּהֶם וַיַּגִּירוּ שְׂיַעְלוּ פּוֹלוֹס׃
 וּבֶר־נָפֵא וְאֲחָרִים מִהֶם לִירוּשָׁלַיִם׃
 אֶל־הַשְּׁלִיחִים וְהַזְּקֵנִים עַל הַשָּׁאֵלָה הַזֹּאת׃
 + וַתִּלְוָה אֹתָם הַקְּהִלָּה וַיַּעֲבְרוּ
 אֶת־פִּינּוֹקִיא וְאֶת־שְׂמֵרוֹן וְהֵם׃
 מִסַּפְרִים אֶת־תְּשׁוּבַת הַגּוֹיִם וַיִּשְׁמָחוּ

אָמֵן וְחַבְּבֵהוּ וְחַבְּבֵהוּ וְחַבְּבֵהוּ׃
 וְיְהִי כְּבִאָם וְיִכְלְמוּ לְחֻמָּם׃
 וְהַזְּקֵנִים וְהַפְּרוּשִׁים וְהַזְּקֵנִים וְהַזְּקֵנִים׃
 וְיְהִי כְּבִאָם וְיִכְלְמוּ לְחֻמָּם׃
 וְיְהִי כְּבִאָם וְיִכְלְמוּ לְחֻמָּם׃
 + אָמֵן וְחַבְּבֵהוּ וְחַבְּבֵהוּ וְחַבְּבֵהוּ׃
 וְיְהִי כְּבִאָם וְיִכְלְמוּ לְחֻמָּם׃
 וְיְהִי כְּבִאָם וְיִכְלְמוּ לְחֻמָּם׃
 + אָמֵן וְחַבְּבֵהוּ וְחַבְּבֵהוּ וְחַבְּבֵהוּ׃

αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες λέγοντες ὅτι
 sect of the believing Pharisees, saying that,
 δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν
 It is necessary to circumcise them, also to exhort [them] to give heed to
 τον νόμον Μωϋσέως 6+ συνήχθησαν δε οἱ
 the law of Moses. And there were gathered together the
 ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
 apostles and the elders to know concerning
 του λόγου τούτου 7+ πολλῆς δε συζητήσεως γενομένης
 this matter. And much debating having taken place,
 ἀναστάς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτοὺς ἄνδρες ἀδελφοί
 Peter, having risen up, said to them, Men, brethren,
 υμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ θεὸς ἐν
 you know that from days former] God among
 ἡμῖν ἐξελέξατο διὰ τοῦ στόματός μου ἀκούσαι τα
 us chose by my mouth to hear [for] the
 ἔθνη τον λόγον του εὐαγγελίου καὶ πιστεύσαι 8+ καὶ
 nations] the word of the good news, and to believe. And
 ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δούς
 the knower of hearts -- God, he bore witness to them, giving
 αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν 9+ καὶ
 to them the spirit holy] as also to us, and
 οὐδὲν διέκρινε μεταξύ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν τῆ πίστει
 in nothing discriminating between us and even them, by the belief
 καθάρισας τὰς καρδίας αὐτῶν 10+ νυν οὖν τι
 having cleansed their hearts. Now then, why

בְּתַתּוֹ גַּם-לָהֶם אֶת-רוּחַ הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר נָתַן
 לָנוּ :
 + וְלֹא הִבְדִּיל בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיהֶם כִּי
 טָהַר אֶת-לְבָבָם עַל-יְדֵי הָאֱמוּנָה :
 + וְעַתָּה מִה-תִּנְסוּ אֶת-הָאֱלֹהִים
 לְשׁוֹם עַל עַל-צְוָאֲרֵי הַתְּלַמִּידִים אֲשֶׁר
 גַּם-אֲבוֹתֵינוּ גַּם אֲנַחְנוּ לֹא יָכַלְנוּ לְשַׁאת :
 + וַיִּקְהָלוּ הַשְּׂלִיחִים וְהַזְקֵנִים לְעֵינַי בְּדָבָר
 הַזֶּה :
 + וַיְהִי בְּרִבּוֹת הַמַּחְלָקֶת וַיִּקָּם
 פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַנְשִׁים אַחִים
 אַתֶּם יָדַעְתֶּם כִּי מִיָּמִים רַאשׁוֹנִים כִּי
 בָחַר הָאֱלֹהִים מִכּוֹלָנוּ לְשִׁמַּע הַגּוֹיִם
 מִכִּי אֶת-דְּבַר הַבְּשׂוּרָה וַיֹּאמִינוּ :
 + וְהָאֱלֹהִים יָדַע הַלְּבָבוֹת הַעֵיד עֲלֵיהֶם

עָבַרְתָּ חֲלָלָה וְהִשְׁחָדָה אֶת-מִשְׁכַּנְתְּךָ :
 + אֲרַלְמָה אֶת-נִיּוֹד וְתַלְמִידָה אֶת-חֲלָמְתָּה :
 אֶת-מִשְׁכַּנְתְּ לִמְוָה וְהִשְׁחָדָה אֶת-רֵבִי וְלֵךְ :
 + אֶת-חֲבִירְךָ לֵךְ עִיבָה גִּבְעָה לִמְוָה חֲלָלָה
 וְיִדְבֵר כַּמִּשְׁחָדָה אֶת-לְבָבְךָ מִלְּפָנֶיךָ :
 + אֶת-מִשְׁכַּנְתְּ אֶתְּבַעֵם אֶתְּבַעֵם
 לֵךְ לִמְוָה אֶת-רֵבִי וְהִשְׁחָדָה נִיּוֹד עַל
 גִּי אֶת-חֲלָמְתָּה וְהִשְׁחָדָה אֶת-רֵבִי וְהִשְׁחָדָה
 אֶת-מִשְׁכַּנְתְּ אֶתְּבַעֵם אֶתְּבַעֵם לְחֲלָלָה :
 מִשְׁכַּנְתְּךָ נִשְׁחָדָה וְהַזְקֵנִים וְהַשְּׂלִיחִים
 לְעֵינַי בְּדָבָר הַזֶּה :
 + וַיְהִי בְּרִבּוֹת הַמַּחְלָקֶת וַיִּקָּם
 פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַנְשִׁים אַחִים
 אַתֶּם יָדַעְתֶּם כִּי מִיָּמִים רַאשׁוֹנִים
 בָּחַר הָאֱלֹהִים מִכּוֹלָנוּ לְשִׁמַּע
 הַגּוֹיִם מִכִּי אֶת-דְּבַר הַבְּשׂוּרָה
 וַיֹּאמִינוּ :
 + וְהָאֱלֹהִים יָדַע הַלְּבָבוֹת
 הַעֵיד עֲלֵיהֶם

πειράζετε τον θεόν επιθείναι ζυγόν επί τον τράχηλον
 test God to place a yoke upon the neck
 των μαθητών ον ούτε οι πατέρες ημών ούτε ημείς
 of the disciples, which neither our fathers nor we
 ισχύσαμεν βαστάσαι 11+ αλλά διά της χάριτος του
 were able to bear? But by the favor of the
 κυρίου Ιησού χριστού πιστεύομεν σωθήναι καθ' ον
 Lord Jesus Christ we believe to be delivered in which
 τρόπον κακείνοι 12+ εσίγησε δε παν το πλήθος και
 manner as those. were quiet And all the multitude], and
 ήκουον Βαρνάβα και Παύλου εξηγουμένων όσα
 heard Barnabas and Paul describing as much as
 εποίησεν ο θεός σημεία και τέρατα εν τοις έθνεσι
 God did by signs and miracles among the nations
 δι' αυτών 13+ μετά δε το σιγήσαι αυτους
 through them. And after their quieting,
 απεκρίθη Ιάκωβος λέγων άνδρες αδελφοί ακούσατέ
 James responded saying, Men, brethren, hear
 μου 14+ Συμεών εξηγήσατο καθώς πρώτον ο θεός
 me! Simeon described as [how] first God
 επεσκέψατο λαβείν εξ εθνών λαόν επί
 visited to take from out of nations a people for
 τω ονόματι αυτου 15+ και τούτω συμφωνούσιν οι
 his name. And with this agreed the
 λόγοι των προφητών καθώς γέγραπται 16+ μετά
 words of the prophets], as it has been written, After
 ταύτα αναστρέψω και ανοικοδομήσω την σκηνην
 these [things] I will return and rebuild the tent

אָחִים שְׁמְעוּ אֵלַי :
 + שְׁמְעוּן סִפְרֵי אֶת־אֲשֶׁר רָאָה הָאֱלֹהִים
 בְּתַחֲלָה לְקַחַת עִם לְשִׁמּוֹ מִבֵּין הַגּוֹיִם :
 + וְלִזְאוֹת מִסְכֵּימִים דְּבָרֵי הַנְּבִיאִים
 כְּכַתּוּב :
 + אַחֲרֵי־כֵן אָשׁוּב וְאָקִים אֶת־סוּכַת דָּוִד
 הַנְּפֹלֶת וְהִרְסוּתֶיהָ אָקִים וּבְנִיתֶיהָ :
 + אָבֶל מֵאֲמִינִים אֲנַחְנוּ כִּי בַּחֲסֵד יִשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ אֲדֹנָינוּ נִוְשַׁע כְּמוֹהֶם כְּמוֹנֵי :
 + וַיַּחֲרִישׁוּ כָל־הַקְהָל וַיִּשְׁמְעוּ אֶל־בֶּר־נָבִיא
 וְאֶל־פּוֹלוֹס מְסֻפְּרִים אֶת־הָאֵתוֹת
 וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר הִרְבָּה הָאֱלֹהִים
 לַעֲשׂוֹת עַל־יְדֵיהֶם בְּקִרְבַּת הַגּוֹיִם :
 + וַיִּכְלוּ לְדַבֵּר וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר אָנְשִׁים

+ אֲנִי אֶל־הַיְהוּדִים וְהַנְּחִיָּים
 : מִשְׁמַע מִחֲסִינֵי וְנִסֵּי אֲחֵי אֱלֹהִים :
 + אֲנִי אֶל־כָּל־הַיְהוּדִים וְהַנְּחִיָּים
 אֲנִי אֶל־כָּל־הַיְהוּדִים וְהַנְּחִיָּים
 : אֲנִי אֶל־כָּל־הַיְהוּדִים וְהַנְּחִיָּים
 + וְהַנְּחִיָּים אֲנִי אֶל־כָּל־הַיְהוּדִים
 וְהַנְּחִיָּים : אֲנִי אֶל־כָּל־הַיְהוּדִים
 + אֲנִי אֶל־כָּל־הַיְהוּדִים וְהַנְּחִיָּים :
 + אֲנִי אֶל־כָּל־הַיְהוּדִים וְהַנְּחִיָּים :

Δαβίδ την πεπτωκυίαν και τα κατεσκαμμένα
 of David, the one fallen; and the [things] having been razed
 αυτής ανοικοδομήσω και ανορθώσω αυτήν 17 +
 of it I will rebuild, and I will re-erect it;
 ὅπως αν εκζητήσωσιν οι κατάλοιποι των ανθρώπων
 so that shall seek after the remnants of men]
 τον κύριον και πάντα τα έθνη εφ' ους επικέκληται
 the Lord, and all the nations upon which has been called upon
 το όνομά μου επ' αυτούς λέγει κύριος ο ποιών
 my name] by them, says [the] Lord -- the one doing
 ταύτα πάντα 18 + γνωστά απ' αιώνος εστι τω θεώ
 all these [things] . known from [the] eon are To God
 πάντα τα έργα αυτού 19 + διό εγώ κρίνω μη
 all his works]. Therefore I judge to not
 παρενοχλείν τοις από των εθνών επιστρέφουσιν
 cause trouble to the ones from the nations turning
 επί τον θεόν 20 + αλλά επιστείλαι αυτοίς
 towards God; but write to them
 του απέχεσθαι από των αλισγημάτων των ειδώλων
 to be at a distance from the pollution of idols,
 και της πορνείας και του πνικτού και του αίματος
 and harlotry, and the [thing] strangled, and blood.
 21 + Μωσής γαρ εκ γενεών αρχαίων κατά πόλιν τους
 For Moses, from generations former] in every city, the ones
 κηρύσσοντας αυτόν έχει εν ταις συναγωγαίς
 proclaiming him has] in the synagogues
 κατά παν σάββατον αναγινωσκόμενος 22 + τότε έδοξε
 every Sabbath being read]. Then it seemed good

+ לְמַעַן יִדְרְשׁוּ שְׂאֲרֵי תּוֹרַת אֲדָם
 אֶת־יְהוָה וְכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי
 עָלֵיהֶם נֵאֻמ־יְהוָה עֲשֵׂה כָל־אֲלֵה:
 + וְעַל־כֵּן אֲנִי דָן שְׂלֵא לְהַחֲמִיר
 עַל־הַשְּׂבִיִּים מִן־הַגּוֹיִם לְאֱלֹהִים:
 + רַק לְכַתֵּב אֲלֵיהֶם אֲשֶׁר יִרְחֲקוּ מִטּוֹמְאוֹת

הָאֱלִילִיִּים וּמִן־הַזְּנוּת וּמִבְּשֵׁר הַנְּחַנֵּק
 וּמִן־הַדָּם:
 + כִּי מִדֶּרֶת עוֹלָם יֵשׁ־לְמֹשֶׁה
 דְּרָשִׁים בְּכָל־עִיר וְעִיר וּמִדֵּי שַׁבָּת
 בְּשַׁבְּתוֹ יִקְרָא בְּבֵיתִי כְּנִסְיוֹת:
 + וַיִּיטָב בְּעֵינַי הַשְּׂלִיחִים וְהַזְּקֵנִים
 וּבְעֵינַי כָּל־הַקְּהָל לְבַחֵר מֵהֶם אַנְשִׁים

+ אֲנִי וְנִחְסֵה יְעֻזְבָּד וְזַבְדֵּנָה לְיוֹנָתָן
 חֲלָמָה וְחַנְּנִיָּה אֲלֵה אֲדָם וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה
 חֲלָמָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה

+ וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה
 וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה
 וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה

+ אֲנִי וְנִחְסֵה יְעֻזְבָּד וְזַבְדֵּנָה לְיוֹנָתָן
 חֲלָמָה וְחַנְּנִיָּה אֲלֵה אֲדָם וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה
 וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה
 וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה וְזַבְדֵּנָה

τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς πρεσβυτέρους συν ὅλη τη
 to the apostles and to the elders with the entire
 ἐκκλησία ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς
 assembly, chosen men of them to send forth] unto
 Ἀντιόχειαν συν Παύλῳ καὶ Βαρνάβῃ Ἰούδαν τὸν
 Antioch with Paul and Barnabas -- Judas the one
 ἐπικαλούμενον Βαρσαββάν καὶ Σίλαν ἄνδρας
 called Barsabbas, and Silas, men
 ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς 23+ γράψαντες διὰ
 leading] among the brethren, having written by
 χεῖρός αὐτῶν τάδε οἱ ἀποστόλοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
 their hand thus. The apostles, and the elders,
 καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ
 and the brethren, to the ones in Antioch, and
 Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν
 Syria, and Cilicia. To [the] brethren, to the ones of [the] nations,
 χαίρειν 24+ ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν
 rejoice! Since we heard that some from us
 ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες
 having come forth disturbed you [in] words, subverting
 τὰς ψυχὰς ὑμῶν λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν
 your souls, saying to be circumcised and to give heed to
 τὸν νόμον οἷς οὐ διεστείλαμεθα 25+ ἔδοξεν
 the law; to whom we did not give orders, It seemed [good]
 ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν ἐκλεξαμένους ἄνδρας
 to us, taking place with one accord, choosing men
 πέμψαι πρὸς ὑμᾶς συν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβῃ
 to send to you with our beloved Barnabas

לְשַׁלַּח אִתְּם אֶל־אֲנַשְׁיֹכֶיָא עִם־פּוֹלוֹס
 וּבֶר־נִבְא אֶת־יְהוּדָה הַמְּכֹנֶנֶה בֶר־שִׁבְא
 וְאֶת־סִילָא אֲנַשֵׁי־שֵׁם בְּתוֹךְ הָאֲחִים:
 + וַיִּכְתְּבוּ וַיִּשְׁלְחוּ עַל־יְדֵם לֵאמֹר
 אֲנַחְנוּ הַשְּׁלִיחִים וְהַזְּקֵנִים וְהָאֲחִים
 שְׂאֵלִים שְׁלוֹם הָאֲחִים אֲשֶׁר מִן־הַגּוֹיִם
 בְּאֲנַשְׁיֹכֶיָא וּבְסוּרִיא וּבְקִילִיקִיא:

+ יַעַן וּבִיַעַן שְׁמַעְנוּ כִּי יֵצְאוּ מֵאַחֵינוּ
 מִבְּלִבָּלַיִם אֲתֹכֶם וּמִקְלָקְלַיִם נַפְשֵׁיכֶם
 בְּדַבָּרִים בְּאֲמָרִים לְכֶם לְהַמּוֹל וְלִשְׁמַר
 אֶת־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר לֹא צִוִּינוּ אוֹתָם:
 + לְכֵן טוֹב בְּעֵינֵי כוֹלְנוּ וַיַּחְדּוּ
 לְבַחַר אֲנָשִׁים לְשַׁלַּח אֵלֵיכֶם
 עִם־בֶּר־נִבְא וּפּוֹלוֹס חִבֵּי־בֵינוּ:

חַבְּבֵנוּ יְהוּדָה הַמְּכֹנֶנֶה וְסִילָא
 אֲנַשֵׁי־שֵׁם בְּתוֹךְ הָאֲחִים:
 + וַיִּכְתְּבוּ וַיִּשְׁלְחוּ עַל־יְדֵם לֵאמֹר
 אֲנַחְנוּ הַשְּׁלִיחִים וְהַזְּקֵנִים וְהָאֲחִים
 שְׂאֵלִים שְׁלוֹם הָאֲחִים אֲשֶׁר מִן־הַגּוֹיִם
 בְּאֲנַשְׁיֹכֶיָא וּבְסוּרִיא וּבְקִילִיקִיא:

+ עַבְדְּכֶם וְרֵעֵיכֶם חַבְּבֵנוּ יְהוּדָה הַמְּכֹנֶנֶה
 וְסִילָא אֲנַשֵׁי־שֵׁם בְּתוֹךְ הָאֲחִים:
 + וַיִּכְתְּבוּ וַיִּשְׁלְחוּ עַל־יְדֵם לֵאמֹר
 אֲנַחְנוּ הַשְּׁלִיחִים וְהַזְּקֵנִים וְהָאֲחִים
 שְׂאֵלִים שְׁלוֹם הָאֲחִים אֲשֶׁר מִן־הַגּוֹיִם
 בְּאֲנַשְׁיֹכֶיָא וּבְסוּרִיא וּבְקִילִיקִיא:

και Παύλω 26+ ανθρωποις παραδεδωκόσι
 and Paul, men delivering up
 τας ψυχάς αυτών υπέρ του ονόματος του κυρίου ημών
 their lives for the name of our Lord
 Ιησού χριστού 27+ απεστάλκαμεν ούν Ιούδαν και
 Jesus Christ. We have sent then Judas and
 Σίλαν και αυτούς διά λόγου απαγγέλλοντας τα
 Silas, and they by word [are] reporting the
 αυτά 28+ έδοξε γαρ τω αγίω πνεύματι και ημίν
 same [things] . For it seemed [good] to the holy spirit, and to us,
 μηδέν πλέον επιτίθεσθαι υμίν βάρος πλην
 no more to place upon you] load except
 των επάναγκες τούτων 29+ απέχεσθαι ειδωλοθύτων
 these [things] of necessity, to be at a distance [of things] sacrificed to idols,
 και αίματος και πνικτού και πορνείας εξ ων
 and of blood, and [of what is] strangled, and of harlotry; of which
 διατηρούντες εαυτούς ευ πράξετε έρρωσθε 30+ οι
 keeping yourselves good you do]. Stay firm! The ones
 μεν ουν απολυθέντες ήλθον εις Αντιόχειαν και
 indeed then being dismissed, came unto Antioch. And
 συναγαγόντες το πλήθος επέδωκαν την επιστολήν 31+
 having gathered together the multitude, they gave over the letter.
 αναγνόντες δε εχάρησαν επί τη παρακλήσει 32+
 And having read, they rejoiced over the exhortation.
 Ιούδας τε και Σίλας και αυτοί προφήται όντες διά
 And Judas and Silas, also themselves being prophets, through

+ בני אדם אשר מסרו נפשם על-שם אדנינו ישוע המשיח: + על-כן שלחנו את-יהודה ואת-סילא והמה יגידו זאת בפיהם: + כי טוב לפני רוח הקדש ולפנינו לבלתי שום עליכם משא אחר לבר מן הדברים הצריכים האלה: + אשר תרחקו מזבחי אלילים	ומן-הדם ומבשר הנחנק ומן-הזנות אם-מאלה תשמרו את-נפשתיכם תיטיבו לעשות ושלום לכם: + והאנשים שולחו יבאו אל-אנשיוכיא ויקהילו את-העם ויתנו להם את-האגרת: + ויקראו אתה וישמחו על-הנחמה: + ויהודה וסילא אשר גם-הם נביאים נחמו האחים בדברים רבים ויחזקום:
---	---

+ ונענו ונעלמה נפשנו על-שם אדנינו ישוע המשיח: + ושלחנו את-יהודה ואת-סילא והמה יגידו זאת בפיהם: + כי טוב לפני רוח הקדש ולפנינו לבלתי שום עליכם משא אחר לבר מן הדברים הצריכים האלה: + אשר תרחקו מזבחי אלילים	ונענו ונעלמה נפשנו על-שם אדנינו ישוע המשיח: + ושלחנו את-יהודה ואת-סילא והמה יגידו זאת בפיהם: + כי טוב לפני רוח הקדש ולפנינו לבלתי שום עליכם משא אחר לבר מן הדברים הצריכים האלה: + אשר תרחקו מזבחי אלילים
---	---

λόγου πολλού παρεκάλεσαν τους αδελφούς και
 communication much] exhorted the brethren, and
 επεστήριξαν 33 + ποιήσαντες δε χρόνον απελύθησαν
 stayed [them] . And having spent time, they were dismissed
 μετ' ειρήνης από των αδελφών προς τους
 with peace from the brethren to the
 αποστόλους 34 + έδοξε δε τω Σίλα επιμείναι αυτού
 apostles. And it seemed [good] to Silas to remain himself.
 35 + Παύλος δε και Βαρνάβας διέτριβον εν Αντιοχεια
 And Paul and Barnabas spent time in Antioch,
 διδάσκοντες και ευαγγελιζόμενοι μετά και ετέρων
 teaching and announcing good news -- with also others
 πολλών τον λόγον του κυρίου 36 + μετά δε τινας
 many the word of the Lord]. And after some
 ημέρας είπε Παύλος προς Βαρνάβαν επιστρέψαντες
 days Paul said to Barnabas, Returning,
 δη επισκεψώμεθα τους αδελφούς ημών κατά πάσαν
 we should indeed visit our brethren in every
 πόλιν εν αις κατηγγείλαμεν τον λόγον του κυρίου
 city in which we announced the word of the Lord,
 πως έχουσι 37 + Βαρνάβας δε εβουλεύσατο
 [to see] how they suffice. And Barnabas planned
 συμπαραλαβείν τον Ιωάννην τον καλούμενον Μάρκον
 to take along John, the one being called Mark.
 38 + Παύλος δε ηξιού τον αποστάντα απ' αυτών
 But Paul thought it worthy [that] the one separating from them

+ וַיְהִי שָׁם יָמִים אַחְדָּים וַיִּשְׁלְחוּם
 הָאֲחֵים בְּשָׁלוֹם אֶל שְׁלֹחֵיהֶם:
 + וַיֵּיטֵב בְּעֵינַי סִילָא לְשָׁבֵת שָׁם:
 + וּפּוֹלוֹס וּבְרֻנָּבָא יָשְׁבוּ בְּאַנְטִיּוֹכְיָא
 וַיִּלְמְדוּ וַיְבַשְּׂרוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה
 הַמָּה וְגַם־רַבִּים אַחֲרָיִם עִמָּם:
 + וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס
 אֶל־בְּרֻנָּבָא לֵכָה וְנִשְׁוֹבָה וְנִפְקְדָה

אֶת־אֲחֵינוּ בְּכָל־עִיר וְעִיר אֲשֶׁר קָרָאוּ־שָׁם
 אֶת־דְּבַר יְהוָה וְנִרְאָה מָה הַמָּה:
 + וּבְרֻנָּבָא יַעֲזֹ לְקַחַת אִתָּם
 אֶת־יּוֹחָנָן הַמְּכּוֹנֵה מִרְקוֹס:
 + אֵךְ פּוֹלוֹס לֹא אָבָה לְקַחַת
 אִתָּם אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר סָר מֵעֲלֵיהֶם
 בְּבִמְפוּלְיָא וְלֹא־הָלַךְ אִתָּם בְּמִלְאֲכָתָם:

+ וַיְהִי שָׁם יָמִים אַחְדָּים וַיִּשְׁלְחוּם
 הָאֲחֵים בְּשָׁלוֹם אֶל שְׁלֹחֵיהֶם:
 + וַיֵּיטֵב בְּעֵינַי סִילָא לְשָׁבֵת שָׁם:
 + וּפּוֹלוֹס וּבְרֻנָּבָא יָשְׁבוּ בְּאַנְטִיּוֹכְיָא
 וַיִּלְמְדוּ וַיְבַשְּׂרוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה
 הַמָּה וְגַם־רַבִּים אַחֲרָיִם עִמָּם:
 + וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס
 אֶל־בְּרֻנָּבָא לֵכָה וְנִשְׁוֹבָה וְנִפְקְדָה

וַיִּשְׁלְחוּם הָאֲחֵים בְּשָׁלוֹם אֶל שְׁלֹחֵיהֶם:
 + וַיֵּיטֵב בְּעֵינַי סִילָא לְשָׁבֵת שָׁם:
 + וּפּוֹלוֹס וּבְרֻנָּבָא יָשְׁבוּ בְּאַנְטִיּוֹכְיָא
 וַיִּלְמְדוּ וַיְבַשְּׂרוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה
 הַמָּה וְגַם־רַבִּים אַחֲרָיִם עִמָּם:
 + וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס
 אֶל־בְּרֻנָּבָא לֵכָה וְנִשְׁוֹבָה וְנִפְקְדָה

από Παμφυλίας και μη συνελθόντα αυτοίς εις το
 from Pamphylia, and not coming together with them for the
 ἔργον μη συμπαραλαβεῖν τούτον 39+ εγένετο οὖν
 work, to not take this one along. There took place then
 παροξυσμός ὥστε αποχωρισθῆναι αυτούς ἀπ' αλλήλων
 a fit of temper so that they separated from one another.
 τον τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τον Μάρκον εκπλεύσαι
 And Barnabas having taken with himself Mark, sailed across
 εις Κύπρον 40+ Παύλος δε επιλεξάμενος Σίλαν εξηλθέ
 unto Cyprus; and Paul having chosen Silas, went forth
 παραδοθείς τη χάριτι του θεού υπό των αδελφών
 having been delivered up to the favor of God by the brethren.
 41+ διήρχετο δε την Συρίαν και Κιλικίαν επιστηρίζων
 And he went through Syria and Cilicia, staying up
 τας εκκλησίας
 the assemblies.

16 τϞ

1+ κατήντησε δε εις Δέρβην και Λύστραν και ιδού
 And he arrived at Derbe and Lystra. And behold,
 μαθητής τις ην εκεί ονόματι Τιμόθεος υἱός γυναικός
 a certain disciple was there, by name Timothy, son woman
 τινος Ιουδαίας πιστής πατρός δε Ἕλληνας 2+ ος
 of a certain Jewish believing], but [the] father [was] a Greek, who
 εμαρτυρείτο υπό των εν Λύστροις και Ικονίῳ
 was borne witness to by the in Lystra and Iconium

+ וְיְהִי־לָנוּ עַד אֲשֶׁר נִפְרְדּוּ אִישׁ מֵאֶחָיו
 וַיָּקָח בֶּרֶךְ־נֹבָא אֶת־מָרְקוֹס וַיַּסַּע בְּאַנְיָה
 אֶל־קִיפְרוֹס:
 + וּפּוֹלוֹס בְּחָרָה־לוֹ אֶת־סִילָא וַיִּמְסְרוּהוּ
 הָאֲחִים אֶל־חֶסֶד יְהוָה וַיַּצֵּא:
 + וַיַּעֲבֵר בְּסוּרְיָא וּבְקִילִיקְיָא וַיְחַזֵּק
 אֶת־הַקְּהָלוֹת:
 + וַיָּבֹא אֶל־דֶּרְבִּי וְאֶל־לוּסִטְרָא וַהֲנֵה
 תַּלְמִיד אֶחָד שֵׁם וְשִׁמוֹ טִימוֹתִיּוֹס וְהוּא
 בֶּן־אִשָּׁה יְהוּדִית מֵאַמְיָנָה וְאָבִיו יוֹנִי:
 + וַיְהִי־לוֹ שֵׁם טוֹב בְּקֶרֶב הָאֲחִים
 אֲשֶׁר בְּלוּסִטְרָא וּבְאִיקוֹנִיּוֹן:

+ ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ Ἕλληνας ὃς
 ἦν ἰουδαῖος καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
 ἦν ἑβραῖα καὶ ἡ πόλις αὐτοῦ
 ἦν ἑβραϊστὴν καὶ ἦν ἁγία
 καὶ ἡ πόλις αὐτοῦ ἦν ἑβραϊστὴν
 καὶ ἦν ἁγία καὶ ἡ πόλις αὐτοῦ
 ἦν ἑβραϊστὴν καὶ ἦν ἁγία
 καὶ ἡ πόλις αὐτοῦ ἦν ἑβραϊστὴν
 καὶ ἦν ἁγία καὶ ἡ πόλις αὐτοῦ
 ἦν ἑβραϊστὴν καὶ ἦν ἁγία
 καὶ ἡ πόλις αὐτοῦ ἦν ἑβραϊστὴν
 καὶ ἦν ἁγία καὶ ἡ πόλις αὐτοῦ
 ἦν ἑβραϊστὴν καὶ ἦν ἁγία

ἀδελφῶν ³⁺ τούτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος συν αὐτῷ
 brethren]. this one Paul wanted with him
 ἐξελθεῖν καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς
 to go forth]. And having taken, he circumcised him on account of the
 Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις ἤδεισαν
 Jews, of the ones being in those places, they knew
 γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπήρχεν ⁴⁺
 for all] his father, that he was a Greek.
 ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις παρεδίδουν αὐτοῖς
 And as they traveled the cities, they delivered up to them
 φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ
 to keep the decrees being adjudged] [written] by
 τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν
 the apostles and the elders in
 Ἱερουσαλήμ ⁵⁺ αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ
 Jerusalem. the Then indeed] assemblies were solidified in the
 πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν ⁶⁺
 belief, and abounded in number by day.
 διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλατικὴν χώραν
 And having gone through the Phrygian, and the Galatian region,
 κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλήσαι τὸν
 they were restrained by the holy spirit to speak the
 λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ ⁷⁺ ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν
 word in Asia. Having come down to Mysia,
 ἐπείραζον κατὰ τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι καὶ οὐκ
 they attempted towards Bithynia to go]; and did not

+ וְהִקְהִילוּת הַתְּחִיבֵנוּ בְּאֶמּוּנָה וְתַרְבִּינָה + מִיּוֹם אֶל-יּוֹם :
 + וַיַּעֲבְרוּ בְּפִרְוִינָא וּבְאַרְץ גַּלְטִיָּא כִּי מְנַעֵם
 אֶת־הַקִּדְּשׁ מִהַשְּׁמִיעַ אֶת־הַדָּבָר בְּאַסְיָא :
 + וּכְבֹּאֵם אֶל־מוֹסְיָא הוֹאִילוּ לְלַכֵּת
 אֶל־בֵּית־וֹנְיָא וְלֹא־הֵנִיחַ לָהֶם רוּחַ יִשׁוּעַ :
 + בּוֹ בָּחַר פּוֹלוֹס לְצִאֵת אֶת־וּ יִקַּח וַיִּמָּלֵךְ
 אֶת־ו לְמַעַן תִּיהְיוּדִים אֲשֶׁר בְּמִקְדְּמוֹת הָהֵם
 כִּי כוֹלֵם יָדְעוּ אֶת־אָבִיו כִּי יוֹנִי הוּא :
 + וַיַּעֲבְרוּ בְּעָרִים וַיִּמְסְרוּ לְשֹׁמֵר
 אֶת־תְּחִיבֵי אֲשֶׁר נָזְרוּ הַשְּׁלִיחִים וְהַזְּקֵנִים
 בִּירוּשָׁלָּיִם :

+ וְהִקְהִילוּת הַתְּחִיבֵנוּ בְּאֶמּוּנָה וְתַרְבִּינָה + מִיּוֹם אֶל-יּוֹם :
 + וַיַּעֲבְרוּ בְּפִרְוִינָא וּבְאַרְץ גַּלְטִיָּא כִּי מְנַעֵם
 אֶת־הַקִּדְּשׁ מִהַשְּׁמִיעַ אֶת־הַדָּבָר בְּאַסְיָא :
 + וּכְבֹּאֵם אֶל־מוֹסְיָא הוֹאִילוּ לְלַכֵּת
 אֶל־בֵּית־וֹנְיָא וְלֹא־הֵנִיחַ לָהֶם רוּחַ יִשׁוּעַ :
 + בּוֹ בָּחַר פּוֹלוֹס לְצִאֵת אֶת־ו יִקַּח וַיִּמָּלֵךְ
 אֶת־ו לְמַעַן תִּיהְיוּדִים אֲשֶׁר בְּמִקְדְּמוֹת הָהֵם
 כִּי כוֹלֵם יָדְעוּ אֶת־אָבִיו כִּי יוֹנִי הוּא :
 + וַיַּעֲבְרוּ בְּעָרִים וַיִּמְסְרוּ לְשֹׁמֵר
 אֶת־תְּחִיבֵי אֲשֶׁר נָזְרוּ הַשְּׁלִיחִים וְהַזְּקֵנִים
 בִּירוּשָׁלָּיִם :

εἶασεν αὐτούς τὸ πνεῦμα 8+ παρελθόντες δε
 allow them the spirit]. And going by
 τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα 9+ καὶ ὄραμα διὰ
 Mysia, they went down unto Troas. And a vision by
 τῆς νυκτός ὤφθη τῷ Παύλῳ ἀνὴρ τις ἦν Μακεδόν
 the night appeared to Paul; a certain man of Macedonia was
 ἐστὼς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων διαβάς εἰς
 standing, appealing to him, and saying, Having passed over into
 Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν 10+ ὡς δε τὸ ὄραμα
 Macedonia, help us! And as the vision
 εἶδεν εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς
 he beheld], immediately we sought to go forth into
 τὴν Μακεδονίαν συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται
 Macedonia, being instructed that called on
 ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς 11+ ἀναχθέντες
 us the Lord] to announce good news to them. Having embarked
 οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς
 then from Troas, we ran direct unto
 Σαμοθράκην τῆ τε ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν 12+
 Samothrace, and the following day to Neapolis;
 ἐκεῖθεν τε εἰς Φιλίππους ἣτις ἐστὶ πρώτη τῆς
 and from there to Philippi, which is a foremost of the
 μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις κολώνια ἡμεν δε ἐν
 portion of Macedonia city], a colony. And we were in
 αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς 13+ τῆ τε
 this city spending time some days. And on the

+ וַיִּחַלְפוּ אֶת־מוֹסְיָא וַיִּרְדּוּ אֶל־טְרוֹאָס׃
 + וַחֲזוֹן נִרְאָה אֶל־פּוֹלוֹס בְּלַיְלָה
 וַהֲנִיחַ אִישׁ מִקְדוֹן נֹצֵב וְהוּא מִבְּקֵשׁ מִמֶּנּוּ
 לֵאמֹר עֵבֶר אֶל־מִקְדוֹנִיָּא וְעֲזְרֵנִי׃
 + וַכִּרְאֲתוּ אֶת־הַחֲזוֹן וַנִּבְקֵשׁ לְלַכֵּת
 אֶל־מִקְדוֹנִיָּא כִּי יִדְעֵנוּ כִּי הָאֱלֹהִים קָרָא
 לָנוּ לְלַכֵּת שָׁמָּה לְבָשָׂר אַתֶּם הַבְּשׁוּרָה׃
 + וַנִּצְאָא מִן־טְרוֹאָס וַנִּרְדַּד בְּאַנְיָהּ וַנִּבְא דְרִדְךָ
 יִשְׂרָה אֶל־סְמוֹת־רִקְיָא וּמִמְחַרְתָּ אֶל־נְפוֹלִים׃

+ וּמִשָּׁם אֶל־פִּילִפִּי הִיא הָרֵאשֶׁנָּה
 לְעָרֵי הַפְּלִדָּה שֶׁל־מִקְדוֹנִיָּא וְקִלּוֹנִיָּא
 הַיְתָה וַנִּשָּׁב בְּעִיר הַזֹּאת יָמִים אַחָדִים׃
 + וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיט יִצְאָנוּ אֶל־מַחוּץ
 לְעִיר אֶל־יַד הַנְּהָר אֲשֶׁר־שָׁם
 מְקוֹם תְּפִילָּה כְּמִנְהַגֵּנוּם וַנִּשָּׁב וַנִּדְבַּר
 אֶל־הַנָּשִׁים הַנִּקְהָלוֹת שָׁמָּה׃

+ וַיִּחַלְפוּ אֶת־מוֹסְיָא וַיִּרְדּוּ אֶל־טְרוֹאָס׃
 + וַחֲזוֹן נִרְאָה אֶל־פּוֹלוֹס בְּלַיְלָה
 וַהֲנִיחַ אִישׁ מִקְדוֹן נֹצֵב וְהוּא מִבְּקֵשׁ מִמֶּנּוּ
 לֵאמֹר עֵבֶר אֶל־מִקְדוֹנִיָּא וְעֲזְרֵנִי׃
 + וַכִּרְאֲתוּ אֶת־הַחֲזוֹן וַנִּבְקֵשׁ לְלַכֵּת
 אֶל־מִקְדוֹנִיָּא כִּי יִדְעֵנוּ כִּי הָאֱלֹהִים קָרָא
 לָנוּ לְלַכֵּת שָׁמָּה לְבָשָׂר אַתֶּם הַבְּשׁוּרָה׃
 + וַנִּצְאָא מִן־טְרוֹאָס וַנִּרְדַּד בְּאַנְיָהּ וַנִּבְא דְרִדְךָ
 יִשְׂרָה אֶל־סְמוֹת־רִקְיָא וּמִמְחַרְתָּ אֶל־נְפוֹלִים׃

+ וַיִּחַלְפוּ אֶת־מוֹסְיָא וַיִּרְדּוּ אֶל־טְרוֹאָס׃
 + וַחֲזוֹן נִרְאָה אֶל־פּוֹלוֹס בְּלַיְלָה
 וַהֲנִיחַ אִישׁ מִקְדוֹן נֹצֵב וְהוּא מִבְּקֵשׁ מִמֶּנּוּ
 לֵאמֹר עֵבֶר אֶל־מִקְדוֹנִיָּא וְעֲזְרֵנִי׃
 + וַכִּרְאֲתוּ אֶת־הַחֲזוֹן וַנִּבְקֵשׁ לְלַכֵּת
 אֶל־מִקְדוֹנִיָּא כִּי יִדְעֵנוּ כִּי הָאֱלֹהִים קָרָא
 לָנוּ לְלַכֵּת שָׁמָּה לְבָשָׂר אַתֶּם הַבְּשׁוּרָה׃
 + וַנִּצְאָא מִן־טְרוֹאָס וַנִּרְדַּד בְּאַנְיָהּ וַנִּבְא דְרִדְךָ
 יִשְׂרָה אֶל־סְמוֹת־רִקְיָא וּמִמְחַרְתָּ אֶל־נְפוֹלִים׃

ἡμέρα των σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω της πόλεως

day of the Sabbaths we went forth outside the city

παρά ποταμόν ου ενομίζετο προσευχή εἶναι και

by a river, of which we thought prayer to be. And

καθίσαντες ελαλούμεν ταις συνελθούσαις γυναιξί 14+

having sat down we spoke to the having gathered together women].

και τις γυνή ονόματι Λυδία πορφυρόπωλις πόλεως

And a certain woman, by name Lydia, a seller of purple of [the] city

Θυατείρων σεβομένη τον θεόν ἤκουεν ης ο κύριος

of Thyatira, who worshiped God, was listening; of whom the Lord

διήνοιξε την καρδίαν προσέχειν τοις λαλουμένοις

opened wide [her] heart to take heed to the [things] being spoken

υπό του Παύλου 15+ ως δε εβαπτίσθη και

by Paul. And as she was being immersed, and

ο οίκος αυτής παρεκάλεσε λέγουσα ει κεκρίκατέ με

her house, she appealed, saying, If you adjudge me

πιστήν τω κυρίω εἶναι εισελθόντες εις τον οίκόν μου

trustworthy to the Lord to be], having entered into my house,

μείνατε και παρεβιάσατο ημάς 16+ εγένετο δε

abide! And she pressured us. And it came to pass

πορευομένων ημών εις προσευχήν παιδίσκην τινά

of our going unto prayer, a certain maidservant

έχουσαν πνεύμα πύθωνος απαντήσαι ημίν ήτις

having a spirit of python met us, which

εργασίαν πολλήν παρείχε τοις κυρίοις αυτής

work much furnished] to her masters

μαντευομένη 17+ αυτή κατακολουθήσασα τω Παύλω

divining oracles. She having followed closely after Paul

וְאִשָּׁה יִרְאֵת אֱלֹהִים וְשָׁמָּה לִוְדִיָּא מְכַרְתָּ
 אַרְנָמָן מְעִיר תִּיאָטִירָא שְׁמָעָה וַיִּפְתַּח יְהוָה
 אֶת־לִבָּהּ לְהַקְשִׁיב אֶל־דְּבָרֵי פּוֹלוֹס׃
 וַתִּטְבֵּל הִיא וּבְנֵי בֵיתָהּ וַתִּבְקַשׁ מִמֶּנּוּ
 לֵאמֹר אִם־נִצְמַנְתָּ לְאֶדְוֹן אֲנֹכִי בְעֵינֵיכֶם
 בְּאוֹנָא אֶל־בֵּיתִי וְשָׁבוּ־בוּ וַתִּפְצַר בָּנּוּ׃

וַיְהִי בְּלִכְתָּנּוּ לְמָקוֹם הַתַּפְּלָה +
 וַתִּפְנֶע־בָּנּוּ שְׁפָחָה בְעֵלְת אֹזֵב וְהָיָא
 עֲשָׂתָה הַזֶּן־רַב לְאֶדְנֵיהָ בְקַסְמוּיָהּ׃
 וַתִּלְךְ אַחֲרֵי פּוֹלוֹס וְאַחֲרֵינוּ הָלוֹךְ
 וְקָרוֹא לֵאמֹר הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עֲבָדֵי אֵל
 עֲלִיוֹן וְהֵם מִזְרִים אֲתָנּוּ דְרִךְ תִּישׁוּעָה׃

וַיְהִי־בְלִכְתָּנּוּ לְמָקוֹם הַתַּפְּלָה +
 וַתִּפְנֶע־בָּנּוּ שְׁפָחָה בְעֵלְת אֹזֵב
 וְהָיָא עֲשָׂתָה הַזֶּן־רַב לְאֶדְנֵיהָ
 בְקַסְמוּיָהּ׃
 וַתִּלְךְ אַחֲרֵי פּוֹלוֹס וְאַחֲרֵינוּ
 הָלוֹךְ וְקָרוֹא לֵאמֹר הָאֲנָשִׁים
 הָאֵלֶּה עֲבָדֵי אֵל עֲלִיוֹן וְהֵם
 מִזְרִים אֲתָנּוּ דְרִךְ תִּישׁוּעָה׃

וַיְהִי־בְלִכְתָּנּוּ לְמָקוֹם הַתַּפְּלָה +
 וַתִּפְנֶע־בָּנּוּ שְׁפָחָה בְעֵלְת אֹזֵב
 וְהָיָא עֲשָׂתָה הַזֶּן־רַב לְאֶדְנֵיהָ
 בְקַסְמוּיָהּ׃
 וַתִּלְךְ אַחֲרֵי פּוֹלוֹס וְאַחֲרֵינוּ
 הָלוֹךְ וְקָרוֹא לֵאמֹר הָאֲנָשִׁים
 הָאֵלֶּה עֲבָדֵי אֵל עֲלִיוֹן וְהֵם
 מִזְרִים אֲתָנּוּ דְרִךְ תִּישׁוּעָה׃

και ημίν έκραζε λέγουσα ούτοι οι άνθρωποι δούλοι
and us, cried out saying, These men servants
του θεού του υψίστου εισίν οίτινες καταγγέλλουσιν
of God the highest are], who shall announce

ημίν οδόν σωτηρίας 18+ τούτο δε εποίει επί πολλές
to us [the] way of deliverance. And this she did for many
ημέρας διαπονηθείς δε ο Παύλος και επιστρέψας τω
days. being worked up And Paul], and having turned, to the
πνεύματι είπε παραγγέλλω σοι εν τω ονόματι Ιησού
spirit said], I summon to you in the name of Jesus
χριστού εξελθείν απ' αυτής και εξήλθεν αυτή
Christ, to come forth from her. And it came forth the same

τη ώρα 19+ ιδόντες δε οι κύριοι αυτής ότι εξήλθεν η
hour. seeing And her masters] that went forth the
ελπίς της εργασίας αυτών επιλαβόμενοι τον Παύλον
hope of their work, having taken hold of Paul
και τον Σίλαν είλκυσαν εις την αγοράν επί τους
and Silas, drew [them] into the market unto the

άρχοντας 20+ και προσαγαγόντες αυτούς τοις
rulers. And leading them forward to the
στρατηγοίς είπον ούτοι οι άνθρωποι εκταράσσουν
commandants, they said, These men disturb

ημών την πόλιν Ιουδαίοι υπάρχοντες 21+ και
our city, being Jews, and
καταγγέλλουσιν έθη α ουκ έξεστιν ημίν
they announce customs which are not allowed for us

וְכֵן עָשְׂתָה יָמִים רַבִּים וַיִּרַע
בְּעֵינַי פּוֹלוֹס הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּפֶן וַיֹּאמֶר
אֶל־הַרֹּחַ אַנְכִי מִצְוָה בְּשֵׁם יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
לְצִאת מִמֶּנָּה וַיֵּצֵא בְּשַׁעַת הַהִיא
וַיִּרְאוּ אֲדֹנָיָהּ כִּי אֶבְדָּה תּוֹחֶלֶת
בְּצַעַם וַיִּתְּפְשׂוּ אֶת־פּוֹלוֹס וְאֶת־סִילָא

וַיִּסְתָּבִימוּ אֶל־הַרְחוֹב לִפְנֵי זְקַנֵּי הָעִיר
וַיִּבְיֵאוּם אֶל־הַשָּׂרִים וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה עֹבְרִים אֶת־עֵירָנוּ וְהֵם יְהוּדִים
וּמִדְרִיעִים חֻקֹּת אֲשֶׁר לֹא־נֹאָה לָנוּ
לְקַבְּלָם וְלַעֲשׂתָם כִּי רוֹמִיִּים אֲנָחְנוּ

וְכֵן עָשְׂתָה יָמִים רַבִּים וַיִּרַע
בְּעֵינַי פּוֹלוֹס הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּפֶן וַיֹּאמֶר
אֶל־הַרֹּחַ אַנְכִי מִצְוָה בְּשֵׁם יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
לְצִאת מִמֶּנָּה וַיֵּצֵא בְּשַׁעַת הַהִיא
וַיִּרְאוּ אֲדֹנָיָהּ כִּי אֶבְדָּה תּוֹחֶלֶת
בְּצַעַם וַיִּתְּפְשׂוּ אֶת־פּוֹלוֹס וְאֶת־סִילָא

וַיִּסְתָּבִימוּ אֶל־הַרְחוֹב לִפְנֵי זְקַנֵּי הָעִיר
וַיִּבְיֵאוּם אֶל־הַשָּׂרִים וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה עֹבְרִים אֶת־עֵירָנוּ וְהֵם יְהוּדִים
וּמִדְרִיעִים חֻקֹּת אֲשֶׁר לֹא־נֹאָה לָנוּ
לְקַבְּלָם וְלַעֲשׂתָם כִּי רוֹמִיִּים אֲנָחְנוּ

παραδέχεσθαι ουδέ ποιείν Ρωμαίοις ούσι 22 + και
 to welcome, nor to do, being Romans. And
 συνεπέστη ο όχλος κατ' αυτών και οι στρατηγοί
 rose up together the multitude against them. And the commandants
 περιρρήξαντες τα μάτια αυτών εκέλευον ραβδίσειν
 having torn off their garments, bid to beat [them] with a rod.
 23 + πολλάς τε επιθέντες αυτοίς πληγάς έβαλον εις
 many And having placed upon them] strokes, they threw [them] into
 φυλακήν παραγγείλαντες τω δεσμοφύλακι ασφαλώς
 prison, exhorting the jailer safely
 τηρείν αυτούς 24 + ος παραγγελίαν τοιαύτην ειληφώς
 to keep them]; who exhortation such having received],
 έβαλεν αυτούς εις την εσωτέραν φυλακήν και
 cast them in the inner prison, and
 τους πόδας αυτών ησφαλίσατο εις το ξύλον 25 +
 their feet safeguarded] in the wood [stocks] .
 κατά δε το μεσονύκτιον Παύλος και Σίλας
 And towards midnight, Paul and Silas
 προσευχόμενοι ύμνον τον θεόν επηκροώντο δε
 were praying, singing praise to God; heeded And
 αυτών οι δέσμιοι 26 + άφνω δε σεισμός εγένετο μέγας
 them the prisoners]. And suddenly earthquake took place a great],
 ώστε σαλευθήναι τα θεμέλια του δεσμοτηρίου
 so as to shake the foundations of the jail.
 ανεώχθησαν τε παραχρήμα αι θύραι πάσαι και
 were opened And immediately the doors all], and

+ וַיִּקְרָא נָם־הָעַם עָלֵיהֶם וְהַשָּׂרִים קָרְעוּ
 אֶת־בְּגָדֵיהֶם מֵעַלֵיהֶם וַיִּצְווּ לְהַכּוֹתָם
 בַּשּׁוֹטִים:
 + וַיְהִי אַחֲרַי הַכּוֹת אֹתָם מִכָּה רַבָּה וַיִּתְּנוּם
 בַּמִּשְׁמָר וַיִּצְווּ אֶת־שׂוֹמְרֵי הָאֲסוּרִים לְשַׁמְרָם
 הַיּוֹטֵב:
 + וְהוּא כִּאֲשֶׁר צִוְּיָה בֵּן עֲשָׂה וַיִּנְיָחֵם בַּחֲדָר

הַמִּשְׁמָר הַפְּנִימִי וַיִּשֶׁם אֶת־רַגְלֵיהֶם בַּסֹּד:
 + וַיְהִי כַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וּפּוֹלוֹס
 וְסִילָא מְתַפְּלָלִים וּמְזַמְרִים לְאֱלֹהִים
 וְהָאֲסוּרִים מְקַשְׁיָבִים אֲלֵיהֶם:
 + וְהִנֵּה רַעַשׁ גָּדוֹל פָּתְאֵם וַיִּזְוּעוּ
 מוֹסְדוֹת בַּיִת הַכֶּלֶא וְתַפְתְּחָנָה
 כָּל־הַדְּלָתוֹת וּמוֹסְרוֹת כּוֹלָם נִתְקְנוּ:

+ οὐκ ἔλαβον αὐτοὺς ἵνα
 ἔκλινον τὰ ἄκρα τῶν ἱματίων
 αὐτῶν καὶ ἔκρουσαν αὐτοὺς
 μετὰ ῥαβδίου· καὶ ἔτασαν
 αὐτοὺς ἐν τῇ ἐσωτέρῃ
 φυλακῇ καὶ ἐπέτασαν τῷ
 φυλάκῳ ἀσφαλῶς
 τηρεῖν αὐτοὺς· ὃς
 λαβὼν ἕκαστον τῶν
 ῥαβδίων ἔκρουσε αὐτοὺς
 ἐν τῇ ἐσωτέρῃ φυλακῇ·
 καὶ ἔτασαν αὐτοὺς ἐν
 τῷ ξύλῳ·

ἄρσενος καὶ ἰσθμίου ἵνα
 ἔκλινον τὰ ἄκρα τῶν ἱματίων
 αὐτῶν καὶ ἔκρουσαν αὐτοὺς
 μετὰ ῥαβδίου· καὶ ἔτασαν
 αὐτοὺς ἐν τῇ ἐσωτέρῃ
 φυλακῇ καὶ ἐπέτασαν τῷ
 φυλάκῳ ἀσφαλῶς
 τηρεῖν αὐτοὺς· ὃς
 λαβὼν ἕκαστον τῶν
 ῥαβδίων ἔκρουσε αὐτοὺς
 ἐν τῇ ἐσωτέρῃ φυλακῇ·
 καὶ ἔτασαν αὐτοὺς ἐν
 τῷ ξύλῳ·

πάντων τα δεσμά ανέθη 27+ ἔξυπνος δε
 all the bonds were unfastened. awakened out of sleep And
 γενόμενος ο δεσμοφύλαξ και ιδών ανεωγμένας τας
 being the jailer], and beholding being open the
 θύρας της φυλακής σπασάμενος μάχαιραν ἐμελλεν
 doors of the prison], unsheathed [his] sword, being about
 εαυτὸν ἀναιρεῖν νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους
 to do away with himself, thinking to have fled the prisoners].

28+ ἐφώνησε δε φωνή μεγάλη ο Παῦλος λέγων
 spoke out And voice with a great Paul], saying,
 μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακὸν ἅπαντες γὰρ ἐσμεν
 You should not exact on yourself hurt], all together for we are]
 ἐνθάδε 29+ αἰτήσας δε φῶτα εἰσεπήδησε και ἐντρομος
 here. And asking for lights, he rushed in, and trembling
 γενόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ και τῷ Σίλα 30+ και
 being], he fell before Paul and Silas. And
 προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη κύριοι τι με δεῖ
 having led them outside, he said, Masters, what is necessary for me
 ποιεῖν ἵνα σωθῶ 31+ οἱ δε εἶπον πιστεύσον ἐπὶ
 to do that I should be delivered? And they said, Believe upon
 τὸν κύριον Ἰησοῦν χριστὸν και σωθήσῃ συ και
 the Lord Jesus Christ, and you shall be delivered, you and
 ο οἶκός σου 32+ και ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον του
 your house. And they spoke to him the word of the
 κυρίου και πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ 33+ και
 Lord, and to all the ones in his house. And

+ וַיִּזְעַיְאֻם וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מָה אֶעֱשֶׂה וְאֶנְשֵׁי׃
 + וַיֹּאמְרוּ הָאֲמִן בְּאֲדֹנָי יֵשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ וְתִנְשַׁע אַתָּה וּבֵיתְךָ׃
 + וַיְגִידוּ-לוֹ אֶת-דְּבַר יְהוָה וְלִכְלֹל אֲשֶׁר
 בְּבֵיתוֹ׃
 + וַיִּקְרְאוּ בְלִילָהּ בְּשַׁעַת הַהַיָּא וַיִּרְחַק
 אֶת-חֲבוּרֵתֵיהֶם וַיִּטְבֵּל הוּא וְכָל-אֲשֶׁר-לוֹ׃
 + וְשׁוֹמֵר הָאֲסוּרִים נְעוּר מִשְׁנֵתוֹ נִירָא
 וְהִנֵּה דְלִתּוֹת הַמְּשִׁמֵּר נִפְתָּחוֹת וַיִּשְׁלַף
 חֲרָבוֹ וַיִּבְקֶשׂ לְאַבְדַּ עֲצָמוֹ כִּי-אָמַר בְּרַחוּ
 הָאֲסוּרִים׃
 + וַיִּקְרָא פּוֹלוֹס בְּקוֹל נְדוּל לְאֹמַר
 אֶל-תַּעֲשֵׂ לִי רְעָה כִּי-הִנֵּה אֲנִיחָנוּ כּוֹנְנוֹ׃
 + וַיִּשְׁאַל גְּרוֹת וַיְדַלֵּג הַחֲדָרָה וְהוּא
 מִרְעִיד וַיִּפֹּל לְרַגְלֵי פּוֹלוֹס וְסִילָא׃

+ וַיִּזְעַיְאֻם וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מָה אֶעֱשֶׂה וְאֶנְשֵׁי׃
 + וַיֹּאמְרוּ הָאֲמִן בְּאֲדֹנָי יֵשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ וְתִנְשַׁע אַתָּה וּבֵיתְךָ׃
 + וַיְגִידוּ-לוֹ אֶת-דְּבַר יְהוָה וְלִכְלֹל אֲשֶׁר
 בְּבֵיתוֹ׃
 + וַיִּקְרְאוּ בְלִילָהּ בְּשַׁעַת הַהַיָּא וַיִּרְחַק
 אֶת-חֲבוּרֵתֵיהֶם וַיִּטְבֵּל הוּא וְכָל-אֲשֶׁר-לוֹ׃
 + וְשׁוֹמֵר הָאֲסוּרִים נְעוּר מִשְׁנֵתוֹ נִירָא
 וְהִנֵּה דְלִתּוֹת הַמְּשִׁמֵּר נִפְתָּחוֹת וַיִּשְׁלַף
 חֲרָבוֹ וַיִּבְקֶשׂ לְאַבְדַּ עֲצָמוֹ כִּי-אָמַר בְּרַחוּ
 הָאֲסוּרִים׃
 + וַיִּקְרָא פּוֹלוֹס בְּקוֹל נְדוּל לְאֹמַר
 אֶל-תַּעֲשֵׂ לִי רְעָה כִּי-הִנֵּה אֲנִיחָנוּ כּוֹנְנוֹ׃
 + וַיִּשְׁאַל גְּרוֹת וַיְדַלֵּג הַחֲדָרָה וְהוּא
 מִרְעִיד וַיִּפֹּל לְרַגְלֵי פּוֹלוֹס וְסִילָא׃

παραλαβὼν αὐτούς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτός
 having taken them in that hour of the night,
 ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν καὶ εβαπτίσθη αὐτός καὶ
 he bathed [them] from the strokes; and was immersed, he and

οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρήμα 34 + ἀναγαγὼν τε αὐτούς
 all his [family]] immediately. And having led them
 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρέθηκε τράπεζαν καὶ
 into his house, he placed a table, and

ἠγαλλιάσατο πανοικί πεπιστευκῶς τῷ θεῷ 35 +
 exulted with his whole family, having believed in God.

ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς
 And day having come sent the commandants of the
 ραβδούχους λέγοντες ἀπόλυσον
 lictors], saying, Release

τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους 36 + ἀπήγγειλε δὲ ὁ
 those men! reported And the
 δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παύλον ὅτι
 jailer] these words to Paul, that,
 ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε νυν οὖν
 have sent The commandants] that you be released. Now then

ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ 37 + ὁ δὲ Παῦλος ἔφη
 having gone forth, go in peace! But Paul said
 πρὸς αὐτούς δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους
 to them, Having flayed us in public, uncondemned
 ἀνθρώπους Ῥωμαίους υπάρχοντας ἔβαλον εἰς φυλακὴν
 men, being Romans, they cast [us] into prison,
 καὶ νυν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν οὐ γὰρ ἀλλά
 and now in private they cast us out? No indeed, but

+ וַיִּגְדְּ אֶל-בֵּיתוֹ וַיַּעַרְךְ שְׁלֹחַן לַפְּנֵיהֶם
 וַיִּגְדְּ עִם-כָּל-בֵּיתוֹ כִּי מֵאַמִּין הָיָה בְּאֵלֵהֶם:

+ וּבַהֲיִת הַבִּקְרָה שְׁלַחוּ הַשָּׂרִים
 אֶת-הַשּׂוֹטְרִים לֵאמֹר שְׁלַח אֶת-הָאֲנָשִׁים
 הָאֵלֶּם:

+ וַיִּגְדְּ שֹׁמֵר הָאֲסוּרִים לְפֹלֹס

אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר שְׁלַחוּ הַשָּׂרִים
 לְפֹטֵר אֶתְכֶם וְעַתָּה צְאוּ וּלְכוּ בְּשָׁלוֹם:
 + וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס אֲלֵיהֶם הִכָּה הַכּוֹנֵן
 נִגַּד כָּל-הָעָם בְּלֵא-דִין וּמִשְׁפָּט
 וְאֵנְחָנוּ אֲנָשִׁים רֹמִיִּים וַיִּשְׁלִיכוּ
 אֹתָנוּ בְּמִשְׁמֶר וְעַתָּה בִּסְתֵר יִגְרָחוּנוּ
 אֶל-נָא כִּי אִם-יָבֹאוּ הֵמָּה וַיּוֹצִיאֵנוּ:

אֲלֵכֶם וַיִּגְדְּ אֶל-בֵּיתוֹ וַיַּעַרְךְ שְׁלֹחַן לַפְּנֵיהֶם
 וַיִּגְדְּ עִם-כָּל-בֵּיתוֹ כִּי מֵאַמִּין הָיָה בְּאֵלֵהֶם:
 + וּבַהֲיִת הַבִּקְרָה שְׁלַחוּ הַשָּׂרִים
 אֶת-הַשּׂוֹטְרִים לֵאמֹר שְׁלַח אֶת-הָאֲנָשִׁים
 הָאֵלֶּם:
 + וַיִּגְדְּ שֹׁמֵר הָאֲסוּרִים לְפֹלֹס

+ וַיִּגְדְּ אֶל-בֵּיתוֹ וַיַּעַרְךְ שְׁלֹחַן לַפְּנֵיהֶם
 וַיִּגְדְּ עִם-כָּל-בֵּיתוֹ כִּי מֵאַמִּין הָיָה בְּאֵלֵהֶם:
 + וּבַהֲיִת הַבִּקְרָה שְׁלַחוּ הַשָּׂרִים
 אֶת-הַשּׂוֹטְרִים לֵאמֹר שְׁלַח אֶת-הָאֲנָשִׁים
 הָאֵלֶּם:
 + וַיִּגְדְּ שֹׁמֵר הָאֲסוּרִים לְפֹלֹס

ελθόντες αυτοί ημάς εξαγαγέτωσαν 38+ ανήγγειλαν δε
 having come themselves let [them] lead us out! announced And
 τοις στρατηγοίς οι ραβδούχοι τα ρήματα ταύτα και
 to the commandants the lictors] these words; and
 εφοβήθησαν ακούσαντες ότι Ρωμαῖοί εἰσι 39+ και
 they feared, having heard that they are Romans. And
 ελθόντες παρεκάλεσαν αυτούς και εξαγάγοντες
 having come, they appealed to them; and
 ηρώτων εξελθῆν της πόλεως 40+
 having led [them] out, they asked [them] to go forth out of the city.
 εξελθόντες δε εκ της φυλακής εισήλθον προς
 And having gone forth from out of the prison, they entered to
 την Λυδῖαν και ἰδόντες τους αδελφούς παρεκάλεσαν
 Lydia; and having seen the brethren, they comforted
 αυτούς και εξήλθον
 them, and they went forth.

17 ר

1+ διοδεύσαντες δε την Αμφίπολιν και Απολλωνίαν
 And having traveled through Amphipolis and Apollonia,
 ήλθον εις Θεσσαλονίκην όπου ην η συναγωγή
 they came unto Thessalonica, where there was the synagogue
 των Ιουδαίων 2+ κατά δε το ειωθός τω Παύλω
 of the Jews. And according to the [thing] accustomed to Paul,
 εισήλθε προς αυτούς και επί σάββατα τρία
 he entered to them, and for Sabbaths three]

+ וַיִּגִּידוּ הַשְּׂטָרִים לְשָׂרִים אֶת־הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה וַיְהִי כְּשָׁמְעָם כִּי־רוֹמִיִּים הֵם וַיִּירָאוּ׃
 + וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲלוּ פָּנֵיהֶם וַיִּזְצִיאוּם
 וַיִּשְׂאֲלוּ מֵהֶם לְצֵאת מִן־הָעִיר׃
 + וַיִּצְאוּ מִן־הַמִּשְׁמֶר וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּית לֹודִיָּא
 וַיִּרְאוּ אֶת־הָאֲחִים וַיִּזְהִירוּם וַיִּלְכוּ לְדַרְכָּם׃

+ וַיְהִי אַחֲרֵי עֲבָרָם בְּאַמְפֹּפּוֹלִים
 וּבְאַפּוֹלוֹנִיָּא וַיָּבֹאוּ אֶל־תְּסַלוֹנִיקָי וְשָׁם בֵּית
 כְּנֹסֶת לַיהוּדִים׃
 + וּפּוֹלוֹס נִכְנַס אֲלֵיהֶם כְּמִשְׁפָּטוֹ וְשָׁלַשׁ
 שַׁבְּתוֹת הִתְנַפַּח עִמָּהֶם מִן־הַמִּקְרָאוֹת׃

+ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ
 אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ
 אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ
 אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ
 אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ
 אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ

אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ
 אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ
 אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ
 אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ
 אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ
 אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ אֲנִי אֲלֵךְ עִמָּךְ

διελέγετο αυτοίς από των γραφών 3+ διανοίγων και
 he reasoned with them from the scriptures, opening and
 παρατιθέμενος ότι τον χριστόν έδει παθεῖν και
 pointing out that for the Christ [it was] a must] to suffer, and
 αναστήναι εκ νεκρών και ότι ούτός εστιν ο χριστός
 to be raised up from [the] dead; and that this one is the Christ --

Ιησούς ον εγώ καταγγέλλω υμίν 4+ και τινες εξ
 Jesus, whom I announce to you. And some of
 αυτών επείσθησαν και προσεκληρώθησαν τω Παύλω
 them yielded, and associated with Paul
 και τω Σίλα των τε σεβομένων Ελλήνων πολύ
 and Silas; both of the worshipping Greeks, a great

πλήθος γυναικών τε των πρώτων ουκ ολίγα 5+
 multitude, women and of the foremost] not a few.
 προσλαβόμενοι δε οι Ιουδαιοι οι απειθούντες των
 And having taken up with the Jews, the ones resisting persuasion of the
 αγοραίων τινάς άνδρας πονηρούς και οχλοποιήσαντες
 advocates, certain men wicked], and having raised a mob,
 εθорύβουν την πόλιν επιστάντες τε τη οικία Ιάσονος
 made a disruption in the city. And having stood by the house of Jason,

εζήτουν αυτούς αγαγείν εις τον δήμον 6+ μη
 they sought to lead them unto the people. not
 ευρόντες δε έσυρον τον Ιάσωνα και τινας
 having found But] αυτούς them, they dragged Jason and certain
 αδελφούς επί τους πολιάρχας βοώντες ότι οι την
 brethren unto the rulers of the city, yelling that, The ones the

פתוח והוכיח להם פי־צריך הנה +
 שיענונה המשיח ויקום מן־המתים והוא
 המשיח ישוע אשר אני מגיד לכם:
 + ויאמינו מקצתם ויספחו על־פולוס
 וסילא וגם־יראי אלהים מן־היננים
 לרב וגם־נשים חשובות לא־מעט:
 + ויקנאו הסו־רים שב־יהודים ויקחו

להם אנשי בליעל מן השוק ויקבצו
 המון ויהמו את־העיר ויסבו על־בית
 יסון ויקבשו להוציאם א־להם:
 + ולא־מצאו אותם ויסתכו את־יסון
 ונאנשים מן־האחים לפני ראשי
 העיר ויצעקו לאמר הנה המדיחים
 את־כָּל־יִשְׁבֵי תבל באו גם־הלום:

חַ: חַפְעָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם +
 חַפְעָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם
 חַפְעָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם:
 + חַפְעָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם
 חַפְעָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם
 חַפְעָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם
 חַפְעָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם:
 חַפְעָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם +
 חַפְעָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם

אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם
 אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם
 אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם:
 אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם:
 + אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם
 אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם
 אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם
 אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם:
 אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם

οικουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι και ἐνθάδε
 inhabitable world overthrowing] are these, and here
 πάρεισιν 7+ ους υποδέδεκται Ιάσων και οὗτοι πάντες
 they are at hand], whom Jason has welcomed; and these all
 ἀπέναντι των δογμάτων Καίσαρος πράττουσι βασιλέα
 contrary of the decrees of Caesar act], king
 λέγοντες ἕτερον εἶναι Ἰησοῦν 8+ ἐτάραξαν δε τον
 saying another to be] -- Jesus. were disturbed And the
 ὄχλον και τους πολιτάρχας ακούοντας ταῦτα 9+ και
 multitude and the rulers of the city] hearing these [things] . And
 λαβόντες το ικανόν παρά του Ιάσονος και των
 having taken a fit [security] from Jason, and the
 λοιπών ἀπέλυσαν αυτούς 10+ οι δε αδελφοί ευθέως
 rest, they released them. And the brethren immediately
 διά της νυκτός εξέπεμψαν τον τε Παύλον και
 by the night sent forth both Paul and
 τον Σίλαν εις Βέροϊαν οἵτινες παραγενόμενοι εις την
 Silas unto Berea; who, being come, into the
 συναγωγὴν ἀπήεσαν των Ιουδαίων 11+ οὗτοι δε ἦσαν
 synagogue went] of the Jews. And these were
 ευγενέστεροι των εν Θεσσαλονίκη οἵτινες εδέξαντο
 more well-born of the ones in Thessalonica, who received
 τον λόγον μετά πάσης προθυμίας το καθ' ἡμέραν
 the word with all eagerness, by the day
 ανακρίνοντες τας γραφάς ει ἔχοι ταῦτα οὕτως 12+
 examining the scriptures, if these held such [things] .

וַיְסוּן אֶסְרָף אֶתֶּם אֶל־בֵּיתוֹ וְהֵם
 כּוֹלֵם אֵינָם עֹשִׂים אֶת־דְּתֵי קִיסָר
 בְּאֶמְרָם יִשְׁ-מִלְךְ אַחֵר וְהוּא יִשׁוּעַ:
 + וַיַּחֲרִידוּ אֶת־הָעַם וְאֶת־רְאִשֵׁי
 הָעִיר אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־זֹאת:
 + וַיִּקְחוּ עִרְבּוֹן מִיַּדֵי יְסוּן וּמִיַּדֵי הַנְּשֹׂאֲרִים
 וַיִּשְׁלְחוּם:
 + וְהָאֲחִים מִתְּרוּ לְהוֹלִיךְ אֶת־פּוֹלוֹס

וְאֶת־סִילָא לְיִלְהָ לְבְרוּאָה וַיֵּבֵאוּ שָׁמָּה
 וַיֵּלְכוּ לְבֵית־הַכְּנֹסֶת לַיהוּדִים:
 + וְהֵם הָיוּ נְדִיבֵי רוּחַ מֵאֲנָשִׁי
 תְּסֻלוֹנִיקֵי וַיִּקְבְּלוּ אֶת־הַדָּבָר
 בְּכָל־לֵב וַיַּחְקְרוּ בְּכַתּוּבִים יוֹם
 יוֹם לְדַעַת אִם־פְּדוּבָרָם כֵּן הוּא:
 + וַיֵּאֱמִינוּ רַבִּים מֵהֶם וְגַם מִן־הַנְּשִׁים
 הַתִּינִיּוֹת הַיִּקְרוֹת וּמִן־הָאֲנָשִׁים לֹא־מֵעַט:

+ וְהָאֲחִים מִתְּרוּ לְהוֹלִיךְ אֶת־פּוֹלוֹס
 וְאֶת־סִילָא לְיִלְהָ לְבְרוּאָה וַיֵּבֵאוּ שָׁמָּה
 וַיֵּלְכוּ לְבֵית־הַכְּנֹסֶת לַיהוּדִים:
 + וְהֵם הָיוּ נְדִיבֵי רוּחַ מֵאֲנָשִׁי
 תְּסֻלוֹנִיקֵי וַיִּקְבְּלוּ אֶת־הַדָּבָר
 בְּכָל־לֵב וַיַּחְקְרוּ בְּכַתּוּבִים יוֹם
 יוֹם לְדַעַת אִם־פְּדוּבָרָם כֵּן הוּא:
 + וַיֵּאֱמִינוּ רַבִּים מֵהֶם וְגַם מִן־הַנְּשִׁים
 הַתִּינִיּוֹת הַיִּקְרוֹת וּמִן־הָאֲנָשִׁים לֹא־מֵעַט:

+ וְהָאֲחִים מִתְּרוּ לְהוֹלִיךְ אֶת־פּוֹלוֹס
 וְאֶת־סִילָא לְיִלְהָ לְבְרוּאָה וַיֵּבֵאוּ שָׁמָּה
 וַיֵּלְכוּ לְבֵית־הַכְּנֹסֶת לַיהוּדִים:
 + וְהֵם הָיוּ נְדִיבֵי רוּחַ מֵאֲנָשִׁי
 תְּסֻלוֹנִיקֵי וַיִּקְבְּלוּ אֶת־הַדָּבָר
 בְּכָל־לֵב וַיַּחְקְרוּ בְּכַתּוּבִים יוֹם
 יוֹם לְדַעַת אִם־פְּדוּבָרָם כֵּן הוּא:
 + וַיֵּאֱמִינוּ רַבִּים מֵהֶם וְגַם מִן־הַנְּשִׁים
 הַתִּינִיּוֹת הַיִּקְרוֹת וּמִן־הָאֲנָשִׁים לֹא־מֵעַט:

πολλοί μεν ούν εξ αυτών ἐπίστευσαν και των
 Many indeed then from them believed; and of the
 Ἑλληνίδων γυναικῶν των ευσχημόνων και ανδρῶν
 Greek women decent], and men,

ουκ ολίγοι 13+ ως δε ἔγνωσαν οι από
 [there were] not a few. But when knew the from
 της Θεσσαλονίκης Ιουδαίοι ότι και εν τη Βεροία
 Thessalonica Jews] that also in Berea
 κατηγγέλη υπό του Παύλου ο λόγος του θεού ἦλθον
 was announced by Paul the word of God], they came

κακεί σαλεύοντες τους ὄχλους 14+ ευθέως δε τότε
 also shaking up the multitudes. And immediately then
 τον Παύλον εξαπέστειλαν οι αδελφοί πορεύεσθαι
 sent Paul the brethren] to go

ως επί την θάλασσαν υπέμενον δε ο τε Σίλας και
 as by the sea. remained behind But both Silas and

ο Τιμόθεος εκεί 15+ οι δε καθιστώντες τον Παύλον
 Timothy] there. And the ones standing by Paul

ἤγαγον αυτόν ἕως Ἀθηνῶν και λαβόντες εντολήν
 led him unto Athens; and having received a command

προς τον Σίλαν και Τιμόθεον ἵνα ως τάχιστα
 to Silas and Timothy, that as quickly as possible

έλθωσι προς αυτόν ἐξήεσαν 16+ εν δε ταις Ἀθήναις
 they should come to him, they exited. But in Athens,

εκδεχομένου αυτού του Παύλου παρωξύνετο
 looking out for them Paul], was provoked in

το πνεύμα αυτού εν αὐτῷ θεωροῦντι κατείδωλον
 his spirit, in his viewing full of idols

+ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ הַיְהוּדִים +
 אֲשֶׁר מִתְּסָלוֹנִיקָי כִּי-נָם-בְּבִרוּאָה
 פּוֹלֹס מְשָׁמִיעַ אֶת-דְּבַר אֱלֹהִים
 וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲרְרוּ אֶת-הָעָם נִם-שָׁמָּה:
 + וַיִּמְהָרוּ הָאֲחִים וַיִּשְׁלַחוּ אֶת-פּוֹלֹס
 לְלֶכֶת עַד-הֵימָּן וְסִילָא וְטִימוֹתִיוֹס נִשְׁאַרוּ
 שָׁם:

+ וְהַמְּלֹוִים אֶת-פּוֹלֹס הוֹלִיכוּהוּ +
 עַד-אַתְיִנס וְשָׁם צָוָה אֹתָם לְהַגִּיד לְסִילָא
 וְטִימוֹתִיוֹס כִּי יָבֹאוּ אֵלָיו בְּמִהְרָה וַיֵּלְכוּ:
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָפָה לָהֶם פּוֹלֹס
 בְּאַתְיִנס וַיֵּרָא וְהִנֵּה הָעִיר מְלֵאָה
 אֱלִילִים וַתִּתְחַמֵּץ רוּחוֹ בְּקִרְבּוֹ:

+ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ הַיְהוּדִים +
 אֲשֶׁר מִתְּסָלוֹנִיקָי כִּי-נָם-בְּבִרוּאָה
 פּוֹלֹס מְשָׁמִיעַ אֶת-דְּבַר אֱלֹהִים
 וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲרְרוּ אֶת-הָעָם נִם-שָׁמָּה:
 + וַיִּמְהָרוּ הָאֲחִים וַיִּשְׁלַחוּ אֶת-פּוֹלֹס
 לְלֶכֶת עַד-הֵימָּן וְסִילָא וְטִימוֹתִיוֹס נִשְׁאַרוּ
 שָׁם:

+ וְהַמְּלֹוִים אֶת-פּוֹלֹס הוֹלִיכוּהוּ +
 עַד-אַתְיִנס וְשָׁם צָוָה אֹתָם לְהַגִּיד לְסִילָא
 וְטִימוֹתִיוֹס כִּי יָבֹאוּ אֵלָיו בְּמִהְרָה וַיֵּלְכוּ:
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָפָה לָהֶם פּוֹלֹס
 בְּאַתְיִנס וַיֵּרָא וְהִנֵּה הָעִיר מְלֵאָה
 אֱלִילִים וַתִּתְחַמֵּץ רוּחוֹ בְּקִרְבּוֹ:

ούσαν την πόλιν **17+** διελέγετο μεν ούν εν τη
 being the city]. He reasoned indeed then in the
 συναγωγή τοις Ιουδαίοις και τοις σεβομένοις και εν
 synagogue with the Jews, and the ones worshiping, and in
 τη αγορά κατά πάσαν ημέραν προς τους
 the market every day with the ones
 παρατυγχάνοντας **18+** τινές δε των Επικουρείων και
 coming by. And some of the Epicureans and
 των Στωϊκων φιλοσόφων συνέβαλλον αυτώ και τινες
 Stoics, philosophers, engaged with him. And some
 έλεγον τι αν θέλοι ο σπερμολόγος ούτος λέγειν
 said, What ever does [want seed picker this] to say?
 οι δε ξένων δαιμονίων δοκεί καταγγελεύς είναι
 And some [said], of strange demons He seems an announcer to be];
 ότι τον Ιησούν και την ανάστασιν αυτοίς
 because of Jesus and the resurrection to them
 ευηγγελίζετο **19+** επιλαβόμενοι τε αυτού επί τον
 he announced good news]. And taking hold of him, unto the
 Άρειον Πάγον ήγαγον λέγοντες δυνάμεθα γνώναι τις
 Areopagus they led [him]], saying, Are we able to know what
 η καινή αύτη η υπό σου λαλουμένη διδαχή **20+**
 this new by you [is] being spoken teaching]?
 ξενίζοντα γαρ τινά εισφέρεις εις τας ακοάς ημών
 being strange For some [things]] you insert into our hearing.
 βουλόμεθα ούν γνώναι τι αν θέλοι ταύτα είναι **21+**
 We want then to know what ever these [things] will to be.

על-כן דבר בבית הפנסת +
 עם-היהודים ועם-יראי אלהים
 ובשוק יום יום עם-הנקרים אליו:
 וגם-מקצת הפילוסופים מתלמידי בית
 אפיקורוס ומתלמידי בית האסטוא התנרו
 בו ויש אשר אמרו מה-יאמר המפטיט הלז
 ואחרים אמרים כמדונה שהוא מגיד אליהי
 נכר כי-בשר אתם את-ישוע ואת התחייה:
 ויאחזוהו ויביאוהו אל-גבעת
 המפטיט הנקרא בשם אריפגוס
 ויאמרו הנוכל לדעת מה התורה
 החדשה הזאת אשר אתה מלמד:
 כי-דברים זרים אתה מביא באזנינו
 וחפצים אנחנו לדעת מה הם:
 כי האתיניים כולם וגם הנכרים הנרים
 שם לא פנו כי אם-לספר חדשות או לשמע:
 ואלעד אלמנחבא כחו ואם למה:
 ו א ראיה, א ראיה, לחיה
 ונח ונחמו א ראיה פרא ג
 א חיה למ טבחה לחד טח
 מ א ראיה נחיה ונחיה א חיה:
 ו חיה לני נחיה א ו א חיה טבחה
 חיה חיה לחד טח א חיה חיה:
 א ראיה חיה חיה א חיה לחד

ואלעד אלמנחבא כחו ואם למה:
 ו א ראיה, א ראיה, לחיה
 ונח ונחמו א ראיה פרא ג
 א חיה למ טבחה לחד טח
 מ א ראיה נחיה ונחיה א חיה:
 ו חיה לני נחיה א ו א חיה טבחה
 חיה חיה לחד טח א חיה חיה:
 א ראיה חיה חיה א חיה לחד

Αθηναίοι δε πάντες και οι επιδημούντες ξένοι εις
 Athenians And all], and the emigrating strangers, in
 ουδέν έτερον ηυκαίρουν η λέγειν τι και
 nothing else [spend their] opportune time] than to tell something and
 ακούειν καινότερον 22+ σταθείς δε ο Παύλος εν μέσω
 to hear] newer. having stood And Paul] in the middle
 του Αρείου Πάγου έφη άνδρες Αθηναίοι κατά πάντα
 of the Areopagus, said, Men, Athenians, in all [things]
 ως δεισιδαιμονεστέρους υμάς θεωρώ 23+
 as ones reverent of gods I view you].
 διερχόμενος γαρ και αναθεωρών τα σεβάσματα υμών
 For going through, and contemplating your objects of worship,
 εύρον και βωμόν εν ω επεγέγραπτο αγνώστω θεώ
 I found also a shrine in which had been inscribed, To an unknown God.
 ον ούν αγνοούντες ευσεβείτε τούτον εγώ
 Whom then not knowing you are pious towards, this one I
 καταγγέλλω υμίν 24+ ο θεός ο ποιήσας τον
 announce to you. The God, the one making the
 κόσμον και πάντα τα εν αυτώ ούτος ουρανού
 world and all the [things] in it, this one of heaven
 και γης κύριος υπάρχων ουκ εν χειροποιήτοις
 and earth Lord being], [does] not in handmade
 ναοίς κατοικεί 25+ ουδέ υπό χειρών ανθρώπων
 temples dwell], nor by [the] hands of men
 θεραπεύεται προσδεόμενός τινος αυτός διδούς πάσι
 attending is there any feeling any want, himself giving to all

+ וַיַּעֲמֵד פּוֹלוֹס בְּתוֹךְ הַיְעוּד שֶׁל
 הַשִּׁפְטִים וַיֹּאמֶר אֲנֹשִׁי אֶתִּינֶס הַנְּנִי רֹאֵה
 בְּכֹל כִּי יֵרְאִי אֱלֹהוֹת אֶתֶם מְאֹד׃
 + כִּי אֲנִי עֹבֵר וּמִתְבּוֹנֵן אֶל־עַבְדוֹת
 אֱלֹהֵיכֶם וְהִנֵּה מִזְבֵּחַ אֶחָד כְּתוּב עָלָיו
 לְאֵל הַנְּעֻלָּם וְעַתָּה אֶת־אֲשֶׁר עַבְדְּתֶם
 וְאִינְכֶם יִדְעִים אֶתּוֹ אֲנִי מְגִיד לְכֶם׃

+ הָאֵל אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הָעוֹלָם וְכֹל
 אֲשֶׁר־בוֹ לֹא יִשְׁכֵּן בְּהִיכְלוֹת מַעֲשֵׂה
 יָדָיִם כִּי הוּא אֲדוֹן הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ׃
 + גַּם־לֹא יִשְׁרְתוּהוּ יְדֵי בְנֵי־אָדָם
 כְּאֵלוֹ יִצְטָרֵךְ לְדַבֵּר כִּי הוּא הַנִּתֵּן
 לְכֹל חַיִּים וּנְשָׁמָה וְכֹל־דְּבָר׃

אֵלֵינוּ כֹּל כֹּזֵם אֵינָּה לֵךְ גִּלְגַּל לְמֹה
 אֵלֵינוּ לְחַסְדֵינוּ הַלְמַעֲבָד כֹּזֵם שׂוֹד׃
 + אֵלֵינוּ מִן פֶּה פֶּה אֵלֵינוּ כִּי־אֵינָּה שֶׁ
 אֵלֵינוּ יֵחֵד אֵלֵינוּ שׂוֹד אֵלֵינוּ לְחֵד׃
 יִתְחַלְּטֵנוּ מֵאֵינָּה אֵלֵינוּ כִּי־אֵלֵינוּ׃
 + יֵחֵד יֵחֵד יֵחֵד וְהִנֵּה מִזְבֵּחַ אֶחָד כְּתוּב עָלָיו
 וְשֵׁם הָאֵל הַנְּעֻלָּם וְעַתָּה אֶת־אֲשֶׁר עַבְדְּתֶם
 וְאִינְכֶם יִדְעִים אֶתּוֹ אֲנִי מְגִיד לְכֶם׃

יֵחֵד לֵךְ מִנְחָה אֵלֵינוּ וְשֵׁם הָאֵל הַנְּעֻלָּם
 לֵךְ לְמֹה אֵלֵינוּ מִנְחָה אֵלֵינוּ לְחֵד׃
 + אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ יֵחֵד יֵחֵד חֲלָמָה חֲלָמָה
 אֵלֵינוּ כֹּס מִסֵּמֶה אֵלֵינוּ וְשֵׁם הָאֵל הַנְּעֻלָּם
 כִּי־אֵלֵינוּ יֵחֵד אֵלֵינוּ לְחֵד׃
 + אֵלֵינוּ מִנְחָה מִן אֵלֵינוּ כִּי־אֵלֵינוּ חֲלָמָה
 לְכֹל חַיִּים וּנְשָׁמָה וְכֹל־דְּבָר׃

ζωήν και πνοήν και τα πάντα 26+ εποίησέ τε εξ ενός
 life and breath, and all [things] ; and he made of one
 αίματος παν έθνος ανθρώπων κατοικείν επί παν το
 blood every nation of men, to dwell upon all the
 πρόσωπον της γης ορίσας προστεταγμένους
 face of the earth, having confirmed beforehand

καιρούς και τας οροθεσίας της κατοικίας αυτών 27 +
 times and the boundaries of their dwelling --

ζητείν τον κύριον ει άρα γε ψηλαφήσειαν αυτόν και
 to seek the Lord, if then perhaps they might grope after him, and
 εύροιεν καιτίοιγε ου μακράν από ενός εκάστου
 might find [him] , though indeed not far from one each

ημών υπάρχοντα 28+ εν αυτώ γαρ ζώμεν και
 of us being]. in him For] we live, and
 κινούμεθα και εσμεν ως και τινες των καθ' υμάς
 move, and are; as also some of the among you

ποιητών ειρήκασι του γαρ και γένος εσμέν 29+ γένος
 poets] have said, For of him also a family we are]. a family

ούν υπάρχοντες του θεού ουκ οφείλομεν νομίζειν
 then Being] of God, ought we to think

χρυσώ η αργύρω η λίθω χαράγματι τέχνης και
 gold, or silver, or stone, an imprint of a craft, and

ενθυμήσεως ανθρώπου το θείον είναι όμοιον 30+ τους
 thinking of man the divine to be like]? the

μεν ούν χρόνους της αγνοίας υπεριδών ο θεός τανύν
 Indeed then] times of ignorance having overlooked God], at present

+ וישב כל-עממי בני-אדם מִדָּם
 אחד על-כל-פְּנֵי הָאָדָמָה וַיֵּצֵב
 זְמַנִּים קְבוּעִים וַיְגַבְלוּת מוֹשְׁבָם:
 + לְמַעַן יִבְקְשׁוּ אֶת-הָאֱלֹהִים אוֹלֵי
 יִמְשְׁשׁוּהוּ וַיִּמְצְאוּהוּ אַף כִּי-אֵינְנוּ רְחוּק
 מִכָּל-אֶחָד מֵמֵנוּ:
 + כִּי-בֹ אֲנַחְנוּ חַיִּים וּמִתְנוּעָעִים
 וּקְיָמִים כְּאֲשֶׁר גַּם בְּמִשׁוֹרְרֵיכֶם

+ יֵשׁ אַמְרִים כִּי-יְלִידֵיו אֲנַחְנוּ:
 + וְהִנֵּה בְהִיוֹתֵנוּ יְלִידֵי הָאֱלֹהִים
 לֹא-נִכּוֹן לָנוּ לְחֹשֵׁב שֶׁהָאֱלֹהִים
 דּוֹמָה לַיְהוָה אוּ לְכֶסֶף אוּ לְאֶבֶן
 מַעֲשֵׂה חָרָשׁ וּמִחֻשְׁבֵּת בְּנֵי אָדָם:
 + לְכֵן עָתָה אַחֲרֵי עֲבַר אֱלֹהִים
 עַל-דְּרוֹת הַסְּכָלוֹת מִצְּנוּהָ הוּא אֶת-כָּל-בְּנֵי
 הָאָדָם בְּכָל-אַפְסֵי-אָרֶץ לָשׁוּב אֵלָיו:

+ וְהָאֱלֹהִים רַחֵם וְחַנּוּן מִן
 אֱלֹהִים מִן-חַסְדֵּיךָ אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים חַנּוּן וְרַחֵם אֶת-בְּנֵי
 אָדָם וְיִמְשְׁשׁוּהוּ וַיִּמְצְאוּהוּ
 אַף כִּי-אֵינְנוּ רְחוּק מִכָּל-
 אֶחָד מֵמֵנוּ:
 + כִּי-בֹ אֲנַחְנוּ חַיִּים וּמִתְנוּעָעִים
 וּקְיָמִים כְּאֲשֶׁר גַּם בְּמִשׁוֹרְרֵיכֶם

+ וְהָאֱלֹהִים רַחֵם וְחַנּוּן מִן
 אֱלֹהִים מִן-חַסְדֵּיךָ אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים חַנּוּן וְרַחֵם אֶת-בְּנֵי
 אָדָם וְיִמְשְׁשׁוּהוּ וַיִּמְצְאוּהוּ
 אַף כִּי-אֵינְנוּ רְחוּק מִכָּל-
 אֶחָד מֵמֵנוּ:
 + כִּי-בֹ אֲנַחְנוּ חַיִּים וּמִתְנוּעָעִים
 וּקְיָמִים כְּאֲשֶׁר גַּם בְּמִשׁוֹרְרֵיכֶם

παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάσι πανταχοῦ μετανοεῖν
exhorts all men everywhere to repent;

31 + διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ ἔμελλε κρίνειν
because he set a day in which he is about to judge
τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε
the world in righteousness, by a man in whom he confirmed,
πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
belief having furnished] to all, having raised him from [the] dead.

32 + ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον
And hearing a resurrection of [the] dead, some taunted;

οἱ δὲ εἶπον ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου 33 +
and some said, We will hear you again concerning this.

καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν 34 +
And thus Paul came forth from out of [the] midst of them.

τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν ἐν
But some men cleaving to him believed; among
οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνή
whom also [was] Dionysius the Areopagite, and a woman,
ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἕτεροι συν αὐτοῖς
by name Damaris, and others with them.

18 π'

1 + μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ
And after these [things], Paul having separated from

τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον 2 + καὶ εὐρών τινα
Athens, came unto Corinth. And having found a certain

<p>קָבַע יוֹם לְשִׁפְטֵי תִבְל בְּצֶדֶק עַל־יְדֵי אִישׁ אֲשֶׁר הִפְקִידוּ וַיִּתֵּן אוֹת לְהִאֲמִין לְכוּלָם בְּהַקִּימוֹ אֹתוֹ מִן־הַמֵּתִים: וְכֹאֲשֶׁר שָׁמְעוּ תַחֲתֵית מֵתִים אֵלֶּה הִלְעִיגוּ לוֹ וְאֵלֶּה אָמְרוּ לְדָבָר הַזֶּה נִשְׁמָעָה זְמַן אַחֵר: וּבְכֵן יֵצֵא פּוֹלוֹס מֵתוֹכֶם: וּמִקְצָתָם דָּבְקוּ בוֹ וַיֵּאֲמִינוּ וּבָהֶם</p>	<p>דִּיּוֹנוֹסִיוֹס מִן־הַשִּׁפְטִים שְׁל־אֲרִיּוֹפָנוֹס וְאִשָּׁה אַחַת דָּמָרִיס שְׁמָהּ וְעוֹד אַחֲרֵים עִמָּהֶם: + וַיְהִי אַחֵר תִּדְבָּרִים הָאֵלֶּה וַיֵּצֵא פּוֹלוֹס מֵאֲתֵינֶס וַיָּבֵא אֶל־קוֹרִינְתוֹס: + וַיִּמְצָא יְהוּדֵי אֶחָד מוֹלְדָתוֹ פּוֹנְטוֹס וְשִׁמּוֹ עֲקִילַס אֲשֶׁר בָּא מִקְרוֹב מִן־אֵיטָלְיָא הוּא</p>
--	--

<p>וּמִלְּאָה יֵצֵא אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים:</p>	<p>וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים: וַיֵּאֲמֵר אֶת־הַמֵּתִים חַיִּים:</p>
--	--

Ιουδαίων ονόματι Ακύλαν Ποντικόν τῷ γένει
Jew, by name Aquila, of Pontus by race,
 προσφάτως ἐληλυθότα ἀπό τῆς Ἰταλίας καί
recently come from Italy, and
 Πρίσκιλλαν γυναίκα αὐτοῦ διὰ
Priscilla his wife, (because
 το διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς
Claudius ordered to separate all the
 Ιουδαίους ἐκ τῆς Ρώμης προσήλθεν αὐτοῖς 3+ καί
Jews] from Rome), he came forward to them. And
 διὰ τὸ ομότεχνον εἶναι ἔμενε παρ' αὐτοῖς καί
because of being the same trade, he stayed with them, and
 εἰργάζετο ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῆ τέχνη 4+
worked; for they were tentmakers by craft.
 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ παν σάββατον
And he reasoned in the synagogue according to every Sabbath,
 ἐπειθὲ τε Ιουδαίους καὶ Ἕλληνας 5+ ὡς δὲ κατήλθον
to persuade both Jews and Greeks. And when came down
 ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σίλας καὶ οἱ Τιμόθεος
from Macedonia both Silas and Timothy],
 συνείχετο τῷ πνεύματι ὁ Παῦλος διαμαρτυρόμενος
was constrained in the spirit Paul], testifying
 τοῖς Ιουδαίοις τὸν χριστὸν Ἰησοῦν 6+ ἀντιτασσομένων
to the Jews the Christ] -- Jesus. being rebellious
 δε αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος
And they] and blaspheming, having shaken off

וּפְרִי־סִקְלָה אֲשֶׁתּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר צָנְחָה קְלוּדְיוֹס
 אֶת-כָּל-הַיְהוּדִים לְסוּר מְעִיר רוֹמִי׃
 + וַיֵּנֶשׂ אֵלֵיהֶם כִּי בְנֵי אוּמְנוֹת
 אַחַת הֵם וַיֵּשֶׁב אִתָּם וַיַּעַשׂ בְּמִלְאָכָה
 וְאוּמְנוֹתָם עֹשִׂים יְרִיעוֹת אֹהֶלִים׃
 + וַיְדַבֵּר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּכָל-שַׁבָּת

וְשָׁבַת וַיּוֹכַח אֶל-הַיְהוּדִים וְאֶל-הַיִּוָּנִים׃
 + וְכָבוֹא סִילָא וְטִימוֹתִיוֹס מִמְּקַדְוֹנָיָא
 פּוֹלוֹס מִתְאַמְץ בְּדַבָּר לְהַעֲדִיר
 אֶל-הַיְהוּדִים כִּי וַיִּשְׁוַע הוּא הַמְּשִׁיחַ׃
 + וַיְהִי כִּי הִמְרוּ וַנְּדַפּוּ וַיִּנְעֵר אֶת-בְּגָדָיו
 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם דְּמַכְּם בְּרָאשֵׁיכֶם וְאַנְכִי
 נָקִי מֵעַתָּה אֶלְכָּה לִי אֶל-הַגּוֹיִם׃

וַיְעַבְדוּ אֹתוֹ אֲרָמֵאֵל וְאַרְחֵלָּאֵס
 וְכָל-חַיֵּי הַבָּשָׂר וְכָל-חַיֵּי הַמָּוֶת
 וְכָל-חַיֵּי הַמַּלְאָכִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים

+ וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים
 וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים וְכָל-חַיֵּי הַמְּשִׁיחִים

τα ἰμάτια εἶπε προς αὐτούς το αἷμα υμῶν ἐπί
 [his] garments, he said to them, Your blood [be] upon
 την κεφαλὴν υμῶν καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ του νυν εἰς τα
 your head; I [am] clean. From now on unto the
 ἔθνη πορεύσομαι 7+ και μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς
 nations I shall go]. And having crossed over from there, he came unto
 οικίαν τινός ονόματι Ιούστου σεβομένου τον θεόν
 [the] house of a certain one, by name Justus, [who] worshiped God,
 ου ἡ οἰκία ἦν συνομορούσα τη συναγωγῇ 8+
 of whose house was adjoining the synagogue.
 Κρίσπος δε ο αρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ κυρίῳ
 But Crispus, the chief of the synagogue trusted in the Lord
 συν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ και πολλοί των Κορινθίων
 with entire house his]; and many of the Corinthians
 ακούοντες ἐπίστευον και εβαπτίζοντο 9+ εἶπε δε ο
 hearing believed, and were immersed. said And the
 κύριος δι' οράματος ἐν νυκτί τῷ Παύλῳ μη φοβού
 Lord] by a vision at night to Paul, Fear not,
 ἀλλά λάλει και μη σιωπήσης 10+ διότι ἐγὼ εἰμι
 but speak and do not keep silent! Because I am
 μετὰ σου και ουδεὶς ἐπιθήσεται σοι του κακῶσαί
 with you, and no one shall attack you to inflict evil
 σε διότι λαὸς ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τη πόλει ταύτῃ 11+
 on you, because people there are with me many] in this city.
 ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν και μήνας ἐξ̄ διδάσκων ἐν
 And he stayed a year and months six] teaching among

+ וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיָּבֵא אֶל-בֵּית אִישׁ
 וְשֵׁמוֹ יוֹסֵפֹס וְהָאִישׁ יָרָא אֱלֹהִים
 וּבֵיתוֹ סִמוּךְ לְבַיִת הַכְּנֹסֶת:
 + וּקְרִיסְפוֹס רֹאשׁ הַכְּנֹסֶת הָאֵמִין
 בְּאֶדְוֹן הוּא וְכָל-בֵּיתוֹ וְגַם קוֹרִנְתִּים
 רַבִּים שָׁמְעוּ וַיֵּאֱמִינוּ וַיִּטְבְּלוּ:
 + וַדַּבֵּר הָאֶדְוֹן הַזֶּה אֶל-פּוֹלוֹס בְּמִחְוָה

בְּלִילָה לְאָמֵר אֶל-תִּירָא כִּי אִם-דַּבֵּר
 וְאֶל-תַּחֲשָׁה:
 + כִּי-עָמְךָ אֲנֹכִי וְאִישׁ אֶל-יָנֹעַ בְּךָ
 לְהִרְעֶ לְךָ כִּי-עַם רַב לִי בְּעִיר הַזֹּאת:
 + וַיֵּשֶׁב שָׁם שָׁנָה וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
 וַיְלַמֵּד בְּקֶרֶב אֶת-דַּבֵּר הָאֱלֹהִים:

+ אָנֹכְךָ אֶל כָּל לְחַיִּים וְלִבְיָא
 וְעַמְּךָ אֶל כָּל אֲנָשׁ וְנָשׁ אֶל כָּל
 אֲנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל
 + אֲנָשׁ וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ
 אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים
 אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים
 אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים
 אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים
 אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים

אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים
 + אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים
 אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים
 אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים
 אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים
 אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים
 אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים
 אֶל כָּל חַיִּים וְנָשׁ אֶל כָּל חַיִּים

αυτοίς τον λόγον του θεού ¹²⁺ Γαλλίωνος δε
them the word of God. And Gallio
 ανθυπατεύοντος της Αχαΐας κατεπέστησαν ομοθυμαδόν
being proconsul of Achaia; rose up against with one accord
 οι Ιουδαίοι τῷ Παύλῳ και ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ
the Jews Paul], and led him unto the
 βήμα ¹³⁺ λέγοντες ὅτι παρὰ τον νόμον οὗτος
rostrum, saying that, By this law
 αναπείθει τους ανθρώπους σέβεσθαι τον θεόν ¹⁴⁺
he dissuades men to worship God.
 μέλλοντος δε του Παύλου ανοίγειν το στόμα
being about And Paul] to open [his] mouth,
 εἶπεν ο Γαλλίων προς τους Ιουδαίους εἰ μεν οὖν ην
Gallio said to the Jews, If indeed then it was
 ἀδίκημά τι η ραδιούργημα πονηρόν ὡ Ιουδαίοι κατά
some offence or villainy evil], O Jews, on
 λόγον αν ηνεσχόμην υμών ¹⁵⁺ εἰ δε ζήτημά εστι
[this] account I would have endured you; but if [the] matter is
 περί λόγου και ονομάτων και νόμου του καθ' υμάς
concerning a word and names and a law of yours,
 ὄψεσθε αυτοί κριτής γαρ ἐγὼ τούτων ου
you shall see [to it] yourselves; a judge for I of these [things] do not
 βούλομαι εἶναι ¹⁶⁺ και ἀπήλασεν αὐτούς ἀπὸ του
want to be]. And he drove them away from the
 βήματος ¹⁷⁺ ἐπιλαβόμενοι δε πάντες οι Ἕλληνες
rostrum. taking hold of And all the Greeks]

+ וַיְהִי בַּהַיּוֹת גַּלְיֹן שֶׁר מְדִינַת אַכַּיָּא
 וַיִּקְרָמוּ הַיְהוּדִים כּוֹלָם יַחְדָּו עַל-פּוֹלוֹס
 וַיְבִיאֻהוּ לְפָנֵי-כּוֹסָא הַמְּשַׁפֵּט:
 + וַיֹּאמְרוּ הָאִישׁ הַזֶּה יוֹסִית אֶת-בְּנֵי
 הָאָדָם לְעַבְד אֶת-הָאֱלֹהִים שְׁלֹא כַתּוּרָה:
 + וַיְהִי אֲדָב-בְּקֶשׁ פּוֹלוֹס לְפָתַח אֶת-פִּי
 וַגַּלְיֹן הִקְדִּימוּ וַיֹּאמֶר אֶל-הַיְהוּדִים
 לֹו-תִּהְיֶה דָבָר-פְּשָׁע אוֹ-נִבְלָה יְהוּדִים

כִּי-עַתָּה נִשְׂאֵתִי פְּנֵיכֶם כְּמִשְׁפֵּט:
 + אֲבָל אִם-הִיא שְׂאֵלָה עַל-מִלִּין
 וְשִׁמוֹת וְהַדָּת שְׁלָכֶם רְאוּ אַתֶּם וְאֲנִי
 לֹא אֶהְיֶה שֹׁפֵט בֵּין-דְּבָרִים כְּאֵלָה:
 + וַיִּגְרֹשׁ אַתֶּם מִלְּפָנֵי כּוֹסָא הַמְּשַׁפֵּט:
 + וַיֵּאחֲזוּ כָל-הַיְּהוּדִים אֶת-סוֹסְתָנִים
 רֹאשׁ הַכְּנֶסֶת וַיִּכְבְּהוּ לְפָנֵי-כּוֹסָא הַמְּשַׁפֵּט
 וַגַּלְיֹן לֹא-שָׁת לְבוֹ גַם-לְזֹאת:

+ וַיְהִי בַּהַיּוֹת גַּלְיֹן שֶׁר מְדִינַת אַכַּיָּא
 וַיִּקְרָמוּ הַיְהוּדִים כּוֹלָם יַחְדָּו עַל-פּוֹלוֹס
 וַיְבִיאֻהוּ לְפָנֵי-כּוֹסָא הַמְּשַׁפֵּט:
 + וַיֹּאמְרוּ הָאִישׁ הַזֶּה יוֹסִית אֶת-בְּנֵי
 הָאָדָם לְעַבְד אֶת-הָאֱלֹהִים שְׁלֹא כַתּוּרָה:
 + וַיְהִי אֲדָב-בְּקֶשׁ פּוֹלוֹס לְפָתַח אֶת-פִּי
 וַגַּלְיֹן הִקְדִּימוּ וַיֹּאמֶר אֶל-הַיְהוּדִים
 לֹו-תִּהְיֶה דָבָר-פְּשָׁע אוֹ-נִבְלָה יְהוּדִים

חֲפָזִי לֶחֶם אֶחָדֹת אֶרֶץ אֲרָם
 בְּאֵלֵינוּ אֶחָדֹת חֲפָזִי לֶחֶם:
 + אֲנִי וְיָהּ אֶלְפָסִי אֶרֶץ אֲרָם
 עַמְּנוּ אֶחָדֹת נִחְשָׁם אֶלְפָסִי וְיָהּ אֶרֶץ אֲרָם
 אֶחָדֹת בְּנֵי אֲרָם אֶרֶץ אֲרָם לֶחֶם לֶחֶם
 אֶרֶץ אֲרָם אֶחָדֹת אֶרֶץ אֲרָם אֶחָדֹת אֶרֶץ אֲרָם:
 + וַיִּגְרֹשׁ אֶת-כּוֹסָא הַמְּשַׁפֵּט:
 + וַיֵּאחֲזוּ כָל-הַיְּהוּדִים אֶת-סוֹסְתָנִים

Σωσθένην τον αρχισυνάγωγον έτυπτον έμπροσθεν
 Sosthenes the chief of the synagogue beat [him] in front of
 του βήματος και ουδέν τούτων τω Γαλλίωφι έμελλεν
 the rostrum; and these [things were] not a care to Gallio.

18+ ο δε Παύλος έτι προσμείνας ημέρας ικανάς τοις
 But Paul yet having remained of days a fit amount], the
 αδελφοίς αποταξάμενος εξέπλει εις την Συρίαν και
 brethren having dismissed], sailed across unto Syria, and
 συν αυτώ Πρίσκιλλα και Ακύλας κειράμενος
 with him Priscilla and Aquila, having shorn [his]
 την κεφαλήν εν Κεγχρεαίς είχε γαρ ευχήν 19+
 head in Cenchrea; for he had a vow.
 κατήντησε δε εις Έφεσον κακεινους κατέλιπεν αυτου
 And he arrived in Ephesus, and those he left behind there.
 αυτός δε εισελθών εις την συναγωγήν διελέχθη τοις
 But he himself having entered into the synagogue, reasoned [with] the
 Ιουδαίοις 20+ ερωτώντων δε αυτών επί πλείονα
 Jews. And being asked of them for more
 χρόνον μείναι παρ' αυτοίς ουκ επένευσεν 21+ αλλά
 time to stay with them, he did not nod assent, but
 απετάξατο αυτοίς ειπών δει με πάντως την
 sent them away, having said, It is necessary for me assuredly with the
 εορτήν την ερχομένην ποιήσαι εις Ιεροσόλυμα
 holiday coming] to observe [it] in Jerusalem;
 πάλιν δε ανακάμψω προς υμάς του θεού θέλοντος
 but again I will return to you, God willing.

+ ויבקשו ממנו להאריך ימי שבתו אתם
 ולא אבה:
 + כי נפטר מהם ויאמר תיב
 אני להג את-התג הבא בירושלים
 ואחר-כן אשובה אליכם אם-ירצה
 יהוה וילך באניה מן-אפסוס:
 + ופולוס ישב שם עוד ימים רבים
 ויפטר מן-האחים ויירד באניה ללכת
 אל-סוריא ואתו פריסקלה ועקילס
 ויגלח את-ראשו בקנפרי כי נדר עליו:
 + ויבאו אל-אפסוס ויניחם שם והוא
 הלך לבית הכנסת וידבר עם-היהודים:

לחנעוהו כחלל און חר חר: +
 + חנעוהו און חר חר: +
 חר: +
 חר: +
 חר: +
 חר: +
 חר: +
 חר: +
 חר: +

και ανήχθη από της Εφέσου 22 + και κατελθών εις
 And he embarked from Ephesus. And having gone down unto
 Καισάρειαν αναβάς και ασπασάμενος την εκκλησίαν
 Caesarea, having ascended and having greeted the assembly,
 κατέβη εις Αντιόχειαν 23 + και ποιήσας χρόνον τινά
 he went down to Antioch. And having spent some time,
 εξήλθε διερχόμενος καθεξής την Γαλατικήν χώραν
 he went forth, going through in order the Galatian region
 και Φρυγίαν επιστηρίζων πάντας τους μαθητάς 24 +
 and Phrygian], staying up all the disciples.
 Ιουδαίος δε τις Απολλώς ονόματι Αλεξανδρεύς
 Jew And a certain], Apollos by name, an Alexandrian
 τω γένει ανήρ λόγοις κατήντησεν εις Έφεσον
 by race, man a learned], arrived in Ephesus,
 δυνατός ων εν ταις γραφαίς 25 + ούτος ην
 being mighty in the scriptures. This one was
 κατηχημένος την οδόν του κυρίου και ζέων
 being instructed in the way of the Lord. And bubbling
 τω πνεύματι ελάλει και εδίδασκεν ακριβώς τα
 in spirit he spoke and taught exactly the [things]
 περί του κυρίου επιστάμενος μόνον το βάπτισμα
 concerning the Lord, having knowledge of only the immersion
 Ιωάννου 26 + ούτός τε ήρξατο παρρησιάζεσθαι εν τη
 of John. This one also began to speak openly in the

+ וַיָּבֹא אֶל-קִיסְרִיָּה וַיַּעַל וַיִּשְׂאֵל
 לְשֵׁלוֹם הַקְּהָלָה וַיֵּרָד אֶל-אֲנַטוֹכְיָא׃
 + וַיֵּשֶׁב שָׁם יָמִים אַחְדִּים וַיֵּלֶךְ
 לְמִסְעָיו וַיַּעֲבֹר בְּאַרְץ נַלְטִיָּא וּפְרוּגִיָּא
 וַיַּחֲזֵק אֶת-כָּל-הַתְּלַמִּידִים׃
 + וַיְהוּדִי אֶחָד מוֹלְדָתוֹ אֶלְכְּסַנְדְּרִיָּא
 וְשֵׁמוֹ אֶפּוֹלוֹס בָּא אֶל-אַפְסוֹס וְהָאִישׁ
 אִישׁ דְּבָרִים וְגָדוֹל בְּמִקְרָא׃

+ הוא היה מלומד דרך דרך הארון
 והוא מדבר פהם רוחו ומלמד
 היטב את דברי ישוע ולא ידע
 כי אם טבילת יוחנן לבדה׃
 + והוא החל לקרא בבית הכנסת באמין
 לבו וישמעו אתו עקילס ופריסקלה
 ויקחוהו אליהם ויסיפו להורותו
 את דרך האלהים באר היטב׃

+ אὐτὸς ἦν δυνατὸς ἐν ταῖς γραφαῖς
 κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου
 καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει
 καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ
 περὶ τοῦ κυρίου ἐπιστάμενος
 μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου
 26 + οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι
 ἐν τῇ

οὗτος ἦν δυνατὸς ἐν ταῖς γραφαῖς
 κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου
 καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει
 καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ
 περὶ τοῦ κυρίου ἐπιστάμενος
 μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου
 26 + οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι
 ἐν τῇ

συναγωγή ακούσαντες δε αυτού Ακύλας και
 synagogue. having heard And him Aquila and
 Πρίσκιλλα προσελάβοντο αυτόν και ακριβέστερον
 Priscilla], took him to themselves, and more exactly
 αυτό εξέθεντο την του θεού οδόν 27+ βουλομένου δε
 expounded to him the way of God. wanting And
 αυτού διελθείν εις την Αχαιαν προτρεψάμενοι οι
 he] to go through into Achaia, encouraging the
 αδελφοί έγγραψαν τοις μαθηταίς αποδέξασθαι αυτόν
 brethren] wrote to the disciples to gladly receive him;
 ος παραγενόμενος συνεβάλετο πολύ τοις
 who having arrived engaged much [with] the ones
 πεπιστευκόσι διά της χάριτος 28+ ευτόνως γαρ τοις
 believing through favor. For intensely [with] the
 Ιουδαίοις διακατηλέγγετο δημοσία επιδεικνύς διά
 Jews he thoroughly confuted in public, displaying through
 των γραφών είναι τον χριστόν Ιησούν
 the scriptures to be the Christ Jesus].

19 ט׳

1+ εγένετο δε εν τω τον Απολλώ είναι εν Κορίνθω
 And it came to pass in the [fact] of Apollos being in Corinth,
 Παύλον διελθόντα τα ανωτερικά μέρη ελθείν εις
 Paul having gone through the remote parts, came unto
 Έφεσον και ευρών τινας μαθητάς 2+ είπε προς
 Ephesus; and having found certain disciples, he said to
 αυτούς ει πνεύμα άγιον ελάβετε πιστεύσαντες οι δε
 them, Did spirit holy you receive] having believed? And

וַיְחַפֵּץ לָלֶכֶת לְאַכַיָּא וַיִּכְתְּבוּ
 הָאֲחִים אֶל־הַתְּלָמִידִים וַיַּעֲרְרוּ
 אֹתָם לְקַבְּלוֹ וַיָּבֵא שָׁמָּה וַיַּעֲזֹר
 הַרְבֵּה לְמֵאֲמִינִים עַל־יְדֵי הַחֹסֶד׃
 + כִּי־בְכָל־כַּחוֹ הַתְּנוּכָה עִם־הַיְהוּדִים לִפְנֵי
 כָּל־הָעָם וַיִּרְאֵם מִן־הַמְּקַרְאוֹת כִּי יִשׁוּעַ הוּא
 הַמְּשִׁיחַ׃

+ וַיְחַפֵּץ לָלֶכֶת לְאַכַיָּא וַיִּכְתְּבוּ
 הָאֲחִים אֶל־הַתְּלָמִידִים וַיַּעֲרְרוּ
 אֹתָם לְקַבְּלוֹ וַיָּבֵא שָׁמָּה וַיַּעֲזֹר
 הַרְבֵּה לְמֵאֲמִינִים עַל־יְדֵי הַחֹסֶד׃
 + כִּי־בְכָל־כַּחוֹ הַתְּנוּכָה עִם־הַיְהוּדִים לִפְנֵי
 כָּל־הָעָם וַיִּרְאֵם מִן־הַמְּקַרְאוֹת כִּי יִשׁוּעַ הוּא
 הַמְּשִׁיחַ׃

+ וַיְהִי בִּהְיוֹת אַפּוֹלוֹס בְּקוֹרִינְתוֹס
 וַיַּעֲבֵר פּוֹלוֹס בְּמִדְיָנוֹת הָעֵלְיוֹנוֹת וַיִּרְד
 אֶל־אַפְסוֹס וַיִּמְצָא־שָׁם תְּלָמִידִים׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הִנְתַּנְּהוּ בְּכֶם רוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ אַחֲרַי אֲשֶׁר הָאֲמֵנְתֶם וַיֹּאמְרוּ
 אֵלָיו אַף לֹא שָׁמַעְנוּ כִּי יֵשׁ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃

+ וַיְהִי בִּהְיוֹת אַפּוֹלוֹס בְּקוֹרִינְתוֹס
 וַיַּעֲבֵר פּוֹלוֹס בְּמִדְיָנוֹת הָעֵלְיוֹנוֹת
 וַיִּרְד אֶל־אַפְסוֹס וַיִּמְצָא־שָׁם תְּלָמִידִים׃
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הִנְתַּנְּהוּ בְּכֶם רוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ אַחֲרַי אֲשֶׁר הָאֲמֵנְתֶם וַיֹּאמְרוּ
 אֵלָיו אַף לֹא שָׁמַעְנוּ כִּי יֵשׁ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃

εἶπον προς αὐτόν ἀλλ' οὐδέ εἰ πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν
they said to him, Not even if spirit holy there is]

ἠκούσαμεν 3+ εἶπέ τε προς αὐτούς εἰς τι οὖν
have we heard. And he said to them, By what then

εβαπτίσθητε οἱ δε εἶπον εἰς το Ἰωάννου βάπτισμα 4+
were you immersed? And they said, By the immersion of John.

εἶπε δε Παῦλος Ἰωάννης μεν εβάπτισε βάπτισμα
said And Paul], John indeed immersed with an immersion

μετανοίας τῷ λαῷ λέγων εἰς τον ερχόμενον μετ'
of repentance, to the people saying], on the one coming after

αὐτόν ἵνα πιστεύσωσι τούτ' ἐστιν εἰς τον Ἰησοῦν
him that they should believe], that is to say in Jesus the

χριστόν 5+ ἀκούσαντες δε εβαπτίσθησαν εἰς το ὄνομα
Christ. And having heard, they were immersed in the name

του κυρίου Ἰησοῦ 6+ και επιθέντος αυτοίς
of the Lord Jesus. And having put upon them

του Παύλου τας χείρας ἦλθε το πνεῦμα το ἅγιον ἐπ'
Paul hands], came the spirit holy] upon

αυτούς ἐλάλουν τε γλώσσαις και προεφήτευον 7+
them, both speaking languages and prophesying.

ἦσαν δε οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο 8+
were And the all men] about twelve.

εἰσελθὼν δε εἰς την συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ
And having entered into the synagogue, he spoke openly for

μήνας τρεις διαλεγόμενος και πείθων τα περί
months three], reasoning and persuading the [things] concerning

וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה עַל־מָה אָבִיא
הַטְּבִילָתָם וַיֹּאמְרוּ טְבִילַת יוֹחָנָן׃
וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס יוֹחָנָן הַטְּבִיל טְבִילַת
הַתְּשׁוּבָה וְאָמַר אֶל־הָעָם שִׁיאֱמִינוּ בְּאִשׁוֹ
יָבוֹא אַחֲרָיו וְהוּא הַמְּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ׃
וַיְהִי כְּשָׁמְעָם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה
וַיִּטְבְּלוּ בְּשֵׁם יֵשׁוּעַ הָאֲדוֹן׃

וַיִּסְמְךָ פּוֹלוֹס יְדִיו עַל־יְהוָה וַתָּבֵא עֲלֵיהֶם
רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וַיִּמְלְלוּ בְּלִשְׁנוֹת וַיִּתְנַבְּאוּ׃
וְכוּלָם כְּשָׁנִים עָשָׂר אִישׁ׃
וַיָּבֵא אֶל־בֵּית הַכְּנֶסֶת וַיְקַרְאֵם
בְּאֵמֶן לְבוֹ וַיְדַבֵּר עִמָּם כְּשֶׁלְּשָׂה חֻדָּשִׁים
וַיֵּט אֶת־לִבָּם אֶל־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים׃

וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה עַל־מָה אָבִיא
הַטְּבִילָתָם וַיֹּאמְרוּ טְבִילַת יוֹחָנָן׃
וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס יוֹחָנָן הַטְּבִיל טְבִילַת
הַתְּשׁוּבָה וְאָמַר אֶל־הָעָם שִׁיאֱמִינוּ בְּאִשׁוֹ
יָבוֹא אַחֲרָיו וְהוּא הַמְּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ׃
וַיְהִי כְּשָׁמְעָם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה
וַיִּטְבְּלוּ בְּשֵׁם יֵשׁוּעַ הָאֲדוֹן׃

וַיִּסְמְךָ פּוֹלוֹס יְדִיו עַל־יְהוָה וַתָּבֵא עֲלֵיהֶם
רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וַיִּמְלְלוּ בְּלִשְׁנוֹת וַיִּתְנַבְּאוּ׃
וְכוּלָם כְּשָׁנִים עָשָׂר אִישׁ׃
וַיָּבֵא אֶל־בֵּית הַכְּנֶסֶת וַיְקַרְאֵם
בְּאֵמֶן לְבוֹ וַיְדַבֵּר עִמָּם כְּשֶׁלְּשָׂה חֻדָּשִׁים
וַיֵּט אֶת־לִבָּם אֶל־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים׃

της βασιλείας του θεού 9+ ως δε τινες εσκληρύνοντο
 the kingdom of God. But when some were hardened,
 και ηπειθουν κακολογούντες την οδόν ενώπιον του
 and resisted persuasion, speaking evil of the way before the
 πλήθους αποστάς απ' αυτών αφώρισε τους μαθητάς
 multitude, having left from them, he separated the disciples,
 καθ' ημέραν διαλεγόμενος εν τη σχολή
 by day reasoning in the school

Τυράννου τινός 10+ τούτο δε εγένετο επί έτη δύο
 of a certain Tyrannus. And this took place for years two],

ώστε πάντας τους κατοικούντας την Ασίαν ακούσαι
 so that all the ones dwelling Asia heard
 τον λόγον του κυρίου Ιησού Ιουδαίους τε και
 the word of the Lord Jesus, both Jews and

Έλληνας 11+ δυνάμεις τε ου τας τυχούσας εποίει ο θεός
 Greeks. And [works of] power, not happening by chance, God did

διά των χειρών Παύλου 12+ ώστε και επί τους
 through the hands of Paul, so that even unto the ones

ασθενούντας επιφέρεσθαι από του χρωτός αυτού
 being invalid were borne from his flesh

σουδάρια η σιμικίνθια και απαλλάσσεσθαι απ'
 scarfs or aprons], and were rid from

αυτών τας νόσους τα τε πνεύματα τα πονηρά
 them the diseases], and the spirits evil]

εξέρχεσθαι απ' αυτών 13+ επεχείρησαν δε τινες από
 went forth from them. attempted But certain ones of

פולוס :
 + ומקצתם הקשו את לבבם ולא
 האמינו וידברו סרה על-הדרך ההוא
 לפני הקהל ויסר מהם ויבדל מתוכם
 את-התלמידים וידבר אליהם יום
 יום בבית המדרש אשר לטורנוס :
 + וכן בשנתים ימים וישמעו כל-ישיבי
 אסיא היהודים והיונים את-דבר ישוע
 האדון :
 + והאלהים עשה גבורות גדלות על-ידי

פולוס :
 + עד להניח סוּדָרִים וְחִגְרֹת מֵעַל-עוֹר
 בָּשָׂרוֹ עַל-הַחֻלִּים וַיְסוּרוּ מֵהֶם
 תַּחֲלוּאֵיהֶם וְגַם-הָרוּחוֹת הָרָעוֹת יֵצְאוּ :
 + וַאֲנָשִׁים מִן-הַיְהוּדִים נְבוּנֵי לַחַשׁ וְסַבְבִּים
 בְּאֶרֶץ הוּאִילוֹ לְהַזְכִּיר אֶת-יֵשׁוּעַ הָאָדוֹן
 עַל-אַחֲזוּי הָרוּחוֹת הָרָעוֹת לְאֹמֵר מִשְׁבִּיעַ
 אֲנִי אֶתְכֶם בְּיֵשׁוּעַ אֲשֶׁר פּוֹלוֹס קָרָא בְּשֵׁמוֹ :

+ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה גְבוּרוֹת גְּדוֹלוֹת עַל-יְדֵי
 פּוֹלוֹס :
 + וְאֲנָשִׁים מִן-הַיְהוּדִים נְבוּנֵי לַחַשׁ וְסַבְבִּים
 בְּאֶרֶץ הוּאִילוֹ לְהַזְכִּיר אֶת-יֵשׁוּעַ הָאָדוֹן
 עַל-אַחֲזוּי הָרוּחוֹת הָרָעוֹת לְאֹמֵר מִשְׁבִּיעַ
 אֲנִי אֶתְכֶם בְּיֵשׁוּעַ אֲשֶׁר פּוֹלוֹס קָרָא בְּשֵׁמוֹ :

των περιερχομένων Ιουδαίων εξορκιστών ονομάζειν
 the traveling Jewish exorcists] to name
 επί τους έχοντας τα πνεύματα τα πονηρά το όνομα
 against the ones having spirits evil the name
 του κυρίου Ιησού λέγοντες ορκίζομεν υμάς τον
 of the Lord Jesus], saying, We bind you [by] the
 Ιησούν ον ο Παύλος κηρύσσει 14+ ήσαν δε τινες
 Jesus whom Paul proclaims! And there were certain ones,
 υιοί Σκευά Ιουδαίου αρχιερέως επτά
 sons of Sceva a Jew a chief priest seven]
 οι τούτο ποιούντες 15+ αποκριθέν δε το πνεύμα
 doing this. And responding the spirit
 το πονηρόν είπε τον Ιησούν γινώσκω και τον Παύλον
 evil] said, Jesus I know, and Paul
 επίσταμαι υμείς δε τίνες εστέ 16+ και εφαιλλόμενος
 I have knowledge of; but you, who are you? And springing
 επ' αυτούς ο άνθρωπος εν ω ην το πνεύμα
 upon them the man], in whom was the spirit
 το πονηρόν και κατακυριεύσας αυτών ίσχυσε κατ'
 evil], and having dominated them, he prevailed against
 αυτών ώστε γυμνούς και τετραυματισμένους εκφυγείν
 them, so that naked and wounded they fled
 εκ του οίκου εκείνου 17+ τούτο δε εγένετο γνωστόν
 from out of that house. And this became known
 πάσιν Ιουδαίοις τε και Έλλησι τοις κατοικούσι
 to all, both Jews and Greeks, dwelling
 την Έφεσον και επέπεσε φόβος επί παντός αυτούς
 in Ephesus. And fell fear] upon all of them,

וְהַעֲשִׂים הַדְּבָר הַזֶּה שְׁבַעַת בְּנֵי
 סִקְוָה הַיהוּדִי מְגֹדֹלֵי הַכֹּהֲנִים:
 + וַיַּעַן הַרוּחַ וַיֹּאמֶר אֶת־יֵשׁוּעַ אֲנִי מִכִּיר
 וְאֶת־פּוֹלוֹס אֲנִי יָדַע וְאַתֶּם מִי אַתֶּם:
 + וַיִּתְנַפֵּל עֲלֵיהֶם בְּעַל הַרוּחַ

הַרְעָה וַיִּגְבֹּר עֲלֵיהֶם וַיִּכְבְּשֵׁם וַיִּגְנוֹסוּ
 מִן־הַבַּיִת הַהוּא עִירוֹמִים וּפְצוּעִים:
 + וַיִּוָּדַע הַדְּבָר לְכָל־הַיהוּדִים
 וְהַיִּנּוֹנִים יִשְׁבִּי אֶפְסוֹס וַיִּפֹּל פַּחַד
 עַל־כּוֹלָם וַיִּגְדַּל שֵׁם הָאֱדוֹן יֵשׁוּעַ:

וַיִּתְנַפֵּל עֲלֵיהֶם בְּעַל הַרוּחַ
 וַיִּגְבֹּר עֲלֵיהֶם וַיִּכְבְּשֵׁם וַיִּגְנוֹסוּ
 מִן־הַבַּיִת הַהוּא עִירוֹמִים וּפְצוּעִים:
 + וַיִּוָּדַע הַדְּבָר לְכָל־הַיהוּדִים
 וְהַיִּנּוֹנִים יִשְׁבִּי אֶפְסוֹס וַיִּפֹּל פַּחַד
 עַל־כּוֹלָם וַיִּגְדַּל שֵׁם הָאֱדוֹן יֵשׁוּעַ:

וַיִּתְנַפֵּל עֲלֵיהֶם בְּעַל הַרוּחַ
 וַיִּגְבֹּר עֲלֵיהֶם וַיִּכְבְּשֵׁם וַיִּגְנוֹסוּ
 מִן־הַבַּיִת הַהוּא עִירוֹמִים וּפְצוּעִים:
 + וַיִּוָּדַע הַדְּבָר לְכָל־הַיהוּדִים
 וְהַיִּנּוֹנִים יִשְׁבִּי אֶפְסוֹס וַיִּפֹּל פַּחַד
 עַל־כּוֹלָם וַיִּגְדַּל שֵׁם הָאֱדוֹן יֵשׁוּעַ:

και εμεγαλύνετο το όνομα του κυρίου Ιησού 18+
and was magnified the name of the Lord Jesus].

πολλοί τε των πεπιστευκότων ήρχοντο

And many of the ones believing came,

εξομολογούμενοι και αναγγέλλοντες τας πράξεις αυτών
acknowledging and announcing their actions.

19+ ικανοί δε των τα περιεργα πραζάντων
And a fit amount of the ones useless works practicing]

συνενέγκαντες τας βίβλους κατέκαιον ενώπιον
found it advantageous the books to incinerate] before

πάντων και συνεψήφισαν τας τιμάς αυτών και εύρον
all; and they joined in tallying their value, and found [it to be]

αργυρίου μυριάδας πέντε 20+ ούτω κατά κράτος ο
of silver myriads five]. Thus with might the

λόγος του κυρίου ηύξανε και ίσχυεν 21+ ως δε
word of the Lord grew and strengthened. And when

επληρώθη ταύτα έθετο ο Παύλος εν τω πνεύματι
these [things] were fulfilled, Paul set in the spirit,

διελθών την Μακεδονίαν και Αχαϊαν πορεύεσθαι
having gone through Macedonia and Achaia, to go

εις Ιερουσαλήμ ειπόν ότι μετά το γενέσθαι με εκεί
unto Jerusalem, having said that, After my being there,

δει με και Ρώμην ιδείν 22+ αποστείλας δε εις
it is necessary for me also to see Rome. And having sent unto

την Μακεδονίαν δύο των διακονούντων αυτώ
Macedonia two of the ones serving him,

Τιμόθεον και Έραστον αυτός επέσχε χρόνον εις
Timothy and Erastus, he waited for a time in

וְרַבִּים מִן־הַמְּאִמְיָנִים בָּאוּ +
וַיִּתְּנוּ דָוָן וַיִּזְדַּעְנוּ אֶת־אֲשֶׁר עָשׂוּ :
וְרַבִּים אֲשֶׁר עָשְׂקוּ בְּהַבְלִי
כְּשָׁפִים הִבִּיאוּ אֶת־סִפְרֵיהֶם וַיִּשְׂרְפוּם
בָּאֵשׁ לְעֵינַי כֹּל וַיִּחַשְׁבוּ אֶת־מַחֲרָם
וַיְהִי הוּא חֲמִשׁ רַבּוֹ דִּינָרִים :
וַדַּבֵּר יְהוָה גְּבַר מְאֹד וַיִּלְךְ הָלֶךְ וַחֲזַק :

+ וַיְהִי כְּכֹלֹת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּנְעַץ
פּוֹלוֹס בְּרוּחוֹ לַעֲבֹר בְּתוֹךְ מַקֵּדוֹנִיָּא
וְאַכְיָא לְלֶכֶת יְרוּשָׁלַיִם וַיֹּאמֶר אַחֲרַי
הַיּוֹתִי שָׁמָּה רָאֵה אֶרְאֶה גַם אֶת־רוֹמִי :
+ וַיִּשְׁלַח שְׁנַיִם מִן־הַמְּשָׁרְתִים אֹתוֹ
אֶל־מַקֵּדוֹנִיָּא אֶת־טִימוֹתִיוֹס וְאֶת־
אֶרְסֶטוֹס וְהוּא עָשָׂה עוֹד יָמִים בְּאַסִּיָּא :

+ וַיִּנְעַץ פּוֹלוֹס בְּרוּחוֹ לַעֲבֹר
בְּתוֹךְ מַקֵּדוֹנִיָּא וְאַכְיָא
לְלֶכֶת יְרוּשָׁלַיִם וַיֹּאמֶר אַחֲרַי
הַיּוֹתִי שָׁמָּה רָאֵה אֶרְאֶה גַם
אֶת־רוֹמִי :
+ וַיִּשְׁלַח שְׁנַיִם מִן־הַמְּשָׁרְתִים
אֹתוֹ אֶל־מַקֵּדוֹנִיָּא אֶת־טִימוֹתִיוֹס
וְאֶת־אֶרְסֶטוֹס וְהוּא עָשָׂה עוֹד
יָמִים בְּאַסִּיָּא :

+ וַיִּנְעַץ פּוֹלוֹס בְּרוּחוֹ לַעֲבֹר
בְּתוֹךְ מַקֵּדוֹנִיָּא וְאַכְיָא
לְלֶכֶת יְרוּשָׁלַיִם וַיֹּאמֶר אַחֲרַי
הַיּוֹתִי שָׁמָּה רָאֵה אֶרְאֶה גַם
אֶת־רוֹמִי :
+ וַיִּשְׁלַח שְׁנַיִם מִן־הַמְּשָׁרְתִים
אֹתוֹ אֶל־מַקֵּדוֹנִיָּא אֶת־טִימוֹתִיוֹס
וְאֶת־אֶרְסֶטוֹס וְהוּא עָשָׂה עוֹד
יָמִים בְּאַסִּיָּא :

την Ἀσίαν ²³⁺ ἐγένετο δε κατά τον καιρόν εκείνον

Asia. And came to pass according to that time

τάραχος ουκ ολίγος περί της οδοῦ ²⁴⁺

disturbance no little] concerning the way.

Δημήτριος γαρ τις ονόματι αργυροκόπος ποιών

For Demetrius, a certain one by name, a silversmith, making

ναούς αργυρούς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοις τεχνίταις

temples of silver of Artemis, furnished to the craftsmen

εργασίαν ουκ ολίγην ²⁵⁺ ουσ συναθροίσας και τους

work no little]; whom gathering together, and the ones

περί τα τοιαύτα εργάτας εἶπεν ἄνδρες ἐπίστασθε ὅτι

concerning such workers, said, Men, you know that

εκ ταύτης της εργασίας η ευπορία ημών εστι ²⁶⁺

from out of this work our means is].

και θεωρεῖτε και ακούετε ὅτι ου μόνον Εφέσου

And you view and hear that not only Ephesus,

αλλά σχεδόν πάσης της Ἀσίας ο Παύλος ούτος

but nearly all Asia, this Paul,

πείσας μετέστησεν ικανόν ὄχλον λέγων ὅτι

having persuaded, changed over a fit multitude, saying that

ουκ εισί θεοί οι διά χειρών γινόμενοι ²⁷⁺ ου

are not gods the [things] by hands being [made]]. not

μόνον δε τούτο κινδυνεύει ἡμῖν το μέρος εις

only And] this, it exposes danger to us, [lest] the part into

+ וַתְּהִי בַעַת הַהִיא מִהוֹמָה גְדוֹלָה
עַל-אֲדוֹת דָּרֶךְ יְהוָה:
+ כִּי-צוּרָף כָּסָף אֶחָד דְּמִטְרִיּוֹס
שָׁמוּ עָשָׂה הַיְכָלִי כָּסָף שְׁלֹ-אַרְטֵמִיס
הַמְּצִיא לַחֲרָשִׁים שָׂכָר הַרְבֵּה:
+ וַיִּקְהַל אַתֶּם וְאֶת-יִתְד הַעֲסָקִים
בַּמְּלָאכָה הַהִיא וַיֹּאמְרוּ אֲנָשִׁים אַתֶּם יְדַעִים
כִּי מִן-הַמְּלָאכָה הַזֹּאת עָשִׂינוּ חָיִל:

+ וְאַתֶּם רֵאִים וְשֹׁמְעִים אֲשֶׁר לֹא בְאַפְסוֹס
לְבַדָּה כִּי-גַם כַּמֶּעֶט בְּאַסְיָא כּוֹלָה זֶה
פוֹלוֹס פְּתָה וְהַדִּיחַ הַמוֹן עִם-רַב לְאֹמַר
לֹא-אֱלֹהִים אֵלָּה הַנְּעָשִׂים בְּיָדֵים:
+ וְעַתָּה עוֹד מְעַט וְחֻלְקָנוּ זֶה יְהִיָּה לְבוֹז
וְגַם-הַיְכָל אַרְטֵמִיס הַמְּלַכֵּת הַגְּדוֹלָה
יִחָשֵׁב לְאֵין וְתִכְלָה תַפְאֳרֶתָהּ אֲשֶׁר
כָּל-אַסְיָא וְכָל-יֹשְׁבֵי תֵבֵל מְכַבְּדִים אוֹתָהּ:

+ וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
+ וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
+ וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה:

+ וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
+ וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
וְהָיְתָה מִזְמָנָה לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֱלֹהִים לְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה:

ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν ἀλλά και το της μεγάλης θεάς
 disrepute come], but also the of the great goddess
 Ἀρτέμιδος ἱερόν εἰς ουδέν λογισθῆναι μέλλειν δε
 Artemis temple as nothing [is] considered], is about And
 και καθαιρείσθαι την μεγαλειότητα αυτής ην ὅλη
 also to be lowered her magnificence], which all
 η Ἀσία και η οικουμένη σέβεται 28 + ακούσαντες δε
 Asia and the habitable world worship. And having heard,
 και γενόμενοι πλήρεις θυμού ἐκράζον λέγοντες
 and having become full of rage, they cried out, saying,
 μεγάλη η Ἄρτεμις Ἐφεσίων 29 + και ἐπλήσθη η πόλις
 Great [is] Artemis of [the] Ephesians. And was filled the city
 ὅλη συγχύσεως ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδόν εἰς το
 entire] of confusion. And they advanced with one accord unto the
 θέατρον συναρπάσαντες Γαῖον και Ἀρίσταρχον
 theater, having seized by force Gaius and Aristarcus,
 Μακεδόνας συνεκδήμους του Παύλου 30 + του δε
 Macedonian traveling companions of Paul. And
 Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τον δῆμον ουκ
 Paul wanting to enter unto the people, did not
 εἶων αυτόν οι μαθηταί 31 + τινές δε και των
 allow him the disciples]. And certain ones also of the
 Ἀσιαρχών ὄντες αυτό φίλοι πέμψαντες προς αυτόν
 Asiarchs, being friends with him, sending to him,
 παρεκάλουν μη δούναι εαυτόν εἰς το θέατρον 32 +
 appealed to not put himself in the theater.

+ וַיְהִי כְשָׁמְעָם אֶת־דְּבָרָיו וַיִּמְלְאוּ
 חֲמָה וַיִּצְעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ גְדוֹלָה אַרְטֵמִיס שֶׁל
 הָאֶפְסוֹסִים:
 + וַתִּמְלֵא כָל־הָעִיר מְבוֹכָה וַיִּסְעְרוּ
 כּוֹלָם יַחְדָּו אֶל־הַתְּאֵטְרוֹן וַיִּחְטְפוּ
 אֹתָם אֶת־גַּיּוֹס וְאֶת־אֲרִיסְטָרְכוֹס וְהֵם
 מִקְדוֹנִים וְחַבְרִים לְפוֹלוֹס בְּמִסְעָיו:
 + וַיֹּאֲלּוּ פּוֹלוֹס לְבוֹא אֶל־תּוֹךְ

הָעָם וְלֹא־הִנִּיחוּ לוֹ הַתְּלַמִּידִים:
 + וְגַם־מִקְצֵת רֵאשִׁי אַסְיָא אֲשֶׁר הָיוּ
 אֹהֲבָיו שְׁלַחוּ אֵלָיו וַיִּזְהִירוּ אֹתוֹ אֲשֶׁר
 לֹא־יִמְלְאֶהוּ לִבּוֹ לְבוֹא אֶל־הַתְּאֵטְרוֹן:
 + וַיִּצְעֲקוּ־שָׁם אֵלֶּה בְּכַה וְאֵלֶּה
 בְּכַה כִּי מְבוֹכָה גְדוֹלָה הָיְתָה בְּקִהְלָ
 וְרוֹבָם לֹא יָדְעוּ עַל־מַה־זֶּה נֶאֱסָפוּ:

+ וַיְהִי כְשָׁמְעָם אֶת־דְּבָרָיו וַיִּמְלְאוּ
 חֲמָה וַיִּצְעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ גְדוֹלָה אַרְטֵמִיס שֶׁל
 הָאֶפְסוֹסִים:
 + וַתִּמְלֵא כָל־הָעִיר מְבוֹכָה וַיִּסְעְרוּ
 כּוֹלָם יַחְדָּו אֶל־הַתְּאֵטְרוֹן וַיִּחְטְפוּ
 אֹתָם אֶת־גַּיּוֹס וְאֶת־אֲרִיסְטָרְכוֹס וְהֵם
 מִקְדוֹנִים וְחַבְרִים לְפוֹלוֹס בְּמִסְעָיו:
 + וַיֹּאֲלּוּ פּוֹלוֹס לְבוֹא אֶל־תּוֹךְ

+ וְגַם־מִקְצֵת רֵאשִׁי אַסְיָא אֲשֶׁר הָיוּ
 אֹהֲבָיו שְׁלַחוּ אֵלָיו וַיִּזְהִירוּ אֹתוֹ אֲשֶׁר
 לֹא־יִמְלְאֶהוּ לִבּוֹ לְבוֹא אֶל־הַתְּאֵטְרוֹן:
 + וַיִּצְעֲקוּ־שָׁם אֵלֶּה בְּכַה וְאֵלֶּה
 בְּכַה כִּי מְבוֹכָה גְדוֹלָה הָיְתָה בְּקִהְלָ
 וְרוֹבָם לֹא יָדְעוּ עַל־מַה־זֶּה נֶאֱסָפוּ:

ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον ἣν γὰρ ἡ ἐκκλησία
 Others therefore one [thing] and some another were crying out; was for the assembly]
 συγκεχυμένη και οἱ πλείους οὐκ ἤδεισαν τίνος ἔνεκεν
 in tumult, and most did not know for what [reason]
 συνεληλύθεισαν 33+ ἐκ δε τοῦ ὄχλου προεβίβασαν
 they had come together. And from the multitude they forced
 Ἀλέξανδρον προβαλλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων οὐ δε
 Alexander, burgeoning him [forth] of the Jews]; but
 Ἀλέξανδρος κατασεύσας τὴν χεῖρα ἤθελεν
 Alexander, having waved [his] hand, wanted
 ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ 34+ ἐπιγνόντες δε ὅτι
 to make a defense to the people. And recognizing that
 Ἰουδαίος ἐστὶ φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ
 he is a Jew, voice there became one] from all, for about
 ὥρας δύο κρᾶζόντων μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων 35+
 hours two] crying out, Great [is] Artemis of [the] Ephesians.
 καταστείλας δε ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησὶν
 having restrained And the scribe] the multitude, says,
 ἄνδρες Ἐφέσιοι τίς γὰρ ἐστὶν ἄνθρωπος ὃς οὐ
 Men, Ephesians, for what man is [there] who does not
 γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς
 know the of [the] Ephesians city] being a devotee of the
 μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος και τοῦ Διοπετοῦς 36+
 great goddess Artemis, even of the one sent by Zeus?
 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς
 Indisputable then being these [things]], it is necessary for you
 κατεσταλμένους ὑπάρχειν και μηδὲν προπετές
 restrained to be], and in nothing precipitously

+ וַיִּמְשְׁכוּ מִתּוֹךְ הַהֶמְרוֹן אֶת־אֶלְכֶסַּנְדְּרוֹס
 וַהֲיִהְיוּדִים דָּחוּ אֹתוֹ עַד־צִאתוֹ וַיִּנְקֶה
 אֶלְכֶסַּנְדְּרוֹס אֶת־דָּוִד וַיִּבְקֹשׁ לְהִצְטַדֵּק לִפְנֵי
 הָעָם:
 + וַהֲמָה כְּתִפְיָרִם כִּי־הוּא יְהוּדִי
 נִשְׂאוּ כּוֹלָם קוֹלָם וַיִּצְעֲקוּ כִּשְׂתֵי שָׁעוֹת
 לֵאמֹר גְּדוּלָּה אַרְטֵמִיס שְׁלֵהָאֶפְסִים:

+ וַיְהִי סוֹפֵר הָעִיר אֶת־הָעָם וַיֹּאמֶר אֲנִישִׁי
 אֶפְסוֹס מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יָדַע כִּי הָעִיר
 אֶפְסוֹס סִכְנַת לְהִיכָל שְׁלֵהָאֶרְטֵמִיס הַמְּלֶכֶת
 הַגְּדוּלָּה וְלִצְלָמָה הַיּוֹרֵד מִן־הַשָּׁמַיִם:
 + וַיַּעַן אֲשֶׁר אֵין לְכַחַשׁ בְּדַבְרֵי הָאֱלֹהִים
 נָאֶה לְכֶם לְהִיּוֹת שְׁקֵטִים וְלֹא עֹשִׂים דָּבָר
 נְמָהֵר:

+ חָבַר גַּם וַיִּמְשְׁכוּ אֶת־אֶלְכֶסַּנְדְּרוֹס
 אֶפְסוֹס מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יָדַע
 כִּי הָעִיר אֶפְסוֹס סִכְנַת לְהִיכָל
 שְׁלֵהָאֶרְטֵמִיס הַמְּלֶכֶת הַגְּדוּלָּה
 וְלִצְלָמָה הַיּוֹרֵד מִן־הַשָּׁמַיִם:
 + וַיַּעַן אֲשֶׁר אֵין לְכַחַשׁ בְּדַבְרֵי
 הָאֱלֹהִים נָאֶה לְכֶם לְהִיּוֹת שְׁקֵטִים
 וְלֹא עֹשִׂים דָּבָר נְמָהֵר:

אֲנִי חָבַר אֶפְסוֹס מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר
 לֹא יָדַע כִּי הָעִיר אֶפְסוֹס סִכְנַת
 לְהִיכָל שְׁלֵהָאֶרְטֵמִיס הַמְּלֶכֶת
 הַגְּדוּלָּה וְלִצְלָמָה הַיּוֹרֵד מִן־
 הַשָּׁמַיִם:
 + וַיַּעַן אֲשֶׁר אֵין לְכַחַשׁ בְּדַבְרֵי
 הָאֱלֹהִים נָאֶה לְכֶם לְהִיּוֹת שְׁקֵטִים
 וְלֹא עֹשִׂים דָּבָר נְמָהֵר:

πράσσειν 37+ ηγάγετε γαρ τους άνδρας τούτους
 to act]. For you brought these men,
 ούτε ιεροσύλους ούτε βλασφημούντας
 [who are] neither sacrilegious nor blasphemous
 την θεόν υμών 38+ ει μεν ούν Δημήτριος και οι συν
 of your god. If indeed then Demetrius and the with
 αυτώ τεχνίται προς τινα λόγον έχουσι αγοραίοι
 him craftsmen] against anyone a matter have], [let] advocates
 άγονται και ανθύπατοί εισιν εγκαλείωσαν αλλήλοις
 be led; and there are proconsuls; let them accuse one another!
 39+ ει δε τι περί ετέρων επιζητείτε εν τη εννόμω
 But if anything concerning other [matters] you anxiously seek, in the lawful
 εκκλησία επιλυθήσεται 40+ και γαρ κινδυνεύομεν
 assembly it shall be explained]. For also we are exposed to danger
 εγκαλείσθαι στάσεως περί της σήμερον μηδενός
 to be accused of insurrection concerning today, [with] no one
 αιτίου υπάρχοντας περί ου δυνησόμεθα δούναι
 reason existing concerning which we shall be able to render
 λόγον της συστροφής ταύτης 41+ και ταύτα ειπών
 a word for this tumult. And these [things] having said,
 απέλυσε την εκκλησίαν
 he dismissed the assembly.

20

1+ μετά δε το παύσασθαι τον θόρυβον
 And after ceased the tumult],

יִשְׁפֹּט בְּעֵדָה הַנִּקְהָלָה כְּדָת׃
 + וְעוֹד כִּי בָּאִים אֲנַחְנוּ לְיָדַי סִפְנָה
 לְהִיּוֹת נִדְּנִים עַל־הַמָּרָד בְּגִלְל
 מַעֲשֵׂה הַיּוֹם הַזֶּה וְדָבָר אֵין לָנוּ לְתֵת
 דִּין וְחֻשְׁבוֹן עַל־הַמְּהוּמָה הַזֹּאת׃
 + וְאַחֲרַי אֲשֶׁר שָׁקַטָה הַמְּהוּמָה קָרָא

+ אֲנִי־אֶשְׁפֹּט לְחֵזֶק כֹּהֲנֵי יְהוָה׃
 + וְהָלַךְ אֲנִי אֶת מֹשֶׁה בְּפָנָיו מִסַּחֲבֵי
 יְהוָה אֲנִי אֶתֶּן אֶת־עֵצָה אֶל מֹשֶׁה וְיַעֲבֹדֵנִי וְיִתְּנֵם
 אֲנִי חַלְּלֵם חַלְּלֵם אֲנִי חַלְּלֵם אֲנִי חַלְּלֵם׃
 + וְהָלַךְ תָּה אֲנִי אֶתֶּן אֶת־עֵצָה אֶל מֹשֶׁה וְיַעֲבֹדֵנִי וְיִתְּנֵם
 אֲנִי חַלְּלֵם חַלְּלֵם אֲנִי חַלְּלֵם אֲנִי חַלְּלֵם׃
 + וְהָלַךְ תָּה אֲנִי אֶתֶּן אֶת־עֵצָה אֶל מֹשֶׁה וְיַעֲבֹדֵנִי וְיִתְּנֵם
 אֲנִי חַלְּלֵם חַלְּלֵם אֲנִי חַלְּלֵם אֲנִי חַלְּלֵם׃

προσκαλεσάμενος ο Παύλος τους μαθητάς και
having called Paul] the disciples, and
 ασπασάμενος εξήλθε πορευθήναι εις την Μακεδονίαν
saluting, went forth to go into Macedonia.

2+ διελθών δε τα μέρη εκείνα και παρακαλέσας
And having gone through those parts, and comforting

αυτούς λόγω πολλώ ήλθεν εις την Ελλάδα 3+
them communication by much], he came unto Greece.

ποιήσας τε μήνας τρεις γενομένης αυτώ επιβουλής
And having spent months three], having been made against him with a plot]

υπό των Ιουδαίων μέλλοντι ανάγεσθαι εις
by the Jews, being about to embark unto
 την Συρίαν εγένετο γνώμη του υποστρέφειν διά
Syria, he became of [the] opinion to return through

Μακεδονίας 4+ συνείπετο δε αυτώ άχρι της Ασίας
Macedonia. And there accompanied him as far as Asia

Σώπατρος Βερροιαίος Θεσσαλονικέων δε Αρίσταρχος
Sopator a Berean; and of Thessalonians, Aristarchus

και Σεκούνδος και Γάιος Δερβαίος και Τιμόθεος
and Secundos, and Gaius of Derbe, and Timothy;

Ασιανοί δε Τυχικός και Τρόφιμος 5+ ούτοι
and of Asia, Tychicus and Trophimus. These

προελθόντες έμενον ημάς εν Τρωάδι 6+ ημείς δε
having gone forward waited for us in Troas. And we

פּוֹלוֹס לְתַלְמִידִים וַיְבָרְכֵם וַיֵּצֵא לְלֶכֶת
 לְמַקְדוֹנְיָא:

+ וַיַּעֲבֹר בְּמַדִּינֹת הָהֵן וַיִּזְהַר אֹתָם
 בְּדַבָּרִים רַבִּים וַיָּבֵא אֶל-אַרְצָן יוּן:

+ וַיֵּשֶׁב שָׁם שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְהִי

בְּאָמְרוֹ לְלֶכֶת אֶל-סוּרְיָא וַיֵּאָרְבוּ-לוֹ
 תִּיהְיוּדִים וַיִּנְעֹץ לְשׁוֹב דֶּרֶךְ מַקְדוֹנְיָא:

+ וַיֵּלְכוּ אִתּוֹ עַד לְאַסְיָא סוֹפֹטְרוֹס

בְּ-פְרוֹס הַפְּרוֹאִי וּמִן-הַתְּסַלּוֹנִיקִים
 אַרְסֶטְרוֹס וּסְקוֹנְדוֹס וְנָיוֹס הַדְּרַבִּי
 וְטִימוֹתִיוֹס וּמִן-אַסְיָא טוֹכִיקוֹס וְטְרוֹפִימוֹס:

+ וְהֵם הָלְכוּ לְפָנָיו וַיּוֹחִילוּ לָנוּ בְּטְרוֹאֵס:

+ וַאֲנַחְנוּ יֵצְאָנוּ מִן-פִּילִפִּי אַחֲרַי יָמֵי

חַג־הַמִּצּוֹת וּמִקֵּץ חַמְשָׁה יָמִים בָּאָנוּ בְּאַנְיָה
 אֶל־יָהֵם אֶל-טְרוֹאֵס וַנֵּשֶׁב שָׁם שְׁבַעַת יָמִים:

לְלֵכָתָא אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא
 אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא:

+ אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא
 אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא:

+ אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא
 אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא:

+ אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא
 אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא:

+ אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא אֶל-סוּרְיָא

וְהֵם הָלְכוּ לְפָנָיו וַיּוֹחִילוּ לָנוּ
 בְּטְרוֹאֵס וַאֲנַחְנוּ יֵצְאָנוּ מִן-פִּילִפִּי
 אַחֲרַי יָמֵי חַג־הַמִּצּוֹת וּמִקֵּץ חַמְשָׁה
 יָמִים בָּאָנוּ בְּאַנְיָה אֶל־יָהֵם אֶל-טְרוֹאֵס
 וַנֵּשֶׁב שָׁם שְׁבַעַת יָמִים:

+ וַאֲנַחְנוּ יֵצְאָנוּ מִן-פִּילִפִּי אַחֲרַי יָמֵי
 חַג־הַמִּצּוֹת וּמִקֵּץ חַמְשָׁה יָמִים בָּאָנוּ
 בְּאַנְיָה אֶל־יָהֵם אֶל-טְרוֹאֵס וַנֵּשֶׁב
 שָׁם שְׁבַעַת יָמִים:

+ וַאֲנַחְנוּ יֵצְאָנוּ מִן-פִּילִפִּי אַחֲרַי יָמֵי
 חַג־הַמִּצּוֹת וּמִקֵּץ חַמְשָׁה יָמִים בָּאָנוּ
 בְּאַנְיָה אֶל־יָהֵם אֶל-טְרוֹאֵס וַנֵּשֶׁב
 שָׁם שְׁבַעַת יָמִים:

+ וַאֲנַחְנוּ יֵצְאָנוּ מִן-פִּילִפִּי אַחֲרַי יָמֵי
 חַג־הַמִּצּוֹת וּמִקֵּץ חַמְשָׁה יָמִים בָּאָנוּ
 בְּאַנְיָה אֶל־יָהֵם אֶל-טְרוֹאֵס וַנֵּשֶׁב
 שָׁם שְׁבַעַת יָמִים:

+ וַאֲנַחְנוּ יֵצְאָנוּ מִן-פִּילִפִּי אַחֲרַי יָמֵי
 חַג־הַמִּצּוֹת וּמִקֵּץ חַמְשָׁה יָמִים בָּאָנוּ
 בְּאַנְיָה אֶל־יָהֵם אֶל-טְרוֹאֵס וַנֵּשֶׁב
 שָׁם שְׁבַעַת יָמִים:

εξεπλεύσαμεν μετὰ τας ημέρας των αζύμων από
 sailed across, after the days of the unleavened [breads], from
 Φιλίππων και ήλθομεν προς αυτούς εις την Τρωάδα
 Philippi, and came to them in Troas

άχρι ημερών πέντε ου διετρίψαμεν ημέρας επτά 7+
 unto days five]; where we spent days seven].

εν δε τη μιά των σαββάτων συνηγμένων των
 And on [day] one of the Sabbaths, having been gathered the
 μαθητών κλάσαι άρτον ο Παύλος διελέγετο αυτοίς
 disciples] to break bread, Paul reasoned with them,
 μέλλων εξιέναι τη επαύριον παρέτεινέ τε τον λόγον
 being about to exit the next day; and he extended the word

μέχρι μεσονυκτίου 8+ ήσαν δε λαμπάδες ικαναί εν
 until midnight. And there were of lamps a fit amount] in

τω υπερώω ου ήμεν συνηγμένοι 9+ καθήμενος δε
 the upper room where we gathered together. And there was sitting down

τις νεανίας ονόματι Εύτυχος επί της θυρίδος
 a certain young one, by name Eutychus, by the window,
 καταφερόμενος ύπνω βαθεί διαλεγόμενου του Παύλου
 being sunk sleep in a deep]. [And with] Paul reasoning

επί πλείον κατενεχθείς από του ύπνου έπεσεν από
 for a long [time], having sunken from the sleep, he fell from

του τριστέγου κάτω και ήρθη νεκρός 10+
 the third level to below, and was lifted up dead.

καταβάς δε ο Παύλος επέπεσεν αυτώ και
 And having descended, Paul fell upon him, and

συμπεριλαβών ειπε μη θορυβείσθε η γαρ
 having wrapped around [him], said, Do not make a disruption, for

+ וַיְהִי בְּאַחַד בְּשָׁבַת כְּאֲשֶׁר נֶאֱסָפוּ
 הַתְּלָמִידִים לְבַצֵּעַ הַלֶּחֶם וַיְדַבֵּר אֹתָם
 פּוֹלוֹס כִּי־אָמַר לְלֶכֶת מִשָּׁם לְמַחֲרָת
 הַיּוֹם וַיֵּאָרֶךְ הַדָּבָר עַד־חֲצוֹת הַלַּיְלָה׃
 + וַיָּנֻחוּ רַבִּים וְהָלְקִים בְּעֵלְיָהָ אֲשֶׁר
 נֶאֱסָפוּ שָׁם׃

+ וּבַחֹר אַחַד אֲבָטוּכּוֹס שָׁמוּ יָשָׁב
 בְּחַלּוֹן וַיִּרְדֶּם בְּהֵאָרֶךְ פּוֹלוֹס אֶת־אֲמָרָתוֹ
 וַתִּגְבַּר עָלָיו שָׁנָתוֹ וַיִּפֹּל מִהַמָּדוּר
 הַשְּׁלִישִׁי לְמַטָּה וַיִּשְׁאַוְהוּ וְהוּא מֵת׃
 + וַיִּרְדּ פּוֹלוֹס וַיִּגָּהַר עָלָיו וַיִּחַבְּקֵהוּ
 וַיֵּאמֶר אֶל־תְּבַהֲלוּ כִּי נִשְׁמַתוּ בּוֹ׃

+ אֲבָטוּכּוֹס שָׁמוּ יָשָׁב בְּחַלּוֹן
 וַיִּרְדֶּם פּוֹלוֹס אֶת־אֲמָרָתוֹ
 וַתִּגְבַּר עָלָיו שָׁנָתוֹ וַיִּפֹּל מִהַמָּדוּר
 הַשְּׁלִישִׁי לְמַטָּה וַיִּשְׁאַוְהוּ וְהוּא מֵת׃
 + וַיִּרְדּ פּוֹלוֹס וַיִּגָּהַר עָלָיו
 וַיִּחַבְּקֵהוּ וַיֵּאמֶר אֶל־תְּבַהֲלוּ
 כִּי נִשְׁמַתוּ בּוֹ׃

+ אֲבָטוּכּוֹס שָׁמוּ יָשָׁב בְּחַלּוֹן
 וַיִּרְדֶּם פּוֹלוֹס אֶת־אֲמָרָתוֹ
 וַתִּגְבַּר עָלָיו שָׁנָתוֹ וַיִּפֹּל מִהַמָּדוּר
 הַשְּׁלִישִׁי לְמַטָּה וַיִּשְׁאַוְהוּ וְהוּא מֵת׃
 + וַיִּרְדּ פּוֹלוֹס וַיִּגָּהַר עָלָיו
 וַיִּחַבְּקֵהוּ וַיֵּאמֶר אֶל־תְּבַהֲלוּ
 כִּי נִשְׁמַתוּ בּוֹ׃

ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστὶν 11 + ἀναβάς δε και
 his life in him is]. And having ascended, and
 κλάσας ἄρτον και γευσάμενος εφ' ἱκανόν τε ομιλήσας
 having broken bread, and having tasted, and for a fit [time] consorting
 ἄχρις αὐγῆς οὕτως ἐξήλθεν 12 + ἤγαγον δε τον παίδα
 until daylight, thus he went forth. And they brought the child
 ζῶντα και παρεκλήθησαν ου μετρίως 13 + ημεῖς δε
 alive, and were comforted not moderately. And we
 προελθόντες ἐπὶ το πλοῖον ἀνήχθημεν εἰς την Ἄσσον
 having gone forth unto the boat, embarked unto Assos,
 ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τον Παύλον
 from there being about to take up Paul;
 οὕτω γαρ ην διατεταγμένος μέλλων αὐτός πεζεύειν 14 +
 for so it was having been set in order, himself being about to go on foot.
 ως δε συνέβαλεν ημῖν εἰς την Ἄσσον
 And when he united with us at Assos,
 ἀναλαβόντες αὐτόν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην 15 +
 having taken him in, we came unto Mitylene.
 κακεῖθεν ἀποπλεύσαντες τη ἐπιούσῃ
 And from there we sailed away, [and] on the following day
 κατηντήσαμεν ἀντικρὺ Χίου τη δε ετέρα
 we arrived towards Chios; And another [day]
 παρεβάλομεν εἰς Σάμον και μείναντες εν Τρωγυλλίῳ
 we set aside unto Samos, and abided in Trogyllium;
 τη εχομένη ἤλθομεν εἰς Μίλητον 16 + ἔκρινε γαρ
 [and] the next [day] we came to Miletus, decided for

אֶל-מִיטוּלִינֵי :
 + וּמִשָּׁם יֵצְאוּ בְּאַנְיָה וְנִפְגַּע
 מִמְּחֶרֶת אֶל-מוֹל כִּיּוֹס וּבִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 עָבְרָנוּ אֶל סָמוֹס וְנָלַן בְּטְרוֹגִילִיּוֹן
 וּלְמַחֶרֶתוֹ בָּאוּ אֶל-מִלִּיטוֹס :
 + כִּי-פּוֹלוֹס אָמַר לְעֵבֶר מֵעַל-פְּנֵי אֶפְסוֹס
 לְבִלְתִּי הַצֵּטְרֹךְ לְהִתְמַהֵמָה בְּאַסְיָא כִּי אֵץ
 אוֹלֵי יוּכַל לָבוֹא לְחַג הַשְּׁבוּעוֹת יְרוּשָׁלָּיִם :
 + וְאַחַר עָלָה וַיִּבְצַע הַלְקָם
 וַיִּטְעַם וַיִּרְבֵּ לְשִׁיחַ אֶתֶם עַד-אוֹר
 הַבֶּקֶר וַיֵּצֵא לְלֶכֶת לְדֶרֶכּוֹ :
 + וְהֵם הִבִּיאוּ אֶת-הַנֶּעֶר חִי וַיְנַחֲמוּ
 עַד-מָאֵד :
 + וַאֲנַחְנוּ קִדְמָנוּ לְרֵדֶת בְּאַנְיָה וְנַעֲבֹר
 אֶסּוֹסָה לְקַחַת-שָׁם אֶתֶנּוּ אֶת-פּוֹלוֹס כִּי-כֵן
 צָוָה וְהוּא אָמַר לְלֶכֶת שָׁמָּה בְּרִגְלָיו :
 + וַיִּפְגַּשׁ אֶתֶנּוּ בְּאַסּוֹס וַנִּקַּח אֹתוֹ וְנִבְּא

+ גַּם שָׁלַם יְהוָה מִי אֶל לְשׁוֹנָה הַלְחַץ סָוֹסָה
 מִחֲלַל חַיִּיכָה וְשָׁלַם לִי פִּי אֶל סָוֹסָה נֶפֶשׁ
 יִרְאֵה לִי חַיִּיכָה :
 + וְהַיּוֹסֹת, לְחַלְשָׁה גַּם שֶׁ הַסָּוֹסָה גַּם
 ו :
 + שֶׁ יְהוָה שִׁלַּח לְלֶפֶס יוֹיָה לְחַבֵּי
 וְהַשָּׁוֹסָה חֲלַל וְנָח וְנָח חַיִּיכָה סָוֹסָה
 וַיִּבְחַלְשֵׁהוּ, לְחַלְשָׁה מִחֲכָה יֵצֵא חַיִּיכָה :
 + גַּם סָוֹסָה לִי יֵצֵא לְחַלְשָׁה וַיִּבְחַלְשֵׁהוּ :
 + גַּם סָוֹסָה לִי יֵצֵא לְחַלְשָׁה וַיִּבְחַלְשֵׁהוּ :
 + חֲסֵם סָוֹסָה לִי יֵצֵא לְחַלְשָׁה וַיִּבְחַלְשֵׁהוּ :

ο Παύλος παραπλεύσαι την Έφεσον όπως μη
Paul] to sail by Ephesus, so that it should not
 γένηται αυτό χρονοτριβήσαι εν τη Ασία έσπευδε γαρ
happen for him to spend time in Asia; for he hastened,
 ει δυνατόν ην αυτό την ημέραν της πεντηκοστής
if it was possible for him, on the day of Pentecost
 γενέσθαι εις Ιεροσόλυμα 17+ απο δε της Μιλήτου
to be in Jerusalem]. And from Miletus,
 πέμψας εις Έφεσον μετεκαλέσατο τους πρεσβυτέρους
having sent to Ephesus, he called for the elders
 της εκκλησίας 18+ ως δε παρεγένοντο προς αυτόν
of the assembly. And when they were come to him,
 είπεν αυτοίς υμείς είστασθε από πρώτης ημέρας
he said to them, You know, from [the] first day
 αφ' ης επέβην εις την Ασίαν πως μεθ' υμών
of which I set foot in Asia, how with you
 τον πάντα χρόνον εγενόμην 19+ δουλεύων τω κυρίω
all the time I was], serving to the Lord
 μετά πάσης ταπεινοφροσύνης και πολλών δακρύων
with all humility, and many tears,
 και πειρασμών των συμβάντων μοι εν ταις
and tests, of the ones coming to pass to me in the
 επιβουλαίς των Ιουδαίων 20+ ως ουδέν υπεστείλαμην
plots of the Jews; how nothing I kept back]
 των συμφερόντων του μη αναγγείλαι υμίν και
of the [things] advantageous [unto you], so as to not announce [it] to you and
 διδάξαι υμάς δημοσία και κατ' οίκους 21+
to teach you in public, and by houses,

+ וּמִמּוֹלֵיטוֹס שְׁלַח אֶל־אַפְסוֹס וַיִּקְרָא
 אֶת־זִקְנֵי הַקְּהֵלָה :
 + וַיָּבֹאוּ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם יַדְעֶתֶם
 אֵת אֲשֶׁר הָיִיתִי עִמָּכֶם בְּכָל־עֵת לְמִן־הַיּוֹם
 הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר דָּרַכְתָּה רְגְלִי בְּאַסְיָא :
 + אֲשֶׁר עָבַדְתִּי אֶת־הָאֱדוֹן בְּעִנְיָה
 וּבְדַמְעוֹת הַדְּרָבָה וּבְמַסּוֹת הַמַּצְאוֹת אֵתִי
 בְּנִכְלֵי הַיהוּדִים :
 + וְלֹא־כִחַדְתִּי מִכֶּם כָּל־דָּבָר
 תּוֹעֵלֶת וְהַנְּדָתִיו לָכֶם וְלַמְדָתִי
 אַתֶּם בְּרָבִים וּבְכָל־בַּיִת וְנָבִית :
 + וְאַזְהַר הַיהוּדִים וְהַיְיֻנָּיִם עַל־הַתְּשׁוּבָה
 לְאֵלֵהֶם וְעַל הָאֱמוּנָה בְּאֲדִינֵינוּ יִשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ :

לְרַחֵם אֶת־כָּל־כַּחַד מִכֶּם וְלֹא־תִּשְׁחָדוּ
 אֶת־כֶּלֶם אֶת־כָּל־כַּחַד מִכֶּם בְּחַבְּתֵיכֶם :
 + וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם
 וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם :
 + וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם :
 + וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם :
 + וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם :
 + וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם :
 + וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם וְהֵיכָן אִנְיֻסְתֶּם :

διαμαρτυρόμενος Ιουδαίοις τε και Ἕλλησι την εις
 testifying both to Jews, and Greeks the [thing] for
 τον θεόν μεάνοιαν και πίστιν την εις
 God -- repentance and belief, the one in
 τον κύριον ημών Ιησούν χριστόν 22+ και νυν ιδού
 our Lord Jesus Christ. And now behold,
 εγώ δεδεμένος τω πνεύματι πορεύομαι εις
 I being bound in the spirit go unto
 Ιερουσαλήμ τα εν αυτή συναντήσοντά μοι μη
 Jerusalem, the [things] in it meeting up with me not
 ειδώς 23+ πλήν ότι το πνεύμα το άγιον κατά πόλιν
 knowing]; except that the spirit holy] in every city
 διαμαρτύρεται λέγον ότι δεσμά με και θλίψεις
 testifies, saying that bonds me and afflictions
 μένουσιν 24+ αλλ' ουδενός λόγον ποιούμαι ουδέ έχω
 await]. But of nothing account I make], nor do I hold
 την ψυχήν μου τιμίαν εμαυτώ ως τελειώσαι
 my life esteemed to myself, as to finish
 τον δρόμον μου μετά χαράς και την διακονίαν ην
 my race with joy, and the service which
 έλαβον παρά του κυρίου Ιησού διαμαρτύρασθαι το
 I received from the Lord Jesus, to testify the
 ευαγγέλιον της χάριτος του θεού 25+ και νυν ιδού
 good news of the favor of God. And now, behold,
 εγώ οίδα ότι ουκέτι όψεσθε το πρόσωπόν μου υμείς
 I know that no longer shall [see my face you
 πάντες εν οισ διήλθον κηρύσσων την βασιλείαν
 all], among whom I went about proclaiming the kingdom

+ ועָתָה הִנְנִי הֹלֵךְ יְרוּשָׁלַיִם וְאַנִּי
 אֲסִיר הָרוּחַ וְלֹא אֶדַע מִהֵי יִקְרַנִּי שָׁם׃
 + אֶפְסֵי כִי־רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מַעֲיֵד בְּכָל־עִיר
 וְעִיר לֵאמֹר כִּי־מוֹסְרוֹת וְצָרוֹת נִכְוֹנוּ לִי׃
 + וְאַנְכִי לֹא אֶחֱוֹשׁ לְאַחַת מֵהֵנָּה
 וְגַם־נַפְשִׁי לֹא יִקְרָה בְּעֵינַי מִכָּלּוֹת
 בְּשִׁמְחָה אֶת־מְרוּצָתִי וְאֶת־הַשְּׂרוּת

אֲשֶׁר קִבְּלָתִי מֵאֵת הָאֱדוֹן יֵשׁוּעַ
 לְהַעֲיֵד עַל־בְּשׂוֹרַת חֶסֶד אֱלֹהִים׃
 + ועָתָה הֵנָּה אֲנֹכִי יֹדֵעַ כִּי אַתֶּם
 כְּלַכֶּם אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי בְּקִרְבְּכֶם
 הַלֹּךְ וְהַשְׁמִיעַ אֶת־מַלְכוּת יְהוָה
 כִּי לֹא־תוֹסִיפוּ עוֹד רְאוֹת פָּנָי׃

𐤀𐤋 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀
 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀
 + 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀
 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀
 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀
 + 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀
 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀

+ 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀
 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀
 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀
 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀
 + 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀
 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀 𐤁𐤏𐤁𐤁𐤀

του θεού 26+ διό μαρτύρομαι υμίν εν τη σήμερον
of God. Therefore I testify to you in today's
ημέρα ότι καθάρως εγώ από του αίματος πάντων 27+
day, that I am clean from the blood of all;
ου γαρ υπεστειλάμην του μη αναγγείλαι υμίν πάσαν
did not for I] keep back to announce to you all
την βουλήν του θεού 28+ προσέχετε ούν εαυτοίς και
the counsel of God. Take heed then to yourselves, and
παντί τῷ ποιμνίῳ εν ᾧ υμᾶς το πνεύμα το ἅγιον
to all the flock! in which you the spirit holy
έθετο επισκόπους ποιμαίνειν την εκκλησίαν του θεού
placed] as overseers, to tend the assembly of God,
ην περιεποιήσατο διά του ιδίου αίματος 29+ εγώ γαρ
which he procured through his own blood. For I
οίδα τούτο ότι εισελεύσονται μετά την άφιξίν μου
know this, that shall enter after my departure
λύκοι βαρείς εις υμᾶς μη φειδόμενοι του ποιμνίου
wolves grievous] unto you, not sparing the flock.
30+ και εξ υμών αυτών αναστήσονται άνδρες
And from out of your own selves shall rise up men
λαλούντες διεστραμμένα του αποσπᾶν τους μαθητάς
speaking [things] being perverted, to draw away the disciples
οπίσω αυτών 31+ διό γρηγορείτε μνημονεύοντες ότι
after them. Therefore be vigilant! remembering that

על־בֵּן מֵעִיד אֲנִי בְּכֶם הַיּוֹם + כִּי יֵדַע אֲנִי אֲשֶׁר אֶחְרִי צִאתִי יְבוֹאוּ
תְּהִי כִּי־נִקִּי אֲנִכִּי מִדָּמֵי כּוֹלְכֶם : בְּתוֹכְכֶם זָאִבִּים עֲזִים אֲשֶׁר לֹא־יִחוּסוּ
עַל־הָעֶדֶר : וְגַם־מִקְרָבְכֶם יִקּוּמוּ אַנְשִׁים דֹּבְרֵי
+ הָאֱלֹהִים כּוֹלְהֵי : תִּהְיוּכֹת לְהַטּוֹת אַחֲרֵיהֶם אֶת־הַתְּלַמִּידִים :
+ לְכֵן שָׁמְרוּ אֶת־נַפְשׁוֹתֵיכֶם
וְאֶת־כָּל־הָעֶדֶר אֲשֶׁר בּוֹ הַקִּים אֶתְכֶם
רוּחַ תִּקְדֹּשׁ לְפָקִידִים לְרַעוֹת אֶת־עֲדַת
הָאָדוֹן אֲשֶׁר קָנָה־לוֹ בְּדָמוֹ שָׁלוֹ :
עַל־בֵּן שָׁקְדוּ וְזָכְרוּ כִּי שָׁלַשׁ
שָׁנִים יוֹמָם וּלְיָלָה לֹא חָדַלְתִּי לְדַבֵּר
עַל־לֵב כָּל־אֶחָד מִכֶּם בְּדַמְעָה :

עַל־בֵּן מֵעִיד אֲנִי בְּכֶם הַיּוֹם + כִּי יֵדַע אֲנִי אֲשֶׁר אֶחְרִי צִאתִי יְבוֹאוּ
תְּהִי כִּי־נִקִּי אֲנִכִּי מִדָּמֵי כּוֹלְכֶם : בְּתוֹכְכֶם זָאִבִּים עֲזִים אֲשֶׁר לֹא־יִחוּסוּ
עַל־הָעֶדֶר : וְגַם־מִקְרָבְכֶם יִקּוּמוּ אַנְשִׁים דֹּבְרֵי
+ הָאֱלֹהִים כּוֹלְהֵי : תִּהְיוּכֹת לְהַטּוֹת אַחֲרֵיהֶם אֶת־הַתְּלַמִּידִים :
+ לְכֵן שָׁמְרוּ אֶת־נַפְשׁוֹתֵיכֶם
וְאֶת־כָּל־הָעֶדֶר אֲשֶׁר בּוֹ הַקִּים אֶתְכֶם
רוּחַ תִּקְדֹּשׁ לְפָקִידִים לְרַעוֹת אֶת־עֲדַת
הָאָדוֹן אֲשֶׁר קָנָה־לוֹ בְּדָמוֹ שָׁלוֹ :
עַל־בֵּן שָׁקְדוּ וְזָכְרוּ כִּי שָׁלַשׁ
שָׁנִים יוֹמָם וּלְיָלָה לֹא חָדַלְתִּי לְדַבֵּר
עַל־לֵב כָּל־אֶחָד מִכֶּם בְּדַמְעָה :

τριετίαν νύκτα και ημέραν ουκ επαυσάμην μετά
 for a space of three years, night and day, I ceased not with
 δακρύων νουθετών ένα έκαστον 32+ και τα νυν
 tears, admonishing one each]. And at present
 παρατίθεμαι υμάς αδελφοί τω θεώ και τω λόγω
 I point you out, brethren, to God and to the word
 της χάριτος αυτού τω δυναμένω εποικοδομήσαι
 of his favor, to the [thing] being able to build up,
 και δούναι υμίν κληρονομίαν εν τοις ηγιασμένοις
 and to give to you an inheritance among the ones having been sanctified
 πάσιν 33+ αργυρίου η χρυσίου η ιματισμού ουδενός
 all]. silver or gold or clothes of no one
 επεθύμησα 34+ αυτοί γινώσκετε ότι ταις χρείαις μου
 I desired]. You know yourselves, that my needs,
 και τοις ούσι μετ' εμού υπηρέτησαν αι χείρες αύται
 and the ones being with me, assisted hands these].
 35+ πάντα υπέδειξα υμίν ότι ούτω κοπιώντας δει
 All [things] I plainly showed to you, that so tiring it is necessary
 αντιλαμβάνεσθαι των ασθενούντων μνημονεύειν τε
 to assist the ones being weak, and to remember
 των λόγων του κυρίου Ιησού ότι αυτός είπε
 the words of the Lord Jesus, that he said,
 μακάριόν εστι διδόναι μάλλον η λαμβάνειν 36+ και
 blessed It is to give more] than to receive. And
 ταύτα ειπόν θεις τα γόνατα αυτού συν πάσιν αυτοίς
 these [things] having said, having set his knees with them all,
 προσηύξατο 37+ ικανός δε εγένετο κλαυθμός πάντων
 he prayed. a fit [amount] And there became] of weeping by all;

+ ועָתָה אֲחִי אֶעֱזָבְכֶם לְאֱלֹהִים וְלִדְבַר
 חֻסְדּוֹ אֲשֶׁר-לוֹ הָעֵז לְבָנוֹת אֶתְכֶם וְלִתְתּוֹ
 לְכֶם נִחְלָה בְּקָרֵב כָּל-הַמְּקוֹדְשִׁים:
 + לֹא חֲמַדְתִּי כֶסֶף אִישׁ אִו זָהָב אִו
 לְבוּשׁוֹ:
 + וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי-יָדִי אֵלֶּה עָשׂוּ בְּעַד
 צָרְכִי וּבְעַד צָרְכֵי הַהֲלָכִים אֵתִי:
 + וּבְכֹל הִרְאִיתִי אֶתְכֶם כִּי כֵן עָלִינוּ

לְעֹמֵל לְתַמְדָּה בְּעֹמֵל יְדִינִי אֶת-הַחֲלָשִׁים
 וְלִזְכֹּר אֶת-דְּבַרֵי הָאֲדוֹן יֵשׁוּעַ כִּי-הוּא
 אָמַר טוֹב אֲשֶׁר-תִּתֵּן מִשְׂתַּקָּח:
 + וְאַחֲרֵי דִבְרוּ אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 כָּרַע עַל-בְּרַכְיֹו וַיִּתְפַּלֵּל עִם-כּוֹלָם:
 + וַיִּבְכוּ כּוֹלָם בְּכִי גָדוֹל וַיִּפְּלוּ
 עַל-צְוָאֲרֵי פוֹלוֹס וַיִּנְשָׁקוּ לוֹ:

+ וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי-יָדִי אֵלֶּה עָשׂוּ בְּעַד
 צָרְכִי וּבְעַד צָרְכֵי הַהֲלָכִים אֵתִי:
 + וּבְכֹל הִרְאִיתִי אֶתְכֶם כִּי כֵן עָלִינוּ
 + וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי-יָדִי אֵלֶּה עָשׂוּ בְּעַד
 צָרְכִי וּבְעַד צָרְכֵי הַהֲלָכִים אֵתִי:
 + וּבְכֹל הִרְאִיתִי אֶתְכֶם כִּי כֵן עָלִינוּ

+ וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי-יָדִי אֵלֶּה עָשׂוּ בְּעַד
 צָרְכִי וּבְעַד צָרְכֵי הַהֲלָכִים אֵתִי:
 + וּבְכֹל הִרְאִיתִי אֶתְכֶם כִּי כֵן עָלִינוּ
 + וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי-יָדִי אֵלֶּה עָשׂוּ בְּעַד
 צָרְכִי וּבְעַד צָרְכֵי הַהֲלָכִים אֵתִי:
 + וּבְכֹל הִרְאִיתִי אֶתְכֶם כִּי כֵן עָלִינוּ

και επιπεσόντες επί τον τράχηλον του Παύλου

and falling upon the neck of Paul

κατεφίλουν αυτόν 38+ οδυνώμενοι μάλιστα επί τω
they kissed him, being grieved especially over the

λόγω ω ειρήκει ότι ουκέτι μέλλουσι
word which he had said, that no longer are they about

το πρόσωπον αυτού θεωρεῖν προέπεμπον δε αυτόν εις
his face to view]. And they sent him unto

το πλοῖον
the boat.

21 כז

1+ ως δε εγένετο αναχθήναι ημάς αποσπασθέντας απ'
And when it came to pass, we embarked, having drawn away from

αυτών ευθυδρομήσαντες ήλθομεν εις την Κων τη δε
them, having run direct, we came unto Cos; and the

εξής εις την Ρόδον κακειθεν εις Πάταρα 2+ και
next [day] unto Rhodes, and from there unto Patara. And

ευρόντες πλοῖον διαπερών εις Φοινίκην επιβάντες
having found a boat passing through unto Phoenicia, having set foot [on it]

ανήχθημεν 3+ αναφανέντες δε την Κύπρον και
we embarked. having appeared And Cyprus], and

καταλιπόντες αυτήν ευώνυμον επλέομεν εις Συρίαν
having left it on [the] left, we sailed unto Syria,

και κατήχθημεν εις Τύρον εκείσε γαρ ην το πλοῖον
and led down unto Tyre; for at that place was the boat]

αποφορτιζόμενον τον γόμον 4+ και ανευρόντες τους
unloading the cargo. And having discovered the

+ וביותר התעצבו על-הדבר
אשר דבר כי לא-יוסיפו עוד
לראות פניו וילווהו אל-האגניה:

+ ויהי כאשר נפרדנו מהם ונרד
באגניה ונבוא דרך ישרה אל-קוס
וממחרת אל-רודוס ומשם אל-פטרחה:

+ שם מצאנו אגניה עברת אל-פינוקיא
ונרד-בה ונעבר:

+ ונרא את-פני קיפרוס והיא משמאלנו
ונעבר מעליה אל-סוריא ונגיע אל-צור
כי-שמה יוציאו את-משא האגניה:
+ ונמצא את-התלמידים ונשב שם

והגענו אל-רודוס ומשם אל-פטרחה:
+ ויהי כאשר נפרדנו מהם ונרד
באגניה ונבוא דרך ישרה אל-קוס
וממחרת אל-רודוס ומשם אל-פטרחה:

+ ויהי כאשר נפרדנו מהם ונרד
באגניה ונבוא דרך ישרה אל-קוס
וממחרת אל-רודוס ומשם אל-פטרחה:

+ והגענו אל-רודוס ומשם אל-פטרחה:
ויהי כאשר נפרדנו מהם ונרד
באגניה ונבוא דרך ישרה אל-קוס
וממחרת אל-רודוס ומשם אל-פטרחה:

+ והגענו אל-רודוס ומשם אל-פטרחה:
ויהי כאשר נפרדנו מהם ונרד
באגניה ונבוא דרך ישרה אל-קוס
וממחרת אל-רודוס ומשם אל-פטרחה:

μαθητάς επεμείναμεν αυτού ημέρας επτά οίτινες
 disciples, we remained there days seven], the ones who
 τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μη αναβαίνειν
 said to Paul through the spirit, not to ascend
 εἰς Ἱεροσόλην 5+ ὅτε δε ἐγένετο ἡμᾶς εξαρτίσαι τας
 unto Jerusalem. But when it happened we accomplished the
 ημέρας ἐξελθόντες επορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς
 days, having gone forth we went, escorting us
 πάντων συν γυναιξί και τέκνοις ἕως ἔξω της
 all with [the] women and children] as far as outside the
 πόλεως και θέντες τα γόνατα ἐπὶ τον αἰγιαλόν
 city. And setting the knees upon the shore,
 προσηυξάμεθα 6+ και ασπασάμενοι ἀλλήλους
 we prayed. And having saluted one another,
 ἐπέβημεν εἰς το πλοῖον ἐκεῖνοι δε υπέστρεψαν εἰς
 we mounted into the boat; and those returned to
 τα ἴδια 7+ ἡμεῖς δε τον πλουν διανύσαντες ἀπὸ Τύρον
 their own. And we the voyage having concluded] from Tyre,
 κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαῖδα και ασπασάμενοι τους
 arrived at Ptolemais. And having saluted the
 ἀδελφούς εμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αυτοῖς 8+
 brethren, we abode day one] with them.
 τη δε επαύριον ἐξελθόντες οἱ περί τον Παύλον
 And the next day, having gone forth the ones around Paul],
 ἦλθον εἰς Καισάρειαν και εἰσελθόντες εἰς τον οἶκον
 they came unto Caesarea. And having entered into the house
 Φιλίππου του ευαγγελιστοῦ ὄντος εκ των επτά
 of Philip the Evangelist, being [one] of the seven,

שְׁבַעַת יָמִים וְהֵם אָמְרוּ אֶל-פּוֹלוֹס׃
 עַל-פִּי הָרוּחַ לְבַלְתִּי עֲלוֹת יְרוּשָׁלָּיִם׃
 + וַיְהִי בְמַלְאֵת לָנוּ הַיָּמִים וַנֵּצֵא לְלֶכֶת
 לְדָרְכֵנוּ וְהֵם כּוֹלֵם מְלוֹיִם אֶתְנוּ עִם-נְשִׂיהֶם
 וְעִם-טַפָּם עַד-מַחוּץ לָעִיר וַנִּכְרַע
 עַל-בְּרַכְיֵנוּ עַל-חוּף הַיָּם וַנִּתְפַּלֵּל׃
 + וַנִּבְרַךְ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וַנִּרְד

בְּאֵינְיָה וְהִמָּה שָׁבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ׃
 + וַאֲנַחְנוּ כְּלִינוּ אֶת-דָּרְךָ הַיָּם
 וַנִּרְד מְצוּר אֶל-עִבּוֹ וַנִּשְׁאֵל לְשִׁלּוֹם
 הָאֲחִים וַנִּשָּׁב אִתָּם יוֹם אֶחָד׃
 + וּמִמְחַרְת נִסְעָנוּ פּוֹלוֹס וַאֲשֶׁר אִתּוֹ וַנִּבֵּא
 אֶל-קִיסְרִיָּה וַנִּלְךָ אֶל-בֵּית פִּילְפּוֹס הַמְּבַשֵּׁר
 אֲשֶׁר הוּא אֶחָד מִן-הַשְּׁבַעָה וַנִּשָּׁב עִמּוֹ׃

נִשְׁבַּעְתָּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהֵם אָמְרוּ אֶל-פּוֹלוֹס׃
 עַל-פִּי הָרוּחַ לְבַלְתִּי עֲלוֹת יְרוּשָׁלָּיִם׃
 + וַיְהִי בְמַלְאֵת לָנוּ הַיָּמִים וַנֵּצֵא לְלֶכֶת
 לְדָרְכֵנוּ וְהֵם כּוֹלֵם מְלוֹיִם אֶתְנוּ עִם-נְשִׂיהֶם
 וְעִם-טַפָּם עַד-מַחוּץ לָעִיר וַנִּכְרַע
 עַל-בְּרַכְיֵנוּ עַל-חוּף הַיָּם וַנִּתְפַּלֵּל׃
 + וַנִּבְרַךְ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וַנִּרְד

וְהֵם אָמְרוּ אֶל-פּוֹלוֹס׃
 + וַיְהִי בְמַלְאֵת לָנוּ הַיָּמִים וַנֵּצֵא לְלֶכֶת
 לְדָרְכֵנוּ וְהֵם כּוֹלֵם מְלוֹיִם אֶתְנוּ עִם-נְשִׂיהֶם
 וְעִם-טַפָּם עַד-מַחוּץ לָעִיר וַנִּכְרַע
 עַל-בְּרַכְיֵנוּ עַל-חוּף הַיָּם וַנִּתְפַּלֵּל׃
 + וַנִּבְרַךְ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וַנִּרְד

εμείναμεν παρ' αὐτό 9+ τούτῳ δε ἦσαν θυγατέρες
we stayed with him. And to this [man] there were daughters

παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι 10+ επιμενόντων δε
virgin four] who prophesied. remaining [there] And

ημῶν ημέρας πλείους κατήλθέ τις από
of our days many], there came down a certain one from

της Ιουδαίας προφήτης ονόματι Ἄγαβος 11+ και ελθών
Judea, a prophet, by name Agabus. And having come

προς ημάς και άρας την ζώνη του Παύλου
to us, and having taken the belt of Paul,

δήσας τε αὐτού τας χείρας και τους πόδας εἶπε τάδε
and having bound his hands and feet, he said, Thus

λέγει το πνεύμα το άγιον τον άνδρα ου εστιν
says the spirit holy], The man of which is

η ζώνη αυτή ούτω δήσουσιν εις Ιερουσαλήμ οι
this belt, so shall [bind in Jerusalem the

Ιουδαίοι και παραδώσουσιν εις χείρας εθνών 12+
Jews], and they shall deliver [him] up into [the] hands of [the] nations.

ως δε ηκούσαμεν ταύτα παρεκαλούμεν ημείς τε και
And when we heard these [things], appealed both we and

οι εντόπιοι του μη αναβαίνειν αυτόν εις
the ones of that place to not ascend for him] unto

Ιερουσαλήμ 13+ απεκρίθη τε ο Παύλος τι ποιείτε
Jerusalem. responded And Paul], Why do you cause

κλαίοντες και συνθρύπτοντές μου την καρδίαν
weeping and breaking of my heart?

+ וְלוֹ אַרְבַּע בָּנוֹת בְּתוּלוֹת מִתְנַבְּאוֹת
+ וַיְהִי בְהִיּוֹתָנּוּ שָׁם יָמִים רַבִּים וַיֵּרֶד
נָבִיא אֶחָד מִיְהוּדָה וְשֵׁמוֹ אָגָבּוֹס׃
+ וַיָּבֹא אֶצְלָנוּ וַיִּקַּח אֶת־אֲזוֹר פּוּלוֹס
וַיֹּאסְרֵנוּ בּוֹ אֶת־יָדָיו וְאֶת־רַגְלָיו וַיֹּאמֶר
כֹּה אָמַר רוּחַ הַקֹּדֶשׁ כִּכָּה יֹאסְרוּ
הַיְהוּדִים בִּירוּשָׁלַיִם אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ
הָאֲזוֹר הַזֶּה וַיִּסְגְּרוּהוּ בְיַדֵּי הַגּוֹיִם׃

+ וַיְהִי כַאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ אֶת־הַדְּבָר
הַזֶּה וַנִּבְקַשׁ מִמֶּנּוּ אֲנַחְנוּ וְאֲנָשִׁי
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר לֹא־יְעֻלָּה יְרוּשָׁלַיִם׃
+ וַיַּעַן פּוּלוֹס וַיֹּאמֶר מִה־לָּכֶם
כִּי תִבְּכוּ וְתִמְסּוּ אֶת־לִבְבֵי וְאֲנִי
הַגֵּנִי־נִכּוֹן לְהֹאסֵר וְגַם־לָמוֹת
בִּירוּשָׁלַיִם בְּעֶבֶר שֵׁם יֵשׁוּעַ הָאֲדוּרִין׃

+ וְלֹא יֵשׁוּעַ הָאֲדוּרִין
וַיִּבְקַשׁ מִמֶּנּוּ אֲנַחְנוּ וְאֲנָשִׁי
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר לֹא־יְעֻלָּה יְרוּשָׁלַיִם׃
+ וַיַּעַן פּוּלוֹס וַיֹּאמֶר מִה־לָּכֶם
כִּי תִבְּכוּ וְתִמְסּוּ אֶת־לִבְבֵי וְאֲנִי
הַגֵּנִי־נִכּוֹן לְהֹאסֵר וְגַם־לָמוֹת
בִּירוּשָׁלַיִם בְּעֶבֶר שֵׁם יֵשׁוּעַ הָאֲדוּרִין׃

+ וְלֹא יֵשׁוּעַ הָאֲדוּרִין
וַיִּבְקַשׁ מִמֶּנּוּ אֲנַחְנוּ וְאֲנָשִׁי
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר לֹא־יְעֻלָּה יְרוּשָׁלַיִם׃
+ וַיַּעַן פּוּלוֹס וַיֹּאמֶר מִה־לָּכֶם
כִּי תִבְּכוּ וְתִמְסּוּ אֶת־לִבְבֵי וְאֲנִי
הַגֵּנִי־נִכּוֹן לְהֹאסֵר וְגַם־לָמוֹת
בִּירוּשָׁלַיִם בְּעֶבֶר שֵׁם יֵשׁוּעַ הָאֲדוּרִין׃

εγώ γαρ ου μόνον δεθῆναι ἀλλά και αποθανεῖν εἰς
For I not only to be bound, but also to die in
Ιερουσαλήμ ετοίμως ἔχω υπέρ του ονόματος του
Jerusalem readily hold] for the name of the

κυρίου Ιησού 14+ μη πειθομένου δε αυτού
Lord Jesus. not being persuaded And he],
ησυχάσαμεν ειπόντες το θέλημα του κυρίου γινέσθω
we were still, having said, The will of the Lord, let it be!

15+ μετά δε τας ημέρας ταύτας επισκευασάμενοι
And after these days, having packed up,

ανεβαίνομεν εἰς Ιερουσαλήμ 16+ συνήλθον δε και
we ascended unto Jerusalem. And came together also [some]
των μαθητῶν ἀπό Καισαρείας συν ημῖν ἄγοντες
of the disciples from Caesarea with us, bringing [the] one
παρ' ὧ ζενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ ἀρχαίῳ
with whom we should lodge, a certain Mnason, a Cypriot, of old

μαθητῆ 17+ γενομένων δε ημῶν εἰς Ιεροσόλυμα
a disciple]. being And of our] in Jerusalem,

ασμένως ἐδέξαντο ημάς οἱ ἀδελφοί 18+ τη δε ἐπιούσῃ
gladly received us the brethren]. And the following day
εἰσῆει ο Παύλος συν ημῖν προς Ιάκωβον πάντες τε
Paul enters with us to James; and all

παρέγενοντο οἱ πρεσβύτεροι 19+ και ἀσπασάμενος
arrived the elders]. And having greeted
αυτούς ἐξηγείτο καθ' ἐν ἑκάστον ὧν ἐποίησεν
them, he described according to one each] what did

וְלֹא־אָבָה שְׁמַע וְנָרַךְ מִמֶּנּוּ וְנֹאמַר רְצוֹן
יְהוָה יַעֲשֶׂה׃
וְאַחֲרֵי תֵימִים הָהֵם נִשְׁאַנּוּ אֶת־כְּלֵינוּ
וְנַעַל יְרוּשָׁלַיִם׃
וַיֵּלְכוּ אִתָּנוּ גַם־תְּלַמִּידִים מִקִּיסְרִיָּה
וַיָּבִיאוּ אִתָּנוּ לְלוֹן בְּבֵית־אִישׁ קִיפְרוּסִי
וַיִּשְׁמוּ מִנְסוֹן וְהוּא תְלַמִּיד מִיָּמִים רַבִּים׃

+ וַיְהִי כְּבָאֵנוּ יְרוּשָׁלַיִם וַיִּקְבְּלוּ אִתָּנוּ
הָאֲחִים בְּשִׂמְחָה׃
+ וּמִמִּחֲרַת הַיּוֹם נִכְנַס פּוּלוֹס עִמָּנוּ
אֶל־יַעֲקֹב וַיִּבְאוּ שָׂמָּה כָּל־הַזְּקֵנִים׃
+ וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשִׁלּוֹם וַיִּסְפֹּר אַחַת לְאַחַת
אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים לָנוּ בְּשָׂרוֹתָיו׃

+ וַיְהִי כִּי בָּאֵנוּ יְרוּשָׁלַיִם וַיִּקְבְּלוּ אִתָּנוּ
הָאֲחִים בְּשִׂמְחָה׃
+ וּמִמִּחֲרַת הַיּוֹם נִכְנַס פּוּלוֹס עִמָּנוּ
אֶל־יַעֲקֹב וַיִּבְאוּ שָׂמָּה כָּל־הַזְּקֵנִים׃
+ וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשִׁלּוֹם וַיִּסְפֹּר אַחַת לְאַחַת
אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים לָנוּ בְּשָׂרוֹתָיו׃

+ וַיְהִי כִּי בָּאֵנוּ יְרוּשָׁלַיִם וַיִּקְבְּלוּ אִתָּנוּ
הָאֲחִים בְּשִׂמְחָה׃
+ וּמִמִּחֲרַת הַיּוֹם נִכְנַס פּוּלוֹס עִמָּנוּ
אֶל־יַעֲקֹב וַיִּבְאוּ שָׂמָּה כָּל־הַזְּקֵנִים׃
+ וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשִׁלּוֹם וַיִּסְפֹּר אַחַת לְאַחַת
אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים לָנוּ בְּשָׂרוֹתָיו׃

ο θεός εν τοις ἔθνεσι διά της διακονίας αυτού 20 +

God] among the nations through his service.

οι δε ακούσαντες εδόξαζον τον κύριον είπόν τε αυτώ
And they having heard, glorified the Lord. And they said to him,

θεωρείς αδελφέ πόσαι μυριάδες εισίν

You view, O brother, how many myriads there are

Ιουδαίων των πεπιστευκότων και πάντες ζηλωταί του
of believing Jews], and all zealous of the

νόμου υπάρχουσι 21 + κατηγήθησαν δε περί σου ότι
law being]. And they instruct concerning you that

αποστασίαν διδάσκεις από Μωσέως τους κατά τα
defection you teach from Moses among the

έθνη πάντας Ιουδαίους λέγων μη περιτέμνειν αυτούς
nations all [the] Jews], saying not to circumcise their

τα τέκνα μηδέ τοις έθεσι περιπατείν 22 + τι ούν εστι
children, nor in the customs to walk]. What then is it?

πάντως δει πλήθος συνελθειν ακούσονται γαρ ότι
Assuredly it is necessary for a multitude to come together; for they shall hear that

ελήλυθας 23 + τούτο ούν ποιήσον ο σοι λέγομεν εισίν
you have come. This then do what we tell you! There are

ημίν άνδρες τέσσαρες ευχήν έχοντες εφ' εαυτών 24 +
with us men four a vow having] upon themselves;

τούτους παραλαβών αγνίσθητι συν αυτοίς και
taking these, be purified with them, and

δαπάνησον επ' αυτοίς ίνα ξυρήσωνται την κεφαλήν
spend for them, that they may shave the head!

+ וישמעו ויהללו את־האלהים ויאמרו
אליו הנך ראה אחינו כמה רבוא יהודים
באו להאמין וכולם מקנאים לתורה:
+ והם שמעו עליך לאמר תלמד
את־כל־היהודים אשר בקרב הגוים לסור
מאחרי משה באמרך שאינם חייבים למול
את־בניהם ולא ללכת בחוקות התורה:

+ ועתה מה־לעשות הנה יאסר
הקהל כי ישמעו כ־באת:
+ לכן אשר נאמר אליך אתו עשה:
+ הנה ארבעה אנשים אתנו אשר נזירות
עליהם ואתה קח אתם והטהר אתם
והוצא עליהם את־הוצאת התגלחת
וידעו כולם כ־שמע שוא שמעו עליך
ונם־אתה הולך בחוקות התורה:

+ וישמעו ויהללו את־האלהים ויאמרו
אליו הנך ראה אחינו כמה רבוא יהודים
באו להאמין וכולם מקנאים לתורה:
+ והם שמעו עליך לאמר תלמד
את־כל־היהודים אשר בקרב הגוים לסור
מאחרי משה באמרך שאינם חייבים למול
את־בניהם ולא ללכת בחוקות התורה:

+ וישמעו ויהללו את־האלהים ויאמרו
אליו הנך ראה אחינו כמה רבוא יהודים
באו להאמין וכולם מקנאים לתורה:
+ והם שמעו עליך לאמר תלמד
את־כל־היהודים אשר בקרב הגוים לסור
מאחרי משה באמרך שאינם חייבים למול
את־בניהם ולא ללכת בחוקות התורה:

και γνώσι πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περί σου
and all should know that of which they have been instructed concerning you
ουδέν εστιν αλλά στοιχείς και αυτός τον νόμον
is nothing, but you conform to even yourself the law

φυλάσσων 25+ περί δε των πεπιστευκότων εθνών
keeping]. But concerning the ones believing of [the] nations,

ημείς επεστείλαμεν κρίναντες μηδέν τοιούτον
we wrote, judging no such [thing]

τηρείν αυτούς ει μη φυλάσσεσθαι αυτούς το τε
them to give heed to], except to keep themselves from both that

ειδωλόθυτον και το αίμα και πνικτόν και
sacrificed to idols, and the blood, and [what is] strangled, and

πορνείαν 26+ τότε ο Παύλος παραλαβών τους άνδρας
harlotry. Then Paul, having taken the men

τη εχομένη ημέρα συν αυτοίς αγνισθείς εισήει εις
the next day, with them having been purified, he entered into

το ιερόν διαγγέλλων την εκπλήρωσιν των ημερών
the temple, declaring the fulfillment of the days

του αγνισμού έως ου προσηνέχθη υπέρ ενός εκάστου
of the purification, while was offered for one each

αυτών η προσφορά 27+ ως δε έμελλον αι επτά
of them the offering]. And when were about the seven

ημέραι συντελείσθαι οι από της Ασίας Ιουδαίοι
days] to be completed, the from Asia Jews],

θεασάμενοι αυτόν εν τω ιερώ συνέχεον πάντα τον
having seen him in the temple, caused a tumult [with] all the

όχλον και επέβαλον τας χείρας επ' αυτόν 28+
multitude, and they put hands upon him,

+ ועל דבר המאמינים מן הגוים כתבנו
ונזרנו אשר לא ישמרו דבר מן הדברים
ההם רק אשר ישמרו מזבחי אלילים
ומן הדם ומבשר הנחנק ומן הנזנות:
+ ויקח פולוס את האנשים ויטהר
אתם וממחרת בא אל המקדש
ויגד כי מלאו ימי טהרתם עד
כי הקרב קרבן כל אחד מהם:

+ ויהי כמלאות שבעת הימים והיהודים
אשר מאסו ראו אתו במקדש ויעוררו
את כל ההמון וישלחו ידם בו:
+ ויזעקו לאמר אנשי ישראל עזרו זה הוא
האיש אשר באזני כל אדם ובכל הארץ
ידבר סרה על העם הזה ועל התורה ועל
המקום הזה וגם הביא אל המקדש אנשים
יגנים ויחלל את המקום הקדוש הזה:

+ על אלה ים גוים וכתבנו
באם גוים להם נפשוהם וכתבנו
הם ואלהם הם שנים הם גוים:
+ ומן פולוס וכו' אל המקדש
למלאו ימי טהרתם עד
אין למבשרו וכו' למלאו

גוים ואלהם גוים וכתבנו
למלאו ימי טהרתם וכו' וכתבנו
+ ומן פולוס וכו' למלאו ימי טהרתם
למלאו ימי טהרתם וכו' למלאו ימי טהרתם
+ ומן פולוס וכו' למלאו ימי טהרתם
למלאו ימי טהרתם וכו' למלאו ימי טהרתם

κράζοντες ἄνδρες Ἰσραηλίται βοηθεῖτε οὗτός ἐστιν ὁ
 crying out, Men, Israelites, help! This is the
 ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ
 man, the one against the people and the law and
 τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ διδάσκων ἔτι τε
 this place all everywhere teaching]; still indeed
 καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν καὶ κεκοίνωκε
 even Greeks he brings into the temple, and makes [unclean
 τὸν ἅγιον τόπον τούτον 29+ ἦσαν γὰρ εὐρακότες
 holy place this]. For they were seeing
 Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει συν αὐτῷ ὃν
 Trophimus the Ephesian in the city with him], whom
 ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος 30+
 they thought that into the temple brought Paul].
 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομή
 And [was shaken up indeed the city entire], and there became a stampede
 τοῦ λαοῦ καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἴλκον αὐτόν
 of people. And having taken hold of Paul, they drew him
 ἔξω τοῦ ἱεροῦ καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι 31+
 outside the temple; and immediately they locked the doors.
 ζητούντων δὲ αὐτόν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ
 And seeking to kill him, ascended a report] to the
 χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἰερουσαλήμ
 commander of the cohort, that all Jerusalem was in tumult.
 32+ ὅς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ
 Who immediately having taken soldiers and
 ἑκατοντάρχους κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς οἱ δὲ ἰδόντες
 centurions, ran down upon them. And the ones beholding

כִּי הָיוּ רֵאִים אֶת־טְרוֹפִימוֹס הַאֶפְסִי +
 בְּעִיר אֶתּוֹ וּסְבוּרִים שְׁפוּלוֹס הֵבִיא אֹתוֹ
 אֶל־הַמִּקְדָּשׁ׃
 וַתְּהֵם כָּל־הָעִיר וַיִּרְץ הָעָם וַיִּקְהָלוּ
 וַיֵּאחֲזוּ אֶת־פּוֹלוֹס וַיִּסְחָבוּהוּ אֶל־מַחוּץ
 לַמִּקְדָּשׁ וּכְרָגַע סוּגְרוּ הַדְּלָתוֹת׃
 וַהֲמָה מִבְּקָשִׁים לְהַמִּיתוֹ וַהֲשָׁמוּעָה +

בָּאָה אֶל־שַׂר הָאֱלֵף שֶׁל־הַגִּדּוּד
 כִּי יְרוּשָׁלַיִם נְבוֹכָה כּוֹלָה׃
 וַיִּמְהַר וַיִּקַּח אֹתוֹ אֲנָשֵׁי צָבָא וְשָׂרֵי
 מֵאוֹת וַיִּרְץ אֲלֵיהֶם וַיְהִי כִרְאוֹתָם
 אֶת־שַׂר הָאֱלֵף וְאֶת־אֲנָשֵׁי הַצָּבָא
 וַיַּחְדְּלוּ לְהַכּוֹת אֶת־פּוֹלוֹס׃

כִּי הָיוּ רֵאִים אֶת־טְרוֹפִימוֹס הַאֶפְסִי
 וַיִּבְרָח אֶת־פּוֹלוֹס וַיִּסְחָבוּהוּ אֶל־מַחוּץ
 לַמִּקְדָּשׁ וַיִּקְהָלוּ הָעָם וַיִּרְץ אֲלֵיהֶם
 וַיִּקְחֵם אֲנָשֵׁי צָבָא וְשָׂרֵי מֵאוֹת
 וַיִּבְרָח אֶת־פּוֹלוֹס וַיִּסְחָבוּהוּ אֶל־מַחוּץ
 לַמִּקְדָּשׁ וַיִּקְהָלוּ הָעָם וַיִּרְץ אֲלֵיהֶם
 וַיִּקְחֵם אֲנָשֵׁי צָבָא וְשָׂרֵי מֵאוֹת
 וַיִּבְרָח אֶת־פּוֹלוֹס וַיִּסְחָבוּהוּ אֶל־מַחוּץ
 לַמִּקְדָּשׁ וַיִּקְהָלוּ הָעָם וַיִּרְץ אֲלֵיהֶם
 וַיִּקְחֵם אֲנָשֵׁי צָבָא וְשָׂרֵי מֵאוֹת

כִּי הָיוּ רֵאִים אֶת־טְרוֹפִימוֹס הַאֶפְסִי
 וַיִּבְרָח אֶת־פּוֹלוֹס וַיִּסְחָבוּהוּ אֶל־מַחוּץ
 לַמִּקְדָּשׁ וַיִּקְהָלוּ הָעָם וַיִּרְץ אֲלֵיהֶם
 וַיִּקְחֵם אֲנָשֵׁי צָבָא וְשָׂרֵי מֵאוֹת
 וַיִּבְרָח אֶת־פּוֹלוֹס וַיִּסְחָבוּהוּ אֶל־מַחוּץ
 לַמִּקְדָּשׁ וַיִּקְהָלוּ הָעָם וַיִּרְץ אֲלֵיהֶם
 וַיִּקְחֵם אֲנָשֵׁי צָבָא וְשָׂרֵי מֵאוֹת
 וַיִּבְרָח אֶת־פּוֹלוֹס וַיִּסְחָבוּהוּ אֶל־מַחוּץ
 לַמִּקְדָּשׁ וַיִּקְהָלוּ הָעָם וַיִּרְץ אֲלֵיהֶם
 וַיִּקְחֵם אֲנָשֵׁי צָבָא וְשָׂרֵי מֵאוֹת

τον χιλιάρχον και τους στρατιώτας επαύσαντο
the commander and the soldiers, ceased

τύπτοντες τον Παύλον 33 + εγγίσας δε ο χιλιάρχος
beating Paul. And having approached, the commander

επελάβετο αυτού και εκέλευσε δεθήναι αλύσει
took hold of him, and bid [him] to be tied chains

δυσί και επυνθάνετο τις αν είη και τι εστι
with two], and to inquire about who he may be, and what he is

πεποιηκώς 34 + άλλοι δε άλλο τι εβών εν τω όχλω μη
doing. And others to another were yelling in the multitude. not

δυνάμενος δε γνώναι το ασφαλές διά τον θόρυβον
being able And] to know safely because of the tumult,

εκέλευσεν άγεσθαι αυτόν εις την παρεμβολήν 35 +
he bid [them] to lead him unto the camp.

ότε δε εγένετο επί τους αναβάθμους συνέβη
And when he was at the stairs, it happened

βαστάζεσθαι αυτόν υπό των στρατιωτών διά την
that he was borne by the soldiers because of the

βίαν του όχλου 36 + ηκολούθει γαρ το πλήθος του
force of the multitude. followed For the multitude of the

λαού κράζον αίρε αυτόν 37 + μέλλων τε εισάγεσθαι
people] crying out, Take him [away] ! And being about to be brought

εις την παρεμβολήν ο Παύλος λέγει τω χιλιάρχω ει
into the camp, Paul says to the commander, Is

έξεστί μοι ειπείν προς σε ο δε έφη
it allowed for me to speak to you? And he said,

Ελληνιστί γινώσκεις 38 + ουκ άρα συ ει ο Αιγύπτιος
You know Greek? not then Are you] the Egyptian

וַיִּנָּשׂ שָׂר־הָאֱלֵף וַיַּחֲזֹק־בוּ וַיִּצְוּ לְאַסְרוֹ + פִּי־עַם רַב הִלֵּךְ אַחֲרָיו וְהֵם
בְּנִחוּשְׁתָּיִם וַיִּשְׁאַל מִי זֶה וּמָה מַעֲשָׂהוּ :
וַיַּעַן הָעָם וַיֹּאמְרוּ אֵלָּה בָּכָה וְאֵלָּה
בָּכָה וְלֹא יָכֹל לְדַעַת דְּבַר בְּרוּר מְרֹב
הַשְּׂאוֹן וַיִּצְוּ לְהוֹלִיכּוֹ אֶל־הַמִּצָּד :
וַיְהִי כְּבוֹאוֹ עַד־הַמַּעְלוֹת וַיִּשְׁאוּהוּ
אֲנָשִׁי הַצִּבָּא מִפְּנֵי חֶמַת הָעָם :

+ פִּי־עַם רַב הִלֵּךְ אַחֲרָיו וְהֵם
צֹעֲקִים וְאֹמְרִים הַשְּׂמַד אַתּוֹ :
+ וּכְאֲשֶׁר הִקְרִיב פּוֹלוֹס לְהֶאֱסֹף
אֶל־הַמִּצָּד וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂר הָאֱלֵף הֲתַנְיַח לִי
לְדַבֵּר אֵלָיְךָ דְּבַר וַיֹּאמֶר הֲתִשְׁמַע יְיָנִית :
+ הֲלֹא הַמִּצָּדִי אַתָּה אֲשֶׁר לִפְנֵי

וַיִּשְׁאַל מִי זֶה וּמָה מַעֲשָׂהוּ :
וַיַּעַן הָעָם וַיֹּאמְרוּ אֵלָּה בָּכָה וְאֵלָּה
בָּכָה וְלֹא יָכֹל לְדַעַת דְּבַר בְּרוּר מְרֹב
הַשְּׂאוֹן וַיִּצְוּ לְהוֹלִיכּוֹ אֶל־הַמִּצָּד :
וַיְהִי כְּבוֹאוֹ עַד־הַמַּעְלוֹת וַיִּשְׁאוּהוּ
אֲנָשִׁי הַצִּבָּא מִפְּנֵי חֶמַת הָעָם :

+ אֲשֶׁר לִפְנֵי הַמִּצָּד וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂר הָאֱלֵף
הֲתַנְיַח לִי לְדַבֵּר אֵלָיְךָ דְּבַר וַיֹּאמֶר
הֲתִשְׁמַע יְיָנִית :
+ הֲלֹא הַמִּצָּדִי אַתָּה אֲשֶׁר לִפְנֵי

ο προ τούτων των ημερών αναστατώσας και
 [who] before these days overthrew, and
 εξαγαγών εις την έρημον τους τετρακισχιλίους
 led out into the wilderness the four thousand
 άνδρας των σικαρίων 39+ ειπε δε ο Παύλος εγώ
 men of the Sicari? said And Paul], I am
 άνθρωπος μεν ειμι Ιουδαίος Ταρσεύς της Κιλικίας
 a man indeed, I am a Jew of Tarsus of Cilicia,
 ουκ ασήμου πόλεως πολίτης δέομαι δε σου
 of not an unmarked city a citizen]; and I beseech you
 επίτρεψόν μοι λαλήσαι προς τον λαόν 40+
 commit it to my care to speak to the people.
 επιτρέψαντος δε αυτού ο Παύλος εστώς επί των
 having permitted And he], Paul standing upon the
 αναβάθμων κατέσεισε τη χειρί τω λαώ πολλής δε
 stairs, waved [his] hand to the people; and with a great
 σιγής γενομένης προσεφώνησε τη Εβραϊδι διαλέκτω
 quietness having taken place, he called out in the Hebrew dialect,
 λέγων
 saying,

22 כב

1+ άνδρες αδελφοί και πατέρες ακούσατέ μου
 Men, brethren, and fathers, hear my
 της προς υμάς νυν απολογίας 2+ ακούσαντες δε ότι
 to you now defense ! And hearing that
 τη Εβραϊδι διαλέκτω προσεφώνει αυτοίς μάλλον
 in the Hebrew dialect he called out to them, the more

הַיָּמִים הָאֵלֶּה הָעִיר מְרֹד וְהוֹצִיא
 הַמְדַבֵּר אַרְבַּעַת אֲלָפִים אַנְשֵׁי דָמִים :
 + וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס אִישׁ יְהוּדִי אֲנֹכִי
 מִטַּרְסוֹס אֶזְרָח בְּעִיר בְּעֵלֶת שֵׁם
 אֲשֶׁר בְּקִילִיקְיָא וְאֲשָׂאֵלָה מֵאֲתֶרָה
 הַנִּיחָה לִּי וְאֲדַבֵּר אֶל־הָעָם :
 + וַיִּנַּח לוֹ וַיַּעֲמֵד פּוֹלוֹס עַל־הַמַּעְלֹת
 וַיִּנְהַר יָדוֹ אֶל־הָעָם וַתְּהִי דִמְמָה רַבָּה
 וַיְדַבֵּר בְּלָשׁוֹן עֵבְרִית וַיֹּאמֶר :
 + אַחִי וְאֲבוֹתַי שְׂמַעוּנָא וְאֲדַבֵּר וְאֶצְטַדֵּק
 לְפָנֵיכֶם :
 + וַיְהִי כְשִׁמְעָם כִּי הוּא מְדַבֵּר אֲלֵיהֶם
 בְּלָשׁוֹן עֵבְרִית וַיִּוְסִיפוּ עוֹד לְחַשׁוֹת :

וַיִּנְהַר יָדוֹ אֶל־הָעָם וַתְּהִי דִמְמָה רַבָּה
 וַיְדַבֵּר בְּלָשׁוֹן עֵבְרִית וַיֹּאמֶר :
 + אַחִי וְאֲבוֹתַי שְׂמַעוּנָא וְאֲדַבֵּר וְאֶצְטַדֵּק
 לְפָנֵיכֶם :
 + וַיְהִי כְשִׁמְעָם כִּי הוּא מְדַבֵּר אֲלֵיהֶם
 בְּלָשׁוֹן עֵבְרִית וַיִּוְסִיפוּ עוֹד לְחַשׁוֹת :

παρέσχον ησυχίαν ³⁺ και φησίν εγώ μεν ειμι ανήρ
 they made rest. And he says, I indeed am a man,
 Ιουδαίος γεγεννημένος εν Ταρσώ της Κιλικίας
 a Jew, being born in Tarsus of Cilicia,
 ανατεθραμμένος δε εν τη πόλει ταύτη παρά τους
 but being reared in this city by the
 πόδας Γαμαλιήλ πεπαιδευμένος κατά ακρίβειαν του
 feet of Gamaliel, being instructed according to the exactness of the
 πατρώου νόμου ζηλωτής υπάρχων του θεού καθώς
 paternal law, zealous being of God, as
 πάντες υμείς εστε σήμερον ⁴⁺ ος ταύτην την οδόν
 all you are today; one who this way
 εδίωξα άχρι θανάτου δεσμεύων και παραδιδούς εις
 persecuted unto death, binding and delivering up unto
 φυλακάς άνδρας τε και γυναίκας ⁵⁺ ως και ο
 prisons both men and women; as also the
 αρχιερεύς μαρτυρεί μοι και παν το πρεσβυτέριον
 chief priest bears witness to me, and all the council of elders;
 παρ' ων και επιστολάς δεξάμενος προς τους
 by whom also letters having received, to the
 αδελφούς εις Δαμασκόν επορευόμην άξων και τους
 brethren in Damascus I went, for leading also the ones
 εκείσε όντας δεδεμένους εις Ιερουσαλήμ ίνα
 at that place being bound unto Jerusalem, that
 τιμωρηθώσιν ⁶⁺ εγένετο δε μοι πορευομένω και
 they should be punished. And it happened to me going and

+ וַיֹּאמֶר אִישׁ־יְהוּדִי אֲנֹכִי טָרְסוֹס
 אֲשֶׁר בְּקִילִיקְיָא מוֹלְדָתִי וּבְעִיר הַזֹּאת
 נִדְלָתִי לְרִגְלֵי גַמְלִיאֵל וְלוּמְדָתִי
 תּוֹרַתְנוּ לְכָל־דְּקַדְוִיקָיָה וְאֵהִי מִקְנָא
 לְאַלְהִים כְּמוֹכֶם כְּלַכֶּם הַיּוֹם:
 + וְאֶרְדֶּף אֶת־אַחֲזִי הַדֶּרֶךְ הַהִיא עַד־מִוֶּת
 וְאֵהִי אֹסֵר וּמְסַגֵּר לְכָל־אֲנָשִׁים וְנָשִׁים:
 + כְּאֲשֶׁר גַּם־יְעִיד עָלַי הַכְּהֵן הַגָּדוֹל

וְכָל־בֵּית הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר מִהֶם קִבְּלָתִי
 מִכְתָּבִים וְאֵלֶּךְ אֶל־הָאֲחִים לְדַמְשֶׁק
 לְאַסֵּר אַף־אֶת־הַנְּמַצָּאִים שָׁמָּה
 וְלִהְבִּיאֵם יְרוּשָׁלַיִם לְמַעַן יִסְרוּ:
 + וַיְהִי כַּעַת צִהָרִים וְאֲנֹכִי הֵלֶךְ
 וְקָרַב לְדַמְשֶׁק וְהֵנָּה אֹר גָּדוֹל
 מִן־הַשָּׁמַיִם נָגַה עָלַי מִסָּבִיב:

+ אֲנִי חָבֵר אֲנִי מִטָּרְסוֹס דְּלִבְנוֹת אֲרִי
 בְּקִילִיקְיָא וּבְעִיר הַזֹּאת כְּמִוֶּת
 מִדְּלָתִי לְרִגְלֵי גַמְלִיאֵל וְלוּמְדָתִי
 תּוֹרַתְנוּ לְכָל־דְּקַדְוִיקָיָה וְאֵהִי מִקְנָא
 לְאַלְהִים כְּמוֹכֶם כְּלַכֶּם הַיּוֹם:
 + וְאֶרְדֶּף אֶת־אַחֲזִי הַדֶּרֶךְ הַהִיא עַד־מִוֶּת
 וְאֵהִי אֹסֵר וּמְסַגֵּר לְכָל־אֲנָשִׁים וְנָשִׁים:
 + כְּאֲשֶׁר גַּם־יְעִיד עָלַי הַכְּהֵן הַגָּדוֹל

+ אֲנִי חָבֵר אֲנִי מִטָּרְסוֹס דְּלִבְנוֹת אֲרִי
 בְּקִילִיקְיָא וּבְעִיר הַזֹּאת כְּמִוֶּת
 מִדְּלָתִי לְרִגְלֵי גַמְלִיאֵל וְלוּמְדָתִי
 תּוֹרַתְנוּ לְכָל־דְּקַדְוִיקָיָה וְאֵהִי מִקְנָא
 לְאַלְהִים כְּמוֹכֶם כְּלַכֶּם הַיּוֹם:
 + וְאֶרְדֶּף אֶת־אַחֲזִי הַדֶּרֶךְ הַהִיא עַד־מִוֶּת
 וְאֵהִי אֹסֵר וּמְסַגֵּר לְכָל־אֲנָשִׁים וְנָשִׁים:
 + כְּאֲשֶׁר גַּם־יְעִיד עָלַי הַכְּהֵן הַגָּדוֹל

εγγίζοντι τη Δαμασκώ περί μεσημβρίαν εξαίφνης
 approaching to Damascus around midday, suddenly
 εκ του ουρανού περιεστράψαι φως ικανόν περί
 from out of the heaven flashed about a light, a fit amount around
 εμέ 7+ έπεσόν τε εις το έδαφος και ήκουσα φωνής
 me. And I fell onto the ground, and I heard a voice
 λεγούσης μοι Σαούλ Σαούλ τι με διώκεις 8+ εγώ δε
 saying to me, Saul, Saul, why do you persecute me? And I
 απεκρίθην τις ει κύριε είπέ τε προς με εγώ ειμι
 answered, Who are you, O Lord? And he said to me, I am
 Ιησούς ο Ναζωραίος ον συ διώκεις 9+ οι δε συν
 Jesus the Nazarene, whom you persecute. And the ones with
 εμοί όντες το μεν φως εθεάσαντο και έμφοβοι
 me being indeed a light saw, and thrown into fear
 εγένοντο την δε φωνήν ουκ ήκουσαν του
 became ; the but voice they did not hear of the one
 λαλούντός μοι 10+ είπον δε τι ποιήσω κύριε ο δε
 speaking to me. And I said, What shall I do, O Lord? And
 κύριος είπε προς με αναστάς πορεύου εις Δαμασκόν
 the Lord said to me, Having risen up, go unto Damascus!
 κακει σοι λαληθήσεται περί πάντων ων τέτακται
 and there it shall be told to you concerning all the things which is arranged
 σοι ποιήσαι 11+ ως δε ουκ ενέβλεπον από της
 for you to do. And as I did not look at anything because of the
 δόξης του φωτός εκείνου χειραγωγούμενος υπό των
 glory of that light, being led by the hand by the ones
 συνόντων μοι ήλθον εις Δαμασκόν 12+ Ανανίας δε
 being with me, I came unto Damascus. Ananias And

+ וְאָפֵל אֶרְצָה וְאָשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר אֵלַי
 + לֵאמֹר שָׂאוּל שָׂאוּל לָמָּה תִרְדֹּפֵנִי
 + וְאָעַן וְאָמַר מִי אַתָּה אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר אֵלַי
 אֲנִי יֵשׁוּעַ הַנָּצְרִי אֲשֶׁר אַתָּה רוֹדֵף
 + וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֶתִּי רְאוּ אֶת־הָאוֹר
 + וַיִּירָאוּ וְאֶת־קוֹל הַמְדַבֵּר אֵלַי לֹא שָׁמְעוּ
 + וְאָמַר מִה־אֲעֻשֶׂה אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר אֵלַי
 הָאֲדֹנָן קוֹם לֵךְ אֶל־דְּמִשְׁק וְשֵׁם יוֹנָד

לְךָ אֶת־כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתָ לַעֲשׂוֹת
 + וְאֲנִי לֹא־יָכֵלְתִי לִרְאוֹת מִפְּנֵי זֶהר
 הָאוֹר הַהוּא וַיִּחְזִיקוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
 אֶתִּי בְּיָדֵי וַיּוֹלִיכוּנִי וְאָבֹא לְדְמִשְׁק
 + וְשֵׁם אִישׁ יִרְא אֱלֹהִים כְּפִי הַתּוֹרָה
 + וְשָׁמוּ חֲנֻנִיָּה אֲשֶׁר קָנָה לוֹ שֵׁם טוֹב
 בְּקִרְבַּ כָּל־הַיְהוּדִים הַיּוֹשְׁבִים שָׁם

+ וְנִפְלֵא חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא
 + חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא
 + חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא
 + חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא
 + חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא

+ חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא
 + חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא
 + חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא
 + חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא
 + חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא חַד אִרְא

τις ἀνὴρ εὐσεβῆς κατὰ τὸν νόμον μαρτυρούμενος
 a certain , man a pious according to the law, borne witness to
 ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν Δαμασκῷ
 by all the dwelling in Damascus

Ἰουδαίων 13+ ἐλθὼν πρὸς με καὶ ἐπιστάς εἶπέ μοι
 Jews , having come to me, and having stood by, said to me,
 Σαούλ ἀδελφέ ἀνάβλεψον καγὼ αὐτὴ τῆ ὥρα
 O brother Saul, look up! And I the same hour

ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν 14+ ὁ δὲ εἶπεν ὁ θεός
 looked up on him. And he said, The God
 τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι
 of our fathers handpicked you to know
 τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκούσαι
 his will, and to behold the just one, and to hear

φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ 15+ ὅτι ἔση
 the voice from out of his mouth; for you will be
 μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν εἴδρακας
 a witness to him to all men of what you have seen

καὶ ἤκουσας 16+ καὶ νῦν τί μέλλεις ἀναστὰς
 and heard. And now, why be about to? Having arisen,
 βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἀμαρτίας σου
 be immersed and wash off your sins,

ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου 17+ ἐγένετο δὲ
 calling upon the name of the Lord. And it happened
 μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ
 to me in returning unto Jerusalem, and
 προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν
 my praying in the temple, there took place in me

וַיִּבֹא אֵלַי וַיִּנָּשׂ וַיֹּאמֶר אֵלַי + כִּי תִהְיֶה-לּוֹ לְעַד עַל-הַדְּבָרִים
 וַיֹּאמֶר אֵלַי וַיִּנָּשׂ וַיֹּאמֶר אֵלַי + אֲשֶׁר רָאִיתָ וְשָׁמַעְתָּ נִגַּד כָּל-בְּנֵי אָדָם:
 תְּהִיָּא נִפְקָחוּ עֵינַי וְאֶרְאֶהוּ: + וְעַתָּה לָמָּה תִתְמַהַמֶּה קִוּם וְהִטָּבֵל
 וַיֹּאמֶר אֵלַי אֲבֹתֵינוּ בְּחַר: + וְהִתְרַחֵץ מִחַטָּאתֶיךָ בְּקִרְאָה בְּשֵׁם הָאֱדֹנָי:
 בְּךָ לְדַעַת אֶת-רְצוֹנֵנוּ וְלִרְאוֹת + וַיְהִי בְּשׁוּבִי אֶל-יְרוּשָׁלַיִם וְאֶתְפַּלֵּל
 אֶת-הַצְּדִיק וְלִשְׁמֹעַ קוֹל מִפִּיהוּ: בְּמִקְדָּשׁ וַתְּהִי עָלַי יַד-יְהוָה:

וַיִּבֹא אֵלַי וַיִּנָּשׂ וַיֹּאמֶר אֵלַי +

וַיֹּאמֶר אֵלַי וַיִּנָּשׂ וַיֹּאמֶר אֵלַי + אֲשֶׁר רָאִיתָ וְשָׁמַעְתָּ נִגַּד כָּל-בְּנֵי אָדָם:
 תְּהִיָּא נִפְקָחוּ עֵינַי וְאֶרְאֶהוּ: +

וַיֹּאמֶר אֵלַי אֲבֹתֵינוּ בְּחַר: + וְהִתְרַחֵץ מִחַטָּאתֶיךָ
 בְּקִרְאָה בְּשֵׁם הָאֱדֹנָי: + וַיְהִי בְּשׁוּבִי אֶל-יְרוּשָׁלַיִם
 וְאֶתְפַּלֵּל אֶת-הַצְּדִיק וְלִשְׁמֹעַ קוֹל מִפִּיהוּ:

וַיִּבֹא אֵלַי וַיִּנָּשׂ וַיֹּאמֶר אֵלַי + אֲשֶׁר רָאִיתָ וְשָׁמַעְתָּ נִגַּד כָּל-בְּנֵי אָדָם:
 תְּהִיָּא נִפְקָחוּ עֵינַי וְאֶרְאֶהוּ: + וְעַתָּה לָמָּה תִתְמַהַמֶּה קִוּם וְהִטָּבֵל
 וַיֹּאמֶר אֵלַי אֲבֹתֵינוּ בְּחַר: + וְהִתְרַחֵץ מִחַטָּאתֶיךָ
 בְּקִרְאָה בְּשֵׁם הָאֱדֹנָי: +

וַיְהִי בְּשׁוּבִי אֶל-יְרוּשָׁלַיִם וְאֶתְפַּלֵּל אֶת-הַצְּדִיק
 וְלִשְׁמֹעַ קוֹל מִפִּיהוּ: +

εκστάσει 18+ και ιδείν αυτόν λέγοντά μοι σπεύσον
 a change of state, and beholding him saying to me, Hasten
 και ἐξελθε εν τάχει εξ Ιερουσαλήμ διότι ου
 and go forth quickly from Jerusalem! because they will not
 παραδέξονται σου την μαρτυρίαν περί εμού 19+ καγώ
 welcome your testimony concerning me. And I
 είπον κύριε αυτοί επίστανται ότι εγώ ήμην
 said, O Lord, they know that I was
 φυλακίζων και δέρων κατά τας συναγωγάς τους
 casting into prison and flaying against the synagogues of the ones
 πιστεύοντας επί σε 20+ και ότε εξεχείτο το αίμα
 believing upon you. And when was poured out the blood
 Στεφάνου του μάρτυρός σου και αυτός ήμην εφεστώς
 of Stephen your witness, also I myself was standing by,
 και συνευδοκών τη αναιρέσει αυτού φυλάσσων τα
 and assenting with his removal, guarding the
 ιμάτια των αναιρούντων αυτόν 21+ και είπε προς
 garments of the ones doing away with him. And he said to
 με πορεύου ότι εγώ εις έθνη μακράν εξαποστελώ
 me, Go! for I unto nations far off shall send
 σε 22+ ήκουον δε αυτού άχρι τούτου του λόγου και
 you! And they heard him until this word, and
 επήραν την φωνήν αυτών λέγοντες αίρε από της γης
 they lifted up their voice, saying, Take from the earth

+ וַיֵּאָרָא אוֹתוֹ מִדְּבַר אֱלֹהֵי חַוִּישָׁה צַא
 בְּמַהֲרָה מִירוּשָׁלַיִם כִּי לֹא יִקְבְּלוּ
 אֶת־עֲדוּתְךָ עָלַי:
 + וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הֲלֹא הֵם יוֹדְעִים אֵת
 אֲשֶׁר־הִשְׁלַכְתִּי אֶל־הַכְּפֹלָא וְהַלְקִיתִי
 בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת אֵת הַמֵּאֲמִינִים בְּךָ:
 + וּבְהַשְׁפִּיךְ דָּם־אֶסְטַפְנוּס עֲרֵךְ

אֶף־אֲנִי עֹמְדִתִּי שָׁם וְאֲנִי חָפֵץ
 בְּתַהֲרָתוֹ וְשׁוֹמֵר אֶת־בְּגִדֵי הַרְקָנוֹ:
 + וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יְהוָה כִּי אֲנִי אֶל
 הַגּוֹיִם עַד־לְמִרְחֹק אֲשַׁלְּחֶךָ:
 + וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו עַד־הַדְּבַר הַזֶּה וַיִּשְׂאוּ
 אֶת־קוֹלָם וַיֹּאמְרוּ הַשְׂמֵד אִישׁ כְּזֹה
 מֵעַל הָאֲדָמָה כִּי לֹא רָאוּ לֹ שְׂיִחִיָּה:

+ אֲשַׁלְּחֶנּוּ לְ
 אֲרֻמֵּי מִלְּחָמָה לְךָ אֲשֶׁר יִשְׁלְּחוּ
 לְךָ מִכְּפֹלָא מִמִּינֵי הַיָּם:
 + אֲרֻמֵּי מִלְּחָמָה לְךָ, אֲשֶׁר מִלְּחָמָה יִשְׁלְּחוּ
 לְךָ מִכְּפֹלָא מִמִּינֵי הַיָּם:
 + אֲשַׁלְּחֶנּוּ לְךָ אֲרֻמֵּי מִלְּחָמָה לְךָ
 מִכְּפֹלָא מִמִּינֵי הַיָּם:
 + אֲשַׁלְּחֶנּוּ לְךָ אֲרֻמֵּי מִלְּחָמָה לְךָ
 מִכְּפֹלָא מִמִּינֵי הַיָּם:

אֲשַׁלְּחֶנּוּ לְךָ אֲרֻמֵּי מִלְּחָמָה, וְאֲשַׁלְּחֶנּוּ
 לְךָ אֲרֻמֵּי מִלְּחָמָה לְךָ אֲשֶׁר יִשְׁלְּחוּ
 לְךָ מִכְּפֹלָא מִמִּינֵי הַיָּם:
 + אֲשַׁלְּחֶנּוּ לְךָ אֲרֻמֵּי מִלְּחָמָה לְךָ
 מִכְּפֹלָא מִמִּינֵי הַיָּם:
 + אֲשַׁלְּחֶנּוּ לְךָ אֲרֻמֵּי מִלְּחָמָה לְךָ
 מִכְּפֹלָא מִמִּינֵי הַיָּם:
 + אֲשַׁלְּחֶנּוּ לְךָ אֲרֻמֵּי מִלְּחָמָה לְךָ
 מִכְּפֹלָא מִמִּינֵי הַיָּם:

τον τοιούτον ου γαρ καθήκεν αυτόν ζην 23 +
 such a one ! for it is not fit for him to live.
 κραζόντων δε αυτών και ριπτούντων τα ιμάτια και
 crying out And of their , and tossing their garments, and
 κονιορτόν βαλλόντων εις τον αέρα 24+ εκέλευσεν
 dust throwing into the air, bid
 αυτόν ο χιλιάρχος άγεσθαι εις την παρεμβολήν
 him the commander to be led unto the camp,
 ειπών μάλιστα ανετάζεσθαι αυτόν ίνα επιγνώ δί'
 having said, with whips Investigate him , that we should know for
 ην αιτίαν ούτως επεφώνουν αυτό 25+ ως δε
 what reason thus they sounded out against him. And as
 προέτειναν αυτόν τοις ιμάσιν ειπε προς τον εστώτα
 they stretched him forward with the straps, said to the standing
 εκατόνταρχον ο Παύλος ει άνθρωπον Ρωμαίον και
 centurion Paul , Is it a Roman man and
 ακατάκριτον έξεστιν υμίν μαστίζειν 26+ ακούσας δε
 uncondemned allowed for you to crack the whip on ? And hearing,
 ο εκατόνταρχος προσελθών απήγγειλε τω χιλιάρχω
 the centurion came forward to report to the commander,
 λέγων όρα τι μέλλεις ποιείν ο γαρ άνθρωπος ούτος
 saying, Look to what you are about to do! for this man
 Ρωμαίός εστι 27+ προσελθών δε ο χιλιάρχος ειπεν
 is a Roman. And having come forward, the commander said
 αυτό λέγε μοι ει συ Ρωμαίος ει ο δε έφη ναι 28+
 to him, Tell me if you are a Roman? And he said, Yes.

איש רומי בלא־דין ובלא משפט :
 + וישמע שר המאה את־הדבר הזה
 וילך ויגד לשר האלף לאמר ראה
 מה־תעשה כי האיש הזה רומי הוא :
 + ויבא שר־האלף ויאמר הגד־לי הרומי
 אתה ויאמר רומי :
 + ויען שר האלף אני בכסף רב
 קניתי לי משפט האזרחות הזאת
 ויאמר פולוס ואני יולדתי בה :
 + ויהי בהיותם צעקים ומשליכים
 את־בגדיהם מעליהם וזרקים עפר
 השמימה :
 + ויצו שר האלף להוליכו אל־המזד
 ויאמר להלקות אתו ולבדק למען
 ידע מדוע עליו הצעקה הזאת :
 + ויהי כאשר אסרו אתו להכותו
 ברצועות ויאמר אל־שר המאה
 העמד עליו האף רשיון לכם להכות

וַיִּשְׁמַע שַׂר הַמֵּאָה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה :
 + וַיֵּלֶךְ וַיִּגְדַּל לְשַׂר הָאֶלֶף לֵאמֹר רֹא
 מַה־תַּעֲשֶׂה כִּי הָאִישׁ הַזֶּה רֹמִי הוּא :
 + וַיָּבֹא שַׂר־הָאֶלֶף וַיֹּאמֶר הַגִּיד־לִי הַרֹמִי
 אַתָּה וַיֹּאמֶר רֹמִי :
 + וַיַּעַן שַׂר הָאֶלֶף אֲנִי בְכֶסֶף רַב
 קִנִּיתִי לִי מִשְׁפָּט הָאֲזֻרְחוֹת הַזֹּאת
 וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס וְאֲנִי יוֹלְדִתִּי בָּה :
 + וַיְהִי בְהִיוֹתָם צֹעֲקִים וּמְשַׁלְּכִים
 אֶת־בְּגָדֵיהֶם מֵעֲלֵיהֶם וְזָרְקִים עֶפֶר
 הַשָּׁמַיְמָה :
 + וַיִּצְוּ שַׂר הָאֶלֶף לְהוֹלִיכֹו אֶל־הַמִּזְדָּה
 וַיֹּאמֶר לְהַלְקוֹת אֹתוֹ וּלְבַדֵּק לְמַעַן
 יָדוּעַ מַדּוּעַ עָלָיו הַצֹּעֲקָה הַזֹּאת :
 + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר אָסְרוּ אֹתוֹ לְהַכּוֹתוֹ
 בְּרִצְעוֹת וַיֹּאמֶר אֶל־שַׂר הַמֵּאָה
 הַעֲמֵד עָלָיו הָאֵף רִשְׁיוֹן לָכֶם לְהַכּוֹת

απεκρίθη τε ο χιλίαρχος εγώ πολλού κεφαλαίου
 responded And the commander, I by a great sum
 την πολιτείαν ταύτην εκτησάμην ο δε Παύλος ἔφη
 this citizenship acquired. And Paul said,
 εγώ δε και γεγέννημαι 29+ ευθέως ουν απέστησαν απ'
 But I even was born to it. Then immediately abstained from
 αυτού οι μέλλοντες αυτόν ανετάζειν και ο
 him the ones being about to investigate him. And the
 χιλίαρχος δε εφοβήθη επιγνούς ότι Ρωμαίός εστι και
 commander also feared, realizing that he is a Roman, and
 ότι ην αυτόν δεδεκώς 30+ τη δε επαύριον βουλόμενος
 that he was tied up by him. And the next day, wanting
 γνώναι το ασφαλές το τι κατηγορείται παρά των
 to know safely why he is charged by the
 Ιουδαίων ἔλυσεν αυτόν από των δεσμών και
 Jews, he loosed him from the bonds, and
 ἐκέλευσεν ελθεῖν τους αρχιερείς και όλον
 bid to come the chief priests and all
 το συνέδριον αυτών και καταγαγών τον Παύλον
 their sanhedrin; and leading down Paul,
 ἔστησεν εις αυτούς
 he stood him among them.

23 כג

1+ ατενίσας δε ο Παύλος τω συνεδρίῳ εἶπεν ἄνδρες
 gazing upon And Paul the sanhedrin, said, Men,
 αδελφοί εγώ πάση συνειδήσει αγαθή πεπολίτευμαι
 brethren, I in all conscience good have conducted myself in public

אַז הִרְפוּ מִמֶּנּוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ +
 לְבַדְקוֹ וְשֵׁר הָאֱלֹהִים יֵרָא מְאֹד כִּי-אָסַר אוֹתוֹ
 וְהוּא רוֹמִי +
 וּמִמְחֻרָת בִּקֵּשׁ לְדַעַת בְּרוּר
 עַל-מָה הִיהוּדִים מְחִיבִים אוֹתוֹ וַיִּתֵּר
 מוֹסְרוֹתָיו וַיֵּצֵא לְהִבִּיא אֶת-רֵאשֵׁי

הַכֹּהֲנִים וְאֵת כָּל-הַסַּנְהֶדְרִין וַיּוֹרֵד
 אֶת-פּוֹלוֹס וַיַּעֲמִידֵהוּ לְפָנֵיהֶם +
 וַיִּבֶט פּוֹלוֹס בְּסַנְהֶדְרִין וַיֹּאמֶר
 אֲנָשִׁים אַחִים בְּתוֹמַת לְבָבִי הִתְהַלַּכְתִּי
 לְפָנֵי אֱלֹהִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה +

וְהוּא רוֹמִי +
 וּמִמְחֻרָת בִּקֵּשׁ לְדַעַת בְּרוּר
 עַל-מָה הִיהוּדִים מְחִיבִים אוֹתוֹ וַיִּתֵּר
 מוֹסְרוֹתָיו וַיֵּצֵא לְהִבִּיא אֶת-רֵאשֵׁי

וְהוּא רוֹמִי +
 וּמִמְחֻרָת בִּקֵּשׁ לְדַעַת בְּרוּר
 עַל-מָה הִיהוּדִים מְחִיבִים אוֹתוֹ וַיִּתֵּר
 מוֹסְרוֹתָיו וַיֵּצֵא לְהִבִּיא אֶת-רֵאשֵׁי

τω θεώ ἀχρι ταύτης της ημέρας 2+ ο δε αρχιερεύς
to God as far as this day. But the chief priest

Ανανίας επέταξε τοις παρεστώσιν αὐτῷ τύπτειν
Ananias gave orders to the ones standing beside him to strike

αυτοῦ το στόμα 3+ τότε ο Παύλος προς αὐτόν εἶπε
his mouth. Then Paul to him said,

τύπτειν σε μέλλει ο θεός τοίχε κεκονιαμένε και συ
to beat you is about God, O wall being whitewashed. And you,

κάθη κρίνων με κατά τον νόμον και
do you sit down judging me according to the law, and

παρανομών κελεύεις με τύπτεσθαι 4+ οι δε
acting unlawfully you bid me to be struck? And the ones

παρεστώτες εἶπον τον αρχιερέα του θεού λοιδορεῖς 5+
standing beside said, The chief priest of God you revile?

έφη τε ο Παύλος ουκ ήδειν αδελφοί ότι εστί
said And Paul, I did not know brethren that he is

αρχιερεύς γέγραπται γαρ άρχοντα του λαού σου ουκ
chief priest; for it has been written, A ruler of your people you shall not

ερείς κακώς 6+ γνούς δε ο Παύλος ότι το εν μέρος
speak ill of. having known And Paul that the one part

εστί Σαδδουκαίων το δε έτερον Φαρισαίων έκραξεν
is of Sadducees, and the other of Pharisees, cried out

εν τω συνεδρίω άνδρες αδελφοί εγώ Φαρισαίός ειμι
in the sanhedrin, Men, brethren, I am a Pharisee,

υίός Φαρισαίου περι ελπίδος και αναστάσεως
a son of a Pharisee; concerning hope and a resurrection

+ וַיִּצְוּ תַנּוּנְיָהּ הַפְּהֵן הַגְּדוֹל אֶת־הָעֹמְדִים

עָלָיו לְהַכּוֹתוֹ עַל־פְּנָיו:

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו פּוֹלוֹס עֲתִיד אֱלֹהִים

לְהַכּוֹתָךְ תְּקִיר הַמְּסוּיָד הָאוֹמְנִים

יֵשֵׁב אַתָּה לְדִין אֹתִי כַּתּוֹרָה וְאַתָּה

מְצַוֶּה לְהַכּוֹתִי שְׂלֵא כַּתּוֹרָה:

+ וַיֹּאמְרוּ הָעֹמְדִים שָׁם אֶת־הַפְּהֵן הַגְּדוֹל

לְאֱלֹהִים תִּתְּרַף:

+ וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס אַחִי לֹא יִדְעָתִי אֲשֶׁר הוּא

הַפְּהֵן הַגְּדוֹל כִּי כָּתוּב נָשִׂיא בְּעַמְּךָ לֹא

תָּאֵר:

+ וּפּוֹלוֹס יָדַע כִּי מִקְצֶתָם צְדוּקִים

וּמִקְצֶתָם פְּרוּשִׁים וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי סַנְהֶדְרִין

לֵאמֹר אֲנָשִׁים אַחִים פְּרוּשׁ בֶּן־פְּרוּשׁ אֲנֹכִי

וְעַל־תִּקְנֹת הַמֵּתִים וְתַחֲיָתָם אֲנִי נִדּוֹן:

+ וַיִּשְׁמְעוּ חֲמִשָּׁה חֲפָיִם לְמִנְיֵן וַיִּמְסְחֶם חָל

חָיִים וַיִּנְחָשׁוּם לְפָנָיו חָל פְּהֵלֹתָם:

+ וַיִּשְׁמְעוּ אֲשֶׁר־הָיוּ חֲמִשָּׁה חֲפָיִם לְמִנְיֵן

וַיִּנְחָשׁוּם אֲשֶׁר־הָיוּ חֲמִשָּׁה חֲפָיִם לְמִנְיֵן

וַיִּנְחָשׁוּם אֲשֶׁר־הָיוּ חֲמִשָּׁה חֲפָיִם לְמִנְיֵן

+ וְהָיוּ חֲמִשָּׁה חֲפָיִם לְמִנְיֵן וַיִּנְחָשׁוּם

לְמִנְיֵן חֲמִשָּׁה חֲפָיִם לְמִנְיֵן:

+ אֲנִי לְמִנְיֵן פְּהֵלֹתָם לְמִנְיֵן

וְהָיוּ חֲמִשָּׁה חֲפָיִם לְמִנְיֵן וַיִּנְחָשׁוּם

לְמִנְיֵן חֲמִשָּׁה חֲפָיִם לְמִנְיֵן:

+ וְהָיוּ חֲמִשָּׁה חֲפָיִם לְמִנְיֵן וַיִּנְחָשׁוּם

לְמִנְיֵן חֲמִשָּׁה חֲפָיִם לְמִנְיֵן וַיִּנְחָשׁוּם

לְמִנְיֵן חֲמִשָּׁה חֲפָיִם לְמִנְיֵן:

νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι 7+ τούτο δε αὐτοῦ λαλήσαντος
of the dead I am judged. And this he having said,
ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν
there became a faction between the Pharisees and the
Σαδδουκαίων καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος 8+ Σαδδουκαίοι
Sadducees, and was split the multitude . the Sadducees
μεν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν μηδέ ἄγγελον
indeed For say there is no resurrection, nor angel,
μήτε πνεῦμα Φαρισαῖοι δε ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφοτέρα 9+
nor spirit; but the Pharisees acknowledge both.
ἐγένετο δε κραυγὴ μεγάλη καὶ ἀναστάντες οἱ
And there became cry a great . And having risen up, the
γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο
scribes of the part of the Pharisees disputed violently,
λέγοντες οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν
saying, Nothing bad do we find in
τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ εἰ δε καὶ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ
this man; but if also a spirit spoke to him,
ἢ ἄγγελος μὴ θεομαχόμεν 10+ πολλῆς δε
or an angel, we should not fight against God. a great And
γενομένης στάσεως εὐλαβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ
there being faction, being cautious the commander , lest
διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν ἐκέλευσε τὸ
Paul be pulled apart by them, bid the
στράτευμα καταβῆναι καὶ ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ
military to go down and seize him from out of
μέσου αὐτῶν ἀγεῖν τε εἰς τὴν παρεμβολήν 11+ τῆ δε
the midst of them, and to lead him unto the camp. And the

וּבְדַבְּרוֹ הַדָּבָר הַזֶּה הָיָה רִיב בֵּין
הַצַּדִּיקִים וּבֵין הַפְּרוֹשִׁים וַיִּתְּלַק הַתְּהוֹמוֹן׃
+ כִּי הַצַּדִּיקִים אָמְרִים אֵין תְּחִיָּה וְאֵין
מְלָאךָ וְרוּחַ וְהַפְּרוֹשִׁים מוֹדִים בְּשֵׁנֵיהֶם׃
+ וַתְּהִי תְהוֹמָלָה גְּדוּלָּה וַיִּקְוִמוּ
הַסּוֹפְרִים אֲשֶׁר מִכַּת הַפְּרוֹשִׁים
וַיִּתְּנֻכְחוּ לֵאמֹר לֹא־מִצְאָנוּ דָּבָר

רַע בְּאִישׁ הַזֶּה וְאִם־רוּחַ דְּבַר אֱלֹהִים
אוּ מְלָאךָ אֶל־נִלְחַמָּה בְּאֱלֹהִים׃
+ וְהָרִיב הוֹלֵךְ וְחֹזֵק וְשֶׁר־הָאֱלֹהִים
נִרְאָה פֶּן־יִשְׁסְעוּ אֶת־פּוֹלוֹס וַיִּצְוּ
אֶת־אֲנָשֵׁי הַצָּבָא לָרֶדֶת וּלְחַטֹּף
אֹתוֹ מִתּוֹכָם וּלְהַבְיֹאוֹ אֶל־הַמִּצְדָּה׃
+ וְהָאֲדוֹן נָצַב עָלָיו בְּלִילָה הַהוּא

+ וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר אֵין חֵסֶד
וְאֵין חַסְדִּים וְאֵין חַסְדִּים וְאֵין חַסְדִּים׃
+ וְהָאֲדוֹן אֵין חֵסֶד וְאֵין חַסְדִּים
וְאֵין חַסְדִּים וְאֵין חַסְדִּים׃
+ וְהָאֲדוֹן אֵין חֵסֶד וְאֵין חַסְדִּים
וְאֵין חַסְדִּים וְאֵין חַסְדִּים׃
+ וְהָאֲדוֹן אֵין חֵסֶד וְאֵין חַסְדִּים
וְאֵין חַסְדִּים וְאֵין חַסְדִּים׃

וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר אֵין חֵסֶד
וְאֵין חַסְדִּים וְאֵין חַסְדִּים׃
+ וְהָאֲדוֹן אֵין חֵסֶד וְאֵין חַסְדִּים
וְאֵין חַסְדִּים וְאֵין חַסְדִּים׃
+ וְהָאֲדוֹן אֵין חֵסֶד וְאֵין חַסְדִּים
וְאֵין חַסְדִּים וְאֵין חַסְדִּים׃
+ וְהָאֲדוֹן אֵין חֵסֶד וְאֵין חַסְדִּים
וְאֵין חַסְדִּים וְאֵין חַסְדִּים׃

επιούση νυκτί επιστάς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπε θάρσει
 following night, standing by him, the Lord said, Take courage,
 Παύλε ὡς γὰρ διεμαρτύρω τα περὶ ἐμοῦ εἰς
 Paul! for as you testified the things concerning me in
 Ἰερουσαλήμ οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι
 Jerusalem, so you must also in Rome testify .

12+ γενομένης δε ἡμέρας ποιήσαντές τινες τῶν
 And becoming day, having made some of the
 Ἰουδαίων συστροφὴν ἀνεθεμάτισαν εαυτούς λέγοντες
 Jews a confederacy, devoted themselves, saying
 μη τε φαγεῖν μη τε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσι
 to neither eat nor drink until they should kill
 τὸν Παύλον 13+ ἦσαν δε πλείους τεσσαράκοντα οἱ
 Paul. were And more than forty the ones
 ταύτην τὴν συνωμοσίαν πεποιηκότες 14+ οἵτινες
 this conspiracy making ; who
 προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
 having come forward to the chief priests and to the elders,
 εἶπον ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν εαυτούς μηδενός
 said, As an offering, we devoted ourselves to not one thing
 γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παύλον 15+
 taste until of which time we should kill Paul.
 νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ
 Now then you reveal yourselves to the commander with the
 συνεδρίῳ ὅπως αὐριον αὐτὸν καταγάγη πρὸς ὑμᾶς
 sanhedrin, so that tomorrow he should lead him to you,
 ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τα περὶ
 as being about to determine more exactly the things concerning

וַיֹּאמֶר חֲזַק פּוֹלוֹס כִּי כַּאֲשֶׁר הָעִידוֹתָ
 לִי בִירוּשָׁלַיִם כִּן הָעֵד תִּעִיד בְּרוֹמִי׃
 + וַיְהִי לְפָנֹת הַבִּקְרָר וַיִּתְחַבְּרוּ הַיְהוּדִים
 וַיֹּאסְרוּ אֶסָר עַל־נַפְשָׁם אִם יֵאָכְלוּ
 וְאִם יִשְׁתּוּ עַד אִם־יִהְרְגוּ אֶת־פּוֹלוֹס׃
 + וְהַבָּאִים בְּאֵלֶּה הַיּוֹתֵר
 מֵאַרְבָּעִים אִישׁ׃

+ וַיִּגְשׂוּ אֶל־רֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְאֵל הַזְּקֵנִים
 לֵאמֹר אֶסָר אֶסְרֵנוּ עַל־נַפְשֵׁנוּ לְבִלְתִּי
 טָעַם מְאוּמָה עַד אִם־הִרְגְנוּ אֶת־פּוֹלוֹס׃
 + וְעַתָּה הוֹדִיעוּ־נָא אֲתֶם וְסִנְהֶדְרִין
 אֶת־שֵׁר הָאֵלֶּף וַיּוֹרִידוּהוּ מִחֶר אֲלֵיכֶם
 כְּאֵלֹו תַחְפְּצוּ לַחֲקֹר עָלָיו הֵיטֵב וְאַנְחֵנוּ
 נְכוֹנִים לְהַמִּיתוּ בְּשָׂרָם יִקְרַב אֲלֵיכֶם׃

لَقَالَ لَهُ رَافَايِيلُ لَمَّا رَأَى أَنَّهُ
 يَأْكُلُ وَيَشْرَبُ وَيَسْتَلِمُ خَلْقَ
 خَلْقِهِ أَيْ جَسَدِهِ وَنَفْسِهِ
 + وَرَأَى أَنَّهُ يَتَمَلَّكُ نَفْسَهُ
 وَنَفْسَهُ وَنَفْسَهُ وَنَفْسَهُ
 + وَرَأَى أَنَّهُ يَتَمَلَّكُ نَفْسَهُ
 وَنَفْسَهُ وَنَفْسَهُ وَنَفْسَهُ
 وَنَفْسَهُ وَنَفْسَهُ وَنَفْسَهُ وَنَفْسَهُ

+ وَأَتَمَّوּ لَهُ لَأَلِ جَسَدِهِ وَنَفْسِهِ
 وَأَتَمَّوּ لَهُ لَأَلِ جَسَدِهِ وَنَفْسِهِ
 لَمْ يَلْجِئْ جَسَدَهُ وَنَفْسَهُ لِقَوْلِهِ
 + وَأَتَمَّوּ لَهُ لَأَلِ جَسَدِهِ وَنَفْسِهِ
 وَأَتَمَّوּ لَهُ لَأَلِ جَسَدِهِ وَنَفْسِهِ
 وَأَتَمَّوּ لَهُ لَأَلِ جَسَدِهِ وَنَفْسِهِ
 وَأَتَمَّوּ لَهُ لَأَلِ جَسَدِهِ وَنَفْسِهِ

αυτού ημεῖς δε προ του εγγίσαι αυτόν ἑτοιμοί εσμεν
 him; and we, before his approaching, are prepared
 του ανελεῖν αυτόν 16+ ακούσας δε ο υἱός της
 to do away with him. having heard And the son of the
 αδελφῆς Παύλον το ἔνεδρον παραγενόμενος και
 sister of Paul the ambush, having come and
 εισελθὼν εις την παρεμβολήν ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ
 entered into the camp, reported it to Paul.

17+ προσκαλεσάμενος δε ο Παύλος ἓνα των
 having called And Paul one of the
 εκατοντάρχων ἔφη τον νεανίαν τούτον ἀπάγαγε προς
 centurions, said, this young man Take to
 τον χιλιάρχον ἔχει γαρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ 18+
 the commander, for he has something to report to him!
 ο μεν ουν παραλαβὼν αὐτόν ἤγαγε προς τον
 Then indeed having taken him, he brought him to the
 χιλιάρχον και φησὶν ο δέσμιος Παύλος
 commander, and says, The prisoner Paul
 προσκαλεσάμενός με ηρώτησε τούτον τον νεανίαν
 having called me, asked me this young man
 ἀγαγεῖν προς σε ἔχοντά τι λαλήσαι σοι 19+
 to lead to you, having something to say to you.
 ἐπιλαβόμενος δε της χειρός αυτού ο χιλιάρχος και
 having taken hold of And his hand the commander, and
 ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο τι εστιν ο
 having withdrawn in private inquired, What is it which
 ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι 20+ εἶπε δε ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι
 you have to report to me? And he said that, The Jews

וַיִּשְׁמַע בֶּן־אַחֲזַת פּוֹלוֹס אֶת־אָרְבֹּם
 וַיֵּלֶךְ וַיָּבֵא אֶל־הַמַּצָּד וַיִּגַּד לְפוֹלוֹס׃
 וַיִּקְרָא פּוֹלוֹס לְאַחָד מִשְׂרֵי הַמַּאֲוֹת
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו קַח אֶת־הַבְּחֹר הַזֶּה
 אֶל־שַׂר הָאֵלֶף כִּי־דָבָר לוֹ לְהוֹדִיעֹו׃
 וַיָּבִיֵּאֵהוּ אֶל־שַׂר הָאֵלֶף וַיֹּאמֶר
 פּוֹלוֹס הָאִסִּיר קְרָאֵנִי אֵלָיו וַיִּבְקֹשׁ

מִמֶּנִּי לְהַבִּיא אֵלָיְךָ אֶת־הַבְּחֹר
 הַזֶּה כִּי־דָבָר לוֹ לְהַגִּיד לְךָ׃
 וַיֵּאחָז שַׂר הָאֵלֶף בְּיָדוֹ וַיִּסֶּר עִמּוֹ לְבַדּוֹ
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה הַדָּבָר אֲשֶׁר תוֹדִיעֵנִי׃
 וַיֹּאמֶר כִּי־נִנְעָצוּ הַיְּהוּדִים וַיְחַדּוּ לְבַקֵּשׁ
 מִמֶּךָ לְהוֹרִיד אֶת־פּוֹלוֹס מִחֶרֶת לְפָנָי
 סְנֵהֲרִין כְּאֵלוֹ חַפְצִים לְדַעַת הַיֵּשֶׁב
 אֶת־עֵינָיו׃

וַיִּשְׁמַע בֶּן־אַחֲזַת פּוֹלוֹס אֶת־אָרְבֹּם
 וַיֵּלֶךְ וַיָּבֵא אֶל־הַמַּצָּד וַיִּגַּד לְפוֹלוֹס׃
 וַיִּקְרָא פּוֹלוֹס לְאַחָד מִשְׂרֵי הַמַּאֲוֹת
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו קַח אֶת־הַבְּחֹר הַזֶּה
 אֶל־שַׂר הָאֵלֶף כִּי־דָבָר לוֹ לְהוֹדִיעֹו׃
 וַיָּבִיֵּאֵהוּ אֶל־שַׂר הָאֵלֶף וַיֹּאמֶר
 פּוֹלוֹס הָאִסִּיר קְרָאֵנִי אֵלָיו וַיִּבְקֹשׁ

מִמֶּנִּי לְהַבִּיא אֵלָיְךָ אֶת־הַבְּחֹר
 הַזֶּה כִּי־דָבָר לוֹ לְהַגִּיד לְךָ׃
 וַיֵּאחָז שַׂר הָאֵלֶף בְּיָדוֹ וַיִּסֶּר עִמּוֹ לְבַדּוֹ
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה הַדָּבָר אֲשֶׁר תוֹדִיעֵנִי׃
 וַיֹּאמֶר כִּי־נִנְעָצוּ הַיְּהוּדִים וַיְחַדּוּ לְבַקֵּשׁ
 מִמֶּךָ לְהוֹרִיד אֶת־פּוֹלוֹס מִחֶרֶת לְפָנָי
 סְנֵהֲרִין כְּאֵלוֹ חַפְצִים לְדַעַת הַיֵּשֶׁב
 אֶת־עֵינָיו׃

συνέθεντο του ερωτήσαι σε ὅπως αύριον εις το
 agreed to ask you that tomorrow unto the
 συνέδριον καταγάγης τον Παύλον ως μέλλοντες τι
 sanhedrin you should lead Paul , as being about something
 ακριβέστερον πυνθάνεσθαι περί αυτού 21+ συ ούν
 to more exactly inquire about concerning him. You then
 μη πεισθής αυτοίς ενεδρεύουσι γαρ αυτόν εξ
 should not be persuaded by them; for they lie in wait for him, of
 αυτών άνδρες πλείους τεσσαράκοντα οίτινες
 them men more than forty , who
 ανεθεμάτισαν εαυτούς μήτε φαγείν μήτε πιείν έως
 devoted themselves to neither eat nor drink until
 ου ανέλωσιν αυτόν και νυν έτοιμοί εισι
 of which time they should do away with him; and now they are ready,
 προσδεχόμενοι την από σου επαγγελίαν 22+ ο μεν ουν
 waiting from you a promise . Then the
 χιλίαρχος απέλυσε τον νεανίαν παραγγείλας μηδενί
 commander dismissed the young man, exhorting, saying , to no one
 εκλαλήσαι ότι ταύτα ενεφάνισας προς με 23+ και
 Divulge that these things were revealed to me. And
 προσκαλεσάμενος δύο τινάς των εκατοντάρχων είπεν
 having called on two certain centurions, he said,
 ετοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθώσιν
 Prepare soldiers two hundred , that they should go
 έως Καισαρείας και ιππείς εβδομήκοντα και
 unto Caesarea, and horsemen seventy , and
 δεξιολάβους διακοσίους από τρίτης ώρας της νυκτός
 spearmen two hundred , from the third hour of the night;

+ וְאַתָּה אֶל־תִּשְׁמַע לָהֶם כִּי אַרְבֵּים
 לוֹ מִהֶם יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים אִישׁ אֲשֶׁר
 אָסְרוּ אֶסֶר עַל־נַפְשָׁם לְבַלְתִּי אֶכֶל
 וְשָׁתוֹת עַד אִם־הִמִּיתוּהוּ וְהִנֵּה
 עֹתָה עֹמְדִים וּמְחַפִּים לְדַבְּרָךָ:
 + וַיִּשְׁלַח שְׂרֵה־הָאֶלֶף אֶת־הַבְּחוּר

וַיִּצְוּ עָלָיו אֲשֶׁר לֹא יִגִּיד לְאִישׁ
 כִּי נִלְחָלוּ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה:
 + וַיִּקְרָא לְשְׁנֵי שָׂרֵי מֵאוֹת וַיֹּאמֶר
 הַחֲלִצוּ מֵאַתְכֶם אַנְשֵׁי־צָבָא מֵאַתִּים לְלַכֵּת
 לְקִיסְרִיָּה וּפְרָשִׁים שִׁבְעִים וּמִשְׁכֵּי קִשֵּׁת
 מֵאַתִּים סוּרֵה־הַשָּׁעָה הַשְּׁלִישִׁית בְּלַיְלָה:

וְנִחְסֶה מִנְּךָ וְהָאֵלֶּיךָ אֶל־הַמֶּלֶךְ חַיִּים לְחַיֵּי
 אֲבוֹתָיִךְ כִּי חָבֵב מְבֹרָךְ הוּא וְנִכְלָפֶה מִנְּךָ:
 + אֲנִיכָּה מִחַל לֵךְ וְהִלְכִישׁ לְמֹתֵי
 לְיָדֶיךָ מִיָּדֶיךָ חָבֵב מִנְּךָ וְהָאֵלֶּיךָ
 לֹא חָבֵבְךָ נִכְרָה אֲנִיכָּה עַל תַּפְעֻלֹתֶיךָ וְלֹא
 נִכְלָפֶה אֲנִיכָּה וְנִכְלָפֶה חָבֵבְךָ וְנִמְלֵלְנִי
 מִלְּפִיךָ וְנִבְעֶה מִלְּפִיךָ וְנִבְעֶה מִלְּפִיךָ:

+ וְהָאֵלֶּיךָ חָבֵבְךָ לְחַיֵּיךָ חַיִּים לְחַיֵּי
 אֲבוֹתָיִךְ לֵךְ וְנִכְלָפֶה מִנְּךָ לֵךְ:
 + אֲנִיכָּה לְיָדֶיךָ מִיָּדֶיךָ אֲנִיכָּה לְמֹתֵי
 אֲבוֹתָיִךָ וְנִכְרָה אֲנִיכָּה עַל תַּפְעֻלֹתֶיךָ
 לְפִיכָּה וְנִבְעֶה מִלְּפִיכָּה וְנִבְעֶה מִלְּפִיכָּה
 מִלְּפִיכָּה וְנִבְעֶה מִלְּפִיכָּה וְנִבְעֶה מִלְּפִיכָּה:

24 + κτήνη τε παραστήσαι ἵνα
 beasts and present , that
 επιβιβάσαντες τον Παύλον διασώσωσι προς Φήλικα
 Paul setting upon one , they should deliver him to Felix
 τον ηγεμόνα 25 + γράψας επιστολήν περιέχουσαν
 the governor; having written a letter containing
 τον τύπον τούτον 26 + Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ
 this impression. Claudius Lysias to the most excellent
 ηγεμόνι Φήλικι χαίρειν 27 + τον ἄνδρα τούτον
 governor Felix, Hail! This man
 συλληφθέντα ὑπὸ των Ἰουδαίων και μέλλοντα
 having been seized by the Jews, and being about
 αναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστάς συν τῷ στρατεύματι
 to be done away with by them, attending with the military,
 ἐξειλόμην αὐτόν μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι 28 +
 I rescued him, having learned that he is a Roman.
 βουλόμενος δε γνῶναι την αἰτίαν δι' ἣν ἐνέκαλον
 And wanting to know the reason for which they accused
 αὐτῷ κατήγαγον αὐτόν εἰς το συνέδριον αὐτῶν 29 + ον
 him, I led him down unto their sanhedrin; whom
 εὔρον ἐγκαλούμενον περί ζητημάτων
 I found to be accused concerning matters
 του νόμου αὐτῶν μηδέν δε ἄξιον θανάτου η δεσμῶν
 of their law, no but worthy of death or bonds
 ἐγκλημα ἔχοντα 30 + μηνυθείσης δε μοι ἐπιβουλῆς εἰς
 indictment having . And having been indicated to me of a plot against

+ וּבְהִמּוֹת יְכִינּוּ לְהִרְכִּיב אֶת־פּוֹלוֹס
 לְמַעַן הִבִּיאוּ שָׁלֹם אֶל־פְּיִלְיִכְס הַהֶגְמוֹן:
 + וַיִּכְתֹּב אֲגָדָת וּבָה כְּדַבְרֵי הָאֱלֹהִים:
 + קָלוּדִיוֹס לוּסִיאָס לְפִיִּלְיִכְס הַהֶגְמוֹן
 הָאֲדִיר שָׁלוֹם:
 + אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה תִּפְשׂוּ הַיְהוּדִים
 וַיִּבְקְשׂוּ הַמִּיתוֹ וְאַבָּא עִם־אֲנָשֵׁי הַצִּבָּא
 וְאַפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:

+ וּבְאֲשֶׁר חִפְצָתִי לְדַעַת עַל־מָה שִׁטְנוֹ
 אֲתוּ הוֹרְדִיתִּי אֶל־סִנְהֶדְרִין שְׁלֵהֶם:
 + וְאָדַע כִּי־שִׁטְנוֹ אֲתוּ עַל־דְּבָרֵי
 שְׂאֵלוֹת דָּתָם וְלֹא עַל־דְּבַר אֲשֶׁר
 יִהְיֶה עָנְשׁוֹ עָלָיו מִיָּתָה אוּ מוֹסְרוֹת:
 + וְעַתָּה הִנֵּה הוֹדַדְלִי שְׁהַיְהוּדִים
 מִתְנַפְּלִים בְּאִישׁ הַזֶּה וְאַשְׁלַחְהוּ אֵלַיךְ

+ אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:
 אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:
 אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:
 אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:
 אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:
 אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:

אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:
 אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:
 אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:
 אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:
 אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:
 אֲנִי אֶפְלָטְהוּ מִתּוֹכֶם בְּשִׁמְעֵי כִי־רוֹמִי הוּא:

τον άνδρα μέλλειν έσεσθαι υπό των Ιουδαίων
 the man, being about to be by the Jews,
 εξαυτής έπεμψα προς σε παραγγείλας και τοις
 immediately I sent forth to you, exhorting also the
 κατηγοροίς λέγειν τα προς αυτόν επί σου έρρωσο
 accusers to say the things against him unto you. Be in health!

31+ οι μεν ουν στρατιώται κατά το διατεταγμένον
 The soldiers then, according to the thing being set in order
 αυτοίς αναλαβόντες τον Παύλον ήγαγον διά της
 for them, having taken Paul, led him through the

νυκτός εις την Αντιπατρίδα 32+ τη δε επαύριον
 night unto Antipatris. And the next day

εάσαντες τους ιππείς πορεύεσθαι συν αυτό
 they allowed the horsemen to go with him,

υπέστρεψαν εις την παρεμβολήν 33+ οίτινες
 and they returned unto the camp. The ones who
 εισελθόντες εις την Καισάρειαν και αναδόντες την
 having entered into Caesarea, and having delivered the
 επιστολήν τω ηγεμόνι παρέστησαν και τον Παύλον
 letter to the governor, presented also Paul

αυτό 34+ αναγνούς δε ο ηγεμών και επερωτήσας εκ
 to him. having read it And the governor, and having asked of
 ποίας επαρχίας εστί και πυθόμενος ότι από
 what jurisdiction he is, and having ascertained that he is from

Κιλικίας 35+ διακούσομαί σου έφη όταν και
 Cilicia; I will hold a hearing for you, said he, whenever also

בידי ההגמון ייעמידו לפניו גם את־פולוס :
 וְהַגִּישׁ שְׁטַנְתָּם לְפָנָיָהּ וְאַתָּה שְׁלוֹם :
 + וַיִּקְחוּ אֲנָשֵׁי הַצֶּבֶא אֶת־פּוֹלוֹס כְּאֲשֶׁר
 צִוּוּ וַיְבִיאוּהוּ לִיְלָה אֶל־אֲנֹשְׁטָטְרִיס :
 + וּמִמְחֻרַת הַנִּיחוּ אֶת־הַפְּרָשִׁים לְלַכֵּת אִתּוֹ
 וַיָּשׁוּבוּ לְמִצְדָּה :
 + וְאַלְהָה בָּאוּ אֶל־קִיסְרִיָה וַיִּתְּנוּ אֶת־הָאֲנָרַת
 + וַיְהִי כִּקְרֵא הַהֲגֻמוֹן אֶת־הָאֲנָרַת
 וַיִּשְׁאַל לְדַעַת מֵאֵי־זוֹת מְדִינָה הוּא וַיְהִי
 כְּשִׁמְעוּ כִּי־הוּא מִקִּילִיקְיָה וַיֹּאמֶר :
 + אֲשִׁמַּע אֶת־דְּבָרֶיךָ בְּבוֹא גַם־שְׁטַנְיָךָ הִנֵּה
 וַיֵּצֵאוּ לְשִׁמְרוֹ בְּבֵית הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר לְהוֹרְדוֹס :

וְחָזָה חָלָה, אֲלֵיכֶם כְּשֵׁם כְּשֵׁם אֵלֶיךָ
 אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם לְמַעַן אֵלֶיכֶם, וְאֵלֶיכֶם
 אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם :
 + אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם
 אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם :
 + אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם
 אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם :

אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם
 אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם :
 + אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם
 אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם :
 + אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם
 אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם :
 אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם :

οἱ κατήγοροί σου παραγενώνται ἐκελευσεν τε αὐτόν ἐν
 your accusers should come. And he bid him in
 τῷ πραιτωρίῳ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι
 the praetorium of Herod to be kept .

24 כד

1+ μετὰ δε πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς
 And after five days there came down the chief priest
 Ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος
 Ananias with the elders, and a rhetorician,
 Τερτύλλου τινός οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ
 a certain Tertullus, who revealed themselves to the governor against
 τοῦ Παύλου 2+ κληθέντος δε αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν
 Paul. And having been called, himself began to charge
 ὁ Τέρτυλλος λέγων πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ
 Tertullus, saying, Great peace is happening through
 σου καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ
 you, and great feats are happening to this nation
 διὰ τῆς σῆς προνοίας 3+ πάντη τε καὶ πανταχοῦ
 because of your forethought, both totally and everywhere
 ἀποδεχόμεθα κράτιστε Φήλιξ μετὰ πασης εὐχαριστίας
 we receive it gladly, most excellent Felix, with all thankfulness.
 4+ ἵνα δε μὴ ἐπὶ πλείον σε ἐγκόπτω παρακαλώ
 But so that should not upon much more you I hinder, I appeal
 ἀκούσαί σε ἡμῶν συντόμως τῆ σῆ ἐπιεικεία 5+
 for you to hear us so suddenly in your clemency.

+
 וַיְהִי אַחֲרַי חֲמִשָּׁת יָמִים וַיֵּרֵד
 חַנְּנִיָּה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאַתּוֹ הַזְּקֵנִים וְאִישׁ
 דְּבָרִים אֶחָד טְרִטוּלוֹס שְׁמוֹ וַיּוֹדִיעֵנו
 אֶת־הַקְּטוּבוֹת אֶת־דְּבַר רִיבָם עִם־פּוֹלוֹס׃
 + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר קָרָאוּ לוֹ וַיִּחַל
 טְרִטוּלוֹס לְחַיֵּב אֶתּוֹ וַיֹּאמֶר׃
 + עַל־יָדְךָ פִּילִיכְס הָאֲדִיר יִשְׁכְּנוּ
 בְּשָׁלוֹם רַב וְתַקְנוֹת רַבּוֹת נַעֲשׂוּ לָעַם

הַזֶּה בְּהַשְׁמָחָתְךָ עַל־אַלֶּה אֲנַחְנוּ
 מוֹדִים לָךְ בְּכָל־פְּנִים וּבְכָל־מְקוֹם׃
 + וְלֹא אוֹנִיעֶךָ תְּרַבֶּה עַל־כֵּן יִהְיוּ דְבָרֵינוּ
 מַעֲשִׂים וְאַתְחַנֵּן אֵלֶיךָ שֶׁתִּשְׁמַעֵנוּ כְּחַמְלָתְךָ׃
 + כִּי מִצָּאֵנוּ אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה כְּקָטָב
 וּמְנַרְהָ מוֹדִינִים בֵּין כָּל־הַיְּהוּדִים
 עַל־פְּנֵי תֵבֵל וְהוּא רֹאשׁ פֶּת הַנְּצָרִים׃

+
 + אַחֲרַי חֲמִשָּׁת יָמִים וַיֵּרֵד
 חַנְּנִיָּה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאַתּוֹ הַזְּקֵנִים וְאִישׁ
 דְּבָרִים אֶחָד טְרִטוּלוֹס שְׁמוֹ וַיּוֹדִיעֵנו
 אֶת־הַקְּטוּבוֹת אֶת־דְּבַר רִיבָם עִם־פּוֹלוֹס׃
 + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר קָרָאוּ לוֹ וַיִּחַל
 טְרִטוּלוֹס לְחַיֵּב אֶתּוֹ וַיֹּאמֶר׃
 + עַל־יָדְךָ פִּילִיכְס הָאֲדִיר יִשְׁכְּנוּ
 בְּשָׁלוֹם רַב וְתַקְנוֹת רַבּוֹת נַעֲשׂוּ לָעַם

וְהוּא רֹאשׁ פֶּת הַנְּצָרִים׃
 + אַחֲרַי חֲמִשָּׁת יָמִים וַיֵּרֵד
 חַנְּנִיָּה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאַתּוֹ הַזְּקֵנִים וְאִישׁ
 דְּבָרִים אֶחָד טְרִטוּלוֹס שְׁמוֹ וַיּוֹדִיעֵנו
 אֶת־הַקְּטוּבוֹת אֶת־דְּבַר רִיבָם עִם־פּוֹלוֹס׃
 + וַיְהִי כִּאֲשֶׁר קָרָאוּ לוֹ וַיִּחַל
 טְרִטוּלוֹס לְחַיֵּב אֶתּוֹ וַיֹּאמֶר׃
 + עַל־יָדְךָ פִּילִיכְס הָאֲדִיר יִשְׁכְּנוּ
 בְּשָׁלוֹם רַב וְתַקְנוֹת רַבּוֹת נַעֲשׂוּ לָעַם

ευρόντες γαρ τον άνδρα τούτον λοιμόν και κινούντα
 For having found this man mischievous, and moving
 στάσιν πάσι τοις Ιουδαίοις τοις κατά την οικουμένην
 insurrection among all the Jews in the habitable world,

πρωτοστάτην τε της των Ναζωραίων αιρέσεως 6+ ος
 and front rank of the of the Nazarenes sect ; who

και το ιερόν επείρασε βεβηλώσαι ον και
 also the temple attempted to profane , whom also
 εκρατήσαμεν και κατά τον ημέτερον νόμον
 we seized, and according to our law

ηθελήσαμεν κρίναι 7+ παρελθών δε Λυσίας ο
 we wanted to judge. having come by But Lysias the
 χιλίαρχος πολής βίας εκ των χειρών ημών απήγαγε
 commander with a great force from out of our hands took him ,

8+ κελεύσας τους κατηγορους αυτού έρχεσθαι παρ' ου
 bidding his accusers to come; from whom
 δυνήση αυτός ανακρίνας περί πάντων τούτων
 you will be able, he having questioned, concerning all these things ,

επιγνώναι ων ημείς κατηγορούμεν αυτού 9+
 to realize what we accuse him.
 συνεπέθεντο δε και οι Ιουδαίοι φάσκοντες ταύτα
 joined in making an attack And also the Jews , maintaining these things

ούτως έχειν 10+ απεκρίθη δε ο Παύλος νεύσαντος
 thus to suffice. responded And Paul , nodding
 αυτώ του ηγεμόνος λέγειν εκ πολλών ετών
 to him of the governor to speak, saying , For many years
 όντα σε κριτήν τω έθνει τούτω επιστάμενος
 you being judge to this nation; knowing this ,

וְהוּא גַם־נָסָה לְחַלֵּל אֶת־הַמִּקְדָּשׁ וַיִּתְפַּשׂ
 אֹתוֹ וַיִּנְחַפֵּץ לְשַׁפְּטוֹ עַל־פִּי תוֹרַתְנוּ׃
 וַיָּבֵא עָלֵינוּ לוֹסִיאָס שֶׁר־הָאֱלֹהִי
 בָּרַב־כַּח וַיִּחַטְּפֵהוּ מִיַּד־נוּ׃
 וַיִּצְוּ אֶת־שֹׁטְנָיו אֲשֶׁר יָבֵאוּ לְפָנָיִךָ
 וְאָתָּה כִּי־תִחְקֹר אֹתוֹ תוּכַל לְדַעַת
 מִפִּיהוּ אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

אֲשֶׁר עָלֵיהֶם אָנַחְנוּ מִחִיבִים אֹתוֹ׃
 וַיִּמְלֹאוּ הַיְהוּדִים אֶת־דְּבָרָיו לְאָמַר
 כִּי־כֵן הוּא׃
 וַיִּרְמֹז הַקְּהָנֹן לְפֹלֹס לְדַבֵּר
 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר יַעַן אֲשֶׁר יַדְעָתִי כִּי זֶה
 כְּמָה שָׁנִים שׁוֹפֵט אֶתָּה לְעַם הַזֶּה
 הֲנִי מַצְטִידֵק עַל־עֲבֹנָי וְלִבִּי בְּטוֹחַ׃

וַיִּשְׁמַע אֹתָם, מַסְפִּילָא דִּמְחֵי עֲלֵיהֶם
 לְחַלְלֵהּ נִסְחָה וְנִחְפֵּץ לְשַׁפְּטֵהּ אִי כֵּן
 וַיָּבֵא עָלֵיהֶם וַיִּחַטְּפֵהוּ מִיַּד־נוּ׃
 וַיִּצְוּ אֶת־שֹׁטְנָיו אֲשֶׁר יָבֵאוּ לְפָנָיִךָ
 וְאֵתָּה כִּי־תִחְקֹר אֹתוֹ תוּכַל לְדַעַת
 מִפִּיהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

וַיִּשְׁמַע אֹתָם, מַסְפִּילָא דִּמְחֵי עֲלֵיהֶם
 לְחַלְלֵהּ נִסְחָה וְנִחְפֵּץ לְשַׁפְּטֵהּ אִי כֵּן
 וַיָּבֵא עָלֵיהֶם וַיִּחַטְּפֵהוּ מִיַּד־נוּ׃
 וַיִּצְוּ אֶת־שֹׁטְנָיו אֲשֶׁר יָבֵאוּ לְפָנָיִךָ
 וְאֵתָּה כִּי־תִחְקֹר אֹתוֹ תוּכַל לְדַעַת
 מִפִּיהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

ευθυμότερον τα περί εμαυτού απολογούμαι 11 +
 more cheerfully the things concerning myself I make a defense.
 δυναμένου σου γνῶναι ὅτι ου πλείους εισί μοι
 You being able to know that not more than there were to me
 ημέραι δεκαδύο αφ' ης ανέβην προσκυνήσων εις
 days twelve from which I ascended to do obeisance into
 Ιερουσαλήμ 12+ και ούτε εν τω ιερῷ εύρόν με προς
 Jerusalem, and neither in the temple did they find me with
 τινα διαλεγόμενον η επισύστασιν ποιούντα ὄχλου
 anyone reasoning, or a conspiracy causing of a multitude,
 ούτε εν ταις συναγωγαίς ούτε κατά την πόλιν 13+
 neither in the synagogues, nor in the city;
 ούτε παραστήσαι δύνανται περί ὧν νυν
 nor to render proof are they able concerning which now
 κατηγορούσί μου 14+ ομολογῶ δε τούτό σοι ὅτι
 they charge me. But I acknowledge this to you, that
 κατά την οδόν ην λέγουσιν αίρεσιν ούτω λατρεύω
 according to the way, which they call a sect, so I serve
 τῷ πατρῷ θεῷ πιστεύων πάσι τοις κατά τον
 to the paternal God, believing in all things according to the
 νόμον και τοις προφήταις γεγραμμένοις 15+ ελπίδα
 law and to the things in the prophets having been written, a hope
 ἔχων εις τον θεόν ην και αυτοί ουτοί προσδέχονται
 having in God; which also they themselves wait for --
 ανάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν δικαίων τε και
 a resurrection about to be of the dead, both of just and

+ אַתָּה תּוֹכַל לְדַעַת אֲשֶׁר לֹא
 עָבְרוּ יוֹתֵר מִשְׁנַיִם עָשָׂר יוֹם מֵעַתָּה
 עֲלוֹתֵי יְרוּשָׁלַיִם לְהִשְׁתַּחֲוֹת:
 + וְלֹא בַמִּקְדָּשׁ מִצְאוּנִי מִתּוֹכָח
 עִם־אִישׁ או־מְעוֹרָר מִהוֹמָה בְּעַם
 וְלֹא בְּבֵיתִי כְּנִסְיוֹת וְלֹא בְּעִיר:
 + גַּם אֵין לָהֶם רְאִיָּה לְמַה־שְּׁמַחִיבִים אֹתִי:

+ אֲבָל אֶת־זֵאת מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּי
 בְּדַרְךָ הִיא אֲשֶׁר יִקְרְאוּהָ בְּשֵׁם פֶּת בַּה
 אֲנִי עֹבֵד אֶת־אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּהֶאֱמִינִי
 בְּכָל־הַפְּתוּב בַּתּוֹרָה וּבְנִבְיָאִים:
 + וְאֶקְוֶה לְאֱלֹהִים כִּי עֲתִידָה
 לְהִיֹּת תְּחִיַּת הַמֵּתִים לְצַדִּיקִים
 וְלִרְשָׁעִים אֲשֶׁר גַּם־הֵם יִחַפּוּ־לָהּ:

+ גַּם לְעַבְדֵי אֱלֹהִים לְחַבְּדָה לֵב לֵב לֵב
 וְלֵב חַפְּזֵי אֱלֹהִים לְחַפְּזֵי:
 + וְלֵב אֲרַבְּעִים וְשֵׁשׁ וְעֶשְׂרִים
 אֲרַבְּעִים וְשֵׁשׁ וְעֶשְׂרִים וְעֶשְׂרִים
 לֵב חַפְּזֵי אֱלֹהִים לְחַפְּזֵי:
 + וְלֵב אֲרַבְּעִים וְשֵׁשׁ וְעֶשְׂרִים
 מִן־חַפְּזֵי אֱלֹהִים לְחַפְּזֵי לֵב:

+ גַּם לְעַבְדֵי אֱלֹהִים לְחַבְּדָה לֵב לֵב
 וְלֵב חַפְּזֵי אֱלֹהִים לְחַפְּזֵי:
 + וְלֵב אֲרַבְּעִים וְשֵׁשׁ וְעֶשְׂרִים
 מִן־חַפְּזֵי אֱלֹהִים לְחַפְּזֵי לֵב:

αυτούς ακριβέστερον εἰδώς τα περί της οδοῦ
 them, more exactly knowing the things concerning the way,
 εἰπὼν ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβή
 having said, Whenever Lysias the commander should come down,
 διαγνώσομαι τα καθ' υμᾶς 23+ διαταξάμενός τε τῷ
 I will determine the things as to you. And having given orders to the
 εκατοντάρχη τηρεῖσθαι τὸν Παύλον ἔχειν τε ἀνεσιν
 centurion to keep Paul, and to let him have relaxation,
 και μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ υπηρετεῖν ἢ
 and for no one to restrain his own people to assist or
 προσέρχεσθαι αὐτῷ 24+ μετὰ δε ἡμέρας τινάς
 to come forward to him. And after some days,
 παραγενόμενος ὁ Φήλιξ συν Δρουσίλλῃ
 Felix having come with Drusilla
 τῇ γυναικί αὐτοῦ οὔσῃ Ἰουδαία μετεπέμψατο
 his wife, being Jewish, he fetched
 τὸν Παύλον και ἤκουσεν αὐτοῦ περί της εἰς
 Paul, and he heard him concerning the in
 χριστόν πίστεως 25+ διαλεγόμενου δε αὐτοῦ περί
 Christ belief. reasoning And of his concerning
 δικαιοσύνης και εγκρατείας και τοῦ κρίματος
 righteousness, and self-control, and the judgment
 τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φήλιξ
 about to be, thrown into fear becoming Felix
 ἀπεκρίθη το νυν ἔχον πορεύου καιρόν δε μεταλαβὼν
 responded, For now it suffices, go! but a time for sharing
 μετακαλέσομαί σε 26+ ἅμα δε και ἐλπίζων ὅτι
 I will call you back. But at the same time also hoping that

הזאת נודעו לו היטב ויאמר בקרבת אל
 לוסיאס שר האלה אשפט משפטכם:
 + ויצו את שר המאה לשום את פולוס
 במשמר ולתת לו רוחה ולבלתי מנע
 איש ממוודעיו משרת אותו ומבוא אליו:
 + ואחרי ימים אחדים בא פיליכס
 הוא ודרוסלה אשתו והיא יהודית
 וישלח לקרא לפולוס וישמע

אליו על דבר האמונה במשיח:
 + ויהי כדברו על הצדק ועל הפרישות
 ועל הדין העתיד לבוא ויחרד
 פיליכס ויען ויאמר לקרא עתה
 ולקשאפנה אשוב לקרא לך:
 + והוא מקנה לפולוס כי יתן לו
 שחר למען יתירהו ובעבור זה קרא
 לו פעמים הרבה וידבר עמו:

והוא כאלה האלה, הן אלו ואלו
 והוא כאלה האלה שר האלה משפטכם:
 + והוא למען יתן לו רוחה ולבלתי מנע
 איש ממוודעיו משרת אותו ומבוא אליו:
 + ואחרי ימים אחדים בא פיליכס
 הוא ודרוסלה אשתו והיא יהודית
 וישלח לקרא לפולוס וישמע

והוא כאלה האלה למען יתן לו רוחה
 ולקשאפנה אשוב לקרא לך:
 + והוא מקנה לפולוס כי יתן לו
 שחר למען יתירהו ובעבור זה קרא
 לו פעמים הרבה וידבר עמו:

χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου ὅπως
things shall be given to him by Paul, so that
λύση αὐτόν διό και πυκνότερον
he should loose him; therefore also more frequently

αὐτόν μεταπεμπόμενος ὠμίλει αὐτῷ 27+ διετίας δε
fetching him, he consorted with him. And a space of two years
πληρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ο Φήλιξ Πόρκιον
having been fulfilled, received as a successor Felix, Porcius
Φήστον θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοις Ιουδαίοις
Festus. And wanting favors to be laid away with the Jews,
ο Φήλιξ κατέλιπε τον Παύλον δεδεμένον
Felix left Paul bound.

25 כה

1+ Φήστος ουν επιβάς τη επαρχία μετά τρεῖς
Then Festus, having set foot in the jurisdiction, after three
ημέρας ανέβη εις Ιεροσόλυμα από Καισαρείας 2+
days ascended unto Jerusalem from Caesarea.
ενεφάνισαν δε αὐτῷ ο αρχιερεὺς και οι πρώτοι των
revealed And to him the chief priest and the foremost men of the
Ιουδαίων κατά του Παύλου και παρεκάλουν
Jews the things against Paul, and they appealed to
αὐτόν 3+ αιτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ ὅπως
him, asking a favor against him, that
μεταπέμψηται αὐτόν εις Ιερουσαλήμ ἐνεδραν
he should fetch him unto Jerusalem, an ambush

+ וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים וַיָּקָם פְּרָקְיוֹס
פְּסֻטוֹס תַּחַת פְּיֻלִּיכֶס וּפְיֻלִּיכֶס חֻפִּין
לְהַרְאוֹת חֻסְדֵּךְ אֶל־הַיְהוּדִים וְלֹא
הִתִּיר אֶת־פּוֹלוֹס מִבֵּית הָאֲסוּרִים:
+
וַיָּבֹא פְּסֻטוֹס אֶל־הַמְּדִינָה וַיַּעַל אַחֲרָי

שְׁלֹשֶׁת יָמִים מִקִּיסְרִין לִירוּשָׁלַיִם:
+ וְהִכְתִּין תְּגֻדוֹל וְרָאִישֵׁי הַיְהוּדִים
הוֹדִיעוּהוּ אֶת־רִיבָם עִם־פּוֹלוֹס:
+ וַיַּפְצְרוּ־בּוֹ וַיִּשְׁאַלּוּ מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹת
חֻסְדֵּךְ עִמָּהֶם לְהַבְיִאוֹ יְרוּשָׁלַיִם וְהַמָּה
מִתְנַבְּלִים אֹתוֹ לְהַמִּיתוֹ בַּדְּרֹךְ:

לְ מִן חָרָה פֻּלְוֹס חֻפִּין אֶל אֲחֵרֵי
חֻפִּין וְהָאֵלֶּךְ אֶל מִן חֻפִּין חֻפִּין:
+ חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין
חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין
חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין
חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין:
+

+ חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין
חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין:
+ חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין
חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין
חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין
חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין:
+ חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין חֻפִּין:

ποιούντες ανελεῖν αὐτόν κατά την οδόν 4+ ο μεν ουν
 while making to do away with him along the way. Then
 Φήστος απεκρίθη τηρείσθαι τον Παύλον εν Καισαρεία
 Festus responded for Paul to be kept in Caesarea,
 εαυτόν δε μέλλειν εν τάχει εκπορεύεσθαι 5+ οι ουν
 but he himself was about to quickly go forth. The ones then
 δυνατοί εν υμίν φησί συγκαταβάντες ει τι εστιν
 mighty among you, says he, having gone down too, if anything is
 άτοπον εν τω ανδρί τούτῳ κατηγορείωσαν αουτού 6+
 out of place in this man, let them accuse him.
 διατρίψας δε εν αυτοίς ημέρας πλείους η δέκα
 And having spent time among them days more than ten,
 καταβάς εις Καισάρειαν τη επαύριον καθίσας επί
 having gone down unto Caesarea, the next day having sat upon
 του βήματος εκέλευσε τον Παύλον αχθήναι 7+
 the rostrum, he bid Paul to be led in.
 παραγενομένου δε αουτού περιέστησαν οι από
 being come And he, there stood around the from
 Ιεροσολύμων καταβεβηκότες Ιουδαίοι πολλά και
 Jerusalem having come down Jews, with many and
 βαρέα αιτιώματα φέροντες κατά του Παύλου α
 grievous accusations bringing against Paul, which
 ουκ ίσχυον αποδείξαι 8+ απολογουμένου αουτού ότι
 they were not able to exhibit, while of his pleading, saying that,
 ούτε εις τον νόμον των Ιουδαίων ούτε εις το
 Neither against the law of the Jews, nor against the

+ הוא בא והיהודים אשר ירדו מירושלים +
 קיסרִיה וגם־הוא ישוב שָׁמָּה בְּקָרוֹב :
 + ויאמר לכן ירדו אתי העצומים שְׂבָכֶם :
 ואם־יש מאום באיש הזה יענו בו :
 + וישב בתוכם לא יותר מימים שְׁמֹנֶה
 או עשרה וירד אל־קיסרין ומִמְחֶרֶת יֵשֶׁב
 על־כִּסֵּא הַמִּשְׁפָּט ויצו להביא את־פולוס :
 + והוא הצטדק לאמר לא־הטאתי
 במאומה לא לדת היהודים ולא למקדש
 ולא לקיסר :

+ וַיֵּלֶךְ חָלְסָאֵל וַיְהִי עִמּוֹ אֶלְעָזָר בְּנֵי
 אֶלְעָזָר בְּנֵי אֶלְעָזָר בְּנֵי אֶלְעָזָר :
 + וַיֵּלֶךְ חָלְסָאֵל וַיְהִי עִמּוֹ אֶלְעָזָר
 בְּנֵי אֶלְעָזָר בְּנֵי אֶלְעָזָר :
 + וַיֵּלֶךְ חָלְסָאֵל וַיְהִי עִמּוֹ אֶלְעָזָר
 בְּנֵי אֶלְעָזָר בְּנֵי אֶלְעָזָר :
 + וַיֵּלֶךְ חָלְסָאֵל וַיְהִי עִמּוֹ אֶלְעָזָר
 בְּנֵי אֶלְעָזָר בְּנֵי אֶלְעָזָר :
 + וַיֵּלֶךְ חָלְסָאֵל וַיְהִי עִמּוֹ אֶלְעָזָר
 בְּנֵי אֶלְעָזָר בְּנֵי אֶלְעָזָר :

ιερόν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον 9+
 temple, nor against Caesar in anything I sinned.
 ο Φήστος δε τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι
 And Festus, with the Jews wanting favor to lay down ,
 ἀποκριθείς τῷ Παύλῳ εἶπε θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα
 responding to Paul, said, Are you willing unto Jerusalem
 ἀναβάς ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ 10+
 to ascend there concerning these things to be judged by me ?
 εἶπε δε ὁ Παῦλος ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος
 said And Paul , Unto the rostrum of Caesar
 ἐστὼς εἰμι οὐ με δεῖ κρίνεσθαι Ἰουδαίους οὐδέν
 I am standing, of which it is necessary for me to be judged. To Jews I did not
 ἠδίκησα ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις 11+ εἰ μὲν
 wrong, as also you well realize. if indeed
 γὰρ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι οὐ
 For I do wrong, and worthy of death have acted in anything , I do not
 παραιτούμαι τὸ ἀποθανεῖν εἰ δε οὐδέν ἐστὶν ὧν
 ask pardon to die; but if there is nothing of which
 οὗτοι κατηγοροῦσι μου οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς
 they charge me, no one me can to them
 χαρίσασθαι Καίσαρα ἐπικαλούμαι 12+ τότε ὁ Φήστος
 grant . To Caesar I call upon. Then Festus
 συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη Καίσαρα
 conversing together with the council responded, To Caesar
 ἐπικέκλησαι ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ 13+ ἡμερῶν δε
 you have called upon, unto Caesar you shall go. days And

וּפְסוּטוֹס בְּחֻפְצוֹ לְהִרְאוֹת חֻדָּר
 אֶל־הַיְהוּדִים וַיַּעַן אֶת־פּוֹלוֹס
 וַיֹּאמֶר הִתְחַפֵּץ לְעֵלוֹת יְרוּשָׁלַיִם
 לְהִשְׁפֹּט עַל־אֵלֶּה לְפָנַי שְׂמָה:
 + וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס לְפָנַי כִּסֵּא מִשְׁפָּטוֹ
 שְׁל־קִיסָר אֲנִי עֹמֵד וְשֵׁם אֲהִיָּה נְדוּן לֹא
 הִרְעַתִּי לַיְהוּדִים כִּפְּאֲשֶׁר יִדְעֶתָ הַיֵּטֵב
 עִם־אֶתָּה:

+ אִם־הִרְעַתִּי וַיִּשְׁבִּי דְבַר מִשְׁפָּט־מְנוֹת
 בְּל־אֲחֻשְׁךָ נִפְשֵׁי מְנוֹת וְאִם־אֵין־בִּי
 דְבַר מִכָּל אֲשֶׁר הֵם עֲנִים בִּי
 אִישׁ לֹא יוּכַל לְהַסְגִּירֵנִי אֶל־יָדֶם
 אֶת־קִיסָר אֲנִי קוֹרֵא לְדִינִי:
 + וַיַּוְעֵץ פְּסוּטוֹס עִם־יוֹעֲצָיו וַיַּעַן אֹתוֹ
 לֵאמֹר אֶת־קִיסָר קְרָאת אֶל־קִיסָר תִּלְדָּךְ:
 + וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיִּרְדּוּ אֲנָרְפּוֹס הַמֶּלֶךְ

+ פִּתְשֵׁלְמֵה וְיָם מְחַלְלָה וַיְזִי כֵּן תֵּן אֵל
 וַיִּזְעַר לְבַבְהוֹנֵה כִּי־תִשְׁמָעֵה אֵלֶיךָ לֵאלֹהֵי
 לְבַבְהוֹנֵה וְיָם כֵּן אֵלֶיךָ וְהִשְׁמָעֵה לְבַבְהוֹנֵה
 אֵלֶיךָ חַל מְלֵךְ וְהִשְׁמָעֵה מִדָּבָר:
 + חֵן פִּתְשֵׁלְמֵה אֵלֶיךָ חַל כִּי־תִשְׁמָעֵה מִדָּבָר
 אֵלֶיךָ מִדָּבָר אֵלֶיךָ לֵאלֹהֵי אֵלֶיךָ לֵאלֹהֵי
 מִלְּפָנֶיךָ לְמִשְׁמָעֵה אֵלֶיךָ וְהִשְׁמָעֵה לְבַבְהוֹנֵה
 + אֵלֶיךָ חַל מְלֵךְ אֵלֶיךָ חַל מְלֵךְ

וַיִּזְעַר לְבַבְהוֹנֵה לֵאלֹהֵי אֵלֶיךָ חַל
 מְלֵךְ אֵלֶיךָ חַל מְלֵךְ אֵלֶיךָ חַל מְלֵךְ
 וְהִשְׁמָעֵה לְבַבְהוֹנֵה לֵאלֹהֵי אֵלֶיךָ חַל
 חַל מְלֵךְ חַל מְלֵךְ, וְהִשְׁמָעֵה מִדָּבָר אֵלֶיךָ:
 + חַל מְלֵךְ חַל מְלֵךְ חַל מְלֵךְ חַל מְלֵךְ
 אֵלֶיךָ חַל מְלֵךְ חַל מְלֵךְ חַל מְלֵךְ חַל מְלֵךְ
 + חַל מְלֵךְ חַל מְלֵךְ חַל מְלֵךְ חַל מְלֵךְ

διαγενομένων τινών Αγρίππας ο βασιλεύς και
 having elapsed some , Agrippa the king and
 Βερνίκη κατήντησαν εις Καισάρειαν ασπασόμενοι
 Bernice arrived at Caesarea, saluting
 τον Φήστον 14+ ως δε πλείους ημέρας διέτριβον εκεί
 Festus. And when many days they spent there,
 ο Φήστος τω βασιλεί ανέθετο τα κατά τον Παύλον
 Festus the king presented the things relating to Paul,
 λέγων ανήρ τις εστι καταλελειμμένος υπό Φήλικος
 saying, man a certain There is being left by Felix,
 δέσμιος 15+ περί ου γενομένου μου εις Ιεροσόλυμα
 a prisoner; concerning whom on my being in Jerusalem,
 ενεφάνισαν οι αρχιερείς και οι πρεσβύτεροι των
 revealed the chief priests and the elders of the
 Ιουδαίων αιτούμενοι κατ' αυτού δίκην 16+ προς ους
 Jews , asking for against him punishment . To whom
 απεκρίθην ότι ουκ εστιν εθος Ρωμαίοις χαρίζεσθαι
 I answered that, It is not the custom with Romans to grant
 τινα άνθρωπον εις απώλειαν πριν η ο
 any man for destruction, before the practice the one
 κατηγορούμενος κατά πρόσωπον έχοι τους
 being accused face to face may have the
 κατηγορους τόπον τε απολογίας λάβοι περί του
 accusers , and a place of defense may receive concerning the
 εγκλήματος 17+ συνελθόντων ούν αυτών ενθάδε
 indictment. having come Then they here,

וּבְרִנְיָקָה אֶל־קִיסְרָיָה לְשֹׂאֵל לְפָסְטוֹס
 לְשָׁלוֹם׃

+ וַיְהִי כִּי־אָרְכוּ לָהֶם הַיָּמִים שָׁם
 וַיִּסְפֹּר פֶּסְטוֹס לְמֶלֶךְ אֶת־רִיב פּוֹלוֹס
 לְאֹמַר הִנֵּה אִישׁ אָסוּר בַּמָּקוֹם הַזֶּה
 אֲשֶׁר פִּילִיכֹס הִשְׁאִירוּ אַחֲרָיו׃
 + וּבְהַיּוֹתָי בִּירוּשָׁלַיִם דִּבְרוּ אֵלַי
 רְאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְזָקְנֵי תִיּוֹתָיִם׃

עַל־אֲדוֹתָיו וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנִּי לְהַרְשִׁיעוֹ׃
 + וְאָמַר אֲלֵיהֶם כִּי אֵין דִּרְךְ
 הַרּוּמִיִּים לְהַסְגִּיר אִישׁ בְּטָרָם
 יַעֲמַד הַנִּשְׁטָעַן בְּפָנַי טַעֲנִיו וְנִתֵּן־לוֹ
 מָקוֹם לְהִצְטַדֵּק מִן־הַשְּׁטָנָה׃
 + וְלִכֵּן כִּאֲשֶׁר בָּאוּ הִנֵּה תִשְׁתִּי וְלֹא
 הִתְמַהֲמַהְתִּי כִּי מִמַּחֲרַת הַיּוֹם יִשְׁבְּתִי
 עַל־כִּסֵּא הַמִּשְׁפָּט וְאַצְנֶה לְהַבִּיא אֶת־הָאִישׁ׃

חָלַכְהוּ חֲזִינְטָה לַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁאֵל אֶל־פֶּסְטוֹס
 וַיִּשְׁאַל׃

+ וַיְהִי כִּי־אָרְכוּ לָהֶם הַיָּמִים שָׁם
 וַיִּסְפֹּר פֶּסְטוֹס לְמֶלֶךְ אֶת־רִיב פּוֹלוֹס
 לְאֹמַר הִנֵּה אִישׁ אָסוּר בַּמָּקוֹם הַזֶּה
 אֲשֶׁר פִּילִיכֹס הִשְׁאִירוּ אַחֲרָיו׃

+ וּבְהַיּוֹתָי בִּירוּשָׁלַיִם דִּבְרוּ אֵלַי
 רְאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְזָקְנֵי תִיּוֹתָיִם
 לְהַבִּיא אֶת־הָאִישׁ׃

אֶל־אֲדוֹתָיו וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנִּי לְהַרְשִׁיעוֹ׃
 + וְאָמַר אֲלֵיהֶם כִּי אֵין דִּרְךְ

הַרּוּמִיִּים לְהַסְגִּיר אִישׁ בְּטָרָם
 יַעֲמַד הַנִּשְׁטָעַן בְּפָנַי טַעֲנִיו וְנִתֵּן־לוֹ
 מָקוֹם לְהִצְטַדֵּק מִן־הַשְּׁטָנָה׃
 + וְלִכֵּן כִּאֲשֶׁר בָּאוּ הִנֵּה תִשְׁתִּי וְלֹא
 הִתְמַהֲמַהְתִּי כִּי מִמַּחֲרַת הַיּוֹם יִשְׁבְּתִי
 עַל־כִּסֵּא הַמִּשְׁפָּט וְאַצְנֶה לְהַבִּיא אֶת־הָאִישׁ׃

αναβολήν μηδεμίαν ποιησάμενος τη εξής καθίσας
 delay not making, in the next day having seated

ἐπί του βήματος ἐκέλευσα αχθῆναι τον άνδρα 18 +
 at the rostrum, I bid to be led in the man ;

περί ου σταθέντες οι κατήγοροι ουδεμίαν αιτίαν
 concerning whom, standing up the accusers, no accusation

επέφερον ον υπενόουν εγώ 19+ ζητήματα δε τινα
 brought which I suspected; matters but certain

περί της ιδίας δεισιδαιμονίας είχαν προς αυτόν και
 concerning their own reverence of God they had against him, and

περί τινος Ιησού τεθνηκότος ον έφασκεν ο Παύλος
 concerning a certain Jesus having died, whom Paul maintained

ζην 20+ απορούμενος δε εγώ την περί τούτου
 to be alive. being perplexed And I concerning this

ζήτησιν έλεγον ει βούλοιτο πορεύεσθαι εις
 inquiry, said, Shall he be willing to go unto

Ιερουσαλήμ κακει κρίνεσθαι περί τούτων 21+ του δε
 Jerusalem, and there to be judged concerning these things ? But

Παύλου επικαλεσαμένου τηρηθήναι αυτόν εις την
 Paul, having called upon himself to be kept for the

του Σεβαστού διάγνωσιν ἐκέλευσα τηρείσθαι αυτόν
 inquiry of Augustus, I bid to keep him

έως ου πέμψω αυτόν προς Καίσαρα 22 +
 until of which time I should send him forth to Caesar.

Αγρίππας δε προς τον Φήστον έφη εβουλόμην και
 And Agrippa to Festus said, I wanted also

αυτός του ανθρώπου ακούσαι ο δε αύριον φησίν
 myself the man to hear. And the morrow, he says,

על-אלה: +
 וייעמדו שטניו ולא-הגידו עליי
 דבר רע ממה-שחקשדתי בו:
 + ורק היו להם דברי ריבת עליי בענין
 עבודת אלהיהם ועל-מת אחד ישוע שמו
 אשר אמר עליי פולוס כי הוא חי:
 + ויפלא ממני הדבר הזה למשפט ואמר
 החפץ אתה ללקח ירושלים ולהשפט שם

+ וישאל פולוס להניחו במשמר
 עד-צאת משפטו מלפני אגוסטוס ואצוה
 לשמרו עד-אשר אשלח אתו אל-קיסר:
 + ויאמר אנרפס אל-פסטוס גם-אני חפץ
 לשמע את-האיש ויאמר מחר תשמענו:

+ ופסח חזקו ופלו אל-אלה, רלו
 אעבשה לומר ויעל געל ונסאו
 חלו, אפי נח ושביו תו-אלה:
 + ויפלא ויפלא ממני למה על ויעל-אלה
 אלו תו-אלה למה על ויעל-אלה
 ונחשו תו ונחשו תו-אלה ונחשו, תו:
 + ונחשו ונחשו תו-אלה ונחשו על געל-אלה

תולד רכבו תו-אלה לאלה ונחשו
 תו-אלה לאלה על-אלה ונחשו על-אלה:
 + תו-אלה ונחשו ונחשו ונחשו ונחשו
 ונחשו ונחשו ונחשו ונחשו ונחשו ונחשו
 + תו-אלה ונחשו ונחשו ונחשו ונחשו
 ונחשו ונחשו ונחשו ונחשו ונחשו ונחשו
 ונחשו ונחשו ונחשו ונחשו ונחשו ונחשו

ακούση αὐτοῦ **23 +** τη ουν επαύριον ελθόντος
 you shall hear him. Then in the next day having come
 του Αγρίππα και της Βερνίκης μετά πολλής
 Agrippa and Bernice with much
 φαντασίας και εισελθόντων εις το ακροατήριον συν
 visible display, and having entered into the auditorium, with
 τε τοις χιλιάρχοις και ανδράσι τοις κατ' εξοχήν
 both the commanders, and men, the ones of prominence
 ούσι της πόλεως και κελεύσαντος του Φήστου
 being of the city, and Festus having bid,

ήχθη ο Παύλος **24 +** και φησιν ο Φήστος
 Paul was led in . And Festus says,
 Αγρίππα βασιλεύ και πάντες οι συμπαρόντες ημίν
 O king Agrippa, and all the being present with us
 άνδρες θεωρείτε τούτον περί ου παν το πλήθος
 men , you view this one concerning whom all the multitude
 των Ιουδαίων ενέτυχόν μοι εν τε Ιεροσολύμοις και
 of the Jews interceded with me in both Jerusalem and
 ενθάδε επιβοώντες μη δειν ζην αυτόν μηκέτι **25 +**
 here, yelling aloud must not live he any longer.
 εγώ δε καταλαβόμενος μηδέν άξιον θανάτου αυτόν
 And I having perceived nothing worthy of death he
 πεπραχέναι και αυτου δε τούτου επικαλεσαμένου
 to have done , also himself and this one having called upon
 τον Σεβαστόν έκρινα πέμπειν αυτόν **26 +** περί ου
 Augustus, I judged to send him. Concerning whom

+ וַיְהִי מִמְּחֻרָת כְּבֹא אֲגֵרִפּוֹס
 וַיְבָרְכֵנִיקָה בְּהוֹד גְּדוֹל וַיָּבֵאוּ אֶל-אוֹלָם
 הַמְּשֻׁמַּעַת הַמָּה וְשָׂרֵי הָאֱלֹף וּנְגִידֵי
 הָעִיר וַיִּצְוּ פְּסָטוֹס וַיָּבִיאוּ אֶת-פּוֹלוֹס׃
 + וַיֹּאמֶר פְּסָטוֹס אֲגֵרִפּוֹס הַמֶּלֶךְ
 וְכָל-הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אַתֶּם פֹּה אֶתְּנוּ הַנֶּכֶם
 רְאִים אֶת-הָאִישׁ אֲשֶׁר בְּעִבּוּרוֹ פָּגְעוּ-בִי
 כָּל-הַמּוֹן הַיְהוּדִים גַּם-בִּירוּשָׁלַיִם וְגַם-פֹּה
 נִיזְעָקוּ שְׁלֹא רָאוּי לוֹ שְׂיִחָיָה עוֹד׃

+ וַאֲנִי כְּאֲשֶׁר הִכְרַתִּי בּוֹ שְׁלֹא-עֲשֶׂה דָבָר
 שְׂיִחָיָה עָלָיו חַיִּב מִיָּתָה וְגַם-הוּא קָרָא
 אֶת-אֲנוֹסְטוֹס לְדִינּוֹ יַעֲצָתִי לְשַׁלַּח אֹתוֹ
 שְׂמָה׃
 + אַךְ אֵין-לִי לְכַתֵּב עָלָיו דָּבָר
 נִכּוֹן לְאֲדִינּוֹ וּבְעִבּוֹר זֹאת הִבִּיאֲתִיו
 לְפָנֶיכֶם וּבִיּוֹתֵר לְפָנֶיךָ הַמֶּלֶךְ אֲגֵרִפּוֹס
 לְמַעַן יִחַקֵּר וַיִּדְעֵתִי מָה אֶכְתֹּב׃

+ וְלֵאמֹר אֲנִי רָאוּי אֶהְיֶה אֶל-יְיָ
 וְכִינִימָה בְּאוֹסֵם שְׁחָרָא אֶל לְחַיָּה
 וְנִימָה עַם חַיָּיָה אֶל יְיָ וְנִימָה אֶל
 אֲפֹסֵי פִתְמֵלְאָה אֶל אֲפֹסֵי פִתְמֵלְאָה׃
 + וְאֲנִי פִתְמֵלְאָה אֶל יְיָ אֶל לְחַיָּה
 אֶל לְחַיָּה אֶל יְיָ אֶל לְחַיָּה אֶל לְחַיָּה
 אֶל לְחַיָּה אֶל יְיָ אֶל לְחַיָּה אֶל לְחַיָּה
 וְנִימָה אֶל יְיָ אֶל לְחַיָּה אֶל לְחַיָּה׃

מִכֵּן וְלֵאמֹר אֲנִי לְחַיָּה וְנִימָה׃
 + אֲנִי וְנִימָה אֶל לְחַיָּה וְנִימָה אֶל
 לְחַיָּה אֶל לְחַיָּה לְחַיָּה וְנִימָה אֶל
 וְנִימָה אֶל לְחַיָּה וְנִימָה אֶל לְחַיָּה׃
 + אֲנִי וְנִימָה אֶל לְחַיָּה אֶל לְחַיָּה
 אֶל לְחַיָּה אֶל לְחַיָּה אֶל לְחַיָּה
 אֶל לְחַיָּה אֶל לְחַיָּה אֶל לְחַיָּה
 וְנִימָה אֶל יְיָ אֶל לְחַיָּה אֶל לְחַיָּה׃

ασφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω διό
 anything safe to write to my lord I have not . Therefore
 προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ
 I led him unto you, and especially unto you,
 βασιλεῦ Ἀγρίππα ὅπως τῆς ανακρίσεως γενομένης
 O king Agrippa, so that the examination having taken place,
 σχῶ τι γράψαι 27+ ἄλογον γὰρ μοι δοκεῖ
 I should have something to write. illogical For to me it seems
 πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας
 to send forth a prisoner, and not the against him accusations
 σημαίνει
 signifying .

26 כו

1+ Ἀγρίππας δε πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη επιτρέπεταιί
 And Agrippa to Paul said , It is permitted
 σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο
 for you for yourself to speak . Then Paul made a defense,
 ἐκτείνας τὴν χεῖρα 2+ περὶ πάντων ὧν
 having stretched out the hand. Concerning all of which
 ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων βασιλεῦ Ἀγρίππα ἡγήμαι
 I am accused by the Jews, O king Agrippa, I esteem
 ἑμαυτὸν μακάριον μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ
 myself blessed being about to make a defense unto you
 σήμερον 3+ μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν
 today; especially a diviner being you of all the things
 κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων διό δέομαί
 among the Jews of both customs and matters. Therefore I beseech

+ כִּי לֹא-יִתְכַן בְּעֵינַי לְשַׁלּוֹחַ אִסִּיר וְלֹא
 אֹדִיעַ גַּם אֶת-עֲלִילַת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-שָׂמוּ
 לִי :

+ וַיֹּאמֶר אֲגָרִפֹּס אֶל-פּוֹלוֹס נִתֵּן-לְךָ
 לְדַבֵּר בְּעַד נַפְשְׁךָ אִם יִצְטַדֵּק
 פּוֹלוֹס וַיּוֹשֶׁט אֶת-יָדוֹ וַיֹּאמֶר :

+ מֵאֲשֶׁר אֲנִי נִפְשֵׁי הַמֶּלֶךְ אֲגָרִפֹּס
 כִּי לְפָנֶיךָ אִצְטַדֵּק הַיּוֹם עַל-כֹּל
 אֲשֶׁר-טַעַנִּים עָלַי הַיְהוּדִים :

+ כִּי אַתָּה יָדַע הַיָּטִב כֹּל-הַמְּנַהֲגִים
 וְהַשְּׂאֵלוֹת אֲשֶׁר בֵּין הַיְהוּדִים וְעַל-כֵּן
 אֲשַׁאֲלֶה מֵאַתָּה לְשַׁמַּע אֹתִי כְּאֶרְךָ רוּחָךָ :

+ לֵךְ חַיָּה הֲלֵךְ וְחַיָּה מְעוֹנֶיךָ חַיָּה
 אֲשֶׁר־נָהֲלֵהְתָּ וְלֹא תַחֲלֹהְתָּ שְׂחַלְלֵהְתָּ :

+ וְאִם יִצְטַדֵּק אֶל-פּוֹלוֹס לְפָנֶיךָ
 לְחַלְלֵהְתָּ אֶל-כֵּן תִּפְעֶה שֶׁ מִן-פִּיךָ
 חַיָּה אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ :

+ אֲלֵךְ חַיָּה אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ
 חַיָּה אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ
 אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ
 אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ
 אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ אֲשֶׁר מִן-פִּיךָ :

σου μακροθύμως ακούσαι μου 4+ την μεν ουν
 you leniently to hear me. Indeed then the
 βίωσίν μου την εκ νεότητος την απ' αρχής
 mode of my life, the one from youth, the thing from the beginning
 γενομένην εν τω έθνει μου εν Ιεροσολύμοις ίσασι
 happening among my nation in Jerusalem, understand
 πάντες οι Ιουδαίοι 5+ προγινώσκοντές με άνωθεν
 all the Jews ; foreknowing me from the beginning,
 εάν θέλωσι μαρτυρείν ότι κατά την ακριβεστάτην
 if they should want to witness) that according to the exactest
 αίρεσιν της ημετέρας θρησκείας έζησα Φαρισαίος 6+
 sect of our religion I lived a Pharisee.
 και νυν επ' ελπίδι της προς τους πατέρας
 And now for the hope of the to the fathers
 επαγγελίας γενομένης υπό του θεού έστηκα
 promise being by God I stand
 κρινόμενος 7+ εις ην το δωδεκάφυλον ημών εν
 being judged, in which our twelve tribes, with
 εκτενεία νύκτα και ημέραν λατρεύον ελπίζει
 intensity night and day serving , hope
 καταντήσαι περί ης ελπίδος εγκαλούμαι βασιλεύ
 to arrive; concerning which hope I am accused, O king
 Αγρίππα υπό των Ιουδαίων 8+ τι άπιστον κρίνεται
 Agrippa, by the Jews. Why unbelievable is it judged
 παρ' υμίν ει ο θεός νεκρούς εγείρει 9+ εγώ μεν ούν
 by you if God the dead raises ? I indeed then

+ הַיְהוָה דַּרְכֵי מַנְעוּרַי אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי-בָהּ
 מֵאֵז בְּתוֹךְ עַמִּי וּבִירוּשָׁלַיִם יְדַעִים אוֹתָהּ
 כָּל-הַיְהוּדִים :
 + כִּי מִיָּמִים רַאשׁוֹנִים יָדַעְנִי אִם-יִרְצוּ
 לְהַעֲיִד כִּי כְּפָרוֹשׁ הִתְנַהַגְתִּי עַל-פִּי
 הַכֶּתֶת הַמִּקְפָּדֶת בְּיֹתֵר בְּעִבּוֹדְתֵנוּ :
 + וְעַתָּה אֲנִי עֹמֵד לְהַשְׁפֹּט עַל-תְּקִנֹת
 הַהִבְטָחָה אֲשֶׁר הִבְטַיְחָה הָאֱלֹהִים
 אֶת-אֲבוֹתֵינוּ :

+ וְאֲשֶׁר שָׁנִים עָשָׂר שְׁבַטֵינוּ מִיְחֻלָּים
 לְהַגִּיעַ לָהּ בְּעֶבְדָם אֶת-יְהוָה תָּמִיד יוֹמָם
 וְלַיְלָה עַל-דִּבְרֵי הַתְּקִנָּה הַזֹּאת הַמְלֶךְ
 אֲגַרְפֹּס הַיְהוּדִים מִבְּקָשִׁים לְחִיבָנִי :
 + מֵהַדוּעַ וּפְלֵא בְּעֵינֵיכֶם כִּי הָאֱלֹהִים יַחֲיֶה
 מִתִּים :
 + הֵן לְפָנַי אֲנִי חֹשֵׁבְתִי לְדַבֵּר הַגּוֹן
 לְצַרֵּר אֶת-שֵׁם יֵשׁוּעַ הַנִּצְרִי עַד-מָאֵד :

+ וַיַּחַם רֹאשׁוֹ וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר אֲנִי
 רַק כִּי חָם וַיִּשְׁמָעוּהוּ וַיִּבְּאוּ, וַיִּקְרָא לְהֵאֲרָם,
 וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אֲנִי חָם, וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר :
 + וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם וַיִּשְׁמָעוּהוּ
 וַיִּבְּאוּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם :
 + וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם וַיִּשְׁמָעוּהוּ
 וַיִּבְּאוּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם :
 + וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם וַיִּשְׁמָעוּהוּ
 וַיִּבְּאוּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם :
 + וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם וַיִּשְׁמָעוּהוּ
 וַיִּבְּאוּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם :

+ וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם וַיִּשְׁמָעוּהוּ
 וַיִּבְּאוּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם :
 + וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם וַיִּשְׁמָעוּהוּ
 וַיִּבְּאוּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם :
 + וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם וַיִּשְׁמָעוּהוּ
 וַיִּבְּאוּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם :
 + וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם וַיִּשְׁמָעוּהוּ
 וַיִּבְּאוּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר אֲנִי חָם :

έδοξα εμαυτώ προς το όνομα Ιησού του Ναζωραίου
 thought to myself towards the name of Jesus the Nazarene

δειν πολλά εναντία πράξαι 10+ ο και
 that it was necessary in many things opposite to act . Which also

εποίησα εν Ιεροσολύμοις και πολλούς των αγίων
 I did in Jerusalem. And many of the holy ones

εγώ φυλακαίς κατέκλεισα την παρά των αρχιερέων
 I in prisons imprisoned , from the chief priests

εξουσίαν λαβών αναιρουμένων τε αυτών κατήνεγκα
 authority receiving ; and for doing away with them I brought down

ψήφον 11+ και κατά πάσας τας συναγωγάς πολλάκις
 a vote. And in all the synagogues often

τιμωρών αυτούς ηνάγκαζον βλασφημείν περισσώς τε
 punishing them, I compelled them to blaspheme. And extremely

εμμαινόμενος αυτοίς εδίωκον έως και εις τας έξω
 raging against them, I persecuted them even as unto the outer

πόλεις 12+ εν οις και πορευόμενος εις την Δαμασκόν
 cities. In which also going unto Damascus

μετ' εξουσίας και επιτροπής της παρά των αρχιερέων
 with authority and delegated power by the chief priests,

13+ ημέρας μέσης κατά την οδόν είδον βασιλεύ
 of the day in the middle in the way I beheld, O king,

ουρανόθεν υπέρ την λαμπρότητα του ηλίου
 from heaven above the brightness of the sun

περιλάμπσαν με φως και τους συν εμοί
 shining about me light , and the ones with me

+ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי בִירוּשָׁלַיִם וְגַם-קְדוּשִׁים
 רַבִּים אֲנִי הַסְּגֵרְתִי לְבֵתִי כָּל־אִים
 בְּרִשׁוֹת רָאִשֵׁי אֲשֶׁר קִבְּלֹתִי מֵאֵת רָאִשֵׁי
 הַכֹּהֲנִים וְעַם הַדּוֹרְגִיָּהֶם רְצִיתִי :
 + וּבְכָל-בֵּיתִי כְּנִסְיוֹת יִסְרָתִי
 אֶתֶם פְּעֻמִּים רַבּוֹת וְאַנְסֻתִים לְגִדְרָךְ

וְאֶתְהוֹלְלָה בָּם עַד מְאֹד וְאֶרְדָּפֶם
 עַד-לְעָרִים אֲשֶׁר חוּצָה לְאַרְצִי :
 + וַיְהִי בְּלִבִּיתִי עַל-הַדְּבָר הַזֶּה לְדַמְּשֵׁק
 בְּרִשׁוֹת רָאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וּבְמִצְוֹתָם :
 + וְאֶרָא אֶדְנִי הַמְּלֹךְ לְעֵת צָהָרִים בְּדַרְךְ
 וְהִנֵּה אֹר צַח מִזֹּהָר הַשָּׁמֶשׁ אֲשֶׁר מְשָׁמִים
 נִגְהָ מִסָּבִיב עָלַי וְעַל הַהֹלְכִים אֵתִי :

וְשָׁמַע כָּל שְׂכָנָיִם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה
 וַיִּשְׁעוּ לִי זֵנִי :
 + וְהָיָה אֲנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה
 וְהָיָה לִּי זֵנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה
 וְהָיָה לִּי זֵנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה :
 + וְהָיָה לִּי זֵנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה
 וְהָיָה לִּי זֵנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה

וְשָׁמַע כָּל שְׂכָנָיִם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה
 וַיִּשְׁעוּ לִי זֵנִי :
 + וְהָיָה אֲנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה
 וְהָיָה לִּי זֵנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה :
 + וְהָיָה לִּי זֵנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה
 וְהָיָה לִּי זֵנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה :
 + וְהָיָה לִּי זֵנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֵרְסוּ לְסַבְל עִמָּנָה

πορευομένους 14+ πάντων δε καταπεσόντων ημών εις
going . And all of us having fallen down onto

την γην ήκουσα φωνήν λαλούσαν προς με και
the ground, heard a voice speaking to me and

λέγουσαν τη Εβραϊδι διαλέκτω Σαούλ Σαούλ τι
saying in the Hebrew dialect, Saul, Saul, why

με διώκεις σκληρόν σοι προς κέντρα λακτίζειν 15+
do you persecute me? It is hard for you against spurs to kick .

εγώ δε είπον τις ει κύριε ο δε είπεν εγώ ειμι
And I said, Who are you, O Lord? And he said, I am

Ιησούς ον συ διώκεις 16+ αλλά ανάστηθι και στήθι
Jesus whom you persecute. But rise up, and stand

επί τους πόδας σου εις τούτο γαρ ώφθην σοι
upon your feet! in this For I appeared to you,

προχειρίσασθαι σε υπηρέτην και μάρτυρα ων τε
to handpick you as an assistant and witness both of what

είδες ων τε οφθήσομαί σοι 17+ εξαιρούμενός σε εκ
you beheld, and of what I shall make known to you; taking you out from

του λαού και των εθνών εις ους νυν σε αποστέλλω
the people and the nations, unto whom now I shall send you,

18+ ανοίξαι οφθαλμούς αυτών του επιστρέψαι από
to open their eyes, to turn from

σκότους εις φως και της εξουσίας του σατανά επί
darkness unto light, and the authority of Satan unto

τον θεόν του λαβείν αυτους άφεσιν αμαρτιών και
God, for them to receive a release of sins, and

+ ונפל כולנו ארצה ואשמע קול מדבר
אלי בלשון עברית לאמר שאול שאול
למה תרדפני קשה לך לבעט בדרך בנות:
+ ואמר מי אתה אדני ויאמר
אנכי ישוע אשר אתה רדף:
+ אבל קום ועמד על רגליך
כי בעבור זאת נראיתי אליך
בעבור אבחר בך למשרת ולעד

הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאִיתָ וְאֲשֶׁר אָרָא:
+ בְּהִצְיָלִי אֹתְךָ מִן־הָעַם וּמִן־הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר אֲשַׁלְּחֶךָ עִתָּה אֵלֵיהֶם:
+ לְפָקֶח אֶת־עֵינֵיהֶם לְמַעַן יָשׁוּבוּ
מִחֲשֶׁךְ לְאוֹר וּמִיַּד הַשָּׁטָן אֶל־הָאֱלֹהִים
וְהָאֲמִינוּ וְנִסְלַח לְחַטָּאתָם וְהָיְתָה
לָהֶם הַנְּחִלָּה בְּתוֹךְ הַמְּקוֹדְשִׁים:

+ ונפל כל ח' א' ח' א' ח' ח' ח' ח' ח'
א' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'

ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'

κλήρον εν τοις ηγιασμένοις πίστει τη εις εμέ 19 +
 a lot among the ones having been sanctified by the belief in me.
 όθεν βασιλεύ Αγρίππα ουκ εγενόμην απειθής τη
 From where, O king Agrippa, not to be resisting persuasion to the
 ουρανίω οπτασία 20 + αλλά τοις εν Δαμασκώ
 heavenly apparition, but to the ones in Damascus
 πρώτον και Ιεροσολύμοις εις πάσάν τε την χώραν
 first, and Jerusalem, in all and the region
 της Ιουδαίας και τοις έθνεσιν απήγγελλον μετάνοειν
 of Judea, and to the nations, I reported to repent
 και επιστρέφειν επί τον θεόν άξια της μετανοίας
 and to turn unto God, worthy of repentance
 έργα πράσσοντας 21 + ένεκα τούτων με οι Ιουδαίοι
 works doing . Because of these things me the Jews
 συλλαβόμενοι εν τω ιερώ επειρώντο διαχειρίσασθαι
 having seized in the temple, attempted to lay hands upon me .
 22 + επικουρίας ουν τυχών της παρά του θεού άχρι
 aid then Having attained from God, unto
 της ημέρας ταύτης έστηκα μαρτυρόμενος μικρώ τε και
 this day I have stood, testifying both to small and
 μεγάλω ουδέν εκτός λέγων ων τε οι προφήται
 great, nothing outside saying of what both the prophets
 ελάλησαν μελλόντων γίνεσθαι και Μωσής 23 + ει
 said was about to happen and Moses , whether
 παθητός ο χριστός ει πρώτος εξ
 is susceptible of suffering the Christ ; whether he first through

+ על-בן המלך אנרפס לא המריתי
 את-המראה אשר ראיתי מן השמים :
 + כי אם-קראתי ראשונה לישיבי
 דמשק וירושלים ובכל-ארץ יהודה וגם
 לגוים לאמר הנחמו ושובו אל-האלהים
 ועשו מעשים ראויים לתשובה :
 + ובגלל הדבר הזה תפשו אתי

תיהודים במקדש ויבקשו להמיתני :
 + והאלהים הנה בעזרי ועד-היום הזה
 עמד אני ומעיד לפני קטן וגדול ואינני
 מדבר דבר זולתי הדברים אשר הגידו
 הנביאים ומשה כיעתידים המה לבא :
 + שעתיד המשיח להענות ולקום ראשון
 מן-המתים להפיץ אור בעם ובגוים :

+ חלה מן-הכלב ה יאפה לו
 מחה גיוניו למשל שם ה מחנה :
 + כל ה חיוניו חן לעת-הבא למלך
 יגיוניו מחמה מלמלך יגיוניו חן
 חיוניו יגיוניו יגיוניו יגיוניו
 יגיוניו יגיוניו יגיוניו יגיוניו
 יגיוניו יגיוניו יגיוניו יגיוניו
 + חלה מן-הכלב ה יאפה לו
 חלה מן-הכלב ה יאפה לו

+ חלה מן-הכלב ה יאפה לו
 חלה מן-הכלב ה יאפה לו
 חלה מן-הכלב ה יאפה לו
 חלה מן-הכלב ה יאפה לו
 חלה מן-הכלב ה יאפה לו
 חלה מן-הכלב ה יאפה לו
 חלה מן-הכלב ה יאפה לו
 חלה מן-הכלב ה יאפה לו
 חלה מן-הכלב ה יאפה לו
 חלה מן-הכלב ה יאפה לו

αναστάσεως νεκρών φως μέλλει καταγγέλλειν τῷ
resurrection of the dead light is about to announce to the

λαῶ και τοις ἔθνεσι 24+ ταῦτα δε
people, and to the nations. with these things And

αυτοῦ απολογουμένου ο Φήστος μεγάλη τη φωνή ἔφη
having made his defense, Festus with a great voice said,

μαίνη Παύλε τα πολλά σε γράμματα εις μανίαν
You are maniacal, Paul; many you letters into a frenzy

περιτρέπει 25+ ο δε ου μαίνομαι φησί κράτιστε
dizzies. But I am not maniacal, he says, most excellent

Φήστε αλλά αληθείας και σωφροσύνης ρήματα
Festus, but truth and discreetness of words

αποφθέγγομαι 26+ επίσταται γαρ περί τούτων ο
I declare. knows For concerning these things the

βασιλεύς προς ον και παρρησιαζόμενος λαλώ
king, to whom also openly speaking I speak.

λανθάνειν γαρ αυτόν τι τούτων ου πείθομαι ουδέν
to be unaware For for him in any of these things not I am persuaded in any way.

ου γαρ εν γωνία πεπραγμένον τούτο 27+ πιστεύεις
For not in a corner being done is this. You believe,

βασιλεύ Αγρίππα τοις προφήταις οίδα ότι πιστεύεις
O king Agrippa, the prophets? I know that you believe.

28+ ο δε Αγρίππας προς τον Παύλον ἔφη εν ολίγω
And Agrippa to Paul said, By little

με πείθεις χριστιανόν γενέσθαι 29+ ο δε Παύλος εἶπεν
you persuade me to become a Christian. And Paul said,

+ וַיְהִי הוּא מְצַדֵּק בְּזֹאת וַיִּקְרָא פְּסֻטוֹ
בְּקוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר הִנֵּה מִשְׁתַּנְּעֵה פּוֹלוֹס
רַב הַלְמוּד הִבִּיאָה לְיָדֵי שָׁנְעוֹן:
+ וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס אֵינֶנִּי מִשׁוֹנֵעַ פְּסֻטוֹס
הָאֲדִיר כִּי אִם־דְּבָרֵי אֱמֶת וְטַעַם אֲבִיעַ:
+ כִּי הַמֶּלֶךְ יוֹדֵעַ אֶת־אֱלֹהֵי וְעַל־זֹאת
בְּבִטְחוֹן אֲנִי מְדַבֵּר אֵלָיו כִּי אֶחְשַׁב
שְׁלֹא־נִעְלַם מִמֶּנּוּ דְבָר מִן־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה כִּי לֹא־בִקְרָן זְנוּיִת נַעֲשֶׂתָה זֹאת:

+ הַמֶּלֶךְ אֲנִרְפֹּס הַמֵּאֲמִין אֶתָּה
בְּנִבְיָאִים יוֹדְעֵתִי כִּי מֵאֲמִין אֶתָּה:
+ וַיֹּאמֶר אֲנִרְפֹּס אֶל־פּוֹלוֹס עוֹד
מֵעַט וּפְתִיתֵנִי לְהִיּוֹת נִצְרִי:
+ וַיֹּאמֶר אֲבִקְשֶׁה מֵאֱלֹהִים אֲשֶׁר
בְּקְרוֹב אִו בְּרְחוֹק לֹא אֶתָּה כִּי־גַם
לְבַדְּךָ כִּי־גַם כָּל־הַשְּׁמַעִים אוֹתִי
יְהִיו כְּמוֹנֵי זוֹלָתִי הַמוֹסְרוֹת הָאֵלֶּה:

+ וַיְהִי הוּא מְצַדֵּק בְּזֹאת וַיִּקְרָא פְּסֻטוֹ
בְּקוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר הִנֵּה מִשְׁתַּנְּעֵה פּוֹלוֹס
רַב הַלְמוּד הִבִּיאָה לְיָדֵי שָׁנְעוֹן:
+ וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס אֵינֶנִּי מִשׁוֹנֵעַ פְּסֻטוֹס
הָאֲדִיר כִּי אִם־דְּבָרֵי אֱמֶת וְטַעַם אֲבִיעַ:
+ כִּי הַמֶּלֶךְ יוֹדֵעַ אֶת־אֱלֹהֵי וְעַל־זֹאת
בְּבִטְחוֹן אֲנִי מְדַבֵּר אֵלָיו כִּי אֶחְשַׁב
שְׁלֹא־נִעְלַם מִמֶּנּוּ דְבָר מִן־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה כִּי לֹא־בִקְרָן זְנוּיִת נַעֲשֶׂתָה זֹאת:

+ וַיְהִי הוּא מְצַדֵּק בְּזֹאת וַיִּקְרָא פְּסֻטוֹ
בְּקוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר הִנֵּה מִשְׁתַּנְּעֵה פּוֹלוֹס
רַב הַלְמוּד הִבִּיאָה לְיָדֵי שָׁנְעוֹן:
+ וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס אֵינֶנִּי מִשׁוֹנֵעַ פְּסֻטוֹס
הָאֲדִיר כִּי אִם־דְּבָרֵי אֱמֶת וְטַעַם אֲבִיעַ:
+ כִּי הַמֶּלֶךְ יוֹדֵעַ אֶת־אֱלֹהֵי וְעַל־זֹאת
בְּבִטְחוֹן אֲנִי מְדַבֵּר אֵלָיו כִּי אֶחְשַׁב
שְׁלֹא־נִעְלַם מִמֶּנּוּ דְבָר מִן־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה כִּי לֹא־בִקְרָן זְנוּיִת נַעֲשֶׂתָה זֹאת:

ευξαίμην αν τω θεώ και εν ολίγω και εν πολλώ
 I would make a vow even to God, both in a little and in much,
 ου μόνον σε αλλά και πάντας τους ακούοντάς μου
 not only you, but also all the ones hearing me
 σήμερον γενέσθαι τοιούτους οποιός καγώ ειμι
 today to become such as to like what even I am,
 παρεκτός των δεσμών τούτων 30+ και ταύτα
 except these bonds. And these things
 ειπόντος αυτού ανέστη ο βασιλεύς και ο ηγεμών
 him having said, rose up the king, and the governor,
 η τε Βερνίκη και οι συγκαθήμενοι αυτοίς 31+ και
 and also Bernice, and the ones sitting together with them. And
 αναχωρήσαντες ελάλουν προς αλλήλους λέγοντες ότι
 having withdrawn they spoke with one another, saying that,
 ουδέν θανάτου άξιον η δεσμών πράσσει
 Nothing of death worthy or bonds does
 ο άνθρωπος ουτος 32+ Αγρίππας δε τω Φήστω έφη
 this man. And Agrippa said to Festus,
 απολελύσθαι εδύνατο ο άνθρωπος ούτος ει μη
 to be loosed was able This man if he had not
 επεκέκλητο Καίσαρα
 called upon Caesar.

27 כז

1+ ως δε εκρίθη του αποπλείν ημάς εις την Ιταλίαν
 And when it was decided for us to sail away unto Italy,
 παρεδίδουν τον τε Παύλον και τινας ετέρους
 they delivered up both Paul and certain other

לֹוֹלָא קָרָא אֶת־קִיסְרֵ לְדִינּוֹ׃
 וְהַיְיָ בְּדַבְּרוֹ הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּקָּם הַמֶּלֶךְ׃
 וְהַהֲגִמּוֹן וּבְרִנִּיקָה וְהַיִּשְׁבִּים אִתָּם׃
 וַיָּבֹאוּ הַחֲדָרָה וַיְדַבְּרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ
 לֵאמֹר הָאִישׁ הַזֶּה לֹא־עָשָׂה דָבָר אֲשֶׁר׃
 יְהִיָּה עָלָיו חַיִּב מִיָּתֶה אוֹ מוֹסְרוֹת׃
 וַיֹּאמֶר אֲגְרִיפָס אֶל־פֶּסְטוֹס׃
 הָאִישׁ הַזֶּה יוּכַל לְצַאֵת חֲפְשִׁי׃

+ אֲרָא אֶת־קִיסְרֵ לְדִינּוֹ׃
 וְכַאֲשֶׁר נִגְמַר דִּינּוֹ לְעֵבֶר בְּאַנְיָה׃
 אֶל־אִיטָלְיָא מְסֵרוּ אֶת־פּוֹלוֹס וּמְקַצָּת׃
 אֲסִירִים אֲחֵרִים אֶל־שֵׁר הַמְּאָה׃
 לְגִדּוֹד אֲגוֹסְטוֹס וְשִׁמוֹ יוּלְיּוֹס׃
 + אֲרָא אֶת־קִיסְרֵ לְדִינּוֹ׃
 וְכַאֲשֶׁר נִגְמַר דִּינּוֹ לְעֵבֶר בְּאַנְיָה׃
 אֶל־אִיטָלְיָא מְסֵרוּ אֶת־פּוֹלוֹס וּמְקַצָּת׃
 אֲסִירִים אֲחֵרִים אֶל־שֵׁר הַמְּאָה׃
 לְגִדּוֹד אֲגוֹסְטוֹס וְשִׁמוֹ יוּלְיּוֹס׃

δεσμώτας εκατοντάρχη ονόματι Ιουλίω σπείρης
 prisoners to a centurion, by name Julius, of the cohort

Σεβαστῆς 2+ επιβάντες δε πλοίω Αδραμυττηνῷ
 of Augustus. And having set foot in a boat of Adramyttium,

μέλλοντες πλεῖν τους κατά την Ασίαν τόπους
 being about to sail the along Asia places,

ανήχθημεν ὄντος συν ἡμῖν Αριστάρχου Μακεδόνας
 we embarked; being with us Aristarchus a Macedonian

Θεσσαλονικέως 3+ τη τε ετέρα κατήχθημεν εις
 of Thessalonica. And another day we led down unto

Σιδώνα φιλανθρώπως τε ο Ιούλιος
 Sidon. kindly And Julius

τω Παύλω χρησάμενος επετρέψε προς τους φίλους
 treating Paul, permitted him to his friends

πορευθέντα επιμελείας τυχεῖν 4+ κακείθεν αναχθέντες
 going care to attain. And from there embarking,

υπεπλεύσαμεν την Κύπρον διά το τους ανέμους
 we sailed under Cyprus, because of the winds

εἶναι εναντίους 5+ το τε πέλαγος το κατά την Κιλικίαν
 being adverse. And the open sea along Cilicia

και Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθομεν εις Μύρα
 and Pamphylia having sailed, we went down unto Myra

της Λυκίας 6+ κακεί ευρών ο εκατόνταρχος πλοῖον
 of Lycia. And there having found the centurion a boat

Αλεξανδρινόν πλέον εις την Ιταλίαν ενεβίβασεν ημάς
 of Alexandria sailing to Italy, he boarded us

וַיִּנְדָּד בְּאַנְיָה אֲדָרְמִטִּית נְכוּנָה לְלֶכֶת
 עַל־פְּנֵי חוֹף אֲסִיָּא וַיַּעֲבֹר הַיָּמָה וַיְהִי
 אֲתָנּוּ אֲרִסְטָרְכוֹס מְקֻדּוֹן מִן־תְּסֻלוֹנִיקָי:
 וּמִמְחָרָת הִנְעֵנּוּ לְצִידוֹן וַיּוֹלִיֹּס
 עָשָׂה חֶסֶד עִם־פּוֹלוֹס וַיִּנַּח לוֹ לְלֶכֶת
 אֶל־מִיּוֹדְעָיו לְמַעַן יָשִׁיבוּ נַפְשׁוֹ:

+ וַיִּנְלֶךְ מִשָּׁם וַיַּעֲבֹר בְּסַבִּיבוֹת
 קִיפְרוֹס בִּי הַרוּחוֹת הָיוּ לְנִגְדָנוּ:
 + וַיַּעֲבֹר אֶת־הַיָּם אֲשֶׁר לְפָנָי קִילִיקִיָּא
 וּפַמְפּוּלִיָּא וַנִּבְא אֶל־מוֹרָא אֲשֶׁר בְּלוֹקִיָּא:
 + וַיִּמְצָא־שָׁם שֵׁר הַיָּמָה אֲנִיָּה אֲלֶכְסַנְדְּרִית
 בָּאָה לְאִיִּטְלִיָּא וַיַּעֲבִירָנוּ אֶל־תּוֹכָה:

+ אֲרִסְטָרְכוֹס מְקֻדּוֹן מִן־תְּסֻלוֹנִיקָי
 אֶתְנָה אֲרִסְטָרְכוֹס מְקֻדּוֹן מִן־תְּסֻלוֹנִיקָי:
 וּמִמְחָרָת הִנְעֵנּוּ לְצִידוֹן וַיּוֹלִיֹּס
 עָשָׂה חֶסֶד עִם־פּוֹלוֹס וַיִּנַּח לוֹ לְלֶכֶת
 אֶל־מִיּוֹדְעָיו לְמַעַן יָשִׁיבוּ נַפְשׁוֹ:
 אֲרִסְטָרְכוֹס מְקֻדּוֹן מִן־תְּסֻלוֹנִיקָי
 אֶתְנָה אֲרִסְטָרְכוֹס מְקֻדּוֹן מִן־תְּסֻלוֹנִיקָי:
 וּמִמְחָרָת הִנְעֵנּוּ לְצִידוֹן וַיּוֹלִיֹּס
 עָשָׂה חֶסֶד עִם־פּוֹלוֹס וַיִּנַּח לוֹ לְלֶכֶת
 אֶל־מִיּוֹדְעָיו לְמַעַן יָשִׁיבוּ נַפְשׁוֹ:

+ אֲרִסְטָרְכוֹס מְקֻדּוֹן מִן־תְּסֻלוֹנִיקָי
 אֶתְנָה אֲרִסְטָרְכוֹס מְקֻדּוֹן מִן־תְּסֻלוֹנִיקָי:
 וּמִמְחָרָת הִנְעֵנּוּ לְצִידוֹן וַיּוֹלִיֹּס
 עָשָׂה חֶסֶד עִם־פּוֹלוֹס וַיִּנַּח לוֹ לְלֶכֶת
 אֶל־מִיּוֹדְעָיו לְמַעַן יָשִׁיבוּ נַפְשׁוֹ:
 אֲרִסְטָרְכוֹס מְקֻדּוֹן מִן־תְּסֻלוֹנִיקָי
 אֶתְנָה אֲרִסְטָרְכוֹס מְקֻדּוֹן מִן־תְּסֻלוֹנִיקָי:
 וּמִמְחָרָת הִנְעֵנּוּ לְצִידוֹן וַיּוֹלִיֹּס
 עָשָׂה חֶסֶד עִם־פּוֹלוֹס וַיִּנַּח לוֹ לְלֶכֶת
 אֶל־מִיּוֹדְעָיו לְמַעַן יָשִׁיבוּ נַפְשׁוֹ:

εις αυτό 7+ εν ικαναίς δε ημέραις βραδυπλοούντες
 onto it. in a fit amount And of days sailing slowly,
 και μόλις γενόμενοι κατά την Κνίδον μη
 and hardly coming near Cnidus, not
 προσεώντος ημάς του ανέμου υπεπλεύσαμεν
 allowing us further the wind, we sailed under
 την Κρήτην κατά Σαλμώνην 8+ μόλις τε
 Crete, near Salmone. And hardly
 παραλεγόμενοι αυτήν ήλθομεν εις τόπον τινά
 sailing along it, we came to a certain place
 καλούμενον Καλούς Λιμένας ω εγγύς ην πόλις
 being called, Good Harbors, near which was a city
 Λασαία 9+ ικανού δε χρόνου διαγενομένου και όντος
 of Lasea. And a fit amount of time having elapsed, and being
 ήδη επισφαλούς του πλοός διά το και την νηστείαν
 already a dangerous voyage, because also the fasting
 ήδη παρεληλυθέναι παρήνει ο Παύλος 10+ λέγων
 already went by, Paul earnestly advised, saying
 αυτοίς άνδρες θεωρώ ότι μετά ύβρεως και πολλής
 to them, Men, I contemplate that with damage and much
 ζημίας ου μόνον του φορτίου και του πλοίου αλλά
 loss, not only of the load of cargo and the boat, but
 και των ψυχών ημών μέλλειν έσεσθαι τον πλουν 11+
 also of our lives about is to be the voyage .

+ וְהֶאֱנִיחָהּ הִלְכָה בְכִבְדוֹת יָמִים רַבִּים
 וְאַחֲרַי אֲשֶׁר יִגְעֲנוּ וּבְאֵנוּ אֶל־מוֹל קְנִידוֹס
 לֹא הֵנִיחָנוּ הָרוּחַ לְחַתֵּר אֶל־הַיַּבְשָׁה
 וְנִעְבַר מִצַּד קָרִישִׁי עַל־פְּנֵי הַר סְלִמוֹנִי:
 + וְאַחֲרַי אֲשֶׁר עָבְרָנוּ בְּתֵלֵאוֹת
 בָּאֵנוּ לְמָקוֹם אֶחָד קָלִי לְיַמְנֵס שְׁמוֹ
 וְקָרוּבָה לוֹ עִיר וְשִׁמָּה לְסִיָּא:
 + וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים רַבִּים הֵנִיעָה עֵת
 הַסַּפְּנָה לְיִרְדֵי הַיָּם כִּי גַם־הַצֹּום

כָּבֵד עָבַר וַיִּזְהַר אֹתָם פּוֹלוֹס:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַנְשִׁים רַאָה
 אֲנִי כִי הִלִּיכְתָּנוּ תִהְיֶה אֲדִי־זָדוֹן
 וַיִּנָּק גְּדוֹל לֹא לַמִּשְׁאָה וְלֶאֱנִיָּה
 לְבַד כִּי אִם־גַּם לְנַפְשׁוֹתֵינוּ:
 + וְשֶׁר הַמַּאָה שָׁמַע אֶל־רַב הַחֶבֶל
 וְאֶל־בַּעַל הָאֱנִיָּה וְאֶל־דְּבָרֵי פּוֹלוֹס לֹא
 שָׁמַע:

+ וְהָאֱנִיָּה וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם

+ וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם
 וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם וְהַיָּם

ο δε εκατοντάρχης τω κυβερνήτη και τω ναυκλήρω
 But the centurion by the navigator and the shipmaster
 επειθέτο μάλλον η τοις υπό του Παύλου λεγομένοις
 was persuaded rather than the things by Paul being said .

12+ ανευθέτου δε του λιμένος υπάρχοντος προς
 being unsuitable And the harbor existing for
 παραχειμασίαν οι πλείους έθεντο βουλήν αναχθήναι
 wintering, the more they made counsel to embark
 κακείθεν ει πως δύναιτο καταντήσαντες εις
 from there, if by any means they might be able, arriving at
 Φοίνικα παραχειμάσαι λιμένα της Κρήτης βλέποντα
 Phoenix, to pass the winter, a harbor of Crete looking
 κατά λίβα και κατά χώρον 13+ υποπνεύσαντος δε
 towards the southwest and towards the northwest. And blowing gently
 νότου δόξαντες της προθέσεως κεκρατηκένοι άραντες
 south, thinking the purpose to have been reached, having lifted off
 άσσον παρελέγοντο την Κρήτην 14+ μετ' ου πολύ δε
 close by they sailed Crete. after not long But
 έβαλε κατ' αυτής άνεμος τυφωνικός ο καλούμενος
 shot by it wind a stormy , being called

Ευροκλύδων 15+ συναρπασθέντος δε του πλοίου και
 Euroclydon. being seized with force And the boat , and
 μη δυναμένου αντοφθαλμείν τω άνέμω επιδόντες
 not able to tack into the wind, giving up
 εφερόμεθα 16+ νησίον δε τι υποδραμόντες
 we bore off. small island And some running under
 καλούμενον Κλαύδην μόλις ισχύσαμεν περικρατείς
 being called Clauda, hardly we were able control

וּבְאִשֶּׁר הַחוּף לֹא טוֹב לְעַמְדָּבוּ בַיָּמִי +
 הִסְתָּו יַעֲצוּ הָרַבִּים לְעֵבֵר מִשָּׁם כִּי אָמְרוּ
 אוֹלֵי נוֹכַל הַיָּיֵע לְפִינִיכֶם וַיִּשְׁבְּנוּ שָׁם בַּיָּמִי
 הִסְתָּו וְהוּא חוּף בְּקִרְיָטִי פּוֹנֶה לְפָאֵת
 דְּרוֹם מְעַרְבָה וְלְפָאֵת צְפוֹן מְעַרְבָה :
 + וְרוּחַ נִשְׁבֵּת לְאֵט מִן־הַדְּרוֹם וְהֵם
 חֹשְׁבִים שֶׁתְּצַלַח עֲצָתָם וַיַּעֲלוּ הָעוֹנִין

וַיַּעֲבְרוּ לְעוֹמֶת שְׂפֵת אֵי קִרְיָטִי :
 + וְכַמְעַט אַחַר כֵּן וַתִּפְּנֵעַ בְּאֵי רוּחַ
 נִחְשָׁל אֲשֶׁר אֲוִרִיקִלִידוֹן יִקְרָא לָהּ :
 + וַתִּטְרַף הָאֲנִיָּה וְלֹא־יָכְלָה לְעַמֵּד
 נֶגַד הָרוּחַ וַנִּרְף יְדֵינוּ מִמֶּנָּה וַנִּנְדָּף :
 + וַתִּרְץ הָאֲנִיָּה אֶל־עֵבֵר אֵי־קָטָן קְלוּדָה
 שָׁמוּ וְכַמְעַט לֹא יָכְלָנוּ לְאַחֵז הָעֵבֶרָה :

+ וַתִּפְּנֵעַ הָאֲנִיָּה וְלֹא־יָכְלָה לְעַמֵּד
 נֶגַד הָרוּחַ וַנִּרְף יְדֵינוּ מִמֶּנָּה וַנִּנְדָּף :
 + וַתִּרְץ הָאֲנִיָּה אֶל־עֵבֵר אֵי־קָטָן קְלוּדָה
 שָׁמוּ וְכַמְעַט לֹא יָכְלָנוּ לְאַחֵז הָעֵבֶרָה :

+ וַתִּפְּנֵעַ הָאֲנִיָּה וְלֹא־יָכְלָה לְעַמֵּד
 נֶגַד הָרוּחַ וַנִּרְף יְדֵינוּ מִמֶּנָּה וַנִּנְדָּף :
 + וַתִּרְץ הָאֲנִיָּה אֶל־עֵבֵר אֵי־קָטָן קְלוּדָה
 שָׁמוּ וְכַמְעַט לֹא יָכְלָנוּ לְאַחֵז הָעֵבֶרָה :

γενέσθαι της σκάφης 17+ ην άραντες βοηθείας
 to take of the skiff; which having taken up, helps
 εχρώντο υποζωννύντες το πλοίον φοβούμενοί τε μη
 they employed, undergirding the boat; and fearing lest

εις την Σύρτιν εκπέσωσι χαλάσαντες το σκεύος
 into the Syrtis they should fall off, letting down the rigging,

ούτως εφέροντο 18+ σφοδρώς δε χειμαζομένων ημών
 thus they were borne along. And vehemently with our being tossed by the storm,

τη εξής εκβολήν εποιούντο 19+ και τη τρίτη
 on the next day an expulsion of cargo was made; and the third day

αυτόχειρες την σκευήν του πλοίου ερρίψαμεν 20+
 with our own hands the rigging of the boat we tossed out .

μήτε δε ηλίου μήτε άστρων επιφαινόντων επί
 And neither sun nor stars were appearing for

πλείονας ημέρας χείμωνός τε ουκ ολίγου
 many more days, distress and no small

επικειμένου λοιπόν περιηρείτο πάσα ελπίς
 was pressed upon us , remaining was removed and all hope

του σώζεσθαι ημάς 21+ πολλής δε ασιτίας
 for us to be preserved. And a long lack of food υπάρχουσας existing,

τότε σταθείς ο Παύλος εν μέσω αυτών είπεν
 then Paul standing in their midst said,

έδει μεν ω άνδρες πειθαρχήσαντάς μοι μη
 Indeed it behooved you, O men, having yielded obedience to me, to not

ανάγεσθαι από της Κρήτης κερδήσαι τε
 have embarked from Crete, so as to gain

וְאַחֲרַי מִשְׁכֶּם אֹתָהּ אֲלֵיהֶם +
 הַבֵּיאוּ לְעֹזְרָתֶם כָּל־אֲשֶׁר הַשִּׁנְיָה יָדֶם
 וַיִּחַבְּשׂוּ אֶת־דָּפְנֵי הָאֲנִיָּה וּמִיָּרְאֶתֶם
 פְּנֵי־יִפְלֹו אֶל־בֵּין רוֹכְסֵי הַחֹל
 הוֹרִידוּ אֶת הַקָּלָעִים וְנִעְבַר הַלָּאָה:
 + וַיְהִי הַסַּעַר הוֹלֵךְ וְסַעַר עָלֵינוּ
 וּמִמְחַרְתַּת הַטִּילֹו אֶת־הַמַּשָּׂא אֶל־הַיָּם:
 + וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הַטִּילֹו בְיַדֵיהֶם אֶת־כָּלֵי

הָאֲנִיָּה אֶל־הַיָּם:
 + וַיְהִי יָמִים רַבִּים גַּם־הַשָּׁמַיִם
 גַּם־הַכּוֹכָבִים לֹא נִרְאוּ וְהַסַּעַרָה חֹזְקָה
 עָלֵינוּ עַד־מְאֹד וְהַתְּפֹרֶת מִמֶּנּוּ כָּל־תְּקֹנָה:
 + וּפּוֹלוֹס עָמַד בְּתוֹכְכֶם אַחֲרַי
 הָאָרִיכֶם בְּצוּם וַיֹּאמֶר אֲנָשִׁים לוֹ
 שְׁמַעְתֶּם אֵלַי וְלֹא יִצְאָתֶם מִקְּרִיטִי כִּי
 אִן לֹא קָרְנוּ הַנִּזְק הַזֶּה בְּמִרְיָכֶם:

+ וְעַל־מַלְאָכָי חֲסִיִּי הָאֵלֶּים +
 לֹא לִי לִפְנֵי הַמַּלְאָכָי הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים
 וְלִפְנֵי הַמַּלְאָכָי הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים,
 לִי אֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים:
 + וְעַד מָה לִּי חַיֵּי הַחַיִּים הַחַיִּים
 לִפְנֵי הַמַּלְאָכָי הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים:
 + וְלִפְנֵי הַמַּלְאָכָי הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים:
 הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים:
 הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים:
 הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים:

וְעַל־מַלְאָכָי חֲסִיִּי הָאֵלֶּים +
 לִי אֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים:
 וְעַד מָה לִּי חַיֵּי הַחַיִּים הַחַיִּים:
 + וְעַד מָה לִּי חַיֵּי הַחַיִּים הַחַיִּים:
 לִי אֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים:
 + וְעַד מָה לִּי חַיֵּי הַחַיִּים הַחַיִּים:
 לִי אֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים:
 הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים:
 הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים הַאֵלֶּים:

την ὑβρίν ταύτην και την ζημίαν 22 + και τανύν
 this damage and the loss. And at present
 παραινῶ υμᾶς ευθυμεῖν αποβολή γαρ ψυχῆς ουδεμία
 I earnestly advise you be cheerful! cast off For life not one
 ἔσται ἐξ υμῶν πλην του πλοίου 23 + παρέστη γαρ μοι
 will be of you, except the boat. For there stood beside me
 τη νυκτί ταύτη ἄγγελος του θεού ου εμι ω και
 in this night an angel of God, of whom I am, and in whom
 λατρεύω 24 + λέγων μη φοβού Παύλε Καίσαρι σε δει
 I serve, saying, Fear not, Paul, Caesar you must
 παραστήναι και ιδού κεχάρισταί σοι ο θεός πάντας
 stand before, and behold, has granted to you God all
 τους πλέοντας μετά σου 25 + διό ευθυμείτε ἄνδρες
 the ones sailing with you. Therefore be cheerful men!
 πιστεύω γαρ τω θεώ ότι ούτως ἔσται καθ' ον
 for I believe in God that so it will be in which
 τρόπον λελάληται μοι 26 + εις νήσον δε τινα δει ημάς
 manner it has been spoken to me. onto island But a certain we must
 εκπεσεῖν 27 + ως δε τεσσαρεσκαιδεκάτη νυξ εγένετο
 fall. And when the fourteenth night came to pass,
 διαφερομένων ημών εν τω Αδρία κατά μέσον της
 we being carried about in the Adriatic, towards the middle of the
 νυκτός υπενόουν οι ναύται προσάγειν τινά αυτοίς
 night suspected the seamen neared some them
 χώραν 28 + και βολίσαντες εύρον οργυιάς είκοσι
 region. And having sounded, they found it fathoms twenty ;

על-כן אנשים חזקו ואמצו פי מאמין אני + לאלהים פי-כן יהיה פאשר נאמר אלי:
 ועתה אני אמר אליכם חזקו ואמצו פי: + אך השליך נושלך אל-אחד האיים:
 לא-תאבד נפש מכם בלתי האנניה לבריה: + ויהי כבוא ליל ארבעה עשר לטלטיולנו
 פי-בלילה הזו נצב עלי מלאך: + בים אדריה כחצות הלילה ויחשבו
 האלהים אשר-לו אנכי ואשר אני עבד אתו: + המלחים פי-קרבה להם יבשת:
 ויאמר אל-תירא פולוס עוד עמוד תעמוד לפני קיסר ועתה הנה נתן-לך + ויורידו את-האנך וימצאו
 האלהים את-כל-ההלכים אתך באנניה:

+ אלהים חזקו ואמצו פי מאמין אני
 + לאלהים פי-כן יהיה פאשר נאמר אלי:
 אך השליך נושלך אל-אחד האיים:
 ויהי כבוא ליל ארבעה עשר לטלטיולנו
 בים אדריה כחצות הלילה ויחשבו
 המלחים פי-קרבה להם יבשת:
 ויורידו את-האנך וימצאו

+ אלהים חזקו ואמצו פי מאמין אני
 + לאלהים פי-כן יהיה פאשר נאמר אלי:
 אך השליך נושלך אל-אחד האיים:
 ויהי כבוא ליל ארבעה עשר לטלטיולנו
 בים אדריה כחצות הלילה ויחשבו
 המלחים פי-קרבה להם יבשת:
 ויורידו את-האנך וימצאו

βραχύ δε διαστήσαντες και πάλιν βολίσαντες εύρον
and a short time having elapsed, and again having sounded, they found it

οργυιάς δεκαπέντε 29+ φοβούμενοί τε μήπως εις
fathoms fifteen . And fearing perhaps into

τραχείς τόπους εκπέσωμεν εκ πρύμνης ρίψαντες
rough places they should fall , from out of the stern they tossed

αγκύρας τέσσαρας ηύχοντο ημέραν γενέσθαι 30+
anchors four , vowing day to come.

των δε ναυτών ζητούντων φυγείν εκ του πλοίου και
And the seamen seeking to flee from the boat, and

χαλασάντων την σκάφην εις την θάλασσαν προφάσει
having let down the skiff into the sea, with an excuse

ως εκ πρώρας μελλόντων αγκύρας εκτείνειν 31+
as from the prow to be about the anchors to stretch out ,

είπεν ο Παύλος τω εκατοντάρχη και τοις στρατιώταις
Paul said to the centurion, and to the soldiers,

εάν μη ούτοι μείνωσιν εν τω πλοίω υμείς σωθήναι
If these do not stay in the boat, you to be preserved

ου δύνασθε 32+ τότε οι στρατιώται απέκοψαν τα
will not be able . Then the soldiers cut off the

σχοινία της σκάφης και είασαν αυτήν εκπεσείν 33+
lines of the skiff, and allowed it to fall off.

άχρι δε ου έμελλεν ημέρα γίνεσθαι
And until was about day to come,

עמק הים עשרים קומה ויעברו
מעט ויורידו את האנך שנית
וימצאו קומות חמש עשרה:
+ וייראו פן יפגעו בשני הסלעים
וישליכו מעל אחורי האניה ארבעה
עוגינים אל הים ויכספו לאור היום:
+ והמלחים בקשו לברח מן האניה
ויורידו את העברה אל הים באמרם כי יש
את נפשם לשלח עוגינים גם מראש האניה:

+ ויאמר פולוס אל שר המאה ואל אנשי
הצבא לאמר אם הם לא יעמדו עתנו
באניה לא תוכלו אתם להנצל:
+ ויקצצו אנשי הצבא את חבלי העברה
וייתנוה לנפול:
+ והבקר טרם יאור ויבקש פולוס מכולם
לטעם לחם לאמר היום יום ארבעה עשר
אשר חפיתם בצום ולא טעמתם לחם:

מֵעַמְקַת הַיָּם עֶשְׂרִים קוֹמָה וַיַּעֲבְרוּ
מֵעַט וַיּוֹרִידוּ אֶת־הָאֲנָךְ שֵׁנִית
וַיִּמְצְאוּ קוֹמוֹת חֲמֵשׁ עָשָׂרָה:
+ וַיִּירְאוּ פֶּן־יִפְגְּעוּ בַשְּׁנֵי הַסְּלָעִים
וַיִּשְׁלִיכוּ מֵעַל־אֲחֹרֵי הָאֲנִיָּה אַרְבַּעַה
עוּגִינִים אֶל־הַיָּם וַיִּכְסְפוּ לְאוֹר הַיּוֹם:
+ וְהַמְּלָחִים בִּקְשׁוּ לְבָרֹחַ מִן־הָאֲנִיָּה
וַיּוֹרִידוּ אֶת־הָעֲבָרָה אֶל־הַיָּם בְּאָמְרָם כִּי יֵשׁ
אֶת־נַפְשָׁם לְשַׁלַּח עוּגִינִים גַּם־מִרֹאשׁ הָאֲנִיָּה:

וַיֹּאמֶר פּוֹלוֹס אֶל־שָׂר הַמֵּאָה וְאֶל־אֲנָשֵׁי
הַצֵּבָא לֵאמֹר אִם־הֵם לֹא־יַעֲמְדוּ עִתָּנוּ
בָּאֲנִיָּה לֹא תוּכְלוּ אִתְּם לְהִנָּצֵל:
+ וַיִּקְצְצוּ אֲנָשֵׁי הַצֵּבָא אֶת־חֲבָלֵי הָעֲבָרָה
וַיִּיתְנוּהָ לְנַפּוֹל:
+ וְהַבֹּקֶר טֵרֵם יֹאזֵר וַיִּבְקֹשׁ פּוֹלוֹס מִכּוֹלָם
לְטַעַם לֶחֶם לֵאמֹר הַיּוֹם יוֹם אַרְבַּעַה עָשָׂר
אֲשֶׁר חִפִּיתֶם בְּצוּם וְלֹא טַעַמְתֶּם לֶחֶם:

παρεκάλει ο Παύλος άπαντας μεταλαβείν τροφής
 Paul appealed for all to share in nourishment,
 λέγων τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ημέραν
 saying, is the fourteenth Today day
 προσδοκώντες άσιτοι διατελείτε μηδέν
 expecting without eating you continue , nothing

προσλαβόμενοι 34+ διό παρακαλώ υμάς προσλαβείν
 having taken to yourselves. Therefore I appeal to you to take
 τροφής τούτο γαρ προς της υμετέρας σωτηρίας
 nourishment, for this for your deliverance
 υπάρχει ουδενός γαρ υμών θρίξ εκ της κεφαλής
 exists ; not one for of yours hair from your head

πεσεΐται 35+ ειπών δε ταύτα και λαβών άρτον
 shall fall . And having said these things , and having taken bread,
 ευχαρίστησε τω θεώ ενώπιον πάντων και κλάσας
 he gave thanks to God before all; and having broken

ήρξατο εσθίειν 36+ εύθυμοι δε γενόμενοι πάντες και
 he began to eat. cheerful And having become all , also
 αυτοί προσελάβοντο τροφής 37+ ήμεν δε εν τω πλοίω
 they took nourishment. And we were in the boat,

αι πάσαι ψυχαί διακόσiai εβδομήκοντα εξ 38+
 all souls two hundred seventy six .
 κορεσθέντες δε τροφής εκούφιζον το πλοΐον
 And being satisfied with nourishment, they lightened the boat,

εκβαλλόμενοι τον σίτον εις την θάλασσαν 39+ ότε δε
 casting out the grain into the sea. And when

על־בן קרא אני אתכם לטעם + ונאנחנו כל־נפש אשר באנניה מאתים +
 לחם כי הוא לתשועתכם כי איש ושבעים ושש :
 מכם לא־יפל משערת ראשו ארצה : ויאכלו לשבעה ויקלו מעל־האנניה
 + והוא לקח את־הלחם ויודה לאלהים : ויטילו את־הצדה אל־הים :
 לפני כולם ויבצע ויחל לאכל : תפקר אור והם לא הפירו את־הארץ
 + ויאמץ לב כולם וישעמו־אכל גם־המה : לנהג אליו את־האנניה אם־יוכלו :

על־בן קרא אני אתכם לטעם + ונאנחנו כל־נפש אשר באנניה מאתים +
 לחם כי הוא לתשועתכם כי איש ושבעים ושש : ויאכלו לשבעה ויקלו מעל־האנניה
 + והוא לקח את־הלחם ויודה לאלהים : ויטילו את־הצדה אל־הים :
 לפני כולם ויבצע ויחל לאכל : תפקר אור והם לא הפירו את־הארץ
 + ויאמץ לב כולם וישעמו־אכל גם־המה : לנהג אליו את־האנניה אם־יוכלו :
 על־בן קרא אני אתכם לטעם + ונאנחנו כל־נפש אשר באנניה מאתים +
 לחם כי הוא לתשועתכם כי איש ושבעים ושש : ויאכלו לשבעה ויקלו מעל־האנניה
 + והוא לקח את־הלחם ויודה לאלהים : ויטילו את־הצדה אל־הים :
 לפני כולם ויבצע ויחל לאכל : תפקר אור והם לא הפירו את־הארץ
 + ויאמץ לב כולם וישעמו־אכל גם־המה : לנהג אליו את־האנניה אם־יוכלו :

ημέρα ἐγένετο την γην ουκ ἐπεγίνωσκον κόλπον
 day it became , the land they did not recognize ; bay
 δε τινὰ κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν εἰς ὃν
 but a certain they contemplated having a shore, on which
 ἐβουλεύσαντο εἰ δυνατόν ἐξῶσαι τὸ πλοῖον 40 + και
 they consulted if they are able to thrust the boat. And
 τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶον εἰς τὴν θάλασσαν
 the anchors having removed , they gave up unto the sea,
 ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων και
 together unfastening the tillers of the rudders; and
 ἐπάραντες τὸν ἀρτεμώνα τῇ πνεύσῃ κατείχον εἰς
 having lifted up the mainsail to the blow, they held for
 τὸν αἰγιαλὸν 41 + περιπεσόντες δε εἰς τόπον
 the shore. And having fallen into a place
 διθάλασσον ἐπώκειλαν τὴν ναῦν και ἡ μὲν πρόρα
 between two seas, they ran aground the ship . And the prow
 ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος ἡ δε πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ
 having stuck, remained unshaken, but the stern was loose by
 τῆς βίας τῶν κυμάτων 42 + τῶν δε στρατιωτῶν βουλή
 the force of the waves. And the soldiers plan
 ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι μη τις
 was that the prisoners they should kill , lest any
 ἐκκολυμβήσας διαφύγη 43 + ὁ δε ἑκατόνταρχος
 swimming, should have escaped. But the centurion
 βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παύλον ἐκώλυσεν αὐτούς
 wanting to save Paul, restrained them
 τοῦ βουλήματος ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους
 of their will, and bid the ones able

+ וַיִּגְדְּעוּ אֶת־הָעֹנִינִים וַיַּעֲזְבוּם
 לָיִם וַיִּתְּרוּ גַם־אֶת־מִיתְרֵי הַמִּנְהִיג
 וַיִּפְּרְשׁוּ מִפְּרֶשׁ הַתֵּרֶן אֶל־פְּנֵי
 הַרִיחַ וַיִּבְקְשׁוּ לָבֵא אֶל־הַחֹרֶף׃
 + וַיִּפְּגְעוּ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר הָיִם מִשְׁנֵי עֲבָרָיו
 וַתִּדְּבַקְבוּ הָאֲנִיָּה וַתַּעֲמֵד רַאשָׁה לֹא
 יָנוּעַ וַאֲחֹרֶיהָ נִשְׁבְּרוּ מִשְׁאוֹן הַגָּלִים׃

+ וַתְּהִי עֲצַת אַנְשֵׁי הַצֵּבָא לְהַמִּית
 אֶת־הָאֲסִירִים פֶּן־יִשְׁחָה אִישׁ מֵהֶם וַנִּמְלֹט׃
 + וַיִּשַׁר הַמָּאָה חָפֵץ לְהַצִּיל אֶת־פּוֹלוֹס
 וַיִּנָּא אֶת־עַצְתָּם וַיֹּאמֶר הִידַע לְשָׁחוֹת יָרֵד
 וַיַּעֲבֵר לִיבֶשֶׁת בְּרֵאשִׁינָה וְהַנִּשְׁאָרִים אֶלֶּה
 עַל־קִרְשִׁים וְאֶלֶּה עַל־שִׁבְרֵי הָאֲנִיָּה׃

+ אֲפֻמָּה אֲרֻמָּיִם כֹּחַ אֲלֵפָה אֲרֻמָּה
 אֲרֻמָּה בְּנֵי אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה וְשֹׁמֵרִים
 אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה
 וְנִבְרָא הַיָּם אֲרֻמָּה לְרֵגְלֵי בְּנֵי׃
 + אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה
 אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה
 אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה
 אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה אֲרֻמָּה׃

κολυμβάν απορρίψαντας πρώτους επί την γην
 to swim, having thrown themselves off first, unto the land
 εξιέναι 44+ και τους λοιπούς ους μεν επί σανίσιν
 to exit ; and the rest, some indeed upon planks
 ους δε επί τινων των από του πλοίου και ούτως
 and others upon some of the things from the boat. And so
 εγένετο πάντας διασωθήναι επί την γην
 it came to pass all came through safe unto the land.

28 כב

1+ και διασωθέντες τότε επέγνωσαν ότι Μελίτη η
 And having come through safe, then they knew that Malta the
 νήσος καλείται 2+ οι δε βάρβαροι παρείχον ου
 island is called . And the barbarians furnished no
 την τυχούσαν φιλανθρωπίαν ημίν ανάψαντες γαρ
 chance humane treatment to us; for having lit
 πυράν προσελάβοντο πάντας ημάς διά τον υετόν
 a bonfire, they took unto themselves all of us , because of the rain
 τον εφεστώτα και διά το ψύχος 3+ συστρέψαντος
 attending, and because of the chilliness. bundled up
 δε του Παύλου φρυγάνων πλήθος και επιθέντος επί
 And Paul of sticks a multitude , and having placed them on
 την πυράν έχιδνα εκ της θερμης διεξελθούσα
 the bonfire, a viper from the heat having gone completely through ,
 καθήψε της χειρός αυτού 4+ ως δε είδον οι βάρβαροι
 clinched onto his hand. And when beheld the barbarians

+ וַיְהִי כֵן וַיִּמְלִטוּ כּוֹלָם אֶל־הַיַּבֵּשָׁה:
 + וְכַאֲשֶׁר נִמְלְטָנוּ נוֹדַע לָנוּ כִּי־שֵׁם הָאֵי
 מְלִיטִי:
 + וְהַלְעִזִּים לֹא הִמְעִיטוּ חֶסֶדָם עִמָּנוּ
 כִּי־בָעֲרוּ אִשׁ וַיִּאֲסְפוּ אֶת־כּוֹלָנוּ אֶל־יָהּ
 מִפְּנֵי הַגִּשְׁמִים הַיּוֹרֵד וּמִפְּנֵי הַקֶּרֶךְ:

+ ופולוס אסף לו ערמת קצים וישם
 על־המוקד ויצא אפעה מפני החם ויאחז
 בידו:
 + ויראו הלעזים את־השרץ תלוי
 על־ידו ויאמרו איש אל־רעהו אכן
 רצח האיש הזה הנמלט מן־הים
 ורוח נקם לא־הנית לו לחיות:

+ וְלֵעִזָּה כָּל אִיָּהּ כָּל פֶּשַׁע
 אֲשֶׁר נִמְלְטָנוּ אֲחֵינוּ אֶל־הַיָּבֵשָׁה
 כָּל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר אֲסַפּוּ אֶת־כּוֹלָנוּ אֶל־יָהּ
 + וְהַלְעִזִּים לֹא הִמְעִיטוּ חֶסֶדָם עִמָּנוּ
 כִּי־בָעֲרוּ אִשׁ וַיִּאֲסְפוּ אֶת־כּוֹלָנוּ אֶל־יָהּ
 מִפְּנֵי הַגִּשְׁמִים הַיּוֹרֵד וּמִפְּנֵי הַקֶּרֶךְ:

+ ופולוס אסף לו ערמת קצים וישם
 על־המוקד ויצא אפעה מפני החם ויאחז
 בידו:
 + ויראו הלעזים את־השרץ תלוי
 על־ידו ויאמרו איש אל־רעהו אכן
 רצח האיש הזה הנמלט מן־הים
 ורוח נקם לא־הנית לו לחיות:

κρεμάμενον το θηρίον εκ της χειρός αυτού έλεγον
hanging the beast from his hand, they said

προς αλλήλους πάντως φονεύς εστιν
to one another, Assuredly is a murderer

ο άνθρωπος ούτος ον διασωθέντα εκ της θαλάσσης
this man , whom having been delivered from the sea,

η δίκη ζην ουκ είασεν 5+ ο μεν ούν αποτινάξας το
Dice to live allowed not . He indeed then, having brushed off the

θηρίον εις το πυρ έπαθεν ουδέν κακόν 6+ οι δε
beast into the fire, suffered no hurt. And the ones
προσεδόκων αυτόν μέλλειν πίμπρασθαι η καταπίπτειν
expecting him to be about to become inflamed, or to fall down

άφνω νεκρόν επί πολύ δε αυτών προσδοκόντων
suddenly dead, for a long time and of their expecting

και θεωρούντων μηδέν άτοπον εις αυτόν γινόμενον
and viewing nothing out of place to him was happening ,

μεταβαλλόμενοι έλεγον θεόν αυτόν είναι 7+ εν δε
changing their minds , they said a god him to be . And in

τοις περί τον τόπον εκείνον υπήρχε χωρία τω
the parts around that place existed a place belonging to the

πρώτω της νήσου ονόματι Ποπλίω ος αναδεξάμενος
foremost man of the island, by name Publius, who having received

ημάς τρεις ημέρας φιλοφρόνως εξένισεν 8+ εγένετο δε
us, three days obligingly lodged us . And it happened

τον πατέρα του Ποπλίου πυρετοίς και δυσεντερία
the father of Publius with fevers and dysentery

συνεχόμενον κατακείσθαι προς ον ο Παύλος
constrained reclined ; to whom Paul

εισελθών και προσευξάμενος επιθείς τας χείρας
having entered, and having prayed, having placed the hands

+ וַיִּנְעַר הַשָּׁרֵץ מֵעַל יָדוֹ אֶל-תּוֹךְ הָאֵשׁ
וְלֹא-הָרַע לוֹ :

+ וְהֵם הוֹחִילוּ לוֹ אֲשֶׁר יִצְבֶּה
גּוֹפּוֹ אִז-יִפֹּל מִתּ פְּתָאָם וַיִּחִילוּ

עַד-בוֹשׁ וְהִנֵּה לֹא-קָרְתָּהוּ כָּל-אֶסּוֹן

וַיִּתְפַּד לָבֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל-הֵימ הוּא :

+ וּבִסְבִיבֵי הַמָּקוֹם הַהוּא שָׁדוּת אֲשֶׁר

לְרֹאשׁ אַנְשֵׁי הָאֵי וְשָׂמוּ פּוֹבְלִיּוֹס הוּא הַבִּיא
אֹתָנוּ לְבֵיתוֹ וַיִּכְלֹל אֹתָנוּ בְּטוֹבוֹ שְׁלֵשֶׁת
יָמִים :

+ וַאֲבִי פּוֹבְלִיּוֹס נֹפֵל לְמִשְׁכָּב בְּקִדְחַת
וּבְמַחְלָה הַמַּעֲוִים וַיָּבֵא אֵלָיו פּוֹלוֹס

וַיִּתְפַּלֵּל וַיִּשֶׂם עָלָיו אֶת-יָדָיו וַיִּרְפְּאֵהוּ :

+ וְהָיוּ אֲנִי וְהַחֲבֵרִים אֵלָיו
לְרִבְבוֹתָם בְּהִיבְרָתָם אֵלָיו
וְהָיוּ אֲנִי וְהַחֲבֵרִים אֵלָיו
לְרִבְבוֹתָם בְּהִיבְרָתָם אֵלָיו
וְהָיוּ אֲנִי וְהַחֲבֵרִים אֵלָיו
לְרִבְבוֹתָם בְּהִיבְרָתָם אֵלָיו
וְהָיוּ אֲנִי וְהַחֲבֵרִים אֵלָיו
לְרִבְבוֹתָם בְּהִיבְרָתָם אֵלָיו

וְהָיוּ אֲנִי וְהַחֲבֵרִים אֵלָיו
לְרִבְבוֹתָם בְּהִיבְרָתָם אֵלָיו
וְהָיוּ אֲנִי וְהַחֲבֵרִים אֵלָיו
לְרִבְבוֹתָם בְּהִיבְרָתָם אֵלָיו
וְהָיוּ אֲנִי וְהַחֲבֵרִים אֵלָיו
לְרִבְבוֹתָם בְּהִיבְרָתָם אֵלָיו
וְהָיוּ אֲנִי וְהַחֲבֵרִים אֵלָיו
לְרִבְבוֹתָם בְּהִיבְרָתָם אֵלָיו

αὐτῷ ἰασάτο αὐτόν 9+ τούτου οὖν γενομένου καὶ οἱ
 on him, healed him. This then having taken place, also the
 λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ
 rest -- the ones having sicknesses in the island

προσῆρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο 10+ οἱ καὶ
 came forward, and were cured; the ones who also
 πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις
 with much honor esteemed us, and embarking,

ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν 11+ μετὰ δὲ τρεῖς
 placed the things for our need. And after three
 μήνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότη ἐν τῇ
 months we embarked in a boat, having passed the winter in the

νήσῳ Ἀλεξανδρινῷ παρασήμῳ Διοσκούροις 12+ καὶ
 island, an Alexandrian marked by the ensign Dioscuri. And
 καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας
 leading down unto Syracuse, we remained days

τρεῖς 13+ ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς
 three . From where having gone around we arrived at
 Ρήγιον καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου
 Rhegium. And after one day ensued a south wind ;

δευτεραῖοι ἦλθομεν εἰς Ποτιόλους 14+ οὐ ευρόντες
 on the second day we came into Puteoli; where having found
 ἀδελφούς παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμείναι ἡμέρας
 brethren we were appealed upon by them to remain days

וְאֶחָרֵי כֵן בָּאוּ נָם־הַחֲלִים + וְנִבְאָ אֶל־סַרְקוּסָא וְנִשְׁבַּ־שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים :
 וַיִּכְבְּדוּנוּ כְבוֹד גָּדוֹל וּבִלְכֹתֵנוּ מִשָּׁם + מִשָּׁם סָבְנוּ וְנִבְאָ אֶל־רִגְיוֹן
 סָפְקוּ לָנוּ דֵי צָרְפָנוּ : וּבְנִשְׁבַּ רִוְחַ דְּרוּמִית בְּיוֹם הַמְּחֶרֶת
 וְאֶחָרֵי שְׁלֹשֶׁת חֳדָשִׁים עָבְרָנוּ מִשָּׁם : בָּאֵנִיָּה אֶלְכֶסְנֶדְרִית אֲשֶׁר עָמְדָה בְּאֵי
 בְּיָמֵי תְּסָתוֹ וְאוֹת דִּגְלָהּ הַתְּאוֹמִים : וְשָׁם מְצָאנוּ אַחִים וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ לְשַׁבֵּת
 אִתָּם שְׁבַע־יָמִים וּבְכֵן הִלְכְנוּ אֶל־רוּמִי :

וַיִּבְרָכֵנוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ : וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ :
 וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ : וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ :
 וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ : וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ :
 וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ : וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ :
 וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ : וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ :
 וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ : וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ :
 וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ : וַיִּבְרָכֵנוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אֵלֵינוּ :

επτά και ούτως εις την Ρώμην ἤλθομεν 15+ κακείθεν
 seven ; and thus to Rome we came. And from there
 οι αδελφοί ακούσαντες τα περί ημών ἐξήλθον
 the brethren having heard the things concerning us, came forth
 εις ἀπάντησιν ἡμῖν ἀχρις Ἀππίου Φόρου και Τριῶν
 to meet us as far as Appii Forum and Three
 Ταβερνῶν οὓς ἰδὼν ο Παύλος ευχαριστήσας τῷ θεῷ
 Taverns; whom Paul seeing, having given thanks to God,

ἐλαβε θάρσος 16+ ὅτε δε ἤλθομεν εις Ρώμην ο
 he took courage. And when we came unto Rome, the
 εκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ
 centurion delivered up the prisoners to the
 στρατοπεδάρχη τῷ δε Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ'
 commander of the camp. But to Paul was committed to remain by

εαυτὸν συν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ 17+
 himself with the guarding him soldier .
 ἐγένετο δε μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι
 And it came to pass after days three calling together
 τον Παύλον τοὺς ὄντας των Ἰουδαίων πρώτους
 Paul the ones being of the Jews foremost ,
 συνελθόντων δε αὐτῶν ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς ἄνδρες
 having come together and they , he said to them, Men,
 αδελφοί ἐγὼ οὐδέν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ η τοῖς
 brethren, I nothing against having done the people or the
 ἔθεσι τοῖς πατρώοις δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων
 customs paternal , a prisoner from Jerusalem

παρεδόθην εις τὰς χεῖρας των Ρωμαίων 18+ οἵτινες
 was delivered up into the hands of the Romans. Who

+ וַיִּשְׁמְעוּ הָאֲחִיּוֹת כִּי-בָּאִים אֲנִי
 וַיֵּצְאוּ מִשָּׁם לִקְרָאתֵנוּ עַד לְשׁוּק אֲפִיּוֹס
 וְעַד לְשַׁלְשֶׁת הַחֲנוּיֹת וַיֵּרָא אֹתָם
 פּוֹלוֹס וַיּוֹדֶה לְאֵלֵיהֶם וַיִּתְחַזַּק׃
 + וַאֲחֵר בָּאֵנוּ אֶל-רוֹמֵי הָעֵבֶיר
 שֶׁר הַמֵּאָה אֶת-הָאֲסִירִים אֶל-שֶׁר
 הַצֵּבָא וּלְפּוֹלוֹס הַנִּיחֵנוּ לְשִׁבְתָּ לְבִדּוֹ
 עִם-אִישׁ הַצֵּבָא הַשֹּׁמֵר אוֹתוֹ׃

+ וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא פּוֹלוֹס
 אֵלָיו אֶת-רָאשֵׁי הַיְהוּדִים וַיִּקְהֵלוּ אֵלָיו
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנֹשִׁים אֲחִים לֹא מַעֲלָתִי
 מַעַל בְּעַמּוּנֵנוּ וּבְחֻקֹּת אֲבוֹתֵינוּ וַיֵּאֲסְרוּנִי
 בִּירוּשָׁלַיִם וַיִּמְסְרוּנִי לְיַדֵי הַרוֹמָיִים׃
 + וְהֵם אֲחֵרֵי חֻקָּרָם אֹתִי אָמְרוּ
 לְהַתִּירֵנִי כִּי לֹא-מֵצְאוּ לִי מִשְׁפָּט-מּוֹת׃

+ וַיֵּצְאוּ מִשָּׁם לִקְרָאתֵנוּ עַד לְשׁוּק אֲפִיּוֹס
 וְעַד לְשַׁלְשֶׁת הַחֲנוּיֹת וַיֵּרָא אֹתָם
 פּוֹלוֹס וַיּוֹדֶה לְאֵלֵיהֶם וַיִּתְחַזַּק׃
 + וַאֲחֵר בָּאֵנוּ אֶל-רוֹמֵי הָעֵבֶיר
 שֶׁר הַמֵּאָה אֶת-הָאֲסִירִים אֶל-שֶׁר
 הַצֵּבָא וּלְפּוֹלוֹס הַנִּיחֵנוּ לְשִׁבְתָּ לְבִדּוֹ
 עִם-אִישׁ הַצֵּבָא הַשֹּׁמֵר אוֹתוֹ׃

+ וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא פּוֹלוֹס
 אֵלָיו אֶת-רָאשֵׁי הַיְהוּדִים וַיִּקְהֵלוּ אֵלָיו
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנֹשִׁים אֲחִים לֹא מַעֲלָתִי
 מַעַל בְּעַמּוּנֵנוּ וּבְחֻקֹּת אֲבוֹתֵינוּ וַיֵּאֲסְרוּנִי
 בִּירוּשָׁלַיִם וַיִּמְסְרוּנִי לְיַדֵי הַרוֹמָיִים׃
 + וְהֵם אֲחֵרֵי חֻקָּרָם אֹתִי אָמְרוּ
 לְהַתִּירֵנִי כִּי לֹא-מֵצְאוּ לִי מִשְׁפָּט-מּוֹת׃

ανακρίναντές με εβούλοντο απολύσαι διά το
 having questioned me, wanted to loose me, on account of the
 μηδεμίαν αιτίαν θανάτου υπάρχειν εν εμοί 19 +
 not one reason for death being in me.
 αντιλεγόντων δε των Ιουδαίων ηναγκάσθην
 disputing But the Jews, I was compelled
 επικαλέσασθαι Καίσαρα ουχ ως του έθνους μου έχων
 to call upon Caesar; not as my nation having
 τι κατηγορήσαι 20 + διά ταύτην ουν την αιτίαν
 anything to accuse. For this reason then
 παρεκάλεσα υμάς ιδείν και προσλαλήσαι ένεκεν γαρ
 I appealed to you, to see and to speak to you; for on account
 της ελπίδος του Ισραήλ την άλυσιν ταύτην περίκειμαι
 of the hope of Israel with this chain I am encompassed.

21 + οι δε προς αυτόν είπον ημείς ούτε γράμματα
 And they to him said, We neither letters
 περί σου εδεξάμεθα από της Ιουδαίας ούτε
 concerning you received from Judea, nor
 παραγενόμενός τις των αδελφών απήγγειλεν η
 having come has any one of the brethren reported or
 ελάλησέ τι περί σου πονηρόν 22 + αξιούμεν δε
 spoke anything concerning you bad. But we deem it worthy
 παρά σου ακούσαι α φρονείς περί μεν γαρ
 from you to hear what you think; for indeed concerning
 της αιρέσεως ταύτης γνωστόν εστιν ημίν ότι πανταχού
 this sect, it is known to us that everywhere

+ וְהַיְהוּדִים קָמוּ־בִי וַאֲהִי מוֹכְרֶח לְקָרָא
 אֶת־קִיסָר לְדִינִי וְאֵין בְּלִבִּי לְשָׁטוֹן
 אֶת־עַמִּי:
 + וּבַעֲבוּר זֹאת קָרָאתִי לָכֶם
 לְרְאוֹתְכֶם וּלְדַבֵּר עִמָּכֶם כִּי בְּגוֹלָל
 תִּקְנֹת יִשְׂרָאֵל אֲסוּר אֲנִי בְּכָבֵל תְּהִיָּה:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא נִתְּנָנוּ לָנוּ

אַנְרוֹת מֵאַרְץ יְהוּדָה עַל־אֲדוֹתַיָּךְ
 וְלֹא־בָא הִנֵּה אַחָד מִן־הָאֲחִים אֲשֶׁר
 הִגִּיד אוֹ־דְבָר עָלֶיךָ דְּבָר רָע:
 + אֲמַנָּם חֲפָצִים אֲנַחְנוּ לְשָׁמַע
 אֶת־אֲשֶׁר בְּלִבְכֶּךָ כִּי נוֹדַע לָנוּ אֲשֶׁר
 בְּכָל מְקוֹם יְרִיבוּ אֶל־הַכֶּתֶת הַזֹּאת:

וְלֹא רָעַשְׁנוּ בָּדָו, וְזַעֲנוּ מִיָּמֵינוּ וְעַד
 לְהַמָּוָה:
 + וְחָזַּו פְּסַחַם מֹהֵם לְמַטְלָם מִמֶּנִּי
 רָאִיתִי וְהִיא אֶת־מִטְעָם כִּי פִעִי לֹא רָאִי
 רָאִיתִי לֹא רָאִיתִי וְהִיא אֶת־מִטְעָם לְחַטְרָה:
 + וְכִלְכַּל מֹהֵם בְּחַטְוֵת מִטְעָם וְהִיא רָאִיתִי
 וְהִיא מִטְעָם וְהִיא מִטְעָם לְחַטְרָה:
 מִלֵּךְ מִכָּל מִטְעָם וְהִיא מִטְעָם לְחַטְרָה

רָעִינוּ רָאִיתִי בַעֲלֵהָ מִמֶּנִּי:
 + אֲמַנָּם לֹא מִמֶּנִּי עַל רָאִיתִי חֲלִימִי
 לֹא מִכָּל מִטְעָם וְהִיא רָאִיתִי מִמֶּנִּי וְהִיא רָאִיתִי
 מִמֶּנִּי עַל מִטְעָם לֹא מִמֶּנִּי חֲלִימִי:
 + וְיִפְעֵל וְיִפְעֵל מִמֶּנִּי חֲלִימִי
 וְהִיא רָאִיתִי מִכָּל מִטְעָם וְהִיא רָאִיתִי
 מִמֶּנִּי מִטְעָם וְהִיא מִטְעָם לְחַטְרָה:

αντιλέγεται 23 + ταξάμενοι δε αυτώ ημέραν ήκον προς
 it is spoken against. And arranging for him a day, there came to
 αυτόν εις την ξενίαν πλείονες οισ εξετίθετο
 him unto his guest room many more ; to whom he expounded
 διαμαρτυρόμενος την βασιλείαν του θεού πείθων τε
 testifying the kingdom of God, and persuading
 αυτούς τα περί του Ιησού από τε του νόμου
 them the things concerning Jesus, from both the law
 Μωσέως και των προφητών από πρωϊ έως εσπέρας
 of Moses and of the prophets, from morning until evening.

24 + και οι μεν επείθοντο τοις λεγομένοις οι δε
 And some indeed were persuaded to the things being said, and some

ηπίστουν 25 + ασύμφωνοι δε όντες προς αλλήλους
 disbelieved. And disharmony being with one another,
 απελύοντο ειπόντος του Παύλου ρήμα εν ότι καλώς
 they retired at having spoken Paul discourse one , that, Well
 το πνεύμα το άγιον ελάλησε διά Ησαϊου του
 the spirit holy spoke through Isaiah the

προφήτου προς τους πατέρας ημών 26 + λέγον
 prophet to our fathers, saying,
 πορεύθητι προς τον λαόν τούτον και ειπον ακοή
 Go to this people! and say, In hearing
 ακούσετε και ου μη συνήτε και βλέποντες
 you shall hear, and in no way should you perceive; and seeing

βλέψετε και ου μη ίδητε 27 + επαχύνθη γαρ η
 you shall see, and in no way should you know. was thickened For the

+ וַיְשִׁימוּ לוֹ מוֹעֵד וַיָּבֹאוּ אֵלָיו רַבִּים +
 אֶל־מְלוֹנוֹ וַיַּעַד בָּהֶם וַיִּבְאֵר אֶת־מַלְכוּת
 אֱלֹהִים וַיּוֹכַח לָהֶם עֲנִינֵי יִשׁוּעַ מִתּוֹרַת
 מֹשֶׁה וּמִן־הַנְּבִיאִים מִבְּקָר עַד־עָרֶב :
 + וַיֵּשׁ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶל־דְּבָרָיו וַיֵּשׁ אֲשֶׁר לֹא
 הֵאֱמִינוּ :
 + וַיְהִי כִּי חָלְקוּ בְּדַעְתָּם וַיִּפְּנוּ

וַיֵּלְכוּ לְדַרְכָּם וּפְלוֹס מְדַבֵּר רַק
 הַדְּבָר הַזֶּה הֵיטֵב דְּבַר רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 לְאֲבוֹתֵינוּ בְּפִי יִשְׁעִיהוּ הַנְּבִיא לְאֹמַר :
 + כִּי שָׁמֵן לֵב הָעָם הַזֶּה וְאָזְנוֹ כָּבְדוּ
 וְאֶת־עֵינָיו הִשְׁעוּ פֶּן־יִרְאֶה בְּעֵינָיו וּבְאָזְנוֹ
 יִשְׁמַע וּלְבָבוֹ יִבִּין וְרַפְּאֵתוֹ :

+ אֶל־מְלוֹנוֹ וַיַּעַד בָּהֶם וַיִּבְאֵר אֶת־מַלְכוּת
 אֱלֹהִים וַיּוֹכַח לָהֶם עֲנִינֵי יִשׁוּעַ מִתּוֹרַת
 מֹשֶׁה וּמִן־הַנְּבִיאִים מִבְּקָר עַד־עָרֶב :
 + וַיֵּשׁ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶל־דְּבָרָיו וַיֵּשׁ אֲשֶׁר לֹא
 הֵאֱמִינוּ :
 + וַיְהִי כִּי חָלְקוּ בְּדַעְתָּם וַיִּפְּנוּ

+ אֶל־מְלוֹנוֹ וַיַּעַד בָּהֶם וַיִּבְאֵר אֶת־מַלְכוּת
 אֱלֹהִים וַיּוֹכַח לָהֶם עֲנִינֵי יִשׁוּעַ מִתּוֹרַת
 מֹשֶׁה וּמִן־הַנְּבִיאִים מִבְּקָר עַד־עָרֶב :
 + וַיֵּשׁ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶל־דְּבָרָיו וַיֵּשׁ אֲשֶׁר לֹא
 הֵאֱמִינוּ :
 + וַיְהִי כִּי חָלְקוּ בְּדַעְתָּם וַיִּפְּנוּ

καρδία του λαού τούτου και τοις ωσί βαρέως
heart of this people, and with the ears heavily
ήκουσαν και τους οφθαλμούς αυτών εκάμμυσαν
they heard, and of their eyes they closed the eyelids ;
μήποτε ίδωσι τοις οφθαλμοίς και τοις ωσίν
lest at any time they should see with the eyes, and with the ears
ακούσωσι και τη καρδία συνώσι και επιστρέψωσι
should hear, and with the heart should perceive, and should turn,
και ιάσωμαι αυτούς 28+ γνωστόν ούν έστω υμίν ότι
and I should heal them. known then Let it be to you! that
τοις έθνεσιν απεστάλη το σωτηρίον του θεού
to the nations was sent the deliverance of God ,
αυτοί και ακούσονται 29+ και ταύτα αυτού ειπόντος
and they will hearken. And these things he having said,
απήλθον οι Ιουδαίοι πολλήν έχοντες εν εαυτοίς
went forth the Jews much having among themselves
συζήτησιν 30+ έμεινε δε ο Παύλος διετίαν όλην εν
debating . stayed And Paul space of two years a whole in
ιδίω μισθώματι και απεδέχετο παντός τους
his own hired house, and gladly received all the ones
εισπορευομένους προς αυτόν 31+ κηρύσσων την
entering to him, proclaiming the
βασιλείαν του θεού και διδάσκων τα περί του
kingdom of God, and teaching the things concerning the
κυρίου Ιησού χριστού μετά πάσης παρρησίας
Lord Jesus Christ, with all confidence
ακωλύτως
unrestrainedly.

+ לְכֵן דַּעוּ כִּי אֱלֹהֵינוּ נִשְׁלָחָה
תְּשׁוּעַת אֱלֹהִים וְהִמָּה יִשְׁמָעוּ:
+ וַיְהִי בְּדִבְרוֹ זֹאת וַיַּעֲבְרוּ מֵעֵלְיוֹ
הַיְהוּדִים וַיִּתְּנֹכְחוּ הַרְבֵּה אִישׁ עִם־רֵעֵהוּ:
+ וּפְלוֹס יָשָׁב שָׁנָתִים יָמִים בְּבֵיתוֹ אֲשֶׁר

שָׁכַר־לוֹ וַיִּקְבַּל אֶת כָּל־הַבָּאִים אֵלָיו:
+ וַיִּקְרָא אֶת־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים
וַיְלַמֵּד אֶת־דַּרְכֵי יִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
אַדְיָיִנוּ בְּלִי כָל־פְּחַד וַאֲיִן מִנְעַ:

+ אֱלֹהֵינוּ לְעַד לְעַד מְהֵרָה וְיִלְחַצְנוּ
מֵהַיָּד הַזֹּאת מֵעַתָּה וְלֹא לְעַד
מְהֵרָה וְיִלְחַצְנוּ מֵעַתָּה לְעַד
+ מְהֵרָה וְיִלְחַצְנוּ מֵעַתָּה לְעַד
מְהֵרָה וְיִלְחַצְנוּ מֵעַתָּה לְעַד
+ מְהֵרָה וְיִלְחַצְנוּ מֵעַתָּה לְעַד

מֵהַיָּד הַזֹּאת מֵעַתָּה וְלֹא לְעַד
לְעַד מְהֵרָה וְיִלְחַצְנוּ מֵעַתָּה
+ מְהֵרָה וְיִלְחַצְנוּ מֵעַתָּה לְעַד
מְהֵרָה וְיִלְחַצְנוּ מֵעַתָּה לְעַד
+ מְהֵרָה וְיִלְחַצְנוּ מֵעַתָּה לְעַד
מְהֵרָה וְיִלְחַצְנוּ מֵעַתָּה לְעַד

18

1+ Παύλος δούλος Ἰησοῦ χριστοῦ κλητός ἀπόστολος
 Paul, a servant of Jesus Christ, a chosen apostle,
 ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ **2+** ὃ
 being separated for [the] good news of God, which
 προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς
 he preannounced through his prophets in scriptures
 ἀγίαις **3+** περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ
 holy], concerning his son, (the one born of
 σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα **4+** τοῦ ὀρισθέντος
 [the] seed of David according to flesh; the one being confirmed
 υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ
 son of God in power, according to spirit of holiness, by
 ἀναστάσεως νεκρῶν Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν
 a resurrection of [the] dead) Jesus Christ our Lord;
5+ δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς
 through whom we received favor and a commission, for
 ὑπακοήν πίστεως ἐν πάσι τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ
 obedience of belief among all the nations, for
 τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ **6+** ἐν οἷς ἐστέ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ
 his name, among whom are also you, chosen
 Ἰησοῦ χριστοῦ **7+** πάσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ
 of Jesus Christ. To all the ones being in Rome,

+ פּוֹלוֹס עֶבֶד יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ מְקָרָא
 לְהֵיוֹת שְׁלִיחַ וְנִבְדָּל לְבִשְׁוֹרַת אֱלֹהִים:
 + אֲשֶׁר הִבְטִיחַ אֹתָהּ מֵרֶאֱשׁ
 עַל-יְדֵי נְבִיאָיו בְּכַתְּבֵי הַקִּדְשׁ:
 + עַל-דִּבְרֵי בְּנוֹ אֲשֶׁר מִזְרַע דָּוִד לְפִי
 הַבְּשָׂר:
 + אֲשֶׁר הוֹכֵן לְבֶן-הָאֱלֹהִים בְּגִבּוֹרָה
 לְפִי רוּחַ הַקְּדוּשָׁה בְּתַחֲרִיתוֹ מִבֵּין

הַמִּתִּים הוּא יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲדִינִנו:
 + אֲשֶׁר-עַל-יְדֵי נָתַן לָנוּ חֶסֶד וְשְׁלִיחוֹת
 לְהַקִּים מְשֻׁמַּעַת הָאֱמוּנָה בְּכָל-הַגּוֹיִם לְמַעַן
 שְׁמוֹ:
 + וּבְתוֹכֶם הֵנַכֶם גַּם-אֹתָם קְרוּאֵי יֵשׁוּעַ
 הַמָּשִׁיחַ:
 + כָּל-יְדֵי הָאֱלֹהִים וּמְקָרָאִים לְהֵיוֹת
 קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּרוּמֵי חֶסֶד וְשָׁלוֹם לְכֶם מֵאֵת
 הָאֱלֹהִים אֲבִינוֹ וְאֲדִינִנו יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:

+ פּוֹלוֹס עֶבֶד יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ מְקָרָא
 לְהֵיוֹת שְׁלִיחַ וְנִבְדָּל לְבִשְׁוֹרַת אֱלֹהִים:
 + אֲשֶׁר הִבְטִיחַ אֹתָהּ מֵרֶאֱשׁ
 עַל-יְדֵי נְבִיאָיו בְּכַתְּבֵי הַקִּדְשׁ:
 + עַל-דִּבְרֵי בְּנוֹ אֲשֶׁר מִזְרַע דָּוִד לְפִי
 הַבְּשָׂר:
 + אֲשֶׁר הוֹכֵן לְבֶן-הָאֱלֹהִים בְּגִבּוֹרָה
 לְפִי רוּחַ הַקְּדוּשָׁה בְּתַחֲרִיתוֹ מִבֵּין

הַמִּתִּים הוּא יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲדִינִנו:
 + אֲשֶׁר-עַל-יְדֵי נָתַן לָנוּ חֶסֶד וְשְׁלִיחוֹת
 לְהַקִּים מְשֻׁמַּעַת הָאֱמוּנָה בְּכָל-הַגּוֹיִם לְמַעַן
 שְׁמוֹ:
 + וּבְתוֹכֶם הֵנַכֶם גַּם-אֹתָם קְרוּאֵי יֵשׁוּעַ
 הַמָּשִׁיחַ:
 + כָּל-יְדֵי הָאֱלֹהִים וּמְקָרָאִים לְהֵיוֹת
 קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּרוּמֵי חֶסֶד וְשָׁלוֹם לְכֶם מֵאֵת
 הָאֱלֹהִים אֲבִינוֹ וְאֲדִינִנו יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:

αγαπητοῖς θεοῦ κλητοῖς ἀγίοις χάρις υμῖν και εἰρήνη
 beloved of God, chosen holy ones. Favor to you, and peace
 ἀπό θεοῦ πατρός ἡμῶν και κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ 8+
 from God our Father, and Lord Jesus Christ.
 πρῶτον μεν ευχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ
 First indeed, I give thanks [to] my God through Jesus
 χριστοῦ υπέρ πάντων υμῶν ὅτι ἡ πίστις υμῶν
 Christ for all of you, that the belief of yours
 καταγγέλλεται εν ὅλῳ τῷ κόσμῳ 9+ μάρτυς γαρ
 is announced in [the] entire world. witness For
 μου εστιν ὁ θεός ὃς λατρεύω εν τῷ πνεύματί
 my is God], in whom I serve in
 μου εν τῷ ευαγγελίῳ του υιού αυτού ὡς
 my spirit in the good news of his son, how
 ἀδιαλείπτως μνεῖαν υμῶν ποιούμεαι πάντοτε επί των
 continually mention of you I make] at all times at
 προσευχῶν μου 10+ δεόμενος εἰ πως ἤδη
 my prayers, beseeching, (if by any means already
 ποτέ ευοδωθήσομαι εν τῷ θελήματι του θεοῦ
 at some time or other I shall prosper in the will of God)
 ελθεῖν προς υμάς 11+ επιποθῶ γαρ ιδεῖν υμάς ἵνα
 to come to you. For I long to see you, that
 τι μεταδώ χάρισμα υμῖν πνευματικόν εἰς το
 some I should share favor with you spiritual] for
 στηριχθῆναι υμάς 12+ τούτο δε εστι
 your support. And this is
 συμπαρακληθῆναι εν υμῖν διὰ της εν ἀλλήλοις
 to be comforted together among you through the [[that is] in one another

+ בְּרֵאשׁוֹנָה מוֹדֶה אֲנִי לֵאלֹהֵי
 בְּיִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ עַל־כֻּלְּכֶם אֲשֶׁר
 אֶמְוֹנְתְּכֶם מוֹדַעַת בְּכָל־הָעוֹלָם:
 + כִּי עַד הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אֲנִי
 עֹבֵד אֶתּוֹ בְּרוּחִי בְּבִשׁוּרַת בְּנוֹ
 כִּי תָמִיד אֲנִי מִזְכִּיר אֶתְכֶם:
 + וּמִתְחַנֵּן אֲנִי בְּכָל־עֵת בְּתַפִּילוֹתַי אֲשֶׁר

אֲצַלִּיחַ לְבוֹא אֵלֵיכֶם רַק־הַפַּעַם בְּחַפְזָא
 הָאֱלֹהִים:
 + כִּי כָל־תְּהָ נַפְשִׁי לְרְאוֹתְכֶם וְלְהֶאֱצִיל
 אֵלֵיכֶם מִתַּת רוּחַ לְמַעַן חִזֵּק לְבַבְכֶם:
 + לְהַתְּנַחֵם עִמָּכֶם אֲנִי בְּאֶמְוֹנְתְּכֶם וְאֵתְּ
 בְּאֶמְוֹנְתִּי:

+ אֲלֵמִיגְרֵי כְּחֵי אֵלֵי לְאֵלִים, בְּנֵעַם
 מַעֲשֵׂי חַלְלֵם וְשִׁמְעֵם אֲלֵמִיגְרֵי
 אֲשֶׁר חָלְלֵם חֲלָלֵם:
 + מִשְׁמֵי אֵלִים אֲלֵמִיגְרֵי מַעֲשֵׂי
 אֵלֵי בְּחֵי אֲשֶׁר חָלְלֵם אֲלֵמִיגְרֵי
 חֲלָלֵם חֲלָלֵם אֲלֵמִיגְרֵי חֲלָלֵם
 + אֲשֶׁר חָלְלֵם אֲלֵמִיגְרֵי חֲלָלֵם

אֲלֵמִיגְרֵי חֲלָלֵם אֲלֵמִיגְרֵי חֲלָלֵם
 + אֲשֶׁר חָלְלֵם אֲלֵמִיגְרֵי חֲלָלֵם
 אֲלֵמִיגְרֵי חֲלָלֵם אֲלֵמִיגְרֵי חֲלָלֵם
 + אֲשֶׁר חָלְלֵם אֲלֵמִיגְרֵי חֲלָלֵם
 אֲלֵמִיגְרֵי חֲלָלֵם אֲלֵמִיגְרֵי חֲלָלֵם

πίστεως υμῶν τε και εμού 13+ ου θέλω δε υμάς
 belief], both yours and mine. I do not want But] you
 αγνοεῖν ἀδελφοί ὅτι πολλάκις προεθέμην ελθεῖν προς
 to be ignorant, brethren, for often I purposed to come to
 υμάς και εκωλύθην ἀχρι του δεύρο ἵνα τινά καρπόν
 you, and was restrained as far as until now, that some fruit
 σχω και εν υμίν καθώς και εν τοις λοιποῖς
 I should have] also among you, as also among the rest
 ἔθνεσιν 14+ Ἑλλησί τε και βαρβάροις σοφοῖς
 of [the] nations. Both to Greeks and barbarians,

τε και ανοήτοις οφειλέτης εımı 15+ ούτως
 both to [the] wise and unthinking -- I am a debtor. So
 το κατ' ἐμέ πρόθυμον και υμίν τοις εν Ρώμη
 as to me [there is an] eagerness also to you the ones in Rome

ευαγγελίσασθαι 16+ ου γαρ επαισχύνομαι το
 to announce good news]. For not am I ashamed of the
 ευαγγέλιον του χριστού δύναμις γαρ θεού εστιν εις
 good news of the Christ; power for of God it is] for
 σωτηρίαν παντί τω πιστεύοντι Ιουδαίω τε πρώτον και
 deliverance to every one trusting; both to the Jew first, and

Ἑλληνι 17+ δικαιοσύνη γαρ θεού εν αυτώ
 to [the] Greek. For righteousness of God by it
 αποκαλύπτεται εκ πίστεως εις πίστιν καθώς
 is revealed] from belief unto belief; as

γέγραπται ο δε δίκαιος εκ πίστεως ζήσεται 18+
 has been written, But the just of belief shall live].

ולא־אֶכְחָד מִכֶּם אַחִי כִּי־פָעַמִּים +
 רבות שְׁמַתִּי עַל־לְבִי לְבוֹא אֵלֵיכֶם
 להיות לי פְּרִי גַם־בְּכֶם כִּמוֹ בֵּיתָר
 הגוים ולא־עָלְתָה בְּיָדִי עַד־הַנְּהָה:
 מחוייב אֲנִי לִיְוֹנִים וְלִלְעִזִּים גַּם
 לַחֲכָמִים וְלַפְתָּאִים:
 לְכֵן נִדְבַנִּי לְבִי לְהִשְׁמִיעַ אֶת־הַבְּשׂוּרָה
 גַּם־אֶתְכֶם בְּנֵי רוֹמִי:

+ כִּי אֵינֶנִּי בּוֹשׁ מִבְּשׂוּרַת הַמְּשִׁיחַ
 אֲשֶׁר גְּבוּרַת אֱלֹהִים הִיא לְתַשׁוּעָה
 לְכָל־הַמְּאֻמִּין לִיְהוּדֵי רֵאשׁוֹנָה וְגַם־לִיְוֹנֵי:
 + כִּי־בָה נִגְלָתָה צְדָקַת אֱלֹהִים מְאֻמוֹנָה
 אֶל־אֻמוֹנָה כַּפְתּוֹב וְצַדִּיק בְּאֻמוֹנָתוֹ יִתְּהָה:
 + כִּי נִגְלָה חֲרוֹן אֱלֹהִים מִן־הַשָּׁמַיִם
 עַל כָּל־רָשָׁעַת בְּנֵי אָדָם וְעוֹלָתָם
 אֲשֶׁר יַעֲצְרוּ אֶת־הָאֲמֶת בְּעוֹלָה:

+ וְיִכָּר רַחֲמֵי יְיָ רַחֲמֵי יְיָ וְהִלְלָה וְאֲמִן
 שְׁמַיָּהּ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל לְאֱלֹהֵי
 הַמַּלְאָכִים חַיִּים לְמִעַד יְיָ אֱלֹהֵי
 נִסֵּי לְיִשְׂרָאֵל רַחֲמֵי יְיָ וְהִלְלָה וְאֲמִן:
 + וְהִלְלָה וְאֲמִן שְׁמַיָּהּ וְהִלְלָה וְאֲמִן
 שְׁמַיָּהּ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל לְאֱלֹהֵי
 הַמַּלְאָכִים חַיִּים לְמִעַד יְיָ אֱלֹהֵי
 נִסֵּי לְיִשְׂרָאֵל רַחֲמֵי יְיָ וְהִלְלָה וְאֲמִן:
 + וְהִלְלָה וְאֲמִן שְׁמַיָּהּ וְהִלְלָה וְאֲמִן
 שְׁמַיָּהּ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל לְאֱלֹהֵי
 הַמַּלְאָכִים חַיִּים לְמִעַד יְיָ אֱלֹהֵי
 נִסֵּי לְיִשְׂרָאֵל רַחֲמֵי יְיָ וְהִלְלָה וְאֲמִן:

+ וְהִלְלָה וְאֲמִן שְׁמַיָּהּ וְהִלְלָה וְאֲמִן
 שְׁמַיָּהּ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל לְאֱלֹהֵי
 הַמַּלְאָכִים חַיִּים לְמִעַד יְיָ אֱלֹהֵי
 נִסֵּי לְיִשְׂרָאֵל רַחֲמֵי יְיָ וְהִלְלָה וְאֲמִן:
 + וְהִלְלָה וְאֲמִן שְׁמַיָּהּ וְהִלְלָה וְאֲמִן
 שְׁמַיָּהּ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל לְאֱלֹהֵי
 הַמַּלְאָכִים חַיִּים לְמִעַד יְיָ אֱלֹהֵי
 נִסֵּי לְיִשְׂרָאֵל רַחֲמֵי יְיָ וְהִלְלָה וְאֲמִן:
 + וְהִלְלָה וְאֲמִן שְׁמַיָּהּ וְהִלְלָה וְאֲמִן
 שְׁמַיָּהּ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל לְאֱלֹהֵי
 הַמַּלְאָכִים חַיִּים לְמִעַד יְיָ אֱלֹהֵי
 נִסֵּי לְיִשְׂרָאֵל רַחֲמֵי יְיָ וְהִלְלָה וְאֲמִן:

αποκαλύπτεται γαρ οργή θεού απ' ουρανού επί
is uncovered For anger of God] from heaven upon
 πάσαν ασέβειαν και αδικίαν ανθρώπων των
all impiety and unrighteousness of men, of the ones
 την αλήθειαν εν αδικία κατεχόντων 19+ διότι το
truth in unrighteousness constraining]. Because the [thing]
 γνωστόν του θεού φανερόν εστιν εν αυτοίς ο γαρ
made known of God is apparent among them; for
 θεός αυτοίς εφανέρωσε 20+ τα γαρ άόρατα αυτού από
God made [it] apparent to them. For his unseen [attributes] from
 κτίσεως κόσμου τοις ποιήμασιν νοούμενα καθοράται
[the] creation of [the] world to the actions being comprehended are looked at,
 η τε αϊδιος αυτού δύναμις και θειότης εις
both his everlasting power and divinity, for
 το είναι αυτούς αναπολογήτους 21+ διότι γνόντες
them to be inexcusable. Because having known
 τον θεόν ουχ ως θεόν εδόξασαν η ευχαρίστησαν
God, not as God they glorified [him]], or gave thanks;
 άλλ' εμπαιώθησαν εν τοις διαλογισμοίς αυτών και
but acted in folly in their thoughts, and
 εσκοτίσθη η ασύνετος αυτών καρδιά 22+ φάσκοντες
was darkened senseless their heart]. Maintaining
 είναι σοφοί εμωράνθησαν 23+ και ήλλαξαν την δόξαν
to be wise, they became moronish; and they bartered the glory
 του αφάρτου θεού εν ομοιώματι εικόνας φθαρτού
of the incorruptible God for a representation of an image of corruptible

<p> + וְעַן אֲשֶׁר דַּעַת הָאֱלֹהִים גְּלוּיָהּ בְּקִרְבָּם כִּי הָאֱלֹהִים גָּלָה לָהֶם: + כִּי מִהוּתוֹ הִנְעֵלְמָה הַיָּא כֹּחוֹ תְּוָדַע בְּמַעֲשָׂיו וְתִרְאָה בָּהֶם גְּבוּרָתוֹ הַנִּצְחִית וְאֶלְהוּתוֹ מֵעַת נִבְרָא הָעוֹלָם עַד־אֲשֶׁר אִין לָהֶם פִּתְחוֹן פֶּה לְהַתְנַצֵּל: + כִּי הִכִּירוּ אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא־כִבְדוּהוּ כְּאֱלֹהִים וְגַם־לֹא הוֹדוּ לוֹ כִּי אִם־הִלְכוּ </p>	<p> אַחֲרֵי הַהֶבֶל בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם וַיִּחַשְׁדוּ לָבָם הַנִּבְעֵר: + וּבָאֲמָרָם חֲכָמִים אָנַחְנוּ הָיוּ לְכַסְיָלִים: + וַיִּמִּירוּ אֶת־כְּבוֹד הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הוּא חַי וְקַיִם בְּדַמּוֹת צָלָם אָדָם אֲשֶׁר הוּא כֹלָה וְהוֹלִיד צָלָם כָּל־עוֹף וְהוֹלִיד עַל־אַרְבַּע וְרָמַשׂ הָאֲדָמָה: </p>
--	---

<p> + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ </p>	<p> + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ + וְהוֹדוּ לְאֱלֹהִים וְכִבְדוּהוּ </p>
--	--

ανθρώπου και πετεινών και τετραπόδων και ερπετών
man, and birds, and four-footed [creatures], and reptiles.

24+ διό και παρέδωκεν αυτούς ο θεός εν ταις
Therefore also delivered them up God] in the

επιθυμίαις των καρδιών αυτών εις ακαθαρσίαν
desires of their hearts unto uncleanness,

του ατιμάζεσθαι τα σώματα αυτών εν εαυτοίς 25+
to dishonor their bodies among themselves;

οίτινες μετήλλαξαν την αλήθειαν του θεού εν τω
the ones who changed over the truth of God in the

ψεύδει και εσεβάσθησαν και ελάτρευσαν τη κτίσει
lie, and worshiped and served to the created [thing]

παρά τον κτίσαντα ος εστιν ευλογητός εις τους
over the one having created [it], who is blessed into the

αιώνας αμήν 26+ διά τούτο παρέδωκεν αυτούς
eons. Amen. On account of this delivered them up

ο θεός εις πάθη ατιμίας αι τε γαρ θήλειαι αυτών
God] unto passions of dishonor. For both their females

μετήλλαξαν την φυσικήν χρήσιν εις την παρά φύσιν
changed over the physical use unto the one against nature.

27+ ομοίως τε και οι αρρενες αφέντες την φυσικήν
in like manner indeed And] the males leaving the physical

χρήσιν της θηλείας εξεκαύθησαν εν τη ορέξει αυτών
use of the female, burned away in their lust

εις αλλήλους αρσενες εν αρσεσι την ασχημοσύνην
for one another -- males with males indecency

κατεργαζόμενοι και την αντιμισθίαν ην έδει
manufacturing], and the compensation which was a necessity

על־כן גם־האֱלֹהִים נָתַן לְטוֹמָאָה +
בְּתַאוּת לָבָם לְנִבֵּל גִּוְיוֹתֵיהֶם אִישׁ בְּרֵעֵהוּ :
+ אֲשֶׁר הִמִּירוּ אִמְתּוֹ שֶׁל הָאֱלֹהִים
בְּשִׁקָּר וַיִּכְבְּרוּ אֶת־הַבְּרִיָּה לְעַבְרָהּ
תַּחַת בְּרָאָהּ הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָמִים אָמֵן :
+ בְּעֵבֹר זֹאת נָתַן הָאֱלֹהִים

לְתַאוּת בּוֹשָׁה כִּי־נִשְׁיֵהֶם הִחְלִיפוּ
אֶת־דְּרֹךְ אֶרֶץ בְּשֵׁלָא כְּדֹרֶךְ אֶרֶץ :
+ וְכֵן גַּם־הִזְכִּירִים עֲזִבוּ דְרֹךְ נָכָר
בְּאִשָּׁה וַיִּחַמוּ זֶה בָּזֶה בְּתַאוּתָם וַיַּעֲשׂוּ
תּוֹעֵבָה זָכָר עִם־זָכָר וַיִּקְחוּ שְׂכָר
מִזִּשְׂבָתָם הִרְאוּ לָהֶם בְּעֵצָם גּוֹפָם :

+ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ +
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
: אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
+ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
: אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
+ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ +

+ וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
: אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
+ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
: אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
: אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ

της πλάνης αυτών εν εαυτοίς απολαμβάνοντες 28+ και
 of their delusion in themselves accepting]. And
 καθώς ουκ εδοκίμασαν τον θεόν έχειν εν επιγνώσει
 as they tried not to hold God in full knowledge,
 παρέδωκεν αυτούς ο θεός εις αδόκιμον νουν ποιείν
 delivered them up God] unto a debased mind, to do
 τα μη καθήκοντα 29+ πεπληρωμένους πάση
 the [things] not fitting; being filled with all
 αδικία πορνεία πονηρία πλεονεξία κακία μεστούς
 unrighteousness, harlotry, wickedness, desire for wealth, evil, full
 φθόνου φόνου έριδος δόλου κακοηθείας ψιθυριστάς
 of envy, murder, strife, treachery, depraved morals, whisperers,
 30+ καταλάλους θεοστυγείς υβριστάς υπερηφάνους
 [speaking] vulgarities, hating God, insulting, proud,
 αλαζόνας εφευρετάς κακών γονεύσιν απειθείς 31+
 ostentatious, devisers of evils, to parents resisting persuasion,
 ασυνέτους ασυνθέτους αστόργους ασπόνδους
 senseless, contract-breakers, unaffectionate, hostile,
 ανελεήμονας 32+ οίτινες το δικαίωμα του θεού
 unmerciful; the ones who the ordinance of God
 επιγνόντες ότι οι τα τοιαύτα πράσσοντες άξιοι
 recognizing], (that the ones such acting worthy
 θανάτου εισίν ου μόνον αυτά ποιούσιν αλλά και
 of death are]) not only do the same, but also
 συνευδοκούσι τοις πράσσουσι
 are assenting with the ones acting [such] .

+ וְכַאֲשֶׁר מָאֲסוּ דַעַת אֱלֹהִים
 נִתְּנָם הָאֱלֹהִים בְּיָדֵי דַעַת נְמַאֲסָה
 לַעֲשׂוֹת אֶת אֲשֶׁר-לֹא יַעֲשֶׂה:
 + וַיִּרְבּוּ בְּקִרְבָּם כָּל-חֲמָס זְנוּת
 וְרָשָׁע בְּצַע וְאַוִן וַיִּמְלְאוּ קִנְיָה וְרֵצַח
 וּמְרִיבָה וּמְרִמָּה וְתִהְפּוּכוֹת:
 + הִלְכֵי רְכִיל וּמִלְשִׁינִים שְׁנְאֵי

אֱלֹהִים וְגַאִים וְזָדִים וּמִתְהַלְלִים וּחֲשָׁבִי
 אָוֶן וְלֹא שִׁמְעִים בְּקוֹל אֲבוֹתָם:
 + נִבְעָרִים מִדַּעַת וּבְגֵדִים אֲכַזְרִים נִטְרִי
 שְׁנָאָה וְלֹא רְחַמְנִים:
 + יוֹדְעִים הַמָּה אֶת-מִשְׁפַּט אֱלֹהִים
 כִּי-עָשִׂי אֱלֹהִים בְּנִי-מֹות הֵם וְלֹא לְבַד
 שְׁיַעֲשׂוּ אֶת-אֱלֹהִים כִּי גַם-רוֹצִים בְּעַשְׂיָהֶם:

+ אֲרָאֵי וְלֹא יִזְכְּרוּ אֵינִי גַם
 לְלֹמְדֵי אֲרָאֵי וְלֹא לְחֹכְמֵי
 יִשְׂרָאֵל אֵינִי גַם לְחֹכְמֵי וְלֹא
 + יָדָה חֵן חָלַל חֲלָאֵי אֲוִינָה
 אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה
 אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה
 + אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה
 חֵן חֵן חֵן חֵן חֵן חֵן חֵן חֵן חֵן

טַעַמֵי, וְיָחִי אֵינִי לְחֵן חֵן חֵן חֵן
 + אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה
 אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה
 + אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה
 אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה
 אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה אֲוִינָה

2 ב

1+ **διό** αναπολόγητος **ει** ω **άνθρωπε** **πας**
 Therefore inexcusable you are], O man, every [one]
ο κρίνων **εν** ω **γάρ** κρίνεις τον **έτερον** σεαυτόν
 judging; in which [way] for] you judge the other, yourself
κατακρίνεις τα **γάρ** αυτά **πράσσεις** ο **κρίνων** 2+
 you condemn; the for same [things] you do], O one judging.
οίδαμεν **δε** **ότι** το κρίμα του **θεού** **εστι** **κατά**
 For we know that the judgment of God is according to
αλήθειαν **επί** τους **τα** **τοιαύτα** **πράσσοντας** 3+
 truth upon the ones such [things] doing].
λογίζη **δε** **τούτο** ω **άνθρωπε** ο **κρίνων** **τους**
 But do you think this, O man, (the one judging the ones
τα **τοιαύτα** **πράσσοντας** **και** **ποιών** **αυτά** **ότι** **συ**
 such [things] doing], and [yourself] doing them,) that you
εκφεύξη το κρίμα του **θεού** 4+ **η** του **πλούτου**
 shall flee from the judgment of God? Or the riches
της **χρηστότητος** **αυτού** **και** **της** **ανοχής** **και** **της**
 of his graciousness, and the forbearance and the
μακροθυμίας **καταφρονείς** **αγνοών** **ότι** το **χρηστόν**
 leniency do you disdain; not knowing that the graciousness
του **θεού** **εις** **μετάνοιάν** **σε** **άγει** 5+ **κατά** **δε**
 of God to repentance leads you]? But according to
την **σκληρότητά** **σου** **και** **αμετανόητον** **καρδίαν**
 your hardness and impenitent heart

+
 לְכֵן כָּל-בְּנֵי-הָאָדָם הֵדִין אִין
 לָךְ הַתְּנַצְלוֹת כִּי בְדָבָר אֲשֶׁר תִּדְוִין
 אֶת-חֲבֵרְךָ תַחְיִיב נַפְשֶׁךָ בְּאֲשֶׁר
 אֶתָּה הֵדִין תַּעֲשֶׂה כַּמַּעֲשֵׂהוּ:
 + וַיִּדְעֵנוּ כִּי-מִשְׁפָּט אֱלֹהִים
 מִשְׁפָּט אָמַת עַל-עֲשֵׂי אֵלֶּה:
 + וְאֶתָּה בְּנֵי-אָדָם הֵדִין אֶת אֲשֶׁר-פָּעִלוּ

כְּאֵלֶּה וְאֶתָּה עֲשֵׂה כַּמַּעֲשֵׂיהֶם הַתְּאֵמַר
 לְהַמְלִיט מִמִּשְׁפַּט הָאֱלֹהִים:
 + אִו תְּבוּז לְרוֹב טוֹבוֹ וּלְחַמְלָתוֹ
 וּלְאֲרָךְ רוּחוֹ וְלֹא תִדַּע כִּי-טוֹבַת
 הָאֱלֹהִים מִבִּיאָה אֶתָּךְ לִידֵי תְּשׁוּבָה:
 + וּבְקִשִׁי לְבָבְךָ הִמָּאֵן לְשׁוּב
 תִּצְבַּר לָךְ עֵבְרָה לְיוֹם עֵבְרַת
 הָאֱלֹהִים וְהַנְּלוֹת מִשְׁפָּט צְדָקוֹ:

+
 + חַלְלָה מִלְּךָ לֵבִי לְךָ חָפַם בְּיָמֵיךָ אֵל
 בְּיָמֵיךָ וְיָיִךְ חַמְסֵיךָ לֵבִי וְיָיִךְ אֵל
 שְׂבָאוֹ וְיַעֲזָר מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵל אֵלֶּי
 וְיָיִךְ אֵלֶּיךָ חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:
 + וְיָיִךְ חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי
 חַמְסֵיךָ אֵלֶּי חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:
 + חַמְסֵיךָ אֵלֶּי חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:
 + חַמְסֵיךָ אֵלֶּי חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:
 + חַמְסֵיךָ אֵלֶּי חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:

גַּם אֵלֶּי אֵלֶּי חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:
 + אֵלֶּי חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:
 חַמְסֵיךָ אֵלֶּי חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:
 חַמְסֵיךָ אֵלֶּי חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:
 + חַמְסֵיךָ אֵלֶּי חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:
 חַמְסֵיךָ אֵלֶּי חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:
 חַמְסֵיךָ אֵלֶּי חַמְסֵיךָ מִלֵּו חַמְסֵיךָ אֵלֶּי:

θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργήν ἐν ἡμέρα ὀργῆς και
 you treasure up for yourself wrath in [the] day of wrath and
 αποκαλύψεως δικαιοκρισίας του θεού 6+ ος αποδώσει
 of revelation of righteous judgment of God; who will recompense
 εκάστω κατὰ τα ἔργα αὐτοῦ 7+ τοις μεν καθ'
 each according to his works; to the ones with
 υπομονήν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν και τιμὴν και
 endurance work of good], glory and honor and
 ἀφθαρσίαν ἐπιζητούσι ζώην αἰώνιον 8+ τοις δε ἐξ
 incorruptibility seeking anxiously] -- life eternal. And to the ones of
 ἐριθείας και ἀπειθούσιν μεν τη ἀληθεία
 contention and resisting persuasion, indeed to the truth,
 πειθομένοις δε τη ἀδικία θυμός και ὀργή 9+ θλίψις
 and being yielded [to] iniquity -- rage and wrath, affliction
 και στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου
 and straits, [will be] upon every soul of man
 του κατεργαζομένου το κακόν Ιουδαίου τε πρώτον
 manufacturing the evil [thing], both of Jew first
 και Ἕλληνας 10+ δόξα δε και τιμὴ και εἰρήνη παντί
 and Greek; but glory, and honor, and peace [will be] to all,
 τῷ εργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν Ιουδαίῳ τε πρώτον και
 to the one working the good, both to [the] Jew first and
 Ἕλλησι 11+ ου γαρ ἐστι προσωποληψία παρά τῷ θεῷ
 to [the] Greek. no For there is] discrimination by God.
 12+ ὅσοι γαρ ἀνόμως ἥμαρτον ἀνόμως και ἀπολούνται
 For as many as lawlessly sinned, lawlessly also they shall perish;

אֲשֶׁר יִשְׁלַם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ +
 תִּנִּי עוֹלָם לְשִׁקְדִים לַעֲשׂוֹת הַטּוֹב +
 וְשִׁחְרֵי כְבוֹד וְהִדָּר אֲשֶׁר אֵינָנוּ עֹבְרִים +
 וְעַל-בְּנֵי הַמָּרִי וְאֲשֶׁר לֹא-שָׁמְעוּ לְאִמְרַת
 כִּי אִם שָׁמְעוּ-לְעוֹלָה עֲלֵיהֶם חֲרוֹן-אָף +
 וְחִמָּה +
 צָרָה וּמְצוּקָה עַל-כֹּל-נַפְשׁ אָדָם עֲשָׂה +

הָרַע עַל-הַיְהוּדִי בַתְּחִלָּה וְגַם-עַל-הַיִּוָּנִי +
 וְכְבוֹד וְהִדָּר וְשָׁלוֹם לְכָל-עֲשָׂה +
 הַטּוֹב לַיְהוּדִי בַתְּחִלָּה וְגַם לַיִּוָּנִי +
 כִּי אֵין מִשָּׂא פָנִים עִם-הָאֱלֹהִים +
 כִּי כָל-אֲשֶׁר חָטְאוּ וְאֵין לָהֶם תּוֹרָה +
 גַּם בְּבִלְי-תּוֹרָה יֵאבְדוּ וְאֲשֶׁר חָטְאוּ +
 וְלָהֶם תּוֹרָה עַל-פִּי הַתּוֹרָה יִשְׁפֹּטוּ +

אִם יִפְאֵד לְחַלְּלֵי רֵגֶל חַטְאוּ, וְ: +
 לְרַגְלֵי וְחַטְאוּ אִם יִחַדּוּ לְחַלְּלֵי +
 אִם יִחַדּוּ אִם יִחַדּוּ אִם יִחַדּוּ אִם יִחַדּוּ +
 חַטְאוּ לְרַגְלֵי וְ: +
 לְרַגְלֵי וְ: +
 לְרַגְלֵי וְ: +
 לְרַגְלֵי וְ: +
 לְרַגְלֵי וְ: +

חַטְאוּ לְרַגְלֵי וְ: +
 חַטְאוּ לְרַגְלֵי וְ: +
 חַטְאוּ לְרַגְלֵי וְ: +
 חַטְאוּ לְרַגְלֵי וְ: +
 חַטְאוּ לְרַגְלֵי וְ: +
 חַטְאוּ לְרַגְלֵי וְ: +
 חַטְאוּ לְרַגְלֵי וְ: +
 חַטְאוּ לְרַגְלֵי וְ: +

και ὅσοι εν νόμω ἥμαρτον διά νόμου κριθήσονται
and as many as in law sinned, by law they shall be judged

13+ ου γαρ οι ακροαταί του νόμου δίκαιοι παρά
([are] not For the listeners of the law] just with
τω θεώ αλλ' οι ποιηταί του νόμου δικαιωθήσονται
God, but the doers of the law shall be justified.

14+ όταν γαρ ἔθνη τα μη νόμον ἔχοντα φύσει
For whenever nations, the ones not law having] by nature
τα του νόμου ποιή οὔτοι νόμον μη ἔχοντες
the [things] of the law should do], these law not having

εαυτοίς εισι νόμος 15+ οίτινες ενδείκνυνται το ἔργον
to themselves are law] -- ones who demonstrate the work

του νόμου γραπτόν εν ταις καρδίαις αυτών
of the law written in their hearts,
συμμαρτυρούσης αυτών της συνειδήσεως και μεταξύ
bearing witness with of their conscience], and between

αλλήλων των λογισμών κατηγορούντων η και
one another with devices charging or also

απολογουμένων 16+ εν ημέρα οτε κρινεί ο θεος τα
making a defense) in a day when God judges the
κρυπτά των ανθρώπων κατά το ευαγγέλιόν μου διά
hidden [things] of men, according to my good news, through

Ιησού χριστού 17+ ἴδε συ Ιουδαίος επονομάζη και
Jesus Christ. Behold! you are named a Jew, and

επαναπαύη τω νόμω και καυχάσαι εν θεώ 18+ και
rest upon the law, and boast in God, and

+ כי לא שמעי התורה צדיקים לפני
האלהים כי אם עשי התורה הם יצדקו:
+ כי הגוים אשר אין להם תורה
בעשותם כדברי התורה מאליהם
גם באין תורה הם תורה לנפשם:
+ בהראותם מעשה התורה פתוב
על-לבם ודעתם מעידה בהם ומחשבותם
בקרבים מחיבות זאת את-זאת או מזכות:

+ ביום אשר ישפט האלהים
את-כל-תעלומות בני האדם ביד
ישוע המשיח כפי בשורתו:
+ הן אתה נקרא בשם יהודי ונשענת
על-התורה ותתהלל באלהים:
+ וידעת את-רצונו ותבין בין-טוב לרע
בהשפילך בתורה:

+ וְלֹא שָׁמַעְתִּי הַתּוֹרָה צְדִיקִים לִפְנֵי
הָאֱלֹהִים כִּי אִם עָשִׂי הַתּוֹרָה הֵם יִצְדָּקוּ:
+ כִּי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֵין לָהֶם תּוֹרָה
בְּעֲשׂוֹתָם כְּדִבְרֵי הַתּוֹרָה מֵאֲלֵיהֶם
גַּם בָּאִין תּוֹרָה הֵם תּוֹרָה לְנַפְשָׁם:
+ בְּהִרְאוֹתָם מַעֲשֵׂה הַתּוֹרָה פְּתוּב
עַל-לִבָּם וְדַעְתָּם מַעֲיֵדָה בָּהֶם וּמַחְשְׁבוֹתָם
בְּקִרְבָּם מִחִיבוֹת זֹאת אֶת-זֹאת אוּ מִזְכוֹת:

+ וְלֹא שָׁמַעְתִּי הַתּוֹרָה צְדִיקִים לִפְנֵי
הָאֱלֹהִים כִּי אִם עָשִׂי הַתּוֹרָה הֵם יִצְדָּקוּ:
+ כִּי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֵין לָהֶם תּוֹרָה
בְּעֲשׂוֹתָם כְּדִבְרֵי הַתּוֹרָה מֵאֲלֵיהֶם
גַּם בָּאִין תּוֹרָה הֵם תּוֹרָה לְנַפְשָׁם:
+ בְּהִרְאוֹתָם מַעֲשֵׂה הַתּוֹרָה פְּתוּב
עַל-לִבָּם וְדַעְתָּם מַעֲיֵדָה בָּהֶם וּמַחְשְׁבוֹתָם
בְּקִרְבָּם מִחִיבוֹת זֹאת אֶת-זֹאת אוּ מִזְכוֹת:

+ חַיִּים אֲשֶׁר יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים
אֶת-כָּל-תַּעְלֻמוֹת בְּנֵי הָאָדָם בְּיַד
יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ כְּפִי בְשׂוֹרָתִי:
+ הֵן אַתָּה נִקְרָא בְּשֵׁם יְהוּדִי וְנִשְׁעַנְתָּ
עַל-הַתּוֹרָה וְתִתְהַלֵּל בְּאֱלֹהִים:
+ וְיָדַעְתָּ אֶת-רְצוֹנוֹ וְתִבִּין בֵּין-טוֹב לְרַע
בְּהַשְׁפִּילְךָ בַּתּוֹרָה:

γινώσκεις το θέλημα και δοκιμάζεις τα διαφέροντα
 you know the will, and you distinguish the differences,
 κατηχούμενος εκ του νόμου 19+ πέποιθάς τε σεαυτόν
 being instructed out of the law; also persuading yourself
 οδηγόν είναι τυφλών φως των εν σκότει 20+
 to be a guide of [the] blind, a light of the ones in darkness,
 παιδευτήν αφρόνων διδάσκαλον νηπίων έχοντα την
 a corrector of fools, a teacher of infants, having the
 μόρφωσιν της γνώσεως και της αληθείας εν τω
 appearance of the knowledge and of the truth in the
 νόμω 21+ ο ούν διδάσκων έτερον σεαυτόν
 law. The one then teaching another -- yourself
 ου διδάσκεις ο κηρύσσων μη κλέπτειν κλέπτεις 22+
 do you not teach? The one proclaiming, not to steal -- do you steal?
 ο λέγων μη μοιχεύειν μοιχεύεις ο
 The one saying, do not commit adultery -- do you commit adultery? The one
 βδελυσσόμενος τα είδωλα ιεροσυλείς 23+ ος εν
 abhorring the idols -- do you commit sacrilege? The one who in
 νόμω καυχάσαι διά της παραβάσεως του νόμου
 [the] law boasts] -- through the violation of the law
 τον θεόν ατιμάζεις 24+ το γαρ όνομα του θεού δι'
 do you dishonor God? For the name of God through
 υμάς βλασφημείται εν τοις έθνεσι καθώς γέγραπται
 you is blasphemed] among the nations, as it has been written.

+ וְבַטְחַתְּ בְּנַפְשֵׁךָ לְהִיּוֹת מוֹלִיךְ + וְהַתְּאָמַר לֹא תִנְאָף וְאַתָּה נֹאֵף תִּשְׁקַץ +
 תְּעוּרִים וְאוֹר לְאַשֶׁר בַּחֲשֵׁךְ : אֶת־הָאֱלֹהִים וְאַתָּה גֹזֵל אֶת־הַקֶּדָּשִׁים :
 + אֱמֵן לְחֹסְרֵי לֵב וּמִוֹרֵת הַפְּתָאִים + תַּתְּהַלֵּל בַּתּוֹרָה וְתִגְבֹּל אֶת־הָאֱלֹהִים +
 וַיֵּשׁ לָךְ צוּרַת הַמִּדְּעָה וְהָאֱמֶת בַּתּוֹרָה : בְּעִבְרִית אֶת־הַתּוֹרָה :
 + וְאַתָּה הַתּוֹרָה אַחֲרִים וְנַפְשֵׁךָ לֹא + כִּי בְגִלְלַתְּכֶם שֵׁם הָאֱלֹהִים מִחוּלָּל בְּגוֹיִם +
 תּוֹרָה הַתְּאָמַר לֹא תִגְנֹב וְהִנֵּךְ גִּנֵּב : כַּכָּתוּב :

+ אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ עַל נַפְשִׁי וְיִגְדֹּלְנִי אֱלֹהִים + אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְלֹא יִבְזֶה אֱלֹהִים +
 אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִגְדֹּלְנִי אֱלֹהִים וְיִבְזֶה אֱלֹהִים + אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִבְזֶה אֱלֹהִים +
 אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִבְזֶה אֱלֹהִים + אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִבְזֶה אֱלֹהִים +
 אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִבְזֶה אֱלֹהִים + אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִבְזֶה אֱלֹהִים +
 אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִבְזֶה אֱלֹהִים + אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִבְזֶה אֱלֹהִים +
 אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִבְזֶה אֱלֹהִים + אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִבְזֶה אֱלֹהִים +
 אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִבְזֶה אֱלֹהִים + אֲנִי אֲדַבְּרֶנּוּ וְיִבְזֶה אֱלֹהִים +

25 + **περιτομή** **μεν** **γαρ** **ωφελεί** **εάν** **νόμον** **πράσσης**
 circumcision For indeed] derives benefit if [[the] law you should practice];
εαν **δε** **παραβάτης** **νόμου** **ης** **η** **περιτομή** **σου**
 but if a violator of [the] law you should be], your circumcision
ακροβυστία **γέγονεν** 26 + **εάν** **ούν** **η** **ακροβυστία** **τα**
 uncircumcision becomes]. If then the uncircumcised the
δικαιώματα **του** **νόμου** **φυλάσση** **ουχί**
 ordinances of the law keep], shall not
η **ακροβυστία** **αυτού** **εις** **περιτομήν** **λογισθήσεται** 27 +
 his uncircumcision for circumcision be considered],
και **κρινεί** **η** **εκ** **φύσεως** **ακροβυστία** **τον** **νόμον**
 and shall judge the one by nature uncircumcised the law
τελούσα **σε** **τον** **διά** **γράμματος** **και** **περιτομής**
 fulfilling] you, the one with contract and circumcision
παραβάτην **νόμου** 28 + **ου** **γαρ** **ο** **εν** **τω** **φανερῶ**
 a violator of [the] law? For not the one in the open
Ιουδαίος **εστιν** **ουδέ** **η** **εν** **τω** **φανερῶ** **εν** **σαρκί**
 a Jew is], nor the [thing] in the open in flesh
περιτομή 29 + **αλλ'** **ο** **εν** **τω** **κρυπτῶ** **Ιουδαίος** **και**
 circumcision; But the one in the hiding [is a] Jew, and
περιτομή **καρδίας** **εν** **πνεύματι** **ου** **γράμματι** **ου** **ο**
 circumcision [is in the] heart in spirit, not by contract; of whom the
έπαινος **ουκ** **εξ** **ανθρώπων** **αλλ'** **εκ** **του** **θεού**
 high praise [is] not of men, but of God.

+ הֵן הַמִּילָה תּוֹעִיל אֶם-תִּשְׁמֹר
 אֶת-הַתּוֹרָה אֲכַל אֶם-עֵבֶר אָתָּה
 אֶת-הַתּוֹרָה מִיִּלְתָּהּ הִיָּתְהִלָּה לְעַרְלָה:
 + וְאֵם-יִשְׁמֹר הָעֶרְלָל אֶת-מִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה
 הֲלֹא תִחְשָׁב-לוֹ עֶרְלָתוֹ לְמִילָה:
 + וְהָעֶרְלָל מִלְּדָה הַמְקִיִּים אֶת-הַתּוֹרָה
 הוּא יִשְׁפֹּט אֹתָךְ אֲשֶׁר-לָךְ הַכְּתָב
 וְהַמִּילָה וְעִבְרָתָ אֶת-הַתּוֹרָה:

+ כִּי לֹא-הִמְצִינָן לְמִרְאָה עֵינִים הוּא
 הַיְהוּדִי וְלֹא הָאוֹת הַנִּרְאָה בְּבֶשֶׂר הוּא
 הַמִּילָה:
 + כִּי אִם-תּוֹכוֹ שֶׁל אָדָם הוּא יְהוּדִי
 וְהַמִּילָה הוּא בְּלִבְ כָּפִי הַרוּחַ וְלֹא
 כָּפִי הַכְּתָב אֲשֶׁר-לֹא מִבְּנֵי אָדָם
 תְּהִלָּתוֹ כִּי אִם-מֵאֵת הָאֱלֹהִים:

+ אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא
 אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא
 אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא
 + אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא
 אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא
 אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא
 אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא

+ אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא
 אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא
 אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא
 אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא
 אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא
 אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא אֲלֵיָּהוּא

3 א

1+ **τι ουν το περισσόν του Ιουδαίου η τις η**
 Then what [is] the extra [thing] of the Jew, or what [is] the
ωφέλεια της περιτομής 2+ πολύ κατά πάντα τρόπον
 benefit of the circumcision? Much in every manner.
πρώτον μεν γαρ ότι επιστεύθησαν τα λόγια του θεού
 For indeed first that they were trusted with the oracles of God.

3+ **τι γαρ ει ηπίστησάν τινες μη η απιστία αυτών την**
 For what if some disbelieved? [Does] their unbelief the
πίστιν του θεού καταργήσει 4+ μη γένοιτο γινέσθω δε
 belief of God cease to work]? May it not be. let be But
ο θεός αληθής πας δε άνθρωπος ψεύστης καθώς
 God] true, and every man a liar, as
γέγραπται όπως αν δικαιωθής εν τοις λόγοις σου και
 it has been written, That you should be justified in your words, and

νικήσης εν τω κρίνεσθαι σε 5+ ει δε η αδικία ημών
 should overcome in your being judged. But if our unrighteousness
θεού δικαιοσύνην συνίστησι τι ερούμεν μη άδικος
 God's righteousness commends], what shall we say? [is] unjust
ο θεός ο επιφέρων την οργήν κατά άνθρωπον
 God], the one bearing upon the anger? (according to man

λέγω 6+ μη γένοιτο επει πως κρίνει ο θεός τον
 I speak.) May it not be; since how shall God judge the

κόσμον 7+ ει γαρ η αλήθεια του θεού εν τω εμώ
 world? For if the truth of God in my

+
 אָם כֵּן מֵה־הוּא יִתְרוֹן תִּיהְיֶה וּמֵה־הִיא
 תּוֹעֵלַת הַמִּילָה:
 + תְּרַבֶּה מִכָּל־פְּנִים תְּחַלְּתוּ
 שְׂבִיבֵיָדָם הַפְּקֻדוֹ דְּבָרֵי אֱלֹהִים:
 + וְאִם־מִקְצָתָם לֹא הֵאֱמִינוּ מֵה־כְּבֹדְךָ
 תִּבְטַל חֶסְרוֹן אֱמוּנָתָם אֶת־אֱמוּנַת אֱלֹהִים:
 + תְּחַלִּילָה אֲבָל הָאֵל הוּא הַנְּאֻמָּן

וְכָל־הָאָדָם כְּזָב כְּפָתוּב לְמַעַן
 תִּצְדֵּק בְּדַבְרְךָ תִּזְכָּה בְּשִׁפְטֶיךָ:
 + וְאִם־עוֹלָתָנוּ תוֹדִיעַ אֶת־צְדָקַת הָאֱלֹהִים
 מֵה־נֹּאמַר תִּישַׁעְוֵל בְּאֱלֹהִים הַמְשַׁלְּחַ
 תְּרוֹן אִפּוֹ כְּדַבֵּר בְּנֵי־אָדָם אֲנִי מְדַבֵּר:
 + תְּחַלִּילָה שְׂאֵם־כֵּן אֵיךְ יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים
 אֶת־הָעוֹלָם:
 + כִּי אִם־בְּכֹזְבֵי תְרַבֶּה וְתִפְרֹץ אֱמַתּוֹ

+
 אָל מֵה־הוּא יִתְרוֹן תִּיהְיֶה וּמֵה־הִיא
 תּוֹעֵלַת הַמִּילָה:
 + תְּרַבֶּה מִכָּל־פְּנִים תְּחַלְּתוּ
 שְׂבִיבֵיָדָם הַפְּקֻדוֹ דְּבָרֵי אֱלֹהִים:
 + וְאִם־מִקְצָתָם לֹא הֵאֱמִינוּ מֵה־כְּבֹדְךָ
 תִּבְטַל חֶסְרוֹן אֱמוּנָתָם אֶת־אֱמוּנַת אֱלֹהִים:
 + תְּחַלִּילָה אֲבָל הָאֵל הוּא הַנְּאֻמָּן

אָל מֵה־הוּא יִתְרוֹן תִּיהְיֶה וּמֵה־הִיא
 תּוֹעֵלַת הַמִּילָה:
 + תְּרַבֶּה מִכָּל־פְּנִים תְּחַלְּתוּ
 שְׂבִיבֵיָדָם הַפְּקֻדוֹ דְּבָרֵי אֱלֹהִים:
 + וְאִם־מִקְצָתָם לֹא הֵאֱמִינוּ מֵה־כְּבֹדְךָ
 תִּבְטַל חֶסְרוֹן אֱמוּנָתָם אֶת־אֱמוּנַת אֱלֹהִים:
 + תְּחַלִּילָה אֲבָל הָאֵל הוּא הַנְּאֻמָּן

ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ τί ἐτι
 untruth abounded] to his glory, why yet
 καγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι 8+ καὶ μὴ καθὼς
 also I as a sinner am judged? and not, as
 βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν
 we are blasphemed, and as some say we say,
 ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ ὧν
 that, We should do the bad [things] that should come the good [things] . [Their]
 τὸ κρίμα ἐνδίκόν ἐστι 9+ τί οὖν προεχόμεθα
 judgment is just. What then, Do we have an advantage?
 οὐ πάντως προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ
 Assuredly not. For we showed before, both Jews and
 Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι 10+ καθὼς
 Greeks, all under sin to be]; as
 γέγραπται οὐκ ἐστὶ δίκαιος οὐδέ εἰς 11+ οὐκ ἐστὶν
 it has been written, There is not a just [man] , not even one; there is not [one]
 ὁ συνίων οὐκ ἐστὶν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν 12+ πάντες
 perceiving; there is not [one] seeking after God. All
 ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρειώθησαν οὐκ ἐστὶ ποιῶν
 have turned aside, together they became useless; there is not [one] having
 χρηστότητα οὐκ ἐστὶν ἕως ενός 13+ τάφος ἀνεωγμένος
 graciousness; there is not even one. [[is] a tomb having been opened
 ὁ λάρυγξ αὐτῶν ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιούσαν
 Their throat]; [with] their tongues they use deceit;
 ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν 14+ ὧν τὸ στόμα
 [the] poison of asps [is] under their lips; whose mouth

שֶׁל אֱלֹהִים לְתַהַלְלָהּ לוֹ לְמַה אֲשַׁפֵּט עוֹד
 כְּחוּטָא:
 + וְלְמַה לֹא נַעֲשֶׂה כְדָבָר מִחֲרָפֵינוּ
 וּמוֹצִיאֵי דְבָהּ עָלֵינוּ כְּאֵלֹהֵי אֲמָרִים אֲנַחְנוּ
 נַעֲשֶׂה הָרַע לְמַעַן יבֹא הַטּוֹב אֵלֶּה
 הֵם אֲשֶׁר עָלִיהֶם יבֹא דִינָם בְּצַדִּיק:
 + וְעַתָּה מָה תִּישַׁלְנוּ מֵעַלָּה יִתְרָה לֹא
 בְּמֵאוּמָה כְּבָר הוֹכַחְנוּ שְׁנַיִם-תִּיהוּדִים

גַּם-הַיּוֹנִים כּוֹלֵם תַּחַת הַחֹטָא:
 + כְּפָתוּב אֵין צְדִיק אֵין גַּם-אֶחָד:
 + אֵין מְשֻׁכֵּל אֵין-דְּרַשׁ אֶת-אֱלֹהִים:
 + הַכֹּל סָר יַחְדוֹ נֶאֱלָחוּ אֵין עֲשֵׂה-טוֹב אֵין
 גַּם-אֶחָד:
 + קָבַר פְּתוּחַ גְּרוֹנָם לְשׁוֹנָם יִחְלִיקוּן
 חֲמַת עַכְשׁוּב תַּחַת שְׁפָתֵימוֹ:
 + אֲשֶׁר אֵלֶּה פִיהֶם מְלֵא וּמְרֵרוֹת:

כִּי אֲנִי, לֹא-עָבַדְתִּי מִלְּמַד לְחַיֵּי
 מִלְּמַד רָרָה רָרָה שְׁלֵמָה וְחַיֵּי רָרָה:
 + אֲרָה וְלֵמָה רָרָה וְחַיֵּי וְחַיֵּי חַיֵּי אֲרָה
 וְחַיֵּי וְחַיֵּי וְחַיֵּי וְחַיֵּי וְחַיֵּי וְחַיֵּי וְחַיֵּי
 מִלְּמַד וְחַיֵּי וְחַיֵּי מִלְּמַד רָרָה:
 + וְחַיֵּי מִלְּמַד רָרָה וְחַיֵּי וְחַיֵּי וְחַיֵּי
 חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי
 וְחַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי

+ אֲנִי וְחַיֵּי וְחַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי
 + חַיֵּי וְחַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי
 + חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי
 חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי
 חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי
 חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי חַיֵּי

αράς και πικρίας γέμει 15+ οξείς οι πόδες αυτών
of curse and bitterness is full]; keen [are] their feet

εκχέαι αίμα 16+ σύντριμμα και ταλαιπωρία εν
to pour out blood; destruction and misery [are] in

ταις οδοίς αυτών 17+ και οδόν ειρήνης ουκ έγνωσαν 18+
their ways; and [the] way of peace they knew not.

ουκ έστι φόβος θεού απέναντι των οφθαλμών αυτών
There is no fear of God before their eyes.

19+ οίδαμεν δε ότι όσα ο νόμος λέγει τοις εν τω
And we know that as much as the law says, to the ones in the

νόμω λαλεί ίνα παν στόμα φραγή και υπόδικος
law it speaks]; that every mouth should be shut, and subject to trial

γένηται πας ο κόσμος τω θεώ 20+ διότι εξ έργων
should be all the world] to God. Because by works

νόμου ου δικαιωθήσεται πάσα σαρξ ενώπιον αυτου
of [the] law shall not be justified all flesh] before him;

διά γαρ νόμου επίγνωσις αμαρτίας 21+ νυνί δε χωρίς
for through [the] law [is] full knowledge of sin. But now separate

νόμου δικαιοσύνη θεού πεφανέρωται μαρτυρουμένη
of [the] law [the] righteousness of God has been made apparent], being witnessed

υπό του νόμου και των προφητών 22+ δικαιοσύνη δε
by the law and the prophets;

θεού διά πίστεως Ιησού χριστού εις
even righteousness of God through belief of Jesus Christ, unto

πάντας και επί πάντας τους πιστεύοντας ου γαρ
all and for all the ones trusting; not for

מִפְּנֵי שְׂמֹמַעְשֵׁי הַתּוֹרָה לֹא־יִצְדַּק לְפָנָיו +
כָּל־בְּשָׂר כִּי עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה דַּעַת הַחַטָּא׃
+ וְעַתָּה בְּבָלֵי תּוֹרָה צְדָקַת אֱלֹהִים יִצְאָה
לְאוֹר אֲשֶׁר הָעִידוּ עָלֶיהָ הַתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים׃
+ וְהִיא צְדָקַת אֱלֹהִים בְּאֵמוּנָת
יִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֶל־כָּל וְעַל־כָּל אֲשֶׁר
הָאֱמוּנָנוּ בּוֹ כִּי אֵין לְהִבְדִּיל׃

10 + יֵאָמֵר לֵבָלָה לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ עֲשֻׂמְרָא גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ אֲכָרְסֵי גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ אֲכָרְסֵי גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ אֲכָרְסֵי גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ אֲכָרְסֵי גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ אֲכָרְסֵי גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ אֲכָרְסֵי גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ אֲכָרְסֵי גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ אֲכָרְסֵי גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ אֲכָרְסֵי גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ אֲכָרְסֵי גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃
+ אֲכָרְסֵי גַמְרָא לְכָרְסֵי גַמְרָא׃

εστι διαστολή 23+ πάντες γαρ ἥμαρτον και
there is] a difference; for all sinned and

υστερούνται της δόξης του θεού 24+ δικαιούμενοι
lack the glory of God; being justified

δωρεάν τη αυτού χάριτι διά της απολυτρώσεως
without charge by his favor, through the release by ransom,

της εν χριστώ Ιησού 25+ ον προέθετο ο θεός
of the one by Christ Jesus; whom God set forth

ιλαστήριον διά της πίστεως εν τω αυτού αίματι
[as] an atonement through the belief, in the one of his blood,

εις ένδειξιν της δικαιοσύνης αυτού διά την πάρεσιν
for a demonstration of his righteousness through the letting pass

των προγεγονότων αμαρτημάτων 26+ εν τη ανοχή
of the preceding sins, in the forbearance

του θεού προς ένδειξιν της δικαιοσύνης αυτού εν τω
of God, for a demonstration of his righteousness in the

νυν καιρώ εις το είναι αυτόν δίκαιον και δικαιούντα
present time; for his being just and justifying

τον εκ πίστεως Ιησούν 27+ που ούν η καύχησις
the one of belief of Jesus. Where then [is] the boasting?

εξεκλείσθη διά ποίου νόμου των έργων ουχί
It was excluded. Through what kind of law? Of the [law] of works? No,

αλλά διά νόμου πίστεως 28+ λογιζόμεθα ούν πίστει
but through a law of belief. We consider then by belief

+ כִּי-כּוֹלֵם חָטְאוֹ וְחַסְרֵי-כְבוֹד אֱלֹהִים
הַמָּה:
+ וְנִצְדְּקוּ חַנּוּם בְּחִסְדּוֹ עַל-יְדֵי
הַפְּדוּת אֲשֶׁר הִיְתָה בְּמִשְׁיַח יֵשׁוּעַ:
+ אֲשֶׁר שָׁמוּ הָאֱלֹהִים לְפָנֵינוּ לְכַפֶּרֶת
עַל-יְדֵי הָאֱמוּנָה בְּדַמוֹ לְהַרְאוֹת
אֶת-צְדָקְתוֹ אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֶעֱבִיר
אֶת-הַחַטָּאִים הָרִאשׁוֹנִים בְּעֵת חַמְלָתוֹ:

+ לְהַרְאוֹת אֶת-צְדָקְתוֹ בְּעֵת הַזֹּאת כִּי
צְדִיק הוּא וּמִצְדִּיק אֶת-בֶּן-אֱמוּנַת יֵשׁוּעַ:
+ וּבְכֵן אֵינָה תְהִלַּת הַמִּתְהַלֵּל הַלֵּא
אֲבָדָה וְעַל-יְדֵי אֵיזוֹ תוֹרָה הַעַל-יְדֵי-תוֹרַת
הַמַּעֲשִׂים לֹא כִי עַל-יְדֵי תוֹרַת הָאֱמוּנָה:
+ לְכֵן דָּנִים אֲנַחְנוּ שְׂפָאֱמוּנָה
יְצַדֵּק הָאָדָם בְּבִלִי מַעֲשֵׂי תוֹרָה:

+ חָלַל וְחָלַס אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת:
+ אֲלֹהֵינוּ וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם
וְהָאֲרָצוֹת וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת:
+ אֲלֹהֵינוּ וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם
וְהָאֲרָצוֹת וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת:
+ אֲלֹהֵינוּ וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם
וְהָאֲרָצוֹת וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת:
+ אֲלֹהֵינוּ וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם
וְהָאֲרָצוֹת וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת:

+ וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת
וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת
וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת
וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת
וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת
וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת
וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת
וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת
וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת
וְהַיָּבֵשֶׁת וְהַיָּם וְהָאֲרָצוֹת:

δικαιούσθαι ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου 29+ ἢ
 to be justified a man], separate from works of law. Or
 Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον οὐχὶ δε καὶ ἐθνῶν ναι καὶ
 of Jews [is] God only]? But [is he] not also of nations? Yes, also
 ἐθνῶν 30+ ἐπεὶπερ εἰς ὁ θεὸς ὅς δικαιοῦσει
 of nations. Since indeed [there is] one God who shall justify
 περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ακροβυστίαν διὰ τῆς
 [the] circumcision of belief and uncircumcision through the
 πίστεως 31+ νόμον οὖν καταργούμεν διὰ τῆς πίστεως
 belief. Law then do we render useless through the belief?
 μὴ γένοιτο ἀλλὰ νόμον ἱστώμεν
 May it not be, But law we establish].

47

1+ τι οὖν εροῦμεν Ἀβραάμ τον πατέρα ημῶν
 What then shall we say Abraham our father
 ευρηκέναι κατὰ σάρκα 2+ εἰ γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων
 has found according to [the] flesh? For if Abraham of works
 ἐδικαιώθη ἔχει καύχημα ἀλλ' οὐ προς τον θεόν 3+
 was justified], he has boasting, but not towards God.
 τι γὰρ ἡ γραφή λέγει ἐπίστευσε δε Ἀβραάμ
 For what [does] the scripture say? trusted But Abraham]
 τω θεῷ καὶ ελογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην 4+
 in God, and it was imputed to him for righteousness.

<p>+ או תִּרְק אֱלֹהֵי הַיְהוּדִים הָאֱלֹהִים הַלֵּא גַּם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲכֵן גַּם־אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הוּא: + כִּי אֶחָד הָאֱלֹהִים הַמְצַדִּיק אֶת־הַמּוֹלִים מִתּוֹךְ הָאֲמוּנָה וְאֶת־הָעֲרָלִים עַל־יְדֵי הָאֲמוּנָה: + הַמְבַטְּלִים אֶפּוֹא אֲנַחְנוּ אֶת־הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי הָאֲמוּנָה חֲלִילָה אֵךְ מִקְיָמִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַתּוֹרָה: +</p>	<p>+ וּמַה־נֹּאמַר אֶפּוֹא עַל־אַבְרָהָם אֲבִינוּ מִה־זֶּה הַשִּׁיג לְפִי הַבְּשֵׁר: + כִּי אִם־נִצְדָּק אַבְרָהָם מִתּוֹךְ הַמַּעֲשִׂים לוֹ הַתְּהִיֶּלָה אֲבָל לֹא לְפָנֵי הָאֱלֹהִים: + כִּי מָה אֹמֵר הַכְּתוּב וְהָאֱמוּן אַבְרָהָם בִּיהוָה וַיַּחֲשֹׁבָהּ לוֹ צְדָקָה: + הֵינָה הַפְּעֵל לֹא־יִחָשֵׁב לוֹ שְׂכָרוֹ לְפִי הַחֲסֹד כִּי אִם־לְפִי הַחֻבָּה: +</p>
---	--

<p>+ לְמַד לְיֵהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: + וְהַלֵּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כְּמִשְׁחָאֵלֹהִים אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ כְּמִשְׁחָאֵלֹהִים: + לְמַד לְיֵהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ כְּמִשְׁחָאֵלֹהִים אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ: +</p>	<p>+ וְכַח מִשְׁחָאֵלֹהִים אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ: + אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ: + וְכַח לְיֵהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ: +</p>
--	--

τω δε εργαζομένω ο μισθός ου λογίζεται κατὰ
And to the one working, the wage [is] not considered according to

χάριν αλλά κατὰ το οφείλημα 5+ τω δε μη
favor, but according to the debt. But to the one not
εργαζομένω πιστεύοντι δε επί τον δικαιούντα τον
working, but trusts upon the one justifying the

ασεβή λογίζεται η πίστις αυτού εις δικαιοσύνην 6+
impious, is imputed his belief] for righteousness.

καθάπερ και Δαβίδ λέγει τον μακρισμόν του
Just as also David says [about] the blessing of the
ανθρώπου ω ο θεός λογίζεται δικαιοσύνην χωρίς
man to whom God imputes righteousness separate from

έργων 7+ μακάριοι ων αφέθησαν αι ανομιαί και ων
works. Blessed whom were forgiven the lawless [deeds]], and whom

επεκαλύφθησαν αι αμαρτίαί 8+ μακάριος ανήρ ω
were covered over the sins]. Blessed [is] a man in whom

ου μη λογίσηται κύριος αμαρτίαν 9+ ο μακαρισμός ούν
in no way [the] Lord should impute sin. blessing then

ούτος επί την περιτομήν η και επί την ακροβυστίαν
Is this] upon the circumcision or also upon the uncircumcision?

λέγομεν γαρ ότι ελογίσθη τω Αβραάμ η πίστις εις
For we say that was imputed [to] Abraham the belief] for

δικαιοσύνην 10+ πως ούν ελογίσθη εν περιτομή όντι
righteousness. How then was it imputed? in circumcision being],

η εν ακροβυστία ουκ εν περιτομή αλλά εν
or in uncircumcision? Not in circumcision, but in

+ אָבֶל לְאִשֶּׁר אֵינָנוּ פֹּעֵל כִּי
אִם־מֵאִמּוּן בְּמִצְדִיק אֶת־הָרֶשֶׁע
אֲמוּנָתוֹ תִּחְשַׁב לוֹ לְצְדָקָה:
+ כִּפְאִשֶׁר גַּם־דָּוִד מְאִשֶּׁר אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר
הָאֱלֹהִים יְחָשְׁבוּ־לוֹ צְדָקָה בְּלֹא מַעֲשִׂים
בְּאִמּוּר:
+ אֲשֶׁר־י נְשׂוּי־פִשַׁע כְּסוּי קַטָּאָה:

+ אֲשֶׁר־י אָדָם לֹא־יְחָשָׁב יְהוָה לוֹ עוֹן:
+ וּבָכֵן הָאִשׁוּר הָזֶה הַעֲלֶה־הַמַּיִלָה
הוּא אִוְגָם עַל־הָעַרְלָה הִלֵּא אֶמְרָנוּ כִּי
לְאִבְרָהָם נִחְשְׁבָה אֲמוּנָתוֹ לְצְדָקָה:
+ וְאִימָתִי נִחְשְׁבָה־לוֹ בְהִיּוֹתוֹ נְמוּל אוֹ
בְּעוּדָנוּ עַרְלָה הֵן לֹא בְהִיּוֹתוֹ נְמוּל כִּי אִם
בְּעוּדָנוּ עַרְלָה:

כִּי וְנִחְשְׁבָה אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת:

אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
+ אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
: אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
+ אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
: אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
: אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
: אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
: אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
: אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת:

+ לַמָּוֶת אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
: אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
+ אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
: אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
+ אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
: אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
+ אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
: אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת
+ אֵלֶּים אֱלֹהִים אֶת־כָּל־הַכֹּסֵי־הַשָּׁמַיִם לַמָּוֶת

ακροβυστία **11+** και σημείον ἔλαβε περιτομῆς
 uncircumcision. And [[the] sign he received] of circumcision
 σφραγίδα της δικαιοσύνης της πίστεως της εν τη
 as seal of the righteousness of the belief of the one in the
 ακροβυστία εις το είναι αυτόν πατέρα πάντων των
 uncircumcision, for him to be father of all of the ones
 πιστευόντων δι' ακροβυστίας εις το λογισθῆναι και
 trusting through uncircumcision, for to be imputed also
 αυτοίς την δικαιοσύνην **12+** και πατέρα περιτομῆς
 to them the righteousness]; and father of circumcision
 τοις ουκ εκ περιτομῆς μόνον αλλά και τοις
 to the ones not of circumcision only, but also to the ones
 στοιχούσι τοις ἰχνεσι της πίστεως τοις εν τη
 conforming to the tracks of the belief to the ones in the
 ακροβυστία του πατρός ημών Αβραάμ **13+** ου γαρ διά
 uncircumcision of our father Abraham. For not through
 νόμου η επαγγελία τῷ Αβραάμ η τῷ
 law [was] the promise [to] Abraham or [to]
 σπέρματι αυτού το κληρονόμον αυτόν εἶναι του
 his seed, heir for him to be] of the
 κόσμου ἀλλ' διά δικαιοσύνης πίστεως **14+** ει γαρ
 world, but through righteousness of belief. For if
 οἱ εκ νόμου κληρονόμοι κεκένωται η πίστις και
 the ones from [the] law [be] heirs, is empty the belief], and
 κατήργηται η επαγγελία **15+** ο γαρ νόμος οργήν
 ceases to work the promise]. For the law wrath

+ וְאוֹת הַמִּילָה נָתַן לוֹ לְחֹתֶם צְדָקָת
 הָאֲמוּנָה אֲשֶׁר הָיְתָה-לוֹ וְהוּא עָרַל לְהִיּוֹת
 לְאָב לְכָל-אֲשֶׁר יֵאֱמִינוּ וְהֵם עָרְלִים
 לְמַעַן תִּחַשְׁבַּת הַצְּדָקָה אֲפֹרָה לָהֶם:
 + וְלִהְיוֹת לְאָב גַּם-לְמוֹלִים
 אֲפֹרָה לֹא לְאֲשֶׁר אֵינָם אֲפֹרָה נְמוֹלִים
 כִּי אִם-גַּם-הַלְכִים בְּעִקְבוֹת הָאֲמוּנָה
 : שְׁהָיְתָה-לוֹ לְאֲבָרְהָם אָבִינוּ בְּעוֹדְנוּ עָרְלִים
 + כִּי לֹא עַל-יְדֵי תוֹרַת הַיְתָה תִּהְיֶה הַתְּבַשְׁתָּה
 לְאֲבָרְהָם אוֹ לִזְרַעוֹ לְהִיּוֹת יִרְשׁ הָעוֹלָם
 כִּי אִם-עַל-יְדֵי צְדָקַת הָאֲמוּנָה:
 + כִּי אֵלֹהֵי הָיְתָה הִירוּשָׁה לְבְנֵי-הַתּוֹרָה
 הָאֲמוּנָה תִּהְיֶה לְרִיק וְהַתְּבַשְׁתָּה בְּטִלָּה:
 + וְעַן אֲשֶׁר הַתּוֹרָה מְבִיאָה קֶצֶף כִּי בְּאֵין
 תּוֹרָה אֵין עֲבָרָה:

+ אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים
 וְאֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים וְאֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים
 וְאֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים וְאֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים
 : אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים
 + אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים
 וְאֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים וְאֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים
 : אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים
 + אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים
 וְאֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים וְאֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים
 : אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים אֲרָא אֲנִי מְלֹא אֱלֹהִים

κατεργάζεται ου γαρ ουκ ἐστι νόμος ουδέ παράβασις
manufactures]; for where there is no law, not even [is there] a violation.

16+ διὰ τούτο εκ πίστεως ἵνα κατὰ χάριν εἰς
On account of this [it is] of belief, that according to favor, for

το εἶναι βεβαίαν την επαγγελίαν παντί τῷ σπέρματι
the to be firm promise] to all the seed,

ου τῷ εκ του νόμου μόνον ἀλλά και τῷ εκ
not to the one of the law only, but also to the one of

πίστεως Αβραάμ ος ἐστι πατήρ πάντων ἡμῶν 17+
belief of Abraham, who is father of all of us,

καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά
(as it has been written, that, father of many nations I have established

σε κατέναντι ου ἐπίστευσε θεοῦ του ζωοποιούντος
you],) in front of which he trusted God, of the one restoring [to life

τους νεκρούς και καλούντος τα μη ὄντα ὡς ὄντα
the dead], and calling the ones not being, as being;

18+ ος παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς
who against hope upon hope trusted], for

το γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ το
him to become father of many nations; according to the [thing]

εἰρημένον οὕτως ἔσται το σπέρμα σου 19+ και μη
being said, So shall [be your seed]. And not

ασθενήσας τη πίστει ου κατενόησε το εαυτοῦ
being weak in the belief, he did not contemplate his own

σῶμα ἤδη νενεκρωμένον εκατονταέτης που
body already deadened, a hundred years old somewhere [about]

+ עַל־כֵּן מֵאֲמוּנָה לְמַעַן תִּהְיֶה לְפִי־חֶסֶד
בְּעִבּוּר אֲשֶׁר תִּכּוֹן הַהִבְטָחָה לְכָל הַדָּרֵעַ
לֹא לְבָנֵי הַתּוֹרָה לְבָדִים כִּי־גַם לְבָנֵי
אֲמוּנַת אַבְרָהָם אֲשֶׁר הוּא אָב לְכוּלָּנוּ:
+ כִּפְתוּב כִּי אָב־הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ
וְהוּא הָאֱמִין כִּי נִגְדַּר פָּנָיו אֶל־הַיָּם הַמְּתִיחַ
אֶת־הַמֵּתִים וְהַקּוֹרָא לְמַה שְּׁלֹא־תִּהְיֶה כְּמוֹ

הַיָּה:
+ בְּאִפְסֵי תִקְוָה הָאֱמִין בְּתִקְוָה
לְמַעַן אֲשֶׁר יִהְיֶה לְאָב הַמּוֹן גּוֹיִם
כְּמוֹ שְׁנֵאמַר כֹּה יִהְיֶה זְרַעֲךָ:
+ וְלֹא רָפְתָה אֲמוּנָתוֹ בְּהִתְבּוֹנְנוֹ אֶל־בְּשָׂרוֹ
אֲשֶׁר תִּהְיֶה כְּמַת בְּהִיּוֹתוֹ כְּבֶן־מָאֵת
שָׁנָה וְאֶל־רַחֵם שָׂרָה אֲשֶׁר בָּלָה:

+ וְכֵן מֵאֲמוּנָה לְמַעַן תִּהְיֶה לְפִי־חֶסֶד
בְּעִבּוּר אֲשֶׁר תִּכּוֹן הַהִבְטָחָה לְכָל הַדָּרֵעַ
לֹא לְבָנֵי הַתּוֹרָה לְבָדִים כִּי־גַם לְבָנֵי
אֲמוּנַת אַבְרָהָם אֲשֶׁר הוּא אָב לְכוּלָּנוּ:
+ כִּפְתוּב כִּי אָב־הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ
וְהוּא הָאֱמִין כִּי נִגְדַּר פָּנָיו אֶל־הַיָּם הַמְּתִיחַ
אֶת־הַמֵּתִים וְהַקּוֹרָא לְמַה שְּׁלֹא־תִּהְיֶה כְּמוֹ

וְלֹא רָפְתָה אֲמוּנָתוֹ בְּהִתְבּוֹנְנוֹ אֶל־בְּשָׂרוֹ
אֲשֶׁר תִּהְיֶה כְּמַת בְּהִיּוֹתוֹ כְּבֶן־מָאֵת
שָׁנָה וְאֶל־רַחֵם שָׂרָה אֲשֶׁר בָּלָה:
+ וְכֵן מֵאֲמוּנָה לְמַעַן תִּהְיֶה לְפִי־חֶסֶד
בְּעִבּוּר אֲשֶׁר תִּכּוֹן הַהִבְטָחָה לְכָל הַדָּרֵעַ
לֹא לְבָנֵי הַתּוֹרָה לְבָדִים כִּי־גַם לְבָנֵי
אֲמוּנַת אַבְרָהָם אֲשֶׁר הוּא אָב לְכוּלָּנוּ:
+ כִּפְתוּב כִּי אָב־הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ
וְהוּא הָאֱמִין כִּי נִגְדַּר פָּנָיו אֶל־הַיָּם הַמְּתִיחַ
אֶת־הַמֵּתִים וְהַקּוֹרָא לְמַה שְּׁלֹא־תִּהְיֶה כְּמוֹ

υπάρχων και την νέκρωσιν της μήτρας Σάρρας 20+
 being], and the deadening of the womb of Sarah.
 εις δε την επαγγελίαν του θεού ου διεκρίθη
 And at the promise of God he did not examine
 τη απιστία ἀλλ' ενεδυναμώθη τη πίστει δους δόξαν
 by unbelief, but was empowered in the belief, giving glory
 τω θεώ 21+ και πληροφορηθείς ότι ο επήγγελται
 [to] God, and having full assurance that what he has promised,
 δυνατός εστι και ποιήσαι 22+ διό και ελογίσθη αυτώ
 he is able also to do. Therefore also it was imputed to him
 εις δικαιοσύνην 23+ ουκ εγράφη δε δι' αυτόν
 for righteousness. it was not written But] on account of him
 μόνον ότι ελογίσθη αυτώ 24+ ἀλλά και δι' ημάς
 only, that -- it was imputed to him, but also on account of us,
 οις μέλλει λογίζεσθαι τοις πιστεύουσιν επί
 to the ones whom [it was] about to be imputed, to the ones trusting upon
 τον εγείραντα Ιησούν τον κύριον ημών εκ νεκρών 25+
 the one having raised Jesus our Lord from [the] dead;
 ος παρεδόθη διά τα παραπτώματα ημών και
 who was delivered up on account of our transgressions, and
 ηγέρθη διά την δικαίωσιν ημών
 was raised on account of our justification.

5 η

1+ δικαιοθέντες ούν εκ πίστεως ειρήνην έχομεν προς
 Having been justified then of belief, peace we have] towards

+ ולא חלק לבו בהבטחת האלהים
 כמחוסר אמונה כי אם התחזק
 באמונתו ויתן כבוד לאלהים:
 + ונפשו ידעת מאד כי את אשר הבטיח
 גם־יכל לעשותו:
 + על־כן גם־נחשבה־לו לצדקה:
 + ולא למענו לבד כתוב תדבר הזה
 שנחשבה לו:

+ כי אם גם למעננו אשר עתידה
 להחשב לנו המאמינים במי שהעיר
 את־ישוע אֲדִינּוּ מן־הַמֵּתִים:
 + אשר נמסר בעבור פשעינו ונעור
 לבעבור צדקנו:

+ לכן אחרי נצדקנו באמונה שלום לנו
 עם־האלהים באֲדִינּוּ ישוע המשיח:

+ וְכִי־לִבּוֹ לֹא־חָלַק בְּהַבְטַחַת־הָאֱלֹהִים
 כְּמַחְסֹר־אֱמוּנָה כִּי־אִם־תִּחְזַק
 בְּאֱמוּנָתוֹ וַיִּתֵּן כְּבוֹד לֵאלֹהִים:
 + וְנַפְשׁוֹ יָדַעַת מְאֹד כִּי־אֶת־אֲשֶׁר־הִבְטִיחַ
 גַּם־יִכָּלֵל לַעֲשׂוֹתוֹ:
 + עַל־כֵּן גַּם־נִחְשְׁבָה־לוֹ לְצַדִּיקָה:
 + וְלֹא־לְמַעַנֵנוּ לְבַד כְּתוּב תִּדְבַר הַזֶּה
 שֶׁנִּחְשְׁבָה לוֹ:

+ אֲלֵא כִּי־גַם־לְמַעַנֵנוּ אֲשֶׁר־עֲתִידָה
 לִהְיוֹת לָנוּ הַמְאֲמִינִים בְּמִי־שֶׁהָעִיר
 אֶת־יֵשׁוּעַ אֲדִינּוּ מִן־הַמֵּתִים:
 + אֲשֶׁר־נִמְסַר בְּעִבּוּר פְּשָׁעֵינוּ וְנִעוֹר
 לְבַעֲבוּר צְדָקָנוּ:

+ לְכֵן אַחֲרֵי נִצְדָקְנוּ בְּאֱמוּנָה שְׁלוֹם לָנוּ
 עִם־הָאֱלֹהִים בְּאֲדִינּוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:

τον θεόν διά του κυρίου ημών Ιησού χριστού 2+ δι'
 God through our Lord Jesus Christ, through
 ου και την προσαγωγήν εσχήκαμεν τη πίστει εις
 whom also access we have] to the belief in
 την χάριν ταύτην εν η εστήκαμεν και καυχώμεθα
 this favor in which we stand and boast
 επ' ελπίδι της δόξης του θεού 3+ ου μόνον αλλά
 upon in hope of the glory of God. not only [that] δε And], but
 και καυχώμεθα εν ταις θλίψεσιν ειδότες ότι η
 also we boast in the afflictions, knowing that the
 θλίψις υπομονήν κατεργάζεται 4+ η δε υπομονή
 affliction endurance manufactures]; and the endurance
 δοκιμήν η δε δοκιμή ελπίδα 5+ η δε ελπίς
 proof; and the proof hope; and the hope
 ου καταισχύνει ότι η αγάπη του θεού εκκέχυται εν
 does not shame; for the love of God has been poured out in
 ταις καρδίαις ημών διά πνεύματος αγίου του
 our hearts through spirit holy], of the one
 δοθέντος ημίν 6+ έτι γαρ χριστός όντων ημών
 having been given to us. For still while Christ were we
 ασθενών κατά καιρόν υπέρ ασεβών απέθανε 7+
 weak in due time for [the] impious died].
 μόλις γαρ υπέρ δικαίου τις αποθανείται υπέρ γαρ
 For hardly for a just [man] shall one die; for over

+ אֲשֶׁר בִּידוֹ מִצְאָנוּ בְּאִמּוּנָה נִסְמָכוֹ
 הַחֲסֵד הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנִיחֵנוּ עַמּוּדִים בּוֹ
 וְנִתְהַלָּל בְּתִקְנֹת כְּבוֹד הָאֱלֹהִים:
 + וְלֹא-עוֹד אֵלָּא שְׁנִתְהַלָּל בְּצִדּוֹת מִפְּנֵי
 שְׂיָדְעָנוּ כִּי-הִצְרָה מִבִּיאָה לַיְדֵי סִבְלָנוֹת:
 + וְסִבְלָנוֹת לַיְדֵי עֲמִידָה בְּנִסְיוֹן
 וְעֲמִידָה בְּנִסְיוֹן לַיְדֵי תִקְוָה:

+ וְתִקְוָה הִיא לֹא תִבִישׁ כִּי הוֹצֵקָה
 בְּלִבְבָנוּ אֶהְבֵּת אֱלֹהִים עַל-יְדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 הַנּוֹתֵן לָנוּ:
 + כִּי הַמָּשִׁיחַ בְּעוֹדָנוּ חֲלָשִׁים מֵת בְּעֵתוֹ
 בְּעַד הָרָשָׁעִים:
 + לֹא בְּמַהְרָה יָמוּת אִישׁ בְּעַד הַצַּדִּיק אֲבָל
 אֲפֹשֶׁר שְׂיִשְׂאֵהוּ לְבוֹ לָמוּת בְּעַד הַטּוֹב:

+ עָלְמָא לֹא דִּיל אֲלֵמָא כְּיֹאֲרֵי נְעֻמָּה מְעֻמָּה:
 + וְכֹחַ אֲדֻמָּאֵי כְּמִשְׁכָּלֵי אֲלֵיבְרָהֵם
 מִזֵּי אֲדֻמָּאֵי מְעֻמָּה מְעֻמָּה:
 + כְּעֻמָּה אֲדֻמָּאֵי מִשְׁכָּלֵי אֲלֵמָא:
 + מִלֵּא מְכָרָה גְּלִישָׁאֵי אֲלֵמָא אֲפֻ
 כְּאֵלֵי נֵי מְעֻמָּהֵי אֲדֻמָּאֵי:
 + אֲלֵמָאֵי נֵי מְעֻמָּהֵי אֲדֻמָּאֵי אֲדֻמָּאֵי:
 + מְעֻמָּהֵי אֲדֻמָּאֵי אֲדֻמָּאֵי מְעֻמָּהֵי אֲדֻמָּאֵי:

+ מְעֻמָּהֵי אֲדֻמָּאֵי אֲדֻמָּאֵי מְעֻמָּהֵי
 אֲדֻמָּאֵי אֲדֻמָּאֵי מְעֻמָּהֵי אֲדֻמָּאֵי:
 + אֲדֻמָּאֵי אֲדֻמָּאֵי מְעֻמָּהֵי אֲדֻמָּאֵי:
 + אֲדֻמָּאֵי אֲדֻמָּאֵי מְעֻמָּהֵי אֲדֻמָּאֵי:
 + אֲדֻמָּאֵי אֲדֻמָּאֵי מְעֻמָּהֵי אֲדֻמָּאֵי:
 + אֲדֻמָּאֵי אֲדֻמָּאֵי מְעֻמָּהֵי אֲדֻמָּאֵי:

του αγαθού τάχα τις και τολμά αποθανεῖν 8+
 the good man perhaps someone even dares to die;
 συνίστησι δε την εαυτού αγάπην εις ημάς ο θεός ότι
 commends but his own love for us God], that
 ἔτι αμαρτωλῶν ὄντων ημῶν χριστός υπέρ ημῶν
 yet being sinners we], Christ for us
 απέθανεν 9+ πολλῶ ουν μάλλον δικαιωθέντες νυν εν
 died]. Much more then, having been justified now in
 τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπό της
 his blood, we shall be delivered by him from the
 οργῆς 10+ ει γαρ εχθροί ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ
 wrath. For if being enemies, we were reconciled to God
 διὰ του θανάτου του υιου αὐτοῦ πολλῶ μάλλον
 through the death of his son, how much more
 καταλλαγέντες σωθησόμεθα εν τη ζωῇ αὐτοῦ 11+ ου
 having been reconciled, shall we be delivered in his life. not
 μόνον ἀλλά και καυχώμενοι εν τῷ θεῷ διὰ
 only [that] δε And], but also boasting in God through
 του κυρίου ημῶν Ιησού χριστοῦ δι' ου νυν την
 our Lord Jesus Christ, through whom now the
 καταλλαγῆν ἐλάβομεν 12+ διὰ τούτο ὡσπερ δι'
 reconciliation we received]. On account of this as if through
 ενός ἀνθρώπου η ἀμαρτία εις τον κόσμον εισήλθε
 one man the sin into the world entered],
 και διὰ της ἀμαρτίας ο θάνατος και οὕτως εις
 and through the sin -- death; and thus to
 πάντας ἀνθρώπους ο θάνατος διήλθεν εφ' ὧ
 all men death went through, because by which [reason]

וּבְזֹאת הַיּוֹדִיעַ הָאֱלֹהִים אֶת־אֲהַבָּתוֹ +
 אֵלֵינוּ אֲשֶׁר מְשִׁיחַ מֵת בְּעַדְנוּ וְאֶנְחָנוּ עוֹד
 חַטָּאִים:
 וְעַתָּה אֲשֶׁר נִצְדָּקְנוּ בְּדַמּוֹ עַל אַחַת
 כְּמַה וְכַמָּה שֶׁנִּנְשָׁע בּוֹ מִן־הַקֶּצֶף:
 כִּי הִנֵּה הוֹרְצִינוּ לֵאלֹהִים בְּמוֹת
 בָּנוּ בְּהִיוֹתְנוּ אִיְבִים אִף כִּי־נִנְשָׁע
 עַתָּה בְּחַיֵּינוּ אַחֲרֵי אֲשֶׁר הוֹרְצִינוּ:

וְלֹא־עוֹד אֵלָּא שְׁמֵתְהִלָּיִם אֶנְחָנוּ +
 בְּאֱלֹהִים עַל־יַד אֲדִינָנוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ
 אֲשֶׁר בּוֹ עַתָּה הָיָה לָנוּ הֶרְצוּי:
 לְכֵן כַּאֲשֶׁר עַל־יְדֵי אָדָם אֶחָד
 בָּא הַחַטָּא לְעוֹלָם וְהַמּוֹת בְּעַקֵּב
 הַחַטָּא וְכֵן עָבַר הַמּוֹת עַל־כָּל־בְּנֵי
 אָדָם מִפְּנֵי אֲשֶׁר כּוֹלֵם חַטָּאוּ:

וְכֵן כַּאֲשֶׁר אֵלֵינוּ אֲשֶׁר מְשִׁיחַ מֵת בְּעַדְנוּ +
 וְאֶנְחָנוּ עוֹד חַטָּאִים:
 וְעַתָּה אֲשֶׁר נִצְדָּקְנוּ בְּדַמּוֹ עַל אַחַת
 כְּמַה וְכַמָּה שֶׁנִּנְשָׁע בּוֹ מִן־הַקֶּצֶף:
 כִּי הִנֵּה הוֹרְצִינוּ לֵאלֹהִים בְּמוֹת
 בָּנוּ בְּהִיוֹתְנוּ אִיְבִים אִף כִּי־נִנְשָׁע
 עַתָּה בְּחַיֵּינוּ אַחֲרֵי אֲשֶׁר הוֹרְצִינוּ:

וְכֵן כַּאֲשֶׁר אֵלֵינוּ אֲשֶׁר מְשִׁיחַ מֵת בְּעַדְנוּ +
 וְאֶנְחָנוּ עוֹד חַטָּאִים:
 וְעַתָּה אֲשֶׁר נִצְדָּקְנוּ בְּדַמּוֹ עַל אַחַת
 כְּמַה וְכַמָּה שֶׁנִּנְשָׁע בּוֹ מִן־הַקֶּצֶף:
 כִּי הִנֵּה הוֹרְצִינוּ לֵאלֹהִים בְּמוֹת
 בָּנוּ בְּהִיוֹתְנוּ אִיְבִים אִף כִּי־נִנְשָׁע
 עַתָּה בְּחַיֵּינוּ אַחֲרֵי אֲשֶׁר הוֹרְצִינוּ:

πάντες ἥμαρτον 13+ ἀχρι γαρ νόμου αμαρτία ην εν
all sinned. For until law, sin was in
 κόσμω αμαρτία δε ουκ ελλογεΐται μη ὄντος νόμου 14+
[the] world; but sin not charged, not being law.
 ἀλλ' εβασίλευσεν ο θάνατος ἀπό Αδάμ μέχρι
But reigned death] from Adam until
 Μωσέως και επί τους μη αμαρτήσαντας επί τω
Moses, [reigning] even upon the ones not having sinned in the
 ομοιώματι της παραβάσεως Αδάμ ος εστι τύπος
likeness of the violation of Adam, who is a model
 του μέλλοντος 15+ ἀλλ' ουχ ως το παράπτωμα
of the one being about [to come]. But shall not as the transgression,
 ούτως και το χάρισμα ει γαρ τω του ενός
so also [be] the favor? For if in the of the one
 παραπτώματι οι πολλοί απέθανον πολλώ μάλλον η
transgression] the many died, to many more the
 χάρις του θεού και η δωρεά εν χάριτι τη του
favor of God and the gift by favor in the [favor] of the
 ενός ανθρώπου Ιησού χριστού εις τους πολλούς
one man Jesus Christ to the many
 επερίσσευσε 16+ και ουχ ως δι' ενός αμαρτήσαντος
abounded. And [shall] not as by one [man] having sinned
 το δώρημα το μεν γαρ κρίμα εξ ενός εις
the gift [be by one man] ? For indeed the judgment of one [was] unto
 κατάκριμα το δε χάρισμα εκ πολλών παραπτωμάτων
condemnation, but the favor of [the] many transgressions

+ כִּי לְפָנַי מִתֵּן תּוֹרָה כְּכֹר הָיָה חֲטָא
 בְּעוֹלָם אֵלֶּךָ שְׁלֹא יִחַשֵׁב חֲטָא בְּאֵין תּוֹרָה:

+ אַף עַל־פִּי כִּן מְשַׁל הַמּוֹת מֵאָדָם
 עַד־מֹשֶׁה גַם עַל־אוֹתָם שְׁלֹא חֲטָאוּ
 כְּפִשְׁעוֹ שְׁלֹא־אָדָם הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר
 בְּדַמּוֹתוֹ הוּא הָעֵתִיד לְבוֹא:

+ אָבֵל לֹא כִפְשָׁע הַמַּתְּנָה כִּי
 הָיָה בְּפִשְׁעֵי הָאֶחָד מֵתוֹ הָרַבִּים אַף
 כִּי־חֹסֵד אֱלֹהִים וּמַתְּנָתוֹ רַבּוֹ לְרַבִּים
 בְּחֹסֵד הָאָדָם הָאֶחָד יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + וְאֵין הַמַּתְּנָה כְּדֶבֶר שֶׁהָיָה עַל־יְדֵי
 אֶחָד שֶׁחֲטָא כִּי תִדִּין בָּא מֵאֶחָד לְחַיִּב
 וּמַתְּנַת הַחֹסֵד הִיא לְזְכוֹת מַפְשְׁעִים רַבִּים:

+ חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי

חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי
 חַיֵּי כֹחַ חַיֵּי לְנִשְׁמַת סִלְחָא אֲרֵי

εις δικαίωμα 17+ ει γαρ τω του ενός παραπτώματι
 [was] unto justice. For if in the of the one transgression]
 ο θάνατος εβασίλευσε διά του ενός πολλώ μάλλον
 death reigned through the one, how much more
 οι την περισσειαν της χάριτος και της δωρεάς
 the ones the abundance of favor and the gift
 της δικαιοσύνης λαμβάνοντες εν ζωή βασιλεύσουσι
 of righteousness receiving] in life shall reign]
 διά του ενός Ιησού χριστού 18+ άρα ούν ως δι'
 through the one [man] Jesus Christ. It is so then as through
 ενός παραπτώματος εις πάντας ανθρώπους εις
 one transgression [it was] unto all men for
 κατάκριμα ούτως και δι' ενός δικαιώματος εις
 condemnation; so also through one right action [it was] unto
 πάντας ανθρώπους εις δικαίωσιν ζωής 19+ ώσπερ γαρ
 all men for justification of life. For as
 διά της παρακοής του ενός ανθρώπου αμαρτωλοί
 by the disobedience of the one man [[as] sinners
 κατεστάθησαν οι πολλοί ούτω και διά της υπακοής
 were established many]; so also by the obedience
 του ενός δίκαιοι κατασταθήσονται οι πολλοί 20+
 of the one [man] [[as] righteous shall be established many].
 νόμος δε παρεισήλθεν ίνα πλεονάση το παράπτωμα
 But law entered privately, that should be superabundant transgression].
 ου δε επλεόνασεν η αμαρτία υπερεπερίσσευσεν
 But where was superabundant sin], superabounded
 η χάρις 21+ ίνα ώσπερ εβασίλευσεν η αμαρτία εν
 favor]; that as reigned sin] in

כל־בְּנֵי־אָדָם לַחַיִּים :
 + כִּי כַאֲשֶׁר בְּמִרֵי הָאָדָם הָאֶחָד
 תְּהִי הָרְבִים לַחַטָּאִים כֵּן בְּמִשְׁמַעַת
 הָאֶחָד יִהְיוּ הָרְבִים לְצַדִּיקִים :
 + וְהַתּוֹרָה נִכְנְסָה לְמַעַן יִרְבֶּה הַפֶּשַׁע
 וּבַאֲשֶׁר רַבָּה הַחַטָּא עֲדָף עָלָיו הַחֶסֶד :
 + לְמַעַן יִמְלֹךְ הַחֶסֶד עַל־יְדֵי הַצִּדְקָה

+ אֲנִי חַי וְחַיִּים אֶל־מֵתָיִם :
 + אֲנִי חַי וְחַיִּים אֶל־מֵתָיִם אֶל־מֵתָיִם
 אֲנִי חַי וְחַיִּים אֶל־מֵתָיִם אֶל־מֵתָיִם :
 + אֲנִי חַי וְחַיִּים אֶל־מֵתָיִם אֶל־מֵתָיִם
 אֲנִי חַי וְחַיִּים אֶל־מֵתָיִם אֶל־מֵתָיִם :
 + אֲנִי חַי וְחַיִּים אֶל־מֵתָיִם אֶל־מֵתָיִם
 אֲנִי חַי וְחַיִּים אֶל־מֵתָיִם אֶל־מֵתָיִם :

τω θανάτῳ οὕτω και η χάρις βασιλεύσει διὰ
 death, so also the favor should reign through
 δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ
 righteousness to life eternal through Jesus Christ
 του κυρίου ημών
 our Lord.

6 1

1+ τι οὖν ερούμεν επιμενούμεν τη αμαρτία ἵνα
 What then shall we say? Shall we remain in sin that

η χάρις πλεονάσει 2+ μη γένοιτο οἵτινες
 favor should be superabundant? May it not be. We who
 απεθάνομεν τη αμαρτία πως ἔτι ζήσομεν εν αυτή
 died to sin, how shall we still live in it?

3+ η αγνοείτε ὅτι ὅσοι εβαπτίσθημεν εἰς χριστόν
 Or do you not know that as many as we were immersed unto Christ

Ἰησοῦν εἰς τον θάνατον αυτού εβαπτίσθημεν 4+
 Jesus, unto his death we were immersed?

συνετάφημεν ουν αυτώ διὰ του βαπτίσματος εἰς
 We were buried together then [with] him through the immersion into
 τον θάνατον ἵνα ὡσπερ ηγέρθη χριστός εκ νεκρών
 death; that as arose Christ] from [the] dead
 διὰ της δόξης του πατρός οὕτως και ημεῖς εν
 by the glory of the father, so also we in

καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν 5+ εἰ γαρ σύμφυτοι
 newness of life should walk. For if planted together

לְחַיֵּי עוֹלָם בְּיִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲדֹנָינוּ
 כְּאֲשֶׁר מָלַךְ הַחַטָּא בַּמּוֹת עַד-הַנְּהַה:

+ אִם-כֵּן מֵה-נֹאמֵר הִנְעַמְד
 בַּחַטָּא לְמַעַן יִרְבֶּה הַחֶסֶד:
 + תְּלִילָה לָנוּ כִּי מִתְּנוּ לַחַטָּא וְאִיךָ נִוְסִיף
 לְחַיּוֹת בּוֹ:

+ אִו הָאִינְכֶם יִדְעִים כִּי כּוֹלָנוּ
 הַנְּטַבְּלִים לְמָשִׁיחַ יִשׁוּעַ לְמוֹתוֹ נְטַבְּלָנוּ:
 + לְכֵן נִקְבְּרָנוּ עִמּוֹ בַּטְּבִילָה לְמּוֹת לְמַעַן
 נִתְּהַלֵּךְ בְּחַיִּים מִחַיֵּי הַמָּשִׁיחַ
 נִעוֹר מִן-הַמּוֹתִים עַל-יְדֵי כְבוֹד הָאֵב:
 + כִּי אִם-נִדְבַקְנוּ בְּדַמְיוֹן מוֹתוֹ
 אִכֵּן דְּבוֹקִים נִהְיֶה גַם-לְתַחֲיָתוֹ:

מִחַיֵּי וְחַיֵּי לְבַחְהוֹן כְּחַיֵּי אֱלֹהִים לְשֵׁנָה
 יִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ:

+ מִחַיֵּי מִחַיֵּי וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ
 גַּם-וְיִלְחַלַּךְ וְיִלְחַלַּךְ אֱלֹהִים:
 + וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ לְשֵׁנָה אֱלֹהִים
 תִּשָּׂא גַם-וְיִלְחַלַּךְ:
 + אִם לֹא נִשְׁעֵר אֱלֹהִים וְיִלְחַלַּךְ וְיִלְחַלַּךְ:

גַּם-וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ מִחַיֵּי אֱלֹהִים:
 + אֱלֹהִים וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ
 לְבַחְהוֹן וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ
 מִחַיֵּי אֱלֹהִים וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ:
 + אֱלֹהִים וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ
 גַּם-וְיִלְחַלַּךְ גַּם-וְיִלְחַלַּךְ אֱלֹהִים וְיִלְחַלַּךְ
 גַּם-וְיִלְחַלַּךְ:

γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀλλά και
we have become] in the likeness of his death, so also

τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα 6+ τούτο γινώσκοντες ὅτι
of [his] resurrection we shall be. Knowing this, that

ὁ παλιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα
our old man was crucified along with [him], that
καταργηθῆ τὸ σῶμα τῆς αμαρτίας τοῦ μηκέτι
should cease work the body of sin], that no longer

δουλεύειν ἡμᾶς τῇ αμαρτία 7+ ὁ γὰρ ἀποθανών
are to be a slave we] to sin. For the one having died

δεδικαίωται ἀπὸ τῆς αμαρτίας 8+ εἰ δε ἀπεθάνομεν
has been justified from sin. And if we died

συν χριστῷ πιστεύομεν ὅτι και συζήσομεν αὐτῷ 9+
with Christ, we trust that also we shall live together with him;

εἰδότες ὅτι χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι
knowing that Christ, having been raised from [the] dead, no longer

ἀποθνήσκει θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει 10+ ὁ γὰρ
dies; death him no longer dominates]. For the [fact]

ἀπέθανεν τῇ αμαρτία ἀπέθανεν ἐφάπαξ ὁ δε ζῆ
he died, sin he died to] once for all; but the [fact] he lives,

ζῆ τῷ θεῷ 11+ οὕτω και υμεῖς λογίζεσθε εαυτοὺς
he lives to God. So also you impute yourselves

νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ αμαρτία ζώντας δε τῷ θεῷ ἐν
dead indeed to be] to the sin, but being alive [to] God, in

χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν 12+ μὴ οὖν βασιλευέτω
Christ Jesus our Lord. not Then let reign

בְּאִשֶּׁר יָדְעִים אֲנַחְנוּ כִּי־נִצְלָב עִמּוֹ
הָאָדָם הַיָּשָׁן אֲשֶׁר בָּנוּ לְמַעַן יֵאבֹד גּוֹרָה
הַחַטָּא וְלֹא נִהְיָה עוֹד עֲבָדִים לַחַטָּא:
+ כִּי הַמָּוֶת נִקְחָה מִן־הַחַטָּא:
+ וְהִנֵּה אִם־מִתְּנוּ עִם־הַמְּשִׁיחַ נֶאֱמִין
כִּי־נִסְּמָה נִחְיָה עִמּוֹ:
+ בְּאִשֶּׁר יָדְעֵנוּ כִּי הַמְּשִׁיחַ אַחֲרַי
אֲשֶׁר נִעוֹר מִן־הַמָּוֶת לֹא יָמוּת

עוֹד וְלֹא יִשְׁלַט־בּוּ עוֹד הַמָּוֶת:
+ כִּי אֲשֶׁר מֵת מֵת לַחַטָּא פַּעַם
אַחַד וְאֲשֶׁר חַי חַי הוּא לְאֱלֹהִים:
+ וְכֵן גַּם־אַתֶּם הָיִו בְּעֵינֵיכֶם כְּמֵתִים לַחַטָּא
וְחַיִּים לְאֱלֹהִים בְּמְשִׁיחַ יִשׁוּעַ אַדְּוִינּוּ:
+ אִם־כֵּן אֵפוֹא אֶל־תְּשִׁלַּט הַחַטָּא
בְּגוּפְכֶם אֲשֶׁר יָמוּת לְהַטּוֹת לְבַבְכֶם אַחֲרַי
תְּאוֹתָיו:

+ וְיִחְיֶה לַיְהוָה וְיִזְכָּר חַטָּא
כְּאוֹתָם חַטָּא וְיִזְכָּר חַטָּא
וְיִשְׁלַט־אֵל גּוֹרָה לַחַטָּא:
+ אִם־כֵּן אֵפוֹא אֶל־תְּשִׁלַּט חַטָּא:

+ אִם־כֵּן אֵפוֹא אֶל־תְּשִׁלַּט חַטָּא
נִסְּמָה נִחְיָה עִמּוֹ כְּאוֹתָם חַטָּא:
+ וְיִחְיֶה לַיְהוָה וְיִזְכָּר חַטָּא:

וְיִחְיֶה לַיְהוָה וְיִזְכָּר חַטָּא לַחַטָּא
+ וְיִשְׁלַט־אֵל גּוֹרָה לַחַטָּא:
+ וְיִחְיֶה לַיְהוָה וְיִזְכָּר חַטָּא:
+ וְיִשְׁלַט־אֵל גּוֹרָה לַחַטָּא:
+ וְיִחְיֶה לַיְהוָה וְיִזְכָּר חַטָּא:
+ וְיִשְׁלַט־אֵל גּוֹרָה לַחַטָּא:
+ וְיִחְיֶה לַיְהוָה וְיִזְכָּר חַטָּא:

η αμαρτία εν τω θνητώ υμών σώματι εις το
 sin] in your mortal body! for the
 υπακούειν αυτή εν ταις επιθυμίαις αυτού 13+ μηδέ
 obeying it in its desires. Nor
 παριστάνετε τα μέλη υμών όπλα αδικίας τη αμαρτία
 present your members as weapons of iniquity [to] sin!
 αλλά παραστήσατε εαυτούς τω θεώ ως εκ
 But render yourselves [to] God! as from out of
 νεκρών ζώντας και τα μέλη υμών όπλα δικαιοσύνης
 [the] dead [one] living], and your members [as] weapons of righteousness
 τω θεώ 14+ αμαρτία γαρ υμών ου κυριεύσει ου γαρ
 to God. For sin you shall not dominate]; not for
 εστε υπό νόμον αλλ' υπό χάριν 15+ τι ούν
 you are] under law, but under favor. What then,
 αμαρτήσομεν ότι ουκ εσμέν υπό νόμον αλλ' υπό
 should we sin that we are not under law, but under
 χάριν μη γένοιτο 16+ ουκ οίδατε ότι ω
 favor? May it not be. Do you not know that to whom
 παριστάνετε εαυτούς δούλους εις υπακοήν δούλοι
 you present yourselves servants to obedience, servants
 εστε ω υπακούετε ήτοι αμαρτίας εις θάνατον η
 you are to whom you obey; either sin unto death, or
 υπακοής εις δικαιοσύνην 17+ χάρις δε τω θεώ ότι
 obedience unto righteousness? But favor [to] God, for

+ וְאֵל־תִּתְּנוּ אֶת־אֲבְרִיכֶם לְהַיּוֹת
 לְכָל־יְעֹזֵר לְחַטָּא אֲבָל תִּתְּנוּ עֲצָמְכֶם
 לְאֱלֹהִים כַּחֲסִים מֵעַם הַמֵּתִים
 וְאֲבְרִיכֶם לְכָל־יְצַדֵּק לְאֱלֹהִים:
 + כִּי תִחַטָּא לֹא יִשְׁתַּדֵּר עוֹד עֲלֵיכֶם מִפְּנֵי
 שְׂאֵינְכֶם תַּחַת הַתּוֹרָה כִּי אִם־תַּחַת הַחֻסָּד:
 + וְעַתָּה תִּנְחָטָא מִפְּנֵי שְׂאֵין אֲנַחְנוּ תַּחַת

הַתּוֹרָה כִּי אִם־תַּחַת הַחֻסָּד חֲלִילָה:
 + הֲלֹא יִדְעֶתֶם כִּי אֲשֶׁר תִּתְּנוּ נַפְשְׁכֶם
 לֹו לְהַיּוֹת עֲבָדָיו לְסוּר לְמִשְׁמַעְתּוֹ
 עֲבָדִים אֲתֶם לֹו לְשִׁמְעַ בְּקוֹלוֹ אִם־לְחַטָּא
 אֱלִי־מוֹת אִם־לְמִשְׁמַעַת אֱלִי־יְצַדֵּק:
 + אֲבָל תּוֹדַת לְאֱלֹהִים כִּי־הֵייתֶם עֲבָדֵי
 תִּחַטָּא וְאַחַר שְׁמַעְתֶּם בְּכָל־לְבַבְכֶם
 לְצִוְרַת תִּלְקַח אֲשֶׁר חוֹנְכֶתֶם בָּהּ:

+ אֲנַחְנוּ מִפְּנֵי שְׂאֵין אֲנַחְנוּ תַּחַת
 אֱלֹהִים וְאֲבָל תִּתְּנוּ עֲצָמְכֶם
 לְאֱלֹהִים כַּחֲסִים מֵעַם הַמֵּתִים
 וְאֲבָרִיכֶם לְכָל־יְצַדֵּק לְאֱלֹהִים:
 + כִּי תִחַטָּא לֹא יִשְׁתַּדֵּר עוֹד עֲלֵיכֶם מִפְּנֵי
 שְׂאֵינְכֶם תַּחַת הַתּוֹרָה כִּי אִם־תַּחַת הַחֻסָּד:
 + וְעַתָּה תִּנְחָטָא מִפְּנֵי שְׂאֵין אֲנַחְנוּ תַּחַת

אֲנַחְנוּ מִפְּנֵי שְׂאֵין אֲנַחְנוּ תַּחַת
 אֱלֹהִים וְאֲבָל תִּתְּנוּ עֲצָמְכֶם
 לְאֱלֹהִים כַּחֲסִים מֵעַם הַמֵּתִים
 וְאֲבָרִיכֶם לְכָל־יְצַדֵּק לְאֱלֹהִים:
 + כִּי תִחַטָּא לֹא יִשְׁתַּדֵּר עוֹד עֲלֵיכֶם מִפְּנֵי
 שְׂאֵינְכֶם תַּחַת הַתּוֹרָה כִּי אִם־תַּחַת הַחֻסָּד:
 + וְעַתָּה תִּנְחָטָא מִפְּנֵי שְׂאֵין אֲנַחְנוּ תַּחַת

ἦτε δούλοι της αμαρτίας υπηκούσατε δε εκ καρδίας
you were slaves of sin, but you obeyed from [the] heart

εις ον παρεδόθητε τύπον διδαχής 18+
in which you were delivered by model of teaching].

ελευθερωθέντες δε από της αμαρτίας εδουλώθητε τη
And having been set free from sin, you were enslaved to

δικαιοσύνη 19+ ανθρώπινον λέγω διά την
righteousness. Humanly I speak, on account of the

ασθένειαν της σαρκός υμών ὡσπερ γαρ παρεστήσατε
weakness of your flesh; for as you rendered

τα μέλη υμών δούλα τη ακαθαρσία και τη ανομία εις
your members subservient to uncleanness and to lawlessness unto

την ανομίαν ούτως νυν παρεστήσατε τα μέλη υμών
lawlessness; so now render your members

δούλα τη δικαιοσύνη εις αγιασμόν 20+ ὅτε γαρ
subservient to the righteousness unto sanctification! For when

δούλοι ἦτε της αμαρτίας ελεύθεροι ἦτε τη δικαιοσύνη
you were servants of sin, you were free in the righteousness.

21+ τίνα ουν καρπὸν εἶχετε τότε εφ οἰς νυν
What fruit therefore had you then, in the [things] in which now

επαισχύνεσθε το γαρ τέλος εκείνων θάνατος 22+
you are ashamed? For the end of those [things] [is] death.

νυνί δε ελευθερωθέντες από της αμαρτίας
But now having been set free from the sin,

δουλωθέντες δε τῷ θεῷ ἔχετε τον καρπὸν υμών εις
and having been enslaved [to] God, you have your fruit unto

+ שׁוֹחֲרֵי תְּהִיָּתְכֶם מִיַּדִּי הַחֲטָא לְכֹן
הַשְׁתַּעֲבַדְתֶּם לְצַדִּיקָה:
+ כְּדָרְךָ בְּנֵי־אָדָם אָנִי מְדַבֵּר מִפְּנֵי
בְּשָׂרְכֶם הִחְלוּשׁ כִּי פֶאֶשֶׁר לְפָנַי
הִכְנִינוּתְּם אֶת־אֲבִירֵיכֶם לְעִבּוּדַת הַטּוֹמְאָה
וְהַרְשָׁע לְהַרְשִׁיעַ בֶּן עֵתָה הִכְנִינוּ
אֶת־אֲבִירֵיכֶם לְעִבּוּדַת הַצְּדִיקָה לְהַתְקַדֵּשׁ:

+ כִּי־בַעַת הָיִיתְכֶם עֲבָדֵי הַחֲטָא
חֲפָשִׁים הָיִיתֶם מִן־הַצְּדִיקָה:
+ וְמָה אֶפְּוֹא הַפְּרִי שֶׁהָיָה לְכֶם אִז
מִן־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָתָה תִּבְשׂוּ מֵהֶם כִּי
אֲחֲרֵיתֶם הַפְּוֹת:
+ אֲכֵן עֵתָה בְּהִיוֹתְכֶם מְשׁוֹחֲרֵי מִיַּדִּי
הַחֲטָא וּמְשׁוֹעֲבָדִים לְאֱלֹהִים יֵשׁ לְכֶם
פְּרִיכֶם לְקְרוֹשָׁה וְאַחֲרֵיתוֹ תִּי עוֹלָם:

+ אֲנִי אֲדַבֵּר מִפְּנֵי הַבָּשָׂר
לְעִבּוּדַת הַצְּדִיקָה:
+ אֲנִי אֲדַבֵּר מִפְּנֵי הַבָּשָׂר
לְעִבּוּדַת הַצְּדִיקָה:
+ אֲנִי אֲדַבֵּר מִפְּנֵי הַבָּשָׂר
לְעִבּוּדַת הַצְּדִיקָה:
+ אֲנִי אֲדַבֵּר מִפְּנֵי הַבָּשָׂר
לְעִבּוּדַת הַצְּדִיקָה:
+ אֲנִי אֲדַבֵּר מִפְּנֵי הַבָּשָׂר
לְעִבּוּדַת הַצְּדִיקָה:

+ אֲנִי אֲדַבֵּר מִפְּנֵי הַבָּשָׂר
לְעִבּוּדַת הַצְּדִיקָה:
+ אֲנִי אֲדַבֵּר מִפְּנֵי הַבָּשָׂר
לְעִבּוּדַת הַצְּדִיקָה:
+ אֲנִי אֲדַבֵּר מִפְּנֵי הַבָּשָׂר
לְעִבּוּדַת הַצְּדִיקָה:
+ אֲנִי אֲדַבֵּר מִפְּנֵי הַבָּשָׂר
לְעִבּוּדַת הַצְּדִיקָה:
+ אֲנִי אֲדַבֵּר מִפְּנֵי הַבָּשָׂר
לְעִבּוּדַת הַצְּדִיקָה:

αγιασμόν το δε τέλος ζωὴν αἰώνιον 23+ τα γαρ
 sanctification, and the end -- life eternal. For the
 οὐσῶνια της αμαρτίας θάνατος το δε χάρισμα
 rations of sin [are] death; but the favor
 του θεού ζώη αἰώνιος εν χριστῷ Ἰησοῦ
 of God [is] life eternal in Christ Jesus
 τῷ κυρίῳ ἡμῶν
 our Lord.

71

1+ η αγνοείτε αδελφοί γινώσκουσιν γαρ νόμον λαλώ
 Or do you not know, brethren, (for to the ones knowing law I speak),
 ὅτι ο νόμος κυριεύει του ανθρώπου εφ' ὅσον
 that the law dominates the man over as much
 χρόνον ζῆ 2+ η γαρ ὑπανδρος γυνή τῷ ζώντι
 time [as] he lives? For the married woman to the living
 ἀνδρὶ δέδετα νόμῳ εἰάν δε ἀποθάνῃ ο ἀνὴρ
 husband is tied by law]. But if should die the husband],
 κατήργηται ἀπὸ του νόμου του ἀνδρός 3+ ἄρα οὖν
 she is cleared from the law of the husband. Surely then
 ζώντος του ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίσει εἰάν
 living [with] the husband], [[as] an adulteress she shall be treated], if
 γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ εἰάν δε ἀποθάνῃ ο ἀνὴρ
 she becomes man to another]; but if should die the husband],
 ἐλευθέρῃ ἐστίν ἀπὸ του νόμου του μη εἶναι αὐτήν
 she is free from the law, for her to not be

+ כִּי אִשְׁתּ אִישׁ מִן הַתּוֹרָה וְקוֹקְהָ לְבַעֲלָהּ +
 וּמִתְנַת חֶסֶד אֶל הַיּוֹם הַיּוֹם
 הַעוֹלָמִים בְּמִשְׁיחַ יְשׁוּעָה אֲדַנְיָנוּ:
 +

+ אוֹ הַלֹּא יִדְעֶתֶם אֲחֵי כִי לְיָדַעַי
 הַתּוֹרָה אֲנִי מְדַבֵּר כִּי הַתּוֹרָה
 תִּשְׁלַט עַל-הָאָדָם כָּל-יְמֵי חַיָּוִי:
 + וְעַל-כֵּן אִם-תִּהְיֶה לְאִישׁ אַחֵר
 בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ נֶאֱפֶת יִקְרָא לָהּ וּבְמֹת
 בַּעֲלָהּ חֲפְשִׁית הִיא מִן-הַתּוֹרָה
 וְאִינְנָה נֶאֱפֶת בְּהִיּוֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר:

+ אֲנִי אֲדַבֵּר אֵלֶיכֶם וְיִשְׁלַט עָלֵיכֶם
 מִן הַתּוֹרָה אֲנִי מְדַבֵּר כִּי הַתּוֹרָה
 תִּשְׁלַט עַל-הָאָדָם כָּל-יְמֵי חַיָּוִי:
 +

+ אֲנִי אֲדַבֵּר אֵלֶיכֶם וְיִשְׁלַט עָלֵיכֶם
 מִן הַתּוֹרָה אֲנִי מְדַבֵּר כִּי הַתּוֹרָה
 תִּשְׁלַט עַל-הָאָדָם כָּל-יְמֵי חַיָּוִי:
 + וְעַל-כֵּן אִם-תִּהְיֶה לְאִישׁ אַחֵר
 בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ נֶאֱפֶת יִקְרָא לָהּ וּבְמֹת
 בַּעֲלָהּ חֲפְשִׁית הִיא מִן-הַתּוֹרָה
 וְאִינְנָה נֶאֱפֶת בְּהִיּוֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר:

μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ 4+ ὥστε
 an adulteress, having become man to another]. So that,
 ἀδελφοί μου καὶ υμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ
 my brethren, also you were put to death to the law through
 τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ
 the body of the Christ; for you to become to another,
 τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντῳ ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ
 to the one from [the] dead being arisen], that we should bear fruit [to]
 θεῷ 5+ ὅτε γὰρ ἡμεῖς ἐν τῇ σαρκὶ τὰ παθήματα τῶν
 God. For when we were in the flesh, the passions of the
 ἀμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν
 sins, the ones through the law exerted energy in
 τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορήσαι τῷ θανάτῳ 6+
 our members for the bearing fruit [to] death.
 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου ἀποθανόντες
 But now we were cleared from the law, having died
 ἐν ᾧ κατειχόμεθα ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν
 by which we were held; so as [for] us to serve in
 καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος 7+
 newness of spirit, and not oldness of contract.
 τί οὖν ἐροῦμεν ὁ νόμος ἀμαρτία μὴ γένοιτο
 What then shall we say? [is] the law sin? May it not be.
 ἀλλὰ τὴν ἀμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου
 But the sin I knew not, except through [the] law;
 τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν
 for also lust I knew not, except the law said,

+ וְכֵן אֲחִי נִם־אַתֶּם הָיִיתֶם כְּמִתִּים לַתּוֹרָה
 בְּנוֹת הַמְּשִׁיחַ לְהִיּוֹת לְאַחֵר לְאַשֶׁר נִעוֹר
 מִן־הַמִּתִּים לְמַעַן נַעֲשֶׂה־פְּרִי לְאֱלֹהִים:
 + כִּי בְּעֵת הַיּוֹתְנֵנוּ בַּבָּשָׂר תְּשׁוּקוֹת הַחַטָּאִים
 אֲשֶׁר הִתְעוֹרְרוּ עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הָיוּ
 פְּעֻלוֹת בְּאַבְרִינֵנוּ לַעֲשׂוֹת פְּרִי לְמוֹת:
 + אַבְּל עֲתָה פְּטוּרִים אֲנִיחֵנוּ

מִן־הַתּוֹרָה כִּי מִתְּנֵנוּ לְאַשֶׁר הָיִינוּ
 זְקוּקִים לוֹ לְמַעַן נַעֲבֹד מֵעַתָּה לְפִי
 חַדוּשׁ הַרוּחַ וְלֹא לְפִי־יִשָּׁן הַפֶּתַב:
 + אִם־כֵּן הֵנְאָמַר שֶׁהַתּוֹרָה חַטָּא הִיא
 חֲלִילָה אֵלֵּא לֹא יִדְעָתִי אֶת־הַחַטָּא בְּלִתִּי
 עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה כִּי לֹא־הָיִיתִי יוֹדֵעַ
 תַּחֲמוּד לִוְלֵי אֲמָרָה הַתּוֹרָה לֹא תַחֲמוּד:

+ אֲנִי וְכֵן אֲחִי נִם־אַתֶּם הָיִיתֶם כְּמִתִּים לַתּוֹרָה
 לְמַעַן נַעֲשֶׂה פְּרִי לְאֱלֹהִים וְלֹא לְפִי־יִשָּׁן
 אִם־כֵּן הֵנְאָמַר שֶׁהַתּוֹרָה חַטָּא הִיא
 חֲלִילָה אֵלֵּא לֹא יִדְעָתִי אֶת־הַחַטָּא בְּלִתִּי
 עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה כִּי לֹא־הָיִיתִי יוֹדֵעַ
 תַּחֲמוּד לִוְלֵי אֲמָרָה הַתּוֹרָה לֹא תַחֲמוּד:

+ אֲנִי וְכֵן אֲחִי נִם־אַתֶּם הָיִיתֶם כְּמִתִּים לַתּוֹרָה
 לְמַעַן נַעֲשֶׂה פְּרִי לְאֱלֹהִים וְלֹא לְפִי־יִשָּׁן
 אִם־כֵּן הֵנְאָמַר שֶׁהַתּוֹרָה חַטָּא הִיא
 חֲלִילָה אֵלֵּא לֹא יִדְעָתִי אֶת־הַחַטָּא בְּלִתִּי
 עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה כִּי לֹא־הָיִיתִי יוֹדֵעַ
 תַּחֲמוּד לִוְלֵי אֲמָרָה הַתּוֹרָה לֹא תַחֲמוּד:

ουκ επιθυμήσεις 8+ αφορμήν δε λαβούσα

You shall not lust. an opportunity But taking

η αμαρτία διά της εντολής κατειργάσατο εν εμοί

sin] through the commandment, manufactured in me

πάσαν επιθυμίαν χωρίς γαρ νόμου αμαρτία νεκρά 9+

every lust; for separate from [the] law sin [was] dead;

εγώ δε έζων χωρίς νόμου ποτέ ελθούσης δε

and I was alive separate from [the] law at some time or other; having come but

της εντολής η αμαρτία ανέζησεν εγώ δε απέθανον 10+

the commandment], sin was revived, and I died.

και ευρέθη μοι η εντολή η εις ζωήν αύτη εις

And was found by me the commandment for life], [for] this [to be] to

θάνατον 11+ η γαρ αμαρτία αφορμήν λαβούσα διά

death. For sin opportunity having taken] through

της εντολής εξηπάτησέ με και δι' αυτής απέκτεινεν

the commandment, cheated me, and through it killed [me] .

12+ ώστε ο μεν νόμος άγιος και η εντολή αγία και

So that the law indeed [is] holy, and the commandment holy, and

δικαία και αγαθή 13+ το ούν αγαθόν εμοί γέγονε

just, and good. The [thing] then good, to me has it become

θάνατος μη γένοιτο αλλά η αμαρτία ίνα φανή

death]? May it not be. But the sin, that it should appear

αμαρτία διά του αγαθού μοι κατεργαζομένη θάνατον

sin, through the good in me manufacturing death,

ίνα γένηται καθ' υπερβολήν αμαρτωλός η αμαρτία

that should become excessively sinful sin]

וְהַחֲטָא מְצָא לוֹ סֵבֶה בַּמִּצְוָה +
לְעוֹרֵר בְּקִרְבִּי כָּל־חֻמּוֹד כִּי
מִבְּלַעֲדֵי הַתּוֹרָה הַחֲטָא מֵת הוּא :
+ וְאֲנִי הָיִיתִי חַי מִלְּפָנִים בְּלֹא תּוֹרָה
וְכִשְׁבָּאָה הַמִּצְוָה וַיְחִי הַחֲטָא :
+ וְאֲנִי מֵתִי וַנִּמְצָא שֶׁהַמִּצְוָה אֲשֶׁר
נִתְּנָה לַחַיִּים הִיְתָה לִּי לְמוֹת :
+ כִּי־מְצָא הַחֲטָא סֵבֶה בַּמִּצְוָה

לְהַתְּעוֹת אֹתִי וַיִּמְיָנִי עַל־יְדֵיהָ :
+ וּבָכֵן הַתּוֹרָה הִיא קְדוֹשָׁה
וְהַמִּצְוָה קְדוֹשָׁה וַיִּשְׂרָה וְטוֹבָה :
+ הֵכֵי הַטּוֹבָה הֵיְתָה־לִּי לְמוֹת חֲלִילָה
אַלְּא הַחֲטָא כְּדֵי שִׁיֵּרְאֶה הַחֲטָא בְּתַבִּיאֵו
לִי הַמוֹת מִן־הַטּוֹבָה כְּדֵי שִׁיְהִיֶּה הַחֲטָא
לְחֲטָאָה יִתְּרָה עַל־יְדֵי הַמִּצְוָה :

וְהַחֲטָא מְצָא לוֹ סֵבֶה בַּמִּצְוָה +
לְעוֹרֵר בְּקִרְבִּי כָּל־חֻמּוֹד כִּי
מִבְּלַעֲדֵי הַתּוֹרָה הַחֲטָא מֵת הוּא :
+ וְאֲנִי הָיִיתִי חַי מִלְּפָנִים בְּלֹא תּוֹרָה
וְכִשְׁבָּאָה הַמִּצְוָה וַיְחִי הַחֲטָא :
+ וְאֲנִי מֵתִי וַנִּמְצָא שֶׁהַמִּצְוָה אֲשֶׁר
נִתְּנָה לַחַיִּים הִיְתָה לִּי לְמוֹת :
+ כִּי־מְצָא הַחֲטָא סֵבֶה בַּמִּצְוָה

כֵּן הַחֲטָא מְצָא לוֹ סֵבֶה בַּמִּצְוָה :
+ וּבָכֵן הַתּוֹרָה הִיא קְדוֹשָׁה
וְהַמִּצְוָה קְדוֹשָׁה וַיִּשְׂרָה וְטוֹבָה :
+ הֵכֵי הַטּוֹבָה הֵיְתָה־לִּי לְמוֹת חֲלִילָה
אַלְּא הַחֲטָא כְּדֵי שִׁיֵּרְאֶה הַחֲטָא בְּתַבִּיאֵו
לִי הַמוֹת מִן־הַטּוֹבָה כְּדֵי שִׁיְהִיֶּה הַחֲטָא
לְחֲטָאָה יִתְּרָה עַל־יְדֵי הַמִּצְוָה :

וְהַחֲטָא מְצָא לוֹ סֵבֶה בַּמִּצְוָה +
לְעוֹרֵר בְּקִרְבִּי כָּל־חֻמּוֹד כִּי
מִבְּלַעֲדֵי הַתּוֹרָה הַחֲטָא מֵת הוּא :
+ וְאֲנִי הָיִיתִי חַי מִלְּפָנִים בְּלֹא תּוֹרָה
וְכִשְׁבָּאָה הַמִּצְוָה וַיְחִי הַחֲטָא :
+ וְאֲנִי מֵתִי וַנִּמְצָא שֶׁהַמִּצְוָה אֲשֶׁר
נִתְּנָה לַחַיִּים הִיְתָה לִּי לְמוֹת :
+ כִּי־מְצָא הַחֲטָא סֵבֶה בַּמִּצְוָה

διά της εντολής 14+ οίδαμεν γαρ ότι ο νόμος
 through the commandment. For we know that the law
 πνευματικός εστιν εγώ δε σαρκικός ειμι πεπραμένος
 is spiritual; but I am fleshly, having been sold

υπό την αμαρτίαν 15+ ο γαρ κατεργάζομαι ου γινώσκω
 under the sin. For what I manufacture, I do not know;
 ου γαρ ο θέλω τούτο πράσσω αλλ' ο μισώ
 for not what I want [to do], this I practice; and what I detest,

τούτο ποιώ 16+ ει δε ο ου θέλω τούτο ποιώ
 this I do. But if what I do not want [to do], this I do,

σύμφημι τω νόμω ότι καλός 17+ νυνί δε ουκέτι εγώ
 [then] I assent to the law that [it is] good. But now, no longer I
 κατεργάζομαι αυτό αλλ' η οικούσα εν εμοί αμαρτία
 manufacture it, but [it is] living in me [the] sin].

18+ οίδα γαρ ότι ουκ οικεί εν εμοί τούτ' εστιν εν
 For I know that [there does] not live in me (that is to say in
 τη σαρκί μου αγαθόν το γαρ θέλειν παράκειται μοι
 my flesh) good. For the will is present with me,

το δε κατεργάζεσθαι το καλόν ουχ ευρίσκω 19+ ου
 but the manufacturing the good I do not find. not [do]
 γαρ ο θέλω ποιώ αγαθόν αλλ' ο ου θέλω
 For which I want [to do] I do [the] good], but which [I do] not want [to do]

κακόν τούτο πράσσω 20+ ει δε ο ου θέλω εγώ
 [the] evil], this I do. But if what do not want to do I],

+ כִּי יִדְעִים אֲנַחְנוּ שֶׁהַתּוֹרָה רַחוּמִית
 וְאֲנִי בָשָׂר וְנִמְכָּר בְּיַד-הַחַטָּא:
 + כִּי אֶת-אֲשֶׁר אֲנִי פֹעֵל לֹא יִדְעִתִּי
 כִּי אֵינֶנִּי עֹשֶׂה אֶת אֲשֶׁר-אֲנִי רֹצֵה בּוֹ
 כִּי אִם-אֲשֶׁר שְׁנֵאתִי אִתּוֹ אֲנִי עֹשֶׂה:
 + וּבְעִשׂוֹתַי אֶת אֲשֶׁר לֹא-רָצִיתִי
 הִנְנִי מוֹדָה כִּי הַתּוֹרָה טוֹבָה הִיא:
 + וְעַתָּה לֹא-אֲנִי עוֹד הַפְּעֵל אִתּוֹ
 כִּי אִם-הַחַטָּא הַשֹּׂכֵן בְּקִרְבִּי:

+ כִּי יִדְעִתִּי אֲשֶׁר-בִּי בְּבָשָׂרִי לֹא יִשְׁכֵּן
 טוֹב כִּי רֹצֵה אֲנִי לַעֲשׂוֹת הַטּוֹב וְלֹא אֲמַצָּא:
 + כִּי אֵינֶנִּי עֹשֶׂה הַטּוֹב אֲשֶׁר-אֲנִי רֹצֵה כִּי
 אִם-הִרְעֵ אֲשֶׁר אֵינֶנִּי רֹצֵה אוֹתוֹ אֲנִי עֹשֶׂה:
 + וְאִם אֶת-אֲשֶׁר לֹא-רָצִיתִי אֲנִי עֹשֶׂה
 לֹא-עוֹד אֲנִי הַפְּעֵל כִּי אִם-הַחַטָּא הַשֹּׂכֵן
 בְּקִרְבִּי:

+ וְכִי יִדְעִים אֲנַחְנוּ שֶׁהַתּוֹרָה רַחוּמִית
 וְאֲנִי בָשָׂר וְנִמְכָּר בְּיַד-הַחַטָּא:
 + כִּי אֶת-אֲשֶׁר אֲנִי פֹעֵל לֹא יִדְעִתִּי
 כִּי אֵינֶנִּי עֹשֶׂה אֶת אֲשֶׁר-אֲנִי רֹצֵה בּוֹ
 כִּי אִם-אֲשֶׁר שְׁנֵאתִי אִתּוֹ אֲנִי עֹשֶׂה:
 + וּבְעִשׂוֹתַי אֶת אֲשֶׁר לֹא-רָצִיתִי
 הִנְנִי מוֹדָה כִּי הַתּוֹרָה טוֹבָה הִיא:
 + וְעַתָּה לֹא-אֲנִי עוֹד הַפְּעֵל אִתּוֹ
 כִּי אִם-הַחַטָּא הַשֹּׂכֵן בְּקִרְבִּי:

+ וְכִי יִדְעִתִּי אֲשֶׁר-בִּי בְּבָשָׂרִי לֹא יִשְׁכֵּן
 טוֹב כִּי רֹצֵה אֲנִי לַעֲשׂוֹת הַטּוֹב וְלֹא אֲמַצָּא:
 + כִּי אֵינֶנִּי עֹשֶׂה הַטּוֹב אֲשֶׁר-אֲנִי רֹצֵה כִּי
 אִם-הִרְעֵ אֲשֶׁר אֵינֶנִּי רֹצֵה אוֹתוֹ אֲנִי עֹשֶׂה:
 + וְאִם אֶת-אֲשֶׁר לֹא-רָצִיתִי אֲנִי עֹשֶׂה
 לֹא-עוֹד אֲנִי הַפְּעֵל כִּי אִם-הַחַטָּא הַשֹּׂכֵן
 בְּקִרְבִּי:

τούτο ποιῶ ουκέτι ἐγὼ καταργάζομαι αὐτό ἀλλ' ἢ
 this I do; no longer I manufacture it, but [it is]
 οἰκούσα ἐν ἐμοί ἀμαρτία 21+ εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον
 living in me sin]. I find then the law,
 τῷ θέλοντι ἐμοί ποιεῖν τὸ καλὸν ὅτι ἐμοί τὸ
 in the one wanting in me to do the good, that with me the
 κακὸν παράκειται 22+ συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ
 evil is present. For I delight in the law
 τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον 23+ βλέπω δε
 of God according to the inside man. But I see
 ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον
 another law in my members, undertaking an expedition against
 τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αιχμαλωτίζοντά με τῷ
 the law of my mind, and captivating me to the
 νόμῳ τῆς ἀμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου 24+
 law of the sin, to the one being in my members.
 ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος τις με ρύσεται ἐκ
 O miserable man [am] I. Who shall rescue me from
 τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου 25+ εὐχαριστῶ τῷ
 body of death this]? I give thanks [to]
 θεῷ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἄρα οὖν
 God because of Jesus Christ our Lord. It is so then,
 αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῖ δουλεύω νόμῳ θεοῦ τῇ δε
 I myself indeed to the mind serve [the] law of God, but to the
 σαρκὶ νόμῳ ἀμαρτίας
 flesh [the] law of sin.

+ וּבְכֵן מֵצֵא־אֲנִי בִי זֶה הַחֶק אֲנֹכִי
 לְרַצְיָהּ לַעֲשׂוֹת הַטּוֹב וְדָבַק בִּי הָרָע:
 + כִּי לְפָנַי הָאָדָם הַפְּנִימִי קֹפֵצָתִי בְּתוֹרַת
 אֱלֹהִים:
 + אֲבָל רָאִה־אֲנִי בְּאֲבָרַי חֶק אַחֵר
 הַלְחֵם לְחֶק־שְׂכָלִי וְיִוָּלִיכֵנִי שְׂבִי
 לְתוֹרַת הַחֻטָּא אֲשֶׁר בְּאֲבָרַי:
 + אֲוִי־לִי הָאָדָם הָעֵנִי מִי יִצִּילֵנִי מִגּוֹרַף
 הַמָּוֶת הַזֶּה:
 + אֲבָרְכָה אֶת־הָאֱלֹהִים בְּיִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ
 אֱדִינֵנִי:

+ וְעַכְשָׁנָה רֵעִל מֵחַטָּא לְנַפְשִׁי גֵּלְגַל
 לְבָחַד מֵהַ רָע וְנִחְבֵּה לְחַטָּא
 מְחַלְלֵה וְעַשְׂתָּהּ מֵאִתְּךָ מֵ, ל:
 + וְשֵׁנָה רֵעִל לְבָחַד לְנַפְשִׁי גֵּלְגַל
 בְּחַטָּאֵי אֱלֹהִים:
 + וְשֵׁנָה רֵעִל לְבָחַד לְנַפְשִׁי גֵּלְגַל
 וְחַמְצוֹת לְמַטְבֵּל נַפְשִׁי גֵּלְגַל מֵעֲבָרָה
 לְ, לְנַפְשִׁי אֱלֹהִים גֵּלְגַל בְּחַטָּאֵי:
 + וְשֵׁנָה רֵעִל בְּחַטָּאֵי גֵּלְגַל מֵהַ רָע
 מֵחַטָּא מֵחַטָּא מֵחַטָּא רֵעִל בְּחַטָּאֵי גֵּלְגַל
 רֵעִל וְנַפְשִׁי גֵּלְגַל מֵחַטָּאֵי גֵּלְגַל, וְשֵׁנָה
 רֵעִל, חַטָּאֵי גֵּלְגַל מֵחַטָּאֵי גֵּלְגַל:

8 π

1+ ουδέν άρα νυν κατάκριμα τοις εν χριστώ
 In nothing then [is there] now condemnation to the ones in Christ
 Ιησού μη κατά σάρκα περιπατούσιν αλλά κατά
 Jesus, not according to [the] flesh walking], but according to
 πνεύμα 2+ ο γαρ νόμος του πνεύματος της ζωής εν
 spirit. For the law of the spirit of the life in
 χριστώ Ιησού ηλευθέρωσε με από του νόμου της
 Christ Jesus freed me from the law of the
 αμαρτίας και του θανάτου 3+ το γαρ αδύνατον του
 sin and of death. For the powerlessness of the
 νόμου εν ω ησθένει διά της σαρκός ο θεός
 law in which it was weak through the flesh, God
 τον εαυτού υιόν πέμψας εν ομοιώματι σαρκός
 his own son sent forth] in [the] likeness of flesh
 αμαρτίας και περί αμαρτίας κατέκρινε την
 of sin, and concerning sin condemned the
 αμαρτίαν εν τη σαρκί 4+ ίνα το δικαίωμα του
 sin in the flesh, that the ordinance of the
 νόμου πληρωθή εν ημίν τοις μη κατά σάρκα
 law should be fulfilled in us, to the ones not according to flesh
 περιπατούσιν αλλά κατά πνεύμα 5+ οι γαρ κατά
 walking], but according to spirit. For the ones according to
 σάρκα όντες τα της σαρκός φρονούσιν οι δε
 flesh being] the [things] of the flesh think]; but the ones

+
 על-כן עתה אין-אשמה באלה
 אשר הם במשיח ישוע המתהלכים
 שלא כבשר אלא לפי הרוח:
 + כי תורת רוח החיים אשר במשיח ישוע
 הוציאה אתי לחפשי מתורת החטא והמוות:
 + כי מה-שלא יכלה התורה
 לעשות מפני שנתחלש פחה על-ידי

הבשר אתו עשה האלהים בשלחו
 את-בנו בדמיון בשר החטא ובעד
 החטא וירשיע את-החטא בבשר:
 + כדי שתקוים צדקת התורה בנו
 ההלכים לא-כדרך הבשר כי אם-לפי
 הרוח:
 + כי בני הבשר יהנו בדברי
 הבשר ובני הרוח בדברי הרוח:

+
 + וְחַבַּל לִבּוֹ טַחְטְחָה אֶל-לִבּוֹ וְלֹא
 מַחְלִיץ בְּחַטָּאתָהּ בְּחַטָּאתָהּ:
 + וְנָחַט אֶל-יְהוָה וְהוֹטֵט וְנָחַט
 מַחְטָא זֵוִי וְיֵן נָחַט אֶל-אֱלֹהִים:
 + וְחָלַל וְחַטְטָה אֶל-יְהוָה וְנָחַט
 בְּחַטָּאתָהּ וְחַטְטָה אֶל-אֱלֹהִים לְחַטָּאתָהּ:

כִּי-נָחַט אֶל-אֱלֹהִים וְנָחַט אֶל-אֱלֹהִים
 אֶל-אֱלֹהִים וְנָחַט אֶל-אֱלֹהִים בְּחַטָּאתָהּ:
 + וְנָחַט אֶל-אֱלֹהִים וְנָחַט אֶל-אֱלֹהִים
 אֶל-אֱלֹהִים בְּחַטָּאתָהּ אֶל-אֱלֹהִים:
 + אֶל-אֱלֹהִים בְּחַטָּאתָהּ אֶל-אֱלֹהִים
 אֶל-אֱלֹהִים בְּחַטָּאתָהּ אֶל-אֱלֹהִים
 אֶל-אֱלֹהִים בְּחַטָּאתָהּ אֶל-אֱלֹהִים
 אֶל-אֱלֹהִים בְּחַטָּאתָהּ אֶל-אֱלֹהִים:

κατὰ πνεύμα τα του πνεύματος 6+ το γαρ
 according to spirit [think] the [things] of the spirit. For the
 φρόνημα της σαρκός θάνατος το δε φρόνημα του
 thought of the flesh [is] death, but the thought of the
 πνεύματος ζωή και ειρήνη 7+ διότι το φρόνημα της
 spirit [is] life and peace. Because the thought of the
 σαρκός έχθρα εις θεόν τω γαρ νόμω του θεού ουχ
 flesh [is] hatred to God; for to the law of God it does not
 υποτάσσεται ουδέ γαρ δύναται 8+ οι δε εν σαρκί
 submit, for neither is it able; and the ones in flesh
 όντες θεώ αρέσαι ου δύνανται 9+ υμείς δε ουκ εστέ
 being God to please are not able]. But you are not
 εν σαρκί αλλ' εν πνεύματι είπερ πνεύμα θεού οικεί
 in flesh, but in spirit, if indeed spirit of God lives
 εν υμίν ει δε τις πνεύμα χριστού ουκ έχει ούτος
 in you. But if anyone spirit of Christ does not have], this one
 ουκ έστιν αυτού 10+ ει δε χριστός εν υμίν το μεν
 is not of him. But if Christ [is] in you, indeed the
 σώμα νεκρόν δι' αμαρτίαν το δε πνεύμα ζωή
 body [is] dead on account of sin, but the spirit [is] life
 διά δικαιοσύνην 11+ ει δε το πνεύμα του εγείραντος
 through righteousness. And if the spirit of the one raising
 Ιησούν εκ νεκρών οικεί εν υμίν ο εγείρας τον
 Jesus from [the] dead lives in you, the one having raised the

+ כִּי־מִחְשַׁבַּת הַבֶּשֶׂר הִיא הַמּוֹת
 וּמִחְשַׁבַּת הַרוּחַ הִיא הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם:
 + מִפְּנֵי שִׂמְחַשְׁבַּת הַבֶּשֶׂר רַק שְׂנֹאֵת
 אֱלֹהִים הִיא בְּאֲשֶׁר לֹא תִשְׁתַּעֲבָד
 לְתוֹרַת הָאֱלֹהִים וְאִם לֹא תוּכַל:
 + כֹּל־אֲשֶׁר בַּבֶּשֶׂר יִסּוּדֵם לֹא
 יוּכְלוּ לְהֵיוֹת רְצוּיִם לְאֱלֹהִים:
 + וְאַתֶּם אֵינְכֶם בַּבֶּשֶׂר כִּי אִם־בְּרוּחַ

אִם־אִמְנֵם רוּחַ הָאֱלֹהִים שֹׁכֵן בְּקַרְבְּכֶם כִּי
 מִי שְׂאִין־בּוֹ רוּחַ הַמְּשִׁיחַ הוּא אֵינְנוּ שְׁלוֹ:
 + וְאִם־הַמְּשִׁיחַ בְּקַרְבְּכֶם הַנוּחַ מֵת בְּגִלְלָה
 תִּחְטָא וְהַרוּחַ חַיִּים בְּגִלְלָה תִצְדָּקָה:
 + וְאִם־יִשְׁכֵּן בְּקַרְבְּכֶם רוּחוֹ שֶׁל הַמַּעֲוִיר
 אֶת־יִשׁוּעַ מִן־הַמֵּתִים הַמַּעֲוִיר אֶת־הַמְּשִׁיחַ
 מִן־הַמֵּתִים הוּא גַם אֶת־גְּוִיּוֹתֵיכֶם הַמֵּתוֹת
 יַחֲיֶה עַל־יְדֵי רוּחוֹ הַשֹּׁכֵן בְּקַרְבְּכֶם:

+ וְאִי חַטָּא וְאִי גִחְסוּיָא וְאִי חַטָּא כֹּס
 וְאִי חַטָּא וְאִי גִחְסוּיָא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא:
 + וְאִי חַטָּא וְאִי גִחְסוּיָא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא
 כֹּס, לְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא:
 לְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא:
 + וְאִי חַטָּא וְאִי גִחְסוּיָא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא
 וְאִי חַטָּא:
 + וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא
 כֹּס וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא
 וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא

וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא:
 + וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא
 חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא
 וְאִי חַטָּא, וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא:
 + וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא
 וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא
 וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא
 וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא
 וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא וְאִי חַטָּא

χριστόν εκ νεκρών ζωοποιήσει και το θνητά σώματα
 Christ from [the] dead shall restore to life also mortal bodies
 υμών διά το ενοικούντος αυτού πνεύματος εν
 your] on account of dwelling his spirit] in
 υμίν 12+ άρα ούν αδελφοί οφειλέται εσμέν ου τη
 you. It is so then, brethren, debtors we are not] to the
 σαρκί του κατά σάρκα ζην 13+ ει γαρ κατά σάρκα
 flesh, according to flesh to live]. For if according to flesh
 ζήτε μέλλετε αποθνήσκειν ει δε πνεύματι τας
 you live] you are about to die. But if in spirit the
 πράξεις του σώματος θανατούτε ζήσεσθε 14+ όσοι γαρ
 actions of the body you put to death] you shall live. For as many as
 πνεύματι θεού άγονται ούτοί εισιν υιοί θεού 15+ ου
 in spirit of God are led], these are sons of God. not
 γαρ ελάβετε πνεύμα δουλείας πάλιν εις φόβον αλλ'
 For you received] a spirit of slavery again unto fear, but
 ελάβετε πνεύμα υιοθεσίας εν ω κράζομεν αββά
 you received a spirit of adoption, in which we cry out, Abba,
 ο πατήρ 16+ αυτό το πνεύμα σύμμαρτυρει τω
 Father. itself The spirit] bears witness together [to]
 πνεύματι ημών ότι εσμέν τέκνα θεού 17+ ει δε τέκνα
 our spirit, that we are children of God. And if children,
 και κληρονόμοι κληρονόμοι μεν θεού
 also heirs; heirs indeed of God,
 συγκληρονόμοι δε χριστού είπερ συμπάσχομεν ίνα
 but joint-heirs of Christ; if indeed we suffer together, that

+ לְכֵן אַחֵי חַיִּים אֲנַחְנוּ לֹא
 לְבֶשֶׁר לְחַיּוֹת לְפִי הַבֶּשֶׂר:
 + כִּי אִם־תַּחֲיוּ לְפִי הַבֶּשֶׁר מוֹת
 תָּמוּתוֹן וְאִם־עַל־יְדֵי הַרוּחַ תָּמּוּתוּ
 אֶת־מַעַלְלֵי הַבֶּשֶׁר חַיָּה תַּחֲיוּ:
 + כִּי־כָל אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים יְנַהֵגם בְּנֵי
 אֱלֹהִים הֵמָּה:

+ כִּי לֹא קִבְּלֶתֶם רוּחַ עֲבָדוֹת לְשׁוּב
 לִירֹא כִּי אִם־קִבְּלֶתֶם רוּחַ מְשֻׁפֵּט בָּנִים
 אֲשֶׁר בּוֹ קָרְאִים אֲנַחְנוּ אָבָא אֲבִינוּ:
 + וְהַרוּחַ הַהוּא מְעִיד בְּרוּחָנוּ כִּי־בְנֵי
 אֱלֹהִים אֲנַחְנוּ:
 + וְאִם־בָּנִים אֲנַחְנוּ גַם־יְרָשִׁים נַחֲיָה יְרָשִׁי
 נַחֲלַת אֱלֹהִים וְחֻבְרֵי תְּמֻשֵׁיחַ בִּירוּשָׁה
 אִם־נַחֲעֲנֶה אֹתוֹ לְמַעַן גַּם־אֹתוֹ נִכְוָּבַד:

+ וְהוּא לְיִשְׂרָאֵל אֵלֵּי נַעֲבָדֶה וְהוּא
 נַחֲלֵנוּ:
 + וְעַיִן בְּנַעֲבָדֶה אֵלֵּי אֲנַחְנוּ
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי

+ וְהוּא לְיִשְׂרָאֵל אֵלֵּי נַעֲבָדֶה וְהוּא
 נַחֲלֵנוּ:
 + וְעַיִן בְּנַעֲבָדֶה אֵלֵּי אֲנַחְנוּ
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי
 אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי אֵלֵּי

και συνδοξασθώμεν **18+** λογίζομαι γαρ ότι ουκ
 also we should be glorified together. For I consider that [[are] not
 άξια τα παθήματα του νυν καιρού προς την
 worthy [to be compared] the sufferings of the present time] to the
 μέλλουσιν δόξαν αποκαλυφθήναι εις ημάς **19+** η γαρ
 about to be glory] uncovered unto us. For the
 αποκαταδοκία της κτίσεως την αποκάλυψιν των
 earnest expectation of the creation the uncovering of the
 υιών του θεού απεκδέχεται **20+** τη γαρ ματαιότητι η
 sons of God awaits]. For to vanity the
 κτίσις υπετάγη ουχ εκούσα αλλά διά τον
 creation was submitted, not willingly, but through the one
 υποτάξαντα επ' ελπίδι **21+** ότι και αυτή η κτίσις
 submitting [it], upon hope; that even itself the creation]
 ελευθερωθήσεται από της δουλείας της φθοράς εις
 shall be freed from the slavery of corruption, unto
 την ελευθερίαν της δόξης των τέκνων του θεού **22+**
 the freedom of the glory of the children of God.
 οίδαμεν γαρ ότι πάσα η κτίσις συστενάζει και
 For we know that all the creation groans together, and
 συνωδίνει άχρι του νυν **23+** ου μόνον αλλά
 suffers distress together, as far as the present. not only [that] δε And], but
 και αυτοί την απαρχήν του πνεύματος έχοντες και
 also ourselves the first-fruit of the spirit having], even
 ημείς αυτοί εν εαυτοίς στενάζομεν υιοθεσίαν
 we ourselves in ourselves moan, adoption

+ כי אמר אני שענויי הזמן הזה אינם
 שקולים כנגד הכבוד הבא להגלות עלינו:

+ כי הבריאָה תערג ותצפה
 למועד אשר יתגלו בני האלהים:
 + כי נכנעה הבריאָה להבל לא מרצונה
 כי אם למען המכניע אתה ולא באין תקנה:

+ כי הבריאָה גם־היא תצא מעבודת
 תפלוין אל־חרות כבוד בני האלהים:
 + כי ידענו אשר הבריאָה כולה תאנח
 ותחיל עד־הנה:
 + ולא־עוד אלא שגם־אנחנו אף על
 פי שיש־לנו בכורי הרוח נאנח בנפשנו
 ונחכה למשפט הבנים לפדות גוי־תנו:

+ וְגַם אֲנִי וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים

+ וְגַם אֲנִי וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים
 וְכָל הַיְּהוּדִים וְכָל הַיְּהוּדִים

απεκδεχόμενοι την απολύτρωσιν του σώματος ημών 24 +
awaiting] -- the release by ransom of our body.

τη γαρ ελπίδι εσώθημεν ελπίς δε βλεπομένη ουκ ἐστίν
For in the hope we were delivered. But hope being seen is not

ελπίς ο γαρ βλέπει τις τι και ελπίζει 25 + ει δε ο
hope; for what anyone sees, why also does he hope? But if [[for] what
ου βλέπομεν ελπίζομεν δι' υπομονής απεκδεχόμεθα
we do not see we hope], by endurance we await].

26 + ωσαύτως δε και το πνεύμα συναντιλαμβάνεται
And likewise also the spirit aids

ταις ασθενείαις ημών το γαρ τι προσευζώμεθα
[in] our weaknesses. For the [thing] -- what we pray for

καθό δει ουκ οίδαμεν αλλ' αυτό το πνεύμα
according to necessity, we do not know; but itself the spirit]

υπερεντυγχάνει υπέρ ημών στεναγμοίς αλαλήτοις 27 +
intercedes for us moanings with unutterable].

ο δε ερευνών τας καρδιάς οίδε τι το φρόνημα
But the one searching the hearts knows what the thought

του πνεύματος ότι κατά θεόν εντυγχάνει υπέρ
of the spirit [is], for according to God it intercedes for

αγίων 28 + οίδαμεν δε ότι τοις αγαπώσι τον θεόν
[the] holy ones. But we know that to the ones loving God

πάντα συνεργεί εις αγαθόν τοις κατά πρόθεσιν
all [things] work together for good, to the ones according to purpose

κλητοίς ούσιν 29 + ότι ους προέγνω και προώρισεν
called being]. For of whom he foreknew, also he predefined

וְהַחֲקֹר לְבָבוֹת יוֹדֵעַ אֶת־מַחְשְׁבוֹת הָרוּחַ + כִּי כָרְצוֹן הָאֱלֹהִים יִפְגֹּעַ בְּעַד הַקְּדוּשִׁים :
הַנִּרְאָה לְעֵינַיִם אֵינְנָה תִקְוָה כִּי אִיךָ + וְהִנֵּה יִדְעֵנוּ כִּי אֵתְבִי אֱלֹהִים הַקְּרוֹאִים :
יִנְחַל אִישׁ לְדַבָּר אֲשֶׁר־הוּא רֹאֵה : בְּעֲצָתוֹ הַכֹּל יַעֲזֹר לְטוֹב לָהֶם :
אֵלָּא אִם־נִקְוָה לְמַה־שְּׁלֵא רֹאִינוּהוּ נִחְפָּה + כִּי אֵת אֲשֶׁר יִדְעֵם מִקֶּדֶם אַתֶּם :
לֹו וְנוֹחִיל : גַּם־יַעֲד לְהִיּוֹת דּוֹמִים לְצֶלֶם בְּנוֹ לְמַעַן
וְכֵן גַּם־הָרוּחַ תִּמְדָּ אֶתְנוּ בְּחַוִּלְשׁוֹתֵינוּ כִּי יִהְיֶה הַבְּכוֹר בְּתוֹךְ אַחִים רַבִּים :
לֹא יִדְעֵנוּ לְהַתְּפִיל כְּרֹאזֵי אֵכֶן הָרוּחַ הוּא מִפְּגִיעַ בְּעַדְנוּ בְּאַנְחוֹת עֲמוּקוֹת מִדְּבָר :

+ וְהַחֲקֹר לְבָבוֹת יוֹדֵעַ אֶת־מַחְשְׁבוֹת הָרוּחַ +
כִּי כָרְצוֹן הָאֱלֹהִים יִפְגֹּעַ בְּעַד הַקְּדוּשִׁים :
וְהִנֵּה יִדְעֵנוּ כִּי אֵתְבִי אֱלֹהִים הַקְּרוֹאִים :
יִנְחַל אִישׁ לְדַבָּר אֲשֶׁר־הוּא רֹאֵה :
אֵלָּא אִם־נִקְוָה לְמַה־שְּׁלֵא רֹאִינוּהוּ נִחְפָּה +
כִּי אֵת אֲשֶׁר יִדְעֵם מִקֶּדֶם אַתֶּם :
לֹו וְנוֹחִיל :
גַּם־יַעֲד לְהִיּוֹת דּוֹמִים לְצֶלֶם בְּנוֹ לְמַעַן
וְכֵן גַּם־הָרוּחַ תִּמְדָּ אֶתְנוּ בְּחַוִּלְשׁוֹתֵינוּ כִּי
יִהְיֶה הַבְּכוֹר בְּתוֹךְ אַחִים רַבִּים :
לֹא יִדְעֵנוּ לְהַתְּפִיל כְּרֹאזֵי אֵכֶן הָרוּחַ הוּא
מִפְּגִיעַ בְּעַדְנוּ בְּאַנְחוֹת עֲמוּקוֹת מִדְּבָר :

כִּי לֵבָבִי מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא מִלְּפָנֶיךָ
וְהִנֵּה יִדְעֵנוּ כִּי אֵתְבִי אֱלֹהִים הַקְּרוֹאִים :
יִנְחַל אִישׁ לְדַבָּר אֲשֶׁר־הוּא רֹאֵה :
אֵלָּא אִם־נִקְוָה לְמַה־שְּׁלֵא רֹאִינוּהוּ נִחְפָּה +
כִּי אֵת אֲשֶׁר יִדְעֵם מִקֶּדֶם אַתֶּם :
לֹו וְנוֹחִיל :
גַּם־יַעֲד לְהִיּוֹת דּוֹמִים לְצֶלֶם בְּנוֹ לְמַעַן
וְכֵן גַּם־הָרוּחַ תִּמְדָּ אֶתְנוּ בְּחַוִּלְשׁוֹתֵינוּ כִּי
יִהְיֶה הַבְּכוֹר בְּתוֹךְ אַחִים רַבִּים :
לֹא יִדְעֵנוּ לְהַתְּפִיל כְּרֹאזֵי אֵכֶן הָרוּחַ הוּא
מִפְּגִיעַ בְּעַדְנוּ בְּאַנְחוֹת עֲמוּקוֹת מִדְּבָר :

συμμόρφους της εικόνας του υιού αυτού εις
 conformable to the image of his son, for
 το είναι αυτόν πρωτότοκον εν πολλοίς αδελφοίς 30 +
 him to be first-born among many brethren.
 ους δε προώρισε τούτους και εκάλεσεν και ους
 But [the ones] whom he predefined, these also he called. And whom
 εκάλεσε τούτους και εδικαίωσεν ους δε εδικαίωσε
 he called, these also he justified. And whom he justified,
 τούτους και εδόξασε 31 + τι ούν ερούμεν προς
 these also he glorified. What then shall we say to
 ταύτα ει ο θεός υπέρ ημών τις καθ' ημών 32 +
 these [things] ? If God [is] for us, who [is] against us?
 ος γε του ιδίου υιού ουκ εφείσατο αλλ' υπέρ
 The one who indeed his own son spared not], but for
 ημών πάντων παρέδωκεν αυτόν πως ουχί και συν
 us all delivered him up], how not also with
 αυτό τα πάντα ημίν χαρίζεται 33 + τις εγκαλέσει κατά
 him all [things] to us shall he grant]? Who accuses against
 εκλεκτών θεού θεός ο δικαίων 34 + τις ο
 [the] chosen of God? God [is] the one justifying. Who [is] the one
 κατακρίνων χριστός ο αποθανών μάλλον δε και
 condemning? Christ [is] the one having died, and more also
 εγερθείς ος και έστιν εν δεξιά του θεού ος και
 being arisen, who also is at [the] right of God, who also
 εντυγχάνει υπέρ ημών 35 + τις ημάς χωρίσει από της
 intercedes for us. Who shall separate us from the
 αγάπης του χριστού θλίψις η στενοχωρία η διωγμός
 love of the Christ? affliction, or straits, or persecution,

+ וְאֵת אֲשֶׁר־יְעַד מִקְדָּם אִתְּם גַּם־קָרָא
 וְאֵת־אֲשֶׁר קָרָא אִתְּם גַּם־הֶצְדִּיק
 וְאֵת אֲשֶׁר הֶצְדִּיק אִתְּם גַּם פָּאֵר :
 + וְעַתָּה מֵה־נֹּאמַר עַל־זֹאת
 אִם־הָאֱלֹהִים לָנוּ מִי יָרִיב אֶתָּנוּ :
 + אֲשֶׁר־עַל־בָּנוּ שָׂלוֹ לֹא חָס כִּי אִם־נִתְּנוּ
 בְּעַד כּוֹלָנוּ הֲלֹא יִתֵּן לָנוּ עֲמוֹ אֶת־הַכֹּל :

+ מִי יַעֲנֶה בְּכִחְיָרֵי אֱלֹהִים הֵן אֱלֹהִים הוּא
 הַמְצַדִּיק :
 + וּמִי־הוּא יֵאָשִׁימָם הֵן הַמְשִׁיחַ אֲשֶׁר
 מֵת וְאֲשֶׁר נִעֹזר מֵעַם הַמָּתִים הוּא
 מִימִין הָאֱלֹהִים וְהוּא יַפְגִּיעַ בְּעַד־נוּ :
 + מִי יִפְרִידֵנוּ מֵאַהֲבַת הָאֱלֹהִים
 הַצָּרָה אוֹ מְצוּקָה אוֹ מִשְׁטָמָה אוֹ
 רֵעַב אִם־עֲרִיָה אוֹ סַכְּנָה אוֹ־חֶרֶב :

אֲנִי אֶלְלֹהִים יְהוָה יֵשׁ וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל
 אֵל אֵל אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל :
 + לֵאלֹהֵי יְהוָה יִשְׁתַּחֲוֶינּוּ יִשְׂרָאֵל
 יֵשׁ וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל :
 + וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל
 אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל :
 + אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל

אֲנִי אֶלְלֹהִים יְהוָה יֵשׁ וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל
 אֵל אֵל אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל :
 + לֵאלֹהֵי יְהוָה יִשְׁתַּחֲוֶינּוּ יִשְׂרָאֵל
 יֵשׁ וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל :
 + וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל
 אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל :
 + אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל וְהוּא אֵל

πνεύματι αγίῳ 2+ ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη και
spirit holy,]) that distress is with me great], and

αδιάλειπτος οδύνη τη καρδία μου 3+ ηυχόμην γαρ
continual grief in my heart. For I would make a vow,

αυτός εγώ ανάθεμα εἶναι ἀπό του χριστοῦ υπέρ
I myself, to be anathema from the Christ for

των αδελφών μου των συγγενών μου κατά σάρκα 4+
my brethren, of my relatives according to flesh;

οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλίται ων η υιοθεσία και η
the ones who are Israelites, whom [is] the adoption, and the

δόξα και αι διαθήκαι και η νομοθεσία και η
glory, and the covenants, and the legislation, and the

λατρεία και αι επαγγελίαι 5+ ων οι πατέρες και
service, and the promises, whom [are] the fathers, and

ἐξ ων ο χριστός το κατά σάρκα ο ων ἐπί
of whom the Christ [came] according to flesh, the one being over

πάντων θεός ευλογητός εἰς τους αιώνας ἀμήν 6+ ουχ
all -- God blessed into the eons. Amen. not

οἶον δε ὅτι ἐκπέπτωκεν ο λόγος του θεοῦ ου γαρ
such as But] that has fallen the word of God]; for not

πάντες οι ἐξ Ἰσραήλ οὔτοι Ἰσραήλ 7+ ουδ' ὅτι
all the ones of Israel [are] these Israel; and not that

εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ πάντες τέκνα ἀλλ' ἐν Ἰσαάκ
are seed of Abraham all children]; but, In Isaac

κληθήσεται σοι σπέρμα 8+ τουτ' ἐστὶν ου τα τέκνα
shall be called to you a seed]. That is to say, not the children

+ כִּי־גָדוֹל עֲצָבוֹנִי וְאֵין־קֶץ לְדַאֲבוֹן לְבִי :

+ כִּי מִי־יִתֵּן הַיּוֹתֵי אֲנִי לְחַרֵּם
מִן־הַמְּשִׁיחַ בְּעַד אַחֵי שְׂאָרֵי וּבְשָׂרֵי :
+ אֲשֶׁר הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָהֶם מְשַׁפֵּט
הַבְּנִיִּים וְהַכְּבוֹד וְהַבְּרִיּוֹת וּמִתֵּן
הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה וְהַהֲבָטָחוֹת :
+ וְלָהֶם הָאֲבוֹת וּמִהֶם יֵצֵא הַמְּשִׁיחַ

לְכִי בְּשָׂרוֹ אֲשֶׁר־הוּא אֱלֹהִים

עַל־הַכֹּל מִבְּרָךְ לְעוֹלָמִים אָמֵן :

+ אָבֵל לֹא שָׁנַפֵּל דְּבַר אֱלֹהִים אֲרָצָה
כִּי לֹא־כֹל אֲשֶׁר מִיִּשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל הֵמָּה :
+ וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁהֵם זָרַע אֲבֹתָהֶם כּוֹלֵם
בְּנִיִּים כִּי בִי־צִחָק יִקְרָא לָּהֶם זָרַע :
+ כְּלוּמַר לֹא בְנֵי־הַבְּשָׂר הֵמָּה בְּנֵי

+ וְיִחְיֶה־אֱלֹהֵי כֹל, לֹא יִגָּדֵל אֶת־כֹּחַ וְגַם לְבַב

לֵב עֹלָם :

+ וְכִי לֵב כֹּחַ וְגַם לְבַב מִנְּהַם מִנְּהַם

אֶת־כֹּחַ וְגַם מִנְּהַם מִנְּהַם אֶת־כֹּחַ וְגַם

יִחְיֶה :

+ וְיִחְיֶה־אֱלֹהֵם בְּגַם אֶת־כֹּחַ וְגַם

אֶת־כֹּחַ וְגַם אֶת־כֹּחַ וְגַם אֶת־כֹּחַ :

+ אֶת־כֹּחַ וְגַם אֶת־כֹּחַ וְגַם אֶת־כֹּחַ

יִחְיֶה וְיִחְיֶה, אֱלֹהֵם וְגַם לְבַב וְגַם

אֶת־כֹּחַ וְגַם לְבַב וְגַם אֶת־כֹּחַ :

+ לֵב כֹּחַ וְגַם לְבַב וְגַם אֶת־כֹּחַ

וְיִחְיֶה לֵב כֹּחַ וְגַם לְבַב וְגַם

אֶת־כֹּחַ וְגַם לְבַב וְגַם אֶת־כֹּחַ

וְיִחְיֶה לְבַב וְגַם לְבַב וְגַם אֶת־כֹּחַ :

+ אֶת־כֹּחַ וְגַם לְבַב וְגַם אֶת־כֹּחַ

της σαρκός ταύτα τέκνα του θεού αλλά τα τέκνα
of the flesh [are] these children of God; but the children

της επαγγελίας λογίζεται εις σπέρμα 9+
of the promise are imputed for seed.

επαγγελίας γαρ ο λόγος ούτος κατά τον καιρόν τούτον
For of promise [is] this word, According to this time

ελεύσομαι και ἔσται τη Σάρρα υἱός 10+ ου μόνον
I will come, and will be to Sarah a son]. not only [this] δε And],

αλλά και Ρεβέκκα εξ ενός κοίτην ἔχουσα Ισαάκ
but also Rebecca from out of one marriage-bed had Isaac

του πατρός ημών 11+ μήπω γαρ γεννηθέντων μηδέ
our father (for not yet being born, nor

πραξάντων τι αγαθόν η κακόν ἵνα η κατ' εκλογήν
having done anything good or bad, that according to choice

του θεού πρόθεσις μένη ουκ εξ έργων ἀλλ' εκ
of God [the] intention] should abide, not from works, but of

του καλούντος 12+ ερρέθη αυτή ὅτι ο μείζων
the one calling), [and] it was said to her that, The greater

δουλεύσει τω ελάσσονι 13+ καθώς γέγραπται
shall serve the lesser. As it has been written,

τον Ιακώβ ηγάπησα τον δε Ησαύ εμίσησα 14+ τι ούν
Jacob I loved, but Esau I detested. What then

ερούμεν μη αδικία παρά τω θεώ μη γένοιτο 15+
shall we say? [There is] no injustice with God? May it not be.

הַאֱלֹהִים כִּי אִם־בְּנֵי הַתְּבִטָּה הֵם
הַנִּחְשָׁבִים לְזֶרַע:
+ כִּי־דָבַר הַתְּבִטָּה הוּא מִה־שֶׁנֶּאֱמַר
לְמוֹעֵד אָשׁוּב וְלִשְׂרָה בֵן:
+ וְלֹא־עוֹד אֵלָּא שְׂהִיָּה גַם־בְּרַבְקָה
וְהָיָא תָּרָה לְאַחַד לְיִצְחָק אָבִינוּ:
+ כִּי בְּטָרִם יוֹלְדוּ בְּנֵיהָ וְעוֹד
לֹא־עָשׂוּ טוֹב אוֹרָע לְמַעַן תִּקּוּם עֲצַת

הַאֱלֹהִים כִּפְּי בְחִירָתוֹ לֹא מִתּוֹךְ
מַעֲשִׂים כִּי אִם־כְּרִצּוֹן הַקָּרָא:
+ כִּפְתוּב וְאֵהָב אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־עֵשָׂו
שֶׁנֶּאֱמַר:
+ אִם־כֵּן הִנֵּאמַר שִׁישׁ־עוֹל בְּאֱלֹהִים
תְּלִילָה:
+ כִּי לְמִנְשָׁה אָמַר וְחִנַּנְתִּי אֶת־אִשְׁרָךְ
אָחִי וְרַחֲמַתִּי אֶת־אִשְׁרָךְ אֲרַחֵם:

כִּי אִם־בְּנֵי הַתְּבִטָּה הֵם
הַנִּחְשָׁבִים לְזֶרַע:
+ וְלֹא־עוֹד אֵלָּא שְׂהִיָּה גַם־בְּרַבְקָה
וְהָיָא תָּרָה לְאַחַד לְיִצְחָק אָבִינוּ:
+ כִּי בְּטָרִם יוֹלְדוּ בְּנֵיהָ וְעוֹד
לֹא־עָשׂוּ טוֹב אוֹרָע לְמַעַן תִּקּוּם עֲצַת

כִּי אִם־בְּנֵי הַתְּבִטָּה הֵם
הַנִּחְשָׁבִים לְזֶרַע:
+ וְלֹא־עוֹד אֵלָּא שְׂהִיָּה גַם־בְּרַבְקָה
וְהָיָא תָּרָה לְאַחַד לְיִצְחָק אָבִינוּ:
+ כִּי בְּטָרִם יוֹלְדוּ בְּנֵיהָ וְעוֹד
לֹא־עָשׂוּ טוֹב אוֹרָע לְמַעַן תִּקּוּם עֲצַת

τω γαρ Μωσή λέγει ελεήσω ον αν
 For to Moses he says, I will show mercy on whom ever

ελεώ και οικτειρήσω ον αν οικτείρω 16+ άρα
 I should show mercy, and I shall pity whom ever I should pity. So
 ούν ου του θέλοντος ουδέ του τρέχοντος αλλά
 then [it is] not of the one wanting, nor of the one running, but

του ελεούντος θεού 17+ λέγει γαρ η γραφή τω
 of the showing mercy of God. says For the scripture] [to]

Φαραώ ότι εις αυτό τούτο εξήγειρά σε όπως
 Pharaoh that, For this same [thing] I awakened you, so that

ενδείξωμαι εν σοι την δύναμίν μου και όπως
 I should demonstrate in you my power, and so that

διαγγελή το όνομά μου εν πάση τη γη 18+ άρα ούν
 I should declare my name in all the earth. So then

ον θέλει ελεεί ον δε θέλει σκληρύνει 19+ ερείς
 whom he wants, he shows mercy; but whom he wants, he hardens. You will say

ούν μοι τι έτι μέμφεται τω γαρ βουλήματι αυτού
 then to me, Why yet does he complain? For his will

τις ανθέστηκεν 20+ μενούγγε ω άνθρωπε συ τις ει
 who has opposed]? Certainly, O man, you who are]

ο ανταποκρινόμενος τω θεώ μη ερεί το πλάσμα
 the one answering [to] God? Shall say the thing shaped]

τω πλάσαντι τι με εποίησας ούτως 21+ η ουκ έχει
 to the one shaping, Why have you made me thus? Or has not

εξουσίαν ο κεραμεύς του πηλού εκ του αυτού
 authority the potter] of the clay, from out of the same

<p>וְעַל־כֵּן אֵין הַדָּבָר לֹא־בִיד הַרְצָה וְלֹא־בִיד הַרָץ כִּי אִם־בִּיד הָאֱלֹהִים הַמְרַחֵם: כִּי־כֵן הַפְּתוּב אָמַר לְפָרְעָה בְּעִבּוּר זֹאת הָעֲמֻדָּתִיךָ בְּעִבּוּר הַרְאֵתְךָ אֶת־כַּחֲסִי וְלִמְעַן סַפֵּר שְׁמִי בְּכָל־הָאָרֶץ: וַיִּנְדַּע בָּזָה שְׁמִי שְׂיִחַפֵּץ יַחֲוּנְנִי וּמִי שְׂיִחַפֵּץ יִקְשֶׁה לְבוֹ:</p>	<p>+ וְאִם תֹּאמַר לְמָה־זֶּה יִפְקֹד עָוֹן כִּי נִגְדַר רְצוֹנֹו מִי יִתְנַצֵּב: + אֲכַל בְּיָן אֲדָם מִי אֶתָּה כִּי תָרִיב אֶת־הָאֱלֹהִים הַיֹּאמַר יִצָּר לְיִצְרוֹ מִדְּוַע כָּכָה עֲשִׂיתָנִי: + אִם־אֵין רְשׁוֹת לְיִצָּר עַל־הַחֲמֹר לְעֲשׂוֹת הַגִּלְם הָאֶחָד כָּלִי כְבוֹד אוֹ כָלִי קָלוֹן:</p>
--	---

<p>+ לֵב מְחַל כְּסֵי, כֵּן וְגַי כֵּס הַלֵּב כְּסֵי, כֵּן וְגַי מְחַל אֵל כְּסֵי, אֵל מִן מְחַל: + אֵל מְחַל לֵב מְחַל לֵב מְחַל וְלֵב מְחַל אֵל מְחַל וְגַי אֵל מְחַל מְחַל וְגַי מְחַל אֵל מְחַל וְגַי מְחַל + מְחַל מְחַל וְגַי מְחַל מְחַל מְחַל וְגַי מְחַל מְחַל: + מְחַל מְחַל וְגַי מְחַל מְחַל מְחַל וְגַי מְחַל מְחַל:</p>	<p>לֵב וְנִפְסָם לֵב מְחַל לֵב מְחַל: + אֵל מְחַל מְחַל אֵל מְחַל וְגַי מְחַל לֵב מְחַל מְחַל אֵל מְחַל אֵל מְחַל לֵב וְגַי מְחַל מְחַל מְחַל מְחַל: + אֵל מְחַל מְחַל מְחַל מְחַל מְחַל מְחַל מְחַל מְחַל מְחַל מְחַל מְחַל לֵב מְחַל:</p>
---	---

φυράματος ποιήσαι ο μεν εις τιμήν σκεύος
batch, to make the one indeed for of honor a vessel],

ο δε εις ατιμίαν 22+ ει δε θέλων ο θεός ενδείξασθαι
and the [other] for dishonor? And if God wanting to demonstrate

την οργήν και γνωρίσαι το δυνατόν αυτού ήνεγκεν
the wrath, and to make known his might, he bore

εν πολλή μακροθυμία σκεύη οργής κατηρτισμένα εις
with much leniency vessels of wrath being readied for

απόλειαν 23+ και ίνα γνωρίση τον πλούτον
destruction; and that he should make known the riches

της δόξης αυτού επί σκεύη ελέους α προητοίμασεν
of his glory upon vessels of mercy, which he prepared beforehand

εις δόξαν 24+ ους και εκάλεσεν ημάς ου μόνον
for glory, whom also he called us not only

εξ Ιουδαίων αλλά και εξ εθνών 25+ ως και
from out of Jews, but also from out of [the] nations, (as also

εν τω Ωσήε λέγει καλέσω τον ου λαόν μου
in Hosea he says, I will call the one not my people,

λαόν μου και την ουκ ηγαπημένην ηγαπημένην 26+
My people; and the one not being loved, One being loved;

και έσται εν τω τόπω ου ερρέθη αυτοίς ου
and it will be in the place where it was said to them, not

λαός μου υμείς εκεί κληθήσονται υιοί θεού ζώντος 27+
my people You [are]], there they shall be called Sons of [the] living God;

Ησαΐας δε κράζει υπέρ του Ισραήλ εάν η ο
and Isaiah cries out over Israel, [saying] , Though should be the

וּמָה אֵפוֹא אִם־הֵאֱלֹהִים הִקְפֵץ לְהַרְאוֹת
זַעְמוֹ וּלְהוֹדִיעַ גְּבוּרָתוֹ נִשָּׂא בְּכָל־אֲרֶךְ
רוּחוֹ אֶת־כְּלֵי הַזַּעַם הַנִּכְוָנִים לְאֲבֹדוֹן׃
וְלְהוֹדִיעַ גַּם־אֶת־עֹשֶׂר כְּבוֹדוֹ
בְּכָל־יְחַנְיָנָה אֲשֶׁר הִכִּין לְכָבוֹד׃
וְהֵם אֲנַחְנוּ אֲשֶׁר קָרְאָנוּ לֹא
מִן־יְהוָה וְיִהְיִדִים לְבָדָם כִּי אַף מִן־הַגּוֹיִם׃

+ כְּאָמְרוֹ בְהוֹשַׁע אֶקְרָא לְלֹא־עַמִּי
עַמִּי וּלְלֹא־רוּחָמָה רוּחָמָה׃
+ וְהָיָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־יֹאמַר לָהֶם
לֹא־עַמִּי אַתֶּם יֹאמַר לָהֶם בְּנֵי אֱלֹהִי׃
+ וַיִּשְׁעִיָּהוּ קָרָא עַל־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־יְהִיָּה
מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם שְׂאֵר
יָשׁוּב בּוֹ כְּלִיּוֹן חָרוּץ שׁוֹטֵף צְדָקָה׃

+ אֲרֹאֵ אֶת־כְּלֵי הַזַּעַם הַנִּכְוָנִים
וְלְהוֹדִיעַ גְּבוּרָתוֹ נִשָּׂא בְּכָל־אֲרֶךְ
רוּחוֹ אֶת־כְּלֵי הַזַּעַם הַנִּכְוָנִים
לְאֲבֹדוֹן׃ וְלְהוֹדִיעַ גַּם־אֶת־עֹשֶׂר
כְּבוֹדוֹ בְּכָל־יְחַנְיָנָה אֲשֶׁר הִכִּין
לְכָבוֹד׃ וְהֵם אֲנַחְנוּ אֲשֶׁר קָרְאָנוּ
לֹא מִן־יְהוָה וְיִהְיִדִים לְבָדָם
כִּי אַף מִן־הַגּוֹיִם׃

+ אֲרֹאֵ אֶת־כְּלֵי הַזַּעַם הַנִּכְוָנִים
וְלְהוֹדִיעַ גְּבוּרָתוֹ נִשָּׂא בְּכָל־אֲרֶךְ
רוּחוֹ אֶת־כְּלֵי הַזַּעַם הַנִּכְוָנִים
לְאֲבֹדוֹן׃ וְלְהוֹדִיעַ גַּם־אֶת־עֹשֶׂר
כְּבוֹדוֹ בְּכָל־יְחַנְיָנָה אֲשֶׁר הִכִּין
לְכָבוֹד׃ וְהֵם אֲנַחְנוּ אֲשֶׁר קָרְאָנוּ
לֹא מִן־יְהוָה וְיִהְיִדִים לְבָדָם
כִּי אַף מִן־הַגּוֹיִם׃

τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος και πέτραν
 I put in Zion a stone of stumbling, and a rock
 σκανδάλου και πας ο πιστεύων ἐπ' αὐτό ου
 of offence; and every one trusting upon him shall not
 καταισχυνηθήσεται
 be disgraced.

10

1+ ἀδελφοί η μεν ευδοκία της εμής καρδίας και η
 Brethren, indeed the good-pleasure, of the one of my heart, and the
 δέησις η προς τον θεόν υπέρ του Ισραήλ εστιν εις
 supplication, the one towards God for Israel is for
 σωτηρίαν 2+ μαρτυρώ γαρ αυτοίς ότι ζήλον θεού
 deliverance. For I bear witness to them that zeal of God
 έχουσιν ἀλλ' ου κατ' επίγνωσιν 3+ αγνοούντες γαρ
 they have], but not according to full knowledge. For being ignorant of
 την του θεού δικαιοσύνην και την ιδίαν δικαιοσύνην
 the [thing] of the righteousness of God, and their own righteousness
 ζητούντες στήσαι τη δικαιοσύνη του θεού ουχ
 seeking to establish], to the righteousness of God they did not
 υπετάγησαν 4+ τέλος γαρ νόμου χριστός εις
 submit]. [[is the] end For of [the] law Christ for
 δικαιοσύνην παντί τω πιστεύοντι 5+ Μωϋσης γαρ
 righteousness] to every one trusting. For Moses
 γράφει την δικαιοσύνην την εκ του νόμου ότι ο
 writes about the righteousness, the one of the law, that, The

+
 אָחִי חַפְּזָן לְבָבִי וְתַפְּיִלְתִּי +
 לְאֱלֹהִים בְּעֵד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִנְשְׁעוּ: +
 כִּי מַעֲיֵד אֲנִי עֲלֵיהֶם שֶׁמְקַנְנָאִים לְאֱלֹהִים
 אֲבָל לֹא-בִדְעֵת: +
 כִּי אֶת-צְדָקַת אֱלֹהִים לֹא

יָדְעוּ וַיִּבְקְשׂוּ לְהַקִּים אֶת-צְדָקָתָם
 וְלִצְדָקַת אֱלֹהִים לֹא נִכְנָעוּ: +
 כִּי הַמְּשִׁיחַ סוּף הַתּוֹרָה לְצְדָקָה
 לְכָל-הַמְּאֲמִין בּוֹ: +
 כִּי-מִנְשָׁה כָּתַב עַל-דִּבְרֵי הַצְּדָקָה מִתּוֹךְ
 הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם:

+
 אָחִי כִּי תִנֶּה וְלִבְךָ סִכָּאָה,
 וְלֹא אֶלֶּם אֶלֶּם סִלְפִּיָּה וְנִשְׂאָה:
 וְכַסְּמוּ: אֶלֶּם אֶלֶּם חִלְפוּ וְיִפְתְּרוּ
 אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם
 אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם

כֹּה וְכֹה וְכֹה וְכֹה וְכֹה וְכֹה
 מִן לְכָל-אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם
 +
 מִן לְכָל-אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם אֶלֶּם
 +
 וְכַסְּמוּ וְנִשְׂאָה וְנִשְׂאָה מִן כֹּה:

ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς 6+ ἡ δὲ ἐκ
 observing them man] shall live by them. But of the
 πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει μὴ εἴπῃς ἐν
 of belief righteousness] thus he says, You should not say in
 τῇ καρδίᾳ σου τις ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν
 your heart, Who shall ascend unto the heaven?
 τοῦτ' ἐστὶ χριστόν καταγαγεῖν 7+ ἢ τις καταβήσεται
 that is [to say] , Christ to lead] down; or, Who shall go down
 εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦτ' ἐστὶ χριστόν ἐκ νεκρῶν
 into the abyss? that is [to say] , Christ from [the] dead
 ἀναγαγεῖν 8+ ἀλλὰ τί λέγει ἐγγύς σου τὸ ῥῆμα
 to lead]. But what does it say? near you The word
 ἐστὶν ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου
 is], in your mouth and in your heart;
 τοῦτ' ἐστὶ τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν 9+
 (that is to say the word of the belief which we proclaim;)
 ὅτι εἰάν τις ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον
 that if you should acknowledge in your mouth [the] Lord
 Ἰησοῦν καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεός
 Jesus, and should trust in your heart that God
 αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν σωθήσῃ 10+ καρδία γὰρ
 raised him from [the] dead, you shall be delivered. For [the] heart
 πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς
 trusts unto righteousness; and [the] mouth acknowledges to
 σωτηρίαν 11+ λέγει γὰρ ἡ γραφή πας ὁ πιστεύων
 deliverance. says For the scripture], Every [one] trusting

וְהַצְדִּיקָה אֲשֶׁר מִתּוֹךְ הַאֲמוּנָה +
 אִמְרַת אֱלֹהִים בְּלִבְבְּךָ מִיַּעֲלָה
 הַשְּׂמִימָה לְהוֹרִיד אֶת־הַפְּשִׁיחַ:
 + אוּ מִי יוֹרֵד לְתַהוֹם לְהַעֲלוֹת אֶת־הַפְּשִׁיחַ
 מִן־הַמַּיִם:
 + אָבֵל מִתְּאֵמַר קָרוֹב אֵלֶיךָ
 תְּדַבֵּר בְּפִיךָ וּבְלִבְבְּךָ הוּא יְדַבֵּר
 הַאֲמוּנָה אֲשֶׁר אֲנִיחֶנּוּ מִבְּשָׂרִים:
 + כִּי אִם־בְּפִיךָ תוֹדֶה שְׂיִשׁוּעָה הוּא
 הָאֲדוֹן וְתֵאֱמִין בְּלִבְבְּךָ שֶׁהָאֱלֹהִים הָעִירוּ
 מִן־הַמַּיִם תּוֹשֵׁעַ:
 + כִּי בְלִבְבוֹ יֵאֱמִין הָאָדָם וְהִיָּתֶה לוֹ
 לְצַדִּיקָה וּבְפִיהוּ יוֹדֶה וְהִיָּתֶה־לוֹ לִישׁוּעָה:
 + כִּי תִכְתּוֹב אֵימַר כָּל־הַפְּאֲמִין בּוֹ לֹא
 יְבוֹשׁ:

+ כִּי אִם־בְּפִיךָ תוֹדֶה שְׂיִשׁוּעָה הוּא
 הָאֲדוֹן וְתֵאֱמִין בְּלִבְבְּךָ שֶׁהָאֱלֹהִים הָעִירוּ
 מִן־הַמַּיִם תּוֹשֵׁעַ:
 + כִּי בְלִבְבוֹ יֵאֱמִין הָאָדָם וְהִיָּתֶה לוֹ
 לְצַדִּיקָה וּבְפִיהוּ יוֹדֶה וְהִיָּתֶה־לוֹ לִישׁוּעָה:
 + כִּי תִכְתּוֹב אֵימַר כָּל־הַפְּאֲמִין בּוֹ לֹא
 יְבוֹשׁ:
 + כִּי אִם־בְּפִיךָ תוֹדֶה שְׂיִשׁוּעָה הוּא
 הָאֲדוֹן וְתֵאֱמִין בְּלִבְבְּךָ שֶׁהָאֱלֹהִים הָעִירוּ
 מִן־הַמַּיִם תּוֹשֵׁעַ:
 + כִּי בְלִבְבוֹ יֵאֱמִין הָאָדָם וְהִיָּתֶה לוֹ
 לְצַדִּיקָה וּבְפִיהוּ יוֹדֶה וְהִיָּתֶה־לוֹ לִישׁוּעָה:
 + כִּי תִכְתּוֹב אֵימַר כָּל־הַפְּאֲמִין בּוֹ לֹא
 יְבוֹשׁ:

ἐπ' αὐτόν οὐ καταισχυνηθήσεται 12+ οὐ γὰρ ἐστὶ
 upon him shall not be put to shame. no For there is]
 διαστολή Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος ὁ γὰρ αὐτός
 difference of Jew both] and Greek; for the same
 κύριος πάντων πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς
 Lord of all [is] being rich unto all the ones
 επικαλουμένους αὐτόν 13+ πᾶς γὰρ ὅς ἀν
 calling upon him. For every [one] who ever

ἐπικαλέσεται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται 14+ πῶς
 should call upon the name of [the] Lord shall be delivered. How
 οὐν επικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν πῶς δε
 then should they call unto whom they do not trust? And how
 πιστεύσουσιν οὐ οὐκ ἤκουσαν πῶς δε ακούσουσι
 shall they trust of whom they heard not? And how shall they hear

χωρὶς κηρύσσοντος 15+ πῶς δε κηρύξουσιν εἰάν
 separate from one proclaiming? And how shall they proclaim if
 μὴ αποσταλώσι καθὼς γέγραπται ὡς ωραίοι οἱ
 there should not be one sent? As it has been written, How beautiful the
 πόδες τῶν ευαγγελιζομένων εἰρήνην τῶν
 feet of the ones announcing good news of peace; of the ones

ευαγγελιζομένων τα ἀγαθὰ 16+ ἀλλ' οὐ πάντες
 announcing good news of good [things] . But not all
 υπήκουσαν τῷ ευαγγελίῳ Ἡσαΐας γὰρ λέγει κύριε τις
 hearkened to the good news; for Isaiah says, O Lord, who
 ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν 17+ ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς
 trusted our report? So the belief [is] from report,

וְאֵין הַפְּרָשׁ בֵּין תִּיהוּדֵי לִיּוֹנֵי כִּי אֲדוֹן +
 אַחַד לְכוּלָּם וְהוּא עֲשִׂיר לְכָל־קְרָאָיו :
 כִּי־כָל אֲשֶׁר־יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמְלֹט :
 וְעַתָּה אֵיךְ יִקְרָאוּ אֶל־אֲשֶׁר לֹא־הָאֱמִינֵנוּ
 בּוֹ וְאֵיךְ יֵאֱמִינֵנוּ בְּמִי שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ
 אֶת־שְׁמֵעוּ וְאֵיךְ יִשְׁמְעוּ וְאֵין מְגִיד :

וְאֵיךְ יִגִּידוּ כִּי אִם־שְׁלוּחִים כְּכַתּוּב +
 מִה־נְּאֻמוֹ רַגְלֵי מְבַשֵּׂר שְׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב :
 אָבֵל לֹא־כוּלָּם שָׁמְעוּ לְקוֹל הַבְּשׂוּרָה כִּי
 יִשְׁעִיהוּ אָמַר יְהוָה מִי הָאֱמִינִן לְשִׁמוּעַתָּנוּ :
 אִם־כֵּן הָאֱמוּנָה בָּאתָ מִתּוֹךְ הַשְּׁמוּעָה
 וְהַשְּׁמוּעָה עַל־יְדֵי דְבַר־הַמְּשִׁיחַ :

וְאֵין הַפְּרָשׁ בֵּין תִּיהוּדֵי לִיּוֹנֵי כִּי אֲדוֹן +
 אַחַד לְכוּלָּם וְהוּא עֲשִׂיר לְכָל־קְרָאָיו :
 כִּי־כָל אֲשֶׁר־יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמְלֹט :
 וְעַתָּה אֵיךְ יִקְרָאוּ אֶל־אֲשֶׁר לֹא־הָאֱמִינֵנוּ
 בּוֹ וְאֵיךְ יֵאֱמִינֵנוּ בְּמִי שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ
 אֶת־שְׁמֵעוּ וְאֵיךְ יִשְׁמְעוּ וְאֵין מְגִיד :

וְאֵין הַפְּרָשׁ בֵּין תִּיהוּדֵי לִיּוֹנֵי כִּי אֲדוֹן +
 אַחַד לְכוּלָּם וְהוּא עֲשִׂיר לְכָל־קְרָאָיו :
 כִּי־כָל אֲשֶׁר־יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמְלֹט :
 וְעַתָּה אֵיךְ יִקְרָאוּ אֶל־אֲשֶׁר לֹא־הָאֱמִינֵנוּ
 בּוֹ וְאֵיךְ יֵאֱמִינֵנוּ בְּמִי שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ
 אֶת־שְׁמֵעוּ וְאֵיךְ יִשְׁמְעוּ וְאֵין מְגִיד :

η δε ακοή διά ρήματος θεού 18+ αλλά λέγω μη ουκ
 and the report through [the] word of God. But I say, Did they not
 ήκουσαν μενούγγε εις πάσαν την γην εξήλθεν
 hear? Certainly, for [[unto] all the earth went forth
 ο φθόγγος αυτών και εις τα πέρατα της
 their knell], and [[went] unto the ends of the
 οικουμένης τα ρήματα αυτών 19+ αλλά λέγω μη ουκ
 habitable world their words]. But I say, Did not
 έγνω Ισραήλ πρώτος Μωσής λέγει εγώ
 Israel know? First Moses says, I
 παραζηλώσω υμάς επ' ουκ έθνει επί έθνει ασυνέτω
 will provoke you to jealousy over [that] not a nation; by nation a senseless]
 παροργιώ υμάς 20+ Ησαϊας δε αποτολμά και λέγει
 I will provoke you to anger. And Isaiah was very bold, and he says,
 ευρέθην τοις εμέ μη ζητούσιν εμφανής εγενόμην
 I was found by the ones me not seeking]; apparent I became]
 τοις εμέ μη επερωτώσι 21+ προς δε τον Ισραήλ
 to the ones for me not asking]. But to Israel
 λέγει όλην την ημέραν εξεπέτασα τας χείρας μου
 he says, The entire day I spread forth my hands
 προς λαόν απειθούντα και αντιλέγοντα
 to a people resisting persuasion and disputing.

11 א'

1+ λέγω ούν μη απώσατο ο θεός τον λαόν αυτού
 I say then, Did God thrust away his people?

+ ואמר הֲכִי לֹא שָׁמְעוּ אֲמֹנִים בְּכָל־הָאָרֶץ
 יֵצֵא קוֹם וּבְקִצָּה תִּבְלֵ מְלִיָּהֶם:
 + ואמר הֲכִי יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע
 הִנֵּה־כָּבֵד מִשָּׁה אָמַר אֲנִי אֶקְנִיאֲכֶם
 בְּלֹא־עָם בְּגוֹי נָבֵל אֶכְעִיסְכֶם:
 + וישעיהו מִלְּאוֹ לְבוֹ לֵאמֹר נִמְצְאתִי

לֹא בִקְשׁוֹנֵי נִדְרֵשְׁתִּי לְלוֹא שָׁאֲלוּ:
 + ועל־יִשְׂרָאֵל הוּא אָמַר פִּרְשְׁתִּי
 יְדֵי כָל־הַיּוֹם אֶל־עַם סוֹדֵר וּמְרֵה:
 + ובכן אמר אֲנִי הִזְנַח הָאֵלִים
 אֶת־עַמּוֹ תְּלִילָה כִּי גַם־אֲנֹכִי יִשְׂרָאֵלִי
 מִזְרַע אֲבֹרָהֶם לְמִשְׁהַ בְּנֵי־מִיִן:

+ אֲלֵךְ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

אֲלֵךְ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

μη γένοιτο και γαρ εγώ Ισραηλίτης ειμί εκ
 May it not be. For even I am an Israelite, of
 σπέρματος Αβραάμ φυλής Βενιαμίν ²⁺ ουκ απώσατο
 [the] seed of Abraham, of [the] tribe of Benjamin. did not thrust away
 ο θεός τον λαόν αυτου ον προέγνω η ουκ οίδατε
 God] his people whom he foreknew. Or do you not know
 εν Ηλία τι λέγει η γραφή ως εντυγχάνει τω θεώ
 in Elijah what says the scripture], how he intercedes [with] God
 κατά του Ισραήλ λέγων ³⁺ κύριε τους προφήτας σου
 according to Israel, saying, O Lord, your prophets
 απέκτειναν και τα θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν καγώ
 they killed], and your altars they razed, and I
 υπελείφθην μόνος και ζητούσι την ψυχήν μου ⁴⁺ αλλά
 [[am] left alone], and they seek my life. But
 τι λέγει αυτώ ο χρηματισμός κατέλιπον εμαυτώ
 what says to him the divine answer]?, I left behind to myself
 επτακισχιλίους άνδρας οίτινες ουκ έκαμψαν γόνυ
 seven thousand men, the ones who [have] not bent a knee
 τη Βάαλ ⁵⁺ ούτως ούν και εν τω νυν καιρώ λείμμα
 to Baal. So then also in the present time a remnant
 κατ' εκλογήν χάριτος γέγονεν ⁶⁺ ει δε χάριτι ουκέτι
 according to choice of favor takes place. But if by favor, no longer
 εξ έργων επει η χάρις ουκέτι γίνεται χάρις ει δε εξ
 of works; else the favor no longer becomes favor. But if of
 έργων ουκέτι εστί χάρις επει το έργον ουκέτι εστί
 works, no longer is it favor; else the work no longer is

לֹא־זָנַח הָאֱלֹהִים אֶת־עַמּוֹ אֲשֶׁר
 יָדְעוּ מִקֶּדֶם הֲלֹא תִדְעוּ אֶת־אֲשֶׁר
 הִכְתוּב אָמַר בְּאֵלֵיהֶוּ וְהוּא צֶעֶק
 אֶל־הָאֱלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר:
 + יְהוָה אֶת־נְבִיאֶיךָ הֲרַגוּ וְאֶת־מִזְבְּחֶיךָ
 הֲרָסוּ וְאֹתָר אָנֹכִי לְבָדִי וַיִּבְקֶשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי:
 + וּמִה־עַנָּה אֹתוֹ דָּבַר אֱלֹהִים הַשְׂאֲרָתִי לִי

שְׁבַעַת אֲלָפִים אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־כָרְעוּ לְבָעַל:
 + וְכֵן גַּם־בְּיָמֵינוּ נִשְׂאָרָה שְׂאֲרִית כְּבַחֲרִית
 הַחֶסֶד:
 + וְאִם עַל־יְדֵי הַחֶסֶד לֹא הֵיְתָה מִתּוֹךְ
 הַמַּעֲשִׂים כִּי אִם־כֵּן הַחֶסֶד אֵינְנו־עוֹד חֶסֶד
 וְאִם־הֵיְתָה מִתּוֹךְ הַמַּעֲשִׂים אֵינְנו־עוֹד חֶסֶד
 כִּי אִם־כֵּן הַמַּעֲשֶׂה יִחַדֵּל לְהִיוֹת מַעֲשֶׂה:

+ לֹא יֵשֵׁם אֱלֹהִים לְחַמַּס אֱלֹהִים וְיִשָּׁח מִיָּמָּה
 תִּבְרַח מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 כְּחֹלֵהוּ וְיִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 + וְיִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 + וְיִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 + וְיִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים

כֹּה־יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 + וְיִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 + וְיִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 + וְיִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 + וְיִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 + וְיִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים לֹא יִשָּׁח אֱלֹהִים

ἐργον 7+ τι οὖν ο ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ τούτου ουκ
work. What then? What Israel seeks anxiously for, this it did not
επέτυχεν η δε εκλογή επέτυχεν οι δε λοιποί
succeed in; but the chosen succeeded, and the remaining

επωρώθησαν 8+ καθὼς γέγραπται ἔδωκεν αυτοίς
were callous, (as it has been written, gave to them
ο θεός πνεύμα κατανύξεως οφθαλμούς του μη βλέπειν
God] a spirit of vexation, of eyes to not see,

και ὠτα του μη ακούειν ἕως της σήμερον ημέρας 9+
and ears to not hear,) until today's day.

και Δαβίδ λέγει γενηθήτω η τράπεζα αυτών εις
And David says, Let [become their table] for
παγίδα και εις θήραν και εις σκάνδαλον και εις
a snare, and for a trap, and for an obstacle, and for

ανταπόδομα αυτοίς 10+ σκοτισθήτωσαν
a recompense to them! Let [be darkened

οι οφθαλμοί αυτών του μη βλέπειν και
their eyes] to not see, and

τον νότον αυτών διαπαντός σύγκαμψον 11+ λέγω οὖν
their back always bent downwards! I say then,

μη έπταισαν ίνα πέσωσι μη γένοιτο αλλά τω
did they stumble that they should fall? May it not be. But [in]

αυτών παραπτώματι η σωτηρία τοις έθνεσιν εις το
their transgression the deliverance [came] to the nations, for the

παραζηλώσαι αυτούς 12+ ει δε το παράπτωμα αυτών
provoking them to jealousy. But if their transgression

וְעַתָּה מֵה־הוּא אֵת אֲשֶׁר־בִּקְשׁוּ + וְלָרֶשֶׁת וְלִמְוָקֶשׁ וְלִשְׁלוּמִים לָהֶם :
יִשְׂרָאֵל לֹא הִשִּׁיג רַק הִנְבְּחָרִים הֵם + תִּחְשַׁכְּנָה עֵינֵיהֶם מִרְאוֹת וּמִתְנִיָּהֶם תָּמִיד +
הִשִּׁיגוּ וְהִאֲחָרִים הַשְּׂמִינִי לְבַבְכֶם : הַמְעַד :
כִּפְתּוּב נָתַן לָהֶם הָאֵל הַיִּם + וְעַתָּה אֲנִי אֹמֵר הִנְבְּשְׁלוּ לְמַעַן
רוּחַ תַּרְדֵּמָה עֵינַיִם לֹא לִרְאוֹת הַיָּם + וְעַתָּה חֲלִילָה כִּי בַפֶּשַׁע בָּאָה
וְאֲזַנַּיִם לֹא לְשִׁמְעַ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה : הַיָּם לְגוֹיִם לְמַעַן הַקְּנִיָּאִם :
וְדוֹד אֹמֵר יְהִי שְׁלֹחַנְכֶם לְפַח + וְאִם־פֶּשַׁע הָיָה לְעֹשֶׂר הָעוֹלָם וְנִזְקָם
וְדוֹד אֹמֵר יְהִי שְׁלֹחַנְכֶם לְפַח + לְעֹשֶׂר הַגּוֹיִם מִלְּאֵם עַל־אֲחַת כִּמְהָ וְכִמְהָ :

וְעַתָּה מֵה־הוּא אֵת אֲשֶׁר־בִּקְשׁוּ + וְלָרֶשֶׁת וְלִמְוָקֶשׁ וְלִשְׁלוּמִים לָהֶם :
יִשְׂרָאֵל לֹא הִשִּׁיג רַק הִנְבְּחָרִים הֵם + תִּחְשַׁכְּנָה עֵינֵיהֶם מִרְאוֹת וּמִתְנִיָּהֶם תָּמִיד +
הִשִּׁיגוּ וְהִאֲחָרִים הַשְּׂמִינִי לְבַבְכֶם : הַמְעַד :
כִּפְתּוּב נָתַן לָהֶם הָאֵל הַיִּם + וְעַתָּה אֲנִי אֹמֵר הִנְבְּשְׁלוּ לְמַעַן
רוּחַ תַּרְדֵּמָה עֵינַיִם לֹא לִרְאוֹת הַיָּם + וְעַתָּה חֲלִילָה כִּי בַפֶּשַׁע בָּאָה
וְאֲזַנַּיִם לֹא לְשִׁמְעַ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה : הַיָּם לְגוֹיִם לְמַעַן הַקְּנִיָּאִם :
וְדוֹד אֹמֵר יְהִי שְׁלֹחַנְכֶם לְפַח + וְאִם־פֶּשַׁע הָיָה לְעֹשֶׂר הָעוֹלָם וְנִזְקָם
וְדוֹד אֹמֵר יְהִי שְׁלֹחַנְכֶם לְפַח + לְעֹשֶׂר הַגּוֹיִם מִלְּאֵם עַל־אֲחַת כִּמְהָ וְכִמְהָ :

πλούτος κόσμου και το ήττημα αυτών πλούτος
[was for the] wealth of [the] world, and their vanquishing [for the] wealth

εθνών πόσω μάλλον το πλήρωμα αυτών 13+ υμίν γαρ
of nations, how much more their fullness? to you For

λέγω τοις έθνεσιν εφ' όσον μεν ειμι εγώ εθνών
I speak], to the nations; upon as much as indeed I am of [the] nations

απόστολος την διακονίαν μου δοξάζω 14+ είπως
an apostle], my service I glorify], if by any means

παραζηλώσω μου την σάρκα και σώσω τινάς
I should provoke to jealousy [the ones] of my flesh, and shall deliver some

εξ αυτών 15+ ει γαρ η αποβολή αυτών
from among them. For if the casting off of them

καταλλαγή κόσμου τις η πρόσληψις ει μη ζωη
[be for the] reconciliation of [the] world, what [will be] the reception [of them] , unless life

εκ νεκρών 16+ ει δε η απαρχή αγία και το φύραμα
from [the] dead. And if the first-fruit [be] holy, also the batch;

και ει η ρίζα αγία και οι κλάδοι 17+ ει δε τινες
and if the root [be] holy, also the branches. But if some

των κλάδων εξεκλάσθησαν συ δε αγριέλαιος ων
of the branches were broken off, and you being a wild olive tree

ενεκεντρίσθης εν αυτοίς και συγκοινωνός της ρίζης
were engrafted in them, and fellow-partakers of the root

και της πιότητος της ελαίας εγένου 18+
and the fatness of the olive tree became],

μη κατακαυχώ των κλάδων ει δε κατακαυχάσαι
glory not over the branches! But if you gloried over [them] ,

+ וְאַלְיִכֶם הַגּוֹיִם אֲנִי מְדַבֵּר וְכַפִּי
הַיּוֹתֵי שְׁלִיחַ לְגוֹיִם אֶת־שְׁרוּתִי אֶכְבֹּד:
+ אֹלֵי אוֹכַל לְהַקְנִיא אֶת בְּנֵי־עַמִּי
וְלְהוֹשִׁיעַ מִקְצָתָם:
+ כִּי אִם־דִּחְיֶתֶם רְצוּנִי לְעוֹלָם מְה־אֲפוּא
תִּהְיֶה אֶסְפָּתָם הֲלֹא חַיִּים מִן־הַמֵּתִים:
+ וְאִם־תִּתְרוּמָה קִדְשׁ הָעֶפֶסָה קִדְשׁ כְּמוֹהָ

וְאִם־הַשָּׂרֵשׁ קִדְשׁ הָעֵנָפִים קִדְשׁ כְּמוֹהוּ:
+ וְכִי נִקְפוּ מִקְצַת הָעֵנָפִים וְאַתָּה
זֵית תִּיעָר הַיּוֹר כְּבֶתֶת תַּחְתִּיהֶם
וְנִתְחַבְּרַת לְשָׂרֵשׁ הַזֵּית וּלְדִשְׁנוּ:
+ אֶל־תִּתְפָּאֵר עַל־הָעֵנָפִים וְאִם־תִּתְפָּאֵר
דַּע שְׂאֵתָה לֹא תִשָּׂא אֶת־הַשָּׂרֵשׁ כִּי
אִם־הַשָּׂרֵשׁ נִשָּׂא אוֹתָךְ:

+ לְחַסֵּהּ וְיָהּ אֵינָהּ לְחַסֵּהּ רִנָּה וְיִשְׂרָאֵל
עַל־מִנְהָהּ וְחַסֵּהּ לְהַעֲבִידָהּ, מַעֲבָד רִנָּה:
+ וְיִשְׂרָאֵל רִנָּה לְחַסֵּהּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
חַסֵּהּ:
+ רִנָּה לְחַסֵּהּ לְחַסֵּהּ לְחַסֵּהּ לְחַסֵּהּ
לְחַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ
רִנָּה לְחַסֵּהּ לְחַסֵּהּ לְחַסֵּהּ לְחַסֵּהּ
+ רִנָּה וְיִשְׂרָאֵל רִנָּה לְחַסֵּהּ לְחַסֵּהּ

רִנָּה לְחַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ
+ רִנָּה לְחַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ
רִנָּה לְחַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ
+ רִנָּה לְחַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ
רִנָּה לְחַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ
+ רִנָּה לְחַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ מִן־חַסֵּהּ

ου συ την ρίζαν βαστάζεις αλλά η ρίζα σε 19 +
 [know that] you do not the root bear], but the root [bears] you.
 ερείς ούν εξεκλάσθησαν οι κλάδοι ίνα εγώ
 You will say then, were broken off the branches] that I

εγκεντρισθώ 20+ καλώς τη απιστία εξεκλάσθησαν
 should be engrafted. Well, by unbelief they were broken off,

συ δε τη πίστει έστηκας μη υψηλοφρόνει αλλά
 and you in the belief stand. Be not high-minded, but

φοβού 21+ ει γαρ ο θεός των κατά φύσιν κλάδων
 fear. For if God according to nature [the] branches

ουκ εφείσατο μήπως ουδέ σου φείσεται 22+ ίδε ούν
 spared not], perhaps not even you he shall spare. Behold then

χρηστότητα και αποτομίαν θεού επί μεν τους
 [the] graciousness and severity of God! indeed upon the ones

πεσόντας αποτομίαν επί δε σε χρηστότητα εάν
 having fallen -- severity; but upon you -- graciousness, if

επιμείνης τη χρηστότητι επει και συ εκκοπήση 23 +
 you should remain in the graciousness; else also you shall be cut off.

και εκείνοι δε εάν μη επιμείνωσι τη απιστία
 also those And] if they do not remain in the unbelief,

εγκεντρισθήσονται δυνατός γαρ εστιν ο θεός πάλιν
 shall be engrafted; able for is God] again

εγκεντρίσαι αυτούς 24+ ει γαρ συ εκ της κατά φύσιν
 to engraft them. For if you, from according to nature

+ וכי תאמר הלא נקפו הענפים למען
 אורכב אני:
 + כן הדבר הזה נקפו על-אשר
 לא האמינו ואתה הנך קים על-ידי
 האמונה אל-תתנאה כי אם-ירא:
 + כי הנה האלהים לא-חס על-הענפים
 הנולדים מן-היעץ ואולי לא-יחוס גם-עליך:
 + לכן ראה-נא טובת אלהים וזעמו וזעמו

על-הנפלים ועליך טובתו אם-תעמד
 בטובתו ואם-אין גם-אתה תפרת:
 + וגם-המה אם-לא יעמדו במרזם ויורכבו
 כפי-כל האלהים לשוב להרפיקם:
 + הן אתה נגזרת מעץ אשר בטבעו
 זית יער והורכבת שלא כטבע בנות
 טוב על-אחת כמה וכמה שיורכבו
 אלה כטבעם בנות אשר יצאו ממנו:

+ חביו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 + עפי מלך חלל וכל מלך
 ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 + ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 + ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו

חליו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 + ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 + ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 + ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 + ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו
 ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו ויחיו

ἐξεκόπησθε ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθησθε
 were cut off [the] wild olive tree], and contrary to nature were engrafted
 εἰς καλλιέλαιον πόσω μάλλον οὗτοι οἱ κατὰ
 into [the] fruitful olive tree; how much more these, the ones according to
 φύσιν ἐγκεντρίσθησονται τῇ ἰδίᾳ ελαία 25+ οὐ γὰρ
 nature, shall be engrafted into their own olive tree? For I do not
 θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί το μυστήριον τοῦτο ἵνα
 want you to be ignorant, brethren, [of] this mystery, that
 μὴ ἦτε παρ' εαυτοῖς φρόνιμοι ὅτι πώρωσις
 you should not be in yourselves intelligent], that callousness
 ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ το
 in part [to] Israel has happened] until of which [time] the
 πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ 26+ καὶ οὕτω πᾶς
 fullness of the nations should enter in. And so all
 Ἰσραὴλ σωθήσεται καθὼς γέγραπται ἥξει ἐκ
 Israel shall be delivered, as it has been written, shall come from out of
 Σιών ὁ ρυόμενος καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ
 Zion the one rescuing], and he shall turn impious deeds from
 Ἰακώβ 27+ καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη
 Jacob. And this to them [is] the by me covenant],
 ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν 28+ κατὰ μὲν το
 whenever I should remove their sins. Indeed according to the
 εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν
 good news, enemies for your account; but according to the selection,
 ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας 29+ ἀμεταμέλητα γὰρ
 beloved on account of the fathers. For irrevocable
 τὰ χάρισμα καὶ ἡ κλήσις τοῦ θεοῦ 30+ ὥσπερ γὰρ
 [are] the favors and the calling of God. For as

לְעוֹנִים :
 + הֵן בְּדָבַר הַבְּשׂוּרָה אֵיבִים
 הֵם בְּגִלְלָתְכֶם וּבְדָבַר הַבְּחִירָה
 תְּבִיבִים הֵם בְּגִלְלַת הָאָבוֹת :
 + כִּי לֹא־יִנָּחֵם הָאֱלֹהִים עַל־מַתְּנוּתָיו וְלֹא
 עַל־קְרִיאָתוֹ :
 + כִּי כַּאֲשֶׁר נָסֵאתֶם מִלְּפָנַי

+ וְכִי לֹא־אֶכְחַד מִכֶּם אֲחִי אֶת־הַסּוּד
 הַזֶּה פֶּן־תִּהְיוּ חֲכָמִים בְּעֵינֵיכֶם
 שִׁישְׂרָאֵל בָּא לִיְדֵי טַמְטוּם הַלֵּב
 לְמַקְצָתוֹ עַד כִּי־יִכָּנַס מְלֵא הַגּוֹיִם :
 + וְכֵן כָּל־יִשְׂרָאֵל יִנְשָׁע בְּכַתּוּב וּבֹא
 לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְיָשִׁיב פְּשָׁע מִיַּעֲקֹב :
 + וְזֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר אֶכְרַת אִתְּם כִּי אֶסְלַח
 לְאֵלֵיכֶם וְגַם יִגְעַפְתֶּם לְמַעַן שְׂלַחְתֶּם אֶת־
 + וְכָאֲשֶׁר יָדַעְתֶּם וְכָאֲשֶׁר יָדַעְתֶּם
 אֲנִי שֶׁלֹּא־אֶכְחַד מִכֶּם אֲחִי אֶת־הַסּוּד
 הַזֶּה פֶּן־תִּהְיוּ חֲכָמִים בְּעֵינֵיכֶם
 שִׁישְׂרָאֵל בָּא לִיְדֵי טַמְטוּם הַלֵּב
 לְמַקְצָתוֹ עַד כִּי־יִכָּנַס מְלֵא הַגּוֹיִם :
 + וְכֵן כָּל־יִשְׂרָאֵל יִנְשָׁע בְּכַתּוּב וּבֹא
 לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְיָשִׁיב פְּשָׁע מִיַּעֲקֹב :
 + וְזֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר אֶכְרַת אִתְּם כִּי אֶסְלַח
 לְאֵלֵיכֶם וְגַם יִגְעַפְתֶּם לְמַעַן שְׂלַחְתֶּם אֶת־

και υμεις ποτε ηπειθησατε τω θεω νυν δε
 also you at some time or other resisted persuasion [to] God, but now
 ηλεθητε τη τούτων απειθεια 31+ ούτω και ούτοι
 you were shown mercy in the of these disobedience]; so also these
 νυν ηπειθησαν τω υμετέρω ελεει ινα και αυτοί
 now resisted persuasion [to] your mercy, that also they
 ελεθώσι 32+ συνέκλεισε γαρ ο θεός τους πάντας
 should be shown mercy. closed up For God] all of the ones
 εις απείθειαν ινα τους πάντας ελεήση 33+ ω
 in disobedience, that all of the ones he should show mercy. O
 βάθος πλούτου και σοφίας και γνώσεως θεού ως
 [the] depth of wealth and wisdom and knowledge of God; as
 ανεξερεύνητα τα κρίματα αυτού και ανεξιχνίαστοι
 unsearchable [are] his judgments, and untraceable
 αι οδοί αυτού 34+ τις γαρ εγνω νουν κυρίου η τις
 [are] his ways. For who knew [the] mind of [the] Lord, or who
 σύμβουλος αυτού εγένετο 35+ η τις προέδωκεν αυτώ
 his counselor became]? Or who first gave to him
 και ανταποδοθήσεται αυτώ 36+ ότι εξ αυτού και
 and he shall recompense to him? For from out of him and
 δι' αυτού και εις αυτόν τα πάντα αυτώ η δόξα
 through him and unto him [are] all [things]. To him [be] the glory
 εις τους αιώνας αμήν
 into the cons. Amen.

מְמַרִים הַיְיִתֶם אֶת־פִּי אֱלֹהִים
 וְעַתָּה הוֹחֲנֵתֶם בְּמַרְיִם שְׁלֵא־אֵלֶּה:
 + כֵּן גַּם־אֵלֶּה עַתָּה מְמַרִים לְמַעַן
 יוֹחֲנֹנוּ גַם־הֵם עַל־יַדֵּי תַנְיִנְתְּכֶם:
 + כִּי־הָאֱלֹהִים הַסִּגִּיר אֶת־כּוֹלָם
 לְמַרְי לְמַעַן יִחַן אֶת־כּוֹלָם:

+ מְה־עֲמֵק עֲשֵׂר חֲכָמַת אֱלֹהִים וְעֲשֵׂר
 דַּעְתּוֹ מְשַׁפְּטִיו מִי יַחְקֵר וְדַרְכָּיו מִי יִמָּצֵא:
 + כִּי מִי־תִכֵּן אֶת־רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ
 יוֹדִיעָנוּ:
 + אֹז מִי הַקָּדִים אֹתוֹ בְּדַבָּר וַיִּשׁוּלֵם לוֹ:
 + הֲלֹא מִמֶּנּוּ הַכֹּל וְעַל־יָדוֹ הַכֹּל וְאֵלָיו
 הַכֹּל וְלוֹ הַכְּבוֹד לְעוֹלָמִים אָמֵן:

חֲבַל־לְבַבְכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם
 וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם
 לְחֲבַל־לְבַבְכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם:
 + חֲבַל־לְבַבְכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם
 לְחֲבַל־לְבַבְכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם:
 + חֲבַל־לְבַבְכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם
 חֲבַל־לְבַבְכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם:

+ אֲרֵא אֲרֵא אֲרֵא וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם
 וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם
 וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם:
 + חֲבַל־לְבַבְכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם
 וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם:
 + חֲבַל־לְבַבְכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם
 וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם:
 + חֲבַל־לְבַבְכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם
 חֲבַל־לְבַבְכֶם וְחֲבַל־לְלֵבֵיכֶם:

12 יב

1+ παρακαλώ οὖν υμᾶς ἀδελφοί διὰ τῶν οἰκτιρμῶν
Then I exhort you, brethren, by the compassions
 του θεοῦ παραστήσαι τα σώματα υμῶν θυσίαν ζώσαν
of God, to present your bodies sacrifices living],
 αγίαν εὐάρεστον τῷ θεῷ τὴν λογικὴν λατρείαν
holy, well-pleasing [to] God, the rational service
 υμῶν **2+** και μη συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ
of yours. And be not conformed [to] this eon,
 αλλά μεταμορφούσθε τῇ ανακαινώσει τοῦ νοῦς υμῶν
but be transformed in the renewal of your mind,
 εἰς τὸ δοκιμάζειν υμᾶς τι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ
in the trying of yourselves, in what [is] the will of God
 το ἀγαθόν και εὐάρεστον και τέλειον **3+** λέγω γαρ
good and well-pleasing and perfect!] For I say
 διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντί [one] τῷ ὄντι
by the favor being given to me, to every being
 ἐν υμῖν μη υπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν
among you, to not be high-minded above what [you] must think;
 αλλά φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν ἐκάστῳ ὡς ὁ θεός
but to think to be of a sound mind; to each as God
 ἐμέρισε μέτρον πίστεως **4+** καθάπερ γαρ ἐν ἐνί
portioned a measure of belief. For just as in one
 σώματι μέλη πολλά ἔχομεν τα δε μέλη πάντα οὐ
body members many we have], the but members all] [do] not

+
 וְעַתָּה הִנְנִי מְעוֹרֵר אֶתְכֶם אַחֵי
 בְּרַחֲמֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר תְּגִישׁוּ אֶת-גּוֹיֹתֵיכֶם
 כְּרֶגֶץ חַי וְקָדוֹשׁ וְנִרְצָה לְאֱלֹהִים
 וְהִיָּתָה זֹאת עֲבוֹדַתְכֶם הַשְׂכֵּלִית:
 + וְאַל-תִּדְּמֻוּ לְעוֹלָם הַזֶּה כִּי אִם-הִתְחַלְפוּ
 לְהִיּוֹת לְכֶם לֵב חָדָשׁ לְבַחַן מֵה-הוּא
 רְצוֹן הָאֱלֹהִים הַטּוֹב וְהַנְּחֻמָּד וְהַשְּׁלָם:
 +

+ כִּי עַל-פִּי תִחְסַד הַנֶּתֶן לִי אֹמֵר אֲנִי
 לְכָל-אִישׁ בְּכֶם לְבַלְתִּי רוּם-לְבָבוֹ לְמַעַל
 מִן-הַקְּרֹאֵי כִּי אִם-יְהִי צְנוּעַ בְּמַחְשְׁבוֹתָיו
 כְּמַדַּת הָאֱמוּנָה אֲשֶׁר-חָלַק לוֹ הָאֱלֹהִים:
 + כִּי כַּאֲשֶׁר בְּגוֹף אֶחָד יֵשׁ-לָנוּ אֲבָרִים
 הַרְבֵּה וְלֹא כָל-הָאֲבָרִים יִשְׁמְשׁוּ שְׂמוֹשׁ
 אֶחָד:
 +

+
 וְכִנְיָ מִחַל חֲסֵה אֲנִי בְּשִׁמְחָה,
 וְהָאֵלֹהִים יִשְׂמְחוּ בְּכִנְיָ
 וְנִשְׂמְחוּ אֲנִי אֲשֶׁר הִתְחַלְפִּיתִי
 לְאֵלֹהִים בְּהַשְׂמָחָה לְחַלְפִּיתִי:
 + וְהָאֵלֹהִים יִשְׂמְחוּ לְחַלְפִּיתִי
 אֲשֶׁר שִׂמְחָה בְּכִנְיָ וְהָאֵלֹהִים
 יִשְׂמְחוּ בְּכִנְיָ וְנִשְׂמְחוּ אֲנִי
 וְהָאֵלֹהִים יִשְׂמְחוּ בְּכִנְיָ:
 +

+
 וְכִנְיָ מִחַל חֲסֵה אֲנִי בְּשִׁמְחָה
 לְחַלְפִּיתִי וְהָאֵלֹהִים יִשְׂמְחוּ
 בְּכִנְיָ וְנִשְׂמְחוּ אֲנִי אֲשֶׁר
 הִתְחַלְפִּיתִי לְאֵלֹהִים בְּהַשְׂמָחָה
 לְחַלְפִּיתִי:
 + וְהָאֵלֹהִים יִשְׂמְחוּ לְחַלְפִּיתִי
 אֲשֶׁר שִׂמְחָה בְּכִנְיָ וְהָאֵלֹהִים
 יִשְׂמְחוּ בְּכִנְיָ וְנִשְׂמְחוּ אֲנִי
 וְהָאֵלֹהִים יִשְׂמְחוּ בְּכִנְיָ:
 +

την αὐτὴν ἔχει πράξιν 5+ οὕτως οἱ πολλοί ἐν
 the same have] action; thus the many [are] one
 σώμα ἐσμεν ἐν χριστῷ ὁ δὲ καθ' εἰς ἀλλήλων μέλη
 body we] in Christ, and each one of one another members].

6+ ἔχοντες δε χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν
 But having favors according to the favor
 τὴν δοθείσαν ἡμῖν διάφορα εἴτε προφητεῖαν
 being given to us diverse]; whether prophecy,

κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως 7+ εἴτε
 [let it be] according to the ratio of the belief; whether
 διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ
 service, in the service; whether the teaching, in the

διδασκαλία 8+ εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει
 instruction; whether the comforting, in the comfort;

ὁ μεταδιδούς ἐν ἀπλότητι ὁ προϊστάμενος ἐν
 the sharing, in simplicity; the being in charge, with

σπουδῇ ὁ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι 9+ ἡ ἀγάπη
 diligence; the showing of mercy, with happiness; the love,

ἀνυπόκριτος ἀποστυγούντες τὸ πονηρὸν κολλώμενοι
 unpretentious; abhorring the evil; cleaving

τῷ ἀγαθῷ 10+ τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους
 to the good; in the brotherly affection, for one another

φιλόστοργοι τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι 11+
 having a strong natural affection]; in the honor, for one another giving preference];

τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί τῷ πνεύματι ζέοντες τῷ
 in the diligence, not lazy; in the spirit, bubbling; to the

+ כִּן אֲנַחְנוּ הַרְבֵּים גּוֹף אֶחָד בְּפִשְׁיָהּ וְכָל־אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ אֶבֶר לְחִבְרוֹ: + וַיֵּשׁ-לָנוּ מִתְנֻנּוֹת שְׁנוֹת כְּחֶסֶד הַנִּתֵּן לָנוּ אִם־נִבְוָאָה הִיא תְּהִי כְּמִדַּת הָאֱמוּנָה: + וְאִם־שְׁמוּשׁ לְאִישׁ יַעֲסֹק בְּשְׁמוּשׁוֹ וְאִם־מוֹרָה בְּהוֹרָאתוֹ: + וְאִם־מוֹכִיחַ בְּתוֹכְהֶם הַנּוֹתֵן יַעֲשֶׂה בְּתֵם־לֵבָב וְהַמְנַהִיג בְּשִׁקְיָהּ	וְהַנְּמַל חֶסֶד בְּסִבָּר פְּנִים יְפוֹת: + אֶהְבְּתֶכֶם תְּהִי בְּלִי חֲנוּפָה שְׁנֵאוּ אֶת־הַרְעַ וּדְבְּקוּ בְּטוֹב: + אֶהְבּוּ אֶת־אֶחְיֵיכֶם מִחֻבָּבִים זֶה אֶת־זֶה תִּקְדִּימוּ אִישׁ אֶת־רַעְיָהוּ לְנִהוּג בּוֹ כְּבוֹד: + שְׁקִדּוֹ וְאֶל־תַּעֲצְלוּ הַתְּלַהְבּוּ כְּרוּחַ וְהִיוּ עֲבָדִים לְאֲדוֹן:
---	---

+ מִחֶסֶד אֶפְ שֶׁ וְשִׁלְמֵי אֶפְ שֶׁ וְשֶׁ שֶׁ פִּי בְּחֶסֶד וְשֶׁ וְשֶׁ וְשֶׁ וְשֶׁ וְשֶׁ וְשֶׁ וְשֶׁ: + אֶל וְנִשְׁמָה אֶל אֶל אֶל אֶל אֶל אֶל אֶל אֶל אֶל + אֶל	אֶל + אֶל + אֶל
---	---

κυρίῳ δουλεύοντες 12+ τη ἐλπίδι χαίροντες τη θλίψει
 Lord, serving; in the hope, rejoicing; in the affliction,
 υπομένοντες τη προσευχῇ προσκαρτεροῦντες 13+ ταις
 enduring; in the prayer, constantly attending to; in the
 χρείαις των αγίων κοινωνοῦντες την φιλοξενίαν
 needs of the holy ones, participating in; the hospitality,
 διώκοντες 14+ ευλογεῖτε τους διώκοντας υμᾶς
 pursuing. Bless the ones persecuting you!
 ευλογεῖτε και μη καταράσθε 15+ χαίρειν μετὰ
 bless and do not curse! Rejoice with
 χαιρόντων και κλαίειν μετὰ κλαιόντων 16+ το αὐτό
 ones rejoicing! and weep with ones weeping! the same
 εις ἀλλήλους φρονούντες μη τα υψηλά φρονούντες
 to one another [Be] thinking]; not the high thinking,
 ἀλλά τοις ταπεινοῖς συναπαγόμενοι μη γίνεσθε
 but the lowly associating with]; do not become
 φρόνιμοι παρ' εαυτοῖς 17+ μηδενί κακόν ἀντί κακού
 intelligent for yourselves! To no one bad for bad
 αποδιδόντες προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων
 rendering]. Thinking beforehand good [things] before all
 ἀνθρώπων 18+ ει δυνατόν το ἐξ υμῶν μετὰ πάντων
 men. If possible, as to yourselves, with all
 ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες 19+ μη εαυτοῦς ἐκδικούντες
 men being at peace; not by yourselves avenging,

שְׂמַחוּ בַתְּקִנָּה הַזֹּחִילוּ בַצָּרָה שְׂקִדוּ עַל-הַתְּפִלָּה:	אַל-תִּהְיוּ חֲכָמִים בְּעֵינֵיכֶם:
וְהַתְּנַדְּבוּ צָרָה לְקְדוֹשִׁים רְדְפוּ לְהַכְנִיס אֲרָחִים:	+ אַל-תִּשְׁלְמוּ לְאִישׁ רָעָה תַחַת רָעָה דְרָשׁוּ הַטּוֹב בְּעֵינַי כָּל-אָדָם:
וּבְרַכּוּ אֶת-רְדִפְיֶיכֶם בְּרַכּוּ וְאַל-תִּקְלְלוּ:	+ אַם-תּוֹכְלוּ כָּל-אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדְכֶם יְהִי לָכֶם שְׁלוֹם עִם-כָּל-אָדָם:
וּשְׂמַחוּ עִם-הַשְּׂמֹחִים וּבְכוּ עִם-הַבְּכִים: לֵב אֶחָד יְהִי לְכוּלְכֶם אַל-תִּתְּלַכוּ בַּגְּדָלוֹת כִּי אַם-הַתְּנַהְגּוּ עִם-הַשְּׂפִלִּים	+ אַל-תִּנְקְמוּ נֶקֶם יְדִידַי כִּי אַם-תְּנוּ מְקוֹם לְחֵרוֹן-אָף כִּי כְתוּב לִי נֶקֶם וְשִׁלְמִי אָמַר יְהוָה:

וּשְׂמַחוּ עִם-הַשְּׂמֹחִים וּבְכוּ עִם-הַבְּכִים: לֵב אֶחָד יְהִי לְכוּלְכֶם אַל-תִּתְּלַכוּ בַּגְּדָלוֹת כִּי אַם-הַתְּנַהְגּוּ עִם-הַשְּׂפִלִּים	וְאַתְּ הָאֵלֹהִים לֹא תִּתְּלַחַח עִם-הַשְּׂפִלִּים כִּי אַתְּ הָאֵלֹהִים וְאַתְּ הָאֵלֹהִים לֹא תִּתְּלַחַח עִם-הַשְּׂפִלִּים כִּי אַתְּ הָאֵלֹהִים וְאַתְּ הָאֵלֹהִים לֹא תִּתְּלַחַח עִם-הַשְּׂפִלִּים כִּי אַתְּ הָאֵלֹהִים
---	---

αγαθών έργων αλλά των κακών θέλεις δε μη
 of good works, but of the ones of evils. you should want But not]
 φοβείσθαι την εξουσίαν το αγαθόν ποίει και
 to be fearful of the authority; by the good doing] even
 έξεις έπαινον εξ αυτής 4+ θεού γαρ διάκονός εστί
 you shall have high praise from it. of God For it is a servant]
 σοι εις το αγαθόν εάν δε το κακόν ποιής φοβού
 to you for good. But if evil you should do], fear!
 ου γαρ εική την μάχαιραν φορεί θεού γαρ διάκονός
 for [it does] not in vain the sword wear]. of God For a servant
 εστίν εκδίκος εις οργήν τω το κακόν πράσσουντι 5+
 it is], punishing for wrath to the one evil doing].
 διό ανάγκη υποτάσσεσθαι ου μόνον διά την
 Therefore [it is] a necessity to be submitted, not only because of the
 οργήν αλλά και διά την συνείδησιν 6+ διά
 wrath, but also because of the conscience. on account of
 τούτο γαρ και φόρους τελείτε λειτουργοί γαρ
 this For] also [[paying the] tribute fulfill!] ministers for
 θεού εισιν εις αυτό τούτο προσκαρτερούντες 7+
 of God they are] in this same [thing] attending to constantly.
 απόδοτε ούν πάσι τας οφειλάς τω τον φόρον τον
 Render then to all the debts! to the one for the tribute -- the
 φόρον τω το τέλος το τέλος τω τον φόβον
 tribute; to the one for the tax -- the tax; to the one [commanding] fear --
 τον φόβον τω την τιμήν την τιμήν 8+ μηδενί
 the fear; to the one [commanding] honor -- the honor. To no one

+ על-כן נתנים אתם את-המס כי משַׁרְתִּי
 אֱלֹהִים הֵם עֹמְדִים לְזֹאת עַל מְשַׁמְרֵתֶם :
 + לְכֵן חָנוּ לְכָל-אִישׁ מִהַ-שְּׂאֵתֶם
 חִיבִים לוֹ הַמָּס לְאֲשֶׁר-לוֹ הַמָּס וְהַמָּכֶס
 לְאֲשֶׁר-לוֹ הַמָּכֶס וְהַמּוֹרָא לְאֲשֶׁר-לוֹ
 הַמּוֹרָא וְהַכְּבוֹד לְאֲשֶׁר-לוֹ הַכְּבוֹד :
 + וְאֵל-תִּהְיוּ חִיבִים לְאִישׁ דָּבָר
 אִם-רְצוֹנְךָ שְׂלֵא תִירָא מִן-הַרְשָׁוֹת
 עֲשֵׂה הַטּוֹב וְהִנֵּה-לְךָ שְׂבַח מֵאַתָּה :
 + כִּי מְשַׁרְתֵּת אֱלֹהִים הִיא לְטוֹב לְךָ
 אֲבָל אִם-הָרַע תַּעֲשֶׂה יִרָא כִּי לֹא לְחַנּוּם
 חַגּוֹרֶת-חֶרֶב הִיא כִּי-מְשַׁרְתֵּת אֱלֹהִים הִיא
 לְשֵׁלִם גָּמוּל וְלִשְׂפּוֹךְ חַמָּה עַל עֹשֵׂי הָרַע :
 + עַל-כֵּן עָלִינוּ לְהִכְנִיעַ לֹא בְעִבּוֹר
 הַקָּצֵף בְּלִבְד כִּי-גַם מִדַּעַת חוֹבְתָנוּ :

+ אִם יֵשׁ לְכֵן חָנוּ לְכָל-אִישׁ מִהַ-שְּׂאֵתֶם
 חִיבִים לוֹ הַמָּס לְאֲשֶׁר-לוֹ הַמָּס וְהַמָּכֶס
 לְאֲשֶׁר-לוֹ הַמָּכֶס וְהַמּוֹרָא לְאֲשֶׁר-לוֹ
 הַמּוֹרָא וְהַכְּבוֹד לְאֲשֶׁר-לוֹ הַכְּבוֹד :
 + וְאֵל-תִּהְיוּ חִיבִים לְאִישׁ דָּבָר
 אִם רְצוֹנְךָ שְׂלֵא תִירָא מִן-הַרְשָׁוֹת
 עֲשֵׂה הַטּוֹב וְהִנֵּה-לְךָ שְׂבַח מֵאַתָּה :
 + כִּי מְשַׁרְתֵּת אֱלֹהִים הִיא לְטוֹב לְךָ
 אֲבָל אִם-הָרַע תַּעֲשֶׂה יִרָא כִּי לֹא לְחַנּוּם
 חַגּוֹרֶת-חֶרֶב הִיא כִּי-מְשַׁרְתֵּת אֱלֹהִים הִיא
 לְשֵׁלִם גָּמוּל וְלִשְׂפּוֹךְ חַמָּה עַל עֹשֵׂי הָרַע :
 + עַל-כֵּן עָלִינוּ לְהִכְנִיעַ לֹא בְעִבּוֹר
 הַקָּצֵף בְּלִבְד כִּי-גַם מִדַּעַת חוֹבְתָנוּ :

μηδέν οφείλετε ει μη το αγαπάν αλλήλους ο γαρ
owe anything, unless [it be] loving one another. For the one

αγαπών τον έτερον νόμον πεπλήρωκεν 9+
loving the other [[the] law has fulfilled].

το γαρ ου μοιχεύσεις ου φονεύσεις
For the [commandment], you shall not commit adultery; you shall not murder;

ου κλέψεις ουκ επιθυμήσεις και ει τις ετέρα
you shall not steal; you shall not lust; and if any other

εντολή εν τούτω τω λόγω ανακεφαλαιούται εν
commandment, in this the word is recapitulated, in

τω αγαπήσεις τον πλησίον σου ως εαυτόν 10+ η
the [saying] You shall love your neighbor as yourself. The

αγάπη τω πλησίον κακόν ουκ εργάζεται πλήρωμα συν
love to the neighbor evil works no], then [is the] fullness

νόμου η αγάπη 11+ και τούτο ειδότες τον καιρόν ότι
of [the] law the love]. Also this, knowing the time, that

ώρα ημάς ήδη εξ ύπνου εγερθήναι νυν γαρ
[the] hour we already from out of sleep arise; for now

εγγύτερον ημών η σωτηρία η ότε επιστεύσαμεν 12+
[[is] nearer us deliverance] than when we trusted.

η νυξ προέκοψεν η δε ημέρα ήγγικεν αποθώματα
The night progressed, and the day approached. We should put aside

ούν τα έργα του σκοτους και ενδυσώμεθα τα όπλα
then the works of darkness, and put on the weapons

του φωτός 13+ ως εν ημέρα ευσχημόνως
of the light. As by day decently

וזולתי אהבת איש את־רעהו כי
האהב את־חברו קיום את־התורה:
+ כי מצות לא תנאף לא תרצח לא
תגנב לא תענה עד שקר לא תחמד
עם כל־מצות אחרות כולן הנה בכלל
המצאמר הזה ואהבת לרעהו כמוד:
+ האהבה לא תרע לרע על־כן
האהבה קיום התורה כולה:
+ וכזאת עשו מפני שאתם ידעים

את־השעה כי־כבר עת להקיץ
מן־השנה כי ישועתנו קרובה
עתה מהיום אשר באנו להאמין:
+ תלילה חלף והיום קרב
לכן נסירה־נא את־מעשי החשך
ונלבשה את־כלי נשק האור:
+ וכהתהלך באור היום נתהלך
בצניעות לא בזוללות ובשכרון ולא בגילוי
ערויות ועשות זמה ולא במריבה וקנאה:

לחַسְתֶּם וְשָׁחַטְתֶּם וְנָחְתֶם
חַלְלֶם:

+ וְאֵת הַיְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֵת הַיְהוָה אֱלֹהֵינוּ
כְּשֶׁנֶּחֱמַדְתֶּם וְכִשְׁמַרְתֶּם
לְפָנֵינוּ לְפָנֵינוּ לְפָנֵינוּ:
+ וְכִשְׁמַרְתֶּם לְפָנֵינוּ לְפָנֵינוּ

חַלְלֶם וְשָׁחַטְתֶּם וְנָחְתֶם
+ וְאֵת הַיְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֵת הַיְהוָה אֱלֹהֵינוּ
כְּשֶׁנֶּחֱמַדְתֶּם וְכִשְׁמַרְתֶּם
לְפָנֵינוּ לְפָנֵינוּ לְפָנֵינוּ:
+ וְכִשְׁמַרְתֶּם לְפָנֵינוּ לְפָנֵינוּ

περιπατήσωμεν μη κώμοις και μέθαις μη κοίταις
 we should walk]; not in debaucheries and in intoxications; not in beds
 και ασελγείαις μη έριδι και ζήλω 14+ αλλ'
 and in lewdnesses; not in strife and in jealousy. But
 ενδύσασθε τον κύριον Ιησούν χριστόν και της
 clothe on the Lord Jesus Christ, and of the
 σαρκός πρόνοιαν μη ποιείσθε εις επιθυμίας
 flesh forethought do not have for desire].

14 7

1+ τον δε ασθενούντα τη πίστει προσλαμβάνεσθε μη
 But the one being weak in the belief take to yourselves! not
 εις διακρίσεις διαλογισμών 2+ ος μεν πιστεύει φαγείν
 for distinction of arguings. Indeed one trusts to eat
 πάντα ο δε ασθενών λάχανα εσθίει 3+ ο εσθίων
 all [things] ; and the one being weak vegetables eats]. The one eating,
 τον μη εσθίοντα μη εξουθενείτω και ο μη εσθίων
 the one not eating treat not with contempt]! and the one not eating,
 τον εσθίοντα μη κρινέτω ο θεός γαρ
 the one eating judge not]! for God
 αυτόν προσελάβετο 4+ συ τις ει ο κρίνων
 received him to himself. you Who are], the one judging
 αλλότριον οικέτην τω ιδίω κυρίω στήκει η πίπτει
 a stranger's servant? [To] his own master he stands or falls,
 σταθήσεται δε δυνατός γαρ εστιν ο θεός στήσαι
 but he shall be established; able for is God] to establish

+ כי אם-לבשו את-הָאָדוֹן יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
 וְדָאֲנוּ לְבָשׁוֹכְכֶם אֲדָ-לֹא לְהַגְבִּיר הַתְּאֻזֹּת:

+ וְאֶת-הַחֲלוּשׁ בְּאַמוּנָה אוֹתוֹ
 קָבְלוּ וְלֹא לְדַיֵּן אֶת-הַמְּחַשְׁבוֹת:
 + יֵשׁ מְאַמִּין שְׂמוּתָדָר לְאֹכֵל כָּל-דְּבַר
 וְהַחֲלוּשׁ לֹא יֹאכֵל כִּי אִם-יָרֵק:

+ הָאֹכֵל אֶל-יָבֹז אֶת-אֲשֶׁר לֹא
 יֹאכֵל וְאֲשֶׁר לֹא יֹאכֵל אֶל-יָדִין

אֶת-הָאֹכֵל כִּי-קָבַל אֹתוֹ הָאֱלֹהִים:
 + מִי אַתָּה כִּי תַדִּין עֶבֶד שְׂאִינוֹ שֶׁלְּךָ
 הֵן לְאֲדֹנָיו הוּא אִם יָקוּם וְאִם יִפֹּל אֹכֵל
 יוֹקֵם כִּי-יִכַּל הָאֱלֹהִים לְהַקִּימוֹ:

לֵךְ כְּוִיָּה אֵלֶּךָ כִּי הוֹדֵוֹ אֵלֶּךָ כִּי בִּגְוֹחַתְךָ
 לְיָפֵךָ אֵלֶּךָ כִּי שְׂמֹחַתְךָ אֵלֶּךָ:
 + אֵלֶּךָ לְשֹׂמֵחַ, לְיָדְךָ נְעֻמָּה וְשִׂמְחָה
 אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ וְשִׂמְחָתְךָ אֵלֶּךָ:

+ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ כִּי בִּגְוֹחַתְךָ אֵלֶּךָ
 לֵךְ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ
 כִּי בִּגְוֹחַתְךָ אֵלֶּךָ:
 + אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ:

לֵךְ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ

+ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ
 לֵךְ נְעֻמָּה אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ
 אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ
 + אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ
 אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ
 אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ
 אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ

αὐτόν 5+ ος μεν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν ος δε
 him. The one who indeed judges a day over a day, and who
 κρίνει πάσαν ἡμέραν ἕκαστος εν τῷ ιδίῳ νοῖ
 judges every day -- each in his own mind

πληροφορεῖσθω 6+ ο φρονών την ἡμέραν
 let have full assurance!] The one regarding the day,
 κυρίῳ φρονεῖ και ο μη φρονών την ἡμέραν κυρίῳ
 regards it to [the] Lord; and the one not regarding the day, to [the] Lord
 ου φρονεῖ ο εσθίων κυρίῳ εσθίει ευχαριστεῖ γαρ τῷ
 regards it not]. The one eating, eats to [the] Lord, for he gives thanks [to]
 θεῷ και ο μη εσθίων κυρίῳ ουκ εσθίει και
 God; and the one not eating, to [the] Lord eats not], and

ευχαριστεῖ τῷ θεῷ 7+ ουδείς γαρ ἡμῶν εαυτῷ ζῆ και
 he gives thanks [to] God. For not one of us lives to himself, and

ουδείς εαυτῷ αποθνήσκει 8+ εἴν τε γαρ ζῶμεν τῷ
 no one dies to himself. if both For] we should live, to the
 κυρίῳ ζῶμεν εἴν τε αποθνήσκωμεν τῷ κυρίῳ
 Lord we should live]; and if we should die, to the Lord
 αποθνήσκομεν εἴν τε οὖν ζῶμεν εἴν τε
 we should die]. If both then we should live, and if

αποθνήσκωμεν του κυρίου εσμέν 9+ εις τούτο γαρ
 we should die, of the Lord we are]. For, for this
 χριστός και απέθανε και ανέστη και ἔζησεν ἵνα και
 Christ both died, and rose up, and lived, that both
 νεκρῶν και ζώντων κυριεύσῃ 10+ συ δε τι κρίνεις
 [the] dead and living he should lord over. But you, why do you judge

מֵת לְנַפְשׁוֹ :
 + יֵשׁ מִבְּדִיל בֵּין-יּוֹם לְיּוֹם וְיֵשׁ אֲשֶׁר
 כָּל-הַיָּמִים הַיָּמִים בְּעֵינָיו יְהִי כָל-אִישׁ נֹכֹחַ
 בְּדַעְתּוֹ :
 + תִּשְׁמַר אֶת-הַיּוֹם לְקִדְשׁוֹ שְׁמַר אֹתוֹ
 לְאֲדוֹן וְאֲשֶׁר אֵינְנוּ שְׁמַר לְאֲדוֹן אֵינְנוּ
 שְׁמַר הָאֵכֶל אֵכֶל לְשֵׁם הָאֲדוֹן כִּי מוֹדָה
 הוּא לְאֵלֵהֶם וְאֲשֶׁר אֵינְנוּ אֵכֶל לְשֵׁם
 הָאֲדוֹן אֵינְנוּ אֵכֶל וּמוֹדָה הוּא לְאֵלֵהֶם :
 + כִּי אֵין-אִישׁ מִמֶּנּוּ חַי לְנַפְשׁוֹ וְאֵין אִישׁ

מֵת לְנַפְשׁוֹ :
 + כִּי אִם-נִחְיֶה נִחְיֶה לְאֲדוֹן
 וְאִם נָמוּת נָמוּת לְאֲדוֹן לְכֵן בֵּין
 חַיִּים וּבֵין מֵתִים לְאֲדוֹן הַיָּנוּחַ :
 + כִּי בְּעִבּוּר זֹאת מֵת הַמְּשִׁיחַ
 וְנִקָּם וַיַּחֲיֵ לְמַעַן יִהְיֶה אֲדוֹן גַּם
 עַל-הַמֵּתִים גַּם עַל-הַחַיִּים :
 + וְאַתָּה מַה-לָּךְ כִּי תִדַּן אֶת-אֲחֵיךָ

וְלִנְפְשׁוֹ מָוֶה :
 + וְחַלְלֵהוּ אֵלֶּיךָ לְחַלְלֵהוּ לְחַלְלֵהוּ
 אֵלֶּיךָ מְחַלְלֵהוּ לְחַלְלֵהוּ אֵלֶּיךָ
 שִׁנְיָה מִחַלְלֵהוּ אֵלֶּיךָ מְחַלְלֵהוּ עִלְיָה :
 + וְחַלְלֵהוּ מִלֵּךְ אֵלֶּיךָ מְחַלְלֵהוּ מִלֵּךְ
 מִמֶּנּוּ וְנִמְוֵהוּ מִלֵּךְ לְחַלְלֵהוּ אֵלֶּיךָ :
 + אֲנִי וְגַם מִלֵּךְ אֵלֶּיךָ אֲנִי לְשֵׁם אֵלֶּיךָ
 + לְעַד יְהִי כֵן וְלִנְפְשׁוֹ מָוֶה אֲנִי

τον αδελφόν σου η και συ τι εξουθενείς
 your brother? or also why do you treat with contempt
 τον αδελφόν σου πάντες γαρ παραστησόμεθα τω
 your brother? for all of us shall stand before the
 βήματι του χριστού 11+ γέγραπται γαρ ζω εγώ λέγει
 rostrum of the Christ. For it has been written, [As] I live, says
 κύριος ότι εμοί κάμψει παν γόνυ και πάσα γλώσσα
 [the] Lord, that to me shall bend every knee], and every tongue
 εξομολογήσεται τω θεώ 12+ άρα ούν έκαστος ημών
 shall make acknowledgment [to] God. So then each of us
 περί εαυτού λόγον δώσει τω θεώ 13+ μηκέτι ούν
 concerning himself account shall give] [to] God. No longer then
 αλλήλους κρίνωμεν αλλά τούτο κρίνατε μάλλον
 one another should we judge]. But this judge rather!
 το μη τιθέναι πρόσκομμα τω αδελφώ η σκάνδαλον
 to not put an occasion of stumbling to the brother or an obstacle!
 14+ οίδα και πέπεισμαι εν κυρίω Ιησού ότι ουδέν
 I know and am persuaded in [the] Lord Jesus, that nothing
 κοινόν δι' αυτού ει μη τω λογιζομένω τι
 is profane of itself; except to the one considering anything
 κοινόν είναι εκείνω κοινόν 15+ ει δε διά βρώμα
 to be profane, to that one [it is] profane. But if on account of food
 ο αδελφός σου λυπείται ουκέτι κατά αγάπην
 your brother frets, no longer according to love
 περιπατείς μη τω βρώματί σου εκείνον απόλλυε υπέρ
 do you walk]. Do not by your food that one destroy], for

ומת-לך כי תבויז לְאָחִיךָ הֲלֹא כוֹלְנוּ
 עֲתִידִים לַעֲמֹד לִפְנֵי כֹסֵא דִין אֱלֹהִים:
 + כי כְּתוּב חִי-אֲנִי נְאוּם-יְהוָה כִּי לִי
 תִכְרַע כָּל-בָּרִךְ וְכָל-לָשׁוֹן תִּוְדֶה לְאֱלֹהִים:
 + הִנֵּה כָל-אָחִיךָ מִמְּנוּ עַל-נַפְשׁוֹ יִתֵּן חֶשְׁבוֹן
 לְאֱלֹהִים:
 + לִכֵּן אַל-נִדְיִן עוֹד אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ

כִּי אִם-זֶה יְהִי דִינְכֶם שְׁלֹא-יִתֵּן
 אִישׁ לִפְנֵי אָחִיו מִכְשׁוֹל אוֹ מוֹקֵשׁ:
 + אֲנִי יָדַעְתִּי וּבְרוּר לִי הַדָּבָר בְּאָדוֹן
 יְשׁוּעַ כִּי-אֵין טָמֵא בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְרַק-טָמֵא
 הוּא לְמִי שִׁיחֲשָׁבְנוּ לוֹ לְטָמֵא:
 + וְאִם-יַעֲצֵב אָחִיךָ עַל-דָּבָר מֵאֲכָל
 אִינֶךָ הֲלֹךְ דְּרֹךְ אַחְוָה אַל-נָא תֵאבֵד
 בְּאֲכֻלְךָ אֶת-אִשְׁרֵךְ בְּעַדּוֹ מִתְּהַמְשִׁיחַ:

אִם אָנֹכִי לְחֵטְא עָרַךְ אֲנִי לְאִשׁוֹ הֲלֹ
 לְחֵטְא חַטְאֵיכֶם לְחַטְאֵי מִיָּד וְחַטְאֵיכֶם:
 + אֲנִי וְאַחֵיכֶם וְגַם אֲנִי וְאִשׁוֹ הֲלֹ
 וְגַם אֲחֵיכֶם הֲלֹ כִּי אִשׁוֹ הֲלֹ לְעַם:
 + וְכִי הֲלֹ אֲנִי וְכִי הֲלֹ אֲנִי לְעַם
 מִתְּהַמְשִׁיחַ:
 + לִי חֲשַׁבְתִּי וְגַם לְעַם אֲנִי וְגַם
 לְחֵטְאֵיכֶם וְחֵטְאֵיכֶם לְאִשׁוֹ הֲלֹ

+ וְגַם אֲנִי וְגַם אֲנִי וְגַם אֲנִי
 לְחֵטְאֵיכֶם לְחֵטְאֵיכֶם לְחֵטְאֵיכֶם
 חֲשַׁבְתִּי לְחֵטְאֵיכֶם לְחֵטְאֵיכֶם
 + וְגַם אֲנִי וְגַם אֲנִי וְגַם אֲנִי
 לְחֵטְאֵיכֶם לְחֵטְאֵיכֶם לְחֵטְאֵיכֶם
 לְחֵטְאֵיכֶם לְחֵטְאֵיכֶם לְחֵטְאֵיכֶם

ου χριστός απέθανεν 16+ μη βλασφημείσθω ούν
of whom Christ died! Let not be blasphemed then

υμών το αγαθόν 17+ ου γαρ εστιν η βασιλεία
your good! For not is the kingdom
του θεού βρώσις και πόσις αλλά δικαιοσύνη και
of God food and drink, but righteousness and

ειρήνη και χαρά εν πνεύματι αγίω 18+ ο γαρ εν
peace and joy in spirit holy]. For the one in
τούτοις δουλεύων τω χριστώ ευάρεστος τω θεώ και
these [things] serving the Christ] [is] well-pleasing to God, and

δόκιμος τοις ανθρώποις 19+ άρα ούν τα
approved by men. So then the [things]
της ειρήνης διώκωμεν και τα της οικοδομής της
of peace we should pursue, and the [things] of the edifying the [thing]

εις αλλήλους 20+ μη ένεκεν βρώματος κατάλυε το
for one another. Do not because of food destroy the
έργον του θεού πάντα μεν καθαρά αλλά κακόν τω
work of God]. All [things] indeed are pure, but [it is] evil to the

ανθρώπω τω διά προσκόμματος εσθίοντι 21+ καλόν
man by an occasion of stumbling [someone] [who] eats]. [It is] good
το μη φαγείν κρέα μηδέ πειν οίνον μηδέ εν ω
to not eat meats, nor to drink wine, nor [anything] in which
ο αδελφός σου προσκόπτει η σκανδαλίζεται η ασθενεί
your brother stumbles against, or be caused to stumble, or is weak.

22+ συ πίστιν έχεις κατά σεαυτόν έχε ενώπιον
You belief have]?! According to yourself have it before

+ לְכֵן הִזְהָרוּ פֶּן־יִהְיֶה טוֹבְכֶם לְגַדּוּפִים :

+ כִּי־מִלְכוֹת הָאֱלֹהִים אֵינָנָה
אֲכִילָה וְשִׁתִּיָּה כִּי־צָדָקָה הִיא
וְשָׁלוֹם וְשִׂמְחָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ :
+ וְהַעֲבֹד בְּאֵלֹהֵי אֲתֵּת־הַמְּשִׁיחַ רְצוּנִי
הוּא לְאֱלֹהִים וּבַחֲוֹן לְאֲנָשִׁים :
+ וְעַתָּה נִרְדָּפָה־נָּא דְרִכֵּי שְׁלוֹם
וְאֲשֶׁר נִכְוֵינּוּ בּוֹ אִישׁ אֶת־רַעְיוֹ :

+ אֶל־תִּהְרֹס אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים
עַל־דְּבַר מֵאֲכֹל הֵן הַכֹּל טָהוֹר וְרַע
הוּא לְאָדָם אֲשֶׁר יֹאכְלֵנוּ לְמַכְשָׁל :
+ טוֹב שְׂלֵא־תֹאכַל בְּשָׂר וְלֹא־תִשְׁתֶּה
יַיִן וְלֹא־תַעֲשֶׂה דָבָר אֲשֶׁר יִתְנַגֵּף־בוֹ
אָחִיךָ וְהָיָה לוֹ לְמַכְשָׁל וּלְפִוְקָה :
+ אִם יֵשׁ לְךָ אֲמוּנָה תִּהְיֶה־לְךָ
לְבָדֶךָ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
הַכָּשֶׁר בְּעֵינָיו וְאִין לְבוֹ נִקְפוֹ :

+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל

+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל
+ אֱלֹהִים יֵשׁ לְכָל

του θεού μακάριος ο μη κρίνων εαυτόν εν ω
 God! Blessed [is] the one not judging himself in what
 δοκιμάζει 23 + ο δε διακρινόμενος εάν φάγη
 he distinguishes. But the one scrutinizing, if he should eat,
 κατακέκριται ότι ουκ εκ πίστεως παν δε ο ουκ
 has been condemned, for [it is] not of belief; and everything which [is] not
 εκ πίστεως αμαρτία εστίν
 of belief is sin.

15 טו

1 + οφείλομεν δε ημείς οι δυνατοί τα ασθενήματα
 ought But we the ones able] the weaknesses
 των αδυνάτων βαστάζειν και μη εαυτοίς αρέσκειν 2 +
 of the ones disabled to bear], and not to please [just] ourselves.
 έκαστος γαρ ημών τω πλησίον αρεσκέτω εις
 each For of us [his] neighbor let please] for
 το αγαθόν προς οικοδομήν 3 + και γαρ ο χριστός ουχ
 good [and] for edifying! For even the Christ not
 εαυτώ ήρεσεν αλλά καθώς γέγραπται οι ονειδισμοί
 himself pleased]; but as it has been written, The scorings
 των ονειδιζόντων σε επέπεσον επ' εμέ 4 + όσα γαρ
 of the ones berating you fell upon me. For as much as
 προεγράφη εις την ημετέραν διδασκαλίαν
 was written beforehand, for our instruction
 προεγράφη ίνα διά της υπομονής και διά της
 it was written beforehand], that through the endurance and on account of the

וְאֲשֶׁר סָפַק לוֹ בְּאֲכָלוֹ נֶאֱשָׁם כִּי לֹא עָשָׂה
 מֵאֲמוּנָה וְכָל־הַנְּעֻשָׁה שְׁלֹא מֵאֲמוּנָה הִטָּא
 הוּא:
 +
 וְאֲנַחְנוּ הַחֲזִיקִים עָלֵינוּ לְשֵׂאת חוֹלְשׁוֹת
 הַרְפִּים וְאֵל־נִבְקֵשׁ הַנָּאֵת עֲצֻמָּנוּ:
 + כִּי כָל־אֶחָד מִמֶּנּוּ יִבְקֵשׁ הַנָּאֵת

חִבְרוּ לְטוֹב לוֹ לְמַעַן יִתְכַּוֵּן:
 + כִּי גַם־הַמְּשִׁיחַ לֹא בִקֵּשׁ הַנָּאֵת עֲצֻמוֹ
 אֲלָא כְּכַתּוּב חֲרָפוֹת חוֹרְפִיךָ נָפְלוּ עָלַי:
 + כִּי כָל־אֲשֶׁר נִכְתַּב מִלְּפָנִים נִכְתַּב
 לְלַמְּדֵנוּ לְמַעַן תִּהְיֶה־לָּנוּ תִקְוָה
 בְּסִבְלָנוֹת וּבְתַנְחוּמוֹת הַכְּתוּבִים:

אֲשֶׁר מִנֵּי מִיָּד אֲלֵהֶם
 לֶחֶם וְלֵב וְנִפְעָם בְּחַיִּים וְיִצְחָק:
 + אֲשֶׁר יִצְחָק וְיִשְׂמְחֵם וְיִשְׂמְחוּ
 לֵב וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ
 וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ
 וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ

+ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ
 וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ

+ אֲשֶׁר מִנֵּי מִיָּד אֲלֵהֶם
 לֵב וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ

+ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ
 וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ
 וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ
 וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂמְחוּ

παρακλήσεως των γραφών την ελπίδα έχωμεν 5+
comfort of the scriptures hope we should have].

ο δε θεός της υπομονής και της παρακλήσεως
And the God of patience and comfort,
δώη υμίν το αυτό φρονεῖν εν αλλήλοις κατά
may he give to you the same regard with one another according to

χριστόν Ιησούν 6+ ἵνα ομοθυμαδόν εν ἐνὶ στόματι
Christ Jesus; that with one accord, in one mouth
δοξάζητε τον θεόν και πατέρα του κυρίου ημών
you should glorify God and father of our Lord

Ιησού χριστού 7+ διό προσλαμβάνεσθε αλλήλους
Jesus Christ. Therefore take to yourself one another!
καθώς και ο χριστός προσελάβετο υμάς εις δόξαν
as also the Christ took you to himself, for [the] glory

θεού 8+ λέγω δε χριστόν Ιησούν διάκονον γεγενήσθαι
of God. But I say, Christ Jesus a servant has become]
περιτομής υπέρ αληθείας θεού εις το βεβαιώσαι τας
of [the] circumcision for [the] truth of God, for the firming the

επαγγελίας των πατέρων 9+ τα δε ἔθνη υπέρ ελέους
promises of the fathers; and the nations for mercy
δοξάσαι τον θεόν καθώς γέγραπται διά τούτο
to glorify God, as it has been written, [saying], Because of this
εξομολογήσομαί σοι εν ἔθνεσι και τω ονόματί σου
I will make acknowledgment to you among [the] nations, and [to] your name

ψαλώ 10+ και πάλιν λέγει ευφράνθητε ἔθνη μετά
I will strum. And again it says, Be glad, O nations, with

וְאֵלֵהִי הַסְּבִלְנוֹת וְהַנְּחַמָּה הוּא יִתֵּן + וְהֵייתֶם כְּלֶכֶם לֵב אֶחָד כְּרִצּוֹן הַמְּשִׁיחַ יִשׁוּעַ:
וְאֲשֶׁר תִּכְבְּדוּ בְּנִפְשׁ אַחַת וּבְכַפָּה אֶחָד אֶת־הָאֱלֹהִים אָבִי אֲדַרְשִׁנוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
עַל־כֵּן קִבְּלוּ־נָא אִישׁ אֶת־אָחִיו כַּאֲשֶׁר נִם־הַמְּשִׁיחַ קִבֵּל אֶתְנוּ לְכִבּוֹד הָאֱלֹהִים:
וְאֲנִי אֹמֵר כִּי יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ נוֹלַד לְהַיּוֹת מְשִׁרְתַּת הַנְּמוּלִים לְמַעַן אֲמַתּוּ שֶׁל הָאֱלֹהִים לְקִיָּם אֶת־הַתְּבַטְחוֹת אֲשֶׁר לְאַבוֹת:
וְהַגּוֹיִם הַמָּה יִכְבְּדוּ אֶת־הָאֱלֹהִים לְמַעַן רְחַמְיוֹ כִּפְתּוֹב עַל־כֵּן אֲוֹרְדָה בְּגוֹיִם וּלְשִׁמְךָ אֲזַמְּרָה:
וְאוֹמֵר הַרְנִינוּ גוֹיִם עִמּוֹ:

וְאֵלֵהִי הַסְּבִלְנוֹת וְהַנְּחַמָּה הוּא יִתֵּן + וְהֵייתֶם כְּלֶכֶם לֵב אֶחָד כְּרִצּוֹן הַמְּשִׁיחַ יִשׁוּעַ:
וְאֲשֶׁר תִּכְבְּדוּ בְּנִפְשׁ אַחַת וּבְכַפָּה אֶחָד אֶת־הָאֱלֹהִים אָבִי אֲדַרְשִׁנוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
עַל־כֵּן קִבְּלוּ־נָא אִישׁ אֶת־אָחִיו כַּאֲשֶׁר נִם־הַמְּשִׁיחַ קִבֵּל אֶתְנוּ לְכִבּוֹד הָאֱלֹהִים:
וְאֲנִי אֹמֵר כִּי יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ נוֹלַד לְהַיּוֹת מְשִׁרְתַּת הַנְּמוּלִים לְמַעַן אֲמַתּוּ שֶׁל הָאֱלֹהִים לְקִיָּם אֶת־הַתְּבַטְחוֹת אֲשֶׁר לְאַבוֹת:
וְהַגּוֹיִם הַמָּה יִכְבְּדוּ אֶת־הָאֱלֹהִים לְמַעַן רְחַמְיוֹ כִּפְתּוֹב עַל־כֵּן אֲוֹרְדָה בְּגוֹיִם וּלְשִׁמְךָ אֲזַמְּרָה:
וְאוֹמֵר הַרְנִינוּ גוֹיִם עִמּוֹ:

του λαού αυτού 11+ και πάλιν αινείτε τον κύριον
his people! And again, Praise the Lord,
πάντα τα έθνη και επαινέσατε αυτόν πάντες οι λαοί
all the nations, and praise him all peoples!

12+ και πάλιν Ησαΐας λέγει έσται η ρίζα του Ιεσσαί
And again Isaiah says, There will be the root of Jesse,
και ο ανιστάμενος άρχειν εθνών επ' αυτό έθνη
and the one rising up to rule nations, upon him nations

ελπιούσι 13+ ο δε θεός της ελπίδος πληρώσαι υμάς
shall hope. And the God of hope, may he fill you
πάσης χαράς και ειρήνης εν τω πιστεύειν εις
with all joy and peace in trusting, for
το περισσεύειν υμάς εν τη ελπίδι εν δυνάμει
you abounding in the hope, in power

πνεύματος αγίου 14+ πέπεισμαι δε αδελφοί μου και
spirit of holy]. But I am persuaded, my brethren, even
αυτός εγώ περί υμών ότι και αυτοί μεστοί εστε
I myself, concerning you, that you also are full
αγαθωσύνης πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως δυνάμενοι
of goodness, being filled with all knowledge, being able

και άλλους νουθετείν 15+ τολμηρότερον δε έγγραψα
even others to admonish]. But more daring I wrote
υμίν αδελφοί από μέρους ως επαναμιμνήσκων υμάς
to you, brethren, in part, as reminding you,

διά την χάριν την δοθείσάν μοι υπό του θεού 16+
through the favor, the one being given to me by God,

וְאוֹמֵר הַלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם שְׂבָחוּהוּ
כָּל־הָאוֹמוֹת׃
וַיִּשְׁעֵיהוּ אָמַר וְהָיָה שְׂרָשׁ יֵשׁי אֲשֶׁר
עֹמֵד לְנִשְׂיָא עַמִּים אֱלֹיו גּוֹיִם יְקוּי׃
וְאֵלֵהי הַתְּקִינָה הוּא יִמְלֵא אֶתְכֶם
כָּל־שְׂמֻחָה וְשָׁלוֹם בְּאַמוּנָה לְמַעַן
תִּעַדְדָּה תְּקַנְתְּכֶם בְּגִבּוֹרֵת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃
וְהָיָה אַחֵי מוֹבְטָח אֲנִי בְּכֶם כִּי מִלְּאֵי

אֶהְבֵּת חֶסֶד אֲתֶם וּמִמוֹלָאִים כָּל־דַּעַת
וַיְדַעִים לְהוֹכִיחַ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ׃
וְאֶף־עַל־פִּי כֵן הֵעֲזִיתִי מְעַט לְכַתֵּב
אֲלֵיכֶם הִנֵּה וְהִנֵּה כְּמִזְכִּיר אֶתְכֶם עַל־פִּי
הַחֶסֶד הַנִּתּוֹן לִי מֵאֵת הָאֱלֹהִים׃
וְלִהְיוֹת מְשֻׁרֵת יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ לְגוֹיִם
וְלִכְהֵן בְּבִשׁוֹרֵת הָאֱלֹהִים לְמַעַן יִהְיֶה
קָרְבַּן הַגּוֹיִם רְצוּי וּמְקוֹדֵשׁ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃

וְהָיָה אֲנִי מוֹבְטָח אֲנִי בְּכֶם כִּי מִלְּאֵי
כָּל־הָאוֹמוֹת׃
וַיִּשְׁעֵיהוּ אָמַר וְהָיָה שְׂרָשׁ יֵשׁי אֲשֶׁר
עֹמֵד לְנִשְׂיָא עַמִּים אֱלֹיו גּוֹיִם יְקוּי׃
וְאֵלֵהי הַתְּקִינָה הוּא יִמְלֵא אֶתְכֶם
כָּל־שְׂמֻחָה וְשָׁלוֹם בְּאַמוּנָה לְמַעַן
תִּעַדְדָּה תְּקַנְתְּכֶם בְּגִבּוֹרֵת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃
וְהָיָה אַחֵי מוֹבְטָח אֲנִי בְּכֶם כִּי מִלְּאֵי

וְהָיָה אֲנִי מוֹבְטָח אֲנִי בְּכֶם כִּי מִלְּאֵי
כָּל־הָאוֹמוֹת׃
וַיִּשְׁעֵיהוּ אָמַר וְהָיָה שְׂרָשׁ יֵשׁי אֲשֶׁר
עֹמֵד לְנִשְׂיָא עַמִּים אֱלֹיו גּוֹיִם יְקוּי׃
וְאֵלֵהי הַתְּקִינָה הוּא יִמְלֵא אֶתְכֶם
כָּל־שְׂמֻחָה וְשָׁלוֹם בְּאַמוּנָה לְמַעַן
תִּעַדְדָּה תְּקַנְתְּכֶם בְּגִבּוֹרֵת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ׃
וְהָיָה אַחֵי מוֹבְטָח אֲנִי בְּכֶם כִּי מִלְּאֵי

εις το εἶναί με λειτουργόν Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τα ἔθνη
 for me to be a minister of Jesus Christ to the nations,
 ιερουργούντα το ευαγγέλιον του θεοῦ ἵνα γένηται
 administering in sacred service the good news of God, that should be
 η προσφορά των εθνῶν ευπρόσδεκτος ἡγιασμένη ἐν
 the offering of the nations] well-received, having been sanctified in
 πνεύματι ἁγίῳ 17+ ἔχω οὖν καύχησιν ἐν χριστῷ
 spirit holy]. I have then a boasting in Christ

Ἰησοῦ τα προς τον θεόν 18+ ου γαρ τολμήσω
 Jesus -- the [things] about God. not For I dare]
 λαλεῖν τι ὧν ου κατειργάσατο χριστός δι' εμού
 to speak anything which did not manufacture Christ] through me

εις υπακοήν εθνῶν λόγῳ και ἔργῳ 19+ ἐν δυνάμει
 for [the] obedience of [the] nations -- by word and work, in [the] power
 σημείων και τεράτων ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ
 of signs and miracles, in [the] power of spirit of God;
 ὥστε με ἀπό Ἰερουσαλήμ και κύκλῳ μέχρι
 so as for me from Jerusalem and round about unto
 του Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι το ευαγγέλιον
 Illyricum to accomplish the good news

του χριστοῦ 20+ οὕτω δε φιλοτιμούμενον
 of Christ. And so striving earnestly
 ευαγγελίζεσθαι ουχ ὅπου ὠνομάσθη χριστός ἵνα μη
 to announce good news, was not where named Christ], that not
 ἐπ' αλλότριον θεμέλιον οικοδομῶ 21+ ἀλλά καθὼς
 upon another's foundation I should build]; but as

+ על-פּן יֵשׁ-לִי לְהַתְּהַלֵּל בְּמִשִּׁיחַ יֵשׁוּעַ
 בְּעֵנְוֵי הָאֱלֹהִים:
 + כִּי לֹא-אֶעֱזֹר פָּנַי לְדַבֵּר דְּבַר זוּלָּתַי אֲשֶׁר
 עָשָׂה הַמִּשִּׁיחַ בְּיָדַי לְמַעַן הַטּוֹת בְּאִמְרוֹ
 וּבְמַעֲשָׂה אֶת-לֵב הַגּוֹיִם לְסוּר לְמִשְׁמַעְתּוֹ:
 + בְּגִבּוֹרֶת אֲתוֹת וּמוֹפְתִים וּבְגִבּוֹרֶת רֹיחַ
 אֱלֹהִים עַד-כִּי מִירוּשָׁלַיִם וְסָבִיבוֹתֶיהָ וְעַד

לְאַלְוִירִיקוֹן מִלְּאֲתֵי אֶת-בְּשׂוֹרֶת הַמִּשִּׁיחַ:
 + בְּהַשְׁתַּדְּלִי לְהַגִּיד אֶת-הַבְּשׂוֹרָה
 לֹא בְמִקְמוֹת אֲשֶׁר-שָׂם כְּבוֹד נִקְרָא שֵׁם
 הַמִּשִּׁיחַ שְׁלֹא אֶבְנֶה עַל-יְסוּד אֲחֵרִים:
 + אֲלֵא כְּכַתּוּב אֲשֶׁר לֹא-סוּפֵר לָהֶם
 רְאוּ וְאֲשֶׁר לֹא-שָׁמְעוּ הַתְּבוֹנְנִי:

כְּחַוְּתָא אֲכַלְמַסְא לְרִבְרִינְלֵא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 חַפְּלָא חַפְּלָא חַפְּלָא חַפְּלָא חַפְּלָא
 + אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא

אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא
 אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא אֲכַלְמַסְא

γέγραπται οἰς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ
it has been written, To the ones to whom it was not announced concerning him,

ὄψονται καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσιν 22 +
they shall see; and the ones who have not heard, they shall perceive.

διό καὶ ἐνεκοπτόμην τα πολλὰ τοῦ ελθεῖν πρὸς
Therefore also I was hindered the many [times] to come to

υμᾶς 23 + νυνὶ δε μηκέτι τόπον ἔχων ἐν
you. But now no longer a place having] in

τοῖς κλίμασι τούτοις ἐπιποθίαν δε ἔχων τοῦ ελθεῖν
these regions, a longing And having] to come

πρὸς υμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν 24 + ὡς εἴαν πορεύωμαι
to you for many years, whenever I should go

εἰς τὴν Σπανίαν ἐλεύσομαι πρὸς υμᾶς ἐλπίζω γὰρ
into Spain I will come to you; for I hope

διαπορευόμενος θεάσασθαι υμᾶς καὶ ὑφ' υμῶν
traveling by to see you, and by you

προπεμφθῆναι ἐκεῖ εἴαν υμῶν πρότον ἀπὸ μέρους
to be sent forward there, if I should by you first in part

εμπλησθῶ 25 + νυνὶ δε πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ
be filled up]. But now I go unto Jerusalem,

διακονῶν τοῖς ἁγίοις 26 + εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία
serving to the holy ones. think well For Macedonia

καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς
and Achaia fellowship [contribution] a certain to make] unto the

πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ 27 +
poor of the holy ones, of the ones in Jerusalem.

וְהוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר-בְּגִלְלוֹ נִעְצְרֹתִי + פְּעַם וּשְׁתַּיִם מִבּוֹא אֵלֵיכֶם :	+ אֲמַנָּם עֲתָה אֵלֶיכָה יְרוּשָׁלַיִם לָעֶזְרָה לְקַדּוּשִׁים :
+ אֲבָל עֲתָה שְׂאִין-לִי עוֹד מְקוֹם בְּגִלְלוֹת הָאֵלֶּה וְאֲנִי נִכְסֵף לָבֹא אֵלֵיכֶם זֶה שָׁנַיִם רַבּוֹת :	+ כִּי מִקְדוֹנִיָּא וְאַכְפִּיא הוֹאִילֹו לְתַרְם תְּרוּמָה לְאַבְיוֹנֵי הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם :
+ אֲבּוֹא אֵלֵיכֶם בְּלַכְתִּי לְאַסְפְּמִיא כִּי מְקוּהָ אֲנֹכִי לְרִאוּתְכֶם בְּעִבְרֵי וְאַתֶּם תִּשְׁלַחוּנִי שָׁמָּה וְאַשְׁבְּעָה מְעַט מִכֶּם בְּרִאוּשׁוֹנָה :	+ כִּי הוֹאִילֹו וְאַף-מְחוּיָבִים הֵם לָהֶם הִנֵּה לְגוֹיִם הִנֵּה חֶלֶק בְּדַבְרֵי הַרוּחַ אֲשֶׁר לָהֶם וְהִלֵּא עֲלֵיהֶם לְתַמְכֶּם גַּם בְּדַבְרֵי הַגּוֹף :

+ וְהָלַל מִן הַאֲחֻפְּתָה וְצַדִּיק שְׂפָתַי וְיִרְאֵה לְאֵלֹהִים :	+ וְהָלַל מִן הַאֲחֻפְּתָה וְצַדִּיק לְפָנֶיךָ :
+ וְהָלַל מִן הַאֲחֻפְּתָה וְצַדִּיק לְפָנֶיךָ וְהָלַל מִן הַאֲחֻפְּתָה וְצַדִּיק לְפָנֶיךָ :	+ וְהָלַל מִן הַאֲחֻפְּתָה וְצַדִּיק לְפָנֶיךָ וְהָלַל מִן הַאֲחֻפְּתָה וְצַדִּיק לְפָנֶיךָ :
+ וְהָלַל מִן הַאֲחֻפְּתָה וְצַדִּיק לְפָנֶיךָ וְהָלַל מִן הַאֲחֻפְּתָה וְצַדִּיק לְפָנֶיךָ :	+ וְהָלַל מִן הַאֲחֻפְּתָה וְצַדִּיק לְפָנֶיךָ וְהָלַל מִן הַאֲחֻפְּתָה וְצַדִּיק לְפָנֶיךָ :

ευδόκησαν γὰρ καὶ οφειλέται αὐτῶν εἰσιν εἰ γὰρ τοῖς
 For they take pleasure [in it], and debtors they are their]. For if to the
 πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη οφείλουσιν
 spiritual [things] they participated in their nations], they ought
 καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς 28+ τούτο
 also in the fleshly [things] minister to them. This
 οὖν ἐπιτελέσας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς
 then completing, and having sealed to them
 τὸν καρπὸν τούτον ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς
 this fruit, I will go forth by you into
 τὴν Σπανίαν 29+ οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν
 Spain. And I know that coming to you, in
 πληρώματι εὐλογίας τοῦ ευαγγελίου τοῦ χριστοῦ
 fullness of blessing of the good news of the Christ
 ἐλεύσομαι 30+ παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί διὰ
 I shall come]. But I appeal to you, brethren, through
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης
 our Lord Jesus Christ, and through the love
 τοῦ πνεύματος συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς
 of the spirit, to be companion at arms with me in the
 προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν 31+ ἵνα
 prayers for me to God, that
 ρυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ
 I should be rescued from the ones resisting persuasion among the Jews; and
 ἵνα ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος
 that my service, the one for Jerusalem, well-received
 γένηται τοῖς ἀγίοις 32+ ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς
 should be] by the holy ones; that in joy I should come to

לְכֵן כְּשֶׁנִּמְרַתִּי אֶת־זֹאת וְחַתַּמְתִּי לָהֶם +
 הַפְּרִי תִּזְהָ אִזְ אֶעֱבְרָה דְרָךְ אֲרַצְכֶם
 לְאֶסְפְּמִיא:
 + וְיִוְדַע אֲנֹכִי כִּי בָבְאִי אֲלִיכֶם אָבוּא
 בְּמֵלֵא בְרַכְתָּהּ שֶׁל־בְּשׁוּרַת הַמְּשִׁיחַ:
 + וְאֲנִי מְעוֹרֵר אֶתְכֶם אַחִי בְּאֲדִינִי
 יְשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ וּבְאַהֲבַת הַרִּיחַ לְהַתְחַזֵּק

עָמִי בְּהַעֲתִירְכֶם בְּעַדִּי אֶל־הָאֱלֹהִים:
 + לְמַעַן אֲשֶׁר אֲנַצֵּל מִהַסּוֹכְרִים בְּאֶרֶץ
 יְהוּדָה וְיִעָרֵב עַל־הַקְּדוּשִׁים שְׁמוּשֵׁי לְשֵׁם
 יְרוּשָׁלַיִם:
 + וְאֲשֶׁר אָבוּא אֲלִיכֶם בְּשִׂמְחָה
 בְּרַצוֹן אֱלֹהִים וְאֲנַפֵּשׂ עִמְכֶם:

+ מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 לְאֶסְפְּמִיא בְּשִׂמְחָה מִן מִן מִן מִן
 + וְאֲנִי מְעוֹרֵר אֶתְכֶם אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן

עָמִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 + מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן

υμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ και συναναπαύσωμαι υμίν
 you by [the] will of God, that I should be refreshed together with you.
 33 + ο δε θεός της ειρήνης μετά πάντων υμών αμήν
 And the God of peace [be] with you all. Amen.

16 τϷ

1 + συνίστημι δε υμίν Φοίβην την αδελφήν ημών
 But I commend to you Phoebe our sister,
 ούσαν διάκονον της εκκλησίας της εν Κεγχρεαίς 2 +
 being a servant of the assembly, of the one in Cenchrea;
 ίνα αυτήν προσδέξησθε εν κυρίῳ αξίως των αγίων
 that you should favorably receive her in [the] Lord, worthily of the holy ones,
 και παραστήτε αυτή εν ω αν υμών χρήζη
 and you should stand beside her in what ever of you she should need
 πράγματι και γαρ αύτη προστάτις πολλών εγενήθη
 thing]; for also she a patroness of many was],
 και αυτού εμού 3 + ασπάσασθε Πρίσκιλλαν και
 and of me myself. Greet Priscilla and
 Ακύλαν τους συνεργούς μου εν χριστώ Ιησού 4 +
 Aquila my fellow-workers in Christ Jesus!
 οίτινες υπέρ της ψυχής μου τον εαυτών τράχηλον
 (who for my life their own neck
 υπέθηκαν οισ ουκ εγώ μόνος ευχαριστώ αλλά και
 placed], to whom not I only give thanks, but also
 πάσαι αι εκκλησίαι των εθνών 5 + και την κατ'
 all the assemblies of the nations;) and the at

+ וְאֵלֵהִי הַשְּׁלוֹם עִם־כָּלְכֶם אָמֵן :
 + וְהִנְנִי מוֹזְכִיר לְכֶם לְטוֹב אֶת־פּוֹנֵי
 אַחֹתַיִנִּי שֶׁהִיא מְשֻׁמֶשֶׁת הַקְּהֵלָה אֲשֶׁר
 בְּקֶנְכְּרִי :
 + אֲשֶׁר תִּקְבְּלוּהָ בְּאֲדִינֵינוּ כְּרְאוּנִי לְקָדוֹשִׁים
 וְתִתְמַכּוּ בָּהּ לְכֹל אֲשֶׁר־תִּצְטָרֵךְ לְכֶם
 כִּי־גַם־הִיא הִיְתָה עוֹזֵרֶת לְרַבִּים וְגַם לְנַפְשִׁי :
 + שְׁאַלְנוּ לְשָׁלוֹם פְּרִי־סִקְלָא וְעַקִּילֹס
 שְׁהֵם חֲבֵרֵי בַעְבוּדַת הַמְּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ :
 + אֲשֶׁר נָתַנּוּ אֶת־צַוְאָרֵם בְּעַד
 נַפְשִׁי וְלֹא־אָנִי לְבִדֵי אוֹדָה לָהֶם
 כִּי גַם־כָּל־קְהֵלוֹת הַגּוֹיִם וְגַם
 לְקְהֵלָה בְּבֵיתָם תִּשְׁאַלְנוּ לְשָׁלוֹם :
 + שְׁאַלְנוּ לְשָׁלוֹם אֶפִּינְטוֹס חֲבִיבֵי
 שֶׁהוּא רֵאשִׁית אֶסְיָא לְמְשִׁיחַ :

+ אֲלֵמָה אֵיךְ יִגְוֶה עֲלֵיכֶם נִסְמָה חַם גְּלֻחָה
 אֲכֶם :
 + וְהִנְנִי מוֹזְכִיר לְכֶם לְטוֹב אֶת־פּוֹנֵי
 אַחֹתַיִנִּי שֶׁהִיא מְשֻׁמֶשֶׁת הַקְּהֵלָה אֲשֶׁר
 בְּקֶנְכְּרִי :
 + אֲשֶׁר תִּקְבְּלוּהָ בְּאֲדִינֵינוּ כְּרְאוּנִי לְקָדוֹשִׁים
 וְתִתְמַכּוּ בָּהּ לְכֹל אֲשֶׁר־תִּצְטָרֵךְ לְכֶם
 כִּי־גַם־הִיא הִיְתָה עוֹזֵרֶת לְרַבִּים וְגַם לְנַפְשִׁי :
 + שְׁאַלְנוּ לְשָׁלוֹם פְּרִי־סִקְלָא וְעַקִּילֹס
 שְׁהֵם חֲבֵרֵי בַעְבוּדַת הַמְּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ :
 + אֲשֶׁר נָתַנּוּ אֶת־צַוְאָרֵם בְּעַד
 נַפְשִׁי וְלֹא־אָנִי לְבִדֵי אוֹדָה לָהֶם
 כִּי גַם־כָּל־קְהֵלוֹת הַגּוֹיִם וְגַם
 לְקְהֵלָה בְּבֵיתָם תִּשְׁאַלְנוּ לְשָׁלוֹם :
 + שְׁאַלְנוּ לְשָׁלוֹם אֶפִּינְטוֹס חֲבִיבֵי
 שֶׁהוּא רֵאשִׁית אֶסְיָא לְמְשִׁיחַ :

οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν ἀσπάσασθε Ἐπαινετόν
 their house assembly]. Greet Epaenetus
 τον ἀγαπητόν μου ὅς ἐστιν ἀπαρχή της Ἀχαιῆς εἰς
 my beloved, who is a first-fruit of Achaia for
 χριστόν 6+ ἀσπάσασθε Μαριάμ ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν
 Christ! Greet Mary, who much tired]
 εἰς ἡμᾶς 7+ ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν
 for us! Greet Andronicus and Junias
 τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου οἵτινές
 my relatives, and my fellow-captives! the ones who
 εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις οἱ καὶ προ
 are notable among the apostles, the ones who also before
 ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν χριστῷ 8+ ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν
 me were] in Christ. Greet Amplias
 τον ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ 9+ ἀσπάσασθε Οὐρβανόν
 my beloved in [the] Lord! Greet Urbanus
 τον συνεργόν ἡμῶν ἐν χριστῷ καὶ Στάχην
 our fellow-worker in Christ, and Stachys
 τον ἀγαπητόν μου 10+ ἀσπάσασθε Ἀπελλήν τον
 my beloved! Greet Apelles the one
 δόκιμον ἐν χριστῷ ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν
 approved in Christ! Greet the ones of the [household]
 Ἀριστοβούλου 11+ ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα
 of Aristobulus! Greet Herodion
 τον συγγενή μου ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου
 my relative! Greet the ones of the ones of Narcissus!

הַמְשִׁיחַ וְלְשָׁלוֹם אֶסְטָבִיס חֲבִיבִי :
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם אֶפְלִיס הַבְּחוּן בְּמִשְׁיחַ
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם בְּנֵי-בֵיתוֹ שֶׁל-אַרְיֶסְטוֹבֹלוֹס :
 קְרוּבֵי וְאֲשֶׁר הָיוּ אֶסְוֵרִים אֵתִי וְלָהֶם
 שֵׁם בְּשִׁלְיָחִים וְלִפְנֵי הָיוּ בְּמִשְׁיחַ :
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם אֶמְפִּלְיָאס חֲבִיבִי
 בְּאֵדְנִינוּ :
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם אוּרְבָּנוֹס חֲבֵרְנוּ בְּעִבּוֹדָת

+ שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם אֶסְטָבִיס חֲבִיבִי :
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם אֶפְלִיס הַבְּחוּן בְּמִשְׁיחַ :
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם בְּנֵי-בֵיתוֹ שֶׁל-אַרְיֶסְטוֹבֹלוֹס :
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם הַקְּרוּבִים אֵתִי וְלָהֶם
 שֵׁם בְּשִׁלְיָחִים וְלִפְנֵי הָיוּ בְּמִשְׁיחַ :
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם אֶמְפִּלְיָאס חֲבִיבִי
 בְּאֵדְנִינוּ :
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם אוּרְבָּנוֹס חֲבֵרְנוּ בְּעִבּוֹדָת

τους όντας εν κυρίῳ 12+ ασπάσασθε Τρύφαιναν και
 of the ones being in [the] Lord. Greet Tryphena and
 Τρυφώσαν τας κοπιώσας εν κυρίῳ ασπάσασθε
 Tryphosa! the ones tiring [by labor] in [the] Lord. Greet
 Περσίδα την αγαπητήν ήτις πολλά εκοπίασεν εν
 Persis the beloved! who by much [labor] tired in
 κυρίῳ 13+ ασπάσασθε Ρούφον τον εκλεκτόν εν κυρίῳ
 [the] Lord. Greet Rufus the chosen in [the] Lord,
 και την μητέρα αυτού και εμού 14+ ασπάσασθε
 and his mother and mine! Greet
 Ασύγκριτον Φλέγοντα Ερμάν Πατρόβαν Ερμήν και
 Asyncritus, Phlegon, Hermas, Patrobas, Hermes, and
 τους συν αυτοίς αδελφούς 15+ ασπάσασθε Φιλολόγον
 the with them brethren! Greet Philologus
 και Ιουλίαν Νηρέαν και την αδελφήν αυτού και
 and Julias, Nereus and his sister, and
 Ολυμπάν και τους συν αυτοίς πάντας αγίους 16+
 Olympas, and the with them all holy ones!
 ασπάσασθε αλλήλους εν φιλήματι αγίῳ ασπάζονται
 Greet one another with kiss a holy]! greet
 υμάς αι εκκλησίαι του χριστού 17+ παρακαλώ δε υμάς
 you The assemblies of Christ]. And I appeal to you,
 αδελφοί σκοπείν τους τας διχοστασίας και τα
 brethren, to watch the ones the discords and the

+ שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם טְרוֹפָיְנָה וְטְרוֹפָסָה
 הָעֵמִלוֹת בְּאֲדִינֵנוּ שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם פְּרָסִיס
 הַחֲבִיבָה שְׁעִמְלָה עִמָּל רַב בְּאֲדִינֵנוּ :
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם רוֹפּוֹס הַנְּבָחָר
 בְּאֲדִינֵנוּ וְלְשָׁלוֹם אִמּוֹ שְׁהִיא כְּאֵם לִי :
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם אֲסִינְקָרְיִטוֹס וּפְלִיגֹנוֹן
 וְהֶרְמָס וּפְטְרוֹבָס וְהֶרְמִיס וְהָאֲחִים אֲשֶׁר
 אִתָּם :
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם פִּילוֹלוֹגוֹס וְיוּלִיָּא נִירָוֹס

וְאֲחֵרוֹתָיו וְאוֹלוֹמֹפָס וְכָל־הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר
 אִתָּם :
 + שְׁאַלְוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם בְּנִשְׁיָקָה
 הַקְּדוֹשָׁה קַהֲלוֹת הַמְּשִׁיחַ שְׁאֵלוֹת
 לְשָׁלוֹמְכֶם :
 + וְאֲנִי מִזְהִיר אֶתְכֶם אַחֵי לְשׁוֹם
 כְּפִיכֶם בְּמִשְׁלַחֵי מַדְּנִים וּמִכְשׁוּלִים שְׁלֹא
 כָּלְקַח אֲשֶׁר לְמִדְּתָם וְסוּרוֹ מֵהֶם :

+ אֲנִי מִזְהִיר אֶתְכֶם אַחֵי לְשׁוֹם
 כְּפִיכֶם בְּמִשְׁלַחֵי מַדְּנִים וּמִכְשׁוּלִים
 שְׁלֹא כָּלְקַח אֲשֶׁר לְמִדְּתָם וְסוּרוֹ מֵהֶם :
 + אֲנִי מִזְהִיר אֶתְכֶם אַחֵי לְשׁוֹם
 כְּפִיכֶם בְּמִשְׁלַחֵי מַדְּנִים וּמִכְשׁוּלִים
 שְׁלֹא כָּלְקַח אֲשֶׁר לְמִדְּתָם וְסוּרוֹ מֵהֶם :

אֲנִי מִזְהִיר אֶתְכֶם אַחֵי לְשׁוֹם
 כְּפִיכֶם בְּמִשְׁלַחֵי מַדְּנִים וּמִכְשׁוּלִים
 שְׁלֹא כָּלְקַח אֲשֶׁר לְמִדְּתָם וְסוּרוֹ מֵהֶם :

σκάνδαλα παρά την διδαχὴν ἣν υμεῖς ἐμάθετε
obstacles by the teaching which you learned

ποιούντας καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν 18+ οἱ γὰρ
making], and turn aside from them. For the ones

τοιούτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ χριστῷ
such [[to] our Lord Jesus Christ

οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἐαυτῶν κοιλίᾳ καὶ διὰ
serve not], but their own belly; and by

τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς
flattery and blessing they cheat the

καρδίας τῶν ἀκάκων 19+ ἡ γὰρ υμῶν υπακοή εἰς
hearts of the guileless. For the obedience of yours unto

πάντας ἀφίκετο χαίρω οὖν το ἐφ' υμῖν θέλω δε υμᾶς
all reached]. I rejoice then over you. But I want you

σοφούς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν ἀκεραίους δε εἰς
wise indeed to be] unto the good, but unmixed unto

τὸ κακόν 20+ ὁ δε θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει
evil. But the God of peace will destroy

τὸν Σατανάν ὑπὸ τοὺς πόδας υμῶν ἐν τάχει ἡ χάρις
Satan under your feet quickly. The favor

τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' υμῶν 21+
of our Lord Jesus Christ [be] with you.

ἀσπάζονται υμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου καὶ
greet you Timothy my fellow-worker], and

Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου
Luke and Jason and Sosipater my relatives.

22+ ἀσπάζομαι υμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν
greet you I Tertius], the one writing the

+ כִּי אֲנִישִׁים כְּאֵלֶּה אֵינָם עֲבָדִים
אֶת-אֲדֹנָיֵינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ כִּי אִם-אֶת-כְּרֶשֶׁם
וּבְאֵמְרֵי נָעַם וּשְׂפַת חִלְקוֹת יִתְּעוּ אֶת-לֵב
הַפְּתָאִים:
+ כִּי מִשְׁמַעְתְּכֶם נִודַעַת לְכָל לֶכָּן
אֲנִי שְׂמַח עֲלֵיכֶם אֲבָל רְצוֹנִי שִׁתְּהִיוּ
חֻכְמִים לְהַטִּיב וּתְמִימִים לְבַלְתִּי הָרַע:

+ וְאֵלֶּהי הַשְּׁלוֹם הוּא יִדְכֵּא
אֶת-הַשָּׁטָן בְּמַהֲרָה תַּחַת רַגְלֵיכֶם
חֶסֶד אֲדֹנָיֵינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ עִמָּכֶם:
+ טִימוֹתִיוֹס חֲבָרִי וְלוֹקִיוֹס וַיְסוֹן
וְסוֹסִפְטָרוֹס קְרוּבֵי שְׂאֵלִים לְשְׁלוֹמְכֶם:
+ אֲנִי טְרַטִּיוֹס הַכּוֹתֵב אֶת-הָאֵנְרַת
הַזֹּאת שְׂאֵל לְשְׁלוֹמְכֶם בְּאֲדֹנָיֵנוּ:

+ אֲנִי מִשְׁמַח עֲלֵיכֶם
אֲבָל רְצוֹנִי שִׁתְּהִיוּ
חֻכְמִים לְהַטִּיב וּתְמִימִים
לְבַלְתִּי הָרַע:
+ כִּי מִשְׁמַעְתְּכֶם
נִודַעַת לְכָל לֶכָּן
אֲנִי שְׂמַח עֲלֵיכֶם
אֲבָל רְצוֹנִי שִׁתְּהִיוּ
חֻכְמִים לְהַטִּיב
וּתְמִימִים לְבַלְתִּי
הָרַע:

+ אֲנִי מִשְׁמַח עֲלֵיכֶם
אֲבָל רְצוֹנִי שִׁתְּהִיוּ
חֻכְמִים לְהַטִּיב
וּתְמִימִים לְבַלְתִּי
הָרַע:
+ אֲנִי מִשְׁמַח עֲלֵיכֶם
אֲבָל רְצוֹנִי שִׁתְּהִיוּ
חֻכְמִים לְהַטִּיב
וּתְמִימִים לְבַלְתִּי
הָרַע:

επιστολήν εν κυρίω 23+ ασπάζεται υμάς Γαίος
 letter, in [the] Lord. greets you Gaius],
 ο ξένος μου και της εκκλησίας όλης ασπάζεται υμάς
 my host, and of the assembly entire]. greets you
 Εραστος ο οικονόμος της πόλεως και Κούαρτος ο
 Erastus the manager of the city], and Quartus the
 αδελφός 24+ η χάρις του κυρίου ημών Ιησού χριστού
 brother. The favor of our Lord Jesus Christ
 μετά πάντων υμών αμήν 25+ τω δε δυναμένω
 [be] with you all. Amen. And to the one able
 υμάς στηρίζαι κατά το ευαγγέλιόν μου και το
 to support you according to my good news, and the
 κήρυγμα Ιησού χριστού κατά αποκάλυψιν
 proclamation of Jesus Christ, according to an uncovering
 μυστηρίου χρόνοις αιωνίοις σεσιγημένου 26+
 of [the] mystery in times eternal having been quiet,
 φανερωθέντος δε νυν διά τε γραφών προφητικών
 but made apparent now, and through scriptures [the] prophetic],
 κατ' επιταγήν του αιωνίου θεού εις υπακοήν
 according to [the] command of the eternal God, for obedience
 πίστεως εις πάντα τα έθνη γνωρισθέντος 27+ μόνω
 of belief unto all the nations having been made known], [the] only
 σοφώ θεώ διά Ιησού χριστού ω η δόξα εις
 wise God, through Jesus Christ, to whom [be] the glory into
 τους αιώνας αμήν
 the eons. Amen.

+ וְיִוֹס הַמְּאָרָח אוֹתִי וְאֵת כָּל־הַקְּהֵלָה
 שְׁאֵל לְשִׁלּוּמְכֶם אֲרֻסְטוֹס סֹכֵן הָעִיר
 וְקִנְרִטוֹס אֲחִינוּ שְׁאֵלִים לְשִׁלּוּמְכֶם:
 + וְחֶסֶד אֲדִינִנוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ עִם־כָּלְכֶם
 אָמֵן:
 + וְאַשֶׁר יָכֹל לְחַזֵּק אֶתְכֶם כְּבִשְׁוֹרְתִי
 וְכַקְרִיאַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ כְּפִי גְלוֹי הַסּוֹד

אֲשֶׁר־הָיָה מְכוּסָה מִימּוֹת עוֹלָם:
 + וְעַתָּה נִתְפָּרְסָם וְנוֹדַע עַל־יְדֵי כִתְבֵי
 הַנְּבִיאִים כְּמִצְוֹת אֱלֹהֵי עוֹלָם לְכָל
 הַגּוֹיִם לְהַבִּיאֵם לְמִשְׁמַעַת הָאֱמוּנָה:
 + הָאֱלֹהִים הַחֲכָם הָאֶחָד לוֹ הַכְּבוֹד
 בְּיֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ לְעוֹלָמִים אָמֵן:

+ אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֶּיךָ
 וְיִוֹס הַמְּאָרָח אוֹתִי וְאֵת כָּל־הַקְּהֵלָה
 שְׁאֵל לְשִׁלּוּמְכֶם אֲרֻסְטוֹס סֹכֵן הָעִיר
 וְקִנְרִטוֹס אֲחִינוּ שְׁאֵלִים לְשִׁלּוּמְכֶם:
 + וְחֶסֶד אֲדִינִנוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ עִם־כָּלְכֶם
 אָמֵן:
 + וְאַשֶׁר יָכֹל לְחַזֵּק אֶתְכֶם כְּבִשְׁוֹרְתִי
 וְכַקְרִיאַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ כְּפִי גְלוֹי הַסּוֹד

+ אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֶּיךָ
 וְיִוֹס הַמְּאָרָח אוֹתִי וְאֵת כָּל־הַקְּהֵלָה
 שְׁאֵל לְשִׁלּוּמְכֶם אֲרֻסְטוֹס סֹכֵן הָעִיר
 וְקִנְרִטוֹס אֲחִינוּ שְׁאֵלִים לְשִׁלּוּמְכֶם:
 + וְחֶסֶד אֲדִינִנוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ עִם־כָּלְכֶם
 אָמֵן:
 + וְאַשֶׁר יָכֹל לְחַזֵּק אֶתְכֶם כְּבִשְׁוֹרְתִי
 וְכַקְרִיאַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ כְּפִי גְלוֹי הַסּוֹד

1 8

1+ Παύλος κλητός απόστολος Ιησού χριστού διά
 Paul, a chosen apostle of Jesus Christ, by
 θελήματος θεού και Σωσθένης ο αδελφός **2+** τη
 [the] will of God, and Sosthenes the brother, to the
 εκκλησία του θεού τη ύση εν Κορίνθω
 assembly of God, to the one being in Corinth,
 ηγιασμένοις εν χριστώ Ιησού κλητοίς αγίοις συν
 having been sanctified in Christ Jesus, chosen holy ones, with
 πάσι τοις επικαλουμένοις το όνομα του κυρίου ημών
 all the ones calling upon the name of our Lord
 Ιησού χριστού εν παντί τόπω αυτών τε και ημών **3+**
 Jesus Christ in every place, both theirs and ours.
 χάρις υμίν και ειρήνη από θεού πατρός ημών και
 Favor to you and peace from God our father and
 κυρίου Ιησού χριστού **4+** ευχαριστώ τω θεώ μου
 [the] Lord Jesus Christ. I give thanks [to] my God
 πάντοτε περί υμών επί τη χάριτι του θεού τη
 at all times for you, for the favor of God, to the one
 δοθείση υμίν εν χριστώ Ιησού **5+** ότι εν παντί
 being given to you in Christ Jesus; that in everything
 επλουτίσθητε εν αυτώ εν παντί λόγω και πάση
 you were enriched in him in all word and in all
 γνώσει **6+** καθώς το μαρτύριον του χριστού
 knowledge; as the testimony of the Christ

+
 פּוֹלוֹס שְׁלִיחַ מִקְרָא שְׁלֵי־יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ +
 בְּרִצּוֹן אֱלֹהִים וְסוֹסְתֵנִים אַחִינוּ :
 אֶל־קְהֵלֶת אֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּקוֹרִינְתוֹס +
 לְמִקְוֵדָשִׁים בְּמִשִׁיחַ יֵשׁוּעַ הַקָּדוֹשִׁים הַקְּרוֹיִים
 עִם כָּל־הַקְּרָאִים בְּשֵׁם אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ בְּכָל־מְקוֹם שֶׁלָּהֶם וְשֶׁלָּנוּ :
 חֶסֶד לְכֶם וְשְׁלוֹם מֵאֵת הָאֱלֹהִים +
 אָבִינוּ וְאֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ :
 אֹדָה לֵאלֹהֵי בְּעִבּוֹרְכֶם בְּכָל־עֵת +
 עַל־חֶסֶד הָאֱלֹהִים הַנּוֹתֵן לְכֶם בְּמִשִׁיחַ יֵשׁוּעַ :
 אֲשֶׁר עָשְׂרָתָם־בּוּ בְּכָל בְּדַבּוֹר וּבְדַעַת :
 בְּאֲשֶׁר עֵדוּת הַמְּשִׁיחַ הַתְּחִזְקָה בְּכֶם :

+
 אֲנִי פֹלוֹס הַמְּשִׁיחַ הַקָּדוֹשׁ הַמְּשִׁיחַ :
 בְּרִצּוֹן אֱלֹהִים הַמְּשִׁיחַ הַקָּדוֹשׁ הַמְּשִׁיחַ :
 אֶל־קְהֵלֶת אֱלֹהִים הַמְּשִׁיחַ הַקָּדוֹשׁ הַמְּשִׁיחַ :
 לְמִקְוֵדָשִׁים הַמְּשִׁיחַ הַקָּדוֹשׁ הַמְּשִׁיחַ :
 עִם כָּל־הַקְּרָאִים הַמְּשִׁיחַ הַקָּדוֹשׁ הַמְּשִׁיחַ :
 הַמְּשִׁיחַ הַקָּדוֹשׁ הַמְּשִׁיחַ הַקָּדוֹשׁ הַמְּשִׁיחַ :
 חֶסֶד לְכֶם וְשְׁלוֹם מֵאֵת הָאֱלֹהִים :
 אֹדָה לֵאלֹהֵי בְּעִבּוֹרְכֶם בְּכָל־עֵת :
 עַל־חֶסֶד הָאֱלֹהִים הַנּוֹתֵן לְכֶם בְּמִשִׁיחַ יֵשׁוּעַ :
 אֲשֶׁר עָשְׂרָתָם־בּוּ בְּכָל בְּדַבּוֹר וּבְדַעַת :
 בְּאֲשֶׁר עֵדוּת הַמְּשִׁיחַ הַתְּחִזְקָה בְּכֶם :

εβεβαιώθη εν υμίν 7+ ὅστε υμάς μη υστερείσθαι εν
 was firm'd up in you, so that you be not lacking in
 μηδενί χαρίσματι απεκδεχομένους την αποκάλυψιν
 not one favor; awaiting the revelation
 του κυρίου ημών Ιησού χριστού 8+ ος και
 of our Lord Jesus Christ, who also
 βεβαιώσει υμάς ἕως τέλους ανεγκλήτους εν τη
 will firm up you unto [the] end, without reproach in the
 ημέρα του κυρίου ημών Ιησού χριστού 9+ πιστός ο
 day of our Lord Jesus Christ. Trustworthy
 θεός δι' ου εκλήθητε εις κοινωνίαν του υιού αυτού
 [is] God through whom you were called into a fellowship of his son
 Ιησού χριστού του κυρίου ημών 10+ παρακαλώ δε
 Jesus Christ our Lord. And I appeal to
 υμάς αδελφοί διά του ονόματος του κυρίου ημών
 you, brethren, through the name of our Lord
 Ιησού χριστού ίνα το αυτό λέγητε πάντες και μη
 Jesus Christ, that the same [thing] you should say all], and
 η εν υμίν σχίσματα ήτε δε
 there should be no among you splits]; but that you should be
 κατηρτισμένοι εν τω αυτό νοϊ και εν τη αυτή
 readying yourselves with the same mind, and with the same
 γνώμη 11+ εδηλώθη γαρ μοι περί υμών
 opinion. For it was made manifest to me concerning you,
 αδελφοί μου υπό των Χλόης ότι έριδες εν
 my brethren, by the ones of Chloe, that strifes among
 υμίν εισι 12+ λέγω δε τούτο ότι έκαστος υμών λέγει
 you there are]. And I say this, that each of you says,

+ עד אשר לא חסרתם כל־מתן הקֹסד
 והנכם מחכים להתנלות אֲדִיננו ישוע
 המשיח:
 + והוא גם־יכוֹנן אתכם עד־עת קץ
 להיות נקיים ביום אֲדִיננו ישוע המשיח:
 + נאמן האלהים אשר על־פיו נקראתם
 לחברת בנו ישוע המשיח אֲדִיננו:

+ והנני מזהיר אתכם אחי בשם
 אֲדִיננו ישוע המשיח להיות כלכם פה
 אחד ולא תהיינה מחלקות ביניכם כי
 אם־תפוננו יחד בלב אחד וכעצה אחת:
 + כי בני־בית פלואה הגידו לי
 עליכם אחי כי מריבות ביניכם:
 + וזאת אני אומר מפני שאיש איש

+ וְלֹא אֲדַע וְיָדַע אֲנִי
 מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן
 לְיִשְׂרָאֵל וְיָדַע אֲנִי
 + וְגַם יָדַעְתִּי כִּי לֹא יִשְׂרָאֵל
 אֲדַע מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן:
 + מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן וְגַם יָדַעְתִּי
 לְיִשְׂרָאֵל וְיָדַע אֲנִי מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן:
 + וְגַם יָדַעְתִּי כִּי לֹא יִשְׂרָאֵל אֲדַע מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן:

+ וְכֵן אֲנִי יָדַעְתִּי מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן
 מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן וְגַם יָדַעְתִּי
 לְיִשְׂרָאֵל וְיָדַע אֲנִי מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן:
 + וְגַם יָדַעְתִּי כִּי לֹא יִשְׂרָאֵל אֲדַע מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן:
 + וְכֵן אֲנִי יָדַעְתִּי מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן וְגַם יָדַעְתִּי
 לְיִשְׂרָאֵל וְיָדַע אֲנִי מִמַּה שֶׁכָּתוּב אֲלֵי כֵן:

εγώ μεν ειμι Παύλου εγώ δε Απολλώ εγώ δε Κηφά
 I indeed am of Paul, and I of Apollos, and I of Cephas,
 εγω δε χριστού 13+ μεμέρισται ο χριστός μη Παύλος
 and I of Christ. Has [been portioned the Christ]? Was Paul
 εσταυρώθη υπέρ υμών η εις το όνομα Παύλου
 crucified for you? Or in the name of Paul
 εβαπτίσθητε 14+ ευχαριστώ τω θεώ ότι ουδένα υμών
 were you immersed? I give thanks [to] God that not one of you
 εβάπτισα ει μη Κρίσπον και Γάϊον 15+ ίνα μη τις
 I immersed except Crispus and Gaius, that not any
 είπη ότι εις το εμόν όνομα εβάπτισα 16+
 should say that in my name he was immersed.
 εβάπτισα δε και τον Στεφανά οίκον λοιπόν ουκ
 And I immersed also the house of Stephanas; [the] rest
 οίδα ει τινά άλλον εβάπτισα 17+ ου γαρ
 I do not know if any other I immersed. did not For
 απέστειλέ με χριστός βαπτίζειν αλλ' ευαγγελίζεσθαι
 send me Christ] to immerse, but to announce good news;
 ουκ εν σοφία λόγου ίνα μη κενωθή ο
 not in wisdom of word, lest should be an empty [work] the
 σταυρός του χριστού 18+ ο λόγος γαρ ο του
 cross of the Christ]. For [the] word, the one of the
 σταυρού τοις μεν απολλυμένοις μωρία εστί
 cross, to the ones indeed perishing is moronishness;

מִכֶּם אֲמַר אֲנִי לְפֹלֹס וְאֲנִי לְאִפּוֹלוֹס
 וְאֲנִי לְכִיפָא וְאֲנִי לְמֹשִׁיחַ הַנִּנְי:
 + הַכִּי חוּלַק הַמֹּשִׁיחַ הַכִּי פּוֹלוֹס נְצַלָב
 בְּעִדְכֶם אִם לְשֵׁם פּוֹלוֹס נִטְבַּלְתֶּם:
 + אִוְדָה לְאֱלֹהִים שְׂלֵא טְבַלְתִּי
 אִישׁ מִכֶּם בְּלִתִּי קְרֹסְפוֹס וְנִיּוֹס:
 + פֶּן־יֵאמְרוּ כִּי־לְשָׁמִי טְבַלְתִּי:

+ וְטְבַלְתִּי נָם אֶת־בְּנֵי־בֵית אֶסְטֶפָנוֹס
 וּמַלְבַּד אֵלֶּה לֹא אִדַּע אִם־טְבַלְתִּי אִישׁ
 אַחֵר:
 + כִּי לֹא שְׁלַחְנִי הַמֹּשִׁיחַ לְטְבוֹל כִּי
 אִם־לְבַשֵּׁר לֹא־בְחֻכְמַת דְּבָרִים לְמַעַן
 אֲשֶׁר לֹא־יְהִיָּה צָלוּב הַמֹּשִׁיחַ לְרִיק:
 + כִּי־דְבַר הַצָּלוּב סְכָלוֹת הוּא לְאֲבָדִים
 אֲבָל לָנוּ הַנּוֹשְׁעִים גְּבוּרַת אֱלֹהִים:

אֲנִי וְאִפּוֹלוֹס וְאִם לְשֵׁם פּוֹלוֹס נִטְבַּלְתֶּם:
 אִוְדָה לְאֱלֹהִים שְׂלֵא טְבַלְתִּי
 אִישׁ מִכֶּם בְּלִתִּי קְרֹסְפוֹס וְנִיּוֹס:
 + פֶּן־יֵאמְרוּ כִּי־לְשָׁמִי טְבַלְתִּי:

+ אֲנִי וְאִפּוֹלוֹס וְאִם לְשֵׁם פּוֹלוֹס נִטְבַּלְתֶּם:
 אִוְדָה לְאֱלֹהִים שְׂלֵא טְבַלְתִּי
 אִישׁ מִכֶּם בְּלִתִּי קְרֹסְפוֹס וְנִיּוֹס:
 + פֶּן־יֵאמְרוּ כִּי־לְשָׁמִי טְבַלְתִּי:

τοῖς δε σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστι 19+
 but to the ones being preserved, to us [the] power of God it is].
 γέγραπται γὰρ ἀπολώ την σοφίαν των
 For it has been written, I will destroy the wisdom of the

σοφῶν και την σύνεσιν των συνετών αθετήσω 20+
 wise; and the understanding of the experts I will disregard.

που σοφός που γραμματεὺς που συζητητής του
 Where [is] [the] wise? Where [is] [the] scribe? Where [is] [the] debater
 αἰῶνος τούτου ουχὶ ἐμώρανεν ο θεός την σοφίαν
 of this eon? Did not make moronish God] the wisdom

του κόσμου τούτου 21+ επειδὴ γὰρ εν τη σοφία
 of this world? For since in the wisdom
 του θεοῦ ουκ ἔγνω ο κόσμος διὰ της σοφίας
 of God did not know the world through wisdom

τον θεόν ευδόκησεν ο θεός διὰ της μωρίας του
 God], thought well God] through the moronishness of the

κηρύγματος σώσαι τους πιστεύοντας 22+ επειδὴ και
 proclamation to deliver the ones believing. Since both
 Ιουδαίοι σημείον αιτούσι και Ἕλληνες σοφίαν
 Jews a sign ask for], and Greeks by wisdom

ζητούσιν 23+ ημεῖς δε κηρύσσομεν χριστόν
 seek]; but we proclaim Christ

εσταυρωμένον Ιουδαίοις μεν σκάνδαλον Ἕλλησιν δε
 being crucified, to Jews indeed an obstacle, and to Greeks

μωρίαν 24+ αυτοῖς δε τοις κλητοῖς Ιουδαίοις τε και
 moronishness; but to these the chosen, both Jews and

כִּי־כֵן כְּתוּב אֲצַדְר חֲכָמָה +
 חֲכָמִים וּבִינַת נְבוֹנִים אֶסְתִּיר :
 אֵינָה חָכָם אֵינָה סֵפֶר אֵינָה דִרְשׁ הָעוֹלָם +
 הַזֶּה הֲלֹא סֵפֶל הָאֵלֹהִים אֶת־חֲכָמָה הָעוֹלָם
 הַזֶּה :
 כִּי אֶחָרִי אֲשֶׁר בְּחֲכָמָה הָאֵלֹהִים +
 לֹא יָדַע הָעוֹלָם אֶת־הָאֵלֹהִים
 בְּחֲכָמָה הַזֶּה רְצוֹן מִלְּפָנָיו לְהוֹשִׁיעַ

בְּסִכְלוֹת הַקְּרִיאָה אֶת הַמְּאֻמִּינִים :
 כִּי הַיְהוּדִים שְׂאֵלִים לָהֶם +
 אוֹת וְהַיִּנְנִים מִבְּקָשִׁים חֲכָמָה :
 וְאֶנְחָנוּ מִשְׁמִיעִים אֶת־הַמְּשִׁיחַ הַצָּלוּב +
 מְכַשׁוֹל לַיְהוּדִים וְסִכְלוֹת לַיִּנְנִים :
 אֲבָל לְמַקְרָאִים בֵּין מִיְהוּדִים
 בֵּין מִיִּנְנִים אֶת־הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר הוּא
 נְבוֹרֵת אֵלֹהִים וְחֲכָמָה אֵלֹהִים :

חַלְמַת לְיָהוָה וְיִסְחָרְהָ אֶת־שִׁבְעָה +
 אֶת־לְלוּ וְיִסְחָרְהָ אֶת־שִׁבְעָה לְלוּ :
 אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה :
 אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה :
 אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה :
 אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה :
 אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה :
 אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה אֶת־לְלוּ אֶת־שִׁבְעָה :

אֶת־שִׁבְעָה :
 אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה :
 אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה :
 אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה :
 אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה :
 אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה :
 אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה אֶת־שִׁבְעָה :

Ἑλλησιν χριστόν θεοῦ δύναμιν και θεοῦ σοφίαν 25 +

Greeks, Christ, God's power and God's wisdom.

ὅτι το μωρόν του θεοῦ σοφώτερον των

For the moronish of God wiser than the [wisdom]

ανθρώπων ἐστί και το ασθενές του θεοῦ

of men is]; and the weakness of God

ισχυρότερον των ανθρώπων ἐστί 26 + βλέπετε γαρ

stronger than the [strength] of men is]. For you see

την κλήσιν υμών ἀδελφοί ὅτι ου πολλοί σοφοί

your calling, brethren, that [there are] not many wise

κατά σάρκα ου πολλοί δυνατοί ου πολλοί ευγενεῖς

according to flesh, not many mighty, not many well-born.

27 + ἀλλά τα μωρά του κόσμου ἐξελέξατο ο θεος

But the moronish of the world God chose,

ἵνα τους σοφούς καταισχύνη και τα ασθενή του

that the wise should be disgraced; and the weak of the

κόσμου ἐξελέξατο ο θεος ἵνα καταισχύνη τα

world God chose, that should be disgraced the

ισχυρά 28 + και τα αγενή του κόσμου και τα

strong]. And the ignoble of the world, and the ones

ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ο θεος και τα μη ὄντα

being treated with contempt God chose, and the [things] not being;

ἵνα τα ὄντα καταργήση 29 + ὅπως μη

that the [things] being he should render useless; so that should not

καυχῆσθαι πάσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ 30 + ἐξ αὐτοῦ

boast all flesh] before him. of him

יַעַן כִּי סְכָלוֹת הָאֵל תִּחְכְּמָה הִיא +
מְאָדָּם וְחוֹלְשֵׁי הָאֵל תִּזְקָה הִיא מְאָדָּם :
כִּי רְאוּנָא אַחֵי אֶת־קְרִיאָתְכֶם
שְׁלֵא רַבִּים תִּחְכְּמִים מִן־הַבֶּשֶׂר לֹא
רַבִּים הַשְּׁלֵיטִים וְלֹא רַבִּים הַהָרִים :
כִּי אִם־בְּסֶכֶל שְׁבַעֲוָלָם בָּחַר הָאֵל
לְמַעַן בִּישׁ אֶת־תִּחְכְּמִים וּבְחִלּוּשׁ שְׁבַעֲוָלָם

בָּחַר הָאֵל לְמַעַן בִּישׁ אֶת־תִּחְכְּזָק :
+ וּבְדִלְתַּת הָעוֹלָם בָּחַר הָאֵל וּבְנִמְאָס
+ וּבְאִשֶׁר כְּאִין לְמַעַן בְּטַל אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנֹן :
+ כִּי שְׁלֵא־יִתְהַלֵּל לְפָנָיו כָּל־בֶּשֶׂר :
+ וּמִמְנוּ אַתָּם בְּמִשִּׁיחַ יִשׁוּעַ אֲשֶׁר
הָיָה לָנוּ לְתִחְכְּמָה מֵאֵת הָאֵלִים
וְלְצִדְקָה וְלִקְדוּשָׁה וְלְפָדְיוֹם :

+ וְחָלַל וְנִבְחָה וְנִשְׁלַח לְשִׁלְטָנִּים :
וְכִּי בִשְׁטָח וְחָיָה מִלְּפָנֵי אֱלֹהִים :
וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :
+ וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :
וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :
וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :
+ וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :
וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :

כִּי חָלַל וְנִבְחָה וְנִשְׁלַח לְשִׁלְטָנִּים :
+ וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :
וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :
+ וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :
+ וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :
+ וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :
+ וְכִי בִשְׁטָח וְכִי בִשְׁטָח :

δε υμεῖς εστε εν χριστώ Ιησού ος εγενήθη ημίν
 But you are] in Christ Jesus, who became
 σοφία από θεού δικαιοσύνη τε και αγιασμός
 wisdom to us from God, both righteousness and sanctification
 και απολύτρωσις 31+ ίνα καθώς γέγραπται ο
 and release by ransom; that, as it has been written, The one
 καυχώμενος εν κυρίω καυχάσθω
 boasting, in [the] Lord let him boast]!

2 ב

1+ καγώ ελθών προς υμάς αδελφοί ήλθον ου καθ'
 And I having come to you, brethren, I came not according to
 υπεροχήν λόγου η σοφίας καταγγέλλων υμίν το
 superiority of word or wisdom, announcing to you the
 μαρτύριον του θεού 2+ ου γαρ έκρινα του ειδέναι
 testimony of God. not For I decided] to know
 τι εν υμίν ει μη Ιησούν χριστόν και τούτον
 anything among you except Jesus Christ, and this one
 εσταυρωμένον 3+ και εγώ εν ασθενεία και εν φόβω
 being crucified. And I in weakness, and in fear,
 και εν τρόμω πολλώ εγενόμην προς υμάς 4+ και ο
 and in trembling much] was with you; and
 λόγος μου και το κήρυγμά μου ουκ εν πειθοίς
 my word, and my proclaiming was not in persuasive
 ανθρωπίνης σοφίας λόγοις αλλ' εν αποδείξει
 human of wisdom words], but in a demonstration

+ ויהי כפְּתוּב הַמִּתְהַלֵּל יִתְהַלֵּל בְּיַהֲנֶהּ:

+ וְגַם אֲנֹכִי בָּבֹאִי אֵלֵיכֶם אֲחִי
 לֹא בְּאֵתִי בְּגִאוֹת הַדְּבֹר וְהַחֲכָמָה
 לְהַנְיִד לְכֶם אֶת-עֲדוֹת הָאֱלֹהִים:
 + כִּי לֹא-אֲמַרְתִּי לְדַעַת בְּתוֹכְכֶם דְּבָר

בְּלִתִּי אִם-יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ וְהוּא הַנֶּצֶלֶב:

+ וְאֵתִי עִמְכֶם בְּחֹלְשָׁה וּבִיְרָאָה
 וּבְחִלְחָלָה רַבָּה:
 + וְדַבְּרִי וּקְרִיאֲתִי לֹא לְפִתּוֹת בְּאֲמַרִי
 חֲכָמַת בְּנִי-אָדָם כִּי אִם-בְּתוֹכַת הָרוּחַ
 וְהַנְּבוּרָה:

+ אֲנִי וְיַחֲזֵק גִּי וְגַם אֲנִי חֲזֵק
 וְגַם אֲנִי חֲזֵק:

+ אֲנִי חֲזֵק גִּי וְגַם אֲנִי חֲזֵק
 בְּחִלְחָלָה וְיִזְכֹּר אֲנִי חֲזֵק
 חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק
 אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק

אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק
 אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק

+ אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק
 אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק
 אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק
 אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק אֲנִי חֲזֵק

πνεύματος και δυνάμεως 5+ ἵνα η πίστις υμων μη
 of spirit and power; that the belief of yours
 η εν σοφία ανθρώπων αλλ' εν δυνάμει θεού 6+
 should not be in wisdom of men, but in power of God.
 σοφίαν δε λαλούμεν εν τοις τελείοις σοφίαν δε ου
 wisdom But we speak] among the ones completed; but wisdom not
 του αιώνος τούτου ουδέ των αρχόντων του αιώνος
 of this eon, nor of the rulers
 τούτου των καταργουμένων 7+ αλλά λαλούμεν
 of this eon of the ones being rendered useless. But we speak
 σοφίαν θεού εν μυστηρίω την αποκεκρυμμένην ην
 wisdom of God in a mystery, the one being concealed, which
 προώρισεν ο θεός προ των αιώνων εις δόξαν
 God predefined before the eons for
 ημών 8+ ην ουδείς των αρχόντων του αιώνος
 our glory; which not one of the rulers
 τούτου ἔγνωκεν ει γαρ ἔγνωσαν ουκ αν τον κύριον
 of this eon has known. For if they knew, not would the Lord
 της δόξης εσταύρωσαν 9+ αλλ' καθώς γέγραπται
 of glory they have crucified]. But as it has been written,
 α οφθαλμός ουκ είδε και ους ουκ ήκουσε και
 [That] which eye saw not, and ear heard not, and
 επί καρδίαν ανθρώπου ουκ ανέβη α
 into [the] heart of man ascended not, which
 ητοίμασεν ο θεός τοις αγαπώσιν αυτόν 10+
 God prepared to the ones loving him.

+ לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־תִהְיֶה אֱמוּנַתְכֶם בְּחִכְמַת
 בְּנֵי אָדָם כִּי אִם־בְּגִבּוֹרַת אֱלֹהִים:
 + אָבֵל חִכְמָה אֲנַחְנוּ מִדְּבָרִים בְּקֶרֶב
 הַשָּׁלָמִים לֹא חִכְמַת הָעוֹלָם הַזֶּה גַּם־לֹא
 שָׁל־שָׂרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵאבְדוּ:
 + כִּי אִם־נִדְבַר בְּסוּד חִכְמַת
 הָאֱלֹהִים הַנִּסְתָּרָה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים
 יַעֲדָה לְכַבֹּדְנוּ לְפָנָי יְמוֹת עוֹלָם:
 + אֲשֶׁר לֹא יָדְעָה אִישׁ מִשָּׂרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה
 כִּי אֵלֵינוּ יָדְעוּהָ לֹא צָלְבוּ אֶת־אֲדוֹן הַכְּבוֹד:
 + כִּי אִם־כְּפָתוּב אֲשֶׁר־עֵינֵינוּ לֹא רָאִתָּה
 וְאָזְנוּ לֹא שָׁמְעָה וְלֹא עָלָה עַל־לֵב אָדָם
 אֶת אֲשֶׁר־הִכִּין הָאֱלֹהִים לְאֵהָבֵינוּ:
 + וְלָנוּ גִלְתָּה הָאֱלֹהִים בְּרוּחֹו כִּי הָרוּחַ
 חוֹקֵר אֶת־הַכֹּל גַּם אֶת־מַעֲמָקֵי הָאֱלֹהִים:

+ וְלֹא הָיָה אִישׁ מִשָּׂרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה
 יָדְעָהָ אִישׁ מִשָּׂרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה
 + שֶׁבְּחִכְמָה אֲנַחְנוּ מִדְּבָרִים בְּקֶרֶב
 הַשָּׁלָמִים לֹא חִכְמַת הָעוֹלָם הַזֶּה גַּם־לֹא
 שָׁל־שָׂרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵאבְדוּ:
 + כִּי אִם־נִדְבַר בְּסוּד חִכְמַת
 הָאֱלֹהִים הַנִּסְתָּרָה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים
 יַעֲדָה לְכַבֹּדְנוּ לְפָנָי יְמוֹת עוֹלָם:
 + אֲשֶׁר לֹא יָדְעָה אִישׁ מִשָּׂרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה
 כִּי אֵלֵינוּ יָדְעוּהָ לֹא צָלְבוּ אֶת־אֲדוֹן הַכְּבוֹד:
 + כִּי אִם־כְּפָתוּב אֲשֶׁר־עֵינֵינוּ לֹא רָאִתָּה
 וְאָזְנוּ לֹא שָׁמְעָה וְלֹא עָלָה עַל־לֵב אָדָם
 אֶת אֲשֶׁר־הִכִּין הָאֱלֹהִים לְאֵהָבֵינוּ:
 + וְלָנוּ גִלְתָּה הָאֱלֹהִים בְּרוּחֹו כִּי הָרוּחַ
 חוֹקֵר אֶת־הַכֹּל גַּם אֶת־מַעֲמָקֵי הָאֱלֹהִים:

ημῖν δε ο θεός απεκάλυψε διά του πνεύματος αυτού
 But to us God revealed by his spirit.
 το γαρ πνεύμα πάντα ερευνά και τα βάθη του
 For the spirit searches all [things], even the deep [things]
 θεού 11+ τις γαρ οίδεν ανθρώπων τα του
 of God. For who knows of men] the [things]
 ανθρώπου ει μη το πνεύμα του ανθρώπου το εν
 of man, except the spirit of the man, the one in
 αυτό ούτως και τα του θεού ουδείς οίδεν ει μη
 him? So also the [things] of God no one knows, except
 το πνεύμα του θεού 12+ ημείς δε ου το πνεύμα του
 the spirit of God. But we not the spirit of the
 κόσμου ελάβομεν αλλά το πνεύμα το εκ του θεού
 world received], but the spirit, the one from God,
 ίνα ειδώμεν τα υπό του θεού χαρισθέντα ημῖν 13+
 that we should know the [things] by God being granted to us].
 α και λαλούμεν ουκ εν διδακτοίς ανθρωπίνης
 Which also we speak not in instructed by human
 σοφίας λόγοις αλλ' εν διδακτοίς πνεύματος αγίου
 wisdom words], but by [words] instructed spirit of holy];
 πνευματικοίς πνευματικά συγκρίνοντες 14+ ψυχικός δε
 in spiritual [ways] spiritual [things] being interpreted]. But [the] physical
 άνθρωπος ου δέχεται τα του πνεύματος του
 man does not receive the [things] of the spirit
 θεού μωρία γαρ αυτό εστι και ου δύναται
 of God; moronishness for to him [they are]], and he is not able

+ כי מי הוא מבני אדם ידע את
 אשר באדם כי אם רוח האדם אשר
 בקרבו וכן אין איש ידע את אשר
 באלהים כי אם רוח האלהים:
 + ואנחנו לא לקחנו את רוח העולם
 כי אם רוח מאת האלהים למען נדע
 את אשר נתן לנו מאת האלהים בחסדו:
 + ואת זאת לא נוציא בלשון

אשר תלמד חכמת בני אדם כי
 אם בלשון אשר רוח הקדש תלמד
 ונבאר רוחניות בדברים רוחניים:
 + הן האדם הטבעי איננו מקבל
 את דברי רוח אלהים כִּי־המה
 סכלות לו ולא יוכל להביןם
 באשר המה נדונים בדרך הרוח:

+ אלהים לא ידענו אלא
 ונבין אלהים אלא אלהים אלהים
 ונבין אלהים אלא אלהים אלהים
 אלהים אלהים אלהים אלהים:
 + אלהים אלהים אלהים אלהים
 אלהים אלהים אלהים אלהים
 אלהים אלהים אלהים אלהים

+ אלהים אלהים אלהים אלהים
 אלהים אלהים אלהים אלהים
 אלהים אלהים אלהים אלהים:
 + אלהים אלהים אלהים אלהים
 אלהים אלהים אלהים אלהים
 אלהים אלהים אלהים אלהים

γνῶναι ὅτι πνευματικῶς ανακρίνεται 15+ ο δε
 to know [them], for spiritually [they are] examined]. But the
 πνευματικός ανακρίνει μεν πάντα αυτός δε υπ'
 spiritual examines indeed all [things], but he by
 ουδενός ανακρίνεται 16+ τις γαρ ἔγνω νουν κυρίου
 no one is examined]. For who knew [the] mind of [the] Lord?
 ος συμβιβάσει αυτόν ημεῖς δε νουν χριστοῦ ἔχομεν
 Who instructs him? But we [the] mind of Christ have].

3 א

1+ και εγώ αδελφοί ουκ ηδυνήθην λαλήσαι υμίν ως
 And I, brethren, was not able to speak to you as
 πνευματικοίς ἀλλ' ως σαρκικοίς ως νηπίοις εν
 to spiritual ones, but as fleshly ones, as infants in
 χριστῷ 2+ γάλα υμᾶς ἐπότισα και ου βρώμα ούπω
 Christ. milk you I gave to drink] and not food;
 γαρ ἐδύνασθε ἀλλ' οὔτε ἔτι νυν δύνασθε 3+ ἔτι
 for not yet were you able, and neither yet now are you able. still
 γαρ σαρκικοί εστε ὅπου γαρ εν υμίν ζήλος και
 For fleshly ones you are]. For where among you [are] jealousy and
 ἐρις και διχοστασία ουχί σαρκικοί εστε και κατά
 strife and discord; not fleshly ones are you], and according to
 ἄνθρωπον περιπατεῖτε 4+ ὅταν γαρ λέγη τις
 man walk]? For whenever one should say,

+ אָבֵל הָאָדָם הָרוּחָנִי יִדִין הַכֹּל וְאוֹתוֹ
 לֹא־יִדִין אִישׁ׃
 + כִּי מִי־תִכֵּן אֶת־רוּחַ יְהוָה וּמִי יוֹדִיעֶנּוּ
 וְאַנְחָנוּ הִנֵּה יִשְׁלָנוּ רוּחַ הַמְּשִׁיחַ׃

+ וְאַנִּי לֹא יָכַלְתִּי לְדַבֵּר עִמָּכֶם אַחִי
 כְּדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי רוּחַ כִּי אִם כְּדַבֵּר עִם
 אַנְשֵׁי בָשָׂר כְּדַבֵּר עִם עוֹלָלִים בְּמִשְׁיחַ׃

+ חֶלֶב הַשְּׂקִיּוֹתֵי אֶתְכֶם וְלֹא־מֵאֲכָל
 כִּי עֲדִין לֹא הָיִיתֶם יְכוּלִים וְגַם־עַתָּה
 אֵינְכֶם יְכוּלִים כִּי עוֹרְכֶם שְׁלֵה־הַבָּשָׂר׃
 + כִּי בַּאֲשֶׁר קִנְאַה בֵּינֵיכֶם וּמְרִיבָה
 וּמְחַלְקוֹת הֲלֹא שְׁלֵה־הַבָּשָׁר אַתֶּם וְנִהְיִים
 מְנַהֲגִי בְּנֵי אָדָם׃
 + הֲיֵן בְּאֵמַר זֶה אֲנִי לְפוֹלוֹס וְזֶה אֲנִי
 לְאַפְלוֹס הֲלֹא שְׁלֵה־הַבָּשָׂר אַתֶּם׃

+ אֲנִי וְאַנְשֵׁי רֹחַ לֹא יָכַלְתִּי לְדַבֵּר עִמָּכֶם אַחִי
 כְּדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי רֹחַ כִּי אִם כְּדַבֵּר עִם
 אַנְשֵׁי בָשָׂר כְּדַבֵּר עִם עוֹלָלִים בְּמִשְׁיחַ׃

+ אֲנִי וְאַנְשֵׁי רֹחַ לֹא יָכַלְתִּי לְדַבֵּר עִמָּכֶם אַחִי
 כְּדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי רֹחַ כִּי אִם כְּדַבֵּר עִם
 אַנְשֵׁי בָשָׂר כְּדַבֵּר עִם עוֹלָלִים בְּמִשְׁיחַ׃

+ אֲנִי וְאַנְשֵׁי רֹחַ לֹא יָכַלְתִּי לְדַבֵּר עִמָּכֶם אַחִי
 כְּדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי רֹחַ כִּי אִם כְּדַבֵּר עִם
 אַנְשֵׁי בָשָׂר כְּדַבֵּר עִם עוֹלָלִים בְּמִשְׁיחַ׃
 + אֲנִי וְאַנְשֵׁי רֹחַ לֹא יָכַלְתִּי לְדַבֵּר עִמָּכֶם אַחִי
 כְּדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי רֹחַ כִּי אִם כְּדַבֵּר עִם
 אַנְשֵׁי בָשָׂר כְּדַבֵּר עִם עוֹלָלִים בְּמִשְׁיחַ׃

+ אֲנִי וְאַנְשֵׁי רֹחַ לֹא יָכַלְתִּי לְדַבֵּר עִמָּכֶם אַחִי
 כְּדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי רֹחַ כִּי אִם כְּדַבֵּר עִם
 אַנְשֵׁי בָשָׂר כְּדַבֵּר עִם עוֹלָלִים בְּמִשְׁיחַ׃

+ אֲנִי וְאַנְשֵׁי רֹחַ לֹא יָכַלְתִּי לְדַבֵּר עִמָּכֶם אַחִי
 כְּדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי רֹחַ כִּי אִם כְּדַבֵּר עִם
 אַנְשֵׁי בָשָׂר כְּדַבֵּר עִם עוֹלָלִים בְּמִשְׁיחַ׃
 + אֲנִי וְאַנְשֵׁי רֹחַ לֹא יָכַלְתִּי לְדַבֵּר עִמָּכֶם אַחִי
 כְּדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי רֹחַ כִּי אִם כְּדַבֵּר עִם
 אַנְשֵׁי בָשָׂר כְּדַבֵּר עִם עוֹלָלִים בְּמִשְׁיחַ׃

εγώ μὲν εἰμι Παύλου ἕτερος δὲ εγώ Ἀπολλῶ οὐχί
I indeed am of Paul; and another, I [am] of Apollos, not

σαρκικοί εστε 5+ τις οὖν ἐστὶ Παῦλος τις δὲ
fleshly ones are you]? Who then is Paul, and who

Ἀπολλῶς ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε
Apollos? but only servants through whom you believed,

καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν 6+ ἐγὼ ἐφύτευσα
and to each as the Lord gave? I planted,

Ἀπολλῶς ἐπότισεν ἀλλ' ὁ θεὸς ἠύξανεν 7+ ὥστε
Apollos watered, but God gave growth. So that

οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶ τι οὔτε ὁ ποτίζων ἀλλ'
neither the one planting is anything, nor the one watering; but

ὁ αὐξάνων θεός 8+ ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ
the one giving growth [is] God. the one planting And] and the one

ποτίζων ἐν εἰσὶν ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται
watering are one; and each his own wage shall receive]

κατὰ τὸν ἴδιον κόπον 9+ θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί
according to his own toil. of God For we are fellow-workers],

θεοῦ γεώργιον θεοῦ οἰκοδομὴ εστε 10+ κατὰ τὴν
of God's farm. God's construction You are]. According to the

χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθείσάν μοι ὡς σοφός
favor of God, the one being given to me, as a wise

αρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ
architect [[the] foundation I set], and another builds.

ἕκαστος δὲ βλέπετω πῶς ἐποικοδομεῖ 11+ θεμέλιον
each But let] take heed how he builds! foundation

מי אפוא פולוס ומי הוא אפולוס
+ אך משרתים אשר על ידם באתם להאמין
איש איש כמתנת האדון אשר נתן לו:
+ אני נטעתי ואפולוס השקה והאלהים
הוא הצמיח:
+ על כן הנטע כאין והמשקה
כאין כי אם אלהים המצמיח:
+ והנטע והמשקה כאחד המה

וכל-איש יקבל את-שכרו כפי עמלו:
+ כי עזרים לאלהים במלאכתו אנחנו
שדה אלהים אתם בנין אלהים אתם:
+ ואני כפי חסד אלהים הנתן לי
כאמן חכם שתי יסוד ואחר בונה עליו
אך-ירא כל-איש איך הוא-בנה עליו:
+ כי לא-יוכל איש לשית יסוד אחר
זולתי המוסד שהוא ישוע המשיח:

וְכָל אִישׁ יִקְבַּל אֶת שְׂכָרוֹ כַּפִּי עֲמָלוֹ:
+ כִּי עֲזָרִים לְאֱלֹהִים בְּמַלְאכְתּוֹ אַנְחָנוּ
שָׂדֶה אֱלֹהִים אַתֶּם בְּנֵי אֱלֹהִים אַתֶּם:
+ וְאֲנִי כַּפִּי חֶסֶד אֱלֹהִים הִנָּתַן לִי
כְּאֲמֵן חָכָם שְׁתֵּי יְסוּד וְאַחַר בּוֹנֵה עָלָיו
אֲךְ-יִרְא כָּל-אִישׁ אֵיךְ הוּא-בֹנֶה עָלָיו:
+ כִּי לֹא-יִוָּכַל אִישׁ לִשְׂתֵּי יְסוּד אַחַר
זוּלָתִי הַמוֹסֵד שֶׁהוּא יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:

וְכָל אִישׁ יִקְבַּל אֶת שְׂכָרוֹ כַּפִּי עֲמָלוֹ:
+ כִּי עֲזָרִים לְאֱלֹהִים בְּמַלְאכְתּוֹ אַנְחָנוּ
שָׂדֶה אֱלֹהִים אַתֶּם בְּנֵי אֱלֹהִים אַתֶּם:
+ וְאֲנִי כַּפִּי חֶסֶד אֱלֹהִים הִנָּתַן לִי
כְּאֲמֵן חָכָם שְׁתֵּי יְסוּד וְאַחַר בּוֹנֵה עָלָיו
אֲךְ-יִרְא כָּל-אִישׁ אֵיךְ הוּא-בֹנֶה עָלָיו:
+ כִּי לֹא-יִוָּכַל אִישׁ לִשְׂתֵּי יְסוּד אַחַר
זוּלָתִי הַמוֹסֵד שֶׁהוּא יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:

γαρ ἄλλον ουδείς δύναται θείναι παρά τον κείμενον
 For another] no one is able to set except the one being laid,
 ος εστιν Ιησούς χριστός 12+ ει δε τις εποικοδομεί
 which is Jesus Christ. And if anyone builds
 επί τον θεμέλιον τούτον χρυσόν άργυρον λίθους
 upon this foundation gold, silver, stones
 τιμίους ξύλα χόρτον καλάμην 13+ εκάστου το έργον
 precious], wood, grass, stubble; of each the work
 φανερόν γενήσεται η γαρ ημέρα δηλώσει ότι εν
 apparent shall become]; for the day will manifest [it]. For by
 πυρί αποκαλύπτεται και εκάστου το έργον οποιόν εστι
 fire it is revealed; and of each work what it is like
 το πυρ δοκιμάσει 14+ ει τινος το έργον μένει ο
 the fire shall prove]. If anyone's work abides which
 επωκοδόμησεν μισθόν λήψεται 15+ ει τινος το έργον
 he built upon, a wage he shall receive]. If anyone's work
 κατακαήσεται ζημιωθήσεται αυτός σωθήσεται ούτως δε
 shall be incinerated, he shall suffer loss; δε but he shall be delivered; but thus
 ως διά πυρός 16+ ουκ οίδατε ότι ναός θεού εστε
 as through fire. Do you not know that a temple of God you are],
 και το πνεύμα του θεού οικεί εν υμίν 17+ ει τις τον
 and the spirit of God lives in you? If anyone the
 ναόν του θεού φθείρει φθερεί τούτον ο θεός ο γαρ
 temple of God corrupts], shall corrupt this one God]; for the

+ וְאִם-יִבְנֶה הַבּוֹנֶה עַל-הַיְסוּד הַזֶּה זָהָב
 או כֶּסֶף או אֲבָנִים יְקָרוֹת או-עֵץ או הַצִּיר או
 קָשׁ:
 + וְיִנְלָה מַעֲשֵׂה כָל-אִישׁ כִּי-הַיּוֹם הוּא
 יִבְרָרְהוּ כִּי-בָאֵשׁ יִרְאָה וּמִה-מַּעֲשֵׂה
 כָּל-אִישׁ וְאִישׁ הָאֵשׁ תִּבְחָנֵנּוּ:
 + אִם-יַעֲמֵד מַעֲשֵׂה אִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה עָלָיו
 יִקְבַּל שְׂכָרוֹ:

+ וְאִם-יִשְׂרַף מַעֲשֵׂהוּ יִפְסִידֵנוּ
 וְהוּא יוֹשַׁע אֶךְ כְּאוֹד מוֹצֵל מֵאֵשׁ:
 + הֲלֹא יִדְעֵתֶם כִּי הֵיכַל אֱלֹהִים
 אַתֶּם וְרוּחַ אֱלֹהִים שׁוֹכֵן בְּקִרְבְּכֶם:
 + וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁחִית אֶת-הֵיכַל
 אֱלֹהִים הָאֵלֹהִים יִשְׁחִית אֹתוֹ כִּי
 הֵיכַל אֱלֹהִים קָדוֹשׁ וְאַתֶּם הֵיכְלוֹ:

כֹּחַ מוֹדֵר וְשֹׂמֵר אֵל לֹא מַעֲבֵד
 לְחַטָּאִים וְאֵלֵּימָה נְעֵאָד מַעֲבֵד:
 + אֵל אֵל וְיָם וְיָם חַל מוֹדֵר שְׂאֵל אֵלֵּימָה
 וְיָמֵר אֵל אֵלֵּימָה אֵל חַרְפָּה נְעֵאִימָה
 אֵל מַעֲבֵד אֵל חַרְפָּה אֵל מַעֲבֵד:
 + חַרְפָּה וְחַלְפָּה חַרְפָּה לֹא מַעֲבֵד לֵאלֹהִים
 לֹא לֹא חַרְפָּה וְחַרְפָּה חַרְפָּה לֹא מַעֲבֵד
 וְחַלְפָּה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה:
 + אֵלֵּימָה וְחַרְפָּה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה

נְעֵאִימָה:
 + אֵלֵּימָה וְחַרְפָּה אֵלֵּימָה נְעֵאִימָה אֵלֵּימָה
 נְעֵאִימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה:
 + אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה
 אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה:
 + אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה אֵלֵּימָה

נאֹס תּוֹ תְּהוּ אֱיִוִּס עִסְיִן וִיטִינֵס עִסְטֵי וַמֵּיִס 18 +
 temple of God is holy, which you are.
 מְהַדֵּיִס עֵאטוֹן עֶזְאפֵאטָאטוֹ עִי טִיס דּוֹקֵיִס סוֹפּוֹס עִינֵאי
 no one himself Let cheat! If anyone thinks [himself] to be wise
 עֵן וַמֵּיִן עֵן תּוֹ אִיִּוִּן תּוֹתוֹ מוֹרוֹס גֵּנֵעִשְׁתּוֹ יִנֵּא
 among you in this eon, moronish let him become! that
 גֵּנֵהֵיטֵאי סוֹפּוֹס 19 + הֵי גֵאֵר סוֹפִיָּא תּוֹ קוֹסְמוֹ תּוֹתוֹ
 he should become wise. For the wisdom of this world
 מוֹרוֹיָא פֵּאֵרָא תּוֹ תְּהוּ עִסְיִן גֵּגֵרֵאפֵּיטֵאי גֵּאֵר וֹ
 moronishness with God is]. For it has been written, [He is] the one
 דֵּרֵאסְסוֹמֵנוֹס תּוֹס סוֹפּוֹסִיִּס עֵן תֵּי פֵאנוֹוֵרְגִיָּא אֵטוֹן 20 +
 grabbing the wise in their cleverness.
 קֵאי פֵּאֵלִיִּן קִיְרוֹס גִּינִוֹסְקֵי תּוֹס דִּיאִלוֹגִיסְמוֹסִיִּס תּוֹן
 And again, [the] Lord knows the devices of the
 סוֹפּוֹן וִוִּי עִיסִי מֵאֵטֵאיִוִּי 21 + וִוִּסְטֵי מְהַדֵּיִס קֵאוֹחֵאִשְׁתּוֹ
 wise, that they are vain. So that let no one boast
 עֵן אֲנוֹתְרוֹפִיִּס פֵּאנְטֵא גֵּאֵר וַמֵּוֹן עִסְיִן 22 + עִיטֵי פֵּאֵלוֹס
 among men! For all [things] are yours. Whether Paul,
 עִיטֵי אֵפּוֹלִלוֹס עִיטֵי קֵיפּהָס עִיטֵי קוֹסְמוֹס עִיטֵי זְוֵה
 whether Apollos, whether Cephas, whether [the] world, whether life,
 עִיטֵי תֵּאנֵאטוֹס עִיטֵי עֵנֵעִסְטוֹתֵא עִיטֵי מֵעֵלִלוֹנְטֵא פֵּאנְטֵא
 whether death, whether things present, whether things about to be; all
 וַמֵּוֹן עִסְיִן 23 + וַמֵּיִס דֵּעֵי חֵרִיסְטוֹ חֵרִיסְטוֹס דֵּעֵי תְּהוּ
 are yours; but you [are] of Christ, and Christ of God.

הוּא שְׁלָכֶם: +
 אֶל־יִשְׂיֵא אִישׁ נִפְשׁוֹ מִי אֲשֶׁר חָכֵם יִחְשֶׁב +
 אֶם־פּוֹלוֹס אֶם־אֵפּוֹלוֹס וְאֶם־כֵּיפָא +
 אֶם־הָעוֹלָם אֶם־הַחַיִּים וְאֶם־הַמָּוֹת +
 אֶם־הַחַיִּים וְאֶם־הַמָּוֹת הַכֹּל הוּא שְׁלָכֶם: +
 וְאֵתֶם שְׁלֵ־הַמְּשִׁיחַ וְהַמְּשִׁיחַ שְׁלֵ־אֱלֹהִים: +
 כִּי הֵמָּה הַכֹּל:
 עַל־כֵּן אֶל־יִתְהַלֵּל אִישׁ בְּאָדָם כִּי הַכֹּל +

וְשֵׁיִם אֵינִי: +
 אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן +
 אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן: +
 אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן +
 אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן: +
 אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן אֶל־כֵּן: +

4 7

1+ οὕτως ημᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς υπηρέτας
So us let consider a man] as servants

χριστοῦ και οικονόμους μυστηρίων θεοῦ 2+ ο δε
of Christ, and managers of [the] mysteries of God! But

λοιπόν ζητείται εν τοις οικονόμοις ἵνα πιστός τις
remaining, it is sought in the managers that trustworthy one

ευρεθή 3+ εμοί δε εις ελάχιστόν εστιν ἵνα υφ' υμών
should be found]. But to me a least [thing] it is that by you

ανακριθῶ η υπό ανθρωπίνης ημέρας αλλ' ουδέ
I should be examined], or by a human's day. But not even

εμαυτόν ανακρίνω 4+ ουδέν γαρ εμαυτώ σύνοιδα
myself do I examine. For nothing by myself am I fully conscious;

αλλ' ουκ εν τούτῳ δεδικαίωμα ο δε ανακρίνων με
but not in this have I been justified; but the one examining me

κύριός εστιν 5+ ὥστε μη προ καιρού τι κρίνετε
is [the] Lord. So that not before [its] time anything judge]!

έως αν έλθη ο κύριος ος και φωτίσει το
until whenever should come the Lord], who both will give light to the

κρυπτά του σκότους και φανερώσει τας βουλὰς των
hidden [things] of the darkness, and will make manifest the counsels of the

καρδιών και τότε ο έπαινος γενήσεται εκάστῳ από
hearts. And then the high praise shall be to each from

του θεοῦ 6+ ταύτα δε αδελφοί μετεσχημάτισα εις
God. And these [things], brethren, I changed appearance to

+
כְּמִשְׁרָתֵי הַמְּשִׁיחַ וְסִכְנֵי רִזֵּי אֵל בֶּן
יְחֻשָּׁב־אִישׁ אֶתְנֹו:
+ וְלִזְמָן עוֹד יִבּוֹקֶשׁ מִן־הַסִּכְנִים לְהַמְצֵא
נֶאֱמָן:
+ וְאֲנִי נִקְלָה הִיא בְּעֵינַי שְׂאֵתָם
דְּנִים אֶתִּי אֲזֵי־יּוֹם דִּין שְׁל־בְּנֵי
אָדָם נִם־אֲנִי לֹא אָדִין נִפְשֵׁי:
+ כִּי אֵינְנִי יוֹדֵעַ בְּנִפְשֵׁי מֵאוֹמָה רָע

וּבְכָל־זֹאת לֹא אֶצְדָּק כִּי הָאָדוֹן הוּא הַדָּן
אֶתִּי:
+ עַל־כֵּן אֶל־תִּשְׁפְּטוּ דָּבָר לְפָנַי
עַתּוֹ עַד כִּי־יָבֹוא הָאָדוֹן וְהוּא יוֹצִיא
לְאוֹר אֶת־תְּעֻלּוֹמוֹת הַחֹשֶׁךְ וַיְנַלֶּה
אֶת־מְזֻמּוֹת הַלְּבָבוֹת וְאִז תִּהְיֶה
תְּהִלָּה לְכָל־אִישׁ מֵאֵת הָאֱלֹהִים:
+ וְאֶת־זֹאת אֶחֱי הַסִּבְתִּי עַל־עַצְמִי

+
+ מִלְּכֵר מִדָּם טַעַמַּי עֵשֶׂה כֵּן אֲלֵךְ
וְנִשְׁמָעוּ אִיזְרָאֵל בְּחָכְמָה וְהָאֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים:
+ מִלְּכֵר מִלְּכֵר מִלְּכֵר בְּחָכְמָה
בְּחָכְמָה וְהָאֱלֹהִים חַי מִלְּכֵר נִשְׁמָעוּ:
+ לֵךְ וְיָבֹא מִלְּכֵר בְּחָכְמָה וְהָאֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים:
וְנִשְׁמָעוּ אִיזְרָאֵל בְּחָכְמָה וְהָאֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים:
+ אֲלֵךְ מִלְּכֵר מִלְּכֵר טַעַמַּי וְהָאֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים:

+ לֵךְ מִלְּכֵר מִלְּכֵר טַעַמַּי עֵשֶׂה כֵּן אֲלֵךְ
לֵךְ מִלְּכֵר מִלְּכֵר טַעַמַּי עֵשֶׂה כֵּן אֲלֵךְ
+ מִלְּכֵר מִלְּכֵר מִלְּכֵר טַעַמַּי עֵשֶׂה כֵּן אֲלֵךְ
וְנִשְׁמָעוּ אִיזְרָאֵל בְּחָכְמָה וְהָאֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים:
+ מִלְּכֵר מִלְּכֵר מִלְּכֵר טַעַמַּי עֵשֶׂה כֵּן אֲלֵךְ
לֵךְ מִלְּכֵר מִלְּכֵר טַעַמַּי עֵשֶׂה כֵּן אֲלֵךְ
+ מִלְּכֵר מִלְּכֵר מִלְּכֵר טַעַמַּי עֵשֶׂה כֵּן אֲלֵךְ

εμαυτόν και Απολλώ δι' υμάς ίνα εν ημίν
 myself and Apollos on account of you, that in us
 μάθητε το μη υπέρ ο γέγραπται φρονεΐν ίνα μη
 you should learn not above what has been written to think], that not
 εις υπέρ του ενός φυσιούσθε κατά του ετέρου 7+
 one over one you be inflated against the other.
 τις γαρ σε διακρίνει τι δε έχεις ο ουκ έλαβες ει δε
 For who scrutinizes you? And what do you have which you have not received? And if
 και έλαβες τι καυχάσαι ως μη λαβών 8+ ήδη
 also you received, why do you boast as not having received? already
 κεκορεσμένοι εστέ ήδη επλουτήσατε χωρίς ημών
 satisfied Are you]? already Are you] enriched? apart from us
 εβασιλεύσατε και όφελον γε εβασιλεύσατε ίνα και
 Do you reign]? And I ought indeed [that] you reigned, that also
 ημείς υμίν συμβασιλεύσωμεν 9+ δοκώ γαρ ότι
 we with you should have reigned together. For I think that
 ο θεός ημάς αποστόλους εσχάτους απέδειξεν ως
 God us apostles last exhibited] as
 επιθανατίους ότι θέατρον εγενήθημεν τω κόσμω και
 condemned to death, for a theater we became] to the world, and
 αγγέλους και ανθρώπους 10+ ημείς μωροί διά
 to angels, and to men. We [are] moronish on account of
 χριστόν υμείς δε φρόνιμοι εν χριστώ ημείς ασθενείς
 Christ, but you are skilled in Christ; we [are] weak,

ועל־אפולוס בעבורכם למען תלמדו
 בנו שלא יתגדל איש על־מה שכתוב
 פן־תתנאו איש בשם איש לנגד רעהו:
 + כי מי הפליא אותך ומה בך
 ולא נתן לך ואם נתן לך למה
 תתהלל כמי שלא נתן לו:
 + הן כבוד שבעתם כבוד עשרתם
 ובלעדניו מלכתם ולו מלכתם

למען נמלך אתכם גם־אנחנו:
 + כי אמר אני שהאלהים הציג
 אתנו השליחים שפלי השפלים
 כבני־תמותה כי תינו לראות לעולם
 גם־למלאכים גם־ל בני אדם:
 + אנחנו סכלים למען המשיח ואתם
 חכמים במשיח אנחנו חלשים ואתם
 גבורים אתם נכבדים ואנחנו נקלים:

כל־פי־הפלאים והא־להים והא־להים
 ולא ידעוהו נבואה מה יחזק
 והוא על שבו לא נדע מה חלל הוא:
 + ומה יחזק גוי א־הוא חזק
 לך ולא נעבד א־נעבד לך
 ונעבדו א־הוא א־הוא מה ולא נעבד:
 + מה גבוה נעבד לך והא־להים
 חללים א־הוא א־הוא א־הוא

א־הוא א־הוא א־הוא א־הוא א־הוא
 + מהו א־הוא א־הוא א־הוא א־הוא
 מהו א־הוא א־הוא א־הוא א־הוא
 א־הוא א־הוא א־הוא א־הוא א־הוא
 + מהו א־הוא א־הוא א־הוא א־הוא
 נעבדו א־הוא א־הוא א־הוא א־הוא
 א־הוא א־הוא א־הוא א־הוא א־הוא

υμείς δε ισχυροί υμείς ένδοξοι ημείς δε άτιμοι 11 +
 but you [are] strong; you [are] honorable, but we [are] without honor.
 άχρι της άρτι ώρας και πεινώμεν και διψώμεν και
 As far as the present hour we both hunger, and thirst, and

γυμνητεύομεν και κολαφιζόμεθα και αστατούμεν 12 +
 are naked, and are buffeted, and unsettled;
 και κοπιώμεν εργαζόμενοι ταις ιδίαις χερσί
 and we tire working with our own hands.

λοιδορούμενοι ευλογούμεν διωκόμενοι ανεχόμεθα 13 +
 Being reviled, we bless; being persecuted, we endure;
 βλασφημούμενοι παρακαλούμεν ως περικαθάρματα
 being blasphemed, we appeal; as [the] rubbish
 του κόσμου εγενήθημεν πάντων περίψημα έως άρτι
 of the world, we were of all [the] sweepings until now.

14 + ουκ εντρέπων υμάς γράφω ταύτα αλλ' ως
 Not shaming you do I write these [things], but as

τέκνα μου αγαπητά νουθετώ 15 + εάν γαρ μυρίους
 children my beloved] I admonish [you] . For if ten thousand
 παιδαγωγούς έχητε εν χριστώ αλλ' ου πολλούς
 instructors you should have] in Christ, but not many
 πατέρας εν γαρ χριστώ Ιησού διά του ευαγγελίου
 fathers. For in Christ Jesus through the good news

εγώ υμάς εγέννησα 16 + παρακαλώ ουν υμάς μιμηταί
 I engendered you. I appeal to you then, mimics

+ וְעַד-הַשָּׁעָה הַזֹּאת הִנְנוּ רַעֲבִים
 גַּם-צָמֵאִים וְעָרוּמִים וּמוֹכְרֵי בְּאַגְרֵךָ וְאִין
 מְנוּחָ לָנוּ:
 + וַיִּגְעִים אֲנַחְנוּ בְּעֵמֶל יְדֵינוּ מִקְלָלִים
 אוֹתָנוּ וּנְבָרָךְ מִחֲרָפִים אֲתָנוּ וְנִסְבַּל:
 + גְּדַפּוּ אֲתָנוּ וְנִתְחַנַּן וְנָהִי כְּגִלְלִי
 הָעוֹלָם וְלִסְחֵי לְכוּלָם עַד-הַיּוֹם הַזֶּה:
 + וְלֹא כְּתַבְתִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְבִישׁ

אֶתְכֶם כִּי אִם-מִזְהִיר אֲנִי אֶתְכֶם כְּבָנֵי
 הָאֱהוּבִים:
 + כִּי גַם-אִם-הָיוּ לְכֶם רַבּוֹת אֲמִנִים
 בְּמִשִּׁיחַ אִין לְכֶם אָבוֹת רַבִּים כִּי אֲנֹכִי
 יִלְדֵתִי אֶתְכֶם בִּישׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ עַל-יְדֵי
 הַבְּשׂוּרָה:
 + עַל-כֵּן אֲנִי מִבְּקֵשׁ מִכֶּם לְלַכֵּת
 בְּעִקְבוֹתַי:

+ חֲזַמְתָּ לְמוֹתָ עֲבָדָה גְּפִילָה הִי שֶׁ
 הִי לְאִילָנִים הַחֲבֹסִים הַחֲבֹסִים מִכָּאֵל לְאֵל:
 + הֲלֵאֵלָיִךְ הִי פִלְסִיף כִּסְאָיִךְ מִי חַיִּם
 לֵךְ הַחֲבִי חֲבִי אוֹרֵךְ לֵךְ הַחֲסִיבִי:
 + מִי שֶׁ לֵךְ הַחֲסִיבִי חֲסִיבִי אֲנִי נִפְאֵר
 וְחֲלַמְתָּ מִמֶּה הִי חֲלָמִי וְחֲלַמְתָּ לְמוֹתָ:
 + לֵךְ לֵךְ אֲנִי וְאֲכַלְתֶּם חֲבֹט אֲנִי

מִלֵּךְ אֲנִי וְלִחְסִיבִי שֶׁכֵּתֵב מִי חֲבִי
 אֲנִי:
 + אֲנִי וְאֵלֶּיךָ אֲנִי אֲנִי
 לְחֵם גְּחֵסִיבִי אֲנִי לֵךְ שֶׁכֵּתֵב
 אֲנִי אֲנִי גְּחֵסִיבִי אֲנִי חֲסִיבִי
 אֲנִי מִי חֲסִיבִי אֲנִי חֲסִיבִי אֲנִי:
 + חֲבִי אֲנִי מִי חֲסִיבִי אֲנִי וְאֵלֶּיךָ אֲנִי
 אֲנִי:

μου γίνεσθε 17+ διά τούτο έπεμψα υμίν Τιμόθεον
of me become]! On account of this I send to you Timothy,
ος εστι τέκνον μου αγαπητόν και πιστόν εν κυρίω
who is child my beloved], and trustworthy in [the] Lord,
ος υμάς αναμνήσει τας οδούς μου τας εν χριστώ
who shall remind you of my ways -- the ones in Christ,
καθώς πανταχού εν πάση εκκλησία διδάσκω 18+ ως
as everywhere in every assembly I teach. as to
μη ερχομένου δε μου προς υμάς εφυσιώθησαν τινες
not coming And my] to you, some were inflated.
19+ ελεύσομαι δε ταχέως προς υμάς εάν ο κύριος
But I shall come quickly to you, if the Lord
θελήση και γνώσομαι ου τον λόγον των
should want, and I will know, not the word of the ones
πεφυσιωμένων αλλά την δύναμιν 20+ ου γαρ εν λόγω
being inflated, but the power. For not in word
η βασιλεία του θεού αλλ' εν δυνάμει 21+ τι θέλετε
is the kingdom of God], but in power. What do you want?
εν ράβδω έλθω προς υμάς η εν αγάπη
with a rod Should I come] to you, or in love
πνεύματί τε πραότητος
and a spirit of gentleness?

5 η

1+ όλως ακούεται εν υμίν πορνεία και τοιαύτη
wholly is heard among you Harlotry], and such

וּבְעִבּוּר זֹאת שְׁלַחְתִּי אֵלֵיכֶם +
אֶת־שִׁמּוֹתֵיכֶם בְּנֵי הָאֱהוּב וְהַנְּאֻמָּן בְּאֲדוֹן
וְהוּא יִזְכִּיר לָכֶם אֶת־דַּרְכֵי בְּמַשִּׁיחַ כְּאֲשֶׁר
מְלַמֵּד אֲנִי בְּכָל־מְקוֹם בְּכָל־קְהֵלָה
וּקְהֵלָה:
וְהַיְיֹשֵׁב מִתְנַשְׂאִים כְּאֵלוֹ לֹא־אֲבֹא
אֵלֵיכֶם:
+ אֲבָל בּוֹא אֲבֹא אֵלֵיכֶם בְּזִמְנִי

קְרוֹב אִם־יִרְצֶה יְהוָה וְלֹא אֶת־דְּבָרֵי
הַמְתַּנְּאִים אֲדַעָה כִּי אִם־אֶת־גְּבוּרָתְכֶם:
+ כִּי לֹא בְּדָבָר שְׁפָתַי תִּכְּנֶן
מְלָכוֹת הָאֱלֹהִים כִּי אִם־בְּגְבוּרָה:
+ וּמִה־אַתֶּם רוֹצִים הָאֲבֹא אֵלֵיכֶם
בְּשִׁבְטֵי אִם בְּאַהֲבָה וּבְרוּחַ עֲנוּה:
+ הַקּוֹל נִשְׁמָע בְּכָל־מְקוֹם שְׁזִנּוֹת

וְכָל־לֵב יִתְנַחֵם וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט +
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט

וְכָל־לֵב יִתְנַחֵם וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט +
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט
וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט וְכָל־לֵב יִשְׁלֹט

πορνεία ἣτις οὐδέ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ονομάζεται ὥστε
 harlotry which not even among the nations is named, so as for
 γυναῖκά τινά του πατρός ἔχειν 2+ και υμεῖς
 wife one [his] father's to have]. And you,
 πεφυσιωμένοι ἐστέ και οὐχὶ μάλλον ἐπενθήσατε ἵνα
 are you being inflated, and not rather mourned, that
 ἐξαρθῆ ἐκ μέσου υμῶν ὁ τοῦ ἐργον τούτου ποιήσας
 should be removed from your midst the one this work having done].

3+ ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι παρών δε
 For indeed I (as being absent in body, but being at hand
 τῷ πνεύματι ἤδη κέκρικα ὡς παρών τὸν οὕτω
 in spirit,) already have judged as one being at hand the one thus

τούτου καταεργασάμενον 4+ ἐν τῷ ὀνόματι
 manufacturing this, in the name
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ συναχθέντων υμῶν
 of our Lord Jesus Christ, having brought together you
 και τοῦ ἐμοῦ πνεύματος συν τῇ δυνάμει τοῦ
 and my spirit, with the power, of the one
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ 5+ παραδούναί
 of our Lord Jesus Christ, to deliver up
 τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός ἵνα
 such to Satan for ruin of the flesh, that
 τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου
 the spirit should be delivered in the day of the Lord

Ἰησοῦ 6+ οὐ καλὸν τὸ καύχημα υμῶν οὐκ οἶδατε
 Jesus. [[is] not good Your boasting]. Do you not know

בְּיַדְכֶם וְזָנוּת אֲשֶׁר אֵין כְּמוֹתָהּ בְּגוֹיִם
 עַד-שִׁיקָח אִישׁ אֶת-אִשְׁתּוֹ אָבִיו:
 + וְאַתֶּם מִתְנַאֲוִים תַּחַת אֲשֶׁר תִּתְאַבְּלוּ
 לְהַסִּיר מִקֶּרְבְּכֶם עֲשֵׂה הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה:
 + וְאַנְכִי הִרְחוֹק מִכֶּם בְּגוֹפִי וְקָרוֹב
 בְּרוּחִי כְּכֹר הַנְּתִי כְּאֵלוֹ הַיִּיטִי אֲצִלְכֶם
 עַל-הָאִישׁ אֲשֶׁר-עָשָׂה כְּדַבֵּר הַזֶּה:
 + בְּשֵׁם אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ

בְּהַקְהִלְכֶם יַחַד וְרוּחִי אֶתְכֶם
 עִם-גְּבוּרַת אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
 + לְמַסֵּר אֶת-הָאִישׁ הַהוּא לְשָׁטָן לְאַבְד
 אֶת-הַבָּשָׂר לְמַעַן יִנְשַׁע הָרוּחַ בַּיּוֹם הָאֵדוּן
 יֵשׁוּעַ:
 + לְאֵ-טוֹב הַתְּהַלְּלֶכֶם הֲלֹא יִדְעֶתֶם
 כִּי מַעַט שָׂאֵר מִחַמִּץ אֶת-כָּל-הָעֹסָה:

וְהָאִישׁ מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֵין כְּמוֹתָהּ בְּגוֹיִם
 שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן יִנְשַׁע הָרוּחַ בַּיּוֹם הָאֵדוּן
 יֵשׁוּעַ:
 + וְאַתֶּם מִתְנַאֲוִים תַּחַת אֲשֶׁר תִּתְאַבְּלוּ
 לְהַסִּיר מִקֶּרְבְּכֶם עֲשֵׂה הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה:
 + וְאַנְכִי הִרְחוֹק מִכֶּם בְּגוֹפִי וְקָרוֹב
 בְּרוּחִי כְּכֹר הַנְּתִי כְּאֵלוֹ הַיִּיטִי אֲצִלְכֶם
 עַל-הָאִישׁ אֲשֶׁר-עָשָׂה כְּדַבֵּר הַזֶּה:
 + בְּשֵׁם אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ

וְהָאִישׁ מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֵין כְּמוֹתָהּ בְּגוֹיִם
 שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן יִנְשַׁע הָרוּחַ בַּיּוֹם הָאֵדוּן
 יֵשׁוּעַ:
 + וְאַתֶּם מִתְנַאֲוִים תַּחַת אֲשֶׁר תִּתְאַבְּלוּ
 לְהַסִּיר מִקֶּרְבְּכֶם עֲשֵׂה הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה:
 + וְאַנְכִי הִרְחוֹק מִכֶּם בְּגוֹפִי וְקָרוֹב
 בְּרוּחִי כְּכֹר הַנְּתִי כְּאֵלוֹ הַיִּיטִי אֲצִלְכֶם
 עַל-הָאִישׁ אֲשֶׁר-עָשָׂה כְּדַבֵּר הַזֶּה:
 + בְּשֵׁם אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ

ὅτι μικρά ζύμη ὅλον το φύραμα ζυμοί 7+
 that a little yeast [[the] entire batch leavens]?
 εκκαθάρατε οὖν την παλαιάν ζύμην ἵνα ἢτε νέον
 Clear out then the old yeast! that you should be a new
 φύραμα καθὼς εστε ἄζυμοι και γαρ
 batch, as you are unleavened [breads]. For indeed
 το πάσχα ημών υπέρ ημών ετύθη χριστός 8+ ὅστε
 our passover for us was sacrificed Christ]. So that
 εορτάζωμεν μη εν ζύμη παλαιά μηδέ εν ζύμη
 we should solemnize a holiday, not with yeast old], nor with yeast
 κακίας και πονηρίας ἀλλ' εν αζύμοις ειλικρινείας
 of evil and wickedness; but with unleavened [breads] of honesty
 και αληθείας 9+ ἔγραψα υμίν εν τη επιστολή μη
 and truth. I wrote to you in the letter not
 συναναμίγνυσθαι πόρνοις 10+ και ου πάντως τοις
 to intermingle with fornicators. But not assuredly with the
 πόρνοις του κόσμου τούτου η τοις πλεονέκταις η
 fornicators of this world, or with the hoarders of wealth, or
 ἀρπαξιν η ειδωλολάτραις επει οφείλετε ἀρα εκ
 predacious, or idolaters; since you ought then from out of
 του κόσμου εξελθείν 11+ νυνί δε ἔγραψα υμίν μη
 the world to come forth]. But now I wrote to you to not
 συναναμίγνυσθαι εἰάν τις ἀδελφός ονομαζόμενος η
 intermingle, if any brother being named, [be]
 πόρνος η πλεονέκτης η ειδωλολάτρης η λοίδορος η
 a fornicator, or a hoarder of wealth, or an idolater, or a reviler, or

+ בערו את־השָׂאֹר הַיֵּשֵׁן לְמַעַן תִּהְיוּ
 עִפְּסָה חֲדָשָׁה הַלֵּא לֶחֶם מִצּוֹת אֲתֶם כִּי
 גַם־לָנוּ כִּסְחָנוּ הַנּוֹצֵחַ בְּעֵדְנוּ הוּא הַמְּשִׁיחַ:
 + עַל־כֵּן נִחְנָה־נָא הַחֵג לֹא־בִשְׂאֹר יֵשֵׁן
 וְלֹא־בִשְׂאֹר רָעָה וְרָשָׁע כִּי אִם־בְּמִצּוֹת הַתּוֹרָה
 וְהַאֲמֹת:
 + כְּתַבְתִּי לָכֶם בְּאַנְרֵת שְׂלֵא תִתְעַרְבוּ
 עִם־הַזֵּנִים:

+ וְאִין־דַּעְתִּי עַל־הַזֵּנִים בְּעוֹלָם אִו
 עַל־בְּצַעֵי בְּצַע וְנִזְלִנִים וְעַבְדֵי אֱלִילִים
 כִּי אִם־כֵּן סוֹפְכֶם לְצֵאת מִן־הָעוֹלָם:
 + אַךְ־זֹאת כְּתַבְתִּי לָכֶם לְבִלְתִּי הִתְעַרֵּב
 עִם־מִי שְׁנִקְרָא אֶח וְהוּא זָנָה אִו־בְּצַע בְּצַע
 אִו־עַבֵּד אֱלִילִים אִו מְגַדֵּף אִו סָבָא אִו גִּזְלָן
 וְאֵף לֹא לֶאֱכֹל עִם־הָאִישׁ אֲשֶׁר כָּזָה:

+ וְגַחַהּ חֲנִיחָהּ שִׁחֲתָהּ אֶחָדָם
 וְהָאֲמֹתָּהּ יִחְלָהּ אֶחָדָם אֶחָדָם
 יִחְלָהּ אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם
 יִחְלָהּ אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם:
 + וְהָאֲמֹתָּהּ חֲנִיחָהּ אֶחָדָם אֶחָדָם
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם:
 + וְהָאֲמֹתָּהּ חֲנִיחָהּ אֶחָדָם אֶחָדָם
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם:
 + וְהָאֲמֹתָּהּ חֲנִיחָהּ אֶחָדָם אֶחָדָם
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם:
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם:

+ לֵא דִּן אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם:
 + וְהָאֲמֹתָּהּ חֲנִיחָהּ אֶחָדָם אֶחָדָם
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם:
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם:
 אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם אֶחָדָם:

μέθυσος η ἀρπαξ τω τοιούτω μηδέ συνεσθίειν
an intoxicated [person], or predacious; to the one such not even to eat with.

12+ τι γαρ μοι και τους έξω κρίνειν ουχί τους
For what [is it] to me and the ones outside to judge, not the ones

έσω υμείς κρίνετε 13+ τους δε έξω ο θεός κρίνει και
inside [shall] you judge]? But the ones outside God judges. And
εξαρείτε τον πονηρόν εξ υμών αυτών
you shall lift away the wicked one from you of them.

6 1

1+ τολμά τις υμών πράγμα έχων προς τον έτερον
Dare any one of you, a thing having] against the other,

κρίνεσθαι επί των αδικών και ουχί επί των αγίων 2+
plead before the unjust, and not before the holy ones?

ουκ οίδατε ότι οι άγιοι τον κόσμον κρινούσι και
Do you not know that the holy ones the world shall judge]? And

ει εν υμίν κρίνεται ο κόσμος ανάξιοί εστε
if by you is judged the world], are you unworthy

κριτηρίων ελαχίστων 3+ ουκ οίδατε ότι αγγέλους
of [the] judgment seat of [the] least? Do you not know that angels

κρινούμεν μήτι γε βιωτικά 4+ βιωτικά μεν
we shall judge]? how much more indeed of the cares of life? [[the] cares of life as to

ούν κριτήρια εάν έχητε τους εξουθενημένους εν
then [the] judgment seat If you have] of the ones being treated with contempt, in

τη εκκλησία τούτους καθίζετε 5+ προς εντροπήν υμίν
the assembly of these [then] do you sit]? To make you ashamed

+ כי מה-לי לשפט את-אשר בחוץ

הלא תשפטו את אשר בבית:

+ ואשר בחוץ האלהים ישפטם

ואתם תבערו את-הרע מקרבכם:

+ והריב איש מכם עם-רעהו ויזיד להביא

דינו לפני הרשעים ולא לפני הקדשים:

+ הלא ידעתם כי הקדשים ידינו

את-העולם ואם-העולם יהיו על-ידיכם

הלא ראויים אתם לדין דינים קלים:

+ הלא ידעתם כי נדין דין-המלאכים אף

כי-דיני ממונות:

+ ואתם כשיש-לכם דיני ממונות מושבים

אתם את-הנמאס בקהל לשפטים עליכם:

+ לבשתכם אני אמר את-זאת הכי אין

+ ומה לא יחיה לכהן לחינם אנה לא יחיה

אנה:

+ לחינם יהי אלהים ו: אנה אנה, לחינם

מה בשפחה: ∞

+ ומהו זה שפחה? כי אנה למ יחיה חב

אנה, ו: אנה אנה אנה אנה אנה אנה:

+ אנה לא יחיה אנה אנה אנה אנה

אנה אנה אנה אנה אנה אנה אנה

אנה אנה אנה אנה אנה אנה אנה:

+ אנה אנה אנה אנה אנה אנה אנה

אנה אנה אנה אנה אנה אנה אנה:

+ אנה אנה אנה אנה אנה אנה אנה

אנה אנה אנה אנה אנה אנה אנה:

+ אנה אנה אנה אנה אנה אנה אנה

λέγω οὕτως ουκ ἐνι εν υμίν σοφός ουδέ εις
I speak. So [is] there not one among you [being] a wise man, nor one
ος δυνήσεται διακρίναι αναμέσον του αδελφού αυτού
who is able to litigate between his brother?

6+ αλλά αδελφός μετά αδελφού κρίνεται και τούτο
But brother against brother goes to law, and this

επί απίστων 7+ ήδη μεν ούν όλως ήττημα εν υμίν
before unbelievers. Already indeed then utterly failure among you
εστιν ότι κρίματα έχετε μεθ' εαυτών διατί ουχί
there is], for lawsuits you have] with yourselves. Why not

μάλλον αδικείσθε διατί ουχί μάλλον αποστερείσθε 8+
rather be wronged? Why not rather be deprived?

αλλά υμεις αδικείτε και αποστερείτε και ταύτα
But you do wrong and deprive, and these [things]

αδελφούς 9+ η ουκ οίδατε ότι άδικοι βασιλείαν
of brethren. Or do you not know that [the] unjust [[the] kingdom

θεού ου κληρονομήσουσι μη πλανάσθε ουτε
of God shall not inherit]? Do not be misled; neither

πόρνοι ουτε ειδωλολάτραι ουτε μοιχοί ουτε μαλακοί
fornicators, nor idolaters, nor adulterers, nor soft,

ουτε αρσενοκοίται 10+ ουτε κλέπται ουτε πλεονέκται
nor homosexuals, nor thieves, nor hoarders of wealth,

ουτε μέθυσοι ου λοιδόροι ουχ άρπαγες βασιλείαν
nor intoxicated ones, nor revilers, nor predacious [[the] kingdom

בְּכֶם חֻקֵּם יִדְעַ לְהוֹכִיחַ בֵּין אִישׁ לְאָחִיו:
+ כִּי אַח בָּא לְדִין עִם-אָחִיו וּבָא לְפָנַי
בְּלִי-מֵאֲמִינִים:

+ אַף-זֹאת יִרְיֶדָה הִיא לְכֶם
שֶׁתְּרִיבוּ זֶה עִם-זֶה וְלָמָּה לֹא תִבְחָרוּ
לְהִיּוֹת מִן-הָעֹלּוּבִים וְאֵינֶם עוֹלָבִים
וּמִן-הָעֹשִׂיקִים וְאֵינֶם עוֹשִׂיקִים:
+ אַבְל עוֹלָבִים אַתֶּם וְעֹשִׂיקִים אַף

אֶת-אֲחֵיכֶם:
+ הֲלֹא יִדְעֹתֶם כִּי הִרְשָׁעִים לֹא יִירָשׁוּ
אֶת-מַלְכוּת הָאֱלֹהִים אֶל-תִּשְׂאוּ נַפְשׁוֹתֵיכֶם
לֹא הַזְנוּם לֹא עֲבָדִי אֱלִילִים לֹא הִמְנַאֲפִים
וְלֹא הִקְדָּשִׁים וְלֹא הַשֹּׁכְבִים אֶת-זָכָר:
+ לֹא הַגִּנָּבִים וְלֹא-בִצְעֵי בִצְעַ לֹא
הַסִּבְאִים וְלֹא הַמְגַדְפִים וְלֹא הַזְנוֹלָנִים
כָּל-אֵלֶּה לֹא יִירָשׁוּ אֶת-מַלְכוּת הָאֱלֹהִים:

וְהַחֲלֵם לְעַד כֶּחָם אֶפְלֵא טוֹ שְׂגֵמָה
וְנִעְבַּד נְעֹאֵר כְּעֵבֶד אֲנִי לְאֲדֹנָי:
+ אֲלֵא אֲנִי חָר אֲשֵׁמֶה, כִּי־הִנֵּה
הֵאֵמֶת מִן אֲרֵלֵךְ וְלֹא מִסְּחָתֵךְ:
+ מִן כִּי־הִנֵּה מִחַל מִעֲבֹרֶךָ שְׂגֵמָה
לְעַד וְהִנֵּה טוֹ חָר טוֹ אֲנִי לְעַד
מִחַל מִן חֵי לֹא מִחַל חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי
מִחַל מִן חֵי לֹא מִחַל חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי:
+ אֲלֵא אֲנִי חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי

וְחֲלַפְתָּ אֲדֹנָי אֶפְלֵא לְשֵׁמָה:
+ אֲלֵא לֹא מִן חֵי אֲדֹנָי וְחֲלַפְתָּ אֲדֹנָי
וְאֲלֵא לֹא מִן חֵי לֹא מִחַל חֲלַפְתָּ לֹא
וְאֲנִי חֵי חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי לֹא מִחַל חֲלַפְתָּ
וְלֹא מִחַל חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי חֵי חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי:
+ וְלֹא מִחַל חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי חֵי חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי
וְאֲנִי חֵי חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי חֵי חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי:
מִן חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי וְאֲלֵא לֹא מִן חֵי חֲלַפְתָּ אֲדֹנָי:

θεοῦ κληρονομήσουσιν **11+** και ταύτά τινες ἦτε
of God shall inherit]. And these some of you were];

ἀλλά ἀπελούσασθε ἀλλά ἡγιασθητε ἀλλά
but you were washed off, but you were sanctified, but

ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ και
you were justified in the name of the Lord Jesus, and

ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν **12+** πάντα μοι ἐξεστίν
by the spirit of our God. All [things] to me are allowed,

ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει πάντα μοι ἐξεστίν ἀλλ'
but not all advantageous; all [things] to me [are] allowed, but

οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος **13+** τα
not I shall] be brought under the authority by any. The

βρώματα τῆ κοιλία και ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν
foods [are for] the belly, and the belly for the foods;

ο δε θεός και ταύτην και ταῦτα καταργήσει το δε
but God both this [body] and these [foods] will render useless]. But the

σῶμα οὐ τῆ πορνεία ἀλλά τῷ κυρίῳ και ο κύριος
body is not for harlotry, but for the Lord, and the Lord

τῷ σώματι **14+** ο δε θεός και τον κύριον ἤγειρε και
for the body. And God also the Lord raised up], and

ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ **15+** οὐκ
will awaken us through his power. Do you not

οἶδατε ὅτι τα σώματα ὑμῶν μέλη χριστοῦ ἐστίν
know that your bodies members of Christ are]?

ἄρας οὖν τα μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω πόρνης
Having taken then the members of the Christ, shall I make [them] of a harlot

μέλη μη γένοιτο **16+** ἢ οὐκ οἶδατε ὅτι ο
members]? May it not be. Or do you not know that the

אל-יהי לזנות כי אם-לאֶדון וְהָאֶדוֹן לְגוֹף:
+ וְכֹאֲלֶה לְפָנַי הָיוּ מְקַצְתְּכֶם אֲבָל
+ רִיחַצְתֶּם אֲבָל קוֹדְשִׁיחֶם אֲבָל הַצְדִּיקָתָם
בְּשֵׁם הָאֶדוֹן יִשׁוּעַ וּבְרוּחַ אֵל הַיְנוּ:
+ הַכֹּל רְשׁוּת לִי אֲבָל לֹא כָל-דָּבָר מוֹעִיל
+ הַכֹּל רְשׁוּת לִי אֲבָל לֹא יִשְׁעִבְדֵנִי דָּבָר:
+ הַמֵּאֲכָל לְפָרֶשׁ וְהַפָּרֶשׁ לְמֵאֲכָל
וְהָאֵלֹהִים אֶת-זֶה וְאֶת-זֶה יִכְלֶה וְהַגּוֹף
+ וְהָאֵלֹהִים הַעִיר נָם אֶת-אֲדֹנָיו
+ וְיַעִיר נָם-אֶתְכֶם בְּגִבּוֹרָתוֹ:
+ הֲלֹא יִדְעֶתֶם כִּי גּוֹפְתֵיכֶם אֲבָרִי
הַמְּשִׁיחַ הַמָּה הָאֵקָח אֶת-אֲבָרִי הַמְּשִׁיחַ
+ וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם לְאֲבָרֵי זוֹנָה חֲלִילָה:
+ אִי הֲלֹא יִדְעֶתֶם כִּי הַדָּבָר בְּזוֹנָה

לֹא לַאֲנִישׁוֹת אֲלֵל לְחַיִּי מֵחַיִּי לְפָנָיו:
+ אֲלֵל אֲנִי גַם לְחַיִּי אֲפָסֶה הֲלֵל חַפְסִי
+ חַפְסִי:
+ לֹא נִחַע אֲנִישׁוֹת הַפָּנָיו
+ הַמְּשִׁיחַ אֲנִישׁוֹת הַמְּשִׁיחַ נִפְסַת מֵהַמְּשִׁיחַ
+ הַמְּשִׁיחַ נִחַע-מֵהַמְּשִׁיחַ הַמְּשִׁיחַ אֲנִישׁוֹת מֵהַמְּשִׁיחַ
+ אֲנִישׁוֹת גַּם לַאֲנִישׁוֹת מֵהַפָּנָיו הַנִּפְסַת

κολλώμενος τη πόρνη εν σώμα εστιν έσονται γαρ
 one cleaving to the harlot, one body is]?, shall be For
 φησίν οι δύο εις σάρκα μίαν 17+ ο δε κολλώμενος
 he says The two] for flesh one]. But the one cleaving

τω κυρίῳ εν πνεύμα εστι 18+ φεύγετε την πορνείαν
 to the Lord one spirit is]. Flee harlotry!
 παν αμάρτημα ο εάν ποιήση άνθρωπος εκτός του
 Every sin which ever should commit a man outside of the
 σώματός εστιν ο δε πορνεύων εις το ίδιον σώμα
 body is], but the one committing harlotry against his own body
 αμαρτάνει 19+ η ουκ οίδατε ότι το σώμα υμών ναός
 sins]. Or do you not know that your body a temple
 του εν υμίν αγίου πνεύματός εστιν ου έχετε από
 of the in you holy spirit is], which you have from
 θεού και ουκ εστε εαυτών 20+ ηγοράσθητε γαρ τιμής
 God, and you are not your own? For you were bought of value;
 δοξάσατε δη τον θεόν εν τω σώματι υμών και εν
 glorify indeed God] in your body, and in
 τω πνεύματι υμών άτινά εστι του θεού
 your spirit! which is the one of God

71

1+ περί δε ων εγράψατέ μοι καλόν ανθρωπω
 But concerning what you wrote to me; It is good for a man

גוף אֶחָד הוּא עִמָּה כִּי תִכְתּוֹב
 אֶמַר וְהָיוּ שְׁנֵיהֶם לְבֶשֶׁר אֶחָד:
 + אֲבָל תִּדְבֹק בְּאֶדְוִן רוּחַ אֶחָד הוּא עִמּוֹ:
 + רַחֲקוּ מִן־הַזְּנוּת כָּל־חַטָּא
 אֲשֶׁר־יִחַטָּא הָאָדָם מִחוּץ לְגוּפוֹ
 הוּא וְהַזְּנוּתָה חַטָּא בְּעֵצֶם גּוּפוֹ:
 + אִו הֲלֹא־יִדְעֵתֶם כִּי גּוֹפְכֶם הוּא הַיִּכְל

רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַשֹּׁכֵן בְּקִרְבְּכֶם אֲשֶׁר הָיָה
 לָכֶם מֵאֵת הָאֱלֹהִים וְלֹא־שִׁלְכֶם אֹתָם:
 + כִּי בַמַּחִיר נִקְנִיתֶם עַל־כֵּן כְּבָדוֹ
 אֶת־הָאֱלֹהִים בְּגּוֹפְכֶם וּבְרוּחְכֶם אֲשֶׁר
 לְאֱלֹהִים הִמָּה:
 + וְלִעֲנִין אֲשֶׁר כָּתַבְתֶּם אֵלַי הִנֵּה
 טוֹב לָאָדָם שְׁלֹא יָנֵעַ בְּאִשָּׁה:

לִנְשָׂא לוֹ מִן הַגִּיּוֹרָה
 וְנִשְׁמָתָהּ:
 + כִּי הַנִּשְׁמָתָה הִיא
 חַיָּוִתָהּ כִּי אִנְשָׁה
 הִיא כִּי הִיא חַיָּוִתָהּ
 וְנִשְׁמָתָהּ:
 + אִם לֹא נִשְׁמָתָהּ
 הִיא חַיָּוִתָהּ
 וְנִשְׁמָתָהּ:
 + אִם לֹא נִשְׁמָתָהּ
 הִיא חַיָּוִתָהּ
 וְנִשְׁמָתָהּ:

וְנִשְׁמָתָהּ כִּי הִיא חַיָּוִתָהּ
 וְנִשְׁמָתָהּ:
 + אִם לֹא נִשְׁמָתָהּ
 הִיא חַיָּוִתָהּ
 וְנִשְׁמָתָהּ:
 + אִם לֹא נִשְׁמָתָהּ
 הִיא חַיָּוִתָהּ
 וְנִשְׁמָתָהּ:

γυναικός μη άπτεσθαι 2+ διά δε τας πορνείας
 a woman to not touch]. But because of the harlotries,
 έκαστος την εαυτού γυναίκα εχέτω και εκάστη
 each [man] his own wife let have], and each [woman]
 τον ίδιον άνδρα εχέτω 3+ τη γυναικί ο ανήρ την
 her own husband let have]! to the wife the husband the
 οφειλομένην εύνοϊαν αποδιδότω ομοίως δε και η
 owed good-will Let render], and in like manner also the
 γυνή τω ανδρί 4+ η γυνή του ιδίου σώματος ουκ
 wife to the husband! The wife her own body does not
 εξουσιάζει αλλ' ο ανήρ ομοίως δε και ο ανήρ
 exercise authority [over]], but the husband. And in like manner also the husband
 του ιδίου σώματος ουκ εξουσιάζει αλλ' η γυνή 5+
 his own body does not exercise authority [over]], but the wife.
 μη αποστερείτε αλλήλους ει μη τι αν εκ συμφώνου
 Do not deprive one another, except for harmony's sake
 προς καιρόν ίνα σχολάζητε τη νηστεία και
 for a time, that you should relax in the fasting and
 τη προσευχή και πάλιν επί το αυτό συνέρχησθε ίνα
 prayer! and again at the same [time] you should come together, that
 μη πειράξη υμάς ο σατανάς διά
 should not test you Satan] because of
 την ακρασίαν υμών 6+ τούτο δε λέγω κατά
 your intemperance. But this I say according to
 συγγνώμην ου κατ' επιταγήν 7+ θέλω γαρ πάντας
 allowance, not according to command. For I want all

+ אִישׁ מִפְּנֵי הַזְנוּת תְּהִי לְכָל־אִישׁ
 אִשְׁתּוֹ וְיִהְיֶה לְכָל־אִשָּׁה בְּעֹלָהּ :
 + הָאִישׁ יִהְיֶה יוֹצֵא יָדָיו הוֹבִיטוֹ עִם
 אִשְׁתּוֹ וְכִמּוֹ-כֵן הָאִשָּׁה עִם בְּעֹלָהּ :
 + הָאִשָּׁה אֵין גּוֹפֶה בְּרִשׁוּתָהּ אֶלָּא
 בְּרִשׁוֹת בְּעֹלָהּ וְכִמּוֹ-כֵן הָאִישׁ אֵין
 גּוֹפֵו בְּרִשׁוֹתוֹ אֶלָּא בְּרִשׁוֹת אִשְׁתּוֹ :
 + אַל־תִּפְרְדּוּ זֶה מִזֶּה כִּי אִם
 מִדַּעַת שְׁנֵיכֶם לְפִי שְׁעָה לְעִמּוֹד
 בְּתַעֲנוּיִת וּבְתַפְלָה וּתְשׁוּבוּ וּתְתַאֲחַדּוּ
 פֶּן־יִנָּסֶה אֶתְכֶם הַשָּׁטָן בְּפְרִיצוֹתְכֶם :
 + וְאֲנִי אֹמֵר זֹאת בְּדַרְךְ רִשׁוֹת וְלֹא בְּדַרְךְ
 מִצְוָה :
 + כִּי מִי יִתֵּן וְהָיָה כָּל־אָדָם כְּמִנִּי
 אֲבָל כָּל־אָדָם יֵשׁ־לוֹ מִתְּנָתוֹ מֵאֵת
 הָאֱלֹהִים זֶה בְּכֹה וְזֶה בְּכֹה :

+ אִישׁ מִפְּנֵי הַזְנוּת תְּהִי לְכָל־אִישׁ
 אִשְׁתּוֹ וְיִהְיֶה לְכָל־אִשָּׁה בְּעֹלָהּ :
 + הָאִישׁ יִהְיֶה יוֹצֵא יָדָיו הוֹבִיטוֹ עִם
 אִשְׁתּוֹ וְכִמּוֹ-כֵן הָאִשָּׁה עִם בְּעֹלָהּ :
 + הָאִשָּׁה אֵין גּוֹפֶה בְּרִשׁוּתָהּ אֶלָּא
 בְּרִשׁוֹת בְּעֹלָהּ וְכִמּוֹ-כֵן הָאִישׁ אֵין
 גּוֹפֵו בְּרִשׁוֹתוֹ אֶלָּא בְּרִשׁוֹת אִשְׁתּוֹ :
 + אַל־תִּפְרְדּוּ זֶה מִזֶּה כִּי אִם
 מִדַּעַת שְׁנֵיכֶם לְפִי שְׁעָה לְעִמּוֹד
 בְּתַעֲנוּיִת וּבְתַפְלָה וּתְשׁוּבוּ וּתְתַאֲחַדּוּ
 פֶּן־יִנָּסֶה אֶתְכֶם הַשָּׁטָן בְּפְרִיצוֹתְכֶם :
 + וְאֲנִי אֹמֵר זֹאת בְּדַרְךְ רִשׁוֹת וְלֹא בְּדַרְךְ
 מִצְוָה :
 + כִּי מִי יִתֵּן וְהָיָה כָּל־אָדָם כְּמִנִּי
 אֲבָל כָּל־אָדָם יֵשׁ־לוֹ מִתְּנָתוֹ מֵאֵת
 הָאֱלֹהִים זֶה בְּכֹה וְזֶה בְּכֹה :

ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτὸν ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον
 men to be as even myself; but each his own
 χάρισμα ἔχει ἐκ θεοῦ ὅς μὲν οὕτως ὁ δὲ οὕτως 8+
 favor has] from God; one so, and another so.
 λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις καλὸν αὐτοῖς
 But I say to the unmarried and to the widows; good for them
 ἐστὶν εἴαν μείνωσιν ὡς καὶ γὰρ 9+ εἰ δὲ οὐκ
 it is] if they remain as even I. But if they do not
 ἐγκρατεύονται γαμησάτωσαν κρεῖσσον γὰρ ἐστὶ
 control themselves, let [them] marry! better For it is]
 γαμήσαι ἢ πυρούσθαι 10+ τοῖς δὲ γεγαμηκόσι
 to marry than to be set on fire. And to the ones being married
 παραγγέλλω οὐκ ἐγὼ ἀλλ' ὁ κύριος γυναῖκα ἀπὸ
 I exhort, not I, but the Lord, [that] a wife from
 ἀνδρός μὴ χωρισθῆναι 11+ εἴαν δὲ καὶ χωρισθῆ
 a husband not separate]. But if even she should separate,
 μενέτω ἀγάμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω καὶ ἄνδρα
 let her remain unmarried, or to the husband be reconciled]! and a man's
 γυναῖκα μὴ ἀφιέναι 12+ τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω
 wife [is] not to be let go. And to the rest I say,
 οὐχ ὁ κύριος εἰ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἀπίστον
 not the Lord; if any brother wife has an unbelieving],
 καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ μὴ
 and she assents to live with him, he [is] not
 ἀφιέτω αὐτήν 13+ καὶ γυνὴ ἣτις ἔχει ἄνδρα ἀπίστον
 to leave her! And a woman who has husband an unbelieving],

וְאֶל-הַפְּנוּיִם וְאֶל-הָאֵלֶּמְנוּת אָמַר אָנִי +
 כִּי-טוֹב לָהֶם לְעֹמֵד כְּכֹה כְּמוֹ גַם-אָנִי :
 + אֲדָא אִם-לֹא יוּכְלוּ לְכַבֵּשׁ אֶת-יְצָרָם יִשְׂאוּ
 כִּי-טוֹבִים נְשׂוּאִין מֵאִישׁ לְהוּט אַחַר עֵבֶרָה :

+ וְעַל-הַנְּשׂוּאִים אָנִי מְצַוָּה וְלֹא מְעַצְמִי
 כִּי אִם-מִדַּעַת הָאֱדוֹן שְׁלֹא-תִפְרֹשׁ אִשָּׁה
 מִבְּעֻלָּהּ :

+ וְאִם-תִּפְרֹשׁ תִּפְרֹשׁ מִמֶּנּוּ תֵּשֵׁב
 בְּלֹא אִישׁ אִו תִּתְרַצֶּה לְבַעֲלָהּ
 וְאִישׁ אֶל-יִשְׁלַח אֶת-אִשְׁתּוֹ :
 + וְאֶל-הָאֲחֵרִים אָמַר אָנִי שְׁלֹא
 מִדַּעַת הָאֱדוֹן כִּי-תִהְיֶה לְאֵח
 אִשָּׁה אֲשֶׁר אֵינָנָה מֵאֱמִינָה וְרִצּוֹנָה
 שְׂתַעֲמֵד עִמּוֹ אֶל-יִשְׁלַחנָה :
 + וְאִשָּׁת אִישׁ אֲשֶׁר אֵינָנָה מֵאֱמִין

כִּסְפָּה רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה
 רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה
 רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה :
 + רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה
 לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה :
 + רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה
 לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה :
 + רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה

חֲפָּה רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה
 רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה :
 + רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה
 לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה :
 + רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה
 רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה
 לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה :
 + רָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה לֵרָרָה

και αυτός συνευδοκεί οικείν μετ' αυτής μη
 and he assents to live with her, she [is] not

αφιέτω αυτόν 14+ ηγίασται γαρ ο ανήρ ο άπιστος εν
 to leave him! is sanctified For husband the unbelieving] by

τη γυναικί και ηγίασται η γυνή η άπιστος εν τω
 the wife; and is sanctified wife the unbelieving] by the

ανδρί επει άρα τα τέκνα υμών ακάθαρτά εστι νυν δε
 husband; since then your children are unclean, but now

άγια εστιν 15+ ει δε ο άπιστος χωρίζεται χωριζέσθω
 it is holy. But if the unbeliever separates, let him be separated!

ου δεδούλωται ο αδελφός η η αδελφή εν
 [[is] not enslaved the brother], or the sister in

τοις τοιούτοις εν δε ειρήνη κέκληκεν ημάς ο θεός 16+
 such [cases] . But in peace has called us God].

τι γαρ οίδας γύναι ει τον άνδρα σώσεις η τι
 For what do you know, O wife, if the husband you shall deliver]? Or what

οίδας άνερ ει την γυναίκα σώσεις 17+ ει μη
 do you know, O husband, if the wife you shall deliver]? Except

εκάστω ως εμέρισεν ο θεός έκαστον ως κέκληκεν ο
 to each as God portioned, each as called the

κύριος ούτω περιπατείτω και ούτως εν ταις
 Lord] so walk! And so in the

εκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι 18+ περιτετμημένος τις
 assemblies all] I set an order. [[while] being circumcised Who

וְדַצְנוֹנוּ שִׁישֵׁב עִמָּהּ אֶל־תִּעֲזָבוּנוּ :
 + כִּי הָאִישׁ אֲשֶׁר אֵינָנוּ מֵאַמִּין יִקְדֹּשׁ
 בָּאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה אֲשֶׁר אֵינָנָהּ מֵאַמִּינָה
 תִּקְדָּשׁ בְּאִישׁ שָׂאֵם־לֹא כִן הַדָּבָר
 בְּנִיכֶם טְמֵאִים וְעַתָּה קְדוֹשִׁים הָמָּה :
 + וּמִי שֶׁאֵינָנוּ מֵאַמִּין אִם בָּא לִפְרֹשׁ
 יִפְרֹשׁ וְהָאֵח אֹו הָאָחוֹת אֵינָם זְקוּקִים
 לְאֵלֶּה וְאַנְחֵנוּ לְשָׁלוֹם קְרָאָנוּ הָאֱלֹהִים :

+ כִּי מִה־תִּדְרְעִי אֶת־הָאִשָּׁה אִם־תּוֹשִׁיעִי
 אֶת־הָאִישׁ וּמִה־תִּדְרַע אֶתֶּהּ הָאִישׁ אִם־תּוֹשִׁיעַ
 אֶת־הָאִשָּׁה :
 + רַק יִתְהַלֵּךְ כָּל־אִישׁ כְּפִי מִה־שִׁחֲלַק
 לוֹ הָאֱלֹהִים וְכְפִי מִה־שִׁקְרָא אֹתוֹ
 הָאָדוֹן וְכִן־מִתְקַן אֲנִי בְּכָל־הַקְּהֵלוֹת :
 + אִם־נִמּוֹל הַמִּקְרָא אֶל־יְמִשֵּׁךְ לוֹ
 עָרְלָה וְאִם־עָרְלָה הוּא אֶל־יִמּוֹל :

כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי :
 וְנִחְמָה עִמָּם לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 + מִפְּנֵי אֵם אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 מִפְּנֵי אֵם אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 מִפְּנֵי אֵם אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :

+ כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :
 כָּל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי :

εκλήθη μη επισπάσθω εν ακροβυστία τις εκλήθη
 is called], let him not become uncircumcised! in uncircumcision Who is called],
 μη περιτεμνέσθω 19+ η περιτομή ουδέν εστι και
 let him not be circumcised! Circumcision is nothing, and
 η ακροβυστία ουδέν εστιν αλλά τήρησις εντολών
 uncircumcision is nothing, but keeping [the] commandments
 θεού 20+ έκαστος εν τη κλήσει η εκλήθη εν
 of God [is]. Each in the calling in which he was called -- in
 ταύτη μενέτω 21+ δούλος εκλήθησθαι μη σοι μελέτω
 this let him abide! A slave being called -- let it not be a care;
 αλλ' ει και δύνασαι ελεύθερος γενέσθαι μάλλον
 but if even you are able free to be] rather --
 χρήσαι 22+ ο γαρ εν κυρίω κληθείς δούλος
 use it! For the in [the] Lord being called slave
 απελεύθερος κυρίου εστιν ομοίως και ο ελεύθερος
 freedman [the] Lord's is]. In like manner also the free one
 κληθείς δούλος εστι χριστού 23+ τιμής ηγοράσθητε
 being called, slave is Christ's]. With value you were bought;
 μη γίνεσθε δούλοι ανθρώπων 24+ έκαστος εν ω
 do not become slaves of men! Each in which
 εκλήθη αδελφοί εν τούτῳ μενέτω παρά θεώ 25+
 he was called, brethren, in this abide with God!
 περί δε των παρθένων επιταγήν κυρίου ουκ έχω
 And concerning the virgins, a command of [the] Lord I do not have],

+ אין-הַמִּילָה נְחַשְׁבָה וְאֵין-הָעֶרְלָה
 נְחַשְׁבָה כִּי אִם-לְשֹׁמֵר מִצְוֹת הָאֱלֹהִים:
 + אִישׁ אִישׁ בְּמִשְׁמֶרְתּוֹ שְׂמֹתוֹכָה נִקְרָא בָּהּ
 יַעֲמֹד:
 + אִם-נִקְרָאתָ וְאַתָּה עֹבֵד עַל-יַרֵּעַ בְּעֵינֶיךָ
 אֵלָא אִם-תִּשְׁיַג יָדְךָ לְצֵאת לְחַפְּשֵׁי בַחֲר
 בָּזָה:
 + כִּי-הִקְרוּא בְּאֶדְוֹן בְּהִיּוֹתוֹ עֹבֵד
 מְשׁוֹחֲרָר הוּא לְאֶדְוֹן וְכֵן הִקְרוּא

: בְּהִיּוֹתוֹ חֲפָשִׁי עֹבֵד הוּא לְמַשְׁיַח:
 + בְּמַחֲרִיר נִקְנִיתֶם אֶל-תְּהִיוּ עֹבְדִים
 לְבְנֵי-אָדָם:
 + אַחֵי אִישׁ אִישׁ בְּמִשְׁמֶרְתָּ שְׂמֹתוֹכָה
 נִקְרָא בָּהּ יַעֲמֹד לְפָנֵי הָאֱלֹהִים:
 + וְעַל-הַדְּבָר הַבְּתוּלוֹת אֵין-לִי מִצְוָה
 מִפִּי הָאֶדְוֹן רַק אֶתְּוֹה דַּעֲתִי אַחֲרֵי
 אֲשֶׁר-חֲנַנִּי הָאֶדְוֹן לְהִיּוֹת נְאֻמָּן:

+ אֵין-הָעֶרְלָה נְחַשְׁבָה וְאֵין-הַמִּילָה
 נְחַשְׁבָה כִּי אִם-לְשֹׁמֵר מִצְוֹת הָאֱלֹהִים:
 + אִישׁ אִישׁ בְּמִשְׁמֶרְתּוֹ שְׂמֹתוֹכָה
 נִקְרָא בָּהּ יַעֲמֹד:
 + אִם-נִקְרָאתָ וְאַתָּה עֹבֵד עַל-יַרֵּעַ
 בְּעֵינֶיךָ אֵלָא אִם-תִּשְׁיַג יָדְךָ לְצֵאת
 לְחַפְּשֵׁי בַחֲר בָּזָה:
 + כִּי-הִקְרוּא בְּאֶדְוֹן בְּהִיּוֹתוֹ עֹבֵד
 מְשׁוֹחֲרָר הוּא לְאֶדְוֹן וְכֵן הִקְרוּא

: אֵין-הָעֶרְלָה נְחַשְׁבָה וְאֵין-הַמִּילָה
 נְחַשְׁבָה כִּי אִם-לְשֹׁמֵר מִצְוֹת הָאֱלֹהִים:
 + אִישׁ אִישׁ בְּמִשְׁמֶרְתּוֹ שְׂמֹתוֹכָה
 נִקְרָא בָּהּ יַעֲמֹד:
 + אִם-נִקְרָאתָ וְאַתָּה עֹבֵד עַל-יַרֵּעַ
 בְּעֵינֶיךָ אֵלָא אִם-תִּשְׁיַג יָדְךָ לְצֵאת
 לְחַפְּשֵׁי בַחֲר בָּזָה:
 + כִּי-הִקְרוּא בְּאֶדְוֹן בְּהִיּוֹתוֹ עֹבֵד
 מְשׁוֹחֲרָר הוּא לְאֶדְוֹן וְכֵן הִקְרוּא

γνώμην δε δίδωμι ως ηλεημένος υπό κυρίου
 but an opinion I give as one being shown mercy by [the] Lord
 πιστός είναι 26+ νομίζω ούν τούτο καλόν υπάρχειν
 to be trustworthy. I think then this [[is] good existing]
 διά την ενεστῶσαν ανάγκην ὅτι καλόν ἀνθρώπου
 because of the present necessity, that it is good for a man
 το ούτως είναι 27+ δέδεσαι γυναικί μη ζητεῖ λύσιν
 so to be. Have you been tied to a wife, do not seek a loosening!
 λέλυσαι ἀπό γυναικός μη ζητεῖ γυναίκα 28+ εἰάν δε
 Have you been untied from a wife, do not seek a wife! But if
 και γήμης ουχ ἡμαρτες και εἰάν γήμη η
 also you should marry, you sinned not; and if should have married the
 παρθένος ουχ ἡμαρτε θλίψιν δε τη σαρκί ἔξουσιν
 virgin] she did not sin; but affliction in the flesh shall have
 οι τοιούτοι εγώ δε υμών φείδομαι 29+ τούτο δε φημι
 such]. But I spare you. But this I say,
 ἀδελφοί ο καιρός συνεσταλμένος το λοιπόν εστιν ἵνα
 brethren, the time wrapping up remaining is], that
 και οι ἔχοντες γυναίκας ως μη ἔχοντες ὡσι 30+
 also the ones having wives, as not having should be].
 και οι κλαίοντες ως μη κλαίοντες και οι
 And the ones weeping, as not weeping; and the ones
 χαίροντες ως μη χαίροντες και οι αγοράζοντες ως
 rejoicing, as not rejoicing; and the ones buying, as
 μη κατέχοντες 31+ και οι χρώμενοι τω
 not holding [possessions] . And the ones dealing [in]

+ וְזֹאת אֲנִי אֹמֵר אַחֵי כִּי הַשְּׁעָה דְחִוְקָהּ
 מֵעַתָּה עַל־כֵּן יִהְיוּ הַנְּשׂוּאִים כְּאֵלוֹ אֵין־לָהֶם
 נָשִׁים:
 + וְהַבְּכִים כְּאֵינֶם בְּכִים וְהַשְּׂמִחִים כְּאֵינֶם
 שְׂמִחִים וְהַקּוֹנִים כְּאֵלוֹ אֵין־קוֹנֵן בְּיָדָם:
 + וְהַנְּהַנִּים מִן־הָעוֹלָם הַזֶּה כְּאֵלוֹ אֵין לָהֶם
 הַנְּאָה מִמֶּנּוּ כִּי תַעֲבֹר צוּרַת הָעוֹלָם הַזֶּה:
 + וְאֲנִי אֹמֵר כִּי־טוֹב לֹאֲדָם מִפְּנֵי הַצָּרָה
 הַקְּרוּבָה כִּי־טוֹב לוֹ לַעֲמֹד כֶּדָּ:
 + אִם־זָקוּק אַתָּה לְאִשָּׁה אַל־תִּבְקֹשׁ
 לְהַפְטֹר וְאִם־נִפְטַרְתָּ אַל־תִּבְקֹשׁ אִשָּׁה:
 + וְגַם כִּי־תִקַּח אִשָּׁה אֵין בְּךָ חֲטָא
 וְהַבְּתוּלָה כִּי־תִהְיֶה לְאִישׁ אֵין בָּהּ חֲטָא אֲבָל
 יבֹאוּם צָרוֹת בְּבִשְׂרָם וְאֲנִי חָס עֲלֵיכֶם:

+ אֲוִלְמוֹ לֹא אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה
 נְעָר נְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה:
 + אֲוִלְמוֹ אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ
 אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה:
 + אֲוִלְמוֹ אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ
 אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה:
 + אֲוִלְמוֹ אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ
 אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה:
 + אֲוִלְמוֹ אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ
 אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה:
 + אֲוִלְמוֹ אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ
 אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה:
 + אֲוִלְמוֹ אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ
 אֶמְלֵךְ לְמֹה אֶמְלֵךְ אֶמְלֵךְ לְמֹה:

κόσμῳ τούτῳ ὡς μὴ καταχρώμενοι παράγει γὰρ τὸ
this world, as not abusing [it]. passes by For the

σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου 32+ θέλω δε υμᾶς
condition of this world]. But I want you

αμερίμνους εἶναι ὁ ἀγάμος μεριμνά τα του
to be free from care. The unmarried is anxious for the [things] of the

κυρίου πῶς ἀρέσει τῷ κυρίῳ 33+ ὁ δε γαμήσας
Lord, how he is pleasing to the Lord; but the one married

μεριμνά τα του κόσμου πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί
[is] anxious for the [things] of the world, how he pleases the wife.

34+ μεμέρισται καὶ ἡ γυνή καὶ ἡ παρθένος ἡ
are assigned a part even The wife and the virgin]. The

ἀγάμος μερίμνα τα του κυρίου ἵνα ἡ αγία
unmarried is anxious for the [things] of the Lord, that she might be holy,

καὶ σώματι καὶ πνεύματι ἡ δε γαμήσασα μεριμνά
both in body and in spirit; but she having married is anxious for

τα του κόσμου πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί 35+
the [things] of the world, how she shall please the husband.

τούτο δε πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω οὐχ
But this for your own advantage I speak, not

ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον
that a noose I should put] around you, but to the decent

καὶ εὐπρόσεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως 36+ εἰ δε
and well-occupied [thing] with the Lord [be] undisturbed]. But if

+ וְאֲנִי רְצוֹנִי שְׁלֹא תִהְיוּ נִטְרָדִים
מִי שְׂאִין-לוֹ אִשָּׁה טְרוּדָה בְּאִשְׁרֵי
לְאֲדוֹן אֵיךְ יִיטֵב בְּעֵינֵי הָאֲדוֹן:
+ וּבַעַל אִשָּׁה טְרוּדָה בְּחֻפְצֵי הָעוֹלָם אֵיךְ
יִיטֵב בְּעֵינֵי הָאִשָּׁה וְאֵין לָבוֹ תָמִים:
+ וְאִשָּׁה פְּנוּיָה וּבַתּוּלָה טְרוּדָה בְּאִשְׁרֵי
לְאֲדוֹן וְלִהְיוֹת קְדוּשָׁה גַם בְּגוּפָהּ גַם
בְּרוּחָהּ וּבַעֲוִלַת בַּעַל טְרוּדָה הִיא

בְּחֻפְצֵי הָעוֹלָם שְׂתִיטֵב בְּעֵינֵי בַעְלָהּ:
+ וְכֵן אֲנִי אֹמֵר לְטוֹב לְכֶם וְלֹא
לְהַשְׁלִיךְ פֶּחַ עֲלֵיכֶם כִּי אִם-לְהִנְהַגָּה
טוֹבָה וּלְמַעַן תִּהְיוּ נְכוֹנִים תָּמִיד
לְקִרְאת הָאֲדוֹן בְּאֵין מַעְצוֹר:
+ וְכִי-יֹאמֵר אִישׁ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּבִתּוֹ
הַבַּתּוּלָה שְׁלֹא כְהִגֵּן אִם-יַעֲבֹר עָלֶיהָ
פְּרָקָה וְדָבָר צָרָךְ הוּא אֲזִ יַעֲשֶׂה
לָהּ כְּרְצוֹנָהּ אֵין בּוֹ חֲטָא יִשְׂאָנָה:

+ וְחָלַל מִוֹטָא לְכָל אִשָּׁה וְיִהְיֶה לָּהּ חָפֵץ
לְמִוֹטָא אִשָּׁה חָפֵץ לְכָל אִשָּׁה
וְיִהְיֶה לְכָל אִשָּׁה חָפֵץ לְכָל אִשָּׁה:
+ וְאִשָּׁה פְּנוּיָה וּבַתּוּלָה טְרוּדָה בְּאִשְׁרֵי
לְאֲדוֹן וְלִהְיוֹת קְדוּשָׁה גַם בְּגוּפָהּ גַם
בְּרוּחָהּ וּבַעֲוִלַת בַּעַל טְרוּדָה הִיא

+ וְכִי-יֹאמֵר אִישׁ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּבִתּוֹ
הַבַּתּוּלָה שְׁלֹא כְהִגֵּן אִם-יַעֲבֹר עָלֶיהָ
פְּרָקָה וְדָבָר צָרָךְ הוּא אֲזִ יַעֲשֶׂה
לְכָל אִשָּׁה חָפֵץ לְכָל אִשָּׁה:
+ וְכִי-יֹאמֵר אִישׁ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּבִתּוֹ
הַבַּתּוּלָה שְׁלֹא כְהִגֵּן אִם-יַעֲבֹר עָלֶיהָ
פְּרָקָה וְדָבָר צָרָךְ הוּא אֲזִ יַעֲשֶׂה
לְכָל אִשָּׁה חָפֵץ לְכָל אִשָּׁה:

τις ασχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει εἰάν
 anyone to be disgraced over his virgin thinks], if
 ἡ ὑπέρακμος καὶ οὕτως οφείλει γίνεσθαι ὁ
 she should be advanced in years, and so it ought to be what

θέλει ποιῆτω οὐχ αμαρτάνει γαμείτωσαν 37 +
 he wants to do, he does not sin; let them marry!

ὁς δὲ ἐστήκεν ἐδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ μὴ ἔχων
 But the one who stands settled in the heart, not having
 ἀνάγκην ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος
 necessity, authority but has] concerning his own will,
 καὶ τούτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τοῦ τηρεῖν
 and this he has judged in his heart, to give heed to

τὴν εαυτοῦ παρθένον καλῶς ποιεῖ 38 + ὥστε καὶ ὁ
 his own virgin, well he does. So that also the one
 ἐκγαμίζων καλῶς ποιεῖ ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων
 giving in marriage, well does]; and the one not giving in marriage,

κρεῖσσον ποιεῖ 39 + γυνὴ δέδετα νόμῳ ἐφ' ὅσον
 better does]. A wife is tied by law for as long
 χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς εἰάν δὲ κοιμηθῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς
 a time lives as her husband]; but if should sleep her husband],
 ἐλευθέρᾳ ἐστίν ὣς θέλει γαμηθῆναι μόνον ἐν κυρίῳ
 she is free to whom she wants to marry, only in [the] Lord.

40 + μακαριωτέρα δὲ ἐστὶν εἰάν οὕτω μείνη κατὰ
 But more blessed is she if so she should remain, according to
 τὴν ἐμὴν γνώμην δοκῶ δὲ καγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν
 my opinion; but I think I also spirit of God have].

+ וְמִי שֶׁהוּא נֶכּוֹן בְּלִבּוֹ וְאֵינְנוּ מוֹכְרִים
 כִּי אִם-יִכְלֹל לַעֲשׂוֹת כְּרָצוֹנוֹ וְנִמְרַ בְּלִבּוֹ
 לְשֹׁמֵר אֶת בֵּיתוֹ הַבְּתוּלָה טוֹב הוּא עֹשֶׂה:
 + לְכֵן הַמְּשִׂיא אֶתְּהָ עֹשֶׂה טוֹב
 וְאֲשֶׁר אֵינְנוּ מְשִׂיא עֹשֶׂה טוֹב מִמֶּנּוּ:
 + הָאִשָּׁה יִקְוָה לְבַעֲלָהּ מִן-הַתּוֹרָה

כָּל-זְמַן שֶׁהוּא חַי וְכַשְּׁמַת בְּעַלְהָ מוֹתֶרֶת
 הִיא לְהַנְשֵׂא לְמִי שֶׁתִּרְצֶה וּבְלִבָּד שֶׁתִּהְיֶה
 בְּאֵדוֹן:
 + וְאֲשֶׁרֶיהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת
 יִדְעָתִי וְאִמַּר כִּי רוּחַ אֱלֹהִים נִסְ-בִּי:

+ אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת
 אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת
 : אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת
 + אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת
 אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת
 : אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת

+ אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת
 אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת
 : אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת
 + אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת
 אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת
 : אֲרֹאֲהָ אֶתְּהָ אִם-תִּעְמַד פְּנוּיָה זֹאת

8 π

1+ περί δε των ειδωλοθύτων οίδαμεν ότι πάντες
 And concerning the [things] sacrificed to idols -- we know that all
 γνώσιν έχομεν η γνώσις φυσιοί η δε αγάπη
 knowledge we have]. The knowledge inflates, but the love
 οικοδομεί 2+ ει δε τις δοκεί ειδέναι τι
 builds. But if anyone thinks to know anything,
 ουδέπω ουδέν έγνωκε καθώς δει γνώναι 3+ ει δε
 nothing yet he knows as necessary to know. But if
 τις αγαπά τον θεόν ούτος έγνωσται υπ' αυτού 4+
 anyone loves God, this one is known by him.
 περί της βρώσεως ούν των ειδωλοθύτων οίδαμεν
 Concerning the food then of the ones sacrificing to idols -- we know
 ότι ουδέν είδωλον εν κόσμω και ότι ουδείς
 that [[is] nothing an idol] in [the] world, and that [there is] no
 θεός έτερος ει μη εις 5+ και γαρ είπερ εισί λεγόμενοι
 other God except one. For even if indeed there are ones being called
 θεοί είτε εν ουρανώ είτε επί της γης ώσπερ εισί
 gods, whether in heaven, whether upon the earth (as there are
 θεοί πολλοί και κύριοι πολλοί 6+ αλλ' ημίν εις
 many gods, and many lords), but to us [there is] one
 θεός ο πατήρ εξ ου τα πάντα και ημείς εις αυτόν
 God the father, of whom [are] all [things], and we in him;
 και εις κύριος Ιησούς χριστός δι' ου τα πάντα
 and one Lord Jesus Christ, through whom [are] all [things],

+
 ועל־דְּבַר זְבַחֵי הָאֱלִילִים +
 יְדַעְנוּ שְׂכּוֹלָנוּ יִשְׁלָנוּ דְּעַת הַדַּעַת
 תְּגַבִּיחַ לֵב וְהֶאֱהָבָה הִיא הַבּוֹנָה:
 + הָאֵמֶר שֶׁהוּא יֵדַע דְּבַר עוֹדְנוּ לֹא־יֵדַע
 כַּאֲשֶׁר רָאוּ לּוֹ:
 + אֲבָל הָאֵהָב אֶת־הָאֱלִילִים הוּא נוֹדַע לּוֹ:
 + ועל־דְּבַר אֲכִילַת זְבַחֵי הָאֱלִילִים יְדַעְנוּ

כִּי־אֵין אֱלִיל בְּעוֹלָם וְאֵין אֱלֹהִים בְּלִתֵּי
 אֶחָד:
 + וְאֵף כִּי־יֵשׁ מִי שֶׁנִּקְרָאִים אֱלֹהִים
 בֵּין־בְּשָׂמַיִם בֵּין־בְּאָרֶץ כַּאֲשֶׁר יֵשׁ
 אֱלֹהִים רַבִּים וְאֲדֻנִּים רַבִּים:
 + אָמְנָם לָנוּ רַק־אֵל אֶחָד הָאֵב אֲשֶׁר הַכֹּל
 מִמֶּנּוּ וְאֲנַחְנוּ אֵלָיו וְאֲדוֹן אֶחָד יִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
 אֲשֶׁר הַכֹּל עַל־יָדוֹ וְאֲנַחְנוּ עַל־יָדוֹ:

+
 חַל גִּבְרָתָא דְּהַאֲבָחָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא
 מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא
 + אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא
 + אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא
 חַלְלָא: ∞
 + חַל מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא

חַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא
 מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא
 + אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא
 + אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין אֵין
 מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא
 חַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא
 מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא מִגִּבְרָתָא דְּחַלְלָא

και ημείς δι' αυτού 7+ ἀλλ' ουκ εν πάσιν η γνώσις
and we by him. But [is] not in all the knowledge];
τινές δε τη συνειδήσει του ειδώλου έως άρτι ως
but some with conscience of the idol until just now as of [a thing]
ειδωλόθυτον εσθίουσι και η συνείδησις αυτών
sacrificed to idols eat], and their conscience

ασθενής ούσα μολύνεται 8+ βρώμα δε ημάς ου
being weak is tainted. But a food us does not
παρίστησι τω θεώ ούτε γαρ εάν φάγωμεν
stand] before God; for neither if we eat
περισσεύομεν ούτε εάν μη φάγωμεν υστερούμεθα
do we abound, nor if we do not eat do we lack.

9+ βλέπετε δε μήπως η εξουσία υμών αύτη
But take heed, lest perhaps authority your this]

πρόσκομμα γένηται τοις ασθενούσιν 10+ εάν γαρ
an occasion for stumbling becomes] to the ones being weak! For if
τις ίδη σε τον έχοντα γνώσιν εν ειδωλείω
any should behold you, the one having knowledge, in [the] temple of an idol
κατακείμενον ουχί η συνείδησις αυτου ασθενούς όντος
reclining], shall not his conscience being weak

οικοδομηθήσεται εις το τα ειδωλόθυτα εσθίειν 11+ και
be built up for the [things] sacrificed to idols eating]? And
απολείται ο ασθενών αδελφός επί τη ση γνώσει δι'
shall perish being weak [the] brother] over your knowledge, for
ον χριστός απέθανεν 12+ ούτω δε αμαρτάνοντες εις
whom Christ died. And thus sinning against

+ אַךְ לֹא בְכוֹלֶם הִדְעַת כִּי יֵשׁ
זְכָרִים עוֹד אֶת־הָאֵלִיל וְאֶכְלִים כְּאָכַל
זֶבַח אֵלִיל וְלִבֶם הִחְלוּשׁ יִתְנַאֵל:
+ וְהַמְאָכַל לֹא יִקְרַב אֶתְּנוּ לְאֵלֵהִים כִּי
אִם־נֹאכַל אֵין־לָנוּ יִתְרוֹן וְאִם־לֹא נֹאכַל לֹא
נִגְרָע:
+ אַבְל הִזְהָרוּ פֶן־יִהְיֶה אֵתוֹ
הִרְשָׁיוֹן שְׁלָכֶם לְמִכְשַׁל לְחִלְשִׁים:

+ כִּי הִרְאָה אֶתְךָ אֲשֶׁר לְךָ הִדְעַת
מִסֵּב בְּבַיִת אֵלִילִים הֲלֹא הִחְלֵשׁ
יְעוֹ בְּרוּחוֹ לְאָכַל מִזֶּבַחֵי אֵלִילִים:
+ וַיֵּאבֵד עַל־יָדֶיךָ דַּעְתְּךָ אֶחָיִךְ
הִחְלֵשׁ אֲשֶׁר לְמַעַנּוֹ מֵת הַמְּשִׁיחַ:
+ וְאִם־כִּכָּה תִחְטְאוּ לְאַחִיכֶם וְתִכְאִיבוּ
אֶת־רוּחָם הִחְלוּשׁ לְמַשְׁיחַ אַתֶּם חֲטָאִים:

+ אֲלֵךְ לֹא מֵסֵר כְּחֵלַי מִחַטָּא דֵּרֵי
לֵבִי דֵּרֵי אֲנִי וְחַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא לְמַעַן
יִחַל פִּתְחֵי דֵּרֵי אֲנִי וְחַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא
יִחַטְּאוּ דֵּרֵי אֲנִי וְחַטָּא דֵּרֵי אֲנִי:
+ וְחַטָּא דֵּרֵי אֲנִי לֹא מִפְּתוּחֵי
לֵבִי אֲלֵךְ לֹא מֵסֵר לֵבִי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי
וְחַטָּא דֵּרֵי אֲנִי לֹא מִפְּתוּחֵי אֲנִי:
+ וְחַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי

חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי:
+ אֲלֵךְ לֹא מֵסֵר לֵבִי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי
יִחַטְּאוּ דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא
מֵסֵר דֵּרֵי אֲנִי לֵבִי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי:
+ וְחַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי
חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי
חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי חַטָּא דֵּרֵי אֲנִי

τους αδελφούς και τύπτοντες αυτών την συνείδησιν
 the brethren, and striking their conscience
 ασθενούσαν εις χριστόν αμαρτάνετε 13+ διόπερ ει
 which is weakened, against Christ you sin]. Therefore if
 βρώμα σκανδαλίζει τον αδελφόν μου ου μη φάγω
 a food causes [to stumble my brother], in no way shall I eat
 κρέα εις τον αιώνα ίνα μη τον αδελφόν μου
 meats into the eon, that not my brother
 σκανδαλίσω
 I should cause] to stumble.

9 v

1+ ουκ ειμί αποστόλος ουκ ειμί ελεύθερος ουχι
 Am I not an apostle? Am I not free? not
 Ιησούν χριστόν τον κυριόν ημών εώρακα ου
 Jesus Christ our Lord Have I seen]? not
 το έργον μου υμεις εστε εν κυρίω 2+ ει άλλοις
 my work Are you] in [the] Lord? If to others
 ουκ ειμί απόστολος αλλά γε υμίν ειμι η γαρ
 I am not an apostle, but indeed to you I am]; the for
 σφραγίς της εμής αποστολής υμεις εστε εν κυρίω 3+
 seal of my commission you are] in [the] Lord.
 η εμη απολογία τοις εμέ ανακρίνουσιν αύτη εστι 4+
 My defense to the ones questioning me is this.
 μη ουκ έχομεν εξουσίαν φαγειν και πιειν 5+ μη ουκ
 Do we not have authority to eat and to drink? Do we not

+ על-בן אם-מאכלי מכשיל את-אחי
 לא-אכל בשר לעולם פן-אכשיל את-אחי:

+ ואם-אינני שליח לאחרים לכם שליח
 אני כי חותם שליחותי אתם באדנינו:
 + וכנגד הדנים אותי אני אומר:
 + האין רשות בידנו לאכל ולשתות:
 + האין רשות בידנו להוליך
 עמנו אחות לאשה בשליחים
 האחרים וכאחי האדון וכמו כיפא:

+ וְהַכֹּהֵן אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 כְּהֵנָּה אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 + וְהַכֹּהֵן אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ

+ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ

+ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ

אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ

ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφήν γυναίκα περιάγειν ὡς και
 have authority a sister a wife to lead about], as also
 οι λοιποὶ ἀπόστολοι και οι ἀδελφοὶ του κυρίου και
 the rest of [the] apostles, and the brothers of the Lord, and
 Κηφᾶς 6+ η μόνος ἐγὼ και Βαρνάβας ουκ ἔχομεν
 Cephas? Or only I and Barnabas have not
 ἐξουσίαν του μη ἐργάζεσθαι 7+ τις στρατεύεται ἰδίοις
 authority to not work? Who soldiers by his own
 οὐσωνίοις ποτέ τις φυτεύει ἀμπελώνα και εκ του
 rations at any time? Who plants a vineyard, and from the
 καρπού αυτού ουκ ἐσθίει η τις ποιμαίνει ποίμνην
 fruit of it does not eat? or who tends a flock,
 και εκ του γάλακτος της ποίμνης ουκ ἐσθίει 8+ μη
 and from the milk of the flock does not eat? Is it
 κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ η ουχί και ο νόμος
 according to a man these [things] I speak, or does not also the law
 ταῦτα λέγει 9+ εν γαρ τῷ Μωσέως νόμῳ γέγραπται
 say these [things] ? For in the law of Moses it has been written,
 ου φιμώσεις βούν αλωντα μη των βοών μέλει
 You shall not muzzle an ox threshing. Is not the ox a care
 τῷ θεῷ 10+ η δι' ημάς πάντως λέγει δι' ημάς
 to God? Or because of us assuredly it says? because of us
 γαρ ἐγράφη ὅτι ἐπ' ἐλπίδι οφείλει ο αροτριῶν
 For] it was written that, in hope ought The one plowing
 αροτριάν και ο αλων της ἐλπίδος αυτού
 to plow], and the one threshing of the [thing] of his hope

+ אַם־לִי לְבַדִּי וּלְבַר־נָבָא לֹא נִתְּנָה
 רְשׁוּת לְחַדְלַל לַעֲשׂוֹת מִלְּאֲכָה:
 + מִי יֵצֵא בְּצַבָּא וּפְרַנְסָתּוֹ עָלָיו מִי
 נִטְעַ כֶּרֶם וְלֹא יֹאכֵל אֶת־פְּרִיֹ מִי
 רֵעָה עֵדֶר וּמִחֶלֶב הָעֵדֶר לֹא יֹאכֵל:
 + הַכֹּדֶרֶךְ בְּנֵי אָדָם אֲנִי מְדַבֵּר
 כִּזְאֵת הֲלֹא גַם־הַתּוֹרָה אָמְרַת כֵּן:

+ כִּי כְּתוּב בַּתּוֹרָה מִשָּׁה לֹא־תִחָסֵם שׁוֹר
 בְּדִישׁוֹ:
 + הַלְשׁוֹרִים חוֹשֵׁשׁ הָאֱלֹהִים אִו
 רֶק־לְמַעַנְנוּ מְדַבֵּר אַכֵּן לְמַעַנְנוּ נִכְתָּב
 כִּי הַחֶרֶשׁ יִחְרַשׁ אֱלִי־תִקְנֶה וְהַדֵּשׁ יְדוּשׁ
 אֱלִי־תִקְנֶה לְקַחַת חֶלְקוֹ בַּתִּקְנֶה:

+ אֲרָ אֲרָ אֲרָ גַלְסָה: אֲזִינְכָ לְהֵלֵךְ
 גַּלְסָה:
 + אֲזִינְכָ גַלְסָה גַלְסָה אֲזִינְכָ לְ
 גַלְסָה:
 + אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ גַלְסָה גַלְסָה
 אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ
 אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ
 אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ
 אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ אֲזִינְכָ

+ גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה
 גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה
 גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה
 גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה
 גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה
 גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה
 גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה
 גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה גַּלְסָה

μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι 11+ εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικά
[is] to partake in hope]. If we to you the spiritual [things]
ἐσπείραμεν μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικά
sowed], [is it] a great [thing] if we your fleshly [things]
θερίσομεν 12+ εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν
harvest]? If others of the authority [over] you partake],
οὐ μάλλον ἡμεῖς ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα
[should] not we more? But we did not use
τῆ ἐξουσία ταύτῃ ἀλλά πάντα στέγομεν ἵνα μὴ
this authority; but all [things] we hold off, that not
ἐγκοπὴν τινὰ δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ 13+
any hindrance we should give] to the good news of the Christ.
οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερά ἐργαζόμενοι ἐκ
Do you not know that the ones the consecrated [things] working at
τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ
the temple shall eat]? [and] the ones the altar
προσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται 14+
taking care of the altar receive a portion of]?
οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον
So also the Lord set in order for the ones the good news
καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν 15+
announcing], from [the announcing] of the good news to live].
ἐγὼ δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμην τούτων οὐκ ἔγραψα δὲ
But I none used] of these [things] . I did not write But]
ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί καλὸν γὰρ μοι
these [things] , that thus it should happen with me. For [it is] good for me

אִם-זָרְעוּנוּ בְכֶם עֲנִינֵי הַרְוִיחַ הַדָּבָר
גְּדוֹל הוּא שֶׁנֶּקְצָר מִכֶּם עֲנִינֵי הַבְּשֵׂר :
וְאִם לְאַחֲרֵים יֵשׁ רְשׁוּת עֲלֵיכֶם
הֲלֹא יוֹתֵר לָנוּ אֲבָל לֹא עָשִׂינוּ
כְּרְשׁוּת הַזֹּאת כִּי אִם-סָבְלָנוּ אֶת-הַכֹּל
לְבִלְתִּי-שׂוֹם מַעְצָר לְבִשְׁוֹרַת הַמְּשִׁיחַ :
הֲלֹא יָדַעְתֶּם כִּי עֲבָדֵי עֲבַדַּת
הַקֹּדֶשׁ אֲכָלִים מִן-הַקֹּדֶשִׁים וּמִשְׁרָתֵי

הַמְּזִבָּח לְקַחֲתָם חֶלְקָם בְּמִזְבֵּחַ :
כִּן תִּקַּן אֲדֹנָינוּ גַם-הוּא שֶׁיַּחֲיוּ הַמְּבַשְּׂרִים
מִן-הַבְּשׂוּרָה :
וְאֲנָכִי לֹא עָשִׂיתִי כְּאַחַת מֵאַלֶּה וְגַם
לֹא-כְתַבְתִּי זֹאת לְמַעַן יַעֲשֶׂה-לִּי כִן כִּי-טוֹב
לִּי הַמּוֹת מֵאֲשֶׁר יִשִּׂים אִישׁ אֶת-תַּפְּאֵרְתִּי
לְרִיק :

אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם מִן-הַמְּבַשְּׂרִים אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם

אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם מִן-הַמְּבַשְּׂרִים אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם
אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם

μάλλον αποθανεῖν ἢ το καύχημά μου ἵνα τις
rather to die than my boasting that anyone

κενώσῃ 16+ εἰάν γὰρ εὐαγγελίζωμαι οὐκ ἔστι
should nullify]. For if I announce good news, there is not

μοι καύχημα ἀνάγκη γὰρ μοι ἐπίκειται οὐαὶ δε μοι
a boasting to me; for a necessity is pressed upon me; woe but to me

ἐστὶν εἰάν μὴ εὐαγγελίζωμαι 17+ εἰ γὰρ
it is] if I should not announce good news. For if

ἐκὼν τούτο πράσσω μισθὸν ἔχω εἰ δε ἄκων
I willingly do this, a wage I have]; but if unwillingly,

οικονομίαν πεπίστευμαι 18+ τις οὖν μοι ἐστὶν ο
a management I am entrusted with]. What then to me is the

μισθός ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω το
wage? That announcing good news free I should establish the

εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ εἰς το μὴ καταχρήσασθαι
good news of the Christ, for the not abusing

τῆ ἐξουσία μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ 19+ ἐλεύθερος γὰρ
my authority in the good news. free For

ὄν ἐκ πάντων πάσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα ἵνα τοὺς
being] from all, to all myself I enslaved], that the

πλείονας κερδήσω 20+ καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις
many more I should gain. And I became to the Jews

ὡς Ἰουδαῖος ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω τοῖς ὑπὸ νόμον
as a Jew, that I should gain [the] Jews; to the ones under law,

ὡς ὑπὸ νόμον ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω 21+ τοῖς
as under law, that the ones under law I should gain; to the

אִם-אֲבֹשֶׁר אֶת-הַבְּשׂוּרָה אֵין-לִי +
לְהַתְּפַאֵר כִּי-הַחֹבֶבָה מוֹטְלָת
עָלַי וְאֵין לִי אִם-לֹא אֲבֹשֶׁר:
כִּי אִם-בְּרִצּוֹנִי אֶעֱשֶׂה יְהִי־לִי שְׂכָר
וְאִם-שְׂלֹא בְרִצּוֹנִי בְּקוֹדֶת מִשְׁמַרְתִּי הִיא:
וְעַתָּה מֵה-שְׂכָרִי הֲלֹא שְׂאֲבֹשֶׁר בְּשׂוֹרֶת
הַמְּשִׁיחַ בְּלֹא-מַחִיר לְבָלְתִי הַשְׂתַּמֵּשׁ לְהַנְאֹת
עֲצָמִי בְּרִשׁוֹת הַנְּתַנֶּה-לִּי בַּבְּשׂוּרָה:

+ כִּי בְּהִיּוֹתִי חֲפָשִׁי מִכָּל עֲשִׂיתִי עֲצָמִי
עָבָד לְכָל-אָדָם לְקַנּוֹת אֶת-הַרְבִּים:
+ וְאֵהִי לְיִהוּדִים כִּי־הוּדִי לְקַנּוֹת
הַיְהוּדִים אֲשֶׁר הֵם תַּחַת הַתּוֹרָה
לְהֵם הָיִיתִי כְּמִי שֶׁתַּחַת הַתּוֹרָה אֶף
כִּי־אֲנִי אֵינְנִי תַּחַת הַתּוֹרָה לְמַעַן
קַנּוֹת אוֹתָם שֶׁהֵם תַּחַת הַתּוֹרָה:
+ לְאַתֶּם שְׂאֵין לְהֵם תּוֹרָה הָיִיתִי

+ אִם יִמְחָצֵב אֱלֹהִים לִי לֹא עֲבָלִים
מִלִּי אֲלֵי שֶׁמֶס חַלֵּה, לֹא יִגֵּב אֱלֹהִים אֲחֵבֵי:

+ אֲלֵי גִי גִי צַנֵּד מִיֵּי אֱלֹהִים אֲלֵי
אֲלֵי אֱלֹהִים לֹא אֲלֵי יִגֵּב גִּי צַנֵּד
יִגֵּב צַנֵּד אֱלֹהִים מִסְּמִיחַ אֲלֵי:
+ אֱלֹהִים מִסְּמִיחַ אֲלֵי, יִגֵּב:
מִחָצֵב אֱלֹהִים יִגֵּב נִפְמֵלֵי אֲחֵבֵי-מִסְּ
לְמִיחָצֵב אֱלֹהִים אֲחֵבֵי-מִסְּ

בְּעֹלְלֵי אֱלֹהִים לֹא בְּעֹלְלֵי:
+ יִגֵּב מִחָצֵב אֱלֹהִים לִי מִכָּל חֲלָמִים
לְחֵלֵי עֲבָבִים נִפְמֵי, יִגֵּב מִחָצֵב אֱלֹהִים:
+ מִחָצֵב אֱלֹהִים חֶסֶד מִחָצֵב אֱלֹהִים מִחָצֵב
אֱלֹהִים מִחָצֵב אֱלֹהִים חֶסֶד יִגֵּב מִחָצֵב
אֱלֹהִים מִחָצֵב אֱלֹהִים מִחָצֵב אֱלֹהִים:
+ אֱלֹהִים מִחָצֵב אֱלֹהִים לִי לִמֵּי מִחָצֵב

ανόμοις ως άνομος μη ων άνομος θεώ αλλ'
 lawless ones, as a lawless one, (not being lawless to God, but
 έννομος χριστώ ίνα κερδήσω ανόμους 22+ εγενόμην
 lawful to Christ), that I should gain [the] lawless ones. I became
 τοις ασθενέσιν ως ασθενής ίνα τους ασθενείς
 to the weak as weak, that the weak
 κερδήσω τοις πάσι γέγονα τα πάντα ίνα πάντως
 I should gain. To all these I have become all [things], that assuredly
 τινάς σώσω 23+ τούτο δε ποιώ διά το
 some I should deliver. But this I do on account of the
 ευαγγέλιον ίνα συκοινωνός αυτού γένωμαι 24+
 good news, that a fellow-partaker with him I should become].
 ουκ οίδατε ότι οι εν σταδίω τρέχοντες πάντες
 Do you not know that the ones in [the] stadium running], all
 μεν τρέχουσιν εις δε λαμβάνει το βραβείον ούτω
 indeed run, but one receives the victory prize? Thus
 τρέχετε ίνα καταλάβητε 25+ πας δε ο αγωνιζόμενος
 you run that you should overtake! But every [one] struggling,
 πάντα εγκρατεύεται εκείνοι μεν ούν ίνα φθαρτόν
 in all [things] controls himself; that indeed then that a corruptible
 στέφανον λάβωσιν ημείς δε άφθαρτον 26+ εγώ
 crown they should receive; but we an incorruptible [crown]. I
 τοίνυν ούτω τρέχω ως ουκ αδήλως ούτω πυκτεύω
 therefore so run, as not uncertainly; so I box,

כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ תּוֹרָה אֶף עַל־פִּי שֶׁאֵינְנִי
 בְּלֹא־תּוֹרָת אֱלֹהִים כִּי־תּוֹרַת הַמְּשִׁיחַ תּוֹרַתִי
 לְמַעַן קְנֹת אוֹתָם שֶׁאֵין לָהֶם תּוֹרָה:
 + וְלַחְלָשִׁים הָיִיתִי כְּחֹלֵשׁ לְקְנֹת
 אֶת־חַלְשִׁים הַכֹּל לְכוֹלֵם נְהִייתִי
 לְמַעַן אוֹשִׁיעַ אַחֲדִים עַל כָּל־פָּנִים:
 + וְאֶת־זֹאת אֲנִי עוֹשֶׂה בְּעִבּוֹר
 הַבְּשׂוּרָה לְמַעַן יִהְיֶה חֶלְקִי בָהּ:

+ הֲלֹא יִדְעֹתֶם כִּי־הָרָצִים בְּאַצְטָדִיוֹן
 כּוֹלֵם רָצִים וְאֶחָד יוֹזֵבָה בְּשֹׁכֵר
 תִּנְצָחוֹן כִּן רוֹצֵנוּ לְמַעַן תּוֹכּוּ בוֹ:
 + וְכָל־הָעֹמֵד לְהַתְּנוֹשֵׁשׁ יְנוּזֵר
 מִכָּל־דְּבַר הַמָּה לְקַחַת כְּתָר נַפְסָד
 וְאִנְחָנוּ לְקַחַת כְּתָר אֲשֶׁר אֵינְנוּ נַפְסָד:
 + לְכֵן הִנְנִי רֹץ לֹא כְּמוֹ בַחֲשָׁכָה
 הִנְנִי נֹלְחֵם לֹא כְּהוֹלֵם רוֹחַ:

אֲנִי וְלֹא נֹחַס גַּם לִי אֲנִי, לֹא לִי
 וְלֹא נֹחַס אֲנִי כִּנְחֹסֹת וְנִחְשָׁה
 וְאֵף לְמֹאֲלֵי וְלֹא נֹחַס אֲנִי אֲנִי:
 + וְכֹסֵם חָרְבֵי אֲנִי גַם כִּי וְלַחְשָׁה אֲנִי
 אֲנִי לְחַלְשֵׁי כָל מַסֵּבֵי וְלַחְשָׁה אֲנִי:
 + וְכֹסֵם אֲנִי עַבְדֵי אֱלֹהִים אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 עֹשֶׂה אֶת־זֹאת לְשִׁבְחֵי אֱלֹהִים:
 + לֹא נִיחַבֵּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי וְכֹסֵם אֲנִי:

וְכֹסֵם חַלְשֵׁי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 לְמֹאֲלֵי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי:
 + גַם אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 וְכֹסֵם אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 חַלְשֵׁי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי:
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 חַלְשֵׁי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי:

ως ουκ αέρα δέρων 27+ αλλ' υπωπιάζω μου το σώμα
 as not the air flaying]. But I bruise my body,
 και δουλαγωγώ μήπως άλλοις κηρύξας αυτός
 and bring it into slavery, lest to others having proclaimed, myself
 αδόκιμος γένωμαι
 debased I should be].

10

1+ ου θέλω δε υμάς αγνοεῖν ἀδελφοί ὅτι
 I do not want But] you to be ignorant, brethren, [but know] that
 οι πατέρες ημών πάντες υπό την νεφέλην ἦσαν και
 our fathers all under the cloud were], and
 πάντες διά της θαλάσσης διήλθον 2+ και πάντες εις
 all through the sea went], and all unto
 τον Μωσῆν εβαπτίσαντο εν τη νεφέλη και εν τη
 Moses were immersed in the cloud and in the
 θαλάσση 3+ και πάντες το αυτό βρώμα πνευματικόν
 sea, and all the same food spiritual
 ἔφαγον 4+ και πάντες το αυτό πόμα πνευματικόν
 ate], and all the same drink spiritual
 ἔπιον ἔπινον γαρ εκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης
 drank]; for they drank from a spiritual following
 πέτρας η δε πέτρα ην ο χριστός 5+ αλλ' ουκ εν
 rock], and the rock was the Christ. But not with
 τοις πλείοσιν αυτών ευδόκησεν ο θεός
 the most of them did think well of God];

+ כִּי אִם-אֲדַכָּא אֶת-נֹפֵי וְאֲשַׁעְבְּדֶנּוּ
 שְׁלֹא-אֶהְיֶה אֲנִי הַקּוֹרֵא לְאַחֲרִים נֶאֱלֶךְ
 בְּעַצְמִי :

+ וְכוּלֵם אָכְלוּ מֵאֵכֶל אֶחָד רוּחָנִי
 + וְכוּלֵם שָׁתוּ מִשְׁקָה אֶחָד רוּחָנִי
 כִּי שָׁתוּ מִן-הַצּוּר הַרוּחָנִי הַהוּא
 עִמָּהֶם וְהַצּוּר הַהוּא הַמְּשִׁיחַ :
 + אָבַל רוּבָם לֹא רָצָה בָּם הָאֱלֹהִים
 וּפְגַרְיָהֶם נָפְלוּ בַּמְדָּבָר :

+ וְלֹא אֶכְחַד מִכֶּם אֶחָי שְׂאֵבֹתֵינוּ הָיוּ
 כּוּלֵם תַּחַת הָעֵנָן וְכוּלֵם עָבְרוּ בְּתוֹךְ הַיָּם :
 + וְכוּלֵם נִטְבְּלוּ לְמִשְׁחָה בְּעֵנָן וּבַיָּם :

+ אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :
 + אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :
 אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :
 אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :
 אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :
 אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :

+ אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :
 אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :
 אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :
 אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :
 אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :
 אֲחַלֵּם וְאִם-לֹא-יִשְׁמָעוּ אֲחַלֵּם :

κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ 6+ ταῦτα δὲ τύποι
for they were prostrated in the wilderness. But these [things] models
ημῶν ἐγενήθησαν εἰς το μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητάς
for us became], for not to be us] cravers

κακῶν καθὼς κακεῖνοι ἐπεθύμησαν 7+ μηδέ
of evils, as those also were cravers. Neither
ειδωλόλατραι γίνεσθε καθὼς τινες αὐτῶν ὡς
idolaters become], as some of them. As
γέγραπται ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ
it has been written, sat down The people] to eat and to drink, and

ἀνέστησαν παίζειν 8+ μηδέ πορνεύωμεν καθὼς τινες
rose up to play. Neither should we commit harlotry, as some
αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ
of them committed harlotry, and fell in one day

εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες 9+ μηδέ ἐκπειράζωμεν τὸν
twenty-three thousand]. Neither should we put to test the
χριστὸν καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐπείρασαν καὶ ὑπὸ
Christ, as also some of them tested, and by

τῶν ὄφειων ἀπόλωντο 10+ μηδέ γογγύζετε καθὼς καὶ
the serpents perished. Neither grumble! as also
τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπόλωντο ὑπὸ τοῦ
some of them grumbled, and perished by the

ὀλοθρευτοῦ 11+ ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον
annihilator. And these [things] all as models came to pass
ἐκεῖνοις ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν εἰς οὓς τα
to them]; and they were written for our admonition, unto whom the

וְכָל־זֹאת הֵיחָדָה לָנוּ לְמוֹפֶת לְבַלְתִּי
הַתְּאוֹת לְרַעָה כְּאֲשֶׁר הִתְאוּנוּ בְּמִתְהַמְּהָ:
וְלֹא תִהְיוּ עֲבָדֵי אֱלִילִים כְּאֲשֶׁר
הָיוּ מִקְצֹתֵם כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב וַיָּשָׁב
הָעָם לֶאֱכֹל וּשְׂתוֹ וַיִּקְוֹמוּ לְצַחֵק:
וְלֹא־נִהְיָה זָנִים כְּאֲשֶׁר זָנוּ מִקְצֹתֵם וַיִּפְּלוּ
בַּיּוֹם אֶחָד שֶׁלֹּשָׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ:
+ וְלֹא־נִנְסָה אֶת־יְהוָה כְּאֲשֶׁר
נִסּוּהוּ מִקְצֹתֵם וַיִּאֲבְדוּם הַנְּחָשִׁים:
+ גַּם־לֹא תִלְיִנוּ כְּאֲשֶׁר הִלְיִנוּ
מִקְצֹתֵם וַיִּמּוֹתוּ בְּיַד הַמַּשְׁחִית:
+ כָּל־זֹאת מְצַאֲתֵם לְהִיּוֹת לְמוֹפֶת וְתִכְתַּב
לְמוֹסֵר לָנוּ אֲשֶׁר־הִנִּיעֵנוּ אֵלֵינוּ קִצְי עוֹלָמִים:

וְכָל־זֹאת הֵיחָדָה לָנוּ לְמוֹפֶת לְבַלְתִּי
הַתְּאוֹת לְרַעָה כְּאֲשֶׁר הִתְאוּנוּ בְּמִתְהַמְּהָ:
וְלֹא תִהְיוּ עֲבָדֵי אֱלִילִים כְּאֲשֶׁר
הָיוּ מִקְצֹתֵם כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב וַיָּשָׁב
הָעָם לֶאֱכֹל וּשְׂתוֹ וַיִּקְוֹמוּ לְצַחֵק:
וְלֹא־נִהְיָה זָנִים כְּאֲשֶׁר זָנוּ מִקְצֹתֵם וַיִּפְּלוּ
בַּיּוֹם אֶחָד שֶׁלֹּשָׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ:
+ וְלֹא־נִנְסָה אֶת־יְהוָה כְּאֲשֶׁר
נִסּוּהוּ מִקְצֹתֵם וַיִּאֲבְדוּם הַנְּחָשִׁים:
+ גַּם־לֹא תִלְיִנוּ כְּאֲשֶׁר הִלְיִנוּ
מִקְצֹתֵם וַיִּמּוֹתוּ בְּיַד הַמַּשְׁחִית:
+ כָּל־זֹאת מְצַאֲתֵם לְהִיּוֹת לְמוֹפֶת וְתִכְתַּב
לְמוֹסֵר לָנוּ אֲשֶׁר־הִנִּיעֵנוּ אֵלֵינוּ קִצְי עוֹלָמִים:

וְכָל־זֹאת הֵיחָדָה לָנוּ לְמוֹפֶת לְבַלְתִּי
הַתְּאוֹת לְרַעָה כְּאֲשֶׁר הִתְאוּנוּ בְּמִתְהַמְּהָ:
וְלֹא תִהְיוּ עֲבָדֵי אֱלִילִים כְּאֲשֶׁר
הָיוּ מִקְצֹתֵם כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב וַיָּשָׁב
הָעָם לֶאֱכֹל וּשְׂתוֹ וַיִּקְוֹמוּ לְצַחֵק:
וְלֹא־נִהְיָה זָנִים כְּאֲשֶׁר זָנוּ מִקְצֹתֵם וַיִּפְּלוּ
בַּיּוֹם אֶחָד שֶׁלֹּשָׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ:
+ וְלֹא־נִנְסָה אֶת־יְהוָה כְּאֲשֶׁר
נִסּוּהוּ מִקְצֹתֵם וַיִּאֲבְדוּם הַנְּחָשִׁים:
+ גַּם־לֹא תִלְיִנוּ כְּאֲשֶׁר הִלְיִנוּ
מִקְצֹתֵם וַיִּמּוֹתוּ בְּיַד הַמַּשְׁחִית:
+ כָּל־זֹאת מְצַאֲתֵם לְהִיּוֹת לְמוֹפֶת וְתִכְתַּב
לְמוֹסֵר לָנוּ אֲשֶׁר־הִנִּיעֵנוּ אֵלֵינוּ קִצְי עוֹלָמִים:

τέλη των αιώνων κατήντησεν 12+ ὅστε ο δοκῶν
ends of the eons are arrived. So that the one thinking

εστάναι βλεπέτω μη πέση 13+ πειρασμός υμάς ουκ
to stand, take heed lest he should fall! A test you has not
είληφεν ει μη ανθρώπινος πιστός δε ο θεός ος ουκ
taken] except what belongs to a human; is trustworthy but God], who will not
εάσει υμάς πειρασθήναι υπέρ ο δύνασθε αλλά
allow you to be tested above what you are able; but
ποιήσει συν τω πειρασμῷ και την έκβασιν
will make with the test also the way out,

του δύνασθαι υμάς υπενεγκείν 14+ διόπερ
to be able for you] to endure. Therefore,

αγαπητοί μου φεύγετε από της ειδωλολατρίας 15+ ως
my beloved, flee from the idolatry! As

φρονίμοις λέγω κρίνατε υμείς ο φημί 16+ το
practical I speak; you judge what I say! The
ποτήριον της ευλογίας ο ευλογούμεν ουχί κοινωνία
cup of the blessing which we bless, not fellowship
του αίματος του χριστού εστι τον άρτον ον
of the blood of the Christ is it]? The bread which
κλώμεν ουχί κοινωνία του σώματος του χριστού
we break, not fellowship of the body of the Christ

εστιν 17+ ότι εις άρτος εν σώμα οι πολλοί
is it]? For [as] one bread [loaf], [[are] one body the many

את אשר אמר: + כְּדַבֵּר אֶל־נְבוֹנִים אֲנִי מְדַבֵּר וְאַתֶּם בֵּינִי
פֶן־יִפּוֹל:
+ כּוֹס שֶׁל־בְּרָכָה אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מְבָרְכִים
עָלָיו הֲלֹא הוּא מְחַבֵּר אֶתְנוּ לְדָמוֹ
שֶׁל־הַמְּשִׁיחַ וְהַלֶּחֶם אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ בּוֹצְעִים
הֲלֹא הוּא מְחַבֵּר אֶתְנוּ לְגוּפוֹ שֶׁל־הַמְּשִׁיחַ:
+ כִּי־לֶחֶם אֶחָד הוּא לְכֵן גּוֹרֵף אֶחָד אֲנַחְנוּ
הַרְבֵּים מִפְּנֵי שֶׁחֶלֶק לְכוֹלְנוּ בְּלֶחֶם הָאֶחָד:
+ לְכֵן הָאֹמֵר בְּנַפְשׁוֹ אֲנִי עֹמֵד יֵרָא
פֶן־יִפּוֹל:
+ עֲדִין לֹא־בָא עֲלֵיכֶם נִסְיוֹן בְּלֶתִי
כְּדָרְךָ בְּנִי־אָדָם כִּי־נֶאֱמַן הוּא הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר לֹא יִנִּיחַ לְנַפְוֹת אֶתְכֶם יוֹתֵר
עַל פְּחָדְכֶם כִּי אִם־יִתֵּן עִם־הַנִּסְיוֹן
גַּם־אֲחֲרֵיתוֹ כְּדֵי שֶׁתּוֹכְלוּ שְׂאֵת:
+ עַל־כֵּן חֲבִיבֵי רַחֲמֵי מִעֲבוֹדַת אֱלֹהִים:

אֲנִי אֲמַר לְכֹנָסִים אֲנִי מְדַבֵּר וְאַתֶּם בֵּינִי
פֶן־יִפּוֹל:
+ כּוֹס שֶׁל־בְּרָכָה אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מְבָרְכִים
עָלָיו הֲלֹא הוּא מְחַבֵּר אֶתְנוּ לְדָמוֹ
שֶׁל־הַמְּשִׁיחַ וְהַלֶּחֶם אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ בּוֹצְעִים
הֲלֹא הוּא מְחַבֵּר אֶתְנוּ לְגוּפוֹ שֶׁל־הַמְּשִׁיחַ:
+ כִּי־לֶחֶם אֶחָד הוּא לְכֵן גּוֹרֵף אֶחָד אֲנַחְנוּ
הַרְבֵּים מִפְּנֵי שֶׁחֶלֶק לְכוֹלְנוּ בְּלֶחֶם הָאֶחָד:
+ לְכֵן הָאֹמֵר בְּנַפְשׁוֹ אֲנִי עֹמֵד יֵרָא
פֶן־יִפּוֹל:
+ עֲדִין לֹא־בָא עֲלֵיכֶם נִסְיוֹן בְּלֶתִי
כְּדָרְךָ בְּנִי־אָדָם כִּי־נֶאֱמַן הוּא הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר לֹא יִנִּיחַ לְנַפְוֹת אֶתְכֶם יוֹתֵר
עַל פְּחָדְכֶם כִּי אִם־יִתֵּן עִם־הַנִּסְיוֹן
גַּם־אֲחֲרֵיתוֹ כְּדֵי שֶׁתּוֹכְלוּ שְׂאֵת:
+ עַל־כֵּן חֲבִיבֵי רַחֲמֵי מִעֲבוֹדַת אֱלֹהִים:

εσμεν οι γαρ πάντες εκ του ενός άρτου μετέχομεν
we]; for all of the one bread [loaf] we partake].

18+ βλέπετε τον Ισραήλ κατά σάρκα ουχί οι
Look at Israel according to [the] flesh! not the ones
εσθιοντες τας θυσίας κοινωνοί του θυσιαστηρίου εισί
eating the sacrifices partners of the altar Are]?

19+ τι ούν φημι ότι είδωλόν τι εστιν η ότι
What then say I, that an idol is anything, or that

είδωλόθυτόν τι εστιν 20+ αλλ' ότι α θύει τα έθνη
[what is] sacrificed to an idol is anything? But that which sacrifice the nations],
δαιμονίοις θύει και ου θεώ ου θέλω δε υμάς
to demons they sacrifice], and not to God; I do not want but] you

κοινωνούς των δαιμονίων γίνεσθαι 21+ ου δύνασθε
partners of the demons to become]. You are not able to

ποτήριο κυρίου πίνειν και ποτήριο δαιμονίων
[[the] cup of [the] Lord drink], and [the] cup of demons;

ου δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν και τραπέζης
you are not able of [the] table of [the] Lord to partake], and [the] table

δαιμονίων 22+ η παραζηλούμεν τον κύριον μη
of demons. Or do we provoke [to jealousy the Lord]? Are

ισχυρότεροι αυτού εσμέν 23+ πάντα μοι έξεστιν αλλ'
stronger than he we]? All [things] to me are allowed, but

ου πάντα συμφέρει πάντα μοι έξεστιν αλλ' ου
not all [things] are advantageous. All [things] to me are allowed, but not

πάντα οικοδομεί 24+ μηδείς το εαυτού ζητείτω αλλά
all [things] build up. no one of himself Let seek], but

וְכֹס הַשְּׂדִים יִחַד וְלֹא יִהְיֶה חֶלֶק לָכֶם
בְּשִׁלְחַן אֲדִינֵנוּ וּבְשִׁלְחַן הַשְּׂדִים:
וְהַנְּעִז לְהַקְנִיא אֶת־אֲדִינֵנוּ הַכִּי חֲזָקִים
אֲנַחְנוּ מִמֶּנּוּ:
וְהַכֹּל רְשׁוּת לִי אֲבָל לֹא כָל־דְּבָר מוֹעִיל
הַכֹּל רְשׁוּת לִי אֲבָל לֹא כָל־דְּבָר בְּנֹה:
וְאִישׁ אֶל־יִבְקֹשׁ דְּבָר לְעַצְמוֹ כִּי
אִם־לְרֵעֵהוּ:

וְשֵׁן לִמְעַלְמָא וְחֻשְׁבָּא לִלְבָבָא אֲרָם
וְאֲחַלְפֵי וְחֻשְׁבָּא אֲרָם לְחֻשְׁבָּא:
וְחֻשְׁבָּא אֲרָם אֲרָם וְחֻשְׁבָּא אֲרָם
אֲרָם אֲרָם, אֲרָם וְחֻשְׁבָּא אֲרָם אֲרָם לִלְבָבָא:
וְאֲרָם אֲרָם אֲרָם וְחֻשְׁבָּא אֲרָם לִלְבָבָא:
אֲרָם וְחֻשְׁבָּא אֲרָם לִלְבָבָא לִלְבָבָא
אֲרָם וְחֻשְׁבָּא אֲרָם לִלְבָבָא לִלְבָבָא:
וְאֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם
וְאֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם אֲרָם

το του ετέρου ἕκαστος 25 + παν το εν μακέλλω
 the [thing] of the other each]. Everything in [the] market place
 πωλούμενον εσθίετε μηδέν ανακρίνοντες διά
 being sold eat of! nothing questioning] on account of

την συνείδησιν 26 + του γαρ κυρίου η γη και το
 conscience. For of the Lord [is] the earth, and the

πλήρωμα αυτής 27 + ει δε τις καλεί υμάς των
 fullness of it. And if anyone invite you of the

απίστων και θέλετε πορεύεσθαι παν
 unbelieving ones, and you want to go, all

το παρατιθέμενον υμίν εσθίετε μηδέν ανακρίνοντες
 being placed near you eat of! nothing questioning]

διά την συνείδησιν 28 + εάν δε τις υμίν εἴπη τούτο
 on account of conscience. But if anyone should say to you, This

ειδωλόθυτόν εστι μη εσθίετε δι' εκείνον τον
 is sacrificed to idols, do not eat on account of that one, the one

μηνύσαντα και την συνείδησιν του γαρ κυρίου η
 indicating and the conscience sake! For of the Lord [is] the

γη και το πλήρωμα αυτής 29 + συνείδησιν δε λέγω
 earth, and the fullness of it. But conscience, I say,

ουχί την εαυτού αλλά την του ετέρου ίνατι γαρ
 [is] not the one of yourself, but the one of the other. For why [is]

η ελευθερία μου κρίνεται υπό άλλης συνειδήσεως 30 +
 my freedom judged by another's conscience?

ει εγώ χάριτι μετέχω τι βλασφημούμαι υπέρ ου εγώ
 If I favor partake in], why am I blasphemed for what I

אֱלִילִים אֶל־תֹּאכְלוּ מִפְּנֵי אֲתוּ הַמּוֹדִיעַ
 וּמִפְּנֵי מִכְשׁוֹל הַלֵּב כִּי לִיהְנֶה הָאָרֶץ
 וּמְלוֹאָה:
 + וְהַלֵּב שְׂאֵנִי אֹמֵר לֹא לְבָרָה כִּי
 אִם־לֵב רַעָה כִּי לְמַת־זֶה תִּדּוֹן
 חַרּוֹתִי עַל־יְדֵי לֵב הָאֲחֵר:
 + וְאִם־אֲכַל אֲנִי בְּבִרְכָה לְמַת יֵצֵא לִי
 שֵׁם רַע עַל־הַדְּבָר שְׂאֵנִי מִבְּרָךְ עָלָיו:
 כָּל־הַנִּמְכָּר בְּשׁוּק אֲתוּ תֹאכְלוּ
 וְאֶל־תִּחְקְרוּ מִפְּנֵי מִכְשׁוֹל הַלֵּב:
 + כִּי לִיהְנֶה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה:
 + וְאִם־יִקְרָא אֶתְכֶם אִישׁ מֵאֲשֶׁר אֵינֶם
 מֵאֲמִינִים וְרָצוֹנְכֶם לְלָכֶת אֵלָיו אֲכוּל
 תֹּאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר־יִשִּׂימוּ לְפָנֵיכֶם
 וְאֶל־תִּחְקְרוּ מִפְּנֵי מִכְשׁוֹל הַלֵּב:
 + וְכִי־יֹאמֵר לְכֶם אִישׁ זֶה הוּא זָבַח

וְנִשְׁבָּח:
 + גְּלַחְגְּמִי וְנִזְוֹגְךָ בְּחַפְלֵה מִדְּבָר
 אֲחַפֵּה וְלֹא עֲשֶׂפֶסֶר גְּלַחְגְּמִי וְדִי־אֵי:
 + וְנִזְוֹנֵי מֵ, יֵי אִי־כָּ בְּחַפְלֵה־מֵ:
 + אֲרֵי אֲנִי וְךָ מִן שִׁפְסֵה מִן־לֵחֵה מִן־חֵב
 אֲדִי־הֵה לְחַסִּיל גְּלַחְגְּמִי וְנִזְוֹגְכֶם מִן־נִזְבָּחֵה
 אֲחַפֵּה וְלֹא עֲשֶׂפֶסֶר גְּלַחְגְּמִי וְדִי־אֵי:
 + אֲרֵי אֲנִי וְךָ מִן־חֵב אֲדִי־הֵה מִן־חֵב
 אֲדִי־הֵה מִן־חֵב אֲדִי־הֵה מִן־חֵב אֲדִי־הֵה מִן־חֵב

ευχαριστώ 31+ εἴτε οὖν εσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε
 give thanks? Whether then you eat, [or] whether you drink, [or] whether
 τι ποιεῖτε πάντα εἰς δόξαν] glory θεοῦ ποιεῖτε 32+
 anything you do, all unto [the of God do]!
 ἀπρόσκοποι γίνεσθε και Ἰουδαίοις και Ἑλλησιν και
 not a cause for stumbling Become] -- even Jews, even Greeks, even
 τη ἐκκλησία του θεοῦ 33+ καθὼς καγὼ πάντα πᾶσιν
 the assembly of God! as even I all [men] in all [things]
 ἀρέσκω μη ζητῶν το εμαυτοῦ συμφέρον ἀλλά
 please], not seeking for myself advantage, but
 το των πολλῶν ἵνα σωθῶσι
 the [advantage] for the many, that they should be delivered.

11 א'

1+ μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς καγὼ χριστοῦ 2+
 mimics of me Become], as even I of Christ!
 ἐπαινώ δε υμᾶς ἀδελφοί ὅτι πάντα μου μέμνησθε
 But I praise you, brethren, that in all [things] you have remembrance of me.
 και καθὼς παρέδωκα υμῖν τας παραδόσεις κατέχετε
 And as I delivered to you the traditions Hold].
 3+ θέλω δε υμᾶς εἰδέναι ὅτι παντός ἀνδρός η
 But I want you to know, that of every man the
 κεφαλή ο χριστός ἐστι κεφαλή δε γυναικός ο
 head the Christ is]; and [the] head of [the] woman [is] the

לְכֵן אִם תֹּאכְלוּ וְאִם תִּשְׂתּוּ אִו־תַּעֲשׂוּ +
 דְּבַר עֲשׂוּ הַכֹּל לְכַבֹּד אֱלֹהִים :
 וְאִל־תִּתְּנוּ מְכַשֵּׁל לֹא לַיהוּדִים +
 וְלֹא לַיִּנּוּנִים וְלֹא לְקַהֲלַת אֱלֹהִים :
 כַּאֲשֶׁר גַּם־אֲנִי מְבַקֵּשׁ לִהְיוֹת רְצוּי +
 לְכֹל בְּכֹל וְלֹא אֲבַקֵּשׁ תּוֹעֵלַת עֲצָמִי
 כִּי־אִם תּוֹעֵלַת הָרַבִּים לְמַעַן יִנְשְׁעוּ :
 +

לְכוּ בְּעִקְבוֹתַי כַּאֲשֶׁר גַּם־אֲנִי הִלֵּךְ +
 בְּעִקְבוֹת הַמָּשִׁיחַ :
 וְעַל־זֹאת אֲנִי מְשַׁבַּח אֶתְכֶם +
 אֲחֵי שׁוֹכְרֵתֶם אֹתִי בְּכֹל לְשֹׁמֵר
 אֶת־הַקְּבִלוֹת כַּאֲשֶׁר מְסַרְתִּי לָכֶם :
 וְרְצוּנִי שִׁתְּהִיוּ יְדָעִים שְׂרָאשׁ
 כָּל־אִישׁ הַמָּשִׁיחַ וְרֹאשׁ הָאִשָּׁה הָאִישׁ
 וְרֹאשׁ הַמָּשִׁיחַ הוּא הָאֱלֹהִים :

וְאִם אֲנִי מְבַקֵּשׁ לִהְיוֹת רְצוּי +
 לְכֹל בְּכֹל וְלֹא אֲבַקֵּשׁ תּוֹעֵלַת עֲצָמִי :
 כִּי־אִם תּוֹעֵלַת הָרַבִּים לְמַעַן יִנְשְׁעוּ :
 +

וְאִם אֲנִי מְבַקֵּשׁ לִהְיוֹת רְצוּי +
 לְכֹל בְּכֹל וְלֹא אֲבַקֵּשׁ תּוֹעֵלַת עֲצָמִי :
 כִּי־אִם תּוֹעֵלַת הָרַבִּים לְמַעַן יִנְשְׁעוּ :
 +

ανήρ κεφαλή δε χριστού ο θεός 4+ πας ανήρ
 man; and [the] head of Christ [is] God. Every man
 προσευχόμενος η προφητεύων κατά κεφαλής
 praying or prophesying on [his] head

έχων καταισχύνει την εαυτού κεφαλήν 5+ πάσα δε
 having [anything]], disgraces his own head. And every
 γυνή προσευχομένη η προφητεύουσα ακατακαλύπτω
 woman praying or prophesying [with] uncovered
 τη κεφαλή καταισχύνει την κεφαλήν εαυτής εν γαρ
 head, disgraces her own head; one for

εστι και το αυτο τη εξυρημένη 6+ ει γαρ ου
 it is] and the same as having been shaven. For if be not
 κατακαλύπτεται γυνή και κειράσθω ει δε αισχρόν
 covered up a woman], also let her be shorn! But if [it be] shameful

γυναικί το κείρασθαι η ξυράσθαι κατακαλυπτέσθω 7+
 for a woman to be shorn or shaven, let her be covered up!

ανήρ μεν γαρ ουκ οφείλει κατακαλύπτεσθαι την
 a man indeed For] ought not to be covered [of] the
 κεφαλήν εικών και δόξα θεού υπάρχων γυνή δε
 head, an image and glory of God being]. But a woman

δόξα ανδρός εστιν 8+ ου γαρ εστιν ανήρ εκ γυναικός
 a glory of man is]. For not is man of [the] woman,

αλλά γυνή εξ ανδρός 9+ και γαρ ουκ εκτίσθη
 but [the] woman of man. For [[was] not created

ανήρ διά την γυναίκα αλλά γυνή διά τον
 man] on account of the woman, but [the] woman on account of the

כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל אוֹ יִתְנַבֵּא
 וְרָאשׁוֹ מְכֻסָּה מִנּוּל הוּא אֶת־רֹאשׁוֹ׃
 וְכָל־אִשָּׁה אֲשֶׁר תִּתְפַּלֵּל אוֹ
 תִתְנַבֵּא וְרָאשָׁה פְרוּעַ אֶת־רֹאשָׁהּ הִיא
 מִנּוּלָת כִּי שָׁוָה הִיא לְמִנּוּלָהּ׃
 כִּי הָאִשָּׁה אִם־לֹא תִתְכַּסֶּה גַם
 תִּתְנַלֵּחַ וְאִם־בְּזִיּוֹן הוּא לְאִשָּׁה לְגֹז׃

אוֹ לְגִלְחָ אֶת־שְׂעָרֶיהָ תִתְכַּסֶּה׃
 אִם־נָם הָאִישׁ אֵינָנוּ חַיִּב לְכַסּוֹת
 אֶת־רֹאשׁוֹ כִּי הוּא צֶלֶם אֱלֹהִים
 וְכְבוֹדוֹ וְהָאִשָּׁה הִיא כְבוֹד הָאִישׁ׃
 כִּי אֵין־הָאִישׁ מִן־הָאִשָּׁה כִּי אִם־הָאִשָּׁה
 מִן־הָאִישׁ׃
 גַּם־לֹא־נִבְרָא הָאִישׁ בְּעֵבֹר
 הָאִשָּׁה כִּי אִם־הָאִשָּׁה בְּעֵבֹר הָאִישׁ׃

כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל אוֹ יִתְנַבֵּא
 וְרָאשׁוֹ מְכֻסָּה מִנּוּל הוּא אֶת־רֹאשׁוֹ׃
 וְכָל־אִשָּׁה אֲשֶׁר תִּתְפַּלֵּל אוֹ
 תִתְנַבֵּא וְרָאשָׁה פְרוּעַ אֶת־רֹאשָׁהּ הִיא
 מִנּוּלָת כִּי שָׁוָה הִיא לְמִנּוּלָהּ׃
 כִּי הָאִשָּׁה אִם־לֹא תִתְכַּסֶּה גַם
 תִּתְנַלֵּחַ וְאִם־בְּזִיּוֹן הוּא לְאִשָּׁה לְגֹז׃

כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל אוֹ יִתְנַבֵּא
 וְרָאשׁוֹ מְכֻסָּה מִנּוּל הוּא אֶת־רֹאשׁוֹ׃
 וְכָל־אִשָּׁה אֲשֶׁר תִּתְפַּלֵּל אוֹ
 תִתְנַבֵּא וְרָאשָׁה פְרוּעַ אֶת־רֹאשָׁהּ הִיא
 מִנּוּלָת כִּי שָׁוָה הִיא לְמִנּוּלָהּ׃
 כִּי הָאִשָּׁה אִם־לֹא תִתְכַּסֶּה גַם
 תִּתְנַלֵּחַ וְאִם־בְּזִיּוֹן הוּא לְאִשָּׁה לְגֹז׃

άνδρα 10+ διὰ τούτο οφείλει η γυνή εξουσίαν
man. Because of this ought the woman [the] authority

εχειν επί της κεφαλής διὰ τους αγγέλους 11+
to have] upon [her] head on account of the angels.

πλήν ούτε ανήρ χωρίς γυναικός ούτε γυνή χωρίς
Furthermore neither [is] man separate from woman, nor woman separate from

ανδρός εν κυρίω 12+ ώσπερ γαρ η γυνή εκ του
man in [the] Lord. For as the woman [is] of the

ανδρός ούτω και ο ανήρ διὰ της γυναικός τα δε
man, so also the man [is] through the woman; but

πάντα εκ του θεού 13+ εν υμίν αυτοίς κρίνατε
all [things] [are] of God. Among you yourselves judge!

πρέπον εστί γυναίκα ακατακάλυπτον
Is it becoming woman for an uncovered]

τω θεώ προσεύχεσθαι 14+ η ουδέ αυτή η φύσις
to pray to God? Or [does] not even nature itself

διδάσκει υμάς ότι ανήρ μεν εάν κομά ατιμία
teach you that a man indeed if should have long hair, a dishonor

αυτώ εστί 15+ γυνή δε εάν κομά δόξα αυτή
to him it is]? But a woman, if she should have long hair a glory to her

εστί ότι η κόμη αντί περιβολαίου δέδοται αυτή
is it]; for the hair of the head instead of a wrap is given to her.

16+ ει δε τις δοκει φιλόνηκος είναι ημεις τοιαύτην
But if anyone thinks to be contentious, we such

על-בן האשה תיבת להיות אות + ונהלא תלמדו מנוהג שבְעוֹלָם כי איש
משמעתה על-ראשה בעבור המלאכים :
אשר יגדל פְרַע שְׁעַר ראשו תרפה היא לו :
אבל אין האיש בלא אשה +
ואין האשה בלא איש באָדוֹן :
הוא לה כי נתן לה השער לצנוף :
כי פֶּאֶר האשה מן-האיש בן גם-האיש +
ואם-יֵאָהֵב איש לְרִיב לא זו
על-ידי האשה וכל־אלה מֵאֱלֹהִים :
דרבנו ולא דרך קהלות האֱלֹהִים :
שפטוֹנָא בנפשכם הנאווה לאשה
להתפלל אל-הָאֱלֹהִים וראשה מגולה :

אבל מה גינא חלף לחֵן וְיֵצֵא +
מֵאִם שְׁחִיטָה וְיֵצֵא חֵן מֵאִם לֵאמֹר :
אֵין חֵן מֵאִם וְיֵצֵא חֵן מֵאִם לֵאמֹר :
אֵין חֵן מֵאִם וְיֵצֵא חֵן מֵאִם לֵאמֹר :
אֵין חֵן מֵאִם וְיֵצֵא חֵן מֵאִם לֵאמֹר :
אֵין חֵן מֵאִם וְיֵצֵא חֵן מֵאִם לֵאמֹר :
אֵין חֵן מֵאִם וְיֵצֵא חֵן מֵאִם לֵאמֹר :
אֵין חֵן מֵאִם וְיֵצֵא חֵן מֵאִם לֵאמֹר :
אֵין חֵן מֵאִם וְיֵצֵא חֵן מֵאִם לֵאמֹר :
אֵין חֵן מֵאִם וְיֵצֵא חֵן מֵאִם לֵאמֹר :
אֵין חֵן מֵאִם וְיֵצֵא חֵן מֵאִם לֵאמֹר :
אֵין חֵן מֵאִם וְיֵצֵא חֵן מֵאִם לֵאמֹר :

συνήθειαν ουκ έχομεν ουδέ αι εκκλησίαι του θεού 17 +
 a custom do not have], nor the assemblies of God.
 τούτο δε παραγγέλλων ουκ επαινώ ότι ουκ εις το
 But in this exhorting I do not praise [you] , for do not for the
 κρείττον αλλ' εις το ήττον συνέρχεσθε 18 + πρώτον
 better but for the worse you come together]. first
 μεν γαρ συνερχομένων υμών εν εκκλησία ακούω
 indeed For] in your coming together in assembly, I hear
 σχίσματα εν υμίν υπάρχουν και μέρος τι πιστεύω 19 +
 of splits among you existing], and partly I believe [it] .
 δει γαρ και εν υμίν αιρέσεις είναι ίνα οι δόκιμοι
 For must even among you sects be], that the ones approved
 φανεροί γένωνται εν υμίν 20 + συνερχομένων ούν
 apparent should become] among you? coming together then
 υμών επί το αυτο ουκ έστι κυριακόν δείπνον φαγείν
 In your] in the same place, is it not [[the] Lord's supper to eat]?
 21 + έκαστος γαρ το ιδιον δείπνον προλαμβάνει εν τω
 But each his own supper first takes] in the
 φαγείν και ος μεν πεινά ος δε μεθύει 22 + μη γαρ
 eating, and [one] hungers, and [another] is intoxicated. For do
 οικίας ουκ έχετε εις το εσθίειν και πίνειν η της
 houses you not have] for the eating and drinking? Or the
 εκκλησίας του θεού καταφρονείτε και καταισχύνετε
 assembly of God do you disdain], and disgrace

+ וְהָיָה בְּצִוְתִי אֶת־זֹאת לֹא אוֹכֵל
 לְשִׁבַח אֶתְכֶם עַל־אֲשֶׁר תֹּאֲסֹפוּ
 יחד לֹא לְטוֹבָה כִּי אִם־לְרָעָה:
 + כִּי שָׁמַעְתִּי שִׁישׁ מִחֲלָקוֹת בֵּינֵיכֶם
 כְּשֶׁתֹּעַדוּ בַקֹּהֶל וּמִקְצַת הַדָּבָר אֲנִי מֵאַמְוִן:
 + כִּי כִּתוּת צָרִיכוֹת לְהִיּוֹת בֵּינֵיכֶם
 לְמַעַן יוֹדְעוּ הַנִּצְאֻמִּים שְׂבַחְכֶם:

+ וְעַתָּה כְּאֲשֶׁר תֹּאֲסֹפוּ יחד אֵין־זֶה
 לְאֹכֵל סְעוּדָתוֹ שֶׁל־הָאָדוֹן:
 + כִּי כָל־אֶחָד מִקְדִּים לְקַחַת סְעוּדָתוֹ
 בְּשַׁעַת הָאֹכִילָה וְזֶה יִרְעֵב וְזֶה יִשְׁתַּכָּר:
 + הֲכִי אֵין לְכֶם בָּתִּים לְאֹכֵל וְזִשְׁתוֹת
 אוֹ הַתְּבוּזוֹ אֶת־קֹהֶל אֱלֹהִים וּתְבִישׁוּ
 אֶת־מִי שְׁאֵין־לוֹ מָה אֲמַר לְכֶם
 הַעַל־זֹאת אֲשַׁבַּח אֶתְכֶם אֵינְנִי מְשַׁבַּח:

+ מִזֶּה הַיּוֹם וְהַיּוֹם הַזֶּה וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא רָחֵם מְעַבְּדִים
 רָחֵם לְחַם מְחַלְלִים וְלֹא רָחֵם לְמַעַבְּדֵי
 רָחֵם לְחַם לְחַם לְחַם לְחַם לְחַם לְחַם לְחַם:
 + לְמַעַן יִדְעוּ כָּל־הַיּוֹם הַזֶּה וְהַיּוֹם הַזֶּה
 כְּשֶׁתֹּעַדוּ בַקֹּהֶל וּמִקְצַת הַדָּבָר אֲנִי מֵאַמְוִן:
 + כִּי כִּתוּת צָרִיכוֹת לְהִיּוֹת בֵּינֵיכֶם
 לְמַעַן יוֹדְעוּ הַנִּצְאֻמִּים שְׂבַחְכֶם:

+ וְהַיּוֹם הַזֶּה וְהַיּוֹם הַזֶּה וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא רָחֵם מְעַבְּדִים
 רָחֵם לְחַם מְחַלְלִים וְלֹא רָחֵם לְמַעַבְּדֵי
 רָחֵם לְחַם לְחַם לְחַם לְחַם לְחַם לְחַם:
 + לְמַעַן יִדְעוּ כָּל־הַיּוֹם הַזֶּה וְהַיּוֹם הַזֶּה
 כְּשֶׁתֹּעַדוּ בַקֹּהֶל וּמִקְצַת הַדָּבָר אֲנִי מֵאַמְוִן:
 + כִּי כִּתוּת צָרִיכוֹת לְהִיּוֹת בֵּינֵיכֶם
 לְמַעַן יוֹדְעוּ הַנִּצְאֻמִּים שְׂבַחְכֶם:

τους μη έχοντας τι υμίν εἶπω ἐπαινέσω υμᾶς ἐν
 the ones not having? What should I say to you? Shall I praise you in
 τούτῳ οὐκ ἐπαινώ **23** + ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ

this? I do not praise. For I took from the
 κυρίου ὁ καὶ παρέδωκα υμῖν ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς

ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον **24** + καὶ

ευχαριστήσας ἐκλάσεν καὶ εἶπεν λάβετε φάγετε

τούτῳ μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλῶμενον

τούτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν **25** + ὡσαύτως

καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι λέγων τούτο

τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι

τούτο ποιεῖτε ὡσὰκις ἀνὰ πίνητε εἰς τὴν ἐμὴν

ἀνάμνησιν **26** + ὡσὰκις γὰρ ἀνὰ ἐσθίητε τὸν ἄρτον τούτον

καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε τὸν θάνατον τοῦ

κυρίου καταγγέλλετε ἄχρις οὗ ἀνὰ ἔλθῃ **27** +

ὥστε ὅς ἀνὰ ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τούτον ἢ πίνῃ τὸ

כִּי־כֵן קִבַּלְתִּי אֲנִי מִן־הָאָדוֹן +
 וּמִסֵּרְתִי לָכֶם כִּי הָאָדוֹן יִשׁוּעַ בְּלֵילָה
 אֲשֶׁר־נִמְסַר בּוֹ לָקַח אֶת־הַלֶּחֶם:
 + וַיְבָרֶךְ וַיְבָצַע וַיֹּאמֶר קַחוּ אֲכֹלוּ זֶה
 גּוֹפֵי הַנִּבְצָע בְּעַדְכֶם עֲשׂוּ־זֹאת לְזִכְרִי:
 + וְכַמוֹ־כֵן אֶת־הַכּוֹס אַחֵר הִסְעוּדָה
 וַיֹּאמֶר הַכּוֹס הַזֶּה הִיא הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה

בְּדַמִּי עֲשׂוּ־זֹאת לְזִכְרִי בְּכָל־זְמַן שֶׁתִּשְׁתּוּ:
 + כִּי בְּכָל־זְמַן שֶׁתֹּאכְלוּ אֶת־הַלֶּחֶם
 הַזֶּה וְתִשְׁתּוּ אֶת־הַכּוֹס הַזֶּה הַזִּכֵּר
 תִּזְכְּרוּ אֶת־מוֹת אֲדֹנָיִנוּ עַד כִּי יָבוֹא:
 + לָכֵן מִי שִׁיאֲכַל מִן־הַלֶּחֶם
 הַזֶּה אֹו־יִשְׁתֶּה מִכּוֹס הָאָדוֹן שְׁלֵא
 כְּרָאִי יֵאָשֵׁם לְגַנֹּף אֲדֹנָיִנוּ וּלְדַמּוֹ:

אֲנִי לָקַח מִן־הָאָדוֹן מִן־הַכּוֹס
 וְהִסְעוּדָה לָכֶם וַיִּשְׁתּוּ וַיֹּאמֶר
 הַזֶּה הִיא הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה
 וְכַמוֹ־כֵן אֶת־הַכּוֹס אַחֵר הִסְעוּדָה
 וַיֹּאמֶר הַכּוֹס הַזֶּה הִיא הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה
 וְכַמוֹ־כֵן אֶת־הַכּוֹס אַחֵר הִסְעוּדָה
 וַיֹּאמֶר הַכּוֹס הַזֶּה הִיא הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה

וְהִסְעוּדָה לָכֶם וַיִּשְׁתּוּ וַיֹּאמֶר
 הַזֶּה הִיא הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה
 וְכַמוֹ־כֵן אֶת־הַכּוֹס אַחֵר הִסְעוּדָה
 וַיֹּאמֶר הַכּוֹס הַזֶּה הִיא הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה
 וְכַמוֹ־כֵן אֶת־הַכּוֹס אַחֵר הִסְעוּדָה
 וַיֹּאמֶר הַכּוֹס הַזֶּה הִיא הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה

ποτήριον του κυρίου αναξίως ένοχος έσται του
 cup of the Lord unworthily will be liable of the
 σώματος και αίματος του κυρίου 28+ δοκιμαζέτω δε
 body and blood of the Lord. let prove But
 άνθρωπος εαυτόν και ούτως εκ του άρτου εσθιέτω
 a man] himself, and thus of the bread let [him] eat],
 και εκ του ποτηρίου πινέτω 29+ ο γαρ εσθίων και
 and of the cup drink]! For the one eating and
 πίνων αναξίως κρίμα εαυτώ εσθίει και πίνει μη
 drinking unworthily, judgment to himself eats and drinks], not
 διακρίνων το σώμα του κυρίου 30+ διά τούτο εν
 discriminating the body of the Lord. Because of this among
 υμίν πολλοί ασθενείς και άρρωστοι και κοιμώνται
 you many] [are] weak and ill, and gone to sleep
 ικανοί 31+ ει γαρ εαυτούς διεκρίνομεν ουκ
 a fit amount]. For if ourselves we examine not
 αν εκρινόμεθα 32+ κρινόμενοι δε υπό του κυρίου
 we should] be judged. But being judged by the Lord
 παιδευόμεθα ίνα μη συν τω κόσμω κατακριθώμεν 33+
 we [are] corrected, that not with the world we should be condemned].
 ώστε αδελφοί μου συνεργόμενοι εις το φαγείν
 So that, my brethren, coming together for the eating,
 αλλήλους εκδέχεσθε 34+ ει δε τις πεινά εν οίκω
 one another let us look out for]! But if anyone hungers, in [his] house
 εσθιέτω ίνα μη εις κρίμα συνέρχησθε το δε λοιπά
 let him eat]! that not for judgment you should come together]. And the rest

+ וְכִשְׁאֲנוּ נְדוֹנִים נִסָּר עַל־יַד הָאָדוֹן
 כְּדֵי שְׁלֹא נַחְנוּיב עִם־הָעוֹלָם:
 + עַל־כֵּן אַחִי בְּהוֹעֲדְכֶם יַחַד לֶאֱכֹל
 הַמִּתֵּינֵנו זֶה לְזֶה:
 + וְכִי־יִרְעֵב אִישׁ יֹאכַל בְּבֵיתוֹ פֶּן־תִּוְעֲדוּ
 לְאַשְׁמָה וְיִתֵּר הַדְּבָרִים אֶתְקַן בְּבֹאֵי:
 + יִבְחַן הָאִישׁ אֶת־נַפְשׁוֹ וְאִז יֹאכַל
 מִן־הַלֶּחֶם וְיִשְׁתֶּה מִן־הַכּוֹס:
 + כִּי הָאֹכֵל וְהַשֹּׁתֶה שְׁלֹא כָרְאוּ אֹכֵל
 וְשֹׁתֶה דֵּין לְנַפְשׁוֹ לְפִי שְׁלֹא־הַפְּלֶה אֶת־גּוּפוֹ
 הָאָדוֹן:
 + בְּגִלְלַת הַדְּבָר הַזֶּה יִשְׁכַּחְכְּמוּ חוֹלִים
 וְחִלְשִׁים רַבִּים וְהַרְבֵּה יִשְׁנֵנו הַמִּנּוֹת:
 + כִּי אִם־נִבְחַן אֶת־נַפְשׁוֹ לֹא נִהְיֶה נְדוֹנִים:

+ וְכִשְׁאֲנוּ נְדוֹנִים נִסָּר עַל־יַד הָאָדוֹן
 כְּדֵי שְׁלֹא נַחְנוּיב עִם־הָעוֹלָם:
 + עַל־כֵּן אַחִי בְּהוֹעֲדְכֶם יַחַד לֶאֱכֹל
 הַמִּתֵּינֵנו זֶה לְזֶה:
 + וְכִי־יִרְעֵב אִישׁ יֹאכַל בְּבֵיתוֹ פֶּן־תִּוְעֲדוּ
 לְאַשְׁמָה וְיִתֵּר הַדְּבָרִים אֶתְקַן בְּבֹאֵי:
 + יִבְחַן הָאִישׁ אֶת־נַפְשׁוֹ וְאִז יֹאכַל
 מִן־הַלֶּחֶם וְיִשְׁתֶּה מִן־הַכּוֹס:
 + כִּי הָאֹכֵל וְהַשֹּׁתֶה שְׁלֹא כָרְאוּ אֹכֵל
 וְשֹׁתֶה דֵּין לְנַפְשׁוֹ לְפִי שְׁלֹא־הַפְּלֶה אֶת־גּוּפוֹ
 הָאָדוֹן:
 + בְּגִלְלַת הַדְּבָר הַזֶּה יִשְׁכַּחְכְּמוּ חוֹלִים
 וְחִלְשִׁים רַבִּים וְהַרְבֵּה יִשְׁנֵנו הַמִּנּוֹת:
 + כִּי אִם־נִבְחַן אֶת־נַפְשׁוֹ לֹא נִהְיֶה נְדוֹנִים:

ως αν ἐλθω διατάξομαι

whenever I should come I shall set in order.

יב 12

1+ περί δε των πνευματικών αδελφοί ου θέλω υμάς
But concerning the spirituals, brethren, I do not want you

αγνοεῖν 2+ οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε προς τα εἰδωλα
to be ignorant. You know that when you were nations, to the idols

τα ἄφωνα ως αν ἤγεσθε απαγόμενοι 3+ διό γνωρίζω
voiceless even as you were led being led away]. Therefore I make known

υμῖν ὅτι ουδείς εν πνεύματι θεού λαλῶν λέγει
to you, that no one in spirit of God speaking] says,

ἀνάθεμα Ἰησοῦν και ουδείς δύναται εἰπεῖν κύριον
Jesus [is] anathema; and no one is able to say, Lord

Ἰησοῦν εἰ μη εν πνεύματι ἁγίῳ 4+ διαιρέσεις δε
Jesus, except by spirit holy]. But [divisions

χαρισμάτων εἰσὶ το δε αὐτό πνεύμα 5+ και
of favors there are], but the same spirit; and

διαιρέσεις διακονιών εἰσὶ και ο αὐτός κύριος 6+
divisions of services there are], and the same Lord.

και διαιρέσεις ενεργημάτων εἰσὶν ο δε αὐτός εστι
And divisions of operations there are], the but same it is]

θεός ο ενεργῶν τα πάντα εν πάσιν 7+ ἐκάστῳ δε
God, the one operating all [things] in all. And to each

חָרֵם וְגַם לֹא יִקְרָא אִישׁ לְיִשׁוּעַ
אֲדוֹן בְּלִתי אִם-בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ:
וְהַמַּתְנִיחַ שְׁנוֹת אֲבָל אֶחָד הוּא הַרוּחַ:
וְשְׁנַיִם הַשְּׂמוּשִׁים וְאֶחָד הוּא הָאֲדוֹן:
וְהַפְּעוּלוֹת שְׁנוֹת אֲבָל הָאֵל הֵם
אֶחָד וְהוּא הַפֹּעֵל אֶת-הַכֹּל בְּכֹל:
וְלִכָּל-אִישׁ וְאִישׁ נִתְּנָה הַתְּגִלוֹת הַרוּחַ
לְהוֹעִיל:

+
וּבְעֵינַי מִתְּנִיחַ הַרוּחַ אֶחָד לֹא-אֶכְחָד
מִכֶּם דִּבֶּר:
הֲלֹא יִדְעֻתֶם כִּי לְפָנַימ גּוֹיִם הָיִיתֶם
וְאֶחָדִי הָאֵלִילִים הָאֵלִמִּים הוּבְלָתֶם וְגַם
נִמְשַׁכְתֶּם:
לְכֵן אוֹדִיעַ אֶתְכֶם כִּי אֵין אִישׁ
דִּבֶּר בְּרוּחַ אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְיִשׁוּעַ

+
וְגַם לֹא יִקְרָא אִישׁ אֶת-יֵשׁוּעַ אֲדוֹן
וְהַמַּתְנִיחַ שְׁנוֹת אֲבָל אֶחָד הוּא הַרוּחַ:
וְשְׁנַיִם הַשְּׂמוּשִׁים וְאֶחָד הוּא הָאֲדוֹן:
וְהַפְּעוּלוֹת שְׁנוֹת אֲבָל הָאֵל הֵם
אֶחָד וְהוּא הַפֹּעֵל אֶת-הַכֹּל בְּכֹל:
וְלִכָּל-אִישׁ וְאִישׁ נִתְּנָה הַתְּגִלוֹת הַרוּחַ
לְהוֹעִיל:

+
וְגַם לֹא יִקְרָא אִישׁ אֶת-יֵשׁוּעַ אֲדוֹן
וְהַמַּתְנִיחַ שְׁנוֹת אֲבָל אֶחָד הוּא הַרוּחַ:
וְשְׁנַיִם הַשְּׂמוּשִׁים וְאֶחָד הוּא הָאֲדוֹן:
וְהַפְּעוּלוֹת שְׁנוֹת אֲבָל הָאֵל הֵם
אֶחָד וְהוּא הַפֹּעֵל אֶת-הַכֹּל בְּכֹל:
וְלִכָּל-אִישׁ וְאִישׁ נִתְּנָה הַתְּגִלוֹת הַרוּחַ
לְהוֹעִיל:

δίδοται η φανέρωσις του πνεύματος προς
 is given the open display of the spirit for
 το συμφέρον 8+ ω μεν γαρ διά του πνεύματος δίδοται
 advantage. For indeed one through the spirit is given
 λόγος σοφίας άλλω δε λόγος γνώσεως κατά το
 word of wisdom; and to another word of knowledge, according to the
 αυτό πνεύμα 9+ ετέρω δε πίστις εν τω αυτό
 same spirit. And to another belief, in the same
 πνεύματι άλλω δε χαρίσματα ιαμάτων εν τω αυτό
 spirit; and to another favors of cures, in the same
 πνεύματι 10+ άλλω δε ενεργήματα δυνάμεων άλλω δε
 spirit; and to another operations of powers; and to another
 προφητεία άλλω δε διακρίσεις πνευμάτων ετέρω δε
 prophecy; and to another distinction of spirits; and to another
 γένη γλωσσών άλλω δε ερμηνεία γλωσσών 11+
 types of languages; and to another translation of languages.
 πάντα δε ταύτα ενεργεί το εν και το αυτό πνεύμα
 But all these operate by the one and the same spirit,
 διαιρούν ιδία εκάστω καθώς βούλεται 12+
 dividing privately to each as he wills.
 καθάπερ γαρ το σώμα εν εστι και μέλη έχει πολλά
 For just as the body is one, and members has many],
 πάντα δε τα μέλη του σώματος του ενός πολλά όντα
 but all the members of the body one], being many,
 εν εστι σώμα ούτω και ο χριστός 13+ και γαρ εν ενί
 are one body; so also the Christ. For also in one

+ כִּי הָאֶחָד נִתֵּן-לוֹ עַל-יְדֵי הָרוּחַ דְּבוּר תְּחִכְמָה וּלְאֶחָד דְּבוּר תִּדְעֵת כְּפִי הָרוּחַ תִּהְיֶה: + לְאֶחָד הָאֲמוּנָה בְּרוּחַ תִּהְיֶה וּלְאֶחָד מִתְּנִינֹת הָרְפוּאוֹת בְּרוּחַ תִּהְיֶה: + וּלְאֶחָד לְפִעַל גְּבוּרוֹת וּלְאֶחָד גְּבוּאָה וּלְאֶחָד לְתַבְחִין בֵּין הַרוּחוֹת וּלְאֶחָד מִיָּנִי לְשָׁנוֹת וּלְאֶחָד בְּאוּר לְשָׁנוֹת:	+ וְכָל-אֵלֶּה יַפְעֵל הָרוּחַ הָאֶחָד תִּהְיֶה הַחֶלֶק לְאִישׁ כְּרָצוֹנוֹ: + כִּי כַּאֲשֶׁר הִגּוּף אֶחָד וּבּוֹ אֲבָרִים הִרְבֵּה וְכָל-אֲבָרֵי הִגּוּף אֵף כִּי-רַבִּים הֵם כּוֹלֵם גּוּף אֶחָד כֵּן גַּם הַמְּשִׁיחַ: + כִּי בְרוּחַ אֶחָד נִשְׁבְּלָנוּ כּוֹלָנוּ לְגוּף אֶחָד אִם-יְהוּדִים וְאִם-יּוֹנִים אִם-עִבְרִים וְאִם-כְּנִי חוֹרִין וְכוּלָנוּ לְרוּחַ אֶחָד הַשְּׁקִינוּ:
---	---

+ אֵלֶּה דְּמִשְׁכָּא לֹא בְּחַיָּה אֲלֵךְ אֲשַׁחֲדָא לְרֵעִי אִךְ חַיָּה אֲלֵךְ אֲשַׁחֲדָא בְּחַיָּה אֲלֵךְ: + לְרֵעִי אֲלֵךְ אֲשַׁחֲדָא בְּחַיָּה אֲלֵךְ לְרֵעִי אֲשַׁחֲדָא אֲשַׁחֲדָא בְּחַיָּה אֲלֵךְ: + לְרֵעִי אֲלֵךְ אֲשַׁחֲדָא אֲשַׁחֲדָא לְרֵעִי אֲלֵךְ אֲשַׁחֲדָא לְרֵעִי אֲשַׁחֲדָא אֲשַׁחֲדָא לְרֵעִי: + חַיָּה אֲלֵךְ אֲשַׁחֲדָא אֲשַׁחֲדָא אֲשַׁחֲדָא	+ הַחֶלֶק לְחַיָּה אֲשַׁחֲדָא
---	---

πνεύματι ημεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν
spirit we all in one body were immersed,
 εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες εἴτε δούλοι εἴτε
whether Jews, whether Greeks, whether slaves, whether
 ἐλεύθεροι καὶ πάντες εἰς ἐν πνεῦμα ἐποτίσθημεν 14+
free; and all into one spirit given to drink.
 καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλὰ 15+
For also the body is not one member, but many.
 εἴαν εἴπῃ ὁ πούς ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ
If should say the foot] that, I am not a hand, I am not of the
 σώματος οὐ παρά τούτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ
body; [it is] not because of this it is not of the
 σώματος 16+ καὶ εἴαν εἴπῃ τὸ οὖς ὅτι οὐκ εἰμὶ
body. And if should say the ear] that, I am not
 ὀφθαλμὸς οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος οὐ παρά
an eye, I am not of the body; [it is] not because of
 τούτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος 17+ εἰ ὅλον τὸ
this it is not of the body. If all the
 σῶμα ὀφθαλμὸς πού η ἀκοή εἰ ὅλον ἀκοή
body [was] an eye, where [would be] the hearing? If all [was] hearing,
 πού η ὀσφρησις 18+ νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἐθετο τα
where [would be] the smelling? But now God made the
 μέλη ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς
members, one each] of them in the body, as
 ἠθέλησεν 19+ εἰ δὲ ἦν τα πάντα ἐν μέλος πού τὸ
he wanted. But if it was all [were] one member, where the

+ כִּי גַם־הַגּוֹי לֹא אֶבֶר אֶחָד הוּא כִּי
 אִם־רַבִּים:
 + אִם־תֹּאמַר הַרְגֵּל לֹא יָד אֲנִי עַל־כֵּן
 אֲיַנְנִי מִן־הַגּוֹי הַלְּזֹאת לֹא מִן־הַגּוֹי הִיא:
 + וְאִם־תֹּאמַר הָאָזֶן לֹא עֵין אֲנִי עַל־כֵּן
 אֲיַנְנִי מִן־הַגּוֹי הַלְּזֹאת לֹא מִן־הַגּוֹי הִיא:

+ אִם־הַגּוֹי כּוֹלֵו יִהְיֶה עֵין אִיה
 הַשְּׁמַע וְאִם־כּוֹלֵו שְׁמַע אִיה הַרִיחַ:
 + וְעַתָּה הָאֵל הִים שֶׁת אֶת־הָאֲבָרִים
 כָּל־אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם בְּגוֹי כָּפִי רְצוֹנוֹ:
 + וְאֵלֹהֵינוּ כּוֹלֵם אֶבֶר אֶחָד אִיה הַגּוֹי:

אִיזְכָּר אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אִיזְכָּר אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב:
 + אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אֶרְכָּב:
 + אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב:
 + אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב

אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב
 אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב אֶרְכָּב

σώμα 20+ νυν δε πολλά μεν μέλη εν δε σώμα 21+
 body? But now [there are] many members indeed, but one body.
 ου δύναται δε οφθαλμός ειπείν τη χειρί χρείαν σου
 is not able And [the] eye] to say to the hand, need of you
 ουκ έχω η πάλιν η κεφαλή τοις ποσί χρείαν υμών
 I have no]; or again the head to the feet, need of you
 ουκ έχω 22+ αλλά πολλώ μάλλον τα δοκούντα μέλη
 I have no]. But more rather, the which seem members
 του σώματος ασθενέστερα υπάρχειν αναγκαία εστι 23+
 of the body weaker to be] are important;
 και α δοκούμεν ατιμότερα είναι του σώματος
 and the ones which seem to be exceedingly without honor of the body,
 τούτοις τιμήν περισσοτέραν περιτίθεμεν και
 these honor more extra we invest]; and
 τα ασχήμονα ημών ευσχημοσύνην περισσοτέραν έχει
 indecent [parts] our decency more extra have];
 24+ τα δε ευσχήμονα ημών ου χρείαν έχει αλλ'
 but decent [parts] our no need have]. But
 ο θεός συνεκέρασε το σώμα τω υστερούντι
 God mixed together the body to the [part] lacking,
 περισσοτέραν δους τιμήν 25+ ίνα μη η σχίσμα
 more extra having given] honor, that there might not be a split
 εν τω σώματι αλλά το αυτό υπέρ αλλήλων
 in the body, but the same for one another

+ הנה רבים הם האברים והגוף אחד:
 + העין לא תוכל דבר אל-היד לאמר
 לא אצטרף לך וגם-הראש לא-יוכל דבר
 אל-הרגלים לאמר לא אצטרף לכן:
 + כי להפך אברי הגוף הנראים
 רבים צריכים לנו להם ביותר:
 + והנראים לנו נקלים בגוף אתם

נלביש יתר כבוד ואשר לבשת
 לנו מרבים אנחנו את עדים:
 + כי האברים ההגונים אשר בנו אין
 צורך לתת כבוד להם וכן מונג האלהים
 את הגוף לתת כבוד יותר לגרוע:
 + כדי שלא-תהיה מחלקת בגוף כי
 אם-ידאנו כל-האברים יחד זה לזה:

+ וְהָאֲבָרִים הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ

וְהָאֲבָרִים הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ
 הַנִּרְאִים לָנוּ הַנִּרְאִים לָנוּ

μεριμνώσι τα μέλη 26+ και είτε πάσχει εν μέλος
 should have concern [that] the members]. And whether suffers one member],
 συμπάσχει πάντα τα μέλη είτε δοξάζεται εν μέλος
 suffer along all the members]; whether be glorified one member],

συγχαίρει πάντα τα μέλη 27+ υμείς δε εστε σώμα
 rejoice along all the members]. But you are [the] body

χριστού και μέλη εκ μέρους 28+ και ους μεν έθετο
 of Christ, and members in turn. And whom indeed appointed
 ο θεός εν τη εκκλησία πρώτον αποστόλους δεύτερον
 God] in the assembly, first apostles, second
 προφήτας τρίτον διδασκάλους έπειτα δυνάμεις είτα
 prophets, third teachers, thereupon [works] of power, then
 χαρίσματα ιαμάτων αντιλήψεις κυβερνήσεις γένη
 favors of cures, assistance, guidance, types

γλωσσών 29+ μη πάντες απόστολοι μη πάντες
 of languages. Not all [are] apostles. Not all

προφήται μη πάντες διδάσκαλοι μη πάντες
 [are] prophets. Not all [are] teachers. Not all

δυνάμεις 30+ μη πάντες χαρίσματα έχουσιν ιαμάτων
 [are works] of power. Not all favors have] of cures.

μη πάντες γλώσσαις λαλουσί μη πάντες
 Not all languages speak]. Not all

διερμηνεύουσιν 31+ ζηλούτε δε τα χαρίσματα
 interpret. But be zealous for the favors

וְאִם-יִכְאָב אָבֵר אֶחָד יִכְאָבוּ + הַרְפוּאוֹת וְתַמְיִכּוֹת וְהַנְהַגּוֹת וּמִיּוֹנֵי לְשׁוֹנוֹת:
 אֵתוֹ כָּל-הָאֲבָרִים וְאִם-יִכּוֹבֵד אָבֵר + הַכּוֹלֵם שְׁלֵיחִים אִם-כּוֹלֵם נְבִיאִים אִו
 אֶחָד יִשְׁמְחוּ אֵתוֹ כָּל-הָאֲבָרִים: כּוֹלֵם מִלְמָדִים הַכּוֹלֵם עֲשֵׂי גְבוּרוֹת:
 + וְאֵתֶם גּוֹף תְּמַשִּׁיחַ אֵתֶם וְאֲבָרָיו כָּל-אֶחָד + הַלְכוֹלֵם מִתְּנוֹת רְפוּאוֹת הַכּוֹלֵם
 לְפִי חֶלְקוֹ: מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹנוֹת הַכּוֹלֵם מִבְּאֵרֵי לְשׁוֹנוֹת:
 + וּמֵהֶם שֵׁם הָאֱלֹהִים בְּקֶהֱל רֵאשׁוֹנָה + וְאֵתֶם הַשְׁתַּדְּלוּ לְהַשִּׁיג הַמְתְּנוֹת
 לְשְׁלִיחִים וְשִׁנִּית לְנְבִיאִים וְשְׁלִישִׁית הַטּוֹבוֹת בְּיוֹתֵר וְאֲנִי הִנְנִי מוֹרֵה
 לְמִלְמָדִים וְיִתֵּן גְּבוּרוֹת אֶף-מִתְּנוֹת אֶתְכֶם דְּרֹךְ נַעֲלָה עַל-כּוֹלְנָה:

וְאִם-יִכְאָב אָבֵר אֶחָד יִכְאָבוּ + הַרְפוּאוֹת וְתַמְיִכּוֹת וְהַנְהַגּוֹת וּמִיּוֹנֵי לְשׁוֹנוֹת:
 אֵתוֹ כָּל-הָאֲבָרִים וְאִם-יִכּוֹבֵד אָבֵר + הַכּוֹלֵם שְׁלֵיחִים אִם-כּוֹלֵם נְבִיאִים אִו
 אֶחָד יִשְׁמְחוּ אֵתוֹ כָּל-הָאֲבָרִים: כּוֹלֵם מִלְמָדִים הַכּוֹלֵם עֲשֵׂי גְבוּרוֹת:
 + וְאֵתֶם גּוֹף תְּמַשִּׁיחַ אֵתֶם וְאֲבָרָיו כָּל-אֶחָד + הַלְכוֹלֵם מִתְּנוֹת רְפוּאוֹת הַכּוֹלֵם
 לְפִי חֶלְקוֹ: מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹנוֹת הַכּוֹלֵם מִבְּאֵרֵי לְשׁוֹנוֹת:
 + וּמֵהֶם שֵׁם הָאֱלֹהִים בְּקֶהֱל רֵאשׁוֹנָה + וְאֵתֶם הַשְׁתַּדְּלוּ לְהַשִּׁיג הַמְתְּנוֹת
 לְשְׁלִיחִים וְשִׁנִּית לְנְבִיאִים וְשְׁלִישִׁית הַטּוֹבוֹת בְּיוֹתֵר וְאֲנִי הִנְנִי מוֹרֵה
 לְמִלְמָדִים וְיִתֵּן גְּבוּרוֹת אֶף-מִתְּנוֹת אֶתְכֶם דְּרֹךְ נַעֲלָה עַל-כּוֹלְנָה:

τα κρείττονα και ἐτι καθ' υπερβολήν οδόν
better]. And yet that exceeds a way
υμῖν δείκνυμι
I will show to you].

13 ג

1+ εἰάν ταις γλώσσαις των ανθρώπων λαλώ και των
If the languages of men I speak] and of the
αγγέλων αγάπην δε μη έχω γέγονα χαλκός ηχών η
angels, love but not I have], I have become brass resounding, or
κύμβαλον αλαλάζον 2+ και εἰάν έχω προφητείαν και
a cymbal sounding loudly. And if I have prophecy, and
εἰδώ τα μυστήρια πάντα και πάσαν την γνώσιν και
I know the mysteries -- all, and all the knowledge; and
εἰάν έχω πάσαν την πίστιν ὡστε ὄρη μεθιστάνειν
if I have all the belief, so as mountains to remove],
αγάπην δε μη έχω ουθέν εἰμι 3+ και εἰάν ψωμίσω
love but I have not], I am nothing. And if I should distribute
πάντα τα υπάρχοντά μου και εἰάν παραδῶ
all my possessions, and if I should deliver up
το σώμά μου ἵνα καυθήσωμαι αγάπην δε μη έχω
my body that it should be burned, love but I have not],
ουδέν ωφελούμαι 4+ η αγάπη μακροθυμεί
not one benefit do I derive. The love is lenient,
χρηστεύεται η αγάπη ου ζηλοί η αγάπη ου
is kind; the love [is] not jealous, the love [is] not

+ ואין־בי האהבה הייתי כֹּאֵין:
+ ואם־אחלק את־כל־הוֹנִי ואם־אתֶּן
את־גוּפִי לְשִׂרְפָה ואין־בי האהבה כֹּל־זוֹאת
לא תועיל־נִי:
+ האהבה מאַרְכֶּת־אֶף ועֲשֵׂה
חֶסֶד האהבה לא תקנא האהבה
לא תתפאר ולא תתרוֹם:
+ אִם־בְּלִשְׁנוֹת אֲנָשִׁים ומְלֵאכִים אֲדַבֵּר
ואין־בי אהבה הייתי כְּנֹחַשֶׁת הַמָּה אוֹ
כְּצִלְצֵל תְּרוּעָה:
+ ואם תהיה־לי נְבוּאָה ואֲדַע כֹּל־הַסּוּדוֹת
וכֹּל־הַדַּעַת ואם תהיה־לי אֲמוּנָה
רַבָּה עַד לְהַעֲתִיק הַרִים מִמְּקוֹמָם

+ אִם־בְּלִשְׁנוֹת אֲנָשִׁים ומְלֵאכִים אֲדַבֵּר
ואין־בי אהבה הייתי כְּנֹחַשֶׁת הַמָּה אוֹ
כְּצִלְצֵל תְּרוּעָה:
+ ואם תהיה־לי נְבוּאָה ואֲדַע כֹּל־הַסּוּדוֹת
וכֹּל־הַדַּעַת ואם תהיה־לי אֲמוּנָה
רַבָּה עַד לְהַעֲתִיק הַרִים מִמְּקוֹמָם

περπερεύεται ου φυσιούται 5+ ουκ ασχημονεί ου
rash, not inflated, not indecent, does not
ζητεί τα εαυτής ου παροξύνεται ου λογίζεται
seek the [things] for itself, is not provoked, does not consider

το κακόν 6+ ου χαίρει επί τη αδικία συγχαίρει δε
the bad, does not rejoice at the injustice, but rejoices with

τη αληθεία 7+ πάντα στέγει πάντα πιστεύει πάντα
the truth. All [things] it sustains, all [things] it trusts, all [things]

ελπίζει πάντα υπομένει 8+ η αγάπη ουδέποτε
it hopes, all [things] it endures. The love at no time

εκπίπτει είτε δε προφητεία καταργηθήσονται είτε
falls off. But whether prophecies, they shall cease work; whether

γλώσσα παύσονται είτε γνώσις καταργηθήσεται 9+
languages, they shall cease; whether knowledge, it shall cease work.

εκ μέρους δε γινώσκωμεν και εκ μέρους
in part But] we know, and in part

προφητεύομεν 10+ όταν δε έλθη το τέλειον τότε
we prophesy. But whenever should come the perfect], then

το εκ μέρους καταργηθήσεται 11+ ότε ήμην νήπιος
the [thing] in part shall cease work. When I was an infant,

ως νήπιος ελάλουν ως νήπιος εφρόνουν ως νήπιος
as an infant I spoke, as an infant I thought, as an infant

ελογιζόμην ότε δε γεγονός ανήρ κατήργηκα τα του
I considered; but when I became a man I ceased in the [things] of the

תַּבְּטִלְנָה וְהַקְּשֵׁנוֹת תִּכְלֶינָה וְהַדַּעַת תִּבְטֹל׃ +
אֲשֶׁר-לָהּ וְלֹא תִתְמַרְמֵר וְלֹא תִחְשַׁב הַרְעָה׃ +
כִּי-קָצַף הוּא שִׁידָעֵנוּ וְקָצַף הוּא שְׁנֵיבֵאֵנוּ׃ +
וּכְבוֹא הַתָּמִים אֲזַ עָבוֹר תַּעֲבֹר הַקְּצַת׃ +
כֹּאֲשֶׁר הָיִיתִי עוֹלֵל כְּעוֹלֵל דְּבַרְתִּי׃ +
כְּעוֹלֵל הָיִיתִי כְּעוֹלֵל חֲשַׁבְתִּי וּכְאֲשֶׁר
הָיִיתִי לְאִישׁ הִסִּירְתִּי דְּבַרִּי הָעוֹלֵל׃ +
לֹא תִשְׁמַח בְּעוֹלָהּ כִּי עִם-הָאָמֶת תִּשְׁמַח׃ +
אֶת-כֹּל תִּשָּׂא אֶת-כֹּל תִּאֲמִין׃ +
אֶת-כֹּל תִּקְוָה וְאֶת-כֹּל תִּסְבֹּל׃ +
הָאֲהָבָה לֹא-תִבַּל לְעוֹלָם אָבֵל הַנְּבוּאוֹת

עֵלְיָ חֵדַּבְּבִי׃ +
אֲחֵד, וְיָהּ יִהְיֶה אֲחֵד׃ +
מִיָּהּ נִבְחַלְלָהּ מִיָּהּ וְקָלַלְתָּ אֶת-אֵלֶּי׃ +
יָהּ נִלְוִי אֶת-אֵלֶּי אֲבִי נִלְוִי אֶת-חַלְלָהּ +
אֶת-אֵלֶּי אֶת-אֵלֶּי אֶת-אֵלֶּי אֶת-אֵלֶּי׃ +
אֵלֶּי אֶת-אֵלֶּי אֶת-אֵלֶּי אֶת-אֵלֶּי׃ +
נִבְחַלְלָהּ מִיָּהּ נִבְחַלְלָהּ מִיָּהּ נִבְחַלְלָהּ׃ +
יָהּ יָהּ יָהּ יָהּ יָהּ יָהּ יָהּ יָהּ׃ +

νηπίου **12+** βλέπομεν γαρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν
 infant. For we see now by a mirror in
 αινίγματι τότε δε πρόσωπον προς πρόσωπον ἄρτι
 an enigma, but then face to face. Now
 γινώσκω ἐκ μέρους τότε δε επιγνώσομαι καθώς και
 I know in part, but then I shall recognize as also
 επεγνώσθην **13+** νυνί δε μένει πίστις ἐλπίς ἀγάπη
 I was recognized. But now abide belief, hope, love,
 τα τρία ταύτα μείζων δε τούτων η ἀγάπη
 these three; but greater of these [is] the love.

14 7

1+ διώκετε την ἀγάπην ζηλούτε δε τα πνευματικά
 Pursue the love, and be zealous for the spirituals!

μάλλον δε ἵνα προφητεύητε **2+** ο γαρ λαλὼν γλώσση
 but more that you should prophesy. For the one speaking a language,
 οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλά τῷ θεῷ οὐδεὶς γαρ ἀκούει
 not to men speaks], but to God. For no one hears,

πνεύματι δε λαλεῖ μυστήρια **3+** ο δε προφητεύων
 but in spirit he speaks mysteries. But the one prophesying,
 ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν και παράκλησιν και
 to men speaks] for edifying and comfort and

παραμυθίαν **4+** ο λαλὼν γλώσση εαυτὸν οἰκοδομεῖ
 consolation. The one speaking a language edifies himself;

ο δε προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ **5+** θέλω δε
 but the one prophesying [[the] assembly edifies]. But I want

+ כִּי כָעֵת מִבֵּיטִים אֲנַחְנוּ בְּמִרְאָה
 וּבְחִידוֹת וְאֵן פְּנִים אֶל־פְּנִים:
 + כָּעֵת יוֹדַע אֲנִי קִצְתוֹ וְאֵן כְּאֲשֶׁר נֹדַעְתִּי
 אֲדַע אַף־אֲנִי:

+ רָדַפוּ אַחֲרַי הָאֱהָבָה וְהִשְׁתַּדְּלוּ
 לְהִשָּׁיג מִתְּנֹנֹת הַרוּחַ וּבִיּוֹתֵר שֶׁתִּתְּנַבְּאוּ:
 + כִּי הַמְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן אֵינְנוּ מְדַבֵּר

לְאָדָם כִּי אִם־לְאֱלֹהִים כִּי אֵין־אִישׁ
 שִׁמְעוֹ וּבְרוּחַ הוּא מְדַבֵּר סוּדוֹת:
 + וְהַמְתַּנְבֵּא הוּא מְדַבֵּר לְבְנֵי
 אָדָם לְבִנְיָתָם וּלְיִסְרָם וּלְנַחֲמָם:
 + הַמְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן בּוֹנֵה אֶת־נַפְשׁוֹ
 וְהַמְתַּנְבֵּא בּוֹנֵה אֶת־הָעֵדָה:
 + וּמִי יִתֵּן וְכוּלְכֶם תִּדְבְּרוּ בְּלִשְׁנוֹת וּבִיּוֹתֵר

+ וְכִי אֲנִי אֲדַבֵּר בְּלִשׁוֹן אֵינְנוּ מְדַבֵּר
 בְּלִשׁוֹן אֱלֹהִים אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 מִשְׁכָּל מִשְׁכָּל אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי:
 + וְכִי אֲנִי אֲדַבֵּר בְּלִשׁוֹן אֵינְנוּ מְדַבֵּר
 בְּלִשׁוֹן אֱלֹהִים אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 מִשְׁכָּל מִשְׁכָּל אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי:

+ וְכִי אֲנִי אֲדַבֵּר בְּלִשׁוֹן אֵינְנוּ מְדַבֵּר
 בְּלִשׁוֹן אֱלֹהִים אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 מִשְׁכָּל מִשְׁכָּל אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי:
 + וְכִי אֲנִי אֲדַבֵּר בְּלִשׁוֹן אֵינְנוּ מְדַבֵּר
 בְּלִשׁוֹן אֱלֹהִים אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 מִשְׁכָּל מִשְׁכָּל אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי:

+ וְכִי אֲנִי אֲדַבֵּר בְּלִשׁוֹן אֵינְנוּ מְדַבֵּר
 בְּלִשׁוֹן אֱלֹהִים אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 מִשְׁכָּל מִשְׁכָּל אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי:

+ וְכִי אֲנִי אֲדַבֵּר בְּלִשׁוֹן אֵינְנוּ מְדַבֵּר
 בְּלִשׁוֹן אֱלֹהִים אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 מִשְׁכָּל מִשְׁכָּל אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי
 אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי אֲנִי אֲדַבֵּר לְמַטְל אֲפִי:

πάντας υμὰς λαλεῖν γλώσσαις μάλλον δε ἵνα
 you all to speak languages, but more that
 προφητεύετε μείζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ
 you prophesy; for greater [is] the one prophesying, than the one
 λαλῶν γλώσσαις ἐκτός εἰ μὴ διερμηνεύει ἵνα ἡ
 speaking languages, outside of unless he interprets, that the
 ἐκκλησία οἰκοδομήν λάβη 6+ νυνὶ δε
 assembly [edification should receive]. And now,
 ἀδελφοί εἴαν ἔλθω πρὸς υμὰς γλώσσαις λαλῶν τι
 brethren, if I should come to you languages speaking], what
 υμὰς ωφελήσω εἴαν μὴ υμῖν λαλήσω ἢ ἐν
 shall I benefit you, unless I shall speak to you either in
 ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητεία ἢ ἐν
 revelation, or in knowledge, or in prophecy, or in
 διδαχῇ 7+ ὅμως τὰ ἀψυχα φωνὴν δίδοντα εἴτε
 teaching? Even the lifeless [things] a sound giving], whether
 αὐλὸς εἴτε κιθάρᾳ εἴαν διαστολήν τοῖς φθόγγοις
 pipe, whether harp, if a distinction to the tones
 μὴ δὴ πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ
 they should not give, how shall be known the [thing] piped, or
 τὸ κιθαριζόμενον 8+ καὶ γὰρ εἴαν ἀδηλον φωνὴν
 the [thing] being harped? For also if a concealed sound
 σάλπιγξ δὴ τις παρασκευάζεται εἰς πόλεμον 9+
 a trumpet should give], who shall make preparations for battle?
 οὕτως καὶ υμεῖς διὰ τῆς γλώσσης εἴαν μὴ εὖσημον
 So also you through the tongue, if not a well-marked

כִּי תִתְנַבְּאוּ כִּי גְדוֹל הַמִּתְנַבֵּא מִן־הַמְדַבֵּר
 בְּלִשְׁנוֹת בְּלִתי אִם־יִפְרֹשׁ לְמַעַן תִּבְנֶה
 הָעֵדָה:
 + וְעִתָּה אַחֵי כִי־אָבוּא אֵלֵיכֶם
 וְאִדְבַר בְּלִשְׁנוֹת מִה־אוֹעִיל לָכֶם
 אִם־לֹא אִדְבַר אֵלֵיכֶם בְּחֻזֹן אוֹ
 בְּדַעַת אוֹ בְּנִבְוָאָה אוֹ בְּהוֹרָאָה:
 + הֲלֹא מִה־שְּׂאִין בּוֹ רוּחַ חַיִּים וְנִתָּן

קוֹל חֲלִיל אוֹ כְּנוֹר אִם־לֹא יִשְׁמִיעוּ
 קְלוֹת אֲשֶׁר תּוֹכֵל הָאָזֵן לְהִבְחִין
 אֵיכָה יִנְדַע מִה־יִזְמַר וּמִה־יִנְגִּן:
 + גַּם הַשּׁוֹפָר אִם־לֹא יִתֵּן קוֹלוֹ
 קוֹל בְּרוּר מִי יִחְלֹץ לְמִלְחָמָה:
 + כֵּן גַּם־אַתֶּם אִם לֹא־תוֹצִיאוּ
 בְּלִשְׁנוֹנְכֶם דְּבוּר מְפָרֵשׁ אֵיכָה יִנְדַע
 הַמְדוֹבֵר הֲלֹא תִהְיוּ כְּמְדַבְּרִים לְרוּחַ:

כִּי תִתְנַבְּאוּ כִּי גְדוֹל הַמִּתְנַבֵּא מִן־הַמְדַבֵּר
 בְּלִשְׁנוֹת בְּלִתי אִם־יִפְרֹשׁ לְמַעַן תִּבְנֶה
 הָעֵדָה:
 + וְעִתָּה אַחֵי כִי־אָבוּא אֵלֵיכֶם
 וְאִדְבַר בְּלִשְׁנוֹת מִה־אוֹעִיל לָכֶם
 אִם־לֹא אִדְבַר אֵלֵיכֶם בְּחֻזֹן אוֹ
 בְּדַעַת אוֹ בְּנִבְוָאָה אוֹ בְּהוֹרָאָה:
 + הֲלֹא מִה־שְּׂאִין בּוֹ רוּחַ חַיִּים וְנִתָּן

אִם־לֹא יִשְׁמִיעוּ קְלוֹת אֲשֶׁר תּוֹכֵל
 הָאָזֵן לְהִבְחִין אֵיכָה יִנְדַע מִה־יִזְמַר
 וּמִה־יִנְגִּן:
 + גַּם הַשּׁוֹפָר אִם־לֹא יִתֵּן קוֹלוֹ
 קוֹל בְּרוּר מִי יִחְלֹץ לְמִלְחָמָה:
 + כֵּן גַּם־אַתֶּם אִם לֹא־תוֹצִיאוּ
 בְּלִשְׁנוֹנְכֶם דְּבוּר מְפָרֵשׁ אֵיכָה יִנְדַע
 הַמְדוֹבֵר הֲלֹא תִהְיוּ כְּמְדַבְּרִים לְרוּחַ:

λόγον δώτε πως γνωσθήσεται το λαλούμενον
 word you should give], how shall [be known the [thing] being spoken],
 έσεσθε γαρ εις αέρα λαλούντες 10+ τосαύτα ει τύχοι
 for you will be into air speaking]. so many Since by chance
 γένη φωνών εστίν εν κόσμω και ουδέν αυτών
 kinds of sounds there are] in [the] world, and none of them
 άφωνον 11+ εán ούν μη ειδώ την δύναμιν της
 voiceless; if then I do not know the ability of the
 φωνής έσομαι τω λαλούντι βάρβαρος και ο
 sound, I will be to the one speaking a barbarian; and the one
 λαλών εν εμοί βάρβαρος 12+ ούτω και υμείς επει
 speaking with me a barbarian. So also you, when
 ζηλωταί εστε πνευμάτων προς την οικοδομήν της
 you are zealous of spirits, for the edification of the
 εκκλησίας ζητείτε ίνα περισσεύητε 13+ διόπερ ο
 assembly seek that you should abound]! Therefore [let] the one
 λαλών γλώσση προσευχέσθω ίνα διερμηνεύη 14+
 speaking a language pray that he should interpret!
 εán γαρ προσεύχωμαι γλώσση το πνεύμά μου
 For if I should pray in a language, my spirit
 προσεύχεται ο δε νους μου άκαρπός εστι 15+ τι ούν
 prays, but my intellect is unfruitful. What then
 εστί προσεύξομαι τω πνεύματι προσεύξομαι δε και
 is it? I will pray with the spirit, but I will pray also
 τω νοϊ ψαλώ τω πνεύματι ψαλώ δε και
 with the intellect. I will strum [praise] with the spirit, but I will strum [praise] also

+ הן פְּמָה מִיָּנִי לְשָׁנוֹת יֵשׁ בְּעוֹלָם
 ואין אחת מהן בלי קול:
 + לְכֵן אִם־אֵינֶנִּי יָדַע פֶּשֶׁר הַקּוֹל אֶהְיֶה
 כְּלֵעַז בְּעֵינַי הַמְדַבֵּר וְהַמְדַבֵּר יִהְיֶה כְּלֵעַז
 בְּעֵינַי:
 + כֵּן גַּם־אַתֶּם לְפִי שְׂמֵתֶאָוִים אַתֶּם לְכַחוֹת
 רוּחַנִיּוֹת בְּקִשׁוֹ לְהַעֲדִיף בְּמַה־שִּׁיבְנָה
 אֶת־הָעֵדָה:
 + הַיּוֹמָאֵסְיָא
 + אִם־אֵינֶנִּי יָדַע פֶּשֶׁר הַקּוֹל אֶהְיֶה
 כְּלֵעַז בְּעֵינַי הַמְדַבֵּר וְהַמְדַבֵּר יִהְיֶה כְּלֵעַז
 בְּעֵינַי:
 + כֵּן גַּם־אַתֶּם לְפִי שְׂמֵתֶאָוִים אַתֶּם לְכַחוֹת
 רוּחַנִיּוֹת בְּקִשׁוֹ לְהַעֲדִיף בְּמַה־שִּׁיבְנָה
 אֶת־הָעֵדָה:
 + הַיּוֹמָאֵסְיָא

+ עַל־כֵּן יִתְפַּלֵּל הַמְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן וְגַם
 יִפְרֹשְׁנָה:
 + כִּי אִם־אֶתְפַּלֵּל בְּלִשׁוֹן רוּחִי
 מִתְפַּלֵּל וְשִׁכְלִי אֵינֶנּוּ עוֹשֶׂה פְּרִי:
 + וְעַתָּה מַה־אֶעֱשֶׂה אֶתְפַּלֵּלָהּ
 בְּרוּחִי וְאֶתְפַּלֵּלָהּ גַּם־בְּשִׁכְלִי אֲזַמְרָה
 בְּרוּחִי וְאֲזַמְרָה גַּם־בְּשִׁכְלִי:
 + הַיּוֹמָאֵסְיָא

+ אִם־אֵינֶנִּי יָדַע פֶּשֶׁר הַקּוֹל אֶהְיֶה
 כְּלֵעַז בְּעֵינַי הַמְדַבֵּר וְהַמְדַבֵּר יִהְיֶה כְּלֵעַז
 בְּעֵינַי:
 + כֵּן גַּם־אַתֶּם לְפִי שְׂמֵתֶאָוִים אַתֶּם לְכַחוֹת
 רוּחַנִיּוֹת בְּקִשׁוֹ לְהַעֲדִיף בְּמַה־שִּׁיבְנָה
 אֶת־הָעֵדָה:
 + הַיּוֹמָאֵסְיָא

+ אִם־אֵינֶנִּי יָדַע פֶּשֶׁר הַקּוֹל אֶהְיֶה
 כְּלֵעַז בְּעֵינַי הַמְדַבֵּר וְהַמְדַבֵּר יִהְיֶה כְּלֵעַז
 בְּעֵינַי:
 + כֵּן גַּם־אַתֶּם לְפִי שְׂמֵתֶאָוִים אַתֶּם לְכַחוֹת
 רוּחַנִיּוֹת בְּקִשׁוֹ לְהַעֲדִיף בְּמַה־שִּׁיבְנָה
 אֶת־הָעֵדָה:
 + הַיּוֹמָאֵסְיָא

τῷ νοῖ **16+** ἐπεὶ εἰάν εὐλογήσης τῷ πνεύματι ὁ
 with the intellect. Since if you should bless with the spirit, the one
 ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ερεῖ το
 filling the place of the common person, how shall he say the
 ἀμήν ἐπὶ τῇ σου εὐχαριστίᾳ ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ
 Amen at your thanksgiving, since what you say he does not
 οἶδε **17+** σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς ἀλλ' ὁ
 know? you indeed For] well give thanks, but the
 ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται **18+** εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου
 other is not edified. I give thanks [to] my God,
 πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν **19+** ἀλλ' ἐν
 than all of you more with languages speaking]; but in
 ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λογούς διὰ τοῦ νοός μου
 [the] assembly I want five words through my intellect
 λαλήσαι ἵνα καὶ ἄλλους κατηγήσω ἢ μυρίους
 to speak], that also others I should instruct, rather than ten thousand
 λόγους ἐν γλώσσῃ **20+** ἀδελφοί μὴ παιδία γίνεσθε
 words in a language. Brethren, not children be]
 ταῖς φρεσίν ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε ταῖς δε φρεσί
 in the senses, but in evil act like infants, but in the senses
 τέλειοι γίνεσθε **21+** ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν
 complete become!] In the law it has been written that, In
 ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω
 other languages, and by lips other] I shall speak
 τῷ λαῷ τούτῳ καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου
 to this people, and neither thus shall they listen to me,

+ כִּי אִם-תְּבָרֵךְ בְּרוּחַ אֵיךְ יַעֲנֶה מִי
 שְׁהוּא נֹתוֹן בְּמִקּוֹם הַהֲדִירוֹת אֲמֵן אַחַר
 בְּרִכְתְּךָ וְהוּא אֵינְנִי יָדַע מָה אַתָּה אֹמֵר:
 + הֵן אַתָּה תְּבָרֵךְ כְּרְאוּי אֲבָל רַעַךְ לֹא
 יִבְנֶה:
 + אֲוֹדָה לֵאלֹהֵי שְׁיֹוֹתֵר מִכְּלַכְּם אֲנִי מְדַבֵּר
 בְּלִשְׁנוֹת:
 + אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין

בְּשִׁכְלִי כְּדִי לְהוֹרֹת נִם אֶת-הָאֲחֵרִים
 מְלִדְבַר רַבְבוֹת מְלִין בְּלִשְׁוֹן:
 + אַחִי אֶל-תְּהִיו כְּקִטְנִים בְּבִינָה אֶלָּא
 הִיו תִּינּוֹקוֹת לְרַעַה וּשְׁלָמִים בְּבִינָה:
 + הֵן כְּתוֹב בַּתּוֹרָה כִּי-בְלִעְנֵי שְׂפָה
 וּבְלִשְׁוֹן אַחֲרֵת אֲדַבֵּר אֶל-הָעָם הַזֶּה וְנִם
 בְּזֹאת לֹא-אָבוּ שְׁמֹעַ-לִי אֹמֵר יְהוָה:
 + אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין

+ אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין

אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין
 אֲכֵן בְּקִהֵל אֲבַחֵר לְדַבֵּר חֲמֵשׁ מְלִין

λέγει κύριος 22+ ὥστε αι γλώσσαι εις σημεῖόν εισιν
 says [the] Lord. So that the languages for a sign are],
 ου τοις πιστεύουσιν αλλά τοις απίστοις η δε
 not to the ones believing, but to the unbelievers; And
 προφητεία ου τοις απίστοις αλλά τοις πιστεύουσιν
 prophecy [is] not to the unbelievers, but to the ones believing.

23+ εάν ούν συνέλθη η εκκλησία ὅλη επί το αυτό
 If then should come together the assembly entire] in one place,
 και πάντες γλώσσαις λαλώσιν εισέλθωσι δε ιδιώται
 and all languages speak], and [there] should enter common people

η άπιστοι ουκ ερούσιν ὅτι μαίνεσθε 24+ εάν δε
 or unbelievers, shall they not say that you are maniacal? And if
 πάντες προφητεύουσιν εισέλθη δε τις άπιστος η
 all prophesy, and [there] should enter some unbeliever or
 ιδιώτης ελέγχεται υπό πάντων ανακρίνεται υπό
 common person, he is reproved by all, he is examined by

πάντων 25+ και ούτω τα κρυπτά της καρδίας αυτού
 all; and thus the hidden [things] of his heart
 φανερά γίνεται και ούτω πεσών επί πρόσωπον
 open become]; and thus falling upon [his] face
 προσκυνήσει τω θεώ απαγγέλλων ὅτι ο θεός ὄντως
 he does obeisance to God, reporting that God really

εν υμίν εστί 26+ τι ούν εστιν αδελφοί ὅταν
 among you is]. What then is it, brethren? Whenever

+ לָכֵן הַלְשָׁנוֹת לֹא לְמֵאֲמִינִים הָנָּה אֵוֹת
 כִּי אִם־לְמַחֲסֹרֵי אֲמוֹנָה אָבֵל הַנְּבוּאָה
 אֵינְנָה לְמַחֲסֹרֵי אֲמוֹנָה כִּי אִם־לְמֵאֲמִינִים:
 + וְהָנָּה אִם־תִּקְהַל כָּל־הָעֵדָה
 יחד וְכוּלָם מְדַבְּרִים בְּלִשְׁנוֹת
 וְיִבְאוּ הַדְּיוֹטוֹת אוֹ מַחֲסֹרֵי אֲמוֹנָה
 הָלֹא יֵאמְרוּ שְׂמִשְׁוֹנְעִים אַתֶּם:
 + אָבֵל אִם־יִתְנַבְּאוּ כוּלָם וּבֹא
 אִישׁ מַחֲסֹר אֲמוֹנָה אוֹ הַדְּיוֹט יִנְכַּח

עַל־יָדֵי כוּלָם וַיְדוּן עַל־יָדֵי כוּלָם:
 + וּבְכֵן יִנָּלוּ תַעֲלוּמוֹת לְבָבוֹ וַיִּפֹּל
 עַל־פָּנָיו וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְאֱלֹהִים וַיַּעֲנֶה
 וַיֹּאמֶר בְּאַמַּת הָאֱלֹהִים בְּקַרְבְּכֶם:
 + וְעַתָּה מִה־לַּעֲשׂוֹת אַחֵי בְּהִקְהָלְכֶם
 יחד כָּל־אַחַד וְאַחַד מִכֶּם יֵשְׁלוּ מְזִמּוֹר
 יֵשְׁלוּ הוֹרָאָה יֵשְׁלוּ לְשׁוֹן יֵשְׁלוּ חֲזוֹן
 יֵשְׁלוּ בְּאוֹר וְכֹל יַעֲשֶׂה לְהַבְנוֹתְכֶם:

+ וְזוּב לְעֵינַי לְאֵילֵי אֵם שְׂעִיבֵי לֵל
 לְכַסְּתָּם אֵלֵי לְאֵילֵי וְלֵל כַּסְּתָּם
 נְעֻמָּה אֵם לֵל לֵל אֵם לְאֵילֵי וְלֵל
 כַּסְּתָּם אֵלֵי לְאֵילֵי וְכַסְּתָּם:
 + אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל
 אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל
 לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל
 + אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל
 לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל אֵם לֵל

חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם
 + חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם
 חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם
 חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם
 + חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם
 חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם
 חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם
 חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם
 חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם
 חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם חֲבֻצֵי אֵם

συνέρχησθε ἕκαστος υμῶν ψαλμόν ἔχει διδαχὴν
 you should come together, each of you a psalm has], a teaching
 ἔχει γλῶσσαν ἔχει ἀποκάλυψιν ἔχει ἐρμηνείαν ἔχει
 has], a language has], a revelation has], a translation has];
 πάντα προς οἰκοδομὴν γενέσθω 27+ εἴτε γλῶσση τις
 all [things] for edification let be!] Whether a language anyone
 λαλεῖ κατὰ δύο ἢ το πλείστον τρεῖς καὶ ἀνά μέρος
 speaks], [let it be] two or the most three, and by turn,
 καὶ εἰς διερμηνευέτω 28+ εἴαν δε μὴ ἡ
 and one let] interpret! And if there should not be
 διερμηνευτῆς σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ εαυτῷ δε λαλείτω
 an interpreter, let him be quiet in [the] assembly, to himself And let him speak]
 καὶ τῷ θεῷ 29+ προφήται δε δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν
 and to God! And prophets, two or three let speak],
 καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν 30+ εἴαν δε ἄλλω
 and the others scrutinize! But if to another
 ἀποκαλυφθῆ καθήμενῳ ὁ πρῶτος σιγάτω 31+
 it should be revealed sitting by], the first let] be quiet!
 δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφητεύειν ἵνα πάντες
 For you are able one by one all to prophesy, that all
 μαθηθῶσιν καὶ πάντες παρακαλώνται 32+ καὶ
 should learn and all should be comforted. For
 πνεύματα προφητῶν προφήταις υποτάσσεται 33+ οὐ
 spirits of prophets to prophets submit]. not
 γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλ' εἰρήνης ὡς ἐν
 For he is of commotion the God], but peace, as in

יָדֵם הָרִאשׁוֹן : + כִּי-יִדְבַּר אִישׁ בְּלִשׁוֹן יְהוּוֹ
 הַמְדַבְּרִים שְׁנַיִם שְׁנַיִם אִו שְׁלֹשָׁה וְלֹא
 יוֹתֵר וְזֶה אַחֵר זֶה וְאַחֵר יִפְרֹשׁ :
 + וְאִם-אֵין מְפָרֵשׁ אִו יָדֵם בַּקֶּהָל וַיִּדְבַּר
 לְנַפְשׁוֹ וְלֹא-לְהִים :
 + וְהַנְּבִיאִים הֵם יִדְבְּרוּ שְׁנַיִם
 אִו שְׁלֹשָׁה וְהָאַחֲרִים יִבְחָנוּ :
 + וְכִי נִגְלָה קוֹזוֹן לְאַחֵר מִן-הַיֹּשְׁבִים שָׁם :

אֵלֶיךָ כִּי-יִדְבַּר אִישׁ בְּלִשׁוֹן יְהוּוֹ
 הַמְדַבְּרִים שְׁנַיִם שְׁנַיִם אִו שְׁלֹשָׁה וְלֹא
 יוֹתֵר וְזֶה אַחֵר זֶה וְאַחֵר יִפְרֹשׁ :
 + וְאִם-אֵין מְפָרֵשׁ אִו יָדֵם בַּקֶּהָל וַיִּדְבַּר
 לְנַפְשׁוֹ וְלֹא-לְהִים :
 + וְהַנְּבִיאִים הֵם יִדְבְּרוּ שְׁנַיִם
 אִו שְׁלֹשָׁה וְהָאַחֲרִים יִבְחָנוּ :
 + וְכִי נִגְלָה קוֹזוֹן לְאַחֵר מִן-הַיֹּשְׁבִים שָׁם :

πάσαις ταις ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων 34 +

all the assemblies of the holy ones.

αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταις ἐκκλησίαις σιγάτωσαν

your women in the assemblies Let] be quiet!

οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι

for it is not committed to their care to speak, but let them be submitted!

καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει 35 + εἰ δε τι μαθεῖν

as also the law says. But if any to learn

θέλουσιν ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἀνδρας ἐπερωτάτωσαν

shall want], in [the] house, their own husbands let them ask];

αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶ γυναιξὶν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν 36 + ἢ

shameful for it is] for women in assembly to speak]. Or

ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξήλθεν ἢ εἰς ὑμᾶς

from you the word of God came forth]? or to you

μόνους κατήντησεν 37 + εἰ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ

alone it arrived? If any thinks to be a prophet or

πνευματικὸς ἐπιγινωσκέτω ἅ γράφω ὑμῖν ὅτι κυρίου

spiritual, let him recognize what I write to you! that of [the] Lord

εἰσὶν ἐντολαί 38 + εἰ δε τις ἀγνοεῖ ἀγνοεῖτω 39 + ὥστε

they are commandments]. But if any be ignorant, let him be ignorant! So that,

ἀδελφοί ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν καὶ τὸ λαλεῖν

brethren, be jealous to prophesy! and to speak

γλώσσαις μὴ κωλύετε 40 + πάντα εὐσχημόνως καὶ

languages be not restrained! All [things] decently and

κατὰ τάξιν γινέσθω

according to order let be!

<p>נְשִׁיכֶם בְּפִנְסִיּוֹת תִּשְׁתַּקְנָה כִּי לֹא־נִתְּנָה לָהֶן רְשׁוּת לְדַבֵּר כִּי אִם־לְהִפְנֹעַ כְּאִשֶּׁר אָמְרָה הַתּוֹרָה: + וְאִם־חָפְצִין לְלַמֵּד דְּבַר תִּשְׁאַלְנָה אֶת־בַּעַל־יְהוָה בְּבֵיתוֹן כִּי־חֹרֶפֶה הִיא לְנָשִׁים לְדַבֵּר בַּקֶּהֶל: + אִו הַמִּכֶּם יֵצֵא דְבַר אֱלֹהִים אִם־אֵלֵיכֶם</p>	<p>לְבַדְכֶם הַגִּיעַ: + אִם יֹאמֵר אִישׁ שֶׁהוּא נָבִיא אִו־אִישׁ הָרוּחַ בֵּין יָבִין אֶת אֲשֶׁר־אָנִי כֹּתֵב לָכֶם כִּי־מִצּוֹת הָאֱדוֹן הֵנָּה: + וּמִי אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶל־יָדַע: + לְכִן אַחִי הִשְׁתַּדְּלוּ לְהִתְנַבֵּא וְאֶל־תִּכְלְאוּ מִלְּדַבֵּר בַּלְשׁוֹנוֹת: + הַכֹּל יַעֲשֶׂה כְּהִגֵּן וְכִשְׁוֹרָה:</p>
---	--

<p>+ וְנִעְבְּדֵהוּ כַּחַדָּאֵס נְסוּסָא שְׂאֵמֵר לֵךְ לֵי חַפְצֵס לְמִסָּה וְנִחַלְלֵהוּ אֵלֵי וְנִעְבְּדֵהוּ כַּחַדָּאֵס יֵאָדָּה נְחֵסֵס אֵלֵי: + אִו מִכֶּם יֵצֵא דְבַר אֱלֹהִים אִם־אֵלֵיכֶם לְחַלְלֵס מִחַדָּאֵס אֵלֵי וְנִעְבְּדֵהוּ כַּחַדָּאֵס נִחַלְלֵהוּ: + אִם יֹאמֵר אִישׁ שֶׁהוּא נָבִיא אִו־אִישׁ הָרוּחַ בֵּין יָבִין אֶת אֲשֶׁר־אָנִי כֹּתֵב לָכֶם כִּי־מִצּוֹת הָאֱדוֹן הֵנָּה: + וּמִי אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶל־יָדַע: + לְכִן אַחִי הִשְׁתַּדְּלוּ לְהִתְנַבֵּא וְאֶל־תִּכְלְאוּ מִלְּדַבֵּר בַּלְשׁוֹנוֹת: + הַכֹּל יַעֲשֶׂה כְּהִגֵּן וְכִשְׁוֹרָה:</p>	<p>+ אִם יֹאמֵר אִישׁ שֶׁהוּא נָבִיא אִו־אִישׁ הָרוּחַ בֵּין יָבִין אֶת אֲשֶׁר־אָנִי כֹּתֵב לָכֶם כִּי־מִצּוֹת הָאֱדוֹן הֵנָּה: + וּמִי אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶל־יָדַע: + לְכִן אַחִי הִשְׁתַּדְּלוּ לְהִתְנַבֵּא וְאֶל־תִּכְלְאוּ מִלְּדַבֵּר בַּלְשׁוֹנוֹת: + הַכֹּל יַעֲשֶׂה כְּהִגֵּן וְכִשְׁוֹרָה:</p>
---	---

15 טו

1+ γνωρίζω δε υμίν αδελφοί το ευαγγέλιον ο
 But I make known to you, brethren, the good news which
 ευηγγελισάμην υμίν ο και παρελάβετε εν ω και
 I announced as good news to you, which also you received, in which also
 εστήκατε **2+** δι' ου και σώζεσθε τίνι λόγω
 you stand, through which also you are being delivered, what word
 ευηγγελισάμην υμίν ει κατέχετε εκτός ει μη εική
 I announced as good news to you if you take control], outside of unless in vain
 επιστεύσατε **3+** παρέδωκα γαρ υμίν εν πρώτοις ο
 you believed. For I delivered up to you at first which
 και παρέλαβον ότι χριστός απέθανεν υπέρ
 also I received; that Christ died for
 των αμαρτιών ημών κατά τας γραφάς **4+** και ότι
 our sins according to the scriptures; and that
 ετάφη και ότι εγήγερται τη τρίτη ημέρα κατά
 he was entombed, and that he was raised in the third day, according to
 τας γραφάς **5+** και ότι ώφθη Κηφά είτα τοις
 the scriptures; and that he appeared to Cephas, then to the
 δώδεκα **6+** έπειτα ώφθη επάνω πεντακοσίους
 twelve. Thereupon he appeared to above five hundred
 αδελφοίς εφάπαξ εξ ων οι πλείους μένουσιν έως
 brethren at once, of whom the most remain until
 άρτι τινές δε και εκοιμήθησαν **7+** έπειτα ώφθη
 now, but some also are fallen asleep. Thereupon he appeared

+
 וְאֲנִי מְזַכְּרֶכֶם אֲחֵי אֶת־הַבְּשׂוּרָה אֲשֶׁר
 בְּשַׂרְתִּי אֶתְכֶם וְאַתֶּם קִבַּלְתֶּם וְעַמְדֶתֶם בָּהּ:
 וְגַם תִּנְשְׂעוּ בָּהּ אִם־תִּתְזַיְקוּ בְּדָבָר אֲשֶׁר
 בְּשַׂרְתִּי אֶתְכֶם רַק אִם לֹא־הֵאֱמַנְתֶּם לְשׂוֹא:
 כִּי רֵאשִׁית כָּל־דְּבַר מִסְרַתִּי
 לְכֶם מֵה־שִׁקְבַּלְתִּי כִּי־הִמְשִׁיחַ מֵת

לְכַפֵּר עַל־חַטָּאתֵינוּ כְּכַתוּב:
 + וְנִקְבֵר וְהוּקַם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כְּכַתוּב:
 + וְנִרְאָה אֶל־כִּיפָא וְאַחֲרָיו אֶל־שְׁנַיִם
 הָעֶשְׂרִי:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נִרְאָה לְיוֹתֵר מִחֲמַשׁ
 מֵאוֹת אַחִים כְּאַחַד אֲשֶׁר רוּבָם
 עוֹדָם בְּחַיִּים וּמִקְצֹתָם יָשְׁנוּ:
 + וְאַחֲרֵי־כֵן נִרְאָה אֶל־יַעֲקֹב
 וְאַחֲרָיו אֶל־כָּל־הַשְּׁלִיחִים:

+
 וְכֹה־יָדָה אֵלֶיךָ לְחַסֵּד וְיָדָה אֵלֶיךָ אֵת
 הַשְּׁבִיחַ וְהַתְּהִלָּה וְהַמְּבָרָכָה וְהַמְּשֻׁבָּחָה וְהַמְּשֻׁבָּחָה וְהַמְּשֻׁבָּחָה:
 + וְכֹה־יָדָה אֵלֶיךָ אֵת הַמְּשֻׁבָּחָה וְהַמְּשֻׁבָּחָה
 וְהַמְּשֻׁבָּחָה וְהַמְּשֻׁבָּחָה וְהַמְּשֻׁבָּחָה
 לְכֹה־יָדָה אֵלֶיךָ אֵת הַמְּשֻׁבָּחָה וְהַמְּשֻׁבָּחָה:
 + אֵלֶיךָ לְחַסֵּד וְיָדָה אֵלֶיךָ אֵת
 אֵת הַמְּשֻׁבָּחָה וְהַמְּשֻׁבָּחָה וְהַמְּשֻׁבָּחָה וְהַמְּשֻׁבָּחָה

חַל אֵלֶיךָ שְׂהֵמָה אֵלֶיךָ וְחַלֵּת:
 + וְחַלֵּת אֵלֶיךָ מִפְּנֵי לְחַסֵּד אֵלֶיךָ אֵת
 וְחַלֵּת:
 + וְחַלֵּת אֵלֶיךָ לְחַסֵּד אֵלֶיךָ לְחַסֵּד:
 + וְחַלֵּת אֵלֶיךָ אֵת אֵלֶיךָ וְחַלֵּת אֵלֶיךָ
 אֵת אֵלֶיךָ אֵת אֵלֶיךָ אֵת אֵלֶיךָ מִפְּנֵי
 אֵת אֵלֶיךָ לְחַסֵּד אֵלֶיךָ וְחַלֵּת:
 + וְחַלֵּת אֵלֶיךָ מִפְּנֵי לְחַסֵּד אֵלֶיךָ

Ιακώβω εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν 8+ ἔσχατον δε
 to James, then the apostles to all]. And last
 πάντων ὡσπερὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη καμοὶ 9+ ἐγὼ γὰρ
 of all, just as if to a miscarriage, he appeared also to me. For I
 εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων ὃς οὐκ εἰμὶ ἰκανός
 am the least of the apostles, who I am not fit
 καλεῖσθαι ἀπόστολος διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν
 to be called an apostle, because I persecuted the assembly
 τοῦ θεοῦ 10+ χάριτι δε θεοῦ εἰμὶ ὁ εἰμι καὶ
 of God. But by favor of God I am what I am, and
 ἡ χάρις αὐτοῦ ἣ ἐῖς ἐμέ οὐ κενὴ ἐγενήθη ἀλλὰ
 his favor which was towards me has not empty become]; but
 περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα οὐκ ἐγὼ δε
 more extra than them all I tire in labor; not I but],
 ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἣ σὺν ἐμοί 11+ εἴτε οὖν ἐγὼ
 but the favor of God with me. Whether then I,
 εἴτε ἐκεῖνοι οὕτω κηρύσσομεν καὶ οὕτως
 [or] whether they, so we proclaim and so
 ἐπιστεύσατε 12+ εἰ δε χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ
 you believed. And if Christ is proclaimed, that from
 νεκρῶν ἐγήγερται πῶς λέγουσιν τινες ἐν ὑμῖν ὅτι
 [the] dead he has been raised, how say some among you that
 ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν 13+ εἰ δε ἀνάστασις
 a resurrection of [the] dead there is not]? And if a resurrection

+ וְאַחֲרַי כּוֹלֵם נִרְאָה גַם-אֵלַי הַדְמָה לְנֶפֶל: + כִּי אֲנִי הַצְעִיר בְּשִׁלְיָחַיִם וְקַטְנֹתַי מִהַקְרָא שְׁלִיחַ כִּי-רַדַּפְתִּי אֶת־קִהַל הָאֱלֹהִים: + אֲבָל בְּחֹסֶד אֱלֹהִים חַיִּיתִי מִה-שְׁהִייתִי וְחֹסְדוֹ עָלַי לֹא-הָיָה לְרִיק	כִּי-יִוְתַר מִכּוֹלֵם עֲמַלְתִּי וְלֹא אֲנִי כִּי-אִם-חֹסֶד אֱלֹהִים אֲשֶׁר עִמָּדִי: + וְהָיָה גַם-אֲנִי גַם-הַמָּה כָּכָה מְשֻׁמְעִים וְכָכָה הָאֲמֹנֹתָם: + וְאִם-הַיִּוְתַר כִּי-הוּקַם הַמְשִׁיחַ מִן-הַמֵּתִים אִיךָ יֵאמְרוּ אֲנָשִׁים מִכֶּם אִין תִּחְיָה לַמֵּתִים: + אִם-אִין תִּחְיָה לַמֵּתִים גַּם-הַמְשִׁיחַ לֹא הוּקַם:
--	---

אֶלְעִישׁוּ חַלְמָה: + לַעֲשׂוֹת אִין גַּם וְחַלְמָה אִין וְלַעֲשׂוֹת אִין אִין, אִין: + אִין אִין אִין וְחַלְמָה אִין אֶלְעִישׁוּ אִין אִין אִין אִין אִין אֶלְעִישׁוּ חַלְמָה וְזוֹרְפִי חַלְמָה וְאֶלְעִישׁוּ: + חַלְמָה אִין אִין אִין אִין אִין, חַלְמָה אִין אִין אִין אִין אִין אִין אִין חַלְמָה אִין אִין אִין אִין אִין אִין	אִין אִין אִין אִין אִין אִין אִין: + אִין אִין אִין אִין אִין אִין אִין חַלְמָה חַלְמָה חַלְמָה חַלְמָה חַלְמָה: + אִין אִין חַלְמָה חַלְמָה חַלְמָה חַלְמָה חַלְמָה חַלְמָה אִין אִין חַלְמָה חַלְמָה: + אִין אִין חַלְמָה אִין אִין חַלְמָה חַלְמָה חַלְמָה חַלְמָה
--	---

νεκρών ουκ ἐστὶν οὐδέ χριστός ἐγήγερται 14+ εἰ δε
of [the] dead there is not], not even Christ has been raised. And if
χριστός ουκ ἐγήγερται κενόν ἄρα το κήρυγμα ἡμῶν
Christ has not been raised, [[is] empty then our proclamation],
κενή δε και η πίστις υμῶν 15+ ευρισκόμεθα δε και
and empty also [is] the belief of yours. And we are found even
ψευδομάρτυρες του θεού ὅτι εμαρτυρήσαμεν κατά
as false witnesses of God, for we witnessed concerning
του θεού ὅτι ἤγειρε τον χριστόν ον ουκ ἤγειρεν
God that he raised the Christ; whom he raised not,
εἶπερ ἄρα νεκροί ουκ ἐγείρονται 16+ εἰ γαρ νεκροί
if indeed it is so [the] dead are not raised. For if [the] dead
ουκ ἐγείρονται οὐδέ χριστός ἐγήγερται 17+ εἰ δε
[are] not raised, not even Christ has been raised. And if
χριστός ουκ ἐγήγερται ματαία η πίστις υμῶν
Christ has not been raised, [[is] in vain the belief of yours];
ἐτι ἐστὲ ἐν ταις αμαρτίαις υμῶν 18+ ἄρα και οι
you are still in your sins. And then the ones
κοιμηθέντες ἐν χριστῷ ἀπώλοντο 19+ εἰ ἐν
having been fallen asleep in Christ perished. If in
τη ζωὴ ταύτη ἠλπικότες ἐσμέν ἐν χριστῷ μόνον
this life hoping we are in Christ only],
ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν 20+ νυνὶ δε
more pitiable than all men are we. But now
χριστός ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν ἀπαρχὴ τῶν
Christ has been raised from [the] dead, first-fruit of the ones

קָם: + וְאִם-תְּמָשִׁיחַ לֹא קָם הַבֶּל +
+ וְרִיק אֲמוֹנְתְּכֶם:
+ וְגַם-נִמְצָא שְׁעָדֵי שְׁקָר אֲנַחְנוּ לְאֱלֹהִים +
+ יַעַן אֲשֶׁר-תְּעִידֵנוּ אֶת-הָאֱלֹהִים כִּי
הַקִּים אֶת-תְּמָשִׁיחַ וְהוּא לֹא הִקְיָמוּ
אִם כֵּן תִּדְבַּר שְׁתֵּמֹתִים לֹא יִקְוֹמוּ:
+ כִּי אִם-תְּמָתִים לֹא יִקְוֹמוּ גַם-תְּמָשִׁיחַ לֹא
קָם: + וְאִם-תְּמָשִׁיחַ לֹא קָם הַבֶּל +
+ אֲמוֹנְתְּכֶם וְעוֹדְכֶם בְּחַטָּאתֵיכֶם:
+ אִם-כֵּן גַּם-תִּישָׁנִים בְּמָשִׁיחַ אֶבְדוּ:
+ וְאִם-בְּחַיִּים הָאֱלֹהִים בְּלִבְדּוּ בְּטַחִים אֲנַחְנוּ
בְּמָשִׁיחַ אֲמַלְלִים מִכָּל-אָדָם אֲנַחְנוּ:
+ אֲבָל עַתָּה תְּמָשִׁיחַ הוּקָם מִן-תְּמָתִים
רְאֵשִׁית תִּישָׁנִים:

וְאִם-תְּמָשִׁיחַ לֹא קָם הַבֶּל +
+ אֲמוֹנְתְּכֶם וְעוֹדְכֶם בְּחַטָּאתֵיכֶם:
+ אִם-כֵּן גַּם-תִּישָׁנִים בְּמָשִׁיחַ אֶבְדוּ:
+ וְאִם-בְּחַיִּים הָאֱלֹהִים בְּלִבְדּוּ בְּטַחִים אֲנַחְנוּ
בְּמָשִׁיחַ אֲמַלְלִים מִכָּל-אָדָם אֲנַחְנוּ:
+ אֲבָל עַתָּה תְּמָשִׁיחַ הוּקָם מִן-תְּמָתִים
רְאֵשִׁית תִּישָׁנִים:
וְאִם-תְּמָשִׁיחַ לֹא קָם הַבֶּל +
+ אֲמוֹנְתְּכֶם וְעוֹדְכֶם בְּחַטָּאתֵיכֶם:
+ אִם-כֵּן גַּם-תִּישָׁנִים בְּמָשִׁיחַ אֶבְדוּ:
+ וְאִם-בְּחַיִּים הָאֱלֹהִים בְּלִבְדּוּ בְּטַחִים אֲנַחְנוּ
בְּמָשִׁיחַ אֲמַלְלִים מִכָּל-אָדָם אֲנַחְנוּ:
+ אֲבָל עַתָּה תְּמָשִׁיחַ הוּקָם מִן-תְּמָתִים
רְאֵשִׁית תִּישָׁנִים:

κεκοιμημένων εγένετο 21+ επειδή γαρ δι' ανθρώπου
sleeping he became]. For since through man

ο θάνατος και δι' ανθρώπου ανάστασις νεκρών 22+
death [came] , and through man [there is] resurrection of [the] dead.

ὡπερ γαρ εν τῷ Αδάμ πάντες αποθνήσκουσιν οὕτω
For as in Adam all die, so

και εν τῷ χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται 23+
also in the Christ all shall be restored to life.

έκαστος δε εν τῷ ιδίῳ τάγματι απαρχή χριστός
But each in his own order; [the] first-fruit [is] Christ,

έπειτα οι του χριστού εν τη παρουσία αυτού 24+
thereupon the ones of the Christ at his arrival.

είτα το τέλος όταν παραδώ την βασιλείαν τῷ
Then the end, whenever he should have delivered up the kingdom to the

θεῷ και πατρί όταν καταργήση πάσαν αρχήν και
God and father; whenever he should clear away all rule, and

πάσαν εξουσίαν και δύναμιν 25+ δει γαρ αυτόν
all authority, and power. For it is necessary for him

βασιλεύειν άχρις ου αν θη πάντας τους
to reign until of which ever [time] he should have put all the

εχθρούς υπό τους πόδας αυτού 26+ έσχατος εχθρός
enemies under his feet. [the] last enemy

καταργείται ο θάνατος 27+ πάντα γαρ υπέταξεν υπό
cleared away [is] death. For all [things] he subjected under

τους πόδας αυτού όταν δε είπη ότι πάντα
his feet. But whenever it should say that all [things]

+ כִּי אַחֲרַי אֲשֶׁר-בָּא הַמָּוֶת עַל-יַדֵּי אָדָם

+ גַּם-תִּחְיֶית הַמָּתוּם בָּאָה עַל-יַדֵּי אָדָם :

+ כִּי כַּאֲשֶׁר בָּאָדָם הָרִאשׁוֹן מָתוּם

+ כּוֹלֵם כֵּן יַחֲיוּ כּוֹלֵם בְּמִשִּׁיחַ :

+ וְכָל-אֶחָד וְאֶחָד בְּסִדְרוֹ רִאשִׁית כּוֹלֵם

+ הַמִּשִּׁיחַ וְאַחֲרָי-כֵּן אַתֶּם שְׂהֵם לְמִשִּׁיחַ

+ בְּבוֹאוֹ :

+ וְאַחֲרָי כֵּן הַקֶּץ כְּשִׁימְסֹר אֶת-הַמַּלְכוּת

+ לְאֱלֹהִים הָאֵב אַחֲרַי הַשְּׁבִיתוֹ

+ כָּל-מְשָׁרָה וְכָל-שְׁלֵטֹן וְגִבּוֹרָה :

+ כִּי-הוּא מְלֹךְ וּמְלֹךְ עַד כִּי-יֵשִׁית

+ אֶת-כָּל-אֵיבָיו תַּחַת רִגְלָיו :

+ וְאַחֲרוֹן הָאֵיבִים אֲשֶׁר יִכָּחַד הוּא הַמָּוֶת :

+ כִּי-כָל שֵׁת תַּחַת רִגְלָיו וּבְאֶמְרוֹ כָּל

+ הַנִּשְׁתַּ תַּחֲתָיו בְּרוּר הוּא שְׂהֵשֶׁת כָּל תַּחֲתָיו

+ אֵינָנוּ בְּכָל־ל :

+ אֲכַבְּרָה אֶת-כָּל-הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ

+ וְכָל-הַיָּם וְכָל-הַבְּרִיאָה הַשְּׂמַיִת

+ וְכָל-הַיָּם וְכָל-הַבְּרִיאָה הַיָּמָית

+ וְכָל-הַיָּם וְכָל-הַבְּרִיאָה הַיָּמָית

+ וְכָל-הַיָּם וְכָל-הַבְּרִיאָה הַיָּמָית

+ וְכָל-הַיָּם וְכָל-הַבְּרִיאָה הַיָּמָית

+ וְכָל-הַיָּם וְכָל-הַבְּרִיאָה הַיָּמָית

+ כָּל זֶמַר וְכָל עֲלָוָה וְכָל שְׂמֵלָה :

+ חַיִּים וְנַחֲלָה וְנִשְׁמָה וְנִשְׁמָה

+ וְכָל-הַיָּם וְכָל-הַבְּרִיאָה הַיָּמָית

+ וְכָל-הַיָּם וְכָל-הַבְּרִיאָה הַיָּמָית

+ וְכָל-הַיָּם וְכָל-הַבְּרִיאָה הַיָּמָית

+ וְכָל-הַיָּם וְכָל-הַבְּרִיאָה הַיָּמָית

+ וְכָל-הַיָּם וְכָל-הַבְּרִיאָה הַיָּמָית

υποτέτακται δῆλον ὅτι εκτός του υποτάξαντος
have been subjected, [it is] manifest that [it is] outside of the one subjecting

αυτώ τα πάντα 28+ ὅταν δε υποταγή αυτώ τα πάντα
to him all [things] . And whenever should be subjected to him all [things]],

τότε και αυτός ο υιός υποταγήσεται τῷ
then also he himself, the son, shall be subjected to the one

υποτάξαντι αυτώ τα πάντα ἵνα ἡ ο θεός τα πάντα εν
having subjected to him all [the things] , that God should be the all in

πάσιν 29+ ἐπεὶ τι ποιήσουσιν οι βαπτιζόμενοι υπέρ
all. Since what shall [do the ones being immersed for

των νεκρών ει ὅλως νεκροί ουκ εγείρονται τι και
the dead] if wholly [the] dead are not raised? Why also

βαπτίζονται υπέρ των νεκρών 30+ τι και ημεῖς
are they immersed for the dead? Why also are we

κινδυνεύομεν πάσαν ὥραν 31+ καθ' ἡμέραν
exposed to danger every hour? Daily

αποθνήσκω νη την υμετέραν καύχησιν ην ἔχω εν
I die by your boasting, which I have in

χριστώ Ιησού τῷ κυρίῳ ημών 32+ ει κατά ἄνθρωπον
Christ Jesus our Lord. If according to man

εθριομάχησα εν Εφέσω τι μοι το ὄφελος ει
I fought with wild beasts in Ephesus, what [[is it] to me benefit] if

νεκροί ουκ εγείρονται φάγωμεν και πίωμεν
[the] dead are not raised? We should eat and drink,

αύριον γαρ αποθνήσκομεν 33+ μη πλανάσθε
for tomorrow we die? Be not misled;

וְכַאֲשֶׁר יוֹשֵׁת הַכֹּל תַּחְתּוֹ אִזּוּ יוֹשֵׁת
הַבֵּן גַּם־הוּא תַחַת הַשֵּׁת־כֹּל תַּחְתּוֹ
לְמַעַן יִהְיֶה הָאֱלֹהִים הַכֹּל בְּכֹל:
+ כִּי מִה־יַּעֲשׂוּ הַנְּטֻבָּלִים בְּעַד הַמֵּתִים
אִם־אָמַת הוּא שְׁהַמֵּתִים לֹא־יִקְוּמוּ
לְמַה־זֶּה יִטְבְּלוּ בְּעַד הַמֵּתִים:
+ וְלְמַה זֶה מִסֵּתְכֵנִים אֲנַחְנוּ בְּכֹל־שָׁעָה:
+ בְּתַהַלְתְּכֶם אֲשֶׁר יִשְׁלִי בְּמִשִּׁיחַ יִשׁוּעַ

אֲדַגְיִנוּ מֵעִיד אֲנִי עָלַי אִם־לֹא מֵת אֲנִי
בְּכָל־יּוֹם וַיּוֹם:
+ אִם־כִּדְרֶךְ כָּל־אָדָם נִלְחַמְתִּי
עִם־תַּחֲיֹת הַרְעוֹת בְּאִפְסוֹס מַה־הָיָא
תּוֹעֲלֹתַי אִם־הַמֵּתִים לֹא יִקְוּמוּ
נֹאכְלָה וְנִשְׁתָּה כִּי־מִתָּר נָמוֹת:
+ אֵל־נָא תַתְּעוּ נַפְשׁוֹתֵיכֶם חֲבֵרַת
אֲנָשִׁים רָעִים תִּשְׁחִית מַדּוֹת טְבוֹת:

+ מִכֹּה גִּי־עֲבָחְבוּ לִמּוֹ גַּל מִמֶּנִּי
מִם גִּי־אֵ עֲבָחְבוּ לִמּוֹ גִּי־עֲבָחְבוּ לִמּוֹ
גַּל גִּי־נִמְסֵא אֵלִימֵא גַּל גַּל:
+ אֵלֵא לֵא מִכֹּה נִחְבְּאוּ מִמֶּנִּי
וְחִבְּבוּ עֵלַף מִכֹּה אֵ מִכֹּה אֵ לֵא
מִנְחֵי מִכֹּה חִבְּבוּ עֵלַף מִכֹּה אֵ:
+ אֵלִימֵא אֵ עֵן גַּל עֵלַף מִכֹּה חִבְּבוּ מִמֶּנִּי:
מִנְחֵי:

+ מִכֹּה אֵלֵא חִבְּבוּ מִכֹּה אֵלֵא גִי
גַל מִכֹּה חִבְּבוּ וְחִבְּבוּ מִכֹּה אֵלֵא:
+ אֵ אֵלֵא וְחִבְּבוּ מִכֹּה אֵלֵא מִכֹּה אֵלֵא
לִשְׂאוֹתֵא מִכֹּה חִבְּבוּ מִכֹּה אֵלֵא מִכֹּה אֵלֵא
מִכֹּה אֵ לֵא מִכֹּה מִכֹּה אֵלֵא מִכֹּה אֵלֵא
מִכֹּה אֵלֵא:
+ לֵא אֵלֵא מִכֹּה אֵלֵא מִכֹּה אֵלֵא
חִבְּבוּ מִכֹּה אֵלֵא מִכֹּה אֵלֵא מִכֹּה אֵלֵא:

φθείρουσιν ἤθη χρηστά ομιλίας κακαί 34+ εκνήψατε
corrupt morals gracious companionships evil]. Sober up

δικαίως και μη αμαρτάνετε αγνωσίαν γαρ θεού
righteously, and do not sin! an ignorance for of God

τινές έχουσι προς εντροπήν υμίν λέγω 35+ αλλ'
some have] -- to your shame I speak. But

ερεί τις πως εγείρονται οι νεκροί ποίω δε
someone will say, How [are] raised the dead]? and with what kind

σώματι έρχονται 36+ άφρον συ ο σπείρεις ου
of body [do] they come? Fool, what you sow [is] not

ζωοποιείται εάν μη αποθάνη 37+ και ο σπείρεις ου
restored to life unless it should die. And what you sowed [is] not

το σώμα το γενησόμενον σπείρεις αλλά γυμνόν
the body coming to pass you sowed, but a bare

κόκκον ει τύχοι σίτου η τινος των λοιπών 38+ ο δε
kernel; if by chance grain or some of the rest; And

θεός αυτώ δίδωσι σώμα καθώς ηθέλησε και εκάστω
God to it gives] a body as he wants, and to each

των σπερμάτων το ίδιον σώμα 39+ ου πάσα σαρξ η
of the seeds its own body. Not every flesh [is] the

αυτή σαρξ αλλά άλλη μεν σαρξ ανθρωπων άλλη δε
same flesh, but indeed other flesh [is] of men, and another

σαρξ κτηνών άλλη δε ιχθύων άλλη δε πετεινών 40+
flesh of cattle, and another of fishes, and another of birds,

וְהָאֵלֹהִים יִתֵּן-לּוֹ גּוֹף כַּרְצוֹנוֹ +
וְלְכָל-זֶרַע וְזֶרַע אֶת-גּוֹפּוֹ לְמִינֵהוּ:
לֹא כָל-הַבֶּשֶׂר בְּשָׂר אֶחָד כִּי
מִין אֶחָד הוּא בֶּשֶׂר הָאָדָם וּמִין
אֶחָד בֶּשֶׂר הַבְּהֵמָה וּמִין אֶחָד בֶּשֶׂר
הַדְּגָהּ וּמִין אֶחָד בֶּשֶׂר הָעוֹף:
וַיֵּשׁ גּוֹפּוֹת שְׁבַשְׂמַיִם וּגּוֹפּוֹת שְׁבַאֲרֵץ
אָבֶל אֶחָד הוּא כְבוֹד הַגּוֹפּוֹת שְׁבַשְׂמַיִם
וְאֶחָד הוּא כְבוֹד הַגּוֹפּוֹת שְׁבַאֲרֵץ:
וְהַקִּיצוֹ בְּמִישְׁרֵי וְאֶל-תַּחֲטָאוּ
כִּי-יֵשׁ אַנְשִׁים אֲשֶׁר אֵין-בָּהֶם דַּעַת
אֵלֹהִים אֲנִי אֹמֵר זֹאת לְבַשְׂתֶּכֶם:
וְכִי-יֹאמֵר אִישׁ אֶיךָ יִקְוֹמוּ
הַמֵּתִים וְכִשְׁיִשׁוּבוּ מִהַ-גּוֹפִים:
אֶתָּה הַסֵּכֶל הֵן מִהַ-שְּׁתִּזְרַע לֹא יִהְיֶה
בְּלִתֵּי אִם-יִמוּת:
וְכִשְׁתִּזְרַע אֵינְךָ זֶרַע אֶת-הַגּוֹף
אֲשֶׁר יִהְיֶה כִּי אִם-נִרְגָר עָרֶם
שֶׁל-חֲטָה אוֹ שֶׁל-אֶחָד הַזֵּרְעִים:

וְהָאֵלֹהִים יִתֵּן-לּוֹ גּוֹף כַּרְצוֹנוֹ +
וְלְכָל-זֶרַע וְזֶרַע אֶת-גּוֹפּוֹ לְמִינֵהוּ:
לֹא כָל-הַבֶּשֶׂר בְּשָׂר אֶחָד כִּי
מִין אֶחָד הוּא בֶּשֶׂר הָאָדָם וּמִין
אֶחָד בֶּשֶׂר הַבְּהֵמָה וּמִין אֶחָד בֶּשֶׂר
הַדְּגָהּ וּמִין אֶחָד בֶּשֶׂר הָעוֹף:
וַיֵּשׁ גּוֹפּוֹת שְׁבַשְׂמַיִם וּגּוֹפּוֹת שְׁבַאֲרֵץ
אָבֶל אֶחָד הוּא כְבוֹד הַגּוֹפּוֹת שְׁבַשְׂמַיִם
וְאֶחָד הוּא כְבוֹד הַגּוֹפּוֹת שְׁבַאֲרֵץ:
וְהַקִּיצוֹ בְּמִישְׁרֵי וְאֶל-תַּחֲטָאוּ
כִּי-יֵשׁ אַנְשִׁים אֲשֶׁר אֵין-בָּהֶם דַּעַת
אֵלֹהִים אֲנִי אֹמֵר זֹאת לְבַשְׂתֶּכֶם:
וְכִי-יֹאמֵר אִישׁ אֶיךָ יִקְוֹמוּ
הַמֵּתִים וְכִשְׁיִשׁוּבוּ מִהַ-גּוֹפִים:
אֶתָּה הַסֵּכֶל הֵן מִהַ-שְּׁתִּזְרַע לֹא יִהְיֶה
בְּלִתֵּי אִם-יִמוּת:
וְכִשְׁתִּזְרַע אֵינְךָ זֶרַע אֶת-הַגּוֹף
אֲשֶׁר יִהְיֶה כִּי אִם-נִרְגָר עָרֶם
שֶׁל-חֲטָה אוֹ שֶׁל-אֶחָד הַזֵּרְעִים:

και σώματα επουρανία και σώματα επίγεια ἀλλ'
and bodies heavenly], and bodies earthly]. But
ετέρα μὲν ἡ τῶν επουρανίων δόξα ετέρα δὲ ἡ
another indeed [is] the of the heavens glory], and another [is] the
τῶν επιγείων 41 + ἄλλη δόξα ἡλίου και ἄλλη δόξα
ones of the earthly. Another glory of [the] sun, and another glory
σελήνης και ἄλλη δόξα ἀστέρων ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος
of [the] moon, and another glory of [the] stars; for star [from] star
διαφέρει ἐν δόξῃ 42 + οὕτω και ἡ ἀνάστασις τῶν
differs in glory. So also the resurrection of the
νεκρῶν σπείρεται ἐν φθορὰ ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσία
dead. It is sown in corruption, it is raised in incorruptibility.

43 + σπείρεται ἐν ἀτιμία ἐγείρεται ἐν δόξῃ σπείρεται
It is sown in dishonor, it is raised in glory; it is sown

ἐν ἀσθενείᾳ ἐγείρεται ἐν δυνάμει 44 + σπείρεται σῶμα
in weakness, it is raised in power. It is sown body
ψυχικόν ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν ἐστὶ σῶμα
a physical], it is raised body a spiritual]. There is body

ψυχικόν και ἐστὶ σῶμα πνευματικόν 45 + οὕτω και
a physical], and there is body a spiritual]. So also
γέγραπται ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ
it has been written, became The first man Adam]
εἰς ψυχὴν ζώσαν ὁ ἐσχάτος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα
soul a living]; the last Adam into a spirit

ζωοποιούν 46 + ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν
being restored to life. But [[was] not first the spiritual],

אַחַר הוּא כְּבוֹד הַשָּׁמַיִם וְאַחַר הוּא
כְּבוֹד הַיָּרֵחַ וְאַחַר הוּא כְּבוֹד הַכּוֹכָבִים
כִּי־כּוֹכַב מְכּוֹכֵב שְׁנָה לְכּוֹכֹד:
וְכֵן תְּחִלַּת הַמַּתִּים הַזְּרִיעָה
לְכַלּוֹן וְהַתְּקוּמָה לְחַיֵּי עַד:
וְזֵרַע בְּבַיּוֹן וְיָקוּם בְּכּוֹכֹד
וְזֵרַע בְּחֻלְשָׁה וְיָקוּם בְּגִבּוּרָה:

+ וְזֵרַע גּוֹף נַפְשִׁי וְיָקוּם גּוֹף רוּחָנִי
אִם־יֵשׁ גּוֹף נַפְשִׁי גַם יֵשׁ גּוֹף רוּחָנִי:
+ וְכֵן כְּתוּב וַיְהִי הָאָדָם אָדָם הָרִאשׁוֹן
לְנַפֵּשׁ חַיָּה אָדָם הָאַחֲרוֹן לְרוּחַ מְחַיָּה:
+ אַבֵּל לֹא שָׁל־הָרוּחַ הִיא הָרִאשׁוֹנָה
אַלָּא שָׁל־הַנַּפֶּשׁ וְאַחֲרֵי־כֵן שָׁל־הָרוּחַ:

פֶּה־אֵל אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
:אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
+ אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
:אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
+ אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
מִטֶּעַם וְלֹא מִטֶּעַם:
+ אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים:

+ אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
:אֵלִים
+ אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
:אֵלִים
+ אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים
אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים אֵלִים:

ἀλλά το ψυχικόν ἐπειτα το πνευματικόν 47+ ο
 but the physical; thereupon the spiritual. The
 πρώτος άνθρωπος εκ γης χοϊκός ο δεύτερος
 first man [was] from out of [the] earth, of dust; the second
 άνθρωπος ο κύριος εξ ουρανού 48+ οίος ο χοϊκός
 man, the Lord of heaven. Such as the one of dust,
 τοιούτοι και οι χοϊκοί και οίος ο επουρανίος
 such also the ones of dust; and such as the heavenly [one],
 τοιούτοι και οι επουρανίοι 49+ και καθώς εφορέσαμεν
 such also the heavenly [ones]. And as we wore
 την εικόνα του χοϊκού φορεσόμεν και την εικόνα
 the image of dust, we shall wear also the image
 του επουρανίου 50+ τούτο δε φημι αδελφοί ότι σαρξ
 of the heavenly. But this I say, brethren, that flesh
 και αίμα βασιλείαν θεού κληρονομήσαι ου δύνανται
 and blood [[the] kingdom of God to inherit are not able],
 ουδέ η φθορά την αφθαρσίαν κληρονομεί 51+ ιδού
 nor [can] corruption incorruptibility inherit]. Behold,
 μυστήριον υμίν λέγω πάντες μεν ου κοιμηθησόμεθα
 a mystery to you I speak]; all indeed not
 πάντες δε αλλαγησόμεθα 52+ εν ατόμω εν
 we shall] sleep, but all shall be changed, in an instant, in
 ριπή οφθαλμού εν τη εσχάτη σάλπιγγι σαλπίσει γαρ
 [the] blink of an eye, at the last trumpet. For it shall trump,
 και οι νεκροί εγερθήσονται άφθαρτοι και ημείς
 and the dead shall be raised incorruptible, and we

+ הָאָדָם הַרְאִשׁוֹן מִן־הָאָדָמָה הוּא
 שְׁל־עֶפְר וְהָאָדָם הַשֵּׁנִי הוּא הָאָדָוֹן
 מִן־הַשָּׁמַיִם:
 + וּכְמִדַּת הָאָחָד שֶׁהוּא שְׁל־עֶפְר
 כֵּן מִדַּת כָּל־אִשֶּׁר שְׁל־עֶפְר הֵם
 וּכְמִדַּת הָאָחָד שֶׁהוּא שְׁל־הַשָּׁמַיִם כֵּן
 מִדַּת כָּל־אִשֶּׁר שְׁל־הַשָּׁמַיִם הֵם:
 + וְכִאֲשֶׁר לְבִשְׁנוּ צִלָּם הָאָדָם שֶׁהוּא
 שְׁל־עֶפְר כֵּן נִלְבָּשׁ גַּם־צִלָּם הָאָדָם שֶׁהוּא

שְׁל־הַשָּׁמַיִם:
 + וְזֹאת אֲנִי אֹמֵר אַחִי כִּי־בֶשֶׂר וְדָם
 לֹא־יוּכַל לָרִשֵּׁת אֶת־מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְאִשֶּׁר
 יִכְלֶה לֹא יִירֶשׁ אֶת אִשֶּׁר לֹא־יִכְלֶה:
 + הַנֶּה סוּד אֲנִלֶּה לְכֶם אֲנַחְנוּ לֹא
 כּוֹלְנוּ נִישָׁן הַמּוֹת אֲבָל כּוֹלְנוּ נִתְחַלֶּף:
 + בְּרַגַּע אֶחָד כְּהִרָף עֵינַי כְּתַקַּע הַשּׁוֹפָר
 הָאֶחָדוֹן כִּי יִתְקַע בַּשּׁוֹפָר וְהַיְמָתִים
 יִחְיוּ בְּלִי כְלָיוֹן וְאֲנַחְנוּ נִתְחַלֶּף:

+ יִחְיֶה אֲנִי וְאַחֵרִים לְכֹחַ אֱלֹהֵינוּ
 בְּלִי שָׂרָה וְזֶה לֵךְ חַלְשָׁנוּ אֵלָּה:
 + אֲנִי אֲחֵרִים לְכֹחַ אֱלֹהֵינוּ
 לֵךְ חַלְשָׁנוּ חַלְשָׁנוּ אֵלָּה:
 + וְאֲנַחְנוּ אֲנִי וְאַחֵרִים לְכֹחַ אֱלֹהֵינוּ
 אֲנִי אֲחֵרִים לְכֹחַ אֱלֹהֵינוּ אֵלָּה:
 + אֲנִי אֲחֵרִים לְכֹחַ אֱלֹהֵינוּ אֵלָּה:
 אֲנִי אֲחֵרִים לְכֹחַ אֱלֹהֵינוּ אֵלָּה:
 אֲנִי אֲחֵרִים לְכֹחַ אֱלֹהֵינוּ אֵלָּה:
 אֲנִי אֲחֵרִים לְכֹחַ אֱלֹהֵינוּ אֵלָּה:

16 τω

1+ **περί δε της λογίας της εις τους αγίους ὡσπερ**
But concerning the collection, the one for the holy ones, as
διέταξα ταις εκκλησίαις της Γαλατίας ούτω και υμείς
I set in order to the assemblies of Galatia, so also you
ποιήσατε 2+ κατά μίαν σαββάτων ἕκαστος υμῶν
do! According to one of [the] Sabbaths each of you
παρ' εαυτῶ τιθέτω θησαυρίζων ο τι αν
by yourself put in! treasuring up what ever
ευοδώται ἵνα μη ὅταν ἔλθω τότε λογίαι
way he should be prospered in; that not whenever I come, then [the] collections
γίνωνται 3+ ὅταν δε παραγένωμαι ους εάν
should take place. And whenever I should come, whom ever
δοκιμάσητε δι' επιστολών τούτους πέμψω
you should approve through letters, these I will send forth
απενεγκεῖν την χάριν υμῶν εις Ιερουσαλήμ 4+ εάν δε
to carry away your favor unto Jerusalem. And if
η ἄξιον του καμέ πορεύεσθαι συν εμοί
it should be worth for me also to go, with me
πορεύονται 5+ ελεύσομαι δε προς υμάς ὅταν
they shall go]. And I will come to you whenever
Μακεδονίαν διέλθω Μακεδονίαν γαρ διέρχομαι 6+ προς
I shall have gone through Macedonia; for Macedonia I do go through. with
υμάς δε τυχόν παραμενώ η και παραχειμάσω ἵνα
you And] by chance I shall remain, or even pass the winter, that

+
 ועל־דבר גבוי הצדקה לעזרת + אתם עם־אנרות להביא את־נדבתכם
 הקדושים כְּאֲשֶׁר תקנתי לקהלות : לירושלם:
 אשר בגלטיא כן תעשו גם־אתם : + ואם־חשוב הוא שאלך גם אני אתי ילכו :
 בכל־אחד בשבת איש איש מכם + ואני אבא אליכם אחרי עברי
 כאשר תשיג ידו יניח אצלו ויאצר : את־מקדוניה כי את־מקדוניה אעברה :
 למען אשר אבא ולא יקבץ עוד : + ואולי אשב עמכם ימים אחדים או
 + ואני אבא ואשר תמצאו נאמנים אשלח כל־ימי הסתו למען תלוני אל־אשר אלך :
 שמה :

+
 כל מיגד וגו' ומחצית לפניה הנהגו : ונבגלו לכם כפי שאלוהים יאמר :
 חבנו : ונבגלו לכם כפי שאלוהים יאמר :
 חבנו : ונבגלו לכם כפי שאלוהים יאמר :
 חבנו : ונבגלו לכם כפי שאלוהים יאמר :
 חבנו : ונבגלו לכם כפי שאלוהים יאמר :
 חבנו : ונבגלו לכם כפי שאלוהים יאמר :
 חבנו : ונבגלו לכם כפי שאלוהים יאמר :
 חבנו : ונבגלו לכם כפי שאלוהים יאמר :

υμείς με προπέμψητε ου εάν πορεύωμαι 7+ ου
 you should send me forward of which ever [place] I should go. I do not
 θέλω γαρ υμάς άρτι εν παρόδω ιδείν ελπίζω δε
 want For you just now in passing to see]; but I hope
 χρόνον τινά επιμείναι προς υμάς εάν ο κύριος
 for some time to remain with you, if the Lord

επιτρέπη 8+ επιμενώ δε εν Εφέσω έως
 commits it to my care. But I shall remain in Ephesus until

της πεντηκοστής 9+ θύρα γαρ μοι ανέωγε μεγάλη και
 Pentecost. For a door opens to me great and

ενεργής και αντικείμενοι πολλοί 10+ εάν δε
 active, and [the] ones acting as adversaries [are] many. And if
 έλθη Τιμόθεος βλέπετε ίνα αφόβως γένηται προς
 Timothy should come, see that fearlessly he should be with

υμάς το γαρ έργον κυρίου εργάζεται ως και εγώ 11+
 you! for the work of [the] Lord he works, as also I.

μη τις ούν αυτόν εξουθενήση προπέμψατε δε αυτόν
 Not anyone then should treat him with contempt. But forward him

εν ειρήνη ίνα έλθη προς με εκδέχομαι γαρ αυτόν
 in peace! that he should come to me; for I look out for him

μετά των αδελφών 12+ περί δε Απολλώ του αδελφού
 with the brethren. And concerning Apollos the brother,

πολλά παρεκάλεσα αυτόν ίνα έλθη προς υμάς
 much I appealed to him, that he should come to you

μετά των αδελφών και πάντως ουκ ην θέλημα ίνα
 with the brethren; and assuredly it was not [his] will that

+ כִּי כַעַת אֵין רְצוֹנִי שְׂאֲרָאָה
 אַתְּכֶם כְּעֵבֶר בְּתוֹכְכֶם כִּי־אֶקְנֶה
 לְשִׁבְתֵּי אֶצְלְכֶם יָמִים אִם־יִתֵּן יְהוָה:
 + אָבֵל אֲשׁוּב בְּאַפְסוֹס עַד־חַג הַשְּׁבוּעוֹת:
 + כִּי־נִפְתַּח לִי פֶתַח גְּדוֹל וְרַב־פְּעָלִים
 וְהִמְתְּקוּמִים רַבִּים:
 + וְכִי יָבוֹא אֵלֵיכֶם טִימוֹתִיוֹס
 רְאוּנָא שְׂיִהְיֶה עִמָּכֶם בְּלִי פֶחַד

כִּי־מְלֹאכֶת יְהוָה הוּא עֹשֶׂה כְּמוֹנִי:
 + עַל־כֵּן אִישׁ אֶל־יְבוֹז אַתּוֹ וְשִׁלְחוּהוּ
 בְּשָׁלוֹם לְמַעַן יָבֹא אֵלַי כִּי אַחְכְּהֶלּוּ אֲנִי
 וְהָאֲחִים:
 + וְאַפּוֹלוֹס אֶחֱיִינוּ כְּצַרְתֵּי־בוּ
 לְבוֹא אֵלֵיכֶם עִם־הָאֲחִים וְלֹא־רָצָה
 לְבוֹא עִתָּהּ וְיָבוֹא כְּשִׁיעָלָה בְּיָדוֹ:

+ לֵךְ לְיַעֲקֹב בְּיָמֵי חַג הַשְּׁבוּעוֹת
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר
 יִשְׁבְּתֵי אֶצְלְכֶם יָמִים אִם־יִתֵּן יְהוָה:
 + אָבֵל אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר

חַגֵּי יְהוָה וְיָבוֹא עִמָּכֶם בְּלִי פֶחַד:
 + לְבוֹא עִתָּהּ וְיָבוֹא כְּשִׁיעָלָה בְּיָדוֹ:
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר

νυν ἔλθη ελεύσεται δε ὅταν ευκαιρήση 13 +
 now he should come, but he will come whenever he should have an opportune time.
 γρηγορεῖτε στήκετε εν τη πίστει ανδρίζεσθε
 Be vigilant! Stand firmly in the belief! Be manly!

κραταιούσθε 14 + πάντα υμών εν αγάπη γινέσθω 15 +
 Be fortified! all of you in love Let be!]

παρακαλώ δε υμάς αδελφοί οἶδατε την οικίαν
 But I appeal to you, brethren, (you know the house
 Στεφανά ὅτι εστίν απαρχή της Αχαΐας και εις
 of Stephanas, that it is first-fruit of Achaia, and for

διακονίαν τοις αγίοις ἔταξαν εαυτούς 16 + ἵνα και
 service to the holy ones they arranged themselves], that also
 υμεῖς υποτάσσησθε τοις τοιούτοις και παντί
 you should submit to such, and to every [one]

τω συνεργούντι και κοπιώντι 17 + χαίρω δε επί τη
 working together and tiring in labor. And I rejoice over the
 παρουσία Στεφανά και Φουρτουνάτου και Αχαϊκου
 arrival of Stephanas, and Fortunatus, and Achaicus;

ὅτι το υμών υστέρημα οὔτοι ανεπλήρωσαν 18 +
 for the deficiency of yours these supplied.
 ανέπαυσαν γαρ το εμόν πνεύμα και το υμών
 For they rested my spirit and the one of yours.

επιγινώσκετε οὖν τους τοιούτους 19 + ασπάζονται υμάς
 Recognize then such! Greet
 αι εκκλησίαι της Ασίας ασπάζονται υμάς εν κυρίῳ
 the assemblies of Asia! Greet you in [the] Lord

<p>שְׂקִדוֹ וְעָמְדוֹ בְּאִמּוֹנָה הַתְּאֻשְׁשׁוּ וְהִתְחַזְּקוּ: וְכֹל־דְּבַר יְכֻם יַעֲשׂוּ בְּאַהֲבָה: וְאַבְקִשׁוּ מִכֶּם אַחֵי הָלֹא יְדַעְתֶּם אֶת־בֵּית אֲסַטְפָּנֹס שֶׁהוּא רֵאשִׁית אֲכִיָּא וַיִּתְּנוּ נַפְשָׁם לְיִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים: לְכֵן הַכְּנִיעוּ גַם־אֹתָם מִפְּנֵי הָאֲנָשִׁים הָהֵם וּמִפְּנֵי־כָל־אֲשֶׁר יַעֲבֹד וַיַּעֲמֵל עִמָּהֶם:</p>	<p>+ וְהִנְנִי שְׂמֵחַ בְּבִיאַת אֲסַטְפָּנֹס וּפְרָטוֹנָטוֹס וְאַבְרָהָם כִּי הָמָּה מְלֹאוֹ אֶת־חֶסֶד וְנוֹכָחִים וַיִּנְיָחוּ אֶת־רִיחֵי וְאֶת־רוּחֵיכֶם עַל־כֵּן הִפִּירוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵם: + הַקֵּהלוֹת אֲשֶׁר בְּאֶסְיָא שְׁאֵלוֹת לְשִׁלּוֹמֵיכֶם עָקִילִס וּפְרַסְקָלָא וְגַם־הַקֵּהלָה אֲשֶׁר בְּבֵיתָם מֵרַבִּים לְשָׂאֵל לְשִׁלּוֹמֵיכֶם בְּאֶדְוֹן: + וְהִנְנִי שְׂמֵחַ בְּבִיאַת אֲסַטְפָּנֹס וּפְרָטוֹנָטוֹס וְאַבְרָהָם כִּי הָמָּה מְלֹאוֹ אֶת־חֶסֶד וְנוֹכָחִים וַיִּנְיָחוּ אֶת־רִיחֵי וְאֶת־רוּחֵיכֶם עַל־כֵּן הִפִּירוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵם: + הַקֵּהלוֹת אֲשֶׁר בְּאֶסְיָא שְׁאֵלוֹת לְשִׁלּוֹמֵיכֶם עָקִילִס וּפְרַסְקָלָא וְגַם־הַקֵּהלָה אֲשֶׁר בְּבֵיתָם מֵרַבִּים לְשָׂאֵל לְשִׁלּוֹמֵיכֶם בְּאֶדְוֹן: + וְהִנְנִי שְׂמֵחַ בְּבִיאַת אֲסַטְפָּנֹס וּפְרָטוֹנָטוֹס וְאַבְרָהָם כִּי הָמָּה מְלֹאוֹ אֶת־חֶסֶד וְנוֹכָחִים וַיִּנְיָחוּ אֶת־רִיחֵי וְאֶת־רוּחֵיכֶם עַל־כֵּן הִפִּירוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵם: + הַקֵּהלוֹת אֲשֶׁר בְּאֶסְיָא שְׁאֵלוֹת לְשִׁלּוֹמֵיכֶם עָקִילִס וּפְרַסְקָלָא וְגַם־הַקֵּהלָה אֲשֶׁר בְּבֵיתָם מֵרַבִּים לְשָׂאֵל לְשִׁלּוֹמֵיכֶם בְּאֶדְוֹן: + וְהִנְנִי שְׂמֵחַ בְּבִיאַת אֲסַטְפָּנֹס וּפְרָטוֹנָטוֹס וְאַבְרָהָם כִּי הָמָּה מְלֹאוֹ אֶת־חֶסֶד וְנוֹכָחִים וַיִּנְיָחוּ אֶת־רִיחֵי וְאֶת־רוּחֵיכֶם עַל־כֵּן הִפִּירוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵם: + הַקֵּהלוֹת אֲשֶׁר בְּאֶסְיָא שְׁאֵלוֹת לְשִׁלּוֹמֵיכֶם עָקִילִס וּפְרַסְקָלָא וְגַם־הַקֵּהלָה אֲשֶׁר בְּבֵיתָם מֵרַבִּים לְשָׂאֵל לְשִׁלּוֹמֵיכֶם בְּאֶדְוֹן: + וְהִנְנִי שְׂמֵחַ בְּבִיאַת אֲסַטְפָּנֹס וּפְרָטוֹנָטוֹס וְאַבְרָהָם כִּי הָמָּה מְלֹאוֹ אֶת־חֶסֶד וְנוֹכָחִים וַיִּנְיָחוּ אֶת־רִיחֵי וְאֶת־רוּחֵיכֶם עַל־כֵּן הִפִּירוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵם: + הַקֵּהלוֹת אֲשֶׁר בְּאֶסְיָא שְׁאֵלוֹת לְשִׁלּוֹמֵיכֶם עָקִילִס וּפְרַסְקָלָא וְגַם־הַקֵּהלָה אֲשֶׁר בְּבֵיתָם מֵרַבִּים לְשָׂאֵל לְשִׁלּוֹמֵיכֶם בְּאֶדְוֹן:</p>
---	---

+ אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם כְּמֵתֵנִי אֲ
 אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם:
 + אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם כְּמֵתֵנִי אֲ
 אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם:
 + אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם כְּמֵתֵנִי אֲ
 אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם:
 + אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם כְּמֵתֵנִי אֲ
 אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם:
 + אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם כְּמֵתֵנִי אֲ
 אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם:
 + אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם כְּמֵתֵנִי אֲ
 אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם:
 + אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם כְּמֵתֵנִי אֲ
 אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם:
 + אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם כְּמֵתֵנִי אֲ
 אֲוֹהֵבֵנִי אֶתְּכֶם:

+ וְהִנְנִי שְׂמֵחַ בְּבִיאַת אֲסַטְפָּנֹס וּפְרָטוֹנָטוֹס
 וְאַבְרָהָם כִּי הָמָּה מְלֹאוֹ אֶת־חֶסֶד וְנוֹכָחִים
 וַיִּנְיָחוּ אֶת־רִיחֵי וְאֶת־רוּחֵיכֶם
 עַל־כֵּן הִפִּירוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵם:
 + הַקֵּהלוֹת אֲשֶׁר בְּאֶסְיָא שְׁאֵלוֹת לְשִׁלּוֹמֵיכֶם
 עָקִילִס וּפְרַסְקָלָא וְגַם־הַקֵּהלָה אֲשֶׁר
 בְּבֵיתָם מֵרַבִּים לְשָׂאֵל לְשִׁלּוֹמֵיכֶם בְּאֶדְוֹן:
 + וְהִנְנִי שְׂמֵחַ בְּבִיאַת אֲסַטְפָּנֹס וּפְרָטוֹנָטוֹס
 וְאַבְרָהָם כִּי הָמָּה מְלֹאוֹ אֶת־חֶסֶד וְנוֹכָחִים
 וַיִּנְיָחוּ אֶת־רִיחֵי וְאֶת־רוּחֵיכֶם
 עַל־כֵּן הִפִּירוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵם:
 + הַקֵּהלוֹת אֲשֶׁר בְּאֶסְיָא שְׁאֵלוֹת לְשִׁלּוֹמֵיכֶם
 עָקִילִס וּפְרַסְקָלָא וְגַם־הַקֵּהלָה אֲשֶׁר
 בְּבֵיתָם מֵרַבִּים לְשָׂאֵל לְשִׁלּוֹמֵיכֶם בְּאֶדְוֹן:
 + וְהִנְנִי שְׂמֵחַ בְּבִיאַת אֲסַטְפָּנֹס וּפְרָטוֹנָטוֹס
 וְאַבְרָהָם כִּי הָמָּה מְלֹאוֹ אֶת־חֶסֶד וְנוֹכָחִים
 וַיִּנְיָחוּ אֶת־רִיחֵי וְאֶת־רוּחֵיכֶם
 עַל־כֵּן הִפִּירוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵם:
 + הַקֵּהלוֹת אֲשֶׁר בְּאֶסְיָא שְׁאֵלוֹת לְשִׁלּוֹמֵיכֶם
 עָקִילִס וּפְרַסְקָלָא וְגַם־הַקֵּהלָה אֲשֶׁר
 בְּבֵיתָם מֵרַבִּים לְשָׂאֵל לְשִׁלּוֹמֵיכֶם בְּאֶדְוֹן:
 + וְהִנְנִי שְׂמֵחַ בְּבִיאַת אֲסַטְפָּנֹס וּפְרָטוֹנָטוֹס
 וְאַבְרָהָם כִּי הָמָּה מְלֹאוֹ אֶת־חֶסֶד וְנוֹכָחִים
 וַיִּנְיָחוּ אֶת־רִיחֵי וְאֶת־רוּחֵיכֶם
 עַל־כֵּן הִפִּירוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵם:
 + הַקֵּהלוֹת אֲשֶׁר בְּאֶסְיָא שְׁאֵלוֹת לְשִׁלּוֹמֵיכֶם
 עָקִילִס וּפְרַסְקָלָא וְגַם־הַקֵּהלָה אֲשֶׁר
 בְּבֵיתָם מֵרַבִּים לְשָׂאֵל לְשִׁלּוֹמֵיכֶם בְּאֶדְוֹן:

πολλά Ακύλας και Πρίσκιλλα συν τη κατ'

much Aquila and Priscilla], with the in

οἶκον αὐτῶν ἐκκλησία 20+ ασπάζονται υμᾶς οἱ

their house assembly]. greet you the

ἀδελφοί πάντες ασπασασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι

brethren All]. Greet one another with kiss

ἀγίῳ 21+ ὁ ἀσπασμός τη ἐμῇ χειρὶ Παύλου 22+ εἰ τις

a holy]! The greeting by my hand, Paul. If anyone

οὐ φιλεῖ τὸν κύριον Ἰησοῦν χριστὸν ἦτω ἀνάθεμα

is not fond of the Lord Jesus Christ, be anathema!

μαραναθά 23+ ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ

Maranatha. The favor of the Lord Jesus Christ

μεθ' υμῶν 24+ ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων υμῶν ἐν

[be] with you. My love [be] with you all in

χριστῷ Ἰησοῦ ἀμήν

Christ Jesus. Amen.

הַאֲחִים כּוֹלֵם שְׂאֵלִים לְשִׁלּוֹמְכֶם שְׂאֵלוֹ +
לְשִׁלּוֹם אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ בְּנִשְׁקָה הַקְּדוֹשָׁה:
שְׂאֵל לְשִׁלּוֹמְכֶם בְּכָתֵב יָדִי אָנֹכִי פּוֹלוֹס: +

מִי שֶׁלֹּא יֵאָהֵב אֶת־הָאֲדוֹן +
יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ יִתְרָם מִרֵן אֲתָא:
חֶסֶד יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲדִינִנּוּ יְהִי עִמָּכֶם:
וְאֶהְבֹּתִי אֶת־כְּלֶכֶם בְּמִשִׁיחַ יִשׁוּעַ אָמֵן: +

עָלַי בְּעִלְמִתֶּךָ אֲשֶׁר בָּלַסְתָּ וּ +
בְּעִלְמִתֶּךָ יְיָ וְיְיָ בְּנֵה עִמָּךָ יְיָ עֲלֵךְ: וּ +
עָלְמֶךָ בְּחֵלְכֶךָ אֲשֶׁר יְיָ וְיְיָ עֲלֵךְ: וּ +
כִּי יְיָ וְיְיָ לְחַיֵּי נְעֻמָּה וְנְעֻמָּה נְסֻמָּה +

יְיָ וְיְיָ אֲשֶׁר: +
לְבַחְךָ אֱלֹהֵי יְיָ נְעֻמָּה וְנְעֻמָּה עִמָּךְ: +
וְשִׁבְחֶךָ עַל בָּלְחֶךָ בְּחַסְדֶּךָ נְעֻמָּה וּ +

1 8

1+ Παύλος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος
 Paul, an apostle of Jesus Christ, through [the] will
 θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός τῆ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ
 of God, and Timothy the brother, to the assembly of God,
 τῆ οὐσῆ ἐν Κορίνθῳ συν τοῖς ἀγίοις πάσι τοῖς
 to the one being in Corinth, with the holy ones all], to the ones
 οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ **2+** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
 being in all Achaia. Favor to you and peace
 ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ **3+**
 from God our father and [the] Lord Jesus Christ.
 εὐλογητός ὁ θεός καὶ πατήρ τοῦ κυρίου ἡμῶν
 Blessed [be] the God and father of our Lord
 Ἰησοῦ χριστοῦ ὁ πατήρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεός
 Jesus Christ, the father of the compassions, and God
 πάσης παρακλήσεως **4+** ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ
 of all comfort; the one comforting us in
 πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς
 all our affliction, for the enabling us
 παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς
 to comfort the ones in every affliction, through the
 παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ
 consolation of which we are comforted in ourselves by
 θεοῦ **5+** ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ
 God. For as abound the sufferings of the
 χριστοῦ εἰς ἡμᾶς οὕτω διὰ χριστοῦ περισσεύει
 Christ] in us, so through Christ

+ פְּרוּדָה הָאֱלֹהִים וְאָבִי אֲדֹנָיִנוּ יֵשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ אֵב הַרְחָמִים וְאֱלֹהֵי כָּל־נַחֲמָה:
 + הַמְּנַחֵם אֶתְנוּ בְּכָל־לַחְצֵנוּ לְמַעַן
 נַחֵם הַנְּלַחֲצִים כָּל־לַחֲץ בְּנַחֲמָה אֲשֶׁר
 אֲנַחְנוּ מִנְּחָמִים מֵאֵת הָאֱלֹהִים:
 + כִּי כָּרַב עֲנוּיֵי הַמְּשִׁיחַ בְּנוּ כֵּן
 תְּרַבֵּה נַחֲמָתְנוּ עַל־יְדֵי הַמְּשִׁיחַ:

+ חַסְדֵּיךָ אֲנִי וְיִשְׁעֶיךָ אֲלֵמֶן אֲנִי וְחַסְדֵּיךָ
 אֲנִי וְחַסְדֵּיךָ לִי בְּחַלְמֵי אֲהַלֵּי לֵב אֵפ
 שֶׁל נַעֲמֵד נַחֵם לִמְלֵךְ וְנַחֵל אֲהַלֵּי לֵב אֲנִי
 בְּחַסֵּיךָ אֲנִי וְשֶׁל חַסְדֵּיךָ לִי אֲלֵמֶן:
 + אֲבָיָה לִי וְחַסְדֵּיךָ לִי שְׂעֵמֶם,
 וְחַסְדֵּיךָ מִחֶסֶד כִּנֹּה חַסְדֵּיךָ חַסְדֵּיךָ אֵפ
 חַסְדֵּיךָ:

+ אֲנִי וְחַסְדֵּיךָ אֲלֵמֶן אֲנִי וְחַסְדֵּיךָ
 אֲנִי וְחַסְדֵּיךָ לִי בְּחַלְמֵי אֲהַלֵּי לֵב אֵפ
 שֶׁל נַעֲמֵד נַחֵם לִמְלֵךְ וְנַחֵל אֲהַלֵּי לֵב אֲנִי
 בְּחַסֵּיךָ אֲנִי וְשֶׁל חַסְדֵּיךָ לִי אֲלֵמֶן:
 + אֲבָיָה לִי וְחַסְדֵּיךָ לִי שְׂעֵמֶם,
 וְחַסְדֵּיךָ מִחֶסֶד כִּנֹּה חַסְדֵּיךָ חַסְדֵּיךָ אֵפ
 חַסְדֵּיךָ:

και η παράκλησις ημων 6+ είτε δε θλιβόμεθα
 also abounds our comfort]. But whether we are afflicted
 υπέρ της υμών παρακλήσεως και σωτηρίας της
 for your comfort and deliverance of the one
 ενεργουμένης εν υπομονή των αυτών παθημάτων ων
 being energized in [the] endurance of the same sufferings, which
 και ημείς πάσχομεν 7+ και η ελπίς ημών βεβαία
 also we suffer, (and our hope is firm
 υπέρ υμών είτε παρακαλούμεθα υπέρ της υμών
 for you;) or whether we are comforted, [it is] for your
 παρακλήσεως και σωτηρίας ειδότες ότι ὡσπερ
 comfort and deliverance; knowing that as
 κοινωνοί εστε των παθημάτων ούτω και της
 partners you are] of the sufferings, so also of the
 παρακλήσεως 8+ ου γαρ θέλομεν υμάς αγνοεῖν
 comfort. not For we do] want you to be ignorant,
 αδελφοί υπέρ της θλίψεως ημών της γενομένης
 brethren, as to our affliction, of the one happening
 ημίν εν τη Ασία ότι καθ' υπερβολήν βαρήθημεν
 to us in Asia, that in excess we were weighed down]
 υπέρ δύναμιν ὡστε εξαπορηθήναι ημάς και του
 beyond power, so as for us to be destitute even [of]
 ζην 9+ αλλά αυτοί εν εαυτοίς το απόκριμα του
 living. But we in ourselves the sentence
 θανάτου εσχήκαμεν ἵνα μη πεποιθότες ὦμεν ἐφ'
 of death have had], that not relying we should be] upon
 εαυτοίς ἀλλ' ἐπί τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τους
 ourselves, but upon God, the one raising the

+ וְאִם-נִלְחָצִים אֲנַחְנוּ נִלְחָץ בְּעִבּוֹר
 נְחַמְתְּכֶם וַיִּשׁוּעַתְּכֶם וְאִם-מְנוּחָמִים
 אֲנַחְנוּ נְנוּחָם בְּעִבּוֹר נְחַמְתְּכֶם כִּדְרֵי
 שְׂתֵאֲרִיכּוּ גַם-אַתֶּם נַפְשֵׁיכֶם בְּעוֹנוֹתְכֶם
 הָעוֹנִיִּים אֲשֶׁר מְעוֹנִים אֲנַחְנוּ:
 + וְנִכּוֹן לִבְנוֹ בְּטוֹחַ עֲלֵיכֶם וַיִּדְעֵנוּ כִּי
 בְּאֲשֶׁר עֲנוּיֵינוּ עֲנוּיֵיכֶם כִּן נְחַמְתֵּנוּ נְחַמְתְּכֶם:

+ כִּי לֹא-נִכְחַד מִכֶּם אַחֵי אֶת-צָרְתֵנוּ
 אֲשֶׁר מְצַאֲתֵנוּ בְּאַסְיָא לְמֵאֵד כְּמִשָּׂא כְּבֵד
 כְּבָרָה מִמֶּנּוּ עַד כִּי-נִזְאַשְׁנוּ מִחַיֵּינוּ:
 + וְאֲנַחְנוּ בַלְבָּבֵנוּ חָרַצְנוּ לָנוּ אֶת-הַמּוֹת
 לְמַעַן אֲשֶׁר-לֹא נִבְטַח בְּנַפְשֵׁנוּ כִּי
 אִם-בְּאֵלֵהִים הַמְּחִיָּה אֶת-הַמּוֹתִים:

+ אֲפֹי יְהִי חַדְאֲלֵי טַם חַל אֲפֹי כַּחֲכֵסֵה
 מֹה חַל אֲפֹי טַחֲבֵה חַדְאֲלֵי טַם אֲפֹ
 חַחֲכֵסֵה טַם חַלל יֵהֲאֵה אֲהֵבֵה
 אֲהֵבֵה טַם חַחֲכֵה טַחֲבֵה אֲהֵבֵה
 אֲהֵה לִטְעֵה טַם יֵהֲאֵה אֲפֹ טַם טַחֲבֵה לִטְעֵה
 + אֲהֵבֵה יֵהֲחַלְבֵה אֲהֵבֵה טַם טַחֲבֵה
 אֲהֵבֵה יֵהֲאֵה אֲהֵבֵה טַחֲבֵה חַחֲכֵה
 אֲהֵבֵה טַחֲבֵה אֲהֵבֵה אֲפֹ חַחֲכֵה טַם:

+ יֵהֲטַח יְהִי אֲהֵבֵה אֲהֵבֵה חַל
 אֲהֵבֵה טַם אֲהֵבֵה לֵהֲחַחֲכֵה יֵהֲחַחֲכֵה
 אֲהֵבֵה לֵהֲחַחֲכֵה יֵהֲחַחֲכֵה חַחֲכֵה
 יֵהֲחַחֲכֵה טַם טַחֲבֵה לֵהֲחַחֲכֵה:
 + חַחֲכֵה טַחֲבֵה חַחֲכֵה אֲהֵבֵה
 אֲהֵבֵה לֵהֲחַחֲכֵה חַחֲכֵה טַחֲבֵה אֲהֵבֵה
 חַחֲכֵה לִטְעֵה טַם יֵהֲחַחֲכֵה אֲהֵבֵה:

νεκρούς **10+** ος εκ τηλικούτου θανάτου ερρύσατο
 dead. Who from out of such a death rescued
 ημάς και ρύεται εις ον ηλπικαμεν ότι και έτι
 us, and does rescue; in whom we have hope that also still
 ρύσεται **11+** συνυπουργούντων και υμών υπέρ ημών
 he shall rescue; working along with you also for us
 τη δεήσει ίνα εκ πολλών προσώπων το εις ημάς
 [by] supplication, that by many persons the to us
 χάρισμα διά πολλών ευχαριστηθή υπέρ υμών **12+**
 favor through many should be for giving thanks] for you.
 η γαρ καύχησις ημών αύτη εστί το μαρτύριον
 For our boasting this is] -- the testimony
 της συνειδήσεως ημών ότι εν απλότητι και
 of our conscience, that in singleness and
 ειλικρινεία θεού ουκ εν σοφία σαρκική αλλ' εν
 honesty of God, (not in wisdom fleshy], but by
 χάριτι θεού ανεστράφημεν εν τω κόσμω
 favor of God) we behaved in the world,
 περισσοτέρως δε προς υμάς **13+** ου γαρ αλλά
 and more exceedingly to you. For not another [thing]
 γράφομεν υμίν αλλ' η α αναγινώσκετε η και
 [do] we write to you, other than what you read or also
 επιγινώσκετε ελπίζω δε ότι και έως τέλους
 recognize; and I hope that even until [the] end
 επιγνώσεσθε **14+** καθώς και επέγνωτε ημάς από
 you will recognize; as also you recognized us in

התהלכנו בעולם אף כי-אתכם לא-בחקמת
 הַבָּשָׂר כִּי אִם-בְּחֶסֶד אֱלֹהִים:
 + כִּי לֹא-נִכְתַּב לָכֶם כִּי אִם-מִה-שְּׂאֵתֶם
 קְרִיאִים וְגַם-מִבִּינִים:
 + וּבְטוֹחַ אֲנִי בְכֶם שֶׁיִּדְעֶתֶם אֶתְנוּ
 מֵעַט וְאִף-תִּדְעוּ עַד-תְּכִלִּית כִּי
 אֲנַחְנוּ תְּהַלְתֶּם כַּאֲשֶׁר גַּם-אַתֶּם
 תְּהַלְתֶּנוּ בְּיוֹם אֲדִינֵנוּ יִשׁוּעַ:
 + אֲשֶׁר הִצִּילֵנוּ מִן-הַמָּוֶת הַחַמּוּרָה הַזֹּאת
 וְעוֹדְנוּ מִצִּיל וְלוֹ אֲנַחְנוּ מִקְוִים שְׁיוֹסִיף
 לְהִצִּילֵנוּ:
 + בְּעִזָּרְכֶם גַּם-אַתֶּם אֶתְנוּ בְּתַפְלֵתְכֶם
 לְמַעַן יוֹדוּ רַבִּים בְּעִבּוּרֵנוּ עַל-מִתְנַת
 הַחֶסֶד שֶׁהִיְתָה לָנוּ עַל-יְדֵי רַבִּים:
 + כִּי זֹאת הִיא תְּהַלְתֶּנוּ אֲשֶׁר לִבֵּנוּ
 יַעֲיֵד בָּנוּ כִּי בְתֵם וַיִּשֶׁר לִפְנֵי אֱלֹהִים

+ מִן הַיָּמִים שֶׁהָיָה לָנוּ חֶסֶד וְיִשְׁרָאֵל
 חֲסִידָתְךָ וְיִשְׁרָאֵל:
 + כְּכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ
 אֲנִי וְאַתָּה וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ
 וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ
 וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ:
 + אֲנִי וְאַתָּה וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ
 וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ
 וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ:
 + אֲנִי וְאַתָּה וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ
 וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ
 וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ:
 + אֲנִי וְאַתָּה וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ
 וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ
 וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ וְכִינֵנוּ לְאֱלֹהֵינוּ:

μέρους ὅτι καύχημα υμῶν εσμέν καθάπερ και υμείς
part; for boasting we are your], just as also you [are]
ημῶν εν τη ημέρα του κυρίου Ιησού 15+ και ταύτη
ours in the day of the Lord Jesus. And in this
τη πεποιθήσει εβουλόμην ελθείν προς υμὰς πρότερον
reliance I was wanting to come to you prior,
ίνα δευτέραν χάριν έχητε 16+ και δι' υμῶν
that a second favor you should have; and by you
διελθείν εις Μακεδονίαν και πάλιν από Μακεδονίας
to go through into Macedonia, and again from Macedonia
ελθείν προς υμὰς και υφ' υμῶν προπεμφθήναι εις
to come to you, and by you to be sent forward into
την Ιουδαίαν 17+ τούτο ούν βουλευόμενος μη τι
Judea. This then planning, lest anything
άρα τη ελαφρία εχρησάμην η α βουλεύομαι κατά
it in lightness did I treat]? or what I planned, according to
σάρκα βουλεύομαι ίνα η παρ' εμοί το ναι ναι
[the] flesh did I plan] that there might be by me the yes, yes,
και το ου ου 18+ πιστός δε ο θεός ὅτι ο λόγος
and the no, no? But trustworthy [is] God, that
ημῶν ο προς υμὰς ουκ εγένετο ναι και ου 19+ ο
our word to you became not yes and no.
γαρ του θεού υιός Ιησούς χριστός ο εν υμίν
For the son of God, Jesus Christ, the one among you
δι' ημῶν κηρυχθείς δι' εμού και Σιλουανού και
by us being proclaimed], (by me and Silas and

וּבְבִטְחוֹן הַיְהוָה חָפְצָתִי לָבוֹא אֵלֵיכֶם +
ראשונה ולמען תקבלו טובה כפולה:
+ לעבר בתוככם אל-מקדונו
ולשוב ממקדונו אליכם ואתם
תשלחוני אל-ארץ יהודה:
+ ועתה יהייתה עצתי נמהרה או
יעצתי לפי הבשר את-אשר יעצתי

יְהוָה אֲצִלִּי פֶעַם הֵן וּפֶעַם לֹא לֹא:
+ אֲכֵן נֶאֱמַן הָאֱלֹהִים פִּי-דְבַרְנוּ אֵלֵיכֶם
לֹא הָיָה הֵן וְלֹא:
+ כִּי בֶן-הָאֱלֹהִים יִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
הִנְקֵרָא בְּתוֹכְכֶם עַל-יְדֵינוּ עַל-יְדֵי
וְעַל-יְדֵי סְלֻנּוֹס וְשִׁימוֹתֵינוּ הוּא לֹא
הָיָה הֵן וְלֹא כִּי-הָיָה בּוֹ הֵן בְּלִבְדָּ:

+ וְכֹסֶם אֲחַלְתֶּם מִי כֹסֶם לְכֹסֶם
יְהוָה לְאֱלֹהֵיכֶם יְהוָה חַפְצָתִי לָבוֹא
אֵלֵיכֶם:
+ וְאֲנִי חָלַפְתִּי לְחַפְצֵיכֶם
אֲחַלְתֶּם מִי חַפְצֵיכֶם לְאֱלֹהֵיכֶם
יְהוָה לְאֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי חָלַפְתִּי לְחַפְצֵיכֶם
יְהוָה לְאֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי חָלַפְתִּי לְחַפְצֵיכֶם
יְהוָה לְאֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי חָלַפְתִּי לְחַפְצֵיכֶם
יְהוָה לְאֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי חָלַפְתִּי לְחַפְצֵיכֶם

+ וְכֹסֶם אֲחַלְתֶּם מִי כֹסֶם לְכֹסֶם
יְהוָה לְאֱלֹהֵיכֶם יְהוָה חַפְצָתִי לָבוֹא
אֵלֵיכֶם:
+ וְאֲנִי חָלַפְתִּי לְחַפְצֵיכֶם
אֲחַלְתֶּם מִי חַפְצֵיכֶם לְאֱלֹהֵיכֶם
יְהוָה לְאֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי חָלַפְתִּי לְחַפְצֵיכֶם
יְהוָה לְאֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי חָלַפְתִּי לְחַפְצֵיכֶם
יְהוָה לְאֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי חָלַפְתִּי לְחַפְצֵיכֶם
יְהוָה לְאֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי חָלַפְתִּי לְחַפְצֵיכֶם

Τιμοθέου ουκ εγένετο ναι και ου αλλά ναι εν αυτώ
 Timothy,) was not yes and no, but yes in him
 γέγονεν 20+ όσαι γαρ επαγγελίαι θεού εν
 became]. For as many promises of God [there are], in
 αυτώ το ναι και εν αυτώ το αμήν τω θεώ προς
 him [is] the yes, and in him the amen to God for
 δόξαν δι' ημών 21+ ο δε βεβαιών ημάς συν υμίν
 glory by us. And the one firming us with you
 εις χριστόν και χρίσας ημάς θεός 22+ ο και
 unto Christ, and having anointed us, [is] God; even the one
 σφραγισάμενος ημάς και δους τον αρραβώνα του
 setting a seal upon us, and having given the deposit of the
 πνεύματος εν ταις καρδίαις ημών 23+ εγώ δε μάρτυρα
 spirit in our hearts. And I [as] witness
 τον θεόν επικαλούμαι επί την εμήν ψυήν ότι
 call upon God] upon my soul, that
 φειδόμενος υμών ουκέτι ήλθον εις Κόρινθον 24+ ουχ
 sparing you, no longer did I come to Corinth. Not
 ότι κυριεύομεν υμών της πίστεως αλλά συνεργοί
 that we dominate of yours of the belief], but
 εσμεν της χαράς υμών τη γαρ πίστει εστήκατε
 we are fellow-workers of your joy; for in the belief you stand.

2 ב

1+ έκρινα δε εμαυτώ τούτο το μη πάλιν ελθειν εν
 But I decided in myself this, not again to come in

<p> + כי כָּל־הַבְּחֹת הָאֱלֹהִים כּוֹלֵן בּוֹ הָיוּ הֵן וּבּוֹ הָיוּ אֲמֵן לְכַבּוֹד הָאֱלֹהִים עַל־יְדֵינוּ: + וְהָאֱלֹהִים הוּא הַמְּכַוֵּן אוֹתָנוּ אֲתֶכֶם בְּמִשִּׁיחַ וְאֲשֶׁר מְשַׁחֵנוּ: + הוּא גַם־תְּתַמְּנֵנוּ וְאֶת־רוּחוֹ נָתַן בְּלִבֵּנוּ לְעֵרְבוֹן: + וְאֲנִי אֶת־אֱלֹהִים אֶקְרָא לְהִיּוֹת </p>	<p> עַד לְנַפְשִׁי כִּי מִחְמַלְתִּי עֲלֵיכֶם לֹא־בֹאתִי עַד־הַנְּהָ לְקוֹרִנְתוֹס: + לֹא שְׂמַשְׁלִים אֲנִהְנוּ בְּאִמּוֹנְתְּכֶם כִּי אִם־עֲזָרִים לְשִׂמְחַתְּכֶם כִּי עִמְדַתֶּם בְּאִמּוֹנָה: + וְאֲנִי נִמְרַתִּי בְּלִבִּי לְבִלְתִּי שׁוּב־עוֹד אֲלֵיכֶם בְּעֵצָבַת: </p>
---	--

<p> + חָלַסְתִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי חָלַסְתִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי חָלַסְתִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי חָלַסְתִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי חָלַסְתִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי חָלַסְתִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי וְאֶת־חַיִּי </p>	<p> וְאֶת־חַיִּי </p>
---	---

λύπη προς υμάς 2+ ει γαρ εγώ λυπώ υμάς και τις
distress to you. For if I grieve you, then who
εστιν ο ευφραίνων με ει μη ο λυπούμενος
is the one gladdening me unless [it be] the one being grieved

εξ εμού 3+ και έγγραψα υμίν τούτο αυτό ίνα μη
by me? And I wrote to you this same [thing] , lest
ελθών λύπην έχω αφ' ων έδει με χαίρειν
having come distress I should have] of which it is necessary for me to rejoice [over] ;
πεποιθώς επί πάντας υμάς ότι η εμή χαρά πάντων
relying upon you all, that my joy all

υμών εστιν 4+ εκ γαρ πολλής θλίψεως και συνοχής
of you is]. For out of much affliction and conflict
καρδίας έγγραψα υμίν διά πολλών δακρύων ουχ ίνα
of heart I wrote to you through many tears; not that
λυπηθήτε αλλά την αγάπην ίνα γνώτε ην έχω
you should be grieved, but the love that you should know] which I have

περισσοτέρως εις υμάς 5+ ει δε τις λελύπηκεν ουκ
more exceedingly towards you. But if any has grieved, not
εμέ λελύπηκεν αλλ' από μέρους ίνα μη επιβαρώ
me he has grieved], but in part; that I should not overburden

πάντας υμάς 6+ ικανόν τω τοιούτω η επιτιμία αύτη
you all. [[is] enough to such a one This reproach

η υπό των πλειόνων 7+ ώστε τουναντίον μάλλον
by the many]. So that on the other hand rather

+ כי אם-אני אעציבכם מי אפוא
ישמחני בלתי אם-הנעצב על-ידי:
+ וזאת כתבתי לכם פן-אבא
והיה-לי עצב מאתם אשר היה-לי
לשמח עליהם ובטח אני בכלכם
ששמחתי היא שמחת כלכם:
+ כי מרב צרה ומצוקת לבי
כתבתי לכם ובדמעות הרבה ולא

להעציבכם רק למען תדעו האהבה
היתרה אשר אהבתי אתכם:
+ ואם-העצב איש לא-אתי
העצב אלא כולכם ושלא-אפריו
על-המדה אמר מקצתכם:
+ ודיו לאתו האיש התוכחה תהיה מפי
הרבים:
+ ובכן להפך תסלחו ותנחמו כדי שלא
יבולע האיש בעצבוננו כי רב הוא:

+ א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
+ א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
+ א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
+ א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
+ א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'

+ א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
+ א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
+ א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
+ א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
+ א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'

υμάς χαρίσασθαι και παρακαλέσαι μήπως τη
 you [are] to grant [favor] and to comfort [him] , lest the
 περισσοτέρα λύπη καταποθή ο τοιούτος 8+ διό
 more extra distress should swallow down such a one. Therefore
 παρακαλώ υμάς κυρώσαι εις αυτόν αγάπην 9+ εις
 I appeal to you to validate unto him love]. unto
 τούτο γαρ και έγγραψα ίνα γνω την δοκιμήν υμών
 this For] also I wrote, that I should know your proof,
 ει εις πάντα υπήκοοί εστε 10+ ω δε τι χαρίζεσθε
 if in everything you are subjects. But to whom you grant [favor] in anything,
 και εγώ και γαρ εγώ ει τι κεχάρισμαι ω
 [so] also I; for also I, if anything have granted [favor] , to whom
 κεχάρισμαι δι' υμάς εν προσώπω χριστού 11+ ίνα
 I have granted [favor] , it is for your sake in [the] person of Christ; that
 μη πλεονεκτηθώμεν υπό του σατανά ου γαρ αυτού
 we should not be taken advantage of by Satan; not for of his
 τα νοήματα αγνοούμεν 12+ ελθών δε εις την Τρωάδα
 thoughts we are ignorant]. Now having come unto Troas
 εις το ευαγγέλιον του χριστού και θύρας
 for the good news of the Christ, also a door
 μοι ανεωγμένης εν κυρίω 13+ ουκ έσχηκα άνεσιν τω
 was opened to me in [the] Lord. I did not have relaxation [in]
 πνεύματί μου τω μη ευρείν με Τίτον τον αδελφόν μου
 my spirit at my not finding Titus my brother;
 αλλά αποταξάμενος αυτοίς εξήλθον εις Μακεδονίαν
 but being sent off by them, I went forth into Macedonia.

+ על-בן אֲבִקְשָׁה מִכֶּם שְׁתִּתְּעֶצוּ
 לְהִרְאוֹתוֹ אֶתְבָּה:
 + כִּי לְזֹאת כָּתַבְתִּי לְמַעַן אֲדַע
 אֶת-תּוֹמְתְכֶם אִם-בְּכָל תִּשְׁמְעוּן:
 + וְאִישׁ אֲשֶׁר תִּסְלְחוּ לוֹ אֶסְלַח-לוֹ
 גַּם-אֲנִי כִּי גַם אִם-אֲנֹכִי סִלַּחְתִּי לְאִישׁ
 סִלַּחְתִּי לוֹ לְמַעַנְכֶם לְפָנַי הַמְּשִׁיחַ:
 +

+ פֶּן-יִוָּנֶה אֶתְנוּ הַשָּׁטָן כִּי לֹא-נִנְעָלְמוּ
 מֵאֶתְנוּ מִזְמוֹתָיו:
 + וְאֲנִי בָבְאִי לְטְרוּאֵס לְבִשְׂר בְּשׁוֹרֶת
 הַמְּשִׁיחַ אֶף כִּי-נִפְתַּח-לִי פֶתַח בְּאֲדִינִי:
 + לֹא-הִיָּתָה רְנוּחָה לְרוּחִי כִּי
 לֹא-מָצְאתִי שָׁם אֶת-טִיטוּס אָחִי וְנִבְטַרְתִּי
 מִהֶם וַיִּצְאֵתִי לְלֶכֶת אֶל-מַקְדֹּנִיָּא:
 +

+ וְלֹא נִלְכַּף שֹׁמְרֵי נִי-חַיִּי לְיָ מִשְׁטָאֵלֵם
 : מִן שְׁמֵי-חַיִּי:
 + וְגַם אֲדַמֵּי וְיָ לְהַיְוֵה אֶסְבִּיבֵם
 וְנִשְׁמַעֵם אֶסְבִּיבֵם אֶסְבִּיבֵם אֶסְבִּיבֵם:
 + לֹא מֵאִשׁ לֹא נִשְׁמַעֵם אֶסְבִּיבֵם
 אֶסְבִּיבֵם לְהַיְוֵה אֶסְבִּיבֵם אֶסְבִּיבֵם
 אֶסְבִּיבֵם לְהַיְוֵה אֶסְבִּיבֵם:
 +

14+ τω δε θεώ χάρις τω πάντοτε θριαμβεύοντι ημάς εν
 But to God [be] favor at all times causing us to triumph in
 τω χριστώ και την οσμην της γνώσεως αυτού
 the Christ; and the scent of the knowledge of him
 φανερούντι δι' ημών εν παντί τόπω **15+** ότι χριστού
 making manifest] through us in every place. For of Christ
 ευωδία εσμέν τω θεώ εν τοις σωζομένοις
 a pleasant aroma [offering] we are] [to] God among the ones being delivered,
 και εν τοις απολλυμένοις **16+** οις μεν οσμή θανάτου
 and among the ones perishing; to some, a scent of death
 εις θάνατον οις δε οσμή ζωής εις ζωήν και προς
 to death; but to some a scent of life to life. And for
 ταύτα τις ικανός **17+** ου γαρ εσμεν ως οι λοιποί
 these [things] who is fit? For not are we as the rest
 καπηλεύοντες τον λόγον του θεού αλλ' ως εξ
 peddling the word of God; but as from
 ειλικρινείας αλλ' ως εκ θεού κατενώπιον του θεού
 honesty, but as of God, before God
 εν χριστώ λαλούμεν
 in Christ we speak.

3 א

1+ αρχόμεθα πάλιν εαυτούς συνιστάνειν ει μη
 Do we begin again to commend ourselves, unless
 χρήζομεν ως τινες συστατικών επιστολών προς υμάς
 we need, as some, of introductory letters to you,

+ אָבָל תּוֹדוֹת לְאֱלֹהִים הַנִּתְּנָן לָנוּ
 תְּשׁוּעָה בְּמִשְׁיַח בְּכָל־עֵת וּמִפְּיָן
 עַל־יְדֵינוּ אֶת־רִיחַ דְּעֵתוֹ בְּכָל־מְקוֹם:
 + כִּי־רִיחַ נִיחַח שְׁל־הַמְּשִׁיחַ אֲנַחְנוּ
 לְאֱלֹהִים בְּתוֹךְ הַנוֹשְׁעִים וּבְתוֹךְ הָאֲבָדִים:
 + לְאֵלֶּה רִיחַ מְוֹת לְמֹות וְלְאֵלֶּה
 רִיחַ חַיִּים לְחַיִּים וּמִי־זֶה רָאוּי לְכָךְ:
 + כִּי אֵין מְדִתְנוּ כְּמִדַּת הַרְבִּים

הַעֲשִׂים דְּבַר הָאֱלֹהִים סְחוּרָה כִּי
 אִם־מִתּוֹךְ יִשָּׁר הַלֵּב וּמִאֲלֹהִים
 לְפָנַי אֱלֹהִים נְדַבֵּר בְּמִשְׁיַח:
 +

+ הַנִּחַל עוֹד לְשִׁבְחַת עֲצָמֵנוּ הָאִם־צָרִיכִים
 אֲנַחְנוּ כְּאַחֲרִים לְאַנְרוֹת אֵלֵיכֶם
 אוּ מִכֶּם מִזְכִּירוֹת אֲתָנוּ לְשִׁבְחָה:

+ לְבַגְתֶּם וְגַם לְאִלְמָא וְחָלַל וְכִי
 שׂוֹאֵא אֲחַדְלֵי כְּחַעֲסֵתָא וְחָלַל
 כִּי וְשֵׁתָא וְנִיחַחֵת כְּחָלַל אֱלֹהִי:
 + וְשֵׁתָא שֵׁתָא לְבַגְתֶּם כְּחַעֲסֵתָא
 לְאִלְמָא כְּאִלְמָא וְשֵׁתָא שֵׁתָא וְאִלְמָא וְאִלְמָא
 + לְאִלְמָא וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא לְאִלְמָא וְאִלְמָא
 + לְאִלְמָא וְשֵׁתָא לְאִלְמָא וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא

וְחָלַל כְּחָלַל, וְאִלְמָא אֱלֹהִי
 אֱלֹהִי וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא אֱלֹהִי
 מִכֶּם אֱלֹהִי כְּחַעֲסֵתָא כְּחַלְלֵתָא:
 +

+ מְעַזְבֵּתְךָ לְ אֵתָה כִּי וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא
 חָלַל שֵׁתָא אֱלֹהִי וְלִבְחָה שֵׁתָא אֱלֹהִי וְשֵׁתָא
 וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא
 אֱלֹהִי וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא וְשֵׁתָא

η ἐξ υμῶν συστατικών 2+ η επιστολή ημῶν υμεῖς
 or from you introductory [letters]]? our letter You
 ἐστὲ εγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ημῶν
 are] being written in our hearts,
 γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων
 being known and being read by all
 ἀνθρώπων 3+ φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολή
 men; being manifested that you are letter
 χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν εγγεγραμμένη οὐ
 Christ's] served by us, having been written not
 μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζώντος οὐκ ἐν πλαξί
 [with] ink, but by spirit of [the] living God; not on tablets
 λιθίναις ἀλλ' ἐν πλαξί καρδίας σαρκιναῖς 4+
 of stones, but on tablets of [the] heart fleshly].
 πεποίθησιν δε τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ
 reliance And such] we have through the Christ
 πρὸς τὸν θεόν 5+ οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' εαυτῶν
 towards God; not that we are fit of ourselves
 λογίσασθαί τι ὡς ἐξ εαυτῶν ἀλλ' ἡ
 to consider anything as from out of ourselves, but
 ἱκανότης ημῶν ἐκ τοῦ θεοῦ 6+ οὗ καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς
 our fitness [is] of God; who also made us fit
 διακόνους καινῆς διαθήκης οὐ γράμματος ἀλλὰ
 servants of a new covenant, not of contract, but
 πνεύματος το γὰρ γράμμα ἀποκτείνει το δε πνεῦμα
 of spirit. For the contract kills, but the spirit
 ζωοποιεῖ 7+ εἰ δε ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν
 restores to life. And if the service of death in

הָאֱלֹהִים: + אִתָּם אֲנִי תִּנּוּ הַפְּתוּכָה בְּלִבְבֵנו
 וְנִדְרָעָה וְנִקְרָאָה לְכָל-אָדָם:
 + כִּי בִּידוּעַ שְׂאִתָּם אֲנִי תִּתְּ הַמְּשִׁיחַ עֲרוּכָה
 עַל-יְדֵי שְׂרוּתֵנוּ פְּתוּכָה לֹא בְּדִיּוֹ כִּי
 אִם-בְּרוּיָח אֱלֹהִים חַיִּים וְלֹא עַל-לוּחֹת
 אָבֶן כִּי אִם-עַל-לוּחֹת בְּשָׂר לִוְחֹת הַלֵּב:
 + וְזֶה בְּטַחֲוֵנוּ עַל-יְדֵי הַמְּשִׁיחַ לְפָנַי

אֱלֹהִים: + לֹא שְׂכָרִים אֲנִי תִּנּוּ מֵעַצְמֵנוּ
 לְדִין כִּי כְּשֵׁרוֹנוּ מֵאֵת הָאֱלֹהִים:
 + וְהוּא הַכְּשִׁיר אֶתְנוּ לְמִשְׁרָתִי בְּרִית
 חֲדָשָׁה לֹא שֶׁל-הָאוֹתִיּוֹת אֲלָא שֶׁל-הַרוּחַ
 כִּי-הָאוֹת תְּמִית וְהַרוּחַ יְחִיָּה:
 + וְאִם-שְׂרוּת הַמְּנִת הַחֲרוּת בְּאוֹתִיּוֹת
 אֱלֹהִים: + אֲלֵךְ וְנִדְרָעָה וְנִקְרָאָה לְכָל-אָדָם:
 + כִּי בִּידוּעַ שְׂאִתָּם אֲנִי תִּתְּ הַמְּשִׁיחַ עֲרוּכָה
 עַל-יְדֵי שְׂרוּתֵנוּ פְּתוּכָה לֹא בְּדִיּוֹ כִּי
 אִם-בְּרוּיָח אֱלֹהִים חַיִּים וְלֹא עַל-לוּחֹת
 אָבֶן כִּי אִם-עַל-לוּחֹת בְּשָׂר לִוְחֹת הַלֵּב:
 + וְזֶה בְּטַחֲוֵנוּ עַל-יְדֵי הַמְּשִׁיחַ לְפָנַי

γράμμασιν εντετυπώμενη εν λίθοις εγενήθη εν δόξη
contracts having been impressed in stones, happened for glory,
ώστε μη δύνασθαι ατενίσαι τους υιούς Ισραήλ εις
so as for to not be able to gaze the sons of Israel] into
το πρόσωπον Μωυσέως διά την δόξαν
the face of Moses because of the glory

του προσώπου αυτού την καταργουμένην 8+ πως ουχί
of his face, the one being cleared away; how not

μάλλον η διακονία του πνεύματος είναι εν δόξη 9+
more the service of the spirit will be in glory?

ει γαρ η διακονία της κατακρίσεως δόξα πολλώ
For if the service of condemnation [be] glory, much

μάλλον περισσεύει η διακονία της δικαιοσύνης εν
rather abounds the service of righteousness in

δόξη 10+ και γαρ ουδέ δεδόξασται το δεδοξασμένον
glory. For also not even has been glorified the [thing] having been glorified]

εν τούτῳ τῷ μέρει ἐνεκεν της υπερβαλλούσης δόξης
in this part, on account of the exceeding glory.

11+ ει γαρ το καταργούμενον διά δόξης πολλώ
For if the [thing] being cleared away [was] through glory, much

μάλλον το μένον εν δόξη 12+ έχοντες ούν
rather the [thing] [which] remains [is] in glory. Having then

τοιαύτην ελπίδα πολλή παρρησία χρώμεθα 13+ και ου
such hope, in much confidence we deal]; and not

עַל־הַאֲבֵן נִרְאָה בְּכָבוֹד עַד־שָׁלֹא
יִכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִבִּיט אֶל־פָּנָיו
מִזֶּשֶׁה מִפָּנָיו כְּבוֹד פָּנָיו הַבְּטִיל:

+ כְּבוֹד שָׁרוֹת הַרוּחַ כְּמָה יִגְדַּל כְּבוֹדוֹ:
+ כִּי אִם־הַשְּׁרוֹת אֲשֶׁר לְחַיֵּב כְּבוֹד הוּא
הַשְּׁרוֹת אֲשֶׁר לְזַכּוֹת כְּמָה יַעֲדֶף בְּכָבוֹד:
+ כִּי אִף־מָה־שְּׁנַתַּן בְּכָבוֹד כְּמִדָּה תִּהְיֶה
כְּבוֹדוֹ כְּאֵין לְעוֹמֵת הַכְּבוֹד הַנְּעֻלָּה הַזֶּה:

+ כִּי אִם־הַדָּבָר הַבְּטִיל יִשְׁלּוּ חֵלֶק
בְּכָבוֹד הַדָּבָר הַקַּיִם עַל־אַחַת כְּמָה וְכְמָה:

+ עַל־כֵּן בַּהֵיוֹת לָנוּ תַקְוָה כְּתַקְוָה הַזֹּאת
כְּתַחֲוֹן כְּהָ רַב לָנוּ:
+ וְלֹא כְּמִשֶׁה אֲשֶׁר נָתַן מִסֻּדָּה
עַל־פָּנָיו פָּן־יְבִיטוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶל־סוּף מַה־שְּׁסוּפוּ לְהַבְטִיל:

אִלֹּהִים מִלֵּוִי חָתָם אֶת־אֶמְתֹּתָם
בְּכֹחַ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לְחַיֵּי חַיֵּי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
:אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
+ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
:אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
+ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
:אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
+ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
:אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
:
+ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
+ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
:אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
+ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
:אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

καθάπερ Μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
 as Moses put a covering upon the face
 εαυτοῦ πρὸς τὸ μὴ ατενίσει τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ
 of himself, for the [thing] to not gaze of the sons of Israel]

εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου 14+ ἀλλ'
 unto the end of the [thing] being cleared away. But
 ἐπωρώθη τα νοήματα αὐτῶν ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ
 were calloused their thoughts]. For as far as today the
 αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς
 same covering upon the reading of the old
 διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν χριστῷ
 covenant remains], not uncovered, which in Christ

καταργεῖται 15+ ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα
 is being cleared away. But unto today, when
 ἀναγινώσκειται Μωσῆς κάλυμμα ἐπὶ
 Moses is read, a covering upon

τὴν καρδίαν αὐτῶν κείται 16+ ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ
 their heart lies]. But when ever it should turn

πρὸς κύριον περιαιρείται τὸ κάλυμμα 17+ ὁ δὲ κύριος
 towards [the] Lord, is removed the covering]. And the Lord
 τὸ πνεῦμά ἐστιν οὐ δε τὸ πνεῦμα κυρίου ἐκεῖ
 the spirit is]; but where the spirit of [the] Lord [is], there [is]

ἐλευθερία 18+ ἡμεῖς δε πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ
 freedom. But we all with uncovered
 προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτρίζομενοι τὴν
 face the glory of [the] Lord [are] reflecting], the
 αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν
 same image being transformed from glory unto glory,

אָבָל נִשְׁמָטְמוּ דְעוֹתֵיהֶם כִּי
 עַד-הַיּוֹם הַזֶּה בְּקִרְאָם הַבְּרִית
 הַיְשָׁנָה נִשְׁאָר הַמָּסוּחַ הַהוּא וְלֹא-גוּלָה
 עָלֶיהָ כִּי לֹא יוֹסֵר כִּי אִם-בְּמִשְׁיחַ:
 עַד-הַיּוֹם הַזֶּה הֵם קִרְאִים
 אֶת-מִשְׁחָה וְהַמָּסוּחַ מוֹנֵחַ עַל-לִבָּם:
 אַךְ בְּעֵת שׁוּבָם אֶל-הָאָדוֹן יוֹסֵר הַמָּסוּחַ:

הָאָדוֹן הוּא הָרוּחַ וּבִאֲשֶׁר רוּחַ הָאָדוֹן
 שָׁם הָרוּחַ:
 וְאֲנַחְנוּ כּוֹלְנוּ רֵאִים בְּמִרְאָה
 אֶת-כְּבוֹד הָאָדוֹן וּפְנִינֵנוּ מִגּוֹלִים וְנִתְהַפְּףָהּ
 לְעֵצָם דְּמוּת הַהוּא מִכְּבוֹד לְכְבוֹד
 כְּמִי שֶׁמִתְחַלֵּף מֵאֵת אָדוֹן הָרוּחַ:

אֲנִי אֲדַע אִשָּׁה אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע

אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע
 אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע אֲנִי אֲדַע

καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος

just as from [the] Lord of spirit.

4 7

1+ δια τούτο ἔχοντες την διακονίαν ταύτην καθώς
Therefore, having this service, as

ηλεήθημεν οὐκ εκκακούμεν 2+ ἀλλ' απειπάμεθα τα
we were shown mercy, we tire not. But we forbade the
κρυπτά της αισχύνης μη περιπατούντες εν πανουργία
hidden [things] of shame, not walking in cleverness,
μηδέ δολούντες τον λόγον του θεού ἀλλά
nor acting treacherously in the word of God; but
τη φανερώσει της ἀληθείας συνιστώντες εαυτούς
by open display of the truth, commending ourselves
προς πάσαν συνείδησιν ανθρώπων ενώπιον του θεού
to every conscience of men before God.

3+ ει δε και ἐστι κεκαλυμμένον το ευαγγέλιον ημών
But if is being covered our good news],

εν τοις απολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον 4+ εν οἷς
among the ones perishing it is covered]; in which
ο θεός του αιώνος τούτου ἐτύφλωσε τα νοήματα των
the god of this eon blinded the thoughts of the
ἀπίστων εις το μη αυγάσαι αυτοίς τον φωτισμόν του
unbelieving, so as to not shine forth to them the illumination of the
ευαγγελίου της δόξης του χριστού ος ἐστιν εικὼν
good news of the glory of the Christ, who is image
του αοράτου θεού 5+ ου γαρ εαυτούς κηρύσσομεν
of the unseen of God. For not ourselves do we proclaim,

+
על-כן בהיות לנו השרות
הזה כְּאֲשֶׁר חוֹנְנֵנו לֹא נִחַת:
+ כִּי מֵאַסְנוּ בְּסִתְרֵי בִשֶׁת שְׂלֵא לְהִתְנַהֵג
כְּמִנְהַג עֲרֻמָּה וְלֹא לְעֵקֶם אֶת-דְּבַר
הָאֱלֹהִים אֲלֵא נְגַלְיֵנוּ נְגִיד דַּעַת כָּל-בְּנֵי
אָדָם לְפָנֵי הָאֱלֹהִים בְּהִרְאוֹת הָאֱמֶת:

+ וְאִם-נִעְלָמָה בְּשׁוֹרְתָנוּ נִעְלָמָה הִיא
מִן-הָאֲבָדִים:
+ אֲשֶׁר אֵל הָעוֹלָם הִזָּה עוֹרֵר
בָּהֶם אֶת-מַחְשְׁבוֹת חֲסָרֵי הָאֱמוּנָה
לְבַלְתִּי זְרוּחַ לָהֶם נִגְהַ בְּשׁוֹרֶת כְּבוֹד
הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר הוּא צֶלֶם הָאֱלֹהִים:
+ כִּי לֹא אֲתָנוּ מִכְרִיזִים אֲנִיחֵנוּ כִּי

+ וְכַלֵּל מֵרֵא לֵרֵא לֵרֵא לֵרֵא כַּדְּעֵנָה
מֵרֵא וְיִשְׁמְעוּ אֶיּוֹ וְשִׁמְעוּ אִמָּם חֲלַפְ:
+ אֵלֵינוּ אֲשֶׁלֵּנוּ חֲשֵׁנוּ וְכִמְדֵנוּ אֵלֵינוּ
מִחֲלִפֵנוּ כִּינֵנו אֵלֵינוּ חֲלַפְנוּ
וְיִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ כַּדְּעֵנָה וְיִשְׁמְעוּ אִמָּם
נִפְעַל לְחֵלְמָם וְיִחְשְׁבוּ וְכִמְדֵנוּ מִן אֵלֵינוּ:

+ אֵלֵינוּ חֲשֵׁנוּ אֵלֵינוּ חֲשֵׁנוּ
וְיִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ וְיִשְׁמְעוּ אִמָּם חֲשֵׁנוּ:
+ אֵלֵינוּ וְיִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ וְיִשְׁמְעוּ אִמָּם
וְיִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ וְיִשְׁמְעוּ אִמָּם
וְיִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ וְיִשְׁמְעוּ אִמָּם
וְיִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ וְיִשְׁמְעוּ אִמָּם
+ אֵלֵינוּ חֲשֵׁנוּ אֵלֵינוּ חֲשֵׁנוּ

αλλά χριστόν Ἰησοῦν κύριον εαυτούς δε
 but Christ Jesus Lord; and ourselves
 δούλους υμῶν διὰ Ἰησοῦν 6+ ὅτι ὁ θεός ὁ
 your bondmen for the sake of Jesus. For God [is] the one
 εἰπὼν ἐκ σκότους φως λάμψαι ὅς ἐλάμψεν ἐν
 having told from darkness light to radiate], who radiated in
 τὰς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμόν τῆς γνώσεως τῆς
 our hearts for [the] illumination of the knowledge of the
 δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ χριστοῦ 7+
 glory of God in [the] person of Jesus Christ.
 ἔχομεν δε τὸν θησαυρὸν τούτον ἐν οστρακίνοις
 But we have this treasure in earthenware
 σκεύεσιν ἵνα ἡ υπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἡ
 vessels, that the excess of the power might be
 τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν 8+ ἐν παντί θλιβόμενοι
 of God, and not of us; in every [way] afflicted,
 ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ
 but not having been restricted; perplexed, but not
 ἐξαπορούμενοι 9+ διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ
 left destitute; persecuted, but not
 εγκαταλειπόμενοι καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ
 abandoned; thrown down, but not
 ἀπολλύμενοι 10+ πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ κυρίου
 destroyed; at all times the slaying of the Lord
 Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
 Jesus in the body carrying round about, that also the life

מֵאַתְנָנוּ :
 + נְלַחְצִים אֲנַחְנוּ בְּכֹל וְלֹא נִדְכָּאִים דְּאֲנִים
 הָאָדוֹן וְאֲנַחְנוּ עַבְדֵיכֶם לְמַעַן יִשׁוּעַ :
 + כִּי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אָמַר וַיַּפֵּעַ אֹר
 מִחֹשֶׁךְ הוּא הוֹפִיעַ בְּלִבְנוּ לְהַפְיֵן אֹר
 דַּעַת כְּבוֹד הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּפָנָי הַמְּשִׁיחַ :
 + וְהָאֹצֵר הַזֶּה לָנוּ בְּכֹלֵי חַרְשׁ לְמַעַן
 אֲשֶׁר-תִּהְיֶה הַגְּבוּרָה הַיְתָרָה לְאֱלֹהִים וְלֹא

הֶלֶךְ מֵחֵן :
 + חָלְחָלְנוּ חַיָּי חָלְחָלְנוּ מִן הֶלֶךְ לֵךְ
 חָלְחָלְנוּ מִן חָלְחָלְנוּ מִן הֶלֶךְ לֵךְ שְׁתֵּם מֵחֵן :
 + חָלְחָלְנוּ מִן הֶלֶךְ לֵךְ חָלְחָלְנוּ
 חָלְחָלְנוּ מִן הֶלֶךְ לֵךְ חָלְחָלְנוּ :
 + חָלְחָלְנוּ מִן חָלְחָלְנוּ מִן חָלְחָלְנוּ
 וְנִשְׁמַחְנוּ לְךָ אֱלֹהֵינוּ מִן חָלְחָלְנוּ
 וְנִשְׁמַחְנוּ לְךָ אֱלֹהֵינוּ מִן חָלְחָלְנוּ :

του Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθή 11+ αἰ γὰρ
of Jesus in our body should be manifested. For continually,
ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ
we the living, unto death are delivered up] on account of
Ἰησοῦν ἵνα καὶ ἡ ζωὴ του Ἰησοῦ φανερωθή ἐν
Jesus, that also the life of Jesus should be manifested in
τῇ θνητῇ σαρκί ἡμῶν 12+ ὥστε ὁ μὲν θάνατος ἐν
mortal flesh our]. So that indeed, death in
ἡμῖν ἐνεργεῖται ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν 13+ ἔχοντες δὲ τὸ
us operates], but life in you. And having the
αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως κατὰ τὸ γεγραμμένον
same spirit, of the belief, according to the [thing] having been written,
ἐπίστευσα διότι ἐλάλησα καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν διότι
I trusted therefore I spoke; we also trust, therefore
καὶ λαλοῦμεν 14+ εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον
we also speak. Knowing that the one having raised the Lord
Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει
Jesus, also us through Jesus shall raise], and he shall stand beside
σὺν ὑμῖν 15+ τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς ἵνα ἡ
with you. For all [things] [are] on account of you, that the
χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν
favor superabounding through the many thanksgiving
περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ 16+
should cause] to abound to the glory of God.
διότι οὐκ ἐκκακούμεν ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν
Therefore we do not tire; but even if our outer

יְעִיר גַּם־אֶתְנוּ עִם־יֵשׁוּעַ וַיַּעֲמִידֵנוּ עִמָּכֶם :
+ כִּי כָל־זֹאת לְמַעַנְכֶם לְמַעַן
לְמִוֶּת בְּעֵבֹר יֵשׁוּעַ לְמַעַן יִגְלוּ גַם־חַיֵּי
יֵשׁוּעַ בְּבִשְׂרָנוּ בְּשֵׁר הַתְּמוּתָהּ :
+ לְכֵן בָּנוּ יֵאָמֵר הַמּוֹת וּבְכֶם הַחַיִּים :
+ וּבַהֲיוֹת לָנוּ הַרוּחַ הַהוּא שֶׁל־הָאֱמוּנָה
כְּדָבָר הַכְּתוּב הַיְאֻמְנֹתִי כִּי־אֲדַבֵּר
גַּם־אֶנְחֵנוּ נֶאֱמִין וְעַל־כֵּן נִדְבָּר :
+ בְּאֲשֶׁר יִדְעֵנוּ כִּי הַיַּעֲרִיר אֶת־הָאֲדוֹן יֵשׁוּעַ
אֲשֶׁר־יִרְבֶּה הַחֶסֶד עַל־יְדֵי רַבִּים
וְתִפְרָץ הַתּוֹדָה לְכָבוֹד הָאֱלֹהִים :
+ עַל־כֵּן לֹא נִחַת וְאֵף אִם־יִכְלֶה בָּנוּ
הָאֲדָם הַחִיצוֹן הַיְנָה הָאֲדָם הַפְּנִימִי יִתְחַדֵּשׁ
יוֹם יוֹם :

+ אֲנִי שֶׁ אֶפְסֵה לְאִוָּן נִשְׁעֵי אֶפְסֵה
לְבַיְתָא נִשְׁעֵי נִשְׁעֵי חֲחֵה לְאִוָּן :
+ חֲחֵה נִשְׁעֵי חֲחֵה לְאִוָּן :
+ חֲחֵה נִשְׁעֵי חֲחֵה לְאִוָּן :
+ אֲנִי שֶׁ אֶפְסֵה לְאִוָּן נִשְׁעֵי אֶפְסֵה
לְבַיְתָא נִשְׁעֵי חֲחֵה לְאִוָּן :
+ חֲחֵה נִשְׁעֵי חֲחֵה לְאִוָּן :
+ חֲחֵה נִשְׁעֵי חֲחֵה לְאִוָּן :
+ חֲחֵה נִשְׁעֵי חֲחֵה לְאִוָּן :
+ חֲחֵה נִשְׁעֵי חֲחֵה לְאִוָּן :

άνθρωπος διαφθείρεται ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινούνται
 man be corrupted, yet the inner is restored
 ημέρα καὶ ημέρα 17+ το γὰρ παραυτίκα ελαφρόν
 day by day. For the immediate lightness
 τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν
 of our affliction according to excess to excess
 αἰώνιον βᾶρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν 18+ μὴ
 an eternal load of glory manufactures] to us; not
 σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ
 watching of our] the [things] being seen, but the [things] not
 βλεπόμενα τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα τὰ δὲ μὴ
 being seen; for the [things] being seen [are] temporary, but the [things] not
 βλεπόμενα αἰώνια
 being seen [are] eternal.

5 η

1+ οἶδαμεν γὰρ ὅτι εἰάν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ
 For we know that if our earthly house of the
 σκηνῶν καταλυθῆ οἰκοδομήν ἐκ θεοῦ ἔχομεν οἰκίαν
 tent be rested up, a construction from God we have], a house
 ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς 2+ καὶ γὰρ
 not made by hands, eternal in the heavens. For also
 ἐν τούτῳ στενάζομεν τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ
 in this we moan, our dwelling-place -- the one of
 οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες 3+ εἴγε καὶ
 heaven to put on longing]; if indeed also

+ כִּי לְחַצְנוֹ שְׁהוּא קַל וְאֵינוֹ אֶלָּא
 לְרַנֵּעַ יָבִיא לָנוּ כְּבוֹד עוֹלָמִים גְּדוֹל וְרַב
 עַד-לְמָאָד:
 + בְּאֲשֶׁר לֹא נִצְפָּה אֶל-הַדְּבָרִים
 הַנִּרְאִים כִּי אִם-אֶל-אֲשֶׁר אֵינָם
 נִרְאִים כִּי הַנִּרְאִים לְשַׁעַת הַמָּוָה
 וְאֲשֶׁר אֵינָם נִרְאִים קָיָמִים לְעוֹלָם:
 +

+ הֵן יִדְעֵנוּ כִּי בַהֲרַס בֵּית אֱהָלֵנוּ
 אֲשֶׁר בָּאָרֶץ יִשְׁלָנוּ בְּנֵן מֵאֵת
 הָאֱלֹהִים בֵּית אֲשֶׁר אֵינָנו מַעֲשִׂה
 יָדִים וְהוּא קָיָם לְעוֹלָם בְּשָׁמַיִם:
 + כִּי גַם-עַתָּה נִאֲנָחִים וְנִכְסָפִים אֲנַחְנוּ
 לְהִתְעַשֵּׂף בְּבֵיתֵנוּ אֲשֶׁר מִן-הַשָּׁמַיִם:
 + וּבְלִבֵּר שְׂאֲחָרֵי לְבַשְׁנוּהוּ לֹא נִמְצָא
 עֲרוּמִים:
 +

+ אֶהְיֶה נִסִּי וְגַם הָאֲנֹכָה מֵלִבִּי
 הָיָה וְגַם הַמִּלֵּל עָשִׂיתָ וְגַם הָלָה
 מִנִּי לְחַלֵּם חֲלָמִים מְחֵלֵת לִי:
 + וְגַם מִנִּי בְחַלְמֵי הַמַּלְאָכִים אֲלֵי
 בְחַלְמֵי הָאֱלֹהִים הַמַּלְאָכִים וְגַם הָאֲנֹכָה
 אֲנִי וְגַם הַמַּלְאָכִים וְגַם הַחֲלָמִים אֲנִי:
 +

+ וְגַם מִנִּי וְגַם הָאֲנֹכָה וְגַם הָלָה
 מִנִּי וְגַם הַמִּלֵּל עָשִׂיתָ וְגַם הָלָה
 מִנִּי לְחַלֵּם חֲלָמִים מְחֵלֵת לִי:
 + אֶהְיֶה נִסִּי וְגַם הָאֲנֹכָה מֵלִבִּי
 הָיָה וְגַם הַמִּלֵּל עָשִׂיתָ וְגַם הָלָה
 מִנִּי לְחַלֵּם חֲלָמִים מְחֵלֵת לִי:
 +

ενδυσάμενοι ου γυμνοί ευρεθησόμεθα 4+ και γαρ οι
 being clothed, not naked we shall be found]. For also the ones
 όντες εν τω σκηνει στενάζομεν βαρούμενοι επειδή
 being in the tent we] moan, being weighed down; since
 ου θέλομεν εκδύσασθαι αλλ' επενδύσασθαι ίνα
 we do not want to be stripped, but to put on, that
 καταποθή το θνητόν υπό της ζωής 5+ ο δε
 should be swallowed down the mortal] by the life. And the one
 καταργασάμενος ημάς εις αυτό τούτο θεός ο και
 manufacturing us for this same [thing] [is] God, the one also
 δους ημίν τον αρραβώνα του πνεύματος 6+
 having given to us the deposit of the spirit.
 θαρρούντες ούν πάντοτε και ειδότες ότι ενδημούντες
 Taking courage then at all times, and knowing that [while] dwelling at home
 εν τω σώματι εκδημούμεν από του κυρίου 7+ διά
 in the body, we are abroad from the Lord. by
 πίστεως γαρ περιπατούμεν ου διά είδους 8+
 belief For] we walk, not by sight.
 θαρρούμεν δε και ευδοκούμεν μάλλον εκδημήσαι εκ
 And we take courage, and we take pleasure rather to be abroad from
 του σώματος και ενδημήσαι προς τον κύριον 9+
 the body, and to dwell at home with the Lord.
 διό και φιλοτιμούμεθα είτε ενδημούντες είτε
 Therefore also we strive earnestly, whether dwelling at home or whether

+ כי באה לנו זה נאנח תחת המשא
 מתאונים להתעטף ולא לפשט למען
 יבולע המות על-ידי החיים:
 + ואלהים תקן אתנו לכך אשר
 גם-נתן לנו את-רוחו לערבון:
 + לכן בשוחים אנחנו בכל-עת
 וידעים כי כל-עוד שמושבנו

בגוף רחוקים אנחנו מן-האדון:
 + כי באמונה נתהלך ולא בראות עינים:
 + אבל בשוחים אנחנו והטוב בעינינו
 להתרחק מן-הגוף ולהיות קרובים
 אל-האדון:
 + ולכן אם-קרובים אנחנו אם-רחוקים
 נשתדל למצא חן בעיניו:

+ כי אלהי אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו

אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו
 אלהינו אלהינו אלהינו אלהינו

εκδημούντες ευάρεστοι αὐτῷ εἶναι 10+ τους γὰρ
being abroad, well-pleasing to him to be]. the ones For

πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἐμπροσθεν τοῦ
all] of us be manifested must] before the

βήματος τοῦ χριστοῦ ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ
rostrum of the Christ, that should receive each] the [things]

διὰ τοῦ σώματος πρὸς αὐτὸν ἔπραξεν εἴτε ἀγαθόν
of the body, as [to] what he practiced, whether good

εἴτε κακόν 11+ εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου
[or] whether bad. Knowing then the fear of the Lord,

ἀνθρώπους πείθομεν θεῷ δε πεφανερῶμεθα ἐλπίζω δε
men we persuade]. But to God we have been made apparent; and I hope

καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι 12+
also in your consciences we have been made apparent.

οὐ γὰρ πάλιν εαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν ἀλλὰ
For [not again ourselves we do commend] to you, but

ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα
opportunity are giving you] for boasting over us, that

ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους
you should have [something] against the ones in appearance boasting],

καὶ οὐ καρδία 13+ εἴτε γὰρ ἐξέστημεν θεῷ εἴτε
and not in heart. For whether we were startled, [it was] to God; or whether

σωφρονούμεν ὑμῖν 14+ ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ
we were of a sound mind, [it is] for you. For the love of the Christ

συνέχει ἡμᾶς κρίναντας τούτο ὅτι εἰ εἰς ὑπὲρ
constrains us, having adjudged this, that if one for

+ כִּי אֵין אֲנַחְנוּ מִשְׁתַּבְּחִים שְׁנִית לְפָנֶיכֶם
כִּי אִם מִמְצִיאִים לָכֶם מָקוֹם לְהַתְּפָאֵר בְּנוּ
כְּנֹגַד הַמַּתְּפָאֵרִים בְּפָנֵיהֶם וְלֹא בְלִבָּם:
+ כִּי אִם-הַשְׁתַּנְעֵנוּ הַשְׁתַּנְעֵנוּ לְאֱלֹהִים
וְאִם-הַשְׁפִּלְנוּ הַשְׁפִּלְנוּ לָכֶם:
+ כִּי-אֲחוּזֵי אֶהְבֵּת הַמְּשִׁיחַ אֲנַחְנוּ הַדְּנִים
שְׂאֵם-מֵת אֶחָד בְּעַד כּוֹלָם כּוֹלָם מֵתוּ:

+ חֵלֶּה רָלֵה חֵלֵּה אֵם מִשְׁבֵּה לֵחֵה
וְשִׁמְשֵׁה וְשִׁמְשֵׁה אֵם גֵּה לֵחֵה מֵה
וְזִכְרֵה אֵם מִשְׁבֵּה אֵם הֵלֵה חֵלֵּה:
+ רֵה חֵלֵּה עֵלֵה לֵלֵה אֵם אֵם מִשְׁבֵּה
לֵחֵה:
+ שֵׁה חֵלֵּה וְשִׁמְשֵׁה אֵלֵה לֵה וְזִנְשֵׁה מֵה
וְזִנְשֵׁה מֵה חֵלֵה חֵלֵה חֵלֵה לֵה:

πάντων ἀπέθανεν ἀρα οἱ πάντες ἀπέθανον 15+ και
 all died], then all died; and
 ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι
 for all [that] he died], that the ones living no longer
 εαυτοῖς ζώσιν ἀλλά τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι και
 should live to themselves, but to the one for them having died] and
 ἐγερθέντι 16+ ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νυν οὐδένα
 arising. So that we from the present nothing
 οἶδαμεν κατὰ σάρκα εἰ δε και ἐγνώκαμεν κατὰ
 know] according to [the] flesh. And if also we have known according to
 σάρκα χριστόν ἀλλά νυν οὐκέτι γινώσκομεν 17+
 [the] flesh Christ], but now no longer do we know [him thus] .
 ὥστε εἰ τις ἐν χριστῷ καινή κτίσις τα ἀρχαία
 So that if anyone [be] in Christ, [there is] a new creation, the old [things]
 παρήλθεν ἰδοὺ γέγονε καινά τα πάντα 18+ τα δε
 passed away; behold, have become new all [things]]. And
 πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς εαυτῷ
 all [things] [are] of God, of the reconciling us to himself
 διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ και δόντος ἡμῖν την διακονίαν
 through Jesus Christ, and having given to us the service
 της καταλλαγῆς 19+ ὡς ὅτι θεός ἦν ἐν χριστῷ
 of the of reconciliation; how that God was in Christ
 κόσμον καταλλάσσων εαυτῷ μη λογιζόμενος αὐτοῖς
 [[the] world reconciling] to himself, not imputing to them
 τα παραπτώματα αὐτῶν και θέμενος ἐν ἡμῖν τον
 their transgressions, and having put in us the

<p>וּבְעֵד כּוֹלֵם מֵת לְמַעַן לֹא־יִחְיוּ הַחַיִּים + עוֹד לְנַפְשָׁם כִּי אִם־לְאַשֶׁר מֵת וְקָם בְּעָדָם: לְכֵן מֵעַתָּה אֲנַחְנוּ לֹא־נִדְּעַ אִישׁ מִן־הַבֶּשֶׂר וְגַם אִם־יִדְּעֵנוּ אֶת־הַמְּשִׁיחַ מִן־הַבֶּשֶׂר מֵעַתָּה לֹא־נִדְּעֵהוּ עוֹד: לְכֵן מִי שֶׁהוּא בַּמְּשִׁיחַ בְּרִיָּה חַדְשָׁה הוּא</p>	<p>הָרֵאשִׁנוֹת עָבְרוּ הִנֵּה הַכֹּל נִעְשָׂו חַדְשוֹת: וְהַכֹּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים הַמְּרַצֵּה אֶתְנוּ לְעַצְמוֹ עַל־יְדֵי יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ וַיִּתֵּן־לָנוּ שְׂרוֹת הָרִצּוֹנִי: וַיַּעַן אֲשֶׁר אֱלֹהִים הָיָה בַּמְּשִׁיחַ מְרַצֵּה אֶת־הָעוֹלָם לְעַצְמוֹ וְלֹא־חָשַׁב לָהֶם אֶת־פְּשָׁעֵיהֶם וַיִּשֶׂם בָּנוּ אֶת־דְּבַר הָרִצּוֹנִי:</p>
--	---

<p>וְאֵלֶּכָּה גֵּלְעָד מֵהַיָּם וְיִכָּלְכַל וְיִשְׁמַע לִי לְנַפְשִׁי וְנִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת: אֲנִי וְגֵלְעָד וְכָל רְפוּמֹתַי מֵהַיָּם: וְהַכְּתִיב עָלַי כְּפָיִךְ לֵאמֹר לֵךְ וְנִשְׂאֵה תִּבְחַךְ כְּפָיִךְ לְנַפְשִׁי וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת: וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת: וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת:</p>	<p>וְכָל זֶמֶר אֲמִי וְכָל רִגְלִי לְמֵת: וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת: וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת: וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת: וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת: וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת וְיִשְׂאֵה רִגְלִי לְמֵת:</p>
--	---

λόγον της καταλλαγής 20+ υπέρ χριστού οὖν
 word of the reconciliation. For of Christ then
 πρεσβεύομεν ως θεού παρακαλούντος δι' ημών
 we [are] ambassadors, as of God appealing through us;

δεόμεθα υπέρ χριστού καταλλάγητε τῷ θεῷ 21+
 we beseech for Christ -- be reconciled to God!
 τον γαρ μη γνόντα αμαρτίαν υπέρ ημών αμαρτίαν
 For the one not knowing sin, for us a sin [offering]
 εποίησεν ἵνα ημεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη θεού εν
 he made], that we should be righteousness of God by
 αὐτῷ
 him.

6 1

1+ συνεργούντες δε και παρακαλούμεν μη εις κενόν
 And working together also we appeal to not in vain
 την χάριν του θεού δέξασθαι υμάς 2+ λέγει γαρ καιρῷ
 the favor of God receive for you], (for he says, time
 δεκτῷ ἐπήκουσά σου και εν ημέρα σωτηρίας
 In an accepted] I heeded you, and in [the] day of deliverance
 εβοήθησά σοι ιδού νυν καιρός ευπρόσδεκτος ιδού
 I helped you; behold, now time is a well-received]; behold,
 νυν ημέρα σωτηρίας 3+ μηδεμίαν εν μηδενί διδόντες
 now [is the] day of deliverance); in no way in anything giving
 προσκοπήν ἵνα μη μωμηθῆ η διακονία 4+ ἀλλ' εν
 a cause for stumbling], that should not be scoffed at the service]; but in

+ ובכן מליצי המשיח אנחנו והאלהים
 מזוהיר אתכם על-ידנו נבקש מכם
 בעד המשיח התכפרו-נא לאלהים:
 + כי את-אשר לא-ידע חטאה
 אתו עשה לחטאה בעדנו למען
 נהיה-בו אנחנו לצדקת אלהים:

+ ואנחנו כעוזרים לו נזוהרה אתכם

שלא תקבלו חסד אלהים והיה לריק:
 + כי הוא אומר בעת רצון עניתיך
 וביום ישועה עזרתך הנה עתה
 עת רצון הנה עתה יום ישועה:
 + ואין אנחנו נתנים מכשול במאומה
 פן-יהיה שרותנו לנאצה:
 + כי אם-נראה בכל-דבר במשרתי
 אלהים בסבלנות רבה בלחץ ובצרות
 ובמצוקות:

+ אֲנִי חָיָה אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים

+ אֲנִי חָיָה אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים

בְּחַסְדֵי אֱלֹהִים וְחַסְדֵי אֱלֹהִים
 + אֲנִי חָיָה אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים
 מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים

παντί συνιστώντες εαυτούς ως θεού διάκονοι εν
 everything commending ourselves as God's servants, in
 υπομονή πολλή εν θλίψεσιν εν ανάγκαις εν
 endurance much], in afflictions, in necessities, in
 στενοχωρίαῖς 5+ εν πληγαῖς εν φυλακαῖς εν
 straits, in strokes, in imprisonments, in
 ακαταστασίαῖς εν κόποις εν αγρυπνίαῖς εν νηστείαῖς
 commotions, in toils, in sleeplessnesses, in fastings,
 6+ εν αγνότητι εν γνώσει εν μακροθυμία εν
 in purity, in knowledge, in leniency, in
 χρηστότητι εν πνεύματι αγίῳ εν αγάπῃ ανυποκρίτῳ
 graciousness, in spirit holy], in love unpretentious,
 7+ εν λόγῳ αληθείας εν δυνάμει θεοῦ διά των
 in [the] word of truth, in power of God, through the
 ὀπλῶν της δικαιοσύνης των δεξιῶν και αριστερῶν 8+
 weapons of righteousness of the right and left,
 διά δόξης και ατιμίας διά δυσφημίας και ευφημίας
 through glory and dishonor, through evil report and good report;
 ως πλάνοι και αληθεῖς 9+ ως αγνοούμενοι και
 as deluded, and [yet] true; as being not known, and
 επιγινωσκόμενοι ως αποθνήσκοντες και ιδού ζῶμεν
 [yet] being recognized; as dying, and behold we live;
 ως παιδευόμενοι και μη θανατούμενοι 10+ ως
 as ones being corrected, and not being put to death; as
 λυπούμενοι αεί δε χαίροντες ως πτωχοί πολλούς δε
 grieving, but continually rejoicing; as poor, many but
 πλουτίζοντες ως μηδέν έχοντες και πάντα κατέχοντες
 enriching]; as nothing having, and all [things] holding.

+ בְּמַכּוֹת וּבְמוֹסְרוֹת וּבְמַהוּמוֹת :
 + בְּתַלְאוֹת בְּשִׁקִּיּוֹת וּבְצוּמוֹת :
 + בְּטְהֵרָה וּבְדַעַת וּבְאַרְךָ רוּחַ וּבְחֶסֶד
 + וּבְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּבְאַהֲבָה לֹא צְבוּעָה :
 + בְּדַבַּר הָאֱמֶת וּבְנִבְרֹת אֱלֹהִים
 + בְּכָלִי נֶשֶׁק הַצְּדָקָה מִיָּמִין וּמִשְּׂמֹאל :
 + בְּכַבוֹד וּבְקִלּוֹן בְּשֵׁם־רַע
 וּבְשֵׁם־טוֹב כְּמַתְעִים וְנֹאמְנִים :
 + כְּאִינָם יְדוּעִים וְגַם יְדוּעִים כְּמַתִּים
 וְהִנְנוּ חַיִּים כְּמִיוֹסְרִים וְלֹא מוֹמְתִים :
 + כְּנִעְצָבִים וּבְכָל־עֵת שְׂמַחִים כְּרִשִׁים
 וּמַעֲשִׂירֵי רַבִּים כְּמִי שְׂאִין־לָהֶם־מְאוּמָה וְיִשׁ
 לָהֶם כּל :

סָךְ יִאֲלֹם אֲבִי אֲנִי אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ
 אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ :
 + אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ :
 + אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ :
 + אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ :
 + אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ :
 + אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ :
 + אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ :
 + אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ :
 + אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ אֲחַפְּזוֹ :

11 + το στόμα ἡμῶν ανέωγε προς υμὰς Κορίνθιοι
 Our mouth has been opened to you, O Corinthians,
 ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται 12 + οὐ στενοχωρεῖσθε
 our heart widened. You have not been restricted
 ἐν ἡμῖν στενοχωρεῖσθε δε ἐν τοῖς σπλάγχνοις υμῶν 13 +
 by us, you have been restricted but in your feelings of compassion],
 τὴν δε αὐτὴν ἀντιμισθίαν ὡς τέκνοις λέγω
 but the same compensation (as to children I speak)
 πλατύνθητε καὶ υμεῖς 14 + μὴ γίνεσθε ετεροζυγούμενοι
 be widened also you]. Do not become yoked with a different kind --
 ἀπίστοις τις γὰρ μετοχή δικαιοσύνη καὶ ἀνομία τις δε
 unbelievers. For what sharing righteousness and lawlessness? And what
 κοινωνία φωτὶ προς σκότος 15 + τις δε συμφώνησις
 fellowship light with darkness? And what harmony
 χριστῷ προς Βελιάλ ἢ τις μερίς πιστῷ μετὰ
 Christ with Belial? Or what portion believing with
 ἀπίστου 16 + τις δε συγκατάθεσις ναὼ θεοῦ μετὰ
 unbelieving? And what accord a temple of God with
 εἰδώλων υμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ εστε ζώντος καθὼς
 idols? For you a temple God are of [the] living]. As
 εἶπεν ὁ θεός ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ
 God said that, I will dwell among them, and
 ἐμπεριπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός καὶ αὐτοὶ
 I will walk about; and I will be their God, and they

עם-העוֹלָה וּמֵה-לְאֹרֶת אֶת-הַחֹשֶׁךְ :
 + אִי-זֶה הַסַּכְּמָה לְמַשִּׁיחַ עִם-בְּלִיעַל אוּ
 מֵה חֶלֶק הַמַּאֲמִין עִם-שְׂאִינְנוּ מַאֲמִין :
 + וְאִי-זֶה קֶשֶׁר יֵשׁ לְהִיכַל אֱלֹהִים
 עִם-הָאֱלֹהִים כִּי-אַתֶּם הֵיכַל אֱלֹהִים
 חַיִּים כְּמוֹ שְׂאֹמֵר הָאֱלֹהִים וְשָׁכְנָתִי
 וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָהֶם
 לְאֱלֹהִים וְהֵיוּ-לִי לְעָם :

+ פִּינוּ פְּתוּחַ לְכֶם אַנְשֵׁי קוֹרְנָתוֹס וְרַחֵב
 לְבָנוּ :
 + לֹא-צָר לְכֶם הַמִּקְוֹם בְּנוּ אֶף-צָר הַמִּקְוֹם
 בְּמַעֲיֹכֶם :
 + וְהָיָה זֶה גְּמוּלִי כִּדְבַר אֱלֹהִים אֲנֹכִי
 מְדַבֵּר אִם-תִּרְחִיבוּ לְבַבְכֶם גַּם-אַתֶּם :
 + אֶל-תִּהְיוּ מְשָׁכִים בְּעַל עִם-חֹסְרֵי
 אַמּוּנָה כִּי אִי-זֶה הַבְּרָה לְצִדְקָה

+ וְשָׁכַחְתִּי אֶת-לִבִּי כִּי אֲנִי אֶתְּוֹרֶה לְכָל
 אֶתְּוֹרֶה :
 + לֹא אֶתְּוֹרֶה כִּי אֲנִי אֶתְּוֹרֶה וְגַם
 חֲסִידֵי אֱלֹהִים :
 + אֲנִי וְלִבִּי כִּי אֲנִי אֶתְּוֹרֶה לְכָל
 אֶתְּוֹרֶה וְלִבִּי כִּי אֲנִי אֶתְּוֹרֶה לְכָל
 אֶתְּוֹרֶה :
 + אֲנִי וְלִבִּי כִּי אֲנִי אֶתְּוֹרֶה לְכָל
 אֶתְּוֹרֶה :
 + אֲנִי וְלִבִּי כִּי אֲנִי אֶתְּוֹרֶה לְכָל
 אֶתְּוֹרֶה :
 + אֲנִי וְלִבִּי כִּי אֲנִי אֶתְּוֹרֶה לְכָל
 אֶתְּוֹרֶה :
 + אֲנִי וְלִבִּי כִּי אֲנִי אֶתְּוֹרֶה לְכָל
 אֶתְּוֹרֶה :
 + אֲנִי וְלִבִּי כִּי אֲנִי אֶתְּוֹרֶה לְכָל
 אֶתְּוֹרֶה :

ἔσονται μοι λαός 17+ διό ἐξέλθετε ἐκ μέσου
 will be to me a people. Therefore come forth from out of [the] midst
 αὐτῶν και ἀφορίσθητε λέγει κύριος και ἀκαθάρτου
 of them, and be separated, says [the] Lord; and [[the] unclean
 μη ἅπτεσθε καγὼ εἰσδέξομαι υμᾶς 18+ και ἔσομαι υμῖν
 touch not]! and I will take you in. And I will be to you
 εἰς πατέρα και υμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱούς και
 for father, and you shall be to me for sons and
 θυγατέρας λέγει κύριος παντοκράτωρ
 daughters, says [the] Lord almighty.

71

1+ ταύτας οὖν ἔχοντες τας ἐπαγγελίας ἀγαπητοί
 these then [Having] promises, beloved,
 καθαρίσωμεν εαυτούς ἀπὸ παντός μολυσμοῦ σαρκός
 we should cleanse ourselves from all contamination of [the] flesh
 και πνεύματος ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ
 and spirit, complete holiness in fear
 θεοῦ 2+ χωρήσατε ἡμᾶς οὐδένα ἠδικήσαμεν οὐδένα
 of God. Have space for us; no one we wronged, no one
 ἐφθείραμεν οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν 3+ οὐ προς
 we corrupted, no one we took advantage of. not for
 κατάκρισιν λέγω προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν
 condemnation I speak]; for I have described beforehand that in
 ταις καρδίαις ἡμῶν ἐστέ εἰς τὸ συναποθανεῖν και
 our hearts you are] for the dying together and

+ עַל־כֵּן צָאוּ מִתּוֹכֶם וְהִבְרִיאוּם יְהוָה
 וְשָׂמָא אֶל־תִּנְעוּ וְאָנִי אֶקְבֵּץ אֶתְכֶם:
 + וְהָיִיתִי לָכֶם לְאָב וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי
 לְבָנִים וְלִבְנוֹת נְאוּם־יְהוָה צְבָאוֹת:
 + לְכֵן חִבִּיבִי בְהִיּוֹת לָנוּ הַהִבְטָחוֹת

הָאֵלֶּה נִשְׁתַּרְתָּ אֶת־עֲצָמֵנוּ מִכָּל־חַלָּאת בְּשֵׁר
 וְרוּחַ לְהַשְׁלִים קְדוּשָׁתֵנוּ בִּירְאֵת אֱלֹהִים:
 + תְּנִי־לָנוּ מְקוֹם בְּלִבְבְּכֶם לֹא תִמְסְנוּ
 אִישׁ לֹא חִבְּלָנוּ אִישׁ לֹא עָשְׂקָנוּ אִישׁ:
 + אִינְנִי מְדַבֵּר לְחֵיב כִּי כָּבֵר אֲמַרְתִּי
 שְׂאִתֶּם בְּלִבְנוּ לְמִוֹת יַחַד וְלַחַיּוֹת יַחַד:

+ וְחָלַל מִן־כֶּסֶף כִּי טִעַנְתֶּם
 אֶת־עֲצָמֵנוּ מִכָּל־חַלָּאת
 לֹא חִבְּבֵנוּ אִישׁ לֹא עָשְׂקָנוּ אִישׁ:
 + לְכֵן חִבִּיבִי בְהִיּוֹת לָנוּ הַהִבְטָחוֹת

וְחָבַבְתֶּם נְאֻמִּי כִּי חָלַלְתֶּם אֶת־עֲצָמֵנוּ
 מִכָּל־חַלָּאת מִכָּל־חַלָּאת מִכָּל־חַלָּאת:
 + וְחָבַבְתֶּם אִישׁ כִּי טִעַנְתֶּם
 אֶת־עֲצָמֵנוּ מִכָּל־חַלָּאת:
 + לְכֵן חִבִּיבִי בְהִיּוֹת לָנוּ הַהִבְטָחוֹת

+ וְחָלַל מִן־כֶּסֶף כִּי טִעַנְתֶּם

אֶת־עֲצָמֵנוּ מִכָּל־חַלָּאת

συζήν 4+ πολλή μοι παρρησία προς υμάς
 living together. Great [is it] to me [to be] in an open manner with you,
 πολλή μοι καύχησης υπέρ υμών πεπλήρωμαι
 great [is it] to me in boasting over you. I have been filled
 τη παρακλήσει υπερπερισεύομαι τη χαρά επί πάση
 [with] comfort; I superabound in joy at all
 τη θλίψει ημών 5+ και γαρ ελθόντων ημών εις
 our affliction. For even our coming into
 Μακεδονίαν ουδεμίαν έσχηκεν άνεσιν η σαρξ ημών
 Macedonia, no had relaxation our flesh],
 αλλ' εν παντί θλιβόμενοι έξωθεν μάχαι έσωθεν
 but in every [way] being afflicted; from outside -- battles; from inside --
 φόβοι 6+ αλλ' ο παρακαλών τους ταπεινούς
 fears. But the one comforting the humble,
 παρεκάλεσεν ημάς ο θεος εν τη παρουσία Τίτου 7+
 comforts us -- God, by the arrival of Titus.
 ου μόνον δε εν τη παρουσία αυτού αλλά και εν τη
 not only But] in his arrival, but also in the
 παρακλήσει η παρεκλήθη εφ' υμίν αναγγέλλων
 comfort in which he was comforted by you, announcing
 ημίν την υμών επιπόθησιν τον υμών οδυρμόν
 to us your longing, your grieving,
 τον υμών ζήλον υπέρ εμού ώστε με μάλλον χαρήναι
 your zeal for me; so as for me more to rejoice.
 8+ ότι ει και ελύπησα υμάς εν τη επιστολή ου
 For if even I grieved you in the letter, I do not

+ ולא בבואו בלבד אלא בנחמה אשר
 נוחם בכם כי הגיד לנו את השוקתכם
 ואת אבליכם ואת קנאתכם לי ובכן הוספתני
 לשמוח:
 + כי גם דאם העצבתי אתכם
 באנתי אינני מתחרט גם כי הייתי
 מתחרט בראותי כי האנרת התיא
 העציבה אתכם ואף אם לשעה:
 + רב בטחוני עליכם רבה תהלתני בכם
 מלאתי נחמה שבעתי שמחות בכל צרתנו:
 + כי גם בבאנו אל מקדוניה לא היתה
 מרגעה לבשרנו רק נלחצנו בכל
 מחוץ מלחמות ומבית אימה:
 + אבל האלהים המנחם את השפלים נחם
 אתנו בבוא טיטוס:
 + כי גם דאם העצבתי אתכם
 באנתי אינני מתחרט גם כי הייתי
 מתחרט בראותי כי האנרת התיא
 העציבה אתכם ואף אם לשעה:
 + רב בטחוני עליכם רבה תהלתני בכם
 מלאתי נחמה שבעתי שמחות בכל צרתנו:
 + כי גם בבאנו אל מקדוניה לא היתה
 מרגעה לבשרנו רק נלחצנו בכל
 מחוץ מלחמות ומבית אימה:
 + אבל האלהים המנחם את השפלים נחם
 אתנו בבוא טיטוס:

+ ולא בבואו בלבד אלא בנחמה אשר
 נוחם בכם כי הגיד לנו את השוקתכם
 ואת אבליכם ואת קנאתכם לי ובכן הוספתני
 לשמוח:
 + כי גם דאם העצבתי אתכם
 באנתי אינני מתחרט גם כי הייתי
 מתחרט בראותי כי האנרת התיא
 העציבה אתכם ואף אם לשעה:
 + רב בטחוני עליכם רבה תהלתני בכם
 מלאתי נחמה שבעתי שמחות בכל צרתנו:
 + כי גם בבאנו אל מקדוניה לא היתה
 מרגעה לבשרנו רק נלחצנו בכל
 מחוץ מלחמות ומבית אימה:
 + אבל האלהים המנחם את השפלים נחם
 אתנו בבוא טיטוס:
 + כי גם דאם העצבתי אתכם
 באנתי אינני מתחרט גם כי הייתי
 מתחרט בראותי כי האנרת התיא
 העציבה אתכם ואף אם לשעה:
 + רב בטחוני עליכם רבה תהלתני בכם
 מלאתי נחמה שבעתי שמחות בכל צרתנו:
 + כי גם בבאנו אל מקדוניה לא היתה
 מרגעה לבשרנו רק נלחצנו בכל
 מחוץ מלחמות ומבית אימה:
 + אבל האלהים המנחם את השפלים נחם
 אתנו בבוא טיטוס:

μεταμέλομαι εἰ καὶ μετεμελόμην βλέπω γὰρ ὅτι

repent, if even I repented; for I see that

ἡ ἐπιστολή ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς 9+

that letter, if even for an hour, [that] it grieved you.

νῦν χαίρω οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε

Now I rejoice, not that you were grieved, but that you were grieved

εἰς μετάνοιαν ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεὸν ἵνα ἐν

into repentance. For you were grieved according to God, that in

μηδενὶ ζημίωθητε ἐξ ἡμῶν 10+ ἡ γὰρ κατὰ θεὸν

nothing you should suffer loss by us. For towards God

λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον

distress repentance unto deliverance an irrevocable

κατεργάζεται ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον

manufactures]; but the of the world distress death

κατεργάζεται 11+ ἰδοὺ γὰρ αὐτό τούτο το κατὰ θεὸν

manufactures]. For behold, this same [thing] towards God

λυπηθῆναι ὑμᾶς πόσῃν κατειργάσατο ὑμῖν σπουδῆν

fretted you], how much it manufactured in you -- diligence,

ἀλλὰ ἀπολογίαν ἀλλὰ ἀγανάκτησιν ἀλλὰ φόβον

but defense, but indignation, but fear,

ἀλλὰ ἐπιπόθησιν ἀλλὰ ζήλον ἀλλ' ἐκδίκησιν ἐν

but longing, but zeal, but punishment. In

παντί συνεστήσατε εαυτοὺς ἀγνοῦς εἶναι ἐν τῷ

every [way] you commended yourselves to be pure in the

πράγματι 12+ ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν οὐχ εἵνεκεν

matter. Then if even I wrote to you, [it was] not because of

+ עָתָה אָנִי שָׂמַח לֹא עַל-אֲשֶׁר
נִעְצַבְתֶּם כִּי אִם-עַל-אֲשֶׁר נִעְצַבְתֶּם
לְתַשׁוּבָה כִּי נִעְצַבְתֶּם כְּרַצּוֹן אֱלֹהִים
כִּדְרֵי שְׂלֵא-תִנָּזְקוּ בְּמֵאוֹמָה עַל-יְדֵינוּ:
+ כִּי הֵעֲצַבְתָּ שְׂהִיָּא כְּרַצּוֹן אֱלֹהִים גְּרָמַת
תְּשׁוּבָה לְיִשׁוּעָה אֲשֶׁר אִישׁ לֹא יִתְחַרֵּט
עָלֶיהָ וְעֵצַבְתָּ הָעוֹלָם מִבִּיאָה לְיַדֵּי מִיתָה:
+ כִּי רְאוּנָא אֶת אֲשֶׁר-נִעְצַבְתֶּם
כְּרַצּוֹן אֱלֹהִים כְּמָה הִבִּיא אֶתְכֶם

לְיַדֵּי זְרִיזוֹת וְלְיַדֵּי הַתְּנַצְלוֹת וְלְיַדֵּי
רְגֵז וְלְיַדֵּי יְרָאָה וְלְיַדֵּי תְשׁוּקָה וְלְיַדֵּי
קְנָאָה וְלְיַדֵּי נְקָמָה וּבְכָל הוֹכְחָתֶם
כִּי-נִקְיִים אַתֶּם בְּדַבָּר הַזֶּה:
+ לְכֵן גַּם אִם-כְּתַבְתִּי לָכֶם לֹא
כְּתַבְתִּי בְּעֵבֹר הָעֵלֶב וְלֹא בְּעֵבֹר
הַנְּעֵלֶב רַק לְמַעַן תִּנָּלֶה בְּתוֹכְכֶם
זְרִיזוֹת שְׂלָכֶם בְּעֵדְנֵנוּ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים:

+ אֲלֵךְ אֲנִי מִן-הַיָּם אֶלְכֶם לֵבָרֶךְ
לְכֵן גַּם אִם-כְּתַבְתִּי לָכֶם לֹא
כְּתַבְתִּי בְּעֵבֹר הָעֵלֶב וְלֹא בְּעֵבֹר
הַנְּעֵלֶב רַק לְמַעַן תִּנָּלֶה בְּתוֹכְכֶם
זְרִיזוֹת שְׂלָכֶם בְּעֵדְנֵנוּ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים:

+ אֲלֵךְ אֲנִי מִן-הַיָּם אֶלְכֶם לֵבָרֶךְ
לְכֵן גַּם אִם-כְּתַבְתִּי לָכֶם לֹא
כְּתַבְתִּי בְּעֵבֹר הָעֵלֶב וְלֹא בְּעֵבֹר
הַנְּעֵלֶב רַק לְמַעַן תִּנָּלֶה בְּתוֹכְכֶם
זְרִיזוֹת שְׂלָכֶם בְּעֵדְנֵנוּ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים:
+ אֲלֵךְ אֲנִי מִן-הַיָּם אֶלְכֶם לֵבָרֶךְ
לְכֵן גַּם אִם-כְּתַבְתִּי לָכֶם לֹא
כְּתַבְתִּי בְּעֵבֹר הָעֵלֶב וְלֹא בְּעֵבֹר
הַנְּעֵלֶב רַק לְמַעַן תִּנָּלֶה בְּתוֹכְכֶם
זְרִיזוֹת שְׂלָכֶם בְּעֵדְנֵנוּ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים:

+ אֲלֵךְ אֲנִי מִן-הַיָּם אֶלְכֶם לֵבָרֶךְ
לְכֵן גַּם אִם-כְּתַבְתִּי לָכֶם לֹא
כְּתַבְתִּי בְּעֵבֹר הָעֵלֶב וְלֹא בְּעֵבֹר
הַנְּעֵלֶב רַק לְמַעַן תִּנָּלֶה בְּתוֹכְכֶם
זְרִיזוֹת שְׂלָכֶם בְּעֵדְנֵנוּ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים:

8 π

1+ γνωρίζομεν δε υμίν αδελφοί την χάριν του θεού
But we make known to you, brethren, the favor of God,

την δεδομένην εν ταις εκκλησίαις της Μακεδονίας 2+
the one having been given in the assemblies of Macedonia;

ότι εν πολλή δοκιμή θλίψεως η περισσεια
that in much proof of affliction, the abundance

της χαράς αυτών και η κατά βάθους πτωχεια αυτών
of their joy, and the according to depth] their poorness,

επερίσσευσεν εις τον πλούτον της απλότητος αυτών 3+
abounded to the riches of their simplicity.

ότι κατά δύναμιν μαρτυρώ και υπέρ δύναμιν
For according to [their] power, I witness, and above [their] power

αυθαίρετοι 4+ μετά πολλής παρακλήσεως δεόμενοι
[their] enthusiasm, with much consolation beseeching

ημών την χάριν και την κοινωνίαν της διακονίας
of us the favor and the fellowship of the service,

της εις τους αγίους δέξασθαι ημάς 5+ και ου
of the one for the holy ones, for us to receive [it] . And not

καθώς ηλπίσαμεν αλλ' εαυτούς έδωκαν πρώτον τω
[only] as we hoped, but of themselves they gave first to the

κυρίω και ημίν διά θελήματος θεού 6+ εις το
Lord, and to us through [the] will of God. So that

παρακαλέσαι ημάς Τίτον ίνα καθώς προενήρξατο
we appealed to Titus, that as he began before,

+
וְהִנְנוּ מוֹדִיעִים אֶתְכֶם אֲחֵי אֶת־חֶסֶד
אֱלֹהִים הַנֶּעֱשֶׂה בְקַהְלֹת מַקְדוֹנִיָּא:
+ כִּי בְרַב־נִסְיוֹן צָרְתֶם רַבְתָּה שְׂמִחְתֶּם
וְשִׂפְלוֹת עֲנִיּוֹתֶם הָעֲדִיפָה לְהִרְאוֹת עֲשֶׂר
הַתּוֹמָתִים:
+ כִּי מַעֲיֵד אֲנֹכִי אֲשֶׁר כָּכֶם וְיֹתֵר מִכֶּם
הַתְּנַבְּרוּ:

+ וַיִּבְקְשׂוּ מִמֶּנּוּ בְרַב־תְּחַנּוּנִים לְהַשְׁתַּתֵּף
בְּגַמְיֵלוֹת חֶסֶד שְׁלֵהֶם לְעֹזֶרֶת הַקָּדָשִׁים:
+ וְלֹא כְּאֲשֶׁר הוֹחֵלְנוּ נַתְנוּ כִּי אֶת־נַפְשָׁם
נָתַנוּ לְאֲדוֹן בְּתַחֲלָה וְגַם־לָנוּ בְרַצְיוֹן
הָאֱלֹהִים:
+ עַל־כֵּן זָרְזַנוּ אֶת־שִׁיטוֹס שְׁנַם־יְגִמֹר בְּכֶם
כְּאֲשֶׁר הֵחֵל אֶת־גְּמֵיֵלוֹת הַחֶסֶד הַזֹּאת:

+
וְכֹה־יִחַר לִבֵּי יְהוָה אֲשֶׁר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל כִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי:
+ וְכֹה־יִחַר לִבֵּי יְהוָה אֲשֶׁר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי:
+ וְכֹה־יִחַר לִבֵּי יְהוָה אֲשֶׁר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי:
+ וְכֹה־יִחַר לִבֵּי יְהוָה אֲשֶׁר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי:

+
וְכֹה־יִחַר לִבֵּי יְהוָה אֲשֶׁר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי:
+ וְכֹה־יִחַר לִבֵּי יְהוָה אֲשֶׁר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי:
+ וְכֹה־יִחַר לִבֵּי יְהוָה אֲשֶׁר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי:
+ וְכֹה־יִחַר לִבֵּי יְהוָה אֲשֶׁר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי אֲסִיִּי:

οὕτω και επιτελέση εις υμάς και την χάριν ταύτην 7+
 so also he should complete with you also this favor.
 ἀλλ' ὡσπερ εν παντί περισσεύετε πίστει και λόγῳ
 But as in every [way] you abound, in belief, and word,
 και γνώσει και πάση σπουδή και τη εξ υμών εν
 and knowledge, and all diligence, and in the from you to
 ἡμῖν ἀγάπη ἵνα και εν ταύτη τη χάριτι περισσεύητε
 us love], that also in this favor you should abound.

8+ ου κατ' επιταγήν λέγω ἀλλ' διά της ετέρων
 Not according to command I speak, but through the of others
 σπουδῆς και το της υμετέρας ἀγάπης γνήσιον
 diligence], and the of the of your love genuineness
 δοκιμάζων 9+ γινώσκετε γαρ την χάριν
 proving]. For you know the favor
 του κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ ὅτι δι' υμάς
 of our Lord Jesus Christ, that for you
 ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν ἵνα υμεῖς τη ἐκείνου πτωχεῖα
 he became poor -- being rich; that you by his poorness
 πλουτήσητε 10+ και γνώμην εν τούτῳ δίδωμι
 should be enriched. And an opinion in this I give.
 τούτο γαρ υμῖν συμφέρει οἵτινες ου μόνον το
 For this is advantageous to you, the ones who not only the
 ποιῆσαι ἀλλά και το θέλειν προενήρξασθε
 doing, but also the wanting, began before
 ἀπό πέρυσι 11+ νυνί δε και το ποιῆσαι επιτελέσατε
 a year ago. But now also the doing complete!]

בְּעִבּוּרְכֶם לְמַעַן תַּעֲשִׂירוּ עַל-יְדֵי רִישׁוֹ :
 + וּמִחֲנוּה אֲנִי אֶת-יְדֵעֲתִי כִּי טוֹב לָכֶם אֲחֵרִי
 אֲשֶׁר הִקְדַּמְתֶּם בְּשָׁנָה שְׁעָבְרָה לֹא לַעֲשׂוֹת
 בְּלִבְד כִּי גַם-לַעֲשׂוֹת בְּחֶפֶץ לְבַבְכֶם :
 + עָתָה הַשְׁלִימוּ אֶת-הַמַּעֲשֵׂה
 לְמַעַן כַּאֲשֶׁר הִתְנַדְּבַתֶּם לַעֲשׂוֹת כֵּן
 גַּם-תִּגְמְרוּ כַּאֲשֶׁר תִּמְצָא יְדְכֶם :

אֲלֵךְ אֲבַחֵךְ וְתַחַלְצֶיךָ מֵחַטָּאתֶיךָ +
 אֲבֹהֶה בְּמַחְשַׁבְתְּךָ אֲבַחֵלְךָ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ
 אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ
 אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ :
 + לֵךְ מֵעַתָּה חַפְצֵךְ חַפְצֵךְ חַפְצֵךְ חַפְצֵךְ
 אֲלֵךְ בְּשִׁמְחָה אֲלֵךְ בְּשִׁמְחָה
 עֲזֹבֵה אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ :
 + מֵעַתָּה אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ
 מֵעַתָּה אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ אֲבַחֵהוּ :

ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία του θέλαιν οὕτω και
so that just as the eagerness of the [thing] wanted, so also

το επιτελέσαι εκ του ἔχειν 12+ ει γαρ ἡ προθυμία
the completing of the having. For if the eagerness
πρόκειται καθό εάν ἔχη τις ευπρόσδεκτος
is situated, according to that which ever anyone should have, [it is] well-received,

ου καθό ουκ ἔχει 13+ ου γαρ ἵνα ἄλλοις
[it is] not according to that which he does not have. For [it is] not that others

ἀνεσις υμῖν δε θλίψις 14+ ἀλλ' ἐξ ἰσότητος εν τῷ
[have] liberty, but to you affliction; but from out of equality in the
νυν καιρώ το υμῶν περισσευμα εις το ἐκείνων
present time, that your abundance [be] for their
υστέρημα ἵνα και το ἐκείνων περισσευμα γένηται εις
deficiency, that also their abundance should be for

το υμῶν υστέρημα ὅπως γένηται ἰσότης 15+ καθώς
your deficiency, so that should take place equality]. As

γέγραπται ο το πολύ ουκ επλεόνασε και
it has been written, The one [gathering] much was not superabundant; and

ο το ολίγον ουκ ηλαττόνησε 16+ χάρις δε τῷ
the one [gathering] few did not have less. But gratitude [be to]

θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν υπέρ υμῶν εν
God, to the one giving the same diligence for you in

τῇ καρδίᾳ Τίτου 17+ ὅτι τὴν μεν παράκλησιν ἐδέξατο
the heart of Titus; for the comfort indeed he received;

σπουδαιότερος δε υπάρχων αυθαίρετος
more diligent but being] in enthusiasm

ἐξήλθεν προς υμᾶς 18+ συνεπέμψαμεν δε μετ' αὐτοῦ
he came forth to you. And we sent with him

לא החסיר: +
ותזרות לאלהים הננותן גם-בלב
לפי מה-שיש-לו ולא-לפי מה-שאין לו: +
טיפוס לשקד עליכם כשקידה הזאת:
כי שמע לבקשתנו ובשקידתו
תיתרה הלך אליכם לרצונו:
ועמו יחדו שלחנו האח אשר יצא
לו שם טוב בבשורה בכל-הקהלות:

אַנְשָׁיִךְ לֹא חָסְרוּ: +
אַנְשֵׁי־יְהוָה אֲנִי חִסְרוּ לִי אֲנִי חִסְרוּ לִי אֲנִי חִסְרוּ לִי
לְפָנַי אֲנִי חִסְרוּ לִי אֲנִי חִסְרוּ לִי:
אַנְשֵׁי־יְהוָה אֲנִי חִסְרוּ לִי אֲנִי חִסְרוּ לִי אֲנִי חִסְרוּ לִי:
אַנְשֵׁי־יְהוָה אֲנִי חִסְרוּ לִי אֲנִי חִסְרוּ לִי:
אַנְשֵׁי־יְהוָה אֲנִי חִסְרוּ לִי אֲנִי חִסְרוּ לִי:
אַנְשֵׁי־יְהוָה אֲנִי חִסְרוּ לִי אֲנִי חִסְרוּ לִי:

τον αδελφόν ου ο έπαινος εν τω ευαγγελίω διά
 the brother, of whom the high praise [is] in the good news through
 πασών των εκκλησιών 19+ ου μόνον δε αλλά και
 all the assemblies (and not only [so], but also
 χειροτονηθείς υπό των εκκλησιών συνέκδημος ημων
 handpicked by the assemblies; [he is] our traveling companion
 συν τη χάριτι ταυτη τη διακονουμένη υφ' ημών
 with this favor, [which is] being served by us
 προς την αυτου του κυριου δόξαν και
 to the himself of the Lord glory] and
 προθυμίαν υμών 20+ στελλόμενοι τούτο μη τις
 of your eagerness) getting in readiness for this, lest anyone
 ημάς μωμήσεται εν τη αδρότητι ταύτη
 should scoff at us in the vigor [by which] this
 τη διακονουμένη υφ' ημών 21+ προνοούμενοι καλά
 [is] being served by us; thinking beforehand good [things],
 ου μόνον ενώπιον κυριου αλλά και ενώπιον
 not only before [the] Lord, but also before
 ανθρώπων 22+ συνεπέψαμεν δε αυτοίς
 men. And we sent together with them
 τον αδελφόν ημών ον εδοκιμάσαμεν εν πολλοίς
 our brother whom we approved in many [things]
 πολλάκις σπουδαίον όντα νυνί δε πολύ
 often diligent being], but now much
 σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλή τη εις υμάς 23+ είτε
 more diligent, reliance in much] towards you; whether

+ וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁהַקְּהִלּוֹת גַּם־בְּחֵרוֹ
 בּוֹ לְלַכֵּת אֶתְּנֵנוּ לְהַבִּיא הַחֶסֶד הַזֶּה הַגָּבוּי
 עַל־יְדֵינּוּ לְכָבוֹד הָאֲדוֹן וְלְאַמֵּץ לְבַבְנוּ:
 + וְנִשְׁמַר בְּזֹאת שֶׁלֹּא יוֹצִיא אִישׁ עָלֵינוּ
 דְּבָרָה רָעָה בְּשִׁפְעַת הַמִּתְנַהֵג הַזֶּאת הַגָּבוּיָה
 עַל־יְדֵינּוּ:
 + כִּי־מִשְׁנִיחִים אֲנֵחְנוּ עַל־הַטּוֹב לֹא לְפָנָי
 הָאֲדוֹן בְּלִבְד אֶלָּא גַם־לְפָנָי הָאָדָם:

+ וְשִׁלְּחָנוּ עִמָּהֶם אֶת־אֶחָיוֹ אֲשֶׁר
 בְּחָנוּ אֶת־שִׁקְיָתוֹ פְּעָמִים רַבּוֹת
 בְּדַבָּרִים הַרְבֵּה וְעַתָּה הוּא שִׁקּוּד
 עוֹד יוֹתֵר בְּרַב בְּטַחֲוֹנוֹ עֲלֵיכֶם:
 + וְשִׁיטּוֹס הֵלֵא הוּא תְּבָרִי וְעֹזְרִי
 בְּכֶם וְאֶחָיוֹ הֵלֵא הֵם שְׁלוּחֵי
 תְּהַקְּהִלּוֹת וְתַפְאֶרֶת הַמְּשִׁיחַ:

+ וְהַיְּהוֹדוּתָא דְּכָל־בְּרִיָּאֵי חֲלָמָא חֲזָא:
 + וְכִנְרָא וְכִפְּתָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא
 וְנִפְּתָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא:
 + חֲזָא לְעֵצֵי־מַיִם וְכִנְרָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא:
 + חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא:
 + חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא:
 חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא:

+ וְהַיְּהוֹדוּתָא דְּכָל־בְּרִיָּאֵי חֲלָמָא חֲזָא:
 חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא:
 חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא:
 חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא:
 חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא:
 חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא:
 חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא חֲזָא:

ὑπὲρ Τίτου κοινωνός ἐμός και εἰς υμᾶς συνεργός
 for Titus, partner my] and for you a fellow-worker;
 εἴτε ἀδελφοί ἡμῶν ἀποστολοί ἐκκλησιῶν δόξα
 [or] whether of our brethren, apostles of assemblies, [the] glory
 χριστοῦ 24+ τὴν οὖν ἐνδείξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν και
 of Christ. The demonstration then of your love, and
 ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτούς ἐνδείξασθε
 our boasting for you, to them demonstrate],
 και εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν
 and in front of the assemblies!

9 ט

1+ περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς
 concerning indeed For] of the service, of the one for the
 ἁγίους περισσὸν μοι ἐστὶ τὸ γράφειν ὑμῖν 2+ οἶδα γὰρ
 holy ones, more extra for me it is] to write to you. For I know
 τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχώμαι
 your eagerness, which over you I boast]
 Μακεδόσιν ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι και
 to Macedonia, that Achaia made preparations over a year ago; and
 ὁ ἐξ ὑμῶν ζήλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας 3+
 the [result] of your zeal excited the many.
 ἔπεμψα δε τοὺς ἀδελφούς ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν
 And I sent forth the brethren, lest our boasting,
 τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῆ ἐν τῷ μέρει τούτῳ ἵνα
 the one over you, should be nullified in this portion; that
 καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε 4+ μήπως
 (as I said) making preparations you should be]; lest perhaps

+ עַל-כֵּן הִרְאוּ וְהוֹכִיחוּ לָהֶם בְּפָנַי
 הַקְהֵלוֹת אֶת-אַהֲבַתְכֶם וְאֶת-תְּהַלְתָּנוּ בְּכֶם:

+ אֲמַנָּם אֵין-צָרָךְ לִי שְׂאֲכַתֵּב אֲלֵיכֶם
 עַל-דְּבַר הַשְּׂרוֹת לְעִזְרַת הַקְּדוּשִׁים:
 + כִּי יִדְעֵתִי אֶת-נְדִיבַתְכֶם אֲשֶׁר עָלַיָּהּ

אֲנִי מִתְהַלֵּל בְּכֶם לְפָנַי אֲנִישֵׁי מִקְדוֹנְיָא
 לְאֹמַר אֲכִיָּא מְזוּמְנַת מְשֻׁנָּה שְׁעֵבְרָה
 וְקִנְאַתְכֶם הָעִירָה אֶת-רֵיחַ הַרְבִּים:
 + אֲבָל שְׁלַחְתִּי אֶת-הָאֲחִים שְׂלָא
 תְהִיָּה תְהַלְתָּנוּ בְּכֶם לְרִיק בְּדַבָּר תְּהִיָּה
 וְלִמְעַן תְּהִיּוּ מְזוּמְנִים כְּאֲשֶׁר אָמַרְתִּי:
 + שְׂלָא יִבְאוּ אֵתִי אֲנִישִׁים מִמִּקְדוֹנְיָא וְלֹא

+ מְגַבֵּל וְשֹׁמֵר אֶת-שֵׁמֶיךָ
 אֲשֶׁר אֲנִי וְאַתָּה בְּכֹחַ
 חַיִּים אֶת-חַיִּים אֶת-חַיִּים

+ חַיִּים אֶת-חַיִּים אֶת-חַיִּים
 חַיִּים אֶת-חַיִּים אֶת-חַיִּים
 חַיִּים אֶת-חַיִּים אֶת-חַיִּים

אֲשֶׁר אֲנִי וְאַתָּה בְּכֹחַ
 אֲשֶׁר אֲנִי וְאַתָּה בְּכֹחַ
 אֲשֶׁר אֲנִי וְאַתָּה בְּכֹחַ
 אֲשֶׁר אֲנִי וְאַתָּה בְּכֹחַ
 אֲשֶׁר אֲנִי וְאַתָּה בְּכֹחַ

εάν ἐλθῶσι συν εμοί Μακεδόνες και εύρωσιν υμάς
 if should come with me Macedonians] and should find you
 απαρασκευάστους κατασχυνθόμεν ημεῖς ἵνα
 unprepared, we should be disgraced, (so that
 μη λέγωμεν υμεῖς εν τη υποστάσει ταύτη
 we should not say -- You) in this support

της καυχήσεως 5+ αναγκαίον ούν ηγησάμην
 of boasting. important then I esteemed it]
 παρακαλέσαι τους αδελφούς ἵνα προέλθωσιν εις
 to appeal to the brethren, that they should go forth unto
 υμάς και προκαταρτίσωσι την προκατηγγελημένην
 you, and complete beforehand preannounced
 ευλογίαν υμών ταύτην ετοιμήν εἶναι ούτως ως
 blessing your this], being prepared, thus as

ευλογίαν και μη ὡσπερ πλεονεξίαν 6+ τούτο δε ο
 a blessing, and not as if a desire for wealth. But this [I say], The one
 σπείρων φειδομένως φειδομένως και θερίσει και ο
 sowing sparingly, sparingly also harvests]; and the one

σπείρων επ' ευλογίαις επ' ευλογίαις και θερίσει 7+
 sowing for blessings, for blessings also he shall harvest.
 ἕκαστος καθὼς προαιρείται τη καρδία μη εκ λύπης
 [Let] each [do] as he resolves in the heart, not from distress

η εξ ανάγκης ιλαρόν γαρ δότην αγαπά ο θεός 8+
 or from necessity; a happy for giver loves God].
 δυνατός δε ο θεός πάσαν χάριν περισσεύσαι εις
 [[is] able And God every favor to abound] unto

יִמְצְאוּ אֶתְכֶם מְזוּמָנִים וְנִבְוֹשׁ אֲנַחְנוּ וְלֹא
 אָמַר אַתֶּם מִהַבְטָחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר הִתְהַלְלָנוּ
 בוֹ :

+ עַל־כֵּן רָאִיתִי לְבַקֵּשׁ מִן־הָאֲחִים
 כִּי־יִקְדְּמוּ לָבֵא אֵלֵיכֶם וַיְכִינּוּ אֶת־בְּרַכְתְּכֶם
 הַמְּיוֹעֵדָה מִלְּפָנִים לְמַעַן תִּתְּיָה מוֹכֶנֶת
 כְּעֵין בְּרַכָּה וְלֹא כְּעֵין מִתְּנַת כִּי־לִי :
 + כִּי הִנֵּה הַזֶּרַע בְּצִמְצוּם יִקְצֹר בְּצִמְצוּם

וְהַזֶּרַע בְּבְרָכּוֹת יִקְצֹר בְּבְרָכּוֹת :

+ וְכָל־אִישׁ כַּאֲשֶׁר יִדְבַּנּוּ לְבוֹ
 לֹא־בְעֵין רְעָה וְלֹא לְאַנְסוֹ כִּי תִגְתֵּן

בְּלֵב שִׂמְחָה יֵאָהֵב אֹתוֹ אֱלֹהִים :

+ וְאֱלֹהִים יִכָּל לְהַשְׁפִּיעַ עֲלֵיכֶם חֶסֶד

שְׂיִהְיֶה לָכֶם בְּכָל־עֵת דֵּי סְפוּקֵיכֶם

בְּכָל וְתוֹתִירוּ בְּכָל־מַעֲשֵׂה טוֹב :

וְנַעֲשֶׂה לְכָל חַיִּיבָה כַּאֲשֶׁר
 נִצְטַוָּה עָלֵינוּ וְלֹא כַּאֲשֶׁר
 אֲנִי חָשִׁיתִי לְעַצְמִי וְלֹא
 לְחַיִּיבָה כַּאֲשֶׁר אֲנִי חָשִׁיתִי
 אֲנִי חָשִׁיתִי לְעַצְמִי וְלֹא
 לְחַיִּיבָה כַּאֲשֶׁר אֲנִי חָשִׁיתִי
 אֲנִי חָשִׁיתִי לְעַצְמִי וְלֹא
 לְחַיִּיבָה כַּאֲשֶׁר אֲנִי חָשִׁיתִי
 אֲנִי חָשִׁיתִי לְעַצְמִי וְלֹא
 לְחַיִּיבָה כַּאֲשֶׁר אֲנִי חָשִׁיתִי

כִּי כָּל חַיִּיבָה כַּאֲשֶׁר
 נִצְטַוָּה עָלֵינוּ וְלֹא כַּאֲשֶׁר
 אֲנִי חָשִׁיתִי לְעַצְמִי וְלֹא
 לְחַיִּיבָה כַּאֲשֶׁר אֲנִי חָשִׁיתִי
 אֲנִי חָשִׁיתִי לְעַצְמִי וְלֹא
 לְחַיִּיבָה כַּאֲשֶׁר אֲנִי חָשִׁיתִי
 אֲנִי חָשִׁיתִי לְעַצְמִי וְלֹא
 לְחַיִּיבָה כַּאֲשֶׁר אֲנִי חָשִׁיתִי
 אֲנִי חָשִׁיתִי לְעַצְמִי וְלֹא
 לְחַיִּיבָה כַּאֲשֶׁר אֲנִי חָשִׁיתִי
 אֲנִי חָשִׁיתִי לְעַצְמִי וְלֹא
 לְחַיִּיבָה כַּאֲשֶׁר אֲנִי חָשִׁיתִי

υμᾶς ἵνα ἐν παντί πάντοτε πάσαν αὐτάρκειαν
 you, that in every [way], at all times all sufficiency
 ἔχοντες περισσεύητε εἰς παν ἔργον ἀγαθόν 9+ καθώς
 having you should abound] for every work good] (as
 γέγραπται ἐσκόρπισεν ἔδωκε τοῖς πένησιν
 it has been written, He dispersed, he gave to the needy;
 ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα 10+ ὁ δε
 his righteousness abides into the eon. And the one
 ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς
 supplying seed to the one sowing, even bread for
 βρώσιν χορηγήσαι καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ
 food may he supply], and multiply your sowing, and
 αὐξήσαι τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν 11+ ἐν
 may he increase the offspring of your righteousness) in
 παντί πλουτιζόμενοι εἰς πάσαν ἀπλότητα ἣτις
 every [way] being enriched in all simplicity, which
 κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ 12+ ὅτι ἡ
 manufactures through us thankfulness to God. For the
 διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ
 service of this ministration, not only is
 προσαναπληρούσα τὰ υστερήματα τῶν ἁγίων ἀλλὰ
 filling up in addition the deficiencies of the holy ones, but
 καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ
 also abounding through many thanksgivings to God;
 13+ διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες
 through the proof of this service glorifying
 τὸν θεόν ἐπὶ τῇ υποταγῇ τῆς ομολογίας ὑμῶν εἰς τὸ
 God upon the submission of your acknowledgment [offering] to the
 εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας
 good news of the Christ, and simplicity of the fellowship

+ אֲשֶׁר פְּרִיָּהּ תּוֹדָה לְאֱלֹהִים עַל־יְדֵינּוּ:
 + כִּי־שְׂרוֹת הֶעֱבֹדָה הַזֹּאת לֹא לְבַד יִמְלֵא
 + וְהַנֶּתֶן זֶרַע לְזֶרַע וְלֶחֶם לְאֹכֵל יִתֵּן
 וְרַבָּה אֶת־זֶרְעֵכֶם וַיַּפְרִיא תְּנוּבוֹת
 זְדֻקָּתְכֶם:
 + לְמַעַן תַּעֲשִׂירוּ בְּכֹל לְכָל־הַתְּמִימוֹת

+ وَكُلُّ مَا لَمْ يَكُنْ لَكُمْ مِنْكُمْ لَمْ يَكُنْ
 لَكُمْ مِنْكُمْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ مِنْكُمْ
 + وَكُلُّ مَا لَمْ يَكُنْ لَكُمْ مِنْكُمْ لَمْ يَكُنْ
 لَكُمْ مِنْكُمْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ مِنْكُمْ
 + وَكُلُّ مَا لَمْ يَكُنْ لَكُمْ مِنْكُمْ لَمْ يَكُنْ
 لَكُمْ مِنْكُمْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ مِنْكُمْ
 + وَكُلُّ مَا لَمْ يَكُنْ لَكُمْ مِنْكُمْ لَمْ يَكُنْ
 لَكُمْ مِنْكُمْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ مِنْكُمْ

εις αυτούς και εις πάντας 14+ και αυτών δεήσει
 to them and unto all, and their supplication
 υπέρ υμών επιποθούντων υμᾶς διά την
 for you, longing after you through the
 υπερβάλλουσαν χάριν του θεού εφ' υμίν 15+ χάρις δε
 exceeding favor of God unto you. And gratitude
 τω θεώ επί τη ανεκδιηγήτω αυτού δωρεά
 [be] to God over his inexpressible gift.

10

1+ αυτός δε εγώ Παύλος παρακαλώ υμᾶς διά της
 myself But I, Paul, appeal to you, through the
 πραότητος και επιεκειίας του χριστού ος
 gentleness and clemency of the Christ, who
 κατά πρόσωπον μεν ταπεινός εν υμίν απών δε
 in person indeed [am] humble among you, and absent
 θαρρώ εις υμᾶς 2+ δέομαι δε το μη παρών
 I take courage in you. But I beseech [you], [I] the one not at hand
 θαρρήσαι τη πεποιθήσει η λογίζομαι τολμήσαι
 to have taken courage, with the reliance which I consider to dare
 επί τινας τους λογιζομένους ημάς ως κατά σάρκα
 against some of the ones considering us as according to [the] flesh
 περιπατούντας 3+ εν σαρκί γαρ περιπατούντες ου
 walking], in [the] flesh for walking not

+ וְהֵם יִתְחַנְּנוּ בְעַדְכֶם וְנִכְסְפִים לָכֶם
 בְּעֵבֹר חֶסֶד הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִבְרַע לְעֵינֵיכֶם:
 + וְתוֹדָה לְאֱלֹהִים עַל־מִתְנַתּוֹ אֲשֶׁר עָצְמָה
 מִסִּפָּר:

+ וְאֲנִי פּוֹלֹס הַנְּנִי מִזְהִיר אֶתְכֶם בְּעֵנֹת
 הַמְּשִׁיחַ וְחַמְלָתוֹ אֲשֶׁר בְּפָנֵיכֶם שְׁפַל־רוּחַ

אֲנִי בְּתוֹכְכֶם וּבְרַחֲקֵי מִתְאַמֵּץ עֲלֵיכֶם:
 + וְאֶתְחַנְּנָה שְׁלֵא אֶצְטַרְךָ לְהִתְאַמֵּץ
 בְּהִיוֹתִי בְּתוֹכְכֶם בְּבִטְחוֹן אֲשֶׁר יֵשׁ־לִי
 לְהִתְנַבֵּר־בּוֹ עַל־הָאֲנָשִׁים הַחֹשְׁבִים
 אֶתְנֹו כְּמִתְהַלְּכִים לְפִי הַבָּשָׂר:
 + הֵן הִתְהַלְּכְנוּ בַבָּשָׂר וְלֹא נִלְחַמְנוּ
 כַּבָּשָׂר:

+ וְאֲנִי לֹא אֶחָדָה כְּחַיִּיבֵי שְׂלֵפִינָה
 חֵטְאֵיכֶם שֶׁיֵּצֵא אֶתְכֶם מִן הָאֵרֶץ
 וְלִבְיָהֵם אֲנִי לֹא אֶחָדָה:
 + לְבִינָה אֲנִי לֹא אֶחָדָה אֲנִי
 חֵטְאֵיכֶם: 10

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 חֵטְאֵיכֶם אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

כִּי אֲנִי חֵטְאֵיכֶם לֹא אֶחָדָה
 כִּי אֲנִי חֵטְאֵיכֶם לֹא אֶחָדָה:
 + כִּי אֲנִי חֵטְאֵיכֶם לֹא אֶחָדָה
 אֲנִי חֵטְאֵיכֶם לֹא אֶחָדָה:
 + אֲנִי חֵטְאֵיכֶם לֹא אֶחָדָה
 אֲנִי חֵטְאֵיכֶם לֹא אֶחָדָה:

κατὰ σάρκα στρατευόμεθα 4+ τα γαρ όπλα
 according to [the] flesh we soldier], (for the weapons
 της στρατείας ημών ου σαρκικά αλλά δυνατά
 of our army [are] not fleshly, but mighty
 τω θεώ προς καθαίρεσιν οχυρωμάτων 5+ λογισμούς
 with God to [the] demolition of fortresses), devices
 καθαιρούντες και παν ύψωμα επαιρόμενον κατά της
 demolishing] and every height being lifted up against the
 γνώσεως του θεού και αιχμαλωτίζοντες παν νόημα
 knowledge of God, and captivating every thought
 εις την υπακοήν του χριστού 6+ και εν ετοιμίω
 into the obedience of the Christ; and in readiness
 έχοντες εκδικήσαι πάσαν παρακοήν όταν πληρωθή
 having] to punish all disobedience, whenever should be fulfilled
 υμών η υπακοή 7+ τα κατά πρόσωπον
 your obedience]. The [things] according to appearance
 βλέπετε ει τις πέποιθεν εαυτώ χριστού είναι
 do you take heed [only] ? If anyone is persuaded in himself to be of Christ,
 τούτο λογιζέσθω πάλιν αφ' εαυτού ότι καθώς αυτός
 let him consider this again of himself, that as he
 χριστού ούτω και ημείς χριστού 8+ εάν τε γαρ και
 [is] of Christ, so also we [are] of Christ. For if also even
 περισσότερόν τι καυχήσωμαι περί
 more extra somewhat I should boast concerning
 της εξουσίας ημών ης έδωκεν ο κύριος ημίν εις
 our authority, (of which gave the Lord] to us for
 οικοδομήν και ουκ εις καθαίρεσιν υμών ουκ
 construction, and not for your demolition,) I shall not

+ כִּי-כִלִּי מִלְחָמָתָנוּ לֹא שָׁל־הַבָּשָׂר הֵם
 כִּי אִם-חַזְקִים בְּאֱלֹהִים לְהִרְס מִבְּצָרִים:

+ וְנִכְוֹנִים לְנָקָם נִקְמָה מֵאֵת כָּל-מָרִי
 רַק אִם-תִּשְׁלַם מִשְׁמַעְתְּכֶם:
 + הַתְּשַׁפְּטוּ לְמִרְאָה פָּנִים אִישׁ כִּי

יִתְבָּרַךְ בְּלִבְבוֹ לֵאמֹר לְמַשִּׁיחַ אָנִי
 יִחְזֹר וְיִדְרִין בְּלִבְבוֹ שְׂכֵשֵׁם שֶׁהוּא
 לְמַשִּׁיחַ כֵּן גַּם-אֲנַחְנוּ לְמַשִּׁיחַ:
 + וְגַם כִּי-אֲרַבֵּה מְעַט לְהִתְהַלֵּל בְּשִׁלְטֹן
 אֲשֶׁר נָתַן-לָנוּ הָאֱדוֹן לְבְנוֹתְכֶם וְלֹא
 לְשַׁחְתְּכֶם לֹא אֲבוֹשׁ:

+ וְאִנִּי לֹא חָיָה וְחָלְשָׁה לִּי כֹחַ
 וְחַיָּוִי אֲלֵךְ וְשִׁלַּח וְאֶלְמֵךְ
 חֲכָם חֲכָמִים שֹׁמְרֵי מִצְוֹת:

+ וְהַחֲכָמִים לְחַבְּדוּ וְהַחֲכָמִים כֹּחַ אֲלֵמֶיךָ וְלֹא
 מִשְׁמַעְתְּכֶם וְאִם-אֲחַלְשֶׁה מִשְׁמַעְתְּכֶם וְאִם-אֲחַלְשֶׁה

+ חַיָּוִי שֹׁמְרֵי מִצְוֹת אֲחַלְשֶׁה וְאִם-אֲחַלְשֶׁה

כֹּחַ נְפֻשָׁה וְחַיָּוִי שֹׁמְרֵי מִצְוֹת וְאִם-אֲחַלְשֶׁה
 חַיָּוִי שֹׁמְרֵי מִצְוֹת וְאִם-אֲחַלְשֶׁה
 + חַיָּוִי שֹׁמְרֵי מִצְוֹת וְאִם-אֲחַלְשֶׁה
 חַיָּוִי שֹׁמְרֵי מִצְוֹת וְאִם-אֲחַלְשֶׁה
 חַיָּוִי שֹׁמְרֵי מִצְוֹת וְאִם-אֲחַלְשֶׁה

αισχυνθήσομαι 9+ ἵνα μη δόξω ως αν εκφοβεῖν
be ashamed; that I should not seem as if to frighten

υμᾶς διά των επιστολών 10+ ὅτι αι μεν επιστολαί
you through letters. For the letters indeed,

φησί βαρεῖαι και ισχυραί η δε παρουσία
one says, [are] heavy and strong, but [the] arrival

του σώματος ασθενής και ο λόγος εξουθενημένος 11+
[of his] person weak, and the word being contemptible.

τούτο λογιζέσθω ο τοιούτος ὅτι οἰοί εσμεν τω λόγῳ
this Let consider such], that as we are in word

δί' επιστολών απόντες τοιούτοι και παρόντες
through letters being absent, such when at hand

τω έργῳ 12+ ου γαρ τολμῶμεν εγκρίναι η συγκρίναι
[are we] at work]. For not do we dare to approve or compare

εαυτούς τισι των εαυτούς συνιστανόντων αλλά
ourselves [with] some of the ones commending themselves; but

αυτοί εν εαυτοίς εαυτούς μετρούντες και
[[that] they by themselves themselves [are] measuring and

συγκρίνοντες εαυτούς εαυτοίς ου συνιούσι 13+
comparing themselves with themselves they do not notice].

ημεῖς δε ουχί εις τα άμετρα καυχησόμεθα
But we not to the [things] immeasurable shall boast],

αλλά κατά το μέτρον του κανόνος ου
but according to the measure of the rule of which

εμέρισεν ο θεός ημίν μέτρου εφικέσθαι άχρι και
God portioned to us, a measure reaching as far as even

<p>לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא אֲרָאָה כְּמַאִים אֶתְכֶם + בְּאַנְרוֹת: כְּאֹמְרָם הֵן הָאֲנָרוֹת תְּמִוּרוֹת וְקִשּׁוֹת + אֲבָל הוּא בְּעֵצְמוֹ כִּשְׁהוּא כִּנְגִידָנוּ חֲלוּשׁ וְנִיבֹ נְבִיזָה: יִדַע נָא הָאֹמֵר כִּזְאֹת שְׂפָמוֹ שְׂאֲנַחְנוּ + בְּדַבּוּר עַל-יְדֵי אֲנָרוֹת בְּהִיוֹתָנוּ רְחוּקִים כֵּן גַּם-בְּפִעַל אֲנַחְנוּ בְּהִיוֹתָנוּ קְרוּבִים:</p>	<p>+ כִּי אֶל-נַעֲזוּ פְּנֵינוּ לְכָלֵּל אֶתְנוּ עִם-הָאֲנָשִׁים הַמְּשַׁבְּחִים נַפְשָׁם אוּ לְעַרְךָ אֶתְנוּ לָהֶם אֲכֵן נִבְעֵרוּ מִדַּעַת הַמְּדַדִּים אֶת-נַפְשָׁם בְּנַפְשָׁם וְעַרְכִּים אֶת-נַפְשָׁם לְנַפְשָׁם: + וְאֲנַחְנוּ לֹא נִתְגַּדַּל לְבַלִּי-מִדָּה כִּי אִם-כְּפִי מִדַּת הַגְּבוּל אֲשֶׁר חָלַק לָנוּ הָאֱלֹהִים לְחֹק לְהַגִּיעַ גַּם-עֲדֵיכֶם:</p>
---	---

<p>+ חֲסִינֵנוּ אֵלֶיךָ יְיָ וְלֹא אֲשַׁבְּחֶיךָ כִּי מֵ יְהוָה וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ לְחַיֵּי יְיָ וְיִשְׁתַּבַּח + יְהוָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ + אֵלֶיךָ מֵיְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ</p>	<p>יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: + לֹא יֵשׁ חֲסִינֵנוּ וְיִשְׁתַּבַּח אֵלֶיךָ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְחַיֵּי יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ + וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּבַּח יְהוָה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ</p>
---	---

υμῶν ¹⁴⁺ ου γαρ ως μη εφικνούμενοι εις υμάς
 of you. For not as [one] not reaching to you
 υπερεκτείνομεν εαυτούς άχρι γαρ και υμῶν εφθάσαμεν
 do we overstretch ourselves], for unto you even we arrive
 εν τω ευαγγελίω του χριστου ¹⁵⁺ ουκ εις τα άμετρα
 with the good news of the Christ; not in things immeasurable
 καυχώμενοι εν αλλοτρίοις κόποις ελπίδα δε έχοντες
 boasting] in another's toils; hope but having],
 αυξανομένης της πίστεως υμῶν εν υμίν
 increasing of the belief of yours among you
 μεγαλυνθήναι κατά τον κανόνα ημών εις περισσειαν
 to be magnified], according to our rule in abundance,

¹⁶⁺ εις τα υπερέκεινα υμῶν ευαγγελίσασθαι ουκ εν
 to the ones farther from you to announce good news]; [and] not in
 αλλοτρίω κανόνι εις τα έτοιμα καυχήσασθαι ¹⁷⁺ ο δε
 another's rule [already] prepared to boast]. But the one
 καυχώμενος εν κυρίω καυχάσθω ¹⁸⁺ ου γαρ ο
 boasting, in [the] Lord let him boast]. For [it is] not the one
 εαυτόν συνιστών εκείνός εστι δόκιμος αλλ' ον ο
 commending himself that is approved, but whom the
 κύριος συνίστησιν
 Lord commends.

11 א'

¹⁺ όφελον ανείχεσθέ μου μικρόν τη αφροσύνη αλλά
 I would you endure me a little folly; or

+ כי איננו כמסיני גבול כאלו
 לא באנו אליכם הלא כבר קדמנו
 גם אתכם בבשורת המשיח:
 + לא נתנדרל לבלי-מדה בנייעת אחרים
 אבל יש-לנו תקנה שברבות אמונתכם
 אנחנו נכובד בכם כפי גבולנו עד-למעלה:
 + כדאי-לבשר הבשורה גם-להלאה מכם

ולא להתהלל במה-שמוכן כבר בגבול
 אחרים:
 + והמתהלל יתהלל ביהנה:
 + כי לא המשבח נפשו נאמן
 הוא כי אם-אשר ישבחנו יהוה:
 + אחלי תשאנו מעט אנולתי ואף-אמנם
 תשאוני:

+ לא תאנו כאלו גבולנו כאלו
 לא באנו אליכם הלא כבר קדמנו
 גם אתכם בבשורת המשיח:
 + לא נתנדרל לבלי-מדה בנייעת אחרים
 אבל יש-לנו תקנה שברבות אמונתכם
 אנחנו נכובד בכם כפי גבולנו עד-למעלה:
 + כדאי-לבשר הבשורה גם-להלאה מכם

+ לא תאנו כאלו גבולנו כאלו
 לא באנו אליכם הלא כבר קדמנו
 גם אתכם בבשורת המשיח:
 + לא נתנדרל לבלי-מדה בנייעת אחרים
 אבל יש-לנו תקנה שברבות אמונתכם
 אנחנו נכובד בכם כפי גבולנו עד-למעלה:
 + כדאי-לבשר הבשורה גם-להלאה מכם

και ανέχεσθέ μου ²⁺ ζηλώ γαρ υμάς ζήλω θεού
 even endure me. For I am zealous for you [with] zeal of God.
 ηρμοσάμην γαρ υμάς ενί ανδρί παρθένον αγνήν
 For I suited you to one husband virgin as a pure]
 παραστήσαι τω χριστώ ³⁺ φοβούμαι δε μήπως ως ο
 to present to the Christ. But I fear, perhaps as the
 όφισ Εύαν εξηπάτησεν εν τη πανουργία αυτού ούτω
 serpent cheated Eve in his cleverness, so
 φθαρή τα νοήματα υμών από της απλότητος της
 should be corrupted your thoughts] from the simplicity, of the one
 εις τον χριστόν ⁴⁺ ει μεν γαρ ο ερχόμενος άλλον
 in the Christ. For if indeed the one coming another
 Ιησούν κηρύσσει ον ουκ εκηρύξαμεν η πνεύμα
 Jesus to proclaim] whom we did not proclaim; or spirit
 έτερον λαμβάνετε ο ουκ ελάβετε η ευαγγέλιον
 another you received] which you did not receive [from us] ; or good news
 έτερον ο ουκ εδέξασθε καλώς ηνείχεσθε ⁵⁺
 another] which you did not receive -- well you withhold [from it] .
 λογίζομαι γαρ μηδέν υστερηκέναι των υπέρ λίαν
 For I consider in nothing to be lacking of the more exceeding
 αποστόλων ⁶⁺ ει δε και ιδιώτης τω λόγω
 apostles. And if even [I be] a common person in the communication,
 αλλ' ου τη γνώσει αλλ' εν παντί φανερωθέντες εν
 but [I am] not in the knowledge; but [I am] in every way making manifest in

+ כי מקנא אני לכם קנאת אל הים
 כי קדשתי אתכם לאיש אחד להעמיד
 בתולה טהורה לפני המשיח:
 + אבל ירא אנכי פן תשטינה מחשבותיכם
 מן התמימות אשר עם המשיח פאשר
 השיא הנחש בערמתו את-חנה:
 + כי אם יבא הבא ויכריז לכם ישוע
 אחר אשר לא הכריזנו או אם תקחו רוח
 אחר אשר לא לקחתם או בשורה אחרת
 אשר לא קבלתם כי אז היטב תשאונה:
 + אולם אקשב אשר אינני נפל
 עד-מאד מהשליחים הגדולים כל-כף:
 + ואף אם בער אנכי מדבור אינני בער
 מדעת אלא בכל לכל נגלינו בפניכם:

+ אֲנִי מְקַנֵּא אֶתְכֶם לְאִישׁ אֶחָד
 לְהַעֲמִיד בְּתוֹלָה טְהוֹרָה לְפָנַי הַמְּשִׁיחַ:
 + אֲבָל יִירָא אֲנִי כִּי פֶן תִּשְׁטִינֶה
 מִחֲשׁוֹבוֹתֶיכֶם מִן הַתְּמִימוֹת אֲשֶׁר
 עִם הַמְּשִׁיחַ כִּי אֲשֶׁר
 הִשְׂיָא הַנְּחָשׁ בְּעֶרְמָתוֹ אֶת-חַנָּה:
 + כִּי אִם יָבֹא הַבָּא וְיַכְרִיז לָכֶם יֵשׁוּעַ

אִם אַחֵר אֲשֶׁר לֹא הִכְרִיזְנוּ אוֹ אִם תִּקְחוּ רוּחַ
 אַחֵר אֲשֶׁר לֹא-לָקַחְתֶּם אוֹ בְּשׂוֹרָה אַחֶרֶת
 אֲשֶׁר לֹא-קִבַּלְתֶּם כִּי אִזּוֹ הַיֵּטֵב תִּשְׁאֹנֶה:
 + אֲוָלִם אֶקְשֵׁב אֲשֶׁר-אֵינְנִי נֹפֵל
 עַד-מְאֹד מִהַשְּׁלִיחִים הַגְּדוֹלִים כָּל-כֶּף:
 + וְאִף אִם בְּעַר אֲנִי מִדְּבוּר אֵינְנִי בְּעַר
 מִדַּעַת אֲלָא בְּכָל לְכָל נִגְלִינוּ בְּפָנֶיכֶם:

πάσιν εἰς υμᾶς 7+ ἡ αμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν
 all [things] to you. Or sin did I commit], myself
 ταπεινῶν ἵνα υμεῖς υψωθῆτε ὅτι δωρεάν το
 humbling], that you should be exalted? that without charge the
 του θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν 8+ ἄλλας
 good news of God I announced good news] to you. Other
 ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν οψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν
 assemblies I robbed, taking a ration for your
 διακονίαν 9+ καὶ παρὼν πρὸς υμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς
 service; and being at hand with you, and being lacking,
 οὐ κατενάρκησα οὐδενός το γὰρ ὑστέρημά μου
 I was not lax of anyone. For my deficiency
 προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοί ἐλθόντες ἀπὸ
 filled up in addition the brethren], having come from
 Μακεδονίας καὶ ἐν παντί ἀβαρὴ ὑμῖν ἐμαυτὸν
 Macedonia; and in everything easy to you myself
 ἐτήρησα καὶ τηρήσω 10+ ἐστὶν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν
 I kept], and I will keep [it so]. It is [the] truth of Christ in
 ἐμοί ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμέ ἐν
 me, that this boasting shall not be shut up in me in
 τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας 11+ διατί ὅτι οὐκ ἀγαπῶ
 the regions of Achaia. Why? because I do not love
 υμᾶς ὁ θεὸς οἶδεν 12+ ὁ δὲ ποιῶ καὶ ποιήσω ἵνα
 you? God knows. But what I do, also I shall do, that
 ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμὴν ἵνα
 I should cut off the opportunity of the ones wanting an opportunity, that

אוּ הַחֲטָאתִי בְּהַשְׁפִּילִי אֶת־עַצְמִי +
 לְמַעַן הַגְּבִיהֶם כִּי־בִשְׂרָתִי אֶתְכֶם
 אֶת־בְּשׂוֹרַת הָאֱלֹהִים בְּלֹא־מְחִיר:
 + מְקַהְלוֹת אַחֵרוֹת נִטְלָתִי בְּקַחְתִּי
 מִהֵן שָׂכָר לְמַעַן אֲשַׂרְתְּכֶם וְהֵייתִי
 עִמְכֶם וְאֶחָסֵר וְלֹא הִלָּאתִי אֲדָם:

+ אָמַתּוֹ שֶׁל־הַמָּשִׁיחַ בִּי שֶׁל־אֶת־תְּכַלָּא
 מִמֶּנִּי תִהְיֶה זֹאת בְּגִלְלוֹת אֲכִיָּא:
 + עַל־מַה־זֶּה הָעֵל אֲשֶׁר אֵינְנִי
 אֹהֵב אֶתְכֶם הָאֱלֹהִים יוֹדֵעַ:
 + אֲבָל אֵת אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֵׂיתִי אוֹסִף
 לַעֲשׂוֹת לְבִלְתִּי הַנִּיחַ־מְקוֹם לְמַבְקָשִׁים
 שִׁמְצָאוּ דוֹמִים לָנוּ בְּמַה־שִׁיתְהַלְלוּ בּוֹ:

+ אִם הָיָה לְכֵן מְשַׁלֵּה אֶשְׁכַּח וְנִחַחְתִּי
 נַעַם וְאֶתְּוֹ אֲהַיְמָה אֲהַיְמָה אֲהַיְמָה
 אֶחָדִים לְכֵן שְׂחִיבִי וְאֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ:
 + אֲחַדְתִּי אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ
 נַעַם אֶתְּוֹ לְאֶשְׁכַּח אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ:
 + אֲחַדְתִּי אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ
 נַעַם אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ
 אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ
 אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ:

+ אִם הָיָה לְכֵן מְשַׁלֵּה אֶשְׁכַּח וְנִחַחְתִּי
 אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ
 אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ:
 + אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ
 אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ:
 + אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ
 אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ:
 + אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ
 אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ אֶתְּוֹ:

εν ω καυχώνται ευρεθώσι καθώς και ημείς 13 +
 in what they boast, they should be found as also we.
 οι γαρ τοιούτοι ψευδαπόστολοι εργάται δόλιοι
 For such ones [are] false apostles, workers deceitful],

μετασχηματιζόμενοι εις αποστόλους χριστού 14+ και
 changing appearance into apostles of Christ. For
 ου θαυμαστόν αυτός γαρ ο σατανάς
 [it is] not surprising himself for Satan]

μετασχηματίζεται εις άγγελον φωτός 15+ ου μέγα
 to change appearance into an angel of light. [It is] not a great [thing]
 ούν ει και οι διακονοί αυτου μετασχηματίζονται ως
 then if even his servants change appearance as
 διάκονοι δικαιοσύνης ων το τέλος έσται κατά
 servants of righteousness; whom the end will be according to

τα έργα αυτών 16+ πάλιν λέγω μη τις με δόξη
 their works. Again I say, no one should assume me
 άφρονα είναι ει δε μη γε καν ως άφρονα δέξασθέ
 to be a fool; but if not indeed, if as a fool receive

με ίνα μικρόν τι καγώ καυχήσωμαι 17+ ο λαλώ ου
 me! that some a little I also should boast. What I speak, I do not
 λαλώ κατά κύριον αλλ' ως εν αφροσύνη εν ταύτη
 speak according to [the] Lord, but as in folly, in this

τη υποστάσει της καυχήσεως 18+ επειεί πολλοί
 essence of boasting. Since many

+ כי אנשים כאלה שליחי שקר הם פעלי
 רמיה עשים עצמם כמלאכי המשיח:
 + ואין לתמונה הלא השטן גם-הוא
 עשה עצמו כמלאך האור:
 + לכן לא דבר גדול הוא אם גם-משרתיו
 עשים עצמם כמשרתי הצדק אשר
 אחריהם תהיה לפי מעלליהם:
 + ואשוב ואמר אל-נא יחשבני

איש לסכל ואף-על-פי כן כסכל
 קבלוני למען אתה-לל מעט גם-אני:
 + את אשר אדבר לא-כדרך
 האדון אנכי מדבר אלא כמו
 בסכלות כן אעז ואתה-לל:
 + רבים מתהללים לפי הבשר לכן
 אתה-לל גם-אני:

+ אֲנִי וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ

+ אֲנִי וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ

καυχόνται κατά την σάρκα καγὼ καυχήσομαι 19 +
boast according to the flesh, also I shall boast.

ηδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες 20 +
For with pleasure you endure fools, being practical.

ἀνέχεσθε γὰρ εἰ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ εἰ τις κατεσθίει
For you endure if anyone reduce you to slavery, if anyone devours,
εἰ τις λαμβάνει εἰ τις ἐπαίρεται εἰ τις ὑμᾶς εἰς
if anyone takes, if anyone lifts up [himself], if anyone you in

πρόσωπον δέρει 21+ κατά ατιμίαν λέγω ὡς ὅτι
[the] face flays]. According to dishonor I speak, as that

ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ ἐν
we were weak. in which ever But] anyone should be daring, (in

ἀφροσύνη λέγω τολμῶ καγὼ 22+ Ἑβραίοι εἰσι καγὼ
folly I speak) am daring I also]. They are Hebrews, I also.

Ἰσραηλίται εἰσι καγὼ σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι καγὼ 23 +
They are Israelites, I also. seed of Abraham They are], I also.

διάκονοι χριστοῦ εἰσι παραφρονῶν λαλῶ ὑπὲρ
servants of Christ They are], (ranting I speak), above [measure] ,

ἐγὼ ἐν κόποις περισσοτέρως ἐν πληγαῖς
I [also] in toils -- more exceedingly; in beatings --

ὑπερβαλλόντως ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως ἐν
above measure; in imprisonments -- more exceedingly; in

θανάτοις πολλάκις 24+ ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις
deaths -- often. By [the] Jews five times

כִּי־נִשְׂאִים אֶתְּם לְרִצּוֹנְכֶם +
אֶת־הַסְּכָלִים בְּהַיּוֹתְכֶם חֲכָמִים :
+ הֲלֹא תִשְׂאוּ כִּי יִשְׁעֵבֶד אֶתְּכֶם
אִישׁ כִּי־יִבְלַע כִּי־לִכְדֹּר אֶתְּכֶם
כִּי־תִנְשָׂא כִּי־יִכַּח אֶתְּכֶם עַל־פְּנֵיכֶם :
+ לְחַרְפְּתָנוּ אָנִי מִדְּבַר חֲלָשִׁים
הַיּוֹנֵנוּ אֲבָל בְּכָל־אֲשֶׁר יִרְהַב אִישׁ
לְהַתְּהַלֵּל אֲרַהֵב גַּם־אֲנִי בְּסִכְלוֹתַי :

+ עֲבָרִים הֵם וְגַם־אֲנִי יִשְׂרָאֵלִים הֵם
וְגַם־אֲנִי זָרַע אֲבֹרָהֶם הֵם וְגַם־אֲנִי :
+ מִשְׁרָתִי הַמְּשִׁיחַ הֵם וְאֲנִי כְּמַתְּהוּלָּל
אָמַר אָנִי יוֹתֵר מֵהֵם יוֹתֵר בְּיַגִּיעוֹת
יוֹתֵר לְמַאֲד בְּמִכּוֹת יוֹתֵר בְּמוֹסְרוֹת
וְרַב פְּעָמִים בְּמִצּוֹקוֹת מוֹת :
+ חֲמֵשׁ פְּעָמִים לְקִיּוֹתִי עַל־יְדֵי
הַיְּהוּדִים אֲרַבְּעִים חֲסֵר אֶחָת :

+ חֲסֵשׁ אֲנִי לֹא לְחַשְׁתְּכֶם
לְחַשְׁתִּי, וְיִחַשְׁכֶּם חַי אֲנִי לְחַשְׁתִּי אֲנִי :
+ חֲסֵשׁ אֲנִי לְךָ וְיִחַשְׁכֶּם
לְךָ חֲסֵשׁ וְיִחַשְׁכֶּם לְךָ חֲסֵשׁ
חֲסֵשׁ וְיִחַשְׁכֶּם לְךָ חֲסֵשׁ חֲסֵשׁ
חֲסֵשׁ וְיִחַשְׁכֶּם לְךָ חֲסֵשׁ חֲסֵשׁ :
+ אֲנִי וְיִחַשְׁכֶּם חַי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
חַי אֲנִי חֲסֵשׁ לְךָ חֲסֵשׁ חֲסֵשׁ
וְיִחַשְׁכֶּם חַי אֲנִי וְיִחַשְׁכֶּם חֲסֵשׁ חֲסֵשׁ :
חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי :

+ חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי
חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי
וְיִחַשְׁכֶּם חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי :
+ חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי
חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי
חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי :
+ חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי
חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי חַי אֲנִי :

τεσσαράκοντα παρά μίαν έλαβον 25 + τρις
 forty [strokes] save one I received]. Three times
 ερραβδίσθην άπαξ ελιθάσθην τρις εναυάγησα
 I was beaten with a rod; once I was stoned; three times I was shipwrecked;

νυχθήμερον εν τω βυθώ πεποίηκα 26 + οδοιπορίας
 night and day in the deep I have spent; in journeys
 πολλάκις κινδύνοις ποταμών κινδύνοις ληστών
 often; in dangers of rivers; in dangers of robbers;
 κινδύνοις εκ γένους κινδύνοις εξ εθνών κινδύνοις
 in dangers from [my] race; in dangers from nations; in dangers
 εν πόλει κινδύνοις εν ερημία κινδύνοις εν
 in [the] city; in dangers in desolate [places]; in dangers in

θαλάσση κινδύνοις εν ψευδαδέλφοις 27 + εν κόπω
 [the] sea; in dangers among false brethren; in toil
 και μόχθω εν αγρυπνίαις πολλάκις εν λιμώ και
 and trouble; in sleeplessness often; in hunger and
 δίψει εν νηστείαις πολλάκις εν ψύχει και γυμνότητι
 thirst; in fastings often; in chilliness and nakedness.

28 + χωρίς των παρεκτός η επισύστασις μου
 Separate from the [things] outwardly, [there is] the conspiring against me

η καθ ημέραν η μέριμνα πασών των εκκλησιών 29 +
 in the daily anxiety concerning all the assemblies.
 τις ασθενεί και ουκ ασθενώ τις σκανδαλίζεται και
 Who is weak, and I am not weak? Who is stumbled, and

ουκ εγώ πυρούμαι 30 + ει καυχάσθαι δει τα
 I am not on fire? If boast I must], [[in] the [things]

בְּעַמְלָא וּבְתַלְמֵי בְּשִׁקְדוֹת הַרְבֵּה בְּרָעַב + אַחַת סוּקְלָתִי וְשָׁלַשׁ פְּעָמִים יוֹסַרְתִּי בְּשׁוֹטִים פְּעַם
 וּבְצָמָא בְּצוּמוֹת הַרְבֵּה בְּקָרָה וּבְעִירוֹם : סְפִינְתִי וְאֵהִי בְּמַצּוּלוֹת יָם לַיְלָה וַיּוֹם :
 מְלַבֵּד יִתֵּר הַדְּבָרִים הַבָּאִים + בְּמַסְעוֹת רַבּוֹת בְּסַכְּנוֹת שְׁלִי-נְהָרוֹת :
 עָלֵי יוֹם יוֹם וְדָאֲנַת כָּל-הַקְּהָלוֹת : בְּמַסְעוֹת שְׁלִי-לִי־סְטִים בְּסַכְּנוֹת
 מִבְּנֵי-עַמִּי בְּסַכְּנוֹת מִן-הַגּוֹיִם בְּסַכְּנוֹת + מִי יִחַלֵּשׁ וְאֲנִי לֹא אֶחְלָשׁ מִי יִכְשַׁל וְלֹא
 יִבְעַר לְבִי : בְּעִיר בְּסַכְּנוֹת בְּמִדְבָּר בְּסַכְּנוֹת + אִם-יֵשׁ לְהַתְּהַלֵּל אֶתְהַלֵּל בְּחוֹלְשָׁתִי :

בְּעַמְלָא וּבְתַלְמֵי בְּשִׁקְדוֹת הַרְבֵּה בְּרָעַב + אַחַת סוּקְלָתִי וְשָׁלַשׁ פְּעָמִים יוֹסַרְתִּי בְּשׁוֹטִים פְּעַם
 וּבְצָמָא בְּצוּמוֹת הַרְבֵּה בְּקָרָה וּבְעִירוֹם : סְפִינְתִי וְאֵהִי בְּמַצּוּלוֹת יָם לַיְלָה וַיּוֹם :
 מְלַבֵּד יִתֵּר הַדְּבָרִים הַבָּאִים + בְּמַסְעוֹת רַבּוֹת בְּסַכְּנוֹת שְׁלִי-נְהָרוֹת :
 עָלֵי יוֹם יוֹם וְדָאֲנַת כָּל-הַקְּהָלוֹת : בְּמַסְעוֹת שְׁלִי-לִי־סְטִים בְּסַכְּנוֹת
 מִבְּנֵי-עַמִּי בְּסַכְּנוֹת מִן-הַגּוֹיִם בְּסַכְּנוֹת + מִי יִחַלֵּשׁ וְאֲנִי לֹא אֶחְלָשׁ מִי יִכְשַׁל וְלֹא
 יִבְעַר לְבִי : בְּעִיר בְּסַכְּנוֹת בְּמִדְבָּר בְּסַכְּנוֹת + אִם-יֵשׁ לְהַתְּהַלֵּל אֶתְהַלֵּל בְּחוֹלְשָׁתִי :

της ασθενείας μου καυχήσομαι 31+ ο θεός και πατήρ
of my weakness I will boast]. The God and father
του κυρίου Ιησού χριστού οίδεν ο ων ευλογητός
of the Lord Jesus Christ knows, the one being blessed
εις τους αιώνας ότι ου ψεύδομαι 32+ εν Δαμασκώ
into the eons, that I do not lie. In Damascus
ο εθνάρχης Αρέτα του βασιλέως εφρούρει την
the ethnarch of Aretas the king guarded the
Δαμασκηνών πόλιν πιάσαι με θέλων 33+ και διά
city of [the] Damascenes, to lay hold of me wanting]; and through
θυρίδος εν σαργάνη εχαλάσθην διά του τείχους και
a window in a cord basket I was let down through the wall, and
εξέφυγον τας χείρας αυτού
I fled from his hands.

12 יב

1+ καυχάσθαι δη ου συμφέρι μοι ελεύσομαι γαρ εις
To boast indeed is not an advantage to me; for I will come unto
οπτασίας και αποκαλύψεις κυρίου 2+ οίδα άνθρωπον
apparitions and revelations of [the] Lord. I know a man
εν χριστώ προ ετών δεκατεσσάρων είτε εν σώματι
in Christ ago years fourteen, (whether in body,
ουκ οίδα είτε εκτός του σώματος ουκ οίδα
I do not know; [or] whether outside the body, I do not know,
ο θεός οίδεν αρπαγέντα τον τοιούτον έως
God knows) being seized by force [was] such a one unto

הַאֱלֹהִים אָבִי יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲדִינְנוּ +
הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים הוּא יָדַע כִּי לֹא
אַשְׁקֶר:
+ בְּדַמְשֶׁק שָׁמַר הַנֶּצֶב שֶׁל־אַרְטָס הַמֶּלֶךְ
אַת־עִיר הַדַּמְשֶׁקִּים וַיִּבְקֶשׁ לְתַפְשֵׁנִי:
+ וּבְעֵד הַחֲלוֹן הוֹרִידוּ אֹתִי בְּסֵל
מֵעַל הַחֹמֶה וְאִמְלֵט מִיָּדָיו:

+
אָמְנָם נִצְרַכְתִּי לְהַתְהַלֵּל וְאֵף כִּי לֹא
יֹדְעִיל אָבוֹא לְמַרְאוֹת הָאֲדוֹן וְחִזְיוֹנוֹתָיו:
+ יָדַעְתִּי אִישׁ בְּמָשִׁיחַ אֲשֶׁר לִיקַח
עַד־לְרַקִּיעַ הַשְּׁלִישִׁי זֶה אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה
שָׁנָה אִם־בְּגוּף לֹא יָדַעְתִּי אוֹ־מַחוּץ
לְגוּף לֹא יָדַעְתִּי הַאֱלֹהִים יוֹדַע:

+ וְיָדַע מֶה אֲלֵלֵהוּ אֵלֵיכֶם וְיָדַע
מִשְׁנֵהוּ מִכֹּחַ הַאֱלֹהִים הַלְלֵהוּ וְיָדַע
כֹּחַ:
+ בְּיַזְמִינֵם יֹכַח שֵׁלֵהוּ יִרְאוּ אֵלַי וְיָדַע
מֶה אֲלֵלֵהוּ אֵלֵיכֶם וְיָדַע מִשְׁנֵהוּ לְמַעַן
+ מִכֹּחַ הַאֱלֹהִים הַלְלֵהוּ אֵלֵיכֶם וְיָדַע
מֶה אֲלֵלֵהוּ אֵלֵיכֶם וְיָדַע מִשְׁנֵהוּ לְמַעַן
כֹּחַ:

+
לְמַעַן אֲדַע מִכֹּחַ הַאֱלֹהִים הַלְלֵהוּ
אֵלֵיכֶם לְמַעַן אֲדַע מִשְׁנֵהוּ לְמַעַן
כֹּחַ:
+ אֵלֵיכֶם אֵלֵיכֶם עִנְיֵהוּ אֵלֵיכֶם וְיָדַע
מֶה אֲלֵלֵהוּ אֵלֵיכֶם וְיָדַע מִשְׁנֵהוּ לְמַעַן
+ אֵלֵיכֶם אֵלֵיכֶם עִנְיֵהוּ אֵלֵיכֶם וְיָדַע
מֶה אֲלֵלֵהוּ אֵלֵיכֶם וְיָדַע מִשְׁנֵהוּ לְמַעַן
כֹּחַ:

τρίτου ουρανού 3+ και οίδα τον τοιούτον άνθρωπον
 [the] third heaven. And I know such a man,
 είτε εν σώματι είτε εκτός του σώματος ουκ οίδα
 (whether in [the] body, or whether outside the body, I do not know,
 ο θεός οίδεν 4+ ότι ηρπάγη εις τον παράδεισον
 God knows), that he was seized by force into paradise,
 και ήκουσεν άρρητα ρήματα α ουκ εξόν ανθρώπω
 and heard not made known sayings], which is not allowed for a man
 λαλήσαι 5+ υπέρ του τοιούτου καυχήσομαι υπέρ δε
 to speak. Concerning such a one I will boast, but concerning
 εμαυτού ου καυχήσομαι ει μη εν
 myself I shall not boast, unless in
 ταις ασθενείαις μου 6+ εάν γαρ θελήσω καυχήσασθαι
 my weaknesses. For if I should want to boast,
 ουκ έσομαι άφρων αλήθειαν γαρ ερώ φείδομαι δε
 I will not be a fool; [[the] truth for I shall speak]. But I spare,
 μη τις εις εμέ λογίσηται υπέρ ο βλέπει με η
 lest anyone should consider me above what he sees me [to be], or
 ακούει τι εξ εμού 7+ και τη υπερβολή των
 hears anything of me. And [[over] the excess of the
 αποκαλύψεων ίνα μη υπεραίρωμαι εδόθη μοι
 revelations so that I should not be elevated], there was given to me
 σκόλοψ τη σαρκί άγγελος σατάν ίνα με κολαφίζη
 a barb in the flesh, a messenger of Satan, that he should buffet me,
 ίνα μη υπεραίρωμαι 8+ υπέρ τούτου τρις τον
 that I should not be elevated. For this three times the

+ וְהָאִישׁ הַהוּא אִם־בְּגוּף אִוְחִיג
 לגוף לא ידעתי האלהים יודע:
 + הַעֲלָה אֶל־הַפְּרִדִּים וַיִּשְׁמַע דְּבָרִים
 נִסְתָּרִים אֲשֶׁר נִמְנָע מֵאִישׁ לְמַלְאָכִים:
 + בְּאִישׁ כְּמוֹהוּ אֶתְהַלֵּל אֲבָל בְּעֲצָמִי
 לֹא אֶתְהַלֵּל זִוְלָתִי בְּחֻלְשׁוֹתַי:
 + וְאֶל־וַחֲפִצְתִּי לְהַתְהַלֵּל לֹא־אֶהְיֶה
 סָכָל לְפִי שְׂאֵמֶת אֲדַבֵּר אֶלָּא

אֶתְאַפֵּק שְׂלֹא־יַחֲשַׁבְנִי אִישׁ יוֹתֵר
 מִמֶּה־שִׁירָאָה בִּי אִו שִׁישְׁמַע מִמֶּנִּי:
 + וְלִמְעַן אֲשֶׁר לֹא אֶתְרוֹמֶם
 בְּרַב־גִּדְּל הַחֲזִינּוֹת קוּץ נִתֵּן־לִי
 בְּבִשְׂרִי מִלֵּאכּוֹ שֶׁל־הַשֵּׁטֶן לְהַכְתִּנִּי
 בְּאַגְרוֹף לְמַעַן לֹא אֶתְרוֹמֶם:
 + עַל־זֹאת הִתְחַנַּנְתִּי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים
 אֶל־הָאֲדוֹן לְהַסִּירוֹ מִמֶּנִּי:

+ אֲנִי אֲנִי לֹא לְמַלְאָכִים
 אֲנִי בְּפִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 : אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 : אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 : אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 : אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστή ἀπ' ἐμοῦ 9+ και
 Lord I appealed to] that it should abstain from me. And
 εἰρηκέ μοι ἀρκεί σοι ἡ χάρις μου ἡ γὰρ δύναμίς μου
 he has said to me, Sufficient to you [is] my favor. For my power
 ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται ἥδιστα οὖν μάλλον
 in weakness is perfected]. Most gladly then rather
 καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου ἵνα ἐπισκηνώσῃ
 I will boast in my weaknesses, that should set up tent
 ἐπ' ἐμέ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ 10+ διό εὐδοκῶ ἐν
 over me the power of the Christ]. Therefore I think well in
 ἀσθενείαις ἐν ὕβρεσιν ἐν ἀνάγκαις ἐν διωγμοῖς ἐν
 weaknesses, in insults, in necessities, in persecutions, in
 στενοχωρίαις ὑπὲρ χριστοῦ ὅταν γὰρ ἀσθενῶ τότε
 straits for Christ. For whenever I should be weak, then
 δυνατός εἰμι 11+ γέγονα ἄφρων καυχώμενος ὑμεῖς
 I am mighty. I have become a fool boasting -- you
 με ἠναγκάσατε ἐγὼ γὰρ ὄφειλον ὑφ' ὑμῶν
 compelled me. For I ought by you
 συνίστασθαι οὐδέν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν
 to be commended; for in nothing was I lacking of the more exceeding
 ἀποστόλων εἰ και οὐδέν εἰμι 12+ τα μὲν σημεῖα τοῦ
 apostles, if even I am nothing. Indeed the signs of the
 ἀποστόλου κατείργασθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ
 apostle were worked among you in all endurance,
 ἐν σημείοις και τέρασι και δυνάμεσι 13+ τι γὰρ ἐστὶν
 in signs, and miracles, and [works] of power. For in what is it

+ וַיֹּאמֶר אֵלַי דַּי־לִי חֲסָדֵי כִי
 בַחֲוִלְשָׁה תּוֹשְׁלָם גְּבוּרָתִי עַל־כֵּן
 שְׂמַח לְבִי לְהַתְּהַלֵּל בַּחֲוִלְשׁוֹתַי
 לְמַעַן תִּשְׂרָה עָלַי גְּבוּרַת הַמְּשִׁיחַ:
 + לְכֵן רָצַתָּה נַפְשִׁי בַחֲוִלְשׁוֹת וּבַחֲרָפוֹת
 וּבַצָּרוֹת וּבַרְדִּיפוֹת וּבַמְּצוּקוֹת לְמַעַן
 הַמְּשִׁיחַ כִּי־כֹאשֶׁר חָלַשְׁתִּי אֲזַ גְּבוּר אָנִי:
 + סָכַל הָיִיתִי בְּהַתְּהַלְּלִי אֶתֶם הַכֹּרְהָתֶם
 אֶתִּי תַחַת אֲשֶׁר־הָיָה עֲלֵיכֶם לְהַזְכִּירָנִי
 לְשִׂבַח כִּי לֹא־נִפְלְ אָנֹכִי מִן־הַשְּׁלִיחִים
 הַגְּדוֹלִים עַד־מְאֹד אֶף כִּי־כֹאִין אָנֹכִי:
 + הֵן־אֵתוֹת הַשְּׁלִיחַ נַעֲשׂוּ בְקִרְבְּכֶם
 בְּכָל־סִבְלָנוֹת בְּאֵתוֹת וּבַמּוֹפְתִים וּבַגְּבוּרוֹת:
 + כִּי־בַמָּה נִגְרַעְתֶּם מִן־הַתְּהַלּוֹת

+ וְכֵן כִּי־כֹאשֶׁר חָלַשְׁתִּי אֲזַ גְּבוּר אָנִי:
 + סָכַל הָיִיתִי בְּהַתְּהַלְּלִי אֶתֶם הַכֹּרְהָתֶם
 אֶתִּי תַחַת אֲשֶׁר־הָיָה עֲלֵיכֶם לְהַזְכִּירָנִי
 לְשִׂבַח כִּי לֹא־נִפְלְ אָנֹכִי מִן־הַשְּׁלִיחִים
 הַגְּדוֹלִים עַד־מְאֹד אֶף כִּי־כֹאִין אָנֹכִי:
 + הֵן־אֵתוֹת הַשְּׁלִיחַ נַעֲשׂוּ בְקִרְבְּכֶם
 בְּכָל־סִבְלָנוֹת בְּאֵתוֹת וּבַמּוֹפְתִים וּבַגְּבוּרוֹת:
 + כִּי־בַמָּה נִגְרַעְתֶּם מִן־הַתְּהַלּוֹת

ο ηττήθητε υπέρ τας λοιπὰς ἐκκλησίας εἰ μὴ ὅτι
that you were inferior beyond the rest of [the] assemblies, unless that
αὐτός ἐγώ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν χάρισασθέ μοι
I myself was not lax of you? Grant me

την ἀδικίαν ταύτην 14+ ἰδοὺ τρίτον ετοίμως ἔχω
this injustice! Behold, a third [time] readily I have

ελθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐ κατανάρκησω ὑμῶν
come to you, and I will not be lax of you.

οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλ' ὑμᾶς οὐ γὰρ οφείλει
For I [do] not seek the [things] of yours, but you. not For ought

τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν ἀλλ' οἱ γονεῖς
the children for the parents to treasure up], but the parents

τοῖς τέκνοις 15+ ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ
for the children. And I most gladly will spend and

ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν εἰ καὶ
expend for your souls, if even

περισσότερως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἥττον ἀγαπῶμαι 16+
more exceedingly loving you, less I be loved].

ἔστω δὲ ἐγώ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς ἀλλ' ὑπάρχων
But let it be! I did not burden you; but being

πανούργος δόλω ὑμᾶς ἔλαβον 17+ μὴ τίνα ὧν
clever, in cunning I took you. Did by any whom

ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς
I sent to you, through him take advantage of you?

18+ παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν
I appealed to Titus, and sent along with [him] the brother.

הַאֲחֵרוֹת אִם-לֹא בְאֲשֶׁר לֹא הִלְאִיתִי
אֶתְכֶם סְלִחוּנָא לִי אֶת-הַעוֹלָה הַזֹּאת:
+ הֲנִנִי מוֹכֵן לְבוֹא אֵלֵיכֶם פְּעַם
שְׁלִישִׁית וְלֹא אֶלְאָה אֶתְכֶם כִּי לֹא
אֶבְקֶשׂ אֶת אֲשֶׁר לְכֶם כִּי אִם-אֶתְכֶם
כִּי הַבָּנִים אֵינָם תְּיָבִים לְאֶצֶר אוֹצְרוֹת
לְאִבוֹתָם כִּי אִם-הָאִבוֹת לְבָנֵיהֶם:
+ וְאֲנִי בְכָל-חַפְץ לְבָבִי אֶפְוֶר וְגַם אֶפְוֶר

בְּעַד נַפְשׁוֹתֵיכֶם אִם-תִּמְעִיטוּ לְאֶהְבָּה
אֹתִי תַחַת אֶהְבְּתִי לְכֶם הַיְתָרָה כָּל-כָּךְ:
+ אֲבָל אִם-הִדְבַּר כֵּן וְאֲנִי לֹא הַכְּבִדְתִּי
עֲלֵיכֶם אוֹלִי כְּאִישׁ עָרוֹם בְּמַרְמָה לְכַדְתִּי
אֶתְכֶם:
+ הֵאֵף הַיְוִנִיתִי אֶתְכֶם בְּיַד-אֶחָד מִשְׁלוּחָי
אֵלֵיכֶם:
+ בְּקִשְׁתִּי מִן-שִׁטּוֹס וְשִׁלַּחְתִּי אֹתוֹ

וְאִם מִלִּבִּי אֶהְבֶּה אֶתְכֶם כִּי אִם-
חָלֵבֶה עֲבָהסֶה לִּי מִזֵּה שְׁחֵלֵהֶה:
+ מִזֵּה מִזֵּה אֶהְבֶּה אֶתְכֶם וְאִם-
אֶהְבֶּה אֶתְכֶם לִּי חָלֵבֶה אֶתְכֶם
וְאִם לִי חָלֵבֶה אֶתְכֶם וְאִם לִי חָלֵבֶה
אֶתְכֶם וְאִם לִי חָלֵבֶה אֶתְכֶם וְאִם
לִי חָלֵבֶה אֶתְכֶם וְאִם לִי חָלֵבֶה
אֶתְכֶם וְאִם לִי חָלֵבֶה אֶתְכֶם:
+ וְאִם לִי חָלֵבֶה אֶתְכֶם וְאִם לִי חָלֵבֶה

וְאִם מִלִּבִּי אֶהְבֶּה אֶתְכֶם כִּי אִם-
חָלֵבֶה עֲבָהסֶה לִּי מִזֵּה שְׁחֵלֵהֶה:
+ מִזֵּה מִזֵּה אֶהְבֶּה אֶתְכֶם וְאִם-
אֶהְבֶּה אֶתְכֶם לִי חָלֵבֶה אֶתְכֶם
וְאִם לִי חָלֵבֶה אֶתְכֶם וְאִם לִי חָלֵבֶה
אֶתְכֶם וְאִם לִי חָלֵבֶה אֶתְכֶם וְאִם
לִי חָלֵבֶה אֶתְכֶם וְאִם לִי חָלֵבֶה
אֶתְכֶם וְאִם לִי חָלֵבֶה אֶתְכֶם:
+ וְאִם לִי חָלֵבֶה אֶתְכֶם וְאִם לִי חָלֵבֶה

μη τι επλεονέκτησεν υμάς Τίτος ου τω αυτώ
 in anything take advantage of you Did Titus]? not by the same

πνεύματι περιεπατήσαμεν ου τοις αυτοίς ίχνεσι 19+
 spirit Do we walk]? Not in the same tracks?

πάλιν δοκείτε ότι υμίν απολογούμεθα κατενώπιον
 Again, do you think that to you we make a defense? Before
 του θεού εν χριστώ λαλούμεν τα δε πάντα αγαπητοί
 God in Christ we speak. But all [things], beloved,

υπέρ της υμών οικοδομής 20+ φοβούμαι γαρ μήπως
 [is] for your edification. For I fear perhaps
 ελθών ουχ οίους θέλω εύρω υμάς καγώ ευρεθώ
 having come not as I want I should find you]; and I should be found
 υμίν οίον ου θέλετε μήπως έρις ζήλοι θυμοί
 by you such as you want not; lest perhaps [there be] strife, jealousies, rages,
 ερίθειαι καταλαλιαί ψιθυρισμοί φυσιώσεις
 contentions, evil speakings, whisperings, inflation of minds,

ακαταστασίαι 21+ μη πάλιν ελθόντα με ταπεινώση
 commotions; lest again having come should humble me
 ο θεός μου προς υμάς και πενήθσω πολλούς των
 my God] as to you, and I should mourn much of the ones
 προημαρτηκότων και μη μετανοησάντων επί τη
 previously sinning, and not having repented over the
 ακαθαρσία και πορνεία και ασελγεία η έπραξαν
 uncleanness and harlotry and lewdness which they practiced.

את־הָאֵחָ הַהוֹנָה אֶתְכֶם שִׁטּוֹס הֲלֹא בְרוּיָח
 אֶחָד הִתְהַלְכְנוּ הֲלֹא בְמַעֲנָל אֶחָד :
 + הַעוֹד תֵּאמְרוּ שְׂמִתְנַצְלִים אֲנַחְנוּ
 לְפָנֵיכֶם לֹא כִי־לְפָנֵי הָאֱלֹהִים
 נִדְבַר בְּמִשְׁיָח וְלִמְעַן תִּבְנֶנוּ חֲבִיבֵי :
 + כִי יֵרָא אֲנֹכִי בֶן־אָבָא וְלֹא־אֲמַצָּא אֶתְכֶם

כָּל־כְּבִי וְלֹא־אֲמַצָּא לָכֶם כָּל־בְּבֹכֶם בֶּן
 אֲמַצָּא בְכֶם מִצָּה וְקִנְיָה וְרִגְזוּ וּמְרִיבוֹת
 וְדָבָה רָעָה וְרִכִּילוֹת וְנִאוֹת וּמְבוֹכָה :
 + בֶּן־יִשְׁפִּילְנִי אֱלֹהֵי אֲצִלְכֶם
 בְּשׁוּבֵי לָבוֹא וְאֶתְאָבֵל עַל־רַבִּים
 אֲשֶׁר־חָטְאוּ כְבָר וְלֹא שָׁבוּ מִן־הַטּוֹמְאָה
 וּמִן־הַזְּנוּת וּמִן־הַזְּמָה אֲשֶׁר עָשׂוּ :

לֹא כִי־לְפָנֵי חַלְבֵהּ אֶל־חַלְבֵהּ
 כְּסִיָּא אִשְׁוֹתָ לְחַיִּי חֲסִיָּהּ חֲפִצָּהּ :
 + לֹא אִשְׁוֹתָ חֲסִיָּהּ אֶל־חַלְבֵהּ נִפְסִי
 אִשְׁוֹתָ מִיָּד אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ חֲפִצָּהּ
 חֲסִיָּהּ חֲפִצָּהּ חֲסִיָּהּ חֲפִצָּהּ חֲסִיָּהּ :
 + וְיִשְׁלַח אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ אֶל־חַלְבֵהּ
 אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ
 אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ

וְלֹא כִי־לְפָנֵי חַלְבֵהּ אֶל־חַלְבֵהּ
 חֲסִיָּהּ אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ חֲפִצָּהּ חֲסִיָּהּ :
 + וְיִשְׁלַח אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ אֶל־חַלְבֵהּ
 חֲסִיָּהּ אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ חֲפִצָּהּ חֲסִיָּהּ :
 + וְיִשְׁלַח אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ אֶל־חַלְבֵהּ
 חֲסִיָּהּ אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ חֲפִצָּהּ חֲסִיָּהּ :
 + וְיִשְׁלַח אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ אֶל־חַלְבֵהּ
 חֲסִיָּהּ אֶל־חַיִּי חֲסִיָּהּ חֲפִצָּהּ חֲסִיָּהּ :

13 יג

1+ τρίτον τούτο ἔρχομαι προς υμὰς ἐπὶ στόματος δύο
This third [time] I come to you. By [the] mouth of two

μαρτύρων και τριῶν σταθήσεται παν ρήμα 2+
witnesses and three is established every saying].

προείρηκα και προλέγω ως παρών το δεύτερον
I have described beforehand and say beforehand, as being at hand the second [time] ,

και απών νυν γράφω τοις προημαρτηκόσι και
and being absent now I write to the ones who previously sinned, and

τοις λοιποῖς πάσιν ὅτι εἰάν ἔλθω εἰς το πάλιν ου
to all the rest, that if I should come, for the again I shall not

φείσομαι 3+ ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε του εν εμοί
spare, since a proof you seek] of the in me

λαλούντος χριστοῦ ος εἰς υμὰς ουκ ασθενεῖ αλλά
speaking Christ], which among you is not weak, but

δυνατεῖ εν υμῖν 4+ και γαρ εἰ εσταυρώθη ἐξ
is mighty in you. For even if he was crucified from out of

ασθενείας αλλά ζῆ εκ δυνάμεως θεοῦ και γαρ
weakness, yet he lives through power of God. For even

ημεῖς ασθενούμεν εν αὐτῷ αλλά ζησόμεθα συν
we are weak in him, but we shall live with

αὐτῷ εκ δυνάμεως θεοῦ εἰς υμὰς 5+
him by God's power among you.

+
שְׁלִישִׁית עִתָּה אָבוּא אֵלֵיכֶם עַל־פִּי
שְׁנַיִם עֵדִים אִו שְׁלֹשָׁה יָקוּם כָּל־דְּבָר:
כָּבֵד הַנְּדָתִי בַּהֲיוֹתִי אֶצְלֵכֶם בַּפֶּעַם
הַשְּׁנַיִת וְעִתָּה אוֹסִיף לְהַגִּיד וְלִכְתֹּב בְּרִחְקֵי
מִכֶּם לְאַתֶּם שֶׁכָּבֵד חָטְאוּ וְלִכְלֹל הַנְּשֹׂאָרִים
כִּי לֹא אוֹסִיף לְחוּס בְּשׁוּבֵי אֵלֵיכֶם:
+ יַעַן אֲשֶׁר בְּקִשְׁתֶּם לְבַחֵן אֶת־הַמְּשִׁיחַ

הַמְּדַבֵּר בִּי וְהוּא אֵינְנו חֲלָשׁ לָכֶם כִּי
אִם־גְּבוּר בְּתוֹכְכֶם:
+ כִּי אִם־נִמְצָא לֵב בְּחוּלְשָׁה אָכֵן חַי הוּא
בְּגִבּוּרַת אֱלֹהִים וְאִם גַּם־חֲלָשִׁים בּוֹ אֲנַחְנוּ
אָכֵן נַחֲיָה עִמּוֹ בְּגִבּוּרַת אֱלֹהִים לְנִגְדְּכֶם:
+ נְסוּ־נָא אֶתְכֶם אִם־בְּאַמוּנָה אַתֶּם עֹמְדִים
הַבְּחִנּוּ אוֹ הַאִינְכֶם יְדַעִים עֲצָמְכֶם שִׁישׁוּעַ
הַמְּשִׁיחַ בְּקִרְבְּכֶם אִם־לֹא נִמְאַסִּים אַתֶּם:

+
וְהַחֲלָלְתֶם אֶת־שֵׁם אֱלֹהֵינוּ הַחֲסִידִים
בְּחַטְאֵי אֲלֵהֶם שְׁלֵלָה אִם־בְּחַטְאֵי:
+ אֲפִי אֲנוּמָפְ חַיִּי בְּחַטְאֵיהֶם
אֲלֵהֶם נִרְמָה אִם־בְּחַטְאֵיהֶם אֲלֵהֶם
שֶׁנִּי חַטְאֵי חַטְאֵי אֲלֵהֶם שֶׁנִּי
חַטְאֵי חַטְאֵי אֲלֵהֶם אִם־בְּחַטְאֵיהֶם:
+ נַפְעֵנָה גַּפֵּה אֲנוּמָפְ חַטְאֵיהֶם
מִשְׁחָה חַטְאֵיהֶם נַפְעֵנָה אִם־אֲנוּמָפְ
חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם אִם־בְּחַטְאֵיהֶם
אִם־אֲנוּמָפְ חַטְאֵיהֶם אִם־בְּחַטְאֵיהֶם:
+ חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם אִם־בְּחַטְאֵיהֶם

וְהַחֲלָלְתֶם אֶת־שֵׁם אֱלֹהֵינוּ הַחֲסִידִים
בְּחַטְאֵי אֲלֵהֶם שְׁלֵלָה אִם־בְּחַטְאֵי:
+ אֲפִי אֲנוּמָפְ חַיִּי בְּחַטְאֵיהֶם
אֲלֵהֶם נִרְמָה אִם־בְּחַטְאֵיהֶם אֲלֵהֶם
שֶׁנִּי חַטְאֵי חַטְאֵי אֲלֵהֶם שֶׁנִּי
חַטְאֵי חַטְאֵי אֲלֵהֶם אִם־בְּחַטְאֵיהֶם:
+ נַפְעֵנָה גַּפֵּה אֲנוּמָפְ חַטְאֵיהֶם
מִשְׁחָה חַטְאֵיהֶם נַפְעֵנָה אִם־אֲנוּמָפְ
חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם אִם־בְּחַטְאֵיהֶם
אִם־אֲנוּמָפְ חַטְאֵיהֶם אִם־בְּחַטְאֵיהֶם:

εαυτούς πειράζετε ει εστέ εν τη πίστει

Test yourselves, if you are in the belief!

εαυτούς δοκιμάζετε η ουκ επιγνώσκετε εαυτούς ότι

Try yourselves! Or do you not recognize yourselves that

Ιησούς χριστός εν υμίν εστίν ει μη τι αδόκιμοί εστε

Jesus Christ in you is]? -- except you be rejected.

6+ ελπίζω δε ότι γνώσεσθε ότι ημείς ουκ εσμέν

But I hope that you know that we are not

αδόκιμοι 7+ εύχομαι δε προς τον θεόν μη ποιήσαι

rejected. But I make a vow to God to not do

υμάς κακόν μηδέν ουχ ίνα ημείς δόκιμοι φανώμεν

for you evil anything]; not that we approved should appear],

αλλ' ίνα υμείς το καλόν ποιήτε ημείς δε ως

but that you good should do], and we as

αδόκιμοι ώμεν 8+ ου γαρ δυνάμεθα τι κατά της

rejected might be]. For not are we able [to do] anything against the

αληθείας αλλ' υπέρ της αληθείας 9+ χαίρομεν γαρ

truth, but for the truth. For we rejoice

όταν ημείς ασθενώμεν υμείς δε δυνατοί ήτε τούτο δε

whenever we should be weak, but you should be mighty. But this

και ευχόμεθα την υμών κατάρτισιν 10+ διά τούτο

also we make a vow -- your readying. On account of

ταύτα απών γράφω ίνα παρών μη αποτόμως

these [things] being absent I write], that being at hand not severely

χρήσωμαι κατά την εξουσίαν ην έδωκέ μοι ο

I should treat [you]], according to the authority which gave to me the

+ אָבֵל אֶקְוֶה שֶׁתִּדְעוּ כִּי אֲנַחְנוּ לֹא
נִמְאָסִים:
+ וְאֲנִי מִתְחַנֵּן אֶל־הָאֱלֹהִים שֶׁלֹּא־תַעֲשׂוּ
כ־ל־דָּע לֹא לְמַעַנְנוּ שֶׁנִּרְאָה נִאֲמָנִים
כִּי אִם־לְמַעַנְכֶם שֶׁתַּעֲשׂוּ אֹתָם
אֶת־הַטּוֹב וְאֲנַחְנוּ נִהְיֶה כְּנִמְאָסִים:
+ כִּי אֵין אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת דְּבָר
לְיָגֵד הָאֲמֶת כִּי אִם־בְּעַד הָאֲמֶת:

+ כִּי נִשְׂמַח אִם־תִּקְלָשִׁים אֲנַחְנוּ וְאֹתָם
נִבְוֵרִים וְעַל־זֹאת נִם־מִתְפַּלְלִים אֲנַחְנוּ
עַל־אֲשֶׁר תִּכְוֹנְנוּ:
+ וּבְעֵבוֹר זֹאת כָּתַבְתִּי אֶת־אֵלֶּה בְּעוֹדְנִי
דְּחֹק לְמַעַן אֲשֶׁר אֶהְיֶה אֶצְלְכֶם וְלֹא
אֶצְטַרְךָ לְדַבֵּר אֹתְכֶם מִשְׁפָּטִים לְפִי הַשְּׁלֵטֵן
אֲשֶׁר נָתַן לִי הָאֱדוֹן לְבָנוֹת וְלֹא לְהָרוֹס:

+ מְעַבְּרֵי הָאֱלֹהִים וְהַיְהוָה אֲנִי לֹא מִסֵּב
מְעַלְלִים:
+ וְכִּי הָאֱלֹהִים וְכִי הָאֱלֹהִים וְכִי הָאֱלֹהִים
בְּחַסְדֵּם לְיָגֵד וְכִי הָאֱלֹהִים וְכִי הָאֱלֹהִים
נִשְׂמַח אִם־תִּקְלָשִׁים אֲנַחְנוּ וְאֹתָם
נִבְוֵרִים וְעַל־זֹאת נִם־מִתְפַּלְלִים אֲנַחְנוּ
עַל־אֲשֶׁר תִּכְוֹנְנוּ:
+ וּבְעֵבוֹר זֹאת כָּתַבְתִּי אֶת־אֵלֶּה בְּעוֹדְנִי
דְּחֹק לְמַעַן אֲשֶׁר אֶהְיֶה אֶצְלְכֶם וְלֹא
אֶצְטַרְךָ לְדַבֵּר אֹתְכֶם מִשְׁפָּטִים לְפִי הַשְּׁלֵטֵן
אֲשֶׁר נָתַן לִי הָאֱדוֹן לְבָנוֹת וְלֹא לְהָרוֹס:
+ מְעַבְּרֵי הָאֱלֹהִים וְהַיְהוָה אֲנִי לֹא מִסֵּב
מְעַלְלִים:

+ מְעַבְּרֵי הָאֱלֹהִים וְהַיְהוָה אֲנִי לֹא מִסֵּב
מְעַלְלִים:
+ וְכִי הָאֱלֹהִים וְכִי הָאֱלֹהִים וְכִי הָאֱלֹהִים
בְּחַסְדֵּם לְיָגֵד וְכִי הָאֱלֹהִים וְכִי הָאֱלֹהִים
נִשְׂמַח אִם־תִּקְלָשִׁים אֲנַחְנוּ וְאֹתָם
נִבְוֵרִים וְעַל־זֹאת נִם־מִתְפַּלְלִים אֲנַחְנוּ
עַל־אֲשֶׁר תִּכְוֹנְנוּ:
+ וּבְעֵבוֹר זֹאת כָּתַבְתִּי אֶת־אֵלֶּה בְּעוֹדְנִי
דְּחֹק לְמַעַן אֲשֶׁר אֶהְיֶה אֶצְלְכֶם וְלֹא
אֶצְטַרְךָ לְדַבֵּר אֹתְכֶם מִשְׁפָּטִים לְפִי הַשְּׁלֵטֵן
אֲשֶׁר נָתַן לִי הָאֱדוֹן לְבָנוֹת וְלֹא לְהָרוֹס:
+ מְעַבְּרֵי הָאֱלֹהִים וְהַיְהוָה אֲנִי לֹא מִסֵּב
מְעַלְלִים:

κύριος εις οικοδομήν και ουκ εις καθαίρεσιν 11 +
 Lord] for edification, and not for demolition.

λοιπόν αδελφοί χαίρετε καταρτίζεσθε παρακαλείσθε
 [the] rest, brethren, rejoice! Be readied! Be comforted!

το αυτό φρονείτε ειρηνεύετε και ο θεός της
 The same [thing] think! Make peace! and the God of the

αγάπης και ειρήνης έσται μεθ' υμών 12+ ασπάσασθε
 love and peace will be with you. Greet

αλλήλους εν αγίω φιλήματι 13+ ασπάζονται υμάς οι
 one another with a holy kiss! greet you the

άγιοι πάντες 14+ η χάρις του κυρίου Ιησού χριστού
 holy ones All]. The favor of the Lord Jesus Christ,

και η αγάπη του θεού και η κοινωνία του αγίου
 and the love of God, and the fellowship of the holy

πνεύματος μετά πάντων υμών αμήν
 spirit [be] with you all. Amen.

סוף דְּבַר אַחֵי שְׂמֵחוּ וְהִתְכַּוְּנוּ +
 הַתְּנַחְמוּ וַיְהִי לָכֶם לֵב אֶחָד אֲהָבוּ הַשְּׁלוֹם
 וְאַל־הִי הָאַהֲבָה וְהַשְּׁלוֹם יְהִי עִמָּכֶם:
 + שְׁאַלּוּ לְשָׁלוֹם אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ בְּנִשְׁיָקָה
 הַקְּדוּשָׁה הַקְּדוּשִׁים כּוּלָּם שְׁאַלִּים

לְשָׁלוֹמְכֶם:
 + תְּסֻד הָאֲדוֹן יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ וְאַהֲבַת
 הָאֱלֹהִים וְחִבְרַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עִם־כּוּלְכֶם
 אָמֵן:

+ כָּכֵל כָּסֵף נֶאֱמַר וְאֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ +
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ:
 + אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ:

+ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ +
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ:

1 8

1+ Παύλος ἀπόστολος ουκ απ' ανθρώπων ουδέ δι'
 Paul, an apostle, not from men nor through
 ανθρώπου ἀλλά διά Ιησού χριστού και θεού πατρός
 man, but through Jesus Christ, and God [the] father,
 του εγείραντος αυτόν εκ νεκρών 2+ και οι συν εμοί
 the one raising him from [the] dead, and the with me
 πάντες ἀδελφοί ταις εκκλησίαις της Γαλατίας 3+ χάρις
 all brethren], to the assemblies of Galatia. Favor
 υμίν και ειρήνη από θεού πατρός και κυρίου ημών
 to you and peace from God [the] father, and our Lord
 Ιησού χριστού 4+ του δόντος εαυτόν περί των
 Jesus Christ, the one giving himself for
 αμαρτιων ημών όπως εξέλθεται ημάς εκ του
 our sins, so as to rescue us from out of the
 ενεστώτος αιώνος πονηρού κατά το θέλημα του
 present age wicked], according to the will
 θεού και πατρός ημών 5+ ω η δόξα εις τους
 God and father of our], to whom [be] the glory in the
 αιώνας των αιώνων αμήν 6+ θαυμάζω ότι ούτω
 eons of the eons. Amen. I marvel that so
 ταχέως μετατίθεσθε από του καλέσαντος υμάς εν
 quickly you are transferred from your calling in
 χάριτι χριστού εις έτερον ευαγγέλιον 7+ ο ουκ
 favor of Christ, to another good news, which

+
 פולוס השליח לא מבני אדם ולא
 על-ידי בן-אדם כי אם על-ידי ישוע
 המשיח ואלהים האב אשר העירו
 מן-המתים:
 + וכל-האחים אשר עמדי אל-הקהלות
 אשר בגלטיא:
 + חסד לכם ושלום מאת האלהים
 אבינו ומאת אדנינו ישוע המשיח:
 + אשר נתן את-נפשו על-הטאתינו
 לתקוננו מן-העולם הרע הזה כרצון
 אל-הינו אבינו:
 + אשר-לו הכבוד לעולמי עולמים אמן:
 + תמה אני כי-סרתם מהר מאחרי הקרא
 אתכם בחסד המשיח לשמע אל-בשורה
 זרה:
 + והיא איננה אחרת רק יש

+
 פולוס השליח לא מבני אדם ולא
 על-ידי בן-אדם כי אם על-ידי ישוע
 המשיח ואלהים האב אשר העירו
 מן-המתים:
 + וכל-האחים אשר עמדי אל-הקהלות
 אשר בגלטיא:
 + חסד לכם ושלום מאת האלהים
 אבינו ומאת אדנינו ישוע המשיח:
 + אשר נתן את-נפשו על-הטאתינו
 לתקוננו מן-העולם הרע הזה כרצון
 אל-הינו אבינו:
 + אשר-לו הכבוד לעולמי עולמים אמן:
 + תמה אני כי-סרתם מהר מאחרי הקרא
 אתכם בחסד המשיח לשמע אל-בשורה
 זרה:
 + והיא איננה אחרת רק יש

ἐστὶν ἄλλο εἰ μὴ τινές εἰσιν οἱ ταρασσόντες

is not another; except there are some disturbing

υμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ

you, and wanting to convert the good news of the

χριστοῦ 8+ ἀλλά καὶ εἰάν ημεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ

Christ. But even if we or an angel out of

ουρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' οὐρανὸν

heaven should announce good news to you beyond which

εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν ἀνάθεμα ἔστω

good news we announced to you, let him be anathema!

9+ ὡς προειρήκαμεν καὶ ἄρτι πάλιν λέγω εἰ τις

As we described beforehand, and just now again I say, If anyone

υμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' οὐρανὸν παρελάβετε ἀνάθεμα

announces good news to you beyond what you took to yourselves,

ἔστω 10+ ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ

let him be anathema! For now, men do I comply with], or

τὸν θεόν ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν εἰ γὰρ ἔτι

God? Or do I seek men to please]? For if still

ἀνθρώποις ἤρεσκον χριστοῦ δούλος οὐκ ἂν ἤμην 11+

men I please], Christ's bondman not then I was].

γνωρίζω δε ὑμῖν ἀδελφοί το εὐαγγέλιον το

But I make known to you, brethren, the good news, the

εὐαγγελισθέν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ

good news announced by me, that it is not according to

ἄνθρωπον 12+ οὐδέ γὰρ ἐγὼ παρά ἀνθρώπου

man. not even For I from man

אֲנִישִׁים הָעֹבְדִים אֶתְכֶם וְחַפְצִים
 לְהַפְדֵּי אֶת־בְּשׁוּרַת הַמְּשִׁיחַ:
 + אֲבָל נִסְ-אֲנַחְנוּ אוֹ-מִלְאָה מִן־הַשָּׁמַיִם
 אִם־יָבוֹא לְבָשָׂר אֶתְכֶם בְּשׁוּרָה מִבְּלַעֲדֵי
 זֹאת אֲשֶׁר בִּשְׂרָנוּ אֶתְכֶם חֶרֶם יִהְיֶה:
 + כִּאֲשֶׁר אָמַרְנוּ כְּכֹר בֶּן־אָמֵר עֲתָה
 עוֹד־הַפְּעַם אִישׁ כִּי־יִבָּשָׂר אֶתְכֶם בְּשׁוּרָה
 מִבְּלַעֲדֵי אֲשֶׁר קִבַּלְתֶּם חֶרֶם יִהְיֶה:
 + כִּי הַמִּתְרַצֶּה אֶל־בְּנֵי אָדָם אֲנֹכִי אוֹ

אֶל־הָאֱלֹהִים אִם הַמִּבְקֵשׁ אֲנֹכִי לְמִצְאָתוֹ
 בְּעֵינַי בְּנֵי־אָדָם הֵן בְּמִצְאֵי חַן בְּעֵינַי
 בְּנֵי־אָדָם לֹא־אֶהְיֶה עֹבֵד הַמְּשִׁיחַ:
 + וּמוֹדִיעַ אֲנִי אֶתְכֶם אֲחֵי כִי הַבְּשׁוּרָה
 אֲשֶׁר בִּשְׂרָתִי לֹא־לְאָדָם הִיא:
 + כִּי אִף לֹא מֵאָדָם קִבַּלְתִּיהָ
 וְלֹא־מִלּוֹמְדֵת הִיא לִי כִי אִם־בְּחַזְיוֹן יֵשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ:

וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמַע לָנוּ וְיִלְלֵנוּ לְחַוָּה הִיא חַוָּה
 וְיִשְׁלַלְנוּ מִבְּנֵי אֱלֹהִים וְנִשְׁמָעוּ:
 + אִם אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
 וְנִשְׁמָעוּ לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה
 וְנִשְׁמָעוּ:
 + אִם אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
 וְנִשְׁמָעוּ לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה
 וְנִשְׁמָעוּ:
 + אִם אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
 וְנִשְׁמָעוּ לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה
 וְנִשְׁמָעוּ:

וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמַע לָנוּ וְיִלְלֵנוּ לְחַוָּה הִיא חַוָּה
 וְיִשְׁלַלְנוּ מִבְּנֵי אֱלֹהִים וְנִשְׁמָעוּ:
 + אִם אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
 וְנִשְׁמָעוּ לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה
 וְנִשְׁמָעוּ:
 + אִם אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
 וְנִשְׁמָעוּ לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה
 וְנִשְׁמָעוּ:
 + אִם אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
 וְנִשְׁמָעוּ לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה לְחַוָּה
 וְנִשְׁמָעוּ:

παρέλαβον αὐτό οὔτε ἐδιδάχθην ἀλλά δι'
 received it], nor was taught [it], but through
 ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ χριστοῦ 13+ ηκούσατε γὰρ
 a revelation of Jesus Christ. For you heard
 τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ
 my behavior at some time or other in Judaism,
 ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
 that according to excess I persecuted the assembly
 θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν 14+ καὶ προέκοπτον ἐν τῷ
 of God, and ravaged it. And I progressed in the
 Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει
 Judaism beyond many contemporaries among
 μου περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν
 my race, exceedingly more zealous being
 μου παραδόσεων 15+ ὅτε δε εὐδόκησεν ὁ θεός
 of my fathers of [the] traditions]. But when God thought well
 ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ
 to separate me from out of [the] belly of my mother, and
 καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ 16+ ἀποκαλύψαι
 called [me] by his favor, to reveal
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί ἵνα εὐαγγελίζωμαι
 his son in me, that
 αὐτόν ἐν τοῖς ἔθνεσι εὐθέως οὐ
 I should announce him good news among the nations; immediately I did not
 προσανεθέμην σαρκί καὶ αἵματι 17+ οὐδέ ἀνήλθον εἰς
 confer [with] flesh and blood; nor went I up to
 Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους ἀλλὰ
 Jerusalem to the before me apostles]; but

+ וְכִשְׁהִיָּה רְצוֹן מִלִּפְנֵי הָאֱלֹהִים הַמְבַדִּיל +
 אֹתִי מִרַחֵם אֹמִי וַיִּקְרָאֵנִי בְּחֶסֶד׃
 + לְגִלוֹת בִּי אֶת־בְּנֹו לְמַעַן אֲבַשְׂרֵנוּ
 בְּגוֹיִם אִזְּ לֹא נֹוּעַצְתִּי עַם־בֶּשֶׁר וְדָם׃
 + גַּם לֹא־עָלִיתִי יְרוּשָׁלַיִם אֶל־אֲשֶׁר
 הָיוּ שְׁלִיחִים לִפְנֵי כִי אִם־הִלְכֹתִי
 לְעָרַב וּמִשָּׁם שָׁבֹתִי אֶל־דְּמָשְׁק׃

+ אֲנִי חָסֵד וְיָסוּר מִלִּפְנֵי הָאֱלֹהִים
 וַיִּקְרָאֵנִי בְּחֶסֶד׃
 + לְגִלוֹת בִּי אֶת־בְּנֹו לְמַעַן אֲבַשְׂרֵנוּ
 בְּגוֹיִם אִזְּ לֹא נֹוּעַצְתִּי עַם־בֶּשֶׁר וְדָם׃
 + גַּם לֹא־עָלִיתִי יְרוּשָׁלַיִם אֶל־אֲשֶׁר
 הָיוּ שְׁלִיחִים לִפְנֵי כִי אִם־הִלְכֹתִי
 לְעָרַב וּמִשָּׁם שָׁבֹתִי אֶל־דְּמָשְׁק׃

+ אֲנִי חָסֵד וְיָסוּר מִלִּפְנֵי הָאֱלֹהִים
 וַיִּקְרָאֵנִי בְּחֶסֶד׃
 + לְגִלוֹת בִּי אֶת־בְּנֹו לְמַעַן אֲבַשְׂרֵנוּ
 בְּגוֹיִם אִזְּ לֹא נֹוּעַצְתִּי עַם־בֶּשֶׁר וְדָם׃
 + גַּם לֹא־עָלִיתִי יְרוּשָׁלַיִם אֶל־אֲשֶׁר
 הָיוּ שְׁלִיחִים לִפְנֵי כִי אִם־הִלְכֹתִי
 לְעָרַב וּמִשָּׁם שָׁבֹתִי אֶל־דְּמָשְׁק׃

ἀπήλθον εἰς Ἀραβίαν καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς

I went forth to Arabia, and again returned to

Δαμασκόν ¹⁸⁺ ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνήλθον εἰς

Damascus. Thereupon after years three] I went up to

Ἱεροσόλυμα ἰστορήσαι Πέτρον καὶ ἐπέμεινα πρὸς

Jerusalem to inquire of Peter, and I remained with

αὐτόν ἡμέρας δεκαπέντε ¹⁹⁺ ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων

him days fifteen]. But other apostles

οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφόν τοῦ κυρίου

I did not see, except James the brother of the Lord.

²⁰⁺ α δε γράφω ὑμῖν ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι

And what [things] I write to you, behold, before God that

οὐ ψεύδομαι ²¹⁺ ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα

I do not lie. Thereupon I came to the regions

τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας ²²⁺ ἤμην δὲ ἀγνοούμενος

of Syria and Cilicia. And I was not known

τῷ προσώπῳ τὰς ἐκκλησίας τῆς Ἰουδαίας τὰς ἐν

by face to the assemblies of Judea -- to the ones in

χριστῷ ²³⁺ μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων

Christ. Only they were hearing that, The one persecuting

ἡμᾶς ποτέ νυν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε

us at one time, now announces good news -- the belief; which at one time

ἐπόρθει ²⁴⁺ καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοί τὸ θεόν

he ravaged. And they glorified in me God].

אֶחָד־יָכֵן בְּאֶתִי אֶל־גְּלִילוֹת סוּרְיָא +
 עָלִיתִי לִירוּשָׁלַיִם לִרְאוֹת אֶת־כִּיפָא
 וְאֵשֶׁב עִמּוֹ חֲמֵשֶׁה עָשָׂר יוֹם +
 וְאַחַר מִן־הַשְּׁלִיחִים לֹא־רָאִיתִי
 זוּלָתִי אֶת־יַעֲקֹב אָחִי אֲדִינִי +
 וְאֵשֶׁר אָנִי כֹתֵב אֵלֵיכֶם הִנֵּה
 נִגְדָה הָאֱלֹהִים כִּי לֹא אֶכְזֹב +

אֶחָד־יָכֵן בְּאֶתִי אֶל־גְּלִילוֹת סוּרְיָא +
 וְקִילִיקְיָא +
 וְקִהְלוֹת יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּמִשְׁיַח הַנֶּהָ לֹא
 יָדַעוּ אֶת־פָּנָי +
 וְכִי־זָאת בְּלִבִּי שָׁמְעוּ כִי־הִרְדִּף אֶתְנִי
 מֵאִז עַתָּה מְבַשֵּׂר אֶת־הָאֱמוּנָה אֲשֶׁר הִתְחַרְתִּים
 מִלְּפָנַי +
 וַיִּהְיֶה לִּי בִי אֶת־הָאֱלֹהִים +

וְהִתְחַלַּקְתֶּם +
 וְהָלַךְ מִיָּדִי הָאֱלֹהִים לִבְרַעֲפֵי חַיָּוִלָא וְקִטְמוֹתָא
 מִלֵּב וְחֲטָאוֹתָא +
 אֲלֵל הוֹיָא כְּלִטְמוֹתָא עֲבָחַתְתֶּם וְהוֹיָא
 וְגַבְרָא מֵיָדִי וְזִיף הוֹיָא לֵב מִלְּפָנַי
 מִלְּפָנַי אֲלֵל הוֹיָא וְכִי־מִנְגַּל אֲכַסְתֶּם הוֹיָא +
 וְהִתְחַבַּחְתֶּם הוֹיָא לֵב לֵב אֲלֵל הוֹיָא +

וְהִתְחַלַּקְתֶּם +
 וְהָלַךְ מִיָּדִי הָאֱלֹהִים לִבְרַעֲפֵי חַיָּוִלָא וְקִטְמוֹתָא
 מִלֵּב וְחֲטָאוֹתָא +
 אֲלֵל הוֹיָא כְּלִטְמוֹתָא עֲבָחַתְתֶּם וְהוֹיָא
 וְגַבְרָא מֵיָדִי וְזִיף הוֹיָא לֵב מִלְּפָנַי
 מִלְּפָנַי אֲלֵל הוֹיָא וְכִי־מִנְגַּל אֲכַסְתֶּם הוֹיָא +
 וְהִתְחַבַּחְתֶּם הוֹיָא לֵב לֵב אֲלֵל הוֹיָא +

2 ב

1+ **ἐπειτα** **διὰ** **δεκατεσσάρων** **ετών** **πάλιν** **ἀνέβην** **εἰς**
 Then after fourteen years again I ascended to
Ἱεροσόλυμα **μετά** **Βαρνάβα** **συμπαλαβών** **καὶ** **Τίτον**
 Jerusalem with Barnabas, taking along also Titus.

2+ **ἀνέβην** **δε** **κατὰ** **ἀποκάλυψιν** **καὶ** **ἀνεθέμην** **αὐτοῖς**
 And I ascended according to revelation, and presented to them
τὸ **εὐαγγέλιον** **ὃ** **κηρύσσω** **ἐν** **τοῖς** **ἔθνεσι**
 the good news which I proclaim among the nations,
κατ' ἰδίαν **δε** **τοῖς** **δοκοῦσι** **μη** **πως** **εἰς** **κενόν**
 and in private to the ones assuming [leadership], lest perhaps in vain
τρέχω **ἢ** **ἔδραμον** **3+** **ἀλλ'** **οὐδέ** **Τίτος** **ὁ** **σὺν** **ἐμοί**
 I run, or ran. But not even Titus, the one with me,
Ἕλληνων **ἠναγκάσθη** **περιτμηθῆναι** **4+** **διὰ** **δε** **τούς**
 being a Greek, was compelled to be circumcised. And on account of the
παρεισάκτους **ψευδαδελφούς** **οἵτινες** **παρεισήλθον**
 intrusions of false brethren, ones who entered privately
κατασκοπήσαι **τὴν** **ἐλευθερίαν** **ἡμῶν** **ἣν** **ἔχομεν** **ἐν**
 to spy out our freedom, which we have in
Χριστῷ **Ἰησοῦ** **ἵνα** **ἡμᾶς** **καταδουλώσωσιν** **5+** **οἷς**
 Christ Jesus, that they shall reduce us to slavery; to whom
οὐδέ **πρὸς** **ὥραν** **εἴξαμεν** **τὴ** **υποταγή** **ἵνα** **ἡ** **ἀλήθεια**
 not even for an hour we yielded way in the submission, that the truth

+
 אַחֲרֵי־כֵן מִקֵּץ אַרְבַּע עֶשְׂרֵה +
 שָׁנָה שָׁבַתִּי וְעָלִיתִי לְיִרוּשָׁלַיִם עִם
 בָּר־נָבָא וְאַקָּח אִתִּי גַם אֶת־טִיטוֹס׃
 + וְאָעַל שָׁמָּה עַל־פִּי מִחֲזָה וְאֶת־הַבְּשׂוּרָה
 אֲשֶׁר־קָרָאתִי בַּגּוֹיִם שָׁמַתִּי לְפָנֵיהֶם וְשָׁמַתִּיהָ
 לְפָנָי הַחֲשׂוּבִים שָׁבָהֶם פֶּן־תִּהְיֶה לְרִיק
 מִרוּצְתִי אֲשֶׁר אָרוּץ וְאֲשֶׁר־רָצַתִּי׃

+ אָבֵל גַּם־טִיטוֹס אֲשֶׁר אִתִּי אֶף
 כִּי־יֹנֵי הוּא לֹא הוּצַרְךָ לְהַמּוֹל׃
 + מִפְּנֵי אַחֵי הַשִּׁקָּר הַמִּתְנַגְּבִים בְּתוֹכֵנוּ
 אֲשֶׁר בָּאוּ לְרַגֵּל אֶת־חַרוּתֵנוּ אֲשֶׁר־לָנוּ
 בִּישׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ לְמַעַן הָעֲבִידֵנוּ׃
 + וְאֵנְחָנוּ לֹא־סָרְנוּ לְמִשְׁמַעְתָּם
 אֶף־לֹא שָׁעָה אַחַת לְמַעַן אֲשֶׁר
 תַּעֲמֹד בְּקַרְבְּכֶם אִמְתַּת הַבְּשׂוּרָה׃

+ וְהָאֵת גַּם כִּי־בָּאוּ אֲרֻבְסִים עִיָּם מֵאַרְבֵּי
 לְאֵלֵינוּ חֲמַס בְּנֵיכֶם הִנְיָדוּ חֲמַס לְהִלָּחֵם׃
 + מֵאַרְבֵּי גַם כִּי־בָּאוּ אֲרֻבְסִים לְאֵלֵינוּ
 שָׂבוּ אֵלֵינוּ וְנִחְזֹו אֵלֵינוּ בְּחַבְרָתֵנוּ
 מֵאַרְבֵּי לְאֵלֵינוּ וְנִשְׁבָּחֵיכֶם מֵאֵלֵינוּ
 וְנִבְרַח אֲרֻבְסִים בְּעֵינֵינוּ לְאֵלֵינוּ גַם
 מֵאַרְבֵּי גַם כִּי־בָּאוּ אֲרֻבְסִים לְאֵלֵינוּ׃

+ אֶף אֲרֻבְסִים גַּם אֲרֻבְסִים אֲשֶׁר אִתִּי
 אֲרֻבְסִים גַּם כִּי־בָּאוּ אֲרֻבְסִים לְאֵלֵינוּ
 חֲמַס בְּנֵיכֶם הִנְיָדוּ חֲמַס לְאֵלֵינוּ
 + אֶף אֲרֻבְסִים גַּם כִּי־בָּאוּ אֲרֻבְסִים לְאֵלֵינוּ
 שָׂבוּ אֵלֵינוּ וְנִחְזֹו אֵלֵינוּ בְּחַבְרָתֵנוּ
 מֵאַרְבֵּי לְאֵלֵינוּ וְנִשְׁבָּחֵיכֶם מֵאַרְבֵּי
 וְנִבְרַח אֲרֻבְסִים בְּעֵינֵינוּ לְאֵלֵינוּ גַם
 מֵאַרְבֵּי גַם כִּי־בָּאוּ אֲרֻבְסִים לְאֵלֵינוּ׃

του ευαγγελίου διαμείνη προς υμάς 6+ από δε των
of the good news should abide with you. But from the ones
δοκούντων εἶναι τι οποιόι ποτε ἦσαν ουδέν μοι
seeming to be something, as to like whatever they were, nothing to me
διαφέρει πρόσωπον θεός ανθρώπου ου λαμβάνει
differs]; [[the] person God of a man does not take];

εμοί γαρ οι δοκούντες ουδέν προσανέθεντο 7+
to me for the ones seeming [important] nothing conferred];

ἀλλά τουναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι το
but on the other hand, having seen that I have been trusted with the
ευαγγέλιον της ακροβυστίας καθώς Πέτρος της
good news of the uncircumcised, as Peter of the

περιτομής 8+ ο γαρ ενεργήσας Πέτρω εις αποστολήν
circumcision, (for the one operating in Peter for commission

της περιτομής ἐνήργησε και εμοί εις τα ἔθνη 9+
of the circumcision, operated also to me among the nations),

και γνόντες την χάριν την δοθείσάν μοι Ιάκωβος και
and knowing the favor being given to me, James and

Κήφας και Ιωάννης οι δοκούντες στύλοι εἶναι
Cephas and John, the ones assuming to be columns [of strength] ,

δεξιᾶς ἐδωκαν εμοί και Βαρνάβα κοινωνίας ἵνα
[[their] right [hands] gave to me and Barnabas] of fellowship, that

ἡμεῖς εις τα ἔθνη αυτοί δε εις την περιτομήν
we [should go] unto the nations, but they to the circumcision.

10+ μόνον των πτωχών ἵνα μνημονεύωμεν ο και
Only the poor that we should remember], which even

וְהִנֵּחֻשְׁבִים לְהִיּוֹת מָה הָיוּ מִה־שְׁהָיוּ אִינִי +
חֹוֶשֶׁשׁ לָהֶם כִּי הָאֱלֹהִים לֹא יִשָּׂא פָנָי־אִישׁ
הֵן לִי לֹא־הוֹסִיפוּ הַחֲשׂוּבִים כָּל־דָּבָר :
+ וַתְּהִי לְהַפְדָּ בְרֹאוֹתָם כִּי־הִפְקִדְתִּי
אֲנִי עַל־בְּשׂוּרַת הָעֵרְלִים כַּאֲשֶׁר
הִפְקִד כִּיפֹא עַל בְּשׂוּרַת הַמּוּלִים :
+ כִּי־הִמְעִיר כִּיפֹא לְשַׁלְּחוֹ אֶל־הַמּוּלִים

הוּא־הָעִירְנִי גַם־אֶתִּי לְשַׁלְּחַנִּי אֶל־הַגּוֹיִם :
+ וְכַאֲשֶׁר הִכִּירוּ יַעֲקֹב וְכִיפֹא וַיּוֹחֲנִן
הַנִּחֻשְׁבִים כְּעַמּוּדִים אֶת־הַחֹסֶד הַנֶּתָּן
לִי נִתְּנוּ לִי וְלִבְר־נִפְא אֶת־יַד יְמִינָם
וְנֵאוֹת כִּי־נִלְךְ אֲנַחֲנוּ אֶל־הַגּוֹיִם וְהִמָּה
אֶל־הַמּוּלִים :
+ רַק אִם־נִזְכֵּר אֶת־הָאֲבִיּוֹנִים
וְהוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁקַדְתִּי לַעֲשׂוֹת :

וְהִנֵּחֻשְׁבִים לְהִיּוֹת מָה הָיוּ מִה־שְׁהָיוּ אִינִי +
חֹוֶשֶׁשׁ לָהֶם כִּי הָאֱלֹהִים לֹא יִשָּׂא פָנָי־אִישׁ
הֵן לִי לֹא־הוֹסִיפוּ הַחֲשׂוּבִים כָּל־דָּבָר :
+ וַתְּהִי לְהַפְדָּ בְרֹאוֹתָם כִּי־הִפְקִדְתִּי
אֲנִי עַל־בְּשׂוּרַת הָעֵרְלִים כַּאֲשֶׁר
הִפְקִד כִּיפֹא עַל בְּשׂוּרַת הַמּוּלִים :
+ כִּי־הִמְעִיר כִּיפֹא לְשַׁלְּחוֹ אֶל־הַמּוּלִים

וְהִנֵּחֻשְׁבִים לְהִיּוֹת מָה הָיוּ מִה־שְׁהָיוּ אִינִי +
חֹוֶשֶׁשׁ לָהֶם כִּי הָאֱלֹהִים לֹא יִשָּׂא פָנָי־אִישׁ
הֵן לִי לֹא־הוֹסִיפוּ הַחֲשׂוּבִים כָּל־דָּבָר :
+ וַתְּהִי לְהַפְדָּ בְרֹאוֹתָם כִּי־הִפְקִדְתִּי
אֲנִי עַל־בְּשׂוּרַת הָעֵרְלִים כַּאֲשֶׁר
הִפְקִד כִּיפֹא עַל בְּשׂוּרַת הַמּוּלִים :
+ כִּי־הִמְעִיר כִּיפֹא לְשַׁלְּחוֹ אֶל־הַמּוּלִים

εσπούδασα αυτό τούτο ποιήσαι 11+ ὅτε δε ἦλθε Πέτρος
 I was hurried this same [thing] to do]. But when Peter came
 εις Αντιόχειαν κατά πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην ὅτι
 to Antioch in person, I opposed him, for
 κατεγνωσμένος ἦν 12+ προ του γαρ ελθεῖν τινάς ἀπό
 he was for being condemned. before the For] coming of some from
 Ἰακώβου μετὰ των εθνῶν συνήσθιεν ὅτε δε ἦλθον
 James, with the Gentiles he was eating]; but when they came,
 υπέστελλε και αφώριζεν εαυτὸν φοβούμενος τους εκ
 he kept back and separated himself, fearing the ones of
 περιτομῆς 13+ και συνυπεκρίθησαν αὐτῷ και οι
 [the] circumcision. And acted the hypocrite with him also the
 λοιποὶ Ἰουδαῖοι ὥστε και Βαρνάβας συναπήχθη
 rest of [the] Jews], so that even Barnabas was led away by
 αὐτῶν τη υποκρίσει 14+ ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι ουκ
 them in the hypocrisy. But when I saw that he did not
 ὀρθοποδοῦσι προς την ἀλήθειαν του ευαγγελίου
 walk uprightly to the truth of the good news,
 εἶπον τῷ Πέτρῳ ἐμπροσθεν πάντων εἰ συ Ἰουδαῖος
 I said to Peter in front of all, If you, Jewish-like
 υπάρχων ἐθνικῶς ζῆς και ουκ Ἰουδαϊκῶς τι τα ἔθνη
 being], like the nations live] and not like a Jew, why the nations
 ἀναγκάζεις Ἰουδαῖζειν 15+ ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι και
 do you compel] to Judaize? We are by nature Jews, and
 ουκ ἐξ ἐθνῶν ἀμαρτωλοὶ 16+ εἰδότες δε ὅτι ου
 not of [the] nations sinners]; and knowing that is not

וְכַאֲשֶׁר בָּא כִּיפָּא לְאַנְשֵׁי וְכִיָּא הִוְכַחְתִּי
 דְּרַבּוּ אֶל-פְּנֵי כִּי נִמְצָא בּוֹ עוֹל:
 כִּי לְפָנַי בָּא אַנְשִׁים מֵאֵת יַעֲקֹב אֲכַל
 עִם-הַגּוֹיִם יַחְדָּו וְכִבְּאֵם הָיָה מִתְרַחֵק
 וּפּוֹרֵשׁ מֵהֶם מִפְּנֵי יְרֵאתוֹ אֶת-בְּנֵי הַמִּילָה:
 וַיִּכְחָשׁוּ עִמּוֹ גַּם-שְׂאֵר הַיְהוּדִים עַד
 כִּי-נִדַּח גַּם-בְּרִנְבָּא אַחֲרֵי כַחֲשָׁם:
 וּבִרְאוֹתַי שְׂלֵא יִשְׂרוּ לְכַת כְּאַמְתַּת

הַבְּשׂוּרָה אֲמַרְתִּי אֶל-כִּיפָּא בְּאַזְנֵי
 כּוּלָם אִם-אַתָּה הִיְהוּדִי כְּנִכְרִי
 תִתְנַהֵג וְלֹא כִיְהוּדִי מִדּוּעַ תִּכְרִיחַ
 אֶת-הַגּוֹיִם לְהִתְנַהֵג כִּיְהוּדִים:
 הֵן מְזַרְעֵי הַיְהוּדִים אֲנַחְנוּ וְלֹא תִשְׂאִים
 מִן-הַגּוֹיִם:
 אֲכַל מִפְּנֵי שְׂיִוְדָעִים אֲנַחְנוּ

וְגַם אֲדַע וְגַם כִּיפָּא לְאַנְשֵׁי כְּכַפְּסֵם
 אֲכַפְּסֵם מִכָּל וְגַם אֲדַע מֵהֶם כִּי
 וְגַם לֵאמֹר אֲדַע וְגַם לֵאמֹר כִּי
 כִּיפָּא עִם-הַגּוֹיִם אֲדַע וְגַם לֵאמֹר
 אֲדַע וְגַם לֵאמֹר אֲדַע וְגַם לֵאמֹר
 אֲדַע וְגַם לֵאמֹר אֲדַע וְגַם לֵאמֹר
 אֲדַע וְגַם לֵאמֹר אֲדַע וְגַם לֵאמֹר
 אֲדַע וְגַם לֵאמֹר אֲדַע וְגַם לֵאמֹר

וְגַם אֲדַע וְגַם כִּיפָּא לְאַנְשֵׁי
 אֲכַפְּסֵם מִכָּל וְגַם אֲדַע מֵהֶם
 כִּי וְגַם לֵאמֹר אֲדַע וְגַם לֵאמֹר
 אֲדַע וְגַם לֵאמֹר אֲדַע וְגַם לֵאמֹר
 אֲדַע וְגַם לֵאמֹר אֲדַע וְגַם לֵאמֹר
 אֲדַע וְגַם לֵאמֹר אֲדַע וְגַם לֵאמֹר
 אֲדַע וְגַם לֵאמֹר אֲדַע וְגַם לֵאמֹר
 אֲדַע וְגַם לֵאמֹר אֲדַע וְגַם לֵאמֹר

δικαιούται ^{justified} ^{man]} ^{from} ^{works} ^{of law,} ^{but}
 διά ^{through} ^{belief} ^{of Jesus} ^{Christ,} ^{and} ^{we} ⁱⁿ ^{Christ}
 Ἰησοῦν ^{Jesus} ^{trusted],} ^{that} ^{we should be justified} ^{of} ^{belief}
 χριστοῦ ^{of Christ,} ^{and} ^{not} ^{by} ^{works} ^{of law;} ^{for} ^{not}
 δικαιωθήσεται ^{shall [be justified} ^{by} ^{works} ^{of law} ^{any} ^{flesh].} ¹⁷⁺ ^{And if}
 ζητούντες ^{seeking} ^{to be justified} ⁱⁿ ^{Christ,} ^{we have been found} ^{also}
 αὐτοί ^{ourselves} ^{sinners,} ^{[is] then} ^{Christ} ^{of sin} ^{a servant]?}
 μη γένοιτο ^{May it not be.} ¹⁸⁺ ^{For if} ^{what} ^{I deposited,} ^{these [things]} ^{again}
 οικοδομῶ ^{I build [back up] ,} ^{a violator} ^{myself} ^{I stand].} ¹⁹⁺ ^{For I}
 διά ^{through} ^{law} ^{to law} ^{died],} ^{that} ^{to God} ^{I should live.} ²⁰⁺
 χριστῷ ^{Christ} ^{I have been crucified with],} ^{but I live,} ^{no longer} ^{I,} ^{lives} ^{but} ⁱⁿ
 ἐμοί ^{me} ^{Christ];} ^{but that [which} ^{now} ^{I live} ⁱⁿ ^{flesh],} ⁱⁿ ^{belief}
 ζῶ ^{I live] --} ^{in the one} ^{of the} ^{son} ^{of God,} ^{of the one} ^{loving} ^{me,}
 και ^{and} ^{delivering himself up} ^{for} ^{me.} ²¹⁺ ^{I do not} ^{annul} ^{the}

שְׁלֹא־יִצְדַק אָדָם מִתּוֹךְ מַעֲשֵׂי הַתּוֹרָה
 כִּי אִם־בְּאִמּוּנַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ גַּם־אֲנַחְנוּ
 הָאִמּוּנָה בְּמְשִׁיחַ יֵשׁוּעַ לְמַעַן נִצְדַק
 מֵאִמּוּנַת הַמְּשִׁיחַ וְלֹא מִמַּעֲשֵׂי הַתּוֹרָה כִּי
 מִמַּעֲשֵׂי הַתּוֹרָה לֹא יִצְדַק כָּל־בָּשָׂר:
 + וְאִם נִמְצָא גַם־אֲנַחְנוּ חַטָּאִים
 בְּבִקְשָׁנוּ לְהִצְדַק בְּמְשִׁיחַ הַנֵּה
 הַמְּשִׁיחַ מְשַׁרְתׁת הַחַטָּא חֲלִילָה:

+ כִּי אִם־אָשׁוּב וְאֶכְנֶה אֶת־אֲשֶׁר
 סָדַרְתִּי אֶעֱשֶׂה אֶת־עֲצָמִי לַבָּשָׂר:
 + כִּי־מִתִּי אֲנִי לַתּוֹרָה עַל־יְדֵי
 הַתּוֹרָה לְמַעַן אֶחְיֶה לְאֱלֹהִים:

+ לֹא אֲבַטֵּל אֶת־חֹסֶד הָאֱלֹהִים כִּי אֲלוֹ
 יֵשׁ צְדָקָה עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה אֲךָ לְשׂוֹא מֵת
 הַמְּשִׁיחַ:

חַבְּרָא וְנִחְסָא רָלֵה כְּמִנְחָא דֵאלֵה
 וְנִחְסָא מִחְסָא רָלֵה שֶׁן כִּסּ בְּנִשְׁא
 מִחְסָא מִנְחָה וְנִחְסָא מִנְחָא וְנִחְסָא
 וְנִחְסָא רָלֵה מִן חַבְּרָא וְנִחְסָא מִן חַבְּרָא
 חַבְּרָא וְנִחְסָא רָלֵה לֵה וְנִחְסָא כִּל בְּשָׂר:
 + רָלֵה וְנִחְסָא מִן חַבְּרָא וְנִחְסָא מִן חַבְּרָא
 רָלֵה וְנִחְסָא לֵה רָלֵה שֶׁן מִנְחָה מִן חַבְּרָא
 מִחְסָא מִנְחָא מִן חַבְּרָא מִן חַבְּרָא מִן חַבְּרָא

+ רָלֵה וְנִחְסָא רָלֵה וְנִחְסָא רָלֵה לֵה לֵה
 רָלֵה מִן חַבְּרָא מִן חַבְּרָא מִן חַבְּרָא מִן חַבְּרָא

+ רָלֵה וְנִחְסָא רָלֵה לֵה לֵה לֵה לֵה
 וְנִחְסָא רָלֵה:

+ לֵה לֵה רָלֵה מִן חַבְּרָא וְנִחְסָא רָלֵה

χάριν του θεού ει γαρ διά νόμου δικαιοσύνη άρα
 favor of God. For if [is] through law righteousness], then
 χριστός δωρεάν απέθανεν
 Christ for nothing died].

3 א

1+ ω ανόητοι Γάλαται τις υμάς εβάσκανε τη αληθεία
 O unthinking Galatians, who charmed you, the truth
 μη πείθεσθαι οισ κατ' οφθαλμούς Ιησούς χριστός
 to not yield to], before whose eyes Jesus Christ

προεγράφη εν υμίν εσταυρωμένος 2+ τούτο
 was written about beforehand, among you being crucified]? This
 μόνον θέλω μαθείν αφ' υμών εξ έργων νόμου
 only I want to learn from you, [was it] from works of law

το πνεύμα ελάβετε η εξ ακοής πίστεως 3+ ούτως
 the spirit you received], or by report of belief? so
 ανόητοί εστε εναρξάμενοι πνεύματι νυν σαρκί
 unthinking Are you]? Commencing in spirit, now in flesh

επιτελείσθε 4+ τοσαύτα επάθετε εική ει γε και εική
 you are completed]? so many [things] Did you suffer] in vain, if indeed that [it be] vain?

5+ ο ούν επιχορηγών υμίν το πνεύμα και ενεργών
 The one then supplying to you the spirit, and operates
 δυνάμεις εν υμίν εξ έργων νόμου η εξ ακοής
 power in you -- [is it] from works of law or [is it] from report

וְהַסְכִּילִים אֲתֶם כֹּל־כֶּךָ הַחֲלוּתֶם בְּרוּחַ
 וְעִתָּה תִכְלוּ בַבֶּשֶׂר׃
 + הַכּוֹזֹאת נְעִינִיתֶם לְרִיק אִם־אֲמַנֶם לְרִיק׃
 + הַנְּהַה הַמְּפִיק לְכֶם אֶת־הַרוּחַ וּפְעֹל
 בְּכֶם גְּבוּרוֹת הַמְּפַחַת מֵעֲשִׂי הַתּוֹרָה הוּא
 עֲשֵׂה אֵלֶּה אוֹ מִפְּחַת שְׂמוּעַת הָאֱמוּנָה׃
 + אֲהָה נְלָטִים חֲסָרֵי דַעַת מִי הַתְּעָה אֲתֶכֶם
 בְּכַשְׂפֵּיו לְבִלְתִּי שָׁמַע אֶל־הָאֱמֶת אַחֲרַי אֲשֶׁר
 צוּרַר יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הַצְּלוּב לְנִגְדַ עֵינֵיכֶם׃
 + רַק זֹאת אֲחַפֵּץ לְלַמֵּד מִכֶּם
 הָאֵם מִמַּעֲשֵׂי הַתּוֹרָה קִבְּלֶתֶם
 אֶת־הַרוּחַ אוֹ מִשְׂמוּעַת הָאֱמוּנָה׃

וְהַסְכִּילִים אֲתֶם כֹּל־כֶּךָ הַחֲלוּתֶם בְּרוּחַ
 וְעִתָּה תִכְלוּ בַבֶּשֶׂר׃

+ הַכּוֹזֹאת נְעִינִיתֶם לְרִיק אִם־אֲמַנֶם לְרִיק׃
 + הַנְּהַה הַמְּפִיק לְכֶם אֶת־הַרוּחַ וּפְעֹל
 בְּכֶם גְּבוּרוֹת הַמְּפַחַת מֵעֲשִׂי הַתּוֹרָה הוּא
 עֲשֵׂה אֵלֶּה אוֹ מִפְּחַת שְׂמוּעַת הָאֱמוּנָה׃
 + אֲהָה נְלָטִים חֲסָרֵי דַעַת מִי הַתְּעָה אֲתֶכֶם
 בְּכַשְׂפֵּיו לְבִלְתִּי שָׁמַע אֶל־הָאֱמֶת אַחֲרַי אֲשֶׁר
 צוּרַר יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הַצְּלוּב לְנִגְדַ עֵינֵיכֶם׃
 + רַק זֹאת אֲחַפֵּץ לְלַמֵּד מִכֶּם
 הָאֵם מִמַּעֲשֵׂי הַתּוֹרָה קִבְּלֶתֶם
 אֶת־הַרוּחַ אוֹ מִשְׂמוּעַת הָאֱמוּנָה׃

וְהַסְכִּילִים אֲתֶם כֹּל־כֶּךָ הַחֲלוּתֶם בְּרוּחַ
 וְעִתָּה תִכְלוּ בַבֶּשֶׂר׃
 + הַכּוֹזֹאת נְעִינִיתֶם לְרִיק אִם־אֲמַנֶם לְרִיק׃
 + הַנְּהַה הַמְּפִיק לְכֶם אֶת־הַרוּחַ וּפְעֹל
 בְּכֶם גְּבוּרוֹת הַמְּפַחַת מֵעֲשִׂי הַתּוֹרָה הוּא
 עֲשֵׂה אֵלֶּה אוֹ מִפְּחַת שְׂמוּעַת הָאֱמוּנָה׃
 + אֲהָה נְלָטִים חֲסָרֵי דַעַת מִי הַתְּעָה אֲתֶכֶם
 בְּכַשְׂפֵּיו לְבִלְתִּי שָׁמַע אֶל־הָאֱמֶת אַחֲרַי אֲשֶׁר
 צוּרַר יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הַצְּלוּב לְנִגְדַ עֵינֵיכֶם׃
 + רַק זֹאת אֲחַפֵּץ לְלַמֵּד מִכֶּם
 הָאֵם מִמַּעֲשֵׂי הַתּוֹרָה קִבְּלֶתֶם
 אֶת־הַרוּחַ אוֹ מִשְׂמוּעַת הָאֱמוּנָה׃

πίστεως ⁶⁺ καθώς Αβραάμ ἐπίστευσε τῷ θεῷ και
 of belief? As [how] Abraham trusted [in] God, and
 ελογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην ⁷⁺ γινώσκετε ἄρα ὅτι
 it was imputed to him for righteousness. Know then that
 οἱ ἐκ πίστεως οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Αβραάμ ⁸⁺
 the ones of belief, these are sons of Abraham.
 προιδούσα δε ἡ γραφή ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τα
 saw at a distance And the scripture] that of belief justifies the
 ἔθνη ὁ θεός προενηγγελίσατο τῷ Αβραάμ ὅτι
 nations God], advancing good news to Abraham, [saying] that,
 εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τα ἔθνη ⁹⁺ ὥστε οἱ
 shall be blessed by you All the nations]. So that the ones
 ἐκ πίστεως εὐλογούνται συν τῷ πιστῷ Αβραάμ ¹⁰⁺
 of belief are blessed with the believing Abraham.
 ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν ὑπὸ κατάραν εἰσὶ
 For as many as of works of law are], under a curse they are].
 γέγραπται γὰρ ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν
 For it has been written, Accursed [be] all who do not adhere in
 πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νομοῦ
 all the [things] having been written in the scroll of the law
 τοῦ ποιῆσαι αὐτά ¹¹⁺ ὅτι δε ἐν νόμῳ οὐδεὶς
 to do them. But that by law no one
 δικαιούται παρά τῷ θεῷ δῆλον ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ
 is being justified with God [is] manifest; for [it says], The just of

+ עַל־כֵּן יִתְבָּרְכוּ בְּנֵי הָאֱמוּנָה עִם־אֲבָרָהָם +
 הַמְאֲמִינִין :
 + כִּי בְּנֵי מַעֲשֵׂי הַתּוֹרָה עֲלֵיהֶם
 הַקְּלָלָהּ כִּי כְּתוּב אָרוּר אֲשֶׁר
 לֹא־יִקְיָם אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הַכְּתוּבִים
 בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה לַעֲשׂוֹת אוֹתָם :
 + וְנִלְוִי וַיְדוּעַ שְׁבִתּוֹרָה לֹא־יִצְדַּק הָאָדָם
 לְפָנֵי הָאֱלֹהִים כִּי־צַדִּיק בְּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה :
 + כַּאֲשֶׁר הָאֱמִינִין אֲבָרָהָם בְּאֱלֹהִים וַתִּתְקַשֵּׁב
 לוֹ לְצַדִּיקָהּ :
 + דְּעוּ אַפּוֹא כִּי־בְנֵי הָאֱמוּנָה בְּנֵי אֲבָרָהָם
 הַמְּתָה :
 + וְהַכְּתוּב צָפָה שְׁעֵתִיד הָאֱלֹהִים לְהַצְדִּיק
 אֶת־הַגּוֹיִם מִתּוֹךְ הָאֱמוּנָה וְקָדָם לְבִשְׁר
 אֶת־אֲבָרָהָם לֵאמֹר וְנִבְרָכוּ בְּךָ כָּל־הַגּוֹיִם :

+ מְלִיךְ מַלְמַלְתָּ מֵהַלְבִּיחַ כְּכֹחֲךָ
 מַלְמַלְתָּ :
 + אֶלְמֵךְ לְיַד וְיָדְךָ חָזַק אֵלֶיךָ וְנִשְׁמַע
 אֲשֶׁר לֵאלֹהֵי אֵלֶיךָ בְּחַלְתָּ לְיַד וְלֵבֶךָ מֵהַ
 בְּחַלְתָּ וְלֹא נִחְבוּ בְּלִי חַלְתָּ בְּנִשְׁמַע מֵהַ
 + וְלֹא יָדְךָ מְלִיכָה אֵלֶיךָ חָזַק מֵהַ
 לֵאלֹהֵי אֵלֶיךָ מֵהַ מֵהַ חָזַק מֵהַ
 : חַלְתָּ וְיָדְךָ מְלִיכָה אֵלֶיךָ חָזַק :

πίστεως ζήσεται 12+ ο δε νόμος ουκ ἔστιν εκ πίστεως
 belief shall live]. But the law is not of belief;
 ἀλλ' ο ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται εν αυτοίς
 but the observing them man] shall live by them.

13+ χριστός ημάς ἐξηγόρασεν εκ της κατάρας του
 Christ bought us back from the curse of the
 νόμου γενόμενος υπέρ ημών κατάρα γέγραπται γαρ
 law, having become for us a curse]. For it has been written,

επικατάρατος πας ο κρεμάμενος επί ξύλου 14+ ἵνα
 Accursed is every [one] hanging upon a tree, that
 εις τα ἔθνη η ευλογία του Αβραάμ γένηται εν
 to the nations the blessing of Abraham should take place in
 χριστῷ Ἰησοῦ ἵνα την επαγγελίαν του πνεύματος
 Christ Jesus, that the promise of the spirit

λάβωμεν διά της πίστεως 15+ ἀδελφοί κατά
 we should receive through the belief. Brethren, according to
 ἄνθρωπον λέγω ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην
 man I speak. Even of a man having been validated

διαθήκην ουδείς αθετεῖ η επιδιατάσσεται 16+ τω δε
 a covenant], no one annuls or adds further. And to
 Αβραάμ ἐρρέθησαν αι επαγγελίαι και τω
 Abraham were spoken the promises], and [to]
 σπέρματι αὐτοῦ ου λέγει και τοις σπέρμασιν ως
 his seed. he does not say And], to the seeds, as
 επί πολλῶν ἀλλ' ως ἐφ' ενός και τω
 unto many; but as unto one, [saying], And to

וְהַתּוֹרָה לֹא מִן־הָאֱמוּנָה הִיא כִּי
 אִם־אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחַי בָּהֶם:
 וְהַמְּשִׁיחַ פָּדָנוּ מִקְּלָלַת הַתּוֹרָה בְּהִיּוֹתוֹ
 לְקַלְלָהּ בְּעֵדָנוּ כַּכְּתוּב קַלְלַת אֱלֹהִים תְּלוּי:

לְמַעַן אֲשֶׁר תָּבֹא בְּרֵכַת אַבְרָהָם
 בְּמְשִׁיחַ יְשׁוּעָה עַל־הַגּוֹיִם לְמַעַן אֲשֶׁר נִקַּח

אֶת־הַבְּטָחַת הַרוּחַ עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה:
 + אַחֵי כְּדָרְךָ־אָדָם אֲנִי מְדַבֵּר אֶפְלוּ
 צְנֹאָה שֶׁל־בֶּן־אָדָם אִם־מְקוּיֶמֶת הִיא
 לֹא יִפְרָנָה אִישׁ וְלֹא־יוֹסִיף עָלֶיהָ:
 + וְהִנֵּה לְאַבְרָהָם נֶאֱמָרוּ הַהִבְטָחוֹת
 וְלִזְרָעוֹ וְלֹא־אָמַר וְלִזְרָעִיךָ כְּאֵלֶּיךָ לְרַבִּים
 אֶלָּא כְּאֵלֶּיךָ לְיַחֲדִיד וְלִזְרָעֶךָ וְהוּא הַמְּשִׁיחַ:

וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי לֹא מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי

אֲנִי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי
 כִּי וְנִשְׁמָעוּ אֲנִי מִן־הָאֱמוּנָה אֲנִי

σπέρματί σου ος εστι χριστός 17+ τούτο δε λέγω
 your seed -- which is Christ. And this I say,
 διαθήκην προκεκυρωμένην υπό του θεού εις χριστού
 [the] covenant being validated before by God in Christ --
 ο μετά έτη τετρακόσια και τριάκοντα γεγονώς νόμος
 after years four hundred and thirty taking place [the] law]
 ουκ ακυροί εις το καταργήσαι την επαγγελίαν 18 +
 does not void so as to render useless the promise.
 ει γαρ εκ νόμου η κληρονομία ουκέτι εξ
 For if [[is] of law the inheritance], no longer [is it] of
 επαγγελίας τω δε Αβραάμ δι' επαγγελίας
 promise; but to Abraham through promise
 κεχάρισται ο θεός 19+ τι ούν ο νόμος των
 God granted it. Why then the law? of the
 παραβάσεων χάριν προσετέθη άχρις ου έλθη
 violations for favor It was added], until of which [time] should come
 το σπέρμα ω επήγγελται διαταγείς δι' αγγέλων εν
 the seed] to whom it has been promised; it was set in order by messengers in
 χειρί μεσίτου 20+ ο δε μεσίτης ενός ουκ έστιν ο δε
 [the] hand of a mediator. But the mediator one not is]; but
 θεός εις εστιν 21+ ο ουν νόμος κατά των επαγγελιών
 God is one. Then [is] the law against the promises
 του θεού μη γένοιτο ει γαρ εδόθη νόμος ο δυνάμενος
 of God? May it not be. For if was given a law] being able

וְזֹאת אֲנִי אֹמֵר כִּי בְרִית אֲשֶׁר
 קִיְּמָה הָאֱלֹהִים מֵאִז לֹא תוּכַל הַתּוֹרָה
 הַבָּאָה אַחֲרַי אַרְבַּע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה
 לְהַפְּרֹא אוֹתָהּ וּלְבַטֵּל אֶת־הַבְּטָחָה:
 + כִּי אִם־הִנְחִלָה מִתּוֹךְ הַתּוֹרָה הַיָּא
 אֵינְנָה עוֹד מִתּוֹךְ הַבְּטָחָה וְהָאֱלֹהִים
 חָנַן אֶת־אֲבֹרָהֶם עַל־יְדֵי הַבְּטָחָה:
 + אִם־כֵּן הַתּוֹרָה מִה־הִיא מִפְּנֵי
 הַפְּשָׁעִים נֹסֶפֶת עַד כִּי־יָבֹא הַזֶּרַע
 אֲשֶׁר־לוֹ הַהִבְטָחָה וְהִיא עָרוּכָה
 עַל־יְדֵי הַמְּלָאכִים וּבִיד מִתְנַדָּ:
 + וְאִין מִתְנַדָּ לְאַחַד אֶבֶל הָאֱלֹהִים הוּא
 אַחַד:
 + וְעַתָּה הַמְּבֹטָלַת הַתּוֹרָה אֶת־הַבְּטָחוֹת
 הָאֱלֹהִים חָלִילָה כִּי אֵלֹו נִתְּנָה
 תּוֹרָה שְׂבֻכָחָה לְהַחְיוֹת אִז בְּאַמַּת
 הַיְּתָה הַצְּדָקָה עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה:

+ וְזֹאת אֲנִי אֹמֵר כִּי בְרִית אֲשֶׁר
 קִיְּמָה הָאֱלֹהִים מֵאִז לֹא תוּכַל הַתּוֹרָה
 הַבָּאָה אַחֲרַי אַרְבַּע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה
 לְהַפְּרֹא אוֹתָהּ וּלְבַטֵּל אֶת־הַבְּטָחָה:
 + כִּי אִם־הִנְחִלָה מִתּוֹךְ הַתּוֹרָה הַיָּא
 אֵינְנָה עוֹד מִתּוֹךְ הַבְּטָחָה וְהָאֱלֹהִים
 חָנַן אֶת־אֲבֹרָהֶם עַל־יְדֵי הַבְּטָחָה:
 + אִם־כֵּן הַתּוֹרָה מִה־הִיא מִפְּנֵי
 הַפְּשָׁעִים נֹסֶפֶת עַד כִּי־יָבֹא הַזֶּרַע
 אֲשֶׁר־לוֹ הַהִבְטָחָה וְהִיא עָרוּכָה
 עַל־יְדֵי הַמְּלָאכִים וּבִיד מִתְנַדָּ:
 + וְאִין מִתְנַדָּ לְאַחַד אֶבֶל הָאֱלֹהִים הוּא
 אַחַד:
 + וְעַתָּה הַמְּבֹטָלַת הַתּוֹרָה אֶת־הַבְּטָחוֹת
 הָאֱלֹהִים חָלִילָה כִּי אֵלֹו נִתְּנָה
 תּוֹרָה שְׂבֻכָחָה לְהַחְיוֹת אִז בְּאַמַּת
 הַיְּתָה הַצְּדָקָה עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה:

ζωοποιήσαι ὄντως αν εκ νόμου ην η δικαιοσύνη 22 +
 to restore life, [then] really then of law was the righteousness].
 αλλά συνέκλεισεν η γραφή τα πάντα υπό αμαρτίαν
 But consigned the scripture] the whole under sin,
 ίνα η επαγγελία εκ πίστεως Ιησού χριστού δοθή
 that the promise of belief of Jesus Christ should be given
 τοις πιστεύουσι 23 + προ του δε ελθείν την πίστιν
 to the ones trusting. before But coming the belief],
 υπό νόμον εφρουρούμεθα συγκεκλεισμένοι εις την
 by law we were guarded], having been consigned to the
 μέλλουσιν πίστιν αποκαλυφθήναι 24 + ώστε ο νόμος
 about to be belief uncovering]. So that the law
 παιδαγωγός ημών γέγονεν εις χριστόν ίνα εκ πίστεως
 our instructor has become] up to Christ, that of belief
 δικαιωθώμεν 25 + ελθούσης δε της πίστεως ουκέτι
 we should be justified]. having come But of the belief], no longer
 υπό παιδαγωγόν εσμεν 26 + πάντες γαρ υιοί θεού
 under an instructor are we]; all for sons of God
 εστέ διά της πίστεως εν χριστώ Ιησού 27 + όσοι γαρ
 you are] through the belief in Christ Jesus. For as many as
 εβαπτίσθητε χριστόν ενεδύσασθε 28 + ουκ ένι Ιουδαίος
 was immersed Christ put on]. There is not Jew
 ουδέ Έλλην ουκ ένι δούλος ουδέ ελεύθερος ουκ ένι
 nor Greek; there is not bondman nor free; there is not

+ אָבֵל הַכֶּתוּב הַסֵּינִר אֶת־הַכֹּל
 בְּיַד הַחֹטָא לְמַעַן תִּנְתֵּן תְּהַבְטָחָה
 אֶל־הַמְּאֻמְיָנִים בְּאִמּוּנַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + וְלִפְנֵי בּוֹא הָאִמּוּנָה שְׂמוּרִים
 וְסִגּוּרִים הָיִינוּ תַּחַת הַתּוֹרָה אֵלַי
 הָאִמּוּנָה הַעֲתִידָה לְהַגְלוֹת:
 + וּבְכֵן הַתּוֹרָה הִיְתָה אִמְנַת אוֹתָנוּ
 לְמַשְׁיחַ לְמַעַן נִצְדָּק בְּאִמּוּנָה:
 + אָבֵל עַתָּה אֶחָרֵי אֲשֶׁר בָּאָה

הָאִמּוּנָה אֵינָנו עוֹד תַּחַת יַד הָאִמֵּן:
 + כִּי־אַתֶּם כְּלִכֶּם בְּנֵי אֱלֹהִים
 עַל־יְדֵי הָאִמּוּנָה בְּמַשְׁיַח יֵשׁוּעַ:
 + כִּי כוֹלְכֶם אֲשֶׁר לְמַשְׁיַח נִטְבְּלֶתֶם
 לְבִשְׁתֶּם אֶת־הַמְּשִׁיחַ:
 + וְאִין עוֹד יְהוּדִי וְלֹא יוֹנִי אִין עֶבֶד
 וְלֹא בֶן־חֹרִין אִין זָכָר וְלֹא נִקְבָּה כִּי
 כוֹלְכֶם אֶחָד אַתֶּם בְּמַשְׁיַח יֵשׁוּעַ:

+ אֵלַי עַתָּה אֶחָרֵי אֲשֶׁר בָּאָה
 אֶלְכֶם וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים וְנִחַלְכֶם
 כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים:
 + אֵלַי וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים
 לְכַעֲבֵהוּ:
 + לְכַעֲבֵהוּ וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים
 וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים וְנִחַלְכֶם
 כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים:
 + אֵלַי וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים

אֵלַי וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים:
 + אֵלַי וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים
 וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים וְנִחַלְכֶם
 כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים:
 + אֵלַי וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים
 וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים וְנִחַלְכֶם
 כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים:
 + אֵלַי וְנִחַלְכֶם כְּנִסְכֵי אֱלֹהִים

ἀρσεν και θήλυ πάντες γαρ υμεις εις εστε εν
 male and female; all for you one are] in
 χριστώ Ιησού 29+ ει δε υμεις χριστού άρα του
 Christ Jesus. And if you [are] of Christ, then of the
 Αβραάμ σπέρμα εστε και κατ' επαγγελίαν
 of Abraham seed you are], and according to promise
 κληρονόμοι
 heirs].

4 7

1+ λέγω δε εφ' όσον χρόνον ο κληρονόμος
 And I say, for as long a time the heir
 νήπιός εστιν ουδέν διαφέρει δούλου κύριος
 is an infant, in no way does he differ from a bondman, [though] master
 πάντων ων 2+ αλλά υπό επιτρόπους εστί και
 of all [things] being]; but under caretakers he is] and
 οικονόμους άχρι της προθεσμίας του πατρός 3+
 managers until the prescribed [time] of the father.
 ούτως και ημεις ότε ήμεν νήπιοι υπό τα στοιχεία
 So also us, when we were infants under the elements
 του κόσμου ήμεν δεδουλωμένοι 4+ ότε δε ήλθε το
 of the world, we were being enslaved. But when came the
 πλήρωμα του χρόνου εξαπέστειλεν ο θεός
 fullness of the time, God sent forth
 τον υιόν αυτού γενόμενον εκ γυναικός γενόμενον υπό
 his son, being born of a woman, being born under
 νόμον 5+ ίνα τους υπό νόμον εξαγοράση ίνα την
 law, that the ones under law he should buy back, that the

וְאִם לְמַשִּׁיחַ אַתֶּם הַנֶּכֶם זָרַע + תְּבִיט עַד לְמוֹעֵד הַמְּיוֹעֵד לוֹ מֵאֵת אָבִיו :
 אֲבָרְתֶם וְיִוְרְשִׁים כְּפִי הַהִבְטָחָה :
 +
 וְאֲנִי אֹמֵר הַיּוֹרֵשׁ כָּל־זְמַן + מְשׁוֹעֲבָדִים לְתַקְוַי הָעוֹלָם :
 שֶׁהוּא קָטָן אֶף עַל־פִּי שֶׁהוּא אֲדוֹן + וּבְמִלְאֵת הַיָּמִים שֶׁלַח הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵו
 הַכֹּל אֵין בֵּינוֹ לְעֶבֶד דְּבָר : יְלוֹד אִשָּׁה וְנִתְּוֵן תַּחַת יַד־הַתּוֹרָה :
 כִּי אִם תַּחַת יַד אֲמֻנִים הוּא וְתַחַת פְּקִידֵי + לְפָדוֹת אֶת אֲשֶׁר הָיוּ תַּחַת
 יַד־הַתּוֹרָה לְמַעַן נִקְבַּל מִשְׁפֵּט הַבְּנִים :

אֲנִי אֹמֵר וְאִם לְמַשִּׁיחַ אַתֶּם הַנֶּכֶם זָרַע וְאֲנִי אֹמֵר הַיּוֹרֵשׁ כָּל־זְמַן + מְשׁוֹעֲבָדִים לְתַקְוַי הָעוֹלָם :
 שֶׁהוּא קָטָן אֶף עַל־פִּי שֶׁהוּא אֲדוֹן + וּבְמִלְאֵת הַיָּמִים שֶׁלַח הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵו
 הַכֹּל אֵין בֵּינוֹ לְעֶבֶד דְּבָר : יְלוֹד אִשָּׁה וְנִתְּוֵן תַּחַת יַד־הַתּוֹרָה :
 כִּי אִם תַּחַת יַד אֲמֻנִים הוּא וְתַחַת פְּקִידֵי + לְפָדוֹת אֶת אֲשֶׁר הָיוּ תַּחַת
 יַד־הַתּוֹרָה לְמַעַן נִקְבַּל מִשְׁפֵּט הַבְּנִים :

υιοθεσίαν απολάβωμεν 6+ ότι δε εστε υιοί
 adoption we should accept. But because you are sons,
 εξαπέστειλεν ο θεός το πνεύμα του υιού αυτού εις
 God sent out the spirit of his son in

τας καρδίας υμών κράζον αββά ο πατήρ 7+ ώστε
 your hearts, crying out, Abba father. So that
 ουκέτι ει δούλος αλλ' υιός ει δε υιός και
 no longer are you a bondman, but a son; and if a son, also

κληρονόμος θεού διά χριστού 8+ αλλά τότε μεν ουκ
 an heir of God through Christ. But then indeed not
 ειδότες θεόν εδουλεύσατε τοις μη φύσει ούσι
 knowing God, you were a slave to the ones not by nature being

θεοίς 9+ νυν δε γνόντες θεόν μάλλον δε γνωσθέντες
 gods. But now, having known God, but rather having been known
 υπό θεού πως επιστρέφετε πάλιν επί τα ασθενή και
 by God, how do you return again unto the weak and
 πτωχά στοιχεία οις πάλιν άνωθεν δουλεύειν
 poor elements, in which again, as at the beginning to serve

θέλετε 10+ ημέρας παρατηρείσθε και μήνας και
 you want]? days You closely watch], and months, and

καιρούς και ενιαυτούς 11+ φοβούμαι υμάς μη πως
 times, and years. I fear for you, lest perhaps

εική κεκοπίακα εις υμάς 12+ γίνεσθε ως εγώ ότι
 in vain I have tired in labor for you. become as I [am] for

+ וַיַּעַן כִּי־בָנִים אַתֶּם שָׁלַח הָאֱלֹהִים
 בְּלִבְבְּכֶם אֶת־רוּחַ בְּנוֹ הַקּוֹרֵא אָבָא אָבִינוּ:

+ לָכֵן אֵינְךָ עוֹד עֹבֵד כִּי אִם־בֶּן וְאִם־בֶּן
 אֶתָּה הִנֵּךְ גַּם־יֹרֵשׁ נַחֲלַת הָאֱלֹהִים עַל־יְדֵי
 הַמְּשִׁיחַ:

+ הֵן לְפָנַי בְּאֵין־דַּעַת אֱלֹהִים עֹבְדֶתֶם
 אֶת אֲשֶׁר בְּעֶצְמוֹתֶם אֵינֶם אֱלֹהִים:

+ וְעַתָּה אַחֲרַי אֲשֶׁר־יָדַעְתֶּם אֶת־הָאֱלֹהִים

וַיֹּתֵר שְׂגוֹדְעֶתֶם לְאֱלֹהִים אֵיךְ תִּשְׁוּבוּ
 אֶל־הַתִּיקוּנִים הַרְפִּים וְהַדְּלִים הָהֵם
 אֲשֶׁר תִּרְצוּ לְהַכְנִיעַ לָהֶם כְּבַתְחִלָּה:
 + יָמִים אַתֶּם שֹׁמְרִים וְחֻדְשִׁים וּמוֹעֲדִים
 וּשְׁבִיעִים:

+ מִתִּירָא אָנִי פֶן־יִגְעַתִּי בְכֶם לְרִיק:
 + הַיּוֹנָא כְּמוֹנִי כִּי גַם־אָנִי כְּמוֹכֶם מִתְחַנֵּן
 אָנִי לְכֶם אַחֵי לֹא־עֲשִׂיתֶם לִי מְאוּמָה רָע:

سَمِعْتُمْ بَنَاتِ:
 + وَهَذَا هُوَ رُوحُ ابْنِ اللَّهِ الَّذِي أَرْسَلَهُ
 فِي قُلُوبِكُمْ لِيُقَرِّبَكُمُ إِلَيَّ وَيُنَادِيكُمْ
 بِأَبَا أُمَّهَاتِنَا:

+ لِذَا كُونُوا بَنَاتِ لَيْسَ كُونُوا عِبَادًا
 لِلْخَلْقِ لِأَنَّكُمْ كُنْتُمْ عِبَادًا لِلْخَلْقِ
 قَبْلَ هَذَا:

+ وَتَمَّا كُنْتُمْ لَا تَعْرِفُونَ اللَّهَ
 كُنْتُمْ عِبَادًا لِلْخَلْقِ بِلَا عِلْمٍ
 وَأَنْتُمْ الْخَلْقُ هِيَ الْعِلْمُ
 الْخَالِصُ:

+ وَتَمَّا كُنْتُمْ لَا تَعْرِفُونَ اللَّهَ
 كُنْتُمْ عِبَادًا لِلْخَلْقِ بِلَا عِلْمٍ
 وَأَنْتُمْ الْخَلْقُ هِيَ الْعِلْمُ الْخَالِصُ:
 + وَتَمَّا كُنْتُمْ لَا تَعْرِفُونَ اللَّهَ
 كُنْتُمْ عِبَادًا لِلْخَلْقِ بِلَا عِلْمٍ
 وَأَنْتُمْ الْخَلْقُ هِيَ الْعِلْمُ الْخَالِصُ:
 + وَتَمَّا كُنْتُمْ لَا تَعْرِفُونَ اللَّهَ
 كُنْتُمْ عِبَادًا لِلْخَلْقِ بِلَا عِلْمٍ
 وَأَنْتُمْ الْخَلْقُ هِيَ الْعِلْمُ الْخَالِصُ:

καγὼ ὡς υμεῖς ἀδελφοί δέομαι υμῶν οὐδέν
 also I [am] as you brethren I beseech you! In nothing
 με ἠδικήσατε 13+ οἴδατε δε ὅτι δι' ἀσθένειαν της
 you wronged me. But you know that through weakness of the

σαρκός εὐηγγελισάμην υμῖν το πρότερον 14+ και
 flesh I announced good news to you formerly, and
 τον πειρασμόν μου τον εν τη σαρκί μου
 my test, the one in my flesh,
 ουκ εξουθενήσατε ουδέ εξεπτύσατε ἀλλ' ὡς ἄγγελον
 you treated not with contempt, nor rejected with contempt; but as a messenger
 θεοῦ εδέξασθέ με ὡς χριστόν Ἰησοῦν 15+ τις οὖν
 of God you received me, even as Christ Jesus. What then
 ἦν ο μακαρισμός υμῶν μαρτυρῶ γαρ υμῖν ὅτι εἰ
 was your blessing? For I witness to you that if
 δυνατὸν τους οφθαλμούς υμῶν εξορύξαντες αν εδώκατέ
 able, eyes having gouged out your] you would have given

μοι 16+ ὥστε εχθρός υμῶν γέγονα ἀληθεύων υμῖν
 [them] to me. So then enemy have I become your] being truthful with you?

17+ ζηλῶσιν υμᾶς ου καλῶς ἀλλὰ ἐκκλείσαι υμᾶς
 They are zealous for you, [but] not for well, but to exclude you

θέλουσιν ἵνα αὐτούς ζηλοῦτε 18+ καλόν δε
 they want], that you should be zealous for them. But [it is] good
 το ζηλούσθαι εν καλῷ πάντοτε και μη μόνον εν
 to be zealous in good at all times, and not only in

+ וְעַתָּה הֲלֵאֵיב נְהִייתִי לְכֶם בְּדַבְרֵי
 אֲלֵיכֶם אָמַת׃
 + הַמָּה לֹא יִקְנְאוּ לְכֶם לְטוֹבָה רַק
 לְהַפְרִיד בֵּינֵיכֶם וּבֵינֵינוּ יִחַפְצוּ לְמַעַן תִּקְנְאוּ
 אֲתֶם לָהֶם׃
 + אָמְנָם טוֹב לְקַנֵּא תְמִיד לְטוֹבָה
 וְלֹא בַהֲיוֹתִי אֲצַלְכֶם בְּלִבָּר׃
 + אַתֶּם יְדַעְתֶּם אֲשֶׁר בְּחַוִּלְשַׁת בְּשָׂרֵי
 בְּשָׂרְתִי לְכֶם אֶת־הַבְּשׂוּרָה בְּרֵאשׁוֹנָה׃
 + וְאַתֶּם לֹא בְּזִיתֶם אֶת־נִסְיוֹנִי אֲשֶׁר־נּוֹסִיתִי
 בְּבִשְׂרֵי וְלֹא נִעַלְתֶּם אֹתוֹ כִּי אִם־קִבַּלְתֶּם
 אֹתִי כַמְּלֵאֵךְ אֱלֹהִים כַּמְּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ׃
 + וְעַתָּה אֵינִי אֲשֶׁרְכֶם הֵן מַעֲיֵד
 אֲנִי עֲלֵיכֶם שְׂאֵם־יְכַלְתֶּם הֲיִיתֶם
 נִקְרִים אֶת־עֵינֵיכֶם לְתִתָּן לִי׃

+ וְלֵכֶם חָלְלֵתְכֶם מֵהָאֵל לְכֶם וְיִחַזְקוּ
 לְכֶם׃
 + וְשִׁמְחֵתְכֶם בְּחֵן לֵךְ מֵהָאֵל לְכֶם
 לְחַסְדֵיכֶם מֵהָאֵל וְכִי תִבְּרֶה אֱלֹהִים
 וְשִׁמְחֵתְכֶם בְּחֵן׃
 + וְעַתָּה מֵהָאֵל וְהֵאֱלֹהֵיכֶם
 בְּעַבְדֵי אֱלֹהֵיכֶם וְלֵכֶם חָלְלֵתְכֶם׃
 + וְכִי תִבְּרֶה אֱלֹהִים וְשִׁמְחֵתְכֶם
 בְּחֵן מֵהָאֵל וְכִי תִבְּרֶה אֱלֹהִים
 וְשִׁמְחֵתְכֶם בְּחֵן׃

τω παρείναί με προς υμάς 19+ τεκνία μου ους πάλιν
 my being at hand with you. My sons, whom again

ωδίνω άχρις ου μορφωθή χριστός εν υμίν 20+
 I travail as far as of which [time] should have been formed Christ] in you.

ήθελον δε παρείναί προς υμάς άρτι και αλλάξαι
 And I wanted to be at hand with you just now, and to change

την φωνήν μου ότι απορούμαι εν υμίν 21+ λέγετέ μοι
 my voice; for I am perplexed as to you. Tell me,

οι υπό νόμον θέλοντες είναι τον νόμον ουκ
 O ones under law wanting to be], the law do you not

ακούετε 22+ γέγραπται γαρ ότι Αβραάμ δύο υιούς
 hearken to]? For it has been written that Abraham two sons

έσχεν ένα εκ της παιδίσκης και ένα εκ της
 had]; one of the maidservant, and one of the

ελευθέρας 23+ αλλ' ο μεν εκ της παιδίσκης κατά
 free [woman] . But the one indeed of the maidservant according to

σάρκα γεγέννηται ο δε εκ της ελευθέρας διά
 flesh has been born]; but the one of the free [woman] [was] through

της επαγγελίας 24+ άτινά εστιν αλληγορούμενα
 the promise. Which [things] are allegorized;

αύται γαρ εισιν αι δύο διαθήκαι μία μεν από όρους
 for these are the two covenants; one indeed from mount

Σινά εις δουλείαν γεννώσα ήτις εστιν Αγάρ 25+
 Sinai, in slavery born], which is Hagar.

בְּנֵי אִשְׁרָאֵל נִתּוּן שְׁנֵי בְּחֻבֵּי
 לְדָה עַד כִּי־יוּצֵר בְּכֶם הַמְּשִׁיחַ:
 + אֲמֹנָה חֲפֻצְתִּי לְהִיּוֹת עֵתָה אֲצַלְכֶם
 לְשָׁנוֹת אֶת־קוֹל דְּבָרֵי כִּי נִבְּוֶה אֲנִי בְּכֶם:
 + אֲמָרוּ לִי אַתֶּם חֲפֻצִּים לְהִיּוֹת תַּחַת
 הַתּוֹרָה הַלֵּא שְׁמַעְתֶּם אֶת־הַתּוֹרָה:
 + כִּי כְּתוּב שְׁנֵי בָּנִים הָיוּ לְאַבְרָהָם
 הָאֶחָד מִן־הָאִמָּה וְהַשֵּׁנִי מִן־הַחֲפֻצָּה:
 + וּבֶן־הָאִמָּה נוֹלַד לְפִי הַבְּשָׂר
 וּבֶן־הַחֲפֻצָּה עַל־פִּי הַחֲבֻצָּה:
 + וְהַדְּבָרִים הֵם מְשָׁל כִּי אֵלֶּה
 הֵן שְׁתֵּי הַבְּרִיתוֹת הָאֶחָת מִן־הַר
 סִינַי הַיּוֹלֶדֶת לַעֲבָדוֹת וְהִיא הַנֶּגֶד:
 + כִּי־סִינַי הוּא הַר בְּעֶרְבַּ וְהוּא כְּנָגֵד
 יְרוּשָׁלַיִם שְׁלֵ־עֵתָה כִּי־בְעַבְדוֹת הָיָא
 עִם־בְּנֵיהָ:

בְּנֵי אִשְׁרָאֵל נִתּוּן שְׁנֵי בְּחֻבֵּי
 לְדָה עַד כִּי־יוּצֵר בְּכֶם הַמְּשִׁיחַ:
 + אֲמֹנָה חֲפֻצְתִּי לְהִיּוֹת עֵתָה אֲצַלְכֶם
 לְשָׁנוֹת אֶת־קוֹל דְּבָרֵי כִּי נִבְּוֶה אֲנִי בְּכֶם:
 + אֲמָרוּ לִי אַתֶּם חֲפֻצִּים לְהִיּוֹת תַּחַת
 הַתּוֹרָה הַלֵּא שְׁמַעְתֶּם אֶת־הַתּוֹרָה:
 + כִּי כְּתוּב שְׁנֵי בָּנִים הָיוּ לְאַבְרָהָם
 הָאֶחָד מִן־הָאִמָּה וְהַשֵּׁנִי מִן־הַחֲפֻצָּה:
 + וּבֶן־הָאִמָּה נוֹלַד לְפִי הַבְּשָׂר
 וּבֶן־הַחֲפֻצָּה עַל־פִּי הַחֲבֻצָּה:
 + וְהַדְּבָרִים הֵם מְשָׁל כִּי אֵלֶּה
 הֵן שְׁתֵּי הַבְּרִיתוֹת הָאֶחָת מִן־הַר
 סִינַי הַיּוֹלֶדֶת לַעֲבָדוֹת וְהִיא הַנֶּגֶד:
 + כִּי־סִינַי הוּא הַר בְּעֶרְבַּ וְהוּא כְּנָגֵד
 יְרוּשָׁלַיִם שְׁלֵ־עֵתָה כִּי־בְעַבְדוֹת הָיָא
 עִם־בְּנֵיהָ:

της ελευθέρας

of the free one.

5 η

1+ τη ελευθερία ούν η χριστός ημάς ηλευθέρωσεν
In the freedom then in which Christ freed us,

στήκετε και μη πάλιν ζυγώ δουλείας ενέχεσθε 2+
stand firmly, and do not again with [the] yoke of slavery be pressed upon!

ίδε εγώ Παύλος λέγω υμίν ότι εάν περιτέμνησθε
Behold! I Paul say to you, that if you should be circumcised,

χριστός υμάς ουδέν ωφελήσει 3+ μαρτύρομαι δε
Christ you no shall derive] benefit. And I testify

πάλιν παντί ανθρώπω περιτεμνομένω ότι
again to every man being circumcised, that

οφειλέτης εστίν όλον τον νόμον ποιήσαι 4+
he is a debtor [[the] entire law to observe].

κατηργήθητε από του χριστού οίτινες εν νόμω
You were rendered useless from the Christ, O ones whoever by [the] law

δικαιούσθε της χάριτος εξεπέσατε 5+ ημείς γαρ
are being justified]; favor you fell from]. For we

πνεύματι εκ πίστεως ελπίδα δικαιοσύνης
in spirit of belief [[the] hope of righteousness

απεκδεχόμεθα 6+ εν γαρ χριστώ Ιησού ούτε περιτομή
await]. For in Christ Jesus neither circumcision

τι ισχύει ούτε ακροβυστία αλλά πίστις δι' αγάπης
prevails any, nor uncircumcision, but belief through love

+
ועתה עמדותי נא בחרותי אשר שחרר
אתנו המשית ואל־תשובו להִכָּבֵשׁ בְּעַל
הָעֲבֹדוֹת:
+ הִנֵּה אֲנִי פּוֹלֵס אֵימָר לְכֶם
שָׂאִם־תִּמְוִלוּ לֹא־יוֹעִיל לְכֶם הַמְּשִׁיחַ:
+ וּמַעִיד אֲנִי עוֹד הַפֶּעַם בְּכָל־אִישׁ אֲשֶׁר
יִמְוֵל שְׁחִיב הוּא לְשָׁמֵר אֶת־הַתּוֹרָה כּוֹלָהּ:
:

+ וְנִזְרַתֶּם מִן־הַמְּשִׁיחַ אֲתֶם הַמְּצַטְדִּיקִים
בַּתּוֹרָה אֲבַדְתֶּם מִן־הַחֹסֶד:
+ כִּי־אֵנְחֵנוּ בְּרוּחַ נִיחָל מִתּוֹךְ הָאֱמוּנָה
לְתַקְנֵת הַצִּדְקָה:
+ כִּי בַּמְּשִׁיחַ לֹא הַמִּוְלָה תִּתְקַשֵּׁב וְלֹא
הָעֶרְלָה כִּי אִם־הָאֱמוּנָה הַפְּעֹלֶת בְּאֵהָבָה:
:

+
+ פֶּאֶסֶס מְוָלָה בְּחַיָּה אֱלֹהִים מְוָלָה
וְחַיָּה יוֹ אֱלֹהִים אֱלֹהִים
+ אֱהִי בְּחַיָּה וְחַיָּה אֱלֹהִים אֱלֹהִים
+ מְוָלָה אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְחַיָּה
+ חַיָּה אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְחַיָּה
+ חַיָּה אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְחַיָּה
:

+ אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְחַיָּה
וְחַיָּה אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים
נְפֻלָה:
+ אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְחַיָּה
לְחַיָּה אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים:
+ אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְחַיָּה
+ חַיָּה אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְחַיָּה
+ חַיָּה אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים לְחַיָּה
:

ενεργουμένη 7+ ετρέχετε καλώς τις υμάς ανέκοψε
operating]. You were running well; who hindered you

τη αληθεία μη πείθεσθαι 8+ η πεισμονή ουκ εκ
with the truth to not comply]? The persuasion [is] not from out of

του καλούντος υμάς 9+ μικρά ζύμη όλον το φύραμα
him calling you. A little yeast [[the] entire batch

ζυμοί 10+ εγώ πέποιθα εις υμάς εν κυρίῳ ότι ουδέν
leavens]. I [am] persuaded as to you in [the] Lord, that not

άλλο φρονήσετε ο δε ταρασσων υμάς βαστάσει
[any] other [way] you shall think]; and the one disturbing you shall bear

το κρίμα όστις αν η 11+ εγώ δε αδελφοί ει
the judgment, whoever he should be. But I, brethren, if

περιτομήν έτι κηρύσσω τι έτι διώκομαι άρα
circumcision I still proclaim, why yet [am] I persecuted? Then

κατήργηται το σκάνδαλον του σταυρού 12+ όφελον
is cleared away the obstacle of the cross]. Ought

και αποκόψονται οι αναστατούντες υμάς 13+
that they shall cut off the ones overthrowing you.

υμείς γαρ επ' ελευθερία εκληθητε αδελφοί μόνον μη
For you unto freedom were called], brethren; only not

την ελευθεριαν εις αφορμήν τη σαρκί αλλά διά
the freedom in opportunity in the flesh; but through

της αγάπης δουλεύετε αλλήλοις 14+ ο γαρ πας νόμος
the love serve one another! For the whole law

אֶתְּחִיל לְרַדְּךָ הַלֵּא מִבּוֹטֵל מִכְּשׁוֹל הַצְּלוּבִים
+ מִי יִתֵּן וַיִּפְרְתוּ הַמַּדְיָחִים אֶתְּכֶם
+ כִּי אַתֶּם אַחֵי לַחֲרוּת נִקְרָאתֶם וּבְלִבְד
שְׁלֵא תִהְיֶה הַחֲרוּת סְבֵה לְבָשָׂר אֶלֶּא
שְׁתַּעֲבְדוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ בְּאַהֲבָה
+ כִּי כָל־הַתּוֹרָה כְּלוּלָה בַּמִּצְוָה
הָאַחַת הַזֹּאת וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ
+ הַיִּשְׁבָּתִים לְרוּחַ מִי חָשָׂךְ אֶתְּכֶם מִשְׁמַע
אֶל־הָאֱמֶת
+ הַפְּתוּי הַזֶּה אֵינָנוּ מֵאֵת הַקְּרָא אֶתְּכֶם
+ מֵעַט שָׂאֵר מִחֲמִין אֶת־כָּל־הָעֶסֶה
+ מוּבְטָח אֲנִי בְּכֶם בְּאֵדוֹן כִּי לֹא
תִהְיֶה רוּחַ אַחֲרֵת עִמָּכֶם וְהַעֲכֹר
אֶתְּכֶם יִשָּׂא אֶת־עוֹנוֹ וְיִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה
+ וְאֲנִי אַחֵי אִם־אֶכְרִיז עוֹד הַמִּילָה עַל־מָה

אֶתְּחִיל לְרַדְּךָ הַלֵּא מִבּוֹטֵל מִכְּשׁוֹל הַצְּלוּבִים
+ מִי יִתֵּן וַיִּפְרְתוּ הַמַּדְיָחִים אֶתְּכֶם
+ כִּי אַתֶּם אַחֵי לַחֲרוּת נִקְרָאתֶם וּבְלִבְד
שְׁלֵא תִהְיֶה הַחֲרוּת סְבֵה לְבָשָׂר אֶלֶּא
שְׁתַּעֲבְדוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ בְּאַהֲבָה
+ כִּי כָל־הַתּוֹרָה כְּלוּלָה בַּמִּצְוָה
הָאַחַת הַזֹּאת וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ
+ הַיִּשְׁבָּתִים לְרוּחַ מִי חָשָׂךְ אֶתְּכֶם מִשְׁמַע
אֶל־הָאֱמֶת
+ הַפְּתוּי הַזֶּה אֵינָנוּ מֵאֵת הַקְּרָא אֶתְּכֶם
+ מֵעַט שָׂאֵר מִחֲמִין אֶת־כָּל־הָעֶסֶה
+ מוּבְטָח אֲנִי בְּכֶם בְּאֵדוֹן כִּי לֹא
תִהְיֶה רוּחַ אַחֲרֵת עִמָּכֶם וְהַעֲכֹר
אֶתְּכֶם יִשָּׂא אֶת־עוֹנוֹ וְיִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה
+ וְאֲנִי אַחֵי אִם־אֶכְרִיז עוֹד הַמִּילָה עַל־מָה

εν ἐνὶ λόγῳ πληροῦνται εν τῷ ἀγαπήσεις
 in one account is fulfilled, in the [saying], You shall love
 τον πλησίον σου ὡς εαυτόν 15+ εἰ δε ἀλλήλους
 your neighbor as yourself. But if one another
 δάκνετε και κατασθίετε βλέπετε μη ὑπὸ ἀλλήλων
 you bite] and devour, take heed! lest by one another
 ἀναλωθῆτε 16+ λέγω δε πνεύματι περιπατεῖτε και
 you should be consumed. And I say, in spirit Walk!] and
 ἐπιθυμίαν σαρκός ου μη τελήσητε 17+ ἡ γαρ σαρξ
 [[the] desire of [the] flesh in no way should you fulfill]. For the flesh
 ἐπιθυμεί κατά του πνεύματος το δε πνεύμα κατά της
 lusts against the spirit, and the spirit against the
 σαρκός ταῦτα δε ἀντίκειται ἀλλήλοις ἵνα μη α ἂν
 flesh; and these [things] are an adversary to one another, that not what ever
 θέλητε ταῦτα ποιήτε 18+ εἰ δε πνεύματι ἀγεσθε
 you should want these [things] you should do. But if in spirit you be led,
 ουκ εστέ ὑπὸ νόμον 19+ φανερά δε εστι τα ἔργα της
 you are not under law. apparent And are the works of the
 σαρκός ἀτινά εστι μοιχεία πορνεία ἀκαθαρσία
 flesh]; which are, adultery, harlotry, uncleanness,
 ἀσέλγεια 20+ εἰδωλολατρία φαρμακεία ἐχθραὶ ἐρεις
 lewdness, idolatry, sorcery, hatreds, strifes,
 ζήλοι θυμοὶ ἐριθείαι διχοστασίαι αἰρέσεις 21+ φθόνοι
 jealousies, rages, contentions, discords, sects, envies,

+ אָבֶל אִם-תִּנְשְׁכוּ וְתֹאכְלוּ אִישׁ אֶת-אָחָיו
 רָאוּ פֶּן-תִּכְּוֹלוּ אִישׁ עַל-יְדֵי רֵעֵהוּ:
 + וְהִנְנִי אֹמֵר הַתְּהַלְּכוּ בְּרוּחַ
 וְלֹא תִמְלֹאוּ אֶת-תַּאֲוֹת הַבֶּשֶׂר:
 + כִּי הַבֶּשֶׂר מִתְּאֵוֶה הַפֶּךָ מִן-הַרוּחַ וְהַרוּחַ
 הַפֶּךָ מִן-הַבֶּשֶׂר וְשֵׁנֵיהֶם מִתְּקוּמָמִים זֶה לָזֶה
 וְכֵן אֵין אַתֶּם עֹשִׂים אֶת אֲשֶׁר תִּחְפְּצוּ:
 + וְאִם יְהִיֶה הַרוּחַ מְנַהִיגְכֶם אָז אֵינְכֶם

תַּחַת הַתּוֹרָה:
 + וְנֹדְעִים הֵמָּה פְּעֻלֵי הַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר
 הֵם נֹאפִים זְנוּת טוֹמְאָה וְזִמָּה:
 + עֲבוֹדַת אֱלִילִים וּכְשָׁפִים אֵיבוֹת וּמִצָּה
 וְקִנְיָה וְרִגְזֵי מְרִיבוֹת מַחֲלָקוֹת וְכַתּוֹת:
 + עַיִן רָעָה וְרִצָּח שְׂכָרוֹן וּזְלָלוֹת וְדוּמִיָּה
 אֲשֶׁר אֹמֵר מִה-שְׂכָבֶר אָמַרְתִּי כִּי-עֹשֵׂי
 אֱלֹהִים לֹא יִנְחַלוּ מַלְכוּת הָאֱלֹהִים:
 + אֵלֶּם יְהִיֶה הַרוּחַ מְנַהִיגְכֶם אָז אֵינְכֶם

+ ר' יב טו לטו חבגלחא א' א' חלחא
 טו ו' ולח טו ט' ח' טו ו' חלחא א'
 + א' ח' א' ו' ח' חלחא א' חלחא
 יו ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 + ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ל' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 + ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'

ל' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 + ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 + ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'

φόνοι μέθαι κώμοι και τα ὅμοια τούτοις α
 murders, intoxications, debaucheries, and the [things] likened to these; which
 προλέγω υμῖν καθὼς και προείπον ὅτι οι
 I say beforehand to you, as also I foretold, that the ones
 τα τοιαύτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ
 such [things] practicing [the] kingdom of God

ου κληρονομήσουσιν 22+ ο δε καρπός του πνεύματός
 shall not inherit]. But the fruit of the spirit

εστιν αγάπη χαρά ειρήνη μακροθυμία χρηστότης
 is love, joy, peace, leniency, graciousness,

αγαθωσύνη πίστις 23+ πραότης εγκράτεια κατά
 goodness, belief, gentleness, self-control; against

των τοιούτων ουκ ἐστι νόμος 24+ οι δε του χριστού
 such [things] there is no law. But the ones of the Christ

την σάρκα εσταύρωσαν συν τοις παθήμασι και ταις
 the flesh crucified] with the passions and the

επιθυμiais 25+ ει ζώμεν πνεύματι πνεύματι και
 lusts. If we live in spirit, in spirit also

στοιχῶμεν 26+ μη γινώμεθα κενόδοξοι
 we should be conformed to. We should not become ones self-seeking of glory,

αλλήλους προκαλούμενοι αλλήλοις φθονούντες
 one another challenging], one another bearing a grudge against].

6 1

1+ αδελφοί εάν και προληφθή άνθρωπος εν τινι
 Brethren, if even should be taken first a man] in some

<p>+ וּפְרִי הַרוּחַ הוּא אֲהָבָה שְׂמֵחָה וְשָׁלוֹם + אֲרֶךְ רוּחַ וְנְדִיבוּת וְחֶסֶד וְאַמּוּנָה : + וְעֲנוּה וּפְרִישׁוֹת לְנֶגֶד עֲשֵׂי אֱלֹהִים אֵין-תּוֹרָה : + וְאֲשֶׁר הֵם לְמִשִּׁיחַ צָלְבוֹ אֶת-בְּשָׂרָם עִם-תְּשׁוּקָתוֹ וְתַאֲוָתָיו : + אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ :</p>	<p>+ וְלֹא נִדְרֶה אַחֲרֵי כְבוֹד-שָׁוְא לְהַכְעִים אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וּלְקַנֵּא אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ : + אַחֲרֵי אֵף אִם-יִתְפַּשׂ אִישׁ מִכֶּם בְּעִבְרָה אַתֶּם אַנְשֵׁי הַרוּחַ תְּקִימוּהוּ בְּרוּחַ עֲנוּה וְהִשְׁמַר לְנַפְשׁוֹ פֶּן-תָּבֹא לִידֵי-נִסְיוֹן גַּם-אִתָּה :</p>
--	--

<p>+ אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ : אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ : אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ : אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ : אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ : אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ :</p>	<p>+ אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ : אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ : אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ : אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ : אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ : אִם-נִחְיֶה בְּרוּחַ נִתְהַלְּקָה גַם-בְּרוּחַ :</p>
---	---

παραπτώματι υμείς οι πνευματικοί καταρτίζετε
 transgression, you the spiritual ones ready
 τον τοιούτον εν πνεύματι πραότητος σκοπών σεαυτόν
 such in spirit of gentleness! watching yourself
 μη και συ πειρασθής 2+ αλλήλων τα βάρη βαστάζετε
 lest also you should be tested. one another's loads Bear!
 και ούτως αναπληρώσατε τον νόμον του χριστού 3+
 and so you shall fulfill the law of the Christ.
 ει γαρ δοκεί τις είναι τι μηδέν ων
 For if anyone thinks to be anything, being nothing,
 εαυτόν φρεναπατά 4+ το δε έργον εαυτού δοκιμαζέτω
 he deceives his own mind. And his own work let try
 έκαστος και τότε εις εαυτόν μόνον το καύχημα
 each], and then in himself only [[cause for] boasting
 έξει και ουκ εις τον έτερον 5+ έκαστος γαρ
 shall he have], and not as to another. For each
 το ιδιον φορτίον βαστάσει 6+ κοινωνείτω δε ο
 his own load shall bear]. let participate with And the one
 κατηχούμενος τον λόγον τω κατηχούντι εν πάσιν
 being instructed in the word] the one instructing in all
 αγαθοίς 7+ μη πλανάσθε θεός ου μυκτηρίζεται
 good [things]! Be not misled! God is not to be sneered at;
 ο γαρ εάν σπείρη άνθρωπος τούτο και θερίσει 8+
 for whatever should sow a man], this also he shall reap.
 ότι ο σπείρων εις την σάρκα εαυτού εκ της
 For the one sowing to his own flesh, of the
 σαρκός θερίσει φθοράν ο δε σπείρων εις το
 flesh shall harvest corruption; but the one sowing for the

+ שָׂאוּ אִישׁ אֶת־מִשְׂאָ רֵעֵהוּ כִּן תִּקְיָמוּ
 אֶת־תּוֹרַת הַמְּשִׁיחַ :

+ כִּי תִחְשַׁב אֶת־עֲצָמוֹ לְהִיֹּת־מָה
 וְאֵינָנוּ מֵאוֹמָה אֶת־נַפְשׁוֹ הוּא מְרַמָּה :
 + אֲבָל יִבְחַן כָּל־אִישׁ אֶת־מַעֲשָׂהוּ וְאֵז לֹ
 לְבָדוֹ תִּהְיֶה תְהַלְתּוֹ וְלֹא כִּנְגִיד אַחֵר :
 + כִּי כָל־אִישׁ אֶת־מִשְׂאֵו יִשָּׂא :

+ הַמְּלֻמָּד בְּדָבָר יִחַלֵּק מִכָּל־טוֹבוֹ
 לְמִלְמָדָהוּ :

+ אֶל־תִּתְעוּ אֱלֹהִים לֹא־יִתֵּן לְהִתֵּל בּוֹ
 כִּי אֶת־אֲשֶׁר יִזְרַע הָאָדָם אֹתוֹ יִקְצֹר :
 + כִּי הַזְרַע בְּבִשְׂרוֹ יִקְצֹר כְּלִיזֹן מִבִּשְׂרוֹ
 וְהַזְרַע בְּרוּחַ יִקְצֹר מִן־הַרוּחַ חַיֵּי עוֹלָם :

+ אֲנִי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי
 כִּי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי
 + אֲנִי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי
 כִּי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי
 + אֲנִי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי
 כִּי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי :

+ אֲנִי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי
 כִּי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי
 + אֲנִי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי
 כִּי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי
 + אֲנִי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי
 כִּי אֶשְׂכַּח אֶת־כָּל־כְּלָמַי :

πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον 9+
 harvest, of the spirit shall reap life eternal.
 το δε καλόν ποιούντες μη εκκακώμεν καιρῷ γαρ
 And in good doing] we should not tire; time for
 ιδίῳ θερίσομεν μη εκλυόμενοι 10+ ἀρα οὖν ως
 in its own] we shall harvest, not fainting. So then as
 καιρὸν ἔχομεν εργαζόμεθα το αγαθόν προς πάντας
 occasion we have], we should work good to all,
 μάλιστα δε προς τους οικείους της πίστεως 11+
 and especially to the members of the family of the belief.
 ἴδετε πηλίκους υμίν γράμμασιν ἔγραψα τη ἐμῇ χειρὶ
 Behold how great to you letters I wrote] with my hand!
 12+ ὅσοι θέλουσιν ευπροσωπήσαι εν σαρκί οὔτοι
 As many as want to have the right appearance in [the] flesh, these
 αναγκάζουσιν υμᾶς περιτέμεσθαι μόνον ἵνα μη τῷ
 compel you to be circumcised; only that not for the
 σταυρῷ του χριστου διώκονται 13+ ουδέ γαρ οἱ
 cross of the Christ they should be persecuted]. For neither the ones
 περιτεμνομένοι αυτοί νόμον φυλάσσουν ἀλλά
 being circumcised themselves [[the] law guard], but
 θέλουσιν υμᾶς περιτέμεσθαι ἵνα εν τη υμετέρα
 they want you to be circumcised, that in your
 σαρκί καυχῆσονται 14+ ἐμοί δε μη γένοιτο
 flesh they should boast]. But for me may it not be
 καυχᾶσθαι εἰ μη εν τῷ σταυρῷ του κυρίου ημών
 to boast except in the cross of our Lord

וְאִנְחֵנו אֶל־נִלְאָה בְעֲשׂוֹת הַטּוֹב
 כִּי־נִקְצָר בְּעֵתוֹ אִם־לֹא נִרְפָּה:
 לְכֵן כַּאֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְנוּ נַעֲשֶׂה־נָּא
 אֶת־הַטּוֹב עִם־כָּל־אָדָם וּבִיּוֹתֵר עִם־בְּנֵי
 אֲמוֹנֵתְנוּ:
 וְרֵאוּ־נָא מַה־גָּדוֹל הַמִּכְתָּב
 אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי אֵלֵיכֶם בְּיָדִי:
 הַחֲפָצִים לְהִתְהַדָּר בַּבֶּשֶׂר אֵין

כּוֹפִים אֶתְכֶם לְהַמּוֹל אֶלָּא כְּרִי
 שְׁלֹא־יִרְדְּפוּ עַל־צְלוּב הַמְּשִׁיחַ:
 כִּי גַם־הֵם הַנְּמוּלִים לֹא יִשְׁמְרוּ
 אֶת־הַתּוֹרָה רַק רְצוּנָם אֲשֶׁר תִּמּוּלוּ לְמַעַן
 יִתְהַלְּלוּ בַּבֶּשֶׂרְכֶם:
 וְאִנְכִי חִלִּילָה לִי מִהִתְהַלֵּל בְּלִתִּי
 אִם בְּצְלוּב אֲדִינֵנוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר־בוּ
 הָעוֹלָם נִצְּלָב־לִי וְאִנִּי נִצְּלָב לְעוֹלָם:

+ חַבְּתֶיךָ וְלֹא לֵךְ מִדָּוִד כִּי
 מִדָּוִד לְיָדֵי אֲנִי וְנִסְיָ יֵשׁ לֵךְ אֲנִי לְךָ:
 + מִשְׁעָר מִחַטָּה יֵשׁ אֲנִי אֲנִי לְךָ
 נִפְלֵא לְכַתֵּב לֵךְ לְיָדֵי אֲנִי
 לֵךְ בְּיָדֵי אֲנִי וְנִסְיָ אֲנִי:
 + מִשְׁעָר אֲנִי בְּיָדֵי אֲנִי לְךָ כִּי:
 + אֲנִי וְיָדֵי אֲנִי בְּיָדֵי אֲנִי
 מִשְׁעָר אֲנִי לְךָ לְךָ וְיָדֵי אֲנִי

וְנִסְיָ אֲנִי מִשְׁעָר אֲנִי לְךָ וְיָדֵי אֲנִי:
 + אֲנִי לְךָ מִשְׁעָר אֲנִי וְיָדֵי אֲנִי
 נִפְלֵא לְכַתֵּב אֲנִי לְךָ וְיָדֵי אֲנִי
 וְנִסְיָ אֲנִי מִשְׁעָר אֲנִי לְךָ וְיָדֵי אֲנִי:
 + אֲנִי לְךָ מִשְׁעָר אֲנִי וְיָדֵי אֲנִי
 וְנִסְיָ אֲנִי מִשְׁעָר אֲנִי לְךָ וְיָדֵי אֲנִי

Ἰησοῦ χριστοῦ δι' οὗ εμοί κόσμος εσταύρωται
Jesus Christ, through whom to me [the] world has been crucified,

καγὼ τῷ κόσμῳ **15+** ἐν γὰρ χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε
and I to the world. For in Christ Jesus neither
περιτομὴ τι ἰσχύει οὔτε ακροβυστία ἀλλὰ καινὴ
circumcision prevails in anything, nor uncircumcision, but a new

κτίσις **16+** καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν
creation. And as many as to this rule shall conform],

εἰρήνη ἐπ' αὐτούς καὶ ἔλεος καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ
peace [be] upon them, and mercy, and upon the Israel

τοῦ θεοῦ **17+** τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω
of God. For the rest, troubles for me no one let make];

ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἐν
for I the marks of the Lord Jesus in

τῷ σώματί μου βαστάζω **18+** ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν
my body bear]. The favor of our Lord

Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν ἀδελφοί
Jesus Christ [be] with your spirit, brethren.

αμήν

Amen.

לְאַלְהִים: +
כִּי־בְמַשְׁיַח יֵשׁוּעַ לֹא־הִמְלִיחַ תְּחַשֵּׁב +
וְלֹא־הָעֲרָלָה כִּי אִם־הִבְרִיאָהּ תִּחְדָּשֶׁת: +
וְכָל־הַנְּהַגִּים כְּשׁוֹרָה תִּזְאָת שְׁלוֹם +
וּרְחֻמִּים עָלֵיהֶם וְעַל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
+ מַעֲתָה אִישׁ אֶל־יְלֵאֲנִי עוֹד כִּי
אֶת־חֲבוּרוֹת הָאָדוֹן יֵשׁוּעַ אֲנִי נֹשֵׂא בְּגוּיְתִי:
+ חֶסֶד יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲדַגִּינִי יְהִי
עִם־רוּחְכֶם אַחֵי אֱמִן:

+ חַבֵּל לֹא עָלַם לִי נִזְכָּר אֲנִי חָי
+ חֶסֶד וְחַיּוּת נְעָדָה בְּפִי, עֲקֵל רֵחַ:
+ לְבַחֲהֶם וְחַיּוּת נְעָדָה בְּחַסְדֵּךָ חַר
+ אֲסִחָה אֲנִי אֲחֵב:
+ לֹא חָיָה אֲנִי אֲחֵב אֲנִי אֲחֵב אֲנִי אֲחֵב
: אֲנִי אֲחֵב אֲנִי אֲחֵב אֲנִי אֲחֵב
+ אֲנִי אֲחֵב אֲנִי אֲחֵב אֲנִי אֲחֵב
אֲנִי אֲחֵב: +

1 8

1+ Παύλος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος
Paul, an apostle of Jesus Christ, through [the] will

θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς
of God, to the holy ones, to the ones being in Ephesus and believers

ἐν χριστῷ Ἰησοῦ 2+ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
in Christ Jesus. Favor to you and peace from God

πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ 3+ εὐλογητός
our father, and [the] Lord Jesus Christ. Blessed be

ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ
the God and father of our Lord Jesus Christ,

ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογία πνευματικῇ
the one having blessed us with every blessing spiritual]

ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ 4+ καθὼς ἐξελέξατο
in the heavenlies in Christ; as he chose

ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου εἶναι ἡμᾶς
us in him before [the] founding of [the] world, for us to be

ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ 5+
holy and unblemished before him in love.

προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ
Having predefined us for adoption through Jesus Christ

εἰς αὐτόν κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ 6+
to himself, according to the good-pleasure of his will,

εἰς ἐπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν ἣ
in high praise of [the] glory of his favor, in which

+

<p>+ פּוֹלוֹס שְׁלִיחַ יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ בְּרָצוֹן אֱלֹהִים אֱלֹ-הֶקְדָּשִׁים הַנְּמַצְאִים בְּאַפְסוֹס וּמֵאֱמִינִים בְּמָשִׁיחַ יְשׁוּעַ: + חֶסֶד לְכֶם וְשָׁלוֹם מֵאֵת הָאֱלֹהִים אֲבִינִי וְאֲדֹנָיִנוּ יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ: + בְּרוּךְ הָאֱלֹהִים וְאֲבִי אֲדֹנָיִנוּ יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲשֶׁר בְּרַכְּנוּ בְּכָל-בְּרֵכַת רוּחַ</p>	<p>בְּמַרְוּמִים בְּמָשִׁיחַ: + כְּאֲשֶׁר בְּחַר אֶתְנוּ בּוֹ לְפָנָי מוֹסְדוֹת תְּבִיל לְהִיּוֹת קְדוֹשִׁים וְתַמְיָמוֹם לְפָנָיו בְּאַהֲבָה: + יַעֲדֵנוּ לוֹ לְבָנִים עַל-יְדֵי יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ כְּרָצוֹן חֶפְצוֹ: + לְתַהַלֵּל כְּבוֹד חֶסְדוֹ אֲשֶׁר-חָנַן אֶתְנוּ בִּידְרֹו:</p>
--	--

+

<p>+ פּוֹלוֹס שְׁלִיחַ יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ כְּרָצוֹן אֱלֹהִים אֱלֹ-הֶקְדָּשִׁים הַנְּמַצְאִים בְּאַפְסוֹס וּמֵאֱמִינִים בְּמָשִׁיחַ יְשׁוּעַ: + חֶסֶד לְכֶם וְשָׁלוֹם מֵאֵת הָאֱלֹהִים אֲבִינִי וְאֲדֹנָיִנוּ יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ: + בְּרוּךְ הָאֱלֹהִים וְאֲבִי אֲדֹנָיִנוּ יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲשֶׁר בְּרַכְּנוּ בְּכָל-בְּרֵכַת רוּחַ</p>	<p>כְּאֲשֶׁר בְּחַר אֶתְנוּ בּוֹ לְפָנָי מוֹסְדוֹת תְּבִיל לְהִיּוֹת קְדוֹשִׁים וְתַמְיָמוֹם לְפָנָיו בְּאַהֲבָה: + יַעֲדֵנוּ לוֹ לְבָנִים עַל-יְדֵי יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ כְּרָצוֹן חֶפְצוֹ: + לְתַהַלֵּל כְּבוֹד חֶסְדוֹ אֲשֶׁר-חָנַן אֶתְנוּ בִּידְרֹו:</p>
--	--

εχαρίτωσεν ημάς εν τω ηγαπημένω 7+ εν ω
 he showed favor on us by the one being loved; by whom
 έχομεν την απολύτρωσιν διά του αίματος αυτού την
 we have the release by ransom through his blood, the
 άφεσιν των παραπτωμάτων κατά τον πλούτον
 release of transgressions, according to the riches
 της χάριτος αυτού 8+ ης επερίσσευσεν εις ημάς εν
 of his favor, which he abounded in us in
 πάση σοφία και φρονήσει 9+ γνωρίσας ημίν το
 all wisdom and intelligence, having made known to us the
 μυστήριον του θελήματος αυτού κατά
 mystery of his will, according to
 την ευδοκίαν αυτού ην προέθετο εν αυτώ 10+ εις
 his good-pleasure, which he purposed in him, for
 οικονομίαν του πληρώματος των καιρών
 administration of the fullness of the times,
 ανακεφαλαιώσασθαι τα πάντα εν τω χριστώ τα εν
 recapitulating all [things] in the Christ, the [things] in
 τοις ουρανοίς και τα εν της γης εν αυτώ 11+ εν
 the heavens, and the [things] on the earth, in himself. In
 ω και εκληρώθημεν προορισθέντες κατά πρόθεσιν
 whom also we were chosen by lot, being predefined according to [the] intention
 του τα πάντα ενεργούντος κατά την βουλήν
 of the one all [things] operating] according to the counsel
 του θελήματος αυτού 12+ εις το είναι ημάς εις έπαινον
 of his will, for us to be in high praise
 της δόξης αυτού τους προηλπικότας εν τω χριστώ 13+
 of his glory, of the ones hoping earlier in the Christ.

+ וְאֲשֶׁר-בּוֹ לָנוּ הַפְּדִיּוֹם בְּדָמוֹ מִהַשְׁבָּשָׁמַיִם וּמִהַשְּׁבָאָרֶץ :
 + וְסִלִּיחַת הַפְּשָׁעִים כְּרַב חֶסֶד : וְבוֹ לְקַחְנוּ נִחְלָתָנוּ אֲנַחְנוּ הַמְּיוֹעָדִים לָהּ
 + אֲשֶׁר בָּא עָלֵינוּ בַשְּׁפַע-חֶכְמָה וְהַשְׂכֵּל : מִלְּפָנַיִם בְּמַחְשַׁבַת פֶּעַל הַכֹּל כְּעֵצַת הַפְּצוֹ :
 + וְהוֹדִיעַ אֶתְנוּ אֶת-סוּד הַפְּצוֹ לְהַיּוֹת לְתַהֲלֵת כְּבוֹדוֹ אֲנַחְנוּ
 + כְּרֻצוֹנוֹ וְעֵצָתוֹ מִרֹאשׁ אֲשֶׁר יַעַץ בּוֹ : אֲשֶׁר יַחְלָנוּ אֶל-הַמְּשִׁיחַ מֵאִז :
 + עַל-דִּבְרֵי הַנְּהַנְתּוֹ בְּמִלְּאֵת וְאֲשֶׁר נִם-אַתֶּם שְׁתוּלִים בּוֹ אַחֲרַי
 הַיָּמִים לְקַבֵּל אֶת-הַכֹּל בְּמִשְׁחָ

+ וְכִּי רָאִה לְ פִּי אֲנִי מִכֹּחַ מַלְאָכָא :
 + וְכִּי רָאִה לְ פִּי אֲנִי מִכֹּחַ מַלְאָכָא :
 + וְכִּי רָאִה לְ פִּי אֲנִי מִכֹּחַ מַלְאָכָא :
 + וְכִּי רָאִה לְ פִּי אֲנִי מִכֹּחַ מַלְאָכָא :
 + וְכִּי רָאִה לְ פִּי אֲנִי מִכֹּחַ מַלְאָכָא :
 + וְכִּי רָאִה לְ פִּי אֲנִי מִכֹּחַ מַלְאָכָא :
 + וְכִּי רָאִה לְ פִּי אֲנִי מִכֹּחַ מַלְאָכָא :
 + וְכִּי רָאִה לְ פִּי אֲנִי מִכֹּחַ מַלְאָכָא :
 + וְכִּי רָאִה לְ פִּי אֲנִי מִכֹּחַ מַלְאָכָא :
 + וְכִּי רָאִה לְ פִּי אֲנִי מִכֹּחַ מַלְאָכָא :

ἐν ᾧ και υμεῖς ἀκούσαντες τον λόγον της
In whom also you, having heard the word of the
 ἀληθείας το ευαγγέλιον της σωτηρίας υμών ἐν ᾧ
truth the good news of your deliverance -- in whom
 και πιστεύσαντες εσφραγίσθητε τῷ πνεύματι της
also having trusted, you were sealed by the spirit of the
 ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ 14+ ος ἐστιν ἀρραβὼν
promise in the holy; who is [the] deposit
 της κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν της
of our inheritance, in a release by ransom of the
 περιποιήσεως εἰς ἐπαινον της δόξης αὐτοῦ 15+ διὰ
procurement in high praise of his glory. Because of
 τούτο καγὼ ἀκούσας την καθ' υμάς πίστιν ἐν τῷ
this, I also having heard the among you belief] in the
 κυρίῳ Ἰησοῦ και την ἀγάπην την εἰς πάντας τοὺς
Lord Jesus, and the love, the one towards all the
 ἁγίους 16+ οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ υμῶν μνεΐαν
holy ones, cease not giving thanks for you, mention
 υμῶν ποιούμενος ἐπὶ των προσευχῶν μου 17+ ἵνα ο
of you making] in my prayers, that the
 θεός του κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ ο πατήρ
God of our Lord Jesus Christ, the father
 της δόξης δώη υμῖν πνεῦμα σοφίας και
of glory, should give to you spirit of wisdom] and
 ἀποκαλύψει ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18+ πεφωτισμένους
revelation in full knowledge of him, giving light

שְׁמַעְכֶּם דְּבַר הָאֱמֶת אֶת-בְּשׂוֹרַת יֵשׁוּעַ תְּכֶם
 וְאֲשֶׁר בּוֹ כְּשֶׁהֲאִמַּנְתֶּם גַּם-נִחַתְמַתֶּם
 בְּרוּיַח הַהִבְטָחָה רוּיַח הַקְּדוֹשׁ:
 + כִּי זֶה עָרְבוֹן נִחַלְתָּנוּ לְפָדוֹת-לּוֹ
 עִם סְגוּלָה לְתַהַלֵּת כְּבוֹדוֹ:
 + בְּעִבּוֹר זֹאת גַּם-אֲנֹכִי אַחֲרֵי שְׁמִעֵי
 אֲמוּנַתְכֶם בְּאֲדַנִּינוּ יֵשׁוּעַ וְהֶאֱהָבָה
 אֲשֶׁר-אֶהְבַּתֶּם אֶת-כָּל-הַקְּדוּשִׁים:

+ לֹא אֶחָדֵל מֵהוֹדוֹת בְּעִבּוֹרְכֶם בְּהִזְכִּירֵי
 אֶתְכֶם בְּתַפְלִיתִי:
 + שִׁיתֵן לְכֶם אֱלֹהֵי אֲדַנִּינוּ יֵשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ אֲבִי הַכְּבוֹד אֶת-רוּיַח
 הַחֲכָמָה וְהַחֲזוֹן לְדַעַת אֹתוֹ:
 + וַיֵּאָר עֵינָי לְבַבְכֶם לְמַעַן תִּדְעוּ מַה-הִיא
 תוֹחַלֵּת קְרִיאָתוֹ וּמַה-עֲשֶׂר כְּבוֹד נִחַלְתּוֹ
 בְּקְדוּשִׁים:

וְהָאֱלֹהִים יְיָ אֱרַחֲמֵנִי וְיִשְׁמַחַנִּי
 וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי
 בְּיָמֵי הַחַיִּים וְהַחַיִּים וְהַחַיִּים
 + וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי
 וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי
 + וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי
 וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי
 וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי:

+ לֹא יִשְׂמַחַנִּי אֱלֹהֵי אֲדַנִּינוּ
 אֱלֹהֵי אֲדַנִּינוּ וְיִשְׂמַחַנִּי
 + וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי
 אֱלֹהֵי אֲדַנִּינוּ וְיִשְׂמַחַנִּי
 + וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי
 וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי
 וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי וְיִשְׂמַחַנִּי:

τους οφθαλμούς της διανοίας υμών εις το ειδέναι υμάς
of the eyes of your thought, for you to know
τις εστιν η ελπίς της κλήσεως αυτού και τις ο
what is the hope of his calling, and what the
πλούτος της δόξης της κληρονομίας αυτού εν τοις
riches of the glory of his inheritance [is] in the
αγίοις 19+ και τι το υπερβάλλον μέγεθος
holy ones, and what the exceeding greatness
της δυνάμεως αυτού εις ημάς τους πιστεύοντας κατά
of his power in us the ones believing, according to
την ενέργειαν του κράτους της ισχύος αυτού 20+ ην
the energy of the might of his strength, which
ενήργησεν εν τω χριστώ εγείρας αυτόν εκ των
he operated in the Christ, having raised him from the
νεκρών και εκάθισεν εν δεξιά αυτού εν τοις
dead, and seated him at his right [hand] in the
επουρανόις 21+ υπεράνω πάσης αρχής και εξουσίας
heavenlies, above every sovereignty and authority,
και δυνάμεως και κυριότητος και παντός ονόματος
and power and lordship, and every name
ονομαζομένου ου μόνον εν τω αιώνι τούτω αλλά και
named, not only in this eon, but also
εν τω μέλλοντι 22+ και πάντα υπέταξεν υπό
in the one about to be. And all [things] he submitted under
τους πόδας αυτού και αυτόν έδωκε κεφαλήν υπέρ
his feet, and gave him [to be] head over
πάντα τη εκκλησία 23+ ήτις εστί το σώμα αυτού το
all [things] to the assembly, which is his body, the
πλήρωμα του πάντα εν πάσι πληρουμένου
fullness of the all [things] in all one fulfilling].

ומה-יתרון גדולת גבורתו בנו + תזה בלבד כי אם גם בעולם הבא :
המאמינים כפי פעולת עצם כחו : ויפת כל תחת רגליו ויתן
+ אשר פעל במשיח בהעיר אתו : אתו לראש לכל אל-העדה :
מן-המתים ויושיבנו לימינו במרומים : אשר היא גופו מלוא של-הממלא
+ ממעל לכל-שררה ושלטון וגבורה : את-הכל בכל :
וממשה וכל הנקרא בשם לא-בעולם

אשר הוא גוף הממלא אתו לראש לכל אל-העדה : וממה-יתרון גדולת גבורתו בנו + תזה בלבד כי אם גם בעולם הבא :
המאמינים כפי פעולת עצם כחו : ויפת כל תחת רגליו ויתן : אתו לראש לכל אל-העדה :
אשר היא גופו מלוא של-הממלא אתו לראש לכל אל-העדה : וממה-יתרון גדולת גבורתו בנו + תזה בלבד כי אם גם בעולם הבא :
המאמינים כפי פעולת עצם כחו : ויפת כל תחת רגליו ויתן : אתו לראש לכל אל-העדה :
אשר היא גופו מלוא של-הממלא אתו לראש לכל אל-העדה : וממה-יתרון גדולת גבורתו בנו + תזה בלבד כי אם גם בעולם הבא :
המאמינים כפי פעולת עצם כחו : ויפת כל תחת רגליו ויתן : אתו לראש לכל אל-העדה :

2 ב

1+ και υμάς όντας νεκρούς τοις παραπτώμασι και
 And you being dead in transgressions and
 ταις αμαρτίαις 2+ εν αις ποτέ περιεπατήσατε κατά
 sins, in which at one time you walked according to
 τον αιώνα του κόσμου τούτου κατά τον άρχοντα
 the eon of this world, according to the ruler
 της εξουσίας του αέρος του πνεύματος του νυν
 of the authority of the air, of the spirit of the one now
 ενεργούντος εν τοις υιοίς της απειθείας 3+ εν οίς
 operating in the sons of disobedience; among whom
 και ημείς πάντες ανεστράφημέν ποτε εν ταις
 also we all behaved at some time or other, in the
 επιθυμίαις της σαρκός ημών ποιούντες τα θελήματα
 desires of our flesh, doing the wants
 της σαρκός και των διανοιών και ήμεν τέκνα φύσει
 of the flesh and the thoughts; and we were children by nature
 οργής ως και οι λοιποί 4+ ο δε θεός πλούσιος ων εν
 of wrath, as even the rest. But the God being rich in
 ελέει διά την πολλήν αγάπην αυτού ην ηγάπησεν
 mercy through the great love of his, which he loved
 ημάς 5+ και όντας ημάς νεκρούς τοις παραπτώμασι
 us, and we being dead in the transgressions,
 συνεζωοποίησε τω χριστώ χάριτί εστε σεσωσμένοι 6+
 [are] made alive together in the Christ (by favor you are being delivered),

+
 וְגַם-אֶתְכֶם אֲשֶׁר מֵתִים הֵייתֶם בְּפִשְׁעֵיכֶם +
 וְחַטָּאתֵיכֶם;
 וְאֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתֶּם בְּהֶם כְּדוֹר הָעוֹלָם +
 הַזֶּה כְּרִצּוֹן שָׂר מִמְשַׁלַּת הָאָוִיר וְהוּא
 הָרוּחַ הַפֹּעֵל כְּעַת בְּבִנֵי הַמָּוֵת;
 וְגַם-אֲנִיכֶם כּוֹלְנוּ בְּתוֹכְכֶם הֵלְכֶנּוּ
 לְפָנִים בְּתַאֲזוֹת הַבָּשָׂר לַעֲשׂוֹת

הַפְּצֵי בְּשָׂרֵנוּ וּמַחֲשַׁבֹתֵינוּ וְנִהְיֶה
 כְּבִי-רֵנוּ בְּטַבְעֵנוּ כְּשֵׁאֵר בְּנֵי אָדָם;
 + אֲבָל-הָאֱלֹהִים הַמְּלֵא רַחֲמִים
 כְּרַב אֶהְבְּתוּ אֲשֶׁר אֶהֱב אֶתְנוּ;
 + אַחֲרֵי הַיּוֹתֵנּוּ מֵתִים בְּפִשְׁעִים
 הַחַיִּינוּ עִם-הַמְּשִׁיחַ בְּחֶסֶד נוֹשְׁעֵתֶם;
 + וַיַּעֲרֵבֵנוּ אִתּוֹ אֶף-הוֹשִׁיבֵנוּ בְּמַרוֹמִים
 בְּמִשְׁיחַ יֵשׁוּעַ;

+
 וְהָאֵל לְחַוֵּה וְהַעֲלֵה אֶת-הָאֵלֹהִים
 חַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים;
 + וְהָאֵל לְחַוֵּה וְהַעֲלֵה אֶת-הָאֵלֹהִים
 חַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים;
 וְהָאֵל לְחַוֵּה וְהַעֲלֵה אֶת-הָאֵלֹהִים
 חַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים;
 + וְהָאֵל לְחַוֵּה וְהַעֲלֵה אֶת-הָאֵלֹהִים
 חַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים;
 וְהָאֵל לְחַוֵּה וְהַעֲלֵה אֶת-הָאֵלֹהִים
 חַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים;

וְהָאֵל לְחַוֵּה וְהַעֲלֵה אֶת-הָאֵלֹהִים
 חַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים;
 + וְהָאֵל לְחַוֵּה וְהַעֲלֵה אֶת-הָאֵלֹהִים
 חַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים;
 + וְהָאֵל לְחַוֵּה וְהַעֲלֵה אֶת-הָאֵלֹהִים
 חַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים;
 + וְהָאֵל לְחַוֵּה וְהַעֲלֵה אֶת-הָאֵלֹהִים
 חַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים;
 + וְהָאֵל לְחַוֵּה וְהַעֲלֵה אֶת-הָאֵלֹהִים
 חַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים;

και συνήγειρε και συνεκάθισεν εν τοις επουρανόις
and raised up together, and seated together in the heavenlies

εν χριστώ Ιησού 7+ ίνα ενδείξηται εν τοις αιώσι
in Christ Jesus, that he should demonstrate in the eons,

τοις επερχομένοις τον υπερβάλλοντα πλούτον
in the ones coming, the exceeding riches

της χάριτος αυτού εν χρηστότητι εφ' ημάς εν χριστώ
of his favor, in graciousness upon us in Christ

Ιησού 8+ τη γαρ χάριτί εστε σεσωσμένοι διά της
Jesus. For by favor you are being preserved through the

πίστεως και τούτο ουκ εξ υμών θεού το δώρον 9+
belief; and this [[is] not of you of God gift];

ουκ εξ έργων ίνα μη τις καυχήσηται 10+
not of works, lest any should boast. αυτού αυτού αυτού by

γαρ εσμεν ποίημα κτισθέντες εν χριστώ Ιησού
him For we are [a thing] made], being created in Christ Jesus

επί έργοις αγαθοίς οις προητοίμασεν ο θεός ίνα
for works good], the ones whom God prepared beforehand, that

εν αυτοίς περιπατήσωμεν 11+ διό μνημονεύετε ότι
in them we should walk. Therefore remember that

υμείς ποτέ τα έθνη εν σαρκί οι λεγόμενοι
you at some time or other, the nations in [the] flesh, the ones being called

ακροβυστία υπό της λεγομένης περιτομής εν σαρκί
[the] uncircumcision by the one being called [the] circumcision in [the] flesh

χειροποιήτου 12+ ότι ήτε εν τω καιρώ εκείνω χωρίς
made by hand, that you were in that time separate from

וְעַל־כֵּן זָכְרוּ כִּי־אַתֶּם מִתְחַלְּלֵי הַגּוֹיִם
בַּבֶּשָׂר הַנִּקְרָאִים עַרְלִים כִּפִּי הַנִּקְרָאִים
בְּנֵי הַמִּילָה שֶׁהָיָא מַעֲשֵׂה יָדַיִם בַּבֶּשָׂר:
כִּי־אַתֶּם בָּעֵת הַהִיא הָיִיתֶם
בְּלֵי מְשִׁיחַ זָרִים מֵעַדְתַּת יִשְׂרָאֵל
וְנִקְרְיִים לְבָרִיתוֹת הַתְּבַשְׂתָּה בְּאֵין
תְּקִנָּה וּבְאֵין לְכֶם אֱלֹהִים בְּעוֹלָם:
הָאֱלֹהִים מִקֶּדֶם לְמַעַן נִתְחַלֵּךְ בְּהֶם:

וְעַל־כֵּן זָכְרוּ כִּי־אַתֶּם מִתְחַלְּלֵי הַגּוֹיִם
בַּבֶּשָׂר הַנִּקְרָאִים עַרְלִים כִּפִּי הַנִּקְרָאִים
בְּנֵי הַמִּילָה שֶׁהָיָא מַעֲשֵׂה יָדַיִם בַּבֶּשָׂר:
כִּי־אַתֶּם בָּעֵת הַהִיא הָיִיתֶם
בְּלֵי מְשִׁיחַ זָרִים מֵעַדְתַּת יִשְׂרָאֵל
וְנִקְרְיִים לְבָרִיתוֹת הַתְּבַשְׂתָּה בְּאֵין
תְּקִנָּה וּבְאֵין לְכֶם אֱלֹהִים בְּעוֹלָם:

וְנִשְׂאָה לְחַלְּלֵהָ וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא

וְנִשְׂאָה לְחַלְּלֵהָ וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא
וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא וְאֵלֶּהָ וְיֵהוּא

χριστού απηλλοτριωμένοι της πολιτείας του Ισραήλ
 Christ, being separate of the citizenship of Israel,
 και ξένοι των διαθηκών της επαγγελίας ελπίδα μη
 and strangers of the covenants of the promise, hope not
 έχοντες και άθεοι εν τω κόσμω 13+ νυνί δε εν
 having], and atheists in the world! But now in
 χριστώ Ιησού υμείς οι ποτέ όντες μακράν
 Christ Jesus, you, the ones at some time or other being far [off] ,

εγγύς εγενήθητε εν τω αίματι του χριστού 14+
 near became] by the blood of the Christ.
 αυτός γαρ εστιν η ειρήνη ημών ο ποιήσας
 For he is our peace, the one having made
 τα αμφοτέρα εν και το μεσότοιχον του φραγμού
 both one, and the partition of the barrier

λύσας 15+ την έχθραν εν τη σαρκί αυτού τον νόμον
 having loosed]; the enmity by his flesh [of] the law
 των εντολών εν δόγμασι καταργήσας ίνα τους δύο
 of commandments in decrees he cleared away], that the two
 κτίση εν εαυτώ εις ένα καινόν άνθρωπον ποιών
 he should create in himself into one new man, making

ειρήνην 16+ και αποκαταλλάξη τους αμφοτέρους εν
 peace; and should reconcile both in
 ενί σώματι τω θεώ διά του σταυρού αποκτείνας την
 one body to God through the cross, having killed the
 έχθραν εν αυτώ 17+ και ελθών ευηγγελίσατο ειρήνην
 enmity by it. And having come to announce good news [of] peace

υμίν τοις μακράν και τοις εγγύς 18+ ότι δι'
 to you, to the ones far and to the ones near; that through
 αυτού έχομεν την προσαγωγήν οι αμφοτεροι εν ενί
 him we [have access both] by one

+ וְעַתָּה בְּיִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲתֶם הֵרְחֹקִים
 מֵאַזְּ הָיִיתֶם קְרוּבִים בְּדָם הַמָּשִׁיחַ:
 + כִּי הוּא שְׁלוֹמֵנו אֲשֶׁר עָשָׂה
 הַשְּׁנַיִם אֶחָד וְהָרַס מִחִיצַת הַגֵּדֵר:
 + וַיְרַצֶּה אֶת־שְׁנֵיהֶם בְּגוֹף אֶחָד
 אֶת־הָאֵיבָה:
 + וַיָּבֵא וַיְבַשֶּׂר לְכֶם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרִחּוֹק
 וְלְקְרוֹב:
 + כִּי עַל־יְדוֹ יֵשׁ לְשִׁנְיָנוּ מְבוֹא בְּרוּחַ אֶחָד
 אֶל־אַבְנֵינוּ:

+ יֵשׁ לָנוּ מְבוֹא אֶחָד לְיְהוָה
 דְּלֹא דְלֹא דְלֹא דְלֹא דְלֹא דְלֹא
 + וְיֵשׁ לָנוּ מְבוֹא אֶחָד לְיְהוָה
 דְּלֹא דְלֹא דְלֹא דְלֹא דְלֹא
 + וְיֵשׁ לָנוּ מְבוֹא אֶחָד לְיְהוָה
 דְּלֹא דְלֹא דְלֹא דְלֹא דְלֹא
 + וְיֵשׁ לָנוּ מְבוֹא אֶחָד לְיְהוָה
 דְּלֹא דְלֹא דְלֹא דְלֹא דְלֹא

πνεύματι προς τον πατέρα 19+ άρα ούν ουκέτι εστέ
 spirit to the father. So then, no longer are you
 ξένοι και πάροικοι αλλά συμπολίται των αγίων και
 strangers and sojourners, but fellow-citizens of the holy ones, and
 οικείοι του θεού 20+ εποικοδομηθέντες επί τω
 members of the family of God; being built upon the
 θεμελιώ των αποστόλων και προφητών όντος
 foundation of the apostles and prophets, being
 ακρογωνιαίου αυτού Ιησού χριστού 21+ εν ω πάσα
 [the one] cornering himself Jesus Christ], in whom every
 οικοδομή συναρμολογουμένη αύξει εις ναόν άγιον εν
 construction fits together to grow into temple a holy] in
 κυρίω 22+ εν ω και υμείς συνοικοδομείσθε εις
 [the] Lord; in whom also you [are] being built up together for
 κατοικητήριον του θεού εν πνεύματι
 a home of God in spirit.

3 א

1+ τούτου χάριν εγώ Παύλος ο δέσμιος του χριστού
 For this favor, I Paul, the prisoner of the Christ
 Ιησού υπέρ υμών των εθνων 2+ είγε ηκούσατε την
 Jesus, for of you of the nations, if indeed you heard the
 οικονομίαν της χάριτος του θεού της δοθείσης μοι
 administration of the favor of God having been given to me
 εις υμάς 3+ ότι κατά αποκάλυψιν εγνώρισέ μοι το
 towards you, that by revelation he made known to me the

כָּרִיחַ: +
 לְכֵן אֵינְכֶם עוֹד גְּרִים וְתוֹשָׁבִים +
 כִּי-בְנֵי-עִירָם שֶׁל-הַקְּדוֹשִׁים וּבְנֵי בַיִת
 אֱלֹהִים אַתֶּם:
 + בְּנוֹיִם עַל-יְסוֹד הַשְּׁלֵיחִים וְהַנְּבִיאִים
 וַיִּשְׁוֶעַ הַמְּשִׁיחַ הוּא אֲבֶן הַפִּינָה:
 + אֲשֶׁר הוֹבֵר-בּוֹ יְחַד הַבְּנִין כּוֹלֵוֹ
 עַד אֲשֶׁר-יִגְבֶּה לְהִיכַל קָדֵשׁ לַיהוָה:
 + וּבְנֵי נְכָנִים גַּם-אַתֶּם לְהִיוֹת מְשָׁכְנֵי אֱלֹהִים

+ בְּעִבּוֹר זֹאת אֲנִי פּוֹלוֹס אֶסִּיר הַמְּשִׁיחַ
 לְמַעַנְכֶם הַגּוֹיִם:
 + כִּי-אַמְנֶם שְׁמַעְתֶּם הַנְּהַגְתָּ חֶסֶד
 הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר-נָתַן לִי אֵלֵיכֶם:
 + כִּי בְּחֻזֹן גָּלָה-לִי הַסּוֹד אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי
 לְכֶם בְּמַעַט מַלְיָן:

+ וְכַתְּבָה לְךָ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהִים
 אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ אֲלֵנוּ כְּמִתְּנֵה
 וְיִשְׁוֶעַ אֲבֹתֵנוּ כְּמִתְּנֵה אֱלֹהֵינוּ:
 + וְאֵלֵינוּ אֲבֹתֵנוּ אֲלֵנוּ כְּמִתְּנֵה
 אֱלֹהֵינוּ וְכַתְּבָה לְךָ מִלְּפָנֶיךָ
 אֱלֹהֵינוּ כְּמִתְּנֵה אֱלֹהֵינוּ:
 + וְכַתְּבָה לְךָ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ כְּמִתְּנֵה אֱלֹהֵינוּ:
 + וְכַתְּבָה לְךָ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ כְּמִתְּנֵה אֱלֹהֵינוּ:

μυστήριον καθώς προέγραψα εν ολίγω 4+ προς ο
 mystery (as I wrote beforehand a little, to which
 δύνασθε αναγινώσκοντες νοήσαι την σύνεσίν μου εν
 you are able reading to comprehend my understanding in
 τω μυστηρίῳ του χριστού 5+ ο εν ετέραις γενεαίς
 the mystery of the Christ), which unto other generations
 ουκ εγνωρίσθη τοις υιοίς των ανθρώπων ως νυν
 was not made known to the sons of men, as now
 απεκαλύφθη τοις αγίοις αποστόλοις αυτού και
 it was revealed [to] holy apostles his] and
 προφήταις εν πνεύματι 6+ είναι τα έθνη
 prophets in spirit; to be for the nations]
 συγκληρόνομα και σύσσωμα και συμμετοχα
 joint-heirs, and joint-bodies, and joint-partners,
 της επαγγελίας αυτού εν τω χριστώ διά του
 of his promise in the Christ through the
 ευαγγελίου 7+ ου εγενόμην διάκονος κατά την
 good news, of which I became servant according to the
 δωρεάν της χάριτος του θεού την δοθείσάν μοι
 gift of the favor of God, the one given to me
 κατά την ενέργειαν της δυνάμεως αυτού 8+ εμοί τω
 according to the energy of his power. To me the
 ελαχιστοτέρω πάντων των αγίων εδόθη η χάρις αύτη
 less than the least of all of the holy ones, was given this favor
 εν τοις έθνεσιν ευαγγελίσασθαι τον ανεξιχνίαστον
 among the nations to announce good news -- the untraceable

+ ובקראכם תוכלו להפיר את־בינתי
 בסוד המשיח:
 + אשר בדורת הראשנים לא
 נודע לבני אדם כאשר נגלה עתה
 לשליחיו הקדשים ולנביאיו ברוח:
 + שיהיו הגוים גם־הם נחלים
 ובגוף אחד וחברי ההבטחה

במשיח ישוע על־ידי הבשרה:
 + אשר הייתי לה למשרת במתנת חסד
 אל הים הנתונה לי כפי פעולת גבורתו:
 + לי אני צעיר הצעירים שבכל־הקדשים
 נתן החסד הזה לבשר בגוים את־עשר
 המשיח אשר רב הוא לאין חקר:

אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה לְחַדְשֵׁנוּ
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה לְחַדְשֵׁנוּ
 לְחַדְשֵׁנוּ יְהוָה וְנִשְׁמָנוּ
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה לְחַדְשֵׁנוּ
 לְחַדְשֵׁנוּ יְהוָה וְנִשְׁמָנוּ
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה לְחַדְשֵׁנוּ
 לְחַדְשֵׁנוּ יְהוָה וְנִשְׁמָנוּ

אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה לְחַדְשֵׁנוּ
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה לְחַדְשֵׁנוּ
 לְחַדְשֵׁנוּ יְהוָה וְנִשְׁמָנוּ
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה לְחַדְשֵׁנוּ
 לְחַדְשֵׁנוּ יְהוָה וְנִשְׁמָנוּ
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה לְחַדְשֵׁנוּ
 לְחַדְשֵׁנוּ יְהוָה וְנִשְׁמָנוּ

πλούτον του χριστού 9+ και φωτίσαι πάντας τις
riches of the Christ, and to enlighten all [as to] what [is]
 η κοινωνία του μυστηρίου του αποκεκρυμμένου από
the fellowship of the mystery of the thing being concealed from
 των αιώνων εν τω θεώ τω τα πάντα κτίσαντι διά
the eons by God, [to] the one all [things] having created] through
 Ιησού χριστού 10+ ίνα γνωρισθή νυν ταις αρχαίς
Jesus Christ, that should be made known now to the sovereignties
 και ταις εξουσίαις εν τοις επουρανίοις διά της
and to the authorities among the heavenlies through the
 εκκλησίας η πολυποίκιλος σοφία του θεού 11+ κατά
assembly, the multifarious wisdom of God, according to
 πρόθεσιν των αιώνων ην εποίησεν εν χριστώ Ιησού
[the] intention of the eons, which he made in Christ Jesus
 τω κυρίω ημών 12+ εν ω έχομεν την παρρησίαν και
our Lord; in whom we have an open manner and
 την προσαγωγήν εν πεποιθήσει διά της πίστεως
access in reliance through the belief
 αυτού 13+ διό αιτούμαι μη εκκακείν εν
of his. Therefore I ask not to tire in
 ταις θλίψεσί μου υπέρ υμών ήτις εστί δόξα υμών 14+
my afflictions for you, which is your glory.
 τούτου χάριν κάμπτω τα γόνατά μου προς τον
For this favor I bend my knees to the
 πατέρα του κυρίου ημών Ιησού χριστού 15+ εξ ου
father of our Lord Jesus Christ, of whom

+ וְלִהְיֶינָה עֵינַי כֹּל לְרְאוֹת מִה־הַנְּהַנֶּה
 הַסּוּד הַנִּסְתָּר מִדֶּרֶת עוֹלָם בְּאֱלֹהִים
 יוֹצֵר הַכֹּל עַל־יְדֵי יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
 + לְמַעַן אֲשֶׁר תִּנְדָּע עֵתָה עַל־יְדֵי
 הַעֲדָה לְשָׁרִים וְלְשְׁלִיטִים אֲשֶׁר בְּמַרוּמִים
 חִכְמַת אֱלֹהִים הַמְפְלִיאָה דְרָכֶיהָ:
 + עַל־פִּי עֲצַת עוֹלָמִים אֲשֶׁר יַעַץ בְּמִשְׁיחַ
 יֵשׁוּעַ אֲדִינְנוּ:
 + אֲשֶׁר בּוֹ פִתְחוֹן פֶּה לָנוּ וּמְבוֹא בְּבִטְחָה
 עַל־יַד אֱמוּנָתוֹ:
 + עַל־כֵּן אֶבְקֹשׁ שְׁלֹא תַחַתּוּ בְּצָרוֹתַי
 לְמַעַנְכֶם כִּי־הִיא תִפְאַרְתְּכֶם:
 + בְּעֵבוֹר זֹאת אֶכְרְעָה עַל־בְּרָכִי
 לְפָנַי אָבִי אֲדִינְנוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
 + אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמוֹ עַל כָּל־מְשַׁפְּחָה
 שְׁבַשְׁמִים וְשִׁבְאָרְץ:

+ וְאֵלֵינוּ לְחַלֵּץ אֶת־נוֹסְטֵרֵינוּ
 וְאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ וְאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ
 גִּלְגַּל גִּיּוֹרָה:
 + וְאֵלֵינוּ חַיְיָ אֱלֹהֵינוּ שְׂבַחֲכֶם וְאֵלֵינוּ
 מְלֵכָה מְלֵכָה מְלֵכָה לְרַחֵם אֶלְעָלְמֵינוּ וְעַבְדֵינוּ:
 + וְאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ
 מְשַׁבְּחֵנוּ:
 + וְאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ
 וְאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ
 מְשַׁבְּחֵנוּ:
 + וְאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ מֵאֵלֵינוּ
 מְשַׁבְּחֵנוּ:

πάσα πατριά ἐν ουρανοῖς και ἐπί γῆς ονομάζεται 16+
 every family in [the] heavens and upon earth is named,
 ἵνα δώῃ υμῖν κατὰ τον πλούτον της δόξης αυτού
 that he should give to you according to the riches of his glory,
 δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ του πνεύματος αυτού εις
 power to be fortified through his spirit, in
 τον ἔσω ἄνθρωπον 17+ κατοικήσαι τον χριστόν διὰ
 the inside man; to dwell for the Christ] through
 της πίστεως εν ταις καρδίαις υμών εν αγάπη
 the belief in your hearts, in love
 ερριζωμένοι και τεθεμελιωμένοι 18+ ἵνα εξισχύσητε
 being rooted and founded; that you should be competent
 καταλαβέσθαι συν πάσι τοις αγίοις τι το πλάτος
 to perceive with all the holy ones, what [is] the width
 και μήκος και βάθος και ὕψος 19+ γνῶναί τε την
 and length and depth and height; and to know [[which]
 υπερβάλλουσιν της γνώσεως αγάπην του χριστού
 exceeds the knowledge love of the Christ],
 ἵνα πληρωθῆτε εις παν το πλήρωμα του θεού 20+
 that you should be filled in all the fullness of God.
 τῷ δε δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι
 And to the one being able above all to do
 υπερεκπερισσού ὧν αιτούμεθα η νοούμεν κατὰ την
 superabundantly what we ask or comprehend, according to the
 δύναμιν την ενεργουμένην εν ημῖν 21+ αὐτῷ η δόξα
 power operating in us, to him [be] the glory

לְתַתּוֹ לָכֶם לְפִי־עֶשֶׂר כְּבוֹדוֹ שִׁיתְחַזֵּק
 בְּגִבּוֹרָה עַל־יְדֵי רוּחוֹ הָאֵלֶּם הַפְּנִימִי:
 + שִׁישְׁכֵּן הַמְּשִׁיחַ בְּלִבְבְּכֶם עַל־יְדֵי
 הָאֵמוּנָה וְהַיִּיתֶם מְשָׁרְיִשִׁים וּמְיוֹסְדִים
 בְּאַהֲבָה:
 + לְמַעַן תּוּכְלוּ לְהַבִּין כָּכֹל־הַקְּדוּשִׁים
 מִהַרְחֵב וְהָאָרֶץ וְהָעֵמֶק וְהַגְּבֹהַ:
 + וַיִּדְעֶתֶם אֶת־אַהֲבַת הַמְּשִׁיחַ הַנִּעֲלָה

עַל־כָּל־דָּעַת וְנִמְלֵאתֶם אֶת־כָּל־מְלוֹא
 הָאֵלֵהִים:
 + וְהִכָּל לְהַרְבּוֹת גְּמוּלָיו עָלֵינוּ יוֹתֵר
 מִכָּל־מְשָׁאֵלוֹתֵינוּ וּמִחֲשָׁבוֹתֵינוּ לְפִי הַכֹּחַ
 הַפְּעֵל בְּקִרְבָּנוּ:
 + לוֹ הַכְּבוֹד בְּקִרְבַּת הַקְּהָל בְּמְשִׁיחַ יִשׁוּעַ
 לְדֹר וָדֹר עַד־עוֹלָמֵי עוֹלָמִים אָמֵן:

+ וְנִמְלֵא לָכֶם אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי
 אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי
 אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי
 אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי
 אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי
 אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי

+ וְנִמְלֵא לָכֶם אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי
 אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי
 אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי
 אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי
 אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי
 אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי אֵלֵי

κατὰ το μέτρον της δωρεάς του χριστού 8+ διό
 according to the measure of the gift of the Christ. Therefore
 λέγει αναβάς εις ύψος ηχμαλώτευσεν αιχμαλωσίαν
 he says, Having ascended into [the] height he captured [the] captivity,
 και έδωκε δόματα τοις ανθρώποις 9+ το δε ανέβη
 and he gave gifts to men. And the one that ascended,
 τι εστιν ει μη ότι και κατέβη πρότον εις το
 what is it unless that also he came down first unto the
 κατώτερα μέρη της γης 10+ ο καταβάς αυτός
 lower parts of the earth? The one having come down, he
 εστι και ο αναβάς υπεράνω πάντων των
 is also the one having ascended up above all the
 ουρανών ίνα πληρώση τα πάντα 11+ και αυτός έδωκε
 heavens, that he should fulfill all [things] . And he gave
 τους μεν αποστόλους τους δε προφήτας τους δε
 some indeed for apostles, and some prophets, and some
 ευαγγελιστάς τους δε ποιμένας και διδασκάλους 12+
 evangelists; but some shepherds and teachers,
 προς τον καταρτισμόν των αγίων εις έργον
 for the readying of the holy ones for a work
 διακονίας εις οικοδομήν του σώματος του χριστού
 of service, for edification of the body of the Christ;
 13+ μέχρι καταντήσωμεν οι πάντες εις την ενότητα
 until we should [arrive all] in the unity
 της πίστεως και της επιγνώσεως του υιού του θεού
 of the belief, and of the full knowledge of the son of God,
 εις άνδρα τέλειον εις μέτρον ηλικίας του
 in man a perfect], in [the] measure of [the] stature of the

על-כן הוא אומר עלה למרום + שבה שבי ניתן מתנות לאדם: + ועלה שאמר מה-הוא אם-לא שירד מקדם לתחתיות ארץ; + הוא הירד והוא העלה למעלה מכל-השמים למען ימלא את-הכל: + והוא נתן את-אלה שליחים	וְאֵת-אֱלֹהֵי נְבִיאִים וְאֵת-אֱלֹהֵי מְבַשְׂרִים וְאֵת-אֱלֹהֵי רָעִים וּמְלַמְדִים: + לְהַשְׁלִים אֶת-הַקְּדוּשִׁים לְמַעֲשֵׂה הָעֲבוּדָה לְבַנְּנֵי גּוֹף הַמְּשִׁיחַ: + עַד כִּי-נִגְנִיעַ כּוֹלְנוּ לְאַחַדוֹת הָאֱמוּנָה וְדַעַת בְּן-הָאֱלֹהִים כְּאִישׁ אֶחָד שָׁלֵם לְשִׁעוֹר קוֹמַת מְלוֹא הַמְּשִׁיחַ:
---	--

+ ܘܥܠ ܟܢ ܗܘܐ ܐܘܡܪ ܥܠܗ ܠܡܪܘܡ ܘܫܒܗ ܫܒܝ ܢܝܬܢ ܡܩܛܢܘܬ ܠܐܕܡ: + ܘܥܠܗ ܫܐܡܪ ܡܗ-ܗܘܐ ܐܡ-ܠܐ ܫܝܪܕ ܡܩܕܡ ܠܩܚܝܬܝܘܬ ܐܪܥ; + ܗܘܐ ܗܝܪܕ ܘܗܘܐ ܗܥܠܗ ܠܡܥܠܗ ܡܟܠ-ܗܫܡܝܡ ܠܡܥܢ ܝܡܠܐ ܐܬ-ܗܟܠ: + ܘܗܘܐ ܢܬܢ ܐܬ-ܐܠܗ ܫܠܝܚܝܡ	ܘܐܬ-ܐܠܗ ܢܒܝܐܝܡ ܘܐܬ-ܐܠܗ ܡܒܫܪܝܡ ܘܐܬ-ܐܠܗ ܪܥܝܡ ܘܡܠܡܕܝܡ: + ܠܗܫܠܝܡ ܐܬ-ܗܩܕܫܝܡ ܠܡܥܥܫܗ ܗܥܒܘܕܗ ܠܒܢܝܢ ܓܘܫ ܗܡܫܝܚ: + ܥܕ ܟܝ-ܢܓܢܝܥ ܟܘܠܢܘ ܠܐܚܕܘܬ ܗܐܡܘܢܗ ܘܕܥܬ ܒܢ-ܗܐܠܗܝܡ ܟܐܝܫ ܐܚܕ ܫܠܡ ܠܫܥܘܪ ܟܘܡܬ ܡܠܘܐ ܗܡܫܝܚ:
---	--

πληρώματος του χριστού 14+ ἵνα μηκέτι ὦμεν
 fullness of the Christ; that no longer should we be
 νήπιοι κλυδωνιζόμενοι και περιφερόμενοι παντί
 infants, being swelled and carried round about by every
 ανέμῳ της διδασκαλίας εν τη κυβεία των ανθρώπων
 wind of the instruction, in the cunning of men,
 εν πανουργία προς την μεθοδείαν της πλάνης 15+
 in cleverness to the craft of the delusion.
 αληθεύοντες δε εν αγάπη αυξήσωμεν εις αυτόν
 But being truthful in love, we should grow in him
 τα πάντα ος εστιν η κεφαλή ο χριστός 16+ εξ ου
 [in] all [things], which is the head -- the Christ; from whom
 παν το σώμα συναρμολογούμενον και
 all the body being fitted together, and
 συμβιβαζόμενον διά πάσης αφής της επιχορηγίας
 being instructed by every ligament of supply,
 κατ' ενέργειαν εν μέτρῳ ενός εκάστου μέρους την
 according to energy in measure one of each] part, the
 αύξησιν του σώματος ποιείται εις οικοδομήν
 growth of the body to produce for itself to [the] construction
 εαυτού εν αγάπη 17+ τούτο ούν λέγω και
 of itself in love. This then I say and
 μαρτύρομαι εν κυρίῳ μηκέτι υμάς περιπατεῖν καθώς
 testify in [the] Lord, for you to no longer walk as
 και τα λοιπά ἔθνη περιπατεῖ εν ματαιότητι
 also the rest of [the] nations walk, in [the] folly
 του νοός αυτών 18+ εσκοτισμένοι τη διανοία ὄντες
 of their mind, being darkened in the mind, being

+ וְלֹא-נִהְיֶה עוֹד יְלָדִים נִנְרָשִׁים
 וְנִנְדָפִים בְּכָל-רוּחַ הַלְמוּד בְּתַרְמִיּוֹת בְּנֵי
 אָדָם וּמְקֻשּׁוֹתָם אֲשֶׁר שָׂתוּ לְהַתְעוֹת:
 + כִּי אִם-נִדְבָר הָאֱמֶת בְּאַהֲבָה וְנִנְדָּלָה
 בְּכָל-דְּבָר לֹו לְמִשִּׁיחַ אֲשֶׁר הוּא הָרֹאשׁ:
 + אֲשֶׁר מְמַנּוּ כָל-הַגּוֹיִף הַמְוֹרָכָב
 וּמְדוּבָב בְּכָל-חֲבוּר הַשְּׂמוּשׁ כְּמִדַּת

הַפֶּחַ הַנִּתּוֹן לְכָל-אָבָר וְאָבָר יִרְבֶּה
 וְיִנְדָּל לְהַשְׁלֵמַת בְּנִינּוּ בְּאַהֲבָה:
 + וְהַיְהִי זֹאת אֲנִי אֹמֵר וּמַעֲיֵד בְּאָדוֹן
 כִּי יַמְעַתָּה לֹא-תֵלְכוּ עוֹד כִּי־תֵר
 הַגּוֹיִם הַהֵלְכִים בְּהַבְלִי שִׁבְלָם:
 + חֲשׂוּכֵי הַדַּעַת וּמוֹזְרִים לְחַיֵּי אֱלֹהִים
 מְפַנִּי אֲוֹלָתָם אֲשֶׁר בָּהֶם כִּי-טַח מִהַשְׁכִּיל
 לְבָבָם:

+ וְכֵן נִשְׂמַח אֲנִי וְגַם אֲנִי חָיִים וְחַיִּים
 לְכָל אִשָּׁה וְגַם לְכָל נַפְשׁוֹת וְחַיִּים
 אֲנִי חָיִים וְגַם אֲנִי חָיִים וְחַיִּים:
 + אֲנִי חָיִים וְגַם אֲנִי חָיִים וְחַיִּים
 וְגַם אֲנִי חָיִים וְגַם אֲנִי חָיִים:
 + אֲנִי חָיִים וְגַם אֲנִי חָיִים וְחַיִּים
 וְגַם אֲנִי חָיִים וְגַם אֲנִי חָיִים

וְכֵן נִשְׂמַח אֲנִי וְגַם אֲנִי חָיִים וְחַיִּים
 וְגַם אֲנִי חָיִים וְגַם אֲנִי חָיִים:
 + אֲנִי חָיִים וְגַם אֲנִי חָיִים וְחַיִּים
 וְגַם אֲנִי חָיִים וְגַם אֲנִי חָיִים:
 + אֲנִי חָיִים וְגַם אֲנִי חָיִים וְחַיִּים
 וְגַם אֲנִי חָיִים וְגַם אֲנִי חָיִים

απηλλοτριωμένοι της ζωής του θεού διά την
separated from the life of God, through the
 άγνοιαν την όυσαν εν αυτοίς διά την πόρωσιν
ignorance being in them, through the callousness
 της καρδιάς αυτών 19+ οίτινες απηληγηκότες
of their heart; ones who being numbed,
 εαυτούς παρέδωκαν τη ασελγεία εις εργασία
delivered themselves up to lewdness, for a work
 ακαθαρσίας πάσης εν πλεονεξία 20+ υμείς δε ουχ
of all uncleanness in a desire for wealth. But you not
 ούτως εμάθετε τον χριστόν 21+ είγε αυτόν ηκούσατε
thus learned] the Christ, if indeed you heard him,
 και εν αυτό εδιδάχθητε καθώς εστιν αλήθεια εν
and in him were taught], as truth is in
 τω Ιησού 22+ αποθέσθαι υμάς κατά την προτέραν
Jesus; for you to put aside according to the former
 αναστροφήν τον παλαιόν άνθρωπον τον φθειρόμενον
behavior, the old man, the one being corrupt
 κατά τας επιθυμίας της απάτης 23+ ανανεούσθαι δε
according to the desires of the deception; and to be renewed
 τω πνεύματι του νοός υμών 24+ και ενδύσασθαι τον
in the spirit of your mind; and to put on the
 καινόν άνθρωπον τον κατά θεόν κτισθέντα εν
new man, the one according to God being created in
 δικαιοσύνη και οσιότητι της αληθείας 25+ διό
righteousness and sacredness of the truth. Therefore

+ וְלִהְיוֹתְכֶם בְּרוּחַ שְׂכֵלְכֶם :
 + וּלְלַבֵּשׁ אֶת-הָאָדָם הַחָדָשׁ הַנּוֹבְרָא
 כְּדַמוֹת אֱלֹהִים בְּצַדִּיקָה וְקְדוּשַׁת הָאֱמֶת :
 + עַל-כֵּן הִסִּירוּ מִכֶּם אֶת-הַשָּׁקֶר וּדְבַרוּ
 אֱמֶת אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ כִּי אַבְרָהָם אֲנַחְנוּ אִישׁ
 לְאָחִיו :
 + אֲשֶׁר הַשְׂמִינוּ וַיִּתְּנוּ אֶת-נַפְשָׁם לְזִמָּה
 לַעֲשׂוֹת כָּל-תּוֹעֵבָה לְבֹצֵעַ בָּצַע :
 + וְאַתֶּם לֹא כֵן לְמִדְתָּם אֶת-הַקְּשִׁיחַ :
 + אִם-אֱמָנִים שְׂמַעְתֶּם אֹתוֹ וּבוֹ
 לְיִמְדְתֶּם כְּפִי הָאֱמֶת אֲשֶׁר בִּישׁוּעַ :
 + לְסוּר מִדְרָכֵיכֶם הָרָאשִׁימִים וּלְפָשֵׁט
 אֶת-הָאָדָם הַיָּשָׁן הַנִּשְׁחָת בַּתְּאוֹת רְמִיָּה :

+ אֲלֹהִים וְאֲנִי מִן-בְּרֵית הַחַיִּים
 כִּי אֲבִירָא מִן-בְּרֵית הַחַיִּים :
 + אֲלֹהִים וְאֲנִי מִן-בְּרֵית הַחַיִּים
 כִּי אֲבִירָא מִן-בְּרֵית הַחַיִּים :
 + אֲלֹהִים וְאֲנִי מִן-בְּרֵית הַחַיִּים
 כִּי אֲבִירָא מִן-בְּרֵית הַחַיִּים :
 + אֲלֹהִים וְאֲנִי מִן-בְּרֵית הַחַיִּים
 כִּי אֲבִירָא מִן-בְּרֵית הַחַיִּים :
 + אֲלֹהִים וְאֲנִי מִן-בְּרֵית הַחַיִּים
 כִּי אֲבִירָא מִן-בְּרֵית הַחַיִּים :

αποθέμενοι το ψεύδος λαλείτε αλήθειαν ἕκαστος
 having put aside the lie, let [speak truth each]
 μετὰ του πλησίον αυτού ὅτι εσμέν ἀλλήλων μέλη 26 +
 with his neighbor! for we are of one another members].
 οργίζεσθε και μη αμαρτάνετε ο ἥλιος μη επιδυέτω
 Be angry and do not sin! the sun Do not let] set
 ἐπί τω παροργισμῷ υμῶν 27 + μηδέ δίδοτε τόπον τω
 upon the provocation to your anger! nor give place to the
 διαβόλω 28 + ο κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω μάλλον δε
 devil! The one stealing no longer let him steal! but rather
 κοπιάτω εργαζόμενος το αγαθόν ταις χερσίν ἵνα
 let him tire working [what is] good with the hands! that
 ἔχη μεταδιδόναι τω χρείαν ἔχοντι 29 + πας
 he should have [something] to share with the one need having]. Every
 λόγος σαπρός εκ του στόματος υμῶν μη
 word rotten] from out of your mouth, let it not
 εκπορευέσθω ἀλλ' εἰ τις αγαθός προς οικοδομήν της
 go forth! but if any good [word] for edification for the
 χρείας ἵνα δω χάριν τοις ακούουσι 30 +
 need, [let it go forth] so that it should give favor to the ones hearing.
 και μη λυπείτε το πνεύμα το ἅγιον του θεού εν ω
 And do not fret the spirit holy] of God, in which
 εσφραγίσθητε εις ημέραν απολυτρώσεως 31 + πάσα
 you were sealed for [the] day of release by ransom! All
 πικρία και θυμός και οργή και κραυγή και
 bitterness, and rage, and anger, and roaring, and

+ רגזו ואל-תחטאו ולא תבא השמש
 על-רגזכם:
 + ואל-תתנו מקום לשטן:
 + מי שגנב אל-יסקף לגנב כי
 אם-ייגע ובקידיו יעשה את-הטוב
 למען יהיה-לו לתת לאיש מחסור:
 + ולא יצא מפיהם כל-דבר גבול
 כי אם-הטוב והמועיל לבנות לפי
 הצורך למען יתן חן לשמעיו:
 + ולא תעצבו את-רוח הקדש של-אלהים
 אשר נחתמתם בו ליום הגאולה:
 + כל-מרירות וחרמה ורגז וצעקה
 וגדוף תסירו מכם עם כל-הרשעה:

+ וי ואלה האלהים ואלה האלהים
 והוא יתן חן ורחמים לכל
 האדם אשר יעשה טובה
 ואלה האלהים ואלה האלהים
 והוא יתן חן ורחמים לכל
 האדם אשר יעשה טובה
 + ואלה האלהים ואלה האלהים
 והוא יתן חן ורחמים לכל
 האדם אשר יעשה טובה
 + ואלה האלהים ואלה האלהים
 והוא יתן חן ורחמים לכל
 האדם אשר יעשה טובה

βλασφημία αρθήτω ἀφ' υμῶν συν πάση κακία 32 +
 blasphemy take away from you with all evil!
 γίνεσθε δε εἰς ἀλλήλους χρηστοί εὐσπλαγχοί
 And be to one another gracious, compassionate,
 χαριζόμενοι εαυτοῖς καθὼς και ο θεός εχαρίσατο
 granting to each other, as also God granted
 ἡμῖν ἐν χριστῷ
 to us in Christ!

5 ה

1+ γίνεσθε οὖν μιμηταί του θεού ως τέκνα αγαπητά
 Become then mimics of God, as children beloved]!
 2+ και περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ καθὼς και ο χριστός
 And walk in love! as also the Christ
 ἠγάπησεν ἡμᾶς και παρέδωκεν εαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν
 loved us, and delivered himself up for us
 προσφορὰν και θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας 3+
 an offering and sacrifice to God for a scent of pleasant aroma.
 πορνεία δε και πάσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδέ
 And harlotry and all uncleanness or desire for wealth let not
 ὀνομαζέσθω ἐν υμῖν καθὼς πρέπει ἁγίοις 4+ και
 be named among you! as it is becoming to holy ones; and
 αἰσχροτήτης και μωρολογία ἢ εὐτραπελία τα οὐκ
 indecency and moronish talking, or obscene jokes not
 ἀνήκοντα ἀλλὰ μάλλον εὐχαριστία 5+ τούτο γαρ εστε
 relating -- but rather thankfulness. For this you are

וְהָיוּ טוֹבִים אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְרַחֲמָנִים
 וְנִשְׂאִים אִישׁ לְחַטָּאת אָחִיו כְּאִשֶּׁר
 נִשָּׂא לָכֶם הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁיָח׃

וּבְכֵן לָכֵן בְּדַרְכֵי הָאֱלֹהִים כְּבָנִים
 תְּכִיבִים׃

וְהִתְהַלְכוּ בְּאַהֲבָה כְּאִשֶּׁר גַּם הַמְּשִׁיחַ
 אָהַב אֶתְנֹנוּ וְהִקְרִיב אֶת־נַפְשׁוֹ בַּעֲדֵנוּ

לְקַרְבָּן וְזִבְחַ לְאֱלֹהִים לְרִיחַ נִיחֹחַ׃
 + אֲבָל זְנוּת וְכָל־טוֹמְאָה וְאַהֲבַת בְּצַע
 בַּל־יִזְכָּר בֵּינֵיכֶם כְּאִשֶּׁר נְאוּהָ לְקֹדְשִׁים׃
 + גַּם־לֹא נִבּוּל פֶּה וְדַבְרֵי סְכָלוֹת לִיצְנֹת
 מִהַ־שְּׂלֵא כְהִנֵּן כִּי אִם־קוֹל תּוֹדָה׃
 + כִּי־זֹאת יָדַעַ תְּדַעוּ כִּי כָל־זִנְה וְטָמֵא
 וְאַהֲבַ בְּצַע אִשֶּׁר כְּעַבְדֵי אֱלִילִים אֵין־לוֹ
 חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּמַלְכוּת הַמְּשִׁיחַ וְהָאֱלֹהִים׃

וְהָיוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ כְּמִשְׁחָה וְרַחֲמָנִים
 וְנִשְׂאִים אִישׁ לְחַטָּאת אָחִיו כְּמִשְׁחָה
 אִשֶּׁר נִשָּׂא לָכֶם הָאֱלֹהִים׃

וּבְכֵן לָכֵן בְּדַרְכֵי הָאֱלֹהִים כְּבָנִים
 תְּכִיבִים׃

וְהִתְהַלְכוּ בְּאַהֲבָה כְּמִשְׁחָה
 אִשֶּׁר אָהַב אֶתְנֹנוּ וְהִקְרִיב אֶת־נַפְשׁוֹ
 בַּעֲדֵנוּ

וְהָיוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ כְּמִשְׁחָה׃
 + וְנִשְׂאִים אִישׁ לְחַטָּאת אָחִיו
 כְּמִשְׁחָה אִשֶּׁר נִשָּׂא לָכֶם הָאֱלֹהִים׃
 + גַּם־לֹא נִבּוּל פֶּה וְדַבְרֵי סְכָלוֹת
 לִיצְנֹת מִהַ־שְּׂלֵא כְהִנֵּן כִּי אִם־קוֹל
 תּוֹדָה׃
 + כִּי־זֹאת יָדַעַ תְּדַעוּ כִּי כָל־זִנְה
 וְטָמֵא וְאַהֲבַ בְּצַע אִשֶּׁר כְּעַבְדֵי
 אֱלִילִים אֵין־לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה
 בְּמַלְכוּת הַמְּשִׁיחַ וְהָאֱלֹהִים׃

γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ
 knowing, that every fornicator, or unclean, or
 πλεονέκτης ὅς ἐστιν εἰδωλόλατρες οὐκ ἔχει
 a hoarder of wealth, who is an idolater, does not have
 κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ 6+
 an inheritance in the kingdom of the Christ and of God.
 μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις διὰ ταῦτα
 not one of you [Let] be deceived with empty words! on account of these [things]
 γὰρ ἐρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱούς
 for] comes the wrath of God upon the sons
 τῆς ἀπειθείας 7+ μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν 8+
 of disobedience. Do not then become joint-partners with them!
 ἥτε γὰρ ποτε σκότος νυν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ ὡς
 For you were at some time or other darkness, but now light in [the] Lord -- as
 τέκνα φωτός περιπατεῖτε 9+ ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ
 children of light walk! (For the fruit of the
 πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθῶσυνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ
 spirit [is] in all goodness and righteousness and
 ἀληθείᾳ 10+ δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ
 truth), distinguishing what is well-pleasing to the
 κυρίῳ 11+ καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις
 Lord. And do not partake together with the works
 τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκοτοῦ μάλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε 12+
 unfruitful] of darkness, but rather also reprove!
 τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ
 For the [things] secretly taking place by them, it is shameful even

+ אֵל-יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶתְכֶם בְּדַבְרֵי רִיק כִּי
 בְגִלְל־אֱלֹהִים חָרוֹן אֱלֹהִים יָבֵא עַל-בְּנֵי
 הַמִּדְבָּר:
 + עַל-כֵּן אֵל-יְהוָה חָלַקְכֶם עִמָּהֶם:
 + כִּי מִלְּפָנִים הַיִּיתֶם חֹשֶׁךְ וְעַתָּה הֵנַכֶם
 אֹרֶךְ בְּאֲדֹנָיִנוּ הַתְּהַלְכוּ-נָא כִבְנֵי אֹרֶךְ:

+ כִּי-פְרִי הָאֹרֶךְ כָּל-מַעֲשֵׂי חֶסֶד וְצֶדֶק
 וְאַמֶּת:
 + לְבַחֵן מַה-הֶרְצוּנִי בְּעֵינֵי אֲדֹנָיִנוּ:
 + וְאֵל-תִּשְׁתַּתְּפוּ בְּמַעֲשֵׂי הַחֹשֶׁךְ אֲשֶׁר
 לֹא-יַעֲשׂוּ פְרִי כִּי אִם-הוֹכַח תּוֹכִיחוּ אוֹתָם:
 + כִּי מַה-שָּׂהֶם עֹשִׂים בְּסֶתֶר חֲרֻפָּה
 לְסִפּוֹר:

אֵל-יְהוָה, וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 אֵל-יְהוָה, וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 בְּחַלְבֵהוּם וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 + וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 חָלַל מְלֵךְ אֵל יְהוָה אִישׁ לְפָנָיו
 אֵל-יְהוָה אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 + וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 + וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 לְחַלְלֵהוּם:

אֵל-יְהוָה אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 אֵל-יְהוָה, וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 אֵל-יְהוָה אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 + וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 חָלַל מְלֵךְ אֵל יְהוָה אִישׁ לְפָנָיו
 אֵל-יְהוָה אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 + וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 + וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 וְיִשְׂרָאֵל אִישׁ לְפָנָיו אֵל גָּלוּס
 לְחַלְלֵהוּם:

λέγειν **13+** τα δε πάντα ελεγχόμενα υπό του φωτός
to speak. But all being reprov'd, by the light
φανερούται παν γαρ το φανερούμενον φως εστι
are made manifest]; all [things] for the [thing] manifesting] is light.

14+ διό λέγει έγείρε ο καθεύδων και ανάστα εκ
Therefore he says, Arise, O sleeping one, and rise up from

των νεκρών και επιφάσει σοι ο χριστός **15+** βλέπετε
the dead! and shall shine upon you the Christ]. Take heed

ούν πως ακριβώς περιπατείτε μη ως άσοφοι αλλ'
then how exactly you walk! not as unwise, but

ως σοφοί **16+** εξαγοραζόμενοι τον καιρόν ότι αι
as wise, buying back the time, for the

ημέραι πονηραί εισι **17+** διά τούτο μη γίνεσθε
days are wicked. On account of this do not become

άφρονες αλλά συνιέντες τι το θέλημα του κυρίου
fools, but be perceiving what the will of the Lord [is] !

18+ και μη μεθύσκεσθε οίνω εν ω εστιν ασωτία
And be not intoxicated with wine in which is carnality!

αλλά πληρούσθε εν πνεύματι **19+** λαλούντες εαυτοίς
but be filled in spirit! speaking to yourselves

ψαλμοίς και ύμνοις και ωδαίς πνευματικαίς άδοντες
in psalms and hymns and odes spiritual]; singing

και ψάλλοντες εν τη καρδία υμών τω κυρίω **20+**
and strumming in your heart to the Lord;

+ אָבֵל כָּל־זֹאת יְגַדֵּל פְּשִׁיכַח עַל־יַדֵּי
הָאוֹר כִּי כָל־הַנְּגִלָּה אֹרֹר הוּא:

+ וְעֵתָהּ רָאוּ וְהִזְהָרוּ שְׂלֵא תַתְהַלְכוּ

כְּפִסְיִלִים כִּי אִם־כְּחֻמּוֹם:

+ מוֹקִירִים הַשְּׁעָה כִּי הַיָּמִים רְעִים הֵמָּה:

+ עַל־כֵּן אֶל־תִּהְיוּ חֲסָרֵי דַעַת כִּי

אִם־מְבִינִים לְדַעַת מָה רְצוֹן אֲדֹנָינוּ:

+ וְאֶל־תִּשְׁתַּכְּרוּ מִיַּיִן הַמְּבִיא לַיָּדֵי

כְּרִיצוֹת כִּי אִם־הַמְּלֹאוּ רוּחַ:

+ וְתִהְיֶי שִׁיחַתְּכֶם אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ

תְּהִלּוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְשִׁירוֹת רוּחַנִיּוֹת

שִׁירוֹ וְזִמְרוֹ לְאָדֹנָי בְּלִבְבְּכֶם:

+ וְהוֹדוּ בְּכָל־עֵת עַל־הַכֹּל לְאֱלֹהִים

אָבִינוּ בַשֵּׁם אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:

+ جَلَّ مَجْدُ لِي وَجَدَّه لِي وَجَّه لِي
:وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي

+ لِي وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي

+ وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي

+ وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي

+ وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي

+ وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي وَجَدَّه لِي

+ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

:אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

+ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

:אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

+ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

:אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

ευχαριστούντες πάντοτε υπέρ πάντων εν ονόματι
giving thanks at all times for all [things] in [the] name

του κυρίου ημών Ιησού χριστού τω θεώ και πατρί 21 +
of our Lord Jesus Christ, to the God and father;

υποτασσόμενοι αλλήλοις εν φόβω θεού 22 + αι
being submitted to one another in a fear of God. the

γυναίκες τοις ιδίοις ανδράσιν υποτάσσεσθε ως τω
wives to their own husbands Let submit], as to the

κυρίω 23 + ότι ο ανήρ εστι κεφαλή της γυναικός ως
Lord! For the husband is head of the wife, as

και ο χριστός κεφαλή της εκκλησίας και αυτός εστι
also the Christ [is] head of the assembly, and he is

σωτήρ του σώματος 24 + αλλ' όπως η εκκλησία
deliverer of the body. But as the assembly

υποτάσσεται τω χριστώ ούτω και αι γυναίκες τοις
submits to the Christ, so also the wives to their

ιδίοις ανδράσιν εν παντί 25 + οι άνδρες αγαπάτε
own husbands in all [things] . the husbands Let] love

τας γυναίκας εαυτών καθώς και ο χριστός ηάπησε
their own wives, as also the Christ loved

την εκκλησίαν και εαυτόν παρέδωκεν υπέρ αυτής 26 +
the assembly, and delivered himself up for it;

ίνα αυτήν αγιάση καθάρισας τω λουτρῶ του ύδατος
that he should sanctify it, having cleansed it by the bath of water

εν ρήματι 27 + ίνα παραστήση αυτήν εαυτώ ένδοξον
by [the] word; that he should present it to himself honorable

הַאֲנָשִׁים אָהָבוּ אֶת־נָשֵׁיכֶם כְּאִשְׁרֵי
נִשְׁמַתְהֵמוֹת אֶהָב אֶת־הָעֵדָה וַיִּתֵּן אֶת־נַפְשׁוֹ
בְּעֵדָהּ:
+ הַכֹּנְעָנוּ אִישׁ לְאַחֵיו בִּירְאָת אֱלֹהִים:
+ הַנָּשִׁים הַכֹּנְעָנָה לְבַעֲלֵיהֶן כְּמוֹ לְאֲדֹנָיו:

לְמַעַן קִדְּשָׁהּ בְּדְבָרוֹ אַחֲרֵי
אֲשֶׁר־טִהְרָהּ בְּרִחִיצַת הַמַּיִם:
+ לְהַקִּימָהּ בְּכָבוֹד לֹוּ לְעֵדָה אֲשֶׁר
אֵין־בָּהּ כְּתָם וְקִקְמָט וְכְדוּמָה כִּי
אִם־לְמַעַן תִּהְיֶה קְדוֹשָׁה וְתִמְיָמָה:
+ כִּי הָאִישׁ הוּא־רֹאשׁ הָאִשָּׁה כְּאִשְׁרֵי
הַמְּשִׁיחַ הוּא רֹאשׁ הָעֵדָה וְהוּא מוֹשִׁיעַ
שָׁל־הַגּוֹי:
+ אֶבֶל כְּאִשְׁרֵי הַכֹּנְעַן הָעֵדָה לַמְּשִׁיחַ
אֵף כֵּן הַנָּשִׁים לְבַעֲלֵיהֶן לְכָל־דְּבָרַ:

וְנִצְּמָתָהּ אֶהָב אֶת־הָעֵדָה וַיִּתֵּן אֶת־נַפְשׁוֹ
בְּעֵדָהּ:
+ וְנִצְּמָתָהּ אֶהָב אֶת־נָשֵׁיכֶם כְּאִשְׁרֵי
נִשְׁמַתְהֵמוֹת אֶהָב אֶת־הָעֵדָה וַיִּתֵּן אֶת־נַפְשׁוֹ
בְּעֵדָהּ:
+ וְנִצְּמָתָהּ אֶהָב אֶת־נָשֵׁיכֶם כְּאִשְׁרֵי
נִשְׁמַתְהֵמוֹת אֶהָב אֶת־הָעֵדָה וַיִּתֵּן אֶת־נַפְשׁוֹ
בְּעֵדָהּ:
+ וְנִצְּמָתָהּ אֶהָב אֶת־נָשֵׁיכֶם כְּאִשְׁרֵי
נִשְׁמַתְהֵמוֹת אֶהָב אֶת־הָעֵדָה וַיִּתֵּן אֶת־נַפְשׁוֹ
בְּעֵדָהּ:

וְנִצְּמָתָהּ אֶהָב אֶת־נָשֵׁיכֶם כְּאִשְׁרֵי
נִשְׁמַתְהֵמוֹת אֶהָב אֶת־הָעֵדָה וַיִּתֵּן אֶת־נַפְשׁוֹ
בְּעֵדָהּ:
+ וְנִצְּמָתָהּ אֶהָב אֶת־נָשֵׁיכֶם כְּאִשְׁרֵי
נִשְׁמַתְהֵמוֹת אֶהָב אֶת־הָעֵדָה וַיִּתֵּן אֶת־נַפְשׁוֹ
בְּעֵדָהּ:
+ וְנִצְּמָתָהּ אֶהָב אֶת־נָשֵׁיכֶם כְּאִשְׁרֵי
נִשְׁמַתְהֵמוֹת אֶהָב אֶת־הָעֵדָה וַיִּתֵּן אֶת־נַפְשׁוֹ
בְּעֵדָהּ:
+ וְנִצְּמָתָהּ אֶהָב אֶת־נָשֵׁיכֶם כְּאִשְׁרֵי
נִשְׁמַתְהֵמוֹת אֶהָב אֶת־הָעֵדָה וַיִּתֵּן אֶת־נַפְשׁוֹ
בְּעֵדָהּ:

την εκκλησίαν μη έχουσαν σπίλον η ρυτίδα η τι
 the assembly], not having stain, or wrinkle, or any
 των τοιούτων ἀλλ' ἵνα η αγία και άμωμος 28 +
 such [things] ; but that it should be holy and unblemished.
 ούτως οφείλουσιν οι άνδρες αγαπάν τας εαυτών
 So ought the husbands to love their own
 γυναίκας ως τα εαυτών σώματα ο αγαπών
 wives as their own bodies. The one loving

την εαυτού γυναίκα εαυτόν αγαπά 29 + ουδείς γαρ
 his own wife, loves himself. For no one
 ποτε την εαυτού σάρκα εμίσησεν ἀλλ' εκτρέφει
 at some time or other his own flesh detests], but nourishes
 και θάλπει αυτήν καθώς και ο κύριος την
 and comforts it, as also the Lord [for] the

εκκλησίαν 30 + ότι μέλη εσμέν του σώματος αυτού εκ
 assembly. For we are members of his body, of
 της σαρκός αυτού και εκ των οστέων αυτού 31 + αντί
 his flesh, and of his bones. For

τούτου καταλείπει άνθρωπος τον πατέρα αυτού και
 of this leaves behind a man] his father and
 την μητέρα και προσκολληθήσεται προς
 mother, and cleaves to
 την γυναίκα αυτού και έσονται οι δύο εις σάρκα
 his wife, and will be the two] for flesh

μίαν 32 + το μυστήριον τούτο μέγα εστίν εγώ δε λέγω
 one]. This mystery is great; and I speak

εις χριστόν και εις την εκκλησίαν 33 + πλήν και
 as to Christ, and as to the assembly. Only also

על-כן יעזב איש את-אביו ואת-אמו +
 כגופם כי האהב את-אשתו אהב את-עצמו :
 כגופם כי האהב את-אשתו אהב את-עצמו :
 כי מעולם לא-שנא איש את-בשרו
 כי אם-זן ומכליל אתו כבשר גם-האדון
 את-עדתו :
 כי-יאברי גופו אנתנו מבשרו ומעצמו :
 על-כן יעזב איש את-אביו ואת-אמו
 ודבק באשתו והיו שניהם לבשר אחד :
 גדול הסוד הזה ואני פותר אתו במשיח
 והעדה :
 ואולם גם-אתם כל-איש מכם
 יאהב את-אשתו כגפשו והאשה
 היא תזהר ותירא את-בעלה :

וְהַכֵּן כְּמִסְתֵּרֵי
 הָעֵלְיוֹת כִּי
 הָאֵלֹהִים
 מְחַבְּרֵת
 אֶת-עַצְמוֹ
 לְבָשָׂר
 וְרֵגְלֵי
 הָעֵצָה
 וְהֵעֵדָה
 וְהֵאֵלֵם
 גַּם-אִתְּכֶם
 כָּל-אִישׁ
 מִכֶּם
 יֶאֱהָב
 אֶת-אִשְׁתּוֹ
 כְּגוּפוֹ
 וְהָאִשָּׁה
 הִיא
 תִּזְהָר
 וְתִירָא
 אֶת-בְּעָלָהּ :
 וְכַדָּם
 כִּי
 הָאֵלֹהִים
 מְחַבְּרֵת
 אֶת-עַצְמוֹ
 לְבָשָׂר
 וְרֵגְלֵי
 הָעֵצָה
 וְהֵעֵדָה
 וְהֵאֵלֵם
 גַּם-אִתְּכֶם
 כָּל-אִישׁ
 מִכֶּם
 יֶאֱהָב
 אֶת-אִשְׁתּוֹ
 כְּגוּפוֹ
 וְהָאִשָּׁה
 הִיא
 תִּזְהָר
 וְתִירָא
 אֶת-בְּעָלָהּ :
 וְכַדָּם
 כִּי
 הָאֵלֹהִים
 מְחַבְּרֵת
 אֶת-עַצְמוֹ
 לְבָשָׂר
 וְרֵגְלֵי
 הָעֵצָה
 וְהֵעֵדָה
 וְהֵאֵלֵם
 גַּם-אִתְּכֶם
 כָּל-אִישׁ
 מִכֶּם
 יֶאֱהָב
 אֶת-אִשְׁתּוֹ
 כְּגוּפוֹ
 וְהָאִשָּׁה
 הִיא
 תִּזְהָר
 וְתִירָא
 אֶת-בְּעָלָהּ :

υμείς οι καθ' ἓνα ἕκαστος την εαυτού γυναίκα ούτως
 you, everyone, each his own wife so
 αγαπάτω ως εαυτόν η δε γυνή ίνα φοβήται τον
 let love] as himself, and the wife, that she should fear the
 άνδρα
 husband!

6 1

1+ τα τέκνα υπακούετε τοις γονεύσιν υμών εν κυρίῳ
 The Children -- obey your parents in the Lord,
 τούτο γαρ εστι δίκαιον 2+ τίμα τον πατέρα σου και
 for this is just! Esteem your father and
 την μητέρα ήτις εστι πρωτή εντολή εν επαγγελία 3+
 mother, which is [the] first commandment in promise,
 ίνα ευ σοι γένηται και έση μακροχρόνιος επί της
 that good to you it should be], and you will be a long time upon the
 γης 4+ και οι πατέρες μη παροργίζετε τα τέκνα υμών
 earth. And the fathers -- do not provoke to anger your children,
 αλλ' εκτρέφετε αυτά εν παιδεία και νουθεσία
 but nourish them in instruction and admonition
 κυρίου 5+ οι δούλοι υπακούετε τοις κύριος κατά
 of [the] Lord! The bondmen -- obey the masters according to
 σάρκα μετά φόβου και τρόμου εν απλότητι
 flesh, with fear and trembling, in simplicity
 της καρδιάς υμών ως τω χριστώ 6+ μη κατ'
 of your heart, as to the Christ; not according to

+
 שְׁמַעו בְּנִים אֶל־הוֹרִיכֶם בְּאֲדֹנָיִינוּ
 כִּי־אֵרַח יִשְׂרָאֵל הוּא:
 + כִּבְדוּ אֶת־אֲבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ זֹאת הִיא
 הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁמִּתֵּן שְׂכָרָהּ בְּצִדָּה:
 + לְמַעַן יֵיטֵב לְךָ וּלְמַעַן יֵאָרִיכוּן יָמֶיךָ
 עַל־הָאָדָמָה:
 + וְאַתֶּם הָאֲבוֹת אֶל־תִּכְעִסוּ אֶת־בְּנֵיכֶם

וְגִדְלוּ אֹתָם בְּמוֹסֵר אֲדֹנָיִינוּ וּבְתוֹכַחְתּוֹ:
 + שְׁמַעו עֲבָדִים אֶל־אֲדֹנָיִיכֶם מִן־הַבֶּשֶׂר
 בִּירְאָה וּרְתֹת וּבְתָם לְבַבְכֶם כְּשִׁמְעוּ
 לְמֹשִׁיחַ:
 + לֹא בַעֲבָדָה שֶׁהִיא לְמִרְאָה
 עֵינַיִם כְּמִבְקָשִׁים לְמַצֵּא חֵן בְּעֵינַי
 בְּנֵי־אָדָם כִּי אִם־כְּעַבְדֵי הַמֹּשִׁיחַ
 הָעֲשִׂים רְצוֹן הָאֱלֹהִים בְּכָל־נַפְשָׁם:

+
 + חַיְיָ כֹּהֵן:
 + מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
 מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
 מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
 מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
 מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ

אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן
 + לֹא כְּשֶׁמֶן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן
 אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן
 אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן
 אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן אֲנִי כֹהֵן

οφθαλμοδουλείαν ως ανθρωπάρεςκοι αλλ' ως δούλοι
 eyeservice, as ones who try to please men, but as bondmen
 του χριστού ποιούντες το θέλημα του θεού εκ
 of the Christ, doing the will of God from
 ψυχής 7+ μετ' ευνοίας δουλεύοντες ως τω κυρίῳ και
 [the] soul, with good-will serving as to the Lord, and
 ουκ ανθρώποις 8+ ειδότες ότι ο εάν τι έκαστος
 not to men; knowing that what ever any each
 ποιήση αγαθόν τούτο κομιείται παρά του κυρίου
 should do good], this he shall carry from the Lord,
 είτε δούλος είτε ελεύθερος 9+ και οι κύριοι τα
 whether bondman or whether free. And the masters -- the
 αυτά ποιείτε προς αυτούς ανιέντες την απειλήν
 same [things] do] to them! sparing intimidation,
 ειδότες ότι και υμών αυτών ο κύριός εστιν εν
 knowing that also your own master is in
 ουρανοίς και προσωποληψία ουκ έστι παρ' αυτώ 10+
 heavens, and discrimination no there is] with him.
 το λοιπόν αδελφοί μου ενδυναμούσθε εν κυρίῳ και
 For the rest, my brethren, be empowered in [the] Lord, and
 εν τω κράτει της ισχύος αυτου 11+ ενδύσασθε την
 in the might of his strength! Put on the
 πανοπλία του θεού προς το δύνασθαι υμάς στήναι
 full armor of God! for you to be able to stand
 προς τας μεθοδείας του διαβόλου 12+ ότι ουκ έστιν
 against the craft of the devil. For is not

+ לַעֲבֹד בְּנֶפֶשׁ חַפְצָה אֶת־הָאָדוֹן וְלֹא בְּנֵי
 אָדָם :
 + וַיַּדְעֵתֶם כִּי כָל־דְּבָר טוֹב אֲשֶׁר
 עֲשֶׂה הָאָדָם יִשְׁלַמְנוּ לוֹ אֲדֹנָיֵינוּ בֵּין
 שְׂהוּא־עֶבֶד וּבֵין שְׂהוּא בֶן־חֹרִין :
 + וְאַתֶּם הָאֲדֹנָיִם כָּכָה תַעֲשׂוּ גַם־לָהֶם
 חַדְלוּ מִנְעֵר־בָּם וַיַּדְעֵתֶם כִּי גַם־עֲלֵיכֶם
 יֵשׁ אֲדוֹן בְּשָׂמַיִם וְאֵין לְפָנָיו מִשָּׂא פָנִים :

+ סוּף דְּבָר אַחֵי חֻזְקוֹ בְּאֲדֹנָיֵינוּ וּבְעַז
 גְּבוּרָתוֹ :
 + לְבָשׁוּ כְּלֵי־נֶשֶׁק אֱלֹהִים לְמַעַן
 תּוּכְלוּ עִמָּד נִגַּד נְכָלֵי הַשָּׂטָן :
 + כִּי לֹא עִם־בָּשָׂר וְדָם מְלַחֶמָה לָנוּ כִּי
 עִם־שָׂרִים וְשְׂלִיטִים עִם־הַמַּשְׁלִים בְּחַשְׁפֵּת
 הָעוֹלָם הַזֶּה עִם־הַרְוֹחוֹת הַרְעוֹת אֲשֶׁר
 בְּמַרְדּוּמִים :

+ וְהָאֵל הַחַיָּה וְיִלְחֶה אֱלֹהֵינוּ, כְּעֵבֶד
 הַמַּעֲבָד כְּרַפָּה לְהַלְלֵנוּ לְעוֹלָם :
 + וְכָכָה אֵלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וְגַם וְיִלְחֵנוּ אֵל
 וְיַעֲבֹד אֵת הַחַיָּה וְיִלְחֵנוּ אֵל :
 + וְכָכָה אֵלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וְגַם וְיִלְחֵנוּ אֵל
 וְיַעֲבֹד אֵת הַחַיָּה וְיִלְחֵנוּ אֵל :
 + וְכָכָה אֵלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וְגַם וְיִלְחֵנוּ אֵל
 וְיַעֲבֹד אֵת הַחַיָּה וְיִלְחֵנוּ אֵל :

+ וְהָאֵל הַחַיָּה וְיִלְחֶה אֱלֹהֵינוּ, כְּעֵבֶד
 הַמַּעֲבָד כְּרַפָּה לְהַלְלֵנוּ לְעוֹלָם :
 + וְכָכָה אֵלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וְגַם וְיִלְחֵנוּ אֵל
 וְיַעֲבֹד אֵת הַחַיָּה וְיִלְחֵנוּ אֵל :
 + וְכָכָה אֵלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וְגַם וְיִלְחֵנוּ אֵל
 וְיַעֲבֹד אֵת הַחַיָּה וְיִלְחֵנוּ אֵל :

ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα ἀλλὰ πρὸς τὰς
 to us the wrestling] against blood and flesh, but against the
 ἀρχὰς πρὸς τὰς ἐξουσίας πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας
 sovereignties, against the authorities, against the world rulers
 τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου πρὸς τὰ πνευματικά
 of the darkness of this eon, against the spirituals
 τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 13+ διὰ τούτο
 of the wickedness in the heavenlies. On account of this
 ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ ἵνα δυνηθῆτε
 take up the full armor of God! that you should be able
 ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα
 to oppose in the day wicked], and all [things]
 κατεργασάμενοι στήναι 14+ στήτε οὖν περιζωσάμενοι
 being worked out, to stand. Stand then! girding
 τὴν ὀσφύν υμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν
 your loin in truth, and putting on the
 θώρακα τῆς δικαιοσύνης 15+ καὶ υποδησάμενοι τοὺς
 chest [plate] of righteousness, and having [sandals] tied on the
 πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης 16+
 feet in preparation of the good news of peace.
 ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως ἐν
 With all having taken up the shield of the belief, in
 ᾧ δυνησέσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ
 which you shall be able all the arrows of the wicked one
 τα πεπυρωμένα σβέσαι 17+ καὶ τὴν περικεφαλαίαν
 being setting on fire to extinguish]; and the helmet
 τοῦ σωτηρίου δέξασθε καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ
 of deliverance receive], and the sword of the

+ עַל-כֵּן אֶחָזוּ בְכָל-יְנֻשׁ אֱלֹהִים לְמַעַן
 תּוּכְלוּ לְקוֹם בַּיּוֹם הַרְעֵ וּלְמַלֵּא צָבָאֲכֶם
 וְלַעֲמֹד:
 + עֲמְדוּ-נָא חַגּוּרֵי הָאֱמֶת בְּמַתְנֵיכֶם
 וּלְבוּשִׁים שְׂרִיּוֹן הַצֶּדֶק:
 + וְרַגְלֵיכֶם מוּנְעָלוֹת לְהִיּוֹת מוּכָנִים

לְבִשׁוֹרַת הַשְּׁלוֹם:
 + וְעַל-כֵּל-אֵלֶּה תִפְשׁוּ אֶת-מָגֵן הָאֱמוּנָה
 אֲשֶׁר תּוּכְלוּ לְכַבּוֹת בּוֹ אֶת-חַצֵּי הָרָשָׁע
 הַדֹּלְקִים:
 + וּקְחוּ אֶת-כּוֹבַע הַיְשׁוּעָה וְחָרֵב
 הַרוּחַ שֶׁהִיא דְבַר הָאֱלֹהִים:

+ ܘܥܠܟܘܢ ܐܚܘܙܘ ܕܒܟܠܝܢܘܫܐ ܐܠܘܗܝܡ ܠܡܥܢ
 ܬܘܟܠܘ ܠܩܘܡ ܒܝܘܡ ܗܪܥܘ ܘܠܡܠܐ ܥܒܒܐܟܡ
 ܘܠܥܡܘܕ:
 + ܥܡܕܘ-ܢܐ ܚܘܕܝܢܐ ܚܘܕܝܢܐ ܕܗܐܡܬ ܒܡܬܢܝܚܝܟܡ
 ܘܠܒܘܫܝܡ ܫܪܝܘܢ ܗܘܘܢ ܗܘܘܢ ܕܥܘܩܒ:
 + ܘܪܘܕܝܟܡ ܡܘܢܥܘܠܘܬ ܕܗܝܘܬ ܡܘܚܝܢܝܡ

+ ܘܥܠܟܘܢ ܒܝܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ ܕܗܘܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ
 ܘܥܠܟܘܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ:
 + ܘܥܠܟܘܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ
 ܘܥܠܟܘܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ:
 + ܘܥܠܟܘܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ
 ܘܥܠܟܘܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ:
 + ܘܥܠܟܘܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ ܕܥܠܝܘܬܝܢ

πνεύματος ο εστι ρήμα θεού 18+ διά πάσης
 spirit! which is word God's]. Through all
 προσευχής και δεήσεως προσευχόμενοι εν παντί
 prayer and supplication praying at every
 καιρώ εν πνεύματι και εις αυτό τούτο αγρυπνούντες
 time in spirit, and in this same [thing] being sleepless
 εν πάση προσκαρτερήσει και δεήσει περί πάντων
 with all attention, and supplication for all
 των αγίων 19+ και υπέρ εμού ίνα μοι δοθή λόγος
 the holy ones; and for me, that to me should be given a word
 εν ανοίξει του στόματός μου εν παρρησία γνωρίσαι
 in opening my mouth in an open manner to make known
 το μυστήριον του ευαγγελίου 20+ υπέρ ου πρεσβεύω
 the mystery of the good news, for which I am an ambassador
 εν αλύσει ίνα εν αυτό παρρησιάσωμαι ως δει με
 in a chain, that in it I should speak openly as necessary for me
 λαλήσαι 21+ ίνα δε ειδήτε και υμείς τα κατ' εμέ
 to speak. But that should know also you] the [things] concerning me,
 τι πράσσω πάντα υμίν γνωρίσει Τυχικός ο
 what I am doing -- all [things] to you will be made known] [by] Tychicus the
 αγαπητός αδελφός και πιστός διάκονος εν κυρίω 22+
 beloved brother and trustworthy servant in [the] Lord,
 ον έπεμψα προς υμάς εις αυτό τούτο ίνα γνώτε
 whom I sent forth to you for this [very] same [thing], that you should know
 τα περί ημών και παρακαλέση τας καρδίας υμών
 the [things] concerning us, and he should comfort your hearts.

+ וְהַתְּמִידוֹ בְּכָל־עֵת בְּתַפְלָה
 וְתַחֲנוּנִים בְּרוּחַ וְשִׁקְדוֹ וְהַתְּאַמְצוּ
 לְהַעֲתִיר יַחַד בְּעַד כָּל־הַקְּדוּשִׁים:
 + וְגַם־בְּעַדִּי לְמַעַן יִנְתֶּן־לִי הַדָּבָר
 בְּתַחֲוִי פִי לְגִלּוֹת בְּאַמֶּץ לֵב אֶת־סוּד
 הַבְּשׂוּרָה אֲשֶׁר אָנִי מְלִיצָה בְּמוֹסְרוֹת:
 + לְמַעַן אֲדַבֵּר בָּהּ כְּאֲשֶׁר מוֹפְטֵל עָלַי
 לְדַבֵּר וְלֹא אֶחָת:
 + וְלְמַעַן אֲשֶׁר תִּדְעוּ גַם־אַתֶּם אֶת־קַרְתִּי
 וְאֶת־מַעֲשֵׂי הַיְהוָה טוֹכִיקוֹס הָאֵחָד הַחֲבִיב
 וְהַמְּשֻׁרֵת הַנֶּאֱמָן בְּאֲדִינֵנוּ וְיָגִיד לְכֶם הַכֹּל:
 + אֲשֶׁר לְזֹאת שְׁלַחְתִּיהוּ אֵלֵיכֶם
 לְהוֹדִיעְכֶם אֶת־קַרְתֵּינוּ וְלְמַעַן יִנְחֶם
 אֶת־לְבַבְכֶם:

+ אֲחַלְלֵם, אֲחַלְלֵם לְאֲחַלְלֵם: ω
 + וְהַאֲדֹכָהּ וְהָ אֶף אֲחַלְלֵם טוֹב
 וְהַאֲדֹכָהּ, טוֹב וְהַאֲדֹכָהּ אֲחַלְלֵם טוֹב
 לְחַם אֶף חֲפֵסָה טוֹב טוֹב טוֹב
 טוֹב טוֹב טוֹב טוֹב טוֹב טוֹב:
 + אֶף חַלְלֵם וְהַאֲדֹכָהּ לְאֲחַלְלֵם
 טוֹב, וְהַאֲדֹכָהּ אֲחַלְלֵם טוֹב טוֹב
 + אֲחַלְלֵם, אֲחַלְלֵם, אֲחַלְלֵם לְאֲחַלְלֵם:

23+ εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως
Peace to the brethren, and love with belief

ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ 24+
from God [the] father and [the] Lord Jesus Christ.

ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων
Favor [be] with all the ones loving

τον κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν ἐν ἀφθαρσία ἀμήν
our Lord Jesus Christ in incorruptibility. Amen.

הַחֶסֶד עִם־כָּל־הָאֱהָבִים אֶת־אֲדֹנָינוּ + הַשְּׁלוֹם לְאֶחָיִם וְהָאֲהָבָה עִם־הָאֱמוּנָה +
יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ בְּאֲהָבָה אֲשֶׁר לֹא־תִכְלָה אָמֵן : מֵאֵת הָאֱלֹהִים הָאָב וּמֵאֵת הָאֲדֹוֹן יֵשׁוּעַ
הַמְּשִׁיחַ :

לְבָרְכֶם עַם־כְּלָמֵי אֱלֹהִים וְחַסְדֵּיכֶם + עֲלֵיכֶם עַם־אֱלֹהִים הַשְּׂבֹכָה עִם־מַחְבְּאוֹתָא
לְבָרְכֶם מֵעַתָּה וְלֹא־עָבַל אִתְּכֶם : מִן אֱלֹהִים אֲבִיכֶם הַמְּשִׁיחַ עִם־מַחְבְּאוֹתָא :

18

1+ Παύλος και Τιμόθεος δούλοι Ιησού χριστού πάσι
 Paul and Timothy, bondmen of Jesus Christ, to all
 τοις αγίοις εν χριστώ Ιησού τοις όυσιν εν
 the holy ones in Christ Jesus, to the ones being in
 Φιλίπποις συν επισκόποις και διακόνους **2+** χάρις
 Philippi, with [the] overseers and servants. Favor
 υμίν και ειρήνη από θεού πατρός ημών και κυρίου
 to you and peace from God our father, and [the] Lord
 Ιησού χριστού **3+** ευχαριστώ τω θεώ μου επί πάση
 Jesus Christ. I give thanks [to] my God for all
 τη μνεία υμών **4+** πάντοτε εν πάση δεήσει μου υπέρ
 the memory of you], at all times in every supplication of mine for
 πάντων υμών μετά χαράς την δέησιν ποιούμενος **5+**
 all of you, with joy supplication making],
 επί τη κοινωνία υμών εις το ευαγγέλιον από πρώτης
 for your fellowship in the good news from [the] first
 ημέρας άχρι του νυν **6+** πεποιθώς αυτό τούτο ότι
 day until the present; being persuaded [in] this same [thing], that
 ο εναρξάμενος εν υμίν έργον αγαθόν επιτελέσει
 the one commencing in you work a good], will complete it
 άχρις ημέρας Ιησού χριστού **7+** καθώς εστι δίκαιον
 as far as [the] day of Jesus Christ; as is just

+
 פולוס וטימותיוס עבדי הַמְּשִׁיחַ ישוע
 אל־כָּל־הַקְּדוֹשִׁים בַּמְּשִׁיחַ ישוע אֲשֶׁר
 הֵם בְּפִילִיפּוֹי עִם־הַהַגְמוֹנִים וְהַשְּׂמִיחִים:
 + חֶסֶד לְכֶם וְשְׁלוֹם מֵאֵת הָאֱלֹהִים
 אֲבִינִי וְאֲדֹנָיִנוּ ישוע הַמְּשִׁיחַ:
 + אוֹדָה לֵאלֹהֵי מֹדֵי זְכוֹרֵי אֲתֶכֶם:
 + וְתָמִיד בְּכָל־תְּפִלוֹתַי אֲתַחֲנֵן בְּשִׂמְחָה
 בְּעַד כָּלְכֶם:
 +

+ על־הַתְּחַבְרוּתְכֶם אֶל־הַבְּשׂוּרָה
 לְמִן־הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן וְעַד־הַנֶּה:
 + וּבְטוֹחַ אֲנִי בַמִּתְחִיל בְּכֶם הַמַּעֲשֶׂה
 הַטוֹב שֶׁנִּמְרְנוּ עַד־יּוֹם ישוע הַמְּשִׁיחַ:
 + כְּרָאוּנִי לִי לְחַשֵּׁב לְכוּלְכֶם
 בְּעִבּוּר שְׂאֵתִי אֲתֶכֶם בְּלִבִּי בְּמוֹסְרֵי
 וּבְהַצְדִּיקִי וּחֲזִקִי אֶת־הַבְּשׂוּרָה
 כִּי אַתֶּם כָּלְכֶם חַבְרֵי בְּחֶסֶד:
 +

+
 פֶּלֶס וְהַמְּשִׁיחַ אֲנִי וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 מֵעַתָּה לְחַלְמֵס מִיְמֵךָ וְנִשְׁעֵךָ מֵעַתָּה
 וְכָל־בְּפִילִיפּוֹי חֶסֶד מֵעַתָּה וְהַשְּׂמִיחִים:
 + וְהַמְּשִׁיחַ אֲנִי וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 אֲנִי וְכָל־הַבְּשׂוּרָה מֵעַתָּה מֵעַתָּה:
 + וְכָל־הַבְּשׂוּרָה לְחַלְמֵס וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 אֲנִי וְכָל־הַבְּשׂוּרָה:
 + וְכָל־הַבְּשׂוּרָה וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 וְכָל־הַבְּשׂוּרָה וְכָל־הַבְּשׂוּרָה:
 +

+ חַלְמֵס וְכָל־הַבְּשׂוּרָה וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 מֵעַתָּה מֵעַתָּה וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 + וְכָל־הַבְּשׂוּרָה וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 מֵעַתָּה מֵעַתָּה וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 + וְכָל־הַבְּשׂוּרָה וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 מֵעַתָּה מֵעַתָּה וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 + וְכָל־הַבְּשׂוּרָה וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 מֵעַתָּה מֵעַתָּה וְכָל־הַבְּשׂוּרָה
 +

εμοί τούτο φρονεῖν ὑπέρ πάντων υμῶν διὰ το ἔχειν
 for me to think this as to you all, because of having
 με ἐν τῇ καρδίᾳ υμᾶς ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν
 me in [your] heart you], both in my bonds, and in
 τῇ ἀπολογία καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου
 the defense and security of the good news,
 συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας υμᾶς ὄντας 8+
 fellow-partakers of my favor all you being].
 μάρτυς γὰρ μου ἐστὶν ὁ θεός ὡς ἐπιποθῶ
 witness For my is God], how I long after
 πάντας υμᾶς ἐν σπλάγγνοις Ἰησοῦ χριστοῦ 9+ καὶ
 you all in feelings of compassion of Jesus Christ. And
 τούτο προσεύχομαι ἵνα ἡ ἀγάπη υμῶν ἔτι μᾶλλον
 this I pray, that the love of yours still more
 καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ
 and more should abound in full knowledge, and in all
 αἰσθήσει 10+ εἰς τὸ δοκιμάζειν υμᾶς τὰ διαφέροντα
 perception, for you to approve the [things] differing,
 ἵνα ἢτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν
 that you might be honest and without cause to stumble in [the] day
 χριστοῦ 11+ πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης τῶν
 of Christ, being filled with fruits of righteousness, of the ones
 διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ 12+
 by Jesus Christ, to glory and praise of God.
 γινώσκειν δε υμᾶς βούλομαι ἀδελφοί ὅτι τὰ
 to know But you I want], brethren, that the [things]
 κατ' ἐμέ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου
 concerning me rather in progression of the good news
 ἐλήλυθεν 13+ ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανερούς ἐν
 have come, so as my bonds apparent in

+ כִּי הָאֱלֹהִים לְעַד לִי אֲשֶׁר נִכְסַפְתִּי
 לְכוֹלְכֶם בְּאַהֲבַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + וְעַל־זֹאת מִתְפַּלֵּל אֲנִי שֶׁעוֹד תִּרְבֶּה
 וְתִגְדֵּל אַהֲבַתְכֶם לְהַשְׁפִּיל וְלְכַל־דָּעַת:
 + לְמַעַן תִּדְעוּ בֵּין טוֹב לְרָע וְהִייתֶם
 זְכִים וּבְלִי מִכְשׁוֹל עַד-יּוֹם הַמְּשִׁיחַ:

+ מְלֵאִים פְּרִי הַצְּדָקָה עַל-יְדֵי יֵשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ לְכָבוֹד אֱלֹהִים וְלְתַהֲלֵתוֹ:
 + וְהִנְנִי מוֹדִיעַ אֶתְכֶם אֲחֵי כִּי מִדַּשְׁבָּא
 עָלַי לֹא בָא אֲלֵא לְיִתְרוֹן הַבְּשׂוּרָה:
 + עַד אֲשֶׁר נִגְלוּ מוֹסְרוֹתַי בַּמְּשִׁיחַ
 בְּכָל-שְׁעַר הַמַּלְךְ וְלְכָל הַנְּשָׂאָרִים:

+ וְשׁוֹמְרֵי אֱלֹהִים לֹא יִשְׁכַּח אֲנִי אֲשֶׁר
 לְכֹחַ לְחַוֵּת בְּאַהֲבַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + וְשׁוֹמְרֵי אֱלֹהִים לֹא יִשְׁכַּח אֲנִי אֲשֶׁר
 לְכֹחַ לְחַוֵּת בְּאַהֲבַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + וְשׁוֹמְרֵי אֱלֹהִים לֹא יִשְׁכַּח אֲנִי אֲשֶׁר
 לְכֹחַ לְחַוֵּת בְּאַהֲבַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:

+ וְשׁוֹמְרֵי אֱלֹהִים לֹא יִשְׁכַּח אֲנִי אֲשֶׁר
 לְכֹחַ לְחַוֵּת בְּאַהֲבַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + וְשׁוֹמְרֵי אֱלֹהִים לֹא יִשְׁכַּח אֲנִי אֲשֶׁר
 לְכֹחַ לְחַוֵּת בְּאַהֲבַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + וְשׁוֹמְרֵי אֱלֹהִים לֹא יִשְׁכַּח אֲנִי אֲשֶׁר
 לְכֹחַ לְחַוֵּת בְּאַהֲבַת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:

χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς
 Christ to become] in [the] whole praetorium, and [to]
 λοιποῖς πάσι 14+ καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν
 all the rest; and the more of the brethren in
 κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως
 [the] Lord relying], in my bonds more exceedingly
 τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν 15+ τινὲς μὲν καὶ
 dare] fearlessly the word to speak]. Some indeed also
 διὰ φθόνον καὶ ἔριν τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν
 through envy and strife; but some also through good-pleasure the
 χριστὸν κηρύσσουν 16+ οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας
 Christ proclaim]. The ones indeed from out of contention
 τὸν χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἀγνῶς οἰόμενοι
 the Christ announce], not purely, imagining
 θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου 17+ οἱ δὲ ἐξ
 affliction to add] to my bonds. But the ones from out of
 ἀγάπης εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαὶν τοῦ εὐαγγελίου
 love, knowing that for a defense of the good news
 κείμεναι 18+ τι γὰρ πλὴν παντὶ τρόπῳ εἴτε προφάσει
 I am situated. For what? Only in every manner, whether an excuse,
 εἴτε ἀληθείᾳ χριστὸς καταγγέλλεται καὶ ἐν τούτῳ
 whether truth, Christ is announced; and in this
 χαίρω ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι 19+ οἶδα γὰρ ὅτι τούτό
 I rejoice, but, also I will rejoice. For I know that this
 μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως
 to me shall result in deliverance through your supplication,

+ וְרַב הָאֲחִים בְּאֲדִינֵינוּ הוֹסִיפוּ
 אִמְצָן בְּמוֹסְרוֹתַי וְהִתְחַזְּקוּ בְלִבְכֶם
 לְדַבֵּר אֶת-הַדְּבָר בְּלִי-פָחַד :
 + הֲיֵן יֵשׁ מְכַרְיִימִים אֶת-הַמְּשִׁיחַ מִקְנָאָה
 וְרִיב וַיֵּשׁ מְכַרְיִימִים מִמִּחְשְׁבָה טוֹבָה :
 + אֲלֵה מִמְּרִיבָה מְכַרְיִימִים אֶת-הַמְּשִׁיחַ
 לֹא בְלִב-טְהוֹר כִּי חֲשָׁבִים לְהוֹסִיף צָרָה
 עַל-מוֹסְרֵי :

+ וְאֲלֵה מִמִּחְשְׁבָה בְּאִשְׁרֵי הֵם יוֹדְעִים
 כִּי-נִתְּנוֹן אֲנֹכִי לְהַצְדִּיק אֶת-הַבְּשׂוּרָה :
 + אֲלֵה מִמִּחְשְׁבָה וּבִלְבָד שְׂיוֹכְרוּ
 הַמְּשִׁיחַ בֵּין בַּעֲלִילָה וּבֵין בְּאִמְתּוֹ
 בְּזֹאת אֲנִי שָׂמַח וְגַם אֲהִיָּה שָׂמַח :
 + כִּי יוֹדַע אֲנִי שְׂגִים זֹאת תְּהִיָּה-לִי לִישׁוּעָה
 בְּתַפְלִתְכֶם וּבְעֲזָרַת רוּחַ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ :

+ כְּחֵסֶסְךָ כִּי אֲלֵה לְחֵסֶסְךָ :
 + אֲשֶׁר לִי וְכָל אֲשֶׁר לִי וְכָל אֲשֶׁר לִי
 חַלְלֵהוּ, אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר :
 + אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר :
 + כִּי חֵסֶסְךָ לְחֵסֶסְךָ לְחֵסֶסְךָ :
 + חֵסֶסְךָ לְחֵסֶסְךָ לְחֵסֶסְךָ :
 חֵסֶסְךָ :

+ אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר :
 + אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר :
 + אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר :
 + אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר :
 + אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֲשֶׁר :
 חֵסֶסְךָ :

και επιχορηγίας του πνεύματος Ιησού χριστού 20 +
 and [the] supplying of the spirit of Jesus Christ;
 κατά την αποκαραδοκίαν και ελπίδα μου ότι εν
 according to earnest expectation and hope [my], that in
 ουδενί αισχυνθήσομαι αλλ' εν πάση παρρησία ως
 nothing I shall be ashamed, but in every open manner, as
 πάντοτε και νυν μεγαλυνθήσεται χριστός εν
 at all times, and now shall be magnified [Christ] in

τω σώματί μου είτε διά ζωής είτε διά θανάτου 21 +
 my body, whether through life, whether through death.

εμοί γαρ το ζην χριστός και το αποθανεῖν κέρδος 22 +
 For to me to live [is] Christ, and to die gain.

ει δε το ζην εν σαρκί τούτο μοι καρπός έργου και
 But if to live in flesh, this to me [is] fruit of work; and

τι αιρήσομαι ου γνωρίζω 23 + συνεχομαι δε εκ των
 what I shall take up I know not. But I am constrained by the

δύο την επιθυμίαν έχων εις το αναλύσαι και συν
 two, the desire having] for disengaging, and with

χριστώ είναι πολλώ μάλλον κρείσσον 24 + το δε
 Christ to be much [is] rather] better; but

επιμένειν εν τη σαρκί αναγκαιότερον δι' υμάς 25 +
 to remain in the flesh [is] more important for you.

και τούτο πεποιθώς οίδα ότι μενώ και
 And this being persuaded of, I know that I shall abide and

συμπαραμενώ πάσιν υμίν εις την υμών προκοπήν και
 continue with you all in your progression and

και ουχιλ και ακνη שלא αβουש מפל-דבר כי
 אם בכל-בטחון פאשר מאז כן עתה ותגדל
 המשית בגופי אם-בחי אם-במותי:
 כי המשית הוא חיי והמות רוח-לי:
 אלא אם-חיי בפשר יוסף-לי
 פרי עמלי לא אדע במה אבחר:
 כי אחוז אני משני צדדים נפשי אותה

להפטר ולהיות עם-המשיח כ-יזה
 המוכתר:
 אבל עמד עוד בפשר צריך יתר
 בעבורכם:
 ואני בטח וידע שאותר ואעמד
 עם-כלכם יחד לאמץ אתכם
 ולהגדיל שמחת אמונתכם:

אני חייב ומחויב להם ומחויב להם
 וחייב להם אולם להם גלגלתי את
 ראשי ונחלתי את מותי ואת מות
 גלגלתי, אף חייב להם גלגלתי:
 אף חייב להם ומחויב להם אולם להם
 אף חייב להם ומחויב להם אולם להם
 אף חייב להם ומחויב להם אולם להם

אני חייב להם ומחויב להם ומחויב להם
 אולם להם אולם להם אולם להם
 אולם להם אולם להם אולם להם
 אולם להם אולם להם אולם להם
 אולם להם אולם להם אולם להם
 אולם להם אולם להם אולם להם

χαράν της πίστεως 26+ ἵνα το καύχημα υμών

joy of the belief; that your boasting

περισσεύη εν χριστώ Ιησού εν εμοί διά της εμής

should abound in Christ Jesus in me through my

παρουσίας πάλιν προς υμίας 27+ μόνον αξίως του

arrival again with you. Only worthily of the

ευαγγελίου του χριστού πολιτεύεσθε ἵνα εἴτε

good news of the Christ conduct yourselves in public! that whether

ελθόν και ιδών υμίας εἴτε απών ακούσω τα

having come and having seen you, [or] whether being absent, I should hear the [things]

περί υμών ότι στήκετε εν ενί πνεύματι μιά ψυχή

concerning you, that you stand firmly in one spirit, one soul,

συναθλούντες τη πίστει του ευαγγελίου 28+ και μη

fighting together in the belief of the good news; and not

πτυρόμενοι εν μηδενί υπό των αντικειμένων ήτις

being terrified in anything by the ones being an adversary, which

αυτοίς μεν εστιν ένδειξις απωλείας υμίν δε σωτηρίας

to them indeed is a demonstration of destruction, but to you deliverance --

και τούτο από θεού 29+ ότι υμίν εχαρίσθη το υπέρ

and this from God. For to you it was granted concerning

χριστού ου μόνον το εις αυτον πιστεύειν αλλά και

Christ, not only the in him trusting], but also

το υπέρ αυτου πάσχειν 30+ τον αυτον αγώνα έχοντες

the for him suffering], the same struggle having]

οίον είδετε εν εμοί και νυν ακούετε εν εμοί

as you saw in me, and now hear of by me.

לְמַעַן תִּרְבֶּה עַל-יְדֵי תְהַלְתְּכֶם
בְּמִשִּׁיחַ יִשׁוּעַ בְּשׁוֹבֵי לְבוֹא אֵלֵיכֶם:
+ רַק הַתְּנַהֲגוּ כְּרְאוּי לְבִשׁוּרֶת
הַמִּשִּׁיחַ לְמַעַן אֲשַׁמַּע עֲלֵיכֶם אִם-בְּבוֹאֵי
לְרְאוֹתְכֶם אִם-בְּהִיוֹתִי רְחוֹק שְׁקִימִים
אַתֶּם בְּרוּחַ אַחַת וְעֲזָרִים אֶתִּי נִפְשׁ
אַחַת לְהִלָּחֵם בְּעַד אֲמוּנַת הַבִּשׁוּרָה:

+ וְאִינְכֶם תְּחַרְדִּים מְאוּמָה מִפְּנֵי
הַמְתַּקוּמָמִים אֲשֶׁר זֹאת לָהֶם אוֹת לְאַבְדֶּם
וְלָכֶם לִישׁוּעַתְכֶם וְגַם-זֹאת מֵאַת הָאֱלֹהִים:
+ כִּי-לָכֶם נִתֵּן לְהִתְעַנּוֹת בְּעַד
הַמִּשִּׁיחַ וְלֹא-לְהֶאֱמִין בּוֹ בַלְבָּד:
+ כִּי גַם-לָכֶם הַמְלַחְמָה אֲשֶׁר רְאוֹתֶם
בִּי וְאֲשֶׁר עָתָה שֹׁמְעִים אֶתֶם עָלַי:

+ וְיָדוּ אֱלֹהֵי אֱמֵת לְאַחַע נִלְמָדוּ בָּרִ
עֵצָמֹדוּ אֵחֶּה וְנִצְעָד מַשְׁמֵכָ כְּלִמָּה:
+ אֲבִינָה וְנָחֵר לְשִׁבְחָהּ וְנִשְׂמָה מִסְבָּחָהּ
מְלַחְמָתֵינוּ וְנֵהֱ אֱמֵתוּ אֵחֶּה וְנֵהֱ פְאֵם
נֵהֱ אֲשֶׁר חִלְּבָהּ וְנִשְׂמָה אֲנֵהּ
כִּינֵה וְנֵהֱ מַשְׁמָה אֵחֶּה נִפְשׁ וּמְלַחְמָהּ שִׁבְחָהּ
אֲחֵינוּ כְּמִלְחָמָהּ אֵחֶּה וְנִשְׂמָהּ
+ וְנִחְנָנֵם לֵעֵזְבָהּ וְנֵהֱ אֲנֵהּ

אֲנֵהּ וְנִשְׂמָה לְשִׁבְחָהּ לְאַסְבָּחָהּ
וְנִחְנָנֵם אֵחֶּה וְנִשְׂמָה אֵחֶּה:
+ וְנֵהֱ אֵחֶּה וְנֵהֱ אֵחֶּה וְנֵהֱ אֵחֶּה
וְנֵהֱ כְּלִמָּה וְנֵהֱ מַשְׁמָה וְנֵהֱ כֵּן
בְּמַשְׁמָה אֵחֶּה וְנֵהֱ אֵחֶּה וְנֵהֱ אֵחֶּה:
+ וְנֵהֱ אֵחֶּה וְנֵהֱ אֵחֶּה וְנֵהֱ אֵחֶּה
וְנֵהֱ אֵחֶּה וְנֵהֱ אֵחֶּה וְנֵהֱ אֵחֶּה:

υμίν και το θέλειν και το ενεργεῖν υπέρ της
 you both to want and to operate for the
 ευδοκίας 14+ πάντα ποιείτε χωρίς γογγυσμών και
 good-pleasure. Do all [things] without grumblings and
 διαλογισμών 15+ ἵνα γένησθε ἀμεμπτοι και ακέραιοι
 arguments! that you should become blameless and unmixed,
 τέκνα θεού αμώμητα εν μέσω γενεάς σκολιάς και
 children of God, without blemish, in [the] midst of a generation crooked and
 διεστραμμένης εν οἷς φαίνεσθε ως φωστήρες εν
 perverted, among whom you appear as luminaries in
 κόσμῳ 16+ λόγον ζωῆς επέχοντες εις καύχημα εμοί
 [the] world, [the] word of life giving heed to], for a boasting to me
 εις ημέραν χριστού ὅτι ουκ εις κενόν ἔδραμον ουδέ
 in [the] day of Christ, that not in vain I ran, nor
 εις κενόν εκοπίασα 17+ ἀλλ' ει και σπένδομαι επί
 in vain I tired. But even if I am offered as a libation upon
 τη θυσία και λειτουργία της πίστεως υμών χαίρω
 the sacrifice and ministration of the belief of yours, I rejoice,
 και συγχαίρω πάσιν υμίν 18+ το δ' αυτό και υμεῖς
 and I rejoice along with all you. And likewise also you
 χαίρετε και συγχαίρετέ μοι 19+ ελπίζω δε εν κυρίῳ
 rejoice, even rejoice along with me! But I hope in [the] Lord
 Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι υμίν ἵνα καγώ
 Jesus Timothy quickly to send forth] to you, that I also

יְנַעֲמֵי: +
 עָשׂוּ כָּל־דְּבָר בְּלֹא תְלֻוּנוֹת וּבְלֹא
 מְזֻמוֹת:
 + לְמַעַן תִּהְיוּ נְקִיִּים וְטָהוּרִים בְּנֵי אֱלֹהִים
 אֵין־מוֹם בָּם בְּתוֹךְ דּוֹר עֲקֹשׁ וּפְתִלְתֵּל
 אֲשֶׁר־תִּאִירוּ בֵּינֵיהֶם כְּמֵאֹרֶת בְּעוֹלָם:
 + מִחֲזִיקִים בְּדִבְרֵי הַחַיִּים לְתַהֲלָה לִי בַיּוֹם
 הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר לֹא לְחַנָּם רָצִיתִי וְלֹא לְרִיק

+ אָבָל גַּם כִּי־אֶנְסָךְ עַל־זִבַח אֲמוּנַתְכֶם
 וְעִבּוֹדְתָהּ הַנְּנִי שְׂמִיחַ וְשֵׁשׁ עַם־כְּלֶכֶם:
 + וְכִכָּה שְׂמַחֲנוּ אַךְ־אַתָּם וְשִׁישׁוּ עִמָּדִי:
 + וְקִנִּיתִי בְּיִשׁוּעַ אֲדֻנִּינִי לְשִׁלְחַ
 אֲלֵיכֶם בְּמַהֲרָה אֶת־טִימוֹתֵינוּ לְמַעַן
 תִּנּוּחַ דַּעֲתִי בְּהַנְדָּע לִי שְׁלוֹמְכֶם:

+ חַלְחֵלְכֶם מִלְּפָנֵי חַטָּאת וְלֹא מִלְּפָנֵי אֱלֹהִים
 פְּעֻלָּה:
 + אֲנִי בָנִים וְחָכְמָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כָּסֵם
 כְּזוֹ אֲחַפְּסֶנָּה מִחַפְּסֶנָּה אֱלֹהֵינוּ
 בְּנֵימֹלָח אֲנִי נִשְׁמָה אֲחַלְכֶם:
 + יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְמַעַן כְּבוֹדָהּ שֵׁנָה
 לְעֵלְיוֹתָיו, יְהוָה כְּבוֹדָהּ יְהַפְּקֵנוּ וְלֹא מִן

אֲנִי מִלְּפָנֵי אֱלֹהֵינוּ חַלְחֵלְכֶם:
 + אֲנִי אֲנִי חַפְּסֶנָּה אֲנִי חַ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי חַפְּסֶנָּה אֲנִי חַ
 שֵׁנָה אֲנִי חַפְּסֶנָּה אֲנִי חַפְּסֶנָּה:
 + מִלְּפָנֵי אֱלֹהֵינוּ אֲנִי חַפְּסֶנָּה
 + חַפְּסֶנָּה אֲנִי חַפְּסֶנָּה אֲנִי חַפְּסֶנָּה
 לְעֵלְיוֹתָיו לְעֵלְיוֹתָיו חַפְּסֶנָּה אֲנִי חַפְּסֶנָּה:
 נִשְׁמָה אֲנִי חַפְּסֶנָּה אֲנִי חַפְּסֶנָּה:

ευψυχῶ γνούς τα περί υμῶν 20+ ουδένα
 should be full of confidence, having known the [things] concerning you. no one
 γαρ ἔχω ισόψυχον ὅστις γνησίως τα περί υμῶν
 For I have] like-minded who genuinely the [things] concerning you
 μεριμνήσει 21+ οι πάντες γαρ τα εαυτῶν ζητούσιν
 shall have concern for], ([all for the [things] of themselves seek],
 ου τα του χριστού Ἰησοῦ 22+ την δε δοκιμὴν
 not the [things] of Christ Jesus.) but the proof
 αὐτοῦ γινώσκετε ὅτι ὡς πατρί τέκνον συν εμοί
 of him you know, that as to a father [[as] a child with me
 εδούλευσεν εἰς το εὐαγγέλιον 23+ τούτον μεν οὖν
 he served] in the good news. This one indeed then
 ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀπιδῶ τα περί ἐμέ
 I hope to send forth (as whenever I look over the [things] concerning me)
 ἐξαυτῆς 24+ πέποιθα δε ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτός
 immediately. And I am persuaded in [the] Lord, that also myself
 ταχέως ἐλεύσομαι 25+ ἀναγκαῖον δε ἠγησάμην
 quickly shall come]. important But I esteemed it] [that]
 Ἐπαφρόδιτον τον ἀδελφόν καὶ συνεργόν καὶ
 Epaphroditus the brother and fellow-worker and
 συστρατιώτην μου υμῶν δε ἀπόστολον καὶ λειτουργόν
 my fellow-soldier, (but your apostle,) and minister
 τῆς χρείας μου πέμψαι πρὸς υμᾶς 26+ ἐπειδὴ
 of my need to send to you, since
 ἐπιποθῶν ἦν πάντα υμᾶς καὶ ἀδημονῶν διότι
 he was longing after you all, and [was] anxious because

+ כִּי זָוַלְתָּו אֵינ־אֶתִּי אִישׁ כָּל־בְּבִי
 אֲשֶׁר בְּלֵב שָׁלֵם יִדְאָג לְכֶם :
 + כִּי כֹוֶלֶם אֵת אֲשֶׁר־לָהֶם יִדְרֹשׁוּ
 וְלֹא אֶת־אֲשֶׁר לִישׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ :
 + וְאוֹתוֹ יִדְעֶתֶם כִּי בַחֲוִן הוּא
 אֲשֶׁר כִּבְּן הַעֲבָד אֶת־אָבִיו כִּן
 הָיָה אֶתִּי בַעֲבוּרֵת הַבְּשׂוּרָה :
 + וְאוֹתוֹ אֶקְוֶה לְשַׁלַּח אֵלֵיכֶם
 מִהֵר כְּאֲשֶׁר אֲרָאָה מִה־יְהוָה לִי :
 + וּבִטְחָתִי בְּאֲדֹנָיִנוּ אֲשֶׁר נִסְ-אֲנֹכִי אָבּוּא
 אֵלֵיכֶם בְּמַהֲרָה :
 + וְחֻשְׁבֹּתִי לְחֻוּבָה לִי לְשַׁלַּח אֵלֵיכֶם
 אֶת־אֶפְרֹדִיטוֹס אֲחִי וְעֹזְרִי וְחֹבְרִי
 בְּצָבָא וְהוּא שְׁלִיחְכֶם וּמְשָׁרְתִי בְּצָרְכֵי :
 + מִפְּנֵי שֶׁהָיָה נִכְסָף לְכוּלְכֶם וְנִעְצָב
 מְאֹד עַל־אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם כִּי חָלָה :

+ לְהַחֲזִיק רֵעִים עַל כֵּן, וְרֵעִים רֵעִים
 בְּחֵלֶל רֵעִים רֵעִים לְהַחֲזִיק :
 + מִשְׁעָר וְיָם רֵעִים וְיָם רֵעִים
 וְרֵעִים לְהַחֲזִיק לְרֵעִים וְרֵעִים רֵעִים
 וְרֵעִים, כְּחַדְוֹתֵי הַפְּלִטָה וְחַדְוֹתֵי הַפְּלִטָה
 וְיָם עַל־מִשְׁעָרֵי הַמְּשִׁיחַ :
 + כְּחַדְוֹתֵי הַפְּלִטָה לְחַדְוֹתֵי הַפְּלִטָה
 וְחַדְוֹתֵי הַפְּלִטָה וְחַדְוֹתֵי הַפְּלִטָה :

ηκούσατε ὅτι ησθένησε 27+ και γαρ ησθένησε
 you heard that he was sick. For even he was sick,
 παραπλήσιον θανάτῳ ἀλλ' ο θεός αὐτόν ηλέησεν ουκ
 close to death; but God showed mercy on him; not
 αὐτόν δε μόνον ἀλλά και ἐμέ ἵνα μη λύπην ἐπί
 him and] only, but also me, that not distress upon
 λύπην σχώ 28+ σπουδαιοτέρως οὖν ἐπεμψα αὐτόν
 distress I should have]. More diligently then I sent him,
 ἵνα ἰδόντες αὐτόν πάλιν χαρήτε καγώ
 that seeing him again, you should rejoice, and I
 ἀλυπότερος ὦ 29+ προσδέχεσθε οὖν αὐτόν ἐν κυρίῳ
 should be free from sorrow. Favorably receive him then in [the] Lord
 μετὰ πάσης χαράς και τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε
 with all joy, and such ones in esteem have]!
 30+ ὅτι διὰ το ἔργον του χριστου μέχρι θανάτου
 for because of the work of the Christ unto death
 ἤγγισε παραβουλεύσάμενος τη ψυχῇ ἵνα
 he approached], risking [his] life, that
 ἀναπληρώσῃ το υμῶν υστέρημα της προς με
 he should supply your deficiency of the towards me
 λειτουργίας
 ministration].

3 א

1+ το λοιπόν ἀδελφοί μου χαίρετε ἐν κυρίῳ τα
 To the rest, my brethren, rejoice in [the] Lord! The

+ אַמְנָם חָלָה חָלָה וְנָטָה לְמוֹת אֲבָל
 הָאֱלֹהִים רַחֵם עָלָיו וְלֹא עָלָיו בְּלִבְדָּר כִּי
 גַם-עָלַי רַחֵם שְׁלֹא-יָבוֹא עָלַי יְגוֹן עַל-יְגוֹן:
 + לְכֵן מִהֲרַתִּי וּשְׁלַחְתִּיו אֵלֵיכֶם לְמַעַן
 תִּרְאוּהוּ וְתִשׁוּבוּ לְשִׂמְחָה וְגַם-יִמְעַט יְגוֹנִי:
 + עַל-כֵּן קָבַלְוֵהוּ בְּאֲדִינֵנוּ בְּכֹל-שִׂמְחָה
 וְהוֹקִירוּ אֲנָשִׁים כְּמֵהוּ:

+ כִּי בְּעַד מַעֲשֵׂה הַמְּשִׁיחַ הַיָּנִיעַ
 עַד-מוֹת וְתַקַּל נַפְשׁוֹ בְּעֵינָיו לְמַעַן יִמְלֹא
 אֶת-אֲשֶׁר חִסְרְתֶם בְּשִׂרְתְּכֶם אוֹתִי:
 + וְעוֹד אַחִי שִׂמְחוּ בְּאֲדִינֵנוּ הֵן-לְכַתֵּב
 וְלִשְׁנוֹת לְכֶם כְּזֹאת לֹא טָרַח הוּא לִי וְלָכֶם
 הוּא לְחִזּוֹק:

+ אֲמֵן חָלָה חָלָה וְנָטָה לְמוֹת אֲבָל
 הָאֱלֹהִים רַחֵם עָלָיו וְלֹא עָלָיו בְּלִבְדָּר כִּי
 גַם-עָלַי רַחֵם שְׁלֹא-יָבוֹא עָלַי יְגוֹן עַל-יְגוֹן:
 + לְכֵן מִהֲרַתִּי וּשְׁלַחְתִּיו אֵלֵיכֶם לְמַעַן
 תִּרְאוּהוּ וְתִשׁוּבוּ לְשִׂמְחָה וְגַם-יִמְעַט יְגוֹנִי:
 + עַל-כֵּן קָבַלְוֵהוּ בְּאֲדִינֵנוּ בְּכֹל-שִׂמְחָה
 וְהוֹקִירוּ אֲנָשִׁים כְּמֵהוּ:

+ אֲמֵן חָלָה חָלָה וְנָטָה לְמוֹת אֲבָל
 הָאֱלֹהִים רַחֵם עָלָיו וְלֹא עָלָיו בְּלִבְדָּר כִּי
 גַם-עָלַי רַחֵם שְׁלֹא-יָבוֹא עָלַי יְגוֹן עַל-יְגוֹן:
 + לְכֵן מִהֲרַתִּי וּשְׁלַחְתִּיו אֵלֵיכֶם לְמַעַן
 תִּרְאוּהוּ וְתִשׁוּבוּ לְשִׂמְחָה וְגַם-יִמְעַט יְגוֹנִי:
 + עַל-כֵּן קָבַלְוֵהוּ בְּאֲדִינֵנוּ בְּכֹל-שִׂמְחָה
 וְהוֹקִירוּ אֲנָשִׁים כְּמֵהוּ:

αὐτὰ γράφειν ὑμῖν εμοί μὲν οὐκ οκνηρόν ὑμῖν δε
same [things] to write to you, to me indeed [is] not laziness, but for you
 ασφαλές 2+ βλέπετε τοὺς κύνας βλέπετε τοὺς κακοὺς
safe. Take heed of the dogs! Take heed of the evil
 ἐργάτας βλέπετε τὴν κατατομὴν 3+ ἡμεῖς γὰρ ἐσμὲν
workers! Take heed to the circumcisers! For we are
 ἡ περιτομὴ οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ
the circumcision, the ones in spirit of God serving], and
 καυχώμενοι ἐν χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκί
boasting in Christ Jesus, and not in flesh
 πεποιθότες 4+ καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθῃσιν καὶ ἐν
relying]; though I have reliance even in
 σαρκί εἰ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθῆναι ἐν σαρκί ἐγώ
flesh. If any thinks other] to rely in flesh, I
 μάλλον 5+ περιτομὴ ὀκταήμερος ἐκ γένους Ἰσραὴλ
more. [As to] circumcision -- on the eight day; of [the] race -- of Israel;
 φυλῆς Βενιαμὴν Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων κατὰ νόμον
[as to] tribe -- Benjamin; a Hebrew of Hebrews; according to law --
 Φαρισαῖος 6+ κατὰ ζήλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν
a Pharisee; according to zeal -- persecuting the assembly;
 κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος
according to righteousness, the one in [the] law -- having become
 ἀμεμπτος 7+ ἀλλ' ἀτίνα ἦν μοι κέρδη ταῦτα ἡγήμαι
blameless. But what was to me gain, these I esteemed
 διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν 8+ ἀλλὰ μενούργε καὶ
through the Christ loss]. But certainly also

הַחֲדָשִׁים הַחֲדָשִׁים הַחֲדָשִׁים הַחֲדָשִׁים
 מִן הַחֲדָשִׁים הַחֲדָשִׁים הַחֲדָשִׁים הַחֲדָשִׁים
 וְכִי אֲנַחְנוּ בָנֵי הַמִּלְחָה הַחֲדָשִׁים
 אֶת־הָאֱלֹהִים בְּרוּחַ וּמְתַפָּאֲרִים
 בְּמִשְׁחַח יְשׁוּעָה וְאִינְנוּ בְּחַטִּיּוֹת בְּבָשָׂר:
 אֵפֶי עַל־פִּי שָׂנְאִים לִי יֵשׁ לְבַטֵּחַ בְּבָשָׂר
 וְאִם־יֹאמֶר אִישׁ שֵׁיכֹל הוּא לְבַטֵּחַ
 בְּבָשָׂר אֲנִי עַל אֶחָת כְּמֶה וְכֶמֶה:

שְׂאֵנִי נִמְוֵל בִּן־שְׁמוֹנֵת יָמִים מִבְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מְשַׁבֵּט בְּנִימִין עַבְרִי מִן הָעֵבְרָיִם:
 לְתוֹרַת פְּרוּשׁ לְקִנְיָה רַדֶּף
 אֶת־הָעֵדָה וּלְצִדְקַת הַתּוֹרָה בְּלִי־דָפִי:
 וְהֵי־תִרְגֹּנֹת הָאֵלֶּה חֲשַׁבְתִּי
 לִי לְחִסְרוֹנוֹת לְמַעַן הַמְּשִׁיחַ:
 וְגַם אֲנִי חָשַׁב אֶת־הַכֹּל לְחִסְרוֹן לְעוֹמֶת

אֲנִי חָשַׁב אֶת־הַכֹּל לְחִסְרוֹן לְעוֹמֶת
 וְגַם אֲנִי חָשַׁב אֶת־הַכֹּל לְחִסְרוֹן לְעוֹמֶת
 וְגַם אֲנִי חָשַׁב אֶת־הַכֹּל לְחִסְרוֹן לְעוֹמֶת
 וְגַם אֲנִי חָשַׁב אֶת־הַכֹּל לְחִסְרוֹן לְעוֹמֶת
 וְגַם אֲנִי חָשַׁב אֶת־הַכֹּל לְחִסְרוֹן לְעוֹמֶת

אֲנִי חָשַׁב אֶת־הַכֹּל לְחִסְרוֹן לְעוֹמֶת
 וְגַם אֲנִי חָשַׁב אֶת־הַכֹּל לְחִסְרוֹן לְעוֹמֶת
 וְגַם אֲנִי חָשַׁב אֶת־הַכֹּל לְחִסְרוֹן לְעוֹמֶת
 וְגַם אֲנִי חָשַׁב אֶת־הַכֹּל לְחִסְרוֹן לְעוֹמֶת
 וְגַם אֲנִי חָשַׁב אֶת־הַכֹּל לְחִסְרוֹן לְעוֹמֶת

ηγούμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ το υπερέχον της
 I esteem all [things] to be loss on account of the superiority of the
 γνώσεως χριστοῦ Ἰησοῦ το κυρίου μου δι' ον
 knowledge of Christ Jesus my Lord, through whom
 τα πάντα ἐζημιώθην και ηγούμαι σκύβαλα εἶναι ἵνα
 all [things] I suffered loss, and esteem [them] to be dung, that
 χριστόν κερδήσω 9+ και ευρεθῶ εν αυτώ μη ἔχων
 Christ I should gain], and I should be found in him not having
 ἐμὴν δικαιοσύνην την εκ νόμου αλλά την διὰ
 my righteousness, [that is] of [the] law, but the one through
 πίστεως χριστοῦ την εκ θεού δικαιοσύνην ἐπὶ τη
 belief of Christ, the of God righteousness] unto the
 πίστει 10+ του γνῶναι αυτόν και την δύναμιν
 belief; to know him, and the power
 της αναστάσεως αυτου και την κοινωνίαν
 of his resurrection, and the fellowship
 των παθημάτων αυτου συμμορφούμενος τω
 of his sufferings, being conformable [to]
 θανάτῳ αυτου 11+ ει πως καταντήσω εις την
 his death; if by any means I should arrive at the
 εξανάστασιν των νεκρών 12+ ουχ ὅτι ἤδη ἔλαβον η
 resurrection of the dead. Not that already I received, or
 ἤδη τετελείωμαι διώκω δε ει και καταλάβω εφ' ω
 already I have been perfected; but I pursue, if even I should overtake upon which
 και κατελήφθην υπό του χριστοῦ Ἰησοῦ 13+ ἀδελφοί
 also I was overtaken by the Christ -- Jesus. Brethren,

מַעֲלַת דַּעַת יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲדַנִּי אֲשֶׁר
 בְּעִבּוּרֹ חֲסָרְתִּי אֶת-נַפְשִׁי מִכָּל-אֱלֹהִים
 וְאֶחָשְׁבָם לִסְחֵי לְהַרְוִיחַ אֶת-הַמָּשִׁיחַ
 וְלִהְיֵצֵא בוֹ:

+ וְלֹא תִהְיֶה-לִּי צַדִּיקְתִּי מִתּוֹךְ הַתּוֹרָה
 כִּי אִם-בְּאַמּוּנַת הַמָּשִׁיחַ הַצִּדִּיקָה
 הַבָּאָה מֵאֵת הָאֱלֹהִים בְּאַמּוּנָה:
 + לְדַעַת אֹתוֹ וְאֶת-נִבְרֵת תִּחִיתוֹ

וְחָבַרְתַּ עֲנוּיֵי וּלְהַדְמוֹת לְמוֹתוֹ:
 + אוֹלֵי אוּכַל לְהַגִּיעַ לְתַחִית הַמַּתִּים:
 + לֹא כְּאֵלוֹ שֶׁהַשִּׁגְתִּי אוֹ שֶׁהַשְּׁלַמְתִּי אֲכָל
 אֲרֹדָף אוֹלֵי אֲשִׁיג כְּאֲשֶׁר נִם-הַשִּׁינִי הַמָּשִׁיחַ
 יְשׁוּעַ:

+ אַחֵי אִינְנִי אֹמַר שֶׁכָּבֹד הַשִּׁגְתִּי
 אַךְ-אַחַת דְּבִרְתִּי כִּי-שָׂכַח אֲנִי אֶת-אֲשֶׁר
 מֵאַחֲרַי וְאֶשְׁתַּטַּח אֶל-אֲשֶׁר לִפְנֵי:

חָלַל זְכוּתִי כִּי לֹא חָלַלְתִּי מִתְּבִינָה
 לוֹ, מִן הַחַלְלָתוֹ חֲלֵיגֵי סְעִינָה
 וְכִי אֶתְּכַלֵּם לְעָלַי וְלַעֲבָדֵי אֱלֹהִים:
 + וְכִי אֶשְׂחַבֵּד כִּם כִּי לֵבִי לֹא יִתְעַבְּרֵם
 מִן, וְכִי נִחְמַם אֶלְכֶם, וְכִי מְבַטְּלֵהֶם אֶ:
 יְהִי עָלְכֶם יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִתְעַבְּרוּ אֵלֵינוּ:
 + וְכִי אֶשְׂחַבֵּד לְעָלַי לְעָלַי וְלַעֲבָדֵי
 וְכִי אֶשְׂחַבֵּד בְּנִפְעֹלְתִי, וְכִי אֶשְׂחַבֵּד
 + וְיִלְכַּח אֶשְׂחַבֵּד אֶלְכֶם לְמַנְחָה אֶ וְכִי בְּנֶה

חָלַלְתִּי אֶ:
 + לֹא מִן הַחַלְלָתוֹ חֲלֵיגֵי סְעִינָה אֶ
 חָלַלְתִּי אֶ וְכִי אֶשְׂחַבֵּד אֶלְכֶם וְכִי אֶשְׂחַבֵּד
 וְכִי לְכֵתֵי וְלֵבִי לְכֵתֵי הַחַלְלָתוֹ
 אֶ: וְכִי נִחְמַם עָלְכֶם וְכִי מְבַטְּלֵהֶם אֶ:
 + אֶשְׂחַבֵּד אֶלְכֶם לְעָלַי לְעָלַי וְכִי אֶשְׂחַבֵּד
 יְהִי עָלְכֶם יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִתְעַבְּרוּ אֵלֵינוּ:
 + וְכִי אֶשְׂחַבֵּד לְעָלַי לְעָלַי וְכִי אֶשְׂחַבֵּד
 + וְכִי אֶשְׂחַבֵּד בְּנִפְעֹלְתִי, וְכִי אֶשְׂחַבֵּד

εγώ εμαυτόν ου λογίζομαι κατειληφέναι εν δε τα
I myself consider not to have overtaken; but in the [things]
μεν οπίσω επιλανθανόμενος τοις δε εμπροσθεν
indeed behind forgetting], but the [things] in front

επεκτεινόμενος 14+ κατά σκοπόν διώκω επί το
stretching out farther, towards [the] aim I pursue unto the
βραβείον της άνω κλήσεως του θεού εν χριστώ
victory prize of the upward calling of God in Christ

Ιησού 15+ όσοι ούν τέλειοι τούτο φρονώμεν και
Jesus. As many as then [are] complete, should think this; and
ει τι ετέρως φρονείτε και τούτο ο θεός
if any differently think], also this God

υμίν αποκαλύψει 16+ πλην εις ο εφθάσαμεν τω αυτώ
will reveal to you. Besides, in what we attained, by the same

στοιχείν κανόνι το αυτό φρονείν 17+ συμμιμηταί
[[we are] to conform rule the same to think]. imitators together
μου γίνεσθε αδελφοί και σκοπείτε τους ούτω
of me Become], brethren, and watch the ones thus

περιπατούντας καθώς έχετε τύπον ημάς 18+ πολλοί γαρ
walking! as you have us for a model. For many
περιπατούσιν ους πολλάκις έλεγον υμίν νυν δε και
walk whom often I told you, and now even
κλαίων λέγω τους εχθρούς του σταυρού του χριστού
weeping I tell -- the enemies of the cross of Christ;

19+ ων το τέλος απώλεια ων ο θεός η κοιλία και η
whose end [is] destruction, whose god is the belly, and the

אָחִי הָיוּ חֲבֵרִים לְהִלְכִים אַחֲרַי וְהַבִּיטוּ + אֶל־הַהִלְכִים בֵּן כְּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מוֹפֵת לָכֶם :
וְאֶל־הַמַּטְרָה אֲרִדְךָ אֶת־שִׁבְרֵךְ + כִּי רַבִּים הַהִלְכִים אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי
הַנִּצְחָוֹן אֲשֶׁר הוּא בְּקִרְיָאָה שְׁלֵם־מַעְלָה : לָכֶם פְּעָמִים רַבּוֹת וְעַתָּה גַם־בְּבִכְי אֲנִי
מֵאֵת הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁיַח יְשׁוּעָה : אֲמַר כִּי־אֵיבִי צְלוּב הַמִּשְׁיַח הֵם :
לְכֵן מִי שֶׁהוּא שְׁלֵם בְּנֹו בֵּן יִחַשְׁבֹּו וְאִם־תִּחְשְׁבוּ מִחֲשֻׁבָּה אַחֲרַי + אֲשֶׁר אַחֲרֵיהֶם הָאֲבֹדוֹן אֲשֶׁר כָּרְסָם
גַּם־זֹאת יִגְלֶה לָכֶם הָאֱלֹהִים : אֶל־הֵיהֶם וּכְבוֹדָם בְּבִשְׁתָּם וּקְרָבָם הַבְּלִי
רַק אַחַר הַנִּעְנֹו עַד־הַנֶּה אֶל־נִט מִן־הַדְּרֹךְ : תָּלֵד :

אֲנִי וְאַתָּה כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה + חַלְצֵם כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה :
וְהַיְוֵאֵל וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה :
אֲנִי וְאַתָּה כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה + אֲנִי וְאַתָּה כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה :
אֲנִי וְאַתָּה כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה + אֲנִי וְאַתָּה כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה :
אֲנִי וְאַתָּה כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה + אֲנִי וְאַתָּה כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה :
אֲנִי וְאַתָּה כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה + אֲנִי וְאַתָּה כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה :
אֲנִי וְאַתָּה כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה + אֲנִי וְאַתָּה כְּאֵלֶיךָ וְהַחֲזֵק מִמֶּלְחָמָה :

δόξα εν τη αισχύνη αυτών οι τα επίγεια
glory [is] in their shame, the ones earthly [things]

φρονούντες 20+ ημών γαρ το πολίτευμα εν ουρανοίς
thinking]. For of us the citizenship in [the] heavens
υπάρχει εξ ου και σωτήρα απεκδεχόμεθα κύριον
exists, of which also a deliverer we await] -- [the] Lord

Ιησούν χριστόν 21+ ος μετασχηματίσει το σώμα
Jesus Christ, who will change [appearance the body]
της ταπεινώσεως ημών εις το γενέσθαι αυτο σύμμορφον
of our humiliation, for its becoming conformable
τω σώματι της δόξης αυτου κατά την ενέργειαν
to the body of his glory, according to the operation
του δύνασθαι αυτόν και υποτάξαι εαυτώ τα πάντα
of his being able, and to subject to himself the whole.

4 7

1+ ώστε αδελφοί μου αγαπητοί και επιπόθητοι χαρά
So that, brethren my beloved and longed for], joy
και στέφανός μου ούτως στήκετε εν κυρίῳ αγαπητοί
and crown my], so stand firm in [the] Lord, beloved!

2+ Ευοδίαν παρακαλώ και Συντύχην παρακαλώ το
Euodia I appeal to, and Syntyche I appeal to, the

αυτό φρονειν εν κυρίῳ 3+ ναι ερωτώ και σε
same to think] in [the] Lord. Yes, I ask also you
σύζυγε γνήσιε συλλαμβάνου αυταίς αίτινες εν
fellow-companion genuine], aid these [women] ! who in

חַבִּיבִי :
+ אֶת־אֲבֹהֹתַי אֲנִי מִזְהִיר וְאֶת־סוּנְיָתַי
אֲנִי מִזְהִיר לְהִיּוֹת לְב־אֶחָד בְּאֲדִנְיֹנוּ :
+ וְאֶתְּהָ חַבֵּרֵי הַנְּצַמְד־לִי בְּאֶמֶת אַרְף־מִמֶּךָ
אֲנִי מִבְּקֵשׁ לְהִיּוֹת לְעֹזֵר לְאֶתֶם שְׂיִגְעוּ
עִמָּדֵי עַל־הַבְּשׁוּרָה עִם־קְלִימִים וְעִם־שְׂאֵר
הַתְּמַכִּי אֲשֶׁר שְׂמוֹתֶם יַחַד בְּסֻפֵּר הַחַיִּים :
+ עַל־כֵּן אֲחֵי הַחַבִּיבִים וְהַנְּחַמְדִּים
שְׂמַחְתִּי וְעִטְרַת רֹאשִׁי עִמְדוּ־נָא כֵּן בְּאֲדִנְיֹנוּ

חַבִּיבִי :
+ חַבִּיבִי מִזְהִיר לְהִיּוֹת לְב־אֶחָד בְּאֲדִנְיֹנוּ :
+ וְאֶתְּהָ חַבֵּרֵי הַנְּצַמְד־לִי בְּאֶמֶת אַרְף־מִמֶּךָ
אֲנִי מִבְּקֵשׁ לְהִיּוֹת לְעֹזֵר לְאֶתֶם שְׂיִגְעוּ
עִמָּדֵי עַל־הַבְּשׁוּרָה עִם־קְלִימִים וְעִם־שְׂאֵר
הַתְּמַכִּי אֲשֶׁר שְׂמוֹתֶם יַחַד בְּסֻפֵּר הַחַיִּים :
+ עַל־כֵּן אֲחֵי הַחַבִּיבִים וְהַנְּחַמְדִּים
שְׂמַחְתִּי וְעִטְרַת רֹאשִׁי עִמְדוּ־נָא כֵּן בְּאֲדִנְיֹנוּ

τω ευαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ και Κλήμεντος
 the good news fought together with me; also with Clement,
 και των λοιπων συνεργων μου των ονόματα εν
 and the rest of my fellow-workers, whose names [are] in
 βίβλω ζωης 4+ χαίρετε εν κυρίῳ πάντοτε πάλιν ἐρώ
 [the] book of life. Rejoice in [the] Lord at all times, again I say,
 χαίρετε 5+ το επιεικές υμων γνωσθήτω πάσιν
 Rejoice! your leniency Let] be known to all
 ανθρώποις ο κύριος ἐγγύς 6+ μηδέν μεριμνάτε ἀλλ'
 men! The lord [is] near. Let no one be anxious, but
 εν παντί τη προσευχή και τη δεήσει μετὰ ευχαριστίας
 in all prayer and supplication with thankfulness
 τα αιτήματα υμων γνωρίζεσθω προς τον θεόν 7+ και η
 your requests let] be made known to God! And the
 ειρήνη του θεού η υπερέχουσα πάντα νουν
 peace of God, the one surpassing every mind,
 φρουρήσει τας καρδιάς υμων και τα νοήματα υμων εν
 shall guard your hearts and your thoughts in
 χριστῷ Ἰησοῦ 8+ το λοιπόν ἀδελφοί ὅσα ἐστίν
 Christ Jesus. For the rest, brethren, as much as is
 ἀληθῆ ὅσα σεμνά ὅσα δίκαια ὅσα ἀγνά ὅσα
 true, as much as [is] serious, as much as [is] just, as much as [is] pure, as much as
 προσφιλή ὅσα εὐφημα εἰ τις ἀρετή και εἰ τις
 [is] friendly, as much as [is] of good report, if any virtue and if any
 ἐπαινος ταῦτα λογίζεσθε 9+ α και ἐμάθετε και
 high praise, these [things] consider! What also you learned and

יְשׁוּעָה: +
 שְׁמַחוּ בְּאֲדֹנָיְנוּ בְּכֹל-עֵת וְעוֹד הַפְּעַם +
 אָמַר אֲנִי שְׁמַחוּ: +
 עֲנוּת רֵוּחַכֶּם תִּנְדָּע לְכֹל-אִישׁ קָרֹב הוּא
 הָאָדוֹן: +
 אַל-תִּדְאֲגוּ כִּי אִם-בְּתַפְלָה
 וּבִתְחֻנּוֹתֵינוּ עִם-תּוֹדָה תִּבְאֲנֶה
 מְשַׁאלוֹתֵיכֶם לְכֹל-דִּבָּר לְפָנַי אֱלֹהֵינוּ:
 וְשָׁלוֹם אֱלֹהִים הַנִּעֲלָה עַל-כָּל-שְׂכָל
 יִנְצֵר אֶת-לְבַבְכֶם וְאֶת-מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם בְּמִשְׁיַח
 יְשׁוּעָה: + סוּף דְּבַר אַחִי כֹּל-אֲשֶׁר הוּא
 אֶמֶת וְנִכְבָּד וְיֵשֶׁר וְשְׂהוּר וְנֹעִים וְאֲשֶׁר
 שְׂמַעוּ טוֹב כֹּל-מַעֲשֵׂה צֶדֶק כֹּל-מַעֲשֵׂה
 שִׁבַּח עַל-אֱלֹהֵי תְּשִׁימוּ לְבַבְכֶם:
 + אֲשֶׁר לְמִדְּתָם וְקַבְּלָתָם וְשִׁמְעָתָם
 וְרֵאִיתָם בִּי אֶת-אֱלֹהֵי תַעֲשׂוּ וְאֱלֹהֵי הַשָּׁלוֹם
 יְהִי עִמָּכֶם:

+ וְיֵשׁוּעָה גַּם בְּכֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כְּעַתָּה: +
 + וְכִי תִפְתְּחוּ אֶת-לְבַבְכֶם וְאֶת-מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם
 לְפָנַי אֱלֹהֵינוּ כְּעַתָּה: +
 + וְכִי תִפְתְּחוּ אֶת-לְבַבְכֶם וְאֶת-מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם
 לְפָנַי אֱלֹהֵינוּ כְּעַתָּה: +
 + וְכִי תִפְתְּחוּ אֶת-לְבַבְכֶם וְאֶת-מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם
 לְפָנַי אֱלֹהֵינוּ כְּעַתָּה: +
 + וְכִי תִפְתְּחוּ אֶת-לְבַבְכֶם וְאֶת-מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם
 לְפָנַי אֱלֹהֵינוּ כְּעַתָּה: +
 + וְכִי תִפְתְּחוּ אֶת-לְבַבְכֶם וְאֶת-מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם
 לְפָנַי אֱלֹהֵינוּ כְּעַתָּה: +
 + וְכִי תִפְתְּחוּ אֶת-לְבַבְכֶם וְאֶת-מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם
 לְפָנַי אֱלֹהֵינוּ כְּעַתָּה: +

παρελάβετε και ηκούσατε και είδετε εν εμοί ταύτα
 received, and heard, and saw in me, these [things]
 πράσσετε και ο θεός της ειρήνης έσται μεθ' υμών
 practice! and the God of peace will be with you.

10+ εχάρην δε εν κυρίῳ μεγάλως ότι ήδη ποτέ
 And I rejoiced in [the] Lord greatly, that already at some time

ανεθάλετε το υπέρ εμού φρονείν εφ' ω και
 you flourished again about me to think]; upon which also

εφρονείτε ηκαιρείσθε δε **11+** ουχ ότι καθ' υστερήσιν
 you thought, but lacked means. Not that, as to deficiency

λέγω εγώ γαρ έμαθον εν οισ ειμί αυτάρκης είναι **12+**
 I speak]; for I learned in what I am to be self-sufficient.

οίδα και ταπεινούσθαι οίδα και περισσεύειν εν
 I know also to be humble, I know also to abound. In

παντί και εν πάσι μεμύημαι και χορτάζεσθαι και
 everything, and in all [things] I am initiated, both to be full and

πεινάν και περισσεύειν και υστερείσθαι **13+**
 to hunger, and to abound and to be lacking.

πάντα ισχύω εν τῷ ενδυναμούντί με χριστώ **14+**
 I am strong for all [things] in the one empowering me -- Christ.

πλην καλώς εποιήσατε συκοινωνήσαντές μου
 Besides well you did] partaking together with my

τη θλίψει **15+** οίδατε δε και υμείς Φιλιππήσιοι ότι εν
 affliction. And know also you, O Philippians, that in

וְאֲנִי שְׂמַחְתִּי מְאֹד בְּאֲדֹנָינִי +
 כִּי־עָתָה הַפַּעַם הִחַלְתִּם פַּחַח
 לְהַשְׂגִּיחַ עָלַי וְגַם־מְשֻׁנִּיחִים הַיִּיתֶם +
 עַד־כֹּה אֵלֵּךְ שְׂלֵא־עַלְתָּה בִּידְכֶם +
 וְלֹא מִמֶּחְסוֹר אֲדַבֵּר כִּן כִּי
 לְמִדְתִּי לְהַסְתַּפֵּק בְּמַה־שִּׁישׁ לִי +
 וְיָדַע אֲנִי לַעֲמֹד בְּעֲנִי וְיָדַע אֲנִי לְהוֹתִיר +
 מוֹרְגָל אֲנִי לְכֹל־דְּבָר וְאוֹפֵן הֵן לְשַׁבַּע

הֵן לְרַעֵב הֵן לַעֲמֹד בְּשַׁבַּע הֵן לְחֹסֵר +
 וְאֶת־כָּל אוֹכֵל בְּעֶזְרַת הַמְּשִׁיחַ הַנוֹתֵן לִי
 פַּחַח +
 וְאִבֵּל הַיְשָׁבְתֶם לַעֲשׂוֹת בְּהַתְּחַבְּרְכֶם אֵלַי
 בְּצַרְתִּי +
 וְיָדַעְתֶּם גַּם־אַתֶּם פְּיִלִּיפִּיִּים +
 שֶׁבְּרָאשִׁית הַבְּשׂוּרָה כְּצֹאתִי מִמֶּקְדוֹנְיָא +
 לֹא־הִתְחַבְּרָה לִי אַחַת מִן־הַקֹּהֲלוֹת +
 לְמִשְׂא וּמִתָּן כִּי אִם־אַתֶּם בְּלָבָד +

וְאֵלֵּךְ מִנְּחָלָי לִי וְגַם־מִמֶּחְסוֹר
 לְמִדְתִּי לְהַסְתַּפֵּק בְּמַה־שִּׁישׁ לִי +
 וְיָדַע אֲנִי לַעֲמֹד בְּעֲנִי וְיָדַע אֲנִי לְהוֹתִיר +
 מוֹרְגָל אֲנִי לְכֹל־דְּבָר וְאוֹפֵן הֵן לְשַׁבַּע

וְיָדַע אֲנִי לַעֲמֹד בְּעֲנִי וְיָדַע אֲנִי לְהוֹתִיר +
 מוֹרְגָל אֲנִי לְכֹל־דְּבָר וְאוֹפֵן הֵן לְשַׁבַּע

וְאֵלֵּךְ מִנְּחָלָי לִי וְגַם־מִמֶּחְסוֹר
 לְמִדְתִּי לְהַסְתַּפֵּק בְּמַה־שִּׁישׁ לִי +
 וְיָדַע אֲנִי לַעֲמֹד בְּעֲנִי וְיָדַע אֲנִי לְהוֹתִיר +
 מוֹרְגָל אֲנִי לְכֹל־דְּבָר וְאוֹפֵן הֵן לְשַׁבַּע

αρχή του ευαγγελίου ὅτε ἐξήλθον ἀπὸ
 [the] beginning of the good news, when I came forth from
 Μακεδονίας ουδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς
 Macedonia, not one me assembly participated with] in
 λόγον δόσεως και λήψεως εἰ μη υμεῖς μόνοι 16+ ὅτι
 [the] matter of portioning out and receiving, except you alone. For
 και ἐν Θεσσαλονίκη και ἀπαξ και δις εἰς
 also in Thessalonica even once and twice for
 την χρείαν μοι ἐπέμψατε 17+ ουχ ὅτι ἐπιζητῶ το δῶμα
 my need you sent forth]. Not that I anxiously seek the gift,
 ἀλλ' ἐπιζητῶ τον καρπὸν τον πλεονάζοντα εἰς
 but I anxiously seek the fruit being superabundant for
 λόγον υμῶν 18+ ἀπέχω δε πάντα και περισσεύω
 your account. But I receive all [things], and I abound.
 πεπλήρωμαι δεξάμενος παρά Ἐπαφροδίτου τα
 I am full, having received by Epaphroditus the [things]
 παρ' υμῶν οσμὴν ευωδίας θυσίαν δεκτὴν
 from you, a scent of pleasant aroma, a sacrifice accepted,
 εὐάρεστον τῷ θεῷ 19+ ὁ δε θεὸς μου πληρώσει πάσαν
 well-pleasing to God. And my God will fill all
 χρείαν υμῶν κατὰ τον πλούτον αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν
 your need, according to his riches in glory in
 χριστῷ Ἰησοῦ 20+ τῷ δε θεῷ και πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα
 Christ Jesus. But to the God and father of us [be] the glory
 εἰς τους αἰῶνας των αἰώνων ἀμήν 21+ ἀσπάσασθε
 into the eons of the eons. Amen. Greet
 πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ἀσπάζονται υμᾶς οἱ
 every holy one in Christ Jesus! greet you The

+ כִּי-נָם בְּתַסְלוּנִיקִי שְׁלַחְתֶּם לִי אֶת-צָרְכִי
 פְּעַם וּשְׁתִּימִים:
 + לֹא שָׂאֲבֹקֶשׁ אֶת-הַמֶּתֶן אֱלֹא אֲבֹקֶשׁ
 הַפָּרִי אֲשֶׁר-יִרְבֶּה בְּחַשְׁבֹּנְכֶם:
 + וְאֲנִי קִבַּלְתִּי אֶת-הַכֹּל וַיֵּשׁ-לִי דֵי
 וְהוֹתֵר וְאֲנִי נִמְלֵאתִי בְּקִבְלִי מִיָּדִי
 אֲפַפְרוּדִישׁוֹס אֶת-כֹּל אֲשֶׁר-שְׁלַחְתֶּם
 רִיחַ נִיחַח זָבַח עָרֵב וְרָצוּי לְאֱלֹהִים:
 + וְאֱלֹהֵי הוּא יִמְלֵא אֶת-כָּל-צָרְכְּכֶם
 כְּעֹשֶׂר כְּבוֹדוֹ בְּמִשְׁיַח יֵשׁוּעַ:
 + וְלֹאֱלֹהִים אֲבִינוּ הַכְּבוֹד לְעוֹלָמִי
 עוֹלָמִים אָמֵן:
 + שְׁאַלוּ לְשָׁלוֹם כָּל-קְדוֹשׁ בְּמִשְׁיַח יֵשׁוּעַ
 הָאֲחִים אֲשֶׁר עִמִּי שְׁאַלִים לְשָׁלוֹמְכֶם:
 + וְאֲנִי לְשָׁלוֹם וְרָצוּי לְאֱלֹהִים:
 + לֹא שָׂאֲבֹקֶשׁ אֶת-הַמֶּתֶן אֱלֹא אֲבֹקֶשׁ
 הַפָּרִי אֲשֶׁר-יִרְבֶּה בְּחַשְׁבֹּנְכֶם:
 + וְאֲנִי קִבַּלְתִּי אֶת-הַכֹּל וַיֵּשׁ-לִי דֵי
 וְהוֹתֵר וְאֲנִי נִמְלֵאתִי בְּקִבְלִי מִיָּדִי
 אֲפַפְרוּדִישׁוֹס אֶת-כֹּל אֲשֶׁר-שְׁלַחְתֶּם

+ וְאֲנִי לְשָׁלוֹם וְרָצוּי לְאֱלֹהִים:
 + לֹא שָׂאֲבֹקֶשׁ אֶת-הַמֶּתֶן אֱלֹא אֲבֹקֶשׁ
 הַפָּרִי אֲשֶׁר-יִרְבֶּה בְּחַשְׁבֹּנְכֶם:
 + וְאֲנִי קִבַּלְתִּי אֶת-הַכֹּל וַיֵּשׁ-לִי דֵי
 וְהוֹתֵר וְאֲנִי נִמְלֵאתִי בְּקִבְלִי מִיָּדִי
 אֲפַפְרוּדִישׁוֹס אֶת-כֹּל אֲשֶׁר-שְׁלַחְתֶּם
 רִיחַ נִיחַח זָבַח עָרֵב וְרָצוּי לְאֱלֹהִים:
 + וְאֱלֹהֵי הוּא יִמְלֵא אֶת-כָּל-צָרְכְּכֶם
 כְּעֹשֶׂר כְּבוֹדוֹ בְּמִשְׁיַח יֵשׁוּעַ:
 + וְלֹאֱלֹהִים אֲבִינוּ הַכְּבוֹד לְעוֹלָמִי
 עוֹלָמִים אָמֵן:
 + שְׁאַלוּ לְשָׁלוֹם כָּל-קְדוֹשׁ בְּמִשְׁיַח יֵשׁוּעַ
 הָאֲחִים אֲשֶׁר עִמִּי שְׁאַלִים לְשָׁלוֹמְכֶם:
 + וְאֲנִי לְשָׁלוֹם וְרָצוּי לְאֱלֹהִים:
 + לֹא שָׂאֲבֹקֶשׁ אֶת-הַמֶּתֶן אֱלֹא אֲבֹקֶשׁ
 הַפָּרִי אֲשֶׁר-יִרְבֶּה בְּחַשְׁבֹּנְכֶם:
 + וְאֲנִי קִבַּלְתִּי אֶת-הַכֹּל וַיֵּשׁ-לִי דֵי
 וְהוֹתֵר וְאֲנִי נִמְלֵאתִי בְּקִבְלִי מִיָּדִי
 אֲפַפְרוּדִישׁוֹס אֶת-כֹּל אֲשֶׁר-שְׁלַחְתֶּם

συν εμοί αδελφοί 22 + ασπάζονται υμάς πάντες οι
 with me brethren]. greet you All the
 άγιοι μάλιστα δε οι εκ της Καίσαρος οικίας 23 + η
 holy ones], and especially the ones of the house of Caesar. The
 χάρις του κυρίου ημων Ιησού χριστού μετά
 favor of our Lord Jesus Christ [be] with
 πάντων υμών αμήν
 you all. Amen.

+ חֲסֵד יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲדֹנָינוּ עִם רוּחְכֶם +
 כָּל-הַקְּדוּשִׁים שְׂאֵלִים לְשְׁלוֹמְכֶם וּבִיּוֹתָר
 אָמֵן:
 שֶׁל-בֵּית קִיסָר:

+ אֲלֵבְהֵאֱלֹהִים וְיֵשׁוּעַ מַעֲשֵׂה חַסְדֵּךְ גְּלוֹתֵךְ +
 אֲמֵן: שׁ
 גְּלוֹתֵךְ אֲנִי מֵלֵךְ וְיֵשׁוּעַ מַעֲשֵׂה:

18

1+ Παύλος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος
 Paul, apostle of Jesus Christ, by [the] will
 θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός 2+ τοῖς ἐν Κολοσσαῖς
 of God, and Timothy the brother, to the in Colosse
 ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ χάρις ὑμῖν
 holy ones], and trustworthy brothers in Christ. Favor to you
 καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
 and peace from God our father, and [the] Lord Jesus
 χριστοῦ 3+ εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρί του
 Christ. We give thanks to the God and father
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν
 of our Lord Jesus Christ, at all times for you
 προσευχόμενοι 4+ ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν
 praying], having heard the belief of yours in
 χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντα τοὺς
 Christ Jesus, and the love, the one towards all the
 ἀγίους 5+ διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν
 holy ones, on account of the hope, the one being reserved for you
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς
 in the heavens, which you heard before in the word of the
 ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου 6+ τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς
 truth of the good news, the one being at hand in you,
 καθὼς καὶ ἐν παντί τῷ κόσμῳ καὶ ἐστὶ
 as also in all the world, and is

+
 פּוֹלוֹס אֲפּוֹסְטוֹלוֹס יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ +
 בְּרִצּוֹן אֱלֹהִים וְשִׁימוֹתֵיכֶם אֲחֵינוּ:
 + אֶל-הַקְּדוֹשִׁים וְהָאֲחִים הַנְּאֻמָּנִים בַּמָּשִׁיחַ
 אֲשֶׁר הֵם בְּקוֹלְפֶּא חֶסֶד לְכֶם וְשָׁלוֹם מֵאֵת
 הָאֱלֹהִים אָבִינוּ וְאֲדוֹנֵינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
 + מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָאֱלֹהִים אָבִי אֲדֹנֵינוּ
 יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְנִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם תָּמִיד:
 + כִּי שָׁמַעְנוּ אֱמוּנָתְכֶם בַּמָּשִׁיחַ

יֵשׁוּעַ וְאֶהְבְּתְכֶם אֶת-כָּל-הַקְּדוֹשִׁים:
 + בְּעִבּוֹר הַתְּקִנָּה הַצְּפוּנָה לְכֶם
 בְּשָׁמַיִם וְנוֹדְעָה לְכֶם מִקְּדָם בְּדִבְרֵי-אֱמֶת
 שֶׁל-הַבְּשׂוּרָה:
 + הַבָּאָה אֵלֵיכֶם וְלִכְלֵ-הָעוֹלָם וְתִפְרָה
 וְתִרְבֵּה גַם-בְּתוֹכְכֶם לְמִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר
 שָׁמַעְתֶּם וְהִכְרַתֶּם בְּאֱמֶת אֶת-חֶסֶד אֱלֹהִים:

+
 פּוֹלוֹס אֲפּוֹסְטוֹלוֹס יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ +
 בְּרִצּוֹן אֱלֹהִים וְשִׁימוֹתֵיכֶם אֲחֵינוּ:
 + אֶל-הַקְּדוֹשִׁים וְהָאֲחִים הַנְּאֻמָּנִים בַּמָּשִׁיחַ
 אֲשֶׁר הֵם בְּקוֹלְפֶּא חֶסֶד לְכֶם וְשָׁלוֹם מֵאֵת
 הָאֱלֹהִים אָבִינוּ וְאֲדוֹנֵינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
 + מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָאֱלֹהִים אָבִי אֲדֹנֵינוּ
 יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְנִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם תָּמִיד:
 + כִּי שָׁמַעְנוּ אֱמוּנָתְכֶם בַּמָּשִׁיחַ

יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְשִׁימוֹתֵיכֶם אֲחֵינוּ:
 + אֶל-הַקְּדוֹשִׁים וְהָאֲחִים הַנְּאֻמָּנִים בַּמָּשִׁיחַ
 אֲשֶׁר הֵם בְּקוֹלְפֶּא חֶסֶד לְכֶם וְשָׁלוֹם מֵאֵת
 הָאֱלֹהִים אָבִינוּ וְאֲדוֹנֵינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
 + מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָאֱלֹהִים אָבִי אֲדֹנֵינוּ
 יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְנִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם תָּמִיד:
 + כִּי שָׁמַעְנוּ אֱמוּנָתְכֶם בַּמָּשִׁיחַ

καρποφορούμενον καθώς και εν υμίν αφ' ης
 bearing fruit, as also among you from which
 ημέρας ηκούσατε και επέγνωτε την χάριν του θεού
 day you heard and realized the favor of God
 εν αληθεία 7+ καθώς και εμάθετε από Επαφρά του
 in truth; as also you learned from Epaphras the
 αγαπητού συνδούλου ημών ος εστι πιστός υπέρ
 beloved fellow-servant of ours, who is a trustworthy for
 υμών διάκονος του χριστού 8+ ο και δηλώσας
 you servant] of the Christ, the one also having manifested
 ημίν την υμών αγάπην εν πνεύματι 9+ διά τούτο
 to us your love in spirit. On account of this
 και ημείς αφ' ης ημέρας ηκούσαμεν ου παυόμεθα
 also, we from which day heard, cease not
 υπέρ υμών προσευχόμενοι και αιτούμενοι ίνα
 for you praying], and asking that
 πληρωθήτε την επίγνωσιν του θελήματος αυτου εν
 you should be filled with the full knowledge of his will, in
 πάση σοφία και συνέσει πνευματική 10+ περιπατήσαι
 all wisdom and understanding spiritual];
 υμάς αξίως του κυρίου εις πάσαν αρέσκειαν εν
 for you to walk worthily of the Lord, to all pleasing], in
 παντί έργω αγαθώ καρποφορούντες και αυξανόμενοι
 every work good] bearing fruit, and growing
 εις την επίγνωσιν του θεού 11+ εν πάση δυνάμει
 in the full knowledge of God; in all power,
 δυναμούμενοι κατά το κράτος της δόξης αυτου εις
 being strengthened according to the might of his glory in

כְּאֲשֶׁר גַּם-לְמַדְתֶּם מִן-אֶפְרָסִי
 הַחֲבִיב הַעֲבִד עִמִּי אֲשֶׁר-הוּא
 מְשֻׁרֵת נְאֻמָּן בְּעַדְכֶם לְמִשְׁיחַ:
 + וְהוּא גַם-הוֹדִיעַ אֶתְּנוּ אֶת-אֲהַבְתְּכֶם
 בְּרוּחַ:
 + בְּעֵבֹר זֹאת גַּם-אֲנַחְנוּ לְמִן-הַיּוֹם
 אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּהָ לֹא חָדַלְנוּ לְהִתְפַּלֵּל

בְּעַדְכֶם וּלְבַקֵּשׁ שְׁתַּמְלְאוּ דַעַת רְצוֹן
 הָאֱלֹהִים בְּכָל-חֻקְמָה וּתְבוּנָה רוּחַנִית:
 + לְהִתְהַלֵּךְ כְּטוֹב בְּעֵינֵי הָאָדוֹן
 וּכְכָל-חֻפְצוֹ וּלְעֲשׂוֹת פְּרִי בְּכָל-מַעֲשֵׂה
 טוֹב וּלְרַבּוֹת וּלְהוֹסִיף לְדַעַת אֱלֹהִים:
 + לְהִתְחַזֵּק בְּכָל-פֶּתַח כְּנֹבֶרֶת כְּבוֹדוֹ
 לְכָל-סְבִלְנוֹת וְאֶרֶךְ רוּחַ עִם-שְׂמֹחָה:

+ אֲנִי מִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר
 שָׁמַעְנוּהָ לֹא חָדַלְנוּ לְהִתְפַּלֵּל
 + אֲנִי מִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר
 שָׁמַעְנוּהָ לֹא חָדַלְנוּ לְהִתְפַּלֵּל
 + אֲנִי מִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר
 שָׁמַעְנוּהָ לֹא חָדַלְנוּ לְהִתְפַּלֵּל
 + אֲנִי מִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר
 שָׁמַעְנוּהָ לֹא חָדַלְנוּ לְהִתְפַּלֵּל

חָלַל שְׂמֵחָה וְחָלַל שְׂמֵחָה וְחָלַל
 + חָלַל שְׂמֵחָה וְחָלַל שְׂמֵחָה
 + חָלַל שְׂמֵחָה וְחָלַל שְׂמֵחָה
 + חָלַל שְׂמֵחָה וְחָלַל שְׂמֵחָה
 + חָלַל שְׂמֵחָה וְחָלַל שְׂמֵחָה
 + חָלַל שְׂמֵחָה וְחָלַל שְׂמֵחָה
 + חָלַל שְׂמֵחָה וְחָלַל שְׂמֵחָה

πᾶσαν υπομονήν και μακροθυμίαν μετά χαράς 12+
 all patience and long-suffering with joy;
 ευχαριστούντες τῷ θεῷ και πατρί τῷ ικανώσαντι
 giving thanks to the God and father, to the one
 ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν
 making us fit in the portion of the lot of the holy ones in
 τῷ φωτί 13+ ὅς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας
 the light; who rescued us from out of the authority
 τοῦ σκότους και μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
 of the darkness, and changed [us] over to the kingdom of the
 υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ 14+ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν
 son of his love; in whom we have the
 ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὴν ἀφεσιν τῶν
 release by ransom through his blood -- the release
 ἀμαρτιῶν 15+ ὅς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου
 of sins; who is [the] image of the unseen God,
 πρωτότοκος πάσης κτίσεως 16+ ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη
 first-born of all creation; for in him were created
 τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς και τὰ ἐπὶ τῆς
 the whole, the things in the heavens, and the [things] upon the
 γῆς τὰ ὀρατὰ και τὰ ἀόρατα εἴτε θρόνοι εἴτε
 earth -- the visible and the unseen; whether thrones, whether
 κυριότητες εἴτε ἀρχαί εἴτε ἐξουσίαι τὰ πάντα δι'
 lordships, whether sovereignties, whether authorities; the whole through
 αὐτοῦ και εἰς αὐτὸν ἐκτίσται 17+ και αὐτός ἐστι
 him and in him have been created. And he is
 πρὸ πάντων και τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε 18+ και
 before all, and the whole in him combine. And

כָּל־נִבְרָא :
 וְלִתְת תּוֹדָה לְאַבְנֵינוּ הַמְּזֻכָּה +
 אֲתָנוּ בְּחֶלֶק נַחֲלַת הַקְּדוּשִׁים בְּאוֹר :
 וְהַעֲבִירָנוּ לְמַלְכוּת בְּנֵי־אֱהָבָתוֹ :
 וְהוּא צֶלֶם הָאֱלֹהִים הַנִּעְלָם וּבְכוֹר
 כָּל־נִבְרָא :
 כִּי־בּו נִבְרָא כָּל אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם וְאֲשֶׁר
 בְּאָרֶץ כָּל הַנְּרָאָה וְכָל אֲשֶׁר־אֵינָנוּ
 נִרְאָה הֵן כְּסֹאוֹת וּמִמְשָׁלוֹת הֵן שְׂרָרוֹת
 וְרִשְׁוִיּוֹת הַכָּל נִבְרָא עַל־יְדוֹ וְלִמְעַנְהוּ :
 וְהוּא לְפָנָי הַכָּל וְהַכָּל קִיָּם בּוֹ :
 וְהוּא רֵאשִׁי גּוֹף הָעֶרְהָ אֲשֶׁר +

וְהוּא רֵאשִׁי גּוֹף הָעֶרְהָ אֲשֶׁר :
 לְחַיֵּי אֱלֹהִים וְלִמְשָׁלוֹת וְכָל אֲשֶׁר
 בְּשָׁמַיִם וְכָל אֲשֶׁר בְּאָרֶץ :
 וְהוּא צֶלֶם הָאֱלֹהִים הַנִּעְלָם :
 וְהוּא רֵאשִׁי גּוֹף הָעֶרְהָ אֲשֶׁר :
 וְהוּא צֶלֶם הָאֱלֹהִים הַנִּעְלָם :
 וְהוּא רֵאשִׁי גּוֹף הָעֶרְהָ אֲשֶׁר :
 וְהוּא צֶלֶם הָאֱלֹהִים הַנִּעְלָם :
 וְהוּא רֵאשִׁי גּוֹף הָעֶרְהָ אֲשֶׁר :

αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλή του σώματος της εκκλησίας
 he is the head of the body of the assembly,
 ὅς ἐστιν ἀρχή πρωτότοκος ἐκ των νεκρῶν ἵνα
 who is [the] beginning, [the] first-born from the dead, that
 γένηται ἐν πάσιν αὐτός πρωτεύων 19+ ὅτι ἐν αὐτῷ
 should be in all [things] he preeminent]. For in him
 εὐδόκησε παν τὸ πλήρωμα κατοικήσαι 20+ καὶ δι'
 thought well all the fullness] to dwell; and through
 αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν
 him to reconcile the whole to himself,
 εἰρηνοποιήσας διὰ του αἵματος του σταυροῦ αὐτοῦ
 having made peace through the blood of his cross,
 δι' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ της γῆς εἴτε τὰ ἐν
 by him, whether the [things] upon the earth, whether the [things] in
 τοὺς οὐρανοὺς 21+ καὶ υμᾶς ποτέ ὄντας
 the heavens. And you at some time or other being
 ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῆ διανοία ἐν
 separated and enemies in thought by
 τοὺς ἔργοις τοὺς πονηροὺς νυνὶ δε ἀποκατήλλαξεν 22+ ἐν
 works wicked], but now he reconciled in
 τῷ σώματι της σαρκός αὐτοῦ διὰ του θανάτου
 the body of his flesh through death,
 παραστήσαι υμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ
 to present you holy and unblemished and
 ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ 23+ εἴγε ἐπιμένετε τῇ
 without reproach before him; if indeed you remain in the

<p>הוא ראשית ובכור מעם המתיים למען יהיה הראשון בכל: + כי-כן היתה הרצון לשכן בו את-כל המלא: + ולרצות לעצמו את-הכל על-ידו בעשותו שלום בדם-צלובו על-ידו הן אשר בארץ הן אשר בשמים: + וגם-אתם אשר הייתם מקפנים מונזרים</p>	<p>ואיבים בנשות לבבכם אחרי המעשים הרעים: + עתה רצה אתכם בגוף בשרו על-ידי מותו להעמידכם לפניו קדשים ובלי-מום ודפי: + אם-תעמדו מיוסדים ונכונים באמונה ולא תמוטו מתחלת הבשורה אשר שמעתם ואשר נשמעה לכל-הנברא תחת השמים ואשר אני פולוס הייתי לה למשרת:</p>
--	--

<p>וְאֵלֶּה הַכְּתוּבִים וְגַם כְּלֵל־כְּתוּבֵי הַנְּזִיר כָּל: + וְכֹחַ מֶלֶךְ כִּי כָל כְּלֵלֵי לְחַיִּי: + וְכֹחַ מֶלֶךְ לְחַיִּי לֹא כָלֵלֵי מֶלֶךְ כֹּחַ וְאִתְּמַל כֹּחַ מֶלֶךְ, רָא וְכֹחַ מֶלֶךְ אֵל וְנִשְׁמַח: + אֵל לְחַיִּי וְגַם מֶלֶךְ לְחַיִּי מֶלֶךְ אֵל וְכָלֵלֵי כִּי חֲסִינֵי</p>	<p>חַיִּיֵּי כִּי חֲסִינֵי מֶלֶךְ + רָא וְאִתְּמַל כֹּחַ מֶלֶךְ אֵל וְנִשְׁמַח מֶלֶךְ לְחַיִּי לֹא כָלֵלֵי מֶלֶךְ כֹּחַ וְאִתְּמַל כֹּחַ מֶלֶךְ, רָא וְכֹחַ מֶלֶךְ אֵל וְנִשְׁמַח: + אֵל לְחַיִּי וְגַם מֶלֶךְ לְחַיִּי מֶלֶךְ אֵל וְכָלֵלֵי כִּי חֲסִינֵי</p>
---	--

πίστει τεθεμελιωμένοι και εδραίοι και μη
 belief being founded and settled, and not
 μετακινούμενοι από της ελπίδος του ευαγγελίου ου
 being moved about from the hope of the good news of which
 ηκούσατε του κηρυχθέντος εν πάση τη κτίσει τη
 you heard, of the one being proclaimed in all the creation, in the one
 υπό τον ουρανόν ου εγενόμην εγώ Παύλος
 under the heaven, of which became I Paul]

διάκονος 24+ νυν χαίρω εν τοις παθήμασί μου υπέρ
 servant. Now I rejoice in my sufferings for
 υμών και ανταναπληρώ τα υστερήματα των θλίψεων
 you, and filling up again the deficiencies of the afflictions
 του χριστού εν τη σαρκί μου υπέρ του σώματος αυτού
 of the Christ in my flesh for his body,

ο εστιν η εκκλησία 25+ ης εγενόμην εγώ διάκονος
 which is the assembly; of which I became servant
 κατά την οικονομίαν του θεού την δοθείσάν μοι
 according to the management of God, the one given to me

εις υμάς πληρώσαι τον λόγον του θεού 26+ το
 for you, to fulfill the word of God; the
 μυστήριον το αποκεκρυμμένον από των αιώνων και
 mystery, the one being concealed from the eons and
 από των γενεών νυνί δε εφανερώθη τοις αγίοις αυτού
 from the generations, but now made manifest [to] his holy ones;

27+ οίς ηθέλησεν ο θεός γνωρίσαι τι το πλούτος
 ones to whom God wanted to make known what the wealth
 της δόξης του μυστηρίου τούτου εν τοις έθνεσιν
 of the glory of this mystery [is] among the nations;

ος εστι χριστός εν υμίν η ελπίς της δόξης 28+ ον
 which is Christ in you, the hope of the glory; whom

+ עֲתָה הִנְנִי שְׂמַח בְּעֲנוּיֵי אֲשֶׁר אָנִי סָבֵל
 לְמַעַנְכֶם וְאֵמְלֵא מִהַשְׁחָסֵר מִיְסוּרֵי
 הַמְּשִׁיחַ בְּבִשְׂרֵי בְּעַד גּוֹפּוֹ הִיא הָעֵדָה:
 + אֲשֶׁר הֵייתִי לָהּ לְמִשְׁרַת כְּפִי-פְּקוּדֹת
 אֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה-לִּי עֲלֵיכֶם
 לְמַלְאֵת אֶת-דְּבַר הָאֱלֹהִים:

+ אֶת-הַסּוּד אֲשֶׁר הָיָה נֶעְלָם מֵעוֹלָמַיִם +
 וּמִדּוֹר-דּוֹר וְעַתָּה נִגְלָה לְקְדוּשָׁיו:
 + אֲשֶׁר-רָצָה הָאֱלֹהִים לְהוֹדִיעֵם
 אִי-זֶה הוּא עֲשֶׂר כְּבוֹד הַסּוּד
 הַהוּא בְּגוֹיִם וְהוּא הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר
 בְּכֶם אֲשֶׁר הוּא תְּקִנָּת הַכְּבוֹד:
 + וְאוֹתוֹ מִשְׁמִיעִים אֲנַחְנוּ בְּהוֹכִיחַנוּ

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

ημεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον
 we announce, admonishing every man,
 και διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον εν πάση σοφία
 and teaching every man in all wisdom,
 ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον εν
 that we should present every man perfect in
 χριστῷ Ἰησοῦ 29+ εἰς ὃ και κοπιῶ ἀγωνιζόμενος
 Christ Jesus. In which also I tire in labor, struggling
 κατὰ την ἐνέργειαν αὐτοῦ την ενεργουμένην εν ἐμοί
 according to his energy, the one operating in me
 εν δυνάμει
 in power.

2 ב

1+ θέλω γαρ υμᾶς εἰδέναι ἤλικον ἀγῶνα ἔχω περι
 For I want you to know how much struggle I have for
 υμῶν και των εν Λαοδικεία και ὅσοι ουχ
 you, and the ones in Laodicea, and as many as have not
 εωράκασι το πρόσωπόν μου εν σαρκί 2+ ἵνα
 seen my face in flesh; that
 παρακληθῶσιν αι καρδίαι αὐτῶν συμβιβασθέντων εν
 should be comforted their hearts], being instructed in
 ἀγάπη και εἰς πάντα πλούτον της πληροφορίας της
 love, and in all riches of the full assurance of the
 συνέσεως εἰς ἐπίγνωσιν του μυστηρίου του θεοῦ και
 understanding, in full knowledge of the mystery of the God and
 πατρός και του χριστοῦ 3+ εν ᾧ εἰσὶ πάντες οἱ
 father and of the Christ; in which are all the

כָּל-אִישׁ וּבְלִמְדָנוּ כָּל-אִישׁ בְּכָל-חֻקָּה
 לְמַעַן הַעֲמִיד כָּל-אִישׁ שְׁלָם בְּמַשִּׁיחַ יֵשׁוּעַ:
 + וּבְזֹאת אֶף-אֲנִי עֹמֵל וּמְתַגַּוֵּשׁ
 כְּפִי-פְּעוּלַת כַּחוֹ הַפְּעֵל בִּי בְּנִבְרָה:
 +

+ הַנְּנִי מוֹדִיעַ אֶתְכֶם גְּדֹל הַקָּרֵב שְׁלִי
 בַּעֲדְכֶם וּבְעַד אֲנִשֵׁי לִוְדֻקְיָא וּבְעַד

כָּל אֲשֶׁר לֹא-רָאוּ אֶת-פָּנָי בְּבֶשֶׂר:
 + לְמַעַן יִנְוַחְמוּ לְבוֹתָם וּנְקַשְׂרוּ יַחַד
 בְּאַהֲבָה וּלְכָל-עֲשֶׂר דְּעַת נְכוֹנָה לְהַבִּין
 וּלְהַשְׁכִּיל סוּד הָאֱלֹהִים אֲבִינִי וְסוּד
 הַמַּשִּׁיחַ:
 +

+ אֲשֶׁר גְּנוּזִים בּוֹ כָּל-אַצְרוֹת הַחֻקָּה
 וְהַדְּעוֹת:
 +

לְחַל כֹּזֵב גַּחַל שִׁחָה וְנִסְמַר לְחַל
 כֹּזֵב גִּי. חֲזַי כִּנְעָה דְ מַעֲסָה:
 + כְּמִוּתָא מֵה חֲזַי אֶף חֲזַל רַנֵּה מְחַבְּבֵהּ
 רַנֵּה כְּכִנְיֻתֵיהּ אֶף וְנִסְמַר וְחַבְּבֵהּ לֵי: ⚪

+ וְיֵי כִּזָּה רַנֵּה וְיֵי וְהַגְּזֵה אֶלְהֵ
 אֶף חֲזַי רַנֵּה לֵי מַלְפִּגְהֵה וְנִסְמַר

מֵיָהּ וְחַבְּבֵהּ וְנִסְמַר אֶף חֲזַי
 אֶלְהֵ וְיֵי כִּזָּה רַנֵּה מַלְפִּגְהֵה:
 + וְנִסְמַר אֶף חֲזַי אֶלְהֵ וְיֵי כִּזָּה רַנֵּה
 מַלְפִּגְהֵה וְנִסְמַר אֶף חֲזַי אֶלְהֵ וְיֵי
 כִּזָּה רַנֵּה מַלְפִּגְהֵה וְנִסְמַר אֶף חֲזַי אֶלְהֵ
 וְיֵי כִּזָּה רַנֵּה מַלְפִּגְהֵה: ⚪

θησαυροί της σοφίας και της γνώσεως απόκρυφοι 4+
treasures of the wisdom and of the knowledge concealed.
τούτο δε λέγω ίνα μη τις υμάς παραλογίζηται εν
And this I say, that not anyone should mislead you in
πιθανολογία 5+ ει γαρ και τη σαρκί άπειμι αλλά τω
plausible arguments. For if even in the flesh I am absent, yet in the
πνεύματι συν υμίν ειμί χαίρων και βλέπων υμών
spirit with you I am], rejoicing and seeing your
την τάξιν και το στερέωμα της εις χριστόν
order, and the firmness, the one in Christ
πίστεως υμών 6+ ως ουν παρελάβετε τον χριστόν
of your belief]. As then you took to yourself the Christ --
Ιησούν τον κύριον εν αυτώ περιπατείτε 7+
Jesus the Lord; in him walk]!
ερριζωμένοι και εποικοδομούμενοι εν αυτώ και
being rooted and built up in him, and
βεβαιούμενοι εν τη πίστει καθώς εδιδάχθητε
being firm ed up in the belief, as you were taught,
περισσεύοντες εν αυτή εν ευχαριστία 8+ βλέπετε μη
abounding in it with thankfulness. Take heed lest
τις υμάς έσται ο συλαγωγών διά της
anyone you there shall be robbing] through the
φιλοσοφίας και κενής απάτης κατά την
fondness of intellectual pursuits and empty deception, according to the
παράδοσιν των ανθρωπων κατά τα στοιχεία του
tradition of men, according to the elements of the
κόσμου και ου κατά χριστόν 9+ ότι εν αυτώ
world, and not according to Christ! For in him

+ וְזֹאת אָמַר אֲנִי לָכֶם לְמַעַן אֲשֶׁר-לֹא
יִשְׁעָה אֶתְכֶם אִישׁ בְּשִׁפְתָי חֲלָקוֹת׃
+ כִּי גַם-אִם בְּבִשְׂרֵי אֲנִי רָחֹק מִכֶּם
הַנֶּה בְּרוּחִי אֲנִי אֶצְלָכֶם וְאֲשַׁמַּח בְּרֵאתִי
אֶת-מַעַמְדְּכֶם וְתִקַּף אֱמוּנַתְכֶם בְּמִשִּׁיחַ׃
+ לְכֵן כְּאֲשֶׁר קִבַּלְתֶּם אֶת-הַמְּשִׁיחַ
אֵת יֵשׁוּעַ אֲדֹנֵינוּ כֵּן גַּם-הִתְהַלְכּוּ בוֹ׃

+ מִמְּשָׁרֵי שָׁיִם וְנִבְנִיִּים בּוֹ וְקִינִיִּים בְּאֲמוּנָה
כְּאֲשֶׁר לֹוּמְדִתֶּם וּמְרַבִּים בְּתוֹרַה בְּהִ׃
+ הַזֹּהָרוּ בְּן-יִוְלִיךְ אֶתְכֶם אִישׁ שׁוֹלֵל
בְּפִילִסּוֹפִיָה וּבְמִדּוּחַי שְׁוֹא לְפִי קִבַּלְת בְּנֵי
הָאָדָם וְתִקּוּנֵי הָעוֹלָם וְלֹא עַל-פִּי הַמְּשִׁיחַ׃
+ כִּי בּוֹ בְּנוּפוֹ שָׁכַן כָּל-מְלֵא

+ וְזֹאת אָמַר אֲנִי לָכֶם לְמַעַן אֲשֶׁר-לֹא
יִשְׁעָה אֶתְכֶם אִישׁ בְּשִׁפְתָי חֲלָקוֹת׃
+ כִּי גַם-אִם בְּבִשְׂרֵי אֲנִי רָחֹק מִכֶּם
הַנֶּה בְּרוּחִי אֲנִי אֶצְלָכֶם וְאֲשַׁמַּח בְּרֵאתִי
אֶת-מַעַמְדְּכֶם וְתִקַּף אֱמוּנַתְכֶם בְּמִשִּׁיחַ׃
+ לְכֵן כְּאֲשֶׁר קִבַּלְתֶּם אֶת-הַמְּשִׁיחַ
אֵת יֵשׁוּעַ אֲדֹנֵינוּ כֵּן גַּם-הִתְהַלְכּוּ בוֹ׃

+ וְזֹאת אָמַר אֲנִי לָכֶם לְמַעַן אֲשֶׁר-לֹא
יִשְׁעָה אֶתְכֶם אִישׁ בְּשִׁפְתָי חֲלָקוֹת׃
+ כִּי גַם-אִם בְּבִשְׂרֵי אֲנִי רָחֹק מִכֶּם
הַנֶּה בְּרוּחִי אֲנִי אֶצְלָכֶם וְאֲשַׁמַּח בְּרֵאתִי
אֶת-מַעַמְדְּכֶם וְתִקַּף אֱמוּנַתְכֶם בְּמִשִּׁיחַ׃
+ לְכֵן כְּאֲשֶׁר קִבַּלְתֶּם אֶת-הַמְּשִׁיחַ
אֵת יֵשׁוּעַ אֲדֹנֵינוּ כֵּן גַּם-הִתְהַלְכּוּ בוֹ׃

κατοικεῖ παν το πλήρωμα της θεότητος σωματικώς
dwells all the fullness of the deity bodily.

10 + και εστε εν αυτώ πεπληρωμένοι ος εστιν η
And you are in him being fulfilled], who is the

κεφαλή πάσης αρχής και εξουσίας 11 + εν ω και
head of all sovereignty and authority; in whom also

περιετμήθητε περιτομή αχειροποιήτω εν τη
you were circumcised [by] a circumcision not made by hands, in the
απεκδύσει του σώματος των αμαρτιών της σαρκός
stripping of the body of the sins of the flesh,

εν τη περιτομή του χριστού 12 + συνταφέντες
in the circumcision of the Christ; having been buried together with

αυτώ εν τω βαπτίσματι εν ω και συνηγέρθητε
him in the immersion, in which also you were risen up together

διά της πίστεως της ενεργείας του θεού του
through the belief of the energy of God -- the one

εγείραντος αυτόν εκ των νεκρών 13 + και υμάς
having raised him from the dead. And you,

νεκρούς όντας εν τοις παραπτώμασι και τη
being dead in the transgressions, and in the

ακροβυστία της σαρκός υμών συνεζωοποίησεν υμάς
uncircumcision of your flesh, he made you alive together

συν αυτώ χαρισάμενος ημίν πάντα τα παραπτώματα
with him, granting [forgiveness] to us [for] all the transgressions;

14 + εξαλείψας το καθ' ημών χειρόγραφον τοις
having wiped away the against us handwriting by the

δόγμασιν ο ην υπεναντίον ημίν και αυτό ήρκεν
decrees], which was contrary to us; and he has lifted it

הַאֲלֹהִים וּבֹ אֲתָם נִמְלְאִים:
+ אֲשֶׁר הוּא רֹאשׁ כָּל־שָׂרָרָה וְשִׁלְטָן:
+ וּבֹ גַם־נִמְלְתֶם מִיְלָה שְׁלֵא בְיָדִים
בְּהַפְשָׁטֹת גּוֹף הַבָּשָׂר הַחֹטֵא הִיא מִיְלַת
הַמְּשִׁיחַ:
+ כִּי נִקְבְּרְתֶם אִתּוֹ בְּטַבִּילָה אֶף־קִמְתֶם
אִתּוֹ בְּתַחִיָּה עַל־יְדֵי הָאֲמוּנָה בְּגִבּוֹרַת

אֵלֵהִים אֲשֶׁר הֵעִירוֹ מִן־הַמֵּתִים:
+ גַּם־אֲתֶכֶם הַמֵּתִים בְּפִשְׁעִים וּבְעַרְלַת
בְּשָׂרְכֶם הִחִיָּה אִתּוֹ בְּסִלְחָ לְכֶם
אֶת־כָּל־פִּשְׁעֵיכֶם:
+ וַיִּמְחַק אֶת־הַשָּׂטֵר הַמַּעֲיֵד בָּנוּ בְּחֻקֹּתָיו
וַיִּשְׂאֵהוּ מִתּוֹכֵנו וַיִּתְקַעְהוּ בְּצִלּוֹב:

אֵלֵהִים אֲשֶׁר הֵעִירוֹ מִן־הַמֵּתִים:
+ גַּם־אֲתֶכֶם הַמֵּתִים בְּפִשְׁעִים וּבְעַרְלַת
בְּשָׂרְכֶם הִחִיָּה אִתּוֹ בְּסִלְחָ לְכֶם
אֶת־כָּל־פִּשְׁעֵיכֶם:
+ וַיִּמְחַק אֶת־הַשָּׂטֵר הַמַּעֲיֵד בָּנוּ בְּחֻקֹּתָיו
וַיִּשְׂאֵהוּ מִתּוֹכֵנו וַיִּתְקַעְהוּ בְּצִלּוֹב:

אֵלֵהִים אֲשֶׁר הֵעִירוֹ מִן־הַמֵּתִים:
+ גַּם־אֲתֶכֶם הַמֵּתִים בְּפִשְׁעִים וּבְעַרְלַת
בְּשָׂרְכֶם הִחִיָּה אִתּוֹ בְּסִלְחָ לְכֶם
אֶת־כָּל־פִּשְׁעֵיכֶם:
+ וַיִּמְחַק אֶת־הַשָּׂטֵר הַמַּעֲיֵד בָּנוּ בְּחֻקֹּתָיו
וַיִּשְׂאֵהוּ מִתּוֹכֵנו וַיִּתְקַעְהוּ בְּצִלּוֹב:

εκ του μέσου προσηλώσας αυτό τω σταυρώ 15+
 from out of the midst, having fastened it with a nail to the cross;
 απεκδυσάμενος τας αρχάς και τας εξουσίας
 having divested the sovereignties and the authorities,
 εδειγμάτισεν εν παρρησία θριαμβεύσας αυτούς εν
 he made an example in an open manner triumphing over them by
 αυτό 16+ μη ουν τις υμάς κρινέτω εν βρώσει η εν
 it. not then anyone you Let judge] in food or in
 πόσει η εν μέρει εορτής η νουμηνίας η
 drink, or in [the] rank of a holiday [feast], or new moon, or
 σαββάτων 17+ α εστι σκιά των μελλόντων το δε
 sabbaths, which are a shadow of the things about to be -- but the
 σώμα του χριστού 18+ μηδείς υμάς καταβραβεύετω
 body of the Christ! no one you Let deprive] of due reward,
 θέλων εν ταπεινοφροσύνη και θρησκεία
 wanting by deprivation and [following] a religion
 των αγγέλων α μη εώρακεν εμβατεύων εική
 of angels, things which he has not seen entering into], vainly
 φυσιούμενος υπό του νοός της σαρκός αυτού 19+ και
 being inflated by the mind of his flesh, and
 ου κρατών την κεφαλήν εξ ου παν το σώμα
 not holding onto the head, from out of which all the body
 διά των αφών και συνδέσμων επιχορηγούμενον και
 through the ligaments and sinews being supplied and
 συμβιβαζόμενον αύξει την αύξησιν του θεού 20+ ει
 being instructed, grow by the growth of God. If

+ וַיִּפְשֹׁט אֶת-הַשָּׂרִים וְהַשְּׁלִיטִים וַיִּתְּנֵם
 לְרֵאשִׁיָּה בָּם רַבִּים וַיּוֹלִיכֵם בּוֹ שָׁבִי:
 + עַל-כֵּן לֹא-יִדְּיִן אִישׁ אֶתְכֶם
 עַל-דְּבַר מֵאֲכָל וּמִשְׁקָה אוֹ-עַל
 מוֹעֲדִים וְרֵאשִׁי חֲדָשִׁים וְשַׁבָּתוֹת:
 + אֲשֶׁר הֵם צֵל הַדְּבָרִים הָעֲתִידִים לָבֹא
 וְגוֹפֵם הוּא בְּמִשְׁיָח:
 + אֶל-תִּתְּנוּ לְאִישׁ לְהֶאֱכִיד שְׂכָרְכֶם
 עַל-יְדֵי שְׂפִלוֹת רוּחַ וְעִבּוֹדַת מַלְאָכִים וְהוּא

מִהַלֵּךְ בְּדְבָרִים אֲשֶׁר לֹא רָאוּ עֵינָיו וּמֵלֹא
 רוּחַ גְּאוֹנָה עַל-לֹא-דְבַר מִשְׁכָּל בְּשָׂרוֹ:
 + וַאֲיַנְנוּ אֶחָז בְּרֵאשׁ אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ
 כָּל-הַגּוֹף הַמְּחוּבָּר וְהַמְּאָחָז בְּצִדְרֵיו
 וְדְבָקָיו יִגְדֵל גְּדוּל אֱלֹהִים:
 + לְכֵן אִם-מִתֵּם עִם-הַמִּשְׁיָח
 לְתַקּוּנֵי הָעוֹלָם לְמַה תִּשְׁתַּעֲבְדוּ
 לְחֻקִּים כְּאֵלוֹ עֲדֶכֶם חַיִּים בְּעוֹלָם:

+ אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 + אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 + אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 + אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ

+ אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 + אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 + אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 + אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְעַמּוּנוֹ וְלָנוּ

οὐν ἀπεθάνετε σὺν τῷ χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων
then you died with the Christ from the elements
 τοῦ κόσμου τι ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ
of the world, why as living in [the] world

δογματίζεσθε 21 + μὴ ἅψῃ μηδέ
do you subject yourselves to decrees? [that is] , You should not lightly touch, nor

γεύσῃ μηδέ θίγῃς 22 + α ἐστὶ πάντα εἰς
should you taste, nor should you touch, (which [things] are all for
 φθορὰν τῆς ἀποχρήσεως κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ
corruption in abuse,) according to the precepts and

διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων 23 + ἀτινά ἐστι λόγον
instructions of men, which is communication
 μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθειλοθησκείᾳ καὶ
then having wisdom in man made religion, and
 ταπεινοφροσύνης καὶ ἀφειδίας σώματος οὐκ ἐν
deprivation, and austerity of the body, not in
 τιμῇ τινὶ πρὸς πληροσμονὴν τῆς σαρκός
any value to fullness of the flesh.

3 א

1 + εἰ οὐν συνηγέρθητε τῷ χριστῷ τὰ ἄνω
If then you were raised up together with the Christ, the [things] upward
 ζητεῖτε οὐ ὁ χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ
seek! where the Christ is at [the] right [hand] of God

καθήμενος 2 + τὰ ἄνω φρονεῖτε μὴ τὰ ἐπὶ τῆς
sitting down. the [things] upward Think], not the [things] upon the

γῆς 3 + ἀπεθάνετε γὰρ καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν
earth! For you died, and your life has been hid with

<p>+ אַל-תִּתְּחוּ אֶל-תַּטְעֵם אֶל-תִּנְנֵעַ :</p> <p>+ וְהֵם עֹמְדִים לְכָלוֹת בְּתַשְׁמִישָׁם</p> <p>לְפִי מַצּוֹת אַנְשִׁים וְלַמּוֹדִיָּהִם :</p> <p>+ הַנִּרְאִים כְּעֵין הַכֶּמֶה בְּעִבּוּדָה</p> <p>בְּדוּוּיָה מִלֵּב וּבְשִׁפְלוּת רֹחַ וּבְעִנּוּי הַגּוּף</p> <p>שָׂאִין בּוֹ מוֹעִיל רַק-לְהַשְׁבִּיעַ הַבְּשָׂר :</p> <p style="text-align: center;">+</p>	<p>+ לְכֵן אִם-קִמְתֶּם עִם-הַמָּשִׁיחַ</p> <p>בִּקְשׁוּ אֵת אֲשֶׁר לְמַעַל אֲשֶׁר</p> <p>הַמָּשִׁיחַ יֹשֵׁב שָׁם לְיְמִין הָאֱלֹהִים :</p> <p>+ אֵת אֲשֶׁר לְמַעַל יְהִיגָה לְבַבְכֶם לֹא</p> <p>אֶת-אֲשֶׁר בְּאָרֶץ :</p> <p>+ כִּי-מִתֶּם וְחַיֵּיכֶם צִפּוֹנִים עִם-הַמָּשִׁיחַ</p> <p>בְּאֱלֹהִים :</p>
---	--

<p>אַתְּ אֲלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>+ אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>+ אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>+ אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p>	<p>אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>+ אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>+ אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>+ אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p> <p>אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם אֵלֵהֶם</p>
--	--

τω χριστώ εν τω θεώ 4+ όταν ο χριστός φανερωθή
 the Christ in God. Whenever the Christ should be manifested
 η ζωή ημών τότε και υμείς συν αυτώ
 in our life, then also you with him

φανερωθήσεσθε εν δόξη 5+ νεκρώσατε συν
 shall be manifested in glory. Deaden then
 τα μέλη υμών τα επί της γης πορνείαν ακαθαρσίαν
 your members! the ones upon the earth -- harlotry, uncleanness,
 πάθος επιθυμίαν κακήν και την πλεονεξίαν ήτις
 passion, desire evil], and the desire for wealth, which

εστίν ειδωλολατρεία 6+ δι' α έρχεται η οργή
 is idolatry; through which comes the wrath

του θεού επί τους υιούς της απειθείας 7+ εν οίς και
 of God upon the sons of disobedience, among whom also
 υμείς περιεπατήσατέ ποτε ότε εζήτε εν
 you walked at some time or other, when you were living in

αυτοίς 8+ νυνί δε απόθεσθε και υμείς τα πάντα
 these [things] . But now put aside, even you, all
 οργήν θυμόν κακίαν βλασφημίαν αισχρολογίαν εκ
 anger, rage, evil, blasphemy, obscene talk from out of

του στόματος υμών 9+ μη ψεύδεσθε εις αλληλους
 your mouth! Do not lie to one another!
 απεκδυσάμενοι τον παλαιόν άνθρωπον συν
 [But be] divesting the old man with

ταις πράξεσιν αυτου 10+ και ενδυσάμενοι τον νέον τον
 his actions; and putting on the new, the one

+ בעת הגלות המשיח אשר הוא תיכנס גם-אתם תגלו עמו בכבוד : + על-כן תמותו אבריקם בארץ את-הזנות והטומאה והזמה והתאות הרעות ונטות אחרי הבצע אשר היא עבודת אלילים : + כי בגלל אלה יבא חרון אלהים על-בני המרי :	+ אשר גם-אתם תלקחם בהם מלפנים בשבתכם בתוכם : + אדע-עתה הסירו כל-אלה מעליכם רגז וכעס ורשע וגדוף ודברי נבלה מפיהם : + ואל-תשקרו איש בעמיתו אחרי אשר פשטתם את-האדם הישן ופעולותיו : + ולבשתם את-האדם החדש
--	--

: חַסְדָּם חַסְדָּם כְּאַלֹּהִים : + אֱלֹהִים יְהוָה וְיֵשׁוּעַ הִנְיָ וְהֵם שֵׁם מְרִיָּה אֱלֹהִים אֱלֹהִים יְהוָה חַסְדָּם כְּאַלֹּהִים : + אֱלֹהִים מִחַל מִן-הַחַסְדָּם וְכִי וְיֵשׁוּעַ אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים כְּאַלֹּהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים : אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים + אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים : אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים	+ אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים מֵעַתָּה יְהוָה יֵשׁוּעַ חַסְדָּם כְּאַלֹּהִים : + אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים : אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים + אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים : אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים אֱלֹהִים
--	---

ανακαινούμενον εις επίγνωσιν κατ' εικόνα του
 being restored in full knowledge, according to [the] image of the one

κτίσαντος αυτόν 11 + όπου ουκ ἐνι Ἑλλην και
 creating him; where there is not Greek and
 Ιουδαίος περιτομή και ακροβυστία βάρβαρος Σκύθης
 Jew, circumcision and uncircumcision, barbarian, Scythian,
 δούλος ελεύθερος αλλά τα πάντα και εν πάσι
 bondman, free; but [is] the all and in all

χριστός 12 + ενδύσασθε ουν ως εκλεκτοί του θεού
 Christ! Put on then as chosen ones of God,

άγιοι και ηγαπημένοι σπλάγχνα οικτιρμού
 holy ones, and beloved, feelings of compassion, pity,

χρηστότητα ταπεινοφροσύνην πραότητα μακροθυμیان
 graciousness, humility, gentleness, long-suffering!

13 + ανεχόμενοι αλλήλων και χαριζόμενοι εαυτοίς εάν
 enduring one another, and granting [forgiveness] to each other if

τις προς τινά έχη μομφήν καθώς και ο
 any against any should have [any] blame]. As also the

χριστός εχαρίσατο υμίν ούτω και υμείς 14 + επί πάσι
 Christ granted [forgiveness] to you, so also you. upon all

δε τούτοις την αγάπην ήτις εστί σύνδεσμος της
 And] these [things] the love which is [the] bonding together of the

τελειότητος 15 + και η ειρήνη του θεού βραβευέτω εν
 perfection. And the peace of God let] preside in

ταις καρδίαις υμών εις ην και εκλήθητε εν ενί
 your hearts! in which also you were called in one

η μεταחדש בדעת כּצַלֵּם בְּרָאוּ : + אֲשֶׁר אֵין-בּוֹ יוֹנֵי וַיְהוּדֵי וְלֹא מִיֵּלָה וְעַרְלָה וְלֹא לְעֵז וּסְקוּתֵי וְלֹא עֶבֶד וּבֶן-חֹרִין כִּי הַמְּשִׁיחַ הוּא הַכֹּל וּבְכָל : + לִכֵּן אַתֶּם בְּחִירֵי הָאֱלֹהִים הַקְּדוֹשִׁים וְהַחֲבִיבִים לְבָשׁוּ הַמּוֹן רַחֲמִים וּנְדִיבוֹת וְנִמְיֻכוֹת רִוּחַ וְעֲנוּהָ וְאַרְךְ אַפַּיִם :	+ וְתִשָּׂאוּ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וְתִמְחַלּוּ בְּהִיּוֹת לְכֶם רֵיב אִישׁ עִם-אָחִיו כְּאֲשֶׁר הַמְּשִׁיחַ מְחַל לְכֶם כֵּן תִּמְחַלּוּ גַם-אַתֶּם : + וְעַל-כֵּל-אֵלֹהַ לְבָשׁוּ הָאֲהָבָה הִיא אֲנֻנְדָּת הַשְּׁלָמוֹת : + וַיִּשְׁלַט בְּלִבְבְּכֶם שָׁלוֹם הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר-נִקְרָאתֶם לוֹ בְּגוֹף אֶחָד וּנְבָחוּ תוֹדָה :
--	--

יְהוֹשִׁעַ : + כִּי יֵלֵךְ אֲנִי וְאַתָּה אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי : + אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי : + אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי : + אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי : + אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי :	אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי : אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי : אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי : אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי : אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי : אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי : אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי אֲרַמְּסֵנִי :
--	---

σώματι και ευχάριστοι γίνεσθε 16+ ο λόγος του
 body. And gracious be! the word of the
 χριστού ενοικείτω εν υμίν πλουσίως εν πάση σοφία
 Christ Let] dwell in you richly, in all wisdom;
 διδάσκοντες και νουθετούντες εαυτούς ψαλμοίς και
 teaching and admonishing yourselves in psalms, and
 ύμνοις και ωδαίς πνευματικαίς εν χάριτι άδοντες εν
 hymns, and odes spiritual], with favor singing in

τη καρδία υμών τω κυρίω 17+ και παν ο αν
 your heart to the Lord! And everything, what ever
 ποιήτε εν λόγω η εν έργω πάντα εν ονόματι
 you should do in word or in work, [do] all in [the] name
 κυρίου Ιησού ευχαριστούντες τω θεώ και πατρί δι'
 of [the] Lord Jesus, giving thanks to the God and father by

αυτού 18+ αι γυναίκες υποτάσσεσθε τοις ιδίοις
 him. The Wives -- submit [to] your own

ανδράσιν ως ανήκεν εν κυρίω 19+ οι άνδρες αγαπάτε
 husbands, as relates in [the] Lord! The husbands -- love

τας γυναίκας και μη πικραίνεσθε προς αυτάς 20+ τα
 the wives, and be not bitter against them! The
 τέκνα υπακούετε τοις γονεύσι κατά πάντα τούτο γαρ
 children -- obey the parents in all [things], for this

εστιν ευάρεστον τω κυρίω 21+ οι πατέρες μη
 is well-pleasing to the Lord! The fathers -- do not

+ דְּבַר הַמְּשִׁיחַ יִשְׁכֵּן בְּקִרְבְּכֶם בְּשִׁפְעַר רַב
 בְּכָל־חֲכָמָה וּתְלַמְּדוּ וּתְעוֹרְרוּ אֶת־נַפְשֵׁיכֶם
 בְּתִהְלוֹת וּתְשֻׁבּוֹת וְשִׁירוֹת רוּחַנִיּוֹת
 וְשִׁירוּ לַיהוָה בְּנְעִימָה בְּלִבְבְּכֶם:
 + וְכֹל אֲשֶׁר־תַּעֲשׂוּ בֵּין בְּמִקְיָן
 וּבֵין בְּפַעַל עֲשׂוּ בְּשֵׁם הָאֲדוֹן יִשׁוּעַ
 וְהוֹדוּ לֵאלֹהִים אָבִינוּ עַל־יְדוּ:

+ אֶתֶן הַנְּשִׁים הַכּוֹנְעָנָה לְבַעֲלֵיכֶן כְּרֵאוּי
 בְּאֲדֹנָיִם:
 + אַתֶּם הָאֲנָשִׁים אֲהָבוּ אֶת־נְשֵׁיכֶם
 וְאֶל־תִּתְמַרְמוּרוּ אֵלֵיהֶן:
 + הַבָּנִים שִׁמְעוּ אֶל־יְדֵיכֶם
 בְּכָל־דְּבָר כִּי־הוּא לְרָצוֹן לְאֲדֹנָיִם:
 + הָאָבוֹת אֶל־תְּרַגְּזוּ אֶת־בְּנֵיכֶם
 פֶּן־יִתְאַשּׁוּ:

+ וְגִלְגַּלְתֶּם אִתְּכֶם כָּחַ חֲדָשׁ אֲדָמָה
 כָּחַ טַהוֹרָה אֲדָמָה חֲלָפִים אִוְיָם
 נְעִימָה כְּטוֹחֲטוֹת אֲדָמָה עֲבֻדָּה
 חֲטוֹטָה אֲדָמָה גִּלְגַּלְתֶּם אֲדָמָה
 אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה גִּלְגַּלְתֶּם אֲדָמָה
 + חָלַלְתֶּם אֲדָמָה אֲדָמָה גִּלְגַּלְתֶּם אֲדָמָה
 אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה
 אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה
 אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה

לְאֲדָמָה אֲדָמָה:
 + וְעַתָּה אֲדָמָה לְחַלְגַּבְתֶּם אֲדָמָה אֲדָמָה
 כְּטוֹחֲטוֹת:
 + אֲדָמָה אֲדָמָה נְעִימָה אֲדָמָה אֲדָמָה
 אֲדָמָה חֲלָפִים:
 + אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה לְחַלְגַּבְתֶּם
 אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה
 + אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה
 אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה אֲדָמָה

ερεθίζετε τα τέκνα υμών ἵνα μη αθυμώσιν 22 + οι
 aggravate your children, that they should not be depressed! The
 δούλοι υπακούετε κατά πάντα τοῖς κατὰ σάρκα
 bondmen -- obey in all [things] the according to [the] flesh
 κυρίοις μη εν οφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι
 masters!] not in eyeservices as ones who try to please men,
 ἀλλ' εν ἀπλότητι καρδίας φοβούμενοι τον θεόν 23 +
 but in singleness of heart, fearing God.
 και παν ο τι εἰάν ποιήτε εκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς
 And all, whatever you should do, from [the] soul work] as
 τῷ κυρίῳ και οὐκ ἀνθρώποις 24 + εἰδότες ὅτι ἀπό
 to the Lord, and not to men! knowing that from
 κυρίου ἀπολήψεσθε την ανταπόδοσιν της
 [the] Lord you shall accept the reward of the
 κληρονομίας τῷ γαρ κυρίῳ χριστῷ δουλεύετε 25 +
 inheritance -- for to the Lord Christ serve!
 ο δε ἀδικῶν κομιεῖται ο ηδίκησε και οὐκ ἔστι
 And the one wronging shall receive for what he wronged; and there is no
 προσωποληψία
 discrimination.

47

1+ οι κύριοι το δίκαιον και την ισότητα τοῖς
 the masters the [thing] just and equal to the
 δούλοις παρέχεσθε εἰδότες ὅτι και υμεῖς ἔχετε
 bondmen Let furnish!] knowing that also you have

+ הַעֲבָדִים שְׁמָעוּ אֶל־אֲדֹנֵיכֶם מִן־הַבֶּשֶׂר
 לְכָל־דִּבָּר לֹא בְעִבּוּדָה שֶׁהִיא לְמִרְאָה
 עֵינַיִם כְּמִבְקָשִׁים לְמִצָּא חֵן בְּעֵינַי בְּנִי־אָדָם
 כִּי אִם־בְּתֵם־לֵבָב כִּי־רְאִי הָאֱלֹהִים:
 + כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ עֲשׂוּ בְּכָל־נֶפְשְׁכֶם
 כְּמִי שֶׁעֲשֵׂה לִיהוָה וְלֹא לְבְנֵי־אָדָם:
 + וַיִּדְעֶתֶם כִּי תִקְחוּ מֵאֵת יְהוָה גְּמוּלָה

הַיְהוּשָׁה כִּי אֶת־אֲדֹנֵינוּ הַמְּשִׁיחַ עֲבָדִים
 אִתְּם:
 + וְכָל־עֲשֵׂה עוֹל הוּא יֵשׂא הָעוֹל
 אֲשֶׁר עָשָׂה וְאִין־שָׁם מִשָּׂא פָּנִים:
 + אִתְּם הָאֲדֹנָיִם תִּנּוּ לְעֲבָדֵיכֶם הַיֵּשֶׁר
 וְהַשְׁוֶה וַדְּעוּ כִּי גַם־אִתְּם יֵשׁ־לְכֶם אֲדוֹן
 בְּשָׂמַיִם:

+ חַבְּרָא אֲעֲבָדְחֵהּ בְּחַלְחֹמַר
 לְמִוְנָהּ וְפָחִיָּהּ לֵב כְּחַסְיָא חַסְיָא
 אֲבָהּ מִלְּהָ וְעִפְיָהּ לְחַסְיָא אֲלֵהּ
 בְּחַבְּרָהּ פְּעִיָּהּ אֲבָהּ מִלְּהָ וְחַסְיָא:
 + אֲחַל וְחַבְּרָהּ אֲבָהּ מִלְּהָ וְחַסְיָא
 חַבְּרָהּ אֲבָהּ וְחַסְיָא מִלְּהָ אֲבָהּ וְחַסְיָא:
 + אֲחַל וְחַבְּרָהּ אֲבָהּ מִלְּהָ וְחַסְיָא

חַבְּרָהּ אֲבָהּ מִלְּהָ וְחַסְיָא חַסְיָא
 + חַבְּרָהּ אֲבָהּ מִלְּהָ וְחַסְיָא חַסְיָא
 חַבְּרָהּ אֲבָהּ מִלְּהָ וְחַסְיָא חַסְיָא:
 + חַבְּרָהּ אֲבָהּ מִלְּהָ וְחַסְיָא חַסְיָא
 חַבְּרָהּ אֲבָהּ מִלְּהָ וְחַסְיָא חַסְיָא:
 חַבְּרָהּ אֲבָהּ מִלְּהָ וְחַסְיָא חַסְיָא

κύριον ἐν οὐρανοῖς 2+ τη προσευχῇ προσκαρτερεῖτε
a master in heavens. prayer Attend constantly to!

γρηγορούντες ἐν αὐτῇ ἐν ευχαριστία 3+
being vigilant in it in thankfulness.

προσευχόμενοι ἅμα και περί ημῶν ἵνα ο θεός
Praying together also for us, that God
ανοίξη ἡμῖν θύραν του λόγου λαλήσαι το μυστήριον
should open to us a door of the word, to speak the mystery

του χριστού δι' ο και δέδεμαι 4+ ἵνα
of the Christ, on account of which also I have been bound, that

φανερῶσω αὐτό ως δεῖ με λαλήσαι 5+ ἐν σοφία
I should make it manifest as it is necessary for me to speak. in wisdom

περιπατεῖτε προς τους ἔξω τον καιρόν
Walk] to the ones outside! the time

εξαγοραζόμενοι 6+ ο λόγος υμῶν πάντοτε ἐν χάριτι
buying back], [with] your word at all times in favor,

ἅλατι ἠρτυμένος εἰδέναι πως δεῖ υμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ
with salt being seasoned], to know how it is necessary for you one each

ἀποκρίνεσθαι 7+ τα κατ' ἐμέ πάντα γνωρίσει
to answer]. the [things] concerning me All will make known

υμῖν Τυχικός ο αγαπητός αδελφός και πιστός
to you Tychicus], the beloved brother, and trustworthy

διάκονος και σύνδουλος ἐν κυρίῳ 8+ ον ἐπεμψα
servant, and fellow-servant in [the] Lord; whom I sent forth

+ הַתְּמִידוֹ בְּתַפְלָה וְשִׁקְדוֹ-בָּה בְּתוֹרָה:
+ וְהַתְּפִלָּלוֹ גַּם-בְּעֵדְנֵנוּ לְמַעַן יִפְתַּח-לָנוּ
הָאֵלֹהִים אֶת-שַׁעַר הַדְּבוּר לְחַוֹּת אֶת-סוֹד
הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר בְּעֵבוּרוֹ אָסוּר אָנֹכִי:
+ לְמַעַן אֲשֶׁר-אֲנִלָּה אֹתוֹ כְּמִשְׁפָּט עָלַי
לְחַוֹּת:
+ הַתְּנַתְּנוּ בְּחֻמְכֶּם עִם-אֹתָם
שִׁבְחוּ וְהוֹדוּ אֶת-הַשֵּׁעָה:

+ דְּבַרְיֵכֶם יִהְיוּ נְעִימִים בְּכָל-עֵת
וּמְמוֹלְחִים בְּמִלַּח לְמַעַן תִּדְעוּ לְהָשִׁיב דְּבַר
לְכָל-אָדָם:
+ עַל-אֲדוֹתַי יִסְפֵּר לְכֶם הַכֹּל
טוֹכִיקוֹס הָאֵחָ הַחֲבִיב וְהַמְּשִׁרֵת
הַנְּאֻמָּן וְעַבְדַּ עַמִּיתִי בְּאֲדוֹן:
+ אֲשֶׁר לְזֹאת שְׁלַחְתִּיהוּ אֵלֵיכֶם לְמַעַן
יִדְעוּ אֶת-דְּבַרְיֵכֶם וַיִּנְחֶם אֶת-לְבַבְכֶּם:

+ כִּי לֹא אֵל אֲחֵר אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי:
+ דְּמַחְוֵי לֵב אֵל חַלְוֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי אֲנִי
לֵב אֵל אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי:
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי:

+ וְחַלְוֵי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי:

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי:

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי:

προς υμάς εις αυτό τούτο ίνα γνω τα περί
to you for this same [purpose], that he should know the [things] concerning

υμών και παρακαλέση τας καρδίας υμών 9+ συν
you, and should comfort your hearts; with

Ονησίμω τω πιστώ και αγαπητώ αδελφώ ος εστιν
Onesimus the trustworthy and beloved brother, who is

εξ υμών πάντα υμίν γνωριούσι τα ὡδε 10+
of you. All they shall make known to you the [things] here.

ασπάζεται υμάς Αρίσταρχος ο συναιχμάλωτός μου και
greet you Aristarchus my fellow-captive], and

Μάρκος ο ανεψιός Βαρνάβα περί ου ελάβετε
Mark the cousin of Barnabas, concerning whom you received

εντολάς εάν έλθη προς υμάς δέξασθε αυτόν 11+
commands, (if he should come to you, receive him!)

και Ιησούς ο λεγόμενος Ιούστος οι όντες εκ
and Joshua the one being called Justus, the ones being of

περιτομής ούτοι μόνοι συνεργοί εις την βασιλείαν
[the] circumcision. These alone [are] fellow-workers in the kingdom

του θεού οίτινες εγενήθησαν μοι παρηγορία 12+
of God, ones who became an encouragement to me.

ασπάζεται υμάς Επαφράς ο εξ υμών δούλος
greet you Epaphras], the one from you, a bondman

χριστού πάντοτε αγωνιζόμενος υπέρ υμών εν ταις
of Christ, at all times struggling for you in the

προσευχáis ίνα στήτε τέλειοι και πεπληρωμένοι
prayers, that you should stand perfect, and being filled

εν παντί θελήματι του θεού 13+ μαρτυρώ γαρ αυτό
in every will of God. For I bear witness to him

עם־אונ־סימוס־האח־הנאמן +
והחביב אשר־הוא־מכם־המה
יודיעו אתכם את־כל־דברי־נו־פה:
+ ארס־טרקוס־העצור־עמי־יחד־שאל
לשלו־מכם־ומרקוס־בן־אחות־בר־נבא־אשר
צווייתם עליו אם־יבוא אליכם תקבלוהו:
+ וישוע הנקרא יוסטוס אשר־הם

מן־המו־לים־המה־לבדם־מן־העו־רים
למלכות האלהים היו־לי־לנחמה:
+ אפפ־רס אשר־הוא־מכם־שאל
לשלו־מכם עבד המשיח המתגושש בעדכם
בתפלתיו בכל־עת למען תעמדו שלמים
ומלאים דעת לכל־חפץ אלהים:
+ כי מעיד אני עליו כי קנאה

חַר אֲנִי־עַלְכֶם כִּי־אֲנִי־חָסֵד +
וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי כִּי־אֲנִי־חָסֵד
וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי כִּי־אֲנִי־חָסֵד:
+ אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי
כִּי־אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי
כִּי־אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי:
+ אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי
כִּי־אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי

אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי
כִּי־אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי:
+ אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי
כִּי־אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי
כִּי־אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי
כִּי־אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי:
+ אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי
כִּי־אֲנִי־חָסֵד וְאֵלֵיכֶם אֲנִי־אֲהַבְתִּי

ὅτι ἔχει ζήλον πολύν υπέρ υμῶν και των εν
 that he has zeal much] for you, and the ones in
 Λαοδικεία και των εν Ιεραπόλει 14+ ασπάζεται υμάς
 Laodicea, and the ones in Hierapolis. greets you
 Λουκάς ο ιατρός ο αγαπητός και Δημάς 15+
 Luke physician the beloved], and Demas.
 ασπάσασθε τους εν Λαοδικεία αδελφούς και
 You greet the in Laodicea brethren], and
 Νυμφάν και την κατ' οίκον αυτού εκκλησίαν 16+ και
 Nymphas, and the in his house assembly]! And
 όταν αναγνωσθή παρ' υμίν η επιστολή ποιήσατε ίνα
 whenever should be read by you the letter], do it that
 και εν τη Λαοδικέων εκκλησία αναγνωσθή και την
 also in the assembly of Laodiceans it should be read; and the one
 εκ Λαοδικείας ίνα και υμείς αναγνώτε 17+ και είπατε
 from Laodicea, that also you should read [it] ! And say
 Αρχίππω βλέπε την διακονίαν ην παρέλαβες εν
 to Archippus, Take heed to the service which you took to yourself in
 κυρίω ίνα αυτήν πληροίς 18+ ο ασπασμός τη εμή
 [the] Lord, that you should fulfill it! The greeting [by] my
 χειρί Παύλου μνημονεύετέ μου των δεσμών η χάρις
 hand, Paul. Remember my bonds! The favor
 μεθ' υμῶν αμήν
 [be] with you. Amen.

גְּדוּלָּהּ הוּא מְקַנָּא לְכֶם וּלְאֲנָשֵׁי
 לְוִדְקָא וּלְאֲנָשֵׁי הִירְפוּלִים :
 + לוֹקְס הָרוּפָא הַחֲבִיב וְדִימָס שְׁאַלִים
 לְשְׁלוּמְכֶם :
 + שְׁאַלֵי לְשְׁלוֹם הָאֲחִים אֲשֶׁר בְּלוֹדְקָא
 וְלְשְׁלוֹם נוּמְפָס וְהַקְהֵלָה אֲשֶׁר בְּבֵיתוֹ :
 + וְאֲחֵרֵי אֲשֶׁר נִקְרְאָה הָאֲגְרֵת הַזֹּאת

אֲצַלְכֶם רְאוּ שְׁתַּקְרָא גַם-בְּקֵהֶל לְוִדְקָיִים
 וְאֶת-אֲשֶׁר לְלוֹדְקָא תִקְרְאוּהָ גַם-אֲתָם :
 + וְאָמְרוּ אֶל-אֲרְכָפוּס שִׁית לְבָדָּה לְעִבּוּדָה
 אֲשֶׁר קִבַּלְתָּהּ בְּאֶדוֹן לְמַעַן תִּמְלֹאנָה :
 + שְׁאַל לְשְׁלוּמְכֶם בְּכֹתֵב יְדֵי אֲנִי פּוֹלוֹס
 זְכְרוּ אֶת-מוֹסְרֵי הַחֹסֵד עִמָּכֶם אָמֵן :

ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ
 ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ :
 + ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ
 ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ :
 + ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ
 ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ :
 + ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ

ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ
 ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ :
 + ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ
 ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ :
 + ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ
 ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ :
 + ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ ܘܢܝܩܘܠܘܣ

1 8

1+ Παύλος και Σιλουανός και Τιμόθεος τη εκκλησία
 Paul, and Silas, and Timothy, to the assembly
 Θεσσαλονικέων εν θεώ πατρί και κυρίω Ιησού
 of Thessalonians, in God [the] father, and in [the] Lord Jesus
 χριστώ χάρις υμίν και ειρήνη από θεού πατρός ημών
 Christ. Favor to you, and peace from God our father,
 και κυρίου Ιησού χριστού **2+** ευχαριστούμεν τω θεώ
 and [the] Lord Jesus Christ. We give thanks [to] God
 πάντοτε περί πάντων υμών μνησίαν υμών ποιούμενοι
 at all times concerning all of you, mention of you making]
 επί των προσευχών ημών **3+** αδιαλείπτως
 in our prayers; continually
 μνημονεύοντες υμών του έργου της πίστεως και του
 remembering your work of the belief, and the
 κόπου της αγάπης και της υπομονής της ελπίδος
 toil of the love, and the endurance of the hope
 του κυρού ημών Ιησού χριστού έμπροσθεν του
 of our Lord Jesus Christ, before
 θεού και πατρός ημών **4+** ειδότες αδελφοί
 God and father our]. Knowing brethren,
 ηγαπημένοι υπό θεού την εκλογήν υμών **5+** ότι
 O ones being loved by God, of your selection, that
 το ευαγγέλιον ημών ουκ εγενήθη εις υμάς εν
 our good news did not take place in you in
 λόγω μόνον αλλά και εν δυνάμει και εν πνεύματι
 word only, but also in power, and in spirit

+ פּוֹלוֹס וְסִילוּאָנוֹס וְתִימוֹתֵיּוֹס אֶל-קְהֵלֶת
 הַתְּסַלּוֹנִיקָיִים בְּאֵלֵהִים הָאָב וּבְאֵדוֹן
 יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ חֶסֶד לְכֶם וְשְׁלוֹם מֵאֵת
 אֱלֹהִים אָבִינוּ וְאֵדֹנֵינוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + נוֹדֶה לְאֱלֹהִים עַל-כִּלְכֶּם בְּכָל-עֵת
 בְּהַזְכִּירָנוּ אֶתְכֶם בְּתַפְלוֹתֵינוּ:

+ כִּי יָדַעְנוּ אַחֵי תְּבִיבֵי הָאֱלֹהִים אֵת אֲשֶׁר
 נִבְחַרְתֶּם:
 + בְּאֲשֶׁר בְּשׁוֹרְתָנוּ לֹא בָאָה לְכֶם
 בְּדַבּוּר לְבָד כִּי-גַם בְּגַבּוּרָה וּבְרוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ וּבְדַעַת נְכוֹנָה מְאֹד כְּאֲשֶׁר יָדַעְתֶּם
 אֵת אֲשֶׁר-הָיִינוּ בְּתוֹכְכֶם לְמַעַנְכֶם:

+ אֱלֹהִים אָבִינוּ וְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ לְחַיֵּי
 וְשְׁלוֹמֵנוּ וְכָל-כֶּסֶף אֱלֹהֵינוּ
 וְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ חֶסֶד וְשְׁלוֹם:
 + וְאֵדֹנֵינוּ לְחַיֵּי וְשְׁלוֹמֵנוּ
 וְכָל-כֶּסֶף אֱלֹהֵינוּ:

+ וְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ לְחַיֵּי וְשְׁלוֹמֵנוּ
 וְכָל-כֶּסֶף אֱלֹהֵינוּ:
 + וְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ לְחַיֵּי וְשְׁלוֹמֵנוּ
 וְכָל-כֶּסֶף אֱלֹהֵינוּ:
 + וְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ לְחַיֵּי וְשְׁלוֹמֵנוּ
 וְכָל-כֶּסֶף אֱלֹהֵינוּ:
 + וְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ לְחַיֵּי וְשְׁלוֹמֵנוּ
 וְכָל-כֶּסֶף אֱלֹהֵינוּ:

αγίω και εν πληροφορία πολλή καθώς οίδατε οίοι
 holy], and in full assurance much]; as you know what
 εγενήθημεν εν υμίν δι' υμάς 6+ και υμείς μιμηταί
 we became among you for you. And you imitators
 ημών εγενήθητε και του κυρίου δεξάμενοι τον
 of us became], and of the Lord, having received the
 λόγον εν θλίψει πολλή μετά χαράς πνεύματος αγίου
 word in affliction much], with joy spirit of holy],
 7+ ώστε γενέσθαι υμάς τύπους πάσι τοις
 so that you became models to all the ones
 πιστεύουσιν εν τη Μακεδονία και τη Αχαΐα 8+ αφ'
 believing in Macedonia and Achaia. from
 υμών γαρ εξήχηται ο λόγος του κυρίου ου μόνον
 you For has resounded the word of the Lord], not only
 εν τη Μακεδονία και εν Αχαΐα αλλά και εν παντί
 in Macedonia but in Achaia. But also in every
 τόπω η πίστις υμών η προς τον θεόν εξεγήλυθεν
 place the belief of yours, the one towards God, has gone forth,
 ώστε μη χρείαν ημάς έχειν λαλείν τι 9+ αυτοί
 so as no need for us to have] to say anything.
 γαρ περί ημών απαγγέλλουσιν οποίαν
 For they themselves concerning us report] as to like what
 είσοδον έσχομεν προς υμάς και πως επεστρέψατε
 introduction we had towards you, and how you turned
 προς τον θεόν από των ειδώλων δουλεύειν θεώ
 to God from the idols, to serve God
 ζώντι και αληθινώ 10+ και αναμένειν τον υιόν αυτού
 a living and true], and to await his son

<p> + וְהֵייתֶם לְהִלְכֵי בְעֵקֶב־תֵּינִי וּבְעֵקֶב־תֵּינִי אֲדִינֶנּוּ כִּי קִבַּלְתֶּם אֶת־הַדָּבָר בְּתוֹךְ עָנִי רַב בְּחֻדְוֹת רִיחַ הַקֹּדֶשׁ: + עַד־הֵיוֹתְכֶם לְמוֹפֶת לְכָל־הַמְּאֲמִינִים אֲשֶׁר בְּמִקְדוֹנֵיָא וּבְאַכְזָיָא: + כִּי מֵאַתְּכֶם נִשְׁמַע קוֹל דְּבַר יְהוָה לֹא בְּמִקְדוֹנֵיָא וְאַכְזָיָא לְבַד כִּי </p>	<p> בְּכָל־מְקוֹם יִצְאָה אֱמוּנַתְכֶם לְאֱלֹהִים וְאִין־לָנוּ צָרָךְ לְדַבֵּר עוֹד דְּבַר: + כִּי־פִיְהֶם הַמְּנִיד מִה־תֵּיהָ מְבוֹאֵנוּ אֲלֵיכֶם וְאִיךָ עֲזַבְתֶּם הָאֱלִילִים וְשַׁבְתֶּם לְאֱלֹהִים לְעַבְדָּא אֵל חַי וְאַמְתִּי: + וְלַחֲפוֹת לְבָנוּ מִן־הַשְּׁמַיִם אֲשֶׁר הֵעִירוּ מִן־הַמֵּתִים לְיִשׁוּעַ הַמְּצִילָנוּ מִן־הַתְּחָרוֹן הַבָּא: </p>
---	--

<p> + אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי </p>	<p> אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי אֲנִי וְהַיְיִתִּי </p>
---	---

ἐκ τῶν οὐρανῶν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦν
 from out of the heavens, whom he raised from [the] dead -- Jesus,
 τὸν ρυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς οργῆς τῆς ἐρχομένης
 the one rescuing us from the wrath coming].

2 ב

1+ αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ἀδελφοί τὴν εἴσοδον
 For you yourselves know, brethren,

ἡμῶν τὴν πρὸς υμᾶς ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν 2+
 our introduction, the one towards you, that not in vain it has been];

ἀλλὰ καὶ προπαθόντες καὶ υβρισθέντες καθὼς οἶδατε
 but also having suffered before, and having been insulted, as you know,

ἐν Φιλίπποις ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν
 in Philippi, we were speaking openly in our God,

λαλήσαι πρὸς υμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν
 to speak to you the good news of God with

πολλῷ ἀγῶνι 3+ ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ
 much struggle. For our exhortation was not

ἐκ πλάνης οὐδέ ἐξ ἀκαθαρσίας οὔτε ἐν δόλῳ
 from out of delusion, nor from out of uncleanness, nor in deceit.

4+ ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ
 But as having been tried by God

πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως λαλούμεν οὐχ ὡς
 to be trusted with the good news, so we speak; not as

ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ τῷ θεῷ τῷ
 men pleasing], but [to] God, to the one

+
 כִּי אַתֶּם אַחֵי יַדְעֶתֶם אֶת־מְבוֹאֵנוּ אֲלֵיכֶם
 כִּי לֹא־הָיָה לָרִיק׃
 וְאַחֲרַי אֲשֶׁר עֻנִינוּ וְלִחְרָפָה הָיִינוּ
 בְּפִילִיפְּפִי כַּאֲשֶׁר יַדְעֶתֶם הַתְּחִיבֵנוּ בְּאֵלֵינוּ
 לְהַגִּיד גַּם־לָכֶם אֶת־הַבְּשׂוּרָה בְּנִפְתּוּלִים
 רַבִּים׃

+ כִּי תֹכַחְתֶּנוּ אֵינְנָה מִתּוֹךְ שְׂעוֹת
 וְלֹא מִתּוֹךְ שׂוּמְאָה וְלֹא בְרָמְיָה׃
 + כִּי כַּאֲשֶׁר נִמְצָאנוּ נְאֻמִּים לְאֱלֹהִים
 לְהַפְקִיד בְּיַדְנוּ הַבְּשׂוּרָה כִּן נִדְבַר
 וְלֹא לְהִיוֹת רְצוּיִם לְבָנֵי אָדָם כִּי
 אִם־לְאֱלֹהִים הַבִּחֵן לְבוֹתָנוּ׃

לְכֹלֵה אֲנִי אֶשְׁמַח וְכָל־שֹׂשׂוֹן אֶעֱשֶׂה
 וְכָל־שֹׂשׂוֹן אֶעֱשֶׂה וְכָל־שֹׂשׂוֹן אֶעֱשֶׂה׃

כִּי־תֹכַחְתֶּנוּ אֵינְנָה מִשְׂעוֹת וְלֹא מִשְׂוּמָאָה
 + וְכִי־כַּאֲשֶׁר נִמְצָאנוּ נְאֻמִּים לְאֱלֹהִים
 לְהַפְקִיד בְּיַדְנוּ הַבְּשׂוּרָה כִּי־נִדְבַר
 + וְכִי־לֹא לְהִיוֹת רְצוּיִם לְבָנֵי אָדָם
 וְכִי־לְאֱלֹהִים הַבִּחֵן לְבוֹתָנוּ׃

+ וְכָל־שֹׂשׂוֹן אֶעֱשֶׂה וְכָל־שֹׂשׂוֹן אֶעֱשֶׂה
 וְכָל־שֹׂשׂוֹן אֶעֱשֶׂה וְכָל־שֹׂשׂוֹן אֶעֱשֶׂה׃
 + וְכָל־שֹׂשׂוֹן אֶעֱשֶׂה וְכָל־שֹׂשׂוֹן אֶעֱשֶׂה
 וְכָל־שֹׂשׂוֹן אֶעֱשֶׂה וְכָל־שֹׂשׂוֹן אֶעֱשֶׂה׃
 כִּי־תֹכַחְתֶּנוּ אֵינְנָה מִשְׂעוֹת וְלֹא מִשְׂוּמָאָה
 + וְכִי־כַּאֲשֶׁר נִמְצָאנוּ נְאֻמִּים לְאֱלֹהִים
 לְהַפְקִיד בְּיַדְנוּ הַבְּשׂוּרָה כִּי־נִדְבַר
 + וְכִי־לֹא לְהִיוֹת רְצוּיִם לְבָנֵי אָדָם
 וְכִי־לְאֱלֹהִים הַבִּחֵן לְבוֹתָנוּ׃

δοκιμάζοντι τας καρδίας ημών 5+ ούτε γαρ ποτε εν
 trying our hearts. For neither at any time with
 λόγω κολακείας εγενήθημεν καθώς οίδατε ούτε εν
 word of flattery did we exist, as you know, nor with
 προφάσει πλεονεξίας θεός μάρτυς 6+ ούτε ζητούντες
 an excuse for a desire for wealth, (God [is] witness), nor seeking
 εξ ανθρώπων δόξαν ούτε αφ' υμών ούτε από
 from men glory], nor from you, nor from
 άλλων δυνάμενοι εν βάρει είναι ως χριστού
 others; [though] being able in weight to be as Christ's
 απόστολοι 7+ αλλ' εγενήθημεν ήπιοι εν μέσω υμών
 apostles. But we became calm in your midst,
 ως αν τροφός θάλπη τα εαυτής τέκνα 8+ ούτως
 as even a nurse should comfort her own children. Thus
 ιμειρόμενοι υμών ευδοκούμεν μεταδούναι υμίν ου
 longing over you, we thought well to share with you not
 μόνον το ευαγγέλιον του θεού αλλά και τας εαυτών
 only the good news of God, but also our own
 ψυχάς διότι αγαπητοί ημίν γεγένησθε 9+
 lives, because beloved to us you have become].
 μνημονεύετε γαρ αδελφοί τον κόπον ημών και τον
 For you remember, brethren, our toil and the
 μόχθον νυκτός γαρ και ημέρας εργαζόμενοι προς το
 trouble, for night and day working, for the
 μη επιβαρήσαι τινα υμών εκηρύξαμεν εις υμάς το
 not overburdening any of you, we proclaimed to you the
 ευαγγέλιον του θεού 10+ υμείς μάρτυρες και ο θεός
 good news of God. You [are] witnesses and God,

לא את־בְּשׁוּרַת הָאֱלֹהִים לְבַד אֶלָּא אַף
 נִפְשָׁתִינוּ יַעַן כִּי־הֵייתֶם חֲבִיבִים עֲלֵינוּ :
 + הָלֹא תִזְכְּרוּ אֶחָי אֶת־עֲמָלָנוּ
 וְאֶת־תְּלָאֲתָנוּ אֲשֶׁר יִגְעַנּוּ לִילָה וַיּוּמָם
 לְבַלְתִּי הָיוּת לְמִשְׁאָ לְאִישׁ מִכֶּם בְּבִשְׂרָנוּ
 בְּקִרְבְּכֶם אֶת־בְּשׁוּרַת הָאֱלֹהִים :
 + עַדִּים אַתֶּם וְעַד הָאֱלֹהִים אִם־לֹא

+ וּבְחַבְּבָנוּ אֶתְכֶם כְּכֹה הִפְצָנוּ לְתֵת לְכֶם

+ אֶפֶל הַיָּהּ חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם
 כְּחַבְּבָנוּ עֲוֹלָה אֶחָי וַיְהִי כֵן אֲנִי
 הָלֹא חֲבָבְנוּ וְהִיטָנוּ אֶתְכֶם וְהִיטָנוּ :
 + הָלֹא חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם כְּכֹה חֲבָבְנוּ לְ
 מַחְבֵּה הָלֹא חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם כְּכֹה חֲבָבְנוּ
 חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם כְּכֹה חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם :

+ מִכֶּם אֶתְכֶם כְּכֹה חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם
 לְחַבְּבָנוּ לְחַבְּבָנוּ לְחַבְּבָנוּ וְהִיטָנוּ אֶתְכֶם :
 + חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם כְּכֹה חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם
 חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם כְּכֹה חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם
 חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם כְּכֹה חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם :
 + חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם כְּכֹה חֲבָבְנוּ אֶתְכֶם

ως οσίως και δικαίως και αμέμπως υμίν τοις
how sacredly, and justly, and blamelessly to you the ones

πιστεύουσιν εγενήθημεν 11+ καθάπερ οίδατε ως
believing we were]. Just as you know, how

ένα έκαστον υμών ως πατήρ τέκνα εαυτού
each one of you as a father of his own children,

παρακαλούντες υμάς και παραμυθούμενοι 12+ και
[we were] comforting you and consoling, and

μαρτυρόμενοι εις το περιπατήσαι υμάς αξίως του θεού
testifying, for you to walk worthily of God,

του καλούντος υμάς εις την εαυτού βασιλείαν και
of the one calling you into his own kingdom and

δόξαν 13+ διά τούτο και ημείς ευχαριστούμεν τω
glory. On account of this also we give thanks [to]

θεώ αδιαλείπτως ότι παραλαβόντες λόγον ακοής
God continually, that taking to yourselves [the] word of report

παρ' ημών του θεού εδέξασθε ου λόγον ανθρώπων
by us of God], you received not [the] word of men,

αλλά καθώς εστιν αληθώς λόγον θεού ος και
but as it is truly, [the] word of God, which also

ενεργείται εν υμίν τοις πιστεύουσιν 14+ υμείς γαρ
exerts energy in you -- the ones believing. For you

μιμηταί εγενήθητε αδελφοί των εκκλησιών του θεού
imitators became], brethren, of the assemblies of God,

των ουσών εν τη Ιουδαία εν χριστώ Ιησού ότι
the ones being in Judea in Christ Jesus; that

τα αυτά επάθετε και υμείς υπό των ιδίων
the same [things] suffered also you] by your own

בְּקִדּוּשָׁה וּבְצַדִּיק וּבְתַמִּים הֵינּוּ עִמָּכֶם
הַמְּאֲמִינִים:
+ וְאַתֶּם יָדַעְתֶּם כִּי־כָאֵב אֶת־בְּנֵי הַזֹּהֲרָנוּ
אֶת־כָּל־אֶחָד מִכֶּם וּדְבַרְנוּ עַל לְבָבוֹ:

+ בְּעִבּוּר זֹאת אֲנַחְנוּ לֹא נִחְדַּל לְהוֹדֹת
לְאֱלֹהִים כִּי אַתֶּם קִבַּלְתֶּם מֵאֲתָנוּ דְבַר
שְׁמוּעַת הָאֱלֹהִים וְלֹא־קִבַּלְתֶּם אוֹתוֹ כְּדַבֵּר

בְּנֵי־אָדָם כִּי אִם־כְּמוֹ־שֶׁהוּא בְּאֵמֶת כְּדַבֵּר
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִם־פִּעַל בְּכֶם הַמְּאֲמִינִים:
+ כִּי־אַתֶּם אַחֵי הַלְכֶתֶם בְּעַקְבֵי קְהֵלוֹת
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בְּאֶרֶץ יְהוּדָה בְּמִשְׁיַח יְשׁוּעָה
כִּי נִם־אַתֶּם עֹנִיִּיתֶם עַל־יְדֵי בְנֵי־עַמָּכֶם
כְּאֲשֶׁר עֹנִינוּ נִם־הֵם עַל־יְדֵי הַיְהוּדִים:

לְחַן וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת
וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת:
+ וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת
וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת:
וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת:

+ וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת
וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת:

וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת
וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת:
וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת:
וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת:
וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת:
וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת וְחַיִּימוּת:

συμφυλετών καθώς και αυτοί υπό των Ιουδαίων 15 +
fellow-tribesmen, as also they by the Jews,

των και τον κύριον αποκτεινάντων Ιησούν και
the ones both the Lord killing] Jesus, and

τους ιδίους προφήτας και ημάς εκδιωξάντων και θεώ
their own prophets, and driving you out, and to God

μη αρεσκόντων και πάσιν ανθρώποις εναντίων 16 +
[are] not pleasing], and to all men opposing];

κωλυόντων ημάς τοις έθνεσι λαλήσαι ίνα
(ones restraining us to the nations to speak], that

σωθώσιν εις το αναπληρώσαι αυτών τας αμαρτίας
they should be delivered,) so as to fill up their sins

πάντοτε έφθασε δε επ' αυτους η οργή εις τέλος 17 +
at all times; but came upon them the wrath to [the] end.

ημείς δε αδελφοί απορφανισθέντες αφ' υμών προς
But we, brethren, being orphaned from you for

καιρόν ώρας προσώπω ου καρδία περισσοτέρως
time an hour], in person, not in heart, more exceedingly

εσπουδάσαμεν το πρόσωπον υμών ιδείν εν πολλή
hurried your face to behold] with much

επιθυμία 18 + διό ηθελήσαμεν ελθειν προς υμάς
desire. Therefore we wanted to come to you --

εγώ μεν Παύλος και άπαξ και δις και ενέκοψεν
even indeed I Paul, even once and twice; and hindered

ημάς ο σατανάς 19 + τις γαρ ημών ελπίς η χαρά η
us Satan]. For what is our hope, or joy, or

στέφανος καυχήσεως η ουχί και υμείς έμπροσθεν
crown of boasting? or is it not also you in front of

וְאֲשֶׁר אֶף־הִרְגוּ אֶת־הָאָדוֹן יֵשׁוּעַ
וְאֶת־נְבִיאֵיהֶם וְאוֹתָנוּ דָּדְפוּ וְאִינָם טוֹבִים
בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וּמִתְקוֹמְמִים לְכָל־אָדָם׃
וְהַעֲצָרִים אֶתָּנוּ מִדַּבֵּר אֶל־הַגּוֹיִם
שִׁיּוֹשְׁעוּ לְמַעַן אֲשֶׁר־יִמְלֹאוּ אֶת־חַטָּאתֵיהֶם
בְּכָל־עֵת וּתְשִׁיגֵם הַחַמָּה עַד־כְּלָה׃
וְאִנְחָנוּ אַחֵי אַחֵרֵי אֲשֶׁר־שָׁכְלָנוּ

אֶתְכֶם לְזִמְן מַעַט לְפָנִים וְלֹא לְלֵב חֲשֹׁנוּ
עַד־מְאֹד לְרֵאוֹת פְּנֵיכֶם בְּתַשׁוּקָה רַבָּה׃
וְעַל־כֵּן חָפְצָנוּ לְבוֹא אֵלֵיכֶם אָנֹכִי
פּוֹלוֹס פַּעַם וְשֵׁתִים וְהַשְׁטָן עֲצָרָנוּ׃
כִּי מִי תִקְוָתָנוּ וּמִי שִׂמְחָתָנוּ
וְעִטְרַת תְּפָאֲרָתָנוּ הֲלֹא גַם־אַתֶּם
לְפָנֵי אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ בְּבוֹאוֹ׃

וְהָיָה לְכָל־כֵּן וְכֵן לְאֵלֹהֵינוּ
וְלִבְנֵי־אָדָם וְלִבְנֵי־בְהֵמָה
וְלִבְנֵי־רֶמֶס וְלִבְנֵי־אֲרָץ
וְלִבְנֵי־אֲוֶר וְלִבְנֵי־אֵשׁ
וְלִבְנֵי־מַיִם וְלִבְנֵי־אֵרֶץ
וְלִבְנֵי־אֵשׁ וְלִבְנֵי־מַיִם
וְלִבְנֵי־אֵרֶץ וְלִבְנֵי־אֵשׁ
וְלִבְנֵי־מַיִם וְלִבְנֵי־אֵרֶץ

וְהָיָה לְכָל־כֵּן וְכֵן לְאֵלֹהֵינוּ
וְלִבְנֵי־אָדָם וְלִבְנֵי־בְהֵמָה
וְלִבְנֵי־רֶמֶס וְלִבְנֵי־אֲרָץ
וְלִבְנֵי־אֲוֶר וְלִבְנֵי־אֵשׁ
וְלִבְנֵי־מַיִם וְלִבְנֵי־אֵרֶץ
וְלִבְנֵי־אֵשׁ וְלִבְנֵי־מַיִם
וְלִבְנֵי־אֵרֶץ וְלִבְנֵי־אֵשׁ
וְלִבְנֵי־מַיִם וְלִבְנֵי־אֵרֶץ

του κυρίου ημών Ιησού χριστού εν τη αυτού

our Lord Jesus Christ at his

παρουσία 20+ υμείς γαρ εστε η δόξα ημών και η χαρά
arrival? For you are our glory and joy.

3 א

1+ διό μηκέτι στέγοντες ευδοκήσαμεν

Therefore no longer holding off, we thought well

καταλειφθήναι εν Αθήναις μόνοι 2+ και επέμψαμεν

to be left behind in Athens alone; and we sent forth

Τιμόθεον τον αδελφόν ημών και διάκονον του θεού

Timothy our brother and servant of God,

και συνεργόν ημών εν τω ευαγγελίω του χριστού εις

and our fellow-worker in the good news of the Christ, for

το στηρίξαι υμάς και παρακαλέσαι υμάς περί της

the supporting you, and to comfort you concerning the

πίστεως υμών 3+ τω μηδένα σαίνεσθαι εν

belief of yours; in the no one shrinking in

ταις θλίψεσι ταύταις αυτοί γαρ οίδατε ότι εις τούτο

these afflictions; for you yourselves know that in this

κείμεθα 4+ και γαρ ότε προς υμάς ήμεν προελέγομεν

we are situated. For also, when with you we were], we said beforehand

υμίν ότι μέλλομεν θλίβεσθαι καθώς και εγένετο και

to you that we are about to be afflicted; as also it happened, and

οίδατε 5+ διά τούτο καγώ μηκέτι στέγων έπεμψα

you know. Because of this, I also no longer holding off, sent forth

+ אַמְנָם אַתֶּם כְּבוֹדְנוֹ וְשִׁמְחָתָנוּ:

הֲאֵלֶּה כִּי־יִדְעֶתֶם אַף־אַתֶּם כִּי לִזְאת
יִוְעֲדֵנוּ:

+ וְעַל־כֵּן לֹא יִכְלָנוּ עוֹד לְהִתְאַפֵּק

+ הֲלֹא כְּבָר אִמְרָנוּ אֵלֵיכֶם בְּהִיוֹתָנוּ

וְנִוְעֵץ לְהִנָּתֵר לְבִדְדוֹנוֹ בְּאַתּוֹנָה:

אֲצִלְכֶם כִּי־עֵתִידִים אֲנַחְנוּ לְהִלָּחֵץ
כְּאֲשֶׁר גַּם־הָיָה וְכְאֲשֶׁר יִדְעֶתֶם:

+ וְנִשְׁלַח אֶת־טִימוֹתִיוֹס אַחִינוּ וּמְשִׁרֵת

+ וּבַעֲבוּר כֵּן לֹא־יִכְלָתִי עוֹד לְהִתְאַפֵּק

הָאֵלֶּהִים וְעוֹרָנוּ בְּבִשׁוּרַת הַמְּשִׁיחַ לְחִזֵּק

אַתְּכֶם וּלְהִזְהִיר עַל־דְּבַר אַמוּנָתְכֶם:

וְאֲשְׁלַח לְדַעַת אַמוּנָתְכֶם כִּי אִמְרָתִי פֶן־נִסָּה

+ לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִמוּט אִישׁ בְּמִצּוֹקוֹת

אַתְּכֶם הַמְּנִסָּה וְהִיתָה לְרִיק יְגִיעָתָנוּ:

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ הַנִּחַסְתֶּם חַל מְשִׁחָתְכֶם

+ וְלֹא אִישׁ מִכֶּם וְהוֹמַלְד לֹם

כְּאִשְׁרֵי נֹם מִלֵּךְ אֲנִי אֲנִי אֲנִי

נִחַסְתֶּם אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ אֲפִי אֲפִי אֲפִי אֲפִי אֲפִי אֲפִי אֲפִי אֲפִי אֲפִי אֲפִי

אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

כְּלִי אֲנִי:

+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

כְּכֹוֹלֹס וְנִחַסְתֶּם וְנִחַסְתֶּם וְנִחַסְתֶּם

εις το γνώναι την πίστιν υμών μήπως επείρασεν

for the knowing the belief of yours, lest perhaps tested

υμᾶς ο πειράζων και εις κενόν γένηται

you the one testing], and in vain became

ο κόπος ημών 6+ ἄρτι δε ελθόντος Τιμοθέου προς ημᾶς

our toil]. But now Timothy having come to us

ἀφ' υμῶν και ευαγγελισαμένου ημῖν την πίστιν και

from you, and having announced good news to us, the belief and

την ἀγάπην υμῶν και ὅτι ἔχετε μνησίαν ημῶν

the love of yours, and that you have remembrance of us

ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθούντες ημᾶς ἰδεῖν καθάπερ και

a good at all times], longing to see us, just as also

ημεῖς υμᾶς 7+ διὰ τούτο παρεκλήθημεν ἀδελφοί

we you; because of this we were comforted, brethren,

ἐφ' υμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει και ἀνάγκῃ ημῶν διὰ

over you in all affliction and necessity our], because of

τῆς υμῶν πίστεως 8+ ὅτι νυν ζῶμεν εἴαν υμεῖς

the belief of yours; for now we live if you

στήκετε ἐν κυρίῳ 9+ τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα

stand firmly in [the] Lord. For what thankfulness are we able

τω θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ υμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ

to recompense God concerning you, for all the joy

ἣ χαίρομεν δι' υμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ημῶν

which we rejoice on account of you before our God,

10+ νυκτός και ἡμέρας ὑπερεκπερισσού δεόμενοι εἰς

night and day superabundantly

beseeking for

+ וְעַתָּה כְּשׁוֹב אֵלֵינוּ טִימוֹתִיוֹס מֵאַתְּכֶם
וַיְבַשֵּׂר אֶתְנוּ אֶת־בְּשׁוֹרַת אֱמוּנַתְכֶם
וְאַהֲבַתְכֶם וְאֵת אֲשֶׁר אַתֶּם זֹכְרִים אֶתְנוּ
לְטוֹבָה בְּכָל־עֵת וְנִכְסְפִים לְרְאוֹת אֶתְנוּ
כְּאֲשֶׁר נִכְסַף גַּם־אֲנַחְנוּ לְרְאוֹתְכֶם:
+ אִזְ נוֹחַמְנוּ עֲלֵיכֶם אַחִי בְּכָל־צָרָתְנוּ
וְלִחְצָנוּ עַל־יְדֵי אֱמוּנַתְכֶם:
+ כִּי עַתָּה נַחֲיָה אִם־תַּעֲמְדוּ אַתֶּם בְּאַדְיָנֵינוּ:

+ וְעַתָּה כְּשׁוֹב אֵלֵינוּ טִימוֹתִיוֹס מֵאַתְּכֶם
וַיְבַשֵּׂר אֶתְנוּ אֶת־בְּשׁוֹרַת אֱמוּנַתְכֶם
וְאַהֲבַתְכֶם וְאֵת אֲשֶׁר אַתֶּם זֹכְרִים אֶתְנוּ
לְטוֹבָה בְּכָל־עֵת וְנִכְסְפִים לְרְאוֹת אֶתְנוּ
כְּאֲשֶׁר נִכְסַף גַּם־אֲנַחְנוּ לְרְאוֹתְכֶם:
+ אִזְ נוֹחַמְנוּ עֲלֵיכֶם אַחִי בְּכָל־צָרָתְנוּ
וְלִחְצָנוּ עַל־יְדֵי אֱמוּנַתְכֶם:
+ כִּי עַתָּה נַחֲיָה אִם־תַּעֲמְדוּ אַתֶּם בְּאַדְיָנֵינוּ:

+ כִּי מִה־נָּשִׁיב לְאֱלֹהִים לְהוֹדוֹת
לוֹ בְּעִבּוֹרְכֶם עַל כָּל־הַשְּׂמֵחָה אֲשֶׁר
שָׂמַחְנוּ עֲלֵיכֶם לְפָנַי אֱלֹהֵינוּ:
+ לְיִלְהָ וַיּוֹמַם מִתְּפִלָּים אֲנַחְנוּ
בְּרַב־תַּחֲנוּנִים לְרְאוֹת אֶת־פְּנֵיכֶם
וְלִהְשִׁלִּים אֶת־מַחֲסְרֵי אֱמוּנַתְכֶם:

+ וְעַתָּה כְּשׁוֹב אֵלֵינוּ טִימוֹתִיוֹס מֵאַתְּכֶם
וַיְבַשֵּׂר אֶתְנוּ אֶת־בְּשׁוֹרַת אֱמוּנַתְכֶם
וְאַהֲבַתְכֶם וְאֵת אֲשֶׁר אַתֶּם זֹכְרִים אֶתְנוּ
לְטוֹבָה בְּכָל־עֵת וְנִכְסְפִים לְרְאוֹת אֶתְנוּ
כְּאֲשֶׁר נִכְסַף גַּם־אֲנַחְנוּ לְרְאוֹתְכֶם:
+ אִזְ נוֹחַמְנוּ עֲלֵיכֶם אַחִי בְּכָל־צָרָתְנוּ
וְלִחְצָנוּ עַל־יְדֵי אֱמוּנַתְכֶם:
+ כִּי עַתָּה נַחֲיָה אִם־תַּעֲמְדוּ אַתֶּם בְּאַדְיָנֵינוּ:

το ἰδεῖν υμῶν το πρόσωπον και καταρτίσαι τα
 the beholding your face, and to ready the
 υστερήματα της πίστεως υμῶν 11+ αὐτός δε ο θεός
 deficiencies of the belief of yours? himself And God
 και πατήρ ημῶν και ο κύριος ημῶν Ἰησοῦς χριστός
 and father our and our Lord Jesus Christ
 κατευθύναι την οδόν ημῶν προς υμᾶς 12+ υμᾶς δε ο
 may] straighten out our way to you. you And the
 κύριος πλεονάσαι και περισσεύσαι τη αγάπη εις
 Lord may superabound], and may he abound the love towards
 ἀλλήλους και εις πάντα καθάπερ και ημεῖς εις
 one another, and towards all, just as also we towards
 υμᾶς 13+ εις το στηρίζαι υμῶν τας καρδίας ἀμέμπτους
 you; so as to support your hearts blameless
 εν αγιωσύνη ἐμπροσθεν του θεού και πατρός ημῶν
 in holiness before the God and our father,
 εν τη παρουσία του κυρίου ημῶν Ἰησοῦ χριστού μετά
 at the arrival of our Lord Jesus Christ with
 πάντων των αγίων αὐτοῦ
 all his holy ones.

47

1+ το λοιπόν οὖν ἀδελφοί ερωτώμεν υμᾶς και
 The rest then, brethren, we ask you and
 παρακαλούμεν εν κυρίῳ Ἰησοῦ καθὼς παρελάβετε
 appeal in [the] Lord Jesus, as you received
 παρ' ημῶν το πως δει υμᾶς περιπατεῖν και
 from us the [thing] how it was necessary for you to walk and

+ יְשׁוּעַת הַמָּשִׁיחַ אֲדַרְשֶׁנוּ עִם-כָּל-קְדוְשָׁיו :
 וְהָאֱלֹהִים אֲבִינוּ וְאֲדַרְשֶׁנוּ יֵשׁוּעַ
 הַמָּשִׁיחַ הוּא יִיָּשֶׁר אֶת-דַּרְכֵּנוּ אֵלֵיכֶם :
 + וְאֲתַכְּם יִרְבֶּה הָאֲדוֹן וַיִּפְרָה
 בְּאַהֲבַת אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וּבְאַהֲבַת
 כָּל-אָדָם כַּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ אֹהֲבִים אֶתְכֶם :
 + לְחִזּוֹק אֶת-לְבַבְכֶם לְהִיּוֹת תָּמוּם
 בְּקְדוּשָׁה לְפָנַי אֱלֹהֵינוּ אֲבִינוּ בְּבוֹא
 יְשׁוּעַת הַמָּשִׁיחַ אֲדַרְשֶׁנוּ עִם-כָּל-קְדוְשָׁיו :
 + וְעוֹד נִבְקֶשֶׁה מִכֶּם אַחֵי וְנִזְהִיר
 אֶתְכֶם בְּאֲדַרְשֶׁנוּ יֵשׁוּעַ כִּי כַּאֲשֶׁר
 קִבַּלְתֶּם מֵאֲתָנוּ אֵיךְ עָלֵיכֶם לְהִתְהַלֵּךְ
 וְלִמְצֹא חֵן בְּעֵינַי הָאֱלֹהִים וּכַאֲשֶׁר
 גַּם-הִתְהַלַּכְתֶּם כֵּן תוֹסִיפוּ וְכֵן תִּרְבוּ עוֹד :

+ מִן הַיְּשׁוּעָה הַמָּשִׁיחַ אֲדַרְשֶׁנוּ עִם-כָּל-קְדוְשָׁיו :
 + וְעוֹד נִבְקֶשֶׁה מִכֶּם אַחֵי וְנִזְהִיר
 אֶתְכֶם בְּאֲדַרְשֶׁנוּ יֵשׁוּעַ כִּי כַּאֲשֶׁר
 קִבַּלְתֶּם מֵאֲתָנוּ אֵיךְ עָלֵיכֶם לְהִתְהַלֵּךְ
 וְלִמְצֹא חֵן בְּעֵינַי הָאֱלֹהִים וּכַאֲשֶׁר
 גַּם-הִתְהַלַּכְתֶּם כֵּן תוֹסִיפוּ וְכֵן תִּרְבוּ עוֹד :

αρέσκειν θεώ ἵνα περισσεύητε μάλλον 2+ οἴδατε γαρ
to please God, that you should abound more. For you know
τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου
what exhortations we gave to you through the Lord

Ἰησοῦ 3+ τούτο γαρ ἐστι θέλημα τοῦ θεοῦ
Jesus. For this is [the] will of God --

ο ἁγιασμός ὑμῶν ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας 4+
your sanctification, for you to be at a distance from harlotry.

εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ εαυτοῦ σκεῦος κτάσθαι ἐν
to know [For] each of you] his own vessel, to possess in

ἁγιασμό και τιμή 5+ μη ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ
sanctification and honor, not in passion of desire, as

και τα ἔθνη τα μη εἰδότα τὸν θεόν 6+ το μη
even the nations, the ones not knowing God; to not

υπερβαίνειν και πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι
pass over and to overabound in the matter

τον ἀδελφόν αὐτοῦ διότι ἐκδικος ο κύριος περὶ
of his brother; for [the] one punishing [is] the Lord concerning

πάντων τούτων καθὼς και προείπαμεν ὑμῖν και
all these [things], as also we foretold to you, and

διεμαρτυράμεθα 7+ ου γαρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ο θεός ἐπὶ
we testified. not For called us God] unto

ακαθαρσία ἀλλ' ἐν ἁγιασμό 8+ τοιγαρὸν ο
uncleanness, but in sanctification. Accordingly the one

+ כִּי יִדְעֶתֶם אֶת-הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר
נִתְּנוּ לָכֶם בְּשֵׁם הָאֱדֹן יֵשׁוּעַ:
+ כִּי זֶה רְצוֹן הָאֱלֹהִים קְדוֹשׁתְּכֶם
לְהִתְרַחֵק מִן-הַזְּנוּת:
+ וַיִּדַע כָּל-אִישׁ מִכֶּם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכִלְיוֹ
בְּקְדוּשָׁה וִיקָר:
+ וְלֹא-בְתַאֲוֹת זָמָה כְּדָרֶךְ הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר-אֵינָם יֹדְעִים הָאֱלֹהִים:
+ וְלֹא-יַעֲשֶׂק אִישׁ וַיּוֹנֶה אֶת-אָחִיו בְּמִשְׁאֵל
וּמִתָּן כִּי-נֹקֵם יִהְיֶה עַל-כָּל-זֹאת כְּאֲשֶׁר
כָּבַד אֶמְרָנוּ אֵלֵיכֶם וְהַעֲיֵדְנוּ בְּכֶם:
+ כִּי לֹא-קָרָא אוֹתָנוּ הָאֱלֹהִים
לְטוֹמְאָה כִּי אִם-לְקְדוּשָׁה:
+ עַל-כֵּן תְּבוֹנָה לֹא בְּן-אָדָם הוּא
בוֹנֶה כִּי אִם-אֶת-הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
גַּם-שָׁם בְּקָרְבָנוּ אֶת-רוּחַ קְדָשׁוֹ:

+ וְגַם כִּי יִדְעֶתֶם אֶת-הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר
נִתְּנוּ לָכֶם בְּשֵׁם הָאֱדֹן יֵשׁוּעַ:
+ כִּי זֶה רְצוֹן הָאֱלֹהִים קְדוֹשׁתְּכֶם
לְהִתְרַחֵק מִן-הַזְּנוּת:
+ וַיִּדַע כָּל-אִישׁ מִכֶּם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכִלְיוֹ
בְּקְדוּשָׁה וִיקָר:
+ וְלֹא-בְתַאֲוֹת זָמָה כְּדָרֶךְ הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר-אֵינָם יֹדְעִים הָאֱלֹהִים:
+ וְלֹא-יַעֲשֶׂק אִישׁ וַיּוֹנֶה אֶת-אָחִיו בְּמִשְׁאֵל
וּמִתָּן כִּי-נֹקֵם יִהְיֶה עַל-כָּל-זֹאת כְּאֲשֶׁר
כָּבַד אֶמְרָנוּ אֵלֵיכֶם וְהַעֲיֵדְנוּ בְּכֶם:
+ כִּי לֹא-קָרָא אוֹתָנוּ הָאֱלֹהִים
לְטוֹמְאָה כִּי אִם-לְקְדוּשָׁה:
+ עַל-כֵּן תְּבוֹנָה לֹא בְּן-אָדָם הוּא
בוֹנֶה כִּי אִם-אֶת-הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
גַּם-שָׁם בְּקָרְבָנוּ אֶת-רוּחַ קְדָשׁוֹ:
+ וְגַם כִּי יִדְעֶתֶם אֶת-הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר
נִתְּנוּ לָכֶם בְּשֵׁם הָאֱדֹן יֵשׁוּעַ:
+ כִּי זֶה רְצוֹן הָאֱלֹהִים קְדוֹשׁתְּכֶם
לְהִתְרַחֵק מִן-הַזְּנוּת:
+ וַיִּדַע כָּל-אִישׁ מִכֶּם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכִלְיוֹ
בְּקְדוּשָׁה וִיקָר:
+ וְלֹא-בְתַאֲוֹת זָמָה כְּדָרֶךְ הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר-אֵינָם יֹדְעִים הָאֱלֹהִים:
+ וְלֹא-יַעֲשֶׂק אִישׁ וַיּוֹנֶה אֶת-אָחִיו בְּמִשְׁאֵל
וּמִתָּן כִּי-נֹקֵם יִהְיֶה עַל-כָּל-זֹאת כְּאֲשֶׁר
כָּבַד אֶמְרָנוּ אֵלֵיכֶם וְהַעֲיֵדְנוּ בְּכֶם:
+ כִּי לֹא-קָרָא אוֹתָנוּ הָאֱלֹהִים
לְטוֹמְאָה כִּי אִם-לְקְדוּשָׁה:
+ עַל-כֵּן תְּבוֹנָה לֹא בְּן-אָדָם הוּא
בוֹנֶה כִּי אִם-אֶת-הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
גַּם-שָׁם בְּקָרְבָנוּ אֶת-רוּחַ קְדָשׁוֹ:
+ וְגַם כִּי יִדְעֶתֶם אֶת-הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר
נִתְּנוּ לָכֶם בְּשֵׁם הָאֱדֹן יֵשׁוּעַ:
+ כִּי זֶה רְצוֹן הָאֱלֹהִים קְדוֹשׁתְּכֶם
לְהִתְרַחֵק מִן-הַזְּנוּת:
+ וַיִּדַע כָּל-אִישׁ מִכֶּם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכִלְיוֹ
בְּקְדוּשָׁה וִיקָר:
+ וְלֹא-בְתַאֲוֹת זָמָה כְּדָרֶךְ הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר-אֵינָם יֹדְעִים הָאֱלֹהִים:
+ וְלֹא-יַעֲשֶׂק אִישׁ וַיּוֹנֶה אֶת-אָחִיו בְּמִשְׁאֵל
וּמִתָּן כִּי-נֹקֵם יִהְיֶה עַל-כָּל-זֹאת כְּאֲשֶׁר
כָּבַד אֶמְרָנוּ אֵלֵיכֶם וְהַעֲיֵדְנוּ בְּכֶם:
+ כִּי לֹא-קָרָא אוֹתָנוּ הָאֱלֹהִים
לְטוֹמְאָה כִּי אִם-לְקְדוּשָׁה:
+ עַל-כֵּן תְּבוֹנָה לֹא בְּן-אָדָם הוּא
בוֹנֶה כִּי אִם-אֶת-הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
גַּם-שָׁם בְּקָרְבָנוּ אֶת-רוּחַ קְדָשׁוֹ:

αθετών ουκ άνθρωπον αθετεί αλλά τον θεόν τον και
 disregarding, not man disregards], but God, the one also
 δόντα το πνεύμα αυτού το άγιον εις ημάς 9+ περί δε
 having given spirit his holy] to us. And concerning
 της φιλαδελφίας ου χρείαν έχετε γράφειν υμίν αυτοί
 brotherly affection no need you have] [for me] to write to you; yourselves
 γαρ υμείς θεοδίδακτοί εστε εις το αγαπάν αλλήλους 10+
 for you] are taught by God to love one another.
 και γαρ ποιείτε αυτό εις πάντας τους αδελφούς
 For also you do this towards all the brethren,
 τους εν όλη τη Μακεδονία παρακαλούμεν δε υμάς
 the ones in all Macedonia! But we appeal to you,
 αδελφοί περισσεύειν μάλλον 11+ και φιλοτιμείσθαι
 brethren, to abound more, and to strive earnestly
 ησυχάζειν και πράσσειν τα ίδια και εργάζεσθαι
 to be quiet, and to do your own [things], and to work
 ταις ιδίαις χερσίν υμών καθώς υμίν παρηγγείλαμεν 12+
 [with] own hands your], as we exhorted to you;
 ίνα περιπατήτε ευσχημόνως προς τους έξω και
 that you should walk decently towards the ones outside, and
 μηδενός χρείαν έχητε 13+ ου θέλομεν δε υμάς
 no one need should have]. I [do] not want But] you
 αγνοείν αδελφοί περί των κεκοιμημένων ίνα μη
 to be ignorant, brethren, concerning the ones having gone to sleep, that you do not
 λυπήσθε καθώς και οι λοιποί οι μη έχοντες
 fret as even the rest, the ones not having

מְלֹאכְתוֹ בְּעִמְלֵי יְדֵיכֶם כַּאֲשֶׁר צִוִּינוּ אֶתְכֶם :
 לְכַתֵּב אֲלֵיכֶם הֲלֹא אִף־אַתֶּם לְמוֹדֵי
 יְהוָה לְאַהֲבָה אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ :
 וְגַם עֲשִׂיתֶם בְּן לְכָל־אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר
 בְּכָל־מְקוֹדוֹנִיָּא אֲבָל נְבַקְשָׁה מִכֶּם
 אֲחֵי אֲשֶׁר בְּן תַּעֲשׂוּ וְכֵן תּוֹסִיפוּ :
 וְתִשְׁתַּדְּלוּ לְשִׁבְתַּת בְּנִחַת וְתַעֲשׂוּ אִישׁ
 + לְמַעַן תִּתְהַלְכוּ כְּהִנֵּן עִם־אַתֶּם
 שְׂבִיחוּץ וְלֹא תִצְטָרְכוּ לְאָדָם :
 וְעַל־דִּבְרֵי הַיְשָׁנִים אֲחֵי לֹא־נִכְחַד מִכֶּם
 דְּבַר לְמַעַן לֹא תַעֲצֹבוּ כַּאֲחֵרִים אֲשֶׁר
 אֵין־לָהֶם תִּקְוָה :

+ חַל שְׂבַחְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֵךְ מִתְנַחֲמֵהוּ
 לְחַבְּלֵי לֵבְךָ אֱלֹהֵינוּ לֵבְךָ מִלֵּבְךָ
 חֲלַפְךָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ לֵבְךָ
 + אֵף חֲבִיבֵךָ אֱלֹהֵינוּ מִלֵּבְךָ לְחַלְּמֵהוּ
 אֱלֹהֵינוּ וְחַלְּמֵהוּ מִלֵּבְךָ חֲלַפְךָ אֱלֹהֵינוּ
 יְיָ חֲבִיבֵךָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ חֲבִיבֵךָ אֱלֹהֵינוּ
 + אֱלֹהֵינוּ מִלֵּבְךָ אֱלֹהֵינוּ מִלֵּבְךָ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ מִלֵּבְךָ אֱלֹהֵינוּ מִלֵּבְךָ אֱלֹהֵינוּ

ελπίδα ¹⁴⁺ ει γαρ πιστεύομεν ότι Ιησούς απέθανε και
hope. For if we believe that Jesus died and
 ανέστη ούτω και ο θεός τους κοιμηθέντας διά
rose up, so also God the ones having gone to sleep through
 του Ιησού άξει συν αυτώ ¹⁵⁺ τούτο γαρ υμίν
Jesus will bring with him]. For this to you
 λέγομεν εν λόγω κυρίου ότι ημείς οι ζώντες οι
we say by word of [the] Lord, that we, the ones living, the ones
 περιλειπόμενοι εις την παρουσίαν του κυρίου ου μη
remaining at the arrival of the Lord, in no way
 φθάσωμεν τους κοιμηθέντας ¹⁶⁺ ότι αυτός ο κύριος
should anticipate the ones having gone to sleep. For himself the Lord]
 εν κελεύσματι εν φωνή αρχαγγέλου και εν σάλπιγγι
in a word of command by [the] voice of an archangel, and with a trumpet
 θεού καταβήσεται απ' ουρανού και οι νεκροί εν
of God, shall descend from heaven, and the dead in
 χριστώ αναστήσονται πρώτον ¹⁷⁺ έπειτα ημείς οι
Christ shall rise up first. Thereupon we the
 ζώντες οι περιλειπόμενοι άμα συν αυτοίς
living, the ones remaining, together with them
 αρπαγησόμεθα εν νεφέλαις εις απάντησιν του κυρίου
shall be seized in clouds, for meeting the Lord
 εις άερα και ούτω πάντοτε συν κυρίω εσόμεθα ¹⁸⁺
in [the] air, and thus at all times with [the] Lord we shall be.
 ώστε παρακαλείτε αλλήλους εν τοις λόγοις τούτοις
So then comfort one another by these words!

+ כּי אִם-נֶאֱמִין אֲשֶׁר-מֵת יֵשׁוּעַ נִיחֵי בּוֹ
 יָבִיא הָאֱלֹהִים גַּם אֶת-הַיְשָׁנִים בְּיִשׁוּעַ אֲתוֹ׃

+ כּי אֶת-זֹאת נֹאמֵר לָכֵם בְּדַבַּר
 יְהוָה כּי אֲנַחְנוּ הַחַיִּים הַנּוֹתָרִים עַד-בֹּא
 הָאָדוֹן לֹא נִקְדָּם אֶת-הַיְשָׁנִים׃
 + כּי הָאָדוֹן הוּא יֵרֵד מִן-הַשָּׁמַיִם בְּתְרוּעָה

בְּקוֹל שַׁר הַמַּלְאָכִים וּבְשׂוֹפָר אֱלֹהִים
 וְאִז יָקוּמוּ רְאשׁוֹנָה הַמֵּתִים בְּמִשְׁיַח׃
 + אַחֲרֵי-כֵן אֲנַחְנוּ הַחַיִּים הַנּוֹתָרִים
 נִלְקָח אִתָּם יַחְדָּו בְּעִנְנִים לִקְרַאת הָאָדוֹן
 לְאָוִיר וּבְכֵן נִהְיָה תָּמִיד עִם-הָאָדוֹן׃
 + לָכֵן נְחַמּוּ זֶה אֶת-זֶה בְּדִבְרֵים הָאֵלֶּה׃

+ כּי אִם-נֶאֱמִין אֲשֶׁר-מֵת יֵשׁוּעַ
 נִיחֵי בּוֹ יָבִיא הָאֱלֹהִים גַּם אֶת-הַיְשָׁנִים
 בְּיִשׁוּעַ אֲתוֹ׃
 + כּי אֶת-זֹאת נֹאמֵר לָכֵם בְּדַבַּר
 יְהוָה כּי אֲנַחְנוּ הַחַיִּים הַנּוֹתָרִים עַד-בֹּא
 הָאָדוֹן לֹא נִקְדָּם אֶת-הַיְשָׁנִים׃
 + כּי הָאָדוֹן הוּא יֵרֵד מִן-הַשָּׁמַיִם בְּתְרוּעָה

וְכַשְׁמַעְתֶּם נִפְעָה לְעֹמְדֵי
 + מִן-בְּנֵי עַם אֱלֹהֵינוּ וְכַשְׁמַעְתֶּם
 וְנִשְׁמַעְתֶּם נִפְעָה לְעֹמְדֵי
 כִּנְיָ לְעֹמְדֵי וְנִשְׁמַעְתֶּם כִּי אִם
 מִן-חֶלֶק כְּלָק עַם כִּי נִשְׁמַעְתֶּם׃
 + מִן-חֶלֶק מִחֶלֶק עַם לְעֹמְדֵי כִּי לְעֹמְדֵי

5 η

1+ **περί δε των χρόνων και των καιρών αδελφοί ου**
 But concerning the times and the seasons, brethren, no
 χρείαν έχετε υμίν γραφεσθαι 2+ αυτοί γαρ ακριβώς
 need You have to you to be written], yourselves for exactly
 οίδατε ότι η ημέρα κυρίου ως κλέπτης εν νυκτί
 you know] that the day of [the] Lord as a thief in [the] night
 ούτως έρχεται 3+ όταν γαρ λέγωσιν ειρήνη και
 so comes]. For whenever they should say, Peace and
 ασφάλεια τότε αιφνίδιος αυτοίς εφίσταται όλεθρος
 safety, then sudden sets upon them ruin],
 ώσπερ η ωδίν τη εν γαστρί εχούση και ου μη
 as if the pangs to the one in [the] womb having [one]]; and in no way
 εκφύγωσιν 4+ υμείς δε αδελφοί ουκ εστέ εν σκότει
 should they flee from [it] . But you, brethren, are not in darkness,
 ίνα η ημέρα υμάς ως κλέπτης καταλάβη 5+ πάντες
 that the day you as a thief should overtake]. all
 υμείς υιοί φωτός εστε και υιοί ημέρας ουκ εσμέν
 You sons of light are], and sons of day; we are not
 νυκτός ουδέ σκότους 6+ άρα ούν μη καθεύδωμεν
 of night nor of darkness. So then we should not be sleeping
 ως και οι λοιποί αλλά γρηγορώμεν και νήφωμεν 7+
 as also the rest; but we should be vigilant and be sober.

+
 + ועל־דבר העתים והזמנים
 אין צורך לכתב אליכם אחי:
 + הלא אף־אתם ידעתם היטב כי
 יום־יהנה פגגב בלילה כן יבוא:
 + כי באמרו שלום ושלנה יבא עליהם
 השבר פתאם כחבלי יולדה ולא יוכלו
 המלט:

+ אבל אתם אחי לא בחשך
 אתם שישגי אתכם היום פגגב:
 + אתם כלכם בני האור ובני היום לא
 בני־הלילה אנחנו ולא בני החשך:
 + לכן אל־נא נרדם כמו האחרים
 כי אם־נשקד ונהיה מפורקים:
 + כי הנרדמים נרדמים בלילה
 והמשקרים משתקרים בלילה:

+
 + על אצלם גם חגגתם להם
 לחגגת להם:
 + גם יאמרו אלהם ונחם אתם
 ונחם אתם גם יאמרו אלהם ונחם אתם
 גם יאמרו אלהם ונחם אתם:
 + גם יאמרו אלהם ונחם אתם
 ונחם אתם גם יאמרו אלהם ונחם אתם:
 + גם יאמרו אלהם ונחם אתם
 ונחם אתם גם יאמרו אלהם ונחם אתם:

+ גם יאמרו אלהם ונחם אתם
 ונחם אתם גם יאמרו אלהם ונחם אתם:
 + גם יאמרו אלהם ונחם אתם
 ונחם אתם גם יאמרו אלהם ונחם אתם:
 + גם יאמרו אלהם ונחם אתם
 ונחם אתם גם יאמרו אלהם ונחם אתם:
 + גם יאמרו אלהם ונחם אתם
 ונחם אתם גם יאמרו אלהם ונחם אתם:

οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτός καθεύδουσι καὶ οἱ
For the ones sleeping, night sleep at]; and the ones

μεθυσκόμενοι νυκτός μεθύουσιν 8+ ἡμεῖς δε
being intoxicated, at night are intoxicated]. But we

ἡμέρας ὄντες νήφωμεν ενδυσάμενοι θώρακα πίστεως
being of day should be sober, putting on [the] chest [plate] of belief

καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας 9+
and love, and helmet -- hope of deliverance.

ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεός εἰς ὀργήν ἀλλ' εἰς
For not set us God] for wrath, but for

περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
[the] procurement of salvation through our Lord Jesus

χριστοῦ 10+ τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα εἴτε
Christ, the one having died for us; that whether

γρηγορώμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα συν αὐτῷ
we be vigilant, [or] whether we sleep, together with him

ζήσωμεν 11+ διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ
we shall live. Therefore comfort one another, and

οικοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα καθὼς καὶ ποιεῖτε 12+
let [build up one] the [other] one, as even you do!

ερωτώμεν δε ὑμᾶς ἀδελφοί εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας
And we appeal to you, brethren, to know the ones tiring in labor

ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ
among you, and being set over you in [the] Lord, and

νουθετοῦντας ὑμᾶς 13+ καὶ ἠγεῖσθαι αὐτούς
admonishing you; and to esteem them

υπερεκπερισσού ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν
superabundantly in love on account of their work.

וְאַנְחֵנוּ בְּנֵי הַיּוֹם נִתְפַכְּח־נָא +
וְנִלְבַּשׂ אֶת־שְׂרִיּוֹן הָאֲמוּנָה וְהָאֵהָבָה
וְכִכּוּבַע אֶת־תְּקִנַּת הַיְשׁוּעָה :
+ יַעַן אֲשֶׁר לֹא־יַעַדְנֵנוּ הָאֱלֹהִים
לְחֶרֶן כִּי לְרִשְׁתָּ אֶת־הַיְשׁוּעָה
עַל־יְדֵי אֲדֹנָיֵנוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ :
+ אֲשֶׁר מֵת בְּעַדְנֵנוּ לְמַעַן נַחֲיָה
עִמּוֹ יַחַד אִם־נִשְׁקַד וְאִם־נִישָׁן :

+ עַל־כֵּן נַחֲמוּ זֶה אֶת־זֶה וּבְנוּ
אִישׁ אֶת־אָחִיו כְּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם :
+ וְהִנְנוּ מִבְּקָשִׁים מִכֶּם אַחֵי לְהַכִּיר
אֶת־הָעֵמֶלִים בְּכֶם וְאֵת הַנֹּצְצִים עֲלֵיכֶם
בְּדַבַּר הָאֲדוֹן וּמוֹכִיחִים אֶתְכֶם :
+ וְתִנְחַנְנוּ־בְּכֶם כְּבוֹד גְּדוֹל מְאֹד בְּאֵהָבָה
לְמַעַן פְּעוּלְתְּהֶם וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם :

+ שֶׁנָּא גַּם יְהִי אֲנִי אֶמְחַדְתֶּם עַם מִסְּבָא
כִּי חַיֵּי הַלְּבַבְתֶּם עִמָּנוּ וְנִשְׁחַדְתֶּם
וְנִשְׁחַדְתֶּם וְנִשְׁחַדְתֶּם וְנִשְׁחַדְתֶּם :
+ וְהָאֱלֹהִים יִלְכֵּם וְיִלְכֵּם לֵאמֹר לֵאמֹר
לְמַנְיָא וְנִשְׁחַדְתֶּם בְּחַיֵּי נַעֲמַד מַשְׁמַל :
+ מִן וְנִשְׁחַדְתֶּם חַל אֲכַפֵּי גַּם חַיֵּי
וְנִשְׁחַדְתֶּם אֶתְכֶם אֶתְכֶם חַיֵּי נַעֲמַד :

+ וְהָאֱלֹהִים יִלְכֵּם וְיִלְכֵּם לֵאמֹר
לְמַנְיָא אֶתְכֶם וְנִשְׁחַדְתֶּם :
+ וְנִשְׁחַדְתֶּם וְנִשְׁחַדְתֶּם וְנִשְׁחַדְתֶּם
בְּחַיֵּיכֶם וְנִשְׁחַדְתֶּם לְחַיֵּי :
+ וְנִשְׁחַדְתֶּם וְנִשְׁחַדְתֶּם וְנִשְׁחַדְתֶּם
וְנִשְׁחַדְתֶּם חַיֵּיכֶם חַיֵּיכֶם חַיֵּיכֶם :

ειρηνεύετε εν εαυτοίς 14+ παρακαλούμεν δε υμάς
 Make peace among yourselves! And we appeal to you,
 αδελφοί νουθετείτε τους ατάκτους παραμυθείσθε τους
 brethren, admonish the ones in disorder! Console the ones
 ολιγοψύχους αντέχεσθε των ασθενών μακροθυμείτε
 being faint-hearted! Hold to the weak! Be long-suffering
 προς πάντας 15+ οράτε μη τις κακόν αντί κακού
 to all! See that not anyone hurt for hurt
 τινί αποδώ αλλά πάντοτε το αγαθόν διώκετε και
 anyone should recompense!] but at all times good pursue] both
 εις αλλήλους και εις πάντας 16+ πάντοτε χαίρετε 17+
 towards one another and towards all! At all times rejoice!
 αδιαλείπτως προσεύχεσθε 18+ εν παντί ευχαριστείτε
 Continually pray! In everything give thanks!
 τούτο γαρ θέλημα θεού εν χριστώ Ιησού εις υμάς 19+
 for this [is the] will of God in Christ Jesus for you.
 το πνεύμα μη σβέννυτε 20+ προφητείας μη
 the spirit Do not extinguish!] prophecies Do not
 εξουθενείτε 21+ πάντα δοκιμάζετε το καλόν κατέχετε
 treat] with contempt! all [things] Prove!] the good Hold to!]
 22+ από παντός είδους πονηρού απέχεσθε 23+ αυτός δε
 from every appearance of evil Be at a distance!] And he,

+ וְהִנְנוּ מְזַהְרִים אֶתְכֶם אֲחֵי הַדְּכִיחוֹ
 אֶת־הַמְּעַקְשִׁים דְּרִכְיָהֶם אֲמָצוּ
 אֶת־רַבֵּי הַלֵּבָב תִּמְכּוּ אֶת־הַחֲלָשִׁים
 וְהֶאֱרִיכוּ רוּחַ אֶל־כָּל־אָדָם:
 + וְרֹאיוּ פֶּן־יִשְׁלַם אִישׁ לְרֵעֵהוּ רָעָה תַּחַת
 רָעָה כִּי אִם־דָּרְפוּ בְּכָל־עֵת אֶת־הַטּוֹב
 הֵן לְאִישׁ אִישׁ מִכֶּם הֵן לְכָל־אָדָם:
 + שְׁמַחוּ בְּכָל־עֵת:
 + הַתְּפַלְּלוּ כָּל־הַיּוֹם:
 + הוֹדוּ עַל־הַכֹּל כִּי־זֶה רְצוֹן

אֱלֹהִים בְּמִשְׁיַח יֵשׁוּעַ אֱלִיכֶם:
 + אֶת־הַרוּחַ לֹא תִכְבּוּ:
 + אֶת־הַנְּבוּאוֹת לֹא תִמְאַסּוּ:
 + בְּחִנּוּ כָּל־דְּבַר וּבִטּוֹב אֲחִזּוּ:
 + הַתְּרַחֲקוּ מִכָּל־הַדּוֹמָה לְרָע:
 + וְאֵלֵהי הַשָּׁלוֹם הוּא יִקְדֹּשׁ
 אֶתְכֶם בְּקִדּוֹשָׁה שְׁלָמָה וְכָל־רוּחְכֶם
 וּנְפִשְׁכֶם וְגוֹפְכֶם יִשְׁמַר תָּמִיד
 בָּבוֹא אֲדִינְנוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + וְרֹאיוּ פֶּן־יִשְׁלַם אִישׁ לְרֵעֵהוּ רָעָה תַּחַת רָעָה

+ וְחַיְיָ יְהוָה מְעַשֵּׂה כְּחַיְיָ
 אֱלֹהֵינוּ לֹא־יִשָּׁחַטְנוּ אֲנִי וְאַתָּה
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה לֹא־יִשָּׁחַטְנוּ
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
 מִלֵּךְ בְּעֵשֶׂה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה מִלֵּךְ
 בְּחַיְיָ אֱלֹהֵינוּ לֹא־יִשָּׁחַטְנוּ אֲנִי וְאַתָּה
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה מְעַשֵּׂה כְּחַיְיָ
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
 + אֲנִי וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה

ο θεός της ειρήνης αγιάσαι υμάς ολοτελείς και
 the God of peace, may he sanctify you perfectly complete; and
 ολόκληρον υμών το πνεύμα και η ψυχή και το σώμα
 [may] your entire spirit, and soul, and body,
 αμέμπτως εν τη παρουσία του κυρίου ημών Ιησού
 blamelessly in the arrival of our Lord Jesus
 χριστού τηρηθείη **24+** πιστός ο καλών υμάς ος
 Christ be kept]. [is] trustworthy The one calling you], who
 και ποιήσει **25+** αδελφοί προσεύχεσθε περί ημών **26+**
 also will act. Brethren, pray for us!
 ασπάσασθε τους αδελφούς πάντας εν φιλήματι αγίω
 Greet the brethren all] with kiss a holy!
27+ ορκίζω υμάς τον κύριον αναγνωσθήναι την
 I adjure you [by] the Lord, to be read for the
 επιστολήν πάσι τοις αγίοις αδελφοίς **28+** η χάρις
 letter] to all the holy brethren. The favor
 του κυρίου ημών Ιησού χριστού μεθ' υμών αμήν
 of our Lord Jesus Christ [be] with you. Amen.

+ הַנְּנִי מְשָׁבִיעֶכֶם בְּאָדוֹן אֲשֶׁר תִּקְרָא
 הַאֲנָּרֶת הַזֹּאת בְּאָזְנֵי כָּל־הָאָחִים הַקִּדְּשִׁים:
 + אָחֵי הַתְּפִלָּלוּ בְּעִדְנֵנוּ:
 + שְׁאַלְוּ לְשָׁלוֹם כָּל־הָאָחִים בְּנִשְׁקָה
 הַקִּדְּשָׁה:
 + חֹדֶד יִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲדִינְנוּ עִמָּכֶם אָמֵן:
 הַקִּדְּשָׁה:

+ ἡ χάρις καὶ ἡ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ θεοῦ
 καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ
 μεθ' ὑμῶν πάντοτε ἄμιεν
 ἡ χάρις καὶ ἡ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ
 θεοῦ καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν
 πάντοτε ἄμιεν:

1 8

1+ Παύλος και Σιλουανός και Τιμόθεος τη εκκλησία
 Paul, and Silas, and Timothy, to the assembly
 Θεσσαλονικέων εν θεώ πατρί ημών και κυρίω Ιησού
 of Thessalonians, in God our father and [the] Lord Jesus
 χριστώ 2+ χάρις υμίν και ειρήνη από θεού πατρός
 Christ. Favor to you, and peace from God
 ημών και κυρίου Ιησού χριστού 3+ ευχαριστείν
 our father, and [the] Lord Jesus Christ. to give thanks
 οφείλομεν τω θεώ πάντοτε περί υμών αδελφοί
 We ought] [to] God at all times concerning you, brethren,
 καθώς άξιόν εστιν ότι υπεραυξάνει η πίστις
 as it is worthy, that is caused to grow exceedingly
 υμών και πλεονάζει η αγάπη ενός εκάστου πάντων
 your belief], and [[is] superabundant the love one of each of all
 υμών εις αλλήλους 4+ ώστε ημάς αυτούς εν υμίν
 of you] to one another; so as for us ourselves in you
 καυχάσθαι εν ταις εκκλησίαις του θεού υπέρ
 to boast] in the assemblies of God over
 της υπομονής υμών και πίστεως εν πάσι τοις
 your endurance and belief in all
 διωγμοίς υμών και ταις θλίψεσιν αις ανέχεσθε 5+
 your persecutions and the afflictions which you endure;
 ένδειγμα της δικαίας κρίσεως του θεού εις το
 a demonstration of the righteous judgment of God, in the

+
 פולוס וסילונוס וטימותיוס +
 אל-קהלת התפסלוניקיים באלהים
 אבינו ובאדנינו ישוע המשיח:
 חסד לכם ושלום מאת אלהים +
 אבינו ואדנינו ישוע המשיח:
 חיבים אנחנו להודות תמיד לאלהים
 עליכם אחי כראוי כי אמונתכם גדלה

מאד ורבה אהבת כלכם איש לרעהו:
 + עד שנתהלל בכם בקהלות
 אלהים על-סבלנותכם ועל-אמונתכם
 בכל-הרדיפות ובכל-הלחץ אשר סבלתם:
 + לאות צדקת משפט אלהים
 למען תפצאו ראויים למלכות
 האלהים אשר בעבורה תעונו:

+
 פולוס וסילונוס וטימותיוס +
 אל-קהלת התפסלוניקיים באלהים
 אבינו ובאדנינו ישוע המשיח:
 חסד לכם ושלום מאת אלהים +
 אבינו ואדנינו ישוע המשיח:
 חיבים אנחנו להודות תמיד לאלהים
 עליכם אחי כראוי כי אמונתכם גדלה

מאד ורבה אהבת כלכם איש לרעהו:
 + עד שנתהלל בכם בקהלות
 אלהים על-סבלנותכם ועל-אמונתכם
 בכל-הרדיפות ובכל-הלחץ אשר סבלתם:
 + לאות צדקת משפט אלהים
 למען תפצאו ראויים למלכות
 האלהים אשר בעבורה תעונו:

καταξιωθῆναι υμᾶς της βασιλείας του θεού
deeming you worthy of the kingdom of God,

υπέρ ης και πάσχετε 6+ εἴπερ δίκαιον παρά θεῷ
for of which also you suffer; if indeed [it be] righteous by God

ανταποδούναι τοις θλίβουσιν υμᾶς θλίψιν 7+ και
to recompense the ones afflicting you with affliction; and

υμῖν τοις θλιβομένοις άνεσιν μεθ' ημών εν τη
to you the ones being afflicted, a relaxation with us, in the

αποκαλύψει του κυρίου Ιησού απ' ουρανού μετ'
revelation of the Lord Jesus from heaven, with

αγγέλων δυνάμεως αυτου 8+ εν πυρί φλογός διδόντος
angels of his power, in fire of flame, giving

εκδίκησιν τοις μη ειδόσι θεόν και τοις μη
punishment to the ones not knowing God, and to the ones not

υπακούουσι τῷ ευαγγελίῳ του κυρίου ημών Ιησού
obeying the good news of our Lord Jesus

χριστου 9+ οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον
Christ; ones who with punishment shall pay, ruin eternal]

ἀπό προσώπου του κυρίου και από της δόξης
from [the] face of the Lord, and from the glory

της ισχύος αυτου 10+ ὅταν ἔλθῃ ενδοξασθῆναι εν
of his strength; whenever he should come to be glorified among

τοις αγίοις αυτου και θαυμασθῆναι εν πάσι τοις
his holy ones, and to be marveled at by all the ones

πιστεύσασιν ὅτι ἐπιστεύθη το μαρτύριον ημών
having believed (because was believed our testimony

εφ' υμᾶς εν τη ημέρα εκείνη 11+ εις ο και
to you) in that day. For which also

בְּאֲשֶׁר צָדִיק הוּא הָאֱלֹהִים לְגַמֵּל לְחַץ
לְלַחְצֵיכֶם:
וְלָכֶם הַנִּלְחָצִים רְחוּחָה עִמָּנוּ יַחַד
בְּהַנְּלוֹת הָאָדוֹן יֵשׁוּעַ מִן־הַשָּׁמַיִם עִם־מַלְאָכָיו
עִוְזוֹ:
בְּאֵשׁ לְהִבָּה לְהַשְׁיב נֶקֶם לְאֲשֶׁר
לֹא־יָדְעוּ אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא שָׁמְעוּ

לְבַשׁוֹרֶת אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
+ אֲשֶׁר יִשְׁאוּ מִשְׁפָּטִים אֶבְרֵן עוֹלָם
מֵאֵת פְּנֵי הָאָדוֹן וּמִהַדָּר גָּאוֹנוֹ:
+ בְּבָאוּ בַיּוֹם הַהוּא לְהַכְבִּד
בְּקִדְשׁוֹ וּלְהַתְּפִילָא בְּכָל־הַמַּאֲמִינִים
כִּי הָאֱמָנְתֶם לְעִדּוֹתֵינוּ אֲלֵיכֶם:
+ לְזֹאת גַּם־נִתְּפָלֵל בְּעַדְכֶם תָּמִיד

+ אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
+ אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
+ אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
+ אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי

+ אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
+ אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
+ אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
+ אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי
אֲנִי כֹחַ מִיְהוָה אֲנִי

προσευχόμεθα πάντοτε περί υμών ἵνα υμᾶς αξιώση
 we pray at all times for you, that you should be worthy
 της κλήσεως ο θεός ημών και πληρώση πάσαν
 of the calling of our God, and should fulfill every
 ευδοκίαν αγαθωσύνης και έργον πίστεως εν δυνάμει
 good-pleasure of goodness, and work of belief with power,
 12+ ὅπως ενδοξασθή το ὄνομα του κυρίου ημών
 so that should be glorified the name of our Lord
 Ιησού χριστού εν υμίν και υμεῖς εν αὐτῷ κατά
 Jesus Christ] in you, and you in him, according to
 την χάριν του θεού ημών και κυρίου Ιησού χριστού
 the favor of our God and of [the] Lord Jesus Christ.

2 ב

1+ ερωτώμεν δε υμᾶς ἀδελφοί υπέρ της παρουσίας
 And we ask you, brethren, concerning the arrival
 του κυρίου ημών Ιησού χριστού και ημών
 of our Lord Jesus Christ, and our
 επισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν 2+ εἰς το μη ταχέως
 assembling together unto him, for to not quickly
 σαλευθῆναι υμᾶς ἀπό του νοός μήτε θροεῖσθαι μήτε
 be shaken you] of the mind, nor to be alarmed, neither
 διά πνεύματος μήτε διά λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς
 by spirit, nor by word, nor by letter,
 ως δι' ημών ως ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα του
 as by us, that is present the day of the

אֲשֶׁר יִתֵּן אֶתְכֶם אֱלֹהֵינוּ רְאוּיִם
 לְמַה־שְּׂאֵתְכֶם מִקְרָאִים וְיִמְלֵא בְּעֵז
 כָּל־חַפְצְכֶם בְּטוֹב וְכָל־מַעֲשֵׂה אֱמוּנַתְכֶם:
 + לְמַעַן יִכְבֹּד בְּכֶם שֵׁם יֵשׁוּעַ
 אֱדֹנָינוּ וְאַתֶּם תִּכְבְּדוּ בוֹ עַל־פִּי חֶסֶד
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 +

+ וְהִנְנוּ מְבַקְשִׁים מִכֶּם אַחֵי עַל־אֲדוּת
 בִּיאַת אֱדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ וְאַסִּיפְתָּנוּ אֵלָיו:

+ אֲשֶׁר לֹא־תִטְרַף דַּעְתְּכֶם פְּתָאִים
 וְאֲשֶׁר לֹא תִבְהִלּוּ לֹא בְרוּחַ וְלֹא
 בְּדַבּוּר וְלֹא בְּאִנְרֵת כְּאֵלוֹ שְׁלוּחָה
 מֵאַתָּנוּ לֵאמֹר הִנֵּיעַ יוֹם יְהוָה:

וְנִשְׁמַחְכֶם רַחֲמֵי אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁמַחְכֶם
 בְּכֹל חַפְצְכֶם בְּטוֹב וְכָל־מַעֲשֵׂה אֱמוּנַתְכֶם:
 + לְמַעַן יִכְבֹּד בְּכֶם שֵׁם יֵשׁוּעַ
 אֱדֹנָינוּ וְאַתֶּם תִּכְבְּדוּ בוֹ עַל־פִּי חֶסֶד
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 +

+ וְנִשְׁמַחְכֶם רַחֲמֵי אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁמַחְכֶם
 בְּכֹל חַפְצְכֶם בְּטוֹב וְכָל־מַעֲשֵׂה אֱמוּנַתְכֶם:
 + לְמַעַן יִכְבֹּד בְּכֶם שֵׁם יֵשׁוּעַ
 אֱדֹנָינוּ וְאַתֶּם תִּכְבְּדוּ בוֹ עַל־פִּי חֶסֶד
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 +

+ וְנִשְׁמַחְכֶם רַחֲמֵי אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁמַחְכֶם
 בְּכֹל חַפְצְכֶם בְּטוֹב וְכָל־מַעֲשֵׂה אֱמוּנַתְכֶם:
 + לְמַעַן יִכְבֹּד בְּכֶם שֵׁם יֵשׁוּעַ
 אֱדֹנָינוּ וְאַתֶּם תִּכְבְּדוּ בוֹ עַל־פִּי חֶסֶד
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 +

+ וְנִשְׁמַחְכֶם רַחֲמֵי אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁמַחְכֶם
 בְּכֹל חַפְצְכֶם בְּטוֹב וְכָל־מַעֲשֵׂה אֱמוּנַתְכֶם:
 + לְמַעַן יִכְבֹּד בְּכֶם שֵׁם יֵשׁוּעַ
 אֱדֹנָינוּ וְאַתֶּם תִּכְבְּדוּ בוֹ עַל־פִּי חֶסֶד
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 +

χριστού 3+ μη τις υμάς εξαπατήση κατά μηδένα
 Christ]. [Let] not any completely deceive you in not one
 τρόπον ὅτι εἰάν μη ἔλθῃ ἡ ἀποστασία
 manner! for [it will not be] unless should come the defection]
 πρῶτον και ἀποκαλυφθή ο ἄνθρωπος τῆς αμαρτίας ο
 first, and should be uncovered the man of sin], the
 υἱός τῆς ἀπωλείας 4+ ο ἀντικείμενος και
 son of destruction, the one being an adversary and
 υπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεόν ἢ σέβασμα
 elevating himself above all being called god or object of worship;
 ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ ὡς θεόν
 so as for him in the temple of God as God
 καθίσει ἀποδεικνύοντα εαυτὸν ὅτι ἐστὶ θεός 5+ οὐ
 to sit], exhibiting himself that he is God. Do you not
 μνημονεύετε ὅτι ἐτι ὢν πρὸς υμάς ταῦτα ἔλεγον
 remember that still being with you, these [things] I said]
 υμῖν 6+ και νυν τὸ κατέχων οἶδατε εἰς τὸ
 to you? And now the one constraining you know, for the
 ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ εαυτοῦ καιρῷ 7+ τὸ γὰρ
 uncovering him in his own time. For the
 μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας μόνον ο
 mystery already operates of lawlessness], only [there is] the one
 κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται 8+ και τότε
 constraining just now until out of [the] midst he should be]. And then
 ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἀνόμος ὃν ὁ κύριος ἀναλώσει
 shall be uncovered the lawless one], whom the Lord shall consume

+ אַל-יִתְעַה אֶתְכֶם אִישׁ בְּשׁוֹם אֹפֶן כִּי
 לֹא-יָבֹא בְּטָרִם יִהְיֶה בְּרֵאשׁוֹנָה הַמְּרֹד
 וְנִגְלָה אִישׁ הַחֲטָאָה בֶּן-הָאֲבֹדוֹן:
 + הַמְתַּקְוִים וְהַמְתְּרוֹמִם עַל-כָּל-הַנִּקְרָא
 אֵל אִו עֲבוּדָה כִּי גַם-יֵשֵׁב בְּהִיכַל הָאֱלֹהִים
 כְּאֱלֹהִים וּמִרְאָה אֶת-עֲצָמוֹ כִּי אֱלֹהִים הוּא:

+ הֲלֹא תִזְכְּרוּ כִּי-בְעוֹד הָיוּתִי
 אִתְּכֶם אֵלֶּה דְבַרְתִּי אֵלֵיכֶם:
 + וְעַתָּה יִדְעֶתֶם אֵת אֲשֶׁר יִמְנְעֵהוּ
 מִקְּלָהֵנּוּ בְּעַתּוֹ:
 + כִּי סוֹד הַרְשַׁע כְּבָר הַחֲלָה פְּעוּלָתוֹ
 רַק שְׂיוֹסֵר מִתְּוֹךְ הַמְּנַע עַד-כָּה:
 + וְאִזּו יִגְלָה הַרְשַׁע אֲשֶׁר יִמְיִתְנוּ הָאֲדוֹן
 בְּרוּחַ שְׁפָתָיו וַיִּשְׁבִּיתְנוּ בְּהוֹפְעַת בִּיאָתוֹ:

+ לְכֹה אֵינִי לְחַטָּאָה כִּינֵּה כִּי אֲשַׁבְּחֶנּוּ
 מִלֵּל גִּי' לֵךְ וְהֵאֵלֶּה לְמִסְגֵּר טוֹבִים וְהֵאֵלֶּה
 הַטוֹב לְכֹה כִּינֵּה וְשִׁלְמֵהֶם כִּימֵי אֲשֶׁר-יִבְרָא:
 + מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ עַל כָּל
 כֵּךְ וְהַיְלָלֵהוּ אֵלֶּם הַיְלָלֵהוּ אֵלֶּם וְהַיְלָלֵהוּ
 כְּמִשְׁכָּל גִּי' אֵלֶּם אֵלֶּם אֵלֶּם אֵלֶּם וְהַיְלָלֵהוּ
 הַיְלָלֵהוּ עַל נַפְשׁוֹ אֵלֶּם וְהַיְלָלֵהוּ אֵלֶּם:
 + לֵךְ חַטָּאָה גִּי' לְכֹה לְכֹה
 מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ

+ מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ
 גִּי' לְכֹה כִּינֵּה מֵהַיְלָלֵהוּ
 + אֵלֶּם וְהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ
 לְכֹה מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ
 + מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ
 מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ
 + מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ
 מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ מֵהַיְלָלֵהוּ

τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τὴ
 by the breath of his mouth, and shall render [useless the
 ἐπιφανεία τῆς παρουσίας αὐτοῦ 9+ οὗ ἐστὶν
 grandeur of his arrival]; whose is
 ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ
 arrival] according to [the] energy of Satan in every
 δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους 10+ καὶ ἐν
 power and signs and miracles of a lie, and in
 πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις
 every deception of unrighteousness among the ones being destroyed,
 ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς
 because of the love of the truth they received not for
 τὸ σωθῆναι αὐτούς 11+ καὶ διὰ τοῦτο πέμψει
 them to be delivered. And on account of this shall send forth
 αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς
 to them God] an energy of delusion, for
 τὸ πιστεύσαι αὐτούς τῷ ψεύδει 12+ ἵνα κριθῶσι
 them to believe in the lie, that should be judged
 πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀλήθειᾳ ἀλλ'
 all the ones not believing in the truth but
 εὐδοκῆσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ 13+ ἡμεῖς δὲ οφείλομεν
 taking pleasure in unrighteousness]. But we ought
 εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἀδελφοί
 to give thanks to God at all times concerning you, brethren
 ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου ὅτι εἴλετο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ'
 beloved by [the] Lord, that took you up God] from
 ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ
 [the] beginning for deliverance in sanctification of spirit, and

+ לְמַעַן יִדְוֹנוּ כָּל־אֲשֶׁר לֹא־הֵאֱמִינוּ בְּאֵמֶת וְרָצוּ בְּעוֹלָהּ :
 + אֶבֶל אֲנַחְנוּ חַיִּים לְהוֹדוֹת תָּמִיד לַאלֹהִים בְּעִבּוֹרְכֶם אֲחֵי חַבִּיבֵי הָאָדָוֶן
 אֲשֶׁר מִבְּתַחֲלָה בָּחַר בְּכֶם הָאֱלֹהִים לִישׁוּעָה בְּקִדּוֹשׁת הָרוּחַ וּבְאֵמוּנַת הָאֵמֶת :
 + אֵת אֲשֶׁר יְבוֹא כְּפִי פְּעוּלַת הַשָּׁטָן בְּרַב־כַּחַ וּבְאֵתוֹת וּבְמוֹפְתֵי שָׁקֶר :
 + וּבְכָל־מְרֻמַּת אֲוֶן בְּאֲבָדִים תַּחַת אֲשֶׁר לֹא קִבְּלוּ אֶת־אֱהָבַת הָאֵמֶת לְהַנְשֵׁעַ :
 + וּבְעִבּוֹר זֹאת יִשְׁלַח לָהֶם הָאֱלֹהִים מִדִּוְחֵי שׂוֹא לְהֵאֱמִין בְּשָׁקֶר :

+ וְהַלְלוּ אֱלֹהִים כָּל־יְמֵי חַיְיֵינוּ בְּעִבּוֹרְכֶם אֲחֵי חַבִּיבֵי הָאָדָוֶן :
 + חַלְּלֵנוּ אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֵעַד הַיּוֹם הַזֶּה :
 + חַלְּלֵנוּ אֱלֹהִים מֵעַד הַיּוֹם הַזֶּה :
 + חַלְּלֵנוּ אֱלֹהִים מֵעַד הַיּוֹם הַזֶּה :
 + חַלְּלֵנוּ אֱלֹהִים מֵעַד הַיּוֹם הַזֶּה :
 + חַלְּלֵנוּ אֱלֹהִים מֵעַד הַיּוֹם הַזֶּה :
 + חַלְּלֵנוּ אֱלֹהִים מֵעַד הַיּוֹם הַזֶּה :
 + חַלְּלֵנוּ אֱלֹהִים מֵעַד הַיּוֹם הַזֶּה :

πίστει αληθείας 14+ εις ο εκάλεσεν υμάς διά
 belief of truth, in which he called you through
 του ευαγγελίου ημών εις περιποίησιν δόξης
 our good news in procurement of [the] glory

του κυρίου ημών Ιησού χριστού 15+ άρα ούν αδελφοί
 of our Lord Jesus Christ. So then, brethren,
 στήκετε και κρατείτε τας παραδόσεις ας εδιδάχθητε
 stand firmly and hold the traditions which you were taught,

είτε διά λόγου είτε δι' επιστολής ημών 16+ αυτός
 whether by word, [or] whether by our letter! himself

δε ο κύριος ημών Ιησούς χριστός και ο θεός και
 But our Lord Jesus Christ, and the God and
 πατήρ ημών ο αγαπήσας ημάς και δούς
 our father, the one having loved us, and gave

παράκλησιν αιωνίαν και ελπίδα αγαθήν εν χάριτι 17+
 comfort eternal], and hope good] in favor,
 παρακαλέσαι υμών τας καρδίας και στηρίξαι υμάς εν
 may he comfort your hearts, and support you in
 παντί λόγω και έργω αγαθώ
 every word and work good].

3 א

1+ το λοιπόν προσεύχεσθε αδελφοί περί ημών ίνα
 For the rest pray brethren, for us, that
 ο λόγος του κυρίου τρέχη και δοξάζεται καθώς και
 the word of the Lord should run and should be glorified, as also

לְזֵאת קָרָא אֶתְכֶם בְּשׁוֹרְתָנוּ +
 לְנַחֵלֶת כְּבוֹד אֲדֹנָינוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 לְכֵן אַחֵי עִמָּדוֹ וְהַחֲזִיקוּ בְּקִבְלוֹת אֲשֶׁר
 לוֹמְדֶתֶם אִם בְּדַבְּרָנוּ אִם בְּאַנְרִתָּנוּ:
 וְאֲדֹנָינוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ וְאֵלֵּהֵינוּ
 אֲבִינוּ אֲשֶׁר אֶהֱבֵ אֶתְנוּ וְיִתֵּן-לָנוּ

בְּחִסְדּוֹ נְחַמֵּת עוֹלָם וְתִקְנֶה טוֹבָה:
 + הוּא יְנַחֵם אֶתְּ לְבַבְכֶם וַיְכַוֵּן
 אֶתְכֶם בְּכָל-דָּבָר וּמַעֲשֵׂה טוֹב:

+ וְעוֹד אַחֵי הַתְּפִלָּלוּ בְּעַדְנוּ אֲשֶׁר יְרוּץ
 דָּבָר יְהוּזָה וַיִּכְבֵּד כְּהַכְבְּדוֹ בְּקִרְבְּכֶם:

לְלֵלֶךְ מֵהַיָּמִים מֵחֵן מֵחֵן כְּמִשְׁבֵּי אֱלֹהִים יִלְלֵךְ +
 וְהַמִּלְחָמָה אֲהַבְּנָה לְלֵלֵךְ מֵחֵן מֵחֵן:

יִלְלֵךְ מֵחֵן מֵחֵן מֵחֵן מֵחֵן מֵחֵן מֵחֵן +
 + נִחַם לְחֵן מֵחֵן מֵחֵן מֵחֵן מֵחֵן מֵחֵן
 חַיִּי לְךָ: ֵ

וְכַל אֲשֶׁר אֶהֱבֵ אֶתְכֶם וְהַחֲזִיקוּ בְּקִבְלוֹת אֲשֶׁר
 לוֹמְדֶתֶם אִם בְּדַבְּרָנוּ אִם בְּאַנְרִתָּנוּ:
 וְאֲדֹנָינוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ וְאֵלֵּהֵינוּ

+ וְעוֹד אַחֵי הַתְּפִלָּלוּ בְּעַדְנוּ אֲשֶׁר יְרוּץ
 דָּבָר יְהוּזָה וַיִּכְבֵּד כְּהַכְבְּדוֹ בְּקִרְבְּכֶם:
 חַיִּי לְךָ: ֵ

וְאֲדֹנָינוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ וְאֵלֵּהֵינוּ
 אֲבִינוּ אֲשֶׁר אֶהֱבֵ אֶתְנוּ וְיִתֵּן-לָנוּ

προς υμάς 2+ και ἵνα ρυσθώμεν ἀπό των ἀτόπων
 to you; and that we should be rescued from the unnatural
 και πονηρών ἀνθρώπων ου γαρ πάντων η πίστις 3+
 and wicked men; [[is] not for of all the belief].
 πιστός δε εστιν ο κύριος ος στηρίξει υμάς και
 But trustworthy is the Lord, who will support you, and
 φυλάξει ἀπό του πονηρού 4+ πεποιθήαμεν δε εν κυρίῳ
 will guard [you] from the evil. But we rely in [the] Lord
 εφ' υμάς ὅτι α παραγγέλλομεν υμίν και ποιείτε
 as to you, that in which we exhort unto you, both you are doing
 και ποιήσετε 5+ ο δε κύριος κατεύθυναι υμών
 and will do. And may the Lord straighten out your
 τας καρδίας εις την αγάπην του θεού και εις την
 hearts in the love of God, and in the
 υπομονήν του χριστού 6+ παραγγέλλομεν δε υμίν
 endurance of the Christ. And we exhort you,
 αδελφοί εν ονόματι του κυρίου ημών Ιησού χριστού
 brethren, in [the] name of our Lord Jesus Christ,
 στελλέσθαι υμάς ἀπό παντός αδελφού ἀτάκτως
 for you to be in readiness from every brother disorderly
 περιπατούντος και μη κατά την παράδοσιν ην
 walking], and not according to the tradition which
 παρέλαβον παρ' ημών 7+ αυτοί γαρ οίδατε πως
 he took to himself from us. For you yourselves know how
 δει μιμείσθαι ημάς ὅτι ουκ ητακτήσαμεν εν
 it is necessary to imitate us; for we have not acted disorderly among

+ וְאֲשֶׁר נִנְצַל מִן־הָאֲנָשִׁים הַתְּעִים
 וְהַרְעִים כִּי לֹא לְכָל־אָדָם הָאֱמוּנָה:
 + אָבֵל נֶאֱמָן הוּא הָאָדוֹן אֲשֶׁר
 יִחַזַק אֶתְכֶם וַיִּשְׁמָרְכֶם מִן־הַרָּע:
 + וְאִנְחָנוּ בְּטוֹחִים עֲלֵיכֶם בְּאֲדִינּוּ שְׁעֵשִׂים
 אֲתֶם כְּמַצּוֹתֵנוּ וְגַם־תוֹסִיפוּ לַעֲשׂוֹת:
 + וְהָאָדוֹן הוּא יִיָּשֶׁר אֶת־לִבְבְּכֶם
 לְאַהֲבַת הָאֱלֹהִים וְלִסְבֻּלְנוֹת הַמְּשִׁיחַ:

+ וְהִנְנוּ מְצוּיִים אֶתְכֶם אַחִים בְּשֵׁם
 אֲדִינּוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר תִּבְדְּלוּ
 מִכָּל־אֶח מְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו וְאִינְנוּ מִתְּהַלֵּךְ
 עַל־פִּי הַקְּבֻלָּה אֲשֶׁר קִבַּל מֵאֲתָנוּ:
 + הֲלֹא אֲתֶם יָדַעְתֶּם שְׂצָרִיכִים אֲתֶם
 לְהַתְּהַלֵּךְ כְּמִנּוּ כִּי לֹא־הָעוּינּוּ אֶת־דְּרָכֵנוּ
 בְּתוֹכְכֶם:

+ אֲנִינְכֶם כִּי כִּי חֲסִינְכֶם חֲסִינְכֶם
 לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם:
 + חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם
 חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם:
 + חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם
 חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם:
 + חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם
 חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם:

+ חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם:
 + חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם
 חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם:
 חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם:
 + חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם
 חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם:
 חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם לֵב חֲסִינְכֶם:

8+ υμίν ουδέ δωρεάν άρτον εφάγομεν παρά τινος
you; nor freely bread did we eat] from anyone,
αλλ' εν κόπω και μόχθω νύκτα και ημέραν
but in toil and trouble, night and day,

εργαζόμενοι προς το μη επιβαρήσαι τινα υμών 9+
working so as to not overburden any of you.
ουχ ότι ουκ έχομεν εξουσίαν αλλ' ίνα εαυτούς
Not that we do not have authority, but that ourselves

τύπον δώμεν υμίν εις το μιμείσθαι ημάς 10+
[as an] impression we should give] to you for the imitating us.

και γαρ ότε ήμεν προς υμάς τούτο παρηγγέλλομεν
For also when we were with you, we exhorted this

υμίν ότι ει τις ου θέλει εργάζεσθαι μηδέ εσθιέτω
unto you, that if any does not want to work, neither let him eat!

11+ ακούομεν γαρ τινας περιπατούντας εν υμίν
For we hear some are walking among you

ατάκτως μηδέν εργαζομένους αλλά περιεργαζομένους
disorderly, not working, but intermeddling.

12+ τοις δε τοιούτοις παραγγέλλομεν και
And to such we exhort and

παρακαλούμεν διά του κυρίου ημών Ιησού χριστού
appeal by our Lord Jesus Christ,

ίνα μετά ησυχίας εργαζόμενοι τον εαυτών άρτον
that with tranquility working], their own bread

εσθίωσιν 13+ υμείς δε αδελφοί μη εκκακήσητε
they should eat]. But you, brethren, you should not tire

+ גם לא-אֶכְלֶנּוּ לֶחֶם אִישׁ חֵן
כִּי בְעֵמֶל וּתְלָאָה לִלְוָה וַיּוֹמֶם יַנְעֵנוּ
לְבַלְתֵּי הַיּוֹת לְאִישׁ מִכֶּם לְמִשְׁאָ:
+ לא מִפְּנֵי שְׂאִין-לָנוּ הַרְשׁוֹת
הַזֹּאת כִּי אִם-לְתֵת אֶתְנוּ לְכֶם
לְמוֹפֵת לְלָקֵת בְּעֵקְבוֹתֵינוּ:
+ כִּי גַם-בְּהִיוֹתֵנוּ אֶצְלְכֶם צִוִּינוּ אֶתְכֶם
לֵאמֹר אֲשֶׁר לֹא יִרְצֶה לַעֲשׂוֹת גַּם-לֹא יֹאכֵל:

+ כִּי שָׁמַעְנוּ שֵׁיִשׁ בְּכֶם מְעַקְּשִׁים אֶרְחֹתֶם
וְאֵינָם עֹשִׂים דְּבַר וּמְבַלְּים יְמֵיהֶם בְּהַבְלִים:

+ וְאֲנָשִׁים כְּאֵלֶּה נִצְּוָה אוֹתָם וְנִזְהָרִים
בְּאֲדֹנֵינוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ לְעֵבֶד בְּנִחַת
לְמַעַן יֹאכְלוּ אֶת-לֶחֶמָם מִשְׁלָהֶם:
+ וְאַתֶּם אַחֵי אֵל-תִּתְּרֶפוּ בְּעֲשׂוֹת הַטּוֹב:

+ אֲפֹלֶה לְסִמְךָ וְגִחְךָ אֲחַלְּךָ כִּי אִנִּי
מִנְחָה אֲחַלְּךָ כִּי אֲחַלְּךָ הַזֶּה אֲחַלְּךָ
כִּלְלֶה הַזֶּה מִנְחָתְךָ פְּלִשְׁתִּי כֹהֵם
וְגַלְּ אִנִּי מִנְחָה לְךָ כֹהֵם:
+ לְךָ כֹהֵם אֲחַלְּךָ וְלְךָ אֲחַלְּךָ לְךָ
וְנִפְעָלְךָ נִבְלַל לְךָ כֹהֵם וְגַם אֲחַלְּךָ
+ אֲפִי גַם לְאֲחֵךָ כֹהֵם אֲחַלְּךָ
כֹהֵם מִנְחָתְךָ כֹהֵם לְךָ וְגַלְּ
וְלְךָ כֹהֵם וְנִפְעָלְךָ אֲפֹלֶה לְךָ:

+ עֲחַסְיָה לְךָ וְגַם אֲחַלְּךָ
אֲנִי וְכֵן גַּם מִנְחָתְךָ מִנְחָתְךָ
לְךָ פְּלִשְׁתִּי אֲחַלְּךָ כֹהֵם:
+ לְךָ אֲחַלְּךָ מִנְחָתְךָ מִנְחָתְךָ
מִנְחָתְךָ גַּם אֲחַלְּךָ מִנְחָתְךָ
נִפְעָלְךָ פְּלִשְׁתִּי אֲחַלְּךָ לְסִמְךָ:
+ אֲחַלְּךָ אֲחַלְּךָ לְךָ אֲחַלְּךָ לְךָ
וְגַם אֲחַלְּךָ:

καλοποιούντες 14+ ει δε τις ουχ υπακούει

doing good. And if anyone does not obey

τω λόγῳ ημών διά της επιστολής τούτον σημειούσθε

our word by this letter, signify

και μη συναναμίγνυσθε αυτώ ίνα εντραπή 15+ και

and do not intermingle with him, that he should be ashamed! but

μη ως εχθρόν ηγείσθε αλλά νουθετείτε ως αδελφόν

not as an enemy esteem [him] , but admonish [him] as a brother!

16+ αυτός δε ο κύριος της ειρήνης δώη υμίν

himself And the Lord of peace may] give to you

την ειρήνην διά παντός εν παντί τρόπῳ ο κύριος

peace continually in every manner. The Lord

μετά πάντων υμών 17+ ο ασπασμός τη εμή χειρί

[be] with all of you. The greeting [by] my hand,

Παύλου ο εστι σημείον εν πάση επιστολή ούτως

Paul, which is a sign in every letter; so

γράφω 18+ η χάρις του κυρίου ημών Ιησού χριστού

I write. The favor of our Lord

Jesus Christ

μετά πάντων υμών αμήν

[be] with all of you. Amen.

וְאִם לֹא-יִשְׁמַע אִישׁ אֶל-דְּבָרֵנוּ
בְּאַנְרַת הַזֹּאת אֶתוֹ תִּרְשְׁמוּ לָכֶם
וְאֶל-תִּתְעַרְבוּ עִמּוֹ לְמַעַן יְבוֹשׁ:
+ אֵךְ לֹא-כָאִיב תִּחְשְׁבוּהוּ כִּי
אִם-תּוֹכִיחוּהוּ כְּאָח:

+ וְאֲדוֹן הַשְּׁלוֹם הוּא יִתֵּן לָכֶם
הַשְּׁלוֹם תָּמִיד וּבְכָל-פְּנִים:
+ יְהִי הָאֲדוֹן עִם-כָּלְכֶם:
+ שְׂאֵל לְשִׁלוֹמְכֶם בְּכֹתֵב יְדֵי אֲנִי פוֹלוֹס
וְהִיא הָאֹת בְּכָל-הָאַנְרוֹת כֵּן אֲנֹכִי כֹתֵב:

+ אֲנִי כָתוּב לְכָל-כֹּתֵב לְכָל
וְכֵן יִזְכָּר וְנִפְגַּע לְכֵן מִן כָּל
מִשְׁכָּח וְכֵן יִשְׁכַּח וְנִשְׁכַּח:
+ אֲנִי כָתוּב לְכָל-כֹּתֵב לְכָל
מִשְׁכָּח וְכֵן יִזְכָּר לְכָל-כָּתוּב:
+ מִן כָּל-כֹּתֵב וְנִפְגַּע לְכֵן מִן כָּל

כָּתוּב כְּכֹתֵב וְכֵן יִשְׁכַּח:
+ עַל-כֵּן כְּכֹתֵב וְכֵן יִשְׁכַּח
כְּכֹתֵב וְכֵן יִשְׁכַּח:
+ וְכֵן יִשְׁכַּח וְכֵן יִשְׁכַּח:
+ וְכֵן יִשְׁכַּח וְכֵן יִשְׁכַּח:
+ וְכֵן יִשְׁכַּח וְכֵן יִשְׁכַּח:

18

1+ Παύλος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν
 Paul, an apostle of Jesus Christ, according to [the] command
 θεοῦ πατρός και σῴτηρος ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ της
 of God [the] father, and our deliverer Jesus Christ, the one
 ἐλπίδος ἡμῶν **2+** Τιμοθέω γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει
 of our hope, to Timothy genuine child in belief;
 χάρις ἔλεος εἰρήνη ἀπό θεοῦ πατρός ἡμῶν και
 favor, mercy, peace from God our father, and
 Ἰησοῦ χριστοῦ του κυρίου ἡμῶν **3+** καθὼς παρεκάλεσά
 Jesus Christ our Lord. As I appealed to
 σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ πορευόμενος εἰς
 you to remain in Ephesus, going to
 Μακεδονίαν ἵνα παραγγείλῃς τισί μη
 Macedonia, that you should exhort some not
 ετεροδιδασκαλεῖν **4+** μηδέ προσέχειν μύθοις και
 to teach a different doctrine, nor take heed to fables, and
 γενεαλογίαις ἀπεράντοις αἰτίνες ζητήσεις παρέχουσι
 genealogies unlimited], which inquiries make for]
 μάλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει **5+** το δε
 rather than [the] administration of God, the one in belief. But the
 τέλος της παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρὰς
 end of the exhortation is love from out of a clean
 καρδίας και συνειδήσεως ἀγαθῆς και πίστεως
 heart, and conscience a good], and of belief

+
 פּוֹלוֹס שְׁלִיחַ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ +
 עַל־פִּי מִצְוֹת הָאֱלֹהִים מוֹשִׁיעֵנו
 וְהָאֲדוֹן יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ תִּקְנֹתֵנוּ :
 + אֶל־טִימֹתִיּוֹס בְּנוֹ הָאֲמִתִּי בְּאֵמוּנָה
 חָסֵד וְרַחֲמִים וְשְׁלוֹם מֵאֵת אֱלֹהִים
 אֲבִינוּ וְהַמָּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ אֲדֹנֵינוּ :
 + הִנֵּה בְּלִכְתִּי לְמַקְדוֹנֵיָא בְּקִשְׁתִּי מִמֶּךָ

לְשִׁבֶת בְּאַפְסוֹס לְמַעַן תִּצְוֶה מִקְצֵת
 אַנְשִׁים לְבִלְתִּי הוֹרֹת תּוֹרָה זָרָה :
 + וְלֹא יְשִׁימוּ לָבָם לְהַגְדוֹת וְלִלְמוּדֵי
 תּוֹלְדוֹת שְׂאִין־לָהֶם סוּף הַמְּבִיאִים לְשִׂאלוֹת
 וְלֹא לְבָנוֹת בֵּית־אֱלֹהִים בְּאֵמוּנָה :
 + כִּי־תְכַלִּית הַמְצָוָה הִיא הָאֲהָבָה בְּלִב
 טָהוֹר וּבְדַעַת נְקִיָּה וּבְאֵמוּנָה לֹא־צְבוּעָה :

+
 אֲנִי פֹלוֹס שְׁלִיחַ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ +
 אֶל־פִּי מִצְוֹת הָאֱלֹהִים מוֹשִׁיעֵנו
 וְהָאֲדוֹן יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ תִּקְנֹתֵנוּ :
 + אֶל־טִימֹתִיּוֹס בְּנוֹ הָאֲמִתִּי בְּאֵמוּנָה
 חָסֵד וְרַחֲמִים וְשְׁלוֹם מֵאֵת אֱלֹהִים
 אֲבִינוּ וְהַמָּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ אֲדֹנֵינוּ :
 + הִנֵּה בְּלִכְתִּי לְמַקְדוֹנֵיָא בְּקִשְׁתִּי מִמֶּךָ

אֲנִי פֹלוֹס שְׁלִיחַ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ +
 אֶל־פִּי מִצְוֹת הָאֱלֹהִים מוֹשִׁיעֵנו
 וְהָאֲדוֹן יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ תִּקְנֹתֵנוּ :
 + אֶל־טִימֹתִיּוֹס בְּנוֹ הָאֲמִתִּי בְּאֵמוּנָה
 חָסֵד וְרַחֲמִים וְשְׁלוֹם מֵאֵת אֱלֹהִים
 אֲבִינוּ וְהַמָּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ אֲדֹנֵינוּ :
 + הִנֵּה בְּלִכְתִּי לְמַקְדוֹנֵיָא בְּקִשְׁתִּי מִמֶּךָ

ανυποκρίτου 6+ ων τινές αστοχήσαντες εξετράπησαν
unpretentious]; which some having missed their aim, turn aside

εις ματαιολογίαν 7+ θέλοντες είναι νομοδιδάσκαλοι
to useless discussion, wanting to be teachers of the law,

μη νοούντες α λέγουσι μήτε περί τίνων
not comprehending what they say, nor concerning what

διαβεβαιούνται 8+ οίδαμεν δε ότι καλός ο νόμος εάν
they positively assert. But we know that [[is] good the law], if

τις αυτώ νομίμως χρήται 9+ ειδώς τούτο ότι δικαίω
anyone it lawfully should treat]; knowing this, that for [the] just

νόμος ου κείται ανόμοις δε και ανυποτάκτοις
[the] law is not situated, but for [the] lawless and unsubmitive ones,

ασεβέσι και αμαρτωλοίς ανοσίοις και βεβήλοις
impious and sinners, unholy and profane,

πατραλώαις και μητραλώαις ανδροφόνοις 10+
murderers of one's father and murderers of one's mother, manslayers,

πόρνοις αρσενοκοίταις ανδραποδισταίς ψεύσταις
fornicators, homosexuals, slave traders, liars,

επιόρκοις και ει τι έτερον τη υγαινούση
perjurers, and if anything other to healthy

διδασκαλία αντίκειται 11+ κατά το ευαγγέλιον της
instruction is an adversary], according to the good news of the

δόξης του μακαρίου θεού ο επιστεύθην εγώ 12+
glory of the blessed God, which I was entrusted.

יש אשר תענו מן־דרכה ויפנו אחר־י למו־די
הַבַּל:
+ תַּפְצִיִּים לְהִיּוֹת מוֹרֵי תוֹרָה וְאֵינָם יֹדְעִים
מָה הֵם אֹמְרִים וּמָה הֵם דֹּנִים עָלָיו:
+ אֲבָל יִדְעֻנוּ כִּי הַתּוֹרָה טוֹבָה
אִם־יִשְׁתַּמְשׁ בָּהּ הָאָדָם כְּתוֹרָה:
+ בְּדַעַתּוֹ זֹאת שֶׁחָק לֹא הוּשֵׁם לְצַדִּיק
כִּי אִם בְּעִבּוֹר הַפְּשָׁעִים וְהַמְּרָדִים
הַרְשָׁעִים וְהַחַטָּאִים טְמֵאִים וְנִבְּלִים

מִכִּי־אָב וּמִכִּי־אִם וּמִרְצָחִים:
+ וְזִנְיִם וְשֹׁכְבִים אֶת־זָכָר וְגִבּוֹי
נִפְשׁ וְשִׁקְרָנִים וְנִשְׁבָּעִים לְשִׁקֵּר
וְכָל־מַעֲשֵׂה הַפֶּה מִן־הַלֵּקַח הַבְּרִיא:
+ כִּפּוּי בְּשׁוֹרֵת כְּבוֹד הָאֵל הַמְּבָרָךְ אֲשֶׁר
הַפְּקִיד בְּיָדֵי:
+ וְהִנְנִי מוֹרָה לִישׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲדִינִנוּ
הַמְּאֻרָנִי חֵיל אֲשֶׁר רָאִנִי נֶאֱמָן וְיִשְׁימֵנִי
לְמִשְׁרַת לוֹ:

וּמִחַטָּאִים וְנִבְּלִים לְחַלְלֵם
וּמִחַטָּאִים לְחַטָּאִים לְחַלְלֵם:
+ וְלִזְנוּת וְלַעֲבָרָה חַר וְזִנְיָה וְלַעֲבָרָה
בְּנֵי שָׂרִיָּה וְלִזְנוּת וְלַעֲבָרָה, חַל
חַטָּאִים וְלַחֲלָלִים וְאֵלֵהֶם,
שִׁמְעוּ לֵאלֹהֵיכֶם שְׁלֹמֹה:
+ וְאֵלֵהֶם וְאֵלֵהֶם שְׁלֹמֹה וְאֵלֵהֶם
כִּי־זֶה מִן־הַחַטָּאִים וְנִבְּלִים לְחַלְלֵם
+ וְחַטָּאִים וְחַטָּאִים לְחַלְלֵם לְחַלְלֵם וְחַטָּאִים

και χάριν ἔχω τῷ ενδυναμώνσαντί με χριστῷ
 And gratitude I have] to the one empowering me -- Christ
 Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν ὅτι πιστόν με ἠγήσατο
 Jesus [to] our Lord], that trustworthy he esteemed me],

θέμενος εἰς διακονίαν 13+ τὸν πρότερον ὄντα
 appointing [me] to service; [I] the formerly being
 βλάσφημον και διώκτην και υβριστήν ἀλλά
 blasphemous, and a persecutor, and arrogant. But

ἠλεήθην ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστία 14+
 I was shown mercy, for being ignorant I acted in unbelief.

υπερεπλέονασε δε ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ
 more than superabounded But the favor of our Lord] with

πίστεως και ἀγάπης τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ 15+ πιστός
 belief and love, the one in Christ Jesus. Trustworthy

ὁ λόγος και πάσης ἀποδοχῆς ἀξίος ὅτι χριστός
 [is] the word, and of all acceptance worthy], that Christ
 Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμαρτωλοὺς σῶσαι
 Jesus came into the world sinners to deliver],

ὧν πρότος εἰμι ἐγώ 16+ ἀλλά διὰ τούτο ἠλεήθην
 whom foremost I am]. And because of this I was shown mercy,

ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξῃται Ἰησοῦς χριστός τὴν
 that in me foremost should demonstrate Jesus Christ]

πάσαν μακροθυμίαν πρὸς υποτύπωσιν τῶν
 all leniency, for setting a pattern for the ones

μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον 17+
 being about to believe upon him unto life eternal.

+ ובעבור זאת רוחמתי למען אשר יראה +
 ומרדף ומחרף אכל רוחמתי כי
 עשיתי מבלי־דעת באין אמונה:
 + ויגדל עלי במאד מאד חסד אדנינו
 עם־האמונה והאהבה במשיח ישוע:
 + נאמן הדבר וראוי לכל להתקבל
 שהמשיח ישוע בא לעולם להושיע
 את־החטאים אשר אנכי הגדול בהם:

: מַעֲשֵׂה וְשִׁבְחָה מְלִאִיִּם לְאֱלֹהֵינוּ:

+ לך יהי מִשְׁבַּח וְהַלְלוּת וְשִׁבְחָה
 מְלִאִיִּם לְאֱלֹהֵינוּ כְּכֹל וְכֹל
 מִשְׁבַּח וְהַלְלוּת וְשִׁבְחָה לְאֱלֹהֵינוּ:
 + שְׁבַחְתָּם וְהַלְלוּתָם לְאֱלֹהֵינוּ
 מְלִאִיִּם וְשִׁבְחָתָם וְהַלְלוּתָם
 מְלִאִיִּם וְשִׁבְחָתָם וְהַלְלוּתָם
 לְאֱלֹהֵינוּ כְּכֹל וְכֹל:

לְחַיֵּינוּ לְשִׁבְחָתָם וְהַלְלוּתָם
 + אֵלֵינוּ כְּכֹל וְכֹל וְכֹל
 מִשְׁבַּח וְהַלְלוּת וְשִׁבְחָה
 וְשִׁבְחָתָם וְהַלְלוּתָם לְאֱלֹהֵינוּ:
 + לְחַיֵּינוּ וְכֹל וְכֹל וְכֹל
 מִשְׁבַּח וְהַלְלוּת וְשִׁבְחָה
 מְלִאִיִּם וְשִׁבְחָתָם וְהַלְלוּתָם
 מְלִאִיִּם וְשִׁבְחָתָם וְהַלְלוּתָם
 לְאֱלֹהֵינוּ כְּכֹל וְכֹל:

τω δε βασιλεί των αιώνων αφάρτω αοράτω μόνω
 And to the king of the eons, incorruptible, unseen, only
 σοφώ θεώ τιμή και δόξα εις τους αιώνας των
 wise God, [be] honor and glory to the eons of the
 αιώνων αμήν 18+ ταύτην την παραγγελίαν παρατίθεμαί
 eons. Amen. This exhortation I place
 σοι τέκνον Τιμόθεε κατά τας προαγούσας επί σε
 unto you, son Timothy, according to the going before over you
 προφητείας ίνα στρατεύη εν αυταίς την καλήν
 prophecies], that you should soldier in them the good
 στρατείαν 19+ έχων πίστιν και αγαθήν συνείδησιν ην
 warfare, having belief and good conscience; which
 τινες απωσάμενοι περί την πίστιν εναυάγησαν 20+
 some having thrust away concerning the belief made shipwreck;
 ων εστιν Υμέναιος και Αλέξανδρος ους παρέδωκα
 whom are Hymeneus and Alexander; whom I delivered up
 τω σατανά ίνα παιδευθώσι μη βλασφημείν
 to Satan, that they may be corrected not to blaspheme.

2 ב

1+ παρακαλώ ούν πρώτον πάντων ποιείσθαι δεήσεις
 I appeal then, first of all to make supplications,
 προσευχάς εντεύξεις ευχαριστίας υπέρ πάντων
 prayers, intercessions, thankfulnesses for all
 ανθρώπων 2+ υπέρ βασιλέων και πάντων των εν
 men; for kings, and all of the ones in

עוד :
 + את־הַמְצִינָה הַזֹּאת אֲנִי מְצִינֶה בְּנִי
 טִימוֹתִיּוֹס כְּפִי הַנְּבוֹאוֹת הַקְּדָמוֹת עָלֶיךָ
 אֲשֶׁר תִּלְחַם עַל־יָדֶךָ הַמְּלַחְמָה הַטּוֹבָה :
 + לְאַחֶז בְּאַמוּנָה וּבְדַעַת נִקְיָה אֲשֶׁר־יֵשׁ
 מֵאַסִּים בָּהּ וּתְשׁוּבָר אֲנִית אֲמוּנָתָם :
 + וּמֵהֶם הוּמְנִיּוֹס וְאֶלְכֶסְנֶדְרוֹס אֲשֶׁר
 מְסַרְתִּים לְשָׁטָן לְמַעַן יִסָּרוּ לְבַלְתִּי גְדֹף

וְעַתָּה קְרָם כָּל־דְּבָר אֲבַקְשָׁה +
 מִכֶּם לְשֵׂאת תְּפִלוֹת וְתַחֲנוּנִים וּבִקְשׁוֹת
 וְתוֹדוֹת בְּעַד כָּל־בְּנֵי אָדָם :
 + בְּעַד הַמְּלָכִים וְכָל־הַשְּׁלִיטִים לְמַעַן
 נַחֲיָה חַיִּי הַשְּׁקֵט וּבְטַח בְּכָל־חֲסִידוֹת וַיִּשָּׁר :

וְאֵלֶּיךָ אֲשֶׁר אֲנִי מְצִינֶה בְּנִי
 טִימוֹתִיּוֹס כְּפִי הַנְּבוֹאוֹת הַקְּדָמוֹת עָלֶיךָ
 אֲשֶׁר תִּלְחַם עַל־יָדֶךָ הַמְּלַחְמָה הַטּוֹבָה :
 + לְאַחֶז בְּאַמוּנָה וּבְדַעַת נִקְיָה אֲשֶׁר־יֵשׁ
 מֵאַסִּים בָּהּ וּתְשׁוּבָר אֲנִית אֲמוּנָתָם :
 + וּמֵהֶם הוּמְנִיּוֹס וְאֶלְכֶסְנֶדְרוֹס אֲשֶׁר
 מְסַרְתִּים לְשָׁטָן לְמַעַן יִסָּרוּ לְבַלְתִּי גְדֹף

υπεροχή ὄντων ἵνα ἤρεμον και ησύχιον βίον
superiority being], that a calm and unassuming existence

διάγωμεν εν πάση ευσεβεία και σεμνότητι 3 +
should be led in all piety and seriousness.

τούτο γαρ καλόν και απόδεκτον ενώπιον
For this [is] good and worthy of being received before

του σωτήρος ημών θεού 4+ ος πάντας ανθρώπους
our deliverer God]; who all men

θέλει σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν 5 +
wants] to be delivered, and to full knowledge of truth to come].

εις γαρ θεός εις και μεσίτης θεού και ανθρώπων
For [there is] one God, and one mediator of God and of men --

άνθρωπος χριστός Ιησούς 6+ ο δους εαυτόν
[the] man Christ Jesus; the one giving himself

αντίλυτρον υπέρ πάντων το μαρτύριον καιροίς
a ransom for all, the testimony [to be rendered] times

ιδίους 7+ εις ο ετέθην εγώ κήρυξ και απόστολος
in its own]; to which I was established a herald and apostle

αλήθειαν λέγω εν χριστώ ου ψεύδομαι διδάσκαλος
(truth I speak in Christ, I do not lie) a teacher

εθνών εν πίστει και αληθεία 8+ βούλομαι ούν
of [the] nations in belief and truth. I want then

προσεύχεσθαι τους άνδρας εν παντί τόπω επαίροντας
to pray for the men] in every place, lifting up

οσίους χείρας χωρίς οργής και διαλογισμού 9 +
sacred hands, separate from anger and arguing.

+ כִּי־כֵן טוֹב וְרָצוּי בְּעֵינַי אֱלֹהִים
מוֹשִׁיעֵנִי:
+ אֲשֶׁר הִפְצוּ כִי וַיִּשְׁעוּ כָל־בְּנֵי
הָאָדָם וַיִּקְבְּלוּ דַעַת הָאֱמֶת:
+ כִּי אֶחָד הָאֱלֹהִים וְאֶחָד הַסַּרְסוּר בֵּין
אֱלֹהִים וּבֵין בְּנֵי אָדָם הוּא בֶן־אָדָם הַמְּשִׁיחַ
יִשׁוּעַ:
+ אֲשֶׁר נָתַן אֶת־נַפְשׁוֹ כִּפְּרַר בְּעַד

הַכֹּל וְזֹאת הָעֵדוּת הַבְּאֵה בְּעֵתָהּ:
+ אֲשֶׁר אֲנִי הַפְּקֹדֵתִי לָהּ לְכַרוֹז
וְלִשְׁלִיחַ אֱמֶת אֲנִי מְגִיד בְּמִשְׁיחַ וְלֹא
אֲשַׁקֵּר מוֹרֶה הַגּוֹיִם בְּאִמּוּנָהּ וּבְאֱמֶת:
+ לְכֵן רָצוּנִי שְׂמִיתִּפְלְלוּ הָאֲנָשִׁים
בְּכָל־מְקוֹם וַיִּשְׁאוּ יְדֵיהֶם קֹדֶשׁ בְּלִי־רִגְזוֹ
וּמְזֻמּוֹת:
+ וְכֵן גַּם־הַנָּשִׁים תִּתְּנוּפִינָה בְּתִלְבִּשֵׁת

+ אֲנִי אֲשֶׁר הִפְצוּ כִי וַיִּשְׁעוּ כָל־בְּנֵי
הָאָדָם וַיִּקְבְּלוּ דַעַת הָאֱמֶת:
+ כִּי אֶחָד הָאֱלֹהִים וְאֶחָד הַסַּרְסוּר בֵּין
אֱלֹהִים וּבֵין בְּנֵי אָדָם הוּא בֶן־אָדָם הַמְּשִׁיחַ
יִשׁוּעַ:
+ אֲשֶׁר נָתַן אֶת־נַפְשׁוֹ כִּפְּרַר בְּעַד

+ אֲנִי אֲשֶׁר הִפְצוּ כִי וַיִּשְׁעוּ כָל־בְּנֵי
הָאָדָם וַיִּקְבְּלוּ דַעַת הָאֱמֶת:
+ כִּי אֶחָד הָאֱלֹהִים וְאֶחָד הַסַּרְסוּר בֵּין
אֱלֹהִים וּבֵין בְּנֵי אָדָם הוּא בֶן־אָדָם הַמְּשִׁיחַ
יִשׁוּעַ:
+ אֲשֶׁר נָתַן אֶת־נַפְשׁוֹ כִּפְּרַר בְּעַד

ὡσαύτως και τας γυναίκας εν καταστολή κοσμίω

Likewise also the wives in apparel composed]

μετά αιδούς και σωφροσύνης κοσμείν εαυτάς μη εν
with respect and discreetness to adorn themselves, not in

πλέγμασιν η χρυσώ η μαργαρίταις η ιματισμῶ
laces or gold or pearls or clothes

πολυτελεί 10+ αλλ' ο πρέπει γυναιξίν

very costly], but what is becoming to wives

επαγγελλομέναις θεοσέβειαν δι' έργων αγαθών 11+

promising godliness through works good].

γυνή εν ησυχία μανθανέτω εν πάση υποταγή 12+

a wife at rest Let learn] in all submission!

γυναικί δε διδάσκειν ουκ επιτρέπω ουδέ αυθεντείν

And a wife to teach not I commit to their care], nor to domineer

ανδρός αλλ' είναι εν ησυχία 13+ Αδάμ γαρ πρώτος

a husband, but to be at rest. For Adam first

επλάσθη είτα Εύα 14+ και Αδάμ ουκ ηπατήθη η δε

was shaped, then Eve. And Adam was not deceived, but the

γυνή απατηθείσα εν παραβάσει γέγονε 15+

wife having been deceived, in violation has become].

σωθήσεται δε διά της τεκνογονίας εάν μείνωσιν εν

But she shall be preserved through the childbearing, if they abide in

πίστει και αγάπη και αγιασμῶ μετά σωφροσύνης

belief, and love, and sanctification, with discreetness.

נָאָה בְּבִשְׁת פְּנִים וְצַנְיָעוֹת לֹא
בְּמַחְלָפוֹת הָרֹאשׁ לֹא בְּזָהָב לֹא
בְּפָנִינִים וְלֹא בְּמַלְבוּשִׁים יָקָרִים:
+ אֶלֶּא בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים כְּרְאוּי לְנָשִׁים
אֲשֶׁר בְּחָרּוּ לָהֶן יִרְאֵת אֱלֹהִים:
+ הָאִשָּׁה תִּלְמַד דְּוָמָם בְּכָל־הַכְּנָעָה:

+ וְאִינְנִי נָתַן רְשׁוֹת לְאִשָּׁה לְלַמֵּד אֶף
לֹא לְהַתְנַשֵּׂא עַל־הָאִישׁ אֶף תְּדוּם:
+ כִּי אָדָם נֹוצַר כְּרְאוּשׁוֹנָה וְאַחֲרָיו חֲנוּה:
+ וְאָדָם לֹא נִפְתָּה כִּי אִם־הָאִשָּׁה שְׂמָעָה
לְקוֹל הַיְמִסִּית וְתָבֵא לִידֵי עֵבֶרָה:
+ אֲכַל תִּנְשַׁע בְּלִדְתָּהּ בָּנִים אִם תַּעֲמֹדְנָה
כְּאַמּוֹנָה וּבְאַהֲבָה וּבְקְדוּשָׁה עִם־הַצְּנִיעוֹת:

+ אֲנִי אֵלֶּךָ לְעֵלְיָה לְמִינֵי מִלְּוִיָּה אֲנִי
אֲנִי בְּשֵׁם לֹא בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים
בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים
+ אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי
לְעֵלְיָה וְלְעֵלְיָה וְלְעֵלְיָה אֲנִי:
+ אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי
+ אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי
אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי
אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲנִי

3 א

1+ πιστός ο λόγος ει τις επισκοπής ορέγεται καλού
Trustworthy [is] the word. If any overseership reaches for], a good

έργου επιθυμεί 2+ δει ούν τον επίσκοπον
work he desires]. It is necessary then the overseer

ανεπίληπτον είναι μιάς γυναικός άνδρα νηφάλιον
to be unassailable, of one wife a husband], sober,

σώφρονα κόσμιον φιλόξενον διδακτικόν 3+ μη
discreet, composed, hospitable, qualified for teaching; not

πάροινον μη πλήκτην μη αισχροκερδή αλλ'
intemperate in the use of wine, not a brawler, not profiting through vice; but

επεική άμαχον αφιλάργυρον 4+ του ιδίου οίκου
lenient, not quarrelsome, not loving money, his own house

καλώς προϊστάμενον τέκνα έχοντα εν υποταγή μετά
well standing over], children having] in submission with

πάσης σεμνότητος 5+ ει δε τις του ιδίου οίκου
all seriousness; (and if any his own house

προστήναι ουκ οίδε πως εκκλησίας θεού επιμελήσεται
[how] to stand over knows not], how [[the] assembly of God shall he care for?]

6+ μη νεόφυτον ίνα μη τυφωθείς εις κρίμα εμπέση
Not a novice, that not being deluded in judgment he should fall]

του διαβόλου 7+ δει δε αυτόν και μαρτυρίαν
of the devil. But it is necessary for him also witness

+
אָמַת הַדְּבָר אִישׁ כִּי־יִבְקֹשׁ +
לְהִיּוֹת הַגִּמּוֹן לְמַעֲשֵׂה טוֹב מִתְאַוָּה:
וְהַגִּמּוֹן הָעֵדָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת +
בְּאֵין דָּפִי בְּעַל־אִשָּׁה אַחַת מִשָּׁל
בְּרוּחוֹ צָנוּעַ וְנִחְמָד לְבָרִיּוֹת מְכַנִּיס
אֲרָחִים וּמְבִין לְלַמֵּד וְלֹא אֹהֵב יַיִן
וְלֹא־בְעַל אֲגֻרָה וְלֹא בִצְעַ בְּצַע רָע:
כִּי אִם־דָּן לְכַף־זְכוּת וְלֹא
אִישׁ מְדִינִים וְלֹא אֹהֵב כֶּסֶף:

+ וַיְהִי מִנְהִיג אֶת־בֵּיתוֹ בְּטוֹב וּמְדַרְיָךְ +
אֶת־בְּנָיו לְמִשְׁמַעְתּוֹ בְּכָל־הַיָּשָׁר:
כִּי אִם־לֹא יָדַע אִישׁ לְהִנְהִיג אֶת־בֵּיתוֹ +
אִיכָכָה יוּכַל לְהַשְׁנִיחַ עַל־עַדַּת אֱלֹהִים:
וְאַל־יְהִי תִלְמִיד חָדָשׁ פֶּן־יִרְהַב לְבוֹ +
וַיִּפְּל בְּדִין הַמִּשְׁטָיִן:
וְהוּא גַם־צָרִיךְ הִיּוֹת לוֹ שֵׁם +
טוֹב בְּפִי אֲתָם שְׁבַחוּץ פֶּן־יִפְּל
בְּחֻרְפָּה וּבְמוֹקֵשׁ הַמִּשְׁטָיִן:

+
מִמִּשְׁכָּנָם, כְּלֵאֵל אִשׁ אֵין +
אִשׁ אֵין מִמִּשְׁכָּנָם חָבֵר אֵין אֵין:
אֵין אֵין וְהַגִּמּוֹן הָעֵדָה וְהַגִּמּוֹן +
לֵב טַהוֹר כַּמֵּה אֵין חָלָל וְהַגִּמּוֹן
אֵין אֵין וְהַגִּמּוֹן אֵין חָלָל וְהַגִּמּוֹן
אֵין אֵין חָלָל וְהַגִּמּוֹן אֵין חָלָל:
אֵין אֵין חָלָל וְהַגִּמּוֹן אֵין חָלָל +
לְכַוֵּן אֵין אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר, אֵין

אֵין חָבֵר:
אֵין אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר, אֵין חָבֵר +
חָבֵר חָבֵר אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר:
אֵין אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר לֵב טַהוֹר וְהַגִּמּוֹן +
אֵין אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר:
אֵין אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר:
אֵין אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר +
אֵין אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר אֵין חָבֵר

καλήν ἔχειν ἀπό των ἐξωθεν ἵνα μη εἰς ονειδισμόν
a good to have] from the ones outside, that not into scorning

εμπέση και παγίδα του διαβόλου 8+ διακόνους
he should fall], and [the] snare of the devil. Servants

ὡσαύτως σεμνούς μη διλόγους μη οἴνω πολλῶ
likewise [be] serious, not double-talking, not wine to much

προσέχοντας μη αισχροκερδεῖς 9+ ἔχοντας το
attentive], not profiting through vice, having the

μυστήριον της πίστεως εν καθαρά συνειδήσει 10+
mystery of the belief with a clean conscience.

και οὔτοι δε δοκιμαζέσθωσαν πρώτον εἶτα
And these also let them be approved first, then

διακονεῖωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες 11+ γυναίκας ὡσαύτως
let them serve being without reproach! Wives likewise

σεμνάς μη διαβόλους νηφαλίους πιστάς εν πάσι 12+
[be] serious, not slanderers, sober, trustworthy in all [things] .

διάκονοι ἔστωσαν μίας γυναικός ἄνδρες τέκνων
Servants be of one wife husbands!] children

καλῶς προϊστάμενοι και των ιδίων οἴκων 13+ οι γαρ
well standing over] and their own houses. For the ones

καλῶς διακονήσαντες βαθμόν εαυτοῖς καλόν
well having served rank for themselves a good

περιποιούνται και πολλήν παρρησίαν εν πίστει τη
procure], and much confidence in belief, in the one

εν χριστῷ Ἰησοῦ 14+ ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων
in Christ Jesus. These [things] to you I write hoping

מְלִשְׁיָנוֹת מִשְׁלוֹת בְּרוּחַן וְנֶאֱמָנוֹת כּפֹל :
+ הַשְּׁמָשִׁים יִהְיוּ כָל־אֶחָד בְּעַל־אִשָּׁה אֶחָת
וּמְנַהֲלִים בְּטוֹב אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בָּתֵּיהֶם :
+ כִּי הַמְּשָׁשִׁים כִּהְגִן יִקְנוּ לְנַפְשָׁם מֵעֵלָה
טוֹבָה וּבְטָחוֹן רַב בְּאִמּוֹנַת הַמְּשִׁיחַ יִשׁוּעַ :
+ זֹאת אֲנִי כָתַב לְךָ וְאֶקְוֶה לָבֹא אֵלֶיךָ
בְּמַהֲרָה :

מִן כֹּחַ גְּבוּרָה וְלֹא בְּכַח גִּבּוֹרָה כִּי חֲפָזָה וְשֹׁלֵף :
+ חַי וְחַיָּים אֲנִי מְשַׁלֵּם מִחֲטָאתְךָ כֹּחַ
וְחַיָּים אֲנִי מְשַׁלֵּם מִחֲטָאתְךָ כֹּחַ :
+ חֲפָזָה וְשֹׁלֵף אֲנִי מְשַׁלֵּם מִחֲטָאתְךָ
כֹּחַ וְחַיָּים אֲנִי מְשַׁלֵּם מִחֲטָאתְךָ
כֹּחַ :
+ חֲפָזָה וְשֹׁלֵף אֲנִי מְשַׁלֵּם מִחֲטָאתְךָ
כֹּחַ וְחַיָּים אֲנִי מְשַׁלֵּם מִחֲטָאתְךָ
כֹּחַ :

ελθεῖν πρὸς σε τάχιον **15+** εἰ δὲ βραδύνω ἵνα
 to come to you more quickly. But if I should be slowed, that
 εἰδής πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι
 you should know how it is necessary in [the] house of God to behave],
 ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζώντος στύλος καὶ
 which is [the] assembly of [the] living God, column and
 ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας **16+** καὶ ὁμολογουμένως μέγα
 base of the truth. And confessedly great
 ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον θεὸς ἐφανερώθη ἐν
 is the of the piety mystery]; God made manifest in
 σαρκὶ ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι ὠφθη ἀγγέλοις
 flesh, justified in spirit, seen [by] angels,
 ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ ἀνελήφθη
 proclaimed among nations, believed in [the] world, taken up
 ἐν δόξῃ
 in glory.

47

1+ τὸ δὲ πνεῦμα ρητῶς λέγει ὅτι ἐν υστέροις καιροῖς
 But the spirit expressly says, that in later times
 ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως προσέχοντες πνεύμασι
 some shall leave of the belief, taking heed to spirits
 πλάνης καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων **2+** ἐν υποκρίσει
 of delusion and instructions of demons; in hypocrisy
 ψευδολόγων κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν **3+**
 of speaking lies, being seared their own conscience],

+ וְאִם-אֶתְמַהְמַה הַנְּהָ תִדְעַ אֵיךְ
 לְהִתְנַהֵג בְּבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הוּא עֵדוּת
 אֱלֹהִים חַיִּים עֲמוּד הָאֱמֻנָה וּמְכוּנָה:
 + וּבְנֵדֵי נְדוּל סוּד הַחֲסִידוֹת אֲשֶׁר
 נִגְלָה בְּבֶשֶׁר נִצְדַק בְּרוּחַ נִרְאָה
 לְמַלְאָכִים הוֹנֵד בְּגוֹיִם נִתְקַבֵּל
 בְּאֵמוּנָה בְּעוֹלָם נִעְלָה בְּכָבוֹד:
 +

+ וְהָרוּחַ מְנַיֵד בְּפִרוּשׁ כִּי בְּאֶחָרִית
 הַיָּמִים יִסּוּרוּ מִן-הָאֱמוּנָה לְפָנוֹת
 אֶל-הָרוּחוֹת הַמִּתְעוֹת וְאֶל-תּוֹרַת הַשָּׁדִים:
 + וְדַבְּרֵי שָׁקֶר בְּחִנוּפָה וְנִכּוּיִם בְּמַדְעָם:
 + אֶסְרִים לְקַחַת אֶשֶׁת וּמִנְעִים מִמִּינֵי
 מֵאֲכָל אֲשֶׁר בְּרֵאֵם הָאֱלֹהִים שֶׁיֵּאָכְלוּם
 בְּתוֹדָה הַמֵּאֲמִינִים וְיִדְעֵי הָאֱמֻנָה:
 +

אֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֵלֹהִים רָצָה לְעִלְּמוֹ
 + אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם:
 + אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם

חֲלָלָה אֲשֶׁר לֹא-תִּשְׁמַח: שׁ
 +
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם
 אֲנִי אֵלֶּה לְעִלְּמוֹ לְעֵינֵי כָּל-אָדָם

κωλύοντων γαμείν απέχεσθαι βρωμάτων α ο θεός
restraining to marry, to be at a distance from foods which God

έκτισεν εις μετάληψιν μετά ευχαριστίας τοις
created for participation with thankfulness to the ones

πιστοίς και επεγνωκόσι την αλήθειαν 4+ ότι παν
trustworthy and recognizing the truth. For every

κτίσμα θεού καλόν και ουδέν απόβλητον μετά
creation of God [is] good, and nothing to be spurned, with

ευχαριστίας λαμβανόμενον 5+ αγιάζεται γαρ διά
thankfulness being received. For it is sanctified through

λόγου θεού και εντεύξεως 6+ ταύτα υποτιθέμενος τοις
[the] word of God, and intercession. [In] placing these [things] before the

αδελφοίς καλός έση διάκονος Ιησού χριστού
brethren, you will be a good servant of Jesus Christ,

εντρεφόμενος τοις λόγοις της πίστεως και της καλής
being trained up in the words of the belief, and the good

διδασκαλίας η παρηκολούθηκας 7+ τους δε βεβήλους
instruction which you have followed closely. But the profane

και γραώδεις μύθους παραιτού γύμναζε δε σεαυτόν
and old wives fables refuse! But exercise yourself

προς ευσέβειαν 8+ η γαρ σωματική γυμνασία προς
to piety! For the bodily exercise for

ολίγον εστίν ωφέλιμος η δε ευσέβεια προς πάντα
a little is beneficial, but piety for all [things]

ωφέλιμος εστιν επαγγελίαν έχουσα ζωής της νυν και
is beneficial], promise having] of life -- of the present, and

+ כִּי כָל־בְּרִית אֱלֹהִים טוֹבָה וְאֵין
דְּבַר מְשׁוּקָץ וּבְלִבְד שְׂנֵאָכֵל בְּבִרְכָּה:
+ כִּי יְקוּדֵשׁ בְּדָבָר אֱלֹהִים וּבַתְּפִילָּה:
+ אִם־תְּשִׂים כְּזֹאת לְפָנַי אֶחֱיָד מְשָׁרֵת
טוֹב תְּהִיָּה לְיִשׁוּעַ תְּמַשִּׁיחַ מִגּוֹדֵל בְּדָבָרַי
הָאֵמוּנָה וּבְלִקַּח הַטּוֹב אֲשֶׁר דְּבַקְתָּ אַחֲרָיו:

+ אַךְ הַתְּרַחֵק מִתְּהַדוֹת פְּסוּלוֹת
וּבָלוֹת וְהַרְגֵּל נַפְשֶׁךָ בְּחִסְדוֹת:
+ כִּי תִרְגוּל הַגּוֹף יוֹעִיל מְעַט אֲכָל
הַחֲסִידוֹת תוֹעִיל לְכָל־דְּבַר וְלֹא הַבְּטָחַת
חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא:

+ וְחָלַפְתָּ לְחַוָּתָא דְּאַחַרְתָּם חָפְזָא
אַחַרְתָּם דְּאַחַרְתָּם חָפְזָא
דְּאַחַרְתָּם דְּאַחַרְתָּם חָפְזָא:

+ וְחָלַפְתָּ וְחָלַפְתָּ לְאַחַרְתָּם חָפְזָא
חָפְזָא וְחָפְזָא לְאַחַרְתָּם חָפְזָא:
+ וְחָלַפְתָּ לְאַחַרְתָּם חָפְזָא
חָפְזָא לְאַחַרְתָּם חָפְזָא:
+ חָפְזָא לְאַחַרְתָּם חָפְזָא

וְחָלַפְתָּ לְאַחַרְתָּם חָפְזָא
חָפְזָא וְחָפְזָא לְאַחַרְתָּם חָפְזָא
חָפְזָא וְחָפְזָא לְאַחַרְתָּם חָפְזָא:
+ וְחָפְזָא לְאַחַרְתָּם חָפְזָא
חָפְזָא וְחָפְזָא לְאַחַרְתָּם חָפְזָא:
+ וְחָפְזָא לְאַחַרְתָּם חָפְזָא
חָפְזָא וְחָפְזָא לְאַחַרְתָּם חָפְזָא:
חָפְזָא וְחָפְזָא לְאַחַרְתָּם חָפְזָא:

της μελλούσης 9+ πιστός ο λόγος και πάσης
of the one being about [to be]. Trustworthy [is] the word, and of all

αποδοχής άξιος 10+ εις τούτο γαρ και κοπιώμεν και
acceptance worthy]. in this for] also we tire in labor, and
ονειδιζόμεθα ότι ηλπίκαμεν επί θεώ ζώντι ος εστι
are berated, because we have hope upon a living God, who is

σωτήρ πάντων ανθρώπων μάλιστα πιστών 11+
deliverer of all men, especially ones believing.

παράγγελλε ταύτα και δίδασκε 12+ μηδείς σου
Exhort these [things] and teach! no one your

της νεότητος καταφρονείτω αλλά τύπος γίνου των
youth Let disdain!] but a model become] for the ones
πιστών εν λόγω εν αναστροφή εν αγάπη εν
believing -- in word, in behavior, in love, in

πνεύματι εν πίστει εν αγνεία 13+ έως έρχομαι
spirit, in belief, in purity. Until I come

πρόσεχε τη αναγνώσει τη παρακλήσει τη
take heed to the reading, to the consolation, to the

διδασκαλία 14+ μη αμέλει του εν σοι χαρίσματος
instruction! Do not neglect the in you favor]!

ο εδόθη σοι διά προφητείας μετά επιθέσεως των
which was given to you through prophecy, with laying on of the

χειρών του πρεσβυτερίου 15+ ταύτα μελέτα εν
hands of the council of elders. These [things] meditate upon! in

τούτοις ίσθι ίνα σου η προκοπή φανερά η εν πάσιν
these [things] Be], that your progression should be apparent to all!

: אַמַּת הַדָּבָר הַזֶּה וְרֵאיוֹי לְכָל לְהַתְקַבֵּל :

+ כִּי לְזֹאת אֲנַחְנוּ יִגְעִים וְנַעֲלָבִים
עַל-אֲשֶׁר הוֹחֲלָנוּ לְאֱלֹהִים חַיִּים הַמּוֹשִׁיעַ
לְכָל-הָאָדָם וְעַל-כּוֹלָם לְמַאֲמִינִים :
+ זֹאת תְּצַוֶּה וּתְלַמֵּד :
+ אַל-יִבּוּז אִישׁ אֶת-בְּחוּרוֹתֶיךָ רַק
הִיָּה מוֹפֵת לְמַאֲמִינִים בְּדַבּוּר בְּמַעֲשֵׂה

בְּאַהֲבָה בְּרוּחַ בְּאִמּוּנָה וּבִשְׂהֵרָה :
+ וְהִיָּה שְׂקוּד לְקִרְוֹא וּלְהוֹכִיחַ וּלְהוֹרֹת
עַד-בְּאִי :

+ וְאַל-תִּתְקַל בְּעֵינֶיךָ מִתַּנַּת הַחֹסֵד אֲשֶׁר
בְּךָ הַנִּתּוֹנָה לְךָ בְּדַבַּר נְבוּאָה וּבְסִמְיֹכַת יָדֶי
הַזִּקְנִים :

+ לְאֵלֶּה תְּשִׁית לְבָבְךָ וּבְהֵם הִיָּה
לְמַעַן תִּרְאֶה הַצְּלָחָתְךָ לְכָל :

+ כַּמְּחַנֵּא כֹ, חֲלֵאָא חֲשֵׂא כֹ,
לְחַבְלֵאָא :
+ חֲלֵאָא חֲשֵׂא כֹ חֲשֵׂא לְכֵאָא חֲשֵׂא חֲשֵׂא
חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא
חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא
+ חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא
חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא
חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא

חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא
+ חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא
חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא
+ חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא
חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא
חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא
חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא חֲשֵׂא

16+ **επέχε** σεαυτώ και τη διδασκαλία επίμενε αυτοίς
 Give heed to yourself, and to the instruction! Remain in them!
τούτο γαρ ποιών και σεαυτόν σώσεις και τους
 For this doing both yourself you shall deliver and the ones
ακούοντάς σου
 hearing you.

5 ה

1+ **πρεσβυτέρω** μη επιπλήξης αλλά παρακάλει ως
 an elder not You should rebuke], but appeal to him as
πατέρα νεωτέρους ως αδελφούς 2+ **πρεσβυτέρας** ως
 a father! younger [men] as brethren; elder [women] as
μητέρας νεωτέρας ως αδελφάς εν πάση αγνεία 3+
 mothers; younger [women] as sisters, with all purity.
χήρας τίμα τας όντως χήρας 4+ **ει** δε τις χήρα
 widows Esteem], the ones really widows! And if any widow
τέκνα η έκγονα έχει **μανθανέτωσαν** πρώτον τον ίδιον
 children or progeny has], let them learn first for their own
οίκον ευσεβείν και αμοιβάς αποδιδόναί τοις
 house to be pious], and a repayment to repay] to their
προγόνοις τούτο γαρ εστι καλόν και απόδεκτον
 precursors! for this is good and worthy of being received
ενώπιον του θεού 5+ **η** δε όντως χήρα και
 before God. And the one really a widow, and

הנה: +
 ושית לבך לנפשך ולהוראה וחתום
 באלה כי בעשותך כן גם את נפשך
 תושיע וגם את נפש השמעים אליך:
 +
 אל תנער בזקן כי אם תזהירנו
 כאב לבך ואת הצעירים כאחים:
 + את הַיְקִנּוֹת כְּאִמּוֹת וְאֶת־הַצְעִירוֹת
 כְּאִחֹת בְּכֹל־טְהָרָה:
 + כִּי־דַ אֶת־הָאֵלִמְנוֹת אֲשֶׁר בְּאִמַּת אֵלִמְנוֹת
 + וכי יהיו לאלמנה בנים או בני
 בנים הם ילמדו לראשונה לעשות
 חסד עם ביתם ולשלם גמול לאבותם
 כי טוב הוא ורצוי לפני האלהים:
 + והאלמנה באמת אשר נשארה יחידה
 תשים באלהים מבטחה והיא מתמדת
 בתפלות ובתחנונות לילה ויומם:

+ וְאֵלֶיךָ יְהוָה וְלִסְאוֹדָיךָ בְּחַלְסִי וְיָחֵאֵלֵךְ:
 + לְאִיחָלָאֵךְ נִפְיָא לְמִלְכָּא וְאִיחָלָאֵךְ אֲנִי
 צִיּוּרָא:
 + אֲנִי אִיחָלָאֵךְ וְאִיחָלָאֵךְ לְמִי בְּנִי אֲנִי
 בְּנִי בְנִי תִלְפֵּן לְמִי וְנִבְנִי בְּנִי אֲנִי
 וְנִבְנִי אֲנִי וְנִבְנִי לְמִי אֲנִי:
 + וְאֵלֶיךָ יְהוָה וְלִסְאוֹדָיךָ בְּחַלְסִי וְיָחֵאֵלֵךְ:
 + לְאִיחָלָאֵךְ נִפְיָא לְמִלְכָּא וְאִיחָלָאֵךְ אֲנִי
 צִיּוּרָא:
 + אֲנִי אִיחָלָאֵךְ וְאִיחָלָאֵךְ לְמִי בְּנִי אֲנִי
 בְּנִי בְנִי תִלְפֵּן לְמִי וְנִבְנִי בְּנִי אֲנִי
 וְנִבְנִי אֲנִי וְנִבְנִי לְמִי אֲנִי:

μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τον θεόν και προσμένει ταις
being left alone, has hope in God, and remains in the

δεήσεσι και ταις προσευχαίς νυκτός και ημέρας 6+
supplications and in the prayers night and day.

η δε σπαταλώσα ζώσα τέθνηκε 7+ και ταύτα
But the one living extravagantly, [while] living, has died. And these [things]

παράγγελλε ίνα ανεπίληπτοι ώσιν 8+ ει δε τις
exhort, that they should be unassailable! And if any

των ιδίων και μάλιστα των οικείων ου προνοεί
of his own and especially of the ones of [his] family does not think beforehand],

την πίστιν ἥρνηται και ἐστιν απίστου χειρών 9+
the belief he has denied], and is unbelieving worse than].

χήρα καταλεγέσθω μη ἔλαττον ετών εξήκοντα
a widow Let be enrolled not less [than] years [old] sixty

γεγονυία ενός ανδρός γυνή 10+ εν έργοις καλοίς
being of one husband a wife], with works good]

μαρτυρουμένη ει ετεκνοτρόφησεν ει εξενοδόχησεν ει
being witnessed, if she reared children, if she was hospitable, if

αγίων πόδας ἐνιψεν ει θλιβομένοις ἐπήρκεσεν ει
holy one's feet she washed, if to the ones being afflicted she assisted, if

παντί έργω αγαθώ ἐπηκολούθησε 11+ νεωτέρας δε
every work good] she followed after. And younger

χήρας παραιτού όταν γαρ καταστρηνιάσωσι του
widows refuse; for whenever they should grow careless towards the

+ אַךְ הַמְּעוֹנָה מִתָּהּ הִיא בְּחַיִּיהָ:
+ וְזֹאת תִּצְוֶה לְמַעַן תִּהְיֶינָה בְּלֹא-דָפִי:
+ וְאַשֶׁר לֹא יִכְלָפֵל אֶת-קְרוֹבֵי
וְעַל-כּוֹלָם אֶת-בְּנֵי בֵיתוֹ כִּפְּר בְּאַמוּנָה
וְרַע הוּא מֵאַשֶׁר אֵינְנוּ מֵאַמִּין:
+ אֲלֻמְנָה אֶל-תִּבְחָר זִוְלָתִי בֵּת-שְׂשִׁים
שָׁנָה וְאַשֶׁר הֵיטָה אִשְׁתַּי אִישׁ אֶחָד:

+ וַיִּשְׁלַח עֲדוֹת עַל-מַעֲשֵׂיהָ הַטּוֹבִים
כִּי גָדְלָה בָנִים וְהִכְנִיסָה אֲרָחִים
וְרַחֲצָה אֶת-רַגְלֵי הַקְּדוּשִׁים וְתִמְכָּה
אֶת-הָעֲשׂוּקִים וְרִדְפָה כָּל-מַעֲשֵׂה טוֹב:
+ אָבֵל הָאֲלֻמְנוֹת הַצְּעִירוֹת
אֶל-תִּקְבֵּל כִּי בְּהַטּוֹת יִצְרָן אֶת-לֶבָן
מֵאַחֲרֵי-הַמְּשִׁיחַ חֲשָׁקוֹת הֵן לְהִיּוֹת לְאִישׁ:

+ מֵ, אֲשֶׁר-נִשְׁבָּחָהּ אֱלֹהֵינוּ מִכָּל
אֲלֵלָהּ אֵם אֲשֶׁר-לֵאָלָהּ
אֲשֶׁר-נִשְׁבָּחָהּ אֱלֹהֵינוּ מִכָּל
+ אֲלֵלָהּ אֵם אֲשֶׁר-לֵאָלָהּ מֵ, כָּל
שָׁנָה:
+ מֵלֵב מֵאֵל חֲפָז: לִמָּן יִזְכֹּר וְעַן נִשְׁבָּח:

+ אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
בְּ-כָל-שָׁנָה אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
מֵלֵב חֲפָז לִמָּן בְּכָל-שָׁנָה אֵל אֵל
מֵלֵב חֲפָז לִמָּן אֵל אֵל אֵל אֵל:

+ אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
+ אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל
אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל:

χριστοῦ γαμείν θέλουσιν 12+ έχουσαι κρίμα ὅτι την
Christ, to marry they want], having judgment, because the

πρώτην πίστιν ηθέτησαν 13+ ἅμα δε και αργαί
first belief they disregarded. And together also idly

μανθάνουσι περιερχόμεναι τας οικίας ου μόνον δε
they learn to go around the houses; not only but]

αργαί αλλά και φλύαροι και περιεργοι λαλούσαι
idle, but also in prating and useless works, speaking

τα μη δέοντα 14+ βούλομαι ούν νεωτέρας γαμείν
the [things] they must not. I prefer then younger ones to marry,

τεκνογονεῖν οικοδεσποτεῖν μηδεμίαν αφορμήν διδόναι
to bear children, to manage the home, not one opportunity to give

τω αντικειμένῳ λοιδορίας χάριν 15+ ἤδη γαρ τινες
to the adversary reviling favor. For already some

εξετράπησαν ὀπίσω του σατανά 16+ ει τις πίστος η
were turned aside after Satan. If any believing [man] or

πιστή έχει χήρας επαρκείτω αὐταίς και μη
believing [woman] have widows, assist them, and do not

βαρείσθω η εκκλησία ἵνα ταις ὄντως χήραις
weigh down the assembly; that the ones really widows

επαρκέση 17+ οι καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι
it should assist!] the being well in charge elders

διπλῆς τιμῆς αξιούσθωσαν μάλιστα οι κοπιῶντες
of double honor Let be worthy], especially the ones tiring

: ודינן עליהן שבגדו באמונתן הראשונה +

+ ועוד בהיותן עצלות למדו לשוטט
מבית לבית ולא עצלות בלבד אלא
אפלו בוטט ורדפות אחר ההבל
מדברות את-אשר לא יתכן:
+ על-כן רצוני שהצעירות תהיינה
לאיש ללדת בנים ולהנהיג את-בתיהן
ולא לתת לאיב מקום לחרף:

+ כ-י-יש מהן שכבר סרו אחרי השטן:
+ וכי תהיינה אלמנות בבית מאמין
או מאמינה תעשה להן פרנסה ולא
תהיינה למשא על-הקהל למען יוכל
להספיק לאתן שהן אלמנות באמת:
+ הזקנים המיטיבים לנהל ראויים
הם למשנה כבוד ועל-כולם
העמלים בדבר ובהוראה:

+ והעמלים בדבר ובהוראה:
:והעמלים:

+ וכל העמלים בדבר ובהוראה:
:והעמלים:

+ וכל העמלים בדבר ובהוראה:
:והעמלים:

+ וכל העמלים בדבר ובהוראה:
:והעמלים:

+ וכל העמלים בדבר ובהוראה:
:והעמלים:

+ וכל העמלים בדבר ובהוראה:
:והעמלים:

εν λόγῳ και διδασκαλία 18+ λέγει γαρ η γραφή
 in [the] word and instruction! says For the scripture],
 βουν αλοώντα ου φιμώσεις και άξιος ο
 an ox threshing You shall not muzzle]. And, [[is] worthy The

εργάτης του μισθού αυτού 19+ κατά πρεσβυτέρου
 worker] of his wage. against an elder
 κατηγορίαν μη παραδέχου εκτός ει μη επί δύο η
 a charge Do not welcome from outside], unless by two or

τριών μαρτύρων 20+ τους αμαρτάνοντας ενώπιον
 three witnesses! The ones sinning before

πάντων έλεγχε ίνα και οι λοιποί φόβον έχωσι 21 +
 all reprove], that also the rest fear should have]!

διαμαρτύρομαι ενώπιον του θεού και κυρίου Ιησού
 I testify before God, and [the] Lord Jesus

χριστού και των εκλεκτών αγγέλων ίνα ταύτα
 Christ, and the chosen angels, that these [things]

φυλάξης χωρίς προκρίματος μηδέν ποιών κατά
 you should guard, separate from prejudice, nothing doing by

πρόσκλισιν 22+ χείρας ταχέως μηδενί επιτίθει μηδέ
 inclination. A hand quickly place upon no one! nor

κοινωνει αμαρτίαις αλλοτρίαις σεαυτόν αγνόν τήρει
 participate with sins of strangers! yourself pure keep]!

23+ μηκέτι υδροπότει αλλ' οίνω ολίγῳ χρώ διά
 No longer drink water, but wine a little use] because of

+ כִּי־תִתְּנוּב אִמֵּר לֹא־תִחְסֹם שׁוֹר
 בְּדִישׁוֹ וְנֹאמַר רְאוּי הַפֶּעַל לְשִׁכְרוֹ:
 + אֶל־תִּקְבַּל עֲדוּת בִּזְקֵן בְּלִתי
 אִם־עַל־פִּי שְׁנַיִם או־שְׁלֹשָׁה עֲדִים:
 + אֶת־הַחֲטָאִים תּוֹכִיחַ בְּפִנִּי
 כֹּל לְמַעַן יִירָאוּ נִם־הַאֲחֵרִים:
 + הַנְּנִי מֵעִיד בְּךָ נֶגֶד הָאֱלֹהִים
 וְאֲדַנִּינִי יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ וְנֶגֶד הַמַּלְאָכִים
 בְּחִירֵי־יְהוָה אֲשֶׁר־תִּשְׁמַר אֶת־הַדְּבָרִים

הָאֱלֹהִים וְלֹא תִשְׁפֹּט בְּאֵין חִקְיָה
 וְלֹא־תַעֲשֶׂה דָבָר בְּמִשְׁא פָּנִים:
 + אֶל־תִּהְיֶי נִבְהָל לְסִמוּךְ יְדִיךָ
 עַל־אָדָם וְלֹא תִשְׁתַּתֵּף בְּחֻטְאֵת
 אֲחֵרִים שְׁמַר אֶת־נַפְשְׁךָ בְּטִהְרָה:
 + אֶל־תִּשְׁתַּתֵּף עוֹד מִיִּם הַרְבֵּה
 אֲלָא מֵעַט־יִין מִפְּנֵי מַעִיךָ וּמִפְּנֵי
 שְׁפָעָמִים הַרְבֵּה חִלָּה אֶתָּה:

+ אִי־אֵי יֵי חַלְכָּא וְלֹא אֲחַלְכָּא אִי־אֵי +
 בְּזוֹ חַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא:
 + אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא
 אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא:
 + אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא:
 + אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא:
 אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא:

אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא:
 אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא:
 + אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא:
 אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא:
 אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא:
 אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא אֲחַלְכָּא:

τον στόμαχόν σου και τας πυκνάς σου ασθενείας 24 +
 your stomach, and your frequent sicknesses!
 τινών ανθρώπων αι αμαρτίαι πρόδηλοί εισι
 Of some men the sins are exposed to view,

προάγουσαι εις κρίσιν τισί δε και επακολουθούσιν 25 +
 leading before to judgment; but some also follow after.
 ωσαύτως και τα καλά έργα πρόδηλά εστι και τα
 Likewise also the good works are exposed to view, and the ones
 άλλως έχοντα κρυβήναι ου δύναται
 otherwise having [taken place] to be hid are not able].

6 1

1+ όσοι εισίν υπό ζυγόν δούλοι τους ιδίους
 As many [as are under [the] yoke bondmen], their own
 δεσπότας πάσης τιμής αξίους ηγείσθωσαν ίνα μη
 masters of all honor worthy let them esteem]! that should not
 το όνομα του θεού και η διδασκαλία βλασφημηται 2+
 the name of God and the instruction] be blasphemed.
 οι δε πιστούς έχοντες δεσπότας μη
 And the ones believing having] masters, let them not
 καταφρονείωσαν ότι αδελφοί εισιν αλλά μάλλον
 disdain [them] because they are brethren! but rather
 δουλευέτωσαν ότι πιστοί εισι και αγαπητοί οι της
 let them serve [them] , for they are believers and beloved ones, the ones
 ευεργεσίας αντιλαμβανόμενοι ταύτα δίδασκε και
 of good works taking hold]! These [things] teach and

+ יש בני־אדם אשר־חטאתיהם +
 גלויות ומקדימות למשפט ויש
 מהם אשר הנה באות אחריהם :
 + וככה גם־המעשים הטובים גלוים
 המה ואשר לא־כן לא יוכלו להסתר :
 + כל אשר־על העבדות עליהם יהיו

אדניהם בעיניהם ראויים לכל־כבוד למען
 אשר לא־יחולל שם האלהים והלקח :
 + ואתם שאדניהם מאמינים
 אל־יקלו בעיניהם מפני שהם אחים
 כי אם יעבדו אתם יותר מפני
 שמאמינים ואהובים הם המקבלים
 את־הטובה את־זאת תלמד ותצוה :

+ אֵלֶּה בְּנֵי־אָדָם אֲשֶׁר־חָטְאוּתֵיהֶם +
 אֵלֶּה אֲשֶׁר־הֵיוּ גֵלוּיֹת וּמִקְדִּימוֹת לְמִשְׁפָּט וְיֵשׁ
 מֵהֶם אֲשֶׁר־הֵנָּה בָּאוֹת אַחֲרֵיהֶם :
 + וְכֹכָה גַם־הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים גֵּלוּיִם
 הֵמָּה וְאֲשֶׁר לֹא־כֵן לֹא יוּכְלוּ לְהִסְתֵּר :
 + כָּל־אֲשֶׁר־עַל־הָעֲבֹדוֹת עָלֵיהֶם יִהְיוּ

לְאֵלֵיהֶם בְּעֵינֵיהֶם רְאוּיִם לְכָל־כְּבוֹד לְמַעַן
 אֲשֶׁר לֹא־יִחְוֹלֵל שֵׁם הָאֱלֹהִים וְהַלְקָח :
 + וְאַתֶּם שֶׁאֲדִנֵּיהֶם מֵאֱמִינִים
 אֶל־יִקְלוּ בְּעֵינֵיהֶם מִפְּנֵי שֶׁהֵם אַחִים
 כִּי אִם יַעֲבֹדוּ אֶתְכֶם יוֹתֵר מִפְּנֵי
 שֶׁמֵּאֱמִינִים וְאֶהוּבִים הֵם הַמִּקְבָּלִים
 אֶת־הַטּוֹבָה אֶת־זֹאת תִּלְמַד וְתִצְוֶה :

+ אֵלֶּה בְּנֵי־אָדָם אֲשֶׁר־חָטְאוּתֵיהֶם +

παρακάλει 3+ ει τις ετεροδιδασκαλεί και μη
 appeal towards! If anyone teaches a different doctrine, and does not
 προσέρχεται υγιαίνουσι λόγοις τοις του κυρίου ημών
 come forward with healthy words, the [words] of our Lord
 Ιησού χριστού και τη κατ' ευσέβειαν διδασκαλία
 Jesus Christ, and in the according to piety instruction],

4+ τετύφωται μηδέν επιστάμενος αλλά νοσών περί
 he is dulled, nothing having knowledge of], but diseased concerning
 ζητήσεις και λογομαχίας εξ ων γίνεται φθόνος έρις
 inquiries and arguings over words, of which becomes envy, strife,

βλασφημίας υπόνοιαι πονηραί 5+ διαπαρατριβαί
 blasphemies, opinions bad], useless disputations
 διεφθαρμένων ανθρώπων τον νουν και
 corrupting of men] the mind, and
 απεστερημένων της αληθείας νομιζόντων πορισμόν
 depriving of the truth, to think revenue

είναι την ευσέβειαν αφίστασο από των τοιούτων 6+
 to be piety -- separate from such!
 έστι δε πορισμός μέγας η ευσεβεία μετά αυταρκειάς
 But there is revenue great] -- piety with sufficiency.

7+ ουδέν γαρ εισηνέγκαμεν εις τον κόσμον δήλον
 nothing For we have carried] into the world, [and it is] manifest

ότι ουδέ εξενεγκείν τι δυνάμεθα 8+ έχοντες δε
 that not even to bring forth anything are we able]. But having

<p>+ הַאִישׁ אֲשֶׁר יוֹרָה תּוֹרָה אַחֲרָת וְלֹא יַעֲמֵד בְּדַבְּרֵי אֲדֹנָיו יִשׁוּעַ הַמָּוֶשִׁיחַ הַבְּרִיאִים וּבִלְקַח הַחֲסִידוֹת: + וְנִפְשׁוּ עוֹפְלָה וְלֹא יָדַע מְאוּמָה כִּי אִם־חִלָּה הוּא בִּשְׂאֵלוֹת וְתוֹכָחוֹת מְלִים הַמוֹלִידוֹת קִנְיָה וּמְרִיבָה וְגִדּוּפִים וְחֲשָׁד רָע: + וּכְיָחִי הֶבֶל מְאֻנְשִׁים נִשְׁחָתִי דַעַת</p>	<p>וּמְחוּסְרֵי אֲמַת הַשָּׁמַיִם אֶת־הַחֲסִידוֹת לְדַבֵּר בְּצַע סוּר מְאֻנְשִׁים כְּאַלְהָ: + וְאֲמָנָם בְּצַע גְּדוֹל הִיא הַחֲסִידוֹת עִם־לֵב שְׂמֵחַ בְּחֻלְקוֹ: + כִּי בָּאנוּ לְעוֹלָם וְאֵין בְּיָדֵינוּ מְאוּמָה וְיָדוּעַ שְׂאֵף נִצָּא מִמֶּנּוּ וְאֵין בְּיָדֵינוּ מְאוּמָה: + וְעַל־כֵּן אִם מְזוּזִין וּכְסוֹת לָנוּ נִסְתַּפְּקָה בָּהֶם:</p>
---	---

<p>+ אֲרִי וְיָהּ אֵלֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ אֵלֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ: + אֵלֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ: + אֵלֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ: + אֵלֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ:</p>	<p>אֲרִי וְיָהּ אֵלֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ אֵלֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ: + אֵלֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ: + אֵלֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ: + אֵלֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ וְנִחַלְנוּ לְעַלְמֵינוּ:</p>
---	---

διατροφάς και σκεπάσματα τούτοις αρκεσθησόμεθα 9+
 nourishment and shelters, with this we shall be sufficient.
 οι δε βουλόμενοι πλουτείν επιπίπτουσιν εις
 But the ones wanting to be rich, they fall into
 πειρασμόν και παγίδα και επιθυμίας πολλές
 [the] test and a snare, and desires many
 ανοήτους και βλαβεράς αίτινες βυθίζουσι τους
 unthinking and hurtful], which submerge the
 ανθρώπους εις όλεθρον και απώλειαν 10+ ρίζα γαρ
 men into ruin and destruction. For a root
 πάντων των κακών εστίν η φιλαργυρία ης τινές
 of all the evils is the fondness of money, of which some
 ορεγόμενοι απεπλανήθησαν από της πίστεως και
 reaching for were led astray from the belief, and
 εαυτούς περιέπειραν οδύναις πολλαίς 11+ συ δε ω
 pierced themselves on all sides griefs with many]. But you, O
 άνθρωπε του θεού ταύτα φεύγε δίωκε δε δικαιοσύνην
 man of God, flee these [things] ! And pursue righteousness,
 ευσέβειαν πίστιν αγάπην υπομονήν πραότητα 12+
 piety, belief, love, endurance, gentleness!
 αγωνίζου τον καλόν αγώνα της πίστεως επιλαβού
 Struggle the good struggle of the belief! Take hold
 της αιωνίου ζωής εις ην και εκλήθης και
 of the eternal life! in which also you were called, and
 ωμολόγησας την καλήν ομολογίαν ενώπιον
 acknowledged the good acknowledgment [offering] before

+ אָבֵל הַמְּבַקְשִׁים לְהַעֲשִׂיר יִבְאוּ
 לְיַדֵּי נַסְיוֹן וַיִּפְּלוּ בְּמוֹקְשִׁים וּבְרַב
 תְּאוֹת סְכָלוֹת וּמִשְׁחִיתוֹת הַמִּשְׁקִיעוֹת
 אֶת־הָאָדָם בְּשַׁחַת וּבְאַבְדוֹן:
 + כִּי שָׂרֵשׁ כָּל־הַרְעוֹת אֶהְבֵּת הַכֶּסֶף
 וַיֵּשׁ לְהוֹטִים אַחֲרָיו אֲשֶׁר סָרוּ מִן־הָאֱמוּנָה
 וַיַּעֲצִיבוּ אֶת־נַפְשָׁם בְּמַכְאֲבִים רַבִּים:

+ וְאַתָּה אִישׁ הָאֱלֹהִים בְּרַחֲלֶךָ
 מֵאַלְהַ וּרְדֶף צְדָקָה וַחֲסִידוֹת
 וְאֱמוּנָה וְאַהֲבָה וְסִבְלָנוֹת וְעֲנוּה:
 + הִלָּחֵם הַמְּלָחָמָה הַטּוֹבָה
 מְלָחַמַת הָאֱמוּנָה וְאַחֲזֵ אֶת־חַיֵּי
 הָעוֹלָמִים אֲשֶׁר נִקְרְאַתָּ לָּהֶם וְהוֹדִיָּתָ
 הוֹדָאָה יָפָה בְּפָנַי עֲדִים רַבִּים:

+ אֲלֵךְ יְהוָה וְיִי חֵם לַחֲבֵדֵי נַעֲלֵךְ
 חֲנֻנֵיךָ וְחַנּוּנֵיךָ כִּי יִשְׁפָּץ
 שִׁבְעֵינֵיךָ וְשִׁבְלֵךְ מִחֲבֹבֶךָ
 לְחַנּוּנֵיךָ חֲסִידֵיךָ:
 + חֲפֹזֵךָ יְהוָה וְיִי חֵם לְמֵךְ חֲנֻנֵיךָ
 וְיִשְׁחָד חֲנֻנֵיךָ וְיִי חֵם לְחֵם
 לְמֵךְ מִחֲבֵדֵיךָ וְיִי חֵם לְחֵם
 אֲלֵךְ לִי אֲלֵךְ לִי אֲלֵךְ לִי:

+ אֲנִי יְהוָה אֵל חֲנֻנֵיךָ וְיִי חֵם
 לְמֵךְ חֲנֻנֵיךָ וְיִי חֵם לְחֵם
 חֲנֻנֵיךָ וְיִי חֵם לְחֵם חֲנֻנֵיךָ
 חֲנֻנֵיךָ וְיִי חֵם לְחֵם חֲנֻנֵיךָ:
 + אֲנִי חֲנֻנֵיךָ וְיִי חֵם לְחֵם
 וְיִי חֵם לְחֵם וְיִי חֵם לְחֵם
 וְיִי חֵם לְחֵם וְיִי חֵם לְחֵם
 וְיִי חֵם לְחֵם וְיִי חֵם לְחֵם:

πολλῶν μαρτύρων **13+** παραγγέλλω σοι ενώπιον
 many witnesses. I exhort to you before
 του θεού του ζωοποιούντος τα πάντα και χριστού
 God, of the one restoring to life all [things], and Christ
 Ιησού του μαρτυρήσαντος επί Ποντίου Πιλάτου την
 Jesus, the one witnessing unto Pontius Pilate the
 καλήν ομολογίαν **14+** τηρήσαι σε την εντολήν άσπιλον
 good confession; for you to keep the commandment spotless,
 ανεπίληπτον μέχρι της επιφανείας του κυρίου ημών
 unassailable, until the grandeur of our Lord
 Ιησού χριστού **15+** ην καιροίς ιδίοις δείξει ο
 Jesus Christ; which times in its own] shall show the
 μακάριος και μόνος δυνάστης ο βασιλεύς των
 blessed and only mighty one]; the king of the ones
 βασιλευόντων και κύριος των κυριευόντων **16+** ο
 reigning, and Lord of the ones dominating; the one
 μόνος έχων αθανασία φως οικών απρόσιτον ον
 alone having immortality, light living in unrivaled excellent], whom
 είδεν ουδείς ανθρώπων ουδέ ιδείν δύναται ω
 beheld not one of man], nor to behold is able]; to whom
 τιμή και κράτος αιώνιον αμήν **17+** τοις πλουσίοις εν
 [is] honor and might eternal]. Amen. To the rich in
 τω νυν αιώνι παράγγελλε μη υψηλοφρονείν μηδέ
 the present eon, exhort to not be high-minded, nor
 ηλπικέναι επί πλούτου αδηλότητι αλλ' εν τω
 to hope upon of riches [the] uncertainty], but in the

+ אֲשֶׁר הוּא לְבַדּוֹ חַי וְקַיִם וְהוּא שְׁכֵן אֹרֶךְ
 וְנִשְׁבַּח וְאִישׁ לֹא רָאָהוּ וְלֹא יוּכַל לְרְאוֹתוֹ
 וְלוֹ הַכְּבוֹד וְהַגְּבוּרָתַת עוֹלָמִים אָמֵן:
 + אֶת־עֲשִׂירֵי הָעוֹלָם הַזֶּה תִּצְוֶה
 שְׁלֹא יָרוּם לְבָבָם וְלֹא־יִבְטְחוּ
 בְּעֶשֶׂר הַבּוֹגֵד כִּי אִם־בְּאֱלֹהִים חַיִּים
 הַמְּסַפִּיק לָנוּ דַי וְהוֹתֵר לְשִׁבְעַ:

+ אֲנִי וְכָל הָאֱלֹהִים הַמְּתַחַה
 אֶת־כָּל וְנִגְדַד הַמְּשִׁיחַ יִשׁוּעַ אֲשֶׁר הָעֵיד
 הַהוֹדָאָה הַיְפָה לְפָנַי פְּנִיטוֹס פִּילָטוֹס:
 + אֲשֶׁר תִּשְׁמַר אֶת־הַמְּצוּהָ בְּאֵין־שִׁמְךָ
 וְדָפִי עַד־הוֹפְעַת הַמְּשִׁיחַ יִשׁוּעַ אֲדִינִנּוּ:
 + אֲשֶׁר יִרְאֶנָּה בְּעַתָּה הַמְּבָרָךְ וְהַשְּׁלִיט
 לְבַדּוֹ מִלְּךְ הַמְּלָכִים וְאֲדִינִי הָאֲדִנִּים:
 + אֲנִי וְכָל הָאֱלֹהִים הַמְּתַחַה
 אֶת־כָּל וְנִגְדַד הַמְּשִׁיחַ יִשׁוּעַ אֲשֶׁר הָעֵיד
 הַהוֹדָאָה הַיְפָה לְפָנַי פְּנִיטוֹס פִּילָטוֹס:
 + אֲשֶׁר תִּשְׁמַר אֶת־הַמְּצוּהָ בְּאֵין־שִׁמְךָ
 וְדָפִי עַד־הוֹפְעַת הַמְּשִׁיחַ יִשׁוּעַ אֲדִינִנּוּ:
 + אֲשֶׁר יִרְאֶנָּה בְּעַתָּה הַמְּבָרָךְ וְהַשְּׁלִיט
 לְבַדּוֹ מִלְּךְ הַמְּלָכִים וְאֲדִינִי הָאֲדִנִּים:
 + אֲנִי וְכָל הָאֱלֹהִים הַמְּתַחַה
 אֶת־כָּל וְנִגְדַד הַמְּשִׁיחַ יִשׁוּעַ אֲשֶׁר הָעֵיד
 הַהוֹדָאָה הַיְפָה לְפָנַי פְּנִיטוֹס פִּילָטוֹס:
 + אֲשֶׁר תִּשְׁמַר אֶת־הַמְּצוּהָ בְּאֵין־שִׁמְךָ
 וְדָפִי עַד־הוֹפְעַת הַמְּשִׁיחַ יִשׁוּעַ אֲדִינִנּוּ:
 + אֲשֶׁר יִרְאֶנָּה בְּעַתָּה הַמְּבָרָךְ וְהַשְּׁלִיט
 לְבַדּוֹ מִלְּךְ הַמְּלָכִים וְאֲדִינִי הָאֲדִנִּים:

θεῷ τῷ ζῶντι τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως
 living God, in the one furnishing to us all [things] richly

εἰς ἀπόλαυσιν 18+ ἀγαθοεργεῖν πλουτεῖν ἐν ἔργοις
 for enjoyment; to do good works, to be rich in works

καλοῖς ευμεταδότους εἶναι κοινωνικούς 19+
 good], ready to share, to be sociable,

ἀποθησαυρίζοντας εαυτοῖς θεμέλιον καλόν εἰς τὸ
 amassing for themselves foundation a good] for the

μέλλον ἵνα ἐπιλάβονται τῆς αἰωνίου ζωῆς 20+ ὦ
 [time] about to be, that they should take hold of the eternal life. O

Τιμόθεε τὴν παρακαταθήκην φύλαξον ἐκτρεπόμενος
 Timothy, the deposit in your care guard]! turning aside from

τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς
 the profane idle talk, and oppositions of the

ψευδωνύμου γνώσεως 21+ ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι
 falsely named knowledge; which some promising

περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν ἡ χάρις μετὰ σου
 concerning the belief, missed the aim. The favor [be] with you.

ἀμήν

Amen.

+ וַיְגַמְלוּ טוֹב וַיַּעֲשִׂירוּ בְּמַעֲשֵׂים
 טוֹבִים לְתֵת מִהוֹנֵם וְלַעֲזֹר לְזוּלָתָם:
 + וַיֵּאָצְרוּ לָהֶם אוֹצָר לְיִסוּד טוֹב לְעֵתִיד
 לְבֹא לְמַעַן יִשְׁיִגּוּ אֶת־חַיֵּי הָאָמֶת:

+ אַתָּה טִימוֹתִיוֹס שְׂמַר אֶת־הַפְּקָדוֹן
 וְהִתְרַחַק מִדְּבָרֵי הַבָּל הַפְּסוּלִים
 וּמִן־וּכּוּחֵי הַמַּדָּע הַנִּקְרָא כֵּן בְּטָעוֹת:
 + אֲשֶׁר יֵשׁ מִתְּפָאָרִים בּוֹ וַיִּתְעוּ
 מִן־הָאֱמוּנָה הַחֹסֵד עִמָּךְ אָמֵן:

+ אֲנִי מְבַרְכְּךָ חַיִּים לְבָרְכֶךָ אֱלֹהֵי אֲבֹתָי
 כְּשֶׁעָלְתָּ עָלָי אֲנִי מְבַרְכְּךָ וְלִלְעָלְךָ לְחַיִּים
 אֱלֹהֵי אֲבֹתָי:
 + אֲנִי מְבַרְכְּךָ לְעַלְמֵי עַד אֱלֹהֵי אֲבֹתָי
 לְבָרְכֶךָ וְיִזְכְּרְךָ וְיִזְכְּרְךָ עַד עַד אָמֵן:

+ אֲנִי מְבַרְכְּךָ אֲנִי מְבַרְכְּךָ חַיִּים לְבָרְכֶךָ
 לְבָרְכֶךָ אֱלֹהֵי אֲבֹתָי כְּשֶׁעָלְתָּ עָלָי
 אֲנִי מְבַרְכְּךָ וְלִלְעָלְךָ לְחַיִּים
 אֱלֹהֵי אֲבֹתָי:
 + אֲנִי מְבַרְכְּךָ לְעַלְמֵי עַד אֱלֹהֵי אֲבֹתָי
 לְבָרְכֶךָ וְיִזְכְּרְךָ וְיִזְכְּרְךָ עַד עַד אָמֵן:

18

1+ Παύλος ἀπόστολος χριστού Ἰησοῦ διὰ θελήματος
 Paul, an apostle of Christ Jesus through [the] will
 θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ
 of God, according to promise of life of the one in Christ Jesus.

2+ Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνω χάρις ἐλεος εἰρήνη ἀπό
 To Timothy [my] beloved son, favor, mercy, peace from
 θεοῦ πατρός καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν 3+
 God [the] father, and Christ Jesus our Lord.

χάριν ἔχω τῷ θεῷ ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν
 Gratitude I have [to] God, in whom I serve from [my] precursors, with
 καθαρὰ συνειδήσει ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ
 a clean conscience, how continually I have the concerning
 σου μνήμην ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτός καὶ
 you memory] in my supplications night and

ἡμέρας 4+ ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν μεμνημένος σου τῶν
 day; longing to see you, remembering your

δακρύων ἵνα χαρὰς πληρωθῶ 5+ ὑπόμνησιν λαμβάνων
 tears, that [with] joy I should be filled; recollection taking]

τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως ἣτις ἐνώκησε
 of the in you unpretentious belief], which dwelt

πρῶτον ἐν τῇ μάμμη σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρὶ
 first in your grandmother Lois, and [in]

+
 עבד אותו מימי אבותי ברוח טהורה
 כִּי־תמיד אֶזְכְּרֶךָ בְּתַפְלוֹתַי לַיְלָה וַיּוֹמֵם:
 + וְנִכְסַפְתִּי לְרְאוֹתְךָ בְּזִכְרִי
 אֶת־דְּמֵעוֹתַיךָ לְמַעַן אֶמְלֵא שְׂמֹחָה:
 + כִּי־שִׂמְתִּי עַל לְבָבִי זְכוֹרֹן אֱמוּנָתְךָ
 בְּלִתִּי־צְבוּעָה שֶׁכָּבַר הִיְתָה בְּלוֹאִים זְקֻנָתְךָ
 וּבְאַבְנֵי־קִי אִמְךָ וּמִנְבֹּטָח אֲנִי שֶׁהָיָה גַם־בְּךָ:

+
 וְחַסְדֵּךָ אֲרָאָה בְּכָל־יְמֵי חַיֵּיךָ
 לִי כִּי לֵאמֹר, וְלֵלֵךְ אִתְּךָ:
 + וְשֹׂאֵךְ אֲרָאָה לְחַסְדֵּיךָ וְטָהוֹרָתְךָ
 אֲרָאָה וְנִחְיֶיךָ אֲרָאָה וְשִׂמְחָתְךָ אֲרָאָה:
 + וְכָל־מַעֲשֵׂיךָ אֲרָאָה לִּי כִּי־בְּחַסְדֵּיךָ וְעֵצָתְךָ
 מֵ, וְיִשְׂרָאֵל לְמַעַן כִּי־אֲרָאָה לְךָ לְעַמְּךָ
 וְכָל־מַעֲשֵׂיךָ אֲרָאָה כִּי־אֲרָאָה לְךָ לְעַמְּךָ:
 + וְכָל־מַעֲשֵׂיךָ אֲרָאָה לְךָ לְעַמְּךָ, וְכָל־מַעֲשֵׂיךָ אֲרָאָה לְךָ לְעַמְּךָ:

σου Ευνίκη πέπεισμαι δε ότι και εν σοι 6+ δι'
 your mother Eunice, and I am persuaded that also [is] in you. For
 ην αιτίαν αναμιμνήσκω σε αναζωπυρείν το χάρισμα
 which reason I remind you to rekindle the favor
 του θεού ο εστιν εν σοι διά της επιθέσεως των
 of God, which is in you by the laying on
 χειρών μου 7+ ου γαρ έδωκεν ημίν ο θεός
 of my hands. did not For give to us God]
 πνεύμα δειλίας αλλά δυνάμεως και αγάπης και
 a spirit of dread, but of power and of love and
 σωφρονισμού 8+ μη σουν επαισχυνθής το
 of a sound mind. Therefore you should not be ashamed of the
 μαρτύριον του κυρίου ημών μηδέ εμέ
 testimony of our Lord, nor me
 τον δέσμιον αυτού αλλά συγκακοπάθησον τω
 his prisoner; but suffer evil along with the
 ευαγγελίω κατά δύναμιν θεού 9+ του σώσαντος
 good news according to [the] power of God! of the one preserving
 ημάς και καλέσαντος κλήσει αγία ου κατά τα
 us, and having called calling with a holy], not according to
 έργα ημών αλλά κατ' ιδίαν πρόθεσιν και χάριν
 our works, but according to his own intention and favor,
 την δοθείσαν ημίν εν χριστώ Ιησού προ χρόνων
 the one having been given to us in Christ Jesus before times
 αιωνίων 10+ φανερωθείσαν δε νυν διά της επιφανείας
 everlasting; and made manifest now through the grandeur
 του σωτήρος ημών Ιησού χριστού καταργήσαντος
 of our deliverer Jesus Christ, the one clearing away

וּבְעֵבוֹר זֹאת אֲזַכִּירְךָ כִּי תַעֲוֹרֵר +
 אֶת־מִתְנַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּךָ בְּסִמְיֹכַת יָדַי :
 כִּי הָאֱלֹהִים לֹא־נָתַן לָנוּ רוּחַ אִימָה
 כִּי אִם־רוּחַ גְּבוּרָה וְאֶהְבָּה וּמוֹסֵר :
 לְכֵן אֶל־תִּבּוֹשׁ לֹא מֵעֲדוּת אֲדֹנָיִינוּ
 וְלֹא מִמְּנֵי אֲסִירוֹ כִּי אִם־תִּקְבַּל כְּמוֹנֵי
 הָרַעוֹת עַל־הַבְּשׂוּרָה בְּגִבּוּרַת אֱלֹהִים :

אֲשֶׁר־הוֹשִׁיעֵנוּ וְקָרְאָנוּ קְרִיאָה קְדוֹשָׁה +
 לֹא כְמוֹשִׁינוּ כִּי אִם־כְּעֲצָתוֹ וְחִסְדּוֹ הִנָּתַן
 לָנוּ בְּמִשְׁיַח יֵשׁוּעַ לְפָנַי יְמוּת עוֹלָם :
 וְעַתָּה נִגְלָה בְּהִרְאוֹת מוֹשִׁיעֵנוּ יֵשׁוּעַ
 הַמִּשְׁיַח אֲשֶׁר בִּלְעַד הַמָּוֶת וַיּוֹצֵא לְאוֹר
 אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־אֵינֵנוּ עוֹבֵר עַל־יְדֵי
 הַבְּשׂוּרָה :

וְכַל מִן חַסְדֵי אֱלֹהֵינוּ לֵךְ הָאֵלֶּיךָ +
 מִן־חַסְדֵי אֱלֹהֵינוּ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ :
 לֵךְ אֵלֶּיךָ וְשִׁלְּםָהּ אֵלֶּיךָ וְשִׁלְּמָהּ אֵלֶּיךָ +
 אֵלֶּיךָ וְשִׁלְּמָהּ אֵלֶּיךָ וְשִׁלְּמָהּ אֵלֶּיךָ +
 אֵלֶּיךָ כִּי כִּשְׁמוֹת אֱלֹהֵינוּ אֵלֶּיךָ
 עַם אֲרִיִּלֵּנוּ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ :

וְכַל מִן חַסְדֵי אֱלֹהֵינוּ לֵךְ הָאֵלֶּיךָ +
 לֵךְ אֵלֶּיךָ חֲבֹתֵךְ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ +
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ :

μεν τον θάνατον φωτίσαντος δε ζώην και αφθαρσίαν
indeed death, and having enlightened life and incorruptibility

διά του ευαγγελίου 11+ εις ο ετέθην εγώ
through the good news; in which I was appointed

κήρυξ και απόστολος και διδάσκαλος εθνών 12+ δι'
herald, and apostle, and teacher of nations. For

ην αιτίαν και ταύτα πάσχω αλλ' ουκ επαισχύνομαι
which reason also these [things] I suffer; but I am not ashamed,

οίδα γαρ ω πεπίστευκα και πέπεισμαι ότι
for I know in whom I have believed, and am persuaded that

δυνατός εστι την παρακαταθήκην μου
he is able my deposit in his care

φυλάξαι εις εκείνην την ημέραν 13+ υποτύπωσιν έχε
to keep] for that day. a pattern Have]

υγιαινόντων λόγων ων παρ' εμού ήκουσας εν πίστει
of healthy words! which by me you heard] in belief

και αγάπη τη εν χριστώ Ιησού 14+ την καλήν
and love, in the one in Christ Jesus. the good

παραθήκην φύλαξον διά πνεύματος αγίου του
trust Guard] through spirit holy], of the one

ενοικούντος εν ημίν 15+ οίδας τούτο ότι
dwelling in us! Know this, that

απεστράφησαν με πάντες οι εν τη Ασία ων εστί
they turned away from me-- all the ones in Asia, of whom is

Φύγελλος και Ερμογένης 16+ δώη έλεος ο κύριος
Phygellus and Hermogenes. May [give mercy the Lord]

אֲשֶׁר הִפְקַדְתִּי לְהִיּוֹת לָהּ +
לְכַרְזוֹ וְשִׁלְיָח וּמִזְרָה הַגּוֹיִם׃
+ וּבַעֲבוּר זֹאת אֶסְבֵּל כְּאַלֶּה וְלֹא אֲבוֹשׁ
כִּי־יִדְעֵתִי בְּמִי הָאֲמֵנֵתִי וְאֲנִי מוֹבִטָּח
שֶׁבְּיָדוֹ לְשֹׁמֵר אֶת־הַפְּקֻדוֹנֵי לַיּוֹם הַהוּא׃
+ הַחֲזֹק בְּתִבְנִית הַדְּבָרִים הַבְּרִיאִים אֲשֶׁר
שָׁמַעְתָּ מִמֶּנִּי בְּאִמוּנָה וּבְאַהֲבָה אֲשֶׁר בְּמִשְׁיַח
יְשׁוּעַ׃

+ שָׁמַר אֶת־הַפְּקֻדוֹן הַטוֹב עַל־יְדֵי רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ הַשֹּׁכֵן בְּנוֹ׃
+ זֹאת אֶתֶּה יוֹדֵעַ כִּי־פָנּוּ מִמֶּנִּי כֹל אֲשֶׁר
בְּאֶסְיָא וּבְתוֹכֶם פּוֹגְלוֹס וְהַרְמוֹנְגָנִיס׃
+ יִתֵּן הָאֱדוֹן רַחֲמִים לְבֵית
אֲנִיסִיפּוֹרוֹס כִּי־פְעָמִים רַבּוֹת הָשִׁיב
אֶת־נַפְשִׁי וְלֹא־בוֹשׁ מִמוֹסְרָי׃

+ אֲנִי אֶשְׂמַח בְּכֵן כִּי אֶשְׂמַח בְּכֵן
וְעַל־כֵּן אֶשְׂמַח בְּכֵן׃
+ וְכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן
וְכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן׃
+ אֲנִי אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן
אֲנִי אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן׃
+ אֲנִי אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן
אֲנִי אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן׃
: १ १

+ אֲנִי אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן
וְעַל־כֵּן אֶשְׂמַח בְּכֵן׃
+ אֲנִי אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן
וְכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן׃
+ אֲנִי אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן
אֲנִי אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן׃
+ אֲנִי אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן
אֲנִי אֶשְׂמַח בְּכֵן אֶשְׂמַח בְּכֵן׃
: १ १

τω Ονησιφόρου οίκω ὅτι πολλάκις με ανέψυξε και
 to the house of Onesiphorus, for often he refreshed me, and
 την ἀλυσίν μου ουκ επαισχύνθη 17+ αλλά γενόμενος
 of my chain he was not ashamed]; but being
 εν Ρώμη σπουδαιότερον ἐζήτησέ με και εύρε 18+
 in Rome, more diligently he sought me, and found me.
 δώη αυτώ ο κύριος ευρείν έλεος παρά κυρίου εν
 May [grant to him the Lord] to find mercy from [the] Lord in
 εκείνη τη ημέρα και όσα εν Εφέσω διηκόνησε
 that day, and [for] as much as in Ephesus he served--
 βέλτιον συ γινώσκεις
 better you know it.

2 ב

1+ συ ούν τέκνον μου ενδυναμού εν τη χάριτι τη
 You then, my child, be empowered in the favor, in the one
 εν χριστώ Ιησού 2+ και α ήκουσας παρ' εμού
 in Christ Jesus! And the [things] you heard from me
 διά πολλών μαρτύρων ταύτα παράθου πιστοίς
 through many witnesses, these [things] place unto trustworthy
 ανθρώποις οίτινες ικανοί έσονται και ετέρους διδάξαι
 men, ones who will be fit also others to teach]!
 3+ συ ούν κακοπάθησον ως καλός στρατιώτης Ιησού
 You then suffer hardship as a good soldier of Jesus
 χριστού 4+ ουδείς στρατευόμενος εμπλέκεται ταις
 Christ! No one soldiering entangles himself in the

+ כי אם-בהיותו ברומי יגע לבקשני עד
 פי-מצאני:

+ ותננו הארון לרחמים לפני
 יהוה ביום ההוא ורב שרותו אשר
 שרת באפסוס אתה ידעת היטב:

+ ועתה בני התחזק בחסד אשר במשיח
 ישוע:

+ ואת אשר שמעת ממני בפני עדים
 רבים תפקידנו בידי אנשים נאמנים

אשר-הם פשרים ללמד גם את-האחרים:
 + וקבל הרעות כגבור חיל במלחמת
 ישוע המשיח:

+ איש יצא לצבא לא יתערב בעסקי
 החיים למען יהיה רצוי לשר הצבא:

+ אל אף כי אלו לי מסו
 בעפאלו אבן ו אעבד:

+ ואל לי ו אעבד ו אעבד
 ו אעבד ו אעבד ו אעבד
 ו אעבד ו אעבד ו אעבד:

+ אבן ו אעבד ו אעבד ו אעבד
 ו אעבד ו אעבד ו אעבד:

+ ו אעבד ו אעבד ו אעבד
 ו אעבד ו אעבד ו אעבד

ו אעבד ו אעבד ו אעבד
 ו אעבד ו אעבד ו אעבד
 ו אעבד ו אעבד ו אעבד:

+ ו אעבד ו אעבד ו אעבד
 ו אעבד ו אעבד ו אעבד:

του βίου πραγματείας ἵνα τῷ στρατολογήσαντι
existence matters of]; that the one recruiting him

ἀρέσῃ 5+ εἰάν δε και ἀθλή τις ου
he should have pleased]. And if also anyone should fight, he is not

στεφανούται εἰάν μη νομίμως ἀθλήσῃ 6+ τον
crowned if not lawfully he should fight]. The

κοπιώντα γεωργόν δεῖ πρότον των καρπών
tire by labor farmer must] [before] first the fruits

μεταλαμβάνειν 7+ νόει α λέγω δώη γαρ σοι ο
sharing]. Comprehend what I say! may give for to you the

κύριος σύνεσιν εν πάσι 8+ μνημόνευε Ιησούν
Lord] understanding in all [things] . Remember Jesus

χριστόν εγηγερμένον εκ νεκρών εκ σπέρματος Δαβίδ
Christ being raised from [the] dead! from [the] seed of David,

κατά το ευαγγέλιόν μου 9+ εν ω κακοπαθώ μέχρι
according to my good news, in which I suffer hardship unto

δεσμών ως κακούργος ἀλλ' ο λόγος του θεού ου
bonds as an evildoer; but the word of God is not

δέδεται 10+ διά τούτο πάντα υπομένω διά τους
bound. Because of this all [things] I endure] on account of the

εκλεκτούς ἵνα και αυτοί σωτηρίας τύχωσι της εν
chosen, that also they deliverance should attain], of the one in

χριστώ Ιησού μετά δόξης αιωνίου 11+ πιστός ο
Christ Jesus with glory eternal]. Trustworthy [is] the

<p>וְגַם אִם-נִאָּבַק אִישׁ לֹא יוֹכֵתֵר אִם-לֹא יֵאָבֵק כַּמְשַׁפֵּט׃ וְהָאָפֶר הָעֶבֶד הוּא יֹאכֵל רֵאשׁוֹנָה מִפְּרֵי הָאֲדָמָה׃ וּבֵין בְּאֶשֶׁר-אֲנִי אֹמֵר כִּי הָאֲדוֹן יִתֵּן-לִי חֲכֻמָּה בְּכָל-דִּבָּר׃ וְזָכוֹר תִּזְכֹּר אֵת יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הַנִּעֹזֵר מִן-הַמֵּתִים אֲשֶׁר הוּא מְזַרְעֵ דָּוִד כְּבָשׂוֹרְתִי׃</p>	<p>וְאֲשֶׁר בְּעִבּוּרָהּ אֲנִי נֹשֵׂא רָעוֹת עַד לְמוֹסְרוֹת כְּעֹשֶׂה עוֹל אָבֵל דִּבֶּר הָאֱלֹהִים אֵינְנוּ חָבוּשׁ׃ וְעַל-כֵּן אֶסְבֵּל אֶת-כָּל לְמַעַן הַבְּחִירִים לְמַעַן יִשְׁגּוּ גַם-הַמָּה אֶת-הַתְּשׁוּעָה בְּמִשְׁיחַ יִשׁוּעַ עִם-כְּבוֹד עוֹלָמִים׃ וְאַמֵּת הַדִּבָּר הַזֶּה כִּי אִם-מֵתָנוּ אֲתוּ גַם-אֲתוּ נַחִיָּה׃</p>
---	--

<p>וְגַם אִם-נִאָּבַק אִישׁ לֹא יוֹכֵתֵר אִם-לֹא יֵאָבֵק כַּמְשַׁפֵּט׃ וְהָאָפֶר הָעֶבֶד הוּא יֹאכֵל רֵאשׁוֹנָה מִפְּרֵי הָאֲדָמָה׃ וּבֵין בְּאֶשֶׁר-אֲנִי אֹמֵר כִּי הָאֲדוֹן יִתֵּן-לִי חֲכֻמָּה בְּכָל-דִּבָּר׃ וְזָכוֹר תִּזְכֹּר אֵת יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הַנִּעֹזֵר מִן-הַמֵּתִים אֲשֶׁר הוּא מְזַרְעֵ דָּוִד כְּבָשׂוֹרְתִי׃</p>	<p>וְגַם אִם-נִאָּבַק אִישׁ לֹא יוֹכֵתֵר אִם-לֹא יֵאָבֵק כַּמְשַׁפֵּט׃ וְהָאָפֶר הָעֶבֶד הוּא יֹאכֵל רֵאשׁוֹנָה מִפְּרֵי הָאֲדָמָה׃ וּבֵין בְּאֶשֶׁר-אֲנִי אֹמֵר כִּי הָאֲדוֹן יִתֵּן-לִי חֲכֻמָּה בְּכָל-דִּבָּר׃ וְזָכוֹר תִּזְכֹּר אֵת יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הַנִּעֹזֵר מִן-הַמֵּתִים אֲשֶׁר הוּא מְזַרְעֵ דָּוִד כְּבָשׂוֹרְתִי׃</p>
---	---

λόγος ει γαρ συναπεθάνομεν και συζήσομεν 12+ ει
word, For if we died together, also we shall live together; if
υπομένομεν και συμβασιλεύσομεν ει αρνούμεθα
we endure, also we shall reign together; if we deny,

κακείνος αρνήσεται ημάς 13+ ει απιστούμεν εκείνος
that one also will deny us; if we disbelieve, that one

πιστός μένει αρνήσασθαι εαυτόν ου δύναται 14+
[is] sure to abide; to deny himself he is not able.

ταύτα υπομίμησκε διαμαρτυρόμενος ενώπιον του
These [things] be reminded! testifying before the

κυρίου μη λογομαχείν εις ουδέν χρήσιμον επί
Lord not to argue over words, for no profit unto

καταστροφή των ακουόντων 15+ σπούδασον σεαυτόν
[the] undoing of the ones hearing. Hurry yourself

δόκιμον παραστήσαι τω θεώ εργάτην ανεπαίσχυντον
unadulterated to present] to God! a worker unashamed,

ορθοτομούντα τον λόγον της αληθείας 16+ τας δε
cutting straight the word of truth. And the

βεβήλους κενοφωνίας περιϊστασο επί πλείον γαρ
profane idle talk stand [from] ! unto more for]

προκόψουσιν ασεβείας 17+ και ο λόγος αυτών ως
they will progress in impious deeds, and their word as

γάγγραινα νομήν έξει ων εστιν Υμέναιος και
a gangrenous pasture holds forth; whom is Hymeneus and

+ אִם-נִסְבַּל נַם-נִמְלֵךְ אִתּוֹ וְאִם-נִכְחַשׁ-בּוֹ
נַם-הוּא יִכְחַשׁ-בְּנוֹ:

+ אִם-לֹא נֶאֱמִין הִנֵּה הוּא קִים

בְּאֵמוּנָתוֹ כִּי לֹא יוּכַל לְכַחַשׁ בְּעֵצְמוֹ:

+ וְזֹאת הַזְכֵּר לָהֶם וְהַעֲדָר לְפָנַי

הָאֲדוֹן שֶׁלֹּא לְעֶסֶק בְּתוֹכַחַת מְלִים לֹא

לְהוֹעִיל רַק לְעֹנֵת דְּעַת הַשְּׁמַעִים:

+ הָיָה שְׁקוֹד לְהַתְנַצֵּב נֶאֱמִין לְפָנַי

אֶל-הַיָּם וּכְפֹעַל אֲשֶׁר לֹא-יָבוֹשׁ

הַמְּחַלֵּק עַל-נִכּוֹן דְּבַר הָאֱמֶת:

+ אָבֵל תִּרְחַק מִדְּבַרֵי הַקֵּל

הַפְּסוּלִים כִּי יוֹסִיפוּ הַרְבּוֹת רָשָׁע:

+ וְשִׁיחָתָם כְּרָקֵב הַאֲכָל סָבִיב וּמָהֶם

הַוּמָנִיּוֹס וּפִילִיטוֹס:

+ אִם-נִסְבַּל נַם-נִמְלֵךְ אִתּוֹ וְאִם-נִכְחַשׁ-בּוֹ
נַם-הוּא יִכְחַשׁ-בְּנוֹ:

+ אִם-לֹא נֶאֱמִין הִנֵּה הוּא קִים

בְּאֵמוּנָתוֹ כִּי לֹא יוּכַל לְכַחַשׁ בְּעֵצְמוֹ:

+ וְזֹאת הַזְכֵּר לָהֶם וְהַעֲדָר לְפָנַי

הָאֲדוֹן שֶׁלֹּא לְעֶסֶק בְּתוֹכַחַת מְלִים לֹא

לְהוֹעִיל רַק לְעֹנֵת דְּעַת הַשְּׁמַעִים:

+ אִם-נִסְבַּל נַם-נִמְלֵךְ אִתּוֹ וְאִם-נִכְחַשׁ-בּוֹ
נַם-הוּא יִכְחַשׁ-בְּנוֹ:

+ הָיָה שְׁקוֹד לְהַתְנַצֵּב נֶאֱמִין לְפָנַי

אֶל-הַיָּם וּכְפֹעַל אֲשֶׁר לֹא-יָבוֹשׁ

הַמְּחַלֵּק עַל-נִכּוֹן דְּבַר הָאֱמֶת:

+ אָבֵל תִּרְחַק מִדְּבַרֵי הַקֵּל

הַפְּסוּלִים כִּי יוֹסִיפוּ הַרְבּוֹת רָשָׁע:

+ וְשִׁיחָתָם כְּרָקֵב הַאֲכָל סָבִיב וּמָהֶם

הַוּמָנִיּוֹס וּפִילִיטוֹס:

Φιλητός 18+ οἵτινες περί την ἀλήθειαν ἠστόχησαν
Philetus; who concerning the truth miss the aim,
λέγοντες την ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι και
saying, The resurrection already has taken place; and

ανατρέπουσι την τινων πίστιν 19+ ο μέντοι στερεός
are upsetting the belief of some. However solid
θεμέλιος του θεού ἔστηκεν ἔχων την σφραγίδα ταύτην
[the] foundation of God stands], having this seal,
ἐγνώ κύριος τους ὄντας αὐτοῦ και ἀποστήτω ἀπό
The Lord knows the ones being his, and, Let [abstain from

αδικίας πας ο ονομάζων το ὄνομα χριστοῦ 20+ εν
iniquity every [one] naming the name of Christ! in
μεγάλη δε οικία ουκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσά και
a great But] house not only are there utensils of gold and
αργυρά αλλά και ξύλινα και οστράκινα και α μεν
silver, but also wooden and earthenware, and some

εις τιμήν α δε εις ατιμίαν 21+ εάν ούν τις εκκαθάρη
for honor, but others for dishonor. If then one should have cleared
εαυτόν ἀπό τούτων ἔσται σκεύος εις τιμήν
himself from these, he shall be a utensil for honor,
ηγιασμένον και εύχρηστον τω δεσπότῃ εις παν
having been sanctified and useful to the master, for every

έργον αγαθόν ητοιμασμένον 22+ τας δε νεωτερικας
work good having been prepared]. But the youthful
επιθυμίας φεύγε δίωκε δε δικαιοσύνην πίστιν αγάπην
desires flee from, and pursue righteousness, belief, love,

וְאֲשֶׁר תִּעָוּ מִן־הָאֱמֻנָה בְּאִמְרָם כְּבָר הַיְתִיָּה
תְּחִינֵת הַמִּיתִים וַיִּבְלְבְּלוּ אֱמֻנַת אֲחֵרִים:
וַיִּסּוֹד הָאֱלֹהִים אֵיטָן לֹא יִמוּט
וְזֶה חֹתְמוֹ יָדַע יִהְיֶה אֵת אֲשֶׁר־לוֹ
וְכָל־הַקּוֹרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִסּוֹר מֵעוֹל:
וּבְבֵית גְּדוֹל לֹא־כְלִי כֶסֶף וְזָהָב
בְּלִבְד אֶלְא גַם־שֶׁל־עֵץ וְשֶׁל־חֶרֶשׁ

וּמְהֵם לְכָבוֹד וּמְהֵם לְבִיּוֹן:
וְהִנֵּה אִם־טָהַר אִישׁ אֶת־נַפְשׁוֹ מֵאֲלֵה
יְהִיָּה כְּלִי לְכָבוֹד מְקוֹדֵשׁ וּמוֹעִיל
לְאֲדוֹן מוֹכֵן לְכָל־מַעֲשֵׂה טוֹב:
בְּרַח־לָךְ מִתַּאֲוֹת הַנְּעוּרִים וְרַדְף
צַדִּיק וְאֱמוּנָה וְאֶהְבָּה וְשָׁלוֹם עִם־כָּל
הַקְּרֹאִים אֶל־אֲדֹנָי בְּלִב טָהוֹר:

וְלִי אֶלְעָה שֶׁ עֵזֶר אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
וְנִשְׁמָחָה לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ:
וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
מִלְּפָנֶיךָ, וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

כִּי רָאִה רַחֲמֵיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ:
וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
וְעַל־כֵּן אֲשַׁחֲדֶיךָ לְרַחֲמֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

ειρήνην μετά των επικαλουμένων τον κύριον εκ
 peace with the ones calling upon the Lord out of
 καθαρὰς καρδίας 23+ τας δε μωράς και απαιδευτους
 a clean heart! But the moronish and uninstructed
 ζητήσεις παραιτού ειδώς ότι γεννώσι μάχας 24+
 inquiries ask pardon from! knowing that they engender fights.
 δούλον δε κυρίου ου δει μάχεσθαι ἀλλ' ἥτιον εἶναι
 And a bondman of [the] Lord must not quarrel; but be calm
 προς πάντας διδακτικόν ανεξίκακον 25+ εν πραότητι
 to all, qualified for teaching, enduring evil, in gentleness
 παιδεύοντα τους αντιδιατιθεμένους μηποτέ δω
 correcting the ones being in opposition; lest at any time should give
 αυτοίς ο θεός μετάνοιαν εις επίγνωσιν αληθείας 26+
 to them God] a change of heart to full knowledge of truth;
 και ανανήψωσιν εκ της του διαβόλου παγίδος
 and they should recover from out of the of the devil snare],
 εξωγρημένοι υπ' αυτού εις το εκείνου θέλημα
 having been taken alive by him for that one's will.

3 א

1+ τούτο δε γίνωσκε ότι εν εσχάταις ημέραις
 But this know! that in [the] last days
 ενστήσονται καιροί χαλεποί 2+ έσονται γαρ
 will be present times ill-tempered]; will be for
 οι άνθρωποι φίλαυτοι φιλάργυροι αλαζόνες
 men] fond of themselves, fond of money, ostentatious,

וְתִרְחַק מִן־הַשְּׂאֵלוֹת הַתְּפִלוֹת בְּאֵין
 מוֹסֵר מִדַּעְתָּךְ כִּי־אֵךְ מְרִיבוֹת מוֹלִידוֹת
 הַנֶּהָה:

וְעֶבֶד הָאָדוֹן לֹא יָרִיב אֶךְ
 יְהִי־נֹחַ לְכֹל וּמִבֵּין לְלַמֵּד וְסִבְלָן:
 וּמִיֹּסֵר בַּעֲנֻה אֶת־הַמְּכַחֲשִׁים אוֹלֵי יִתָּן
 הָאֱלֹהִים בְּלִבָּבְכֶם לְשׁוּב וּלְדַעַת הָאֱמֶת:

וַיַּעֲרִיזוּ מִרְשַׁת הַשֶּׁטֶן אֲשֶׁר צָדָם בָּהּ
 לְרָצוֹנוֹ:

וְזֹאת תִּדְרַע כִּי בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים יָבֹאוּ
 עֲתִים קָשׁוֹת:
 כִּי־יִהְיוּ הָאֲנָשִׁים אֹהֲבֵי עֲצָמָם וְאֹהֲבֵי
 בָצַע וּמִתְהַלְלִים וְנִגְאִים וּמְגַדְפִּים וּמְמַרְרִים
 בְּאַבּוֹתָם וּכְפוּיֵי טוֹבָה וְלֹא חֹסִידִים:

וַיִּזְנוּ כְּחֵלֶךְ אֶלְמָךְ יְהוָה וַיִּזְנוּ
 אֲנִי אֶל־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־לְיְהוָה:
 וְחַבְּתִים יֵם וְנִחַן לִי שֵׁנִת לַחֲבֻחַתְּ אֶל־

וְנִמְסָר כְּחֻבֵיךְ לִלְוֵי חֹלְפֵי הַיָּעִי
 אִמְנֵם:

וְנִמְסָר אִינִי לְאֶלְמָךְ וְנִחַחְנֵם
 לְפָנֶיךָ כְּחֻבֵיךְ אֶל־יְהוָה וְלֹא לְאִלֹּהִים:

אֶל־הַיָּבֵהוּ אֶל־הַיָּבֵהוּ עֵינֶיךָ:
 וְנִחַחְנֵם וְנִחַחְנֵם וְנִחַחְנֵם
 וְנִחַחְנֵם וְנִחַחְנֵם לִי חֵנֶם:

וְנִחַחְנֵם וְנִחַחְנֵם וְנִחַחְנֵם
 אֶל־הַיָּבֵהוּ וְנִחַחְנֵם:
 וְנִחַחְנֵם וְנִחַחְנֵם וְנִחַחְנֵם
 וְנִחַחְנֵם וְנִחַחְנֵם וְנִחַחְנֵם
 לְאֶלְמָךְ וְנִחַחְנֵם וְנִחַחְנֵם:

υπερήφανοι βλάσφημοι γονεύσιν απειθείς
 proud, blasphemous, of parents resisting [the] persuasion],
 αχάριστοι ανόσιοι 3+ άστοργοι άσπονδοι διάβολοι
 ungracious, unholy, unaffectionate, hostile, devilish,
 ακρατείς ανήμεροι αφιλάγαθοι 4+ προδόται προπετείς
 immoderate, untamed, disliking good, betrayers, precipitous,
 τετυφωμένοι φιλήδονοι μάλλον η φιλόθεοι 5+ έχοντες
 being deluded, friends of pleasure rather than friends of God; having
 μόρφωσιν ευσεβείας την δε δύναμιν αυτής ηρνημένοι
 [the] appearance of piety, but its power denying].
 και τούτους αποτρέπου 6+ εκ τουτων γαρ εισιν
 Even these turn away from! from out of these For] are
 οι ενδύνοντες εις τας οικίας και αιχμαλωτεύοντες
 the ones entering into the houses, and capturing
 τα γυναικάρια σεσωρευμένα αμαρτίαις αγόμενα
 the vain women heaped with sins, being led
 επιθυμίαις ποικίλαις 7+ πάντοτε μανθάνοντα και
 desires by various], at all times learning, and
 μηδέποτε εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν δυναμένα 8+
 not at any time in full knowledge of [the] truth to come being able].
 ον τρόπον δε Ιαννης και Ιαμβρης αντέστησαν
 in which manner And] Jannes and Jambres opposed
 Μωϋσει ούτω και ούτοι ανθίστανται τη αληθεία
 Moses, so also these oppose the truth;
 άνθρωποι κατεφθαρμένοι τον νουν αδόκιμοι περι
 men being corrupted in the mind, unproved concerning

נְעֻזוֹת טְעוּנוֹת חַטָּאִים וְנִתְעוּת בְּתַאֲוֹת שְׁנוֹת: + חֲסָרֵי אֱהָבָה וּבּוֹגְדִים וּמְלַשְׁיָנִים
 וְזוֹלָלִים וְאֶכְזָרִים וְשֹׁנְאֵי טוֹב: + הַלְמָדוֹת תָּמִיד וּלְעוֹלָם אֵינֶן
 וּמְסָרִים וּפְתוּזִים וְגִבְהֵי רוּחַ: + יְכַלּוֹת לָבוֹא לִידְעֵת הָאֱמֶת:
 וְאֶהְבִּי עֲדָנִים וְלֹא אֶל־הַיִּם: + וְכִמּוֹ יָנִים וַיִּמְבָּרִס אֲשֶׁר־קָמוּ עַל־מֹשֶׁה
 וְאֲשֶׁר דְּמוֹת חֲסִידוֹת לָהֶם: + כֵּן גַּם־אֵלֶּה מִתְקוּמָמִים אֶל־הָאֱמֶת אֲנָשִׁים
 וּמִכְחָשִׁים בְּכַחַהּ וְאַתָּה סוּר מֵאֵלֶּה: + אֲשֶׁר נִשְׁחַתְּהָ דַעְתָּם וּנְלוּזִים בְּאִמּוּנָה:
 וְכִי־מֵהֶם הִמְתַּנְּנָבִים אֶל־הַבְּתִיִּים וְשָׁבִים: +

+ אֲחַל מִזֵּי אֲסַבְּחֶךָ, לִי יֵלֵךְ אֲבִי מִיָּמִין
 מִנִּי, לְיָמֶיךָ א: +
 + מְחַלְלֵי מַעְשֵׂי מִלְכָּה שְׂמֵי אֱלֹהִים וְשֵׁם
 יֵיחִיָּדֶיךָ אֲבֹתָיִךְ שֶׁשָּׂדֵה גֵ' אֱלֹהִים א: +
 + וְגַם־לְשׂוֹן אֲשֶׁר־לְשׂוֹן אֲשֶׁר־לְשׂוֹן
 אֱלֹהִים אֲשֶׁר־לְשׂוֹן אֲשֶׁר־לְשׂוֹן
 וְגַם־לְשׂוֹן אֲשֶׁר־לְשׂוֹן אֲשֶׁר־לְשׂוֹן: +
 + מְחַלְלֵי מִלְכָּה שְׂמֵי אֱלֹהִים וְשֵׁם
 יֵיחִיָּדֶיךָ אֲבֹתָיִךְ שֶׁשָּׂדֵה גֵ' אֱלֹהִים א: +

חֶסֶד גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ
 וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ
 + וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ
 וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ
 + וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ
 וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ
 + וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ
 וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ
 + וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ וְיָדֶיךָ גִּבּוֹר אֲשֶׁר־לְיָדֶיךָ

την πίστιν 9+ ἀλλ' ου προκόψουσιν ἐπὶ πλείον η γαρ
the belief. But they shall not progress unto more; for
ἀνοια αὐτῶν ἐκδηλὸς ἔσται πᾶσιν ὡς και η ἐκείνων
their thoughtlessness will be evident to all, as also their's

εγένετο 10+ συ δε παρηκολούθηκάς μου τη διδασκαλία
was. But you have closely followed my instruction
τη αγωγή τη προθέσει τη πίστει τη μακροθυμία
in the conduct, in the intention, in the belief, in the long-suffering,

τη αγάπη τη υπομονή 11+ τοις διωγμοίς τοις
in the love, in the endurance, in the persecutions, in the
παθήμασιν οἷά μοι ἐγένετο ἐν Αντιοχείᾳ ἐν Ικονίῳ
sufferings, such as happened to me in Antioch, in Iconium,
ἐν Λύστροις οἷους διωγμούς ὑπήνεγκα και εκ
in Lystra-- of such persecutions I endured. And from out of

πάντων με ἐρρύσατο ο κύριος 12+ και πάντες δε οι
all rescued me the Lord]. even all But] the ones
θέλοντες ευσεβῶς ζην ἐν χριστῷ Ἰησοῦ
wanting piously to live] in Christ Jesus

διωχθήσονται 13+ πονηροί δε ἄνθρωποι και γόητες
shall be persecuted. But wicked men and impostors
προκόψουσιν ἐπὶ το χεῖρον πλανῶντες και
shall progress unto the worse, misleading, and

πλανώμενοι 14+ συ δε μένε ἐν οἷς ἔμαθες και
being misled. But you abide in [the things] which you learned, and

+ אָבֶל לֹא־יוֹסִיפוּ לְהַצְלִיחַ
כִּי שְׁנֵעוֹנִים יִגְלֶה לְכֹל כְּאֲשֶׁר
קָרָה גַם־אֶת־הָאֲנָשִׁים הָהֵם:
+ וְאֵתָה הַלְכַת אַחֲרַי בְּהוֹרָאָה
וּבִהֲנִיחָה וּבְרָצוֹן וּבְאִמוּנָה וּבְאֶרֶץ
הָרוּחַ וּבְאֵהָבָה וּבִסְבִּלְנוּת:
+ וּבְרִדְיֹפּוֹת וּבְעֵנוּיִם אֲשֶׁר מִצְאוּנִי
בְּאֲנָטוֹכִיָּא וּבְאִיקִנְיוֹן וּבְלוֹסְטְרָא כְּמָה

רְדִיפּוֹת סְבִלְתִּי וּמְכוּלָן הַצִּילְנִי הָאָדוֹן:
+ וְכֹל־הַחֲפָצִים בְּחִסְדוֹת וּלְחִיּוֹת
בְּמִשִׁיחַ יִשׁוּעַ הַמָּה יִרְדְּפוּ:
+ וְאֲנָשִׁים רָעִים וְקִסְמִים יוֹסִיפוּ
סָרָה לְהִיּוֹת מִתְעִים וְנִתְעִים:
+ אָבֶל אֵתָה עֲמַד בְּאֲשֶׁר לְמִדָּת
וּבְאֲשֶׁר הִפְקֵד אֶתְךָ כִּי יוֹדַע אֵתָה
מִי־הוּא אֲשֶׁר לְמִדָּת מִמֶּנּוּ:

+ אֲלֵלֵה לֵל תִּשְׁמַע לְעוֹלָמְךָ
עַל־עוֹלָמְךָ לְעוֹלָמְךָ מֵ, לְחַלְלֵה
אֲבִיךָ וְאֵת גּוֹלָה אֲדוֹלָחָה:
+ אֲבִיךָ וְאֵת אֲדוֹלָחָה גּוֹלָה וְאֵת גּוֹלָה וְאֵת
אֲדוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָה מֵעוֹלָמְךָ, אֲדוֹלָחָה וְאֵת
וְאֵת גּוֹלָה וְאֵת גּוֹלָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה:
+ אֲדוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה, אֲדוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה
אֲדוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה

אֲדוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה
וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה:
+ אֲדוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה
אֲדוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה:
+ אֲדוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה
אֲדוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה:
+ אֲדוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה
אֲדוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה וְאֵת גּוֹלָחָה:

επιστώθης εἰδὼς παρά τίνος ἔμαθες 15+ και ὅτι ἀπὸ
 were trustworthy! knowing from whom you learned. And that from
 βρέφους τα ἱερά γράμματα οἶδας τα δυνάμενά
 a babe the consecrated writings you knew], the ones being able
 σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν
 to make you wise unto deliverance, through belief, of the one in
 χριστῷ Ἰησοῦ 16+ πάντα γραφή θεόπνευστος και
 Christ Jesus. Every scripture [is] God inspired, and
 ωφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν πρὸς ἔλεγχον πρὸς
 beneficial for teaching, for reproof, for
 ἐπανόρθωσιν πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ 17+
 correction, for instruction-- the one in righteousness;
 ἵνα ἄρτιος ἦ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος πρὸς παν
 that complete should be the of God man] for every
 ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητισμένος
 work good accomplishing].

47

1+ διαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ και
 testify then I] in the presence of God and
 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν
 the Lord Jesus Christ, of the one being about to judge
 ζῶντας και νεκρούς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ και
 [the] living and [the] dead, according to his grandeur and
 τὴν βασιλείαν αὐτοῦ 2+ κήρυξον τὸν λόγον ἐπίστηθι
 his kingdom. Proclaim the word! Attend

תָּמִים וּמוֹכֵן לְכָל־מַעֲשֵׂה טוֹב:
 + וּמִנְעוּרֵיךָ יָדַעְתָּ אֶת־כְּתָבִי
 הַקָּדֵשׁ הַיְכָלִים לְהַחֲכִימָךָ לְיִשׁוּעָה
 עַל־יָדַי הָאֲמוּנָה בְּמַשִּׁיחַ יֵשׁוּעַ:
 + כִּי כָל־הַכְּתוּב נִכְתָּב בְּרוּחַ
 אֱלֹהִים וּמוֹעִיל לְהוֹרֹת וּלְהוֹכִיחַ
 וּלְיִשָּׁר וּלְהַדְרִיךְ בְּמַעֲגָלֵי צָדֵק:
 + לְמַעַן אֲשֶׁר־יִהְיֶה אִישׁ הָאֱלֹהִים

תָּמִים וּמוֹכֵן לְכָל־מַעֲשֵׂה טוֹב:
 + וְעַתָּה הַנְּנִי מַעֲיֵד בְּךָ נֶגֶד הָאֱלֹהִים וְנֶגֶד
 אֲדֹנָיֵנו יֵשׁוּעַ הַמַּשִּׁיחַ הַבָּא לְשַׁפֵּט אֶת־הַחַיִּים
 וְאֶת־הַמֵּתִים בְּהוֹפְעָתוֹ וּבִמְלֻכּוֹתָו:
 + הַכְרִז אֶת־הַדְּבָר וְהִתְמַד
 בְּעַתּוֹ וְשִׁלָּא בְּעַתּוֹ הוֹכַח וְנֶעַר
 וְהִזְהַר בְּכָל־אֲרֶךְ־רוּחַ וְהוֹרָאָה:

+ וְהָיָה לְאֵלֹהֵי אֱמֶת וְלִי מִנְעָה לְעַלְמַי
 אֵלֹהֵי וְשִׁבְעִים וְשִׁבְעִים וְשִׁבְעִים לְעַלְמַי
 בְּמִשְׁכָּנֵי אֱמֶת וְשִׁבְעִים: 10
 + חַל חַל אֱלֹהֵי אֱמֶת וְשִׁבְעִים
 וְשִׁבְעִים אֵלֹהֵי אֱמֶת וְשִׁבְעִים
 אֵלֹהֵי אֱמֶת וְשִׁבְעִים אֵלֹהֵי אֱמֶת:
 + וְהָיָה לְאֵלֹהֵי אֱמֶת וְשִׁבְעִים
 חַל חַל אֱלֹהֵי אֱמֶת וְשִׁבְעִים:

ευκαίρως ακαίρως ἔλεγξον επιτίμησον παρακάλεσον
 opportunely [and] inopportunately! Reprove! Reproach! Comfort

εν πάση μακροθυμία και διδαχή 3+ ἔσται γαρ καιρός
 in all long-suffering and teaching! For there will be a time

ότε της υγιαινούσης διδασκαλίας ουκ ανέξονται
 when healthy teaching they will not endure],

αλλά κατά τας επιθυμίας τας ιδίας εαυτοίς
 but according to desires their own to themselves

επισωρεύσουσι διδασκάλους κνηθόμενοι την ακοήν 4+
 they will accumulate] teachers tickling the hearing.

και από μεν της αληθείας την ακοήν
 And from indeed the truth, the one hearing,

αποστρέψουσιν επί δε τους μύθους εκτραπήσονται 5+
 they shall turn away, unto And the fables they shall be turned aside].

συ δε νήφε εν πάσι κακοπάθησον έργον ποιήσον
 But you be sober in all [things]! Suffer hardships! [[the] work Do]

ευαγγελιστού την διακονίαν σου πληροφορήσον 6+
 of an evangelist! Of your service have full assurance!

εγώ γαρ ήδη σπένδομαι και ο καιρός της εμής
 For I already am offered as a libation, and the time of my

αναλύσεως εφέστηκε 7+ τον αγώνα τον καλόν
 separation stands by. The struggle good]

ηγώνισμαι τον δρόμον τετέλεκα την πίστιν τετήρηκα
 I have struggled; the race I have finished; the belief I have kept.

8+ λοιπόν απόκειται μοι ο της δικαιοσύνης
 Remaining reserved for me [is] the of righteousness

+ כִּי-בּוֹא תְּבֹא הָעֵת אֲשֶׁר לֹא-יָכִילוּ
 אֶת-הַלְקַח הַבְּרִיא כִּי אִם-כְּאֵת נִפְשָׁם
 יֵאָסְפוּ לָהֶם מוֹרִים לְשַׁעֲשׂוּעֵי אֲזַנִּים:
 + וַיִּטּוּ אֲזַנֵּיהֶם מִן-הָאֵמֶת וַיִּפְּנוּ
 אֶל-הַהֲנָדוֹת:
 + אָבֵל אַתָּה הָיָה עַר בְּכֹל סֶבֶל הַרְעוֹת
 וַעֲשֵׂה מִלְּאֵכֶת הַמִּבְשָׁר וּמִלְּאֵ אֶת-שְׂרוּתָךְ:

+ כִּי עֵתָה זֶה אֹסֶף נֶסֶף וְעֵת פְּטִירְתִּי
 הַנִּיעָה:
 + הַמִּלְחָמָה הַטּוֹבָה נִלְחַמְתִּי אֶת-הַמְרוֹצָה
 הַשְּׁלֵמִתִּי אֶת-הָאֵמוּנָה נִצַּרְתִּי:
 + וּמֵעַתָּה שָׁמוֹר לִי כְּתֵר הַצְּדָקָה אֲשֶׁר
 בְּיָוִם הַהוּא וַתֵּן לִי הָאֱדוֹן הַשֹּׁפֵט הַצְּדִיק
 וְלֹא-לִי לְבַדִּי כִּי-לְכֹל-אֱהָבֵי הוֹפְעֵתוֹ:

+ וְנִסְאָ אֲנִי אֲנִי וְלֵאמֹר
 שְׁלֵמָה לִּי נִעְלַמְתִּי אֲלֵךְ אֲנִי
 וְיֵאָסְפוּ לָהֶם מוֹרִים לְשַׁעֲשׂוּעֵי אֲזַנִּים:
 + וַיִּטּוּ אֲזַנֵּיהֶם מִן-הָאֵמֶת וַיִּפְּנוּ
 אֶל-הַהֲנָדוֹת:
 + אָבֵל אַתָּה הָיָה עַר בְּכֹל סֶבֶל הַרְעוֹת
 וַעֲשֵׂה מִלְּאֵכֶת הַמִּבְשָׁר וּמִלְּאֵ אֶת-שְׂרוּתָךְ:
 עֲלֵךְ:

+ וְנִסְאָ אֲנִי אֲנִי וְלֵאמֹר
 שְׁלֵמָה לִּי נִעְלַמְתִּי אֲלֵךְ אֲנִי
 וְיֵאָסְפוּ לָהֶם מוֹרִים לְשַׁעֲשׂוּעֵי אֲזַנִּים:
 + וַיִּטּוּ אֲזַנֵּיהֶם מִן-הָאֵמֶת וַיִּפְּנוּ
 אֶל-הַהֲנָדוֹת:
 + אָבֵל אַתָּה הָיָה עַר בְּכֹל סֶבֶל הַרְעוֹת
 וַעֲשֵׂה מִלְּאֵכֶת הַמִּבְשָׁר וּמִלְּאֵ אֶת-שְׂרוּתָךְ:
 עֲלֵךְ:

στέφανος ον αποδώσει μοι ο κύριος εν εκείνη
 crown], which will recompense to me the Lord in that
 τη ημέρα ο δίκαιος κριτής ου μόνον δε εμοί αλλά
 day the righteous judge]; not only and] to me, but
 και πάσι τοις ηγαπηκόσι την επιφάνειαν αυτού 9 +
 also to all the ones loving his grandeur.

σπούδασον ελθείν προς με ταχέως 10 + Δημάς γαρ
 Hurry to come to me quickly! for Demas
 με εγκατέλιπεν αγαπήσας τον νυν αιώνα και
 abandoned me, having loved the present eon, and
 επορεύθη εις Θεσσαλονίκην Κρήσκης εις Γαλατίαν
 is gone to Thessalonica; Crescens to Galatia,

Τίτος εις Δαλματίαν 11 + Λουκάς εστί μόνος μετ'
 Titus to Dalmatia. Luke is alone with
 εμού Μάρκον αναλαβών άγε μετά σεαυτού
 me. Having taken up Mark, bring [him] with yourself,

έστι γαρ μοι εύχρηστος εις διακονίαν 12 + Τυχικόν δε
 for he is useful to me in service! And Tychicus

απέστειλα εις Εφεσον 13 + τον φελόνην ον απέλιπον
 I sent to Ephesus. The hooded cloak which I left
 εν Τρωάδι παρά Κάρπω ερχόμενος φέρε και τα
 in Troas with Carpus, [when] coming bring, and the

βιβλία μάλιστα τας μεμβράνας 14 + Αλέξανδρος ο
 scrolls, especially the parchments! Alexander the
 χαλκεύς πολλά μοι κακά ενεδείξατο αποδώη αυτώ
 brazier many against me bad [things] demonstrated]; may [render to him

ο κύριος κατά τα έργα αυτού 15 + ον και συ
 the Lord] according to his works-- [the] one whom you also

+ חוֹשֶׁה לְבוֹא אֵלַי בְּמַהֲרָה :
 + כִּי־דִימָס עֲזוּבֵנִי בְּאַהֲבָתוֹ אֶת־הָעוֹלָם
 הַזֶּה וַיִּלְךְ־לוֹ לְתַסְלוֹנִיקָי וְקָרִיסְקוֹס
 הָלַךְ לְגִלְטָיָה וְשִׁיטוֹס לְדָלְמַטָּיָה :
 + וְלוֹקָס הוּא לְבָדוֹ עֲמָדֵי קַח אֶת־מַרְקוֹס
 וְהִבִּיאֵהוּ אִתְּךָ כִּי יוֹעִיל־לִי לְמַאֲד לְעִבּוּדָה :
 + אֶת־טוֹכִיקוֹס שְׁלַחְתִּי לְאַפְסוֹס :

+ אֶת־הַמְּטַפַּחַת שֶׁהִנַּחְתִּי בְּטְרוּאָס
 אֶצֶל קָרְפוֹס הִבִּיאֵהוּ אִתְּךָ בְּבוֹאֶךָ וְאֶת־
 אֶת־הַסְּפָרִים וְעַל־כּוֹלָם אֶת־כְּתָבֵי הַקְּלָף :
 + אֲלֶכְסַנְדְּרוֹס חָרַשׁ הַנִּחַשֶׁת עָשָׂה לִי
 רְעוֹת רַבּוֹת יִשְׁלֶם־לוֹ יְהוָה כְּמַעֲשָׂיו :
 + וְגַם־אֶתֶּה הַשְּׂמֹרֶת־לְךָ מִמֶּנּוּ כִּי־מָרָה
 אֶת־דְּבָרֵינוּ :
 + וְגַם גַּלְתָּס וְגַם גַּלְתָּס לְיָהוָה וְגַם
 לְיָהוָה מִכָּל אֲשֶׁר אֵלֶיךָ וְגַם לְיָהוָה
 וְגַם לְיָהוָה מִכָּל אֲשֶׁר אֵלֶיךָ :
 + אֲלֶכְסַנְדְּרוֹס מִנִּינָה כְּעֵשֶׂה אֶת־הַשְּׂמֹרֶת
 שֶׁנִּחַשְׁתָּ עָשָׂה לִי רְעוֹת רַבּוֹת
 יִשְׁלֶם לְיָהוָה כְּמַעֲשָׂיו :
 + וְגַם אֶתֶּה הַשְּׂמֹרֶת־לְךָ מִמֶּנּוּ כִּי־מָרָה
 אֶת־דְּבָרֵינוּ :

φυλάσσου λίαν γὰρ ἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις
watch [out for] ! for exceedingly he has opposed our words.

16+ ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία οὐδεὶς
In my first defense no one

μοι συμπαραγένετο ἀλλὰ πάντες με εγκατέλιπον μὴ
came together with me, but all abandoned me. not

αὐτοῖς λογισθεῖη 17+ ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ
against them May it be imputed]. But the Lord stood by me, and

ἐνεδυνάμωσέ με ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα
empowered me, that through me the proclamation

πληροφορηθῆ καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη καὶ
should be fully assured, and should hear all the nations]. And

ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος 18+ καὶ ρύσεται με ὁ
I was rescued from [the] mouth of [the] lion. And shall rescue me the

κύριος ἀπὸ παντός ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς
Lord] from every work evil], and shall preserve [me] for

τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουρανίον ὡς ἡ δόξα
kingdom his heavenly]; to whom [be] the glory

εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν 19+ ἀσπάσαι
into the eons of the eons. Amen. Greet

Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Οἰνησιφόρου οἶκον 20+
Prisca and Aquila, and the house of Onesiphorus!

Ἐραστός ἐμείνεν ἐν Κορίνθῳ Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον
Erastus stayed in Corinth, but Trophimus I left

ἐν Μιλήτῳ ἀσθενούντα 21+ σπούδασον πρὸ χειμῶνος
in Miletus sick. Hurry before winter

+ בְּהַצְטַדְקִי בְּרֵאשׁוֹנָה לֹא־הָיָה אִישׁ
לְעֹזְרֵנִי כִּי־כֹלֵם עֲזָבוּנִי אֶל־תַּחֲשֹׁב לָהֶם
לְעֹזֵן:

+ וְאֲדֹנָי הוּא עֹזְרֵנִי וְחֹזְקֵנִי לְמַעַן
תּוֹשֵׁלֵם עַל־יַדֵּי הַבְּשׂוּרָה וְיִשְׁמְעוּהָ
כָּל־הַגּוֹיִם וְאֲנִצֵּל מִפִּי אֲרִיָּה:

+ וְיִצְיִלֵנִי אֲדֹנָי מִכָּל־מַעֲשֵׂה רָע
וְיִזְשִׁיעֵנִי לְמַלְכוּתוֹ בְּשָׁמַיִם לוֹ

הַכְּבוֹד לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים אָמֵן:
+ שְׁאַל לְשָׁלוֹם פְּרִי־סָקָה וְעַקִּילֵם וּבֵית
אֲנִיסִיפֹרוֹס:

+ אֲרֶסְטוֹס נִשְׂאָר בְּקוֹרִנְתוֹס
וְאֶת־טְרוֹפִימוֹס הִנַּחְתִּי בְּמִילִיטוֹס כִּי חָלָה
הוּא:

+ חוֹשֶׁה לְבוֹא לְפָנַי הַסֵּתִיו אֲבוּלוֹס
וּפּוֹדִים וְלִינוֹס וּקְלוּדִיָּה וְהָאֲחִים כּוֹלֵם
שְׁאַלִים לְשָׁלוֹמָךְ:

לְהַטֵּל כְּלֵב:
+ בְּחַפְזָם בְּיוֹמָם פִּי־נִחַם לִי אֵם אֶם חַט
אֶל־כָּל־כְּלֵמָה עֲבָחָם לִי וְהִשְׁעָה לְמִי:
אֵם:

+ וְאֵם, וְאֵם מִן־לִי הַשְּׁלֵמָה וְכִי בְּיוֹמָם אֵם
וְהִשְׁעָה לְמִי הַשְּׁלֵמָה חֲבָחָה לְמִי:
וְאֵם אֵם מִן־לִי הַשְּׁלֵמָה וְכִי בְּיוֹמָם אֵם
וְהִשְׁעָה לְמִי הַשְּׁלֵמָה חֲבָחָה לְמִי:

הַנְּסִיב בְּחַלְשֵׁי־אֵם וְשִׁבְחָה וְלִי
עֲבָחָה לְחַלְשֵׁי־אֵם חֲבָחָה לְמִי:
+ מִן־עַלְמָה לְפִי־שִׁבְחָה לְמִי הַשְּׁלֵמָה וְכִי
בְּיוֹמָם אֵם:

+ אֵם אֵם מִן־לִי הַשְּׁלֵמָה וְכִי בְּיוֹמָם אֵם
וְהִשְׁעָה לְמִי הַשְּׁלֵמָה חֲבָחָה לְמִי:
+ וְהִשְׁעָה לְמִי הַשְּׁלֵמָה חֲבָחָה לְמִי:

ελθεῖν ἀσπάζεται σε Εὐβουλος και Πούδης και
to come! greets you Eubulus], and Pudens, and

Λίνος και Κλαυδία και οι αδελφοί πάντες 22+ Ο
Linus, and Claudia, and the brethren all]. The

κύριος Ἰησοῦς χριστός μετὰ του πνεύματός σου
Lord Jesus Christ [be] with your spirit.

η χάρις μεθ' υμῶν ἀμήν
Favor [be] with you. Amen.

הַחֶסֶד עִמָּכֶם אָמֵן: + אֲדַנִּינוּ יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ יְהִי עִם־רוּחְךָ

εἰς τὴν χάριν καὶ τὴν ἐλεησίνην τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστοῦ μετὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος σου. ἀμήν
+ אֲדַנִּינוּ יְשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ יְהִי עִם־רוּחְךָ

1 8

1+ Παύλος δούλος θεού απόστολος δε Ιησού χριστού
 Paul, a bondman of God, and apostle of Jesus Christ,
 κατά πίστιν εκλεκτών θεού και επίγνωσιν αληθείας
 for belief of [the] chosen of God, and full knowledge of truth,
 της κατ' ευσέβειαν **2+** επ' ελπίδι ζωής αιωνίου
 of the one according to piety; unto [the] hope of life eternal,
 ην επηγγείλατο ο αψευδής θεός προ χρόνων
 which promised the incapable of falsehood God] before times
 αιωνίων **3+** εφάνερωσε δε καιροίς ιδίοις
 eternal, but manifested times in his own] --
 τον λόγον αυτού εν κηρύγματι ο επιστεύθην εγώ
 his word by proclamation, which I was entrusted with
 κατ' επιταγήν του σωτήρος ημών θεού **4+** Τίτω
 according to command our deliverer of God]. To Titus
 γνησίω τέκνω κατά κοινήν πίστιν χάρις έλεος
 genuine child according to [our] common belief. Favor, mercy,
 ειρήνη από θεού πατρός και κυρίου Ιησού χριστού
 peace from God [the] father, and of [the] Lord Jesus Christ
 του σωτήρος ημών **5+** τούτου χάριν κατέλιπόν σε
 our deliverer. For this favor I left you
 εν Κρήτη ίνα τα λείποντα επιδιορθώση και
 in Crete, that the [things] missing you should correct, and
 καταστήσης κατά πόλιν πρεσβυτέρους ως εγώ σοι
 should place in every city elders, as I

מושיענו:

+ פולוס עבד אלהים ושליח ישוע
 המשיח לפי אמונת בחירי אלהים
 ודעת האמת אשר לחסידות:
 + עלי-תקנת חני עולם אשר לפני ימות
 עולם הבטיח האל אשר לא יכזב:
 + וגלה את-דברו במועדו על-ידי
 הקריאה המופקדה בנדי במצות האלהים

+ אלו-טיטוס בני האמת באמונה אחת
 חסד ורחמים ושלוה מאת האלהים
 אבינו ואדנינו ישוע המשיח מושיענו:
 + בעבור זאת הנחתיך בקריטי בעבור
 אשר תשלים את-החסד ותמנה זקנים
 בכל-עיר ועיר כאשר צויתיך:

+ פולוס עבד אלהים ושליח ישוע
 המשיח לפי אמונת בחירי אלהים
 ודעת האמת אשר לחסידות:
 + עלי-תקנת חני עולם אשר לפני ימות
 עולם הבטיח האל אשר לא יכזב:
 + וגלה את-דברו במועדו על-ידי
 הקריאה המופקדה בנדי במצות האלהים

+ אלו-טיטוס בני האמת באמונה אחת
 חסד ורחמים ושלוה מאת האלהים
 אבינו ואדנינו ישוע המשיח מושיענו:
 + בעבור זאת הנחתיך בקריטי בעבור
 אשר תשלים את-החסד ותמנה זקנים
 בכל-עיר ועיר כאשר צויתיך:

διεταξάμην 6+ ει τις εστιν ανέγκλητος μίας

set in order for you to do. If anyone is without reproach, of one

γυναικός ανήρ τέκνα έχων πιστά μη εν κατηγορία

wife husband], children having trustworthy], not with a charge

ασωτίας η ανυπότακτα 7+ δει γαρ τον

of carnality, or unsubmitiveness. For it is necessary the

επίσκοπον ανέγκλητον είναι ως θεού

overseer to be without reproach, as God's

οικονόμον μη αυθάδη μη οργίλον μη

manager; not self-willed, not prone to anger, not

πάροινον μη πλήκτην μη αισχροκερδή 8+ αλλά

intemperate in the use of wine, not a brawler, not profiting through vice; but

φιλόξενον φιλάγαθον σώφρονα δίκαιον όσιον

hospitable, friend of good men, discreet, just, sacred,

εγκρατή 9+ αντεχόμενον του κατά την διδαχήν

self-controlled, holding to according to the teaching

πιστού λόγου ίνα δυνατός η και παρακαλείν

[the] trustworthy word], that he might be able both to encourage

εν τη διδασκαλία τη υγιαινούση και τους

in the teaching sound], and the ones

αντιλέγοντας ελέγχειν 10+ εισί γαρ πολλοί

disputing to reprove]. For there are many

ανυπότακτοι και ματαιολόγοι και φρεναπάται

unsubmitive and vain talkers and mind-deceivers,

אם-ימצא איש תם ובעל-אשה אַחַת
 ויש-לוּ בָּנִים מֵאֲמִינִים וְאֵין עֲלֵיהֶם
 טַעֲנַת פְּרִיצוֹת וְאֵינָם סוֹכְרִים:
 כִּי-הַגִּמּוֹן הָעֵדָה צָרִיף לַהֲיוֹת
 אִישׁ תָּם כֹּסֵךְ לַאֱלֹהִים לֹא עֹמֵד
 עַל-דַּעְתּוֹ וְלֹא רַגְזָן וְלֹא אֹהֵב יַיִן
 וְלֹא-בֹעַל אֶגְרֹף וְלֹא בֹצֵעַ בְּצֵעַ רָע:

כִּי אִם-יְהִי מִכֵּנִיס אֲרָחִים וְאֹהֵב טוֹב
 וְצַנּוּעַ וְצַדִּיק וְקָדוֹשׁ וְכֹבֵשׁ אֶת-יָצְרוֹ:
 וּמִחֲזִיק בְּדַבָּר הַנְּאֻמָּן כִּפִּי תְהוֹרָאָה
 לְמַעַן יִהְיֶה-בּוֹ כַחַּ לְתִהְיֶה רַב בְּלִקַח
 הַבְּרִיא וּלְהוֹכִיחַ אֶת-הַמְּרִיבִים:
 כִּי-יֵשׁ תְּרִבָּה מְרִדִים דְּבָרֵי הַבָּל
 וּמִתְעֵי נֶפֶשׁ וְרוּבָם מִן-הַנְּמוּלִים:

אִלְּנָא וְהִלְךְ וְיֵעָן וְשֹׁמֵר אֲסוֹרָא
 בְּחַל וְיֵשׁוּ אֲחֵיהֶם אֲחֵיהֶם לְ
 בְּנֵיהֶם מִמִּשְׁחָתָא וְהִלְךְ כִּי שֵׁם אִלְּ
 אֲחֵיהֶם אֲסוֹרָא וְהִלְךְ בְּחֵשֶׁב אֲחֵיהֶם:
 כִּי שֵׁם אֲסוֹרָא וְיֵעָן וְיֵעָן וְהִלְךְ
 אֲחֵיהֶם וְיֵעָן אֲחֵיהֶם אֲחֵיהֶם לְ
 בְּחֵשֶׁב נֶפֶשׁ אֲסוֹרָא וְשֵׁם אֲחֵיהֶם אֲסוֹרָא
 חַיִּי לְ אֲסוֹרָא אֲסוֹרָא וְיֵעָן וְיֵעָן:
 לְחַבְּרָא אֲסוֹרָא וְיֵעָן וְיֵעָן אֲסוֹרָא:

אִלְּנָא וְשֹׁמֵר אֲסוֹרָא וְיֵעָן וְיֵעָן
 וְחָבֵשׁ אֲסוֹרָא וְחָבֵשׁ אֲסוֹרָא וְחָבֵשׁ
 נֶפֶשׁ אֲסוֹרָא וְיֵעָן וְיֵעָן וְיֵעָן:
 וְחָבֵשׁ לְ אֲסוֹרָא וְחָבֵשׁ אֲסוֹרָא וְחָבֵשׁ
 אֲסוֹרָא וְיֵעָן וְיֵעָן וְיֵעָן:
 אֲסוֹרָא וְיֵעָן וְיֵעָן וְיֵעָן וְיֵעָן
 וְיֵעָן וְיֵעָן וְיֵעָן וְיֵעָן וְיֵעָן:
 וְיֵעָן וְיֵעָן וְיֵעָן וְיֵעָן וְיֵעָן:

μάλιστα οἱ **ἐκ** περιτομῆς **11 +** οὓς **δεῖ**
 especially the ones of [the] circumcision, whom it is necessary
ἐπιστομίζειν οἵτινες **ὅλους** οἴκους **ανατρέπουσι**
 to muzzle, who entire houses upset],
διδάσκοντες **ἀ** **μη** **δεῖ** **αἰσχροῦ** κέρδους **χάριν** **12 +**
 teaching what they must not, of shameful gain for favor].
εἶπέ **τις** **ἐξ** αὐτῶν **ἴδιος** αὐτῶν **προφήτης**
 [There] said a certain one of them, of their own a prophet],
Κρήτες **αἰ** **ψεύσται** **κακά** **θηρία** **γαστέρες** **αργαί**
 Cretans continually [are] liars, evil wild beasts, bellies idle].
13 + **ἡ** μαρτυρία **αὕτη** **ἐστίν** **ἀληθῆς** **δί** **ἣν** **αἴτιαν**
 This testimony is true; for which reason
ἔλεγχε αὐτούς **αποτόμως** **ἵνα** **υγιαίνωσιν** **ἐν** **τῇ** **πίστει**
 reprove them severely! that they should be sound in the belief,
14 + **μη** **προσέχοντες** **Ἰουδαϊκοῖς** **μύθοις** **καὶ** **ἐντολαῖς**
 not giving heed to Jewish fables, and commandments
ἀνθρώπων **ἀποστρεφομένων** **τὴν** **ἀλήθειαν** **15 +** **πάντα**
 of men, turning away from the truth. All [things]
μεν **καθάρᾳ** **τοῖς** **καθαροῖς** **τοῖς** **δε** **μεμιαμμένοις** **καὶ**
 indeed [are] pure to the pure; but to the ones being defiled and
ἀπίστοις **οὐδέν** **καθαρόν** **ἀλλά** **μεμίστανται** **αὐτῶν** **καὶ**
 unbelieving nothing [is] pure; but are defiled even their
ὁ **νοῦς** **καὶ** **ἡ** **συνείδησις** **16 +** **θεόν** **ὁμολογοῦσιν** **εἰδέναι**
 mind and conscience]. God they acknowledge to know,

+ וְלֹא יְשִׁימוּ לֵב אֶל־הַנְּדוּת הַיְהוּדִים
 וְאֶל־מִצּוֹת הַיְּאֲנָשִׁים הַסָּרִים מִן־הָאֱמֻנָה:
 + תְּכַל טָהוֹר לְטָהוֹרִים אֲבָל
 לְנִטְמָאִים וְלַחֲסָרֵי אֲמוּנָה אִין־דְּדַבֵּר
 טָהוֹר כִּי נִטְמָאָה דְעֵתָם וְרוּחָם:
 + אֲמָרִים הַמָּה יִדְעֵנוּ אֶת־הָאֱלֹהִים
 וּבְמַעֲשֵׂיהֶם כּוֹפְרִים בּוֹ כִּי מִתְעַבִּים וּמְמָרִים
 הֵם וְלֹא־יִצְלָחוּ לְכָל־מַעֲשֵׂה טוֹב:

+ וְלֹא לְחַפְזָהּ פְּסָחָהּ
 כֹּלֵהּ לְיַי שְׂחֵתָהּ אֲחֵלְתָהּ מִחֲלָפִי
 מְדַבֵּר וְלֹא הִלֵּל נִשְׁחָזַק לְפָנָי:
 + אֲנִי אֵיזָה אֵיזָה חֲסֵהּ נִשְׁחָזַק יְהִלְתָּהּ
 וְנִשְׁחָזַק מִן־חֵלְתָהּ בְּחֵלְתָהּ אֲנִי
 נִשְׁחָזַק אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ
 + אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ
 אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ
 אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ
 אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ אֲנִי חֲסֵהּ

τοὺς δε ἔργοις ἀρνοῦνται βδελυκτοὶ ὄντες καὶ
 but in the works they deny, being abominable and
 ἀπειθεῖς καὶ πρὸς παν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι
 resisting persuasion, and to every work good rejected].

2 ב

1+ **συ δε** **λάλει** **α** **πρέπει** **τη** **υγαινούση** **διδασκαλία** 2+
 But you speak what is becoming for sound instruction.
πρεσβύτας **νηφαλίους** **εἶναι** **σεμνούς** **σώφρονας**
 Old men are to be sober, serious, discreet,
υγαιίνοντας **τη** **πίστει** **τη** **αγάπη** **τη** **υπομονή** 3+
 being sound in the belief, in the love, in the endurance.
πρεσβύτιδας **ωσαύτως** **εν** **καταστήματι** **ιεροπρεπείς** **μη**
 Old women likewise with character a consecrated], not
διαβόλους **μη** **οίνω** **πολλῶ** **δεδουλωμένας**
 slanderers, not wine to much being enslaved],
καλοδιδασκάλους 4+ **ίνα** **σωφρονίζωσι** **τας** **νέας**
 teachers of virtue. That are to be of a sound mind the young women],
φιλάνδρους **εἶναι** **φιλοτέκνους** 5+ **σώφρονας** **αγνάς**
 to be ones loving their husbands, ones fond of children, discreet, pure,
οικουρούς **αγαθὰς** **υποτασσομένας** **τοὺς** **ιδίους**
 housekeepers, good, ones being submitted to their own
ανδράσιν **ίνα** **μη** **ο** **λόγος** **του** **θεοῦ** **βλασφημηῆται** 6+
 husbands, that not the word of God should] be blasphemed.

+
 וְאֵתָּה דְבַר אֶת־הַנְּאֻמָּה לְלִקְחַת הַבְּרִיאָה :
 + הַזְּקֵנִים יִהְיוּ מְשֻׁלָּים בְּרוּחָם וּמְכֻבָּדִים
 וְצַנוּעִים וּבְרִיאִים בְּאַמוּנָהּ וּבְאַהֲבָהּ
 וּבִסְבִּלְנוּת :
 + וְכֵן הַזְּקֵנוֹת תִּהְיֶינָה דְרָכָן כְּאֲשֶׁר נִאֻמָּה
 לְקַדֵּשׁ לֹא תִהְיֶינָה מוֹצִיאֹת דְבָרָה רָעָה וְלֹא
 נִתְּנוֹת לְסְבוּאֵי־יַיִן כִּי אִם־מְלַמְדוֹת טוֹב :

+ וּמִיִּשְׁרוֹת אֶת־הַצְּעִירוֹת לְאַהֲבָה
 אֶת־בְּעֻלְיָהֶן וְלְאַהֲבָה אֶת־בְּנֵיהֶן :
 + וְלִהְיוֹת צְנוּעוֹת וּמְהֻרֹת צוּפוֹת
 הַלִּיכוֹת בֵּיתָן וְשִׁבוֹת וּנְכַנְעוֹת לְפָנֶי בְּעֻלְיָהֶן
 לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִחַוְלַל דְבַר הָאֱלֹהִים :
 + כְּכֹה תִזְהַר גַּם אֶת־הַבְּחוּרִים שִׂיִּהְיוּ
 צְנוּעִים :

+
 + אֲנִי אֶתְּבִינְךָ כָּל־חַיִּים וְנִשְׂאֵם לְעֹלָמֵךְ
 בְּלִבְּךָ :
 + אֲנִי אֶתְּבִינְךָ מִלְּפָנֶיךָ חַיִּים
 כִּי חַיִּים אַתְּ וְנִשְׂאֵם לְעֹלָמֵךְ וְנִשְׂאֵם
 מִלְּפָנֶיךָ בְּחַיִּים וְנִשְׂאֵם לְעֹלָמֵךְ :
 + אֲנִי אֶתְּבִינְךָ כָּל־חַיִּים וְנִשְׂאֵם לְעֹלָמֵךְ
 וְנִשְׂאֵם לְעֹלָמֵךְ כִּי אִם־מְלַמְדוֹת טוֹב :

וְאִנִּי אֶתְּבִינְךָ כָּל־חַיִּים וְנִשְׂאֵם לְעֹלָמֵךְ
 בְּלִבְּךָ :
 + אֲנִי אֶתְּבִינְךָ מִלְּפָנֶיךָ חַיִּים
 כִּי חַיִּים אַתְּ וְנִשְׂאֵם לְעֹלָמֵךְ וְנִשְׂאֵם
 מִלְּפָנֶיךָ בְּחַיִּים וְנִשְׂאֵם לְעֹלָמֵךְ :
 + אֲנִי אֶתְּבִינְךָ כָּל־חַיִּים וְנִשְׂאֵם לְעֹלָמֵךְ
 וְנִשְׂאֵם לְעֹלָמֵךְ כִּי אִם־מְלַמְדוֹת טוֹב :

τους νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν 7+
 The younger men likewise enjoin to be of a sound mind.
 περί πάντα σεαυτόν παρεχόμενος τύπον καλῶν
 In all [things] yourself making] a model of good
 ἔργων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν σεμνότητα
 works, in teaching, integrity, seriousness,

ἀφθαρσίαν 8+ λόγον ὑγιή ἀκατάγνωστον ἵνα ὁ εἷς
 incorruptibility, word sound], not open to condemnation, that the one at
 ἐναντίας ἐντραπή μὴδὲν ἔχων περί ἡμῶν λέγειν
 opposite should be ashamed, nothing having concerning us to say

φάυλον 9+ δούλους ἰδίοις δεσπόταις υποτάσσεσθαι
 heedless]. Bondmen to their own masters [are] to be submitted],

ἐν πάσιν ευαρέστους εἶναι μὴ ἀντιλέγοντας 10+ μὴ
 in everything to be well-pleasing, not disputing, not

νοσφιζομένους ἀλλὰ πίστιν πάσαν ἐνδεικνυμένους
 pilfering, but belief all demonstrating

ἀγαθὴν ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ
 good], that the teaching our deliverer of God]

κοσμώσιν ἐν πάσιν 11+ ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις
 should be adorned in all [things]. appeared For the favor

τοῦ θεοῦ ἡ σωτηρία πάσιν ἀνθρώποις 12+ παιδεύουσα
 of God] -- the deliverance to all men, correcting

ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς
 us, that denying impiety and the

κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ
 worldly desires, sanely and righteously and

+ וּבְכָל-דְּבַר הַיְהוָה אֲתָהּ לְמוֹפֵת בְּמַעֲשֵׂים
 טוֹבִים בְּהוֹרְאָה צְרוּפָה וְנִהְדָּרָה:
 + וּבְדְבַר בְּרִיא שְׂאִין-בּוֹ מוֹם לְמַעַן יְבוֹשׁ
 הַמִּתְקוֹמִים וְלֹא יִמָּצֵא לְדְבַר עֲלִיכֶם רָע:
 + הָעֲבָדִים יִכְנְעוּ לְאֲדֹנֵיהֶם וְיִתְרַצּוּ לָהֶם
 לְכָל-דְּבַר וְלֹא יִמְרוּ אֶת-דְּבָרֵיהֶם:
 + וְלֹא-יִמְעְלוּ מֵעַל כִּי אִם-יִרְאוּ

כָּל-אֲמוֹנָה טוֹבָה לְמַעַן יִפְאָרוּ
 בְּכָל אֶת-לִקַּח אֱלֹהִים מוֹשִׁיעֵנו:
 + כִּי הוֹפִיעַ חֶסֶד אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ
 אֶת-כָּל-בְּנֵי הָאָדָם:
 + וְלִהְדָּרִיד אֲתָנוּ לְמַעַן נִתְעַב
 הַרְשָׁע וְתֵאֵוֹת הָעוֹלָם וְנִתְהַלֵּךְ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה בְּצַנִּיעוֹת וּבְצִדְקָה וּבְחִסְדוֹת:

+ וְכָל-חַלְתָּם יִבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 כָּל חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 אֱלֹהִים לְכָל חַלְתָּם כְּנִפְעָה שׁוֹ:
 + וְכָל-חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 לְכָל חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 נִפְעָה שׁוֹ חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 + חַבְּ אֱלֹהִים לְכָל חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 חַבְּ אֱלֹהִים לְכָל חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ:

+ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 חַבְּ אֱלֹהִים לְכָל חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 חַבְּ אֱלֹהִים לְכָל חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 חַבְּ אֱלֹהִים לְכָל חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 חַבְּ אֱלֹהִים לְכָל חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 חַבְּ אֱלֹהִים לְכָל חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 חַבְּ אֱלֹהִים לְכָל חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ
 חַבְּ אֱלֹהִים לְכָל חַבְּ אֱלֹהִים כְּנִפְעָה שׁוֹ:

ευσεβώς ζήσωμεν εν τῷ νῦν αἰῶνι ¹³⁺ προσδεχόμενοι
 piously we should live in the present eon, awaiting
 την μακαρίαν ἐλπίδα και επιφάνειαν της δόξης του
 the blessed hope and grandeur of the glory of the
 μεγάλου θεού και σωτήρος ημών Ἰησοῦ χριστοῦ ¹⁴⁺
 great God and our deliverer Jesus Christ;
 ὅς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς
 who gave himself for us, that he should ransom us
 ἀπὸ πάσης ανομίας και καθάρῃσιν ἑαυτῷ λαόν
 from all lawlessness, and should cleanse to himself people
 περιούσιον ζηλωτὴν καλῶν ἔργων ¹⁵⁺ ταῦτα λάλει
 a prized], zealous of good works. These [things] speak,
 και παρακάλει και ἐλέγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς
 and encourage, and reprove with all command!
 μηδεὶς σου περιφρονεῖτω
 no one you Let speculate about!

3 א

¹⁺ υπομίμησε αὐτοὺς ἀρχαίς και ἐξουσίαις
 Remind them! to sovereignties and authorities
 υποτάσσεσθαι πειθαρχεῖν πρὸς παν ἔργον ἀγαθόν
 to submit], to yield obedience, for every work good
 ετοίμους εἶναι ²⁺ μηδένα βλασφημεῖν ἀμάχους εἶναι
 to be prepared], no one to blaspheme], to not be quarrelsome,
 ἐπιεικείς πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραότητα πρὸς
 [but] lenient, all demonstrating] gentleness to

בְּחֻקָּה וְאִישׁ אֶל־יָבוּז לָדֹד׃ +

וּנְחַכְּהָ לְתַקְוָה תְּמָאֲשֶׁרֶת וְלַהוֹפְעֶת
 כְּבוֹד אֶל־הֵינֹו הַגָּדוֹל וּמוֹשִׁיעֵנוּ יִשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ׃

+ אֲשֶׁר־נָתַן אֶת־נַפְשׁוֹ בַּעֲדֵנוּ לְפָדוֹת
 אֶתְנוּ מִכָּל־עוֹל וְלִטְהַר לוֹ עַם
 סְגוּלָה תַזְרִיז בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים׃
 + אֱלֹהֵי תְדַבֵּר וּתְזַהֵר וּתוֹכִיחַ

+ הַזִּכָּר אַתֶּם שִׂיִּהוּי נִכְנָעִים וְשִׁמְעִים
 לְשָׂרִים וְלִשְׁלֹטוֹנִים וּנְכוֹנִים לְכָל־מַעֲשֶׂה
 טוֹב׃

+ וְלִבְלִתִּי דִבַּר רָע עַל כָּל־אָדָם
 וְלַחְדוֹל מְרִיב וְלָרִין לְכַף זְכוּת
 וְלַהֲתַנְהֵג בַּעֲנָנָה לְפָנַי כָּל־אָדָם׃

+ הַיָּחִיד מְשַׁבְּחֵי לְשֹׁבְאֵי בִּיחָה הַלְּלֵינֵם
 וְהַשְׁבַּחְתֶּם אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ הַשְׁבַּחְתֶּם נְסֻחַ
 מַעֲשֵׂינָם׃

+ וְהָאֵלֹהִים מְוַדַּעְתֵּם מִלְּפָנֶיךָ וְהַיָּחִיד
 מִן כָּל חָסֵד הַיָּחִיד מִן חַסְדֵּי אֲבֹתֵינוּ חָסֵד
 מִן חָסֵד אֲבֹתֵינוּ מִן חַסְדֵּי אֲבֹתֵינוּ׃
 + מִן חָסֵד אֲבֹתֵינוּ מִן חַסְדֵּי אֲבֹתֵינוּ׃
 חָסֵד אֲבֹתֵינוּ מִן חַסְדֵּי אֲבֹתֵינוּ׃

+ הַיָּחִיד מְשַׁבְּחֵי לְשֹׁבְאֵי בִּיחָה הַלְּלֵינֵם
 וְהַשְׁבַּחְתֶּם אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ הַשְׁבַּחְתֶּם נְסֻחַ
 מַעֲשֵׂינָם׃

+ וְהָאֵלֹהִים מְוַדַּעְתֵּם מִלְּפָנֶיךָ וְהַיָּחִיד
 מִן כָּל חָסֵד הַיָּחִיד מִן חַסְדֵּי אֲבֹתֵינוּ חָסֵד
 מִן חָסֵד אֲבֹתֵינוּ מִן חַסְדֵּי אֲבֹתֵינוּ׃
 + מִן חָסֵד אֲבֹתֵינוּ מִן חַסְדֵּי אֲבֹתֵינוּ׃
 חָסֵד אֲבֹתֵינוּ מִן חַסְדֵּי אֲבֹתֵינוּ׃

πάντας ανθρώπους 3+ ἤμεν γὰρ ποτε και ημεῖς
 all men. For we were at some time or other also ourselves
 ανόητοι απειθείς πλανώμενοι δουλεύοντες
 unthinking, resisting persuasion, erring, being a slave
 επιθυμίαις και ηδοναῖς ποικίλαις εν κακία και
 to desires and satisfactions various], in evil and
 φθόνῳ διάγοντες στυγητοὶ μισούντες ἀλλήλους 4+
 envy leading], odious, detesting one another.
 ὅτε δε η χρηστότης και η φιλάνθρωπία επεφάνη
 And when the graciousness and the humane treatment appeared
 του σωτήρος ημών θεού 5+ ουκ εξ έργων των εν
 our deliverer of God], not from works in
 δικαιοσύνη ων εποιήσαμεν ημεῖς ἀλλά κατὰ
 righteousness which we did, but according to
 τον αυτού ἔλεον ἔσωσεν ημάς διά λουτροῦ
 his mercy he delivered us, through [the] bath
 παλιγενεσίας και ανακαινώσεως πνεύματος αγίου 6+
 of regeneration and renewal spirit of holy],
 ου εξέχεεν εφ' ημάς πλουσίως διά Ιησού χριστού
 which he poured out upon us richly through Jesus Christ
 του σωτήρος ημών 7+ ἵνα δικαιωθέντες τη εκείνου
 our deliverer; that having been justified by that
 χάριτι κληρονόμοι γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωής
 favor, heirs we should be] according to a hope of life
 αιωνίου 8+ πιστός ο λόγος και περί τούτων
 eternal. Trustworthy [is] the word; and concerning these [things]

+ כִּי גַם־אֶנְחַנּוּ הֵינּוּ מִלְּפָנִים חֲסָרִי
 דַּעַת וְסוֹרְרִים וְתוֹעִים וְעֹבְדִים לְתַאֲזוֹת
 וְלַתְּשׁוּקוֹת שְׁנוֹת וּמַתְּהַלְּכִים בְּרַשָּׁעָה
 וְקַנְאָה וְשִׁנּוּאִים וְשִׁנּוּאִים אִישׁ אֶת־אָחִיו׃
 + אֶמְנֵם כַּאֲשֶׁר נִגְלָה נַעַם אֱלֹהִים
 מוֹשִׁיעֵנו וְאֶהְבְּתוּ אֶת־הָאֲדָם׃
 + לֹא בְּגִלָּל מַעֲשֵׂי הַצְּדָקָה אֲשֶׁר עָשִׂינוּ
 הוֹשִׁיעַ אֶתְנוּ כִּי אִם־בְּחַסְדּוֹ עַל־יְדֵי טְבִילַת
 הַתְּלִידָה הַחֲדָשָׁה וְחִדּוֹשׁ רוּחַ הַקִּדְּשׁ׃

+ אֲשֶׁר שָׁפַךְ עָלֵינוּ לְמַכְבִּיר
 עַל־יְדֵי יְשׁוּעַת הַמָּשִׁיחַ מוֹשִׁיעֵנו׃
 + לְמַעַן נִצְדָּק בְּחַסְדּוֹ וְנִירָשׁ
 לְפִי הַתְּקוּהָ אֶת־חַיֵּי הָעוֹלָמִים׃
 + אֶמְתַּת הַדְּבָר וְרָצָה אֲנִי שְׂתַקְּיָם
 אֶת־אֱלֹהֵי לְמַעַן אֲשֶׁר יִשְׁקְדוּ הַמַּאֲמִינִים
 בְּאֱלֹהִים לְעֵסֶק בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים כִּי
 טוֹב לַעֲשׂוֹת כַּאֲלֵה וּמוֹעִיל לְאָדָם׃

+ אִם שֶׁן לְבָנוּ מִן מוֹשֶׁה וְלֹא וְחַיֵּנוּ
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃

בְּשִׁמְחָה, וְיִשְׂמְחוּ אֲנִי וְכָל הַיְּהוּדִים׃
 וְיִשְׂמְחוּ אֲנִי וְכָל הַיְּהוּדִים׃
 + מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃
 מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה וְלֹא מִן מוֹשֶׁה׃

βούλομαι σε διαβεβαιούσθαι ἵνα φροντίζωσι καλῶν
 I want you to positively assert, that should be thoughtful good
 ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ θεῷ ταυτά
 works to be set over the ones trusting in God]. These

ἐστὶ τὰ καλὰ καὶ ωφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις 9+
 are the good and beneficial [things] to men.

μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις
 But moronish inquiries, and genealogies, and strifes,
 καὶ μάχας νομικὰς περιίστασο εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς
 and battles legal] stand off from! for they are unprofitable

καὶ μάταιοι 10+ αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ
 and vain. A heretical man, after one and

δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ 11+ εἰδὼς ὅτι
 a second admonition, refuse; knowing that

ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ αμαρτάνει ὧν
 is distorted such a one] and sins, being

αυτοκατάκριτος 12+ ὅταν πέμψω Ἀρτεμάν πρὸς σε
 self-condemned. Whenever I should send forth Artemas to you,

ἢ Τυχικόν σπούδασον ελθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν
 or Tychicus, hurry to come to me in Nicopolis!

ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι 13+ Ζηνάν τον νομικόν
 for there I have decided to pass the winter. Zenas the legal expert

καὶ Ἀπολλῶ σπουδαίως πρόπεμψον ἵνα μηδέν αὐτοῖς
 and Apollos diligently send forward! that nothing to them

λείπη 14+ μανθανέτωσαν δε καὶ οἱ ἡμέτεροι
 should be missing. let learn But also the ones of ours

אָבֵל תִּרְחַק מִן־הַשְּׂאֵלוֹת הַתְּפִלוֹת
 וּמִלְמוּדֵי תוֹלְדוֹת וּמִמְדֻנִים וְרִיבוֹת בְּדָבָר
 הַחוּקִים כִּי־אֵין בְּהֵן מוֹעִיל וְהַבֵּל הֵנָּה:
 + וְאִישׁ הַחוּלֵק עַל־הָאֱמוּנָה
 אִם־הוֹכַח פָּעַם וּשְׁתִּים שְׁטָה מֵעַלְיוֹ:
 + וְדַע כִּי־אִישׁ כְּזֶה הַפְּכָפְךָ
 הוּא וְחוּטָא כְּמִרְשִׁיעַ אֶת־נַפְשׁוֹ:

+ בְּשִׁלְחֵי אֵלֶיךָ אֶת־אַרְטֶמָּס אוֹ
 אֶת־טוּכִיקוֹס תִּמְהַר לָבוֹא אֵלַי לְנִקְפְּלִים
 כִּי־נִמְרָתִי בְּלִבִּי לְשִׁבְתָּ שָׁם בְּיָמֵי הַסֶּתִּי:
 + שְׂקֵד לְשִׁלַּח אֶת־זֵינָס בְּעַל הַתּוֹרָה
 וְאֶת־אֶפּוֹלוֹס לְמַעַן לֹא־יִחְסְרוּ דָבָר
 לְדַרְכָּם:
 + וְיִלְמְדוּ גַם־אֲנִשֵּׁי עֲדָתְנוּ לַעֲסֹק בְּמַעֲשִׂים

וְאִם אֲנִי אֶפְעֹל מִלְּפָנֶיךָ לְמַעַן
 לְחַפְּלֵם חַיִּים לְפָנֶיךָ אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה כְּאֲלֹמִי:
 מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ לְחַפְּלֵם:
 + וְכִי גִיָּה אֲנִי שְׂחַלְּהָ אֲנִי
 וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי
 וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי:
 + וְכִי לְפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי
 וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי לְמַעַן לְחַפְּלֵם:
 + וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי

וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי
 + וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי
 לְחַפְּלֵם חַיִּים לְפָנֶיךָ אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי
 + וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי
 וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי
 + וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי וְהַמְּשִׁיבָה אֲנִי

καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας
 good works to be set over] for the important needs!
 ἵνα μὴ ὥσιν ἀκαρποὶ 15+ ἀσπάζονται σε οἱ μετ'
 that they should not be unfruitful. greet you the ones with
 ἐμοῦ πάντες ἀσπασαὶ τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει
 me All]. You greet the ones being fond of us in belief!
 ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν
 Favor [be] with you all. Amen.

טובים לעזר בכל־מחסור פּוֹן־יְהוָה
 בְּלִי־פְרִי:
 + כּל אֲשֶׁר עֲמָדִי שְׂאֵלִים לְשִׁלּוּמָהּ שְׂאֵל

לְשִׁלּוּם הָאֱהָבִים אֲתָנוּ בְּאַמוּנָה הַחֶסֶד
 עִם־כָּלְכֶם אָמֵן:

וְנִסְמָהּ פְּלִסֵּם חֲזָה אֶלְכֶם בְּיַ חֲזָה אֶ
 וְאֶלְכֶם וְאֶלְכֶם נִסְמָהּ וְאֶלְכֶם פְּחִזָּה: ש
 + אֶלְכֶם בְּעִלְכֶם חֲלָמָה אֶלְכֶם

וְחֲזָה אֶלְכֶם שׁ אֶלְכֶם בְּעִלְכֶם וְחֲלָמָה
 אֶלְכֶם וְאֶלְכֶם לְכֶם חֲמִיחֶה אֶלְכֶם
 לְכֶם אֶלְכֶם חֲמִיחֶה אֶלְכֶם: ש

18

1+ Παύλος δέσμιος χριστού Ἰησοῦ και Τιμόθεος ο
 Paul, a prisoner of Christ Jesus, and Timothy the
 αδελφός Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ και συνεργῷ ἡμῶν **2+**
 brother, to Philemon the beloved, and our fellow-worker,
 και Ἀπφία τῇ ἀγαπητῇ και Ἀρχίππῳ
 and to Apphia the beloved, and Archippus
 τῷ συστρατιῶτῃ ἡμῶν και τῇ κατ' οἶκόν σου
 our fellow-soldier, and to the at your house
 ἐκκλησία **3+** χάρις υμῖν και εἰρήνη ἀπό θεοῦ πατρός
 assembly]. Favor to you, and peace from God
 ἡμῶν και κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ **4+** εὐχαριστῶ τῷ
 our father and of [the] Lord Jesus Christ. I give thanks [to]
 θεῷ μου πάντοτε μνησίαν σου ποιούμενος ἐπί τῶν
 my God, at all times mention of you making] at
 προσευχῶν μου **5+** ἀκούων σου τὴν ἀγάπην και
 my prayers, hearing of yours the love], and
 τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν και
 the belief which you have towards the Lord Jesus, and
 εἰς πάντα τοὺς ἁγίους **6+** ὅπως ἡ κοινωνία τῆς
 to all the holy ones, that the fellowship of the
 πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντός
 belief of yours active should become] in full knowledge of every
 ἔργου ἀγαθοῦ τοῦ ἐν υμῖν εἰς χριστὸν Ἰησοῦν **7+**
 work good], of the one in you in Christ Jesus.

+
 אַתָּה בְּתַפְלוּתִי:
 + אַחֲרַי שְׂמַעֵי אֶהְבֶּתָּהּ וְאַמוֹנָתָהּ
 אֲשֶׁר-בָּהּ לְאֲדֹנָיִנוּ יִשׁוּעַ וּלְכָל-הַקְּדוֹשִׁים:
 + לְמַעַן אֲשֶׁר תִּתְחַזַּק הַתְּחַבְּרוּת אֲמוֹנָתָהּ
 בְּדַעַת כָּל-טוֹב אֲשֶׁר בְּכֶם לְשֵׁם הַמְּשִׁיחַ
 יִשׁוּעַ:
 + כִּי שְׂמֹחָה גְדוֹלָה וְנִחְמָה יִשׁ-לָנוּ
 בְּאַהֲבָתְךָ בְּאֲשֶׁר הָיְתָה רְנוּחָה
 לְמַעַי הַקְּדוֹשִׁים עַל-יְדֶךָ אָחִי:
 + פּוֹלוֹס אֶסִּיר הַמְּשִׁיחַ יִשׁוּעַ וְטִימוֹתִיוֹס
 הָאֵחָ אֶל-פִּילִימוֹן הַחֲבִיב וְהַעֲזֵר אֶתְנוּ:
 + וְאֶל-אַפְיָה הָאֶהוּבָה וְאֶל-אַרְכִּפּוֹס
 הַחֲבֵר לָנוּ בְּמִלְחַמְתֵּינוּ וְאֶל-הַקְּהֵלָה אֲשֶׁר
 בְּבֵיתְךָ:
 + חֶסֶד לְכֶם וְשָׁלוֹם מֵאֵת אֱלֹהִים
 אֲבִינוּ וְאֲדֹנָיִנוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + מוֹדָה אֲנִי לְאֱלֹהֵי כָּל-עֵת בְּהַזְכִּירִי

+
 לְיְיָ לְאֵלֵינוּ נְעַד לְאֵלֵינוּ גְּלוֹסָה פְּנִיעָה:
 + וְגִלְסָה אֶת-הַחֲבִיב וְהַעֲזֵר אֶתְנוּ
 מִכָּל-פָּאִיִן וְכָל-הַקְּדוֹשִׁים וְגַלְ
 לְיְיָ אֱלֹהֵינוּ לְחַדְשֵׁנוּ וְנִחְמָה:
 + וְשָׁלוֹם אֶתְנוּ מֵאֵת אֱלֹהֵינוּ אֲבִינוּ
 וְאֲדֹנָיִנוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + מוֹדָה אֲנִי לְאֱלֹהֵי כָּל-עֵת בְּהַזְכִּירִי

χάριν γὰρ ἔχομεν πολλήν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ
gratitude For we have much] and comfort over

ἀγάπῃ σου ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων
your love, because the feelings of compassion of the holy ones

ἀναπέπαιται διὰ σου ἀδελφέ 8+ διό πολλήν ἐν
have been rested through you, O brother. Therefore, a great in

χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσει σοὶ τὸ ἀνήκον
Christ openness having], to give orders to you, the [thing] related,

9+ διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ τοιοῦτος
through the love rather I appeal],

ὡς Παῦλος πρεσβύτης νυνὶ δε καὶ δέσμιος
being such a one as Paul an old man, and now also a prisoner

Ἰησοῦ χριστοῦ 10+ παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ
of Jesus Christ. I appeal to you concerning my

τέκνου ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου
child, whom I engendered in my bonds,

Ονήσιμον 11+ τὸν ποτέ σοὶ ἀχρηστον νυνὶ δε
Onesimus, the one at some time or other useless to you, but now

σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον ὃν ἀπέπεμψα 12+ σὺ δε
to you and to me useful], whom I sent back [to you]. But you

αὐτὸν τοῦτ' ἐστὶ τὰ ἐμὰ σπλάγχνα
([for him that is]) the [things] concerning my feelings of compassion

προσλαβοῦ 13+ ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἑμαυτὸν
receive]! whom I wanted for myself

κατέχειν ἵνα ὑπὲρ σου διακονῇ μοι ἐν τοῖς
to keep], that for you he should be serving to me in the

δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου 14+ χωρὶς δε τῆς σῆς
bonds of the good news. But without [the] help of your

חוללתיו בהיותי במאסר על-אניסמוס :
+ אשר מלפנים לא-הועיל לך ועתה הוא
להועיל גם-לך גם-לי וְהַשִּׁיבְתוּ אֵלַי :
+ חפצתי לעצר אתו אצלִי שִׁשְׁרִתִּנִּי
תחתִיךָ בְּמוֹסְרוֹת הַבְּשׂוּרָה :
+ אבל לא חפצתי לעשות דבר

+ חָלַל מִזֵּד אֶת-בְּרִיתִי עִלְיָהּ וְעִלְיָהּ אֶת-בְּרִיתִי
לִי כְּעֵשֶׂה וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵשֶׂה :
+ חָלַל מִזֵּד אֶת-בְּרִיתִי עִלְיָהּ וְעִלְיָהּ אֶת-בְּרִיתִי
לִי כְּעֵשֶׂה וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵשֶׂה :
+ חָלַל מִזֵּד אֶת-בְּרִיתִי עִלְיָהּ וְעִלְיָהּ אֶת-בְּרִיתִי
לִי כְּעֵשֶׂה וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵשֶׂה :
+ חָלַל מִזֵּד אֶת-בְּרִיתִי עִלְיָהּ וְעִלְיָהּ אֶת-בְּרִיתִי
לִי כְּעֵשֶׂה וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵשֶׂה :
+ חָלַל מִזֵּד אֶת-בְּרִיתִי עִלְיָהּ וְעִלְיָהּ אֶת-בְּרִיתִי
לִי כְּעֵשֶׂה וְיִשְׁמַע לִי כְּעֵשֶׂה :

πεποιθώς τη υπακοή σου έγγραψά σοι ειδώς οτί και
 Relying upon your obedience, I wrote to you, knowing that even
 υπέρ ο λέγω ποιήσεις 22+ άμα δε και ετοιμαζέ
 above what I say you will do. But at the same time also prepare
 μοι ξενίαν ελπίζω γαρ ότι διά των προσευχών υμών
 for me a guest room! For I hope that through your prayers
 χαρισθήσομαι υμίν 23+ ασπάζονται σε Επαφράς
 I shall be granted to you. They greet you -- Epaphras,
 ο συναιχμάλωτός μου εν χριστώ Ιησού 24+ Μάρκος
 my fellow-captive in Christ Jesus; Mark,
 Αρίσταρχος Δημάς Λουκάς οι συνεργοί μου 25+ η
 Aristarchus, Demas, Luke, my fellow workers. The
 χάρις του κυρίου ημών Ιησού χριστού μετά
 favor of our Lord Jesus Christ [be] with
 του πνεύματος υμών αμήν
 your spirit. Amen.

+ וְגַם־לִי תִכְיֶן בֵּית מְלוֹן כִּי אֶקְוֶה
 + אֲשֶׁר אֲנֹתָן לָכֶם עַל־יְדֵי הַפְּלוּתֵיכֶם:
 + אֶפְפָּרֶס הָאֶסוּר אֹתִי בְּמִשְׁיַח יֵשׁוּעַ:
 + וּמִרְקוֹס וְאֶרְסֹטְרִכּוֹס וְדִימָס

+ וְלִדְקָס עֲזָרִי שְׂאֵלִים לְשִׁלּוּמָהּ:
 + חֶסֶד יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲדִינִינִי עִם־רוּחְכֶם
 + אָמֵן:

+ כְּשֶׁנָּה אִם אֶפְלֹת לֹא כִּסֵּל מַעֲוֵה מַחְבֵּי
 רֵלִי לְעִי וְתִי לְאֻלְחֵה מְאֻמֹּת רֵלִי
 לְחֵה: ש
 + עֲרַל בְּעֻלְחֵי רֵפְיָה אֲעֲנֶה וְחַב
 כְּעֵה מַחְבֵּי:

+ מְאֻמֹּת אֲרֵשׁ־לְחֵה שֶׁנָּה אֲלֻמֵּה אֲלֻמֵּה
 מַחְבֵּי:
 + לְבִגְדֵה מִוְלֵי נְעֵה מַחְבֵּי חֶר
 אֲסֻחֵה אֲנֻחֵה ש:

18

1+ πολυμερώς και πολυτρόπως πάλαι ο θεός λαλήσας
 In many parts and in various ways earlier, God, having spoken
 τοις πατράσιν εν τοις προφήταις **2+** επ' εσχάτου
 to the fathers by the prophets, in last
 των ημερών τούτων ελάλησεν ημίν εν υιώ ον
 days these] spoke to us by [the] son, whom
 έθηκε κληρονόμον πάντων δι' ου και τους
 he established heir of all [things], through whom also the
 αιώνας εποίησεν **3+** ος ων απαύγασμα της δόξης και
 eons he made]; who being [the] radiance of the glory, and
 χαρακτήρ της υποστάσεως αυτού φέρων τε τα πάντα
 impression of his essence, and bearing the whole
 τω ρήματι της δυνάμεως αυτού δι' εαυτού
 by the word of his power, by himself
 καθαρισμόν ποιησάμενος των αμαρτιών ημών εκάθισεν
 a cleansing making] of our sins, he sat
 εν δεξιά της μεγαλωσύνης εν υψηλοίς **4+** τοσούτω
 at [the] right of the greatness in heights; so much
 κρείττων γενόμενος των αγγέλων όσω διαφορώτερον
 better than having become] the angels, as much more diverse
 παρ' αυτούς κεκληρονόμηκεν όνομα **5+** τίνι γαρ
 from them he has inherited a name]. For to whom
 είπέ ποτε των αγγέλων υιός μου ει συ εγώ
 said he at some time or other of the angels? my son You are], I
 σήμερα γεγέννηκά σε και πάλιν εγώ έσομαι αυτώ
 today engendered you. And again, I will be to him

+
 כל בְּדָבָר גְּבוּרָתוֹ וְאַחֲרַי שִׁחֲרוּ אֶתְנוּ בְּנַפְשׁוֹ
 מִחַטְאֵתֵינוּ יֵשֵׁב לַיְמִין הַגְּדוּלָּה בְּמַרוֹמִים :
 וַיִּגְדַּל מְאֹד מִן־הַמַּלְאָכִים כַּאֲשֶׁר
 תִּשְׁם אֲשֶׁר נִחְלוּ יָקָר הוּא מֵאֲשֶׁר לָהֶם :
 + כִּי אֶל־מִי מִן הַמַּלְאָכִים אָמַר מֵעוֹלָם
 בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ וְעוֹד אֲנִי
 אֶהְיֶה־לוֹ לְאָב וְהוּא יִהְיֶה־לִּי לְבֵן :

+
 אֱלֹהִים אֲשֶׁר־דִּבֶּר מִקְדָּם בְּעַמִּים
 רְבוּת וּבְפָנִים שְׁנַיִם אֶל־אֲבֹתֵינוּ בְּיַד
 הַנְּבִיאִים דִּבֶּר אֵלֵינוּ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים הָאֵלֶּה
 בְּיַד בְּנוֹ :
 + וְהוּא זֶה־ר כְּבוֹדוֹ וְצַלְם עֲצָמוֹתוֹ וְנוֹשָׂא
 אֱלֹהִים אֲשֶׁר אֵלֵינוּ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים הָאֵלֶּה
 בְּיַד בְּנוֹ :
 + כִּי אֶל־מִי מִן הַמַּלְאָכִים אָמַר מֵעוֹלָם
 בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ וְעוֹד אֲנִי
 אֶהְיֶה־לוֹ לְאָב וְהוּא יִהְיֶה־לִּי לְבֵן :

εις πατέρα και αυτός έσται μοι εις υιόν **6+** όταν δε
 for father, and he will be to me for son. whenever And
 πάλιν εισάγαγη τον πρωτότοκον εις την οικουμένην
 again] he should bring in the first-born into the inhabitable world,
 λέγει και προσκυνησάτωσαν αυτώ παντες άγγελοι
 he says, And let [do obeisance to him all angels
 θεού **7+** και προς μεν τους αγγέλους λέγει ο
 of God!] And indeed to the angels he says, The one
 ποιών τους αγγέλους αυτού πνεύματα και
 making the angels his spirits, and
 τους λειτουργούς αυτού πυρός φλόγα **8+** προς δε τον
 his ministers of fire a flame]. But to the
 υιόν ο θρόνος σου ο θεός εις τον αιώνα του
 son, [saying] Your throne, O God, into the eon of the
 αιώνος ράβδος ευθύτητος η ράβδος της βασιλείας
 eon. A rod of uprightness [is] the rod
 σου **9+** ηγάπησας δικαιοσύνην και εμίσησας
 of your kingdom. You loved righteousness, and detested
 ανομίαν διά τούτο έχρισέ σε ο θεός ο θεός
 lawlessness; on account of this anointed you The God
 σου έλαιον αγαλλιάσεως παρά τους μετόχους
 your God] with oil of exultation above
 σου **10+** και συ κατ' αρχάς κύριε την γην
 your partakers. And, [saying] You in the beginnings, O Lord, of the earth
 εθεμελίωσας και έργα των χειρών σου εισιν οι
 laid the foundation], and [the] works of your hands are the
 ουρανοί **11+** αυτοί απολούνται συ δε διαμένεις και
 heavens. They shall perish, but you abide; and

+ וּבִהְיֹאֵו אֶת־הַבְּכוֹר שְׁנִית לְעוֹלָם + אֶת־הַבֶּת צֶדֶק וְתִשְׁנֵא רָשַׁע עַל־כֵּן מִשְׁחָךְ +
 אֵלֵהִים אֶל־הַיְהוָה שְׁמֹן שְׁשׂוֹן מִחִבְרֵיךְ: + וְהַשְׁתַּחֲוִי־לוֹ כָּל־אֱלֹהִים: +
 + וְאָמַר אַתָּה אֲדֹנָי לְפָנַימ הָאָרֶץ וְהָאֵרֶץ וְיִסְדַּתָּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵיךָ שָׁמַיִם: +
 מִלְּאֲכָיו רִוּחוֹת מִשְׁרָתָיו אֵשׁ לֵהֵט: + הֵן לְמַלְאָכִים הוּא אָמַר עֲשֵׂה: +
 וְלִבָּן אָמַר כִּסְאֶךָ אֵלֵהִים עוֹלָם + הַמָּה יֵאָבְדוּ וְאַתָּה תַעֲמֹד וְכוֹלָם כִּבְנוֹד +
 וְעַד שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל שִׁבְט מַלְכוּתֶךָ: + יִבְלוּ:

+ וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם + וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם: +
 + וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם: + וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם: +
 + וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם: + וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם: +
 + וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם: + וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם: +
 + וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם: + וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם: +
 + וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם: + וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֶת־הַבְּכוֹר לְעוֹלָם: +

πάντες ως ἱμάτιον παλαιωθήσονται 12+ και ὡσεὶ
 all as a garment shall grow old. And as
 περιβόλαιον ελίξεις αυτούς και ἀλλαγῆσονται συ δε
 a wrap-around garment, you shall coil them, and they shall be changed; but you
 ο αὐτός εἰ και τα ἔτη σου ουκ ἐκλείψουσι 13+
 the same are], and your years shall not fail.
 προς τίνα δε των ἀγγέλων εἰρηκέ ποτε κάθου
 to which And] of the angels said he at some time or other? Sit down
 εκ δεξιῶν μου ἕως αν θω τους εχθρούς σου
 at my right, until whenever I should put your enemies
 υποπόδιον των ποδῶν σου 14+ ουχί πάντες εισί
 as a footstool of your feet! not all Are they]
 λειτουργικά πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα
 ministering spirits, in service being sent]
 διά τους μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν
 on account of the ones being about to inherit deliverance?

2 ב

1+ διά τούτο δεῖ περισσοτέρως ημάς
 On account of this it is necessary more exceedingly for us
 προσέχειν τοῖς ακουσθεῖσι μηποτέ παραρρυῶμεν 2+
 to heed to the [things] heard, lest at any time we flow away.
 εἰ γαρ ο δι' ἀγγέλων λαληθεῖς λόγος ἐγένετο
 For if the through angels being spoken word] became
 βέβαιος και πάσα παράβασις και παρακοή ἔλαβεν
 firm, and every violation and disobedience received

+ כְּלָבוּשׁ תַּחֲלִיפִם וַיִּחַלְפוּ
 וְאַתָּה הוּא וְשִׁנּוּתֶיךָ לֹא יִתְמוּן:
 + וְאַל-מִי מִן-הַמְּלֵאכִים אָמַר מֵעוֹלָם שֶׁב
 לַיְמֵינֵי עַד-אַשִׁית אִיכָּיֶה הָדָם לְרַגְלֶיךָ:
 + הֲלֹא כוֹלָם רוּחוֹת הַשָּׁרֵת הַמָּה שְׁלוּחִים
 לְעִזְרָה בְּעַד הַבָּאִים לְרִשֵּׁת אֶת-הַיְשׁוּעָה:
 +

+ לָכֵן עָלֵינוּ לְשָׁמֵר מְאֹד אֶת-אֲשֶׁר
 שָׁמַעְנוּ בְּ-יְלֻז וַיֵּאבֵד מִמֶּנּוּ:
 + כִּי אִם-הִדְבָּר הַנִּצָּמַר עַל-יָדֵי
 הַמְּלֵאכִים הָיָה קִיָּם וְכָל-פְּשַׁע
 וּמַרִּי נָשָׂא אֶת-עֲנָשׁוֹ כַּמִּשְׁפָּט:
 +

+ אֲנִי אֶחָד מֵהַמְּלֵאכִים אֲשֶׁר
 מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה אֵלֵינוּ:
 + אֲנִי אֶחָד מֵהַמְּלֵאכִים אֲשֶׁר
 מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה אֵלֵינוּ:
 + אֲנִי אֶחָד מֵהַמְּלֵאכִים אֲשֶׁר
 מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה אֵלֵינוּ:
 +

+ אֲנִי אֶחָד מֵהַמְּלֵאכִים אֲשֶׁר
 מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה אֵלֵינוּ:
 + אֲנִי אֶחָד מֵהַמְּלֵאכִים אֲשֶׁר
 מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה אֵלֵינוּ:
 + אֲנִי אֶחָד מֵהַמְּלֵאכִים אֲשֶׁר
 מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה אֵלֵינוּ:
 +

ἐνδίκον μισθαποδοσίαν **3+** πως ημεῖς εκφευξόμεθα
 just payment, how shall we flee
 τηλικαύτης αμελήσαντες σωτηρίας ἣτις ἀρχὴν
 such a neglecting] deliverance? which in [the] beginning
 λαβούσα λαλείσθαι διὰ τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν
 receiving, being spoken by the Lord, by the ones
 ακουσάντων εἰς ἡμᾶς εβεβαιώθη **4+**
 hearing [him] in us was firmed up];
 συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι
 bearing witness with God] both signs and miracles,
 καὶ ποικίλαις δυνάμεσι καὶ πνεύματος ἁγίου
 and various [works of] power, and spirit of holy
 μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν **5+** οὐ γὰρ
 distributions], according to his volition. For not
 ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν
 to angels he submitted the inhabitable world, the one about to be,
 περὶ ἧς λαλούμεν **6+** διεμαρτύρατο δε που τις
 concerning of which we speak. But [testified somewhere one]
 λέγων τι ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι μιμήσκη αὐτοῦ ἢ
 saying, What is man that you remember him, or
 υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτη αὐτόν **7+** ἠλάττωσας
 a son of man that you visit him? You lessened
 αὐτόν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους δόξῃ καὶ τιμῇ
 him some a little than the angels; with glory and honor
 ἐστεφάνωσας αὐτόν καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τα
 you crowned him, and established him over the

אֶת־הָעוֹלָם הַבָּא אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים בּוֹ :
 לְתַשׁוּעָה גְדוֹלָה כְּזֹאת הַנְּאֻמָּה מִתְחִלָּה
 בְּפִי הָאָדָם וּמִקִּוּי־מֵת־לָנוּ מֵאֵת שְׂמֻעִיהָ :
 וְגַם־אֱלֹהִים הָעֵיד עָלֶיהָ בְּאִתּוֹת
 וּבְמוֹפְתִים וּבְגִבּוּרֹת שְׁנוֹת וּבְמִתְנֹת
 רוּחַ קְדָשׁוֹ אֲשֶׁר חָלַק כְּרַצּוֹנוֹ :
 כִּי לֹא תַחַת יַד־הַמַּלְאָכִים שָׁת

אֶת־הָעוֹלָם הַבָּא אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים בּוֹ :
 כִּי אִם־כְּאֲשֶׁר הָעֵיד הַמְּעִיד לֵאמֹר
 מִה־אֲנוֹשׁ כִּי־תִזְכְּרֵנוּ וּבֶן־אָדָם כִּי תִפְקְדֵנוּ :
 וְתַחֲסֶרְהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד
 וְהָדָר תִּעֲטֶרְהוּ וְתִמְשִׁלְהוּ בְּמַעֲשֵׂי
 יְדֵיהֶם כָּל־שִׁפְתָהּ תַּחַת־רַגְלָיו :

אֲנַחְנוּ עַל נְחִישׁוֹ אֲנַחְנוּ חַל
 אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ
 אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ
 אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ
 אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ
 אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ

אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ
 אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ
 אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ
 אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ
 אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ אֲנַחְנוּ

ἔργα των χειρών σου 8+ πάντα υπέταξας υποκάτω
 works of your hands. All [things] you submitted underneath
 των ποδών αυτού εν γαρ τω υποτάξαι αυτό τα πάντα
 his feet. For in the submitting to him all [things] ,
 ουδέν αφήκεν αυτό ανυπότακτον νυν δε ούπω
 nothing he left] unsubmitive to him. But now not yet
 ορώμεν αυτό τα πάντα υποτεταγμένα 9+ τον δε
 do we see to him all [things] being submitted]. But
 βραχύ τι παρ' αγγέλους ηλαττωμένον βλέπομεν
 a little than [the] angels being lessened we see
 Ιησούν διά το πάθημα του θανάτου δόξη και
 Jesus], on account of the suffering of death, with glory and
 τιμή εστεφανωμένον όπως χάριτι θεού υπέρ παντός
 honor being crowned]; that by favor of God for all
 γεύσεται θανάτου 10+ έπρεπε γαρ αυτό δι' ον
 he should taste death]. For it was becoming to him, (through whom
 τα πάντα και δι' ου τα πάντα πολλούς υιούς εις
 [is] the whole, and of whom [is] the whole), many sons in
 δόξαν αγαγόντα τον αρχηγόν της σωτηρίας αυτών
 glory for leading], the head of their deliverance
 διά παθημάτων τελειώσαι 11+ ο τε γαρ αγιάζων και
 through sufferings to perfect]. For both he who sanctifies and
 οι αγιαζόμενοι εξ ενός πάντες δι' ην αιτίαν ουκ
 the ones being sanctified of one [are] all], for which reason he is not
 επαισχύνεται αδελφούς αυτούς καλείν 12+ λέγων
 ashamed brethren to call them], saying,

+ הנה בשיתו כל תחתי לא השאיר
 דבר שלא שפת תחתי ועפה עדין
 אין אנו ראים כי כל הושפת תחתי:
 + אבל ישוע המחוּסר מעט ממלאכים
 אותו ראינו מעושר בכבוד והדר מפני
 עונותו עד מות למען אשר ישעם
 בקסד אלהים את המות בעד כולם:
 + כי הוא אשר הכל למענו והכל על ידו

בהנחתו בנים רבים לכבוד נאה היה
 לו להשלים בענוים את שר ישועתם:
 + כי גם המקדש גם המקודשים כולם
 מאחד המה ועל כן לא בוש מקרא להם
 אחים:
 + לאמר אספרה שמך לאחי בתוך קהל
 אהללה:
 :

+ וכל חכם עבדו השם וכל
 חכם, גם וכל חכם עבדו למלך
 עם חכם וכל חכם מלך גם למלך
 חכם חכם חכם חכם חכם חכם:
 + מלך גם וכל חכם חכם חכם חכם
 חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם
 חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם
 חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם

+ וכל חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם
 חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם
 חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם
 חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם
 חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם
 חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם חכם

απαγγελώ το όνομά σου τοις αδελφοίς μου εν μέσω
 I will report your name [to] my brethren; in [the] midst

εκκλησίας υμνήσω σε 13+ και πάλιν εγώ έσομαι
 of [the] assembly I will sing praise to you. And again, I will be

πεποιθώς επ' αυτό και πάλιν ιδού εγώ και τα
 yielding upon him. And again, Behold, I and the

παιδιά α μοι έδωκεν ο θεός 14+ επει ούν τα παιδιά
 children which gave to me God]. Since then the children

κεκοινώνηκε σαρκός και αίματος και αυτός
 have participated of flesh and blood, also he

παραπλησίως μετέσχε των αυτών ίνα διά
 closely partook of the same, that through

του θανάτου καταργήση τον το κράτος έχοντα
 death he should cease the work, the one the might having]

του θανάτου τουτ' έστι τον διάβολον 15+ και
 of death, that is to say -- the devil; and

απαλλάξη τούτους όσοι φόβω θανάτου διά
 should dismiss those, as many as by fear of death on account of

παντός του ζην ένοχοι ήσαν δουλείας 16+ ου γαρ
 all of the living, were liable of servitude. For not

δήπου αγγέλων επιλαμβάνεται αλλά σπέρματος
 in any way angels does he take hold of], but [the] seed

Αβραάμ επιλαμβάνεται 17+ όθεν ώφειλε κατά πάντα
 of Abraham he takes hold of. Whereupon, he owed in all [things]

τοις αδελφοίς ομοιωθήναι ίνα ελεήμων γένηται και
 to the brethren to be likened], that a merciful he should become] and

πιστός αρχιερέύς τα προς τον θεόν εις το
 trustworthy chief priest [in] the [things] towards God, so as

+ וְאוֹמֵר וְקִנִּיתִי לוֹ וְעוֹד הִנֵּה אֲנֹכִי
 וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן-לִי יְהוָה:
 + וַיַּעַן כִּי הַיְלָדִים כּוֹלֵם יַחֲדוּ בְּשָׁר
 וְדָם אֶף-הוּא לְבַשׁ בְּשָׁר וְדָם כְּמוֹהֶם
 לְמַעַן אֲשֶׁר יִבְטַל עַל-יַדֵּי הַמּוֹת אֵת
 אֲשֶׁר-לוֹ מִמְּשַׁלֵּת הַמּוֹת הוּא הַשָּׁטָן:
 + וְלְהַתִּיר כָּל-אֵלֶּה אֲשֶׁר מֵאֵימַת הַמּוֹת

הָיוּ נִתְּוֵנִים לְעִבְדוֹת כָּל-יְמֵי חַיֵּיהֶם:
 + כִּי אִמָּנָם לֹא בְּמַלְאָכִים הַחַזִּיק
 כִּי אִם-בְּזָרַע אֲבֹרָהֶם הַחַזִּיק:
 + עַל-כֵּן צָרִיךְ הָיָה לוֹ לְהַדְּמוֹת
 לְאֶחָיו בְּכָל-דָּבָר לְמַעַן אֲשֶׁר-יִהְיֶה
 כִּהֵן גְּדוֹל רַחֲמָן וְנִאֲמָן בְּעֵינָיו
 אֱלֹהִים לְכַפֵּר עַל-חַטָּאת הָעָם:

+ אֲדָוָה אֲדָוָה אֲדָוָה אֲדָוָה חַלְלֵהוּ
 אֲדָוָה אֲדָוָה אֲדָוָה אֲדָוָה חַלְלֵהוּ
 + חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ

+ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ
 חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ חַלְלֵהוּ

ἰλάσκεσθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ 18+ ἐν ᾧ γὰρ
 to atone the sins of the people. For in that
 πέπονθεν αὐτός πειρασθεὶς δύναται τοῖς
 he suffered himself, having been tested, he is able the ones
 πειραζομένοις βοηθήσαι
 being tested to help].

3 א

1+ ὅθεν ἀδελφοί ἅγιοι κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι
 Whereupon, brethren holy], calling of [the] heavenly partakers],
 κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα
 contemplate the apostle and chief priest
 τῆς ὁμολογίας ἡμῶν χριστὸν Ἰησοῦν 2+ πιστὸν ὄντα
 of our acknowledgment [offering] -- Christ Jesus! being trustworthy
 τῷ ποιήσαντι αὐτὸν ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ
 to the one appointing him, as also Moses in all
 τῷ οἴκῳ αὐτοῦ 3+ πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρά
 his house. more For glory this one than
 Μωϋσῆν ἡξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν
 Moses has been counted worthy of], on account of as much as more
 ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτὸν 4+
 honor has than the house the one carefully preparing [the house]].
 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος ὁ δὲ
 For every house is carefully prepared by someone, but the one
 πάντα κατασκευάσας θεός 5+ καὶ Μωϋσῆς μὲν
 the whole carefully preparing] [is] God. And Moses indeed

+ כִּי בְאֲשֶׁר הוּא נֹסֶה וַיְעֹנֶה
 בְּנִפְשׁוֹ יָכֹל לְעֹזֵר אֶת-הַמְתַּנְּסִים:
 + כִּי-תִפְאֶרֶת גְּדוֹלָה מִמֹּשֶׁה נִחַל-הוּא
 אֲשֶׁר בָּנָה הַבַּיִת רַב כְּבוֹדוֹ מִכְּבוֹד הַבַּיִת:

+ לָכֵן אַחֵי הַקְּדוֹשִׁים חֲבֵרִים בְּקִרְיָאָה
 שְׁלֵמִים מְעַלָּה הַבֵּיטוּ אֶל-הַשְּׁלִיחַ וְכֹהֵן
 הַדָּאֲתָנוּ הַגְּדוֹל אֶל-הַמְּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ:
 + הַנִּיָּאֵמֵן לְעֵשְׂהוּ כְּמֹשֶׁה בְּכָל-בַּיִתוֹ:
 + כִּי כָל-בַּיִת יֵשׁ-לוֹ בְּנָה וּבֹנֶה הַכֹּל הוּא
 הָאֱלֹהִים:
 + וְהֵן מֹשֶׁה נִיָּאֵמֵן בְּכָל בַּיִתוֹ כְּעֹבֵד
 לְעֵדוּת הַדְּבָרִים הָעֲתִידִים:

+ בְּחַוְלֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵינוּ
 מְעַבְדֵי אֱלֹהֵינוּ לְעֹלָמְנוּ:
 + מְחַבְלֵי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ בְּחַוְלֵינוּ
 וְהָאֱלֹהִים מְעַבְדֵי אֱלֹהֵינוּ לְעֹלָמְנוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ:
 + וְהַמְּשִׁיחַ לְחַוְלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ לְחַוְלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ:
 + מְחַבְלֵי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ:
 + מְחַבְלֵי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ:
 + מְחַבְלֵי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ:

πιστός ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς
 [was] trustworthy in all his house, as an attendant, for
 μαρτύριον τῶν λαληθησομένων 6+ χριστός δε ὡς
 a testimony of the [things] going to be spoken; but Christ as
 υἱός ἐπὶ τὸν οἶκόν αὐτοῦ οὗ οἴκος ἐσμεν ἡμεῖς
 a son over his house, whose house are we,
 εἴνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος
 if indeed the confidence and the boasting of the hope
 μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν 7+ διό καθὼς
 until [the] end firm we should hold]. Therefore, as
 λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σήμερον εἴν
 says the spirit holy], Today, if
 τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε 8+ μὴ σκληρύνητε
 his voice you should hearken to], you should not harden
 τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν
 your hearts as in the embittering, in the
 ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ 9+ οὗ
 day of the test in the wilderness, of which [place]
 ἐπίρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν ἐδοκίμασάν με καὶ
 tested me your fathers], tried me, and
 εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη 10+ διό
 beheld my works forty years. Therefore
 προσώχθισα τὴν γενεὰν ἐκείνην καὶ εἶπον αἰεὶ
 I loathed that generation, and said, Continually
 πλανῶνται τὴν καρδίαν αὐτοῖς δε οὐκ ἐγνώσαν
 they err in the heart, and they knew not
 τὰς ὁδοὺς μου 11+ ὡς ὠμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου εἰ
 my ways; as I swore by an oath in my wrath, Shall they

בְּמַדְבָּרָא :
 וְאֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּחַנוּנַי
 וְגַם-רָאוּ פְעָלֵי אַרְבָּעִים שָׁנָה :
 וְאֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתִּי בְּאַפִּי אִם-יִבְאֹן
 אֶל-מְנוּחָתִי :
 אֲבָל הַמְּשִׁיחַ הוּא כָּבֵן עַל-בֵּיתוֹ
 וְאֲנַחְנוּ בֵּיתוֹ וּבְלִבְדָּר שְׁנַחֲזִיק בְּבִטְחָה
 וּבִתְהַלֵּל הַתְּקִנָּה וְלֹא-נִרְפְּנָה עַד-הַקֵּץ :
 לָכֵן כְּאֲשֶׁר יֹאמֵר רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹם
 אִם-בִּקְלוֹ תִשְׁמָעוּ :
 אֶל-תִּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כְּמִרְיָבָה כְּיוֹם מִסָּה +

מְנוּחָתִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאַפִּי אִם-יִבְאֹן
 אֶל-מְנוּחָתִי :
 וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאַפִּי אִם-יִבְאֹן
 אֶל-מְנוּחָתִי :
 אֲבָל הַמְּשִׁיחַ הוּא כָּבֵן עַל-בֵּיתוֹ
 וְאֲנַחְנוּ בֵּיתוֹ וּבְלִבְדָּר שְׁנַחֲזִיק בְּבִטְחָה
 וּבִתְהַלֵּל הַתְּקִנָּה וְלֹא-נִרְפְּנָה עַד-הַקֵּץ :
 לָכֵן כְּאֲשֶׁר יֹאמֵר רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹם
 אִם-בִּקְלוֹ תִשְׁמָעוּ :
 אֶל-תִּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כְּמִרְיָבָה כְּיוֹם מִסָּה +

εισελεύσονται εις την κατάπαυσίν μου 12+ βλέπετε
 enter into my rest, [no] . Take heed,
 αδελφοί μήποτε έσται εν τινι υμών καρδιά πονηρά
 brethren, lest at any time there shall be in some of you in heart a wicked
 απιστίας εν τω αποστήναι από θεού ζώντος 13+ αλλά
 unbelief] in the separating from [the] living God. But
 παρακαλείτε εαυτούς καθ' εκάστην ημέραν άχρις
 encourage yourselves according to each day, as long as
 ου το σήμερον καλείται ίνα μη σκληρυνθή τις
 of which today it is called], that you should not be hardened, any
 εξ υμών τις απάτη της αμαρτίας 14+ μέτοχοι γαρ
 of you, any by [the] deception of sin. partakers For
 γεγόναμεν του χριστού εάνπερ την αρχήν της
 we have become] of the Christ, if indeed the beginning of the
 υποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν 15+
 support until [the] end firm we should hold],
 εν τω λέγεσθαι σήμερον εάν της φωνής αυτού
 [as] in the saying, Today if his voice
 ακούσητε μη σκληρύνητε τας καρδίας υμών ως
 you should hearken to], you should not harden your hearts as
 εν τω παραπικρασμό 16+ τινές γαρ ακούσαντες
 in the embittering. For some having heard
 παρεπίκραναν αλλ' ου πάντες οι εξελθόντες εξ
 rebelled; but not all the ones coming forth out of
 Αιγύπτου διά Μωσέως 17+ τίσι δε προσώχθισε
 Egypt with Moses. And to whom did he loathe

+ רְאוּ עֵתָה אַחֵי פֶן־יֵשׁ בְּאַחַד מִכֶּם
 לְבַר־רַע וַחֲסֹר אֲמוּנָה לְסוּר מֵאַל־הֵימ תִּיִם :
 + רַק־הוֹכַח תּוֹכִיחוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ יוֹם יוֹם
 כָּל־עוֹד שֵׁנְאָמֵר הַיּוֹם לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִקְשָׁה
 אִישׁ מִכֶּם אֶת־לִבּוֹ בְּמַרְמַת הַחַטָּא :
 + כִּי תִּבְרִים הֵינּוּ לְמַשִּׁיחַ וּבְלִבְד שֶׁנִּחְזִיק
 בְּבִטְחָה הָרֵאשׁוֹנָה וְלֹא נִרְפָּנָה עַד־הַקֶּץ :
 + כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַיּוֹם אִם־בִּקְלוֹ
 תִשְׁמְעוּ אֶל־תְּקִשׁוּ לְבַבְכֶם כְּמַרְיָבָה :
 + וּמִי הֵם הַשִּׁמְעִים וַיְרִיבוּ הֵלֵא
 כָּל־יִצְאֵי מִצְרַיִם בְּיַד־מֹשֶׁה :
 + וּבְמִי הִתְקוּשְׁט אַרְבָּעִים שָׁנָה הֵלֵא
 בַחֲטָאִים אֲשֶׁר נִפְלוּ בְּנִרְיָהֶם בְּמַדְבָּר :

+ אֲוִיָּוֹתָיו מִחַל רָם וְלִמְעַל נִסְאָה
 כְּהֵנָּה נִחְסֵה לְךָ בִּנְעָה וְלֹא כִמְעָה
 חֵאֲרִיָּהֶם כִּי אֲלֵמָה שֵׁנָה :
 + אֲלֵמָה כֵּה כִי נִפְעֵה־גִלְמֵה וְלִמְעַל
 חֵאֲרֵמָה לִמְעַל וְלִמְעַל וְלִמְעַל וְלִמְעַל
 אֵינִי נִחְסֵה כִּי־חֵאֲרֵמָה אֵי־חֵאֲרֵמָה :
 + אֲוִיָּוֹתָיו חֵאֲרֵמָה חֵאֲרֵמָה חֵאֲרֵמָה
 כִּי־חֵאֲרֵמָה חֵאֲרֵמָה חֵאֲרֵמָה חֵאֲרֵמָה :
 + אֲוִיָּוֹתָיו חֵאֲרֵמָה חֵאֲרֵמָה חֵאֲרֵמָה
 חֵאֲרֵמָה חֵאֲרֵמָה חֵאֲרֵמָה חֵאֲרֵמָה :

τεσσαράκοντα ἔτη ουχί τοῖς αμαρτήσασιν ὧν
 forty years? Was it not to the ones having sinned, whose
 τα κώλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ 18+ τίσι δε ὥμοσε
 carcasses fell in the wilderness? And to whom did he swear by an oath
 μη εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μη
 to not to enter into his rest, unless
 τοῖς ἀπειθήσασι 19+ και βλέπομεν ὅτι ουκ
 to the ones resisting persuasion? And we see that they were not
 ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν
 able to enter because of unbelief.

47

1+ φοβηθώμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης
 We should fear then, lest at any time, being left behind
 επαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῆ
 of [the] promise to enter into his rest, should seem
 τις ἐξ ὑμῶν υστερηκένοι 2+ και γαρ εσμεν
 any of you] to fail. For even we are
 ευηγγελισμένοι καθάπερ κακεῖνοι ἀλλ' ουκ ωφέλησεν
 being announced good news, just as those also; but did not benefit
 ο λόγος τῆς ακοῆς ἐκείνους μη συγκεκραμένους τῇ
 the word of the report] those, not being mixed together in the
 πίστει τοῖς ακούσασιν 3+ εισερχόμεθα γαρ εἰς τὴν
 belief to the ones having heard. For we entering into the
 κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες καθὼς εἶρηκεν ὡς
 rest, the ones having believed, as he has said, As

+ וְלִמִּי נִשְׁבַּע שְׁלֹא יָבֹאוּ אֶל־מְנוּחָתוֹ כִּי
 אִם־לְסוּכְרִים:
 + וְאַנְחֵנוּ רְאִים שְׁלֹא יָכֻלוּ לָבוֹא עַל־אֲשֶׁר
 לֹא הָאֱמִינִי:
 +

+ עַל־כֵּן בְּהִמְצָא עוֹד הַהִבְטָחָה לָבוֹא
 אֶל־מְנוּחָתוֹ נִירָא נָא פְּנֵי־יִרְאָה אִישׁ מִכֶּם
 מֵאַחֵר פְּעָמָיו:
 +

+ וְעַל אֵלֶּיךָ מָה רָלָה נִחְלָה לְנַשְׂאָה
 אֵלֶּיךָ חַל מִנְּךָ וְלֹא אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ:
 + וְעַל אֵלֶּיךָ מָה רָלָה אֶהְיֶה לְחַל מִנְּךָ
 מִנְּךָ:
 +

+ וְנִשְׁלַח מִחַל גְּלִיכָה כִּי מִנְּךָ חֶלְבֵּךָ
 וְחֶלְבֵּךָ וְלְנַשְׂאָה נַעֲבֹדָה אִישׁ מִנְּךָ
 וְקָרָא מִן גְּלִיכָה:
 + אֵל מִן אֵלֶּיךָ אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ וְאֵל

+ כִּי נִשְׁלַח אֵלֶּינוּ בְּאֵה הַבְּשׂוּרָה כְּבָאָה
 אֵלֵיכֶם וְלִיכֶם לֹא־הוּעִיל דְּבַר הַשְּׂמוּעָה
 מִפְּנֵי אֲשֶׁר לֹא־הִתְעַרְבַּב בְּאִמּוּנָה לְשִׂמְעִים:
 + כִּי בָּאִי הַמְּנוּחָה אֲנַחְנוּ הַמְּאִמִּינִים
 כְּמוֹ שְׂאָמַר אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי
 אִם־יָבֹאוּ אֶל־מְנוּחָתִי אַף כִּי נִגְמְרוּ
 מֵעֲשִׂי יְהוָה מֵעַת הַנִּסָּד הָעוֹלָם:
 +

מִנְּךָ אֵלֶּיךָ לֹא אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ לְנַשְׂאָה
 חֶלְבֵּךָ וְעַבְדֶּךָ חֶלְבֵּךָ וְלֹא חֶלְבֵּךָ
 מִנְּךָ כְּמוֹ שְׂאָמַר אֵלֶּיךָ לְנַשְׂאָה:
 + חֶלְבֵּךָ וְעַל אֵלֶּיךָ מִנְּךָ אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ
 אֵלֶּיךָ וְעַל אֵלֶּיךָ מִנְּךָ אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ
 וְעַל אֵלֶּיךָ מִנְּךָ אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ:
 +

ὅμοσα ἐν τη ὀργῇ μου εἰ εἰσελεύσονται εἰς
 I swore by an oath in my wrath, Shall they enter into
 τὴν κατάπαυσίν μου καίτοι τῶν ἐργῶν ἀπὸ καταβολῆς
 my rest, [no] ; and yet the works from [the] founding
 κόσμου γενηθέντων 4+ εἶρηκε γὰρ ποῦ περὶ τῆς
 of [the] world were taking place. For he has said somewhere concerning the
 εβδόμης οὕτως καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 seventh [day] , thus, And God rested in the day
 τῇ εβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἐργῶν αὐτοῦ 5+ καὶ ἐν
 seventh] from all his works. And in
 τούτῳ πάλιν εἰ εἰσελεύσονται εἰς
 this [place] again, Shall they enter into
 τὴν κατάπαυσίν μου 6+ ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς
 my rest, [no] . Since then it leaves some
 εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν καὶ οἱ πρότερον
 to enter into it, and the ones prior
 ευαγγελισθέντες οὐκ εἰσήλθον διὰ ἀπειθείαν 7+
 having been announced, did not enter because of disobedience;
 πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν σήμερον ἐν Δαβὶδ λέγων
 again a certain he confirms day], Today, in David saying],
 μετὰ τοσούτον χρόνον καθὼς εἶρηται σήμερον εἰάν
 after so great a time, as it has been said, Today, if
 τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε μὴ σκληρύνητε
 [[to] his voice you should hearken], you should not harden
 τὰς καρδίας υμῶν 8+ εἰ γὰρ αὐτοῦς Ἰησοῦς κατέπαυσεν
 your hearts. For if them Joshua gave] rest,
 οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας 9+
 then [he would] not concerning another speak after these [things] day].

+ בְּאָמְרוֹ עַל-יְדֵי דָוִד הַיּוֹם כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַיּוֹם
 + אִם-בְּקֻלּוֹ תִשְׁמָעוּ אֶל-תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם :
 + כִּי אֱלוֹ הַנְּיִיחַ לָהֶם יְהוֹשִׁיעַ לֹא-הָיָה
 + מְדַבֵּר אַחֲרָי כִּן עַל-יּוֹם אַחֵר :
 + עַל-כֵּן נִשְׁאַרְהָ עוֹד מְנוּחַת שַׁבָּת לָעַם
 אֶל-הַיּוֹם :
 + לְכֵן הוֹסִיף לְקַבּוֹעַ יוֹם מְקַץ יָמִים רַבִּים +
 + כִּי עַל-הַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי הַכְּתוּב אָמַר
 + וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי מִכָּל-מְלֹאכְתּוֹ :
 + וְאָמַר עוֹד אִם-יִבְאוּן אֶל-מְנוּחָתִי :
 + וַיַּעַן כִּי-יִשַׁע עוֹד מְקוֹם לְבֹא
 אֵלָיָה וְאַשֶּׁר הַתְּבַשְּׂרוּ בְּרֹאשׁוֹנָה
 הַמָּה לֹא-בָאוּ שָׁם בְּמַרְיָם :
 + לְכֵן הוֹסִיף לְקַבּוֹעַ יוֹם מְקַץ יָמִים רַבִּים +

+ כִּי אֱלוֹ הַנְּיִיחַ לָהֶם יְהוֹשִׁיעַ לֹא-הָיָה
 + מְדַבֵּר אַחֲרָי כִּן עַל-יּוֹם אַחֵר :
 + עַל-כֵּן נִשְׁאַרְהָ עוֹד מְנוּחַת שַׁבָּת לָעַם
 אֶל-הַיּוֹם :
 + לְכֵן הוֹסִיף לְקַבּוֹעַ יוֹם מְקַץ יָמִים רַבִּים +
 + כִּי עַל-הַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי הַכְּתוּב אָמַר
 + וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי מִכָּל-מְלֹאכְתּוֹ :
 + וְאָמַר עוֹד אִם-יִבְאוּן אֶל-מְנוּחָתִי :
 + וַיַּעַן כִּי-יִשַׁע עוֹד מְקוֹם לְבֹא
 אֵלָיָה וְאַשֶּׁר הַתְּבַשְּׂרוּ בְּרֹאשׁוֹנָה
 הַמָּה לֹא-בָאוּ שָׁם בְּמַרְיָם :
 + לְכֵן הוֹסִיף לְקַבּוֹעַ יוֹם מְקַץ יָמִים רַבִּים +

ἀρα ἀπολείπεται σαββατισμός τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ 10+

Then [there] is left a Sabbath [rest] to the people of God.

ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς

For the one entering into his rest, himself also

κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὡς περ ἀπὸ

rested from his works, as from

τῶν ἰδίων ὁ θεός 11+ σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς

his own God]. We should hurry then to enter into

ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις

that rest, lest in the same anyone

υποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας 12+ ζῶν γὰρ ὁ

example should fall] of disobedience. [[is] living For the

λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργῆς καὶ τομώτερος ὑπὲρ

word of God], and active, and sharper than

πάσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι

any sword double-edged], and penetrating as far as

μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος ἀρμών τε καὶ

[the] distribution of both soul and spirit, also of joints and

μυελῶν καὶ κριτικός ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν

marrows, and [is] a discerner of [the] thinking and reflections

καρδίας 13+ καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον

of [the] heart. And there is not a creation unapparent before

αὐτοῦ πάντα δε γυμνά καὶ τετραχηλισμένα τοῖς

him; but all [are] naked and laid bare [to]

ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος 14+ ἔχοντες

his eyes, to whom [[is] to us the reckoning]. Having

οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς

then chief priest a great] having gone through the heavens

כִּי הָיָא אֱלֹ-מִנּוּחָתוֹ גַּם-הוּא שְׁבַת
 מִמְּלֵאכְתּוֹ כַּאֲשֶׁר הָאֱלֹהִים מְשָׁלוּ׃
 לָכֵן נִשְׁקָדָה-נָּא לְבוֹא אֶל-הַמְּנוּחָה
 הַהִיא לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא-יִפְשַׁל אִישׁ וְהָיָה
 מִמְּרָה כְּמוֹהֶם׃
 כִּי-דָבַר הָאֱלֹהִים חַי הוּא וּפְעַל גְּבוּרוֹת
 וְחַד מִכָּל-חֶרֶב פִּיפְיוֹת וַיֵּרֶד עַד-לְהַבְדִּיל

בֵּין-הַנֶּפֶשׁ וּבֵין הָרוּחַ בֵּין הַדְּבָקִים
 וּבֵין-הַמוּחַ וּבְחֵן מַחְשְׁבוֹת לִבָּב וּמִזְמוֹתָיו׃
 וְאִין יִצוֹר נִסְתָּר מִלְּפָנָיו כִּי-הַכֹּל
 חָשׂוּף וְנִלְוִי לְעֵינַי-בְּעַל דְּבָרִים שְׁלָנוּ׃
 וְעַתָּה בַּהֲיוֹת-לָנוּ כֹּהֵן גָּדוֹל נַעֲלָה
 מְאֹד אֲשֶׁר עָבַר אֶת-הַשָּׁמַיִם יְשׁוּעָה
 בֶּן-הָאֱלֹהִים נִחְזָקָה בַּהוֹדָאת אֱמוּנָתָנוּ׃

אֲנִי יְהוָה וְחָל לְנַשְׂאֵם אֲנִי
 אֲנִי חַי וְחַיִּים, אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה׃
 וְנִשְׁפָּל מִכָּל וְנִכְאֵל לִמּוֹ, נִשְׂאֵם אֲנִי
 נִכְאֵל כִּי-נִשְׂאֵם אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה׃
 אֲנִי יְהוָה, אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה

אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה אֲנִי יְהוָה

Ἰησοῦν τον υιόν του θεού κρατῶμεν της ομολογίας
(Jesus the son of God,) let us keep the confession.

15+ ου γαρ έχομεν αρχιερέα μη δυνάμενον
For not do we have a chief priest not being able

συμπαθήσαι ταις ασθενείαις ημών πεπειραμένον δε
to sympathize in our weaknesses, but one having been tested

κατά πάντα καθ’ ομοιότητα χωρίς αμαρτίας 16+
in all [things] according to [our] likeness, separate from sin.

προσερχώμεθα ούν μετά παρρησίας τω θρόνω
Let us come forward then with confidence to the throne

της χάριτος ίνα λάβωμεν έλεον και χάριν εύρωμεν
of favor, that we should receive mercy, and favor should find]

εις εύκαιρον βοήθειαν
for opportune help.

5 ה

1+ πας γαρ αρχιερεύς εξ ανθρώπων λαμβανόμενος
For every chief priest from among men being taken],

υπέρ ανθρώπων καθίσταται τα προς τον θεόν ίνα
for men is established] in the [things] for God, that

προσφέρει δώρα τε και θυσίας υπέρ αμαρτιών 2+
he should offer both gift [offerings] and sacrifices for sin [offerings] ;

μετριοπαθείν δυνάμενος τοις αγνοούσι και
to moderate emotions being able] with the ones being ignorant and

πλανωμένοις επει και αυτός περίκειται ασθένειαν 3+
erring; since also he is encompassed with weakness.

<p>+ כי אין לנו כהן גדול אשר לא יוכל להצטרף בקלינו כי אם מתנסה בכל כּמונו וּבְלִי־חָטָא: + על־כּן נקַרְבָּה בְּבִטְחוֹן לְפָנַי כִּסֵּא הַחֹסֵד לְשֵׂאת רַחֲמִים וְלִמְצֵא חֹסֵד לְעֹזְרָה בְּעִתָּהּ: + כי כָּל־כּהֵן גְּדוֹל תִּלְקַח מִתּוֹךְ</p>	<p>בְּנֵי־אָדָם מוֹפְקָד הוּא בְּעִבּוּר בְּנֵי אָדָם בְּעִנְיֵי אֱלֹהִים לְהִקְרִיב מִנְחָה וְזֹבַח עַל־הַחֲטָאִים: + וְהוּא יָדַע לְחַמֵּל עַל־הַשֹּׁגְגִים וְהַתְּעִים בְּהִיּוֹתוֹ גַּם־הוּא יָדוּעַ חָלִי: + אֲשֶׁר־עַל־כּן חָיַב לְהִקְרִיב עַל־הַחֲטָאִים בְּעַד־הָעֵם וּבְעַד־נַפְשׁוֹ:</p>
--	---

<p>+ לֵךְ חַיָּה אֵלֶיךָ וְיִגְדַּלְךָ וְיִלְחַם מִיָּדָה וְיִשְׁמַח בְּיָמֶיךָ וְיִשְׂמַח בְּחַלְוֵיךָ אֵלֶיךָ וְיִשְׂמַח: + וְיִשְׂמַח מִחַלְוֵיךָ עַם לְחַיֵּיךָ וְיִלְחַם מִיָּדָה וְיִשְׂמַח וְיִשְׂמַח לְחַיֵּיךָ בְּיָמֶיךָ וְיִשְׂמַח: + חַלְוֵיךָ וְיִגְדַּלְךָ וְיִלְחַם מִיָּדָה וְיִשְׂמַח: + חַלְוֵיךָ וְיִגְדַּלְךָ וְיִלְחַם מִיָּדָה וְיִשְׂמַח: + חַלְוֵיךָ וְיִגְדַּלְךָ וְיִלְחַם מִיָּדָה וְיִשְׂמַח:</p>	<p>שֶׁלְךָ בְּנֵי־מָסָר חַלְוֵיךָ וְיִגְדַּלְךָ וְיִלְחַם וְיִשְׂמַח מִיָּדָה וְיִשְׂמַח מִיָּדָה וְיִשְׂמַח: + חַלְוֵיךָ וְיִגְדַּלְךָ וְיִלְחַם מִיָּדָה וְיִשְׂמַח: וְיִגְדַּלְךָ וְיִלְחַם מִיָּדָה וְיִשְׂמַח מִיָּדָה וְיִשְׂמַח: לְחַיֵּיךָ: + חַלְוֵיךָ מִיָּדָה וְיִגְדַּלְךָ וְיִלְחַם מִיָּדָה וְיִשְׂמַח: חַלְוֵיךָ חַלְוֵיךָ חַלְוֵיךָ חַלְוֵיךָ חַלְוֵיךָ:</p>
---	--

και διά ταύτην οφείλει καθώς περί του λαού
 And on account of this he ought, as concerning the people,
 ούτω και περί εαυτού προσφέρειν υπέρ αμαρτιών 4+
 so also concerning himself to offer for sins.
 και ουχ εαυτώ τις λαμβάνει την τιμήν αλλά
 And not to himself [does] anyone take the honor, but
 ο καλούμενος υπό του θεού καθάπερ και Ααρών 5+
 the one being called by God, just as Aaron.
 ούτω και ο χριστός ουχ εαυτόν εδόξασε γενηθήναι
 Thus also the Christ did not glorify himself to become
 αρχιερέα αλλ' ο λαλήσας προς αυτόν υιός μου
 chief priest, but the one saying to him, my son
 ει συ εγώ σήμερον γεγέννηκά σε 6+ καθώς και εν
 You are], I today have engendered you. As also in
 ετέρω λέγει συ ιερεύς εις τον αιώνα κατά την
 another [place] he says, You [are] a priest into the eon according to the
 τάξιν Μελχισεδέκ 7+ ος εν ταις ημέραις
 order of Melchisedek. Who in the days
 της σαρκός αυτού δεήσεις τε και ικετηρίας
 of his flesh [offered] both supplications and earnest entreaties
 προς τον δυνάμενον σωζειν αυτόν εκ θανάτου μετά
 to the one being able to deliver him from death, with
 κραυγής ισχυράς και δακρύων προσενέγκας και
 cry a strong] and tears having offered], and
 εισακουσθείς από της ευλαβείας 8+ καίπερ ων υιός
 was listened to because of [his] veneration; though being a son,
 έμαθεν αφ' ων έπαθε την υπακοήν 9+ και τελειωθείς
 he learned from what he suffered [obedience]. And having been perfected,

+ וְאַתְּ-הַגְדוּלָהּ הַזֹּאת לֹא-יִקַּח אִישׁ לְנַפְשׁוֹ
 רק תקרוא לה מאת האלהים כְּאַהֲרֹן׃
 + וְכֵן הִמְשִׁיחַ לֹא-כִבֵּד אֶת-נַפְשׁוֹ
 להיות פהן גדול כי אם-מי שאמר
 אֵלָיו בְּנֵי אֶתְהָ אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ׃
 + כְּמוֹ שֶׁאָמַר גַּם-בְּמָקוֹם אַחֵר אֶתְהָ-כֹהֵן
 לעולם על-דברתי מלכי-צדק׃

+ אֲשֶׁר בְּיָמֵי הַיּוֹתוֹ בַּבֶּשֶׂר הִקְרִיב
 תְּפִלוֹת וְתַחֲנוּנִים בְּצַעֲקָה גְדוּלָה
 וּבְדַמְעוֹת לְפָנָי מִי-שִׁיכּוֹל לְהוֹשִׁיעוֹ
 מִמָּוֶת וַיַּעֲתֶר-לוֹ מִפָּנָי יְרָאתוֹ׃
 + וְאַף כִּי-הָיָה הֵבֵן לְמַד מֵעוֹנוֹתָיו לְשִׁמוּעַ׃
 + וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הוֹשִׁלָם הָיָה מְמַצִּיא

+ אֵלֶּה מֵאֵלֶּיךָ לְעֵבֶד אֱלֹהֵיךָ
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 אֱלֹהֵי יִצְחָק אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃
 + אֵלֶּיךָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ
 אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק
 אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃
 + אֵלֶיךָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ
 אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק
 אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃

+ אֵלֶּיךָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ
 אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק
 אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃
 + אֵלֶיךָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ
 אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק
 אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃
 + אֵלֶיךָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ
 אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק
 אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃

εγένετο τοῖς υπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος

he became the ones obeying him to all] [the] reason

σωτηρίας αἰωνίου 10+ προσαγορευθεῖς ὑπὸ τοῦ θεοῦ

deliverance of eternal]; having been addressed by God

αρχιερεύς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ 11+ περὶ

[as] chief priest according to the order of Melchisedek. Concerning

οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτός λέγειν

of whom [[is] much our word] and difficult in interpretation to speak,

επεὶ νωθροὶ γέγονατε ταῖς ἀκοαῖς 12+ καὶ γὰρ

since dull you have become] in the hearings. For though

οφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον πάλιν

[you] ought to be teachers because of the time, again

χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τα στοιχεῖα

need you have] [of one] to teach you what [are] the elements

τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ καὶ γέγονατε χρεῖαν

of the beginning of the oracles of God; and you have become need

ἔχοντες γάλακτος καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς 13+ πᾶς γὰρ

having] of milk, and not of solid nourishment. For every [one]

ὁ μετέχων γάλακτος ἀπειρος λόγου δικαιοσύνης

partaking of milk [is] inexperienced of [the] word of righteousness;

νήπιος γὰρ ἐστὶ 14+ τελείων δε ἐστὶν ἡ στερεὰ

an infant for he is]. for full grown But is solid

τροφή τῶν διὰ τὴν ἕξιν τα αἰσθητήρια

nourishment], of the ones through the manner the senses

γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ

exercised of having] for [the] distinction of both good and

תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים לְכָל־שְׂמֹעָיו:
+ וְהָאֱלֹהִים קָרָא־לוֹ כִּהְיָה גְדוֹל
עַל־דְּבַרְתִּי מִלְּכִי־צָדֵק:
+ עַל־זֹאת יֵשׁ־לָנוּ לְדַבֵּר רַבּוֹת וְקִשּׁוֹת
לְבָאֵר לָכֶם בְּמִלִּין יַעַן כִּי־כִבְדוּ אֲזַנֵּיכֶם:
+ כִּי תַחַת אֲשֶׁר לְפִי רַבּוֹת הֵימָּוִם
הָיָה רְאוּי לָכֶם לְהִיּוֹת מְלַמְּדִים
עַתָּה צְרִיכִים אַתֶּם שִׁישׁוּבוּ וְיִלְמְדוּ

אַתְּכֶם עֲקָרִי רֵאשִׁית דְּבָרֵי אֱלֹהִים
וְהַצְּטַרְכְּתֶם לְחֵלֶב וְלֹא לְמֵאֲכָל בְּרִיא:
+ כִּי כָל אֲשֶׁר מֵאֲכָלוּ חֵלֶב אֵינָנוּ
מִבֵּין בְּדַבֵּר־צָדֵק כִּי־עוֹדְנוּ תִינָק:
+ וְלִשְׁלָמִים הַמֵּאֲכָל הַבְּרִיא אֲשֶׁר
יֵשׁ לָהֶם עַל־פִּי הַנְּסִיוֹן חוֹשִׁים
שֶׁהֲרָגְלוּ לְתַבְּחִין בֵּין־טוֹב לְרָע:

וְנִשְׁמָעֵיכֶם לֹא חָלַף אֶתְּכֶם וְיִלְחָצוּ:
+ וְהַמֵּאֲכָל חָף אֶתְּכֶם אִם אֵת גֵּהֶנְכֶם
בְּזִנְיֹתֵיכֶם וְיִלְחָצוּ:
+ חָלַף אֶתְּכֶם וְיִשׁוּבֵיכֶם לְחַיֵּיכֶם
שֶׁיֵּשׁ אֶתְּכֶם, לֵךְ חָלַף אֶתְּכֶם
וְיִלְחָצוּ לְחַיֵּיכֶם וְיִלְחָצוּ וְיִלְחָצוּ
לְחַיֵּיכֶם בְּזִנְיֹתֵיכֶם:
+ שֶׁיֵּשׁ אֶתְּכֶם וְיִלְחָצוּ לְחַיֵּיכֶם
וְיִלְחָצוּ וְיִלְחָצוּ לְחַיֵּיכֶם וְיִלְחָצוּ

וְנִשְׁמָעֵיכֶם לֹא חָלַף אֶתְּכֶם וְיִלְחָצוּ:
+ וְהַמֵּאֲכָל חָף אֶתְּכֶם אִם אֵת גֵּהֶנְכֶם
בְּזִנְיֹתֵיכֶם וְיִלְחָצוּ:
+ חָלַף אֶתְּכֶם וְיִשׁוּבֵיכֶם לְחַיֵּיכֶם
שֶׁיֵּשׁ אֶתְּכֶם, לֵךְ חָלַף אֶתְּכֶם
וְיִלְחָצוּ לְחַיֵּיכֶם וְיִלְחָצוּ וְיִלְחָצוּ
לְחַיֵּיכֶם בְּזִנְיֹתֵיכֶם:
+ שֶׁיֵּשׁ אֶתְּכֶם וְיִלְחָצוּ לְחַיֵּיכֶם
וְיִלְחָצוּ וְיִלְחָצוּ לְחַיֵּיכֶם וְיִלְחָצוּ

κακού

evil.

6 1

1+ διό αφέντες τον της αρχής του χριστού λόγον
Therefore, having left the of the beginning of the Christ matter],

ἐπί την τελειότητα φερώμεθα μη πάλιν θεμέλιον
unto the perfection we should bear on], not again a foundation

καταβαλλόμενοι μετανοίας από νεκρών έργων και
casting down] of repentance from dead works, and

πίστεως ἐπί θεόν 2+ βαπτισμών διδαχής
of belief upon God, of immersions [of the] teaching],

επιθέσεως τε χειρών αναστάσεως τε νεκρών και
and of laying on of hands, and of resurrection of [the] dead, and

κρίματος αιωνίου 3+ και τούτο ποιήσομεν εάνπερ
judgment eternal]. And this we shall do, if indeed

επιτρέπη ο θεός 4+ αδύνατον γαρ τους άπαξ
God should permit. For it is impossible of the ones once

φωτισθέντας γευσαμένους τε της δωρεάς
enlightened, having tasted also of the gift

της επουρανίου και μετόχους γεννηθέντας πνεύματος
heavenly], and partakers becoming spirit

αγίου 5+ και καλόν γευσαμένους θεού ρήμα
of holy], and [the] good having tasted of God word],

δυνάμεις τε μέλλοντος αιώνος 6+ και παραπесόντας
and of powers about to be of [the] eon], and having fallen,

+
עַל־כֵּן בְּעִזּוֹב כְּעֵת רֵאשִׁית דְּבַר הַמְּשִׁיחַ +
נִעְבַּר אֶל־הַשְּׁלֵמוֹת וְלֹא נָשׁוּב לְשִׁית יְסוּדֵי
הַתְּשׁוּבָה מִמַּעֲשֵׂי מוֹת וְהֶאֱמוּנָה בְּאֱלֹהִים:
+ וְתוֹרַת הַטְּבִילוֹת וְסָמִיכַת יְרִים
וְהַתְּחִיַּת הַמְּוֹתִים וּמִשְׁפָּט עוֹלָם:
+ וְאֶת־זֹאת נַעֲשֶׂה אִם־יִתֵּן הָאֵל:
+ כִּי כָל אֲשֶׁר־נָגַהּ עָלֵיהֶם הָאוֹר וְטָעְמוֹ

מִמַּתְּנַת הַשְּׂמַיִם וְנִתְּן לָהֶם חֵלֶק בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ:

+ וְטָעְמוֹ אֶת־דְּבַר־אֱלֹהִים הַטּוֹב
וְכַחוֹת הָעוֹלָם הַבָּא וְהֵם נְסוּגוּ אַחֲזָר:
+ נִמְנָעוּ מִהִתְחַדֵּשׁ עוֹד לַתְּשׁוּבָה כִּי חָזְרוּ
לְצֹלֵב לָהֶם אֶת־בְּן־הָאֱלֹהִים וַיִּתְּנוּהוּ
לְמַשָּׁל:

+
כֵּן עָלֵינוּ נִשְׁבַּח אֱלֹהֵינוּ וְחַלְלָנוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ לְהַשְׁבִּיחַ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +

+ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ +

πάλιν ανακαινίζειν εἰς μετάνοιαν ἀνασταυρόντας
again to renew to repentance; crucifying again

εαυτοῖς τον υἱόν του θεού και παραδειγματίζοντας 7+
to themselves the son of God, and making an example of him.

γη γαρ η πιούσα τον επ' αυτής πολλάκις ερχόμενον
For [the] earth having drunk the upon it often coming

υετόν και τίκτουσα βοτάνην εύθετον εκείνοις δι'
rain], and giving birth to pasturage fit] for those through

ους και γεωργείται μεταλαμβάνει ευλογίας από
whom also it is cultivated, shares of [the] blessing from

του θεού 8+ εκφέρουσα δε ακάνθας και τριβόλους
God; but [that] bringing forth thorn-bushes and thistles

αδόκιμος και κατάρως εγγύς ης το τέλος εἰς καύσιν
[is] rejected, and a curse near to], whose end [is] for burning.

9+ πεπείσμεθα δε περί υμών αγαπητοί τα κρείττονα
But we are persuaded concerning you, beloved, of better [things] ,

και εχόμενα σωτηρίας ει και ούτω λαλούμεν 10+ ου
and having deliverance, if even thus we speak. [[is] not

γαρ άδικος ο θεός επιλαθέσθαι του έργου υμών και
For unjust God] to forget your work and

του κόπου της αγάπης ης ενεδείξασθε εἰς
the toil of the love which you demonstrated in

το όνομα αυτού διακονήσαντες τοις αγίοις και
his name, having served to the holy ones, and

διακονούντες 11+ επιθυμούμεν δε έκαστον υμών την
[still] serving. But we desire each of you the

αυτήν ενδείκνυσθαι σπουδήν προς την πληροφορίαν
same to demonstrate] diligence to the full assurance

+ כִּי הָאֲדָמָה הַשּׁוֹתָה אֶת־הַנֶּשֶׁם הַיָּרֵד
עָלֶיהָ לְמַכְבִּיר וּמוֹצִיאָה עֵשֶׂב טוֹב
לְעַבְדֶּיהָ תִשָּׂא בְרַכָּה מֵאֵת הָאֱלֹהִים:
+ וְאֲשֶׁר תּוֹצִיא קוֹץ וְדַרְדַּר נִמְאָסָה
הִיא וְקָרוֹבָה לְמֵאֲרָה וְסוֹפָה לְהַשְׂרֵף:
+ אֲמַנָּם יְדִידֵי מוֹבְטָחִים אֲנַחְנוּ
כִּי טְבוֹת מֵאֲלֹה בְּכֶם וְקָרוֹבוֹת

לִישׁוּעָה אִף כִּי־דַבְּרָנוּ כְּזֹאת:
+ כִּי הָאֱלֹהִים לֹא־עֵנֹת צָדֵק לְשִׁכַּח
אֶת־מַעֲשֵׂיכֶם וְאֶת־עֵמֶל אֲהַבְתֶּכֶם
אֲשֶׁר הִרְאִיתֶם לְמַעַן שְׂמוֹ שְׂשַׂרְתֶּם
אֶת־הַקְּדוֹשִׁים וְעוֹדְכֶם מְשַׂרְתִּים:
+ וְחַפְצָנוּ שְׂכָל־אֶחָד מִכֶּם יִשְׁקַד
לְהִיּוֹת נְכוּן לְבוֹ בַתְּקוּהָ עַד־הַקֵּץ:

+ אֲנִי כִּי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
וְנִשְׁמַע לְמֹשֶׁה וְנִחְלָלְתֶם מְחַלְלֵי
מַחְבְּלֵי כֹהֲנֵי גֵרִים אֲלֵמֶיךָ:
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
לֹא אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
לְהַלְלֵי אֲלֵמֶיךָ מִיְּמֵי מֹשֶׁה אֲנִי אֲנִי
+ מְחַבְּלֵי אֲנִי חַלְלֵי אֲנִי חַלְלֵי

הַמִּצְוָה לְשִׁמְרָה אֲנִי מְחַלְלֵי:
+ לֹא מֹשֶׁה אֲנִי חָלָל אֲלֵמֶיךָ וְנִחְלָלְתֶם
חַבְּלֵיכֶם מִשְׁבַּחְכֶּם מֹשֶׁה אֲנִי חַבְּלֵיכֶם
וְנִחְלָלְתֶם לְמִצְוָה מְחַבְּלֵיכֶם:
+ אֲנִי חַבְּלֵי אֲנִי חַבְּלֵי אֲנִי חַבְּלֵי
מְחַבְּלֵי אֲנִי חַבְּלֵי אֲנִי חַבְּלֵי
חַבְּלֵי לְמִצְוָה:

της ἐλπίδος ἄχρι τέλους 12 + ἵνα μη νωθοί
 of the hope as far as until [the] end; that not dull
 γένησθε μιμηταί δε των διά πίστεως και
 you should become], but imitators of the ones through belief and

μακροθυμίας κληρονομούντων τας επαγγελίας 13 +
 long-suffering inheriting the promises.

τω γαρ Αβραάμ επαγγειλάμενος ο θεός επει κατ'
 For [to] Abraham God having promised, since according to
 ουδενός είχε μείζονος ομόσαι ὡμοσε καθ'
 no one had he greater to swear an oath by, swore an oath according to

εαυτού 14 + λέγων ημὴν ευλογών ευλογήσω σε και
 himself, saying, Assuredly blessing I will bless you, and

πληθύνων πληθυνώ σε 15 + και ούτω μακροθυμήσας
 multiplying I will multiply you. And thus, having been long-suffering,

επέτυχε της επαγγελίας 16 + άνθρωποι μεν γαρ κατά
 he succeeded in the promise. men indeed For by
 του μείζονος ομνύουσι και πάσης αυτοίς αντιλογίας
 the greater swear an oath], and in all disputes to them

πέρας εις βεβαίωσιν ο ὄρκος 17 + εν ω
 [is] an end for security the oath]. In which

περισσότερον βουλόμενος ο θεός επιδείξει τοις
 more extra wanting God] to display to the
 κληρονόμοις της επαγγελίας το αμετάθετον
 heirs of the promise the immutability

της βουλῆς αυτού εμεσίτευσεν ὄρκω 18 + ἵνα διά δύο
 of his counsel, mediated by an oath; that through two

שָׁלֵא תַעֲצִלוּ כִּי אִם־תִּלְכוּ בְּעַקְבוֹת
 יוֹרְשֵׁי הַהִבְטָחוֹת בְּאִמּוּנָה וְאֶרֶךְ נַפְשׁ:
 כִּי בְהִבְטִיחַ אֱלֹהִים אֶת־אֲבֹרְהֶם נִשְׁבַּע
 בְּנַפְשׁוֹ יַעַן אֲשֶׁר־אֵין גְּדוּל מִמֶּנּוּ לְהִשְׁבַּע בּוֹ:
 וַיֹּאמֶר כִּי־בָרַךְ אֲבֹרְכֶךָ וְהִרְבָּה אֲרֻבָּה
 אוֹתְךָ:
 וַיְהִי בְהֶאֱרִיךְ נַפְשׁוֹ וַיִּנְחַל
 אֶת־הַהִבְטָחָה:
 + בְּנֵי הָאָדָם יִשְׁבְּעוּ בְּגִדּוֹל מִהֶם וְהִשְׁבּוּעָה
 לָהֶם קֵץ כָּל־מַחְלָקֶת בְּקִיּוּם הַדָּבָר:
 + עַל־כֵּן כַּאֲשֶׁר רָצָה הָאֱלֹהִים
 לְהִרְאוֹת בְּיוֹתֵר אֶת־יֹרְשֵׁי הַהִבְטָחָה
 שָׁלֵא־תִשְׁתַּנָּה עֲצָתוֹ עֲרַב אֶתָּה בְּשִׁבּוּעָה:
 + לְמַעַן בְּשָׁנֵי דְבָרִים בְּלִתֵּי מִשְׁתַּנֵּי־מִם
 אֲשֶׁר חָלִילָה לְאֱלֹהִים מִשְׁקֵר בָּם

αὐτῶν ἵνα διὰ δύο
 ἡμεσίτευσεν ὄρκω
 εἰς βεβαίωσιν
 τοῦ αὐτοῦ
 ἡ βουλῆς
 ἵνα διὰ δύο
 ἡμεσίτευσεν
 ὄρκω εἰς
 βεβαίωσιν
 τοῦ αὐτοῦ
 ἡ βουλῆς
 ἵνα διὰ δύο
 ἡμεσίτευσεν
 ὄρκω εἰς
 βεβαίωσιν
 τοῦ αὐτοῦ
 ἡ βουλῆς

αὐτῶν ἵνα διὰ δύο
 ἡμεσίτευσεν ὄρκω
 εἰς βεβαίωσιν
 τοῦ αὐτοῦ
 ἡ βουλῆς
 ἵνα διὰ δύο
 ἡμεσίτευσεν
 ὄρκω εἰς
 βεβαίωσιν
 τοῦ αὐτοῦ
 ἡ βουλῆς
 ἵνα διὰ δύο
 ἡμεσίτευσεν
 ὄρκω εἰς
 βεβαίωσιν
 τοῦ αὐτοῦ
 ἡ βουλῆς

πραγμάτων αμεταθέτων εν οἷς αδύνατον
 things immutable], (in which [it was] impossible
 ψεύσασθαι θεόν ισχυράν παράκλησιν έχωμεν οἱ
 for God to lie,) strong consolation we should have], [we] the ones
 καταφυγόντες κρατήσαι της προκειμένης ελπίδος 19+
 taking refuge to hold to the situated before us hope],
 ην ως άγκυραν έχωμεν της ψυχής ασφαλή τε και
 which [hope] as an anchor we have] of the soul, both safe and
 βεβαίαν και εισερχομένην εις το εσώτερον
 firm, and entering into the inner
 του καταπετάσματος 20+ όπου πρόδρομος υπέρ ημών
 veil; where as forerunner for us,
 εισήλθεν Ιησούς κατά την τάξιν Μελχισεδέκ
 Jesus entered according to the order of Melchisedek,
 αρχιερεύς γενόμενος εις τον αιώνα
 chief priest becoming] into the eon.

71

1+ ούτος γαρ ο Μελχισεδέκ βασιλεύς Σαλήμ ιερεύς
 For this Melchisedek, king of Salem, priest
 του θεού του υψίστου ο συναντήσας Αβραάμ
 of God the highest, the one having met with Abraham
 υποστρέφοντι από της κοπής των βασιλέων και
 returning from the slaughter of the kings, and
 ευλογήσας αυτόν 2+ ω και δεκάτην από πάντων
 having blessed him, to whom also a tenth of all

יהיה לנו אשר נסנו אליו מבטח-עז
 לאחוז בתקוה הנתונה לפנינו:
 + אשר-היא לנפשנו כענן נכון
 וחזק ומגיע אל-מבית הפרכת:
 + אשר-כא שמה בעדנו ישוע
 העבר לפנינו ויהי-כהן גדול
 לעולם על-דברתי מלכי-צדק:

+ כי זה מלכי-צדק מלך שלם כהן
 לאל עליון אשר יצא לקראת אברהם
 בשובו מהכות את-המלכים ויברכהו:
 + ואשר חלק-לו אברהם מעשר
 מכל שמו הוא מלך הצדקה ועוד
 מלך שלם הוא מלך השלום:

ולא נעמד אליו ואלו כל כח
 כחם וכל נשם לו ואלו כל
 כחם ונשם: שבו ונחמנו לו
 + און ואלו-אלו, לו און ונשם ונחמנו
 נחמנו ואלו ונשם ונחמנו לו און
 ונשם:
 + ונחמנו ונשם ונחמנו ונשם
 ונחמנו ונשם ונחמנו ונשם:

+ און ונשם ונחמנו ונשם
 ונחמנו ונשם ונחמנו ונשם
 ונחמנו ונשם ונחמנו ונשם:
 + און ונשם ונחמנו ונשם
 ונחמנו ונשם ונחמנו ונשם
 ונחמנו ונשם ונחמנו ונשם:
 + און ונשם ונחמנו ונשם
 ונחמנו ונשם ונחמנו ונשם:

ἐμέρισεν **Αβραάμ** **πρώτον** **μεν** **ερμηνευόμενος**
 portioned Abraham], first indeed being translated
βασιλεύς **δικαιοσύνης** **ἐπειτα** **δε** **και** **βασιλεύς** **Σαλήμ**
 king of righteousness, and thereupon also king of Salem,
ο **εστι** **βασιλεύς** **ειρήνης** **3+** **απάτωρ** **αμήτωρ**
 which is king of peace; fatherless, motherless,
αγενεαλόγητος **μήτε** **αρχήν** **ημερών** **μήτε** **ζωής** **τέλος**
 of unknown genealogy, neither beginning of days, nor of life an end
έχων **αφωμοιωμένος** **δε** **τω** **υιώ** **του** **θεού** **μένει** **ιερεύς**
 having], and taking an exact image to the son of God, abides a priest
εις **το** **διηνεκές** **4+** **θεωρείτε** **δε** **πηλίκος** **ούτος** **ω**
 for perpetuity. And view how great this one [was], to whom
και **δεκάτην** **Αβραάμ** **έδωκεν** **εκ** **των** **ακροθινίων** **ο**
 even a tenth Abraham gave of the choice parts the
πατριάρχης **5+** **και** **οι** **μεν** **εκ** **των** **υιών** **Λευϊ** **την**
 patriarch]. And indeed the ones of the sons of Levi, the
ιερατείαν **λαμβάνοντες** **εντολήν** **έχουσιν** **αποδεκατούν**
 priesthood receiving], a commandment have] to tithe
τον **λαόν** **κατά** **τον** **νόμον** **τουτ'** **έστι** **τους**
 the people according to the law, that is to say, the ones
αδελφούς **αυτών** **καίπερ** **εξεληλυθότας** **εκ** **της**
 of their brethren, though [they are ones] having come forth from out of the
οσφύς **Αβραάμ** **6+** **ο** **δε** **μη** **γενεαλογούμενος** **εξ**
 loin of Abraham. But the one not tracing descent from
αυτών **δεδεκάτωκε** **τον** **Αβραάμ** **και** **τον** **έχοντα** **τας**
 them received a tenth [from] Abraham, and the one having the
επαγγελίας **ευλόγηκε** **7+** **χωρίς** **δε** **πάσης** **αντιλογίας**
 promises has blessed]. But separate from all dispute,

+ באין־אב באין־אם באין יחש ולימיו
 אין תחלה וליחיי אין סוף ובזאת־נדרמה
 לִבְנֵי־הָאֱלֹהִים הוּא עוֹמֵד בְּכֹהֲנֹתוֹ לְנֶצַח:
 + וְרָאוּ מִתְגַּדֵּל הוּא אֲשֶׁר גַּם־אֲבָרָהָם
 אָבִינוּ נִתְּנָה לּוֹ מֵעֶשֶׂר מִרְאשִׁית הַכֹּל:
 + הֵן־בְּנֵי לֵוִי נִחְלְוֵי תְּכֹהֲנֹתָ
 יִשְׁחָק לָהֶם עַל־פִּי הַתּוֹרָה לְקַחַת

אֶת־הַמַּעֲשֵׂרוֹת מִן־הָעַם מִן־אַחֵיהֶם
 אֲשֶׁר אִתָּהֶם יֵצְאוּ יָרֵךְ אֲבָרָהָם:
 + וְאֲשֶׁר אֵינָנּוּ מִתִּיחֵשׁ לְמִשְׁפַּחָתָם
 הוּא לְקַח אֶת־הַמַּעֲשֵׂר מִן־אֲבָרָהָם
 וַיְבָרֶךְ אֶת־אֲשֶׁר הִיָּתְהָלוּ תְּהַבְטָחָה:
 + וְהִנֵּה נִכּוֹן תְּדַבֵּר שְׂהַקְטִין
 יְבָרֶךְ עַל־יְדֵי תְּגַדֵּל מִמֶּנּוּ:

+ וְלֵאמֹר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
 בְּעֵינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

το ἔλαττον ὑπό του κρείττονος ευλογείται 8+ και
the lesser by the better is blessed]. And

ὧδε μεν δεκάτας αποθνήσκοντες άνθρωποι
here indeed tenths die men

λαμβάνουσιν εκεί δε μαρτυρούμενος ότι ζη 9+ και
[who] receive], but there [receives] one witnessed of that he lives. And,

ως ἔπος ειπείν διά Αβραάμ και Λευϊ ο δεκάτας
as literally to speak, through Abraham even Levi the one tenths

λαμβάνων δεδεκάτῳται 10+ ἔτι γαρ εν τη
receiving] pays a tenth. still For in the

οσφύϊ του πατρός ην ὅτε συνήνητησεν αυτώ
loin of the father he was] when met with him

ο Μελχισεδέκ 11+ ει μεν ούν τελείωσις διά της
Melchisedek]. If indeed then perfection through the

Λευϊτικής ιερωσύνης ην ο λαός γαρ επ' αυτή
Levitical priesthood [were]] ([the people for upon it

νενομοθέτητο τις ἔτι χρεία κατά την τάξιν
established law].) what still need [was there] according to the order

Μελχισεδέκ ἕτερον ανίστασθαι ιερέα και ου κατά
of Melchisedek for another to arise priest], and not according to

την τάξιν Ααρών λέγεσθαι 12+ μετατιθεμένης γαρ της
the order of Aaron to be named]? being transposed For the

ιερωσύνης εξ ανάγκης και νόμου μετάθεσις γίνεται
priesthood], from necessity also of law a transposition] takes place.

13+ εφ ον γαρ λέγεται ταύτα φυλής ετέρας
For of whom are said these [things] , tribe of another

+ וּפְהָ בְּנֵי אָדָם שְׂיָמוּתוֹ לְקַחִים
אֶת־הַמַּעֲשֵׂר אֲבָל שָׁם לְקַחוּ מִי שֶׁהוֹעֵד עָלָיו
כִּי הוּא חַי:

+ וַיִּתְּכֵן לֹאמַר כִּי גַם־לִוִי הִלְקַח
אֶת־הַמַּעֲשֵׂרוֹת הָיָה מַעֲשֵׂר בְּעֵשֶׂר אַבְרָהָם:

+ כִּי עוֹד בְּיָרֶךְ הָאָב הָיָה בְּצֵאת
מִלְכִי־צֶדֶק לְקַרְאָתוֹ:

+ עַל־כֵּן אֱלֹהֵי הַיְיָה שְׁלָמוֹת עַל־יְדֵי

כְּהוֹנֵת בְּנֵי לְוִי אֲשֶׁר־בָּהּ נִתְּנָה הַתּוֹרָה

לְעַם לְמִתְּנָה צָרִיךְ לְקוֹם עוֹד

כִּהֵן אַחַר עַל־דְּבַרְתִּי מִלְכִי־צֶדֶק

וְלֹא יֹאמַר עַל־דְּבַרְתִּי אַהֲרֹן:

+ כִּי בְּהַשְׁתַּנּוֹת הַכְּהוֹנָה צָרִיךְ שֶׁתִּשְׁתַּנּוּ

גַּם־הַתּוֹרָה:

+ כִּי אֲשֶׁר־מְדוּבָר בּוֹ כְּזֹאת

הוּא מְשֻׁבֵּט אַחַר אֲשֶׁר מַעוֹלָם

לֹא־שִׁרַת אִישׁ מִמֶּנּוּ בַּמִּזְבֵּחַ:

וְהַחֲטָאִים חַטָּאִים
+ חַטָּאִים גַּם חַטָּאִים וְהַחֲטָאִים נִשְׁבָּח חַטָּאִים
לְמַד וְגַם חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים:

+ חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים
חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים
+ חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים
חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים:

+ חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים
חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים
חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים
חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים
+ חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים
חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים
+ חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים חַטָּאִים:

μετέσχηκεν ἀφ' ἧς οὐδείς προσέσχηκε τῷ
 partakes], from which no one has given attention to the
 θυσιαστηρίῳ 14+ πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα
 altar. For it is exposed to view that from out of Judah
 ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν εἰς ἣν φυλὴν οὐδέν
 has risen our Lord], for which tribe nothing
 περὶ ἱερωσύνης Μωϋσῆς ἐλάλησε 15+ καὶ
 concerning priesthood Moses spoke]. And
 περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν εἰ κατὰ τὴν
 more extra still it is quite evident, since according to the
 ομοίότητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος 16+ ὅς
 likeness of Melchisedek arises priest another], who
 οὐ κατὰ ὅμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν ἀλλὰ
 not according to [the] law commandment of fleshly] exists, but
 κατὰ δύνάμιν ζωῆς ἀκαταλύτου 17+ μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι
 according to [the] power life of an indissoluble]. For he testifies, that,
 σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
 You [are] a priest into the eon according to the order
 Μελχισεδέκ 18+ ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγωγῆς
 of Melchisedek. an annulment indeed For takes place before
 ἐντολῆς διὰ τοῦ αὐτῆς ἀσθενῆς καὶ ἀνωφελῆς 19+
 of [the] commandment] because of its weak and unprofitable [state] ;
 οὐδέν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος ἐπεισαγωγῆς δε
 nothing for perfected the law], but [there is the] further introduction

+ כִּי גִלּוּי לְכָל אֲשֶׁר אֲדַנִּינוּ צָמַח
 מִיְהוּדָה מִן־הַשְּׁבֵט אֲשֶׁר מִשָּׁה
 לֹא־דָבַר אֵלָיו דְּבַר עַל־הַכְּהוּנָה:
 + וְעוֹד יוֹתֵר בְּרוּר הוּא אִם־יִוָּקֵם
 בְּדַמְיוֹן מִלְּכִי־צָדֵק כִּהֵן אַחֵר:
 + אֲשֶׁר אֵינָנוּ עַל־פִּי חוֹקֵת בְּשֵׁר וְדָם
 אֲלֵא עַל־פִּי כַח חַיִּים שְׂאִין לָהֶם הַפְּסֵק:

+ כִּי־הָעֵיד עָלָיו אֶת־הַכֹּהֵן
 לְעוֹלָם עַל־דְּבַרְתִּי מִלְּכִי־צָדֵק:
 + בְּעֵבוּר אֲשֶׁר הַמְצִינָה תִקְדָּמַת הוֹסְרָה
 בְּהִיוֹתָהּ תְּלוּשָׁה וְקִצְרַת־יָד מִהוֹעִיל:
 + כִּי הַתּוֹרָה הִיא לֹא־הַשְּׁלִימָה דְּבַר
 וְהִנֵּה נִכְנָסָה תַחְתֶּיהָ תִקְנָה טוֹבָה מִמֶּנָּה
 אֲשֶׁר־נִקְרַב עַל־יָדָהּ לְאֱלֹהִים:

כֹּה עֲבָדָה אֹתֵּי אֱלֹהִים אֲדַנִּינוּ גִּלּוּי
 מִיְהוּדָה מִן־הַשְּׁבֵט אֲשֶׁר מִשָּׁה:
 + וְעוֹד יוֹתֵר בְּרוּר הוּא אִם־יִוָּקֵם
 בְּדַמְיוֹן מִלְּכִי־צָדֵק כִּהֵן אַחֵר:
 + אֲשֶׁר אֵינָנוּ עַל־פִּי חוֹקֵת בְּשֵׁר וְדָם
 אֲלֵא עַל־פִּי כַח חַיִּים שְׂאִין לָהֶם הַפְּסֵק:

כֹּה עֲבָדָה אֹתֵּי אֱלֹהִים אֲדַנִּינוּ גִּלּוּי
 מִיְהוּדָה מִן־הַשְּׁבֵט אֲשֶׁר מִשָּׁה:
 + וְעוֹד יוֹתֵר בְּרוּר הוּא אִם־יִוָּקֵם
 בְּדַמְיוֹן מִלְּכִי־צָדֵק כִּהֵן אַחֵר:
 + אֲשֶׁר אֵינָנוּ עַל־פִּי חוֹקֵת בְּשֵׁר וְדָם
 אֲלֵא עַל־פִּי כַח חַיִּים שְׂאִין לָהֶם הַפְּסֵק:

κρείττονος ἐλπίδος δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ 20+ και
 of a better hope through which we approach to God. And

καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας 21+ οἱ μὲν γὰρ
 according to as much as not separate from [the] swearing of an oath (for indeed the ones

χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες ὁ δὲ
 separate from swearing of an oath are priests become], but the one

μετὰ ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν
 with swearing of an oath through the saying as to him,

ὡμοσε κύριος και οὐ μεταμεληθήσεται σὺ ἱερεὺς
 [the] Lord swore by an oath, and will not repent; you [are] a priest

εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ 22+ κατὰ
 into the eon according to the order of Melchisedek,) by

τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς
 so much of a better covenant has become surety Jesus].

23+ και οἱ μὲν πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς διὰ
 And indeed, there are more being priests], on account of

τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν 24+ ὁ δὲ διὰ
 death restrained from remaining; but he, because of

τὸ μένειν αὐτόν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν
 his abiding into the eon, inviolable has the]

ἱερωσύνην 25+ ὅθεν και σώζειν εἰς τὸ παντελές
 priesthood. From where even to deliver totally

δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ
 he is able] the ones coming forward through him to God,

πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν 26+
 at all times living to intercede for them.

τοιούτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς ὅσιος ἀκακος
 For such us becomes a chief priest] -- sacred, guileless,

+ וְכִפִּי אֲשֶׁר לֹא בְּלֹא שְׁבוּעָה הִיְתָה-זֹאת:

+ הַנָּה בְּזֹאת מְעוּלָה הִיא הַבְּרִית אֲשֶׁר
 יִשׁוּעַ עָרַב אֹתָהּ:

+ וְשֵׁם נִתְּכַהֲנוּ רַבִּים מִפְּנֵי אֲשֶׁר

הַמְּוֹת לֹא הִנִּיחָם לְהִתָּר בְּאָרֶץ:

+ אֲבָל זֶה יַעֲמֵד לְעוֹלָם וַיְהִי-לוֹ

כְּהוֹנֵה אֲשֶׁר לֹא-תַעֲבֹר מִמֶּנּוּ:

+ אֲשֶׁר עַל-כֵּן יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ בְּכֹל

וְכֹל אֶת-הַנְּנָשִׁים עַל-יְדוֹ לְאֱלֹהִים

כִּי חֵי-הוּא תָמִיד לְהַפְּנִיעַ בְּעַדָּם:

+ כִּי נִאֲוָה-לָנוּ כִּהֵן כְּזֶה שֶׁהוּא חֹסֵד

וְתָמִים וְטָהוֹר וְנִבְדָּל מִן-הַחַטָּאִים וְנִשָּׂא

מִהַשָּׁמַיִם:

+ אֲנִי אֶל כֻּלָּם חָלָה:

+ מִן הַכֹּהֲנִים הַלְלוּ אֱלֹהִים וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לָאֱלֹהִים
 כִּי כֵן נֶעֱשֶׂה:

+ מִן הַכֹּהֲנִים אֲנִי חָלָה אֶל כֻּלָּם

וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לָאֱלֹהִים כִּי כֵן נֶעֱשֶׂה:

+ מִן הַכֹּהֲנִים אֲנִי חָלָה אֶל כֻּלָּם

כְּהוֹנֵה אֱלֹהִים:

+ וְכֻלָּם לְחַטָּאתָם לְחַלְלֵם לְאֱלֹהִים

וְכֻלָּם לְחַטָּאתָם לְחַלְלֵם לְאֱלֹהִים

כִּי כֵן נֶעֱשֶׂה אֶל כֻּלָּם

+ וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לָאֱלֹהִים כִּי כֵן נֶעֱשֶׂה

וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לָאֱלֹהִים כִּי כֵן נֶעֱשֶׂה:

αμίαντος κεχωρισμένος από των αμαρτωλών και
 undefiled, being separated from sinners, and
 υψηλότερος των ουρανών γενόμενος 27+ ος ουκ έχει
 higher than the heavens becoming]; who has not had
 καθ' ημέραν ανάγκην ὡσπερ οι αρχιερείς πρότερον
 a daily necessity, as the chief priests, prior
 υπέρ των ιδίων αμαρτιών θυσίας αναφέρειν ἔπειτα
 for their own sins sacrifices to offer], and thereupon
 των του λαού τούτο γαρ εποίησεν εφάπαξ εαυτόν
 for the [sins] of the people; for this he did once for all, himself
 ανενέγκας 28+ ο νόμος γαρ ανθρώπους καθίστησιν
 having offered]. the law For men ordains]
 αρχιερείς έχοντας ασθένειαν ο λόγος δε της
 chief priests, ones having weakness; the word but] of the
 ορκωμοσίας της μετά τον νόμον υιόν εις τον
 swearing of an oath [which is] after the law a son into the
 αιώνα τετελειωμένον
 eon has perfected].

8 π

1+ κεφάλαιον δε επί τοις λεγομένοις τοιούτον
 But [the] total sum upon the [things] being spoken [is], such
 έχομεν αρχιερέα ος εκάθισεν εν δεξιά του θρόνου
 we have] a chief priest, one who sat at [the] right of the throne
 της μεγαλωσύνης εν τοις ουρανοίς 2+ των αγίων
 of the greatness in the heavens, of the holies
 λειτουργός και της σκηνης της αληθινής ην ἔπηξεν
 a minister], and of the tent true], which pitched

+ אֲשֶׁר אֵין עָלָיו כְּכֹהֲנִים הַגְּדֹלִים הָהֵם
 לְהַקְרִיב יוֹם יוֹם בְּרֹאשׁוֹנָה עַל־חַטָּאתָיו
 וְאַחֲרֵי־כֵן עַל־חַטָּאת הָעַם כִּי־זֹאת עָשָׂה
 בְּפֶעַם אַחַת בְּהַקְרִיבוֹ אֶת־נַפְשׁוֹ:
 + כִּי הַתּוֹרָה הָעֵמִידָה לְכֹהֲנִים
 גְּדֹלִים בְּנֵי־אָדָם חֻלְשִׁים אָבָל

דְּבַר־הַשְּׁבוּעָה הַבָּאָה אַחֲרַי הַתּוֹרָה
 הָעֵמִיד אֶת־הַבֵּן הַמוֹשְׁלֵם לְעוֹלָם:
 +
 + וְזֶה רֹאשׁ הַנְּאֻמָּרִים שֶׁיִּשְׁלַחְנוּ כֹהֵן גְּדֹל
 אֲשֶׁר יָשֵׁב לְיָמִין כִּפְסָא הַגְּדֹלָה בְּשָׁמַיִם:
 + וְהוּא מְשַׁרֵּת הַקֶּדֶשׁ וְהַמְשַׁכֵּן
 הָאֱמֹתַי אֲשֶׁר־כּוֹנְנֵנו אֲדֹנָי וְלֹא אָדָם:

+ וְהָאֱלֹהִים לֹא חָלַעַם אֲנִי
 וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְלֹא־סֹמֵךְ מִלִּפְנֵי מַלְאָכָיו
 וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי
 חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי
 + וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי
 חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי

נִחְמָסָה בָּהּ אֲנִי חָלַעַם לְחַלֵּם ֶׁ׃

+ וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי
 חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי
 וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי
 + וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי
 וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי וְכִי חָלַעַם אֲנִי

ο κύριος και ουκ άνθρωπος 3+ πας γαρ αρχιερεύς εις
 the Lord], and not man. For every chief priest for
 το προσφέρειν δώρα τε και θυσίας καθίσταται ὅθεν
 the offering both gifts and sacrifices is ordained]. Whereupon
 αναγκαίον ἔχειν τι και τούτον ο προσενέγκη 4+
 it is important to have something even this one] which he should offer.
 ει μιν γαρ ην επί γης ουδ' αν ην ιερεύς ὄντων
 For if indeed he was upon [the] earth, not even [would he be] a priest, there being
 των ιερέων των προσφερόντων κατά τον νόμον
 the priests of the ones offering according to the law
 τα δώρα 5+ οίτινες υποδείγματι και σκιά λατρεύουσι
 the gifts]; the ones who [the] example and shadow serve]
 των επουρανίων καθώς κεχρημάτισται Μωϋσης
 of the heavenly [things], as Moses was divinely instructed,
 μέλλων επιτελείν την σκηνήν ὅρα γαρ φησι ποιήσεις
 being about to complete the tent. For see, says he, you shall make
 πάντα κατά τον τύπον τον δειχθέντα σοι εν τω
 all [things] according to the model having been shown to you on the
 ὄρει 6+ νυνί δε διαφορωτέρας τέτευχε λειτουργίας
 mountain. But now a more diverse he has attained ministration],
 ὅσω και κρείττονός εστι διαθήκης μεσίτης ἣτις
 in as much as also of a better he is covenant mediator], which
 επί κρείττοσιν επαγγελίαις νενομοθέτηται 7+ ει γαρ
 upon better promises is established]. For if
 η πρώτη εκείνη ην άμεμπτος ουκ αν δευτέρας
 that first [covenant] was blameless, would not for a second

+ כי כָּל־כֹּהֵן גָּדוֹל הוּא מוֹפְקָד
 לְהַקְרִיב מִנְחֹת וּזְבָחִים וְעַל־כֵּן צָרִיךְ
 שֶׁגַם זֶה יִהְיֶה לוֹ מִהַ־שִּׁיקְרִיב:
 + וְהִנֵּה אֵלּוּ הָיָה בְּאָרֶץ לֹא
 הָיָה כֹהֵן כִּי יִשְׁפֹּחַ הַכֹּהֲנִים
 הַמִּקְרִיבִים הַקְּרָבָנוֹת עַל־פִּי הַתּוֹרָה:
 + וּמִכֹּהֲנִים לְדָמוֹת וְצֵל הַדְּבָרִים
 שֶׁבְּשָׂמַיִם כְּאֲשֶׁר צִוְּיָה מֹשֶׁה בְּבֹאוֹ לְהַקִּים

אֶת־הַמִּשְׁכָּן כִּי־אָמַר אֱלֹוֹי רְאֵה וְעֲשֵׂה
 הַכֹּל בְּתַבְנִיתוֹ אֲשֶׁר־אַתָּה מְרַאֶה בְּהַר:
 + וְעַתָּה הוּא קָבֵל שָׂרוֹת מְעוֹלָה כְּפִי
 מְעַלֵּת הַבְּרִית שֶׁהוּא סָרְסוֹר לָהּ אֲשֶׁר
 הוֹקְמָה עַל־הַבְּטָחוֹת טְבוֹת וַיִּתְּרוֹת:
 + כִּי אֵלּוּ הָיָה הָרֵאשׁוֹנָה הַהִיא
 גְּמוּרָה לֹא־יְבוֹקֵשׁ מְקוֹם לְשֹׁנֶיהָ:

+ חַל וְכִּי גִבֹּרֵי אֱלֹוִי וְשֹׁמְרֵי
 פְּעֻלָּתוֹ הַיְּבִיטוּ אֵלָיו וְשֹׁמְרֵי
 אֱלֹוִי לְמַעַן יִשְׁמְרוּ אֶת־לְמִנְחֵי
 + אֱלֹוִי כִּי אֵלּוּ הָיָה אֱלֹוִי
 מִלְּפָנֵי אֱלֹוִי וְשֹׁמְרֵי אֱלֹוִי
 + וְשֹׁמְרֵי אֱלֹוִי לְמַעַן יִשְׁמְרוּ
 + וְשֹׁמְרֵי אֱלֹוִי לְמַעַן יִשְׁמְרוּ

יִשְׁמְרוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְשֹׁמְרֵי
 בְּנֵי־אֱלֹוִי לְמַעַן יִשְׁמְרוּ
 + וְשֹׁמְרֵי אֱלֹוִי לְמַעַן יִשְׁמְרוּ
 פֶּלַע אֱלֹוִי וְשֹׁמְרֵי אֱלֹוִי
 אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְשֹׁמְרֵי אֱלֹוִי
 + אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְשֹׁמְרֵי אֱלֹוִי
 + אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְשֹׁמְרֵי אֱלֹוִי

ἐζητείτο τόπος 8+ μεμφόμενος γὰρ αυτοῖς λέγει ἰδοὺ
 there be sought place]. For complaining against them he says, Behold,
 ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν
 days come, says [the] Lord, and I will complete upon the
 οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην
 house of Israel and upon the house of Judah covenant
 καινὴν 9+ οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς
 a new]; not according to the covenant which I made [with]
 πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου
 their fathers, in [the] day of my taking hold of
 τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου
 their hand to lead them out of [the] land of Egypt;
 ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου καγὼ
 for they did not adhere to my covenant, and I
 ἠμέλησα αὐτῶν λέγει κύριος 10+ ὅτι αὕτη ἡ
 neglected them, says [the] Lord. But this [is] the
 διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ
 covenant which I will ordain with the house of Israel after
 τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας λέγει κύριος διδούς νόμους μου
 those days, says [the] Lord, imputing my laws
 εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν
 into their thought, and upon their hearts
 ἐπιγράψω αὐτοὺς καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν καὶ
 I will inscribe them]; and I will be to them for God, and
 αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν 11+ καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν
 they will be to me for a people; and in no way teach

+ פִּי-כֹה אָמַר בְּהוֹכִיחַ אֶתֶּם הַיְהוָה
 יָמִים בָּאִים נֹאֲמִים יְהוָה וְכָרַתִּי אֶת-בֵּית
 יִשְׂרָאֵל וְאֶת-בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה׃
 + לֹא כַּבְרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת-אֲבוֹתֵם
 בַּיּוֹם הַחֲזִיקוּ בְיָדָם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם אֲשֶׁר-הִמָּתָה הִפְרֹו אֶת-בְּרִיתִי
 וְאֲנֹכִי בַחֲלַתִּי בָּם נֹאֲמִים יְהוָה׃
 + כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֶכְרַת

אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַיָּמִים הָהֵם
 נֹאֲמִים יְהוָה נִתְּתִי אֶת-תּוֹרַתִּי בְּקֶרֶבְם
 וְעַל-לִבָּם אֶכְתָּבֶנָּה וְהָיִיתִי לָהֶם
 לֵאלֹהִים וְהִמָּתָה יְהוָה לִי לְעַם׃
 + וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וְאִישׁ
 אֶת-אָחִיו לְאָמַר דַּעוּ אֶת-יְהוָה כִּי כוֹלָם
 יִדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד-גְּדוֹלָם׃

+ וְיִזְכְּרוּ לְאֵלֵי יְהוָה
 וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה
 וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה
 וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה
 + לֹא כַּבְרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת-אֲבוֹתֵם
 בַּיּוֹם הַחֲזִיקוּ בְיָדָם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם אֲשֶׁר-הִמָּתָה הִפְרֹו אֶת-בְּרִיתִי
 וְאֲנֹכִי בַחֲלַתִּי בָּם נֹאֲמִים יְהוָה׃
 + כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֶכְרַת

+ וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה
 וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה
 וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה
 וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה וְיִזְכְּרוּ אֵלֵי יְהוָה
 + לֹא כַּבְרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת-אֲבוֹתֵם
 בַּיּוֹם הַחֲזִיקוּ בְיָדָם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם אֲשֶׁר-הִמָּתָה הִפְרֹו אֶת-בְּרִיתִי
 וְאֲנֹכִי בַחֲלַתִּי בָּם נֹאֲמִים יְהוָה׃
 + כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֶכְרַת

ἕκαστος τον πλησίον αυτού και ἕκαστος
 should each] his neighbor, [nor] each
 τον αδελφόν αυτού λέγων γνώθι τον κύριον ὅτι
 his brother, saying, Know the Lord! For
 πάντες εἰδήσουσί με από μικρού αυτών ἕως
 all shall know me, from their small unto
 μεγάλου αυτών 12+ ὅτι ἴλεως ἔσομαι ταις
 their great. For I will be propitious to
 αδικίαις αυτών και των αμαρτιών αυτών και
 their unrighteousness and their sins; and
 των ανομιών αυτών ου μη μνησθῶ ἔτι 13+ ἐν τῷ
 their lawless deeds in no way should I remember any more. In the
 λέγειν καινήν πεπαλαίωκε την πρώτην το δε
 saying, New, he has made [old the first]. And the one
 παλαιούμενον και γηράσκον εγγύς αφανισμού
 being old and growing old [is] near extinction.

9 v

1+ εἶχε μεν οὖν και η πρώτη σκηνή δικαιώματα
 had indeed then also The first tent] ordinances
 λατρείας το τε ἅγιον κοσμικόν 2+ σκηνή γαρ
 of service, and the holy place worldly]. tent For
 κατεσκευάσθη η πρώτη εν η η τε λυχνία και η
 was carefully prepared the first], in which was both lamp-stand and the
 τράπεζα και η πρόθεσις των ἄρτων ἣτις λέγεται
 table, and the place setting of the bread [loaves], which is called
 ἅγια 3+ μετὰ δε το δεύτερον καταπέτασμα σκηνή
 holy; and after the second veil, a tent,

+ כִּי אֶסְלַח לְעֹנָם וּלְחַטָּאתָם
 וּלְפִשְׁעֵיהֶם לֹא אֶזְכֹּר-עוֹד׃
 + הִנֵּה כִּשְׂאֵמֶר בְּרִית תְּדַשֶּׁה יִשְׂרָאֵל
 תְּהַרְאֶשׁוּנָה וּמִה-שָּׁהוּא נוֹשֵׁן וּמִזְקִין קָרֵב
 קָצוּ׃

+ הֵן גַּם-הַבְּרִית הַרְאֵשׁוּנָה גַּם לָהּ

הָיוּ דִינֵי עֲבוּדָה וּמִקְדָּשׁ בְּאָרֶץ׃
 + כִּי-הוּקַם הַמִּשְׁכָּן תְּחִיצוֹן אֲשֶׁר-בּוֹ
 הַמְּנוּרָה וְהַשְּׁלֶחֶן וּמַעֲרֹכֶת הַלֶּחֶם וְהוּא
 נִקְרָא קֹדֶשׁ׃
 + וּמִבֵּית לְפָרֶכֶת הַשְּׁנִיית מִשְׁכָּן הַנִּקְרָא
 קֹדֶשׁ תִּקְדָּשִׁים׃

+ אֲנִי אֶסְלַח לְעֹנָם וּלְחַטָּאתָם
 וּלְפִשְׁעֵיהֶם לֹא אֶזְכֹּר׃
 + הִנֵּה כִּשְׂאֵמֶר בְּרִית תְּדַשֶּׁה יִשְׂרָאֵל
 תְּהַרְאֶשׁוּנָה וּמִה-שָּׁהוּא נוֹשֵׁן וּמִזְקִין קָרֵב
 קָצוּ׃
 + הֵן גַּם-הַבְּרִית הַרְאֵשׁוּנָה גַּם לָהּ

+ אֲנִי אֶסְלַח לְעֹנָם וּלְחַטָּאתָם
 וּלְפִשְׁעֵיהֶם לֹא אֶזְכֹּר׃
 + הִנֵּה כִּשְׂאֵמֶר בְּרִית תְּדַשֶּׁה יִשְׂרָאֵל
 תְּהַרְאֶשׁוּנָה וּמִה-שָּׁהוּא נוֹשֵׁן וּמִזְקִין קָרֵב
 קָצוּ׃
 + הֵן גַּם-הַבְּרִית הַרְאֵשׁוּנָה גַּם לָהּ

η λεγομένη ἅγια αγίων 4+ χρυσοῦν έχουσα
 being called holy of holies; a golden having]

θυμιατήριον και την κιβωτόν της διαθήκης
 incense pan, and the ark of the covenant

περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίω εν η
 having been covered over on all sides with gold, in which [was]

στάμνος χρυσή έχουσα το μάννα και η ράβδος
 jar [the] golden] having the manna, and the rod

Ααρών η βλαστήσασα και αι πλάκες της διαθήκης
 of Aaron, the one having burst forth, and the tablets of the covenant;

5+ υπεράνω δε αυτής χερουβίμ δόξης κατασκιάζοντα
 and up above it [were the] cherubim of glory shading

το ιλαστήριον περί ων ουκ έστι νυν λέγειν κατά
 the atonement-seat; concerning which it is not for now to speak in

μέρος 6+ τούτων δε ούτω κατεσκευασμένων εις μεν
 turn. And of these [things] thus being carefully prepared, into indeed

την πρώτην σκηνήν διά πάντος εισίασιν οι ιερείς
 the first tent always enter the priests],

τας λατρείας επιτελούντες 7+ εις δε την δευτέραν
 the services completing]. But into the second [part]

άπαξ του ενιαυτού μόνος ο αρχιερεύς ου χωρίς
 once in the year [went in] alone the chief priest], not separate from

αίματος ο προσφέρει υπέρ εαυτού και των του
 blood, which he offers for himself and the for the

λαού αγνοημάτων 8+ τούτο δηλούντος του πνεύματος
 people ignorance [sacrifices]]. This manifesting of the spirit

+ אֲשֶׁר-לוֹ מִזְבֵּחַ הַזֶּהב לְקַטֵּרֶת
 וְאֲרוֹן הַבְּרִית מְצוּפֵה זָהב כּוּלֹו וּבוֹ
 צְנֻצֻנֹת זָהב אֲשֶׁר הֵמֶן בְּתוֹכוֹ וּמִטָּה
 אֶהְרֵן אֲשֶׁר פָּרַח וְלוֹחֹת הַבְּרִית:
 + וּמִמַּעַל לוֹ כְּרוּבֵי הַכְּבוֹד
 הַסֹּכְכִים עַל-הַכְּפֹרֶת לֹא נִדְבָר
 כָּעֵת עַל-כֹּל-אֶחָד מֵהֶם לְבָד:
 + וְאֶחָרֵי נַעֲשׂוּ אֵלֶּה כֶּכָּה בָּאוּ הַכֹּהֲנִים

תָּמִיד אֶל-הַמִּשְׁכָּן הַחִיצוֹן לְעִבְדֵי שָׁמַיָּה
 אֶת-עֲבוֹדָתָם:
 + וְהַמִּשְׁכָּן אֲשֶׁר לַפְּנִים מִמֶּנּוּ שָׁמָּה
 בָּא הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְבִדּוֹ פַּעַם אַחַת
 בְּשָׁנָה לֹא בְּבִלְיָדָם אֲשֶׁר יִקְרִיב
 בְּעֵד נַפְשׁוֹ וּבְעֵד שְׁנֵנוֹת הָעַם:
 + וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מוֹדִיעַ בְּזֹאת
 שְׁלֹא-נִגְלָה הַדֶּרֶךְ אֶל-הַקֹּדֶשׁ כָּל
 הַיָּמִים אֲשֶׁר יַעֲמֵד הַמִּשְׁכָּן הַחִיצוֹן:

+ אֲשֶׁר-לוֹ מִזְבֵּחַ הַזֶּהב לְקַטֵּרֶת
 וְאֲרוֹן הַבְּרִית מְצוּפֵה זָהב כּוּלֹו וּבוֹ
 צְנֻצֻנֹת זָהב אֲשֶׁר הֵמֶן בְּתוֹכוֹ וּמִטָּה
 אֶהְרֵן אֲשֶׁר פָּרַח וְלוֹחֹת הַבְּרִית:
 + וּמִמַּעַל לוֹ כְּרוּבֵי הַכְּבוֹד
 הַסֹּכְכִים עַל-הַכְּפֹרֶת לֹא נִדְבָר
 כָּעֵת עַל-כֹּל-אֶחָד מֵהֶם לְבָד:
 + וְאֶחָרֵי נַעֲשׂוּ אֵלֶּה כֶּכָּה בָּאוּ הַכֹּהֲנִים

+ אֲשֶׁר-לוֹ מִזְבֵּחַ הַזֶּהב לְקַטֵּרֶת
 וְאֲרוֹן הַבְּרִית מְצוּפֵה זָהב כּוּלֹו וּבוֹ
 צְנֻצֻנֹת זָהב אֲשֶׁר הֵמֶן בְּתוֹכוֹ וּמִטָּה
 אֶהְרֵן אֲשֶׁר פָּרַח וְלוֹחֹת הַבְּרִית:
 + וּמִמַּעַל לוֹ כְּרוּבֵי הַכְּבוֹד
 הַסֹּכְכִים עַל-הַכְּפֹרֶת לֹא נִדְבָר
 כָּעֵת עַל-כֹּל-אֶחָד מֵהֶם לְבָד:
 + וְאֶחָרֵי נַעֲשׂוּ אֵלֶּה כֶּכָּה בָּאוּ הַכֹּהֲנִים

του αγίου μήπω πεφανερῶσθαι την των αγίων οδόν
 holy] not yet has been made apparent the of the holies way
 ἔτι της πρώτης σκηνῆς εχούσης στάσιν 9+ ἣτις
 while still the first tent was having a position]. Which [is]
 παραβολή εις τον καιρόν τον ενεστηκότα καθ' ον
 a parable in the time being present, in which
 δώρα τε και θυσίαι προσφέρονται μη δυνάμεναι
 both gifts and sacrifices are offered, not being able
 κατά συνείδησιν τελειῶσαι τον λατρεύοντα 10+
 as to conscience to perfect the one serving,
 μόνον επί βρώμασι και πόμασι και διαφόροις
 [consisting] only in foods and drinks, and diverse
 βαπτισμοίς και δικαιώμασι σαρκός μέχρι καιρού
 immersions, and ordinances of flesh, until a time
 διορθώσεως επικείμενα 11+ χριστός δε παραγενόμενος
 of straightening rests. But Christ being come
 αρχιερέυς των μελλόντων αγαθών διά της μείζονος
 [is] chief priest of the about to be good [things]], through the greater
 και τελειότερας σκηνῆς ου χειροποιήτου τουτ' ἔστιν
 and more perfect tent, not made by hand -- that is to say,
 ου ταύτης της κτίσεως 12+ ουδέ δι' αίματος τράγων
 not of this creation, nor through [the] blood of he-goats
 και μόσχων διά δε του ιδίου αίματος εισήλθεν
 and calves, but by his own blood he entered
 εφάπαξ εις τα άγια αιωνίαν λύτρωσιν ευράμενος 13+
 once for all into the holies, an eternal ransoming having found].

+ והוא משל לזמן הזה אשר בו
 מקריבים מנחות וזבחים אשר אין
 בהם להשלים את-לבב העבד:
 + כי אם-חוקות הכשר הנה
 עם-המאכלות והמשקים והטבילות
 השנות אשר נתנו עד-עת התקון:
 + והמשיח בבאו להיות כהן גדול
 לטבות העתידות עבר בתוך המשכן

המעולה בגדולה ושלמות אשר לא-נעשה
 בידי אדם כי-איננו מהבריאה הזאת:
 + גם לא-בא בדם שעירים ועגלים
 כי בדם-נפשו בא בפעם-אחת
 אל-הקדש פנימה וימצא גאולת עולם:
 + כי אם-דם הפרים והשעירים ואפר
 הפרה אשר יונה על-הטמאים יקדשם
 לטהר בשרם:

+ ולא היה שלם לזמן הזה אשר בו
 מקריבים מנחות וזבחים אשר אין
 בהם להשלים את-לבב העבד:
 + כי אם-חוקות הכשר הנה
 עם-המאכלות והמשקים והטבילות
 השנות אשר נתנו עד-עת התקון:
 + והמשיח בבאו להיות כהן גדול
 לטבות העתידות עבר בתוך המשכן

+ מעשה זה היה כאשר לא-נעשה
 בידי אדם כי-איננו מהבריאה הזאת:
 + גם לא-בא בדם שעירים ועגלים
 כי בדם-נפשו בא בפעם-אחת
 אל-הקדש פנימה וימצא גאולת עולם:
 + כי אם-דם הפרים והשעירים ואפר
 הפרה אשר יונה על-הטמאים יקדשם
 לטהר בשרם:

ει γαρ το αίμα ταύρων και τράγων και σποδός
 For if the blood of bulls and he-goats, and ashes
 δάμαλεως ραντίζουσα τους κεκοινωμένους αγιάζει
 of a heifer sprinkling the ones being unclean, sanctifies
 προς την της σαρκός καθαρότητα 14+ πόσω μάλλον
 for the of the flesh cleanliness], how much more
 το αίμα του χριστού ος διά πνεύματος αιωνίου
 the blood of the Christ, (who through spirit eternal]
 εαυτόν προσήνεγκεν άμωμον τω θεώ καθαριεί
 offered himself unblemished to God,) shall cleanse
 την συνείδησιν υμών από νεκρών έργων εις
 your conscience from dead works for
 το λατρεύειν θεώ ζώντι 15+ και διά τούτο διαθήκης
 serving [the] living God. And because of this covenant
 καινής μεσίτης εστίν όπως θανάτου γενομένου εις
 of a new mediator he is], so that death having taken place, for
 απολύτρωσιν των επί τη πρώτη διαθήκη
 [the] release by ransom for the unto the first covenant
 παραβάσεων την επαγγελίαν λάβωσιν οι
 violations], of the promise should receive [so] the ones
 κεκλημένοι της αιωνίου κληρονομίας 16+ όπου γαρ
 having been called] of the eternal inheritance. For where
 διαθήκη θάνατον ανάγκη φέρεσθαι του διαθεμένου
 [there is] a will, [[for the] death [it is] necessary to come to bear of the one ordaining [the will]].
 17+ διαθήκη γαρ επί νεκροίς βεβαία επει μήποτε
 For a will with [the] dead [is] firm; since not at any time

אף כִּי־דָם הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר־הִקְרִיב
 אֶת־עֲצָמוֹ לְאֵלֵהִים בְּרוּחַ נְצַחִי
 וּבְלִי־מוֹם יִטְהַר לְבַבְכֶם מִמַּעֲשֵׂי
 מוֹת לְעֵבֶר אֶת־אֵלֵהִים חַיִּים:
 + וּבְעֵבֹר זֹאת הוּא גַם־סִרְסוּר
 לְבְרִית חֲדָשָׁה לְמַעַן אֲשֶׁר־יִירָשׁוּ

הַמְּקִרְאִים אֶת־הַבְּטָחָת נְחַלֵּת עוֹלָם
 אַחֲרֵי אֲשֶׁר־מַת לְפָדוֹת מִן־הַפְּשָׁעִים
 אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ בִימֵי הַבְּרִית הָרִאשׁוֹנָה:
 + כִּי בְּמָקוֹם שְׂיֵשׁ בְּרִית הִיא
 צְנֹאָה צָרִיךְ שֶׁתִּנָּדַע מִיִּתַת הַנָּתֵן:
 + כִּי רַק־בְּמוֹת הַמֵּת תִּכּוֹן הַצְּנֹאָה וְאֵין לָהּ
 תִּקְוָה בְּחַיֵּי הַנָּתֵן:

מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא לְעַלְמֵינוּ
 וְלֹא לְעַלְמֵי־בָשָׂר וְלֹא לְעַלְמֵי־מָוֶת:
 + חַיִּים אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא
 מוֹת וְלֹא לְעַלְמֵי־מָוֶת וְלֹא
 לְעַלְמֵי־בָשָׂר וְלֹא לְעַלְמֵי־מָוֶת:
 חַיִּים אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא
 מוֹת וְלֹא לְעַלְמֵי־מָוֶת וְלֹא
 לְעַלְמֵי־בָשָׂר וְלֹא לְעַלְמֵי־מָוֶת:

וְלֹא לְעַלְמֵי־בָשָׂר וְלֹא לְעַלְמֵי־מָוֶת:
 חַיִּים אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא
 מוֹת וְלֹא לְעַלְמֵי־מָוֶת וְלֹא
 לְעַלְמֵי־בָשָׂר וְלֹא לְעַלְמֵי־מָוֶת:
 חַיִּים אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא
 מוֹת וְלֹא לְעַלְמֵי־מָוֶת וְלֹא
 לְעַלְמֵי־בָשָׂר וְלֹא לְעַלְמֵי־מָוֶת:

ισχύει ὅτε ζῆ ο διαθέμενος 18+ ὅθεν ουδ' ἡ
 does it prevail when lives the one ordaining [the will] . Whereupon neither the
 πρώτη χωρίς αίματος εγκεκαίνισται 19+ λαληθείσης
 first [covenant] separate from blood has been dedicated]. having been spoken
 γαρ πάσης εντολής κατά τον νόμον υπό Μωϋσέως
 For every commandment] according to the law by Moses
 παντί τῷ λαῷ λαβόν το αίμα των μόσχων και
 to all the people, having taken the blood of the calves and
 τράγων μετά ύδατος και ερίου κοκκίνου και
 he-goats with water and wool scarlet] and
 υσσώπου αυτό τε το βιβλίον και πάντα τον λαόν
 hyssop, both itself the scroll and all the people
 ερράντισε 20+ λέγων τούτο τα αίμα της διαθήκης ης
 he sprinkled, saying, This is the blood of the covenant, which
 ενετείλατο προς υμάς ο θεός 21+ και την σκηνήν δε
 gave charge to you God]. also the tent But]
 και πάντα τα σκεύη της λειτουργίας τῷ αίματι
 and all the utensils of the ministration [with] blood
 ομοίως ερράντισε 22+ και σχεδόν εν αίματι πάντα
 in like manner he sprinkled. And nearly with blood all [things]]
 καθαρίζεται κατά τον νόμον και χωρίς
 are cleansed according to the law, and separate from
 αιματεκχυσίας ου γίνεται άφεςις 23+ ανάγκη ούν
 blood-letting there becomes no release. [It was] necessary then
 τα μεν υποδείγματα των εν τοις ουρανοίς
 [for] indeed the examples of the [things] in the heavens

: וגם על-הַמִּשְׁכָּן ועל כָּל-כְּלֵי הַשְּׂרָת + וְגַם הַיְהוָה דָּם :
 + וְכַמְעַט הַכֹּל יִטּוּהָר בְּדָם עַל-פִּי
 הַתּוֹרָה וְאִין כְּפָרָה בְּלֹא-שְׂפִיכַת דָּם :
 + לְכֵן דְּמִיּוּנֵי הַדְּבָרִים שְׁבִשְׂמִים צְרִיכִים
 שִׁיטְהָרוּ בְּאֵלֶּה וְהַדְּבָרִים שְׁבִשְׂמִים בְּעֶצְמָם
 צְרִיכִים שִׁיטְהָרוּ בְּזִבְחִים טוֹבִים מֵאֵלֶּה :
 : לְכֵן גַּם-הִרְאֵשׁוּנָה לֹא חוֹנְקָה בְּלֹא-דָם :
 + כִּי כְּכֹלֹת מֹשֶׁה לְסַפֵּר לְכָל-הָעָם
 אֶת-כָּל-מִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה לְקַח דָּם הָעֲגָלִים
 וְהַשְּׂעִירִים עִם-מִים וְתוֹלַעַת שְׁנִי וְאִזּוּב
 וַיִּזְרַק עַל-הַסֵּפֶר וְעַל כָּל-הָעָם :
 + וַיֹּאמֶר הִנֵּה דָם-הַבְּרִית אֲשֶׁר צִוָּה
 אֱלֹהִים אֲלֵיכֶם :

+ אֵפְ עַל מִשְׁכָּנָה וְעַל כְּלֵי הַשְּׂרָת
 וְגַם הַיְהוָה דָּם וְכַמְעַט הַכֹּל יִטּוּהָר בְּדָם עַל-פִּי
 הַתּוֹרָה וְאִין כְּפָרָה בְּלֹא-שְׂפִיכַת דָּם :
 + לְכֵן דְּמִיּוּנֵי הַדְּבָרִים שְׁבִשְׂמִים צְרִיכִים
 שִׁיטְהָרוּ בְּאֵלֶּה וְהַדְּבָרִים שְׁבִשְׂמִים בְּעֶצְמָם
 צְרִיכִים שִׁיטְהָרוּ בְּזִבְחִים טוֹבִים מֵאֵלֶּה :
 : לְכֵן גַּם-הִרְאֵשׁוּנָה לֹא חוֹנְקָה בְּלֹא-דָם :
 + כִּי כְּכֹלֹת מֹשֶׁה לְסַפֵּר לְכָל-הָעָם
 אֶת-כָּל-מִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה לְקַח דָּם הָעֲגָלִים
 וְהַשְּׂעִירִים עִם-מִים וְתוֹלַעַת שְׁנִי וְאִזּוּב
 וַיִּזְרַק עַל-הַסֵּפֶר וְעַל כָּל-הָעָם :
 + וַיֹּאמֶר הִנֵּה דָם-הַבְּרִית אֲשֶׁר צִוָּה
 אֱלֹהִים אֲלֵיכֶם :

τούτοις καθαρίζεσθαι αὐτά δε τα επουρανια
 with these to be cleansed], themselves but the heavenly [things]]
 κρείττοσι θυσίαις παρά ταύτας 24+ ου γαρ εις
 [with] better sacrifices than these. For not into
 χειροποίητα ἅγια εισήλθεν ο χριστός αντίτυπα
 hand made holy places entered the Christ], [which are] antitypes
 των αληθινών ἀλλ' εις αὐτόν τον ουρανόν νυν
 of the true, but into heaven itself, now
 εμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ του θεού υπέρ ημών 25+
 to be revealed to the face of God for us.
 ουδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ εαυτόν ὡσπερ ο
 Nor that he should often offer himself, as the
 αρχιερεύς εισέρχεται εις τα ἅγια κατ' ενιαυτόν εν
 chief priest enters into the holy places yearly with
 αἵματι αλλοτριῷ 26+ ἐπεὶ ἔδει αὐτόν
 blood another's]; since it would have been necessary for him
 πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου νυν δε ἀπαξ
 to often suffer from [the] founding of [the] world. But now once
 ἐπὶ συντελείᾳ των αἰώνων εις ἀθέτησιν αμαρτίας
 at [the] completion of the eons, for annulment of sin,
 διὰ της θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται 27+ και καθ' ὅσον
 through his sacrifice he has been manifested]. And for as much as
 ἀπόκειται τοις ἀνθρώποις ἀπαξ αποθανεῖν μετὰ δε
 it has been reserved [to] men once to die, but after
 τούτο κρίσις 28+ οὕτω και ο χριστός ἀπαξ
 this [the] judgment; so also the Christ once

+ כִּי הַמְּשִׁיחַ לֹא-בָא אֶל-הַקִּדְשׁ
 הַנְּעֻשָׂה בְיַד־אָדָם שֶׁהוּא רִק-דְּמוּת
 הָאֱמֹתִי כִּי אִם-בָּא אֶל-עֵצָם הַשָּׁמַיִם
 לְרֹאוֹת עֵתָהּ בְּעֲדָנוּ אֶת-פְּנֵי הָאֱלֹהִים:
 + אֲף-לֹא לְהַקְרִיב אֶת-נַפְשׁוֹ פְּעָמִים
 רְבוֹת כַּכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר-בָּא שָׁנָה
 בְּשָׁנָה אֶל-הַקִּדְשׁ בְּדָם אֲחֵרִים:
 + כִּי אִם-כֵּן הָיָה-לּוֹ לְעֹנֹת

פְּעָמִים רְבוֹת מִרְאשִׁית הָעוֹלָם
 וְעַתָּה בְּקֶץ הָעֵתִים נִגְלָה בְּפַעַם אַחַת
 כְּדִי-לְכַלֵּא אֶת-הַחַטָּא בְּזִבַח נַפְשׁוֹ:
 + וּכְאֲשֶׁר נִזְדַּר עַל-בְּנֵי אָדָם לְמוֹת
 פְּעַם אַחַת וְאַחֲרֵי-כֵן הַמְּשִׁיחַ:
 + כֵּן הֵוֹקֵרֵב הַמְּשִׁיחַ פְּעַם אַחַת
 לְשֵׂאת חַטָּא רְבִים וּפְעַם שְׁנִית יִרְאֶה
 בְּלִי-חַטָּא לִישׁוּעָה לְמַתְּכִים לּוֹ:

+ לֵאמֹר אֲנִי לְחַטָּא מְסֻעָה וְחַטָּאִי
 כְּחַטָּאֵי כָל מְסֻעָה וְחַטָּאֵי, וְחַטָּאֵי
 וְחַטָּאֵי אֲנִי לֹא לְעֹנֹת כָּל
 וְחַטָּאֵי מִיּוֹם יוֹם יוֹם וְחַטָּאֵי מִלְּפָנֶי:
 + אֲפֹל וְחַטָּאֵי נְפֻשׁוֹ וְחַטָּאֵי מְסֻעָה
 אֲנִי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי
 עַל לְחַטָּאֵי מְסֻעָה כְּחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי:
 + אֲנִי לֹא מִיּוֹם יוֹם וְחַטָּאֵי מְסֻעָה
 לְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי לְחַטָּאֵי

כְּחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי
 כְּחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי:
 + אֲנִי מְסֻעָה וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי:
 + אֲנִי מְסֻעָה וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי
 וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי
 וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי
 לְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי וְחַטָּאֵי לְחַטָּאֵי

προσενεχθείς εἰς το πολλῶν ανενεγκεῖν αμαρτίας εκ
 having been offered for of many bearing [the] sins], [that] of
 δευτέρου χωρίς αμαρτίας οφθήσεται τοις
 a second [time] separate from sin he shall appear to the ones
 αὐτὸν απεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν
 awaiting him for deliverance.

10 ,

1+ σκιάν γαρ ἔχων ο νόμος των μελλόντων αγαθῶν
 a shadow For having the law] of the about to be good [things]]
 ουκ αὐτήν την εικόνα των πραγμάτων κατ' ενιαυτὸν
 [is] not itself the [very] image of the things, yearly
 ταις αὐταῖς θυσίαις ας προσφέρουσιν εἰς το διηνεκές
 with the same sacrifices which they offer] in perpetuity,
 ουδέποτε δύναται τους προσερχομένους τελειώσαι 2+
 and at no time is able the ones coming forward to perfect].
 ἐπεὶ ουκ αν επαύσαντο προσφερόμεναι διά
 Since would not they] have ceased to be offered. On account of
 το μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν αμαρτιῶν τους
 would not have any longer conscience of sins the ones
 λατρεύοντας ἀπαξ κεκαθαρμένους 3+ ἀλλ' εν αὐταῖς
 serving once being cleansed]; but in these
 ἀνάμνησις αμαρτιῶν κατ' ενιαυτὸν 4+ ἀδύνατον γαρ
 [there is] a remembrance of sins yearly. For it is impossible
 αἷμα ταύρων και τράγων αφαιρεῖν αμαρτίας 5+
 [for the] blood of bulls and of he-goats to remove sins.

+

<p>+ כִּי הַתּוֹרָה בְּהִיּוֹת בָּהּ צֶל הַטְּבוֹת הַעֲתִידוֹת וְלֹא מִרְאָה עֲצָם הַדְּבָרִים אֵין בִּיכְלֻתָּהּ לְעוֹלָם לְהַשְׁלִים אֶת־הַקְּרִבִּים בַּקְּרָבָנוֹת הֵהֵם אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ תָמִיד מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה: + כִּי אִם־כֵּן הָלֹא תְּדַלּוּ לְהַבִּיאֵם כִּי לֹא־הֵיְתָה עוֹד יִדְעֵת הַטְּאִים</p>	<p>בְּמִקְרִיבִים בְּהַטְּהָרָם פְּעַם אַחַת: + אֲבָל יִשְׁשֵׁם הַזְּכָרַת הַחַטָּאִים שָׁנָה בְּשָׁנָה: + כִּי דָם־הַפָּרִים וְהַשְּׁעִירִים לֹא יוּכַל לְהַסִּיר חַטָּאִים: + וְעַל־כֵּן אָמַר בְּבוֹאוֹ לְעוֹלָם זָבַח וּמִנְחָה לֹא חָפְצָתָּ גְּוִיָּה כּוֹנֵנֶת לִי:</p>
--	--

+

<p>+ וְנִחְשְׁוּ חַיִּי לְלֵבָא דֵּה סְוֵה סְוֵה וְלִבָּא דֵּה יְחִיָּהּ לֵבָא דֵּה סְוֵה סְוֵה וְיֵהֵב אֵלֵהּ חַיִּי</p>	<p>חַיִּי חַיִּי</p>
---	---

διό εισερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει θυσίαν καὶ
Therefore entering into the world, he says, Sacrifice and
προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας σῶμα δε κατηρτίσω μοι
offering you did not want, but a body you readied for me.

6+ ολοκαυτώματα καὶ περὶ αμαρτίας οὐκ
Whole burnt-offerings and [sacrifices] for sin you did not

ευδόκησας 7+ τότε εἶπον ἰδοὺ ἤκω ἐν κεφαλίδι
think well of. Then I said, Behold, I come (in [the] roll
βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ τοῦ ποιῆσαι ὁ θεός
of [the] scroll it has been written concerning me) to do, O God,

το θέλημά σου 8+ ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίαν καὶ
your will. [By] earlier saying that, Sacrifice and
προσφορὰν καὶ ολοκαυτώματα καὶ περὶ
offering and whole burnt-offerings and for
αμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδέ ευδόκησας αἰτινες
sin [offerings] you did not want, nor think well of (which

κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται 9+ τότε εἶρηκεν ἰδοὺ
according to the law [are] offered) then he said, Behold,
ἤκω τοῦ ποιῆσαι ὁ θεός το θέλημά σου ἀναιρεῖ
I come to do, O God, your will. [In] this he does away with

το πρῶτον ἵνα το δεύτερον στήσῃ 10+ ἐν ᾧ
the first, that the second should be established. By which
θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ
will we are sanctified through the offering of the

σώματος τοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ εφάπαξ 11+ καὶ πᾶς μὲν
body of Jesus Christ once for all. And indeed every

אַל־הִי מַעֲבִיר בְּזֶה אֶת־הָרִאשׁוֹן לְמַעַן הָקִים
את־הַשְּׁנִי:
+ וּבְרִצּוֹן הַזֶּה מְקוּדָשִׁים אֲנַחְנוּ עַל־יְדֵי
הַקְרִבַת קָרְבָן גּוֹפּוֹ שֶׁל־יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ בְּפַעַם
אַחַת:
+ וְכָל־כֹּהֵן עֹמֵד יוֹם יוֹם לְשָׁרֵת וּמוֹסִיף
בְּפַעֲמִים רַבּוֹת לְהַקְרִיב הַקְרִבָּנוֹת הַהַמָּוָה
אֲשֶׁר לֹא־יִוָּכְלוּ לְעוֹלָם לְהַעֲבִיר חַטָּאִים:

וְהָאֵל לְמַעַן כִּי יִנְסַח לְיָדָיו:
+ כִּי מִן הַיּוֹם הַזֶּה אֲדַבְּרָה בְּחַפְזָא
דְּפִלְזִים וְנִשְׁמַע מִשְׁמַע יְהוָה וְכִי:
+ חַל וְכִי חֵטְאֵי אֲנִי וְנִשְׁמַע מִשְׁמַע
וְנִשְׁמַע חֲלֵמֵךְ מִן כִּי חֵטְאֵי
מִחַפְזֵי מִן אֲנִי וְנִשְׁמַע מִן
מִשְׁמַע מִן אֲנִי לְיָדָיו:
+ וְנִשְׁמַע מִן אֲנִי וְנִשְׁמַע מִן
וְנִשְׁמַע מִן אֲנִי וְנִשְׁמַע מִן

ιερεύς ἔστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν και τας αὐτάς
priest stands daily officiating, and the same
 πολλάκις προσφέρων θυσίας αίτινες ουδέποτε
often offering sacrifices], which at no time
 δύνανται περιελείν αμαρτίας 12+ αὐτός δε μίαν υπέρ
[are] able to remove sins. But he one for
 αμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εις το διηνεκές
sins having offered sacrifice], in perpetuity
 ἐκάθισεν εν δεξιά του θεού 13+ το λοιπόν
sat at [the] right of God; [for] the remaining [time]
 εκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οι εχθροί αυτου υποπόδιον
looking out until be placed his enemies] as a footstool
 των ποδῶν αυτου 14+ μία γαρ προσφορά τετελείωκεν
of his feet. For [by] one offering he has perfected
 εις το διηνεκές τους αγιαζομένους 15+ μαρτυρεί δε
in perpetuity the ones having been sanctified. bears witness And
 ημίν και το πνεύμα το άγιον μετά γαρ
to us also the spirit holy]; for after
 το προειρηκέναι 16+ αὐτή η διαθήκη ην διαθήσομαι
he describes beforehand, This [is] the covenant which I will ordain
 προς αυτους μετά τας ημέρας εκείνας λέγει κύριος
with them after those days, says [the] Lord,
 διδούς νόμους μου επί καρδιάς αυτών και επί
putting my laws upon their hearts; and upon
 των διανοιών αυτών επιγράψω αυτους 17+ και
their thoughts I will inscribe them; and
 των αμαρτιῶν αυτών και των ανομιῶν αυτών ου μη
their sins and their lawless deeds in no way

+ וְהוּא אֶתְרֵי הַקְּרִיבוּ זָבַח אֶחָד +
 עַל-הַחֲטָאִים יָשָׁב לְיָמִין הָאֱלֹהִים לְנֹצֶחַ:
 + וּמֵאָז יַחֲכֶה עַד כִּי-יּוֹשְׁתּוּ אֲיֹבֵי הָרָם
 לְרַגְלָיו:
 + כִּי הוּא בְּקָרְבָן אֶחָד הַשְּׁלִים לְנֹצֶחַ
 אֶת-הַמְּקוֹדָשִׁים:

+ וְאַף-רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מֵעִיד לָנוּ עַל-זֹאת כִּי
 אֶתְרֵי אָמְרוּ:
 + זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אָכַרְתָּ אֵתָם
 אֶתְרֵי הַיָּמִים הַהֵם אָמַר יְהוָה נָתַתִּי
 אֶת-תּוֹרָתִי בְּקָרְבָן וְעַל-לֵבָם אָכַתְּבָנָה:
 + וְלַעֲוֹנָם וְלַחֲטָאֵתָם לֹא אֶזְכְּרֶנּוּ:

+ מִן הַיָּמִים הַהֵם וְהַיָּמִים הַהֵם אֶתְרֵי אָמְרוּ:
 זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אָכַרְתָּ אֵתָם
 אֶתְרֵי הַיָּמִים הַהֵם אָמַר יְהוָה נָתַתִּי
 אֶת-תּוֹרָתִי בְּקָרְבָן וְעַל-לֵבָם אָכַתְּבָנָה:
 + וְלַעֲוֹנָם וְלַחֲטָאֵתָם לֹא אֶזְכְּרֶנּוּ:

+ מִן הַיָּמִים הַהֵם וְהַיָּמִים הַהֵם אֶתְרֵי אָמְרוּ:
 זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אָכַרְתָּ אֵתָם
 אֶתְרֵי הַיָּמִים הַהֵם אָמַר יְהוָה נָתַתִּי
 אֶת-תּוֹרָתִי בְּקָרְבָן וְעַל-לֵבָם אָכַתְּבָנָה:
 + וְלַעֲוֹנָם וְלַחֲטָאֵתָם לֹא אֶזְכְּרֶנּוּ:

μνησθῶ ἔτι 18+ ὅπου δε ἀφεςις τούτων
shall I remember any longer. But where [there is] a release of these,

οὐκέτι προσφορά περί αμαρτίας 19+ ἔχοντες οὖν
[there is] no longer an offering for sin. Having then,
αδελφοί παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν
brethren, confidence for the entrance [into] the holies by

τῷ αἵματι τοῦ Ἰησοῦ 20+ ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν
the blood of Jesus, which he dedicated to us a way
πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος
newly made and living, through the veil,

τοῦτ' ἐστὶ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ 21+ καὶ ἱερέα μέγαν
that is to say his flesh; and [having] priest a great]

ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ 22+ προσερχώμεθα μετὰ
over the house of God, let us draw near with

ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορία πίστεως
a true heart, in full assurance of belief,

ἐρραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς
being sprinkled [with] hearts] from conscience a wicked],

καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθάρῳ 23+
and being bathed the body water with clean].

κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ
Let us hold fast the confession of the hope unwavering!

πιστός γὰρ ὁ ἐπαγγελιάμενος 24+ καὶ κατανοώμεν
for trustworthy [is] the one promising. And let us mind

ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων
one another for stimulating love and good works!

וְהִנֵּה בְּמִקּוֹם שִׁישׁ סְלִיחַת +
תְּחַטְּאִים אֵין עוֹד קָרְבָּן עֲלֵיהֶם :
+ וְעַתָּה אֲחֵי בְּהִיּוֹת לָנוּ בְּשִׁחוֹן דְּרָךְ
הַקָּדֵשׁ בְּדָם יִשׁוּעַ :
+ דְּרָךְ קָדֵשׁ וְחַי אֲשֶׁר חִדָּשׁ לָנוּ בְּפָרְכַת
הַיָּא בְּשָׂרוֹ :
+ וּבְהִיּוֹת לָנוּ כְּהֵן גְּדוּל עַל-בֵּית אֱלֹהִים :

+ נִקְרְבָה נָא בְּלִבְבֵי שְׁלָם וּבְאַמוּנָה
תְּמִימָה מִטְהַרִּים בְּהִיּוֹת לְבַבְנוּ מִרוּחַ
רָעָה וּרְחוּצֵי תְּבַשָּׂר בְּמִים טְהוֹרִים :
+ נִחְזִיקָה בְּהוֹדָאת הַתְּקִנָה בְּלִ-נְמוּט
כִּי-נִיָּאֵמֵן תְּמַבְטִיחַ :
+ וְנִתְבַּנְּנָה אִישׁ עַל-אֲחֵיו לְעוֹרֵר
אֲתָנוּ לְאַהֲבָה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים :

+ אֲבָרָא דֵּי גֵּי אֲסֵי עֵסְפֵּרָא דֵּי אֲסֵי
לֵב חֵטְאֵרָא מֵהוּ אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי :
+ אֲסֵי לֵב חֵטְאֵרָא אֲסֵי אֲסֵי
בְּחֵטְאֵרָא דֵּי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי :
+ אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי
בְּחֵטְאֵרָא דֵּי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי :
+ אֲסֵי אֲסֵי לֵב חֵטְאֵרָא אֲסֵי אֲסֵי :

+ נִמְאֵרָא מְחַלְלָא בְּלֵבָא עֵי אֲסֵי
אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי
לְבָבָא דֵּי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי
אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי :
+ אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי
נִי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי :
+ אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי
אֲסֵי אֲסֵי אֲסֵי :

25 + μη εγκαταλείποντες την επισυναγωγήν εαυτών
not abandoning the assembling of ourselves,

καθώς έθος τισίν αλλά παρακαλούντες και
as [the] custom with some, but encouraging [one another], and

τοσούτω μάλλον όσω βλέπετε εγγίζουσιν την
by so much more as much as you see approaching the

ημέραν 26+ εκουσίως γαρ αμαρτανόντων ημών μετά
day]. For where voluntarily we sin after

το λαβείν την επίγνωσιν της αληθείας ουκέτι περί
receiving the full knowledge of the truth, no longer for

αμαρτιών απολείπεται θυσία 27+ φοβερά δε τις
sins is left a sacrifice]; fearful but a certain]

εκδοχή κρίσεως και πυρός ζήλος εσθίειν μέλλοντος
expectation of judgment, and fire a zealous to devour being about]

τους υπεναντίους 28+ αθετήσας τις νόμον Μωϋσεως
the adversaries. Anyone disregarding [the] law of Moses

χωρίς οικτιρμών επί δυσίν η τρισί
without the help of compassions upon [the testimony] of two or three

μάρτυσιν αποθνήσκει 29+ πόσω δοκείτε χείρονος
witnesses dies]. Of how much do you think worse

αξιωθήσεται τιμωρίας ο τον υιόν του θεού
shall he be worthy of punishment the one the son of God

καταπατήσας και το αίμα της διαθήκης κοινόν
having trampled], and the blood of the covenant as common

ηγησάμενος εν ω ηγιασθη και το πνεύμα
esteeming], in which he was sanctified, and the spirit

וְאֵלֵינוּ עֲזֹב אֶת־כְּנִסְיָתֵנוּ כְּדָרְךָ קִצָּת
אֲנָשִׁים כִּי אִם־נִזְהֵיר אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ
וּבִיּוֹתֵר בְּרֵאתְכֶם כִּי־קָרֵב הַיּוֹם:
+ כִּי אִם־נִחַטָּא בְּדוֹן אַחֲרֵי
אֲשֶׁר הִיְתָה לָנוּ יְדִיעַת הָאֱמֶת
לֹא־יִשָּׂאֵר עוֹד זְבַח עַל־הַחַטָּאִים:
+ כִּי אִם־בְּעוֹתֵי הַדִּין הָעֵתִיד וְאִשׁ

קִנְיָה אֲשֶׁר תֹּאכַל אֶת־הַצָּרִים:
+ הֵן אִישׁ כִּי־יִפְר תּוֹרַת מֹשֶׁה מוֹת יָמוּת
בְּלִי חֻמְלָה עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ־שְׁלֹשָׁה:
+ וּמִה־דַעְתְּכֶם כִּמָּה יִגְדַּל הָעֲנֹשׁ הַנִּכּוֹן
לְמִי שֶׁרָמַס בְּרִגְלוֹ אֶת־בְּנֵי־הָאֱלֹהִים
וְעָשָׂה אֶת־דָּם הַבְּרִית אֲשֶׁר־הוּא מְקוּדָּשׁ
בּוֹ כְּחַל וּמִחֲרַף אֶת־רוּחַ הַחֻסֵּד:

וְאֵלֵינוּ עֲזֹב אֶת־כְּנִסְיָתֵנוּ כְּדָרְךָ קִצָּת
אֲנָשִׁים כִּי אִם־נִזְהֵיר אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ
וּבִיּוֹתֵר בְּרֵאתְכֶם כִּי־קָרֵב הַיּוֹם:
+ כִּי אִם־נִחַטָּא בְּדוֹן אַחֲרֵי
אֲשֶׁר הִיְתָה לָנוּ יְדִיעַת הָאֱמֶת
לֹא־יִשָּׂאֵר עוֹד זְבַח עַל־הַחַטָּאִים:
+ כִּי אִם־בְּעוֹתֵי הַדִּין הָעֵתִיד וְאִשׁ

וְאֵלֵינוּ עֲזֹב אֶת־כְּנִסְיָתֵנוּ כְּדָרְךָ קִצָּת
אֲנָשִׁים כִּי אִם־נִזְהֵיר אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ
וּבִיּוֹתֵר בְּרֵאתְכֶם כִּי־קָרֵב הַיּוֹם:
+ כִּי אִם־נִחַטָּא בְּדוֹן אַחֲרֵי
אֲשֶׁר הִיְתָה לָנוּ יְדִיעַת הָאֱמֶת
לֹא־יִשָּׂאֵר עוֹד זְבַח עַל־הַחַטָּאִים:
+ כִּי אִם־בְּעוֹתֵי הַדִּין הָעֵתִיד וְאִשׁ

της χάριτος ενυβρίσας 30 + οίδαμεν γαρ τον ειπόντα
of favor having insulted]? For we know the one having said,

εμοί εκδίκησις εγώ ανταποδώσω λέγει κύριος και
Punishment is mine, I will recompense, says [the] Lord. And

πάλιν κύριος κρινεί τον λαόν αυτου 31 + φοβερόν
again, [saying] [the] Lord will judge his people. [It is] fearful

το εμπεσείν εις χείρας θεού ζώντος 32 +
to fall into [the] hands of [the] living God.

αναμιμνήσκεσθε δε τας πρότερον ημέρας εν αις
But call to mind the prior days, in which

φωτισθέντες πολλήν άθλησιν υπεμείνατε παθημάτων
having been enlightened, much conflict you endured] of sufferings;

33 + τούτο μεν ονειδισμοίς τε και θλίψεσι
this indeed both in scornings and afflictions

θεατριζόμενοι τούτο δε κοινωνοί των ούτως
being made a public spectacle]; but by this partners of the ones thus

αναστρεφόμενων γενηθέντες 34 + και γαρ τοις
behaving [in being scorned] having become]. For both [in]

δεσμοίς μου συνεπαθήσατε και την αρπαγήν
my bonds you sympathized; and the seizure

των υπαρχόντων υμών μετά χαράς προσεδέξασθε
of your possessions with joy you accepted,

γινώσκοντες έχειν εν εαυτοίς κρείττονα ύπαρξιν εν
knowing to have in yourselves a better possession in

ουρανοίς και μένουσαν 35 + μη αποβάλητε ούν
heavens, and abiding. Do not throw off then

+ כִּי־יַדְעֵנוּ מִי הוּא הָאֵמֵר לִי נָקָם וְשִׁלְמִים וְעוֹד כִּי־יִדְיִן יְהוָה עִמּוֹ :
+ מִה־נּוֹרָא לְנַפְלֵי בֵּינֵךְ אֱלֹהִים תִּיַים :
+ אֲבָל זְכֹרוּ־נָא אֶת־הַיָּמִים הָרֵאשׁוֹנִים כִּי אַז אֶחָרִי אָרוּ עֵינֵיכֶם נְשִׂאתֶם צָבָא עֲנוּיִם רַבִּים :
+ פַּעַם בְּהֵיּוֹתְכֶם לְרֵאֲוִה בְּחַרְפָּה וְתוֹנָה פַּעַם בְּהַשְׁתַּתְּרָה עִם הַבָּאִים בַּצָּרוֹת כְּמוֹכֶם :

+ כִּי הֵצִטְעַרְתֶּם עַל־הָאֲסִירִים וּנְזִילַת רְכוּשְׁכֶם סְבִלְתֶּם בְּשִׂמְחָה מִדַּעַתְכֶם בְּנִפְשְׁכֶם שְׂיִשׁ־לָכֶם בְּשִׂמְיִם קִנְיִן טוֹב מִמֶּנּוּ וְקִיַם לָעַד :
+ לְכִן אֶל־תִּשְׁלִיכוּ אֶת־בִּטְחוֹנְכֶם כִּי יִשְׁ־לוֹ שְׂכָר רַב :

+ וְיָחֶסֶךְ לֵבְךָ לֵבָא וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד
+ אֲנִי מְרַבֵּה אֱלֹהִים וְיִלְמַד וְיִלְמַד :
+ וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד
+ וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד
+ וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד :
+ וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד :
+ וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד :

+ אֲנִי מְרַבֵּה אֱלֹהִים וְיִלְמַד וְיִלְמַד :
+ וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד
+ וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד
+ וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד :
+ וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד :
+ וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד וְיִלְמַד :

την παρρησίαν υμών ἣτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην
your confidence, which has payment great].

36 + υπομονής γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα το θέλημα
of endurance For you have need], that the will

του θεού ποιήσαντες κομίσησθε την επαγγελίαν 37 +
of God having done], you should receive the promise, [saying] ,

ἔτι γὰρ μικρόν ὅσον ὅσον ο ερχόμενος ἕξει και
For yet a little while the one coming shall come, and

ου χρονιεί 38 + ο δε δίκαιος εκ πίστεως ζήσεται και
will not delay. But the just of belief shall live]; and

εάν υποστείληται ουκ ευδοκεί η ψυχή μου εν αυτώ 39 +
if he keeps back, takes no pleasure my soul] in him.

ημείς δε ουκ εσμέν υποστολής εις απώλειαν αλλά
But we are not keeping back to destruction, but

πίστεως εις περιποίησιν ψυχής
of belief for a procurement of life.

11 א'

1 + ἔστι δε πίστις ελπίζομένων υπόστασις πραγμάτων
is And belief of hoping [the] reality] of things,

έλεγχος ου βλεπομένων 2 + εν ταύτη γὰρ
[the] proof not being seen. in this For

εμαρτυρήθησαν οι πρεσβύτεροι 3 + πίστει νοούμεν
were borne witness to the elders]. By belief we comprehend

כי אם-מן-המאמינים להציל נפשנו: +
כי צריכים אתם לסבִלנות למען תעשו
רצון אל־הים ונשא אתם את-התבטחה:
+ כי עוד מעט-רגע והבא יבא לא יאחר:
+ הצדיק באמונתו יחיה ואם-יפג
אחור לא-רצתה נפשי בו:
+ אבל אין אנחנו מן-הנסגים אִחור לאבד
+ כי האמונה היא בטחון במה-שנצפה
לו והזכות דברים שאינם נראים:
+ והיא שהועדה על האבות:
+ באמונה נבין כי-העולמות נעשו בדבר
האל־הים להוציא הנראה מן-הנעלם:

+
+ כִּי אִם-מִן-הַמְּאֵמִינִים לְהַצִּיל נַפְשׁוֹ:
כִּי צָרִיכִים אַתֶּם לְסַבֵּל נוֹת לְמַעַן תַּעֲשׂוּ
רְצוֹן אֶל-הַיָּם וְנִשְׂאֵת אֶתְּכֶם אֶת-הַתְּבֹטָחָה:
+ כִּי עוֹד מְעַט-רִגְעָה וְהַבָּא יָבֵא לֹא יֵאָחֵר:
+ הַצְּדִיק בְּאִמּוּנָתוֹ יִחְיֶה וְאִם-יִפֹּג
אִחֹר לֹא-רָצִיתִי נַפְשִׁי בּוֹ:
+ אֲבָל אֵין אַנְחֵנוּ מִן-הַנְּסֻגִים אִחֹר לְאַבֵּד
+ כִּי הָאִמּוּנָה הִיא בְּטַחוֹן בְּמַה-שֶּׁנֶּצֶפֶה
לוֹ וְהַזְּכוּת דְּבָרִים שְׂאִינֶם נִרְאִים:
+ וְהִיא שֶׁהוֹעֵדָה עַל הָאֲבוֹת:
+ בְּאִמּוּנָה נִבִּין כִּי-הָעוֹלָמוֹת נַעֲשׂוּ בְּדָבָר
הָאֵל־הַיָּם לְהוֹצִיא הַנִּרְאֶה מִן-הַנֶּעְלָם:
+
+ כִּי אִם-מִן-הַמְּאֵמִינִים לְהַצִּיל נַפְשׁוֹ:
כִּי צָרִיכִים אַתֶּם לְסַבֵּל נוֹת לְמַעַן תַּעֲשׂוּ
רְצוֹן אֶל-הַיָּם וְנִשְׂאֵת אֶתְּכֶם אֶת-הַתְּבֹטָחָה:
+ כִּי עוֹד מְעַט-רִגְעָה וְהַבָּא יָבֵא לֹא יֵאָחֵר:
+ הַצְּדִיק בְּאִמּוּנָתוֹ יִחְיֶה וְאִם-יִפֹּג
אִחֹר לֹא-רָצִיתִי נַפְשִׁי בּוֹ:
+ אֲבָל אֵין אַנְחֵנוּ מִן-הַנְּסֻגִים אִחֹר לְאַבֵּד
+ כִּי הָאִמּוּנָה הִיא בְּטַחוֹן בְּמַה-שֶּׁנֶּצֶפֶה
לוֹ וְהַזְּכוּת דְּבָרִים שְׂאִינֶם נִרְאִים:
+ וְהִיא שֶׁהוֹעֵדָה עַל הָאֲבוֹת:
+ בְּאִמּוּנָה נִבִּין כִּי-הָעוֹלָמוֹת נַעֲשׂוּ בְּדָבָר
הָאֵל־הַיָּם לְהוֹצִיא הַנִּרְאֶה מִן-הַנֶּעְלָם:

κατηρτίσθαι τους αιώνας ρήματι θεού εις το μη εκ
to be fashioned the eons] by [the] word of God, so that not of

φαινομένων τα βλεπόμενα γεγονέναι 4+ πίστει
[things] appearing the [things] seen take place]. By belief

πλείονα θυσίαν Άβελ παρά Καϊν προσήνεγκε τω θεώ
a greater sacrifice Abel than Cain offered] to God,

δι' ης εμαρτυρήθη είναι δίκαιος μαρτυρούντος επί
by which he bore witness to be just, testifying over

τοις δώροις αυτού του θεού και δι' αυτής αποθανών
his gifts by God]; and through it having died

έτι λαλείται 5+ πίστει Ενώχ μετετέθη του μη ιδείν
still speaks. By belief Enoch was transposed to not know

θάνατον και ουχ ευρίσκετο διότι μετέθηκεν αυτόν
death, and was not found, because transposed him

ο θεός προ γαρ της μεταθέσεως αυτού μεμαρτύρηται
God]; for before his transposition he bore witness

ευηρεστηκέναι τω θεώ 6+ χωρίς δε πίστεως αδύνατον
to have been well-pleasing [to] God. But apart from belief [it is] impossible

ευαρεστήσαι πιστεύσαι γαρ δει τον
to well-please; to believe for it is necessary for the one

προσερχόμενον τω θεώ ότι έστι και τοις εκζητούσιν
coming forward to God] that he is; and to the ones seeking after

αυτόν μισθαποδότης γίνεται 7+ πίστει
him a paymaster he becomes]. By belief

χρηματισθείς Νώε περί των μηδέπω βλεπομένων
Noah having received a divine message concerning the [things] not as yet being seen,

הַתְּהַלֵּף: +
וּבְלִי אֱמוּנָה אִישׁ לֹא־יְהִי רְצוּי
לְאֱלֹהִים כִּי כָל־הַקָּרֵב אֵלָיו צָרִיף שְׂיִאֲמִין
כִּי־יֵשׁ אֱלֹהִים וְנִמּוּל הוּא מִשִּׁיב לְדַרְשָׁיו:
+ בְּאֱמוּנָה נִזְהָר נַח וַיַּעַשׂ אֶת־הַתְּבָה
לְהַצִּיל אֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָי אֲשֶׁר־צוּנָה עַל
דְּבָרִים שְׁלֹא נֵרְאִים וַיִּרְשַׁע בָּהּ אֶת־הָעוֹלָם
וַיְהִי לִירֵשׁ הַצְּדָקָה עַקֵּב הָאֱמוּנָה:

+ וְלֹא תִמְנְעֵנָה אִם יָקָם לֵךְ הָיָה שְׂעָנָה
וַיַּעֲבֹר לֵלֵךְ אִם שָׁמַר לֵךְ יָסָה
וַיְחַלְּצֵנִי מֵאֵת הַיָּם וְהַיָּם הָיָה לִּי
וְהַיָּם הָיָה לִּי וְהַיָּם הָיָה לִּי
+ בְּאֱמוּנָה אִם לֵךְ הָיָה שְׂעָנָה
וַיַּעֲבֹר לֵלֵךְ אִם שָׁמַר לֵךְ יָסָה
וְהַיָּם הָיָה לִּי וְהַיָּם הָיָה לִּי
וְהַיָּם הָיָה לִּי וְהַיָּם הָיָה לִּי
וְהַיָּם הָיָה לִּי וְהַיָּם הָיָה לִּי
וְהַיָּם הָיָה לִּי וְהַיָּם הָיָה לִּי
וְהַיָּם הָיָה לִּי וְהַיָּם הָיָה לִּי

ευλαβηθείς κατεσκεύασε κιβωτόν εἰς σωτηρίαν
 showing reverence, carefully prepared the ark for deliverance
 του οἴκου αὐτοῦ δι' ἧς κατέκρινε τον κόσμον και
 of his house; by which he condemned the world; and
 της κατά πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος
 of the [thing] according to belief of righteousness he became heir].

8+ πίστει καλούμενος Αβραάμ υπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς
 By belief Abraham being called, obeyed to go forth unto
 τον τόπον ὃν ἐμέλλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν
 the place which he was about to receive for an inheritance;
 και ἐξήλθε μη ἐπιστάμενος που ἐρχεται 9+ πίστει
 and he went forth not having knowledge of where he went. By belief
 παρώκησεν εἰς την γην της ἐπαγγελίας ὡς
 he sojourned in the land of the promise, as
 ἀλλοτρίαν ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαάκ και
 an alien, in tents dwelling with Isaac and
 Ἰακώβ των συγκληρονόμων της ἐπαγγελίας της αὐτῆς
 Jacob, the joint-heirs of the same promise;

10+ ἐξεδέχετο γὰρ την τους θεμελίους ἔχουσαν πόλιν
 for he looked out for the foundations having city],

ἧς τεχνίτης και δημιουργός ο θεός 11+ πίστει και
 of which [the] craftsman and engineer [is] God. By belief also
 αὐτή Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολήν σπέρματος ἔλαβε
 Sarah herself power for founding seed received],
 και παρά καιρόν ηλικίας ἔτεκεν ἐπεὶ πιστόν
 and past [the] time of vigor gave birth, since believing
 ηγήσατο τον ἐπαγγειλάμενον 12+ διό και ἀφ' ενός
 she esteemed the one promising. Therefore also from one

בְּאֵמוּנָה שָׁמַע אַבְרָהָם כְּאֲשֶׁר
 נִקְרָא לְלֶכֶת אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 יִירָשָׁנָה וַיֵּצֵא וְלֹא-יָדַע אָנָּה יְבוּא:
 בְּאֵמוּנָה הָיָה גַר בְּאֶרֶץ הַתְּבַטָּחָה
 כְּמוֹ בְּנִקְרִיָּה וַיֵּשֶׁב בְּאֵתְלִים הוּא וַיִּצְטָק
 וַיַּעֲקֹב אֲשֶׁר-יָרְשׁוּ עַמּוֹ הַתְּבַטָּחָה הַהִיא:
 כִּי-חִפְּהָ לְעֵיר אֲשֶׁר יְסוּדְתָהּ

נֶאֱמָנָה וּבִזְנוּתָהּ וּמִכּוֹנְנָהּ הָאֱלֹהִים:
 בְּאֵמוּנָה שָׁרָה גַם-הִיא מִצְאָה
 פֶּחַ לְהַזְרִיעַ וְתִלְדַּד אַחֲרַי בְּלִתְהָ
 כִּי-חִשְׁבָה אֶת-הַמְּבֹטָיִח לְנֶאֱמָן:
 + עַל-כֵּן מֵאַחַד אֲשֶׁר כְּמַעַט מֵת
 בְּשָׂרוֹ יֵצֵאוּ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב
 וְכַחֲלוֹ עַל-שֵׁפֶת הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִסְפָּר:

בְּמִשְׁחָאֲדָא אֲרִיִּסְמֵס גְּבִי אֲדֵמָי,
 אֲרִיִּסְמֵס וְנִפְסֵס לְאִדֵּיִסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 אֲרִיִּסְמֵס וְנִפְסֵס לְאִדֵּיִסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 לְ אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס:
 בְּמִשְׁחָאֲדָא אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס לְ אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס:
 כִּי-חִפְּהָ לְעֵיר אֲשֶׁר יְסוּדְתָהּ

בְּמִשְׁחָאֲדָא אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס
 אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס אֲרִיִּסְמֵס:
 כִּי-חִפְּהָ לְעֵיר אֲשֶׁר יְסוּדְתָהּ

εγεννήθησαν και ταύτα νενεκρωμένου καθώς τα
 they were born (and these were as deadened) as the
 άστρα του ουρανού τω πλήθει και ως η άμμος
 stars of the heaven in multitude, and as the sand

η παρά το χείλος της θαλάσσης η αναρίθμητος 13 +
 by the edge of the sea [is] innumerable.

κατά πίστιν απέθανον ούτοι πάντες μη λαβόντες
 According to belief died these all], not receiving
 τας επαγγελίας αλλά πόρρωθεν αυτάς ιδόντες και
 the promises, but at a distance beholding them, and
 πεισθεντες και ασπασάμενοι και ομολογήσαντες ότι
 being persuaded, and greeting, and acknowledging that

ξένοι και παρεπίδημοί εισιν επί της γης 14 + οι γαρ
 strangers and immigrants they are] upon the earth. For the ones
 τοιαύτα λέγοντες εμφανίζουσιν ότι πατρίδα
 such [things] saying] reveal that [[the] fatherland

επιζητούσι 15 + και ει μεν εκείνης εμνημόνευον αφ'
 they anxiously seek]. And if indeed, those remembering from

ης εξήλθον είχαν αν καιρόν ανακάμψαι 16 + νυν δε
 where they came forth, they had even time to return. But now

κρείττονος ορέγονται τουτ' εστιν επουρανίου διό
 a better [thing] they reach for, that is to say, a heavenly. Therefore

ουκ επαισχύνεται αυτους ο θεός θεός επικαλείσθαι
 is not ashamed of them God], God to be called

αυτών ητοιμάσε γαρ αυτοίς πόλιν 17 + πίστει
 their]; for he prepared for them a city. By belief

אליה: +
 באמונה מתו כל-אלה ולא ראו
 את-ההבטחות רק מרחוק צפו
 להן ויבטחו וישמחו לקראתן ויודו
 כי-גרים הם ותושבים בארץ:
 +
 כי המדברים פזאת מודיעים
 כי-מטרת הפצם ארץ מושב:
 +
 ואלו היתה דעתם על-הארץ ה היא
 אשר יצאו ממנה הנה היה בידם לשוב

אכן נכספו למושב טוב ממנו והוא
 בשמים ועל-כן לא בוש האלהים מהם
 להקרא אלהיהם כי-הכין להם עיר:
 +
 באמונה היה מעלה אברהם
 את-יצחק כאשר נוסה ואת-יחידו
 יקריב המקבל את-ההבטחות:

אֱלֹהִים מִתּוֹ כָּל-אֵלֶּה וְלֹא רָאוּ
 אֶת-הַבְּטָחוֹת רַק מֵרְחוֹק צִפּוּ
 לָהֶן וַיִּבְטְחוּ וַיִּשְׂמְחוּ לְקִרְאָתָן וַיִּוְדוּ
 כִּי-גֵרִים הֵם וְתוֹשָׁבִים בְּאֶרֶץ:
 +
 כִּי הַמְדַבְּרִים פְּזֹאת מוֹדִיעִים
 כִּי-מִטְרַת הַפְּצָם אֶרֶץ מוֹשָׁב:
 +
 וְאֵלֶּי הָיְתָה דַעְתָּם עַל-הָאָרֶץ הַזֹּאת
 אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמֶּנָּה הֲנֵה הָיְתָה בְיָדָם לָשׁוּב

בְּחַפְזָם מִתּוֹ כָּל-אֵלֶּה וְלֹא רָאוּ
 אֶת-הַבְּטָחוֹת רַק מֵרְחוֹק צִפּוּ
 לָהֶן וַיִּבְטְחוּ וַיִּשְׂמְחוּ לְקִרְאָתָן וַיִּוְדוּ
 כִּי-גֵרִים הֵם וְתוֹשָׁבִים בְּאֶרֶץ:
 +
 כִּי הַמְדַבְּרִים פְּזֹאת מוֹדִיעִים
 כִּי-מִטְרַת הַפְּצָם אֶרֶץ מוֹשָׁב:
 +
 וְאֵלֶּי הָיְתָה דַעְתָּם עַל-הָאָרֶץ הַזֹּאת
 אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמֶּנָּה הֲנֵה הָיְתָה בְיָדָם לָשׁוּב

προσενήνοχεν Αβραάμ τον Ισαάκ πειραζόμενος και
 Abraham offered Isaac, being tested, and
 τον μονογενή προσέφερεν ο τας επαγγελίας
 the only child offered up the promises
 αναδεξάμενος 18+ προς ον ελαλήθη ότι εν Ισαάκ
 the one receiving], towards whom it was said that, In Isaac
 κληθήσεται σοι σπέρμα 19+ λογισάμενος ότι και εκ
 shall be called to you a seed]; considering that even from
 νεκρών εγείρειν δυνατός ο θεός όθεν αυτόν και εν
 [the] dead to raise [was] able God]; from where him even in
 παραβολή εκομίσατο 20+ πίστει περί μελλόντων
 parable he received]. By belief concerning things about to be
 ευλόγησεν Ισαάκ τον Ιακώβ και τον Ησαύ 21+ πίστει
 Isaac blessed Jacob and Esau. By belief
 Ιακώβ αποθήσκων έκαστον των υιών Ιωσήφ
 Jacob dying each of the sons of Joseph
 ευλόγησε και προσεκύνησεν επί το άρκον
 blessed], and did obeisance upon the tip
 της ράβδου αυτού 22+ πίστει Ιωσήφ τελευτών περί
 of his cane. By belief Joseph, coming to an end, concerning
 της εξόδου των υιών Ισραήλ εμνημόνευσε και περί
 the exodus of the sons of Israel made mention]; and concerning
 των οστέων αυτού ενετείλατο 23+ πίστει Μωϋσης
 his bones gave charge]. By belief Moses,
 γεννηθείς εκρύβη τρίμηνον υπό των πατέρων αυτού
 having been born, was hid three months by his fathers,

לפני מותו וישתחו על־ראש המטה:
 + באמונה הזכיר יוסף בקרב־קצו
 את־יציאת בני ישראל ויצו על־עצמותיו:
 + באמונה הצפינו את־משה
 אבותיו שלשה ירחים אחר הנלוו
 כראתם את־הילד כי־טוב הוא
 ולא יראו מפני מצות המלך:
 + אשר נאמר־לו כי ביצחק יקרא לך
 זרע:
 + ויחשב בלבו כי יכול אלהים
 להחיות גם את־המתים על־כן
 גם־הושב אליו להיות למשל:
 + באמונה ברח יצחק את־יעקב
 ואת־עשו וידבר על־עתידת למו:
 + באמונה ברח יעקב את־שני בני־יוסף

וְהָיָה כִּי בָנָהוּ אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחוּ עַל־רֹאשׁ הַמֶּטֶה:
 + וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף בְּקִרְב־קְצוֹ
 אֶת־יְצִיאַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְוֶה עַל־עֲצָמוֹתָיו:
 + וַיִּצְפֶּינֵנוּ אֶת־מֹשֶׁה
 אֲבוֹתֵינוּ שְׁלֹשָׁה יָרָחִים אַחֲרֵי הַנִּלְוָה
 כְּרֹאֲתָם אֶת־הַיֶּלֶד כִּי־טוֹב הוּא
 וְלֹא יִרְאוּ מִפְּנֵי מִצְוַת הַמֶּלֶךְ:
 + וַיִּשְׁתַּחוּ עַל־רֹאשׁ הַמֶּטֶה
 וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף בְּקִרְב־קְצוֹ
 אֶת־יְצִיאַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְוֶה עַל־עֲצָמוֹתָיו:
 + וַיִּצְפֶּינֵנוּ אֶת־מֹשֶׁה
 אֲבוֹתֵינוּ שְׁלֹשָׁה יָרָחִים אַחֲרֵי הַנִּלְוָה
 כְּרֹאֲתָם אֶת־הַיֶּלֶד כִּי־טוֹב הוּא
 וְלֹא יִרְאוּ מִפְּנֵי מִצְוַת הַמֶּלֶךְ:
 + וַיִּשְׁתַּחוּ עַל־רֹאשׁ הַמֶּטֶה
 וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף בְּקִרְב־קְצוֹ
 אֶת־יְצִיאַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְוֶה עַל־עֲצָמוֹתָיו:
 + וַיִּצְפֶּינֵנוּ אֶת־מֹשֶׁה
 אֲבוֹתֵינוּ שְׁלֹשָׁה יָרָחִים אַחֲרֵי הַנִּלְוָה
 כְּרֹאֲתָם אֶת־הַיֶּלֶד כִּי־טוֹב הוּא
 וְלֹא יִרְאוּ מִפְּנֵי מִצְוַת הַמֶּלֶךְ:

διότι εἶδον ἀστεῖον το παιδίον και ουκ
because they saw as fair the child]; and they did not

εφοβήθησαν το διάταγμα του βασιλέως 24+ πίστει
fear the edict of the king. By belief

Μωϋσης μέγας γενόμενος ηρνήσατο λέγεσθαι υἱός
Moses, great having become], denied to be called son

θυγατρός Φαράω 25+ μάλλον ελόμενος
of Pharaoh's daughter, rather [seeming it as] being good]

συγκακουχείσθαι τω λαώ του θεού η πρόσκαιρον
to suffer affliction with the people of God, than temporary

έχειν αμαρτίαις απόλαυσιν 26+ μείζονα πλούτον
to have in sins enjoyment]; greater riches

ηγησάμενος των εν Αιγύπτω θησαυρών τον
esteeming than the in Egypt treasures the

ονειδισμόν του χριστού απέβλεπε γαρ εις την
scorning of the anointed]; for he looked away to the

μισθαποδοσίαν 27+ πίστει κατέλιπεν Αίγυπτου μη
payment. By belief he left Egypt, not

φοβηθείς τον θυμόν του βασιλέως τον γαρ αόρατον
fearing the rage of the king; for [the] unseen

ως ορών εκαρτέρησε 28+ πίστει πεποίηκε το πάσχα
as seeing] he persevered. By belief he observed the passover

και την πρόσχυσιν του αίματος ίνα μη ο
and the pouring of the blood, lest the one

ολοθρεύων τα πρωτότοκα θίγη αυτών 29+ πίστει
annihilating the first-born should touch them. By belief

διέβησαν την ερυθράν θάλασσαν ως διά ξηράς ης
they passed over the red sea, as through dry [land] ; of which

<p>בְּאֱמוּנָה מֵאֵן מִשָּׁה כְּאִשֶּׁר : נִדְלַל לְהִקְרֹא בֶן לְבַת־פְּרָעָה: + וַיִּבְחַר לְסֹבֵל אֶת־עֲנִי עִם־אֱלֹהִים מִלְּהִתְעַנֵּן לְשַׁעַה בְּתַעֲנוּגֵי הַחֲטָא: + בְּחֻשְׁבוֹ אֶת־חֲרַפַּת הַמְּשִׁיחַ לְעֹשֶׁר נִדְוֹל מֵאֲצֵרוֹת מִצְרַיִם כִּי הִבִּיט אֶל־הַגְּמוּלָה:</p>	<p>+ בְּאֱמוּנָה יָצָא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא יָרָא מַחֲמַת הַמַּלְאָךְ כִּי הָיָה כְּרֹאֵה אֶת אֲשֶׁר־אֵינְנוּ נִרְאָה וַיִּתְחַזֵּק: + בְּאֱמוּנָה עָשָׂה אֶת־הַפֶּסַח וַנְּתִינַת הַדָּם לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יָנֹעַ הַמְּשִׁיחִית בְּבִכּוּרֵיהֶם: + בְּאֱמוּנָה עָבְרוּ אֶת־יַם־סוּף בִּיבֻשָׁה אֲשֶׁר נָסוּ מִצְרַיִם נִס־הַמָּה לְעֹבְרֵי־בּוֹ וַיִּטְבְּעוּ:</p>
--	---

<p>+ בְּמִשְׁחָה אֶל מִשְׁחָה חַיִּים אֶל חַיִּים : חַיִּים וְלֹא נִלְמְדוּ אֶל חַיִּים לְחַיִּים וְחַיִּים + אֶל חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים : חַיִּים לְחַיִּים + אֶל חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים : חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים : חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים : חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים</p>	<p>+ בְּמִשְׁחָה אֶל עֲצֻמֹת לְחַיִּים וְלֹא : חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים : חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים : חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים : חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים : חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים : חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים : חַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים לְחַיִּים</p>
---	--

πείραν λαβόντες οι Αιγύπτιοι κατεπόθησαν 30+ πίστει
 [[the] attempt taking the Egyptians] were swallowed down. By belief
 τα τείχη Ιεριχώ έπεσε κυκλωθέντα επί επτά ημέρας
 the walls of Jericho fell, having been encircled for seven days.

31+ πίστει Ραάβ η πόρνη ου συναπόλετο τοις
 By belief Rahab the harlot was not destroyed together with the ones
 απειθήσασι δεξαμένη τους κατασκόπους μετ' ειρήνης
 having disobeyed, receiving the spies with peace.

32+ και τι έτι λέγω επιλείπει γαρ με διηγούμενον ο
 And what yet say I? For it shall be deficient of me [not] describing the
 χρόνος περί Γεδεών Βαράκ τε και Σαμψών και
 time concerning Gideon, Barak and also Samson, and

Ιεφθάε Δαβίδ τε και Σαμουήλ και των προφητών 33+
 Jephthah, also David and Samuel, and the prophets;

οι διά πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας
 the ones who through belief conquered kingdoms,
 ειργάσαντο δικαιοσύνην επέτυχον επαγγελιών έφραξαν
 worked righteousness, succeeded in [the] promises, shut up

στόματα λεόντων 34+ έσβεσαν δύναμιν πυρός έφυγον
 mouths of lions, extinguished [the] power of fire, fled

στόματα μαχαίρας ενεδυναμώθησαν από ασθενείας
 [the] mouths of swords, were empowered from out of weakness,

εγενήθησαν ισχυροί εν πολέμω παρεμβολάς έκλιναν
 became strong in war; [[the] camps they leaned]

αλλοτριών 35+ έλαβον γυναίκες εξ αναστάσεως
 of aliens; received women] a resurrection

בְּאִמוּנָה נִפְלוּ חַוּמוֹת יִרְיָחוֹ +
 אַחֲרֵי הַקִּיפּוֹ אוֹתָן שְׁבַעַת יָמִים :
 בְּאִמוּנָה לֹא אָבְדָה רַחֲב הַזֹּנָה +
 עַם-הַסּוֹדָרִים כִּי-אֶסְפָּה אֶת-הַמְּרַגְלִים
 אֶל-בֵּיתָה בְּשָׁלוֹם :
 וּמָה אָמַר עוֹד הֵן תִּקְצַר הָעֵת +
 מִסִּפְרֵי מַעֲשֵׂי גִדְעוֹן וּבְרָק וּשְׁמֹשׁוֹן
 וַיִּפְתַּח וַיְדוּד וּשְׁמוּאֵל וְהַנְּבִיאִים :

אֲשֶׁר בְּאִמוּנָה כִּבְשׁוּ מַמְלָכוֹת וּפְעֵלוּ +
 צָדָק וְהַשִּׁיגוּ הַבְּטָחוֹת וְסִכְרוּ פִי אַרְיֹת :
 וְכִבּוּ גְבוּרַת הָאִשׁ וְנִמְלְטוּ מִפִּי
 הַחֶרֶב וְהִתְחַזְּקוּ מִחוּלְשָׁתָם וַעֲשׂוּ חֵיל
 בְּמַלְחָמָה וְהִפִּילוּ מַחְנוֹת זָרִים :
 נָשִׁים לָקְחוּ מִתַּחְתֶּיהָ אֶת-מִתְיָהוּן
 וְאַחֲרֵים רוּטְשׁוּ בְּעַנּוּיִם וְלֹא רָצוּ לְהִנָּצֵל
 לְמַעַן יִזְכּוּ לְתַחֲתֶיהָ טוֹבָה מִמֶּנָּה :

בְּחַמּוֹתָאֵם אֶת-חַוּמוֹת יִרְיָחוֹ +
 נִפְלוּ אַחֲרֵי הַקִּיפּוֹ אוֹתָן שְׁבַעַת יָמִים :
 בְּחַמּוֹתָאֵם לֹא אָבְדָה רַחֲב הַזֹּנָה +
 עַם-הַסּוֹדָרִים כִּי-אֶסְפָּה אֶת-הַמְּרַגְלִים
 אֶל-בֵּיתָה בְּשָׁלוֹם :
 וּמָה אָמַר עוֹד הֵן תִּקְצַר הָעֵת +
 מִסִּפְרֵי מַעֲשֵׂי גִדְעוֹן וּבְרָק וּשְׁמֹשׁוֹן
 וַיִּפְתַּח וַיְדוּד וּשְׁמוּאֵל וְהַנְּבִיאִים :

הַחַמּוֹתָאֵם אֶת-חַוּמוֹת יִרְיָחוֹ +
 נִפְלוּ אַחֲרֵי הַקִּיפּוֹ אוֹתָן שְׁבַעַת יָמִים :
 בְּחַמּוֹתָאֵם לֹא אָבְדָה רַחֲב הַזֹּנָה +
 עַם-הַסּוֹדָרִים כִּי-אֶסְפָּה אֶת-הַמְּרַגְלִים
 אֶל-בֵּיתָה בְּשָׁלוֹם :
 וּמָה אָמַר עוֹד הֵן תִּקְצַר הָעֵת +
 מִסִּפְרֵי מַעֲשֵׂי גִדְעוֹן וּבְרָק וּשְׁמֹשׁוֹן
 וַיִּפְתַּח וַיְדוּד וּשְׁמוּאֵל וְהַנְּבִיאִים :

τους νεκρούς αυτών ἄλλοι δε ετυμπανίσθησαν ου
 of their dead; and others were pounded, not
 προσδεξάμενοι την απολύτρωσιν ἵνα κρείττονος
 accepting the release by ransom, that a better

αναστάσεως τύχωσιν 36+ ἔτεροι δε εμπαιγμών και
 resurrection they should attain. And others of mocking and
 μαστίγων πείραν ἔλαβον ἔτι δε δεσμών και φυλακῆς
 of whips a trial received], and still of bonds and prison.

37+ ελιθάσθησαν ἐπρίσθησαν ἐπειράσθησαν εν φόνῳ
 They were stoned, were sawn, were tested, by murder

μαχαίρας ἀπέθανον περιήλθον εν μηλωταῖς εν
 of [the] sword they died]; they went around in sheepskins, in
 αιγείοις δέρμασιν υστερούμενοι θλιβόμενοι
 goat's skins; lacking, being afflicted,

κακουχούμενοι 38+ ὧν ουκ ην ἄξιος ο κόσμος εν
 being mistreated; (of whom was not worthy the world]) in
 ερημίαις πλανώμενοι και ὄρεσι και σπηλαίοις και
 desolate places wandering], and in mountains, and in caves, and

τας οπαῖς της γης 39+ και οὔτοι πάντες
 the openings of the earth. And these all
 μαρτυρηθέντες διά της πίστεως ουκ εκομίσαντο
 testifying on account of the belief [while] not receiving

την επαγγελίαν 40+ του θεού περι ημών κρείττον τι
 the promise, of God for us something better
 προβλεψαμένου ἵνα μη χωρίς ημών τελειωθῶσι
 having foreseen], that not separate from us they should be perfected].

בְּמַדְבָּר וּבְהָרִים וּבְמַעְרוֹת וּבְנִקְיֵי הָאָרֶץ : +
 וּמְכוֹת וְגַם-נִמְסְרוּ לְכַבֵּל וּמִסְגָּר :
 + וְנִסְקְלוּ בְּאֲבָנִים נוֹסְרוּ בְּמַגֵּרָה נִבְחֲנוּ
 בְּיַסּוּרִים מָתוּ לְפִי-חֶרֶב וַיִּנּוּעוּ עֲטוּפֵי עוֹרֹת
 כְּבָשִׂים וְעֵזִים בְּחֹסֶר וּבְעֶצֶר רָעָה וַיִּגְזוּ :
 + אֲשֶׁר הָעוֹלָם לֹא-הָיָה כְּדֵי לָהֶם הֵם תָּעוּ

וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :

+ וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :
 + וְאֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵל אֲחֵר :

יב 12

1+ **τοιγαρούν** και ημείς **τοσούτον** έχοντες
 Accordingly also, we so great having
περικείμενον ημίν **νέφος** μαρτύρων **όγκον** αποθέμενοι
 encompassing us a cloud of witnesses], swelling having put aside
πάντα και την ευπερίστατον **αμαρτίαν** δι' υπομονής
 every] and accessible sin, through endurance
τρέχωμεν τον προκείμενον ημίν **αγώνα** 2+ **αφορώντες**
 let us run the being situated before us struggle], looking
εις τον της πίστεως **αρχηγόν** και **τελειωτήν** Ιησούν
 to the of the belief head and perfection Jesus],
ος αντί της προκειμένης **αυτώ** χαράς **υπέμεινε**
 who, instead of the being situated before him joy], endured
σταυρόν **αισχύνης** καταφρονήσας **εν δεξιά** τε του
 [the] cross, [[the] shame disdaining], at [the] right and] of the
θρόνου του θεού **κεκάθικεν** 3+ **αναλογίσασθε** γαρ τον
 throne of God has sat. For consider the cost by the one
τοιαύτην υπομεμενηκότα **υπό** των **αμαρτωλών** **εις**
 such enduring by the sinners against
αυτόν **αντιλογίαν** **ίνα** μη **κάμητε** **ταις**
 him dispute], that you should not weary [[in]
ψυχáis υμών **εκλυόμενοι** 4+ **ούπω** **μέχρις** **αίματος**
 your souls fainting]. Not yet unto blood
αντικατέστητε **προς** την **αμαρτίαν** **ανταγωνιζόμενοι**
 have you stood firm [against sin struggling],

+

<p>לְכֵן גַּם־אֲנַחְנוּ אֲשֶׁר־עָנִן עֲדִים רַב כְּזֶה מְסֻבִּב אֲתָנוּ נִשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ כָּל־טָרַח וְהַחֲטָא הַמְקִיף עָלֵינוּ וְנִרְוֹצָה בְּסִבְלָנוּת אֶת־הַמְרוֹצָה הָעֲרוּכָה לְפָנֵינוּ: + וְנִבְיִטָה אֶל־יֵשׁוּעַ רֹאשׁ הָאֱמוּנָה וּמִשְׁלִימָה אֲשֶׁר בְּעֵד הַשְּׂמִתָּה</p>	<p>הַשְּׂמוּרָה לוֹ קִבַּל אֶת־הַצְּלוּב וַיִּבֹז הַחֲרָפָה וַיֵּשֶׁב לַיְמִין כִּסֵּא הָאֱלֹהִים: + הַתְּבוֹנָנוּ אֵלָיו אֲשֶׁר־נִשְׂא כְלָמָה הַדּוֹלָה כְּזֹאת מֵאֵת הַחֲטָאִים לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִיעָפוּ וְלֹא תִוָּנְעוּ בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם: + עֲדִין לֹא עֲמַדְתֶּם בְּמִלְחַמְתְּכֶם עִם־הַחֲטָא עַד־לְדָם:</p>
--	---

+

<p>+ וְחָלַל מוֹרֵס אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח לְמֹלֵךְ חֲלָמָה וְשִׁמְיָה וְיִשְׁמַח חֲלָמָה וְיִשְׁמַח לְעֵבֶר חֲלָמָה וְיִשְׁמַח אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח וְיִחַלְלוּ מַלְאָכָהּ, לְכָל־הַחֲשֻׁבִּימוֹתָא וְיִשְׁמַח, לְכָל־אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח לְ: + וְיִשְׁמַח חֲלָמָה וְיִשְׁמַח אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח לְכָל־אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח חֲלָמָה וְיִשְׁמַח לְ: כֹּה אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח חֲלָמָה וְיִשְׁמַח לְ:</p>	<p>שָׁבַי לְכָל־אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח חֲלָמָה וְיִשְׁמַח לְ: וְיִשְׁמַח חֲלָמָה וְיִשְׁמַח אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח לְ: + וְיִשְׁמַח חֲלָמָה וְיִשְׁמַח אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח לְ: וְיִשְׁמַח חֲלָמָה וְיִשְׁמַח אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח לְ: + וְיִשְׁמַח חֲלָמָה וְיִשְׁמַח אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח לְ: כֹּה אֶפְסָרָה וְיִשְׁמַח חֲלָמָה וְיִשְׁמַח לְ:</p>
--	---

5+ και εκλέλησθε της παρακλήσεως ήτις υμίν
 and you have been totally forgotten of the exhortation, which to you
 ως υιοίς διαλέγεται υιέ μου μη ολιγώρει παιδείας
 as to sons he reasons], [saying], O my son, do not have little regard for [the] instruction
 κυρίου μηδέ εκλύου υπ' αυτού ελεγχόμενος 6+
 of the Lord, nor be enfeebled by him being reproved]!
 ον γαρ αγαπά κύριος παιδεύει μαστιγοί δε πάντα υιόν
 For whom [the] Lord loves he corrects, and he whips every son
 ον παραδέχεται 7+ ει παιδείαν υπομένετε ως υιοίς
 whom he welcomes. If discipline you endure], as sons
 υμίν προσφέρεται ο θεός τις γαρ εστιν υιός ον ου
 to you brings [discipline] God]; for who is [the] son whom does not
 παιδεύει πατήρ 8+ ει δε χωρίς εστε παιδείας ης
 correct a father]? And if you are without the help of instruction, of which
 μέτοχοι γεγόνασι πάντες άρα νόθοι εστε και ουχ
 partakers have become all], then you are illegitimate and not
 υιοί 9+ είτα τους μεν της σαρκός ημών πατέρας
 sons. So then indeed, of the flesh of our fathers]
 είχομεν παιδευτάς και ενετρεπόμεθα ου πολλώ
 we have correctors, and we show respect; not much
 μάλλον υποταγησόμεθα τω πατρί των πνευμάτων και
 more shall we be] submitted to the father of the spirits, and
 ζήσομεν 10+ οι μεν γαρ προς ολίγας ημέρας κατά
 we shall live? they indeed For] for a few days, as

+ וַתִּשְׁכַּחוּ נַחֲוִמֵי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם
 כְּדַבֵּר אֶל-בָּנִים לֵאמֹר מוֹסֵר יִהְיֶה
 בְּנֵי אֶל-תִּמְאַס וְאֶל-תִּקַּץ בְּתוֹכְכֶתוֹ:
 + כִּי אֵת אֲשֶׁר יֵאָהֵב יִהְיֶה יוֹכִיחַ וְכָאֵב
 אֶת-בֶּן יִרְצֶה:
 + אִם-מִקְבָּלִים אַתֶּם מוֹסֵר דָּעוּ
 כִּי-כָאֵב עִם-בָּנָיו מִתְנַהֵג אֶל-הַיָּם עִמָּכֶם
 כִּי מִי הֵבֵן אֲשֶׁר אָבִיו לֹא יִסְרְנוּ:

+ וְאִם-תִּהְיוּ בְּאֵין-מוֹסֵר אֲשֶׁר הָיָה מִנֶּת
 כּוֹלֵם אִז מִמְזוֹרִים אַתֶּם וְלֹא בָנִים:
 + וְעוֹד אִם-אָבוֹת בְּשָׂרְנוּ הָיוּ
 מוֹסְרִים אֶתְנוּ וְנִירָא מֵהֶם אַף
 כִּי-נִכְנַע לְפָנָיו אָבִי הַרוּחוֹת וְנִחִיָּה:
 + כִּי הֵמָּה יִסְרוּנוּ כְּטוֹב בְּעֵינֵיהֶם
 לְשַׁעֲרָה קְלָה אֲבָל זֶה לְהוֹעִיל
 לְמַעַן יִהְיֶה-לָּנוּ חֵלֶק בְּקִדּוּשְׁתּוֹ:

+ וְאַחַרְכֵּהֶנּוּ, לְהַלְבִּיט אֶל-רֵאשִׁי
 וְלִצְנֵת אֶל-לֵבָי, לֵב אֶל-מַעַל
 מִן מַעַלְמֵהּ וְלִצְנֵת אֶל-הָאָרֶץ
 נִפְעָלָה אֶל-הָאָרֶץ, וְלִצְנֵת מִלְּבָבָהּ אֶל-הָאָרֶץ:
 + לֵב הָאָרֶץ לִצְנֵת אֶל-הָאָרֶץ לִצְנֵת
 לִצְנֵת אֶל-הָאָרֶץ לִצְנֵת אֶל-הָאָרֶץ:
 + מִלְּבָבָהּ מִלְּבָבָהּ מִלְּבָבָהּ מִלְּבָבָהּ
 וְלִצְנֵת מִלְּבָבָהּ מִלְּבָבָהּ אֶל-הָאָרֶץ
 אֶל-הָאָרֶץ לִצְנֵת אֶל-הָאָרֶץ לִצְנֵת אֶל-הָאָרֶץ:

+ וְאִלְּוֵי אֶל-הָאָרֶץ אֶל-הָאָרֶץ, וְאִלְּוֵי
 אֶל-הָאָרֶץ אֶל-הָאָרֶץ, וְאִלְּוֵי אֶל-הָאָרֶץ
 אֶל-הָאָרֶץ:
 + וְאִלְּוֵי אֶל-הָאָרֶץ אֶל-הָאָרֶץ, וְאִלְּוֵי
 אֶל-הָאָרֶץ אֶל-הָאָרֶץ, וְאִלְּוֵי אֶל-הָאָרֶץ
 אֶל-הָאָרֶץ:
 + וְאִלְּוֵי אֶל-הָאָרֶץ אֶל-הָאָרֶץ, וְאִלְּוֵי
 אֶל-הָאָרֶץ אֶל-הָאָרֶץ, וְאִלְּוֵי אֶל-הָאָרֶץ
 אֶל-הָאָרֶץ:

το δοκούν αυτοίς επαίδευσεν ο δε επί το
 it seemed [good] to them, corrected; but he [does so] for the
 συμφέρον εις το μεταλαβείν της αγιότητος αυτού 11 +
 advantage, for [us] to share in his sanctity.
 πάσα δε παιδεία προς μεν το παρόν ου δοκεί
 But any discipline by indeed the hand does not seem
 χαράς είναι αλλά λύπης ύστερον δε καρπόν ειρηνικόν
 to be joy, but distress; but afterwards fruit peaceable
 τοις δι' αυτής γεγυμνασμένοις αποδίδωσι
 to the ones by it having been exercised it renders
 δικαιοσύνης 12+ διό τας παρειμένας χείρας και τα
 of righteousness]. Therefore the weakened hands and the
 παραλελυμένα γόνατα ανορθώσατε 13+ και τροχιάς
 disabled knees re-erect! And tracks
 ορθάς ποιήσατε τοις ποσίν υμών ίνα μη το χολόν
 straight make] [to] your feet! that not the lame
 εκτραπή ιαθή δε μάλλον 14+ ειρήνην διώκετε
 should] be turned aside, should be healed but rather!] peace Pursue]
 μετά πάντων και τον αγιασμόν ου χωρίς ουδείς
 with all, and the sanctification! apart from which no one
 όψεται τον κύριον 15+ επισκοπούντες μη τις υστερών
 shall see the Lord; overseeing, lest any lack
 από της χάριτος του θεού μη τις ρίζα πικρίας άνω
 of the favor of God; lest any root of bitterness upward
 φύουσα ενοχλή και διά τούτης μιανθώσι πολλοί
 germinating] should be trouble, and through this should be defiled many];
 16+ μη τις πόρνος η βέβηλος ως Ησαύ ος αντι
 lest [there be] any fornicator or profane [person] as Esau, who for

+ וְכָל-מוֹסֵר כְּשָׁבָא עָלֵינוּ אֵינְנוּ שְׂמֵחָה
 בְּעֵינֵינוּ כִּי אִם-לִגְנוֹן אָבָל בְּאַחֲרֵיתוֹ
 יִתֵּן פְּרֵי שְׁלוֹם לְצַדִּיקָה לְמִלּוּמְדָיו:
 + עַל-כֵּן חִזְקוּ יְדֵימ רְפוּת וּבְרָכִים
 כְּשֵׁלוֹת:
 + וּמַעֲנֵל רַגְלֵיכֶם פְּלִסוּ לְמַעַן לֹא-תִטָּה
 הַצֵּלָעָה מִן-הַדֶּרֶךְ כִּי אִם-תִּרְפָּא:

+ רָדְפוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם עִם-כָּל-אָדָם וְאֵת
 הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר בְּלִעְדֶּיהָ לֹא-יִרְאָה אִישׁ
 אֶת-הָאָדָם:
 + וְהִזְתְּרוּ פֶן-יֵשׁ בְּכֶם אִישׁ אֲשֶׁר
 יַחְדַּל מִחֻסֵּד אֱלֹהִים פֶּן-יַעֲיֵק לָכֶם
 שָׂרֵשׁ פֶּרֶה לְעֵנָה וַיִּטְמְאוּ בּוֹ רַבִּים:
 + פֶּן-יִמָּצֵא בְּכֶם זֵנֶה אוֹ חָלָל כְּעֵשָׂו

+ חַלְלֵהוּ אֱלֹהִים וְהָיָה כִּי יִבְרָא לָהֶם
 חַיִּים וְיִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא
 יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ
 אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם:
 + חַלְלֵהוּ אֱלֹהִים וְהָיָה כִּי יִבְרָא
 חַיִּים וְיִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא
 יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ
 אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם:
 + חַלְלֵהוּ אֱלֹהִים וְהָיָה כִּי יִבְרָא
 חַיִּים וְיִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא
 יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ
 אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם:

+ חַלְלֵהוּ אֱלֹהִים וְהָיָה כִּי יִבְרָא
 חַיִּים וְיִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא
 יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ
 אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם:
 + חַלְלֵהוּ אֱלֹהִים וְהָיָה כִּי יִבְרָא
 חַיִּים וְיִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא
 יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ
 אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם:
 + חַלְלֵהוּ אֱלֹהִים וְהָיָה כִּי יִבְרָא
 חַיִּים וְיִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא
 יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ
 אֶת-הַשְּׁלוֹם וְלֹא יִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁלוֹם:

βρώσεως μιάς απέδοτο τα πρωτοτόκια αυτού 17 +
 of food one [portion]] delivered over his rights of the first-born.

ίστε γαρ ότι και μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι
 For you understand that also afterwards wanting to inherit

την ευλογίαν απεδοκιμάσθη μετανοίας γαρ τόπον
 the blessing, he was rejected; for repentance for place

ουχ εύρε καιπερ μετά δακρύων εκζητήσας αυτήν 18 +
 no was found], though with tears he sought it.

ου γαρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένω όρει και
 not For you have] come forward to being handled [the] mountain] and

κεκαυμένω πυρί και γνώφω και σκότω και θυέλλη
 being kindled with fire, and to dimness, and to darkness, and to storm,

19 + και σάλπιγγος ήχω και φωνή ρημάτων ης
 and [to the] trumpet's sound, and [to the] voice of utterances, of which

οι ακούσαντες παρητήσαντο μη προστεθηναι αυτοίς
 the ones hearing asked pardon to not proceed to them

λόγον 20 + ουκ έφερον γαρ το διαστελλόμενον
 [for the] word]; they could not bear for] the giving of orders, [saying] ,

καν θηρίον θίγη του όρους λιθοβοληθήσεται
 And if a beast should touch lightly upon the mountain, it shall be stoned,

η βολίδι κατατοξευθήσεται 21 + και ούτω φοβερόν ην
 or an arrow shot with]. And so fearful was

το φανταζόμενον Μωϋσης ειπεν έκφοβός ειμι και
 the visible display, Moses said, I am frightened and

έντρομος 22 + αλλά προσεληλύθατε Σιών όρει και
 trembling. But you have come forward to mount Zion, and

אֲשֶׁר בְּנוֹיֵד אֶחָד מְכַר אֶת-בְּכוֹרָתוֹ׃
 + הֲלֹא יִדְעֵתֶם כִּי נִמָּאס אֶחָרִי בֶן כַּאֲשֶׁר
 רָצָה לְרַשֵּׁת אֶת-הַבְּרִכָּה כִּי לֹא-מָצָא מָקוֹם
 לְתִשּׁוּבָה אִף כִּי-בִקֶּשׂ אוֹתָהּ בְּדַמְעוֹת׃
 + כִּי לֹא-בָאֲתֶם אֶל-הָהָר נִמְשָׁשׁ וּבַעַר
 בָּאֵשׁ וְלֹא אֶל-עַנְיָן וְעֲרָפֶל וְסֻעָרָה׃
 + וְלֹא לְקוֹל שׁוֹפָר וְלְקוֹל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
 שָׁמְעִיו בִּקְשׁוּ שְׂלֵא יוֹסִיף לְדַבֵּר עִמָּהֶם עוֹד׃

+ כִּי לֹא-יָכְלוּ לְשַׂאת אֶת אֲשֶׁר
 צִוּוּ נִגְמֵאם-בְּהִמָּה תַנַּע בְּהָר סִקְל
 תְּסֻקֵּל אוֹ-יָרֵה תִירָה בְּחַצְצִים׃
 + וְהַמְרָאָה הָיְתָה נוֹרָא עַד-מָאֵד
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה יַגִּדְתִּי וְחָרַדְתִּי׃
 + כִּי אִם-בָּאֲתֶם אֶל-הָהָר צִיּוֹן וְאֶל-עִיר
 אֱלֹהִים חַיִּים אֶל-יְרוּשָׁלִַּים שְׁבַשְׁמִים׃

וַיֹּאמֶר הוֹדִיעַ אֶל-כָּל-חַטָּאתֶיךָ כִּי
 חָטַאתָ לַיהוָה וְגַם הַיּוֹם לְפָנָי׃
 + וְנִשְׁכַּח חַטָּאתְךָ לִי כִּי
 עָשִׂיתָ לְפָנָי כַּאֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 לְוָעָלֵנוּ לֵךְ לְפָנָי וְגַם לְפָנָי׃
 + וְנִשְׁכַּח חַטָּאתְךָ לִי כִּי
 עָשִׂיתָ לְפָנָי כַּאֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 לְוָעָלֵנוּ לֵךְ לְפָנָי וְגַם לְפָנָי׃
 + וְנִשְׁכַּח חַטָּאתְךָ לִי כִּי
 עָשִׂיתָ לְפָנָי כַּאֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 לְוָעָלֵנוּ לֵךְ לְפָנָי וְגַם לְפָנָי׃

וְנִשְׁכַּח חַטָּאתְךָ לִי כִּי
 עָשִׂיתָ לְפָנָי כַּאֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 לְוָעָלֵנוּ לֵךְ לְפָנָי וְגַם לְפָנָי׃
 + וְנִשְׁכַּח חַטָּאתְךָ לִי כִּי
 עָשִׂיתָ לְפָנָי כַּאֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 לְוָעָלֵנוּ לֵךְ לְפָנָי וְגַם לְפָנָי׃
 + וְנִשְׁכַּח חַטָּאתְךָ לִי כִּי
 עָשִׂיתָ לְפָנָי כַּאֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 לְוָעָלֵנוּ לֵךְ לְפָנָי וְגַם לְפָנָי׃

πόλει θεού ζώντος Ιερουσαλήμ επουρανίω και
 [the] city of [the] living God, heavenly Jerusalem; and
 μυριάσιν αγγέλων 23+ πανηγύρει και εκκλησία
 to myriads of angels, to [the] festival and to [the] assembly
 πρωτοτόκων εν ουρανοίς απογεγραμμένων και
 of [the] first-born in [the] heavens having been registered], and
 κριτή θεώ πάντων και πνεύματι δικαίων
 to God [the] judge of all, and to spirits of [the] righteous
 τετελειωμένων 24+ και διαθήκης νέας μεσίτη Ιησού
 having been perfected, and covenant of a new [the] mediator Jesus],
 και αίματι ραντισμού κρείττον λαλούντι παρά τον
 and to [the] blood of sprinkling, better speaking] than the one
 Άβελ 25+ βλέπετε μη παραιτήσησθε τον
 of Abel. Take heed that you should not refuse the one
 λαλούντα ει γαρ εκείνοι ουκ έφυγον τον επί γης
 speaking! For if those did not flee [escaping], the one upon earth
 παραιτησάμενοι χρηματίζοντα πολλώ μάλλον ημείς
 refusing receiving a divine message], [how] much more we
 οι τον απ' ουραनों αποστρεφόμενοι 26+ ου
 the ones the one from heavens turning away], of whose
 η φωνή την γην εσάλειψε τότε νυν δε επήγγελται
 voice the earth shook then; but now he has promised,
 λέγων έτι άπαξ εγώ σείω ουμόνον την γην αλλά
 saying, Still once [more] I will shake not only the earth, but
 και τον ουρανό 27+ το δε έτι άπαξ δηλοί
 also the heaven. And the [saying], Still once [more], manifests

וְאַל-יִשׁוּעַ מִתְּנֶנָּה הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה
 וְאַל-יִדָּם הַתְּנֻאָה הַמִּיֻּשִׁיב דְּבַר מַדְם-הַקָּבֵל:

לָכֵן רְאוּ פֶּן-תִּמְאַנּוּ לְשִׁמְעַ
 אֶל-הַמְדַבֵּר כִּי הֵן לֹא נִמְלְטוּ
 הַמְּאֲנִים לְשִׁמְעַ אֶל-הַמְדַבֵּר עִמָּהֶם
 בְּאֶרֶץ אֵף כִּי-אֲנַחְנוּ אִם-נִמְאָן

לְשִׁמְעַ בְּקוֹל הַמְדַבֵּר מִן-הַשָּׁמַיִם:
 + אֲשֶׁר קוֹלוֹ הִרְעִישׁ אֶת-הָאָרֶץ וְעַתָּה
 זֶה הַבְּטִיחַ לֵאמֹר עוֹד אֶחַת וְאֲנִי מִרְעִישׁ לֹא
 אֶת-הָאָרֶץ בְּלִבְד אֶלָּא אֵף אֶת-הַשָּׁמַיִם:
 + וְזוֹ עוֹד אֶחַת שְׁאֵמַר מִשְׁמִיעַ שְׁנוּי
 הַדְּבָרִים הַמְתַּעֲרָעְרִים אֲשֶׁר הֵם
 עֲשׂוּיִם לְמַעַן יַעֲמִד אֲשֶׁר אֵינָנוּ נִרְעָשׁ:

גַּם מֵאֵם מְלַחֵמָה יִכְרַח אֱלֹהֵינוּ לְעַלְמֵ
 הַבְּשָׂרָה הַלְחֵמָה וְיִבְרָא אֶת-הַלְחָכָה:

+ הַלְחֵמָה כִּי חָכָה וְהַיְדָּהּ מֵאֵם מְלַחֵמָה
 וְהַיְדָּהּ וְהַיְדָּהּ לֵב כִּי מֵם וְהַיְדָּהּ: ׀
 + אֲוֹיְהוּהוּ מִחַל הַלְחָכָה וְהַיְדָּהּ אֶל
 כִּי מֵם וְהַיְדָּהּ חַחְחָה אֶל יַעֲוֹ מֵם
 לֵב אֲוֹפְטִי מֵם וְהַיְדָּהּ אֶל מֵם וְהַיְדָּהּ

חַחְחָה כִּי מֵם וְהַיְדָּהּ מֵם וְהַיְדָּהּ
 נְעִלְמָה מֵם וְהַיְדָּהּ חַחְחָה מֵם עַחְחָה:
 + אֶם מֵם וְהַיְדָּהּ אֶם אֶם מֵם וְהַיְדָּהּ
 חַחְחָה וְהַיְדָּהּ מֵם וְהַיְדָּהּ אֶם אֶם אֶם
 לֵב חַחְחָה: אֶם אֶם אֶם אֶם עַחְחָה:
 + מֵם וְהַיְדָּהּ מֵם וְהַיְדָּהּ חַחְחָה
 עַחְחָה וְהַיְדָּהּ חַחְחָה חַחְחָה וְהַיְדָּהּ
 אֶם וְהַיְדָּהּ מֵם וְהַיְדָּהּ חַחְחָה: ׀

των σαλευομένων την μετάθεσιν ως
of the [things] being shaken the transposition], as [things]

πεποιημένων ἵνα μείνη τα μη σαλευόμενα 28 +
being made, that should abide the [things] not being shaken].

διό βασιλείαν ασάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν
Therefore a kingdom unshaken receiving], we should have

χάριν δι' ἧς λατρεύωμεν ευαρέστως τῷ θεῷ μετά
favor by which we should serve pleasantly God] with

αιδούς και ευλαβείας 29 + και γαρ ο θεός ημών πυρ
respect and veneration. For even our God fire

καταναλίσκον

[is] a consuming].

13 ג

1+ η φιλαδελφία μενέτω 2+ της φιλοξενίας μη
brotherly affection Let] abide! Let not hospitality

επιλανθάνεσθε διά ταύτης γαρ ἔλαθόν τινες
be forgotten! by this for] some were unaware

ξενίσαντες αγγέλους 3+ μιμήσκεσθε των δεσμίων ως
having lodged angels. Remember the prisoners! as

συνδεδεμένοι των κακουχουμένων ως και αυτοί
being tied with [them] , the ones being mistreated, as also yourselves

όντες εν σώματι 4+ τίμιος ο γάμος εν πάσι και
being in [the] body. [[is] esteemed The wedding] in every way, and

η κοίτη αμίαντος πόρνους δε και μοιχούς
the marriage-bed undefiled; but fornicators and adulterers

אָסְפוּ מִלְאָכִים אֶל־בֵּיתֶם וְלֹא יִדְעוּ:
+ זְכְרוּ אֶת־הָאֲסוּרִים כְּאֵלוּ אַתֶּם אֲסוּרִים
עִמָּהֶם וְאֵת הַנִּלְחָצִים בְּאִשְׁרֵי גַם־אַתֶּם
בְּבִשּׁוֹר:
+ הָאִישׁוֹת תִּיקַר בְּכֹל וַיִּצְוּעְכֶם אֶל־יְחִוָּלָל
אֶת־הַזָּנִים וְאֶת־הַמְּנַאֲפִים יִדִּין אֱלֹהִים:

חַלְלֵם:
+ חַמְסֵם לְכַלֵּם וְרַשְׁעֵם רָבִי
וְחַמְסֵם וְחַמְסֵם רַשְׁעֵם רָבִי
וְחַמְסֵם לְכַלֵּם וְרַשְׁעֵם רָבִי
רַשְׁעֵם וְחַמְסֵם לְכַלֵּם רַשְׁעֵם:
+ חַמְסֵם וְרַשְׁעֵם וְחַמְסֵם וְרַשְׁעֵם
וְחַמְסֵם וְרַשְׁעֵם וְחַמְסֵם וְרַשְׁעֵם
וְחַמְסֵם וְרַשְׁעֵם וְחַמְסֵם וְרַשְׁעֵם:
+ חַמְסֵם וְרַשְׁעֵם וְחַמְסֵם וְרַשְׁעֵם
וְחַמְסֵם וְרַשְׁעֵם וְחַמְסֵם וְרַשְׁעֵם
וְחַמְסֵם וְרַשְׁעֵם וְחַמְסֵם וְרַשְׁעֵם:

κρινεὶ ὁ θεὸς 5+ ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος ἀρκούμενοι
 God will judge. [Let] not loving money [be] the manner, [but] being sufficient
 τοῖς παρούσιν αὐτός γὰρ εἶρηκεν οὐ μὴ σε ἀνώ
 with the [things] at hand. For he has said, In no way will I forsake you,
 οὐδ' οὐ μὴ σε εγκαταλίπω 6+ ὥστε θαρρούντας ἡμᾶς
 nor in no way will I abandon you. So that taking courage we
 λέγειν κύριος ἐμοὶ βοηθός και οὐ φοβηθήσομαι
 say, [the] Lord [is] to me a helper, and I will not be afraid.
 τι ποιήσει μοι ἄνθρωπος 7+ μνημονεύετε τῶν
 What shall [do to me man]? Remember the ones
 ἡγουμένων ὑμῶν οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον
 leading you! ones who spoke to you the word
 τοῦ θεοῦ ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἐκβασιν τῆς
 of God; whom contemplating the result of the
 ἀναστροφῆς μιμείσθε τὴν πίστιν 8+ Ἰησοῦς χριστός
 behavior, you imitate the belief! Jesus Christ
 χθές και σήμερον ὁ αὐτός και εἰς τοὺς αἰῶνας 9+
 yesterday and today the same, and into the eons.
 διδασκαίς ποικίλαις και ξέναις μὴ περιφέρεσθε
 teachings by various and strange Be not carried about]!
 καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιούσθαι τὴν καρδίαν οὐ
 For it is a good [thing] with favor to be firm[ed up] in the heart], not
 βρώμασιν ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ
 by foods, in which derive no benefit the ones
 περιπατήσαντες 10+ ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ
 walking]. We have an altar, of which

וַיְשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ כְּמוֹ שֶׁהוּא אֶתְמוּל בְּיָמֵינוּ + וְגַם לְעוֹלָמִים:
 וְאֵל־תְּנוּעוּ בְּתוֹרוֹת שְׁנוֹת וְזָרוֹת כִּי
 טוֹב לְכוֹנֵן לְבַנּוֹ בְּחֶסֶד וְלֹא בְּדְבָרִים
 שֶׁל־מֵאֵכֶל אֲשֶׁר לֹא הוֹעִילוּ לְנַהֲגִים בָּהֶם:
 וְיִשְׁלְנוּ מִזִּבְחַת אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רְשׁוּת
 לְמִשְׁרַתִּי הַמְּשָׁכָן לֵאמֹר מֵעַלְיוֹ:
 וְרַחֲמוּ מֵאַהֲבַת כֶּסֶף וְהָיוּ שְׂמֵחִים
 בְּחֻלְקֵכֶם כִּי הוּא אָמַר לֹא אֶרְפָּךְ וְלֹא
 אֶעֱזָבְךָ:
 וְעַל־כֵּן נִבְטַח וְנֹאמַר יְהוָה לִי
 בְּעִזְרִי לֹא אֵירָא מִה־יַּעֲשֶׂה לִי אֹדָם:
 וְזָכְרוּ אֶת־מִנְהִיגֵיכֶם אֲשֶׁר־הִגִּידוּ
 לָכֶם אֶת־דְּבַר הָאֱלֹהִים בֵּינֵנוּ
 לְאַחֲרֵית דְּרַכְּכֶם וּלְכוּ בְּאַמוּנָתְכֶם:

וְנֶעֱד מַעֲבָדֵי אֱלֹהֵיכֶם אֱלֹהֵיכֶם
 וְלֵאמֹר לְבַנּוֹתֵינוּ וְנַעֲשֶׂה לָנוּ
 וְיִשְׁלְנוּ מִזִּבְחַת אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רְשׁוּת
 לְמִשְׁרַתִּי הַמְּשָׁכָן מֵעַלְיוֹ:
 וְרַחֲמוּ מֵאַהֲבַת כֶּסֶף וְהָיוּ שְׂמֵחִים
 בְּחֻלְקֵכֶם כִּי הוּא אָמַר לֹא אֶרְפָּךְ
 וְלֹא אֶעֱזָבְךָ:
 וְעַל־כֵּן נִבְטַח וְנֹאמַר יְהוָה לִי
 בְּעִזְרִי לֹא אֵירָא מִה־יַּעֲשֶׂה לִי אֹדָם:
 וְזָכְרוּ אֶת־מִנְהִיגֵיכֶם אֲשֶׁר־הִגִּידוּ
 לָכֶם אֶת־דְּבַר הָאֱלֹהִים בֵּינֵנוּ
 לְאַחֲרֵית דְּרַכְּכֶם וּלְכוּ בְּאַמוּנָתְכֶם:

φαγείν ουκ έχουσιν εξουσίαν οι τη σκηνή
to eat do not have authority the ones the tent

λατρεύοντες 11+ ων γαρ εισφέρεται ζώων το αίμα
serving]. For those [whose [is] carried in creatures blood]

περί αμαρτίας εις τα άγια διά του αρχιερέως
for a sin [offering] into the holies by the chief priest,

τούτων τα σώματα κατακαίεται έξω της παρεμβολής
of these the bodies are incinerated outside the camp.

12+ διό και Ιησούς ίνα αγιάση διά του ιδίου
Therefore also Jesus, that he should sanctify by his own

αίματος τον λαόν έξω της πύλης έπαθε 13+ τοίνυν
blood the people outside the gate suffered]. Therefore

εξερχώμεθα προς αυτόν έξω της παρεμβολής
let us go forth to him outside the camp,

τον ονειδισμόν αυτού φέροντες 14+ ου γαρ έχομεν
scorn his bearing]. not For we do] have

ώδε μένουσαν πόλιν αλλά την μέλλουσαν
here an abiding city, but the one about to be

επιζητούμεν 15+ δι' αυτού ούν αναφέρωμεν θυσίαν
we anxiously seek]. By him then we should offer a sacrifice

αινέσεως διά πάντος τω θεώ τουτ' έστι καρπόν
of praise at all times to God, that is to say, fruit

χειλέων ομολογούντων τω ονόματι αυτού 16+ της δε
of [the] lips of acknowledging [to] his name. But of the

ευποιίας και κοινωνίας μη επιλανθάνεσθε
well-doing and fellowship do not forget!

כִּי־הִבְהִמּוֹת אֲשֶׁר הוֹבֵא דָמֶן +
בְּקֹדֶשׁ לְכַפֵּרֶת הַחַטָּא עַל־יְדֵי הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל נְוִיתִיהֶן נִשְׂרְפוּ מִחוּץ לַמִּחָנֶה:
+ בְּעֵבֶר זֹאת גַּם־יִשׁוּעַ עֹנֵה מִחוּץ
לְשַׁעַר לְמַעַן קָדֵשׁ אֶת־הָעָם בְּדָמוֹ:
+ לְכֵן נִצְאָה־נָא אֵלָיו אֶל־מִחוּץ לַמִּחָנֶה
וּנְשָׂא אֶת־הַרְפָּתוֹ:

+ כִּי־פֶה אֵין־לָנוּ עִיר עֹמֶדֶת כִּי
אִם־אֶת־הָעִיר הָעֹתִידָה אֲנַחְנוּ מִבְּקָשִׁים:
+ לְכֵן נִקְרִיב עַל־יְדוֹ בְּכָל־עֵת זִבַח תּוֹדָה
לְאֱלֹהִים הַיֵּא־פְרִי שְׁפָתַיִם הַמּוֹדוֹת לְשִׁמּוֹ:
+ וְאֶל־תִּשְׁכַּחוּ לְגִמְלַח חֶסֶד וְלִתְת לְאֶבְיוֹנִים
כִּי־זִבְחִים כְּאֵלֶּה יַעֲרְבוּ לְאֱלֹהִים:

+ וְשִׁמְעוּ אֲלֵי וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד
וְכִי־גֵהֶוֹ אֶלְחֵא מְסֻעָא עַלְפִּי שְׁלֵמָה
בְּשִׁמְעוֹתֵי נְפִישׁוֹ וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד:
+ וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד
לְחַמְסֵי כְּוִתְמֵי לְכֵן וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד:
+ וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד
וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד:
+ לְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד

+ וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד
וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד
וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד:
+ וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד
וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד:
+ וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד
וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד וְחַלְד:

τοιαύταις γὰρ θυσίαις ευαρεστεῖται ὁ θεός 17+ **πειθεσθε**
for with such sacrifices God is well-pleased. Comply with

τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ υπείκετε αὐτοῖ γὰρ
the ones leading you, and give precedence! for they

ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον
[are] sleepless over your souls, for a reckoning

ἀποδώσοντες ἵνα μετὰ χαρὰς τούτο ποιῶσι καὶ μὴ
recompensing], that with joy they should do this, and not

στενάζοντες αλυσιτελέες γὰρ ὑμῖν τούτο 18+
moaning; [[would be] unserviceable for to you this].

προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν πεποιθήμεν γὰρ ὅτι καλήν
Pray for us! for we are persuaded that a good

συνείδησιν ἔχομεν ἐν πάσι καλῶς θέλοντες
conscience we have] in all [things] well wanting

ἀναστρέφεσθαι 19+ περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ
to behave]. And more exceedingly I encourage

τούτο ποιῆσαι ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν 20+ ὁ δὲ
you to do this, that more quickly I should be restored to you. And the

θεὸς τῆς εἰρήνης ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν
God of peace, the one leading from [the] dead the

ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι
shepherd of the sheep], the great one in [the] blood

διαθήκης αἰωνοῦ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν
covenant of [the] eternal], the one of our Lord Jesus Christ,

21+ καταρτίσαι ὑμὰς ἐν παντί ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ
ready you in every work good], for the

+ שְׁמַעוּ אֶל-מְנַהֲיֵיכֶם וְהִפְנֵעוּ מִפְּנֵיהֶם
 כִּי-שֹׁקְדִים הֵם עַל-נַפְשֹׁתֵיכֶם פְּעֻדְתִּידִים
 לְתֵת חֶשְׁבֹן לְמַעַן יַעֲשׂוּ-זֹאת בְּשִׂמְחָה
 וְלֹא בְּאֲנָחָה כִּי לֹא-לְהוֹעִיל זֹאת לָכֶם:
 + הִתְפַּלְּלוּ בְּעֵדְנֵנוּ כִּי יִדְעֵנוּ אֲשֶׁר שְׁלַמָּה
 מִחֲשַׁבְתָּנוּ וְנַחֲפֵץ לְלַקֵּת דְּרֹךְ יִשְׂרָאֵל בְּכֹל:
 + וְאַפְצֵר בְּכֶם מְאֹד לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר
 הַזֶּה לְמַעַן אוֹשֵׁב אֵלֵיכֶם בְּמִהְרָה:

+ וְאֵלֵהי הַשְּׁלוֹם אֲשֶׁר בְּרַם בְּרִית
 עִוְלָם הֶעֱלָה מִן-הַמֵּתִים אֶת-רֵעָה
 הַצָּאֵן הַגָּדוֹל אֶת-יֵשׁוּעַ אֲדֹנָינוּ:
 + הוּא יִשְׁלִימְכֶם בְּכֹל-מַעֲשֵׂה
 טוֹב לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֵנוּ בְּפַעֲלוֹ בְּכֶם
 אֶת-הַרְצוֹנֵי לְפָנָיו בְּיַד-יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ
 לוֹ הַכְּבוֹד לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים אָמֵן:

+ אֲנִי אֶפְעֶלָ לְחַיְתָּוּ נַחֲמֵהוּ וְנִשְׂמַח
 לִמְנוּחָהּ מִן-הַיָּד יָצָא מִן-הַיָּד
 אֲנִי אֶפְעֶלָ לְחַיְתָּוּ נַחֲמֵהוּ וְנִשְׂמַח
 לִמְנוּחָהּ מִן-הַיָּד יָצָא מִן-הַיָּד
 אֲנִי אֶפְעֶלָ לְחַיְתָּוּ נַחֲמֵהוּ וְנִשְׂמַח
 לִמְנוּחָהּ מִן-הַיָּד יָצָא מִן-הַיָּד
 אֲנִי אֶפְעֶלָ לְחַיְתָּוּ נַחֲמֵהוּ וְנִשְׂמַח
 לִמְנוּחָהּ מִן-הַיָּד יָצָא מִן-הַיָּד
 אֲנִי אֶפְעֶלָ לְחַיְתָּוּ נַחֲמֵהוּ וְנִשְׂמַח
 לִמְנוּחָהּ מִן-הַיָּד יָצָא מִן-הַיָּד

מִן-הַיָּד יָצָא מִן-הַיָּד אֲנִי אֶפְעֶלָ
 לְחַיְתָּוּ נַחֲמֵהוּ וְנִשְׂמַח לִמְנוּחָהּ
 מִן-הַיָּד יָצָא מִן-הַיָּד אֲנִי אֶפְעֶלָ
 לְחַיְתָּוּ נַחֲמֵהוּ וְנִשְׂמַח לִמְנוּחָהּ
 מִן-הַיָּד יָצָא מִן-הַיָּד אֲנִי אֶפְעֶלָ
 לְחַיְתָּוּ נַחֲמֵהוּ וְנִשְׂמַח לִמְנוּחָהּ
 מִן-הַיָּד יָצָא מִן-הַיָּד אֲנִי אֶפְעֶלָ
 לְחַיְתָּוּ נַחֲמֵהוּ וְנִשְׂמַח לִמְנוּחָהּ
 מִן-הַיָּד יָצָא מִן-הַיָּד אֲנִי אֶפְעֶלָ
 לְחַיְתָּוּ נַחֲמֵהוּ וְנִשְׂמַח לִמְנוּחָהּ

ποιήσαι το θέλημα αυτού ποιῶν ἐν ὑμῖν το
 doing the will of his; doing in you the [thing]
 εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ ᾧ
 well-pleasing before him, through Jesus Christ, to whom

ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν 22 +
 [is] the glory in the eons of the eons. Amen.

παρακαλῶ δε ὑμᾶς ἀδελφοί ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς
 But I exhort you, brethren, endure the word of the

παρακλήσεως καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν 23 +
 exhortation! for also in short I wrote to you.

γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον μεθ'
 Know the brother Timothy having been released, with

οὐ εἰάν τάχιον ἔρχηται ὅσομαι ὑμᾶς 24 + ἀσπάσασθε
 whom if more quickly he should come], I shall see you. Greet

πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ παντός τοὺς ἁγίους
 all your leaders, and all the holy ones!

ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας 25 + ἡ χάρις
 greet you The ones from Italy]. Favor

μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν
 [be] with you all. Amen.

+ וְאַבְרָם שָׁאֵן מִכֶּם אַחֵי שְׂאוּ-נָא דְבַר
 הַתּוֹכַחַת כִּי כָתַבְתִּי אֵלֵיכֶם בְּקִצְרָה :
 + וְדַעוּ כִּי טִימוֹתִיוֹס אֶחֱיֵנוּ שׁוֹלַח חֲפָזִי
 וְאִם-יָבֵא בְּמַהֲרָה אֶרְאֶה אֹתוֹ אֶת-פְּנֵיכֶם :

+ שְׁאֵלוּ לְשָׁלוֹם כָּל-מְנַהֲיֵיכֶם
 וְלְשָׁלוֹם כָּל-הַקְּדוֹשִׁים בְּנֵי אֶרֶץ
 אֵיטָלְיָא שְׁאֵלִים לְשָׁלוֹמְכֶם :
 + הַחֲסֹד עִם-כָּלְכֶם אֲמֵן :

+ כִּי כִּי אֶחָד וְיָם חֲנֻחֶה אֶשְׁרֵה וְיָם
 וְיָם חֲנֻחֶה בְּחֻלָּה אֶשְׁרֵה אֶחָד
 וְיָם חֲנֻחֶה וְיָם חֲנֻחֶה לְחֵה :
 + וְיָם חֲנֻחֶה אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה וְיָם חֲנֻחֶה
 אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה :

+ אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה
 אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה
 וְיָם חֲנֻחֶה :
 + אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה אֶשְׁרֵה :

1 8

1+ **Ιάκωβος** θεοῦ και κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ δούλος
 James, of God and [the] Lord Jesus Christ, bondman],
 ταις δώδεκα φυλαίς ταις εν τη διασπορά χαίρειν 2+
 to the twelve tribes, to the ones in the dispersion, Hail!
πάσαν χαράν ηγήσασθε **αδελφοί** μου **όταν**
 all joy Esteem it], my brethren, whenever
πειρασμοίς περιπέσητε **ποικίλοις** 3+ **γινώσκοντες** **ότι**
 tests you should fall into various]! knowing that
το δοκίμιον υμών της πίστεως **κατεργάζεται**
 the proving of yours of the belief] manufactures
υπομονήν 4+ **η** δε **υπομονή** **έργον** τέλειον **εχέτω** **ίνα**
 endurance; And endurance work its perfect let have]! that
ήτε **τέλειοι** και **ολόκληροι** εν **μηδενί** **λειπόμενοι**
 you should be perfect and entire, with nothing missing.
 5+ **ει** δε **τις** υμών **λείπεται** **σοφίας** **αιτείτω** **παρά** του
 And if anyone of you miss wisdom, let him ask of the
διδόντος **θεοῦ** **πάσιν** **απλώς** και **μη** **ονειδίζοντος** και
 giving God! to all simply, and not berating, and
δοθήσεται **αυτώ** 6+ **αιτείτω** δε **εν** **πίστει** **μηδέν**
 it shall be given to him. But let him ask in belief, nothing
διακρινόμενος ο **γαρ** **διακρινόμενος** **έοικε** **κλύδωνι**
 scrutinizing]! For the one scrutinizing is like a swell

+
 יַעֲקֹב עֶבֶד אֱלֹהִים וְאֲדֹנָיו יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ +
 שֶׂאֵל לְשָׁלוֹם שְׁנַיִם עָשָׂר הַשְּׁבָטִים שֶׁבְּנוֹלָה:

+ אֵךְ לְשִׁמְחָה חֲשָׁבוּ לָכֶם אָחֵי
 כְּאֲשֶׁר תָּבֹאוּ בְּנִסְיָנוֹת שׁוֹנִים:
 + מִפְּנֵי שִׂידְעִים אֲתֶם כִּי־בָחַן
 אֲמוֹנַתְכֶם מִבִּיא לְיָדֵי סִבְלָנוֹת:
 + וְהַסְבְּלָנוֹת שְׁלָמָה תִּהְיֶה בְּפַעֲלָהּ

לְמַעַן תִּהְיוּ שְׁלָמִים וְתַמְיָמִים וְלֹא תַחֲסְרוּ
 כָּל־דָּבָר:
 + וְאִישׁ מִכֶּם כִּי יַחֲסֹר חֲכָמָה
 יִבְקֹשׁנָה מֵאֱלֹהִים הַנּוֹתֵן לְכֹל בְּנְדִיבָה
 וּבְלֹא הִזְנָאת דְּבָרִים וְתַנְתֵּן לוֹ:
 + וּבְלִבְדֹּר שִׁיבְקֶשׁ בְּאֲמוּנָה וּבְכֹלֵי סֶפֶק
 כִּי־בַעַל סֶפֶק דּוֹמָה לְגֹל הַיָּם נִשָּׂא וּמְטָרָה
 בְּרוּחַ:

+ חֲכָמָה מֵאֱמוּנָה וְאֲמוּנָה מֵאֵלֵי
 חֲכָמָה לִדְאִי חֲכָמָה אֵלֵי וְאֵלֵי חֲכָמָה
 עֲלֵי: ש
 + גַּל שֶׁנֶּאֱמָר אֵלֵי לְחַם אֵשׁ גַּי
 אֵלֵי לְחַם לְחַם אֵלֵי חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה:
 + וְנִחַם אֵלֵי חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה
 וְנִחַם אֵלֵי חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה:
 + לֵאמֹר לְחַם אֵלֵי חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה

חֲכָמָה מֵאֱמוּנָה וְאֲמוּנָה מֵאֵלֵי
 חֲכָמָה מֵאֱמוּנָה וְאֲמוּנָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה:
 + אֵלֵי חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה
 חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה
 חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה:
 + חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה:
 חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה מֵאֵלֵי חֲכָמָה:

θαλάσσης ανεμιζομένω και ριπιζομένω 7+ μη γαρ
 of [the] sea driven by wind and being blown about. not For
 οἰέσθω ο άνθρωπος εκείνος ὅτι λήψεται τι παρά
 let imagine man that] that he shall receive anything from
 του κυρίου 8+ ανήρ δίψυχος ακατάστατος εν
 the Lord! man [he is] a double-minded], confused in
 πάσαις ταις οδοῖς αὐτοῦ 9+ καυχάσθω δε ο αδελφός
 all his ways. let boast But the brother
 ο ταπεινός εν τῷ ὑψει αὐτοῦ 10+ ο δε πλούσιος εν
 humble] in his stature, and the rich in
 τη ταπεινώσει αὐτοῦ ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου
 his humiliation! for as [the] flower of grass,
 παρελεύσεται 11+ ανέτειλε γαρ ο ἥλιος συν τῷ
 he will pass away. rose For the sun] with the
 καύσωνι και ἐξήρανε τον χόρτον και το
 burning wind, and dried the grass, and
 ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε και η εὐπρέπεια του
 its flower fell, and the beauty
 προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο οὕτω και ο πλούσιος εν
 of its countenance perished; so also the rich one in
 ταις πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται 12+ μακάριος ανήρ
 his goings shall wither. Blessed [is] a man
 ος υπομενεῖ πειρασμόν ὅτι δόκιμος γενόμενος
 who endures test; for unadulterated becoming],
 λήψεται τον στέφανον της ζωῆς ὃν ἐπηγγείλατο ο
 he shall receive the crown of life, which promised the
 κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν 13+ μηδεῖς πειραζόμενος
 Lord] to the ones loving him. no one being tested

+ וְהָאִישׁ הַהוּא אֶל-יְדֹמָה בְּנַפְשׁוֹ כִּי-יִשָּׂא
 דָּבָר מֵאֵת יְהוָה:
 + אִישׁ אֲשֶׁר חָלַק לְבָבוֹ הַפְּכָפְךָ הוּא
 בְּכָל-דְּרָכָיו:
 + אָבֵל הָאֵחַ הַשָּׂפֵל יִתְהַלֵּל בְּרוּמָמוֹתָיו:
 + וְהָעֹשִׂיר יִתְהַלֵּל בְּשַׁפְּלוֹתָיו כִּי יַעֲבֹר
 כְּצִיץ הַחֲצִיר:

+ כִּי זָרַח הַשֶּׁמֶשׁ בְּחַמְתּוֹ וַיִּנְיֹב
 אֶת-הַחֲצִיר וַיִּבֹל צִיצוֹ וְחֵן מִרְאֵהוּ
 אָבֵד כֵּן יִבּוֹל הָעֹשִׂיר בְּהַלְיֻכּוֹתָיו:
 + אֲשֶׁר־י הָאִישׁ הָעֹמֵד בְּנִסְיוֹנּוֹ כִּי
 כַּאֲשֶׁר נִבְחַן יִשָּׂא עֲטָרַת הַחַיִּים
 אֲשֶׁר-הִבְטִיחַ יְהוָה לְאַהֲבָיו:
 + אֶל-יֹאמֵר הַמְּנוּסָה הָאֵלֹהִים נַפְנִי כִּי

+ אֵלֶּה נִסְיָוֵי מִן כּוֹנֵנֵי הַנְּשָׂא
 כּוֹנֵנֵי:
 + אֵלֶּה יִפְלְיָו כִּי חֵטְא דְּחַלְמָו
 אִסְוֵלֵם:
 + נִעֲבָרֵם יְהִי אֵלֶּה נִחְנָכֵם כִּי מִנְּוֵם:
 + אֵלֶּה מִן כּוֹנֵנֵי חַלְלָו יִשָּׂא
 מִכּוֹנֵי הַחֲצִיר מִחַוָּ:

+ אֵלֶּה יִנְיֹב אֵלֶּה חֲסֵלֵם אֵלֶּה
 לְחֲסֵלֵם מִכּוֹנֵי נִפְלֵם אֵלֶּה מִנְּוֵם:
 + אֵלֶּה מִן חֲסֵלֵם אֵלֶּה חֲסֵלֵם
 אֵלֶּה יִנְיֹב נִפְלֵם אֵלֶּה חֲסֵלֵם
 יִנְיֹב אֵלֶּה לְחֵטְא דְּחַלְמָו:
 + אֵלֶּה מִן חֲסֵלֵם אֵלֶּה חֲסֵלֵם

λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι ὁ γὰρ θεός
 Let] say that, From God I am tested! For God
 ἀπείραστός ἐστι κακῶν πειράζει δε αὐτός
 is beyond testing by evils, tests And he himself]

οὐδένα 14+ ἕκαστος δε πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας
 no one. But each is tested by his own

ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος και δελεαζόμενος 15+ εἶτα η
 desire, being dragged away and being entrapped. So then the
 ἐπιθυμία συλλαβούσα τίκτει αμαρτίαν η δε αμαρτία
 desire having conceived, gives birth to sin; but sin

αποτελεσθείσα ἀποκύει θάνατον 16+ μη πλανάσθε
 being perpetrated, engenders death. Do not be misled,

ἀδελφοί μου ἀγαπητοί 17+ πάσα δόσις ἀγαθή και
 brethren my beloved]! Every portion good] and
 παν δῶρημα τέλειον ἀνωθέν ἐστι καταβαίνον ἀπὸ
 every gift perfect] from above is], coming down from
 του πατρός των φώτων παρ' ω ουκ ἐνι
 the father of the lights, of whom there is no

παραλλαγή η τροπῆς ἀποσκίασμα 18+ βουληθεῖς
 alteration or circuit shaded]. Willingly
 ἀπεκύησεν ημάς λόγω ἀληθείας εἰς το εἶναι ημάς
 he engendered us by word of truth, for us being

ἀπαρχὴν τινα των αὐτοῦ κτισμάτων 19+ ὥστε
 certain first-fruit of the ones of his creations. So that,
 ἀδελφοί μου ἀγαπητοί ἔστω πας ἄνθρωπος ταχύς εἰς
 brethren my beloved], let [be every man] quick in
 το ακούσαι βραδύς εἰς το λαλήσαι βραδύς εἰς
 the hearing, slow in the speaking, slow in

הָאֱלֹהִים אֵינָנוּ מְנוּסֵה בְּרָע וְהוּא לֹא-יִנָּסֶה
 אִישׁ:

+ כִּי אִם-יְנוּסֶה כָּל-אִישׁ בְּתַאֲוֹת
 נַפְשׁוֹ אֲשֶׁר תִּסְיִתְהוּ וּתְפַתְּהוּ:
 + וְאַחֲרֵי-כֵן הִרְתָּה הַתַּאֲוָה וְתִלְדַּד חֲטָא
 וְהַחֲטָא כִּי נִגְמַר יוֹלִיד אֶת-הַפְּנוֹת:
 + אַל-תְּתַעַן אַחֵי אֱהוּבִי:

+ כָּל-מִתְתַּן טוֹבָה וְכָל-מִתְנָה שְׂלֵמָה
 תִּרְדַּד מִמַּעַל מֵאֵת אָבִי הָאוֹרוֹת אֲשֶׁר
 חִלּוֹף וְכָל-צֶל שְׁנַי אֵין-עִמוֹ:
 + הוּא בְּחִפְצוֹ יִלְד אֹתָנוּ בְּדַבַּר הָאֵמֶת
 לְהִיּוֹת כְּמוֹ רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי יְצוּרֵינוּ:
 + עַל-כֵּן אַחֵי אֱהוּבֵי יְהִי כָּל-אִישׁ מְהִיר
 לְשִׁמְעַ קָשָׁה לְדַבַּר וְקָשָׁה לְכַעֵס:

מַחֲנֵכָה אֵלֶּיךָ אֱלֹהִים לֹא מִחֲנֵכָה
 בְּחִפְצָךָ אֵלֶּיךָ אֱלֹהִים לֹא מִחֲנֵכָה:
 + אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֱלֹהִים יְיָ וְיֵשׁוּעַ אֱלֹהִים
 מַחֲנֵכָה מִחֲנֵכָה יְיָ וְיֵשׁוּעַ אֱלֹהִים:
 + אֱלֹהִים יְיָ וְיֵשׁוּעַ אֱלֹהִים מִחֲנֵכָה
 מִחֲנֵכָה יְיָ וְיֵשׁוּעַ אֱלֹהִים מִחֲנֵכָה:
 + לֹא תִּתְעַבֵּן אַחֵי מְחַבְּבֵי:
 + הַיָּדוֹעַ מִחֲנֵכָה אֱלֹהִים מִחֲנֵכָה יְיָ

לְעַל נְשִׂאֵיךָ יְיָ אֵלֶּיךָ וְנִמְנְיִי אֱלֹהִים לֹא מִחֲנֵכָה
 אֲעֵלְפֶךָ מִיְיָ אֵלֶיךָ מִחֲנֵכָה יְיָ וְיֵשׁוּעַ אֱלֹהִים:
 + אֱלֹהִים יְיָ וְיֵשׁוּעַ אֱלֹהִים מִחֲנֵכָה
 וְנִמְנְיִי אֱלֹהִים יְיָ וְיֵשׁוּעַ אֱלֹהִים מִחֲנֵכָה:
 + אֱלֹהִים יְיָ וְיֵשׁוּעַ אֱלֹהִים מִחֲנֵכָה
 מִחֲנֵכָה יְיָ וְיֵשׁוּעַ אֱלֹהִים מִחֲנֵכָה
 מִחֲנֵכָה יְיָ וְיֵשׁוּעַ אֱלֹהִים מִחֲנֵכָה:
 + לֹא תִּתְעַבֵּן אַחֵי מְחַבְּבֵי:
 + הַיָּדוֹעַ לְמִחֲלַל אֱלֹהִים לְחַיֵּי יְיָ

οργήν 20+ οργή γαρ ανδρός δικαιοσύνην θεού ου
anger! anger For man's righteousness of God does not

κατεργάζεται 21+ διό αποθέμενοι πάσαν ρυπαρίαν
manufacture]. Therefore, having put aside all filthiness
και περισσεΐαν κακίας εν πραΰτητι δέξασθε τον
and abundance of evil, in gentleness, receive the
έμφυτον λόγον τον δυνάμενον σώσαι τας ψυχάς υμών
implanted word! the one being able to deliver your souls.

22+ γίνεσθε δε ποιηταί λόγου και μη μόνον
But become doers of [the] word! and not only

ακροαταί παραλογιζόμενοι εαυτούς 23+ ότι ει τις
listeners, misleading yourselves. For if any
ακροατής λόγου εστί και ου ποιητής ούτος έοικεν
a listener of [the] word is], and not a doer, this one is like
ανδρί κατανοούντι το πρόσωπον της γενέσεως αυτού
a man contemplating the face of his creation

εν εσόπτρω 24+ κατενόησε γαρ εαυτόν και απελήλυθε
in a mirror; for he contemplated himself, and went forth,

και ευθέως επελάθετο οποιός ην 25+ ο δε παρακύψας
and immediately forgot [what] he was like. But the one having leaned over
εις νόμον τέλειον τον της ελευθερίας και
into law [the] perfect], the one of the freedom, and
παραμείνας ούτος ουκ ακροατής επιλησμονής
remained, this one [is] not listener a forgetful
γενόμενος αλλά ποιητής έργου ούτος μακάριος εν
becoming], but a doer of work, this one blessed in

דְּמָה לְאִישׁ מֵבִישׁ אֶת־תְּאֵר הַיְיָתוֹ בְּמִרְאָה: + כִּי־כַעַס אָדָם לֹא יַפְעֵל צְדָקָת אֱלֹהִים:

לְכֵן הִסִּירוּ מֵעֲלֵיכֶם כָּל־טְנוּפֵי וְתַרְבוֹת
רָעָה וְקִבְּלוּ בַעֲנָנָה אֶת־הַדְּבָר הַנְּטוּעַ
בְּכֶם אֲשֶׁר יָכֹל לְהוֹשִׁיעַ אֶת־נַפְשֵׁיכֶם:
וְהָיוּ עֹשֵׂי הַדְּבָר וְלֹא שֹׁמְעֵי
בְּלִבָּד לְרַמּוֹת אֶת־נַפְשֵׁיכֶם:
כִּי הָאִישׁ הַשֹּׁמֵעַ אֶת־הַדְּבָר וְאֵין עֹשֶׂהוּ
+ כִּי הֵבִישׁ אֶל־מִרְאֵהוּ וַיִּלָּךְ
לוֹ וּבְרָנַע שָׁכַח מִה־תְּאֵרוֹ:
+ אָבֵל הַמִּשְׁקִיף בַּתּוֹרָה הַשְּׁלֵמָה
תּוֹרַת הַחֲרוּת וּמַחֲזִיק בָּהּ אֲשֶׁר
אֵינְנוּ שֹׁמְעֵי וְשֹׁכַח כִּי אִם־עֹשֶׂה בְּפִעֵל
אֲשֶׁר־י הָאִישׁ הַהוּא בְּמַעֲשָׂהוּ:

+ אִם לֹא יִלָּךְ אֶל־חַטָּאת מִן־נֶפֶשׁוֹ
לֹא יִשָּׂא אֶפְסוֹ, כְּחַטָּאת:
+ וְאִם לֹא יִפְעַל חַטָּאת וְאֵין יִשָּׂא
אֶפְסוֹ:
+ חַטָּאת וְאֵין יִשָּׂא חַטָּאת מִן־נֶפֶשׁוֹ
לֹא יִשָּׂא אֶפְסוֹ, כְּחַטָּאת וְאֵין יִשָּׂא
אֶפְסוֹ:
+ חַטָּאת וְאֵין יִשָּׂא חַטָּאת מִן־נֶפֶשׁוֹ
לֹא יִשָּׂא אֶפְסוֹ, כְּחַטָּאת וְאֵין יִשָּׂא
אֶפְסוֹ:
+ חַטָּאת וְאֵין יִשָּׂא חַטָּאת מִן־נֶפֶשׁוֹ
לֹא יִשָּׂא אֶפְסוֹ, כְּחַטָּאת וְאֵין יִשָּׂא
אֶפְסוֹ:

τη ποιήσει αυτού ἔσται 26+ εἰ τις δοκεῖ θρησκος εἶναι
 his doing shall be]. If anyone seems to be religious
 ἐν ὑμῖν μὴ χαλιναγωγὼν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλὰ
 among you, [and] not bridling his tongue, but
 ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ τούτου μάταιος ἡ θρησκεία 27+
 deceiving his heart, of this one [is] in vain religion].
 θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρά τῷ θεῷ καὶ
 Religion pure and undefiled before the God and
 πατρί αὕτη ἐστὶν ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας
 father is this -- to visit orphans and widows
 ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν ἄσπιλον εαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ
 in their affliction, spotless oneself to keep] from the
 κόσμου
 world.

2 ב

1+ ἀδελφοί μου μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν
 My brethren, no in discrimination have] the
 πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ τῆς δόξης 2+
 belief of our Lord Jesus Christ of the glory!
 εἰάν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ
 For if should enter into your gathering a man]
 χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθήτι λαμπρὰ εἰσέλθῃ δε καὶ
 wearing gold rings in attire bright], and there should enter also

איש מכם אם ידמה להיות עבד אל־הים +
 ואיננו שם רסן ללשנו כי אם מתענה הוא
 את־לבבו עבדתו אך־לריק תקויה:
 + זאת היא העבודה הטְהוֹרָה
 והבְּרָה לפני האֱלֹהִים אֲבִינו לִפְקֹד
 אֶת־הַיְתוּמִים וְהַאֲלֻמְנוֹת בְּצַדִּיקוֹתָם
 וְלִשְׁמֹר נַפְשׁוֹ בְּנִקְיוֹן מִחֻלָּאת הָעוֹלָם:
 + אחי אל־יהי משא פנים באמונתכם
 בישיע המשיח אֲדִינְנו אֲדוֹן הַכְּבוֹד:
 + כי אם יבוא איש לְבֵית הַכְּנִסָּה
 שְׁלֹכֶם וְטַבַּעַת זָהָב עַל־יָדָיו וְהוּא
 לְבוּשׁ לְבוּשֵׁי מְכַלּוֹל וּבָא שָׁמָּה
 גַּם־אִישׁ עָנִי בְּבָגְדִים צְוֹאִים:

אִם אִישׁ מִכֶּם יִדְמֶה לְהִיְתוֹב עַבְדֵי אֱלֹהִים +
 וְאִינּוּ שָׁם רֶסֶן לְלִשְׁנֵנו כִּי אִם מִתְעַנֶּה הוּא
 אֶת־לִבּוֹ עַבְדוֹתוֹ אֲךָ־לְרִיק תְּקוּיָה:
 + זֹאת הִיא הָעֲבוּדָה הַטְּהוֹרָה
 וְהַבְּרָה לְפָנֵי הָאֱלֹהִים אֲבִינוֹ לְפִקּוּדֵי
 אֶת־הַיְתוּמִים וְהָאֲלֻמְנוֹת בְּצִדִּיקוֹתָם
 וְלִשְׁמֹר נַפְשׁוֹ בְּנִקְיוֹן מִחֻלָּאת הָעוֹלָם:
 + אחי אל־יהי משא פנים באמונתכם
 בישיע המשיח אֲדִינְנו אֲדוֹן הַכְּבוֹד:
 + כי אם יבוא איש לְבֵית הַכְּנִסָּה
 שְׁלֹכֶם וְטַבַּעַת זָהָב עַל־יָדָיו וְהוּא
 לְבוּשׁ לְבוּשֵׁי מְכַלּוֹל וּבָא שָׁמָּה
 גַּם־אִישׁ עָנִי בְּבָגְדִים צְוֹאִים:

πτωχός εν ρυπαρά εσθήτι 3+ και επιβλέψητε επί τον
 a poor [man] in filthy attire, and you should look unto the one
 φορούντα την εσθήτα την λαμπράν και είπητε αυτώ
 wearing the attire bright], and should say to him,

συ κάθου ὡδε καλώς και τω πτωχώ είπητε συ
 You sit down here, well! And to the poor [man] you should say, You

στήθι εκεί η κάθου ὡδε υπό του υποπόδιόν μου 4+
 stand there! or, Sit down here under my footstool!

και ου διεκρίθητε εν εαυτοίς και εγένεσθε
 Then did you not discriminate among yourselves, and became

κριταί διαλογισμών πονηρών 5+ ακούσατε αδελφοί
 judges thoughts of evil]? Hearken, brethren

μου αγαπητοί ουχ ο θεός εξελέξατο τους πτωχούς
 my beloved! [Did] not God choose the poor

του κόσμου τούτου πλουσίους εν πίστει και
 of this world, rich in belief, and

κληρονόμους της βασιλείας ης επηγγείλατο τοις
 heirs of the kingdom of which he promised to the ones

αγαπώσιν αυτόν 6+ υμείς δε ητιμάσατε τον πτωχόν
 loving him? But you dishonored the poor.

ουχ οι πλούσιοι καταδυναστεύουσιν υμών και αυτοί
 [Do] not the rich tyrannize over you, and they

έλκουςιν υμάς εις κριτήρια 7+ ουκ αυτοί
 draw you to judgment seats? not they

βλασφημούσι το καλόν ὄνομα το επικληθέν εφ'
 Do] blaspheme the good name, the one are called by

<p>וּפְנֵי־תָם אֶל-הַלְבוּשׁ לְבוּשֵׁי + מְכָלוֹל וְאַמְרֹתָם לֹא שָׁב-לָךְ הַנָּח בְּכָבוֹד וְלָעָנִי תֹאמְרוּ עִמְד-שָׁם אִו שָׁב-פָּה מִתַּחַת לְהֵדֶם רְגְלֵי: הָלֹא לְבָ לֵב וְלֵב לְכֶם וְהַנָּכֶם שְׁפֹטִים בְּעַלְי מִחֻשְׁבוֹת רַעוֹת: שָׁמְעוּ אַחֵי אֱהוּבֵי הָלֹא בְעַנְי הָעוֹלָם +</p>	<p>הַזֶּה בְּחֵר הָאֱלֹהִים לְהִיּוֹת עֲשִׁירִים בְּאַמּוֹנָה וַיִּרְשִׁי הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר הִבְטִיחַ לְאַהֲבָיו: וְאַתֶּם הַכֹּלְמֵתֶם אֶת-הָעָנִי הָלֹא הָעֲשִׁירִים הֵם הָעֹשְׂקִים אֶתְכֶם וְהֵם הַסּוֹחֲבִים אֶתְכֶם אֶל-בְּתֵי דִין: הָלֹא הֵם הַמְנַדְּפִים אֶת-הַשֵּׁם הַטּוֹב הַנִּקְרָא עֲלֵיכֶם:</p>
--	--

ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ +
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ +
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ +
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ

ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ
 ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ ⲛⲉⲓⲁⲃⲏⲟⲩ

υμὰς 8+ εἰ μὲντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν κατὰ
 you]? If however law you fulfill [the] royal according to
 την γραφήν ἀγαπήσεις τον πλησίον σου ὡς σεαυτόν
 the scripture -- You shall love your neighbor as yourself;
 καλῶς ποιεῖτε 9+ εἰ δε προσωποληπτεῖτε αμαρτίαν
 well you do]. But if you discriminate because of appearance, sin
 ἐργάζεσθε ἐλεγχόμενοι ὑπό του νόμου ὡς παραβάται
 you practice], being reproved by the law as violators.
 10+ ὅστις γαρ ὅλον τον νόμον τηρήσει πταίσει δε
 For whoever [the] entire law shall give heed to], but shall be at fault
 εν ενί γέγονε πάντων ἔνοχος 11+ ο γαρ εἰπὼν
 in one [thing], he has become liable of all. For the one having said,
 μη μοιχεύσης εἶπε και μη φονεύσης εἰ δε
 You shall not commit adultery, said also, You shall not murder. But if
 ου μοιχεύσεις φονεύσεις δε γέγονας παραβάτης
 you shall not commit adultery, but shall murder, you have become a violator
 νόμου 12+ οὕτω λαλείτε και οὕτω ποιεῖτε ὡς διά
 of [the] law. So speak and so do as by
 νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι 13+ η γαρ
 [the] law of freedom! being about to be judged. For
 κρίσις ἀνίλεως τω μη ποιήσαντι ἔλεος και
 judgment is merciless to the one not having mercy, and
 κατακαυχάται ἔλεον κρίσεως 14+ τι το ὄφελος
 glories over mercy] judgment. What [is] the benefit,

+ הֵן בְּעֲשׂוֹתְכֶם אֶת־הַמִּצְוָה הַמְּלֻכֶת
 עַל־כּוֹלֵן כְּפִי הַכְּתוּב וְאַהֲבַת
 לְרַעְיָה כְּמוֹת תִּישׁיבוּ לַעֲשׂוֹת:
 + אוֹלָם אִם־תִּשְׂאוּ פָּנִים תִּשְׂאִים אֲתֶם
 וְהַתּוֹרָה תּוֹכִיחְכֶם כְּעֹבְרִים עָלֶיהָ:
 + כִּי אִישׁ אֲשֶׁר יִקְיָם אֶת־כָּל־הַתּוֹרָה
 וְנִכְשַׁל בְּאַחַת מִמִּצְוֹתֶיהָ נִדּוֹן עַל־כּוֹלֵן:
 + כִּי הָאִמֵּר לֹא תִנְאַף הוּא הָאִמֵּר

לֹא תִרְצַח וְאִם־אֵינְךָ נֹאֵף וְאַתָּה
 רוֹצֵחַ הִנֵּךְ עֹבֵר עַל־הַתּוֹרָה:
 + כִּן דְּבָרוֹ וְכִן עָשׂוֹ כְּמִי שְׁעֵתִידִים
 לְהַשְׁפִּיט עַל־פִּי תּוֹרַת הַחַרוּת:
 + כִּי אֵין חֻסָּד בְּמִשְׁפָּט לְאֲשֶׁר לֹא־עָשָׂה
 חֻסָּד וְהַחֻסָּד יִתְנַאֵה עַל־הַמִּשְׁפָּט:
 + אַחֵי מַה־יִּוְעִיל לְאִישׁ שְׂיֹאמֵר כִּי
 אֲמוּנָה בּוֹ וּמַעֲשִׂים אֵין בּוֹ הַתּוֹכֵל הָאֲמוּנָה
 לְהוֹשִׁיעוֹ:

+ אִם נִחַשְׂתָּ וְיָאֵלֶם אֱלֹהִים בְּמֹתֵי
 מַעֲלֵמְתָם אֲבִי וְחַבֵּלֵת וְהָיִיתִי לְפָאֵחַ
 אֲבִי תַפְעֵי עָפְרִי חֲבַיִם אֲבָהָם:
 + אִם יִבְּכֶם תִּשְׂבֶּה אֲבָהָם שְׂהַלֵּם
 חֲבַיִם אֲבָהָם מְכַלְבְּתֵם אֲבָהָם וְ
 נִחַשְׂתָּ אֲבִי חֲבַיִם חֲבַיִם חֲבַיִם:
 + אִם לְבָרִי וְחֵלֶם נִחַשְׂתָּ לִּי
 חֲבַיִם אֲבָהָם לְחֵלֶם נִחַשְׂתָּ אֲוֵשֶׁת:
 + אִם לְבָרִי וְחֵלֶם לִי וְחֵלֶם לִי וְחֵלֶם לִי

וְלֵךְ אֲמַלְתָּ אִם לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ
 מְלַל אֲבָהָם לֵךְ לֵךְ לֵךְ:
 + מְלַל אֲבָהָם מְלַל אֲבָהָם
 אֲבָהָם שְׂבַיִם אֲבִי אֲבָהָם וְחֵלֶם:
 + אֲבָהָם אֲבָהָם אֲבָהָם לְחַבֵּלֵם:
 חֲבַיִם לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ
 חֲבַיִם וְשֵׁבֶה מְשַׁחֲלֵם אֲבָהָם כְּשֵׁבֶה חֲבַיִם:
 + חֲבַיִם לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ

αδελφοί μου εάν πίστιν λέγη τις έχειν έργα δε μη
my brethren, if belief should say anyone to have], works but not

έχη μη δύναται η πίστις σώσαι αυτόν 15+ εάν δε
should have]? Shall be able the belief] to deliver him? And if

αδελφός η αδελφή γυμνοί υπάρχωσι και
a brother or sister naked should be], and

λειπόμενοι ώσι της εφημέρου τροφής 16+ είπη δε τις
should be forsaken of the daily nourishment, and [should say anyone

αυτοίς εξ υμών υπάγετε εν ειρήνη θερμαίνεσθε και
to them among you], Go in peace, be warmed and

χορτάζεσθε μη δώτε δε αυτοίς τα επιτήδεια του
filled! does not give but] to them the [things] needful of the

σώματος τι το όφελος 17+ ούτω και η πίστις εάν
body, what [is] the benefit? So also the belief, if

μη έργα έχει νεκρά εστι καθ' εαυτήν 18+ αλλ'
not works it should have] it is dead by itself. But

ερεί τις συ πίστιν έχεις καγώ έργα έχω δείξόν μοι
one shall say, You belief have], and I works have]. Show to me

την πίστιν σου εκ των έργων σου καγώ δείξω σοι
the belief of yours from out of your works! and I will show to you

εκ των έργων μου την πίστιν μου 19+ συ πιστεύεις
from out of my works the belief of mine. You believe

ότι ο θεός εις εστί καλώς ποιείς και τα δαιμόνια
that God is one. well You do], even the demons

πιστεύουσι και φρίσσουσι 20+ θέλεις δε γνώναι ω
believe and shudder. But you want to know, O

<p>אָח או אָחות כִּי־יְהִיו בְּעִירָם וְאִין לָהֶם + לָחֶם חֻקָּם: וְאִישׁ מִכֶּם יֹאמֶר אֲלֵיהֶם לָכוּ לְשָׁלוֹם וְהִתְחַמְמוּ וּשְׁבְעוּ וְלֹא־תִתְּנוּ לָהֶם צָרְכֵי גּוֹפֶם מִהַ־תּוֹעִיל זֹאת: כִּכְּהָ נִם־הָאֱמוּנָה אִם־אִין בְּהַ מַּעֲשִׂים מִתָּה הִיא בְּעֶצְמָה: וְאִם־יֹאמֶר אִישׁ אֶתְהָ אֱמוּנָה בְּךָ וְלִי</p>	<p>מַעֲשִׂים הִרְאִי נָא אֶת־אֱמוּנָתְךָ בְּבִלִי מַעֲשִׂים וְאַרְאֶךָ אֲנִי מִתּוֹךְ מַעֲשֵׂי אֶת־אֱמוּנָתִי: אֶתְהָ מֵאֱמִין שְׁהֶאֱלֵהִים אֶחָד הוּא וְהַיְיבוֹת לְהֶאֱמִין נִם הַשְׂדִּים מֵאֱמִינִים בּוֹ וְרַעְדִים: וְאֶתְהָ אִישׁ־בְּעַר הַתְּחַפֵּץ לְדַעַת כִּי הָאֱמוּנָה בְּאִין מַעֲשִׂים מִתָּה הִיא:</p>
--	---

גָּרֵם לְךָ מִשְׁמַעֲדֵךָ אֲחִיָּה לְעֵבֶל לִי
 וְלִמְךָ לְעֵבֶלְךָ מִשְׁמַעֲדֵךָ וְהִשְׁמַעֲתָם,
 אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם
 חֵץ לְלִבְךָ מִשְׁמַעֲדֵךָ שְׂבִיבֵיךָ וְהִשְׁמַעֲתָם:
 אֲרֵם אֲרֵם לִמְךָ אֲרֵם מִשְׁמַעֲדֵךָ וְלִי
 בְּעֵלְךָ עֵשֶׂה אֲשֶׁר־עָשִׂה לְךָ אֲחִיָּה:
 לִמְךָ מִשְׁמַעֲדֵךָ וְהִשְׁמַעֲתָם אֲרֵם אֲרֵם
 אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם
 חֵץ לְלִבְךָ מִשְׁמַעֲדֵךָ אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם

אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם
 מִשְׁמַעֲדֵךָ אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם
 מִשְׁמַעֲדֵךָ וְלִי חֵץ לְלִבְךָ מִשְׁמַעֲדֵךָ
 אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם
 אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם
 אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם
 אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם
 אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם אֲרֵם

άνθρωπε κενέ ότι η πίστις χωρίς των έργων

man vain], that the belief separate from works

νεκρά εστιν 21+ Αβραάμ ο πατήρ ημών ουκ εξ έργων

is dead? Abraham our Father not by works

εδικαιώθη ανενέγκας Ισαάκ τον υιόν αυτού επί το

Was justified], having offered Isaac his son upon the

θυσιαστήριον 22+ βλέπεις ότι η πίστις συνήργει

altar? Do you see that the belief was working together

τοις έργοις αυτού και εκ των έργων η πίστις

[with] his works, and by the works the belief

ετελειώθη 23+ και επληρώθη η γραφή η λέγουσα

was perfected? And was fulfilled the scripture], the one saying,

επίστευσε δε Αβραάμ τω θεώ και ελογίσθη αυτό εις

believed And Abraham] in God, and it was imputed to him for

δικαιοσύνην και φίλος θεού εκλήθη 24+ οράτε τοίνυν

righteousness; and friend of God he was called]. See therefore

ότι εξ έργων δικαιούται άνθρωπος και ουκ εκ

that by works [is] justified a man], and not by

πίστεως μόνον 25+ ομοίως δε και Ραάβ η πόρνη ουκ

belief only! And in like manner also Rahab the harlot -- not

εξ έργων εδικαιώθη υποδεξαμένη τους αγγέλους και

by works was she justified], welcoming the messengers and

ετέρα οδώ εκβαλούσα 26+ ώσπερ γαρ το σώμα

by another way putting [them] out]? For as the body

χωρίς πνεύματος νεκρόν εστιν ούτω και η πίστις

separate from spirit is dead, so also the belief

χωρίς των έργων νεκρά εστι

separate from the works is dead.

+ אַבְרָהָם אָבִינוּ הֲלֵא בְּמַעֲשָׂיו נִצְדָק
בְּהַעֲלֵתוֹ אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ׃
+ הַנֶּדֶד רָאָה כִּי־הָאֱמוּנָה עֲזָרַת לְמַעֲשָׂיו
וּמִתּוֹךְ הַמַּעֲשִׂים הִשְׁלְמָה הָאֱמוּנָה׃
+ וַיִּמְלֵא הַכֶּתוּב הָאֵמֶר וְהָאֱמִן אַבְרָהָם
בַּיהוָה וַתִּחַשְׁב־לוֹ לְצַדִּיקָה וַיִּקְרָא אֵתֵב
יְהוָה׃

+ הַנֶּדֶם רְאִים כִּי בְּמַעֲשִׂים יִצְדָק
הָאִישׁ וְלֹא בְּאֱמוּנָה לְבַדָּה׃
+ וְכֵן גַּם־רִחַב הַזִּזְנָה הֲלֵא נִצְדָקָה
בְּמַעֲשִׂים בְּאֶסְפָּה אֶת־הַמְּלָאכִים
אֶל־בֵּיתָהּ וַתְּשַׁלְּחֵם בְּדֶרֶךְ אַחֵר׃
+ כִּי כְּאֲשֶׁר הַגּוֹף מִבְּלֵי נְשָׁמָה מֵת הוּא
כֵּן גַּם־הָאֱמוּנָה מִבְּלֵי־מַעֲשִׂים מֵתָה׃

+ אֲבָא רְאִים רְאִים לְ אָמֵן אֵלֵינוּ
אָמֵן וְאָמֵן לְרַעְיוֹנֵינוּ חַל מְשֻׁבָּה׃
+ וְאֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ לְחַיֵּנוּ׃
+ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
+ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
לְרַעְיוֹנֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ׃

+ וְאֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
+ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ׃

3 א

1+ μη πολλοί διδάσκαλοι γίνεσθε αδελφοί μου
not many teachers Let there be], my brethren!

ειδότες ότι μείζον κρίμα ληψόμεθα 2+ πολλά γαρ
knowing that greater judgment we shall receive]. For many [times]
πταίομεν άπαντες ει τις εν λόγω ου πταίει ούτος
we are at fault all together. If any in word is not at fault, this one
τέλειος ανήρ δυνατός χαλιναγωγήσαι και όλον
is a perfect man, able to bridle even his entire

το σώμα 3+ ιδε των ίππων τους χαλινούς εις τα
body. See! of the horses the bits into the
στόματα βάλλομεν προς το πείθεσθαι αυτούς ημίν και
mouths we put], for them to comply to us, and

όλον το σώμα αυτών μετάγομεν 4+ ιδού και τα
entire body their we lead around]. Behold, also the
πλοία τηλικαύτα όντα και υπό σκληρών ανέμων
boats being so great, and by harsh winds
ελαυνόμενα μετάγεται υπό ελαχίστου πηδαλίου όπου
being driven, are led around by [the] least [size] rudder, where

αν η ορμή του ευθύνοντος βούληται 5+ ούτω και
even the thrust of the one straightening wills [it to go] . So also
η γλώσσα μικρόν μέλος εστί και μεγαλαυχεί ιδού
the tongue a small member is], and brags. Behold,

ολίγον πυρ ηλίκτην ύλην ανάπτει 6+ και η γλώσσα
a little fire how much material it lights; And the tongue

+
אחי אל־יהיו רבים מכם למורים באשך
ידעתם כי בזאת נחמיר עלינו את־הדין:
+ כי כולנו נכשלים הרבה ואשך
לא־יכשל בדבור הוא איש תמים
ויכל לשום רסן לכל־גופו:
+ הנה בפי הסוסים נשים את־הרסן למען
אשך ישמעו לנו ונהגנו בו את כל־גופיתם:
+ והנה האניות אף־כי גדלות הנה

ונהדפות ברוח עזה משוט קטן ינהג
אתן אל־כל אשר־יחפץ תחבל בן
גם־הלשון אבך קטן היא וגדלות תדבר:
+ הנה מה־גדול תיער ואש קטנה
תבעירנו גם־הלשון אש היא עולם מלא
עולה:
+ בן הלשון נצבת בין אברינו המנאֶלֶת
את כל־הגוף ומלהטת את־גלגל
הניתנו והיא להוטה באש ביהנם:

+
לֵךְ מִחֵטְאֵי אַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
לֵךְ מִחֵטְאֵי אַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
+ מִחֵטְאֵי אַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
+ מִחֵטְאֵי אַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
+ מִחֵטְאֵי אַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם

+
מִחֵטְאֵי אַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
+ מִחֵטְאֵי אַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
+ מִחֵטְאֵי אַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
+ מִחֵטְאֵי אַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם
וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם וְאַחֲרָיִם

πυρ ὁ κόσμος της αδικίας οὕτως ἡ γλῶσσα
 [is] fire, the world of unrighteousness. Thus the tongue
 καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν υμῶν ἡ σπιλούσα ὅλον
 is placed among our members, staining [the] entire
 τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχόν της γενέσεως
 body, and blazing the whirlwind of creation,
 καὶ φλογίζομενη ὑπὸ της γεέννης 7+ πάσα γὰρ
 and being set ablaze by Gehenna. For every
 φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἐρπετῶν τε καὶ
 [species] of nature, both of wild beasts and of birds, both of reptiles and
 ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῆ φύσει
 marine life, is tamed and has been tamed by the nature
 τῆ ἀνθρωπίνῃ 8+ τὴν δε γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται
 human]. But the tongue no one is able
 ἀνθρώπων δαμάσαι ἀκατάσχετον κακὸν μεστή ἰοῦ
 of men to tame; [it is] an unrestrained evil, full of poison
 θανατήφορου 9+ ἐν αὐτῇ εὐλογούμεν τὸν θεόν καὶ
 causing death. By it we bless God and
 πατέρα καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους
 father, and by it we curse men,
 τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας 10+ ἐκ τοῦ
 the ones according to [the] likeness of God [who] are born]. From out of the
 αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα οὐ
 same mouth comes forth blessing and curse. [It does] not
 χρή ἀδελφοί μου ταῦτα οὕτως γίνεσθαι 11+
 behoove [us], my brethren, [for] these [things] so to be.
 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ της αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ
 [Does] the spring from out of the same opening gush the sweet

+ כִּי כָל־מִין בְּהֵמָה וְעוֹף וְרֶמֶשׂ וְחַיִּוֹת
 הֵם יִכָּבֵשׁ וְנִכְבָּשִׁים הֵם עַל־יְדֵי מִין הָאָדָם :
 + אֲבָל הַלָּשׁוֹן אֵין אָדָם יָכֹל לְכַבֵּשׂהּ אֵין
 מְעַצֹּר לְרַעָה הַזֹּאת וּמִלֵּאָה חֶמֶת הַמּוֹת :
 + בְּהַ נִכְבְּרָךְ אֶת־הָאֵלֵּהִים אָבִינוּ וּבְהַ נִקְלָל

אֶת־הָאֲנָשִׁים הָעֹשִׂים בְּצַלְם בְּצִלְם אֱלֹהִים :
 + מִפֶּה אֶחָד יֵצֵאת בְּרָכָה וּקְלָלָה וְכֵן
 לֹא־יֵעָשֶׂה אֶחָד :
 + הַיּוֹבֵיעַ הַמְעַיֵן מְתוֹקִים וּמָרִים מִמוּצָא
 אֶחָד :

רָבִי חֲזַק מֵאֵלֵּי גֵי רֵאָאָה־מֵהֵרָאָה
 כְּמִן־חֲזַק מִלְּחַל־פְּלִי
 מֵהֵרָאָה מֵהֵרָאָה וְעִזְיָאָה וְיִשְׁמֵלֵךְ אֵין
 חֲזַק מֵהֵרָאָה מֵהֵרָאָה :
 + חֲזַק מֵהֵרָאָה חֲזַק מֵהֵרָאָה
 מֵהֵרָאָה מֵהֵרָאָה וְיִשְׁמֵלֵךְ מֵהֵרָאָה
 חֲזַק מֵהֵרָאָה חֲזַק מֵהֵרָאָה :
 + חֲזַק מֵהֵרָאָה חֲזַק מֵהֵרָאָה

חֲזַק מֵהֵרָאָה חֲזַק מֵהֵרָאָה
 חֲזַק מֵהֵרָאָה :
 + חֲזַק מֵהֵרָאָה חֲזַק מֵהֵרָאָה
 חֲזַק מֵהֵרָאָה חֲזַק מֵהֵרָאָה :
 + חֲזַק מֵהֵרָאָה חֲזַק מֵהֵרָאָה
 חֲזַק מֵהֵרָאָה חֲזַק מֵהֵרָאָה :
 חֲזַק מֵהֵרָאָה חֲזַק מֵהֵרָאָה :

ανυπόκριτος **18+** καρπός δε της δικαιοσύνης εν ειρήνη
 unpretentious. And fruit of righteousness in peace
 σπείρεται τοις ποιούσιν ειρήνην
 is sown to the ones making peace.

47

1+ πόθεν πόλεμοι και μάχαι εν υμίν ουκ
 From where [come] wars and fights among you? [Is it] not
 εντεύθεν εκ των ηδονών υμών των στρατευομένων εν
 from here, from your pleasures soldiering in
 τοις μέλεσιν υμών **2+** επιθυμείτε και ουκ έχετε
 your members? You desire and do not have;
 φονεύετε και ζηλούτε και ου δύνασθε επιτυχείν
 you murder and are jealous, and are not able to succeed;
 μάχεσθε και πολεμείτε ουκ έχετε διά το μη αιτείσθαι
 you do combat and wage war; you have not because do not ask
 υμάς **3+** αιτείτε και ου λαμβάνετε διότι κακώς
 you]. You ask, and do not receive, because wickedly
 αιτείσθε ίνα εν ταις ηδοναίς υμών δαπανήσητε **4+**
 you ask, that for your own pleasures you should spend].
 μοιχοί και μοιχαλίδες ουκ οίδατε ότι η φιλία του
 Adulterers and adulteresses, do you not know that the friendship of the
 κόσμου έχθρα του θεού εστίν ος αν ούν βουληθή
 world hatred of God is]? Who ever therefore should want

וְאִין לָכֶם מִפְּנֵי שְׂאֵלְתֵם :
 + הֲיֵן שְׂאֵלִים אַתֶּם וְלֹא יִנָּתֵן לָכֶם עַל־אֲשֶׁר
 :הַשְּׂאֵלָה +
 :הַנְּאֻפִים וְהַנְּאֻפוֹת הַלֹּא יִדְעֵתֶם
 + כִּי־אַהֲבַת הָעוֹלָם אֵיבַת אֱלֹהִים
 הִיא וְעַתָּה הַחֲפִץ לְהִיוֹת אֹהֶב
 הָעוֹלָם יִהְיֶה אֵיב לְאֱלֹהִים :
 + וּפְרִי הַצְּדָקָה בְּשָׁלוֹם יִזְרַע לְעֹשֵׂי
 הַשְּׂלוֹם :

+ וְיִזְרַע לְעֹשֵׂי
 :הַשְּׂלוֹם :
 + הַמַּלְחָמוֹת וְהַמְּדַנִּים אֲשֶׁר
 בֵּינֵיכֶם מֵאִין הִמָּה הַלֹּא מֵתוֹךְ
 הַתְּאֻוֹת הַמִּתְנַזְּרוֹת בְּאַבְרִיכֶם :
 + אַתֶּם מִתְאָוִים וְאִין לָכֶם תְּרַצְּחוּ
 וְתִקְנֵאוּ וְהַשֵּׁג לֹא תִשְׁיִגוּ תְּרִיבוּ וְתִלְחַמוּ
 + כָּרִי אִם יֵם וְיִזְרַע לְעֹשֵׂי
 :הַשְּׂלוֹם :
 + מִן כָּרִי אִם יֵם וְיִזְרַע לְעֹשֵׂי
 :הַשְּׂלוֹם :
 + וְיִזְרַע לְעֹשֵׂי
 :הַשְּׂלוֹם :
 + מִן כָּרִי אִם יֵם וְיִזְרַע לְעֹשֵׂי
 :הַשְּׂלוֹם :
 + מִן כָּרִי אִם יֵם וְיִזְרַע לְעֹשֵׂי
 :הַשְּׂלוֹם :
 + מִן כָּרִי אִם יֵם וְיִזְרַע לְעֹשֵׂי
 :הַשְּׂלוֹם :
 + מִן כָּרִי אִם יֵם וְיִזְרַע לְעֹשֵׂי
 :הַשְּׂלוֹם :
 + מִן כָּרִי אִם יֵם וְיִזְרַע לְעֹשֵׂי
 :הַשְּׂלוֹם :
 + מִן כָּרִי אִם יֵם וְיִזְרַע לְעֹשֵׂי
 :הַשְּׂלוֹם :

φίλος εἶναι του κόσμου εχθρός του θεού καθίσταται 5+
to be a friend of the world, [[as] enemy of God stands].

η δοκεῖτε ὅτι κενῶς η γραφή λέγει προς φθόνον
Or do you think that uselessly the scripture says, with envy

επιποθεί το πνεύμα ο κατώκησεν εν ημίν 6+
longs after The spirit which dwells in us]?

μείζονα δε δίδωσι χάριν διό λέγει κύριος
greater But he gives] favor. Therefore he says, [the] LORD

υπερηφάνοις αντιτάσσεται ταπεινοίς δε δίδωσι χάριν 7+
[[the] proud resists], but to the humble he gives favor.

υποτάγητε ουν τω θεώ αντίστητε τω διαβόλω και
Be submitted then to God! Oppose the devil, and

φεύξεται αφ' υμών 8+ εγγίσατε τω θεώ και εγγίει
he will flee from you! Approach [to] God, and he will approach

υμίν καθαρίσατε χείρας αμαρτωλοί και αγνίσατε
unto you! Cleanse [your] hands, O sinners! and purify

καρδίας δίψυχοι 9+ ταλαιπωρήσατε και πενήθησατε
[your] hearts, O double-minded! Languish and mourn

και κλαύσατε ο γέλωσ υμών εις πένθος
and weep! your laughter into mourning

μεταστραφήτω και η χαρά εις κατήφειαν 10+
Let be converted], and [your] joy into sadness!

ταπεινώθητε ενώπιον του κυρίου και υψώσει υμάς 11+
Humble yourselves before the Lord, and he will exalt you!

μη καταλαλείτε αλλήλων αδελφοί ο καταλαλών
Do not speak ill of one another, brethren! The one speaking ill

הַלֵּבב: +
הַתְּדַמּוּ בְּנַפְשְׁכֶם כִּי לְרִיק אָמַר הַכְּתוּב +
בְּקִנְיָהּ וּתְאוּהָ לְרוּחַ אֲשֶׁר הַשְּׂכִין בְּקִרְבָּנוּ:

+ וְגַם יִגְדִיל לְתַת־חַן עַל-כֵּן הַכְּתוּב אָמַר
אֱלֹהִים לְלִצִּים יִלְיָץ וְלַעֲנָוִים יִתֵּן-חַן:
+ לְכֵן הַכְּנֵעוּ לְפָנַי הָאֱלֹהִים
הַתִּיַצְבוּ נֶגֶד הַשָּׁטָן וַיְבָרַח מִפְּנֵיכֶם:
+ קִרְבוּ לְאֱלֹהִים וַיִּקְרַב אֲלֵיכֶם רַחֲצוּ
יְדֵיכֶם תַּחֲטְאִים שִׁהְרוּ לְבַבְכֶם תְּלוּקֵי

+ הַתְּעַנּוּ וְהִתְאַבְּלוּ וּבְכוּ שְׁחֹקְכֶם
יִהְיֶה לְאֹכֶל וְשִׂמְחַתְכֶם לְיִגּוֹן:
+ הַשְּׁפֹלוּ לְפָנַי יְהוָה וְהוּא יָרִים אֶתְכֶם:
+ אַחֵי אֵל-תִּדְבְּרוּ אִישׁ בְּרֵעֵהוּ
הַמְּחַרֵּף אֶת-רֵעֵהוּ וְדַן אֶת-אָחִיו
אֶת-הַתּוֹרָה הוּא מְחַרֵּף וְאֶת-הַתּוֹרָה
הוּא דָן וְאִם-תִּדְּרִין אֶת-הַתּוֹרָה
אֵינְהָ מְקַיֵּם הַתּוֹרָה כִּי אִם-תִּדְּנָה:

+ אִם יִלְמַסּוּ שֵׁנִיכֶם שִׁבְעָה אֲנִיִּי אֶכְאֹב
בְּאַזְנוֹתַי וְיִלְמַסּוּ יִלְמַסּוּ אֶת אֲזָנוֹתַי אֶכְאֹב:
+ אֲלֵיכֶם אִם יִלְמַסּוּ אֶת מִסַּח לִי מִן
מִלְּלַי מִן אִם יִלְמַסּוּ אֶת מִסַּחֲכִי
לִיכֶם אֲלֵיכֶם מִסַּח לִיכֶם אֶכְאֹב:
+ אֲשֶׁר בְּחַטָּאת מִלְּמַד לְאִלֹּהִים אֶכְאֹב
לְמַטּוֹ שִׁלְמֵי אֲחִים מִכֶּם:

+ וְהִמָּוֶטֶה לְאִלֹּהִים אֶכְאֹב לְחַטָּאת לְחַטָּאת
אֶכְאֹב: שִׁלְמֵי מִיכֶם לְאִלֹּהִים אֶכְאֹב:
+ אֲשֶׁר בְּחַטָּאת אֶכְאֹב אֶכְאֹב:
+ אֲשֶׁר בְּחַטָּאת אֶכְאֹב אֶכְאֹב:
+ לְאִלֹּהִים אֶכְאֹב אֶכְאֹב אֶכְאֹב:

αδελφού και κρίνων τον αδελφόν αυτού καταλαλεί

of a brother, and judging his brother, speaks ill

νόμου και κρίνει νόμον ει δε νόμον κρίνεις ουκ ει
of [the] law, and judges [the] law. But if [[the] law you judge], you are not

ποιητής νόμου αλλά κριτής 12+ εις εστίν ο νομοθέτης

a doer of law, but a judge. There is one lawgiver,

ο δυνάμενος σώσαι και απολέσαι συ δε τις δε ει
the one being able to deliver and to destroy. But you, and who are you

ος κρίνεις τον έτερον 13+ άγε νυν οι λέγοντες

who judges the other? Come now, O ones saying,

σήμερον και αύριον πορευσώμεθα εις τήνδε την
Today and tomorrow we should go to thus the

πόλιν και ποιήσωμεν εκεί ενιαυτόν ένα και
city, and we should spend there year one], and

εμπορευσώμεθα και κερδησώμεν 14+ οίτινες ουκ
should trade, and should [make] gain, you who do not

επίστασθε το της αύριον ποία γαρ η ζωή υμών
know the [thing] of tomorrow. For what [is] your life?

ατμίς γαρ έσται η προς ολίγον φαινομένη έπειτα δε
a vapor For it shall be], for a little appearing], and thereupon

αφανιζομένη 15+ αντί του λέγειν υμάς εάν ο κύριος
disappearing. Instead your saying [should be], If the Lord

θειλήση και ζήσωμεν και ποιήσωμεν τούτο η εκείνο
should will, and we should live, then we should do this or that.

16+ νυν δε καυχάσθε εν ταις αλαζονείαις υμών πάσα
But now you boast in your ostentatiousness; all

אֶחָד הוּא הַמִּחְקֵק וְהַשֹּׁפֵט + תְּיַכֶּם עַשְׂן הַנְּרָאָה כְּמַעֲט־רִנֵּעַ וְאַחַר כָּלָּה
אֲשֶׁר יָכוֹל לְהוֹשִׁיעַ וְלֵאבֹד וּמִי
אֵתָּה כִּי תִדְיִן אֶת־עַמִּיתְּךָ:
+ הוּי הָאֲמָרִים נִלְכָּה הַיּוֹם וּמָחָר
לְעִיר פְּלוֹנִיָּת אֶלְמוֹנִיָּת וְנַעֲשֶׂה־שָׁם
שָׁנָה אַחַת לְסַחֵר בָּהּ וּלְהַרְבּוֹת הוֹן:
+ וְלֹא תִדְעוּ מִה־יָיֵלֵד יוֹם מָחָר כִּי מָה

נִיְלָךְ:
+ תַחַת אֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אִם־יִרְצָה
יְהוָה וְנִחַיָּה נַעֲשֶׂה כֹּזֶה וְכֹזֶה:
+ עֵתָּה תִתְהַלְּלוּ בְּנַאֲוֹתְכֶם וְכָל־תִּתְהַלֵּךְ
כֹּזֵאת רָעָה הִיא:

וְהוּא יַחַד יִחְחַלְלֵךְ אֱלֹהִים, אֱלֹהִים יִרְאֵ
לְאֱלֹהִים, כִּחְחַלְלֵךְ אֱלֹהִים יִרְאֵ
לְאֱלֹהִים אֱלֹהִים יִרְאֵ לְאֱלֹהִים יִרְאֵ
וְהוּא יַחַד יִחְחַלְלֵךְ אֱלֹהִים, אֱלֹהִים יִרְאֵ
+ וְהוּא יַחַד יִחְחַלְלֵךְ אֱלֹהִים, אֱלֹהִים יִרְאֵ
לְאֱלֹהִים יִרְאֵ לְאֱלֹהִים יִרְאֵ לְאֱלֹהִים יִרְאֵ
+ וְהוּא יַחַד יִחְחַלְלֵךְ אֱלֹהִים, אֱלֹהִים יִרְאֵ
לְאֱלֹהִים יִרְאֵ לְאֱלֹהִים יִרְאֵ לְאֱלֹהִים יִרְאֵ
+ וְהוּא יַחַד יִחְחַלְלֵךְ אֱלֹהִים, אֱלֹהִים יִרְאֵ
לְאֱלֹהִים יִרְאֵ לְאֱלֹהִים יִרְאֵ לְאֱלֹהִים יִרְאֵ

לְאֱלֹהִים אֱלֹהִים יִרְאֵ, אֱלֹהִים יִרְאֵ
עַתָּה אֱלֹהִים יִרְאֵ אֱלֹהִים יִרְאֵ
+ אֱלֹהִים יִרְאֵ אֱלֹהִים יִרְאֵ
אֱלֹהִים יִרְאֵ אֱלֹהִים יִרְאֵ
+ אֱלֹהִים יִרְאֵ אֱלֹהִים יִרְאֵ
אֱלֹהִים יִרְאֵ אֱלֹהִים יִרְאֵ
+ אֱלֹהִים יִרְאֵ אֱלֹהִים יִרְאֵ
אֱלֹהִים יִרְאֵ אֱלֹהִים יִרְאֵ
+ אֱלֹהִים יִרְאֵ אֱלֹהִים יִרְאֵ
אֱלֹהִים יִרְאֵ אֱלֹהִים יִרְאֵ
+ אֱלֹהִים יִרְאֵ אֱלֹהִים יִרְאֵ
אֱלֹהִים יִרְאֵ אֱלֹהִים יִרְאֵ

καύχῃσις τοιαύτη πονηρά ἐστιν 17+ εἰδότες οὖν καλὸν
 boasting such] is wicked. Knowing then good
 ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν
 to do] and not doing, sin to him it is].

5 ה

1+ ἄγε νυν οἱ πλούσιοι κλαύσατε ολολύζοντες ἐπὶ
 Come now, O rich, weep shrieking over

ταις ταλαιπωρίαις υμῶν ταις ἐπερχομέναις 2+
 your miseries, the ones coming upon you!

ὁ πλοῦτος υμῶν σέσηπε καὶ τὰ ἱμάτια υμῶν
 Your riches are rotted, and your garments

σητόβρωτα γέγονεν 3+ ὁ χρυσὸς υμῶν καὶ ὁ ἀργυρὸς
 moth-eaten have become]. Your gold and silver

κατίωται καὶ ὁ ἴος αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται
 are corroded, and their poison for a testimony against you shall be],

καὶ φάγεται τὰς σάρκας υμῶν ὡς πῦρ ἐθησαυρίσατε
 and shall eat your flesh as fire. You treasured up

ἐν ἐσχάταις ἡμέραις 4+ ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν
 in [your] last days. Behold, the wage of the workers,

τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας υμῶν ὁ ἀπεστερημένος
 of the ones reaping your places; the one being deprived

ἀφ' υμῶν κράζει καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς
 by you cries out; and the yells of the ones harvesting into

τὰ ὦτα κυρίου σαβαώθ εἰσεληλύθασιν 5+ ἐτρυφήσατε
 the ears of [the] Lord of Hosts have entered]. You indulged

לְכֵן הַיּוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת הַטּוֹב וְלֹא יַעֲשֶׂנוּ
 חָטָא הוּא לוֹ:

כְּמוֹ-אֵשׁ אֶת-בְּשָׂרְכֶם זֶה הוּא
 הָאוֹצֵר אֶצְרֹתֶם לָכֵן לִקְץ הַיָּמִים:

הוּי הַעֲשִׂירִים בְּכֹו וְהִילִילוּ
 עַל-הַצָּרוֹת אֲשֶׁר תִּבְאֲנָה עֲלֵיכֶם:
 עֲשָׂרְכֶם בָּלָה וּבִגְדֵיכֶם אֶכְלֶם עֵשׂ:
 וְהַבָּכָה וְכִסְפְּכֶם כִּסְתֶם חֲלָאָה
 וְהִיתָה חֲלָאָתְם בְּכֶם לַעֲדוּת וְאֶכְלָה

וְהָיָה שְׂכָר הַפְּעֻלִים אֶסְפִּי קְצִיר
 שְׂדֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עֲשַׁקְתֶּם צַעַק עֲלֵיכֶם וְצַעַקַת
 הַקּוֹצְרִים בָּאָה בְּאֲזְנֵי יְהוָה צְבָאוֹת:
 הַתְּעַדְנֹתֶם בְּאֶרֶץ וְהִתְעַנְנֹתֶם
 וְהִשְׁמַנְתֶּם אֶת-לִבְכֶם כְּמוֹ לַיּוֹם טְבַחָה:

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל חֲלָאָתְכֶם

ἐπί τῆς γῆς και εσπαταλήσατε εθρέψατε
upon the earth, and lived extravagantly; you maintained

τας καρδίας υμών ως εν ημέρα σφαγῆς 6+
your hearts as in a day of slaughter.

κατεδικάσατε εφονεύσατε τον δίκαιον ουκ
You condemned, you murdered the just; he does not

αντιτάσσεται υμίν 7+ μακροθυμήσατε ούν αδελφοί
resist against you. Patiently wait then, brethren,

έως τῆς παρουσίας του κυρίου ιδού ο γεωργός
until the arrival of the Lord! Behold, the farmer

εκδέχεται τον τίμιον καρπόν τῆς γῆς μακροθυμών
looks out for the precious fruit of the earth, patiently waiting

επ' αυτό έως αν λάβη υετόν πρώϊμον και
for it, until whenever it should receive rain [the] early and

όψιμον 8+ μακροθυμήσατε και υμείς στηρίζατε
late]. patiently wait also You]! Establish

τας καρδίας υμών ότι η παρουσία του κυρίου ήγγικε
your hearts! for the arrival of the Lord approaches.

9+ μη στενάζετε κατ' αλλήλων αδελφοί ίνα μη
Do not moan against one another, brethren, that you should not

κριθήτε ιδού ο κριτής προ των θυρών έστηκεν 10+
be judged! Behold, the judge before the doors stands].

υπόδειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας αδελφοί μου και
for an example Take] the evil suffering, my brethren, and

τῆς μακροθυμίας τους προφήτας οι ελάλησαν
the long-suffering of the prophets, the ones who spoke

הַרְשָׁעִים וְהַמִּתְדַּיִק וְהוּא נֶעְנֶה +
לֹא־יִפְתַּח פִּיּוֹ :

+ לְכֵן אֶחָי דְּמוֹ וְהוֹחִילּוּ עַד־בּוֹא הָאָדוֹן
הַיְהִי הָאֶכָר מְחֻכָּה לְטוֹב תְּבוּאַת הָאָדָמָה
וּמִיִּחַל כִּי־יֵרֵד עָלֶיהָ נֶשֶׁם יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ :

+ כִּן הוֹחִילוּ גַם־אַתֶּם וְאַמְצוּ
לְבַבְכֶם כִּי קָרוֹב הָאָדוֹן לָבֹא :

+ אֶחָי אֶל־תִּתְאוּנְנוּ אִישׁ עַל־רֵעֵהוּ
פֶּן־תִּשְׁפֹּטוּ הַיְהִי הַדִּין עִמָּד בְּפִתַּח :
+ אֶחָי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר דִּבְרוּ בְּשֵׁם יְהוָה
הֵם יְהִיוּ לָכֶם לְמוֹפֶת הָעָנִי וְהַתּוֹחֵלֵת :

וְהַמִּתְדַּיִק וְהוּא נֶעְנֶה +
לֹא־יִפְתַּח פִּיּוֹ :
+ וְהוּא נֶעְנֶה לְטוֹב תְּבוּאַת הָאָדָמָה
וּמִיִּחַל כִּי־יֵרֵד עָלֶיהָ נֶשֶׁם יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ :

+ וְהוּא נֶעְנֶה לְטוֹב תְּבוּאַת הָאָדָמָה
וּמִיִּחַל כִּי־יֵרֵד עָלֶיהָ נֶשֶׁם יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ :
וְהוּא נֶעְנֶה לְטוֹב תְּבוּאַת הָאָדָמָה
וּמִיִּחַל כִּי־יֵרֵד עָלֶיהָ נֶשֶׁם יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ :

+ וְהוּא נֶעְנֶה לְטוֹב תְּבוּאַת הָאָדָמָה
וּמִיִּחַל כִּי־יֵרֵד עָלֶיהָ נֶשֶׁם יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ :
וְהוּא נֶעְנֶה לְטוֹב תְּבוּאַת הָאָדָמָה
וּמִיִּחַל כִּי־יֵרֵד עָלֶיהָ נֶשֶׁם יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ :

+ וְהוּא נֶעְנֶה לְטוֹב תְּבוּאַת הָאָדָמָה
וּמִיִּחַל כִּי־יֵרֵד עָלֶיהָ נֶשֶׁם יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ :
וְהוּא נֶעְנֶה לְטוֹב תְּבוּאַת הָאָדָמָה
וּמִיִּחַל כִּי־יֵרֵד עָלֶיהָ נֶשֶׁם יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ :

τῷ ὀνόματι κυρίου 11+ ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς
 in the name of the Lord! Behold, we declare happy the ones
 υπομένοντας τὴν υπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ
 enduring. The endurance of Job you have heard, and the
 τέλος κυρίου εἶδετε ὅτι πολὺσπλαγχνός ἐστι καὶ
 end by the Lord you know; that very compassionate he is] and
 οἰκτίρμων 12+ πρὸ πάντων ἀδελφοί μου μὴ
 pitying. before all [things] δε But], my brethren, do not
 ὀμνύετε μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε
 swear by an oath, neither [by] the heaven, nor the earth, nor
 ἄλλον τινὰ ὄρκον ἢ τὸ δε ὑμῶν τοὺς ναι καὶ τὸ
 any other oath; let be but your yes], Yes! and the
 οὐ οὐ ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε 13+
 no, No! that not into hypocrisy you should fall].
 κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν προσευχέσθω εὐθυμεῖ τις
 [Does] anyone suffer hardships among you? Let him pray! [is] anyone cheerful?
 ψαλλέτω 14+ ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν προσκαλεσάσθω
 Let him strum [praise] ! Is anyone sick among you? Let him call on
 τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ
 the elders of the assembly, and
 προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ
 let them pray over him, having anointed him with olive oil
 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου 15+ καὶ ἡ εὐχή τῆς
 in the name of the Lord! And the vow of the
 πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ
 belief will deliver the weary one, and will raise him the

+ אִישׁ מִכֶּם כִּי־יֵצֵר לוֹ יִתְפַּלֵּל +
 וְאִשֶּׁר יֵיטֵב לְבוֹ הוּא יִזְמַר :
 + אִישׁ מִכֶּם כִּי־יִחַלֶּה יִקְרָא אֶת־זִקְנֵי
 תְּקֵהֶלֶה וְיִתְפַּלְלוּ בְּעֵדוֹ וְיִסְוֹכּוּהוּ שְׁמֵן בְּשֵׁם
 יְהוָה :
 + וְתִפְלֵת תְּאָמֶנֶה תוֹשִׁיעַ אֶת־תְּחֹלֶה
 וְיִהְיֶה יְקִימוּנֹו וְאִשֶּׁר חָטָא יִפְלַח לוֹ :

+ אִשׁ מִכֶּם כִּי־יֵצֵר לוֹ יִתְפַּלֵּל +
 וְאִשֶּׁר יֵיטֵב לְבוֹ הוּא יִזְמַר :
 + אִישׁ מִכֶּם כִּי־יִחַלֶּה יִקְרָא אֶת־זִקְנֵי
 תְּקֵהֶלֶה וְיִתְפַּלְלוּ בְּעֵדוֹ וְיִסְוֹכּוּהוּ שְׁמֵן בְּשֵׁם
 יְהוָה :
 + וְתִפְלֵת תְּאָמֶנֶה תוֹשִׁיעַ אֶת־תְּחֹלֶה
 וְיִהְיֶה יְקִימוּנֹו וְאִשֶּׁר חָטָא יִפְלַח לוֹ :

κύριος καιν αμαρτίας η πεποιηκώς αφεθήσεται
 Lord]. And if sins he should be committing], it shall be forgiven

αυτώ 16+ εξομολογείσθε αλλήλοις τα παραπτώματα
 him. Acknowledge to one another the transgressions,

και εύχεσθε υπέρ αλλήλων όπως ιαθήτε πολύ
 and make a vow for one another, so that you should be healed! Much

ισχύει δέησις δικαίου ενεργουμένη 17+ Ηλίας
 prevails [by the] supplication by a just [person] being energized]. Elijah

άνθρωπος ην ομοιοπαθής ημίν και προσευχή
 was a man having the same passions as us, and with prayer

προσηύξατο του μη βρέξει και ουκ έβρεξεν επί της
 he prayed [for it] not to rain; and it rained not upon the

γης ενιαυτούς τρεις και μήνας εξ 18+ και πάλιν
 earth years [for] three] and months six]. And again

προσηύξατο και ο ουρανός υετόν έδωκε και η γη
 he prayed, and the heaven rain gave], and the earth

εβλάστησε τον καρπόν αυτής 19+ αδελφοί εάν τις εν
 burst forth its fruit. Brethren, if any among

υμίν πλανηθή από της αληθείας και επιστρέψη τις
 you should be misled from the truth, and anyone should return

αυτόν 20+ γινωσκέτω ότι ο επιστρέψας αμαρτωλόν
 him, know! that the one turning a sinner

εκ πλάνης οδού αυτου σώσει ψυχήν εκ θανάτου και
 from [the] delusion of his way, shall deliver a soul from death, and

καλύψει πλήθος αμαρτιών
 shall cover a multitude of sins.

+ הַתְּנִידוֹ עֲוֹנוֹתֵיכֶם אִישׁ לְפָנָי
 רֵעֵהוּ וְהִתְפַּלֵּלוּ אִישׁ בְּעַד רֵעֵהוּ
 לְמַעַן תִּרְפְּאוּ כִּי־גָדוֹל כַּחַ תְּפִלַּת
 הַצַּדִּיק הַקָּרָא אֶל־אֱלֹהִים בְּחִזְקָה:
 + אֲלֵיָהוּ אָנוּשׁ אָנוּשׁ הָיָה כְּמִנּוּ וְהִתְפַּלֵּל
 תְּפִלָּה שְׁלֵא יִהְיֶה מִטָּר וְלֹא־הָיָה מִטָּר
 בְּאָרֶץ שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְשָׁשׁ חֳדָשִׁים:

+ וַיָּשָׁב וַיִּתְפַּלֵּל וְהַשָּׁמַיִם נָתְנוּ
 מָטָר וְהָאָרֶץ הִצְמִיחָה אֶת־פְּרִיָּהּ:
 + אַחֲרַי כִּי יִתְעַה אִישׁ בְּכֶם מִן־הָאֱמֶת וְאִישׁ
 אַחֵר יָשִׁיבֵנוּ:
 + יַדְעֵנָּה כִּי הַמְּשִׁיב אֶת־הַחֹטֵא
 מִעַקְשׂוֹת דְּרָכּוֹ הוּא יוֹשִׁיעַ אֶת־נַפְשׁוֹ
 מִמָּוֶת וַיְכַסֶּה עַל־הַמּוֹן פְּשָׁעִים:

+ ἡ ἐκ τῆς πλάνης οἰκίας αὐτοῦ
 σωθήσεται ψυχήν ἐκ θανάτου
 καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν
 + ἡ ἐκ τῆς πλάνης οἰκίας αὐτοῦ
 σωθήσεται ψυχήν ἐκ θανάτου
 καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν

+ ἡ ἐκ τῆς πλάνης οἰκίας αὐτοῦ
 σωθήσεται ψυχήν ἐκ θανάτου
 καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν
 + ἡ ἐκ τῆς πλάνης οἰκίας αὐτοῦ
 σωθήσεται ψυχήν ἐκ θανάτου
 καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν

18

1+ Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐκλεκτοῖς
 Peter, an apostle of Jesus Christ, to [the] chosen
 παρεπιδήμοις διασποράς Πόντου Γαλατίας
 immigrants of [the] dispersion of Pontus, Galatia,
 Καππαδοκίας Ἀσίας και Βιθυνίας **2+** κατὰ
 Cappadocia, Asia, and Bithynia, according to
 πρόγνωσιν θεοῦ πατρός ἐν αγιασμῷ πνεύματος εἰς
 [the] foreknowledge of God [the] father, in sanctification of spirit, in
 υπακοήν και ραντισμόν αἵματος Ἰησοῦ χριστοῦ χάρις
 obedience and sprinkling of blood of Jesus Christ. Favor
 υμῖν και εἰρήνη πληθυνθεῖη **3+** εὐλογητός ο θεός και
 to you and peace be multiplied. Blessed [is] the God and
 πατήρ του κυρίου ημών Ἰησοῦ Χριστοῦ ο κατὰ
 father of our Lord Jesus Christ, the one according to
 το πολύ αυτού ἔλεος αναγεννήσας ημάς εἰς ἐλπίδα
 his great mercy regenerated us unto hope
 ζώσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νεκρῶν **4+**
 a living] through [the] resurrection of Jesus Christ from [the] dead,
 εἰς κληρονομίαν ἀφθαρτον και ἀμίαντον και
 unto an inheritance incorruptible, and undefiled, and
 ἀμάραντον τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς υμάς **5+**
 unfading, being kept in [the] heavens for us,
 τους ἐν δυνάμει θεοῦ φρούρουμενους διὰ πίστεως
 the ones by power of God being guarded through belief,

+ בְּרוּךְ הָאֱלֹהִים אֲבִי אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ +
 אֲשֶׁר כָּלֵב רַחֲמָיו חָזַר וַיֵּלֶד אֶתְנוּ לְתַקְוָה
 חַיָּה בְּהַקְמַת יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ מֵעַם הַמֵּתִים :
 + לְיַחְזֵק אֲשֶׁר לֹא תִשָּׁחַת וְלֹא תִגָּאֵל
 וְלֹא תִבָּל הַצְּפוּנָה לְכֶם בְּשָׁמַיִם :
 + הַשְּׁמוּרִים בְּעַז אֱלֹהִים עַל־יַד הָאֱמוּנָה
 לְתַשׁוּעָה הָעֵתִידָה לְהַגְלוֹת לְעַתְּקָן :
 + פְּטָרוֹס שְׁלִיחַ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֶל־תּוֹשְׁבֵי
 תְּבוּצוֹת פְּנוּטוֹס נְלִטָּא קְפוּדְקָנָא אֶסְיָא
 וּבֵיתִינָיָא :
 + הַנִּבְחָרִים מִדַּעַת אֱלֹהִים הָאֵב
 מִקְדָּם בְּקִדּוֹשׁ הַרוּחַ אֶל־מִשְׁמַעַת
 יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְאֶל־הַזֵּית דָּמוֹ חֶסֶד
 וְשָׁלוֹם לְמַכְבִּיר יִהְיוּ לְכֶם :

+ וְגַם נְעֵא דַּ חַסְיָא אִם וְחַסְיָא
 חַסְיָא אִם אִם וְגַם חַסְיָא
 וְנְעֵא דַּ חַסְיָא לְחַסְיָא וְנְעֵא :
 + וְלִינְדֵּא אִם וְלִינְדֵּא אִם וְלִינְדֵּא אִם
 אִם וְנְעֵא אִם וְנְעֵא אִם וְנְעֵא :
 + וְגַם חַסְיָא אִם וְגַם חַסְיָא אִם
 וְגַם חַסְיָא אִם וְגַם חַסְיָא אִם :
 + חַסְיָא אִם אִם אִם אִם אִם

εις σωτηρίαν ετοίμην αποκαλυφθῆναι εν καιρῷ
for deliverance prepared to be uncovered in time

εσχάτω 6+ εν ω αγαλλιάσθε ολίγον ἄρτι ει
[the] last]. In which you exult a little just now, if

δέον ἐστί λυπηθέντες εν ποικίλοις πειρασμοῖς 7+ ἵνα
it is necessary, being fretted by various tests, that

το δοκίμιον υμών της πίστεως πολύ τιμιώτερον
the proving of yours of the belief] (much more esteemed than

χρυσίου του απολλυμένου διά πυρός δε
gold that perishes) through fire even

δοκιμαζομένου ευρεθή εις ἔπαινον και δόξαν και
being tried], should be found in high praise, and glory, and

τιμήν εν αποκαλύψει Ιησού χριστού 8+ ον ουκ
honor, in revelation of Jesus Christ. Whom not

ειδότες αγαπάτε εις ον ἄρτι μη ορώντες
having seen, you love; in whom now not looking on,

πιστεύοντες δε αγαλλιάσθε χαρά ανεκκλαλήτω και
but believing, you exult with joy unspeakable, and

δεδοξασμένη 9+ κοιμίζόμενοι το τέλος της πίστεως
glorifying; carrying [on] the end of the belief

υμών σωτηρίαν ψυχών 10+ περί ης σωτηρίας
of yours -- deliverance of [your] souls. Concerning which deliverance

εξεζήτησαν και εξηρέυνησαν προφήται οι περί
sought and searched out [the] prophets], the ones concerning

της εις υμάς χάριτος προφητεύσαντες 11+ ερευνώντες
the towards you favor prophesying]; searching

<p>אֲשֶׁר בָּהּ תִּגְדְּלוּ אִתְּם הַמְתַּעֲצָבִים + עֲתָה מְעַט לְפִי הַצָּרָה בְּמִסַּת שְׁנוֹת: לְמַעַן תִּמְצֵא אֱמוּנַתְכֶם הַמְזוּקָה יְקָרָה תְּרַבֶּה מִן־הַיָּהוּב הָאֲבִיר הַצָּרוּף בְּאֵשׁ לְתַהֲלֵה וּלְכַבֹּד וּלְתַפְאֶרֶת בְּהַתְגַּלוֹת יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ: אֲשֶׁר אֶהְבְּתֶם וְלֹא רְאִיתֶם וְאֲשֶׁר תִּאֲמִינּוּ בּוֹ עֲתָה וְאִינְכֶם רְאִים אֹתוֹ וּבְכֵן תִּגְדְּלוּ בְּשִׂמְחָה מִפְּאֲרָה עֲצֻמָּה מִסְּפֵר:</p>	<p>+ לְשֵׂאת עֵקֶב אֱמוּנַתְכֶם הַיִּשׁוּעָה לְנַפְשֵׁיכֶם: + אֵת הַתְּשׁוּעָה אֲשֶׁר עָלְיָה חָקְרוּ וּדְרָשׁוּ הַנְּבִיאִים הַנִּבְאִים עַל־הַחֹסֶד הַצָּפוּן לְכֶם: + לְחַקֵּר לְדַעַת מַה־זֶּוּ וְאִי־זֶוּ הָעֵת אֲשֶׁר הוֹדִיעָה רוּחַ הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם בְּהַגִּידוֹ מִרֹאשׁ אֵת עֲנוּיֵי הַמְּשִׁיחַ וְאֵת־הַגְּדוּלוֹת אֲשֶׁר אֶחְרִיָּהֶם:</p>
--	--

<p>+ אֲנִי וְכָל־הַנְּשָׁאִים לְחַלְּלֵם אִף בְּחַיֵּי אֲנִי מְלִילָה וְכָל־הַחַטָּף אֲנִי בְּחַטָּאתֵינוּ מִחַטְאֵינוּ וְכָל־חַטָּאתֵינוּ: + אֲנִי וְכָל־הַנְּשָׁאִים וְכָל־הַנְּשָׁאִים וְכָל־הַנְּשָׁאִים וְכָל־הַנְּשָׁאִים וְכָל־הַחַטָּף בְּחַיֵּי אֲנִי לְחַלְּלֵם אִף בְּחַיֵּי וְכָל־הַחַטָּף בְּחַיֵּי אֲנִי לְחַלְּלֵם אִף בְּחַיֵּי: + אֲנִי וְכָל־הַנְּשָׁאִים וְכָל־הַנְּשָׁאִים וְכָל־הַנְּשָׁאִים</p>	<p>לֹא כָחַטְאֵינוּ וְכָל־הַחַטָּף אֲנִי בְּחַטָּאתֵינוּ מִחַטְאֵינוּ וְכָל־חַטְאֵינוּ: + וְכָל־חַטְאֵינוּ בְּחַיֵּי אֲנִי לְחַלְּלֵם אִף בְּחַיֵּי וְכָל־חַטְאֵינוּ: + אֲנִי וְכָל־הַחַטָּף וְכָל־הַחַטָּף וְכָל־הַחַטָּף וְכָל־הַחַטָּף בְּחַיֵּי אֲנִי לְחַלְּלֵם אִף בְּחַיֵּי וְכָל־הַחַטָּף בְּחַיֵּי אֲנִי לְחַלְּלֵם אִף בְּחַיֵּי: + אֲנִי וְכָל־הַחַטָּף וְכָל־הַחַטָּף וְכָל־הַחַטָּף</p>
---	--

εις τίνα ἢ ποίον καιρόν ἐδήλου το ἐν αυτοίς
 in what, or of what kind of time was manifest in them
 πνεύμα χριστοῦ προμαρτυρόμενον τα εἰς χριστόν
 spirit of Christ], testifying beforehand the in Christ
 παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας 12+ οἷς
 sufferings], and the after these [things] glories]; to whom
 ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ εαυτοῖς ἡμῖν δε διηκόνουν
 it was revealed that, [it was] not to themselves, but to us they were serving up
 αὐτὰ ἀ νυν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν
 those [things], which now were announced to you by the ones
 εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι
 announcing good news [to] you in spirit holy] sent
 ἀπ' οὐρανοῦ εἰς ἀ ἐπιθυμούσιν ἄγγελοι παρακύψαι
 from heaven, in which desire angels] to lean over to see.

13+ διό ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν
 Therefore having girded the loins of your mind,
 νήφοντες τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν
 being sober, perfectly hope upon the being brought to you
 χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ χριστοῦ 14+ ὡς τέκνα
 favor] in [the] revelation of Jesus Christ! [being] as children
 ὑπακοῆς μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ
 of obedience, not conforming to the former [things] in the
 ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις 15+ ἀλλὰ κατὰ τὸν
 ignorance of your desires. But as the one
 καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ
 calling you [is] holy, even you yourselves holy in all

+ וּנְגִלָה לָהֶם אֲשֶׁר לֹא לְנַפְשָׁם כִּי אִם-לְנוֹ
 הָיוּ מְשֻׁמְשִׁים בְּדִבְרֵי־מֵת הָאֵלֹהִים אֲשֶׁר הוֹדָד
 לָכֶם עֲתָה עַל-פִּי הַמְּבַשְּׂרִים אֲתֶכֶם בְּרוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ הַשְּׁלֹחַ מְשֻׁמִּים דְּבָרִים אֲשֶׁר מִלְּאֲכִי
 אֵלֹהִים חָמְדוּ לְהַשְׁקִיף אֶל-תּוֹכְכֶם:
 + לְכֵן חָגְרוּ מִתְּנִי שְׂכָלְכֶם הַתְּעוֹרְרוּ

וְקוּנוּ בְּכָל-נַפְשְׁכֶם לְחֹסֵד אֲשֶׁר
 יְבוֹאֲכֶם בְּהַתְּנָלוֹת יְשׁוּעַת הַמְּשִׁיחַ:
 + כְּבָנֵי מְשֻׁמְעַת אֶל-תְּתַנְהֲגוּ בְּתַאֲוֹת אֲשֶׁר
 הִתְאַוִּיתֶם בְּעוֹד הָיוּתְכֶם בְּבִלְי-דַעַת:
 + כִּי אִם-הָיוּ קְדָשִׁים בְּכָל-דְּרָכֵיכֶם
 כְּאֲשֶׁר הִקְרָא אֲתֶכֶם קְדוֹשׁ הוּא:

וְהָיוּ מְשֻׁמְשִׁים בְּדִבְרֵי־מֵת הָאֵלֹהִים אֲשֶׁר הוֹדָד
 לָכֶם עֲתָה עַל-פִּי הַמְּבַשְּׂרִים אֲתֶכֶם בְּרוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ הַשְּׁלֹחַ מְשֻׁמִּים דְּבָרִים אֲשֶׁר מִלְּאֲכִי
 אֵלֹהִים חָמְדוּ לְהַשְׁקִיף אֶל-תּוֹכְכֶם:
 + לְכֵן חָגְרוּ מִתְּנִי שְׂכָלְכֶם הַתְּעוֹרְרוּ

וְהָיוּ מְשֻׁמְשִׁים בְּדִבְרֵי־מֵת הָאֵלֹהִים אֲשֶׁר הוֹדָד
 לָכֶם עֲתָה עַל-פִּי הַמְּבַשְּׂרִים אֲתֶכֶם בְּרוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ הַשְּׁלֹחַ מְשֻׁמִּים דְּבָרִים אֲשֶׁר מִלְּאֲכִי
 אֵלֹהִים חָמְדוּ לְהַשְׁקִיף אֶל-תּוֹכְכֶם:
 + לְכֵן חָגְרוּ מִתְּנִי שְׂכָלְכֶם הַתְּעוֹרְרוּ

ἀναστροφή γενήθητε 16+ διότι γέγραπται ἅγιοι
 [your] behavior become]! Because it has been written, holy
 γένεσθε ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι 17+ καὶ εἰ πατέρα
 Become], for I am holy! And if [the] father
 επικαλείσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ
 you call upon], the one impartially judging according to the
 ἐκάστου ἔργον ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν
 of each work], in fear the sojourn of your
 χρόνον ἀναστράφητε 18+ εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς
 time behave]! knowing that not by corruptible
 ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ
 silver or gold were you ransomed from out of
 τῆς ματαιίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαράδοτου 19+
 your vain behavior handed down from [your] fathers;
 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ
 but by [the] esteemed blood, as of a lamb unblemished and
 ἀσπίλου χριστοῦ 20+ προεγνωσμένου μὲν προ
 spotless, of Christ; having been foreknown indeed before
 καταβολῆς κόσμου φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτων τῶν
 [the] founding of [the] world, but being manifested at [the] last of the
 χρόνων δι' ὑμᾶς 21+ τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς
 times for us, the ones through him believing in
 θεόν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν
 God, the one raising him from [the] dead, and glory
 αὐτῷ δόντα ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα
 to him having given], so as for the belief of yours and hope

+ כִּי עַל־כֵּן כָּתוּב וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אָנִי:	+ כִּי אִם־בְּדָם יָקָר שָׁל־שָׁה תָמִים שָׂאִין־בּו מוֹם בְּדָם הַמְּשִׁיחַ:
+ וְאִם־תִּקְרְאוּ אָב לְאֱלֹהִים הַשֹּׁפֵט בְּבָלִי מִשָּׂא פָנִים כְּמַעַלְלֵי אִישׁ וְאִישׁ הַתְּהַלְכֵי־כּוֹנָא בִירְאָה בִּימֵי מַגּוּרֵיכֶם:	+ הַנּוֹדֵעַ מִרְאֵשׁ לְפָנַי מוֹסְדוֹת תִּבְל וְנִגְלָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים לְמַעַנְכֶם:
+ מִפָּנֵי שִׂידְעִים אַתֶּם כִּי לֹא־בְדָבָר נִפְסָד לֹא בִכְסֵף וְלֹא בְזָהָב נִפְדִּיתֶם מִדְּרָךְ הַבְּלָכֶם אֲשֶׁר הִנְחַלְתֶּם מֵאֵת אָבוֹתֵיכֶם:	+ הַמְּאַמְיִנִים עַל־פְּיוֹ בְּאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִקְיָם אֶתֹו מַעַם הַמֵּתִים וַיִּתֵּן־לוֹ כְבוֹד לְמַעַן הִיֹוֹת אַמּוֹנִנְתְּכֶם תִּקְוָה לְאֱלֹהִים:

+ וְלֹא בְּזָהָב וְכֶסֶף וְנִפְדִּיתֶם מִדְּרָכֵי הַבְּלָכֶם אֲשֶׁר הִנְחַלְתֶּם מֵאֵת אָבוֹתֵיכֶם:	+ וְלֹא בְּזָהָב וְכֶסֶף וְנִפְדִּיתֶם מִדְּרָכֵי הַבְּלָכֶם אֲשֶׁר הִנְחַלְתֶּם מֵאֵת אָבוֹתֵיכֶם:
+ וְלֹא בְּזָהָב וְכֶסֶף וְנִפְדִּיתֶם מִדְּרָכֵי הַבְּלָכֶם אֲשֶׁר הִנְחַלְתֶּם מֵאֵת אָבוֹתֵיכֶם:	+ וְלֹא בְּזָהָב וְכֶסֶף וְנִפְדִּיתֶם מִדְּרָכֵי הַבְּלָכֶם אֲשֶׁר הִנְחַלְתֶּם מֵאֵת אָבוֹתֵיכֶם:
+ וְלֹא בְּזָהָב וְכֶסֶף וְנִפְדִּיתֶם מִדְּרָכֵי הַבְּלָכֶם אֲשֶׁר הִנְחַלְתֶּם מֵאֵת אָבוֹתֵיכֶם:	+ וְלֹא בְּזָהָב וְכֶסֶף וְנִפְדִּיתֶם מִדְּרָכֵי הַבְּלָכֶם אֲשֶׁר הִנְחַלְתֶּם מֵאֵת אָבוֹתֵיכֶם:
+ וְלֹא בְּזָהָב וְכֶסֶף וְנִפְדִּיתֶם מִדְּרָכֵי הַבְּלָכֶם אֲשֶׁר הִנְחַלְתֶּם מֵאֵת אָבוֹתֵיכֶם:	+ וְלֹא בְּזָהָב וְכֶסֶף וְנִפְדִּיתֶם מִדְּרָכֵי הַבְּלָכֶם אֲשֶׁר הִנְחַלְתֶּם מֵאֵת אָבוֹתֵיכֶם:
+ וְלֹא בְּזָהָב וְכֶסֶף וְנִפְדִּיתֶם מִדְּרָכֵי הַבְּלָכֶם אֲשֶׁר הִנְחַלְתֶּם מֵאֵת אָבוֹתֵיכֶם:	+ וְלֹא בְּזָהָב וְכֶסֶף וְנִפְדִּיתֶם מִדְּרָכֵי הַבְּלָכֶם אֲשֶׁר הִנְחַלְתֶּם מֵאֵת אָבוֹתֵיכֶם:

εἶναι εἰς θεόν 22+ τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ
 to be in God. Your souls being purified in the
 ὑπακοή τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν
 obedience of the truth through spirit, in brotherly affection
 ἀνυπόκριτον ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους
 unpretentious], from out of a pure heart one another
 ἀγαπήσατε ἐκτενώς 23+ ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ
 love] fervently! Being regenerated, not from out of
 σποράς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου διὰ λόγου
 sowing a corruptible], but of incorruptible, by [the] word
 ζώντος θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα 24+ διότι
 of God living and abiding in the eon. For
 πάντα σὰρξ ὡς χόρτος καὶ πάντα δόξα ἀνθρώπου ὡς
 all flesh [is] as grass, and all glory of man [is] as
 ἄνθος χόρτου ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ
 [the] flower of grass. withered The grass], and its flower
 ἐξέπεσε 25+ τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα
 fell away. But the word of [the] Lord abides into the eon.
 τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθέν εἰς ὑμᾶς
 And this is the word -- the good news being announced to you.

2 ב

1+ ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον
 Having put aside then all evil, and all treachery,

<p>+ וְזָכוּ אֶת-נַפְשֹׁתֵיכֶם עַל-יְדֵי הַרוּחַ בְּשִׁמְעֵכֶם בְּקוֹל הָאֱמֶת לְאַחֲוָה שְׂאִין בָּהּ חֲנוּפָה וְאַהֲבַתֶּם אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ אֶהְבֵּה עִנְיָה בְּלֵב טָהוֹר: + כִּנּוּלָדִים שְׁנִית לֹא מְזַרְע נְשַׁחַת כִּי אִם-מְזַרְע לֹא יִשְׁחַת בַּמֶּאֱמָר שְׁל־אֱלֹהִים תְּחִי וְהַקִּיִּם לְעוֹלָם:</p>	<p>+ כִּי כָל-בֶּשֶׂר חָצִיר וְכָל-כְּבוֹד אִישׁ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה: + יֵבֶשׁ חָצִיר נְבִיל צִיץ וְדָבַר יְהוָה יָקוּם לְעוֹלָם וְהוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר בּוֹשֵׁר לָכֶם: + וְעֵתָה הִסִּירוּ מֵאֲתָכֶם כָּל-רָשָׁע וְכָל-מְרֻמָּה וְחֲנוּפָה וְקִנְיָה וְכָל-לְשׁוֹן רָע:</p>
--	---

<p>+ יָדָה נִסְמָה מִיָּדָה נִפְעָלָהּ בְּחַטְאֵיהֶם יִצְוֶה הַנִּסְמָה חָלָה טָבָה וְלֹא חֲטָא כִּי וְהָ לָכֵּן יִחַס הַ חַטְאֵיהֶם וְחַטְאֵיהֶם לְנִי: + אֲבָי אֲנִי וְהָ הַיָּדָה אֲדַלְגָּהּ לֵךְ מִן אֲוֶרָה וְחָלָה אֲלֵךְ מִן אֲוֶרָה לֵךְ בְּחַטְאֵיהֶם וְחַטְאֵיהֶם וְחַטְאֵיהֶם לְחַלְג: + מִן חָלָה וְחָלָה חַטְאֵיהֶם חָלָה</p>	<p>+ כִּי אֲנִי אֲבָי חַטְאֵיהֶם וְחַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם: + וְחַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם לְחַלְג חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם: + חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם חַטְאֵיהֶם</p>
--	---

και υποκρίσεις και φθόνους και πάσας καταλαλιάς 2+
 and hypocrisies, and envies, and all evil speakings,
 ως αρτιγέννητα βρέφη το λογικόν άδολον γάλα
 as newborn babes, the rational sincere milk
 επιποθήσατε ίνα εν αυτώ αυξηθήτε 3+ είπερ
 long after]! that by it you should grow; if indeed
 γεύσασθε ότι χρηστός ο κύριος 4+ προς ον
 you tasted that is gracious the Lord]. To whom
 προσερχόμενοι λίθον ζώντα υπό ανθρώπων μεν
 coming forward stone as a living], by men indeed
 αποδεδοκιμασμένον παρά δε θεώ εκλεκτόν έντιμον 5+
 being rejected], but by God chosen, valued;
 και αυτοί ως λίθοι ζώντες οικοδομείσθε οίκος
 also yourselves, as stones living], are being built up house
 πνευματικός ιεράτευμα άγιον ανενέγκαι πνευματικός
 a spiritual], priesthood a holy], to offer spiritual
 θυσίας ευπροσδέκτους τω θεώ διά Ιησού χριστού 6+
 sacrifices, well-received to God through Jesus Christ.
 διότι περιέχει εν τη γραφή ιδού τίθημι εν Σιών
 For it is contained in the scripture, Behold, I place in Zion
 λίθον ακρογωνιαίον εκλεκτόν έντιμον και ο
 stone cornering a chosen valued]; and the one
 πιστεύων επ' αυτώ ου μη καταισχυνη 7+ υμίν ούν
 believing upon him, in no way shall be disgraced. To you then

+ וכעֲלֵלִים אֲשֶׁר מְקֻרֹב נוֹלְדוּ הַתְּאֵוּ
 לְחֵלֶב הַשְּׂכָלִי וְהַזֶּה לְמַעַן תִּגְדְּלוּ-לוֹ-בֹ
 לְתִשׁוּעָה:
 + אִם-אֲמַנְם טַעַמְתֶּם כִּי-טוֹב הָאָדוֹן:
 + אֲשֶׁר נִגְשַׁתֶּם אֵלָיו אֶל-אֶבֶן
 חַיָּה אֲשֶׁר מְאֻסּוֹ-בָה בְּנֵי-הָאָדָם
 וְהִיא נִבְחָרָה וַיִּקְרָה לָאֱלֹהִים:
 + וְגַם-אֲתֶם כְּאֲבָנִים חַיּוֹת נִבְנִיתֶם לְמִשְׁכַּן
 הַרוּחַ לְכִהּוֹנֵת קִדְשׁ לְהַעֲלוֹת זְבַח־רוּחַ

לְרִצּוֹן לְאֱלֹהִים בְּיִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + וְזֶה הוּא שְׂאֵמֶר הַכְּתוּב הַנִּבִּי
 יֹסֵד בְּצִיּוֹן אֶבֶן פְּנֵה אֶבֶן בַּחֵן
 וַיִּקְרָה וְהַמְּאֻמִּין בָּהּ לֹא יִבוֹשׁ:
 + לְכֵן לְכֶם הַמְּאֻמִּינִים הִיא
 אֶבֶן הַיִּקְרָה אֲבָל לְסוֹכְרֵים הָאֶבֶן
 אֲשֶׁר מְאֻסּוֹ הַבּוֹנִים הַיְתֵה לְרֹאשׁ
 פְּנֵה וּלְאֶבֶן נִגְף וּלְצוּר מְכֻשָׁל:

+ אֲדַבְּרֶנּוּ אִתְּךָ אֲנִי וְהָיָה לְךָ
 לִמְלַחְמָה אֲנִי וְלִשְׂלָלָה נְפִישׁ:
 אִזְוֵאֲנִי וְכַח אֲדַבְּרֶנּוּ לְשִׁנָּה:
 + אֲנִי לְחַבְּלֶנּוּ אֲנִי וְהָיָה לְךָ כֹּהֵן:
 + אֲנִי וְלִמְלַחְמָה אֲנִי וְהָיָה לְךָ
 כְּכֹהֵן שֵׁנָה וְהָיָה לְךָ כְּכֹהֵן
 אֲנִי וְלִחַם אֲנִי וְלִחַם לְךָ לְמִלְכָה
 וְהָיָה לְךָ לְמִלְכָה וְהָיָה לְךָ לְמִלְכָה:

אֲדַבְּרֶנּוּ אִתְּךָ אֲנִי וְהָיָה לְךָ
 לִמְלַחְמָה אֲנִי וְלִשְׂלָלָה נְפִישׁ:
 אִזְוֵאֲנִי וְכַח אֲדַבְּרֶנּוּ לְשִׁנָּה:
 + אֲנִי לְחַבְּלֶנּוּ אֲנִי וְהָיָה לְךָ כֹּהֵן:
 + אֲנִי וְלִמְלַחְמָה אֲנִי וְהָיָה לְךָ
 כְּכֹהֵן שֵׁנָה וְהָיָה לְךָ כְּכֹהֵן
 אֲנִי וְלִחַם אֲנִי וְלִחַם לְךָ לְמִלְכָה
 וְהָיָה לְךָ לְמִלְכָה וְהָיָה לְךָ לְמִלְכָה:

η τιμή τοις πιστεύουσιν απειθούσι δε λίθον
 [a stone of] value -- to the ones believing; but to the ones disobeying, a stone
 ΟΝ απεδοκίμασαν οι οικοδομούντες ούτος εγενήθη
 which rejected the ones building], this one became
 εις κεφαλήν γωνίας 8+ και λίθος προσκόμματος και
 for [the] head of [the] corner, and a stone of stumbling, and
 πέτρα σκανδάλου οι προσκόπτουσι τω λόγω
 a rock causing offence, which they stumble against the word,
 απειθύντες εις ο και ετέθησαν 9+ υμεις δε γένος
 being disobedient; to which also they were appointed. But you race
 εκλεκτόν βασιλείον ιεράτευμα έθνος άγιον λαός εις
 [are] a chosen], a royal priesthood, nation a holy], a people for
 περιποίησιν όπως τας αρετάς εξαγγείλητε του εκ
 procurement; so that the virtues you should publish] of the one from out of
 σκότους υμάς καλέσαντος εις το θαυμαστόν αυτού
 darkness calling you] into his wonderful
 φως 10+ οι ποτέ ου λαός νυν δε λαός θεού
 light. The ones at some time or other not a people, but now [are] a people of God;
 οι ουκ ηλεημένοι νυν δε ελεηθέντες 11+ αγαπητοί
 the ones not being shown mercy, but now [are] shown mercy. Beloved,
 παρακαλώ ως παροίκους και παρεπιδήμους απέχεσθε
 I appeal to [you] as sojourners and immigrants, to be at a distance
 των σαρκικών επιθυμιών αίτινες στρατεύονται κατά
 from the fleshy desires, which soldier against
 της ψυχής 12+ την αναστροφήν υμών έχοντες
 the soul; behavior having your]

+ ואתם הנכם זרע נבחר ממלכת פהנים
 וגוי קדוש ועם סגולה למען תספרו תהלות
 תקורא אתכם מהשך אל-אורו הנפלא:
 + אשר לפנים לא-עם הייתם
 ועתה עם אלהים ואשר לפנים
 לא רוחמו ועתה מרוחמים:

+ תביבי אזהירכם פגרים ותושבים
 הנזרו מתאות הבשר המתנרות בנפש:
 + והיטיבו דרככם בגוים למען
 יביטו אל-מעשיכם הטובים ויכבדו
 את-האלהים ביום תפקודה תחת
 אשר חרפו אתכם כפעלי און:

+ גאֵרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 8
 + וְנִבְיָיִךְ גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ
 חֲזִי אֵלֵיכֶם אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 9
 + גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 10
 + גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 11
 + גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 12
 + גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 13

+ גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 14
 + גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 15
 + גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 16
 + גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 17
 + גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 18
 + גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 19
 + גֵּרֵי אֵלֵיכֶם חַלְבֵהּ אִשְׁכּוֹ: 20

καλήν εν τοις ἔθνεσιν ἵνα εν ᾧ καταλαλούσιν

good among the nations; that in what they speak ill

υμῶν ὡς κακοποιῶν εκ των καλῶν ἔργων

of you, as ones doing evil, [that] from the good works

εποπτεύσαντες δοξάσωσι τον θεόν εν ημέρα

having scrutinized], they should glorify God in [the] day

επισκοπῆς 13+ υποτάγητε ούν πάση ανθρωπίνη κτίσει

of visitation. Submit then to every human institution

διά τον κύριον είτε βασιλεί ὡς υπερέχοντι 14+

for the sake of the Lord! whether to king as being superior;

είτε ηγεμόσιν ὡς δι' αυτού πεμπομένοις εις

or whether to governors as by him being sent] for

εκδίκησιν μεν κακοποιῶν ἔπαινον δε αγαθοποιῶν 15+

punishment indeed on ones doing evil, and high praise [on] ones beneficial.

ὅτι οὕτως ἐστὶ το θέλημα του θεού αγαθοποιούντας

For so is the will of God, [by] doing good

φιμούν την των αφρόνων ανθρωπῶν αγνωσίαν 16+ ὡς

to halt the of foolish men ignorance]; as

ελεύθεροι και μη ὡς επικάλυμμα ἔχοντες της κακίας

free, and not as a covering having of evil

την ελευθερίαν ἀλλ' ὡς δούλοι θεού 17+

freedom], but as bondmen of God.

πάντας τιμήσατε την ἀδελφότητα αγαπάτε

Honor all! the brotherhood Love]!

τον θεόν φοβεῖσθε τον βασιλέα τιμάτε 18+ οι οικέται

Fear God! the king Honor]! Domestic servants --

וְהִכְנַעְנוּ לְכָל־פְּקוּדַת אֲדָם לְמַעַן	הַחֹפֶשֶׁת לְמַכְסָּה הַרְעָה כִּי אִם־פְּעֻבְדֵי
הָאָדָם אִם־לְמִלְךָ כְּרֹאֵי לְרֹאשׁ:	אֱלֹהִים:
וְאִם־לְמַנְשֵׁלִים כְּרֹאֵי לְשְׁלוּחִים מֵאֲתוֹ	+ נִהְיָנוּ כְבוֹד בְּכָל־אִישׁ אֲהָבוּ אֶת הָאֲחִים
לְנִקְמַת פְּעֻלֵי אֲנִי וְלִתְהַלֵּת עֲשֵׂי טוֹב:	יִרְאוּ אֶת־אֱלֹהִים כְּבָדוֹ אֶת הַמֶּלֶךְ:
+ כִּי כֵן רָצוֹן אֱלֹהִים שֶׁתַּעֲשׂוּ הַטּוֹב	+ הָעֲבָדִים הַכּוֹנְעִים לְפָנַי אֲדֹנֵיכֶם
וְתִסְכְּרוּ אֶת־פִּי אֲנִי לַת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֵין־בָּם	בְּכָל־יִרְאָה לֹא לְפָנַי הַטּוֹבִים וְהָעֲנִוִים
דַּעַת:	בְּלִבְד כִּי אִם־נָם־לְפָנַי הָעֲקָשִׁים:
+ כְּחֻפְשִׁים וְלֹא־כְאֵלוֹ הֵיְתָה לְכֶם	

וְהִכְנַעְנוּ לְכָל־פְּקוּדַת אֲדָם לְמַעַן	וְהִכְנַעְנוּ לְכָל־פְּקוּדַת אֲדָם לְמַעַן
הָאֲדָם אִם־לְמִלְךָ כְּרֹאֵי לְרֹאשׁ:	הָאֲדָם אִם־לְמִלְךָ כְּרֹאֵי לְרֹאשׁ:
וְאִם־לְמַנְשֵׁלִים כְּרֹאֵי לְשְׁלוּחִים מֵאֲתוֹ	וְאִם־לְמַנְשֵׁלִים כְּרֹאֵי לְשְׁלוּחִים מֵאֲתוֹ
לְנִקְמַת פְּעֻלֵי אֲנִי וְלִתְהַלֵּת עֲשֵׂי טוֹב:	לְנִקְמַת פְּעֻלֵי אֲנִי וְלִתְהַלֵּת עֲשֵׂי טוֹב:
+ כִּי כֵן רָצוֹן אֱלֹהִים שֶׁתַּעֲשׂוּ הַטּוֹב	+ כִּי כֵן רָצוֹן אֱלֹהִים שֶׁתַּעֲשׂוּ הַטּוֹב
וְתִסְכְּרוּ אֶת־פִּי אֲנִי לַת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֵין־בָּם	וְתִסְכְּרוּ אֶת־פִּי אֲנִי לַת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֵין־בָּם
דַּעַת:	דַּעַת:
+ כְּחֻפְשִׁים וְלֹא־כְאֵלוֹ הֵיְתָה לְכֶם	+ כְּחֻפְשִׁים וְלֹא־כְאֵלוֹ הֵיְתָה לְכֶם

υποτασσόμενοι εν παντί φόβω τοις δεσπόταις ου
being submitted with all fear to the masters, not
μόνον τοις αγαθοίς και επιεικέσιν αλλά και τοις
only to the good and lenient, but also to the
σκολοίς 19+ τούτο γαρ χάρις ει διά συνείδησιν θεού
crooked. For this [is] favor, if through conscience of God

υποφέρει τις λύπας πάσχων αδίκως 20+ ποίον γαρ
anyone endures distress, suffering unjustly. For what
κλέος ει αμαρτάνοντες και κολαφιζόμενοι υπομενείτε
fame if sinning and being buffeted you endure]?
αλλ' ει αγαθοποιούντες και πάσχοντες υπομενείτε
But if doing good and suffering you endure,

τούτο χάρις παρά θεώ 21+ εις τούτο γαρ εκλήθητε
this [is] favorable with God. For this you were called,
ότι και χριστός έπαθεν υπέρ ημών ημίν υπολιμπάνων
for also Christ suffered for us, leaving behind to us

υπογραμμόν ίνα επακολουθήσητε τοις ίχνεσιν αυτου 22+
a pattern, that you should follow after his tracks;
ος αμαρτίαν ουκ εποίησεν ουδέ ευρέθη δόλος εν
who sin not did], nor was there [found treachery] in

τω στόματι αυτου 23+ ος λοιδορούμενος ουκ
his mouth; who being reviled did not
αντελοιδóρει πάσχων ουκ ηπειλεί παρεδίδου δε τω
return verbal abuse; [when] suffering did not threaten; but delivered [himself] up to the one

κρίνοντι δικαίως 24+ ος τας αμαρτίας ημών αυτός
judging justly; who our sins himself

בְּעִקְבוֹתָיו: + כִּי חֶסֶד הוּא לְאִישׁ כִּי־יִשְׁבַּע מִמְדַּרְיִם
וַיַּעֲוֹנָה חֲנָם לְמַעַן דַּעַת הָאֱלֹהִים:
+ כִּי אִם־תִּחְטְאוּ וְסִבְלַתְּם מִכּוֹת אַנְדוּף
מִה־תִּתְּהַלְלוּ אֲבָל אִם־תִּעֲוֹנוּ וְסִבְלַתְּם
בְּעִשׂוֹתְכֶם הַטּוֹב חֶסֶד הוּא מִלְּפָנֵי אֱלֹהִים:
+ כִּי לְזֹאת נִקְרָאתֶם כִּי גַם־הִמְשִׁיחַ
עֹנָה בְּעַדְכֶם וְהִשְׁאִיר לְכֶם מוֹפֵת לְלֶכֶת

+ לְמִלְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְבָרְכֵנוּ כְּמִלְּךָ מֶלֶךְ
רַחוּם וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים
: מְסַבְּבֵי חַסְדֵּי וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים
+ רַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים
רַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים
לְמִלְּךָ רַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים
וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים
וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים
: וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים
וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים
וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים וְרַחֲמָנִים

ανήνεγκεν εν τω σώματι αυτού επί το ξύλον ίνα
bore] in his body upon the timber, that
ταις αμαρτίαις απογενόμενοι τη δικαιοσύνη ζήσωμεν
to sins becoming dead], to the righteousness we should live];

ου τω μώλωπι αυτού ιάθητε 25+ ήτε γαρ ως
of which [by] his stripe you were healed. For you were as
πρόβατα πλανώμενα αλλ' επεστράφητε νυν επί τον
sheep wandering; but are returned now unto the
ποιμένα και επίσκοπον των ψυχών υμών
shepherd and overseer of your souls.

3 א

1+ ομοίως αι γυναίκες υποτασσόμεναι τοις ιδίοις
In like manner the wives, being submitted [to] [their] own
ανδράσιν ίνα και ει τινες απειθούσι τω λόγω διά
husbands; that even if any resist persuasion to the word, by
της των γυναικών αναστροφής άνευ λόγου
the of the wives behavior without a word

κερδηθήσονται 2+ εποπτεύσαντες την εν φόβω αγνήν
they shall be gained], having scrutinized in fear pure

αναστροφήν υμών 3+ ων έστω ουχ ο έξωθεν
behavior your]. Whom let there not be the outward

εμπλοκής τριχών και περιθέσεως χρυσίων η
braiding of hair, and adornment of gold or

ενδύσεως ιματίων κόσμος 4+ αλλ' ο κρυπτός της
clothing of garments of ornamentation! But [let it be] the hidden of the

אשר בחבורתו נרפא לכם כי
הייתם פצאן אברות ועתה שבתם
אל־הרעה פקיד נפשתיכם:

בראותם כי תצנענה לכת ביראה:
ופארכן אל־יהי מבחויך במחלפות
שער ועדי זהב ולבישת מחלצות:

וכן אתנה הנשים הכנענה לפני בעליכן
למען אשר יקנו באין אמר ודברים על־ידי
מעשי הנשים מי שאינם שמעים לדבר:

כי אם־האדם הצפון פנימה ברוח ענוה
והשקט אשר לא יכלה הוא יקר בעיני
אלהים:

אשר בחרתי לך וזה שמעתי
לשמך באשמך ואלו נש
בעמלתי יחי אלה שמעתי:
והלב שמעתי אלה ושמעתי:
אלו לאלו ואלו שמעתי ושמעתי:

כי טוב וזה שמעתי אלה ושמעתי
אלה וזה שמעתי אלה ושמעתי
אלה וזה שמעתי אלה ושמעתי
אלה וזה שמעתי אלה ושמעתי:
אלה וזה שמעתי אלה ושמעתי:

אלו שמעתי אלה ושמעתי
אלה וזה שמעתי אלה ושמעתי
אלה וזה שמעתי אלה ושמעתי:
אלה וזה שמעתי אלה ושמעתי:

אלה וזה שמעתי אלה ושמעתי
אלה וזה שמעתי אלה ושמעתי:
אלה וזה שמעתי אלה ושמעתי:
אלה וזה שמעתי אלה ושמעתי:

καρδίας ἀνθρώπος ἐν τῷ ἀφάρτῳ του πραέος
heart mankind], in the incorruptible [ornament] of the gentle
καὶ ἡσυχίου πνεύματος ὁ ἐστὶν ἐνώπιον του θεοῦ
and unassuming spirit, which is in the presence of of God

πολυτελής 5+ οὕτω γὰρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι
lavish]. For thus at some time or other also the holy
γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τον θεόν ἐκόσμουν
women, the ones hoping upon God, adorned

εαυτὰς ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίῃς ἀνδράσιν 6+ ὡς
themselves, being submitted to [their] own husbands; as
Σάρρα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ κύριον αὐτόν καλοῦσα
Sarah obeyed [to] Abraham, lord him calling];
ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιούσαι καὶ μὴ
of whom you became children, doing good and not

φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν 7+ οἱ ἄνδρες ὁμοίως
fearing with any terror. The husbands, in like manner,
συνοικούντες κατὰ γνώσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει
living with [them] according to knowledge, as being a weaker utensil
τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ
in the feminine [way], bestowing honor as also
συγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς εἰς το μὴ ἐγκόπτεσθαι
joint-heirs of favor of life, so as to not hinder

τας προσευχὰς ὑμῶν 8+ το δε τέλος πάντες ὁμόφρονες
your prayers. But the conclusion -- all [be] agreeing,

συμπαθεῖς φιλάδελφοι εὐσπλαγχνοὶ φιλόφρονες 9+
sympathizing, having brotherly affection, compassionate, obliging,

כִּי גַם־לָהֶן יִשְׁחַלֵּק בְּנִחְלַת מִתְּנַת
הַחַיִּים בְּהִתְפָּלְאוֹ מִתְּפִלוֹתֵיכֶם:
+ וְסוּף דְּבַר הָיוּ כּוֹלְכֶם לֵב אֶחָד בְּעָלֵי
הַמֶּלֶךְ אֲהַבֵּי הָאֲחִים רַחֲמָנִים וְשַׁפְּלֵי רוּחַ:
+ אַל־תִּשְׁלַמוּ רַעַה תַּחַת רַעַה וְלֹא
חֲרָפָה תַּחַת חֲרָפָה כִּי אִם־תִּבְרְכוּ מִפְּנֵי
שְׂדֵדֵי־עַם אַתֶּם שְׂלֹזַאת נִקְרְאתֶם שְׂתִירְשׁוּ
אֶת־הַבְּרָכָה:
+ כִּי בֵּן הַתְּקַשְׁטִי לְפָנִים גַּם־הַנְּשִׂים
הַקְּדוֹשׁוֹת הַמִּיַּחְלוֹת לְאֱלֹהִים בְּהַכְּנֻעַן לְפָנֵי
בְּעָלֵיהֶן:
+ כְּשָׂרָה אֲשֶׁר שָׁמְעָה בְּקוֹל אַבְרָהָם
וַתִּקְרָא־לוֹ אָדוֹן אֲשֶׁר אַתָּן הָיִיתָן לָהּ לְבָנוֹת
בְּעִשְׂוֹתֶיכֶן הַטּוֹב וְלֹא תִירָאנָה מִפְּחָד:
+ וְכֵן אַתֶּם הָאֲנָשִׁים שְׁבוּ עִמָּהֶן בְּתַבּוּנָה
כִּי־כָלִי רַפָּה הָאִשָּׁה וַתִּנְוֵי־לָהּ כְּבוֹד

+ מְחַנֵּךְ לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה
לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה כְּמִלְכָּה
+ אֲבִיבָה וְשִׂי אֲבִיבָה כְּמִלְכָּה
לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה לְפָנֵי אֱלֹהִים
+ לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה לְפָנֵי אֱלֹהִים
לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה לְפָנֵי אֱלֹהִים
+ לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה לְפָנֵי אֱלֹהִים

+ מְחַנֵּךְ לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה
לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה לְפָנֵי אֱלֹהִים
+ אֲבִיבָה וְשִׂי אֲבִיבָה כְּמִלְכָּה
לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה לְפָנֵי אֱלֹהִים
+ לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה לְפָנֵי אֱלֹהִים
לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה לְפָנֵי אֱלֹהִים
+ לְפָנֵי אֱלֹהִים כְּמִלְכָּה לְפָנֵי אֱלֹהִים

μη αποδιδόντες κακόν αντί κακού η λαιδορίαν αντί
 not rendering evil for evil, or reviling for
 λαιδορίας τουναντίον δε ευλογούντες ειδότες ότι εις
 reviling; but on the other hand, blessing, knowing that in

τούτο εκλήθητε ίνα ευλογία κληρονομήσητε 10+
 this you were called, that a blessing you should inherit].

ο γαρ θέλων ζωήν αγαπάν και ιδείν ημέρας αγαθάς
 For the one wanting life to love], and to behold days good],
 παυσάτω την γλώσσαν αυτού από κακού και
 let [him] cease his tongue from evil, and

χείλη αυτού του μη λαλήσαι δόλον 11+ εκκλινάτω από
 his lips to not speak deceit! Let [him] turn aside from
 κακού και ποιησάτω αγαθόν ζητησάτω ειρήνην και
 evil, and let [him] do good! Let [him] seek peace, and

διωξάτω αυτήν 12+ ότι οι οφθαλμοί κυρίου επί
 pursue it! For the eyes of [the] Lord [are] upon
 δικαίους και ώτα αυτού εις δέησιν αυτών
 [the] righteous, and his ears towards their supplication.

πρόσωπον δε κυρίου επί ποιούντας κακά 13+ και
 But [the] face of [the] Lord [is] against the ones doing evil. And
 τις ο κακώσων υμάς εάν του αγαθού μιμηταί
 who [is] the one afflicting you, if of the good mimics

γένησθε 14+ αλλ' ει και πάσχοιτε διά
 you should become]? But if also you may suffer because of
 δικαιοσύνην μακάριοι τον δε φόβον αυτών μη
 righteousness, blessed [are you]; but the fear of them you should not

φοβηθήτε μηδέ παραχθήτε 15+ κύριον δε τον θεόν
 fear, nor should you be disturbed. [[the] Lord But God

וּפְנֵי יְהוָה בְּעָשִׂי רָע: + כִּי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אָהֵב +
 וּמִי יִרָע לְכֶם אִם־תִּקְנְאוּ לַעֲשׂוֹת הַטּוֹב: + יָמִים לְרְאוֹת טוֹב יֵצֵר לְשׂוֹנוֹ מִרָע
 וְשִׁפְתָיו מִדְּבַר מִרְמָה יִסּוּר מִרָע וַיַּעֲשֶׂה־טוֹב יִבְקַשׁ שְׁלוֹם וַיְרַדְּפֵהוּ:
 רַק־מוֹרָאָם לֹא־תִירָאוּ וְלֹא תַעֲרִיצוּ: + כִּי־עֵינֵי יְהוָה אֶל־צְדִיקִים וְאַזְנוֹ
 אֶת־יְהוָה אֶל־הַיִּם אֵתוּ תִקְדִּישׁוּ אֶל־שׂוֹעֲתָם: +

וּפְנֵי יְהוָה בְּעָשִׂי רָע: + כִּי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אָהֵב +
 וּמִי יִרָע לְכֶם אִם־תִּקְנְאוּ לַעֲשׂוֹת הַטּוֹב: + יָמִים לְרְאוֹת טוֹב יֵצֵר לְשׂוֹנוֹ מִרָע
 וְשִׁפְתָיו מִדְּבַר מִרְמָה יִסּוּר מִרָע וַיַּעֲשֶׂה־טוֹב יִבְקַשׁ שְׁלוֹם וַיְרַדְּפֵהוּ:
 רַק־מוֹרָאָם לֹא־תִירָאוּ וְלֹא תַעֲרִיצוּ: + כִּי־עֵינֵי יְהוָה אֶל־צְדִיקִים וְאַזְנוֹ
 אֶת־יְהוָה אֶל־הַיִּם אֵתוּ תִקְדִּישׁוּ אֶל־שׂוֹעֲתָם: +

αγιάσατε εν ταις καρδίαις υμών έτοιμοι δε αεί προς
 sanctify] in your hearts, and [be] ready continually for
 απολογία παντί τω αιτούντι υμάς λόγον περί
 a defense to all, to the one asking you a word concerning

της εν υμίν ελπίδος μετά πραΰτητος και φόβου 16+
 the in you hope], with gentleness and fear;

συνείδησιν έχοντες αγαθήν ίνα εν ω καταλαλώσιν
 conscience having a good], that in what they should speak ill

υμών ως κακοποιών καταισχυνθώσιν οι
 of you as ones doing evil, should be put to shame the ones

επηρεάζοντες υμών την αγαθήν εν χριστώ
 threatening your good in Christ

αναστροφήν 17+ κρείττον γαρ αγαθοποιούντας ει θέλοι
 behavior]. For [it is] better [[for] doing good if wants [you]

το θέλημα του θεού πάσχειν η κακοποιούντας 18+
 the will of God to suffer], than doing evil.

ότι και χριστός άπαξ περί αμαρτιών έπαθε δίκαιος
 For Christ also once for sins suffered], [the] just

υπέρ αδίκων ίνα ημάς προσαγάγη τω θεώ
 for [the] unjust, that he should lead us forward [to] God,

θανατωθείς μεν σαρκί ζωοποιηθείς δε τω πνεύματι 19+
 having put to death indeed [the] flesh, but being restored to life to the spirit;

εν ω και τοις εν φυλακή πνεύμασι πορευθείς
 in which also to the in prison spirits having gone

εκήρυξεν 20+ απειθήσασί ποτε ότε άπαξ
 he proclaimed], to the ones who disobeyed at some time or other, when once

אתנו אל־האלהים הומת בבשר ויחי ברוח: בלבבכם והיו נכנים תמיד להשיב דבר
 בענוה וביראה לכל־מבקש מאתכם
 חשבון התוחלת אשר בקרבכם:
 + ובכן הלך ויקרא לרוחות אשר
 במשמר:
 + אשר לפנים לא האמינו כאשר
 חכה אלהים בארץ אפוי בימי נח
 בהעשות התבה אשר נמלטו אליה
 מעטים והם שמנה נפשות מן־המים:
 + כי טוב לכם אשר תעונו ברצון אלהים
 בעשותכם הטוב משתעונו בעשותכם רע:
 + כי גם־המשיח מת פעם אחת
 על־חטאתינו הצדיק בעד הרשעים לקרב

מעטם אדם אחד חללם לחם ביום
 לחל והוא לחם חלוא על שבו
 והמחנה אדם בחבתה אדם אדם:
 + כי אדם אחד אדם אדם אדם
 והוא והחלל חלוא אדם אחד
 אדם אדם אדם אדם אדם אדם
 והוא לחם לחם אדם אדם:
 + כי אדם אחד לחם אדם אחד
 אדם אדם אדם אדם אדם אדם

אדם אחד אדם אדם אדם אדם אדם
 אדם אדם אדם אדם אדם אדם:
 + חלל אדם אדם אדם אדם אדם
 אדם אדם אדם אדם אדם אדם
 אדם אדם אדם אדם אדם אדם:
 + אדם אחד אדם אדם אדם אדם אדם
 אדם אדם אדם אדם אדם אדם
 + אדם אחד אדם אדם אדם אדם אדם

εδέχετο η του θεού μακροθυμία εν ημέραις Νώε
 was accepted the of God long-suffering] in [the] days of Noah,
 κατασκευαζομένης κιβωτού εις ην ολίγα τουτ' ἐστιν
 carefully preparing [the] ark, in which few, that is to say,
 οκτώ ψυχαί διεσώθησαν δι' ύδατος 21+ ο και
 eight souls were preserved through water. Which also
 ημάς αντίτυπον νυν σώζει βάπτισμα ου σαρκός
 us antitype now delivers] -- immersion, not [the] flesh
 απόθεσις ρύπου αλλά συνειδήσεως αγαθής
 getting rid of filth, but conscience of a good
 επερώτημα εις θεόν δι' αναστάσεως Ιησού
 [the] response] towards God, through [the] resurrection of Jesus
 χριστού 22+ ος εστιν εν δεξιά του θεού πορευθείς εις
 Christ, who is at [the] right of God, being gone into
 ουρανόν υποταγέντων αυτώ αγγέλων και εξουσιών
 heaven, being submitted to him [with] angels and authorities
 και δυνάμεων
 and powers].

47

1+ χριστού ούν παθόντος υπέρ ημών σαρκί και υμείς
 Christ then having suffered for us in flesh, you also
 την αυτήν έννοιαν οπλίσασθε ότι ο παθών εν
 [with] the same reflection be armed! For the one suffering in
 σαρκί πέπαυται αμαρτίας 2+ εις το μηκέτι ανθρώπων
 flesh, has ceased of sin; to no longer of men's

וְהוּא דְמוֹת הַטְּבִילָה אֲשֶׁר כְּעַת הַיּוֹשִׁיעַ +
 גַּם-אֶתְכֶם לֹא לְהִסִּיר חֲלָאֵת הַבְּשָׂר
 כִּי אִם-לְשֹׂאֵל-לָנוּ מֵאֵת אֱלֹהִים רוּחַ
 שְׁלָמָה עַל-יְדֵי הַקָּמַת יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + אֲשֶׁר עָבַר הַשְּׂמִימָה וַיֵּשֶׁב לִימִין
 אֱלֹהִים וַיִּכְנְעוּ מִפְּנֵי הַמַּלְאָכִים וְהַרְשׁוּיֹת
 וְהַגְּבוּרֹת:

+ וְעַתָּה כַּאֲשֶׁר עֹנֶנָּה הַמְּשִׁיחַ בְּעַדְנוּ +
 בַּבְּשָׂר כֵּן הָיוּ גַם-אֵתֶם מְזוּיָנִים בְּדַעַת
 תְּהִיָּא כִּי תִמְעֹנֶנָּה בַּבְּשָׂר חֲדָל לְחַטּוֹא:
 + לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תַחֲיוּ עוֹד לְתַאֲוֹת
 בְּנֵי אָדָם כִּי אִם-לְרִצּוֹן אֱלֹהִים
 כָּל-יְמֵי חַיֵּיכֶם עוֹד בַּבְּשָׂר:

וְהוּא דְמוֹת הַטְּבִילָה אֲשֶׁר כְּעַת הַיּוֹשִׁיעַ +
 גַּם-אֶתְכֶם לֹא לְהִסִּיר חֲלָאֵת הַבְּשָׂר
 כִּי אִם-לְשֹׂאֵל-לָנוּ מֵאֵת אֱלֹהִים רוּחַ
 שְׁלָמָה עַל-יְדֵי הַקָּמַת יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
 + אֲשֶׁר עָבַר הַשְּׂמִימָה וַיֵּשֶׁב לִימִין
 אֱלֹהִים וַיִּכְנְעוּ מִפְּנֵי הַמַּלְאָכִים וְהַרְשׁוּיֹת
 וְהַגְּבוּרֹת:

+ וְעַתָּה כַּאֲשֶׁר עֹנֶנָּה הַמְּשִׁיחַ בְּעַדְנוּ +
 בַּבְּשָׂר כֵּן הָיוּ גַם-אֵתֶם מְזוּיָנִים בְּדַעַת
 תְּהִיָּא כִּי תִמְעֹנֶנָּה בַּבְּשָׂר חֲדָל לְחַטּוֹא:
 + לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תַחֲיוּ עוֹד לְתַאֲוֹת
 בְּנֵי אָדָם כִּי אִם-לְרִצּוֹן אֱלֹהִים
 כָּל-יְמֵי חַיֵּיכֶם עוֹד בַּבְּשָׂר:

ἐπιθυμίαις ἀλλά θελήματι θεοῦ τον ἐπίλοιπον εν

desires but God's will the remaining in

σαρκί βιώσαι χρόνον 3+ αρκετός γαρ ἡμῖν ο

[the] flesh spend time]. For sufficient to us [was] the

παρεληλυθώς χρόνος του βίου το θέλημα των

having passed time of the existence the will of the

εθνῶν κατεργάσασθαι πεπορευμένους εν ασελγείαις

nations to have worked], going in lewdnesses,

ἐπιθυμίαις οἰνοφλυγίαις κώμοις πότοις και

desires, drunkennesses with wine, debaucheries, [drinking] banquets, and

αθεμίτοις εἰδωλολατρείας 4+ εν ω ξενίζονται μη

unlawful idolatries; in which they think it strange not

συντρεχόντων υμῶν εις την αυτήν της ασωτίας

running together your] in the same of carnality

ανάχυσιν βλασφημούντες 5+ οι αποδώσουσι λόγον

pouring out], being blasphemous; ones who shall render an account

τω ετοίμως έχοντι κρίναι ζώντας και νεκρούς 6+

to the one readily sufficing to judge [the] living and dead.

εις τούτο γαρ και νεκροίς ευηγγελίσθη ίνα

in this For] also to [the] dead was announced good news, that

κριθώσι μεν κατά ανθρώπους σαρκί ζώσι δε

they should be judged indeed according to men in [the] flesh, but should live

κατά θεόν πνεύματι 7+ πάντων δε το τέλος ήγγικε

according to God in spirit. But of all [things] the end approaches.

σωφρονήσατε ούν και νήψατε εις τας προσευχάς 8+

Be of sound mind then and be sober in the prayers!

+ כִּי רַב לָנוּ עֲשׂוֹת כְּחֶפְץ הַגּוֹיִם
בְּיָמִים הָרִאשׁוֹנִים יָמֵי לְכַתְּנוּ בְּדַרְכֵי
זָמָה וּבְתַאֲוֹת כְּסָבְאֵי יַיִן וְזִלְלֵי בִשְׂר
וְדַרְכֵי שִׁכָּר וְתוֹעֵבוֹת עֲבֹדַת הָאֱלֹהִים:
+ וְעַל־זֹאת תִּמְדָּהֵם הַמָּה וּמְנַדְּפִים כִּי
לֹא־תְרוּצוּ עִמָּהֶם לְהִיּוֹת שְׂטוּפִים בְּזָמָה
כְּמוֹתָם:
+ אֲשֶׁר יִתְּנוּ חֲשָׁבוֹן לְפָנַי הָעֵתִיד לְשִׁפְט
הַחַיִּים וְהַמֵּתִים:

+ כִּי עַל־כֵּן הִתְבַּשְּׂרוּ גַם־הַמֵּתִים
לְמַעַן יִדְוְנוּ בַּבֶּשֶׂר כְּבְנֵי־אָדָם
וַיַּחֲיוּ בְּרוּחַ כְּדָרְךְ אֱלֹהִים:
+ הֵן קִץ הַכֹּל קָרִב לָכֵן הָיוּ צְנוּעִים
וְעָרִים לְהִתְפַּלֵּל:
+ וּקְדָם כָּל־דָּבָר אֲהָבּוּ אִישׁ אֶת־אֶחָיו
אֲהָבָה עֲזָה כִּי עַל־רַב פְּשָׁעִים תִּכְסֶּה
הָאֲהָבָה:

בְּחַסֵּד אֲחֵהֶם וְאַהֲבָהּ, כַּפְּדֵי אֵלֶּי לִי טָנִה
וְאֵלֶּי:
+ שֹׁמֵר לֵב אֲחֵהֶם מֵאֵי חַטָּאת וְלִשְׁמֵרָה מִ
טִי טָנִה וְשֹׁמֵר כַּאֲשֶׁר אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:
וְכַתֵּב שֵׁמֵהֶם סְבוּרֵי אֲחֵהֶם לִשְׁמֵרָה וְשֵׁמֵהֶם:
+ מֵאֵל אֵל מֵעַד לְהַגִּיד וְכַתֵּב וְכַתֵּב
חַלְבֵהּ כְּזֵלֶר כְּעֵבֶר וְשֵׁמֵהֶם חַלְבֵהּ
בְּטֵם, אֲשֶׁר אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

+ וְאֵלֶּי וְשֹׁמֵר כַּאֲשֶׁר לְאֵלֶּי:
מֵאֵל וְחַלְבֵהּ לְבָר כְּעֵבֶר אֲשֶׁר:
+ וְכַתֵּב מֵעַד לְהַגִּיד וְכַתֵּב וְכַתֵּב
לְאֵלֵהֶם וְשֵׁמֵהֶם אֵלֶּי בְּשֵׁמֵהֶם:
בְּחַסֵּד וְשֵׁמֵהֶם כַּאֲשֶׁר בְּאֵם:
+ וְכַתֵּב לִמֵּי שֵׁמֵהֶם וְכַתֵּב וְכַתֵּב
אֲשֶׁר חַסֵּד אֲשֶׁר חַסֵּד לִי אֲשֶׁר:
+ מֵאֵם כָּל כְּבוֹד שֵׁמֵהֶם וְשֵׁמֵהֶם

προ πάντων την εις εαυτούς αγάπην εκτενή

before all [things] δε But the among yourselves love intense

έχοντες ότι η αγάπη καλύψει πλήθος αμαρτιών 9+

having]; for the love covers a multitude of sins;

φιλόξενοι εις αλλήλους άνευ γογγυσμών 10+ έκαστος

[being] hospitable to one another without grumblings; each

καθώς έλαβε χάρισμα εις εαυτούς αυτό διακονούντες

as he received favor, to each other serving,

ως καλοί οικονόμοι ποικίλης χάριτος θεού 11+ ει τις

as good managers of [the] variegated favor of God. If any

λαλεί ως λόγια θεού ει τις διακονεί ως εξ

speaks, [let it be] as oracles of God; if any serves, [let it be] as from out of

ισχύος ης χορηγεί ο θεός ίνα εν πάσι

strength which God supplies; that in all [things]

δοξάζεται ο θεός διά Ιησού χριστού ω εστίν η

God should be glorified through Jesus Christ, to whom is the

δόξα και το κράτος εις τους αιώνας των αιώνων

glory and the might into the eons of the eons.

αμήν 12+ αγαπητοί μη ξενίζεσθε τη εν υμίν

Amen. Beloved, do not take it as strange the among you

πυρώσει προς πειρασμόν υμίν γινομένη ως ξένου

burning fire to test you taking place], as a strange [thing]

υμίν συμβαίνοντος 13+ αλλά καθό κοιωνείτε

happening to you; but according to that which you participate with

τοις του χριστού παθήμασι χαίρετε ίνα και εν τη

the of the Christ sufferings] rejoice! that also in the

+ הָיוּ מְאָרְחִים אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ בְּבִלְיַ

תְּלוֹנוֹת:

+ אִישׁ אִישׁ כְּמַתָּן הַחֶסֶד אֲשֶׁר

קָבַל תַּעֲזְרוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ כְּסֹכְנִים

מְמוּנִים עַל־חֶסְדֵי אֱלֹהִים הַרְבִּיבִים:

+ הַמְדַבֵּר יַדְבֵּר אִמְרֵי־אֵל וְהַעֲזֹר יַעֲזֹר

מִתּוֹךְ הַחִיָּל אֲשֶׁר חֲנֲנוּ אֱלֹהִים לְמַעַן יִכְבֹּד

אֱלֹהִים בְּכָל עַל־יְדֵי יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר

לוֹ הַכְּבוֹד וְהָעֹז לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים אָמֵן:

+ תְּכִיבִי בְּבִאֲכֶם בְּתוֹךְ כּוֹר

עָנִי לְמַעַן נִסְתַּכֶּם אֶל־נָא תִתְמַהוּ

כְּאֵלֹי קָרָה אֶתְכֶם מִקְרָה זָר:

+ כִּי אִם־שְׂמַחוּ עַל־אֲשֶׁר חִלַּק לְכֶם בְּעַנְוֵינוּ

הַמְּשִׁיחַ לְמַעַן גַּם־תִּשְׂמַחוּ וְתַעֲלְצוּ בַּהֲנָלוֹת

כְּבוֹדוֹ:

לֵאמֹר וְיִשְׂרָאֵל נְסִיחָה לְכֹהֵן שֹׁבֵב

יֵשׁוּעַ חֲסִידָה שֶׁהָיָה אֵלֶיךָ וְיִשְׂרָאֵל:

+ וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל:

+ וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

+ וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

αποκαλύψει της δόξης αυτού χαρήτε αγαλλιώμενοι
 revelation of his glory you should rejoice exulting.

14+ ει ονειδίζεσθε εν ονόματι χριστού μακάριοι ότι
 If you are berated in [the] name of Christ, blessed [are you], for
 το της δόξης και το του θεού πνεύμα εφ' υμάς
 the glory and the spirit of God unto you
 αναπαύεται κατά μεν αυτούς βλασφημείται κατά δε
 gives rest]. Indeed according to them he is blasphemed, but according to

υμάς δοξάζεται 15+ μη γαρ τις υμών πασχέτω ως
 you he is glorified. For let not any of you suffer as

φονεύς η κλέπτῃς η κακοποιός η ως
 a murderer, or thief, or one doing evil, or as

αλλοτριоеπίσκοπος 16+ ει δε ως χριστιανός μη
 a busybody! But if as a Christian, let him not

αισχυνέσθω δοξαζέτω δε τον θεόν εν τω μέρει τούτῳ
 be ashamed, but let him glorify God in this part!

17+ ότι ο καιρος του άρξασθαι το κρίμα από του
 For [it is] the time to begin the judgment from the
 οίκου του θεού ει δε πρώτον αφ' ημών τι το τέλος
 house of God; and if first from us, what [is] the end

των απειθούντων τῳ του θεού ευαγγελίῳ 18+ και ει
 of the ones disobeying the good news of God? And if

ο δίκαιος μόλις σώζεται ο ασεβής και αμαρτωλός
 the righteous one hardly is delivered, the impious and sinner,

που φανείται 19+ ώστε και οι πάσχοντες κατά το
 where shall they appear? So then, even the ones suffering according to the

אם יחַרְפוּ אֶתְכֶם לְמַעַן שֵׁם +
 הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר־יְכֶם כִּי נָחָה עֲלֵיכֶם
 רוּחַ הַכְּבוֹד וְהַגְּבוּרָה רוּחַ אֱלֹהִים
 אֲצַלְכֶם מִנֶּאֱפֶה הוּא וְאֲצַלְכֶם נְכָבֵד:
 + כִּי אֲלִיעֻנָּה אִישׁ מִכֶּם כְּרָצַח אוֹ כְּגֵבֶה
 אוֹ-כִפְעֵל אֲנִי אוֹ-כְנֶנְס בְּתַחוּם שְׂאִינוּ שְׁלוֹ:
 + וְכִי־יעֻנָּה כְּאַחַד הַמְּשִׁיחִים אֲל־יְבוֹשׁ
 כִּי אִם־יִוְדָה לְאֱלֹהִים עַל־הַדָּבָר הַזֶּה:

+ כִּי עַת הִחַל הַמִּשְׁפָּט מִבֵּית אֱלֹהִים
 וְאִם־מִמֶּנּוּ רֵאשֶׁנָּה מִה־תְּהִיָּה אַחֲרֵית
 הַמַּמְרִים אֶת־בְּשׁוּרַת אֱלֹהִים:
 + הֵן צַדִּיק כְּמַעַט לֹא יִוָּשַׁע אַף כִּי־רָשָׁע
 וְחוֹטֵא:
 + לְכֵן גַּם־הַמְּעוֹנִים כְּרָצוֹן אֱלֹהִים
 יִפְקִידוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיהֶם בְּיַד אֱלֹהִים
 הַבְּרָא הַנְּאֻמִּן וְיוֹסִיפוּ לַעֲשׂוֹת הַטּוֹב:

+ אֲלֵם נַעֲבֵד לְאִלֹּהִים כֹּס כְּמִנֵּה עֲבָדָה:
 + כְּחָלָל וְנֹכְחֵם סֵם וְנִעֲזוּ אִלֵּיהֶם כְּחָלָל
 וְאִלֵּים אֲרֵי וְיָם כְּחַלְּפִימֵם לְמִסְכָּאֵם וְאִלֵּים אֲ:
 + אֲרֵי וְיִסְפָּם לְחַסְפָּם טִיבָה וְעִבְדָה סְטִילָה
 אֲרֵיכֵם לְמַעַן חַסְדָּם:
 + כְּחָלָל טִיבָה אֲרֵי וְיִסְפָּם אֲרֵי מִי חֲלָלָה

+ אֲלֵם נַעֲבֵד לְאִלֹּהִים כֹּס כְּמִנֵּה עֲבָדָה:
 + כְּחָלָל וְנֹכְחֵם סֵם וְנִעֲזוּ אִלֵּיהֶם כְּחָלָל
 וְאִלֵּים אֲרֵי וְיָם כְּחַלְּפִימֵם לְמִסְכָּאֵם וְאִלֵּים אֲ:
 + אֲרֵי וְיִסְפָּם לְחַסְפָּם טִיבָה וְעִבְדָה סְטִילָה
 אֲרֵיכֵם לְמַעַן חַסְדָּם:
 + כְּחָלָל טִיבָה אֲרֵי וְיִסְפָּם אֲרֵי מִי חֲלָלָה

θέλημα του θεού ως πιστώ κτίστη παρατιθέσθωσαν
will of God, as to a trustworthy creator, let them place
τας ψυχάς αυτών εν αγαθοποιία
their souls in doing good.

5 η

1+ πρεσβυτέρους τους εν υμίν παρακαλώ ο
Elders, the ones among you, I exhort, [I] the
συμπρεσβύτερος και μάρτυς των του χριστού
fellow-elder and witness of the of the Christ
παθημάτων ο και της μελλούσης αποκαλύπτεσθαι
sufferings], the one also of the about to be revealed
δόξης κοινωνός 2+ ποιμάνετε το εν υμίν ποίμνιον
glory partner] -- tend the among you flock
του θεού επισκοπούντες μη αναγκαστός αλλ'
of God!]! overseeing, not [by] compelling, but
εκουσίως μηδέ αισχροκερδώς αλλά προθύμως 3+
voluntarily; nor sordidly, but eagerly;
μηδέ ως κατακυριεύοντες των κλήρων αλλά τύποι
nor as one dominating the lots, but models
γινόμενοι του ποιμνίου 4+ και φανερωθέντος του
becoming] for the flock. And [at the] manifesting of the
αρχιποίμενος κομειίσθε τον αμαράντινον της δόξης
chief shepherd, you shall carry the unfading of glory
στέφανον 5+ ομοίως νεώτεροι υποτάγητε
crown]. In like manner let [the] younger ones submit

+
את־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם אֲזַהֵר +
אֲנִי הַזְּקֵן עִמֵיכֶם וְעַד עֲנוּיִי הַמְּשִׁיחַ
וְגַם־חֵבֶר לְכָבוֹד הָעֵתִיד לְהַגְלוֹת׃
+ רְעוּ אֶת־עֵדֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר תַּחַת
יְדְכֶם וְהַשְׁגִּיחוּ עֲלֵיהֶם לֹא בְּאִנּוֹס כִּי
אִם־בְּנִדְבָה כְּרִצּוֹן אֱלֹהִים וְלֹא עַקֵּב
בְּצַע רָע כִּי אִם־בְּנֶפֶשׁ חַפְצָה׃

+ אַף־לֹא כְּרוֹדְנִים בְּנַחֲלַת יְהוָה +
כִּי אִם־לְהִיּוֹת מוֹפֵת לְצֹאן׃
+ וּבְהוֹפְעֵת שַׁר הָרָעִים תִּשְׂאוּ
עֲטָרַת הַכְּבוֹד אֲשֶׁר לֹא תִבָּל׃
+ וְכֵן גַּם־אַתֶּם הַנֶּעְרִים הַכְּנָעוּ
לְפָנַי הַזְּקֵנִים וְחַגְרוּ כוֹלְכֶם שְׂפָלוֹת
רוּחַ בְּהַכְּנָע אִישׁ לְרֵעֵהוּ כִּי אֱלֹהִים
לְלִצִּים יְלִיץ וְלַעֲנָוִים יִתֵּן־חֵן׃

וְהָאֱלֹהִים יִשְׂכַּל לֹם תַּעֲבֹדוּם בְּחַבְדָּא
עֲבֹדוּם כִּי אֲנִי יְלִיצָאִים בְּחַבְדָּא׃

וְהָאֱלֹהִים יִשְׂכַּל לֹם תַּעֲבֹדוּם כִּי אֲנִי
עֲבֹדוּם כִּי אֲנִי יְלִיצָאִים בְּחַבְדָּא׃

+ בְּחַבְדָּא כִּי אֲנִי יְלִיצָאִים בְּחַבְדָּא
כִּי אֲנִי יְלִיצָאִים בְּחַבְדָּא׃

+ לְפָנַי הַזְּקֵנִים וְחַגְרוּ כוֹלְכֶם שְׂפָלוֹת
רוּחַ בְּהַכְּנָע אִישׁ לְרֵעֵהוּ כִּי אֱלֹהִים
לְלִצִּים יְלִיץ וְלַעֲנָוִים יִתֵּן־חֵן׃

+ וְהָאֱלֹהִים יִשְׂכַּל לֹם תַּעֲבֹדוּם בְּחַבְדָּא

+ לְפָנַי הַזְּקֵנִים וְחַגְרוּ כוֹלְכֶם שְׂפָלוֹת
רוּחַ בְּהַכְּנָע אִישׁ לְרֵעֵהוּ כִּי אֱלֹהִים
לְלִצִּים יְלִיץ וְלַעֲנָוִים יִתֵּן־חֵן׃

πρεσβυτέρους πάντες δε ἀλλήλοις υποτασσόμενοι

to [the] older ones! And all one to another being submitted

την ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε ὅτι ο θεός

humility adorn! For God

υπερηφάνοις ἀντιτάσσεται ταπεινοίς δε δίδωσι χάριν

[[the] proud resists], to [the] humble but gives favor].

6+ ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ την κραταιάν χεῖρα του θεού
Be humbled then under the fortified hand of God!

ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ 7+ πᾶσαν

that he should exalt you in time; all

την μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτόν ὅτι αὐτῷ

your anxiety [while] casting] upon him, for with him

μέλει περί ὑμῶν 8+ νήψατε γρηγορήσατε

there is a care concerning you. Be sober! Be vigilant!

ο ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος

Your opponent [the] devil as lion a roaring

περιπατεῖ ζιτών τίνα καταπίη 9+ ὧ ἀντίστητε

walks] seeking whom he should swallow down. To whom oppose

στερεοί τη πίστει εἰδότες τα αὐτὰ των παθημάτων

solid in the belief! knowing the same sufferings

τη ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι 10+

to the one in [the] world by your brotherhood are being completed].

ο δε θεός πάσης χάριτος ο καλέσας ἡμᾶς εἰς

But the God of all favor, the one having called us into

την αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ὀλίγον

his eternal glory in Christ Jesus, a little

הַשְּׁפִילוּ נַפְשְׁכֶם תַּחַת יַד־אֱלֹהִים +
הַחֲזִקָה לְמַעַן יְרוּמוּ אֶתְכֶם בְּעֵתוֹ :
הַשְּׁלִיכוּ עָלָיו כָּל־יְהִבְכֶם כִּי הוּא יִדְאַג
לְכֶם :
הַתְּעוֹרְרוּ שְׁקִדּוֹ כִּי יְרִיבְכֶם הַשָּׁטָן +
מִתְהַלֵּךְ בְּאַרְיֵה שָׂאֵג וּמִבְּקֵשׁ אֵת אֲשֶׁר
יִבְלַע :

+ וְעַמְדָתֶם נִגְדוֹ חֲזִקִים בְּאִמּוּנָה וְדַעו
כִּי־עֲנוּיִם כְּאֵלֶּה בָּאוּ גַם־עַל־אַחֲיֶכֶם אֲשֶׁר
בְּעוֹלָם :
+ וְאַל־הִי כָל־הַחֲסָד אֲשֶׁר קָרָא
אֶתְכֶם לְכַבֹּדוֹ הַנִּצְּחִי בְּמִשְׁיַח
יִשׁוּעַ אַחֲרֵי עוֹנוֹתְכֶם מִעַט הוּא
יִשְׁלִים אֶתְכֶם וַיַּחֲזֵק וַיִּנְבֵּר וַיִּסְד :

וְלִחְיֵה נַחֵל :
+ פֶּה־וּמֶה מְחַל לִפְעֻלַּת גְּיוֹרֵי קִדְוֵה
בְּמִשְׁחָה־וּמֶה וְיִחַד גְּיוֹרֵה גַל־אֲשִׁבָּה
וְחִלְמָה מִנֶּה מְלֵךְ טַעַם חִיָּי פ :
+ אֲלֵמֶה אֵיב וְלִבְחָה־וּמֶה אֵם גְּיוֹרֵה לִעֲבֹד
וְלַחֲלֵק בְּנֵה נֶעַד מַעֲשֵׂה־וּמֶה וְנִחַת
לִפְנֵי נַחֵל מְשִׁבֵה מְלֵךְ אֲלֵי־נֶה וְחָיוֹ
וְנִדְשָׁל וְנִעֲבָדוּ וְנִדְשָׁר בְּמֶה לְחַל :

וְלִחְיֵה נַחֵל :
+ פֶּה־וּמֶה מְחַל לִפְעֻלַּת גְּיוֹרֵי קִדְוֵה
בְּמִשְׁחָה־וּמֶה וְיִחַד גְּיוֹרֵה גַל־אֲשִׁבָּה
וְחִלְמָה מִנֶּה מְלֵךְ טַעַם חִיָּי פ :
+ אֲלֵמֶה אֵיב וְלִבְחָה־וּמֶה אֵם גְּיוֹרֵה לִעֲבֹד
וְלַחֲלֵק בְּנֵה נֶעַד מַעֲשֵׂה־וּמֶה וְנִחַת
לִפְנֵי נַחֵל מְשִׁבֵה מְלֵךְ אֲלֵי־נֶה וְחָיוֹ
וְנִדְשָׁל וְנִעֲבָדוּ וְנִדְשָׁר בְּמֶה לְחַל :

παθόντας αυτός καταρτίσαι υμάς στηρίξαι σθενώσαι
 having suffered], may he ready you, support [you] , strengthen [you] ,

θεμελιώσαι 11+ αυτό η δόξα και το κράτος εις
 found [you] . To him [be] the glory and the might into

τους αιώνας των αιώνων αμήν 12+ διά Σιλουανού
 the eons of the eons. Amen. Through Silvanus,

υμίν του πιστού αδελφού ως λογίζομαι δι ολίγων
 to you the trustworthy brother], as I consider, a little

έγραψα παρακαλών και επιμαρτυρών ταύτην είναι
 I wrote, appealing and attesting this to be

αληθή χάριν του θεού εις ην εστήκατε 13+ ασπάζεται
 [the] true favor of God in which you stand. greets

υμάς η εν Βαβυλώνι συνεκλεκτή και Μάρκος
 you She in Babylon chosen with [you]], and Mark

ο υιός μου 14+ ασπάσασθε αλλήλους εν φιλήματι
 my son. Greet one another with a kiss

αγάπης ειρήνη υμίν πάσι τοις εν χριστώ Ιησού
 of love! Peace to you, to all the ones in Christ Jesus.

αμήν

Amen.

+ לו הכבוד והעז לעולמי עולמים אמן:
 + ביד סלונוס האח הנאמן כי כן
 אקשב כתבתי אליכם בדברים מעטים
 להזהיר אתכם ולהעיד כי חסד האלהים
 הנה אשר עמדתם בו אמת הוא:

+ קהלתיכם אשר בבבל הנבחרת
 אתכם ומרקוס בני שאלים לשלומכם:
 + שאלו איש את-רעהו לשלום בנשיקת
 אהבה שלום לכם כלכם אשר במשיח ישוע
 אמן:

+ ואל עמיתים אהבים אהבים
 אהבים אהבים:
 + ואל אחיהם אהבים אהבים
 אהבים אהבים אהבים אהבים
 אהבים אהבים אהבים אהבים
 אהבים אהבים אהבים אהבים
 אהבים אהבים אהבים אהבים

+ ואל אחיהם אהבים אהבים
 אהבים אהבים אהבים אהבים
 אהבים אהבים אהבים אהבים
 אהבים אהבים אהבים אהבים
 אהבים אהבים אהבים אהבים
 אהבים אהבים אהבים אהבים
 אהבים אהבים אהבים אהבים

1 8

1+ Σύμεων Πέτρος δούλος και απόστολος Ιησού
 Simon Peter, a bondman and an apostle of Jesus
 χριστού τοις ισότιμον ημίν λαχούσι πίστιν εν
 Christ, to the ones equally honored with us having obtained belief in
 δικαιοσύνη του θεού ημών και σωτήρος Ιησού
 righteousness of our God and deliverer Jesus
 χριστού 2+ χάρις υμίν και ειρήνη πληθυνθείη εν
 Christ. Favor to you and peace may] be multiplied in
 επιγνώσει του θεού και Ιησού του κυρίου ημών 3+
 full knowledge of God and of Jesus our Lord,
 ως πάντα ημίν της θείας δυνάμεως αυτού τα
 as all [things] to us divine power of his], the [things]
 προς ζωήν και ευσέβειαν δεδωρημένης διά της
 for life and piety, being presented through the
 επιγνώσεως του καλέσαντος ημάς διά δόξης και
 full knowledge of the one having called us by glory and
 αρετής 4+ δι' ων τα τίμια ημίν και μέγιστα
 virtue, by which the [things] esteemed for us and greatest
 επαγγέλματα δεδώρηται ίνα διά τούτων γένησθε
 declarations he has presented], that through these you should become
 θείας κοινωνοί φύσεως αποφυγόντες της εν κόσμω
 divine partners of] nature, having escaped the in [the] world
 εν επιθυμία φθοράς 5+ και αυτό τούτο
 by lust corruption]. also for this same [reason] δε And],

<p style="text-align: center;">+</p> <p>+ שְׁמֵעוֹן פֶּטְרוֹס עֶבֶד יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וּשְׁלֵיחוֹ אֶל-אֲשֶׁר קָבְלוּ אִמּוּנָה יְקָרָה כְּשֶׁלְּנֵינוּ בְּצַדִּיקַת אֱלֹהֵינוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ: + חֶסֶד וְשָׁלוֹם יֵהיוּ לָכֶם לְמַכְבִּיר בְּדַעַת הָאֱלֹהִים וְיֵשׁוּעַ אֲדֹנָינוּ: + בְּאֲשֶׁר גִּבּוֹרְתוֹ הָאֵל הֵיית נִתְּנָה לָנוּ אֶת כָּל-צְרָכֵינוּ לְחַיִּים וּלְחֻסְיֹדוֹת עַל-יְדֵי</p>	<p>דַּעַת הַקָּוֶרָא אֲתָנוּ בְּכֹבוֹדוֹ וְחִילוֹ: + אֲשֶׁר בְּהֶם נִתֵּן-לָנוּ הַבְּטָחוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד וַיְקָרוֹת לְמַעַן תִּקְחוּ עַל-יְדֵינִי חֵלֶק בְּטָבֵעַ אֱלֹהִים לְהַמְלִיט מִכְּלִיֹּן הַתְּאֻוָּה אֲשֶׁר בְּעוֹלָם: + בְּעִבוּר זֹאת שִׁקְרוֹ לְהוֹסִיף עַל-אִמּוּנַתְכֶם אֶת-מַעֲשֵׂה הַצָּדִיקָה וְעַל מַעֲשֵׂה הַצָּדִיקָה אֶת-הַדָּעַת:</p>
---	---

<p style="text-align: center;">+</p> <p>+ הָאֱלֹהִים הַמָּשִׁיחַ וְשֵׁלְחוֹ אֶל-אֲשֶׁר קָבְלוּ אִמּוּנָה יְקָרָה כְּשֶׁלְּנֵינוּ בְּצַדִּיקַת אֱלֹהֵינוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ: + חֶסֶד וְשָׁלוֹם יֵהיוּ לָכֶם לְמַכְבִּיר בְּדַעַת הָאֱלֹהִים וְיֵשׁוּעַ אֲדֹנָינוּ: + בְּאֲשֶׁר גִּבּוֹרְתוֹ הָאֵל הֵיית נִתְּנָה לָנוּ אֶת כָּל-צְרָכֵינוּ לְחַיִּים וּלְחֻסְיֹדוֹת עַל-יְדֵי</p>	<p>הָאֱלֹהִים הַמָּשִׁיחַ וְשֵׁלְחוֹ אֶל-אֲשֶׁר קָבְלוּ אִמּוּנָה יְקָרָה כְּשֶׁלְּנֵינוּ בְּצַדִּיקַת אֱלֹהֵינוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ: + חֶסֶד וְשָׁלוֹם יֵהיוּ לָכֶם לְמַכְבִּיר בְּדַעַת הָאֱלֹהִים וְיֵשׁוּעַ אֲדֹנָינוּ: + בְּאֲשֶׁר גִּבּוֹרְתוֹ הָאֵל הֵיית נִתְּנָה לָנוּ אֶת כָּל-צְרָכֵינוּ לְחַיִּים וּלְחֻסְיֹדוֹת עַל-יְדֵי</p>
--	---

σπουδὴν diligence **πάσαν** all **παραιοσενέγκαντες** adding], **επιχορηγήσατε** supply **εν** in
τη πίστει the belief **υμῶν** of yours **την αρετήν** the virtue, **εν δε** and in **τη αρετή** the **την**
γνώσιν knowledge, **6+** **εν δε** and in **τη γνώσει** the knowledge **την εγκράτειαν** the self-control, **εν δε** and in **τη**
εγκρατεία self-control **την υπομονήν** the endurance, **εν δε** and in **τη υπομονή** the **την**
ευσέβειαν piety, **7+** **εν δε** and in **τη ευσεβεία** the piety **την φιλαδελφίαν** the brotherly affection,
εν δε and in **τη φιλαδελφία** the brotherly affection **την αγάπην** the love! **8+** **ταύτα γαρ** For these [things]
υμίν υπάρχοντα being in you, **και** and **πλεονάζοντα** being superabundant, **ουκ αργούς** not idle **ουδέ** nor
ακάρπους unfruitful **καθίστησιν** they stand] **εις την** in the **του κυρίου ημών** of our Lord **Ιησού** Jesus
χριστού Christ **επίγνωσιν** full knowledge]. **9+** **ω γαρ** But in whom **μη πάρεστι** are not at hand **ταύτα** these [things]]
τυφλός is blind, **εστι** losing sight, **μυωπάζων** forgetfulness **λήθην** having taken] **λαβών** of the **του**
καθαρισμού cleansing **των πάλαι** of his earlier **αυτού** sins. **αμαρτιών** 10+ **διό** Therefore
μάλλον rather, **αδελφοί** brethren, **σπουδάσατε** hurry **βέβαιαν** firm **υμών** your
την κλήσιν calling **και** and **εκλογήν** selection **ποιείσθαι** to make]! **ταύτα γαρ** for these [things]

+ ועל־הַדַּעַת אֶת־הַפְּרִישׁוֹת
 ועל־הַפְּרִישׁוֹת אֶת־הַסְּבָלָנוֹת
 ועל־הַסְּבָלָנוֹת אֶת־הַחֲסִידוֹת:
 + ועל־הַחֲסִידוֹת אֶת־הָאֲחֻוּהַ וְעַל־הָאֲחֻוּהַ
 אֶת־הָאֲהָבָה:
 + כִּי אִם־אֵלֶּה יִמְצְאוּ וְיִרְבוּ בְכֶם לֹא־יִתְּנוּ
 אֶתְכֶם לְהִיּוֹת מִתְעַצְלִים וּבְטָלִים מַעֲשׂוֹת

פְּרִי לְדַעַת אֲדִינֵנוּ יִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
 + כִּי הָאִישׁ אֲשֶׁר אֵין־אֵלֶּה לוֹ עוֹר הוּא
 רַפָּה עֵינָיִם וְשָׂכַח אֶת־טְהָרָתוֹ מִחַטָּאתָיו
 הָרֵאשֹׁנוֹת:
 + לְכֵן אַחֵי הוֹסִיפוּ וְשַׁקְדוּ לְחֻזֵּק
 אֶת־קְרִיאָתְכֶם וּבְחִירַתְכֶם בְּמַעֲשֵׂים
 טוֹבִים כִּי אִם כֵּן תַּעֲשׂוּ לֹא תִכְשְׁלוּ:

+ חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל
 הֵן חֲסִידָאֵי אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל
 הֵן חֲסִידָאֵי אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל:
 + חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל
 חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל:
 + חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל
 חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל:
 חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל
 חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל:
 חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל

+ חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל
 חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל:
 חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל
 חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל:
 חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל
 חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל:
 חַל הֵן תִּיְחַל אַ חֲסִידָאֵי אַ חַל

ποιούντες ου μη παίσητέ ποτε 11 + ούτω γαρ
 doing, in no way should you fail at some time or other. For thus
 πλουσίως επιχορηγηθήσεται υμίν η είσοδος εις την
 richly shall be supplied to you the entrance into the
 αιώνιον βασιλείαν του κυρίου ημών και σωτήρος
 eternal kingdom of our Lord and deliverer

Ιησού χριστού 12 + διό ουκ αμελήσω υμάς αεί
 Jesus Christ. Therefore I shall not neglect you continually
 υπομιμνήσκειν περί τούτων καίπερ ειδότας και
 to remind] concerning these [things], though knowing, and

εστηριγμένους εν τη παρούση αληθεία 13 + δίκαιον δε
 being fixed firmly in the at hand truth]. But justly
 ηγούμαι εφ' όσον ειμί εν τούτω τω σκηνώματι
 I esteem it, for as long as I am in this tent,

διεγείρειν υμάς εν υπομνήσει 14 + ειδώς ότι ταχινή
 to awaken you by recollection; knowing that quick
 εστιν η απόθεσις του σκηνώματός μου καθώς και
 is the getting rid of my tent], as also

ο κύριος ημών Ιησούς χριστός εδήλωσέ μοι 15 +
 our Lord Jesus Christ manifested to me.
 σπουδάσω δε και εκάστοτε έχειν υμάς μετά την εμήν
 But I will hurry also always for you to have after my

έξοδον την τούτων μνήμην ποιείσθαι 16 + ου γαρ
 exodus, the of these [things] remembrance making]. For not
 σεσοφισμένοις μύθοις εξακολουθήσαντες εγνωρίσαμεν
 discerning fables following after] did we make known

+ כִּי-כֵן יִפְתַּח לְפָנֵיכֶם לְרִנְחָה מְבֹא
 מַלְכוּת עוֹלָם אֲשֶׁר לְאַדְנֵינוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ יֵשׁוּעַ
 הַמָּשִׁיחַ:
 + עַל-כֵּן לֹא אֶחְדַּל לְהַזְכִּירְכֶם
 עַל-אֵלֶּה בְּכָל-עֵת אֲף-כִּי יִדְעֶתֶם
 אֶת-אֲמִתָּנוּ זוּ וְהַתְּכַוֵּנְתֶּם בָּהּ:
 + וְנִכְוֵן בְּעֵינַי לְהַזְכִּיר וּלְהַעִיר
 אֶתְכֶם כָּל-יְמֵי הַיּוֹתֵי בַּמִּשְׁכָּן הַזֶּה:

+ מְדַעְתִּי כִּי מֵהֵרָ יַעֲתֵק מִשְׁכָּנִי
 וְכֵן גְּלֶה-לִי אֲדַנֵּינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
 + וְאֲשַׁקֵּד לְהִיּוֹת לְכֶם תָּמִיד זְכוֹרֹן
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גַם-אַחֲרַי פְּטִירְתִּי:
 + כִּי לֹא הֵלְכְנוּ אַחֲרַי הַגְּדוֹת מִחוּפְּמוֹת
 בְּהוֹדִיעֵנוּ אֶתְכֶם גְּבוּרַת אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
 וּבָאוּ כִּי עֵינֵינוּ הָיוּ הִרְאוּת אֶת-גְּדוּלְתוֹ:

+ וְכֵן יִפְתַּח לְפָנֵיכֶם לְרִנְחָה מְבֹא
 מַלְכוּת עוֹלָם אֲשֶׁר לְאַדְנֵינוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ יֵשׁוּעַ
 הַמָּשִׁיחַ:
 + עַל-כֵּן לֹא אֶחְדַּל לְהַזְכִּירְכֶם
 עַל-אֵלֶּה בְּכָל-עֵת אֲף-כִּי יִדְעֶתֶם
 אֶת-אֲמִתָּנוּ זוּ וְהַתְּכַוֵּנְתֶּם בָּהּ:
 + וְנִכְוֵן בְּעֵינַי לְהַזְכִּיר וּלְהַעִיר
 אֶתְכֶם כָּל-יְמֵי הַיּוֹתֵי בַּמִּשְׁכָּן הַזֶּה:

+ וְכֵן גְּלֶה-לִי אֲדַנֵּינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
 + וְאֲשַׁקֵּד לְהִיּוֹת לְכֶם תָּמִיד זְכוֹרֹן
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גַם-אַחֲרַי פְּטִירְתִּי:
 + כִּי לֹא הֵלְכְנוּ אַחֲרַי הַגְּדוֹת מִחוּפְּמוֹת
 בְּהוֹדִיעֵנוּ אֶתְכֶם גְּבוּרַת אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
 וּבָאוּ כִּי עֵינֵינוּ הָיוּ הִרְאוּת אֶת-גְּדוּלְתוֹ:

ηνέχθη ποτέ προφητεία αλλά υπό πνεύματος
 was [borne at some time or other prophecy], but by spirit
 αγίου φερόμενοι ελάλησαν οι άγιοι θεού άνθρωποι
 holy] being borne spoke the holy of God men].

2 ב

1+ εγένοντο δε και ψευδοπροφήται εν τω λαώ ως
 But there existed also false prophets among the people; as
 και εν υμίν έσονται ψευδοδιδάσκαλοι οίτινες
 also among you there will be false teachers, ones who
 παρεισάξουσιν αιρέσεις απωλείας και τον
 shall introduce privately sects destructive], and the
 αγοράσαντα αυτούς δεσπότην αρνούμενοι επάγοντες
 buying them master denying], bringing
 εν ευτοίς ταχινήν απώλειαν 2+ και πολλοί
 unto themselves quick destruction. And many
 εξακολουθήσουσιν αυτών ταις απωλείαις δι' ους η
 shall follow after them in the destruction, through whom the
 οδός της αληθείας βλασφημηθήσεται 3+ και εν
 way of the truth shall be blasphemed. And by
 πλεονεξία πλαστοίς λόγοις υμάς εμπορεύσονται οίς
 a desire for wealth, with shaped words, they shall make trade of you; for whom
 το κρίμα έκπαλαι ουκ αργεί και η απώλεια αυτών
 the judgment of old is not idle, and their destruction
 ου νυστάζει 4+ ει γαρ ο θεός αγγέλων
 shall not slumber. For if God of angels

<p>+ וְגַם-נְבִיאֵי שִׁקֵּר הָיוּ בְּעַם כְּאֲשֶׁר יְהִיוּ מוֹרֵי שִׁקֵּר גַּם-בְּכֶם אֲשֶׁר יִכְנִסוּ כְּתוּבָת מִשְׁחִיתוֹת וַיִּכְחָשׁוּ בְּמִשְׁלַל אֲשֶׁר קָנְמוּ וַיְבִיאוּ עַל-נַפְשָׁם כְּלִיזֵן פְּתָאָם: + וְרַבִּים יִלְכּוּ אַחֲרַי תוֹעֲבוֹתֵם וּבְעִבּוּרָם יוֹתֵן דֶּרֶךְ הָאֱמֶת לְגִדּוּפִים:</p>	<p>+ וּבְדַבְרֵי בְּדוּי יַעֲשׂוּ אֶתְכֶם לְמִסְחָר לְהֵם לְמַעַן בְּצַע בְּצַע אֲשֶׁר מִשְׁפָּטֵם מֵאֵז לֹא יתְמַהֲמַה וְשִׁבְרֵם לֹא יָנוּם: + כִּי לֹא-חָס אֱלֹהִים עַל-הַמְּלָאכִים אֲשֶׁר חָטְאוּ כִּי אִם-הוֹרִידֵם לְקַצְבֵי הָרִים וַיִּסְגִּידֵם בְּכַבְלֵי אַפֶּל לְשִׁמְרָם לְמִשְׁפָּט:</p>
--	---

<p>כֻּלְהוֹם נִצְּהוּ אֲלֵךְ אֵלַי חֵן וְאוֹיְבוֹי מִלְּפָנֶי חֻדְשֵׁיבֵיב כֻּלְהוֹ מִלְּפָנֶיב חֻנְיֵב אֵלַי חֵן: + אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן</p>	<p>כֻּלְהוֹ וְחֻלְלֵהוֹ אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן אֲמַר אֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן וְאֵלַי חֵן</p>
--	---

αμαρτησάντων ουκ εφείσατο αλλά σειραίς ζόφου
sinning spared not], but in chains [of the] infernal

ταρταρώσας παρέδωκεν εις κρίσιν τετηρημένους 5+
region delivered [them] up for judgment being kept for];

και αρχαίου κόσμου ουκ εφείσατο αλλά όγδοον Νώε
and [the] ancient world he spared not, but [[the] eighth Noah

δικαιοσύνης κήρυκα εφύλαξε κατακλυσμόν κόσμω
of righteousness proclaimer kept], [[the] flood world

ασεβών επάξας 6+ και πόλεις Σοδόμων και
to [the] impious having brought]; and [the] cities of Sodom and

Γομόρρας τεφρώσας καταστροφή κατέκρινεν
Gomorrah having reduced to ashes by a final event he condemned];

υπόδειγμα μελλόντων ασεβείν τεθεικώς 7+ και
an example for [the] ones being about to be impious having set]; and

δίκαιον Λωτ καταπονούμενον υπό της των αθέσμων
righteous Lot being harassed by the unlawful ones

εν ασελγεία αναστροφής ερρύσατο 8+ βλέμματι γαρ
in lewdness of behavior, he rescued], (for by sight

και ακοή ο δίκαιος εγκατοικών εν αυτοίς ημέραν
and hearing, the righteous [man] dwelling among them, day

εξ ημέρας ψυχήν δικαίαν ανόμοις έργοις εβασάνιζεν
by day soul [his] righteous [by their] lawless works tormented];)

9+ οίδε κύριος ευσεβείς εκ πειρασμών ρύεσθαι
[but the] Lord knows [[the] pious from tests to rescue],

αδίκους δε εις ημέραν κρίσεως κολαζομένους τηρείν
and [the] unrighteous for a day of judgment being punished to keep];

וְגַם־עַל־הַדּוֹרוֹת הָרְשָׁעִים לֹא חָסָה
וַיִּשְׁמַר רַק אֶת־נֹחַ קָרָא הַצֶּדֶק וְשָׁבַעַה עִמּוֹ
בְּהִבְיָאוֹ אֶת־הַמַּבּוּל עַל־דּוֹר הַרְשָׁעִים:
וְאֶת־עֲרֵי סְדוֹם וְעִמְרָה הִפָּךְ
לְאֶפֶר וְדָנָם בְּמַהֲפָכָה וַיְשִׁימֵם לְמַשָּׁל
לְאֲשֶׁר עֲתִידִים לַעֲשׂוֹת זִמָּה:
וַיִּצַּל אֶת־לוֹט הַצֶּדִיק אֲשֶׁר הָלְאָוּהוּ

אֲנָשִׁי בְלִיעַל הָהֵם בְּדַרְכֵי זִמָּתָם:
כִּי הַצֶּדִיק הַזֶּה יָשָׁב בְּתוֹכָם
וְהוּא רָאָה אֹתָם וְשָׁמַע וּנְפָשׁוּ הַיִּשְׁרָה
עֲגוּמָה עָלָיו יוֹם וַיּוֹם בְּמַעֲשֵׂי רְשָׁעִים:
כִּי יוֹדַע יְהוָה לְהַצִּיל אֶת־הַצֶּדִיק
מִנְּסִיוֹן וְלִחְשֹׁךְ אֶת־הַרְשָׁעִים לְיוֹם
הַמִּשְׁפָּט לְהַשִּׁיב גְּמוּלָם לָהֶם:

וְגַם עַל הַדּוֹרוֹת הָרְשָׁעִים לֹא חָסָה
וַיִּשְׁמַר רַק אֶת־נֹחַ קָרָא הַצֶּדֶק וְשָׁבַעַה עִמּוֹ
בְּהִבְיָאוֹ אֶת־הַמַּבּוּל עַל־דּוֹר הַרְשָׁעִים:
וְאֶת־עֲרֵי סְדוֹם וְעִמְרָה הִפָּךְ
לְאֶפֶר וְדָנָם בְּמַהֲפָכָה וַיְשִׁימֵם לְמַשָּׁל
לְאֲשֶׁר עֲתִידִים לַעֲשׂוֹת זִמָּה:
וַיִּצַּל אֶת־לוֹט הַצֶּדִיק אֲשֶׁר הָלְאָוּהוּ

וְגַם עַל הַדּוֹרוֹת הָרְשָׁעִים לֹא חָסָה
וַיִּשְׁמַר רַק אֶת־נֹחַ קָרָא הַצֶּדֶק וְשָׁבַעַה עִמּוֹ
בְּהִבְיָאוֹ אֶת־הַמַּבּוּל עַל־דּוֹר הַרְשָׁעִים:
וְאֶת־עֲרֵי סְדוֹם וְעִמְרָה הִפָּךְ
לְאֶפֶר וְדָנָם בְּמַהֲפָכָה וַיְשִׁימֵם לְמַשָּׁל
לְאֲשֶׁר עֲתִידִים לַעֲשׂוֹת זִמָּה:
וַיִּצַּל אֶת־לוֹט הַצֶּדִיק אֲשֶׁר הָלְאָוּהוּ

10+ **μάλιστα** δε **τους** **οπίσω** **σαρκός** εν **επιθυμία**
 and especially the ones after [the] flesh in a desire
μιασμού **πορευομένους** και **κυριότητος**
 for defilement going], and lordship
καταφρονούντας **τολμηταί** **αυθάδεις** **δόξας** ου
 ones disdain[ing]; daring, self-willed, glories they do not
τρέμουσι **βλασφημούντες** **11+** **όπου** **άγγελοι** **ισχύϊ** και
 tremble [in] blaspheming]. Where angels in strength and
δυνάμει **μείζονες** **όντες** ου **φέρουσι** **κατ'** **αυτών**
 power greater being], do not bring against them
παρά **κυρίω** **βλάσφημον** **κρίσιν** **12+** **ούτοι** **δε** **ως** **άλογα**
 before [the] Lord a blasphemous case. But these, as illogical
ζώα **φυσικά** **γεγεννημένα** **εις** **άλωσιν** και **φθοράν**
 living creatures physical], engendered for conquest and corruption
εν **οις** **αγνοούσι** **βλασφημούντες** **εν** **τη** **φθορά** **αυτών**
 in what they know not blaspheming], in their corruption
καταφθαρήσονται **13+** **κομιούμενοι** **μισθόν** **αδικίας**
 shall be laid waste; carrying a wage
ηδονήν **ηγούμενοι** **την** **εν** **ημέρα** **τρυφήν**
 of unrighteousness; satisfaction esteeming the daily delicacy].
σπίλοι και **μώμοι** **εντρυφώντες** **εν** **ταις** **απάταις** **αυτών**
 Stains and blemishes, reveling in their deceptions,
συνευωχούμενοι **υμίν** **14+** **οφθαλμούς** **έχοντες** **μεστούς**
 feasting together with you; eyes having] full

+ וביותר את־ההלכים אחרי הַבֶּשֶׂר
 בתאות תָּבֵל וּבזים את־הַמְּמִשְׁלָה
 עֵינֵי פָּנִים הַלְכִים בְּשִׁרְיוֹת לֶבֶם
 וְלֹא יִחְרְדוּ מִחֲרָף אֶת־הַשְּׂרָרוֹת:
 + אֲשֶׁר אֶף־הַמְּלֹאכִים הַגְּדוֹלִים מֵהֶם בְּעֵז
 וְכַח לֹא יִגְדְּפוּם לִפְנֵי יְהוָה בְּמִשְׁפָּטָם:
 + וְאֵלֶּה כִּבְהִמּוֹת הַסְּכָלוֹת הַגּוֹלְדוֹת
 כְּחֶק־טָבָעַם לִלְכֹּד וְלִשְׁחַת בְּחֲרָפָם
 אֶת־אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ יִשְׁחַתּוּ בְּהַשְׁחִית נַפְשָׁם
 וְגַמּוּל עוֹלָתָם יִשְׁאוּ:
 + אֲשֶׁר עֲדָנֵת יוֹמָם לְעֹנֵג יַחֲשֹׁבוּ
 מִגְּאֻלִּים וּמִזִּוְהָמִים הַמִּתְפַּנְקִים בְּמַדְוִיחֵי
 נַפְשָׁם וְאֵכָלִים וְשִׂתִּים עִמָּכֶם:
 + עֵינִים לָהֶם מְלֹאוֹת נְאוּפִים וְלֹא תִשָּׁבַעְנָה
 לַחֲטָא וְאֶת־נַפְשׁוֹת הַפְּתָאִים יִצְוֹדְרוּ
 וְלֵב מְלוֹמַד־בְּצַע לָהֶם בְּנֵי הַמְּאַרְה:

+ וְגַמּוּל עוֹלָתָם יִשְׁאוּ לְמַלְאָכֵי הַשָּׁמַיִם
 כִּי יִבְּאוּ וְיִלְחָמוּ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 וְיִשְׁחַתּוּךָ כְּשִׁבְעֵיךָ כְּשִׁבְעֵיךָ וְיִשְׁחַתּוּךָ
 אֵלֶיךָ וְיִשְׁחַתּוּךָ כְּשִׁבְעֵיךָ כְּשִׁבְעֵיךָ:
 + וְאֵלֶּה כִּבְהִמּוֹת הַסְּכָלוֹת הַגּוֹלְדוֹת
 כְּחֶק־טָבָעַם לִלְכֹּד וְלִשְׁחַת בְּחֲרָפָם
 אֶת־אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ יִשְׁחַתּוּ בְּהַשְׁחִית נַפְשָׁם
 וְגַמּוּל עוֹלָתָם יִשְׁאוּ:
 + אֲשֶׁר עֲדָנֵת יוֹמָם לְעֹנֵג יַחֲשֹׁבוּ
 מִגְּאֻלִּים וּמִזִּוְהָמִים הַמִּתְפַּנְקִים בְּמַדְוִיחֵי
 נַפְשָׁם וְאֵכָלִים וְשִׂתִּים עִמָּכֶם:
 + עֵינִים לָהֶם מְלֹאוֹת נְאוּפִים וְלֹא תִשָּׁבַעְנָה
 לַחֲטָא וְאֶת־נַפְשׁוֹת הַפְּתָאִים יִצְוֹדְרוּ
 וְלֵב מְלוֹמַד־בְּצַע לָהֶם בְּנֵי הַמְּאַרְה:

μοιχαλίδος και ακαταπαύστους αμαρτίας δελεάζοντες
of an adulterous one, and ceaseless of sin; entrapping
ψυχάς αστηρίκτους καρδίαν γεγυμνασμένην
souls unstable]; a heart being exercised
πλεονεξίας έχοντες κατάρας τέκνα 15+ καταλιπόντες
for a desire for wealth having]; of curse children]. Leaving behind
την ευθείαν οδόν επλανήθησαν εξακολουθήσαντες τη
the straight way, they wandered, following after the
οδώ του Βαλαάμ του Βοσόρ ος μισθόν αδικίας
way of Balaam the [son of] Bosor, who [[the] wage of unrighteousness
ηγάπησεν 16+ έλεγξιν δε έσχεν ιδίας παρανομίας
loved]; rebuke but had] of his own unlawfulness --
υποζύγιον άφωνον εν ανθρώπου φωνή φθεγζάμενον
beast a voiceless], in a man's voice uttering a sound,
εκόλυσε την του προφήτου παραφρονίαν 17+ ούτοί
restrained the of the prophet ranting]. These
εισι πηγαί άνυδροι νεφέλαι υπό λαίλαπος
are springs waterless], clouds by a tempest
ελαυνόμεναι οίς ο ζόφος του σκότους εις
being driven], ones to whom the infernal region of darkness into
αιώνα τετήρηται 18+ υπέρογκα γαρ ματαιότητος
[the] eon is kept]. For [pompous of folly
φθεγγόμενοι δελεάζουσιν εν επιθυμίαις σαρκός
uttering sounds], they entrap by [the] desires of [the] flesh,
ασελγείαις τους όντως αποφυγόντας τους εν
in lewdnesses, the ones [who] really escaped [from] the ones in
πλάνη αναστρεφομένους 19+ ελευθερίαν αυτοίς
delusion behaving], freedom to them

+ אֶת-הַדָּרָךְ הַיָּשָׁר עָזְבוּ וַיִּתְּעוּ וַיִּלְכוּ
בְּדָרָךְ בָּלְעָם בֶּן-בְּעוֹר אֲשֶׁר אָהַב שָׂכָר
הָעוֹלָה:
+ וַתְּהִי-לוֹ תוֹכַחַת עַל-חַטָּאתוֹ כִּי הִבְהִמָּה
הָאֱלֹמֶת הַבְּרָה בְּקוֹל-אָדָם וַתַּעֲזָר בְּאֵילַת
הַקָּסָם:
+ בְּאֵרוֹת בְּלִי-מַיִם הִמָּה עֲבִים נְדָפִים

בְּסַעֲרָה אֲשֶׁר שָׁמַר לָהֶם חֶשֶׁךְ-אֶפְלָה
לְעוֹלָם:
+ כִּי בְּדַבָּרָם בְּנֵאוֹת דְּבָרֵי שְׂוֵא יַצְדִּדוּ
בְּתֵאוֹת הַבֶּשֶׂר עַל-יַדֵּי זַמְתָּם אֵת אֲשֶׁר
אָד-נִמְלְטוּ מִיַּדֵּי תְהַלְכִים בְּדָרָךְ תוֹעֵה:
+ חוֹפְשָׁה יִבְטִיחוּ לָהֶם וְהֵם בְּעַצְמָם
עֹבְדִים לַשָּׁחַת כִּי עֹבֵד הָאָדָם לְכַבְּשׁוֹ:

+ וְכֹדַ עֲבָמֵה אֲסִינֵה וְאִסִּי אֵלֵה
עֲבָה אֲסִינֵה אֲסִינֵה וְחֶלְכֵךְ כִּי
כֵחֵה מֵה וְאֵה אֵה וְחֶלְכֵךְ אֲסִינֵה:
+ וְכַחֲשֵׁנֵה אֵה וְאֵה מֵה לְחַה חֲבִינֵה אֵה
אֵה אֵה וְאֵה מֵה וְחֶלְכֵךְ וְכַחֲשֵׁנֵה
חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ לְחֶלְכֵה אֵה וְכַחֲשֵׁנֵה:
+ מֵה אֵה אֵה אֵה אֵה אֵה אֵה אֵה

חֵנֵה וְחֵה חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ מֵה
וְחֶלְכֵךְ וְחֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ לְחֶלְכֵךְ:
+ חֵה חֵה חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ אֵה
חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ
וְחֶלְכֵךְ לְחֶלְכֵךְ וְחֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ
חֵה אֵה חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ:
+ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ חֶלְכֵךְ

επαγγελλόμενοι αυτοί δούλοι υπάρχοντες της φθοράς
 promising], they bondmen being] of corruption;
 ω γαρ τις ήττηται τούτω και δεδούλωται 20 +
 for by whom anyone has been vanquished, by this one even he is enslaved.
 ει γαρ αποφυγόντες τα μιάσματα του κόσμου εν
 For if they having escaped the defilements of the world, in
 επιγνώσει του κυρίου και σωτήρος Ιησού χριστού
 [the] full knowledge of the Lord and deliverer Jesus Christ,
 τούτοις δε πάλιν εμπλακέντες ηττώνται γέγονεν
 and in these [things] again being entangled they are vanquished, has become
 αυτοίς τα έσχατα χειρόνα των πρώτων 21+ κρείττον
 to them the last] worse than the first. better
 γαρ ην αυτοίς μη επεγνωκέναι την οδόν
 For it was] for them to have not known the way
 της δικαιοσύνης η επιγνούσιν επιστρέψαι εκ της
 of righteousness, than having known, to have turned from the
 παραδοθείσης αυτοίς αγίας εντολής 22+ συμβέβηκε δε
 delivered to them holy commandment]. But has come to pass
 αυτοίς το της αληθούς παροιμίας κύων
 to them the [word] of the true proverb, A dog
 επιστρέψας επί το ίδιον εξέραμα και υς λουσαμένη
 having returned unto its own excrement, and pig a bathed]
 εις κύλισμα βορβόρου
 unto wallowing in mire.

3 א

1+ ταύτην ήδη αγαπητοί δευτέραν υμίν γράφω
 This already, beloved, a second to you I write

+ כי אחר־י המל־טם מטומאת העולם
 בְּדַעַת אֲדִינֵנוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ יִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
 אִם־שָׁבוּ וְהִטְבְּעוּ בְּתוֹכָן וְנִכְבְּשׁוּ
 אַחֲרֵיהֶם תְּהִיָה רָעָה מִרְאִשֵׁיהֶם:
 + נוֹחַ לָהֶם שְׁלֹא לְדַעַת אֶת־דֶּרֶךְ
 הַצְּדָקָה מֵאֲשֶׁר יִדְעוּהוּ וְנִסְגּוּ אַחֲוֹר
 מִן־הַמִּצְוָה הַקְּדוּשָׁה הַמְּסוּרָה לָהֶם:

+ וְקָרָה לָהֶם כְּאֲשֶׁר יֹאמֵר מֹשֶׁל
 הָאָמֶת הַכֶּלֶב שָׁב עַל־קֹאוֹ וְהִחֲזִיר
 עָלָה מִן־הַרְחֵצָה לְהִתְגַּלֵּל בְּרַפָּשׁ:
 + זֹאת הָאֲנָרֶת הַשְּׁנִיית אֲשֶׁר אָנִי
 כָּתַב אֵלֵיכֶם חֲבִיבֵי וּבִשְׂתִיחַן
 כְּמִזְכִּיר אֲעִיר אֶת־תּוֹמַת לְבַבְכֶם:

חֲבִיבֵי אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 מִלְּפָנֶיךָ וְאֵלֶיךָ לֹא מִלְּפָנֶיךָ
 + אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 כְּמִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 + מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ

+ וְכִי אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 + מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 + מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ
 מִלְּפָנֶיךָ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ

επιστολήν εν αις διεγείρω υμών εν υπομνήσει

letter], in which I awaken your in recollection

την ειλικρινή διάνοιαν 2+ μνησθήναι των

honest consideration], to remember the

προειρημένων ρημάτων υπό των αγίων προφητών

before described sayings by the holy prophets,

και της των αποστόλων ημών εντολής του κυρίου

and of the the apostles of us commandment of the Lord

και σωτήρος 3+ τούτο πρώτον γινώσκοντες ότι

and deliverer]. This first knowing, that

ελεύσονται επ' εσχάτων των ημερών εμπαίκται

will come at [the] last of the days mockers],

κατά τας ιδίας αυτών επιθυμίας πορευόμενοι 4+ και

according to their own lusts going], and

λέγοντες που εστίν η επαγγελία της παρουσίας αυτού

saying, Where is the promise of his arrival?

αφ' ης γαρ οι πατέρες εκοιμήθησαν πάντα

from of which [time] For] the fathers went to sleep, all [things]

ούτως διαμένει απ' αρχής κτίσεως 5+ λανθάνει γαρ

thus continue from [the] beginning of creation. escaped notice For

αυτούς τούτο θέλοντας ότι ουρανοί ήσαν έκπαλαι

their this] willingly, that heavens were of old,

και γη εξ ύδατος και δι' ύδατος συνεστώσα

and an earth from out of water and through water stood together

τω του θεού λόγω 6+ δι' ων ο τότε κόσμος

by the word of God; through of which [things] the then world

+ לְזַכֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הַנֶּאֱמָרִים מִקֶּדֶם
בְּיַד הַנְּבִיאִים הַקְּדוּשִׁים וְאֶת־מִצְוֹת אֲדֹנָינוּ
וּמוֹשִׁיעֵנו אֲשֶׁר נִתְּנָה עַל־יְדֵי שְׁלִיחֵיכֶם:
+ וְדַעוּ זֹאת לְכֶם רֵאשִׁיטָה כִּי בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים יָבֹאוּ לְעֵצִים הַלְּכִים אַחֲרֵי
תְּאוֹת נִפְשָׁם וַיִּתְּלוּצְצוּ לֵאמֹר:
+ אֵיךְ הִבְטַחְתָּ בָּאוּ כִּי מֵאֵז שָׁכְבוּ הָאֲבוֹת

הַכֹּל עֹמֵד כְּמוֹ מִרְאשִׁית הַבְּרִיאָה:
+ וְנִעְלָם מִדַּעְתָּם לְרִצּוֹנָם שְׁלִפְנִים בְּדַבַּר
אֱלֹהִים נַעֲשׂוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ מִן־הַמֵּיִם
וְעַל־יְדֵי הַמַּיִם:
+ וְעַל יְדֵיהֶם אֶבְדָה תְּבַל אֲשֶׁר
מֵאֵז כִּי נִשְׁטַפָה בְּמֵי הַמַּבּוּל:

בְּאֵת כֹּהֵן לַחֵן מִלֵּךְ וְנִסְמָךְ מַחֲנֵה
כֹּהֵן בְּחַסְדֵיךָ לֹא חִנְתָּהּ עֲנֵה:
+ וְהִדְאַחְסֵנוּ לְחֵלֶךְ וְהַמְנִיחַ אֱלֹהֵינוּ כִּי
בְּחַסְדֵי מַלְאָכֶיךָ הַלְּפָנֵינוּ וְנִסְמָךְ וְנִצְנֵה
עֲלֵינוּ:
+ כִּי מֵיָמֵינוּ לְמַדְּנֵנוּ נִשְׁמַח אֱלֹהֵינוּ וְנִסְמָךְ
בְּחַסְדֵיךָ וְנִסְמָךְ מַחֲסֵנוּ וְנִסְמָךְ כִּי
כִּי יִשְׁפָּטֵנוּ אֱלֹהֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ מַחֲלֵת:

+ אֱלֹהֵינוּ וְנִסְמָךְ אֱלֹהֵינוּ, מַחֲלֵת
וְנִסְמָךְ מִלְּפָנֶיךָ כִּי יִשְׁפָּטֵנוּ אֱלֹהֵינוּ
בְּחַסְדֵיךָ מַחֲסֵנוּ כִּי עֲשֵׂנוּ אֱלֹהֵינוּ:
+ וְנִסְמָךְ לְמַדְּנֵנוּ כִּי יִשְׁפָּטֵנוּ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ מַחֲסֵנוּ אֱלֹהֵינוּ וְנִסְמָךְ
כִּי מֵיָמֵינוּ לְמַדְּנֵנוּ נִשְׁמַח אֱלֹהֵינוּ וְנִסְמָךְ
בְּחַסְדֵיךָ וְנִסְמָךְ מַחֲסֵנוּ וְנִסְמָךְ כִּי
כִּי יִשְׁפָּטֵנוּ אֱלֹהֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ מַחֲלֵת:

ὕδατι κατακλυσθεῖς ἀπόλετο **7+** οἱ δε νυν ουρανοί
 by water having been flooded perished]. But the present heavens
 και η γη τω αυτού λόγω τεθησαυρισμένοι εισί πυρί
 and the earth, the one of his word, are treasured up for fire
 τηρούμενοι εις ημέραν κρίσεως και απωλείας
 being kept for a day of judgment and destruction
 των ασεβών ανθρώπων **8+** εν δε τούτο μη λανθανέτω
 of impious men. But this one [thing] let it not be unaware
 υμάς αγαπητοί ότι μία ημέρα παρά κυρίω ως χίλια
 to you, beloved, that one day with [the] Lord [is] as a thousand
 έτη και χίλια έτη ως ημέρα μία **9+** ου βραδύνει
 years, and a thousand years as day one]. [is] not slow
 ο κύριος της επαγγελίας ως τινες βραδυτήτα
 The Lord] of promise, as some slowness
 ηγούνται αλλά μακροθυμεί εις ημάς μη βουλόμενός
 esteem], but is long-suffering towards us, not willing
 τινας απολέσθαι αλλά πάντα εις μετάνοιαν χωρήσαι
 for anyone to perish, but for all for repentance to have space].
10+ ήξει δε η ημέρα κυρίου ως κλέπτης εν νυκτί εν
 But shall come the day of [the] Lord as a thief in [the] night, in
 η οι ουρανοί ροιζηδόν παρελεύσονται στοιχεία δε
 which the heavens by a loud noise shall pass away, and [the] elements
 καυσούμενα λυθήσονται και γη και τα εν αυτή
 being destroyed by fire shall be loosed; and [the] earth and the in it
 έργα κατακαήσεται **11+** τούτων ούν πάντων λυομένων
 works] shall be incinerated. These [things] then all being loosed,

+ נִסְמֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר לְפָנֵינוּ
 נִצְפָנוּ בְּדִבְרוֹ וְהֵם שְׂמוּרִים לְאֵשׁ
 לְיוֹם הַדִּין וְאֲבֹד אֲנֹשֵׁי הָרָשָׁע׃
 + וְזֹאת הָאֵחָת אֵל־תֵּעָלֶם מִכֶּם
 חֲבִיבֵי שָׁיוֹם אַחַד כְּאַלְף שָׁנִים בְּעֵינַי
 יִהְיֶה וְאַלְף שָׁנִים כְּיוֹם אַחַד׃
 + וְלֹא־יֵאָחֵז יִהְיֶה אֶת־אֲשֶׁר הִבְטִיחַ
 כְּאֲשֶׁר־יֵשׁ חֹשְׁבִים זֹאת לְאַחֹר כִּי
 מֵאָרֶץ אִפּוֹ בְּעֵבֹרֵנוּ וְלֹא יִחַפֵּץ בְּאָבֹד
 הָאֲבֹדִים כִּי אִם־בְּפָנוֹת כּוֹלֵם לְתִשׁוּבָה׃
 + בֵּא יָבֹא יוֹם־יְהוָה כְּנֹגֵב בְּלִילָה אִז
 הַשָּׁמַיִם בְּשֵׁאוֹן יִחַלְפוּ וְהִיסְדוֹת יִבְעֵרוּ
 וְהַתְּמַנְגִּי וְהָאָרֶץ וְהַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָלֶיהָ
 יִשְׂרָפוּ׃
 + וְעַתָּה אִם־כָּל־אַלְהָ יִמּוֹגּוּ מִה־מְאֹד
 עֲלֵיכֶם לְהִתְהַלֵּךְ בְּקִדּוּשָׁה וּבִבְחִסְדוֹת׃

+ עֲבָרָה יָבֹא הַמָּלְאָכִים וְהָאָרֶץ
 תִּלְוֵם אֶשְׁמֵם כִּי לֵאמֹר תִּלְוֵם לְעֵבֹר
 יְהוָה הִיא אֲבֹרָה וְהַשָּׁמַיִם יִבְעֵרוּ׃
 + וְזֹאת הָאֵחָת אֵל־תֵּעָלֶם מִכֶּם
 וְזֹאת הָאֵחָת אֵל־תֵּעָלֶם מִכֶּם
 אֲנִי וְאַלְף שָׁנִים כְּיוֹם אַחַד׃
 + וְלֹא־יֵאָחֵז יִהְיֶה אֶת־אֲשֶׁר הִבְטִיחַ
 כְּאֲשֶׁר־יֵשׁ חֹשְׁבִים זֹאת לְאַחֹר כִּי
 מֵאָרֶץ אִפּוֹ בְּעֵבֹרֵנוּ וְלֹא יִחַפֵּץ
 הָאֲבֹדִים כִּי אִם־בְּפָנוֹת כּוֹלֵם לְתִשׁוּבָה׃
 + בֵּא יָבֹא יוֹם־יְהוָה כְּנֹגֵב בְּלִילָה אִז
 הַשָּׁמַיִם בְּשֵׁאוֹן יִחַלְפוּ וְהִיסְדוֹת יִבְעֵרוּ
 וְהַתְּמַנְגִּי וְהָאָרֶץ וְהַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָלֶיהָ
 יִשְׂרָפוּ׃
 + וְעַתָּה אִם־כָּל־אַלְהָ יִמּוֹגּוּ מִה־מְאֹד
 עֲלֵיכֶם לְהִתְהַלֵּךְ בְּקִדּוּשָׁה וּבִבְחִסְדוֹת׃

ποταπούς δει υπάρχειν υμάς εν αγίαις αναστροφαίς
 what kind [of persons] must you be in holy behavior
 και ευσεβείαις 12+ προσδοκώντας και σπεύδοντας την
 and piety, expecting and hastening the
 παρουσίαν της του θεού ημέρας δι' ην ουρανοί
 arrival of the day of God, by which [the] heavens
 πυρούμενοι λυθήσονται και στοιχεία καυσούμενα
 being set on fire shall be loosed, and [the] elements being destroyed by fire
 τακήσεται 13+ καινούς δε ουρανούς και γην καινήν
 shall melt away? But new heavens and earth a new],
 κατά το επάγγελμα αυτου προσδοκώμεν εν οίς
 according to his declaration, we expect, in which
 δικαιοσύνη κατοικεί 14+ διό αγαπητοί ταύτα
 righteousness dwells. Therefore, beloved, these [things]
 προσδοκώντας σπουδάσατε άσπιλοι και αμόμητοι
 expecting, endeavor spotless and without blemish
 αυτώ ευρεθίηναι εν ειρήνη 15+ και την
 by him to be found] in peace! And the
 του κυρίου ημών μακροθυμίαν σωτηρίαν ηγείσθε
 of our Lord long-suffering deliverance esteem];
 καθώς και ο αγαπητός ημών αδελφός Παύλος κατά
 as also our beloved brother Paul, according to
 την αυτώ δοθείσαν σοφίαν έγγραψεν υμίν 16+ ως και
 the to him given wisdom], wrote to you, as also

+ וְלַחֲבוֹת לַיּוֹם-יְהוָה שִׁבְאָ
 וְלִהְיוֹת אֶתֹּךְ אֲשֶׁר בּוֹ הַשָּׁמַיִם יְמוּגוּ
 בְּאֵשׁ וְהַיְסוּדוֹת יִבְעָרוּ וְנִמְסוּ׃
 + וְאַנְחֵנוּ כְּפִי הַבְּטָחָתוֹ מִחֲפָיִם לְשָׁמַיִם
 חֲדָשִׁים וְלְאַרְצָן חֲדָשָׁה אֲשֶׁר-צֶדֶק יִלִּין בָּם׃
 + עַל-כֵּן חֲבִיבֵי הַמְּחַפָּיִם לְאַלֶּה שְׁקִדוֹ
 לְהַמְצֵא לְפָנָיו בְּשָׁלוֹם נְקִיִּים וְזָכִים מִפְּשָׁע׃

+ וְאֶת-אַרְךָ רוּחַ אֲדֹנָינוּ תַחֲשֹׁבוּ לְתַשׁוּעָה
 כְּאֲשֶׁר גַּם-אֲחֵינוּ הָאֱהוּב פּוֹלוֹס כָּתַב
 אֵלֵיכֶם כְּפִי תַחֲכֵמָה הַנְּתוּנָה לוֹ׃
 + וְכֵן בְּכָל-אַגְרוֹתָיו בְּדַבְּרוֹ-שֵׁם
 עַל-אַלֶּה וּבָהֵן יֵשׁ דְּבָרִים קָשִׁים מִהַבִּין
 וְהַבְּעָרִים וְהַפְתָּאִים יִהְיוּ אֲתֶם כְּאֲשֶׁר
 גַּם-יַעֲשׂוּ בִּיתֵר הַסְּפָרִים לְאַבְרָן נִפְשָׁם׃

יְהִי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְזֵנוּ לְחַן וְרַחֲמֵי
 חַסְדֵי וְחַנּוּנֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃
 + יְהִי מִסְעָבֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וְשֹׁמֵרֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 לְכַל-אֲשֶׁר יִשְׁמַח אֱלֹהֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ וְזֵנוּ
 עֲשֵׂתָנוּ יְהִי מִסְעָבֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ
 וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ
 + לְעֲשֵׂתָנוּ יְהִי מִסְעָבֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ
 יְהִי מִסְעָבֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ׃
 + מִסְעָבֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ׃

אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ
 וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ
 + וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ
 + וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ
 + וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ וְכֹחַ מְלִכְתּוֹתָ אֱלֹהֵינוּ׃

ἐν πάσαις ταις ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ
 in all the letters, speaking in them concerning
 τούτων ἐν οἷς ἐστὶ δυσνόητά τινα αἱ οἱ
 these [things] ; in which are hard to comprehend some [things]], which the
 ἀμαθείς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς
 illiterate and unstable make crooked, as also the
 λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν 17+
 rest of scriptures, to their own destruction.
 ὑμεῖς οὖν ἀγαπητοὶ προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα
 You then, beloved, foreknowing, guard that
 μὴ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες
 not by the of the unlawful ones [delusion] having been led away,
 ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ 18+ αὐξάνετε δὲ ἐν
 you should fall from your own steadfastness! But grow in
 χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτήρος
 [the] favor and knowledge of our Lord and deliverer
 Ἰησοῦ χριστοῦ αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς
 Jesus Christ! To him [be] the glory both now and into
 ἡμέραν αἰῶνος ἀμήν
 [the] day of [the] eon. Amen.

+ וְאַתֶּם חֲבִיבֵי אֲשֶׁר יָדַעְתֶּם זֹאת מֵרֵאשִׁי
 הַשְּׁמָרוּ לְנַפְשֵׁיכֶם פֶּן־תִּמְשְׁכוּ אַחֲרַי
 טְעוֹת אַנְשֵׁי בְלִיעַל וְנִפְלְתֶם מִמַּעוֹזְכֶם :

+ וְרַבּוֹ בְּחָסֵד וּבְדַעַת אֲדִינִינוּ
 וּמוֹשִׁיעֵנו יִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲשֶׁר־לוֹ הַכְּבוֹד
 גַּם־הַיּוֹם וְגַם־לְיוֹם הָעוֹלָם אָמֵן :

+ אֲנִי אֶחָד מִן־הַנְּבִיִּים הַזֵּה הַזֶּה
 נִשְׁבַּח לְיְהוָה וְנִשְׁבַּח לְיְהוָה
 אֲנִי אֶחָד מִן־הַנְּבִיִּים הַזֵּה הַזֶּה
 אֲנִי אֶחָד מִן־הַנְּבִיִּים הַזֵּה הַזֶּה :

+ אֲנִי אֶחָד מִן־הַנְּבִיִּים הַזֵּה הַזֶּה
 אֲנִי אֶחָד מִן־הַנְּבִיִּים הַזֵּה הַזֶּה
 אֲנִי אֶחָד מִן־הַנְּבִיִּים הַזֵּה הַזֶּה
 אֲנִי אֶחָד מִן־הַנְּבִיִּים הַזֵּה הַזֶּה :

και σκοτία εν αυτώ ουκ ἐστιν ουδεμία 6+ εάν
 and darkness in him is not in any way]. If
 είπωμεν ότι κοινωνίαν έχομεν μετ' αυτού και εν τω
 we should say that fellowship we have] with him, and in the
 σκότει περιπατώμεν ψευδόμεθα και ου ποιούμεν την
 darkness should walk, we lie, and we do not observe the
 αλήθειαν 7+ εάν δε εν τω φωτί περιπατώμεν ως
 truth. But if in the light we should walk], as
 αυτός εστιν εν τω φωτί κοινωνίαν έχομεν μετ'
 he is in the light, fellowship we have] with
 αλλήλων και το αίμα Ιησού χριστού του υιού αυτού
 one another, and the blood of Jesus Christ his son
 καθαρίζει ημάς από πάσης αμαρτίας 8+ εάν είπωμεν
 cleanses us from all sin. If we should say
 ότι αμαρτίαν ουκ έχομεν εαυτούς πλανώμεν και η
 that sin we do not have], we mislead ourselves, and the
 αλήθεια ουκ ἐστιν εν ημίν 9+ εάν ομολογώμεν
 truth is not in us. If we should acknowledge
 τας αμαρτίας ημών πιστός εστι και δίκαιος ίνα
 our sins, he is trustworthy and just that
 αφή ημίν τας αμαρτίας και καθάριση ημάς
 he should have forgiven us the sins, and should have cleansed us
 από πάσης αδικίας 10+ εάν είπωμεν ότι ουχ
 from all iniquity. If we should say that we have not
 ημαρτήκαμεν ψεύστην ποιούμεν αυτόν και
 sinned, a liar we make him], and
 ο λόγος αυτού ουκ ἐστιν εν ημίν
 his word is not in us.

+ אִם-נֹאמַר כִּי יִשְׁלָנוּ הַתְּחַבְּרוֹת עִמּוֹ
 וְנִתְהַלֵּךְ בַּחֹשֶׁךְ דְּבָרֵי שֶׁקֶר אֲנַחְנוּ וְלֹא פִעֲלֵי
 הָאֱמֶת:
 + אֲבָל אִם-נִתְהַלֵּךְ בְּאוֹר פְּאֶשֶׁר הוּא
 בְּאוֹר הַיְהוּה נִתְחַבְּרֵנוּ יַחַד וְדָם-יִשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ בְּנוֹ יִטְהַרְנוּ מִכָּל-חַטָּא:
 + אִם-נֹאמַר שְׂאִין-בְּנוֹ חַטָּא מִתְּעִים

אֲנַחְנוּ נִפְשָׁנוּ וְהָאֱמֶת אֵין בְּנוֹ:
 + וְאִם-נִתְוָדָה אֶת-חַטָּאתֵינוּ נֶאֱמָן
 הוּא וְצָדִיק לְסִלַּח לְחַטָּאתֵינוּ וּלְטַהַרְנוּ
 מִכָּל-עֲוֹן:
 + וְאִם-נֹאמַר שְׂלֵא חַטָּאנוּ לְכֹזֵב נְשִׁימְנוּ
 וְדָבְרוּ אֵין בְּנוֹ:

+ אִם-נֹאמַר שְׂאִין-בְּנוֹ חַטָּא מִתְּעִים
 אֲנַחְנוּ נִפְשָׁנוּ וְהָאֱמֶת אֵין בְּנוֹ:
 + וְאִם-נִתְוָדָה אֶת-חַטָּאתֵינוּ נֶאֱמָן
 הוּא וְצָדִיק לְסִלַּח לְחַטָּאתֵינוּ וּלְטַהַרְנוּ
 מִכָּל-עֲוֹן:
 + וְאִם-נֹאמַר שְׂלֵא חַטָּאנוּ לְכֹזֵב נְשִׁימְנוּ
 וְדָבְרוּ אֵין בְּנוֹ:

+ אִם-נֹאמַר שְׂאִין-בְּנוֹ חַטָּא מִתְּעִים
 אֲנַחְנוּ נִפְשָׁנוּ וְהָאֱמֶת אֵין בְּנוֹ:
 + וְאִם-נִתְוָדָה אֶת-חַטָּאתֵינוּ נֶאֱמָן
 הוּא וְצָדִיק לְסִלַּח לְחַטָּאתֵינוּ וּלְטַהַרְנוּ
 מִכָּל-עֲוֹן:
 + וְאִם-נֹאמַר שְׂלֵא חַטָּאנוּ לְכֹזֵב נְשִׁימְנוּ
 וְדָבְרוּ אֵין בְּנוֹ:

2 ב

1+ **τεκνία μου ταῦτα γράφω υμῖν ἵνα μη**
 My sons, these [things] I write to you, that you should not
αμάρτητε και εἰάν τις αμάρτη παράκλητον ἔχομεν
 sin. And if any should sin, a comforter we have]
προς τον πατέρα Ἰησοῦν χριστόν δίκαιον **2+ και**
 with the father— Jesus Christ [the] righteous. And
αυτός ἰλασμός εστι περί των αμαρτιών ημών ου περί
 he is atonement for our sins; not for
των ημετέρων δε μόνον αλλά και περί όλου του
 ours but only], but also for the whole
κόσμου **3+ και εν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι εγνωκαμεν**
 world. And by this we know that we have known
αυτόν εἰάν τας εντολάς αυτού τηρώμεν **4+ ο**
 him— if the commandments of his we keep. The one
λέγων ἔγνωκα αυτόν και τας εντολάς αυτού μη τηρών
 saying, I know him, and his commandments [is] not keeping,
ψεύστης εστι και εν τούτῳ η αλήθεια ουκ ἐστιν **5+**
 is a liar, and in this one the truth is not].
ος δ' αν τηρή αυτού τον λόγον αληθώς εν τούτῳ
 But who ever should give heed of his word, truly in this one
η αγάπη του θεού τετελείωται εν τούτῳ γινώσκομεν
 the love of God has been perfected. By this we know
ὅτι εν αυτώ εσμέν **6+ ο λέγων εν αυτώ μένειν**
 that in him we are]. The one saying in him [to be] abiding],

+ ובזאת נדע כי הפרנו אותו אם-נשמר
 את-מצותיו:
 + האמר הפרתיו ואת-מצותיו לא
 ישמר דבר שקר הוא והאמת אין בו:
 + אבל השמר את-דברו בו נשלמה באמת
 אהבת אלהים ובזאת נדע כי-בו אנחנו:
 + האמר שהוא עמד בו כאשר התהלך
 הוא בן יתהלך:
 + בני הנני כתב אליכם את-הדברים
 האלה לבלתי תחטאו ואם-יחטא איש
 יש-לנו לפני אבינו מליץ ישוע המשיח
 הצדיק:
 + והוא כפרה על-חטאתינו ולא
 על-חטאתינו בלבד כי גם-על-חטאת
 כל-העולם:
 + בני הנני כתב אליכם את-הדברים
 האלה לבלתי תחטאו ואם-יחטא איש
 יש-לנו לפני אבינו מליץ ישוע המשיח
 הצדיק:
 + והוא כפרה על-חטאתינו ולא
 על-חטאתינו בלבד כי גם-על-חטאת
 כל-העולם:
 + בני הנני כתב אליכם את-הדברים
 האלה לבלתי תחטאו ואם-יחטא איש
 יש-לנו לפני אבינו מליץ ישוע המשיח
 הצדיק:
 + והוא כפרה על-חטאתינו ולא
 על-חטאתינו בלבד כי גם-על-חטאת
 כל-העולם:

+ וְכִי יִשְׁמַר אֶת-מִצְוֹתָיו
 וְלֹא יִפְרֹא אֶת-מִצְוֹתָיו
 לֹא יִשְׁמַר דְּבַר שְׁקֵר וְהָאֱמֶת
 אֵין בּוֹ:
 + אֲבָל הַשְׁמֵר אֶת-דְּבָרֹו
 בּוֹ נִשְׁלָמָה בְּאֱמֶת
 אֱהָבַת אֱלֹהִים וּבְזֹאת
 נִדְעַ כִּי-בּוֹ אֲנַחְנוּ:
 + הָאֱמֵר הוּא עֹמֵד
 בּוֹ כְּאֲשֶׁר הִתְהַלֵּךְ
 הוּא בֶן יִתְהַלֵּךְ:
 + בְּנֵי הַנְּנִי כָּתַבְתִּי
 אֵלֵיכֶם אֶת-הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה לְבִלְתִּי
 תַּחֲטְאוּ וְאִם-יִחַטָּא
 אִישׁ יִשְׁ-לָנוּ
 לִפְנֵי אָבִינוּ מְלִיצִי
 יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
 הַצַּדִּיק:
 + וְהוּא כִּפְרָה
 עַל-חַטְּאֹתֵינוּ וְלֹא
 עַל-חַטְּאֹתֵינוּ
 בְּלִבְדָּ כִּי גַם-עַל-
 חַטְּאֹת כָּל-הָעוֹלָם:
 + בְּנֵי הַנְּנִי כָּתַבְתִּי
 אֵלֵיכֶם אֶת-הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה לְבִלְתִּי
 תַּחֲטְאוּ וְאִם-יִחַטָּא
 אִישׁ יִשְׁ-לָנוּ
 לִפְנֵי אָבִינוּ מְלִיצִי
 יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
 הַצַּדִּיק:
 + וְהוּא כִּפְרָה
 עַל-חַטְּאֹתֵינוּ וְלֹא
 עַל-חַטְּאֹתֵינוּ
 בְּלִבְדָּ כִּי גַם-עַל-
 חַטְּאֹת כָּל-הָעוֹלָם:
 + בְּנֵי הַנְּנִי כָּתַבְתִּי
 אֵלֵיכֶם אֶת-הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה לְבִלְתִּי
 תַּחֲטְאוּ וְאִם-יִחַטָּא
 אִישׁ יִשְׁ-לָנוּ
 לִפְנֵי אָבִינוּ מְלִיצִי
 יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
 הַצַּדִּיק:
 + וְהוּא כִּפְרָה
 עַל-חַטְּאֹתֵינוּ וְלֹא
 עַל-חַטְּאֹתֵינוּ
 בְּלִבְדָּ כִּי גַם-עַל-
 חַטְּאֹת כָּל-הָעוֹלָם:

οφείλει καθώς εκείνος περιεπάτησε και αυτός ούτω
ought as that one walked, also himself so

περιπατεῖν 7+ αδελφοί ουκ εντολήν καινήν γράφω
to walk. Brethren, [[do] not commandment a new I write

υμίν αλλ' εντολήν παλαιάν ην είχετε απ' αρχής
to you], but commandment an old], which you had from [the] beginning.

η εντολή η παλαιά εστιν ο λόγος ον ηκούσατε
The commandment old] is the word which you heard

απ' αρχής 8+ πάλιν εντολήν καινήν γράφω υμίν
from [the] beginning. Again, commandment a new] I write to you,

ο εστιν αληθές εν αυτώ και εν υμίν ότι η
which is true in him, and in you, because the
σκοτία παράγεται και το φως το αληθινόν ήδη
darkness passes away, and the light true] already

φάινει 9+ ο λέγων εν τω φωτί είναι και
shines forth. The one saying in the light to be], and

τον αδελφόν αυτου μισών εν τη σκοτία εστιν έως
his brother detests], in the darkness is] until

άρτι 10+ ο αγαπών τον αδελφόν αυτου εν τω φωτί
now. The one loving his brother in the light

μένει και σκάνδαλον εν αυτώ ουκ εστιν 11+ ο δε
abides], and cause of offence in him there is no]. But the one

μισών τον αδελφόν αυτου εν τη σκοτία εστι και εν
detesting his brother in the darkness is], and in

τη σκοτία περιπατεί και ουκ οίδε που υπάγει ότι
the darkness walks, and does not know where he goes, because

η σκοτία ετύφλωσε τους οφθαλμούς αυτου 12+ γράφω
the darkness blinded his eyes. I write

אחיו לא מצוה חדשה כתב אני לכם +
כי אם-מצוה ישנה אשר היתה לכם מראש
והמצוה הישנה היא הדבר אשר שמעתם:
ועוד מצוה חדשה אני כתב לכם
והיא נאמנה גם-בו גם-בכם מפני שהחשך
עבר והאור האמת פבר זרח:
האומר באור אני והוא שניא את-אחיו
עודנו בחשך:

+ והאהב את-אחיו עמד באור ומכשול אין
בו:
+ והשנא את-אחיו בחשך הוא
ובחשך יתהלך ולא ידע אנה הוא
הלך כי החשך עורר את-עיניו:
+ הנני כתב אליכם תבנים יען
כי-נסלחו לכם חטאתיכם למען שמו:

+ וכתב לה פסוקי טוהא א גאב אה
לחא אה אה פסוקי אהא אה אה
א אה אה אה פסוקי אה אה אה
א אה אה אה אה אה אה אה
א אה אה אה אה אה אה אה
א אה אה אה אה אה אה אה
א אה אה אה אה אה אה אה
א אה אה אה אה אה אה אה
א אה אה אה אה אה אה אה
א אה אה אה אה אה אה אה
א אה אה אה אה אה אה אה

+ אהא אהא אהא אהא אהא אהא
אהא אהא אהא אהא אהא אהא
אהא אהא אהא אהא אהא אהא
אהא אהא אהא אהא אהא אהא
אהא אהא אהא אהא אהא אהא
אהא אהא אהא אהא אהא אהא
אהא אהא אהא אהא אהא אהא
אהא אהא אהא אהא אהא אהא
אהא אהא אהא אהא אהא אהא
אהא אהא אהא אהא אהא אהא
אהא אהא אהא אהא אהא אהא
אהא אהא אהא אהא אהא אהא

παράγεται και η επιθυμία αυτού ο δε ποιών το
 passes away, and the desire of it; but the one doing the

θέλημα του θεού μένει εις τον αιώνα 18+ παιδιά
 will of God abides into the eon. Children,

εσχάτη ώρα εστί και καθώς ηκούσατε ότι ο
 [[the] last hour it is]; and as you heard that the

αντίχριστος έρχεται και νυν αντίχριστοι πολλοί
 antichrist comes, and now antichrists many]

γεγόνασιν όθεν γινώσκομεν ότι εσχάτη ώρα εστί
 exist, whereupon we know that [[the] last hour it is].

19+ εξ ημών εξήλθον αλλ' ουκ ήσαν εξ ημών ει γαρ
 From us they went forth, but they were not of us; for if

ήσαν εξ ημών μεμενήκεισαν αν μεθ' ημών αλλ'
 they were of us, they would have remained with us; but

ίνα φανερωθώσιν ότι ουκ εισί πάντες εξ ημών
 [it was] that they should be made manifest that not are all] of us.

20+ και υμείς χρίσμα έχετε από του αγίου και
 And you an anointing have] from the holy [one], and

οίδατε πάντα 21+ ουκ έγγραψα υμίν ότι ουκ οίδατε
 you know all [things]. I wrote not to you because you do not know

την αλήθειαν αλλ' ότι οίδατε αυτήν και ότι παν
 the truth, but because you do know it, and that every

ψεύδος εκ της αληθείας ουκ έστι 22+ τις εστιν ο
 lie of the truth not is]. Who is the

ψεύστης ει μη ο αρνούμενος ότι Ιησούς ουκ έστιν
 liar, if not the one denying, [saying] that, Jesus is not

ο χριστός ούτός εστιν ο αντίχριστος ο
 the Christ? This is the antichrist, the one

וַיִּדְעֶתֶם הַכֹּל: +
 וְכִאֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם שִׁבְאָה שְׁטוֹן הַמְּשִׁיחַ
 כִּן עָתָה רַבּוֹ שְׁטוֹנֵי הַמְּשִׁיחַ וּבָזֹאת
 נִדְעֵה שֶׁהִיא הַשְּׁעָה הָאֲחֵרוֹנָה:
 + מִקֶּרְבָּנוּ יֵצְאוּ אֲבָל לֹא־מֵאֲתָנוּ הֵיוּ כִּי לֹא
 הֵיוּ מֵאֲתָנוּ כִּי אִזּוֹ הֵיוּ עֹמְדִים עִמָּנוּ אֲךָ יֵצְאוּ
 לְמַעַן יִוָּדַע כִּי לֹא כּוֹלֵם מֵאֲתָנוּ הַמּוֹה:
 + וְאַתֶּם לְכֶם הַמְּשַׁחָה מֵאֵת הַקְּדוֹשׁ

וַיִּדְעֶתֶם הַכֹּל: +
 לֹא כְתַבְתִּי אֵלֵיכֶם מִפְּנֵי שְׁלֹא־יִדְעֶתֶם
 אֶת־הָאֱמֶת כִּי־יִדְעֶתֶם אֶתְּהָ וַיִּדְעֶתֶם
 שְׁכָל־דְּבַר שֶׁקֶר לֹא מִן־הָאֱמֶת הוּא:
 + מִי הוּא הַדְּבַר שֶׁקֶר כִּי אִם־הַמְּכַחֵשׁ
 בְּיִשׁוּעַ לֵאמֹר לֹא הַמְּשִׁיחַ הוּא זֶה הוּא
 שׁוֹטוֹן הַמְּשִׁיחַ הַמְּכַחֵשׁ בָּאֵב וּבִבִּין:

+ וְכִי־יִדְעֶתֶם הַכֹּל לֹא כְתַבְתִּי אֵלֵיכֶם מִפְּנֵי שְׁלֹא־יִדְעֶתֶם
 אֶת־הָאֱמֶת כִּי־יִדְעֶתֶם אֶת־הָאֱמֶת וַיִּדְעֶתֶם
 שְׁכָל־דְּבַר שֶׁקֶר לֹא מִן־הָאֱמֶת הוּא:
 + מִי הוּא הַדְּבַר שֶׁקֶר כִּי אִם־הַמְּכַחֵשׁ
 בְּיִשׁוּעַ לֵאמֹר לֹא הַמְּשִׁיחַ הוּא זֶה הוּא
 שׁוֹטוֹן הַמְּשִׁיחַ הַמְּכַחֵשׁ בָּאֵב וּבִבִּין:
 + וְכִי־יִדְעֶתֶם הַכֹּל לֹא כְתַבְתִּי אֵלֵיכֶם מִפְּנֵי שְׁלֹא־יִדְעֶתֶם
 אֶת־הָאֱמֶת כִּי־יִדְעֶתֶם אֶת־הָאֱמֶת וַיִּדְעֶתֶם
 שְׁכָל־דְּבַר שֶׁקֶר לֹא מִן־הָאֱמֶת הוּא:
 + מִי הוּא הַדְּבַר שֶׁקֶר כִּי אִם־הַמְּכַחֵשׁ
 בְּיִשׁוּעַ לֵאמֹר לֹא הַמְּשִׁיחַ הוּא זֶה הוּא
 שׁוֹטוֹן הַמְּשִׁיחַ הַמְּכַחֵשׁ בָּאֵב וּבִבִּין:

αρνούμενος τον πατέρα και τον υιόν 23 + πας
denying the father and the son. Every [one]

ο αρνούμενος τον υιόν ουδέ τον πατέρα έχει 24 +
denying the son, neither the father has].

υμείς ούν ο ηκούσατε απ' αρχής εν υμίν μενέτω
You then, what you heard from [the] beginning, in you let it abide]!

εάν εν υμίν μείνη ο απ' αρχής ηκούσατε και
If in you should abide what from [the] beginning you heard], then

υμείς εν τω υιώ και εν τω πατρί μενείτε 25 + και
you in the son and in the father shall abide]. And

αύτη εστίν η επαγγελία ην αυτός επηγγείλατο ημίν
this is the promise which he promised to us --

την ζωήν την αιώνιον 26 + ταύτα έγγραφα υμίν περί
the life eternal. These [things] I wrote to you concerning

των πλανώντων υμάς 27 + και υμείς το χρίσμα ο
the ones misleading you. And you -- the anointing which

ελάβετε απ' αυτού εν υμίν μένει και ου χρείαν
you received from him in you abides], and no need

έχετε ίνα τις διδάσκη υμάς αλλ' ως το αυτό
you have] that any should teach you; but, as the same

χρίσμα διδάσκει υμάς περί πάντων και αληθές εστι
anointing teaches you concerning all [things], and is true,

και ουκ έστι ψεύδος και καθώς εδίδαξεν υμάς
and is not a lie, and as it taught you,

μενείτε εν αυτώ 28 + και νυν τεκνία μένετε εν αυτώ
you shall abide in him. And now, sons, abide in him!

כָּל־הַמְּכַחֵשׁ בֵּין גַּם־הָאָב +
אִין־לוֹ וְהַמּוֹדֶה בֵּין לוֹ גַּם־הָאָב:
וְאַתֶּם יָקוּם־נָא בְּכֶם הַדְּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם +
מֵרֵאשׁ וְאִם־יָקוּם בְּכֶם אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם
מֵרֵאשׁ גַּם־אַתֶּם תִּקְוִמוּ בֵּין וּבָאָב:
וְהַהִבְטָחָה אֲשֶׁר הִבְטִיחֵנִי הִיא תִּי
הַעוֹלָמִים:
זֹאת כְּתַבְתִּי אֵלֵיכֶם מִפְּנֵי הַמַּתְעִים
אֲתֶכֶם:

וְאַתֶּם הַמְּשַׁחָה אֲשֶׁר קִבַּלְתֶּם מֵאֵתוֹ +
עֲמֹדַת בְּכֶם וְלֹא תִצְטָרְכוּ לְאִישׁ שְׂוִלְמֹד
אֲתֶכֶם כִּי אִם־כְּאֲשֶׁר תִּלְמְדֶכֶם הַמְּשַׁחָה
לְכָל־דְּבָר הוּא הָאֲמֵת וְלֹא שֶׁקֶר
וְכְאֲשֶׁר לְמֹדָה אֲתֶכֶם כֵּן תַּעֲמְדוּ בוֹ:
וְעַתָּה בָּנִים עֲמְדוּ בוֹ לְמַעַן יֵאָמֵר
לְבַנּוֹ בְּהִרְאוֹתוֹ וְלֹא־יִבּוֹשׁ מִפְּנֵי בָבוֹאוֹ:

אִם־וּגְחָףוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי +
כִּי־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי +
כִּי־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:

לְחַהֵּ:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי +
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:
אִם־וְגָחָפוּ בְּיָדֵי אֶפְלֵא כִּי־כִסֵּהוּ מִמֶּנִּי:

ίνα ὅταν φανερωθή ἔχωμεν παρρησίαν και
 that whenever he should be made manifest, we should have an open manner, and
 μη αἰσχυνθόμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ
 we should not be ashamed before him at his arrival.

29+ εἰάν εἴδητε ὅτι δίκαιός ἐστι γινώσκετε ὅτι πᾶς
 If you know that he is righteous, you know that every [one]
 ὁ ποιών τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται
 doing the righteousness of him is engendered].

3 א

1+ ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ ἵνα
 Behold! what kind of love has given to us the father], that
 τέκνα θεοῦ κληθόμεν διὰ τούτο ὁ κόσμος οὐ
 children of God we should be called]. On account of this the world does not
 γινώσκει ἡμᾶς ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν 2+ ἀγαπητοί
 know us, because it did not know him. Beloved,
 νυν τέκνα θεοῦ ἐσμέν και οὐπω ἐφανερώθη τι
 now children of God we are], and not yet was it manifested what
 ἐσόμεθα οἶδαμεν δε ὅτι εἰάν φανερωθή ὅμοιοι
 we will be; but we know that if he should be manifested, likened
 αὐτῷ ἐσόμεθα ὅτι οὐσόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστι 3+ και
 to him we will be]; for we shall see him as he is. And
 πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει
 every [one] having this hope upon him, purifies
 εαυτόν καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστι 4+ πᾶς ὁ ποιών
 himself, as that one is pure. Every [one] committing

+ אַם יִדְעֶתֶם כִּי־צְדִיק הוּא יְדַע־נָא
 כִּי כָל־עֲשֵׂה צְדָקָה נוֹלָד מִמֶּנּוּ:

+ וְרָאוּ מִה־נִּדְלָה אֶהְבֵּת הָאָב
 אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ לְהִקְרָא בְּנֵי הָאֱלֹהִים
 וּבְנֵי אֲנַחְנוּ עַל־כֵּן הָעוֹלָם אֵינְנוּ
 יָדַע אֲתָנוּ יַעַן כִּי־אֹתוֹ לֹא יָדַע:

+ וְיִדְדֵי עֲפָה בְּנִים לְאֱלֹהִים אֲנַחְנוּ וְעוֹד
 לֹא נִגְלָה מִה־נִּהְיָה אֲבָל יָדַעְנוּ כִּי בְּהַגְלוֹתוֹ
 נִהְיָה דְמִים־לוֹ כִּי נִרְאָהוּ כְּמוֹ שֶׁהוּא:
 + וְכָל־אֲשֶׁר לוֹ הַתְּקוּהָה הַזֹּאת יִטְהַר
 אֶת־עַצְמוֹ כְּאֲשֶׁר טְהוֹר גַּם־הוּא:
 + כָּל־חַטָּא פִּשְׁעַ בַּתּוֹרָה הוּא וְהַחַטָּא
 פְּשִׁיעָה בַּתּוֹרָה:

+ לֵךְ נִבְחַד וְנִבְחַד אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
 לְעֵלְמָה אֵלֵינוּ בְּחַד־אֵלֵינוּ:

+ אֵלֵינוּ נִבְחַד וְנִבְחַד אֵלֵינוּ
 גַּל וְגַבְוֹ וְנִבְחַד אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ:

+ אֵלֵינוּ נִבְחַד וְנִבְחַד אֵלֵינוּ
 אֵלֵינוּ נִבְחַד וְנִבְחַד אֵלֵינוּ
 אֵלֵינוּ נִבְחַד וְנִבְחַד אֵלֵינוּ:

+ וְנִבְחַד אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ, עַל־כֵּן אֵלֵינוּ
 אֵלֵינוּ גַּל וְנִבְחַד אֵלֵינוּ חַד־אֵלֵינוּ
 וְנִבְחַד אֵלֵינוּ נִבְחַד וְנִבְחַד אֵלֵינוּ
 אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ:
 + אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ, אֵלֵינוּ
 אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ:
 + אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
 אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ:

την αμαρτίαν και την ανομίαν ποιεί και η αμαρτία
sin, also lawlessness commits]; and sin

εστίν η ανομία 5+ και οίδατε ότι εκείνος εφανερώθη
is lawlessness. And you know that that one was made manifest,
ίνα τας αμαρτίας ημών άρη και αμαρτία εν
that our sins he should lift away]; and sin in

αυτώ ουκ έστι 6+ πας ο εν αυτώ μένων ουχ
him not is]. Anyone in him abiding], does not
αμαρτάνει πας ο αμαρτάνων ουχ εώρακεν αυτόν
sin; anyone sinning has not seen him

ουδέ έγνωκεν αυτόν 7+ τεκνία μηδείς πλανάτω υμάς
nor has known him. Sons, let no one mislead you!
ο ποιών την δικαιοσύνην δίκαιός εστι καθώς
The one executing the righteousness is righteous, as

εκείνος δίκαιός εστιν 8+ ο ποιών την αμαρτίαν εκ
that one is righteous. The one committing sin of
του διαβόλου εστίν ότι απ' αρχής ο διάβολος
the devil is], for from [the] beginning the devil
αμαρτάνει εις τούτο εφανερώθη ο υιός του θεού ίνα
sins. For this was made manifest the son of God], that

λύση τα έργα του διαβόλου 9+ πας
he should loosen the works of the devil. Anyone
ο γεγεννημένος εκ του θεού αμαρτίαν ου ποιεί ότι
engendered of God, sin does not commit], for
σπέρμα αυτου εν αυτώ μένει και ου δύναται
his seed in him abides]; and he is not able

αμαρτάνειν ότι εκ του θεού γεγέννηται 10+ εν
to sin, because by God he has been engendered]. In

וַיִּדְעוּתָם כִּי הוּא נִגְלָה לְשֵׁאת אֶת־חַטָּאתֵינוּ +
וְבוֹ אֵין חַטָּא :
כָּל־הָעֹמֵד בּוֹ לֹא יַחַטָּא כָּל־הַחֹטֵא לֹא
רָאָהוּ אֶף־לֹא יִדְעוּ :
כְּבָנֵי אֱלֹהֵימָּה אֶתְכֶם אִישׁ הָעֹשֶׂה
צְדָקָה צְדִיק הוּא כְּאֲשֶׁר הוּא צְדִיק :
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן

רֵאשׁוֹן לְחַטָּאִים וּבְעֵבוֹר זֹאת נִגְלָה
כִּן־הָאֱלֹהִים לְהַפְרֹת אֶת־פְּעוּלוֹת הַשֹּׁטֵן :
כָּל־הַנּוֹלֵד מֵאֱלֹהִים לֹא יַחַטָּא כִּי זָרְעוּ
בּוֹ וְשֶׁאֵר וְלֹא יוּכַל לְחַטָּא כִּי מֵאֱלֹהִים
נוֹלֵד :
וּבְזֹאת נוֹדְעוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים וּבְנֵי הַשֹּׁטֵן +

וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן

וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן
וְהַחַטָּא מִן־הַשֹּׁטֵן הוּא כִּי הַשֹּׁטֵן

τούτῳ φανερά ἐστι τα τέκνα του θεού και τα τέκνα
 this are apparent the children of God], and the children
 του διαβόλου πας ο μη ποιὼν δικαιοσύνην
 of the devil. Every [one] not executing righteousness
 ουκ ἐστὶ ἐκ του θεού και ο μη αγαπών
 is not of God, even the one not loving
 τον αδελφόν αυτου 11+ ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν
 his brother. For this is the message which
 ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ἵνα αγαπώμεν ἀλλήλους 12+
 you heard from [the] beginning, that we should love one another.
 ου καθὼς Καϊν ἐκ του πονηρού ἣν και ἐσφαξε
 Not as Cain of the wicked one [who] was], and slew
 τον αδελφόν αυτου και χάριν τίνος ἐσφαξεν αὐτόν
 his brother. And for what favor did he slay him?
 ὅτι τα ἔργα αυτου πονηρά ἣν τα δε
 because his works [were] wicked, but the ones
 του αδελφού αυτου δίκαια 13+ μη θαυμάζετε
 of his brother righteous. Do not marvel,
 ἀδελφοί μου εἰ μισεῖ υμάς ο κόσμος 14+ ἡμεῖς
 my brethren, if detests you the world]! We
 οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ του θανάτου εἰς
 know that we have crossed over from death into
 την ζωὴν ὅτι αγαπώμεν τους ἀδελφούς ο μη
 life, for we love the brethren. The one not
 αγαπών τον αδελφόν μένει ἐν τῷ θανάτῳ 15+ πας
 loving the brethren, abides in death. Every [one]

כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יַעֲשֶׂה צְדָקָה אִינְנוּ
 מֵאֵלֵהֶם וְכֵן כָּל־אֲשֶׁר לֹא־יֵאָהֵב אֶת־אָחִיו׃
 + כִּי זֹאת הַשְּׂמוּעָה אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם
 מֵרֵאשׁ לְאַהֲבָה אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ׃
 + לֹא כִקֵּן אֲשֶׁר הָיָה מִן־הַרְעֵ וְהַרְג
 אֶת־אָחִיו וּמִדֹּעַ הַרְגוּ יַעַן כִּי־מַעֲשֵׂי
 הָיוּ רָעִים וּמַעֲשֵׂי אָחִיו מַעֲשֵׂי־צְדָק׃

+ אֶל־תִּתְמַהוּ אָחִי אִם־יִשְׁנֹא אֶתְכֶם
 הַעוֹלָם׃
 + אֲנַחְנוּ יִדְעֵנוּ כִּי עֲבָרְנוּ מִן־הַמּוֹת
 אֶל־הַחַיִּים בְּאֲשֶׁר אָהַבְנוּ אֶת־אָחִינוּ
 אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יֵאָהֵב וְיִשָּׂאֵר בְּמוֹת׃
 + כָּל־הַשְּׂנֹא אֶת אָחִיו רֹצֵחַ הוּא וְיִדְעֶתֶם
 כִּי כָל־רֹצֵחַ לֹא יִתְקַיְמוּ־בּו חַיֵּי עוֹלָם׃

בָּטֹחַ, וְשֹׁמֵרֵי כָל וְלֵב חָזֵק וְיִשְׁמְרוּ אֵלֶּי
 חֲנֻת לְרֵשָׁעִים, לְעֹשֵׂי כָּס אֲלֵם׃
 + וְהָיָה אִם־יִשְׁמְרוּ יִשְׁמְרוּ אֵלֶּי
 וְאֵלֵכֶם יֵי לֵלֵי׃
 + לֵב אֲבִי מִכָּה מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי
 מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי
 מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי׃

+ אֵלֶּי יִשְׁמְרוּ אֵלֶּי יִשְׁמְרוּ אֵלֶּי
 חֲנֻת׃
 + שֵׁן מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי יִשְׁמְרוּ אֵלֶּי
 בְּמֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי
 חֲנֻת לְרֵשָׁעִים, מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי׃
 + כָּל וְשֹׁמֵרֵי אֵלֶּי מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי
 מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי
 לֵב מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי מֵהַ יִּשְׁמְרוּ אֵלֶּי׃

ο μισὼν τον αδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστὶ και
 detesting his brother is a man-killer; and

οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν
 you know that every man-killer does not have life

αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν 16+ ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν
 eternal in him abiding]. By this we have known

την ἀγάπην του θεοῦ ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν
 the love of God, because that one for us

την ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε και ἡμεῖς οφείλομεν ὑπὲρ
 his life placed]; and we ought for

των αδελφῶν τας ψυχὰς τιθέναι 17+ ος δ' ἂν ἔχη
 the brethren [our] lives to place]. But who ever should have

τον βίον του κόσμου και θεωρῆ τον αδελφὸν αὐτοῦ
 the livelihood of the world, and should view his brother

χρείαν ἔχοντα και κλείση τα σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ'
 need having], and should lock up his feelings of compassion from

αὐτοῦ πως ἡ ἀγάπη του θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ 18+
 him, how [does] the love of God abide in him?

τεκνία μου μη ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδέ γλῶσση
 My sons, we should not love [in] word nor tongue,

ἀλλ' ἐργῳ και ἀληθείᾳ 19+ και ἐν τούτῳ γινώσκομεν
 but in work and truth. And in this we know

ὅτι ἐκ της ἀληθείας ἐσμέν και ἐμπροσθεν αὐτοῦ
 that of the truth we are], and before him

πεῖσομεν τας καρδίας ἡμῶν 20+ ὅτι εἰάν καταγινώσκη
 we shall yield our hearts. For if should condemn

ἡμῶν ἡ καρδία ὅτι μείζων ἐστίν ο θεός
 our heart], [know] that greater than is God]

+ בּוֹזֵאת יַדְעֵנו אֶת־הָאֱהָבָה כִּי הוּא
 נָתַן אֶת־נַפְשׁוֹ בְּעַדְנוּ גַם־אֲנַחְנוּ חַיִּים
 לָתֵת אֶת־נַפְשֵׁינוּ בְּעַד אַחֵינוּ:
 + וְאִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ נִכְסֵי הָעוֹלָם הֵזָה וְהוּא
 רָאָה אֶת־אָחִיו חֹסֵר־לֶחֶם וְקַפֵּץ אֶת־רַחֲמָיו
 מִמֶּנּוּ אֵיךְ תַעֲמֹד־בוֹ אֱהָבַת אֱלֹהִים:

+ בְּנֵי אֱלֹהִים נֶאֱהָב בְּמַלְיָן וּבְלִשׁוֹן כִּי
 אִם־בַּפֶּעַל וּבְאֵמֶת:
 + וּבּוֹזֵאת יַדְעָה כִּי מִן־הָאֵמֶת
 אֲנַחְנוּ וְלִפְנֵינוּ נִשְׁקִיט אֶת־לְבוֹתֵינוּ:
 + כִּי אִם־לְבָנוּ יִרְשִׁיעַ אֶתְנוּ הָאֱלֹהִים
 נִשְׁנָב הוּא מִלְּבָנוּ יוֹדֵעַ אֶת־כָּל:

+ בְּמֵוָה אֵלֵינוּ חָפְזֵנוּ וְלֹאֵנוּ
 וְשֵׁם נִתַּת נַפְשׁוֹ סֶלֶף ה' אֵלֵינוּ וְזֵם
 לֵךְ וְחָל אֵפֶר אֵשֶׁר נִחַל נַפְשׁוֹ:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר לֹאֵנוּ לִמְעַלְמֵנוּ וְחָלַס הַנְּשִׂא
 לְרֵאשִׁיתוֹ, וְשֵׁנוּ הַנְּשִׂא וְשֵׁנוּ, לְזֵם
 אֲבָנָה אֵלֵינוּ כִּסּוּ שֵׁנוּ אֵלֵינוּ:

+ חַרְלֵנוּ נִתַּת שֵׁנוּ לְזֵם חֶלְעֵנוּ חֶלְעֵנוּ
 חֶלְעֵנוּ הַנְּשִׂא:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר חֶלְעֵנוּ וְזֵם אֵלֵינוּ
 הַנְּשִׂא וְזֵם אֵלֵינוּ חֶלְעֵנוּ לְךָ:
 + וְהָאִישׁ אֲשֶׁר חֶלְעֵנוּ לְךָ חֶלְעֵנוּ אֵלֵינוּ
 וְזֵם לְךָ חֶלְעֵנוּ חֶלְעֵנוּ חֶלְעֵנוּ:

δοκιμάζετε τα πνεύματα ει εκ του θεού εστίν ότι
 distinguish the spirits, if of God [they are]! for
 πολλοί ψευδοπροφήται εξεληλύθασιν εις τον κόσμον
 many false prophets have gone forth into the world.

2+ εν τούτῳ γινώσκετε το πνεύμα του θεού παν
 By this you know the spirit of God -- every
 πνεύμα ο ομολογεί Ιησούν χριστόν εν σαρκί
 spirit which acknowledges Jesus Christ in flesh

εληλυθότα εκ του θεού εστί 3+ και παν πνεύμα ο
 having come of God is]. And every spirit which
 μη ομολογεί τον Ιησούν χριστόν εν σαρκί
 does not acknowledge Jesus Christ in flesh

εληλυθότα εκ του θεού ουκ έστι και τούτό εστι
 having come of God is not]. And this is

το του αντιχρίστου ο ακηκόατε ότι έρχεται και
 the [thing] of the antichrist, which you heard that it comes, and

νυν εν τω κόσμῳ εστίν ήδη 4+ υμεις εκ του θεού
 now in the world is] already. You of God
 εστε τεκνία και νενικήκατε αυτους ότι μείζων εστίν
 are], sons, and have overcome them; for greater is

ο εν υμίν η ο εν τω κόσμῳ 5+ αυτοί εκ του
 the one in you, than the one in the world. They of the
 κόσμου εισί διά τούτο εκ του κόσμου λαλούσι
 world are]; because of this of the world they speak],

και ο κόσμος αυτών ακούει 6+ ημεις εκ του θεού
 and the world hears them. We of God

+ בְּזֹאת תִּכְּרֹן אֶת־רוּחַ אֱלֹהִים כָּל־רוּחַ הַמּוֹדָה בְּיִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ הַבָּא בְּבֶשֶׁר מֵאֱלֹהִים הוּא: + וְכָל־רוּחַ אֲשֶׁר אֵינְנוּ מוֹדָה בְּיִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ הַבָּא בְּבֶשֶׁר לֹא מֵאֱלֹהִים הוּא וְזֶה הוּא רוּחַ שׁוֹטֵן הַמָּשִׁיחַ אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם כִּי־יָבֵא וְעַתָּה הִנֵּה־הוּא בָּעוֹלָם: + אֲתֶם הַבְּנִים מֵאֱלֹהִים אֲתֶם וְנִצַּחְתֶּם	אַתֶּם כִּי־אֲשֶׁר בְּכֶם נְדוּל הוּא מֵאֲשֶׁר בְּעוֹלָם: + הִמָּה מִן־הָעוֹלָם עַל־כֵּן מִהָעוֹלָם יְדַבְּרוּ וְהָעוֹלָם יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם: + וְאֵנְחָנוּ מֵאֱלֹהִים הַיּוֹדֵעַ אֶת־הָאֱלֹהִים יִשְׁמַע אֲלֵינוּ וְאֲשֶׁר אֵינְנוּ מֵאֱלֹהִים לֹא יִשְׁמַע אֲלֵינוּ בְּזֹאת נִכְּרֹן אֶת־רוּחַ הָאֱמֶת וְאֶת־רוּחַ הַתּוֹעָה:
--	---

אֲלֵי מֵאֱלֹהִים וְיִשְׁמַע אֲלֵינוּ אֲלֵי מֵאֱלֹהִים וְיִשְׁמַע אֲלֵינוּ נִשְׁמַע אֲלֵינוּ וְיִשְׁמַע אֲלֵינוּ + כִּי־יָבֵא וְעַתָּה הִנֵּה־הוּא בָּעוֹלָם: אֲתֶם הַבְּנִים מֵאֱלֹהִים אֲתֶם וְנִצַּחְתֶּם	אֲלֵי מֵאֱלֹהִים וְיִשְׁמַע אֲלֵינוּ אֲלֵי מֵאֱלֹהִים וְיִשְׁמַע אֲלֵינוּ נִשְׁמַע אֲלֵינוּ וְיִשְׁמַע אֲלֵינוּ + כִּי־יָבֵא וְעַתָּה הִנֵּה־הוּא בָּעוֹלָם: אֲתֶם הַבְּנִים מֵאֱלֹהִים אֲתֶם וְנִצַּחְתֶּם
---	---

εσμέν ο γινώσκων τον θεόν ακούει ημών ος
 are]; the one knowing God, hears us; the one who
 ουκ ἐστίν εκ του θεού ουκ ακούει ημών εκ τούτου
 is not of God, does not hear us. By this
 γινώσκομεν το πνεύμα της αληθείας και το πνεύμα
 we know the spirit of the truth and the spirit
 της πλάνης 7+ αγαπητοί αγαπώμεν αλλήλους ότι
 of the delusion. Beloved, we should love one another, for
 η αγάπη εκ του θεού ἐστί και πας ο αγαπών εκ
 love of God is]; and every [one] loving of
 του θεού γεγέννηται και γινώσκει τον θεόν 8+ ο μη
 God is engendered], and knows God. The one not
 αγαπών ουκ ἔγνω τον θεόν ότι ο θεός αγάπη ἐστίν 9+
 loving does not know God, for God is love.
 εν τούτῳ εφανερώθη η αγάπη του θεού εν ημίν ότι
 In this was made manifest the love of God in us, that
 τον υιόν αυτού τον μονογενή απέσταλκεν ο θεος εις
 his son, the only born, God sent into
 τον κόσμον ίνα ζήσωμεν δι' αυτού 10+ εν τούτῳ
 the world, that we should live through him. In this
 ἐστίν η αγάπη ουχ ότι ημεῖς ηγάπησαμεν τον θεόν
 is the love, not that we loved God,
 ἀλλ' ότι αὐτός ηγάπησεν ημάς και απέστειλε
 but that he loved us, and sent
 τον υιόν αυτού ἰλασμόν περί των αμαρτιών ημών 11+
 his son [as] an atonement for our sins.
 αγαπητοί ει ούτως ο θεός ηγάπησεν ημάς και ημεῖς
 Beloved, if thus God loved us, also we

+ וְיָדִידֵי נֶאֱהָב־נָא אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ כִּי
 הָאֱהָבָה מֵאֱלֹהִים הִיא וְכָל־אֲשֶׁר יֶאֱהָב
 נֹדֶד מֵאֱלֹהִים וְיָדַע אֵת הָאֱלֹהִים:
 + וְאֲשֶׁר אֵינְנוּ אֹהֵב לֹא יָדַע
 אֶת־הָאֱלֹהִים כִּי הָאֱלֹהִים הוּא אֱהָבָה:
 + בְּזֹאת נִרְאָתָה אֱהָבַת הָאֱלֹהִים
 לָנוּ אֲשֶׁר־שָׁלַח הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹ

אֶת־יְחִידוֹ לְעוֹלָם לְמַעַן נִחְיָה עַל־יָדוֹ:
 + זֹאת הִיא הָאֱהָבָה לֹא שְׂאֲנַחְנוּ אֶהְבְּנוּ
 אֶת־הָאֱלֹהִים כִּי אִם־הוּא אֹהֵב אוֹתָנוּ
 וַיִּשְׁלַח אֶת־בְּנוֹ לְכַפֵּרָה עַל־חַטָּאתֵינוּ:
 + וְיָדִידֵי אִם־כָּכָה אֹהֵב אוֹתָנוּ הָאֱלֹהִים
 גַּם־אֲנַחְנוּ חַיִּבִים לְאֱהָבָה אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ:

לְאֵלֹהִים אֲשֶׁר לֵב אֱלֹהִים הוּא
 אֵלֹהִים לֵב אֱלֹהִים לֵב אֱלֹהִים
 לֵב אֱלֹהִים לֵב אֱלֹהִים לֵב אֱלֹהִים:
 + וְכִי־נִשְׁכַּח לֵב אֱלֹהִים
 מִן־אֵלֹהִים אֵלֹהִים מִן־אֵלֹהִים
 מִן־אֵלֹהִים אֵלֹהִים מִן־אֵלֹהִים:
 + וְכִי־נִשְׁכַּח לֵב אֱלֹהִים
 מִן־אֵלֹהִים אֵלֹהִים מִן־אֵלֹהִים:
 וְכִי־נִשְׁכַּח לֵב אֱלֹהִים מִן־אֵלֹהִים:

+ כִּי־נִשְׁכַּח לֵב אֱלֹהִים מִן־אֵלֹהִים
 לֵב אֱלֹהִים מִן־אֵלֹהִים לֵב אֱלֹהִים
 לֵב אֱלֹהִים מִן־אֵלֹהִים לֵב אֱלֹהִים:
 + כִּי־נִשְׁכַּח לֵב אֱלֹהִים מִן־אֵלֹהִים
 מִן־אֵלֹהִים אֵלֹהִים מִן־אֵלֹהִים:
 + כִּי־נִשְׁכַּח לֵב אֱלֹהִים מִן־אֵלֹהִים:
 אֵלֹהִים מִן־אֵלֹהִים לֵב אֱלֹהִים:

οφείλομεν ἀλλήλους αγαπᾶν 12+ θεόν ουδείς πώποτε
 ought one another to love]. God No one at any time
 τεθέαται εἰάν αγαπώμεν ἀλλήλους ο θεός εν ημίν
 has seen]. If we should love one another, God in us
 μένει και η αγάπη αυτού τετελειωμένη ἐστίν εν ημίν
 abides], and his love has been perfected in us.
 13+ εν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι εν αὐτῷ μένομεν και
 By this we know that in him we abide, and
 αὐτός εν ημίν ὅτι εκ του πνεύματος αυτού δέδωκεν
 he in us -- that of the spirit of him he has given
 ημίν 14+ και ημεῖς τεθεάμεθα και μαρτυρούμεν ὅτι ο
 to us. And we have seen, and we bear witness that the
 πατήρ απέσταλκε τον υῖόν σωτήρα του κόσμου 15+
 father has sent the son [as] deliverer of the world.
 ος αν ομολογήση ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ο υῖός του θεού
 Who ever should acknowledge that Jesus is the son of God,
 ο θεός εν αὐτῷ μένει και αὐτός εν τῷ θεῷ 16+ και
 God in him abides], and he in God. And
 ημεῖς ἐγνώκαμεν και πεπιστεύκαμεν την αγάπην ην
 we have known and have believed the love which
 ἔχει ο θεός εν ημίν ο θεός αγάπη ἐστίν και ο μένων
 God has for us. God is love; and the one abiding
 εν τη αγάπῃ εν τῷ θεῷ μένει και ο θεός εν αὐτῷ
 in the love, in God abides], and God in him.
 17+ εν τούτῳ τετελειώται η αγάπη μεθ' ημών ἵνα
 In this has been perfected the love] with us, that

אֶת־הָאֱלֹהִים לֹא־רָאָה אִישׁ מֵעוֹלָם +
 וְאִם־נִצָּאָהּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ הָאֱלֹהִים
 יַעֲמִד בְּקִרְבּוֹ וְאֶהְיֶה נִשְׁלָמָה־בּוֹ +
 בְּזֹאת נִדְעֶה אֲשֶׁר־בּוֹ נִשְׁכָּן +
 וְהוּא בָנוּ כִּי־נִתֵּן לָנוּ מְרוּחוֹ +
 וְנִצָּחֵנוּ חַיּוֹנוֹ וְנַעֲיֶדָה כִּי הָאֵב
 שָׁלַח אֶת־הַבֵּן מוֹשִׁיעַ הָעוֹלָם +
 כָּל־הַמּוֹדָה כִּי יִשׁוּעַ הוּא בֶן־הָאֱלֹהִים +

הָאֱלֹהִים שָׁכַן בּוֹ וְהוּא בְּאֱלֹהִים +
 וְנִצָּחֵנוּ יְדַעְנוּ וְנִצָּמֵן בְּאֵהָבָה +
 אֲשֶׁר אֱלֹהִים אָהַב אֶתְנוּ הָאֱלֹהִים
 הוּא אֵהָבָה וְהַעֲמִד בְּאֵהָבָה עֹמֵד
 בְּאֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים עֹמֵד בּוֹ +
 וּבְזֹאת נִשְׁלָמָה־בּוֹ הָאֵהָבָה +
 בְּהִיּוֹת לָנוּ כִּי־נִתֵּן לָנוּ הַיּוֹם הַזֶּה כִּי
 כָּמֵהוּ בֶן־נִצָּחֵנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה +

וְלֹא־כָּאֵלֶּם אֲנִי מֵעוֹלָם לֵבְרִית
 וְנִצָּחֵנוּ יְדַעְנוּ וְנִצָּמֵן בְּאֵהָבָה +
 אֲשֶׁר אֱלֹהִים אָהַב אֶתְנוּ הָאֱלֹהִים
 הוּא אֵהָבָה וְהַעֲמִד בְּאֵהָבָה עֹמֵד
 בְּאֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים עֹמֵד בּוֹ +
 וּבְזֹאת נִשְׁלָמָה־בּוֹ הָאֵהָבָה +
 בְּהִיּוֹת לָנוּ כִּי־נִתֵּן לָנוּ הַיּוֹם הַזֶּה כִּי
 כָּמֵהוּ בֶן־נִצָּחֵנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה +

אֲנִי מֵעוֹלָם לֵבְרִית וְנִצָּחֵנוּ יְדַעְנוּ
 וְנִצָּמֵן בְּאֵהָבָה +
 אֲשֶׁר אֱלֹהִים אָהַב אֶתְנוּ הָאֱלֹהִים
 הוּא אֵהָבָה וְהַעֲמִד בְּאֵהָבָה עֹמֵד
 בְּאֱלֹהִים וְהָאֱלֹהִים עֹמֵד בּוֹ +
 וּבְזֹאת נִשְׁלָמָה־בּוֹ הָאֵהָבָה +
 בְּהִיּוֹת לָנוּ כִּי־נִתֵּן לָנוּ הַיּוֹם הַזֶּה כִּי
 כָּמֵהוּ בֶן־נִצָּחֵנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה +

παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ὅτι
 confidence we should have] in the day of the judgment; for
 καθώς ἐκεῖνός ἐστι καὶ ἡμεῖς ἐσμέν ἐν
 as that one is, also we are in

τῷ κόσμῳ τούτῳ 18+ φόβος οὐκ ἐστὶν ἐν τῇ ἀγάπῃ
 this world. Fear is not in the love,
 ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον ὅτι
 but the perfect love outside casts fear]; for
 ὁ φόβος κόλασιν ἔχει ὁ δὲ φοβούμενος οὐ
 fear punishment holds], and the one fearing has not

τετελειώται ἐν ἀγάπῃ 19+ ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτὸν ὅτι
 been made perfect in love. We love him, for

αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς 20+ εἴαν τις εἶπη ὅτι
 he first loved us. If anyone should say that,

ἀγαπῶ τὸν θεόν καὶ τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ μισή
 I love God, and his brother should detest],
 ψεύστης ἐστίν ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ
 he is a liar. For the one not loving his brother,

ὃν εἶδεν τὸν θεόν ὃν οὐχ εἶδεν πῶς δύναται
 whom he has seen, God whom he has not seen how is he able

ἀγαπᾶν 21+ καὶ ταύτην τὴν ἐντολήν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ
 to love]? And this commandment we have from him,

ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεόν ἀγαπά καὶ
 that the one loving God, should love also

τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ
 his brother.

+ אֵין פִּחַד לְאַהֲבָה כִּי הָאֱהָבָה הַשְּׁלֵמָה
 תִּגְרֹשׁ אֶת־הַפִּחַד כִּי הַפִּחַד הוּא פִּחַד
 מִן־הָעֵנֶשׁ וְהַמִּפְחַד אֵינְנוּ שְׁלֵם בְּאַהֲבָה:
 + אֲנַחְנוּ אֱהָבִים אֹתוֹ כִּי הוּא קִדְּם לְאַהֲבָה
 אֲתָנוּ:
 + כִּי־יֹאמֶר אִישׁ אֱהָב אֲנִי אֶת־הָאֱלֹהִים

וְהוּא שֵׁנָא אֶת־אֲחִיו שִׁקְרָה הוּא מְדַבֵּר
 כִּי אֲשֶׁר לֹא יֵאָהֵב אֶת־אֲחִיו אֲשֶׁר
 הוּא רָאָה אֵיכָכָה יוּכַל לְאַהֲבֵה
 אֶת־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הוּא אֵינְנוּ רָאָה אֹתוֹ:
 + וְזֹאת הַמִּצְוָה מֵאֲתוֹ לָנוּ כִּי הָאֱהָב
 אֶת־הָאֱלֹהִים יֵאָהֵב גַּם־אֶת־אֲחִיו:

+ וְשֵׁלֵא אֶבְשָׁא לְעֵד רָלֵה שְׁכָה מַעְלֵה
 לְכִי עֵדֵה לֹם לְשֵׁלֵא אֶחָל וְשֵׁלֵא אֶבְשָׁה
 אֶבְשָׁה מֹם וְגֵה לְ מַעְלֵה מַעְלֵה:
 + עַךְ מֹחֵל נִשְׁתׁ לְלֹם אֶחָל וְשֵׁלֵא מֹחֵלֵה
 אֶשְׁכָּה:
 + רָלֵה וְגֵה עֵדֵה וְשֵׁלֵא רָלֵה לְלֹם

וְשֵׁלֵא מֹם, וְשֵׁלֵא וְגֵה לְלֹם מֹם אֶשְׁכָּה
 וְשֵׁלֵא מֹם, וְשֵׁלֵא לְ מַעְלֵה לְ מַעְלֵה לְ מַעְלֵה
 מֹם וְשֵׁלֵא מַעְלֵה אֶבְשָׁה וְשֵׁלֵא:
 + מֹם אֶבְשָׁה מַעְלֵה מַעְלֵה וְשֵׁלֵא
 וְשֵׁלֵא לְלֹם אֶשְׁכָּה אֶשְׁכָּה מֹם:

5 η

1+ πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστός ἐκ
 Every [one] believing that Jesus is the Christ, by
 τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν
 God is engendered]; and every [one] loving the one
 γεννήσαντα ἀγαπά καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ **2+**
 engendering, loves also the one being engendered by him.
 ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα
 By this we know that we love the children
 τοῦ θεοῦ ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ
 of God, whenever we love God, and
 τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηρῶμεν **3+** αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ
 his commandments should keep]. For this is the
 ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἵνα τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηρῶμεν καὶ
 love of God, that the commandments of his we should keep; and
 αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσὶν **4+** ὅτι παν
 his commandments heavy are not]. For every [one]
 τοῦ γεγεννημένου ἐκ τοῦ θεοῦ νικά τὸν κόσμον καὶ
 being engendered by God overcomes the world; and
 αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον ἡ
 this is the victory in the overcoming the world -- the
 πίστις ἡμῶν **5+** τις ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον
 belief of ours. Who is the one overcoming the world,
 εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱός
 unless [it be] the one believing that Jesus is the son
 τοῦ θεοῦ **6+** οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ
 of God? This is the one coming by water and

+
 כָּל־הַמֵּאֲמִין כִּי יִשׁוּעַ הוּא הַמְּשִׁיחַ
 הוא נוֹלָד מֵאֵל הַיִּם וְכָל־הָאֱהָב
 אֶת־מוֹלִידוֹ יֶאֱהָב גַּם אֶת־הַנוֹלָד מֵאֲתוֹ:
 + בְּזֹאת נֵדַע כִּי נֶאֱהָב אֶת־בְּנֵי הָאֱלֹהִים
 בְּאֶהְבְּתֵנוּ אֶת־הָאֱלֹהִים וּבְשִׁמְרָנוּ
 אֶת־מִצְוֹתָיו:
 + כִּי זֹאת אֶהְבֵּת אֱלֹהִים אֲשֶׁר נִשְׁמַר

אֶת־מִצְוֹתָיו וּמִצְוֹתָיו בְּלִתֵּי קִשּׁוֹת הֵנָּה:
 + כִּי־כָל הַנוֹלָד מֵאֵת הָאֱלֹהִים
 מִנְצֵחַ אֶת־הָעוֹלָם וְאִמוּנָתֵנוּ הִיא
 הַנְּצִיחֹן הַמְּנַצֵּחַ אֶת־הָעוֹלָם:
 + מִי הַמְּנַצֵּחַ אֶת־הָעוֹלָם כִּי
 אִם־הַמֵּאֲמִין בִּישׁוּעַ שֶׁהוּא בֶן־הָאֱלֹהִים:
 + זֶה הוּא אֲשֶׁר־בָּא בַּמַּיִם וּבָדָם

+
 חַי וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ

+ חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ
 חַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ וְחַיִּים הוּא אֱלֹהֵינוּ

αἵματος Ἰησοῦς ὁ χριστός οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον
 blood -- Jesus the Christ; not by the water only,
 ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι καὶ τῷ πνεύματι
 but by the water and the blood; and the spirit
 ἐστὶ τὸ μαρτυροῦν ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια
 is the one witnessing, for the spirit is the truth.

7+ ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ
 For three are the ones bearing witness in the heaven --
 ὁ πατήρ καὶ ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ οἱ
 the father, and the word and the holy spirit; and the
 τρεῖς εἰς ἐν εἰσι καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες
 three in one are. And three are the ones witnessing
 ἐπὶ τῆς γῆς 8+ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα
 upon the earth -- the spirit, and the water, and the blood;
 καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἐν εἰσιν 9+ εἰ τὴν μαρτυρίαν
 and the three in the one are]. If the witness
 τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ
 of the men we receive, the witness of God
 μείζων ἐστίν ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ἣν
 is greater; for this is the witness of God which
 μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ 10+ ὁ πιστεύων
 he has witnessed concerning his son. The one believing
 εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ
 in the son of God, he has the witness in himself;
 ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν
 the one not believing in God, a liar has made him],
 ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν
 for he has not believed in the witness which
 μεμαρτύρηκεν ὁ θεός περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ 11+ καὶ
 has witnessed God] concerning his son. And

וּבְרוּחַ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ לֹא בְּמִים
 בְּלִבְד כִּי אִם-בְּמִים וּבְדָם וְהָרוּחַ
 הוּא הַמְּעִיד כִּי הָרוּחַ הוּא הָאֱמֶת:
 + כִּי שְׁלֹשָׁה הַמְּעִידִים בְּשֵׁמִים הָאֵב
 הַדָּבָר וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְשְׁלֹשָׁתָם אֶחָד הַמָּה:

+ הֵן-נִקְבֵּל עֵדוּת בְּנֵי אָדָם וְעֵדוּת
 הָאֱלֹהִים הִלָּא גְדוּלָהּ מִמֶּנָּה כִּי זֹאת הִיא

עֵדוּת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הָעִיד עַל-בָּנוּ:
 + הַמְּאֲמִין בְּכֵן-הָאֱלֹהִים יִשְׁלוּ
 עֵדוּת בְּנַפְשׁוֹ וְאֲשֶׁר לֹא יֵאֲמִין לְאֱלֹהִים
 לְכֹזֵב שָׁמְהוּ יַעַן לֹא-הָאֲמִין בְּעֵדוּת
 אֲשֶׁר הָעִיד הָאֱלֹהִים עַל-בָּנוּ:

+ וְזֹאת הִיא הָעֵדוּת כִּי חַיֵּי עוֹלָם נָתַן
 לָנוּ הָאֱלֹהִים וְהַחַיִּים הָאֱלֹהִים בְּבָנוּ הַמָּה:

+ אֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת:

+ אֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת
 אֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת:
 אֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת:

+ אֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת
 אֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת
 אֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת:
 אֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת וְאֱלֹהִים אֱמֶת:

αμαρτάνουσι μη προς θάνατον ἐστὶν αμαρτία προς
not sinning to death. There is sin to

θάνατον ου περί εκείνης λέγω ἵνα ερωτήση 17+
death; not concerning that do I say that he should ask.

πάσα αδικία αμαρτία ἐστὶ και ἐστὶν αμαρτία ου
Every unrighteousness is sin; and there is sin not

προς θάνατον 18+ οἶδαμεν ὅτι πας ο γεγεννημένος
to death. We know that every [one] being engendered

εκ του θεού ουχ αμαρτάνει ἀλλ' ο γεννηθείς εκ
of God does not sin; but the one engendered of

του θεού τηρεί εαυτόν και ο πονηρός ουχ ἀπτεται
God keeps himself, and the wicked [one] does not touch

αυτού 19+ οἶδαμεν ὅτι εκ του θεού ἐσμέν και ο
him. We know that of God we are], and the

κόσμος ὅλος εν τῷ πονηρῷ κείται 20+ οἶδαμεν δε ὅτι
world whole to the evil one is situated]. And we know that

ο υἱός του θεού ἦκει και δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν
the son of God has come, and has given to us thought

ἵνα γινώσκωμεν τον ἀληθινόν και ἐσμεν εν τῷ
that we should know the one true; and we are in the one

ἀληθινῷ εν τῷ υἱῷ αυτου Ἰησοῦ χριστῷ οὗτός ἐστιν
true, in his son Jesus Christ. This one is

ο ἀληθινός θεός και η ζωὴ αἰώνιος 21+ τεκνία
the true God, and the life eternal. Sons,

φυλάξατε εαυτούς από των ειδώλων ἀμήν
guard yourselves from the idols! Amen.

כָּל־מַעֲשֵׂה עוֹל חַטָּא הוּא +
וְיֵשׁ חַטָּאת אֲשֶׁר אֵינְנָהּ לְמוֹת׃
+ יִדְעֵנוּ כִּי כָל־הַנּוֹלָד מֵאֵת הָאֱלֹהִים
לֹא יִחַטָּא כִּי אֲשֶׁר יוֹלֵד מֵאֵת הָאֱלֹהִים
יִשְׁמֵר אֶת־נַפְשׁוֹ וְהָרַע לֹא־יִנָּע בּוֹ׃
+ יִדְעֵנוּ כִּי מֵאֱלֹהִים אֵנְחֵנוּ וְכָל־הָעוֹלָם

בְּרַע הוּא׃
+ וְיִדְעֵנוּ כִּי בֹא בְּנֵי־אֱלֹהִים וַיִּתְּנוּ־לָנוּ
בִּינָה לְדַעַת אֶת־הָאֱמֶתִי וּבְאֵמֶתִי
אֵנְחֵנוּ בְּבָנוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ זֶה הוּא
הָאֵל הָאֱמֶתִי וְחַיֵּי הָעוֹלָמִים׃
+ בְּנֵי הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם מִן־הָאֱלִילִים אָמֵן׃

+ חַטָּא הוּא אֲשֶׁר יוֹלֵד מֵאֵת הָאֱלֹהִים
לֹא יִחַטָּא כִּי אֲשֶׁר יוֹלֵד מֵאֵת הָאֱלֹהִים
יִשְׁמֵר אֶת־נַפְשׁוֹ וְהָרַע לֹא־יִנָּע בּוֹ׃
+ יִדְעֵנוּ כִּי מֵאֱלֹהִים אֵנְחֵנוּ וְכָל־הָעוֹלָם

בְּרַע הוּא׃
+ וְיִדְעֵנוּ כִּי בֹא בְּנֵי־אֱלֹהִים וַיִּתְּנוּ־לָנוּ
בִּינָה לְדַעַת אֶת־הָאֱמֶתִי וּבְאֵמֶתִי
אֵנְחֵנוּ בְּבָנוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ זֶה הוּא
הָאֵל הָאֱמֶתִי וְחַיֵּי הָעוֹלָמִים׃
+ בְּנֵי הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם מִן־הָאֱלִילִים אָמֵן׃

18

1+ ο πρεσβύτερος εκλεκτή κυρία και τοις
 The elder, to [the] chosen lady, and [to]
 τέκνοις αυτής ους εγώ αγαπώ εν αληθεία και ουκ
 her children, whom I love in truth, and not
 εγώ μόνος αλλά και πάντες οι εγνωκότες την
 I alone, but also all the ones knowing the
 αλήθειαν **2+** διά την αλήθειαν την μένουσαν εν ημίν
 truth; through the truth abiding in us,
 και μεθ' ημών έσται εις τον αιώνα **3+** έσται μεθ'
 and with us shall be] into the eon. [There] shall be with
 ημών χάρις έλεος ειρήνη παρά θεού πατρός και
 us favor, mercy, peace from God [the] father, and
 παρά κυρίου Ιησού χριστού του υιού του πατρός εν
 from [the] Lord Jesus Christ, the son of the father, in
 αληθεία και αγάπη **4+** εχάρην λίαν ότι εύρηκα εκ
 truth and love. I rejoiced exceedingly that I have found of
 των τέκνων σου περιπατούντας εν αληθεία καθώς
 your children walking in truth, as
 εντολήν ελάβομεν παρά του πατρός **5+** και νυν
 commandment we received] from the father. And now
 ερωτώ σε κυρία ουχ ως εντολήν γράφων σοι
 I ask you, lady, not as commandment writing to you
 καινήν αλλά ην είχομεν απ' αρχής ίνα αγαπώμεν
 a new], but which we had from [the] beginning, that we should love

+
 תְּזַכֵּנִי אֶל־הַנְּבִירָה הַבְּחִירָה וְאֶל־בְּנֵיהָ
 אֲשֶׁר אֲנִי אֹהֵב אֹתָם בְּאַמֶּת וְלֹא־אֲנִי
 לְבַדִּי כִּי אִם־גַּם כָּל־יַדְעֵי הָאֱמֶת:
 + לְמַעַן הָאֱמֶת הַעֲמֻדָת בְּקִרְבָּנוּ וְגַם־תִּהְיֶה
 עִמָּנוּ לְעוֹלָם:
 + יְהִי עִמָּנוּ חֶסֶד וְרַחֲמִים וְשָׁלוֹם:

מֵאֵת הָאֱלֹהִים אֲבִינוּ וּמֵאֵת אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ
 הַמְּשִׁיחַ בֶּן־הָאֵבֶן בְּאַמֶּת וּבְאֱהָבָה:
 + שְׂמַחְתִּי מְאֹד כִּי־מִצְאָתִי מִבְּנֵיךְ
 מִתְהַלְכִּים בְּאַמֶּת כַּמְצֻנָה אֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מֵאֵת
 הָאֵבֶן:
 + וְעַתָּה מִבְּקֶשׁ אֲנִי מִמֶּךָ הַנְּבִירָה וְלֹא
 כְּכֹתֵב אֵלֶיךָ מְצֻנָה חֲדָשָׁה כִּי אִם־אֵת אֲשֶׁר
 הִיְתָה־לָּנוּ מִרֵּאשִׁי לְאֱהָבָה אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ:

+
 + قَعْنَعَا لِحَقَائِكَ فَهَؤُلَاءِ هَلْخُصُوا
 رَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا
 لَكَ وَرَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا
 خَلَّتْ رَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا:
 + وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا
 رَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا:
 + وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا

+
 + وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا
 رَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا:
 + وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا
 رَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا:
 + وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا
 رَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا:
 + وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً وَرَحْمَةً خَلَّتْ رَحْمَةً خُصُوا

αλλήλους 6+ και αύτη εστίν η αγάπη ίνα
 one another. And this is the love, that
 περιπατώμεν κατά τας εντολάς αυτού αύτη εστίν η
 we should walk according to the commandments of his. This is the
 εντολή καθώς ηκούσατε απ' αρχής ίνα εν αυτή
 commandment as you heard from [the] beginning, that in it
 περιπατήτε 7+ ότι πολλοί πλάνοι εισήλθον εις τον
 you should walk. For many deluded ones entered into the
 κόσμον οι μη ομολογούντες Ιησούν χριστόν
 world, the ones not acknowledging Jesus Christ
 ερχόμενον εν σαρκί ούτός εστιν ο πλάνος και ο
 coming in flesh. This is the deluded one, and the
 αντίχριστος 8+ βλέπετε εαυτούς ίνα μη απολέσωμεν
 antichrist. Take heed of yourselves! that we should not lose
 α ειργασάμεθα αλλά μισθόν πλήρη απολάβωμεν
 what [things] we worked, but wage a full should accept].
 9+ πας ο παραβαίνων και μη μένων εν τη διδαχή
 Anyone violating and not abiding in the teaching
 του χριστού θεόν ουκ έχει ο μένων εν τη
 of the Christ God does not have]. The one abiding in the
 διδαχή του χριστού ούτος και τον πατέρα και τον
 teaching of the Christ, this one even the father and the
 υιόν έχει 10+ ει τις έρχεται προς υμάς και ταύτην
 son has]. If anyone comes to you, and this
 την διδαχήν ου φέρει μη λαμβάνετε αυτόν εις
 teaching does not bring, do not receive him in

+ וְזֹאת הִיא הָאֱהָבָה אֲשֶׁר נִתְּחַלֵּךְ בְּמִצְוֹתָיו זֹאת הִיא הַמִּצְוָה אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם מֵרֵאשִׁי לְהִתְחַלֵּךְ בָּהּ: + כִּי מִתְּעִים רַבִּים בָּאוּ לְעוֹלָם אֲשֶׁר אֵינָם מוֹדִים בְּיֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הַבָּא בְּבָשָׂר זֶה הוּא הַמִּתְּעֶה וְשׁוֹטֵן הַמְּשִׁיחַ: + הַנִּזְהָרִי פֶּן־תִּאֲבֹד מִמֶּנּוּ פְּעוּלְתַנּוּ	כִּי אִם־נִקַּח מִשְׁכּוֹרְתַנּוּ שְׁלֵמָה: + כָּל־הָעֹבֵר עַל־תּוֹרַת הַמְּשִׁיחַ וְאֵינָנוּ עֹמְדִים בָּהּ אֵין לוֹ אֱלֹהִים וְהָעֹמֵד בְּתּוֹרַת הַמְּשִׁיחַ יִשְׁלוּ בְּגֵם־הָאֵב בְּגֵם־הַבֵּן: + כָּל־הַבָּא אֵלֵיכֶם וְלֹא יָבִיא אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת לֹא־תֹאכְלוּ אֹתוֹ הַבְּיָתָה וְלֹא תִשְׁאַלְוּ־לוֹ לְשָׁלוֹם:
--	---

+ ἡμῶν ἡμεῖς καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν ἡμεῖς ἡμεῖς καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν : καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν + καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν : καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν : καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν + καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν καὶ ὁ ἀδελφεὸς ἡμεῶν	חֲבֵרֵי יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ + אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ : אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ + אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ : אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ : אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ אֲלֵינוּ
---	---

οικίαν και χαίρειν αὐτῷ μη λέγετε **11+** ο γαρ λέγων
[the] house, and hail to him do not say! For the one saying

αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ
to him, Hail, participates with works his

τοῖς πονηροῖς **12+** πολλά ἔχων ὑμῖν γράφειν
evil]. Many [things] having to write to you,

ουκ ηβουλήθην διά χάρτου και μέλανος αλλά ελπίζω
I do not want to with papyrus and ink; but I hope

ελθεῖν προς υμάς και στόμα προς στόμα λαλήσαι
to come to you, and mouth to mouth to speak,

ίνα η χαρά ημών η πεπληρωμένη **13+** ασπάζεται σε
that our joy might be filling. greet you

τα τέκνα της αδελφής σου της εκλεκτής αμήν
The children sister of your chosen]. Amen.

כי השאל בשלומנו חֵבֶר הוּא לְמַעֲשֵׂיו
הַרְעִים +
+ הַרְבֵּה יֵשׁ-לִי לְכַתֵּב אֵלֵיכֶם וְלֹא
חִפְצָתִי בְּנִיר וּבְדִיו כִּי אִם-אֶקְוֶה

לְבוֹא אֵלֵיכֶם וּלְדַבֵּר פֶּה אֶל-פֶּה
לְמַעַן תִּהְיֶה שְׂמֵחַתְנוּ שְׁלֵמָה:
+ בְּנֵי אַחֻתְךָ הַבְּחִירָה שְׂאֵלִים לְשִׁלּוּמְךָ
אָמֵן:

אִם אֵינִי יָכוֹל לְכַתֵּב לָכֵן,
חֲפָזָאֵם אִם לְחַטָּאתֵם, בְּנֵי: ׀
+ בְּנֵי שְׂמֵחַתְכֶם אִם אִם לְ
לְחַטָּאת לְחַטָּאת לְ חֲסֵד יָכוֹן: בְּנֵי לְשֵׁנֵם
אִם אִם אִם אִם חֲסֵד יָכוֹן: בְּנֵי אִם

אִם אִם אִם אִם לְחַטָּאתֵם חֲסֵד
יָכוֹן: בְּנֵי אִם אִם חֲסֵד:
+ אִם אִם אִם אִם חֲסֵד יָכוֹן: בְּנֵי
אִם: ׀

18

1+ ο πρεσβύτερος Γαῖω τῷ ἀγαπητῷ ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ
 The elder, to Gaius the beloved, whom I love
 ἐν ἀληθείᾳ **2+** ἀγαπητέ περί πάντων εὐχομαί σε
 in truth. Beloved, concerning all [things] I make a vow for you
 εὐδοοῦσθαι καὶ υγιαίνειν καθὼς εὐδοοῦταί σου
 to prosper and to be in health, as prospers your
 ἡ ψυχὴ **3+** ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν
 soul]. For I rejoiced exceedingly coming of [the] brethren],
 καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ καθὼς σύ ἐν
 and bearing witness of you in the truth, as you in
 ἀληθείᾳ περιπατεῖς **4+** μείζοτεράν τούτων οὐκ ἔχω
 truth walk]. greater [than] this no I have
 χαράν ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ
 joy], that I should hear of my children in truth
 περιπατούντα **5+** ἀγαπητέ πιστόν ποιεῖς ὃ ἐάν
 walking]. Beloved, trusting do] what ever
 ἐργάση εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ εἰς τοὺς ξένους **6+**
 you should work among the brethren, and among the strangers,
 οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας
 (the ones witnessing of yours to the love] before [the] assembly),
 οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ **7+**
 whom well you shall do] having sent forward worthily of God.

+
 הַזְקֵן אֶל-נְיֹוס יְדִידִי אֲשֶׁר אֲנִי אֹהֵב אֹתוֹ
 בְּאַמֶּת:
 + יְדִידִי רְצוֹנִי שְׂיִיטֵב לְךָ לְכָל-דָּבָר
 וְתִהְיֶה בְרִיא כָּטוֹב לְנַפְשֶׁךָ:
 + כִּי שְׂמַחְתִּי מְאֹד כְּאֲשֶׁר בָּאוּ אֲחִים
 וַיַּעֲיֶדוּ עַל-אַמְתֶּךָ אֲשֶׁר מִתְהַלֵּךְ אֹתָהּ
 בְּאַמֶּת:
 + אֵין לִי שְׂמִיחָה גְדוֹלָה מִלְשִׁמְעַ אֶת-בְּנֵי

מִתְהַלְכִים בְּאַמֶּת:
 + יְדִידִי בְּאַמוּנָה כָּל-מַעֲשֶׂיךָ
 עִם-הָאֲחִים וְעִם-הָאֲרָחִים:
 + אֲשֶׁר הָעִידוּ עַל-אַהֲבָתְךָ בְּפָנַי הַקְּהֵל
 וַיִּפְּהוּ תַעֲשֶׂה לְשַׁלַּח אֹתָם כְּרְאוּי לְפָנַי
 אֱלֹהִים:
 + כִּי לְמַעַן שְׂמוּ יֵצְאוּ וְלֹא לְקַחוּ דָּבָר
 מִן-הַגּוֹיִם:
 :

+
 וְשָׂעֵד לְכָל-אֶחָד מִכֵּן לְמֹה
 : אֲנִי כִּשְׁתֵּי אֶחָד בְּעִזּוֹתָּ:
 + שְׂבִיבָהּ כְּחִלְגֹּם כִּי לֹא אֶחָד
 חָלַפְתִּי וְהָיָה לִּי לְמֹה אֶחָד מִכֵּן
 אֶחָד מִכֵּן וְהָיָה לְמֹה נַעֲשֶׂה:
 + וְשָׂעֵד לְכָל-אֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן
 : אֲנִי וְאֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן
 : אֲנִי וְאֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן

: אֲנִי וְאֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן
 + שְׂבִיבָהּ כְּחִלְגֹּם אֶחָד מִכֵּן אֶחָד
 מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן
 : אֲנִי וְאֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן
 + אֲנִי וְאֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן
 : אֲנִי וְאֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן
 : אֲנִי וְאֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן אֶחָד מִכֵּן

υπέρ γαρ του ονόματος αυτού εξήλθον μηδέν
For on account of his name they went forth nothing
 λαμβάνοντες από των εθνών 8+ ημείς ούν οφείλομεν
taking] from the nations. We then ought
 απολαμβάνειν τους τοιούτους ίνα συνεργοί γινώμεθα
to accept such, that fellow-workers we should become]
 τη αληθεία 9+ έγγραψα τη εκκλησία αλλ' ο
in the truth. I wrote to the assembly, but the one
 φιλοπρώτεων αυτών Διοτρεφής ουκ επιδέχεται ημάς
enjoying being first of them -- Diotrephes, does not welcome us.
 10+ δια τούτο εάν έλθω υπομνήσω αυτού τα
On account of this, if I come, I will remind him the
 έργα α ποιεί λόγοις πονηροίς φλυαρών ημάς και
works which he does -- words evil] prating against us. And
 μη αρκούμενος επί τούτοις ούτε αυτός επιδέχεται
not being sufficient with these, neither he himself welcomes
 τους αδελφούς και τους βουλομένους κωλύει και εκ
the brethren, and the ones wanting to he restrains, and of
 της εκκλησίας εκβάλλει 11+ αγαπητέ μη μιμού το
the assembly casts [them] out]. Beloved, do not imitate
 κακόν αλλά το αγαθόν ο αγαθοποιών εκ του
evil, but the good! The one doing good of
 θεού εστίν ο δε κακοποιών ουχ εώρακε τον θεόν 12+
God is]; but the one doing evil has not seen God.

על-כן עלינו לקבל אתם למען נהיה עזרים לאמת: + אני כתבתי אל-הקהלה אבל דיוטריפוס המתאנה להיות להם לראש איננו מקבל אתנו: + על-כן בבאי אזכיר את-מעשיו אשר הוא עשה לבטא עלינו דברים רעים ולא די-לו בזה כי גם את-האחים	לא יקבל וימנע את-החפצים לקבלם וינרשם מתוך הקהל: + ידידי אל-תלך בעקבות הרעה כי אם-בעקבות הטוב העשה טוב הוא מאלהים והעשה רע לא ראה את-האלהים: + על-דמטריוס העידו הכל וגם-האמת עצמה וגם-אנחנו מעידים עליו וידעתם כי עדותנו נאמנה:
--	---

+ שם מַחַל שִׁבְתָּ לַחֲפָלָה לְאָדָם מִלֵּךְ יִחַדְוּוּ מִן הַלְּוִיִּם: + חָסֵד מִדָּבָר לְחַיִּים אֶל מִן הַיְּשָׁרִים וְהַמִּשְׁתַּחֲוִּים יִלְמְדוּ וְיִשְׁמְרוּ לֵב חֲפָלָה לְ: + חָפָל מִן הַיְּשָׁרִים מִן הַחֲפָלָה חָפָל מִן הַיְּשָׁרִים מִן הַחֲפָלָה חָפָל מִן הַיְּשָׁרִים מִן הַחֲפָלָה לְ: הַלְּוִיִּם יִחַדְוּוּ מִן הַחֲפָלָה לְ: הַלְּוִיִּם יִחַדְוּוּ מִן הַחֲפָלָה לְ: הַלְּוִיִּם יִחַדְוּוּ מִן הַחֲפָלָה לְ:	+ שִׁבְתָּ לְ אֱלֹהִים בְּחַפְזָה אֶל הַחֲפָלָה מִן הַחֲפָלָה לְ: מִן הַחֲפָלָה מִן הַחֲפָלָה לְ: בְּחַפְזָה לְ מִן הַחֲפָלָה לְ: + חָפָל מִן הַיְּשָׁרִים מִן הַחֲפָלָה לְ: מִן הַחֲפָלָה מִן הַחֲפָלָה לְ: מִן הַחֲפָלָה מִן הַחֲפָלָה לְ: מִן הַחֲפָלָה מִן הַחֲפָלָה לְ:
---	---

Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων και ὑπ' αὐτῆς
 To Demetrius witness is borne by all, and by itself
 της ἀληθείας και ημεῖς δε μαρτυρούμεν και οἴδατε
 the truth]; and we also bear witness, and you know

ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθῆς ἐστι 13+ πολλά εἶχον
 that our witness is true. Many [things] I have
 γράφειν ἀλλ' ου θέλω διὰ μέλανος και καλάμου
 to write, but I do not want by ink and reed

σοι γράψαι 14+ ἐλπίζω δε εὐθέως ἰδεῖν σε και στόμα
 to write to you. But I hope immediately to see you, and mouth
 προς στόμα λαλήσομεν εἰρήνη σοι ἀσπάζονται σε οι
 to mouth we shall speak. Peace to you. greet you The
 φίλοι ἀσπάζου τους φίλους κατ' ὄνομα
 friends]. Greet the friends by name!

תְּרַבֵּה יִשְׁ-לִי לְכַתֵּב וְלֹא חֲפָצְתִּי
 לְכַתֵּב אֵלֶיךָ בְּדִיו וּבְקוֹלָמוֹס:

אֲבָל אֶקְוֶה לְרְאוֹתְךָ בְּמַהֲרָה וּפְהָ
 אֶלְ-פֶה נְדַבֵּר:

וְהַיְתָאֵלֵךְ אֲרַמְּתֵךְ אֲרַמְּתֵךְ לִי לְחַבְּתִּי
 אֲלֵךְ לִי בְּכַח אֲרַמְּתֵךְ וּבְקוֹלָמוֹס
 אֲרַחֲמֶנּוּ:

וְהַיְתָאֵלֵךְ אֲרַמְּתֵךְ אֲרַמְּתֵךְ לִי לְחַבְּתִּי
 אֲלֵךְ לִי בְּכַח אֲרַמְּתֵךְ וּבְקוֹלָמוֹס
 אֲרַחֲמֶנּוּ:

18

1+ **Ιούδας** **Ιησού** **χριστού** **δούλος** **αδελφός** **δε** **Ιακώβου**
 Jude, of Jesus Christ bondman], and brother of James,
τοῖς **ἐν** **θεῷ** **πατρί** **ἡγιασμένοις** **καὶ** **Ιησού** **χριστῷ**
 to the ones in God [the] father having been sanctified], and of Jesus Christ
τετηρημένοις **κλητοῖς** **2+** **ἐλεος** **υμῖν** **καὶ** **εἰρήνη** **καὶ**
 being kept -- called ones. Mercy to you, and peace and
ἀγάπη **πληθυνθείη** **3+** **ἀγαπητοί** **πάσαν** **σπουδήν**
 love may] be multiplied. Beloved, all diligence
ποιούμενος **γράφειν** **υμῖν** **περί** **τῆς** **κοινῆς** **σωτηρίας**
 having] to write to you concerning the common deliverance,
ἀνάγκην **ἔσχον** **γράψαι** **υμῖν** **παρακαλῶν**
 necessity I had] to write to you, exhorting [you]
ἐπαγωνίζεσθαι **τῇ** **ἀπαξ** **παραδοθείσῃ** **τοῖς** **αγίοις**
 to contend earnestly in the once delivered up to the holy ones
πίστει **4+** **παρεισέδυσαν** **γὰρ** **τινες** **ἄνθρωποι** **οἱ**
 belief]. For crept in certain men, the ones
πάλαι **προγεγραμμένοι** **εἰς** **τούτο** **το** **κρίμα** **ἀσεβεῖς**
 earlier being written about beforehand in this judgment -- impious,
τὴν **τοῦ** **θεοῦ** **ἡμῶν** **χάριν** **μετατιθέντες** **εἰς** **ἀσέλγειαν**
 the of our God favor transposing] into lewdness,
καὶ **τὸν** **μόνον** **δεσπότην** **θεόν** **καὶ** **κύριον** **ἡμῶν**
 and the only master God] and our Lord
Ἰησοῦν **χριστὸν** **αρνούμενοι** **5+** **υπομνήσαι** **δε** **υμᾶς**
 Jesus Christ denying. to remind And you

+
 + יְהוּדָה עָבַד יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְאַחֵי
 יַעֲקֹב אֶל־הַמְּקַרְאִים אֲשֶׁר הֵם אֲהוּבִים
 בְּאַלְהֵים הָאֵב וּשְׂמוֹנִים לְיֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
 + רַחֲמִים וְשְׁלוֹם וְאַהֲבָה יִהְיוּ לָכֶם
 לְמִכְבִּיר:
 + חֲבִיבֵי בְּשִׁקְדֵי לְכָתֹב אֵלֵיכֶם עַל־דְּבַר
 הַתְּשׁוּעָה הָאֶחָת לְכוּלָּנוּ הַצִּיּוֹתָנִי רוּחִי
 לְעוֹרֵר אֶתְכֶם בְּמִכְתָּב אֲשֶׁר תִּלְחַמּוּ

לְאִמּוּנָה הַמְּסוּרָה פְּעַם אַחַת לְקְדוּשִׁים:
 + כִּי הַתְּנַבְּנוּ לְבוֹא אַנְשִׁים אֲשֶׁר נִגְדוּ
 דִּינָם מֵאִז אַנְשֵׁי רָשָׁע הַהִפְכִים אֶת־חֻסְדְּ
 אֱלֹהֵינוּ לְזִמָּה וּכְפָרִים בְּאַלְהֵים הַמַּשָּׁל
 הַיָּחִיד וּבְאַדְוִינּוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ:
 + וַיֵּשׂ אֶת־נַפְשֵׁי לְהַזְכִּיר אֶתְכֶם
 אֶת־אֲשֶׁר כָּבַד יַדְעֶתֶם כִּי הוֹשִׁיעַ
 יְהוָה אֶת־הָעָם מִמִּצְרִים וַיִּשְׁמַד
 אַחַר כֵּן אֶת־אֲשֶׁר לֹא הֵאֱמִינוּ:

+
 + וְכִּי אֲנִי חָבֵב אֶתְכֶם וְכִּי אֲנִי
 חָבֵב אֶתְכֶם לְחַבְּלֵיכֶם לְמִנְעָה:
 + מִן הַיָּמִים הַלְּזֵמָה חָלַלְתֶּם אֶת־מִלְכֵי
 אֱלֹהֵינוּ מִלְּמַדְתֵּם גִּישְׁתֶּם מִן
 הַיָּמִים וְעַתָּה יִלְחַבְּתֶם אֶת־לֹא
 לְהַבְּרָתֵם אֶתְכֶם וְאֶת־מִלְכֵי אֱלֹהֵינוּ,
 כִּי אֲנִי אֶתְכֶם מִלְּמַדְתֵּם חֲפָזִים:
 + לְחַבְּלֵיכֶם אֶתְכֶם וְכִי אֲנִי חָבֵב אֶתְכֶם

וְכִּי אֲנִי חָבֵב אֶתְכֶם וְכִי אֲנִי
 חָבֵב אֶתְכֶם לְחַבְּלֵיכֶם לְמִנְעָה:
 + מִן הַיָּמִים הַלְּזֵמָה חָלַלְתֶּם אֶת־מִלְכֵי
 אֱלֹהֵינוּ מִלְּמַדְתֵּם גִּישְׁתֶּם מִן
 הַיָּמִים וְעַתָּה יִלְחַבְּתֶם אֶת־לֹא
 לְהַבְּרָתֵם אֶתְכֶם וְאֶת־מִלְכֵי אֱלֹהֵינוּ,
 כִּי אֲנִי אֶתְכֶם מִלְּמַדְתֵּם חֲפָזִים:
 + לְחַבְּלֵיכֶם אֶתְכֶם וְכִי אֲנִי חָבֵב אֶתְכֶם

βούλομαι εἰδóτας υμáς áπαξ τούτο óτι ο κύριος
 I want], knowing you once] this, that the Lord
 λαόν εκ γης Αιγύπτου σώσας το δεύτερον
 people from out of [the] land of Egypt having delivered], the second
 τους μη πιστεύσαντας ἀπώλεσεν 6+ ἀγγέλους τε
 of the ones not believing he destroyed. Also angels
 τους μη τηρήσαντας την εαυτών αρχήν αλλά
 not keeping their own sovereignty, but
 απολιπόντας το ίδιον οικητήριον εις κρίσιν μεγάλης
 leaving their own dwelling-place, for judgment of great
 ημέρας δεσμοίς αἰδίοις υπό ζόφον τετήρηκεν 7+
 a day bonds in everlasting under [the] infernal region he keeps].
 ως Σόδομα και Γόμορρα και αι περί αυτάς πόλεις
 As Sodom and Gomorrah, and the around them cities]
 τον όμοιον τούτοις τρόπον εκπορνεύσασαι και
 likened to these in manner given themselves to fornication, and
 απελθούσαι οπίσω σαρκός ετέρας πρόκεινται δείγμα
 having gone after flesh other], are situated as an example,
 πυρός αιωνίου δίκην υπέχουσαι 8+ ομοίως μέντοι
 fire of eternal punishment undergoing]. In like manner however
 και ούτοι ενυπνιαζόμενοι σάρκα μεν μιαίνουσι
 also these dreaming ones, [[the] flesh indeed defile],
 κυριότητα δε αθετούσι δόξας δε βλασφημούσιν 9+
 lordships And annul], glorious [things] And blaspheme].
 ο δε Μιχαήλ ο αρχάγγελος ότε τω διαβόλω
 And Michael the archangel, when the devil

+ וְהַמְּלָאכִים אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁרָתָם
 כִּי אִם־עָזְבוּ אֶת־מְעוֹנָם שְׁמָרָם בְּמוֹסְרוֹת
 עוֹלָם בְּאַפְלָה לְמִשְׁפַּט הַיּוֹם הַגָּדוֹל׃
 + כְּאֲשֶׁר נָהִיּוּ לְמִשְׁלַ סְדוֹם וְעִמְרָה
 וּבְנִתְיָהֵן אֲשֶׁר הִזְנוּ כְּמוֹהֶם וַתִּלְכְּנָה אַחֲרָי
 בְּשָׂר זָר כִּי־נִמְסְרוּ לְמוֹסֵר אִשׁ עוֹלָם׃
 + וְכֵן בְּעַלֵּי הַתְּלָמוֹת הָאֵלֶּה

מִטְמָאִים אֶת־הַבֶּשָׂר וְאֶת־הַמַּמְשָׁלָה
 יְנַאֲצוּ וְאֶת־הַשְּׂרָרוֹת יִחְרְפוּ׃
 + וּמִיְכָאֵל שָׂר הַמְּלָאכִים בְּהַתְּנַכְחוֹ
 עִם־הַשָּׁטָן וַיִּרְבֵּ אֶתּוֹ עַל־אֲדוֹת גְּוִיַּת
 מוֹשֶׁה לֹא־מָלְאוּ לְבוֹ לַחֲרֹץ מִשְׁפַּט
 גְּדוּפִים כִּי אִם־אָמַר יִגְעַר יְהוָה בָּךְ׃

חַיֵּי נַפְשׁוֹ אֲנִי אֶל־כָּל־כַּחַשׁ אֲנִי
 שׂוֹאֵה וְכִי לְחַשׂוֹתָ מִי כִּי זֶה הוּא מוֹ,
 וְהִיאֵי לְכַלֵּם וְלֹא מִשְׁפַּט אֲנִי׃
 + וְלִכְלֹלֵם אֲנִי וְלֹא נִפְיִם
 יִשְׁעוּ אֲנִי אֶל־עַצְמֵם אֲנִי
 יִלְמֹתֵם לִנְפְשׁוֹ וְנִפְשׁוֹ וְכִי כִּי־שָׁאֵאֵי
 לְ נִפְשׁוֹ אֲנִי חַחֲלֵם נִפְיִ׃
 + אֲנִי וְנִפְשׁוֹסֵם אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 וְנִפְשׁוֹ מִי אֲנִי כִּי־שָׁאֵאֵי וְנִפְיִ
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + חַיֵּי נַפְשׁוֹ אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 + חַיֵּי נַפְשׁוֹ אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
 אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

διακρινόμενος διελέγετο περί του Μωσέως σώματος
litigating [against]], reasoned concerning Moses's body,
ουκ ετόλμησε κρίσιν επενεγκείν βλασφημίας ἀλλ'
did not dare case to bear a blasphemous], but

εἶπεν επιτιμήσαι σοι κύριος 10+ οὔτοι δε ὅσα μεν
said, May [reproach you [the] Lord]. But these indeed as many [things] as
ουκ οἶδασι βλασφημοῦσιν ὅσα δε φυσικῶς ὡς
they know not of, they blaspheme; and as many [things] as physically as
τα ἀλόγα ζῶα ἐπίστανται εν τούτοις
illogical living creatures they have knowledge of], in these [things]

φθείρονται 11+ οὐαί αυτοίς ὅτι τη οδῷ του Καὶν
they corrupt themselves. Woe to them, for in the way of Cain
επορεύθησαν και τη πλάνη του Βαλαάμ μισθού
they went, and in the delusion of Balaam for a wage

εξεχύθησαν και τη αντιλογία του Κορέ ἀπόλονται 12+
they shed, and in the dispute of Core perished.

οὔτοι εἰσιν εν ταις ἀγάπαις υμῶν σπιλάδες
These are in your love [feasts] [as] hidden reefs,

συνευωχούμενοι υμίν ἀφόβως εαυτούς ποιμαίνοντες
feasting together among you, fearlessly tending themselves;

νεφέλαι ἀνυδροὶ υπό ἀνέμων παραφερόμεναι δένδρα
clouds waterless by winds being carried about]; trees

φθινοπώρινα ἀκαρπα δις ἀποθανόντα εκριζωθέντα 13+
autumnal unfruitful] twice having died, being rooted out;

κύματα ἀγρια θαλάσσης επαφρίζοντα τας εαυτών
waves wild] of [the] sea foaming up their own

αισχύνας ἀστέρες πλανήται οἱς ο ζόφος
shame; stars wandering], ones to whom the infernal region

+ וְאַלְהָ מְחַרְפִּים אֶת־אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ
וּבְדִבְרֵים אֲשֶׁר יִבְיִנוּ מִחֶק־טָבָעַם כְּבִהְמוֹת
הַסְּכָלוֹת בְּהִמָּה וְשִׁחִיתוּ אֶת־נַפְשָׁם׃
+ אֹי לָהֶם כִּי־בְדִרְךָ קִוֵּן הִלְכּוּ וַיִּדְחוּ
בְּמַדּוּחֵי בַלְעָם עֵקֶב שִׁכְרָ וּבְמַרֵי קָרַח
אָבְרוּ׃
+ הֲלֹא צוּרֵי מִכְשׁוֹל הִמָּה בְּסַעֲוֹדַת

אֲהַבָּה שְׁלָכֶם אֲכָלִים וְשִׁתִּים עִמָּכֶם
בְּקִלוֹת רֹאשׁ וְרַעִים אֶת־נַפְשֵׁם עִבִים הֵם
בְּלִי מוֹם נִדְפִים מִפְּנֵי רוּחַ עֲצִי־חֲרָף
בְּאֵין פְּרִי אֲשֶׁר מִתּוֹ פְּעֻמִּים וְנִעְקְרוּ׃
+ מִשְׁבְּרֵי־יָם עֲזִים אֲשֶׁר יִגְרְשׁוּ
בְּשִׁתָּם כְּכַבִּים תַעִים אֲשֶׁר־חֲשָׁד
אֲפֵלָה צָפוֹן לָהֶם עַד־יְעַד׃

+ מִלֵּךְ יָם כְּמִלֵּךְ יָם וְנִחַם כְּחַדְגָּה
כְּמִלֵּךְ יָם וְחִנְטָהּ רֵיבִי שִׁעֲוָה
וְנִעְוָה כְּחִפְסֵי כֶסֶף וְחִנְטָהּ
+ הֲ לִמָּה וְכִסְאוֹ מִיָּמֵי רֵיבִי
וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ כִּי יָרִי
רֵיבִי וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ רֵיבִי׃
+ מִלֵּךְ רֵיבִי וְחִנְטָהּ
כִּי כְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ כִּי וְחִנְטָהּ

וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ
וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ
וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ
+ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ
וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ
וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ וְחִנְטָהּ׃

του σκότους εις τον αιωνα τετήρηται 14+ προεφήτευσε
of darkness into the eon [is] being kept]. prophesied
δε και τούτοις έβδομος από Αδάμ Ενώχ λέγων ιδού
And also to these [the] seventh from Adam Enoch], saying, Behold,
ήλθε κύριος εν αγίαις μυριάσιν αυτού 15+ ποιήσαι
[the] Lord came with holy myriads his], executing
κρίσιν κατά πάντων και ελέγξει πάντας τους
judgment against all, and to reprove all the
ασεβείς αυτών περί πάντων των έργων
impious of them concerning all the works
ασεβείας αυτών ων ησέβησαν και περί πάντων των
of their impiety which they were impious; and concerning all of the
σκληρών ων ελάλησαν κατ' αυτού αμαρτωλοί
hard [things] which spoke against him sinners
ασεβείς 16+ ούτοι εισι γογγυσταί μεμψίμοιροι κατά
impious]. These are grumblers being discontented, according to
τας επιθυμίας αυτών πορευόμενοι και το στόμα αυτών
their desires going]; and their mouth
λαλεί υπέρογκα θαυμάζοντες πρόσωπα ωφελείας
speaks pompous [things], admiring a person for [the] benefit
χάριν 17+ υμείς δε αγαπητοί μνήσθητε των ρημάτων
of favor. But you beloved, remember the sayings!
των προειρημένων υπό των αποστόλων
the ones being described beforehand by the apostles
του κυρίου ημών Ιησού χριστού 18+ ότι έλεγον υμίν
of our Lord Jesus Christ. For they said to you,

+ וְגַם-חַנּוּךְ הַשְּׁבִיעִי לְאָדָם נִבְּא עֲלֵיהֶם
לְאמֹר הִנֵּה יִהְיֶה בָּא בְרָבֶבֶת קִדְשׁוֹ:
+ לְעִשׂוֹת שְׁפָטִים בְּכוֹלָם וּלְהוֹכִיחַ
כָּל-רָשָׁעִי-אֶרֶץ עַל-כָּל-מַעֲשֵׂי
רָשָׁעֵתָם וְעַל-כָּל-הַקְּשׁוֹת אֲשֶׁר
דִּבְּרוּ עָלָיו חַטָּאִים אֲנָשֵׁי רָשָׁע:
+ אֵלֶּה הֵם הַרְגָנִים וְהַמְתָּאוּנָנִים

הַהֲלָכִים אַחֲרֵי תְאוּתֵיהֶם אֲשֶׁר פִּיֵּהֶם
יְדַבֵּר עֵתֶק הַדְּרִי פָנִים עַקֵּב שַׁחַד:
+ וְאַתֶּם חֲבִיבֵי זְכוֹרוּ אֶת-הַדְּבָרִים
הַנִּבְּאִים מִקֶּדֶם בְּיַד שְׁלֵיחֵי אֲדֹנָיֵנוּ יֵשׁוּעַ
הַמְּשִׁיחַ:
+ בְּדִבְרָם אֵלֵיכֶם לְאמֹר הִנֵּה בָּא אַחֲרֵי
הַיָּמִים יָבֹאוּ לְעֵים הַהֲלָכִים אַחֲרֵי תְאוּת
רָשָׁעִים:

+ אֵלֶּה הֵם הַרְגָנִים וְהַמְתָּאוּנָנִים
וְגַם-חַנּוּךְ הַשְּׁבִיעִי לְאָדָם נִבְּא עֲלֵיהֶם
לְאמֹר הִנֵּה יִהְיֶה בָּא בְרָבֶבֶת קִדְשׁוֹ:
+ לְעִשׂוֹת שְׁפָטִים בְּכוֹלָם וּלְהוֹכִיחַ
כָּל-רָשָׁעִי-אֶרֶץ עַל-כָּל-מַעֲשֵׂי
רָשָׁעֵתָם וְעַל-כָּל-הַקְּשׁוֹת אֲשֶׁר
דִּבְּרוּ עָלָיו חַטָּאִים אֲנָשֵׁי רָשָׁע:
+ אֵלֶּה הֵם הַרְגָנִים וְהַמְתָּאוּנָנִים

מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה
וְגַם-חַנּוּךְ הַשְּׁבִיעִי לְאָדָם נִבְּא עֲלֵיהֶם
לְאמֹר הִנֵּה יִהְיֶה בָּא בְרָבֶבֶת קִדְשׁוֹ:
+ לְעִשׂוֹת שְׁפָטִים בְּכוֹלָם וּלְהוֹכִיחַ
כָּל-רָשָׁעִי-אֶרֶץ עַל-כָּל-מַעֲשֵׂי
רָשָׁעֵתָם וְעַל-כָּל-הַקְּשׁוֹת אֲשֶׁר
דִּבְּרוּ עָלָיו חַטָּאִים אֲנָשֵׁי רָשָׁע:
+ אֵלֶּה הֵם הַרְגָנִים וְהַמְתָּאוּנָנִים

ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαίκται κατὰ
 that in [the] end of time there will be mockers according to
 τὰς ἐαυτῶν ἐπιθυμίας πορευομένοι τῶν ἀσεβειῶν 19 +
 their own desires going] of the impious deeds.
 οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες ψυχικοί πνεῦμα μὴ
 These are the ones separating bounds, physical, spirit not
 ἔχοντες 20 + υμεῖς δε ἀγαπητοί τη ἀγιωτάτη ὑμῶν
 having]. But you, beloved, [[in] your most holy
 πίστει ἐποικοδομοῦντες ἐαυτοὺς ἐν πνεύματι ἀγίῳ
 belief building up yourselves], in spirit holy
 προσευχόμενοι 21 + ἐαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε
 praying]. yourselves in love of God keep!]
 προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 waiting for the mercy of our Lord Jesus
 χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον 22 + καὶ οὐς μὲν ἐλεεῖτε
 Christ, unto life eternal. And indeed on some show mercy,
 διακρινόμενοι 23 + οὐς δε ἐν φόβῳ σώζετε ἐκ τοῦ
 scrutinizing! And some with fear, deliver from the
 πυρός ἀρπάζοντες μισούντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς
 fire by seizing! Detesting even the by the
 σαρκός ἐσπιλωμένον χιτῶνα 24 + τῷ δε δυναμένῳ
 flesh being stained inner garment]. But to him being able
 φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταιστούς καὶ στήσαι κατενώπιον
 to keep them steady, and to stand [them] in front
 τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει 25 + μόνῳ
 of his glory unblemished in exultation, to [the] only

בְּרַחֲמִים: +
 וְאֶת־אֱלֹהֵי תוֹשִׁיעוּ בְּאִמָּה
 וְחַלְצֵתֶם אֹתָם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ וּמֵאֲסֹתָם
 גַּם־אֶת־הַלְבוּשׁ הַמְּזַנֵּאֵל בְּחִלְאֵת הַבְּשָׂר׃
 + וְאֲשֶׁר יָכוֹל לְשַׁמְרְכֶם מִמִּכְשׁוֹל
 וְלִהְעֲמִיד אֶתְכֶם בְּשִׁשּׁוֹן תְּמִימִים לְפָנָי
 כְּבוֹדוֹ׃
 + הָאֱלֹהִים הַחֲכָם הַיְחִיד הַמוֹשִׁיעַ
 אֱלֹהֵי הַיָּמִים הַזֵּאת +
 אֱלֹהֵי הַיָּמִים הַזֵּאת מִן־הַצְּבוּר בְּעָלֵי נִפְשׁ
 וְרוּחַ אֵין בָּהֶם׃
 + וְאֹתָם חֲבִיבֵי הַבָּנוּ בְּאִמּוֹנֵתְכֶם הַנֶּעְלָה
 עַל־כָּל בְּקִדּוֹשׁוֹתָהּ וְהַתְּפַלְלוּ בְּרוּחַ הַקִּדְשׁ׃
 + וְשַׁמְרֵתֶם אֶת־נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּאַהֲבַת אֱלֹהִים
 וְחִכִּיתֶם לְרַחֲמֵי אֲדֹנָיֵנוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ לְחַיֵּי
 עוֹלָם׃
 + הַבְּדִילוּ אֶת־אֱלֹהֵי וְהַתְּנַהֲגוּ עִמָּהֶם

+ אֱלֹהֵי הַיָּמִים הַזֵּאת מִן־הַצְּבוּר בְּעָלֵי נִפְשׁוֹת
 וְרוּחַ אֵין בָּהֶם׃
 + וְאֹתָם חֲבִיבֵי הַבָּנוּ בְּאִמּוֹנֵתְכֶם הַנֶּעְלָה
 עַל־כָּל בְּקִדּוֹשׁוֹתָהּ וְהַתְּפַלְלוּ בְּרוּחַ הַקִּדְשׁ׃
 + וְשַׁמְרֵתֶם אֶת־נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּאַהֲבַת אֱלֹהִים
 וְחִכִּיתֶם לְרַחֲמֵי אֲדֹנָיֵנוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ לְחַיֵּי
 עוֹלָם׃
 + הַבְּדִילוּ אֶת־אֱלֹהֵי וְהַתְּנַהֲגוּ עִמָּהֶם
 אֱלֹהֵי הַיָּמִים הַזֵּאת מִן־הַצְּבוּר בְּעָלֵי נִפְשׁוֹת
 וְרוּחַ אֵין בָּהֶם׃
 + וְאֹתָם חֲבִיבֵי הַבָּנוּ בְּאִמּוֹנֵתְכֶם הַנֶּעְלָה
 עַל־כָּל בְּקִדּוֹשׁוֹתָהּ וְהַתְּפַלְלוּ בְּרוּחַ הַקִּדְשׁ׃
 + וְשַׁמְרֵתֶם אֶת־נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּאַהֲבַת אֱלֹהִים
 וְחִכִּיתֶם לְרַחֲמֵי אֲדֹנָיֵנוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ לְחַיֵּי
 עוֹלָם׃
 + הַבְּדִילוּ אֶת־אֱלֹהֵי וְהַתְּנַהֲגוּ עִמָּהֶם

σοφώ θεώ σωτήρι ημών δόξα και μεγαλωσύνη
 wise God, our deliverer, [be] glory and greatness,
 κράτος και εξουσία και νυν και εις πάντας τους
 might and authority, even now and into all the
 αιώνας αμήν
 eons. Amen.

אתנו בישוע המשיח אדנינו לו הכבוד
 והגדולה והעז והממשלה לפני כל-עולם

גם עתה גם לעולמי עד אמן:

מַעֲלָא דְּיֵשׁוּעַ בְּיָמֵינוּ אֲדֹנָיֵנוּ לֹוּ
 לְכָל-עוֹלָם אֲדֹנָיֵנוּ אֲדֹנָיֵנוּ אֲדֹנָיֵנוּ

אֲדֹנָיֵנוּ אֲדֹנָיֵנוּ אֲדֹנָיֵנוּ אֲדֹנָיֵנוּ אֲדֹנָיֵנוּ

18

1+ ἀποκάλυψις Ἰησοῦ χριστοῦ ἣν ἔδωκεν αὐτῷ
 [the] revelation of Jesus Christ, which gave to him
 ὁ θεὸς δεῖξαι τοῖς δουλοῖς αὐτοῦ ἅ δεῖ γενέσθαι
 God], to show [to] his bondmen what must take place
 ἐν τάχει καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ
 quickly. And he signified having sent by
 τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ **2+** ὅς
 his angel [to] his bondman John, who
 ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν
 testified the word of God, and the testimony
 Ἰησοῦ χριστοῦ ὅσα τε εἶδε **3+** μακάριος ὁ
 of Jesus Christ, as much as indeed he saw. Blessed [is] the one
 ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς
 reading, and the ones hearing the words of the
 προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα
 prophecy, and heeding the [things] in it being written];
 ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς **4+** Ἰωάννης τὰς ἐπτὰ ἐκκλησίαις
 for the time [is] near. John, to the seven assemblies --
 τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ὁ
 the ones in Asia. Favor to you, and peace from the [one]
 ὄντος καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος καὶ ἀπὸ τῶν
 being, and the one [who] was, and the one coming; and from the
 ἐπτὰ πνευμάτων ἅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ
 seven spirits which [are] before his throne,
5+ καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ χριστοῦ ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς ὁ
 and from Jesus Christ, the witness trustworthy], the
 πρωτοτόκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἀρχὼν τῶν βασιλέων
 first-born of the dead, and the ruler of the kings

+ סֵפֶר תּוֹלְדוֹת יִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד
 בֶּן־אַבְרָהָם:
 + אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק
 וַיִּצְחָק הוֹלִיד אֶת־יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב
 הוֹלִיד אֶת־יְהוּדָה וְאֶת־אֶחָיו:
 + וַיְהוּדָה הוֹלִיד אֶת־פְּרֹץ וְאֶת־זָרַח

מִתְמַר וּפְרֹץ הוֹלִיד אֶת־הַצָּרוֹן וְהַצָּרוֹן
 הוֹלִיד אֶת־רָם:
 + וְרָם הוֹלִיד אֶת־עַמְיִנָּדָב וְעַמְיִנָּדָב הוֹלִיד
 אֶת־נַחֲשׁוֹן וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת־שְׁלֵמוֹן:
 + וְשְׁלֵמוֹן הוֹלִיד אֶת־בַּעַז מִרְחָב וּבַעַז
 הוֹלִיד אֶת־עֹבַד מִרוֹת וְעֹבַד הוֹלִיד
 אֶת־יִשִּׁי:

+ גְּלָדְכָּא וְגִלְגָּלְכָּא וְגִלְגָּלְכָּא וְגִלְגָּלְכָּא
 בְּיָמֵי וְגִלְגָּלְכָּא בְּיָמֵי וְגִלְגָּלְכָּא בְּיָמֵי:
 + אֲבוֹתְכֶם אֲבוֹתְכֶם אֲבוֹתְכֶם אֲבוֹתְכֶם
 לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה:
 + וְיְהוּדָה אֲבוֹתְכֶם לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה

אֲבוֹתְכֶם לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה:
 + אֲבוֹתְכֶם לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה:
 לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה:
 + לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה:
 לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה לְחַפְּסָה:

της γης τῷ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς καὶ λούσαντι ἡμᾶς
 of the earth. To the one loving us, and bathing us
 ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ 6+ καὶ
 from our sins in his blood, and
 ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν ἱερείς τῷ θεῷ καὶ πατρί
 made us a kingdom, priests [to] God, and to [the] father
 αὐτοῦ αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
 of him; to him [be] the glory and the might into the
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμην 7+ ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν
 eons of the eons. Amen. Behold, he comes with the
 νεφελῶν καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ
 clouds, and shall see him every eye], even
 οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν
 the ones which stabbed him. And shall lament over him
 πάσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ναὶ ἀμήν 8+ ἐγὼ εἰμι καὶ
 all the tribes of the earth]. Yes, amen. I am even
 τὸ Α καὶ τὸ Ω ἀρχὴ καὶ τέλος λέγει κύριος ὁ
 the Alpha and the Omega, beginning and end, says [the] Lord
 θεὸς ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος ὁ
 God, the being one, and the one [who] was, and the one coming, the
 παντοκράτωρ 9+ ἐγὼ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ
 almighty. I John, your brother and
 κοινωνός ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ υπομονῇ
 partner in the affliction and kingdom and endurance
 χριστῷ Ἰησοῦ ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ
 in Christ Jesus, came [to be] on the island being called
 Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν
 Patmos, on account of the word of God, and on account of the
 μαρτυρίαν Ἰησοῦ χριστοῦ 10+ ἐγενόμην ἐν πνεύματι
 testimony of Jesus Christ. I became in spirit
 ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου
 on the Lord's day, and I heard sound behind me

הַיְשִׁי הוֹלִיד אֶת־דָּוִד הַמֶּלֶךְ וְדָוִד + הוֹלִיד אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת עוֹזִיָּהוּ +
 הַמֶּלֶךְ הוֹלִיד אֶת־שְׁלֹמֹה מֵאִשְׁת אֹרִיָּה + וְעוֹזִיָּהוּ הוֹלִיד אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת עוֹזִיָּהוּ +
 וְשְׁלֹמֹה הוֹלִיד אֶת־רְחֲבֶעֱם וְרְחֲבֶעֱם הוֹלִיד אֶת־אֲבִיָּה וְאֲבִיָּה הוֹלִיד אֶת־אֶסָּא + וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־מְנַשֶּׁה וּמְנַשֶּׁה הוֹלִיד אֶת־מְנַשֶּׁה וּמְנַשֶּׁה הוֹלִיד אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם +
 וְאֶסָּא הוֹלִיד אֶת־יְהוֹשָׁפָט וְיְהוֹשָׁפָט הוֹלִיד אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם +

אֶסָּא אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם + אֶסָּא אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם +
 אֶסָּא אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם + אֶסָּא אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם +
 אֶסָּא אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם + אֶסָּא אֶת־יִזְרָם וְיִזְרָם אֶת־יִזְרָם +

μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11+ λεγούσης ὁ βλέπεις
 a great], as a trumpet, saying, What you see,
 γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἐπτά
 write in a scroll, and send forth to the seven
 ἐκκλησίαις εἰς Ἐφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς
 assemblies, in Ephesus, and in Smyrna, and in
 Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς
 Pergamos, and in Thyatira, and in Sardis, and in
 Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν 12+ καὶ ἐκεῖ
 Philadelphia, and in Laodicea! And there
 ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ
 I turned to see the voice which spoke with me.
 καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἐπτά λυχνίας χρυσᾶς 13+ καὶ
 And having turned I beheld seven lamp-stands golden]; and
 ἐν μέσῳ τῶν ἐπτά λυχνιῶν ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου
 in [the] midst of the seven lamp-stands one likened [to] son of man,
 ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς
 being clothed with a foot length robe, and being girded to
 τοὺς μαστοὺς ζώνην χρυσήν 14+ ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ
 the breasts belt [with] a golden]. And his head
 καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡσεὶ ἔριον λευκόν ὡς χιῶν
 and the hairs [were] white as wool white], as snow;
 καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλοξ πυρός 15+ καὶ οἱ
 and his eyes as a flame of fire; and
 πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ
 his feet [were] likened to fine brass, as in a furnace
 πεπυρωμένοι καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων
 being with fire; and his voice [was] as a sound waters
 πολλῶν 16+ καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ
 of many]; and having in right hand his

+ וַיִּשְׁפָּהוּ הַזֹּלֵד אֶת־יְכַנְיָהוּ
 וְאֶת־אֶחָיו לְעֵת גְּלוֹת בָּבֶל׃
 + וְאַחֲרַי גְּלוֹתָם בָּבֶלְהָ הַזֹּלֵד יְכַנְיָהוּ אֶת
 שְׂאֵל־תֵּימָל וְשְׂאֵל־תֵּימָל הַזֹּלֵד אֶת־זְרוּבָבֶל׃
 + וְזְרוּבָבֶל הַזֹּלֵד אֶת־אֲבִיהוּד וְאֲבִיהוּד
 הַזֹּלֵד אֶת־אֲלִיקִים וְאֲלִיקִים הַזֹּלֵד אֶת

עֲזָרָה׃
 + וְעֲזָרָה הַזֹּלֵד אֶת־צְדוֹק וְצְדוֹק הַזֹּלֵד
 אֶת־יְכִיָּן וְיְכִיָּן הַזֹּלֵד אֶת־אֲלִיהוּד׃
 + וְאֲלִיהוּד הַזֹּלֵד אֶת־אֶלְעָזָר וְאֶלְעָזָר
 הַזֹּלֵד אֶת־מַתָּן וּמַתָּן הַזֹּלֵד אֶת־יַעֲקֹב׃
 + וְיַעֲקֹב הַזֹּלֵד אֶת־יוֹסֵף בְּעַל מֵרִים
 אֲשֶׁר מִמֶּנָּה נֹלַד יִשׁוּעַ הַנִּקְרָא מְשִׁיחַ׃

+ אֲנִי יְהוָה אֲנִי לְהַחְיֵם אֶלְעָזָר
 גְּלוֹתָם׃
 + אֲנִי יְהוָה אֲנִי לְהַחְיֵם אֶת־זְרוּבָבֶל
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי לְהַחְיֵם אֶת־אֲבִיהוּד
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי לְהַחְיֵם אֶת־אֲלִיקִים
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי לְהַחְיֵם אֶת־זְרוּבָבֶל׃

+ אֲנִי יְהוָה אֲנִי לְהַחְיֵם אֶת־אֲלִיהוּד
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי לְהַחְיֵם אֶת־אֶלְעָזָר
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי לְהַחְיֵם אֶת־מַתָּן
 אֲנִי יְהוָה אֲנִי לְהַחְיֵם אֶת־יַעֲקֹב

αστέρας επτά και εκ του στόματος αυτού
stars seven]; and from out of his mouth
 ρομφαία δίστομος οξεία εκπορευομένη και
broadsword double-edged a sharp] going forth; and
 η όψις αυτού ως ο ήλιος φαίνει εν τη
his appearance [was] as the sun shines in
 δυνάμει αυτού 17+ και ότε είδον αυτόν έπεσα προς
its power. And when I beheld him, I fell to
 τους πόδας αυτού ως νεκρός και επέθηκε την
his feet as dead. And he placed
 δεξιάν αυτού χείρα επ' εμέ λέγων μη φοβού εγώ
his right hand upon me, saying, Do not fear! I
 ειμι ο πρώτος και ο έσχατος 18+ και ο ζων και
am the first and the last; and the living one, and
 εγενόμην νεκρός και ιδού ζων ειμί εις τους
I became dead, and behold I am living into the
 αιώνας των αιώνων αμήν και έχω τας κλεις του
eons of the eons. Amen. And I have the keys
 θανάτου και του άδου 19+ γράψον ουν α
of death and of Hades. Write then [the things] which
 είδες και α εισι και α μέλλει
you saw, and [the things] which are, and [the things] which are about
 γινεσθαι μετά ταύτα 20+ το μυστήριον των επτά
to take place after these [things] ! The mystery of the seven
 αστέρων ων είδες επί της δεξιάς μου και τας επτά
stars which you saw upon my right, and the seven
 λυχνίας τας χρυσάς οι επτά αστέρες άγγελοι των
lamp-stands golden]. The seven stars angels of the

+ והנה כל־הדרות מן־אברהם עד־דוד
 ארבעה עשר דרות ומן־דוד עד־גלות
 בבל ארבעה עשר דרות ומגלות בבל
 עד־המשיח ארבעה עשר דרות:
 + וזה דבר הולדת ישוע המשיח מרים
 אמו היתה מארשה ליוסף ובטנם יבא
 אליה נמצאת הרה מרות הקדש:

+ ויוסף בעלה איש צדיק ולא אבה
 לתתה לחרפה ויאמר אשליחנה בסתר:
 + הוא חשב כזאת והנה מלאך יהוה
 נראה אליו בתלום ויאמר יוסף בן־דוד
 אל־תירא מקחת את מרים אשתך כי
 הנוצר בקרבה מרות הקדש הוא:

והנה אלה נאם וגו' אברהם חסד:
 + גלגל מלך ג' א' א' א' א' א' א' א'
 ג' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'

א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'

επτὰ ἐκκλησιῶν εἰσὶ καὶ αἱ ἑπτὰ λυχνίαί ας εἶδες
 seven assemblies are]. And the seven lamp-stands which you saw
 επτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶ
 seven assemblies are].

2 ב

1+ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Ἐφέσω γράψον τάδε
 To the angel of the assembly in Ephesus write! Thus
 λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν
 says the one holding the seven stars in
 τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ
 his right [hand], the one walking in [the] midst of the seven
 λυχνιῶν τῶν χρυσοῦν 2+ οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ
 lamp stands golden]. I know your works, and
 τὸν κόπον σου καὶ τὴν υπομονὴν σου καὶ ὅτι οὐ
 your toil, and your endurance, and that you [are] not
 δύνη βαστάσαι κακοὺς καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας
 able to bear evil ones; and you tested the ones calling
 εαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσὶ καὶ εὗρες αὐτοὺς
 themselves apostles, and are not, and found them
 ψευδεῖς 3+ καὶ ἐβάστασας καὶ υπομονὴν ἔχεις διὰ
 liars; and you bore, and endurance have], because of
 τὸ ὄνομά μου καὶ οὐκ ἐκοπιάσας 4+ ἀλλὰ ἔχω κατὰ
 my name, and you tired not. But I have against
 σου ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφήκας 5+
 you, that the love of yours, the first, you have left.
 μνημόνευε οὖν πόθεν ἐκπέτωκας καὶ μετανόησον
 Remember then from what place you have fallen, and repent,

+ וַיְהִי כַשְׁמַע הַיְרֵדוֹס הַמְלֶךְ אֶת־דְּבָרֵיהֶם +
 וַיְחַרְד הוּא וְכָל־יְרוּשָׁלַיִם עִמּוֹ:
 + וַיִּקְהַל אֶת־כָּל־רְאִשֵׁי הַכְּהֹנִים וְסוֹפְרֵי
 הָעַם וַיִּשְׁאַל אֹתָם לֵאמֹר אֵיפֹה יוֹלֵד
 הַמְּשִׁיחַ:
 + וַיֹּאמְרוּ לוֹ בְּבֵית־לֶחֶם יְהוּדָה כִּי־כֵן
 כָּתוּב בְּיַד הַנְּבִיאַ:

+ עָבַד יְהוָה מֵיָמָיו וְכָל־יְמֵי חַיָּוָתוֹ הָיָה
 אֵלֶיךָ חָסֵד:
 + וְכָל־יְמֵי חַיָּוָתוֹ וְכָל־יְמֵי חַיָּוָתוֹ
 הָיָה לְפָנֶיךָ חָסֵד:
 + וְכָל־יְמֵי חַיָּוָתוֹ הָיָה לְפָנֶיךָ חָסֵד:
 וְכָל־יְמֵי חַיָּוָתוֹ הָיָה לְפָנֶיךָ חָסֵד:
 + וְכָל־יְמֵי חַיָּוָתוֹ הָיָה לְפָנֶיךָ חָסֵד:
 וְכָל־יְמֵי חַיָּוָתוֹ הָיָה לְפָנֶיךָ חָסֵד:
 + וְכָל־יְמֵי חַיָּוָתוֹ הָיָה לְפָנֶיךָ חָסֵד:
 וְכָל־יְמֵי חַיָּוָתוֹ הָיָה לְפָנֶיךָ חָסֵד:

και τα πρώτα έργα ποιήσον ει δε μη έρχομαί σοι
 and the first works do!]! But if not, I come to you
 ταχύ και κινήσω την λυχνίαν σου εκ
 quickly, and I will move your lamp stand from out of

του τόπου αυτής εάν μη μετανοήσης 6+ αλλά τούτο
 its place, unless you should repent. But this
 έχεις ότι μισείς τα έργα των Νικολαιτών α καγώ
 you have, that you detest the works of the Nicolaitans, which I also

μισώ 7+ ο έχων ους ακουσάτω τι το πνεύμα
 detest. The one having an ear, hear what the spirit
 λέγει ταις εκκλησίαις τω νικώντι δώσω αυτό
 says to the assemblies! To the one overcoming, I will give to him
 φαγείν εκ του ξύλου της ζωής ο εστιν εν μέσω
 to eat from the tree of life, which is in [the] midst

του παραδείσου του θεού μου 8+ και τω αγγέλω της
 of the paradise of my God. And to the angel of the
 εν Σμυρνη εκκλησιας γράψον τάδε λέγει ο πρώτος
 in Smyrna assembly] write! Thus says the first

και ο έσχατος ος εγένετο νεκρός και έζησεν 9+ οίδα
 and the last, who became dead, and lived. I know
 σου τα έργα και την θλίψιν και την πτωχείαν αλλά
 your works, and affliction, and poorness, (but
 πλούσιος ει και την βλασφημίαν των λεγόντων
 rich you are]) and the blasphemy of the ones calling
 Ιουδαίους είναι εαυτούς και ουκ εισίν αλλά συναγωγή
 to be Jews themselves], and are not, but a synagogue

του σατανά 10+ μηδέν φοβού α μέλλεις πάσχειν
 of Satan. Do not fear the [things] you are about to suffer!

וְהַנְּדָתָם לִי וְאַבְרָהָהּ לְהַשְׁתַּחֲוֹת-לוֹ גַּם-אֲנִי :
 + וַיְהִי כִשְׁמֹעַם אֶת-דְּבָרֵי הַמַּלְאָךְ
 + וַיִּלְכוּ וַהֲנִיחַ הַכּוֹכֵב אֲשֶׁר-רָאוּ בַּמַּזְרָח
 הַלֵּךְ לִפְנֵיהֶם עַד אֲשֶׁר-בָּא וַיַּעֲמֵד
 מִמַּעַל לְאַשְׁרֵת-הָיְתָה שָׁם הַיָּלֵד :
 + וַיִּרְאוּ אֶת-הַכּוֹכֵב וַיִּשְׁמְחוּ שִׂמְחָה גְדוֹלָה
 עַד-מָאד :

+ אֵל אֱלֹהִים, כְּעַל-לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 כִּי יֵלֵךְ בְּחַלְבָהּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעִי נִפְסֹס
 חַלְבָהּ יְהוָה יְהוָה יְהוָה, לְחַבֵּר אֱלֹהֵינוּ :
 + וְיִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ חַלְבָהּ יְהוָה
 לְחַבֵּר אֱלֹהֵינוּ חַלְבָהּ יְהוָה חַבֵּר
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, לְחַבֵּר אֱלֹהֵינוּ :
 + יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, לְחַבֵּר אֱלֹהֵינוּ חַבֵּר
 לְחַבֵּר אֱלֹהֵינוּ חַבֵּר אֱלֹהֵינוּ חַבֵּר

ιδού δη μέλλει βαλεῖν ο διάβολος ἐξ υμῶν εἰς
Behold indeed, is about to throw the devil] [some] of you in
φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε καὶ ἔξετε θλίψιν ἡμερῶν
prison, that you should be tested. And you shall have affliction days
δέκα γίνου πιστός ἀχρι θανάτου καὶ δώσω σοι
ten]. Be trustworthy unto death! and I will give to you

τον στέφανον τῆς ζωῆς 11+ ο ἔχων οὖς ακουσάτω
the crown of life. The one having an ear, hear
τι το πνεῦμα λέγει ταις ἐκκλησίαις ο νικῶν
what the spirit says to the assemblies! The one overcoming,

ου μη ἀδικηθῆ ἐκ του θανάτου του δευτέρου 12+ και
in no way should be injured by the death second]. And
τω ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον τάδε
to the angel of the in Pergamos assembly] write! Thus
λέγει ο ἔχων τὴν ρομφαίαν τὴν δίστομον
says the one having the broadsword double-edged

τὴν οξείαν 13+ οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ ποῦ κατοικεῖς
sharp]. I know your works, and where you dwell,
ὅπου ο θρόνος του σατανά καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου
where the throne of Satan [is]; and you hold my name,
καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν
and denied not the belief of me in the days in
αἷς Ἀντίπας ο μάρτυς μου ο πιστός ὅς ἀπεκτάνθη
which Antipas witness my trustworthy] [was], who was killed

παρ' υμῖν ὅπου ο σατανάς κατοικεῖ 14+ ἀλλ' ἔχω
among you, where Satan dwells. But I have
κατὰ σου ὀλίγα ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν
against you a little. That you have there ones holding the

+ וַיִּבְאוּ הַבְּיֹתָהּ וַיִּמְצְאוּ אֶת-הַיְלֵךְ
עַם-מְרִיָּם אֲמוֹ וַיִּפְלוּ עַל-פְּנֵיהֶם
וַיִּשְׁתַּחֲווּ-לוֹ וַיִּפְתְּחוּ אֶת-אֹזְרוֹתָם
וַיִּקְרִיבוּ לוֹ מִנְחָה זָהָב וּלְבוֹנָה וְנֹמֶר:
+ וַיִּצְווּ בְּחֵלֹם לְבַלְתִּי שׁוּב אֶל-הוֹרְדוֹס
וַיִּלְכוּ בְּדֶרֶךְ אַחֵר אֶל-אַרְצָם:
+ הֵם הִלְכוּ מִשָּׁם וַהֲנִה מִלְאֲךָ יְהוָה

נִרְאָה אֶל-יְוֹסֵף בְּחֵלֹם לְאֹמֶר קוּם קַח
אֶת-הַיְלֵךְ וְאֶת-אֲמוֹ וּבְרַח-לְךָ מִצְרַיִמָּה
וְהָיָה-שָׁם עַד-אֲם אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ כִּי
הוֹרְדוֹס מִבְּקֵשׁ אֶת-נַפְשׁ הַנַּעַר לְקַחְתָּהּ:
+ וַיִּקָּם וַיִּקַּח אֶת-הַיְלֵךְ וְאֶת-אֲמוֹ לְיִלְהָ
וַיִּבְרַח מִצְרַיִמָּה:

וַיִּבְאֵר וַיִּלְכָּת:
+ אֲחֵלָה לְחַטָּאָה אֲסִינְוֹסֵס, לְהַלְלֵךְ
עַבְדִּי מִן-רֵעֵים אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
: אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
נִמְצָאָה לְאֵלֵי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
: אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

+ יָבֵן וַיִּבְאֵר אֲחֵלָה, מִלְּחֵסֶה וַיִּלְכָּת
בְּחֵלֹם לְאֵלֵי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
: אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
+ אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

διδαχὴν Βαλαάμ ος ἐδίδασκε τον Βαλάκ βαλεῖν
 teaching of Balaam, who taught Balak to throw
 σκάνδαλον ἐνώπιον των υἱῶν Ἰσραήλ φαγεῖν
 an obstacle before the sons of Israel, to eat
 εἰδωλόθυτα και πορνεύσαι 15+ οὕτως ἔχεις και συ
 things sacrificed to idols, and to commit harlotry. So have also you
 κρατούντας την διδαχὴν των Νικολαϊτων ομοίως 16+
 ones holding the teaching of the Nicolaitans in like manner.
 μετανόησον ει δε μη ἔρχομαί σοι ταχύ και πολεμήσω
 Repent! But if not, I come to you quickly. And I shall wage war
 μετ' αυτών εν τη ρομφαία του στόματός μου 17+ ο
 with them by the broadsword of my mouth. The one
 ἔχων ους ακουσάτω τι το πνεύμα λέγει ταις
 having an ear, hear what the spirit says to the
 εκκλησίαις τω νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπό
 assemblies! To the one overcoming I shall give to him to eat from
 του μάννα του κεκρυμμένου και δώσω αὐτῷ ψήφον
 the manna being hid; and I will give to him small stone
 λευκήν και επί την ψήφον ὄνομα καινόν
 a white], and upon the small stone name a new]
 γεγραμμένον ο ουδείς οἶδεν ει μη ο λαμβάνων 18+
 being written, which no one knew except the one receiving.
 και τω ἀγγέλῳ της εν Θυατείροις εκκλησίας
 And to the angel of the in Thyatira assembly]
 γράψον τάδε λέγει ο υἱός του θεού ο ἔχων
 write! Thus says the son of God, the one having
 τους οφθαλμούς αυτού ως φλόγα πυρός και
 his eyes as a flame of fire, and

+ וַיְהִי־שָׁם עַד מוֹת הַוּרְדּוֹס
 לְמִלְאֵת אֶת־דְּבַר יְהוָה בְּיַד הַנְּבִיא
 לְאֹמֵר מִמְצָרִים קָרָאתִי לְבָנִי:
 + וַיֵּרָא הַוּרְדּוֹס בִּי הַתֵּלֹוּ בּוֹ
 הַמְּגֻנָּשִׁים וַיִּקְצֹף מְאֹד וַיִּשְׁלַח וַיִּהְרַג
 אֶת־כָּל־הַיְלָדִים אֲשֶׁר בְּבֵית־לֶחֶם
 וּבְכָל־גְּבוּלֶיהָ לְמַבְּן־שָׁנָתִים וּלְמַטָּה

לְפִי הָעֵת אֲשֶׁר חָקַר מִפִּי הַמְּגֻנָּשִׁים:
 + אֲזַ הַיּוֹקֵם הַנְּאָמָר בְּפִי יִרְמְזוּהוּ הַנְּבִיא
 לְאֹמֵר:
 + קוּל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי וּבְכִי
 תִמְרוּרִים רַחֵל מִבְּכָה עַל־בְּנֵיהָ
 מֵאֲנָה לְהַנְּחֵם עַל־בְּנֵיהָ בִּי אֵינְנִי:

+ וַיְהִי אֲחֵרֶת כִּי חָזַק חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 + וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם

רָחֵל אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 + וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 + וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם
 וַיִּשְׁלַח אֲחֵרֶת חֲזָקָה לְחַטָּאתָם

οι πόδες αυτού όμοιοι χαλκολιβάνω 19+ οίδα σου
 his feet likened to fine brass. I know your
 τα έργα και την αγάπην και την πίστιν και την
 works, and the love, and the belief, and the
 διακονίαν και την υπομονήν σου και τα έργα σου τα
 service, and your endurance, and your works -- the
 έσχατα πλείονα των πρώτων 20+ αλλ' έχω κατά σου
 last more than the first. But I have against you,
 ότι αφείς την γυναικά σου την Ιεζάβηλ η λεγει
 that you allow your woman Jezebel, which calls
 εαυτήν προφήτιν και διδάσκει και πλανα τους εμούς
 herself a prophetess, and teaches and misleads my
 δούλους πορνεύσαι και φαγείν ειδωλόθυτα 21+ και
 bondmen to commit harlotry, and to eat things sacrificed to an idol. And
 έδωκα αυτή χρόνον ίνα μετανοήση και ου θέλει
 I gave to her time that she should repent; and she wanted not
 μετανοήσαι εκ της πορνείας αυτής 22+ ιδού βάλλω
 to repent from her harlotry. Behold, I throw
 αυτήν εις κλίνη και τους μοιχεύοντας μετ' αυτής
 her into a bed, and the ones committing adultery with her
 εις θλίψιν μεγάλην εάν μη μετανοήσωσιν εκ
 into affliction great], unless they should repent from
 των εργαων αυτής 23+ και τα τέκνα αυτής αποκτενώ εν
 her works. And her children I will kill] by
 θανάτω και γνώσονται πάσαι αι εκκλησίαι ότι εγώ
 plague; and they shall know in all the assemblies that I
 ειμι ο ερεύνων νεφρούς και καρδιάς και δώσω
 am the one searching [the] kidneys and hearts; and I will give

ארצה ישראל :
 + וכשמעו כי ארכלוס מלך ביהודה תחת
 יהודה נראה בחלום אל-יוסף בארץ מצרים:
 + ויהי אחרי מות הורדוס והנה מלך
 יהודה נראה בחלום אל-יוסף בארץ מצרים:
 + ויאמר אליו קום קח את-הילד
 ואת-אמו וילך שוב אל-ארץ ישראל
 כי מתו המבקשים את-נפש הילד:
 + ויקם ויקח את-הילד ואת-אמו ויבא
 למלאת הדבר הנאמר על-פי
 הנביאים כי נצרי יקרא לו:

+ גַּן גִּבְעָה וְגַן מִדְבָּר וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ וְגַן מִדְבָּר וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ לְמַעַן תֵּדָע וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ לְמַעַן תֵּדָע וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ לְמַעַן תֵּדָע וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ לְמַעַן תֵּדָע וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ לְמַעַן תֵּדָע וְגַן אֶדְמִי

+ גַּן גִּבְעָה וְגַן מִדְבָּר וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ וְגַן מִדְבָּר וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ לְמַעַן תֵּדָע וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ לְמַעַן תֵּדָע וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ לְמַעַן תֵּדָע וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ לְמַעַן תֵּדָע וְגַן אֶדְמִי
 חַלְכֵךְ לְמַעַן תֵּדָע וְגַן אֶדְמִי

υμῖν ἐκάστω κατὰ τα ἔργα υμῶν 24+ υμῖν δε λέγω
 to you each according to your works. And to you I say,
 τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις ὅσοι οὐκ ἔχουσι
 to the rest, to the ones in Thyatira, As many as have not
 τὴν διδαχὴν ταύτην καὶ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθη
 this teaching, and the ones who knew not the deeps
 τοῦ σατανᾶ ὡς λέγουσιν οὐ βαλῶ ἐφ' υμᾶς ἄλλο
 of Satan, as they say, I will not throw upon you another
 βάρος 25+ πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρις οὗ ἂν
 load. Only what you have, hold until of which ever [time]
 ἔξω 26+ καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι
 I shall come! And the one overcoming, and the one giving heed unto
 τέλους τὰ ἔργα μου δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν
 [the] end of my works, I will give to him authority over the
 ἐθνῶν 27+ καὶ ποιμανεῖ αὐτούς ἐν ράβδῳ σιδηρᾷ ὡς
 nations. And he shall tend them with a rod of iron, as
 τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντριβήσεται ὡς καγῶ
 the vessels made of clay shall be broken; as I also
 εἶληφα παρὰ τοῦ πατρός μου 28+ καὶ δώσω αὐτῷ τὸν
 have received from my father; and I will give to him the
 ἀστέρα τὸν πρωῒνόν 29+ ὃ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τι
 star early morning]. The one having an ear, hear what
 τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις
 the spirit says to the assemblies!

3 λ

1+ καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας
 And to the angel of the in Sardis assembly]
 γράψον τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα
 write! Thus says the one having the seven spirits
 τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας οἶδά σου τὰ ἔργα
 of God, and the seven stars. I know your works,

+
 בְּיָמֵי הַהֵם קָם יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל +
 וַיְהִי קָרָא בְּמִדְבַּר יְהוּדָה לֵאמֹר :

+
 בְּיָמֵי הַהֵם קָם יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל +
 וַיְהִי קָרָא בְּמִדְבַּר יְהוּדָה לֵאמֹר :

ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς και νεκρός ει 2+ γίνου
 that a name you have], that you live -- but you are dead. Become
 γρηγορών και στήρισον τα λοιπά α ἐμελλες
 being vigilant, and support the rest which you are about
 αποβάλλειν ου γαρ εὔρηκά σου τα εργα πεπληρωμένα
 to throw off! for I have not found your works being fulfilled
 ενώπιον του θεού μου 3+ μνημόνευε ούν πως εἴληφας
 before my God. Remember then how you received
 και ἤκουσας και τήρει και μετανόησον εἰάν ούν
 and heard, and give heed, and repent! If then
 μη γρηγορήσης ἤξω επί σε ως κλέπτης και
 you should not be vigilant, I will come upon you as a thief, and
 ου μη γνως ποίαν ὥραν ἤξω επί σε 4+ ἀλλ'
 in no way should you know what hour I will come upon you. But
 ὀλίγα ἔχεις ονόματα εν Σάρδεσιν α ουκ εμόλυναν
 a few You have] names in Sardis which tainted not
 τα ἱμάτια αὐτῶν και περιπατήσουσι μετ' εμοῦ εν
 their garments; and they shall walk with me in
 λευκοίς ὅτι ἀξιοί εἰσιν 5+ ο νικῶν οὗτος
 white; for they are worthy. The one overcoming, this one
 περιβαλεῖται εν ἱματίοις λευκοίς και ου μη εξαλείψω
 shall be covered with garments white]; and in no way shall I wipe away
 το ὄνομα αὐτοῦ εκ της βίβλου της ζωῆς και
 his name from out of the book of life, and
 ομολογησομαι το ὄνομα αὐτοῦ ενώπιον του πατρός μου
 I will acknowledge his name before my father,
 και ενώπιον των ἀγγέλων αὐτου 6+ ο ἔχων οὖς
 even in the presence of his angels. The one having an ear,
 ακουσάτω τι το πνεῦμα λέγει ταις ἐκκλησίαις 7+ και
 let [him] hear what the spirit says to the assemblies! And

+ וְהִצִּיא אֱלֹוֹי יְרוּשָׁלַיִם וְכָל־יְהוּדָה
 + כָּל־כֶּכֶר הַיַּרְדֵּן :
 + וַיִּשְׁבְּלוּ עַל־יָדוֹ בַּיַּרְדֵּן וַיִּתְנוּדוּ
 + אֶת־חַטָּאתָם :
 + וַיְהִי כִּרְאוֹתוֹ רַבִּים מִן־הַפְּרוּשִׁים
 + בְּמַתְנֵיוֹ וּמֵאֲכָלוֹ חֲנֻכִּים וְדָבַשׁ הַיַּעַר :

+ אֲנִי מֵ, וְהִצִּיא אֱלֹוֹי מִן־כָּל־יְהוּדָה וְכָל־יְהוּדָה
 + וְכָל־כֶּכֶר הַיַּרְדֵּן :
 + וַיִּשְׁבְּלוּ עַל־יָדוֹ בַּיַּרְדֵּן וַיִּתְנוּדוּ
 + אֶת־חַטָּאתָם :
 + וַיְהִי כִּרְאוֹתוֹ רַבִּים מִן־הַפְּרוּשִׁים
 + בְּמַתְנֵיוֹ וּמֵאֲכָלוֹ חֲנֻכִּים וְדָבַשׁ הַיַּעַר :

τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον
 to the angel of the in Philadelphia assembly] write!
 τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός ὁ ἔχων τὴν κλεῖν
 Thus says the holy [one], the true, the one having the key
 τοῦ Δαβὶδ ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείει καὶ κλείει
 of David; the one opening, and no one locks, and locks,
 καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει 8+ οἶδά σου τὰ ἔργα ἰδοὺ δέδωκα
 and no one opens. I know your works. Behold, I have put
 ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεωγμένην ἣν οὐδεὶς δύναται
 before you a door being opened, which no one is able
 κλείσαι αὐτήν ὅτι μικράν ἔχεις δύναμιν καὶ
 to lock it; for a little you have] power, and
 ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω
 you gave heed to my word, and denied not
 τὸ ὄνομά μου 9+ ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς
 my name. Behold, I give from out of the synagogue
 τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων εαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι
 of Satan of the ones saying themselves to be Jews,
 καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς
 and are not, but lie. Behold, I will make them
 ἵνα ἦξουσι καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν
 that they shall come and do obeisance before the feet
 σου καὶ γνώσιν ὅτι ἠγάπησά σε 10+ ὅτι ἐτήρησας
 of you, and they should know that I love you; for you kept
 τὸν λόγον τῆς υπομονῆς μου καγὼ σε τηρήσω ἐκ τῆς
 the word of my endurance, and I will keep you from the
 ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἐρχεσθαι ἐπὶ
 hour of the test, of the one about to come upon
 τῆς οἰκουμένης ὅλης πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ
 the world entire], to test the ones dwelling upon

וְהַצְדִּיקִים נִנְשָׂים לְהַטְבִּיל וַיֹּאמֶר
 לָהֶם יְלָדֵי צְפַעוֹנִים מִי הַשְׂכִּיל אֶתְכֶם
 לְהַמְלִיט מִן־הַקֶּצֶף הַעֲתִיד לָבֹא׃
 + לָכֵן עֲשׂוּ פְרִי רְאוּי לְתַשׁוּבָה׃
 + וְאַל־תַּחֲשְׁבוּ בַלְבָבְכֶם לֵאמֹר
 אֶבְרָהָם הוּא אֲבִינוּ כִּי אֲנִי אֹמֵר

לָכֶם כִּי מִן־הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה יְכוּל
 הָאֵלֱהִים לְהַקִּים בְּנִים לְאֶבְרָהָם׃
 + וּכְבָר הוּשֵׁם הַגִּרְזֵן עַל־שָׂרֵשׁ
 הָעֲצִים וְהִנֵּה כָּל־עֵץ אֲשֶׁר אֵינְנו עֹשֶׂה
 פְּרִי טוֹב יִכָּרֵת וַיּוֹשֶׁלֶךְ בְּאֵשׁ׃

אֲנִי וְהַצְדִּיקִים וְהַשְׂכִּיל לְחַטָּאתֵינוּ
 לְמַעַן לֵבִיא וְהַצְדִּיקִים טָהוֹר שֵׁשׁ
 לְחַטָּאתֵינוּ אֵלֵינוּ וְהַצְדִּיקִים׃
 + חַטָּאתֵנוּ מִחַטָּאתֵינוּ וְהַצְדִּיקִים לְחַטָּאתֵנוּ׃
 + אֲנִי וְהַצְדִּיקִים וְהַשְׂכִּיל לְחַטָּאתֵינוּ
 וְהַצְדִּיקִים אֵלֵינוּ לְחַטָּאתֵנוּ אֲנִי

לְחַטָּאתֵנוּ וְהַצְדִּיקִים אֵלֵינוּ לְחַטָּאתֵנוּ
 לְחַטָּאתֵנוּ לְחַטָּאתֵנוּ לְחַטָּאתֵנוּ׃
 + אֲנִי וְהַצְדִּיקִים וְהַשְׂכִּיל לְחַטָּאתֵנוּ
 וְהַצְדִּיקִים אֵלֵינוּ לְחַטָּאתֵנוּ וְהַצְדִּיקִים
 לְחַטָּאתֵנוּ לְחַטָּאתֵנוּ לְחַטָּאתֵנוּ׃

της γης 11+ έρχομαι ταχύ κρατει ο εχεις ινα μηδεις
 the earth. I come quickly. Hold what you have, that no one

λάβη τον στεφανόν σου 12+ ο νικών ποιήσω αυτόν
 should take your crown! The one overcoming, I will make him

στύλον εν τω ναώ του θεού μου και έξω ου μη
 a column in the temple of my God, and outside in no way

εξέλθη έτι και γράψω επ' αυτόν το όνομα
 should he go forth any longer. And I will write upon him the name

του θεού μου και το όνομα της πόλεως του θεού μου
 of my God, and the name of the city of my God --

της καινής Ιερουσαλήμ η καταβαινει εκ του
 of the new Jerusalem, which comes down from out of the

ουρανού από του θεού μου και το όνομά μου
 heaven from my God, and name my

το καινόν 13+ ο έχων ους ακουσάτω τι το
 new]. The one having an ear, hear what the

πνεύμα λέγει ταις εκκλησίαις 14+ και τω αγγέλω της
 spirit says to the assemblies! And to the angel of the

εν Λαοδικεια εκκλησιας γράψον τάδε λέγει ο αμήν
 in Laodicea assembly] write! Thus says the amen,

ο μάρτυς ο πιστός και αληθινός η αρχή της κτίσεως
 the witness trustworthy and true], the source of the creation

του θεού 15+ οίδα σου τα έργα ότι ούτε ψυχρός ει
 of God. I know your works, that neither cold you are]

ούτε ζεστός όφελον ψυχρός ης η ζεστός 16+
 nor boiling hot; ought cold you should be] or boiling hot.

+ הן אנכי טובל אתכם במים
 לתשובה והבא אחרי חוק ממני
 אשר קטנתי משאת נעלי ו הוא
 יטבל אתכם ברוח הקדש ובאש:
 + ובידו המזרה וזרה את-גגנו
 ואסף את-דגנו אל-אזקרו ואת-המץ
 ישרפנו באש אשר לא תקבה:
 + ויבא ישוע מן-הגליל הירדנה

אל-יוחנן להטבל על-ידו:
 + ויוחנן חשף אותו לאמר אנכי צריך
 להטבל על-יך ואתה בא אלי:
 + וייען ישוע ויאמר אליו הניחה לי כי כן
 נאנה לשנינו למלא פל-הצדקה וינח לו:
 + ויהי כאשר נטבל ישוע וימחר ויעל
 מן-המים והנה השמים נפתחו-לו וירא
 את-רוח אלהים יורדת כיונה ונחה עליו:

+ וראה כמה קטן את-עמי ורבים
 מן-המדינות ואת-מלכות
 ויהי כן וירא את-המון
 הרב ויבא ישוע אל-המון
 + וירא את-המון ויבא אל-המון
 ויבא אל-המון ויבא אל-המון
 + וירא את-המון ויבא אל-המון
 ויבא אל-המון ויבא אל-המון

וירא את-המון ויבא אל-המון
 ויבא אל-המון ויבא אל-המון
 + וירא את-המון ויבא אל-המון
 ויבא אל-המון ויבא אל-המון
 + וירא את-המון ויבא אל-המון
 ויבא אל-המון ויבא אל-המון
 + וירא את-המון ויבא אל-המון
 ויבא אל-המון ויבא אל-המון

οὕτως ὅτι χλιαρός εἰ και οὐ ζεστος οὔτε ψυχρος
Thus, because you are lukewarm, and not boiling hot nor cold,

μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ του στόματός μου 17+ ὅτι
I am about to vomit you from out of my mouth. For

λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι και πεπλούτηκα και ουδενός
you say that, I am rich and am enriched, and no

χρείαν ἔχω και ουκ οἶδας ὅτι συ εἰ ο ταλαίπωρος
need have]. And you do not know that you are the miserable,

και ο ἐλεεινός και πτωχός και τυφλός και γυμνός
and the pitiable, and poor, and blind, and naked.

18+ συμβουλεύω σοι αγοράσαι χρυσίον παρ' εμού
I advise you to buy gold from me

πεπυρωμένον ἐκ πυρός ἵνα πλουτήσης και ἱμάτια
purified by fire, that you should be rich, and garments

λευκά ἵνα περιβάλη και μη φανερωθῆ ἡ
[with] white that you should be covered], and should not be made manifest the

αισχύνη της γυμνότητός σου και κουλλυριον ἐγχρισον
shame of your nakedness]; and collyrium rub]

ἐπι τους οφθαλμούς σου ἵνα βλέπης 19+ ἐγώ ὅσους
upon your eyes, that you should see! I, as many as

εάν φιλώ ἐλέγχω και παιδεύω ζήλωσον ούν και
I should be fond of, I reprove and I correct. Be zealous then and

μετανόησον 20+ ἰδού ἔστηκα ἐπί την θύραν και
repent! Behold, I stand at the door and

κρούω εάν τις ακούση της φωνῆς μου και ανοίξη
knock; if any should hear my voice, and should open

την θύραν και εἰσελεύσομαι προς αὐτόν και
the door, even I will enter to him, and

δειπνήσω μετ' αὐτού και αὐτός μετ' εμού 21+ ο
have supper with him, and he with me. The one

νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσει μετ' εμού ἐν
overcoming I will give to him to sit with me on

τω θρόνῳ μου ως καγώ ἐνίκησα και ἐκάθισα μετά
my throne, as even I overcame and sat with

του πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ 22+ ο ἔχων οὖς
my father on his throne. The one having an ear,

וְהָיָה קוֹל מִן־הַשָּׁמַיִם אֹמֵר
וְהָיָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רֹצְחֵי בָּנִים

καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτῶν ἐστὶν ἡ ἀνάστασις αὐτῶν
καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτῶν ἐστὶν ἡ ἀνάστασις αὐτῶν
καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτῶν ἐστὶν ἡ ἀνάστασις αὐτῶν
καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτῶν ἐστὶν ἡ ἀνάστασις αὐτῶν

ακουσάτω τι το πνεύμα λέγει ταις εκκλησίαις
hear what the spirit says to the assemblies!

47

1+ μετά ταύτα εἶδον και ἰδού θύρα ανεωγμένη εν
After these [things] I saw, and behold, a door being opened in
τω ουρανῷ και η φωνή η πρώτη ην ἤκουσα ως
the heaven. And the voice first] which I heard [was] as
σάλπιγγος λαλούσης μετ' εμού λέγουσα ανάβα ὡδε
a trumpet speaking with me, saying, Ascend here!

και δείξω σοι α δει γενέσθαι μετά ταύτα 2+ και
and I will show to you what must take place after these. And

ευθέως εγενόμην εν πνεύματι και ἰδού θρόνος
immediately I existed in spirit. And behold, a throne

ἐκεῖτο εν τῷ ουρανῷ και ἐπὶ τον θρόνου
was situated in the heaven, and upon the throne

καθήμενος 3+ ὅμοιος οράσει λίθῳ ἰάσπιδι και
one sitting, likened in sight stone to a jasper], and

σαρδινῶ και ἶρις κυκλόθεν του θρόνου ομοια
sardius; and a rainbow [was] round about the throne, likened

οράσει σμαραγδίνῳ 4+ και κυκλόθεν του θρόνου
[to the] sight of emerald. And round about the throne [were]

θρόνοι εικοσιτεσσαρες και ἐπὶ τους θρόνους εἶδον
thrones twenty-four]; and upon the thrones I saw

τους εικοσιτεσσαρες πρεσβυτέρους καθημένους
the twenty-four elders sitting down,

περιβεβλημένους εν ἱματίοις λευκοῖς και ἐπὶ
being covered in garments white]; and upon

+
אֲזַ נְשָׂא הַרוּחַ אֶת־יְשׁוּעַ הַמְדַבֵּרָה לְמַעַן
יְנַסְּהוּ הַשָּׁטָן׃
+ וַיְהִי אַחֲרַי צוּמוֹ אַרְבָּעִים
יּוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וַיִּרְעַב׃
+ וַיִּנָּשׂ אֵלָיו הַמְּנַסֶּה וַיֹּאמֶר אֵם

בֶּן־הָאֱלֹהִים אַתָּה דַבֵּר לְאַבְנִים הָאֵלֶּה
וּתְהַיְיֶנָּה לְלֶחֶם׃
+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֵן כְּתוּב לֹא עַל־הַלֶּחֶם
לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא
פִּי־הַזֶּה׃

+
+ מִן הַיָּם וְעַד אֲדָמָה וְיָם וְיָם
לְכָל־כֹּחַ וְיָדָעְכֶם כִּי אֲחַלְּפוּ אֶת־כָּל
+ מִן הַיָּם וְעַד אֲדָמָה וְיָם וְיָם
לְכָל־כֹּחַ וְיָדָעְכֶם כִּי אֲחַלְּפוּ אֶת־כָּל
+ מִן הַיָּם וְעַד אֲדָמָה וְיָם וְיָם
לְכָל־כֹּחַ וְיָדָעְכֶם כִּי אֲחַלְּפוּ אֶת־כָּל

אֲזַ נְשָׂא הַרוּחַ אֶת־יְשׁוּעַ הַמְדַבֵּרָה לְמַעַן
יְנַסְּהוּ הַשָּׁטָן׃
+ וַיְהִי אַחֲרַי צוּמוֹ אַרְבָּעִים
יּוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וַיִּרְעַב׃
+ וַיִּנָּשׂ אֵלָיו הַמְּנַסֶּה וַיֹּאמֶר אֵם

τας κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς 5+ και εκ
 their heads crowns golden]. And from out of
 του θρόνου εκπορεύονται αστραπαί και φωναί και
 the throne went forth lightnings, and voices, and
 βρονταί και επτά λαμπάδες πυρός καιόμεναι ενώπιον
 thunders. And seven lamps of fire were burning before
 του θρόνου αυτού αι εισιν επτά πνεύματα του θεού
 his throne, which are seven spirits of God.

6+ και ενώπιον του θρόνου ως θάλασσα υαλίνη
 And before the throne [was] as a sea of glass,

ομοία κρυστάλλω και εν μέσω του θρόνου και
 likened to ice. And in [the] midst of the throne, and
 κύκλω του θρόνου τέσσαρα ζώα γέμοντα
 round about the throne, [were] four living creatures full

οφθαλμών εμπροσθεν και οπισθεν 7+ και το ζών
 of eyes in front and behind. And the living creature

το πρώτον όμοιον λέοντι και το δεύτερον ζών
 first] [was] likened to a lion, and the second living creature

όμοιον μόσχω και το τρίτον ζών έχον το
 [was] likened to a calf, and the third living creature having the

πρόσωπον ως άνθρωπος και το τέταρτον ζών
 face as a man, and the fourth living creature

όμοιον αετώ πετωμένω 8+ και τέσσαρα ζώα εν
 [was] likened eagle to a flying]. And four living creatures one

καθ' εν αυτών έχον ανά πτέρυγας εξ κυκλόθεν και
 by one of them having each wings six] round about, and

έσωθεν γεμοντα οφθαλμών και ανάπαυσιν ουκ
 from inside being full of eyes; and rest no

έχουσιν ημέρας και νυκτός λέγοντες άγιος άγιος
 they have] day and night, saying, Holy, holy,

άγιος άγιος άγιος άγιος άγιος άγιος άγιος κύριος
 holy, holy, holy, holy, holy, holy, holy, Lord

+ וַיִּשְׁאַהֲבוּ הַשְּׁטָן אֶל־עֵיר הַקִּדְּשׁ
 וַיַּעֲמִידֵהוּ עַל־פְּנֵי־בַיִת הַמִּקְדָּשׁ:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם בֶּן־הָאֱלֹהִים אַתָּה
 נִפְלֵל לְמִטָּה כִּי כָתוּב כִּי מִלְּאֲכָוִי יִצְוֶה־לְךָ
 וְעַל־כַּפְּיָם יִשְׁאוּנָה פֶּן־תִּגְדַּף בְּאַבְּן רִגְלֶךָ:

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִשׁוּעַ וְעוֹד כָּתוּב
 לֹא תִנְסֶה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
 + וַיּוֹסֶף הַשְּׁטָן וַיִּשְׁאַהֲבוּ אֶל־הַר גְּבוּהַ מְאֹד
 וַיִּרְאֵהוּ אֶת־כָּל מַמְלָכוֹת תְּבִיל וְכַבּוּדָּן:

+ + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִשׁוּעַ וְעוֹד כָּתוּב
 לֹא תִנְסֶה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
 + וַיּוֹסֶף הַשְּׁטָן וַיִּשְׁאַהֲבוּ אֶל־הַר גְּבוּהַ מְאֹד
 וַיִּרְאֵהוּ אֶת־כָּל מַמְלָכוֹת תְּבִיל וְכַבּוּדָּן:
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִשׁוּעַ וְעוֹד כָּתוּב לֹא תִנְסֶה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
 + וַיּוֹסֶף הַשְּׁטָן וַיִּשְׁאַהֲבוּ אֶל־הַר גְּבוּהַ מְאֹד
 וַיִּרְאֵהוּ אֶת־כָּל מַמְלָכוֹת תְּבִיל וְכַבּוּדָּן:

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִשׁוּעַ וְעוֹד כָּתוּב
 לֹא תִנְסֶה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
 + וַיּוֹסֶף הַשְּׁטָן וַיִּשְׁאַהֲבוּ אֶל־הַר גְּבוּהַ מְאֹד
 וַיִּרְאֵהוּ אֶת־כָּל מַמְלָכוֹת תְּבִיל וְכַבּוּדָּן:

ο θεός ο παντοκράτωρ ο ην και ο ων και
 God almighty, the one [who] was, and the one being, and
 ο ερχόμενος 9+ και όταν δωσουσι τα ζώα
 the one coming, And whenever shall give the living creatures]
 δόξαν και τιμήν και ευχαριστίαν τω καθημένω επί
 glory, and honor, and thankfulness to the one sitting upon
 του θρόνου τω ζώντι εις τους αιώνας των
 the throne, to the one living into the eons of the
 αιώνων 10+ πεσούνται οι εικοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι
 eons, shall fall the twenty four elders]
 ενώπιον του καθημένου επί του θρόνου και
 before the one sitting upon the throne, and
 προσκυνούσι τω ζώντι εις τους αιώνας των
 shall do obeisance to the one living into the eons of the
 αιώνων και βάλουσι τους στεφάνους αυτών ενώπιον
 eons; and they shall cast their crowns before
 του θρόνου λέγοντες 11+ άξιος ει ο κύριος και
 the throne, saying, Worthy are you the Lord and
 ο θεός ημών ο άγιος λαβείν την δόξαν και την
 our God, the holy one, to receive the glory, and the
 τιμήν και την δύναμιν ότι συ έκτισας τα πάντα και
 honor, and the power; for you created all [things], and
 διά το θέλημά σου εισί και εκτίσθησαν
 by your will they are and were created.

5 η

1+ και είδον επί την δεξιάν του καθημένου επί
 And I saw upon the right of the one sitting upon
 του θρόνου βιβλίον γεγραμμένον έσωθεν και έξωθεν
 the throne, a scroll being written on inside and outside,

+ וַיִּרְאֶה מִמְּנוֹ הַשֵּׁטֶן וְהָיָה נֹגֵשׁוֹ אֵלָיו +
 מִלְּאַכְבִּים וַיִּשְׁרָתוּהוּ: +
 + וַיִּהְיֶה כִּרְאוֹתָו אֶת־הַמּוֹן הָעַם וַיַּעַל
 הַהֲרָה וַיֵּשֶׁב שָׁם וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו תַּלְמִידָיו:

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּל־זֹאת לָךְ אֲתַנְּנָה
 אִם־תִּקְדַּר וְתִשְׁתַּחֲוֶה לִּי: +
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִשׁוּעַ סוּר מִמֶּנִּי
 הַשֵּׁטֶן כִּי כָתוּב לִיהוָה אֱלֹהֵינוּ
 תִּשְׁתַּחֲוֶה וְאוֹתוֹ לְבַדּוֹ תַעֲבֹד: +
 + וַיִּהְיֶה כִּרְאוֹתָו אֶת־הַמּוֹן הָעַם וַיַּעַל
 הַהֲרָה וַיֵּשֶׁב שָׁם וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו תַּלְמִידָיו:

κατεσφραγισμένον σφραγίσιν επτά 2+ και είδον
 being sealed up seals with seven]. And I saw
 άγγελον ισχυρόν κηρύσσοντα φωνή μεγάλη τις εστιν
 angel a strong] proclaiming voice with a great], Who is
 άξιος ανοίξαι το βιβλίον και λύσαι τας
 worthy to open the scroll, and to loose
 σφραγίδας αυτού 3+ και ουδείς εδύνατο εν τω
 its seals? And no one was able in the
 ουρανώ ουδέ επί της γης ουδέ υποκάτω της γης
 heaven, nor upon the earth, nor underneath the earth,
 ανοίξαι το βιβλίον ουδέ βλέπειν αυτό 4+ και εγώ
 to open the scroll, nor to look at it. And I
 έκλαιον πολύ ότι ουδείς άξιος ευρέθη ανοίξαι και
 wept much, for no one worthy was found to open and
 αναγνώναι το βιβλίον ούτε βλέπειν αυτό 5+ και εις
 to read the scroll, nor to look at it. And one
 εκ των πρεσβυτέρων λέγει μοι μη κλαίε ιδού
 from the elders says to me, Weep not! Behold,
 ενίκησεν ο λέων ο ων εκ της φυλής Ιούδα η
 overcame the lion], the one being from the tribe of Judah, the
 ρίζα Δαβίδ ανοίξαι το βιβλίον και λυσαι τας επτά
 root of David, to open the scroll, and to loose the seven
 σφραγίδας αυτού 6+ και είδον και ιδού εν μέσω του
 seals of it. And I saw, and behold, in [the] midst of the
 θρόνου και των τεσσάρων ζώων και εν μέσω
 throne and of the four living creatures, and in [the] midst
 των πρεσβυτέρων αρνίον εστηκός ως εσφαγμένον
 of the elders, a lamb standing as being slain,
 έχον κέρατα επτά και οφθαλμούς επτά οι εισι τα
 having horns seven] and eyes seven]; which are the
 επτά πνεύματα του θεού αποστελλόμενα εις πάσαν
 seven spirits of God being sent into all

+ וַיִּפְתַּח אֶת־פִּי וַיֹּדַע וַיֹּאמֶר :
 + אֲשֶׁר יְעַנֶּי הַרוּחַ כִּי לָהֶם מַלְכוּת
 הַשָּׁמַיִם :
 + אֲשֶׁר יְהַאֲבִלִים כִּי־הֵם יְנוּחָמוּ :

+ אֲשֶׁר יְהַעֲנוּיִם כִּי־הִמָּה יִירָשוּ אֶרֶץ :
 + אֲשֶׁר יְהַרְעֵבִים וְהַצְמֵאִים לְצַדִּיקָה
 כִּי־הֵם יִשְׁבְּעוּ :

+ אֲשֶׁר יִפְתָּח אֶת־פִּי וַיֹּדַע וַיֹּאמֶר :
 אֲשֶׁר יְעַנֶּי הַרוּחַ כִּי לָהֶם מַלְכוּת
 הַשָּׁמַיִם :
 אֲשֶׁר יְהַאֲבִלִים כִּי־הֵם יְנוּחָמוּ :

+ אֲשֶׁר יִפְתָּח אֶת־פִּי וַיֹּדַע וַיֹּאמֶר :
 אֲשֶׁר יְעַנֶּי הַרוּחַ כִּי לָהֶם מַלְכוּת
 הַשָּׁמַיִם :
 אֲשֶׁר יְהַאֲבִלִים כִּי־הֵם יְנוּחָמוּ :

χιλιάδων **12+** λέγοντες φωνή μεγάλη άξιόν εστι το
 of thousands, saying voice with a great], Worthy is the
 αρνίον το εσφαγμένον λαβείν την δύναμιν και
 lamb, the one having been slain, to receive power, and
 πλούτον και σοφίαν και ισχύν και τιμήν και δόξαν
 riches, and wisdom, and strength, and honor, and glory,
 και ευλογίαν **13+** και παν κτίσμα ο εστι εν τω
 and blessing. And every creature which is in the
 ουρανών και επι της γης και υποκάτω της γης και
 heaven, and upon the earth, and underneath the earth, and
 επί της θαλάσσης α εστι και τα εν αυτοίς
 upon the sea which are], and the ones in them
 πάντας ήκουσα λέγοντας τω καθημένω επί του
 all], I heard, saying, to the one sitting upon the
 θρόνου και τω αρνίω η ευλογία και η τιμή και η
 throne, and to the lamb, The blessing, and the honor, and the
 δόξα και το κράτος εις τους αιώνας των αιώνων **14+**
 glory, and the might to the eons of the eons.
 και τα τέσσαρα ζώα λέγοντα το αμήν και οι
 And the four living creatures saying the Amen. And the
 εικοσι τεσσαρες πρεσβύτεροι επεσον και
 twenty four elders fell and
 προσεκύνησαν
 did obeisance.

6 1

1+ και είδον ότι ήνοιξε το αρνίον μίαν εκ των
 And I saw that opened the lamb] one of the

+ שְׁמַחוּ וְגִילוּ כִּי שָׁכַרְכֶּם רַב בְּשֵׁמוֹתַי כִּי־כֵן רָדְפוּ אֶת־הַגִּבִּיּוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֵיכֶם : + אַתֶּם מְלַח הָאָרֶץ וְאַם־הַמַּלְחָה הָיָה תִּפְּל בְּמַה יִּמְלַח הֵן לֹא־יִצְלַח עוֹד לְכָל כִּי אִם־לְהַשְׁלִיךְ חוּצָה וְהָיָה מִרְמָס לְבָנֵי אָדָם :	+ אַתֶּם אֹרְרוּ שְׁלֵל־עוֹלָם עִיר יִשְׁבֶּת עַל־הַהָר לֹא תִסָּתֵר : + + הַשְּׁמָרוּ לָכֶם מַעֲשׂוֹת צְדָקָתְכֶם לְפָנַי בְּנֵי אָדָם לְהִרְאוֹת לָהֶם כִּי אִם־כֵּן אֵין־לָכֶם שְׂכָר מֵאֵת אֲבִיכֶם שְׁבִשְׁמֹתַי :
---	--

+ וְהָיוּ אֵלֶיךָ כַּלְבֵּי אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ יֵצֵאוּ לְכָל מוֹטָבֶךָ : + אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ	+ וְהָיוּ אֵלֶיךָ כַּלְבֵּי אֱלֹהִים מִלְּפָנֶיךָ יֵצֵאוּ לְכָל מוֹטָבֶךָ : + + אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת־רוּחִי וְהָיוּ
--	---

επτά σφραγίδων και ἤκουσα ενός εκ των τεσσάρων
 seven seals; and I heard one of the four
 ζώων λέγοντος ως φωνή βροντής ἔρχου και βλεπε
 living creatures saying as a sound of thunder, Come and see!

2+ και ειδον και ιδού ἵππος λευκός και ο
 And I saw, and behold, horse a white]. And the one
 καθήμενος ἐπ' αὐτόν ἔχων τόξον και εδόθη αὐτῷ
 sitting upon it having a bow; and was given to him

στέφανος και ἐξήλθε νικῶν και ἵνα νικήσῃ 3+
 a crown, and he went forth overcoming, and that he should overcome.

και ὅτε ἤνοιξε την δευτέραν σφραγίδα ἤκουσα του
 And when he opened the second seal, I heard the

δευτέρου ζώου λέγοντος ἔρχου και βλεπε 4+ και
 second living creature saying, Come and see! And

ἐξήλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός και τῷ καθήμενῳ ἐπ'
 went forth another horse, fiery; and to the one sitting upon

αὐτόν εδόθη αὐτῷ λαβεῖν την ειρήνην εκ της γης
 it was given to him to take the peace from the earth,

ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι και εδόθη αὐτῷ μάχαιρα
 that one another they shall slay]; and was given to him sword

μεγάλη 5+ και οτε ἤνοιξε την σφραγίδα την τρίτην
 a great]. And when he opened the seal third],

ἤκουσα του τρίτου ζώου λέγοντος ερχου και
 I heard the third living creature saying, Come and

βλεπε και ειδον και ιδού ἵππος μέλας και ο
 see! And I saw, and behold, horse a black]; and the one

καθήμενος ἐπ' αὐτόν ἔχων ζυγόν εν
 sitting upon it having a yoke [balance scale] in

לְכֵן בַּעֲשׂוֹתָהּ צְדָקָה אֶל־תִּרְיַע לְפָנָי +
 בְּשׁוֹפָר כְּאֲשֶׁר יַעֲשׂוּ הַחַנּוּפִים בְּכַתְּבֵי כְנָסִיּוֹת
 וּבְרַחֲבוֹת לְמַעַן יִהְיֶה לָּנוּ אוֹתָם הָאֲנָשִׁים אָמֵן
 אָמַר אֲנִי לָכֶם הִמָּה נִשְׂאוּ אֶת שְׂכָרְכֶם:
 וְאַתָּה בַּעֲשׂוֹתָהּ צְדָקָה אֶל־תִּדַע
 שְׂמֵאלָהּ אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה יְמִינָהּ:

+ לְמַעַן תִּהְיֶה צְדָקָתָה בְּסֶתֶר וְאַבִּיךָ
 הָרֵאָה בְּמִסְתָּרִים הוּא בְּגִלְוֵי יְגִמְלָהּ:
 + וְכִי תִתְפַּלֵּל אֶל־תִּהְיֶה כְּחַנּוּפִים הָאֱלֹהִים
 לְהִתְפַּלֵּל בְּעַמּוּדָם בְּכַתְּבֵי כְנָסִיּוֹת וּבְפָנֹת
 הַשְּׂוֹקִים לְמַעַן יִרְאוּ לְבַנְי אָדָם אָמֵן
 אָמַר אֲנִי לָכֶם הִמָּה נִשְׂאוּ אֶת שְׂכָרְכֶם:

+ אֲנִי וְאַתָּה, מִן־חַיִּל וְחַיִּל: אֲנִי וְאַתָּה אֵל
 וְאַתָּה מִן־חַיִּל וְחַיִּל: אֲנִי וְאַתָּה
 נִשְׂבָּח, כְּאֲשֶׁר כְּחַנּוּפֵי אֱלֹהִים הַחַנּוּפִים אֲנִי
 וְאַתָּה כְּחַנּוּפֵי אֱלֹהִים הַחַנּוּפִים אֲנִי
 אֲנִי וְאַתָּה לְחַיִּל וְחַיִּל: וְאַתָּה אֵל
 + אֲנִי וְאַתָּה מִן־חַיִּל וְחַיִּל: אֲנִי וְאַתָּה אֵל
 וְאַתָּה מִן־חַיִּל וְחַיִּל:

+ אֲנִי וְאַתָּה אֵל וְאַתָּה אֵל וְאַתָּה אֵל
 וְאַתָּה אֵל וְאַתָּה אֵל וְאַתָּה אֵל:
 + אֲנִי וְאַתָּה אֵל וְאַתָּה אֵל וְאַתָּה אֵל
 אֲנִי וְאַתָּה כְּאֲשֶׁר אֲנִי וְאַתָּה לְחַיִּל
 כְּחַנּוּפֵי אֱלֹהִים הַחַנּוּפִים אֲנִי וְאַתָּה לְחַיִּל
 וְאַתָּה לְחַיִּל וְחַיִּל: אֲנִי וְאַתָּה אֵל
 אֲנִי וְאַתָּה לְחַיִּל וְחַיִּל:

τη χειρί αυτού 6+ και ἤκουσα φωνήν εν μέσῳ των
 his hand. And I heard a voice in [the] midst of the
 τεσσάρων ζώων λέγουσαν χοίनिξ σίτου δηναρίου
 four living creatures saying, A choenix of grain for a denarius,
 και τρεις χοίνικες κριθής δηναρίου και το ἔλαιον
 and three choenices of barley for a denarius; and the olive oil
 και τον οἶνον μη αδικήσης 7+ και ὅτε ἤνοιξε την
 and the wine do not wrong. And when he opened the
 τετάρτην σφραγίδα ἤκουσα φωνήν του τετάρτου
 fourth seal, I heard [the] voice of the fourth
 ζώου λέγοντος ἔρχου και βλεπε 8+ και εἶδον και
 living creature saying, Come and see! And I saw, and
 ιδού ἵππος χλωρός και ο καθήμενος επάνω αυτού
 behold, horse a pale], and the one sitting upon it,
 ὄνομα αὐτῷ θάνατος και ο ἄδης ακολουθεί μετ'
 his name [was] death, and Hades followed after
 αὐτοῦ και ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπί το τέταρτον της
 him. And was given to him authority upon the fourth of the
 γης ἀποκτείνει εν ρομφαία και εν λιμῷ και εν
 earth to kill by broadsword, and by hunger, and by
 θανάτῳ και υπό των θηρίων της γης 9+ και ὅτε
 plague, and by the wild beasts of the earth. And when
 ἤνοιξε την πέμπτην σφραγίδα εἶδον υποκάτω του
 he opened the fifth seal, I saw underneath the
 θυσιαστηρίου τας ψυχὰς των ἀνθρώπων των
 altar the souls of the men, of the ones
 εσφαγμένων διά τον λόγον του θεοῦ και διά την
 having been slain because of the word of God, and because of the
 μαρτυρίαν του ἀρνίου ἣν εἶχον 10+ και ἐκράζον
 testimony of the lamb which they had. And they cried out

+ וְאַתֶּם אֲל־תִּדְמוּ לָהֶם כִּי יוֹדַע אֲבִיכֶם וְלִדְרֹכֶכֶם בְּטָרֶם תִּשְׂאֲלוּ מִמֶּנּוּ׃ + לָכֵן כֹּה תִתְפַּלְלוּ אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמַיִם יִתְקַדֵּשׁ שְׁמִי׃ + וּבְהִתְפַּלְּלֶיכֶם אֲל־תִּפְטְטוּן בְּגוֹיִם הָאֲמֵרִים בְּלִבְכֶם בָּרֶב דְּבְרֵינוּ נְשַׁמַּע׃	+ וְאַתֶּם אֲל־תִּדְמוּ לָהֶם כִּי יוֹדַע אֲבִיכֶם כָּל־צָרְכֶכֶם בְּטָרֶם תִּשְׂאֲלוּ מִמֶּנּוּ׃ + לָכֵן כֹּה תִתְפַּלְלוּ אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמַיִם יִתְקַדֵּשׁ שְׁמִי׃ + תְּבֵא מַלְכוּתִי יַעֲשֶׂה רְצוֹנִי כִּאֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם גַּם בְּאָרֶץ׃
---	--

+ אֲנִי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֲנִי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי אֲנִי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם חֲפָצִים אֲנִי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֲנִי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֲנִי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם	+ אֲנִי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֲנִי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֲנִי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֲנִי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֲנִי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֲנִי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְיָהּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם
--	--

φωνή μεγάλη λέγοντες ἕως πότε ο δεσπότης ο ἅγιος
 voice with a great], saying, How long, O master, the holy
 και ο αληθινός ου κρίνεις και εκδικεῖς
 and the true, do you not judge and avenge
 το αίμα ημών εκ των κατοικούντων επί της γης 11 +
 our blood of the ones dwelling upon the earth?
 και εδοθησαν εκασταις στολαί λευκαί και ερρέθη
 And were given to each robes white]; and it was said
 αυτοίς ίνα αναπαύσωνται ἔτι χρόνον ἕως ου
 to them, that they should rest yet a time, until of which [time]
 πληρωθῶσι και οι σύνδουλοι αυτών και
 they should be fulfilled -- both their fellow-servants and
 οι αδελφοί αυτών οι μέλλοντες αποκτείνεσθαι ως
 their brethren, the ones about to be killed, as
 και αυτοί 12+ και είδον και ὅτε ἤνοιξε την
 also they. And I saw. And when he opened the
 σφραγίδα την ἕκτην και σεισμός μέγας εγένετο και
 seal sixth], even earthquake a great] took place, and
 ο ἥλιος μέλας εγένετο ως σάκκος τρίχινος και η
 the sun black became] as a sackcloth made of hair, and the
 σελήνη εγένετο ως αίμα 13+ και οι αστέρες του
 moon became as blood; and the stars of the
 ουρανού έπεσον εις την γην ως συκή βάλλει
 heaven fell unto the earth, as a fig-tree casts
 τους ολύνθους αυτής υπό μεγάλου ανέμου σειομένη 14 +
 its immature figs by a great wind being shaken].
 και ο ουρανός απεχωρίσθη ως βιβλίον ελισσόμενον
 And the heaven had been separated as a scroll being rolled,
 και παν ὄρος και νήσος εκ των τόπων αυτών
 and every mountain and island from out of their places
 εκινήθησαν 15+ και οι βασιλείς της γης και οι
 were shaken. And the kings of the earth, and the

+ אֶת־לְחֵם חֻקֵּנוּ תִן־לָנוּ הַיּוֹם :
 + וּמַחֲל־לָנוּ עַל־חַבּוּתֵינוּ כִּפְאֹשֶׁר מִחֲלָנוּ
 גַּם־אֲנַחְנוּ לְחֵיבֵינוּ :
 + וְאַל־תִּבְיָאֵנוּ לַיְדֵי נָסִיוֹן כִּי אִם־תִּחֲלָצֵנוּ
 מִן־הַדָּרַע כִּי לָךְ הַמַּמְלָכָה וְהַגְּבוּרָה

וְהַתְּפַאֲרָתָ לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים אָמֵן :
 + כִּי אִם־תִּמְחַלּוּ לְבְנֵי־אָדָם עַל־חַטָּאתָם
 יִמְחַל גַּם־לָכֶם אֲבִיכֶם שֶׁבְשָׁמַיִם :
 + וְאִם לֹא תִמְחַלּוּ לְבְנֵי אָדָם
 גַּם־אֲבִיכֶם לֹא־יִמְחַל לְחַטָּאתֵיכֶם :

+ וְכֹל לְלִשְׁתֵּךְ וְשֹׁפֵרָה נֶחְדָּשׁ :
 + וְשֹׁפֵרָה לְ שֹׁבֵב אֲבִיךָ וְאֵפ שֶׁ עָמַ
 לְשִׁיבָה :
 + וְכֹל וְכֹל לְשִׁיבָה אֵלֶיךָ פִּי
 מִן־בְּעֵר מִלֵּל וְדִלְגָה מֵ, כִּלְכֵּלֵיךָ

וְשִׁיבָה וְשֹׁפֵרָה לְכֹל חֲלָצֵךְ :
 + וְכֹל וְכֹל לְשִׁיבָה לְשִׁיבָה וְשֹׁפֵרָה
 וְשֹׁפֵרָה אֵפ לָךְ וְשֹׁפֵרָה וְשֹׁפֵרָה :
 + וְכֹל וְכֹל לְשִׁיבָה לְשִׁיבָה וְשֹׁפֵרָה
 אֵפֶיךָ עָמַ לָךְ וְשֹׁפֵרָה וְשֹׁפֵרָה :

μεγιστάνες και οι χιλίαρχοι και οι πλουσιοι και
 great men, and the commanders of thousands, and the rich, and
 οι ισχυροί και πας δούλος και πας ελεύθερος
 the mighty ones, and every bondman, and every free [man],
 έκρυψαν εαυτούς εις τα σπήλαια και εις τας πέτρας
 hid themselves in the caves, and in the rocks
 των ορέων 16+ και λέγουσι τοις ὄρεσι και ταις
 of the mountains. And they say to the mountains and to the
 πέτραις πέσατε εφ' ημάς και κρύψατε ημάς από
 rocks, Fall upon us, and hide us from
 προσώπου του καθημένου επί του θρόνου και από
 [the] face of the one sitting upon the throne, and from
 της οργής του αρνίου 17+ ὅτι ἦλθεν η ημέρα
 the anger of the lamb! For is come the day
 η μεγάλη της οργής αυτού και τις δύναται σταθῆναι
 great] of his anger; and who is able to stand?

71

1+ και μετά τούτο είδον τέσσαρας αγγέλους εστώτας
 And after this, I saw four angels standing
 επί τας τεσσάρας γωνίας της γης κρατούντας τους
 upon the four corners of the earth, holding the
 τέσσαρας ανέμους της γης ίνα μη πνέη άνεμος
 four winds of the earth, that they should not blow wind
 επί της γης μήτε επί της θαλάσσης μήτε επί παν
 upon the earth, nor upon the sea, nor upon any
 δένδρον 2+ και είδον άλλον άγγελον αναβαινοντα
 tree. And I saw another angel having ascended
 από ανατολής ηλίου έχοντα σφραγίδα θεού ζώντος
 from [the] rising of [the] sun, having [the] seal of [the] living God.

+ וְכִי תִצְּוּנוּ אֶל־תְּהִיֹו זַעֲפִים
 אֶת־פְּנֵיהֶם לְהִרְאוֹת
 כְּתֹנֵפִים הַמְּשֻׁנִים אֶת־פְּנֵיהֶם לְהִרְאוֹת
 זְמַיִם לְבִנֵי אָדָם אֲמֵן אָמֵן אָמֵן
 לְכֶם הַמָּוָה נִשְׂאוּ אֶת־שִׁבְרֵיכֶם:
 + וְאַתָּה כִּי תִצְּוּנוּ סוּדָה אֶת־רֵאשִׁיךָ וְרִחֵן

+ אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי
 אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי
 אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי
 אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי
 אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי
 אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי אֲרֵבִיבִי

και ἐκράξε φωνή μεγάλη τοις τέσσαρσιν ἀγγέλοις
 And he cried out voice with a great] to the four angels,
 οἰς ἐδόθη αυτοῖς ἀδικήσαι τὴν γῆν και τὴν
 to the ones whom it was given to them to injure the earth and the
 θάλασσαν 3+ λέγων μη ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν
 sea, saying, Injure not the earth, nor the
 θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα ἄχρις οὐ σφραγίσωμεν
 sea, nor the trees, until we seal
 τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν
 the bondmen of our God upon their foreheads.

4+ και ἤκουσα τῶν ἀριθμῶν τῶν εσφραγισμένων
 And I heard the numbers of the ones having been sealed --
 ἑκατόν και τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες
 a hundred and forty four thousand

εσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ 5+
 having been sealed, from out of every tribe of [the] sons of Israel.

ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες εσφραγισμένοι
 From out of [the] tribe of Judah -- twelve thousand having been set seal upon;

ἐκ φυλῆς Ρουβην δώδεκα χιλιάδες εσφραγισμενοι
 from out of [the] tribe of Reuben -- twelve thousand having been set seal upon;

ἐκ φυλῆς Γαδ δώδεκα χιλιάδες εσφραγισμενοι 6+
 from out of [the] tribe of Gad -- twelve thousand having been set seal upon;

ἐκ φυλῆς Ἀσήρ δώδεκα χιλιάδες εσφραγισμενοι
 from out of [the] tribe of Asher -- twelve thousand having been set seal upon;

ἐκ φυλῆς Νεφθαλείμ δώδεκα χιλιάδες
 from out of [the] tribe of Naphtali -- twelve thousand

εσφραγισμενοι ἐκ φυλῆς Μανασσή δώδεκα
 having been set seal upon; from out of [the] tribe of Manasseh -- twelve

χιλιάδες εσφραγισμενοι 7+ ἐκ φυλῆς Συμεών
 thousand having been set seal upon; from out of [the] tribe of Simeon --

וְלָמָּה זֶה תִּרְאֶה אֶת־הַקִּיּוֹם בְּעֵין אֶחָדָּה
 וְאֶל־הַקּוֹרָה אֲשֶׁר בְּעֵינֶיךָ לֹא תִּבְיֹט׃
 וְאִיךָ תֹאמַר אֶל־אֶחָדָּה הַנִּיחָה לִּי וְאִסִּיר
 אֶת־הַקִּיּוֹם מֵעֵינֶיךָ וְהִנֵּה הַקּוֹרָה בְּעֵינֶיךָ׃
 הַקּוֹרָה הַסֵּר בְּרֹאשׁוֹנָה אֶת־הַקּוֹרָה
 מֵעֵינֶיךָ וְאַחֲרַי כִּן רְאֵה תִּרְאֶה

לְהַסִּיר אֶת־הַקִּיּוֹם מֵעֵין אֶחָדָּה׃
 + אֶל־תִּתְּנֵנוּ אֶת־הַקֶּדֶשׁ לְכָל־בָּיִם
 וְאֶל־תִּשְׁלִיכוּ פְּנֵינֵיכֶם לְפָנַי הַחַזְוִירִים
 פֶּן־יִרְמָסוּם בְּרִגְלֵיהֶם וּפְנֵי וְשַׂרְפוּ אֶתְכֶם׃
 + שְׂאֵלוּ וַיִּנְתֵּן לָכֶם דְּרָשׁוּ וְתִמְצְאוּ דְבָקוּ
 וַיִּפְתַּח לָכֶם׃

+ וְכִנְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ
 וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ
 וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ
 וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ

וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ
 וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ
 וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ
 וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ

+ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ
 וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ

+ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ וְיָ

δώδεκα χιλιάδες εσφραγισμενοι εκ φυλής Λευϊ
 twelve thousand having been set seal upon; from out of [the] tribe of Levi --
 δώδεκα χιλιάδες εσφραγισμενοι εκ φυλής Ισαχαρ
 twelve thousand having been set seal upon; from out of [the] tribe of Issachar --
 δώδεκα χιλιάδες εσφραγισμενοι 8+ εκ φυλής
 twelve thousand having been set seal upon; from out of [the] tribe
 Ζαβουλών δώδεκα χιλιάδες εσφραγισμενοι εκ
 Zebulun -- twelve thousand having been set seal upon; from out of
 φυλής Ιωσήφ δώδεκα χιλιάδες εσφραγισμενοι εκ
 [the] tribe of Joseph -- twelve thousand having been set seal upon; from out of
 φυλής Βενιαμίν δώδεκα χιλιάδες εσφραγισμένοι 9+
 [the] tribe of Benjamin -- twelve thousand having been set seal upon.
 μετὰ ταῦτα εἶδον και ιδού ὄχλος πολὺς ον
 After these [things] I saw, and behold, multitude a great] which
 αριθμήσαι ουδείς εδυνατο εκ παντός ἔθνους και
 to count no one was able] from out of every nation, and
 φυλών και λαών και γλωσσών εστώτας ενώπιον του
 tribes, and peoples, and languages, standing before the
 θρόνου και ενώπιον του αρνίου περιβεβλημένοι
 throne, and before the lamb, wearing
 στολάς λευκάς και φοίνικες εν ταις χερσίν αυτών 10+
 robes white], and palms in their hands.
 και κράζουσι φωνή μεγάλη λέγοντες η σωτηρία τω
 And they cry out voice a great], saying, Deliverance [to]
 θεώ ημών τω καθημένω επί του θρόνου και τω
 our God, to the one sitting upon the throne, and to the
 αρνίω 11+ και πάντες οι ἄγγελοι εισηκεισαν κύκλω
 lamb. And all the angels stood round about
 του θρόνου και των πρεσβυτέρων και των
 the throne, and the elders, and the
 τεσσάρων ζώων και ἔπεσον ενώπιον του θρόνου
 four living creatures. And they fell before the throne

+ כי כל-השאל יקבל והדרש ימצא
 והדבק יפתח לו:
 + הַיֵּשׁ בְּכֶם אִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁאַל
 מִמֶּנּוּ בְּנוֹ לָחֶם וְנָתַן-לוֹ אֶבֶן:

+ וכי ישאל ממנו דג תיתן-לו נחש:
 + הן אתם הרעים ידעים לתת
 מתנות טובות לבניכם אף כי-אביכם
 שבשמים יתן אף-טוב לשאלים מאתו:

+ ἁποκαταστασὶς τοῦ
 + ἁποκαταστασὶς τοῦ
 + ἁποκαταστασὶς τοῦ
 + ἁποκαταστασὶς τοῦ
 + ἁποκαταστασὶς τοῦ

+ ἁποκαταστασὶς τοῦ
 + ἁποκαταστασὶς τοῦ
 + ἁποκαταστασὶς τοῦ
 + ἁποκαταστασὶς τοῦ

ἐπί τα πρόσωπα αὐτῶν και προσεκύνησαν τῷ θεῷ 12+
 upon their faces, and they did obeisance to God,
 λέγοντες ἀμήν η εὐλογία και η δόξα και η σοφία
 saying, Amen; the blessing, and the glory, and the wisdom,
 και η ευχαριστία και η τιμή και η δύναμις και η
 and the thankfulness, and the honor, and the power, and the
 ισχύς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων
 strength to our God into the eons of the eons.

ἀμήν 13+ και ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων
 Amen. And answered one of the elders,
 λέγων μοι οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς
 saying to me, These wearing the robes

τὰς λευκάς τίνες εἰσὶ και πόθεν ἦλθον 14+ και εἶπον
 white], who are they, and from where came they? And I said
 αὐτῷ κύριε μου συ οἶδας και εἶπέ μοι οὗτοί εἰσιν
 to him, O my Lord, you know. And he said to me, These are
 οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης και
 the ones coming from out of the affliction great], and
 ἐπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν και ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν
 they washed their robes, and whitened them in

τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου 15+ διὰ τούτο εἰσιν ἐνώπιον
 the blood of the lamb. Because of this they are before
 τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ και λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας
 the throne of God, and they serve to him day
 και νυκτός ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ και ὁ καθήμενος ἐπὶ
 and night in his temple; and the one sitting upon

τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ' αὐτούς 16+ οὐ
 the throne shall encamp over them. They shall not

לְכֹן כָּל אֲשֶׁר תִּרְצוּ שְׂיַעֲשׂוּ +
 לְכֹם בְּנֵי הָאָדָם עֲשׂוּ לָהֶם נִס־אֲתֵתָם
 כִּי־זֹאת הַתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים:
 + בָּאוּ בַּפֶּתַח הַצֵּדֵק כִּי רָחַב הַפֶּתַח
 וּמְרוֹנוֹתַת דְּרָךְ הָאֲבֹדוֹן וְרַבִּים אֲשֶׁר יָבֹאוּ
 בּוֹ:
 + וְצַד הַפֶּתַח וּמוֹצֵק דְּרָךְ הַחַיִּים

וּמַעֲשִׂים הֵם אֲשֶׁר יִמְצְאוּהָ:
 + הַשְּׂמֵרוּ לְכֹם מִנְּבִיאֵי הַשְּׁקָר
 הַבָּאִים אֵלֵיכֶם בִּלְבוּשׁ כְּבָשִׂים
 וּבְקַרְבָּם זֵאֲבִים טָרְפִים הִמָּה:
 + הַפֶּר תִּפְּירוּ אוֹתָם בְּפָרִים הַיֹּאֲסֵפוּ
 עֲנָבִים מִן־הַקִּצִּים אוֹ תְּאֵנִים מִן־הַבְּרֻקָּנִים:

לְכֹן כָּל אֲשֶׁר תִּרְצוּ שְׂיַעֲשׂוּ +
 לְכֹם בְּנֵי הָאָדָם עֲשׂוּ לָהֶם נִס־אֲתֵתָם
 כִּי־זֹאת הַתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים:
 + בָּאוּ בַּפֶּתַח הַצֵּדֵק כִּי רָחַב הַפֶּתַח
 וּמְרוֹנוֹתַת דְּרָךְ הָאֲבֹדוֹן וְרַבִּים אֲשֶׁר יָבֹאוּ
 בּוֹ:
 + וְצַד הַפֶּתַח וּמוֹצֵק דְּרָךְ הַחַיִּים

לְכֹן כָּל אֲשֶׁר תִּרְצוּ שְׂיַעֲשׂוּ +
 לְכֹם בְּנֵי הָאָדָם עֲשׂוּ לָהֶם נִס־אֲתֵתָם
 כִּי־זֹאת הַתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים:
 + בָּאוּ בַּפֶּתַח הַצֵּדֵק כִּי רָחַב הַפֶּתַח
 וּמְרוֹנוֹתַת דְּרָךְ הָאֲבֹדוֹן וְרַבִּים אֲשֶׁר יָבֹאוּ
 בּוֹ:
 + וְצַד הַפֶּתַח וּמוֹצֵק דְּרָךְ הַחַיִּים

πεινάσουσιν ἔτι οὐδέ διψήσουσιν ἐτι οὐδ' ου μη
 hunger any more, nor thirst any more, nor in any way
 πέση ἐπ' αὐτούς ο ἥλιος οὐδέ παν καύμα 17+ ὅτι
 shall [fall upon them the sun], nor any sweltering heat. For
 το αρνίον το αναμέσον του θρόνου ποιμαίνει
 the lamb, the one in the midst of the throne, shall tend
 αὐτούς και οδηγήσει αὐτούς ἐπί ζωης πηγάς υδάτων
 them. And he shall guide them unto of life springs of waters].
 και εξαλείψει ο θεός παν δάκρυον εκ
 And will wipe away God] every tear from
 των οφθαλμών αυτών
 their eyes.

8 π

1+ και ὅτε ἤνοιξε την σφραγίδα την εβδόμην εγένετο
 And when he opened the seal seventh], there became
 σιγή εν τω ουρανῶ ως ημιώριον 2+ και είδον τους
 quietness in the heaven about a half-hour. And I saw the
 επτά αγγέλους οι ενώπιον του θεού εστήκασι
 seven angels, the ones which before God stand],
 και εδόθησαν αυτοίς επτά σάλπιγγες 3+ και άλλος
 and were given to them seven trumpets. And another
 άγγελος ήλθε και εστάθη επί του θυσιαστηρίου έχων
 angel came and he stood at the altar, having
 λιβανωτόν χρυσούν και εδόθη αυτώ θυμιάματα
 censer a golden]; and [[were] given to him incenses
 πολλά ίνα δώση ταις προσευχαίς των αγίων
 many], that he should offer [it] with the prayers the holy ones
 πάντων επί το θυσιαστήριον το χρυσούν το ενώπιον
 of all] upon the altar golden], the one before

+ כֵּן כָּל־עַץ טוֹב עֲשֵׂה פְּרִי
 טוב וְהַנְּשָׂחַת עֲשֵׂה פְּרִי רָע:

+ וַיִּרְדּוּ מִן־הַהָר וַיִּלְךְ אַחֲרָיו הַמּוֹן עַם
 רָב:

+ וְהָיָה אִישׁ מְצַרֵּעַ בָּא וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לֹו
 וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם־תִּרְצֶה תֹוכַל לְשַׁתְּרֶנִּי:
 + וַיִּשְׁלַח יְשׁוּעַ אֶת־יָדוֹ וַיַּגֵּעַ־בּוֹ וַיֹּאמֶר
 קַח אֶת־אֵזְבֶּת הַיָּרֵחַ וְבִרְגֵעַ נִרְפָּאָה צָרְעָתוֹ:

+ וְהָיָה כִּי יִלְכֶם אֶת־הַיָּרֵחַ אֶת־עַבְדֵי
 יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־הֵיוּ עֲשֵׂי
 הַיָּרֵחַ:

+ וְהָיָה כִּי יִלְכֶם אֶת־הַיָּרֵחַ אֶת־עַבְדֵי
 יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־הֵיוּ עֲשֵׂי
 הַיָּרֵחַ:

+ וְהָיָה כִּי יִלְכֶם אֶת־הַיָּרֵחַ אֶת־עַבְדֵי
 יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־הֵיוּ עֲשֵׂי
 הַיָּרֵחַ:

του θρόνου 4+ και ανέβη ο καπνός των θυμιαμάτων
 the throne. And ascended the smoke of the incenses],
 ταις προσευχαίς των αγίων εκ χειρός του αγγέλου
 with the prayers of the holy ones, out of [the] hand of the angel,
 ενώπιον του θεού 5+ και είληφεν ο άγγελος τον
 before God. And took the angel] the
 λιβανωτόν και εγένετο αυτόν εκ του πυρός του
 censer, and filled it from the fire of the
 θυσιαστηρίου και έβαλεν εις την γην και εγένοντο
 altar, and cast unto the earth; and there became
 φωναί και βρονταί και αστραπαί και σεισμός 6+ και
 sounds, and thunders, and lightnings, and an earthquake. And
 οι επτά άγγελοι οι έχοντες τας επτά σάλπιγγας
 the seven angels, the ones having the seven trumpets,
 ητοίμασαν εαυτούς ίνα σαλπίσωσι 7+ και ο πρώτος
 prepared themselves that they should trump. And the first
 εσάλπισε και εγένετο χάλαζα και πυρ μεμιγμένα εν
 trumped, and came to pass hail and fire being mixed in
 αιματι και εβλήθη εις την γην και το τρίτον της
 blood, and was cast unto the earth; and the third of the
 γης κατεκάη και πας χόρτος χλωρός κατεκάη 8+ και
 earth was incinerated, and all grass green] was incinerated. And
 ο δεύτερος άγγελος εσάλπισε και ως όρος μέγα
 the second angel trumped; and [it was] as mountain a great
 καιόμενον εβλήθη εις την θάλασσαν και εγένετο το
 burning] was cast into the sea; and became the
 τρίτον της θαλάσσης αίμα 9+ και απέθανε το τρίτον
 third of the sea] blood; and died the third

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְשׁוּעַ רָא אֶל־תִּסְפַּר
 לְאִישׁ וְלֵךְ הַרְאֵה אֶל־הַכֶּהֶן וְהַקְרִבָּה
 אֶת־הַקְרִבָּן אֲשֶׁר צָנֵה מִשֶּׁה לְעֵדוּת לָהֶם:
 + וַיְהִי כִּבְאוֹ אֶל־כְּפַר־נְחוּם וַיִּנְשַׁ אֵלָיו
 שֶׁר־מֵאֵה אֶחָד וַיִּתְחַנֵּן־לוֹ לֵאמֹר:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:

+ וַיַּעַן שֶׁר־הַמָּאָה וַיֹּאמֶר אֶדְנִי
 נְקַלְתִּי מֵאֲשֶׁר תָּבֹא בְּצַל קוֹרְתִי
 רַק דְּבַר־נָא דְּבַר וַנִּרְפָּא נְעָרֵי:
 + כִּי אָנֹכִי אִישׁ אֲשֶׁר תַּחַת מְמַשְׁלָה וְגַם־יֵשׁ
 תַּחַת יְדֵי אֲנָשֵׁי צָבֹא וְאִמְרַתִּי לָזָה וְהַלֵּךְ
 וְלָזָה בּוֹא וּבֹא וּלְעַבְדֵי עֲשֵׂה־זֹאת וְעֲשֵׂה:

+ אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:

+ וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:
 + וַיֹּאמֶר יְשׁוּעַ אֵלָיו אָבֹא וְרִפְּאתוּ:

των κτισμάτων εν τη θαλάσση τα έχοντα ψυχάς
of the creatures in the sea], the ones having lives;

και το τρίτον των πλοίων διεφθάρη 10+ και ο
and the third of the ships were utterly destroyed. And the

τρίτος άγγελος εσάλπισε και έπεσεν εκ του
third angel trumped; and fell from out of the
ουρανού αστήρ μέγας καιόμενος ως λαμπάς και
heaven star a great], burning as a lamp, and
έπεσεν επί το τρίτον των ποταμών και επί τας
it fell upon the third of the rivers, and upon the

πηγάς των υδάτων 11+ και το όνομα του αστέρος
springs of the waters. And the name of the star

λέγεται ο άψινθος και εγένετο το τρίτον των υδάτων
is called Absinthium; and became the third of the waters]

εις άψινθον και πολλοί των ανθρώπων απέθανον
into absinthium, and many of the men died

εκ των υδάτων ότι επικράνθησαν 12+ και ο
because of the waters, for they were made bitter. And the

τέταρτος άγγελος εσάλπισε και επλήγη το τρίτον
fourth angel trumped, and was struck the third

του ηλίου και το τρίτον της σελήνης και το τρίτον
of the sun], and the third of the moon, and the third

των αστέρων ίνα σκοτισθή το τρίτον αυτών και η
of the stars; that should be darkened a third of them], and the

ημέρα μη φαίνη το τρίτον αυτής και η νυξ
day should not appear [for] a third of it, and the night

όμοιως 13+ και είδον και ήκουσα ενός αετου
in like manner. And I saw and heard one eagle

πετομένου εν μεσουρανήματι λέγοντος φωνή μεγάλη
flying in mid-heaven, saying voice with a great],

+ אָבֵל בְּנֵי הַמַּלְכוּת הָמָּה יִגְרְשׁוּ + וַיִּשְׁמַע יִשׁוּעַ וַיִּתְמַה וַיֹּאמֶר אֶל־הַהֲלָכִים
+ אֶל־הַחֹשֶׁף הַחִיצוֹן שָׁם תִּהְיֶה הַיְלָלָה וְחֵרוֹק הַשָּׁנִים
וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ אֶל־שֵׁר־הַמָּאָה לֵךְ + וְכִאֲמוֹנָתְךָ כִּן יִהְיֶה־לְךָ וַיִּרְפֹּא נַעֲרוֹ בַשָּׁעָה
וַיִּצְחַק וַיַּעֲקֹב בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:

+ וַיִּשְׁמַע יִשׁוּעַ וַיִּתְמַה וַיֹּאמֶר אֶל־הַהֲלָכִים
+ אֶל־הַחֹשֶׁף הַחִיצוֹן שָׁם תִּהְיֶה הַיְלָלָה וְחֵרוֹק הַשָּׁנִים
וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ אֶל־שֵׁר־הַמָּאָה לֵךְ + וְכִאֲמוֹנָתְךָ כִּן יִהְיֶה־לְךָ
וַיִּצְחַק וַיַּעֲקֹב בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:

ουαί ουαί ουαί τοις κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ
 Woe, woe woe, to the ones dwelling upon the earth, because of
 των λοιπών φωνών τῆς σάλπιγγος των τριών
 the remaining sounds of the trumpet of the three
 ἀγγέλων των μελλόντων σαλπίζειν
 angels, of the ones being about to trump.

9 v

1+ και ο πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε και εἶδον
 And the fifth angel trumped; and I saw
 ἀστέρα ἐκ του ουρανού πεπτωκότα εἰς την γην
 a star from out of the heaven falling] unto the earth;
 και ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς του φρέατος τῆς ἀβύσσου
 and was given to him the key of the well of the abyss.
 2+ και ἤνοιξε το φρέαρ τῆς ἀβύσσου και ἀνέβη
 And he opened the well of the abyss, and ascended
 καπνός ἐκ του φρέατος ὡς καπνός καμίνου
 smoke from out of the well, as smoke of a furnace
 καιομένης και ἐσκοτίσθη ο ἥλιος και ο αἴρ ἐκ του
 burning. And were darkened the sun and the air] by the
 καπνοῦ του φρέατος 3+ και ἐκ του καπνοῦ ἐξήλθον
 smoke of the well. And out of the smoke came forth
 ακρίδες εἰς την γην και ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς
 locusts unto the earth; and was given to them authority], as
 ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς 4+ και ἐρρέθη
 have authority the scorpions of the earth]. And it was said
 αὐταῖς ἵνα μη ἀδικήσωσι τον χόρτον τῆς γῆς
 to them that they should not injure the grass of the earth,
 ουδέ παν χλωρόν ουδέ παν δένδρον εἰ μη τους
 nor any green [thing], nor any tree; except for the
 ἀνθρώπους μόνους οἵτινες ουκ ἔχουσι την
 men only, the ones who have not the

+
 + וַיֵּרֶד בְּאַנְיָהּ וַיַּעֲבֹר וַיִּבֹּא אֶל-עִירוֹ:
 + וַהֲגִיחַ הֵם מִבְּיָאִים אֵלָיו אִישׁ נֹכַח
 אֲבָרִים וְהוּא מוֹשָׁבֵב עַל-הַמַּטָּה וַיְהִי
 כִּרְאוֹת יִשׁוּעַ אֶת-אַמוֹנָתָם וַיֹּאמֶר אֶל-נֹכַח

הָאֲבָרִים תִּזְק בְּנִי נִסְלָחוּ לָךְ תִּטְאֲתוּךְ:
 + וַהֲגִיחַ אֲנָשִׁים מִן-הַסּוֹפְרִים אָמְרוּ
 בְּלִבָּבָם מִנְדָּף הוּא:
 + וַיִּשׁוּעַ רָאָה אֶת-מַחְשְׁבָתָם וַיֹּאמֶר
 לָמָּה תַחֲשְׁבוּ רָעָה בְּלִבְבְּכֶם:

+
 + וְהוֹמָל לְלֵפָא אֲחִי אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא:
 + וְהוֹמָל לְבַלְבָּלָא אֲחִי אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא:
 וְהוֹמָל לְבַלְבָּלָא אֲחִי אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא:
 אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא אֲחִי אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא:

+ אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא אֲחִי אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא:
 + אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא אֲחִי אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא:
 + אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא אֲחִי אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא:
 + אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא אֲחִי אֲדָמָא לְבַלְבָּלָא:

σφραγίδα του θεού επί των μετώπων αυτών 5+ και
 seal of God upon their foreheads. And
 εδόθη αυτοαίς ίνα μη αποκτείνωσιν αυτούς αλλ'
 was given to them that they should not kill them, but
 ίνα βασανίσθωσι μήνας πέντε και
 that they should be tormented months five]; and
 ο βασανισμός αυτών ως βασανισμός σκορπίου όταν
 their torment [was] as [the] torment of a scorpion, whenever
 παιση άνθρωπον 6+ και εν ταις ημέραις εκείναις
 it should smite a man. And in those days
 ζητήσουσιν οι άνθρωποι τον θάνατον και ου μη
 shall seek men] death, and in no way
 ευρήσουσιν αυτόν και επιθυμήσουσιν αποθανείν και
 shall they find it; and they shall desire to die, and
 φεύξεται απ' αυτών ο θάνατος 7+ και τα ομοιώματα
 shall flee from them death]. And the representations
 των ακρίδων όμοια ίπποις ητοιμασμένοις εις
 of the locusts [were] likened to horses being prepared for
 πόλεμον και επί τας κεφαλάς αυτών ως στεφάνοι
 war; and upon their heads as crowns
 χρυσοί και τα πρόσωπα αυτών ως πρόσωπα
 golden], and their faces as faces
 ανθρώπων 8+ και είχαν τρίχας ως τρίχας γυναικών
 of men. And they had hair as hair of women,
 και οι οδόντες αυτών ως λεόντων ήσαν 9+ και είχαν
 and their teeth as lions were]. And they had
 θώρακας ως θώρακας σιδηρούς και η φωνή
 chest [plates] as chest [plates] of iron; and the sound
 των πτερύγων αυτών ως φωνή αρμάτων ίππων
 of their wings [was] as [the] sound chariots of horses

כי מה הנקל האמר נסלחו-לך? + ויקם וילך לביתו:
 תשאתיך אם-אמר קום התהלך:
 + אך למען תדעון כי בן-האדם
 יש-לו השלטון בארץ לסלח לחטאים
 ויאמר אל-נכה האברים קום שא
 את-מטתך וילך-לך אל-ביתך:
 + ויהי בעבר ישוע משם וירא איש
 ישב בבית-המכס ושמו מתי ויאמר
 אליו לכה אחרי ויקם וילך אחריו:

+ ויהי בעבר ישוע משם וירא איש
 ישב בבית-המכס ושמו מתי ויאמר
 אליו לכה אחרי ויקם וילך אחריו:
 + ויהי בעבר ישוע משם וירא איש
 ישב בבית-המכס ושמו מתי ויאמר
 אליו לכה אחרי ויקם וילך אחריו:
 + ויהי בעבר ישוע משם וירא איש
 ישב בבית-המכס ושמו מתי ויאמר
 אליו לכה אחרי ויקם וילך אחריו:

πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον 10+ και ἔχουσιν
of many] running to war. And they have
ουράς ομοίας σκορπίοις και κέντρα και εν
tails likened to scorpions, and stings, and in
ταις ουραῖς αὐτῶν ἐξουσίαν ἔχουσι του αδικήσαι
their tails authority having] to injure
τους ανθρώπους μήνας πέντε 11+ εχουσι βασιλέα επ'
men months five]. They have a king over
αὐτῶν ἄγγελον της αβύσσου ὄνομα αὐτῷ Εβραϊστί
them -- [the] angel of the abyss. His name in Hebrew
Αβαδδὼν εν δε τη Ελληνική ὄνομα ἔχει ο Απολλύων
[is] Abaddon, and in the Greek [[the] name he has] Apollyon.
12+ η ουαί η μία ἀπήλθεν ιδού ἐρχεται ἐτι δύο ουαί
The woe one] went forth, behold, comes still two woes
μετά ταῦτα 13+ και ο ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε και
after these. And the sixth angel trumped; and
ἤκουσα φωνήν μίαν εκ των τεσσάρων κεράτων του
I heard voice one] from the four horns of the
θυσιαστηρίου του χρυσοῦ του ἐνώπιον του θεοῦ 14+
altar golden], of the one before God,
λέγουσαν τω ἕκτῳ ἀγγέλῳ ο ἔχων την σάλπιγγα
saying to the sixth angel, the one having the trumpet,
λύσον τους τέσσαρας ἀγγέλους τους δεδεμένους επί
Loose the four angels being bound at
τω ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Ευφράτη 15+ και ἐλύθησαν οι
the river great] Euphrates! And were loosened the

וַיְהִי בְּהִסְבּוֹ בְּבֵיתוֹ וְהִנֵּה מוֹכְסִים
וְחַטָּאִים רַבִּים בָּאוּ וַיִּסְבּוּ עִם־יְשׁוּעַ
וַתִּלְמִידָיו:
+ וַיִּרְאוּ הַפְּרוֹשִׁים וַיֹּאמְרוּ אֶל־תִּלְמִידָיו
מִדּוּעַ יֵאָכֵל רַבְּכֶם עִם־הַמוֹכְסִים וְהַחַטָּאִים:
+ וַיִּשְׁמַע יְשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַחֲזִקִים
אֵינֶם צְרִיכִים לְרִפָּא כִּי אִם־הַחֹלִים:
+ וְאַתֶּם צְאוּ וּלְמַדּוּ מָה הוּא

שְׁנֵאמַר חֶסֶד חֶפְצָתִי וְלֹא זָבַח כִּי
לֹא־בָאתִי לְקַרְא אֶת־הַצְּדִיקִים
כִּי אִם־אֶת־הַחַטָּאִים לְתִשׁוּבָה:
+ וַיִּגְשׂוּ אֵלָיו תִּלְמִידָיו יוֹחָנָן וַיֹּאמְרוּ
מִדּוּעַ אֲנַחְנוּ וְהַפְּרוֹשִׁים צָמִים
הַרְבֵּה וְתִלְמִידָיךָ אֵינֶם צָמִים:
+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְשׁוּעַ אֵיךְ יוֹכְלוּ בְּנֵי
הַחֲזִקָה לְהִתְאַבֵּל בְּעוֹד הַחֲזִקָה עִמָּהֶם הִנֵּה

+ וְהָאֵל תִּלְפֵּה טָהֵר שֵׁנָה חֹכֵם רַחֵם
וְלֹא יִצְטָרֵךְ לִי לְיַד רַחֲמֶיךָ
יְיָ אֱלֹהֵי לְיָמֶיךָ רַחֵם לְשִׁלְתָּ: ׀
+ וְהַיְיָ מִיָּדֶיךָ לֹא אֶלְחֶזְקֶיךָ, וְהָאֵל
וְהַיְיָ לְיָמֶיךָ לְיָמֶיךָ לְיָמֶיךָ לְיָמֶיךָ: ׀
+ וְהָאֵל יָדֶיךָ יָדֶיךָ לְיָמֶיךָ לְיָמֶיךָ
לִי שִׁנְתָּה שִׁנְתָּה חֹכֵם רַחֵם
רַחֵם רַחֵם וְיִצְטָרֵךְ חֹכֵם:

+ וְהָאֵל תִּלְפֵּה טָהֵר שֵׁנָה חֹכֵם רַחֵם
וְלֹא יִצְטָרֵךְ לִי לְיָד רַחֲמֶיךָ
יְיָ אֱלֹהֵי לְיָמֶיךָ רַחֵם לְשִׁלְתָּ: ׀
+ וְהַיְיָ מִיָּדֶיךָ לֹא אֶלְחֶזְקֶיךָ, וְהָאֵל
וְהַיְיָ לְיָמֶיךָ לְיָמֶיךָ לְיָמֶיךָ לְיָמֶיךָ: ׀
+ וְהָאֵל יָדֶיךָ יָדֶיךָ לְיָמֶיךָ לְיָמֶיךָ
לְיָמֶיךָ לְיָמֶיךָ לְיָמֶיךָ לְיָמֶיךָ: ׀

τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ητοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν
four angels], the ones being prepared for the hour,
καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτὸν ἵνα ἀποκτείνωσι
and day, and month, and year, that they should kill

τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων 16+ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν
the third of men. And the number of the
στρατευμάτων τοῦ ἵππου μυριάδες μυριάδων καὶ
military of the horses -- myriads of myriads; and

ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν 17+ καὶ οὕτως εἶδον τοὺς
I heard their number. And thus I saw the
ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ'
horses in the vision, and the ones sitting down upon
αὐτῶν ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ βακινθίνοις
them, having chest [plates] of fiery [color], and of blue,
καὶ θειώδεις καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς
and sulphurous; and the heads of the horses [were] as
κεφαλαὶ λεόντων καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν
heads of lions, and out of their mouths

ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον 18+ ἀπὸ
went forth fire, and smoke, and sulphur. From
τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον
three plagues these] were killed the third
τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ πυρός καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ
of men, by the fire, and by the smoke, and
τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν
of the sulphur going forth out of their mouths.

19+ ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
For the authority of the horses in their mouth

יָמִים בָּאִים וְלִקְחַת מֵאַתָּם הַחַתָּן וְאָז יִצְוּמוּ:

+ אֵין אָדָם מְשִׁים טְלָאי חֲדָשׁ
עַל־שְׁמֵלָה בְּלָה כִּי יִנְתַּק הַטְּלָאי
מִן־הַשְּׁמֵלָה וַיִּתְרַחֵב הַקֶּרֶע:
+ וְאֵין נֹתְנִים יֵין חֲדָשׁ בְּנֹאדוֹת בָּלִים
פֶּן־יִבְקְעוּ הַנֹּאדוֹת וְהַיֵּין יִשְׁפֹּךְ וְהַנֹּאדוֹת

יֵאבְדוּ אֲבָל נֹתְנִים אֶת־הַיֵּין הַחֲדָשׁ
בְּנֹאדוֹת חֲדָשִׁים וּשְׁנִיָּהֶם יִחַדּוּ וְשָׁמְרוּ:
+ וַיְהִי הוּא מְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֶת־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וְהָיָה אֶחָד הַשָּׂרִים בָּא וַיִּשְׁתַּחֲוֶה־לוֹ
וַיֹּאמֶר עֲתָה זֶה מִתָּה בְּתִי בֵּא־נָא
וְשִׁים אֶת־יָדְךָ עָלַיָּה וְתַחֲיָה:
+ וַיִּקָּם יִשׁוּעַ וַיִּלְךָ אַחֲרָיו הוּא וְתַלְמִידָיו:

בָּלִים, וְ יֵאבְדוּ לְחַי מִן חֲדָשׁ וְשִׁמְרוּ
חֲדָשִׁים אֲבָל וְשִׁים מֵשִׁים אֲבָל וְשִׁמְרוּ
חֲדָשִׁים וְשִׁמְרוּ מֵשִׁים מֵשִׁים וְשִׁמְרוּ:
+ לֵאמֹר וְשִׁים אֲבָל וְשִׁמְרוּ מֵשִׁים מֵשִׁים
וְשִׁמְרוּ מֵשִׁים וְשִׁמְרוּ מֵשִׁים מֵשִׁים וְשִׁמְרוּ:
+ אֲבָל וְשִׁים מֵשִׁים אֲבָל וְשִׁמְרוּ מֵשִׁים מֵשִׁים

וְשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים
אֲבָל וְשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים
בְּחַי מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים:
+ בָּלִים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים
אֲבָל וְשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים
חֲדָשִׁים אֲבָל וְשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים:
+ מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים מֵשִׁים:

εστί και εν ταις ουραις αυτών αι γαρ ουραί αυτών

is] and in their tails; for their tails

όμοιαι όφεσιν έχουσαι κεφαλάς και εν αυταις

[are] likened to serpents, having heads; and by them

αδικούσι 20+ και οι λοιποί των ανθρώπων οι ουκ

they injure. And the rest of the men who were not

απεκτάνθησαν εν ταις πληγαίς ταύταις ου μετενόησαν

killed by these calamities repented not

εκ των έργων των χειρών αυτών ίνα μη

from the works of their hands, that they should not

προσκυνήσωσι τα δαιμόνια και τα είδωλα τα χρυσά

do obeisance to the demons, and the idols -- the golden,

και τα αργυρά και τα χαλκά και τα λίθινα και τα

and the silver, and the brass, and the stones, and the

ξύλινα α ούτε βλέπειν δύναται ούτε ακούειν ούτε

wooden, which neither to see are able], nor to hear, nor

περιπατείν 21+ και ου μετενόησαν εκ των φόνων αυτών

to walk. And they repented not of their murders,

ούτε εκ των φαρμακειων αυτών ούτε εκ

nor of their sorceries, nor of

της πορνείας αυτών ούτε εκ των κλεμμάτων αυτών

their harlotry, nor of their thefts.

10 ,

1+ και είδον άγγελον ισχυρόν καταβαίνοντα εκ του

And I saw angel a strong] coming down from the

ουρανού περιβεβλημένον νεφέλην και η ίρις επί

heaven, wearing a cloud and the rainbow upon

της κεφαλής αυτου και το πρόσωπον αυτου ως ο

his head. And his face [was] as the

ήλιος και οι πόδες αυτου ως στύλοι πυρός 2+ και

sun, and his feet as columns of fire. And

וַיֵּרָא אֲנִי אֶת-הַיְהוָה וְהָיָה כִּי רָאִיתִּי אֶת-עֶשְׂרֵי
שָׁנָה נֹשֵׂא מְאֻחָזְרֵי וְתַנְע בְּכַנָּף בְּגָדָו׃
+ כִּי אָמְרָה בְּלִבָּהּ רַק אִם-אֶנְע בְּבִגְדֹו
אֲנִשֶׁ׃

+ וַיִּקְרָא אֵלָיו אֶת-שְׁנַיִם עָשָׂר תְּלִמְיָדָיו

וַיֵּרָא אֲנִי אֶת-הַיְהוָה וְהָיָה כִּי רָאִיתִּי אֶת-עֶשְׂרֵי
שָׁנָה נֹשֵׂא מְאֻחָזְרֵי וְתַנְע בְּכַנָּף בְּגָדָו׃
+ כִּי אָמְרָה בְּלִבָּהּ רַק אִם-אֶנְע בְּבִגְדֹו
אֲנִשֶׁ׃

וַיֵּתֶן לָהֶם שְׁלֹטָן עַל-רוּחֹת הַטּוֹמְאָה
לְגַרְשָׁם וְלָרְפוּא כָּל-חֲלִי וְכָל-מַדּוּחַ׃
+ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר הַשְּׁלִיחִים
הָרֵאשׁוֹן שְׁמֵעוֹן הַנִּקְרָא פְּטְרוֹס וְאַנְדְּרִי
אָחִיו יַעֲקֹב בֶּן-זְבֻדִּי וַיּוֹחֲזֵן אָחִיו׃

+ וַיֵּתֶן לָהֶם שְׁלֹטָן עַל-רוּחֹת הַטּוֹמְאָה
לְגַרְשָׁם וְלָרְפוּא כָּל-חֲלִי וְכָל-מַדּוּחַ׃
+ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר הַשְּׁלִיחִים
הָרֵאשׁוֹן שְׁמֵעוֹן הַנִּקְרָא פְּטְרוֹס וְאַנְדְּרִי
אָחִיו יַעֲקֹב בֶּן-זְבֻדִּי וַיּוֹחֲזֵן אָחִיו׃

εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλιδάριον ἀνεωγμένον καὶ
 he had in his hand a small scroll being opened. And
 ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης
 he put foot his right] upon the sea,

τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς γῆς 3+ καὶ ἔκραξε φωνὴ
 and the left upon the land. And he cried out voice
 μεγάλη ὡς περ λέων μυκάται καὶ ὅτε ἔκραξεν
 with a great], as a lion roars. And when he cried out,

ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ τὰς εαυτῶν φωνάς 4+
 spoke the seven thunders] the [things] of their own voices.
 καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ ἐμελλον γράφειν
 And when spoke the seven thunders], I was about to write;
 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσάν μοι
 and I heard a voice out of the heaven saying to me,
 σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ καὶ μὴ
 Set a seal upon what spoke the seven thunders], and do not

ταῦτα γράψῃς 5+ καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ
 write these [things] . And the angel whom I saw standing upon
 τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἤρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ
 the sea, and upon the earth, lifted his hand,

τὴν δεξιάν εἰς τὸν οὐρανόν 6+ καὶ ὤμοσεν ἐν
 the right one, to the heaven. And he swore by an oath, by
 τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ὃς ἐκτίσεν
 the one living into the eons of the eons, who created
 τὸν οὐρανόν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ
 the heaven and the [things] in it, and the earth and
 τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν
 the [things] in it, and the sea and the [things] in

αὐτῇ ὅτι χρόνος οὐκ ἐτι ἔσται 7+ ἀλλ' ἐν ταῖς
 it; for delay will not any longer be; but in the

וְאֶל-עֵיר הַשְּׁמֵרוּנִים אֶל-תִּבְאוּ׃
 + לָכוּ אֶל-הַצֹּאֵן הָאֲבֹדֹת אֲשֶׁר
 לְבֵית-יִשְׂרָאֵל׃
 + וּבְלִכְתֶּכֶם קְרָאוּ לְאֹמֵר מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם
 קְרָבָה לָבוֹא׃
 + וְכִי-שָׁמַעְתִּים הָעֶשְׂרָה הָאֵלֶּה שְׁלַח יְשׁוּעָה וַיְצַו
 אֹתָם לְאֹמֵר אֶל-דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אֶל-תִּלְכּוּ

וְאֶל-עֵיר הַשְּׁמֵרוּנִים אֶל-תִּבְאוּ׃
 + לָכוּ אֶל-הַצֹּאֵן הָאֲבֹדֹת אֲשֶׁר
 לְבֵית-יִשְׂרָאֵל׃
 + וּבְלִכְתֶּכֶם קְרָאוּ לְאֹמֵר מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם
 קְרָבָה לָבוֹא׃

וְאֶל-עֵיר הַשְּׁמֵרוּנִים אֶל-תִּבְאוּ׃
 + לָכוּ אֶל-הַצֹּאֵן הָאֲבֹדֹת אֲשֶׁר
 לְבֵית-יִשְׂרָאֵל׃
 + וּבְלִכְתֶּכֶם קְרָאוּ לְאֹמֵר מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם
 קְרָבָה לָבוֹא׃

וְאֶל-עֵיר הַשְּׁמֵרוּנִים אֶל-תִּבְאוּ׃
 + לָכוּ אֶל-הַצֹּאֵן הָאֲבֹדֹת אֲשֶׁר
 לְבֵית-יִשְׂרָאֵל׃
 + וּבְלִכְתֶּכֶם קְרָאוּ לְאֹמֵר מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם
 קְרָבָה לָבוֹא׃

ημέραις της φωνής του εβδόμου αγγέλου όταν
 days of the sound of the seventh angel, whenever
 μελλή σαλπίζειν και τελεσθή το μυστήριον
 he is about to trump, and should be initiated the mystery
 του θεού ο ευηγγελισατο τους δούλους αυτού τους
 of God], which good news was announced [by] his bondmen the

προφήτας 8+ και η φωνή ην ήκουσα εκ του
 prophets. And the voice which I heard from out of the
 ουρανού πάλιν λαλούσα μετ' εμού και λέγουσα
 heaven, again spoke with me, and saying,
 ύπαγε λάβε το βιβλιδάριον το ανεωγμενον εν τη
 Go, take the small scroll, the one being open in the
 χειρί του αγγέλου του εστώτος επί της θαλάσσης
 hand of the angel standing upon the sea,

και επί της γης 9+ και απήλθον προς τον άγγελον
 and upon the land! And I went forth to the angel,
 λέγων αυτώ δος μοι το βιβλιδάριον και λέγει μοι
 saying to him, Give to me the small scroll! And he says to me,

λάβε και κατάφαγε αυτό και πικρανεί σου
 Take and devour it! and it shall embitter your
 την κοιλίαν αλλ' εν τω στόματί σου είναι γλυκύ ως
 belly, but in your mouth it will be sweet as

μέλι 10+ και έλαβον το βιβλιδάριον εκ της χειρός
 honey. And I took the small scroll from out of the hand

του αγγέλου και κατέφαγον αυτό και ην εν
 of the angel, and devoured it; and it was in
 τω στόματί μου ως μέλι γλυκύ και ότε έφαγον αυτό
 my mouth as honey sweet]; and when I ate it

επικράνθη η κοιλία μου 11+ και λέγει μοι δει σε
 was made bitter my belly]. And he says to me, It is necessary for you

πάλιν προφητεύσαι επί λαοίς και επι έθνεσι και
 again to prophesy over peoples, and over nations, and

+ רָפְאוּ אֶת הַחַוְלִים וְלֹא מָטָה
 הַמְצַרְעִים הַקִּימוּ אֶת הַמִּתִּים וְאֶת
 הַשָּׂדִים גָּרְשוּ חֲנָם לְקַחְתָּם חֲנָם תִּתְּנוּ:
 + לֹא-תִקְחוּ זֶהָב וְלֹא כֶסֶף וְלֹא נְחֹשֶׁת
 בְּחִגְרוֹתֵיכֶם:
 + וְלֹא תִרְמִיל לַדֶּרֶךְ וְלֹא שִׁתִּי

כּוֹתְנוֹת וְלֹא נַעֲלִים וְלֹא מָטָה
 כִּי-רְאוּי לַפְעִיל דֵּי מִחִיָּתוֹ:
 + וְכָל-עִיר וְכֹפֶר אֲשֶׁר תִּבְאוּ
 שָׁמָּה דְרֹשׁוּ מִי הוּא הַגּוֹן לְזֶהָ
 בְּתוֹכָהּ וְשָׁם שָׁבוּ עַד צֵאתְכֶם:
 :

+ אֲנִי וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה
 אֲנִי וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה
 + אֲנִי וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה
 : אֲנִי וְהַיְהוָה
 + אֲנִי וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה

אֲנִי וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה
 אֲנִי וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה
 + אֲנִי וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה
 : אֲנִי וְהַיְהוָה

γλώσσαις και βασιλεύσι πολλοίς
languages, and kings -- many.

11 8'

1+ και εδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ράβδῳ και
And was given to me a reed [measure] likened to a rod. And
ειστήκει ο ἄγγελος λέγων ἔγειραι και μέτρησον τον
stood the angel], saying, Arise and measure the
ναόν του θεού και το θυσιαστήριον και τους
temple of God, and the altar, and the ones
προσκυνούντας εν αυτώ 2+ και την αυλήν την ἔξωθεν
doing obeisance in it! And the courtyard outer]
του ναού ἔκβαλε ἔξω και μη αυτήν μετρήσης
of the temple put out, and do not measure it,
ὅτι εδόθη τοις ἔθνεσι και την πόλιν την αγίαν
for it was given to the nations; and the city holy
πατήσουσι μήνας τεσσαράκοντα δύο 3+ και δώσω
they shall tread months forty two]! And I will give
τοις δυσί μάρτυσί μου και προφητεύουσιν ημέρας
[to] two witnesses my], and they shall prophesy days
χιλίας διακοσίας εξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους 4+
a thousand two hundred sixty] wearing sackcloths.
ούτοί εισιν αι δύο ελαίαι και αι δύο λυχνίαι αι
These are the two olive trees, and the two lamp-stands, the ones
ενώπιον του κυρίου της γης εστώσαι 5+ και ει τις
before the Lord of the earth standing]. And if anyone
αυτούς θέλει αδικήσαι πυρ εκπορεύεται εκ
them wants to injure], fire goes forth from out of

לְאַחַר :
+ וַיַּעַן יְשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם לִכּוּ הַגִּידוּ לִי וְיִוְחָנָן
אֶת־אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם וְאֶת־אֲשֶׁר רָאִיתֶם :
+ עֲוֹרִים רָאִים וּפְסוּחִים מִהַקְּלָכִים
מִצְרָעִים מִטְהַרְרִים וְחַרְשִׁים שׁוֹמְעִים
וּמְתִים קָמִים וְעֹנִיִּים מִתְבַּשְּׂרִים :
+ וַיְהִי כְּכֹלֹת יְשׁוּעַ לְצֹוֹת אֶת־שָׁנָיִם
עֶשֶׂר תְּלַמִּידָיו וַיִּלְךְ מִשָּׁם לְלִמְדָא וּלְקִרְא
בְּעָרֵיהֶם :
+ וַיִּוְחָנָן שָׁמַע בְּבֵית הַסֵּהַר אֶת־מַעֲשֵׂי
הַמְּשִׁיחַ וַיִּשְׁלַח שָׁנָיִם מִתְּלַמִּידָיו :
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאֲתָה הוּא הַבָּא אִם־נִחְכָּה

אִם לֹא־יִשָּׁאֵם מִן שִׁבְעִים אֲנִשָּׁאֵם :
+ חַטָּא טַעַם אֲרַכְוִי לִמֵּה אֵלֵי אֲשֶׁר־חַ
לֵאשׁוּב אֶלְכֶם וַיִּשְׁחַתְּכֶם אֲנִי־הוּא :
+ שִׁחְתֶּם שׁוּב אֲנִי־חַטָּא מִחַלְתֶּם
אֵלֵיכֶם לְחַיֵּיכֶם וַיִּשָּׂא אֶת־שִׁבְעִים
אֲנִי־חַטָּא אֲשֶׁר־חַטָּא לְחַטָּאֵיכֶם :
+ אִם אֲרַכְוִי לִמֵּה אֵלֵי אֲשֶׁר־חַ
לְחַיֵּיכֶם אֲנִי־חַטָּא אֲשֶׁר־חַטָּא לְחַטָּאֵיכֶם :
+ חַטָּאֵיכֶם אֲנִי־חַטָּא אֲשֶׁר־חַטָּא לְחַטָּאֵיכֶם :
+ אִם אֲרַכְוִי לִמֵּה אֵלֵי אֲשֶׁר־חַ
לְחַיֵּיכֶם אֲנִי־חַטָּא אֲשֶׁר־חַטָּא לְחַטָּאֵיכֶם :
+ אִם אֲרַכְוִי לִמֵּה אֵלֵי אֲשֶׁר־חַ
לְחַיֵּיכֶם אֲנִי־חַטָּא אֲשֶׁר־חַטָּא לְחַטָּאֵיכֶם :

του στόματος αὐτῶν και κατεσθίει τους εχθρούς αὐτῶν
 their mouth, and it devours their enemies.
 και ει τις θέλει αὐτούς αδικήσαι οὕτω δει αὐτόν
 And if anyone wants them to injure], thus must he
 αποκτανθῆναι 6+ οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλείσαι τον
 be killed. These have authority to lock the
 ουρανόν ἵνα μη υετός βρέχη τας ημέρας
 heaven, that it should not rain rain] the days
 της προφητείας αὐτῶν και ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπί των
 of their prophecy. And authority they have] over the
 υδάτων στρέφειν αὐτά εις αἷμα και πατάξαι την
 waters, to turn them into blood, and to strike the
 γην εν πάση πληγή οσάκις εἰάν θελήσωσιν 7+ και
 earth with every calamity, as often as they should want. And
 ὅταν τελέσωσι την μαρτυρίαν αὐτῶν το θηρίον το
 whenever they should finish their witness, the beast, the one
 αναβαῖνον εκ της ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν
 ascending from out of the abyss, will make with them
 πόλεμον και νικήσει αὐτούς και αποκτενεῖ αὐτούς 8+
 war], and will overcome them, and kill them.
 και τα πτώματα αὐτῶν ἐπί της πλατείας της πόλεως
 And their corpses [will be] upon the square of the city
 της μεγάλης ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα και
 great], which [is] called spiritually] Sodom and
 Αἴγυπτος ὅπου και ο κύριος αὐτῶν εσταυρώθη 9+ και
 Egypt, where even their Lord was crucified. And
 βλέπουσιν εκ των λαῶν και φυλῶν και γλωσσῶν
 shall see of the peoples, and tribes, and languages,
 και εθνῶν τα πτώματα αὐτῶν ημέρας τρεις και ἡμισυ
 and nations, their corpses days three] and a half.
 και τα πτώματα αὐτῶν ουκ αφήσουσι τεθῆναι εις
 And their corpses they will not allow to be put in

+ וְאֲשֶׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִכָּשֵׁל בּוֹ :
 + הַמָּוֶה הַלְכוּ וַיִּשׁוּעַ תַּחֲלֵל לְדַבֵּר אֶל־הַמּוֹן
 הָעַם עַל־אֲדוֹת יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר מִה־זֶּה יִצְאֲתֶם
 הַמְדַבְּרָה לְרֵאוֹת הַקְּנֵה אֲשֶׁר יִנּוּעַ בְּרוּחַ :
 + אוּ מִה־זֶּה יִצְאֲתֶם לְרֵאוֹת הָאִישׁ

לְבוּשׁ בְּגָדֵי עֲדָנִים הִנֵּה תִלְבָּשִׁים
 עֲדָנִים בְּבִתֵּי הַמַּלְכִים הַמָּוֶה :
 + וְעַתָּה מִה־זֶּה יִצְאֲתֶם לְרֵאוֹת
 אִם לְרֵאוֹת אִישׁ נִבְיָא אֲכֵן אֹמֵר
 אֲנִי לְכֶם אֶף־עַד־וְדוּל הוּא מִנְבִיָּא :

+ וְאֲשֶׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִכָּשֵׁל בּוֹ :
 + הַמָּוֶה הַלְכוּ וַיִּשׁוּעַ תַּחֲלֵל לְדַבֵּר אֶל־הַמּוֹן
 הָעַם עַל־אֲדוֹת יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר מִה־זֶּה יִצְאֲתֶם
 הַמְדַבְּרָה לְרֵאוֹת הַקְּנֵה אֲשֶׁר יִנּוּעַ בְּרוּחַ :
 + אוּ מִה־זֶּה יִצְאֲתֶם לְרֵאוֹת הָאִישׁ

לְבוּשׁ בְּגָדֵי עֲדָנִים הִנֵּה תִלְבָּשִׁים
 עֲדָנִים בְּבִתֵּי הַמַּלְכִים הַמָּוֶה :
 + וְעַתָּה מִה־זֶּה יִצְאֲתֶם לְרֵאוֹת
 אִם לְרֵאוֹת אִישׁ נִבְיָא אֲכֵן אֹמֵר
 אֲנִי לְכֶם אֶף־עַד־וְדוּל הוּא מִנְבִיָּא :

מְנִיָּמָא 10+ כַּי וַי קַטוֹיְכוּנְטֵס עַל תֵּי גַי
 a tomb. And the ones dwelling upon the earth
 חַיִּירוּסִיב עַפְּ אֹוֹיִס כַּי עֹוֹפְרַנְתְּהִסוֹנַי כַּי דֹוֹרַא
 shall rejoice over them, and shall be glad; and gifts
 פְּעִמְשׁוּסִיב אֵלְלִיִּלִיִּס וֹוֹי וֹוֹיִי וַי דֹוֹ פְּרוֹפְהֵיַי
 they shall send] to one another; for these, the two prophets
 עִבַּסְאַנִּיסַנ תּוּס כַּטוֹיְכוּנְטַס עַל תֵּי גַי 11+ כַּי
 tormented the ones dwelling upon the earth. And
 מַעַדַּ תְּרֵיִס הַיְּעָרַס כַּי הֶמֶיִסוּ פְּנֵעֹוּמַ צְוֵיָּה עַכ
 after three days and a half [the] breath of life from
 תּוּ תֵּיֹוּ עִיִּשְׁלָתֵב עַפְּ אֹוֹתוּס כַּי עִִּטְהִסַנ עַל
 God entered unto them, and they stood upon
 תּוּס פְּדֹדַס אֹוֹנֹוֹן כַּי פֹּבֹוֹס מַעַגַּל עֵפְּסֵב עַל תּוּס
 their feet, and fear great] fell upon the ones
 תֵּיֹוֹרֹוֹנְטַס אֹוֹתוּס 12+ כַּי הֶיְּקוּסַא פּוֹנְהֵן מַעַגַּלְהֵן
 viewing them. And they heard voice a great]
 עַכ תּוּ סוּרַנֹוּ לַעַגוּסַנ אֹוֹיִס אֲנָבְהִיֵּתֵ עֹדֵ
 from out of the heaven, saying to them, Ascend here!
 כַּי אֲנָבְהִיִּסַנ עִיִּס תּוֹן סוּרַנֹוֹן עַנ תֵּי נַעֲפֵלְהִי כַּי
 And they ascended into the heaven in the cloud; and
 עִתְּהֹוֹרְהִסַנ אֹוֹתוּס וַי עַחְתּוֹרִיִּי אֹוֹנֹוֹן 13+ כַּי עַנ עַכֵּיִנְהִי
 viewed them their enemies]. And in that
 תֵּי הַיְּעָרַא עֵגֵנֵטוּ סַיִסְמוֹס מַעַגַּל כַּי תּוּ דַעַקַּטוֹן תֵּי
 day took place earthquake a great], and the tenth of the
 פְּלֹעֹוֹס עֵפְּסֵעַ כַּי אֵפְּעַקְטָנְתְּהִסַנ עַנ תּוּ סַיִסְמוֹ
 city fell, and there were killed in the earthquake
 וֹוֹנֹוֹמַטַא אֲנֹוּרֹוֹפֹוֹן חִילִּיַּאֲדֵס עֵפְּטָא כַּי וַי לֹוִיפֹוִי
 [the] names men thousand of seven]. And the rest
 עֵמְפֹוֹבִי עֵגֵנֹוֹנְטוּ כַּי עֵדֹוֹכַנ דֹּוֹצַנ תּוּ תֵּיֹוּ
 thrown into fear became], and gave glory to the God

+ כִּי זֶה הוּא אֲשֶׁר כָּתוּב עָלָיו הִנְנִי שֹׁלַח
 מִלְאָכֵי לְפָנָי וּפְנֵה דְרָכָי לְפָנָי:
 + אֲמֵן אֲמַר אֲנִי לְכֶם לֹא קָם בִּילְוֵדֵי
 אֲשֶׁה גְדוֹל מִיּוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל וְתִקְטָן
 בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם יִגְדַּל מִמֶּנּוּ:

+ וּמִיָּמֵי יוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל וְעַד-הַנְּהַ מַלְכוּת
 הַשָּׁמַיִם נִתְפָּשָׂה בְּיַד תְּזִקָה וְהַמַּתְתִּיקִים
 יִתְטַבְּוּהָ:
 + כִּי כָּל-הַנְּבִיאִים וְהַתּוֹרָה עַד-יוֹחָנָן
 נִבְּאוּ:

+ אֲנִי אֲחַלְּצֶנּוּ, חַיִּים וְחַיִּים אֲנִי
 מֵעַד הַיּוֹם מֵעַד הַיּוֹם מֵעַד הַיּוֹם
 וְנִשְׁמַע אֲחַלְּצֶנּוּ מֵעַד הַיּוֹם:
 + אֲחַלְּצֶנּוּ לְחַיִּים וְלֹא מִן חַיִּים,
 וְעַד הַיּוֹם מֵעַד הַיּוֹם וְחַיִּים וְחַיִּים
 יִבְּחַלְּצֶנּוּ עִתְּהֹוֹת זֶה הוּא חַיִּים:

+ וְכֵן מֵעַד הַיּוֹם מֵעַד הַיּוֹם חַיִּים
 מֵעַד חַיִּים וְעַד חַיִּים מֵעַד חַיִּים
 חַיִּים וְחַיִּים מֵעַד חַיִּים לְחַיִּים:
 + חַיִּים וְחַיִּים מֵעַד חַיִּים וְחַיִּים
 לְחַיִּים וְחַיִּים:

του ουρανού 14+ η ουαί η δευτέρα απήλθεν η ουαί
of heaven. The woe second] departed. The woe
η τρίτη ιδού έρχεται ταχύ 15+ και ο έβδομος άγγελος
third], behold, it comes quickly. And the seventh angel
εσάλπισε και εγένοντο φωναί μεγάλαι εν τω
trumped. And there were voices great] in the
ουρανώ λέγουσαι εγένετο η βασιλεία του κόσμου
heaven, saying, is become The kingdom of the world]
του κυρίου ημών και του χριστού αυτού και
of our Lord, and of his Christ, and
βασιλεύσει εις τους αιώνας των αιώνων 16+ και οι
he shall reign into the eons of the eons. And the
είκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οι ενώπιον του θεού
twenty four elders, the ones before God
καθήμενοι επί τους θρόνους αυτών έπεσον επί
sitting] upon their thrones, fell upon
τα πρόσωπα αυτών και προσεκύνησαν τω θεώ 17+
their faces, and did obeisance to God,
λέγοντες ευχαριστούμέν σοι κύριε ο θεός
saying, We give thanks to you, O Lord God
ο παντοκράτωρ ο ων και ο ην και ο
almighty, the one being, and the one [who] was, and the one
ερχόμενος ότι είληφας την δύναμίν σου την μεγάλην
coming; that you have taken power your great]
και εβασίλευσας 18+ και τα έθνη ωργίσθησαν και
and reigned. And the nations were angry, and
ήλθεν η οργή σου και ο καιρός των νεκρών
came your wrath], and the time of the dead
κριθήναι και δούναι τον μισθόν τοις δούλοις σου
to be judged, and to give the wage [to] your bondmen,
τοις προφήταις και τοις αγίοις και τοις
to the prophets, and to the holy ones, and to the ones
φοβουμένοις το όνομά σου τοις μικροίς και τοις
fearing your name, to the ones small and to the

וְאֵם־תִּרְצוּ לְקַבֵּל הַנְּהָה הוּא אֵלֶיָּהּ +
הַעֲתִיד לְבוֹא :
+ מִי אֲשֶׁר אֲזַנְיִם לוֹ לְשִׁמְעָה יִשְׁמָע :
+ וְאֵל־מִי אֲדַמָּה אֶת־הַדּוֹר הַזֶּה +

דוֹמָה הוּא לְיִלְדֵי־הַיְשׁוּבִים בְּשׁוּקִים
וְקִרְאִים לְחַבְרֵיהֶם לְאֹמֵר :
+ כִּי־בָא־יְיֹחָזֵן וְהוּא לֹא אֵכֵל וְלֹא שָׁתָה
וַיֵּאמְרוּ שָׂדֵד בּוֹ :

+ אֲנִי חָיָה אֲנִי אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה
אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה :
+ וְיִשְׁמָע לְשִׁמְעָה יִשְׁמָע :
+ לְשִׁמְעָה יִשְׁמָע לְשִׁמְעָה יִשְׁמָע :
לְשִׁמְעָה יִשְׁמָע לְשִׁמְעָה יִשְׁמָע :

+ אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה
אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה :
+ אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה
אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה אֲנִי חָיָה :

μεγάλοις και διαφθείραι τους διαφθειροντας την γην
great, and to corrupt the ones corrupting the earth.

19+ και ηνοιγή ο ναός του θεού εν τω ουρανώ και
And was opened the temple of God] in the heaven, and
ώφθη η κιβωτός της διαθήκης του κυρίου εν
was seen the ark of the covenant of the Lord] in
τω ναώ αυτού και εγένοντο αστραπαί και φωναί και
his temple. And there took place lightnings, and sounds, and
βρονταί και χάλαζα μεγάλη
thunders, and hail great].

12 ב'

1+ και σημείον μέγα ώφθη εν τω ουρανώ γυνή
And sign a great] appeared in the heaven; a woman
περιβεβλημένη τον ηλιον και η σελήνη υποκάτω
wearing the sun, and the moon underneath
των ποδών αυτής και επί της κεφαλής αυτής στέφανος
her feet, and upon her head a crown
αστέρων δώδεκα 2+ και εν γαστρί έχουσα έκραζεν
stars of twelve]. And in [the] womb having one], she cried out
ωδίνουσα και βασινιζομένη τεκείν 3+ και ώφθη αλλό
travailing, and being tormented to give birth. And appeared another
σημείον εν τω ουρανώ και ιδού δράκων μέγας
sign in the heaven. And behold, dragon [there was] a great
πυρρός έχων κεφαλάς επτά και κέρατα δέκα και
fiery] having heads seven], and horns ten]; and
επί τας κεφαλάς αυτού επτα διαδηματα 4+ και
upon his heads seven diadems. And

תְּלַמִּידֵיךָ עֹשִׂים אֵת אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה בְּשֶׁבֶת: + וַיָּבֵא בֶן־הָאָדָם אֶכְל וְשָׂתָה וְהָם
אֹמְרִים הִנֵּה אִישׁ זֹלָל וְסָבֵא וְאֵהָב מוֹכְסִים
וְהַטָּאִים וְנִצְדָּקָה הַחֲכֵמָה בְּבִנְיָהּ:
+
בְּעֵת הַהִיא עָבַר יִשׁוּעַ בֵּין
הַקָּמָה בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת וְתַלְמִידָיו רָעִבוּ
וַיִּחְלוּ לִקְטֹף מִלֵּילַת וַיֵּאכְלוּ:
+ וַיִּרְאוּ הַפְּרוֹשִׁים וַיֵּאמְרוּ לוֹ הִנֵּה

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם תְּלֹא קְרֹאתֶם אֵת אֲשֶׁר
עָשָׂה דָוִד כְּאֲשֶׁר רָעַב הוּא וְאֲנִשְׁיוּ:
+ אֲשֶׁר בָּא אֶל־בֵּית הָאֱלֹהִים וַיֵּאכַל
אֶת־לֶחֶם הַפָּנִים אֲשֶׁר אֵינְנוּ מוֹתָר לוֹ
וְלֹאֲנִשְׁיוּ לֵאכֹל רַק לַפְּתָנִים לְבָדָם:

+ אֲדֹנָי מִיָּמֵינוּ וְהָאֲדֹנָי אֲדֹנָי
אֲדֹנָי מִיָּמֵינוּ וְהָאֲדֹנָי אֲדֹנָי
מִיָּמֵינוּ וְהָאֲדֹנָי אֲדֹנָי
אֲדֹנָי מִיָּמֵינוּ וְהָאֲדֹנָי אֲדֹנָי
+
בְּהַיּוֹם הַהוּא מִלְּפָנֵי אֲדֹנָי
בְּהַיּוֹם הַהוּא מִלְּפָנֵי אֲדֹנָי, חֲפָז

הָאֲדֹנָי מִיָּמֵינוּ וְהָאֲדֹנָי אֲדֹנָי
+ בְּהַיּוֹם הַהוּא מִלְּפָנֵי אֲדֹנָי
לִמְנוּחָם וְהָאֲדֹנָי אֲדֹנָי
וְהָאֲדֹנָי אֲדֹנָי:
+ אֲדֹנָי מִיָּמֵינוּ וְהָאֲדֹנָי אֲדֹנָי
מִיָּמֵינוּ וְהָאֲדֹנָי אֲדֹנָי, חֲפָז
+ אֲדֹנָי מִיָּמֵינוּ וְהָאֲדֹנָי אֲדֹנָי

η ουρά αυτού σύρει το τρίτον των αστέρων του
his tail drags the third of the stars of the
 ουρανού και έβαλεν αυτούς εις την γην και ο
heaven, and he casts them to the earth. And the
 δράκων έστηκεν ενώπιον της γυναικός της μελλούσης
dragon stands before the woman about
 τίκτειν ίνα όταν τέκη το τέκνον αυτής
to give birth, that whenever she should give birth child her

καταφάγη 5+ και έτεκεν υιόν άρρενα ος μέλλει
he should devour]. And she bore son a male] who is about
 ποιμαινείν πάντα τα έθνη εν ράβδω σιδηρά και
to tend all the nations with a rod of iron; and
 ηρπάγη το τέκνον αυτής προς τον θεόν και προς
was snatched away her child] to God, and to

τον θρόνον αυτού 6+ και η γυνή έφυγεν εις την
his throne. And the woman fled into the
 έρημον όπου έχει τόπον ητοιμασμένον από του θεού
wilderness, where she has a place being prepared by God,
 ίνα εκεί εκτρέφωσιν αυτήν ημέρας χιλίας διακοσίας
that there she should be nourished days a thousand two hundred

εξήκοντα 7+ και εγένετο πόλεμος εν τω ουρανώ
sixty]. And there was war in the heaven;
 ο Μιχαήλ και οι άγγελοι αυτού του πολεμησαι μετά
Michael and his angels to wage war with
 του δράκοντος και ο δράκων επολέμησε και
the dragon, and the dragon waged war and

οι άγγελοι αυτού 8+ και ουκ ίσχυσεν ουδέ τόπος
his angels; and it did not prevail, nor was a place
 ευρέθη αυτώ έτι εν τω ουρανώ 9+ και εβλήθη ο
found for him any longer in the heaven. And was cast [out] the

וְהָלֹא קָרָאתֶם בַּתּוֹרָה כִּי בַשְּׁבָתוֹת + וְלוֹ יִדְעֶתֶם מִהֲהוּא שְׁנַאמַר חֶסֶד +
 יִחַלְלוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־הַשְּׁבֵת בַּמִּקְדָּשׁ וְאִין : חִפְצָתִי וְלֹא זָבַח לֹא הִרְשַׁעְתֶּם אֶת הַנְּקִימָה :
 לָהֶם עֶזְרָא : כִּי בֶן־הָאָדָם הוּא גַם־אֲדוֹן הַשְּׁבֵת : +
 וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי יִשְׁפֹּחַ נְדוּל : וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם אֶל־בֵּית הַכְּנֹסֶת שְׁלָהֶם : +
 מִן־הַמִּקְדָּשׁ :

וְהָלֹא קָרָאתֶם בַּתּוֹרָה כִּי בַשְּׁבָתוֹת + וְלוֹ יִדְעֶתֶם מִהֲהוּא שְׁנַאמַר חֶסֶד +
 יִחַלְלוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־הַשְּׁבֵת בַּמִּקְדָּשׁ וְאִין : חִפְצָתִי וְלֹא זָבַח לֹא הִרְשַׁעְתֶּם אֶת הַנְּקִימָה :
 לָהֶם עֶזְרָא : כִּי בֶן־הָאָדָם הוּא גַם־אֲדוֹן הַשְּׁבֵת : +
 וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי יִשְׁפֹּחַ נְדוּל : וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם אֶל־בֵּית הַכְּנֹסֶת שְׁלָהֶם : +
 מִן־הַמִּקְדָּשׁ :
 וְהָלֹא קָרָאתֶם בַּתּוֹרָה כִּי בַשְּׁבָתוֹת + וְלוֹ יִדְעֶתֶם מִהֲהוּא שְׁנַאמַר חֶסֶד +
 יִחַלְלוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־הַשְּׁבֵת בַּמִּקְדָּשׁ וְאִין : חִפְצָתִי וְלֹא זָבַח לֹא הִרְשַׁעְתֶּם אֶת הַנְּקִימָה :
 לָהֶם עֶזְרָא : כִּי בֶן־הָאָדָם הוּא גַם־אֲדוֹן הַשְּׁבֵת : +
 וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי יִשְׁפֹּחַ נְדוּל : וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם אֶל־בֵּית הַכְּנֹסֶת שְׁלָהֶם : +
 מִן־הַמִּקְדָּשׁ :

δράκων ο μέγας ο όφης ο αρχαίος ο καλούμενος
 dragon great], the serpent ancient], the one being called
 διάβολος και σατανάς ο πλανών την οικουμένην
 [the] devil and Satan; the one misleading the inhabitable world
 όλην εβλήθη εις την γην και οι άγγελοι αυτού μετ'
 entire] was cast unto the earth, and his angels with
 αυτού εβλήθησαν 10+ και ήκουσα φωνήν μεγάλην εν
 him were cast]. And I heard voice a great] in
 τω ουρανώ λέγουσαν άρτι εγένετο η σωτηρία και η
 the heaven, saying, Now is come the deliverance, and the
 δύναμις και η βασιλεία του θεού ημών και η
 power, and the kingdom of our God, and the
 εξουσία του χριστού αυτού ότι κατεβλήθη ο
 authority of his Christ; for was cast down the
 κατηγορος των αδελφών ημών ο κατηγορών αυτων
 accuser of our brethren], the one accusing them
 ενώπιον του θεού ημών ημέρας και νυκτός 11+ και
 before our God day and night. And
 αυτοί ενίκησαν αυτόν διά το αίμα του αρνίου και
 they overcame him through the blood of the lamb, and
 διά τον λόγον της μαρτυρίας αυτών και
 through the word of their testimony, and
 ουκ ηγάπησαν την ψυχήν αυτών άχρι θανάτου 12+
 they loved not their life until death.
 διά τούτο ευφραίνεσθε οι ουρανοί και οι εν
 Because of this be glad, O heavens, and O ones in
 αυτοίς σκηνούντες ουαί τη γη και τη θαλάσση ότι
 them encamping]! Woe to the earth, and the sea, for
 κατέβη ο διάβολος προς υμάς έχων θυμόν μέγαν
 is come down the devil] to you, having rage great],
 ειδώς ότι ολίγον καιρόν έχει 13+ και ότε είδεν ο
 knowing that a short time he has]. And when saw the

+ וְהִנֵּה-שָׁם אִישׁ יִדְּוֹ יִבְשֶׁה
 וַיִּשְׁאַל-וּהוּ הַמּוֹתֵר לְרַפָּא בְּשַׁבָּת
 לְמַעַן יִמְצְאוּ עָלָיו עֲלִילַת דְּבָרִים:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הִישׁ בְּכֶם אָדָם
 אֲשֶׁר-לוֹ כְּכֶשׂ אֶחָד וְנִפְלַב בְּבוֹר

בְּשַׁבָּת וְלֹא-יִחְזִיק בּוֹ וַיַּעֲלֵנוּ:
 + וּמִה-יִקָּר אָדָם מִן-הַכֶּכֶשׂ לְכֵן
 מוֹתֵר לְעֵשׂוֹת טוֹבָה בְּשַׁבָּת:
 + וַיֹּאמֶר אֶל-הָאִישׁ פָּשֵׁט אֶת-יָדְךָ וַיִּפְשֵׁט
 אֶתְהָ וַתִּרְפָּא וַתָּשָׁב כִּידּוֹ הָאֶחָדֶת:

+ אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

δράκων ὅτι εβλήθη εἰς γην εδίωξε την γυναίκα ἣτις
 dragon] that he was cast to earth, he pursued the woman who
 ἔτεκε τον ἄρρενα 14+ και εδόθησαν τη γυναικί δύο
 gave birth to the male. And were given to the woman two
 πτέρυγες του αετού του μεγάλου ἵνα πέτηται εἰς την
 wings of the eagle great], that she should fly into the
 ἔρημον εἰς τον τόπον αὐτῆς ὅπως τρεφεται ἐκεῖ
 wilderness, to her place, where she should be nourished there
 καιρόν και καιρούς και ημισύ καιρού από
 a time, and times, and half a time, from
 προσώπου του ὄφεως 15+ και ἔβαλεν ο ὄφις εκ
 [the] face of the serpent. And shot the serpent] from out of
 του στόματος αὐτοῦ ὀπίσω της γυναικός ὕδωρ ως
 his mouth after the woman water as
 ποταμόν ἵνα αὐτήν ποταμοφόρητον ποιήση 16+ και
 a river], that her river borne he should make]. And
 εβοήθησεν η γη τη γυναικί και ἤνοιξεν η γη
 helped the earth] the woman, and opened the earth]
 το στόμα αὐτῆς και κατέπιε τον ποταμόν ὃν ἔβαλεν
 her mouth, and swallowed down the river which shot
 ο δράκων εκ του στόματος αὐτοῦ 17+ και
 the dragon] from out of its mouth. And
 ωργίσθη ο δράκων ἐπί τη γυναικί και ἀπήλθε
 was provoked to anger the dragon] against the woman, and it went forth
 ποιῆσαι πόλεμον μετὰ των λοιπών
 to make war with the rest
 του σπέρματος αὐτῆς των τηρούντων τας ἐντολάς
 of her seed, of the ones giving heed to the commandments
 του θεοῦ και ἐχόντων την μαρτυρίαν του Ἰησοῦ
 of God, and having the testimony of Jesus.

+ וַיִּנְעַר בָּם וַיִּצְוּ עָלֵיהֶם שְׁלֵא יִגְלוּהוּ :
 + וַיִּדְעַ יִשׁוּעַ וַיִּסְר מִשָּׁם וַיִּלְךְ :
 אַחֲרָיו הַמִּזֵּן עִם רַב וַיִּרְפְּאֵם כּוּלָּם :
 + וַיִּנְעַר בָּם וַיִּצְוּ עָלֵיהֶם שְׁלֵא יִגְלוּהוּ :
 + לְמַלְאֲתַת אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר יִשְׁעִיהוּ הַנְּבִיא
 לְאֹמֵר :

+ ὁ δὲ δράκων ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν καὶ ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἣτις
 ἔτεκε τὸν ἄρρενα : καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο
 πτέρυγες ὡς τῆς ἀετοῦ τοῦ μεγάλου ἵνα πετήται εἰς τὴν
 ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς ὅπως τρεφεται ἐκεῖ :
 καὶ αἱ καιροὶ καὶ αἱ καιροὶ καὶ ἡμισὺ καιροῦ ἀπὸ
 προσώπου τοῦ ὄφεως : καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ
 τοῦ στόματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμὸν ἵνα αὐτήν
 ποταμοφόρητον ποιήσῃ : καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ
 γυναικὶ καὶ ἠνοίξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ
 κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων :
 καὶ ὁ δράκων ἐβλήθη ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ
 ὠργίσθη ἐπὶ τῇ γυναικὶ καὶ ἀπήλθε ποιῆσαι πόλεμον
 μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων
 τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν
 τοῦ Ἰησοῦ :

13 ג'

1+ και εστάθη επί την άμμον της θαλάσσης και
 And I stood upon the sand of the sea. And
 είδον εκ της θαλάσσης θηρίον αναβαίνον έχον
 I saw from out of the sea a wild beast ascending, having
 κέρατα δέκα και κεφαλάς επτά και επί
 horns ten] and heads seven], and upon
 των κεράτων αυτού δέκα διαδήματα και επί
 his horns ten diadems, and upon
 τας κεφαλάς αυτού ονόμα βλασφημίας **2+** και το
 his heads a name of blasphemy. And the
 θηρίον ο είδον ην όμοιον παρδάλει και
 beast which I saw was likened to a leopard, and
 οι πόδες αυτού ως άρκτου και το στόμα αυτού ως
 his feet as a bear, and his mouth as
 στόμα λέοντος και έδωκεν αυτό ο δράκων
 a mouth of a lion. And gave to him the dragon]
 την δύναμιν αυτού και τον θρόνον αυτού και εξουσίαν
 his power, and his throne, and authority
 μεγάλην **3+** και μίαν εκ των κεφαλών αυτού ωσει
 great]. And one of his heads w [as] as
 εσφαγμένην εις θάνατον και η πληγή
 having been slain to death; and the wound
 του θανάτου αυτού εθεραπεύθη και εθαύμασεν όλη η
 of his death was cured; and there was wonder in all the
 γη οπίσω του θηρίου **4+** και προσεκύνησαν τω
 earth after the beast. And they did obeisance to the
 δράκοντι τω δεδωκότι την εξουσίαν τω θηρίω και
 dragon, to the one giving the authority to the beast. And
 προσεκύνησαν τω θηρίω λέγοντες τις όμοιος τω
 they did obeisance to the beast, saying, Who [is] likened to the

+
 וַיַּהֲיִי בַיּוֹם הַהוּא וַיֵּצֵא יְשׁוּעַ מִן־הַבַּיִת
 וַיֵּשֶׁב עַל־הַיָּם:
 + וַיִּקְהָלוּ אֵלָיו הַמּוֹן עִם רַב וַיֵּרֶד
 אֶל־הָאֲנִיָּה וַיֵּשֶׁב בָּהּ וְכָל־הָעָם עֹמְדִים

עַל־שֹׁפֶת הַיָּם:
 + וַיִּרְבֵּ לְדַבֵּר אֵלֵיהֶם בְּמִשְׁפָּלִים
 לֵאמֹר הִנֵּה הַיּוֹרֵעַ יֵצֵא לְזֹרֵעַ:
 + וַיִּזְרַע וַיִּפֹּל מִן־הַיּוֹרֵעַ עַל־יַד
 הַדֶּרֶךְ וַיִּבְאוּ הָעוֹף וַיֵּאָכְלוּהוּ:

+
 + בְּחַוְלֵי יָם אֵלֶיךָ נָשָׂא נַפְשׁוֹ וַיִּשְׁבֵּן
 עַל־יַם הַיָּם:
 + וַיִּקְהָלוּ אֵלָיו הַמּוֹן לְדָוִד וַיֵּרֶד
 אֶל־הָאֲנִיָּה וַיֵּשֶׁב בָּהּ וְכָל־הָעָם עֹמְדִים

חַוְלֵי יָם אֵלֶיךָ נָשָׂא נַפְשׁוֹ וַיִּשְׁבֵּן
 עַל־יַם הַיָּם:
 + וַיִּקְהָלוּ אֵלָיו הַמּוֹן לְדָוִד וַיֵּרֶד
 אֶל־הָאֲנִיָּה וַיֵּשֶׁב בָּהּ וְכָל־הָעָם עֹמְדִים

θηρίῳ και τις δυνατός πολεμήσαι μετ' αυτού 5+ και
 beast? And who [is] mighty to wage war with it? And
 εδόθη αὐτῷ στόμα λαλούν μέγала και βλασφημίαν
 was given to him a mouth speaking great [things] and blasphemy.
 και εδόθη αὐτῷ εξουσία πόλεμον ποιήσαι μήνας
 And was given to it authority war to make] months
 τεσσαράκοντα δύο 6+ και ἤνοιξε το στόμα αὐτοῦ εις
 forty two]. And he opened his mouth for
 βλασφημίαν προς τον θεόν βλασφημήσαι
 blasphemy against God, to blaspheme
 το ὄνομα αὐτοῦ και την σκηνήν αὐτοῦ και τους εν τῷ
 his name, and his tent, and the ones in the
 ουρανῷ σκηνοῦντας 7+ και εδόθη αὐτῷ ποιήσαι
 heaven encamping]. And was given to him to make
 πόλεμον μετά των αγίων και νικήσαι αὐτούς και
 war with the holy ones, and to overcome them. And
 εδόθη αὐτῷ εξουσία ἐπὶ πάσαν φυλήν και γλώσσαν
 was given to him authority over every tribe, and language,
 και ἔθνος 8+ και προσκυνήσουσιν αὐτῷ παντες οι
 and nation. And they did obeisance to him, all the ones
 κατοικούντες ἐπὶ της γης ὧν ου γέγραπται το ὄνομα
 dwelling upon the earth, whose has not been written name]
 εν τῷ βιβλίῳ της ζωῆς του αρνίου του
 in the book of the life of the lamb, of the one
 εσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου 9+ ει τις ἔχει οὖς
 having being slain from [the] founding of [the] world. If anyone has an ear,
 ακουσάτω 10+ ει τις ἔξει αιχμαλωσίαν εις αιχμαλωσίαν
 hear! If anyone has captivity, into captivity
 υπαγει ει τις εν μαχαίρα αποκτενεῖ δει αὐτόν εν
 he goes; if anyone with a sword kills], it is a must for him by

וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל עַל-הָאֲדָמָה הַפּוֹבָה וַיִּתֵּן + וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל עַל-מִקְּוֵה הַסְּלָעִים +
 אֲשֶׁר אֵין שָׁם אֲדָמָה הַרְבֵּה וַיִּמְהַר : אֲשֶׁר אֵין שָׁם אֲדָמָה הַרְבֵּה וַיִּמְהַר
 לְצַמֵּחַ כִּי אֵין לוֹ עֵמֶק אֲדָמָה :
 וַיְהִי כַּזֶּרֶחַ הַשְּׁמֶשׁ וַיִּצְרַב וַיִּיבֶשׁ כִּי + מִי אֲשֶׁר לוֹ אָזְנִים לְשִׁמְעַת יִשְׁמַע :
 אֵין-לוֹ שֶׁרֶשׁ : וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו הַתְּלַמִּידִים וַיֹּאמְרוּ +
 וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל בֵּין הַקְּצִים וַיַּעֲלוּ הַקְּצִים : לָמָּה זֶה בְּמִשְׁלֵים תִּדְבַּר אֵלֵיהֶם :
 וַיִּמְעַכּוּתוֹ :
 וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל בֵּין הַקְּצִים וַיַּעֲלוּ הַקְּצִים :
 וַיִּמְעַכּוּתוֹ :

וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל עַל-הָאֲדָמָה הַפּוֹבָה וַיִּתֵּן +
 אֲשֶׁר אֵין שָׁם אֲדָמָה הַרְבֵּה וַיִּמְהַר : אֲשֶׁר אֵין שָׁם אֲדָמָה הַרְבֵּה וַיִּמְהַר
 לְצַמֵּחַ כִּי אֵין לוֹ עֵמֶק אֲדָמָה :
 וַיְהִי כַּזֶּרֶחַ הַשְּׁמֶשׁ וַיִּצְרַב וַיִּיבֶשׁ כִּי + מִי אֲשֶׁר לוֹ אָזְנִים לְשִׁמְעַת יִשְׁמַע :
 אֵין-לוֹ שֶׁרֶשׁ : וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו הַתְּלַמִּידִים וַיֹּאמְרוּ +
 וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל בֵּין הַקְּצִים וַיַּעֲלוּ הַקְּצִים : לָמָּה זֶה בְּמִשְׁלֵים תִּדְבַּר אֵלֵיהֶם :
 וַיִּמְעַכּוּתוֹ :
 וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל בֵּין הַקְּצִים וַיַּעֲלוּ הַקְּצִים :
 וַיִּמְעַכּוּתוֹ :

וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל עַל-הָאֲדָמָה הַפּוֹבָה וַיִּתֵּן +
 אֲשֶׁר אֵין שָׁם אֲדָמָה הַרְבֵּה וַיִּמְהַר : אֲשֶׁר אֵין שָׁם אֲדָמָה הַרְבֵּה וַיִּמְהַר
 לְצַמֵּחַ כִּי אֵין לוֹ עֵמֶק אֲדָמָה :
 וַיְהִי כַּזֶּרֶחַ הַשְּׁמֶשׁ וַיִּצְרַב וַיִּיבֶשׁ כִּי + מִי אֲשֶׁר לוֹ אָזְנִים לְשִׁמְעַת יִשְׁמַע :
 אֵין-לוֹ שֶׁרֶשׁ : וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו הַתְּלַמִּידִים וַיֹּאמְרוּ +
 וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל בֵּין הַקְּצִים וַיַּעֲלוּ הַקְּצִים : לָמָּה זֶה בְּמִשְׁלֵים תִּדְבַּר אֵלֵיהֶם :
 וַיִּמְעַכּוּתוֹ :
 וַיֵּשׁ אֲשֶׁר נָפַל בֵּין הַקְּצִים וַיַּעֲלוּ הַקְּצִים :
 וַיִּמְעַכּוּתוֹ :

μαχαίρα αποκτανθήναι ὧδέ εστιν η υπομονή και η
a sword to be killed]. Here is the endurance, and the

πίστις των αγίων 11+ και είδον άλλο θηρίον
belief of the holy ones. And I saw another beast

αναβαίνον εκ της γης και είχε κέρατα δύο ὅμοια
ascending from out of the earth, and he had horns two] likened

αρνίω και ελάλει ως δράκων 12+ και την εξουσίαν
to a lamb; and he spoke as a dragon. And the authority

του πρώτου θηρίου πάσαν ποιεί ενώπιον αυτού και
of the first beast he executes all] before him, and

εποίει την γην και τους εν αυτη κατοικούντας ίνα
caused the earth, and the ones in it dwelling], that

προσκυνήσωσι το θηρίον το πρώτον ου εθεραπεύθη
they should do obeisance to the beast first], of whom was cured

η πληγή του θανάτου αυτού 13+ και ποιεί σημεία
wound of death of his]. And he works signs

μεγάλα και πυρ ίνα εκ του ουρανού καταβαίνη
great] and fire, that from out of the heaven it should come down

επι την γην ενώπιον των ανθρώπων 14+ και πλανά
upon the earth before men. And he misleads

τους εμούς τους κατοικούντας επί της γης διά τα
the ones of mine, of the ones dwelling upon the earth, by the

σημεία α εδόθη αυτώ ποιήσαι ενώπιον του θηρίου
signs which were given to him to do before the beast,

λέγων τοις κατοικούσιν επί της γης ποιήσαι εικόνα
saying to the ones dwelling upon the earth to make an image

τω θηρίω ο είχε την πληγήν της μαχαίρας και
to the beast which had the wound of the sword, and

+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר כִּי לָכֶם נָתַן לְדַעַת
אֶת־סוּדוֹת מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם וְלָהֶם לֹא נָתַן:
+ כִּי מִי שִׁישׁ־לוֹ נָתַן וַיִּתֵּן לוֹ וַיַּעֲדִיף וּמִי
שִׁאִין לוֹ גַם מִה־שִׁישׁ־לוֹ וַיִּטַּל מִמֶּנּוּ:
+ עַל־כֵּן בְּמִשְׁלֵי אֲדָבָר אֲלִיָּהֶם כִּי

בְּרִאֲתָם לֹא יֵרְאוּ וּבִשְׁמֵעָם לֹא יִשְׁמְעוּ
אֶף־לֹא יִבְנִינוּ:
+ וַתִּקְוִיִּם בָּהֶם נְבוּאָת יִשְׁעֵיהֶו הָאֲמָרָת
שְׁמָעוּ שְׁמֹעַ וְאֶל־תִּבְנִינוּ וְרֵאוּ רְאוּ
וְאֶל־תִּדְעוּ:

+ אִם הָיָה חַסְדָּא לְמַלְכָּא וְלִחְסָא
אִם נְסֻחַת לְחַיִּיב רִיזוּס וְחַלְסָא
וְעֵצָא לְמַלְכָּא וְהָיָה לֵאמֹר:
+ לְחַיִּיב וְלִחְסָא וְלִנְסֻחַת וְלִנְסֻחַת
לֵאמֹר:
+ וְלִחְסָא וְלִנְסֻחַת וְלִנְסֻחַת וְלִנְסֻחַת

חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי
חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי
חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי:
+ חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי
חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי:
חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי חֲסֵי:

14 γ

1+ και εἶδον και ιδού αρνίον εστηκός επί το όρος
 And I saw, and behold, a lamb standing upon mount
 Σιών και μετ' αυτού εκατόν τεσσαράκοντα τέσσαρες
 Zion, and with him a hundred forty four
 χιλιάδες έχουσαι το όνομα αυτού και το όνομα
 thousand, having his name and the name
 του πατρός αυτού γεγραμμένον επί των μετώπων αυτών
 of his father being written upon their foreheads.

2+ και ήκουσα φωνήν εκ του ουρανού ως φωνήν
 And I heard a sound from out of the heaven, as a sound
 υδάτων πολλών και ως φωνήν βροντής μεγάλης και
 waters of many], and as a sound thunder of great]; and
 η φωνή ην ήκουσα ως κιθαρῳδών κιθαριζόντων εν
 [[the] sound which I heard] [was] as harpists harping with
 ταις κιθάραις αυτών 3+ και άδουσιν ὠδήν καινήν
 their harps. And they sing ode a new]
 ενώπιον του θρόνου και ενώπιον των τεσσάρων
 before the throne, and before the four
 ζώων και των πρεσβυτέρων και ουδείς ηδύνατο
 living creatures, and the elders. And no one is able
 μαθείν την ὠδήν ει μη αι εκατόν τεσσαράκοντα
 to learn the ode, except the hundred forty
 τέσσαρες χιλιάδες οι ηγορασμένοι από της γης 4+
 four thousand, the ones being bought from the earth.
 ούτοί εισιν οι μετά γυναικών ουκ εμολύνθησαν
 These are the ones with women not tainted];
 παρθένοι γαρ εισιν ούτοι εισιν οι ακολουθούντες
 virgins for they are]. These are the ones following
 τω αρνίῳ όπου αν υπάγη ούτοι υπό Ιησού
 the lamb where ever he should go. These by Jesus

+
 בַּעֲתָהּ הָיָא שְׁמַע הַיְרֻדֹס
 שֶׁר־רַבֵּעַ הַמְדִינָה אֶת שְׁמַע יִשׁוּעַ:
 + וַיֹּאמֶר אֶל־נְעָרָיו זֶה הוּא יוֹחָנָן
 הַמְּטַבֵּיל אֲשֶׁר נֶעוֹר מִן־הַמַּיִם

עַל־כֵּן הַפְּחוֹת פְּעָלִים בּוֹ:
 + כִּי הַיְרֻדֹס תִּפְּשׂ אֶת־יוֹחָנָן
 וַיֹּאסְרֵהוּ וַיִּשְׁמְרוּהוּ בְּבֵית הַסֶּהַר בְּגִלְגַּל
 הַיְרֻדִית אֲשֶׁת פִּילְפּוֹס אָחִיו:
 + כִּי אָמַר יוֹחָנָן אֵלָיו אֲסוּרָה הִיא לִּי:

+
 כְּהַיְרֻדֹס וְהַיְרֻדֹס
 שְׁמַע יִשׁוּעַ:
 + אֶת־שְׁמַע יִשׁוּעַ
 וְהַיְרֻדֹס אֶת־שְׁמַע יִשׁוּעַ
 וְהַיְרֻדֹס אֶת־שְׁמַע יִשׁוּעַ
 וְהַיְרֻדֹס אֶת־שְׁמַע יִשׁוּעַ
 וְהַיְרֻדֹס אֶת־שְׁמַע יִשׁוּעַ

+ אֶת־שְׁמַע יִשׁוּעַ
 וְהַיְרֻדֹס אֶת־שְׁמַע יִשׁוּעַ
 וְהַיְרֻדֹס אֶת־שְׁמַע יִשׁוּעַ
 + אֶת־שְׁמַע יִשׁוּעַ
 וְהַיְרֻדֹס אֶת־שְׁמַע יִשׁוּעַ
 וְהַיְרֻדֹס אֶת־שְׁמַע יִשׁוּעַ

ηγοράσθησαν από των ανθρώπων απαρχή τω θεώ και
 were bought] from men [as] first-fruit to God, and
 τω αρνίω 5+ και εν τω στόματι αυτών ουχ ευρέθη
 to the lamb. And in their mouth was not found
 ψεύδος άμωμοι γαρ εισι 6+ και ειδον άλλον
 a lie, unblemished for they are]. And I saw another
 άγγελον πετόμενον εν μεσουρανήματι έχοντα
 angel flying in mid-heaven having
 ευαγγέλιον αιώνιον ευαγγελίσει τους καθημένους
 good news eternal] to announce good news for the ones being settled
 επί της γης και επί παν έθνος και φυλήν και
 upon the earth, and unto every nation, and tribe, and
 γλώσσαν και λαόν 7+ λέγων εν φωνή μεγάλη
 language, and people, saying with voice a great],
 φοβήθητε τον θεόν και δότε αυτώ δόξαν ότι ήλθεν
 Fear God, and give to him glory! for came
 η ώρα της κρίσεως αυτου και προσκυνήσατε τω
 the hour of his judgment]; and do obeisance to the one
 ποιήσαντι τον ουρανόν και την γην και την
 having made the heaven and the earth, and the
 θάλασσαν και πηγάς υδάτων 8+ και άλλος άγγελος
 sea, and springs of waters! And another angel,
 δεύτερος ηκολούθησε λέγων έπεσεν έπεσε Βαβυλών
 a second followed, saying, Is fallen, is fallen, Babylon
 η μεγάλη εκ του οίνου του θυμού
 the great; because of the wine of the wrath
 της πορνείας αυτής πεπότικε πάντα τα έθνη 9+ και
 of her harlotry she has given to drink all the nations]. And
 άλλος άγγελος τρίτος ηκολούθησεν αυτοίς λέγων εν
 another angel, a third followed them, saying with

לְךָ : + וַיִּבְקֹשׁ לְהַרְגוֹ וַיִּירָא אֶת־הַהֶמוֹן כִּי
 וְאָמַר שָׁמָּה אֶת־הַדְּבָרִים +
 לְנָבִיא חֲשֹׁבוּהוּ :
 וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא הוֹלְדֹת הַיּוֹרְדוֹס וַתִּרְקַד
 בְּקַעְרָהּ אֶת־רֹאשׁ יוֹתָנָן הַמִּטְּבִיל :
 וַיִּצַּר לְמֶלֶךְ אֶדָּם בְּעֵבֹר הַשְּׁבוּעָה
 וְהַמְּסֻבִּים עִמּוֹ צָוָה לָתֵת לָהּ :
 וַיִּשָּׁבַע לָהּ וַיֹּאמֶר מַה־תִּשְׁאַל נַפְשֶׁךָ וְאֶתֵּן

לְךָ וְהָיָה לְךָ כְּלִימָר וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ :
 וְהָיָה לְךָ כְּלִימָר וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ :
 וְהָיָה לְךָ כְּלִימָר וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ :
 וְהָיָה לְךָ כְּלִימָר וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ :
 וְהָיָה לְךָ כְּלִימָר וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ :
 וְהָיָה לְךָ כְּלִימָר וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ :

φωνή μεγάλη ει τις προσκυνεί το θηρίον και
 voice a great], If any does obeisance to the beast and
 την εικόνα αυτού και λαμβάνει χάραγμα επί
 its image, and receives an imprint upon
 του μετώπου αυτού η επί την χείρα αυτού 10+ και
 his forehead or upon his hand; even
 αυτός πίνεται εκ του οίνου του θυμού του θεού του
 he shall drink of the wine of the rage of God, the one
 κεκερασμένου ακράτου εν τῷ ποτηρίῳ
 being mixed undiluted in the cup
 της οργῆς αυτού και βασανισθήσεται εν πυρί και
 of his wrath; and he shall be tormented by fire and
 θείῳ ενώπιον των αγίων αγγέλων και ενώπιον του
 sulphur before the holy angels, and before the
 αρνίου 11+ και ο καπνός του βασανισμού αυτών εις
 lamb. And the smoke of their torment into
 αιώνας αιώνων αναβαίνει και ουκ ἔχουσιν ανάπαυσιν
 [the] eons of eons ascends]; and they have not rest
 ημέρας και νυκτός οι προσκυνούντες το θηρίον
 day and night, the ones doing obeisance to the beast
 και την εικόνα αυτού και εἴ τις λαμβάνει το χάραγμα
 and his image, and if anyone takes the imprint
 του ονόματος αυτού 12+ ὧδε η υπομονή των αγίων
 of its name. Here the endurance of the holy ones
 ἐστίν ὧδε οι τηρούντες τας εντολάς του θεού
 is]. Here [are] the ones keeping the commandments of God,
 και την πίστιν του Ἰησοῦ 13+ και ἤκουσα φωνῆς
 and the belief, of the one of Jesus. And I heard a voice
 εκ του ουρανού λεγούσης μοι γράψον μακάριοι
 from out of the heaven saying to me, Write! Blessed [are]
 οι νεκροί οι εν κυρίῳ αποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι
 the dead, the ones in [the] Lord dying] from now on.
 λέγει ναι το πνεῦμα ἵνα αναπαύσονται εκ
 says yes The spirit], for they shall rest from

+ וַיִּשְׁלַח וַיִּשְׁאֵא אֶת־רֹאשׁ יוֹחָנָן מֵעָלָיו
 בבית הסֹהַר:
 + וַיָּבִיאוּ אֶת־רֹאשׁוֹ בְּקַעְרָה וַיִּתְּנוּ
 בְּיָדַי הַנֶּעֱרָה וְתַבִּיאָהּ אֶל־אִמָּה:
 + וַיִּגְשׁוּ תַלְמִידָיו וַיִּשְׁאֲלוּ אֶת־גְּוִיָתוֹ

וַיִּקְבְּרוּהָ וַיִּלְכוּ וַיִּגִּידוּ לְיִשׁוּעַ:
 + וַיְהִי כְשִׁמְעוּ אֶת־זֹאת וַיִּסַּר מִשָּׁם
 בְּאַנְיָה אֶל־מְקוֹם חֶרֶבָה וְאֵין־אִישׁ
 אֹתוֹ וַיִּשְׁמְעוּ הַמּוֹן הָעָם וַיִּלְכוּ
 אַחֲרָיו בְּרַגְלֵיהֶם מִן־הָעָרִים:

+ וַיִּשְׁלַח וַיִּשְׁאֵא אֶת־רֹאשׁ יוֹחָנָן מֵעָלָיו
 + וַיָּבִיאוּ אֶת־רֹאשׁוֹ בְּקַעְרָה וַיִּתְּנוּ
 לְבַיְתָא דְּאִמָּהּ אֶת־רֹאשׁוֹ
 + וַיִּגְשׁוּ תַלְמִידָיו וַיִּשְׁאֲלוּ אֶת־גְּוִיָתוֹ

+ וַיִּקְבְּרוּהָ וַיִּלְכוּ וַיִּגִּידוּ לְיִשׁוּעַ:
 + וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־זֹאת וַיִּסַּר מִשָּׁם
 לְבַיְתָא דְּאִמָּהּ אֶת־רֹאשׁוֹ
 + וַיִּגְשׁוּ תַלְמִידָיו וַיִּשְׁאֲלוּ אֶת־גְּוִיָתוֹ

των κόπων αυτών τα δε έργα αυτών ακολουθεί μετ'
 their toils, And their works shall follow after
 αυτών 14+ και είδον και ιδού νεφέλη λευκή και επί
 them. And I saw, and behold, cloud a white], and upon
 την νεφέλην καθήμενος όμοιος υιώ ανθρώπου
 the cloud sitting [was] one likened to son of man,
 έχων επί της κεφαλής αυτού στέφανον χρυσούν και
 having upon his head crown a golden], and

εν τη χειρί αυτού δρέπανον οξύ 15+ και άλλος
 in his hand sickle a sharp]. And another
 άγγελος εξήλθεν εκ του ναού κράζων εν φωνή
 angel came forth from out of the temple, crying out with voice
 μεγάλη τω καθημένω επί της νεφέλης πέμψον
 a great] to the one sitting upon the cloud, Send forth
 το δρέπανόν σου και θερίσον ότι ήλθεν η ώρα
 your sickle and reap! for came the hour]

του θερίσαι ότι εξηράνθη ο θερισμός της γης 16+ και
 to reap, for is dried the harvest of the earth]. And
 έβαλεν ο καθήμενος επί την νεφέλην
 put the one sitting upon the cloud]
 το δρέπανον αυτού επί την γην και εθερίσθη η γη
 his sickle unto the earth, and was reaped the earth].

17+ και άλλος άγγελος εξήλθεν εκ του ναού του
 And another angel came forth from out of the temple, of the one
 εν τω ουρανώ έχων και αυτός δρέπανον οξύ 18+
 in the heaven, having also himself sickle a sharp].
 και άλλος άγγελος εξήλθεν εκ του θυσιαστηρίου
 And another angel came forth from the altar,
 έχων εξουσίαν επί του πυρός και εφώνησε κραυγή
 having authority over the fire. And he called cry

+ וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ וַיֵּרָא הַמּוֹן עִם-רֵב וַיִּהְיוּ
 מעיו להם וירפא את-החלשים אשר בקהם:

+ וַיְהִי לַעֲת עָרֵב וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו
 תלמידיו ויאמרו המקום קרוב וגם-נָטָה
 היום שלחה את-המון העם ויילכו

אל-הכפרים לקנות להם אכל:
 + ויאמר אליהם אינם צריכים
 ללכת תנו-אתם להם לאכל:
 + ויאמרו אליו אין-לנו פה כי
 אם-תמשת כפרות-להם ושני דגים:
 + ויאמר הביאום אלי הנה:

+ וַיִּבְרָא יֵשׁוּעַ אֶת-הַכְּלָבִים
 וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא
 אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים
 וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא
 אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים
 וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא
 אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים

+ וַיִּבְרָא יֵשׁוּעַ אֶת-הַכְּלָבִים
 וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא
 אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים
 וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא
 אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים
 וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא
 אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים
 וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא
 אֶת-הַכְּלָבִים וַיִּבְרָא אֶת-הַכְּלָבִים

μεγάλη τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ οξύ λέγων
 [with] a great] to the one having the sickle sharp], saying,
 πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ οξύ και τρύγησον τοὺς
 Send forth your sickle sharp], and gather the vintage of the
 βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς ὅτι ἤκμασαν
 clusters of grapes of the grapevine of the earth! for are ripened
 αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς 19+ και ἔβαλεν ὁ ἄγγελος
 her grapes]. And put the angel]
 τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν και ἐτρύγησε τὴν
 his sickle to the earth, and gathered the vintage -- the
 ἀμπελον τῆς γῆς και ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ
 grapevine of the earth. And he cast into the wine vat of the
 θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν 20+ και ἐπατήθη ἡ ληνός
 rage of the great God. And was trodden the wine vat]
 ἐξώθεν τῆς πόλεως και ἐξήλθεν αἷμα ἐκ τῆς
 outside the city. And came forth blood from out of the
 ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων
 wine vat as far as the bridle of the horses, from stadiums
 χιλίων ἑξακοσίων
 a thousand six hundred].

15 10

1+ και εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα και
 And I saw another sign in the heaven, great and
 θαυμαστόν ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς
 wonderful, angels seven] having calamities seven the
 ἐσχάτας ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ 2+
 last], for in them was finished the rage of God].

מְלָאִים: + וַיֵּצֵאוּ אֶת־הָעָם לְשִׁבְתָּ עַל־הַדָּשָׁא
 וַיִּקַּח אֶת־חַמְשָׁת כְּפֻרוֹת־הַקְּלָחִים
 וְאֶת־שְׁנֵי הַדְּגָנִים וַיִּשָּׂא עֵינָיו הַשְּׁמַיְמָה
 וַיְבָרֶךְ וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן אֶת־הַקְּלָחִים
 לְתַלְמִידִים וְהַתְּלָמִידִים נָתְנוּ לָעָם:
 + וַיֵּאכְלוּ כֹלָם וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּשְׂאוּ
 מִן־הַפְּתוּחִים הַנּוֹתָרִים שְׁנַיִם עָשָׂר סָלִים

+ וְהַפְּרוּשִׁים אֲשֶׁר מִירוּשָׁלַיִם:
 + וַיֵּאמְרוּ מַדּוּעַ תִּלְמִידֵיךָ עֹבְרִים אֵת
 קְבֻלַּת הַזִּקְנִים כִּי אֵינָם נִטְלִים יְדִיהֶם
 לְסַעֲדָה:
 + וְהָיָה לְחֵטְא לְחֵטְא לְחֵטְא חַל אִי כִּי
 אֶעֱמַל מֵאֵל וְנִכְרַם לְסַחַר אֱלֹהִים
 וְלֹא מֵאֵל וְנִכְרַם מֵאֵל וְנִכְרַם מֵאֵל
 לְאֱלֹהֵי אֲחֵרִים, וְלֹא לְאֱלֹהֵי אֲחֵרִים:
 + וְאֵלֶּה הַחֲלָה לְחֵטְא אֶעֱמַל אֱלֹהִים
 אֲמֵן כִּי אֵלֶּה חֲסֵי מֵעַתָּה גַּם חֲלָה:

και είδον ως θάλασσαν υαλίνην πυρί μεμιγμένην
 And I saw as sea a glass] with fire being mixed,
 και τους νικώντας εκ του θηρίου και εκ
 and the ones overcoming of the beast, and of
 της εικόνας αυτού και εκ του αριθμού
 his image, and of the number
 του ονόματος αυτού εστώτας επί την θάλασσαν
 of his name, standing upon the sea
 την υαλίνην έχοντας κιθάρας του θεού 3+ και άδουσι
 glass], having harps of God. And they sing
 την ωδήν Μωσέως του δούλου του θεού και την
 the ode of Moses the bondman of God, and the
 ωδήν του αρνίου λέγοντες μεγάλα και θαυμαστά
 ode of the lamb, saying, Great and wonderful
 τα έργα σου κύριε ο θεός ο παντοκράτωρ δίκαια και
 [are] your works, O Lord God almighty; just and
 αληθινά αι οδοί σου ο βασιλεύς των εθνων 4+ τις
 true [are] your ways, O king of the nations. Who
 ου μη φοβηθή σε κύριε και δοξάση το όνομά σου
 in no way should fear you, O Lord, and glorify your name?
 ότι μόνος αγιος ει ότι πάντα τα έθνη ήξουσι και
 For alone holy you are]. For all the nations shall come and
 προσκυνήσουσιν ενώπιόν σου ότι τα δικαιώματά σου
 shall do obeisance before you, for your ordinances
 εφανερώθησαν 5+ και μετά ταύτα είδον και ηνοιγή
 were manifested. And after these [things] I saw, and was opened
 ο ναός της σκηνης του μαρτυρίου εν τω ουρανώ 6+
 the temple of the tent of the testimony] in the heaven.
 και εξήλθον οι επτά άγγελιοι οι έχοντες τας επτά
 And came forth the seven angels, the ones having the seven
 πληγάς οι ήσαν ενδεδυμένοι λίνον καθαρον και
 calamities, the ones [who] were being clothed in flax clean and
 λαμπρόν και περιεζωσμένοι περί τα στήθη ζώνας
 bright], and being girded around the breasts belts

+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מִדָּוֶעַ גַּם־אֲתֵם
 עֲבָרִים אֶת־מִצְוֹת אֱלֹהִים לְמַעַן קַבֵּלְתֶּכֶם:

+ כִּי הָאֱלֹהִים צָוָה לְאמֹר כִּפְדוּ אֶת־אֲבֹתֵי
 וְאֶת־אֲמֹתֵי וּמִקְלֵל אֲבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת:

+ וְאֲתֵם אֲמַרְתֶּם הָאֵמֶר לְאֲבִיו
 וְלְאִמּוֹ קְרָבָן מִה־שְׂאֵתָהּ נִהְיָה לִּי
 אִינִי חַיִּב בְּכַבֹּד אֲבִיו וְאִמּוֹ:

+ וְכִי תִשְׁמַע אֱלֹהִים לְכֹחַ לִבְנֵי אֶפְ
 רַיִם חַיִּיב אֲבֹתָם חַיִּיב אִמָּתָם
 וְכִי תִשְׁמַע אֱלֹהִים לְכֹחַ לִבְנֵי אֶפְ
 רַיִם חַיִּיב אֲבֹתָם חַיִּיב אִמָּתָם:

+ וְכִי תִשְׁמַע אֱלֹהִים לְכֹחַ לִבְנֵי אֶפְ
 רַיִם חַיִּיב אֲבֹתָם חַיִּיב אִמָּתָם
 וְכִי תִשְׁמַע אֱלֹהִים לְכֹחַ לִבְנֵי אֶפְ
 רַיִם חַיִּיב אֲבֹתָם חַיִּיב אִמָּתָם:

χρυσάς 7+ και εν εκ των τεσσάρων ζώων έδωκε
 by golden]. And one from the four living creatures gave
 τοις επτά αγγέλοις επτά φιάλας χρυσάς γεμούσας
 to the seven angels seven bowls golden] being full
 του θυμού του θεού του ζώντος εις τους αιώνας
 of the rage of God, of the one living into the eons
 των αιώνων 8+ και εγεμίσθη ο ναός καπνού εκ της
 of the eons. And was filled the temple] of smoke from the
 δόξης του θεού και εκ της δυνάμεως αυτού και
 glory of God, and from his power; and
 ουδείς εδύνατο εισελθείν εις τον ναόν άχρι
 no one was able to enter into the temple until
 τελεσθώσιν αι επτά πληγαί των επτά αγγέλων
 were finished the seven calamities of the seven angels].

16 τβ

1+ και ήκουσα φωνής μεγάλης εκ του ναού
 And I heard voice a great] from out of the temple,
 λεγούσης τοις επτά αγγέλοις υπάγετε εκχέετε τας
 saying to the seven angels, Go pour out the
 φιάλας του θυμού του θεού εις την γην 2+ και
 bowls of the rage of God unto the earth! And
 απήλθεν ο πρώτος και εξέχεε την φιάλην αυτού επί
 went forth the first, and he poured out his bowl upon
 την γην και εγένετο έλκος κακόν και πονηρόν εις
 the earth, and there became sore a hurtful and severe] to
 τους ανθρώπους τους έχοντας το χάραγμα του
 the men, the ones having the imprint of the
 θηρίου και τους προσκυνούντας τη εικόνι αυτού 3+
 beast, and the ones doing obeisance [to] his image.

וַיִּשְׁאַלְוּ מֵאֵתוֹ לְהִרְאוֹתָם אֹתוֹ מִן־הַשָּׁמַיִם :
 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּעָרֵב תֹּאמְרוּ
 יוֹם־צֶחַ וַיְהִיָּה כִּי אֲדַמּוּ הַשָּׁמַיִם :
 וּבִבְקָר תֹּאמְרוּ הַיּוֹם סַעַר כִּי־אֲדַמּוּ
 וְהִתְקַדְּרוּ הַשָּׁמַיִם תִּנְפִיִּים אֲתֶם מְכִירִים
 אֶת־פְּנֵי הַשָּׁמַיִם וְאֵתוֹת הָעֵתִים לֹא תִכִּירוּ :
 וַיִּנְשְׂאוּ הַפְּרוֹשִׁים וְהַצְּדִיקִים לְנִסּוֹתָיו
 וַיֹּאמְרוּ :
 וְנִגַּשׁ הָעָם הַזֶּה בְּפִיּוֹ וּבִשְׂפָתָיו כְּבָדוֹנֵי
 וְלִבָּם רַחֵק מִמֶּנִּי :

+ וַיִּנְשְׂאוּ הַפְּרוֹשִׁים וְהַצְּדִיקִים לְנִסּוֹתָיו
 וַיֹּאמְרוּ :
 וְנִגַּשׁ הָעָם הַזֶּה בְּפִיּוֹ וּבִשְׂפָתָיו כְּבָדוֹנֵי
 וְלִבָּם רַחֵק מִמֶּנִּי :
 + וַיִּנְשְׂאוּ הַפְּרוֹשִׁים וְהַצְּדִיקִים לְנִסּוֹתָיו
 וַיֹּאמְרוּ :
 וְנִגַּשׁ הָעָם הַזֶּה בְּפִיּוֹ וּבִשְׂפָתָיו כְּבָדוֹנֵי
 וְלִבָּם רַחֵק מִמֶּנִּי :

και ο δεύτερος άγγελος εξέχεε την φιάλην αυτού εις
 And the second angel poured out his bowl into
 την θάλασσαν και εγένετο αίμα ως νεκρού και
 the sea, and it became blood as if of a dead one; and
 πάσα ψυχή ζώσα απέθανεν εν τη θαλάσση 4+ και ο
 every soul living] died in the sea. And the
 τρίτος άγγελος εξέχεε την φιάλην αυτού εις τους
 third angel poured out his bowl into the
 ποταμούς και τας πηγάς των υδάτων και εγένετο
 rivers and the springs of the waters, and they became
 αίμα 5+ και ήκουσα του αγγέλου των υδάτων
 blood. And I heard the angel of the waters
 λέγοντος δίκαιος ει ο ων και ο ην ο
 saying, Righteous are you, the being one, and the one [who] was, the
 όσιος ότι ταύτα έκρινας 6+ ότι αίμα αγίων και
 sacred one, that these [things] you judged]. For the blood of holy ones and
 προφητών εξέχεαν και αίμα αυτοίς έδωκας πιείν
 prophets they poured out, and them blood you gave] to drink,
 άξιοι εισί 7+ και ήκουσα εκ του θυσιαστηρίου
 worthy they are]. And I heard from the altar,
 λέγοντος ναι κύριε ο θεός ο παντοκράτωρ αληθινά
 saying, Yes, O lord God the almighty, true
 και δίκαιαι αι κρίσεις σου 8+ και ο τέταρτος άγγελος
 and just [are] your judgments. And the fourth angel
 εξέχεε την φιάλην αυτού επί τον ήλιον και εδόθη
 poured out his bowl upon the sun, and was given

+ דֹר רַע וּמִנְאֵה מִבְּקֶשׁ-לּוֹ אוֹת
 וְאוֹת לֹא יִנְתֶן-לוֹ בְּלִתי אִם-אוֹת
 יוֹנָה הַנְּבִיא יִשְׁעֶיכֶם וַיִּלְךָ לוֹ:
 + וַיִּבְאוּ הַתְּלָמִידִים אֶל-עֵבֶר הַיָּם
 וְהֵם שָׁכְחוּ לְקַחַת אֶתֶם לֶחֶם:
 + וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ אֲלֵיהֶם רְאוּ וְהַשְׁמֵרוּ

לָכֶם מִשְׁאֵר הַפְּרוֹשִׁים וְהַצְּדוּקִים:
 + וַיִּחְשְׁבוּ כֹה וְכֹה בְּקֶרְבָּם וַיֹּאמְרוּ
 עַל-דֵּבַר שְׂלֵא־לְקַחְנוּ אֶתְנוּ לֶחֶם:
 + וַיִּדַע יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 קִטְנֵי אֱמוּנָה מָה-תִּחְשְׁבוּ בְּלִבְבְּכֶם
 אֲשֶׁר לֹא-לְקַחְתֶּם אֶתְכֶם לֶחֶם:

שְׂלֵא לְקַחְתֶּם אֶתְכֶם לֶחֶם
 וְהַשְׁמֵרוּ לֹא יִנְתֶן-לוֹ בְּלִתי אִם-אוֹת
 יוֹנָה הַנְּבִיא יִשְׁעֶיכֶם וַיִּלְךָ לוֹ:
 + וַיִּבְאוּ הַתְּלָמִידִים אֶל-עֵבֶר הַיָּם
 וְהֵם שָׁכְחוּ לְקַחְתֶּם לֶחֶם:
 + וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ אֲלֵיהֶם רְאוּ וְהַשְׁמֵרוּ

לְקַחְתֶּם אֶתְכֶם לֶחֶם
 + וַיִּחְשְׁבוּ כֹה וְכֹה בְּקֶרְבָּם וַיֹּאמְרוּ
 עַל-דֵּבַר שְׂלֵא־לְקַחְנוּ אֶתְנוּ לֶחֶם:
 + וַיִּדַע יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 קִטְנֵי אֱמוּנָה מָה-תִּחְשְׁבוּ בְּלִבְבְּכֶם
 אֲשֶׁר לֹא-לְקַחְתֶּם אֶתְכֶם לֶחֶם:

αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ 9+ καὶ
 to him to scorch the men by fire. And
 ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καύμα μέγα καὶ
 were scorched the men sweltering heat with a great], and
 ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ
 blasphemed the men] the name of God, of the one
 ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας καὶ
 having the authority over these calamities; and
 οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν 10+ καὶ ὁ πέμπτος
 they repented not to give to him glory. And the fifth
 ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ
 angel poured out his bowl upon the throne of the
 θηρίου καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη καὶ
 beast, and became his kingdom] enveloped in darkness; and
 ἐμασώντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου 11+
 they gnawed their tongues because of the misery;
 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ
 and they blasphemed the God of heaven because of
 τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν καὶ
 their miseries, and because of their sores, and
 οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν 12+ καὶ ὁ ἕκτος
 they repented not of their works. And the sixth
 ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν
 angel poured out his bowl upon the river
 τὸν μέγαν τὸν Ευφράτην καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ
 great] Euphrates, and was dried up its water],
 ἵνα ετοιμασθῇ ἡ οδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ
 that should be prepared the way of the kings], the ones from
 ἀνατολῶν ἡλίου 13+ καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος
 [the] risings of [the] sun. And I saw from out of the mouth

+ תְּעוֹד לֹא תִשְׁכִּילוּ וְלֹא תִזְכְּרוּ
 אֶת־חַמְשַׁת כְּבוֹדֹת־הַלְּחָם לְחַמְשַׁת
 אֲלָפִים אִישׁ וְכַמָּה סְלִים נִשְׂאֵתָם׃
 + וְאֶת־שִׁבְעַת כְּבוֹדֹת הַלְּחָם לְאַרְבַּעַת
 אֲלָפִים אִישׁ וְכַמָּה דוּדִים נִשְׂאֵתָם׃
 + אֵיךְ לֹא תִבְנֶינּוּ כִּי לֹא עַל־הַלְּחָם אָמַרְתִּי

אֲלֵיהֶם הַשְּׁמַרְנוּ לְכֶם מִשְׂאֵר הַפְּרוּשִׁים
 וְהַצְּדִיקִים׃
 + אִזְ הַבִּינוּ כִּי לֹא אָמַר לְהֶם לְהַשְּׁמַר
 מִשְׂאֵר הַלְּחָם כִּי אִם־מִלְמוֹד הַפְּרוּשִׁים
 וְהַצְּדִיקִים׃
 + וַיְהִי כִּבּוּא יִשׁוּעַ אֶל־נְגִילוֹת קִיסְרִיָּה

+ לֵלְכֵם חֲזָקָה לְמַעַן אֲשַׁחֲזְכְּלֵם לֵלְ
 חֲסִידֵי אֱלֹהִים לְמַעַן שִׂמְחָה לְשִׂמְחָה
 יִשְׂמְחֵם אֲלֵיהֶם חֲזָקָה מִעַתָּה עַמְלֵהֶם׃
 + וְלֵלְכֵם חֲזָקָה לְשִׂמְחָה יִשְׂמְחֵם
 אֲלֵיהֶם חֲזָקָה מִעַתָּה עַמְלֵהֶם׃
 + אֵיךְ לֵלְכֵם חֲזָקָה לְמַעַן אֲשַׁחֲזְכְּלֵם

לְשִׂמְחָה חֲזָקָה לְחֵן אֶל־יְהוָה וְיִשְׂמְחֵם
 חֵן עֲבָדָיו יִשְׂמְחֵם חֲזָקָה מִעַתָּה׃
 + וְלֵלְכֵם חֲזָקָה לְמַעַן אֲשַׁחֲזְכְּלֵם
 עֲבָדָיו יִשְׂמְחֵם חֲזָקָה מִעַתָּה יִשְׂמְחֵם
 חֲזָקָה מִעַתָּה׃
 + יֵלְכֵם חֲזָקָה לְמַעַן אֲשַׁחֲזְכְּלֵם

του δράκοντος και εκ του στόματος του θηρίου
of the dragon, and from out of the mouth of the beast,
και εκ του στόματος του ψευδοπροφήτου
and from out of the mouth of the false prophet,

πνεύματα τρία ακάθαρτα ως βάτραχοι 14+ εισί γαρ
spirits three unclean] as frogs. For they are
πνεύματα δαιμόνων ποιούντα σημεία α εκπορεύεται
spirits of daimons, doing signs which go forth
επί τους βασιλείς της οικουμένης όλης
unto the kings of the inhabitable world entire],
συναγαγείν αυτούς εις πόλεμον της ημέρας εκείνης
to gather them together for battle day of that

της μεγάλης του θεού του παντοκράτορος 15+ ιδού
great] of God almighty. Behold,
έρχομαι ως κλέπτης μακάριος ο γρηγορών και
I come as a thief. Blessed [is] the one being vigilant and
τηρών τα ιμάτια αυτού ίνα μη γυμνός περιπατή και
keeping his garments, that not naked he should walk], and

βλέπωσι την ασχημοσύνην αυτού 16+ και
they shall see his indecency. And
συνήγαγεν αυτούς εις τον τόπον τον καλούμενον
he gathered them together to the place being called

Εβραϊστί Αρμαγεδών 17+ και ο έβδομος άγγελος
in Hebrew, Armageddon. And the seventh angel
εξέχεε την φιάλην αυτού εις τον αέρα και εξήλθε
poured out his bowl into the air; and came forth
φωνή μεγάλη από του ναού του ουρανού από του
voice a great] from the temple of the heaven, from the

שֶׁל־פִּי־לְפֹס וַיִּשְׂאֵל אֶת־תִּלְמִידָיו לֵאמֹר
מִה־אֲמָרִים לִי בְנֵי אָדָם מִי הוּא בֶן־הָאָדָם:

+ וַיֹּאמְרוּ יֵשׁ אֲמָרִים יוֹחֲנָן הַמַּטְבִּיל
הוּא וַיֵּשׁ אֲמָרִים אֵלָיָהוּ וְאַחֲרָיִם אֲמָרִים
יְרֻמְיָהוּ אוֹ אֶחָד מִן־הַנְּבִיאִים:
+ וַיֹּאמֶר אֵלָיֵהֶם וְאַתֶּם מִה־תֹּאמְרוּ לִי מִי

אָנִי:
+ וַיַּעַן שְׁמֹעוֹן פְּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֶתָּה
הוּא הַמְּשִׁיחַ בֶּן־אֱלֹהִים חַיִּים:
+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲשֶׁרִידָה שְׁמֹעוֹן
בְּרִי־יֹנָה כִּי־בָשָׂר וָדָם לֹא גָלָה־לָּךְ
אֶת־זֹאת כִּי אִם־אָבִי שְׁבַשְׁמַיִם:

وَقِيلَ لَهُمْ مَاذَا تَقُولُونَ يَا هَذِهِ
أَنْتُمْ أَوْلِيَاءُ لِلدَّيَاثِرَاتِ، أَمْ
أَوْلِيَاءُ لِلنَّاسِ، جَلَسَ الرَّبُّ
عَلَى السُّبُوتِ + وَأَمَّا
أُولَئِكَ الَّذِينَ يَكُونُونَ
أَوْلِيَاءَ لِلنَّاسِ فَمَا لَهُمْ
أَوْلِيَاءُ لِلنَّاسِ أَمْ أَوْلِيَاءُ
لِلنَّاسِ + وَأَمَّا الَّذِينَ
يَكُونُونَ أَوْلِيَاءَ لِلنَّاسِ
فَمَا لَهُمْ أَوْلِيَاءُ لِلنَّاسِ:

אֲנִי, אֲנִי, אֲנִי:
+ חַיִּים שְׁמֹעוֹן בְּכַפְּאֵל אֲנִי
וְאַתָּה מֶלֶךְ הַיְּשׁוּעָה: אֲנִי:
+ חַיִּים שְׁמֹעוֹן בְּכַפְּאֵל אֲנִי
וְאַתָּה מֶלֶךְ הַיְּשׁוּעָה: אֲנִי:
+ חַיִּים שְׁמֹעוֹן בְּכַפְּאֵל אֲנִי
וְאַתָּה מֶלֶךְ הַיְּשׁוּעָה:
לִי חַיִּים לְנִי אֲנִי אֲנִי:

θρόνου λέγουσα γέγονε 18+ και εγένοντο αστραπαί
 throne, saying, It has taken place. And there were lightnings,
 και βρονταί και φωναί και σεισμός εγένετο μέγας
 and thunders, and sounds; and earthquake took place a great],
 οίος ουκ εγένετο αφ' ου οι άνθρωποι εγένοντο
 such as has not taken place from which [time] the men were
 επί της γης τηλικούτος σεισμός ούτω μέγας 19+ και
 upon the earth, with such an earthquake so great. And
 εγένετο η πόλις η μεγάλη εις τρία μέρη και αι
 became the city great] into three parts, and the
 πόλεις των εθνών έπεσον και Βαβυλών η μεγάλη
 cities of the nations fell; and Babylon the great
 εμνήσθη ενώπιον του θεού δούναι αυτή το ποτήριον
 was remembered before God, to give to her the cup
 του οίνου του θυμού της οργής αυτού 20+ και πάσα
 of the wine of the rage of his wrath. And every
 νήσος έφυγε και όρη ουχ ευρέθησαν 21+ και χάλαζα
 island fled, and no mountains were found. And hail
 μεγάλη ως ταλαντιαία καταβαίνει εκ του ουρανού
 great] as a talent weight descends out of the heaven
 επί τους ανθρώπους και εβλασφήμησαν οι άνθρωποι
 upon the men. And blasphemed the men]
 τον θεόν εκ της πληγής της χαλάζης ότι μεγάλη
 God because of the calamity of the hail, for great
 εστίν η πληγή αυτής σφοδρα
 is its calamity exceedingly].

+ וְגַם־אָנִי אֹמֵר לְךָ כִּי אֵתָּה פְּטָרוֹס
 ועל־הַצּוּר הַזֶּה אֶבְנֶנָּה אֶת־קַהְלֹתִי
 וְשַׁעְרֵי שְׂאוּל לֹא יִבְנוּ עָלֶיהָ:
 + וְאַתָּן לְךָ אֶת־מַפְתָּחוֹת מַלְכוּת
 הַשָּׁמַיִם וְכָל־אֲשֶׁר תֹּאסֹר עַל־הָאָרֶץ
 אֶסּוּר יִהְיֶה בַשָּׁמַיִם וְכָל־אֲשֶׁר תִּתִּיר
 עַל־הָאָרֶץ מוּתָר יִהְיֶה בַשָּׁמַיִם:

+ אֶזְצַנֶּה עַל־תְּלַמִּידָיו אֲשֶׁר לֹא
 יִסְפְּרוּ לְאִישׁ כִּי הוּא הַמָּשִׁיחַ:
 + מִן־הָעַת הַחַיָּא הַחַל יִשׁוּעַ
 לְהַנִּיד לְתַלְמִידָיו כִּי צָרִיךְ הוּא
 לְלַכֵּת יְרוּשָׁלַיִם וַיַּעֲזֹבָה הַרְבֵּה מִיַּדִּי
 הַזְּקֵנִים וְרֵאשֵׁי הַכְּהֹנִים וְהַסּוֹפְרִים
 וַיְהַרְג וּבִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוּם יָקוּם:

+ אֶזְצַנֶּה עַל־תְּלַמִּידָיו אֲשֶׁר לֹא
 יִסְפְּרוּ לְאִישׁ כִּי הוּא הַמָּשִׁיחַ:
 + מִן־הָעַת הַחַיָּא הַחַל יִשׁוּעַ
 לְהַנִּיד לְתַלְמִידָיו כִּי צָרִיךְ הוּא
 לְלַכֵּת יְרוּשָׁלַיִם וַיַּעֲזֹבָה הַרְבֵּה מִיַּדִּי
 הַזְּקֵנִים וְרֵאשֵׁי הַכְּהֹנִים וְהַסּוֹפְרִים
 וַיְהַרְג וּבִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוּם יָקוּם:

+ אֶזְצַנֶּה עַל־תְּלַמִּידָיו אֲשֶׁר לֹא
 יִסְפְּרוּ לְאִישׁ כִּי הוּא הַמָּשִׁיחַ:
 + מִן־הָעַת הַחַיָּא הַחַל יִשׁוּעַ
 לְהַנִּיד לְתַלְמִידָיו כִּי צָרִיךְ הוּא
 לְלַכֵּת יְרוּשָׁלַיִם וַיַּעֲזֹבָה הַרְבֵּה מִיַּדִּי
 הַזְּקֵנִים וְרֵאשֵׁי הַכְּהֹנִים וְהַסּוֹפְרִים
 וַיְהַרְג וּבִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוּם יָקוּם:

17 י

1+ και ήλθεν εις εκ των επτά αγγέλων των
 And came one of the seven angels of the ones
 έχόντων τας επτά φιάλας και ελάλησε μετ' εμού
 having the seven bowls, and he spoke with me,
 λέγων δεύρο δείξω σοι το κρίμα της πόρνης
 saying, Come, I will show to you the judgment of the harlot
 της μεγάλης της καθημένης επί των υδάτων
 great], the one sitting upon the waters
 των πολλών **2+** μεθ' ης επόρνευσαν οι βασιλείς της
 many], with whom committed harlotry the kings of the
 γης και εμεθύσθησαν οι κατοικούντες την γην εκ
 earth], and were intoxicated the ones dwelling on the earth] of
 του οίνου της πορνείας αυτής **3+** και απήνεγκέ με εις
 the wine of her harlotry. And he carried me away into
 έρημον εν πνεύματι και είδον γυναίκα καθημένην
 [the] wilderness in spirit. And I saw a woman sitting
 επί θηρίον κόκκινον γέμον ονομάτων βλασφημίας
 upon beast a scarlet], being full of names of blasphemy,
 έχον κεφαλάς επτά και κέρατα δέκα **4+** και η γυνή
 having heads seven] and horns ten]. And the woman
 ην περιβεβλημένη πορφύρα και κόκκινον
 was wearing purple and scarlet,
 κεχρυσωμένη χρυσώ και λίθω τιμίω και μαργαρίταις
 gilded with gold, and stone precious] and pearls,
 έχουσα χρυσούν ποτήριον εν τη χειρί αυτής γέμον
 having a golden cup in her hand full
 βδελυγμάτων και τα ακάθαρτα της πορνείας αυτής **5+**
 of abominations and the uncleannesses of her harlotry.

מִדְּבָרִים אֵלָיו :
 + וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֶל־יֵשׁוּעַ
 אֲדֹנָי טוֹב לָנוּ לְהָיוֹת פֹּה אִם־טוֹב
 בְּעֵינֶיךָ נַעֲשֶׂה פֹה שְׁלֹשׁ סוּפוֹת לָךְ
 אַחַת וּלְמִשָּׁה אַחַת וּלְאַלְיָהּוּ אַחַת :
 + עוֹדְנֵנוּ מִדְּבַר וְהִנֵּה עֲנַן־אֹרֶךְ הַצֶּלַע
 + וּמִקֶּץ שְׁשֵׁת יָמִים לָקַח לוֹ יֵשׁוּעַ
 אֶת־פֶּטְרוֹס וְאֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־יוֹחָנָן
 אֲחָיו וַיַּעֲלֵם בְּדָד עַל־הַר גְּבוּרָה :
 + וַיִּשְׁתַּנֶּה לְעֵינֵיהֶם וַיִּזְהָרוּ פָּנָיו
 כְּשֶׁמָּשׂ וּבִכְנָדָיו כְּאֹרֶךְ הַלְּבִינֹו :
 + וְהִנֵּה נִרְאוּ אֵלֵיהֶם מִשָּׁה וְאַלְיָהּוּ וְהֵם

+ אֵלֵיהֶם לְמַעַן אֲכָלֶם אֵלֵיהֶם
 מִחֲלָלֵי חַיִּים :
 + חַיִּים יָמֵי גַחֲפָא אֵלֵיהֶם לְעַד
 חַיִּים עַד אֵלֵיהֶם לְעַד אֵלֵיהֶם
 יְיָ כִּי אֵלֵיהֶם נִבְּחוּ וְהֵם וְהֵם מִחֲלָלֵי עוֹלָם
 לְבִי אֵלֵיהֶם לְעַד אֵלֵיהֶם לְעַד אֵלֵיהֶם :
 + אֵלֵיהֶם מִחֲלָלֵי חַיִּים אֵלֵיהֶם אֵלֵיהֶם

και επί το μέτωπον αυτής ὄνομα γεγραμμένον
 And upon her forehead a name being written,
 μυστήριον Βαβυλῶν η μεγάλη η μήτηρ των πόρνων
 Mystery, Babylon the great, the mother of the harlots
 και των βδελυγμάτων της γης 6+ και είδον την
 and of the abominations of the earth. And I saw the
 γυναίκα μεθύουσαν εκ του αίματος των αγίων και
 woman being intoxicated of the blood of the holy ones, and
 εκ του αίματος των μαρτύρων Ιησού και εθαύμασα
 of the blood of the witnesses of Jesus. And I marveled,
 ιδών αυτήν θαύμα μέγα 7+ και είπέ μοι ο
 having seen her, wonder with great]. And said to me the
 άγγελος διατί εθαύμασας εγώ σοι ερώ το μυστήριον
 angel], Why did you marvel? I will tell to you the mystery
 της γυναικός και του θηρίου του βαστάζοντος
 of the woman, and of the beast, of the one bearing
 αυτήν του έχοντος τας επτά κεφαλάς και τα δέκα
 her, of the one having the seven heads and the ten
 κέρατα 8+ το θηρίον ο είδες ην και ουκ έστι
 horns; [even] the beast which you saw was, and is not,
 και μέλλει αναβαίνειν εκ της αβύσσου και εις
 and is about to ascend from out of the abyss, and into
 απώλειαν υπάγειν και θαυμάσονται οι κατοικούντες
 destruction to go away]. And shall marvel the ones dwelling
 επί της γης ων ου γέγραπται τα ονόματα επί το
 upon the earth], whose are not written names] upon the
 βιβλίον της ζωης από καταβολής κόσμου βλέποντων
 scroll of the life from [the] founding of [the] world, seeing
 το θηρίον ότι ην και ουκ έστι και παρεσται 9+ ώδε
 the beast that was, and is not, and shall be at hand. Here [is]

+ וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וְלֹא רָאוּ אִישׁ בְּלִתֵּי יִשׁוּעַ לְבָדוֹ׃
 וַיְבַרְכְּתֶם מִן־הַהֶהָר צְנוּתָה עֲלֵיהֶם יִשׁוּעַ
 לֵאמֹר לֹא תִגִּידוּ לְאִישׁ אֶת־דְּבַר הַפְּרִיָּאָה
 עַד אִם־קָם בֶּן־הָאָדָם מֵעַם הַמֵּתִים׃
 עֲלֵיהֶם וְהָיָה קוֹל מִתּוֹךְ הָעָנָן אֹמֵר זֶה־בְּנֵי
 יְדִידֵי אֲשֶׁר רָצִיתִי בּוֹ אֵלָיו תִּשְׁמְעוּן׃
 + וַיְהִי כִשְׁמַע הַתְּלָמִידִים וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם
 וַיִּירָאוּ מְאֹד׃
 + וַיִּינֹשׁ יִשׁוּעַ וַיִּנְעֶבֶם וַיֹּאמֶר קִימוּ
 אַל־תִּירָאוּ׃

חַלְמָה אֲמַר מֵלֵךְ אֲמַר כִּי חַלְמָה אֲמַר אֲמַר
 כִּי, טַבְחָה וְכַח רֵי טַבְחָה לְ מַטְחָה ט ט

+ אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר
 אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר

+ אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר
 אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר

+ אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר
 אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר

+ אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר
 אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר

אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר
 אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר טַבְחָה אֲמַר

ο νους ο έχων σοφίαν αι επτά κεφαλαί επτά
 the mind of the one having wisdom. The seven heads seven
 όρη εισίν όπου η γυνή κάθηται επ' αυτών 10 +
 mountains are] where the woman sits upon them.
 και βασιλείς επτά εισιν οι πέντε έπεσον ο εις
 And kings seven there are] -- the five fallen, the one
 έστιν ο άλλος ούπω ήλθε και όταν έλθη ολίγον
 is, the other not yet is come; and whenever he should come, a little
 αυτόν δει μείναι 11 + και το θηρίον ο ην και
 he must remain]. And the beast which was, and
 ουκ έστι και αυτός όγδοός εστι και εκ των επτά
 is not, even he is eighth, and from out of the seven
 εστι και εις απώλειαν υπάγει 12 + και τα δέκα
 he is], and unto destruction he goes]. And the ten
 κέρατα α είδες δέκα βασιλείς εισίν οίτινες
 horns which you saw ten kings are], ones which
 βασιλείαν ούπω έλαβον αλλ' εξουσίαν ως βασιλείς
 a kingdom not yet received], but authority as kings
 μίαν ώραν λαμβάνουσι μετά του θηρίου 13 + ούτοι
 one hour receive] with the beast. These
 μίαν γνώμην έχουσι και την δύναμιν και
 one opinion have], and the power and
 την εξουσίαν αυτων τω θηρίω διδόασιν 14 + ούτοι μετά
 their authority to the beast they give]. These against
 του αρνίου πολεμήσουσι και το αρνίον νικήσει
 the lamb shall wage war], and the lamb will overcome
 αυτούς ότι κύριος κυρίων εστί και βασιλεύς
 them, for Lord of lords he is] and king
 βασιλέων και οι μετ' αυτού κλητοί και εκλεκτοί
 of kings; and the ones with him [are] called, and chosen,

וַיִּשְׁאַלְוּהוּ תְלַמִּידָיו לֵאמֹר מַה-הִיא +
 אֲמָרִים הַסּוֹפְרִים אֲלֵיהֶוּ בּוֹא יְבוֹא +
 בְּרֵאשׁוֹנָה :
 וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַךְ אֲלֵיהֶוּ +
 יְבֹא בְּרֵאשׁוֹנָה וְהַשִּׁיב אֶת-הַכֹּל :
 אַבְל אֲמַר אֲנִי לָכֶם אֲלֵיהֶוּ בְּכָר +

בָּא וְלֹא הִפְרִירוּהוּ וַיַּעֲשׂוּ-בּו כְּרִצּוֹנָם
 וְכֵן נִם-בֶּן-הָאָדָם יַעֲוֶנָה עַל-יָדָם :
 אַז הִבִּינוּ הַתְּלַמִּידִים כִּי עַל-יְיֹחֲנָן
 הַמַּטְבִּיל דִּבֶּר אֲלֵיהֶם :
 וַיְהִי כְּבוֹאָם אֶל-הַמּוֹן הָעַם וַיִּנָּשׂ +
 אֲלָיו אִישׁ וַיִּכְרַע עַל-בְּרַכְוֵי לְנַגְדּוֹ :

אֲלֵיהֶוּ בְּכָר אֲמַר אֲנִי לָכֶם אֲלֵיהֶוּ בְּכָר +
 אֲמַר אֲנִי לָכֶם אֲלֵיהֶוּ בְּכָר אֲמַר אֲנִי לָכֶם +
 אֲמַר אֲנִי לָכֶם אֲלֵיהֶוּ בְּכָר אֲמַר אֲנִי לָכֶם +
 אֲמַר אֲנִי לָכֶם אֲלֵיהֶוּ בְּכָר אֲמַר אֲנִי לָכֶם +
 אֲמַר אֲנִי לָכֶם אֲלֵיהֶוּ בְּכָר אֲמַר אֲנִי לָכֶם +

אֲמַר אֲנִי לָכֶם אֲלֵיהֶוּ בְּכָר אֲמַר אֲנִי לָכֶם +
 אֲמַר אֲנִי לָכֶם אֲלֵיהֶוּ בְּכָר אֲמַר אֲנִי לָכֶם +
 אֲמַר אֲנִי לָכֶם אֲלֵיהֶוּ בְּכָר אֲמַר אֲנִי לָכֶם +
 אֲמַר אֲנִי לָכֶם אֲלֵיהֶוּ בְּכָר אֲמַר אֲנִי לָכֶם +
 אֲמַר אֲנִי לָכֶם אֲלֵיהֶוּ בְּכָר אֲמַר אֲנִי לָכֶם +

και πιστοί 15+ και λέγει μοι τα ύδατα α είδες ου
 and trustworthy. And he says to me, The waters which you saw, where
 η πόρνη κάθεται λαοί και όχλοι εισί και έθνη και
 the harlot sits, peoples and multitudes are], and nations, and
 γλώσσαι 16+ και τα δέκα κέρατα α είδες επί το
 languages. And the ten horns which you saw upon the
 θηρίον ούτοι μισήσουσιν την πόρνην και
 beast, these shall detest the harlot, and
 ηρημωμένην ποιήσουσιν αυτήν και γυμνήν
 being made desolate they shall cause her], and naked
 ποιήσουσιν αυτήν και τας σάρκας αυτής φάγονται και
 shall make her], and her flesh shall devour], and
 αυτήν κατακαύσουσιν εν πυρί 17+ ο γαρ θεός έδωκεν
 shall incinerate her by fire. For God gave
 εις τας καρδίας αυτών ποιήσαι την γνώμην αυτού και
 to their hearts to do his design, and
 ποιήσαι γνώμην μίαν και δούναι την βασιλείαν αυτών
 to do design one], and to give their kingdom
 τω θηρίω άχρι τελεσθήσονται οι λογοι του θεού 18+
 to the beast, until shall be fulfilled the words of God].
 και η γυνή ην είδες εστίν η πόλις η μεγάλη η
 And the woman whom you saw is the city great], the one
 έχουσα βασιλείαν επί των βασιλέων της γης
 having kingship over the kings of the earth.

18 π

1+ και μετά ταύτα είδον άλλον άγγελον
 And after these [things] I saw another angel

+ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֵם-נָא עַל-בְּנֵי כְּנָעַן כִּי-מוֹסַף
 יִרַח הוּא וְחָלְיוֹ רַע כִּי-פְעָמַיִם רַבּוֹת הוּא
 נִפְלָא בְּאֵשׁ וּפְעָמַיִם רַבּוֹת אֶל-תּוֹךְ הַמָּוִם:
 + וְאָבִיא אֹתוֹ אֶל-תְּלַמִּידָיו וְלֹא יָכֵלוּ
 לְרַפָּא לוֹ:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הוּי דוֹר חֹסֵר אֱמוּנָה

וּפְתִלְתִּל עַד-מָתִי אֶהְיֶה עִמָּכֶם עַד-מָתִי
 אֲשָׂא אֶתְכֶם הִבִּיאוּ אוֹתוֹ אֵלַי הִנֵּה:
 + וַיַּנְעֵר-בּוֹ יֵשׁוּעַ וַיֵּצֵא הַשָּׂד מִמֶּנּוּ
 וַיִּרְפָּא הַנְּעֵר מִן-הַשָּׂעָה הַהִיא:
 +

+ בַּשָּׂעָה הַהִיא נִגְשׂוּ הַתְּלַמִּידִים אֶל-יֵשׁוּעַ
 וַיֹּאמְרוּ מִי אֵפֹא הַגָּדוֹל בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:
 +

+ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֵם-נָא עַל-בְּנֵי כְּנָעַן
 כִּי-מוֹסַף יִרַח הוּא וְחָלְיוֹ רַע כִּי-פְעָמַיִם
 רַבּוֹת הוּא נִפְלָא בְּאֵשׁ וּפְעָמַיִם רַבּוֹת
 אֶל-תּוֹךְ הַמָּוִם:
 + וְאֵבִיא אֹתוֹ אֶל-תְּלַמִּידָיו וְלֹא יָכֵלוּ
 לְרַפָּא לוֹ:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הוּי דוֹר חֹסֵר אֱמוּנָה

+ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֵם-נָא עַל-בְּנֵי כְּנָעַן
 כִּי-מוֹסַף יִרַח הוּא וְחָלְיוֹ רַע כִּי-פְעָמַיִם
 רַבּוֹת הוּא נִפְלָא בְּאֵשׁ וּפְעָמַיִם רַבּוֹת
 אֶל-תּוֹךְ הַמָּוִם:
 + וְאֵבִיא אֹתוֹ אֶל-תְּלַמִּידָיו וְלֹא יָכֵלוּ
 לְרַפָּא לוֹ:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הוּי דוֹר חֹסֵר אֱמוּנָה

+ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֵם-נָא עַל-בְּנֵי כְּנָעַן
 כִּי-מוֹסַף יִרַח הוּא וְחָלְיוֹ רַע כִּי-פְעָמַיִם
 רַבּוֹת הוּא נִפְלָא בְּאֵשׁ וּפְעָמַיִם רַבּוֹת
 אֶל-תּוֹךְ הַמָּוִם:
 + וְאֵבִיא אֹתוֹ אֶל-תְּלַמִּידָיו וְלֹא יָכֵלוּ
 לְרַפָּא לוֹ:
 + וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הוּי דוֹר חֹסֵר אֱמוּנָה

καταβαίνοντα εκ του ουρανού έχοντα εξουσίαν
 descending from the heaven, having authority

μεγάλην και η γη εφωτίσθη εκ της δόξης αυτού 2+
 great], and the earth was enlightened from his glory.

και έκραξεν εν ισχυρά φωνή λέγων έπεσεν έπεσε
 And he cried out in strength of voice, saying, Is fallen, is fallen,

Βαβυλών η μεγάλη και εγένετο κατοικητήριον
 Babylon the great, and is become home

δαιμόνων και φυλακή παντός πνεύματος ακαθάρτου
 of daimons, and a prison of every spirit unclean],

και φυλακή παντός ορνέου ακαθάρτου και
 and a prison of every bird unclean and

μεμισημένου 3+ ότι εκ του θυμού του οίνου
 detested]. For of the rage of the wine

της πορνείας αυτής πεπότικε πάντα τα έθνη και οι
 of her harlotry are given to drink all the nations]; and the

βασιλείς της γης μετ' αυτής επόρνευσαν και οι
 kings of the earth with her committed harlotry]; and the

έμποροι της γης εκ της δυνάμεως
 merchants of the earth of the power

του στρήνους αυτής επλούτησαν 4+ και ήκουσα άλλην
 of her indulgence were enriched]. And I heard another

φωνήν εκ του ουρανού λέγουσαν εξέλθετε εξ
 voice from out of the heaven, saying, Come forth from out of

αυτής ο λαός μου ίνα μη συγκοινωνησητε
 her, my people! that you should not partake together with

ταις αμαρτίαις αυτής και εκ των πληγών αυτής ίνα
 her sins; and of her calamities that

μη λάβητε 5+ ότι εκολλήθησαν αυτής αι αμαρτίαι
 you should not receive]. For cleaved her sins]

άχρι του ουρανού και εμνημόνευσεν αυτής ο θεός
 as far as the heaven, and remembered of her God]

+ וַיִּקְרָא יֵשׁוּעַ אֵלָיו יְלֹד קָטָן וַיַּעֲמִידֵהוּ
 בתוכם:

+ וַיֹּאמֶר אֲמֵן אָמֵן אָנֹכִי לָכֶם
 אם-לא תשובו להיות כַּיְלָדִים
 לא תבאו אֶל-מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:

+ לָכֵן כָּל-הַמְּשָׁפִיל אֶת-עַצְמוֹ כַּיְלָד
 הַזֶּה הוּא הַנָּדוּל בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:

+ וְהַמְּקַבֵּל יְלֹד אֶחָד כְּזֶה בְּשֵׁמִי אוֹתִי הוּא
 מְקַבֵּל:

+ אֲנִי אֲמַר אֲמֵן אֲמֵן אֲנִי לָכֶם
 + אֲנִי אֲמַר אֲמֵן אֲנִי לָכֶם
 אֲנִי אֲמַר אֲמֵן אֲנִי לָכֶם
 אֲנִי אֲמַר אֲמֵן אֲנִי לָכֶם:

+ אֲנִי אֲמַר אֲמֵן אֲנִי לָכֶם
 אֲנִי אֲמַר אֲמֵן אֲנִי לָכֶם
 אֲנִי אֲמַר אֲמֵן אֲנִי לָכֶם
 אֲנִי אֲמַר אֲמֵן אֲנִי לָכֶם:

τα αδικήματα αυτής 6+ απόδοτε αυτή ως και αυτή
 her offences. Render to her as also she
 απέδωκεν υμῖν και διπλώσατε αυτή διπλά κατά
 rendered to you, and double up to her double according to
 τα εργα αυτής εν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε κέρασατε
 her works! In the cup which she mixed, you mix

αυτή διπλῶν 7+ ὅσα ἐδόξασεν εαυτήν και
 to her double! So much as she glorified herself, and
 ἐστρηνίασε τοσούτον δότε αυτή βασανισμόν και
 lived indulgently, so for that much you give to her torment and
 πένθος ὅτι εν τῇ καρδία αυτής λέγει ὅτι κάθημαι
 mourning! For in her heart she says that, I sit
 βασίλισσα και χήρα ουκ εἰμί και πένθος ου μη
 a queen, and a widow I am not], and mourning in no way

ἴδω 8+ διὰ τούτο εν μιά ημέρα ἕξουσιν
 shall I see]. On account of this in one day shall come
 αι πληγαί αυτής θάνατος και πένθος και λιμός και
 her calamities -- death, and mourning, and hunger. And
 εν πυρί κατακαυθήσεται ὅτι ισχυρός κύριος ο θεός
 by fire she shall be incinerated], for [is] strong [the] Lord God],

ο κρίνας αυτήν 9+ και κλαύσουσι αυτήν και
 the one judging her. And shall weep for her and
 κόψονται ἐπ' αυτή οι βασιλεῖς τῆς γῆς οι μετ'
 beat their [chests] over her the kings of the earth], the ones with
 αυτής πορνεύσαντες και στρηνιάσαντες ὅταν βλέπωσι
 her committing harlotry], and living indulgently, whenever they should see

הַמְכַשִּׁיל אֶת־אֶחָד מִן־הַקְּטָנִים הָאֵלֶּה +
 הַמְאַמְיִנִים בִּי נֹחַ לוֹ שְׂפִיתָלָה פְּלַח־רֶכֶב
 עַל־צִנְאוֹרוֹ וְטוֹבֵעַ בְּמִצּוּלוֹת יָם:
 + אוֹי לְעוֹלָם מִן־הַמְכַשִּׁילִים כִּי
 הַמְכַשִּׁילִים בּוֹא יִבְאוּ אֲבָל אוֹי לְאִישׁ
 הַהוּא אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ יִבּוֹא הַמְכַשׁוֹל:
 + וְאִם תִּכְשִׁילָה יָדְךָ אוֹ רַגְלְךָ קִצְצֵן

אוֹתָהּ וְהַשְׁלִיךְ מִמֶּךָ טוֹב לָךְ לָבוֹא לַחַיִּים
 פֶּסַח אוֹ קִטֵּעַ מִהַיּוֹת לָךְ שְׁתֵּי יָדַיִם
 אוֹ־שְׁתֵּי רַגְלַיִם וְתוֹשְׁלֶךָ אֶל־אֵשׁ עוֹלָם:
 + וְאִם־עֵינֶיךָ תִּכְשִׁילָה נִגְרַר אוֹתָהּ וְהַשְׁלִיךְ
 מִמֶּךָ טוֹב לָךְ לָבוֹא לַחַיִּים בְּעֵין אַחַת
 מִהַיּוֹת לָךְ שְׁתֵּי עֵינַיִם וְתוֹשְׁלֶךָ אֶל־אֵשׁ
 גִּיהֵנוֹם:

+ וְהַיְחַל לְעֲשׂוֹת לְעַד כִּי מָלַךְ וְחָיָה אֶת־מַלְכוּתוֹ
 כִּי בָּעֵד מֵאֵל לֹא יִהְיֶה אֵל אֲחֵר וְיִשְׁתָּא
 יְשׁוּבָא כִּי הוּא הַמְּלַכְד כְּכֹהֵנִים וְיִשְׁתָּא:
 + וְ, לְחַלְכֵּךְ כִּי תִּחְשָׁעֵל אֶת־עַמְּךָ
 לְכִי יִהְיֶה אֵלֶּךָ תִּחְשָׁעֵל וְ, יָם לְחַיִּיךָ
 יִהְיֶה מֵאֵלֶּךָ תִּחְשָׁעֵל:
 + אֶת־יָם אֶת־יָם אֶת־יָם יִהְיֶה תִּחְשָׁעֵל

לְכִי בְּעֵסֶם מֵעַד אֶת־עַמְּךָ לְכִי מֵאֵלֶּךָ
 וְהַיְחַל לְעֲשׂוֹת כִּי שְׂכִיטָה אֶת־כִּי
 עֵבֶר מֵאֵל כִּי אֶת־לְכִי וְהַיְחַל אֶת־עַמְּךָ
 אֶת־הַיְחַל יִחַל מֵאֵל כִּי יִהְיֶה לְחַלְכֵּךְ:
 + אֶת־מֵאֵל וְהַיְחַל תִּחְשָׁעֵל לְכִי מֵ
 אֶת־עַמְּךָ לְכִי מֵאֵל כִּי אֶת־לְכִי
 וְהַיְחַל חֲטִיף מֵאֵל כִּי יִהְיֶה לְכִי:
 + וְהַיְחַל חֲטִיף מֵאֵל כִּי יִהְיֶה לְכִי:

τον καπνόν της πυρώσεως αυτής 10+ από μακρόθεν
 the smoke of her burning fire, from far off
 εστηκότες διά τον φόβον του βασανισμού αυτής
 standing] on account of the fear of her torment,
 λέγοντες ουαί ουαί η πόλις η μεγάλη Βαβυλών η
 saying, Woe, woe to the city great], Babylon, the
 πόλις η ισχυρά ότι εν μιά ώρα ήλθεν η κρίσις σου 11+
 city strong], for in one hour came your judgment].
 και οι έμποροι της γης κλαίουσι και πενθούσιν επ'
 And the merchants of the earth shall weep and mourn over
 αυήν ότι τον γόμον αυτών ουδείς αγοράζει ουκέτι 12+
 her, for their merchandise no one buys] any longer;
 γόμον χρυσού και αργύρου και λίθου τιμίου και
 merchandise of gold, and of silver, and stone of precious], and
 μαργαρίτου και βύσσου και πορφυρού και σηρικού
 of pearl, and of linen, and of purple [goods], and of silk,
 και κοκκίνου και παν ξύλον θυϊνον και παν σκεύος
 and of scarlet [goods], and all wood of thyine, and every item
 ελεφάντινον και παν σκεύος εκ ξύλου τιμιωτάτου
 of ivory, and every item of wood most precious],
 και χαλκού και σιδήρου και μαρμάρου 13+ και
 and of brass, and of iron, and of marble, and
 κινάμων και θυμιάματα και μύρον και λίβανον
 cinnamon, and incenses, and perfumed liquid, and frankincense,
 και οίνον και έλαιον και σεμίδαλιν και σίτον και
 and wine, and olive oil, and fine flour, and grain, and
 κτήνη και πρόβατα και ίππων και ραιδών και
 cattle, and sheep, and horses, and coaches, and
 σωμάτων και ψυχάς ανθρωπων 14+ και η οπόρα της
 bodies, and souls of men. And the autumn fruits of the

+ וְרָאוּ פֶּן-תִּבְזוּ אֶחָד הַקְּטָנִים
 הָאֵלֶּה כִּי אָמַר אֲנִי לָכֶם מְלֹאכֵיהֶם
 רָאִים תִּמְיֵד אֶת-פָּנַי אֲבִי שְׁבַשְׁמַיִם:
 + כִּי בֶן-הָאָדָם בָּא לְהוֹשִׁיעַ אֶת-הָאָבֶד:
 + מִהַדְּעַתְּכֶם כִּי-יְהִיוּ לְאִישׁ
 מֵאֵה כְּבָשִׂים וְאָבֶד אֶחָד מֵהֶם
 הֲלֹא יַעֲזֹב אֶת-הַתְּשׁוּעִים וְתְשׁוּעָה

עַל-הַתְּרִים וְהַלֵּךְ לְבַקֵּשׁ אֶת-הָאָבֶד:
 + וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יִמְצְאוּהוּ אֲמֵן אָמַר
 אֲנִי לָכֶם כִּי-שְׂמַח עָלָיו יוֹתֵר מֵעַל
 הַתְּשׁוּעִים וְתְשׁוּעָה אֲשֶׁר לֹא אָבְדוּ:
 + כִּן אֵינְנוּ רְצוֹן מִלְּפָנַי אֲבִיכֶם שְׁבַשְׁמַיִם
 שִׁיאָבֶד אֶחָד מִן-הַקְּטָנִים הָאֵלֶּה:
 :

+ וְשָׂא לֵב וְצַעֲמֵךְ חַל שֵׁן שֶׁ מְלֵב וְחֵהּ
 אֲנִי כִּי אָמַר אֲנִי לָכֶם מְלֹאכֵיהֶם
 בְּחַלְוֵי שֵׁן פָּנַי בְּפָנֶיךָ וְצַעֲמֵךְ:
 + וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יִמְצְאוּהוּ אֲמֵן אָמַר
 אֲנִי לָכֶם כִּי-שְׂמַח עָלָיו יוֹתֵר מֵעַל
 הַתְּשׁוּעִים וְתְשׁוּעָה אֲשֶׁר לֹא אָבְדוּ:
 + כִּן אֵינְנוּ רְצוֹן מִלְּפָנַי אֲבִיכֶם שְׁבַשְׁמַיִם
 שִׁיאָבֶד אֶחָד מִן-הַקְּטָנִים הָאֵלֶּה:
 :

רֵבֵב לֵב וְצַעֲמֵךְ חַל שֵׁן שֶׁ מְלֵב וְחֵהּ
 אֲנִי כִי אָמַר אֲנִי לָכֶם מְלֹאכֵיהֶם
 בְּחַלְוֵי שֵׁן פָּנַי בְּפָנֶיךָ וְצַעֲמֵךְ:
 + וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יִמְצְאוּהוּ אֲמֵן אָמַר
 אֲנִי לָכֶם כִּי-שְׂמַח עָלָיו יוֹתֵר מֵעַל
 הַתְּשׁוּעִים וְתְשׁוּעָה אֲשֶׁר לֹא אָבְדוּ:
 + כִּן אֵינְנוּ רְצוֹן מִלְּפָנַי אֲבִיכֶם שְׁבַשְׁמַיִם
 שִׁיאָבֶד אֶחָד מִן-הַקְּטָנִים הָאֵלֶּה:
 :

επιθυμίας της ψυχῆς σου ἀπήλθεν ἀπὸ σου και πάντα
 desire of your soul are departed from you; and all
 τα λιπαρά και τα λαμπρά ἀπόλονται ἀπὸ σου και
 the lustrous [things], and the bright [things] are destroyed from you, and
 ουκέτι ου μη ευρήσεις αὐτά 15+ οἱ ἔμποροι τούτων
 no longer in any way shall you find them. The merchants of these [things],
 οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ μακρόθεν
 the ones who enriched from her, from far off
 στήσονται διὰ τον φόβον του βασανισμού αὐτῆς
 shall stand] because of the fear of her torment,
 κλαίοντες και πενθούντες 16+ και λέγοντες οὐαὶ οὐαὶ
 weeping and mourning, and saying, Woe, woe
 η πόλις η μεγάλη η περιβεβλημένη βύσσινον και
 to the city great], the one wearing fine linen, and
 πορφυροῦν και κόκκινον και κεχρυσωμένη εν χρυσῷ
 purple, and scarlet, and being gilded with gold,
 και λίθω τιμίῳ και μαργαρίταις 17+ ὅτι μιά ὥρα
 and stone precious], and pearls. For in one hour
 ηρημώθη ο τοσοῦτος πλοῦτος και πας κυβερνήτης
 was made desolate so great a wealth. And every navigator,
 και πας ο ἐπὶ των πλοίων πλέων και ναῦται και
 and all upon the boats sailing, and seamen, and
 ὅσοι την θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν
 as many as the sea work from far off
 ἔστησαν 18+ και ἐκράζον βλέποντες τον καπνόν
 stood], and crying out seeing the smoke
 της πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες τις ὁμοία τη πόλει
 of her burning fire, saying, What [is] likened to the city

+ וְאִם לֹא יִשְׁמַע גַּם־אֶל־הַקָּהֶל וְהָיָה לָהּ כְּגוֹי
 וְכַמּוֹכֵס :
 + אָמֵן אֲמַר אֲנִי לְכֶם כֹּל אֲשֶׁר־תֹּאמְרוּ
 עַל־הָאָרֶץ אָסוּר יְהִי בַשָּׁמַיִם וְכֹל
 אֲשֶׁר־תִּתְּיָרוּ עַל־הָאָרֶץ מוֹתֵר יְהִי בַשָּׁמַיִם :
 + וְאִם לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם וְהִנְדֹּת אֶל־הַקָּהֶל
 + וְכִי יִחַשְׂא־לָהּ אֲחִיָּהּ לָהּ וְהִזְכִּחַתָּ אוֹתוֹ
 בֵּינָהּ לְבֵינוּ וְאִם־יִשְׁמַע אֲלֵהּ קְנִייתָ לָהּ
 אֲחִיָּהּ :
 + וְאִם לֹא יִשְׁמַע וְלִקְחַתָּ עִמָּךְ
 עוֹד אֶחָד אוֹ שְׁנָיִם כִּי עַל־פִּי שְׁנָיִם
 אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם כָּל־דָּבָר :
 + וְאִם לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם וְהִנְדֹּתָ אֶל־הַקָּהֶל

+ רָא רָא רָא רָא לֵךְ לִמְנוּעָה נִעְבְּדָה אֲנִי
 לְחַיִּים רָא רָא רָא רָא לְחַיִּים נִעְבְּדָה
 נִמְאָה לִי רָא רָא רָא רָא נִפְאָה :
 + וְאִם לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם וְהִנְדֹּתָ אֶל־הַקָּהֶל
 כִּי רָא רָא רָא רָא לְחַיִּים נִעְבְּדָה אֲנִי
 לְחַיִּים נִעְבְּדָה אֲנִי לְחַיִּים נִעְבְּדָה :
 + וְאִם לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם וְהִנְדֹּתָ אֶל־הַקָּהֶל
 כִּי רָא רָא רָא רָא לְחַיִּים נִעְבְּדָה אֲנִי
 לְחַיִּים נִעְבְּדָה אֲנִי לְחַיִּים נִעְבְּדָה :

τη μεγάλη 19+ και έβαλον χουν επί τας κεφαλάς αυτών
 great]?) And they threw dust upon their heads,
 και έκραζον κλαίοντες και πενθούντες και λέγοντες
 and cried out, weeping and mourning, and saying,
 ουαί ουαί η πόλις η μεγάλη εν η επλούτησαν
 Woe, woe the city great], in which were enriched
 πάντες οι έχοντες τα πλοία εν τη θαλάσση εκ
 all the ones having the ships in the sea from
 της τιμιότητος αυτής ότι μιά ώρα ηρημώθη 20+
 her valuables, that in one hour she was made desolate.
 ευφραίνου επ' αυτή ουρανε και οι άγιοι και οι
 Be glad over her, O heaven, and the holy ones, and the
 απόστολοι και οι προφήται ότι έκρινεν ο θεός
 apostles, and the prophets! for judged God]
 το κρίμα υμών εξ αυτής 21+ και ήρεν εις άγγελος
 your case against her. And lifted one angel
 ισχυρός λίθον ως μύλον μέγαν και έβαλεν εις την
 strong] a stone as millstone a great], and cast [it] in the
 θάλασσαν λέγων ούτως ορμήματι βληθήσεται
 sea, saying, Thus with impulse shall [be thrown
 Βαβυλών η μεγάλη πόλις και ου μη ευρέθη έτι 22+
 Babylon the great city], and in no way shall be found any more.
 και φωνή κιθαρωδών και μουσικών και αυλητών
 And a sound of harpists, and musicians, and pipers,
 και σαλπιστών ου μη ακουσθή εν σοι έτι και πας
 and trumpeters, in no way shall be heard in you any more; and every
 τεχνίτης πάσης τέχνης ου μη ευρεθή εν σοι έτι
 craftsman of every craft in no way shall be found in you any more;
 και φωνή μύλου ου μη ακουσθή εν σοι έτι 23+
 and [the] sound of a millstone in no way shall be heard in you any more;

+ וְעוֹד אֶמַר אֲנִי לָכֶם שְׁנַיִם מָנֶה כִּי־יְהִי
 לֵב אֶחָד בְּאֶרֶץ עַל־כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר יִשְׁאַלוּ
 בּוֹא יָבוֹא לָהֶם מֵאֵת אָבִי שְׁבַע־שָׁנִים:
 + כִּי בְּכָל־מְקוֹם אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ שְׁנַיִם
 אֹז שֶׁל־שָׂה בְּשָׁמַי שָׁם אֲנִי בְּתוֹכָם:
 + וַיִּגַּשׁ אֵלָיו פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר לוֹ

אֲדֹנָי כַּמָּה פְּעָמִים יַחְטְא־לִי אָחִי
 וּמַחְלִתִּי לוֹ הָעַד שְׁבַע פְּעָמִים:
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִשׁוּעַ לֹא־אֶמַר לְךָ
 עַד־שְׁבַע פְּעָמִים כִּי עַד־שְׁבַעִים וְשֶׁבַע:
 + עַל־כֵּן דוֹמָה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם לְמַלְךָ
 בְּשָׂר וָדָם שֶׁהִיא יוֹרֵד לְחַשְׁבוֹן עִם־עַבְדָּיו:

+ וְהָיָה כִּי־יִבְרָא לָהֶם אֵלֹהִים וְהָיָה
 וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים:
 + וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים:
 + וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים:
 + וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים:
 + וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים:

+ וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים:
 + וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים:
 + וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים:
 + וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים:
 + וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים וְהָיָה לָהֶם אֵלֹהִים:

και φως λύχνου ου μη φανή εν σοι έτι και
 and [the] light of a lamp in no way shall shine in you any more; and
 φωνή νυμφίου και νύμφης ου μη ακουσθή εν σοι
 [the] voice of [the] groom and bride in no way shall be heard in you
 έτι ότι οι έμποροί σου ήσαν οι μεγιστάνες της γης
 any more. For your merchants were the great men of the earth;
 ότι εν τη φαρμακεία σου επλανήθησαν πάντα τα
 for by your sorcery were misled all the
 έθνη 24+ και εν αυτή αίμα προφητών και αγίων
 nations]. And in her [the] blood of prophets and holy ones
 ευρέθη και πάντων των εσφαγμένων επί της γης
 was found, and of all the ones being slain upon the earth.

19 ט

1+ και μετά ταύτα ήκουσα ως φωνήν όχλου
 And after these [things] I heard as sound multitude
 πολλού μεγάλην εν τω ουρανώ λεγόντος αλληλούϊα
 of a great a great] in the heaven, saying, Alleluia;
 η σωτηρία και η δύναμις και η δόξα του θεού ημών
 the deliverance, and the power, and the glory of our God.
 2+ ότι αληθινάι και δίκαιαι αι κρίσεις αυτού ότι
 For true and just [are] his judgments; for
 έκρινε την πόρνην την μεγάλην ήτις διέφθειρε την
 he judged the harlot great], she who corrupted the
 γην εν τη πορνεία αυτής και εξεδίκησε το αίμα
 earth with her harlotry; and he avenged the blood
 των δούλων αυτού εκ χειρός αυτής 3+ και δεύτερον
 of his bondmen from out of her hand. And a second [time]
 είρηκαν αλληλούϊα και ο καπνός αυτής αναβαίνει εις
 they have said, Alleluia. And her smoke ascends into

אֲל־גְּבוּל יְהוּדָה בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן : +

+ וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו הַמּוֹן עַם־רַב וַיִּרְפְּאֵם שָׁם :

+ וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו הַפְּרוֹשִׁים לְנִסּוֹתָו וַיֹּאמְרוּ :

+ הַיּוֹכֵל אִישׁ לְשַׁלַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ עַל־כָּל־דָּבָר :

+ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִיסַע מִן־הַנְּגִלִיל וַיָּבֵא

וַעֲמָנָה לַחֲבֹא חֲלָבָה וַיֵּי זָה

וַיִּשָׁב שָׂעֲבָנָה חַיֵּ חֲבֹאָהָם :

+ וַחַיֵּ עַיִן לַחֲסֵב מִזְכֵּה לִמְ שָׂו וַיִּשָׁב וְזָה
 חֲבֹאָה :

+ וַחַיֵּ עַלֵּם זָעֵב חֲלָבָה

וַחַיֵּ עַלֵּם חַיֵּ חֲלָבָה וְזָה :

לְחֹשֶׁבֶת גְּבוּלֵהוּ לַחֲבֹא גְּבוּלֵהוּ :

+ וַחַיֵּ עַלֵּם חֲלָבָה וְזָה חֲלָבָה וְזָה חֲלָבָה :

+ וַחַיֵּ עַלֵּם חֲלָבָה וְזָה חֲלָבָה וְזָה חֲלָבָה :

+ וַחַיֵּ עַלֵּם חֲלָבָה וְזָה חֲלָבָה וְזָה חֲלָבָה :

τους αιώνας των αιώνων 4+ και έπεσον οι
 the eons of the eons. And fell the
 πρεσβύτεροι οι εικοσιτέσσαρες και τα τέσσαρα
 elders twenty-four], and the four
 ζώα και προσεκύνησαν τω θεώ τω καθημένω
 living creatures, and they did obeisance to God, to the one sitting
 επί του θρόνου λέγοντες αμήν αλληλούϊα 5+ και
 upon the throne, saying, Amen; alleluia. And
 φωνή εκ του θρόνου εξήλθε λέγουσα αινείτε
 a voice from the throne came forth, saying, Praise
 τον θεόν ημών πάντες οι δούλοι αυτού και οι
 our God all his bondmen, and the ones
 φοβούμενοι αυτόν οι μικροί και οι μεγάλοι 6+ και
 fearing him -- the small and the great! And
 ήκουσα ως φωνήν όχλου πολλού και ως φωνήν
 I heard as a sound multitude of a great], and as a sound
 υδάτων πολλών και ως φωνήν βροντών ισχυρών
 waters of great], and as a sound thunders of strong],
 λεγόντων αλληλούϊα ότι εβασίλευσε κύριος ο θεός
 saying, Alleluia; for reigns [the] Lord God
 ο παντοκράτωρ 7+ χαίρωμεν και αγαλλιώμεθα και
 almighty]. Let us rejoice and exult, and
 δώμεν την δόξαν αυτώ ότι ήλθεν ο γάμος του
 let us give the glory to him! for is come the wedding of the
 αρνίου και η γυνή αυτού ητοιμάσεν εαυτήν 8+ και
 lamb], and his wife prepared herself. And
 εδόθη αυτή ίνα περιβάληται βύσσινον λαμπρόν και
 it was given to her that she should wear fine linen bright and
 καθαρόν το γαρ βύσσινον τα δικαιώματά εστι των
 clean; for the fine linen, the right actions is] of the

+ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הֲלֹא קָרָאתֶם כִּי
 מֵרֹאשׁ הַיָּצָר זָכַר וַיִּקְבְּהָ בְרָא אֶתֶם:
 + וַאֲמַר עַל־כֵּן יַעֲזֹב־אִישׁ אֶת־אָבִיו
 וְאֶת־אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ שְׁנֵיהֶם לְבָשָׂר
 אֶחָד:
 + אִם־כֵּן אֵינֶם עוֹד שְׂנִיִּים כִּי
 אִם־בָּשָׂר אֶחָד לְכֵן אֵת אֲשֶׁר חִבֵּר

הָאֱלֹהִים אֶל־יַפְרֵד הָאָדָם:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְלָמָּה זֶה צָנָה מִשָּׁה
 לְתַת־לָהּ סֹפֵר כְּרִיתוֹת וְלִשְׁלָחָה:
 + וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מִפְּנֵי קָשִׁי לְבַבְכֶם
 הַנִּיחַ לְכֶם מִשָּׁה לְשַׁלַּח אֶת־נַפְשֵׁיכֶם
 וּמֵרֹאשׁ לֹא הָיָה הַדָּבָר כֵּן:

+ וְהָיוּ אֶל־כֵּן אֵינֶם עוֹד שְׂנִיִּים כִּי
 אִם־בָּשָׂר אֶחָד לְכֵן אֵת אֲשֶׁר חִבֵּר
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְלָמָּה זֶה צָנָה מִשָּׁה
 לְתַת־לָהּ סֹפֵר כְּרִיתוֹת וְלִשְׁלָחָה:
 + וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מִפְּנֵי קָשִׁי לְבַבְכֶם
 הַנִּיחַ לְכֶם מִשָּׁה לְשַׁלַּח אֶת־נַפְשֵׁיכֶם
 וּמֵרֹאשׁ לֹא הָיָה הַדָּבָר כֵּן:

+ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְלָמָּה זֶה צָנָה מִשָּׁה
 לְתַת־לָהּ סֹפֵר כְּרִיתוֹת וְלִשְׁלָחָה:
 + וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מִפְּנֵי קָשִׁי לְבַבְכֶם
 הַנִּיחַ לְכֶם מִשָּׁה לְשַׁלַּח אֶת־נַפְשֵׁיכֶם
 וּמֵרֹאשׁ לֹא הָיָה הַדָּבָר כֵּן:

αγίων 9+ και λέγει μοι γράψον μακάριοι οι εις το
 holy ones. And he says to me, Write! Blessed [are] the ones to the
 δείπνον του γάμου του αρνίου κεκλημένοι και λέγει
 supper of the wedding of the lamb being called]. And he says
 μοι ούτοι οι λόγοι αληθινοί εισι του θεού 10+ και
 to me, These words are true of God]. And
 έπεσον έμπροσθεν των ποδών αυτού προσκυνήσαι
 I fell before his feet to do obeisance to
 αυτώ και λέγει μοι όρα μη σύνδουλος
 him. And he says to me, See [that you do] not! fellow-servant
 σου ειμί και των αδελφών σου των έχόντων την
 I am your], and of your brethren having the
 μαρτυρίαν του Ιησού τω θεώ προσκύνησον η γαρ
 testimony of Jesus; [to] God do obeisance! For the
 μαρτυρία του Ιησού εστί το πνεύμα της προφητείας
 testimony of Jesus is the spirit of the prophecy.

11+ και είδον τον ουρανόν ανεωγμένον και ιδού
 And I saw the heaven being opened, and behold,
 ίππος λευκός και ο καθήμενος επ' αυτόν
 horse a white]; and the one sitting upon him
 καλούμενος πιστός και αληθινός και εν δικαιοσύνη
 being called trustworthy and true, and with righteousness
 κρίνει και πολεμεί 12+ οι δε οφθαλμοί αυτού φλοξ
 he judges and wages war. And his eyes a flame
 πυρός και επί την κεφαλήν αυτού διαδήματα πολλά
 of fire, and upon his head diadems many];
 έχων ονόματα γεγραμμένα και όνομα γεγραμμένον
 having names being written, and a name being written

+ וַאֲנִי אָמַר לְכֶם הַמְשַׁלַּח אֶת-אֲשֵׁיתוֹ
 שְׁלֹא עַל-דִּבְרֵי זְנוּת וְנִשְׂא אַחֲרֵת נֶאֱמַר
 הוּא וְהַנִּשְׂא אֶת-הַנְּרוֹשָׁה נֶאֱמַר הוּא:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַתְּלַמִּידִים אִם-זֶה מְשַׁפֵּט
 הָאִישׁ אֶת-אֲשֵׁיתוֹ לֹא טוֹב לְקַחַת אִשָּׁה:
 + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֹא יוּכַל כָּל-אָדָם קַבֵּל

אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה כִּי-אֵם אֵלֶּה אֲשֶׁר-נָתַן
 לָהֶם:
 + וַיֵּשׁ סָרִיסִים אֲשֶׁר נִוְלְדוּ בֶן מִבְּטָן אֲמִם
 וַיֵּשׁ סָרִיסִים הַמְסֻרִים עַל-יְדֵי אָדָם
 וַיֵּשׁ סָרִיסִים אֲשֶׁר סָרְסוּ עַצְמָם לְמַעַן
 מִלְכוּת הַשָּׁמַיִם מִי שְׂיוּכַל לְקַבֵּל יְקַבֵּל:

+ אִתּוֹ אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם
 אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם
 וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם
 + אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם
 אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם
 אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם
 + אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם

אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם
 + אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם
 אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם
 אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם
 אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם
 אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם
 אֵין לֶחֶם וְגַם וְגַם אֵין לֶחֶם

ο ουδείς οίδεν ει μη αυτός 13+ και περιβεβλημένος
 which no one knows except himself. And wearing
 ιμάτιον βεβαμμένον αίματι και καλείται
 a cloak being dipped in blood, and is called

το όνομα αυτού ο λόγος του θεού 14+ και τα
 his name], The Word of God. And the
 στρατεύματα τα εν τω ουρανώ ηκολούθει αυτό
 militaries, the ones in the heaven followed him
 επί ίπποις λευκοίς ενδεδυμένοι βύσσινον λευκόν
 upon horses white], being clothed in fine linen white

καθαρον 15+ και εκ του στόματος αυτού
 clean]. And from out of his mouth
 εκπορεύεται ρομφαία διστομος οξεία ίνα εν αυτή
 goes forth broadsword double-edged a sharp], that with it
 πατάξη τα έθνη και αυτός ποιμανεί αυτούς εν
 he should strike the nations. And he shall tend them with
 ράβδω σιδηρά και αυτός πατεί την ληνόν του οίνου
 a rod of iron. And he treads the wine vat of the wine

του θυμού της οργής του θεού του παντοκράτορος 16+
 of the rage of the wrath of God almighty.
 και έχει επί το ιμάτιον και επί τον μηρόν αυτού
 And he has upon the cloak, and upon his thigh,
 όνομα γεγραμμένον βασιλεύς βασιλέων και κύριος
 a name being written, King of kings, and Lord

κυρίων 17+ και είδον ένα άγγελον εστώτα εν τω
 of lords. And I saw one angel standing in the
 ηλίω και έκραξε φωνή μεγάλη λέγων πάσι τοις
 sun; and he cried out voice with a great], saying to all the
 ορνέοις τοις πετομένοις εν μεσουρανήματι δεύτε
 birds, to the ones flying in mid-heaven, Come,

וְהָיָה אִישׁ נֹשֵׂא אֵלָיו וַיֹּאמֶר רַבִּי הַטּוֹב + וְהָיָה אִישׁ נֹשֵׂא אֵלָיו וַיֹּאמֶר רַבִּי הַטּוֹב +
 עָלֵיהֶם אֶת־יָדָיו וַיִּתְפַּלֵּל וַיִּגְעְרוּ־בָם : מִה הַטּוֹב אֲשֶׁר אָעָשָׂה וְאֶקְנֶה חַיֵּי עוֹלָם :
 הַתְּלַמִּידִים : + וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִה־זֶּה תִּשְׁאַלְנִי עַל־הַטּוֹב +
 וַיִּשְׁוַע אָמַר הַנִּיחוּ לַיְלָדִים וְאַל־תִּמְנְעוּם : אֵין־טוֹב כִּי אִם־אֶחָד וְהוּא הָאֱלֹהִים
 מִבּוֹא אֵלַי כִּי לְאֶלֶה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם : וְאִם־חֶפְצְךָ לְבוֹא לַחַיִּים שָׁמַר אֶת־הַמְצוֹת :
 + וַיִּשָּׂם אֶת־יָדָיו עָלֵיהֶם וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם : +

וְהָיָה אִישׁ נֹשֵׂא אֵלָיו וַיֹּאמֶר רַבִּי הַטּוֹב + וְהָיָה אִישׁ נֹשֵׂא אֵלָיו וַיֹּאמֶר רַבִּי הַטּוֹב +
 עָלֵיהֶם אֶת־יָדָיו וַיִּתְפַּלֵּל וַיִּגְעְרוּ־בָם : מִה הַטּוֹב אֲשֶׁר אָעָשָׂה וְאֶקְנֶה חַיֵּי עוֹלָם :
 הַתְּלַמִּידִים : + וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִה־זֶּה תִּשְׁאַלְנִי עַל־הַטּוֹב +
 וַיִּשְׁוַע אָמַר הַנִּיחוּ לַיְלָדִים וְאַל־תִּמְנְעוּם : אֵין־טוֹב כִּי אִם־אֶחָד וְהוּא הָאֱלֹהִים
 מִבּוֹא אֵלַי כִּי לְאֶלֶה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם : וְאִם־חֶפְצְךָ לְבוֹא לַחַיִּים שָׁמַר אֶת־הַמְצוֹת :
 + וַיִּשָּׂם אֶת־יָדָיו עָלֵיהֶם וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם : +

και συναχθητε εις το δείπνον το μέγα του θεού 18+
 and be gathered together for the supper great] of God,
 ίνα φάγητε σάρκας βασιλέων και σάρκας
 that you should eat flesh of kings, and flesh
 χιλιάρχων και σάρκας ισχυρών και σάρκας
 of commanders of thousands, and flesh of strong [men], and flesh
 ίππων και των καθημένων επ' αυτών και σάρκας
 of horses, and of the ones sitting upon them, and flesh
 πάντων ελευθέρων τε και δούλων μικρών τε και
 of all, both free and bondmen, both small and
 μεγάλων 19+ και είδον το θηρίον και τους βασιλείς
 great. And I saw the beast, and the kings
 της γης και τα στρατεύματα αυτών συνηγμένα
 of the earth, and their militaries being gathered together
 ποιήσαι πόλεμον μετά του καθημένου επί του ίππου
 to make war with the one sitting upon the horse,
 και μετά του στρατεύματος αυτου 20+ και επιάσθη το
 and with his military. And was laid hold of the
 θηρίον και μετά τούτου ο ψευδοπροφήτης ο
 beast], and with this one the false prophet, the one
 ποιήσας τα σημεία ενώπιον αυτου εν οις επλάνησε
 performing the signs before him, in which he misled
 τους λαβόντας το χάραγμα του θηρίου και τους
 the ones receiving the imprint of the beast, and the ones
 προσκυνούντας τη εικόνη αυτου ζώντες εβλήθησαν οι
 doing obeisance to his image. living were thrown The
 δύο εις την λίμνην του πυρός την καιομένην εν
 two] into the lake of fire burning with
 τω θείω 21+ και οι λοιποί απεκτάνθησαν εν τη
 sulphur. And the rest were killed by the
 ρομφαία του καθημένου επί του ίππου τη
 broadsword of the one sitting upon the horse, by the one

+ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה הַנֶּה וַיֹּאמֶר
 יִשׁוּעַ אֱלֹהֵי הַן לֹא תִרְצַח לֹא תִנְאָף
 לֹא תִגְנוֹב לֹא תִעֲנֶה עַד שֶׁקֶר :
 + כִּבְדֹת אֶת־אֲבֹתָי וְאֶת־אִיְמָתִי וְאֶת־בְּתוּלָתִי
 לְרַעַף כְּמוֹתִי :
 + וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִבָּחוּר אֶת־כָּל־אֱלֹהֵי

שְׁמִרְתִּי מִנְעוּרַי וּמֵה חֲסִדְתִּי עוֹד :
 + וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ אֵלָיו אִם־חִפְצְךָ
 לְהִיּוֹת שָׁלֵם לְךָ מִכֹּר אֶת־רִכּוּשְׁךָ
 וְנָתַתָּ לְעֲנִיִּים וְהָיָה לְךָ אוֹצָר
 בְּשָׂמַיִם וְשׁוּב הָלַם וְהָלַכְתָּ אַחֲרָי :

+ אֵלָיו לֹא אֶלֶף אֶלֶף וְיָם וְיָם אֶלֶף
 לֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא
 וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא
 + וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא
 וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא
 + אֵלָיו לֹא אֶלֶף אֶלֶף וְיָם וְיָם אֶלֶף

אֵלָיו וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא
 + אֵלָיו לֹא אֶלֶף אֶלֶף וְיָם וְיָם אֶלֶף
 וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא
 וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא
 וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא

εξελθούση εκ του στόματος αυτού και πάντα τα
 going forth from out of his mouth. And all the
 ὄρνεα εχορτάσθησαν εκ των σαρκῶν αὐτῶν
 birds were filled of their flesh.

20 5

1+ και είδον ἄγγελον καταβαίνοντα εκ του
 And I saw an angel coming down from out of the
 ουρανού έχοντα την κλειν της αβύσσου και ἄλυσιν
 heaven having the key of the abyss, and chain
 μεγάλην επί την χείρα αὐτοῦ 2+ και εκράτησε τον
 a great] in his hand. And he seized the
 δράκοντα τον ὄφιν τον αρχαίον ος εστι διάβολος και
 dragon, the serpent ancient], who is [the] devil, and
 ο σατανας ο πλανων την οικουμενην ολην και
 Satan, the one misleading the inhabitable world entire]. And
 ἔδησεν αὐτόν χίλια ἔτη 3+ και ἔβαλεν αὐτόν εις
 he bound him a thousand years. And he cast him into
 την ἄβυσσον και ἐκλεισε και εσφράγισεν ἐπάνω
 the abyss, and locked, and set a seal upon
 αὐτοῦ ἵνα μη πλανά ἔτι τα εθνη ἄχρι τελεσθή
 him, that he should not mislead any more the nations] until be fulfilled
 τα χίλια ἔτη και μετὰ ταῦτα δει αὐτόν λυθῆναι
 the thousand years]. And after these [things] it is necessary to loose him
 μικρόν χρόνον 4+ και είδον θρόνους και ἐκάθισαν
 a little time. And I saw thrones, and they sat
 ἐπ' αὐτούς και κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς και τας ψυχάς
 upon them, and judgment was given to them; and the souls
 των πεπελεκισμένων διά την μαρτυρίαν Ἰησοῦ
 of the ones hewn with an axe on account of the testimony of Jesus,
 και διά τον λόγον του θεοῦ και οἵτινες ου
 and on account of the word of God, and whoever did not

+
 כִּי דוֹמָה מְלֻכּוֹת הַשָּׁמַיִם לְאִישׁ
 בְּעַל-בַּיִת אֲשֶׁר הַשָּׂכִים בְּבִקְרָה
 וַיֵּצֵא לְשֹׁכֵר פְּעֻלִים לְכַרְמוֹ:
 וַיִּפְסַק עִם הַפְּעֻלִים דִּינָר לַיּוֹם וַיִּשְׁלַחֵם +

אֶל-כַּרְמוֹ:
 + וַיֵּצֵא בְּשַׁעַה הַשְּׁלִישִׁית וַיִּרְא
 אַחֲרֵיהֶם עֹמְדִים בְּטִלִים בְּשׂוּק:
 + וַיֹּאמֶר לָהֶם לָכוּ גַם-אַתֶּם אֶל-כַּרְמִי
 וְאֲנִי אֶתֵּן לָכֶם כַּמְשַׁפֵּט וַיִּלְכוּ:

+
 וַיִּרְאוּ כִּי מַלְאָכָה אֵלֶּיָּהּ וַיֵּצֵא אֶת-הַכִּיָּאֵר
 וַיֵּצֵא אֶת-הַכִּיָּאֵר וַיֵּצֵא אֶת-הַכִּיָּאֵר
 לְחַיִּים:
 + וַיִּפְסַק עִם הַכִּיָּאֵר וַיִּשְׁלַחֵם +

וַיֵּצֵא אֶת-הַכִּיָּאֵר לְחַיִּים:
 + וַיֵּצֵא אֶת-הַכִּיָּאֵר וַיֵּצֵא אֶת-הַכִּיָּאֵר
 וַיֵּצֵא אֶת-הַכִּיָּאֵר לְחַיִּים:
 + וַיֵּצֵא אֶת-הַכִּיָּאֵר וַיֵּצֵא אֶת-הַכִּיָּאֵר
 לְחַיִּים וַיֵּצֵא אֶת-הַכִּיָּאֵר לְחַיִּים:

προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ οὔτε τῇ εἰκονὶ αὐτοῦ καὶ
do obeisance to the beast, nor [to] his image, and
οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν καὶ
did not take the imprint upon their forehead, and
ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν
upon their hand; and they lived and reigned
μετὰ τοῦ χριστοῦ χίλια ἔτη ⁵⁺ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν
with the Christ a thousand years. And the rest of the
νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῆ τα χίλια ἔτη
dead did not live until should be fulfilled the thousand years];
αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη ⁶⁺ μακάριος καὶ ἅγιος
this is the resurrection first]. Blessed and holy
ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ ἐπὶ
[is] the one having part in the resurrection first]; over
τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ἀλλ'
these the second death has no authority, but
ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ καὶ
they will be priests of God and of the Christ, and
βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη ⁷⁺ καὶ ὅταν
shall reign with him a thousand years. And whenever
τελεσθῆ τα χίλια ἔτη λυθήσεται ὁ σατανὰς ἐκ
should be fulfilled the thousand years], shall be loosed Satan] from out of
τῆς φυλακῆς αὐτοῦ ⁸⁺ καὶ ἐξελεύσεται πλανήσαι τα
his prison, and shall come forth to mislead the
ἔθνη τα ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς
nations, the ones in the four corners of the earth --
τον Γωγ καὶ τον Μαγώγ συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τον
Gog and Magog, to gather them together for the
πόλεμον ὧν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης
war, which the number [is] as the sand of the sea.

וַיֵּצֵא בְּשַׁעַת עֶשְׂרִית עֶשְׂרִית וַיִּמְצָא
אֲחֵרִים עֹמְדִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָמָּה
אַתֶּם עֹמְדִים פֹּה בְּטַלְמִים כָּל־הַיּוֹם:
וַיֹּאמְרוּ לוֹ כִּי לֹא־שָׂכַר אֹתָנוּ
אִישׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכוּ גַם־אַתֶּם

אֶל־הַפָּרֶם וְשָׂכַרְכֶּם יוֹתֵן לָכֶם:
וַיְהִי בְּעָרֵב וַיֹּאמֶר בְּעַל הַפָּרֶם
אֶל־פְּקִידוֹ קְרָא אֶת־הַפְּעֻלִים וְתֵן לָהֶם
אֶת־שְׂכָרָם הַחַל בְּאַחֲרוֹנִים וְכֻלָּה
בְּרֵאשׁוֹנִים:

וַיֵּצֵא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וַיִּבְרָא אֱלֹהִים

εν αυτή νεκρούς και ο θάνατος και ο άδης έδωκαν
in her dead]; and death and Hades gave up
τους εαυτών νεκρούς και εκρίθησαν έκαστος κατά
the ones of their dead. And they were judged each according to
τα έργα αυτών 14+ και ο θάνατος και ο άδης
their works. And death and Hades
εβλήθησαν εις την λίμνην του πυρός ούτός εστιν ο
were thrown into the lake of fire. This is the
θάνατος ο δεύτερος η λίμνη του πυρός 15+ και ει τις
death second] -- the lake of fire. And if any
ουχ ευρέθη εν τη βίβλω της ζωής γεγραμμένος
should not be found in the book of life written]
εβλήθη εις την λίμνην του πυρός
he was cast into the lake of fire.

21 כא

1+ και είδον ουρανόν καινόν και γην καινήν ο γαρ
And I saw heaven a new], and earth a new]; for the
πρώτος ουρανόσ και η πρώτη γη παρήλθε και η
first heaven and the first earth passed away; and the
θάλασσα ουκ έστιν έτι 2+ και την πόλιν την αγίαν
sea is no more. And the city holy],
Ιερουσαλήμ καινήν ειδον καταβαίνουσας από
new Jerusalem, I saw coming down from
του θεού εκ του ουρανού ητοιμασμένην ως νύμφην
God out of the heaven, being prepared as a bride
κεκοσμημένην τω ανδρί αυτής 3+ και ήκουσα φωνής
being adorned [for] her husband. And I heard voice

<p>+ קח את־שִׁלְךָ וְלֶךְ וְאָנֹכִי רְצוֹנִי שְׂאֵתָן לְזֶה הָאֶחָדָּן כְּמוֹד: + הֲלֹא אוֹכַל לַעֲשׂוֹת בְּשָׁלִי כְרֻצּוֹנִי הָאִם־תִּרְעַע עֵינֶיךָ עַל־אֲשֶׁר טוֹב אָנֹכִי: + וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרְבוּ לִירוּשָׁלַיִם וַיָּבֹאוּ בֵּית־פְּנֵי אֶל־הַר הַזֵּיתִים</p>	<p>וַיִּשְׁלַח יֵשׁוּעַ שְׁנַיִם מִן־הַתִּלְמִידִים: + וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵכוּ אֶל־הַכְּפֹר אֲשֶׁר מִמּוֹלְדֵיכֶם שָׁם תִּמְצְאוּ אֶתֹן אֶסְנוּרָה וְעִיר עֶמֶת הַתִּירוּ אֹתָם וְהָבִיאוּ אֵלַי: + וְכִי־יֹאמֶר אִישׁ אֲלֵיכֶם דְּבַר וְאָמַרְתֶּם הָאָדוֹן צָרִיךְ לָהֶם וּמְיֹד יִשְׁלָחֵם:</p>
--	--

<p>ܡܚܘܠܐ ܪܥܘܐ ܕܗܘܐ ܠܗ ܡܪܘܡܐ ܩܝܡܐ ܗܝܘܐ: + ܘܗܘܐ ܕܝܠܗܘܐ ܡܘܠܐ ܕܝ ܕܗܘܐ ܕܗܝܘܐ: ܕܠܡܘܠܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ: + ܗܘܐ ܠܗ ܕܗܘܐ ܠܗ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ: ܕܗܘܐ ܠܗ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ: + ܕܗܘܐ ܠܗ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ:</p>	<p>+ ܘܗܘܐ ܡܘܠܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ: ܕܗܘܐ ܠܗ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ: + ܕܗܘܐ ܠܗ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ: ܕܗܘܐ ܠܗ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ: + ܕܗܘܐ ܠܗ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ ܕܗܘܐ:</p>
--	---

μεγάλης εκ του ουρανού λεγούσης ιδού η σκηνή
 a great] from out of the heaven, saying, Behold, the tent
 του θεού μετά των ανθρώπων και σκηνώσει μετ'
 of God [is] with the men, and he shall pitch a tent with
 αυτών και αυτοί λαός αυτού έσονται και
 them, and they his people will be], and
 αυτός ο θεός έσται μετ' αυτών 4+ και εξαλείψει παν
 God himself will be with them. And he shall wipe away every
 δάκρυον από των οφθαλμών αυτών και ο θάνατος
 tear from their eyes, and death
 ουκ έσται έτι ούτε πένθος ούτε κραυγή ούτε
 will not be any more, nor mourning, nor crying, nor
 πόνος ουκ έσται έτι ότι τα πρώτα απήλθον 5+ και
 misery -- it shall not be any more, for the first [things] departed. And
 είπεν ο καθήμενος επί του θρόνου ιδού καινά
 said the one sitting upon the throne, Behold, new
 ποιώ πάντα και λέγει μοι γράψον ότι ούτοι
 I make all [things]]. And he says to me, Write! for these
 οι λόγοι αληθινοί και πιστοί εισι 6+ και είπέ μοι
 words true and trustworthy are]. And he said to me,
 γέγονα το Α και το Ω η αρχή και τέλος εγώ
 It has taken place -- the alpha and the omega, the beginning and end. I
 τω διψώντι δώσω εκ της πηγής του ύδατος
 to the one thirsting will give] from out of the spring of the water
 της ζωής δωρεάν 7+ ο νικών κληρονομήσει πάντα
 of life without charge. The one overcoming shall inherit all,
 και έσομαι αυτώ θεός και αυτός έσται μοι υιός 8+
 and I will be to him God, and he will be to me a son.
 τοις δε δειλοίς και απίστοις και αμαρτωλοίς και
 But to the timid ones, and unbelieving ones, and sinful ones, and

+ וְיָבִיאוּ אֶת־הָאֶתֶּן וְאֶת־הָעֵיר וַיִּשְׁיֹמוּ
 + הַנְּבִיאִ לְאֹמֶר :
 + אָמְרוּ לְבֵת־צִיּוֹן הִנֵּה מִלְכָּךְ יָבוֹא לָךְ
 + עָנִי וְרֹכֵב עַל־תְּמוֹרָה וְעַל־עֵיר בֶּן־אֶתְנֹת :
 + וַיִּלְכּוּ הַתְּלַמִּידִים וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 + אֲתָם יִשׁוּעַ :

+ וְלֵאמֹר חֲבַלְכֶם הַחַטָּאִים מַעֲבֹדֵי לֵאלֹהִים לְכָל :
 + לְמֹשֶׁה :
 + וְלֵאמֹר לְשׂוֹרֵי הַלְּבָבִים שֹׁמְרֵי חֹלֶם, נְעֻד :
 + אֲשֶׁר לָכֵן הִצַּלְתֶּם מֵאֶתְמֹתַי :
 + וְלֵאמֹר כִּי־יִשְׁרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל
 + וְלֵאמֹר חֲבַלְכֶם הַחַטָּאִים מַעֲבֹדֵי לֵאלֹהִים לְכָל :

εβδελυγμένοις και φονεύσι και πόρνοις και
 ones being abhorrent, and murderers, and fornicators, and
 φαρμακοίς και ειδωλολάτραις και πάσι τοις ψευδέσι
 dealers in potions, and idolaters, and to all the liars,
 το μέρος αυτών εν τη λίμνη τη καιομένη πυρί και
 their part [is] in the lake burning [with] fire and
 θείῳ ο εστίν ο θάνατος ο δεύτερος 9+ και ήλθεν
 sulphur, which is the death second]. And came
 εις εκ των επτά αγγέλων των εχόντων τας επτά
 one] from the seven angels, of the ones having the seven
 φιάλας γεμούσας των επτά πληγών των εσχάτων και
 bowls being full of the seven calamities last], and
 ελάλησε μετ' εμού λέγων δεύρο δείξω σοι την
 spoke with me, saying, Come, I will show to you the
 γυναίκα την νύμφην του αρνίου 10+ και απήνεγκέ με
 wife, the bride of the lamb. And he carried me away
 εν πνεύματι επ' όρος μέγα και υψηλόν και έδειξε
 in spirit upon mountain a great and high]. And he showed
 μοι την πόλιν την μεγάλην αγίαν Ιερουσαλήμ
 to me the city great], holy Jerusalem,
 καταβαίνουσαν εκ του ουρανού από του θεού 11+
 coming down from out of the heaven from God,
 έχουσαν την δόξαν του θεού ο φωστήρ αυτης όμοιος
 having the glory of God. Her luminescence [was] likened
 λίθῳ τιμιωτάτῳ ως λίθῳ ιάσπιδι κρυσταλλίζοντι 12+
 stone to precious], as stone to jasper] sparkling;
 έχουσαν τείχος μέγα και υψηλόν έχουσαν πυλώνας
 having a wall great and high; having gatehouses
 δώδεκα και επί τοις πυλώσιν αγγέλους δώδεκα και
 twelve]. And upon the gatehouses angels [were] twelve], and

וְהַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה הָיָה לְפָנָיו וְאֵת
 קְרָאוֹ לֵאמֹר הוֹשַׁע־נָא לְבֶן־דָּוִד בְּרוּךְ
 הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה הוֹשַׁע־נָא בְּמִרְוָמִים׃
 וַיְהִי כִּבְאוֹ יְרוּשָׁלַיִם וְתָהִם כָּל־הָעִיר
 וַיֵּאמְרוּ מִי זֶה׃
 וַיֵּאמְרוּ הֵמָּן הָעָם זֶה הוּא׃

הַנְּבִיא יִשׁוּעַ מִנְּצֻרֵת אֲשֶׁר בְּגִלְיָל׃
 וַיָּבֵא יִשׁוּעַ אֶל־מִקְדָּשׁ הָאֱלֹהִים
 וַיְנַרְשׂ מִשָּׁם אֶת כָּל־הַמּוֹכְרִים
 וְהַקּוֹנִים בְּמִקְדָּשׁ וַיִּהְיֶה אֶת־שׁוֹלְחָנוֹת
 הַשְּׁלֻחָנִים וְאֶת־מִשְׁבּוֹת מוֹכְרֵי הַיּוֹנִים׃

+ חֲנֻכָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

+ חֲנֻכָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

ονόματα επιγεγραμμένα α εστι των δώδεκα φυλών
 names being inscribed, which is of the twelve tribes
 των υιών Ισραήλ 13+ από ανατοληών πυλώνες τρεις
 of the sons of Israel. From [the] east gatehouses three];
 και από βορρά πυλώνες τρεις και από νότου πυλώνες
 and from [the] north gatehouses three]; and from [the] south gatehouses
 τρεις και από δυσμών πυλώνες τρεις 14+ και το
 three]; and from [the] west gatehouses three]. And the
 τείχος της πόλεως έχον θεμελίους δώδεκα και επ'
 wall of the city had foundations twelve], and upon
 αυτων δώδεκα ονόματα των δωδεκα αποστόλων του
 them twelve names of the twelve apostles of the
 αρνίου 15+ και ο λαλών μετ' εμού είχε μέτρον
 lamb. And the one speaking with me had measure
 κάλαμον χρυσούν ίνα μετρήση την πόλιν και
 reed a golden], that he should measure the city, and
 τους πυλώνας αυτής και το τείχος αυτής 16+ και η
 its gatehouses, and its wall. And the
 πόλις τετράγωνος κείται και το μήκος αυτής όσον
 city four-cornered lies], and its length [is] as much as
 το πλάτος και εμέτρησε την πόλιν τω καλάμω επί
 the width. And he measured the city by the reed unto
 σταδίους δώδεκα χιλιάδων το μήκος και το πλάτος
 stadiums twelve thousand]. The length, and the width,
 και το ύψος αυτής ίσα εστί 17+ και εμέτρησε
 and the height of her [were] equal. And he measured
 το τείχος αυτής εκατόν τεσσαράκοντα τεσσάρων
 her wall a hundred forty four

הוֹשַׁע־נָא לְבֶן־דָּוִד נִיחַר לָהֶם׃
 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַשְׁמַע אֹתָהּ
 אֶת־אֲשֶׁר אֹמְרִים אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ
 אֵלֵיהֶם שְׁמַע אֲנִי הִנְּנִי לֹא קָרָאתֶם
 מִפִּי עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים יִסְדֹּת עוֹ׃
 וַיַּעֲזְבֵם וַיֵּצֵא אֶל־מַחוּץ לָעִיר
 אֶל־בֵּית־הַיְיָ וַיִּלֵּן שָׁם׃
 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הֵן כָּתוּב כִּי
 בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא וְאַתֶּם
 שְׁמַתֶּם אֹתוֹ לְמַעַרְת פְּרִי־צִיִּים׃
 וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו עוֹרִים וּפְסָחִים בְּמִקְדָּשׁ
 וַיִּרְפְּאֵם׃
 וַיְהִי כִּרְאוֹת רָאִשֵׁי הַכְּהֹנִים
 וְהַסּוֹפְרִים אֵת הַנִּפְלְאוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה
 וְאֵת הַיְלָדִים הַצֹּעֲקִים בְּמִקְדָּשׁ וַאֲמָרִים

אֲשֶׁר לְבָנֵי מַרְדֳּכָי וְיִשָּׁרְיָהוּ אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה׃
 אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה
 חַבְדָּוָה וְנִמְשֵׁהוּ, כַּחַדְוָה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה׃
 אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה
 אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה׃
 אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה
 אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה׃
 אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה׃
 אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר לְמֹשֶׁה׃

πηχόν μέτρον ανθρώπου ο εστιν αγγέλου 18+ και
 cubits, [the] measure of a man, which is, of an angel. And
 ην η ενδόμησις του τείχους αυτής ιάσπις και η πόλις
 was the edifice of her wall] jasper; and the city
 χρυσίον καθαρόν όμοιον υέλω καθαρώ 19+ και οι
 gold pure], likened glass to pure]. And the
 θεμέλιοι του τείχους της πόλεως παντί λίθω τιμίω
 foundations of the wall of the city with every stone precious
 κεκοσμημένοι ο θεμέλιος ο πρώτος ιάσπις ο
 were adorned]. The foundation first] [was] jasper, the
 δεύτερος σάπφειρος ο τρίτος χαλκηδών ο τέταρτος
 second sapphire, the third chalcedony, the fourth
 σμάραγδος 20+ ο πέμπτος σαρδόνυξ ο έκτος σάρδιος
 emerald, the fifth sardonyx, the sixth carnelian,
 ο έβδομος χρυσόλιθος ο όγδοος βήρυλλος ο ένατος
 the seventh chrysolite, the eighth beryl, the ninth
 τοπάζιον ο δέκατος χρυσόπρασος ο ενδέκατος
 topaz, the tenth chrysoprase, the eleventh
 υάκινθος ο δωδέκατος αμέθυστος 21+ και οι δώδεκα
 hyacinth, the twelfth amethyst. And the twelve
 πυλώνες δώδεκα μαργαρίται ανά εις έκαστος των
 gatehouses [were] twelve pearls, whilst one each] of the
 πυλώνων ην εξ ενός μαργαρίτου και η πλατεία της
 gatehouses was of one pearl. And the square of the
 πόλεως χρυσίον καθαρόν ως ύελος διαυγης 22+ και
 city gold [is] of pure] as glass transparent]. And
 ναόν ουκ είδον εν αυτή ο γαρ κύριος ο θεός
 temple I saw no] in her, for the Lord God

+ וּבִבְקָר שָׁב אֶל־הָעִיר וְהוּא רָעֵב:
 + וַיֵּרָא תְּאֵנָה אַחַת עַל־הַדָּרֶךְ וַיִּקְרַב
 אֵלֶיהָ וְלֹא־מָצָא בָּהּ מְאוּמָה בְּלִתֵּי הָעֲלִים
 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ מַעֲתָה לֹא־יְהִי מִמֶּךָ
 פְּרִי עַד־עוֹלָם וְתִיבֹשׂ הַתְּאֵנָה פְּתָאם:
 + וַיֵּרָאוּ הַתְּלִמִּידִים וַיִּתְמַהוּ
 וַיֹּאמְרוּ אִיךָ יְבֹשָׁה הַתְּאֵנָה פְּתָאם:

+ וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהֶם אָמֵן אָמֵן
 אֲנִי לָכֶם אִם־תִּתְּיָה בְּכֶם אֲמוּנָה וְלֹא
 תִּחַלַּק לְבַבְכֶם כִּמְעַשֵּׂה הַתְּאֵנָה הַזֹּאת
 תַּעֲשׂוּ וְאַף תֹּאמְרוּ אֶל־הַר הַזֶּה הַנֶּשֶׂא
 וְנַעַתְקָתָ אֶל־תּוֹךְ הַיָּם וְהָיָה כֵּן:
 + וְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלּוּ בַּתְּפִלָּה וְאַתֶּם
 מֵאֲמִינִים יָבֹא לָכֶם:

+ בְּיָמֵי פִּי אֵיךָ חַי מִפְּנֵי לְחַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי
 + וְיָבֹשׁ אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי
 וְלֹא אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי
 בְּלִיטָה: וְיָבֹשׁ אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי
 פִּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי:
 + וְיָבֹשׁ אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי
 אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי:

+ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי
 אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי
 מִשְׁכָּנֵיהֶם אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי
 וְיָבֹשׁ אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי
 אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי:
 + חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי
 אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי אֵיךָ חַיֵּי:

ο παντοκράτωρ ναός αυτής ἐστὶ καὶ τὸ ἀρνίον ^{23 +} καὶ
 almighty temple is her], and the lamb. And
 ἡ πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδέ τῆς σελήνης
 the city no need has] of the sun, nor of the moon,
 ἵνα φαίνωσιν ἐν αὐτῇ ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ
 that they should shine forth in her; for the glory of God
 ἐφώτισεν αὐτήν καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον ^{24 +} καὶ
 gives her light, and her lamp [is] the lamb. And
 περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτός αὐτῆς καὶ οἱ
 shall walk the nations] by her light; and the
 βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν δόξαν καὶ
 kings of the earth shall bring the glory and
 τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν ^{25 +} καὶ οἱ πυλώνες αὐτῆς
 their honor unto her. And her gatehouses
 οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας νυξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ ^{26 +}
 in no way should be locked by day; night for there will be no] there.
 καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν
 And they shall bring the glory and the honor of the nations
 εἰς αὐτήν ^{27 +} καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν παν
 unto her. And in no way should enter into her anything
 κοινόν καὶ ποιούν βδέλυγμα καὶ ψεύδος εἰ μὴ οἱ
 common, and committing an abomination, and a lie; [only] the ones
 γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου
 being written in the scroll of the life of the lamb.

+ וַיְבֹא אֶל-הַמִּקְדָּשׁ וַיְלַמֵּד שָׁם
 וְרֵאשִׁי הַכַּהֲנִים וְזָקְנֵי הָעָם נִגְשׂוּ אֵלָיו
 וַיֹּאמְרוּ בְּאֵי-זוֹ רְשׁוּת אַתָּה עוֹשֶׂה
 אֵלֶּה וּמִי נָתַן לְךָ הַרְשׁוּת הַזֹּאת:
 + וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם גַּם-אֲנִי
 אֶשְׂאֵלָה אֶתְכֶם דְּבַר אֶחָד אֲשֶׁר
 אִם-תִּגְדְּלוּ אֹתוֹ לִי גַם-אֲנִי אֶגִּיד לְכֶם
 בְּאֵי-זוֹ רְשׁוּת אֲנִי עוֹשֶׂה אֵלֶּה:
 + טְבִילַת יוֹחָנָן מֵאֵין הִיְתָה הַמַּשְׁמִימִים
 אִם-מִבְּנֵי אָדָם וַיַּחְשְׁבוּ בְּלִבְכֶם לֵאמֹר:
 + אִם-נֹאמֶר מַשְׁמִימִים וְאָמַר אֵלֵינוּ
 מִדּוּעַ אֵפְּוֹא לֹא הָאֲמִנְתֶּם בּוֹ וְאִם-נֹאמֶר
 מִבְּנֵי אָדָם יִרְאִים אֲנַחְנוּ אֶת-הַמּוֹן הָעָם
 כִּי-כּוֹלֵם ה'שִׁבִים אֶת-יוֹחָנָן לְנָבִיא:
 + וַיַּעַנּוּ אֶת-יִשׁוּעַ וַיֹּאמְרוּ לֹא יִדְעֵנוּ
 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם גַּם-אֲנִי לֹא אֹמֵר
 לְכֶם מָה רְשׁוּתִי כִּי אֶעֱשֶׂה אֵלֶּה:

+ וְהָאֵלֹהִים נִשְׁבַּח לְמַجְדָּל מִזֵּד לְ
 זֵד-חַסְדֵּי הַמַּעֲשֵׂה וְחַסְדֵּי חֵן חֶלֶף
 אֲרֵיכָה לְמַעַן עֲלֵה לְלֵב חַיִּי:
 אֲנִי הַחַסְדֵּי מִזֵּד לְלֵב עֲלֵה לְמַעַן:
 + חַיִּי נִשְׁבַּח אֲרֵיכָה לְמַעַן אֲרֵיכָה
 אֲרֵיכָה חַלְלֵה שֵׁן אֲרֵיכָה אֲרֵיכָה
 לְאֵלֵי אֲרֵיכָה אֲרֵיכָה לְחַיִּי
 חַיִּי עֲלֵה לְלֵב חַיִּי לְמַעַן אֲרֵיכָה לְמַעַן:
 + חַיִּי עֲלֵה לְלֵב חַיִּי לְמַעַן אֲרֵיכָה לְמַעַן:
 חַיִּי עֲלֵה לְלֵב חַיִּי לְמַעַן אֲרֵיכָה לְמַעַן:
 חַיִּי עֲלֵה לְלֵב חַיִּי לְמַעַן אֲרֵיכָה לְמַעַן:

22 כב

1+ και ἐδειξέ μοι ποταμόν καθαρὸν ὕδατος ζωῆς
 And he showed to me river a pure] of water of life,
 λαμπρόν ὡς κρύσταλλον ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ
 bright as crystal, going forth from out of the
 θρόνου τοῦ θεοῦ και τοῦ ἀρνίου 2+ ἐν μέσῳ
 throne of God and of the lamb. In [the] midst
 τῆς πλατείας αὐτῆς και τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν και
 of her square, and of the river, from [this side] here and
 ἐντεῦθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρπούς δώδεκα
 from [that side] there, a tree of life producing fruits twelve],
 κατὰ μήνα ἕκαστον ἀποδιδούς τον καρπὸν αὐτοῦ και
 by month each] rendering its fruit; and
 τα φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν 3+
 the leaves of the tree [were] for treatment of the nations.
 και παν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἐτι και ὁ θρόνος
 And every great curse shall not be any longer; and the throne
 τοῦ θεοῦ και τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται και
 of God and of the lamb in her will be]; and
 οἱ δούλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ 4+ και ὄψονται
 his bondmen shall serve to him. And they shall see
 τὸ πρόσωπον αὐτοῦ και τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ
 his face; and his name [is] upon
 τῶν μετώπων αὐτῶν 5+ και νυξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ και
 their foreheads. And night there will be no] there; and
 χρείαν οὐκ ἔχουσι λύχνου και φωτὸς ἡλίου ὅτι
 no need they have] of a lamp, and [the] light of [the] sun, for
 κύριος ὁ θεὸς φωτίζει αὐτούς και βασιλεύσουσιν εἰς
 [the] Lord God enlightens them; and they shall reign into

+
 וַיִּסְתַּח עַבְדֵי אֲחֵרִים לֵאמֹר +
 וַיִּשְׁמַע יְשׁוּעַ דְּבַר אֲלֵיהֶם בְּמִשְׁלִים וַיַּעַן
 וַיֹּאמֶר :
 דּוֹמָה מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם לְמַלְךָ +
 בְּשֵׁר וְדָם אֲשֶׁר-עָשָׂה חַתּוּנָה לְבָנוּ :
 וַיִּשְׁלַח אֶת-עַבְדָּיו לְקַרְאֵי הַקְּרוּאִים +
 אֶל-הַחַתּוּנָה וְלֹא אָבוּ לָבוֹא :

+ וַיִּסְתַּח עַבְדֵי אֲחֵרִים לֵאמֹר +
 וַיִּשְׁמַע יְשׁוּעַ דְּבַר אֲלֵיהֶם בְּמִשְׁלִים וַיַּעַן
 וַיֹּאמֶר :
 דּוֹמָה מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם לְמַלְךָ +
 בְּשֵׁר וְדָם אֲשֶׁר-עָשָׂה חַתּוּנָה לְבָנוּ :
 וַיִּשְׁלַח אֶת-עַבְדָּיו לְקַרְאֵי הַקְּרוּאִים +
 אֶל-הַחַתּוּנָה וְלֹא אָבוּ לָבוֹא :

+
 וַיִּסְתַּח עַבְדֵי אֲחֵרִים לֵאמֹר +
 וַיִּשְׁמַע יְשׁוּעַ דְּבַר אֲלֵיהֶם בְּמִשְׁלִים וַיַּעַן
 וַיֹּאמֶר :
 דּוֹמָה מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם לְמַלְךָ +
 בְּשֵׁר וְדָם אֲשֶׁר-עָשָׂה חַתּוּנָה לְבָנוּ :
 וַיִּשְׁלַח אֶת-עַבְדָּיו לְקַרְאֵי הַקְּרוּאִים +
 אֶל-הַחַתּוּנָה וְלֹא אָבוּ לָבוֹא :

+ וַיִּסְתַּח עַבְדֵי אֲחֵרִים לֵאמֹר +
 וַיִּשְׁמַע יְשׁוּעַ דְּבַר אֲלֵיהֶם בְּמִשְׁלִים וַיַּעַן
 וַיֹּאמֶר :
 דּוֹמָה מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם לְמַלְךָ +
 בְּשֵׁר וְדָם אֲשֶׁר-עָשָׂה חַתּוּנָה לְבָנוּ :
 וַיִּשְׁלַח אֶת-עַבְדָּיו לְקַרְאֵי הַקְּרוּאִים +
 אֶל-הַחַתּוּנָה וְלֹא אָבוּ לָבוֹא :

τους αιώνας των αιώνων 6+ και λέγει μοι οὔτοι
 the eons of the eons. And he said to me, These
 οι λόγοι πιστοί και αληθινοί και κύριος ο θεός
 words [are] trustworthy and true. And [the] Lord God
 των πνευμάτων των προφητών απέστειλε
 of the spirits of the prophets sent
 τον άγγελον αυτού δείξαι τοις δούλοις αυτού α δει
 his angel to show [to] his bondmen what must
 γενέσθαι εν τάχει 7+ ιδού έρχομαι ταχύ μακάριος ο
 take place quickly. Behold, I come quickly. Blessed [is] the one
 τηρών τους λόγους της προφητείας
 giving heed to the words of the prophecy
 του βιβλίου τούτου 8+ καγώ Ιωάννης ο ακουων
 of this scroll. And I John [am] the one hearing
 και βλέπων ταύτα και ότε ήκουσα και έβλεψα
 and seeing these [things] . And when I heard and saw,
 έπεσα προσκυνήσαι έμπροσθεν των ποδών του
 I fell to do obeisance before the feet of the
 αγγέλου του δεικνύοντός μοι ταύτα 9+ και λέγει μοι
 angel showing to me these [things] . And he says to me,
 όρα μη σύνδουλός σου γαρ ειμι και
 See [that you do] not! your fellow-servant for I am], and
 των αδελφών σου των προφητών και των
 of your brethren the prophets, and of the ones
 τηρούντων τους λόγους του βιβλίου τούτου τω θεώ
 giving heed to the words of this scroll; [to] God
 προσκύνησον 10+ και λέγει μοι μη σφραγίσης
 do obeisance! And he says to me, You should not set a seal upon
 τους λόγους της προφητείας του βιβλίου τούτου ότι
 the words of the prophecy of this scroll, for

+ וְהַנְּשָׂאֲרִים תְּפָשִׁי אֶת־עֲבָדָיו וַיִּתְּעַלְּלוּ
 בָּם וַיִּתְּרָגְמוּ:
 + וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח צְבָאוֹתָיו וַיֹּאבֵד
 אֶת־הַמְּרַצְחִים הָהֵם וְאֶת־עֵינֵם שָׂרַף בָּאֵשׁ:
 + אֲזַ אָמַר אֶל־עֲבָדָיו הֵן הַחֲתוּנָה

מוֹכֵנָה וְהַקְּרוֹאִים לֹא הָיוּ רְאוּיִם לָהּ:
 + לָכֵן לָכוּן נָא לְרֵאשֵׁי הַדְּרָכִים וְכָל־אִישׁ
 אֲשֶׁר תִּמְצְאוּ קְרָאוּ אֶל־הַחֲתוּנָה:
 + וַיֵּצְאוּ הָעֲבָדִים הָהֵם אֶל־הַדְּרָכִים
 וַיֹּאסְפוּ אֶת־כָּל אֲשֶׁר מְצְאוּ גַם־רָעִים
 גַּם־טוֹבִים וַיִּמְלֵא בֵּית־הַחֲתוּנָה מְסוּבִים:

+ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞

+ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞

+ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞

+ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞
 + ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞
 + ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞
 + ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ ۞

ο καιρός εγγύς εστιν 11+ ο αδικών αδικησάτω έτι
 the time is near. The one wronging, let him wrong still!
 και ο ρυπαρός ρυπαρευθήτω έτι και ο δίκαιος
 And the filthy one, let him be filthy still! And the righteous,
 δικαιοσύνην ποιησάτω έτι και ο άγιος αγιασθήτω
 righteousness let him do] still! And the holy one, let him be sanctified
 έτι 12+ ιδού έρχομαι ταχύ και ο μισθός μου μετ'
 still! Behold, I come quickly, and my wage [is] with
 εμού αποδούναι εκάστῳ ως το έργον έσται αυτού 13+
 me, to render to each as work will be his].
 εγώ το Α και το Ω αρχή και τέλος ο πρώτος
 I [am] the alpha and the omega, [the] beginning and end, the first
 και ο έσχατος 14+ μακάριοι οι ποιούντες
 and the last. Blessed [are] the ones observing
 τας εντολάς αυτού ίνα έσται η εξουσία αυτών επί το
 his commandments, that will be their authority] unto the
 ξύλον της ζωής και τοις πυλώσιν εισέλθωσιν εις την
 tree of life, and by the gatehouses they should enter into the
 πόλιν 15+ έξω οι κύνες και οι φαρμακοί και οι
 city. Outside [are] the dogs, and the administers of potions, and the
 πόρνοι και οι φονείς και οι ειδωλολάτραι και πας
 fornicators, and the murderers, and the idolaters, and every [one]
 φιλών και ποιών ψεύδος 16+ εγώ Ιησούς έπεμψα
 being fond of and committing a lie. I Jesus sent forth
 τον άγγελόν μου μαρτυρήσαι υμίν ταύτα επί ταις
 my angel to testify to you these [things] unto the

<p>+ וַיְהִי כְּבוֹא הַמַּלְאָךְ לִרְאוֹת אֶת־הַמְּסֻבִּים וַיִּרְא בָהֶם אִישׁ אֲשֶׁר אֵינָנּוּ לְבוּשׁ בְּגָדֵי תְּהוֹמָה: + וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַעִי אֵיךְ בָּאתָ הֵנָּה וְאֵין עֲלֶיךָ בְּגָדֵי תְּהוֹמָה וַיֹּאמֶר: + וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ לַמְּשַׁבְּרִים אֲסֹרוּ יָדָיו וּרְגָלָיו וּנְשֹׂאתָם וְהַשְׁלִכְתֶּם אוֹתוֹ אֶל־הַחֹשֶׁךְ הַחִיצוֹן שָׁם תִּהְיֶה תִּלְלָתָהּ וַחֲרֹק הַשָּׁנָיִם:</p>	<p>+ כִּי רַבִּים הֵם הַקְּרוֹאִים וּמַעֲשִׂים הַנִּבְחָרִים: + וַיִּלְכּוּ הַפְּרוֹשִׁים וַיִּתְּעֲצּוּ אִיךְ יִכְשִׁילוּהוּ בְּדַבַּר פִּיּוֹ: + וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו אֶת־תְּלַמְּדֵיהֶם וְעַמָּהֶם אֲנָשֵׁי הוֹרְדוֹס לֵאמֹר רַבִּי יָדַעְנוּ כִּי־אִישׁ אָמַת אַתָּה וְאֶת־דְּרֹךְ אֱלֹהִים תּוֹרָה בְּאָמַת וְלֹא תִגּוֹר מִפְּנֵי אִישׁ כִּי אֵינְךָ מִכִּיר פְּנֵי אָדָם:</p>
---	--

<p>+ אַחַד חָלַק וַיִּסָּא שַׁחֲכָא וְסָא אֲחַר חַיָּא וְלֵא לְבַע לְחַעֵא וְהַעֲבֹדֵאֵם: + וְאֵסֵא לֹא טָבוּ, אֲחַיָּא חָלַק לְחַיָּא נְסִיָּא וְהַעֲבֹדֵאֵם לְעַד לְפָא סָא וְגַם אֲעֲבֹדֵאֵם: + וְסָא אֲחַיָּא לְחַיָּא לְחַעֲבֹדֵאֵם אִישׁ אֲחַיָּא, וְאֵסֵא לְחַיָּא, וְאֵסֵא לְחַיָּא בְּיָמָא אֲחַר נְסִיָּא אֲחַיָּא וְסָא: + וְהַעֲבֹדֵאֵם אֲחַיָּא לְחַיָּא וְסָא:</p>	<p>אחַיָּא: + וְסָא אֲחַיָּא וְסָא נְסִיָּא לְחַיָּא וְאֲחַיָּא נְיָ וְסָא, בְּחַלְלָאֵם: + וְסָא אֲחַיָּא לְחַיָּא וְסָא חַיָּא וְסָא וְסָא וְסָא אֲחַיָּא לְחַיָּא וְסָא וְסָא וְסָא אֲחַיָּא וְסָא אֲחַיָּא וְסָא וְסָא וְסָא אֲחַיָּא וְסָא אֲחַיָּא וְסָא וְסָא: + וְסָא אֲחַיָּא וְסָא וְסָא:</p>
---	--

εκκλησίαις ἐγώ εἰμι ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ
 assemblies. I am the root and the race of David,
 ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς πρωΐνός 17+ καὶ τὸ πνεῦμα καὶ
 the star bright early morning]. And the spirit and
 ἡ νυμφὴ λέγουσιν ἔρχου καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω
 the bride say, Come! And the one hearing let say,
 ἔρχου καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω ὁ θέλων λαβέτω
 Come! And the one thirsting, let come! The one wanting, let take
 ὕδωρ ζωῆς δωρεάν 18+ μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ ἀκούοντι
 water of life without charge! I bear witness to every [one] hearing
 τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου εἰάν
 the words of the prophecy of this scroll; if
 τις ἐπιτιθή ἐπ' αὐτὰ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτόν ὁ θεός τας
 anyone should add upon these, will place upon him God] the
 πληγὰς τας γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ 19+ καὶ
 calamities being written in this scroll. And
 εἰάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου
 if anyone should remove from the words of the scroll
 τῆς προφητείας ταύτης ἀφέλοι ὁ θεός τὸ μέρος αὐτοῦ
 of this prophecy, may God remove his part
 ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως
 from the tree of life, and from the city
 τῆς ἁγίας τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ 20+
 holy] of the [things] having been written in this scroll.
 λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα ναι ἔρχομαι ταχύ ἀμὴν
 says The one testifying these [things]], Yes, I come quickly.
 ναι ἔρχου κύριε Ἰησοῦ 21+ ἡ χάρις
 Amen. Yes, come O Lord Jesus! The favor
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν
 of our Lord Jesus Christ [be] with all the
 ἁγίων ἀμὴν
 holy ones. Amen.

לְכֵן הַגִּידְתִּי לָנוּ מִהַדְרֵיךְ +
 הַמּוֹתֵר לְתַת־מַס לְקִיסָר אִם-לֹא:
 + וַיִּשְׁוֶע יָדַע אֶת-רְעֵתָם וַיֹּאמֶר הַתְּנַפִּים
 מִהַדְרֵיכִי:
 + הַרְאוּנִי אֶת-מַטְבַּע הַמָּס וַיִּבְיֵאוּ לוֹ דִּינָר:

+ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַצְנוּרָה הַזֹּאת
 וְהַמְכָתֵב אֲשֶׁר עָלָיו שֵׁל-מִי הֵם:
 + וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו שֵׁל-קִיסָר וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם לְכֵן תָּנוּ לְקִיסָר אֶת אֲשֶׁר
 לְקִיסָר וְלֵאלֹהִים אֶת אֲשֶׁר לֵאלֹהִים:

+ וַיֹּאמֶר לְ מַחְלֵ אֲבָרָהָם כִּי
 עָלֶיךָ לְחַבֵּל גִּבְעָה-יָדָה לְפָנָי אִם-לֹא:
 + וַיֹּאמֶר וַיִּבְיֵאוּ לְפָנָי
 מַטְבַּע הַמָּס לְ נִסְבֵּי בָרָכָה:
 + וַיֹּאמֶר וַיִּבְיֵאוּ אֶת-גִּבְעָה-יָדָה לְפָנָי

וַיֹּאמֶר לְ מַחְלֵ אֲבָרָהָם:
 + וַיֹּאמֶר לְ מַחְלֵ אֲבָרָהָם
 עָלֶיךָ לְחַבֵּל גִּבְעָה-יָדָה לְפָנָי
 אִם-לֹא:
 + וַיֹּאמֶר וַיִּבְיֵאוּ לְפָנָי
 מַטְבַּע הַמָּס לְ נִסְבֵּי בָרָכָה: